

PROSINCOVÝ NÁKUPNÍ KALENDÁŘ

jak budou mít oslavěno	POTRAVINÁRSKÉ PRODEJNY	NEPOTRAVINÁRSKÉ PRODEJNY
neděle 18. 12.	pouze cukrárny a prodejny s obvyklým nedělním prodejem	podle místních podmínek vybra- né prodejny určené na návrh obchodní organizace
sobota 21. 12.	všechny jako ve středu	
neděle 22. 12.	pouze vybrané prodejny	do 15 hodin
pondělí 23. 12.	všechny s prodlouženým prodejem jako v pátek	
úterý 24. 12.	nejdéle do 12 hodin	zavřeno
1. svátek vánoční 25. 12.	zavřeno	zavřeno
2. svátek vánoční 26. 12.	zavřeno	zavřeno
sobota 28. 12.	všechny jako ve středu	
nedělí 29. 12.	všechny jako ve středu	
Silvestr 31. 12.	pouze cukrárny s obvyklým ne- dělním prodejem; ve velkých městech budou v omezeném po- čtu otevřeny některé prodejny lahůdek, kterým stanoví prodej- ní dobu příslušný NV	zavřeno

PONDĚLÍ JE KDYŽ PŘIPADNE NA ČTVRTEK S PRAČ. DOROU JAKO
VE STŘEDU, KDYŽ JE PŘELOŽENA NA ÚTERÝ, KTERÉ JE PŘE-
SUNULO NA PÁTEK... JAYSE!

Filmový Jánošík

[řek]: Umělecké zpodobení živé legendy sloven-
ských národních dějin, spravedlivého a neohroženého
zbojníka Jánošíka, se stalo národním umělcí Paľo
Bielikovi průvodním motivem k podstatné části jeho
herecké a režisérské dráhy. Už jako mladý ochotník
byl totiž právě v jánošíkovské roli „objeven“ Karlem
Plíckou pro Frílčovu filmovou verzi této látky. Bielík
poté již ve zralém údobí své režijní práce na počátku
60. let sám realizoval jánošíka jako dvoudílný hraný
film. Po předválečných hereckých a scenáristických
časech Paľo Bielík výrazně promluvil do historie ro-
dičino se poválečného slovenského filmu svým sa-
mostatným debutem Vičie diery (1948), ve kterém
osobitým způsobem pojal tematiku SNP. I další Bieli-
kovy filmy (Štyridsaťtyri, Kapitán Dabčák, Majster
kat) vryly ve slovenské filmové tvorbě nesmazatel-
nou stopu tvůrčího úsilí umělce, který dokázal na
plátně sugestivně tlumočit jak osobní dramata, tak i
patos boje národa za svobodu. Byla to díla, která
stí našla cestu k divákovi a — soudě podle cen na
MFF v Karlových Varech i na zebraničních festiva-
lech — získala si respekt i u znalců. Národní umělec
Paľo Bielík by se 11. 12. 1985 dožil pětasedmdesátí
let (zemřel 23. 4. 1983).

Folgen des Rauchens kosten den USA 65 Milliarden

Die gesundheitsschädli-
chen Wirkungen des Rau-
chens kosten den Vereinig-
ten Staaten nach einer Stu-
die des Office of Technology
Assessment (OTA) im Jahr
durchschnittlich 65 Milliar-

den Dollar. Die USA werden
nach der Studie in diesem
Jahr zwischen zwölf und 35
Milliarden Dollar für die Be-
handlung von Krankheiten
ausgeben, die mit dem Rau-
chen in Zusammenhang ste-
hen. Dazu muß man die Kos-
ten durch Arbeitsausfall
und Produktivitätsverlust
addieren. Dies mache drei
bis neun Prozent der ge-
samten Aufwendungen für
die Gesundheitsfürsorge
aus.

Pracující důchodci

[řek]: Pracujícími důchodci i tām, kteří jsou již
na zaslouženém odpočinku, zaručuje stát významné
sociální jistoty. Pracující důchodci se pro nároky vy-
plývající z jejich pracovního poměru posuzují stejně
jako ostatní zaměstnanci. Nejčastější problémy jsou
s poskytováním dovolené na zotavenou. Mnohé orga-
nizace ji nepřiznávají s tím, že na pracující starob-
ní důchodce se vztahuje jiná právní úprava. Nárok
na dovolenou se u pracujících důchodců posuzuje stej-
ně jako u ostatních pracujících. Důchodce, který
vstoupí do pracovního poměru, musí splnit obě po-
můcky pro vznik nároku na dovolenou, aby mu mohla
být přiznána. Jeho pracovní poměr k organizaci musí
trvat nepřetržitě nejméně 75 dnů. Podobně je to
mu i s podíly na hospodářských výsledcích. Pra-
cující důchodci na ně mají nárok jako ostatní pracují-
cí. Může jim být rovněž poskytnuta návratná bezúroč-
ná půjčka z fondu kulturních a sociálních potřeb do
45 tisíc korun na výstavbu nebo koupi rodinného dom-
ku nebo bytu do osobního vlastnictví nebo spoluvlas-
nictví, na složení členského podílu na družstevní byt
a na větší stavební opravy bytu a rodinného domu
v osobním vlastnictví nebo spoluvlastnictví.

TRÍ BANKOVNÍ LUPICI ve Freelantollu na me-
tickém státě Indiana měli smůlu, když se jim při
dráku s penězi porouchal vůz. Nejenli však a za-
volali telefonicky nejbližší autoservis, přikemř
stejně přilisi zdárazňovali, že jim „na penězích ab-
solutně nezáleží“. Vedoucímu servisu, zvyklému na
nekonečné smlouvání se zákazníky, to bylo ná-
padné a informoval polici, která pachatele zatkla
několik desítek kilometrů od vylopušné banky.

NEJMILADŠÍMI vzbouřenci na světě
budou asi děti z mateřské školy ve
francouzském městečku Cergy. Deset
mladých nespokojenců ve věku od pět-
ti do šestí let zdemolovalo učebnu do
té míry, že jejich rodiče museli na
její uvedení do normálního provozu
zaplatit dvacet tisíc franků.

Soud s »piváři«

[řek]: Nedělní kontrola spolu s nepoctivostí vřá-
d-ly k rozkrádání piva přiměla na ernedění rampě v pi-
vovaru Budvar České Budějovice. Dva řidiči a jeden
závozník za 20 měsíců svou irasnou činnost zpráso-
bili škodu ve výši nejméně 71 480 korun. Případ usa-
všel v řetězu drahé krajské soud v Českých Buděj-
ovicích. Rozkradené pivo prodávali obvinění pod cenou
překupníkům, jímž byl zaměstnanec tří provozoven
podniku Potravní Praha a čtyř provozoven podniku
Restaurace Praha. Dvěma hlavními pachatelům byly
uloženy neopominuté tresty odnětí svobody po sedmi
letech třetím byl uložen neopominutý trest odnětí
svobody v délce tří a půl roku. Sedmí překupníkům
byly uloženy neopominuté tresty odnětí svobody od
osmi měsíců do tří roků, dvěma překupníkům byly ulo-
ženy podmíněné tresty odnětí svobody. Všem byly
dále uloženy peněžité tresty od jednoho do dvaceti
tisíc korun a tresty zákazu činnosti od tří do pěti
let. Současně jim byla uložena povinnost nahradit
škodu, kterou způsobili. Rozsudek dosud nenabyl
právní moci.

Z JEDNOHO KOMENTÁŘE:

Für Ungarn ist der Besuch des US-Au-
ßenministers vor allem aus wirtschaftli-
chen Gründen interessant. Es ist neben
Rumänien das einzige Land des Ost-
blocks, dem die USA im Handel eine
„Meistbegünstigungsklausel“ gewähren.
wonach für Ungarn günstige Einfuhrbe-
dingungen gelten. Ungarn gilt in den
USA wegen seiner Wirtschaftspolitik und
wegen der Reisefreiheiten für seine Bür-
ger allgemein als „gutes“ Ostblockland.

Ungarn genießt seit 1978 das Vorrecht
der Meistbegünstigungsklausel. Die Re-
gierung in Budapest wünscht jetzt, daß
diese Handelsvorteile nicht mehr wie bis-
her für jeweils ein Jahr verlängert wer-
den, sondern auf längere Frist gewährt werden.
Damit könnte nach ungarischer Ansicht
die Planung der Betriebe erleichtert wer-
den. Ungarn hat im vergangenen Jahr
Waren im Wert von 248 Millionen Dollar
in die USA exportiert und von dort Wa-
ren im Wert von 201 Millionen Dollar im-
portiert.

DO ZÁKONNOSTI JE ZDÍ JEK
ČERNÉ DRÁKY ŽEBRAT...

HUSZÁR UDĚLAL ŽE ŽENE VĚTÍ VEŠNÍCI!

Der Deutsche Kassenarztverband hat
am Montag erneut die Einrichtung von
„Rauchsalons“ in Schulen angeprangert.
Es sei unverständlich, daß bei den heuti-
gen Kenntnissen über Nikotinschaden
Raucherecken und Raucherzimmer im-
mer noch als „demokratische Errun-
gschaft“ angesehen würden. „Wir wissen
doch genau, daß allein schon die Neugier
Kinder zum Rauchen treibt, und daß die-
se durch Raucherlaubnis in den Schulen
unterstützt wird“, heißt es in einer am
Montag in Frankfurt veröffentlichten Er-
klärung des Verbandes, der 10000 Kas-
senärzte vertritt.

**BYK TO FURT TVRDI: V NICH
JE DEMOKRACIE TOTÉŽ JAKO
DALNÁČIE A DEZIHALKA! FUR
SI S TÍM NEVÍ RADY!!**

POMSTA je sladká, říká se, ale má-
že být i černá. Jako v případě, k ně-
muž došlo v jednom skotském mě-
stečku. Majitelé domku vzbudil telefon
a oznámil mu, že je bílý den, ačkoli
on má dosud noc. Okna i celé stavení
bylo dokonale natřeno černou bar-
vou. Majitel pokojů se svým pomocní-
kem se mu tak pomstil za to, že jim
za vymalování bytu nezaplatil plnou
částku, kterou požadovali.

Ein Finger trennt Hitler vom Widerstand

ge, die Landesregierung werde „die Entwicklung wie bisher auch weiterhin aufmerksam beobachten“.

Im Laufe dieses Jahres hat die FAP, in der sich viele Anhänger der Ende 1983 vom Bundesinnenminister verbotenen „Aktionsfront Nationaler Sozialisten“ des Michael Kühnen betätigen, in Niedersachsen mehrere neue Kreisverbände gegründet. Wie Möcklinghoff am Freitag bestätigte, werden die Gewalttaten des Nazi-Regimes von diesen Neonazis nicht nur geleugnet oder verharmlost, sondern sogar verherrlicht. Er berichtete dem Landtag auch, daß die „neonazistische Gesinnung bei den verschiedenen Gelegenheiten immer wieder öffentlich zur Schau gestellt wird“. Trotz dieser Feststellungen sieht der Minister jedoch keinen Anlaß, gegen die FAP einzuschreiten. Zwar, erklärte er den Abgeordneten, sei die Polizei

„angewiesen, jedem neonazistischen Verhalten entgegenzutreten“. Aber die Gedenkfeier an den Grübern der Nazi-Verbrecher habe nicht politisch verhindert werden könne, weil die FAP nicht verboten sei — und ob man sie verbieten sollte, erscheine zweifelhaft.

Die Polizei habe „diese Veranstaltung sowohl beobachtet als auch mit starken Kräften begleitet“, sagte Möcklinghoff. Dabei hätten die Beamten auch gesehen, wie die Teilnehmer den rechten Arm vorstreckten. Das aber, erklärte Möcklinghoff, sei nicht der Hitlergruß gewesen, sondern „der sogenannte Widerstandsgruß“. Worin der Unterschied besteht, erklärte Möcklinghoff nicht. Auf einem Foto, das den Spuk auf dem Friedhof deutlich zeigt, ist kein Unterschied zum Hitlergruß erkennbar, außer daß einzelne Teilnehmer die Finger etwas krümmen und einer die Finger spreizt. Er habe zwar Verständnis dafür, daß viele Bürger über neonazistische Aktivitäten „sehr besorgt sind und die Politiker zum Handeln auffordern“. Die Landesregierung habe es jedoch „nicht nötig, hier Belehrungen entgegenzunehmen oder sich gar Untätigkeit vorwerfen zu lassen“.

Im Stadtrat von Hameln — die Stadt an der Weser liegt in Mücklingshoffs Landtagswahlkreis — hatte am Mittwochabend die CDU/FDP-Mehrheit einen Antrag der SPD abgelehnt, die Gräber der nach 1945 im Hamelner Zuchthaus hingerichteten Nazi-Verbrecher endlich einzuebnen, nachdem die normale Ruhefrist längst abgelaufen ist. Das Gräberfeld ist in den letzten Jahren zu einem Ehrenhain hergerichtet worden, der sich jetzt, wie die SPD warnte, zur „Wallfahrtsstätte für Unverbesserliche“ entwickelt. Eingeebnet wurden dagegen die benachbarten Gräber der vor 1945 Hingerichteten, der Nazi-Opfer also.

Im Stadtrat von Hameln — die Stadt an der Weser liegt in Mücklingshoffs Landtagswahlkreis — hatte am Mittwochabend die CDU/FDP-Mehrheit einen Antrag der SPD abgelehnt, die Gräber der nach 1945 im Hamelner Zuchthaus hingerichteten Nazi-Verbrecher endlich einzuebnen, nachdem die normale Ruhefrist längst abgelaufen ist. Das Gräberfeld ist in den letzten Jahren zu einem Ehrenhain hergerichtet worden, der sich jetzt, wie die SPD warnte, zur „Wallfahrtsstätte für Unverbesserliche“ entwickelt. Eingeebnet wurden dagegen die benachbarten Gräber der vor 1945 Hingerichteten, der Nazi-Opfer also.

● **Londoner Ankündigung** stiftet Sotheby's bylo prodá no šest starověkých váz za 1,1 miliónu liber. Dražba se uskutečnila i přes varování Britského muzea, že vzácné předměty byly ilegálně vykopány v jižní Itálii a propešované do Británie.

Ve Vlně na Šumperku byla po 53 městech v plánovaném termínu úspěšně dokončena nákladem téměř 220 miliónů korun rekonstrukce největší vápenické peci v Evropě patřící n. p. Rudné doly Jeseník.



Nach 30 Jahren ohne Gerüst

STRASSBURG, 16. Dezember (dpa). Erstmals seit 30 Jahren ist das Straßburger Münster ohne Gerüste zu sehen. Mit einem Festakt wurde am Montag das Ende der Restaurierungsarbeiten gefeiert. In dem von 140 Scheinwerfern angestrahlten Münster empfing der Erzbischof von Straßburg, Charles-Amarin Brand, den französischen Kultusminister Jaek Lang, während die Glocken des Münsters und aller Kirchen der Stadt läuteten.

Die schwersten Schäden an dem roten Vliesenstein der Kathedrale werden durch rostende Eisenhaken verursacht, mit denen die mehr als 2000 Steinfiguren des gotischen Bauwerks befestigt sind. Wie ein Vertreter des regionalen Denkmalsamtes weiter mitteilte, sei nicht Luftverschmutzung Ursache des schleichen Verfalls, sondern neben den Eisenhaken in erster Linie winterliche Witterungseinflüsse.

Na trhu se objevily první nahrávky nové gramofonové edice Impuls, věnované rockové hudbě a vydané Pantonem, vydavatelstvím Českého hudebního fondu.

Warum der Prinz ein Mof ist

DEN HAAG, 17. Dezember (dpa). Der frühere Niederländische Verteidigungsminister Henk Vredeling hat den aus Deutschland stammenden Prinzen Bernhard, Ehemann der früheren Königin Juliana, als „typischen Mof“ (herabsetzende Bezeichnung für einen Deutschen) bezeichnet. Vredeling sagte in einem Interview der Zeitschrift „Haagse Post“, er ha-

Motorauto zu verschenken: Peugeot 104 GL, Bj. 78, TÜV 10/86, Lenkerkopf neu. Fürs Lenkrad haben wir allerdings 1350,- DM.



be als Minister 1973 eine Meinungsver-schiedenheit mit dem Prinzen durch ein „Machtwort“ geregelt. Bernhard habe sich nach der Methode „Befehl ist Befehl Gehorsam ist Gehorsam“ verhalten.

Es sei um die Frage gegangen, ob eine geplante Veranstaltung militärischer oder zivilen Charakter haben sollte, führte Vredeling aus. Bernhard sei für eine militärische Schau, der Minister für eine zivile Kundgebung gewesen. Vredeling sagte, er habe zu Bernhard gesagt: „Kennen Sie den Unterschied zwischen den beiden Meinungen? Der Unterschied ist daß ich bestimme und niemand anders... Und er drehte sich auf einen Schlag um wie ein Blatt am Baum. Er war zahm wie ein Lamm. Auf einen Schlag war er ganz und gar Dienstbarkeit. Ich geb' dazu als Kommentar: ein typischer Mof.“

„Uniformgeilheit“ zeige der ebenfalls deutschstämmige Prinz Claus, Mann der jetzigen Königin Beatrix, jedenfalls nicht, sagte der Ex-Minister. Prinz Bernhard hingegen habe es gewissermaßen als seine schwerste Strafe angesehen, daß er am „Prinsjesdag“ die Uniform nicht mehr anziehen durfte.

Dárek pro muže

„[1a]: O zaoobování letošního vánočního trhu informovali zástupci obchodní organizace Drobné zboží Praha. Seznámili přítomné se širokým sortimentem novinek, které právě v těchto dnech přicházejí na pultry obchodní sítě. Zvláštní pozornost věnovali zejména novému výrobku Kovopoi n. p. Police nad Metují, odětný závod DIU Jevíčko. Je to dvoobřítový heliální stroj Astra Platinum II, který stojí 45 Kčs. První bříve nové heliální čepky vous povytáhnou a teprve druhá při seřazení, přičemž jedné hlevice lze použít až 20krát. Do konce roku dodá závod na pultry prodejce po celé republice 40 000 ks těchto strojů. V prodeji jsou i náhradní hlevice v ceně 20 Kčs, kterých bude v příštím roce dodáno 15 miliónů kusů. 2422 AK!“

Minister ruft zu Verzicht auf Tierdelikatessen auf

hhk MAINZ, 17. Dezember. Kurz vor den kalorienreichen Festtagen hat der rheinland-pfälzische Umwelt- und Gesundheitsminister Klaus Töpfer (CDU) die Verbraucher aufgerufen, auf „Tierdelikatessen“ zu verzichten, die nur durch Verstöße gegen den Tierschutz auf die Speisezettel geraten können. In einer jetzt in Mainz veröffentlichten Mitteilung nennt Töpfer als Beispiele Froschschenkel, Schildkrötensuppe und Gänseleberpasteten. Tierschutzorganisationen hätten darauf hingewiesen, daß der Ochsenfrosch aus Bangladesch oder die Meereschildkröten unter „tierschutzwidrigen Umständen“ getötet würden, um Lebensmittel für die Bundesrepublik zu gewinnen. Auch die Praktiken bei der Zwangs-ernährung von Gänsen seien zwar in der Bundesrepublik verboten; gegen den Import der Gänseleberpasteten aber gebe es „keine rechtliche Handhabe“, so Töpfer. Der den leiblichen Genüssen des Lebens durchaus geneigte Mainzer Minister stellte abschließend fest, daß ein Verzicht auf die von ihm genannten sogenannten Delikatessen nicht besonders schwerfallen dürfte, „da die einheimische Gastronomie bekanntlich über eine breite Palette hervorragender Alternativen verfügt“.

Soudní dohra skupiny tzv. příznivců Sparty v rychlíku „Hron“

Nic společného s fanděním...

PO PĚTIDENNÍM PŘELÍČENÍ u obvodního soudu pro Prahu 2 skončilo v pátek jednání se 13 viníky, kteří spolu s dalšími neznámými příznivci Sparty v létě 18. června cestou na fotbalové utkání Letenských v Banské Bystrici a při návratu zpět 19. června, se dopustili v rychlíku 649 činů poškození majetku v socialistickém vlastnictví a výtržnictví. Trestní senát za předsednictví JUDr. Ant. Těšíka je uznal vinými, protože trestná činnost byla prokázána v plném rozsahu žaloby.

Třináct obžalovaných, z nichž nejstaršímu bylo 26 let a nejmladšímu 14 let, bylo uznáno vinnými a odsouzeno takto:

Mladistvý Pavel S. ke 30 měsícům, Jaroslav S. ke 24 měsícům, Václav K. k 15 měsícům, Vendula W. ke 12 měsícům, Robert Z. k 9 měsícům, Zdeněk F. k 8 měsícům, Marcel K. k 6 měsícům, Jiří K. ke 20 měsícům odnětí svobody nepodmíněně, Roman Z. k 8 měsícům, Martin K. k 6 měsícům, Michal K. k 15 měsícům, Martin H. k 15 měsícům a Viktor S. k 15 měsícům podmíněně.

Ve většině případech byl zároveň uložen zákaz požívání alkoholických nápojů nebo protialkoholní léčba a zákaz návštěv fotbalových a hokejových utkání. Škoda, kterou způsobili, bude předmětem občanskoprávního řízení. Rozsudek dosud nenabyl právní moci.

Tak daleko došlo chování a jednání obžalovaných, kteří jeli údajně do Banské Bystrice podpořit „své“ mužstvo v jeho rozhodující utkání o obhájit titul. Letenským se to podařilo, skupina tzv. Inaouška se však dostala do rozporu se zákonem a doplatila na to. „V žádném případě“, řekl ve zdůvodnění rozsudku předseda trestního senátu JUDr. Ant. Těšík, „nelze toto jednání kvalifikovat jako povzbuzování“. A není se co divit. Pod vlivem alkoholu, nejen že už na Rávanin nádraží v Praze nastupovali do rychlíku „Hron“, ale během jízdy začali jeho zařízení ničit a demolovat. Rozbíjeli strážnice nebo vyhazovali z jedoucího vlaku láve, zábrky, pásy, sedačky, střešní, okna, sklo, sedačky, opěrky a dokonce i dveře. Posílali alkoholem a někteří s ním dokonce okénkem, kterou si nalávali do piva a stříkali atmosférou, stráceli smetáky, slovně a fyzicky ohrožovali cestující i průvodčí rychlíku. Jak už to někdy bývá, alkohol odbrzdil jejich agresivní sklony, šprajem stříkali na vlak ná-

plisy, někteří skandovali „Brusel — Liverpool — ať žije mistr, ať žije Sparta“! Z osmi poškozených vozů byly tři zcela vyřazeny z provozu. Způsobili tak škodu nejméně ve výši 238 228 Kčs.

Mnozí před soudem, na otázku, proč to dělali, krčí rameny nebo nevěděl. Teprve 17letý J. S. šel na nádraží posílnit deseti pivy a deseti „prcky“, které mu dali v restauraci U mrazíren. Když se jej předseda senátu ptal, proč křičel „Brusel“, zda ne co podobného také chtěl, řekl zkroušeně: „Ne, to jsem nechtl.“ A co jste chtěl? Mlčel...

Soudní síň č. 31 v patře budovy na Karlově nám., byla tak obsazena, jak někdy bývají na některých státních tribunách. Plno nebylo. Škoda. Měli jednat sledovat třeba někteří vlakonoši, mnozí činovníci, oddíl a názorem „vždyť jsou právě oni jedni, kteří povzbuzují mužstvo“, vedoucí provozu, bezostyšně nalévající mladistvým pivo i tvrdý alkohol. Někteří z obžalovaných mají dobré vysvětlění od zaměstnavatele, nebo se ještě nikdy nedostali do rozporu se zákonem, soud to bral v úvahu. Avšak žádná upokojnost na světě, nemůže a nebude trpět, aby skupina podobných, tzv. fandů, zastíněných duhou psychosou a posilných alkoholem, měla veřejný majetek a ohrožovala občany. Mnozí tentokrát ještě unikli, mezi nimi zřejmě i někteří nebo někteří organizátoři, které obžalování snail jen pod přezdívkou. To samozřejmě nesnižovalo vlnu pachatelů, neslyšeli i nesmyslné nálehy cestou na fotbal seřazení rychlíku.

V soudní síni se o fotbalu příliš nehovořilo. Zato o srovnání, násilí a poškození. A na to jsou patřičně PŘESTROJENÍ SEČIVANCI?

Ein echter Butler werden will gelernt sein

Ehe das Silvesterfeuerwerk gezündet wird, kommt James. Zum x-ten Male serviert er auf schwarz-weißer Mattscheibe der Dritten Programme Miss Sophie und ihren imaginären Geburtstags Gästen das „Dinner for One“ und seiner nach Millionen zählenden Fangemeinde den inzwischen gewohnten Spaß zum Altjahresabend. Butler James ist ein Muster seines Berufes. Die eigene Person nicht achtend, folgt er jedem Wink seiner Herrin — so auch der Zurückweisung seiner leisen Frage, ob er denn wirklich die fehlenden vier Herren beim Zuprosten vertreten müsse („Must I, Miss Sophie?“). Und so schwankt er sehenden Auges einem schweren Rausch entgegen, daneben noch seine Pflichten beim Servieren erfüllend, eine Zierde seines Standes.

Nicht für Ivor Spencer aus London.

Für ihn ist Butler James ein Alptraum. Denn Spencer ist Gründer und Leiter der „School of Butlers“, die die feine Welt mit James-Kollegen versorgt. Den James findet Spencer „etwas unangemessen“. Das mit britischen Understatement gesprochene Urteil kommt von einem, der sich auskennt. Der 56jährige Spencer war über ein Vierteljahrhundert Britanniens erster „Toastmaster“. Über 550 „Königliche Gelegenheiten“ hat er organisiert, von der Zusammenstellung der Speisefolge über die Einweisung des Personals bis hin zum Ausbringen des Toasts auf Ihre Majestät die Königin. Seit 1981 widmet er sich der Erhaltung einer aussterbenden Art — des britischen Butlers. Nur noch 98 jener männlichen Perlen ergab eine Zählung in Großbritannien im Jahre 1982.

30 000 Butler zählte die Zunft noch in den 30er Jahren. „Heute können sich nur noch Popstars und Fußballspieler einen „Gentleman's gentleman“ leisten, stellt Ivor Spencer indigniert fest. Er entschloß sich dennoch, den reichen Schatz seiner Erfahrungen dem Nachwuchs zur Verfügung zu stellen — gegen 1000 Pfund (gut 3500 Mark) Kursgebühr, plus Mehrwertsteuer.

Beileibe nicht jeder findet Aufnahme in den erlesenen Kreis der Spencer'schen Butlerkandidaten. 20 Ausbildungsplätze stehen in der Butlerschule zur Verfügung, die ihre Räume im vornehmen Queen's Hotel in der Londoner Regency Street hat. Über 600 Bewerbungen liegen vor.

Spencer bevorzugt Anwärter, die bereits „in Stellung“ sind und für die sich ihre Herrschaften noch den letzten

Schliff wünschen. Sechs Monate dauert der Kurs. Die erste Lektion gilt der feinen Kunst des Türöffnens. „Einige haben es, andere lernen es nie“, weiß Ivor Spencer. Geduld und Gleichgewichtssinn sind gefragt, wenn es darum geht, ein Silbertablett auf den Fingerspitzen zu transportieren — egal ob eine Flasche Portwein serviert oder eine Visitenkarte vorgelegt werden soll. Als Arbeitskleidung kommen nur schwarzer Anzug und Krawatte in Frage. Der Butler besserer Zeit gebot über einen eigenen Stab von Untergebenen: Zimmermädchen, Köchin, Chauffeur, Kammerzofe für die Lady.

Wer heute in England seine Gäste mit einem „echten“ Butler beeindruckt, der greift zum Telefon und ordert bei „Bromptons Domestikenagentur“. Die meisten Kurssteilnehmer werden von Millionären in den USA eingestellt. Bis zu 90 000 Mark Jahresgehalt locken jenseits des Atlantiks, dreimal soviel wie in England.

Trenér domlouvá o přestávce po prvním poločasě fotbalistovi:

„Když jsem ti klád na srdce hru na jeden dotyk, tak jsem nemyslel dotknout se míče jen jednou za pětadvacet minut!“

Starověkých mýtů bylo devět. Byly to lyrická Euterpe, epická Kalliope, místoplátná Erato, tragická Melpomene, veselá Thaleia, tančící Terpsichora, do minulosti zahleděná Kleio, ke hvězdám vzhlížající Urania a zpívající Polyhymnia. Byly to dcery boha Dia a Mnemosyné.

Na nádraží u okénka s nápisem Informace stojí fronta. Pan Novák přijde na řadu a ptá se slečny za sklem:

„Nevíte, kdy jede vlak do Plzně?“
„Nevím... další!“

ZUBNÍ PASTA jako zachránce? Tvrdí to alespoň dvě mladé Američanky, jejichž jachta ztroskotala na širém moři. V nejvyšší nouzi se živily spolu s dvěma indonéskými námořníky zubními pastami, kterých bylo na lodi zřejmě tolik, že díky jim přežili osmácti dlouhých dní.

Úspěch čs. speleologu

(tř): Členové speleologické expedice Himalaja 85. pořádané základní organizací Zlatý kůň při České speleologické společnosti, se vrátili včetně zpět do Brna. Odčun před téměř čtyřmi měsíci odstartovali k deseti dnům sešitím expedice, která provedla první průzkum krasu v nepříliš známé oblasti. Patří mi. i proložením objevy v lehkém parametru a jejího prosoření s jistými Čáry třída Gata. Tento jistý systém se tím zjednotil do řetězku jako důvod nejdlejšího systému v Nepálu a dříve ne indickým subkontinentem.

Prohlášení Akademie věd SSSR

Moskva: Akademie věd SSSR včera vydala prohlášení v souvislosti se zmizením jejího pracovníka Vladimíra Alexandrova. Právě se v něm: Letos koncem března se ve španělském městě Córdoba konala mezinárodní konference představitelů měst, která se vyhlásila za pásma bez jaderných zbraní. Na pozvání organizátorů se jí zúčastnil také sovětský vědec, pracovník výpočetního střediska Akademie věd SSSR V. Alexandrov. 1. dubna, před odletem do vlasti, však v Madridu beze stopy zmizel. Velvyslanectví SSSR ve Španělsku a ministerstvo zahraničních věcí SSSR, mnohokrát naléhavě požádalo španělské úřady, aby podnikly veškeré nezbytné opatření k pátrání po V. Alexandrovovi a aby podaly informaci o jeho osudu. Španělské úřady však dosud na otázky, které jim byly položeny, jasně neodpověděly. Bezvýsledné byly i výzvy Akademie věd SSSR zasláné španělským vědeckým organizacím. Věříme, že španělské úřady nakonec učiní vše nezbytné k pátrání po sovětském vědci a k vysvětlení jeho osudu, praví se ve výzvě Akademie věd SSSR.

Gangsterství emigranta

Videa: Gangsterství podle všech pravidel amerického filmu, předvedl v minulých dnech ve Vídni československý utečanec Miroslav Šiška. V úterý večer se v překradeném autě snažil ujet policijní hlídce. Po havárii utekl v Prahu do parku a další policijní hlídka ohrožoval pistolí, než ho policisté postříleli. Před touto gangsterskou hradou Šiška ve Vídni ukradl nový automobil, potom se vloupal do obchodu se zbraněmi, kde ukradl pistoli a náboje, a při tomto vloupání zranil policistu. Zatím není jasné, kdy a jak se do Rakouska dostal, podle zpráv tisku měl zákaz vstupu do země jeho gangsterství vyvolalo stejný rozruch jako nedávny pokus dvou československých emigrantů, kteří chtěli únosem školáka v Horních Rakousích získat vysoké výkupné.

Zadržení toxikomana

(an): Pro trestný čin nedovolené výroby a držení omamných prostředků a jedů byl ve středu v Mělníku dán do vazby třikrát soudně trestaný 22letý pachatel. Po propuštění z výkonu posledního trestu odněl svobody do současné doby vyráběl omamné prostředky a vpichoval si je do žil.

V LETADLE, které startovalo z New Yorku, vznikl poplach. Většina cestujících se domnívala, že se stali obětí teroristů. Příčina smutku však byla jiná. Jedou z pasažérů vešel s sebou tajně hada, který mu vypadl z kabinu a usadil se na křesle vedle sedící starší dámy, která dostala hysterický záchvat. Nakláběti nebyl pláň jedovatý.

Vakcína proti zubnímu kazu

Onemocnění zubů je vážným problémem zdravotnictví na celém světě. Je jednou z hlavních příčin ztráty zubů už do věku 35 let. Co vlastně způsobuje zubní kaz? Je to bakterie *Streptokokus mutans*. (Známe ji též pod zkratkou "S Mutans.") Shromažďuje se v ústech v době růstu chrupu, její výživa je cukr, který člověk v různých formách požívá. Bakterie S Mutans promění nejprve cukr na látku, která bakteriím pomáhá, přilepí se na zub. V tomto stádiu produkuje kyselinu, která postupně rozkládá zubní sklovinu. Na zhoubné účinky bakterie S Mutans je však potřebná ještě jedna látka. Je to protein nazvaný SPA A. Vědci v Bostonu se rozhodli pracovat na vakcíně, která má účinkovat proti proteinu SPA A. Když budou plánované testy úspěšné a podaří-li se vakcínu vyvinout, je to otázku tří až deseti let. A i poté by byla vakcína jen jednou z metod boje proti zubnímu kazu....

Keďni produkce automobilových pneumatik ve Spojených státech severoamerických dosahuje zhruba čtvrti miliardy kusů. Jenom čtyři pětiny z tohoto množství časem dosahují označení „staré ojeté pneumatiky“ a jsou určeny k vyřazení. Tvorbě odpad, a nimž jsou ovšem starosti: drcené se zpracovávají jako přísada ke stavbě silnic, jiné se spalují v kotelnách k produkci páry, teplo vody apod.

Chicago na jižním pobřeží Michiganského jezera přišlo ke svému pojmenování za čsměvných okolností. Američtí osadníci, kteří se u jezera objevili začátkem XIX. století, se ptali místních Indiánů na název blízké osady. Ti se domnívali, že se ptají na důvod přilepení vůně jídla, jímž hosty uctili, a odpověděli indiánským slovem „čikago“, tj. smažená cibule.

Nejstarší sluneční hodiny na světě byly vyrobeny kolem 1100 př. n. l. v Číně. První veřejně přístupné sluneční hodiny se však objevily teprve v roce 263 př. n. l. ve starověkém Římě. Nejstarší zobrazení mechanických hodin a ozubeným soukolím, závažím a primitivním regulátorem na odvíjení hodinového závaží pochází až z roku 1250 německého latopodla.

Vynálezce prvních kapesních hodin byl prokazatelně norimberský mechanik Peter Henlein. Zpráva potvrzující tento fakt pochází z XVI. století a píše se v ní: „Henlein sestavil hodinky ze železa a s více kolečky. Hodinky se mohou libovolně obracet, nemají závaží, jdou 40 hodin, lze je nosit v sáčku nebo za řadry.“ Připomínáme, že v té době nebyly ještě kapsy u šatů známe.

Kožná se povrch zeměkoule odtáhně akoro miliónkrát. Pouze ve dvou stech případech jde o zemětřesení, znamenající mrať nebo větší škazu, která si vyžaduje dvacet až třicet tisíc lidských životů. Zemětřesení se nejčastěji a takřka zákonitě vyskytují zvláště v těch pásech, kde se obrovitě kontinentální kry dotýkají, třou, pohybují, kloužají či svedají.

Proslulá Madame de Pompadour, která žila v letech 1721 až 1764, milenka francouzského krále Ludvíka XV., se veskuťtočností jmenovala Jeanne Antoinette Poissonová. Svět ji dodnes zná jako markýzu, ale tou byla jen krátkou dobu, neboť královský milenec ji brzy povýšil do vyššího šlechtického stavu — jmenoval ji velkovévodkyní.

Domingo nebude zpívat v opeře



Slavný světový tenorista Plácido Domingo

„Uspetědám? Kýmžné čtyřicet doborčinných komerťů v největších konubních atřích světa, abyž pomohl ubohým lidem v Mexiku vybudovat nový život. Předpokládám, že tato akce vyvnes oam až deset miliónů dolarů, tedy domov pro asi 250 občanů naší čtvrti Tlatelco. Vim, že některé čelné scény — v New Yorku, Miláně, Monte Carlu, Londýně, Barceloně či Vídni — budou mou absencí umělecky i finančně strádat, budiz, ale nemohu jednat jinak. Tito lidé nebyli pozeměťeni v Mexiku, oni nevědí nic o tom, co jsem zde viděl a zažil já. Umělec musí v takové kritické chvíli pochopit, kde je jeho místo a komu má sloužit...“

Plácido Domingo své beneftiční umělecké turné již zahájil. Chce nekompromisně splnit své předsevzetí a vybudovat si nehybnou pomník v lidských srdcích.

NOVOVĚKÝ POMPEJEMI označují děti svědčící hrozná přírodní katastrofy, které postihly v posledních letech Kolumbiu a Mexiko. Desetitisíce ale netuších lidí se staly v mautách obětí vřbucho sopky a zemětřesení, další tisíce ztratily navždy svůj domov. Tragédie nevynechala ani rodiny známých umělců. Mezi postizenými je také nejslavnější tenorista našich dnů — španělo-mexický pěvec Plácido Domingo. (Jeho rodiče přišli do Španělska do Mexika a Plácido zde prožil své mládí.) V trokách domů v Mexico City zahynul jedno čtyři příbuzní: strýc, teta a bratranec s nejmladším dítětem v náručí. Umělcovi rodiče vyřezli z tohoto pekla jen šťastnou náhodou.

Plácido Domingo, který přijel v úpívných dnech do italského Baretta na středemotekém pobřeží, aby tam dokončil svůj operní film Orfeole, podle Verdího, který realizuje a režisér Franco Zeffirelli a s dirigentem Lucinem Maazeltem, sám o tom vypráví:

„Zpíval jsem právě v chicáské opeře, když Mexikem ovládl abounež živel. Zprávy byly hrozné. Marně jsem se pokoušel spojit se telefonicky se svými rodiči. Linky byly přervány, eu chátka zoufalé mluví. Najel jsem stedy soukromé letadlo a spěchal na místo činu. Když jsem se deprecovál k jádru katastrofy, byl jsem šokován. V naší ulici nestál ani jediný dóm, všechno bylo zasypano prachem a suš. Zapomněl jsem v užiku na všechno a zařadil se do záchranných prací jako řádový voják. Dvanáct dnů a dvanáct nocí jsem pomáhal vyprošťovat přežitě a hledat oběti — v zoufalství a naději, že se shledám se svými drahými. Žel, našel jsem jen některe. Hleděl jsem poprvé bezmocně ve tvář smrti a stal se ze mne jiný člověk. Plakal jsem jako dítě. A v té chvíli jsem se také rozhodl, že příštích dvanáct měsíců odřeknu veškeré vystoupení v operních divadlech a

Rembrandtův legendární Stozlatový list v majetku Národní galerie

Národní galerie rozšířila od roku 1980 podstatně oddělení staré kazu můžeme nyní spatřit výběr 73 grafických listů ve výstavním grafiky získkem 200 prací autorů z období kolem let 1500 až do sklon-prostoru jiřského kláštera na Pražském hradě. Mezi nimi dominuje ku 19. století. Byl to dar sběratele JUDr. Hugo Richtera, z jehož od-Rembrandtovo nejznámější grafické dílo Stozlatový list.



Aufgespießt

„Die Aufmachung des Herrn Fischer ist ja allein schon eine Unverfrorenheit.“

Bundeskanzler Helmut Kohl (CDU) über den ersten grünen Minister in der Bundesrepublik, Joschka Fischer, in „Bild am Sonntag“.

Schüler von Mine getötet

Während des Unterrichts mit Sprengkörper gespielt

MOSKAU, 15. Dezember (AP). Bei der Explosion einer aus dem Zweiten Weltkrieg stammenden Mine in einem Klassenzimmer sind nach Angaben der sowjetischen Gewerkschaftszeitung „Trud“ in einer Ortschaft in der am Schwarzen Meer gelegenen Region Krasnodar vier Schulkinder ums Leben gekommen.

In dem Bericht hieß es, der Sprengkörper sei bereits vor drei Jahren von zwei Brüdern gefunden worden. Sie bewahrten ihn rund ein Jahr in der Garage ihres Vaters auf. Dann wechselte die Mine durch „Tauschgeschäfte“ mehrmals den Besitzer. Schließlich habe ein Kind die

Mine mit in die Schule gebracht. Als die Schüler während einer Geographiestunde mit dem Sprengkörper hantierten, explodierte er.

„Trud“ erhob gegen das Schulpersonal schwere Vorwürfe, weil es seine Aufsichtspflicht verletzt habe. Zwei Lehrer seien entlassen, der Direktor der Schule außerdem aus der Kommunistischen Partei ausgeschlossen worden.

Wie viele Kinder bei dem Unglück verletzt wurden, meldete „Trud“ nicht. Der Geographielehrer wurde bei der Explosion leicht verletzt.

„Der sechste Rolling Stone“

LONDON, 15. Dezember (AP). Ian Stewart, der Mitbegründer der Rockgruppe „Rolling Stones“, ist tot. Der langjährige Keyboard-Spieler und Auftrittsmanager der Gruppe erlag nach Angaben seines Agenten am Donnerstag in einer Londoner Privatklinik einem Herzanfall. Er wurde 48 Jahre alt.

„Ohne ihn hätte es keine Rolling Stones gegeben“, sagte Bassist Bill Wyman von seinem früheren Bandkollegen. „Er war absolut unersetzlich als Mensch und als Mitglied der Gruppe.“ Die Gruppe habe ihn immer „den sechsten Rolling Stone“ genannt.

Der Marschallstab

LONDON, 15. Dezember (dpa). Um den Marschallstab des früheren Generalfeldmarschalls der Luftwaffe, Erhard Milch, ist in Großbritannien ein Rechtsstreit ausgebrochen. Der Stab aus Silber und Elfenbein sollte am Freitag in London versteigert werden, aber dazu kam es nicht. Das begehrte Objekt wurde von der Familie Milch Besitzrechte erwerbend und ein Verfahren vor einem Londoner Gericht anhängig gemacht hatte.

Nach einem Bericht der Londoner Zeitung „Daily Telegraph“ war der auf rund 8000 Pfund (29 000 Mark) geschätzte Marschallstab von der Tochter des britischen Brigadegenerals Derek Mills-Roberts in einer alten Kiste auf einem Dachboden gefunden worden. Milch hatte sich ihm 1945 in Travemünde ergeben. Dabei hatte ihm Mills-Roberts den Marschallstab abgenommen. Die Familie vertritt die Ansicht, daß der Stab ihr gehört.

BRITISH MARSHALL STAFF, LONDON-URIN...

terium (Patriot), a chápeme, proč se tedy vytykával tento nástroj na středověkých freskách i v knižních miniaturech. Někdy zpestřil svou náhru, koordinát (lira), hudební harfa, theorb a řada dalších nástrojů. Soubor Byzantion osušen nepropadl jen na hudební nástroj, ale provokuje i skladby dnešní doby, které tematicky souvisejí, např. skladby bulharského autora R. Agapijeho z Rumunsku. Někdy tedy dává, že Byzantion ostavil náhru koncertu tisíců a stě vtroužil smrt solunského bratra Metodeje a premiéroval skladbu liturgie Simeona, naposledy na starořecký text Proslavu — tedy předmluvy k evangelium Konstantina — Filio soja — m. Cyrila. Libežnou dikci přednesl Radovan Lukavský.

Soubor Byzantion, založený před deseti lety, natočil v tomto roce program v Československém rozhlasu v Praze. Účastní se souboru i řada známých uměleckých činovníků, má družbu se souborem Staré hudby se Zlínem, který v Praze před několika týdny úspěšně vystoupil. Soubor Byzantion jde samostatnou cestou ve spolupráci s okružním badatelským slovenským ministerstvem i byzantského kulturního odkazu.

Přelčení začalo

PŘED TRESTNÍM SENÁTEM obvodního soudu Prahy 2, kterému předsedá JUDr. Ant. Tábík, začalo v pondělí přelčení, které je do dvou řádů „fénoušků“ sparty, kteří letos v červnu cestovali rychlíkem k lipovému králici. Přesně do banky systémy a spár, ze svých činů se odpovídá 13 obžalovaných, kteří jsou obviněni a vytrženi z „poškození majetku“ a „sociálněkřivky“ vlastnictví. Požito bylo 100 železničních vagonů a škoda činí 250 573 Kčs. Přelčení začalo vypořádání obžalovaných a má trvat do pátku. (3)

TO SE ZALIE SPARTAM VYČAŽKOVALI!!

O lásce

Nic nemůže zabránit tomu, aby žena nebyla milována dvěma muži, a muž dvěma ženami. ZÁKONIK LASKÝ Z XII. STOLETÍ Nevím co od tebe očekávám. Čekám zázraky. ANAIS NIN Láska začíná tím, že se člověk cítí osamocený, a končí tím, že člověk touží být osamocený. ALEXEJ TOLSTOJ Když si miluji, co je ti po tom. GOETHE Kdybychom čekali na setkání s ideálem, strávili bychom celý život v čekárně. PITIGRILLI Láska je touha po krásě. TASSO Jinak voní seno koním a jinak zamilovaným. LEC Když člověk ví proč miluje, tak nemiluje. JESENSKÝ Milovat a být rozumný nemůže ani bůh. PUBLIUS SYRUS Láska je to, čemu se říká mléčná dráha, zářivá to spousta, vytvořená tisíci drobnými hvězdami, z nichž každá bývá mihovinou.

Aluminium místo zlata

Superčistě aluminium, s jehož výrobou bylo započato v Těšíckém, může zcela ekvivalentně nahradit zlato či stříbro v mikroelektronice. To značně sníží výrobní náklady, stejně tak jako rozměry výrobků. Elektronickou část televizoru je možno zmenšit na rozměry krabičky zápalek. Superčistě aluminium vyrobí v laboratorii Těšícké Akademie věd, která se už vlastně změnila ve velký průmyslový závod.

AGENTI FBI ZATKALI v alabamské Sitce zlého. Janese Elstada, který v březnu letosního roku uplul banku v Anchorage. Plikant na celé záležitost je to, že dohlednému zupulní už jen dluh týdnů do úspěšného obsluhování devizovního vývozu na policii akadémii, po jehož ukončení se mohl stát policistou.

Squaw als Häuptling

TAHLEQUAH, 16. Dezember (AFP). Erstmals ist eine Frau Häuptling einer der großen nordamerikanischen Indianernationen geworden. Im Rahmen einer feierlichen Zeremonie in Tablequah im US-Staat Oklahoma wurde Wilma Man-killer an die Spitze der Cherokee-Indianer gewählt. Die 70 000 Mitglieder zählende Cherokee-Gemeinde ist nach den Navajos der zweitgrößte Indianerstamm in Nordamerika. Sie wurde Nachfolgerin von Häuptling Ross Swimmer, der zum Leiter der Abteilung für Indianerfragen im Innenministerium in Washington berufen worden war.

Zahlreiche kleine Indianernationen in Nordamerika hatten bereits weibliche Häuptlinge gewählt. Den bei ihrer Wahl lautgewordenen Protest der traditionellen stammesvertreter tat der neue Häuptling mit der Bemerkung ab: „Die Leute machen sich wegen ihres Arbeitsplatzes oder der Kindererziehung Sorgen, aber nicht wegen der Frage, ob der Stamm von einer Frau oder einem Mann geführt wird.“

BRITISH MARSHALL STAFF, LONDON-URIN...

Z OKUPOVANÉHO ČESKOSLOVENSKA

Čs. režimní tisk přináší občas články, které ličí osudy "ztracených symů a deer národa" na západě v černých barvách, aby se odradili ti, kteří na odchod pomýšlejí. Tento článek vyšel v "Halo sobota" koncem června 85:

Kult bohatství, který byl ještě před odchodem z vlasti magnetem, rychle rychle se množil by se rádi vrátili, kdyby se nestyděli a neměli strach. Pocit strachu je však už na cestě za zlatou bludičkou už neopustí.

Doma nechali rodiče, děti. V jejich domácnostech se stídlá radost nad tím, že se to povedlo a docela obyčejnými starostmi a smutkem. Jen když přijde dopis z "venku" se na chvíli zdá, že je to v pořádku. Brzy však znovu začne hlodat červ nedůvěry. Ale před druhými lidmi se o tom nemluví. A nedůvěra roste úměrně s počtem dopisů, ve kterých emigranti žádají své příbuzné o zaslání těch nebo oněch věcí.

Zeptali jsme se pracovníků celní správy co všechno se posílá za hranice.

Naše celní úřady musejí vyřizovat neuvěřitelné množství žádostí o povolení vývozu věcí, které posílají příbuzní emigrantům do zahraničí. Jen malé procento žadatelů posílá těm, kteří si v cizině slušněji žijí věci, které nejsou nutné k životu. Je to ponejvíce broušené sklo nebo jiné, typicky československé výrobky, které mají být připomínkou, nebo chcete-li náhražkou ztracené vlasti. Také české potraviny zřejmě chybí mnohým "ztraceným symům a deerům," protože v seznamu se hromadně vyskytují žádosti o knedlíky v prášku, chléb v prášku, sušené houby i křídla, "z naší zahrádky".

Většina žádostí je už svým obsahem více než naléhavá. Listujete-li v těch kupách papírů, utváříte si současně i obraz života těch, kteří neuvěřeně, nebo také uvážně opouští vlast. Potřeba těch nejobyčejnějších věcí, bez nichž se v domácnosti jen těžko obejdu, svědčí o tom, jak jejich představy o ráji v kapitalistických zemích mizí. Doma nad těmito předměty ohrovanosti nos, dnes jsou rádi, že je dostanou, i když se značkou Made in Czechoslovakia.

Povleky, prostěradla, ručníky, dětské topánky, rukavice, boty, utěrky, přebory, levné příkrývky — mohla bych jmenovat ještě dlouho. Doma se jim nezdálo provedení, barvy, vzor, chyběla módnost. Listovali v katalogech zahraničních obchodních domů a vzdychali — to je něco jiného. Dnes jim v kapitalistickém ráji chybí peníze i na to základní. Jsou zadlužení, i když si byt zařídili co nejprostěji. A splátkový systém je na Západě dobře promyšlený a hlavně obzvlášť — nedá se obejít ani odložit.

Není pro celníky nic neobvyklého, když se do NSR, kde obchody nabízejí tak široké zboží, posílají obyčejná česká přezuvky nebo do Kanady hoblík. Mnohé žádosti nic nezakrývají. Mám před sebou žádost, ve které odesílatel prosí o povolení vývozu do USA tří dětských košíků a tří pyžam. Jsou určeny pro rodinu, ve které byly mimořádné výdaje spojené s nemocí. Navíc se rodina musí stěhovat do vzdálené oblasti USA. V jiné žádosti je uvedeno 20 kusů obnošených dětských věcí a jedna příkrývka PAN. Příkrývky jsou zvlášť žádané, mnohdy je to starší larisa nebo ještě levnější druh. Jiný žadatel chce poslat do Kanady dvě prošívané deky. Chce se tak odvděčit svým hostitelům, "kteří se o něj při návštěvě starali, i když sami nemají prostředky".

Ani v San Franciscu nemají zvlášť přívětivý vztah k novým přistěhovalcům a ti budou rádi, když jim ně-

kdo z Československa pošle froté ručníky, starší deku a pár utěrek. Trochu paradoxně vyhlíží žádost o zaslání tří párů starších bot v ceně 200 Kčs do Itálie. Na Nový Zéland zase popouje zásilka s dětskými botami, bačkorami, teplákovou soupravou, pyžamem a manžestrovými džíny. Do NSR rukavice, ponožky, punčocháče, ručníky a utěrky.

Jedna ze žádostí není sice pozoruhodná cenou zaslání věcí, ale přesto mi utkvěla v paměti. Jde o zaslání 30 cm sypaniny, zahradnických nůžek a kastrůlku, jako náhradu za věci, které žadatelka při své návštěvě ve Švýcarsku poškodila. Žádost za žádostí, a až na nějaké výjimky, vždy stejný obsah — do USA starší svetr a pánská košile, do Švýcarska povlaky na dvě postele, froté ručníky a utěrky... Jak je vidět, ne všichni emigranti jezdí v Rols-Royci, ne všichni sedí v houpacím křesle a při pohledu na modré moře z terasy přepychové vily popíjejí skotskou whisky. O tom svědčí i balíčky, které k nám přicházejí z jejich strany. Většinou nejsou veliké a téměř vždy obsahují obnošené šaty, se kterými si jejich bývalý majitel ani nedal tu práci dát je vyčistit. Snad proto, že i čistěna se musí platit, nebo že to vůbec přijde levnější.

Magnetofonový pásek, který byl do Československa zaslán, není určen pro tančouška nahrávání, ale je na něm záznam, který vypráví při-

Simplon se snižuje

Nejdelší železniční tunel na světě — Simplonský tunel v Alpách, spojující Švýcarsko a Itálii — byl pýchou evropského stavebnictví na začátku 20. století. Dva podzemní tunely, každý o šířce 20 km, tvořil dopravní tepnu mezi evropskými státy, geograficky rozdělenými Alpami. Simplon je jak nejdelším, tak i neefektivnějším tunelem na světě: nekalkulačné intervaly vlaků se mění příliš od frekvence metra.

Tak silný mnohaletý provoz však nechal na tunelu své stopy. Při průběžných kontrolách se zjistilo, že po 76 letech provozu trati se železniční svrlek přiblížil ke stropu (tunel je o 10 až 15 cm vyšší než den, kdy by se vlaky do tunelu nevešly). Zatím byl podán návrh na podstatné snížení rychlosti projíždějících souprav.

Geologové tvrdí, že snížení výšky tunelu zavinilo pohyb arktid evropského kontinentu. Podle této hypotézy posunuli mohutné tektonické síly kra, na které je středomořská oblast s Apenninami, ná středoevropský blok. Tato teorie má jak vědecké základy, tak i odporce. Problém kolem Simplonského tunelu oživil staré spory o opodstatněnost domněnky o pohybu zemských kor.

Vlastní řešení problému bude klíčové. Trať v tunelu se bude buď opravovat nebo rekonstruovat. Rekonstrukce by vše byla radikálnější, ale znamená by odstranění železničního svraku a výkopu na 40 km trati. I "pouhá" oprava simplonské trati se provozu by trvala 13 let, protože opravovat by se mohlo pouze 3 měsíce v roce (v létě až v březnu), kdy je nejmenší provoz, a pouze z jedné strany.

VÝZKUMNÝ ÚSTAV REDAKCE
DRDNY DOŠLIL NA 1. MÍSTO
NEJNUDNEJŠÍHO ČLOVĚKA
NA SVĚTĚ G. HUSÁKA PRO
JEHO NAPROSTOU LIDINOU
BEZDARUOST. ZA KOPÍKA
1. TR. BYL ZVOLEN VASIL BULAK...

buzným ústy jednoho, který kdysi věřil na zázraky, o tvrdosti života v zemi, kde nyní žije. Práce v sobotu i v neděli a nic se na tom nedá změnit. Nikdo by se ho nezastal a jen by uvolnil místo deseti jiným, kteří na něj čekají. Bojí se vrátit, bojí se tak žít dál.

Byli však i takoví, kteří se vrátili. Celých patnáct let letěli peníze na tento návrat. Někteří zase zvolili jinou cestu — ta však většinou návratu nemá. Aby získali vytoužený blahobyt, někdy však také jen proto, aby vůbec mohli žít, pašují drogy. Není výjimkou případ, kdy namísto vytouženého bohatství přišla smrt. Gangy pašeráků s drogami nejsou pensionáři a způsoby jsou drsné.

V USA má být uveden v platnost nový zákon proti přistěhovalectví, který se bude vztahovat i na ty, kteří již občanství mají. V praxi to znamená, že rodilý Američan je občan čísla 1 — všichni ostatní, i když občan USA, budou stát o několik stupňů níž. A tak je zřejmé, že naše celnice budou do budoucna stále více zaplaveny žádostmi o povolení vývozu věcí, které byly kdysi pro někoho úplnou samozřejmostí.

Japonské Geschäftsleute erwarten den Kometen

Die „Japanische Halleysche-Komet-Gesellschaft“ hat bereits alle Pläne für eine Spezialtour nach Australien im kommenden Frühjahr ausgearbeitet. Mitglieder müssen jeweils 5000 Mark zahlen und können dafür durch die klare Luft des weiten Kontinents den leuchtenden Schwanz des Kometen beobachten, wenn er nach 76 Jahren Abwesenheit wieder in die Nähe der Erde kommt. An die 600 Personen haben sich für diese Tour schon angemeldet.

Japans bankrotte Nationalbahnen wollen ebenfalls vom Kometenfieber profitieren: Für 15 000 Yen (rund 180 Mark) gibt's ein Sonderticket in die Präfektur Yamanashi, um von den Bergen aus den Kometen zu beobachten.

Fernsehstationen bringen bereits seit Wochen Spezialprogramme, in denen von Wissenschaftlern erklärt wird, was ein Komet und besonders was für ein toller Stern der Halleysche ist, während Profis und Amateure der Himmelskunde alle Vorbeirungen für eine gründliche Beobachtung des kosmischen Wanderers bereits getroffen haben. Japan ist von einem wahren Kometenfieber befallen worden, von dem einige Industrie- und Geschäftsbranchen gewaltig profitieren.

Nippons Teleskophersteller haben seit Jahren nicht mehr eine solche Nachfrage für ihre ansonsten nur von Liebhabern und Spezialisten gekauften Geräte gespürt. In Preisklassen von 1800 Mark aufwärts gehen so ziemlich alle Modelle in den Besitz zukünftiger Kometen-Liebhaber und Hobbyastronomen über, sobald sie in den Regalen der Geschäfte aufgestellt werden. Takahashi Seisakusho Ltd., einer von Japans bedeutendsten Teleskopherstellern, hat seit vergangenen Juli eine Zunahme der Nachfrage um ganze 40 Prozent verzeichnen können. Mit der Produktion kommt die Firma kaum mehr nach.

JOSEPH („Joschka“) FISCHER, geboren 1946 in Langenburg (Baden-Württemberg), jetzt Minister für Umwelt und Energie, war 1968 nach Frankfurt gekommen und wohnt noch heute dort. Ohne jemals regulär an der Universität eingeschrieben zu sein gilt Fischer, der kein Abitur hat, als einer der führenden Köpfe der studentisch geprägten Sponti-Szene in Frankfurt. Seinen Lebensunterhalt verdiente er in dieser Zeit mit wechselnden Jobs — unter anderem als Taxifahrer, Buchhändler und Autor für das Frankfurter Szene-Magazin „Pflasterstrand“. Im März 1983 wurde er in den Bundestag gewählt und gehört dort zu den dominierenden Mitgliedern des realpolitischen Flügels der Grünen-Fraktion. Im Parlament machte er sich auch als brillanter Redner einen Namen. 1985 schied Fischer wegen der Rotation aus dem Bundestag aus.

Kremnické mince do světa

(tek): Zhrn v hodnotě 164 miliard korun, což je o 250 tisíc více než předpokládaný plán, vyprodukovali od začátku roku pracující nejstaršího závodu na výrobu mincí ve střední Evropě, n. p. Státní mincovna Kremnice. V těchto dnech se již vyrovnal s celosvětovými exportními úkoly, do Alžírsko, Tunesko, Mauretanie a na Kapverdské ostrovy vyvezl mince v hodnotě 9 500 000 korun ve frankancích. Na Kubu, která je jediným ostrohem ve socialistických státech, vyvezl podobnou mince za téměř 16 miliard korun.

Bezolovnatý benzin do prodeje

(tek): Od 1. ledna roku 1986 bude zahájena distribuce bezolovnatého benzínu z k. p. Chemopetrol, Chemické závody čs.-sovětského přátelství Litvinov. Benzin budou rozvážet cisternové vozy do vybraných čerpacích stanic na hlavních turistických tazích. Pomějí bude probrat snižování obsahu olova v benzíně, který bude odpovídat hodnotě 0,15 gramů na litr, která představuje dobrý evropský standard. Výroba a distribuce tohoto druhu benzínu má být zahájena nepozději do roku 1989, úplný přechod na jeho používání má být uskutečněn nejpozději do konce roku 1990.

INSTITUT PRO OTÁZKY NÚBY se sídlem v New Jersey vydal seznam deseti nejnudivějších osobností roku. První místo obsadila sexuální terapeutka dr. R. Westheimerová, jejíž nekonečné používání středně prosřednictvím rozhlasu a televize „niti“ dokonce i ze sexu nudnou záležitost. Na druhém místě se ocitl Sulpher Station, hlavní představitel z řady Rambo a Rocky, specialista na porážení šílenců a masových vraha, který se v poslední době vydal do americké uličky a oslavuje udáky v době, kdy má ostatní doulat v mír, udáky se ve zpráve institutu.

RISIKO FÜR DIE GESUNDHEIT

Aus vielen Gesprächen mit Rauchern unter meinen Patienten, aber auch aus dem Freundes- und Bekanntenkreis weiß ich, daß viele gern mit dem Rauchen aufhören möchten, es aber allein nicht schaffen. Nach einer Repräsentativbefragung des Schönberger Instituts für Verhaltenswissenschaften würden etwa fünf Millionen der über 18 Millionen Raucher in der Bundesrepublik gern aufhören, wenn ihnen „ausreichende Hilfestellung“ gewährt würde.

Nach einer Erhebung der Bundeszentrale für gesundheitliche Aufklärung in Köln würden sogar 58 Prozent von der Möglichkeit der Raucherentwöhnung Gebrauch machen, wenn es eine „sichere Methode“ gäbe. Aus eigener Kraft fühlen sich besonders die „starken Raucher“ dazu jedoch zu schwach.

Mit diesem Artikel wende ich mich nicht nur an die entwöhnungswilligen Raucher, sondern auch an die Raucher, die nicht mit dem Rauchen aufhören möchten, aber auch an die Nichtraucher und die vielen „Passiv-Raucher“. Es lohnt sich für jeden, sich mit der Problematik des Rauchens auseinanderzusetzen.

Rauchen: Seuche der Neuzeit

In nahezu 30 000 wissenschaftlichen Untersuchungen über die katastrophalen Auswirkungen des Rauchens auf die Gesundheit wurde erdrückendes wissenschaftliches Beweismaterial für die Schlußfolgerung der Weltgesundheitsorganisation erbracht: Das Rauchen ist in unserer (scheinbar so zivilisierten) Zeit an die Stelle mittelalterlicher Seuchen, wie Pest, Cholera und Pocken getreten.

Der amerikanische „Terry-Report“ erschreckte 1964 die Weltöffentlichkeit zum ersten Male mit schockierenden Tatsachen über das Rauchen. Von den amerikanischen Gesundheitsbehörden wurden seither zahlreiche Experten für ergänzende Untersuchungen gewonnen. Die erarbeiteten Forschungsergebnisse aus aller Welt über die Gesundheitschäden des Rauchens sind leider längst nicht in vollem Umfang in das Bewußtsein der Öffentlichkeit und unserer verantwortlichen Politiker und für Gesundheit zuständigen Institutionen gedungen.

Von den Rauchern werden diese wissenschaftlichen Befunde und Beweise natürlich gern verdrängt. Sie klammern sich vielmehr an jeden Strohhalm, um ihr Rauchverhalten vor sich selber rechtfertigen und verniedlichen zu können.

Alle am Gesundheitswesen beteiligten beginnen erst allmählich zu erkennen, daß der gewaltige Anstieg der Kosten im Gesundheitswesen nur in den Griff zu bekommen ist, wenn der Vorbeugung in Zukunft wesentlich stärker Beachtung geschenkt wird als bisher, denn Vorbeugen ist nicht nur besser und humaner, sondern nach einer gewissen Zeit auch wesentlich billiger.

Sehr erfreulich ist in letzter Zeit eine eindeutige Tendenz: Viele Raucher machen Schluß mit dem Rauchen! Die Zahl der Raucher nimmt mit höherem Ausbildungsniveau deutlich ab. Je länger die Ausbildung, desto höher ist der Prozentsatz derer, die mit dem Rauchen Schluß gemacht haben.

Warum rauchen Sie noch?

Es ist heute unbestritten, daß Rauchen gesundheitsschädlich ist. Nach Erhebungen der Bundesregierung sterben jährlich 140 000 Bundesbürger vorzeitig an den Folgen des Rauchens und weitere 100 000 müssen jährlich wegen Folgekrankheiten des Rauchens frühinvalidisiert werden. Es scheint unbegreiflich, warum so viele trotz dieser erdrückenden Tatsachen weiter rauchen.

Auf die Frage: „Warum rauchen Sie“, gaben 150 Raucher 180 Gründe an.

150 Raucher gaben 180 Gründe an.

Als häufigster Grund wurde angegeben: „Aus Gewohnheit“. Es folgen: „Aus Verlangen, aus Nervosität, zur Beruhigung“ und „weil es schmeckt“. Lohnt es sich wirklich, deswegen ein solch hohes Gesundheitsrisiko einzugehen? Warum rauchen Sie eigentlich noch?

Auch Passivraucher sind gefährdet!

Nicht nur das aktive Rauchen, auch schon das passive, unfreiwillige Mitrauchen erhöht das Risiko, an Krebs beziehungsweise an den Folgen einer koronaren Herzkrankung zu sterben. Wer mit Rauchern zusammenlebt, lebt gefährlich! Am schlimmsten ist

derjenige dran, dessen Eltern rauchten und der sich einen Raucher zum Ehegatten erwählt: Ihn trifft ein 2,7fach erhöhtes Krebsrisiko. Aus neuesten Untersuchungen ist bekannt, daß Frauen, deren Ehemänner Raucher sind oder Raucher waren, häufiger an koronaren Herzkrankungen starben als Ehefrauen von Nichtrauchern. Dies läßt sich leicht erklären: Tabakrauch enthält neben den bekannten krebserzeugenden Verbrennungsprodukten (etwa Benzpyrene), dem Nikotin und Kohlenmonoxid auch Nitrosamine, die zu den stärksten krebserzeugenden Giften gehören. Im Seitenstrom des Tabakrauches, welcher von der im Aschenbecher oder in den Fingern glimmenden Zigarette ausgeht, ist die Konzentration 50—100mal höher als im Hauptstrom, den der Raucher inhaliert. Nichtraucher werden daher häufig an ihrem Arbeitsplatz durch Raucher nicht nur belastet, sondern als Passivraucher gesundheitlich stark gefährdet! Deshalb fordert der Ärztliche Arbeitskreis „Raucher und Gesundheit e. V.“ einen besseren Nichtraucherschutz und fordert vor allem ein Rauchverbot am Arbeitsplatz.

Aus Japan wurde gerade gemeldet, daß verschiedene Unternehmen, so eine Chemie-Fabrik in Osaka, jedem Nichtraucher unter den Angestellten pro Monat einen Bonus von umgerechnet 30 Mark gewährt. Wer sechs Monate nicht raucht, erhält eine Belohnung von umgerechnet 650 Mark. Der Firmenchef versprach: „Wir werden mit der Kampagne weitermachen, bis es unter uns keinen Raucher mehr gibt.“ Die Prämien für Nichtraucher und „Aufgeber“ sind inzwischen ein beliebtes und verbreitetes Mittel in Japan, ebenso wie das Rauchverbot am Arbeitsplatz und die Einrichtung ungemütlicher Raucherzimmer für die, die es nicht lassen können. In einer Firma mit über 100 Beschäftigten raucht bereits keiner der Mitarbeiter mehr. Bei der Einstellung von neuen Mitarbeitern werden bei gleicher Qualifikation Nichtraucher aus diesen Gründen Rauchern vorgezogen. Es tut sich also weltweit etwas zum Schutze des Nichtrauchers, aber es ist noch nicht genug. (X)

Rauchen schadet

Das Raucherbein ist als typische Raucherkrankheit bekannt. Doch Rauchen schadet auch der männlichen Potenz.

Erst kürzlich wurden von einer französischen Ärztekommision die Ergebnisse einer langjährigen Reihenuntersuchung bekanntgegeben. Impotenz, die besonders im mittleren Alter, aber auch schon bei Mittzwanzigern zunehmend auftritt, werde durch mangelnde Blutzirkulation hervorgerufen, deren Hauptursachen, so die Wissenschaftler, Rauchen und zu fette Speisen seien. In acht von zehn Fällen bei impotenten Rauchern lagen Schädigungen der Blutgefäße vor, die die Blutzufuhr drosselten oder verhinderten. Bereits kleinste Verengungen der Arterien können eine Erektion verhindern. Es handelt sich dabei um ähnliche Symptome, wie sie auch bei der Verengung der Herzkranzgefäße oder bei Schmerzen in den Beinen (Raucherbein) auftreten, so daß man nur noch kurze Strecken gehen kann (Schaufensterkrankheit). Durch Rauchen und zu fette cholesterinreiche Nahrung (tierische Fette) steigt nicht nur das Risiko an Herzinfarkt, Schlaganfall und Krebs, sondern auch an Impotenz zu erkranken.

Das Durchschnittsalter der durch „blauen Dunst“ impotent gewordenen Männer liegt zwischen dem 30. und 50. Lebensjahr. 50 Prozent der Raucher waren impotent, weil — so die Wissenschaftler — der Blutdruck an entscheidenden Körperstellen 90 Prozent unter normal war.

Schadenersatzansprüche an die Zigarettenindustrie.

Mehrere Musterprozesse in den USA machen amerikanische Tabakhersteller für Krankheitsfolgen durch Zigarettenkonsum verantwortlich. In über 30 Klagen werden zur Zeit Schadenersatzansprüche gegen die Zigarettenhersteller geführt. Teils schwerkranke Exraucher, teilweise auch die Familien von verstorbenen Zigarettenrauchern sind die Kläger. „Die Bedingungen dafür, erfolgreich gegen die Gesundheitsgefährdung durch Zigaretten vorzugehen, sind günstiger wie nie“, sagte Richard A. Daynard, ein Juraprofessor von der North Eastern University, Boston. Als Beispiel für den typischen Kläger nannte er die Familie eines inzwischen verstorbenen Rauchers: Dieser Mann hatte seit einigen Jahrzehnten stark geraucht und war schließlich an Lungenkrebs gestorben, nachdem er zuvor schon mehrere Jahre

(X) DIE RAUCHER MÜSSEN RÜCKSICHTIG VOLLER WERDEN

KDO (1 TO NEPÄČET) TAK TOHO YE HI LI TO!
ZDRAVO T NI PRILOKA "DRBNY" (gratis)
1.

↑ MÖRDER!

an schwerem Lungenemphysem (Lungenblähzustand) gelitten hatte. Nach seinem Tod strengte die Familie eine Klage gegen die Zigarettenfirma an. Die Familie war der Auffassung, daß durch den Verzicht auf eine adäquate Warnung vor der potentiell tödlichen Gefahr diese Firma eine Mitschuld am Tode ihres Angehörigen treffe. Mit großem Interesse werden jetzt die Urteile erwartet.

Ein neuer Trend setzt ein!

Die Welle gegen den lebensbedrohenden „blauen Dunst“ nimmt immer mehr zu. Obwohl in Deutschland der Werbeaufwand für Zigaretten von 144 Millionen Mark im Jahre 1972 auf 261 Millionen Mark 1984 gestiegen ist, ging der Zigarettenkonsum von 126,5 auf 117,7 Milliarden Stück zurück. *Es gibt in der Bundesrepublik inzwischen 8,4 Millionen Exraucher*, viele Raucher möchten gern aufhören. Ein erfreulicher Trend zeichnet sich ab, aber andererseits greifen immer mehr Kinder zur Zigarette: 29 Prozent der 12—17-jährigen rauchen täglich! Dabei wäre es das Beste, gar nicht erst mit dem Rauchen zu beginnen. Es scheint ein falsches Verständnis von Demokratie zu sein, wenn man den Kindern und Jugendlichen den Einstieg ins Rauchen so leicht macht. Besonders gefährdet sind junge Frauen! Rauchen und „Pille“ läßt das Infarktrisiko auf das Vierzigfache ansteigen! Auch das Risiko, einen Schlaganfall zu erleiden, ist bei diesen Frauen besonders hoch.

Wie komme ich von Rauchen los?

Wichtigste Voraussetzung ist die *Entschlossenheit*, mit dem Rauchen *wirklich aufzuhören*. Informieren Sie sich über die *schweren gesundheitlichen Gefahren*: Bronchitis, Herzinfarkt, koronare Herzkrankung, Magengeschwüre, Raucherbein, Impotenz und nicht zuletzt die vielen Krebserkrankungen, angefangen von Lippen- über Zungen-, Rachen- und Kehlkopfkrebs, dem Bronchialkrebs, bis hin zu Nieren- und Blasenkrebs. Informieren Sie sich über die *Schadstoffe*, die der Raucher mit der Zigarette inhaliert und mit der er auch seine Umwelt belastet: Nikotin, Kohlenmonoxyd, Cadmium, Blausäure, Nitrosamine sowie weitere 40 krebserzeugende Substanzen. Ist Ihr *Wille* gefestigt, kann der Arzt oder Psychologe Ihre Bemühungen

unterstützen. *Es gibt kein einfaches Schema*, keine einfache Methode, mit der jeder Raucher sicher zu entwöhnen ist, es gibt die verschiedensten Hilfen. In jedem Fall müssen der Arzt oder der Psychologe sich individuell auf den jeweiligen Raucher einstellen. Längere Gespräche, viel Zeit und Geduld sind erforderlich. Manchmal können bei *Entzugerscheinungen* vorübergehend *Medikamente* Linderung verschaffen und so das Durchhalten erleichtern. *Freunde und Bekannte können zu Therapiehilfen werden*. Am besten beginnt man, wenn man durch eine Erkältung, Grippe oder Unpäßlichkeit sowieso nicht zum Rauchen aufgelegt ist. Und zwar *von heute auf morgen*. Über 70 Prozent aller Raucher könnten es ohne ärztliche Hilfe schaffen.

Im Rahmen von Gruppenkursen kann man sich das *Rauchen auch schrittweise abgewöhnen*. Derartige Kurse werden beispielsweise bei den Volkshochschulen, aber auch von den Krankenkassen angeboten. Während der Entwöhnung sollte man seinen *Lebensstil gesünder gestalten*: Viel schlafen, sich sportlich betätigen, gesund ernähren, Alkohol meiden. *Zigaretten außer Reichweite tun!* Trinken Sie reichlich Mineralwasser und Obstsaft, dies „entgiftet den Körper“ rascher. Achten Sie auf Ihr Gewicht! Durch vernünftige gesunde Ernährung und ausreichende körperliche Aktivität können Sie eine Gewichtszunahme vermeiden! Meiden Sie in dieser Zeit das gesellige Zusammensein mit Rauchern. Ehepaare sollten möglichst zu gleicher Zeit mit dem Rauchen aufhören und sich gegenseitig dabei unterstützen. Die erste Woche ist die schwierigste Zeit: Danach wird es leichter. Allerdings genügt eine einzige Zigarette, um rückfällig zu werden. Darum vermeiden Sie diese eine Zigarette. Bekennen Sie sich zu Ihrem Entschluß, sagen Sie laut und deutlich: „*Nein danke!*“ wenn Sie eine Zigarette angeboten bekommen. Im Falle eines Rückfalles sollten Sie nicht den Mut verlieren, sondern sofort von neuem beginnen!

Zur weiteren ausführlichen Information können folgende Literaturhinweise gegeben werden:

■ „*Raucherentwöhnung*“, Prof. Dr. med. Ferdinand Schmidt, ro-ro-ro Taschenbuch, 7833 (680).

■ „*Vom Raucher zum Nichtraucher*“, das 7-Stufen-Programm zur Befreiung vom Rauchen mit Erfolgskontroll-

paß, von Frau Dr. med. Carola Halhuber, Gräfe und Unzer Verlag, München.

■ „*Das Aussteiger-Programm für Raucher*“, Knaur Taschenbuch 7661 von Klaus C. Hinkelmann.

■ *Kostenlose Informationen erhalten Sie bei Ihrer DAK-Bezirksgeschäftsstelle, beim Ärztlichen Arbeitskreis „Rauchen und Gesundheit e. V.“, Maybachstr. 14—16 in 6800 Mannheim 1, Tel.: 0621-31144, bei der Bundeszentrale für gesundheitliche Aufklärung (BZgA), Postfach 910152, 5000 Köln 91 und vielen anderen Institutionen. Befreien Sie sich von der Abhängigkeit, belohnen Sie sich mit dem gesparten Geld.* ■

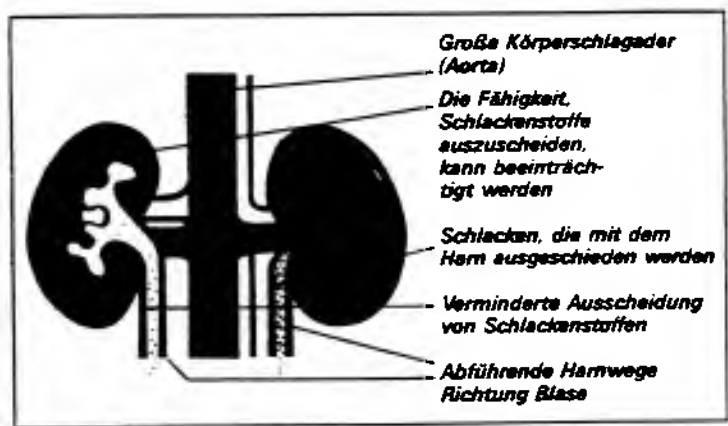
REDAKCE ČLÁNKY
VYDALA SE
SERIOZNĚ O DODÁNÍ
ČASOPISU...

2 ČLÁNKU NA PRÁVĚ JARU
HEIDI BOHAY, ANNES KOLLE
GIN: „Ich bin fassungslos! Sie
war immer so bezaubernd und
ein so freundlicher, fröhlicher
Mensch. Aber ich habe sie im-
mer gewarnt. Anne hat zu viel
geraucht.“

WARUM RAUCHT DER RAUCHER?	Absolute Zahl der Personen	Prozent der Personen	Prozent der Gründe
aus Gewohnheit	37	24,7	20,6
aus Verlangen bzw. Appetit	28	18,7	15,6
aus Nervosität	23	15,3	12,8
zur Beruhigung, Entspannung, Ablenkung	21	14,0	11,7
weil es schmeckt (Genuß)	20	13,3	11,1
aus Langeweile, zum Zeitvertreib	14	9,3	7,7
Sucht	13	8,7	7,2
weil es Freude macht	8	5,3	4,4
stilt den Hunger, bremst den Appetit	6	4,0	3,3
weiß es selber nicht	4	2,7	2,2
hilft mir in schwierigen Situationen (Ärger, Streß, Aufregung, usw.)	2	1,3	1,1
zur Anregung bzw. zur besseren Konzentration	2	1,3	1,1
wegen dem Duft	1	0,7	0,6
aus Dummheit	1	0,7	0,6

150 Raucher gaben 180 Gründe an.

VEČERNÍ PRŮČÍST - DŮDE SE
ZKOUŠET!



(K článek ne str. 3)

Könnte der Mensch seinen Körper ausdrücken wie einen Schwamm, müßte er feststellen, daß das meiste von ihm Wasser ist: rund 60 Prozent. In der gesamten Natur ist Leben ohne Wasser nicht möglich, Wasser ist ein Element des Lebens. Den „Wasserstand“ im Körper des Menschen überwacht ein Nervenzentrum im Zwischenhirn, und zwar kann es an der Zusammensetzung des Blutes einen Wassermangel ablesen. Dann signalisiert es ein Durstgefühl, das in den Rachen projiziert wird. In enger Verbindung mit dem Wasserzentrum stehen die Nieren, ein einzigartiges und gigantisches Filterwerk, eines der am stärksten durchbluteten Organe. Eine der Hauptaufgaben der Nieren ist, das Blut zu filtern und dabei von allerlei Gift- und Schlackenstoffen zu befreien. Versagt eine Niere, so daß sie entfernt werden muß, arbeitet die andere für zwei.

Max Conradt* beschreibt in der letzten Folge dieser Serie das „Wunderwerk Niere“:

Die Nieren lassen den Menschen so schnell nicht im Stich, aber wenn — wie der Volksmund gerne sagt — einem etwas an die Nieren geht, dann sollte man das nicht allzu leicht nehmen. Die Nieren gehören zu den Schwerarbeitern unter den Organen, sie verdienen mehr Aufmerksamkeit und Respekt, als ihnen gemeinhin entgegengebracht wird.

Das gesamte Blut des Menschen, rund sechs Liter, strömt innerhalb von 24 Stunden nahezu 300mal durch die Nieren. Bei diesen Passagen werden 180 Liter Flüssigkeit herausfiltriert, von denen aber etwa 178 Liter wieder aufgesogen werden. Etwa zwei Liter gelangen durch die Harnleiter in die Blase, die Menge also, die der Mensch als Harn ausscheidet. Aber natürlich sind die Nieren mehr als nur der Produzent

einer vermeintlich unnützen Flüssigkeit, die der Mensch abgibt. Sie sind ein wichtiges Steuerungs-Organ.

Die Nieren als Steuerungs-Organ

Nehmen wir einmal ein paar Beispiele: Sie stehen irgendwo lange in der Kälte und frieren. Dann setzt allmählich ein Schutz-Mechanismus ein, der die Haut zunehmend weniger, dafür die inneren Organe um so stärker mit Blut versorgt. Mehr Blutdurchfluß durch die Nieren bedeutet mehr Wasser-Ausfiltrierung und mehr Urin. Kurzum: Sie „müssen“ häufiger.

Nicht viel anders ist es, wenn Sie in Wut geraten, sich ärgern oder aufregen. Im Mark der Nebennieren (die absolut unabhängig von den Nieren arbeiten) erhöht sich dann die Produktion des Hormons Adrenalin, und sobald dies ins Blut gelangt, steigt der Blutdruck. Dadurch kann sich der Blutdurchfluß durch die Nieren erhöhen, sie produzieren ebenfalls mehr Urin.

Eines der interessantesten Beispiele liefert der Alkohol. Jedermann kennt den ulkigen Schnack: Mit einem Biertrinker kann man sich schlecht unterhalten, denn er ist dauernd unterwegs. Folgendes steckt dahinter: Damit die Niere nicht unkontrolliert viel Harn produziert und dem Körper nicht gefährlich viel Wasser entzogen wird, hat die Natur wieder eine phantastische Steuerung eingebaut.

Die Hirnanhangdrüse, die Hypophyse, stellt das Hormon Adiuretin her, das die Harnbildung bremst. Ist aber Alkohol im Blut, so ist die Produktion des Bremshormons gedrosselt und folglich die Urinbildung beschleunigt und vermehrt. Wer aus diesem Grunde „dauernd unterwegs“ ist, gibt zuviel Flüssigkeit ab. Das Wasserzentrum im Gehirn meldet daraufhin Durst, und zwar den speziellen, nach trinkfrohen Festen allseits bekannten großen Nachdurst.

Koffein hat übrigens eine ähnliche Wirkung, während Nikotin eine Bremswirkung auf die Harnproduktion hat. Die Nieren halten den Wasserhaushalt des Körpers ständig in der Balance, einerlei ob wir viel oder wenig trinken. Allerdings: Ein Mensch kann wochenlang ohne Nahrung leben, ohne Flüssigkeit höchstens ein paar Tage.

Wunderwerk Niere

Die Nieren sind, wie der Arzt sagt, ein paariges Organ, also

es gibt zwei. Jede ist 120 bis 200 Gramm schwer, etwa zehn Zentimeter lang und fünf Zentimeter breit. Sie liegen hinter dem Bauchfell rechts und links von der Wirbelsäule und sehen aus wie große Bohnen. In diesen zwei „Bohnen“ geht es, wie im gesamten Organismus, geheimnisvoll zu.

Das große Filterwerk der beiden Nieren besteht aus rund zwei Millionen sogenannter Nephronen, die so kunstvoll gebaut sind und arbeiten, daß sie mit großer Sicherheit die Spreu vom Weizen sondern, das heißt: Sie lassen etwa 99 Prozent der aus dem Blut gefilterten Flüssigkeit mit den wichtigen Nährstoffen und mit Vitaminen, Aminosäuren, Traubenzucker und Hormonen im Organismus und sondern nur knapp zwei Liter davon mit Schlackenstoffen des Stoffwechsels zur Ausscheidung aus.

Die Nephronen sind so winzig, daß ihre Struktur nur unter dem Mikroskop sichtbar ist. Es sind Röhrchen mit einer lichten Weite von vielleicht zehn- bis 15tausendstel Millimeter. Würde man die zwei Millionen hintereinanderlegen, gäbe es eine Strecke von fast 100 Kilometern.

Durch die Millionen Röhrchen werden die Abfallstoffe in ein Sammelbecken gedrückt, von dort aus führen die Harnleiter in die Blase. Während der Nacht können sich auch die Nieren gewissermaßen eine Ruhepause. Die Harnproduktion beträgt dann nur etwa ein Drittel der Tagesleistung.

Wenn die Nieren einmal nicht mehr arbeiten sollten, eine Nierentransplantation kurzfristig nicht möglich ist und eine künstliche Niere nicht zur Verfügung steht (was heute in den zivilisierten Ländern kaum noch vorkommt), ist der Mensch unweigerlich zum Tode verdammt, denn er stirbt an der Urämie, an der Harnvergiftung.

Dabei kommt es zu folgenden Symptomen: Enorme Blutdrucksteigerung, unerträgliche Kopfschmerzen, Störungen der Lungen- und Herzfunktion, Sehverlust bis zu totaler Erblindung, geistige Verwirrung, Krämpfe und schließlich eine Bewußtlosigkeit, die zum Tode führt. Auch die Nieren entscheiden, wenn man es so pathetisch einmal formulieren darf, über Leben und Tod.

Mineralhaushalt regulieren

Dritte wichtige Aufgabe der Nieren nach der Regulierung des Wasserhaushalts und der Ausfiltrierung des Blutes ist die

Überwachung und Steuerung bestimmter chemischer Stoffmengen, zum Beispiel Kalium, Kalzium, Magnesium. Der Organismus nimmt es übel, wenn diese Stoffe nicht auf Bruchteile von Mikrogramm genau ausbalanciert im Blut enthalten sind. Gibt es zuviel davon, filtert die Niere es aus, gibt es zuwenig, schafft sie den Ausgleich.

Sind Sie zu einem Geburtstag eingeladen und essen zwei, drei Stücke Kuchen, dann gibt es einen regelrechten Zuckerstoß, so daß der Arzt, würde er ihren Urin in diesem Moment kontrollieren, auf Diabetes schließen könnte. Essen Sie dagegen zwei Salzheringe, muß die Niere hart ran und das Salz ausfiltern.

Geschieht das nicht, bindet das Salz zuviel Flüssigkeit und der Körper schwemmt auf. Auch das Kalium muß von den Nieren streng kontrolliert werden: Ein Mangel läßt die Muskeln erschlaffen, ein Zuviel bremst den Herzschlag. Greift die Niere nicht regulierend ein, bleibt das Herz stehen. Genauso exakt muß der Harnstoff, Endprodukt des Eiweißstoffwechsels, kontrolliert werden. Zuviel Harnstoff führt auf Dauer zur Harnvergiftung.

Die Nieren sind ständig vielfältigen Gefahren ausgesetzt. Wenn sich beispielsweise eine Harnvergiftung anbahnt, wirft der Körper alles, was er aufbieten kann, in die Abwehrschlacht. Es wird dann vermehrt Flüssigkeit über die Millionen Schweißdrüsen der Haut ausgeschieden. Wegen ihrer hohen Wasserabgabe (täglich rund 700 Kubikzentimeter) wird die Haut als dritte Niere bezeichnet. Manchmal treten dabei sogar kleinste Harnstoffkristalle durch die Haut.

Nierensteine und andere Erkrankungen

Millionen Menschen leiden unter Nierensteinen, bestehend aus kristallisierten Kalziumsalzen, Harnsäure und anderen Stoffen. Sind sie klein wie Grieß, können sie ausgeschieden werden, ohne daß der Betroffene etwas bemerkt. Aber sobald sie größer werden und sich gar im Harnleiter einklemmen, können sie heftige Schmerzen verursachen.

Es gibt walnuß-, ja eigroße Nierensteine, die operativ entfernt werden müssen. Wer viel Flüssigkeit zu sich nimmt, beugt ein wenig der Steinbildung vor. Infektionen und ein Übermaß an Medikamenten sind andere Ursachen, die den Nieren zusetzen können.

Recht, die Besorgnis aus, dem schränkt lebenswichtigen Organ könne etwas zustoßen, das seine enorme Arbeitsleistung und seine Zuverlässigkeit ein- Mit am schlimmsten aber ist es bei Verbrennungen, wenn abgestorbene Haut das Blut mit zerfallendem Eiweiß au- bargewöhnlich stark verunrei-



V pořadí 159. členskou zemí OSN se stal stát Brunei. Oficiální název této země je Brunei Darussala, což znamená Brunei, Sídlo míru.

Nepřátelství – Švandrlík

„Vy mi, Fauste, budete tak dlouho dávat přednost, až vás bafnu a vyletíme spolu stropem!“



Nepřátelství – Švandrlík
„Ne, paroháče jsem si ještě nestřelil, ale už jsem od něj dostal dvakrát do huby!“



„Vy jste starší dobrák, pane Broučku. Já vám ušmíknu ucho a vy mi řeknete, že mám zlatý ručej!“

„Freitag, der 13., gefährlich“

MÜNCHEN, 11. Dezember (dpa). Wenn der 13. des Monats auf einen Freitag fällt, gibt es 30 Prozent mehr Unfälle als an „normalen“ Freitagen, mit nahezu 50 Prozent mehr tödlichen Verletzungen. Das entnimmt der ADAC einem Vergleich von drei betroffenen Freitagen des Jahres 1984 mit dem Durchschnitt aller Freitage desselben Jahres. Danach stieg an den „kritischen“ Freitagen bundesweit die Zahl der Unfälle mit Personen- oder schwerem Sachschaden von 1654 auf 2158.

...MEJEZOI DČERUŠKO K VODĚ VĚN!!



HIKULA'S ? ↑

Aufgespießt

„Die Deutschen sind ein großartiges Volk – wenn sie die richtige Führung haben.“

CDU-Generalsekretär Helner Geißler auf dem „kleinen Parteitag“ der CDU in Bonn.

Jedes dritte Auto defekt

BONN, 11. Dezember (dpa). Bei jedem dritten Fahrzeug in der Bundesrepublik ist die Beleuchtungsanlage nicht in Ordnung. Das bewies nach Mitteilung der Deutschen Verkehrswacht die diesjährige Lichttestaktion in den Werkstätten. Die Beteiligung von 14,7 Millionen Fahrzeugen habe damit alle bisherigen Rekorde überboten. Häufigster Mangel waren zu hoch eingestellte Scheinwerfer.

Lesehilfe durch Fernsehen?

WASHINGTON, 11. Dezember (epd). Zwei US-Fernsehgesellschaften werden am nächsten Jahr mehrere Programme über Analphabetismus in den Vereinigten Staaten ausstrahlen. Damit sollen neue private „Alphabetisierungsinitiativen“ ins Leben gerufen werden. Angaben des Erziehungsministeriums in Washington zufolge können etwa 25 Millionen US-Bürger selbst einfache Texte nicht lesen. Die Fähigkeit zu lesen sei bei weiteren 35 Millionen so begrenzt, daß sie die im Alltag erforderlichen Leseleistungen nicht erfüllen können. Das Ausmaß des Analphabetismus sei eine „nationale Schande“, sagten Sprecher der beiden Fernsehgesellschaften, ABC und PBS. Die USA stünden bei der Alphabetisierung nur an 49. Stelle in der Welt.

Erziehungsminister William Bennett begrüßte die Initiative, meinte jedoch, viele Kinder lernten in der Schule gerade deshalb nicht lesen, weil sie zu viel Zeit vor dem Bildschirm verbrachten.

Mehr Erwerbstätige

Die Zahl der Erwerbstätigen ist auch im dritten Vierteljahr 1985 gestiegen. Wie das Statistische Bundesamt mitteilt, waren zu diesem Zeitpunkt 25,7 Millionen Personen in der Bundesrepublik erwerbstätig, 235 000 mehr als zwölf Monate zuvor.

BOHR-GEHEIMNIS

Gastarbeiter aus dem Warschauer-Pakt-Staat CSSR helfen zur Überraschung der Bundeswehr beim Bau eines Munitionsdepots in Albaching im bayrischen Landkreis Rosenheim. Die Tschechen wurden von einem Ingenieurbüro engagiert, das mit Bohrarbeiten beauftragt worden war. Über ihren Einsatz auf dem scharfbewachten Gelände waren weder das Wehrbereichskommando VI in München noch das zuständige Finanzbauamt Rosenheim informiert worden.

Japanská posvátná hora Fudži (3776 m), vulkán, který je od roku 1707 v klidu, pozvolna ztrácí svůj pravidelný kuželovitý tvar. A to v důsledku eroze. Ta na jedné straně svahu už vyhloubila jasně sřetelnou erozní rýhu hlubokou asi 150 metrů.

První cestovní loď, která pronikla le-
dovou Severozápadní cestou z Atlantiku
do Tichého oceánu, je turistické pla-
vidlo Lindblad Explorer. S 98 cestující-
mi na palubě proplyla z Resolute v Ke-
nadě do Point Barrow na Aljašce.

Výsledky EKO-RALLYE 1985 — Pízeň

Délka tratě: 66,37 km čas. limit: 70 min a rychlost: 56,89 km/hod

Absol. pořadí	vozdítko	spotř. l/100km	posádka —	adresa	pořadí bez ú.	vozu úpr.
1	Š 120 GLS	3,015	SCHMADL KHIN	Sokolov	1	—
2	Š 100/120	3,220	Ing. Fiala Fialová	Gottwaldov	—	1
3—4	Š 120 L	3,690	Ing. Knobloch JUDr. Doubek	Praha	2	—
3—4	Š 105	3,690	Gaisler Gaislerová	Proboštov	—	2
5	Š 100/120	3,855	Sedivý Ján	Gottwaldov	—	3
6	F 127	3,885	Gregor Gregorová	Jihlava	—	4
7	F 126 P	3,975	Srámek Srámková	Pízeň	3	—
nekl.	Š 120	3,985	Ing. Pečeňa Otal	Lažy p. Makytou	(špatný jízdní výkaz)	—
8	Š 120 GLS	3,995	Parč Parčová	Praha	4	—
9	Š 120 GLS	4,040	Kertész Kertészová	Sokolov-Chodov	—	5
10—11	Š 105	4,045	Vlach Blecha	Benešov	—	6
10—11	Š 120 LS	4,045	Ing. Lank Lanková	Liberec	—	7
12	Š 105	4,055	Holub Novotný	Slaný	5	—
13	Š 120	4,060	Ing. Maďar Ing. Král	Bratislava	—	8
14	Š 100	4,075	Homola Homolová	Brno	—	9
15	Š 120 L	4,105	Semorád Semorádová	Kladno	6	—
16	T 601/F	4,150	Baloun Balounová	Dobřany	—	10
17	F 126 P	4,170	Končícký Končícká	Jindřich. Hradec	7	—
18—19	Š 120 LS	4,175	Taubner Taubnerová	Praha	—	11
18—19	Š 120 GLS	4,175	Schmádl Schmádl	Sokolov	8	—
20	Š 120 L	4,195	Brůž Paidarová	Bušovice	9	—
21	Š 105	4,235	Barnáš Barnášová	Stříbro	10	—
22	F 127	4,245	Gregor Gregor	Jihlava	—	12
23	Š 105	4,270	Polák Krieger	Přelčice	11	—
24	Š 105	4,290	Nocar Fojtík	Pízeň	12	—
25	Š 105 L	4,300	Dr. Václavík Švec	Lysá n. Labem	13	—
26—27	Š 120	4,350	Fila Ulrych	Znojmo	14	—
26—27	R 5	4,350	Veselý Veselý	Hostomice	14	—
28	Š 120 LS	4,370	Motyčka Fialka	Havl. Brod.	15	—
29	Š 130	4,380	Jirsa Jirsová	Praha	16	—
30	Š 105	4,420	Plachý Plachý	Pízeň	17	—
nekl.	Dacia	4,445	Ing. Mazanec Altman	Pízeň	(překroč. čas. limitu)	—
31	Š 120 L	4,460	Ing. Lovecký Lovecká	Brno	18	—
32	Opel K	4,490	Plachý Plachý	Praha	19	—
33—34	Š 110 R	4,530	Habart Terynger	Dobřany	20	—
33—34	Š 120 LS	4,530	Hanzl Sedláček	Kadaň	—	13
35	Š 120	4,540	Levý	Mitník	21	—

...ATO... OPLIK MA' ZA SEDOU 145.000 Kč...
(2E IVETA MOTORU, 2.56/PI)

Tabulka 1: Typy vozidel, umístění, průměrné spotřeby.

	celkem vozů	bez úprav	s úpr.	průměr. spotřeba v l/100 km	spotřeba 50 %	nejlepší vůz	nejhorší vůz
Š 120 Š 120 L	21	19	2	4,644	4,257	3—4 3,690	76 5,755
Š 120 LS GLS, GARDE	13	9	4	4,480	3,908	1 3,015	57 5,030
Š 105 Š 105 L	19	15	4	4,747	4,209	3—4 3,690	56 5,920
Š 100 Š 1000	6	2	4	4,483	3,710	2 3,220	75 5,705
Š 110 R	1	1	—	4,530	—	33	—
Š 130	1	1	—	4,380	—	29	—
Š 1100	1	1	—	5,525	—	71	—
Fiat 127	2	—	2	4,065	3,885	6 3,885	22 4,245
Fiat 126	2	2	—	4,073	3,975	7 3,975	17 4,170
Dacia 1300	4	3	1	4,869	4,595	— 4,445	66 5,360
LADA 2101	3	1	2	5,412	—	49 4,865	78 5,925
LADA 2103	1	—	1	5,260	—	64	—
Trabant 601	1	—	1	4,150	—	16	—
SAAB 99	1	1	—	5,575	—	72	—
MAZDA 323	1	1	—	4,575	—	37	—
Opel Kadet	1	1	—	4,490	—	32	—
Renault 5	1	1	—	4,350	—	26	—
Zastava	1	1	—	4,950	—	54	—
Wartburg 353	2	2	—	6,350	5,995	79 5,995	80 6,705

...ATO... Z INZERATU IVETA MOTORU:

■ Ford Escort, červený, r. v. 1982, před + zad. spoiler, poklice Ford, jap. radio přehrávač. Zn.: 123 400 Kčs — 46/59

■ Prod. Ford Escort, r. v. 82, 50 t. km, černý, vyklap. střecha, stereo rádio-mg., doplnky. Zn.: 119 t. Kčs hotově — 48/179

■ Prod. Mercedes Benz 220 D autom., r. v. 74, naj. 90 t. km. Zn.: Cena 100 000 — 48/186

Aufgespielt

„Zum Beispiel die berühmte Bastonade (Stockschläge auf die Fußsohlen, d. Red.), natürlich ist das für unsere Begriffe Folter.“ „Und für die Türken?“ „Die empfinden das vielfach gar nicht so.“

Graf Hilmar von Bernstorff, zuständig für die Prüfung von Asylanträgen im Sammellager Eschborn, während eines Gespräches mit einer Schülergruppe.

NEVÍ FAKA YAKO FAKA!

Ze stoletých meteorologických pozorování (1884—1983) prováděných v západní části Tichého oceánu je patrné, že 63 proc. ničivých tajfunů připadá na tříměsíční období roků od srpna do října.



Vážená paní Eliška.

Čas neuvěřitelně letí a opět je tu 10. listopad, den Vašich narozenin. Bude Vám 85 let a redakce Světa motorů i jeho čtenáři upřímně blahopřejí k tomuto zaokrouhlenému výročí. Jsme neumrně rádi, že se tohoto jubilea dožíváte ve vzácné světezi fyzické i duševní. Přijeme Vám ještě mnoho spokojených let a zároveň přijmeme náš dík za všechno to neuvěřitelné, co jste dokázala za volantem, závodního vozu. ELIŠKA JUNKOVÁ.

VÝZVA NEPTUNOVY ŘÍŠE

Známe je snad všichni: Moře — království vody, studnice hlubokých tajemství, ohlédnutí pouto obzoru... Jeho vlny rozzívají v romantických povahách burcuje a znepokojivě valí dalek, v mnoha lidech vnuťující svět konkrétněji pak vyvolávají představu jednoho z vrcholů blaha a ležení dovolené, jejíž čas ostatně právě kraluje. Slaná voda zcela bez zábran láská opálená těla — především těch, kteří neponechávají nic náhodě a zamířili na jih, ale i šplouchání vlnek na plážích či bromobití přibojů dorážejícího na skalnaté břehy severních moří dávají zapomenout na věci vědní, pozemské.

Na však na všechny a rozhodně ne pořád. Naopak, moře, oceán, to byla a je věčná hádanka i výzva pro lidstvo. Odadávne se lidé na břehu oceánu usazovali. Moře je živito, vždyť rybolov byl jedním z nejstarších druhů lovu, a navíc bylo jednou z prvních cest, po níž naši prapředkové přesídlili do různých částí planety. Světový oceán zaujímá více než dvě třetiny povrchu Země a v jeho téměř půldruhém miliardě krychlových kilometrů vody se skrývá nesmírné bohatství.

Pro praktické využití tohoto bohatství mají hlavní význam kontinentální měřičny, tzv. šelky, na něž připadá pětina rozlohy všech moří. Mořská voda je především zdrojem pro získání vody pitné, tak důležité pro četné oblasti světa trpící suchem, je však rovněž nevyčerpatelným zdrojem soli a dalších nerostů. Jsou v ní obsaženy téměř všechny chemické prvky známé v přírodě. V poslední době se oceán stává například stále větším dodavatelem ropy, z mořského dna se těží kolem třetiny veškeré těžby tohoto křehkého energetického zdroje. Koncem století má tento podíl vzrůst na více než 40 procent. Na souši se totiž ložiska ropy postupně vyčerpávají, ale pod vodou jsou objevena, stále nová. Vrtý se provádějí dále od břehu a do větších hloubek. V Severním moři se ropa běžně těží z hloubek 300 metrů a nejbližší experimentální mořské těžební zařízení je nedaleko pobřeží Kalifornie a sahá do hloubky 1200 metrů.

V oceánu jsou však i velké zásoby strategických nerostných surovin, tzv. polymetalických koncentrací, sedimentárních hornin obsahujících nikl, měď, kobalt, mangan a železo. Podle předběžných odhadů jich je na dně moří kolem tří miliard tun. Vyskytují se ve formě kovových usazenin na kamenech či třeba na skulích zubech. Akuly jsou chrupavčité paryby, a když uhynou, rozpustí se z nich v mořské vodě všechno kromě zubů, které zůstávají na dně prakticky věčně. Formování koncentrací je výsledkem zatím neznámého fyzikálního a chemického procesu. Předpokládá se, že se ho účastní i bakterie, ale není zatím známo, zda se mohou pole koncentrací obnovovat či zda je průmyslová těžba definitivně zničí. Zcela novým nálezem jsou železnobírné rudy v rifech neboli trhlínkách ve dně moří. Zatím se neví, do jaké míry jsou tyto rudy v oceánu rozšířeny, zato se ví, že jsou na oběh kovů mnohem bohatší než mědější položené konkrce. Například v oblasti rovníkových ostrovů Galapág u západního pobřeží Jižní Ameriky byla v rifu Tichého oceánu objevena ruda, která obsahuje šedesát procent zinku, což je na souši nepředstavitelné. Naproti tomu perspektivy těžby zlata z mořské vody jsou nepatrné. Zlatonosná mořská voda je průměrně dvoumilionkrát chudší než zlatonosný písek na souši...

Dostali jsme se však až do zcela zvláštních oblastí. Je totiž nesporné, že bez oceánu by byl i život člověka na souši zcela jiný. Mořské rostliny, především fytoplankton, vyrábějící fotosyntézou kyslík, mají pro očistění ovzduší naší planety větší význam než lesy všech jejích kontinentů. Schopnost vody akumulovat teplo ovlivňuje do značné míry počasí a klima naší Země. V mořském potravinovém řetězci probíhá zvláštní koloběh pozemské flóry a fauny: rostlinný plankton, prvotní produkt života v moři, je po-

žádán „vegetariány“ oceánu — zooplanktonem a měkkýši, kteří jsou zase potravou drobných masožravců a ti jsou zase kořistí větších mořských dravců. A pozůstatky rostlinné nebo živočišné potravy se cestou mineralizace jako organická hmota opět stávají články řetězu díky činnosti fytoplanktonu.

Odstranění se oceán stal zdrojem potravin pro lidstvo. Zatím šlo hlavně o ryby. Chuť lidstva neustále vzrůstá, vydrží oceán zvýšené nároky? Sovětští odborníci vypočetli, že celosvětový výlov ryb se ročně pohybuje kolem sedmdesáti milionů tun. Ostatní dary moře jako krevety, langusty, humři aj. činí jen kolem jednoho procenta celkového výlovu ryb. Přitom se biologové domnívají, že celková biologická plodnost oceánu se rovná zhruba dvěma stům milionům tun ročně. Celkovou biologickou plodností se nazývá hmotnost všech mořských organismů, které se zrodí za rok. Obrovské množství jich samozřejmě padne za obětí dravců, potěr koší různé choroby a hodně uhynie i z jiných příčin. Proto nejméně polovina musí být v moři ponechána v zájmu reprodukce potomstva. Takže výlov ryb v oceánu bude možno zvýšit o deset až dvacet procent, ale nelze ho zvyšovat do nekonečna.

Očekává se však, že v roce 2000 bude lidstvo potřebovat 180 milionů tun bílkovin. Živočišná výroba na souši se s tím sotva vypořádá, mořské ryby se však na celkovém objemu živočišných bílkovin podílejí zatím jen patnácti procenty. Tento podíl se dá zvýšit jen za předpokladu, že bude uměle zvýšena zmíněná biologická plodnost oceánu. Je třeba přejít k jakémusi „vododělství“ a pěstování ryb v moři. A dále, oceán — stejně jako půda — potřebuje doplňovat minerální látky jako fosfor, dusík a vápník. Minerální soli je postupně nedostatek, protože je organismy v moři „vyjíždějí“ a tyto látky se neobnovují. Tak vznikají rozsáhlé oblasti bez života, mořské pouště. A tyto pouště je třeba hnojit. I když představa posypávání ohromných vodních ploch minerálními hnojivy je zvláštní, je to jediná cesta. Pak se mořské organismy začnou rychle rozmnožovat, protože toho ostatního, co ke svému vzrůstu potřebují, je v oceánu víc než dost — slunce, tepla, dobrých podmínek pro fotosyntézu. Aby se tedy mohla zvyšovat biologická plodnost oceánu, budou se muset odborníci orientovat v obrovském množství variant zmišného potravinového řetězce, který v moři probíhá, aby mohli stanovit přístupy optimálního hospodaření v oceánu.

Nastal totiž čas, kdy jde o to kdo a koho. Bud lidská nerozumnost vyčerpá všechny oceánské zásoby, nebo lidský rozum zvládne založení kulturního hospodaření na mořích. A to se netýká jen rybolovu, ale i průmyslové činnosti, která je zatím ovšem teprve v plenkách. Ovšem i činnosti

dalších, například vojenské.

Oceán má nyní především obrovskou vojenskopolitickou a ekonomickou roli. Důkazem toho se stala Konvence OSN o mořském právu neboli Charta moří, která — byla schválena v roce 1982 — řeší všechny aspekty rybolovu, plavby obchodních a vojenských lodí v pobřežních vodách, průmyslové činnosti na mořském dně a využívání jeho útrobu. Jde v podstatě o nové přerozdělení světa, jaké lidstvo dosud nepoznalo, neboť tímto dokumentem bylo rozděleno více než dvacet procent povrchu naší planety. Charta moří prohlašuje, že mořský pás o šířce 200 mil je výlučným hospodářským pásmem toho státu, k jehož břehům přiléhá. Proto ji odmítly podepsat USA a některé další západní země, které vzhledem ke své rozvinuté technice chtěly těžit z šelvy na celém světě nerostné suroviny a přivlastňovat si tak bohatství jiných zemí. Tyto západní země před rokem uzavřely separátní minimální, podle níž lze poskytovat čítným monopolům licence na výzkum a těžbu konkrétně v oblastech mezinárodní zóny mořského dna a bezohledně tak kořistit z bohatství oceánu, což představuje pro udržení jeho biologické rovnováhy vážné nebezpečí.

Známý mořeplavec Thor Heyerdahl napsal před lety knihu Zranitelné moře, která je vášnivým publicistickým dílem na obranu slabého oceánu umírajícího následky rozmachu silného člověka. Termín „umírající“ je možná trochu silný, ale trpící, nemocný oceán už v mnoha případech souhlasí. Rok co rok se do moří vylévá několik milionů tun ropy a zlověstný film krásných duhových barev, jedovatý pro četné mořské organismy, pokrývá stále větší rozlohy oceánu. Je známo, že ropu v teplotách mořích rozkládají po čase bakterie, ale ve studených, arktických mořích, nejbohatších na ryby, takové bakterie nežijí a tak tam ropné koberce mohou plavat desítky let. Nejde však jen o ropu. Průmyslová činnost lidí a bezohlednost monopolů zamořuje oceán dalšími škodlivými látkami, především chemickými. Značí vypočetli, že denně se ve světě vyhodí do oceánu miliony tun odpadků, zejména na půl milionu nádob z umělých hmot, které způsobují zaneřádění pobřeží látkami neznatelnými plasty. Ještě mnohem horší je však vypouštění jedovatých látek do moře; v tomto směru má nešťastný primát Severní moře, na jehož březích sídlí řada firem, které raději zaplatí pokuty, než by se namáhaly škodlivé odpady likvidovat jinou cestou. Nedávno se přihlo na to, že Velká Británie ukládá do Irského moře radioaktivní odpad z jaderných elektráren, soudí se, že není v této práci osamocena. Odborníci proto bijí na poplach. Dvojnásobný laureát Nobelovy ceny a známý mírový činitel USA L. Pauling před časem varoval, že oceánu hrozí biologická smrt, bude-li proces jeho znečišťování pokračovat. Avšak zánik života v mořích by znamenal i zánik života na Zemi vůbec.

Od dob prvních mořeplavců ze starověkého Egypta a možná i dříve, se stalo moře pro lidstvo tajemnou hádankou i provokující výzvou. I dnes mu hází rukavici osamělí plavci na svých plachtěnicích, mnohem těžší souboj však oceán a člověkem bojuje v komplexu uvedených problémů. Je nutné, aby si lidé uvědomili, že oceán musejí zachránit, aby mohli zachránit sami sebe. Říše legendárního Neptuna je proto trvalou výzvou pro naši i příští generace, aby nesly skutečnou odpovědnost za osud oněch dvou třetin naší planety.

PŘÍLOHA
"OBANBY"
4. 15. 80.



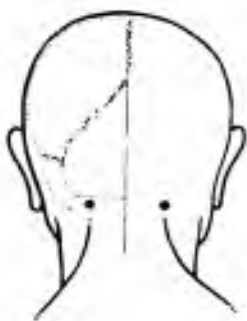
TODLECTE
JE
150
PŘÍLOHA
DRBNY
NAOZAJ

aku presura

V šestém čísle našeho časopisu jsme slíbili několik jednoduchých úkonů automasáže. Uvidíte, že to není tak obtížné, jak se na první pohled zdá. Vždyť tyto léčebné triky ovládají v Číně i školáci. Přesto však není pravděpodobné, že uspějete hned napoprvé. Přesné vyhmátnutí bodů vyžaduje hluboké soustředění a jistý cvik, určitě to však stojí za pokus.



4. Boli vás hlava? Než sáhnete po prášku, zkuste toto: prsty rukou položte na čelo a oba palce umístěte oboustranně na bod vyznačený na obrázku 1. Zavřete oči a lehce, opakovaně přitlačte na obě skráně současně. Stiskněte - povoďte atd., po dobu pěti minut.



2. Bolesti šíje lze čelit silným přitlačením obou ukazováků současně na vyznačené body druhého vyobrazení. Tiskněte rytmicky (stisknout-pustit) pět minut.



3. Máte-li migrénu, pokuste se ji zahnat lehkým rytmicky střídavým tlakem na vyznačený bod levé ruky. Provádějte bříškem ukazováku pravé ruky vedeným shora (mezi palcem a ukazovákem levé ruky) a zespoda podporovaným palcem. Tiskněte silně pět minut, pak na chvíli povoďte a znovu stisk opakujte.



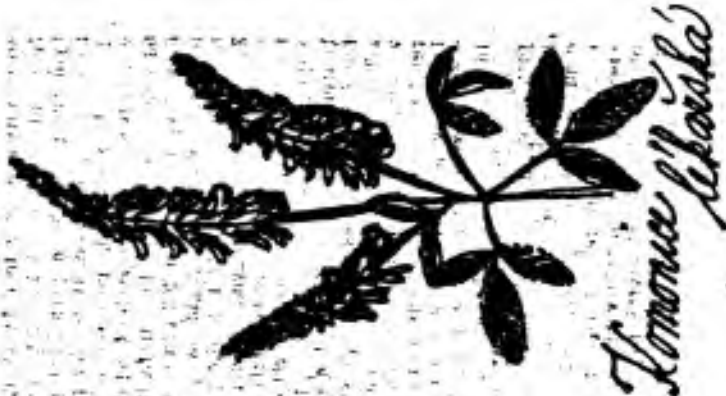
4. Momentální únava se zahání silným tlakem palce a ukazováku levé ruky na malíček pravé ruky, jak ukazuje obrázek. Palec tiskne na vnitřní stranu, ukazovák na vnější. Stimulační bod má být mezi nimi. Tiskněte pět minut. Tato léčba účinkuje hodinu, pak ji možno opakovat. V žádném případě však nenahrazuje skutečný odpočinek.



5. Říká se, že rýma pod dozorem lékaře trvá sedm dní, bez lékaře celý týden. Zkuste to s akupresurou. Oba ukazováky položte na naznačené body obrázku, zavřete oči a stiskněte. Zpočátku mírněji, pak tlak zesilte. Tiskněte pět minut.



6. O utlumení akutních bolestí se můžete pokusit tak, že ukazovákem libovolné ruky tlačíte silněji, střídavě a rytmicky, vždy po dobu asi deseti vteřin do bodu mezi horním rtem a nosem. Provádějte do pěti minut.



Kresba H. TRUBŠTEROVÁ
všem a každému z nás, kteří se v naší době setkávají, ale je důležitá v životě -
ně a tělesné v podobě kamene.

by mělo být kamenné. Přetvořit se má jedno velbloudské. Je to dřevěná bylina s nepatrnými kvítky, jež má do motyvu jsou šarmantně složité a které snad by se potvrdily velbloud. Její jméno se vyvíjí J. S. První podle svého vzhledu.

Ze hony se stává vzhledu jednoho bo-
alírad. Ale to spojitost s těmi trávami
nad lehkou zád dřív. Konkrétně je je-
věte rostlina. Starý sloveso trávě spa-
měs "otrávená". Je to tedy rostlina
trávicí kupa. Ještě se jí hodně napo-
zen, charakteru a kůže. Vzhledu a
zadní sloveso trávě se hodně slova ko-
alírad by se málo psát. Ale vzhled
slova trávě, tráv, se jen vliv 4, a pro-
to je musíme i psát.

A nyní k slovu kamenné. Oč přetvořit to-
sepsal ani s klet, ani s nějakým ko-
ním. Jistě se vám to "kamenné klet" zdá-
lá dřív. Převrem - vše bylo jinak: ve
niarš žijící se té bylíně kůže post-
klo. Slovo bylo převzato od přídavného
jednoho psaní, kletě znenáhle "klet",
převládá. Osmálová se tak byla, kte-
rá má být skleněná k tomu. Pro ůl se
podeba přetvořit psaní stala nepřetvo-
non a ukomilili ji na kamenné.

Jedna bylina má jedno kamenné:
O něm se musíme, se souvisl se slovem
komoš, je přý kosť tato bylina rdele je-
dí. Ale je to ještě jiný výklad, je to
bylina vhodné pro včely, dokonce by se
někdy přetvořila jako rostlina medonos-
ná. Předpokládá se tedy spojitost se slo-
má.

Rostliny a zvířata

Recepty na léčbu zvířat se jma-
vím je včelí maselví. Už jsme mla-
vím, že hlaďte je při prvním ble-
obám a sčerven vlivu se kým používá-
le proti všem. Ale jsou schopni i lidové
domácnosti. Se debyřak, který vlivu se
kral, je potom plný věd, nebo se ho-
adí, který používá debyřak se tokerem
migrace psaní, jak se používá debyřak
i psaní, se zvířata dostanou věd, je také
mávná. Se slovo vůbec znamená vli-
ven (= špatnost) rostlin a se toprve
psaní věd to je jedno máli k psaní
silně sčerven vlivu před všem.

Jedna drak rostlin se jmenuje ho-
dlnos, protože její květ i plod připomíná
hadí hlavičku. Hádí kořem má velký ko-
ten, který je složený jako had. O kouti-
ho jeme od všeho, se připomíná nádech
kone. Ne jedno rostlinu psaní má
vše její kletky a jednaty sčerv. Z má-
se vysvětluje, se psaní tu byla rdele
keren má se byla realo na mávněb,
hád se psaní psaní. Tato mávně kre-
tino je přetvořit itinského jedno byl-
ny. Lidé vědí, se tato rostlina psaní
raje dořít krv.

Slovo kamenné vzhledu i se slovesem
První podle německého jedno Gmewitz
(-o). Užívá se ho jako oděrného má-
pro tu bylina, která je při velmi obilho-
non psaní pro kamenné. Kromě toho se
jedním kamenné lidové psaní rár-
né hořké bylíně, rostoucí tam, kde má



„Naše zranění spolu souvisejí pouze částečně. Já jsem se propadl stropem u chalupy a žena mi jela autem vyhledat pomoc.“



Neprakta Švandrlík

„Takový krásný šaty ti máma ušila do tanečních a ty pu jdeš do porodnice!“

želce:
„Žádné výkupné jim navy-
plácej! Právě se mi podařilo
utéct.“

● Pan Hartwick je velký zá-
letník a umí si pro své zálety
vymýšlet stále nové výmlu-
vy. Nedávno telefonoval ve
tři hodiny ráno domů man-



Dušan Pa-ka

„Ignác, pojď se ukázat! Sýkorovi tě prej ještě nikdy neviděli strážný-
ho!“



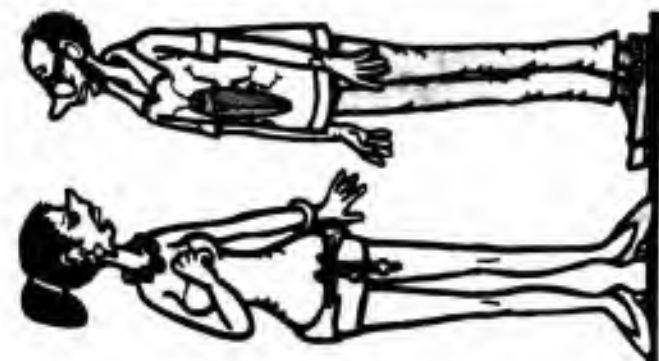
Neprakta — Švandrlík

„Ale to ti říkám: žádné spoléhání na rodiče! Bydlet můžete
u nás, avšak řezat tě bude manžel!“



Zdeněk Zacek

„Když ti tak chutnalo, táto, tak se přiznam ... koupila jsem za-
jice v pytli a von to byl pes ...“



Neprakta Švandrlík

„Tak ani nevím, jestli jsem to
četla u nějakého klasika, nebo
jestli jsi mi tu blbost vykládal
ty!“

Auto Churchills versteigert

LONDON, 10. Dezember (dpa). Für einen 1932er Daimler vom Typ 35/120 Landaulette, der Englands früherem Premierminister Sir Winston Churchill gehörte, hat ein Schweizer Auto-Fan am Montag 225 000 Mark bezahlt. Das Luxusfahrzeug kam auf einer Versteigerung des Londoner Auktionshauses Sotheby's unter den Hammer und war ursprünglich auf einen Wert von etwa 92 500 Mark geschätzt worden. Der in Braun- und Schwarztönen gehaltene Wagen wurde Churchill 1932 von Freunden geschenkt, als er von einer US-Reise zurückkehrte, in deren Verlauf er einen Autounfall gehabt hatte.

Das Auto ist noch heute mit dem Originalzigarrenanzünder ausgestattet und einem Maskottchen in Form einer Bulldogge. Die beiden Hintertüren sind mit dem Familienwappen der Churchills geschmückt. Churchill besaß den Daimler bis 1952. Anschließend wurde das Auto offenbar kaum noch benutzt und erst in den 70er Jahren wiederentdeckt.

Lernen durch Eis-Ameisen

LONDON, 10. Dezember (AP). Ein Spielzeugauto mit „Hamsterantrieb“ und ein Spiel mit gekühlten Ameisen sind aus den britischen Filialen einer US-amerikanischen Kette von Spielwarengeschäften verbannt worden, nachdem britische Tierschützer dagegen Sturm gelaufen waren. Die Tierfreunde hatten gegen den Verkauf kleiner Rennautos protestiert, die von Hamstern in verschlossenen Laufrädern angetrieben werden. Der Protest richtete sich auch gegen ein Lernspiel mit dem Modell einer Ameisenkolonie. Damit die Ameisen nicht davonlaufen, schlägt die Spielanleitung vor, die Tiere am besten zu kühlen, weil dadurch ihre Bewegungen verlangsamt wurden.

Die US-Firma hatte erst im September in fünf verschiedenen britischen Städten Geschäfte eröffnet.

Aufgespießt

„Möglicherweise ist Johannes Rau ein schöner Mann, schöner als ich, vielleicht schöner als Norbert Blüm — aber der Kanzler und unsere Leute sind einfach besser!“

CDU-Generalsekretär Heiner Geißen auf dem „kleinen Parteitag“ der CDU in Bonn zu seiner These, die Bundestagswahl 1987 sei „keine Schönheitskonkurrenz“.

„Playboy“ auf türkisch

ISTANBUL, 10. Dezember (AFP). Das US-Herrenmagazin „Playboy“ wird in der nächsten Woche in türkischer Sprache an den Kiosken in der Türkei erscheinen. Es handelt sich um die erste Ausgabe des Magazins in einem islamischen Land. Das Blatt wird von der türkischen Pressegruppe Karacan hergestellt, die bereits ein ähnliches Magazin herausgibt.

PLUŠBOJ

Tatry do Paříže

[Ček]: Brány n. p. Tatry Kopřivnice včera definitivně opustily dva nákladní automobily Tatry 815, směřující do francouzské metropole na zahájení 6. ročníku závodu Paříž-Dakar. Po patřičné prohlídce a přejímce česká dvě tříletá posádka zdořel od 20. prosince kulou 1400 km jízdy náročnějším terémem evropského kontinentu. Oba 35letí lidé mají s sebou potřebné vybavení a navíc samovýprstovací zařízení, vyvinuté a sestavené pracovníky Tatry. Jeho funkčnost a spolehlivost byla ověřována na odrazech sláneckého písku, které je ještě jemnější než saharský.



„Vyšel jsem mezi lidi se srdcem na dlani, maminko. A podívej, za co mi ho vyměnili.“

Vladimír Rencán



Wissen ist Macht. Ich weiß nichts. Macht nichts.



„Plát mám slušnej. Ale tak velké, aby uživil ženu i hostinskýho, zase ne!“

Neprakta — Švandrlík

Modrou proti obezitě

Londýn: Ke klasickým metodám snižování tělesné váhy — dietám a cvičením — přibyla další. Vznikla v Anglii a její autor, vědecký pracovník B. Greb tvrdí, že objevili mnohem jednodušší a levnější způsob hubnutí. Namísto sporého přijímání potravy či trýznění svalů náročnými cviky stačí vymalovat fidele kout světa modrou nebo zelenou barvou. Podle jeho výzkumu se u člověka v takto barevném prostředí značně snížil chuť k jídlu. Zároveň autor vyzývá „jedlíky“, aby se rozhlédli po zderh svých bytů, neboť žlutá a oranžová barva mají zcela opačný efekt.

KOPEJCE JE LETOS 450 LET. „Zinotopsis“ zůstal kládní jednotky sovětského měnového systému sahá až do roku 1535, kdy se poprvé objevila stříbrná mince se zobrazením rýtie třímajícího kopí. Průběh z úžbroje starých ruských hojovníků přešel níže kopelka. Malá žlutá mince je dnes neodmyslitelnou součástí každodenního života sovětských občanů a jen málokdo z nich si uvědomí, že nosí v peněžence památku ruského stře domku.

■ ZAPADNÍ BERLIN V Západním Berlíně je nyní bez práce kolem 500 lékařů. Proti roku 1983 je to zvýšení o 40 procent

Rychlodráha prozatím v plánech

Bratislava řeší problémy městské dopravy • Tunel pod Dunajem

1987. Do současné doby tedy byla provedena řada prací, zejména úprava terénu.

Zamýšlený projekt využívá k přechodu Dunaje dřívější železniční most, který po výstavbě nového už přestane sloužit svému účelu. Tato provizorní městská dráha, vedená po povrchu, měla mít provozní délku 2,3 kilometru, tři stanice (dvě na bratislavské, jednu na petržalské straně) a dočasně depozit. Teď se ale zkoumá jiná možnost: Začít stavět hned dráhu pod povrchem a uvést ji do provozu v co možná nejbližším čase. Otázka je, zda tím otevřená, rozhodnutí ji po zvážení všech faktorů s konečnou platností vládní orgány.

PĚTEK HROMADNĚ DOPRAVY

Ať už se bude první úsek stavět nejdříve v dočasně, či hned v definitivní podobě, v Petržalce bude další výstavba rychlodráhy pokračovat pod zemí. Na počátku devadesátých let, snad roku 1991, se tak její úsek prodlouží na tři kilometry. Do roku 1993 se pak trasa dobuduje až na jižní konec tohoto úseku dleky se táhnoucího) městského celku. To už bude měřit téměř osm kilometrů. V té době se rychlodráha prodlouží i druhým směrem; v historické části Bratislavy vzniknou ještě další tři stanice. Předpokládá se, že potom bude dráha využívat až 40 procent bratislavských cestujících a nový dopravní prostředek se stane skutečnou páteří hromadné dopravy. Spojení staré a nové Bratislavy se z dnešních asi 50 minut (mezi nejvzdálenějšími stanicemi) zkrátí na pouhých jedné.

Už postavení prvního souboru staveb metra si vyžádá nemalé usilovné práce projektantů i lidí v terénu. Zejména proto, že zvláště na území Petržalky prochází rozdílnými geologickými útvary, žulami, břidlicemi a sedimenty, rovněž přes Malokárpatský zlom. Řešení ztěžují také spodní vody, ale i to, že Bratislava leží v oblasti malých zemětřesení, které mohou dosáhnout až sedmého stupně seismické aktivity. Proto většinou stanice i tunely budou stavěny s monolitického železobetonu a předpjatých prefabrikovaných nosníků. Nejsložitější asi bude postavení tunelu pod Dunajem. Za tím se o něm hovoří především z hlediska plošnosti starých. Ide o to, zda se tunel bude stavět už v příštích letech, či až koncem století v případě, že by přeje jen byla řeka prázdným překlenutím povrchovou trasou po mostě.

Bratislavské stanicové rychlodráhy se budou moct opřít o pomoc sovětských, ale i našich specialistů, kteří se zastouží o úspěch pražského metra. Tu nepochybně přispěje k úspěšnému průběhu výstavby. Je vyčíslena i odhadovaná celková cena stavby — v Bratislavě mají jezdit stejně vozy jako v Praze.

Pečátkem listopadu Pražané poprvé cestovali delší novou trasou metra. Jeho budování, jak známo, bylo vyvoláno hromadícími se dopravními problémy na počátku šedesátých let. O třech posledních začalo první problémy počítat také hlavní město Slovenska. Neprůtlačí se tím únosný rámec, ale nahlést si včas radní města a v první řadě nejvyšší orgány SSR začaly vědomovat, že je třeba tuto problematiku řešit nejen z hlediska současnosti. Zrodilo se proto vědomost — Bratislava musí postavit rychlodráhu pod zemí. A to tak kapitolu, aby avizovala přepravu nároky i v příštím století.

Bratislavský dopravní podnik odvezde dnes depozit asi milion cestujících, třebaže počet obyvatel samotného města přesahuje 413 tisíc. Největší potíže jsou přitom s dopravním spojením sídlící Petržalka na pravém břehu Dunaje, kde žije sto tisíc obyvatel. Výchledová studie Dopravoprojektu dokázala, že rozvoj města bude v příštích letech dosti bouřlivý; ani ne do dvaceti let by počet stálých obyvatel města měl vzrůst zhruba o dalších sto tisíc. Z toho také vychází celý, zatím v mnoha směrech ještě rámcový, projekt rychlodráhy.

Z dalších budoucnosti se však raději vracíme do dnešních dnů. Popravě řečeno nikdo ze zainteresovaných odborníků se v Bratislavě netajil tím, že je to právě zajištění přepravy na území Petržalky, které urychluje všechny kroky, vedoucí ke stavbě rychlodráhy. Aby bylo vůbec možné odvézt lidi do práce a zpátky a zajišťit i ostatní jejich cesty do historického centra Bratislavy, v němž je povětšinou soustředěn společenský a kulturní život, bylo před časem rozhodnuto postavit provizorní městskou dráhu. Už v září 1983 měly stát dvě trasy rychlodráhy v celkové délce 54 kilometrů, na něž budou jako v Praze navazovat termín dokončení byl tehdy stanoven na srpen 1984, ALE JUTĚ: HL. MĚSTO ŽIJÍCÍM = PRAHYSLAVA. JA' DEJ! MORAVANĚ, TAK DĚLAJ RŮVNĚŽNĚKOU REVOLUCI!!

OTAZNÍKY KOLEM DRÁHY PO POVRCHU

Existuje zatím pět variant urbanistického rozvoje města, všechny však podmiňují i souběžné budování kvalitního dopravního systému. V dlouhodobém rozvoji se proto počítá s tím, že asi do roku 2050 by se nosným prvkem bratislavské dopravy měly stát dvě trasy rychlodráhy v celkové délce 54 kilometrů, na něž budou jako v Praze navazovat termín dokončení byl tehdy stanoven na srpen 1984, ALE JUTĚ: HL. MĚSTO ŽIJÍCÍM = PRAHYSLAVA. JA' DEJ! MORAVANĚ, TAK DĚLAJ RŮVNĚŽNĚKOU REVOLUCI!!

ZVOLENÍ NEJLEPŠÍ ČL. SPORTOVCI 1985: ↓

JEDNOTLIVCI

1. Petr JIRMUS 1457 (50 x 1.), letecká akrobacie, SVS Brno — základna Moravská Třebová.
2. Hana MANDLÍKOVÁ 1313 (48 x), tenis Sparta Praha.
3. Martin PENC 1312 (27 x), áráhová cyklistika, Dukla Praha.
4. JIM KRÁLÍK 1008 (34 x), hokey, TJ GOTTWALDOV.
5. Josef SABOVČÍK 904 (10 x), krasobruslení, Slovan Bratislava.
6. JIM VRDLOVEC 848 (12 x), kanoistika, Dukla Praha.
7. Jan ZVARA 712 (13 x), atletika, Dukla Praha.
8. Imrich BUGAR 563 (6 x), atletika, Dukla Praha.
9. Jan a Jindřich POSPIŠILOVÉ 533 (9 x), sálová cyklistika, KS Brno.
10. Jaroslav JURKA 423 (— x), šerm, Dukla Olomouc.

KOLEKTIVY

1. Hokejisté ČSSR (221 x 1.).
2. Cyklisté ČSSR na 100 km 192 (1 x).
3. Basketbalisté ČSSR 190 (7 x).

Die »Titanic«
wird gehoben:
Meisterdieb
wartet bereits!

14. April 1912. der schwärzeste Tag der christlichen Seefahrt: Der als »unsinkbar« geltende Luxusliner »Titanic« kollidiert auf seiner Jungfernfahrt mit einem Eisberg, sinkt! 1517 Passagiere und Besatzungsmitglieder finden im eiskalten Wasser den Tod!

Das berühmteste Seemannsgrab der Welt. Jetzt soll es gehoben werden. Und — Meisterdieb »Al Mundy« alias Robert Wagner ist dabei! Sein Plan: ein Dokumentarfilm über die Wiedergeburt des 46000-Tonnen-Riesen. Wagner startbereit: »Hoffentlich sind sich die Experten bald über das Wieder der Aktion einig. Bereits morgen können wir loslegen!«

• Za rekordních 157 500 dolarů byla v londýnském aukční síni Christie's prodána láhev červeného vína Chateau Lafitte ročník 1787, vyrobená pro T. Jeffersona, třetího prezidenta USA. Je to nejvyšší cena, jaká byla kdy za láhev vína zaplácena. Čtvrtá částka vyšší než předchozí rekordní částka.

DDR, AJN FIRTU RÓTVAYN!

• Československo bude v letech 1986—90 dovážet z Mongolska především suroviny živočišného a nerostného původu, koženou kůňkací a kožené nové výrobky. Čs. vývoz do MoLR budou tvořit stroje a zařízení a některé druhy spotřebního zboží. Vyplývá to z protokolu o koordinaci národněhospodářských plánů ČSSR a MoLR na léta 1986—90, podepsaného v úterý v Ulánbátaru.

A TAKY JUTY MÍSTO VÝSTAVY BYTŮ...

Vracejí pokuty...

Dopravní policie v okrese Harburg (NSR) musela vrátit více než 2000 automobilistů peníze za pokuty, které jim udělila za rychlou jízdu. Jak vyšlo najevo, byla trasa zaměřená úseku, na níž se kontroly prováděly, o 20 m kratší.

Gasöfen entlarvten Forscher der Universität Cambridge jetzt als gefährliche Luftverschmutzer. Und die meisten Schadstoffe setzen Gasöfen frei, wenn sie gedroselt laufen. In gasbeheizten Räumen (und auch im Atem ihrer Bewohner) wurden bei Untersuchungen zum Teil mehr als 30 ppm (Teilchen pro Million) Kohlenmonoxyd gemessen. Konzentrationen in dieser Höhe, warnt das Ärzteteam Brian Cox und Margaret Whiclow, erschweren die Arbeit des Herzens, treiben den Blutdruck in die Höhe; Herzerkrankungen können die Folge sein. Auch Doppelfenster und die immer bessere Isolierung gegen Zugluft tragen mit dazu bei, daß sich die Luftbelastung in Innenräumen erhöht. Tip: Öfter gut durchlüften!

Celkem 25 potařitelů se hlásí o potařeni jednoho ze 16 závodů seriálu automobilového mistrovství světa formule 1 v příštím roce. Je mezi nimi i Madarsko, s novým autodromem u Budapešti.

CELJEN!

Flásky vod Kofoly sem prodal,
ale Palackýho nechťeli...
Vlastimil Třešňák

Co mi řekl jeden pán

Jeden pán říkal, že Masaryk si v pokročilém věku nechal voperovat opičí žlázy, aby si s dámmama užil svoji reputaci státotvůrce. Odjel jednou na léčení do Švýcar, kde mu mezinárodní odborník držel ty žlázy u ledu. Žlázy pocházely ze šimpanze, ze kterého jsme se prý vyvinuli, jeho kost a kůže ještě dnes stojí v Národním muzeu na příkaz tatíčka, který se jmenoval Masaryk, protože byl prvním prezidentem. Je pohřben někde v polích, protože tam taky celý život žil. Národní muzeum a kůže toho šimpanze, co jsme se z něj vyvinuli, stojí v Praze. Praha je hlavní město Československa, vypadá jak ježek, protože má sto věží, a je tam pěkné počasí, protože se tam podnebí podobá tomu našemu v Chicagu jenom v prádelně. Šimpanzí žlázy umožnily Masarykovi na stará kolena spokojenost se svou politickou kariérou. To taky vysvětluje, proč Masaryk hostil Mary Pickford někde na lánu, když toto něžné hollywoodské poupátko cestovalo kolem světa. Francouzsky se tomu říká menážatro, protože Mary na cestě doprovázel také největší hollywoodský švihák. Ten pán, který vlastnil starou továrnu v Elginu, kde mu od záclony jednou chytla spící žena a uhořela (jak chytla záclonu se neví) a kde dvě ohromné, hladové dogy přes noc běhají v uličkách mezi haraburdím, taky říkal, že Baťa byl největším géniem české historie od Žižky. Baťa vystavěl svůj Gottwaldov na Moravě, aby byl dál od Prahy a nemusel platit daně. To se mu podařilo. Baťa taky obul svět, a proto bylo jeho město znárodněno.

UKAŽKA Z TVORBY JEDNOHO DRY „MADA-
NÉHO LITERÁTA HLADÉ GENERACE“.
BRÁVA MU PŘES, AŽ MU VYŠCHLO PEROI
V HLAVĚ... ALE BAZY!

Z odpadků vznikne kompost

BONN: Jednou z možností využití odpadků z domácnosti je kompostování jejich organických složek. Prvním místem v NSR, kde se tato metoda zkouší ve větším měřítku, je městečko Witzenhausen v Hesensku.

Na speciální zelené popelnicích, které tu vadle těch „normálních“ step od roku 1953 před každým domem, si už obyvatelé zvykli a podle sledování odborníků do nich evidovně dávají všechny organické odpady s kachny a se zahrady. V nedaleké úpravě jsou pak zpracovávány na kompost, který vysoce překračuje kritéria kvality tradiční rašelny.

POKUSNÝ PROJEKT ve Witzenhausenu, který podporuje hesenské ministerstvo ochrany životního prostředí a po odborné stránce sleduje vysoká škola v Kassel, má sloužit jako model pro ostatní obce.

Odhadci v něm spatřují jednu z cest, jak lze hospodárně odstraňovat část odpadů z domácnosti v NSR. Jej roční část 25 milionů tun, a přitom dbejí na ochranu životního prostředí. Zároveň poukazují na skutečnost, že nyní se průměrně čtvrtina odpadů z domácnosti v NSR spaluje, ve městech je to až 95 procent, a to v zařízení, z nichž polovina životní prostředí značně znečišťuje.

TO JE REDAKCE DOZVÍDÁ AŽ
2 ČS. TISKU...

UNIKÁTNÍ ZAKÁZKU včera vezl nákladní automobil Avia z Brodku u Píseku do Olomouce. Naložen byl 16 zvony o hmotnosti od 20 do 220 kilogramů, naladěnými základními tóny chromatické stupnice, které vytvoří zvonohru na svatozářském chrámu. Zvonohra, o níž se při kolaudaci vyjádřila odborná komise jako o „perle Evropy“, je od ideového námetu až po vlastní realizaci dílem brodeckého zvonářského ateliéru L. Dytrychové. Vlastní mechanizmus, který je schopen zahrát jakoukoliv melodii, sestavil na elektronickém principu prof. A. Schneider z Olomouce. Zvony jsou zatím ve svatozářském chrámu vystaveny a od 1. ledna bude zvonohra v 11 hodin hrát tři písničky.

REPERTOIR: PÍSEŇ MACE, INTERNACIONÁLA A KUPÁDO LEVA!

Tiedge, das lustige Haus

Neue Details über die Arbeitsleistung und das Privatleben des in die DDR übergelaufenen Verfassungsschutz-Beamten Hansjoachim Tiedge wurden im Zimmermann-Untersuchungsausschuss des Bundestags bekannt. Bei den Vernehmungen zweier leitender Geheimdienst-Beamter traten haarsträubende Widersprüche auf.

Nach den ersten Zeugnisaussagen gibt es noch nicht den von der SPD erhofften Beweis dafür, daß Bundesinnenminister Friedrich Zimmermann (CSU) — entgegen seiner Aussage — schon vor Tiedges Verschwinden dessen persönliche Probleme kannte. Aber nach Einschätzung des SPD-Abgeordneten Harald B. Schäfer „verdichtet sich die Plausibilität“, daß Zimmermanns Version „mit Fragezeichen versehen werden muß“.

Anhaltspunkte dafür lieferte ihm Klaus Grünwald, seit elf Jahren Abteilungsleiter im Bundesamt für Verfassungsschutz. Grünwald hatte zweimal versucht, Tiedge, der im Amt „einen hervorragenden Ruf“ wegen seiner Fachkenntnis hatte, in seine Abteilung zu holen, was ihm aber nicht gelang. Zweimal, berichtete der Zeuge dem Untersuchungsausschuß, habe er mit dem damaligen Verfassungsschutz-Präsidenten Richard Meier darüber gesprochen, und der Chef habe „beide Male die alkoholische Komponente erwähnt“. Was Meier denn wörtlich gesagt habe, wurde gefragt. Grünwald: „Er hat gesagt: ‚Der säuft!‘“

Grünwald erzählte, Tiedge habe „den Eindruck eines lustigen Hauses gemacht, der gern trinkt“. Aber niemals habe er Anlaß zu der Annahme gehabt, daß Tiedge alkoholkrank und damit ein Sicherheitsrisiko sein könnte. Tiedges Trinkfreude — nur außerhalb des Dienstes, so wird behauptet — sei „amtsbekannt“ gewesen. Er, Grünwald, habe dies mehrmals gehört sowohl von leitenden Beamten als auch „von einer Vielzahl“ anderer.

Die vom Ausschuß zu klärende Frage, ob die Leitung des Bonner Innenministeriums auch etwas davon erfahren haben mußte, ist bisher nicht beantwortet. Grünwald sagte dazu, er könne sich nicht vorstellen, daß sich ein Beamter des Verfassungsschutzes

am Präsidenten vorbei ans Bundesinnenministerium wendet.

Völlig ahnungslos stellte sich vor dem Ausschuß ein anderer leitender Verfassungsschutzler, Rudolf von Hoegen, der 1982 und 1983 Tiedges unmittelbarer Dienstvorgesetzter war. Auch er bewertete die Fähigkeiten und die Arbeit Tiedges außerordentlich positiv: Der Abwehr-Spezialist sei ein „überdurchschnittlich guter Referatsleiter“ und seinen Kollegen in der Abteilung „fachlich überlegen“ gewesen.

Davon, daß sein Untergebener, den er häufig gesehen haben muß und mit dem er auch gemeinsame Dienstreisen unternahm, gern und viel trank, will Hoegen niemals etwas gewußt oder gehört haben. Auch bemerkte er nie, daß Tiedge „Wirkung gezeigt“ habe, wie der Zeuge den Zustand der Trunkenheit umschrieb. Aufgefallen sei ihm nur, daß Tiedge „etwas Mundgeruch“ verbreitete. Auch an Sicherheitsbedenken, die gegen Tiedge bei einer amtsinternen Überprüfung auftauchten, konnte sich Hoegen nicht erinnern.

Kein gutes Zeugnis stellte ihm sein Kollege Grünwald aus. Die Frage, ob er sich vorstellen könne, daß der Abteilungsleiter Hoegen von der „amtsbekannten“ Neigung Tiedges nichts wußte, verneinte er. Und dann: „Die Tatsache, daß ein Abteilungsleiter davon nichts erfährt, das wäre ein Sicherheitsrisiko für sich.“

Rudolf von Hoegen ein Sicherheitsrisiko? Der Mann wurde inzwischen zum Direktor beim Militärischen Abschirmdienst und damit zum stellvertretenden Leiter dieses Amtes befördert. Sein Nachfolger als Abteilungsleiter beim Verfassungsschutz, Engelbert Rombach, wußte offenbar mehr über Tiedge. Er muß sich am kommenden Donnerstag vom Zimmermann-Ausschuß befragen lassen.

Im ITT Update Service gibt es wieder neue Weihnachtsgrüße, die Sie mit Ihrem Fernschreiber abrufen und an Ihre Freunde und Bekannte weiter-schicken können. Neue Techniken ermöglichen es, eine große Auswahl von Gruß-Telegrammen auf den Fernschreiber zu zaubern. Sie erhalten diese Grüße von uns kostenlos. Lediglich die normalen Telexgebühren werden Ihnen von der Bundespost berechnet. Wählen Sie die Telexnummer in USA: 023472222+ Sie erhalten: itt update svc enter code or category. Geben Sie eine oder mehrere der folgenden Code-Nummern in einer Zeile ein: 1071, 1072 1073 1074 1075 1076 1077 1078, 1079 1080 bibi (gefolgt von Wagenrücklauf/neue Zeile) mit „bibi“ wird am Ende des Ausdrucks der gewünschten Grüße die Verbindung zum update automatisch abgeschaltet. Wir wünschen Ihnen ein frohes Weihnachtsfest und ein glückliches neues Jahr. Ihre ITT World Communications Inc.

TO JE, CO?

Aus der DDR kamen 20 000

MÜNCHEN, 6. Dezember (dpa). Die Zahl der Ausreisenden aus der DDR in die Bundesrepublik liegt nach Worten von Bayerns Sozialminister Franz Neubauer in diesem Jahr bei uns über 20 000. Im Vorjahr seien es doppelt so viele gewesen.

44 000 Briefe zurückgeschickt

BONN, 6. Dezember (Reuters). Die DDR hat im November rund 44 000 mit der Sondermarke „40 Jahre Eingliederung heimatvertriebener Deutscher“ frankierte Briefe in die Bundesrepublik zurückgeschickt. Dies teilte am Freitag das Bundespostministerium mit.

Nach Angaben des Ministeriums entsprechen die 44 000 abgewiesenen Briefe aus der DDR etwa einem Prozent der monatlich dorthin geschickten Sendungen. Schätzungsweise die Hälfte der 44 000 Briefe seien von Briefmarkensammlern abgeschickt worden, da der entsprechende Rücksendungsvermerk eine Rarität für Sammler sei.

Scheiterhaufen gegen Kälte

MOSKAU, 8. Dezember (dpa). Ein arktischer Kälteeinbruch mit Temperaturen bis zu minus 40 Grad Celsius hat in der sowjetischen Hafenstadt Murmansk und anderen Teilen der an Finnland grenzenden Kola-Halbinsel eine jähe Krisensituation geschaffen. Wie die Parteizeitung „Prawda“ am Sonntag in einer Wettervorhersage meldete, soll die eisige Kälte aber innerhalb der nächsten Tage allmählich nachlassen.

In einer Meldung der amtlichen Nachrichtenagentur TASS hieß es, daß wegen der Kälte an Omnibusstationen Scheiterhaufen entzündet wurden.

Dr. Mikuláš Ferjenčík:

Důvěřoval president Dr. Eduard Beneš Stalinovi?

"Hlas národa"

Od samého začátku svého pobytu v exilu pozorují u mnohých našich jinak rozumných lidí, že obviňují skoro ze všeho, co nás po 2. světové válce potkalo, presidenta Dr. Beneše, a hlavně mu předhazují, že důvěřoval Stalinovi. Toto obvinění je různého stupně - od poznamének, že se dopustil svého největšího omylu, že přespříliš důvěřoval Stalinovi a Gottwaldovi - až po nadávky: Beneš byl darebák, zrádce atd. Jako důstojník Čs. armády jsem neměl volební právo. Přisahal jsem věrnost Republice a poslušnost nejvyššímu svému veliteli presidentovi (ještě T.G. Masarykovi). Tedy můj největší velitel pres. Beneš byl darebák a zrádce? Nedivte se, že jsem všechny tyto poznámky v exilu nelibě snášel. Urážely a citil jsem, že se mu křivdí, a že konec-konců vrhají i nepěkné světlo na všechny nás - Čechy a Slovaky. Dával jsem si často otázku: pro Boha, co jsme to za lidi a za národ, který takto špiní a kydá hnůj i na svého voleného presidenta, na člověka, který celý svůj život věnoval svému národu a své vlasti. Což nebyl jeden z té trojice, která má nepopornou zásluhu na tom, že jsme po první válce dosáhli konečně toho, o čem naši předkové po více než tisíc let marně usilovali? Mít svůj stát a samostatnost! Dnes tento stát existuje a národ žije ve svých starých, historických hranicích i když pod nedobrovolným panstvím Sovětů. Až se stvůra sovětského komunistického imperialismu jednoho dne rozpadne - (což nebudu už tak dlouho trvat jako trvala jeho rozpinavost) - Československo bude opět samostatným a svobodným státem Čechů a Slováků, bez odstředivé síly neexistující.

Nějak rychle zapomínáme co nám hrozilo v případě vítězství nacistů. Totální likvidace Čech, které vrážej hluboký klín do německého „životního prostoru“, a částečné vystěhování českého a slovenského obyvatelstva z Moravy i ze Slovenska někde na Sibiř. Zapomínáme na Mnichov, kde se rozhodovalo o nás bez nás. Mnozí tvrdí, že jsme měli bojovat i po zradě našich spojenců Francie, Anglie i Sovětů. Byla by to hývala sebevraždy s tehdy nepřátelským Polskem a Maďarskem v zádech spojená s nepředstavitelným vyvražďováním českého i slovenského obyvatelstva, s totálním ničením českých měst - včetně Prahy - (Goering přece

vyhrožoval, že pošle 800 letadel na zničení Prahy, vzpomínáte si?) Co měl v této situaci Dr. Beneš dělat? Čekat na Hitlera, který jej nenáviděl ze všech lidí na světě nejvíce? Votil, jako svobodně volený president, že bude pokračovat v boji na půdě Anglie. Nebyl to lehký úkol, vést boj a sestavovat exilovou vládu při různorodých tendencích našich tehdejších exilových reprezentantů. Jeho vládu nakonec uznávala Amerika, Anglie i Sovětský svaz.

Jen si představte a srovnávejte, co by to byl dnes za úkol sestavit Československou exilovou vládu, která by nás všechny exulanty reprezentovala a uspokojovala! Vyčítat Benešovi, že bylo nespravedlivé, když po válce byli kolaboranti s Němci voláni k zodpovědnosti? Není to matení smyslů? Jak tedy ten Beneš vlastně zradil? Tím, že důvěřoval Stalinovi, a že se nechal oklamat a podvést? Kde jsou zde nějaké jasné důkazy, že mu skutečně důvěřoval? Ostatně... koho Stalin nepodvedl a neoklamal? Západní spojence i ruský národ, a Sověti to dělají drze dodnes a budou klamat a podvádět Západ i své satelity nadále. Dá se to kvalifikovat jako zrada, když Beneš viděl, že se nemůže spoléhat ani na presidenta D.L. Roosevelta, který souhlasil se vším, co Stalin chtěl, bez nejmenšího odporu, v přítomnosti svých rádců, vyloučeného komunisty Algera Hise a Sověty placeného agenta Deana Achesona? Nemohl se spoléhat ani na Trumana a na Churchilla, ani na jeho nástupce krajně liberálního labouristu Attleeho, když se snažil se Stalinem uzavřít smlouvy a dohody jen aby zachránil aspoň nějakou svobodu a svobodnější život pro lid Československa. S kým měl jednat než s mužem, v jehož rukou najednou ležel osud Československa? Nebyl pozván ani na Jaltu, ani do Teheránu, ani do Potsdamu, kde se jednalo podobně jako v Mnichově - o nás sice, ale bez nás.

O tom, že si byl Dr. Beneš plně vědom celé kritické situace, přesvědčilo mne několik prožitých událostí: tak například tato z května 1944 z hotelu National v Moskvě, kde bydlela a kde se stravovala většina našich delegátů mimo moskevských. V jídelně seděl Prokop Drtina - (spisovatelem s jmenem Pavel Svátý) s hlavou skloněnou a ponořenou do dlaní. Nedalo mi to. Sedl jsem si k němu a ptal jsem se jej, jestli mu je špatně. Odpověděl mi přímo slovy: „Dali nám nůž na krk. Gottwald přišel s hotovým programem přísti čs. vládu a řekl: Podepsat, anebo se můžete vrátit do Londýna. My novou vládu Československa sestavíme i bez Vás, jako to udělali

Poláci.“ Na můj dotaz, zda je to možné, mi prof. Drtina odpověděl: „Ano, je to možné, mohou to udělat.“ „Co budete dělat dále?“ ptal jsem se jej. Odpověděl: „Máme dvě možnosti: podepsat, anebo hodit flintu do žita a vrátit se do Anglie, tj. do nového exilu. Doufáme, však, že po této válce musí být přece sjednan a uzavřen nějaký mír, v důsledku kterého by se museli Sověti stáhnout ze své původní hranice.“ Nepochybuji ani v nejmenším, že Drtina tím také tlumočil názor presidenta Dr. Beneše.

Po volbách v roce 1946, když jsem pod tlakem politické krize na Slovensku (trvala 6 neděl) - na naléhání Dr. Lettricha přijal nejnenáviděnější funkci pověřenika vnitřní na Slovensku, chodil jsem téměř každých šest neděl referovat presidentovi o bezpečnostní situaci na Slovensku. Naposledy se tak stalo v polovině ledna 1948, kdy jsem mu přečetl svůj pečlivě připravovaný referát o přípravách komunistů na násilné převzetí moci ve státě ještě před předpokládanými volbami v květnu. President měl a přemýšlel. Nezbylo mi než vstát a odejít se ke dveřím. Nedalo mi to však, přímo jsem se presidenta zeptal: „Co budeme dělat, pane presidente?“ Podíval se na mne, chvíli mne měřil svým zkoumavým zrakem a pak řekl mi doslovně: „Budeme se bránit, generale, připravte se na to!“ Ptal jsem se jej tedy ihned, mohl-li toto jeho rozhodnutí sdělit některým povolaným osobám, jako Dr. J. Lettrichovi, předsedovi Slov. národní rady, Dr. Hřebíkovvi, předsedovi hranného výboru a starostovi Sokola, gen. Pikovi a gen. Hasalovi. President souhlasil. Naposledy jsem se jej pak ještě ptal, zda mu bude možné takový rozkaz armádě dát s ohledem na situaci, že každý jeho krok a čin jsou pravděpodobně úzkostlivě sledovány tajnou policií. Rekl mi, že s tím je počítáno.

Není snad nutné, abych uváděl podrobně další události, spojené s resignací demokratických ministrů 20. února 1948: výzvu Gottwalda na založení akčních výborů, náhlý příjezd V.A. Zorina do Prahy, obsazení místností a tiskáren, Strany národně socialistické, Slovenské demokratické a Strany lidové, komunistickou policií ministerstva vnitř. Pod tlakem těchto událostí a hrozby přímého zákroku Sovětů, president přijal demisi nekomunistických ministrů. Gottwaldovi se podařilo udržet ve vládě nutnou většinu a pomocí t.zv. Národní fronty provést únorový komunistický puč. Už před volbami v roce 1946, kdy skutečnou vládou Československa ještě

nebyla ani řádně volená vláda, fungovala jen t.zv. vláda Košická s dosud nevoleným presidentem. Ano, již v této době neomezeně vládla Národní fronta, v níž politické strany doplňovaly „jednotné masové organizace“ - jako Revoluční odhodové hnutí, svazy mládeže, svazy rolníků a odhodářů. Zvláště URO (pozdější ROH) se stalo prodlouženým ramenem KSČ pod vedením kameníka Antonína Zápotockého. Na potvrzení mého výroku o neomezené vládě Národní fronty uvádím: při jednom zasedání vlády (t.zv. Košické) měl Jan Masaryk již dost výroku: „Národní fronta se usnesla“ (což znamenalo, žádné dotazy, žádná debata, prostě usnesení přijmout a hotovo!) - tak povstal, obrátil se na gen. Hasala (ministra dopravy) a na mne (stát. tajemníka MNO) - nepolitické členy vlády, a řekl nám nahlas přede všemi: „Generálové, pojďte se vyčurat, jsme zde zbyteční.“

O poměru amerických presidentů Roosevelta a Trumana ke Stalinovi svědčí projev člena amerického kongresu B. Carroll Reece z Tennessee v domě reprezentantu dne 19. března 1951 (Congress Record pp A 1564 to A-1568):

„We could have easily gotten to Berlin first. But our troops were first halted at the Elbe. They were then withdrawn from that river in a wide circle - far enough westward to make Stalin a present of great ZEISS optical and precision instrument works at Jena, the most important V-1 and V-2 rocket laboratory and production plant in NORDHAUSEN, and vital underground jet plant in KAHLA. Everywhere we surrendered to the Soviets intact thousands of German planes, including great masses of jet fighters ready for assembly, as well as research centers, rocket development, scientific personnel, and other military treasures.“

Nám se jen vřítá nezodpovědná otázka: Proč se tak stalo? Proč to oba američtí presidenti dovolili? Jak se to mohlo stát, že Stalinovy plány s vychodní a střední Evropou neprohlédli? Nedivme se příliš! Vždyť téměř o dvacet let později neprohlédli US politici ani záměry Moskvy s Castrem na Kubě! Kdyby je hývali prohlédli, nemusela mit dnes Amerika starosti v Nikaragui, ani v Salvadoru, ani ty, které bude muset řešit, nezastaví-li rozpinavost komunistů nyní, na svém třeťoamerickém zapraží.

Aufgespießt

Der Mann verdient 2000 Mark netto im Monat. Er bekommt für seine sechs Nachkommen noch 1090 Mark Kindergeld dazu. Die Familie hat also knapp 3100 Mark zur Verfügung. Nach

historickým omezením ve výši 50 procent sčítaného spotřeby roku 1985. Překročení limitů v roce 1985 se do základů pro stanovení nových limitů nepočítává.

Státní do 20 let prokoupí v Anglii a ve Walesu ročně v cigaretech 70-90 miliónů liber. Odhaduje to oficiální správa, kterou uveřejnil britský tisk.

Nové limity spotřeby (tj. v součtu s příslušným vyhlášením federálního ministerstva paliv a energetiky o základních podmínkách dodávky elektřiny, topných plynů, ropy a geotermie a ve smyslu zásad realizace úspěšných opatření stanovených se pro rok 1986 limity spotřeby elektřiny a topných plynů u malodobývatelů - sortimentu).

Bespiel zur Begründung, warum in einer leistungsorientierten Gesellschaft Teile der Bevölkerung mit der allgemeinen Wohlfahrtsgesellschaft nicht Schritt halten, zitiert aus einer Broschüre des Instituts der deutschen Wirtschaft zur Armutsdiskussion.

Abzug aller festen Belastungen - Miete, Strom, Versicherung - bleiben für jeden pro Tag und Kopf aber nur sechs Mark zum Leben. Die Ursache für die schlechte finanzielle Lage der Familie ist ihr Kinderreichtum.

NEBEZPEČÍ V HORÁCH

Walter Bonatti, jeden z největších horolezců všech dob, sportovec vždy perfektně připravený fyzicky i psychicky, pohybuje se po horách s maximální opatrností a nejlepší technickou výstrojí a výbavou, když prohlásil, že „nemá-li člověk v horách strach, prohraje to, že s nimi má malou zkušenost“. Kdo zná, co Bonatti ve světových horách dokázal, jistě chápe, že je na jeho tůžích neprovázet ten strach v pravém slova smyslu, že tu není o tom pocitu, aby se třesou kolena a člověk nad sebou strávil kontrolu. Bonatti pokládá hory za dobrou školu sebeovládání a charakteru a chce jenom sdělit starou, známou věc, že v horách je zcela svléstím prostředím se svléstím přírodními úkazy, které člověk musí respektovat a přikládat jim mimořádnou důležitost a pozornost, neboť se jinak za určitých okolností dostane do nepříjemné situace, kdy jde o zdraví a o život.

Na otázku, čeho se v horách nejvíce obávají, odpovídá většina horolezců, kteří velehoru dobře znají, že je to kamenná lavina a blesk — blesk! Před nimi totiž není úniku.

Přestože statistiky prokázaly, že právě blesk napředstavuje ve srovnání s celkovým počtem úrazů v horách jedno z největších nebezpečí, není nezajímavé podívat se na něj zblízka... Člověka bouřka náhle překvapí na vrcholu nebo hřebeni hory, které jsou elektrickým výbojem svléstí vystaveny a podporují jejich vznik. Znalosti jistých pravidel ke zvýšení ostražitosti a rozvahnosti se hodí vždycky. Všeobecně panuje názor, že nejlepší ochranou proti zásahu blesku je odložit z výstroje všechno kovové a vyhledat úkryt pokud možno pod převisem.

Před časem však přinesl časopis „American Alpine Journal“ od A. Z. Peterzona k tomuto nářadu výslovný článěk, v němž autor odhalil zcela nové a pozoruhodné zkušenosti, které s tradičními radami nespohlásí a dokonce tvrdí — „Pokud jde o tento obor, byly naše vědomosti dokonale zkresleny“.

Kromě blesku kulového, jehož původ je vlastně dodnes záhadou, existují dva druhy blesků: blesk mezi jednotlivými mraky a blesk mezi mrakem a zemí; ten nás zajímá především. Pokud jde o účinky blesku na lidské tělo, lze je rozdělit podle čtyř možností.

1) Člověk může být zasažen přímým zásahem, stojí-li na vrcholku hory nebo na jejím hřebenu, ale i tehdy, stojí-li na volném rovném povrchu. Lidské tělo zde působí jako hromosvod, blesk přitahuje a jeho zásah je v tomto případě smrtelný.

2) Lidské tělo — působící jako vodič — může být zasaženo výbojem, vzniklým elektromagnetickou indukcí, která se vytváří v blízkosti hlavního výboje. Jeho účinek je stejný, jako při přímém zásahu.

3) Člověk může být zasažen vedlejším proudem následkem elektrostatické indukce, zde jsou výboje všeobecně slabé a neškodné.

4) Nestojí-li však člověk na extrémně vyvýšených místech, ale nachází-li se v jejich blízkosti, je přesto vystaven elektrickému výboji, probíhajícímu na povrchu země, který má původ od úderu blesku v blízkém o-

koli. Právě s průběhem tohoto je důležité se seznámit stejně jako s možnou ochranou před ním. Kromě výboje hlavního, velmi silné intenzity, působí v bleskovém průchodu i slabší proudy po dobu několika desetin vteřin. Zásahne-li tento proud skalní hrot, hledá na povrchu a ve skále nejvhodnější cestu, přesněji řečeno cestu nejmenšího odporu. Je-li skála mokrá, průběh po jejím povrchu, projde prosakujícími trhlinami, přeskóčí i krátké prohlubně. Nejmenší odpor skýtlí tedy i místa zarostlá mechem stejně jako kořeny rostlin apod.

Rozsah ochranné zóny proti přímému zásahu lze všeobecně odvodit ze zkušeností a hromosvody: vyvýšenina musí být 5–10krát vyšší než člověk pod ní, který však musí být od jejího úpatí vzdálen ve vodorovném směru minimálně na vzdálenost své výšky. Je-li blíže, vystavuje se nebezpečí, že přes sebe vede dráhu blesku. Z těchto důvodů není vhodné hledat úkryt pod převisem, který se způsobí přerušení cesty blesku na povrchu země, je však možné, že si další cestu vyhledá přes lidské tělo.

Na základě zkušeností vytvořil autor „desatero“ ochranných opatření, které by si měl každý návštěvník hor osvojit.

1) Nejlepší řešením, jak se vyhnout v horách přímému zásahu bleskem, je nezdržovat se během bouře na vrcholku, na výrazném hřebenu, vyhnout se však i plochým, ochranným místům.

2) Zastihne-li nás bouře na nějakém takovém místě a zbývá-li ještě čas, musíme se snažit sestoupit tak rychle, jak je jenom možné a vzdálit se od ní tak daleko, jak jen můžeme. Níže položená autovíska a malými, jednotlivě ležícími kameny, které poslouží jako sedačky, poskytnou dobré útočiště za předpokladu, že s povrchu nevyčnívají příliš vysoko. Zároveň se musíme vyhnout vysokým, osamoceným stromům.

3) Propadne-li bouře přímo nad námi nebo blesk udeří v blízkém okolí, nemáme stříhat ani okamžik a musíme vyhledat chráněné místo, abychom se vyhnuli přímému zásahu a výboji probíhajícímu na povrchu, malé rovné místo, svah nebo jen malou vyvýšeninu vedle nejvyššího místa. Místo musí být vzdáleno nejméně jeden metr, lépe o něco více od každé kolmé stěny, kde si sedneme do podřepu. Sama čára musí být nejméně 5–10krát vyšší než pokrčená postava. Místo má být pokud možno suché, neporostlé, nejlépe sutovisko. Dále se musíme vzdálit od kolmých, zanesených a prosakujících trhlin, mírných prohlubní a malých jeskyň, pokud nejsou dostatečně velké, aby se v nich dalo posadit metr od stěny a nad hlavou bylo alespoň 3 m prostoru. Jeskyňka se totiž může nalézat na konci shora vedoucí a prosakující trhlina a člověk je tedy ve stejném nebezpečí, jako když státně těsně u vchodu. Pociť jistoty, který dává malá jeskyňka nebo převis, je při bouřce klamný! Totéž platí, zalezeme-li do prohlubně, není-li alespoň 1–1,5 m hluboká. I zde je nebezpečí, že výboj přeskóčí přes lidské tělo.

4) Nejvhodnější poloha je si sednout do podřepu nebo s nohama nataženými před sebe. Čím kratší je vzdálenost mezi styčnými body těla a země, tím lépe je člověk chráněn. Proto je třeba dbát na to, aby tyto

body nebyly ve vyšší hlavy a horní části těla — tedy nepřít se o stěnu hlavou a ramenem!

5) Před přímým stykem se skalou nebo zemí se chráníme nějakým izolačním materiálem. Může to být svlnuté lano, boty a gumovou podrážkou, část oděvu, složený spací pytel, nejlépe však v suchém stavu. Při dešti se vhodně přikrytí a dbát v každém případě na to, udržet se v suchém stavu.

6) Horolezec, který je překvapen bouřkou při lezení a je tedy vystaven nebezpečí, že při zásahu bleskem může utrpět bezvědomí nebo dostat svalovou křeč, se musí zastavit. Nejlépe se krátce a smyčka musí být volnější. Přestože to zní neuvěřitelně, je nejlepší se navázat za kotník nebo kolem pasu a už v žádném případě v podpaždí.

7) Sbláznění při hrozném bouřce je vše problematické. Může to být nejrychlejší způsob, jak se vzdálit z nebezpečné zóny, pokud je ještě lano suché a stěny se dotýkáme sousoří.

8) Nemá-li možno dosáhnout přes ochranné zóny u nějakého výstupu, je nejlepší si sednout do úřepu.

9) Auter-vlak absolutně nesouhlasí se všeobecným názorem, že při bouřce je nutno se zbavit cepínu, skob a ostatních kovových součástí výstroje. Jejich blízkost nebezpečí zásahu sotva zvyšuje, pravděpodobně vůbec ne. Navíc se později mohou tyto předměty na mokřím nebo kluzkém terénu velmi postrádat. Kov jako takový blesk vlastně nepřitahuje! Lidské tělo, vyšší a s nepatrným odporem, má tedy daleko větší vyhlíd-ky, že se stane vhodným hromosvodem, než cepín. Měření, provedené se dvou cepínech s dřevěným topárkem vykazalo hodnotu 500 000 Ohmů v mokřím stavu a tisíckrát více ve stavu suchém. Topárka cepína má tedy 100–500krát větší odpor než člověk. Pokud s ním nemáme nad hlavou a držíme-li jej normálně, nebezpečí zásahu nezvyšuje. Cepín odkládáme nejlépe na plochu vedle sebe a skobů do křesla.

10) Různé složení skal bleskové výboje rovněž neovlivňuje.



Runových nápisech

Dnes se odborníci spíše přiklánějí k názoru, že inspiračním zdrojem byla latinská abeceda. Latinka a futhark mají několik znaků stejných nebo velmi podobných (např. b, r, i, k, t). Jiné znaky lze považovat za modifikace řeckých písmen a další byly zřejmě doplněny vlastní invencí. Runy se původně ryly do dřeva, jak o tom svědčí etymologie německých slov Buch (kniha), arv. Buche (buk), Buchstabe (písmeno, původně asi „bukové prkénko“). Tím je možno vysvětlit i zvláštní vzhled run: tvoří je pouze svislé a šikmé čáry — vodorovné by ve dřevě nebyly vidět.

Velmi rozšířený je názor, že runy původně sloužily magickým účelům. V současné době se však čím dál víc odrazňuje jejich sdělnost. Magické funkce se sice popřít nedá, ale považuje se pouze za druhotný jev. Je třeba si uvědomit, že znalost run bývala výsadou jen mála jedinců, proto lidé písma neznali často považovali runové nápisy za jakási tajná sdělení. Vždyť také slovo run znamenalo v staré islandštině „tajemství“ a též význam mělo gótské slovo runa. Jméno majitele na drahocenném předmětu mohlo nezastřeženým připadat i jako kouzelná formule zabraňující zcizení. Existuje dokonce řada nápisů, na nichž jsou runové znaky sestaveny zcela svobodně, jak se lidé neznali písma snažili podobným způsobem chránit svůj majetek. O magickém využití run svědčí i nápisy vyjadřující hrozby případným zlodějům nebo obsahující zaklínadla proti nemoci, neštěstí a pod. Podle středověkých pověr mohl muž znát runy vzbudit i lásku ženy.

Runové písmo se nikdy nestalo základem literatury v našem slova smyslu. Starogermánské básnictví se tradovalo jen ústně. Ale přestože runová sdělení bývala krátká, jsou nám dnes nepochybně víc než pouhými jazykovými památkami. Vypovídají o vztahu lidí k věcem i o vztazích mezi lidmi navzájem. Svědčí také o germánském původu uměleckých výtvorů, které doprovázejí, a pomáhají je bližší časově určit. Jde přitom někdy o umělecká díla nedozírné hodnoty. Proslulé jsou například dva zlaté, figurálně bohatě zdobené rohy na nápoje pocházející z 5. století a nalezené v dánském Gallehusu. Na jednom z nich sděluje nápis, že „já, Hlewagastir Holtijar, jsem uddělal (tento) roh“. Monumentální výzdobou je charakteristický jiný dánský nález, veliký runový kámen z Jellingu pocházející z 10. století, jehož obšírnější nápis obsahuje m. j. záznam o sjednocení Dánska a jeho pokřesťanštění.

Runové nápisy psané původním futharkem o čtyřladvaceti znacích pocházejí z let 200—800 n. l. a jsou v počtu asi dvou set roztroušeny všude po Evropě, kde se tehdy, v době stěhování národů, Germáni vůbec vyskytli. Nejvíce jich však bylo nalezeno v jižní Skandinávii. Shledáváme se s nimi na kovových předmětech, především na zbraních, nástrojích, špercích a amuletech.

V dalším období (800—1100 n. l.) se udržovala znalost run jen v Anglii a Skandinávii. Na anglosaské půdě bylo vyvinuto písmo o třiatřiceti runách s novými znaky pro nově vzniklé hlásky. V samotné Skandinávii se naopak počet run zmenšil. Tehdy, v době vikingské, se psalo tzv. mladším futharkem o pouhých šestnácti runách, který jen nedokonalě zachycoval současný hláskový stav jednotlivých skandinávských jazyků. Nápisů však zřejmě existovalo bezpočet, jen ze Švédska jich známe několik tisíc. Většinou se zachovaly na runových kamenech vytyčených na paměť zemřelých, často poblíž mohyl.

Psaní runovými znaky se ve Skandinávii udržovalo ještě dlouho, ovšem souběžně s psaním latinkou. Dochovaly se dokonce latinské nápisy psané runami, nebo druhý extrém: celé rukopisy v národním jazyce psané runami. S koncem středověku však umění psát runami prakticky zaniká.

U nás si pod pojmem runových nápisů nejčastěji představujeme nápisy na skandinávských kamenech z vikingské doby. Chceme-li se bližší seznámit s runovým písmem a ozřejmit si jeho principy, můžeme si prohlédnout runový kámen, který se nachází v Praze. Objevil jej v roce 1955 dr. Miloš J. Pulec ve zdi u karlínské synagogy (Vítěkova ulice č. 13). Je to nepravidelně oválný kámen velikosti 38×23×16 cm s pěti svislými řadami runových znaků a je dnes uložený v tamějším sboru Církve československé husitské. Nález tehdy vzbudil hodně pozornosti. Ukázalo se, že jde o kopii runového kamene z dánského Egea, dnes předměstské čtvrti Aarhusu, metropole jutského poloostrova. Byl nalezen roku 1814 a vystavován poté v Kulaté věži v Kodani. Roku 1867 jej přemístili do nově zřízeného Runového sálu kodaňského Národního muzea, kde je spolu s asi deseti zvlášť pozoruhodnými dánskými runovými kameny k vidění dodnes.

Egeaský kámen byl vlastně objeven na dvakrát. Roku 1814 se našla jen jeho větší spodní část. Horní část se svědectvím dalších osmi run byla nalezena teprve roku 1839. Na horní části je upřesněn na nejvyšším místě jako zvláštnost vytesán ještě křížek, který dokazuje, že jde o kámen z doby křesťanské (Aarhus měl již od roku 948 biskupství. Datum vzniku nápisu bylo pozdějšími výzkumy stanoveno na 1. čtvrtinu 11. století). Tato horní část však na pražské kopii chybí.

Originální egeaský kámen je ovšem větší než jeho pražská kopie, měří 108×80×35 cm. Pozoruhodná je „spirálovitá“ pořadí, v jakém se znaky čtou: začínáme vlevo dole a první řádek čteme nahoru, pak pátý řádek dolů, druhý nahoru, čtvrtý dolů a konečně třetí řádek nahoru.

V přepisu do latinky (v závorce jsou runy, které chybějí na pražské

kopii): „Álfkil uk hns s (unlr ris) thu stin thansi íft mana sin frinta thans (u) as lantirthi ktilis this runa“.

A v překladu do češtiny: „Álfkil a jeho synové vztyčili tento kámen na paměť Manneho, svého příbuzného, který byl správcem pozemků Nora Ketila.“

Nápis je poněkud další obměnou obvyklého schématu „X vztyčil tento kámen na paměť Y“. Někdy se ještě udává, kdo runy rył. Tak je tomu v našem případě také — ale jen na pražské kopii. Na pravém dolním okraji kamene čteme, že autorem kopie je jakýsi Jan Dietrich. Jedno je přitom jisté: kopii nepochybně podle originálu, nýbrž podle kresby doprovázející článok o egeaském kameni, který vyšel roku 1834 v 2. svazku Severského časopisu pro archeologii. Dokazuje to mj. okolnost, že runy v pátém řádku jsou na kopii a na kresbě v časopisu shodně menší než v prvním řádku, kdežto na originálním kameni mají oba tyto vnější řádky stejně velké runy (asi 18 cm vysoké) a jen runy vnitřních řádků jsou nižší (asi 10 cm). V podrobnostech jsou některé další nesrovnalosti, ale celkem je dlužno přiznat, že nápis pana Dietricha je zřetelnou kopií dánského originálu. A byla-li kopie pořízena brzy po vyjití článku, je vlastně účtyhodně stará — už sto padesát let!

Runy jsou nejstarším písmenovým znaky Germánů — první známé runové nápisy se datují do 3. století n. l.

Pokud o vyznění písmu runové abecedy, neboli futharku, jak se jí říká podle počátečních čtení znaků, bylo v minulosti několik. Hodně přívrženci má norský badatel C. J. Marstrand, který se domníval, že runové písmo začali první ožít Markomani. Tento germánský kmen, sídlící v prvníh století našeho letopočtu v Čechách, pronikal již od 1. století do Itálie, kde — podle Marstrandovy teorie — vytvořil runy na základě některé severské abecedy a zstruského písma.



Runový kámen s maskou démona, nalezený v Aarhusu

Runový kámen z Egea — kresba z roku 1833



„Ich weine häufig“

Wer sich um eine Stelle im niedersächsischen Justizvollzugsdienst bewirbt, muß sich von einem Psychologen testen lassen. Zu diesem Zweck wurde in den letzten Jahren vielen Bewerbern ein Fragebogen vorgelegt, auf dem sie mögliche Antworten jeweils bejahen oder verneinen mußten, zum Beispiel die folgenden: „Mein Geschlechtsleben ist zufriedenstellend.“ — „Meine Geschlechtsorgane sind nicht in Ordnung.“ — „Ich mache mir Sorgen um sexuelle Dinge.“ — „Ich habe nie ungewöhnliche Sexualpraktiken ausgeübt.“ — „Als junger Mensch habe ich Kleinigkeiten gestohlen.“ — „Ich habe keine Schwierigkeiten, den Stuhl zu halten bzw. Urin zu halten und zu lassen.“ — „Ich weine häufig.“ — „Ich bete häufig.“ — „Ein Pfarrer kann durch Gebete Krankheiten heilen.“ — „Ich glaube an Gott und an die Wiedergeburt von Christus.“

Einige Vollzugsbeamte berichteten dies dem Landtagsabgeordneten Hans-Alexander Drechsler (SPD). Das Justizministerium Hannover erklärte dazu auf Anfrage der FR, der Test sei nur in der Vollzugsanstalt Hannover, nicht in anderen niedersächsischen Anstalten verwendet worden. Minister Walter Remmers (CDU), der am Mittwoch davon erfahren habe, sei entsetzt. Der Test sei jetzt verboten. Nach Angaben des Ministeriumssprechers sind alle ausgefüllten Fragebögen noch vorhanden, und zwar bei dem Psychologen, der die Herausgabe verweigere.

A TAKOVÉJ TROTL DOITANE
JEDNOU „ÚŘEDNICKOU PENZI“

Frau protestierte mit Scheinmesse im Petersdom

ROM, 5. Dezember (AP). Im Petersdom in Rom ist es jetzt zu einem kleinen Skandal gekommen: Eine 44-jährige US-Amerikanerin wollte an einem Seitenaltar eine Messe lesen und trank aus einem silbernen Kelch Meßwein. Die aus Fort Lauderdale im US-Staat Florida stammende Babi Burke wollte mit dieser Aktion dagegen protestieren, daß die katholische Kirche keine Frauen zu Priestern weihet.

Die Frau ging mit einer brennenden Öllampe zu einem Altar, küßte den Altar und erteilte den Umstehenden den Segen. Dann hob sie auf priesterliche Weise einen silbernen Kelch hoch. Als zwei Vatikan-Beamte zu ihr rannten, um sie am Weitermachen zu hindern, trank Frau Burke Wein aus dem Kelch und segnete den Altar. Die Scheinmesse dauerte etwa fünf Minuten.

Die Frau wurde von den vatikanischen Sicherheitsbeamten zum Hauptquartier der Vatikan-Polizei gebracht. Die Frau hatte am Samstag auch eine Pressekonferenz im Vatikan unterbrochen und gefordert, die katholische Kirche solle jegliche Diskriminierung aus Gründen der Rasse, der Klassenzugehörigkeit oder des Geschlechts beenden. Als Frau Burke abgeführt wurde, rief sie: „Ich habe die Messe zelebriert, um auf das Los der Frauen hinzuweisen, die Priesterinnen werden wollen, es aber wegen der kirchlichen Diskriminierung nicht können.“

FARAŽKA V P. HĚSICI SLOUŽÍCÍ
MŠI... ALE I KOJÍCÍ KAPLANKA...

NEVÍ SE DEN A PROTO

BUDOU VITACÍ KONEC STÁVAJE NIT UVITACÍ HLÍDKY BLBQ!

Polens Post schickte schon tausend Sendungen zurück

WARSCHAU, 5. Dezember (dpa). Die polnische Post hat seit November über tausend Sendungen aus der Bundesrepublik als „unzustellbar“ zurückgeschickt, weil sie mit „provokatorischen“ Briefmarken frankiert gewesen seien. Wie die amtliche Nachrichtenagentur PAP jetzt berichtet, sei dies eine Konsequenz des unbeachtet gelassenen polnischen Protestes gegen die Ausgabe eines Briefmarkenmotivs der Bundespost mit der Aufschrift „40 Jahre Integration der Heimatvertriebenen Deutschen“.

Die Aufschrift stehe im Widerspruch zum Wesen der „Umsiedlung“ der deutschen Bevölkerung in Europa in den Jahren 1945 bis 1949 aufgrund der Beschlüsse von Potsdam. Sie stelle außerdem den „humanitären Charakter der Ausreise polnischer Bürger in die Bundesrepublik im Rahmen der Familienzusammenführung in den folgenden Jahren“ in Frage.

HATKA LADISLAVA PEŠKA

Bánsnik něhy a hrůzy

(gř): V jednom ze svých dopisů, které pro Reinera Maria Rilke byly vždy intimní diskusí o nejdůležitějších záležitostech, praví bánsnik, že tvůrce musí být sám o sobě světem. Je vše musí nalézt toliko v sobě a v té části přírody, k níž se přimkne. Těmi slovy přesně charakterizoval svou básnickou tvorbu, tvorbu ušlechtilého introverta, který nicméně tím, že své niterné bohatství zveřejňoval, rozdával je druhým. Tento bánsnik, jak praví Seida, „se dopjal jednoho z vrcholů současné evropské myšlenky básnické a byl mystikem plynů něhy a hrůzy, jehož ohnivé zrak se propaloval i do hloubek, untakých pravidelně přezvůd básníků jiných“. Pro nás má Reinier Maria Rilke význam nejen tím, že se jako pražský Němec narodil v naší metropoli, ale že pro něho — naučila se křesťanství po světě, kde hledal zakotvení — ona část přírody, ke které na čas přitoul, byla naše domovina. O tom, do jaké míry a ní epizody, přináší nepopíratelné svědectví jeho kniha Die Larenopfer (Oběti bohům domova) z roku 1896, v níž prostřednictvím básnické evokace staré Prahy a několika předních postav naší kultury vzpomíná na své dětství a mládí, jež bylo natrvalo poznamenáno krajem, v němž vyrůstal. Z díla tohoto básnického samotáře si připomeňme především jeho Elegie z Duina. Každou hodinu a pochopitelně i slavnou Píseň o lásce a smrti korneta Kryštofa Rilke, o jejíž přiblížení našemu čtenáři se snažil celkem sedm překladatelů. Důležitou součástí jeho díla jsou dopisy. A není bez příznačné zajímavosti, že nám je kdysi přetlučil Vladimír Holan, který také přeložil jeho francouzsky psané verše ve sbírce Růže. Reinier Maria Rilke se narodil v Praze právě před sto deseti lety a zemřel ve švýcarském Montreaux 29. prosince 1926.

Nejvýznamnější stavby republiky

(řtk): Přehrady postavené od roku 1945 na území Československa zdržují na 256 milionů kubických metrů vody. Přehrady a nádrže postavené od poválečných let do současnosti ji činí šetrba desítkrát více. To jen potvrzuje význam vody pro industrializaci státu, jeho veškeré hospodářství, energetiku i zemědělství. Vzhledem k tomu, že Československo, pokud jde o vodu, leží na tzv. „súfěse Evropy“, patří budování vodních děl k nejvýznamnějším stavbám. Mezi prvorozené těchto u nás nebylých a složitých staveb patří přehrady Slapy Oravě, Lipno a ostatní stupně již ukončené vážné a vítavské kaskády. Vedle těchto velikánů naší vodní soustavy vybudovali stavbě další přehrady, které zabezpečují dostatek vody pro průmysl, zemědělství i obyvatelstvo. Jsou to např. přehrady Zemanická, Královská a Křmčovská, Vihorlat, Hracholuskv, Jeseňice na Ondavě a další. Chlouboou obrovského podniku Vodní stavby a celého našeho stavebnictví je výstavba díla Zelníka. Díky této výstavbě je dnes zásobeno z veřejných vodovodů již 74,5 procenta obyvatel ČSSR, tedy 11,5 miliónu.

VODNÍCI NÁZÍ UŽ DOST BYTŮ...

G. Andreotti navštíví ČSSR

(řtk): Na pozvání ministra zahraničních věcí ČSSR B. Chmoučka uskuteční v nejbližších dnech oficiální návštěvu ČSSR ministr zahraničních věcí italské republiky Giulio Andreotti.

Velká brněnská herečka

(řtk): Na předním místě mezi herci, kteří spojili svůj život s Brnem, je Ema Pechová. Pocházela z herecké rodiny a tak už v šestnácti letech, v roce 1925, vstoupila na hereckou dráhu. Vystřídala společnosti F. Pokorného, F. Trnky a divadlo v Plzni, kde se ji dostalo znamenitého školení u V. Budíla. Do svazku s brněnským divadlem vstoupila E. Pechová v roce 1930 společně se svým manželem hercem L. Pechem. Uplatňovala se v divých postavách klasického českého repertoáru (Dorotka, Princezna Pampeliška, Alena z Noče na Karietějně) a pozvolna se přehrávala na role charakterní. Kritika vyzdvihovala její Mahulenu a Bláženou ze Shakespearovy Mnoho povuků pro nic. V této roli a ještě v několika dalších vystoupila několikrát po boku hostujícího E. Vojana. Uměleckého vrcholu dosahovala E. Pechová v období 1936—1935, kdy ztělesnila mnoho postav láskyplných maminek a babiček (nejznámější byly babičky z Lucerny a z dramatičky B. Němcové). J. Mahen pro ni napsal v roce 1933 hru O maminku. E. Pechová také vyučovala na brněnské konzervatoři, kde vychovávala mj. V. Matulovou, K. Högnera, V. Smerala a svého syna L. Peška. Ema Pechová byla typickou představitelkou českého realistického herectví. Kladiu důraz na slovo, v mimice a gestu byla střídavě, jako první mimopražská herečka získala E. Pechová v roce 1925 státní cenu za herectví, v roce 1949 byla jmenována čestnou členkou Národního divadla v Praze. Zasloužilá umělkyně Ema Pechová se dožila požehnaného věku 96 let. Zemřela 2. prosince 1965 v Brně.

Trestné činnost ředitele školy

(řtk): Bývalý ředitel základní školy v okrese Přelouč K. P. si odpovídal první dny z desetiletého trestu odnětí svobody za to, že od roku 1970 postupně odčizil z mateřské školy mj. různé nářadí, pomůcky, přávovala zboží a instaloval materiálu v hodnotě takřka čtvrt miliónu korun. Navíc si přivlastnil přes 3000 korun, jež neoprávněně vybral od žáků jako příspěvek na výměny výletů. Hodilo se mu spekulací, zvláště od papíru přes vrtáky, nábytek až po výrobky spotřební elektroniky. Jak sám uvedl, snad proto, aby si do peně, ze vyvození materiálu základnu pro dráždění chafy a vybudování dílny. Vystupoval jako dráždění ředitel, čímž si učitelé vysvětlovali omezení prostředků na odměnu a vybavení školy. Kromě nepodmíněného trestu odnětí svobody uložil soud obžalovanému také trest propadnutí celého majetku. Ke čtrnácti měsícům nepodmíněné a pětadvaceti trestu ve výši 8000 Kčs odsoudil také jeho dceru, která převzala z odčizených věcí přednáhy za více než 7300 korun. Přestože vědla o jejich odvodu, nenafila obžalovaného na výrok senátu čeka.

Zhrzena MILENKA sojára britského minístru

zahraničí se stejné chtěla pomoci svému bývalému manitov a světla jednání britskému důvěrnímu pláku své slavné tajemství — pro „milostné hry“ jim kromě vozu pana ministra jednou po sloužit i čerán limituza premiérky Margaret Thatcherové. „Byly tam dva přímé telefony — jeden do státního ministerstva předsedkyně na Downing Street č. 10 a druhý do Scotland Yardu. Když bych byla špiónka nebo teroristka, mohla jsem tam umístit mikrofon anebo položit bombu. My jsou se ale věnovat vylučně jeden druhému.“ Zcela mladá dáma, která byla zaměstnána na britské ministerstvu zahraničních věcí.

Reagans newestes Feindbild

FALLSTON, 5. Dezember (dpa). US-Präsident Ronald Reagan hat dem sowjetischen Parteichef Michail Gorbatschow beim Gipfeltreffen in Genf die Theorie vorgelegt, daß die Differenzen zwischen den Supermächten mit einem Schlag ausgeräumt wären, „wenn es für diese Welt plötzlich eine Bedrohung durch Wesen von einem anderen Planeten gäbe“. Das berichtete Reagan am Mittwoch in einer Rede vor Schülern in Fallston (US-Staat Maryland). „Wir würden dann ein für alle Mal begreifen, daß wir wirklich alle Menschen auf dieser Erde sind“, habe er zu Gorbatschow gesagt, erzählte der US-Präsident.

NALÁ DOHŮ JE ÚČEL SOCIALISTICKÉ HRY NA J. POLEČNOST!

NACIE ALI 2. VÍDÍ...

Židovští poslanci Nejvyššího sovětu SSSR vyslovili otevřeným dopisem členům Kongresu USA znepokojení nad projevy antisemitismu v USA, který je zjevem nedůstojným civilizované společnosti.

WASHINGTON, 5. Dezember (AFP).

seher und Hundeführer tätig

LODI, 8. Dezember (AP). Die US-Behör-

made, "written."

Fälle auftreten

Tagungs mit biologischen Waffen

und wird in der Presse fast nie erwähnt.

1

we
tra
de
me

K
de
tig
m
A
un
Ze
m
K
m
K
m
in
so
se
zw
de
un
ni
dr
ka

es
se
he
de
tic
be
So
m

su
KI
te
sic
de
ve
sta
te
m
de
la
se
Br
Os
un
Ki
Be
No
de
re
m

Ein
de
de
K
Fr
le
ge
un
W
zu

Au
lin
Ge
mi
da
vo
gig
sle
ein

Er
zu
un
Ar
19
M
Au
No
lei
Pr
au
die
so
No

Br
ha
Vo
un
des
Di
He
pro
wj
Se
ste
de
ge
ch
wu
frü
un
Os
sa
No
de
nic
ar

No
we
wä
ge
die
da
Me
tün
Hi
Do
ge
Ko
Ge
Ni
ne
de

Pákistán: Záhrobné vraždy

100010 7722d.

Aufgespielt

Türkenproblem.“

Welt".

АЛЕ КДЫБЫ ЯІ ДОСТАІ НОНДЫУЕД ТАУ ДЫ НУ КОМІ ПОСЛАІ 12.05.01

Sozialisten mögen Geschenk von Onassis nicht

Das Testament ist 18 Seiten lang, handschriftlich aufgesetzt von Aristoteles Onassis an Bord seines Jets am 3. Januar 1974 auf dem Flug von Acapulco nach New York. Vierzehn Monate vor seinem Tod bestimmte der Tankerkönig, was mit seinem auf rund 1,5 Milliarden US-Dollar geschätzten Vermögen zu geschehen habe. Seine Haupterben, Tochter Christina und die dem Andenken an seinen im Jahr zuvor tödlich verunglückten Sohn gewidmete Alexander-Onassis-Stiftung, verpflichtete der Reeder unter anderem, in Athen ein Zentrum für Herzchirurgie zu bauen.

▲ REKL SI O PREZIDIVKU

Když hrával v kanadsko-americké NHL legendární obránce Bobby Orr. Byl to v roce 1970, když nastoupil na led s Boston Bruins. Když byl Orr v sestavě, o podomácnostnímu - jenže - i s jeho dárkou - a jeho loutka - byla praxe Marie Takat. Předá Corve-mobilu letos v Hse vybrali pětiletý a šestiletý. Byli by brankami vždy přitahovali k jedné z nich, vítězství svého majitele proti Právě, upor- tá, Banka Ostrova a neposlední nyní v Hse M. a jeho první žilné (také i s) sestavou. (čt)

zu denen das Hospital gebaut und betrie- ben werden könne. Die für das Klinikprojekt bereitgestellten 40 Millionen Dollar (umgerechnet rund 100 Millionen Mark) will die Stiftung nun statt dessen in zwei Kulturzentren investieren, eines in Athen, das andere in New York.

Dieser Beschluss trifft die Athener Sozialisten, die den Bau dieser modernen Herzklinnik Europas seit Jahren mit immer neuen Einsprüchen verzögerten und nun das Projekt schließlich zu Fall brachten. Die Baupläne für das Hospital sind längst fertig, zweieinhalb Millionen Dollar wurden bereits in die Planung investiert, und am Rande der Athener Syngrou-Avenue verkündet ein

stein angesiedelte Onassis-Stiftung den-

großes Schild schon seit Jahren: „Hier entsteht die Alexander-Onassis-Klinik.“ Aber das Projekt war dem linken Flügel der regierenden Sozialisten seit jeher nicht geheuer: Der 1975 gestorbene Krösus und seine Tochter Christina gel- ten in linken Kreisen als Großkapitali- sten schlimmster Sorte und Weltwei- ster der Steuerhinterziehung. Zudem hatten die Sozialisten nach 1981 ein „Nationales Gesundheitswesen“ konzi- piert, das die schrittweise Verstaatli- chung aller Privatkliniken vorsah und die Gründung neuer privater Kranken- häuser ab sofort untersagte.

Daß die steuerergünstig in Liechten- stein angesiedelte Onassis-Stiftung den-

„... bin immer noch nicht verstorben“

Der Fraktionsvorsitzende der Grünen im Bundestag, Christian Schmidt, ist von der Hamburger Behörde für Schule und Berufsbildung aufgefordert worden, eine „Lebensbescheinigung“ vorzulegen. Die Behörde bittet, „die Bestätigung vom Ein- wohnermeldeamt bzw. von der Sparkasse, bei der die Rente eingeht, unterzeichnen zu lassen“. Schmidt war als Schüler ver- unglückt und erhält seither eine kleine Schülerunfallrente. Er vermutet, daß die Hamburger Behörden jetzt angesichts der schwierigen Finanzlage der Hanse- stadt bei Invalidenrenten genauer nach- fragen und nach Sparmöglichkeiten suchen. In einem Brief an die Behörde begründet er, warum er die Bescheini- gung verweigert.

Sehr geehrter Herr/geehrte Frau Luckmann,

Sie fordern mich mit Schreiben vom 6. November 1985 auf, vom Einwoh- nermeldeamt oder der Sparkasse be- scheinigen zu lassen, daß ich lebe. Lei- der muß ich Ihnen mitteilen, daß ich mich außerstande sehe, mir von einem Geldinstitut oder anderer Stelle bescheinigen zu lassen, daß ich immer noch nicht verstorben bin.

Zwar ist mir klar, daß im Falle mei- nes Ablebens die Freie und Hanse- stadt wegen entfallender Rentenzah- lungen in eine weniger drückende Haushaltslage gerät und sie insofern ein unmittelbares Interesse an einer lückenlosen Erfassung von potentiell „Karteileichen“ hat, trotzdem muß ich mich in diesem Fall auf den Satz im Grundgesetz berufen, der da sagt, daß die Würde des Menschen un- antastbar sei.

Ich tue das auch aus Solidarität mit der Vielzahl anderer Schwerbehinder- ter und Rentner, für die es nun end- gültig unzumutbar ist, neben allem anderen auch noch periodisch Be- scheinigungen beizubringen, daß sie dem überschuldeten Sozialstaat immer noch zur Last fallen.

Ich weiß, Herr/Frau Luckmann, daß Sie sich derartiges nicht ausgedacht haben und nur Ihren Weisungen unterliegen.

Deshalb erlaube ich mir, dieses Schreiben auch den verantwortlichen Politikern/innen zur Kenntnis zu geben.

Sollten Sie unbedingt eine amtliche „Lebensbescheinigung“ benötigen, wenden Sie sich bitte an den Präsi- denten des Deutschen Bundestages.

gez. Christian Schmidt

O.K.

noch zunächst darauf beharrte, die Kli- nik während der ersten fünf Jahre in eigener Regie zu betreiben („um ein ge- wisser medizinisches Niveau zu er- halten“, wie es hieß), empörte die Sozia- listen. Auch den Wunsch der Stiftung, ausländische Ärzte an der Klinik zu be- schäftigen und in engerer Regie speziel- le, in Griechenland nicht erhältliche Medikamente zu importieren, stieß auf Unverständnis, ebenso wie die Forde- rung der Stiftung, das geschenkte Kran- kenhaus, das laut Testament keine Ge- winne erwirtschaften sollte, von der Umsatzsteuer zu befreien.

Schließlich erklärte sich nun vor fünf Monaten die Stiftung bereit, das Hospi- tal lediglich zu bauen und es bei der Fertigstellung bedingungslos dem griechi- schen Staat zu übergeben. Doch selbst zu diesen Konditionen mochte die so- zialistische Regierung das 100-Millio- nen-Geschäft nicht entgegennehmen.

Seit Juli liegt Gesundheitsminister Jo- gos Jannimatas ein entsprechendes Schenkungsangebot der Stiftung vor. Der Minister ließ das Schreiben bis heute unbeantwortet - merkwürdig angesichts der Ebbe in der Staatskasse, der chronischen Devisennot und dem Mangel an Krankenhausbetten. Inner- hin geben griechische Heerzpflichten pro Jahr Devisen im Wert von rund drei Milliarden Drachmen (umgerechnet 50 Millionen Mark) aus, um sich im Aus- land behandeln zu lassen, weil es in Hellas keine entsprechende Spezialkli- nik gibt.

HIT V PODELI VÍ A DĚT

- STOLZ, TO VEDE AI

DOMKADY.

Bonn kaufte Glas-Sammlung

BONN, 3. Dezember (dpa). Die Bundes- regierung hat für 450 000 Mark eine Schweizer Sammlung von Gläsern erwor- ben, die im vergangenen Jahrhundert in Nordböhmen hergestellt wurden. Die Sammlung von rund 600 Gläsern wurde am Dienstag dem Glasmuseum Rhein- bach bei Bonn übergeben, das die Ent- wicklung des nordböhmisches Kristall- glases gesondert darstellen will. Wie das Bundesinnenministerium dazu erklärte, entstanden die Gläser, die zumeist mit Landschaftsansichten versehen sind, im Zeitraum des Biedermeier von 1830 bis 1850. Das Ministerium verwies darauf, daß die Sammlung nach dem Urteil von Fachleuten einen einmaligen Einblick in die Bedeutung der Glasmacherkunst Nordböhmens bietet. Die Sammlung stammt von dem Schweizer Ingenieur O. Ch. Mahler aus Frauenfeld, der sie in rund drei Jahrzehnten durch Erwerb im Handel oder bei Auktionen aufbaute.

Aufgespießt

„Ja, wahrscheinlich schon, die Abtrei- bung zumindest, wenn ein begründe- ter Fall vorliegt, etwa die Vergewalti- gung durch einen Mongoloiden, da kann man doch davon ausgehen, daß kein zweiter Jesus Christus heraus- kommen wird, wie ich als gläubiger Mensch sagen muß.“

Klaus-Jürgen Wussow, „Chef- arzt der Schwarzwaldklinik“, in einem Interview mit der öster- reichischen Zeitschrift „basta“ auf die Frage, ob er als wirkli- cher Arzt eine Abtreibung vor- nehmen oder Sterbehilfe leisten würde.

„Der Graf ist an gerichtsfreien Tagen immer besonders lebendig und aktiv.“

Der SPD-Fraktionsvorsitzende Hans-Jochen Vogel vor Journa- listen über Ex-Bundeswirt- schaftsminister Otto Graf Lambsdorff (FDP) und dessen jüngste Auseinandersetzung mit den Ministerpräsidenten Lothar Späth (CDU) und Franz Josef Strauß (CSU).

Wie das Bundesgesundheitsamt jetzt in Berlin auf Anfrage mitteilte, waren Ende November bundesweit 340 akute AIDS-Fälle registriert. Ins- gesamt 150 Patienten seien der Krankheit in der gesamten Bundesre- publik bisher zum Opfer gefallen. Die Zahl der akuten AIDS-Erkrankungen hat sich seit Bekanntwerden des ersten Falles 1981 alle acht Monate verdoppelt. Dieser Trend ist bislang ungebrochen.

Über 200 000 Frauen sind als Prostituierte tätig

WÜRZBURG, 3. Dezember (dpa). Die Prostitution in der Bundesrepublik hat ein „noch nie dagewesenes Ausmaß“ an- genommen. Über 200 000 Frauen prostitu- ieren sich, die Dunkelziffer ist fast noch einmal so hoch. Bis zu zwei Millionen Männer gehören nach Schätzungen zum Kundenkreis.

DOLŽEVICI NEJOU ZAPOČÍTÁNÍ

Senzace autosalónu

Bonn: Senzací autosalónu v západoněmeckém Essenu se nepochybně stane nový model automobilu Cadillac. Limuzína má 16 kol a je 18 metrů dlouhá. Jejího ba- zenu může být také použito jako přistávací plochy pro malý vrtulník, který si veze s sebou. K výbavě patří také koupelna s vanou, deset telefonů a tři televizory. Pro případ manželského „vypotádání“ lze vozidlo roz-

Na orabě sochy Mrazí Melbore v An- státi abjektiv ekapias vavovčend něčích e australských bednět v ned mufaké více 3000 metrů měří pester- abjektiv přerou vavovčend v rouschly a perrniti vavovčend mchě.

KŘOČE TOHO MOKEU V LEM SARAŽOVAT DVE ŽNOVOVY.

děti na dva dějvistiř automobilu. Auto má i určité nevýhody. Nejmenší poloměr jeho otočení činí 150 metrů. Ani jeho cena není hězná - stojí dva miliony dolarů. A tak výrobci nabízejí, že kdykoliv vyrobí i dru- hý vůz tohoto typu, pokud se ovšem najde někdo, kdo za něj ty peníze zaplatí...

Wer darf Reagan wecken?

Reagan ständiger Reibereien mit Donald Regan, dem Stabschef im Weißen Haus, ist der Sicherheitsberater des US-Präsidenten, Robert McFarlane, von seinem Posten zurückgetreten. Die beiden hatten immer öfter und immer heftiger Krach miteinander. Reagan pflegt im Weißen Haus einen zackigen Führungsstil, der McFarlane nicht paßte. Dazu mischte sich der Stabschef immer massiver in außenpolitische Entscheidungsabläufe ein, was McFarlane als reale Einbuße seiner Macht und seines Einflusses empfand.

Das Amt des Sicherheitsberaters des Präsidenten ist schon von seinem Profil her ein höchst schwieriger Posten. Zuständig für die Außenpolitik ist nach der Hierarchie der Reagan-Administration erstens der Präsident und zweitens der Außenminister. Dann mischen noch der Verteidigungsminister und der Direktor des Geheimdienstes CIA mit. Die beiden Minister und der CIA-Chef haben große bürokratische Apparate hinter sich. Das hat der Sicherheitsberater nicht. Seine Hauptaufgabe ist es, den Berg von Papieren, der täglich aus dem Außenministerium, dem Verteidigungsministerium und dem CIA ins Weiße Haus transportiert wird, zu lesen, zu sichten, zu sortieren und in kleine, für den Präsidenten verdauliche Häppchen zu formen. Im weiteren berät er den Präsidenten in allen außen- und verteidigungspolitischen Fragen. Er ist der stets im Vorzimmer vorhandene, stets gutinformierte Gesprächspartner.

Die Macht des Sicherheitsberaters beruht auf dieser Nähe zum Präsidenten und auf dem Vertrauensverhältnis zwischen ihm und dem Präsidenten. Das gibt ihm oft mehr außenpolitischen Einfluß auf den Präsidenten, als ihn sogar der Außenminister hat. Starke Persönlichkeiten auf dem Sessel des Sicherheitsberaters, wie beispielsweise Henry Kissinger oder Zbigniew Brzezinski, haben sich des-

halb immer wieder mit den jeweiligen Außenministern herumgestritten.

Präsident Reagan hatte bisher zwei sehr selbstbewußte Außenminister (zuerst Haig, jetzt Shultz), dafür eher blasse Sicherheitsberater (Allen, Clark, McFarlane), weshalb es nie zu diesem (klassischen) Krach gekommen ist. Dafür gibt es jetzt andere, ebenso raue Reibungsflächen.

Von allen Sicherheitsberatern Reagans hat Robert McFarlane noch am meisten eigenes Profil entwickelt. Zusammen mit Außenminister Shultz hat er oft maßgebenden Einfluß auf die außenpolitische Rhetorik des Präsidenten ausgeübt. Er tat dies mit dem traditionellen Machtmittel des Sicherheitsberaters: dem ständigen Kontakt mit Reagan. Seit allerdings der frühere Finanzminister Regan als Stabschef ins Weiße Haus gezogen ist, ist dieser direkte Kontakt immer weniger möglich: Regan hat sowohl in Washington wie auch woanders, zum Beispiel während des Gipfeltreffens in Genf, die Zeit der Gespräche Reagan/McFarlane beschnitten. Sodann hat er Stück für Stück Kompetenzen für sich reklamiert, die früher bei McFarlane waren. Das Kompetenzgerangel dreht sich beispielsweise um diese Frage: Wer entscheidet, wann eine Nachricht so dringend ist, daß der Präsident deswegen nachts geweckt werden soll?

Falkenstein, Therese Giehse, Fritz Kortner, Peter Lorre, Lucie Mannheim, Fritz Massary, Grete Mosheim, Max Palmberg, Lilly Palmer, Rosa Valetti, Conrad Veidt und Adolf Wohlbrück? Und die Sänger Jan Kiepura, Erna Sack, Joseph Schmidt und Richard Tauber?

Anstand und Sauberkeit fanden sich scheinbar bei jenen Künstlern, die sich bereitwillig dem NS-Staat für seine skrupellose Agitation zur Verfügung stellten. Wussow hätte nach 1945 Gespräche mit dem seinerzeitigen Reichsfilmintendanten Fritz Hippler und gegenwärtigen Mitarbeiter der „Deutschen Nationalzeitung“ führen können, der Regie bei dem Film „Der Ewige Jude“ führte. Autor des Drehbuchs war der damalige Ministerialrat im Propagandaministerium Dr. Eberhard Taubert, dem als Vorgesetzter der berühmtesten „Antikommisten“ die nationalsozialistische Propaganda in den okkupierten Ostgebieten oblag. Im gleichen Sinn war er nach 1945 als Vorsitzender des „Volksbundes für Frieden und Freiheit e.V.“ – einer damals vom Gesamtdeutschen Ministerium finanzierten Hetzorganisation – tätig. Der Film „Der Ewige Jude“ wurde auf Befehl Himmlers SS-Einheiten vorgeführt. In diesem Machwerk werden die Juden in einem Kommentar mit Ratten verglichen, da diese Tiere „als Schmarotzer, den Menschen von seinen Anfängen an begleiten, Vernichtung ins Land tragen und Krankheiten verbreiten...“

Der Burgtheaterschauspieler Wussow könnte auch Gelegenheit gehabt haben, sich nach 1945 mit dem sauberen Veit Harlan über seinen vom Goebbels-Ministerium als „staatspolitisch und künstlerisch besonders wertvoll und jugendwert“ bezeichneten Film „Jud Süß“ zu unterhalten. Hier stellen die Schauspieler Werner Krauss und Ferdinand Marian die Juden als finstere allmächtige und allgegenwä-



tige Teufel dar. Die Filme „Jud Süß“, „Der Ewige Jude“ und „Die Rothschilds“ bildeten eine geistige Vorbereitung für die Massenmorde der Einsatzgruppen, denen diese Streifen immer wieder vorgeführt wurden, und für den Weg nach Auschwitz.

Waren dies einige der „Schauspieler aus der Zeit des Dritten Reiches“, die der Chefarzt der „Schwarzwaldklinik“ nach dem Krieg in Berlin kennen lernen durfte und die jenen „Anstand“ und „Sauberkeit“ verkörperten, die nach Auffassung des Burgtheaterspielers Wussow heute fehlen?

...ABY SI VŽ OTEVÁŘE
PRAXI, NE? KDOŽY ORŽE L HODU!

Wer trinkt, soll schweigen

BERLIN, 4. Dezember (Reuter). Die Mitglieder des Berliner Abgeordnetenhauses sollen einander nicht mehr der Trunkenheit beschuldigen. Der Ältestenrat des Abgeordnetenhauses forderte Parlamentspräsident Peter Rebsch (CDU) am Dienstagabend auf, entsprechende Vorwürfe künftig ausdrücklich zu rügen. Parlamentssprecher Lutz-Rainer Düsing berichtete am Mittwoch, er habe in der Sitzung des Abgeordnetenhauses in der vorigen Woche zwei oder drei solcher Äußerungen von Sprechern verschiedener Fraktionen gehört.

Vorwürfe, daß einzelne Abgeordnete betrunken seien, habe er schon öfter vernommen, sagte Düsing weiter. Es sei menschlich, wenn ein Abgeordneter während langer Sitzungen des Berliner Landesparlaments im Casino „mal einen Schnaps trinkt“. Die Fraktionen müßten allerdings dafür sorgen, daß aus ihren Reihen keine „alkoholbedingten“ Zwischenrufe kämen. Im übrigen sei der pauschale Vorwurf einer Abgeordneten der Alternativen Liste, die der gesamten CDU-Fraktion Trunkenheit vorgeworfen hatte, nicht haltbar.

...A KDO NEPIJE TAKY...

• O deset zlotých za litr se od 1. prosince zvýší v Polsku cena benzínu a nafty do motorových vozidel. Například litr 94oktanového benzínu nyní stojí 60 zlotých PROJE PANA... PAN ZA PANA!

„Wahrer Anstand“ der NS-Künstler

„Anstand und Sauberkeit“ herrschte nach Meinung von Schauspieler Klaus-Jürgen Wussow unter den Schauspielern des Dritten Reiches. Der sozialdemokratische Pressedienst „blick nach rechts“ verurteilt die Aussagen des „Chefs der Schwarzwaldklinik“ und stellt ihnen ein Stück deutscher Theatergeschichte entgegen:

Der Schauspieler Klaus-Jürgen Wussow hat in einem Interview mit der österreichischen Zeitschrift „basta“ versichert, er sei noch in keiner Rolle „so anständig, so glaubwürdig, so wahrhaftig“ gewesen wie in der des Chefarztes der „Schwarzwaldklinik“ (28 Millionen Zuschauer). Die Serie, so Wussow, erinnere ihn „an die großen Schauspieler aus der Zeit des Dritten Reiches, die ich nach dem Krieg in Berlin noch habe kennenlernen dürfen. Da war dieser Anstand, diese Sauberkeit, die heute dem Theater fehlt“.

Meint Klaus-Jürgen Wussow damit etwa, daß das deutsche Theaterleben 1933 zu Recht von den „Unanständigen“ gesäubert wurde? Soll das heißen, daß Schauspieler wie Kurt Gerron und Otto Wallburg zu Recht in Auschwitz ermordet wurden? Verhielt sich Joachim Gottschalk ebenfalls „unanständig“, als er aus Sorge um seine jüdische Frau und sein Kind Selbstmord verübte? Die gleiche Frage gilt für Albert Bassermann, der als 67-jähriger 1935 mit seiner jüdischen Frau, von der er sich nicht trennen wollte, ins Exil ging. Zählten zu den „Unsauberen“ auch die emigrierten Regisseure Max Reinhardt, Erwin Piscator und der Generaldirektor der Preußischen Staatstheater, Leopold Jessner, deren Wirken von der deutschen Theatergeschichte nicht zu trennen ist? Sind die Künstler, die gezwungenermaßen ins Exil gingen, auch „unsauber“ wie Elisabeth Bergner, Alexander Cranach, Ernst Deutsch, Julius

a Lukáš, paník v letech 860–880 v epistole u města Valenciennes na severu Francie. Je bohatě ilustrován motivy ptáků, listů stromů, lidských tváří a podob. dábů. Iniciály jsou vyzdobeny vzácně a slábně.

...A KDO NEPIJE TAKY...
...A KDO NEPIJE TAKY...
...A KDO NEPIJE TAKY...



Der „Entenschnabel“ im Norden der geteilten Stadt Berlin ist nur eines der absurden Stücke an der deutsch-deutschen Grenze. Er durchschneidet die Durchgangsstreife von West-Berlin nach Frohnau. Die Mauer zieht sich eng um ein paar kleine Siedlungshäuser.

Werber McEnroe soll für Plote zahlen

Tennistar John McEnroe hat derzeit nicht nur auf dem Tennisplatz in Australien Probleme. Der 26jährige New Yorker wurde am Montag von einer 100 000-Mark-Forderung überrascht. Diese Summe verlangen 62 australische Familien von ihm, weil McEnroe in einem Fernseh-Werbespot Produkte einer Elektrofirma angepriesen hatte, die im April dieses Jahres pleite ging. Die Familien fühlen sich durch McEnroe zum Kauf animiert, zahlten auch bar, bekamen aber ihre bestellte Ware nie zu sehen.

Insgesamt wurden damals – der Werbespot wurde bereits 1983 aufgenommen – 800 Familien geschädigt. Allerdings bekamen alle ihr Geld zurück – bis auf die 62 Familien, die sich nun zu einer Interessengemeinschaft zusammenschlossen, um ihr Geld einzuklagen. McEnroes erste Reaktion: „Das Ganze ist doch lächerlich.“ Die Interessengemeinschaft will übrigens auch den Entertainer Sammy Davis jr. belangen, der ebenfalls für die Firma geworben hatte.

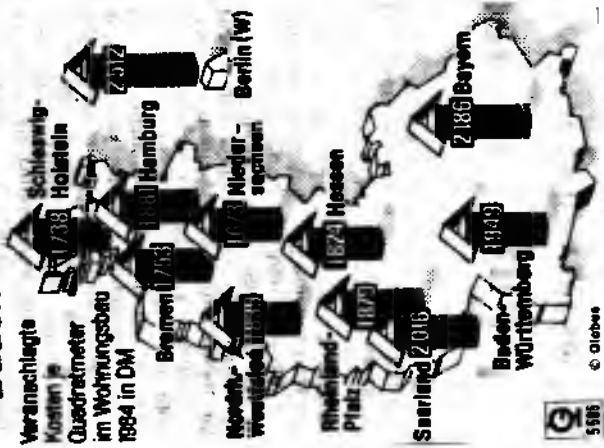
BYLO TO PRAPOUVNÉ A KDO JSE OTREVOU VS. ARCHIVY ?

Ein Paß für alle Fälle

JERUSALEM, 2. Dezember (AFP). Einen Spezialpaß, der dem Inhaber im Falle einer Geiselnahme Schutz vor Repressalien durch antisraelische Geiselnahmer bieten soll, will eine antizionistische jüdische Organisation für ihre Mitglieder einführen.

Die ultra orthodoxe Bewegung „Neturei Karta“ ist gegen den Staat Israel, weil ihrer Ansicht nach „allein der Messias ein jüdisches Königreich auf Erden errichten kann“. Einer der Führer von „Neturei Karta“, der Rabbi Moshe Hirsh, der seine Bewegung als „antizionistischer als die antizionistischen Terrorgruppen“ selbst bezeichnete, teilte am Montag mit, es seien bereits mehrere tausend dieser Spezialpässe gedruckt. Neben einem Paßfoto, das den Besitzer zeigt, sollen die Unterschriften von zwei Führern der Bewegung garantieren, daß es sich bei ihm tatsächlich um einen Antizionisten handelt.

Bauen – wie teuer?



Na oddělení pasové kontroly Cheb byli při cestě z NDR do Československa zadrženi dva cizí státní příslušníci, kteří satažili před celním odbavením větší množství hedvábných šatů v celkové hodnotě 136 000 korun.

Aufgespießt

„Wir, die wir für die Landwirtschaft arbeiten, wissen, daß Frieden ein überragender Produktionsfaktor ist.“

Bundesernährungsminister Ignaz Kiechle (CSU) bei einem Essen zu Ehren von SED-Politbüromitglied Werner Felie.

711 čerstvých ze 800 miliónů telefonů které jsou na celém světě v provozu jsou rozmístěny v devíti nejrozvinutějších zemích. Přitom přes polovinu všech obyvatel světa žije v zemích, kde na 100 obyvatel připadá méně než jeden telefonický přístroj.

In den meisten Industrieländern ist die Altersgrenze flexibel

Staaten kann man die Lebensarbeitszeit unter bestimmten Umständen schon früher beenden. Dabei schwanken die Altersgrenzen des vorgezogenen Ruhestands für die Männer zwischen 55 Jahren (Österreich) und 64 Jahren (Belgien), für die Frauen zwischen 50 Jahren (Österreich) und 62 Jahren (USA). Dabei spielen soziale, gesundheitliche und arbeitsmarktpolitische Gründe eine wichtige Rolle. Eine Besonderheit gibt es dabei in Schweden und Frankreich: Der „gleichzeitige Übergang“ durch Teilzeitarbeit im Alter bei gleichzeitigem Bezug einer Teilrente.

Während bisher noch überall der Trend zu einem weiter vorgezogenen Ruhestand geht, haben die Vereinigten Staaten inzwischen ein Gesetz verabschiedet, wonach das Rentenalter vom Jahr 2000 an stufenweise vom 65. auf das 67. Lebensjahr angehoben wird.

rb FRANKFURT A. M. Die Altersgrenzen sind in den westlichen Industrieländern sehr unterschiedlich gestaltet, wobei zusätzliche gesetzliche oder tarifliche Möglichkeiten der Frühpensionierung für eine weitere internationale Differenzierung sorgen. Dies zeigt ein Vergleich der Bestimmungen in 16 Industrieländern, den das arbeitgebernahe Institut der deutschen Wirtschaft (IW) jetzt erstellt hat.

In den meisten Staaten markiert das vollendete 65. Lebensjahr die reguläre Altersgrenze. Am längsten müssen Norweger und Dänen arbeiten, die erst mit 67 regulär in Rente gehen. Am frühesten beginnt der Ruhestand in Italien und Japan, wo Frauen mit 55 und Männer mit 60 Jahren in Pension gehen können.

Allein verbindlich ist die „normale“ Altersgrenze nur in fünf Ländern – in der Schweiz, in Norwegen, Irland, Kanada sowie in Japan. In den übrigen elf

PŘEVOZSKÝ ZÁVOD SOLVARY JE NEJVLŠTÍM OROBCEM SOTI V ČSSR. ZA 60 LET EXISTENCE SE ZDE PRODUPNĚ ZVYŠOVALA VÝROBA AŽ NA SOUČASNÝCH 66 000 TUN SOTI ROČNĚ. KROMĚ KUCHYŇSKÉ, JIŽ DODÁVÁ NA TRH 34 000 TUN, VYRÁBĚJÍ T SOTI PRO CHEMICKÝ PRŮMYSL A PRO ZDRAVOTNICTVÍ.

FBI o vraždu J. Kennedyho

New York: Podle informací dle The New York Times americké tajné služby FBI záměrně mluvit ob aktivní vyšetření vraždy amerického prezidenta J. Kennedyho. Z práva uvědoměných tajných materiálů FBI například vyplývá, že FBI na pokyn svého tehdejšího šéfa E. Hoovera ztrácela detailní osobní spisy o všech členech Warrenovy komise, která měla za úkol vyšetřit pozadí atentátu. Shromážděny se předčasně materiály kompromitujícího charakteru. Ty pak měly sloužit k případné diskreditaci členů této vyšetřovací komise. Nyní rovněž vyšlo najevo, že FBI zatajila před komisí řadu důkazů a toforemání, faktů, kult dotazů byli označováni za osobní funkci proti E. Hooverovi. Vedoucí vyšetřovací komise, před sedm Nejvyššího soudu P. Warren avšak dojde značnou praktiky FBI. Přesto, nebo právě proto nezáhl.

Večeře na „nejvyšší úrovni“

Minulý týden jsme se vzrušením sledovali dění v Ženevě. Kromě informací závažného charakteru se štenářům dostalo od našeho ženevského zpravodaje i pozoruhodného sdělení z skladby menu při slavnostní večeři „na nejvyšší úrovni“.

Hostavala z krabiho předkrmu, kufcei po-
žárky, salátu, sýrového paté s avocadem
a teplého moučnicka s jahodami. Čtená-
ři zaujali názov „sýrové paté“, takže jsme
zapomněli odborníky — šéfkuchaře našich
kuchyní, abychom mohli podati vyvře-
lení. Nejpodrobnější odpovědi se nám do-
stalo od šéfkuchaře pražského Olympiku
Vlasty. Řekl nám, že pravděpodobně šlo

o tzv. pozdní večeři, k níž se předkládá
lehké menu. Sýrové paté je vlastně sý-
rový nákyp, do něž — jak pání zpra-
vedal — mohlo být spracováno i avoca-
do. Přesný recept pochopitelně nezná,
ale příprava mohla být asi taková: Do
bohemské se vmíchá struhaný sýr, na
kostičky nakrájené drahé avocádo, pak
smích s bílků a šapěká se to ve vymaza-
né misce nebo miskách. Ještě se to je
avocádo: Podla slovečka tropické nebo
subtropické plody, které vypadají asi ja-
ko velká brčka a zároveň peckou, drahé
smaží se mraze nasladila, bobští na tuky
a vitamíny. Šéfkuchař Vlasta avocádo
pochopitelně zná a charakterizuje jeho
chuť jako nevyváženou, drahé asi tak-
ové konzistence jako má banán.

V kuchyňské kuchli, jejímiž autorem je
Vilém Vrabec, jsme našli předpis na
„švýcarský sýrový nákyp“, takže si toto
lehké jídlo můžeme upravit i doma. Do-
přahuje se vždy saláty ze syrové zeleni-
ny.

ŠVÝCARSKÝ NÁKYP ŠVÝCARSKÝ: 400 g bí-
lé vazy, asi ¼ l mléka, 180 g strouha-
ného ementálu (Primátor), 5 vajec, tro-
chu soli a muškátového oříšku, tak na
vymazání ohnivzdorné misky. — Vezu n.
Zemle nakrájíme na kousky, dáme do
hrnce a zalijeme je horkým mlékem. Ne-
cháme čtvrt hodiny stát. Trochu vyma-
čkáme, šlehačem (a. mixérem) ušleháme
do hladka se šloutky, přidáme sýr, oso-
líme, skočíme struhaným muškáto-
vým oříškem a lehkým obracením vpra-
cujeme tuhy smích se 6 bílků. Misa vy-
mažeme máslem a naplníme nákyptovým
těstem. Vložíme do středně vyhřáté tram-
by. Pečeme asi 30–40 minut.

Kupří pro vánoční stůl

(Žtk): V sedmém státním vyšetření z Praze-Laho-
vicích je již připraveno 650 tun ryb pro předvánoční
prodej. Znaméná to, že 54 bazénů je naplněno asi
z poloviny, protože mohou pojmout až 1200 tun ryb.
Letos jsou sice požadavky obchodních organizací hla-
vně méně o 200 tun než loni, ale letošní vy-
řazení se nečkáte nechat zaskočit, jak se již v minulá
lošti několikrát stalo. Přípravují si proto rezervu pro
okamžitě zvýšení dodatek. Všechny kapky, včetně pro
středověradní tabulky, budou posazeny ve výstavě kate-
gorii, tj. v první třídě jakosti. Kromě živých ryb mo-
hou přezíté porciat a přilepšené kapky, mří a t. lř.
de, i s jistým množstvím petrůh.

1. JAKOŽ ZNAHENA
2. DRAZENÍ.

Vojenský rozpočet NSR

Bonn: Dosud největší zbrojní rozpočet v historii
NSR schválil včera západoněmecký Spolkový sněm.
Z celkové částky 263,5 miliardy marek, vyčleněná
na státní výdaje, připadá na přímé vojenské výdaje
49,9 miliardy marek, tj. bezmála dvacet procent. K té-
to základní položce ministerstva obrany je však nutno
připočítat i vojenské výdaje skryté v rozpočtech ně-
kterých dalších ministerstev, takže skutečnou částku
vynovenou na zbrojení NSR odhadují analýzy mírové
haviti na zhruba 75 miliard marek. V praxi to zna-
mená, že přibližně každá čtvrtá marka státních vý-
dajů NSR půjde v příštím roce na zbrojení.

2. JEDNOHO DELŠÍHO ČLÁNKU: RAČTE PO-

Der von Stoph für 1986 vorgelegte
Volkswirtschaftsplan sieht eine Steige-
rung des produzierten Nationaleinkom-
mens, dem Bruttozialprodukt vergleich-
bar, um 4,4 Prozent (Vorjahr 4,4 Prozent)
vor. Die Industrieproduktion soll 8,5 Pro-
zent, die Warenproduktion um 3,8 Pro-
zent zunehmen. Der Einzelhandelsumsatz
und die Geldeinnahmen der Bevölkerung
sollen um vier Prozent, der Außenhan-
delsumsatz um fünf Prozent steigen. Der
Staatshaushalt sieht für 1986 eine Zunah-
me der Ausgaben um 3,6 Prozent auf 263
Milliarden Mark vor. Überdurchschnitt-
lich werden die Ausgaben für die Vertei-
digung (plus 7,7 Prozent) und für die öf-
fentliche Sicherheit, Rechtspflege und Si-
cherung der Staatsgrenze (plus 7,0 Pro-
zent) angehoben. Für die Preisstützung
von Waren des Grundbedarfs und der
Verkehrstarife sollen im Jahre 1986 46,2
Milliarden Mark (plus 13,5 Prozent) aus-
gegeben werden, das ist mehr als ein
Sechstel der gesamten Staatsausgaben
der DDR.

NESTAVÁ SE každý den, aby si při
současném přelčení padli do náruče ad-
vokát a prokurátorka. Nicméně se
tak stalo v jednom americkém městě
a důvodem, proč pání prokurátorka
skončila v objetí zástupce žalovaně
strany, byla malá myška, která obha-
lovatelka zákona natolik vyděsila, že
hledala záchranu u svého odpárc.

JNENUJE SE Wabet a je virtuósem
na varhany. Hudba ho však vůbec ne-
zajímá a také ji nevytví. Jde totiž
o první robota tohoto druhu, který
byl sestaven na univerzitě v japo-
nském městě Waseda a který své umě-
ní předváděl na mezinárodní výstavě
v Tokiu.

Stotisící občan Budějovic

(Žtk): Krajské město České Budějovice dosáhne v nej-
bližší době počtu sto tisíc obyvatel

Legendární česká herečka

(mik): Herečka Hana Kvapilová (narozene 29. 11.
1860 pod jménem Johanna Kubešová) se stala opravdu
legendární postavou v našem Národním divadle. Ce-
lým svým pokrokovým směřením i svou hereckou
tvorbou, se kterou se vzepřela dobovým konvencím
i výrazové povrchností. F. X. Šalda o ní napsal: „By-
la zušlechťitelkou našeho jeviště. Byla kulturní duch.“
Chtěla být učitelkou, ale osud rozhodl jinak. Hrál
v ochotnické (otec také ochotnický režisoval), dostá-
val se do Svandovy divadelní společnosti, kam ji pře-
dávšim získal E. Vojan, a tam také upoutává jako
Ofelie, Marie Stuartovna, Nora (tou se později pro-
slavila v Národním divadle) a. Umělecky ji zde for-
movala především Eliška Pešková. Po dvouleté plod-
né profesionální dráze přichází talentovaná i osobitá
herečka v r. 1888 do našeho Národního divadla, kde
se po sňatku s Jaroslavem Kvapilem v r. 1894 vpišuje
do širokého diváckého povědomí jako Hana Kvapil-
ová. Velice promyšleným, citově zaujatým způsobem
se stává skutečně moderní herečkou, interpretkou
velkých rolí světového i domácího repertoáru. Její
psychologický realismus ozvláštňuje i prohlubuje po-
stavy, jako jsou např. Měša, Rosalinda, Titanie, Ma-
rieta, Nora, z našich jsou to např. princezna Pampa-
liska, kterou pro ni napsal J. Kvapil, M. D. Rettigová,
kterou pro ni vytvořil A. Jirásek, Mahulena a. Pů-
vodním hram (hrála 111 postav) v Národním divadle
osobovala Hana Kvapilová svým citlivým projevem
čestí do světa. Její životní pouť se předčasně uza-
věruje 8. 4. 1907.

Nový dopravní úsek

(Žtk): Pracující n. p. Dopravní stavby Olomouc —
závod Brno, odevzdali včera představitelům hlavního
města důležitou část přemyslového polokruhu, který
svou délkou 1,5 kilometru spojí výpadev komunikace
Poděbradská—Českobrodská. Centrálním objektem této
významné dopravní tepny je most o délce 400 metrů,
jenž překlenul údolí Rokytky a železniční trať Praha
— Košice a významným terénním zářezem spojí Hlou-
bětín a Hrdlořezy. Nový dopravní úsek, který náleží
do základního komunikačního systému Prahy, bude
otevřen pro motoristy v nejbližších dnech, ihned po
dokončení instalace světelné dopravní signalizace.

Družice pro Austrálii

Mys Canaveral: Posádka amerického raketoplánu
Atlantis vypustila na oběžnou dráhu další spojovou
družici — australskou AUSSAT — 3. Družice v hodnotě
40 milionů dolarů má zlepšit telefonní spojení a tele-
vizní příměm na části australského území. Národní
úřad pro letectví a vesmír (NASA) inkasuje za vy-
puštění této družice celkem 35 milionů dolarů a jak
oznámila NASA a mluvčí vojenského letectva, byl
první start raketoplánu z vojenské letecké základny
Vandenberg v Kalifornii odložen a uskuteční se místo
20. března někdy v polovině července příštího roku.
Nový komplex pro starty a přistání raketoplánů na
západním pobřeží USA, který byl vybudován za tes-
let nákladem 2,5 miliardy dolarů, hraje významnou
úlohu v plánech Pentagonu, jenž chce raketoplány vy-
užívat ve stále větším měřítku pro vojenské účely.

Americké lodi u břehů Libye

Rím: U libyjského pobřeží křižují lodi 6. flotily Spo-
jených států. Oznamují to italské rozhlas. Dodal, že
USA také zesílily letecký a radarový průzkum u
libyjských pobřežních a pobaltských oblastí. Rozhla-
so uvedl do souvislosti s nedávným krvavým únosem
egyptského dopravního letadla, z jehož zosnování
vládní kruhy v Káhiře s podporou Washingtonu obvi-
nily Libyi. Tu ostatně USA už dlouho označují za
„kolébku mezinárodního terorismu“.

JEN U ŘEŠENÍ?

VYPOJČENÁ PRACOVNÍ KOMBINÉZA a propus-
ka umožnily reportérovi britského listu The Sun,
aby se na londýnském letišti Heathrow vyhnul
přem bezpečnostním opatřením a zcela nerušeně
se dostal do prázdného nadzvukového letounu Con-
corde. Reportér bez problémů prošel prostorem vy-
baveným detektorem, na letištní ploše se projel
v tahu letadla, prohlédl si dokonce salónek, kte-
rý používá královská rodina, a pak se na pěti mi-
nut usadil v kabině pilota. „Mohl jsem na palubu
umístit zbraně nebo výbušniny,“ řekl.

„Tento stroj nahradí jednu
třetinu administrativních pra-
covníků!“
„A co bude dělat?“
„Nic.“

V Ar-Rijadu, hlavním městě Saúdské
Arábie, se blížilo ke konci výstavba nové
moderního letiště. Ještě před rokem
2000 km má projít ročně 15 milionů
cestujících.

O VSKUTKO zezračněm stěm mure
mluvit jeden muž se sovětského
Krasnodarsku. Klíče, které strail před
měsícem při chytání ryb, nalezl
v blíže blíky, kterou ulovil v řece Je-
nisěji, asi padesát kilometrů od ústí
ta svého bydlíště.

V mužské části ankety vyhrál těs-
ně — o šest bodů — nejlepší disket
světa Bugár, hned za ním skončil
výškař Zvara, nejméně úspěšný překva-
pení sezóny. Světový rekordman v

Atleti roku 1985: Bugár a Kralochvilová

chází na 10 km Příbělnice skončil až
sedmý, propadl na nejdůležitějším
závodě sezóny, ve finále Lugano
Trophy. V ženách bylo vítězství osm-
stovkařky Kralochvilové před další
„jedníčkovou“ dvojnásobnou ročníku Grand
prix koulařkou Fibingerovou přece
jen jasnější. Na osmém místě skon-
čila možná nástupkyně Kralochvilo-
vé, juniorská mistryně Evropy v bě-
hu na 800 m Gabriela Sedláčková.

1. Pořadí — muži: 1. Bugár 379, 2.
Zvara 371, 3. Leitner 226, 4. Vrhka
225, 5. Adamec 200, 6. Valent 182, 7.
Příbělnice 142, 8. Lubzenský 92, 9. Ča-
do 66, 10. Příbělnice 55. Ženy: 1. Kra-
lochvilová 390, 2. Fibingerová 356, 3.
Srnadová 246, 4. Kocembová 233, 5.
Bulířová 217, 6. Marková a Mel-
cherová 138, 8. Sedláčková 107, 9. Va-
šková 89, 10. Vavřáčková 66.

Mladý fotbalista přijde domů z utkání ve velice smutné ná- ladě.

„Co se stalo?“ ptá se otec.
„Prohráli jste?“
„Ale ne,“ odpovídá syn, „mám
hrát od příště za jiný klub.“
„Cože? Prodlí tě?“
„Ne. Dál zadržmo.“

Keuschheitsgürtel erregten seit Jahrhunderten die Phantasie der Männer. Ein neues Buch dokumentiert, daß sie zwar geschmiedet, aber kaum jemals getragen wurden

Der Kunsthistoriker Alexander Schulz hat »diesen Dingen« jetzt ein ganzes Buch gewidmet: »Das Band der Venus« (Andreas Schulz Verlag; 19,80 Mark).

Der »echt gotische« entpuppte sich dabei als die Kopie einer Kopie einer Kopie. Ein gotisches Original hat es nie gegeben. Und daß die alten Ritter ihre grünen Witwen mit einem geschmiedeten »Venusgürtel« beschwerten, bevor sich die Burgherren mit Knappen und Knechten zum fälligen Kreuzzug verabschiedeten, hält Schulz für »schöne Legende«. Denn die Achtung, die der Schwertadel zur Zeit der Kreuzzüge den Burgfrauen entgegenbrachte, war, glaubt Schulz, zu groß, um die Frauen »mit solchen Marterwerkzeugen« zu erniedrigen.

auch ein »harteiserner Gürtel florentinischer Frauen, der vorn so geschlossen wird«. Das dazugehörnde Bild zeigt unzweifelhaft einen Keuschheitsgürtel.

Der »Geldadel« von Florenz, zu denen die Familien Albizzi und Medici gehörten, hatte damals zu Frauen ein etwas weniger schwärmerisches Verhältnis als die alten Ritter. Sie betrachteten Frauen als persönlichen Besitz, den man durchaus abschließen konnte.

Aus dem sinnenfrohen 16. Jahrhundert ist auch der einzige Versuch überliefert, die eisernen Tugendwächter unter das Volk zu bringen. Brantôme, ein Klatschkolumnist jener Zeit, berichtet von einem Händler, der auf dem Markt von Saint Germain abschließbare Gürtel anbot, um die »Scham der Frauen« zu bewahren. Nachdem fünf oder sechs Ehemänner diese Gürtel gekauft hätten, drohten, so heißt es, ein paar Edelleute dem Händler mit Mord, falls er seinen Laden nicht schließe.

Dem konnte der Mann sich nicht verschließen. Und das war auch gut so. Denn die wenigen Männer, die ihre Frauen zwangen, geschmiedete »Hüter der Pforte« zu tragen, machten sich selbst lächerlich – manchmal sogar strafbar.

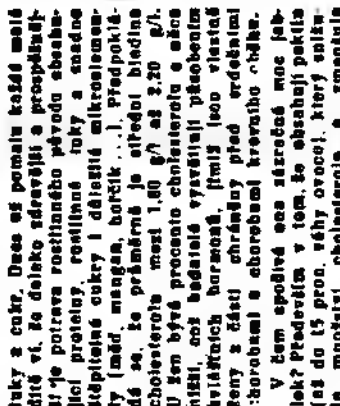
Der dänische Gelehrte Ole Vorn (1588–1654) beschreibt in seinen Memoiren das Schicksal einer Frau, die von ihrem Mann genötigt wurde, »gewisse Beinkleider zu tragen«. Schließlich kam die Sache vor Gericht, wo der Mann erklärte, er hätte den »Schlüssel verloren«. Die Richter ordneten an, die Hose gewaltsam zu knacken – sie wurde noch lange als »berüchtigtes Werk« gezeigt. Der eifersüchtige Ehemann aber wurde verbannt.

Den letzten Versuch, Sittenlosigkeit durch Keuschheitsgürtel zu beheben, gab es Ende des vergangenen Jahrhunderts. Da bot ein Bandagist aus Reims »Schamgürtel« zum »Schutz der weiblichen Treue« an. Die schlichte Ausführung mit Panzer kostete 120 Franc. Für die Luxusausführung in Silber waren 320 Franc fällig. Obwohl der Bandagist argumentierte, in »einer Zeit der Unordnung wie dieser« könnte kein Mann darauf verzichten, »den Schlüssel der Dinge zu besitzen, die wertvoller sind als Gold«, setzten sich seine Erzeugnisse nicht so recht durch.

schäftsmann, der vor etwa einem Jahrzehnt das Wasserschloß von Wiedelah im Harz in den Nachtclub »Dornröschenschloß« umbaute. Die »Burgräulein«, die hier bedienten, trugen als Arbeitskleidung Keuschheitsgürtel, deren Schlüssel beim Wirt hinterlegt waren.

Womöglich hatte das die Boutiquenbesitzerin Angelique Ribeiro aus Rio de Janeiro dazu animiert, für ihre verwöhnte Kundschaft Keuschheitsgürtel zu entwerfen, die am Strand von Copacabana von Fotomodellen probenhalber angelegt wurden. Das Interesse war denkbar mäßig, zumal sich die Frauenrechtlerinnen des Landes empörten und der Modeschöpferin vorwarfen, »die Lage der unterdrückten brasilianischen Frauen noch zu verschlimmern«. Angelique Ribeiro nahm sich das so zu Herzen, daß sie über eine Neuentwicklung nachzudenken begann: den Keuschheitsgürtel für Männer.

Den gibt es allerdings auch schon lange. »Es mangelt«, klagt der Fachhandel, »nur an der Nachfrage.« RUPP DOINET



Casopis Science et Vie uvádí, že badatelským zkušebním střediskem se podařilo li normálními, tedy mozkovými cholesterolu v nich kleslo na běžnou hladinu, je i to ba ještě dodat, že ta malá vřítka jsou učiněním laboratorním modelem, protože ne rozdíl od lidí a nich ani nedostatek množství cholesterolu nevyvolává arterio sklerózu.

Naproti tomu a školačka rločky taku třetici se v tepné sílníci jelič pštro renos elastičnost. A následky? Zvýšený az vřanský tlak, nebezpečí vznaku emba ie eid

Mohl by pomoci jablka? Pokusy byly se uskutečňovány vo Francii, Itálii, Irsku a vo Finsku. A výsledek bylo dosazeno posilných výsledků. U více než poloviny těch lidí, kteří jedli jablka utrádění se snížilo množství cholesterolu o 10%, takové se domnívali, že nejedí chléba, mají jablka rozstrouhaná, lově prohibited, to je třeba jíst neměně, dvě jablka denně. Vo Francii na univerzitě Paul Sebatiera bylo při pokusech zjištěno, že v průměru lze dosáhnout snížení hladiny cholesterolu až o 14 proc., zůstali se však množství nasázených jablka

[illegible]



Traue hinter Schloß und Riegel

Dieses Gemälde aus dem 16. Jahrhundert zeigt, wie die Ehefrau ihrem scheidenden Mann den Schlüssel zum Keuschheitsgürtel übergibt

Čtvrt století Orlické přehrady

Letos v létě tomu bylo dvacet pět let, kdy jsme mohli pohlédnout ještě na stráně a úbočí řek Vltavy a Otavy, mezi kterými obě řeky plynuly po staletí. Pak na podzim se nám tento pohled ztratil. S vydatnými dešti se na Štěborsku a Písecku vynořila na Vltavě a Otavě umělá jezera. Vytvořila plochu 2644 hektarů; Vltava se vzdala do 70, Otava do 22 a Lužnice do 7 kilometrů délky. Jezero, či jezera zvedla přehradní hráz, vysoká 91,5 metru, hráz gravitační, přímá, betonová, která má v délce koruny 450 metrů. Ze všech přehrad, které jsme kdy postavili, zadržuje nejvíce vody — přes sedm set miliónů krychlových metrů.

Má také nejmohutnější hydrocentrálu. Čtyři Kaplanovy turbíny, vyrábějící téměř čtyři sta MW nesmírně cenné špičkové energie, aniž by v nejmenším poškodily životní prostředí. Mohutná nádrž pomáhá chránit před povodněmi, ale dovednou manipulací lze tohoto rezervoáru použít i k zlepšení průtoků Vltavy i Labe pro plavbu. Je garantem dostatku vody pro zásobení obyvatel — například pro podolskou vodárnu v Praze, — a průmyslu. Je prostě dost důvodů k tomu, aby si i naše nejčestnější řeka a celá vltavská kaskáda zasloužily nové písně i básně, opěvující zadumané hlasy jezera.

Nic naplat, přehradní nádrže zbavily v mnohých místech řeky romantiky proudů, peřejí i přirozených břehů, ale přinesly jiné nové a tolik potřebné hodnoty. Jistě byli smutní plavci, kteří tenkrát před pětadvaceti lety naposledy pozdravili „starou řeku“.

Kanoisté i voraři, staří šípaři s mnoha konci povodí. Ale i lidé s 520 objekty, které musely být zbourány, neboť nad nimi se měla zavřít hladina jezer. Bylo ovšem nutno přebudovat silnice, lesní cesty v zátopové oblasti.

Zabezpečit klenbové patky u pilířů silničních mostů v Podolsku i v Červené, kde byl i přestřehován kostelík, postavit nové náročné mosty přes Vltavu a Otavu u Zvíkova, mohutný ocelový most u Žďákova, zachránit starý železný most u Podolska a přenést jej na Lužnici u Stádce. A samozřejmě postavit náhradní domovy pro lidi, kteří dříve obývali obce u řeky, přeměněné v jezero.

Orlická přehrada byla současně posledním velkým dílem, které bylo postaveno z betonu. Od té doby se u nás stavěly už jen hráze zemní, sypané s nejrozumnějším způsobem těsnění. Ostatně Orlické patřilo k vrcholům našeho přehradního stavitelství v oblasti betonových tlížních hrází. Naši stavbaři se sice pokusili o nejmodernější typ hráze — tzv. klenbovou na řece Vrchlicí u Kutné Hory (vysoká 41 metrů), kde je využit oblouk (klenba) hráze k přenášení vodního tlaku vody do břehů, zjednodušeně řečeno. Ve světě jsou hráze tohoto typu vysoké i přes tři sta metrů s minimální spotřebou betonu a s několikanásobně vyšší spolehlivostí než kterékoliv jiné. Podle našich projektantů není u nás dost vhodných podmínek pro stavbu takových hrází, které vyžadují hluboké

kterých se Mkalo: „... Na lodích a vorech, kde se víno plaví, ženám k pití jen šťávu dají, ale raději je na vorech netrpěti, dále nesmí být habnebného mluvení, oplzlého zpívání, bromování, kinutí, jinak každý v trdlici kolomasti nakrmen býti má...“

Konečně plavba a pití, to jaksi dost souviselo, soudě například podle jiného záznamu. V roce 1464 napsal papež Pius II.: „Češi vody nepijí, leda v nouzi největší. Češi i děti své již v kolébce pívem napájeli, aby se jim hned v mládí kacířské hlavy utvrdily.“ Asi o sto let napsal kronikář Štelcar Zeletavský: „I mnohé ženy více v krčmě než doma přebývaly. Za prostěradio, cínové nádoby, i za chleba piva získávaly, některé ožralým mužům váčky vyprazdňují, aby mohly v krčmě piva schlastat.“ Podle navigačního patentu z roku 1772 se smělo využívat Vltavy jen pokud to nebylo na závažnou plavební účelům. Plavba a voroplavba byly prostě nejveřejnějším zájmem. Po dlouhá staletí také platilo, že na vorech bylo nejspolehlivější bezpečí pro cestovatele. Podle záznamu kronikářů z druhé poloviny 15. století byla situace taková: „Na Plzeňsku ani vyslanec našeho Nejmilostivějšího panovníka s třiceti lupiči jist není. Proto raději na vorech, kde ti řeka dobře teče, ubírej se!“

S tím plavením a cestováním po vodě nebyl konec ani v tomto století. V padesátých letech byl natočen film ze současnosti, Plavecký mariáš, o vorařích, kteří vyžráli nad nedostatkem vody...

Ovšem dnes je Vltava, nemluvě o Otavě, rozdělena na různé úseky, neboť přehrady nedovolují proplavení

ce zařiznutá úzká údolí. Ta jsou u nás spíš „neckovitá“. Ovšem i tak vyžadují klenbové hráze maximální náročnost na kvalitu prováděných prací. Druhou, již vyprojektovanou klenbovou hrází byla dalešická na řece Jihlavě. Projekt byl však změněn na sypanou hráz.

Ovšem i Orlicko „hrozilo“, že tam bude sypaná hráz; v okolních lomech nebyl však dostatečně vhodný materiál. Volba tedy padla na betonovou, která má však dost výhod, zejména má nejmenší, zanedbatelné průsaky, lépe odolává nejrůznějším formám eroze.

A tak vznikla Orlická přehrada, spolu s Lipnem nejpozoruhodnější článek novodobé vltavské kaskády, která od základu změnila nejen charakter, ale i poslání řeky.

Neboť Vltava sloužila od nepaměti jako nejdůležitější dopravní tepna.

O její splavnění pečovali všichni panovníci starověku i novověku. Dokonce i v pravěku. Vždyť již před 3000 lety se po ní na krátkých vorech

plavili Keltové. Svatý Václav vyhlásil na počátku 10. století Vltavu za „svobodnou silnici na vodě“. Již před tisíci lety byla plavba na Vltavě velmi živá, zejména voroplavba, zásobující dřevem stavby hrází a měst. Vedle dřeva se na vorech dopravovala zejména sůl, potraviny, pivo, kámen, přesk, dobytek, dřevěné uhlí, smola, ba i lidé. Jen tak mimochodem, nejstarší právo válečné měla v Praze kapitula Vyšehradská, ale nestačila poprávce, proto se už tenkrát v 12. století vozilo pivo — na vorech — z Českých Budějovic. Od 11. století se plavil na Vltavě krmel z Českého Krumlova i Sušice, kde byly tehdy velké chmeleinice. Obráceně, z Mělnicka do jižních Čech, se na vodě dopravovalo víno; pro tento transport platily zvláštní předpisy, ve

Po vybudování jez v Praze-Mokřanech mohou lodě plout opět až k Slapské přehradě. Pro zvýšení čistoty vod je však zakázána soukromá plavba motorovými čluny na jezerech vltavské kaskády. Hromadná lodní doprava na jezerech existuje. V budoucnu se má dokončit prodloužení lodní dopravy z Orlicka až do Českých Budějovic. V prostoru Týna nad Vltavou, asi 5,5 km od ústí proti protějším zúžením

Jen na Orlické přehradě byly vyvozeny předpoklady pro výhled na lodě do 300 tun. Ale jen předpoklady. A přece prospekta vltavská kaskáda a zejména Orlická přehrada plavby. Spojení vody v přehradních nádržích mělo státní teplotu a v zimě vlastně neplaví celou část toku od Stěchovic až po Mělník. Vltava tedy nezamrzá, jen za mimořádně velkých mrazů, jako třeba letos, kdy neumožňovala na kratší dobu plavbu.

Druhá pak má stát u Kořenska, na konci orlického vzdutí, tedy asi pět kilometrů pod Týnem.



500 drben

1976
1985

Christ und Welt
Rheinischer Merkur

Herald Tribune
DRBNA=HERALD
Oil Price Rises Expected To Boost OPEC Finances

FK

Svobodné slovo

500. Fechenheim
„drbna“

500 „drbna“

Frankfurter Rundschau

Unabhängige Tageszeitung

LIDOVÁ DEMOKRACIE

neue Prager Presse

RUDE PRAVO

500

České slovo

Nové vlády - stará politika

500

NÁRODNÍ POLITIKA

500

NÁRODNÍ DRBNA

FINANCIAL TIMES

Frankfurter Allgemeine

AGENCE ÉCONOMIQUE & FINANCIÈRE

LA DRBNA

KANADSKÉ LISTY

DRBNA VŠECH DRBEN

OBRYŠ

Neue Presse

BÖRSEN-ZEITUNG

ZPRÁVY - ČSKP

DER TAGES SPIEGEL

THE WALL STREET JOURNAL

THE DRBNA

500

Večerní Praha

zprava

Neue Zürcher Zeitung

mladá fronta

Karel Čapek:
Co je to "DRBNA"
zdaliž ji znáš?
Toť velký kulturník,
občasník náš!

Ganz unromantisch und außergewöhnlich preiswert ist derzeit einer der ältesten und wohlklingendsten Titel zu haben, den die englische Gesellschaft zu vergeben hat: Gleich 98 „Lords of the Manor“ stehen bei der Immobilienfirma „Strutt and Parker“ in London auf einmal zum Verkauf. In der billigsten Ausführung ist der Titel schon für 6000 Pfund (22.000 Mark) zu haben. Der edle Name ist zwar weder mit materiellen noch mit rechtlichen Privilegien verbunden, allein der schöne Klang ist jedoch vielen das Geld wert.

In England wird niemand einen „Lord of the Manor“ mit einer echten Lord-schaft verwechseln. Das Recht, ein

Wappen zu führen und Briefbögen und Visitenkarten mit dem Titel zu zieren, ist dem Käufer aber nicht zu nehmen. Wer bisher John Smith hieß, heißt dann zwar noch nicht Lord John, aber immerhin „John Smith, Lord of the Manor of Wickwood“, zum Beispiel.

Dabei hat der Titel „Lord of the Manor“ eine lange Tradition. Er geht auf Wilhelm den Eroberer zurück und war seit 1066 Bestandteil des normannischen Lehnstaates. Erst im Laufe des 19. Jahrhunderts wurde das System aufgelöst und der „Lord of the Manor“, der Gutsherr, entließ seine Pächter in die Unabhängigkeit.

Damit war es auch vorbei mit allen

traditionellen Privilegien. Dazu gehörte das Recht, das Eigentum eines ohne Testament oder Erben Verstorbenen zu beschlagnahmen, ebenso wie das „Recht der ersten Nacht“ mit den jungvermählten Mädchen des Dorfes.

Weniger aufregende Besonderheiten sind sogar erhalten geblieben. So haben einige „Lords of the Manor“ das Marktrecht auf dem Grund und Boden, dessen Namen sie tragen. Andere dürfen dort Torf stechen oder Holz schlagen. Mancher erwirbt auch das Recht auf einen festen Platz in der Dorfkirche. Rund 20.000 dieser Titel gibt es in England und es steht so aus, als ob die echten Lords, die oft mehrere „Lordships of

the Manor“ auf einmal besitzen, sich mit dem Verkauf eine neue Einnahmequelle erschlossen haben.

Vor wenigen Tagen brachte Lord Lichtfield, Cousin der Königin, gleich vier Lordships auf einmal auf den Markt. So kann der von Verarmung bedrohte Teil des englischen Adels mehrmals profitieren: Nachdem Haus und Hof gewinnbringend verhöktet wurden, findet sich auch noch ein Käufer für den nackten Namen. Ausdrücklich nicht im Preis inbegriffen sind die historischen Dokumente zum Titel. Deren Wert könnte den des „Lord of the Manor“ um ein Vielfaches übersteigen.

„A LORD OF BLISETH“

FSICHNI DOU PLESAT - TEX!!



20.15

Gerd Bucerius, Gründer und Herausgeber der ZEITUNG, „Lehrstücke für jeden Journalismus einer jeden Zeit“ nannte; aber das Fernsehen zeigte überraschende Distanz. Die fünfteilige Südwestfunk-Serie „Marktplatz der Sensationen“, die jetzt montags jeweils in der besten Sendezeit ausgestrahlt wird, füllt darum eine Lücke.

Egon Kisch, „Erwin“ kam später quasi als Künstlernamen hinzu, wurde 1885 in Prag geboren. Weil Kisch das Bild seiner Heimatstadt stets in sich trug, wurde die neue Serie von Juli bis Oktober 85 fast ausschließlich in Prag gedreht, obwohl Krieg, Emigration und Reisen Egon Erwin Kisch kreuz und quer durch die Welt getrieben haben.

Inhaltlich reiht sich eine Episode aus dem Milieu von Verbrechern und Mordkommissaren an die andere. Trotzdem rückt die Serie bewußt vom vordergründigen Krimistil ab, und die Regie von Martin Holly ist bewußt retardierend.

GEBOREN IN PRAG, BR. DEUTSCHLAND... HL. ULOKU KRAJE
TEN VUL JOSEF LAUFER CO NADIAL OSLAVNÝ JONČ
NA „KAPITÁNA“ MINARĚKA...P

Aus

für
»Dallas«
und
»Denver«!

Endlich: Am Sonntag (8. Dezember) ist es soweit. Das deutsche Fernsehen kann seinen Zuschauern für »Dallas« und »Denver« etwas gleichwertiges bieten! Die »Lindenstraße«. Nach der »Schwarzwaldklinik« gleich der zweite Straßefeger deutscher Produktion!

Das Schönste dabei: Nicht etwa gigantische Bohrtürme, gewaltige Rohölmassen werden uns dann in Atem halten, sondern »ganz alltägliche Geschichten der Bewohner einer ganz normalen Straße«. »Leute wie Du und ich!«, so Produzent Hans W. Geissendörfer. Künftig Tagesgespräch: Nicht mehr das Privatleben der »ehrenwerten« Familien Ewing und Carrington, sondern das der Familie Schildknecht! Da kommt es zu turbulenten Szenen in einer Wohngemeinschaft, wird von den Taten und Untaten verschiedenster Leute erzählt, kann der Zuschauer kleine und große Probleme von »Menschen nebenan« am Bildschirm mitverfolgen.

Um die Mammutserei überhaupt drehen zu können, hat ein WDR-Team die »Lindenstraße« sogar extra aufbauen lassen – Stein für Stein, sechs Monate lang, in Köln-Bocklemünd!

UMIHE, UMIHE!

Motocykly na export

Prostřednictvím Motokovu, který byl v r. 1951, vyvezlo už Československo na 3,5 miliónu motocyklů znáček Jawa a ČZ. Hlavním odběratelem je SSSR, který např. loni koupil přes 113 tisíc cestovních a sportovních strojů. K dalším významným zákazníkům patří Bulharsko, Kuba, Maďarsko, Polsko a Čína. V USA a v Kanadě je zájem především o mopedy Jawa a přívěsné vozíky Velorex, které je možno pomocí univerzální úchytky připojit i na jiné zahraniční motocykly. Skandinávské země nakupují v ČSSR především sportovní stroje, Francie, Rakousko a Řecko mopedy a cestovní motocykly, Itálie a Dánsko odebírají hlavně cestovní stroje a přívěsné vozíky. V některých zemích, jako např. v Turecku a Egyptě, byly postaveny montážní linky, pro které PZO Motokov dodává jednotlivé komponenty a součástky.

● Ve věku 79 let zemřel významný představitel sovětské kultury, národní umělec SSSR, filmový režisér S. Gerasimov.

[Z]

Aufgespießt

„Wie oft waschen Sie sich denn zu Hause?“

Zwischenruf aus der CDU/CSU-Bundestagsfraktion zu der Forderung des Grünen-Abgeordneten Heinz Suhr, die Bundesregierung solle die Entwicklung von Technologien zur Wassereinsparung fördern.

MOSKAU, 29. November (dpa). Zwei ehemalige ranghohe Mitarbeiter des sowjetischen Staatskomitees für Außenwirtschaftliche Beziehungen sind hingerichtet worden, weil sie hohe Schmiegler der entgegengesetzten Lager waren. Das bestätigte der Erste Stellvertretende Vorsitzende des Obersten Gerichtshofes der UdSSR.

Erinnerung an Egon Kisch

„Marktplatz der Sensationen“ – Start der Serie

Denn zu drei Vierteln ist das Dargestellte Original-Kisch, der seine Journalistenlaufbahn zwar als „Spezialist für Mordfälle“ im Lokalteil der „Bohemia“, der zweitgrößten deutschsprachigen Zeitung von Prag, begann, Effekthascherei und Stimmungsmache jedoch verachtete, denn, so schrieb er sein Selbstverständnis: „Ein Reporter hat keine Tendenz... Nichts ist verblüffender als die einfache Wahrheit.“

Dazu gehört, was die erste Folge zeigt: Eine Mutter, die sich selbst beschuldigt, als ihr Sohn unter Mordverdacht gerät, weil sie einst selber auf eigenes Ungemach mit Mordgelüsten reagierte; und auch der Landstreicher gehört dazu, der nichts verbrochen hat als daß sein Geist sich verwirrte... Fast alle Episoden stammen aus dem Kisch-Buch „Marktplatz der Sensationen“, und die Leistung der Autoren dem Kamil Pixa und Jaroslav Vokral besteht darin, mehrere Geschichten zu einem Ganzen zusammenzufassen und sie durch die Person des Egon Erwin Kisch miteinander zu verbinden.

Die Serie beginnt in Prag von 1910 und unter dem Motto: „Ein Reporter muß nichts erfinden. Er sieht und hört überall Unglaubliches, und all das Unglaubliche ist die Wahrheit.“

Ke

Největší freska na světě, Ráj vytvořen v letech 1588–1598 záhy Jacopa Tintoretta podle jeho nártu a měřící 25,8 m, se po třetleté opravě vrátila do Síně Nejvyšší rady v benátském Dóžecím paláci; znelci prokázali, že na díle pracoval blavně Tintoretto syn Domenico.

DVE STĚ PEREL náleželi v minulosti oborníci na životní prostředí se významné nádrží svého ústavu v čínské provincii Kuang tung. Největší z nich má průměr 4,5 metru a úděl dva gramy. Podle čínských zdrojů je to nejobtížnější nále v zemi.

Praha - střed se mění k lepšímu

Právní nádraží nepatřila k místům, kterými bychom se v hlavním městě mohli pochlubit. V posledních letech se však hodně změnilo k lepšímu. Hlavní nádraží dostalo moderní řešení odbovovací halu, komplexní rekonstrukci prosto libeňské horní nádraží a v poslední době byla otevřena také úplně nová zastávka Praha - Holešovice, jejíž hala připomíná krásné prostory metra.

Když k tomu připočítáme smíchovské nádraží, k nám už nyní přibývá nové postavená společná hala metra a ČSD, vychází nám logicky, že nyní by se největší pozornost měla soustředit na úpravu Prahy - střed. Těhle nádraží v srdci hlavního města by mělo i v dalších letech sloužit uni-

trostřední přepravě a proto bylo zaměřeno s rekonstrukcí jeho výpravní budovy v částce 20 miliard korun. Byl by to již velký dárek k otevření trasy B metra, která tak výrazně změní okolo nádraží. Bohužel se však přes veškerou snahu nenašel dodavatel prací, ohodnotí stavební podnik. Řešení se však přece jen našlo a cestující už nyní mohou obdivovat první část rekonstrukce, kterou uskutečnil výkonný jednotky dráhy, zejména pak Draňav Párvnice vlastními silami.

Nádraží Praha - střed bylo jako konečná Severní státní dráhy otevřeno před 140 lety a od té doby pochopitelně prošlo řadou úprav. Vnitřní tvář nejvíce změnila modernizace před čtyřmi stoletími, kdy do historického objektu se starými klenbami byly zastavěny prodejní stánky a celá hala pro cestující se ukázala v moderní podobě. Dnes však byla už potřeba další modernizace. Tentokrát byla respektována památková hodnota stavby a tak úprava vychází z původního vzhledu nádražních prostor. Jak se to podařilo, můžeme se již teď přesvědčit v nové pokladniční hale, která za tři měsíce vyrostla na místě dřívější nevděné samoobslužné restaurace. Kromě pokladen tu najdeme i místa k posezení, i když všechny stylové sedáčky se nepodařilo včas vyrobit a tak kompletně budou instalovány do konce tohoto měsíce. Pak zde vznikne skutečná čekárna pro cestující náhradou za dřívější nevyhovující prostory.

Součástí úprav v hodnotě pěti miliard korun bylo i zřízení bufetu, oprava vnější fasády nádraží a natěračské práce. Jak rychle bude pokračovat další rekonstrukce, zatím jasně není, ale příště přijde na řadu odstranění další části stán-



Pamínk na nově upravená nádraží hlavy

Sovětská protestní nota

Rím: Sovětské velvyslanectví v Římě předalo italskému ministerstvu zahraničí notu, ve které rozhodně protestuje proti teroristickému činu. Při němž americké špiónážní služby v srpnu 1983 uměly v Itálii sovětského diplomata V. Jurčenka. Italské úřady, na něž se sovětská strana několikrát obrátila, tvrdily, že o okolnostech zmaření sovětského diplomata a o místě jeho pobytu nic nevědí, uvádí se v notě. Italská strana se však nemůže vyhnout odpovědnosti za akt poaniknutý proti sovětskému občanovi, který přijel do země s vědomím italských oficiálních míst. Povinnosti italských úřadů bylo v souladu s mezinárodním právem zajistit bezpečnost a nedotknutelnost V. Jurčenka. SSSR v notě požaduje, aby italské úřady podnikly všechna nezbytná opatření k zajištění bezpečnosti sovětských představitelů na svém území.

UDĚLALI Z KOUZE ČTUVOST!

Muzeum Beatles se stěhuje

Londýn: První světové muzeum Beatles, obsahující přes tisíc předmětů spojených s historií této proslové britské hudební skupiny, se přestěhuje z Liverpoolu do Londýna. Důvody, proč muzeum musí opustit rodné město Paula, Johna, George a Ringa, jsou čistě finanční: muzeum si na sebe v Liverpoolu nevydělalo. Od otevření expozice nazvané "Beatle City" v roce 1984 ji v tomto hospodářsky strádajícím anglickém přístavu navštívilo necelých 200 000 zájemců, což znamená nulový zisk. Muzejní stánek Beatles nyní získal zatím neznámý kupce.

Bhagwan-Autos verkauft

RAJNEESHUPURAM, 1. Dezember (AP). Der Autohändler Robert Roethlisberger aus Dallas (Texas) hat jetzt 84 der 93 Rolls-Royce-Automobile aus dem Besitz des Gurus Bhagwan Shree Rajneesh gekauft. Den Preis nannte der Geschäftsmann nicht. Unter der Hand war von fünf Millionen US-Dollar die Rede. Roethlisberger kündigte an, er werde Anfang Februar die Autos auf einer Auktion verkaufen. LIDI SOW NEUVĚŘITELNĚ

BLB/...

Ausreisen aus Osten zurückgegangen

BONN, 1. Dezember (Reuters). Die Zahl der Ausreisen aus Ländern Ost- und Südosteuropas im Rahmen der Familienzusammenführung ist nach Angaben des Deutschen Roten Kreuzes (DRK) deutlich zurückgegangen. Im November seien nur noch 2462 Personen aus diesen Ländern in die Bundesrepublik Deutschland eingereist nach 3516 im Vormonat.

O.K.

Von der Bibel ernährt

Weil sie in der Bibel lasen und sie seitenweise verspeisten, haben vier im Stillen Ozean treibende Fischer aus Papua Neuguinea ihre sechsstägige Seenot lebend überstanden. Das berichtete am Wochenende die Deutsche Bibelgesellschaft in Stuttgart. Die Fischer Lino Lea, Kome Peti, Mologa Pele und Pele Pele seien von der Insel Apia, die rund 2000 Kilometer östlich von Papua Neuguinea liegt, mit ihrem Motorboot zu einem nächtlichen Fischfang aufgebrochen. Sie hätten nur einen Kanister Fischköder und eine Flasche Wasser mitgenommen. Beides hätten sie während der Nacht aufgebraucht, aber nichts gefangen. Auf der Heimfahrt habe der Motor versagt, ein starker Wind habe die Fischer von der Küste weggetrieben. Der Fischer Lino Lea sagte nach seiner Rettung, sie hätten in ihrer Bedrängnis aus einer alten Bibel gelesen und die Seiten später aufgegessen. Die vier Fischer seien schließlich von der australischen Marine entdeckt worden.

PAK ŽE SE LITERATURA ŽE DUŠEVNÍ POTRAVOU?

POKLAD přímo před prahem svého domu nalezl Axel Doubrava z obce Goldbach v NDR, když rovnal terén na dvorku. Experti označili 226 nalezených stříbrných mincí za míšeňské groše počta ze 13. a 14. století. V Goldbachu, jehož název lze přeložit jako zlatý potok, se po generace tradovala pověst, že ve vesnici je kdesi zakopán poklad... I PĚS...

Bude nás stejně...

(čtk): Prognózy desítek statistických orgánů předpokládají, že v příštích 15 letech počet obyvatelstva ČR v podstatě nebude vzrůstat. Konec letošního roku bude mít ČR asi 10,3 milionu obyvatel a tento počet by se neměl do konce tisíciletí příliš změnit. V období 1988-1990 podle předpokladů bude asi 35 tisíc obyvatel, 1991-1995 lze očekávat jen nepatrný přírůstek (asi dva tisíce osob) a v letech 1996-2000 přibude asi 50 tisíc obyvatel. Znamená se také věková skladba obyvatelstva. Dočasně poroste počet mužů a žen v produktivním věku - v období 1986-1990 o 233 tisíc a 1991-1995 o dalších 258 tisíc osob. V dalších pěti letech však už nebude přibíhat 12 tisíc osob.

...A BUDETE SE HÍT TAKY STEJNĚ? A SOCIALISTICKÝ NADČLOVĚK

Zvířata a zemědělníci

(kau): Pracovníci jedné ze zoologických zahrad Tokia vytvořili jakýsi "Koutek předpovídání zemědělské". Shromáždili tam různé druhy zvířat, podle jejich chování se dá usuzovat, že se blíží tato přírodní katastrofa. Výsledky tohoto originálního počínu se však ukázaly jako velmi chabé. Ryby, vrány, bažanti a sojci, žijící už delší dobu v podobě a bezpečí, ztratili zřejmě při odchodu od přírody své přirozené instinkty a přestali na zachvěvání země reagovat, jako tomu bylo ve volné přírodě. Pátrní cití, že v klecích a bázenech jim žádné nebezpečí nehrozí.

Schweizer lehnen Verbot von Tierversuchen ab

BERN, 1. Dezember (Reuters). Eine deutliche Mehrheit der Schweizer Stimmbürger hat sich am Sonntag gegen ein Verbot von Tierversuchen ausgesprochen. Eine Volks-Initiative „für die Abschaffung der Vivisektion“ der Tierversuchsgegner wurde nach Angaben der schweizerischen Bundeskanzlei mit 70,5 Prozent der abgegebenen Stimmen abgelehnt. In keinem der 26 Kantone fand sich eine Mehrheit für das Volksbegehren, das 1981 mit 150 000 Unterschriften zustande gekommen war. Die Stimmbeteiligung betrug 37,4 Prozent.

...KDEPAK TVATĚBÁCI...

Lieber nicht gleichberechtigt

VADUZ, 1. Dezember (AP). Im Fürstentum Liechtenstein wird die Gleichberechtigung zwischen Frau und Mann weder in der Verfassung verankert noch auf einem anderen Gesetzesweg angestrebt. Bei einer Stimmbeteiligung von 70 Prozent erreichte am Wochenende weder eine Verfassungsinitiative der Initiativegruppe „Gleiche Rechte“ noch ein abgemilderter Vorschlag der Fraktion der Vaterländischen Union (VU), die auch die Regierung stellt, die notwendige absolute Mehrheit von 4 242 Stimmen. Für die Initiative stimmten 1973 Urnengänger, für den Gegenvorschlag 2400. Jedoch lehnten 4109 Stimmberechtigte beide Begehren ab.

„Gestatten, Bond James Bond!“
Unzählige Male hat sich Sean Connery, Film-Hautbold und Agent seiner Majestät uns so vorgestellt.
Jetzt sieht man ihn nur noch mit Mönchskutte und Rosenkranz umherwandeln! Hat Connery eine „göttliche Eingebung“ gehabt – ist ihm ein Wunder widerfahren?
Kennes von beiden! Originalgetreu bereitete sich der Ex-Bond lediglich auf seine neueste Rolle vor in der Verfilmung des Weltbestsellers „Der Name der Rose“ (Umberto Eco) spielt Connery nämlich den Mönch William von Baskerville. (Schligerrecht ließ er sich dazu eigens einen eisgrauen Bart wachsen)

Bestiální ořím

(an): V polovině třináctého století se v Ostravě osídlila škola, v průběhu vyšetřování se zjistilo, že její suar zavíral 20letý Martin S., který žil s matkou otčiny. V letních měsících ji ubíhal několikrát přes do bricha, kopal do ní a zvedal ji za vlasy. Následkem takového zacházení dítě utrpělo difúzní zánět pobřišnice, na který zemřelo. Ve čtvrtku bylo proti pachatelci vzneseno obžalobní pro ublížení na zdraví a byl uvězněn.
A Pro třetý den vraždy příslušníci SNB v Topolčanech zadrželi 24letého mláde nepracujícího pachatele, který ve čtvrtku v Urmínici u Topolčanů údajně zavraždil 70letou ženu. Motiv vraždy se vyšetřuje.
A Pro nedovolenou výrabu a držení omamných prostředků a jedů byl v Kladně zadržen třikrát soudně trestaný 20letý toxikoman, který omamné látky vytvářel a vdechoval si je do žil.

Finanzämter bitten Prostituierte zur Kasse

Die Wiener Prostituierten protestieren. Anlaß sind zahlreiche Steuerbescheide, die den Damen des angeblich ältesten Gewerbes der Welt in den vergangenen Wochen auf den Tisch gefallert sind. Ab 1986 sollen die Wiener Prostituierten Einkommens-, Umsatz- und Gewerbesteuer abführen.

Wie anderswo auch galt bislang in Österreich der Grundsatz, daß Einkommen aus sittenwidrigen Geschäften — und als solches galt die Prostitution — unbesteuerbar bleiben. Ein Denkwechsel bahnte sich an, als eine Prostituierte 1981 nach einem Verkehrsunfall die gegnerische Versicherung auf Schmerzensgeld und Verdienstausfall verklagte. Das Gericht folgte nicht dem Argument der beklagten Versicherung, es

handele sich bei den durch die Dame erhaltenen Verdiensten nicht um Einkommen gemäß dem Einkommenssteuergesetz. Die Versicherung mußte zahlen.

Es dauerte dann eine Weile, bis der oberste Verwaltungsgerichtshof ein Grundsatzurteil in Sachen Prostituiertensteuer sprach. Einkünfte aus diesem Gewerbe unterlagen der Einkommens- und Umsatzsteuer, befand das Gericht. Sie seien zudem Einkünfte aus Gewerbebetrieben. Eine Prostituierte, die ihre berufliche Tätigkeit selbstständig ausübt, sei Unternehmerin. Auch die Teilnahme am allgemeinen wirtschaftlichen Verkehr ist zu bejahen, weil die Prostituierte ihre Leistungen gegen Entgelt auf den Markt bringt und damit am allgemeinen Güter- und Leistungsaus-

tausch teilnimmt", hieß es im Urteil. Gegen diese Rechtsprechung formt sich bei den betroffenen Damen Widerstand. Da wird der Datenschutz bemüht. Es wird gemunkelt, die gutinformierten Finanzämter hätten die Namen von den Gesundheitsämtern erhalten. Deshalb werde man künftig besser auf das Gesundheitszeugnis verzichten und in die Geheimprostitution abwandern. Die Finanzämter behaupten aber, absolut gesetzeskonform, durch eigene Recherchen zu ihren Erkenntnissen gekommen zu sein. Auch werde das Einkommen jeder Prostituierten individuell geschätzt, da das Ausstellen von Rechnungen in dem Geschäft offenbar nicht durchzusetzen sein dürfte. Vereinzelt beschwerten sich die Wie-

Bude nás stejně

(Čtk): Prognózy ústředních statistických orgánů předpokládají, že v příštích 15 letech počet obyvatelstva ČSR v podstatě nebude vzrůstat. Koncem letošního roku bude mít ČSR asi 10,3 miliónu obyvatel a tento počet by se neměl do konce tisíciletí příliš změnit. V období 1986—1990 podle předpokladu ubude asi 35 tisíc obyvatel, 1991—1995 lze očekávat jen nepatrný přírůstek (asi dva tisíce osob) a v letech 1996—2000 přibude asi 58 tisíc obyvatel. Změní se také věková skladba obyvatelstva. Dosažené porostle počet mužů a žen v produktivním věku — v období 1986—1990 o 233 tisíc a 1991—1995 o dalších 258 tisíc osob. V dalších pěti letech však už ubude přibližně 12 tisíc osob.

Z JEDNOHO ČLÁNKU O CHEMICKÝCH:

Chemický průmysl vyvíjí stále nová a nová výrobky. Odborníci znají asi 13 miliónů chemických sloučenin. V průmyslu se jich používá až 80 000 a v předních průmyslově úspěšných zemích jich každoročně vyvinou dalších 500 až 1000. „Každý nový polymer znamená další problém,“ prohlásil E. Lykke, který má v Organizaci pro hospodářskou spolupráci a rozvoj sdružující nejúspěšnější kapitalistické státy na starost ochranu životního prostředí.

Chemie se stala na Západě velkým byznysem. Podle odhadů amerických odborníků je jen ve Spojených státech na trhu kolem 50 000 chemikálií nejrozumnějšího druhu. Mnohé z nich jistě znamenaly dobrodruží, zmírňovaly bolesti, léčily nemoci a rozvíjely hospodářství mnoha způsoby tím, že umožňovaly výrobu nových produktů. Američané však za to museli zaplatit tvrdou cenu. Totiž téměř 35 000 chemikálií používaných v USA je v hodnocení Agentury pro ochranu životního prostředí označeno za rozhodně či potenciálně nebezpečné lidskému zdraví. I když je stále ještě dosti obilně prokázal přímý vztah mezi chemikáliemi a chorobami, nebezpečí roste. Velké firmy se snaží přenést výrobu nebezpečných chemikálií do rozvojových zemí, kam rovněž masově vyvážejí výrobky, které ve svých státech nesmějí prodávat.

Už před čtyřmi lety americká společenská organizace Public Advocates, chránící zájmy spotřebitelů, zveřejnila zprávu, podle níž společnost USA každoročně vyvážejí do států Asie, Afriky a Latinské Ameriky tisíce tun chemikálií, jejichž prodej a použití jsou ve Spojených státech samých zakázány. Ve zprávě bylo vyjmenováno 350 položek takové produkce v částce miliard dolarů.

Krátce před bhópdáskou tragédií se svět dověděl o hrozném vraždě, již se dopustila americká společnost — Dow Chemical. Pa řadu let prováděla v povodí Amazonky pokusy s otravnými chemikáliemi. Následkem toho zahynulo přes 2200 lidí a na rozloze 9000 čtverečních kilometrů bylo zničeno rostlinstvo i zvířena.

Podle údajů Mezinárodní organizace práce úrazovost a úmrtnost způsobená výrobními haváriemi a katastrofami v rozvojových zemích rychle vzrůstá, přibližně o pět i více procent ročně. Děje se tak proto, že zařízení a technologie, dovážené z kapitalistických států, zpravidla nepočítají s kontrolou bezpečnostních opatření. Je to typické nejen u strojů a agregátů dovážených ze západních zemí, ale i u chemických látek používaných v zemědělství. Jak se uvádí ve zprávě Mezinárodní organizace práce, jen při zemědělských pracích každoročně umírá asi 33 000 lidí a dalších zhruba 8 miliónů je postiženo otravami a úrazy.

Vraťme se však k haváriím v chemických závodech a ke společnosti Union Carbide. Letos 11. srpna začala vesnická instituce v západní části Virginie plnu hrůzy. Plyn obsahující jedovatý metylizokyanát, který způsobil katastrofu v Bhópálu, unikl z prostoru podniku firmy Union Carbide do prostoru asi deset minut. 135 osob muselo být hospitalizováno. Unik plynu byl podle ředitelství misíni tovarný způsoben tím, že samočinný počítač špatně řídil zařízení na zjišťování úniku. K poruše prý došlo v důsledku chyby v programování. Za dva dny poté, v Meichenu ve staré New Tersey na severovýchodě Spojených států došlo k úniku kyseliny dusičné, která při styku s vlhkým vzduchem

vyvolala vznik jedovatých výparů. K neštěstí došlo, když jeden cisternový vůz začal přečerpávat sedmdesátiprocentní roztok kyseliny dusičné do nádrže, která již byla plná. Z nádrže přeteklo asi 800 litrů kyseliny a při styku se vzduchem se začal vyvíjet jedovatý dým, se kterým požárníci bojovali několik hodin. Pět osob muselo být hospitalizováno a asi tisíc dalších muselo být z místa neštěstí evakuováno. Opět šlo o společnost Union Carbide. Pouhých pět dní před tím vybuchla pec opět v továrně Union Carbide ve Švédsku, tentokrát bez lidských obětí. Příčinou je skutečnost, že mnoho nehod se podařilo před veřejností zatajit.

Letos v lednu byl zveřejněn dokument, který měl Union Carbide uschovávat v archivu. Vyplyvá z něj, že v závodech společnosti včetně závodů ve Spojených státech trvale docházelo k únikům plynu. Veřejnost o nich nebyla informována jen proto, že záchranným četám se vždy podařilo odvrátit velkou katastrofu. K jednomu takovému úniku, který vyvolal velké obavy záchranných, došlo v jednom závodě rovněž v západní Virginii pouhé tři měsíce před bhópdáskou tragédií.

TAJSE... ALE I V BOLŠEVICKU!

Skandál kolem rakouské policie

Bili a týrali občany

VIDĚNÍ: Je lhostejné, zda obchodovali s hašišem, špalů parkovali, nebo nespáchali nic: bítí je vždy stejné. Těmito slovy uvádí videáky ilustrovaný měsíčník Wiener v posledním čísle přehled srovná případů rakouských občanů, které policisté při vyšetřování týrali. ■ POPISOVANÉ PŘÍPADY jsou ze všech částí Rakouska, nejmladší oběť policejní zvěsti byl 13letý školák najatý 70leté dáčkovkyně a její manžel. Policisté bili oběti obačky, kopali je, nebo jim bítím vyhrabovali a v nejpřípadech je uráželi. Jen ve třech případech byli policisté odsouzeni. ■ ČLÁNEK ČASOPISU Wiener je vyvrcholením skandálu kolem rakouské policie, neboť o jejích nedovolených praktických tisk již několikrát psal. ■ VE VIDNÍ to bylo neposledy v polovině listopadu když skončil proces, v němž byli osvědčeni tři policisté, kteří vyšetřovaného týrali. O sádkách mu do konce nechali po kopání ošklivě baty. Policisté však byli osvědčeni, protože se „nepodařilo zjistit“ konkrétního pachatele.

Zvyšujeme chov ovcí

(Čtk): Ke zvyšování soběstačnosti ve výrobě potravin a zemědělských surovin přispívá také chov ovcí. Vzhledem ke skutečnosti, že ovce mají minimální spotřebu jedné krmy a zužitkovávají i krmiva, které se nehodí pro jiné druhy hospodářských zvířat, je další rozvoj jejich chovu velmi aktuální. V současné době se v ČSSR chová zhruba jeden milión ovcí, z toho necelé dvě třetiny v socialistickém sektoru. Tržní produkce vlny přesahuje ročně pět tisíc tun, což znamená, že se za uplynulé roky této pětiletky zvýšila o více než polovinu. Dobré výsledky radí ČSSR v produkci vlny na jednu ovci na třetí místo ve světě, ve výrobě mléka jsme sedmí. Jak vyplývá z dlouhodobého vyhledu intenzifikace živočišné výroby, v dalších letech se budou početní stavy ovcí zvyšovat tak, aby v roce 1990 dosáhly 1,3 miliónu a koncem tohoto století 1,6 miliónu.

BERANŮ JE UŽ DOST!

Iniciativa družstevního rolnictva

(Čtk): V pardubickém Internátu Lébe věna začala dvoudenní zasedání ústředního výboru Svazu družstevních rolníků, které se zabývá řešeními problémů zemědělství a ukolů pro příští období. Na čestě zasedání je intenzifikace národních hospodářství, zvyšování produktivity a kvalitativní práce, využití vědeckotechnické ho rozvoje jak vekt tajemník FA. Sisk Zdeněk Vojtěch zasedání (21) řadu pozornostních úspěchů. Diskutuje se například skutečnost, že proti šesti procentům se zvýšila v letech 1981—83 zemědělská výroba v ČSSR o téměř 10 proc., nebo produkce na poli h o 13,4 proc. Dávový obilí se snížily o 61 proc., a tolos jsme dosáhli soběstačnosti.

KDO JE TAV SLOVEM, ZNALI HO ZNAČ, TOJ JE ČERNÝ JEZEDEK, ŽIVTEL NAŠ!

OPEC dreht Geldhahn zu
Die in der OPEC zusammengeschlossenen Ölförderstaaten haben ihre Zahlungen an ihren Entwicklungsfonds, der Projekte in den Mitgliedsländern finanziert, wegen der sinkenden Öleinnahmen eingestellt.

Velehrad náš ten rozkvěta vždy znova

Vzpomínka na pouť 7. července od přísného účastníka.

Je těžké beze zbytku vyličit a vyhodnotit tu božehodnou událost, v níž Pán zjevil svou moc i příkázáním národů skrze naše svaté věrozvěsty Cyrila a Metoděje. Účastnil jsem se třídne od pátku až do neděle.

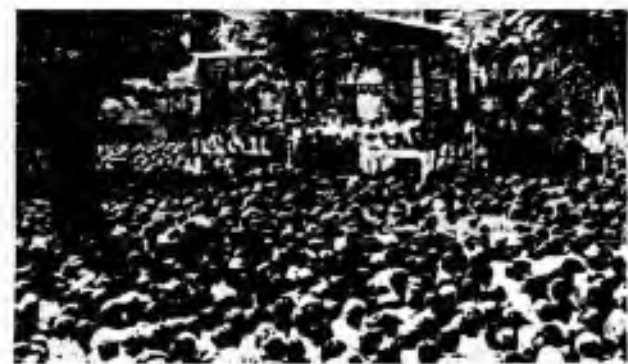
Slavnosti začaly již v pátek, v 10 hodin byla v bazilice slavná mše svatá. V sobotu byly příslušné cesty na Velehrad kontrolovány příslušníky VB, zapisovali si čísla aut a od mnohých lidí žádali občanské průkazy. Po silnici od Uh. Hradiště proudilo nejvíce poutníků, většinou mladí lidé z Prahy, Ostravy, ze Vsetína a Val. Mezitím.

V sobotu byly slouženy i mše svaté. Byly koncelebrované a promluvy směřovaly k prohloubení víry. Protože bazilika po vešterních bohoslužbách byla z bezpečnostních důvodů uzavřena, poutníci se v klidu a pořádku složili kolem ní. Kolem 9. hodiny jeden hoch zvedl obráz Sv. Otce a ozval se píseň "Kristus vítězí". Zvedl se poutnický kříž, za ním se seřadili chlápci a děvčata s rancí a speciál pytlí a ubírali se ke hřbitovu. Menší část poutníků v rohu prostranství se modlila růžencem, zpívali a adorovali směrem ke svatostánku. Největší skupina proběhla noc na modlitbách. Byli to poutníci z Humenného, Prešova, Košic, Oravy, Trnavy a Bratislavy.

Následovaly mše sv. v 6 a v 8 hodin. Všichni chtěli co nejlépe vidět na oltář. Stál jsem mezi skupinou mladých poutníků ze Slovenska, kteří měli špatné hrdla i pevné paže k potlesku. Začíná provolávání slávy Sv. Otci: "Ať žije Svatý Otec!" Otvírá se okno farní budovy a v něm kard. Casaroli - to již burácející celé prostranství. Blahbýje o slávu, hlasy tisíců se slévají v jeden hlas věrné lásky. "Ať žije Svatý Otec, ať přijde Svatý Otec!" Po tolika staletích, kdy hlas našich národů se od Říma vzdaloval, dnes se k Římu vrací. Byl to nesmírně mohutný hlas tisíců srdcí a Sv. Otec i na tu dálku ho jistě slyšel. V okně se ukázal kardinal Tomášek. "Ať žije Otec kardinal Tomášek!" Tentíž potlesk a provolávání za jeho věrnost Sv. Otci a Božímu lidu. ...

Minister Klusák mluvil o vymoženostech socialismu a o soluňských bratřích, kteří nám dali civilizaci a písmo. Nové věřáky: "Věru, víru, evangelium... chceme náboženství svobodu, ať přijde Svatý Otec!" Když už slova "Metoděj", ozývá se "Svatý Metoděj!". A znovu bouřlivé volání: "My chceme náboženskou svobodu!" "I to bude", odpovídá ministr. "Jen aby", slyším za sebou. Pan ministr máni tón řeči i posluchači se uklidňují. Potom usadí a otráží si čelo.

Kardinal Casaroli měl český a slovenský projev. V úvodu uvedl, že je tu v zastoupení Sv. Otce, který by rád byl přítel, ale okolnosti mu to nedovolují. Šla mu ta naše i slovenská řeč dost dobře. Byl stále přerušován provoláními věrnosti Sv. Otci. Křivě přanechal Otec kardinalu Tomášekovi, který oznámil poutníkům, že Sv. Otec udělil velehradské bazilice vyznamenání "Slavě růže". Nový neuctivější potlesk a bouřlivé provolávání: "Ať žije Svatý Otec!"



Začala slavná koncelebrovaná mše svatá, kterou český sloužil kard. Casaroli za asistence Otce kard. Tomáška a ostatních českých a slovenských ordinářů. Poutníci zpívali střídaně český a slovenský "Býhle, oltář Hospodinův září". Opravdu dnes zářil nad věškerý zářil nekonečnou. Při pozdvihování skříně se hlavy i kolena.

Mše svatá končí požehnáním ostatků sv. Cyrila. Na tribuně se koncelebranti řadí k odchodu.

Uvnitř ve mně, tam někde hluboko mi stále znělo: "Budiž jeáno Páně pochváleno! Pravice Páně mocně zasáhla!"

redakční pošta

NEKŇETE SAMI

— survíruje vám vaše žena kávu z porcelánové konvice? Víte o rodině, kde snídají čaj ze zvláštní čajové soupravy? Znáte jedinou maminku, která podává večerní polévku z bachraté polévkové mísy? Já jich znám dost, jsou to matky televizní, ale nám, obyčejným rodinám stačí účelný teflonový hrnec, v němž jsme polévku vařily a ve kterém nám nevystydne, než ji doneseme na stůl. Taký to tak děláte, že? Přesto nám keramický průmysl zbytečně konvice a polévkové mísy v dražích spuvavách nepřestává nabízet. A v době, která přikazuje neplýtvat energií, materiálem, časem! Zjednoduší si životi žij prostěji! Vešmi by se o nás zasloužil výtvarník, který by se zamyslel nad naším životem a všiml si, že pod našimi okny neteče vodička, ale řeka vozů! Na uložení (a nepoužití) porcelánu za sklem vltín je to v dět — na emulzi ze sazí a prachu. Každá žena by se jistě zaradovala z promyšleného porcelánu nebo keramiky pro jejich sedm dní v týdnu, nebo i v neděli umývá nádobí.

J. R., Praha 10

HŘIBÁTKO A KOMETA

V poslední době často čtu o Halleyově kometě. Je mi osmdesát šest let — a také v mému dětství se o ní hodně mluvilo. Čekali jsme zrovna hřibátko od naší kobylinky, když jsem ji na obloze viděla... Otec nás tehdy zavedl na kopeček za vsí a tam jsme ji pozorovali: velkou, jasnou a zřetelnou kouli s dlouhým a širokým ohonem (zdálo se mi jako naše kuchyň). Po návratu domů jsme našli u Hnědky hřibátko s bílou „kometkou“ na hlavičce... Ta skutečná kometa byla viditelná několik dnů. Všichni ze vsi ji viděli, ale nikdo z nich už nežije. Ráda bych se proto podělila o vzpomínku s vámi.

M. H., Újezd

• Dvacetiletý kras umělcovského erbu nad hlavním portálem Michelangelovy brány Porta Pia v Římě z r. 1561, kterou dal postavit papež Pius IV., spadl, našťasté však nikoho nezasažil; stavba je posledním Michelangelovým stavebním dílem na přechodu mezi pozdní renesancí a barokem a v jejích místnostech je nyní historické muzeum horských střešic.

autoturist oznamuje

Pöckau (Rakousko)

hotel + dependance „Dreieckländer“
Měnní zájezdy

Středisko Pöckau se nachází v atraktivní lyžařské oblasti „Dreieckländer“ (zde se stýkají rakouská, jugoslávská a italská hranice) v blízkosti městečka Arnoldstein. Dvůr a třílůžkové pokoje s vlastním sociálním zařízením, restaurace a kavárna...

číslo zájezdu	termín	cena za dospělou osobu	cena za dítě 2-12 let
006120001	11.—18. 1.	5360 Kčs	4380 Kčs
02	18.—25. 1.	5360 Kčs	4280 Kčs
03	25. 1.—1. 2.	5360 Kčs	4380 Kčs
04	1.—8. 2.	5360 Kčs	4380 Kčs
05	8.—15. 2.	5360 Kčs	4380 Kčs
06	15.—22. 2.	5360 Kčs	4380 Kčs
07	22. 2.—1. 3.	5360 Kčs	4380 Kčs

V ceně zájezdu je zahrnuto: Ubytování ve dvůr a třílůžkových pokojích s vlastním sociálním zařízením v hotelu a dependanci. Stravování: 7 polopenzí. Permenenční jízdenka na vlak na celou dobu pobytu + možnost zajištění převozu na nejbližší lyžařské trasy, 1X použití sauny + 1X koupání v termálnímu bazénu během pobytu. Kapesné vč. náhrady skavy 80 ATS.

Upozornění: dětská sleva je poskytována pouze v případě, pokud je dítě ubytováno v pokoji společně s rodiči na 3. lůžku. Doprava autobusem ČSAD (místní nástup bude upřesněn). Vízové poplatky. Pobytová taxa. Pojištění.

autoturist zajistí komplexní služby

• Živý řetěz dlouhý asi 6500 kilometrů napříč Spojenými státy bude uspořádán v květnu příštího roku ve prospěch hladovějících amerických občanů. Každý z účastníků akce má přispět na zakoupení potravin pro hladovějící částkou deseti dolarů.

Zarážející dražba

Bonn: V hamburském přístavu včera byla vydražena jachta bývalého nacistického maršála a nacistického velitelce G. Heidebranna, známého z aféry kolem padlého „Hitlerových deníků“. Heidebrann ji „vyradil“ četnými nacistickými symboly a „upomínkami na tři tři tři“ a v tomto prostředí pak přijímal bývalé aktivní nacisty, a tímž vedl dlouhé rozhovory o „minulosti“. V důsledku jeho současných finančních potíží byla tato jachta dána do nucené dražby, v níž ji za 270 000 západoněmeckých marek koupil muž, který své jméno uvedl jako F. G. Jaksic a jenž údajně zastupuje firmu, jejíž název a sídlo odmítá sdělit. Podle západoněmeckých sdělovacích prostředků odpulie „skvost“ nacistické minulosti zřejmě do USA. A už to budou USA či NSR, nebo jakýkoliv jiný stát, zarážející je skutečnost, že ještě dnes je v NSR možné koupit a nacistickými relikvii a jejich obchod vzkvétá.

← KOLIK SE JAK ASI NEVRÁTÍ?

Padesát let kremelských hvězd

Moskva: Již padesát let září na vrcholcích věží moskevského Kremle velké karbové hvězdy. Jako symbol vládnutí lidové moci ozdobily hvězdy kremelské věže při oslavách 18. výročí Velké říjnové socialistické revoluce z r. 1933. Pět hvězd vyrobena v továrně na speciální tvrdostevné sklo se od sebe liší konstrukcí i velikostí — největší z nich na Spasské a Nikolské věži jsou široké přes čtyři metry. Mocný opěrný systém zaručuje jejich stabilitu i při větrné smrsti o síle 100 km za hodinu. Dodnes se uchoválo jejich původní vnitřní osvětlení, které je v provozu 24 hodin denně. Díky němu jsou kremelské věže viditelné ze vzdálenosti osmi kilometrů.

Smrt mladých toxikomanů

[an]: V chatě v Bratislavě byl svými rodiči v úterý odpoledne nalezen mrtvý 19letý syn. Příčinou jeho smrti byla čichání výparů čistícího prostředku čikuli. Ve stejnou dobu byl v bytě svých rodičů nalezen mrtvý 20letý v minulosti léčený toxikoman, který zemřel po čichání výparů ředidla toluen.

Pochoutka labužníků

[bar]: Mezi nejlepší, nejvýživnější a nejvzácnější pochoutky na světě patří černý kaviár z jeseterů a červený kaviár z lososů. Za nejlepší kaviáry na světě jsou považovány ruský a fránský. Černý kaviár se získává z jeseterů, kteří dosahují někdy váhy až jedné tuny. Tyto ryby se vyznačují tím, že jejich samice vyvrhují velké množství jiker — až pět milionů. Jeseterovitých ryb je nejvíce v Černém, Kaspickém a Azovském moři, lososovitých v mořích a řekách na Dálném východě a při severním pobřeží Evropy. Černý kaviár je tím vzácnější, čím jsou vajčka větší a čím světlejší mají barvu. Naopak červený kaviár je cennější, když má vajčka malá. Kaviár je možno ovšem připravit i z jiných ryb a v poslední době ho proto produkují v různých státech, které jsou rybářskými velmocemi, například v NSR, v Norsku a v Dánsku. Získávají ho z různých druhů mořských ryb, ale ani zdaleka se tento kaviár nemůže srovnávat s kaviárem z jesetera či z lososa.

NEJLEPŠÍ JE KAVIÁR Z UZENÝCH! SHAD POPRVE, CO NELO DOBOJNEHO V ČS. TISKU UVEDENÝM...

Woran man AIDS erkennen kann

Bei der sich allmählich überschlagenden Berichterstattung in den Medien über die Immundefektkrankheit AIDS ist ein Aspekt der Seuche bisher relativ unbeachtet geblieben: Angaben darüber, woran Patienten und Ärzte das AIDS-Risiko frühzeitig erkennen könnten, sind nur spärlich veröffentlicht worden. Der Grund für diese Zurückhaltung liegt allerdings weniger bei den Medien als vielmehr in der Natur des Immunleidens. Es entwickelt sich extrem langsam und seine frühen Symptome sind uncharakteristisch und ungewöhnlich vielfältig. Erst in letzter Zeit haben sich die Ärzte zu einer mehr oder weniger willkürlichen Einteilung der Krankheitsstadien in drei Gruppen entschlossen.

Das Stadium I ist die sogenannte Inkubationsphase, die Zeit also, in der der angesteckte Patient sein gefährliches Virus „ausbrütet“. In dieser Phase, die zwischen sechs Monate und über drei Jahre dauern kann, fühlt sich der Patient bis auf gelegentliche Durchfälle gesund und unbeschwert. Er ahnt noch nicht, daß er das gefährliche Virus in sich trägt. Nach Schätzungen der amerikanischen Gesundheitsbehörde sind bereits rund vier Millionen Amerikaner einmal mit dem AIDS-Virus in Kontakt gekommen. Die geschätzte Zahl für die Bundesrepublik Deutschland liegt zwischen 90 000 und 100 000.

Das bedeutet allerdings nicht, daß bei all diesen Menschen mit einem späteren Ausbrechen der meist tödlichen Krankheit gerechnet werden

muß. Dieses Risiko gilt nach verschiedenen Untersuchungen nur für sechs bis zwanzig Prozent der Menschen, bei denen Antikörper gegen das AIDS-Virus nachgewiesen werden können.

Die zweite Phase wird als Stadium II der „Lymphadenopathie“ oder „Prä-AIDS“ bezeichnet. Auch diese Phase kann länger als drei Jahre dauern. Jetzt sind die Symptome schon deutlich erkennbar: Der Patient fühlt sich krank, verliert den Appetit und nimmt ab, leidet unter Durchfällen, Nachtschweiß und krampfartigen Bauchschmerzen und macht längere Phasen von hohem Fieber oder erhöhten Temperaturen durch. Die Lymphknoten vor allem im Halsbereich, oft aber auch in den Leisten und Achselhöhlen, schwellen an. Es treten unklare Ausschläge und Geschwürbildungen im Nasen- und Mundbereich und in der Analregion auf, auch Herpesbläschen gesellen sich häufig dazu. Der Kranke hat Atemschwierigkeiten und leidet häufiger an trockenem Husten.

Doch auch bei diesem Stadium ist Vorsicht vor übereilten Diagnosen geboten: Auch die Lymphknotenschwellung muß nicht unbedingt zu einem Ausbruch der AIDS-Krankheit führen: Die Lymphadenopathie kommt nämlich in der gefährdeten Gruppe der homosexuellen Männer von jeher gehäuft vor.

Im Stadium III manifestiert sich dann der Zusammenbruch der körpereigenen Immunabwehr: Der Patient erkrankt an schweren Infektionen, die

von normalerweise harmlosen oder seltenen Erregern ausgelöst werden. Besonders häufig kommt es zu Lungenentzündungen, aber auch Toxoplasmaerregern, Soorpilzen und Herpesviren können lebensbedrohliche Krankheitszustände auslösen.

Die Ansteckung mit AIDS, dies ist bewiesen, erfolgt vor allem beim engen, wiederholten Sexualkontakt auf dem Wege über Blut und Samen. Es besteht zwar auch die Möglichkeit einer Virusübertragung über die weiteren Körpersäfte Speichel und Urin, solche Fälle sind jedoch bisher außerordentlich selten registriert worden. Für panikartige Angstreaktionen, die bereits von Nachbarn von AIDS-Kranken, gelegentlich sogar vom Krankenhauspersonal geäußert wurden, besteht nach übereinstimmender Meinung der Experten kein Grund. Dr. Angela Kümmel, Klinikhygienikerin der Universität Freiburg, stellt dazu fest: „Es sind keine Fälle von AIDS beschrieben, bei denen eine Infektion durch gemeinsames Essen, Anniessen, Anhusten, Speisen oder durch soziale Kontakte erfolgt wären. Deshalb besteht innerhalb der Klinik keine Infektionsgefahr bei gleichzeitiger Benutzung von Toiletten und Badezimmern, Wartezimmern, Verkehrsmitteln, Eß- und Trinkgeschirr usw.“ Auch eine Isolierung der AIDS-Kranken in einem Einzelzimmer hält die Klinikhygienikerin für nicht notwendig, „es sei denn, der Patient ist selbst stark infektionsgefährdet“.

Der SPD-Haushaltsexperte Rudolf Walthers im Bundestag zum Verkauf von Bundes Eigentum.

Aufgespießt

Der Herr Herrhausen von der Deutschen Bank ist doch in Wahrheit sehr viel mächtiger als der Herr Kohl, selbst wenn dieser anders wäre, als er ist.

... POZOR - POZOROVAT SAM SEBE - TĚ!

Ein Bad jährlich ist Pflicht

RALEIGH, 28. November (AP). Wer im US-Staat North Carolina einen unwillkürlichen Drang verspüren sollte, in aller Öffentlichkeit seinem Zorn in Flüchen freien Lauf zu lassen, sollte sich zuvor vergewissern, daß er sich entweder im Bergland des Kreises Swain oder in der Ebene des Kreises Pitt befindet. Denn überall sonst in diesem Staat ist das Fluchen in der Öffentlichkeit gesetzlich verboten. Gegen das Gesetz ist es in North Carolina gleichermaßen, wenn man seinem Hund erlaubt, auf dem Gebiet der Landeshauptstadt Eichhörnchen zu jagen.

Die sonderbar anmutenden Verbote wurden in der Novemberausgabe der Zeitschrift „North Carolina Insight“, einer Publikation des Instituts für politische Forschung, veröffentlicht. Allerdings weist der Artikel darauf hin, daß North Carolina mit derartigen wunderlichen Gesetzesbestimmungen in den USA nicht allein stehe. So ist es beispielsweise in Kentucky Vorschrift, daß Bürger einmal jährlich ein Bad nehmen, ob sie das wollen oder nicht. Und in Maryland ist die Mißhandlung von Austern strafbar.

JE ŠTÁTÉ IOWA JE ZAKÁZANO ŠTÍPAT BLECKY...

Do Japonska digitálně

(čtk): Jako první na světě byl včera z pražského Domu umělců uskutečněn digitální transkontinentální rozhlasový přenos do japonského Tokia. Posluchači v Japonsku vyslechli dvouhodinový přímý přenos koncertu del českých mistrů B. Smetany, A. Dvořáka a J. Suka. Pod taktovkou V. Václava je přednesl Symfonický orchestr Čs. rozhlasu. Přímý v budově Domu umělců byly tóny skladeb našich klasiků kódovány pomocí digitálního převodníku do číslicového systému a přes kabelovou trasu vedeny do Frankfurtu nad Mohanem a Mnichova, odkud byly vysílány přes satelit do Japonska. Na přenosu se společně podíleli šab šestí československých a čtyř japonských odborníků.

...A TAKY TROČKU DOZHLASOVĚ...

Schneller über die Grenze

zba BERLIN, 28. November. Eine „Erhöhung der Kapazitäten der Grenzübergänge“, also eine schnellere Abfertigung der Reisenden auf Schiene und Straße haben die DDR und die CSSR in einer Regierungsvereinbarung beschlossen. Die Abfertigung der Reisezüge auf der Strecke Berlin-Prag oder Leipzig-Karlsbad dauert zur Zeit auf den DDR- und CSSR-Grenzbahnhöfen bis zu einer Stunde. Auch an den Straßenübergängen zur CSSR kommt es im Sommer für die Touristen oft zu langen Wartezeiten. Die CSSR ist das einzige Land, in das DDR-Bürger ohne weitere Formalitäten – von Bestimmungen zum Geldumtausch abgesehen – fahren können.

Weiter vereinbarten die DDR und die CSSR in dem Abkommen, das von den höchsten Repräsentanten beider Länder, Erich Honecker und Gustav Husak, am Dienstag unterzeichnet und am Donnerstag veröffentlicht wurde, gemeinsame Lösungen zur Senkung des Schadstoffausstoßes und zur Verringerung schädlicher Einflüsse der Luftverunreinigung auf die Forst- und Landwirtschaft zu erarbeiten.

A PROČ?

NHL: Úspěch Slavie v Písku

PRAHA (sd) Národní hokejová liga pokračovala ve svém 19. kole ve vyjizích kolech. Podle očekávání vyhráli Vítkovice (na nastřílejší rovnou stovku gólů) Olomouc, Karviná i Ingstev na svém ledě. Hod uřadila Opava s Oslim a obe strážilo „bečko“ Jihlavy na svém ledě se Slavií, která díky vyhrátému výkoku Brankáře Monce překonala vítězství s Ráji a posléze nich kol.

JZEYK ŽEL DO PUTIMI

U PÍSKU PŘES JIHLAVU UMUMENNÉHO...

V SOVĚTSKÉM SVAZU se uvazuje o tom, že se na železnicích opět objevily parní lokomotivy. Se svými předchůdci však budou mít společný jen princip spalování uhlí k výrobě páry. Staré parní lokomotivy byly odstaveny vzhledem k nízké účinnosti, avšak rozvoj této techniky a nové konstrukční materiály ukazují možnosti odstranit tento nedostatek. Stroje nové generace budou z velké části připomínat nynější lokomotivy. Tělocpě nahradí automatizovaný transportér uhlí, podávaného do topeniště v prahém stavu. Umožní to lépe využívat přírodní naliva a bránit tak znečišťování životního prostředí. Účinnost lokomotivy se ve srovnání s dřívějšími stroji zvýší třikrát až čtyřikrát.

UHLÍ SI BUDE RAŽOY MAJINEÝRA HLEJT JÁH...

1. Vítkovice (11)	18 17 1	100:42 35
2. Olomouc (21)	19 12 3	4 71:43 27
3. Karviná (13)	19 10 3	6 75:69 23
4. Slavia (5)	19 10 0	9 80:53 20
5. Jihlava B (4)	19 8 3	6 79:60 19
6. Opava (18)	19 8 1	8 72:96 19
7. Hradec Kr. (7)	19 7 1	10 64:67 17
8. Osl. (16)	19 6 3	10 56:67 17
9. Ingstev (10)	19 7 1	11 44:60 15
10. Ml. Boleslav (9)	19 5 4	10 42:70 14
11. Vimpere (11)	19 5 2	12 45:62 12
12. Liberec (12)	19 5 2	12 42:77 12

Aufgespießt

„J. Dezember 1985 – Heinz Riesenhuber und Woody Allen werden 50.“

Aus der Terminvorschau des SPD-eigenen Bonner Parlamentarischen Politischen Presdienstes (ppp).

KLAUN

JAKO

KLAUN!

Eine rätselhafte Todesliebe

Ungarn hat nach wie vor die höchste Selbstmordrate der Welt, und sie steigt trotz eines weltweiten Rückgangs der Zahl der Selbsttötungen in alarmierendem Maß weiter. Nach Angaben von Ärzten und Sozialarbeitern hat die Zahl der Selbstmorde in Ungarn seit 15 Jahren ständig zugenommen. Im letzten Jahr haben sich 5000 der 10,65 Millionen Ungarn das Leben genommen.

In den Städten werden nach Angaben von Andras Veer vom Nationalen Institut für Nervenkrankheiten und Psychiatrie vorwiegend Schlaftabletten als Mittel benutzt. Auf dem Land greifen Selbstmörder meist zum Strick. „Wir wünschten, es handelte sich bei der Selbstmordepidemie um einen Virus – wie AIDS zum Beispiel“, sagt Veer. „Wenn so etwas die Ursache wäre, hätten wir es leichter, sie aufzuspüren.“

Aus Statistiken der Weltgesundheitsorganisation (WHO) geht hervor, daß sich im vorigen Jahr 46 von 100 000 Ungarn selbst den Tod gaben, während es 1989 erst 35 waren.

Finnland steht mit 25 Selbstmorden pro 100 000 Menschen auf dem zweiten Platz hinter Ungarn, aber vor 15 Jahren waren es dort noch 28 Selbsttötungen. Ein Vergleich: Von 100 000 Franzosen scheiden jährlich nur 17 freiwillig aus dem Leben, und Griechenland hat mit nur drei Selbstmorden auf 100 000 Einwohner die niedrigste Selbstmordrate.

Seit Jahren rätseln ungarische Experten über die Gründe dieses traurigen Rekords. Eine Denkschule hat die Theorie von den „melancholischen Magyaren“ entwickelt. Die Magyaren, die ursprünglichen Bewohner Ungarns und auch heute noch die Mehrheit der Bevölkerung, sollen wegen einer seelischen Besonderheit den Hang zum Selbstmord vererben. Veer weist darauf hin, daß sich in Ungarn relativ viel mehr Magyaren das Leben nehmen als Angehörige anderer Volksgruppen.

In diese Sicht paßt nach Auffassung der Vertreter dieser Theorie auch die hohe Selbstmordrate bei den Finnen. Es wird darauf hingewiesen, daß die finnische Sprache der ungarischen

ähnlich ist und Finnen und Magyaren als verwandte Völker gelten.

Das in den dreißiger Jahren entstandene ungarische Lied „Düsterer Sonntag“, das den Selbstmord romantisiert, ist der größte internationale Hit des Landes geworden. Eine der populärsten Interpretationen dieses Liedes wurde in den dreißiger Jahren im Olympia in Paris geboten, wo ein Mitglied der vortragenden Gruppe nach dem anderen auf der Bühne Scheinselbstmord beging.

Der Text des auch in englischer Sprache von Billy Holliday bekanntgemachten Liedes beginnt so: „Düsterer Sonntag; von Schatten umfungen habe ich ihn verbracht; mein Herz und ich haben beschlossen, mit allem Schluß zu machen.“ Der Komponist des Liedes, Rezo Seress, nahm sich 1988 das Leben.

Während viele Forscher weiterhin an der Theorie vom „melancholischen Magyaren“ festhalten, ziehen es nach Angaben von Veer die meisten heute vor, sachlichen Ursachen nachzuspüren. So gehören die Ungarn weltweit zu den stärksten Konsumenten von Alkohol. Rund 500 000 von ihnen – jeder zwanzigste – gilt als Alkoholkranker, wie aus einer amtlichen Statistik hervorgeht. Die WHO will die Ansicht ungarischer Fachleute aber nicht gelten lassen, daß diese Gruppe von Menschen besonders suizidgefährdet sei.

„Die Mehrheit der Selbstmörder sind Alkoholiker“, sagt dagegen Veer. Obwohl es im Vergleich zum Alkoholismus in Ungarn nur relativ wenig Drogenmißbrauch gibt, müssen nach Angaben des Arztes doch immerhin 50 000 seiner Landsleute als drogensüchtig gelten. Auch diese Bevölkerungsgruppe neige eher zum Selbstmord als nicht-süchtige Ungarn.

Um das drückende Problem in den Griff zu bekommen, wurde vor zwei Jahren in Budapest eine rund um die Uhr besetzte Krisenzentrale für potentielle Selbstmörder eröffnet. Dort stehen 28 Betten zur Verfügung. Wegen des Andrangs sollen noch 20 weitere dazukommen.

Schiedsrichter gewürgt

Fatale Folgen hatte für einen Schiedsrichter bei einer Meisterschaftsbegegnung in Kenia die Nichtanerkennung eines Treffers wegen Absichtstellung: Die angeblich benachteiligte Mannschaft fiel über den Unparteiischen her, trat und schlug ihn, schließlich begann Kicker Zachariah Ouma ihn noch kräftig zu würgen. Resultat der Gewaltaktion: Der Schiedsrichter mußte mit leichten Verletzungen in ein Krankenhaus eingeliefert werden, das Spiel wurde abgebrochen und für die „Schlägertruppe“ verloren gewertet. Der Fußballverband verhängte gegen die Beteiligten daraufhin drakonische Strafen. Der „Würger“ wurde lebenslang gesperrt, sein Verein Baruti für drei Jahre vom Spielbetrieb ausgeschlossen, zusätzlich muß der Klub 600 Dollar Geldstrafe bezahlen.

...A PAK HO NEĽI SEŽRAT!

▲ Na farmě Státního statku Bruntál v Čebově, okres Bruntál, ubytno v pátek v odpovídání hodinách 29 bozích jelovic a na farmě v Malé Hraštic, Státní statek Dobříš, okres Příbram, 8 krav. Vznikla škoda čini 300 000 Kčs. Příčina ohybu se vyšetřuje.

HA'DAUKA! KRAVA STOJÍ P. TOPKES, NA KALIK PRÍZB A BOLŠEVIK?

Die Pazifikinseln nähern sich Japan

Die Pazifikinseln nähern sich, das ist jetzt wissenschaftlich nachgewiesen worden, immer mehr dem japanischen Archipel – allerdings nur um vier bis acht Zentimeter pro Jahr. Japanische und amerikanische Forscher haben in der japanischen Stadt Kashima, auf Kwajalein (Marshall-Inseln), auf Kauai (Hawaii), in Fairbanks (Alaska) und in der Mojave-Wüste in Kalifornien Spezialantennen installiert, mit denen Radiowellen von einem eine Milliarde Lichtjahre entfernten Stern aufgefangen werden können.

...STANĽAK SE ZATÍM NEKEJBA...

„Milchsee“ auch in Indien

NEW DELHI, 24. November (dpa/VWD). Staatliche Molkereien in sieben indischen Bundesstaaten produzieren zur Zeit einen riesigen „Milchsee“ und Butterberge, obwohl in diesen Ländern zur selben Zeit Hunderttausende Kinder hungern müssen. Nach einem Bericht der indischen Tageszeitung „Hindustan Times“ vom Sonntag liefern die Molkereien und Milchfarmen in Gujarat, Maharashtra, Madhya Pradesh, Uttar Pradesh sowie in Haryana, Punjab und Rajasthan täglich mindestens 180 000 Liter mehr Milch, als die Bevölkerung kaufen kann. Mehrere hunderttausend Tonnen Butter schmalz sind den Angaben zufolge eingelagert.

Der größte Teil der indischen Bevölkerung ist zu arm, um sich Milchprodukte kaufen zu können. Und diejenigen, die es sich leisten können, trinken der Statistik zufolge zu wenig.

SVATA' KRAVO, ORODUJ ZA NAS!

Socken verraten Liebhaber

LONDON, 27. November (dpa). Frauen sollten ihr Augenmerk auf die Socken richten, wenn sie wissen wollen, was ein potentieller Liebhaber wert ist. Denn je farbiger die Socken sind, die ein Mann in seiner Freizeit trägt, desto ungezwungener sei sein Verhalten im Bett, will ein britischer Psychologe jetzt herausgefunden haben.

Rosa Socken wiesen ihren Träger als uninteressiert am weiblichen Geschlecht aus. Lange, dunkle Wollsocken, womöglich mit Schottenmuster, sowie Socken aus Frottee seien Warnzeichen: Dunkle Wolle enthülle den Spieß; Frottee soll auf den Bewußtseinsstand eines Babys hinweisen.

KDO NEMOKI ZADNE JE DIVOK!

Eine halbe Stunde steuerfrei

MADRID, 28. November (Reuter). Für 1986 keine Steuern. Ein Traum, der für Spaniens Steuerzahler allerdings nur eine halbe Stunde dauerte. Dann hatte die sozialistische Mehrheit im spanischen Parlament ihren Fehler bemerkt und dem Land wieder Steuern genehmigt. Aufgrund eines Mißverständnisses hatten die Sozialisten während der Haushaltsdebatte am Mittwoch gegen die Steuererhebung gestimmt und den Staat ohne Einnahmen gelassen. Nachdem Wirtschaftsminister Carlos Solchaga das parlamentarische Mißgeschick bemerkt hatte, wurde der Traum vom steuerfreien Leben schon nach einer halben Stunde mehrheitlich wieder abgeschafft.

STAV I. LIČY ILOPANE!

1. Vitkovice (11)	13 7 5 1 17:10 19
2. Slavia (3)	13 7 3 3 11:8 17
3. Sparta (4)	13 7 2 4 26:7 16
4. Olomouc (2)	13 6 3 4 25:14 15
5. Bohemians (5)	13 5 4 4 26:23 14
6. RH Cheb (10)	13 6 1 6 22:14 13
7. Dukla (11)	13 5 3 5 26:10 13

Jedná metefed škola v Praze se specializuje na řešení pro děti předškola věku je ve Vladivostoku. Ké nítel v Praze 10-Velostech. Nál, které profet lelet a sejm o bratřích, mají moznost pokračovat v hokejové sportovní třídě 28 Vladivostock nebo v ní křídle z oddílí krasobratřích.

DOCTOR ARTIS HOCKEYENIS...

Polaký primas kardinal J. Glemp kritizoval kně-janské spolky v NSR za to, že uměle žijí „teskně-ní po bývalé vlasti“, v bonnském tisku ho za tyto výruky oslba nepadli takzvaní vizitátoři vrátili: ského arcibiskupství v NSR H. Thienel a W. König.

8. Košice (7)	13 5 3 5 15:17 13
9. Prešov (12)	13 5 3 5 13:12 13
10. Žilina (6)	13 5 3 5 16:22 13
11. B. Bystrica (9)	13 5 3 5 11:21 13
12. B. Bystrica (8)	13 4 4 5 15:20 12
13. Gorná (13)	13 4 4 5 13:13 10
14. Trnava (13)	13 3 4 5 9:14 10
15. Trnava ČA (14)	13 4 2 7 14:22 10
16. Inter (16)	13 2 3 6 8:25 7

„Zu viele Vitamine schaden“

anb FRANKFURT A. M., 26. November. Vor überhöhter Einnahme von Multivitaminpräparaten hat die Verbraucherzentrale Rheinland-Pfalz gewarnt. Wer regelmäßig und über einen längeren Zeitraum zu viele künstliche Vitamine zu sich nehme, der könne sich selbst schaden, heißt es in einer Mitteilung. Eine Überdosis Vitamin A bewirke beispielsweise trockene Haut und Schleimhäute sowie brüchige Nägel und Knochenschmerzen. Zuviel Vitamin D könne Calciumablagerungen in der Niere verursachen.

Besonders sei darauf zu achten, daß Kinder den süßen Multivitaminisaft nicht in größeren Mengen tranken, empfiehlt die Verbraucherzentrale. Gesunde Kinder sollten ohnehin Multivitaminpräparate nur nach Rücksprache und auf Anordnung des Arztes einnehmen. Eine vermünftige, ausgewogene Ernährung mit Obst, Gemüse, Milch- und Vollkornprodukten, so die Empfehlung, decke den täglichen Vitaminbedarf völlig.

...A PROTO DÍSTE DIVO I ŽAB-KEM A ŽEŽTE BEORNIK...

Poté, co kantony (zejména ty, v nichž se mluví německy) zavrhl návrh Bundesratu, aby se uprchlíkům, kteří ve Švýcarsku čekají tři až čtyři léta na udělení azylu přiznalo hromadně právo pobytu, je nebezpečí repatriace větší než předtím. Zdá se, že se praxe udělení azylu vyvíjí negativně, množí se případy, že žádostem není vyhověno a žadatelé dostávají tzv. „Wegweisungsbefehl“, který jim přikazuje do určité lhůty opustit Švýcarsko. Jsou sice známe případy (dost absurdní vzhledem k humanitní tradici země), že NSR přijala čs. uprchlíky, protože se cítili ve Švýcarsku ohroženi - právě odsunem zpět do Československa -, ale jsou to spíš vzácné výjimky, rozhodně nikoliv pravidlo. Nikdo - myslím, že ani ministryně Elisabeth Koppová - neví, co bude dál. Dvě repatriace uprchlíků z ČSSR vzbudily veliký rozruch, druhý, z počátku letošního února, zvláště poté, co vešlo ve známost, že odsunutý Ernest Kolcún byl odsouzen za nedovolené opuštění republiky ke 14 měsícům vězení.

Paní Koppová v odpovědi na čtyři otázky, které jí položil čtrnáctideník ZeitBild, tvrdí: „Uchazeč o azyl, který opouští východní blok, ví, kdy mu hrozí potrestání. Zpravidla také bude vědět, zda jeho důvody k udělení azylu jsou dostatečné, ledaže by podlehl falešné představě, že u nás přijmeme každého uprchlíka z Východu. Jestliže uchazeč o azyl počítá s trestem za „opuštění republiky“, může být poté, co nabylo odmítnutí azylu právoplatnosti, dopraven domů, pokud nebyl vyneseno rozsudek ve státě, který opouští. Podle toho nebude také zpravidla repatriován, když předloží bezpodmínečný rozsudek pro opuštění republiky nebo jeho existenci s nejvyšší pravděpodobností hodnověrně prokáže...“ (Jakoby čs. soudy doručovaly rozsudky do zahraničí...)

Paní Koppová přiznává, že je ilegální vycestování všude trestné, ale že jenom v Bulharsku a Československu se stihá. Trest za poškození zájmů republiky je prý v každém východním státě možný, vyžaduje však zpravidla, že dotyčný je nějak protistátně činný anebo aspoň že je nositelem nějakého tajemství. (Copak neslyšela o „notorieté“ - jednou její trvalou odrudou je automatický předpoklad, že ten, kdo se zdržuje bez povolení čs. úřadů v cizině, navázal styky s cizí rozvědkou?) Avšak pro paní Koppovou není ani možnost potrestání důvodem k udělení azylu, není ani důvodem, pro nějž by uprchlík nebyl repatriován, byl si přece této možnosti - podle ministryně spravedlnosti - vědom. Toto tvrzení odporuje Chartě lidských práv, protože fakticky trest ospravedlňuje. A ještě něco: máme-li zato, že každý uprchlík počítal s odsouzením a přece jen utekl, musely být okolnosti, které ho k útěku donutily, mnohem tíživější, než si úředníci, kteří rozhodují o azylu, dovedou představit. Nemají daleko do naivních Američanů, kteří se zaměstnanců RSE ptávali, proč nejedou na dovolenou do Československa...

Z komentáře Michaela Badera v ZeitBild-u k vývodům ministryně spravedlnosti Koppové: „...Nechali jsme se ukonejšit. Nechce se nám věřit, co několik málo kilometrů od nás dokáží Evropané provádět; potlačujeme pravdu. Je náblední, že útlak do posledního detailu zorganizovaného totalitního státu je nenápadnější než útlak despoty, jako byl Idi Amin. Mělo by však být rovněž známo, že psychický teror totalitní diktatury, která jen v nouzových případech sahá k fyzickému násilí - výsledky a špiclování všech životních projevů, brutální vyděračství, aby se občané přizpůsobili, a vyřazení každé opozice - porušuje lidskou důstojnost nesrovnatelně víc než poměry, podobné občanské válce v zemi jako Srí Lanka či Libanon. Nevěřím na 80% hospodářských uprchlíků z východního bloku. Hovořil jsem s mnoha, kterým ministerstvo spravedlnosti odmítlo udělit status uprchlíka, ačkoliv uprchli před státním terorem...“ Podepisujeme."

Ulrich Kägi uvádí v týdeníku Weltwoche několik případů českých intelektuálů, kterým byla žádost o azyl zamítnuta nebo kteří dosud čekají... Dva z nich, Jan a Zdeněk, opustili ČSSR z náboženských důvodů. Miloš protestoval proti „vstupu bratrských vojsk“, byl několikrát vyslýchán a ztratil velmi dobré místo výzkumníka. Doma byl pro opuštění republiky odsouzen k pldruhému roku vězení, ale přesto čeká skoro dva roky na rozhodnutí úředníků Elisabeth Koppové. Všichni tři vykonávají bez protestu nejnižší práce, místo, odpovídající jejich vzdělání si několikrát našli, nedostali však pracovní povolení. Elektroinženýr, kterého by byla hned přijala uryšská univerzita, myl v hotelu talíře do té doby, než se mohl vystěhovat do Ameriky, kde nyní pracuje jako asistent clevelandské univerzity. Ptá se: „Je Švýcarsko vskutku tak bohaté, aby odmítlo takové odborníky a nutilo je vycestovat?“ Asi sotva... A výše zmíněný Jan říká: „Projednávání žádosti o azyl je úplná loterie.“ Podepisujeme podruhé.

Doufejme jen, že Peter ARbenz, který bude od příštího dubna působit jako vládní delegát pro uprchlické věci, se zasadí o to, aby v loterii azylového řízení vyhráli všichni ohrožení uprchlíci. **REDAKCE „D“ HAVEL, ŽE SVYČ. FUNKCIONÁRI ZDOBYTKOVATELI NA**

Zwei Schauspiele wegen Trinkszenen abgesetzt

MOSKAU. Zwei Schauspiele sind wegen Trinkszenen aus dem Programm der Moskauer Operettenbühne genommen worden, wie die Tageszeitung „Sowjetskaia Rossia“ berichtet. Die Szenen stünden im Widerspruch zu der Antialkohol-Kampagne, die Parteichef Gorbatschow eingeleitet hat. Eine Leserin hatte die Darstellungen in einer Zuschrift an die Zeitung als „nicht zu dulden“ bezeichnet, woraufhin das Kulturministerium die Schauspiele absetzte. Weitere Werke aus dem Repertoire der Moskauer Operettenbühnen würden derzeit auf vergleichbare Stellen geprüft und „revidiert“, wie es hieß. Der sowjetische Rundfunk hat bereits Anfang August die Oper „La Traviata“ um eine Festszene gekürzt. Das sowjetische Fernsehen hat Trinkszenen aus drei Filmen geschnitten. AFP

ZBYVA EŠTĚ DENATURÁK, PITRÁLON A „MOSKEVŠTÍ“ DUCKOVÉ...

DÜSSELDORF, 25. November. Ohne ihr Wissen und damit auch ohne ihre Einwilligung sind an mehreren Patienten im Landeskrankenhaus Viersen und in einem Bochumer Krankenhaus noch nicht zugelassene Arzneien erprobt worden. In Bochum handelte es sich dabei um Mittel gegen Diabetes, in Viersen um Psychopharmaka. Die behandelnden Ärzte wurden dabei für ihre Experimente von der Pharmaindustrie mit fünfstelligen Summen belohnt. Weil ein Bochumer Arzt diese Versuche auch noch bei der Krankenkasse abrechnete, hat die Staatsanwaltschaft jetzt gegen den Mediziner ein Ermittlungsverfahren eingeleitet.

Der nordrhein-westfälische Gesundheitsminister Hermann Heinemann übt in Düsseldorf scharfe Kritik an den Ärzten, die die ihnen anvertrauten Patienten als „Versuchskaninchen“ mißbrauchten. Solche Praktiken will Heinemann nicht länger hinnehmen. Er beauftragte deshalb die Experten seines Ministeriums, eine Verwaltungsvorschrift zu erarbeiten, mit deren Hilfe solche Experimente in Nordrhein-Westfalen zumindest kontrolliert werden können. **URUVEN JEŠICH TRUSU!**

und Viersen gegen geltendes Recht verstossen worden. Ob eine Erlaubnis von Patienten aber tatsächlich eingeholt wird, kann bisher nicht nachgeprüft werden.

Die neue Vorschrift soll noch in diesem Jahr sicherstellen, daß alle Ärzte den Gesundheitsbehörden mitteilen müssen, welche Versuche sie unternehmen. Darüber hinaus sollen die zuständigen Dezernenten bei den Regierungspräsidien die Möglichkeit erhalten, bei der Pharmaindustrie entsprechende Kontrollen durchzuführen. Diese Vorschrift kann nach Auffassung des Ministers aber nur die übelsten Mißstände schnell abschaffen. Um alle Patienten in der Bundesrepublik besser zu schützen, müsse das Arzneimittelgesetz vom Bundestag in Bonn mit dem Ziel geändert werden, klinische Tests von neuen Medikamenten schon vor ihrer Durchführung zu prüfen, verlangte Heinemann.

Před 90 lety se narodil L. Svoboda

***25. 11. 1895 DE MORTUIS...**

PEKING, 25. November (Reuter). Die wohl situierten Einwohner von Peking klagen in diesen Tagen über den ernsthaften Mangel an Hausmädchen in der chinesischen Hauptstadt. Eine „Perle“ für den Haushalt zu finden, ist nach einer Meldung der amtlichen Zeitung „China Daily“ ein großes Problem, obwohl heute mit 36 000 Haushaltshilfen dreimal mehr Hausmädchen in Peking arbeiten als noch vor 20 Jahren. Gesucht würden in der chinesischen Hauptstadt nämlich rund 90 000 Haushaltshilfen, berichtete das Blatt am Montag.

Bis Ende der 70er Jahre - unter dem strengen Kurs Maos - waren aus Furcht vor dem Vorwurf, bürgerlichen Ideen nachzuhängen, in chinesischen Haushalten nur wenige der dienstbaren Geister angestellt. Die Hausmädchen kommen vorwiegend aus ländlichen Gegenden und verdienen in Peking bei freier Kost und Logis monatlich etwa 35 Yuan (umgerechnet rund 25 Mark).

REDAKCE „D“ HLEDA TAKY PEDU

Beste Ernte für DDR-Bauern

Die Bauern in der DDR haben in diesem Jahr die beste Ernte seit 1949 eingefahren. 1985 wurden insgesamt 11,6 Millionen Tonnen Getreide geerntet. Damit sei zum vierten Mal in Folge die Zehn-Millionen-Tonnen-Grenze überschritten worden.

VŠUDE TO UMÍ LIP NEŽ „HISTRII VYSOKÝCH SKLIZNÍ“!

Sowjets schlagen bei Öl auf

Die Sowjetunion will nach Angaben europäischer Händler die Preise für ihre Rohölexporte ab 1. Dezember um 40 bis 55 US-Cents pro Barrel (159 Liter) erhöhen. Danach soll der Preis je Barrel c/o Mittelmeer-Häfen auf 28 Dollar und c/o Nordwest-Europa auf 28,15 Dollar von derzeit 27,80 Dollar angehoben werden.

Nach der bisherigen Rechtslage ist die Pharmaindustrie nämlich nur verpflichtet, dem Bundesgesundheitsamt in Berlin bekanntzugeben, daß sie ein neues Medikament erprobt. Eine Genehmigung ist nicht erforderlich. Wann und wo und an wie vielen Patienten ein neu entwickeltes, aber noch nicht zugelassenes Medikament erprobt werden soll, braucht vom Hersteller nicht mitgeteilt zu werden. Es können deshalb auch keine Kontrollen dieser Versuche angeordnet werden. Allerdings müssen die Patienten von den Ärzten gefragt werden, ob an ihnen noch nicht zugelassene Medikamente erprobt werden können. Insofern ist in Bochum

Před sto lety, v listopadu 1885, byla v Českých Budějovicích zřízena první knihovna na území dnešního Jihočeského kraje - fronty pošumavské.

Úryvky z rozhovoru švýcarského časopisu Ex Libris s Rafaelem Kubelíkem

Ex Libris: Před 36 roky jste opustil svou zem a nikdy jste se nevrátil. Co pro vás česká hudba znamená?

Rafael Kubelík: Československo je moje vlast, můj domov. Žije v mém srdci, je stále se mnou a žije přirozeně také v hudbě velkých českých komponistů. Před 36 lety jsem opustil svoji vlast, abych neopustil svůj národ. Neboť můj národ není komunistický a za svoji svobodu musel bych neustále bojovat.

E.L.: Martinů je z velké čtyřky českých skladatelů nejmladší, Smetana nejstarší. Od něho dirigujete cyklus symfonických básní "Má vlast". Převážně patriotické dílo?

R.K.: "Má vlast" naplňuje krédo platné pro celý svět. Je víc než uměleckým ztvárněním československé historie. Je to manifestace, symbol boje za svobodu vůbec. My, Čechové, jsme za naši národní nezávislost, za naši svobodu bojovali tři sta let. Sto padesát let se nesmělo ve školách mluvit česky. Smetana mluvil líp německy než česky. Ale tímto mistrovsky komponovaným cyklem vytvořil apoteózu, oslavu víry ve svobodu, v etos svobody bojem o lidskou duši. "Má vlast" nám říká: Kdyby všichni lidé milovali svůj národ tak, jak vypovídá Smetanova díla o vztahu k Československu, neměli by nikdy potřebu dobývat a podmaňovat jiný národ. Respektovali by lásku jiných národů k jejich vlasti. Tato láska k vlasti je protikladem vně namířené agresivního nacionalismu. Síla lásky ke svobodě vlasti, jak je ve Smetanově díle vyjádřena, je chápána díky jeho genialitě v celém světě...

Přirozeně. Stejně jako se pozná německá, francouzská, ruská a italská hudba, pozná se ono české u Smetany, Dvořáka, Janáčka, Martinů. Je to symbióza českého ducha. Bohužel se stále jen mluvilo místo o Čechách o Böhmen a Mähren. Teprve až když vznikl po I. světové válce československý stát, zjistilo se, že existuje česká kultura a nikoliv "böhmische." V "Böhmen a Mähren" žili Čechové, Moravané, Němci a Židé, na Slovensku Slováci a Maďaři a ti měli svoji vlastní kulturu. Slovo "Böhmen" pochází z latinského Bohemia a je pojmem pro geografické území. Neexistuje žádný "böhmische" národ. Tato česká kultura nalezla v hudbě našich velkých skladatelů přirozený výraz. Současně v jejich důlech přesahuje specificky české do universa tím, že mají ony etické základy, které jsou všem lidem a národům společné: lásku ke svobodě a k lidské důstojnosti. To činí tato díla velikými a světově platnými.

E.L.: Vy jste, pane Kubelíku, jak jsme již řekli, opustil v roce 1948 po puči Československo. Vy jste ale nikdy v žádné jiné diktátorsky ovládané zemi nevystoupil. Kultura, hudba, demokracie, svoboda jsou pro vás neoddelitelné, umělecké bohatství a etické smýšlení nemůžete a nechcete oddělovat. Sám jste v jednom dřívějším rozhovoru definoval hudbu jako "poselství dobra". Ale velkou hudbu uznávali jak nacisté, tak i komunisté a uvedli ji ve vynikajících představeních. Beethoven, Mozart, Haydn, Čajkovskij, Musorgskij, Smetana, Dvořák aj. jsou dnes jako dřívě uváděni v Chile i v Československu, v Guatemale i v Sovětském svazu. Předpokládáme, že jiní dirigenti chápou hudbu také jako "poselství dobra", svobody, spravedlnosti, lidské důstojnosti. Je možné, že právě z tohoto důvodu zůstávají oni a velcí interpreti ve svých diktátorsky řízených zemích, aby dali toto poselství dál a nenechali svůj národ osamoceny?

R.K.: Nic bych žádnému z těch, kteří zůstali, nevyčítal. Mohou to být rodinné nebo jiné důvody pro které se neodcházejí. Ale: každý umělec, který je v odpovědné funkci - opera, symfonický orchestr atd. - bude vždy donucen kolaborovat a tedy činit něco nemorálního. Musí popírat sám sebe, svoje přesvědčení, svoje smýšlení. Musí režimu sloužit. Když dirigent, ředitel opery, abychom zůstali u hudby - ale u divadla a tvůrčího umění to není jiné - , když tedy na odpovědném místě stojí umělec musí přijímat hudebníky, protože jsou členy strany, když musí spolknout, že ho partajní funkcionáři přikfe odbyvají, když ví, že kritikové o něm píšou pochvalně, protože je členem strany, k tomu ještě přetvářka a pokrytectví, protože musí verbovat do partaje - a on to všechno akceptuje, potom zrazuje vlastní svědomí a poselství umění. V takové situaci by musel zemi opustit. Jinak se stává, jedno zda chce nebo ne, komplicem nespravedlivého režimu.

E.L.: Netoužíte někdy vrátit se do vaší země?

R.K.: Již jsem to řekl: nosím vlast v srdci. Kdybych se dnes vrátil, viděl bych bídu lidí, kteří jsou pronásledováni a sedí ve vězení - a přece bych jim nemohl pomoci, tomu mě naučil Feuchtwanger. A ti, kteří tam sedí na vedoucích místech v kultuře, to jsou oportunisté, těm bych, kdybych přišel domů, ani ruku nepodal. Češi, ale také opravdoví Rusové, Poláci, Maďaři by mnou opovrhovali, protože vědí, co znamená, že jsem v Československu nezůstal. V cizině se může k nivelizaci pojmů zaujmout nekompromisní stanovisko a dále zastupovat duši národa. Režim mi slíbil všechno, a on by slíbené dodržel (možná s výjimkou příležitostného "nět" z Moskvy), kdybych dirigoval a - mlčel. Koncertní sály by byly naplněné komunistickými funkcionáři, kteří by mi tleskali, zatímco národ musí stát frontu, aby dostal brambory, chléb, maso a nevinní lidé sedí z politických nebo jiných důvodů ve vězení. Národ by mnou opovrhl - a měl by na to právo. Známí, přátelé, dřívější moji kolegové podepsali prohlášení, v kterém souhlasí s odsouzením Václava Havla a dalších signatářů Charty 77 k vězenským trestům. Tak se podkopává morálka národa. To je skutečnost komunismu...

PŘEDPLATTE SI "2 PRAVODAJ", A Ž NEBUDEŠ REDAKCE "D" KRÁČT!

drobnosti ze Švýcarska

UPRCHLÍK BEZ OBČANSTVÍ, který pobírá důchod, se nesmí zdržovat delší dobu mimo švýcarsko, protože dostává důchod poštou každý měsíc a pošta nevyzvedne peníze po nějakém čase vrácí..., který bere sociální pomoc od obce, v níž bydlí, nesmí disponovat testamentárně majetkem, protože má na něj v některých obcích nárok obec, která majetek vydraží..., příbuzní uprchlíka, kteří na návštěvě onemocněli, leží v nemocnici na privátním oddělení, obecné oddělení je pouze pro občany a pro uprchlíky s azylem, na které kanton přispívá; za cizince musí celou taxu - intenzivní stanice v nemocnici činí cca 750 Fr. denně - zaplatit příbuzní, v šťastném případě s pomocí pojišťovny, u níž příbuzného pro dobu návštěvy pojistili. **TOJSNAD ANI GOETBELS NEVYMYSLEL...**

Rybář se chlubil před známým:

"Minulý týden jsem chytil dvoumetrového úhoře!"

"Já zase vytáhl na ulici rozsvícenou lucernu..."

"To jste snad přehnal, ne?"

"Zkrátke úhoře a já tu lucernu zhasnu..."

Pražský den R. Gorbáčovově

(tisk) Menšíka generálního tajemníka OV KSSS Rel. se Gorbáčovovi zavítala včera odpovídání se svým doprovodem do míst spjatých s pobytím V. I. Lenina v Praze. Zastavila se před budovou někdejšího Lidového domu, dnešního Muzea Vladimíra Iljiče Lenina, kde se konala v roce 1912 VI. (pražská) Všeobecná konference Sociální demokratické dělnické strany Růska, kterou V. I. Lenin osobně řídil. Krátkého pobytu v č. metropoli využila poté Relsa Gorbáčovová k malé procházce podvečerní Prahou v jejím rušném centru. Prohlídla si výrobky podniků Březňské, Karlovarské a Kruševské porcelán Bohemia-Moser v jejich prodejnách. Ocenila přítomnou atmosféru prostředí přel. zón, která vznikla v souvislosti s uvedením do provozu trasy B1 pražského metra - Slavby Československo-sovětské spolupráce. Na Jungmannově náměstí obklopl Relsu Gorbáčovovu Pražan, který ji spontánně, upřímně pozdravoval. Na jejích altsky rukou a po- zůráv ardečně odpovídala. **HUDBA HUDBA HUDBA...**

"Der starke Panzer rollt" für DDR-Vorschulkinder

BERLIN, 25. November (dpa). Die Erzieherinnen in der DDR müssen offenbar erhebliche Überzeugungsarbeit leisten, um Eltern den Sinn von Kriegsspielzeug im Kindergarten nahezubringen. Die Ostberliner "National-Zeitung" zitierte am Montag in einem Bericht die Dozentin an der Gothaer Fachschule für Kindergärtnerinnen, Ulrike Rommel: "Eine Bewährungsprobe bestanden die jungen Erzieherinnen, als mit den Eltern über den Sinn militärischen Spielzeugs im Kindergarten diskutiert wurde. Der geduldige und einfühlsame Dialog mündete im gemeinsamen Bemühen, den Kindern verständlich zu machen, worin die Aufgaben unserer Soldaten zum Schutz des Friedens bestehen."

In dem seit September geltenden neuen "Programm für die Bildungs- und Erziehungsarbeit im Kindergarten" in der DDR ist die Vermittlung eines positiven Bildes vom Militär und vom Soldaten verbindlich vorgeschrieben. So sollen schon Dreijährige "über Bilder und Erzählungen erfahren, daß die Soldaten der Nationalen Volksarmee stark, mutig, klug, geschickt und immer einsatzbereit sein müssen, viel Sport treiben und sich im Schießen üben". Für Vorschulkinder wird in der "Bildgestaltung" als ein geeignetes Thema genannt: "Der starke Panzer rollt über das Übungsgelände."

ZASE DOKLAD PRATO, ARY JE REDAKCE NEHÁVIDELA, DOBYTEK PRUŽACKES, JUINSKEJ!

V roce 2025 bude žít na světě 8 177 miliónů lidí. Vyplyvá z 2 nejnovější zprávy demografů OSN. Podle jejich odhadů bude např. počet obyvatel Maroka a Alžírsko 60 miliónů namísto dnešních dvaceti. V Keni bude žít 82,8 miliónu lidí, v Nigérii 338 miliónů, v Zairu 304 miliónů, v Bangladéši 219 a např. ve Francii pouze 58,5 miliónu. Největším městem světa se stane zřejmě Mexiko City, které už v roce 2000 dosáhne 26,3 miliónu obyvatel. Po něm bude následovat Sao Paulo, New York, Seul, Sanghaj a Rio de Janeiro, aglomerace Tokio-Jokohama, Kalkutta.

...a nejen Jezeří

DR
B
N
Y
6

Docela upřímně a popravdě řečeno, Velkolom Čs. armády, který hospodář v Severočeském hnědouhelném revíru, neměl „ustláno na růžích“ už od samého začátku — vlastně už od okamžiků, kdy tady u Komoňan hrábko první rypadlo poprvé do země. A s léty růstu a rozmachu těžby jako by pak starosti jen přibývaly... Ostatně, fakta jsou všeobecně známá: Od poloviny sedmdesátých let těžba uhlí v SHR prudce rostla, což bylo na jedné straně sice bezpodmínečně nutné (vzpomeňme na tehdejší naši i světovou energetickou situaci),

ovšem na druhé straně zase vážil post-
up nezbytné investiční výstavby, protože s tak rychlým tempem těžby se práce jen předem nemohlo počítat. Vznikla stále větší a větší rozpor mezi investičními potřebami revíru — a reálnými možnostmi investiční výstavby, jejíž zaostávání se pochopitelně stalo pro havíře vážnou brzdou. Ačkoliv potřeba měly i jiné těžební závody, obzvlášť složité situace se vytvořila zejména v Komoňanech: Jako největší překážka se tu postavila havířům do cesty dřínovská nádrž, blokující svou vodou zhruba asi osmdesát milionů tun uhlí; navíc začaly překážet i silnice první třídy mezi Mostem a Chomutovem, pak hlavní železniční trať, a k dovršení všeho ještě tzv. podkrusňohorský přivaděč, který sváděl vodu z hor do dřínovského jezera. A pak tu byla také „věčně stěhovavá“ řeka Bílina, která si už po léta němě říkala o to, aby jí lidé konečně vymezili aspoň trochu trvalější řečiště... Postup těžby byl nakonec tak závažný, že se Velkolom Čs. armády dostal k vodní nádrži Dřínov zhruba už o tři roky dříve, než původní plány předpokládaly... ale pak se zarazil. Bylo to sice sice ze všech stran; Velkolom ČSA se přitom ocitl v tak pevných kleštích, že jen s bídou mohl „přešlapovat na místě“. Zároveň se zpomalil i postup sousedního sesterského Velkolomu Jan Šverma.

Celé týdny mýjely jako v začarovaném kruhu. Pravda, řešení celého problému bylo známo — chtělo to „jen“ vybudovat tzv. evrénický koridor, mohutný val, na jehož tělese by se přesly jak železnice se silnicí, tak i (v prozatímním potrubí — zhruba na 10 až 15 let) řeka Bílina. Jenomže zároveň bylo jasné, že stavbu tak unikátního, skutečně ojedinělého díla, nelze nějak úspěšně — že tahle náročná stavba obřímých rozměrů chce zkrátka svůj čas, a ten se nedá ošidit. Přišly tedy týdny a měsíce netrpělivého čekání...

A přece ani tady nebyl všem starostem konec. Velkolom se sice pomalu, pomalinku začal zbavovat svých „okovů“ v podobě železnice, silnice, řeky i jezera, tak, jak stavba koridoru postupovala — ale co dál? Porubní fronta se metr po metru, čím dál tím víc přibližovala k masívu Krušných hor, dostala se až na samotné jejich úpatí. Právě tady se v podzemí ukrývá nejobtativnější část uhelné sloje. Jenže — kam až je možné si pro tohle bohatství sáhnout, aniž by to ohrozilo lidi, techniku i samotné hory...?

Jedno začalo být nad slunce jasnější: Ze v sázce už není jen uhlí...

MALÁ GEOLOGICKÁ EXKURZE

V ohnisku pozornosti je zejména ta část Krušných hor, která souvisí bez-

prostředně s územím, na němž „operuje“ Velkolom ČSA — tedy oblast Jezeří, Jezerky a Janského vrchu. A důvody jsou velice vážné.

Právě na těchto místech totiž došlo v pleistocénu (ve starší době čtvrtohorní — čili asi před jedním miliónem let) k ohromnému sesuvu horniny, když se z krušňohorského masívu odtrhlo na 20 až 30 miliónů kubíků krystalinika, a tato kamenná masa se zřítila dolů, kde přikryla dno „mladé“ hnědouhelné pánve... Na první pohled by se mohlo zdát, že sesuv, který se odehrál před takovou spoustou let, by v dnešní době už nikomu nemusel vadit — jenomže ono to tak docela prostě zase není. Posudme fakta...

Dávný sesuv způsobil, že tu dodnes zůstal velmi strmý svah, přičemž nejvyšší vrcholky zdejší části hor (Jezerka) ční do výšky 700 metrů. „Hladina“ uhelné pánve leží přibližně o 400 metrů níže, tj. na kótě 300 až 330 metrů nad mořem, a navazující sloj je hluboká asi 120 metrů; její mocnost se pak pohybuje okolo dvaceti metrů. Jestliže by tedy v těchto partiích pánve měla povrchová těžba uhlí pokračovat a postupovat dosavadním směrem, vznikly by pod úpatím hor umělé svahy, vysoké průměrně od 200 do 500 metrů, ale i vyšší — například, právě v oblasti Jezerky a zámečku Jezeří, který leží na jakémisi jejím předvrcholu. Tady se předpokládá, že celková výška svahu (od vrcholu Jezerky kolem Jezeří až na dno vytěženého lomu) dosáhne dokonce 800, ba až jednoho tisíce metrů...! Sice jen dočasně, ale přece jen na dobu několik let.

Ani vytvoření tak velmi strmého, kilometrového svahu, by však odborníkům nemuselo přidělovat nadbytečné vrásky na čele — kdyby zároveň nebyly ještě dva další zádrhale. Přímo pod zadní částí zámečku Jezeří, který je významnou kulturní památkou, je krušňohorský masív přerušován silnou zónou tektonických poruch, a druhá poruchová zóna „ústí“ jen kousek před Jezeřím. Zámeček tedy vlastně stojí na jakémisi klínovitém „ostrůvku klidu“, obklopeném zónami tektonických poruch a zlomů. A pak jsou tu ještě i jiné důsledky onoho zmíněného dávného sesuvu horniny. Zatímco průměrný sklon krystalinika (v konkrétním případě hlavně ruly, která tu vlastně vytváří masív hor) se v místě nad povrchem uhelné pánve pohybuje okolo 35 stupňů, a je tedy poměrně pozvolný, pak pod povrchem pánve prudce stoupá až na 60 stupňů. A o tento svažitý masív, rozbrázděný četnými tektonickými zlomy, se — i se svým nadložím a podložím — opírá uhelná sloj, „pohřbená“ navíc pod vrstvou balvanitě sutě... Takže — kam až je vůbec možné si pro tohle uhlí sáhnout, aby přitom byla ještě zaručena stoprocentní bezpečnost a stabilita zdejších přírodních i umělých vytvořených svahů?

PRŮZKUM, KTERÝ NEMÁ OBDOBY

Do doby, než budeme mít postavený dostatečný počet jaderných elektráren, se naše energetika bez zjevného hnědého uhlí prostě neobejde... Ale i kdybychom už dnes měli dostatek „jederek“ a nemuseli hněd-

uhlí „prohánět“ kotly klasických, tepelných elektráren, mělo by pro nás velkou cenu — jako bohatá chemická surovina. Zkrátka a dobře — uhlí zatím potřebujeme, a tak je i musíme těžit. Na druhé straně si ale nemůžeme dovolit dělat do krajiny takové zásahy, které by ani sebedeší čas nedokázal zahladit a zecelit. A samozřejmě, chceme také pro další generace uchovat kulturní dědictví našich předků.

Všechny tyto tři důležité požadavky proto stály u rozhodnutí provést v exponované oblasti Krušných hor takový inženýrsko-geologický, geotechnický a hydrogeologický průzkum, jaký dosud nikde na světě nemá obdoby: V zájmu národního hospodářství a těžby uhlí. V zájmu přírodního bohatství v podobě krušňohorských svahů s jedinečnou flórou i faunou. A konečně v zájmu kulturního odkazu minulosti, který tu představuje zámeček Jezeří s někdejší oborou, parkem a arboretum. Suma sumárum je to bohatství, jež se nedá vyčíslit ani tou nejzávažnější finanční částkou.

Všechny průzkumné práce byly svěřeny specialistům z podniku, který má v této odborné sféře největší zkušenosti — n. p. Stavební geologie. Je ovšem logické, že spolu s nimi se na průzkumech podílejí i pracovníci řady dalších špičkových odborných a vědeckotechnických pracovišť — např. z ústavů Čs. akademie věd, pražského ČVUT atd.

Přípravná průzkumná činnost začala vlastně už před patnácti lety v souvislosti s řešením vnitřní výsypky (pro ukládání nadložní hlusiny) z velkolomu ČSA a Jan Šverma; cílevědomě zaměřený průzkum pak trvá zhruba deset let. A výsledky?

Dr. Jan Marek, ing. Alexandr Rozsypal, CSc. a ing. Jiří Seyček jsou tři z předních specialistů v oboru stavební geologie, kteří se kolem úkolu „Stabilita svahů Krušných hor“ točí už pěkně dlouho. Dokonce tak dlouho, že už pomalu znají snad všechny velké balvany na svahu nad Velkolomem ČSA, i všechny vzácné stromy a keře v někdejších zámeckém parku s arboretum u Jezeří, ba dokonce i tajné skryše zdejších mufionů, kteří občas zvědavě a udiveně sledují ten mumraj kolem. A je docela symbolické, že si geologové za své přechodné sídlo zvolili místo, jež je rozhodlím jazyčkem na váze jejich pracovních úspěchů — zatím bezprizorný a opuštěný, avšak kdysi proslulý zámek Jezeří. Pár desítek metrů pod ním se už do země zakusují první buldozery...

Průzkumné práce, které dají konečnou odpověď na otázku, kam až haviří se svou technikou smějí bezpečně postoupit, si už vyžádaly spoustu lidského přemýšlení, úsilí, i dřiny a potu. Než geologové vyřknou svůj odborný závěr, je ještě zapotřebí dokončit poslední z plánovaných 59 tisíc běžných metrů strojních jádrových vrtů, 3300 metrů dělních děl, 4500 metrů kopaných sond a vyhodnotit všechny výsledky. Geologové už tu zmapovali území o rozloze 420 čtverečních kilometrů, provádějí a provádějí spousty zkoušek — preslo-metrické, smykové, ba i speciální vodní tlakové trhačí zkoušky pro ur-



Aby se tu člověk při troše štěstí mohl dáti potkávat s hbitými mufiony. A konečně i proto, aby se stále zelenal také poslední z památných dvacíti řeských hranitních dubů, někdejších strážců naší země, který pamatuje doby před čtrnácti sty lety a je ozdobou zámeckého parku...

Ano, zdejší uhlí moc potřebujeme; musíme je těžit i tak těžit budeme. Zhruba deset až patnáct miliónů tun tu však zůstane navzdůcky v zemi a vytvoří tak ochranný „plášť“, který se stane zárukou stability krušňohorských svahů. Tak, aby se zámek Jezeří mohl stát muzeem, které i příštím generacím připomenou ony ohromné přeměny, k nimž přeloželo celé podzemí naší země.

Člověk velikosti geostatických napětí v podzemí. Už do dnešní doby byl zpracován míroměrně rozsáhlý komplex laboratorních vzorků zemín, hornin i podzemních vod. Lidem přitom pomáhají mnohá unikátní přístroje — preslo-metrické, lise, extenzometry, televizní sona, náklonoměry atd., z nichž mnohé si geologové vyvinuli sami.



První zmínky o jezuitě pocházejí už z konce 13. století; se zdejšími nádhernými jsou spojeny například jména krále Jiřího z Poděbrad či české blasky Lubkovič. Dnešní oblasť tam začíná jen a pár desítek metrů níže



Tři magistrály vedou po ervnickém koridoru, který je skutečně unikátním dílem svého druhu: vodní, železniční i silniční

Z doby kamenné do atomového věku

Národní parlament státu Papua — Nová Guinea sídlí ve staré nemocnici v hlavním městě Port Moresby. Při vstupu do parlamentu se museli odvrátit všechny zbraně. Nalčení provi, že také luky a šípy. Mezi městskými poslanci v oblasích s krvavými se čas od času objeví nástroje s odlišnými vzhledy: je bos, oděný do domorodé sukna a ve vlasech má plášť pera. Některý člen parlamentu od nedávné ládky paměťky — sounal to-
bu štít a peří. Zanedlouho bývali často bezhlaví, duchovní k ostrým slovním potyčkám, došlo i k pistním laryngitidám.

Papua — Nová Guinea se rozkládá na rozloze 475 000 čtverečních kilometrů na východní části ostrova Nová Guinea — na hranici Západního Iránu (Indonésie) až po 160. stupeň východní délky. Patří k němu též řada přilehlých ostrovů, včetně severní části Salomonských ostrovů, jihovýchodní část ostrova Nová Guinea byla od roku 1844 protektorátem a od roku 1888 kolonií největší mocnosti té doby — Velké Británie. V roce 1908 byla kolonie, zvaná Papua, předána Austrálii. Severovýchodní část ostrova Nová Guinea byla v roce 1884 okupována Německem. V roce 1920 byla jako mandátní území sdružena Společností národů do správy Austrálie. V letech 1946—1975 byla porušovací územím Organizace spojených národů pod australskou správou. V roce 1949 spojila Austrálie Papuu a Novou Gineu v jediný administrativní celek, zvaný Teritorium Papua—Nová Guinea. Dne 1. prosince 1975 byla tomuto teritoriu udělena vnitřní samospráva. V polovině srpna 1975 země vyhlásila nezávislost.

Podle tradičních představ je Papua—Nová Guinea zemí kanibalů, lovců lebek a vláčetníků z doby kamenné. Ale tento mladý stát je současně demokratickou zemí. Zákonodárná moc přísluší parlamentu, výkonná moc vládě v čele s ministerským předsedou. Při volbách se vládní představitelé vydávají na dlouhou dobrodružnou cestu přes lesy a náhorní planiny, aby sebrali volební hlasů i v těch nejvzdálenějších vesnicích. Vzhledem k tomu, že většina území má hornatý charakter, je putování džunglí skutečně ne-
naslednou záležitostí.

Země, jak byla prakticky posledním obydleným územím na naší planetě, na kterém se vylodili evropští cestovatelé, a v níž mnozí lidé viděli kolo poprvé na

zemědělské kuroviny (čaj, kopru, tabák). Hlavní hospodářské pozice ovládá australský kapitál. Je zajímavé, že hospodářské situace země není tak špatná jako v většině rozvojových států.

Civilizace proniká do vzdálené džungle jen posvojná. V údolích, kde žijí lovci lebek a kam se lze dostat pouze letadlem, žije téměř polovina obyvatel odřeva. V pralesích žijí lidé neměnným způsobem. Vesnice tvoří kruhové chatiče, do „domu mužů“ je stále „vstup“ vstup zakázán. Tam muži pomáhají ojetem prodávající záležitosti celé komunity. Vůdcové vesnic se sebou mají obyčejně králové smrti války. Titul hlavního vůdce se nedědí, ale pravidelně přechází na toho, komu se podaří nahromadit nejvíce šam a vepří. Ženy, jak jsou ve kupování a prodávání jako velice dražocenné zboží, se starají o vepř, sbírají dřevo a pěstují sladké bremby. V poslední době náčelníci podněcují obyvatelstvo svých vesnic k pěstování kávy, která se prodává za dobré ceny a předstevuje pro mnohé osady hlavní zdroj prostředků. Vesnice spojuje systém práce a povinností jednotlivce vůči komunitě: každý z jejích členů se může spoléhnout na solidaritu celého kmene. Jeho příslušníci mu pomohou, když je nept. třeba dát dohromady peníze na nákup nevěsty a postarají se o něho v nemoci a ve stáří. Tento systém však neplatí pro ty, kteří vesnice opouštějí a vydávají se do měst.

Báloři se vytrvale snažili zamezit dřívějším činným krvavým válkám mezi jednotlivými kmeny. Je všeobecně známo, že tyto bitvy byly v posledních letech omezeny, ale dříve vymýřit se je nepodařilo. Ještě v roce 1983 ve válkách mezi kmeny zahynulo asi 200 lidí. Před časem se připojila další příčina smrti: dopravní nehody. „Báloři udělá dobře, když okamžitě smrti, jestliže někoho zraní,“ tvrdí kmenoví náčelníci. „Jinak se může stát, že bo vládníci kmene rozsekají na kusky...“

podvesku letadla, náhle vkročila do atomového věku. Samozřejmě, že to muselo vyvolat řadu nevěřitelných protikladů. Zatímco ve městech se mladí domorodci většinou rychle adaptovali a v evropských oděvech a džínách se seznamují s civilizací počítačů, několik desítek kilometrů odtud bojují polonazi válečníci s nepřítelstvy kmenů vyzbrojení luky a šípy. Telefonní a krátkovlnný systém, napájený sluneční energií, spojuje největší města země se „zbytkem světa“, v neproniknutelných tropických pralesích však zůstává zatím jediným prostředkem komunikace jako před staletími bubny. Na plážích Port Moresby brázdí vyznačení windsurfingu vlny na nejmodernějších surfech s hlínkou, ale domorodci šifíci na řece Šepik na severu země zatím ještě nikdy neviděli tak dopravní prostředek, než je. Ještě piroga, vydlabaná z kmene stromu.

V zemi žije náce kolem tří miliónů obyvatel velice pestrého etnického složení. Žijí tu tisíce kmenů, často v údolích zcela oddělených od světa. Na ostrově, jehož západní polovina patří k Indonésii, se hovoří asi 700 různými jazyky, což je zhruba čtvrtina všech známých jazyků na zeměkouli.

Papuánské jazyky souhrnně označují jazykové skupiny na Nové Guineji, ostrově Halmahere, Bismarckově souostroví a Salomonských ostrovech — jsou ráhce vesice zajímavé jejich genetické vztahy a příslušnost dosud nebyly vyjasněny, nepatří však do austronéských jazyků. Jejich počet někteří odborníci odhadují až na tisícovku. Dělí se na typologicky různorodé skupiny smotických (jmen transnovoguinejskou, západoapuánskou šepik, ramu, vepi-paiet, toaripi, jazyk ostrova Bougainville a řadu podskupin a izolovaných jazyků (anga, čimba, kame, no, kova). Alespoň osmáť jsou prozkoumány např. jazyk kate, bentuni, mon-
dugi, ono, gende, smet, kapauku, awa, telepet. Papuánské jazyky nemají písmo.

Papua Nová Guinea je zemědělská země. Hlavní produkty jsou kopra, kakao, káva, kaučuk, banány a čaj. Průmysl je jen slabě rozvinut. K velkým podnikům patří např. průmyslový komplex pro výrobu mědného koncentrátu na zmíněném ostrově Bougainville, kde hlavním „kpio-
nátům společnosti, již tento komplex vlastní, je papuánská společnost RSC Thar. Řada průmyslových závodů zpracovává

Poslouchal jsem rozhlasovou stanici Svobodná Evropa a tak jsem se dodatečně dozvěděl, že letošní knižní veletrh ve Frankfurtu byl prý kolosální přehlídkou výkvětu světových literatur, a že vlastně všechno bylo skvělé, zájem o Československo, samozřejmě nikoliv o oficiální, prý tak přesvědčivý, že i Ephraim Kishon zvolal cosi v tom smyslu, že nás měl vždycky rád. Posluchač v Československu, který o problémech Frankfurtského knižního veletrhu a o současné situaci na západním knižním trhu nemá ani ponětí, byl pořadem jistě zaujat, bohužel však nesprávně informován, ba, dokonce si myslím, i trochu ošálen iluzorím obrazem. O skutečných problémech knižního jarmarku a západního "knižního trhu", se nedozvěděl skoro nic.

Pro autory ztrácí Frankfurtský veletrh jakýkoliv význam; jestliže tam některý ze spisovatelů přijede, tak vlastně jen na mimý nátlak nakladatele, který v zastrčeném koutku své kdysi ryze nakladatelské duše ještě doufá, že umělcova přítomnost přikryje tu velkou mizérii dnešního západního knižního trhu.

O knize, která se na veletrhu prezentuje veřejnosti, je rozhodnuto dávno předtím, než jarmark vůbec začne. Úspěch nové knihy dnes totiž regulují pouze dva faktory: a) finanční prostředky, které je nakladatel ochoten "vrazit" do reklamy a za b) jméno autora. (Šťastné shody, že jméno zavedeného autora zaručuje i kvalitu díla jsou spíše náhodné.)

Byl jsem na veletrhu přítomen diskusi nakladatelů dětských knih s knihkupci. Přítomní se shodli v názoru, že kniha je dnes konzumní zboží, které na trhu podléhá stejným zákonům jako třeba prací prostředky, kosmetika, novinky elektronického nebo technického průmyslu. Nakladatelé, to byl požadavek knihkupců, se budou muset při vydávání dětských knih přeorientovat: musí produkovat to, co trh požaduje. Na evropský a na americký trh se tlačí japonští vydavatelé dětských knih, kteří nový "trend" už pochopili a produkují knihy s jednoduchými - rozuměj hloupými - texty, ale s vynikajícími ilustracemi. Po dvouhodinové diskusi jsem dospěl k názoru, že třeba Karafiátovi "Broučci" by dnes na západním trhu neměli šanci. Nakladatelé se s knihkupci také shodli, že mezi dětmi dnes sice ubývá analfabetů, ale přibývá blbečků, jejichž rodiče jsou ochotni vydat ročně za dětské knihy průměrně 78,- DM. V diskusi šlo vlastně jen o to, jak tuto částku statisticky zjištěného ročního výdaje za dětskou knihu zvýšit a kdo z ní "na trhu" urve největší podíl.

V beletrii pro dospělé to nevypadá lépe. Poněkud náročnější román spisovatele "bez jména" dosáhne v Německé spolkové republice (přesněji řečeno v německé jazykové oblasti) průměrného nákladu 2.300 pročtených výtisků. O lyrice raději pomlčím; dosáhne-li sbírka zavedeného básníka nákladu 1.000 prodaných kusů, mluví nakladatel už o úspěchu... Ekonomicky jsou tyto knihy pro nakladatele vlastně finanční katastrofou, pro knihkupce jen zátěží, která zabírá ve skladech a v regálech místo.

Náročná literatura se i ve velkých nakladatelstvích dělá vlastně jen proto, že poopravuje pošramocené literární profily. A jak to na letošním veletrhu bylo s českou literaturou? Na otázku lze odpovědět jedním slovem: špatně.

Seifertova kouzelná kniha "Všechny krásy světa", jejíž první díl vyšel letos v létě v mnichovském nakladatelství Knaus, zůstala (pokud jde o knihkupecký a čtenářský zájem) skoro bez povšimnutí. Překlady Mistrova díla, které tady vyšly krátce po té, co dostal Nobelovu cenu, nebylo na veletrhu vidět. Malý rakouský nakla-

datel se pokusil prosazovat vydání Seifertovy sbírky (myslím, že to byla "Na vlnách TSF") v původní grafické úpravě; jeho šance protlačit Seiferta na trh jsou minimální. Tomáš Kosta, ředitel západoněmeckého odborářského Bund-Verlagu, vydal překrásnou obrazovou publikaci slovenského mima v exilu Milana Sládka. (Ostatně: Kostovu dlouholetou snahu vydávat české knihy by už konečně měl někdo ocenit...). Možná, že kdesi vyšlo ještě cosi jiného; jestliže jsem nějakou původní českou knihu nebo publikaci na veletrhu přehlédl, tak jistě jen proto, že ji nakladatelé buď nevystavovali nebo uložili kdesi do zastrčeného koutku stánku.

Česká a slovenská doma zakázaná nebo v exilu vydaná literatura měla na veletrhu opět stánek s nápisem: Dissidentenliteratur aus der CSSR. K pojmu "Dissidentenliteratur" můj komentář podepřený více než desetiletou zkušeností z velkého německého nakladatelství a ze styku s nespočty knihkupci a německými čtenáři: Titul, který se na trh uvádí jako "Dissidentenliteratur", je dnes v německy mluvících oblastech diskvalifikován do roviny politicky zabarveného pamfletu, je tedy neprodejný. Od poloviny sedmdesátých let nemají západoněmecká nakladatelství, knihkupci a čtenáři zájem o tzv. "Dissidentenliteratur". Je to asi tím, že zdejší čtenář utrápený vlastními problémy chce číst knihy, které by aspoň zčásti odpovídaly na jeho bolesti a trápení. Ale ani počátek sedmdesátých let, kdy se do němčiny z tzv. "Dissidentenliteratur" překládalo skoro všechno, nebyl nijak zvlášť růžový. Romány z pražského,

varšavského nebo z moskevského literárního polopodzemí dosahovaly průměrných nákladů asi 2.500 až 3.000 prodaných výtisků; navíc pak - protože západoněmeckí nakladatelé vydávali nekriticky kdesi disidentská literatura čtenáře často tuze zklamala. Nerad to píšu, ale je to prostý fakt: Používat dnes ještě "Dissidentenliteratur" jako reklamní slogan, je velkou chybou, ba dokonce zátěží, která škodí především našim přátelům-spisovatelům doma. Nikdo mi nevymluví fakt, že Václav Havel, Ludvík Vaculík, Ivan Klíma, Alexandr Kliment, Eva Kantůrková, Jan Trefulka, Dominik Tatarka a další jsou pořád ještě většími spisovateli než disidenty. Jestliže je na Západě budeme neustále zatlačovat do "disidentského rohu", neposloužíme jim ani české a slovenské literatuře. Disidentství není v literatuře žádnou estetickou kategorií. Dnes už působí pojmy "disident, disidentská literatura" na západoněmeckém trhu kontraproduktivně.

O Československé oficiální expozici se poslouchá RSE dozvěděl, že tam vládla opět cenzurovaná nuda. A to není pravda. Mám možnost číst skoro všechny novinky, které v Československu oficiálně vycházejí a mohu říci: Mladí čeští a slovenští autoři, kteří do oficiálně připuštěné literatury vstoupili nezatiženi traumatem roku 1968, píší a publikují dnes pozoruhodné knihy.

Pozoruhodnost této mladé české a slovenské literatury lze charakterizovat takto:

a) Mezi mladými autory se nevyskytuje ani jeden, který by byl ochoten posloužit straně, vládě a totalitní ideologii důlem výrazně znormalizovaným nebo dokonce chvalo zpěvem. Dnes mladá generace v Československu chce sice publikovat, ale zároveň se nehodlá (příliš) a dobrovolně kompromitovat. Pravda, v jejich knihách - v románech i v básních - objeví pozorný čtenář odstavce, které autor napsal, jen aby uchlácholil cenzuru nebo preventivně vyjukaného redaktora nakladatelství.

b) Jestliže se současná česká a slovenská literatura kompromituje, pak skoro výlučně v dílech starší, straně oddané generace

jeho sourozenci zůstávají v Quebecu

o něj velký zájem Toronto Maple Leafs, kde hraje nyní už čtvrtou sezonu.

Střední útočník Toronto Peter Ihmačák hrál v Československu naposledy za pražskou Spartu, se mistrovství světa r. 1982 ve Finsku se však domů nevrátil. Vycestoval ihned do Ameriky a od podzimu téhož roku patří stále k velkým oporám Toronto Maple Leafs. Jak on - tak i Miroslav Fryčer - byli v minulé sezoně v celé řadě zápasů vyhlášeni za nejlepší hráče. - Třetím bývalým čs. hokejovým reprezentantem, který hraje v Torontu, je bratislavský Marian Šťastný. Ihned po příchodu z Quebecu zařadil ho trenér mužstva Toronto Maple Leafs do jednoho útoku k Fryčerovi a Ihmačákovi, takže toto naše emigrantské trio má být parádní formaci Toronta.

Pouze, Frant. Čemík at.), exulantské hokejové řady v NHL byly rozšířeny. Pohled na soupisky kanadsko-americké profesionální hokejové ligy nám říká, že v soutěži hraje devět našich prvotřídních hvězd.

Nejvíce - a to tři - oblékají dres mužstva Toronto Maple Leafs. Jsou to dva ostrější matadoři tohoto klubu: Miroslav Fryčer a Peter Ihmačák, a nováček v týmu Marian Šťastný, který sem na počátku letošní sezony přišel z mužstva Quebec Nordiques. Výchvní tři hráli za čs. národní mužstvo. Zbýlí Miroslav Fryčer (bývalý hráč TJ Vítkovice) reprezentoval naposledy Československo na mistrovství světa r. 1981 v Goteborgu. V létě téhož roku zůstal při zájezdu do Švýcarska se svými rodiči v zahraničí a od podzimu 1981 je už hráčem NHL. Jednu sezonu působil v Quebecu, pak mělo

NAŠE EXULANTSKE HVĚZDY NHL

Podzim v Kanadě a v USA už pomalu rozprostírá svůj chlad a tak ani nepřekvapí, že se už nejslavnější světová hokejová soutěž klubových celků NHL rozešla na plné obrátky. A stejně jako v sezoně předcházející i tentokrát k hvězdám kanadsko-americké profesionální hokejové ligy patří reprezentanti čs. hokejové školy, která má svou slavnou tradici. Zatímco však Československý hokejový svaz odvolal z Kanady několik svých přestávajících, zasloužilých hráčů, kteří zakončují svou hokejovou dráhu v NSR (Jaroslav

Bratři Mariana Šťastného, Peter a Anton, střílejí nadále góly za svůj dosavadní klub Quebec Nordiques, ve kterém jsou "pány hokejisty". Už hned ve 2. kole letošní sezony se střetl tým Toronto Maple Leafs s Quebecem a tak Peter s Antonem hráli proti svému bratru Marianovi. Nebylo to však poprvé, už doma - když Marian musel na vojnu a hrál za jihlavskou Duklu, nastoupil proti němu v barvách bratislavského Slovanu. Třeba říci, že nejlepší hráčem z nich je stále Peter, který je považován za jednoho z "nejkvalitnějších" hokejistů NHL.

UKRADEVO ZE "ZPRÁVODATE" ...

"Nejčerstvějším" našim hokejistou v NHL je bývalý čs. reprezentant Petr Klíma, který teprve v srpnu letošního roku "odskočil" hlídačům čs. reprezentace v bavorském Rosenheimu a hraje za Detroit Red Wings. Ve své premiéře kanadsko-americké profesionální ligy se uvedl znamenitě, když v zápase Detroitu s mužstvem Minnesota North Stars patřil k nejlepším hráčům na ledě a jedním golem a dvěma asistencemi se zasloužil o remízu 6:6. Jeho výkon komentoval generální manažer Detroitu Jimmy Develiano slovy: "Petr Klíma bude naší velkou posilou. To už vidím nyní. Jsem rád, že jsme tohoto nejlepšího čs. levého křídla útočníka získali."

triumf "Čablů"

O největší překvapení v úvodních zápasech kanadsko-americké profesionální ligy NHL se postaralo mužstvo New Jersey Devils, které na domácím kluzišti porazilo posledního finalistu Stanleyova poháru mužstvo Philadelphia Flyers 6:5. A nemalou zásluhu na tom má - nejen svým jedním golem, ale i hrou - bývalý čs. juniorský reprezentant Jan Ludwig z Liberce. Ten žije v emigraci od r. 1981, kdy po útěku přes Jugoslávii (se svou snoubenkou, nyní už manželkou a matkou syna) hrál jednu sezonu za poloprofesionální Kamloops Oilers, od sezóny 1982/83 obléká však už dres mužstva NHL New Jersey Devils.

hvězda Montrealu

K nejspolehlivějším hráčům slavného Montrealu Canadiens patří bezpochyby bývalý litvinovský obránce Petr Svoboda, který ještě v dubnu minulého roku hrál za čs. juniorské národní mužstvo na mistrovství Evropy v Bavorsku. Po skončení šampionátu se však už do vlasti nevrátil a od podzimu 1984 začal hrát za tento tradiční kanadský klub. V minulé sezóně byl několikrát vyhlášen za nejlepšího obránce týmu Montreal Canadiens a že i letos bude patřit k velkým oporám, naznačil už v prvních dvou mistrovských zápasech NHL.

Nejútočnější obránce NHL

Tímto přívlastkem pojmenovali sportovní novináři v Kanadě už mnohokrát syna posrpných čs. exulantů usazených v Kanadě Ricka Lanze, který už po několik sezon vytváří spolu s Pragospportovcem Jiřím Bublou z Litvínova spolehlivou obrannou dvojici mužstva Vancouver Canucks. Rick Lanz, který mluví velmi dobře česky, reprezentoval Kanadu na mistrovství světa r. 1983 v NSR.

L. Bukač trenérem v Rakousku

Bývalý trenér čs. hokejového národního mužstva dr. Luděk Bukač se stane od 1. prosince trenérem rakouského reprezentačního olympijského mužstva. Dosavadní trenér rakouského "A" týmu Švýcar Ruedi Killias bude však připravovat rakouské hokejisty ještě na světové mistrovství "B" skupiny r. 1986 v holandském Eindhoven a pak jeho práce s rakouskými hokejisty končí. Rakusané by chtěli toto mistrovství světa "Běčka" vyhrát a kvalifikovat se mezi týmy A skupiny, které budou mít rok na to - 1987 - světový šampionát ve Vídni. Luděk Bukač měl jít původně do Kanady, zdá se však, že jeho plán s definitivní platností padl. Není však známo, zda ze strany Kanadanů či Pragospportu, který zřejmě zastavil - nebo omezil - i přísun nových (starších) čs. hokejistů do NHL. S Rakusany má sice Bukač smlouvu pouze do 31. března 1986, ale nic nebude zřejmě stát jejímu prodloužení v cestě. Funkcio-

náři Rakouské hokejové svazu by zřejmě chtěli, aby dr. Bukač vedl rakouský reprezentační tým do zimních olympijských her r. 1988 v Calgary.

Jozef Samek trenérem ve Španělsku

Z Madridu se dovídáme, že bývalý čs. reprezentant ve skocích na lyžích Jozef Samek se stane trenérem španělského národního skokanského družstva. V této funkci vystřídá dosavadního trenéra Španělů Rakušana Willyho Purtia, který už od 1. listopadu připravuje kanadské lyžařské skokany na olympijské hry r. 1988 v Calgary. Jozef Samek, kterému je 27 let, uprchl na sklonku

léta 1982 se svou manželkou přes Jugoslávii na Západ a stal se ihned členem západoněmeckého lyžařského klubu "Ski-Club Willingen", kde se staral i o mladé naděje západoněmeckého lyžařského skokanského sportu. Mezitím už dostal i německé občanství (bydlel až dosud ve Willingen) a startoval co by aktivní lyžařský skokan v dresu NSR v celé řadě mezinárodních soutěží. Do formy, v jaké byl ještě jako čs. reprezentant, se však Jozef Samek až dosud nedostal.

Největším odběratelem je SSSR

Ča. nákladní automobily se vyvážejí do 40 zemí světa. Největším odběratelem je Sovětský svaz, který kupuje Tatry, Avie, samojednáka Liaz i kompletované soupravy s chladírenským nářadím. Na nákladní vozidla jezdí v SSSR zejména z severním polárním kruhem i na jihu u Kaspického moře. Pro oblasti s extrémními teplotami se vyrábějí ve speciálních úpravách, například, která umožňuje jejich provoz i na ročních podminekách až při mínus 56 stupních Celсія.

Obuly v exportu do SSSR pro sedmou pětilátku byly připraveny 30. září letošního roku. K tomuto dni podnik začal nikubho obchodu Motokov sovětským partnérům dodal více než 42 tisíc vozidel

Stop dravému plži

(ud): V mělčinách Černého moře se před čtvrt stoletím usadil dravý plž Rapana Bezoar, který pochází z japonského moře. Pro mořské živočichy představuje značné nebezpečí, protože mu nevádí ani voda znečištěná odpady, namlá... ani... žádného jiného nepřitele. Larvy se žijí planktonem, dospělá rapana hlavně ústřicemi a slávkami jedlými (Mytilus edulis). Počty slávek jedlé se díky vysoké žravosti rapan značně zmenšily, ačkoliv tento živočišný druh má velký význam pro čistotu moře. Slávka je vlastně čistícího mořské vody, protože ji plí požírá planktonu filtruje a zbavuje pesticidů a patogenních bakterií. Jiz před časem se přistoupilo k marnému sběru dravých rapan, nepomohlo ani vybití jejich jiker. Zdá se však, že bulharští vědci přece jen řešení našli. U pobřeží korví na plovcích bojích jakási sběrače, kde slávky mohou v bezpečí dorůstat, chráněny tak před dravým plžem.

Misto Rembrandta jen jeho žák

ZÁPADNÍ BERLÍN: Tak dlouho se západoněmecká galerie výborných umění přisílala světovým obrazem od Rembrandta a vabila na něj tisíce turistů, až se zjistilo, že autorem není slavný holandský malíř, ale někdo z jeho školy. Kdo, to se už asi nikdy nikdo neřekne.

NEJVĚTŠÍ CILLOUBA západoněmecké obrazárny ze 17. století namalováná se stala předmětem výzkumu a některých odborníků pochýbnosti již delší dobu. Ty se nyní potvrdily. Znalec Rembrandtových obrazů Jan Koth alepsal galerii "aktidni", že nejde o kopii ani padělek.

PODLE ARCHEOLOGŮ barev a plněna pomocí penicilových a neutronových paprsků pochází obraz skutečně z poloviny 17. století. Výsledky podrobné studie mají být známy až v příštím roce.

OLEJOMALBA se dostala do Námecku v roce 1897, kdy ji pro královskou sbírku zakoupil Wilhelm von Bode. O její dřívější historii se však nic neví.

Záludné sopky

(sm): Katastrofa v okolí kolumbijské sopky Nevado del Ruiz v minulém týdnu znovu ukázala záludnost sopky, která se často mohou po dlouhá léta i desetiletí chovat jako vyhaslé - až najednou zčistajasna zaútočí. Největší historicky doloženou sopčnou zkázou bylo zničenií Catinie při výbuchu Etny v roce 1669, které si vyžádalo na sto tisíc obětí, pověstný je i výbuch sopky Krakatoa na jávě roku 1883, kdy zahynulo kolem 36 tisíc osob. V případě kolumbijského vulkánu, jak známo, způsobila katastrofu roztály ledovců a sněh se stěny hory. Obdobné povodně jsou známy například z Islandu. V r. 1947 rozpustil výbuch sopky Hekla asi tři milióny m³ vody z místního ledovce a zaplavil okolí. Značné škody s obětmi na životech způsobila v šedesátých letech i další islandská sopka Katla, která v mžiku rozpustila obrovský ledovec a způsobila záplavy.

Sesuv výskyky

(štk): Na východních svazích vnější výskyky povrchového lomu Merkur koncentrováno podnikla Doly Násup v Tašimick se dalo do pohybu velké množství nasypnaného materiálu v dále asi dvou kilometrů jeho pohyb vyvolal změny v podložce výskyky. Pro eliminaci všech negativních vlivů, které by pozvolné sesouvání navaženého uhelehu nadložní mohlo vyvolat, byla uslavena odborná komise. Na místo sesuvu byly soustředěny těžké mechanismy, které odstranily sesuvnou hlininu ze směru odtažebních uhelehu linek dálkové pásové dopravy a elektrického vedení pro povrchový lom. Zároveň se realizují opatření zaměřená na zajištění plynné těžby uhlí i skrytky zemín v této části Severočeského hnědohlelného revíru.

Ročně se povrch zeměkoule otláká skoro o miliónkrát. Pouze ve dvou stěch případech jde o zosmětění znamenající menší nebo větší zkázku, která si vyžaduje dvacet až třicet tisíc lidských životů. Zemětřesení se nejčastěji a těžka zasko-nitě vyskytuje zvláště v těch pásmech, kde se obrovitá kontinentální ramsck kry dotýkají, tlou, pohybují, klesají či zvedají.

Papírová reklama

Polemiku vyvolává v Řezích horv reklamní kampaň italské automobilky Alfa Romeo, která předvádí pentkové makety svého nového modelu Alfa 75 z živých Ptáčků. V pětilátkové výsčce nad "ukázkovým" bulvárem vyhlíží na šest místech nezaměstnaný "Mercc", placený 40 franky za hodinu, z okénka a zdraví inflektci "kalagy". Nesmí spát ani číst, musí být vidět. Zajiště na "nejvražděnější dálnici" Francie neprosíprvá žádoucího soustředění automobilistů

Výsledky mnohaletého bádání na téma "Vliv lásky na činnosť srdce" uveřejnil vědecký odborný časopis British medical Journal. Lkáři potvrdili odbornému vyšetření přes pět tisíc lidí oběho pobívali s ržávejí věkové skupině a zázery abrujícího článeku se říká, že vady a vdoval mvalji srdce zdravější, než manželé stínalé věkové skupiny.

↑
HEČ PASTY VÁŽÍ
ZEMĚ V TOM
PODLEVA?

Die Realität hat mit Romantik nichts zu tun

Fazit einer fünfjährigen Korrespondententätigkeit in Moskau / Von Peter Seidlitz

Der Autor war fünf Jahre lang unser Korrespondent in der Sowjetunion. Im folgenden Artikel zieht er eine Bilanz seiner Erfahrungen. (D. Red.)

Rußland wühlt Emotionen auf. Das Land im Osten läßt niemanden unberührt. Kommunistische Ideologie ist längst keine Herausforderung mehr. Schon gar nicht für westliche Intellektuelle, die sehr schnell gemerkt haben, wie der Bürokratismus sowjetischen Zugschnitts Freiheiten erstickt.

Ich habe aber manchen Westeuropäer getroffen, der sein Herz in Rußland verloren hat. Der sich fangen ließ von der russischen Seele: Der Seele des Landes mit seiner flachen Weite, die einer urwüchsigen, bäuerlichen Landschaft, die unverdorben erscheint, und der Seele der Menschen, die selbst bei den Funktionären der KPdSU noch zu spüren ist: Menschen einer Großzügigkeit und einer Wärme, die gerade in diesem System zu finden, einen selber aufheizt.

Wie Bilder aus einem farbigen Traum passieren denn auch die guten Erinnerungen aus Moskau: Die sich mit Köstlichkeiten biegenden Tische von Freunden in russischen Küchen, aber auch sonstwo im Lande, obwohl die Regale der Geschäfte leer sind. Die Tage, in denen man den Rucksack aufgeschnallt und die Holzski unter den groben russischen Schuhen durch die verschneiten Birkenwälder gezogen ist. Der Frost, der beißt, und den Wodka schmecken läßt. Die Abende im Moskauer Konservatorium, wo Pjotr Tschaikowski lehrte, betört von den besten Orchestern und Musikern des Landes, oder bezaubert von Serge Prokofiew bei einem Ballett im Bolschoi, wo wir stets einen Logenplatz bekamen, und wo der Geruch vergangener Epochen noch im Saal hängt wie Weihrauch in den orthodoxen Kirchen.

Die Sommertage an den russischen Seen, die der Mark Brandenburg nördlich Berlins gleichen, und die eine Idylle ländlicher Einfachheit vorgaukeln, von der gerade diejenigen überrascht und eingenommen werden, die aus dem Westen kommen.

Die Realität hat mit dieser Romantik nichts zu tun: Ein totalitärer Staat, der von der Kinderkrippe an die Menschen mit Beschlag belegt. Der ihren Lebensweg normt, vom Pionierlager bis zur Aufnahme in die Partei, ohne deren Zustimmung keine Karriere möglich

ist. Ein Staat, der vorschreibt, wer wo wie leben darf, auf den Quadratmeter genau. Der bestimmt, was im Kino gezeigt wird, auf der Theaterbühne produziert, was in Büchern und Zeitungen geschrieben werden darf, welche Bilder gemalt werden dürfen und welche Musik komponiert und wo gespielt werden soll.

Ein Staat, der alle großzügig zu honorieren weiß, die mitmachen, und alle straft, im mildesten Falle mit Verachtung, im schlimmsten mit Lager, die sich querlegen. Ein Staat, wo man, wenn es einem nicht paßt, nicht schnell mal den Job oder die Stadt wechseln kann, aus dem man nicht entkommen kann, denn die Grenzen sind hermetisch geschlossen. Und dies seit Generationen und für die kommenden Generationen.

Ich werde die langen Schlangen nicht vergessen — nicht die vor den Geschäften, wenn es mal Schuhe aus Österreich oder Bettwäsche aus Ungarn gibt, sondern die schweigende Menschenkette vor dem Lenin-Mausoleum, die sich hinunterwindet vom Roten Platz bis zu den Alexandergärten an der Kremllmauer. Tausende warten dort jeden Tag stundenlang in der Hitze des Sommers, bei Matsch und Regen im Herbst, bei beißender Kälte im Januar und Februar, um einen Blick auf Iljitsch Lenin zu werfen, der dort aufgebahrt im schwarzen Anzug liegt und dem man im Lande in Zehntausenden von Denkmälern, Reliefs und Bildern begegnet — in jedem Büro, in jeder Fabrik, in jedem Stadtviertel des Riesenlandes.

Die Pilgerfahrt zu diesem Mann, der den Atheismus predigte und das geduldige Schlangengestehen bei dieser Prozedur hat mir mehr als alles andere die endlose Geduldigkeit, die Gläubigkeit in die neue Religion und den Langmut dieses Volkes gezeigt.

Michail Gorbatschow, der neue Generalsekretär der KPdSU, hat unter diesen Menschen neue Hoffnungen gesät. Das Land, kommt man aus Moskau heraus, das sich trotz gigantischer Erfolge in der Rüstungs-, Weltraum- und Schwerindustrie wie ein verkommenes, schlampig geführtes Entwicklungsland präsentiert und wie ein Gigolo die eigene Familie und die Gesellschaft über den wahren Zustand der eigenen Angelegenheiten täuscht, dieses Land sehnt sich nach Ruhe, die die kommunistische

Ideologie allerdings nicht geben kann. Denn alles ist gegenwärtig im Fluß.

In marxistischer Deutung ist jetzt ein Zwischenstadium erreicht, der wahre Kommunismus kommt erst noch und die „objektiven“ Umstände werden auch zu Veränderungen in der maroden kapitalistischen Welt hin zum Sozialismus führen, früher oder später, das sei unweigerlich, sagt die kommunistische Propaganda jeden Tag in Wort und Schrift in Moskau aber niemand scheint es zu lesen.

Eine Abkehr von kommunistischer Ideologie wie sie China gegenwärtig vollführt, ohne bislang auf die Parolen zu verzichten, ist den Sowjets nicht möglich. Sie werden deshalb das System nicht reformieren, allenfalls zu renovieren versuchen. „Mäßigung“ oder gar „liberales“ Verhalten von den Sowjets zu erwarten, wäre vergeblich. Allenfalls Stiländerungen sind unter Gorbatschow zu sehen, der ein Prototyp des Systems ist und eine einwandfreie Funktionärskarriere hinter sich gebracht hat, dessen gepflegte Manieren aber nicht von den Inhalten seiner Politik ablenken sollten, die auch in neuer Verpackung die gleiche geblieben ist. Sowjetische Politik muß so illusions- und emotionslos gesehen werden wie Kommunisten den Westen betrachten.

■ Na letošní kontraktací výstavě Pragoexpo, která se opět konala v Plzni, bylo mezi 12 000 exponáty 440 novinářů. Ze zahraničí přijelo kolem 500 obchodních partnerů našeho PZO Pragoexpo, z čehož bylo 400 z nesocialistických států. Plánovaný prodej byl dokonce překročen. Zájem byl o kolekci standů z Technolenu Lomnice, zvláště o stavebníkové typy, dále o speciální typy z Vysoké Teplice, které jsou lehké než dřevo. Úspěšné byly i výrobky kožené galanterie, sportovní míče, kabely a sportovní potřeby jako hokejové komplety, běžecké lyže a turistické tlumoky. Trvalý zájem je i o obrazové rámy.

Der Winter steht vor der Tür — und mit ihm die leidigen Erkältungen. Immer mehr in Mode: Wenn's einen nur leicht erwischt hat, nicht gleich zu Medikamenten greifen. Leichten Erkältungen kann man oft auch mit altbewährten Hausmitteln zu Leibe rücken.

Beispiel: Halswickel à la Kneipp. Diese Behandlungsmethode kann man leicht auch zu Hause durchführen. Dabei aber beachten:

● Ein Wickel besteht aus drei Tüchern — einem nassen Leinenwickel, einem Zwischenstück aus poröser, atmungsaktiver Baumwolle und einem Wolltuch, das die überschüssige Feuchtigkeit aufnimmt, weiterleitet und wärmt.

● Bei normalen Entzündungen den Wickel kalt anlegen. Nach Erwärmung wieder abnehmen. Nach einer Pause von 10 bis 20 Minuten kann das gleiche bis zu dreimal wiederholt werden.

● Liegt allerdings ein chronischer Entzündungsprozess vor, hilft ein sogenannter

Tragický úděl M. Jiránka

(přel.) Boho po smrti Antonína Slavíčka v roce 1910 stráž české estyvné umění další velkou nadějí. Mladý Jiránka, jeho představa smrti je sama o sobě tragická, ale ani jeho život nebyl žádnou přeháňkou. Dnes už víme, že Jiránka vedle Slavíčka a Pražského patří k největším osobnostem našeho malířství na přelomu století. Ale jeho osoba, což je dost typické, to nebylo. Právě ho dokonce vůbec nepovažovali za malíře. Při pohledu na devadesát Jiránkových obrazů, vystavených právě v Jihočeském muzeu, se nám narázím, že Jiránka se svého života prodal něco přes deset. Už z pražské Akademie musel jistě odejít za ostrou kritiku, kterou uveřejnil o Brožíkově. I další cesty za poznáním musel přerušit, když mu náhle se pobytu v Paříži umírá otec. Teprve po delších komplikacích, kdy sešně jeho sestra, historik Věra Kratochvílová, se Jiránka mohl rovnat umělcem. Ale ani potom není všechno v pořádku. Jemný a kultivovaný Jiránka, přitah k Jiránka, ale sám jeho přeháňka sám z toho, že chvilky sebedůvěry a prudkých rozmachů se přetváří v útěk a upadá do letargie. Mladý se první přitah k Jiránka, ale si při malování vášně pomalé oko. Umírá z listopadu 1911; dne 18. listopadu by mu bylo šestatřicet. Tedy krátký život, málo děl. A přesto velké dílo, které obrazně sejmene pronikavé studie o předpokladech českého moderního umění. Jeho umělecká hospodárnost silně zapůsobila na další výtvarnou generaci.

A Ve speciálně vybudované skříni v osobním automobilu ukryt v červnu při příjezdu z Rakouska do ČSSR na hranicích přechodu Petrážka 37letý cíl státní příslušník digitální hodinky, baterie, přívěsky a řetízky ze žlutého kovu. Byl zadržen pro trestný čin porušení předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou. celková hodnota zabaveného zboží byla odhadnuta na 2 890 000 korun.

»Důl« na drahé kovy

(čtk): Atraktivními „doly“ na drahé kovy se v poslední době stávají podniky Štěrbých srovnání, odkud se z tzv. amortizačního odpadu vrací našemu národnímu hospodářství cenné hodnoty. Není to v některých případech zanedbatelné množství — tak třeba z použitých ustavů se ročně získává kolem devatenáct tun stříbra, což je zhruba tolik, kolik se těžilo ze stříbrných dolů v Kutné Hoře v době jejich největší slávy. V odpadu se ale najde i zlato (ročně zhruba 17 kilogramů), osm kilogramů platiny, přes kilogram rhodia a stejné množství paladia a ještě asi 200 gramů iridia. Obsaženy jsou např. v pouzdrech na hodinky, v dekoru porcelánových výrobků, ale hlavně v přístrojové technice, v jističích, pojistkách a v samočinných počítacích.

A G PRÍJDE NA MILION...

Prodejna Dior otvírá dveře

(Přel.) Obchodní průmyslovým sborkám otvírá dnes v Pařížské ulici v Praze značkovou prodejnu parfümerie a kosmetických přípravků francouzské firmy Christian Dior. Představitel OFI a firmy Dior při této příležitosti informovali v Praze novináře o výsledcích vzájemné spolupráce. Uvedli, že obchodní styky trvají již 20 let. Jejich předmětem byly zpočátku především dodávky francouzské kosmetiky na náš trh. Před osmi lety byla v Astridu Praha zahájena licenční výroba vybraných drahých parfémů, ložních vod, krémů a také na omhy v hodnotě 25 milionů korun za rok. V příštím období se připravuje její rozšíření o dva nové druhy toaletních vod. Otevření značkové prodejny, která nabízí celý výrobní sortiment firmy Dior, je dalším počinem v rozvoji vzájemné spolupráce. Její součástí je i kosmetický salón, kde se bude provádět výhradně výrobky této světově proslulé firmy.

BRACI!
100 LETY VYNALEZL TO NATURE HEIL -
PRAKTIKER VRIESSMITZ PRUNAN IPN AU V GRÄFENBERGU V NOBETEN
Wärmestau besser. Der T...
Halswickel bleibt dazu
1 bis 1½ Stunden
angelegt.

Honecker nennt Genfer Gipfeltreffen positiv und ermutigend

SED-Generalsekretär: Grundlage für weitere Verhandlungen über die alles entscheidenden Fragen von Krieg und Frieden
TAK AŽ SI HO KONEČNĚ ZVOLÍTE ZA DOHODU KANALIZOVAT. TÍSE 2 NOVHO POSERBOU...

Fernsehchef wurde verhaftet

HAMBURG, 21. November (Reuter). Wegen des Verdachts fortgesetzter Untreue ist der stellvertretende Fernsehchef im NDR-Funkhaus Hannover, Helmut Jungwirth, verhaftet worden. Ein Sprecher der Hamburger Staatsanwaltschaft teilte am Donnerstag mit, die seit September laufenden Ermittlungen seien „so weit vorangekommen, daß diese Entscheidung gerechtfertigt erscheint“. Jungwirth, der unter dem dringenden Verdacht steht, den ehemaligen sowjetischen Schachweltmeister Anatolij Karpow um fast 1,5 Millionen Mark betrogen zu haben, hatte zunächst Haftverschonung erhalten, da nach Ansicht der Justizbehörde keine Fluchtgefahr bestand.

Karpow hatte Jungwirth wegen Veruntreuung von Geldern angezeigt, die ein Schachcomputer-Hersteller zwar auf das Konto des NDR-Redakteurs überwiesen hatte, die aber von dem Beschuldigten auf ein Konto des Schachspielers weitergeleitet werden sollten. Karpow hatte dem in Hongkong ansässigen Unternehmen erlaubt, mit seinem Namen zu werben.

Santa Claus' Falkland-Spiel

LONDON, 21. November (AFP). Drei Jahre nach dem britisch-argentinischen Krieg um die Falkland-Inseln will ein britischer Spielzeughersteller in Coventry jetzt ein elektronisches Kriegsspiel, „Falklands 82“, rechtzeitig vor Weihnachten auf den Markt bringen. Gegen dieses Vorhaben hat der konservative Stadtrat von Swansea in Wales, Richard Lewis, bereits Protest angekündigt. Lewis forderte das Verbot dieses Spiels mit der Begründung, es handele sich dabei um eine „Beleidigung der Helden des Südatlantiks“. Die Direktion des Unternehmens konterte mit der Feststellung, Kriegsspiele hätten „zu jeder Zeit irgend jemand beleidigt“. Nach dem Konflikt drei Jahre mit dessen Vermarktung als Spielzeug gewartet zu haben, sei lang genug, befand der Hersteller. Das elektronische Spiel gibt beiden Seiten gleiche Chancen für den Sieg. Im echten Falkland-Krieg hatte eine britische Übermacht gegen die Argentinier gesiegt.

Historické procházky kolem jezera

Vzrušení novinářské obce zde v Ženevě užera dostoupilo vrcholu. Oba dvě jednající strany, jak sovětská, tak americká, totiž dohodly dohodnuté moratorium na veškeré informace o průběhu jednání obou představitelů. Novinář se tedy dohaduje jen z náznaků, jak ženevská jednání probíhají.

Osobní schůzky mají velký význam. Nejen kvůli poznání obou státníků, ale i proto, že nasvědčují tomu, že Michail Gorbačov a Ronald Reagan odložili detaily jednání a chtějí se domluvit na principu vzájemných vztahů. Včerejší schůzka má význam i tím, že jednak potvrzuje užitečnost předchozích soukromých setkání, jednak nebyla sovětskou stranou předtím veřejně plánována. Michail Gorbačov tím naznačil, že podobné schůzky považuje za užitečné.

Pro soukromé schůzky dvou státníků se zde v Ženevě rychle ujal název „procházky kolem jezera“. Tato setkání přispívají nejen k vzájemnému poznání obou státníků, ale podle amerických zdrojů i oba státníci se cítí dobře ve vzájemné společnosti. Jinak se do už věky vydané učer v Ženevě neobdělá, kdy vrcholná schůzka přesně skončí a jaké budou její výsledky. Na můj dotaz na tiskové konferenci, zda obě strany vydají společné komuniké či prohlášení, mluvil Blíže domu odpovědi vyhýbavě. V Ženevě bylo oznámeno, že dnes v 10 hodin, těsně před svým odletem ze Ženevy, se Michail Gorbačov setkal s nov-

náři v budově divadla na území sovětské mise. Zda uspořádá americký prezident tiskovou konferenci, není v této chvíli jasné.

Včerejší program v Ženevě měl oba státníci i jejich manželky



Manželky nejvyšších představitelů SSSR a USA R. Gorbačovová (vpravo) a N. Reaganová se 20. listopadu zúčastnily slavnostního položení základního kamene Mezinárodního muzea Červeného kříže v Ženevě

Předvánoční nákupy v Praze

(neš): O zásobování Prahy v závěru letošního roku informovali všichni novináři vedoucí odboru obchodu a cestovního ruchu NVP V. Kralupy. Uvedl, že již v průběhu celého letošního roku se především v potravinářském abusu dávalo zabezpečovat plynulé dodávky. V předvánočním období je již od počátku listopadu dostatek jízdního ovce, v porovnání s loňským rokem ho přichází na náš trh více. Jsou předpoklady k uspokojivě nabídkě masa, zvýší se podíl vepřového. Prodej ryb bude zahájen 20. prosince na stánovistech. U typicky vánočního zboží — stromků — se počítá s tím, že z 215 tisíc kusů budou tvořit borovičky 40 procent. Do tradičního předvánočního salátu však budou chybět sterilované okurky — bude je muset zastoupit jiný druh sterilované zeleniny, např. rajčat. V průmyslovém zboží stále je ještě na trhu nedostatek mrazniček, přenosných barevných televizorů (i když v předvánočním období jich má na pražských trzích přijít větší množství), nepodaří se uspokojit poptávku po přenosných síťových strojích. Nabídka vánočního trhu bude obhacena o dodávky k dovozu — například o přenosné radiomagnetofony z Japonska, automatické pračky, chladničky, v sortimentu obuvi o dámské kozačky z Itálie a Maďarska, v bavlněném prádle o soupravy, náteřníky a pyžama z Číny atd. V předvánočním období budou otevřeny vybrané prodejny nepotravinářského zboží i o nedělích — 3., 15. a 22. prosince.

Výročí autora Kytice

(kp): Před 115 lety zemřel Karel Jaromír Erben — stěžejní osobnost českého romantismu, tvůrce nesmírně krásné Kytice. Slučoval v sobě dva talenty: básnický a národopisně sběratelský. K tomu druhému přispěl značnou měrou F. Palacký, který Erbenovi zaměstnal studium venkovských archivů. V roce 1851 se Erben stal hlavním pražským archivářem a také na tomto poli odevzdal velký kus práce, jak to dokládají například jeho nové edice Jana Husa. Erben by však nebyl Erbenem, kdyby nenapsal „Kytici z pověstí národních“ (poprvé vyšla 1853) a „České pohádky“, které jsou vydávány stále znovu pro nové generace čtenářů. Do Kytice Erben šťastně uložil výsledky svého mnohaletého sbírání lidové poezie kterou ovšem přetvořil v herderském a bürgerovském duchu svou vlastní básnickou imaginací. Básně Kytice uchvacují čtenáře krásným jazykem, jenž se tak dobře zhuďobuje. Kloubou citovostí a zvláštní tajemností, jež láká k vytváření a dramatickému vyjádření. Erbenovým dílem se neokousavěně zabývá Antonín Grund, autor erbenovské monografie a redaktor jeho díla.

(ktr): Kam s letošní úrodou zrnin byl jeden z největších problémů těchto dní. Z polí bylo svezeno osm milionů 300 tisíc tun obilí, ojetin a luskovin, ale sklady v zemědělství CSR mohly pojmout o jeden milion 200 tisíc tun zrna méně. Za pomoci kapacit jiných rezortů a využitím přechodných skládek se podařilo letošní situaci zvládnout.

Migrace v Číně

Peking: Čínská vláda zamýšlí přesídlit z neúrodných a přelidněných oblastí severozápadní Číny do méně obydlených míst v Žluté řece ne 200 000 lidí. Jak oznámila agentura Nová Čína, na 132 000 lidí se již odšlivalo z provincie Kan-su a Čínské autonomní oblasti Ning-sia do míst, kde je ještě volná půda a kde je záruka vodních zdrojů potřebných pro zemědělství. Celý program má být dokončen do roku 1990. Migrace je dobrovolná a tým, kdo se rozhodl zů-

Osmnáctiletý vrah

(an): Příslušníci SNB v poněkud zaskočili a z trestných činů vraždy a loupeže usvědčili 18letého pachatele, který tohož dne dopoledne v Bratislavě zavraždil 72letou důchodkyni a poté ji z bytu odvezl patnáct tisíc korun. Nakradené peníze byly při dovozní prohlídce zajištěny. Další vyšetřování bylo přerušeno, že si je pachatel v krátku při pokusu o loupež zřídkavil v Bratislavě 72leté ženě smrtelně zranil a v červenci zavraždil také v blavním městě SSR 90letou důchodkyni.

Dubcek meldet sich zu Wort

Ein zeitlicher Zufall — ein möglicherweise aber politisch symptomatischer — wollte es, daß Prag vor zwei Tagen in doppelter Weise für Schlagzeilen sorgte. Michail Gorbatschow, Generalsekretär der KPdSU, legte in der tschechoslowakischen Hauptstadt Zwischenstation ein, um die sechs Parteichefs der Bündnisstaaten des Warschauer Paktes über die Ergebnisse seiner Gespräche mit US-Präsident Ronald Reagan zu informieren. Fast gleichzeitig stellte sich Alexander Dubcek, gescheiterte Symbolfigur des Reformkommunismus und Chef der Kommunistischen Partei der Tschechoslowakei (KPC) in den Jahren 1968 und 1969 in der italienischen KP-Zeitung „L'Unita“ Versuchen entgegen, die damals von ihm verantwortete Reformpolitik nachträglich neu zu mißdeuten und sie mit negativen Legenden zu belasten.

Die Tatsache, daß ein sowjetischer Parteichef unmittelbar nach einem Ost-West-Gipfeltreffen seine Amtskollegen um sich versammelt, ist in der Geschichte der kommunistischen Länder ein Novum. Es signalisiert einen zumindest auf mehr formale, äußere Gleichberechtigung zielenden Wandel in den Beziehungen zwischen der östlichen Supermacht und ihren Verbündeten. Die Fortführung einer solchen Politik könnte irgendwann, so meinen Beobachter, auch zu einer größeren faktischen Aufwertung der kleinen kommunistischen Staaten und stärkeren Mitbeteiligung an außenpolitischen Blockentscheidungen führen.

Um ähnliche Reformen in den Beziehungen zwischen den kommunistischen Staaten war es vor nunmehr 17 Jahren auch den Prager Reformern unter Alexander Dubcek gegangen. Wenn sich der heute 64 Jahre alte ehemalige KPC-Chef nach zehn Jahren politischen Schweigens öffentlich zu Wort meldet, so mag dies primär mehr Reaktion als Aktion sein. Ausgelöst wurde Dubceks Beitrag in der „L'Unita“ nämlich durch ein Interview des Sekretärs des Zentralkomitees der KPC, Vasil Bilak, im Hamburger Nachrichtenmagazin „Der Spiegel“, das die Prager Parteizeitung „Rude Pravo“ im vollen Wortlaut nachgedruckt hat.

Bilak, 1968 in der Parteiführung der KPC tätig und maßgeblich für den „Hilferuf“ an die sowjetischen Invasionstruppen verantwortlich, suchte diesen Schritt nachträglich neu zu be-

gründen. So behauptete er jetzt erstmals, in der CSSR seien seinerzeit bereits „Konzentrationslager für die Gegner der Rechtskräfte“ (gemeint sind Reformgegner) vorbereitet gewesen. Zudem habe das am 3. August 1968 in Bratislava von den — mit Ausnahme Rumäniens — kommunistischen Parteiführern Osteuropas gemeinsam unterzeichnete Dokument festgestellt, „daß die CSSR von einem konterrevolutionären Umsturz“ bedroht gewesen sei.

Dubcek wies beide Anschuldigungen als falsch zurück. Ein Nachlesen des Dokuments von Bratislava genüge, um sich zu überzeugen, daß der Begriff „Konterrevolution“ darin nicht vorkomme. Die Frage sei zulässig, ob Bilak mit der Gleichsetzung von Reformpolitik und Konterrevolution ideologische Zeichen noch für die Gegenwart setzen möchte.

Dubcek, der schon seit vier Jahren Rentner ist, hatte sich nur einmal nach seiner Absetzung, 1975, zu einer ähnlichen Flucht in die Öffentlichkeit bereitgefunden. Damals kritisierte er in einem umfangreichen Schreiben an die Prager Nationalversammlung die innenpolitischen Zustände in seinem Lande. Bei seiner jetzigen Wortmeldung könnte es ihm auch darum gegangen sein, mit der Verteidigung vergangener Reformversuche gegen unrichtige dogmatische Unterstellungen eine Bresche für künftige potentielle kommunistische Reformpolitik offenzuhalten.

Zollfahnder als „Blumenhändler“ erfolgreich

Illegaler Handel aufgedeckt / Schlafmohnköpfe bei Drogenabhängigen beliebt

sehr begehrt. Ohne große Mühe läßt sich nämlich aus den getrockneten Köpfen des Schlafmohns ein Opiumtee kochen.

Nach Mitteilung der Düsselddorfer Oberfinanzdirektion vom Freitag, die den Einsatz der Duisburger Zollfahnder leitete, wurde in den letzten Wochen bei zwei an einer Überdosis gestorbenen Drogen-toten eindeutig solcher Opiumtee als Todesursache festgestellt. Im vergangenen Monat hatten Polizei und Zollfahnder bei einem Bauern am Niederrhein ein Feld entdeckt, auf dem verbotenerweise eine große Menge Haschisch angebaut worden war. Der Landwirt hatte diesen „Stoff“ angeblich zur Wildfütterung angepflanzt. Auch diese Pflanzen wurden beschlagnahmt und vernichtet.

Durchsuchung der Geschäftsräume fanden sie Schriftstücke, die darauf hinwiesen, daß 33 Blumenhändler aus dem gesamten Bundesgebiet von niederländischen Lieferanten solche „Blumen“ unter Vorspiegelung falscher Tatsachen hatten einschmuggeln lassen.

Schlafmohnköpfe dürfen seit dem vergangenen Jahr in der Bundesrepublik nur noch dann eingeführt werden, wenn sie vorher entgiftet werden. Diese Prozedur, bei der die Opiumanteile in den Fruchtbländen vernichtet werden, verteuert die Pflanzen um das Doppelte.

Die nichtentgifteten Schlafmohnköpfe, die von den Blumenhändlern für Herbstgestecke und Adventskränze benutzt werden, sind bei Rauschgiftabhängigen

vs DÜSSELDORF, 22. November. In der ganzen Bundesrepublik wird nach den Erkenntnissen Duisburger Zollfahnder offensichtlich ein verbotener schwallenhafter Handel mit den stark opiumhaltigen Fruchtköpfen des Schlafmohns getrieben. Als Blumenhändler getarnte Zollfahnder aus Duisburg sind jetzt dem illegalen Handel auf die Spur gekommen, als sie bei einem rheinischen Blumen Großhändler anfragten, ob der ihnen Schlafmohnköpfe besorgen könne. Sie erhielten sofort das Angebot für eine größere Lieferung. Die angeblichen Blumenhändler kauften dann allerdings nicht die opiumhaltigen Pflanzen, sondern beschlagnahmten die ihnen angebotenen 56 000 Schlafmohnköpfe. Bei der

Tukový průmysl a inovace

„[K]: Již na předvečerním trhu se objeví některé nové výrobky koncernu Tukový průmysl Praha, který sdružuje 8 podniků. Jsou to kaza s mýdlem CD Diplomát spolu s dezodorem pro muže stejné značky, nová mýdlová kaza Surfer a parfémy Sylvie pro ženy s vůní květinové fantazie. Inovována je řada rtanek zn. Dior ve 12 odstínech, které mají vyšší hmotnost. Do konce roku přijdou na trh dva nové výrobky vlasové kosmetiky z řady Tait — pěnová ztužovač vlasů. K novým výrobkům patří i Alpa-aerobic s vysokým obsahem mentolu a kafru a tím i s většími masážními účinky. Z výrobních výrobků bude Tukový průmysl dodávat měsíčně 300 tun nového pokrmeného tuku Ceres Soft, který má záruční lhůtu 9 měsíců. K. p. Alima Brno zavedl výrobu dvou druhů indických jídel v konzervě, které dodává do prodejen Eso. Raději inovací je připravována na první čtvrtletí 1986.

BILAKOVA BUDE PŘECHYTOU JAKO POHODLIVÁ!

Gorbatschows größte Sorge
So viel produziert jeder Erwerbstätige im Jahr
(Schätzung für 1985)



24 TOTAL DEN
Die Beseitigung dieser Schrift
kostet alten Menschen DM 736
Spenden werden an der Pforte des
Pflegeheims entgegengenommen
FROK: BULLEN
MORDE

EINEN UNGEWÖHNLICHEN WEG sich gegen das Beschmieren von Hauswänden zur Wehr zu setzen, ging man jetzt in einem Freiburger Altenpflegeheim. An einer beschmierten Wand des Heims wurde eine Tafel angebracht, von der die Folgen dieser Sachbeschädigung abzulesen sind.
(Bild: dpa)

Interview

To, co budete číst hned za touto radky, nebylo

vlastně určeno pro Našince (, ze kterého jej přetiskujeme - poznámka red.), protože si vyžádal spisovatel Jan Beneš z Kalifornie (USA) pro časopis Americké listy, protože prý tamní krajané chtějí vědět trochu více o Jižní Africe a o nás, kteří zde žijeme. A tak, jak se na to na všechno koukáme a co si o tom myslíme, a jestli to, co si myslíme my, si myslí i ti ostatní, co zde žijí, a co si myslí, když si tedy tohle nemyslí?

A pak přišla první série parádních otázek, na které, protože dopis byl adresován přímo jemu, odpověděl Jirka Troják. A protože odpovědi neměly parádně, snažil jsem se ho přesvědčit, že by bylo opravdu škoda, kdyby to měli číst jen někde v Americe, když vlastně není ani úplně jisté, že to tam ti naši krajané číst budou, protože to tam třeba vůbec neoficiálně. Odpovědi, které Jiří Troják odeslal panu Benešovi mají jednu zvláštnost - jsou totiž p r a v d l i v é ! A v pravdách o Jižní Africe se naše svobodnosvětové sousedství v poslední době moc nevyvíjí. Spíše, když tak někdo napsal pár slov, byf by to byla blbost, o černém muži pod bílým otrokářem... To se prý čte l p a člověku se při tom dobře zažívá. Speciálně v takové Americe kde v životě někdo nikdy nezhřivil černouškoví lidé na hlavě, ba ani židnému Indiánovi; všichni si tam žijou už pár století jako jedna šťastná rodinka, generálové a colonelové byli samej humanista, třeba jako ten colonel Sanders, co vymyslel ty kentucký kufáčka, aby všichni mohli obilžovat prsty, zatímco v té Jižní Africe - no hanba mluvit!

Takže máf krajané v Jižní Africe a okolí (jakož i Spolková republika Německo a okolí - pozn.red.NB), hezky si hačňte, dejte si pivo někde na dosah a čtáto.

J.Stikarovský

Co si o tom myslí naši?

Neuplyne den, aby se nám na obrazovkách a k večeru neobjevilo cosi z Jižní Afriky. Jenže to občas připomíná plíště, který měla jedna dáma v Melrose Parku v Illinois, které se autor tohoto článku před patnácti lety snažil vyložit situací cinkví v Československu, a která se pak zeptala, kolik že ran bílým člověkem dostane za narušení kusele.

Pročtože máme v Jižní Africe bílou a podle zpráv i úspěšnou československou menšinu, rozhodla se redakce Amerických listů zeptat se přímo u pramene. Interview samozřejmě probíhal prostřednictvím pošty a proto otázky a odpovědi na sebe nemusí nutně navazovat. Jiří Troják vydává v Jižní Africe časopis Našinec, a naše otázky jsme tedy adresovali jemu.

Americké listy: Pane Trojáku, prosím Vás, tak nejdřív od Adama československých bytí v Africe. Jaké je složení naší menšiny, jak vznikala? Jste Čechoslováci? Češi? Slováci? Sláví se někde u vás 14.březen jako den slovenské státnosti? A když se řekne někde v Johannesburgu Čechoslovák, co si asi tak může profesionální domorodec pod tím představit? Máte tam Sokol, Skaut, Orla, Národní demokracii v exilu nebo i Čes.socialistickou opozici?

Našinec (Jiří Troják): Československou menšinu v Jižní Africe vlastně vytvořil vstup "bratrských" hord do naší vlasti. Přesně řečeno 21.srpen 1968, abych mluvil v historických termínech.

Během následujících 18ti měsíců se na 5000 našich postupně ocitlo na jihu afrického kontinentu. Drtivá většina z nás má technická vzdělání: strojaři, stavaři, dolní inženýři a technici, chemici, skládři, elektrotechnici... Ku štěstí jihoafrického hospodářství sem nepřiemigroval z Československa žádný ekonom. Ani žádný právník, filosof nebo hlavní účetní. Zato jsou zde naši lékaři a lékařky, farmaceuti a několik špičkových vědeckých pracovníků, opět v oborech technických.

Šovinisty patrně zklamá; nejsou mezi námi žádné národnostní třenice a rozpory - jsme všichni Čechoslováci. Respektujeme navzájem svoji kulturu a tradice, proto ta jená poznámka v záhlaví našeho časopisu: "...občané Čechů a Slováků v Jižní Africe. Soudě dle různých, ne zrovna jednotu mezi našimi národy podporujících článků v mnoha současných exilových tiskovinách, jsme patrně výjimka. Ke škodě nás všech "venku" jako kulku. Máme takový dojem, že kdyby měl dnes s takovým zázámem tatíček Masaryk s Rostislavem Štefáníkem zakládat znovu Československou republiku, že by šli raději od toho...

14.březen tudíž neslavíme, neslavíme vlastně vůbec nic, pouze si připomínáme. 28.říjen, březen roku 1939; květen 1945 a hlavně pak srpen 1968. My, pamětníci, nemáme příliš mnoho důvodů k oslavám.

Z krajaňských spolků zde máme dvě sokolské jednoty, Společnost pro vědy a umění a v poslední době utvořenou Národní radu Čechů a Slováků v Jižní Africe. Máme pěvecký a taneční soubor a ... časopis.

Krátce po našem příjezdu si nás profesionální domorodec z Johannesburgu pletli s kdekým. Při vyslovení jména Čechoslovák se nám hlavně gratulovalo k Titovi, a ti se čtější se nám - bůhví proč - chtěli zavděčit slovy "na zdravíje!" Postupně jsme jim na mapě ukazovali nejdříve Evropu, pak tu nešťastnou nudličku v jejím srdci, a dnes už tady s námi pijí pilsenské a Budvar a říkají "na zdraví!"

Z původních 5000 Čechoslováků se během let řada přestěhovala do jiných států a několik desítek se dokonce vrátilo zpět do ČSSR. Poslali nám pohlednice s texty typu: "...máme se dobře, dobře nám tak!"

Dnešní reálné číslo je 3600.

Americké listy: Ne, že by z vašich odpovědí člověka nenapadla leckterá další otázka, ale chceme-li dostat tenhle interview bez dlouhých průtahů do novin, nemůžeme si korespondovat půl roku. Čechoslováci se zapsali do historie jako dobří vojáci. Pokud bojovali. Ta historie jde od Sibíře přes Tobruk a anglické nebe až do Koreje a Vietnamu. Naši kluci nasazovali krk i v Kongu v roce 1960, a vím o Čičích, kteří jsou, a dobrovolně, právě teď v Somálsku. Čechoslovák Procházka se dobře zapsal jako důstojník v Rhodesii. Jak vypadá tohle u vás? Znájí nás tam nikoli jako dobrovolníky, ale jako národní skupinu, která couvne, když dojde na facky?

Našinec: Jižní Afrika - i když to prý vypadá naopak - není nebezpečím pro světový mír. Spíše je o ni poněkud jednostranný zájem. Ne kvůli zajištění blaha chudáků Indů, barevných a černochů, ale pro její nerostná bohatství, pro její strategickou polohu strážce mořské dopravy kolem mysu Dobré naděje. A Jihoafrická republika se musí bránit čím dál více. Proto má i armádu. Na africké poměry relativně silnou, asi nejsilnější. Armádu bílých, černých, žlutých, snědých... Mezi nimi jsou i naši. Hlavně naši synové. Brání a stráží dlouhé hranice JAR proti infiltraci různých teroristů - paradox - školených mimo jiné i v Československu.

Nerad bych se mýlil, ale k otevřené intervenci ze strany SSSR nebo Číny, už z praktických důvodů, zde nedojde. Zprv je Jižní Afrika moc daleko, zadrhné by bylo nutné přemístit několikamilionovou armádu, aby takové rozlehlé území obsadila a udržela. Jen její zásobování by stálo velmi mnoho. Oč levnější je zarecitovat důvěřivým a znatelným černochům něco z marxleninské teorie a z pohádek o beztržidní společnosti, naslibovat imaginární svobodu, zemědělskou půdu, továrny a majetek kapitalistů. Je to osvědčená metoda a nic to nestojí. Vždyť takhle už zblblo víc lidí, i soudných, natož pak černoch, který se umí sotva podepsat (protože dělal raději lumpárny, místo aby chodil pořádně do školy). Leč pro "kanonenfutr" pisat něnádo... rozhodne hlavní školitel, dá pušku, přidá pár granátů do kapsy a pošle hoča přes hranice do JAR. Prý bojovat o svobodu. Terorizováním civilních obyvatel, zaséváním chaosu a neklidu...

Jak divný a zákeřný je to boj! A jak vyčerpávající je mu čelit!

Jako hrdiny nás tady neznají. A bylo by dobře, kdybychom jimi nemuseli být. Ovšem, dojde-li na facky, couvání odpadá.

Americké listy: Situace, ve které jste, je stresová. Nebo nám od nás tak připadá. Abych napodobil tu dámu z Melrose Parku. Kolik ran bílým vám kymě, když se zamilujete do osoby jiné rasy? Existují oddělené dopravní prostředky, restaurace? Odepře bílá nemocnice ošetření černému?

Našinec: Pro pána jána, od vás vám tedy naše situace připadá stresová? Nám zase odtud připadá, že se celý svobodný Západ, jehož součástí jste i vy, dočista podělal servilní ochotou tancovat chorovod. Ve jménu humanity se dnes úplně zapomíná na milióny nevinných obětí rudého režimu a naopak se přímo hystericky vyzdvihuje "útlak" ubohých černochů v Jihoafrické republice.

A jaký je vlastně ten "útlak"?

Dnes, v roce 1985, to vypadá, že pro všechny pořádkumilovné obyvatele černé, snědé a žluté pleti jde o útlak především verbální. Slovo apartheid bolí! Věčně omílaný termín byl Bury bezesporu nešťastně zvolen. Anglicky mluvící lidé na celém světě ho mylně pokládají za appart - hate. Ale nenávisť v tom není a nikdy nebyla. Doslovný překlad tohoto slova v nářečí afrikaans je: žití zlášť.

Ač neproklamován, praktikuje se tento systém dnes vesele snad v každé zemi. I v těch socialistických.

Ke cti i škodě bezelstných budovatelů Jihoafrické republiky byl apartheid v republice veřejně vyhlášen - i když tady existoval už za anglické Unie celá léta. Zrovna jako v Rhodesii... Oficiálně apartheid neexistoval, černoch volit stejně nesměl, a bída, kdyby se mu zachtělo otřít se o nějakou lady colonelovou!

Vyhášením apartheidu dala JAR svým protivníkům ohromnou ideologickou zbraň do rukou. Museli byste k úplnému pochopení věci znát mentalitu jihoafrických politiků v letech založení republiky. Takřka do jednoho potanco burských farmářů - se veřejně a rovně světu vysnuli ze své snahy budovat stát, ve kterém bude zaručen separátní vývoj všech rasových skupin v republice žijících. Tedy něco, co zde po desetiletí napsáno existovalo, vláda písemně potvrdila. A hned začala budovat školy, nemocnice, města pro černé, silnice, vodní síť a vynaložila nebyvalé úsilí v otázce zdravotní a sociální péče pro černochy, barevné a Indý. Když toho nebylo, nemčila by se kupř. scvrknout kojenecká úmrtnost černochů v JAR na úroveň evropských zemí. Tuberkulóza - měla Afriky - není dnes v JAR nebezpečím. Zato ale podstatně stoupila u černých.

Dnešní vláda si je chyb minulosti vědoma. A napravuje je. De facto i de jure. Takže můžete ubezpečit onu dámu z Melrose Parku, že by se dnes nejenom mohla s některým z

místních černých krasavců vyspat, ba dokonce se za něj i provdat. Pokud by on chtěl a naopak. Beztržnostně a zcela zákonitě. Oddělené dopravní prostředky dosud existují. Vlastně už jenom autobusy, které jezdí hlavně tam, kde bítí nebydlí. Vlaky a letadla jsou zpřístupněna všem. Rovněž většina restaurací a klubů je otevřena pro každého. Stejně tak kostely, obchody, pošty, parky, sportovní a rekreační zařízení. Dokonce i ty tolik milované veřejné záchody se nám už černají. Jediné, co je dosud přísně segregováno je vězení. A přál bych si, aby také nebylo. Přes noc by se nám tu tím snížila kriminalita bělochů !

V případě rychlého zdravotnického zákroku - první pomoci - je bílá nemocnice dnes povinna tuto pomoc i černým poskytnout. Jinak zde mají černoši nemocnice svoje. Zrovna tak, jako choroby....

Americké listy: Jak vlastně tahle situace vznikla a jaké východisko z ní vidíte ? Na rozdíl například od senátora Teddyho Kennedyho ?

Našinec: Jak to všechno vzniklo jsem se už pokusil naznačit v předchozí odpovědi. Snad bych jen dodal, že republika při svém vzniku převzala nezavídané dědictví.

Doufám, že mi naši krajané dají za pravdu, když prozradím, jak nás všechny z počátku šokovala příšerná mezera ve vzdělání u černého obyvatelstva. Z toho pramení nízký intelekt, tím pádem nízký výdělek, vedoucí k nízkému životnímu standartu. Mluvím samozřejmě o průměru. K tomu, aby se tato propast vyrovnala bude zapotřebí nejméně tří generací, a to se budou muset černí školáci hodně snažit...

Za anglického koloniálního panování to jaksi nevadilo. Na vzdělání černého obyvatelstva anglická vláda nevydala během svého panování v Jižní Africe snad ani desetinu toho, co vláda JAR za dvacet let. Bylo postaveno mnoho učilišť, škol, černé university...

A najednou ouha ! Černouškám se učení nezamlouvá. Rozšiřování obzoru v černých hlavách se asi nehodí do krámu těm, kteří si brousí zuby na převzetí moci v tomto státě. A mladého člověka není k lajdáctví třeba dvakrát přemlouvat. Rozdmýchávání bojů školního vyučování, vypalování škol, vyhrožování rodičům posílajícími své černé ratolesti pravidelně do školy, hrozby učitelům... , to vše nás utvrzuje v mínění, že někdo nechce, aby černoch věděl víc, aby si vydělal víc, aby se měl v budoucnosti on i jeho rodina lépe. S nevědomou, pologramotnou masou se manipuluje snáze. Příkladem v historii je na to bezpočet.

Zrovna tak je možné pozorovat rostoucí nenávistnou kampaň proti Jižní Africe, takřka současně na celém světě, a která je tím intenzivnější, čím rychleji se pretorijská vláda snaží apartheid odstraňovat. Není to nápadné ?

Smutným faktem je, že dnes nemusí Sovětský svaz proti Jižní Africe ani hlesnout. Křik a hlomaz na mezinárodním fóru za něj obstará už někdo jiný. Že to jsou představitelé černých afrických států, kteří tleskají každé akci proti JAR - to nepřekvapí. Ti totiž musí křičet, aby odpoutali pozornost světa od svých "svobodných" států, ve kterých sami praktikují tvrdý apartheid proti svým vlastním obyvatelům. Brutálním způsobem likvidují opozici a upevňují diktaturu jedné strany či diktaturu vojenskou. Mnoho členů opozice záhadně zmizelo v Zaire, Kenyi, Ugandě, Guinei a Zambii. Náš přítel, Dr. Mugabe, v sousední Zimbabwe, svými činy a projevů posledních dnů pracuje pro Jižní Afriku snad nepřetržitě po dvacet čtyři hodin denně. Ve svém nedávném projevu - po vítězných volbách - prohlásil totiž otevřeně, že do dvou let bude v Zimbabwe jen jedna vládnoucí strana. Proto, pro jistotu, likviduje již dnes přívržence druhých stran a jediného bílého ministra ve vládě zbavil nedávno úřadu za to, že bílí občané Zimbabwe si dovolili dát své hlasy ve volbách bývalému ministerskému předsedovi Rhodesie panu Ian Smithovi. V televizi, na otáčku novináře, jakou mají bílí občané Zimbabwe alternativu do budoucna, odpověděl namastěný ebenový vládce sebevědomě: "... buď se přizpůsobí, nebo... ", následovala dramatická pauza, "budou muset opustit zemi." Zda minil ve spodním prádle - nemohu sloužit. Nicméně to byla typická ukáзка demokracie černé Afriky. Koufám jen, že zmíněný projev sledovali na obrazovkách i jinde.

Ověřme tzv. "svobodný" svět přidal své hlasy k tomuto smíšenému sboru, což je pro nás přímo zarážející. Trochu rozumně uvažující voliči v demokratických státech by snad měli doporučit svým zvoleným zástupcům urychlenou oční prohlídku pro jejich progresivní tupozrakost. A snad by také bylo naase přesunout téma předvolebních bojů z Jižní Afriky směrem severovýchodním. A především by si každý z nich měl důkladně zaměřit před svým vlastním prahem než začne radit a řešit otázky suverenního státu, jakým Jihoafrická republika bezesporu je.

Nám, Čechoslovákům, nyní občanům Jižní Afriky je zcela jasný přístup Moskvy, Prahy, Berlína, Varšavy, Havany ... Víme, jak jsme na tom s Luandou, Harare, Maputo, Gaborone a Lusakou. Jsou mezi námi taci, kteří tvrdí, že to nebudou Sovětský svaz a jeho sateliti, ne černé okolní státy, ba ani sami jihoafričtí černoši, kteří přivedou

Jižní Afriku do záhuby. Bude to Z á p a d, který svým vlastním nedomyšleným tlakem přiměje Pretorii, aby spáchala harakiri.

A jaké vidíme východisko z této situace ?

Především nechat prezidenta P.W. Bothu uskutečnit jeho plán úplného odbourání apartheidu, evolučního přesunu práv černochů rozhodovat o osudu a vývoji této země - tedy politických práv - od menších kmenových vlád či samospráv, až už se jim říká homulandy nebo dejme tomu kantony či jinak, z kterých by se volili chytří a prozíraví zástupci do centrální vlády Jihoafrické republiky. A řekněte nám upřímně: myslíte si, že se tohle všechno dá uskutečnit přes noc ?

Na svém pracovišti si dnes a denně povídám se svými černými spolupracovníky. Jsou to většinou technici a dělníci s relativně vyšším vzděláním. Shodují se v tom, že sami pocítují jejich zlepšené životní podmínky a dokonce sami chválí rozhodnutí pres. Bothy o zavedení výjiměčného stavu, protože si jsou tak jisti, že se po práci vrátí do svých nevypálených domovů, že nenajdou své ženy a děti s podřezanými hrdly a schvalují, že policie začala dělat konečně pořádek a přivádět provokatéry k spravedlivému potrestání. Všichni do jednoho říkají, že nepokoje mezi černochy jsou rozněčovány zvenčí, že najatí provokatéři ohlupují především mládež, která pak při všech "akcích" - díky své naivní zvědavosti - stojí vždy v prvních řadách.

Ptal jsem jich také: "Kdyby zítra došlo k volbám a vy měli právo volit, komu byste dali svůj hlas ?" Zaváhali, nevěděli. Pomáhal jsem jim: "Dejme tomu, že by byl propuštěn Nelson Mandela ?" "Ne, toho bychom nechtěli, je komunistu," zněla odpověď. "A co Buthelezi ?" "..... tomu nerozumíme." "Vedoucího bílé opozice van Slabberta, toho byste nevolili ?" Ticho. "Pravicového radikála Treunichta ?" ".... nejspíš P.W. Bothu. Ano, Bothu bychom volili !" souhlasně promluvíli "utlačováni".

Tedy jiskřička naděje. Jenže to je názor poměrně vzdělaných černochů, názor menšiny z černé většiny. A dát dnes či zítra hlasovací právo - odpovědnost rozhodnout o osudu této země, o osudu své rodiny, rodin našich dětí, o osudu všech lidí v tomto státě - dát toto právo kdejakému nigramotovi, který sotva vládné koštětem, by zcela zákonitě skončilo katastrofou. To je to vše zmíněné harakiri.

Pana senátora Kennedyho bych se rád zeptal: "Jmenujte mi jeden jediný prosperující "demokratický" černý stát na africkém kontinentu, který by stál za zmínku ? Řekněte mi, jaká práva existují v těchto černých státech pro bílou menšinu ? A prozradte mi, Sir, jak černí mohli přehlédnout malý fakt, že dosud jako rasa nepřinesli v historii lidské civilizace nic podstatného a přesto mají smělost uplatňovat nárok na svůj podíl ? A to hned a okamžitě !

Ne pane, svoboda, o které Vy jim kážete, není nic jiného, než sebevražedný skok do anarchie, snížení životní úrovně v celé zemi a návrat k barbarství. Mohu Vám to dokázat; Vy Váš názor těžko !

Americké listy: Poslyšte, my si také uvědomujeme rozdíl v tom, že nikdo neprotestuje proti tomu, že Pepsi Cola dělá obchody v Moskvě, proti válce v Afghanistanu, obsazení Československa, baltických států atd., ale vždycky se najde někdo ochotný zorganizovat kravál kvůli obchodům třeba IBM v Jižní Africe. Myslíte si, že to pramení z uzavřenosti SSSR a zprávách odtamtud, na rozdíl s otevřeností JAR ? Anebo se domníváte, že jde o širší a propracovanější systém, se kterým situace dotyčných zemí vlastně nemá nic společného ?

Našinec: Rozhodně musí jít o velice dobře propracovaný systém, když staví totálně na hlavu i dosud tvrdě dodržované pravidlo kapitalistického systému, že "peníze nesmědí !".

Obchodování, byť na dluh, s komunistickými a rozvojovými státy, porušujícími celou plejádu lidských práv, je naprosto v pořádku. Byznis se solventní Jižní Afrikou, která je, co do porušování zmíněných lidských práv úplný bídil - je hřích a v obchodním lexikonu světa podtržen červeně. S kapitalismem je cosi v nepořádku. Ale je od vás hezké, že si ten rozdíl v kšeftaření uvědomujete. Co však pro to, aby došlo ke změně děláte ? Proč proti tomu neprotestujete ? Proč těm kraválíkům jednoduše nezavřete huby ? Já vím, je to těžké v demokracii, v americké demokracii, jejíž zvolení představitelé-kongresmani vrhají klacky pod nohy svému prezidentovi, který tu Ameriku zase po letech postavil tam, kam patří. A možná to pro vás bude ještě těžší, jestliže v příštích prezidentských volbách dostane nejvíc hlasů kandidát s názory idealistického snílka jenom proto, že má příjemný thymolínový úsměv a sympatickou manželku. Veřejné mínění voličů dokáže ovlivnit někdy i nepatrná maličkost. Zbytek pak ovlivní ovlivněný tisk...

Víte, kdybych měl patřičný vliv, pokusil bych se přesvědčit dnešní vládu JAR, aby se především rychle zbavila bláhových nadějí o porozumění a na podporu svých věcí bez náležité propagandy. Aby vynaložila ve svém rozpočtu podstatný peníz na

dokumentární a propagační materiál a zaplavila jím svět. Sousedními státy počínaje, přes Ameriku, Evropu, až po Othovu zemi... Říkankou: "Sedávej panenko v koutě..." se dnes řídit nelze. Současný postoj naší vlády mi připadá jako přisipkaření, přáctví, neprozíravost. Navíc, nemá se za co stydět: již dnes toho pozitivního vykonal mnoho !

Zda už dnes není příliš pozdě, zda to svět bude ochoten přijmout - je věc druhá ! V negativním případě bych doporučil jiný extrém - sovětský, s úspěchem vyzkoušený - u nás je všechno O.K. !

Kupř.: "Nelson Mandela ?" - "Ten je O.K."

"Biko ?" - "Jaký Biko ?"

"Co dělá biskup Juru ?" - "Káže tam kde má. V kostele !"

"Nepokoje ?" - "Nevíme, o čem to mluvíte..."

"Kolik bylo věra zatčeno černochů ?" - "Šest, většinou za rychlou jízdu."

"Děkuji za interview." - "by pleasure !"

Prinzessin Diana hat sich die Nase operieren lassen - und keiner hat's gemerkt!

Erst jetzt, 3 Jahre nach der Operation, kam eine britische Zeitung Dianas Geheimnis auf die Spur. Di war damals unglücklich, weinte oft. Sie fand ihre Nase häßlich. Die Königin gab dem Drängen ihrer Schwiegertochter schließlich nach und gestattete die Nasenkorrektur. Der Chirurg Freddie Nicholls operierte die Prinzessin in seiner Londoner Privatklinik. Der Mediziner ging dabei so geschickt vor, daß nur Fachleute den (wirklich) kleinen Unterschied merkten.

Byl to den blbec.

Vypádnul jsem s tím mým přítelem člověka. Chvilí sondoval kolem panelu a pak vzal dráhu, až zmizel z vobrazu; nezahled bych ho ani dlouhým sklem. Máš smůlu, kamaráde, povídám si klidně, a jdu bydlet; nejsem žádný vorezávatko.

Na jedničce byly skoky na lyžích, na dvojce Sparta, nic moc. Tak jsem dal ucho. Normálně jsem byl vzhůru na večerníčku. Takže fojr, protože jsem měl spycha na Václaváku, pod vocasem, vid.

Tedy jednička, vážení, vid, takže do Slováce na vysokou židli. Pingl na ni položil voko, tak povídám: moment, snad si nemyslíte, že vám to budu psát! Neměl nárok, samozřejmě, tak jsme normálně urazili šest červených dvojek, vid. Schtěta si to dát z plejbeku, tak vrazím zpátečku a povídám padáme a zatah jsem fakturu.

A že pudem kolaudovat to její jedna plus jedna bez blidače, protože ten byl konkrétně v zeleném někde na čáře, vid. Křtek měl padla, koleť žádná, takže dročka. Bruhý kola byla naše: nová škoda, ještě smrděla. Povídal třicetdva, tak říkám nech tu dvojku, nejsme žádný veláci, a dal jsem mu řádově čtyři pětky, vid.

Šoupla mi tvrdý, nahodila župáno z tůzu, pustila magi a už jsem jeli. Pá-nové, já nejsem žádnéj demagog, takže je to v pytlí. Vona je normálně v jindři, já v chomoutu, takže průser jako vřata, vid.

WČ SE, PEPIČKU!
JE
DOST!



NA 600 TUN DŘEVĚNĚHO UHLÍ letos vyrobili zaměstnanci Jihomoravských lesních závodů Bušovice a Židlochovice a Brna suchou destilací dubových, bukových, popl. jasanových jednometrových polen. Po celý rok je děláni hlavně pro chemické závody, železárny a drážovny v ČSR, v nichž se používá jako urychlovací reakci při zhotovování chemických přípravků. Na 150 tun z naplěného množství dostávají restaurace a hotely ke grilování pokrmů na rožni.

Americké listy: Tohle by stálo za další výměnu názorů. Jenže Americké listy nejsou harmonika a nedají se natáhnout. Proto, budeme se muset vrátit tam, odkud jsme začali, ale tentokrát v širší souvislosti. Víte, já si osobně myslím, řečeno s Klemen-tem Gottwaldem, že jestliže se v Madridu bojovalo za Prahu, že se dnes v JAR bojuje i za USA, třebaže si to plnoucí co nám u večerě z obrazovky zvedají žaludky zatím neuvědomují. I to, že mohou-li mluvit co chtějí a jak chtějí, je zásluha této společnosti a nikoli toho, jak jsou s ní nespokojeni. Nespokojenost není alternativa, ale pocit. Od té doby, co má Rhodesie čili Zimbabve lidovládou, už ji na obrazovkách ne- máme a člověk by mohl mít pocit, že je tam všechno v pořádku. Budou tedy z toho otáz- ky dvě: Jak to vypadá v bývalé Rhodesii, kam už naši kameramani nějak dnes nejedzí a jakou prognózu máte pro sebe samé? Vydržíte?

Našinec: Až bude Amerika kupovat vanadium, chrom, mangan, platinu a jiné strategicky důležité suroviny od Sovětského svazu, budou tyto výrobky z jihofafrických rud. Přijdou též o něco draž, protože půjdou přes Kančatku. A bude to zásluha stejné spo- lečnosti, která dopustila, aby vám dnes pánové z obrazovky vaše žaludky zvedali.

Že toho na televizi z bývalé Rhodesie, nyní svobodné Zimbabve mnoho nevidíte? Shame! To víte, že tam musí být všechno v pořádku. Jinak by jistě americký delegát v OSN hnal Mugabeho vládu k zodpovědnosti kupř. za masakry černých v Katabelantlu, případně delegát Francie by navštívil okamžitě sankce proti Zimbabwe za to, že vláda tam nedávno prodložila stav "emergency" na dalších šest měsíců.

Nerad dělám předpovědi. Ať potomek Libušin nenám k tomu ten fortel. Navíc, ona se taky pěkně spletla podívejte se na tu slávu Praty dnes!

Musím-li přeci jen vyslovit svoji prognózu, pak moje je oříšena o přesvědčení, že většina rozumných lidí odmítne okanzitovu vládu většiny v JAR. Vládu většiny se samo sebou rozumí vláda černých. A vláda černých nebude nic víc, než pohruba pro tuto zemi, vzhledem k velkým existujícím rozdílům mezi jednotlivými rasovými skupinami v otázkách etnických, sociálních, v politických principech. Je nutno najít takovou po- litickou strukturu, která poskytne uspokojivé zastoupení všech občanů Jižní Afriky na správné této země, a která zároveň nedopustí nadvládu jedné rasy nad druhou.

A vydržíme tak dlouho, jak dlouho vydržíte vyl Plus nějaký ten týden navíc. K vy- řízení pasových formalit k cestě na Sibiř!

Americké listy: Děkuji za rozhovor. Napišete nám někdy něco pro noviny aniž bychom se museli zvláště přát?

•Schade, daß die Tracht Prügel außer Mode gekommen ist, hat US-Präsident Ronald Reagan einmal in Anspielung auf den freizügigen Lebensstil seiner Tochter Patti Davis gesagt. Möglicherweise wird ihm dieser Gedanke bald wieder in den Sinn kommen.

•Die 32jährige Patti arbeitet nämlich gerade an einem Roman, der Rommle einiges Kopferbrechen bereiten dürfte.

Das Buch beschreibt das Leben einer jungen Frau, deren Vater zuerst - wie Reagan - Gouverneur von Kalifornien und später Präsident der Vereinigten Staaten wird.

Hauptthema: die Auseinandersetzungen zwischen dem konservativen Vater und seiner Tochter. Ob Patti dabei vielleicht ein bißchen aus der Schule plaudert?

Im März 1986 soll das Buch unter dem Titel "Homefront" (=Heimfront!) auf den Markt kommen.

•Die größte Liebesgeschichte der Welt - das ist natürlich die von Liz Taylor und Richard Burton. Meint jedenfalls Liz Taylor. Und weil sie sich's leisten kann, läßt sie diese Lovestory jetzt verfilmen. Zusammen mit anderen - eine 26teilige Serie für's Fernsehen. In der Hauptrolle: natürlich Liz Taylor! Noch unbekannt: ihre männ- lichen Partner. Die Diva schmunzelt: "Die werden sich finden!"

WIR ♥ FRANKIE - BOY!

Barbato, Ava Gardner und Mia Farrow, Sina- tras Eheversuche Num- mer 1 bis 3, eingeladen werden.

Thema Nummer 2: Prä- sente Doch auch da hält sich jeder bedeckt. Bis auf einen: Sina- tras selbst! Der macht sich (und seine zahllosen Fans) jetzt nämlich - wie könnte es anders sein - ein töndendes Gebur- tagsgeschenk. "The best of everything", sei- ne neue Single. "Ein Wunsch, den ich mir schon lange erfüllen wollte!"

A V prodávě Tuzex v Brně předložila Zlata Zena ve sídění dopoledne k výměně padělanou 100 DM ban kovku, kterou 6. listopadu koupila před prodávěnou Tuzex v Brně od neznámého muže. Bankovka byla za listěná a předána k. expertize SBČS. V krátké době je to už několikátý varovný případ padělaných valu tových bankovek, které postihují kupující většinou před prodávěnou Tuzex od neznámých lidí, jež vetel nosti zná pod pojmenováním „vekláci“.

Anu, so ken- nen wir Brigitte Bar- dot gar nicht! Das ehemalige Sex- Symbol bereut, will Buße tun! Und weil die BB an- scheinend eine ganze Menge zu bereuen hat, will sie's denn auch gleich richtig machen - der Papst soll ihr die Beichte ab- nehmen! Noch in diesem Jahr will sich die BB auf den Weg nach Rom machen!

Der italienische Re- gisseur Franco Zeffi- relli, ein guter Freund des Kirchenober- hauptes, soll als Ver- mittler eingeschaltet werden.

In den Augen der Kir- che wird es sicherlich ein langes Sündenre- gister sein, das sich der Heilige Vater an- hören muß: drei ge- scheiterte Ehen, Lie- besaffären, mit 16 Jahren erstmals nackt vor der Kamera und, und, und.

Sicher wird der Papst

Vergib mir, Heiliger Vater!

mit der reuigen Sün- derin ein Nachsehen haben. Denn: In den vergan- genen Jahren hatte

sich Brigitte als enga- gierte Tierschützerin hervor getan und in al- ler Zurückgezogen- heit gelebt!

Zwei Heber verließen Langen

Nur vier Monate nach dem Gewinn der deutschen Mannschaftsmeisterschaft im Gewichtheben ist die Staffel des KSV Langen auseinandergefallen. Der deut- sche Meister Dusan Poliacik, 1980 noch Olympiadritter für die CSSR, hebt in der kommenden Saison für den AC Soest, Peter Solar - ebenfalls aus der CSSR - wechselt zum AC Zeilsheim.

Pro krásu metra

(čtk): Keramiku pro pražské metra zhotovují pra- covníci Poštorenských keramických závodů n. p. Břeč- lav. Zatímco interiér stanice Smíchovské nádraží vy- bavili běžovými glazovanými obklady z hrubé kera- miky, jejich tvarovky zdobí i stanici Pražské v mos- kevském metru. Za uplynulých 18 měsíců vyrobili Břeclavští pro podzemní dráhy obou hlavních měst 20 tisíc čtverečních metrů obkladů včas a v dobré kvalitě. V současnosti zpracovávají projekt dalšího požadavku budovatelů pražského metra k dekoraci stanice Dukelské.

Kancelář prezidenta CSSR oznámila, že ve čtv- tek dne 21. listopadu t. r. bude z technických dů- vodů uzavřen Pražský hrad.

PŘÍTEL TOTIZ GORBAČOV JE SVOU CHAZAYKOU...



Ratzinger: Popmusik ist im Gottesdienst unzulässig

ROM, 18. November (KNA). Rock- und Popmusik sind nach Ansicht des Präfekten der Vatikanischen Glaubenskongregation, Kardinal Joseph Ratzinger, in der katholischen Liturgie unzulässig. Diese Musikformen versuchten eine Erlösung und Freiheit zu vermitteln, die zu den christlichen Vorstellungen im Widerspruch stünden: Sie suchten eine „Aufhebung der Schranken des Alltags und eine Illusion von Erlösung durch Befreiung vom Ich, in der wilden Ekstase des Lärms und der Masse“. Musik sei heute zum „entscheidenden Vehikel einer Gegenreligion“ geworden und so zum Schauplatz der Scheidung der Geister, unterstrich der deutsche Kurienkardinal zum Auftakt des 8. Internationalen Kongresses für Kirchenmusik jetzt in Rom.

Da Rock-Musik Erlösung auf dem Weg der „Befreiung von der Personalität und von ihrer Verantwortung“ suche, sei sie der christlichen Vorstellung von Erlösung und von Freiheit von Grund auf entgegengesetzt, betonte Kardinal Ratzinger in seiner Grundsatzansprache. „Nicht aus ästhetischen Gründen, nicht aus restaurativer Verbohrtheit, nicht aus historischer Unbeweglichkeit, sondern vom Grund her muß daher Musik dieses Typs aus der Kirche ausgeschlossen werden.“

TO NEVÍ Z DĚKODRAZU! ↑

„A co támhle, pane Kecal? Tu bych bral i bez dukátů a bez chalupy!“

Nepřakta — Svandrlik



Vladimír Benčík

„To jsem si mohl myslet V hospodě sedí moje druhé já a popiji s vaším druhým já třetí pivo.“

Zemská atmosféra obsahuje nyní o 10 procent více kyslíčnicku uhlíkatého než tomu bylo na počátku XX. století. Badatelé odhadují stoupající trend na 25 procent koncem XX. století. Tento plyn se udržuje v nerysokém pásmu a obepíná celou zeměkouli. Země se neupadně ohřívá a zároveň tím ohřívá ledy a sněhy.

... A MY HRZVETE!

V horském pásmu severního Bavorska chtějí západoněmečtí vědci uskutečnit vrt do hloubky 14 kilometrů. Práce mají trvat 10 let a předpokládané náklady přesahují 140 milionů dolarů. Hluboký vrt by měl napomoci sledovat seismické pohyby a elektromagnetické síly vnitř naší planety a také působení neznámých činitelů na formování zemské kůry.



Jaroslav Křelík

Novák! K řediteli! Antidopingová zkouška!“

„Tak třeba.“

Archeologové pracující při průzkumu předměstí Kábiry nazvaném Matarie odhalili část zdi starověké tvrze. Zdi je dlouhá 350 metrů a vysoká 5 metrů. Vědci odhadují její stáří na 5000 let. Podle jejího názoru je ta část zdi a nejstaršího města světa — Heliopolisu.



Vladimír Renčín

„Představ si, Marie, že tvé písně ‚S tebou je život‘ a ‚Nemám co na sebe‘ v údolí zlidověly.“

Ausbildung als Polizisten wie Weiße, doch nur letztere dürfen Verkehrssünder ihrer eigenen Hautfarbe bestrafen. Nur in wenigen Ausnahmefällen ist „nichtweißen“ Polizisten erlaubt, gegen weiße Autofahrer vorzugehen. Wenn ein Weißer falsch geparkt hat, sich aber nicht in seinem Auto aufhält, dürfen sie einen rosafarbenen Strafzettel an der Windschutzscheibe anbringen. Die Stadtverwaltung von Bloemfontein präzisierte, daß gemischtrassige Polizeibeamte vor allem in Stadtteilen mit gemischtrassiger Bevölkerung eingesetzt würden. Dort dürfen sie dann auch gegen weiße Verkehrssünder vorgehen.

Apartheid bei Strafzetteln
BLOEMFONTEIN, 18. November (AFP). In gewissen Städten Südafrikas ist im Gegensatz zu den in Johannesburg geltenden Regeln auch die Vergabe von Strafzetteln der Rassentrennung unterworfen. So dürfen in Bloemfontein, Welkom und Kroonstad gemischtrassige Verkehrspolizisten weißen Autofahrern keine Strafzettel verpassen, wie die südafrikanische Nachrichtenagentur SAPA jetzt berichtet. In den Städten des Oranje-Freistaats haben die erzkonservativen Afrikaner das Sagen. Mischlinge dieselbe zwar erhalten.

Uchazečka o místo sekretářky se přišla představit. Je oblečena s vybranou pečlivostí a s důrazem na všechny své přednosti. Pracovnice sekretariátu si ji pohrdlivě prohlíží a pak řekne jízlivě: „Nemyslete si, že budete mít takhle u šéfa štěstí. To byste musela přivést svého bratra.“

Lendl nicht im Daviscup
Ivan Lendl, die Nummer eins im Welttennis, wird 1986 nicht für die CSSR im Daviscup spielen. Das erklärte sein tschechoslowakischer Mannschaftskamerad Tomas Smid am Mittwoch am Rande des Grand-Prix-Turniers in Hongkong. Vor Journalisten sagte Smid, Lendl habe den tschechoslowakischen Daviscup-Kapitän Jan Kodes bereits darüber informiert, daß er 1986 nicht im Daviscup spielen werde. Gründe dafür konnte Smid nicht nennen.

Aufgespießt

„Beide Staatsmänner waren in den ersten Minuten ihres Treffens um eine freundliche Atmosphäre bemüht. Auf der Freitreppe begrüßte Reagan seinen Gesprächspartner mit seinem üblichen Händedruck, bei dem eine Hand die andere schüttelt und eine Hand das Gegenüber vertraulich am Arm packt. Gorbatschow lachte und deutete auf seinen Mantel.“

Die Deutsche Presseagentur (dpa) in einem Bericht über das Gipfeltreffen in Genf.



VLADIMÍR RENČÍN

„Opatrné. Každé ukápnuté filozofie je škoda.“

Bábový bratr Oldřich, Cech z Fariánstína poltalštěný Odorico z Pordenone, byl Čechem, třebaže se narodil v severní Itálii. Vlast předků nikdy neviděl. Jeho otec byl členem posádky českého krále v Pordenone. Odorico bazaspora patřil k největším cestovatelům ještě před obdobím velkých zámořských cest XIV. a XV. století. Odorico putoval 14 let v šloze papežova vyslanca ke dvoru v Číně a kolem r. 1330 své putování popsal.



„Starší Vodrážka, co šel do důchodu, ten uměl zůvodnit nepříteli. Jedno oko nezůstalo suchý. Ale s touto slávaninou mě všude vyrážej.“

Bapa



DOTAZ „Nakladatelství Pravda Bratislava vydalo pohlednici Kutné Hory, která se rázem stala hitem sezóny. V levém dolním rohu je totiž objekt, který ani rodilí Kutnohoráci nemohou ve svém městě nalézt. Nevíte proč?“

K. K. Kutná Hora



„None! To je poslední Junge mode z Burdy! Vypadáte v tom skvěle, soudruhu náměstku...!“

Petr Lander

Asi to bude tím, že budova divadla v Košicích nikdy v Kutné Hoře nestála.





„Letošní dovolená. Paříž. Moje žena s popelnicemi slavného Moulin Rouge.“

VLADIMÍR RENCIN



„Soudružko ředitelko, Pech dal Jurečkovi facku přinejmenším o síle sedmi newtonu!“





Bapa

„Je fakt, že jsem ve sportce prohrál barák i auto. Ale na druhý straně jsem zase vyhrál na novou kůlnu.“

Zápas s krokodýlem

Nalrebi: Teprve po devadesátiminutém vytrpěvacím boji se podařilo nigerijské matce vyposlat desetileté dítě z čelsti krokodýla. Esha, Waková nabírala vodu z řeky Tana v severovýchodní Nigerii, když se krokodýl neopověřivě zmocnil na břehu její dcery Samahy a zavlkl ji do vody. Matka odvážně skočila do řeky a ve vodě po ramena hluboké svedla s krve lačným zvířetem devadesátiminutový boj. Přitom měla ještě na hrudi šátkem přivázané další devítiměsíční dítě. Nakonec se jí podařilo dceru z čelsti krokodýla vyprostit. Dcera Samaha vyšla z tohoto neuvěřitelného dobrodružství se 40 menšími tržnými ranami, její celkový zdravotní stav je však dobrý.



● Dobrým prostředkem proti stárnutí je spánek. Nejlepším prostředkem proti stárnutí je spánek za volanem.

„Že ty se vždycky dokážeš tak zčist do němoty!“



Nepraktičtí—Švandrlík

„My, Adamští, vdáváme zásadně dcery s nahým zadkem.“

SMETANOVÝ SLANEČEK: 4–6 sterilizovaných řezů se slanečkem, mléko, 1 cibule, 1 menší jablko, 1/2 l kysané krémove ité smetany, ocet nebo citronová šťáva, cukr, petrželka. — Řezy vyjmeme, opláchneme vodou a na 2–3 hodiny zalijeme syrovým mlékem. V mléce vymáčené řezy obědně srovnáme na talířky a přelijeme smetanou, do které jsme přidali nadrobno nakrájenou cibuli, oloupané strouhané jablko a ochuttili ji octem nebo citronovou šťávou a cukrem. Na povrchu sypeme jemně krájenou petrželkou. Podáváme jako předkrm.

ŠAŠLIK PO UZBECKÉM ZPŮSOBU: 450 g skopového hřbetu nebo kýty, 60 g slaniny, hladké mouka, sůl, cibule a petrželka na obložení, kousek cibule, anýz, mletá červená paprika a ocet na marinádu, olej na opečení. — Malé množství octa promícháme s jemně nakrájenou cibulí, špetičkou anýzu a paprikou. Očištěné maso nakrájíme na kostky, přelijeme v misce marinádou (nesmí plavat) a necháme několik hodin odležet. Před přípravou maso necháme okapat, napicháme je se slaninou nakrájenou na plátky na kovové žehly, lehce poprášíme moukou a v oleji prudce opečeme. Šašlik podáváme obložený plátky cibule a petrželkou, jako příloha je vhodná ryže.

SKOPOVÉ ŽEBIRKO PO ARMENSKÉM ZPŮSOBU: 4 skopové žebírka, sůl, mletý pepř, 40 g oleje, 2 cibule, 2–3 stroužky česneku, 4 rajčata, kopr. — Očištěná žebírka při okrajích natřžeme, naklepeme, osolíme a opečeme. V oleji po obou stranách prudce opečeme. Dáme na teplé místo, do zbylého oleje přidáme na tenké kolečka nakrájenou cibuli, nadrobno ušekaný česnek a oloupaná, překrájená rajčata. Osolíme a krátce podusíme. Horlou směsí přelijeme žebírka, posypeme jemně nakrájeným koprem (sušený předem namočíme) a podáváme s křapáčkem chleba.

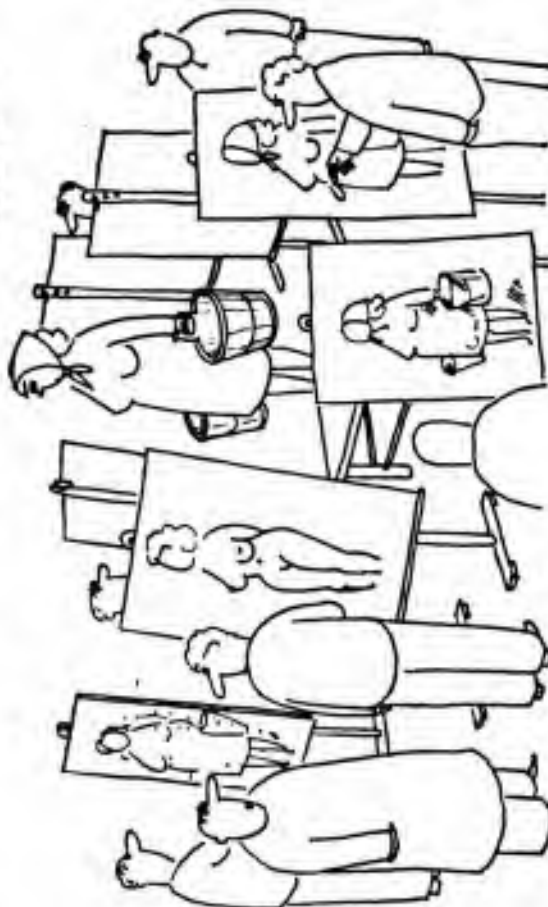
ARMENSKÁ TVAROHOVÁ POMAZÁNKA: 60 g másla, 250 g tvarohu, 2–3 stroužky česneku, sůl, hrst jader vlašských ořechů, asi 2 dcl acidofilního mléka, petrželka nebo kopr. — Máslo utřeme do pěny, přidáme prolitovaný tvaroh. Česnek utřený se solí, nadrobno ušekané ořechy a za postupného přilévání mléka vyšleháme hladkou pomazánku. Nakonec vmícháme jemně nakrájenou nat. Můžeme na chléb i na bílé pečivo.

GRUZÍNSKÉ NAZUKI: 300 g polohrubé mouky, 14 g droždí, vlažné mléko, špetka cukru, 1 menší vejce, mletý anýz nebo skořice a tloučený hřebíček, sůl, 50 g másla, žloutek na potření, ztužený tuk na plech. — Z droždí, části mléka, špetky cukru a trošky prosáté mouky připravíme kvásek a necháme vzejít. Zbylou mouku proslujeme na váli, přidáme vejce, mleté koření, malíčko soli, rozpuštěné prochlazené máslo, kvásek, potřebné množství mléka a vypracujeme těsto. Necháme vykynout. Těsto rozdělíme na 12 kousků, uhněteme kuličky a znovu necháme vykynout. Potom kuličky rozválíme na tenké oválné placičky (tlusté asi jako naše tenké placky) a srovnáme na pomastěný plech. Jehlící nebo nožem naznačíme mřížky, potřeme žloutkem rozmíchaným s trochou mléka a v předehřáté troubě rychle upečeme do zlatova.

MLADÁ Japenka našla v jedné odlehle ulici Tokia havraní mládě. Ve chvíli, kdy se hodlala bezmocného ptáčka ujmout, zpozoroval se na ní dva dospělí havrani a paranoji ji tak těsně, že musela vyhledat nemocniční ošetření.

MLADÁ Američanka Thompsonová nedávno se dostala před soud díky svému přespříliš prudkému temperamentu. Toto šarlatánství k tomu mělo za předmět drama dvojnásobně zvláštního. Vystupovala Campbellová, a sice se před nebo dve dostala do hádky kvůli jídelnímu, vyřídila svého partnerovi, že je nezaujatý, že ani dvojnásobně zvláštní s ní pokračoval ona — a v nastalé hádce vyhrála svého milého druhu v obnovení svého bytu.

● V centru Antverp, na místě, kde se nesmí parkovat, stojí auto. Policista, který se u něj zastavil, si na lístku za želním sklem přečetl: „Vypověděl mi akumulátor, hledám odtahovou službu.“ O dvě hodiny později stálo auto na stejném místě, jen nápis za sklem byl jiný: „Prasklo mi lano. Šel jsem hledat automechanika.“ Za další hodinu šel policista opět okolo a přečetl si: „Auto je na prodej.“



Co možná nevíte

Ve skotsku, rodné zemi spisovatele Roberta Louise Stevensona, se nachází. Byly objeveny dva dosud neznámé rukopisy tohoto autora světově proslulé knihy *Ostrov pokladů*. Rukopisy nalezi v knihovně velké univerzity Jeddah z největších měst arabského světa. Rukopisy napsal mladší Stevensonův bratr Roger Swainson. Jeden z rukopisů má titul *Stará píseň* a je pokládán za první betelisteckou práci Stevensona. Druhý rukopis je bez názvu, je to ten fragment o 7 tisících slovech a má autobiografický charakter.

...Vy|| znáto, Bendik™

Bleskovod je vynálezem starým stíle-
tém dvě století (viz p. Diviš, B. Fran-
cklin, ale přesto menším tít. než čtyři lu-
stře let. Na městských branách starého
Egypta bývaly stožáry označené zlatými
troty. Na střeše pozdějších Salomou-
vy chrámu v Jeruzalémě byly pozlacené
zlatené hroty zastávající dlouho blesko-
vodu. Principy byly se zlatými kry-
tinami střechami deskami uzemňujícími
okapy.



„Ovšem, slečno, I já cítím s básníkem, že podzim
hýří nostalgickými akordy zániku, ale sám k tomu
mohu dodat jen to, že počasí je na draka a neškodilo
by zapadnout někam na taitřílka.“

Nancys Frisur, Ronalds Raketen

WASHINGTON, 20. November (AP). Den Zorn der Frauen in den USA hat sich der Stabschef des Weißen Hauses, Donald Regan, zugezogen. Anlaß ist eine Bemerkung, die der enge Mitarbeiter des US-Präsidenten Ronald Reagan gegenüber einem Journalisten der US-Zeitung „Washington Post“ in Genf machte. Er erklärte, daß das Auftreten der First Ladies Nancy Reagan und Raisa Gorbatschow besonders bei Frauen große Beachtung finde, sagte Regan. Frauen verstünden nämlich nichts vom Wurfgewicht von Raketen oder davon, was in Afghanistan oder in der Menschenrechtsfrage los sei.

Die Kongressabgeordnete Patricia Schroeder aus Colorado, die seit 13 Jahren im Verteidigungsausschuß des Repräsentantenhauses sitzt, nannte Regans Äußerungen „absolut unglaublich“. Sie könne Regan wohl „ein oder zwei Dinge über Verteidigung beibringen“, sagte von Frau Schroeder, die eine Entschuldigung von Regan verlange.

Der Vorsitzenden der US-Forschungsorganisation NWPCC, Irene Natividad, fiel es schwer, nicht über Regans Äußerungen zu lachen. Alle Umfragen des Jahres 1984 hätten schließlich gezeigt, daß Frieden das Thema eins für die US-Frauen sei. Die amerikanischen Frauen interessieren sich für Verhandlungstisch geschlechte, und nicht, daß Nancy Reagan ihren Friseur aus Kalifornien mitgebracht habe, um sich dreimal täglich die Frisur richten zu lassen.



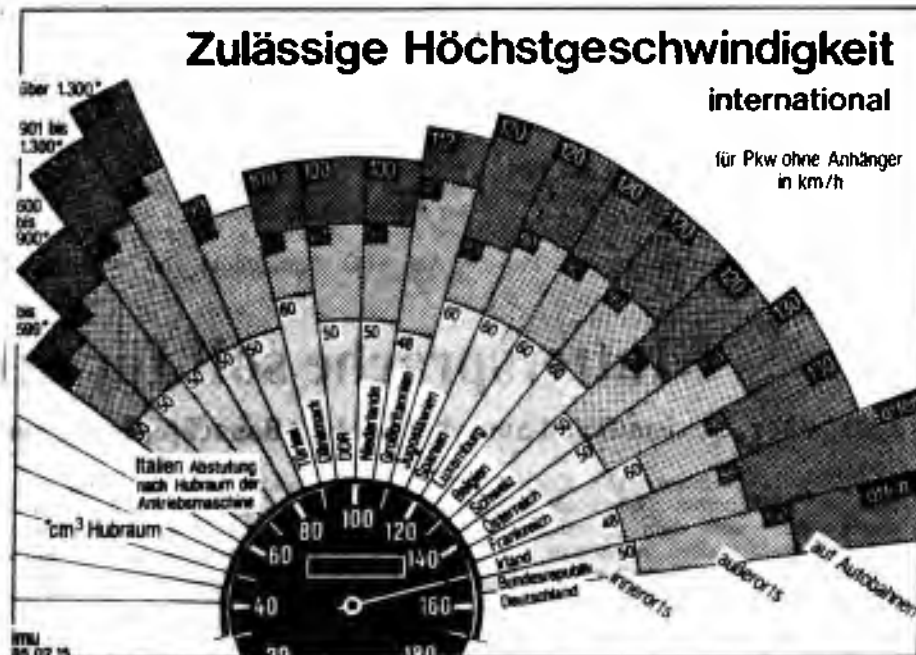
Je libo cigaretu?

O škodlivosti kouření se již napas-
ly tuhy papíru, ale jak se odnaučit
kouřit, pokud nemá člověk silnou vů-
li? Do boje proti tomuto nebezpeč-
nému zlovyku se zapojili odborníci
v Bulharsku, tedy v zemi, kde se ta-
bák pěstuje a jejíž tabákové výrobky
jsou známy v mnoha zemích všech
kontinentů! V bulharských lékařských
jsou už několik měsíců k dostání ci-
garety značky „Antitab“, které jsou
patentem lékařů a chemiků z labo-
ratorní lékařské akademie v Plovdivu.
Jde o cigarety, které mají odnaučit
kouřící kouření. Místo tradičního tabá-
ku obsahují směs léčivých rostlin a
také sušené listy rajčat a špenátu!

Zulässige Höchstgeschwindigkeit

international

für Pkw ohne Anhänger
in km/h



Léčba se provádí po dobu deseti dnů pod dohledem lékaře v nemocničních zařízeních a je bezplatná. Během této „léčby“ nesmí kuřák kouřit nor-

mátní tabákové výrobky a podle bulharských odborníků zcela přestane kouřit po této terapii kolem 70 procent kurdů. **DAHIT ICK NIKT LACHE!**

Hiroshima ist weit entfernt

„Hiroshima ist weit entfernt. Ich bin sicher gegen Atomwaffen und all das Entsetzliche, was damit verbunden wird, doch sagt mir das alles auch nicht sehr viel.“ Suzuki (23) hat vor einigen Monaten fertigstudiert und arbeitet seit drei Monaten in einer Bank. Wie viele andere seines Alters auch hat er Hiroshima besucht, den Atombomben-Dom, das Museum, die Greuelbilder von Verbrannten, Verstümmelten und Lebenden, die kaum als solche zu erkennen waren. Doch beeindruckte ihn das nicht sonderlich. Die Reise nach Hiroshima war eher wie ein Besuch in Kyoto: Statt Tempeln sah man sich Bombenhorror in Dokumenten an. „Wir sind eben eine andere Generation“, wehrt Suzuki ab.

Kein Wunder; denn was in aller Welt mit den beiden Namen Hiroshima und Nagasaki in Verbindung gebracht wird, sind für die nach dem Krieg geborenen Japaner nur zwei Städte, nicht unbedingt Omen des atomaren Zeitalters. Über zwei Drittel der über eine Million großen Bevölkerung des heutigen Hiroshima sind nach dem Krieg geboren. Von den heute noch Lebenden 370 000 Hibakusha (Bombenüberlebende) wohnen nur 113 885 in Hiroshima, die übrigen haben irgendwo sonst in Japan Unterschlupf gefunden. Hibakusha zu sein bedeutet eine Abstempelung, die man nicht los wird, an der sogar die Kinder leiden werden, falls ein Hibakusha mutig genug war, überhaupt Kinder in die Welt zu setzen.

Konishi, heute 56, ist so ein mutiger Hibakusha. Er war nur einen knappen Kilometer vom Explosionszentrum entfernt, als Hiroshima dem Erdboden gleichgemacht wurde. „Ich habe zehn Jahre lang an den physischen Folgen gelitten. Übelkeit, Schwindel und ständige Schwäche haben mich zermürbt. Ich mußte mein Studium aufgeben. Später konnte ich dann nur noch die leichtesten Arbeiten machen.“ Er arbeitet heute bei der sozialistischen Gewerkschaft und bei der Hibakusha-Bewegung Hidankyo. „Ich kann nur hoffen, daß dieser 40. Jahrestag der ganzen Welt noch deutlicher machen wird, daß Atomwaffen die Hölle auf Erden sind.“

Konishis Wunsch wird jedoch nur teilweise in Erfüllung gehen; denn so sehr sich die Städte Hiroshima und Nagasaki auf das alljährliche Zeremoniell vorbereiten und so sehr Antiatombewegungen internationale Kongresse zur Vernichtung aller Atomwaffen vorbereiten, die vom 2. bis 12. August in Hiroshima und Nagasaki stattfinden sollen, so sehr wird die breite Öffentlichkeit die Geschehnisse um den Jahrestag höchstens nebenbei im Fernsehen miterleben, wenn überhaupt. In Japan erinnert man sich nicht gern an die Greuel des Krieges. Am 15. August wird der Kaiser Hirohito zusammen mit der Regierung den 40. Jahrestag der Kapitulation begehen. Das ist alles, was von offizieller Seite geplant ist.

Genau vierzig Jahre nach dem Krieg hat Ministerpräsident Yasuhiro Nakasone bei einer Ansprache vor Parteikollegen der Liberaldemokraten am vergangenen Wochenende nach einer „neuen japanischen Identität“ verlangt. Japan sei, so Nakasone, eine wirtschaftlich reiche und mächtige Nation geworden. Nun gelte es, dem Land eine neue Richtung zu geben.

Vierzig Jahre nach dem Krieg, nach Hiroshima und Nagasaki wird Japan zum ersten Mal wieder viel für Rüstung ausgeben. Ebenso muß Nippon erst mit seiner Rolle einer führenden Nation dieser Welt zurechtkommen, doch machen sich da Anzeichen eines „neuen japanischen Nationalismus“ bemerkbar, wie ihn Wirtschaftsführer Nippons selber nennen. Für Leute wie Konishi sind das alles üble An-

zeichen. Erinnerungen an das militaristische Vorkriegs-Japan werden wach, an das, was der Bombe vorausgegangen war. Für Suzuki und seine Altersgenossen jedoch ist die neue Macht Japans eine Selbstverständlichkeit. „Die Alten reden immer nur von der Zeit der Militärs, des Taisho-Liberalismus und der Atombombe. Doch für unsere Generation ist die Zukunft wichtig“, sagt Suzuki.

„Es war mein Entschluß gewesen“, schrieb der damalige US-Präsident Harry S. Truman Jahre später in einer Abhandlung über die Geschehnisse vor Hiroshima. Doch Truman selbst war nur Erbe einer bereits seit 1941 von seinem verstorbenen Vorgänger Franklin D. Roosevelt beschlossenen Politik gewesen, dem er am 12. April 1945 als Präsident gefolgt war. Spätestens seit 1942 wurden die USA von der Befürchtung getrieben, daß Hitler-Deutschland an der Bombe arbeitete und diese mit Hilfe der V-2-Rakete auf verschiedenste Ziele abschießen wollte.

Als sich gegen Ende des Jahres 1944 das Ende Deutschlands abzeichnete und auch Japan bereits in den Rückzug gezwungen worden war, war es nicht mehr so sehr der Wettlauf mit anderen Mächten, der das Kriegsministerium unter Henry L. Stimson motivierte. Vielmehr ging es den USA darum, durch den Einsatz der ersten Atombombe den blutigen Pazifikkrieg zu beenden. So zumindest lauteten geheime Kommuniqués, und die Atomphysiker und -techniker unter Robert Oppenheimer in den Geheimlabors in Los Alamos in New Mexico wurden zu immer schnellerer Arbeit angehalten. Seit Sommer 1944 waren hier die Besten unter den Atomspezialisten der USA versammelt und bastelten an der „Wunderwaffe“.

Am 16. Juli 1945 ging die erste Testbombe in der Wüste von New Mexico in die Luft und verschmolz den Sand um das Explosionszentrum zu Glas. Zehn Tage später formulierten die drei Großen, USA, Großbritannien und die UdSSR, in Potsdam ein Ultimatum an Japan. Truman wurde über den erfolgreichen Test unterrichtet und deutete dem sowjetischen Generalsekretär Josef Stalin an, daß sein Land über eine neue Superwaffe verfüge. Stalin erwiderte lediglich, er hoffe, die USA würden sie „erfolgreich gegen Japan anwenden“. Der Wunsch ging in Erfüllung.

Nie mehr wird wirklich klargestellt werden können, was die USA stärker motivierte, überhaupt eine Atombombe über einer dichtbesiedelten Stadt abzuwerfen. In unzähligen Dokumenten, Ansprachen, Schriften und Büchern wird seitdem diskutiert, ob Washington damals wirklich nur das rasche Ende eines blutigen und zermürbenden Kampfes mit Japan im Sinne gehabt hat oder ob auch bereits Großmachtstreben und die beginnende Konkurrenz mit der UdSSR eine wichtige Rolle bei dem Entschluß gespielt haben. Truman selbst hat mehrmals versichert, daß es ihm um ein Ende des Krieges mit Japan gegangen war. Ebenso sah es Kriegsminister Stimson.

Als Hiroshima in Schutt und Asche verwandelt wurde, war Japan bereits am Ende seiner Kräfte. Dennoch hatte Tokio am 28. Juli das Ultimatum zur bedingungslosen Kapitulation zurückgewiesen, das die Potsdamer Konferenz verfaßt hatte. Doch schon am 24. Juli war der endgültige Befehl zum Abwurf an die US-Luftwaffe gegeben worden. Die USA hatten sich inzwischen auf eine Invasion der Hauptinseln vorbereitet, die am 1. November beginnen sollte. Man rechnete allerdings damit, daß Japan bis zum letzten

kämpfen würde und daß allein auf amerikanischer Seite „in Kämpfen bis zum Ende des Jahres 1946 ... bis zu einer Million Opfer“ zu erwarten seien, sagte Stimson später. Zugleich jedoch war mit „Stalut“ in Potsdam ausgemacht worden, daß die Sowjetunion demnächst Japan den Krieg erklären werde. Dies geschah auch zwei Tage nach Hiroshima. Einen Tag danach, am 9. August, vernichtete die fünf Tonnen schwere Bombe „Fat Man“ die Stadt Nagasaki. Am 15. August gab Japan bedingungslos auf.

Die Theorie, daß ausschließlich die zwei Atomexplosionen Japan in die Knie gezwungen hatten, wird heute von vielen Historikern bezweifelt. Denn so groß die Zerstörung auch war, allein durch zwei Tage währende Brandbombenangriffe auf Tokio war die Hauptstadt dem Erdboden gleichgemacht worden. Dabei waren an die 250 000 Menschen ums Leben gekommen, weit mehr als in Hiroshima.

War die Bombe also wirklich nötig? Hätte nicht die Kombination der Zermürbung und des sowjetischen Angriffs genügt? Eine klare Antwort wird niemals gegeben werden können. Daß die USA durch den Bombenabwurf auch die Eroberung Japans durch die Sowjetunion verhindern wollten, indem ein rasches Ende herbeigeführt wurde, leuchtet ein. Vor vierzig Jahren begann nicht nur das Atomzeitalter, sondern auch der Wettkampf der beiden Supermächte um die Vorrangstellung auf der Erde.

Am 6. August wird diese Zukunft in Hiroshima in unzähligen Ansprachen und Kundgebungen heraufbeschworen werden. Hoffentlich eine atomfreie Zukunft. Der Kult von Hiroshima wird wieder, diesmal voraussichtlich in besonderem Maße, die Opferrolle Japans bekräftigen, die Unschuld und die Hilflosigkeit, mit der Japan die ersten Atombombenexplosionen über sich ergehen lassen mußte. Doch da wird stets vernebelt: Hiroshima und Nagasaki, die Menschen, die da verglüht wurden, waren unschuldig — Japan jedoch, als politische Einheit, keineswegs. Doch das vergißt man eben auch gerne hier in Nippon. Und vergangene Fehler kehren auf diese Weise leichter wieder.

Hiroshima, 40 Jahre danach: Japan steht an der Wende zwischen Vergangenheit und Zukunft, zwischen der beschränkten Rolle vergangener Jahre und jener einer zunächst wirtschaftlichen Weltmacht. Wie Suzuki haben sich die meisten für die Zukunft entschieden. Nur die Hibakusha zweifeln und warnen. Sie müssen es ja wissen. Sie haben nicht vergessen, was vor vierzig Jahren geschah.

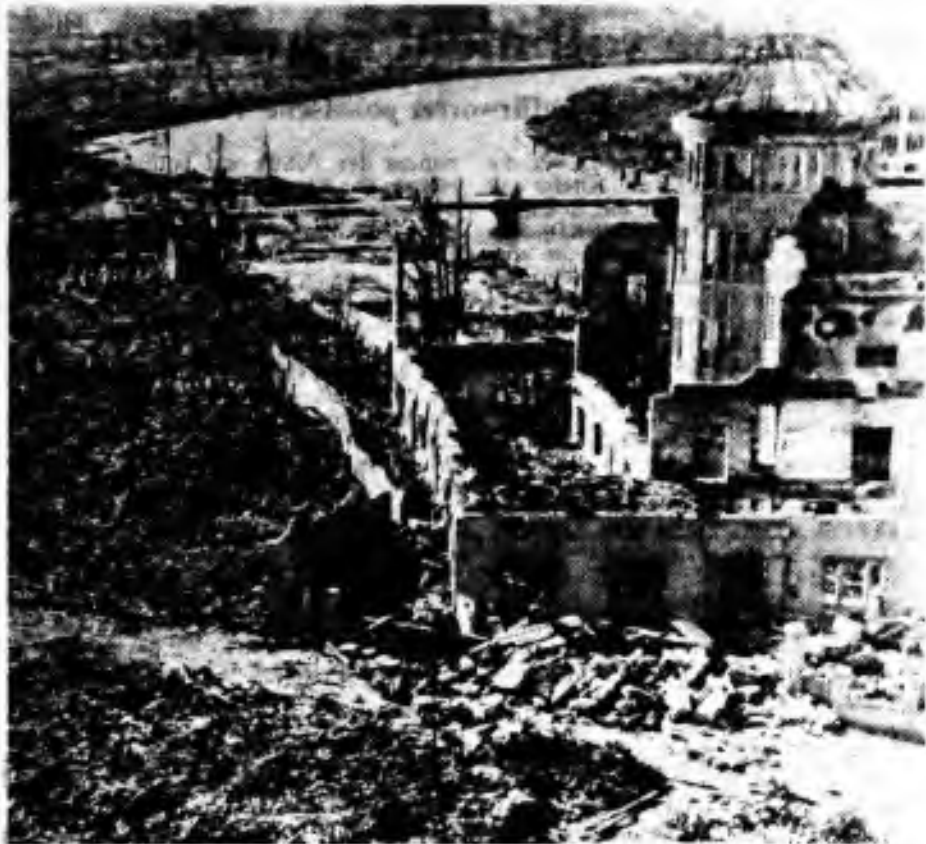
„Nach dem 3. August 1945 wird die 509. Composite Group, 20th Airforce, die erste Spezialbombe über eines der Ziele abwerfen sobald es Wetterbedingungen zulassen: Hiroshima, Kokura, Niigata, Nagasaki ... Weitere Bomben werden über den oben genannten Zielen abgeworfen werden, sobald sie von den Mitgliedern des Projekts bereitgestellt worden sind.“ So trocken und sachlich hatte das US-Kriegsministerium am 24. Juli 1945 den kommandierenden General der strategischen Luftwaffe, Carl Spaatz, über den bevorstehenden Einsatz unterrichtet.

In den frühen Morgenstunden des 6. August 1945 hob die „Enola GAY“, eine Spezialversion des B-29-Bombers, von der kleinen Marianen-Insel Tinian im Südpazi-



Nach knapp dreizehn Stunden Flug kam die südjapanische Hafenstadt Hiroshima unter blauem Himmel an der Küste Honshus in Sicht. Pilot Paul Tibbets und sein Navigator „Dutch“ von Kirk verglichen die Stadt unter ihnen nochmals mit Luftaufnahmen, die sie während der Ausbildung auf Tinian verwendet hatten. Kein Zweifel, das Ziel war erreicht. Jetzt mußte nur noch der Abwurf auf die Aioi-Brücke im Stadtzentrum klappten. In zwei Begleitflugzeugen saßen unter anderen der Atomphysiker Larry Johnson, der an der Produktion der ersten Atombombe in Los Alamos beteiligt war.

Einige Sekunden vor 8 Uhr 15 Ortszeit öffnete die „Enola Gay“ ihren Bombenschacht und schnellte in die Höhe. „Little Boy“ sauste in die Tiefe, um einige Sekunden später von Fallschirmen gebremst zu werden. Meßgeräte wurden aus den beiden Begleitmaschinen abgeworfen. Mit einer 4000 Grad heißen Explosion, die auch die schon zwölf Kilometer weit entfernten Flugzeuge noch durchrüttelte, begann das atomare Zeitalter. Rund 80 000 Menschen starben auf der Stelle, über 100 000 weitere starben noch bis zum Ende des Jahres an den Folgen.



Hiroshima nach der 4000 Grad heißen Explosion.

Andorra und die EG

In den Pyrenäen liegt, eingeklemmt zwischen Spanien und Frankreich, das Fürstentum Andorra. Einen Fürsten hat es nicht, sondern seine „Souveräne“ sind gleichberechtigt der französische Staatspräsident und der spanische Bischof von Urgel. So konnte zum spanischen EG-Beitrittsvertrag in einer „Gemeinsamen Erklärung“ beider Seiten ganz lapidar beschlossen werden: „Binnen zwei Jahren nach Inkrafttreten der Beitrittsakte wird eine Regelung für die Handelsbeziehungen zwischen der Gemeinschaft und Andorra erarbeitet, die an die Stelle der derzeitigen einzelstaatlichen Regelungen treten soll.“

Für die 8000 Staatsbürger unter den 31 000 Einwohnern Adorras mag dennoch ermutigend sein, was sich inzwischen die Republik San Marino „erobert“ hat. Als Enklave in Italien geriet San Marino mit seinen 21 000 Einwohnern dank eines alten Zollunions-Vertrages mit Rom zunächst

der EG über ein „Protokoll“ verhandeln, das einerseits ihre Rechte und Pflichten als Teil der EG-Zollunion regelt, aber andererseits ihre Unabhängigkeit als Staatswesen bestätigt. Völkerrechtlich hat San Marino freilich den Vorteil, daß es keinen fremden „Souveränen“ unterliegt.

Wie San Marino wurde übrigens auch das Fürstentum Monaco durch einen alten Zollunions-Vertrag mit Frankreich automatisch Teil der EG-Zollunion seit 1968. Zwar haben die 10 000 monegasischen Staatsbürger unter den 30 000 Einwohnern in Fürst Rainier III. ihren sogenannten „Souverän“, doch der eigentlich regierende Ministerpräsident Monacos wird aufgrund eines 124 Jahre alten Vertrages vom jeweiligen Staatsoberhaupt Frankreichs bestimmt.

San Marino als der „souveränste“ unter den drei Mini-Staaten hat sich entschieden, die Unabhängigkeit nicht zum Ausbau einer Steueroase und eines Finanz-Zentrums auf Kosten der angestammten Domänen von Landwirtschaft und Tourismus zu mißbrauchen, und auch nicht „gleichberechtigtes“ EG-Mitglied mit Sitz und Stimme in EG-Kommission und Ministerrat werden zu wollen. Es steht der EG gut an, auch im Falle Andorras — trotz der zwei fremden „Souveräne“ — mit der winzigen Enklave pfleglich umzugehen.



ganz automatisch in die EG-Zollunion. Doch den hehren Prinzipien westeuropäischer Selbstbestimmung gemäß errichtete die Mini-Republik 1983 eine eigene Vertretung in Brüssel, empfing den damaligen EG-Kommissionspräsidenten Gaston Thorn zu einem Quasi-Staatsbesuch und wird im Herbst mit

vylučuje z kolenních ohybů svých
nožek, a pak olizujeme prsty ane-
bo jsme položili s nemytýma rukama.

drůvce býval kantalidín v ne-
patřných dávkách předepisovaným
léskem při různých chorobách tod-
nak je to puchýřko lékařský Ji-
nak je to prudký jed působící hlav-
ně na ledvinu a zavinující i smrtel-
né otravy v případě, že je přímo-
ponožen. Povášná „aqua tofana“, již
v 17. století používala hraběnka To-
fijs, je také rodina Medicejských v bo-
je o moc nepřádejší odstraněna
a své odměny, mála zákádní slož-
kou právě tento kantalidín získá-
vaný rozličnými farmaceutickými
chýřky z rodu Zonaris, kterých
na Silezském žije tolnost a v mno-
ha družici.

Jiní jedovatí brouci u nás nejsou. Jsou však velmi střevlíci chytaní za par-
ných dnů vsítkujících ze zaděrkovi-
ných žláz prolnutých ostrý žíra-
cí exkret, který zvláště na oční
sliznici působí velmi bolestivě.

Žijí u nás jedovatí brouci?

Při vyslovování slova bronk bývá mneoběma členy již předem mříž po zádech, protože je všechny bez výjimky považuje za nebezpečné, než-li jedovaté. Jenže právě ty druhy, které nejhrozevší vypadají, jsou nebezpečnější než ostatní.

Například: roháč *ovčím vparobě*... Pochybníka viděl asi již dnes má-
může každého z nás postrašit, pří-
kladně trochu stisknout, ale
jedné věci. Jsou však i na našem
přítomnosti, i když dnes stále vzácnější-
buzi, kteří mohou skutečně člověka
ubíjet — jsou to majky a puchýř-
níci. Slovem „majka“ označuje laik
přítelkyni hned několik broků ná-
rodních, ale málokdy zná to pře-
vedeno, ale zavazít, měkká, tmavě
modré barvy. Najdeme ji nejvíce
častě zjara v trávě, kterou se tak
žije. Žije jich u nás více druhů,
protože se však lhnou složitým způ-
sobem ve hnízdech stále méně se
vyžívajících divokých včel, nejsou
dnes nijak hojné v přírodě zaslou-
ny žlutou tekutinou, kterou brouci

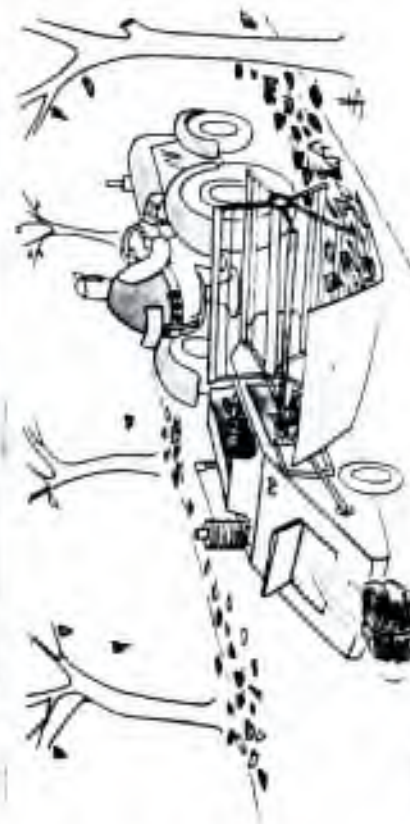


„To je, prosím, nová mutace naší vysoké: trofejní brojleři ...“



Neprakta-Švandrlík

„Vítám vás v naší předmanželské poradně, kde jsme, jak vidíte, najeli na novou léčebnou metodu.“



● Stěžuje si jeden muž druhému:
„Poslední dobou nějak nemůžeme s manželkou vyjít s penězi. Přitom já mám 3 500 čistého, manželka 2 500 čistého měsíčně a každý mě-
sic k tomu ještě dvě stovky za
flašky ...“

● „Svlékněte se,“ káže lékař pa-
cientovi.
Když uvidí jeho okopané nohy, ří-
ká:
„A, tady máme sportovce, hrajete
fotbal nebo hokej, vidíte!“
„Ne, mariáš.“



Neprakta-Švandrlík

„Nezlob se, babi, ale někdo hodil oknem do hospody pírko!“

Vulkán opět ožil

Moskva: Známá kamčatská sopka Ključevskaja opět ožila. Ze svého kužele, pokrytého ledovci, chrlí do vy-
še jednoho kilometru rozžhavené kamení, popel a ply-
ny. Vědci sledující činnost tohoto vulkánu, vysokého

4750 metrů, zhlstili na svahu kráteru také proud vstře-
kající lávy. Poslední erupce sopky Ključevskaja byla
zaznamenána ve druhé polovině loňského roku.



Vladimír Hlavín
„Ztrácím paměť. Měl jsem koupit čtyři věci, ale
já si vzpomínám jen na pivo ...“



● Když manželka vyčítala manželovi, kolik žen měl před ní, odsekl:
„Měla bys být vlastně hrdá, že ses dostala do finále!“

● Povídá jeden divák na fotbale:
„Když se tak dívám na to pravé křídlo, tak si myslím, že já stojím mnohem rychleji, než on běhá!“



„Mám nápad, Rudlo... Co kdybys třeba vytáhnul to starý loutkový divadlo?“



Neprakta — Svandrlik

„To je neuvěřitelné... s tímhle vaším přáskem jsem si popovídala skoro stejně dobře jako s našima stepicema!“

Miki



Neprakta — Svandrlik

„To se nestydíte, slečno? Takhle vošklivá — a nemáte kvalifikaci?“



● „Pane doktore, hodně kašlu.“
„Kolik vám je?“
„Sedmdesát.“
„Kašlal jste ve svých dvaceti letech?“
„Ne.“
„A ve čtyřiceti?“
„Ne, nikdy.“
„No a kdy teda chcete kašlat, když ne teď?“

Jugoslávské osobní malé vozy Jugo 55 se exportují i do USA a Kanady. Během pěti let má jich být do těchto zemí dodáno na 300 000 kusů.

Post erhöht '87 die Gebühren

Tři rekordy zvláštního druhu

V holandském městě Winschoten se konal 14. září t.r. pod názvem RUN 85 již desátý jubilejní ročník největšího běžeckého závodu na sto kilometrů. Ze 120 startujících ze 14 zemí doběhl jako první a byl vítězem Čech Václav Kameník z Kněževsi u Rakovníka časem 6 hodin 36 minut a 40 vteřin. Deset kilometrů před cílem předběhl až do té doby vedoucího Poláka, Jana Sumiece, který časem 6.45,11 se umístil jako druhý. Třetí byl Fin, Markku Järnback (6.47,57). Na pátém místě byl další Čechoslovák, Tomášek Rusek z Brna, doběhl ještě v čase pod 7 hodin (6.59,14). Vítěz, Václav Kameník, byl dlouhou dobu držitelem světového rekordu na tuto trať časem 6 hodin 17 minut. Tento rekord prý překonal sovětský běžec Vitalij Koval (v závodu bez mezinárodní účasti dosáhl světového rekordu 6 hodin 14 minut, ale při mezinárodních závodech měl čas o hodinu horší, takže ve Winschoten by se byl umístil jako osmý).

Úspěch 34letého Václava Kameníka je o to

větší, že prakticky už tři roky stokilometrovou trať neběžel, loni pro zranění nemohl běžet vůbec. Na start ve Winschoten šel s bolestmi v zádech krátce po příjezdu vlakem z Československa, bez dostatečné aklimatizace. Podle holandského tisku jen silný vítr zabránil Kameníkovi zlepšit dosavadní světový rekord v běhu na 100 km. Ze 120 startujících ve Winschoten osmnáct závod vzdalo, mezi nimi běžci zvučných jmen jako mistr USA Bozanich z jeho krajan Dick Goodman, Mexičan Alfonso Anzaldo-Meneses, Švýcar Riet Horber. Závod RUN 85 je součástí tzv. Europa-Cupu, několika závodů v běhu na 100 km, pořádaných v různých zemích Evropy. Body za vítězství se sčítají a po ukončení Europa-Cupu bude vyhlášen nejlepší běžec na 100 km.

Vytrvalostní rekord zcela jiného druhu, nesportovního, ale přece jen rekord, získal 19letý čs. uprchlík Kamil Kropáček. V městě Blackfoot v americké státě Idaho, kam nedávno přiletěl z Evropy, uspořádala počát-

kem zářij místní prodejna aut reklamní Car-a-thon: sedmáct soutěžících položilo ruku na auto Ford Fairmont 1979 a šlo o to, ruku udržet na autu co nejdéle. Závod začal jedno úterý v poledne. Soutěžících pozvolna ubývalo, až ráno o dva dny později byli jenom dva. Byl čtvrtek. O jednačtyřicáté minutě po poledni soutěžící Tony Cruz řekl, že už toho má dost a stáhl ruku z auta. Tím momentem se stal vítězem soutěže Kamil Kropáček (časem 48 hodin 41 minut). Majitel prodejny řekl novinářům, že když Kropáček auto vyhrál, jeho rodina se šťastím rozplakala: „Byl to jejich sen.“ Kropáček snad kromě auta vyhrál i zaměstnání. Jeden ze soutěžících, Guy Lowry, dřevorubec z Blackfootu, který odpadl už v úterý odpoledne, přišel do prodejny pro Kropáčkovu adresu. Chce mu nabídnout práci.

A ještě jeden rekord do třetice: Čs. mistryněmi v cestování autostopem se staly 22letá studentka medicíny Lea Grundová a 20letá učitelka Alena Hálová. Byly první ze 150 soutěžících, které v závodu na tisíc kilometrů získaly nejlepší čas, a to 23 hodiny 25 minut. Musely projít deseti kontrolními stanicemi.

Zavinili zborcení domu

STÁVELI ZEDNÍCI, STÁVELI...

[an] Proti pěti odporčedním pracovníkům n. p. Bv. toslav Osirava, Zemedělského státního sdružení Prá- dek Místek a Krajského živnostenského ústavu Olomou- bylo 7. listopadu vzhledem obvinění pro trestní čin- uleného ukradení. Obvinění uvedli státní stíhací ú- podlažního panelového domu v Havičově v soulnu s projektem a technickými postupy, nepřevládá řádná kontrola stavebních prací a tím zapříčinili po- řádkem tohoto roku zřícením budov část domů. Způso- bená škoda přesáhla 270 tisíc korun.

Dva a půl roku po první transplantaci jater v ČSSR

Jedným člověkem v Československu, žijícím už přes dva a půl roku s trasplantovanou játry, je Josef Mynář z Tišnova u Brna, 39letý otec tří dětí. Složitě operaci se podrobil 2. února 1983 na II. chirurgické klinice fakultní nemocnice v Brně. Trpěl nevyléčitelnou jaterní chorobou, jejíž jediná alternativa byla smrt.

Problematikou jaterních transplantací se v Brně zabývají téměř 20 let. Lékařský tým vedený prof. Vladimírem Kofíškem, vypracoval přesný postup vlastního chirurgického zákroku i novou techniku rekonstrukce žlučových cest. Současně dokázal, že transplantace jater je perspektivní metodou léčení po otravách smrtelně jedovatou muchomůrkou hlízovitou. Účinnou konzervaci jater ověřil řadou pokusů s dlouhodobým přechováváním transplantátů mimo organismus. Samotné operaci, první toho druhu v Československu, předcházelo v uplynulých 15ti letech přes 200 experimentálních transplantací na prasatech - úspěšnost zákroků byla překvapující.

Samozřejmě, že Josef Mynář žije pod stálým lékařským dohledem. Ráno a večer užívá léky nezbytné k vyrovnání obranných reakcí organismu. Rovněž předepisána dieta je velmi přísná. Žije však doma - v rodinném kruhu, chodí nakupovat, stará se o domácnost, řídí auto. Loni v létě byl s rodinou na dovolené ve Vysokých Tatrách a bez obtíží absolvoval i namáhavé vysokohorské túry. Letos v dubnu vylekal jak rodinu, tak samotného prof. Kofíška. Náhle nevolnost, zvracení - odvoz do nemocnice. Tam překvapení lékaři zjistili, že potíže nedělají trasplantovaná játra, ale - slepé střevo. Následovala operace a již za týden byl Josef Mynář opět doma mezi svými.

Na světě bylo uskutečněno asi 450 transplantací jater. Nejvíce v USA, Anglii, Západním a Východním Německu. Stojí za zmínku, že jedna z pacientek porodila za dva a půl roku po transplantaci zdravé dítě. Před půlletím rokem provedl prof. Kofíšek první transplantaci jater v Československu. Josef Mynář je důkazem její úspěšnosti. „Žiju a cítím se dobře. Podruhé jsem se narodil.“

Nehorázné prohlášení H. Geisslera

Bonn: Přáteli Nobelova cena míru by měla být udělena západoněmeckému bundeswehru a NATO. S tímto nehorázným prohlášením vystoupil generální tajemník západoněmecké CDU H. Geissler. Jeho názoru vědí Evropa téměř dvěma militaristickým organizacím ze čtyřicet let míru. Na zemsém sjezdu své strany v Porýní-Falcu Geissler zároveň hrubě napadl rozhodnutí výboru pro udělování Nobelových cen míru v Oslo, který touto vysokou počtou ocenil práci Mezinárodního hnutí lékařů za odvrácení jaderné války. Generální tajemník CDU toto rozhodnutí dokonce označil za „ostudu“.

REAKCE DRBNÝ KÓ SICE

NENA MOC VLÁSCÉ, ALE TO ŘEKL DO ŘE!

Dostal jméno synchisit

[čtk]: Objev nového minerálu není při tradici a rozšíření mineralogie každodenní běžnou záležitostí. Zvláště pak v tak prozkoumané oblasti, jakou je v tomto směru naše území. Přesto byl nově narostlý druh popsán a určen v severních Čechách. V současné době je známo na 170 uranových a uran obsahujících nerostů. Jejich počet letos rozšířili při zpracovávání mineralogicko-technologické klasifikace uranových rud v oblasti severočeských kříd pracovníci ústředních laboratorů Československého uranového průmyslu ve Stráži pod Ralskem. Komise Mezinárodní mineralogické asociace již také schválila název pro tento nový minerál - synchisit. Kromě synchisitu odborní pracovníci při zmíněné klasifikaci objevili také další vzácné minerály, vyskytující se sice ve světě, ale u nás nalezene poprvé. Byly to brockit, florencit, cerroilit, wittichenit a plumbogummit.

2 JEDNOHO ČLÁNKU O FČELÁČK:

Přes řadu přísných opatření se ještě vyskytuje ve 40 okresech ČSR, napadení včelstev touto chorobou je však hodnoceno jako slabé. Onemocnění v řadě míst sice omezuje rozvoj tohoto užitečného koplčka, přesto však stoupá celkový stav včelstev o 140 tisíc; v loňském roce dosáhl nejvyššího čísla v historii - 776 tisíc. To přispělo k tomu, že plán nákupu medu včelari splnili: do nákupních organizací dodali skoro 17 tisíc tun této oblíbené potraviny. Zlepšit by se však mělo zásobování včelářskými potřebami.

● Sarančata řádí v brazilském státě Pernambuco na severovýchodě země. Podle místní televize žravý hmyz zničil oves na rozloze 38 000 hektarů. Do boje se sarančaty nasadily brazilské úřady zvláštní jednotky.

B. Hň upek v Austrálii

KEŠ BY KO TAH KLOKANI ZOŽRALI, NAOZAJ?

W. Brandt odcestoval z Československa

BUDE PŘEŽ PŘIVÁTEJ DO PARTAJE... JPP!

● Přijde návštěva a nemá se k odchodu. Zůstává nekončnou dlouho. Konečně se začne loučit:

„Doufám, že jsme vás moc nezdřezli.“ řekne zdvořile.

„Vůbec ne, v tuhle dobu tak jako tak vstávám!“

„Titanic“ bleibt auf Grund

LONDON, 14. November (Reuter). Die Pläne zur Bergung des 1912 gesunkenen Passagierschiffes „Titanic“ müssen wegen eines Rechtsstreits um ein anderes berühmtes Wrack vorerst ruhen. Dabei geht es um die Ansprüche auf das Bergungsgut aus der 1915 von deutschen U-Booten vor Irland versenkten „Lusitania“ im Wert von umgerechnet rund 9,1 Millionen Mark. Der Bergungsfachmann John Pierce will gerichtlich verhindern, daß die britische Regierung die vor drei Jahren von ihm geborgenen Gegenstände zugesprochen bekommt. Der 44jährige Ingenieur plant auch die Bergung der „Titanic“.

Pierce sagte, falls er den Rechtsstreit verliere, würden die Geldgeber aus dem „Titanic“-Projekt aussteigen. Die Regierung stützt ihren Anspruch auf alles nach Großbritannien gelangtes Bergungsgut auf ein Dekret König Edwards II. aus dem Jahre 1332, in dem es heißt: „Dem König gehören alle Schiffswracks, Wale und Störe“, die an den Küsten des Reiches stranden.

ALEŽU TENKAT DÍKALI PODDANI, ŽE VRCHNOST JE VŮL!

God save the Chanson

PARIS, 14. November (dpa). Mit einem auf englisch geschriebenen Brief hat sich der französische Kulturminister Jack Lang bei der französischen Oberaufsicht für Rundfunk und Fernsehen darüber beklagt, daß immer mehr englischsprachige und immer weniger französische Künstler in Rundfunk und Fernsehen auftreten. Die Pariser Zeitung „Le Matin“ veröffentlichte den Brief am Donnerstag unter der Schlagzeile „God save the chanson française“.

Er schreibe auf englisch, teilte Lang der Präsidentin der „Hohen Autorität“ für Rundfunk und Fernsehen, Michele Cotta, mit, weil er damit wohl eher ihre Aufmerksamkeit erringen könne. Französische Künstler seien von den meisten privaten Rundfunksendern verbannt und würden immer seltener von den öffentlichen Stationen eingeladen. Wenn Frankreich seine Identität als Nation und die eigene Seele nicht verlieren wolle, müsse dagegen etwas getan werden, schließt Lang als „Your most obedient servant“ (Ihr ergebenster Diener).

„To je tedy hrozná restaurace“ rozčiluje se host. „Pivo podávají jen k jídlu a jídlo žádné nemají.“

„25. November (AP). Seit Anfang des Jahrhunderts sind nach Angaben der Amerikanischen Bürgerrechtsvereinigung (ACLU) in den USA 25 Menschen wegen Verbrechen hingerichtet worden, die sie nicht begangen haben. Weitere 318 Personen seien unschuldig wegen Kapitalverbrechen verurteilt, aber nicht mit dem Tod bestraft worden.

Als prominenteste Beispiele für kapitale Fehlurteile nannte die ACLU den Fall des angeblichen Entführers des Lindbergh-Babys, Bruno Hauptmann, den Fall der Anarchisten Nicola Sacco und Bartolomeo Vanzetti und den Spionagefall Julius und Ethel Rosenberg. Für die ACLU sind diese Fälle Grund genug, die Todesstrafe abzuschaffen.

**BLAKOLAVENÍ POTRAVENÍ,
NEBO? JEŠTĚ JEŠT, CO?**

Aufgespießt

„Nun, vielleicht kann ich diesem jungen Mann mit etwas väterlichem Rat helfen.“

US-Präsident Ronald Reagan angesichts der Tatsache, daß bei dem bevorstehenden Gipfeltreffen Reagans mit dem sowjetischen Parteichef Michail Gorbatschow in Genf ein US-Präsident erstmals älter sein wird als sein sowjetisches Gegenüber.

**JEN ABY SI HO NEPLETL
S BREZNEVEM!**

Aufgespießt

„Ich bin ganz erschrocken, als ich in der Zeitung gelesen habe, daß das Sterben schon wieder teurer wird in Gunzenhausen. Bei diesem neuen Preis kann man sich das Sterben schon nicht mehr leisten.“
„Beeilen Sie sich halt, Herr Landrat, bis zum 31. 12. 85 ist das Sterben noch billiger...“

Von dem „Weissenburger Tagblatt“ berichteter Disput zwischen dem Landrat des Kreises Weissenburg, Dr. Zink (CSU), und Kreisrat Spitzbart während einer Debatte, die mit einem Streit über die Kosten für die Beseitigung von Gartenabfällen begonnen hatte.



„Keine Ahnung, wie man da 'rüber kommt, mein Herr — ich bin auf dieser Straßenseite geboren!“

Fußballer sollen nicht küssen

MOSKAU, 17. November (Reuter). Ein Kußverbot für Fußballer hat die sowjetische Zeitung „Sowjetski Sport“ gefordert. Dar von Küssen begleitete Jubel nach einem Torerfolg sei eine dekadente Sitte westlicher Kicker. „Wenn sie ein Tor schießen, fallen sie auf die Knie, werfen die Arme in die Luft und zappeln wie Dervische bei einer Prozession“, monierte das Blatt. Statt dessen müßten die UdSSR-Fußballer ihrer Generation ein gutes „sowjetisches“ Beispiel an Würde und Selbstbeherrschung geben. Auch sollten sie auf grellbunte Bekleidung aus dem Ausland verzichten. Die Hoffnung nämlich trüge, daß sich damit besser spielen und gewinnen lasse, hieß es in dem Artikel. Angemessener sei der traditionelle Dreß mit roten Emblemen.

Rozhodování soudů

[čtk]: O rozhodování činnosti soudů v trestním a občanskoprávním řízení byli včera informováni novináři na tiskové besedě v Praze. Mezi hlavní důvody soudů patří boj proti kriminalitě. Jeho řešení spočívá v rozhodném postihu pachatelů trestných činů, v prosazování státní a občanské kázně a v soustavném ovlivňování právního vědomí pracujících. Například v roce 1984 bylo v ČSSR odsouzeno 114 000 osob. Vzorů hlavně počet rozsudků vynesených nad pachateli trestných činů a předsíní nerušené socialistické ekonomiky, trestných činů proti majetku v osobním vlastnictví, trestných činů výtříčnických, příživnických, špekulačství a loupeže. Zvláště nebezpečná je činnost osob, které se dopouštějí trestných činů opakovaně — recidivistů. Způsobení postihů proti těmto osobám je proto namístě. Další úseky činnosti soudů je rozhodování sporů vyplývajících z občanskoprávních vztahů. Množství těchto sporů se za posledních pět let zvýšilo téměř o 25 procent. Proto je důležité, aby je soudy vyřizovaly rychle a kvalitně.

Pomoc Kolumbii

[čtk]: V nejbližší době odjede do Kolumbie zvláštní čl. letadlo s humanitární pomocí ke zmírnění následků přírodní katastrofy po výbuchu sopky Nevado de Ruiz. Zvláštní zdravotnického materiálu, příkrývek, osacení, spánků pytlů a potravin v hodnotě dvou milionů korun bude hrazena z Fondu míru a solidarity Národní fronty ČSSR.

Potravinářské novinky

[tk]: Se zajímavou novinkou, která obohacuje sortiment potravinářských výrobků z hlediska zdravé výživy, seznamuje spotřebitele ve dnech 12.—15. listopadu velkoobchodní firma CIL v Praze 10. Zahrádkám měst. Topolova 2915, jde o tolstolobika — rybu, která je chutí podobná kapru, jejíž maso má však méně kostí.

Neshody řešil vraždami 1.

[čr]: V noci se soboty na neděli v obci Krčava v okrese Michalovce zavraždili 37letý traktorista sečnými a bodnými ranami sekýrou a nožem svoji tchyni, manželku a osmiletého syna. Po činu, jehož motivem byly rodinné neshody, spěchal sebevraždou oběšením.

Vrah se oběsil 2.

[an]: V obci Kútinky u Dunajskej Stredy zavraždili v pondělí dopoledne 46letý krmic JZD bodnými ranami nožem svoji 42letou manželku. Po činu, jehož motivem byly dlouhotrvající rodinné neshody a žárlivost, spáchal na půdě rodinného domku sebevraždou oběšením.

Sekerou napadl taxikáře 3.

[re]: V Alžovské ulici v Písečném byl ve středu večer cizím státním příslušníkem přepaden 25letý řidič taxislužby Olomouc. Pachatel na řidiče požadoval peníze a úder sekýrou do týla a ramene mu způsobil zranění. Při volání poškozeného o pomoc pachatel s místa činu uprchl.

Zavraždil bratra 4.

[čtk]: Bodnutím kachyňským nožem do sedacího křesla zavraždil po předchozí hádce ve střední odpoledne v Považské Bystrici 33letý muž bez pracovního poměru svého 18letého bratra. Pachatel byl dím do vazby a je stíhán pro trestný čin vraždy.

Tatra pro Paříž-Dakar

[čtk]: Přípravy na účast v 8. ročníku populární rallye Paříž—Dakar vrcholí v n. p. Tatra Kopřivnice. Značka této čs. automobilky bude reprezentovat nová typová řada nákladních vozidel T 815. Na soutěž se chystají tři posádky, tvořené nejlepšími zkušebními řidiči a mechaniky. V minulých dnech např. absolvovali 18hodinovou nepřetržitou jízdu podle itineráře na trase dlouhé 1290 kilometrů. Mnohá o stavu vozidel ne dávalo napovědět i třídenní zkušební okružní ve Vyškově, kde byly částečně modelovány podmínky jízdy, údržby a přípravy na etapy. Pro soutěž byla vybrána ze zkušebních vozidel T 815 v terénu modifikace oklepů „Ve s k“. Použití byl dvadecetiválcový přeplňovaný motor s výkonem 300 kW a přídavným chladičem oleje vpadu a upravenou olejovou vanou z hliníku. Zkušební teplota na 30 stupňů Celsia ukázaly, že motor není přetříván ani při vysokých rychlostech a jízde do kopce. Nyní už je věnována prvotně pozornost fyzické přípravě posádek. Veškeré práce by měly skončit 30. listopadu, vstup do roku 1986 již členové posádek zastihne při „zahřívacím kole“ na terénním okružní v Paříži.

Mizející písmena

{ro}: Noviny nemají obvyklé dlouhou životnost. Po přetižení se vyhodí, v lepším případě putují do sběru. Aby se však jejich papír mohl znovu použít, je třeba jej očistit od tiskářské barvy. Tento proces je poměrně nákladný a složitý. Zafixované řešení navrhl japonský odborník. Vynalezl barvu, která zmizí z papíru po 24 hodinách, to znamená následující den po vydání novin. Zdáli však bude tato novinka využívána i v praxi, se teprve ukáže.

... A ARCHI'V...?

Pět lvíčat najednou

{mu}: K vzácnému případu došlo nedávno v zoologické zahradě města Niamey, hlavním městě africké republiky Niger. Lvičí jménem Paris se narodilo najednou pět mláďat. To, jak aduluje list „Sahel dimanche“, vycházející v Niamey, je opakování světového rekordu. Lvice totiž nerodí většinou více než jedno, nejvýše dvě mláďata. Zoologická zahrada, zřízená při národním muzeu republiky Niger, je pokládána za jednu z nejlepších v západní Africe. Pro všechny její „obyvatele“ byly vytvořeny podmínky blízké přírodě.

Manchester Utd. ve stínu Sokola Řeporyje

Včera jsme psali, že skončila impozantní série 16 zápasů bez porážky slavného Manchesteru Utd v anglické lize, a dnes musíme oznámit, fotbalisté Sokola Řeporyje, obce nedaleko Prahy, si vedou v 1. A třídě mnohem lépe. Série jejich neporazitelnosti v mistrovských utkáních trvá od 27. 10. 1984, kdy jako účastníci 1. B třídy prohráli v Braníku s místním „háčkem“ 2:3. Od té doby vybojovali postup do vyšší třídy a doufají, že série 25 mistrovských zápasů bez prohry (s remizí) nenaučí ani poslední podzimní mistra k tuto neděli na hlití Slavie Praha 7. Tým vedeným trenérem Jiřím Nedvídkiem, bývalým ligovým záložníkem Slavie, jehož oporami jsou bratři Jiří, Václav a Miloš Rybářůvové, si vedl znamenitě i v přátelských zápasech — porazil mj. kompletní Vikt. Žilkov A 2:0 a Janovku Bohemians a krajským trenérem Dobrášem 3:2.

Čína: Lepra na ústupu

Peking: Lepra, jedna z nejstrašnějších nemocí lidstva, pronásleduje Čínu již více než dva tisíce let. V roce 1949, kdy byla ČLR založena, se počet nemocných leprou udával na půl milionu, v současné době již je méně než sto tisíc. Uvedl to včera list China Daily. Obávaná nemoc se v Číně tradičně koncentrovala na jižní a jihozápadní subtropické oblasti a po vodě veletoku Jang Č'. Dříve bývaly leprou zasaženy celé vesnice a případy byly daleko těžší, dnes se většinou jedná o menší ložiska onemocnění, rozptýlená na ploše několika set tisíc čtverečních kilometrů a často navíc v odlehlých oblastech.

**1.-4. - ... ŽIVOTA
SOCIALISTICKÉ SPOLEČNOSTI
V ROZKvěTU DVOU DŮB!**

NEZBYTNÝ KROK

Na konferencích v Jaltě a Postupimi vedoucí představitelé spojeneckých mocností Sovětského svazu, Spojených států amerických a Velké Británie dosáhli koordinovaných dohod, které se staly základem poválečného míru v Evropě. Jejich součástí bylo i rozhodnutí o odsunu německého obyvatelstva z Československa, Polska a Maďarska.

Odsun německých menšin ze zemí střední Evropy byl konkrétní problém politický. Německé menšiny byly v Evropě trvalým nebezpečím, účinným nástrojem a zbraní německé výbojnosti. Byly překážkou každé národní a státní konsolidace. Z tohoto hlediska byl odsun opatřením preventivním. Měl zabránit tomu, aby nemohly být znovu vytvářeny situace, v nichž by změny režimu v Německu ohrožovaly pomocí německých menšin opět bezpečnost jeho sousedů a evropský mír. Odsun nebyl míněn ani jako trest ani jako odvěta. Proto byly země, kterých se odsun týkal, zavázány rozhodnutím, že bude prováděn „řádným a lidským způsobem“.

Myšlenka odsunu německého obyvatelstva z Československa vznikla během války v Londýnské emigraci v kruzích kolem prezidenta E. Beneše a čs. exilové vlády. Se vzrůstajícím terorem nacistů vůči českému národu se tato myšlenka prosazovala stále více i u domácích odbojových skupin. Proto návrhy čs. exilové vlády na odsun německé menšiny a vytvoření národního státu Čechů a Slováků našly širokou podporu u československé veřejnosti.

Návrhy byly vloženy do memoranda čs. vlády, předaného vládám spojeneckých velmocí v listopadu 1944.

Konstatovalo se v něm, že německá menšina, která byla v minulosti nástrojem politického nátlaku a záminkou hitlerovské agrese vůči Československu, se stala vážným nebezpečím pro republiku. Československá vláda v memorandu odmítla řešit problém sudetských Němců změnou hranic ve prospěch poraženého Německa, neboť tím by útočník vyšel z války posílen územně, hospodářsky a psychologicky. Naproti tomu Československo, jako oběť agrese, bylo zbaveno historických a strategických hranic. Jediným řešením, jak zabezpečit vnitřní a vnější bezpečnost republiky v budoucnu, byl odsun Němců z Československa. Memorandum předpokládalo, že organizovaný odsun potrvá dva roky a v pravomoci čs. vlády mělo zůstat definitivní rozhodnutí o tom, kdo z Němců bude moci v Československu zůstat. Osobní majetek Němců, pokud nepodléhal konfiskaci, měl být odsunutým uhrazen na účet reparací z Německa. Navrhovaná opatření v podstatě odpovídala rozhodnutí Spojenecké kontrolní rady v Berlíně z 20. listopadu 1945, která určovala, že ze samotného Československa bude odsunuto celkem 2 500 000 německých obyvatel. Od prosince 1945 do července 1946 bylo z Československa odsunuto 2 232 541 osob.

V duchu Postupimské konference, navazující na plán odsunu Spojenecké kontrolní rady v Berlíně, schválila čs. vláda 14. prosince 1945 směrnice k provádění organizovaného odsunu. Všem složkám zúčastněným na odsunu bylo uloženo, aby jej prováděly lidským způsobem a co nejpřísněji zakročily proti těm, kteří by tento základní příkaz nedodrželi. Bezprostřední zdravotní službu během transportu obstarávali němečtí lékaři a ošetřovatelský personál. Transporty byly po převzetí představiteli spojeneckých armád dopravovány přes československé hranice do Německa. Směrnice určovaly, že odsunu podléhají všechny osoby německé národnosti a ty osoby, které se v době zvýšeného ohrožení republiky bez nátlaku ucházely o německou státní příslušnost. Odsun se nevztahoval na osoby, které si do 10. února 1946 podaly žádost o zachování československého státního občanství a ta nebyla zamítnuta. Nevztahoval se také na antižidovské, smíšené manželství a ty Němce, kteří se v době zvýšeného ohrožení republiky přihlásili v úředním hlášení za Čechy.

Odsun byl neodvratným zakončením situace, jež se ukázala neřešitelnou jinými cestami a metodami. Vždyť většina sudetských Němců plně akceptovala germanizační program nacistů nejen vůči českému národu, ale i vůči národům Evropy vůbec. Vědomě se stali „vorposty“ velkoněmecké expanze, nositeli pangermánského mýtu o nadřazenosti německého národa a z toho plynoucích požadavků na hegemonii v Evropě. Po celou dobu trvání druhé světové války se – až na výjimky – nedokázali distancovat od nacistických zločinů a připojit se k antižidovskému národně osvobozeneckému zápasu nacismem porobených národů. Zůstali nacismu věrni nejen do konce prohrané války a po podepsání bezpodmínečné kapitulace, ale jsou velkoněmecké ideji pod prapory sudetoněmeckého landsmanšaftu věrni dodnes. Jejich odsun z Československa nebyl ani mstou a vůbec ne již zločinem českého národa, nýbrž nutnou „prevencí zla“.

Antonín FALTYS

2 „ČESKOSLOVENSKÝ SVĚT“ 10/85

PODÁLENÉ VYCHOVÁNÉ DOLŽEVICKÉ BLBEC!

Ve kuchyních národů Sovětského svazu se setkáváme s mnoha polévkami, které jsou v jídelníčku velice oblíbené. Od přípravy polévek v naší kuchyni se odlišují obzvláště a v každé případě je jiný i postup přípravy zeleniny, která tvoří jejich významnou součást. Ve většině případů se do polévek přidává zelenina a cibule krátce osmažená na tuku a v polévce se dlouho nevaří, aby neztuhlala své charakteristické vlastnosti. Častým doplňkem polévky je zelí a při přípravě borkůčků čerstvé těsto.

SOUPA Z KYSANÉHO ZELÍ: 600 g kysaného zelí, 1 litr vody, 2 lžíce másla nebo rostlinného tuku, 1 bobkový list, mletý pepř, sůl, 500 g hovězího masa, 3 lžíce rajčatového protlaků, 300 g kořenové zeleniny, 1 cibule, 2 lžíce másla, 1 lžíce mouky. — Kysané zelí překrájíme na krátké nudličky, zalijeme trochou vody, přidáme máslo nebo tuk, bobkový list, osolíme, opojujeme a asi dvacet minut vaříme. Potom polévku zalijeme vývarem i s masem, přidáme na másle osmaženou zeleninu a cibuli, doplníme rajčatovým protlakem a ještě povaríme. Kořenovou zeleninu a nadrobno nakrájenou cibuli po osmažení zasypane moukou a krátce zasmahneme. Přitom dbáme, aby se cibule ani mouka nepřilís neopražily a nezhorkly. Při přípravě vývaru nakrájíme opíchnuté maso na kostky, vložíme do hrnce, zalijeme horkou vodou a uvaříme do poloměkka.

SURPA (TURKMENSKÁ POLÉVKA): 500 gramů hovězího masa, 2 l vody, 2 cibule, 2 lžíce másla, 2 mrkve, 2 lžíce rajčat. protlaků, 600 g brambor, sůl, mletý pepř, petrželka nebo pažitka. — Na kostky na krájené opíchnuté maso vložíme do studené vody a přivedeme k varu. Potom plamen zmírníme a maso pozvolna vaříme do poloměkka. Cibuli a mrkev nakrájíme na drobno, osmahneme na rozehtátém másle do zlatova, přidáme z vývaru vyjmuté maso a rajčatový protlak a ve směsi zeleniny a cibule asi 5 minut osmahneme. Osmaženou směs nalijeme do vývaru, přidáme pepř, sůl, oloupané a na nudličky nakrájené brambory a polévku ještě dvacet minut vaříme. Při podávání ji ozdobíme nadrobno rozsekanou petrželkou nebo pažitkou.

HRACHOVÁ POLÉVKA: 300 g hrachu, 400 g uzeného masa nebo šunky, 300 g kořenové zeleniny (mrkev, petržel, celer), 1 cibule, 2 lžíce másla nebo rostlinného tuku, sůl, 2 litry vody, 1 žemle. — Dobře opíchnutý hrach předem na několik hodin namočíme, pak do vody přidáme omyté, na kostky nakrájené uzené maso nebo šunku, společně povaríme téměř do měkka a osolíme. Kořenovou zeleninu a cibuli nakrájíme na kostičky, vložíme na rozehtátý tuk a osmahneme do zlatova. Potom osmaženou zeleninu a cibuli nalijeme do polévky a ještě dvacet minut vaříme. Při podávání polévku doplníme na kostky nakrájenou na sucho opraženou žemli. (msd)

Ústí nad Labem. Krajský prokurátor dále 11. října uveřejnil vypátraného a uštědřeného 34letého vraha dvou třicetiletých dívek, jejichž mrtvoly byly nalezeny v lesním porostu u osady Dlouhé Lázně na Mostecku. Vrah obě dívky – stopatky – znásilnil, zavraždil a vlastním autem dopravil na místo nálezu.

GADE SEBEROU ALE TOLIK MJASA?

„Miluji přírodu!“ vyznává se při šálku kávy dáma své přítelkyni. Ta se na ni chvíli pozorně dívá, pak se trochu jízlivě zeptá:

„Ještě pořád? I po tom, co s tebou udělala?“

WASHINGTON (rtr). Die Welle von Bankzusammenbrüchen in den USA hat in diesem Jahr bereits 100 Institute erfaßt. Die Bundeseinlagenversicherung (FDIC) hatte jetzt eine Bank in Texas und eine in Iowa schließen müssen. FDIC-Direktor Stanley Silverberg sagte, er rechne damit, daß in diesem Jahr 115 Banken ihre Schalter zumachen müssen. **Flucht nach Bayern gelang**

MÜNCHEN, 10. November (AP). Zwei Bürger der Tschechoslowakei ist am Sonntag die Flucht nach Bayern gelungen. Nach Mitteilung der bayerischen Grenzpolizei gelangten sie ohne Zwischenfall über die grüne Grenze in den Westen. **A CO DA'L!**

Kalkulátory školáků

(čtk): Na 120 miliónů Kčs uvolnilo pro letošní rok ministerstvo školství v ČSR pro vybavení základních a středních škol učebními pomůckami. Další 17 mil. Kčs korun je určeno především pro dodávky minikalkulátorů pro 7.–8. ročník ZŠ. Do konce letošního roku bude na školách celkem 46 000 kalkulátorů, což je průměrně 16 kusů na školu. V rámci 8. pětiletého plánu se uvažuje o takovém rozsahu dodávek, aby každá ZŠ byla vybavena 40 kalkulátory. V roce 1984 dokončí n. p. Komenium Praha vybavení škol kalkulátory středních odborných škol kalkulátory Sharp 508 A.

TADY STOJÍ KALENĚ 10 04...



DEUTSCHE BUNDESPOST

30 JAHRE BUNDESWEHR

TUDELECTU TAKY V ČESKOSLOVENSKU
NEŘADI VÍDÍ... BARVY: DAŽE.

Ústí nad Labem. Krajský prokurátor dále

11. října uveřejnil vypátraného a uštědřeného 34letého vraha dvou třicetiletých dívek, jejichž mrtvoly byly nalezeny v lesním porostu u osady Dlouhé Lázně na Mostecku. Vrah obě dívky – stopatky – znásilnil, zavraždil a vlastním autem dopravil na místo nálezu.

Praha. Za „výrobek roku“ byly oznaženy kompoty z podniku Pražské konzervárny. Na víčku stojí „Svestkový kompot“, etiketa oznamuje, že kompot je „Borůvkový“ a uvnitř jsou višně. Vysvětlili sportovci, že nedostatek skleníků. Proto jsou znovu plněny staré – ze sklen.

Brno. Do středního Nepálu se 20. srpna vydali nákladní autem přes Maďarsko, Bulharsko Írán, Pakistán a Indii skupina čs. speleologů, kteří budou v krásné oblasti Povároví zkoumat jeskyně.

Praha. Mezinárodní telefonní centrála na Žižkově započne spojení s 35u cizími státy. Na telefon v Československu čeká na dvě stě tisíc žadatelů, jeden – ze Strakonice – už deset let.

Brno. V Bosnových funguje nový objekt Transzitivního plynovodu, zaručuje přepravu sovětského plynu do Rakouska, Itálie, Francie a Jugoslávie

KONCEM
ROKU 85
UVTDE
500. číslo!

SRPNOVÉ POSVICENÍ

Sedmnáctileté jubileum se obvykle nějak zvlášť neoslavuje, protože to není ani ryba, ani rak, ale v každém případě je to dost dlouhá doba k tomu, aby se mnohé a mnoho mohlo měnit a změnit.

Ze sedmnáct let pučivého života rozkvetla mladá dívka do gazelí sexy-formy.

Podívá-li se na datum-před sedmnácti roky starší člen současné lidské společnosti, povzdychne si a dýchavičně zasevele kletbu, jak ten život rychle utíká a že on vlastně pro samé politické blbiny ještě nic neužil a život je v čidu a pes a tedy "in ano".

Ta sexydívka se právě narodila, když se po Václavském producovaly tanky s nepřátelským bílým pruhem, doprovázené upatlanými ustrašenci. Ten starší člověk byl ještě v produktivním věku, ale najednou se mu nechťelo vědět, co si má počít, v duchu si přál, aby bolševici odtáhli, ale nahlas si mudrmaniský u piva stěžoval, že věděl jak ten reformní bolševický experiment dopadne, protože lidi strašně rychle poznali, že mají najednou hubu i na mlouení a ne jenom na pivo a mlácení prázdné slámy ve frázích, že vydávají za osvícené osvícenskou revoluci všech revolucí a to smí nebýt. Jinak jacka-janus-Olišany, to je staré pořekadlo a platí všude tam, kde má monopol na pseudomyšlení jenom jedna organizace, která se vydává za partaj i když je to docela obyčejný spolek padlých holek.

Ale co naplat! Před těmi sedmnácti roky se TO stalo, zahřely lesy a bory zašuměly po skalách, nad Tatrou se blýsklo a co? Šmytec! Nic. Sedmnáct let se převládalo přes hromady jiných událostí, válek, neštěstí, živelných pohrom, revolucí a převratů. Lidi si zvykli i na tu pověstnou šibe-nici a začali si život zvelebovat nakradeným luxusem, čemuž celý státní útvar senilně přiblížil, protože ani jinak nemohl, jelikož všichni jsou z jednoho a téhož těsta a příležitost dělá zloděje.

Emoce se vrátily jako vody po jarní povodni do znormalizovaných břehů, po kterých se proslakují maloměstští a snobové, funkcionáři a politrukové, studenti i poslední generace, dělníci, rolníci a pracovníci inteligence, poslanci, vědci a „vynálezcové věcí patentních“, občané bez pracovního poměru a poměru vůbec, opo-

zičníci aktivní, fiktivní, pivní i pasivní, zbytky kněží a duchovní záměstnanci úřadu pro církevní záležitosti, důchodci a povaleči, mládež nová, mládež bůh sám ví či a koho, summa summarum celý národ v celé nahotě bez fíkového listu studu. Proč by se měl národ stydět, když se mravní pojmy oficiálně postavily naruby a jako na obrtliku, všechno se postavilo na hlavu, ba i světové strany si vyměnily navzájem místa jako v té pohádce o dvanácti měsíčkách.

Staré selské pravidlo říká, že rolník nikdy nesmí vybírat hnojiště až do poslední mrtvé a vždycky tam na dně žumpy něco musí nechat jako zárodek na další hnojně tlivý rozklad a útulek pro červy, čmelíky a jinou hnušnou havěť.

Takovým sedmnáctiletým kulturním, společenským a politickým hnojištěm se staly novodobé dějiny země, která se tak ráda odvolává na slavné

tradice potomků stadického oráče, na císařskou monumentalitu zakladatele pražské university, na reformátorskou etickou revoluci později upáleného magistra a slavné, neslavné, nepřátelské a bratrovražedné válečné činnosti jeho barometricky neustálých epigonů, na mírové poselství a poselstvo papežskou klatbou postiženého dobrého, z domácí matky zrozeného panovníka, na národní statečnost v době vládnoucích a ovládajících temných mocí a sil a protireformace, na postulat osvícenců a buditelů, na těhotenství, vedoucí ke zrodu nového státu, na budování něčeho z něčeho na místo něčeho... pak počátek konce všech konců, rudé pařeníště nenasytlosti, zvrhlosti, podvodů, lží a poprav... tanky, armáda nespásky, bafrické temno, útulum, ledabylost, nezáměr, lhovost — květy na hnojišti země, kterou národu záviděl celý svět, blahé paměti.

Sedmnáct let. V ten den, kdy se to stalo, jsem mluvil s hlavním městem. Co lidi, zeptal jsem se. Nic! Proč by a proč by... pojedeme na chalupu, bude tam posvícení a o posvícení, všechno to voní tak jako v apatyce...

x) které...

... z pisatele udělali "Václava Rybu"... , kromě "vynechávka".

Národní politika, 2. 11/95

Vyšší dovoz do USA

Podíl dovážených osobních automobilů na celkovém prodeji ve Spojených státech se do r. 1995 zvýší a nyní činí 25 až 40 procent. Předvídá to odborníci amerického automobilového průmyslu, přičemž upozorňují, že téměř všechny velké automobilky se v zájmu přežití snaží o podnikání v jiných výnosnějších oborech.

...VĚTŠINOU ZKADOVKY...!

Bratislava. Absolventi Vysoké školy umělecko-průmyslové vystavují na současném Podzimním salonu v Paříži, výstavě mladých francouzských malířů, jako jediní cizí hosté kolekci deseti gobelínů.

Streit um eine Zigarre

LONDON, 10. November (AP). Eine Auseinandersetzung mit einem Zigarrenraucher hat den Kapitän eines Jumbojets der US-Fluggesellschaft TWA zu einer unplanmäßigen Zwischenlandung in London veranlaßt. Wie die britische Polizei am Wochenende mitteilte, hatte ein 52-jähriger Flugpassagier aus Mississippi darauf bestanden, eine Zigarre zu rauchen, und dies in der Nichtraucherabteilung der Maschine. Der Pilot habe die Störung für so ernst gehalten, daß er sich entschlossen habe, den von Athen nach New York führenden Flug in der britischen Hauptstadt zu unterbrechen.

In London wurde der Zigarrenraucher von der Polizei unter der Beschuldigung der Luftverkehrsfähigkeit festgenommen. Ein TWA-Sprecher wies darauf hin, daß auf keinem Flug dieser Gesellschaft das Zigarren- oder Pfeifenrauchen gestattet sei.

ZIGARENTERROREST!

Greenwich gibt die Zeit ab

LONDON, 10. November (AFP). Das königliche Observatorium von Greenwich bei London wird demnächst ein hundert-jähriges Privileg an Frankreich abgeben: das der genauen Uhrzeit. Ein Sprecher des Observatorium hat jetzt mitgeteilt, daß es dem Zentrum wegen Kosteneinsparungen in Zukunft nicht mehr möglich sein wird, die Welt mit der genauen GMT-Zeit zu beliefern. Für die exakte Zeitmessung hätte das Observatorium im Rahmen von Modernisierungsarbeiten umgerechnet fast 400 000 Mark investieren müssen. Dies sei derzeit nicht möglich, hieß es. In Zukunft wird die genaue Uhrzeit durch das "Internationale Büro für Maße und Gewichte" in Paris festgelegt.

AKUČIČANI ZOSTANOU V TRADIČNÍ METÓDY: PLAKAT PYTLEH O RYBUČÍK!

Ukrainischer Matrose wieder auf dem Weg in die Heimat

WASHINGTON, 10. November (dpa). Der ukrainische Matrose Miroslaw Medwid, der zunächst offenbar Asyl in den USA suchte, sich es dann aber anders überlegte, ist mit seinem Schiff auf dem Weg zurück in die Sowjetunion. Der Frachter „Marschall Konjew“ verließ am Samstag ungehindert die Pier im Mississippi-Hafen Reserve (US-Bundesstaat Louisiana), wo er Getreide für die UdSSR geladen hatte.

Versuche von US-Senatoren und ukrainisch-amerikanischen Gruppen, das Auslaufen des Schiffes zu verhindern und Medwid einer weiteren Befragung über seine Absichten zu unterziehen, waren fehlgeschlagen. Bundesgerichte in Washington und New Orleans hatten alle Anträge abgelehnt, das Schiff aufzuhalten.

NAVRÁTITIS CHRONICA...!

Aufgespießt

„Wenn die Zeitung der IG Metall eine Zeitung für Metallarbeiter ist, dann ist der ‚Playboy‘ das Mitteilungsblatt des Heiligen Stuhls.“

CDU-Generalsekretär Heiner Geißler am Wochenende vor dem CDU-Landesparteitag Rheinland-Pfalz im Rahmen seiner Angriffe gegen die bundesdeutschen Gewerkschaften, die die „wirtschaftspolitischen Erfolge der Bundesregierung“ nicht zur Kenntnis nehmen würden.

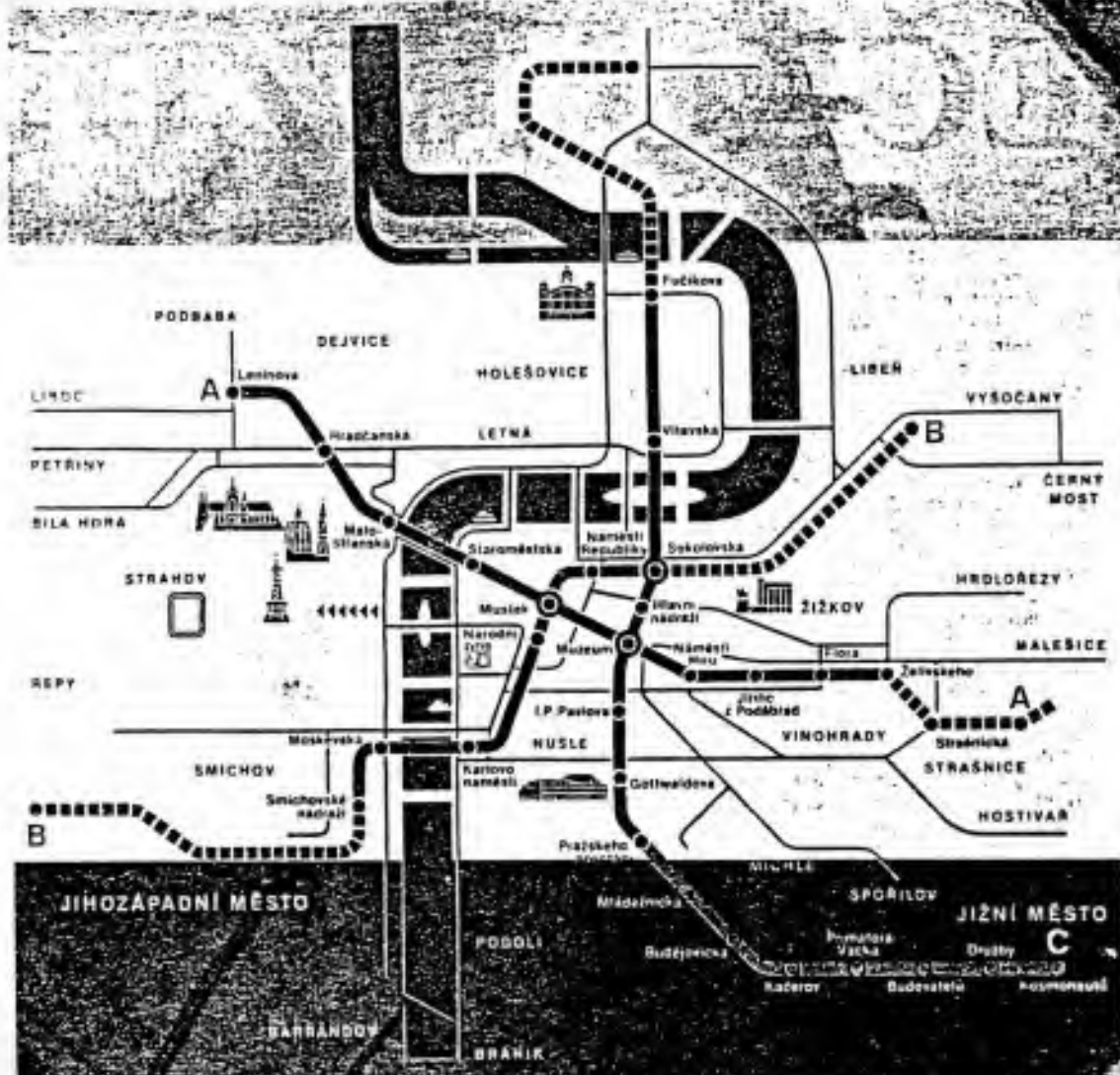
Praha. V Československu vychází 30 deníků, celkem je novin a časopisů na tisíc. Rozhlas vysílá ročně 130 00 hodin, televize 6 600 hod.

Břeclav. Tuny rajčar hnly koncem září na břeclovských polích, protože výkupní podnik Fruta nebyl schopen úrodu zpracovat. Než byl projedán návrh, aby byla rajčata dodána do obchodů v ceně od jedné do tří korun, nebylo už co prodávat.

Přestřany. Až začátkem října přiznal Čs. rozhlas, že ve výrobní hale podniku Tesla Přestřany vypukl 11. září požár v rakovém rozsahu, že byla úplně zastavena výroba. O lidských a materiálních škodách se nemluvalo. Výrobní výpadek přesáhl částku 10 milionů.

Praha. Se společností Warrimex-Videa a Union Engineering-Bělehrad byla podepsána smlouva na stavbu hotelu v Praze, který má být zřízen do tří let; bude 83 metry vysoký, 27 poschodový a mít 1 400 lůžek.

DOBŘE VARÍ—DOBŘE SLOUŽÍ



PODZEMNÁ DRAHA V PRAHE... NAOZAY...

Lehkotonažní automobily Avia
pětileté automobily Praga jsou nosným programem n. p. Avia — Praha-Letňany. Dosud bylo vyrobeno přes 110 tisíc automobilů typů A 15, A 21 a A 30. Letos se jich má vyrobit 16 900 kusů a v letech osmé pěti letky se uvažuje o roční produkci 25 tisíc vozů a 40 tisíc motorů. Vozidla s vysokou úspornými naftovým motory se vyrábějí v 52 nejrozšířenějších provedeních a exportují se do Bulharska, Polska, Maďarska, Kubu, Sovětského svazu, Alžírsko, Maroko a dalších zemí. Největším odběratelem je Sovětský svaz, kde jezdí téměř 13 tisíc těchto vozidel. V roce 1982 byly základní typy inovovány a zavedeny byly typy A 21 a A 31, které mají vyšší technickou úroveň. Výkon motorů byl sjednocen na 61 kW, čímž stoupla průměrná rychlost vozu při nižší spotřebě paliva. Podařilo se prodloužit životnost vozu do generální opravy na 160 tisíc kilometrů.

Lodě opět po Labi

(třt): Po týdenní přestávce, která byla využita k opravě zařízení a vyčištění plavebních objektů, byl obnoven provoz po labské vodní cestě z Lovosic do Chvalovic. Na trase dlouhou 150 kilometrů se vydala první plavba zatížená 900 tunami paliva ze Severočeského náhonu do Chvalovic. V průměru denně vyplouvá po proudu Labe z Lovosic 15 lodí, které od počátku roku přepravily do chvalovické elektrárny více než 3 250 000 tun uhlí. Ještě posádkám v posledním období ztěžují plavbu husté mlhy, a proto musejí využívat radarového zařízení. V závěru pláňského roku uvedou v Lovosicích do zkoušebního provozu nové překladiště.

Queen heißt auch nicht Libby

LONDON, 11. November (AP). Als US-Präsident Ronald Reagan sich bei einem Abendessen im Weißen Haus in einer Rede an Prinzessin Diana, die Frau des britischen Thronfolgers Prinz Charles, wandte, beging er nach Angaben eines britischen Ahnenforschers gleich zweimal einen protokollarischen Fauxpas: Einmal redete er die Prinzessin mit „Prinzessin David“ an, das andere Mal mit „Prinzessin Dianne“, statt „Diana“, an. Der Fehler des Präsidenten bestand nach Ansicht von Harold Brooks-Baker, des Verlagsdirektors des britischen Adelsregisters „Burke's Peerage“, einmal darin, daß er die Prinzessin nicht mit ihrem offiziellen Titel, Prinzessin von Wales, ansprach, und zum anderen darin, daß er ihr einen falschen Vornamen gab, als er sich korrigieren wollte. „Das ist so, als wenn man Königin Elizabeth II. mit „Libby“ oder so was anreden würde“, entsetzte sich Brooks-Baker am Sonntag in London. Brooks-Baker lastete die Schuld an dem Mißgriff jedoch weniger dem Präsidenten als vielmehr dessen Redenschreibern und den Protokollbeamten an.

PAKCE ZEPAL, CODELA
MAHA STUARTOVNA...

Aufgespießt

„Unser Bildungsprogramm 1985: Preisskat. Schirmherr: Bundestagsvizepräsident Heinz Westphal.“

Aushang im Schaukasten der ÖTV-Gewerkschaftsgruppe des Deutschen Bundestags im Bonner Abgeordneten-Hochhaus.



1937 jej objevila Sparta a už po třech ligových sifetnutích byl povolán do národního mužstva — ve 22 letech dostoupil v Badapešti v Evropském poháru proti Maďarsku. Naši tehdy utrpěli debakl 3:0, kterému nemohl zabránit ani Plánička, ale mezi střelce se zapsal poprvé i Říha! Hráč vysoké postavy, a míčový kouzelník,

JAN ŘÍHA: 70 let a stále mladý!

skvělý driblíř, patřil k nejellegantnějším útočníkům a nejlepšímu pruvrým křídlem našeho fotbalu. Jeho kariéra byla oslnivá: sebral 22 mezinárodních utkání, v nichž vstřelil 8 gólů, se Spartou se stal čtyřikrát mistrem republiky v letech 1937–50, má na svém kontě 428 zápasů, 60 ligových a 224 branek celkem a hrával v reprezentačním útku Říha — Kioz — Sobotka — Nejedlý — Kulc, Říha — Šimůnek — V. Bradáč — Ladi — Nejedlý, Říha — Šimůnek — Nejedlý — Ladi — Puš, Říha — Seneký — Bican — V. Bradáč — Nejedlý a Říha — Kubala — Cej — Bican — Zacher. Kubala z Pisku byl nedávno v

městě na Otavě se Spartaklubem a když jej Olda Mencič přemluvil, aby nastoupil i za XI. internacionální Sparty, věřte nebo nevěřte — hrál plných 72 minut! Se slzami v očích odcházel z trávníku za ovací diváků a nebylo se proč divit jeho pohnutí. Když při vjezdu autokarem do města vykřikoval jako Cínera zasloučené a Pis-

PRÍSEL, VIDEL, ZVITEZIL. Tak se dá nazvat vstup Jana Říhy, který se dožívá v pondělí 11. listopadu sedmdesátky, do velkého fotbalu. V roce

TO NEBYL SPARTAN, ALE „PAN“ FOTBALISTA!

Ein Geschäft mit Meerwasser

RIEC-SUR-BELON, 13. November (dpa). Ein französischer Jungunternehmer aus Riec-sur-Belton in der Bretagne erhofft sich von jetzt in Flaschen abgefülltem Meerwasser das große Geschäft. Wie bekannt wurde, hat der 27-jährige Fischgroßhändler Jean-Benoit Aubry bereits 7000 von zunächst 10 000 unter streng hygienischer Kontrolle produzierten Eineinhalbliterflaschen unter der Marke „Ozean“ an eine Supermarkt-Kette in Paris und Umgebung verkauft. Das Meerwasser Aubrys ist vorerst für den

Gebrauch in der Küche bestimmt. Als Franzose und Feinschmecker hat er herausgefunden, daß Fisch und Meeresfrüchte, die in Meerwasser mit einer Prise Algenpulver zubereitet wurden, viel besser schmecken als mit Süßwasser aus der Leitung gekochte Meerestiere.

Das „Ozean“-Meerwasser wird aus großen Tiefen des Atlantiks zwischen den Inseln Groix und Penfret gepumpt, gefiltert, im Labor überprüft und abgefüllt.

N.P. EXPORTVODA PRODAVA
VLTAUSKOU VODU JAKO PROJIMADLO

Der afrikanische Hexenmeister legte zwei Polizisten herein

Beamte im französischen Nizza glaubten zu Unrecht an die Verwandlung ihres Münzgeldes in 500-Franc-Scheine

NIZZA, 11. November (AP). Zwei Mitglieder der französischen Nationalpolizei haben an einen afrikanischen „Zauberer“ 60 000 Franc (rund 20 000 Mark) verloren, der behauptet hatte, Münzen von 50 Centime (etwa 18 Pfennig) in funkelnde neue 500-Franc-Noten verwandeln zu können. Dabei benutzte er ein brodelndes Gebräu aus geheimnisvollen Kräutern und anderen geheimen Mixturen. Statt jedoch die 60 000 Franc der Polizisten, wie von diesen erhofft, in 60 Millionen Franc zu verwandeln, erhielten sie von dem angeblichen Magier nur zerschnipseltes Zeitungspapier. Die Polizei von Nizza bestätigte, ihr sei der Vorfall be-

kannt, nähere Einzelheiten könnten aber nicht mitgeteilt werden. Die Zeitung „Nice Matin“ berichtete in ihrer Wochenendausgabe ausführlich über den Vorfall. Unter Berufung auf Polizeikreise meldete das Blatt, einer der beiden Gendarmen, Alain Fouassard, habe zunächst den Afrikaner aufgesucht, der sich „Großhexenmeister und Seher Seydou Diaby“ genannt und „Beratungen bei persönlichen Problemen“ angeboten habe.

Nach Angaben des „Nice Matin“ bat Seydou Diaby den Polizisten während einer „Konsultation“ darum, eine 50-Cen-

time-Münze in einen Topf zu werfen, in dem ein „magisches Gebräu“ brodelte. Der „Seher“ bedeckte den Topf, stimmte „verschiedene Zauberbesänge“ an und entfernte die Abdeckung. Der staunende Beamte sah auf der Oberfläche des Hexengebräus eine funkelnde neue 500-Franc-Note schwimmen.

Von dem Erfolg beeindruckt, ersuchten Fouassard einige Zeit später wieder bei dem „Hexenmeister“ und brachte gleich einen Kollegen mit, dessen Namen die Zeitung mit Langlais angab. Der Magier wiederholte das „Wunder“ mehrfach vor den staunenden Polizisten. Drei Tage später kamen die Gendarmen wieder und

brachten 60 000 Franc mit, die teilweise aus ihren Ersparnissen stammten und teilweise geliehen waren.

Der „Zauberer“ legte das Geld in einen Koffer und verschloß ihn, stimmte erneut seine magischen Sprüche an und erklärte den Beamten: „Ich gebe euch den Koffer zurück, aber ihr dürft ihn drei Tage lang unter keinen Umständen öffnen, oder der Zauber wird nicht wirken.“ Die Gendarmen hielten sich an die Anweisung. Als sie den Koffer drei Tage später öffneten, mußten sie feststellen, daß er nur zerschnipseltes Zeitungspapier enthielt. „Nice Matin“ berichtete, für den „Seher“ sei ein Haftbefehl erwirkt worden. **ITALO SE VE ZO. STOLETI...**

Einige Altenheime lassen die Sparbücher einsammeln

Zugang haben nur Personen, die einen tadellosen Lebenswandel, „gute Sitten“ und vor allem keinen Eintrag im Strafregister aufweisen. Sie müssen damit einverstanden sein, daß ihr Zimmer jederzeit vom Personal betreten werden kann, ihr Scheckheft im Aktenschrank verwahrt wird und ihre Post gegebenenfalls geöffnet wird. Unerlässlich ist eine medizinische Untersuchung und — im Falle eines Paares — die Heiratsurkunde. Wenn all diese Kriterien erfüllt werden, wird der Kandidat als tauglich für die Aufnahme befunden — in eines der Altenheime Frankreichs.

Ein derart düsteres Bild von den Zuständen in Frankreichs Altenheimen wird in einem Bericht gezeichnet, der jüngst in Paris im Auftrag des für alte Menschen zuständigen französischen Staatssekretärs von der „Kommission für sittenwidrige Klauseln“ angefertigt wurde. Unter der Federführung von Bernard Genes nahm die Kommission das Geschäftsgebar von 203 Altenheimen Frankreichs unter die Lupe. Untersucht wurden Aufnahmebedingungen, Modalitäten des Vertragsabschlusses, Preisgestaltung und die Hausordnung privater und vom Staat subventionierter Einrichtungen.

Wenn die erste Hürde genommen und die Aufnahme in ein Altenheim genehmigt wurde, beginnt die eigentliche „Probezeit“, über deren Dauer der Kandidat häufig im unklaren gehalten wird. Ursprünglich sollte eine derartige Regelung dazu dienen, daß beiden Seiten ihre Entscheidung überprüfen können. In Wirklichkeit kann von einem derartigen Gleichgewicht der Kräfte jedoch nicht die Rede sein, da laut Bericht, „die Zahl der Aufnahmeanträge für Einrichtungen für ältere Menschen in der Regel weit höher als die verfügbaren Plätze ist“.

Nach Angaben des zuständigen Staatssekretärs, Joseph Franceschi, leben in Frankreich mehr als sieben-einhalb Millionen Personen, die älter als 65 Jahre sind. Davon sind 650 000 über 85 Jahre alt. Um dem wachsenden Bedarf an Unterbringung in Pflegeeinrichtungen gerecht zu werden, müßten nach den Berechnungen des Staatssekretärs jedes Jahr 7000 neue Heimplätze geschaffen werden. Derzeit leben 500 000 Franzosen im „dritten Lebensalter“ in Heimen.

Auch wenn die Probezeit vorbei ist, bleibt die Ungewißheit bestehen. „Ungerechtfertigtes Fernbleiben“, „schlechte Führung“ oder allgemein

ein „Verstoß gegen die Hausordnung“ können bedeuten, daß der alte Mensch vor die Tür gesetzt wird. In 80 Prozent der von der Kommission untersuchten Verträge ist eine von beiden Seiten einzuhaltende Kündigungsfrist nicht enthalten. Sie kann einen Monat, aber auch nur wenige Tage betragen. Die Altenheimbewohner müssen in einigen Institutionen ständig damit rechnen, unversehens in ein anderes Zimmer verlegt zu werden oder neue Mitbewohner zugewiesen zu bekommen.

In dem Bericht werden zahlreiche Klauseln erwähnt, die eine „Verletzung der Intim- und Privatsphäre“ der alten Menschen darstellen. So sei es ihnen in einigen Häusern untersagt, jegliche persönliche Habe mitzubringen, ihren Raum nach ihrem Geschmack auszustatten, Bilder an der Wand anzubringen, sich am Tage auf dem Bett auszustrecken, außerhalb der vorgeschriebenen Zeiten aufzustehen oder sich schlafen zu legen oder sich den Tischnachbarn auszusuchen. Das Personal behält sich dem Bericht zufolge in vielen Fällen das Recht vor, Behördenpost an seine Schützlinge zu öffnen, jederzeit die Zimmer zu betreten und gegebenenfalls den Kleiderschrank zu „inspizieren“. Wer den Moralansprüchen der Heimleitung nicht genügt, muß mit Ausgeh- und Besuchsverbot oder Isolierung von den übrigen Bewohnern rechnen.

Ausdrücklich festgelegt wird in manchen Verträgen, daß es keine Preisminderung gibt, wenn einige Dienstleistungen nicht in Anspruch genommen werden. Ein Heiminsasse, der seine Abendmahlzeiten regelmäßig im Kreise seiner Familie einnimmt, kann nicht damit rechnen, daß ihm ein Teil seiner Kosten erlassen wird.

In den meisten Altenheimen ist es üblich, die Miete im voraus vom Konto des Heimbewohners oder seiner Familie abzubuchen. In einigen Einrichtungen werden Scheckheft oder Sparbuch gleich bei der Ankunft des Neulings abgenommen. In finanzieller Hinsicht scheinen viele Heimleiter offenbar wenig Skrupel zu haben: Dem Bericht zufolge geht nicht selten im Falle des Ablebens eines Bewohners dessen Habe in den Besitz des Heims über, wenn die Familie nicht innerhalb von acht Tagen vorstellig wird. Zum Vergleich: In der Hotelbranche beträgt diese „Anstandsfrist“ nach französischem Recht sechs Monate.

gen in Ostblockländer nicht zu verwenden, da die Gefahr bestehe, daß solche Sendungen zurückgewiesen würden.

Auch Prag lehnt Marke ab

PRAG, 13. November (AP). Nachdem bereits die Post der DDR und Polens sich weigern, Sendungen zu befördern, die mit der von der Bundespost herausgegebenen Marke „40 Jahre Eingliederung heimatvertriebener Deutscher“ freigemacht sind, hat die Post der Tschechoslowakei jetzt angedeutet, ebenso verfahren zu wollen. Das Ministerium für Post- und Fernmeldewesen in Prag erklärte unter Hinweis auf die Sondermarke aus der Bundesrepublik, man habe Maßnahmen getroffen, „um einen Mißbrauch postalischer Verbindungen zwischen beiden Ländern unmöglich zu machen“. Die Bundespost hatte bereits in der vergangenen Woche ihren Kunden angeraten, das Sonderpostwertzeichen für Sendun-

40 Jahre
Eingliederung
heimatvertriebener
Deutscher



KAPANKA JI REDAKCE ZVETILA.
BARVY: DAZO.

INDONÉSII NAPRIČ I NADĚL prošla pěšky 65letá bývalá učitelka, babička několika vnoučat Sabariah. Jak věsta oznámila ministerstvu Informací, strávila na cestách 16 let a prošlapala 70 párů bot. Indonésie má přes 13 000 ostrovů rozložených v délce téměř 5000 kilometrů. Sabariah chce o svém putování sepsat knihu a pak se prý ještě vydá na muslimskou pouť do Mekky.

...A PAK SE VYDÁ NA PRŮZKUM
PROTI PROUDU RIO BOTICÓ...

schen Japan und China.

Das Kriegsministerium in Tokio hatte versprochen, daß der Krieg gegen China in nur einem Monat zu einem eindeutigen Sieg der Angreifer führen werde. Doch Chinas unermessliche Größe, verbunden mit der Überzahl an Menschen, widerstand der bestens ausgerüsteten japanischen Armee. Der geplante Blitzkrieg wurde zu einer langjährigen Schlächtereier, bei der es keinen eindeutigen Sieger geben konnte. Bis 1945 kostete der zweite Chinesisch-Japanische Krieg zehn Millionen Leben. 1,25 Millionen japanische Soldaten waren insgesamt in die Schlachten geworfen worden.

Greuelthaten

In den ersten Monaten überrannten Japans Bataillone den Großteil Ostchinas. Sie erzwangen Ende 1937, als sie die damalige Hauptstadt Nanjing eroberten, die Übersiedelung der chinesischen Regierung unter Tschiang Kaishek nach Chongqing (früher Tschungking geschrieben). Bereits während des Vormarsches auf Nanjing erprobten sich japanische Soldaten in „freundschaflichem“ Wettbewerb im möglichst schnellen Töten von Chinesen mit dem Schwert oder mit Bajonetten. Als Nanjing fiel, vergaßen Nipponen Soldaten den Verhaltenskodex der japanischen Armee und mordeten und vergewaltigten zwei Tage lang.

Das „Massaker von Nanjing“ ging als eines der brutalsten in die Geschichte der endlosen Ausschreitungen japanischer Erobererheere im Pazifischen Krieg ein. Zum ersten Mal hatten die Militärführer in Tokio ein Heer aus Rekruten unter sich, denen überdies anerzogen worden war, daß Chinesen und Koreaner „Untermenschen“ seien. Und China hätte trotz der immer wieder möglichen Rückzüge seiner Heere durchaus ein zweites Mandschukuo werden können, wenn Japan nicht durch den Angriff auf Pearl Harbor im Dezember 1941 Amerika herausgefordert und somit die Kriegsfrenten ins beinahe Unermessliche ausgeweitet hätte.

Beeindruckt durch die militärischen Erfolge Hitler-Deutschlands im ersten Jahr des europäischen Krieges schloß sich Japan im September 1940 der Achse Berlin-Rom an. Während der China-Feldzug immer mehr Leben und Material kostete, feierte Deutschland Blitzsieg. Im gleichen Jahr formulierte Ministerpräsident Prinz Konoe zum ersten Mal die Idee des „größeren ostasiatischen Raumes allgemeiner Wohlfahrt“. Im April 1941 schloß Japan mit der Sowjetunion einen Nichtangriffspakt ab. Der Weg war frei für weitere Expansion in Asien und im Pazifik. Nur die Vereinigten Staaten, die sich nunmehr von Japans Imperialismus bedroht fühlten, stellten eine unbekannte Größe in den Plänen japanischer Generäle dar.

Boykott durch die USA

Als Japan im Sommer 1940 in Indochina einmarschierte — ohne nennenswerten Widerstand der Franzosen —, ließ Amerika den Handelsvertrag mit Japan auslaufen. Die darauf folgende Unterzeichnung des Achsen-Abkommens durch Tokio spitzte die Lage nur zu. Und als Japan ein Jahr später in Südindochina einmarschierte, sperrten die USA, England und Holland alle Exporte nach Japan — der lebenswichtige Strom von Erdöl und Kautschuk war abgeschnitten, die gesamte Kriegsführung Japans war in Gefahr geraten.

Washington forderte den Rückzug aus China und Indochina als Preis für eine Aufhebung des Embargos. Diese Forderungen konnte Japan niemals annehmen, da Aufgabe und Nachgeben von der mili-

tärischen Propaganda als nationaler Selbstmord hingestellt worden waren. Es gab keinen Ausweg mehr, Japan mußte alles riskieren, die totale Mobilmachung des Landes am 1. Dezember 1941. Der Angriff auf Pearl Harbor und der darauf folgende Pazifische Krieg sollten Japan völlig zerstören — zugleich aber die Basis für das moderne, wirtschaftlich orientierte Nippon legen.

Im September 1941 wurde bei einer geheimen Sitzung des obersten Kriegsrates in Tokio beschlossen, mit den USA Krieg zu führen, falls bis Oktober keine Aufhebung des Embargos erwirkt werden könnte. Im Oktober wurde General Tojo Premierminister. Die gesamte Bevölkerung wurde einer strikten, militärischen Neuordnung unterworfen. Als weitere Verhandlungsversuche scheiterten, beschloß man im November, Holländisch-Ostindien (das jetzige Indonesien) und damit ein wichtiges Ölförderland zu erobern. Einziges Hindernis war die US-Pazifikflotte auf Hawaii.

Pearl Harbour

Doch Admiral Isoroku Yamamoto hatte bereits Pläne. Am 7. Dezember 1941 hoben die ersten japanischen Jagdbomber von Flugzeugträgern rund 300 Kilometer nordöstlich von Hawaii ab und stiegen in den Morgenhimmel. Der Angriff, vor allem aus dieser Richtung, überraschte die Amerikaner vollends — sieben Schiffe und 120 Flugzeuge wurden zerstört. 2500 Matrosen und Soldaten fanden den Tod.

Wie eine kaum zu bändigende Lawine stürzten sich japanische Armeen auf Südostasien. Binnen sechs Monaten nach Pearl Harbor waren Hongkong, Malaysia, die Philippinen, Indochina (Vietnam, Laos und Kambodscha), Singapur und Indonesien japanisch besetzt. Auf dem Weg nach Birma wollte Japan auch gleich Thailand „mitnehmen“, doch die Regierung in Bangkok konnte sich durch eine Kompromißlösung vor einer Besetzung retten.

Die Wende kam jedoch schon im Juni 1942, als Japan bei den Midway-Inseln bei einer Seeschlacht mit der restlichen US-Flotte vier Flugzeugträger verlor. Von 1942 bis 1944 bereits hatte Japan mit gigantischen Verlusten fertig zu werden. Doch als die Alliierten Ende 1944 mehr Truppenmacht von Europa nach Ostasien verlegen konnten, war Japans Ende vorhersehbar.

Von Insel zu Insel stießen US-Landungseinheiten vor. Im März 1945 eroberten sie Iwojima und später Saipan. Die Philippinen waren ebenfalls bereits befreit, Japan befand sich an allen Fronten in der Defensive. Schwere Brandbombenangriffe legten Japans Städte, die vorwiegend noch aus Holz gebaut waren, in Schutt und Asche. Allein in Tokio starben am 10. März 1945 100 000 Menschen in einer Nacht. Im Mai begann die blutige Schlacht um Okinawa — und die USA standen an der Schwelle des eigentlichen Japan, in dem die Generäle nicht gewillt waren, aufzugeben, obwohl keine Aussicht auf einen Sieg mehr bestand.

Am 26. Juli 1945 forderten die Alliierten in der Potsdamer Erklärung „die bedingungslose Kapitulation Japans“, andernfalls müsse es mit der vollkommenen und endgültigen Zerstörung rechnen. Als Japar darauf nicht reagierte (in der Regierung waren die Meinungen geteilt, das Militär jedoch verhinderte eine Annahme der Erklärung), wurde am 6. August die erste Atombombe auf Hiroshima abgeworfen. Am 8. August erklärte die UdSSR Japan den Krieg und stürmte in die Mandchurei, und am 9. August wurde Nagasaki durch einen zweiten Atomschlag vernichtet.

Gegen den Willen der Militärs richtete der immer noch als heilig geltende Kaiser Hirohito, dessen Stimme die meisten Japaner bis dahin nie gehört hatten, über Rundfunk eine Ansprache an das Volk. Er erklärte die bedingungslose Kapitulation Japans und das Ende des „heiligen“ Chrysanthemen-Thrones.

Der größte Schock für Japan waren nicht nur die Atombomben gewesen, die man damals in ihrer katastrophalen Zerstörungskraft kaum zu begreifen vermochte. Vielmehr war es die erste totale Niederlage, verbunden mit der ersten Besetzung des Landes durch „barbarische“ Truppen.

Doch Japan hatte Glück gehabt; denn General Douglas MacArthur, Oberbefehlshaber der US-Truppen in Japan, hatte sich geweigert, Japan wie Deutschland in Besetzungszonen aufzuteilen. Unter der relativ toleranten Herrschaft der USA konnte sich Japan ungemein rasch von der Katastrophe des Krieges erholen. Überdies sah MacArthur auch eine erzieherische Aufgabe in seiner Funktion als Herr des neuen Japans. Das Land sollte endgültig und nach dem Muster der USA demokratisiert werden.

Und als 1950 der Koreakrieg ausbrach, bestand zum erstenmal wieder die Gelegenheit für Japans übriggebliebene Industrie, auf vollen Touren zu produzieren: Kriegsmaterial — freilich noch keine Waffen — für die Kämpfe der ehemaligen Feinde auf der koreanischen Halbinsel. Politisch und wirtschaftlich entwickelte sich in den darauffolgenden Jahren eines der bezeichnendsten Bündnisse der Gegenwart: Die USA und Japan begreifen sich heute als voneinander abhängig, die einen als strategischen, die anderen aus wirtschaftlichen Gründen.

Vierzig Jahre nach dem Ende des Pazifischen Krieges jedoch gibt es Anzeichen, die zumindest in Ansätzen an die Ausgangsposition der Katastrophe von damals erinnern, wenngleich auf ganz anderer Ebene.

Japans Regierungen haben seit 1600 ihr Land jeweils nach einer allgemeinen Idee ausgerichtet, die das Land von vorangegangenen Schwierigkeiten befreien sollte. Die Shogune der Tokugawa isolierten die Inseln von der Außenwelt, bis Kaiser Meiji Japan 1868 wieder der Welt öffnete. Von da an galt es, gleich stark, wenn nicht sogar stärker als die westlichen Mächte, Vorbilder von damals, zu werden. Diese militaristische Zielrichtung führte in eiserner Konsequenz zur Katastrophe von 1945.

Danach, unter Schirmherrschaft der USA, hieß die neue Staatsräson Wirtschaft. Der Krieg wurde sogar verfassungsmäßig verboten, Japan sollte eine friedliche Wirtschaftsmacht werden, die zugunsten eigener ökonomischer Interessen mit allen Staaten in gutem Einvernehmen verkehren sollte. Bis jetzt hat Japan seine Begabung in dieser einseitigen Ausrichtung mehr als bewiesen — zugleich mit der Unfähigkeit, diese nationale Linie zu ändern, wenn es die internationalen und nationalen Interessen verlangen.

Als zweite Wirtschaftsmacht der nicht-kommunistischen Welt fordert Japan heute seinen Mentor und ehemaligen Feind, die USA, ökonomisch heraus. Und wieder sind Protektionismus, Exportsperrn und Drohungen im Gespräch.

Wirtschaftliche Weltmacht

Die Niederlage von 1945 hat Japan zum Teil grundsätzlich verändert, doch ist das geblieben, was auch Japans Generäle bis zum Ende des Zweiten Weltkrieges

angetrieben hat: die Sehnsucht nach einer Weltmacht Japan, nach Stützpunkten auf dem Festland und nach internationaler Anerkennung. Heute sind es weder Kanonen noch Schlachtschiffe, mit denen Japan sein Ziel verfolgt. Mit der wirtschaftlichen Offensive hat das fernöstliche Inselreich diese Ziele bereits erreicht und läuft Gefahr, einem ähnlichen Hochmut zu verfallen wie jenem, der zum Pazifischen Krieg geführt hatte.

„Japan steht heute an einem entscheidenden Wendepunkt. Noch ist nicht abzusehen, welchen Weg wir einschlagen werden. Doch die Anzeichen für einen neuen Nationalismus, der sich in Krisenzeiten wieder überheizen könnte, sind gegeben“, warnt Professor Awaya von der Rikkyo-Universität in Tokio, der sich mit der Kriegs- und Nachkriegsgeschichte auseinandersetzt.

„Manches heute (bei Wirtschaftsverhandlungen mit den USA) erinnert sehr an die Jahre vor dem Krieg“, resümierte vor einigen Monaten der Chef des Elektronik-Großkonzerns Sony, Morita. Hat Japan die Lektionen von 1945 wirklich gelernt, oder wird es dem gleichen Fehler der arroganten Fehleinschätzung fremder Interessen verfallen wie vor 60 Jahren? Kann es sich aus der zunehmenden Konfrontation zwischen den USA und der UdSSR heraushalten oder nicht? „Die Antwort werden die nächsten zehn Jahre bringen“, sagt Professor Awaya.



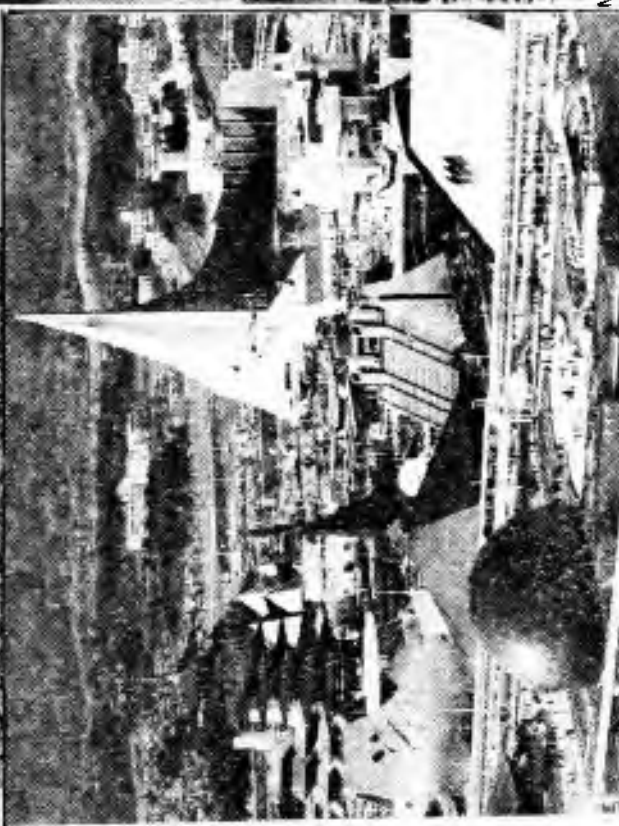
General Kawabe: Mit dem Samuraischwert zur Kapitulation.



Luftaufnahme von Osaka bei Kriegsende



Mit dem Überraschungsangriff auf Pearl Harbor provozierte Japan den Gegenschlag der USA



Die Weltausstellung in Osaka 25 Jahre später

VENUŠE

hovoříme s vědeckým vedoucím československého úkolu v rámci Projektu VEGA a naším zástupcem v jeho mezinárodní vědecko-řídící komisi RNDr. Borisem VALNÍČEKEM, DrSc., z Astronomického ústavu ČSAV:

V moskevském řídícím centru Projektu VEGA jste měl možnost sledovat průběh přistání drábeho z modulu, který k Venuši vypustila VEGA 2. Jak vůbec takové přistání vypadá?

Upřímně řečeno — toho, kdo čeka, že teď bude sledovat průběh přistání na Venuši nějak barvitě, nej-

spíš asi zklamá. I kdyby totiž bylo možné sledovat toto přistání na obrazovce jako barevnou reportáž pomocí televizního přenosu, bylo by to podivání velice nudné, a pro laiky dokonce nijak zajímavé. Vždyť atmosféra Venuše je, podle toho, co víme, velice hustá; vládně tam věčně ponuré šero, které stírá rozdíly mezi barvami (pokud vůbec je Venušina krajina nějak barevná?). ... prostě nic „divácky atraktivního“. A přesto byl ofenos přistání nanejvýš zajímavý — nesledovali jsme pochopitelně přímý obraz, ale na monitorech „naskakovaly“ neustále se měnící číselné údaje, která nás (v zakódované formě) informovaly o všem důležitém. Byli jsme přitom bezprostředními svědky přistání: Všechny hodnoty, které naměřily přístroje umístěné na modulu, okamžitě putovaly k mateřské sondě VEGA 2, pak byly telemetricky předány pozemské přijímací stanici v Ussurijsku, a odtud do Moskvy — se vším včasným (tedy m.j. i s minutnými ztrátami při počítačovému zpracování dat, což byly zlomky sekund) trvala takhle cesta jen něco málo přes pět a půl minuty, takže zpoždění jsme měli skutečně minimální.

A jak probíhalo vlastní přistání? Celkem jednoduše. A netrvalo dlouho — k monitorům v řídícím centru jsme zasedli v 5.30 hodin moskevského času; v 6.13 byl modul (pro ilustraci) 46 kilometrů nad povrchem Venuše, a v 7.06 hodin moskevského času modul dosedl na planetu.

Podle toho, co už o Venuši víme, se dá říci, že je to „horká planeta pod ledovým nebem“, navíc i planeta krajně nehostinná, vzhledem k mimořádně vysokému tlaku (tedy hráno pozemskými poměry). Potvrdily nejnovější přistávací moduly (a to předchozí zjištění, anebo budeme muset dosavadní představy o této planetě, včetně zahalené mraky, korigovat...?

Všechny dosavadní kosmické sondy, jejichž cílem byla Venuše, nám poskytl zhruba obdobné údaje — že se teplota povrchu planety pohybuje mezi 400 až 500 stupni Celsia (s menšími výkyvy, pochopitelně, a že tu je stonásobně větší atmosférický tlak, než na Zemi, tedy zhruba 100 atmosfér, čili deset megopasátů. Jak tato teplota i tlak s blízkostí k povrchu planety souvisí, jsme ten-

tokrát mohli sledovat „na vlastní oči“. V 6.13 moskevského času při výšce 46 kilometrů nad povrchem Venuše hlásil modul teplotu 105 stupňů Celsia a tlak dvě atmosféry, v 6.30 hodin již teplota dosáhla 270 stupňů Celsia a tlak 12 atmosfér, v 6.50 byla teplota 365 stupňů Celsia a tlak již 50 atmosfér, a konečně v 7.06 hodin, v okamžiku přistání, naměřil modul teplotu 460 stupňů a tlak 92 atmosfér. Pozoruhodné, a z odborného hlediska velmi zajímavé, byly dva teplotní „skoky“ — první asi ve 13 kilometrech nad povrchem Venuše, druhý ve výšce čtvrt kilometru. V těchto místech se prudky nárůst teploty najednou zarazil, ba dokonce teplota mírně poklesla (!), a pak zas začala rychle stoupat. Zatím se nám sice tato teorie definitivně nepotvrdila, ale předpokládáme, že obě tyto teplotní anomálie byly způsobeny oblačnými vrstvami, kterými modul při sestupu na planetu procházel. Není už pro nás tajemství, že zhruba až do výšky padesáti kilometrů nahle Venuši vstřív oblačná ze zmrzlých krystalů ledu (mimochoodem, tak trochu se podo-

balí citím z naší pozemské atmosféry) — a že, proto také nikdy nemůžeme dohlednout až na její povrch. Přitom je zajímavé i to, že pokud ve skutečnosti opravdu šlo o vestry oblačnosti, pak bychom vlastně vůbec poprvé zaregistrovali Venuš na oblačě tak nízkou nad povrchem; zároveň by to ale jen potvrzovalo předchozí zjištění, že tamější atmosféra je velice hustá...

Když už jsme u Venušiny atmosféry — zdá se být poměrně „chudá“ ve srovnání s naší pozemskou. Podeřilo se tentokrát její složení upřesnit, případně objevit v ní třeba nějaký další prvek?

Faktem je, že atmosféra Venuše je opravdu krajně nehostinná — když nepočítáme ohromný tlak, ani sama o sobě by člověku nijak neškodila. Skládá se totiž hlavně z kyslíčnicku uhlíkatého (asi 95 procent), přibližně dvou procent dusíku, trochy vodních par a nepatrného množství argonu a neónu — tedy pokud se zatím podařilo zjišťovat. Poslední měření z modulu (které na Venuši spustily sondy VEGA 1 a VEGA 2, nám opravdu přinesla překvapení! — a hned tři nasednou). Tak především je tu fakt, že v atmosféře Venuše byl zjištěn chlór. A odkud se bere? To zatím nevíme; předpokládá se však, že chlór se uvolňuje při nějakých chemických reakcích, jež probíhají buď v povrchových horninách planety, anebo při reakcích, probíhajících v její atmosféře. Za druhé — velmi překvapivá byla naměřená koncentrace kyseliny siřové: zjištěné množství je totiž podstatně vyšší, než se ve Venušine atmosféře předpokládalo. A konečně do třetice. Pomocí malých balónů, které byly vypuštěny z dvou přistávacích modulů, aby se vznášely atmosférou a prováděly různá další měření, se přišlo na to, že kromě horizontálních tu existují i vertikální proudy. Zatímco však horizontální proudění „větří“ dosahuje velkých rychlostí, až přes 60 metrů za sekundu (tedy více než 200 kilometrů v hodině), pak vertikální, svislé proudění je pomalé — tak metr za sekundu. Zato ovšem tyto svislé sestupné a vzestupné „komíny“ v atmosféře Venuše měří stovky metrů, a trochu připomínají bouřkovou turbulenci, jak ji my pozemšťané známe z cestování letadlem. Tak mimořádné větrné podmínky zřejmě asi souvisí s velkými teplotními výkyvy a rozdíly mezi povrchem planety a její atmosférou.

A co povrch planety — nenabídí tentokrát žádné další překvapení?

Na tuto otázku zatím nemohu přesně odpovědět, protože zjištěná fakta a naměřené údaje se dosud analyzují a hodnotí. Přesto by tu jedna zajímavost byla: Nedlouho předtím, než dosedl na planetu, zaregistroval přistávací modul krátké světelné záblesky. Nemůžeme samozřejmě dít žádné předběžné závěry, co by to mohlo být — ale nejspíš se dá předpokládat, že šlo o bouřkové výboje. Prostě, že to byly blesky. Nabízí se ale ještě jedna možnost vysvětlení — že by tyto světelné záblesky mohly pocházet ze sopek...

Sopky na Venuši, a dokonce činné — to by bylo opravdu fantastické zjištění, pokud by se ovšem potvrdilo. Existují nějaké indicie, které by této překvapivé možnosti nasvědčovaly?

Máte pravdu v tom, že by to bylo fantastické... A jaké důkazy pro tuto verzi hovoří? Třeba již zmíněná vysoká koncentrace kyseliny siřové v atmosféře, a vůbec zjištění obsahu síry a chlóru. Vždyť kyselina siřová vzniká z kyslíčnicku sířičitého, a ten — stejně jako chlór — se mj. uvolňuje i při sopečných erupcích. Ale skutečně je třeba brát zatím tuto verzi jako spíš fantastickou úvahu, zatímka ne potvrzenou.

Ještě jsme nehovřili o tom, jak vlastně přistávací moduly na Venuši pracují: vždyť práce vysoké teploty i tlak vědeckým přístrojům musí vadit...

Ano, podobně jako na Venuši jsou skutečně tvrdé podmínky i pro techniku. Dokumentem to byla také ta skutečnost, že poprvé měkce přistála na této planetě až sovětská Venera 7 (15. prosince 1970, později 10. prosince). Všechny předchozí sondy se k povrchu Venuše vlastně jen kličkovaly, „konečně“ přistavovaly. Od té doby věda hodně pokročila, hlavně v oblasti vývoje nových materiálů, ale přesto to ani nyní nemají přistávací moduly na

dá slibnout hodně, třeba odstraňující minimální vrstvičku, která se automaticky vnesla z tělesa modulu, vznášejícího se nad povrchem Venuše, předtím, než dovede k fluorometru analýzu pomocí infračerveného záření a i takto vyslovené teplotní údaje k měření teploty sondy (v našem případě VEGA 2), jež se nachází v neposlední na Zemi...

Venuše je (podle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již značně nadsazený tlak. Například i když se předpokládá, že se dostal tak blízko k povrchu, že přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, by mělo být úspěšné, které v ten moment, kdy se zhruba asi 15 až 20 minut, a pak dle toho, jaké údaje ze vědecké přístrojů modul pracoval) povrchu daleko teplejší než je teplota nebo tlak vzduchu z dvoutří a půl metru nad povrchem Venuše, jen odhadovat, není se napsat to přesně určit. Při přistání modulu, vypuštěného sondou VEGA 2, se například tlumivě spektrální vlnky vlnky (trouby) zprůměrovaly, a pak „odpověděly“ 19 kilometrů nad povrchem planety, protože již zna

MODULE

Programmable Control Division Newsletter

Vol. 6 No. 67

October 25, 1985

GOULD PCD WINS GOLD MEDAL



At Brno, Czechoslovakia Gould's 884 was awarded the Gould Medal for technical excellence. (L-R) Karel Julis, Chairman of the Gold Medal-awarding panel; Karel Svoboda, General Manager of Trade Fairs and Exhibitions; Josef Peter Stepanek, Gould's Sales and Application Manager EAST EUROPE, West Germany.

Gould was awarded a Gold Medal for technical excellence at the 27th International Engineering Fair in Brno, Czechoslovakia for its 884 programmable controller.

Competing against more than 100 pc manufacturers from across Europe, Eastern Europe, the United Kingdom, and the United States, the 884 won the Gold Medal for "top technical and economic aspects" in the Programmable Controller Systems category.

The competition subjects manufac-

turers, who exhibited their products at the fair, to detailed technological and commercial tests. Gould was the only American company to win the Gold Medal, which is "renowned in engineering circles."

Gould's 884 programmable controller is designed for the small to mid-size pc system. It meets critical standards, including CSA, VDE, EEE, and FCC. It provides control in the form of relays, counters, timers, sequencers, data handling and manipulation to be used



Paul Obert, European Distribution Manager, presented to Mike Bernath, President and General Manager, the Gold Medal won by Gould/PCD last month in Brno, Czechoslovakia. It will be placed on display in Andover.

in place of mechanical relays, drum controllers, hardwired logic systems or min-computers. The 884 is noted for its ability to operate in an extreme industrial environment without the use of fans, air conditioning or electrical filtering. And, the user programming is simple "ladder diagram."

Josef Peter Stepanek, Gould's Sales and Application Manager for East Europe and West Germany, who was instrumental in having the 884 exhibited at the Engineering Fair, accepted the Gold Medal before 400 guests, and members of the international press corps at the New Brno Town Hall on September 16.

Gould Introduces New Industrial Microcomputer

A new industrial microcomputer that combines the memory capability and programming power of a minicomputer with the environmental ruggedness of a programmable controller is now available from Gould Programmable Control Division.

Gould's new industrial microcomputer, the IM 1000, provides computer capability for process automation in a

rugged industrial setting. It is a single board, super-hardened 68000-based microcomputer, with four I/O processors (68121).

Designed for diverse applications, Gould's IM 1000 can provide supervisory control of programmable controllers, statistical process control, machine diagnostics, recipe storage, data collection, report generation, op-

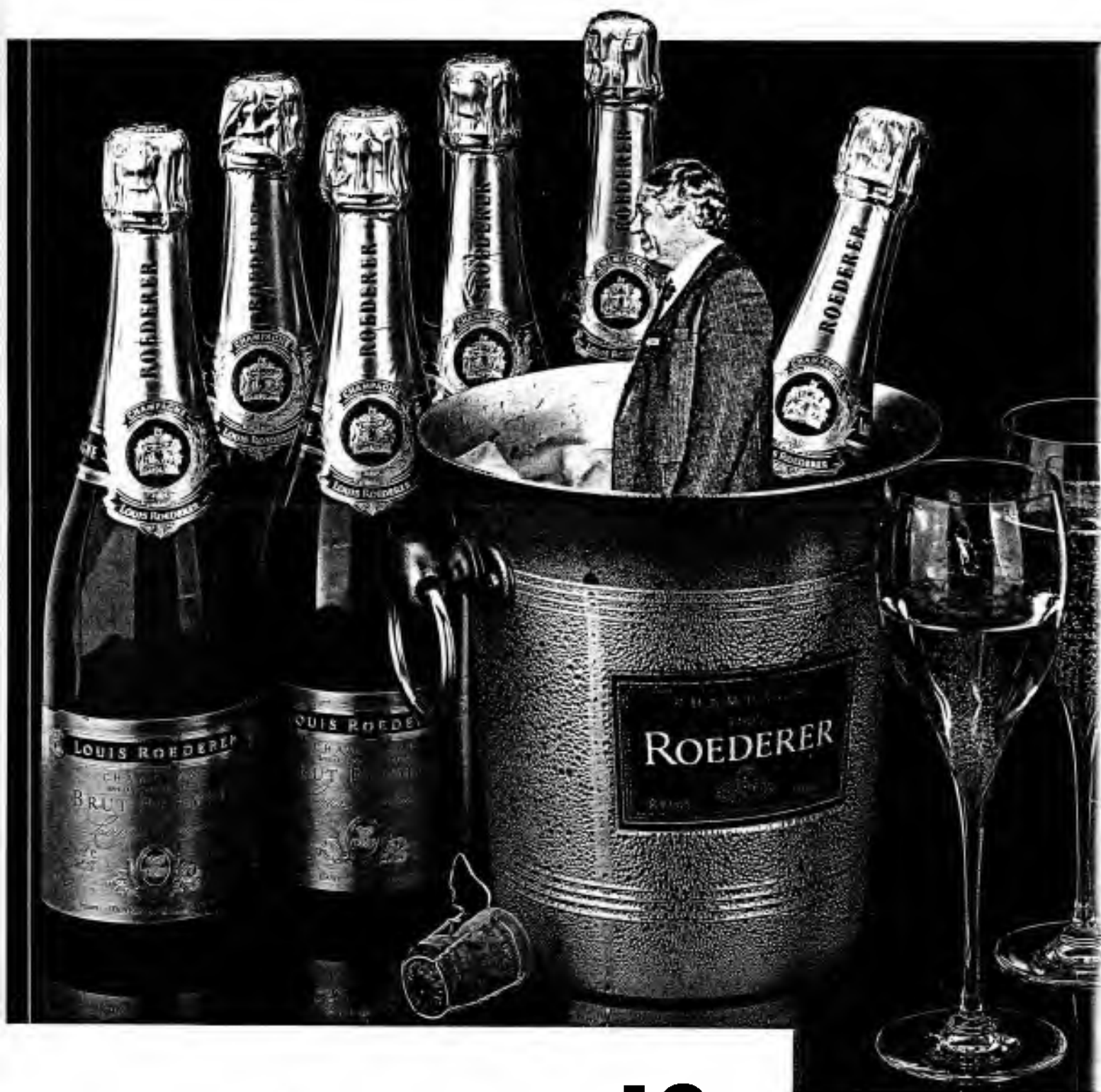
erator interface with dumb terminals and a programmable controller math co-processing for complex algorithms. Its capabilities also are suited to applications such as press control and monitoring, machine diagnostics, and data generation and reduction.

One megabyte of RAM memory and 850 kilobytes of PROM space is

Continued on Page 3.

GOULD
GOLD MEDAL

... a gde ty flašky sou,



wo sind sie gebli-iben !?

Žešmská DRBNA

Kde ležela starověká Trója?

Na první pohled by se zdálo, že senzace, kterou už několik týdnů prožívá Jugoslávie, je z rodu příběhů z Loch Ness apod. Je léto, je třeba přivábit turisty a tak se hodí všechno. Třeba to, že starověká Trója neležela na pobřeží Malé Asie nedaleko Dardanel, tam, kde její zříceniny objevil pod paborkem Hisarlik v minulém století Heinrich Schliemann, ale docela jinde. Nedaleko Jaderského moře u ústí řeky Neretvy v oblasti návalné obce Gabell v Hercegovině. S touto teorií přišel mexický filolog a historik Roberto Salans Price, který se dvacet let zabývá studiem homérovské problematiky.

Je zcela pochopitelné, že jeho názor explodoval v Jugoslávii jako letní časovaná bomba a v novinách se objevily pozoruhodné senzační titulky: Homér a Schliemann se zmýlili! Trója ležela v ústí Neretvy, Odysseus plul po Jadranu, Trojský kůň byla loď...

Trója, u Homéra nazývaná Ilion, město ležící nad řekami Skamandrem a Simoentem, bylo podle svědectví archeologických nálezu obydleno s většími či menšími časovými přestávkami od počátku 3. tisíciletí př. n. l. a osídlení trvalo až do doby římského císařství. V řecké mytologii byla Trója opředená mnoha bájemi. Jejím posledním králem byl Priamos a jeho syn Paris dal unosem spátrské Heleny podnět k tzv. trojské válce. Ta byla nejslavnější výpravou v řecké mytologii. Řecká vojska vyplula z Aulidy a plných 9 let Tróju obléhala a podařilo se jim ji zdotat teprve v 10. roce války válečnou lstí. Na radu Odyssea byl zhotoven obrovský dřevěný kůň, v němž se skrylo třicet nejjudatnějších řeckých bojovníků. Kůň byl ponechán před trojskými hradbami a řecká vojska předstírala, že odplouvají. Zvědaví Trójčané vtáhli k němu do města. Řeckí bojovníci z něj v noci vylezli, otevřeli brány a řecké vojsko, které se mezitím rychle vrátilo, město dobylo. Trója byla rozbořena, muži pobiti, ženy a děti odvedeny do zajetí. Tak by se dalo velmi stručně a zjednodušeně charakterizovat Homérovo líčení jedenapadesátí dnů 10. roků trojské války. Historickým jádrem jsou boje, které sváděl Achajové v mykénské době o maloasijské město.

Dvacet let studoval mexický badatel homérovskou problematiku a výsledky svého bádání shrnul v knize nazvané Homérově slepé publikace. Kritika ji označila za revoluční homerologii. R. S. Price v ní dokazuje, že mu není nic svatého z dosud nabíraných představ o dávném evropském světě. Tvrdí, že Heinrich Schliemann tím, že lokalizoval Tróju do oblasti Malé Asie, se velice zmýlil a že je to největší omyl v dějinách archeologie. Homér, píše dále R. S. Price, sice Tróju nikdy neviděl, ale je třeba a ním v jednom souhlasit: Trója existovala, ale — dodává Mexičan — v dnešní Jugoslávii.

Po dvě desetiletí mexický badatel zkoumal Homérovo dílo a kriticky je hodnotil z mnoha hledisek. Analyzoval je z pohledu geografie i filologie. Podle jeho topografických srovnání vyplynulo, že Trója ležela u ústí Neretvy. Své závěry opírá rovněž o filologické rozbor. Jména četných hrdinů eposu, kteří o město bojovali, vycházejí prý ze jmen typických právě pro oblast kam on lokalizuje Tróju. Také paláce a chrámy i jiné stavby, tak jak je popisuje Homér, ukazují na velmi silné vazby s oblastí Balkánu. Mexický badatel boří svými téžami i věkovitou představu o tzv. dánském daru Trójanům, o trojském dřevěném koni. R. S. Price totiž tvrdí, že nešlo o koně, ale o loď na jejíž přídi byl umístěn štít v podobě koně, který byl typickým a posvátným zvířetem Trójanů. Jím byly označeny

všechny trojské lodě tehdejší doby. Odysseus tak obránce města oklamal, doplnil spolu s dalšími řeckými bojovníky do samého středu města a pomohl je po desetiletém obléhání konečně dobýt.

A co na převratnou teorii mexického badatele říká jugoslávští odborníci, historici a jiní specialisté?

Pochopitelně, že spousta lidí by s nadšením přivítala, kdyby se názor S. R. Price ukázal jako pravdivý. Ředitel archeologického muzea v Záthebu Ante Rendić Miočević se rovněž netají tím, že by byl rád, kdyby se názor o existenci Tróje u obce Gabell ukázal jako opodstatněný. Zanedlouho se na místo vydají archeologové a ti budou mít poslední a rozhodující slovo. Sam osobně je však ve-

lice skeptický vůči teorii mexického vědce. Naproti tomu předseda místního národního výboru Jakov Kravac je optimistou. Může to být pravda, říká, jsem zvědav na konfrontaci názorů vědců s tvrzením mexického filologa, kterého jsme také hned do Gabell pozvali. Čekáme, že přijede co nejdříve. Mezi dosavadními blasy jugoslávských odborníků převažují pochybnosti při hodnocení nové teorie o lokalitaci Tróje, ale v podtextu mnohých výpovědí je patrné to, že když Heinrich Schliemann v minulém století oznámil světu svůj objev, také mu zprvu nikdo nevěřil. A že historici později kritickým zkoumáním jeho objevů rovněž několikrát otřásl jeho teorií, předešlým pak objevili některé omyly v datování jednotlivých nálezu z různých vrstev trojských rozvalin. Avšak nikdo nebyl tak radikální jako Mexičan Roberto Salans Price.

A pak ještě další záležitost: Je prokázáno, že řecké kmény při svém putování ze severu směřovaly především k Peloponésu a k břehům Malé Asie. Kolonizace tedy směřovala k jihu. V době trojské války, tedy ve 12. století př. n. l., oblast dnešní Jugoslávie byla na velmi vzdáleném okraji jejich zájmů. Teprve mnohem, mnohem později se dostala do sféry vlivu římské kultury.

V souvislosti s teorií R. S. Price se však objevila ještě jedna velice zajímavá věc. V roce 1967 předložil jednomu jugoslávskému nakladatelství rukopis knihy, která nakonec nebyla vydána, jugoslávský autor Aristid Vučić. Rukopis pojednává rovněž o Troji a jeho autor v něm dokládá, že hrdinové starověké Tróje mohli ležet na území dnešní Jugoslávie a Odysseus po skončení trojské války bloudil po vlnách Jadranu. Znal snad R. S. Price jugoslávského autora A. Vučića a jeho práci?

Teorie mexického badatele vzbudila v Jugoslávii senzací a to už také proto, že u Gabell jsou skutečně podivuhodné starobylé hrady a mezi zříceninami byla už objevena řada pozoruhodných nálezu, např. mramorová socha Iva aj.

Je léto, turistická sezóna v plném proudu a návštěvníky z různých koutů světa je třeba nějakým způsobem nalákat. Po Jugoslávii se už objevily směrovky navádějící turisty k místu, kde prý skutečně ležela homérovská Trója. Jak jsme už uvedli na počátku: Nemusí to být vždy jen záhadný troj v hlubinách Loch Ness...

PŘÍLOHA
"DRBNY"
č. 143



Zastávka na jantarové cestě

(Lucius A. Saneca)

Lidé na březích moří už odedávna sbírali kulaté či ploché kusy žluté, případně nahnědlé podivné hmoty, let moře v bouřích vyhodilo na břeh. Najdou v oblasti Baltu. Brzy vznikl z toho významný obchod. Zručné ruce řemeslníků vytvořily z nich krásné drobnostky, které pak v různých zemích vzprávovaly půběžem a bohatství lidských přibýtků. Takové umělecké kresby se užívaly už do egyptských masad i do etruských hrobov. Ve starověké a středověké se nosily jako fetiš proti nemocem, v Číně jako amulety štěstí a v Maroku jako ochrana proti vlněnému nebezpečí. Starověké národy je získávaly z oblasti Baltu prostřednictvím Féniciánů a později Římanů. Dlouho se však nevědělo, odkud přicházejí tyto vzácné hmoty a z čeho vznikají. Pro jeť zlatové medvědy barvy si říkali také žlutá ambra. Dnes ale víme, že ambra má docela jiný původ. Zato však nelédná z žen, která vystavuje na oděv žlutou nádhernou svého náhrdelníku, si ani dnes neuvědomuje, že se jí na krku pohupuje zkamenělá pryskyřice předvěkých Jehličnáň Pinus succinifera. Jedno však už jistě: té libezné krásy se říká — jantar...

ŽIVOT MĚŘIME SKUTKY, NE ČASEM...

Cesta, po níž se jantar vozil ze severu na jih, vedla také přes území Moravy. Překročila hlubokou úžlabinu, v níž se hadovitě vlně řeka Dyje. Pro jeť bezpečnost a ochranu jižní Moravy byl v těch místech postaven, na skalnatém ostrohu, strážný hrad Znojmo. Traduje se, že ho založil Břetislav I. v první polovině 11. století. Podle tehdejší módy mu dal románskou podobu. Ostatně na informační tabuli v areálu dnešního hradu, či epíše zámku, si můžeme přečíst jeho další historii: „Hrad Znojmo byl na počátku historické doby důležitým opěrným bodem vojenským. Jeho význam ještě vzrostl, když se stal sídlem úředního knížete z rodu Přemyslovců. Hrad byl původně asi dřevěný a ustoupil na počátku 12. století budovám kamenným. Pokračovatel kronikáře Kosmy Vincencia je uvádí r. 1145 jako castrum munitionum, hrad velmi opevněný.“

Místo pro knížecí brad bylo nesporně dobře voleno. Pohled z jeho terasy budi údiv i obdiv. Obdiv nad zasněnou lánou prudkých strání a skalnatých stráž, které bych v této jho-moravské mírné pahorkatině nečekal; nad divokou krásou temné úžlabiny nabitě postrou zelení stromů, v jejichž korunách se usadili jasní léta. Údiv nad impozantní rotundou chrámu, kte-

stě. Původně však v těch místech stálo opevněné hradiště, jehož křehký prý sahají až do Velkomoravské říše; podle některých dohadů dokonce ještě do starší doby. Po výstavbě knížecího hradu ztratilo hradiště volenský význam a převzala ho církev. V 13. stol. se tam usadili pražští křivčovníci s červenou hvězdou. Křivčovnícký praporek na Hradčích sv. Hippolyta platil svého času za tuze moc-

žet-církevního feudála. Budova kláštera slouží nyní jako domov důchodců pro boromejky, vysokoškolský vzdělané jeptišky. Těto pokladnice výtvarného umění okouzly každého návštěvníka. Tím spíše, že představují dstatu, dtilá sestra Eliška, dovede výrazem úsměvné dobrozdčnosti, poutavě a s jemným humorem, podat veškeré informace.

O dalších osudech hradu zmíněná informační tabule říká: „Posloupnost knížat moravských není vždy jasná. V r. 1055 jmenuje se údělným knížetem Otto, v r. 1091 Konrád Brněnský. Teprve jeho synové Oldřich a Lutold srostli se Znojmem. Lutoldovi a jeho manželce Jitce Babenberské se připsuje založení znojemské hradní kaple.“

Stopí Tady jsme zrovna u zrodu stavební památky, která je chloubou znojemské minulosti. Hradní rotunda, zasvěcená sv. Kateřině, je totiž nejen jedinou památkou, která zbyla ze staroslovanského knížecího hradu, ale také nejstarším existujícím svědkem staré slávy města. Na neviditelné, cihlami dlážděném nádvoří stojí opuštěné jako přehlížený prosebník a nevra, živě zírá na vyčouhlý komín a šerednou barabiznu pivovaru, kterou dala postavit slavná správa města v minulém století v jejím těsném sousedství. Jenže památka-nepamátka, pivovar tu veselé funguje dodnes. Navzdory všem námitkám, že se do tohoto historického prostředí hodí jako písek do očí.

Prostý kónický válec rotundy připomíná prastarou stupu v Sarnathu, kterou dal legendární král Ašoka postavit v místě, kde Buddha poprvé vyjevil svým učedníkům cestu k nirváne. Tak jako slavná stupa se ztratila ve spleti džungle lidským očím na sedm set let, tak i tato významná znojemská rotunda prožívala svou kalvárii. Prohlásili ji dokonce za pohanský chrám. Pak se postupně stala skladištěm dřeva, chlívem pro vepře, pivnicí, tanečnou a nakonec košíkářskou dílnou. Teprve umné ruce novodobých restaurátorů z ní odstranily závoj nečistoty, který na ni nakupily generace a nezastavitelná chapadla času. Původní fresky tak znovu uzeřely světlo světa, i když jejich kolorit je místy žalostně vybledlý. Postavy církevních i světských hodnostářů vystupují tu znovu v románském souzvu modře, okru, žlutě a zeleně, aby manifestně připomínaly dávný věhlas českých dějin.

Při pohledu na ty řady v dobových krojích — evangelisty s apokalyptickými anděly a zástup panovníků, z něhož devět reprezentuje moravské Přemyslovce — si připadáme jako v kruhovém bludišti barevné fantazie. Nu, ovšem, je tu i Libuše, naše poselství na koních, Přemysl se svými strakatými voly a pluhem a také symbolika rozkvetlého stromu. Přesně tak, jak nám to vypráví Kosmas ve své kronice. Na něco však Kosmas přece jen zapomněl. Na ten strom totiž pověsil Přemysl také své líkové stěvice a brašnu. To nám však prozradil až dvě stě let po Kosmovi neznámý autor v jiné kronice, která jakýmsi nedopatřením vešla v známé jako „Dalimilova“. Výjev Libušina poselství znuká však i jinou myšlenku. Moudrá kněžna třeba usoudila, že vegetující matriarchát nutno už vyměnit za silnější ruku.

U hradu brzy vyrostlo i jeho podhradí, jehož srdce nejživěji bilo na křižovatce dvou obchodních cest — na Václavském náměstí. Životní prostor tu patřil především kupcům a kramářům. A to pod ochranou „vyšší moci“. V sousedním Mikulášském chrámu sídlil totiž jejich patron. V chrámu gotickém s barokní výzdobou,

k jehož stavbě při návštěvě Znojma dal podnět sám Karel IV. Tento královský cítel vína potvrdil městu také privilegium volně prodávat víno v českých i moravských zemích, kromě Prahy. Sudy vína se znojemskou značkou putovaly už tehdy do celé střední Evropy.

Živě si představuji, jak se tu kdysi odrážely od starých zdí drsné výkřiky kupců, plné potulných muzikantů a duot hemí z barevnými šabrákami a jezci ve vlnících pláštích. Romantická minulost však splýnula už s naším stoletím v poklidný obraz zámčivosti. Nyní tu klapou pouze naše podpadky a burcuje idyllické uličky ze zasněného ticha.

Židé měli zde také svou ulici. S paradoxním názvem „Veselé“. Když cihlní měšťané židům hodně dlužili, našli prosté řešení — požádali krále, aby dal židy z města vyhnat. Tehdy v ulici asi moc veselilo nebylo.

Znojmou projevil svou přiznivost celá plejáda „mocných“ tohoto světa. Připomeneme si aspoň ty nejznámější. Přemysl Otakar II. tu často pobýval už jako moravský markrabě. Když padl v bitvě na Moravském poli, jeho tělo spočívalo ve zdejší minoritském klášteře 18 let, než je převezl do Prahy. Jiří z Poděbrad propůjčil městu znak orlice, jejíž heraldickou podobu s rozmačklými křídly můžeme obdivovat na hradním nádvoří. V r. 1437 zemřel tu Zikmund Lucemburský a odtud se vydal na cestu za českou královskou korunou i bratr Rudolf II. Matyáš Habsburský. Zde obdržel Albrecht z Valdštejna jmenování generalissimem císařských vojsk a při svých válečných taženích bydlel tu přechodně pruský král Bedřich II. i Napoleon.

A ještě jeden pomník místní historie rozněčoval mou zvědavost. První pohled z okna hotelu ráno patřil vždy jemu. Monumentální budově bývalého premonstrátského kláštera Louka, jejíž dlouhé, dvoupatrové průčelí za rozlehlým prostranstvím tvoří hotelu Dukla důstojný protějšek. Klášter patřil mezi nejbohatší ve střední Evropě a jeho opat nejednou tvrdě zasahoval do správy města. Nicméně klášter ve své době platil na Znojemsku za středisko vzdělanosti, kde působil také známý vědec Prokop Diviš a populární opat Sebastián Freytag, který v 18. století zavedl pěstování okurek. Sláva opatství skončila za vlády Josefa II., který usoudil, že potřebuje spíše kasárna než klášter. Bohatá klášterní knihovna, i s umělecky vyřezávanými regály, putovala na pražský Srahov a částečně také do Olomouce.

Sympatické město okurek a lahodného vína — Znojmo. Historické „Pražská brána“ (jedná, která z pěti městských bran zůstala, i když už převlečena do klasicistního úboru) nám kyne naposled a předává nás staré cestě, „cestě jantarové“...

Paříž

O tom, jak málo si Francouzi „dělají“ z autorit, byly rapsány spousty knih a natočeno tolik filmů, že není třeba tento jejich povahový rys nadále rozehrávat. Za věrným obrazem chabré disciplinovanosti národa v Paříži netřeba chodit daleko. Stačí podívat se na ulici a pozorovat cvrky. Tak třeba křižovatka. Je předmětem zbožného respektu jako například upravo od břehů Rýna? Rozhodně ne. Jde babka, pospíchá africký student, coufají se mládci, kráčí i pošetilý oufada. Kelem ních běsni

čtyřl proudy vozidel, ale červená nečervená, jako by ušlechtili byli ranění barvoslepostí. Vskutku galská nečeta k dopravním předpisům!

Je všeobecně známo, že doprava je jedním z největších problémů tohoto města. Ve večerních špičkách se město pravidelně zmítá v dopravní křeči. Tento stav „těsně před zhroutením“ se stal trvalou a samozřejmou součástí životního stylu Pařížanů. Proto se motorizovaný obyvatel města, v němž rozvoj automobilismu dávno překonal meze únosnosti, naučil zvládat situaci celkem elegantně. Nejdříve vlastní neukáznenosti přispěje ke zhoršení kritické situace tím, že se se svým vozem prodere kam až to jde. Když se zarazí o vozy před sebou, zahájí konverzaci s řidičem sousedního vozu. Oba při tom spouštějí ruku z klaksonu jen když si připalují další cigaretu. Časem přijede po chodníku několik policejních vozů, jejich posádky začnou udušit věci na pravou stranu. Taková likvidace „přejízdnosti“ ulic na stupň dšlo pět“ tu někdy trvá i několik hodin.

Z jiného těsta nejsou ani chodci. I když množství semaforů řidičů křižovatky pařížských bulvárů je přiměřeně velkorysostí místních komunikací, pařížského chodce nemůže rozházet ani celá přehrála světlejších strážců. Překvapující je pouze skutečnost, že brzdy skřípou, nehody se nekonají a šoféři? Ti se jen shovlivavě usmívají: „Když nepřejde na zelenou, musí přejít na červenou.“

★

„Se dvěma psy tu najdete byt spíš, než s jedním dítětem. Až se rozhodnete založit rodinu, půjdeme z Paříže pryč... Je neurotizující, drahá, a není tu místa pro děti.“ říká dvacetiletá serižka v kavárně, odze klidu uprostřed blázince na Rue Rivoli. Zábity Francouzi ve vlně, dobrém jídle, chování psů a vysedávání po kavárnách jsou notoricky známé. V těsném závěsu je další posedlost — kino. Každá premiéra, která slibuje kasovní úspěch, se tu promítá v deseti i více kinech současně. Lístky se kupují zásadně před představením a na konci se těsák jako v divadle. Čím lepší film, tím delší fronta. Jen málokde na světě se stříbrné plátno stalo tak silným magnetem, jako právě tady.

Pravým opakem je televize. Stížností se jen hrnou: „Kdo má náladu v sobotu večer sledovat filozofickou debatu zapíských muzejních stanic a ještě k tomu v baráček?“ ptají se televizní diváci. Francouzi se domnívají, že jejich televizní potady jsou nepohodlné na světě.

Prokázal to jejich vlastní průzkum veřejného mínění. Podle toho, jak vášnivě rádi chodí do kina, se zdá, že by i mohli mít pravdu.

★

Se všeobecně užitým názorem, že Pařížanky jsou půvabné, nelze nescouhlasit. Zdá se však, že jejich půvab zdaleka nespočívá ve výjimečné fyzické kráse. Zatímco v Praze chodí ženu „za krásné“, v Paříži spíš „za zajímavé“. Čím Pařížanky předešlými přitahují, je jejich absolutní nenucenost, s jakou se pohybují v šemkoliv a kdekoliv.

Proti nám „slovanským typům“ mají tu výhodu, že každá správná Francouzka váží 40 kilo i s postelí, a to i v pokročilem věku. To jim umožňuje „narazit se“ do šemkoliv a neriskovat při tom, že budou vypadat trapně. Jinými slovy, rozhodnete-li se, pánové, získat na ulici přiznivce samantní mladá dívkou, neshovlivte ji, dokud si dojde neprobádně její tma. Mohlo by se vám totiž stát, že

co těší. „Jen abychom se nečetli marně“, říká Jean Pierre Dupont, který denně dochází do úřadovny ANPP (zprošedkovatelna práce — Agence Nationale Pour l'emploi) v roce 1975 čírese. „Třetí silhouet jtu, kaž. gultistický premiér Chirac.“ Inu, každé měsíci na světě má své náklady, tužby, sny. Proč by je neměla mít metropole nad Seinou?

Pařížská správa se sice chlubí, že je nejlepší na světě, ale má k tomu asi daleko, píše dokonce pravcový list Figaro. A tak v televizním průjevu chladí premiér vlády Laurent Fabius, že v dohledné době se má odstranit kult anonymity u všech pařížských úřadů. Obyvatelé Paříže se tedy mají na

neviditelné štůd se jen řadových Pařížanů, přitvořených. Přes politické strány se stíhlost na byrokratických přístup dosahují až k uchu vlády. Co navrhuje nečetné petice? Aby rozhodnutí úředníků bylo vlnitější a přitom anonymní, aby každý, kdo vyhlásí špinavou ústa třeba na magistrátu, se stíhatelně a čitelně podepsal. „Pa-

sezadu nerozeznáte, když si první vřmi pružným krokem dnu, stíleč dšlo ka nebo babička několika vřmát. Soumrak byrokracie? Dalo by se to tak říci. Každopádně si Francouzi spíš žijí, že „Pan Oufad“ s ním i chabostí

Abkehr von Chruschtschow

Die sowjetischen Tageszeitungen wiesen am Wochenende zwei Besonderheiten auf: Sie waren dicker als sonst und sahen alle gleich aus. Auf rund sechs Seiten druckten sie ein Dokument ab, das in den nächsten Monaten in der gesamten UdSSR diskutiert wird: den Entwurf des neuen KPdSU-Parteiprogramms, der bereits im Sommer 1983 vom damaligen Kremlchef Jurij Andropow angekündigt und nun von Kremlchef Michail Gorbatschow vorgestellt wurde.

Das neue Programm ist eine grundlegende stilistische und inhaltliche Korrektur des noch unter Chruschtschow 1961 verabschiedeten bis zum KPdSU-Parteitag im Februar 1986 gültigen. Es trägt die pragmatische, nüchterne Handschrift der mit Gorbatschow im Politbüro herrschenden Technokraten. Das neue Programm orientiert sich unter weitgehendem Verzicht auf utopische Detailmalereien an politischen und wirtschaftlichen Realitäten der Gegenwart. Demnach lebt man in der UdSSR nun schon seit einem Vierteljahrhundert in der Etappe des entwickelten Sozialismus und wird dort, unter Führung der KPdSU — sie ist nicht mehr das „Hirn, die Ehre und das Gewissen unserer Epoche“, sondern schlicht der „Kern der Sowjetgesellschaft“ — die kommunistische Gesellschaft aufbauen.

Was Kommunismus ist, wurde zwar wortgleich aus Chruschtschows Programm übernommen, aber der Zeitpunkt seiner Verwirklichung in der UdSSR bleibt offen. Der Schlußsatz aus dem alten Programm „Die Partei verkündet feierlich: Die heutige Generation der Sowjetbürger wird im Kommunismus leben“ fehlt. Statt dessen heißt es lapidar, die KPdSU stelle sich nicht das Ziel, in Einzelheiten die Züge eines totalen Kommunismus vorwegzunehmen.

Einige, wenn auch sehr behutsame Voraussagen findet man doch: So soll sich etwa bis zum Jahre 2000 das Produktionspotential der UdSSR verdoppeln, die Arbeitsproduktivität will man insgesamt um 130 bis 150 Prozent steigern, die manuellen Arbeiten will man „entscheidend kürzen und in der Perspektive liquidieren“. Zum Vergleich: Chruschtschow wollte schon bis 1980 die Industrieproduktion verdoppeln, alle Produktionsprozesse vollmechanisieren und die Arbeitsproduktivität in zehn Jahren schon gar vervierfachen wissen.

Der Entwurf des neuen Programms kündigt zwar für die Wirtschaft „Strukturveränderungen“, also echte Reformen an, unterläßt es jedoch, diese näher zu erläutern, sondern zieht sich — etwa bei der Beschreibung der Wirtschaftsplanung — auf allgemeine Formulierungen wie „Maßnahmen zur Vervollkommenheit“ würden getroffen zurück. Es fällt auf, daß im Unterschied zu früher die Wirtschafts- und Sozialpolitik der Partei nicht mehr als Einheit gilt, sondern getrennt wird — als Aufgabe ihrer Sozialpolitik sieht es die KPdSU nun mehr als früher an, „eine stabile politische Gesellschaft“ auf dem Wege über mehr Lebensqualität der Bürgern zu garantieren — man hat aus den politischen Erfahrungen gelernt.

Von den chruschtschowschen Wohlstandsutopien blieb dann aber kaum etwas übrig: Mieten, Steuern sollen nicht abgeschafft, sondern allmählich niedriger werden, es geht nicht mehr um die Einführung der 35-Stunden-Woche, sondern um perspektivische Möglichkeiten der Arbeitszeitverkür-

zung. Das alte Versprechen, daß bis 1970 jede sowjetische Familie eine Wohnung für sich erhalten sollte, wird nun bis zur Jahrtausendwende aufgeschoben. Als eine Hauptaufgabe sieht die Partei an, die materielle Versorgung der Sowjetbürger mit hochwertigen Waren und Lebensmitteln sicherzustellen. Um das zu erreichen, will man auch künftig auf den Privatacker der Bauern nicht verzichten und nicht auf die privaten Kolchosmärkte, die seinerzeit unter Chruschtschow für überflüssig erklärt wurden.

Weiter fällt auf, daß im neuen Programm der Primat der Partei über Gewerkschaften, Jugendverband und Wirtschaftsorgane stärker betont wird und andererseits von einer Art „Rotation“ für führende Funktionäre keine Rede mehr ist.

Weitgehend aufgegeben hat die KPdSU im neuen Programm schließlich ihren Anspruch auf die Führungsrolle im sozialistischen Weltsystem. Das noch geltende Programm legte genau fest, welche Länder zu diesem System gehörten, außer der UdSSR und ihren Bruderländern Korea, Albanien und China — mit letzteren beiden erfolgte in den 60er Jahren der Bruch. Jugoslawien wurde damals wegen seines revisionistischen Kurses gerügt, solche Töne sucht man inzwischen vergebens, ebenso wie den Satz „der Kurs auf einen isolierten, von der Weltgemeinschaft der sozialistischen Länder losgelösten Aufbau des Sozialismus ist theoretisch unhaltbar, da er den objektiven Entwicklungstendenzen der sozialistischen Gesellschaft widerspricht“. Das liest sich heute etwas anders: Die KPdSU, heißt es in dem Entwurf, erstrebe stabile, kameradschaftliche Beziehungen und eine vielseitige Zusammenarbeit der UdSSR mit allen Ländern des sozialistischen Weltsystems.

Eine größere Geschlossenheit und „Integration“ vor allem auf ökonomischem Gebiet will die Partei künftig in ihren Beziehungen zu den Ländern der sozialistischen Gemeinschaft, also im Bereich des Warschauer Paktes und des COMECON verwirklicht sehen. Die allseitige Zusammenarbeit soll gewährleisten, daß nicht der Boden bereitet wird für Differenzen, „die den allgemeinen Interessen Schaden bringen“, der Spielraum der östlichen Verbündeten der UdSSR wird also künftig nicht größer werden.

In den Entwurf des Programms wurde ferner aufgenommen — und das ist neu —, daß die KPdSU normale, stabile Beziehungen zwischen UdSSR und USA befürwortet und sich für die Entwicklung des Entspannungsprozesses einsetzt. Auch Europa und anderen Ländern der Welt wird dabei eine konstruktive Rolle zugemessen. Die schärfste Frage der Gegenwart, heißt es etwa, sei die von Krieg und Frieden. Das hatte fast wörtlich so auch im alten Chruschtschow-Programm gestanden, doch im Unterschied zu damals ist heute

nicht bezweifelbar, daß ein atomarer Weltkrieg, wie es im Entwurf heißt, keine Sieger und Besiegten kenne, sondern die Zivilisation der Welt vernichten könne.

Die Schuldigen an einem möglichen dritten Weltkrieg sind dieselben geblieben: die Imperialisten.



Nepraktičtvi Svandilsk

„Po rozvodu jsme si majetek spravedlivě rozdělili, až na to, že mi nechce dát pul zebráček hole“.



Bápe

„Slečno, musíte se trochu odhalit. V druhý řadě sedí ten starý nemravník z kulturní rubriky.“

Úspěšná transplantace jater

Článek. Další úspěšnou transplantaci jater člověka uskutečnil 19. lékařů na kardiologickém a transplantacím oddělení fakultní nemocnice v Brně. Pacientem je 34letý Zdeněk H., který trpěl nevyléčitelnou nemocí jater. Podle veřejné informace vedoucího týmu prof. MUDr. V. Koziska, DrSc., přednosty II. chirurgické kliniky fakultní nemocnice v Brně, se mu daří dobře.

Dvoupodlažní most v Bratislavě

(čtk): Línovou délku přibližně sedm kilometrů dosahuje komplex dopravních objektů odličné železničního mostu Hrdinů Duky v Bratislavě. Tuto novou

O PETRU VOKOVI Z ROZMBERKA (1539–1611) má česká veřejnost dnes představu, vytvořenou spíš filmem a televizí, než četbou biografie, napsané jeho věrným archivářem a bibliotékařem, Václavem Breznanem, protože ta byla vydána už před sto lety (1980). Autorka nové knihy /Anetka Švobodová, Petr Vok z Rožmberka, Melantrich 1985, 271 s./ se opírá o objevné práce Al. Miky, O. Hulce a Fr. Kavky, seznamila se s opisy korespondence Petra Voka s českými politikem Kristiánem z Anhaltu a s textem Vokovy zprávy, a podotýká se jí napsat pěkný historický esej o jedné z nejzajímavějších, ale také nejspornějších postav předobrodělohorských Čech.

Jestliže Petr Vok se ošuměl velice už od postav, které svého času vytvořil na plátně Miloš Kopecký. Její hrůza je vzděláný humanista, prostý důvěřivostí vůči alchymistům, odhodlaný člen jednoty bratrské, politik, který se rozchází s Habsburky a snaží se o vytvoření velké evropské knalice protihabsburské. Přestup Petra Voka od řad jednoty k zájmu o národní oprávněnou senzací, protože šlo o potomka rodu, který od dob Žižkových stál v čele boje proti husitství a husitům. Ale nesmíme zapomenout na to, že už předtím přelétl Petr Vok od katolictví k luteránství a že na přestup měla vliv jeho mladá žena Kateřina z Rudolfa, s níž se o dva roky dříve oženil. A už o něm také, že s ním měl jeho bratrší kazatelé, jindřich Švarc a Marek Cyrus, mnoho potíží, protože svůj sokomanský život nechal Petr Vok podrobovat bratrské kázání a o bratrské bohoslužby zrovna nesl. Přahoval se nadále chovat ke ka-

politikům, nezrušil ani odkazy, jímž jeho bratr Vilém obmyslil ležutý. Obraz jednoty bratrské byl ostatně složitější, než jak jej autorka podává.

S jeho hmotnou podporou mohla ovšem jednota vždy počítat, a asi od roku 1602, kdy byl obnoven královský mandát proti bratřím. Účastnil se Petr Vok i politických akcí v jejím zájmu. Petr Vok žil v době vlády tří generací habsburského rodu. Jeho vztah k nim se nepočůbně měnil, ale zdaleka ne tak dramaticky, jak si představuje autorka. Ferdinand I. byl erasmian a stoupenc uměrné reformy církve, Maximilián II. byl tajný luterán a Spalinský byl poslušný stejně málo jako Rudolf II., který byl nábožensky vysloveně vlažný. Maximilián vybažil roku 1562 Petra Voka doporučiteli listy pro anglickou královnu Alžbětu I., ostatně právě tehdy se jednalo o sňatek mezi Alžbětou a arcibiskupem Karlem, Maximiliánovým bratrem. A Vilém Oranžský byl tehdy ještě věrným poddaným Filipa II. - autor-ka zapomíná na pravidla dobré detektivky, a dává se příliš undsel tím, že už, jak to v Nizozemí a v Anglii dopadlo, Petr Vok to roku 1562 vědět nemohl, a není proto pravděpodobné, že tato jeho cesta znamenala v jeho myšlenkovém vývoji nějakou „krizi individuality“.

Politické vztahy Petra Voka k předákům německého a rakouského protestantismu, zejména k Anhaltovi a Tschernemblu, byly jisté dělitelé — ještě v zimě 1620–21 se po nich Habsburové plátili, ale nezdá se, že by je byl Petr Vok bral příliš vážně. Na Českém Krumlově a později na Třeboni se se-

DO STŘEDU POLITICKÉ kontroverze se nečekaně dostal následník britského trůnu princ Charles. Důvodem jsou jeho poznámky — později částečně popřené — o obačích, že by mohl zdědit trůn náslinností Británie. Princovy poznámky, pronesené na soukromé večeři, citoval architekt R. Hackney. V poskytnutých interview řekl, že prince Charlese znepokojuje nedávající výbuch nespokojenosti v černošských čtvrtích britských měst. Princ Charles prý požádal o prošetření a vyjádření k problémům v Birminghamu, Manchesteru a Liverpoolu. Buckinghamský palác s vědomím, že královské rodině se podle zvyků britské monarchie nedovoluje přímo zasahovat o politického života, vzápětí popřel, že by se prince pouštěl do nějaké oficiální akce, nebo že by se chtěl uměšovat do záležitostí parlamentu.

Na scéně pařížské Opery byly uděleny první „Oscary“ za módní tvorbu. Získali je za celoživotní dílo návrháři P. Cardin a Y. Saint-Laurent, za letošní kreace pak C. Montana a A. Alaia, oba specialisté na kožené oděvy. Ze zahraničních tvůrců odměnila mezinárodní porota I. Miyako z Japonska

Rysům se na Šumavě daří

(čtk): O další tři mladé rysy ostrovidy se rozrostla dosud asi patnáctičlenná skupina těchto užitečných šelem. po několika letech cílevědomě vypouštěných do centrální části chráněné krajinné oblasti Šumava. Rysy našli nový domov na území lesního závodu Kašperské Hory v oblasti Horské Kvildy. Rys ostrovid je po medvědovi a vlkovi naší největší šelmou. Jeho lovenství zaujímá plochu několika desítek kilometrů, ve kterém zůstává roli „zdravotní policie“. Dokáže likvidovat zvláště lišky, které se v poslední době ne zdravě přemnožily a patří k nejčastějším štetitelům vzelekliny. Nesnese toulavé psy a divoké kočky, z vysoké zvěře lovi iakže výhradně nemocné či jinak poškozené kusy, což znamená prospěšnou genetickou selekci. Dosaďadní zkušenosti ukazují, že na Šumavě se rysům daří, m. j. proto, že předloni vysazeným kusům se tu už prokazatelně narodila nejméně dvě mláďata. Bohužel jedno z nich bezdůvodně utloukl občan v Kváslovicích na Strakonicku, přestože rys ostrovid je u nás celoročně hýjen.

mostní objekt z ocelové konstrukce měří 460,8 metru. Komplex dotváří dálniční a železniční estakády z předplátého betonu, lávky pro chůze a cyklisty na obou předmostích, vodovodní a kanalizační potrubí, plynovod a vysokonapěťové síť.

Užitečný pomocník

Jedna britská firma nabírá motoristům miniaturní kompresor, který se napájí na automobilové akumulátor a který umožní při níhém 90 vt. nahustit pneumatickou



Emigranti unesli školáka

Videa: Značný rozruch vyvolaly v pátek v Rakousku dva žánry. Ve Vídni předpí mladý muž pobočku jedné záložny, utopil 275 000 šlůnků a se čtyřmi rukojmími se pokusil o útek. Po přestřelce ho policie dopadla. V hornorakouském městě Pergu unesli dva českoslovenští emigranti ve čtvrté odpoledne osmiletého školáka, aby získali 200 000 šlůnků výkupného. Při jejich úniku počíte poskádla šlůnkou jehlu autu, jezuho z mšně dopadla již v pátek ráno, po druhém ještě pátrá.

Nechtějí se zbavit jelenů

(čtk): S chovem jelenů mají naši myslivci zcela jiné starosti než např. s chovem zajíců nebo bažantů. Přeměněná krajina poskytuje dobré podmínky pro vysokou zvěř, takže od začátku osmdesátých let její stav již přesahuje únosnou míru. Podle koncepce vypracované do roku 1990 by měla v našich lesích žít průměrně 12 tisíc jelenů. Současná skutečnost je však mnohem vyšší. Proto bylo rozhodnuto odstřelit této zvěře několikrát sobě zvěř, takže by se dalo očekávat radikální snížení počtu jelenů. Letošní sčítání však ukázalo, že v ČR žije více než 21 tisíc kusů této zvěře, což je ale jen o 500 méně, než bylo loni. Vyvážení této skutečnosti je jediné: uživatelé honitby každoročně zatěžují stávy, protože se nechcejí vysoké zabavovat. Přitom však nehledí na značné škody, které přemnožení jelenů způsobují nejen na lesních porostu, ale také zemědělských kulturách.

Ein Polit-Scherz sagt alles über das noch scheue Selbstbewusstsein im östlichen Teil Deutschlands. Treffen sich drei Hunde. Der aus der „DDR“ sagt: „Wenn ich nur laut genug belle, kriege ich hier alles zu fressen, was ich will.“ Sagt der Hund aus Polen: „Was ist fressen?“ Der Hund aus Rußland: „Was ist bellen?“

komplex dopravních objektů odličné železničního mostu Hrdinů Duky v Bratislavě. Tuto novou

dopravní komunikaci, významnou nejen z hlediska potřeby města, ale i pro vnitrostátní a mezinárodní silniční a železniční dopravu, odevzdaly organizace v předstihu v souladu se sdruženým socialistickým závazkem k výročí VRSR. Samotný dvoupodlažní hlavní

Když se řekne "dálnice"...

Předválečný zábavný časopis AHOJ patřil bezesporu k nejoblíbenějším čtivým nejširšího okruhu čtenářstva oběho pohlaví s vyloučením věkových hranic.

V těchto dnech se mi dostal do ruky svázaný ročník AHOJE ročník 7. z roku 1939. Zalistroval jsem a opravdu s nevšedním zájmem jsem si zopakoval fotografickou a tiskovou dokumentaci toho roku, který přinesl dvě závažné události, následující bezprostředně za sebou: úplné rozbití Česko-Slovenska a okupace Čech a Moravy nacistickou armádou a přenesení ostatků K.H. Máchy z litoměřického hřbitova do Prahy. Druhý pohřeb pěvce Máje se stal národní manifestací protektorátního obyvatelstva, které v sobotu 13. května defilovalo před vystavenou rakví s Máchovými kostemími pozůstatky v Pantheonu Národního muzea. V neděli byla odtud rakev, zahalená do "ještě původní" státní vlajky, přenesena do chrámu sv. Petra a Pavla na Vyšehradě. Po slavnostních smutečních obřadech byly básníkovy ostatky uloženy do země tohoto legendami opfedeného místa.

Ale nakonec mne zaujala ještě jedna zpráva s názvem: "Stavba naší dálnice pokračuje", ve které se mimo jiné píše: Generální ředitelství stavby dálnic prostudovalo několik projektů a to: Praha-Pízen-Norimberk, Praha-Louny (nebo Lovosice) a Praha-Náchod-Vratislav. Všechny jmenované dálnice se budou v Prahy připojovat na tzv. Pražský okruh v délce 61 km, který bude od centra vzdálen 7-13 km a který bude mít za úkol odlehčit dopravu v Praze tím způsobem, že odvede všechna vozidla z centra.

Technická data: vozovka kamenná a betonová, stavěna na průměrnou rychlost 160 km/hod., maximální stoupání 6%, poloměry zatáček nad 600 m, zakružovací oblouky 3-5000 m, šířka u Prahy a Brna 28,5 m, v ostatních úsecích 22 m, při čemž by 1 km dálnice přišel na 3-4,5 mil. Kč.

Článek končí: "Velký počet techniků, silničních stavitelů, mostních zeměměřičů, geologů, půdiználců a ost. přispěl k tomu, aby dálnice a její stavba šla rychle kupředu a nebyla ničím brzděna."

Válka a poválečné politické události zastavily práce na čs. dálnicích. Bolševici dokonce urputně prohlašovali, že dálnice jsou strategicky nebezpečné a vůbec, že jde o kapitalisticko-imperialistický komunikační systém, který by nepřátelská zahraniční špiónážní rozvědku... atd. Když snad dálnice, tak jen z Prahy směrem do nitra bratrských zemí, ale ani ne do NDR, protože člověk nikdy neví a bolševik teprva ne, protože Němec zůstává Němcem, i kdyby ho rozsekali na maděru.

A tak potřebovali bolševici více než 30 let k tomu, aby se jim v hlavách rozsvítilo a aby popřeli své nechytře teze vlastní antitezí o "monopolní prapůvodní původnosti myšlenky stavby dálnice přátelství" a začali s obvyklou, socialisticky protivnou reklamou uskučkovat to, co naši dědkové měli už dávno projektově a technicky připravené a dokonce načaté. V poslední době se začíná v čs. tisku psát o tzv. "starých dálnicích". Jeden z nejstarších dálničních úseků je u Zbraslavi, další bychom našli u Humpolce a potom mezi Jevíčkem a Brnem na původně zamýšlené dálnici z polské Vratislavi do Vídně. Tato trasa byla na několika úsecích vybudována v mnoha-kilometrových délkách a byla na ní postavena celá řada mostů, třeba u Velkých Opatovic, Želešic, Ofčehova a částečně i pod Kníničskou přehradou u Brna. Do budoucna má být celé trasy využito k vybudování dálničního spoje mezi čs. jižní státní hranicí s Rakouskem a Svitavami.

S LASKAVÝM UVEDOVLEM "Z PRAVOU DŮVĚ" .

Je tu zajímavý obloukový most v blízkosti bystrckého sídliště na komunikaci mezi Kohoutovicemi a Bystrčí, který má jednu zvláštnost: obloukový kamenný most o rozpětí asi 10 metrů převádí dálnici nad místní komunikaci, pod níž protéká potok Vrbovec ze Žebětína do Bystrce a vtéká do Svatky. Jde tedy o dva mosty nad sebou, nad silnicí a nad vodním tokem. Podobné mosty stojí ještě na Šumavě u Smí, další ve Slezsku u Žimovic a někde u Zlaté.

V Lidové demokracii ze dne 13.07.1985 se objevil krátký článkuček "Propojení dálnic v Praze" a tu se dočítáme, že "Prahu obklopi síť základního komunikačního systému (ZÁKOS), jehož délka bude 250 km a bude dokončen, vzdor tomu, že dosud nabyt započat, v prvních letech příštího století." Huja, huja, huja!

Leč přece jen maličká útěcha pro čs. automobilisty: od října letošního roku se řidiči dočkají "hladké" dopravy mezi dálnicí D 1 Praha-Brno a D 5 Praha-Pízen, což ovšem ještě ani zdaleka neznamená odlehčení přetíženému, začmouzenému a zaplínovanému centru Prahy, když už se stavební breburdům podařilo přetnout ekologicky polomrtvou Prahu tzv. magistrálou a "svěstí" těžkou automobilovou dopravu do centra města, což snad nemá v moderním stavitelství komunikací obdoby.

Utéklo nejlepší levé křídlo

Nový trenérský tandem čs. hokejového národního mužstva: dr. Jāno Starší - František Pospíšil neměl při svém prvním zahraničním zájezdu příliš velké štěstí. Z "letního soustředění" týmu vládnoucích mistrů světa v bavorském Rosenheimu se totiž domů nevrátil jeden z nejtalentovanějších čs. hokejistů, naposledy hráč přeborníka republiky Dukly Jihlava Petr Klíma, který se rozhodl zůstat na západě. Mezitím už z NSR odcestoval do Spojených států, kde od října bude hrát za mužstvo americko-kanadské profesionální hokejové ligy NHL Detroit Red Wings, s jehož vedením měl už delší dobu (samozřejmě důvěrně) jakousi předsměrku.

Mladý, 23. prosince 1964 narozený Petr Klíma může být velkou posilou detroitského klubu, (za který v minulých letech hrál i Václav Nedomanský, který tu ještě působí v roli "experta"). Je to hráč s vynikající technikou hole, elegantní bruslař - a jak před letošním světovým šampionátem v Praze napsali o něm i v čs. tisku - "nejlepší levý křídelní útočník čs. hokeje" (přestože Petr Klíma je pravák).

K lednímu hokeji Petra Klímu "přivedl" jeho otec, který hrával za Chomutov (v r. 1956 obsadil v 1. čs. lize 2. místo). Už v šestnácti letech začal Petr hrát 1. ligu a hned v této prvé sezoně byl nominován do reprezentačního juniorského mužstva Československa (do 18 let), se kterým byl na zájezdu v Kanadě. Po téměř dvou letech narukoval na vojnu a tudíž musel obléci dres jihlavské Dukly. V té hrál pak čtyři sezony, ve kterých absolvoval 133 ligových zápasů a nastřílel 69 branek. V poslední sezoně byl zde hráčem "parádního čs. útoku": Rosol-Kameš-Klíma, který měl největší zásluhu na dalším ligovém prvenství jihlavských vojáků.

Čs. hokej reprezentoval Petr Klíma: v r. 1982 na juniorském mistrovství Evropy, další dva roky pak hrál na světovém šampionátu hráčů do dvaceti let. Dres čs. reprezentačního "Áčka" oblékl na Kanadském poháru 1984 a v dalších mezistátních zápasech (celkem 28), ve kterých nastřílel 10 gólů. Naposledy v dubnu letošního roku, kdy byl v přátelském utkání se Švédskem zraněn (dva zlomené prsty) a tudíž k velkému zármutku bývalých trenérů čs. národního mužstva dr. L. Bukače a St. Neveselého

nemohl hrát na pražském světovém šampionátu.

Igor Vrablić - hvězda kanadské kopané

Z reprezentačních fotbalových mužstev, která si až dosud zajistila účast na XIII. mistrovství světa r. 1986 v Mexiku, překvapil postup Kanady, jež bude poprvé v historii zastoupena na tomto vrcholném světovém podniku fotbalistů. Málokdo ví, že strýcem tohoto triumfu je syn posrpnových čs. emigrantů usazených v Kanadě, Slovák Igor Vrablić, který do této své nové vlasti přišel jako tříletý po srpnové invazi se svými rodiči. Dnes však už je to zkušený, perfektní fotbalista, který hrál jako profesionál mimo jiné i za newyorský Cosmos a nyní obléká dres Toronto, a byl proto zařazen i do reprezentačního mužstva Kanady. V kvalifikačních bojích o postup na mistrovství světa nezkusil a ve většině zápasů patřil k nejlepším. Nakonec právě on dostal Kanadu na mistrovství světa, když v rozhodujícím střetnutí s Hondurasem na hřišti krále Jiřího V. v St. John na Novém Foundlandu dal v 61. minutě rozhodující gol (navíc v závěru zápasu nastřílel ještě tyč honduraské branky). Kanada jeho zásluhou vyhrála 2:1 a zajistila si účast mezi 24 nejlepšími světovými týmy. Igor Vrablić byl po zápase v St. John vyhlášen za nejlepšího fotbalistu Kanady.

PO VZORU MI-

CHAILA GORRAČOVA se začíná, zdá se, čistit i v ČSSR. Před bratislavským soudem stálo 25 obžalovaných, kteří "obchodovali" na černo se stříbrem, devizami a tuzexovými bony. Koupili dokonce z Polska 3100 kg stříbra v ceně 25 milionů Kčs a zaplatili za ně ve valutách milion dolarů. Rolnické noviny prohlásily za největší proces se zloději národního majetku červenové přelíčení se 150 obžal. Jejich vůdce byl Ivan Bielek. Dipl. ing. Josef Saka vydělal 3 miliony Kčs obchodem s neexistujícími uměleckými díly, jeho komplici byli "zasloužilí umělci". Pavel Pestucha zase vedl bandu, která ilegálně prodávala dobropisy na olejové produkty státní firmy "Benzinol" a vydělala si 2 miliony. O obchodech vedoucích pracovníků pražského podniku Ferromet, kteří prodávali prvotřídní ocel z vitkovických železáren do NSR a deklarovali ji jako železo, jsme už referovali. Vydělal si tak slabých 17 milionů. Referovali jsme už také o obchodcích s drogami, do nichž bylo zapleteno na 250 celníků. Narkotika přicházela z Libanonu přes Bulharsko a Maďarsko, byla zušlechťována ve státním podniku Slovofarm v Hlohovci a potom se za pár grosů navíc expedovala dál do Západního Berlína a do Holandska. Někteří zapletení celníci prý spáchali sebevraždu.

Zkamenělá velryba

[ra]: V poslední době jsou na jihu Argentiny často nacházeny prastaré zkamenělé. Nedávno tam byly v lesích Komodoro Rivadavia objeveny zkamenělé pozůstatky gigantické velryby, které žila asi před 38 miliony let. Její délka dosahovala 95 metrů. Místní úřady plánují vytvořit v těchto místech jedinečný paleontologický park.

Der Mann liebt zuerst die Liebe und am Ende eine Frau. Die Frau liebt zuerst einen Mann und zuletzt die Liebe.

Reim de Gourmant

Gebiß auf dem Schreibtisch

NOTTINGHAM, 17. Oktober (AP). Ein Mann, der seine Arbeitskollegen des Öfteren dadurch schockiert hatte, daß er sein Gebiß auf dem Schreibtisch ablegte, ist zu Recht von seinem Arbeitgeber entlassen worden. Das entschied jetzt das Arbeitsgericht in der mittelländischen Stadt Nottingham. Der 64 Jahre alte Ronald Holmes war 1984, wenige Monate vor seiner regulären Pensionierung, entlassen worden. Er war als Gütekontrollleur in einer Waffenfabrik Ihrer Majestät tätig gewesen. Ein Vertreter des Verteidigungsministeriums sagte in der Verhandlung vor dem Arbeitsgericht aus, Holmes sei gefeuert worden, weil er bei der Ausübung seines Dienstes „sprunghaft, unvernünftig, frech und unzuverlässig“ gewesen sei. Ein Beispiel für die Einstellung Holmes' zu seiner Arbeit sei die Art und Weise gewesen, wie er mit seinem Gebiß umgegangen sei.

Výsledky polských voleb
Václav: Jak vidíte, polská agentura PAP, sídlící v polské komitě v zahraničí, výsledky voleb do Sejmu Polské lidové republiky, které se konaly 12. října 1985, konstatuje, že bylo zvoleno všech 460 poslanců nejvyššího zákonodárce, Sejmiku, z toho 410 poslanců z řad představitelů volebních jednotek a 50 poslanců z řad nezávislých volebních kandidátů. Mezi nově zvolenými poslanci jsou nejvyšší straníci a státní představitelé. Významní volební kandidáti a nejlepší pracovníci pro kandidáty navržené na obnovu všech volebních listin se získaly 20 554 182 obyvatel, což je 28,6 procenta oprávněných voličů. Platí celostátní volební kandidáti se získaly 20 498 633 občanů, což je 78,64 procenta. Politické bylo 19 PSDS na všech volebních zasedání vyhrálo dostatečný roz-
SRABROVÉ!
Nově zvolení poslanci mají po obdržení hlasů bu-
de mít přesně stejný vzhled jako předtím. Nebude
chybět ani šindelová krytina a opláštěná konstruk-
ce z obou stran. Všechny druhy prací mají na sta-
rosti skupiny pracovníků místního družstva Cha-
bana.

Privat-Lotto in der Sowjetunion

In der mittelasiatischen Sowjetre- publik Aserbaidžan hat die von Par- teichef Michail Gorbatschow so oft ge- forderte Eigeninitiative der Sowjet- bürger eine lukrative Gesetzeslücke gefunden. Dort spielt man privat Fuß- ball-Lotto. Bis zu 15 Prozent des Ge- samteinsatzes erhält der Vermittler als Gebühr, den Rest streicht der Ge- winner ein.

Über dieses Lotto kursieren in Aser- baidžan sovieler Gerüchte, daß die Zeitung „Komsomolskaja Prawda“ einen Sonderkorrespondenten in der Lotto-Hauptstadt Baku mitspielen ließ. Er machte sich in einem der zahl- reichen Teehäuser der Stadt mit den Regeln vertraut. Stimmt es wirklich, daß ein Pädagoge einer Musikschule im Untergrund-Lotto sich ein Luxus- auto der Marke „Wolga“ erspielte oder daß bisweilen Höchstgewinne von 50 000 Rubeln bei Mindesteinsätzen von 50 Rubeln lockten?

Die Realität sah dann zwar anders aus, aber immer noch verlockend: So müssen pro Einsatz fünf Rubel hinge- blättert werden, bei einem Durch- schnittsmonatslohn von 185 Rubeln immer noch eine Stange Geld, aber in der Stadt Kirowabad hat dann einer mal fast 8000 Rubel gewonnen. Als Wettunterlagen dienen Fotoabzüge von selbstgebastelten Tabellen auf Millimeterpapier.

Das illegale Fußball-Lotto gewinnt zusehens mehr Freunde, schon bekla- gen sich Ehefrauen bei örtlichen Zei- tungen, daß ihre Männer nicht nur den Lohn, sondern auch den Hausrat verspielen. Da müßte nun der Geset- zeshüter eingreifen, scheint es — doch die Lotto-Organisatoren verstoßen gegen keine der bestehenden Gesetze — jeder Fall wurde überprüft.

Nun überlegt man sich in Baku, ob man nicht in den Gesetzeskodex einen neuen Fußball-Lotto-Paragra- phen aufnehmen soll. Oder ob man diese Lotto-Variante wie in Ungarn und Bulgarien einfach legalisiert? Denn schließlich gibt es in der UdSSR schon das Sportlotto, es kostet einen halben Rubel pro Einsatz und die Höchstgewinne liegen immerhin bei maximal 20 000 Rubel. Und alles das ist legal.

Netradiční výklad klasika

Po odvážném pokusu o důležitě zřeštěnou komedii ze současné vesnice (Slunce, seno, jahody) se režisér Zdeněk Třeščík i ve svém následujícím film naplno vyznačí z toho, jak mnoho mu záleží na divákovi. I ve zcela odlišném žánru — tentokrát uvarí na historické téma — totté pojmá filmové vyprávění především jako dramatickou podívanou.

Na první pohled by se zdálo, že romanticko-lyrická novela Poklad z díla národního klasika Aloise Jiráska plní látky k napínavému a strhujícímu filmovému ztvárnění poskytl. Trošičku Poklad hraběte Chamarré však na plátně převládá o tom, že stránky knižní předlohy jsou pro ambiciózního tvůrce jen odcizovým mštem.

Už scénář, jehož autorem je Josef Hanzlík (za reži- sórový spolupráce), nenechal na Jiráskově příběhu, odehrávajícím se v roce 1781 je napsaném shodou okolností přesně o sto let později), téměř kámen na kámen. Některé postavy jsou škrtnuty, jiné potlačeny, změlena všechna nalaďová „oddechová“ intermezza. V zájmu dramatické síly se konflikty vyhrótily, ná- pět přibyl tragických vyústění jednotlivých osudů. Filmové adaptace vyhmátl z historické novely vše nadčasové a aktuální i z hlediska současného odstupu od dobových dějinných střetů: svět přežívající slechiv zde v předvečer přivlastnění osvícenských idejí zastupuje stárnoucí hraběnka (hraje ji ve výkřem stylu Blanka Bohdanová), živým symbolem reakce a dogmatické

moce je zde fanatický abbé, bývalý jezuita (v podání Eduarda Csupáka), který stojí na opačném názorovém pólu od hlavní „kladné“ postavy, mladého a pekr- ková smyšlejšího lékaře Kamenického (Petr Svoboda). Následky přehany dobové náboženské nesnášenlivosti a tmařských předsudků dopadají se vši krutostí pře- devším na prosté obyvatele podzámčí, pronásledováni a trasty přitom bezprostředně před vydáním Tolstoj- ního patentu už vyznívají jako šílený a křehký ana- chronismus.

Onu vnitřní bouřlivost historického předáku zvýraz- nil Zdeněk Třeščík ve filmovém řešení: počínaje úvod- ní apokalyptickou vizí na motivy dobových obrazů má film strhující tempo, jednotlivé záběry jsou ostře ohraničeny silnými vstupy i pointami (stříh Eva Bob- ková). Strymem montáže je dokonale sladěná i drze stylóva kamera Jaroslava Brabce, odvíjející celý smutek do jednotné sugestivní atmosféry. Roztřísnou zámetu nehrává i mimořádně expresivní hudba Harryho Ma- courka. Škoda jen, že tožé neže jici p souhrnném do- jmu z hereckého obsazení, ve kterém jsou patrné zna- mé kvalitativní rozdíly, jakákoliv dramatická akce do- statečně nepodporuje přesvědčivým hereckým výko- nem totiz spás „kostra“ rozjetého děje.

I když filmářům budou v tomto případě zastánci ne- dotknutelnosti klasika jistě nemělo lýt, autou přiznal za Poklad hraběte Chamarré si jako pokus o variaci své práce na existenci vysloužil. I variace musí pro- kázat názor a invenční, a to oboji nemůžeme Troškov- výkladu Jiráska opřít.

**BUDOU FILMOVAT „ZABÍČKU“ JAKO PŘEDS. RADY
ZEN A „TERRA“ JAKO „KUTREBU LEVA“**

Zemřel E. Gilels

Moskva: Ve věku 69 let zemřel jeden z nejvýznam- nějších sovětských hudebníků, klavírista Emil Gilels. V makrologu, který podepsali vedoucí představitelé KSSS a sovětského státu a významní kulturní činitelé, se uvádí, že E. Gilels byl vynikajícím interpretem klasické ruské a zahraniční hudby a děl sovětských hudebních tvůrců.

Šedesát let divadlu

Nejen divadlu, ale všem dalším podobám herectví dal zasloužilý umělec Rudolf Hrušínský zásadní část svého tvůrčího života. Vyšel z herecké společnosti svého otce, která divadlo vozila po Vysočině u okolí Počátek a Nové Včelnice.

Po stěhování do Prahy vstoupil do divadla Svornost a v roce 1935 do smíchovské Uranie. Od roku 1939 byl v souboru E. F. Buriana až do jeho uzavření. Mladá léta a energická, robustní, komediální herectví připo- mene pamětníkům například film Hostinec u kamenného stolu. Dvacet let tvořil Rudolf Hrušínský ve Vinohrad- ském divadle a Městském divadle pražských, odkud v roce 1960 odchází do Národního divadla s dalšími významnými hereckými osobnostmi D. Mednickou, R. Lukavským a J. Kolářem. V Národním divadle vytvořil řadu výrazných rolí s ostrou konturou a jasným výz- namným kódem.

Nepřítulná jmenovat role, spíše je zajímavé sledo- vat široký rozsah Hrušínského uměleckých směřová- ních, mapujících po divadelním herectví také film a televi- zi (vzpomeňme jen například Zlaté šňůře podle poví- dky Oty Pavla, spojené s aktérem i osobní rybářskou zálibou). Zasloužilý umělec Rudolf Hrušínský je herec

zachycující komplikované podstaty zpodobovaných cha- rakterů; ale mimo talentu přesně pojmenovávat, má ta- ké dar hereckého humoru. Někdy laskavého, jindy tro- šlického, jdoucího až k sarkastickému výsměchu. Jeho humor má společný rys s humorem Werichovým. Širo- ké kulturní vědomí zasloužilého umělce R. Hrušínského prokazuje každá z vytvořených rolí.

Citlivým mistrem Hrušínského je dlouholeté vystupo- vání ve Viole. Kde měl možnost zažít a nepovrchně po- znávat významné herecké osobnosti Prahy (Mednická, Kohout, Stápanek, Záhorský, Voska, Höger). Rudolf Hrušínský svým herectvím ukazuje zřetelně rub den- ního chaosu a spěchu, pro své diváky je vždy impul- sem k zamyšlení, stabilním děrcem moudrosti, harmo- nie, humoru a lidskosti. Přijeme mu ještě mnoho krás- ných rolí k jeho šedesátým pátým narozeninám

DVAKRATY JEŽELI JAKO TAXIKÁŘ...POČÁ

Koně v botách

(av): Každý, kdo zavítá poprvé do polské vesnice Kluky, nevěří svým očím, že všichni zdejší koně jsou obutí do jakýchsi dřevěných bot. Ty se připevňují ke kopytům pomocí

provázků. Takové obutí pro koně je v tamním kraji nezbytné. Půda v Kluk- kách je totiž velmi měkká a mazlavá a bez takových „sandálů“ by se koně neobešli, protože by zapadali hluboko do hlíny. Obuv pro koně se v Klukách zhotovuje už několik století. Svědčí o tom i exponáty místního vlastivědného muzea.

**NA UČILNĚ MATE-
RUKAVICE...**

Aufgespießt

... So ist alt werden eine Aufgabe, die bereits in jungen Jahren angegangen werden muß. Sie gewinnt mit zunehmendem Alter immer mehr an Bedeu- tung.“

Aus der Rede des CDU-Bundes- tagsabgeordneten Karl Becker (Frankfurt) in der Bundestags- debatte zur Lebenssituation und Zukunftsperspektiven älte- rer Menschen am Freitag.

Nissan: 40 miliónů

Japonská automobilová firma Nissan oslavila nedávno výrobu 40milióného vozidla. Toto pozoruhodné číslo bylo do- saženo po 51 letech a 9 měsících od vzni- ku značky a zahájení výroby. Předchozí výrobní etapy od vzniku Nissanu v roce 1934: 10 miliónů vozů r. 1972, 20 miliónů 1977, 30 mil. 1981. Deset modelů osobních vozů Nissan dosáhlo už nákladu přes 1 milión kusů, mezi nimi Sunny (7,18 mil.), Bluebird (5,7 mil.), Skyline (2,28 mil.), Cherry (1,68 mil.) a Cedric (1,66 mil.).

West-Berlin kurz zur Monarchie erklärt

mit Brillanten, Rubinen und Smaragden besetzte Präsent zusammengelegt. Doch hieß es beruhigenderweise, keiner der Soldaten habe mehr als fünf Mark von seinem Sold opfern müssen.

Eine echte rote Rose bekam Diana am zweiten Tag ihres Besuches, als sie die militärischen Übungen ihrer Einheit verfolgte. Der Soldat Baynton klemmte sich die Symbolblume seines Regiments zwischen die Zähne, ehe er sich samt Gewehr aus einem Helikopter abseilte — um die Rose sofort nach seiner Landung auf festem Boden Diana zu überreichen. Auch die Prinzessin übernahm einen Part: Plötzlich verschwand sie, kam in einem Jogging-Anzug zurück, kletterte in ein Panzerfahrzeug und setzte sich für einige Minuten ans Steuer. Ein junger britischer Soldat bedauerte, „Mum and Dad“ hätten zur Visite der Prinzessin leider nicht nach Berlin kommen können, weil sie arbeiten müßten.

Die „Berliner Morgenpost“ erklärte die geteilte Stadt vorübergehend zur Monarchie: „Hübsche Prinzessin Diana ist für 24 Stunden die Königin Berlins“. Die Moderatorin und der Moderator der regionalen SFB-Fernsehsendung „Abendschau“ warfen sich für den königlichen Besuch schwer in Schale: dunkelrosafarbene Schleifenbluse und dunkler Anzug.

War es der Besuch einer jungen Frau, die die ihr auferlegten Pflichten offensichtlich ebenso freudig erfüllt wie die in Berlin stationierten Soldaten? „Don't do it, Lady Diana“ — Tu's ja nicht — hatte die kommunistische Londoner Tageszeitung „Morning Star“ abgeraten, ehe Diana zum Traualtar schritt. Die paar Weltreisen erster Klasse seien es doch wirklich nicht wert, die eigene Unabhängigkeit aufzugeben und einen königlichen „Layabout“ (Herumlungerer) zu heiraten...

GODPAK PŘIJEDE POZDRAVIT
BOLŠEVUTICKÝ SOLDÁTY U ZKP.
BERLINĚ, CO HLÍDÁJ TEN BOL-
ŠEVICKEJ ERNHAL, BARYŠNA
"40"?

Keule, und es könnten „Anmut und Charme auch in der Politik — nicht nur in der Liebe — mehr bewirken als kraftvolles Gebärde und auffälliges Getue“. Ein zarter Hinweis Diepgens auf die nächste Senatsumbildung in West-Berlin?

Im Schloßhof und auf der Straße davor hieß es für Diana lächeln, Händeschütteln, Blumensträuße aus Kinderhand entgegennehmen, sich gelegentlich bedanken: „Wie nett, daß Sie gekommen sind.“ Hauptsache aber war ihr Besuch bei den „Tigers“, der 680 Mann starken Einheit des 1702 gegründeten Royal Hampshire Regiments, dessen Ehrenoberst sie ist. Ehe Diana die Parade abnahm, erhielt sie als Geschenk der Soldaten eine goldene Brosche mit den Symbolen des Regiments: Rote Rose, Tiger, Lorbeerkranz und britische Krone. Die „Tiger“ hatten für das

Berlins Regierender Bürgermeister Eberhard Diepgen überreichte der Prinzessin einen Blumendekor-Teller der noblen Porzellanfirma KPM. „Oh, Edelweiß“ soll Diana aus Freude über die Bemalung gesagt haben, und da die Engländer den Namen für das Gebirgsblümchen einfach aus dem Deutschen übernommen haben, war eine Übersetzung unnötig. Eine Ansprache der Prinzessin war nicht vorgesehen.

Der Regierende Bürgermeister schwärmte, Diana verstehe es, mit Anmut und Charme aufzutreten: „Beide sind auch hervorragende Botschafter der Politik. Aber beide Eigenschaften werden leider viel zu selten in Dienst genommen und in die politische Darstellung und Verantwortung einbezogen.“ Schließlich habe Orpheus mit seiner Harfe für das Glück der Menschen mehr getan als Herkules mit seiner

Bowling-Marathon
Der Versuch der fünf Eschersheimer Freizeit-Bowlerinnen, mit einem 24-Stunden-Nonstop-Auftritt ins Guinness-Buch der Rekorde zu gelangen, glückte am Wochenende auf der Bowlingbahn Frankfurt-Eschersheim. Zwar mußte eine der Teilnehmerinnen nachts mit Schneeschneiden-Entzündung ins Krankenhaus eingeliefert und eine zweite mit Sauerstoff behandelt werden, am Ende wurden 51 014 Pins in 367 Spielen geschafft, wobei 810 Strikes registriert werden konnten. Der Schnitt von 151,38 war immerhin beachtlich wie auch die Zuschauer-Rezonanz rund um das Spektakel. (md)

* **MIKROSKOP** fizený lidským hlasem zkonstruoval ačeský vynálezce M. Kemplova. Tento unikátní přístroj, který má pouze jeden jediný ovládací prvek a je automaticky řízen počítačem (minimálně ve třech jako videokazeta o hmotnosti 300 g) byl prakticky použit v oblasti mikrochirurgie. Profesorka D. Aron-Rosová z pražské Rotschidovy nadace operovala nedávno dvakrát v jednom dni šedý zákal právě pomocí tohoto mikroskopu, napojeného na počítač s hlasovým řízením. Zařizováno je, že počítač potřebuje k „dešifrování“ lidského hlasu (tedy k tomu, aby porozuměl pokynům) pouhou 0,1 sekundy, zatímco obdobné americké a japonské počítače jsou pětkrát pomalejší.

K silnicím patří zelení

Síť protékajících komunikací měly v současné době více než 1700 km a každoročně se — zejména v souvislosti s výstavbou nových sídlišť a budováním základního komunikačního systému — produkuje o další desítky kilometrů. Spolu s novými ulicemi a silnicemi se rozšiřuje i plocha „silnicího zelení“. Kromě tradičních stromů patří k tomu také okrasné keře a travnaté plochy podél nových komunikací, zejména na sídlišťích, zatímco v centru města se projevuje snaha sázejí jednotlivé stromy, jen za posledních tři roky přibývá v Praze téměř 84 tisíc stromů a 120 tisíc okrasných keřů. Také je plánována přírůstek bezmála 30 tis. stromů a 130 tis. keřů přispěje ke zlepšení prostředí v hlavním městě.

Citron jako baterie

[ilka:] Zní to neuvěřitelně, ale odborníci přišli na to, že vybité baterie v mikalektrolytice lze nahradit citronem. Stačí přý pouze zapojit do citrónu jehly elektrod napájecího zařízení miniaturní domací techniky, které vyvinuli inženýři specialisté. Citróny pak fungují jako malé přírodní akumulátory, protože jejich šťáva je — vzhledem ke svému složení — vynikající elektrolýt. Bez zářivosti není ani fakt, že jeden průměrně velký a šňavý citrón tak dodá proud o napětí 0,82 V. Pět citrónů paralelně spojených již vyrobí proud kolem 5 V, což je dostatečné množství k tomu, aby se oživila malá počítačová.

ŽESTY TAKO SILVOVICE!

Grinické divadlo Octobre. Ze druhé světové války byl tento umělec významným pracovníkem brnit odporu proti nacismu. Od roku 1946 se věnoval téměř výhradně filmu.

Wie intensiv Prinzessin Diana auf ihren ersten Besuch in West-Berlin vorbereitet war, enthüllte am Tag vor der Ankunft „Bild“-Berlin. Hatte die 24-jährige doch heimlich bei Oscar-Preisträger Sir Richard Attenborough Schauspielunterricht erhalten. Der Regisseur brachte ihr bei, wie man sich bei öffentlichen Auftritten am besten präsentiert, zum Beispiel sich locker hinsetzt und die Beine übereinanderschlägt oder wie man sich verhält, wenn eine kleine Rede erwartet wird.

Jetzt falle es der jungen Frau „offenbar viel leichter, sich in der Öffentlichkeit zu bewegen“, jubelte „Bild“, als die Prinzessin ihr Programm absolviert hatte: Viel selbstsicherer, viel eleganter sei die „neue Diana“ gewesen. Kaum gelandet, trug sich die Prinzessin im Schloß Charlottenburg in das Goldene Buch ein und schraubte brav die Füllkappe wieder zu. Im britischen Soldatensender für West-Berlin wurde das Goldene Buch mit einer Akribie beschrieben, die einem Do-it-yourself-Kursus alle Ehre gemacht hätte.

Další pučky na auto

[ilka:] České státní sportovní rozšířuje poskytování puček na osobní automobily. Do výše celé kupní ceny bude nyní poskytován úvěr na vozy Škoda rok výroby 1984 na všechny modifikace, rok výroby 1985 pouze na typy 105 S, 105 L, 120 L, 120 LS a 120 Rapid. Pučky na automobily z dovozu nebudou poskytovány výjima na vozy Wartburg a Dacia rok výroby 1984 a 1985, u kterých je poskytována pučka v plné výši ceny. Z úvěrování budou vyřazeny „škodovské“ roku výroby 1985 typu 120 GJS, a všechny modifikace typu 130. Podmínky pučky zůstávají beze změny: úrok 5 procent, doba splatnosti 5 let.

TRAVNI AVTA 3 roky...

Zloději v zoologických zahradách

Beditele západoněmeckých zoologických zahrad stále hlasitěji volají na poplach vzhledem k tomu, že úroveň potvůstní a krádeží vzrostla druhá zvláště. Vzniklé škody jsou už odhadovány na několik miliónů marek. Vše co se pohybuje od velice jedovatých hadů až po užasně opékné dravce mizí pod rouškou noční tmy.

V zoologické zahradě v Brémách se měsíčně zloději vloupali do ubikace sov a ukradli čtyři velké výronit opamocetované okna, tak prostě zatlačili na okenní dveře, které pod jejich náporom povolily. Nejvíce mají zloději v západoněmeckých zoologických zahradách štěstí na pastech dravců, kteří jsou jinak ve volné přírodě pod velmi přísnou ochranou. A z nich jsou na prvním místě v největším nebezpečí sokoli. Jejich další osud je všeobecně znám. Neuvěřitelně

bradno podle údajů jim zohratil.

jinou pohromou pro zoologické zahrady jsou mláďata zvířat, kteří nemohou přenést přes ardu, že jsou mláďata tvorové trpí tím, že jsou zavření v klecích. A tak se nešťákka etává, že pracovníci zoologických zahrad ulevují a zvířata vypouštějí. Vše velké zvířata přepadá tak zvířata však nešťákavě svobodu, ale naopak bud hynou nebo jsou vystavena. znečištění nebezpečí. Zvířata jsou povážlivě po dlouhé generace vyvíkají žit v péči člověka a stávají se řadu obranných reflexů již nemohou najít, ať sama potravu. Naštěstí nejsou výjiměně ani případy, kdy se na svobodu vypuštěná zvířata sama a řada vnější zpět do klecí. (md)

VE FRANCII zemřel známý režisér Jean-Paul Le Chanois, autor filmu Bida-mot podle románu V. Huga. Dožil se 75 let. V třicátých letech založil se spisovatelem J. Prévertem pokrokové

Návrat sochy Josefa Jungmanna

Sto a jeden rok dominoval pražskému Jungmannovu náměstí pomník významného českého osvícence Josefa Jungmanna. Před šesti lety však musel své stanoviště opustit. V souvislosti s výstavbou prvního provozního úseku trasy B metra musela být v roce 1979 socha včetně kamenného soklu rozebrána, aby na jejím místě mohla vzniknout tělební jáma pro postupující práce na stavbě podzemní dráhy.

Pomník se přestěhoval ke Kolínu, kde byl celou dobu uložen v bedně na soukromé zahradě. Do hlavního města se vrátil asi před měsícem — do bývalého Kaskova ateliéru ve Štěpánových, kde má s dílo kamenného soklu rozebráno, aby na jejím místě mohla vzniknout tělební jáma pro postupující práce na stavbě podzemní dráhy.

líka ještě před zahájením provozu trasy B metra umístěna. Včera kolem deváté hodiny dorazilo do centra Prahy nákladní auto se sochou českého buditele. Z korby vozu byla sedící plastika přemístěna autolevábem Metrostavu nejdříve na chodník, aby bylo možné udelet



Socha J. Jungmanna ve dvířkách, než byla nanesena na podstavce

ještě poslední úpravy před jejím vlastním usazením na podstavci. Deset minut před desátou hodinou se dvoulunový kolož začal vznášet nad zemí a za desát minut byl opět na svém původním stanovišti, které před šesti lety opustil.

Pomník Josefa Jungmanna byl střížen jednotou spisovatelů svatobor. Jeho původním autorem měl být sochař Václav Levý — po jeho smrti se však této práce ujal Ludvík Šmek, který podobu našeho předního osvícence modeloval právě podle malého modelu Levého. Základní kámen k pomníku byl položen 13. července 1873 k stému výročí narození J. Jungmanna, slavnostně byla socha odhalena v roce 1878 u příležitosti 30. výročí jeho smrti. Socha byla odhalena ve Vídni.

Při demontáži pomníku byla nalezena v soklu pamětní listina. Protože však už byla vážně poškozena, byla uložena do Archivu hl. m. Prahy. Minulý týden byl do „útrobu“ podstavce vložen její opis, zároveň další listina, v níž se k nynější rekonstrukci, a několik mincí související měny.

FOOTBALL SE POSEROU RADOSTI, AŽ SE ZEMNÍ LÁTKOU!

Létají podle kompasu?

Před deseti lety nakutečnil mikrobiolog Richard Blaukemoore objev, který vyvolal mezi odborníky mnoho vědeckých oborů zaslouženou odezvu. V bakteriím magnetického státní Massachusetts našel dosud neznámý mikroorganismus, pohybující se s neobyčejnou přesností stejným směrem. Při přiblížení magnetu změnil svůj pohyb a pátovale po nové trase určené jeho magnetickým polem.

Později tento vědec došel ještě k dalšímu závaznému poznatku: Asi polovina všech „magnetických“ bakterií se pohybuje na sever, ostatní pak směřují na jih. Znovu se tak potvrdilo, že ve světě mikroorganismů je stále co objevovat.

Již dlouho předtím vědci hledali základy pro vysvětlení navigační schopnosti poštovních holubů a stěhovavých ptáků, včel, delphinů a lososů. Došli k předpokladu „šestého magnetického“ smyslu, který dovoloje některým živočichům bezohybně

se prostorově orientovat pomocí zemského magnetického pole.

Čidly šestého smyslu, alespoň u poštovních holubů, jsou jehličky kyslíčnicku železa. Předpokládá se, že se orientují jako stříška kompasu ve směru magnetického pole a že jsou součástí nervových vláken. Drobné krystalky kovu odhalené v nervových vlákních poštovních holubů umožňují lépe pochopit, jak je možné, že i přes vzdálenost několika stovek kilometrů naleznou lehce cestu zpět — domů. Tento

„kompas“ jim umožňuje orientaci v prostoru bez větších omylů. Podobných principů využívají zřejmě také tažní ptáci. I když je již hodně známo o jejich orientaci podle Slunce, Měsíce a hvězd.

Také mnozí motýli živočichové se při svých tisícikilometrových tazích orientují podle magnetického pole. Zde se však ukazuje jistá souvislost mezi bioelektrickým polem velkého hejna, do něhož se některé ryby v době tahu soustřeďují, a zemským magnetickým polem. Byla vyslovena domněnka, že bioelektrické pole slouží živočichům k získávání a výměně informací, což se však podařilo prokázat jen u ryb. Zraloci a rejnoci zjistili změnu elektrického pole i o pouhou setinu mikrovoltu. Zralok například „vyčítá“ v kádně vodě i tenký měděný drát a nenarazí na něj.

DIK TAKY ŽÁDNÉ NEHAY!

Pflegeleicht

LONDON, 20. Oktober (dpa). Ein Palmepark sollte es sein, und zwar möglichst schnell. Weil die echten Palmen jedoch zu langsam wachsen, hat sich der Ölstaat Bahrein zur Bestellung von Plastikgewächsen entschlossen. Mike Anderson aus Pickerton in Nordengland erhielt jetzt den Auftrag zur Lieferung. Seine Plastikpalmen überzeugten die Scheichs in Bahrein nicht nur durch Witterungsbeständigkeit, sie sind auch bedienungsfreundlich. Die Blätter können zum Zwecke der Reinigung abgenommen werden.

...A MUŽE SE KOLEH MCH JE2017
I VORN. BENZINEM...

Die besten Hotels

Das beste Hotel der Welt ist nach den Ermittlungen eines amerikanischen Finanzmagazins das „Oriental“ in Bangkok, und auch die nächsten vier besten Hotels der Welt stehen in Asien. Als Europas Nummer eins und gleichzeitig sechstbeste Haus der Welt wurde das Hamburger „Vier Jahreszeiten“ ermittelt. Die Monatsschrift fand heraus, daß drei der zehn Weltspitzenhotels in Hongkong stehen. Die Hotels von 1 bis 10 sind: „Oriental“ (Bangkok), „Mandarin“ (Hongkong), „A HOTEL“ (SINGAPORE).

„Regent“ (Hongkong), „Okura“ (Tokio), „Shangri La“ (Singapur), „Vier Jahreszeiten“ (Hamburg), „Peninsula“ (Hongkong), „Connaught“ (London), „Ritz“ (Paris), „Ritz“ (Madrid).

In Europa, so bemerkte das Magazin, sei die große Überraschung das Comeback der französischen Hotels gewesen. Das Hotel „Ritz“ stieg von der Nummer 13 im Jahr 1984 zum Platz 10 auf, das Hotel „Plaza Athenee“ von der Nummer 23 im letzten Jahr zur Nummer 14, und das Hotel „De Crillon“ verbesserte sich um fünf Plätze und erreichte Platz 22.

England-Boykott

Umweltorganisationen aus zehn europäischen und nordamerikanischen Ländern haben in diesen Tagen zu einem Tourismusboykott gegen Großbritannien aufgerufen. Die Naturschützer wollen auf diese Art gegen die in Großbritannien besonders starke Luftverschmutzung durch Autos, Industriebetriebe und Kohlekraftwerke protestieren: Diese Schadstoffe seien stark verantwortlich für den „sauren Regen“ über Nord- und Westeuropa, der Seen und Wälder in diesen Ländern zum Sterben verurteilt. Die „Friends of the earth“, eine britische Umweltschutzorganisation, bestätigten jetzt in London, daß bereits 35 000 Postkarten an Hotelbesitzer, Touristenbehörden und Parla-

Schmiergeld fürs Königshaus?

LONDON, 20. Oktober (AFP). Für das Tornado-Geschäft mit Saudi-Arabien wird Großbritannien nach einem Bericht der britischen Wochenzeitung „The Observer“ mindestens 300 Millionen Pfund (1,4 Milliarden Mark), „wenn nicht sogar 600 Millionen Pfund“ Schmiergeld an das saudiarabische Königshaus zahlen. Wie der „Observer“ in seiner Sonntagsausgabe unter Berufung auf arabische Quellen berichtete, werde die Summe zwischen zwei oder drei Mitgliedern der Königsfamilie aufgeteilt. Das britische Verteidigungsministerium lehnte am Wochenende jeden Kommentar zu dem Bericht ab.

Die Kaufsumme für die 132 Militärflugzeuge, darunter 72 Tornados, liegt offiziellen Angaben zufolge bei etwa 3,4 Milliarden Pfund (etwa 13,2 Milliarden Mark).

Drei jugoslawische Politiker besichtigten ein Kinderheim und spendeten 100 000 Dinar. Sie besichtigten ein Krankenhaus und versprachen eine Million Dinar. Sie besichtigten ein Gefängnis und stellten fünf Millionen zur Verfügung.

mentsabgeordnete verschickt worden seien. Die Organisationen wollen mit dieser Aktion erreichen, daß die britische Öffentlichkeit und Regierung durch sinkende Touristenzahlen zu einer stärkeren Beachtung von Umweltproblemen gezwungen wird.

Die Di-High-Snobiety

NEW YORK, 21. Oktober (Reuter). Der echte Adel zieht den US-Geldadel unwiderstehlich an. Bis zu 100 000 Dollar sind einige der Oberen Zehntausend nach einem Bericht des Magazins „Newsweek“ zu zahlen bereit, um an einem Empfang mit Prinzessin Diana und Prinz Charles in Washington teilnehmen zu dürfen. An frühere Parteispenden zugunsten der regierenden Republikaner wird erinnert, neue werden in Aussicht gestellt. Mancher, der keine Einladung bekommen hat, will zwecks Vertuschung der Blamage für die Dauer des königlich-englischen Besuchs verreisen.

Empfang und anschließendes Diner sollen laut „Newsweek“ am 9. November in der Nationalgalerie den ersten von drei Besuchstagen beenden. Museumsmitarbeiter müssen täglich rund 100 Anrufer abwimmeln. Die Unglücklichen sind freilich, glaubt man einer Dame der Gesellschaft, selbst schuld. „Sie haben der Nationalgalerie nicht vorsichtshalber eine Million Dollar gespendet, sie sind nicht Außenminister, und sie sind keine entfernte Cousine.“

sed to jen lehtim zraněm. Zajímavé je ovšem to, že na svou bývalou milon podal žalobu pro ublížení na těle.

Tajnosti admirála Inmana

Mistr krásné melodie

V komplexu budov s černého skla ležících na okraji texaského města Austinu platí přísná bezpečnostní opatření. Pracovníci zdejšího výzkumného střediska se vykazují speciálními průkazkami, jež slouží i jako magnetický klíč k otevírání dveří a výtahů – ovšem jen některých. Přístup na jednotlivá pracoviště se striktně omezuje. Každý musí znát jen svou část vědeckého úkolu a nikdo se nesmí zajímat o jiné programy. Jde o civilní instituci, platí tu však předpisy jako na tajemném vojenském pracovišti. Vymyslel a prosazuje je zdejší ředitel, bývalý šéf americké špiónské centrály Národní bezpečnostní agentury (NSA) a viceředitel CIA admirál Bobby Ray Inman.

Firma Microelectronic and Computer Technology Corporation (MCC), jejímž je Inman ředitelem, vznikla ve skutečnosti z popudu šéfa jedné z předních společností elektronického průmyslu Control Data Corporation, Williama Norrise. Sdružuje jedenadvacet podniků, které společně financují celkem sedm programů vyspělého výzkumu v oblasti mikroelektroniky a informatiky. Roční rozpočet sdružení činí asi 100 milionů dolarů, na 300 vědeckých pracovníků naverboval většinou sám Inman z celých Spojených států – s výjimkou střediska firmy Xerox v kalifornském Palo Alto, stejně jako z předních univerzit na východním pobřeží.

Sdružení MCC má za sebou první tři roky práce na takových programech, jako je vývoj nových super rychlých polovodičových čipů či problematika umělé inteligence. Začíná se zpracovávat i výhledový deseti-letý plán činnosti. Už nyní však ředitel Inman varuje, že dosažené vý-

sledky ne vždy přinesou konkrétní zisk všem účastnickým firmám. Vždyť to, co bude vyhovovat jedné z nich, třeba koncernu Eastman Kodak, nemusí být k užtku jinému, například Minnesotské dluží a průmyslové společnosti. Proto také každý z účastníků bude financovat jen některé výzkumné programy, o něž bude mít přímý zájem; ostatním budou jakékoliv informace o něm striktně odepřeny. I v pokročilém výzkumu je třeba dodržovat přísná pravidla utajení, říká admirál. Vždyť mezi jedenadvaceti podniky na práci MCC jsou i společnosti Boeing, Lockheed, Martin Marietta, Rockwell a další, jež figurují na seznamu největších dodavatelů Pentagonu a také potenciálních uchazečů o zakázky v rámci Reaganova projektu „hvězdných válek“. A s ním má výzkum na poli mikroelektroniky nemalé společné. Vědecké a výzkumné sdružení v Austinu tak vlastně pracuje jako jedna z předních skupin militarizace kosmu. Proto také tolik tajností.

(ok): V hudbě má největší cenu melodie... krásná, plná a široká melodie je vnučením genia... prohlásil jednou Zdeněk Fibich (1850—1900), když prohlížel některá své velká dramatická díla, jež mu po jedné začala připadat příliš chladná a spoutaná wagnerovským. Jsou to příznačná slova. Ještěž pravý smysl pochopíme až tehdy, pohledneme-li na skladatelův odkaz v celku a s dostatečným časovým odstupem. Dnes, kdy nás ob úmrtí třetibo největšího klasika české národní hudby dělí pětadesát let, vidíme přesto tři ucelené tvůrčí linie Fibichova díla. Tu první charakterizoval příklon k smetanovskému typu programní hudby se všemi typickými vlastnostmi i přírodními motivy (opera Blanka, symfonické básně: Záboj, Slávek a Luděk). Druhá tvůrčí linie se odrazila na zhudebnění velkých světových básní (Shakespeare) a vyvrcholila velkolepou melodramatickou trilogií Hippodamia, Inspirovanou Vrchlickým, zatímco třetí linie přinesla prudký obrát k vyhraněnému subjektivnímu lyrice a literární dramatické hudbě psychologů, vyjadřovaná jednak v operách (Heddy, Šárka, Pád Arkana), jednak v časovadním kontextu české hudební literatury osvědčením milostné okouzlené klavírního cyklu Máliny, domy a upomínky. Po celou životní dráhu zůstá Fibich romantikem – roztočeným, spontánním a snovým. Nebýt takových vlastností, sotva bychom se dočkali jeho nejtypičtějších skladeb, sotva by se mohla zrodit nesmrtelná melodie Poemu.

Vrah stopařek ve vazbě

(čtk): Veřejnost byla informována, že v poledních hodinách 7. října t. r. byly v lesním porostu u osady Dlouhé Louny, okres Most, nalezeny dvě zavražděné ženské dívky. Jedenáctého října t. r. byl vypátrán a s obou vražd osvědčen 34letý pachatel, který byl v minulosti již 5x soudně trestán za násilné a majetkové trestné činy. Motivem jeho brutálního jednání bylo anabaz vyhnout se trestnímu stíhání pro znásilnění, které spáchal na obou dívkách. Jež jako stopařky ve svém osobním autě odvezl na odlehlé místo. Pachatel byl vzat krajským prokurátorem v Ústí nad Labem do vazby.

Lachen im Dienst verboten

TELFORD, 17. Oktober (Reuter). Das taiwanesishe Elektronikunternehmen Tatung hat den Angestellten eines Zweigwerks in Großbritannien untersagt, im Dienst zu lachen. In der Donnerstags-Ausgabe der Zeitung „Financial Times“ hieß es, Tatung habe die leitenden Angestellten in einem Memorandum angewiesen, sie sollten sicherstellen, daß die Arbeiter bei der Arbeit nicht spielen und lachten. Zugleich sei auch ein Sauberkeitswettbewerb unter den 800 Arbeitern des Werks in der westenglischen Stadt Telford bekanntgegeben worden. Tatung erkennt Gewerkschaften nicht an.

Taurská dálnice

Rakousko-italská dálnice přes Nizké Tauern (Tauernautobahn) je před dokončením. Tento gigantický silniční spoj, který bude po brenberské dálnici představovat druhé sovietské dálniční spojení severní Evropy s Adrií, slavil letos v létě malé jubileum: právě před 10 lety byl otevřen nejdéletržší úsek délky 52 km, který znamenal překročení hlavního hřebene Alp se severu k jihu a v němž leží dva dlouhé tunely Tauerntunnel 6500 m a Katschbergtunnel 5600 m. Na tomto úseku se plati myšlenka 100 kilometrů za osobu v den. Později byl tento úsek napojen na Salzburg krajinou nádhernou trasou na svazích Radstattskeých Alp a několika dalšími tunely a protažen na jih do Spittla. Úsek Spittal – Villach je ještě ve stavbě a bude dokončen do začátku léta 1986. Zato je již sjízdný úsek z Villachu k italským hranicím, který navazuje také na dálnici Klagenfurt – Villach a pomáhá odstranit část zácpy látního turistického provozu na rakousko-italských hranicích před Tarvisiem. Vlastní dálniční přechod těchto hranic, jakož i napojení na italské straně italskými Alpami budou rovněž dokončeny do příštího léta. Tato část dálnice je nesmírně náročná a vozovka zde povede prakticky stále buď po přemostěních či v tunelech. Ovšem od Chiusaforte, které ještě leží v italských Alpách, je již plynalé dálniční spojení přes Udine na adriatské pobřeží. Zde dokončený nový úsek Chiusaforte – Carnia zahrnuje 4 tunely a délekách přes 1 km a je zatím bezplatný, což je v Itálii výjimečné. Tedy příští rok ziské Evropa další sovietské dálniční spojení od severu k jihu přes Salzburg. Jež zatím bude sloužit především dopravě na italskou Adrii, ale které velmi ziské na význame po dokončení silničního tunelu pod Karavankami a dobovování dálnice na jugoslávské straně k Jadranu. Zatím v roce 1984 přejelo po taurské dálnici 3,4 milionu vozidel.

Podpisy, pohlednice, etikety...

(čtk): Klub sběratelů kuriozit při ÚKDZ v Praze má nyní více než tisíc členů. Skládá se z devíti sekcí sdružujících jedenáct sběratelských disciplín. Například 117 členů klubu sbírá podpisy herců, spisovatelů, zpěváků a sportovců. Jiný sběratel je vlastněkem 15 500 obalů od holicích čepelek z pěti světadílů, jeho kolega má zase doma na 36 tisíc obalů od čokolád z 82 zemí. Snad nejoblíbenějším oborem jsou pohlednice a jejich nejlepší sběratel již už získal 125 tisíc. Na kontě jednoho ze členů klubu je také druhé místo v Evropě v oboru pivních etiket, ke „stříbrnému“ již je potřeba 150 tisíc. Mezi váživě sběratele patří také milovníci modelů aut. Jedna taková „stá“ čítá dokonce 2880 autíček.

Aufgespießt

„Ich würde nicht ganz wegziehen, denn unter den gegebenen Umständen halte ich das eigentlich nicht für sinnvoll. Außerdem ist mit der Familie eine Randbedingung da.“

„Wissen Sie, mein Beruf ist ein Hobby. Da gibt es keinen Samstag und keinen Sonntag. Meine Familie hat mich in diesem Jahr vielleicht drei bis vier Tage gesehen.“

Der frischgekurte Physik-Notenpreisträger Klaus von Klitzing in Stuttgart, zitiert von der Zeitung „Die Welt“.

„Die deutsche Wissenschaft und alle Ihre Landsleute freuen sich mit Ihnen und danken Ihnen für das Vorbild und die Ermutigung, die Sie der Jugend geben.“

Bundespräsident Richard von Weizsäcker in seinem Glückwunschtelegramm an von Klitzing.

JIRÍ LÓUKOTKA se v časopise „Ateismus“ zabýval „vědecko-ateistickou výchovou v kultuře a umělecké sféře“. Nebyl moc s dnešním stavem spokojen. Velmi málo se k rozšiřování vědecko-ateistického světového názoru využívá objektů, které byly odnаты kultu. Dokonce se prý vyskytli vědci, kteří tomu zabránili, a to i pod záminkou ochrany přírody. Nelíbí se mu třeba i kniha J. Šmida „Oživení krásy vlasti“, protože v ní autor poukázal na náboženství jako zdroj inspirace významných českých umělců jako Neruda, Martinů, Březina, Dvořák, Ryba a jiných. Že by měl pravdu Gabriel Laub výrokem: „Ateisté jsou jediní, kteří zůstávají velmi Bohu, ve kterého nevěří“?

Kuh mit allen Extras

Ein Landwirt aus Westfalen hat seinen Ärger über kostspielige Extras beim Autokauf auf originelle Weise Luft gemacht. Nach dem Kauf eines Neuwagens – natürlich mit Sonderwünschen zu saftigen Aufpreisen – wollte es der Zufall, daß ein Mitarbeiter des besagten Autohauses just von diesem Ackersmann eine Kuh kaufte. Der pfiffige Bauer schickte daraufhin dem Autoexperten folgende Rechnung, die die Landwirtschaftskammer Westfalen-Lippe in Münster jetzt verbreitet:

„Kuh (Kaufpreis Standardausführung) = 1000 Mark, mehrfarbige Ausstattung (rotbraun) = 450 Mark, Magen in vierfacher Ausführung = 750 Mark, echte Rindlederbezüge = 1250 Mark, Behälter für Produktspeicherung = 800 Mark, Zaphähne (insgesamt vier) = 400 Mark, Fliegenwedel (halbautomatisch) = 350 Mark, Düngeverrichtung (vollautomatisch) = 450 Mark.“ Das machte zusammen für die „Total-Kuh in der gewünschten Ausführung“ 5250 Mark.

PROTITERORISTICKE JEDNOTKY indické policie byly přivoleny na bombajské letiště, kde prý měla vybuchnout bomba. Policejní psi při akci našli kožený kufřík, k němuž se nikdo nehlásil. Jak píše úterní indický tisk, po náloži v něm nebylo ani stopy, zato však v něm bylo nalezeno 6,5 kilogramu zlata.

OTEC LEON
HVEZDY
MILONY
KLADUBSKÉ
BYL ZABÍT
NA ŘED N.D.
SUPRAPHON.

Va věta si let zemřel v Praze bývalý fotbalový a hokejový rozhodčí a krásnoruký funkcionář 1. kladrubský, nositel vyznamenání 1. stupně za zásluhy o rozvoj čs. ledního hokeje a záložní odznak čs. hokejového svazu, narozený 21. června v r. 1915 ve Velké Opatovce u Brna.

↑ PŘEDNÍ STRANA SVĚTOU
ZACÍMŽI
↓

Interhotel Labe byl předán do užívání v Pardubicích. Lážkovou kapacitou 630 míst je největší ve východočeském kraji a řadí se mezi deset největších interhotelů v ČSSR.

MUHOPE
ARATIS...

20. 2. 1416
Kostnický koncil rozhodl soudit pro kacířství všech 452 českých pánů, kteří protestovali proti upálení Jana Husa. Nebylo však bezpečného přístupu k jejich příbytkům a proto předvolání vyvěšeno jen ve městech blíže Království českého. V Čechách se objevili toho roku první cikáni a dle kronikáře ukradli, nať přišli.

21. 2. 1694
Židovský otec zabil syna, který naveden jezuity se chtěl nechat pokřtít. Po odhalení činu vyzvednuto tělo zabitého z židovského hřbitova a s velkou slávou za účasti vysokého duchovenstva křesťanský pohřbeno. Otec se oběsil ve vězení a mrtvého jej pak vláčeli městem, přivázaného za koně. Jeho pomocníci lámali kolem, a když přistoupil na pravou vlnu, dostalo se mu dobrodini smrti a křesťanského pohřbu.

18. 2. 1477
O masopustní veselici tančil král Vladislav s kramářkou Chlupatou a nějaký Martin Nedoruště před nimi poskakoval se zapálenou svící. Přítomní kněží, kteří nazvali ženy nemravnými a krále Machometem, jen stěží vyvázli se zdravou kůží. Pražany již přešla náboženská euforie. Obec se sešla a prohlásila, že kněžím přísluší starat se jen o jejich kompakci.

16. 2. 1358
Karel IV., jenž nemohl přijít na chuť českým vinnům, vydal toho dne právo viničné. Počalo kácení lesů na obou březích Labe i Vltavy. Mýtiny osazovány ušlechtilými odrůdami révy z Porýní a z Francie. Viničné plochy, do té doby velké asi jako nyní, postupně rozšířeny na desetinásobek.

15. 2. 1309
Bohatí německí měšťané pražští a kutnohorští zajali několik nejmočnějších pánů království a donutili je ke sňatku se svými dcerami, domnívajíce se, že získají trvalý vliv ve věcech zemských. Po několika týdnech stavové zrušili dohodu, vyhnali měšťany z měst a jejich dcery ze svých domů. Uznávány potom jiné smlouvy, které se též neplnily. Povoláno cizí vojsko, které plenilo zemi. Krále zajali na lovu. Všichni chodili ve zbrani, každý bojoval s každým.

9. 2. 1911
Jaroslava Haška zadrželi tuto noc na lucerně mostu. „Mrzí mě svět,“ vypověděl na komisařství. Na psychiatrii tvrdil, že jde o špatné pochopení žert, efekt pro kolemjdoucí. Nočními ulicemi projížděla „kavárna Kandelab“, psem tažená malá lokomotiva s čajem a rumem. Einstein, řádný profesor německé univerzity v Praze, pracoval na obecné teorii relativity.

7. 2. 1311
Jan Lucemburský a Eliška Přemyslovna po slavnostní korunovaci projíždějí městem za chvalozpěvu duchovenstva i lidu. Král si vyžádal potom 150 kg stříbra pro své potřeby a odjel na Moravu dobývat tvrze loupeživých zemanů. Po rozvrácení manželství jej šlechta naučila rozmarilostem, privilegia uděloval nerozvázně a pozbyval vážnosti doma i v cizině. Nákladné rytířské slavnosti, které připravoval, nebyly navštěvovány.

30. 1. 1330
Slavně vítán vrací se pražský biskup Jan Dražický z Avignonu, kde po jedenácti letech vyšetřování byl shledán nevinným z úplatkářství a nadřizování kacířům. V zemi žili příslušníci sekt pronásledovaných v západní Evropě a inkvizice byla zřizována jen liknavě, proti mínění veřejnosti. Jan Dražický se stal horlivým propagátorem francouzské kultury.

28. 1. 1623
V noci shodili zádi jezuitské koleje sochu Jiřího z Poděbrad a zlatý kalich z vyklenku v Týnském chrámu. Do kalichu se pry vesla čtvrtka piva. Část jeho zlata použili na svatozár Panny Marie, kterou dali do vyklenku místo něj. Svou sochu v nadživotní velikosti nechal postavit král, jenž měl k chrámu a okolí blízký vztah.

6. 2. 1413
S písničkou „Svatý náš Václave“ vyšli vrazi nepoznání z města. Zabili pana Půtu z Častolovic a nesmírně pobouřili Pražany, jelikož tak učinili v posteli staroměstského měšťana. Najati Janem Městecským, který později vyloupil Opatovický klášter, aby z kořisti uspořádal pro své pacholky banket urvající šestnáct dní a za zbytek koupil zámek Opočno.

3. 2. 1383
Opitý král se toulal městem, pořádaje již několik dní masopustní hry na Staroměstském rynku a noční hodokvas na svém dvoře. Pražané napodobovali jeho oblečení loveckými čapkami a tesáky za pasem, pokud nechodili v pestrobarevné strakatě posíle záplavou rolníků a lesklých cetek. Někteří se stahovali v pase, vycpávali si prsa, střevice dlouhé jak čapi nosy, na krku široké kovové obojky, jaké tehdy mivali psi pastevců na ochranu před vlky. Král nazýval své oblíbence sprostými přezdívkami a sdílel lože s největším ze svých chrtů.

2. 2. 1430
Chátra ve městě Bamberku ochutnala vzácných pokrmů a beztretně popíjela víno z biskupských sklepů, neb stačila vydrancovat klášter, radnici a bohaté domy dříve než husitské vojsko, před kterým uprchli jejich obyvatelé. Husité, z nichž byla stále snad více než polovina Čechů, během této výpravy dobyli sto hradebních měst, přivezli 30 tisíc vozů kořisti a vymohli obrovské výkupné od vévody bavorského, kurfiřta Friedricha a města Norimberka.

24. 1. 1785
Zrušeno loňské nařízení Josefa II. o pohřbívání v pytlích, které způsobilo značnou emigraci, jelikož lidé nechtěli žít v zemi, kde jsou pohřbíváni jako psi. Trval zákaz pohanského zvyku koledování a předpis určující počet svíček na oltářích.

21. 1. 1426
Jana Ohníška stáli na Pražském hradě na závěr sněmu, neboť rušil jeho průběh. Tasil zbraň a v souboji zabil svého soka. Popravený vítěz patřil ke straně pražské a jeho tvrz dobyl Žižka. Zabítý k Táborům a jeho tvrze se zmocnili Pražané.

18. 1. 1409
Dekret Kutnohorský. Král Václav podněcován Mistry Husem a Jeronýmem zasáhl do univerzitních prac v neprospěch německých rektorů. Mistři a studentů, kteří nechtěli podporovat jeho církevní politiku. Z Prahy, považované za hlavní město Svaté říše římské, jich odešlo pry 30 tisíc. Nově a mladší univerzity v Evropě získaly, co pražská ztratila. Měšťané želeli ušlých zisků.

15. 1. 1874
Poslední zápis do svého deníku učinil lodní strojník Ota Kříž, jediná obět výpravy, která objevila zemi Františka Josefa. Expedice zamrzla a byla zachráněna ruskou lodí, když se pokoušela o návrat se saněmi. Několik Čechů, Rakušanů a jeden Maďar. Úřední řeči rakouského námorníka byla italština. Strojník Kříž vysedával u kamen nařikaje si na mraz, netečný ke kráse polárních krajů. Zemřel na souchotiny.

13. 1. 1333
Odorik, františkánský mnich, syn českého bojovníka z posádky krále Otakara v Pordenone v severní Itálii, den před smrtí diktuje zprávu papeži o svém poselství k chánovi. Cestoval z Canhradu přes Bagdád, Basru, Bombaj, Sumatru, Javu, Borneo, Západní Indii. Obdivoval tropickou přírodu, spatřil lidojedy, objevil křesťanské sekty v Mongolsku. Tři roky žil v Pekingu a jako první Evropan se přes Himalaje dostal do Lhasy. Na reinkarnaci neuvěřil. V západní Evropě jeho cestopis šířen v mnoha opisech.

11. 1. 1521
Sedm odsouzcenců vyvedli z Prahy za Horskou bránu. Loupili, přepadávali a zohavovali. Přiznali se bez mouchy a cestou na popraviště si poskakovali a propěvovali. Nejvíce jejich vůdce Vilem z Tochovic, jehož uvězněné ženě nedovolil jej spatřit. Sešlo se lidí, jako by měl přijet král.

Das Wandern, das Wandern...

STRASSBURG, 18. Oktober (AP) Die wegen der Arbeitslosigkeit immer wieder zu hörende Forderung nach mehr Mobilität der Arbeitnehmer hat in der Konferenz der Gemeinden und Regionen des Europarats in Straßburg eine neue Variante erhalten. Dort wurde am Mittwoch angeregt, sich auf Wanderjahre für Gesellen zu besinnen. In einem Bericht zum Thema „Die Jugendlichen in der Stadt“ wird die Schaffung eines europaweiten Netzes für „neue Europagesellen“ befürwortet, das es jungen Menschen nach Abschluss ihrer Berufsausbildung ermöglichen soll, die ersten Berufserfahrungen in anderssprachigen Ländern und im Umgang mit den europäischen Nachbarn zu machen. Eine Entschließung der Straßburger Konferenz ruft neben Handwerkskammern, Handwerks- und Gewerbeverbänden die kommunalen Gebietskörperschaften in den 21 Mitgliedsländern des Europarats auf, die Voraussetzung für die neuen Wanderjahre zu schaffen.

WUZU SIND DIE FÜSSE DA ...

Aufgespießt

„Neues Wirtschaftswunder — Alle bald Arbeit

Schlagzeile der „Bild“-Zeitung aus jüngster Zeit.

„Deutsche Wirklichkeit: Wir haben täglich pro Kopf 7,53 Mark zum Leben.“

Schlagzeile der am selben Tag erschienenen Gewerkschaftszeitung „metall“ für eine Reportage über die neue Armut.

Výstava zatoulaných obrazů

(třetí): TM pověs zveřejněné obrazy Karla Skřivky — portrét sv. Ludmily, sv. Václava a Jana Herutka. Nositelce — dominují mládími vřevně, která je pod naskvám „Mistrovská díla ze sbírek západních zemí“ zpřístupněna od 11. října v Plzni. D vřevně, et tedy premiéra před milovníky umění odvyla i většinu ostatních téměř 70 betokálních obrazů z dílny holandských, německých, portugalských i španělských malířů, stejně jako lodiny, řády, zbraně a další vřevně. Cenné exponáty mohou obyvetele i návštěvníci krejského města obdivovat díky dokončenému evidenci památek v kraji, jež odhalila žt uposorčila na této bodnořná díla v depozitářích šesti zámků, ml. Kozin, Kyžvársko a Kladrub. Portréty Ludmily a Václava byly objeveny na státním zámku v Horšovském Týnu. Pravedpoborné jde o dlouho pohřbované protějškové obrazy, které bývaly v sekřitil kostela sv. Václava v Praze. Obklopnosti, za jakých se dostaly do vlastnictví knižat z Lhvanstetnu, nejsou zatím objasněné.

10. 1. 1055
„Všichni Němci musí do tří dnů opustit zemi“ rozkázal kněz Spytihněv, dosazený toho dne na stollec. To platilo i pro jeho matku Jitku ze Schweinfurta, kterou otec Břetislav unesl z kláštera za dramatických okolností, ponechal tehdy záměrně svůj početný doprovod kruté pomstě pronásledovatele.

RYCHLOST ZA VOLANTEM je stejně hloupá jako rychlost v lásce. Tento vřitřní nápis je možné vidět na vřitřní pobitě jedné betajské dčlnice. Ien o koutek dčl se přibádná dčlnka na plákrdu usmívá: Rychlon jřitřní mě neokouzlit... Oba ciťatý jsou součestř rozřěhlé kampaně proti mladým přitřitřím silám, kteron zahřitili betajické dopřatřitř oranau.

Za patrony myslivosti byla od počátku křesťanství uctívána celá řada svatých. Naskýtá se ovšem otázka, proč byl právě sv. Hubert nakonec prohlášen církví jednoznačně patronem lovců a ochráncem myslivosti. Jestliže se vzpomínka na sv. Huberta tak silně zachovala, zejména ve Francii, až do našich dnů, pak je tomu díky legendě, která byla spojována s jeho životem.

S největší pravděpodobností to byla romantická Francie, která v důsledku různých loveckých tradic položila základ ke svatohubertské legendě. Pověst o sv. Hubertu vznikla patrně v 9. století a obsahuje prvky starších mysliveckých pověstí. Je prezentována tradiční scénou: Hubert sestoupil z koně, předstoupil před zázračného bílého jelece.

AKTUALITA

koska, již před několika lety, a pořádku tam s „politické asy“. Ona provedli proto, že se topili v dlu-

Zemřela Irena Kačírková

[fk]: V sobotu 26. října zemřela po těžké nemoci ve věku 60 let jedna z nejobilnějších hereček v našem dělném zasloužilá umělkyně Irena Kačírková. Studovala herectví na dramatickém oddělení Státní konzervatoře v M. Nedbala a na divadelní fakultě AMU v J. Plachého. Po ročním angažmá v Realistickém divadle se v roce 1950 stala členkou Městského divadelního praského a zůstala jím věrná 35 let. Byla v ní jakási v konzervativním repertoáru, v němž doklady uplatnila své nevšední osobní kouzlo, žarmy pro lehké plynoucí dialog. Byla z hereček, z nichž divadlo staví svůj repertoár. V MDP to byla například Goldoniho Benátská vdovička, Bečková Píseň, Neuvěřitelné Zlodějšky z města Londýna nel. Hildesheimerova Obětovaná Helena, Dékazem mnohým stranného hereckého zaměření Ireny Kačírkové byly její časté obsazení do muzikálových inscenací MDP, které jí přace ve filmu [Sól nad zlato, Starci a chmelu, Bílá paní aj.], v rozhlasu, televizi a v divadle. Poslední rozloučení se zasloužilou umělkyní Irenou Kačírkovou se bude konat v úterý 5. 11. v 15 hod. ve velké obřadní síni strašnického hradu.

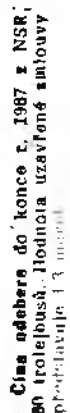
[illegible]

„**HOUSTON, 27. Oktober (AFP).** Eine Texanerin hat das Porno-Magazin „Hustler“ verklagt, weil die US-Zeitschrift gefährliche Sexualpraktiken vorgeschlagen hatte, deren Opfer ihr 14-jähriger Sohn Troy Daniel geworden sei. In einem Beitrag der Zeitschrift hatte es geheißen, „ein kurzes Erhängen“ würde die Sauerstoffszufuhr ins Gehirn stoppen und damit gleichzeitig „außergewöhnlich erotische Gefühle“ auslösen. Die Zeitschrift hatte ihren Beitrag mit „Der Todesorgasmus“ betitelt. Die Mutter des Jungen gab vor Gericht an, sie habe ihren Sohn erhängt aufgefunden. Zu seinen Füßen habe die „Hustler“-Ausgabe gelegen.“

„Nech. Pávedně dokonce chtěli znovum vládnout dítěti sáskat pší miliónů šilinků. Nebyl to první případ trestné činnosti emigrantů v Rakousku. Je jí více, než si obyvatelstva zamlouvá. Téměř vždy je to však příležitost, ki vyvoláváni náled proti samím, v nich odešl. V případě Kábelého a Korábě se v prvních správách o jejich zločinnosti tvrdilo, že jsou š. státními obzby. Teprve dodatečně s velmi odůd se přiznalo, že již dávno požádali se „zlatém Západě“ o „politický azyl“. Ne vždy však pazeje v Rakousku rozhořčení nad zločinností. Někdy jsou téměř oslavováni, což lze strne případ s letošního Serence, když tři mladíci ušli v Československa sportovní tetadio. Pilote, který byl dokonce otcem jednoho s nich, přitom osámil a spoutali. Téměř jako hrdinové se potom objevili ve prvních stránkách rakouských novin a na prvním místě televizního spravodajství. Ačkoli i v Rakousku je ložské pirátství trestné, příslušný soud ani nepovažoval za nutné na piráty vlastní vzbna a nechal je osvobodit. Trestná činnost emigrantů zatím nabyla v Rakousku podobám k zamyšlení nad odlišným „politickým azyl“. Teprve nyní, když další samé odmítají přijímat pochybné žadatele o „politický azyl“, viděnké ministerstvo vnitra osámilo. Je bude jeho odlišné

Bechyň je starobylé zvoný, které jsou kadeřavé, opěvované v lidové písni „Ty růžové bechyňské zvoný, to jsou pěkné návnady na ryby“. Pod zdejším děkanským kostelem je rodný domek Václava Bechyňského, z něhož pochází zvonův nápis: „Zvon zhotovený v roce 1741“.

Celostátní výroba osobních
lů v roce 1984 dosáhla čis-
kusů. V porovnání s rokem
téměř o milion vozů víc.



h automobi-
a 30 598 736
1983 je to

● V Římě byla otevřena výstava slo-
vaných střelačských terčů XVIII. a
Unikátní sbírka, vystavovaná v zahrani-
ní, je majetkem muzea v Banské Št.

Brusel. Čs. lékaři Ivo Pondělíček a Radana Kónigová z Prahy získali výzkumnou vědeckou cenu Marie a Reholety v oboru lékařských, popálenin, v. mezinárodní soutěži, která se koná každé dva roky v belgickém centru Valensia Charleroi, rozhodla belgická porota jednomyslně udělit tuto cenu vědecké práci Psychosociální aspekty nemoci z popálenin. Oceněn byl originální přístup čs. odborníků k řešení popálenin působením na psychiku pacienta. Čs. metody řešení lékařských popálenin mají v belgických sdělovacích prostředcích značný ohlas.

1994-1995 1995-1996 1996-1997 1997-1998 1998-1999 1999-2000 2000-2001 2001-2002 2002-2003 2003-2004 2004-2005 2005-2006 2006-2007 2007-2008 2008-2009 2009-2010 2010-2011 2011-2012 2012-2013 2013-2014 2014-2015 2015-2016 2016-2017 2017-2018 2018-2019 2019-2020 2020-2021 2021-2022 2022-2023 2023-2024 2024-2025 2025-2026 2026-2027 2027-2028 2028-2029 2029-2030 2030-2031 2031-2032 2032-2033 2033-2034 2034-2035 2035-2036 2036-2037 2037-2038 2038-2039 2039-2040 2040-2041 2041-2042 2042-2043 2043-2044 2044-2045 2045-2046 2046-2047 2047-2048 2048-2049 2049-2050 2050-2051 2051-2052 2052-2053 2053-2054 2054-2055 2055-2056 2056-2057 2057-2058 2058-2059 2059-2060 2060-2061 2061-2062 2062-2063 2063-2064 2064-2065 2065-2066 2066-2067 2067-2068 2068-2069 2069-2070 2070-2071 2071-2072 2072-2073 2073-2074 2074-2075 2075-2076 2076-2077 2077-2078 2078-2079 2079-2080 2080-2081 2081-2082 2082-2083 2083-2084 2084-2085 2085-2086 2086-2087 2087-2088 2088-2089 2089-2090 2090-2091 2091-2092 2092-2093 2093-2094 2094-2095 2095-2096 2096-2097 2097-2098 2098-2099 2099-2100 2100-2101 2101-2102 2102-2103 2103-2104 2104-2105 2105-2106 2106-2107 2107-2108 2108-2109 2109-2110 2110-2111 2111-2112 2112-2113 2113-2114 2114-2115 2115-2116 2116-2117 2117-2118 2118-2119 2119-2120 2120-2121 2121-2122 2122-2123 2123-2124 2124-2125 2125-2126 2126-2127 2127-2128 2128-2129 2129-2130 2130-2131 2131-2132 2132-2133 2133-2134 2134-2135 2135-2136 2136-2137 2137-2138 2138-2139 2139-2140 2140-2141 2141-2142 2142-2143 2143-2144 2144-2145 2145-2146 2146-2147 2147-2148 2148-2149 2149-2150 2150-2151 2151-2152 2152-2153 2153-2154 2154-2155 2155-2156 2156-2157 2157-2158 2158-2159 2159-2160 2160-2161 2161-2162 2162-2163 2163-2164 2164-2165 2165-2166 2166-2167 2167-2168 2168-2169 2169-2170 2170-2171 2171-2172 2172-2173 2173-2174 2174-2175 2175-2176 2176-2177 2177-2178 2178-2179 2179-2180 2180-2181 2181-2182 2182-2183 2183-2184 2184-2185 2185-2186 2186-2187 2187-2188 2188-2189 2189-2190 2190-2191 2191-2192 2192-2193 2193-2194 2194-2195 2195-2196 2196-2197 2197-2198 2198-2199 2199-2200 2200-2201 2201-2202 2202-2203 2203-2204 2204-2205 2205-2206 2206-2207 2207-2208 2208-2209 2209-2210 2210-2211 2211-2212 2212-2213 2213-2214 2214-2215 2215-2216 2216-2217 2217-2218 2218-2219 2219-2220 2220-2221 2221-2222 2222-2223 2223-2224 2224-2225 2225-2226 2226-2227 2227-2228 2228-2229 2229-2230 2230-2231 2231-2232 2232-2233 2233-2234 2234-2235 2235-2236 2236-2237 2237-2238 2238-2239 2239-2240 2240-2241 2241-2242 2242-2243 2243-2244 2244-2245 2245-2246 2246-2247 2247-2248 2248-2249 2249-2250 2250-2251 2251-2252 2252-2253 2253-2254 2254-2255 2255-2256 2256-2257 2257-2258 2258-2259 2259-2260 2260-2261 2261-2262 2262-2263 2263-2264 2264-2265 2265-2266 2266-2267 2267-2268 2268-2269 2269-2270 2270-2271 2271-2272 2272-2273 2273-2274 2274-2275 2275-2276 2276-2277 2277-2278 2278-2279 2279-2280 2280-2281 2281-2282 2282-2283 2283-2284 2284-2285 2285-2286 2286-2287 2287-2288 2288-2289 2289-2290 2290-2291 2291-2292 2292-2293 2293-2294 2294-2295 2295-2296 2296-2297 2297-2298 2298-2299 2299-2300 2300-2301 2301-2302 2302-2303 2303-2304 2304-2305 2305-2306 2306-2307 2307-2308 2308-2309 2309-2310 2310-2311 2311-2312 2312-2313 2313-2314 2314-2315 2315-2316 2316-2317 2317-2318 2318-2319 2319-2320 2320-2321 2321-2322 2322-2323 2323-2324 2324-2325 2325-2326 2326-2327 2327-2328 2328-2329 2329-2330 2330-2331 2331-2332 2332-2333 2333-2334 2334-2335 2335-2336 2336-2337 2337-2338 2338-2339 2339-2340 2340-2341 2341-2342 2342-2343 2343-2344 2344-2345 2345-2346 2346-2347 2347-2348 2348-2349 2349-2350 2350-2351 2351-2352 2352-2353 2353-2354 2354-2355 2355-2356 2356-2357 2357-2358 2358-2359 2359-2360 2360-2361 2361-2362 2362-2363 2363-2364 2364-2365 2365-2366 2366-2367 2367-2368 2368-2369 2369-2370 2370-2371 2371-2372 2372-2373 2373-2374 2374-2375 2375-2376 2376-2377 2377-2378 2378-2379 2379-2380 2380-2381 2381-2382 2382-2383 2383-2384 2384-2385 2385-2386 2386-2387 2387-2388 2388-2389 2389-2390 2390-2391 2391-2392 2392-2393 2393-2394 2394-2395 2395-2396 2396-2397 2397-2398 2398-2399 2399-2400 2400-2401 2401-2402 2402-2403 2403

● V Římě byla otevřena výstava slovenských m lovaných sřelských terčů XVIII. a XIX. stole Unikátní sbírka, vystavovaná v zahraničí vůbec p rvě. Je majetkem muzea v Banské Štiavnici.

Chlouba Humburek

Pro vaši představu: JZD Mír Humburky v okrese Hradec Králové má celkovou výměru 3260 ha zemědělské půdy a v jeho době vedené hospodářství letos výnosy obilovin dosáhly 5,5 tun z hektaru. Významnou složkou hospodářství je i pěstování hrachu a dalších zemědělských plodin. Doplňovat však přehraje denní průměr 10 litrů. Nemažou součástí výroby je i pěstování šampiónů. Ale my budeme hovořit o něčem jiném: JZD Humburky má i vlastní chov koní.

Když se stal v roce 1965 předsedou JZD místní rodák Josef Kubišta, byli zde pouze dva koně, o které pečoval Josef Dyměš. Tehdy velmi mladý předsesta poznal jeho lásku ke koním i velký talent k řízení spřežení. A tak nenápadně to všechno začalo.

V témže roce zde byl založen chov českého teplokrevníka pro potřeby JZD. Brzy byl velmi úspěšný, v roce 1973 byl proto

odbornou komisí uznán jako rozmnožovací chov českého teplokrevníka a počet koní se zvýšil na 80 kusů. Letos na jaře, opět po komisionálním přezkoušení, byl tento chov uznán jako šlechtitelský. V poslední době byly vybudovány nové moderní stáje v blízké vesnici Mětnka a chov koní se v Humburkách úspěšně rozvíjí. Dokazují to především na mezinárodních dražbách: zájem o humburské koně projevovaný domácími zájemci. Před více než deseti roky se začaly v Humburkách pořádat sportovní jezdecké, ale hlavně vozatajské soutěže. V nich brzy vynikli Josef Dyměš, dnes nositel čestného odznaku Mezinárodní jezdecké federace (FEI), čtyřnásobný mistr ČSSR a dvojnásobný mistr ČSR v soutěžích čtyřspřeží.

V Humburkách bylo vybudováno pěkné závodníště, které je každoročně dějištěm velkých vozatajských závodů, často i me-

zinárodních. Závod se skládá z čtyř zkoušek během tří dnů. První — prezentace — hodnotí stav spřežení, kočáru, ústroje vedoucího spřežení a spolehlivost. Pak následuje drážda na velkém obdélníku, kde je přísně posuzován každý pohyb koní. Druhý den je nejtěžší, protože závodníci musí absolvovat terénní zkoušku — maršlón. — s mnoha překážkami. To jsou povinné průjezdy například, hlubokou stráž, v lese propílečky mezi stromy, kde by často bylo těžké projet na kole, to všechno musí čtyřspřeží zvládnout. A konečně třetí den je parkér na kolbišti, kde jsou překážky (nebo snad lépe řečeno povinné průjezdy) ohrazené lehkými podstavci, na jejichž vrcholu je míček. Rozpětí branky je jen o 40 cm širší než rozchod kol a každé spadnutí míčku znamená trestné body.

Soutěže dvoj- i čtyřspřeží sledují vždy davu lidí, z nichž mnozí při maratónu netrpí námahy a pádí za kočáry od překážky k překážce. Ukdžalo to znovu mistrovství ČSSR pořádané v Humburkách v září, kdy se už po čtvrté stal mistrem republiky Josef Dyměš. Dosáhl velkých úspěchů i v zahraničí a byl našim jediným účastníkem na mistrovství světa před třemi roky v Holandsku. Všude propaguje chov koní JZD Humburky i československý jezdecký sport. A právě proto je čtyřspřeží Josefa Dyměše a při slavnostních příležitostech i dvadvacetispřežení pýchou JZD Humburky.



Josef Dyměš se svým čtyřspřežím při terénní zkoušce. Foto: O. ROSPIHL



(Bild: AP)

AUCH 90 KILOGRAMM fachgerecht angebrachtes und gezündetes Dynamit haben ein 20stöckiges Hochhaus nicht in Schutt und Asche verwandeln können, das im Londoner Ostend einer Reihenhaussiedlung weichen sollte. Als die Sprengmeister der Abbruchfirma am Sonntag das Dynamit zündeten, brachen die unteren Etagen des Gebäudes zwar wie erwartet in sich zusammen, doch zeigte sich der 20 Jahre alte Wohnsitz stabiler als erwartet. „Wir konnten es nicht glauben“, sagte ein Vertreter des Abbruchunternehmens I. E. Jones Ltd. Die oberen 13 Stockwerke blieben intakt und glitten wie in Zeitlupe auf dem Schutt der unteren Etagen nach unten. Jetzt soll in ihnen die Firma mit der „Abbrüche“ zu Leibe rücken — im Rahmen der vorher für die Sprengung veranschlagten Kosten.

Der Abriss des Betonblocks macht in London bereits seit Wochen Schlagzeilen. Das Hochhaus ist das erste, das die im Gemeinderat herrschende Labour Party aus „gesellschaftspolitischen Gründen“ verschwinden sehen will. Nach Ansicht der Sozialisten zerstört das mit Parolen bemalte, triste Gebäude das gesellschaftliche Leben, fördert die Vereinsamung und ist eine Brutstätte der Kriminalität. An seine Stelle sollen Reihenhäuser mit Gärten treten.

Premiéra s potleskem

Vozy nové trasy pražského metra v sobotu dopoledne ještě odpočívaly v depu, na náměstí Republiky probíhalo slavnostní shromáždění, ale zvidaví Pražané už okukovali podchody, které vyrostly nad mnohými stanicemi. Před třináctou hodinou se všude rozjely eskalátory, aby zakrátko do pražského podzemí, zářícího novotou, přivezly ty nedočkavce, kteří si asi řekli, že trasu B musí vidět jako jedni z prvních.

Když se na Sokolovské sedm minut před jednou otevřely skloněné dveře do vestibulu „bčeka“, stačili uniformovaní zaměstnanci metra jen uskočit stranou, aby je dav neuzal s sebou. Na

náměstí Republiky čekala ještě o hodinu později pořádná fronta na svezení, za chvíli se však každý do stanice přece jen dostal. Za to čekání tu obdržel památnou trofej — praporek připomínající významný den. Ti šikovnější a informovanější se do stejné stanice dostali zcela volným druhým vchodem od nádraží Praha-střed, o němž v sobotu dlouho ještě cestující (nebo spíše návštěvníci) příliš nevěděli.

Každý, kdo si chtěl důkladně prohlédnout všechna zákoutí stanic, spojovacích chodů, vestibulů a podchodů se pořádně nachodil. Podzemní prostory „bčeka“ jsou dosti rozsáhlé a třeba takové spojovací tunely mezi dvěma trasami pod Mústkem jsou hotovým labyrintem. Ale těžko tu zabloudíte. Postatí jen nachodit se sklopenýma očima a přečíst si dobře viditelné tabule s přehlednými nápisy. A tak všechny, kteří na novou trasu přicházejí poprvé, navedou šipky informačních ukazatelů jasně k cíli.

Zdál se nám možná, že už pražské metro za ta léta zeslábnělo. Ale to, co bylo k vidění na jeho nové trase v neděli, připomínalo mimořádný nápor sportovních dnů. Jen s tím rozdílem, že nikdo nikam nespěchal. Každý chtěl vychutnat ty sváteční okamžiky, v nichž metro ještě voní novotou. Nebylo ani nutná se ptát lidí, jak se jim velké dílo líbí. Stačila se podívat do tváří, na úsměvy radosti, spokojenosti a jistě i překvapení. Vždyť nová trasa metra se vyloupila jakoby najednou ze skořápky v celé své krásě a eleganci.

Plno bylo i na Příkopech, v ulici 28. Mája, na Jungmannově náměstí. V místech, která jsou nyní vyhrazena pouze pěším. Trochu ošerejšího slunečního svitu dává tušit, jak zde bude pěkně, až nás nebudou oslňovat studené listopadové vítr, až se zazelenají nově vysázené stromy a žlutý kříd zardí ještě větší leskem.



Tisíce Pražanů přicházejí včera zhlédnout trasu metra. Na snímku je ze stanice Karlovo náměstí.

POŠTOVNÍ DORUČOVATELKÝ ve třech patřících obvodech si oddechly, když se policie podařilo polapit mladíka, který je od léta ohrožoval na opuštěných schodištích kuchyňským nožem a kradl jim jejich brašny. Šel najisto — sám pošťák, ovšem z jiné čtvrti, dobře znal zvyky kolegů i co na ně platí. Přišel si tak na 40 000 franků. Policie ho chytila ve chvíli, kdy na ulici nenápadně sledoval již dvacátou oběť.

PRO CHOMOUTY. Jako jediné v Československu vyrábějí truhlářské průmyslového kombinátu z Jarosova nad Nežárkou v jižních Čechách dřevěné kleštiny pro další zhotovení koňských chomoutů. Ročně jich připraví přes tři tisíce kusů v deseti velkých kostech. Kostra je výhradně z buku a k dopracování se dodává především Rempu Praha a na Slovensko, kam putují dvě třetiny výroby. Zájem mají také zemědělci a lesáci, jimž koně stále vydatně pomáhají.

Was der Staat abschneidet

Vom Bruttoverdienst eines Durchschnittsverdieners 1985 gehen weg für



NEJRYCHLEJŠÍ POČÍTAC na světě, který je schopen zpracovat přes miliardu operací za sekundu, vyvíjel japonský koncern FUJITSU. Dozradní největší výkon počítačů — podle údajů tohoto výrobce — činil pouze 250 až 500 miliónů operací.

Massive Kritik an Ivan Lendl

CSSR zweifelt an Loyalität / Tennis-As bald Amerikaner?

Die Tennis-Ehe zwischen Ivan Lendl und der CSSR scheint unmittelbar vor der Scheidung zu stehen. Während in der letzten Woche in Tokio aus der Umgebung des Weltranglisten-Ersten verlautete, er werde sich demnächst von seinem Land lossagen und die Einbürgerung in die USA anstreben, verlangt die tschechoslowakische Presse jetzt unverhüllt den Ausschluss Lendls aus der Daviscup-Mannschaft der CSSR. Anlaß der Kritik bietet noch immer der Verzicht des 25jährigen auf seinen Einzel-Einsatz wegen einer angeblichen Verletzung beim mit 0:5 verlorenen Halbfinalspiel gegen die Bundesrepublik in Frankfurt.

„Ivan Lendl führt den tschechoslowakischen Tennisverband an der Nase herum, und dieser hüllt sich in seiner bewährten Taktik in Schweigen, um dem Jüngling ja kein Haar zu krümmen“, hieß es am Montag im Zentralorgan der slowakischen KP, „Pravda“. Das höchste Gremium, der CSSR-Sportverband, müsse entscheiden, ob Lendl „würdig ist, den tschechoslowakischen Repräsentationsdress anzuziehen“, verlangt die „Pravda“.

Selbst in den offiziellen Stellungnahmen seien Zweifel an Lendls Verhalten aufgetreten. So hätten Mannschaftskapitän Jan Kodes und Trainer Frantisek Pala dem Tennisverband mitgeteilt, „unter den Spielern seien Zweifel über die Ernsthaftigkeit der Verletzung von Lendl“ vor dem Spiel in Frankfurt aufge-

treten. Lendl habe offenbar „nicht den Mut gehabt, sich dem ausgezeichnet spielenden Boris Becker zu stellen“. Lendl — so die „Pravda“ — habe auch in früheren Daviscup-Spielen zu diesen „ein nur sehr flaches Verhältnis“ gehabt. Lendl, so der schwerwiegendste Vorwurf, sei „politisch desorientiert“.

„Aus Lendl wurde, mit offizieller Bewilligung, ein professioneller Tennisspieler, der vor allem seinen Brotgebern verpflichtet ist. An seinem Verhalten trage auch der Tschechoslowakische Tennisverband seine Schuld. „Wem das Repräsentationsdress fremd ist, der soll es lieber ausziehen, auch wenn es sich um den besten Tennisspieler der Welt handelt. Echte Werte des Sportes lassen sich nicht verdrehen: Lieber eine Niederlage mit glühendem Herzen als ein Sieg mit kaltem Verstand“, schreibt die slowakische „Pravda“, neben „Rude Pravo“ das politisch wichtigste Blatt der CSSR.

Der aus Ostrau stammende Rechtsanwaltsohn gibt seit mehr als drei Jahren New York als Wohnsitz an, wo er im Vorort Greenwich ein Anwesen besitzt. Der zur Zeit weltbeste Tennisspieler hat keinen Hehl daraus gemacht, daß die USA seine neue Wahlheimat sind. Als bisher prominenteste Sportlerin hatte sich 1975 die Weltranglisten-Erste Martina Navratilova von der CSSR losgesagt und fünf Jahre später die amerikanische Staatsbürgerschaft erhalten.

Génius šumavského kraje

(Fk): Dodnes zachovaný a jako muzeum zařízený domek v Horní Plané na kde se 23. října 1805 narodil v italcovské rodině velký spisovatel biedermaierské doby Adalbert Stifter. Zpočátku se zabýval více o malířství, než o literaturu, a tento sklon je v jeho psaní patrný, zejména ve způsobu, jakým popisoval šumavskou přírodu. Stifter-spisovatel byl ve své době považován za regionální, etnograficky zaměřený zjev. Pravý smysl jeho díla zůstal současně utajen. Teprve pozdější generace vytušily pod vnější idylličností Stifterových próz skrytý tragický svět a vynesly Stifterovu osobnost k výšinám evropské literatury. Tam nesporně patří a narážející počet nových vydání Stifterových děl i literatury o něm dokazuje stoupající zájem. Pro dnešní čtenáře je Adalbert Stifter, současník naší Boženy Němcové, s níž má ostatně leccos společného, přitažlivý především tím, jak neokázale oceňuje význam drobných věcí a drobných životních forem, jak poukazuje na potřebu lidské pospolitosti a nutnost věřit člověka do řádu přírody, vyššího celku. Stifterovo dílo se skládá z několika cyklů povídek (Studie, Pastorální kamery) a dvou románů, z nichž rozsáhlejší Víták čarů má být z českých děl.



Kresba J. Koucky

EVROPSKÝ PRIMÁT V POZIVÁNÍ ALKOHOLU patří obyvatelům španělského Baskicka, uvádí v pondělním vydání madridského deník El País. Podle něj vypil loni každý z 2 141 000 obyvatel baskických provincií Vizcaya, Guipúzcoa a Alava v průměru 133 litrů alkoholických nápojů, z toho dvě třetiny vína. V Baskicku, ležícím na severovýchodě Španělska, připadá jeden hostinec na 150 lidí, píše El País, podle nějž není neobvyklé, že Bask zkonsumuje na posezení až třicet skleniček vína. Alkohol má v Baskicku na svědomí 35 procent dopravních nehod a čtvrtinu sebevražd.

Náš nejurodnější rybník ● Sádky pro 1200 tun ryb ● Hluboce se čmí

V sobota ráno v 7 hodin bylo na hráti rybníka Bezdrava z Hluboč nad Vltavou petáček chladno. Dole v lodičce však vládli živý ruch, který ulehčí ve chvíli, kdy ředitel hlubočského závodů Státního rybářství posadil celou čísteckou partu, a rybářské právo předal vedoucímu vltavě F. Láfovi. První sádky na druhém největším rybníce v CSSR mohli začít.

Pro obilovatele podzimních výlovů připravili a hluboce rybníci rybníka Bezdrava z Hluboč nad Vltavou petáček chladno. Dole v lodičce však vládli živý ruch, který ulehčí ve chvíli, kdy ředitel hlubočského závodů Státního rybářství posadil celou čísteckou partu, a rybářské právo předal vedoucímu vltavě F. Láfovi. První sádky na druhém největším rybníce v CSSR mohli začít.

Hranou partou. Všechno šlo ráz na ráz. Nevod se letos hluboce rybníci rybníka Bezdrava z Hluboč nad Vltavou petáček chladno. Dole v lodičce však vládli živý ruch, který ulehčí ve chvíli, kdy ředitel hlubočského závodů Státního rybářství posadil celou čísteckou partu, a rybářské právo předal vedoucímu vltavě F. Láfovi. První sádky na druhém největším rybníce v CSSR mohli začít.

Pro obilovatele podzimních výlovů připravili a hluboce rybníci rybníka Bezdrava z Hluboč nad Vltavou petáček chladno. Dole v lodičce však vládli živý ruch, který ulehčí ve chvíli, kdy ředitel hlubočského závodů Státního rybářství posadil celou čísteckou partu, a rybářské právo předal vedoucímu vltavě F. Láfovi. První sádky na druhém největším rybníce v CSSR mohli začít.

Pro obilovatele podzimních výlovů připravili a hluboce rybníci rybníka Bezdrava z Hluboč nad Vltavou petáček chladno. Dole v lodičce však vládli živý ruch, který ulehčí ve chvíli, kdy ředitel hlubočského závodů Státního rybářství posadil celou čísteckou partu, a rybářské právo předal vedoucímu vltavě F. Láfovi. První sádky na druhém největším rybníce v CSSR mohli začít.

Drei Jahre unbehelligt „Kapitän“ der Reserve gespielt

STADE, 4. November (dpa). Drei Jahre lang ist ein Bediensteter der Stadt Stade als Marineoffizier der Reserve aufgetreten — jetzt wurde er „enttarnt“. Wie die Bundeswehr in einem Brief an die Stadtverwaltung mitteilte, hatte sich der 47-Jährige, alte technische Angestellte den Dienstgrad „Fregattenkapitän“ angeeignet. Der 47-Jährige hat nie bei der Bundeswehr gedient.

Als Motiv für seine „Köpenickade“ nannte er am Montag der Deutschen Presse-Agentur (dpa) sein „staatsbürgerliches Engagement“. „Mir ging daran, ein positives Bild der Bundeswehr und der Reservisten zu vermitteln und den Verband zu vergrößern.“

Der 47-Jährige war nach eigenen Worten 1982 in den Reservistenverband eingetreten, ohne daß ein Nachweis über abgeleistete Wehrdienstzeiten verlangt worden sei. Die Uniform eines Fregattenkapitäns habe er „auf ganz normalem dienstlichen Weg“ über die Kleiderkammer der Bundeswehr erhalten.

Der falsche Reserveoffizier war 1957 aus der DDR in die Bundesrepublik gekommen. Ein Spionagefall wird hinter der „Köpenickade“ aber nicht vermutet. „Nachdem er inzwischen aus dem Reservistenverband ausgetreten sei, hätten ihm offizielle Stellen der Bundeswehr versichert, daß die Angelegenheit damit für sie erledigt sei, sagte der städtische Angestellte.“

Auch die Stadt Stade will nach Aussage von Stadtdirektor Jürgen Schneider gegen ihren Angestellten nichts unternehmen. „weil der Stadt offensichtlich kein Schaden zugefügt worden ist“.

Obžaloba sparienských výtržníků

Jan v Terunu byla veřejnost informována o velmi závažném fotbalovém příznaku TJ Sparta Praha, která přičestě na útkání s Duklou Banásk Bystrice zpožobil na zařízení železničních vagonů značnou škodu. V těchto dnech vyšetřovatel Správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje ukončili vyšetřování případu. Městské prokuratury v Praze byly předány návrhy na obžalobu třinácti osob pro trestné činy výtržnictví a poškození majetku v socialistickém vlastnictví.

SLAVISTI
NOC
VATORAŽ!

NEŽ SE CAPEK OZENIL

PSÁT O VELKÝCH LIDECH, to snád není tak těžké. Velikost, ano, síla, hrdinství a takové věci — ale ona je to také velikost malého člověka, zastrčená, zašantročená do všedního dne, do obyčejných slov, do tragické skromnosti.

Když Karel Čapek toto psal, měl jistojistě na mysli i Růženu Mrádkovou, první členku literárních děl Olgy Scheinpflugové, onu Růženu, která s ním hovořila jako poslední, než 25. prosince 1938 zemřela.

Růžena Mrádková nastoupila 15. ledna 1930 službu u Olgy Scheinpflugové, přinesla s sebou pár cetek v kufříku a venkovskou dovednost, jakou domácnost mladé herečky, autorky prvních románů a divadelních her, a její sestra potřebovaly. Záhy k úloze hospodyně získala úřadu, její důvěrnici Olgy a v průběhu dalších let přibírala navíc ještě jedno poslání: stala se Olžinou společník a zůstala jí až do její smrti, 13. dubna 1968. Tedy po 38 let byly R. Mrádková a paní Olga téměř denně spolu. Lidé dokonce tvrdili, že vzaly vzájemně svou podobu, což není ostatně neobvyklý případ. Jeden jejich společný snímek jistě toho doopravdy dokládá: totožné rysy obličeje, tatáž měkkost v jeho výrazu, úsměv jen napolo. Jakkoli laskavě, lochovitě, odevzdaně a velmi inteligentně Růžena neřekla je ani jinak než Macecha. Proč? Maminka Olže zemřela, když jí bylo sotva sedm. Otec, redaktor Scheinpflug, se znovu oženil a druhá matka se, po straně jinak neřekla, než macecha. Růžena byla jakousi další náhradní matkou. I z jiných důvodů se k ní pojem macecha snad hodil: neměla, když se jí na paní něco nelíbilo, ať už v práci, na jevišti, z jejího psaní i ze života. Ve své úpovědi o tom všem přiznává, že herečku a spisovatelku, mladou ženu především, trošku i vychovávala, zdálo-li se jí to nutné podle měřítek z domova. To vše, ženská kolemřičky, to je sakramentský věk.

Macecha se stávala, prosbou, dcerou. Čím dál častěji i vzorem ke ztvárnění divadelních rolí, ať už se zvláštními pracovními návyky způsobem vyjadřování.

Na rozdíl od Olgy Scheinpflugové, pro níž byla R. Mrádková Macechou, Karel Čapek ji jinak neřekl než Budeč. Kákolli totiž volal do vinohradského bytu dcer Scheinpflugových v Budečské ulici a Růžena brala telefon, začal „A, Budeč!“ Zároveň tím ironicky připomínal legendy o tom pražském, který nedařilo odtud před 90 lety existoval. Tehdy klatovský rodák Karel Stavoš Amerling (1807–1884), nejoriginálnější postava pražského kulturního života své doby, vybudoval po vzoru Komenského „velký výchovný ústav“ s mytologickým jménem Budeč podle zákolanské školy u Kovač, kde prý se učila Libuše, Premysl, sv. Václav.

Čapková ironie, s níž oslovoval R. Mrádkovou Budeč, měla ještě jeden motiv. Mkal tak zároveň symbiózu dcer Scheinpflugových a Růženy. Zejména o historii ženského Budeče prý K. Čapek rád a uštěpačně vyprávěl, jak se roku 1843 Amerling těšil, že je ruka v rukávě, že Bohuslava Rajská si ho vezme a ženský Budeč se stane přílepem jeho ústavu. Básnířka a první česká učitelka nenaletěla na fantazii a typy cíngrlaty nápadníkovy velkorysosti, osamostatnila se ve vlastním Budeči, postechla Boženu Němcovou a typicky žensky uhnula louti, aby stála rovněma nohama v blátě. Vzala si z vlasteneckého rozumu o osmnáct let staršího F. L. Čelakovského, odvoce se čtyřmi dětmi, pedanta, despotu a nechápavého zárlivce. Čapek dával k dobru i to, jak Budeč skončil; hrabě Thun zachránil Amerlinga před osudou, katastrofou a zoufalstvím, koupil všechnilistě a nadělal z něj byty.

Macecha podle paní Olgy, Budeč podle K. Čapka, brala vztah obou jako velké čtené přátelství, žitné společnými zájmy. Ze se za jejími zády čas od času blýskalo i na jiné časy, velkomyslně přecházela. Stavěl se u nás skoro každý den, než šel do redakce a povídal se o psaní a o rolích. Přišel o půl páté, zůstal do pěti a pak pěšky do Lidoněk. A chodil s kytičkou, napadne jistě každého. „Ne, s holi“, dověděl se R. Mrádková. „Nepřišla-li paní včas, jak si dohodli, huboval a klepal holi o zem. Ale měl zvláštní osobní kouzlo, a to paní tenkrát

jistě přitahovalo. Možná i ta jeho nedbalost. Někdy mi na něm obličej připadalo jako po někom. U někoho se tomu dá říkat nedbalá elegance, ale u něj jsem, pokud byl svobodný, moc elegance neviděl. Jenomže my, ženské, paní rozhodně nebyla výjimkou, máme přece samaritánský, starostlivost, strachu a péče o mužské v krut uli než červených krůnek. Jestliže paní vědla navíc i vysoké umělecké kvality, jména a popularita, můžeme se divit?”

V den svatby, 26. srpna 1935, s Olgou Scheinpflugovou vyženil Karel Čapek i Macechu — Budeč. V nové Čapkově vinohradské uli se začala další kapitola jejího života, v novém společném domově dvou osobností. Na vztazích všech se nic nezměnilo. Až na jedno: novomanžel se hned smluvil, že ji přejmenuje na Růženu. Jméno bylo rozhodně výstižnější pro její staronové postavení než přezdívk. Jen když ji Karel Čapek chtěl poskádlit, připomněl jí časy, kdy byla Budeč.

Růžena si zvykla na Pátečníky, Čapkovy pravidelné přátelé, na jiné dojmy, zážitky, obličeje, měla starost nad hlavou a práce plné ruce. Taky se po mně leccos svezlo, jako po hromosvodu, jak Mkal Čapek. Ani bez všelijakých hořkostí se to neobešlo. Roztržky z přepracování a tak. Paní někdo nstával v dílně, Čapka někdo otrávil v novinách. Za chvíli bylo znovu všechno dobré a čas letěl. U takových lidí to utíká...

Čas pádl až k onomu prosincovému „dobrobožovému“ dni roku 1938. Když si vymýnila R. Mrádková, že podá panu doktorovi odličku vlna, zahučel těžce „Mužský nemá nářkat, Růženo.“ Nikdo další už od něho nic neslyšel. „Nerada na to myslím. Jd mám, když chci, před sebou pana doktora úplně jiného, ješák a jemnou mužnost, s nenuceným sebejistým vystupováním, velkou osobností...“ Kdo ho vidíme jinak?

Tak hezky se poslouchá vyprávění Růženy Mrádkové, která prožila záviděníhodný dlouhý život (je blízko devadesáti), a se vzpomínkami a upomínkami na něj se uchýlila do malého bytu v Praze-Vršovicích. Příklad velikosti malého člověka, tragické skromnosti!

Uhli z Petřina

(Čik): Na dnešním území Prahy se v minulosti těžilo dvacet druhů nerostných surovin. Bylo mezi nimi také uhlí, i když Praha samozřejmě nikdy nekonkurovala Ostravsku, Kládku nebo severu Čech. „Uhlím nalezištěm“ v hlavním městě byl především vrch Petřín, dnes známý spíše uzavřenou rozhlednou, znovuotevřenou lanovkou a populární lidovou hudebnou. Na smíchovské straně Petřína bylo v minulém století dobýrna uhlí ve slojích na vinicích s poetickými názvy Raj, Blatka a Pěldřimovka. Všechny se nalézaly na území dnešní Kinského zahrady. Uhléná stola však byla na Petříně v roce 1846 ražena i od Malé Strany, a to v blízkosti nedávno obnovené vyhládkové restaurace Nebozítek. Uhlí se v Praze těžilo rovněž v oblasti Vysočan a Hloubětína.

Metrický systém v Číně

Peking, Čína přelosed 1. ledna na mezinárodní systém měr a vah, oznámil večer čínský tisk. Zakládání jednotek hmotnosti budoucího přístihu roku (10,5 kg), litang, desetina (100), ale kilogram a gram jako lidé ve světě. Pokud jde o délky, nebudou je Číňané měřit na čchi, což je stopa, ale na metry, protože i když je metry v Číně, je to stále metry. Číňané si ovšem vědomí, že tisíce let stará čínská míry budou mít v zemí tuhé život, a přibí uložili výrobků vaškerého zboží, že je musí uvědomit nadále v závorkách.

Opatrně s václavkami

(Čik): Podle informací pracovníků Ošřední houbařské poradny přestávají v tomto období houby v Praze a jejím okolí růst. Houbařů naleznou spíše jen houby rostoucí na dřevě, jako jsou například václavka obecná či šupinovka kostrbatá. Václavky jsou vhodné především k nakládání do octa. Důležité je ovšem jejich dostatečně dlouhé tepelné zpracování — alespoň 20 minut, protože v syrovém stavu je tato houba považována za jedovatou. Jiný způsob jejího upotřebení proto nedoporučují. Houbaři, kteří nepřestávají sbírat houby ani na podzim, se o nich mohou více dozvědět v pondělí 28. října, kdy tradiční podzimní cyklus přednášek Československé mykologické společnosti pokračuje informací o podzimních houbách.

Jízdenky bez dírek

Mohu jízdenku osazenou v mětru přistat, ale neproštitoutou, použít po vstupu k další jízdě tramvají nebo autobusem? V. L., Praha 4

Jízdenka pražské hromadné dopravy se považuje za znehodnocenou, jestliže je označena dírkovým číselným kódem, stejně tak jako číselným kódem ze strojek, které se nově používají v mětru. Proto už jednou použitou jízdenku nelze znovu použít (i když není prodírkována). To žolí!

Otcové u porodu

(Čik): Jako první v ČSSR umožňují lékaři na porodnicko-gynekologickém oddělení Okresu nemocnice čs. sovětského přátelství ve Znojme nastávajícím otcům přítomnost u matky při porodu. Dosavadní zkušenosti totiž ukázaly, že porody, v přítomnosti otců jsou většinou rychlejší. Více než polovina, a to pokud jde o první dítě, netrvá déle než dvě hodiny. Svůj roli tu sehrává jistě psychologické uvolnění. Vědomí, že nastávající matka je „mezi svými“. V porodnici chtějí rodičům dovolit prožít společně chvíli, v níž novorozené přichází na svět. Ide o zkvalitnění komplexní péče o pacientku, zejména o její psychiku. Otec musí zachovat hygienické zásady, m. j. dostane bílý plášť a náevky. Pro zdravotníky je přítomnost budoucího tatínka i určitou kontrolou. A jaké jsou počty těch, kteří nový způsob porodu zkusili? Ženy většinou přiznávají, že u nich hlavně zmizel pocit osamění.

... (Před mlt...)

STRAŠINSKÁ JESKYŇ: chodbou o délce 23 a šířce 12 metrů o stropem bez krápníkové výzdoby, náleží k zajímavým přírodním útvarům v okrese Klatovy. K dalším zajímavostem patří mrazové srázy u Lazen poblíž Strašína. Jde o kamenné srázy s kamenným mořem. (e)

Kosmetik für Grenzsoldaten?

PEKING, 5. November (Reuter). Eine Gruppe chinesischer Soldaten macht sich Sorgen um den Teint. Das Leben beim Militär sei hart, schreiben die Männer nach einem Bericht der englischsprachigen „China Daily“ an eine Kosmetikfirma und baten um Zusendung von Gesichtscreme. Sie seien erst im 20. Lebensjahr, aber das Leben in der Garnison Laoshan nahe der vietnamesischen Grenze habe ihr Gesicht schon mit Falten gezeichnet. Ob die Firma ihnen nicht die „Oqi“-Anti-Faltencreme zusenden könne, damit ihre Haut sanft und geschmeidig bleibe?

Allerdings ist fraglich, ob ihren Wünschen entsprochen werden kann. Kosmetik ist laut „China Daily“ der neueste Renner in China, und die staatlichen Hersteller können mit der Nachfrage längst nicht mehr mithalten. Die Kollektion umfaßt alle üblichen westlichen Produkte wie Nagellack, Lidschatten, Lippenstifte und Hautcremes. Aber auch spezifisch chinesische Hausmittel aus Marderfett und geriebenem Geweih sind vertreten.

Ein Traumschiff unter DDR-Flagge

„Unter den Urlaubern an Bord herrscht die übereinstimmende Meinung: Hier wurde etwas ganz Hervorragendes für unsere Arbeiter getan.“ So begrüßten die 580 Passagiere des Motorschiffes „Arkona“ den SED-Generalsekretär und Vorsitzenden des DDR-Staatsrats Erich Honecker, kurz bevor sie am Freitag in den Heimathafen Rostock einliefen. Zehn Tage waren sie auf Ostsee-Kreuzfahrt, in Leningrad und Riga.

Die „Arkona“ ist die frühere „Astor“, den Fernsehzuschauern in Deutschland-West wie -Ost als „Traumschiff“ bekannt. Sie war im Sommer für rund 170 Millionen Mark von der DDR gekauft worden, von einer Hamburger Reederei, die freilich nur als Zwischeneigner auftrat, nachdem das Schiff 1984 nach Südafrika verkauft worden war.

zároveň bude zajišťovat provoz připravované veřejné radiotelefonní sítě, příjem družicového vysílání a další spolkové služby.

Dominantním objektem nového vysíláče bude ocelová věž, jejíž nosnou konstrukci tvoří tři valcové tubusy, na kterých jsou ve třech výškových úrovních umístěny kabiny restaurace pro 120 osob a další výhledové prostory. Přilehlý objekt budovy vysíláče bude jednoduchý třípodlažní monoblok, částečně zapuštěný do terénu.

Stavba si vyžádá náklady asi 260 miliónů korun podílet se na ní budou zejména inženýrské a průmyslové stavby Praha a Tesla hloubatín. Současné výstavby jsou i podzemní prostory, kde najdeme m. dílny, strojovnu, energetické zařízení a parkoviště pro 80 osobních automobilů. Pozoruhodné je výstřepek objektu odpadním teplem z chlazení a klimatizace, které značně sníží energetické nároky. Po ukončení stavby bude převážná část dnešních sadů opět sloužit veřejnosti, na rekultivovaných plochách dojde k nové výsadbě.

Die DDR-Presse widmete der ersten Fahrt der einstigen „Astor“ unter DDR-Flagge Aufmerksamkeit wie einem Staatsgast. „Das Traumschiff mit Arbeitern an Bord auf Ostseekreuzfahrt“, hieß es im SED-Zentralorgan „Neues Deutschland“. Der DDR-Gewerkschaftsbund, gelegentlich mangels anderer Rechte als „größtes Reisebüro“ verspottet, hatte vor Wochen die Teilnehmer ausgewählt: Arbeiter, die durch besondere Leistungen aufgefallen waren, „Bestarbeiter“ im DDR-Deutsch. Die Gewerkschaftszeitung „Tribüne“ lieferte jeden Tag einen Telefonbericht von der „Arkona“. „Das Bordleben nimmt nun schon seinen gewohnten Gang. Im Swimmingpool herrscht bereits um sieben Uhr Betrieb. Die ersten Saunagäste kommen... Im modern ausgestatteten Friseur- und Kosmetiksalon gibt es wieder viel zu tun.“ In der Boutique ist ein weißer Leinenbeutel mit blauer Aufschrift „Arkona“ der Schlager.

produktivitu práce, ale také nabružívali lidi při fyzicky těžkých a monotónních operacích. Používali se rovněž v nepřiznatých výrobních podmínkách, především při vysokých teplotách, vyšší vlhkosti, ve škodlivých výparech apod. Odborníci z voronežského experimentálního vědeckovýzkumného ústavu tvářecího strojírenství například vypočítali, že zavedení jednoho průmyslového robota v podobě komplexu dvou lisů poskytne ekonomický efekt v průměru 130 tisíc rublů a každý komplex uvolní 2—3 dělníky. Efektivnost vzrůstá také vyloučením pružných výrobních systémů z robotizovaného technologického zařízení. K urychlení rozvoji robotiky v sociálněekonomických oblastech přispívá také se rozšiřující spolupráce v této oblasti a organizování specializované a kooperované výroby prostředků robotiky v zemích RVHP.

věna řada elektromechanických robotů špičkové světové úrovně. Na státní Výstavě úspěšná národního hospodářství SSSR v Moskvě byl např. předveden robot s technickým zrakem a dopravní robot řízený mikroprocesory. Téměř od začátku rozvoje robotizace udržuje Sovětský svaz těsné styky s ostatními státy socialistického Východu.

Tři modely průmyslových robotů pro obsluhu kovobráběcích zařízení byly např. vyvinuty ve spolupráci s odborníky z Československa a jeden z hulubarských vědců.

17-00000

Lendl: „Nur Probleme mit Institutionen“

„Ich habe keine Probleme mit meinem Land, wohl aber mit einigen Institutionen.“ Mit dieser Aussage griff Ivan Lendl erstmals nach der 0:5-Niederlage der CSSR im Daviscup-Halbfinale gegen Deutschland in Frankfurt in die Diskussion um das Verhältnis zu seinem Heimatland ein. Der Erste der Tennis-Weltrangliste wehrte sich nach seinem Sieg beim Einladungsturnier in Antwerpen gegen Vorwürfe der tschechoslowakischen Presse, die wegen seines Verzichts auf den Einsatz im Einzel den Ausschluß aus dem Daviscup-Team gefordert hatte. Noch einmal betonte Lendl, er sei in Frankfurt wirklich verletzt gewesen: „Ich hätte noch nicht einmal Doppel spielen dürfen.“

Lendl war in der „Pravda“, dem Zentralorgan der slowakischen KP, heftig angegriffen worden: „Wem das Repräsentationsreiß fremd ist, der soll es lieber ausziehen, auch wenn es sich um den besten Tennisspieler der Welt handelt.“ Lendl sei „politisch desorientiert“. Er selbst behauptet, die Vorwürfe, die gegen ihn erhoben werden, seien ihm nicht genau bekannt. Er wolle erst wieder im Daviscup spielen, „wenn diese Probleme aus der Welt geschafft sind“. Lendl hatte bereits mehrfach Auseinandersetzungen mit dem Tennisverband der CSSR, die darin gipfelten, daß er zeitweise aus dem Daviscup-Team ausgeschlossen wurde, weil er an einem Turnier in Südafrika teilgenommen hatte.

Nach einigem Hin und Her hat nun die Naturschutzbehörde entschieden, das Konzert, dessen beide Veranstaltungen bereits mit je 500 Karten ausverkauft waren, zu genehmigen — allerdings unter Ausschluß der Öffentlichkeit. Lediglich ein österreichisches Fernsehteam darf dabei sein, um dem Publikum das Grotten-Ereignis verspätet ins Haus zu senden. Außerdem müssen — neben Wärmedämmenlichtungen — Ultraschall-Filter bei den elektronischen Geräten angebracht werden, da sich Fledermäuse ja durch Ultraschall orientieren.

BEKING: Přes 48 miliónů lidí je nyní v Číně

zaměstnáno v soukromém sektoru, tj. 10 milión
inženýrů než koncem "června" oznámil čínský Státní
statistický úřad. To představuje asi 3 pro-
centa činného obyvatelstva.

■ **DRÁŽY** vydaly dohad přibližně 11 miliard soukromých lístenců, což znamená, že na jedno soukromé zaplacení připadá asi 1,5 zaměstnanec. Kolem 70 procent soukromníků podniká na venkově — převážně jako dřevář a obchodník, opravář a soukromý dopravce. Cizí tisk však uvádí, že jejich počet zdaleka nekryje potřeby rozvinuté existenci státních či družstevních podniků služeb obyvatelstvu.

■ Z INFORMACÍ místního tisku lze soudit, že sbukromý sektor v Číně dále poroste. Má mimo jiné dít částí nezaměstnaného městského obyvatelstva práci a přispět k tomu, že počet obyvatel bez práce ve městech klesne na 100 miliónů.

■ **VÝRAZNÉ ZVÝŠENÍ** počtu soukromníků za poslední rok přidalo starostů daňovým úřadům, které si stěžují. Je statistice soukromníků neplatí daně vůbec, šel jen částečně a mnozí z této povinnosti ani nepři-

[čtk]: Zachráněný výzkum Archeologického ústavu ČSAV v Brně a regionálního muzea v Mikulově odkryl 15 málce zahloubených obydlí čtvercového nebo obdelníkového půdorysu se stopami nadzemní kulové konstrukce. Z těchto chat pochází většinou keramika, přezlezy, bronzáné a kostěné nástroje, zlomky zvířecích kostí a mazanice. Nález patří časově do doby halátské, laténské a římské a dokazuje souvislé osídlení lokality od 8. století před n. l. do 4. století n. l. O několik metrů níže objevili archeologové pozůstatky další osady, a to z doby mladohradistní. (11.)

...tolet (p. 113) keramikou bohatě zlebořou vlnkami.
Jde o jeden z dalších dokladů kontinuity slovanstvého
vstupu této oblasti i po zániku Velké Moravy.

Gurt soll über Schulter liegen

Wer sich nicht richtig anschnallt, muß auch Bußgeld bezahlen

adt HAMM, 22. Oktober. Ein Autofahrer, der zwar angeschnallt ist, aber den Sicherheitsgurt nicht vorschriftsmäßig angelegt hat, verstößt auch gegen die Straßenverkehrsordnung und muß mit einer Geldbuße von 40 Mark rechnen. Den Insassen von Kraftfahrzeugen ist es nicht freigestellt, wie sie sich anschnallen. Dies hat jetzt der Sechste Senat für Bußgeldsachen des Oberlandesgerichts (OLG) Hamm auf die Rechtsbeschwerde eines 44-jährigen Schlossers aus Dortmund entschieden.

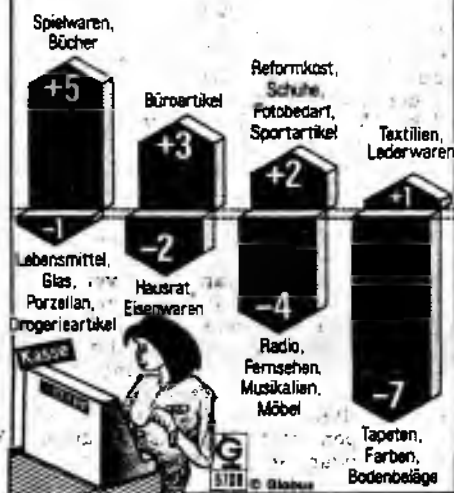
Der Mann hatte den Halteriemen eines sogenannten Dreipunktgurts nicht über Schulter und Brust geführt, sondern ihn unter dem Arm her über den Bauch ge-

legt. Bei einer Polizeikontrolle ist dies beanstandet und als Ordnungswidrigkeit geahndet worden. Vom Amtsgericht Dortmund wurde der Autofahrer verurteilt. In seiner Beschwerde machte der 44-jährige geltend, daß in der Straßenverkehrsordnung nur vom Gurtanlegen die Rede sei und nicht wie dies zu geschehen habe.

Durch eine derartige Auslegung, so das OLG, würden jedoch Sinn und Zweck der Anschnallpflicht ausgehöhlt. Zur Begründung heißt es: Es ist erwiesen, daß durch die Benutzung von Sicherheitsgurten die Zahl der Unfalldoten und Schwerverletzten erheblich gesenkt werden kann. (AZ: 8 Ss Owi 899)

Halbzeit in den Ladenkassen

Umsatzveränderung 1. Hj. 1985 gegenüber 1. Hj. 1984 im Facheinzelhandel in %



Ehepaar schwieg zwölf Jahre

TAMWORTH, 23. Oktober (AP). Ein britisches Ehepaar hat zwölf Jahre zusammengelebt und dabei kein einziges Wort miteinander gesprochen. Sogar die Scheidung wurde dem Ansagen vor einem englischen Gericht zufolge schriftlich verabredet.

Die Geschichte des großen Schweigens kam bei der Verhandlung über einen Bagatelldiebstahl zur Sprache. Die Ehefrau mußte sich verantworten, weil sie 1,52 Pfund (rund sechs Mark) aus der Kasse der Cafeteria mitgenommen hatte, in der sie arbeitete. Der Griff in die Kasse sei auch erfolgt, argumentiert ihr Anwalt, weil sie über ihr Eheleben hochgradig depressiv geworden sei.

Zwölf Jahre habe sie schweigend Seite an Seite mit ihrem Mann gelebt. Man sei sich weitgehend aus dem Weg gegangen. „Wenn der eine ins Zimmer kam, ging der andere hinaus“, sagte der Anwalt. Über die beabsichtigte Scheidung habe sie ihren Mann auf einem Zettel unterrichtet. Dieser gab den Zettel mit der schriftlichen Randnotiz zurück: „Mach nur.“

• **PRVNI PLASTOVÉ PRUŽINY** pro automobily začalo vyrábět britské sdružení Guest and Nettfield. Pružiny mají menší než poloviční hmotnost oproti „klasickým“ kovovým, a jejich výročním materiálem je skleněné vlákno, obklopené speciální epoxidovou pryskyřicí. Hmotnost lehkého nákladního auta umožní tyto pružiny snížit o 23 kg, hmotnost ná-
řesu až o 530 kg.

Öl in der Defensive

Höchststand 1979

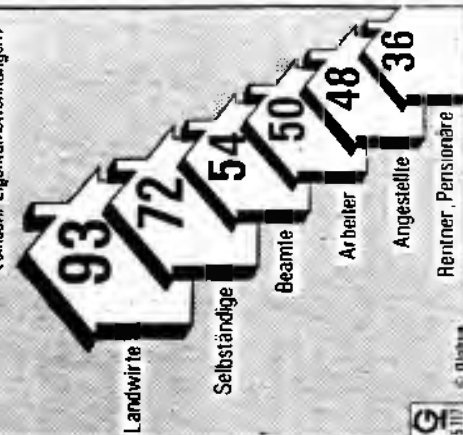


Waldschäden in Hessen



OSLAVY MOHOU být nejzávažnějšího druhu. Ve Versailles si nedávno slavnostním způsobem připomínali, že je tomu právě dvě stě let, co se ve Francii začaly šířit brambory. Podivné plody, které tehdy budily značnou zvědavost, přivezl do země pan Antoine-Augustin Parmentier, jen díky osvětlené situaci a blahu se mu podařilo přesvědčit své pány o výhodnosti a chutnosti nového pokrmu.

Die eigenen vier Wände
Von je 100 Haushalten haben Haus- und Grundbesitz
(einschl. Eigentumswohnungen)



Osobnost českého obrození

(fk): Oslavní osobností zakladatelské generace českého divadla, jejíž činnost se soustředovala okolo tzv. Boudy, byl Václav Thám. Uvědomoval si, jaký význam mají české divadlo a české drama pro rozvíjení se národního života a v duchu josefinských osvícenských idejí věnoval českému divadlu veškeré své síly jako herec, autor, publicista, organizátor a nakladatel. Napsal, upravil nebo přeložil víc než polovinu veškerého českého repertoáru, který prošel na konci 18. století Nosticovým divadlem a Boudou. Tiskem vyšel jen malý zlomek Thámovy dramatické produkce a některé hry (např. první původní české drama Břetislav a Jitka aneb Únos z kláštera z roku 1786) se nedochovaly ani rukopisně. Hlavní Thámovou literární zásluhou bylo vydání almanachu Básně v feči vázané v roce 1785, což je vlastně první sbírka novodobé české poezie. V Thámových osudech se věrně odráží vzestup i úpadek českého divadla, k němuž došlo za napoleonských válek. Václav Thám skončil život neznámě kdy a kde jako herec některé z méně významných německých kočovných společností, patrně v Halli. Nezachoval se ani jeho portrét. Část Thámovy obsáhlé divadelní knihovny byla objevena ve Vratislavi. Nyní si připomínáme, že od narození Václava Tháma, velkého vlastence a umělce s neklidnou krví, uplynulo 220 let.

Rožmitálský kantor

* Letošního roku vzpomínáme dvojího životního jubilea pamětné postavy našeho národního obrození Jakuba Jana Ryby. Narozen v Předčicích 26. října 1765, studoval v Praze, působil v Nepomuku, v Mělníku a od konce 80. let až do tragické smrti 8. dubna 1815 v Rožmitále. Byl to vzdělaný, sčítavý a nadmíru pilný člověk. Nejenže vytvořil — za těžkých životních podmínek — přes tisíc skladeb, měl nímli díla značné rozměry, symfonie, koncerty, zpěvohry, kantáty, mše, psal také básně, překládal a řídil a řetiny a řetiny, dořídil řadu teoretických a didaktických spisů. „Do školy mne vedl otec, jižto vzhled byl jak psí kotec“, napsal Ryba milčickému rychtáři Vavákovi ve vzpomínkách na své mládí. Snad už nelehká zážitky ze školních let podnítily jeho cílevědomé snahy o řádné vzdělávání školní mládeže. Neboť Ryba nebyl jen zdatný hudebník, ale i vynikající pedagog. Svědčí o tom jeho podání rožmitálské městské správy z roku 1793 [Nové zřízení škol neb Cíl zrychlené vyučování a vychovávání školní mládeže] i četné úřední uznání výsledků jeho učitelské činnosti. Pomáhal na „svě mlé zácky“ knížkou Redovánky nevaných dětek, Kancelárikem a písněmi ve své mateřské feči. Lásky k ní, jak poznamenal ve svém deníku, je k tomu vedla, aby „v ní dle schopnosti své přecevo“ a „ji k všimání napomáhal“. Dosud zněl Rybovy zpěvy a českými texty, komorní a koncertní skladby. V posledních letech přibyla do sbírky Muzes české hudby Rybova díla až dosud neznámá. Trvale se zapasí rožmitálský kantor do historie české hudby svou pastorační mši Hol mšise, jejíž tóny nás každoročně o vánočních potěšují.

Záchrana Anežského areálu

(fk): První etapa rekonstrukce Anežského areálu v Praze Na Františku skončila v roce 1980 otevřením stálé expozice českého malířství 19. století. Z druhé etapy byl již předán soubor kreslířských a malířských děl stálé výstavě „historické malby“. V příštím roce dokončí Pražský stavební podnik, jehož dělníci a technici tu pracují 22 let, bývalé kostely sv. Františka a sv. Barbory určené pro expoziční účely Národní galerie. Zbývající práce se budou týkat převážně vnějších úprav, mj. konzervace přilepených fragmentů bývalého kláštera, kvadratury minoritů, díleby kolem historických opěráků zdt. odvědné povrchové vody z celého prostoru a architektonického dořešení bezprostředního okolí této národní kulturní památky, která byla doslova záchráněna v hodné deněctě a zachována pro další věky.

Ein Kopfkissen bereitet den Behörden schlaflose Nächte

Ein „Kräuter-Kopfkissen“, das jedem „ihre volle Duftnote“ — Schlafbereitschaft und Entspannung werden gefördert, heißt es in der Werbung. Doch der Inhalt des brikant aus dem Münsterland hat die „Traumkissen“ hat die Medikamenten-Naturheilkunde für sein Geschäft mit Wächter nicht ruhen lassen. Diese Kissen seien nicht zugelassene Arzneimittel, befand der Oberregierungs-Pharmazeut beim Regierungspräsidentium in Münster. Herstellung und Vertrieb wurden dem Textilarbeiter ohne Unterscheidung der Kräutertermischung, heilsam verboten. Eine Klage vor der

leide, sei ihm nur der „außerordentlich intensive Duft“ aufgefallen. Der Textilarbeiter will die „Kissenschlacht“ auf jeden Fall in der nächsthöheren Instanz ausfechten.

Er verwies auf bekannte Kräuterliköre, die nicht als Arznei sondern als Genussmittel angesehen würden. Die Anmeldung seines Kissens beim Bundesgesundheitsamt würde eine äußerst langwierige Prozedur sein und ihn außerdem etwa 70 000 Mark kosten.

Catherine statt Brigitte

PARIS, 27. Oktober (AFP). Die Filmschauspielerin Catherine Deneuve wird künftig in Gestalt der Marianne, des Symbols der französischen Republik, den Bürgermeister in den Rathäusern Frankreichs zur Seite stehen. Eine Jury aus Vertretern des Kulturministeriums und Journalisten wählte am Wochenende im Pariser Rathaus diejenige Büste aus, die künftig in allen Amtsstuben aufgestellt werden soll. Insgesamt waren 24 Werke zu sehen, die alle Catherine Deneuve darstellten. Sie war bereits Anfang des Jahres zur Nachfolgerin der bisherigen Marianne, Brigitte Bardot, erkoren worden. Siegerin des Skulpturenwettbewerbes wurde Mireille Polska, deren Werk aufgrund seiner Nüchternheit und Klassik ausgesucht wurde. Die neuen Mariannen werden nun in den Louvre-Ateliers hergestellt, wo sie von den interessierten Rathäusern bezogen werden können.

Die „Hungerharke“ bröckelt

BERLIN, 22. Oktober (AP). Das 1951 errichtete Tempelhofer Luftbrückendenkmal, von den Berlinern meist Hungerharke genannt, verliert kiloschwere Betonbrocken und muß deswegen renoviert werden. Wie Bausenatsprecher Peter Weninger am Dienstag auf Anfrage mitteilte, seien für das 20 Meter hohe Luftbrückendenkmal Reparaturkosten von rund 50 000 Mark veranschlagt. Gekostet hatte das Denkmal damals 133 500 Mark. Erst nach genauerer Untersuchung könne jedoch der volle Umfang der witterungsbedingten Schäden geschätzt werden. Das vom damaligen Bürgermeister Ernst Reuter auf dem Tempelhofer Platz enthüllte Mahnmal aus Stahlbeton erinnert an die Opfer der 250 000 Flüge, mit denen die Westalliierten zweieinhalb Millionen Tonnen Versorgungsgüter zwischen Juni 1948 und Mai 1949 in die von den Sowjets belagerte Stadt schafften.

Andrang der Dollar-Touristen

Reisenausgaben von US-Touristen in der BR Deutschland in Mio DM



Pět posledních tygrů

(ve): Javanským tygrům hrozí nebezpečí, že zmizí z povrchu Země. Ve státní přírodní rezervaci Merubert na východní Jávě se udrželo celkem jen pět těchto zvířat. Počet je důsledkem neustálého kácení lesů v tomto plodném ostrově. Na sousedním ostrově Bali zastavení hotelů a různými zábavními středisky se zachovávaly na tygry už jen vzpomínky.

Poodhalené tajemství jazyka Etrusků?

Promluví náhrobní nápisy?

RIM: Dosud nerozluštěný jazyk starověkého národa Etrusků je příbuzný s dnešní albanštinou. To je výsledek studií italské historičky Flory Falaschiové, která doufá, že s pomocí albánských idiomů bude nyní moci rozluštit mnoho nápisů na etruských hrobkách.

■ FALASCHIOVÁ PŘEDLOŽILA svou tezi na tiskové konferenci v Římě a zveřejnila o ní příspěvek v novém knize Historické civilizace Středomoří.

■ JAKO PŘÍKLAD UVEDLA NÁPIS na jedné amfoře, která byla nalezena v etruské hrobce u města Chiusi. V etruské nápisu zní „Ei remzna ti seflesa“, což by mělo znamenat „Zde odpocívá Etrusk, který už nic nečeká“. V moderní albanštině zní stejná věta takto: „Ei rrezna ti se' esflesa“.

■ PODLE JEDNÉ TEORIE je albánský jazyk jedinou pokračující podobou ilýrštiny, která se ve starověku používala na značení částí území kolem Adriatického (Jaderského) moře.

Reiche Beute für die Diebe beim Kardinal

Einer der höchsten Beamten der päpstlichen Kurie, der tschechoslowakische Kardinal Jozef Tomko, ist Opfer eines einträchtigen Diebstahls geworden. Aus seiner Wohnung auf dem Janiculum, einem in der Nähe des Vatikans gelegenen Hügel, verschwanden Gemälde aus dem 17. Jahrhundert, Gobelins, altes Porzellan, persische Teppiche und ein nicht näher genannter Betrag in Dollarnoten. Ein Teil der wertvollen Gegenstände war dem Präfekten der Kongregation für die Glaubensverbreitung aus der apostolischen „Floreria“ zur Verfügung gestellt worden. Hinter diesem Namen, der wörtlich „Blumenladen“ heißt, verbirgt sich das päpstliche Magazin mit einer schwer übersehbaren Zahl von Wertsachen.

Der Vatikan zeigte sich bemüht, eine Verbreitung des aufsehenerregenden Diebstahls zu verhindern. Doch drei Monate nach der Tat gelangte die Meldung jetzt an die Öffentlichkeit. Von den Dieben ist nur bekannt, daß sie die Sommerferien des Glaubensverbreiters ausnutzten, um in aller Ruhe vorgehen zu können. Der Palast, von dem aus man eine herrliche Aussicht über den Stadtteil Trastevere und das historische Zentrum genießt, gehört dem Vatikan, ist also als exterritoriale Gebiet anerkannt. Die Untersuchungen liegen noch in Händen der päpstlichen Ordnungshüter, werden aber vermutlich bald den italienischen Behörden übergeben. Hinter den Vatikanmauern finden kaum noch Prozesse statt. Seit Pius XI. (1922—1939) fehlt sogar ein ordentliches Gefängnis.

Los se toulú u Datic

(letk): Losse pozorovali v minulých dnech zmlutní dělníci v polích u Datic. Latit nedokázali na délku identifikovat ze neobvyklé velikosti. Los dosahuje výšky těla až dva metry. Teprve na jejího upozornění zjistili místní myslivci, že jde o největšího savce z řady jelenovitých o hmotnosti kolem 300 kilogramů. Tento druh zvířat byl v Čechách v 16. století vyhuben. Nyní žije v lesním národním parku a v okolní přírodě.

Chemische Rettung

KAIRO, 30. Oktober (dpa). Ägyptische Streitkräfte haben in einem zehntägigen Einsatz eine Invasion von Giftschlangen und Skorpionen in dem oberägyptischen 500-Einwohner-Ort Abu Simbel (rund 800 Kilometer südlich von Kairo) zurückgeschlagen. Die Schlangen waren nach Berichten vom Mittwoch in hellen Scharen aus ihren Löchern gekrochen, nachdem der Pegel des Nasser-Stausees in drei Monaten um acht Meter gestiegen war. Als sich die Bewohner von Abu Simbel, dessen Tempel alljährlich Tausende von Touristen anlocken, der Plage nicht mehr erwehren konnten, wandte sich der örtliche Militärführer an Verteidigungsminister Abdelhalim Abu Ghasala. Der Feldmarschall im fernen Kairo entsandte daraufhin eine Sondereinheit der Abwehr für chemische Kriegsführung, die mit tätiger Mithilfe der Bewohner nach zehn Tagen die Giftschlangen austrotten konnte.

Massen-Durchfall bei der Marine und beim Heer

Autoabfahrten mit Nummern

BONN, 31. Oktober (dpa). In einem Modellversuch sollen Autobahnabfahrten nach Vorbild der USA mit Nummern versehen werden, damit ortsfremde Fahrer sie leichter finden. Im kommenden Jahr soll der Versuch an der A2 zwischen dem Siebengebirge und Emmerich sowie der A3 zwischen Ostwestfalen und Venlo beginnen. Die Anbringung runder reflektierender Nummertafeln ist zwischen dem Land Nordrhein-Westfalen und dem zuständigen Bundesminister Werner Dollinger (CSU) abgesprochen. Pläne, den Versuch im gesamten Bundesgebiet zu starten, sollen am Widerstand einzelner Landesregierungen gescheitert sein.

Die Frage nach dem Ring

ROM, 28. Oktober (dpa). Unsicherheit, so hieß es in der jüngsten Ausgabe der Jesuitenzeitschrift „Prosetiva nel Mondo“, sei der Grund vieler junger Männer, sich der Unsitte des Tragens von Ohrhingen hinzugeben. Beunruhigt äußerte sich der katholische Orden zu dem modischen Phänomen „Männer und Ohrhinge“. Die Tatsache, daß allein in Italien nach Schätzungen der Jesuiten mehr als 200 000 Männer zwischen 16 und 30 Jahren einen Ohrhinge tragen, müsse enträtselt werden: „Wir können uns nicht auf ein Lächeln darüber beschränken. Eltern und Lehrer sollten die jungen Leute ausfragen, um zu verstehen, was sich hinter dieser Mode verbirgt.“

Ayers Rock zurückerstattet

AYERS ROCK, 27. Oktober (AP). Ein weltberühmtes australisches Naturdenkmal, der 259 Meter hohe Felsmonolith Ayers Rock im Nord-Territorium, ist am Samstag aus der Hand des Staates den australischen Ureinwohnern zurückerstattet worden. Der Felsen wurde durch Aushandigung der Besitzdokumente mit einem feierlichen Zeremoniell vom australischen Generalgouverneur Sir Stephen Ninian Angehörigen der in der Nähe lebenden 200 Aborigines, den Ureinwohnern des Landes, symbolisch übergeben. Die Eingeborenen, die den Monolithen als Heiligtum verehren, übergaben ihrerseits den Ayers Rock und den ihn umgebenden Nationalpark der Regierung für 99 Jahre in Pacht.

Per Satellit und Brieftaube

PARIS, 22. Oktober (AFP). Brieftauben mit Depeschen der AFP-Büros in Peking und Tokio haben am Dienstag den Sitz der Agence-France-Presse am Pariser Börsenplatz in Richtung Mülhausen verlassen. Die durch Satelliten in Sekunden-schnelle nach Paris gesendeten Nachrichten werden der elsässischen Regionalzeitung „L'Alsace“ übermittelt – genau wie vor 150 Jahren bei der Gründung der Agentur Havas, der ersten Presseagentur der Welt und Vorgängerin von AFP. Die Brieftauben waren vor der Erfindung des Fernschreibers die schnellsten Nachrichtenübermittler. Sie wurden anlässlich der AFP-Jubiläumsfeier in dieser Woche ausnahmsweise wieder in Dienst genommen.

Tarzan z něj nevyrostl

(ra): V keňském městečku Migoni vnikla tlupa pavánů do jednoho domku a unesla odtud dvouletého chlapce, který byl sám doma, ještě než paváni zmizeli s kořistí v lese, pokusil se zasáhnout strýc dítěte, avšak marně. Na stihání únosců se vypravilo celé městečko. Zakrátko se podařilo dítě v pořádku nalézt. Optice zřejmě přišly na to, že vychovávat lidské mládě by bylo příliš obtížnou věcí a tak se spokojily jen s jeho bačkorkami.

11 000 Kälber beschlagnahmt

HANNOVER, 1. November (dpa). Staatsanwaltschaft und Kripo haben in einer Großaktion in den niedersächsischen Kreisen Cloppenburg, Emsland und Vechta 11 000 Kälber beschlagnahmt, teilte das Landwirtschaftsministerium in Hannover am Freitag mit. 57 Besitzer werden verdächtigt, dem Viehfutter das verbotene synthetische Östrogen beigemischt zu haben. Niederländische Futterberater hätten das Östrogen angeboten.

Super-Batterien für Blitz

Philips hat neue Alkali-Mangan-Batterien auf den Markt gebracht. Sie sind in ihrer Arbeitsweise speziell auf Blitzgeräte abgestimmt, wo in kürzester Zeit hohe Spannungen verfügbar sein müssen. Diese Batterie nennt sich „Foto-Flash“, liefert im Meßvergleich rund 25 Prozent mehr Blitze als herkömmliche Alkaline-Batterien und wird ausschließlich über den Photohandel vertrieben. Stahlmantel und PVC-Hülle schützen die „Foto-Flash“ gegen Auslaufen. Ein Frischedatum gibt Auskunft über den Zeitraum der optimalen Leistungsbereitschaft. pv

Nebezpečné silnice

Na italských silnicích umírá ročně prům. kolem 10 000 lidí a dalších 220 tisíc vyvázne z četných dopravních nehod s větším či menším zraněním. Podle statistických údajů, zveřejněných na konferenci italského „Autoklubu (ACI)“ v Římě se v období od r. 1950 do 1983 stalo oběťmi silničních nehod 280 000 lidí a 5,5 mil. muselo vyhledat nemocniční ošetření. Motorová vozidla jsou ze 43 procent příčinou úmrtí obyvatel ve věku od 15 do 44 let! Pro srovnání: 10 procent lidí v této věkové kategorii umírá na infekční onemocnění, 4,5 proc. na zhoubné nádory a 1,4 proc. na selhání srdeční činnosti. (2)

Muzeum lovu

(mu): Nedávno bylo ve Francii otevřeno největší muzeum lovu v Evropě. Je umístěno ve starodávném zámku, který kdysi patřil přirozeně Anně, dceři Ludvíka XI. Ve sbírkách tohoto neobyčejného muzea jsou v rozsáhlé míře zastoupeny různé druhy loveckých zbraní a pomůcek, je zde shromážděna unikátní sbírka vycpaných zvířat a trofejí. Zvláštní pozornost návštěvníků poutá sbírka obrazů evropských mistrů a vyobrazení loveckých scén.

Zkamenělá ryba

(ber): Názory vědců na to, že Karpaty byly v minulých geologických epochách mořským dnem, se potvrdily, nálezem zkamenělé ryby v jedné z tamější pískovcové vrstev. Zkamenělina byla objevena v blízkosti rakurské osady Verchovina Bystraja. Paleontologové zjistili, že ten, kdo žil v Karpatu, patřil k novému, dosud nepopsanému druhu z rodu tuňáků. Je kolem osmi metrů dlouhý a asi pětadvacet centimetrů široký. Žil v době před čtyřiceti milióny let v paleogénu.

GENERALNÍ ŘEDITEL NORSKÉ EXPORTNÍ rady A. Langeland hovořil v Praze o spolupráci s Československem. Uvedl, že Norsko loni vyvezlo do ČSSR zboží šruha za 180 mil. norských korun a dovezlo z ČSSR zboží za 240 mil. norských korun.

Protipolská provokace

Varšava: Pošlů televizní diváci měli možnost zhlédnout film Shoah francouzského režiséra C. Lancmanna o osudech židovského obyvatelstva v Polsku za druhé světové války. Film hrubě uráží polský lid a ve Francii posloužil jako záminka k rozpoutání protipolské kampaně. Agentura PAP v komentáři k tomuto filmu poukazuje na to, že Poláci jsou tu křivě jako pasivní pozorovatelé židovské tragédie a že film úplně přechází skutečnost, že Poláci bojovali proti hitlerovskému fašismu a že sami byli v této době objektem vyhlazování. Ve filmu dokonce bývalí příslušníci jednotek SS obviňují Poláky z „vyhlazování židů“.

DHORI KREV odebrán ve štítě llni Českého rybářského svazu v Táboře slouží zdravotníkům k výrobě séra, potřebného k určování skupin i podskupin krve lidí. S její pomocí se například přesně dají vyhodnotit všechny charakteristické znaky při určování otcovství. V uplynulém týdnu odebrali pracovníci transfúzní stanice České Budějovice krev rovně stovce dhorů, kteří při svém podzimním tahu k moři zůstali v lapadlech na řece Lužnici i jinde. Z jednoho kusu získávají až deset kubických centimetrů krve.

ŠIKMOU VĚZ má už nejen Pisa, ale i Londýn. Objevila se nečekaně po nezdávané demolici výškové budovy na východolondýnském předměstí Hackney. Když se rozpíjil hustý oblak prachu po odpálení náloží, spatřili překvapení pyrotechnici a četní diváci místo 21patrového mrakodrapu dům „pouze“ dvacetiúpatrový, pevně spočívající na velké hromadě trosk, i když nachýlený o hezkých pár stupňů na stranu. Správní rada Hackney, která demolici objednala, asi těžko bude chtít udělat z drasticky snížené budovy turistickou atrakci. A tak firma, která si za zboření napočítala skoro 400 000 liber, si bude nyní lámat hlavu, jak demolici dokončit.

Aufgespießt

„Chinesen loben hessische Verhältnisse.“ Überschrift einer Pressemitteilung des hessischen Forstministers Willi Görlach, die vom Besuch einer chinesischen Delegation in den Wäldern des Bundeslandes handelt.

SLUNEČNÍ ČLÁNKY nových typů vyvíjí americká fa TRW. Východím konstrukčním materiálem už není „klasický“ křemík, ale arzenid gallia. Články s plochou 0,25 cm² jsou umístěny v ohnisku Cassegrainova parabolického zrcadla, v němž se soustřeďuje sluneční světlo, a umožňují získat elektrický výkon 430 mW z jednoho článku. Letos má být dokončen systém, skládající se z 1200 článků, který bude mít výkon přes 500 W.

FRANCOUZSKÝ STÁTNÍ KONCERN Alsthom – Atlantique, který již spolupracuje s k. p. Škoda Píseň a který je rovněž výrobcem širokého sortimentu čerpací techniky, navázal spolupráci také s koncernem Sigma. Oba partneri se budou podílet na inovaci, výrobě i odbytu některých vytypovaných řad čerpadel, jež jsou komerčně konkurenceschopné na mezinárodních trzích. Konkrétně již byla dohodnuta spolupráce na projektu dvou typových řad čerpadel.

NEDOSTATEK vody je celosvětovým problémem. Městská správa v New Yorku zakázala mytí aut pitnou vodou a stejně tak stříkání zahrad. Pokuty pro ty, kteří neuposlechnou, jsou dost vysoké. Neukázněný automobilista zaplatí 200 dolarů a ten, kdo se odváží v noci přece jen zkrátit svou zahrádku, dokonce 500 dolarů.

NEJPODIVNĚJŠÍ pas vydal francouzský konzulát v Indii. Byl určen medvědu, který jako člen cirkusu odjížděl do Francie. Zněl na medvědovo jméno a byl opatřen i řadou fotografií. Medvěd nebyl totiž zlem, nem zvěřince, ale sólovým tanečníkem.

Rozčuluje se pán ve vlaku na průvodčího: „Tak vy chcete vřít mě? Tak? Tak to nel Podle jízdního řádu jsem měl už půl hodiny sedět doma!“

„Sunday Journal“: Osmatřicetiletý farmář touží poznat příjemnou ženu do 35 let, která je majitelkou traktoru. Fotografie traktoru nutná.

Die Post ging nicht ab

MÜNCHEN, 6. November (dpa). Als reiner Werbegag entpuppt sich nach Meinung des ADAC die Zauberformel der Bundespost „E + 1“ (Zustellung am Tag nach der Einlieferung). Nach der Auswertung von fast 5000 Urlaubskarten, die ADAC-Mitglieder nach einem Aufruf der Clubzeitung an die Redaktion schickten, schafften nur gerade 100 von 334 in der Bundesrepublik aufgegebenen Karten diese Zeitvorgabe. Nach zwei Tagen kamen 132, nach drei 72 und nach vier Tagen immer noch 23. Sieben Nachzügler trudelten erst am fünften Tag ein, als bereits die ersten Vierfarb-Grüße aus den USA, Südafrika und vom Nordkap ankamen, berichtete der Automobilclub am Mittwoch.

Auf größere Zeitspannen muß man sich einrichten, wenn man aus dem Ausland in die Bundesrepublik eine Ansichtskarte schickt: Nach ADAC-Erfahrungen betragen die Durchschnittslaufzeiten aus Holland und Österreich drei Tage, aus der Schweiz vier, aus Großbritannien, Norwegen und Jugoslawien fünf, aus Frankreich und Italien sechs, aus Spanien und aus den USA sieben und aus Griechenland neun Tage.

Bei Rot keine Gurtpflicht

CELLE, 3. November (AP). Während der Rotphase einer Verkehrsampel besteht für die an der Ampel wartenden Autofahrer keine Ansnahlpflicht. Wie es in einem Beschluß des Oberlandesgerichts (AZ: 1 Ss (OWi) 374/85) heißt, gilt die in der Straßenverkehrsordnung allgemein „während der Fahrt“ verordnete Gurtpflicht nicht für „verkehrsbedingtes Anhalten“. Es sei nicht Sache der Gerichte, die Gesetzesvorschrift aus Gründen der besseren Überwachbarkeit erweiternd auszulegen.

Bei dem Verfahren war es um einen Autofahrer gegangen, der vor der roten Ampel den Gurt gelöst hatte, um Zigaretten aus seiner Tasche zu holen. Das zuständige Amtsgericht hatte in erster Instanz darin eine Ordnungswidrigkeit gesehen.

„Sowjetröcker“ auf Tournee

HAMBURG, 5. November (epd). Eine der ältesten und bekanntesten sowjetischen Rockgruppen, die „fünfköpfige Formation „Nas Stamin“, geht auf eine Konzertreise durch sechs Städte der Bundesrepublik. Anlaß der Tournee, die am Dienstag in Lübeck begann, ist das 25-jährige Bestehen des Jugendaustausches zwischen dem Hamburger Christlichen Verein Junger Menschen (CVJM) und der sowjetischen Jugendorganisation „Sputnik Moskau“.

Die Reise der ersten professionellen Rockgruppe der UdSSR, deren Plattensammlauf nach eigenen Angaben rund 20 Millionen beträgt, endet nach Konzerten in der Hamburger Musikhalle und der „Fabrik“ Oldenburg, Norden und Bremen am 12. November in Frankfurt. Im Rahmenprogramm von Nas Stamin treten die Folkloresängerin Ludmilla Sentchina und das sibirische Jugendtanzensemble „Bergmannsflamme“ auf.

Vier Todesurteile in UdSSR

MOSKAU, 3. November (AFP). Wegen Raubmordes sind vier sowjetische Gangster zum Tode verurteilt worden. Dies berichtete am Sonntag die sowjetische Regierungszeitung „Iswestija“. Der Zeitung zufolge hatten die mit Pistolen bewaffneten Männer in der rund 1100 Kilometer östlich von Moskau gelegenen Stadt Kuybyschew in der Nähe einer Sparkasse einen Geldtransport überfallen und einen Wachmann getötet. Zwei der Männer wurden außerdem für schuldig befunden, bereits vor sechs Monaten zwei Kolchosarbeiter ermordet zu haben.

Shirley Bassey mußte Konzert abbrechen

BERLIN. Weil ihr die Stimme versagte, mußte die britische Popsängerin Shirley Bassey ihr Berlin-Konzert abbrechen und sich von einem Arzt behandeln lassen. Wie ein Sprecher der sie betreuenden Konzertagentur erklärte, hofft Miss Bassey sich im Laufe des Tages soweit zu erholen, daß sie ihre Konzert-Tournee in Wien fortsetzen kann. In Berlin hatte das fast ausverkaufte Konzert bereits mit Unmutskundgebung wegen des verspäteten Anfangs begonnen. Als Miss Bassey dann endlich auf die Bühne kam, konnte sie nur drei Nummern singen, bevor ihr die Stimme versagte und sie ihr verärgertes Publikum eine Stunde warten lassen mußte. Als auch ein Versuch, das Konzert nach einer Pause fortzusetzen, mißlang, verließ die Sängerin weinend die Bühne im Berliner Kongreßzentrum ICC. AP

Bei Putsch gibt's Geld

BANGKOK, 23. Oktober (dpa/UPI). In Thailand soll man sich auch gegen Staatsstreich versichern können. Zwei führende Versicherungsgesellschaften in Bangkok wollen demnächst eine spezielle „Putsch-Versicherung“ in ihr Programm aufnehmen. Wie die englischsprachige Zeitung Bangkok World am Mittwoch berichtete, haben die beiden Unternehmen bei der Regierung um eine Genehmigung dafür gebeten. Der Versicherungsschutz soll den Angaben zufolge alle bei „Staatsstreich, Revolutionen und zivilen Aufständen“ entstehenden Risiken abdecken. Seit 1932 hat es in Thailand 17 Staatsstreich oder Putschversuche gegeben, zuletzt am 9. September.

„Unislamische“ Gymnastik

DHAKA, 29. Oktober (AP). Mehr als 2000 bengalische Mullahs haben jetzt in einer Moschee in Dhaka der Regierung für den Fall gedroht, daß sie, wie geplant, bei der Eröffnungsfeier der Südasien Spiele, die vom 20. bis 27. Dezember in Bangladesch stattfinden, 3000 Schülerinnen und Studentinnen mit gymnastischen Vorführungen auftreten läßt. Ein Sprecher der Mullahs, der 80-jährige Maulana Mohammed Ullah Hafezji Huzur, sagte, die islamische Religion verbiete Mädchen, jede Zurschaustellung des Körpers. Das sei „unislamisch“. Er drohte damit, daß die Moslems in Bangladesch einen „Heiligen Krieg“ entfesseln würden, um solch eine Verletzung der islamischen Prinzipien zu verhindern.

Junge Leute fahren gefährlich

WIESBADEN, 24. Oktober (Reuters). Junge Verkehrsteilnehmer haben nach Angaben des Statistischen Bundesamtes im vergangenen Jahr mehr als ein Drittel aller Unfälle mit Personenschäden verursacht. Nach dem am Donnerstag veröffentlichten Bericht „Straßenverkehrsunfälle 1984“ verschuldeten junge Leute im Alter zwischen 18 und 25 Jahren rund 115 000 der insgesamt 359 000 Unfälle. Dabei seien 3543 Menschen getötet und 159 292 Personen verletzt worden. Besonders unfallträchtig seien die 18- bis 20-jährigen Führerschein-Neulinge.

Durch „unangepasste Geschwindigkeit“ verursachten die Anfänger doppelt so viele Unfälle wie der Durchschnitt aller Fahrer, hieß es in dem Bericht. Sie seien für jeden siebten Verkehrsunfall mit Personenschaden sowie jeden siebten Verkehrstoten verantwortlich.

Aufgespießt

„Obwohl Fußballfan, wurmte es mich, daß nach den letzten großen Spielen unserer Nationalmannschaft frühmorgens erst mal endlos diskutiert und nicht produziert wurde. Kostbare Arbeitszeit ging verloren. Nun gibt es zwei Wege, das zu vermeiden. Weg Nummer eins: Unsere Nationalmannschaft bietet keine großen Spiele mehr – aber das wollen wir nicht, wo wir doch gerade so schön im Aufwind sind. Weg Nummer zwei: Man scheut nicht die Auseinandersetzung mit ihnen, die vergessen, daß Arbeitszeit Leistungszeit ist.“

Reiner Klepzig, Arbeiter im VEB „Paul Fröhlich“, in einem Diskussionsbeitrag auf der Sitzung der SED-Bezirksleitung, „Leipziger Volkszeitung“.

Pražský víkend ve znamení metra

(Čtk): Více než čtvrt miliónu cestujících se v sobotu svezlo vlaky na nově otevřené trase B 1 pražského metra. Největší zájem byl o stanice Náměstí Republiky, kde prošlo vestibuly 53 000 lidí, a Moskevská, jejíž výzdoba si prohlédlo 49 000 osob. Zájem Pražanů a návštěvníků hlavního města ČSSR neustupoval ani v neděli, kdy pracovníci metra zaznamenali na „Běčku“ více než 150 000 cestujících. „Běčko“ ovlivnilo i přesí procházkou, které směřovaly do nově vybudované pěší zóny. Vedle krásné výzdoby přitahovaly chodce i otevřené obchody – například v obchodním domě Máj nakoupili zákazníci v sobotu zboží za 2,5 miliónu korun a v neděli za téměř dva milióny. Zajímavou akcí v sobotu byly i přípravy ve spolupráci s podnikem Restaurace a jídelny Praha 7 pracovníci Pražské tržnice v Holešovicích. Labužníci si zde mohli pochutnat na domácích jídelnách a jeličkách, ovacích, uzyných koláčích a dalších zablackových specialitách.

Wie Reagan Vokabeln lernt

WASHINGTON, 31. Oktober (AFP). Das Weiße Haus in Washington hat eine öffentliche Bemerkung Präsident Ronald Reagans berichtet, in der russischen Sprache gebe es kein Wort für den Begriff „Freiheit“. In einem Interview hatte Reagan kürzlich erklärt: „Du lieber Himmel! Hier sind zwei so grundverschiedene Systeme, daß – ich bin zwar kein Sprachwissenschaftler, aber man hat mir gesagt, daß es im Russischen noch nicht einmal ein Wort für Freiheit gibt.“ Auf die Frage, ob der Präsident nicht gewußt habe, daß im Russischen „Svoboda“ für „Freiheit“ stehe, sagte Reagans Sprecher Larry Speakes jetzt: „Doch, er wußte es, aber jemand hatte ihm gesagt, daß es kein entsprechendes russisches Wort gibt.“

Aufgespießt

„Im Umweltschutz haben wir nicht geschwafelt, sondern kräftig entschwefelt. Als konservative Partei sind wir gerade auf diesem Feld besonders ehrgeizig. Im Umweltschutz lassen wir uns von niemandem übertreffen. Deshalb rechne ich damit, daß von den Grünen im nächsten Parlament höchstens Überläufer zur SPD übrigbleiben.“

Der Vorsitzende der CDU/CSU-Fraktion im Bundestag, Alfred Dreger, in einem Interview mit dem Deutschland-Magazin.

Aufgespießt

„Ich habe die Chance wahrgenommen, mit weit über einem Dutzend Staats- und Regierungschefs allein an einem Tag zu sprechen, einfach, weil man die hier ja auch auf dem Hotelgang traf. Was muß da sonst erst für ein Apparat in Bewegung gesetzt werden, damit es zu einem Termin kommt!“

Bundeskanzler Helmut Kohl in einem Interview der „Bild-Zeitung“ zu seinen Gesprächen am Rande der UN-Vollversammlung in New York.

Aufruf zu Sex-Streik

KAMPALA, 30. Oktober (epd). Zu einem siebentägigen „Sexstreik“ hat eine der führenden Frauenrechtlerinnen in

■ ZNÁMÁ KOSMETICKÁ FIRMA F. Coty, která byla založena v Paříži v roce 1807, představila v Praze řadu obchodním partnerům kompletní nabídku svých parfémů a široký výběr dekorativní kosmetiky.



Hohes Plus bei Lieferungen in die DDR

WIESBADEN (rtr). Die Lieferungen aus der Bundesrepublik in die DDR und nach Ost-Berlin sind auch im September kräftig gestiegen. Sie machten nach Angaben der Statistischen Bundesämter 594 Millionen Mark aus und lagen damit um 21 Prozent höher als im gleichen Vorjahresmonat. Der Warenverkehr in der Gegenrichtung betrug 657 Millionen Mark, womit er binnen Jahresfrist um sieben Prozent zunahm.

Nach den ersten neun Monaten ist der Handelsaustausch zwischen der Bundesrepublik und der DDR nahezu ausgeglichen.

TAK COŽ ZALIBOST VITEZI!

VLAKEM VÍCE. Zvýšený zájem 'cestujících' o osobní přepravu ČSD zaznamenali letos v železniční stanici České Budějovice. Za tři čtvrtletí roku prodali oproti loňsku jeden a půl tisíce jízdenek navíc, dohromady přes milion kusů. Větší zájem je i o místenky, ve vnitrostátní přepravě téměř o polovinu a v mezinárodních vlakcích o pětinu. Přesun zájmu cestujících je způsoben zrušením některých autobusových linek i hospodárností vlakového spojení. Přesto má železnice ještě mnohé rezervy, zejména v dodržování jízdních řádů či kultury cestování.

Geier sichern Flughafen

PARIS, 8. November (AFP). 18 Wander- und Geierfalken sowie drei Geier wachen jetzt über die Sicherheit auf dem Pariser Flughafen Roissy. Die Greifvögel sollen vor den Starts und Landungen der Maschinen die Möwen, Raben, Tauben und Stare aus dem Himmel über dem Flugfeld vertreiben. Allein die französische Inlandsgesellschaft „Air Inter“ brachte 1984 rund drei Millionen Mark für Reparaturen auf, die beim Zusammenprall der Flugzeuge mit Vögeln an den Triebwerken entstanden waren. Die gefiederten Himmelspolizisten sollen im Jahr nur rund 200 000 Mark kosten.

Unter der Anleitung eines Falkners und seiner Assistenten werden die Raubvögel am Morgen bei Aufnahme des Flugverkehrs sowie bei Bedarf auf Anfrage des Kontrollturms auf Jagd geschickt. Sie sollen die anderen Vögel nicht töten, sondern lediglich vertreiben. Nach Abschluß ihrer Mission werden sie mit Hilfe eines an einer Schwanzfeder befestigten Senders zurückgerufen.

Skladatel předklasické éry

194 (ok): Proslý, tlaďelc a lidový hudebník J. L. Ben-
jista metasil. Ze právě jeho synové František, Jan, Ji-
ř a Josef se jednou ocitnou v samotném středu evro-
pského kulturního dění předklasického věku. Jiří Anton
Benda (1722-1795), rodák ze Slavyč Běstřek nad
Sazpou se stal v kontextu českého hudebního vývoje d-
konce zjevem nadčasovým. Jeho poděmá instrumentá-
čillo, zahrnující bohatou řadu sonát, nástrojových ko-
bertů nebo překvapivě výrazové intenzivní symfo-
ni, a jeho melodramatický princip, reprezentovaný
skladbami formátu Ariadny na Naxu, Medey, Pyg-
mona či scénickou hudbou z Shakespearova Macbetha
to vše připravovalo půdu, z níž později čerpatí ne-
věstí klasiky (zvláště Beethoven) a další skladatel-
ské generace, včetně romantiků. Na Bendorův význam
pro českou hudbu nemáme nic ani skutečnost, že skl-
datel prošel – stejně jako jeho němější slavný star-
ší bratr František – většinu života v cizině. Neopak
všude, kde působil, ať to bylo v Berlíně, Hamburku
Mladě, nebo Götě (kde byl jmenován dvorním kapelní-
kem), neocenitelným způsobem českou hudební
proslavu a vnesl do ní navíc svěží duch evropské
19. doba nepoznala velké dramatické témata (Shak-
speare, Rousseau, Voltaire), která silou myšlenky d-
leho přeshovála hranice. Dnes úplně od umrtví v
známého mistra českého předklasicismu přesně 1
let. 207

Krise pronásleduje newvorská divadla

(a): Začátek podzimní kulturní sezóny, který začíná v New Yorku každoročně odlišen zvláštní cenou pro nejlepší inscenace roku, byl tentokrát předznamenán značným nedůvěrným a tlumeným. Na newyorské Broadwayi, kde je největší koncentrace kulturní a divadelní podniků, vláda značná malostnost, a to i v největších zábavních podnikách, a proslulých show. Klesající návštěvnost kulturních podniků dosáhla své nejvyšší míry a počet premiér klesl v protisituaci před šip lety. Poprvé nemohly být sezónní ceny odděleny vzhledem k nedostatku kvalitních inscenací za posledních 30 let. Je to způsobeno ekonomickými starostmi divadel, která se ženou spíše za zlékem. Náměrně v divadlech stouplo o astronomické výše a ceny vstupenek až 50 dolarů. Rozhodnutí vliv na kritici v divadlech má však snížená dotace divadel, kterou americké vláda snížila pro rok 1966 o 28 procent. Tím je postíženo také 37 nejvýznamnějších regionálních scén. Hospodářské starosti evlivují pochopitelně i uměleckou stránku, takže grověn divadel klesá.

Mezi nejmenšími dopravními prostředky patří
křehký dětský kočárek a vysokým pod-
patkem. Objevuje se ve Zřetřurku h' O.
a znamená zákaz vstupu do prostor, kde
nový eufat ještě nezahlí, nebo kde na
jednoduchý vlivem tepla měkne.

Hrozné počasí ! Ani zákonnou manželku by ven nevyhnal !

V Československu byl zase jednou Den stavbařů. Jak bývá v podobných příležitostech zvykem, odezněla spousta projevů. Hovořil taky místopředseda české vlády Stanislav Rázl, který konstatoval, že se stavbaři mají čím pochlubit, o čemž svědčí desetitisíce bytů, pražské metro, přehrady, továrny, silnice. Stejně optimisticky se vyjádřil k situaci i český ministr stavebnictví Karel Polák, když prohlásil, že je dostatek důvodů proto, aby stavbaři s dobrým svědomím mohli slavit svůj svátek. Důkazem jsou po celé zemi rozseté pomníčky práce, které má každý stavař, a na které může být právem hrdý. K těm rozsetým pomníčkům se hned dostaneme. Vzdor vši spokojenosti odpovědných činitelů připomeneme slova Jaromíra Oršulíka, předsedy Českého svazu bytových družstev, která řekl na tiskové besedě 6. prosince loňského roku. "V Praze se čeká na byt v průměru 16 let. V severomoravském kraji se čeká 10 let." Je těžko předpokládat, že mladí lidé, kteří uzavřeli nyní manželství, jsou právě nadšení prací stavařů. Až se jednou budou moci odstěhovat do vlastního bytu, půjdou jejich děti na vyšší střední školu nebo do učení. Ne příliš radostná perspektiva. Zejména, když připomeneme ještě jeden citát z Jaromíra Oršulíka. "Současná situace se hned tak nezlepší." Ale teď se vraťme k oněm rozsetým pomníčkům práce, na které prý každý stavař může být právem hrdý. Je málo věcí, na které si lidé tolik stěžují, jako právě na špatnou kvalitu bytů, nemluví ani o tom, jak vypadá životní prostředí, do kterého byly nové paneláky postaveny. Budu citovat z Rudého práva 23. října 1984: "Ze střešy 20-ti podlažního domu je okolí jako na dlani. Hostivařská vodní hladina se mihotá v záblescích slunce. Les je na dosah. Kovový, z televizních antén, který vyrostl na rovných střeších domů. Nehezka podívaná. Tu puchýř, tu boule, vedle jich je hned několik. Do bytů v nejvyšších patrech zateká. A Alojs Šajner provozní náměstek OPBH pro Prahu IV. praví: "Zatekání do bytů je jeden z největších problémů, se kterým se potýkáme. Lidé si právem stěžují. Bohužel je nutno přiznat, že zateká do většiny střeš. Ať v záruční lhůtě, nebo po ní." Inženýr Milan Frydryšek z OPBH pro Prahu IX. má stejné zkušenosti: "Zatekání do bytů je pro nás problémem v pravdě kardinálním." A nyní si uděláme exkurzi do domu ve Verneřické ulici 44 na proseckém sídlišti. Je neradostná. Již v posledním patře jsou na zdech chodby mokré mapy a nádoby na kapající vodu. Na střeše krytina připomíná lesní mech, silně nabobtnalý vodou. Dodejme, že to je ukaz zcela normální na všech sídlištních republiky. Již v roce 1979 bylo v Československu 90 milionů čtverečních metrů plochých střeš a ročně jich přibývá pět milionů. Stejně množství se ročně opravuje a zdaleka to nestačí. Neboť OPBH pro Prahu IV. by ročně potřeboval na opravu asi 15 tisíc čtverečních metrů asfaltových pásů, ale dostává jich pouze 600 čtverečních metrů. To nestačí ani na havarijní případy. Záplatuje se. Tak to je pomníček číslo jedna. Pomníčkem číslo dvě jsou výtahy. Mají prý životnost 15 až 20 roků. Na sídlišti v Petržalce je 650 družstevních výtahů, ani jeden z nich pořádně nefunguje. Mnohé výtahy odmítají poslušnost po několika týdnech. Prý výtahy, které vyrábějí v Transportě Brno a v Bfcelavi valnou kvalitu nemají. Transporta nedodává výtahy jen do Petržalky. Pomníček číslo tři. Bratislava-Ovsištie. V listopadu se klepou nájemníci zimou. Stěžují si, že i ve dne musí sedět přikryti dekami, protože se to nedá jinak vydržet. A děti, když jdou spát do zimy, musí rodiče přikrývat navíc spacáky nebo další peřinou. V Košicích se zase byty podobají sauně. Počet bytů, kde nefunguje topení, se dá těžko spočítat. Pomníček číslo čtyři. To už není pomníček, to je snad pomník. Přesto, že dobu, kdy odešli ze sídliště stavaři, počítáme už na roky, stěžuje si jistý nájemník z Petržalky, pobíhají děti mezi hromadami zeminy a všelijakého nepořádku. Po okolí jsou rozházené kusy rozlámaných betonových panelů, různé dráty nebezpečně trčící ze země, množství rozbitého skla. Den ze dne vznikají desítky metrů dlouhé výkopy a nic se neděje. Podobný obraz poskytuje většina sídlišť. Maminky mohou zpívat písně nářků o rozbáňném terénu, ve kterém se brodí s kočárky nebo s plnými taškami nákupů. Na sídlištních většinou chybějí obchody, školy, školky. Obyvatel jiného sídliště líčí situaci takto: "Nejenže nám chybí zelen, ale pohled z okna připomíná staveniště, přesto, že už se tu dávno nepracuje. Převrácená míchačka na beton, pokřivené zárubně." Takže to jsou ty pomníčky, na které mohou být stavbaři hrdí. Nedávno hovořil v pražském rádiu primátor hlavního města Prahy ing. František Štafa. Pateticky. A řekl: "Postavili jsme rychle a levně slušné byty. Současná Praha je obklopena ze všech stran prstencem panelových sídlišť a jejich výstavba nadále pokračuje. Těživá bytová situace je ve svém základě vyřešena." Tak, tak, vyřešena. Na byt se čeká už jen 16 let. Jenže na jak dlouho je skutečně "vyřešena"? V rolnických novinách 22. listopadu vloni napsali: "Nastává již doba, kdy bude třeba 15 až 20 let staré paneláky z gruntu opravovat. Bytová jádra, okna, ale i celé systémy rozvodu topení a teplé vody." Kdo a jak bude paneláky, které v podstatě svou dobu přežily, opravovat, není nikomu jasné. I hlavní architekt z Prahy prof. Blahomír Borovička si klade podobnou otázku: "Často slyšíme otázku, jak se vlastně zbavíme paneláků. Cihlový dům na Žižkově zbouráme snadno. A jeho cihly lze často ještě použít k nové stavbě. S panelovými domy to už tak jednoduché nebude." Skutečně nebude. Ovšem panelová výstavba, jak konstatoval časopis Národní výbory, tvoří v Československu asi 93 procent z hromadné výstavby bytů. Socialismus již dneska vytváří neřešitelné problémy pro zítřek. Není schopen rekonstruovat a opravovat ani ty staré solidně stavěné měšťanské domy. Emmanuel Pol, poslanec ONV v Praze 6, musel koncem června v Hospodářských novinách konstatovat: "Narůstá zanedbanost v údržbě domovního a bytového fondu." A pak říkal vlastní příčinu: "Na údržbě domů a bytů žádný podnik nezbohatne, spíše naopak." Toť zřejmě ten správný socialistický přístup k problémům.

Když se hovoří o problémech a potížích ve stavebnictví, je možno slyšet vždy stejnou námitku. Nejsou lidé, nejsou kapacity. Asi nejsou, pokud jde o zabezpečení potřeb obyvatel Československa. Na druhé straně je jich dostatek, když jde o to, pomáhat Sovětskému svazu. Průmyslové stavby Brno, Pozemní stavby Banská Bystrica, Hutní stavby Košice. Zhruba asi pět tisíc lidí bude budovat nový těžební a úpravárenský kombinát na území SSSR v Krivom Rogu. Českoslovenští stavaři také pracují v Libyi, Iraku i Sýrii. Ale proč by nepracovali, když, jak řekl primátor Štafa, těživá bytová situace v Praze je v základě vyřešena, a jak řekli jiní, stavbaři mohli s dobrým svědomím oslavit svůj svátek.

(UKRAJENSKÉ ZPRAVODAJE.)

OSMILETÝ chlapec Samuel Vermeil — či spíše jeho rodiče byli asi notně překvapeni, když mu z finanční správy města Aix, kde "bydlí", došla upomínka, že dosud nepodal daňové přiznání za rok 1984. Jak se ukazuje, i neosobní počítač může mít smysl pro humor.

Smlouva s Renaultem

[Čtk]: Představitelé podniku zahraničního obchodu Motokov a n. p. Avia Letňany podepsali včera v Praze se zástupci francouzské firmy Renault Vehicules Industriels (RVI) smlouvu o průmyslové spolupráci. Vzájemná spolupráce, která se má realizovat v průběhu příštích pěti let, umožní zdvojnásobit výrobu nákladních vozů Avia. Francouzská strana bude do ČSSR dodávat technologická zařízení a potřebnou technickou dokumentaci. ČSSR bude na oplátku vyvážet do síť RVI ve francouzských mluvících zemích, soupravy agregátů Avia i kompletní nákladní vozidla.

KOLIK BURÁKŮ ZA TO DAVÍ ČERNÍ DRŽKOVÉ?

Wir werden immer älter und kränker

Die Weltgesundheitsorganisation hat eine Bilanz vorgelegt, die nicht gerade erfreulich ist, was den Gesundheitszustand der Industrienationen angeht: Immer mehr Menschen sterben an Krebs. Selbst wenn man in Rechnung stellt, daß mit der Lebenserwartung auch die Wahrscheinlichkeit, an einem Malignom zu erkranken, zunimmt, bleibt ein wahrer Anstieg der Krebssterblichkeit unverkennbar: Zum Beispiel erhöhte sich die Lungenkrebs-Mortalität der Männer von 1960 bis 1980 um 116%, die der Frauen um 200%.

Diese Zahlen stammen aus 28 Industriestaaten, darunter der Bundesrepublik. Im gleichen Zeitraum kletterte hierzulande die Lebenserwartung der Frauen von 72 auf 77 Jahre, die der Männer von 67 auf 70 Jahre.

Karzinome von Gebärmutterhals und Magen allerdings sind seltener geworden als früher. Insgesamt gesehen aber wird Krebs häufiger. Die WHO warnt die Dritte Welt: Die Lebensdauer in diesen Ländern verlängert sich; der Tabakkonsum steigt. Bis zum Jahre 2000 müsse man auch hier mit einer „Krebs-Epidemie“ rechnen.

Die Deutschen sind keine Preistreiber

Die deutschen Medikamentenpreise liegen im internationalen Vergleich im Mittelfeld. Das geht aus einer von der Medizinisch-Pharmazeutischen Studiengesellschaft (MPS) zusammen mit dem Office of Health Economics (OHE), London, erarbeiteten Übersicht über die „Arzneimittel in sieben OECD-Ländern“ hervor. Die MPS wendet sich damit gegen immer wiederkehrende Behauptungen der Krankenkassen und mancher Politiker, die Bundesrepublik sei Spitzenreiter bei den Arzneimittelpreisen. In den Ländern, in denen ein freier Wettbewerb und die Möglichkeit zur freien Preisbildung im Markt bestehen, wie in den USA, Japan, der Schweiz und begrenzt auch in Großbritannien, liegen die Arzneimittelpreise entweder über oder auf deutschem Niveau.

Eine bewußte Irreführung sei die Hypothese, die deutschen Arzneimittelpreise lägen höher als die französischen, italienischen oder spanischen, weil hierzulande kein Wettbewerb herrsche. Ganz im Gegenteil habe in den Niedrigpreisländern nicht der Wettbewerb für billige Medikamente gesorgt, sondern die Tatsache, daß die Preise dort politisch künstlich niedrig gehalten werden.

DEKURU ZA UZNÁNÍ...

Protest proti postupu amerických úřadů vůči sovětskému občanu

WASHINGTON. Na sovietském veľvyslanstve v Washingtonu vo 4. listopada hovorila ústredná tlačová konferencia prokurátora amerického zbraňového podniku. Kľúč byla usporiadaná na žiadosti sovietského veľvyslanckého diplomatickeho úradu.

Američtí sňátočtí prostředky totiž mědové známky „senzaci“ zpravu, že prv. jurečko přijel a vstoupil do USA a požádal tam o politický azyl, je to naprosto lež. konstatuje agentura TASS. Je vyvozeně sám v. jurečko, záměkem: „Práva při státní cizosti p. řadu bo v. řadí, musely nemít, osobu, pozadí pro- tichu našli a v. bývalého a. p. od všem stíchá, přepočítá, do dopředu v. USA, prv. v. jure- čenko držen v izolaci, byl nucen potvrdit jakési pre- cedens, a neměl navazet konstat a oficiálními sove- tskými představiteli. Sovětské velvyslanectví jednalo s. z. do ministerstva zahraničí USA, aby povolilo oso- bu setkat s. jurečkem. Odpověď v. z. zněla, že prv. jurečko sám si takovou schůzku nepřije.

Jak uvádí v. *judicium* do též *konfiterenci*, třepe
2. listopadu se mluví podřídně k výšež. nepozornosti osob.
Které ho sítěřily, dostal se na svobodu a přijal na
souděbné velvyslanectví. Temat (t. m. máce) byl jatečnou
soustavně o intenzivně psychologický zpracování. Je-
ho vězňem, jak říká pracovníkem CIA, kteří s ním
byli četný dobu v kontaktu, chceli zplazit jeho vůli a
získat dále zájmatelci americkou službu. Ani minuvu
nevěti sám zvěstník slůžby ho izoloval od většinou
světa a obklopyl svou „páci“. Dokonce i když jsem
šel spát, říká, dveře měho pokoje byly vždy otevřené
a v sousedním místnosti jsem viděl svého strážce, který
z mne nespouští oči.

Kromě toho mu neustále vyhrožovali a přesvědčovali ho, že přijíždění, a proto by se měl raději vzdát myšlenky na návrat do vlasti. Kde prý ho čeká nic jiného než vězení nebo smrt. CIA vyžádala i svolení jeho tisku "společně s náhodou v amerických sdělovacích prostředcích mohutnou protisovětskou kampaní, jejímž cílem bylo jatečnické zdsředštění a zabít dolám, že už léta pracuje pro americkou rozvědku s těmito materiály CIA nepomáhá jatečnické seznanosti. Když to nepochopili, silbovali mu peníze a "phantom zabezpečení do konce života". Kritice předtím, než se jatečníkovy podatilo veřejným uprchnouti, se k němu dostavil jeden z nejbližších spolupracovníků ředitelů CIA W. Casperho. Krejčí mu navrhl uzavřít časové neomezenou dobu, podle níž by jatečník — výměnou za spolupráci s americkou službou — dostal "jednorázový příspěvek" milion dolarů, záručenou část 62 000 dolarů ročně a podobné "výhody". Byla uspořádána i schůzka se samotným Casperem.

Tamté tři měsíce trvalo to, co sovětský diplomat oznámil za opravdové nucení a co v podstatě nebývalo

kanu. Dopustit se ho ti kdo ze všech nehmotnější kritici. Ze prvé se na východě „porušují občanská práva a svoboda“, il. kdo se tváří jako bojovníci za svobodu. Sovětské velvyslanectví devaldovalo ministrstvu zahraničních věcí USA notu křesťanského postupu amerických gladi vůči sovětským občanům V. Jureňkovi za protiprávní a nelidský a vyjatitně v této souvislosti rozhodnutí přelstí. V notě se požaduje, aby byl přislán porostelati il. kdo tento zločin spáchal, a aby nebyly kladeny žádné překážky pro okamžitý odjezd V. Jureňka z USA do SSSR.

112 ZA NEKOLIK MÁLO LET se má stít skuteč-
ností turistická inozáe do míst „za poslední hranici
ci osídlených dnů“ — do kosmického prostoru. Ame-
rická cestovní kancelář Society Expeditions na
Seattlu právě oznamuje, že v roce 1992 vyprší na
oběžnou dráhu kolem Země dvě „zdejší“ kos-
mické lodí s turisty. Kteří budou ochotní vydat si
dobrodružný let vezmím 50 000 dolarů — což je
pochopitelně cena zpráveň letenky. První let
plánován na 12. Mína 1992, v den 500. výročí obje-
vení Ameriky Kryštofem Kolumbem. Po dobu dle-
sic dnů let se plánuje zhruba jeden let do kos-
mu měštně. Každá kosmická loď má mít na pa-
lube 20 cestujících, kterým má být při letu zajiš-
těn „povrchní komfort“. Každý z cestujících bu-
de mít při letu k dispozici vlastní okenko a kro-
mě toho bude mít během letu dva. Lidskoroob-
letu při nízké letové výšce nadok na dvě řádky
Především se při letu vezmím adekvátně pít
sílto na 3500 zátímek.

Der Trick mit der Haftfolie

Den Luzerner Privatdetektiv Marcel P. Witschi (35) störte es vom ersten Tag an. 30 „Fränkli“, umgerechnet rund 36 Mark, so hatte eine Mehrheit der Eidgenossen per Volksabstimmung entschieden, sollte eine jährlich zu entrichtende, pauschale Benutzungsgebühr für Autobahnen (Nationalstraßen) in der Schweiz kosten. Als Gebührenquittung haben die Kleberkäufer seit Anfang 1985 eine sogenannte Vignette an die Frontscheibe des Wagens zu kleben.

„Und wenn ich nun einen neuen Wagen kaufe“, fragte sich und die eidgenössische Öffentlichkeit in der streitbare Detektiv in der Inner-schweiz. „Ist dann der Kleber über-tragbar oder nicht?“ Finanzminister

Obwohl Sucht hätte sich Mühe gegeben, solche „Probleme“ gar nicht erst aufkommen zu lassen, indem er Vignetten in den Verkauf brachte, die sich nur noch stückweise von der Scheibe wegreiben lassen. Doch genau dagegen wollte Witschi ein Wundermittel: Haftfolien! Am 16. Januar informierte er die Polizei, er werde nun mit einer vorschriftswidrig bloß per Haftfolie provisorisch angebrachten Vignette die Autobahn befahren, man möge ihn gefälligst wegen dieses Delikts anzeigen. Sinn der Sache: Witschi wollte ein Grundsatzurteil erzwingen.

„Witschie“ Wille ging in Erfüllung, doch der zuständige Einzelrichter verurteilte ihn das Spiel. Der Selbstbezugs-tüger habe zwar eine Weisung nicht befolgt, doch ein strafbarer Mißbrauch hätte erst vorgelegen, wenn er den Kleber wirklich auf ein anderes Fahrzeug übertragen hätte, argumentierte die erste Gerichtsstanz. Und weiter die Begründung: „In der Tat ist niemand zu einer wiederholten Gebüh- renleistung (bei Fahrzeugwechsel) verpflichtet. Einen solchen Entscheid hat das Volk nicht gefällt.“ Witschie Sieb verurteilte die Aussichten auf ein

höchstrichterliches » Grundsatzurteil. Nach dem Luzerner Vorbild hatten mittlerweile zahlreiche andere Gerichte Vignetten-Sünder freigesprochen, die ebenfalls das Haftfollen-System nach Witschis Vorbild anwandten. Überall im Lande wurden zu Zehntausenden spezielle Kleber zum abnehmbaren Anbringen des Klepers verkauft. „Bis zu einem gegenteiligen Entscheid des Bundesgerichts hält das Finanzministerium am Standpunkt fest, daß die Vignette am Fahrzeug direkt aufgeklebt werden muß“, griff deshalb am 2. August der offensichtlich verärgerte Finanzminister Otto Stich in die landesweit belächelte Auseinandersetzung ein.

Um der Sache neuen Auftrieb zu verleihen, begab sich logischerweise Marcel Witschi mit dem alten Kleber am neuen Wagen auf die Straße, was ihm wie gewünscht vom Amtsstatthalteramt Luzern (Untersuchungsrichter) eine Geldstrafe von hundert Franken plus Verfahrenskosten von 220 Franken „wegen mißbräuchlicher Verwendung einer Vignette“ einbrachte. Jetzt aber fällt das Bundesgericht in einem andern, aber sachlich gleichartigen Fall seinen Grundsatzentscheid. Jedes Fahrzeug braucht seinen Kleber, egal wie lange es auf Autobahnen rollt.

Die Luzerner Richter mußten im Sinne des Bundesgerichts entscheiden, die Verfahrenskosten betrugen nun 624 Franken. Noch mehr hätte ein Witschi-Sieg den Schweizer Finanzminister gekostet: Über 350 000 einheimische Autobesitzer ersparten sich mit dem Haftfolientrick den Zweitkauf einer Vignette beim Wagenwechsel, wurde ermittelt, und wäre das zur Dauerpraxis geworden, dann fehlten im Jahresdurchschnitt rund 10,5 Millionen Schweizer Franken in der Berner Bundeskasse.

Obchvat Dobříše v provozu

(Čtk): Občané Dobříše a Fideji, kteří často používali silnici první třídy číslo 4 na Strakonice, si konečně oddechli. Do provozu byl uveden silniční obchvat Dobříše, který podstatně zrychlí cestování do jižních Čech. Úsek má délku 8,3 kilometru s osmi mostními objekty. Zatím mohou Fideji využívat dvou proudů komunikace a v roce 1986 budou otevřeny zbylé dva. Náročná stavební práce si vyžádaly přemíslení 750 000 metrů krychlových zeminy, zpevnění hrázce Starohoufského rybníka a výstavbu několika mimoúrovňových křižovatek.

Friday.

Pro krásu Šumavy

(bar): letos v provincii tomu bu-

Nová tvář Švermových sadů

(Čtk): Téměř 15 let byly Svermovy sady a jejich okolí staveništěm. Nejprve se tu budovalo stanice Sokolovská první trasy pražského metra, později magistrála a ještě donedávna sloužily k výstavbě stanice na nové trase B1 a k opravě Muzea hlavního města Prahy. Od 2. listopadu, kdy byl zahájen provoz na nové trase, patří opět obyvatelům i návštěvníkům hlavního města. Nikoli však v té podobě, jak si je mnozí Pražané ještě pamatují. Část sadů, která ležela pod magistrálou, se již pro výsadbu zeleně nehodí, a proto bylo rozhodnuto využít ji jinak. Pod magistrálou bude vybudována jedinečná výstavní plocha, jejíž tři dvorůň již byly vydlážděny pískovcovými dlaždicemi a v současné době je zde instalována stálá expozice architektonických artefaktů a socharské výzdoby ze zbořených pražských budov.

V husté londýnské mlze se potkali dva muži.

„Prosim vás, mohli byste mi říci, kam se dostanu, když půjdu tímto směrem?“

„Do Temže!“

„Víte to jistě?“

„Samozřejmě, vždyť jsem z ní

Rozhovor V. Bilaka pro časopis Der Spiegel

STODI' ZATO SL TO PŘEDKŮT...

BONN: Západoněmecký časopis Der Spiegel uveřejnil ve svém posledním (44.) čísle, které vyšlo v pondělí, rozhovor se členem předsednictva a tajemníkem ÚV KSČ V. Bilakem. V. Bilak se v rozhovoru soustřeďuje na aktuální mezinárodní otázky, přičemž mimořádnou pozornost věnuje významu nových sovětských mírových návrhů. Zabývá se rovněž některými aspekty čs. hospodářství, vnitropolitického vývoje a mezinárodních vztahů.

Pane tajemníku, v předvečer setkání mezi americkým prezidentem Reaganem a sovětským šéfem strany Gorbačovem, SSSR nabízí zredukovat svůj arzenál atomových zbraní na polovinu, jestliže USA uplní od vývoje kosmických zbraní. S jakým výsledkem jednání v Ženevě?

Iniciativní je bohužel jen sovětská strana. Druhá strana čeká na jednostranné ústupky. Sovětské návrhy na odzbrojení v posledních letech by již naplňovaly silný sborník. Američané však stále znovu odmítají - návrhy z Moskvy přejí nejnově, jsou prý propagandou, slovy, po kterých by musely následovat činy.

Tentokrát neodmítli. Sovětské návrhy byly přijaty se zájmem a byly pozitivně komentovány.

Ano, na počátku. Mezitím poskytl Reagan interview, ve kterých zahrnuje Gorbačova nevyžádanými radami. I americký ministr zahraničních věcí Shultz řekl zcela jasně, že USA nechtějí za žádných okolností upustit od svého kosmického programu. Pozici ministra národní obrany Weinbergera jistě dobře znáte. Je známo, že jste ve věci Ženevy spíše pesimistický?

Zkušenost nás nutí být obezřetnými. Přirozené. Je důležité, aby pozitivní výsledky. Sovětský svaz bezpochyby přijde do těchto jednání s velkou mírovou iniciativou. Chci by za každou cenu zabránit dalšímu zbrojení a atomové válce.

Výskyt atomové válce ohrožuje přece zbraně i USA. Rádi bychom věřili, že tomu tak je. Důležité je, aby Američané pochopili, že snaha o získání vojenské převahy k ničemu nepovede. Pokud bychom mohli, nejlépe bychom se dohodli.

Mohou malé státy nějakým způsobem ovlivnit přípravu jednání v Ženevě?

Zda malé a střední státy, jejichž se to týká, budou moci něco odvládnout při přípravě setkání na nejvyšší úrovni, to závisí na jejich stanovisku. Nemůžeme však vyloučit do stejného hrnce socialistické a kapitalistické země. Socialistické země nemají Sovětský svaz nutit k mírové politice. SSSR provádí i tak přesně tu politiku, která vychází z našeho přání.

Ach opravdu?

Ano, rád bych v této souvislosti připomenul konferenci ve Williamsburgu z předminulého roku. Tehdy předsedavatelé vysoké výšeby kapitalistických států vyrukovali s pevným úmyslem prosadit své společné záležitosti proti Američanům. Nakonec však stáli všichni poslušně v řadě a akceptovali to, co chtěl Reagan. Něco takového by se nemohlo stát v rámci RVHP nebo Varšavské smlouvy.

Jak příjemné.

Sovětský svaz by nám nikdy neřekl: Tak to uděláme, něco jiného nepřichází v úvahu.

Všichni jsou stejného názoru?

Přirozené. Naproti tomu u vás - jen se přece podívejte na lidi z mírového hnutí na Západě. Zasazují se o mír. Jak se však s nimi zachází?

Im, členové mírového hnutí jsou lidé, kteří vehementně protestují proti politice své vlastní země. Pevně věříte, že by se v ČSSR domnívaly proti sovětským SS-20?

Možná to nejsou ani žádné SS-20...

...než SS-23?

Kdyby tyto rakety byly u nás rozmístěny, aniž by 180 kilometrů před našimi hranicemi stály americké rakety, pak by nešli lidé mohli být právem znepokojeni, ale tak tomu není. Nešli lidé vědí, že rakety jsou v ČSSR rozmístěny jen proto, že u vás ve Spolkové republice jsou rozmístěny americké rakety. Potlouká-li se kolem domu zloděj, pak si člověk koupí další zámek nebo dokonce vlníka.

Pane Bilaku, vy sám jste v dubnu v jednom projevu v Bratislavě srovnal zbrojení naší Západu a ozbrojování vrahů a teroristů, naproti tomu zbrojení socialistického táhrova a ozbrojování policie, které se stará o mír a pořádek. Myslel jste to vážně?

Každé srovnání je poněkud zjednodušené. Chci jsem tím vyjádřit, že naše strana si nepřijímá žádnou válku, že my nikoho nenapadneme, ale že v případě ohrožení potřebujeme jisté zbraně k obraně.

Tak to říkáte všichni. Rozmísťování rakety má být u všech socialistických zemí za následek řadu protiprotiproti. Tak např. Rumunsko navrhlo okamžitě oboustranné smazání dalšího zbrojení. Bulharsko prohlásilo, že nerozmísť žádné rakety. NDR bloudí v jednáních se Spolkovou republikou konkrétní česty k omezení škod. Jen ČSSR i nadále vykává - proč?

Klidně mi můžete věřit, že dobře koordinujeme naši politiku v rámci Varšavské smlouvy. Situace Bulharska je například zcela jiná než naše. Stojíme na hranicích se západním světem. Kdybychom byli tam, kde jsou Bulhary, pak bychom pravděpodobně dělali jejich politiku.

Soublastíte a tím, že Bulharsko nerozmísťuje žádné rakety?

Ala jistě.

I a tím, co dělá Rumunsko?

Rumunsko nedělá nic, co by bylo v rozporu s našimi zájmy. Proč se vlastně domníváte, že všechny socialistické státy musejí bezpodmínečně žít ve stejné tónině.

To si vůbec nemyslím. Podívejme se však: Když NDR a Maďarsko asi tak před rokem projevily náznak trochu samostatnosti zabránění politiky, vyjádřily československé stranické noviny Rudé právo ihned těžké pochyby. Psaly asi v tom smyslu, že v těžkých dobách nesmí žádné socialistické země jít vlastní cestou.

Tak, jak to říkáte, to Rudé právo nenapsalo. Pro nás je samozřejmě, že každá socialistická země postupuje k socialismu vlastní cestou. Podívejte se: Nikdo nechce ve východní Evropě prosazovat jednotný sovětský model.

Opravdu nechte?

Vezměte si nás jako příklad. Více socialistických zemí změnilo státní vlajku - my nikoliv. Více zemí změnilo svou hymnu - my nikoliv. Více zemí změnilo svůj státní znak - my jsme se spokojili s malou korekturou, náš lev je pořád lvem, kráče, každý z nás stavi svůj vlastní dům. Zde je velký nebo malý, a terasou nebo bez terasy, s velkým nebo malým oknem, to závisí jen a jen na tom kterém pozemku a na místních silách. To je věc architektury. Ale statika musí být ve všech případech jednotná, jinak hrozí, že se dům rozsepse.

Co rozumíte pod statistikou?

Zespoločnění výrobních prostředků, vedoucí ke postavení dělnické třídy a jejího předvoje komunistické strany, ideologie marxismu-leninismu, přátelství se Sovětským svazem, úsilí o jednotu socialistického společenství.

Grálský strážce této ideologie, generální tajemník KSSS, se chopil iniciativy nejen ve světové politice. Svou kampaň proti korupci a alkoholismu dal i nové vnitropolitické akcenty. Změnil se něco i v Československu?

Především je nesprávné hovořit o „nových akcentech“. Soudruh Gorbačov požaduje od svých občanů pouze, aby jednali podle norem sovětské společnosti, které byly platné již za Lenina. A to se týká i boje proti korupci. Korupce přece navždy z našeho systému.

Aha.

Je pozůstatkem buržoazní éry, i když potěšáte hlavou.

V ostatních socialistických státech se s touto text v různých barvách již dávno rozloučili.

Nemyslím, že máte pravdu. Co se týče Československa, již před 11 lety na plánu ÚV z listopadu 1974 dalo si za úkol tvrdě postupovat proti korupci. Od té doby bylo hodně lidí odsouzeno a vyřknuto ze seznamu členů strany. To, co prosazuje soudruh Gorbačov, je zcela v souladu s naším úsilím.

Tedy žádná důrazná kampaň proti korupci a alkoholismu v Československu. Je to méně „buržoazních pozůstatků“?

Tato otázka se mi jeví nesprávně formulovaná. Kampaň nelze vést od psacího stolu, je dlouhodobým výchovným procesem, ve kterém je třeba člověku vštípit, co škodí společnosti, jemu samému i jeho rodině. Buržoazních pozůstatků máme přirozeně ještě hodně. Jak často jsem si již myslel, že konečně již nebude něco existovat. Přesto to stále ještě existuje.

Klesá trochu měřpořní normní konzum piva v ČSSR? Ne, pivo je pro nás jako chleba.

Pane Bilaku, Sovětskému svazu jde v první řadě o zefektivnění svého hospodářství. Více východoevropských států souhlasí, včetně SSSR, totiž došlo k přesvědčení, že nástroje plánovitého hospodářství již nestačují pro moderní výrobu. Proč právě Československo trvá na centralizním řízení hospodářství?

Ve skutečnosti bude ústřední plánování vždy a všude. Nikdo je neodstraňuje, ani v Sovětském svazu, ani v některém jiném socialistickém státě. Základní otázky jako investice nebo ceny musí být řízeny centralně. Klade se ovšem otázka, co má v budoucnosti ústřednímu plánování podléhat.

Vlastně jde o plánování výroby a metod výroby.

Dobrý pozor, co děláte, lidé, pozorujeme všechny jejich experimenty, abychom převzali to dobré. Ale nevrháme se tam po hlavě. Často se říká, že lidé v Československu jsou hlavi. Ale naše 15miliónová země vyrábí 15 miliónů tun oceli, 116 miliónů párů obuvi, 10 miliónů tun cementu. Těžíme 127 miliónů tun uhlí. Stojíme v čele s 120 milióny lidí. Mohou to vše zvládnout lehce? Mohou přitom naši lidé ležet v posteli?

Zejména se, pane Bilaku, o celou výrobu neděláme. Vojenské země, například v Nigerii. Nemáme pochybnosti o tom, že v budoucnu vyrobíme více než 100 miliónů počítačů. Je stále ještě ten pravý nářadí? Proč ČSSR nevyrobí komputery místo oceli, polovodiče místo cukru?

Oprávněná otázka... ale ani bez oceli a cementu se neobejdeme. Již léta usilujeme o změnu struktury a dosti jsme v tomto směru udělali. I to potřebuje však čas. Nelze naprosto strukturu přeměnit, a dokonce na ztrátek. K tomu máme navíc ještě přecházet západní technologické embargo. Neříkám, že se nám to podaří za jeden či dva roky. Avšak dříve nebo později se nám to podaří.

Pane Bilaku, dovolte, abychom udělali etapu a daleko budoucnosti zpět do minulosti, která je také již dle vzájemně. V srpnu 1968 jste patřil ke 40 špičkov...

Když byl Mark Twain redaktorem, dostal také tento dotaz: „Slyšel jsem, že rybi potravu obsahuje mnoho fosforu a je tedy dobrá k posilování mozku. Kolik ryb bych denně měl sníst?“ M. T. odpovídal: „Vám stačí denně jedna velryba prostřední velikosti.“

„bátorskou pomocí. Zcela osvětlená.“
„Ponoc byla tichá, bez ní by Československo upadlo do obánské války a není tak těžké odhadnout, co by se mohlo pak stát v Evropě a ve světě.“
„Obánská válka v létě 1968 byla možná vidět.“
„ČSSR máví lidi, které odvalují Varšavská smlouva.“
„V Bratislavě v prvních srpnových dnech 1968? Ny...“
„Vám prozradím něco, co jsem ještě nikomu nevyprávěl. Dokumenty tohoto zasedání nevypracovali, jako obvykle, referenti. Sáfové sítan a vláda se osobně sešli a formulovali větu po věti, že ČSSR je ohrožena kontrarevolucním převratem a že je naší společnou povinností bránit vymoženosti socialismu. Poté se pod tím podpisy všechny delegace, i všichni českoslovenští delegáti, jako Dubček, Smrkovský, Černík, včetně mně. Nevím, proč se později začalo psát na Západě o tzv. Brežněvově doktríně. Žel naše vedení padlo o tzv. Brežněvově doktríně.“

„vývoj...“
„bátorskou pomocí“
„Ponoc byla tichá, bez ní by Československo upadlo do obánské války a není tak těžké odhadnout, co by se mohlo pak stát v Evropě a ve světě.“
„Obánská válka v létě 1968 byla možná vidět.“
„ČSSR máví lidi, které odvalují Varšavská smlouva.“
„V Bratislavě v prvních srpnových dnech 1968? Ny...“
„Vám prozradím něco, co jsem ještě nikomu nevyprávěl. Dokumenty tohoto zasedání nevypracovali, jako obvykle, referenti. Sáfové sítan a vláda se osobně sešli a formulovali větu po věti, že ČSSR je ohrožena kontrarevolucním převratem a že je naší společnou povinností bránit vymoženosti socialismu. Poté se pod tím podpisy všechny delegace, i všichni českoslovenští delegáti, jako Dubček, Smrkovský, Černík, včetně mně. Nevím, proč se později začalo psát na Západě o tzv. Brežněvově doktríně. Žel naše vedení padlo o tzv. Brežněvově doktríně.“

„vývoj...“
„bátorskou pomocí“
„Ponoc byla tichá, bez ní by Československo upadlo do obánské války a není tak těžké odhadnout, co by se mohlo pak stát v Evropě a ve světě.“
„Obánská válka v létě 1968 byla možná vidět.“
„ČSSR máví lidi, které odvalují Varšavská smlouva.“
„V Bratislavě v prvních srpnových dnech 1968? Ny...“
„Vám prozradím něco, co jsem ještě nikomu nevyprávěl. Dokumenty tohoto zasedání nevypracovali, jako obvykle, referenti. Sáfové sítan a vláda se osobně sešli a formulovali větu po věti, že ČSSR je ohrožena kontrarevolucním převratem a že je naší společnou povinností bránit vymoženosti socialismu. Poté se pod tím podpisy všechny delegace, i všichni českoslovenští delegáti, jako Dubček, Smrkovský, Černík, včetně mně. Nevím, proč se později začalo psát na Západě o tzv. Brežněvově doktríně. Žel naše vedení padlo o tzv. Brežněvově doktríně.“

sušlo své slovo a rozhodlo, že bude jednat proti svým silám. Něco takového se nedá tolerovat ani u kouských banditů. V politice a zvláště mezi spojenci je to nemožné. Proto se ti, jak vaříkáte, spítkovi funkcionáři obrátili na Moskvu. Na ÚV KSČ se obracely tisíce občanů ČSSR s vážným znepokojením. Víte ostatně, že na počátku srpna 1968 již bylo vše připraveno, aby se zřídily koncentrační tábory v Československu pro odpůrců praviceových sil?

Ne, to jsme ještě nikdy nevyšli.

My jsme to nepublikovali, protože pak by lidé právem volali po nejvyšším potrestání těch, co to připravovali. My jsme však chtěli politické řešení. Jak známo, nikdo nebyl v Československu postaven před soud ze kontrarevoluční činnosti.

I toto takové „politické řešení“ bylo pro mnohé lidi tvrdým trestem. Byli vyhozeni ze strany, strážili zaměstnání. Ještě dnes statisíce lidí nesmějí pracovat ve svém povolání nebo přinejmenším na svém bývalém místě, protože sympatizovali roku 1968 s reformátory.

To je velká nepravda. Vůbec se nejedná o statisíce lidí. Přiznávám však: existují pedisté, ministři nebo vysocí důstojníci, kteří již nepracují na svém bývalém místě. Neobstáli právě ve své politické zkoušce. Ztratili zpěvák hlas, pak již nemůže zpívat v operě. Porušili si světový rekordman ve skoku do výšky nohu, pak již nemůže skákat. Tak je tomu.

Vždyt ve Spolkové republice také nemohou ti lidé, kteří otevřeně vystupují proti politice státu, pracovat v úřednickém aparátu, nebo kdekoliv jinde na zodpovědném místě.

Pane Břásko, mohli bychom teď vypočítávat jména osudů. Mohli bychom hovořit o případech zatčení rodin v ČSSR, které jsou nám nepochoptitelné. Dále: Běžíte se nám jevi základní otázka: proč Československo nešlo cestou Maďarska, kde předseda strany János Kádár získal lidi jiného smýšlení k aktivní spolupráci na výstavbě státu? Proč si malá země, jako je Československo, dovojně trvalé zřeknutí se spolupráce své duchovní elity?

To, co formulujete v úvodu své otázky, je zkrácené. Opakují, v Československu byla kontrarevoluce likvidována politickými metodami. Ani jeden z kontrarevolucionářů, kteří organizovali státní převrat, co vědomě připravovali občanskou válku, nebyl postaven před soud. Na světě sotva najdete podobný případ. Nakonec to již pochopili ne jako velkorysost socialistického státu, ale jako zvláštní provokaci.

Nevim, o jaké duchovní elité hovoříte. Ani jedna jediná skutečně významná, uznávaná vědecká, umělecká, kulturní, hospodářská či politická osobnost republiky neopustila. Nevím, odkud berete, že se zřekáme spolupráce.

Pokud má o delší část vaší otázky, jsem rád, že jsou Vám tak sympatičtí naši sousedé a přátelé Maďaři. Také mne těší, že soudruh Kádár pozývá tak vysoké dety. Ale mohli byste být poněkud objektivnější při hodnocení toho, co jsme vykonali, toho, co je široce lidovými masami vskutku uznáváno. Podle jakých zásad vůbec posuzujete kvalitu našeho systému? Podle zásad Rasy Luxemburgové? Svoboda je především svobodou lidí a jejich názorů. Sám označujete paměť v ČSSR za již dávno „normalizovanou“. Proč pak strana reaguje stále ještě tak nervózně na každé slovo kritiky? Považujete pluralistickou společnost v komunistu za zcela nemyslitelnou?

Jsíti lidé na Západě zřejmě nechtějí pochopit, že vskutku vzniká nový společenský řád. Přechod od kapitalismu k socialismu probíhá zákonitě. Není omylem dějů, jak to řekl americký prezident. Je realitou dějů. Obnovení forem buržoazního pluralismu by tedy bylo pro nás anachronismem, ba více, podvodem. Vycházejte z našich historických zkušeností. Pluralismus vyburžoazní předmnichovské republiky dokonale selhal. Nezávislost existenci státu ani sociální a národnostní spravedlnost. Máme vyšší formy politického systému, než je buržoazní pluralismus.

Plánuje se sjednat KSČ na jaro 1969. V Sovětském svazu oddělil generál tajemník Gorbachev úpat této strany od štábu státního prezidenta. Plánuje se také rozdělení v Československu, kde Gustáv Husák vykonává obě funkce?

Nevidím pro to žádnou nutnost. Gustáv Husák je schopný, zdravý člověk. Pozitivně vysoké autority a je nevhodnější osobnosti pro tyto funkce.

Obkáváte osobu, že vám sjednotí strany přidali Husáky?

S tím si opravdu nedělám žádné starosti.

Starosti nikoliv, ale snad naděje?

Jednoduše se tím nezabývám.

Pane Břásko, děkujeme Vám za tento rozhovor.



maječkem a zmizí v davu. Baar se s hrůzou propítal za nimi, až se dostal na ulici před nádražím s řadou hotelů. Hned ve vchodu prvního na něj nabal černý kudrnatý s kulíčkem v ruce — a vzápětí nastavil špinavou dlaníčkou na zpropiště od ně druhou od hotelového úradního jako odměnu za to, že přivedl hosta.

Baar t měl otec byl zahraniční. Ovšem, když i přišla například zásilka tulipánů objednaných z italské, nebyli otčiváni od ministrů financí, domácí, jak od pani Baarové. Tak i její mltí.

Také si každý z obou přátel koupil tehdejší v kou vymoženo, fotografický aparát na nožičkách. Takže toto černobílé umění provozovali jeden al tier v Ořechu, druhý v Tepovské škole... O mltí velkou přednost — fotografovali zdarma, v tak pro potěšení. Zájem byl velký. Světly, mamu ky s novorozeňky, celé rodiny se v nedělní odpoledne v obou ateliérech shánily. Skoda, pán fotografové s předních s těmi ohromný monstry cestovali Zákonařili se však natolik, pro tenký připravovanou knihu „Smíchovsko Zbr... lausko v posledním desetiletí minulého století“ i vybrání mezi fotografy, kteří měli doprovodit text svých snímků. Oba z toho měli radost přev líkou.

Vzpomínky na Jindřicha Simona Baara, jedru krásnější druhé, dejí už z dob před mnoha desí kmi let... To šedé úsední splnilo v mlze z pomnění. A tomu, co bylo krásné, léta na slénus ještě přidali. Snad stříti nasazuje občas i růžoví brýle, ale neodkřídleme je. A tak po překročení zemlu žitola, lemuž se do slalo daru sešití s tak vzácnou osobností, je i mi tou povinností podíli se o bohatství vzpomínk s těmi, kdož mají jeho dílo rádi.

Kyticka vzpomínek na chodského krále

BOŽENA HOFMEISTEROVA

řích posazili hned do první řady na samotné hou pavě. Knapíčko a když se otevřela opona, připa dala si, jako že je... hu ná s Chodsky. Ale s nčím pčec jen nebýla spokojena. U nich jsou prg lidi vopradu sami vod sebe hezky, hale tuí herci a řepkyne bult tak zmelovaný šminkami, až hrůza!

Dalším společným poutem s mým otcem bylo cestování. Už brzy zlatě studovali mapy, prospekty a plánovili, kam o prázdninách vyrazit. On cestoval s přiletem archívem F. Teplým. Po náratu pak bylo užij vyprávění o zděřích. Jako diš si pamatují na jeho vzpomínku na příjezd do třeště. Tam cestoval sám... Vystoupil v Mlíně na nádraží, rozhlíží se o nalezení přískoch malý černý kůtek, vytrhne mu z ruky kufřík s celým jeho cestovním říkal ze spaní hrozné věci! „Ale to se moc měliš, An- dulkó. Já vůbec nespál!“

● Paní Nováková povídá rá- no manželovi: „Karlo, dnes v noci jsi o mně

● Když nebylo tolik kuřáků, byly by výsledky v boji proti kouření hmatatelnější.



Naprakta — Švandlík

„Se mnou budete šťastna, slečno! Jsem Smolíček pacholicek a vychoval mě paroháč!“

● Co bylo, to bylo — říká se obyčejně tenkrát, když nebylo tak, jak by mělo být.

maže např. také u podstatného jména „leb“. Tím spis byl „kep“ neudržetelný.

Nepřítomnost slova „piča“ v novodobém slovníku spisovné češtiny je tak nelogická a nečekaná, že např. Vladimír Karfík žil až do 12. t. m. v přesvědčení, že toto slovo v SSJČ musí být, a hledal je. Jestliže bude slovník v tomto bodě doplněn, bude třeba přesněji uvést stručný výklad slova: „ženský úd“ (Osička-Poldauf) není správný, protože jednak ženský úd je i ruka, dále úd znamená pohyblivou část těla (SSJČ), což lze jakžtakž přjmout pro prck, ale ne pro cunt, pokud se to nedones k E. Partridgeovi. Co se týče Jungmannova kepu a jeho překladu „vulva“, nemůžeme se vyslovit, když nevíme, jak hluboko byl „kep“ míněn; pro piču však je „vulva“ označen plytké, znamenajíc „zevní rodidla“ (SSJČ). „Luno“ zas, přesně vzato (SSJČ), znamená „vnitřní rodidla“.

Zvláštním úkazem je i skloňování našeho slova: 2. piče i piči, 3. piči, 4. piču, 5. pičo!, 6. piči, 7. pičou. Už tyto tvary smíšeného sklonění svědčí o starém domicilu slova.

Závěr:

Nevidíme důvodu, aby do slovníku spisovné češtiny nebylo pojato slovo piča o kunda, protože jsou to základní jména věci, jež jinak v téměř významu pojmenování není. Pojmenování obrazná a přenesená (klín, škatule, dřa, květ jejího ženskosti atp.) patří do jiného oboru, nežli je onomazologie. Anatomické názvy české i latinské nevystihují míněnou věc: sotva kdo, myslí na piču nebo zabývá se jí, pamatuje zároveň hned na ovária. Především však se žádným jiným slovem není tak srostlá podoba, vlastnost a představa pojmenovávání věci a spojen nás (proměnlivý od rána do noci, od mladí ke stáří) vztah k ní. Není pravda, že slovo je, jak předpokládají autoři slovníku, hodnoceno uživateli slovníku i piče jednoznačně záporně. Nevypovídá odpor, nechut, nelibost o nic víc, nežli u některých lidí nebo za jistých okolností může vyvolat kterékoli slovo, i odborný výraz, z oblasti sexuality a rozmnožování (např. slova hrma, chám, genitál, okresní inseminátor) či dokonce slova jen zvukem hláskových skupin připomínající tuto oblast (např. slovo onomazologie).

Valence slova piča je velmi široká a pružná a odhromování slova na hromádku ošklivosti je svévolně ochuzována a omezovala na významy „horší“. Ostatně slovník si může pro výraz svého studu zavést novou značku, dokonce nás jedna napadá. Bylo by možno doložit, ale to snad udělají jiní, užiti slova v estetické nezastupitelné funkci (Brousek, Gruša, Hejda, Vaculík...) a odvolat se i na méně strnulé postoje slovníků jiných literárních jazyků, např. němčiny. Nemluví o Jungmannovi!

Je vlastně podivné, že v celém našem jazykovém území a literárním prostoru nevznikla a neudržela se víc než dvě uvedená slova pro tu část ženy, jež sama inspirovala již tolik slov, vět a knih, písní a obrazů, tolik činů i zločinů.

Kdo by tuto nouzi chtěl zmírnit, musel by jít cestou, již šel sám jazyk v tvorbě slov: zhodnotit výraz, platnost a účín hlásek skládajících slova našeho jazyka, najít vztah mezi zvukem hlásek a vjemem či pocitem z věci a činností. Pak buď přisadit nové slovo do některého existujícího slovního hnízda, jako je dosavadní „piča-píčkati-píčiti“, nebo novým slovem založit nové hnízdo.

Pro hlavu máme slovo „hlava“, pro ruku „ruka“, oko je „oko“. Je smutné, že i to slovo, jež tu hájíme jako název jistého ženského orgánu, je vyvedeno z hnízda slov pojmenovávajících činnost vedlejší (sousední), a že tedy své vlastní jméno, svázané se svou hlavní funkcí, živá ženská piča vlastně nemá — Byla to kep?

Praha, 29. 12. 1983

Ludvík Vaculík

**Z HISTORICKÉHO KALIBRÁŘE
KRÁL. ČESKÉHO:**

16. 3. 1807

Hostinský „V nebi“ na rohu Skotepky a Perštýna dostal čtrnáct dní vězení za trpění hazardu. Hospodský „Templu“ vyváděl, ač na mol zpítý, poté, co větší hra hrátl přehla před policejní razii oknem po prostrádle. Chytily jen dva důstojníky a jednoho advokáta.

31. 3. 1462

Kompaktáta prohlášena za neplatná velkým znalcem Cech, papežem Eneášem Sylviem, před kterým vedl Koranda déle než dvě hodiny jalové řeči, nepustiv ke slovu vynikající diplomaty z poselstva krále Jiřího, obeznámené s antickou vzdělaností doby. Král později obeslán papežem k soudu, ke kterému však nikdy nedošlo.

30. 3. 1424

Vyjednávání s Táboři se zúčastnil jihočeský zeman Záhorka. Zpráva z toho dne je poslední, která se dochovala o muži, jehož osobní život je téměř neznámý. Pravděpodobně jde o Petra Chelického, velkého myslitele, duchovního otce pozdější Jednoty bratrské, trávající do dnešních časů. Uprostřed kruté občanské války veřejně káral její vůdce, vyzýváje k nenáslí.

29. 3. 1752

V Královské oboře soubor na pistole. Odpověď jiným způsobem na důvěrnosti hraběte Nostice k hraběnce Vršovcové nepřipadalo jejímu manželovi možné. Skonal den nato. Klášter kapucínů, kam se uchýlil vítězný Nostic, hlídalo potom třicet vojáků ve dne a padesát čtyři v noci. Absolutistický režim hrozil duellantům smrtí i konfiskací majetku, sekundantů, též z hraběčích rodů, potrestání domácím vězením, služebnictvu zavěno na radnici. Nostic souzen pro vraždu, omilostněn a uvržen do vyhnanství na svém zámku.

24. 3. 1775

Na Invalidovně rozeznán jízdu dav nevalníků ozbrojených holemi. Nevěřili patentu snižujícímu jejich robotní povinnosti na polovinu a šli si pro ten pravý. Z východních Cech táhl stále mohutnější zástup dožadující se piva, pálenky a chleba, vytloukající panská sídla a kanceláře. Čtyři jeho vybraní předáci pověšeni u hlavních silnic, vedoucích z Prahy. Předcházející paniky ve městě využila chátka k vyrabování libeňského gheta.

21. 3. 1350

Sestupují před městem z koně, krácel k Vyšehradu Karel IV., aby odevzdal svaté ostatky právě přivezené z ciziny, které jako lakomec shromáždil z celého křesťanského světa, aby oslavil chrám při své rezidenci. Zbytek kopí, jímž byl proklát spasil, kus kříže, jeden hřeb, zub sv. Jana Křtitele, rameno sv. Anny noseny městem a ukazovány lidu. Nesmírně ceněn kus orientální tkaniny, díl ubrusu z poslední večere Páně, uložený ve džbánu z křistálu a zlata.

20. 3. 1393

Po setmění svrhli královi bičicové z Kamenného mostu do teky generálního vikáře Jana z Nepomuku. Soudilo se, že by stejně nepřežil mučení, kterému jej osobně podrobil zuřící Václav IV. Jeho spor s církví se táhl řadu let plných podvodů, loupeží a lstí. Arcibiskupa, jemuž vyhrožoval utopením, zachránili před zatčením jeho vlastní vojáci. Pres později uzavřené příměří se krále zmocňovala zutivost, kdykoli náhodou arcibiskupa spatřil.

17. 3. 1420

Letopisci všech dob radostně předkládají výčet národů, účastnivších se křížové války, vyhlášené toho dne proti Čechům: Bavoři, Frankové, Švábové, Švýcaři, Sasové, Durynkové, Fojtlandští, Vestfalové, Rakušané, Štyřané, Korutané, Krajinci, Francouzi, Angličané, Španělé, Brabantští, Holanďané, Míšňáci, Srbové ze Sas, Braniboři, Poláci, Maďaři, Chorvaté, Dalmaťinci, Bulhaři, Sekelové, Vlaši, Kumáni, Jazygové, Rusíni, Slováci, Rákové, šlechta z Čech, z Moravy a ze Slezska věrná Zikmundovi.

15. 3. 1848

Zpráva o propuštění nenáviděného Metternicha a vyhlášení konstituce došla do Prahy. Před Buquoyovým palácem se shromáždil dav s pochodněmi a starý hrabě, známý učenec a excentrik, se objevil v okně a za hrobového ticha pronesl: „Jeden taškar odešel a ostatní půjdou za ním“. Českou delegaci přijal potom ve Vídni císař a řekl jí česky: „Vítám vás, milí Češi, váš příchod mě těší“. To bylo vše, s čím se vraceli do Prahy, kde očekávání s velkými nadějemi a triumfem.

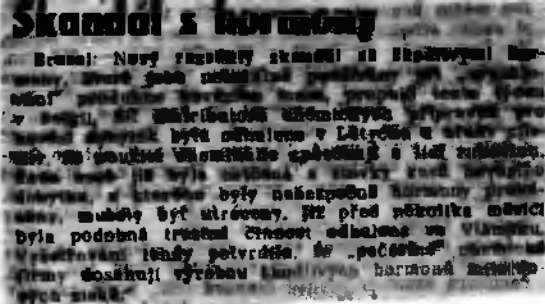
25. 2. 1634
V Chebu uspořádána hostina za účelem zavazování Valdštejna. Krutý, nelidský citádostepc z malých poměrů, ziskavý miliónové jmění a vlastní knížecí velikosti čestný Cech, se chtěl stát českým králem. Trpěl pakostnicí, paralyzou a neřehodností, spoléhaje především na rady svého dovozního astrologa Keplera. Majetek Valdštejnov rozdělen mezi jeho vráhy. Kost z hrobu postupu ne rozebrány pověřenci lidmi.

19. 2. 1788
Dvořským dekretem udělen židovské firmě prodejný monopol na veškeré předměty ze zrušených klášterů a kostelů. Téhož roku nařazeno vyhlazení medobád, které česť pokládá za zvláště nebezpečné loupežnické.

27. 2. 1784
Čtyři vojáci utopeni a utlučeni kameny padajícími ze strážního domku strážného z Kamenného mostu ponorní v době, kdy spali. V ulicích Starého Města se plulo na člunech a ve špinhausu seděti vězňové po krk ve vodě.

3. 3. 1338
„Toho svátku sešského slaviti nebudu,“ řekl jakýsi Němec o chystaném svátku sv. Václava. Vzápětí padl, pozbyl všech smyslů a zůstal tak, dokud jej jeho druh zřemesla střeleckého neodnesli položit na hrob světců. Potom vzrůknul velice, uzdravil se zcela, lituje své prostoděkosti.

4. 3. 1416
Vedli do Prahy třicet služebníků pána z Přimdy, které pochytali v noci, když hrál karty v městské ku pod hradem. Skodili městům a královskému majetku. Pověřili je všem, mezi nimi i třem bratřím naučným si zcela podobné. Velké množství majetku a zejména nakradených kont si rozdělili vojáci a královský podkomorí.



Kdybych měl velikej hever

Kdybych měl velikej hever
a správnou náladu,
k jihu bych posunul sever
a východ k západu.

Esquymák by se nemusel
tak teple oblékat
a bratr z Východu
na Západ utíkat.

Porazil bych prašivý země
a srovnal úrovně,
všude by bylo stejné
a nebo podobné:

nikde by nebujele plevel
a nefádila smrt,
kdybych měl velikej hever.

Jenomže mám prd.

Byla to kep?

(adresováno Ústavu pro jazyk český ČSAV)

Máme v živé češtině několik velmi frekventovaných slov, jimž se slovníky spisovného jazyka tradičně vyhýbají, třebaže to nejsou slova slangová, i když jinak lidová slova na vědomí berou. Z nich na zvláštním místě cítíme slovo piča. Toto slovo je bezpochyby mnohem potřebnější, proto i užívanější než například slovo jsoucno, a přece toto ve slovnících je, kdežto ono nikoli. Slovo tak virulentní jistě nepotřebuje žádné slovníkové oprávnění k funkci, a nám tedy jde o kvalitu slovníku — a myšlení. Vytazením kteréhokoli slova, které jedinečně a nezaměnitelně plní svou funkci, z řeči, literatury a ze společnosti se problém tvoří, nikoli řeší. V našich dnešních poměrech, kdy máloco ze sociální skutečnosti smí oficiálně nést pravé jméno, kdy mnohá poctivá slova jsou zprzněna tak, že čestný otrlec se vyhne slovu „hymen“ pro jeho podobnost se slovem „hymna“, není náš návrh zrovna žhavě aktuální, ale když vznikl, ať je podán!

Slovo piča nemůžeme brát jako slangové, ledaže bychom uznali slang o jednom slově, jehož uživatelem se někdy stává kdokoli, ne-li každý, bez zřetele k pohlaví, věku, vzdělání, profesi a sociální vrstvě.

Slovům téhož významu se vyhýbají i slovníky některých dalších jazyků, například angličtiny a ruštiny, na rozdíl od např. němčiny (Duden: *Flotze, Möse*). Obecně domnělým důvodem je — stud? U některých autorů jistě ano, u zbylých pak pocit, že nesmějí urážet stud jiných, tedy konvence. Patří však společenská konvence do jazykovědné práce více než tabu do přírodovědy?

Odvěký stud slovníkářů potvrzuje Eric Partridge ve svém „*Dictionary of Slang*“, kde u slova cunt podává jeho původ (germ. kořen odpovídající lat. *cunus*) a říká, že tomuto slovu se panáči mluvená slušná angličtina vyhýbá od 15. století a od 17. století se jeho užití krom citací starých klasiků posuzuje dokonce jako právní přestupek. „Kdyby nebožtík Sir James Murray byl směle zařadil slovo do velkého Oxford English Dictionary (O. E. D.),“ pozdechává si Partridge, „situace by byla jiná. Takto však neměl tu odvahu ani Universal Dictionary of English (1932), ani Shorter

Oxford Dictionary (1933). Avšak O. E. D. uvedl příck: proč tato další nespravedlnost k ženám?“ — Otázka nesvědčí, že by ji Partridge bral přesně, vždyť příck má kromě svého přeneseného významu svůj význam vlastní „osten, bodec...“, pro nějž nemůže ve slovníku chybět. Také máme ocas, ale nikoli už čurák.

Jsou jistě slova označující věci budící nechut, ošklivost, odpor. Piča je k nim přistrukována bezmyšlenkovitým násilím, jako když při razii je básník sebrán s vandráky, mezi nimiž rád pobývá. Nemá pravda, že náš vztah k věci, již „piča“ pojmenovává, je převážně záporný. Většinou, a

to právě když sama piča je na scéně událostí, platí opak. V použití studu proti jejímu jménu vidíme neporozumění lidskému studu. V životní praxi jsou skutky, jež nám stud brání udělat, dále skutky, jež třeba slušně dělat se studem, skutky konané přesto, že stud nám správně říká „nedělej to“, a konečně skutky, k nimž stud nepatří a je nerozuměním, nepochopením, projevem nezralosti: například stydíme-li se říci svůj názor. V oboru, o němž mluvíme, uplatní se všechny tyto odstíny studu, chtělo by se říci „od piče k piči“, fekněme však „případ od případu“. Proč slovník spisovného jazyka trvá na jedné, té nejhorší možnosti?

Za oddělenou myšlenku by stálo, kdy a proč se tohoto slova užívá jako nadánky, kletby, výrazu záporu. Ale to by úvaha stejně vběhla na obecnější pole: Nechej už těch výkladů, ty profesore! — Tím se jedinečný případ slova „piča“ potvrzuje.

1. Ve „Slovníku spisovného jazyka českého“ (SSJČ) piča chybí, avšak je uvedena pičanda jako expresivní výraz pro hloupost, rozpustilost, což prozrazuje, že slovník dobře ví, odkud vítr vane. Dále je tu pičit se — zpěčovat, protivit se, a my bychom přesně vzato neměli práva je v těchto souvislostech uvádět, kdyby Rankův „Všeobecný slovník příručný“ neměl píčiti (břicho atd.), vorstrecken. V SSJČ nás překvapí slovo pizdit — dělat nehezkým, znetvořovat, ačkoli pizda sama je ovšem zapřena. Tu však zapírá i šestidílný „Rusko-český slovník“, který se ovšem řídí tím, co dělá Velký bratr — 17svazkový „Slovar sovremennogo russkogo literaturnogo jazyka“. (Až do revoluce nebylo na Rusi pizdy ani v terénu, jak tvrdí Vladimír Dal — „Tolkovyj slovar živoگو — podtrženo námi — velikoruského jazyka“.) — Jinak Osička-Poldauf v „Anglicko-českém slovníku“: cunt — ženský úd (vulg.), a uvádí další lidové (!) výrazy: „fanny“, „twat“. Slovo zapírá i Machek v „Etymologickém slovníku“. A tak ze současných českých slovníkových děl nalezneme slovo piča jen ve slovníku svažisko-českém, avšak na straně svažiské, kde znamená „fotografii“, „obraz“ (z angl. picture).

Pro přehled o nejbližším jazykovém sousedství nahlédli jsme do šestidílného „Slovníku slovenského jazyka“ (SSJ), kde však vládně stejný mrav.

Pro úplnost „a při té příležitosti“, jak by řekl pan Kohn, zajímali jsme se též o kundu. Má v našich slovnících stejnou pověst i osud. VSSJ ovšem nalezneme slovo kundrák (náf.), kanec, a naše vědomost o tom, co k tomu slovu uvádí Jungmann, umožňuje nám další volnou úvahu.

Bohužel neznáme slovník českého slangu Hotánův, existující jen v rukopise. Tam jsou možná další informace prospěšné našemu postoji.

2. Starší „Příruční slovník jazyka českého“ rovněž nezaznamenává hledané slovo, nýbrž pouze pičkání — močení, a pičkale jako chlapeckou hru špačka, což může souviset, pomyslíme-li, že takové názvy mají někdy v úmyslu buď seruzální dráždění, nebo vyjadřují hodnocení hry. (Vaculík v jednom fejtonu mluví o chlapecké hře s dřívky, zvané „kurvičky“.)

3. Jungmannův „Slovník česko-německý“ také slovo piča nemá, a to je divné, protože má kep téhož či blízkého významu s výkladem (povrchním) „vulva“ a dále: „člověk nestoudný a bláznivý“.

Jako příklad užití slova je tu: „Kepe, co stojiš, nať se díváš.“ (V téže spojení a významu užívá se dnes „piča“: např. v letech šedesátých Vladimír Blažek dokonce v Literárních novinách, ústně při jednání s redaktory.) Jako zastaralé uvádí Jung-

mann slovo piček — moč, pičkání — močení a z „Casopisu českého Museum“ excerpované ženské jméno Pička. Překvapí nás tu však pízdla — ří, dřív v zadku, tura (co je to?), slovenky kep, a pízdla s poznámkou: (r. pízdla), ač u ní výše odkaz na ruštinu není. Slovo je hodnoceno „obscen“ a užití v příkladu „Chudoba nouzí pízdla“. Protože se nemůžeme domnívat, že by se tu měnilo „znetvořování“, kládeme zde např. „jebe“.

V Jungmannově slovníku najdeme slovo kundrak jako moravský a slovenský a kundys jako sloven-ský výraz označující kanec. (V dnešním SSJ je v téže významu kundrák — náf.). O prvních dvou Machek pod healem kňour, uvádí všechny slovanské výrazy pro kanec, pravit, že vychodiskem je kořen „nerz“, jenž je znelou obměnou kofene „nerz“ — pátí se, o němž viz pod „neřest“ a „rdest“.

Proč tisícileté maskulinum mezi ženskými nomenama bylo v krátké době sta let vytlačeno prvním trochu příhodným femininem? Proč jazyk náhle

jako staročeský výraz pro vulvu, „kepstvie“ pro špatnost. Další slova z toho základu jsou podle Machka ještě živá: „kepký“ — mor. špatný, „kep“ — lašský hlupák, týž polský „kiep“, „kepit se“ — vychodočeský parádát se, „kepvat dívka“ — parádát. Má-li Machek pravdu a tato slova jsou ještě živá, tedy jen proto, že jejich původní význam je zapomenut. (Jako musel být milosrdně zapomenut v příjmeních Kepka, Kepek, Kepka...

— J. Benes „O českých příjmeních“.) Slovo je praslavanské, mohlo prý souviset s lat. *cunus*, případně až s ind. *gábha*, kde mělo též význam. A bylo to též maskulinum, proto nás napadá, zda právě toto slovo nevypadlo z funkce!

Proč tisícileté maskulinum mezi ženskými nomenama bylo v krátké době sta let vytlačeno prvním trochu příhodným femininem? Proč jazyk náhle

Je-li tomu tak, měli bychom uvažovat: a) zda slovo „kunda“ není pozdější, pocházející od „kunduse“, „kundroka“, b) zda napřed neznámalo svini, než synekdochou užilo význam na její část.

Tento svůj důmysl však rádi ožijme, dovíme-li se, že „cun-da“ je dílo utpyných žáků darebáků, Gebauerův „Slovník staročeský“ má kep (vulva), cunus. „Poranil ji svým pyjem v její kepe.“

Kepstvie — špatnost. Ze starších slovníků máli jsme k ruce už jenom zmíněný Rankův „Všeobecný slovník příručný“, kde je náf. k citovanému uvedením slovo píčna — Hure, píclati — mit stumpfem Messer schneiden a ono pozoruhodné pícliti (břicho atd.).

4. Kep, který jsme citovali oddělně, je zaznamenán i v Machkově „Etymologickém slovníku“

jako moravský a slovenský a kundys jako sloven-ský výraz označující kanec. (V dnešním SSJ je v téže významu kundrák — náf.). O prvních dvou Machek pod healem kňour, uvádí všechny slovanské výrazy pro kanec, pravit, že vychodiskem je kořen „nerz“, jenž je znelou obměnou kofene „nerz“ — pátí se, o němž viz pod „neřest“ a „rdest“.

Wieder „Hausperlen“ in China

Peking, 13. Oktober (Reuter). Nachdem es in China jahrelang verpönt war, Dienstboten zu haben, ist jetzt in Shanghai eine Abendschule für Hausangestellte eröffnet worden. In gezielten Kursen – so berichtete die chinesische „Volkszeitung“ am Wochenende – sollen den Teilnehmern Grundkenntnisse auf den Gebieten Haushaltsführung, Kochen und Höflichkeit vermittelt werden. Die Kosten für die Ausbildung der „Hausperlen“ betragen rund 26 Mark im Monat. Die Regierung sieht in der Förderung dieses Dienstleistungsbereichs eine Möglichkeit, mehr Arbeitsplätze für die Landbevölkerung zu schaffen.

In dem Zeitungsbericht hieß es, die ersten 20 Schüler der neuen Abendschule stammten alle aus ländlichen Gebieten. Sie seien unter mehr als 600 Bewerbern ausgewählt worden.

Pökelfleisch nicht grillen

MAINZ, 13. Oktober (dpa). Gepökelte Fleisch- und Wurstwaren sollten nach Meinung der Verbraucherzentrale Rheinland-Pfalz möglichst nicht gegrillt oder gebraten werden. Aus dem im Pökelsalz enthaltenen Nitrit könnten zusammen mit bestimmten Eiweißstoffen bei hohen Temperaturen gesundheitsgefährdende Nitrosamine entstehen, die sich in Tierversuchen als krebserzeugend gezeigt hätten, heißt es in einer Mitteilung der Verbraucherorganisation vom Wochenende.

TO JE ALE ŠKODA...

M. GORBAČOV & SPOL.

Když se Michail Gorbačov vyšplhal na nejvyšší špružel stranického žebříčku, mělo to i na Západě celkem příznivý ohlas. Z nedostatku jiných informací byla znovu pozitivně hodnocena jeho návštěva v Anglii a z jeho jistě dobře nastudovaného vystoupení byly dělány závěry pro další budoucnost. Docela se přitom zapomnělo na malý, ale charakteristický detail z této návštěvy, kdy Gorbačov na prostou otázku o lidských právech ztratil sebekontrolu a vypadl na okamžik z role.

Poněkud lépe jsme mohli poznat nového vládce Kremlu, když náš Zdeněk Mlynář přispěchal se svou trochou do mlýna a vyličil Gorbačova za mladých let, kdy spolu studovali a přáteli se – v letech 1950 až 1955 – v Moskvě. Je to portrét veskrze kladný (byl publikován v italské Unitě, ve švýc. Weltwoche a ve Svědectví č. 75): Gorbačov se jevil jako inteligentní a nadaný student, studoval (jako Mlynář) s vyznamenáním. Byl vyznavačem konkrétní pravdy, osvědčil se jako reformátor ve stavropolské oblasti: politika byla pro něho jen prostředkem a potřeby lidí cílem. Uznával oprávněnost existence opo-
nentů a kritiků. Byl to člověk poctivý a osobně čestný, otevřený, dovedl naslouchat druhým, získával si neformální, přirozenou autoritu. Jestliže byl sebevědomý, bylo to zcela oprávněně. Podle Zdeněk Mlynáře se volbou Gorbačova otevřela nová šance pro socialismus: »...otevřít se možnosti skutečného podstatné reformy, které se staly vnitřní potřebou mateřské země sovětského systému.« Kladné a nadějeplné hodnocení oslabuje ovšem Mlynář svým sebekritickým doznáním, že ve svém životě udělal už se svým optimismem i velmi špatné zkušenosti. (Přítel Gorbačov to také brzo potvrdil tím, že se od Zdeněk Mlynáře v interview distancoval a označil jej – jistě ne lichotivě – jako intelektuála pražského jara.)

Také Milan Šimečka se pokouší z Bratislavy formulovat sice opatrně, ale přece jen konkrétní naděje, které skládá do Gorbačova. Otevírá se cesta dopředu; ci-

tují: »Energie nastrojana v ere neynosti se bude chtít uvolnit. Potřeba pohybu se i v samotném Sovětském svazu pocítuje hodně dlouho. Ani ideologie nezastírá, že tu jde hlavně o potřebu slušné civilizační úrovně a také slušného zacházení, které je podmínkou lepší a kvalitnější práce. Nový muž v Kremlu se nemůže vyhnout naléhavé výzvě této prosté zákonitosti. Historický rámec našich životů (rozumějí: osud naší vlasti) se bude vyvíjet podle toho, jak důsledně se s touto výzvou vyrovná, jak rychle podá o tom zprávu svým lidem. (UV KSC nebo sovětským poradcům? – pozn. autora dopisu) tady u nás.«

Jak Mlynář, tak i Šimečka sázejí tedy na reformního Gorbačova. Ota Šik z St. Gallenu jde ještě dále: udílí Gorbačovovi rady, jak má podchytit zlo přímo u kořene („Die Weltwoche“, č. 25 z 20.6.1985). Je to Šikova „třetí“ cesta, uplatnění tržního systému, ve kterém výrobní jednotky podle zákonů nabídky a poptávky samy nalézají cestu k efektivní, potřebě uspokojující a rentabilní výrobě. Jedná se tato cesta může vyvést podle Šika sovětské hospodářství z bíd, do které si dostalo díky tuhému plánovému systému.

V sílu analýzy našich soudruhů se bezstopy vytratilo něco závažného: lidský aspekt. Cílem reformu, za které se přimlouvají, je uspokojování materiálních potřeb, zvýšení civilizační úrovně, o duchovních hodnotách, o svobodě, spravedlnosti, lidských právech nepadlo ani slovo. Je to zřejmě v duchu marxistické filosofie, která pokládá materiální základnu za prvotadou a duchovní nadstavbu za odvozenou, ne-li zbytečnou. Soudruzi ovšem z celé marxistické teorie si vybírají jen to, co se jim hodí. Zapominají třeba na poučku historického materialismu, podle níž byl otrokářský systém odsouzen k zániku, protože byl málo produktivní, otroci pracovali bez chuti a zájmu – neopakuje se dnes něco podobného v sovětském systému, neměly by právě zde být zasazeny páky reformem?

A což ta poučka dialektického materialismu, že hybnou silou vývoje je střetávání protikladů, vyjasňování rozporů? Neodsuzuje se sovětský systém k zániku právě proto, že jakékoliv střetávání názorů přímo v zárodku vylučuje a dusí?

Jestliže je někde dialektická metoda poctivě uplatňována, je to právě v demokracii: díky tomuto stálému střetávání názorů se demokracie stále obnovuje, pokračuje ve vývoji, zatímco sovětský systém dávno ustrnul, ba přímo zkameněl. Dnes už dávno neplatí to, co platilo před sto lety: dnes už neprobíhá dělička čára mezi kapitalismem a komunismem, dělička je docela jinde – mezi demokracií a diktaturou, mezi vývojem a strnulým dogmatem.

At se podíváme kamkoliv: nikdy a nikde se žádný systém, založený na komunistické myšlence, v praxi neosvědčil – neosvědčil se ani v Sovětském svazu, i kdyby reformovali od rána do večera. Žádné přístipkování totiž nepomůže, protože chyba nespočívá v napravitelných detailech, ale v základech samotného systému. Nepomůže tu ani Gorbačov. Už prvních sto dní jeho vlády ukázalo, jaký opravdu je: jde velmi cílevědomě a takticky za svou kariérou. Nejdrže získat trochu popularity u lidu, zároveň nenápadně odstraňovat protivníky a možné konkurenty. Pak trochu přisniti vůči křiklavým zjevům, jako je právě alkoholismus. Tim se ovšem mají léčit příznaky, nikoli jádro nemoci samé. Až bude Gorbačov pevně v sedle, pak teprve ukáže, co v něm ve skutečnosti je: nebudou to reformy, ale naopak tvrdá linie, rozhodně tvrdší, nežli

jsme zažili v posledních letech. Nemáme se opravdu na co těšit: systém v takovém stupni rozpadu se nedá léčit reformami, tady lze čekat jedinou taktiku: útek dopředu.

A i kdyby se soudruhů Gorbačovovi nějakým zázrakem podařilo sovětský systém na nějakou dobu stabilizovat a s určitými úspěchy dále vést: může být někdo tak bláhový či naivní, aby věřil, že se v tom případě Sovětský svaz vzdá svých plánů na ovládnutí světa, že vrátí svobodu okupovaným územím, že zruší Gulagy, přestane podporovat teroristy? Právě naopak: jakékoliv úspěchy by režim nutně pokládal za potvrzení správnosti dosavadní linie a tvrdě by v ni pokračoval. Výsledkem bude další utužení režimu, další zbrojení, další rozpínatost a výbojná války. Očekávat něco jiného by bylo zcela nelogické – tím by systém popíral sám sebe.

Tak se nakonec dostáváme ke kardinální otázce: je to v našem národním zájmu, v zájmu našich domů a nás exulantů venku, aby se poměry v Sovětském svazu konsolidovaly, aby se prokázala nosnost jeho ideí a upevnila jeho síla? Je to v zájmu vývoje lidstva, aby totalitní systémy opanovaly svět? Naše odpověď: Čechu, Moravanu a Slováků, pobaltských Slovanů, Afgánců a vůbec všech obyvatel této zeměkoule musí být jednoznačně NE! Naši soudruzi, kteří – ač dávno exkomunikováni – se dosud nevymanili ze zajetí hesla »Se Sovětským svazem na věčné časy«, kteří stále ještě prostoduše věří v budoucnost a spásitelnost dávno překonaného komunismu, měli by se vážně nad svým postojem a svými projevy zamyslet.



Tatra v Myhlúzách

Ve východofrancouzských Myhlúzách otevřel v r. 1982 Národní francouzské muzeum automobilových veteránů. Za vstavní halu o celkové rozloze 150krát 135 m. posloužila bývalá velkoprádelna. Návštěvníci zde mohou spatřit celkem 122 osobních automobilů zn. Bugatti a některých dalších veteránů francouzské produkce. Nás může zajímat, že jediným zahraničním „společníkem“ uvede ných vysloužilých je vůz Tatra 87 čs. výroby. (19)

TO EŠTĚ UMĚLI DĚLAT AUTA!

Poučuje matka dceru:
"Pamatuj si, žádná žena není tak špatná, aby nemohla být lepší polovičkou svého manžela!"

Po prohraném fotbalovém zápase utěšuje trenér své svěřence:
"Hlavy vzhůru, chlapi! Když by vás nebylo, nemohl by vyhrát!"

"Máte-li starosti, svěřte se mi s nimi," psal známý psycholog svým pacientům, "nemáte-li žádná, sdělte mi ohradem, jak to děláte!"

Was den Burgern der UdSSR über AIDS berichtet wird

Was im Westen die Menschen ängstigt, auch in Osteuropa gefürchtet wird, gilt in der UdSSR bisher offiziell als keinerlei Gefahr: AIDS, in der sowjetischen Medizin „SPID“ genannt, die Abkürzung für den Begriff „Syndrom des erworbenen Immundefizits“. Erstmals erwähnt wurde SPID im August in einem Artikel des Medizinforschers Petrow in der Zeitung „Moskowskaja Prawda“. Damals fiel auf, daß Petrow die neue Krankheit als Teil der Immundefizit-Krankheiten und Problem der Immunologie in ihrer Bedeutung herunterspielte. SPID sei zuerst 1981 in den USA registriert worden und in einigen Ländern Amerikas, Europas, Afrikas und Australiens aufgetreten.

Von der Sowjetunion erwähnte Petrow nichts, meinte aber, in seinem Land gebe es eine Gruppe medizinischer und biologischer Institute, in denen AIDS-Forschung betrieben werde. Außerdem habe man in den großen Krankenhäusern spezielle Labors für Immun-Untersuchungen eingerichtet. AIDS breite sich, so Petrow damals, vor allem unter Menschen aus, die „ein ungeordnetes Geschlechtsleben führen und zu geschlechtlichen Pervertitäten neigen, sowie von Rauschgiftsuchtigen, die sich mit nicht sterilen Nadeln spritzen und das Blut damit verschmutzen“. Als Menschen mit „ungeordnetem Geschlechtsleben“ werden in der UdSSR aber vor allem Homosexualität benannt – dieses Wort ist im Sprachgebrauch verpönt, Homosexualität ist strafbar und kann fünf Jahre Haft einbringen.

Ob es in der Sowjetunion bereits AIDS-Erkrankungen registriert wurden, ist bis jetzt umstritten. Die Angaben von Fachleuten gehen auseinander. So hatte im August der Chefarzt des Ordzhonikidzesanatoriums im Kurort Sotschi am Schwarzen Meer, Leonid Tiliatow, gegenüber Journalisten eingeräumt, daß man „einige AIDS-Fälle“ kenne. Er brachte sie in Zusammenhang mit ethnisch gemischten Ehen. Im Gegensatz zu Tiliatow versicherte dann Anfang September Gesundheitsminister Sergej Burenkow. Es gebe in der UdSSR keine AIDS-Kranken, aber man erforsche diese Krankheit. In Moskauer Fachkreisen spricht man nun jedoch schon von vier AIDS-Toten in der UdSSR. Es fällt auf, daß die Informationen über AIDS in sowjetischen Massenmedien allmählich ausführlicher werden. Das hat einen Grund sicher darin, daß Sowjetbürger durch westliche, auch in Teilen der UdSSR zu empfangende Radiosender über die gefährliche Krankheit informiert werden und

man Gerüchten und Halbinformationen gegensteuern will. Der andere Grund mag sein, daß in der Tat AIDS auch in der UdSSR nicht mehr nur als Forschungsgegenstand existiert, sondern ein aktuelles Problem ist.

Aktueller Anlaß für verstärkte AIDS-Informationen ist auch in der Sowjetunion der Tod des Hollywood-Stars Rock Hudson. Die beliebte Tageszeitung „Sowjetskaja Rossija“ druckte am Wochenende einen langen Artikel, in dem die „Vermarktung“ Hudsons als AIDS-Opfer kritisiert wurde. In den USA sei AIDS heute ein ernstes Problem, bereits 6000 Menschen seien dort an AIDS gestorben, 13 611 AIDS-Fälle habe man registriert, jedes Jahr werde sich die Zahl von Infektionen verdoppeln. Doch von einer Massenepidemie könne nicht gesprochen werden, ein Grund zur Panik sei nicht gegeben, meinte die Zeitung.

Die Opfer der Krankheit beschreibt „Sowjetskaja Rossija“ als „Männer, die bei ihren Intimkontakten nicht wählerisch sind, und Rauschgiftsucht“. Erstmals wird den Sowjetbürgern erklärt, daß AIDS auch durch Bluttransfusionen übertragen werden kann, etwa auf Kinder. Dieses Problem erläutert denn auch der Medizinprofessor Worobjew den Lesern vor allem. Fazit des Forschers: „Es gibt keinerlei Grund zu meinen, daß die Epidemie SPID uns bedroht. Da der Virus praktisch nur über Blut zu übertragen ist, kann man sagen, daß es reale Wege gibt, diese Infektionen zu verhüten“. Während man aus Worobjews Worten schließen kann, daß es in der UdSSR AIDS-Fälle gibt, leugnete der Vize-Direktor des Instituts für Immunologie des sowjetischen Gesundheitsministeriums, Professor Rachim Chaitow, das strikt ab. In einem Interview mit der Gewerkschaftszeitung „Trud“, gedruckt als Kommentar zu einer AIDS-Geschichte aus den USA, meinte Chaitow: „Die Krankheit SPID ist offiziell in vierzig Ländern Amerikas, Westeuropas, Afrikas und Asiens registriert. Bei uns gibt es sie nicht.“ In der UdSSR seien aber die nötigen Geräte vorhanden und die nötigen Verfahren, um den Zustand des Immunsystems zu überprüfen. Und der Vize-Gesundheitsminister der UdSSR, Bargasow, fügte hinzu: „Es geht darum, daß das Problem ein zumeist soziales ist, da es mit geschlechtlichen Verirrungen verbunden ist.“ Diese seien in bestimmten Kreisen des Westens erlaubt, in der sowjetischen Gesellschaft jedoch „widernatürlich“.

Polen begleichte 1981er Schulden

Polen hat 300 Millionen Dollar rückständiger Verbindlichkeiten bei den Ländern des Pariser Clubs aus dem Jahr 1981 beglichen. Die Zahlung war Voraussetzung für die Aufnahme der Umschuldungsverhandlungen für die im laufenden Jahr fällig werdenden 1,4 Milliarden Dollar.

Operace R. Reagana

Washington: Präsident Ronald Reagan se podle svého chirurgického oznámení ve čtvrtek podrobil v Bílém domě chirurgickému zákroku, při kterém mu byl odstraněn nádor v pravé části mozku. Byl to již druhý zákrok tohoto druhu v letosním roce. Podle vyjádření lékaře jde o lehně vyjádřenou formu rakoviny, která bývá způsobena nadměrným vystavováním pokožky slunci.

ciotva kuchařská kniha je opatřena

reprodukcemi všech požadovaných výkresů, např. titulním listem Martina Listerscheina k Apiciovi amsterdamskému vydaný z roku 1709.



„Máš pravdu,“ říká otec synovi, „to maturitní vysvědčení, co jsi našel v truhle, je moje. Je právě tak špatné jako to, co jsi dneska přinesl domů ty, a tak také ode mne dostaneš to, co jsem já tehdy dostal od svého otce!“

A zase o ženách

Ženy-tidičky se chovají za volantem automobilu lépe než muži a také způsobují méně dopravních nehod... Tentokrát podle dlouhodobého výzkumu na Oxfordské univerzitě v Británii: Ze stovky žen se dopustilo dopravního přestupku pouze 23 tidiček, naproti tomu se ze stejného počtu tidiček dopustilo dopravního přestupku 41 mužů. Z další skupiny stovky tidiček lich při neopatrných dopravních přestupcích dostalo slovní upozornění 53, ale za stejné přestupky pouze 42 mužů. Ostatní museli zaplatit pokutu!

Rekordní srpen

V srpnu vyvezlo japonsko rekordních 484 416 automobilů. Japonské sdružení výrobců motorových vozidel oznámilo, že zvláště výrazně stouply prodeje do USA a do západní Evropy, kam šlo 227 395, resp. 95 442 automobilů, což bylo o 16,2, resp. 11,2 procenta více než ve stejném měsíci před rokem.

Neodolali konkurenci

Západoněmecká automobilka Volkswagen uzavře do dvou let svůj jediný závod na území USA, neboť nepopulárnost Volkswagen od America Inc. není a to dále odolávat japonské konkurenci. O práci tak přijde téměř 900 zaměstnanců. Od roku 1980 se odbyl osobních vozů VW vyráběných v USA snížil téměř o 60 procent.

„Trabi“ jetzt mit Glasdach

BERLIN, 14. Oktober (AP). Auch jene DDR-Bürger, die sich nur den Zwickauer Kleinwagen „Trabant“ leisten können oder wollen, sollen in Zukunft weniger Probleme mit der Frischluftversorgung haben. Wie die in Ost-Berlin erscheinende

de Zeitung der Freien Deutschen Jugend (FDJ), „Junge Welt“, in ihrer Montagsausgabe meldete, können „Trabi“-Käufer künftig ein „leichtgewölbtes Glaskippdach“ als Sonderausstattung ordern.

Ob sich dadurch die Wartezeit auf einen „Trabant“ von derzeit acht bis zehn Jahren verlängert, ging aus der Meldung jedoch ebensowenig hervor wie der Preis des durchsichtigen Dachs. Für den Mittelklassewagen „Wartburg“ aus Eisenach gibt es schon seit Jahren Schiebedächer.

... A TAKY LIEGE SITZE, ALE
MULI SE DAT VENU...

Kuchařka z římského císařství

(a): Světznámá kuchařská kniha Apiciova s nesčetnými zajímavými údaji o pokrmech a umění stolovat v římské císařské době se nyní objevila v novém vydání s nakladatelstvem Hinstorff v Rostocku. Fotomechanicky tisk vydaný z roku 1928 obsahující také některé bibliografické údaje od Waltera Bickela k německým překladům a zpracování předlohy Richardem Gollmerem, který byl svého času nejlepším znalcem gastronomické literatury světa. Gollmer tehdy doprovázel svůj první překlad kuchařské knihy z doby Augustovy a Thierovy kulturněhistorickými vysvětlivkami k dalšímu kuchařským knihám a pokřádá to pro odborníky za jistou kuriozitu. Apiciova kuchařská kniha sloužila v ohledu a formě za předlohu pozdějších kuchařek. V plně vázané Apiciovi

ZAHRADNÍK KARLA ČAPKA

An der Kreuzung hält ein Taxi. Der Fahrer ist Chinese. Zwei Schwarze klopfen auf die Motorhaube und spotten über den Schlitzäugigen.

Im Plattenladen sind acht Versionen von Pachelbels Kanon auf einem Sonderregal ausgestellt. Er ist populär. Er ist die Kennmelodie für eine Jalousien-Werbung.

JEST V DUBNU VYNAŠEL Václav Moll a v hrobnářském domu lekniny a usazoval je v bašně, měřil je, řezal nářadí, přehazoval kompost a když na něj vrhl prst, uvalil je na dleň a povídá: Podívejte se na tu nádhernou, masat na chleba by se mohla, ta je, vidíte? A chodil po zahrádce, mravčopisova vůz obrátil drem dolů, aby se do ní mohly zasádit pelargonie. Rekl, s tím Colanestrem mějte trpělivost, ten obrázek určitě obrázi, jen ho sedlím. Až když by už potřeboval vyměnit, tuu to starší slyu a ten pracoc klame, vůbec nepokukuje, poupatá jsou na vrstě a odpadové, podívejte se a opadla špádou. A poupatá padala na zem jako papír a opadla ušlechta, každý zařadí kapku.

Přicházel do domu, každý turo a každý podzim, aby tu na zahrádce udělat s v u práci, na jare zkoumal, jak přezimovaly raje a na podzim pravil, ta budranea grandiflora se vyhléptá a jak by ne, letos v létě měla desť ažal, to by se pan doktor divil, jak se pám-ly, dva prauky rozrostly...

Rekl n á m se rozrostly, a řekl to prádem, protože všechno, co má Čapka zahrada, stoji-a leži, prošla jeho rukama. S fortelem zabil v úpencový balon, který se po prázdní mračen vodnat se suché zdáky a Arzati, že zavazí lavičku, řad se bou, Nezavazil. Moll jel hravě, posadil na jeho pávodní místo a porušil tak a sedět budeš. Moll prádo títat si s ním, v zádech zahrady jel na suché zláce s Čapkem usazoval, už nímá všechno, a do jahtek s prsti sázel satiraggy, lenažkule a devateriky, v budoucť hajní části zahrady vyšel dymnivy, pletinky a hluhačky, aby tam na jaře podle Čapkovy práni vyvolily přirozená prostředí, a pak há hluhačky hruoval, že se mu rozlehají do frámiku. A to ledy ne, nás trávník bude čisť. Čapem se stře s něho stal sedmikrásník, ale byl jednolý, měkkounký, nřice sřhmý -- no koberec.

Nikdy jsem Matia nezlybela, že by byl řekl, sem dáme to nízký žlutý a tam to strapatý růžový. Přesně věděl, kam co patří.

Jimmy Swaggart auf Channel 5. Im so-wjetischen Fernsehen, ich verbürge mich dafür, gibt es keine Sendung, die so ideologisch, so hysterisch, so militant-antiaufklärerisch wäre wie diese. Nun könnte man einwenden, dieser Schmierkomödiant, der wie ein Tiger mit einer Hummel im Arsch brüllend, drohend, beschwörend, schluchzend über die Bühne der Riesen-halle rennt, werde doch nicht ernst genommen. Aber man muß die leuchtenden Augen, die Ekstase und die religiöse (?) Hingabe der Zuhörer gesehen haben, um zu begreifen, daß da durchaus aussichtsreich auf Massensuggestion gesetzt wird in der Werbung für die denkbar reaktionärste Auffassung von Christentum. Das ist der Humus, auf dem die Reagans gedeihen.

Zwei jüngere Frauen, nicht auffällig, hinter dem Tischchen mit dem Plakat „Build Star Wars Defense or Learn Russian.“ Ob ich nicht auch unterschreiben wolle für Reagans Star-Wars-Konzept. „Mit Sicherheit nicht!“ „Also sind Sie gegen Zivilisation?“ So einfach ist das also.

Zum Kaffee das Zuckersäckchen oder Sweet'n Low, der Ersatz mit weniger Kalorien. Auf dem rosa Beutelchen die Warnung: „Gebrauch dieses Produkts kann für Ihre Gesundheit gefährlich sein. Dieses Produkt enthält Saccharin, das bei Labor-tieren nachweislich Krebs verursacht.“ Ermutigend

a jak se to menuje. Před padesáti roky přišel do Čapkovu domu jako mladý zahrádkář po vyučení u umělého pěstování Kapustu a obstaral okyky, ale za pár týdnů od Čapka pochytily, že tenhle líkovec je Daphne cneorum a že chce do prsti přidat vopnik, postupně se naučil znát skalinky a konifery jejich botanickými názvy a do konce života je nezapomněl.

Měl totiž ke své práci vzít. Ke každé práci, zejména tak zahrádkářské, udržíme plevu v mezích, vyčerpával, šofroval, Dášenku zachraňoval z bašně, vyčistil tulipány a hyacin-ty na vnošení stůl a naučil se ošetřovat i ty nejzajímavější ků-tingy, které po Otákových premiérkách přivezl v koších domů. Byl tichým a diskretním dělníkem Čapkových patk, ošetril ho-tym branku a seruboval jim kávu, protože teny se pátelněho rýze muškého dani nezdařovaly.

To rýze mušké a tenké dání mti připomínalo jeho silnou vlastnost. Pocházel z jihotecké vesnice a přesně rozlišoval prstci muškou a ženskou. Růj, kopat, sekat, tesat, přibíjet, řezat, host, vozil, kropil nakládá a skládal — prostě, to všechno u-měl a dělal. Ale nikdy se nedotkl práce určené ženám. Všechno dělal? Utril nádobu? Přist k nohám? Nikdy. Starobyle a staro-milýcky trpal na pořádku, v němž se nevyhýbal žádné práci, hodné muž. Ale všechno to ostatní pípsání s vařením a šitím ponechával ženám. Vábec to oštem neznamenalo, že práci žen, dcer a babulek podceňuje. Naopak, dovedl nedolatelně milé pochutit dobrý oběd a sáhl ve vteřin, který mu upletla dcera. Ale rozlišoval: to umím a dělam já, a to děláš a dovedeš ty a nebudeme to míchat.

V čerovém roku sedmletého Moll Čapka Škoda Raptá na cestě Rakouskem, Sučarskem a Francií s Čapkem a Olgovu je-ll i jejich přátel v dalších dvou vozech a jak to o dovolené bý-nd, nebetli noully. Vrátil se domů přes Salzburg a tam spastil. Moll obvykle jedával rychlost, ješ nikdy nepřekročila šede-ll ukazatel na dálnici do Mnichova. Nezádeme tam? Zaleli.

In einem berühmten Delikatessen-Laden. Unter den Kunden: zahlreiche wohlhabende Juden. Hinter der Theke: auch ein Jude. Er schneidet die Wurst auf. Wann habe ich zuletzt einen jüdischen Metzger gesehen, in Deutschland? Auch ein Stück Normalität.

Der Schwarze in dem billigen Restaurant ist behindert, offenbar Spastiker. Er legt einen Haufen 25 Cent-Münzen vor sich auf den Tisch, fragt den Wirt, ob er wechseln könne. Der kann nicht, lacht. Ein älterer Weißer geht zu dem Schwarzen, wechselt das Geld, wendet sich an den Wirt: „Man muß sich jedem gegenüber mit Respekt benehmen, auch wenn er einen Stich hat.“ Der Alte verläßt das Lokal, der Wirt saust hinter ihm her, rempelt ihn mit dem ganzen Körper vom Gehsteig.

Herbert W. Armstrong weist im Fernsehen nach, daß der Kapitalismus gottgewollt ist. Spende zehn Prozent deines Einkommens an Gott, und er wird dir helfen, mehr zu verdienen. Ohnedies schenkt du ihm nichts, denn alles auf Erden gehört ihm, auch dein Geld.

New Yorker Notizen

Paßkontrolle am John F. Kennedy-Flughafen. Eine junge Dame, die fürchtet, ihren Anschlußflug zu ver-säumen, bittet mich, sie vorzulassen. Ich lasse. Der uniformierte Beamte am Tisch bleibt unerweichlich: die Dame muß sich hinten anstellen. Ost-Berliner Assoziati-onen.

Auf der Fahrkarte für den Flughafenbus steht: „Platzbenützung erfolgt unabhängig von Rasse, Hautfarbe, Glaube und nationa-ler Herkunft.“ Von Geschlecht oder Beruf etwa steht da nichts. Was man schriftlich mitteilen muß, kann nicht selbstverständ-lich sein. Offenbar ist das gesetzliche Ver-bot rassistischer Diskriminierung nicht über-gegangen in eine Selbstverständlichkeit des alltäglichen Handelns. Offenbar ist im öffentlichen Bewußtsein ein Schwarzer weniger gleich als eine weiße Frau, ein wei-ßer Straßenkehrer.

Amerikanischer Inbegriff der Freiheit: das Fehlen von Ladenschlußzeiten.

Dreißig Sekunden Werbung zur besten Sendezeit kosten 85 000 Dollar. Pro Aus-strahlung, versteht sich. Ohne die Produk-tionskosten.



Religion, Nation und die Hoffnung, ein Star zu werden: das sind die drei Pfeiler der amerikanischen Medien-Ideologie, und kein Mittel ist zu kitschig, um es diesen Themen dienstbar zu machen.

★

Befragt, was sie einmal werden möchten, gibt es nur zwei Antworten: Star oder winner, Sieger also. Dieses gesellschaftliche Ideal wird ununterbrochen verstärkt, nichts erscheint begehrenswerter, als berühmt zu sein wie die Abziehbilder aus den TV-Serien.

★

Im Theater sitzt gerade hinter mir Tom Hulce, Mozart-Darsteller in Formans *Amadeus* und eben noch für den Oscar, den Traum aller amerikanischen Schauspieler, im Gespräch. Zur Zeit arbeitet er an einer Fernsehproduktion. Danach ist er arbeitslos. Ob er ein Engagement findet, ist durchaus ungewiß. Soziale Sicherheit in den USA: Auch der Ruhm ist vergänglich.

★

Im Buchhandel fast ebenso beliebt wie im Fernsehen: die sogenannten „Trivia“. Quiz-Fragen zu fast jedem Gebiet, zusammenhanglose Pseudobildung als Entertainment, als Heimspiel. Ein Kandidat wählt sich als Thema die UdSSR. Frage: Wie heißt jene sowjetische Republik, die zwei Drittel der Fläche der UdSSR einnimmt und deren Hauptstadt Moskau ist. Die Antwort: „Sibirien.“

★

Täglich wird in den Nachrichtensendungen für teure Filmproduktionen oder Broadway-Premieren geworben. Eine Nachricht ist, wo viel Geld drin steckt. Einzige Ausnahme: das Wetter. Es wird in kurzen Abständen nicht nur vorausgesagt, sondern auch kommentiert, beschwätzt, verplaudert.

★

Demnächst am Broadway: ein Musical auf der Grundlage von Ed Kochs Memoiren. Ein Schauspieler wird die Arien des New Yorker Bürgermeisters trällern. Einzige Bedingung von seiten des Politikers: Er soll Haare haben. Kochs Glatze ist späteren Datums als die erinnerte Periode.

★

Tagsüber: Rate- und Glücksspiele, eins nach dem anderen, ab und zu eine Diskussion, und im Publikum immer zum überwiegenden Großteil Frauen. Sie tragen, allen Feministinnen zum Trotz, diese Medien-Idiotie.

★

Oldřich Přefát a Václav Vokáč
Zan. Narodil se v r. 1523 v rodině zámožného obchodníka sukny, jindřicha Přefáta, později povýšeného do rytířského stavu. Studoval na pražské univerzitě i v zahraničí, hlavně matematiku a astronomii. Potom se stal majitelem dílny a důmyslným výrobem měřicích a astronomických přístrojů na Starém Městě pražském.

Zjara r. 1546 se vypravil na cestu do Palestiny. Ze tří cest, které za svého života podnikl, byla ta první nejdelší. Zastavil se přitom v Římě, kde se seznámil se světem protřelým Volšem Holzwirthem, rodákem z Halle a odchovancem vlienderské univerzity. V Benátkách se připojil k Přefátovi a 7. července 1546 vypluli na nové obchodní loď Liona. Po zastávkách na Korfu, Zante, Krétě a Kypru přistáli 13. srpna na palestinském pobřeží v Jaffě. Odtud putovali na oslech do Jeruzaléma. Celá Přefátova cesta,

včetně čtyřadvacetidenního pobytu v Palestině a více než měsíční zastávky na Kypru při návratu, trvala pro různé nepříznivé okolnosti skoro půl roku. V Benátkách se pak Přefát zdržel až do jara příštího roku (1547), patrně pro válečnou nejistotu v německých zemích, takže se cesta protáhla téměř na celý rok.

Trvalo dlouho, než se Přefát odhodlal své zážitky a zkušenosti z této cesty napsat a vydat tiskem. Stalo se tak teprve v r. 1563, 17 let po vykonané cestě, na naléhání přátel.

Dílo Cesta z Prahy do Benátek a odtud potom po moři až do Palestiny a ještě se sáhodlouhým pokračováním názvu, připsal svému příteli, panu Václavu Zajícovi z Hasenburku a na Strakoněch, dědičnému truksasu (stolníku) Království českého a vel-

mistru řádu sv. Jana Jeruzalémského. Píše v něm prostým slohem, zpestřeným pokaždé lidovými příměry v podstatě o tom, co viděl už jeho předchůdci — krajané — v Jeruzalémě a pamětných místech v okolí. Přesto však jde o vynikající cestopis své doby. Jeho zvláštností, na rozdíl od ostatních je, že se Přefát snaží být ve všech údajích matematicky přesný. Uvádí proto, pokud možno, všude přesné míry a čísla, která si většinou sám ověřil. Často k tomu využíval noci, chodil po pamětných místech se svíčkou a zápisníkem v ruce, a teprve k ránu si trochu zdímal. Jeho popis Jeruzalémských a ostatních navštívených historických staveb je tak přesný, jako snad v žádném jiném cestopise, ba někdy je až přetřpen číselným výčtem rozměrů, orientací podle světových stran apod. Dále píše o lodích, jejich zařízení a životě na nich. Čtenář se dostává takového poučení, jak by si měl počínat sám, chtěl-li by podniknout podobnou cestu. Všiml si též jevů zeměpisných, přírodních a astronomických. V cestopise nechybějí ani vzrušující příhody, jako mořská bouře a přepadení pěti galérami tureckých korsářů. Přefát proti nim statečně bojoval se zbraní v ruce.

Hlavním přínosem Přefátova díla zůstává však popis ostrova Kypr. Poznal jeho pobřeží od Larnaky po Famagustu a částečně také střed ostrova až po hlavní město Nikosii. Zajímavé a cenné jsou též Přefátovy zprávy o tehdejší hospodářství Kypru. Pocházejí totiž z doby posledních let benátské nadvlády nad Kyprem. V r. 1571 dobyl ostrov Turek a položil tak základy své dodnes trvající moci.



Propadení loď tureckými korsáři (z Jeruzalémského cestopisu)

Die Werbung hat längst die Wirkungskraft in grotesken, originellen, einmaligen Typen erdeckt. Die TV-Modellatoren sind le unwahrscheinlich schön, wie frisch erabgesungen vom jüngsten Vogue-Titel.

★

17 Millionen Dollar läßt sich Calvin Klein die Kampagne für sein neuer Parfum Obsession kosten. Die NBC zensiert einen Werbespot, weil er die Sexualität eines Minderjährigen andeutet.

★

Der Spiegel kostet laut Aufdruck 3,50 Dollar, dreimal soviel wie in der Bundesrepublik. Die wenigen Zeitschriftenhändler, die ihn führen, verlangen 4 oder 4,50 Dollar. Die kapitalistische Wohlfahrt des freien Marktes bestimmt die Preise.

★

Cesty Oldřicha Přefáta

Oldřich Přefát a Václav Vokáč cestopis z Jeruzaléma. Několik kreseb italského malíře a dřevorytce Domenika della Greche, s kterým se Přefát seznámil patrně v Benátkách.

V r. 1786 vydal Přefátův cestopis znovu František Faustín Procházka ve své Bibliotéce české, sbírce nejlepších knih staročeských. Obsahuje krátký úvod o životě autorově, ale je bez ilustrací. Poslední vydání je z r. 1947 s obšírným komentářem editora K. Hrdiny, s osobním a věcným rejstříkem a s původními obrázky.

Dodejme ještě, že také Holzwirth napsal cestopis, jež se ve všech údajích, at se týkají místních jmen, časového pořadí událostí atd., shoduje v podstatě s údaji uváděnými Přefátem. Holzwirth popisuje však podrobněji boj s piráty a Mká, že jich bylo zabito na 70. Přefát naopak mnohem hodnověrněji odhaduje počet nepřátelských ztrát na 20. Ale o život přišlo též devět lidí z řad poutníků a posádky loď.

Kromě do Palestiny, vykonal Přefát ještě dvě jiné cesty. Tak v r. 1550 se vydal znovu do Benátek a odtud přes Anconu do Říma. Konečným cílem bylo známé poutní místo Loreto.

Poslední cestu podnikl r. 1552 do dalšího tehdy proslulého evropského poutního místa Compostely, nad hrobem sv. Jakuba Menšího v severním Španělsku. Tato cesta nebyla tehdy běžná a je škoda, že o ní Přefát nenapsal. Máme jen jeden takový popis pocházející od rytíře Václava Šaška z Břkova, člena družiny pana Lva z Rožmítlu, jež podnikl v letech 1465–67 velkou cestu s mírovým poselstvím krále Jiřího.

Oldřich Přefát z Vikanova zemřel po dlouhé nemoci 26. července 1565, před 420 lety, ve věku 42 let. Byl pochován, jak bylo tehdy zvykem u udatých a urozených osob, v kostele sv. Hanla na Starém Městě pražském.

Entertainment auf amerikanisch: attraktive Mädchen werden vor Publikum und laufender Kamera mit Männern verknüpelt, die sie, durch eine Wand von ihnen getrennt, mit ein paar dämlichen Fragen testen. Preis: ein Wochenende im Hotel Sawieso in Florida. Zwei Kandidaten, die sich nicht kannten, verbringen ein Wochenende miteinander, um dann im Fernsehen ihre Enttäuschungen kundzugeben und vom Publikum zu erfahren, welche anderen unbekannten Partner es für sie gewählt hätte. Das US-Fernsehen ist ebenso obszön wie prüde. Entscheidend sind die Einschaltquoten. Für das Niveau gibt es keine untere Grenze. Die Werbespots wirken da vergleichsweise intelligent.

★

★

O STAVĚNÍ POMNÍKŮ

Dokud vládl velký přítel československého lidu Josef Visarionovič Stalin, bylo všechno jasné. Jeho zoufalství nad Hitlerovou vérolovností při zahájení války, prohry a ústupy se vykládaly jako buržoasní propaganda. Totální desorganizace a nepřipravenost Rudé armády na válku se projevala hned v prvních dnech. Německý generální štáb jásal, když tankové klíny postupovaly do nitra Sovětského svazu jako nůž do másla. V týlu německých vojsk zůstávaly celé armády, desorientované, desorganizované, bez velení a spojení. Luftwaffe Hermanna Goeringa ničila po desítkách sovětské bombardéry, které se pokusily bez stíhací ochrany útočit na postupující německá vojska. Soudruh Stalin, jenž nikdy nechyboval a všechna jeho rozhodnutí byla učiněna na vědeckém marxisticko-leninském základě, postavil do čela vojenských leteckých sil nadporučíka, který se mu zalíbil tím, že v rusko-japonské válce u Chalchyn-golu sestřelil šest japonských letadel. Tato jeho odvaha a statečnost stačila k tomu, aby z něho Stalin udělal generála, který pak přivodil svou nezkušeností zkázu sovětského bombardovacího letectva a nakonec spáchal sebevraždu.

Prohry a ústupy sovětských vojsk se však vydávaly za genialitu sovětského generalissima, který byl přirovnáván ke Kutuzovovi a Suvorovovi a který plánovitě připravoval zkázu podle napoleonského tažení.

Soudruh Stalin však také přikázal, že všechny jednotky, které upadly do obklíčení nebo zajetí, je nutno považovat za zrádné a jako s takovými je nutno s nimi zacházet. A tak se stávalo, že sovětské pluky a divize, ale i jednotky v síle čet a rot, jež se po týdny a měsíce probíjely z německého týlu ke svým, byly ihned odzbrojeny a často bezbranně posílány do sovětského týlu, aby je ještě na cestě dostihly německé jednotky a totálně je zničily. Ti, co to přežili, skončili v koncentračních táborech nebo před popravčími četami sovětských trestních jednotek.

Když se Stalin rozhodl, že 7. listopadu 1941 bude provedena na Rudém náměstí vojenská přehlídka na počest 24. výročí bolševické revoluce, stálo to miliony životů sovětských vojáků. Desítky stíhacích leteckých pluků, tisíce protiletadlových děl a dalších prostředků byly staženy pro tento účel k Moskvě, aby se kremelský vládce cítil bezpečný, protože jen tak bylo možno dosáhnout toho, aby ze strachu neopustil Moskvu, jak měl v úmyslu.

Je známo, že jeho spolupracovníci, kteří obvykle stáli v jeho kremelské pracovně v pozoru, když byli předtím několikrát zprohlašeni, jestli u sebe nemají nějakou zbraň, a zmohli se na obvyklé „ano, soudruhu Staline“, nebo „jak přikazujete, soudruhu Staline“, se tentokrát plazili před ním na koleno a prosili ho, aby nepouštěl Moskvu, neboť sovětský lid by si to mohl špatně vykládat. A když byl tento neohrožený vojevůdce, který za celou válku nevyšel z Kremle a neuvstoupil frontu, přesvědčen, že je o jeho bezpečnost sto procentně postaráno, zůstal... A sovětské armády, divize a pluky, jež zůstaly bez stíhací a protiletadlové obrany, byly totálně ničeny německým letectvem a některé úplně zničeny. A to jen proto, aby milovaný a nenáviděný diktátor mohl klidně spát nebo se v noci dívat na americké filmy, které měl v oblíbené, a aby se sám necítil osamělý, zval si k tomu ráno třeba ve 3 hodiny vládu, nebo politbyro, jak nám kdysi šetrně sdělila jeho emigrovaná a opět navrátilá, drogami a alkoholem totálně narušená dcera Světlana.

Když se německé armády dostaly až k Moskvě, na Elbrus a k Volze, bylo to vykládáno jako výsledek vojenského genia tohoto světového vůdce proletariátu. Kdyby na protilehlé straně nevzal do svých rukou vojenské věci další šilenec, jenž si myslel, že všechna světová moudrost díky Prozřetelnosti vstoupila právě do něho, byl by výsledek druhé světové války dlouho na vážkách.

Když pak bylo provedeno deset stalinových úderů, kterými byla zničena německá říše a wehrmacht a jež stály sovětský svaz 20 milionů obětí, byla vojenská genialita soudruha Stalina dovršena. Neboť nelze pochybovat o tom, že člověk jeho typu musí být geniální, když za období své vlády připraví o život téměř 50 milionů svých spoluobčanů a přitom visí místo ikon jeho obrazy na stěnách chaluhy z vepřovic a v zemljankách.

Samozřejmě že se pomlčí o stamilionových dodávkách v rámci americké vojenské pomoci, bez níž by Sovětský svaz nedolal německému vojenskému tlaku a ani by neměl čím vyzbrojit své nově postavené jednotky, posílané bez výcviku a výzbroje na frontu, kde si měly obstarat zbraně po padlých spoluobčích. Nesmí a nebude se také hovořit o vážení velkých vojenských sil na západní frontě a v Africe, které, kdyby je byl Hitler mohl uvolnit a vrhnout na ruskou frontu, mohly v této fázi přivodit totální porážku Rudé armády, neboť po protiútoků Moskvu neměl sovětský generální štáb k dispozici ani jedinou použitelnou rezervu.

Nikita Chruščov se dopustil velké chyby, když odhalil v milovaném vůdci masového vraha. A tak všechny satelitní země, poslušné hlasu Moskvu, a v Praze zvláště, hned začaly bývalého miláčka lidu silně kritizovat a také bourat jeho pomníky, jichž bylo všude plno, jako za starých dobrých časů hub po dešti, když ještě lesy nebyly zpuštěny budovateřským úsilím pracujícího lidu.

Pomník Josefa Visarionoviče v Praze na Letné byl budován pro dva účely. Předně aby byl vzdán hold československému lidu velkmu vůdci světového proletariátu, jak bylo oficiálně sděleno, a pak také, aby se tajně a skrytě vybudoval pod Letenskou plání rozsáhlý kryt pro ústřední výbor a vládu, která tam má vstup přímo z budovy Strakovy akademie.

Pomník, o němž kolovalo v Praze nemálo anekdot, nebyl lacinou záležitostí. Podle oficiálních údajů stál asi dvě a půl miliardy Kčs, a to v době, kdy se československé národní hospodářství potýkalo s obrovskou krizí. Z rochlického žulového lomu u Liberce se na zvláštních podvalnicích vozily jednotlivé žulové kvádry o váze 50 až 60 tun a doprava jednoho takového balvanu stála 50 až 65 tisíc korun. Bylo jich asi 1700 kusů. A když se k tomu připočte složitost geologických podmínek pro přípravu základů (břidličné podloží se sklonem k Vltavě), stála nás ta „fronta na maso“, jak se pomníku říkalo, nemálo prostředků.

Pomník se zbouřal. Podstavec zůstal. Strana byla prozíravá. Co kdyby bylo tehdy došlo k omylu a měl se renovovat. Dnes jsou k dispozici modernější a rychlejší dopravní prostředky, než byly tehdejší Tatry 141. A tak když v přípravě na nepřehledné vzdálené oslavy výročí konce druhé světové války, kdy se bude zase mluvit o sovětském mírovém úsilí a americkém imperialismu a německém revanšismu, se začíná vyzvedávat zásluha Josefa Visarionoviče ve Velké vlastenecké válce a o Sovětský stát, zdá se nám, že ten podstavec v Praze nezůstane dlouho nevy-

užit. Národ potřebuje hrůdy.

O Fučíkovi a Gottwaldovi bylo už řečeno vše. Legendy byly vytvořeny, lži byly vydány za oficiální tvrzení a Stalinovy zločiny zapomenuty. A o takových legendách se dá dlouze vyprávět a stále něco nového vymýšlet. Národ aspoň zapomene na své současné problémy a obtíže. Když se zaplní znovu podstavec, nebude to letenské panorama vypadat tak prázdně. A bude také důvod k lidové veselici a strana bude moci hrdě prohlásit, jak moc se stará o blaho svého lidu. (Mnichov, duben 1985)

Bažanti pro zahraniční lovcy

(Čtk): V honitbách mysliveckých sražení v jihomoravských státech jsou výročí přípravy stovek honů drobné zvěře. V prvních dnech listopadu, v prosinci a například i v lednu páde prakticky stěží lze o odstřel bažantů z umělého chovu, protože začíná je i letos málo. Jihomoravští lesníci v červenci vysadili do přírody 80 tisíc desetiletých bažantů kuřat, z nichž nyní chtějí ulovit nejméně 35 tisíc bažantů. Část nařídil v 35 honech k odstřelu zahraničním lovcům prostřednictvím podniků Českého výboru mysliveckého svazu. Nyní pokračuje odstřel trofejové daní zvěře a začíná lov maflonů. S ohledem na velké škody, které působí v revírech přemnožená jelení zvěř, mají střežit v jihomoravských státech lesníci skotit podle plánu téměř tisíc kusů jelení zvěře v oborách a volných honitbách.

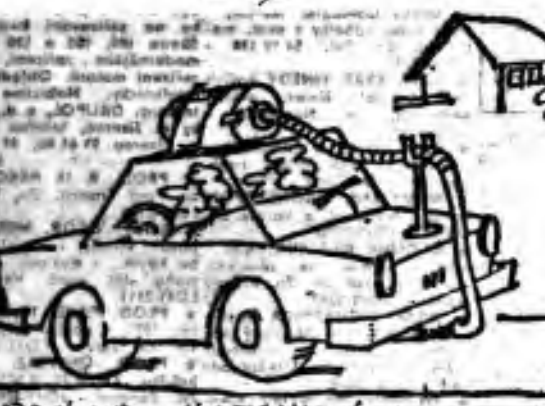
Hodnocení turistického léta

(Čtk): Období dovolených je za námi a orgány zabývající se problematikou cestovního ruchu již bilancují jeho výsledky. Dále varují zájem našich turistů o tuzemské pobyty a vedních ploch. V zájezdech do zahraničí připravily cestovní kanceláře v ČSR 872 tisíc míst. Navěšnost ze socialistických i nesocialistických zemí ve srovnání s loňským rokem mírně stoupla. Z kapitalistických států přicestovalo téměř o 40 tisíc lidí více. Jako každoročně měl největší zájem o Pruhu, o což se významně zasloužila i Čs. spartakiáda 1985. Proti minulému létu zahraniční turisté méně navštívili naše lázeňská města. Podle poznatků Vládního výboru pro cestovní ruch ČSR se u nás letos částečně zvýšily rozměr i úroveň služeb. Rozšířil se i počet stravovacích zařízení a nabídka rychlého občerstvení. I nadále však byly připomínky ke kvalitě obsluhy, dodržování sortimentu a počestnosti prodeje. V řadě případů se nepodařilo uspokojivě vyřešit otevřené věci, například zrušit uzavírací dny. Kriticky bylo poukázáno i na úroveň služeb v bankovních směnárnách.

BEZ VELKORYADNOSTI TO NEJDE!

o škody za 1,8 miliónu západoněmeckých marek způsobili jen za prvních šest měsíců letošního roku nastupující v prostředcích městské hromadné dopravy v Západním Berlíně. Výstražní chování zejména mladistvých a podnapilých pasažérů má na svědomí celkem 23 000 případů poškození vozů, nádržího zařízení a vnitřních souprav metra i nadzemní rýchlodrůhy.

NESPOKOJENA SE SLUŽBAMI JEDLNY se škole svého syna, rozhodla se maminka zakročit. Stalo se to minulý týden o městěku Radebeulku ve francouzských Vogelsch. Místního ředitele v přítomnosti 80 lidí tleskala tak dlouho, aťkud si četníci neodmyslí. Němci to první březínech zkušenosí vedení školy a povolenou podniku. Před tímto dosud obdivný výprask zástupce ředitele, pro změnu od tatínka.



JEDNOU NOHOU V KYBLU (ČEHO?)

Nemohu se zbavit bezděčného zamrzení v zádech, čtu-li noviny tady na Západě. Den co den. Zvláště nyní, kdy od klasického postupu výroby denního tisku se přechází k fotosazbě a ofsetu, čímž se snižuje počet očí kontrolujících text. Komoli se jména prezidentů a ministerských předsedů. Vypouštějí větné záporny a polhlavárům do úst vsouvají myšlenky zralé politického odstřelu. Zaměřují se fotografie. Přidávají či ubírají nuly u všemožných čísel.

Mimoděk vždy koukám, zda před takovou redakcí nestojí policejní auto, popřípadě hned spolu s antonem. Vim, je to pitomost. Leč jsou věci příliš zářité a příliš silné, aby se jich člověk jen tak zbavil.

V pražské redakci Svobodného slova jsem dělal 11 let. Předtím nějaký rok pomáhal jako externista. Vim věru dobře, že je hodné dnů, kdy po ránu bere novinář za kliku s nejistotou, jestli z toho, co včera napsal, bude prémie nebo vyhazov. V případě tzv. vážné politické chyby reálná šance pouze na to druhé.

Každý v Praze zná »Most intelligence« v Bráníku. Most toho jména ve všeobecném povědomí. V rámci jedné z nesmyslných akcí doopravdy postaven rukama lékařů, advokátů a houslových virtuozů. Ač to Guinnessova kniha rekordů dosud trestuhodně pomijí, je nejdražší lávkou pro pěši na světě; pro železniční dopravu rezavějící kolejnice nikdy nedošly valného využití.

Ale o to zrovna nejde. Jde víc o jakousi ožralou stafetu, která se u onoho pomníku velkých časů oběsila, což kriminálka rutinně zaregistrovala do tzv. svodné informace denního výčtu mordů, loupeží, z násilnění a spol. Zlamané nohy, jak se v redakčním žargonu říká černé kronice, nám dělal vcelku šikovný kluk. Trochu blázen, jako každý od novin, ale jinak zdravě posedlý a umělejší přinést, co přinést chtěl. Dorazil tedy se zprávou, že »pod Mostem intelligence sebevraždu oběšením spáchala neznámá žena«. Přesně jak opsal z policejních papírů.

Vedoucí vydání na deníčku mrknul a bez váhání pustil do novin.

Druhý den na staroslavném Melantrichu, před válkou chloubě evropské žurnalistiky, skákala střecha. Most intelligence stál podnik 50 000 korun pokuty. Nic nepomohl fakt, že mostu nikdo nikdy jinak nefekne. A že i vševědoucí kriminální policie při vyšetřování průseru jen udiveně vydechla – copak se tak nejmenuje? On se nejmenuje vůbec nijak, zjistilo se dodatečně. Nicméně užití všeobecně akceptovaného názvu tiskovým dozorem označeno za potouchlost; připomíná někdejší volovinu.

Kromě padesáti tisíc se žádala aspoň jedna hlava. Vedoucí vydání nakonec zachráněn, kdosi se slitoval nad velkým počtem jeho dětí (vlastnil nikdy autobus). Šikovný externista však s redakcí skončil od minuty, přesněji: byl skončen. Snaha ukojit pomstychtivý dohlížející outfad šla daleko: byl vydán zákaz kdykoli přístě přebročit práh Melantricha.

Budiž mu čest a sláva.

Co tady - na Západě - královsky placení novináři vědí o riziku psaní do novin? Frekvence policejních vysíláček se odposlouchávají naprosto normálně a nikdo nefekne ani slovo: jak jinak být na místě ve stejný moment jako doktor a policie? Onen chlapec od zlamaných noh – pokládám kytičku na jeho melantrišský hrob – zkusil v Praze přesně totéž a záhy měl dokonale kolekci vlastnoručních snímků všech velkých dopravních nehod. Pak z éteru vylovil policejní hlášení, že »nás auták porazil hákou bábu na Perštýně«. Externista se natolik vyznal, aby

mocnou policii zbytečně nerozlítil. Formuloval zprávičku v černé kronice, tedy velmi opatrně: »Neznámá žena nešťastně vběhla do vozovky na Perštýně a byla zachycena vozem Bezpečnosti...« Do redakce se dostavili nenápadní dva mužové zpytavých pohledů a zaklepali rovnou na dveře šéfa. Nebloudili, neptali se, šli na jisto: »Jéžíšmarjá!«, lital pak starý po barmáku s pobledlou tváří, »co z tohohle bude, to byl neoznačený auták s civilním číslem, voni sou nervózní, jak víme, že byl vod nich.«

Nebylo nic. (Časově logicky předchází malému s Mostem intelligence.) Dotyčná instituce se zachovala velmi profesionálně. Na rozruchu neměla žádný zájem. Měla jiné zájmy.

Nutno podotknout jednu podstatnou věc, která v exilu spouští lidi – i těch, co píšou do exilových novin – není jasná: předběžná cenzura byla zrušena roku 1968 a do poloviny roku 1980 – kdy jsem se rozloučil s kariérou pražského novináře – nebyla znovuzavedena. Nebylo jí třeba a zřejmě ji stále není třeba. Klasický cenzor, dodaný zvenčí, se v redakci objevoval na několik dnů jen před výročí 21. srpna. Jinak fungoval tiskový dozor následně represivní. V praxi pro novináře znamenala podstatně tužší režim než dříve, neboť odstranění proklínaných cenzorů, symbolu tiskové nesvolnosti, přeneslo plné riziko na hlavy těch, co píšou a rozhodují o obsahu novin. Následně sankce jsou kruté a neexistují výmluvy, že to »přece cenzor pustil«. Cenzor nemohl všechno uhlídat. Systém, kdy každý balancuje na hranici vyhazovu, je mnohem dokonalejší. A z hlediska moci nese plody.

Tiskářský šotek však vznikl s prvním tištěným slovem a má místo na výplatní listině každé tiskárny. Kdosi dokazoval, že funguje i v činských novinách. Budiž. Zkrátka nejsou na světě noviny bez tiskových chyb. Každá redakce proti nim válčí. Víceméně marně. Ve světě normálního vztahu tisk-čtenář-moc se s nimi nakonec všichni smíří a berou je jako sranda. Ne tak ovšem tam, kde smrtelně vážný výraz obličeje patří k živobytí a kde se jako sranda úředně bere strašně málo věcí.

Bezprostřední dozor nad tiskem v českých zemích vykonává Český úřad pro tisk a informace, zvaný »Úřad« (jinak »ČÚti«, na federalizovaném Slovensku samozřejmě »Sú-ti«, v praxi však k novinářům o poznání vlnidnější než česká obdoba). Pododíl legendární pražskou budovu, hnízdo předchozí cenzur, kde v opojení Pražského jara měly zakotvit Lidové noviny. Netřeba říkat, že nezakotvily. Každopádně – početný štáb následných cenzorů ve službách ČÚTI představuje nejpochůvlejší a tedy ideální čtenáře tištěného slova. Což, jako mnoho jiných vynálezů, je často jen teorie.

Cenzori, ač k nevíře, jsou taky lidi. Člověčí organismus má geneticky zakódovanou snahu bránit se úplnému zblbnutí. Je schopen vstřebat pouze určité množství hovadin, než se snaží zachránit zbytky duševního zdraví milosrdnou mdlobou či skokem z okna. Poloha hranice je jistě individuální. Ale někde ji má každý. I cenzori. Tedy na ně prozradím strašnou věc, kterou si jsem naprosto jist: zdaleka nečtou všechno a tak, jak jsou placeni. Některé části novin úplně přeskakují. Především téměř každodenní nekonečné a někdy ještě nekonečnější projevy. Nechte je naprosto nikdo a cenzor konečně bezpečně ví, že přehlédne-li případnou »vážnou politickou chybu«, nevšimne si jí ani ten, kdo ho kontroluje. Slovo »stra-

na«, v každém z projevů opakované na několika stovkách míst, se se železnou pravidelností představilo někde v textu jako »srana« (sazečovo freudovské podvědomí). Zachycení následnou cenzurou by pro redakci znamenalo katastrofu. Nestalo se však nikdy nic. Kdyby se to přihodilo v zajímavějším materiálu, např. ve sportovním komentáři (třeba zmínkou, že na tribuně byli představitelé srany...), nesporně by hlavy padaly.

Novinář, pracující s nezáživnou šedí, je tedy existenčně mnohem jistější (a podstatně lépe placen), než zdánlivě za větrem si libující sporták či autor černé kroniky.

Stránky novin se prohlíží proti světlu, zda titulky potouchlé nehraní s čimsi na druhé straně papíru. Angažovaná Mladá fronta přišla do neštěstí pro článek »Nevitání hosté na hradě« o jakémsi vloupání na Moravě, když celá první strana se rozplývala popisem státní návštěvy. V redakci Obrany lidu prošli očištěm kvůli nepatrné záměně litery – někdejší předseda Nejvyššího soudu Podgornýj (mimochodem: kdo na něj vzpomene?) se objevil jako Podgornýj. Ještě že zůstalo to »P« na začátku, vzdychali redaktoři OL U Jelínků a rozhlíželi se v nelíčené hrůze kolem...

V Lidové demokracii pod zprávou o mohutném státním aktu vyšla řádka »Zaplaťbánu«. Připsal ji sazeč v euforii, že končí šichtu a jde domů. Čekal, že ji korektoři vyhodí. Nevýhodili. A LD se toho rána stahovala z novinových prodejen a výtisky, které utekly, se prodávaly pod rukou za 50 korun. Za stejnou cenu bylo Svobodné slovo, když pod záběrem tribuny na vojenské přehlídce se zjevil podpis: »Snímek z nové české komedie... Zleva F. Filipovský...«

Usoudili-li z toho někdo na Západě, že musí být dobrý byznys vyrábět průsery záměrně a pak noviny prodávat po hospodě za pade, nechť tam jde a laskavě zkusí.

Redakce ve snaze přežít a dožít nastavě zvyšují počet lidí z vlastních řad, povinných číst všechno, než se rozjede rotačka. V průměru asi osm párů očí jede přes každou řádku a obrací zleva zprava každé slovo. Výroba novin, už tak neaktuálních, se dál zpomalila. Marný boj. Tiskářský šotek se pořád nechce. Novináři jsou tedy svými šefy přímo tlačeni, aby psali co nejhudším jazykem, pokud možno holou větou. Věta holá je více imunní než věta rozvitá. Kdokoli s čapkovským či vančurovským slovníkem by představoval nebezpečí a v redakci by nemohl vydržet. Veškeré rébusy a křivky musí být předem vylouštěné než jdou do tisku. Existují celé výčty slov, z nichž jde hrůza, objevili se kdekoli v textu. Například mnohé superlativy, snadno zaměnitelné za negaci – nejlepši/nejlepší, nejdokonalejší/nedokonalejší, nejvšestranější/nevšestranější... Povšimněte si – čtete-li někdy čs. noviny – jak často se »neškodné« tiskové chybičky (například interpunkce) vyskytují na stejné řádce s nějakým potenciálně nebezpečným slovem. To proto, že redakce se bojí banalitu opravit, aby sazeč neprovedl něco, co by znamenalo ránu do vazů.

Zvláštní kapitolou by byly maléry, spáchané snahou se zavděčit tzv. předposranosti v kladném smyslu křivky dějin. Jak již řečeno, ani deníky nemohou být dost dobře aktuální. Natož časopisy s nekolkatýdenní či dokonce nekolkaměsíční výrobní lhůtou. Melantrišský Ahoj na sobotu se ovšem zalíbit chtěl za každou cenu a tedy před volbou prezidenta udělal dopředu ohromnou oslavu staronové hlavy státu. Časopis podle harmonogramu měl jít na stánky den po - jistě napínavě - volbě. Vedení tiskárny si dobře uvědomi-

Nu, představ si, že uhlodí, milý kolego. Taky si představ co vlastně si ještě umíš představit?

nikoli den po ní, ale den před. Západní novinář projeví profesionální zájem, slyší-li tuhle historii: A uhlodí ten časopis, koho zvolí?

to závažnost čísla a udělato vše, aby se nic nezdrželo. Dokonce se podřídí výrobě zkrátit. A tak se časopis se zprávou o průběhu a výsledku volby objevil v prodeji

Krátká kariéra »Stelky«

(čtk): Dnes už si na něj vzpomene asi málokdo. Navrhl se Stelka — lidový automobil, vyráběný zhruba před šedesáti lety v Příbrami. Jeho první verzi byla rozložena vznikla po odstranění železničního podvozku z dřezin poháněných benzínovým motorem, které produkovala příbramská firma Svejda. Konstrukci včetně motoru osobních vozů značily Stelky ze strojíren a stávkový Rudolf Stejskal — od té doby také název — navrhl ing. Jan Svejda a jejího primární výroba v prosté zemědělské dílně byla zahájena v roce 1922. O dva roky později měla ke zvýšení odbytu posloužit základní modifikace Stelky a současně i účasti osobní. Po vozu v populárnímu závodu do vrchu Zbraslav—Mlýnský. Avšak k potřebné propagaci a k růstu zájmu motoristů nedošlo — Stelka totiž došla do cily jako poslední a vysloužila si nelichotivou přezdívku „Huntík“.

Kreuzmann otec a syn

(fk): Dědění hereckých vloh je známá věc. Početné výskyt přídomků starší a mladší u slavných jmen českého divadla to přesvědčivě dokládá. Adolf a František Kreuzmannové jsou tedy jedním příkladem z mnohých. Otce Adolfa Kreuzmanna (naroz. 1855), od jehož herecké dráhy ztráta ztráta dědičtí už 137 let, získal pro divadlo ještě Tylův syn J. Horník. Adolf Kreuzmann patřil ke gardě slavného Budilova souboru v Písní, odkud se formovaly talenty pro naši první scénu (V. Vydry, R. Deyl, E. Kohout). Adolf Kreuzmann zůstal však příležitostně divadlu věrný až do své smrti v roce 1939. Byl univerzálním hercem, hrál v operetách a dokonce i v operním repertoáru. Celkem to bylo na pětadvacet působil přes dva tisíce rolí. Něco z této univerzálnosti zdědil i jeho syn František, který se narodil v den otčových 40. narozenin, 21. října 1895. Také on působil v operetě a popularitu získal jako interpret dobových sládků, fíglů nahráv na desky přes sto. Herecká cesta jej vedla z kočovných společností R. Moravské a J. Tuttera přes Písek a Brno do pražského Vinohradského a od roku 1940 do Národního divadla. Tam zůstal pletným členem činohry až do svého odchodu na sklonku roku 1960. S oblibou mu byly přidělovány role intrikánů, slabochů nebo pedantů, lidí charakterově nalomených. Stačí si vybavit jeho Otce z Čapkovy Bílé nemoci. Bohatě charakterizační umění zasl. umělce Františka Kreuzmanna zachytil v mnoha snímcích i film.

Užitečné žížaly

(joo): Všichni zahrádkáři dobře vědí, že jim žížaly v letech pomohou a ani v nejmenším neškodí. Jejich užitečné role při tvorbě humusu na zahrádkách je obecně známá. V Kalifornii dokonce s pomocí žížal vyrábějí s organických zbytků nejdůležitější přírodní hnojivo. Jejich zkušenosti úspěšně využili i ve španělském městě Areny del Mar. Měli nemálo starostí se spalovnou odpadků, jejíž dymy zamořovaly ovzduší a způsobovaly choroby horních cest dýchacích. Dovezli proto několik milionů žížal z Kalifornie a připravili jim zde příznivé podmínky. V dokonale připraveném prostředí se po celém žížal každé tři měsíce zdvojnásobil a dešťovky se pustily do díla. Denně konzumovaly odpad rovnající se jejich vlastní váze. Odpadky rychle ubývaly a měnily se v hory humusu. Přebytky žížal kupovali chovatelé drůbeže jako krmivo. Městská spalovna odpadků byla brzy sbytečná a v městě Areny del Mar savá čistá vlna.

Noční „záchranná akce“

(fmu): Náděvo byla britská boudu podána žaloba na jedno z oddělení spolku pro ochranu přírody. Aktivisté spolku vznikli v noci na pozemek farmy pro chov kun a oteřeli dvířka všech klecí. Zvířata se rychle rozutekla, což bylo cílem tohoto nočního vpádu „přítel zvířat“. Skodu, kterou tím způsobili, odhadl majitel farmy na několik milionů liber. Zbývá dodat, že podobné nedomyšlené dobrodružství může skončit velmi žalostně pro zvířátka, narozená a chovaná v zajetí, která ve volné přírodě většinou zahynou.

Nejen voda s cukrem

(art): Melouny byly dlouho považovány za pouhý pamlsk téměř bez kalorické hodnoty. Vitamín C mají pramálo a ani obsah nerostných solí nestojí za řeč. Avšak příroda nevytváří nic zbytečného, neúžitečného. A tak ani meloun rozhodně neošidil. Bylo zjištěno, že pokud jde o obsah kyseliny listové (cenného zdroje vitamínu a krevtočivých vlastností, upravujícího chemické procesy v živém organismu) nemá meloun v rostlinné říši obdoby. Proto ho lékaři doporučují všem, kdo trpí chudokrevností, nemocmi srdečními či chorobami jater a ledvin. Těmto vitamín sice obsahují i brambory, brácha nebo květák, ale ty se na rozdíl od melounu málokdy jedí syrové. Kyselina je totiž velmi nestálá a při zahřívání téměř ztrácí své léčivé účinky.

Aufgespießt

„Ich möchte Eure Exzellenz versichern, daß Sie auch weiterhin mit unserer Unterstützung und unseren Anstrengungen rechnen können, um die Freiheit und Demokratie in Chile zu stärken.“

US-General Robert L. Schweitzer in einem Brief an den chilenischen Diktator Augusto Pinochet, zitiert nach der „Aktion zur Befreiung der politischen Gefangenen in Chile“.

Türken schicken mehr nach Hause

Türkische Gastarbeiter im Ausland werden in diesem Jahr umgerechnet voraussichtlich 4,9 Milliarden Mark in die Heimat zurückschicken. In den ersten sieben Monaten überwies die Türkei 2,5 Milliarden Mark; dies war ein Anstieg um elf Prozent im Vergleich zum entsprechenden Vorjahreszeitraum. Derzeit sind 1,08 Millionen Türken außerhalb ihres Landes beschäftigt, davon etwa die Hälfte in der Bundesrepublik. Einschließlich der Familienmitglieder leben, 2,28 Millionen Türken im Ausland.

S NEJVĚTŠÍM-TRANSPARENTEM NA SVĚTĚ protestovala v Bonnu Socialistická německá dělnická mládež (SDAJ) proti katastrofálnímu nedostatku ušebních míst v NSR. Transparent dlouhý 90,5 metru a široký 1,20 metru poukázal na skutečnost, že i přes volební sliby kancléře Kohla chybí v NSR přes 350 000 ušebních míst, při čemž nejhůře postiženy jsou dívky. Kancléř Kohl přitom v roce 1983 slíbil „pro každého mladistvého jedno ušební místo“. SDAJ označila tento slib za největší lež na světě, která stojí za zapsání do Guinnessovy knihy rekordů.

A V sebevražedném úmyslu viel lidí osobního vozu v pondělí ráno u Lovosic na Litoměřicku do protisměru, kde narazil do vozidla autoškolky a dalších čtyř automobilů. Po nárazu se jeho auto vzhlálo a řidič uhorel. Ke zranění dalších osob nedošlo. Škoda na vozidlech činí asi 28 tisíc korun. Motivem sebevraždy byl úmysl vyhnout se trestnímu stíhání za vraždu manželky spáchanou bezprostředně před nehodou.

Nejdříve se pohádali

(en): V rakovníckém pivovaru v pondělí odpoledne hodil po předchozí slovní rozepři 21letý vietnamský státní příslušník po svém 23letém spolupracovníkovi láhev s limonádou. Zesáhl ho do krku a způsobil mu zranění. Viník je stíhán pro trestný čin ublížení na zdraví.

TAK VIDA, RAKOVNICKÝ DĚLÍV VZTEKY JEN RAKOVNICKÝ...

US-Zigarettenpackungen jetzt mit drastischen Warnungen

WASHINGTON, 13. Oktober (Reuters). In den USA müssen seit dem Wochenende auf allen Zigarettenpackungen und in der Werbung neue, drastische Hinweise auf die Gesundheitsgefahren durch Rauchen aufgenommen werden. Nach dem bereits im vergangenen Jahr vom Kongress verabschiedeten Gesetz müssen im Rotationsverfahren vier Aufschriften verwandt werden. Die Hinweise, die mit den Worten „Warnung des Surgeon General“ (der höchst beamtete Arzt in den USA) beginnen, lauten:

Rauchen verursacht Lungenkrebs, Herzkrankheiten, Aufblähungen und kann Schwangerschaften komplizieren.

Jetzt mit dem Rauchen aufzuhören, reduziert erheblich große Gefahren für Ihre Gesundheit.

Rauchen von Schwangeren kann zu Verletzungen des Fötus, Frühgeburt und geringem Geburtsgewicht führen.

Zigarettenrauch enthält Kohlenmonoxid.

Diese Aufschriften lösen den seit Januar 1971 bestehenden Hinweis ab: „Der Surgeon General hat festgesetzt, daß das Rauchen von Zigaretten für Ihre Gesundheit gefährlich ist.“

Ein Sprecher des Zigaretteninstituts sagte, es könne noch nicht abgeschätzt werden, wie die neuen Vorschriften auf den Absatz wirken werden. 1971 seien trotz des Hinweises auf Gesundheitsgefahren die Verkäufe gestiegen.

ICH ♥ US-KONGRESS!!!

Milionty cestující na Petřín

(ek): Rád bych poděkoval všem, kdož se přičinili o to, že lanovka zase jezdí. Zapsal včera ve 14 hod. na zvlášť vyzdobenou stránku pamětní knihy milionty pasažérů pražské lanovky. Jubilant se jmenuje V. Babič, je mu pětadvacet let a je otcem dvou dětí. Pracuje jako vedoucí technického úseku hvězdárny na Petříně v Praze. Lanovku použil od jejího otevření asi stokrát. Roční zkušební provoz lanovky potrvá do 15. června 1986. Všechna zařízení jsou v pořádku. Provoz začíná v 5 a končí ve 24 hodin. Opravní interval od 8 do 20 hodin je desetiminutový, ve zbývajících hodinách jezdí lanovka každých dvacet minut. Lanovka přepraví průměrně v obou směrech 3500 osob ve všední den a po 9000 o dnech víkendových. Dosažený rekord 26 079 osob z 25. června t. r. nebyl překonán a ohroží jej určitě teprve dny další Čs. spartakiády v roce 1990.

Wertvolles Bild nicht erkannt

LONDON, 13. Oktober (dpa). Innerhalb von sechs Monaten ist der Wert eines Bildes des italienischen Malers Annibale Carracci (1560–1609) von 190 Pfund (rund 700 Mark) auf 275 000 Pfund (über eine Million Mark) gestiegen. Das Gemälde „Ein trinkender Mann“ war von der 77-jährigen Mary King aus Cerne Abbas in der südenglischen Grafschaft Dorset nach dem Tod ihres Mannes bei einer örtlichen Auktion für 190 Pfund verkauft worden.

Der Käufer gab es anschließend zu einer Versteigerung in London weiter. Dort wurde es im Katalog unter der Signatur A. Carracci angeboten und kam für 500 Pfund unter den Hammer. Die Londoner Kunsthandler Drek Jones und Philip Harari, die das Bild erwarben, waren sicher, daß es sich um einen echten Carracci handelte, der neben Caravaggio als wichtigster italienischer Maler dieses Zeitraumes gilt. Sie haben bereits verschiedene Angebote aus den USA in Höhe von 275 000 Pfund; auch britische Museen sind interessiert. „Ich könnte weinen“, sagt die 77-jährige Mrs. King.

STROM OLIVY se naléz v obci Kladruby u Stříbra. Ide asi o odnož původní olivy, která zde byla zasažena Okružním spolkem roku 1860. Zde i v Sulistavi rostou i vzácné pamětné šetky. 101

In Kanada wurden sie als „die Verrückten“ gefeiert

Dia-Vorträge in der Uni belegen die Abenteuer



Er hat mit den Wölfen Alaskas geheult. Einen seiner drei Schlittenhunde haben sie vor der selbstgebauten Hütte zerrissen — bei minus 40 Grad. Er war, mit drei Freunden, über 2500 Kilometer unterwegs von den Mackenzie-Bergen

bis zum Eismeer. Mit Schlauchbooten, die immer wieder geflickt werden mußten, weil sie vom Fels wie mit Rasierklingen aufgerissen worden waren, überwand sie den Nahanni River im Norden Kanadas, der in den Mackenzie River mündet. Für die ersten 150 Kilometer benötigten sie fast einen Monat.

Als der Fluß ruhiger wurde, beschlossen sie, ein Segelboot zu bauen. Es wurde eines, wie es in der Geschichte des Yachtbaus bislang unbekannt war: Auf zwei Schlauchboote wurde ein Bretterhäuschen gestellt. Vorn entstand eine kleine Küche mit Herd und Holzvorrat. Zwei Ausleger aus dicken Baumstämmen sorgten für Seitenstabilität. Zwei geschenkte Segel fingen den Wind so gut, daß sie erstaunlich schnell vorwärts kamen.

An den Ufern blieben die Indianer verwundert stehen, als die kuriose „Mackenzie-Yacht“ vorüberzog. Kanadische Zeitungen berichteten seitenlang über sie. Crazy Czechs (verrückte Tschechen) wurden sie genannt. Schließlich hatten, sie mit ihrer „Rosinante“, wie das Schiff hieß, über 1600 Kilometer bis zum Eskimodorf Tuktoyaktuk am Eismeer zurückgelegt. Die Bucht froh ein, die Fahrt war zu Ende.

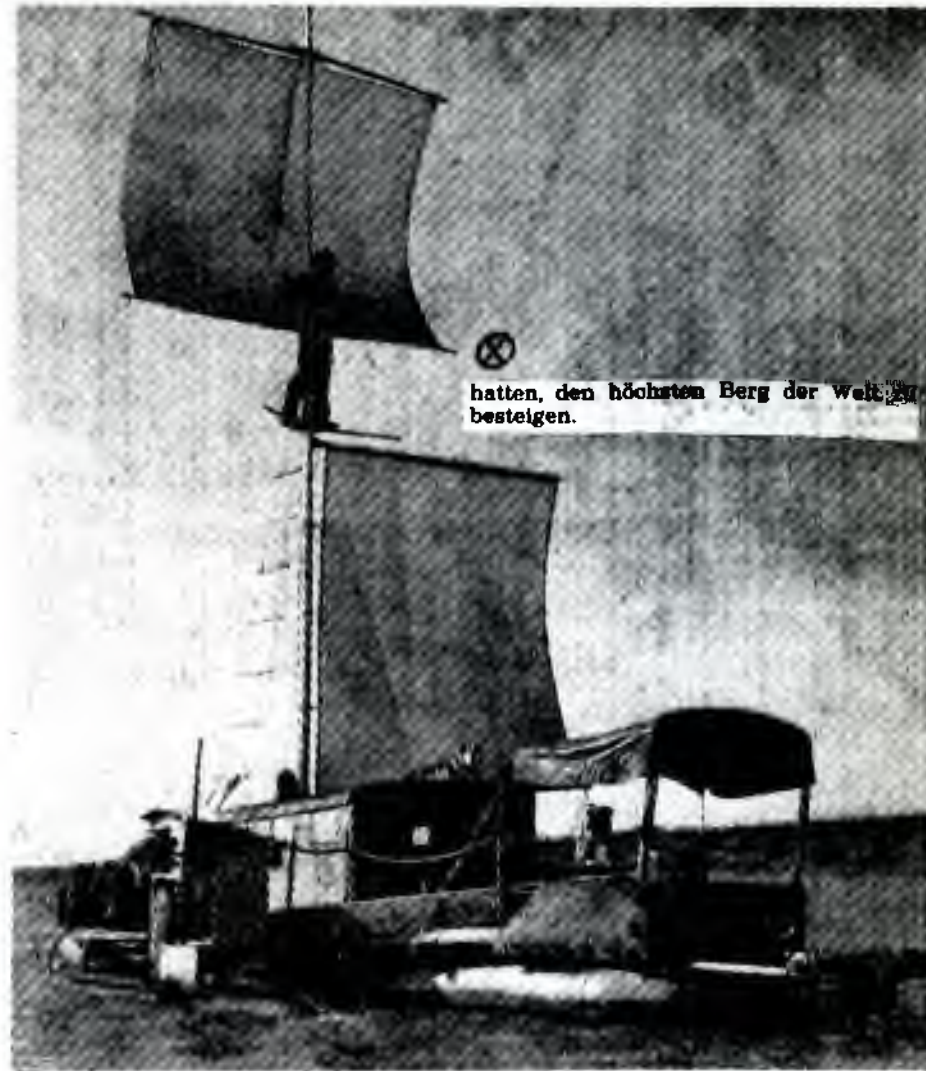
Die Rede ist bislang Leosch Schimanek, Aussteiger aus einem gutbezahlten Architekten-Job, Student zuvor in

Frankfurt und Freiburg, aber mit dem Drang nach draußen, weil er „die Schreibtischarbeit nicht mehr sehen konnte“. 38 Jahre ist er heute. Ein drahtiger 1,90-Meter-Mann, den offenbar nichts umbringt.

Im Frühjahr 1983 startete er zu einer zweiten Tour. Das Ziel: den nordamerikanischen Kontinent erstmals auf dem Wasserweg von Ost nach West zu durchqueren. („Diese Passage war schon immer mein unerfüllter Jugendtraum.“) Zuvor mußte aber ein festes Haus, eine Station, gebaut werden. Das geschah im kanadischen Sommer. Leosch erwarb nach kanadischem Recht für zwei Dollar Grund und Boden als Goldgräber. Heute steht auf den 110 Hektar ein großes Blockhaus — gebaut ohne einen einzigen Nagel. So abgedichtet, daß sie auch im Winter, bei 50 Grad minus, über die Runden kamen. Mit bärensicher auf Stelzen untergebrachten Fleischvorräten, die sie im umliegenden Gelände selbst mit der Büchse erlegt hatten, mit Fischen und selbstgebaumtem Gemüse.

Wenn es die Dias als Beleg nicht gäbe, man würde es nicht glauben. In der Frankfurter Universität, wo Schimanek schon letztes Jahr pro Abend bis zu 300 Zuhörer fand (und wo er auch in diesen Tagen wieder spricht), wollte das Staunen im Saal nicht enden: „Da haben wir uns einen Kran gebaut“, sagt Leosch mit trockenem Humor. „Und ein Sägewerk.“ Das Lager des Krans war eine geölte Kaffeedose. Die tonnenschweren Stämme konnten jetzt nach oben gehievt werden. Das Sägewerk war die auf einer Metallschiene laufende Motorsäge, gezogen von einem großen Stein als Gewicht. Langsam fraß sich das Blatt durch den Stamm: schöne, gleichmäßig dicke Bretter lagen am Ende bereit.

Leosch und sein Kameramann Cestmir Sebesta haben Fernsehfilme und an die



hatten, den höchsten Berg der Welt zu besteigen.

Fürs Fastnet-Rennen weniger geeignet, für den Mackenzie River aber stabil genug: „Rosinante“, der Eigenbau von Leosch Schimanek. (FA-Bild)

tausend Dias gemacht. Darauf ist auch zu sehen, daß das mit einem VW-Motor und einer Luftschraube angetriebene Boot wirklich funktionierte.

Schimanek war aber auch in Feuerland und vielen anderen entlegenen Stellen dieser Erde. Er kam soeben aus Alaska

zurück, wo er neue, verrückte Dinge erlebte. Auf der Buchmesse stellt er sein dokumentarisch-erzählerisches Werk („Durch die Wildnis zum Eismeer“) vor. Einer der Abenteuer, die den Mut aufbringen, von der Hand in den Mund zu leben.

pedition habe über Kurzwellenfunk mitgeteilt, daß ein Major, ein Hauptmann und zwei Leutnants in 8231 Meter Höhe ums Leben gekommen seien, nachdem sie zweimal vergeblich einen Abstiegs-

versuch unternommen hätten. Zuvor war schon ein zu der Gruppe gehörender Major mehr als 1200 Meter tief zu Tode gestürzt, nachdem die Inder wegen schlechten Wetters ihren Versuch aufgegeben

Tragödie am Mount Everest

KATMANDU, 13. Oktober (AP). Von einer 35 Mitglieder zählenden Seilschaft der indischen Armee, die den Mount

Everest bezwingen wollte, haben fünf Mann den Bergtod gefunden. Das gab am Wochenende in Katmandu ein Sprecher des nepalesischen Fremdenverkehrsministeriums bekannt. Das Basislager der Ex-

KATASTROFÄLNIHO SUCHA v jhorožadati Fran-
ci a občanské poslušnosti mislných obyvatel zne-
užnat po návojk daf ziskuching podobnost ve
meste Tanbes. Vyjaven uniformou a pokutoum bio-
kem diševné trestal katého, kdo si za nedostai-
ku pitné vody dovolil záleat. Ki dokonce kroupi
zahradu nebo umgnoi auto. Zahabeni proninici
vyplaceti poslušne 250 franků, dokud se novinka
o zárazu kroupi nedimešla na radnici...

Autokosten klattern stärker
Autofahren ist derzeit 3,3 Prozent teu-
rer als vor Jahresfrist. Die Inflation die-
ser Kostengruppe liegt damit über dem
durchschnittlichen Anstieg der Lebens-
haltungskosten von 2,2 Prozent. Während
Autos binnen Jahresfrist 3,9 Prozent
kostspieliger wurden, fiel der Anstieg bei
den Spritkosten mit 1,7 Prozent ver-
gleichsweise moderat aus.

Rom verteuert Zigaretten
Rauchen ist in Italien kostspieliger ge-
worden. Der Staat verteuerte das Pack-
chen Glimmstengel am Wochenende um
0,15 bis 0,30 Mark. Die 20er-Packung ist
mit 2,25 Mark für heimische und 3,37
Mark für ausländische Marken immer
noch vergleichsweise preiswert.

ICH DIE ZARETTENBÜRGER



Naprákta — Švandrík

„Nemáš se z čeho radovat! Jestli je opravdu po tobě, tak si toho v životě moc nenakradel!“



„Mohli byste opskovat, co děláte s hosty, kteří nemají na zaplacení?“

Yul Brynner gestorben

PARIS. Der amerikanische Schauspieler Yul Brynner, der durch seine Rolle in dem Filmmusical „Der König und ich“ zu Weltruhm gelangte, ist am Donnerstag im New Yorker „Cornell Medical Center“ nach langem Krebsleiden gestorben. Brynner, als dessen Markenzeichen sein kahlrasierter Schädel galt, hatte im vergangenen Juli zu seinem siebzigsten Geburtstag in der Theater-Aufführung dieses Musicals am Broadway seine Abschiedsvorstellung als „König von Siam“ gegeben. Anschließend hatte er sich mit Kathy Lee, seiner dritten Frau, auf sein Schlößchen in Frankreich zurückgezogen.

Über Yul Brynners Herkunft und Geburtsdatum gibt es Spekulationen. Sein Vater war vermutlich schweizerisch-mongolischer Herkunft, die Mutter eine Zigeunerin aus Rumänien. Die meisten Biographien geben als Geburtsdatum das Jahr 1915 an, einige auch 1920. Am 13. Juli kam Brynner auf der nördlich von Japan gelegenen russischen Insel Sachalin zur Welt. Bis zum achten Lebensjahr wuchs er im Fernen Osten auf, kam dann zu seiner Großmutter in die Schweiz.

Nach einigen Auftritten in Pariser Nachtclubs als Gitarrist und einer kurzen Laufbahn als Zirkusartist studierte er in Paris an Theaterschulen die Fächer Schauspiel und Regie. 1941 arbeitete er als Schauspieler auf einer Tournee in den USA und entschloß sich, in Amerika zu bleiben. Innerhalb weniger Jahre arbeitete Brynner sich dort zu einem der bestbezahlten und erfolgreichsten Fernseh-



„Moment, pane Pazderka, včera jste tu nebyl... máte omluvku?“

Předchuzet kriminalitu

(Čtk): U Městského soudu v Praze probíhá soudní líčení o čláme mladistvých, šlechet P. W. a Zlomení M. F., které testat soudní usnesení viny na třech stranách podle par. 94/1 a 94/2. Obžalovaný — společnost s úctou OKD Praha — společně opakovaně fyzicky napadl a hrubými výrazy urážel a zastrboval svého podnikatele. Ona byla a byla poměrně mladá žena, která v souvislosti s tímto případem byla součástí kriminalitní mládeže, kterou soudní usnesení, situace zatím není uspokojivá. Pracovníci oddělení a členové komitů podle a nadinu a dluh při praktických obchodních záležitostech, výborech čtrnácti letní závažnosti zadrželi dluh a signifikantový výhled vzhledem. V sociálnětiskové společnosti je snaha účinně řešit přestupky některých mladých lidí a společnost jim nabízí cestu k návratu do normálního života.

...DOMILI A PŘEDKÁVĚJI...

116 MILIONŮ DM ZAPLATILI EMIGRANTI HUSÁKOVI

Poměrně dobrou platební devizovou bilanci Husákova Československa pomohli docílit „politici“ uprchlíci z Československa. Jak v devizovém rozpočtu ministerstva zahraničního obchodu z 16. července 1985 z položek čs. velvyslanectví v Bonnu a Bernu vysvitá, jen ve Spolkové republice Německo a ve Švýcarsku zaplatili emigranti, kteří si upravili své kladné vztahy ke KSČ, do poloviny roku 1985 116 000 000 západoněmeckých marek. Do konce června 1985 si upravilo kladný vztah k režimu 10 648 čs. emigrantů ve Spolkové republice a 5 985 ve Švýcarsku. (Z rozpočtové zprávy MZO v Praze)

TO BY ZNAHEVALO 6.974 DM NA OLOBU...? (PŘEVZATO ZE ŽKUTINOVÁ „REPORTÉRA“). PODLE TISK. AGENTURY DRBY HZO PODOBNOU ZPRÁVU V ROZPOČTU NEUVĚDLO... ŽKUTINOVÁ?

Ein schweres Gerät fährt der englische Kunststudent Patrick Cook! Schnell kann er mit seinem ziegelverkleideten Fahrrad zwar nicht fahren, dafür ist der 100 Kilogramm (!) schwere Drahtesel aber ungemein stabil. Cook wollte mit seiner eigenwilligen Konstruktion ein originelles Beispiel für die Wiederverwertung gebrauchter Materialien geben.

Und: Durch seine Auffälligkeit ist das Ziegel-Fahrrad auch vor Diebstahl weitgehend sicher! Auch für eventuelle Stürze ist der junge Künstler gerüstet — natürlich mit einem Ziegel-Helm!

Začal výlov Rožmberka

(Čtk): Největší rybník v ČSR s výměrou 440 hektarů zatopené plochy — Rožmberk nedaleko Třeboně — začal vydávat své bohatství v podobě kapra, liščí, štika a dalších druhů ryb. Za pět dnů již zde rybáři kloví podle odlovočných prováděných pokusných odlovů 220 tun. Rybníční veličina vznikla přehrazením řeky Lužnice před více než čtyřmi sty lety, při jeho budování pracovalo denně více než sedmdesát dělníků na osm set tun. V současném době — před zahájením vypouštění — obsahuje rybník šest tisíců kusů ryb, včetně velkých, Třebonští rybáři začali rovněž s výlovy dalších velkých vodních ptáků — rybářské třeš a škorupičky.

LOVE, LOVE, LOVE...

Flugsaurier lernt fliegen

WASHINGTON, 10. Oktober (dpa/UPI). Ein Flugsaurier, wie er vor 65 Millionen Jahren gelebt hat, haben Wissenschaftler in den USA nachgebaut. Das Modell des Flugsauriers soll in der kommenden Woche seinen ersten Testflug in der Mojave-Wüste in Kalifornien absolvieren, teilte eine Sprecherin der Smithsonian Institution in Washington am Donnerstag mit. Sein erster öffentlicher Flug ist für Juni kommenden Jahres in Washington geplant. Mit dem Modell wollen die Wissenschaftler erforschen, wie die Saurier fliegen konnten.

Der künstliche Flugsaurier wurde dem sogenannten Pterodactylus, einer Gattung der fliegenden Saurier, nachgebaut. Vor knapp sechzehn Jahren waren in Texas die Überreste eines Pterodactylus gefunden worden. Der Saurier hatte eine Flügelspannweite von elf Metern. Das Flugmodell hat eine Spannweite von 5,50 Metern und wird von einem Computer gesteuert. Es kostet umgerechnet rund 1,3 Millionen Mark.

Aufgespießt

„Hinter jedem Fenster, ob geöffnet oder geschlossen, sehen Sie Bewegungen. Das sind meine Landsleute aus Ost-Berlin. Fragen Sie zu Hause, zum Beispiel in Paris, wie es den Leuten summe wäre, wäre auf der einen Seite der freie Teil der Stadt und auf der anderen der kommunistisch beherrschte. Es sind genauso Deutsche wie wir. Die Mutter wohnt drüben, der Sohn hier. Das ist die ganze Abnormalität der Situation.“

Bundeskanzler Helmut Kohl an der Berliner Mauer zu französischen Journalisten.

KONBY TEMNĚT ADENAUER NEZASÍAL A MĚLY „STUD“?



Ve věku 63 let se stal autorem skandálu, jel voldař, autor mnoha populárních písniček a knihy šli tři muzikanti.



„Svou dceru vám pochopitelně dám, ale nejprve mi dovolu, abych se srdečně zasmál!“



Neprakta – Švandrlík

„Nerad vás obtěžuji touto formalitou, ale naši mě definitivně odmítli živit!“



Neprakta – Švandrlík
„Co z tebe, uličníku, bude? Učís se pod psa, zpíváš nemravné písničky a ještě ke všemu nechceš hrát tenis!“



Neprakta – Švandrlík

„Jako spisovatel mám, zlatá rybko, jediné přání: aby si JZD Slušovice otevřelo nakladatelství.“

● „Představ si, že ten náš kluk se musí ženit!“
volá paní Krupičková na manžela sotva otevře dveře bytu.
A co má být?
Já na tom byl ještě hůl!“
Jak to?“
Já se ženit nemuse, a oženil jsem se!“



Neprakta – Švandrlík

„Klasická skladba má tři věty. První hraješ pod balkónem. Druhou v její ložnici a třetí zase pod balkónem, kam tě shodí její stárek!“



● „Cílové prémie dáme tentokrát Nováčkovi.“
„A za co?“

„Za co? Využijeme příležitosti, že dnes přišel do práce.“



„To je konec, mládenci! Prohrál jsem celou dobírku... Teď jdu a skočím rovnou pod manželku!“



Neprakta—Švandrlík

„Jen si nestěžuj, Karkulko! Kdybys měla místo babičky dědečka, musela bys navíc tahat flašky s pivem!“



Vladimír Renčín

„Hrajeme o pivo. Ale aby nás neměli za prostáčky, před lidmi říkejte, že o sto tisíc dolarů.“



Miki

„Jsem z Ochrany zvířat... Dostali jsme hlášení, že se před svým courkem hádáte, perete a mluvíte sprostě!“



Vladimír Hlavín

„K tomu jsem vás nevychoval, darebáci, abyste fandili Slávii...!“

„Takhle se skáče přes překážky, ty koni!“





Vladimír Renčín

„Už chápete, v čem spočívá princip mého tak zvaného Dlabáčkova syndromu, podle kterého blbost, vzdalující se od nás, se zdá být menší?“



„Také bych rád uspořádal besedu se svými čtenáři. Ale jak to udělat, když jeden je v Plzni a druhý v Ostravě?“



Vladimír Renčín

„Vy toho naděláte. Kdyby mi na tomhle světě pili krev jenom komáři, bylo by mi hej.“

● Učitel seznamuje prvňáčky, co a jak budou ve třídě dělat: „...a bude-li se někomu chtít čurat, zvedne pěkně pravou ruku.“
Záček Valentýnek namítá: „Prosím, ale to vůbec nepomůže!“



Bape

„Je to takový hodný chlapec. Vždycky si vezme tři algeny, jeden dínýl, zapije to hořčákem a celý večer vydrží koukat do stropu.“

● Agentura Nová Čína oznámila, že přírůstek obyvatelstva ČR v loňském roce byl nejnižší od jejího vzniku v roce 1949 a že počet obyvatel do roku 2000 neměl překročit 1,2 miliardy. Loňský přírůstek byl podle agentury Nová Čína 1,08 procenta.



Nepřekážka — Švandrlík

„Naleštění hejskové vyšli z módy. Teď se nosí brnění pomačkané a mírně na rezlé.“

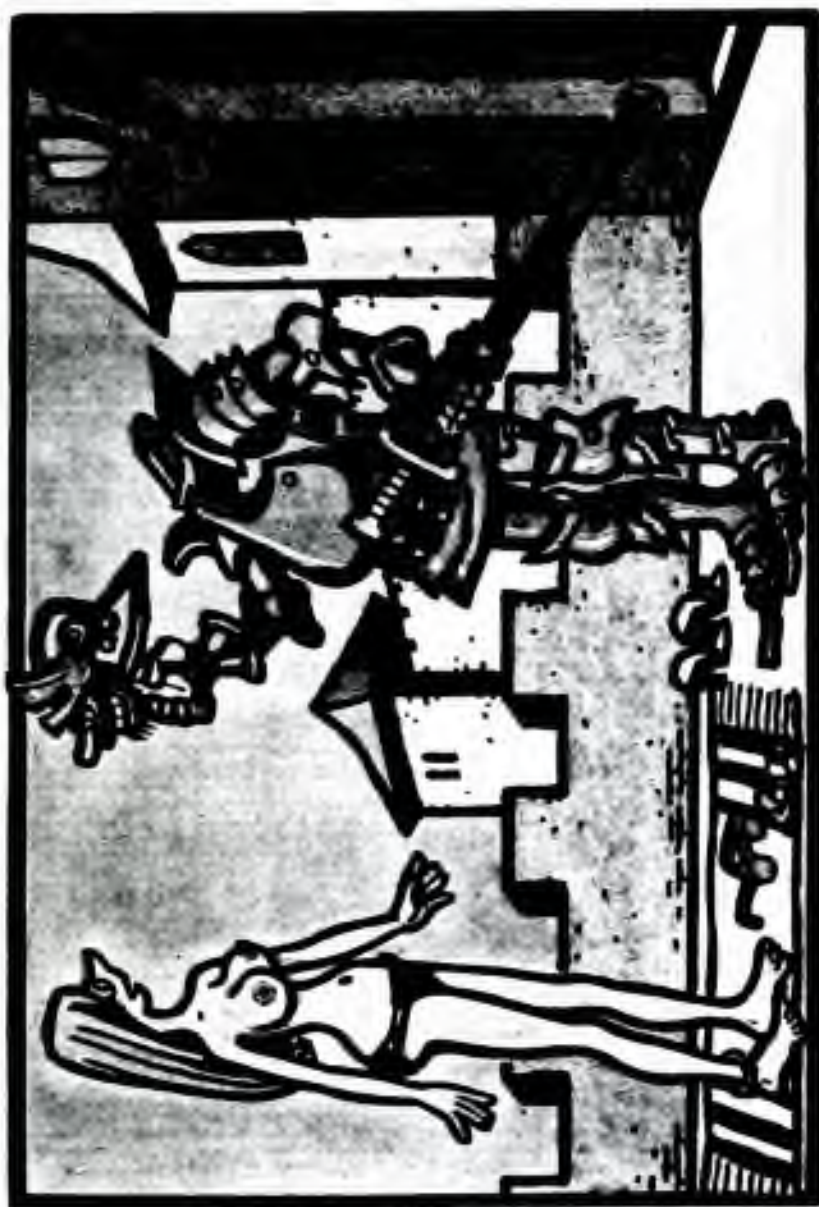
Nepřekážka — Švandrlík

„Dal byste si skleničku koňaku? Já jsem si to myslel! Tak to musíte vedle do hospody, my jsme všichni abstinenti!“

Nepřekážka — Švandrlík

Zdeněk Žáček

„... vzhledem k jeho menšímu vzrůstu bych doporučoval učební obor obchodní příruční, se specializací na podpultovní prodej...“



● „Slečno, jak to, že již jdete domů?“ kárá vedoucí mláďdou pracovníci. „Pracovní doba končí až v sedmáct nula nula!“
„A kdo vám říkal, že jsou domů...?“

● Jedině Prašná brána a Prašný most předběhly svými názvy dobu.

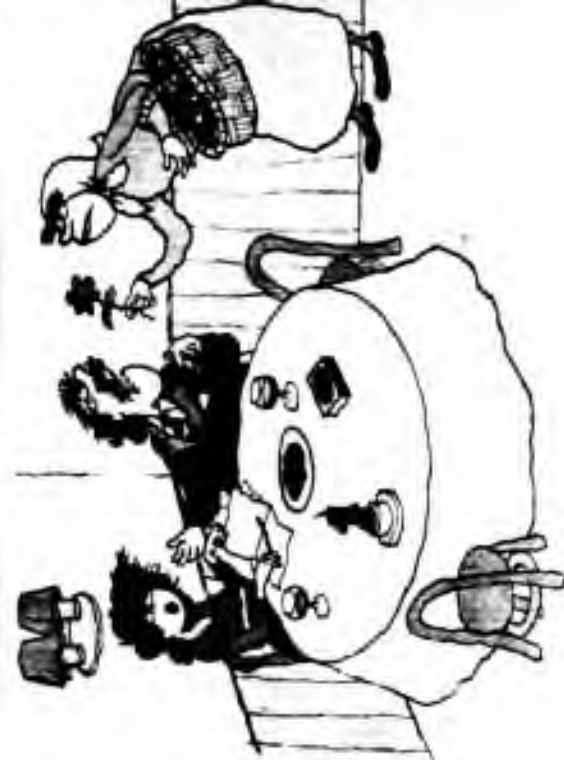
Noprakta – Svandrlik

„U nás, rytířů, vypadá nahoře bez' takhle!“



„Dobrý muži, nevíte náhodou, kolik mám pív?“

Mikl



„Ovšemže jsem gynekolog. Ale nerad začínám s dámami hr hr!“

„Né, děkuju, nechci květiny ... Už jsem slečně objednal kvěťák!“

M

Vierte Jahr ist „verflucht“

BRÜHL, 8. Oktober (dpa). Das „verfluchte siebte Ehejahr“ ist vom vierten Ehejahr verdrängt worden — denn da liegt die Scheidungsquote am höchsten. Die traute Zweisamkeit erweist sich auch im Alter immer mehr als trügerisch: Die Zahl der Ehepaare, die sich kurz vor oder nach der Silberhochzeit scheiden lassen, stieg in den vergangenen Jahren rapide an. Mit den Ursachen dieser Entwicklung — im Jahr 1984 wurden in der Bundesrepublik 130 000 Ehen geschieden — beschäftigt sich vom heutigen Mittwoch an der 8. Deutsche Familiengerichtstag in Brühl bei Bonn.

NEBY UZ (VE 4. MESICI...

Aufgespießt

„Medizinische Sensation — Boris hat Wunderherz“

Schlagzeile der „Bild“-Zeitung am 8. Oktober über den physischen Zustand des 17jährigen Tennisspielers Boris Becker

„Sicher gibt es Tausende von Deutschen, die vom Körperbau her von der Natur in gleicher Weise wie Boris Becker gesegnet sind. Der Unterschied kann nur im Kopf liegen; und zwar nicht im intellektuell-analytischen Sinne, sondern im Psychischen ganz allgemein. (...) Heute steht der siebzehnjährige Becker im Vordergrund, der jüngste Wimbledon-Sieger, den es je gab. In solchen Momenten wächst eine Nation wieder ein wenig zusammen; sie identifiziert sich mit den ‚Ihrigen‘, und gerade junge Leute, die gern ein Idol haben möchten, finden einen Menschen, den sie mit Recht bewundern dürfen. In einer Zeit, da die Menschen in der Bundesrepublik sich einer Freiheit und eines Wohlstandes erfreuen, wie es dies noch nie auf deutschem Boden gab, ist das ein erfreuliches Ergebnis; ein Gegengewicht zu all den Versuchen, unser Land anzuschwärzen als einen Sumpf des Mißvergnügens, der politischen Verdrossenheit und der Unfähigkeit derer, die in diesem Lande etwas zu bewirken suchen.“

Auszug aus dem Leitartikel von Jürgen Eick in der „Frankfurter Allgemeinen Zeitung“ (FAZ) vom 8. Oktober

Ein stilles Begräbnis

SYDNEY, 8. Oktober (AP). Das am 10. Juli bei einem Anschlag französischer Agenten im Hafen der neuseeländischen Stadt Auckland zerstörte ehemalige Flaggschiff der Umweltschutzorganisation Greenpeace, „Rainbow Warrior“, soll nach Angaben der Eigner auf hoher See versenkt werden.

In einer heute von Greenpeace veröffentlichten Erklärung hieß es, „das Schiff wird eine Zuflucht für das Meeresleben werden, für dessen Schutz es einst demonstriert hat“. Doch zuvor werde man das Wrack sorgfältig von allen potentiell umweltverschmutzenden Substanzen reinigen. Niemand bei Greenpeace habe den Gedanken ertragen können, das Schiff verschrotten zu lassen. Ein schlichtes Begräbnis auf See sei das einzig ehrenhafte Ende für dieses Schiff, das in so vielen Jahren bei vielen Einsätzen so gute Dienste geleistet habe, hieß es.

Am 21. August war das Wrack gehoben, notdürftig abgedichtet und von der neuseeländischen Marine am 18. September wieder Greenpeace übergeben worden.

zum Trinken und zum Anbau von Nahrungsmitteln, sondern auch zur Gewinnung von Sauerstoff und für den Raketenantrieb verwendet werden könne.

Waschmaschine reichte aus

„Man kann sich nicht auf dem Absatz umdrehen und leben wie Gunther Sachs.“ So beschreibt Hans Joachim Schmitz, Sprecher des Deutschen Lotoblocks in Koblenz, die Lage frischgebackener Lottomillionäre. „Ich habe einer Hausfrau ihren Drei-Millionen-Gewinn ins Haus gebracht, und alles, was sie sich wünschte, war eine neue Waschmaschine“, sagte Schmitz.

Lotto, die „Spielbank des kleinen Mannes“, feiert am heutigen Mittwoch Jubiläum. Vor genau 30 Jahren, am 9. Oktober 1955, fand in Hamburg die erste Ziehung der Lottozahlen statt. Als erste Zahl fiel die 13. Doch Unglück hat das Tippspiel nur wenigen gebracht. 5800 Menschen wurden in den vergangenen 30 Jahren durch Lotto zu Millionären. „Und die sind so normal und solide, daß es schon beinahe langweilig ist“, sagt Wolf-Dieter Schaller von der Lottozentrale Wiesbaden. Der legendäre „Papa Knobloch“, der ein Schild an seinen Laden hängte: „Wegen Reichtums geschlossen“ und später im Obdachlosenasyll lebte, sei die große Ausnahme. „Der dreiwöchige Kegelausflug nach Bangkok oder die Wohnzimmerdecke, die vor lauter Sektorkorken wie ein Kopfsteinpflaster aussieht, gibt es nicht. Die Leute wissen meistens gar nicht, was sie mit dem vielen Geld machen sollen“, erklärt Schmitt.

Daß die Hauptgewinner im ersten Gewinnrausch nichts Unvernünftiges tun, dafür sorgen schon die „Gewinnbetreuer“ der Lottozentralen. Die Glücksboten, wie sie allgemein heißen, gleichen beinahe schon dem legendären Detektiv Sherlock Holmes. „Absolute Verschwiegenheit ist unsere Pflicht. Wenn wir die Gewinner am Montag besuchen, parken wir unseren Wagen in einer Nebenstraße. Wir sprechen nur mit dem Gewinner selbst, nicht mal mit seiner Ehefrau. Wer weiß, ob es dem Gewinner recht ist, daß seine Frau von dem Gewinn erfährt“, beschreibt der Münsterische Glücksbote seine Aufgabe.

Seit sieben Jahren bringt er den Lottospielern das Geld-Glück ins Haus. „Die Leute stehen oft vor einem geistigen Black-Out. Die freuen sich

nicht mal richtig. Das sitze ich mit denen manchmal eine Stunde zusammen, und es gibt nicht mal Kaffee, geschweige denn Sekt. Aber man muß das verstehen, die Menschen kapieren das einfach noch nicht“, erzählt der Bote von seinen Hausbesuchen. „Wer kann sich auch vorstellen, was drei Millionen sind? Erst wenn man den Leuten ausrechnet, daß sie allein Zinsen von 15 000 bis 20 000 Mark im Monat bekommen, beginnen sie zu verstehen.“

Doch in Gelddingen seien die meisten Gewinner nicht unbedarft. „Die wissen, was Sache ist“, sagt er. Das bestätigt auch eine Umfrage, die die Lottozentralen bei den Bundesbürgern machen ließen. Für 58 Prozent von ihnen steht immer noch der Bau eines eigenen Häuschens an oberster Stelle der Wunschliste. Dann folgt mit 48 Prozent die Weltreise, und immerhin 35 bis 42 Prozent wollen ihr Geld anlegen. Nur zwölf Prozent wollen nicht mehr arbeiten. Ein Drittel will Verwandte und Bekannte mit großzügigen Geschenken bedenken. „Die Deutschen sind viel mißtrauischer und verschwiegener als die Gewinner in Frankreich oder Amerika. Dort werden Gewinnchecks im Fernsehen vorgezeigt, die Leute drängen sich in die Presse“, weiß Dominique Vieren von der Lotto-Informations- und Archivstelle in Münster.

Sie hat 30 Jahre Lotto in Zahlen eingefangen: Insgesamt 13 Millionen Lottoscheine gehen wöchentlich in den Lottozentralen ein. Über 74 Milliarden Mark hat das Lotto in den 30 Jahren seines Bestehens an die Bundesbürger ausgezahlt. Tausenden von Menschen gibt das Spiel Arbeit. „Allein in Nordrhein-Westfalen brauchen wir zweimal die Woche 730 Leute, die bei der Bearbeitung der Tippscheine helfen“, sagt Dominique Vieren.

Was die Bearbeiter dabei zu sehen bekommen, sind schon beinahe „Psychogramme“ der Tipper. „Es gibt Menschen, die setzen ihre Scheidungs- und Unfalldaten als Zahlen ein. Die wollen mit ihrem Pech ihr Glück erzwingen“, sagt Sprecher Schmitz.

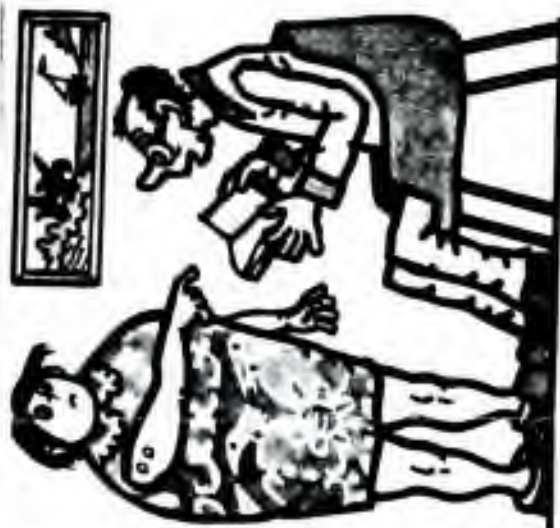
Viel Wasser auf dem Mars

MOUNTAIN VIEW, 9. Oktober (AP). Auf dem Planeten Mars gibt es nach Ansicht von US-Wissenschaftlern bis zu hundertmal mehr Wasser, als bisher angenommen wurde. Im kalifornischen Forschungszentrum Mountain View tätige Mitarbeiter der Weltraumbehörde NASA berichteten am Dienstag, diese Erkenntnisse seien ein Ergebnis der Flüge der unbemannten „Mariner“- und „Viking“-Raumsonden, die in den 70er Jahren zum Mars entsandt worden waren.

Die Auswertung von 20 000 Fotos hat den Angaben zufolge Anzeichen dafür ergeben, daß die Pole des Planeten ständig von Eiskappen überzogen sind. Außerdem gibt es Erscheinungen, die als ausgetrocknete Flußtäler und Seen gedeutet werden. Der Planeten-Meteorologe Robert Haberle sagte, bisher habe man geglaubt, daß das Eis auf dem Mars in geschmolzenem Zustand ausreichen würde, um die Oberfläche des Planeten mit einer ein Meter tiefen Wasserschicht zu bedecken. Jetzt wird laut Haberle angenommen, daß das Wasser in einem solchen Fall zehn bis 100 Meter tief sein würde.

Michael Carr vom Geologischen Dienst der USA in Menlo Park verwies darauf, daß das Vorhandensein von Wasser die wichtigste Voraussetzung für bemannte Flüge zum Mars sei, da Wasser nicht nur

A PIVKO ?



Neprakta - Švandrlík

Jak na výfukové plyny

(ky): Zbrusu nový katalyzátor výfukových plynů vyvinuli západo-němečtí vědci. Podle profesora F. Steinbacha z ústavu pro fyzikální chemii Hamburské univerzity dokážou tyto katalyzátory zbavit výfukové plyny jak kyslíčnicku dusnatého, tak i uhlíkatého. Přitom nevytvářejí žádná další jedovatá zplodiny a navíc pracují bez drahých kovů, takže jejich výroba bude podstatně levnější, než u dosavadních typů katalyzátorů. Nový katalyzátor se skládá převážně z tzv. ftalocyaninů, nebo-li látek, které se již dlouho používaly jako svítivě modrý organický pigment. Pomocí kyslíku nebo kyslíčnicku dusnatého se z tohoto barviva stane katalyzátor. Zbývá dodat, že ftalocyaniny jsou látky strukturálně příbuzné krevnímu barvivu, dýchacímu fermentu nebo chlorofylu. Odborníci předpokládají, že nejspíše do konce příštího roku pokračí výzkum natolik, aby bylo možné vyrobit — na bázi nového katalyzátoru — také prototyp pro čištění kouřových zplodin elektráren nebo spalovacích zařízení pro domácnosti.



Neprakta - Švandrlík

„V podstatě se jen změnila forma. Dřív jsem do ní strkal peníze a teď si je bere sama.“

Bremsklotz flog in Markthalle

LONDON, 8. Oktober (dpa). Ein 10 Kilogramm schwerer Gummibremsklotz einer Verkehrsmaschine vom Typ Boeing 737 ist am Dienstagmorgen vom Himmel gefallen und in einem stark besuchten Gemüse-Großmarkt in London aufgeschlagen. Der Bremsklotz durchschlug das Blechdach des „New Covent Garden Market“ im Süden Londons und prallte direkt neben einigen Gemüsehändlern auf den Hallenboden. Niemand wurde verletzt.

Ein Flughafensprecher erklärte, daß es sich um einen Bremsklotz handelte, der normalerweise beim Parken vor die Räder der Maschine gelegt werde, damit sie nicht wegröllt. Ein zweiter Klotz sei bei der Landung auf die Rollbahn des Heathrow-Flughafens gefallen. Eine Erklärung, wie die Bremsklötze mit in die Luft kamen, konnte er nicht geben. Das Flugzeug befand sich auf einem Flug von Brüssel nach London.

acht Tagen von einem Armleiden geheilt, das seine Karriere zu bedrohen schien. Nun trat er überaus fit beim Schauturnier in East Rutherford (USA) an. Lendl, der sich wegen der Verletzung im Davis Cupmatch zwischen der CSSR und der Bundesrepublik Deutschland in Frankfurt nur im Doppel einsetzen ließ und eine überaus schwache Leistung bot, siegte

gegen Jimmy Connors (USA) mit 6:1, 6:2. Im „Finale“ trifft der Tschechoslowake auf den Amerikaner John McEnroe, der Andres Gomez (Ekvador) mit 6:1, 6:2 schlug. Für die vier Spieler liegen 340 000 Dollar bereit, über den Verteilerschlüssel wurde Stillschweigen bewahrt.

sid

TO SE TUŽILO...

Von Scheinen geheilt

Auf fast wundervolle Weise wurde der Weltranglistenerste Ivan Lendl (CSSR) innerhalb von nicht einmal

● Vim, že nic nevím! Pokud to vím jenom já, je všechno v pořádku.

IDOL PARIZE



Přes půl století byla středem tvůrčího života francouzské metropole. Její portréty zdobí stěny muzeí od Leningradu až po Kalifornii. A přece její jméno dnes většině lidí nic neříká. Podobá však zůstane nesmrtelná. Největší malíři té doby od Toulouse-Lautreca, Bonnard, Renoira až po Picassa neodolali jejímu půvabu a zvěčnili ji na svých plátnech.

„Nebyla hezká, ale měla neobyčejnou chuť,“ řekl o ní Arthur Rubinstein, „když vešla, místnost se celá změnila.“ Salvador Dalí ji nazval Antineou šarmu a vkusu a Coco Chanelová o ní prohlásila: „Byla v ní celá Atlantida.“

Misia Sertová byla nepochybně ztělesněním dokonalé ženskosti. Stala se idolem a múzou největších umělců. Paříž ji ležela u nohou. Udávala tón, diktovala módu. Její přítelkyně Coco Chanelová po její smrti přiznala, že bez Misie by zemřela nepochopena. Navíc tato neuvěřitelně temperamentní žena měla vytříbený smysl pro umění a instinkty pro začínající talenty. Svým velkým vlivem mnohým pomohla v jejich těžkých začátcích. „Stálo to jediné slovo, má talent anebo ne, aby začala anebo nadobro pohasla kariéra začínajícího umělce,“ vzpomíná Arthur Rubinstein.

Narodila se v roce 1872 (po čtyřicetce ráda tvrdila, že přišla na svět až o deset let později) v polské šlechtické rodině Cypriana Godebského. Hudbu se naučila mluvit u svého belgického dědečka, violoncellisty, jenž měl úzké styky s celou hudební Evropou. Franz Liszt mival ve zvyku brábat malou Misii na kolena, aby mu zahrála Beethovenovu skladbičku a přitom šeptal: „Kdybys to jen dokázal zahrát takhle...“ Klavírní lekce ji dával mladý Gabriel Fauré, jenž zažil trpké zklamání, když mu mladá Misia oznámila své zasnoubení.

Silně ovlivnila „Revue blanche“, kterou založil její první manžel Thadée Natanson a která působila na vkus tehdejší mládeže. Dvěře manželů Natansonových byly stále otevřeny všem spolupracovníkům tohoto významného časopisu, mezi nimiž byli Proust, Blum, Zola, Apollinaire, Colette, Debussy, Monet, Manet... zkrátka ti největší z největších. A Misia pohostinná muza, pózovala pro nesčetné portréty a fotografie a okouzlovala přichozí svou virtuozní hrou na klavír Toulouse-Lautrec, pro něhož byla „skřivankem“, namaloval celou řadu překrásných obrazů s Misii především v divadelním a koncertním prostředí, kde bývala vidět nejčastěji. Svým vlivem se zasazovala o uvádění některých převratných skladeb, které v té době způsobovaly mloby a skandály. Za všechny jmenujme Faunovo odpoledne, představení ruského baletu, které šokovalo pařížskou veřejnost erotickými gesty hlavního představitele Nižinského.

V roce 1905 se Misia podruhé provdala za miliardáře a velkého světáka Alfreda Edwardse. Z té doby se datují Misiny nejnámější podobizny. Jejich autorem byl slavný a stárnoucí August Renoir a ani ten se neubránil, aby se nezamiloval do svého modelu. K slzám ho dohánělo Misino odmítání odhalit své poprsí, které si malíř prať namalovat. Zato Misiny nohy se staly slavné, když Coco Chanelová prosadila revoluci v ženské módě. „Jsou to nejkrásnější sloupky, jaké kdy podpiraly ženské tělo,“ prohlásila o nich slavná návrhářka. Druhé Misino manželství netrvalo dlouho. Pařížský elegán se zamiloval do herečky Lantelme, proslulá svou slabostí pro obě pohlaví. A tak, když ji Misia žádala, aby nechala jejího manžela na pokoji, Lantelme byla ochotná vzdát se svého ctitele pouze výměnou za Misiny perly, milión franků a - Misii samu. Nakonec ze svých požadavků slevila a přála si strávit jen jednu jedinou noc s touto neodolatelnou ženou.

Po rozvodu se Misia stala „růžovou eminencí“ Ůagilevova baletu. Dokonce spoluvytvářela některá proslulá představení jako byl Pták ohnivák nebo Petruška. Velkému choreografovi pomáhala objevovat nové režiséry a scenografy a dokonce i tanečníky. Byla to ona, kdo schválil Leonida Massina, jenž měl nahradit Nižinského, který byl po své svatbě zhrzeným Ůagilevem s ansamblu vypovězen.

Misia Sertová, tak se jmenovala po svém třetím manželovi, ochraňovala a připravovala na cestu spoustu mladých umělců avantgardy. Její salón se stal magickým středem. Tam se představovala nejnovější díla, tak významná pro další vývoj umění. Misia musela dávat a milovat. Tuto potřebu být užitečná uplatnila i za první světové války. „Královna Paříže“ organizovala přeměnu paláců v lazarety a dokonce s Jeanem Cocteauem objížděla ve svém mercedesu až do týlu fronty, kde v uniformě ošetřovatelky, navržené módním tvůrcem Poiretem, pečovala o raněné.

Ještě v padesáti letech lamala jedno srdce za druhým. Říkalo se o ní, že svedla všechny umělce své doby. Její radostné období však skončilo, když se její muž zamiloval do mladé dívky Roussy a rozhodl se s ní žít. A i v tomto melodramatickém příběhu Misia prokázala svou neobyčejnou osobnost. Ochotně a laskyplně podstoupila své místo mladší nastupkyni, kterou si oblíbila natolik, že ji považovala za svou dceru. Misia chtěla dopřát svému muži všechno, tedy i milovanou ženu. Bez potíží dala povolení k rozvodu, ovšem pod podmínkou, že ji mladí manželé nikdy neopustí. Někdy docházelo až k tragikomickým situacím, jako například, když na svatební cestě po moři se nedopatřením zapomněla objednat kajuta pro Misii v první třídě. A tak ženich strávil noc sám ve druhé třídě, zatímco Misia s Roussy sdílely všechno pohodlí. Toto soužití ve třech napůl pobuřovalo a napůl bavilo pařížskou veřejnost a dalo podnět k napsání dvou divadelních her - „Marie neboli tanečnice“ od Savoirra a „Posvátná strašidla“ od Cocteaua. Později se však manželé začali od Misie poněkud otaňovat, a to zřejmě zapříčinilo její hlubokou krizi a závislost na

morfiu. Horizont Misina osudu sice potěměl, ale přesto se tato žena nevzdala své činnosti. Podnikla několik cest společně s Coco Chanelovou do USA, kde hrála skladby jazzových autorů. Po návratu do Paříže pak pořádala několik koncertů. Měla obrovský úspěch, kritikové se klaněli jejímu umění a talentu. Byla to tedy hudba, která pomohla velké ženě ozařit poslední roky života.

Zemřela v roce 1950 a přátele, kteří ji přišli vzdát poslední hold, našli Misii odpočívající mezi bílými květy v celé své nádheře, kterou pomoci ličidel vykouzlila s veškerým umem její přítelkyně Coco Chanelová jako projev vděčnosti, že díky Misii našla smysl života. Misinou smrtí jako by skončila jedna velká etapa uměleckého a společenského života Francie.

Portrét na obrázku není dílem žádného ze jmenovaných umělců. Jeho autorem je francouzský malíř (rodné jméno Edouard, 1868—1940), spoluzakladatele skupiny Nabis. Jak zní jeho jméno?



Ryba leze na strom

V mangrovnickových bažinách jihovýchodní Asie žije malá, asi deseticentimetrová rybka jménem ??? z čeledi hlaváčů, která pomocí prsních ploutví dovede čile šplhat po stromech. Ryba, která stráví víc než polovinu času mimo vodu, má samozřejmě zvláštní dýchací ústrojí. Pod vodou dýchá jako ostatní ryby tak, že nabírá tlamou vodu a protlačuje ji žábry, které z ní odebírají kyslík. Ale zatímco rybám na souši žábry uschnou a ryba se udusí, ???, když vyleze z vody, naplní své žaberní komůrky směsí vzduchu a vody. Toto životodárné zařízení, něco jako akvalung na ruby, navlhčuje žábry po dobu pobytu na souši.

Badatelé, vyvedení z míry ??? dlouhými výlety na vzduch, dříve usuzovali, že nějak dýchá ocasem tím, že si jej při cestách udržuje ve vodě. Důkladná pozorování tuto domněnku nepotvrdila, ale není vyloučena možnost, že občasným namočením ocasu se ryba kapilárními cestami vlhčí.

Přes svou hojnost budí ??? jako potrava u místního obyvatelstva malý zájem. Na otázku proč, odpovídají: „Pravda, je to ryba, ale leze po stromech. Kdo by něco takového jedl!“

Jiný významný znak pozemního života ??? jsou oči na stopkách, umožňující panoramatický rozhled za potravou i na ochranu proti dravcům. Aby si je ??? udržela vlhké, může je stočit zcela dolů a namočit v zásobní tekutině, která je na dně důlků.

Jak se tato ryba jmenuje?



ZAMLČENÉ STRÁNKY

Známa Guinnessova kniha kuriózních rekordů se těší ohromné popularitě. Se stejnou oblibou by se určitě setkala kniha, která by obsahovala příběhy a vlastnosti slavných lidí, jež oficiální životopisci zamlčují. Polovina, ta senzacechtivější a podprůměrná část čtenářů, by měla škodolibou radost, že ti velcí přece jen zas nebyly nedosažitelné modly, a inteligentní polovina by si oddechla, že to přes svou genialitu byli lidé jako my. Například neexistuje životopis, který by se zmiňoval, že Napoleon v Paříži jeden čas jako podomní obchodník prodával knihy. Důkaz o tom podávají jeho vlastní záznamy objednávek, a ty se zachovaly. Abraham Lincoln mival hospodu, ale jeho životopisci se o tom nezmiňují, jako by byla hanba být hostinským. Ostatně Lincoln se po letech za to snad styděl sám, protože na přímý dotaz odpovídal: „Kdybych byl hokynářem, nezapíral bych to; byl hokynářem není nic nedůstojného.“ Tedy odpovědi o živnosti vyčepnické se vyhnul, ale dodnes se zachovala licence vydaná „Abrahamu Lincolnovi a Berrymu“ na hospodu v New Salemu. O Richardu Wagnerovi byly napsány knihovny knihoven a semtam některá vzdálená naznačí, že byl hrubian na ženy a nerad plalil dlouhy. Ale o tom, že za mlada vyvíjel revoluční činnost a že ho honila policie po celém Německu, se mlčí. Všechny policejní stanice měly pátračku s textem: „Hledá se: dvorní dirigent Richard Wagner, 37—38 let, střední postava, hnědé vlasy, brýle.“ Ani o Beethovenovi se nepíše, že byl krajně lakotný. Škudil a šetřil pro svého synovce, budižknícemu Kašpara. Například provedl spoustu pokusů, aby zjistil nejmenší počet kávových zrněk, ze kterých se ještě dá udělat šálek kávy. Vypočítal si, že ušetřením dvou zrněk denně získá za rok 730 zrněk.

Mozart byl jako hudebník zaměstnán v paláci vídeňského arcibiskupa. Ač už byl slavný muzikant, zacházeli s ním jako s ostatním služebním personálem. Mozartovi se to nelíbilo a jednoho dne sebral odvahu a obrátil se přímo na arcibiskupa se žádostí o lepší zacházení a více peněz. V dopise, který dodnes leží (patrně nečtený) v salcburském Mozartově muzeu, mladý génus napsal svému otci: „Dostal jsem akorát pořádný kopanec do zadku.“ A podle některých novodobých výzkumů byl Mozart, který později bral skvělé honoráře, hazardní hráč, který promrhal vše, co vydělal.

Velký Einstein chodil velmi nepořádně oblečený a nenosil ponožky, protože podle svého vyjádření „zjistil, že je to úplně zbytečné.“ To je dosud o něm známo, protože Einstein je pořád jaksi starší současník a různí publicisté o této jeho podivnůstce psali. Ale je jisté, že budoucí oficiální životopisy o tom ani nemluvnou, takže se jednou na to zapomeně a i z Einsteina se stane marciální svatá osobnost bez člověčích slabostí. Píšeme-li o těchto stránkách velikých lidí, nechceme je snižovat. Naopak, je třeba ukázat, že měli lidské vlastnosti. Einsteinovy bosé nohy nic nezmění na tom, že od základů převrátil naše vidění světa jako svého času jeho předchůdce Newton, jehož životopisci také přecházejí jednu etapu jeho života. Je známo, že jeho pes Diamant překotil svičku, která zničila rukopis, na němž Newton pracoval několik let. Mělo to následky, které životopisy zamlčují.

VÍTE JAKÉ?

RODU KRÁLOVSKÉHO.

Ve středověku i počátkem novověku byl panovnický rod symbolem jednoty země a jejich řádné zplození potomci znamenali kontinuitu dosavadního řádu a uspořádání společnosti. Neměl-li panovník následníka, znamenalo to politický neklid, boje mezi pretendenty trůnu a vysokou šlechtou a někdy i občanskou válku.

Kdyby však královna potratila, bylo by možno prezentovat veřejnosti jiné, podvržené dítě - a tak se někde ujal zvyk, že rodila veřejně. Francouzské královny v raných dobách rodily venku pod dubovým stromem. Princezna Viktorie, snacha krále Slunce, Ludvíka XIV., byla přinucena родit na dvoře, přičemž kolem ní běžel normální denní provoz.

Velký problém královských dynastií byla vysoká dětská úmrtnost. Dobře a nejdéle se držely rody, které byly houževnaté a plodné, kdežto například Anglie byla nucena roku 1714 povolát na trůn Němce Jiřího Hannoverského, protože královna Anna byla osmnáctkrát těhotná, ale porodila jen pět živých dětí, které brzo zemřely. Tento Jiří se za celých 13 let vlády nenaučil ani slovo anglicky, takže většinou pobýval v Hannoveru, kde aspoň rozuměl.

co lidi povídají.

Vinou tehdejších hygienických poměrů hynuly při porodu i královny a princezny, například Jana Seymourová, žena Jindřicha VIII. Ještě roku 1817 potratila v Londýně princezna Charlota a její lékař sir Richard Croft spáchal sebevraždu, protože

mu veřejné mínění připisovalo vinu za ztrátu následníka trůnu. Porodním bolestem vznešených rodíček se muselo nějak ulevit, povětšinou podle pověřených středověkých receptů. Obecně se věřilo, že se bolesti dají přenést na jinou osobu, a tak se najímaly ženy, které v sousední místnosti vydávaly porodní skřeky. Podle jiné pověry napomohlo k rychlému porodu, jestliže se bolesti odvedly na jiné místo těla bičováním rodíčky. Martin Luther vypráví, že bylo samozřejmě nemožné bit německou císařovnu, a tak byly do sousední místnosti přivedeny dva tučtý muži, kteří byli bičováni. Dva na to zemřeli. Císařovně to nepomohlo.

7. září 1553 porodila Anna Boleynová svému Jindřichovi VIII. dceru Král, předtím zamilovaný tak, že učinil Annu královnou a na mnicích dal ke svému „H“ (Henry) připojit její „A“ s korunkami na hlavou, čekal syna, následníka a dcera ho rozžutla. Ale mazana Anna, která rodila v komnatě ozdobená tapisériemi s vyjevy různých biblických pannen, prohlásila, že se zde zrodila „panna, která bude střežit slávu čistoty Panny Marie“. A bylo to. Ta porozená a později nikdy neprovdaná panna byla královna, za níž nastal velký rozmach anglické kultury, ať už její zásluhou či bez ní.

Jak se jmenovala tato panovnice?

Ach zemi krásnou...

Jednoho dne na konci léta 1834 stáli na břehu v Benátkách dva muži. Zhlédli se do nekonečné dáky nad hladinou azurového moře, smočili ruce ve vlnách příboje a zřejmě ani neodolali touze ochutnat „Slaná voda.“ poznamenali si jeden z nich do zápisníku. Ano, Karel Hynek Mácha, největší básník českého romantismu, býval někdy ve svých soukromých zápiscích nebasnický střízlivý.

Na cestu se vydal v pondělí 4. srpna se svým mladším přítelem Antoninem Strobachem, budoucím pražským primátorem. Trasu Praha - Benátky zdolali za pouhých jedenadvacet dní dilem pěšky dilem v povozech dobrodinců, ochotných naložit dva unavené poulníky. Strádali zimou v Brennerském průsmyku v Alpách, živili se syrem a mlékem, spali na senicích. Občas však také poseděli nad sklenicí vína s náhodnými přáteli.

Básník Máje se vydal do ciziny ve čtyřicetiletých letech poprvé a také naposledy. Jeho romantičtí vrstevníci se toužili v duchu doby po světě; Mácha si sice pořizoval podrobné výpisky z cestopisů po Americe, Asii a Evropě, ale jeho světem byla česká krajina. Vždy na jaře očekával netrpělivě pěkné počasí, aby se mohl vydat na cesty. „Já toužím po kraji až milo.“ psal v jednom z dopisů příteli Hindlovi.

„Hrady spatřené“ se jmenuje jedna kapitola Literárních zápisníků pečlivého básníka. Zdánlivě strohý soupis nám dává pozoruhodný obraz netypického životního stylu mladého muže první poloviny devatenáctého století. Vždyť zatímco jini pečlivě budovali své postavení ve společnosti, mladý snilek bloudil křížem krážem po Čechách. Bylo by jisté pošetile hledat v romantickém básníkovi Tyřova předchůdce, který o třicet let později zavelel „v zdravém těle zdravý duch“. Víme, že Mácha si na rozdíl od zakladatele naší tělovýchovy nedělal velké starosti se životosprávou, a že dokázal po namáhavém celodenním pochodu prolámovat noc a časné ráno se vydat na další cestu. V zápisníku však přibývalo jméno za jménem - Rožmberk a Krumlov v jižních Čechách, Střekov daleko na severu, Adršpach na východě. A mezi tím Jenštejn, Žebrák, Točník, Karlštejn, Kokořín, Hluboká. Někam se pracoval obzvláště rád a hrab, který zvčnil v povídce Noc na Bezdězu, navštívil během několika let dokonce šestkrát. Co hledal básník mezi pochmurnými zdmi rozvalin pamětníku zašlé slávy? Pohnutou historii národa, jemuž chtěl vrátit sebevědomí na poli umění? Inspiraci svých literárních prací? Připomeňme si: Vilem, hrdina Máje, čeká na popravu ve sklepení bílé věže na břehu jezera. Hradní zřícenina je podmanivou kulisou povídky Cikáni. A Křivokládko, torzo zamyšleného románu z české historie, se odehrává na jednom z netypičtějších českých hradů. Mácha nebyl samozřejmě jediný, kdo obrátil svou pozornost k památkám českých dějin. Letmá prohlídka galerie výtvarného umění v Anežském klášteře nás přesvědčí o tom, že zříceniny, tajemné hrady ukryté ve skalách a osamělé věže vzbuzující pocit smutku a beznaděje byly nezbytnými rekvizitami českého malířství.

první poloviny devatenáctého století. Navíc měl český básník velký vzor v lordu Byronovi, jednom z největších romantiků světové poezie.

„Dnes jsem měl podivný sen, zdá se mi, že je toho příčinou čtení lorda Byrona,“ poznamenal si Mácha v roce 1832 do deníku. O několik let později vydal Máj, jehož hrdina Vilém se stal jakoby rodným bratrem Byronova Chiltonského vězně. Hájil původnost Máje za každou cenu by bylo krátkozraké, podoba obou básní je patrná. „Sloup sloupu kolem rameno si podává temnotou noční,“ popisuje Mácha Vilémovu celou, zatímco Byron uvádí: „Je sedm gotických sloupů v Chiltonských kobkách.“ Obě vězení stojí u jezera, oba vězňové vzpomínají na své mládí, oba vzbuzují soucit žalávníků. Mácha však bezesporu pronikl hlouběji do lidské duše, což dokazuje Vilémova meditace o životě a smrti ve druhém zpěvu Máje. Navíc uměl to, co bylo světoběžníku Byronovi cizí: vyzpívat jedinečným způsobem lásku k rodné zemi, s níž se důvěrně seznámil na svých cestách. Vždyť dodnes nás dojmá pasáž vrcholící čtyřverším:

Ach zemi krásnou, zemi milovanou,
kolébku mou i hrob můj, zmatku mou,
vlasti jedinou i v dědictví mi danou,
širou tu zemi, zemi jedinou! -

OBRAZEK UKAZUJE MÁCHOVU KRESBU ZŘÍCENINY JEDNOHO Z VYJMEŇOVANÝCH ČESKÝCH HRADŮ KTRÉHO?



mumijo

Pod tímto záhadným názvem se skrývá neméně tajemný horský balzám. Možná že jste o něm ještě neslyšeli, ale ve východní medicíně je znám přes dvě tisíciletí a v dávných dobách byl ceněn nad zlato a drahokamy. Věřilo se, že tato tmavá pryskyřičnatá hmota dokáže dělat zázraky, a léčilo se jím téměř všechno. Věhlasní lékaři starověku (např. i Avicenna) se ve svých spisech vyjadřovali o horském balzámu velmi pochvalně.

Mumijo má mnoho jmen. Arabové je znali jako horský pot, obyvatelé Burmy mu říkali krev hory, na Sibiři, v Burjatsku a na Altaji bylo známo pod jménem zemní či kamenný vosk. Podnikaly se za ním odvážné výpravy hluboko do hor a kdo objevil přístupné naleziště, střežil své tajemství jako oko v hlavě, neboť se za něj platily závratné sumy. Však se také horským balzámem léčili výhradně vládcové a velmoži. Prostý lid si mohl dopřát nanejvýš lidské mumijo, sebrané někde na pobřeží, o němž se říkalo, že má „nečistý“ původ. A také mělo.

Jak známo, bylo na východě zvykem mumifikovat zemřelé, k čemuž se používalo pryskyřice, medu, dehtu a mnoha dalších dnes neznámých látek. Když z nějakých příčin došlo k obnažení hrobů, odnášely proudy vod balzamovaná těla a jejich úlomky vyvrhovaly na pobřeží v podobě černých pryskyřičnatých úlomků. Také lidské mumijo se užívalo jako zázračný všelék. Potíraly se jím rány a zlomeniny, užívalo se dokonce i vnitřně. Před požitím tělo záhadné látky však nalézáme v minulosti mnohá varování lékařů. Připojil se k němu i francouzský vědec, jehož jméno bude vašim soutěžním úkolem. (Ještě se k němu vrátíme.) V jednom ze svých spisů odmítl vnitřní užívání mumija „neboť nikdo nezná jeho původ“.

Poslední dobou se začínají vědci zajímat o stará tajemství lidového lékařství, a tak se na pořad dne dostalo i mumijo. Začal se jím zabývat uzbeký ortopéd, profesor Adyl Šakirov. Už dávno o horském balzámu slyšel a lákalo ho vyzkoušet jeho tolik opěvované účinky při léčení zlomenin. Hodlal rovněž podrobit staré legendy serióznímu vědeckému výzkumu.

Úkolem číslo jedna ovšem bylo záhadný horský balzám najít. Dr. Šakirov sestavil vědeckou expedici, s níž se vydal k výběžkům Tan-šanu. Po dlouhých strastiplných pochodech konečně objevili vysoko v horách malou jeskyni a na jejích stěnách hledaný balzám. Hustá pryskyřičnatá hmota jako by tryskala přímo ze skály. Při nhtění teplotou rukou rychle měkla, což bylo podle tradice neklamnou známkou kvalitního a čistého balzámu. Nečisté mumijo zůstává i pod teplým dotekem tvrdé. Tak se horský balzám konečně ocitl v laboratoři a prodělával jeden rozbor za druhým. Zjistilo se, že je obrovskou zásobárnou stopových prvků. Obsahuje vápník, draslík, sodík, hliník, železo, fosfor, bór, mangan, siriu, vanadium, zlato, stříbro, měď, kobalt, berylium, stroncium a ve formě příměsí i takové exotické prvky jako iridium, zirkonium, yttrium, ytterbium, europium, skandium, telur, galium, gadolinium, indium a rubidium. Dále, že není toxický ani radioaktivní, není kancerogenní a nemá negativní vliv na potomstvo. Nestimuluje vývoj mikroflóry, naopak ho potlačuje. Po důkladných rozbořech zahájil dr. Šakirov pokusy na zvířatech. Zaujala ho hlavně přítomnost fosforu, vápníku a stroncia, nejpotřebnějšího stavebního materiálu pro obnovování kostní

tkáně. A tu se stará legenda potvrdila v plném rozsahu. U psů, jimž se podávalo mumijo, vstřebávala operovaná kost dvaapůlkrát víc fosforu než u ostatních kontrolních zvířat. Po mnoha experimentech byl vyvozen závěr, že balzám napomáhá hromadění fosforu v místech zlomeniny. Počátkem šedesátých let bylo povoleno klinické používání horského balzámu u lidských pacientů. Ukázalo se, že mumijo nebylo po staletí vychvalováno nadarmo. Látka nejenže značně urychlovala srůstání zlomenin, ale rapidně zlepšovala celkový stav pacientů, posilovala spánek, povzbuzovala chuť k jídlu. V roce 1967 obhájil dr. Šakirov disertační práci na téma Vliv mumija na regeneraci kostní tkáně při léčení zlomenin. Práce vyvolala velký zájem odborníků a indikace horského balzámu byla zavedena na dalších sovětských klinikách. Ale otázníky kolem mumija zdaleka nekončí. Stále není ještě objasněno, jakého původu tato látka vlastně je, zda nerostného, živočišného nebo rostlinného. Vznikly desítky vzájemně si odporujících hypotéz:

... mumijo nelze zařadit mezi přírodní útvary. Je nejspíš produktem kvašení vykalů a moči zvířat žijících divoce v horách.

... balzám hor je ropného, živočišného původu. Mluví pro to chemické složení i místo vyskytu. Také to, že obsahuje více než 20 stopových prvků, svědčí o jeho příbuznosti s ropou.

... podařilo se zjistit, že mumijo nemá s ropou nic společného. Jsou to zřejmě různé organické zbytky rozpuštěné vodou, které se po odpaření usadily na stěnách jeskyní.

... horský balzám je zkamenělý med s příměsí až dvou procent včelího jedu. V každém případě v sobě spojuje léčebné vlastnosti obou složek.

Zmatek ještě rozmnožila zpráva Leningradského ústavu pro výzkum Arktidy a Antarktidy, jehož expedice objevila mumijo na šestém kontinentu. Analýza arktického mumija přinesla přibližně stejné výsledky jako rozbor středoasijského balzámu. Tato skutečnost by potvrdzovala hypotézu o nerostném původu mumija, neboť v těchto ledových končinách nejsou rostliny ani stromy, natož divoké včely nebo horšší živočichové. Pak následovala zpráva kirgizských farmakologů, kteří dospěli k názoru, že balzám je přece jen produktem trávení býložravců. Bylo totiž nalezeno zvířátko, které se jeho tvorby zúčastňuje - vysokohorský hraboš z řady hlodavců. Hypotézu měl prověřit laboratorní pokus, na jehož začátku byli hlodavci, jimž se do krmné dávky přidávaly rostliny z míst, kde bylo nalezeno mumijo a na jehož konci se skvěla hmota, která se od přírodního mumija vůbec nelišila. Kirgizští vědci uvádějí, že k vyléčení jednoho pacienta s otevřenou zlomeninou je třeba 7,5 g balzámu. Podotýkají, že podle jejich experimentu se může o vynikající lék pro slovký pacientů postarat průměrně jeden horský hraboš.

Tento pokus by mohl potvrzovat, že mumijo je tedy živočišného původu. Ovšem znovuobjevitel horského balzámu Adyl Šakirov se kloní k názoru, že mumijo je přírodním útvarem.

A tak přes veškerý pokrok moderní vědy stále platí slova francouzského lékaře a vědce, o němž jsme se zmínili v úvodu. Rok jeho narození se podle různých pramenů uvádí od r. 1509 do 1517, na roku umrtí se prameny shodují - r. 1590. Byl vynikajícím chirurgem a osobním lékařem několika francouzských panovníků. Zasloužil se o rozkvět francouzské chirurgie, zavedl lékařskou pomoc při porodech, zlepšil trepanaci, amputaci, operace kloubů a ošetřování zlomenin. Jeho dílo o léčení střelných ran patří v lékařské literatuře dodnes mezi klasické. Jak se jmenoval?

Koh-i-noor

Dvaadvacetigramový modrobílý indický diamant je nejznámějším klenotem anglického korunního pokladu - nikoli však největším či nejnádhernějším. Se svými 106 karaty se vedle pětikrát těžšího Culliganu I, který zdobí žezlo, vyjímá skoro skromně. Také Culligan II na hrotu panovnícké koruny je pětikrát větší. Ovšem zatímco oba Culligany jsou bez vzrušující minulosti a lze je hodnotit jen podle váhy, Koh-i-Noor je vyložený aférista. Jeho historie, spjatá po staletí s nejpěstřejšími lidskými osudy, válkami a vraždami, ale i s přátelstvem a láskou, ho vyjímá z jakéhokoli cenového odhadu. Neboť koupen nebo prodán nebyl Koh-i-Noor nikdy.

Kdy a kde se kámen poprvé vynořil, leží v temnotách raných indických dějin. Nejprve se o něj svářili indiští králové, potom muslimové. Roku 1306 si kámen na malavském králi vynutil sultán Aláuddin Chelzi a dopravil ho do Dillí, kde pokojně ležel v královské pokladnici dvě století. V roce 1526 vpádli do Indie kábulský král Bábur. Jeho syn Humájún objevil nádherný diamant v úkrytu pevnosti Agra a jako následník trůnu si ho podržel. Když v roce 1535 poslal rádzha márváry svého dvořana poplat se po ceně Koh-i-Nooru, rozžulil se Humájún nad takovou trufalostí a vzkazal rádzovi, že tento klenot lze získat pouze dvěma způsoby: buď mečem, nebo vládcovou milostí. Měl pravdu. Mečem měnil kámen majitele velmi často. Věřilo se totiž, že kdo má Koh-i-Noor, je pánem Indie. Není proto divu, že pro něj tekly potoky krve hindů, muslimů, křesťanů, Afghánců, Persánů, Turkmenů i Angličanů, zkrátka všech, kdo kdy ovládali nebo plenili indický subkontinent. Když císař Humájún musel posleze prchnout před dobyvateli do Persie, vzal s sebou jako jediný majetek Koh-i-Noor a daroval ho šáhovi jako dík za vřelý přijetí. Šáh Tehmásp vrátil diamant do Indie roku 1547 jako čestný dar svému příteli ahmadnagarskému králi Burhánovi. Odtud se v následujícím století vrátil jako dědictví na dillíský dvůr. Roku 1739 vpádli do Indie perský šáh Nádír, bývalý pasák krav, a dobyl Dillí. Zatímco jeho vojáci plenili město, přičemž zmasakrovali 150 tisíc lidí, požádali se v paláci hloucné slavnosti. Slabý sultán Muhammad doufal, že si Nádír nakloní pohostinností a cennými dary, ale Koh-i-Noor nehodlal vydat. Až konečně jedna zářlivá žena z harému prozradila Persánovi, že sultán neustále nosí drahokam v záhybech svého turbanu. Mazaný Nádír navrhl při slavnosti na rozloučenou, aby si s ním sultán na znamení přátelství vyměnil pokrývku hlavy. Zoufalému Muhammadovi nezbylo než vyměnit kámen nedozírné ceny za Persánovu kožešinou čepici. Ten popadl turban a s nezdvořilým spěchem opustil hostinu. Koh-i-Noor mu však nepřinesl štěstí. Roku 1747 ho zavraždili vzbouření vojáci jeho tělesné stráže. Generál Abdálí se s diamantem a částí vojska uchýlil do Afghánistánu a dal se v Kábulu provozovat králem. Drahokam dopravil zpět do Indie až roku 1813 paňdžábský král Randžit Singh. Také násilím. Tento jednooký válečník nosil svůj milovaný diamant při zvláštních příležitostech na levém nadloktí. Když umíral, přál si věnovat ho klášteru v naději, že se mniši budou za jeho černou duši zvláště horlivě modlit. Rodině však ani nenapadlo vzdát se tak cenného drahokamu pro předem ztracenou věc. Netěšili se s ním však dlouho. V roce 1849 vpochoďovaly do paňdžábského sídelního města Láhauru koloniální jednotky anglické Východoindické společnosti a dvanáctiletému následníkovi trůnu Dilipu Singhovi nezbylo nic jiného než podepsat smlouvu, v níž se za celoživotní apanáž vzdává i Koh-i-Nooru.

Tak se Angličané stali pány diamantu i Indie a tehdy třicetiletá anglická královna Viktorie blahovolně přijala královský drahokam jako „dar“. Tehdy ještě vážil 186 karátů: byla to rozeta ve tvaru vejce rozfíznutého po délce.

Viktorin německý princ-manžel Albert ukázal indickou kořist britskému lidu v roce 1861 na výstavě v Hyde Parku, ale nadšení nad Koh-i-Noorem bylo vlažné. Pro evropský vkus měl starý indický tvar a výbrus diamantu příliš málo „ohně“. Snad proto se v následujícím roce stalo něco naprosto nepochopitelného. Královna Viktorie povolala do Londýna známého amsterodamského brusíče drahokamů Voarsengera a přikázala mu, aby dal kameni libvější tvar. Její Veličenstvo samo přiložilo drahokam na brusný kotouč a princ Albert ho roztočil. Tímto státnickým aktem byla zahájena práce trvající 38 dní. Stála osm tisíc liber a na jejím konci bylo zklamání. Z obrovského diamantu zbylo pouhých 106 karátů. Slavný odborník na drahé kameny Wilson King nařikal: „Mizerný výbrus, který tento obdivuhodný kámen připravil o všechnu historickou hodnotu. Kulturní ostuda!“

Jak se zdá, královna Viktorie po této zdrcující kritice přestala mít z Koh-i-Nooru radost - nikdy ho totiž nenosila. Roku 1911 byl vsazen do „King's Consort Crown“, což je druhohradá koruna kterou nosí královna manželka, nikdy však panující královna. Viděno z tohoto hlediska, mohla by se královna Alžběta II. Koh-i-Nooru snadno vzdát a vrátit diamant Pákistánu, odkud byl před 137 lety vlastně uloupen. Tak o to žádal svého času pákistánský ministerský předseda. Kámen nadále zůstal v Anglii - muž, který vznesl tento odvážný požadavek, byl v roce 1977 doma zatčen a při

čistce v pákistánském vládním aparátu odsouzen k trestu smrti. Jeho poprava vyvolala občanské nepokoje i protesty mnoha států. Jak se tento politik jmenoval a kdy byl popraven? Napovíme vám, že se narodil v r. 1928 a v letech 1971 až 1973 byl prezidentem Pákistánské republiky.

Tvar starý



Tvar nový



Krill - budoucnost mořského rybářství

Mořské rybářství intenzivně hledá náhradu za přelovené druhy cenných ryb, jakými jsou např. tuňák či losos. Při tomto hledání nekonvenčních zdrojů světového rybářství se velice často také hovoří o krillu.

Krill je základní potravou velryb v Antarktidě; drastickým přelovením a snížením populace velryb došlo k mohutnému rozvoji krilla, jehož současné zásoby v těchto vodách se odhadují od 100 miliónů do 600 miliónů tun, přičemž některé odhady jdou ještě výše. Zvláště silné koncentrace vytváří krill v průběhu antarktického léta (prosince až dubna). Podle provedených průzkumů obsahuje 1 m³ vody 13–14 kg krilla. V noci se krill pohybuje při hladině, ve dne klesá do hloubky 50–60 metrů. Podle expertů by se v této oblasti mohlo trvale ročně lovit kolem 50 až 100 miliónů tun krilla, což je víc, než činí současná produkce světového rybolovu.

První zemí, která se systematicky začala krillem zabývat, byl Sovětský svaz; následovalo Japonsko, Norsko, USA, Nový Zéland, Austrálie, Polsko a NSR. Od roku 1970 se téžba krilla také již sleduje v oficiálních světových rybářských statistikách FAO.

Do krilla sice patří asi 80 druhů živočichů, ale typickým představitelem je koryšovitý *Euphausia superba*, vytvářející asi 90 % celkové populace. Tento druh dorůstá 3 cm za rok a dosahuje velikosti 5–6 cm ve dvou letech. Vyřídí se od listopadu do března, jedině klade 2000 až 30 000 vajíček v závislosti na jeho velikosti. Průměrná hmotnost dospělého jedince se pohybuje od 0,7 do 1,2 gramu. Krill se vyskytuje v hejnech o průměru od několika metrů až do 10 km a preferuje teplotu vody v rozmezí 0,3–2 °C.

Techniku lovu krilla vyvinuli v SSSR a Japonsku. Zátah se provádí upravenou tralovou sítí (sít stře obvykle 10×10 metrů, celková délka sítě 40 až 50 metrů) a trvá kolem 45 minut při rychlosti lodí 1,7 uzlu. Průměrný lov se pohybuje od 3 do 7 tun krilla na 1 hodinu tralování, v některých bohatých lovištích dosahuje až 9 tun krilla.

Po vylovení má krill barvu od bleďavé až po cihlově červenou. Jeho maso je bohaté na bílkoviny, má všechny aminokyseliny potřebné pro člověka, i téměř všechny vitamíny, s výjimkou vitamínu C. Zvláště cenný je obsah minerálních látek. Obsah tuku se pohybuje od 1 do 6 %, jeho

vůně je příjemně plná, což je ostatně typické pro všechny korýše.

Zatím ovšem zůstává nedořešen problém zpracování a využití krilla. Po vylovení se velice rychle kazí, neboť jeho orgány obsahují vysoce aktivní enzymy, vyvolávající rychlý nástup autolýzy. Již v průběhu pouhých dvou hodin na palubě mění krill svou barvu, ztrácí průhlednost a stává se měkkým až rozředěným. Při teplotě pod 7 °C je možno jej skladovat na déle než pouhé 4 hodiny. Ani okamžitá zmrazení není řešením; krill totiž po rozmrazení ztrácí mnoho ze svých vitamínových složek, zejména vitamínů B. Zatím nejlepší metodou je stlačením surového krilla a jeho tepelná úprava (v podstatě uvaření); výsledkem je ztekucený krill ke koagulaci bílkoviny. Kondenzovaná koagulovaná bílkovina, zvaná krillová pasta, se pak balí, zmrazuje a skladuje. Pasta je červenavě krémovou hmotou s mnohými možnostmi použití. Zbytek krilla po získání pasty obsahuje ještě stále značné množství bílkovin a je tak velice vhodným surovým materiálem pro výrobu moučky do živočišných krmiv. Pasta z krilla má jemnou vůni, růžovou barvu a trochu násladlou chuť, typickou pro maso krevet. Využívá se i jako přísada do salátů, paštik, plněných vajec, kroket aj. Je možno ji však zpracovávat také do klobásovin a zeleninových údobků, upravit z ní tzv. krillové máslo či krillovou majonézu pro účely studené kuchyně apod. Zvláště slibné se ukazuje začlenění krillové pasty do tavených sýrů, do polévkových výtažků i některých tradičních jídel např. japonské kuchyně.

Po počátečním explozivním zájmu o krill však nyní situace částečně stagnuje. Hlavním důvodem není nepropracovanost zpracovatelské technologie, ale otázky čistě ekonomické. Zatím totiž těžba krilla je finančně daleko náročnější než lov ryb. Lodě na své cestě do Antarktidy jsou nuceny urazit dalekou cestu. Tato relativně „neproduktivní“ cesta k lovištím a zpět do mateřských přístavů si vyžaduje velké náklady, výdaje na pohonné látky, opravy a údržbu lodí aj. To vše prodražuje finální produkt. Skutečně využití nesmírných potenciálních zásob antarktického krilla bude tedy záviset především na vyřešení otázek ekonomických.

Die real existierenden Kenntnisse in der Volksrepublik Ungarn über Marx, Engels und andere Revolutionsgrößen der sozialistischen Staatengemeinschaft sind erstaunlich, wie zwei Reporter des Budapest Rundfunks in Straßeninterviews herausgefunden haben. Das „Solidarnosc“-Informationsbulletin fand die Antworten in der Pariser Monatszeitschrift „Kontakt“ abgedruckt.

Die Ungarn wissen weniger über die Geschichte des Marxismus, als die Regierung es sich wünschen könnte. Zu diesem Schluß kommt man, wenn man sich eine Reihe von Interviews anhört, die von zwei Reportern des Budapest Rundfunks durchgeführt wurden. Man hatte Fußgänger befragt, wer Karl Marx war. Die Antworten wurden am 6. Mai in einer satirischen Sendung gebracht. Der Inhalt der Straßeninterviews war jedoch echt. Hier eine Auswahl davon:

Radio Budapest (RB): Wer war Marx?

Antwort: O, bitte fragen Sie mich solche Sachen nicht.

RB: Nicht mal mit ein paar Worten können Sie antworten?

A: Lieber möchte ich nicht, wenn Sie erlauben.

RB: Und warum nicht?

A: Um die Wahrheit zu sagen — ich habe keine Zeit, mich mit diesem Problem zu beschäftigen.

RB: Sie haben aber bestimmt in der Schule irgendwann von ihm gehört?

A: Ich war öfters abwesend.

Ein anderer Fußgänger: Marx war ein sowjetischer Philosoph. Engels war sein Freund. Was könnte ich noch hinzufügen? Er starb in einem sehr hohen Alter.

Eine Frau: Natürlich weiß ich es. Er war ein Politiker. Er war, wissen Sie, wie heißt es denn, wie hieß er denn — noch — Lenin! Lenin — die gesammelten Werke von Lenin hat er ins Ungarische übersetzt.

Eine andere Frau: Er war Deutscher, ein Politiker. Wenn ich mich recht erinnere, wurde er zum Tode verurteilt.

RB: Wem zu Ehren wurde dieser Platz Marx-Engels-Platz genannt?

Ein Fußgänger: Dem Engels zu Ehren.

RB: Wer war Engels?

A: Er war Engländer, er wurstelte irgendwie mit dem Kommunismus herum.

RB: Wissen Sie, wem zu Ehren dieser Platz Marx-Engels-Platz genannt wurde?

Eine alte Frau: Woher soll ich denn das wissen. Ich bin fremd hier; ich bin nicht aus Budapest.

Ein Mann: Einen Augenblick... Engels? Ein Revolutionär.

RB: Und wissen Sie, wie er mit Vornamen hieß?

A: Engels, Marx, Marx, Engels... Marx, nicht wahr?

RB: Und wo lebte Engels?

Eine Frau: Tja, wo er wohnte...? In Leningrad, das heißt in Moskau.

RB: Und wem zu Ehren ist der Marx-Engels-Platz?

Dieselbe Frau: Gerade ihm zu Ehren. Unter anderem, so viel ich weiß, lebte er in der Sowjetunion. Dort hatte er ein bißchen studiert, und eine Zeitlang lebte er auch in Ungarn, wenn ich nicht irre. Genau weiß ich das aber nicht.

RB: Meine Herrschaften, wissen Sie wem zu Ehren dieser Platz Marx-Engels-Platz heißt?

Fußgänger: Nein, nein, wir kommen aus Szeged, also wissen wir das nicht.

RB: Woher stammt Engels?

A: Soviel ich mich erinnern kann, stammte Engels aus Deutschland.

RB: Und wie hieß er mit Vornamen?

A: Karl? Oder Karoly? Hieß Marx vielleicht auch Karoly? Das weiß ich nicht, keine Ahnung: Es ist ja egal. In der Schule wurde er immer Engels genannt, dieses Thema war Pflicht in der Schule.

Unkontrollierbar und zu teuer wäre eine Geschwindigkeitsbegrenzung auf den bundesdeutschen Autobahnen, wenn man den Berechnungen des ehemaligen Münchner Polizeipräsidenten und jetzigen Leiters der Polizeilabteilung im Bonner Innenministerium, Manfred Schreiber, Glauben schenkt. In einem Beitrag, den er als Gastkommentator der „Welt“ schrieb, erweitert der oberste Polizist der Bundesrepublik die Diskussion über ein Tempolimit, die, so „Die Welt“, fast ausschließlich unter dem Gesichtspunkt der Luftverschmutzung geführt werde, um die Sorgen der Polizei.

Es gibt einen alten Führungsgrundsatz: Nichts anordnen, was man nicht vollziehen kann — nichts vollziehen, was man nicht kontrollieren kann. Damit ist die Frage erlaubt, ob die Einführung eines Tempolimits — wie immer man zu ihm stehen mag — auch polizeilich wirksam überwacht werden kann. Wenden wir uns zuerst der Forderung nach einem Limit von 100 km/h auf den Autobahnen zu: Welchen polizeilichen Aufwand braucht man?

Es gilt der Erfahrungssatz, daß der prozentuale Anteil der Beachtung von Verkehrsvorschriften durch die Verkehrsteilnehmer direkt von der polizeilichen Überwachungsstärke abhängt, das heißt, von dem Grad der Wahrscheinlichkeit, gestellt und beweiskräftig überführt zu werden.

Gehen wir davon aus, daß rund 16 000 Kilometer Autobahnrichtungs-fahrbahnen zu betreuen sind: Rechnet man nur alle 50 Kilometer mit einer Kontrollstelle (drei Schichten, 2 Beamte für 18 Stunden am Tag), so benötigt man dazu 2500 Polizeibeamte = 125 Millionen Mark jährlicher Besoldungskostenaufwand. Die vorherige Ausbildung und Schulung ist noch nicht bedacht.

Es gibt aber Leute, die fordern auf den übrigen Straßen eine Herabsetzung der Geschwindigkeit auf 80 km/h. Und damit sie wissen, was sie tun, auch hier ein paar Zahlen: Wenn nur alle 500 Kilometer (!) in jeder Richtung eine Radarkontrollstelle mit Anhaltetrupp eingesetzt wird, wären dazu 20 250 Beamte mit einem Besoldungsaufwand von über 1 Milliarde Mark erforderlich. Ein einziger Funkwagen mit entsprechender Ausrüstung kommt auf ca. 100 000 Mark.

An dem berühmt-berüchtigten Eltzerberg, Autobahn Köln—Frankfurt, wird über zwei Brücken mit je drei Geräten eine Kontrollstrecke von 4,6 Kilometer überwacht.

Abgesehen von ihrer landschaftschänderischen Optik kosten die Geräte nicht wenig. Personalkosten der büromäßigen Vorgangsbearbeitung können zum Beispiel mit einem Drittel des Außendienstes angesetzt werden.

Sie bringen aber auch dem Staat nicht geringe Einnahmen, so 1984 allein 31 900 Verwarngelder und 15 930 Anzeigen.

Aber das macht noch nicht das Problem aus. Wir müssen die Phantasie bemühen, um uns auszumalen, daß die bundesdeutschen Autobahnen von solchen ständigen Augen des großen Bruders überwacht werden: Orwell ohne Ende! Ein hoher Preis!

Vědci došli nedávno k názoru, že geologická puklina, táhnoucí se směrem na jih přes americké státy Colorado a Nové Mexiko podél řeky Rio Grande, se rozšiřuje. A to asi o 10 cm za 100 let. Svádí to o tom, že je to vlastně puklina se zemské kůry a může v budoucnu způsobit, že severoamerický kontinent se rozpadne na dvě nerovnoměrně části. Oficiální výzkumy ukázaly, že takto polevina všech lidí v USA je tvořena silnými nepodvědomými různými chorobami. Je to důsledek znečištěné atmosféry průmyslovými spalinami a výfukovými plyny z automobilů.

„Jetzt bin ich zwanzig Jahre in der SPD, aber ich habe noch nicht ein einziges Mal die AsF besucht. Mehrere Frauen auf einem Haufen, das ist mir irgendwie unangenehm. Ich habe eine gewisse Abneigung gegen diese... sich auf extreme, fast rabiate Weise artikulierenden politischen Frauen. Ich komme mit Männern einfach unendlich viel besser zurecht... Ich organisiere das Leben meines Mannes.“

Brigitte Seebacher-Brandt, Vorsitzende des SPD-Ortsvereins Unkel, in einem Interview mit der Zeitschrift „Brigitte“.

★

„Das Recht auf Gleichstellung gilt auch für die Frau eines Parteivorsitzenden. Sie hat das Recht auf eigene Meinung — und gegebenenfalls auch auf Irrtum.“

Willy Brandt, SPD-Vorsitzender, vor der Bundeskonferenz der Arbeitsgemeinschaft sozialdemokratischer Frauen (AsF).

Topfdeckel sicherte Wohnung

KÖLN. 7. Oktober (AP). Ganz konventionell und preiswert hat sich ein Kölner Bürger gegen Einbrecher geschützt. Während immer häufiger hochsensible und teure Alarmanlagen nächtlichen Langfingern das Leben schwermachen, griff der 38jährige auf sein Küchengeschirr zurück. Er befestigte an der Wohnungstür einen Topfdeckel. Wie ein Polizeisprecher am Montag mitteilte, wurde diese Diebstahlsicherung am Wochenende einem Einbrecher zum Verhängnis. Bei dem Versuch, die Tür aufzuhebeln, fiel der Deckel krachend zu Boden und weckte den Wohnungsinhaber. Die Flucht des 50 Jahre alten Diebes endete im Vorgarten eines Nachbarn, wo er völlig außer Atem von der Polizei festgenommen werden konnte.

IDE TO I S NOČNÍKEM
(POKUD HOZNO PLNÝM...)

RESTAURACE



RESTAURACE



— Viš, proč nosíme klíče na kroužku?
Ne.
— No proto, abychom je neztráceli po jednom.

pti dává a hlavně i s. Hrděbád ceft, křep radie a Clay ne západ, objevili pláštěniti a západněmáti archeologové potvrdili předmáti. Především různé plastiky stárlí asi 1500 let a badatelské ekatit neply pocházejí z 5. století n. l.



„My nepotřebujeme psa, sousede, manželka stačí odštěkat všechno sama...!“



„Vzpamatuj se, Bedřichu! Nemůžeš přece prodávat mra veniště, který není tvoje!“



„Jste vtělená skromnost, Drazhuško! Která jiná s takovou figurou by jezdila do podnikové chaty na Slapech?“



Neprakta—Švandrlík

„Tak už přestaňte s tím falešným kamarádstvím a přiznejte se: kterej z vás je Dlouhej?“

Živel vystrašil jalovice

[an]: Bore s prudkým deštěm se přehnela ve čtvrté ráno nad osadou Mrklův na Semílsku, jalovice, které zde byly na volné pastvě, se Živlu polekaly a sblukly se do jednoho místa. Sedmadvacet jalovic o průměrné váze 350 kg uhynulo, čímž Státnímu statku Vysoké nad Jizerou vznikla škoda asi čtvrti milionu Kč.

VEH KOŠILKU NEŽI ZUBY A DĚLEJ NA JALOVICKÝ BUBUBU...!

„Dobrý den,“

pozdravil náš čtenář P. Z. z Děčína, když se podíval do nového zrcadla, které si přinesl ze sklenářství. Nepoznal se a myslel si, že přišla návštěva. Přestože měl zbytek rodiny ze zrcadla radost (nemusejí se z Děčína trmáčet až do Prahy, na Petřín do bludiště), P. Z. prohlásil, že by si podle obrazu v zrcadle učesal pěšinku asi na zádech, a šel pít tvorné sklo (v ceně 130 Kčs) do oblastního podniku služeb Děčín reklamovat. Nepomohl si. Bylo mu řečeno, že lepší zrcadlo nedostane. Ani zápis do knihy přání a stížnosti nepomůže.

„Zrcadlové sklo dostáváme většinou velmi nekvalitní,“ napsal nám ředitel Oblastního podniku služeb Děčín. „Zákazníky na tuto skutečnost upozorňujeme. U rozměrově malých zrcadel nejsou vadny tak patrné, jako u zrcadel velkých (jako zrcadlo P. Z., o rozměrech 160 x 65 cm)... Zrcadlové sklo nakupujeme přes ŘEMPO Liberec, ale vyrábí je sklárna OLOVÍ. Vadná zrcadla jsme reklamovali u výrobce již dříve, ale bylo nám sděleno, že na tuzemský trh dodávají pouze finky(?) tohoto druhu.

● Manželka hádka vrcholí. Muž nakonec prohlásí: „Tak, a teď ti to povím: Tehdy, před dvaceti lety, jsem vlastně nepískal na tebe, ale na taxíky!“

(Dodávky jsou navíc velmi nepravdělné). Naposledy jsme dostali kvalitní zrcadla v loňském roce a bylo to sklo z Maďarska...

Další kilometry dálniční sítě

Do Plzně kolem Berouna ● Příliš mnoho opravovaných úseků

(mb): V prístích dnech dostanou naši motoristé do užívání další dva nové úseky naší vnitřní dálniční sítě. V pátek 4. října tu bude pět kilometrů z Vřesce až za Beroun (spolu s dálničnímostem v Berouně) na dálnici D 5. O několik dní později, v sobotu 19. října bude zahájen provoz na dalších sedmi kilometrech rostoucí dálnice D 11 z Břeství do Poříčan.

První jmenovaný úsek je součástí dálnice, která v budoucnu spojí Prahu s Plzní a Rozvadovem. Zatím motoristé mohli využívat dálniční vozovku délce 14,6 km z Prahy, která ještě před Berounem končila provizorním sjezdem na starou silnici. Nyní se tedy po dálnici dostaneme až za Beroun — přinese nám to jistě i výrazné časové úspory, protože průjezd městem křížovaný navíc dvěma železničními přejezdy způsoboval dlouhé řady vozidel. Neprospíval ani obyvatelům samotného Berouna, kteří teď jistě ocení podstatně zlepšení životního prostředí.

Abyste mohli uvést nový úsek do provozu, muselo se udělat mnoho práce, hlavně přelazit korvito řeky Litavky v délce sítě jak půl kilometru, rovněž tak kanalizaci, vodovod, elektrická vedení, postavit lavky, mosty i protihlukové stěny. Most přelazující berounské údolí je delkou

**YNAJE DALNICE ČESKÝ,
Y JSOU TAK SPATNÝ, TAK PÝATNÝ
K JAKO ZAVADNÝ DILICE
LBY JSOU I NAJE DALNICE...**

**TEDEKHO ČLANKU O NĚM. KRELLI
USTAVU FRÖHLICHovi:**

Aber wie sie ihren „Gustl“ damals kennenlernen, das ist schon ein filmreifes Lustspiel.

Die als Maria Hajek geborene lebenslustige Mittelschichtszigerin erzählt folgende amüsante Geschichte:

„Ich hatte in Prag ein sehr elegantes Damen-Wäschege-
schäft. Eines Tages fragte ein
blendend aussehender Kunde
nach exklusiver Unterwäsche
— für Herren. Ich glaubte,
das Gesicht erkannt zu haben,
wollte die Gelegenheit beim
Schopf packen und sagte
liebesswürdig: „Wir führen
zwar nur Damen-Wäsche,
können aber trotzdem
Maß nehmen, Herr Fritsch.“

Gustav Fröhlich setzt die Geschichte fort:

„Mich amüsierte die Namensverwechslung, und die Dame imponierte mir. Ich drehte damals in den Prager Ateliers und dachte mir: Endlich mal keine vom Film. Ich verliebte mich Knall auf Fall in die fesche Böhmin, heiratete sie 1940 vom Fleck weg — und bin bis heute an ihr hängengeblieben.“

Gustav Fröhlich war schon zu dieser Zeit ein umworbenster Star und in Sachen Liebe längst kein unbeschriebenes Blatt mehr.

Als Erklärer im Stummfilm-Kino, Bühnenarbeiter, Kartenverkäufer und als Volontär bei einer Provinzzeitung hatte sich der clevere junge Mann bis nach Berlin durchgeboxt.

Hier entdeckte ihn der berühmte Regisseur Fritz Lang unter einem Heer von Komparsen und machte den Eleven zum Hauptdarsteller in dem inzwischen schon historischen Stummfilm „Metropolis“.

Eine Berliner Zeitung schrieb später euphorisch: „Als strahlender Apoll mit

den Attributen des Draufgängers wurde der blonde Schönling mit den blauen

**„Ich habe vom
Lebenskuchen ein
großes Stück
abbekommen“**

Augen eines der drei großen „F“ der Kino-Leinwand: Willi Forst, Willy Fritsch und Gustav Fröhlich.

Der Herzensbrecher im Film war auch im Alltag den Frauen zugetan. Bei der hübschönen jüdischen Diva Gitta Alpar, die in Berlin Triumphe feierte, stieß er auf Gegenliebe und ging mit ihr 1931 zum Standesamt.

Diese Ehe dauerte nur vier Jahre. Sie zerbrach nicht am Rassenwahn der damaligen Zeit, sondern an einem Seitensprung. Gitta hatte sich in den Film-Beau Werner Fuetter verliebt, und Gustl Fröhlich tröstete sich mit der tschechischen Schauspielerin Lida Baarova. Sie wurde seine Lebensgefährtin. Und diese wollte ihm ausgerechnet der Reichspropagandaminister Joseph Goebbels abspenstig machen.

„Es war ein gefährliches Spiel!“, sagt der Gehörnte nachdenklich. „Es kam zum Krach, aber die berühmte Ohrfeige, von der so oft geschrieben steht, die habe ich dem liebsten Minister leider nie gegeben.“

NATOČIL 12. FILMŮ.

Před zájezdem za pražskými kulturními památkami povídal vedoucí na srazu účastníků:

„Obstaral jsem seznam všech známých hospod i s adresami, abychom zbytečně neztráceli čas jejich hledáním!“

721 metrů nejdelším v síti dálnic ČSR.

Druhý z otevíraných úseků prodlužuje dálnici Praha—Hradec Králové—hranice PLR zatím z Břeství do Poříčan a s již otevřeným přivaděčem u Třebestovic zkusí dopravu v celé široké oblasti. Všechnost bude sloužit už 25,5 kilometru této dálnice, začínající u vnějšího okruhu pražského komunikačního systému v Praze 9.

Na konci této pětičky bude v celé republice v provozu již 490 kilometrů dálnic. Motoristé však mnohdy kritizují kvalitu jejich povrchu, zvláště pak mezi Prahou a Brnem. Na včerejší tiskové besedě na ministerstvu dopravy ČSSR zastupují Dopravních staveb a Staveb silnic a železnic, kteří stavi převážnou část dálnic, uvádějí za hlavní příčinu špatnou kvalitu šterku a živce, ale i nedodržování technologické kázně. Jen v této pětiletce stály opravy dálnic kolem 180 milionů korun, což je neumierně vysoká částka. Vmoucené uzavírky zdržují motoristy a mají vliv i na vyšší spotřebu pohonných hmot. S některými opravami se sice časem musí počítat, ale zatím, že mnoho prostředků je vynakládáno, aby se napravila předchozí nekalitní práce při výstavbě. Zde právě otevřené nové úseky budou kvalitnější, se uvidí teprve za nějaký čas, stavební organizace se však začínají celou problematikou v současné době zaočovat s cílem dosáhnout zlepšení.



**Sondermerckblätter
zum Thema Renten**

Um bei der Rentenregelung ab 1986 klarzukommen, hat die Bundesversicherung (BfA) Sondermerckblätter herausgegeben. Sie sind kostenlos zu erhalten bei der BfA, Vordruckverstandstelle, Postfach, 1000 Berlin 88. Die Titel: „Merckblatt für Witwen, Witwer und frühere Ehegatten“ und „Merckblatt für Mütter, Väter und andere Erzieher“. Frauen und Männer ab Jahrgang 1921 erhalten z. B. künftig pro Kind ein Jahr in der Versicherung gutgeschrieben.

Das Auto des Generals

ROM, 3. Oktober (AP) Die italienische Polizei hat am Mittwoch die Türen eines vor dem römischen Leonardo-da-Vinci-Flughafen abgestellten und als „verdächtig“ erscheinenden Automobils gesprengt. Wie sich herausstellte, handelte es sich um den gepanzerten Dienstwagen, einen Mercedes 300, des US-Generals James Brown, des Kommandeurs der NATO Truppen in Südeuropa.

Nach Berichten italienischer Zeitungen war der Wagen offenbar dadurch „verdächtig“, daß er das Nummernschild eines anderen Wagens trug. Die italienische Polizei, die nach dem israelischen Luftangriff auf das PLO-Hauptquartier bei Tunis ihre Sicherheitsvorkehrungen verstärkt hatte, rief ein Spezialkommando und ließ die Türen aufsprengen, um im Wageninneren nach Sprengstoff zu suchen.

Agenturen berichteten, der Fahrer des Generals, der in die USA abflog, habe den Dienstwagen eine Weile abgestellt gehabt. Das Auto habe „zum Schutz der Identität des Generals“ ein anderes Kennzeichen getragen.

● Ceny benziny, nality a ropných produktů byly znovu zvýšeny v Jugoslávii. Cena jednoho litru 86oktanového benzínu (normální vzrostla ze 12, na 130 dinárů a 98oktanového benzínu (super) ze 132 na 140 dinárů.

Geld für übersehenen Zwilling

DORTMUND, 4. Oktober (dpa). Alle beteiligten Ärzte, die einen Zwilling bei einer 31jährigen Patientin aus Hamm „übersehen“ hatten, sind am Donnerstag vom Landgericht Dortmund gesamtschuldnerisch zu Schmerzensgeld- oder Rentenzahlungen verurteilt worden. „Geholt“ wurde nur der kleine Sascha, während Zwillingbruder Rene noch eine halbe Stunde im Mutterleib warten und unter Sauerstoffmangel leiden mußte. Der inzwischen dreijährige Junge ist blind und schwer körperbehindert. Er muß über eine Sonde ernährt werden, weil er nicht schlucken kann. Alles dies seien Folgen von Sauerstoffmangel in der Gebärmutter. Ein Assistenzarzt hatte der Wöchnerin gleich nach der Entbindung des Erstgeborenen ein Medikament zur Förderung der Nachgeburt spritzen lassen, wodurch sich der Gebärmutterhals zusammenzog.

Die 17. Zivilkammer erlegt den beteiligten Ärzten eine einmalige Schmerzensgeldzahlung für die zurückliegende Zeit auf. Darüber hinaus müssen die Mediziner Rene bis zu seinem Lebensende monatlich 500 Mark Rente zahlen und alle künftigen materiellen Kosten übernehmen, zum Beispiel für die ärztliche Behandlung, soweit hierfür nicht andere Leistungsträger aufkommen. Wer die Hauptlast der Kosten trägt, müssen die Versicherer der Klinikärzte und des niedergelassenen Gynäkologen nach Meinung des Gerichts unter sich ausmachen.

OTCI PŘEDPŘALI KOZENÍ...

Unmut über Rente für Spione

BONN, 3. Oktober (AP). Der Vorsitzende des Bundestagsinnenausschusses, Axel Wernitz (SPD), und der CDU-Sozial-
experte Alfons Müller haben sich dagegen ausgesprochen, daß Spione und Landesverräter wie der übergelaufene Verfassungsschützer Hansjochim Tiedge Staatsrente bekommen. Gegenüber der Kölner Zeitung „Express“ verwies Wernitz am Donnerstag darauf, daß Beamte in einem besonderen Treueverhältnis zum Staat stünden. Es gehe nicht an, daß Landesverräter weiterhin „aus dem Zug der Beamtenversorgung in den Rentenzug umsteigen“. Wernitz und Müller erwarten von der Bundesregierung die Änderung der Rechtslage. Müller sagte im „Express“: „Man kann ja nicht Leute, die den Staat verraten und verkaufen, mit Steuergeldern auch noch dafür belohnen.“

TO JE VÁČ !!!

Nach Unfall in Sowjetunion droht das Arbeitslager

Der Rechtsschutz hilft aus dem Erbsen heraus

Wer mit dem Auto nach Osteuropa fährt, tut gut daran, sich vor der Abreise abzusichern. Nach einer Übersicht aus den Akten der ADAC-Rechtsschutz-Versicherungs-AG sind dort Kautionsen von mindestens 5000 Mark zu zahlen, wenn nach einem Unfall Personen zu Schaden gekommen sind. Mit 180 000 Mark Kautionsen für Unfälle mit Todesfolge liegt Rumänien an der Spitze der Tarifliste. Generell gebühren Kautionsen bis 50 000 Mark zum Leistungsumfang der deutschen Rechtsschutz-Versicherungen.

Biswellen aber verzichten die Behörden in vielen osteuropäischen Ländern auf Kautionsen

Aufgespießt

„Als die PSV-Truppe nach Flugblätter auf die DDR-Grenztruppen verbrachte, mit der Aufforderung, bewußt an Flüchtlingen vorbeizuschießen, gab es praktisch keine Grenzposten. Nach dem Kohl/Bahr-Abkommen wurde wieder fleißig erschossen.“

Der Leitende Regierungsdirektor Dr. Klein, Mitarbeiter der wissenschaftlichen Gruppe der Bundeswehr-Schule für Psychologische Verteidigung (PSV) in Euskirchen vor Lehrgangsteilnehmern zu den Folgen des von dem DDR-Politiker Michael Kohl und dem SPD-Politiker Egon Bahr ausgehandelten deutsch-deutschen Grundlagenvertrag.

Bildschön: Martina Navratilova als Cover-Girl

Leuchtende blaue Augen, ein sinnliches Lächeln – so strahlt Tennis-Star Martina Navratilova (28) als Cover-Girl der Nummer 1 der Welt



posierte zusammen mit Kolleginnen für einen Kalender für den Sommer 1986. Hear-Styleisten und Visagisten folgten den Mädchen rund um die Uhr. Martina: „Ich finde es toll, daß meine Fans mal sehen, wie ich auch aussieht kann – und nicht verschweigt in Tennisklamotten.“

COVER-GIRL NENI PART ESTE „KOLČOK“

Zusammen mit Doris Day bildete er in den 50er und 60er Jahren in Komödien wie „Betgeflüster“ ein Traum-paar, das Millionen von Kinobesuchern in aller Welt begeisterte. Hudson spielte in 62 Filmen. Hudson starb am Mittwoch in seinem Haus in Beverly Hills nach langer Krankheit im Alter von 59 Jahren. Wie der Agent Hudsons, Dale Olson, mitteilte, starb der Schauspieler im Schlaf. Hudson litt seit längerer Zeit an der Immunschwächekrankheit AIDS. Hudsons Schicksal hatte besonders in den USA das Bewußtsein bei der Bevölkerung für AIDS gestärkt.

In den vergangenen Wochen hatte der Schauspieler die Rock-Hudson-Stiftung zur Finanzierung der AIDS-Forschung gegründet und bei einer Wohltätigkeitsveranstaltung für die Bekämpfung von AIDS unter der Leitung von Elizabeth Taylor und Burt Reynolds 250 000 US-Dollar gespendet. Die Geschäftsführerin dieses „AIDS-Projektes Los Angeles“, Paula van Ness sagte, die Ankündigung, daß Rock Hudson an AIDS leide, habe die Aufmerksamkeit der Öffentlichkeit „ungeheuer“ auf diese Krankheit gelenkt.

• Katedra sväteho Pavla nedavno otvorená v Bratislave. Akadémia na pohrebi Slonoviny v Africe je po ťm HLAD 2.

Kaution oder Haft nach Verkehrsunfällen

Land	Maßnahmen nach Unfällen mit Todesfolge	Verletzten	Kaution nach Verkehrsverstößen	Kaution statt Haft?
Belgien	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ
DDR	mind. 35 000 DM Kaution	5 000 DM Kaution	Ⓛ	+
Estland	III z. T. Kaution	Pass-Einstieg	Ⓛ	nein
Dänemark	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ
Finnland	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ
Frankreich	mind. 600 DM Kaution	600 DM Kaution	Ⓛ	Ⓛ
Griechenland	bis 10 000 DM Kaution	6 000 DM Kaution	Ⓛ	+
Großbritannien	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ
Irland	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ
Italien	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ
Jugoslawien	bis 25 000 DM Kaution	bis 5 000 DM Kaution	Ⓛ	+
Luxemburg	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ
Niederlande	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ
Norwegen	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ
Österreich	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ
Polen	bis 25 000 DM Kaution	20 000 DM Kaution	Ⓛ	+
Portugal	Kaution nur wenn Schuld ziemlich sicher	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ
Rumänien	bis 180 000 DM Kaution	12 000 DM Kaution	Ⓛ	+
Schweden	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ
Schweiz	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ	Ⓛ
Sowjetunion	III z. T. Kaution	III z. T. Kaution	Ⓛ	nein
Spanien	bis 2 000 DM Kaution	bis 2 000 DM Kaution	Ⓛ	+
Tschechoslowakei	III	Ⓛ	Ⓛ	+
Türkei	bis 1 000 DM Kaution	bis 1 000 DM Kaution	Ⓛ	+
Ungarn	III z. T. Kaution	Ⓛ	Ⓛ	-

Die Summen bieten Anhaltspunkte, basierend auf Erfahrungen der ADAC-Rechtsschutz-Versicherungs-AG. Ⓛ = Fälle werden an bundesdeutsche Behörden abgegeben, III = Haft, I = Kaution in Höhe der zu erwartenden Geldstrafe, Ⓛ = Strafe wird an Ort und Stelle bezahlt werden, + = Kaution zur Haftverschonung möglich, - = nicht möglich, 0 = erfüllt, da keine Haft nach Verkehrsverstößen.



Ehemann zu verkaufen

WESTMINSTER, 8. Oktober (AP). Auf ein überraschend starkes Echo stieß eine scherzhaft gemeinte Anzeige, in der die 40 Jahre alte Louise Horner ihren Mann zum Verkauf angeboten hatte.

Die dreimal in dem Lokalblatt „Carroll County Times“ in Westminster im US-Staat Maryland veröffentlichte Anzeige lautete: „Ehemann billig zu verkaufen – komplett mit Jagd- und Angelausrüstung, einem paar Jeans, zwei Hemden, Stiefeln, schwarzem Jagdhund und 50 Pfund erlegtem Wild. Recht netter Kerl, aber von Oktober bis Dezember und April bis Oktober (Jagd- und Angelsaison) nicht viel zu Hause. Auch Tausch möglich.“

Frau Horner erhielt nach eigenen Angaben rund 60 Anrufe. Etwa drei Viertel davon waren ebenso scherzhaft gemeint wie das Inserat. Andere Anruferinnen wiesen darauf hin, daß Louise Horner mit ihrem Mann kein schlechtes Los gezogen habe, es schlimmere Dinge gebe, als Jagd- oder Angellaufenschaft. In ihrem zweiten Inserat ließ Frau Horner die Öffentlichkeit dann wissen, daß alle den Hund und niemand den Mann haben wollten und beide nicht mehr zum Verkauf stünden. Ihr Mann habe die ganze Angelegenheit mit Humor genommen, sagt Frau Horner.

HORNER ODER HÖRNER?

Aufgespießt

„Bitte helfen auch Sie mit, die Unrichtigkeiten klarzustellen, und haben Sie wieder Vertrauen zu allen Nudeln und auch zu mir.“

Marianne Rihm, Geschäftsführerin der Nudelfabrik 3 Glocken, in einem Leserbrief zum Thema Verwendung von Flüssig-Ei an den „Spiegel“.

Einer der letzten Hollywood-Helden

Mit Rock Hudson ist am Mittwoch einer der letzten klassischen Hollywood-Helden von der Bühne abgetreten. Der Schauspieler mit dem markanten Gesicht und dem sympathischen Lächeln, der sich in der US-Filmmetropole vom Lastwagenfahrer zu einem der höchstdotierten Stars emporgearbeitet hatte, verkörperte wie nur wenige den oft oberflächlichen Glamour des amerikanischen Unterhaltungsfilms.

Zusammen mit Doris Day bildete er in den 50er und 60er Jahren in Komödien wie „Betgeflüster“ ein Traum-paar, das Millionen von Kinobesuchern in aller Welt begeisterte. Hudson spielte in 62 Filmen.

Hudson starb am Mittwoch in seinem Haus in Beverly Hills nach langer Krankheit im Alter von 59 Jahren. Wie der Agent Hudsons, Dale Olson, mitteilte, starb der Schauspieler im Schlaf. Hudson litt seit längerer Zeit an der Immunschwächekrankheit AIDS. Hudsons Schicksal hatte besonders in den USA das Bewußtsein bei der Bevölkerung für AIDS gestärkt.

In den vergangenen Wochen hatte der Schauspieler die Rock-Hudson-Stiftung zur Finanzierung der AIDS-Forschung gegründet und bei einer Wohltätigkeitsveranstaltung für die Bekämpfung von AIDS unter der Leitung von Elizabeth Taylor und Burt Reynolds 250 000 US-Dollar gespendet. Die Geschäftsführerin dieses „AIDS-Projektes Los Angeles“, Paula van Ness sagte, die Ankündigung, daß Rock Hudson an AIDS leide, habe die Aufmerksamkeit der Öffentlichkeit „ungeheuer“ auf diese Krankheit gelenkt.

VITE, KDE je nejmenší kavárna Evropy? Právěpodobně v bavorském městečku Ambergu, kde si jeden podnikavec otevřel podnik, mající pouze osm čtverečnických metrů prostoru, do něhož se valdou jen dva stolky se čtyřmi židličkami. Majitel obsluhuje sám a prý se nebojí o osud kavárny. „Kdopak by nechtěl navštívit nejmenší kavárnu světa?“, prohlásil a dodal: „a kdo by nebyl ochoten zaplatit o něco víc za tuto výsadu.“

Galt der Franzose lange Zeit als Charmeur par excellence, der weiblichen Wesen auf galante Weise den Hof zu machen wußte, so muß er nun um sein Ansehen in der internationalen Frauenwelt bangen: Aus Untersuchungen und Umfragen, die jüngst von einer Frauenorganisation in Paris veröffentlicht wurden, geht hervor, daß sich in keinem europäischen Land so viele Frauen Beschäftigungen am Arbeitsplatz erwehren müssen wie in Frankreich. Nirgendwo mehr als in Frankreich klagen Frauen über „eine demütigende sexuelle Erpressung“, der sie sich im Büro, in der Fabrik oder an der Universität ausgesetzt sehen.

In der Kunst des „Anmachens“ rangieren die Franzosen der „Ligue du Droit des femmes“ (Frauenrechtsliga) vor den Briten, die wiederum von den Dänen und Italienern gefolgt werden. Die 1974 von der Schriftstellerin Simone de Beauvoir gegründete Frauenorganisation veranstaltete am Wochenende

in Paris das erste internationale Kolloquium über die Belästigung der Frauen am Arbeitsplatz. Dort wurde aufgrund von Umfragen festgestellt, daß jede dritte Arbeitnehmerin in Frankreich Annäherungsversuchen ihrer Kollegen oder ihrer Chefs ausgesetzt ist.

Von 960 Französischen, die von der französischen Frauenzeitschrift „Biba“ befragt wurden, klagten 36 Prozent über Zudringlichkeiten ihrer Kollegen. In 43 Prozent der Fälle habe es sich um Vorgesetzte gehandelt, 32 Prozent der so Bedrängten „gaben nach“ — und 20 Prozent von ihnen sogar „aus freien Stücken“, wie es in der Untersuchung hieß. Von denen, die standhaft blieben, hatten 32 Prozent direkte Konsequenzen zu tragen. Für drei Prozent bedeutete das „Nein“ die fristlose Entlassung.

Französische Chefs zudringlich statt galant

In 36 Prozent der Fälle gehen die Annäherungsversuche mit einem mehr oder weniger deutlichen „Versprechen“ oder her wie einer Gehaltserhöhung oder einer Beförderung. Bei 26 Prozent der Belästigungen wird schließlich unverhüllt die Drohung als Mittel eingesetzt.

Eine Weigerung oder gar Klage vor Gericht kann die Frauen teuer zu stehen kommen. So sah sich die 32-jährige Joëlle Causin, die seit neun Jahren in der Verwaltung des Pariser Finanzministeriums tätig ist, fünf Versetzungen innerhalb eines Jahres ausgesetzt, nachdem sie ihren neuen Chef angezeigt hatte, dessen Belästigungen sie nicht mehr ertragen konnte. Das von ihr angelegte Verfahren bei einem Verwaltungsgericht in Paris wird vermutlich wegen Nichtinhaltung von Verfahrensregeln eingestellt. Am Arbeitsplatz hat

Frau Causin seit Bekanntwerden ihrer Klage mit anzüglichen Bemerkungen wie „Schließlich sind Sie doch nicht vergewaltigt worden“ zu kämpfen.

Auch wenn sich die Französischen innerhalb der letzten zehn Jahre eine bessere Position im wirtschaftlichen Leben des Landes erobert haben, so sind viele von ihnen noch immer Opfer geschlechtlicher Diskriminierung. So ist Frauenarbeit nach Erkenntnissen der Teilnehmerinnen des Kolloquiums auch weiterhin oft auf untergeordnete Tätigkeiten beschränkt, und der Verdienst von Frauen ist im Durchschnitt um 25 Prozent geringer als der ihrer männlichen Kollegen. Auf diese Weise sehen sich die Frauen von vornherein in einer schwächeren Ausgangsposition. Viele von ihnen ziehen es aus Sorge um den Arbeitsplatz vor, sich in Schweigen zu hüllen und gute Miene zum bösen Spiel zu machen.

„Die sexuelle Belästigung, unter schnell, heimlich und unmerklich wie sie ist, ist eine von der Gesellschaft akzeptierte Verhaltensweise, für die kein Strafgesetzbuch Sanktionen vorsieht, obwohl sie eine wirkliche Verletzung der Würde der Frau darstellt“, sagt die Rechtsanwältin Gilberte Collard bei dem Kolloquium, auf dem Frauenorganisationen aus dem In- und Ausland vertreten waren.

Allerdings sind das Engagement und der Enthusiasmus, die Frauenrechtlerinnen Mitte der sechziger und siebziger Jahre in Frankreich befeuert, vorhanden. Die Ministerin für Frauenrechte, Yvette Roudy, unter deren Schirmherrschaft das Kolloquium stattfand, macht keinen Hehl daraus, daß der Kampf gegen die Belästigung am Arbeitsplatz „schwer zu führen sein wird“.

Na londýnském policejním komisařství vyslyšejí zadržného:

„Kde jste byl v noci ze šestého na sedmého února?“

„U vás, ptali jste se mně, kde jsem byl v noci z dvandátého na třináctého ledna.“

Pro 900 mil. marek vydaly lani západoněmecká automobilky na reklamu.

Arbeit im Westen erlaubt

WARSCHAU, 6. Oktober (dpa). Im Westen lebende und dort arbeitende Polen können jetzt ihren Status gegenüber den polnischen Behörden legalisieren. Nach einer neuen Regierungsverordnung können Personen, die vor dem 1. Januar 1985 Polen privat verlassen haben, bei den polnischen Auslandsvertretungen einen verlängerten Aufenthalt und eine Arbeitserlaubnis für den Westen beantragen. Wer eine solche Genehmigung beantragt, muß zwischen 22 und 25 Prozent seines Lohnes dem polnischen Staat überweisen. Dafür wird er in Polen zusätzlich renten- und krankenversichert. Die Genehmigungen sollen eine Laufzeit von drei und in Ausnahmefällen von fünf Jahren haben. Danach soll der Bürger wieder nach Polen zurückkehren. Während der Laufzeit der Genehmigung kann der Betroffene seine Familie in Polen besuchen.

Směrové tabule v Japonsku jsou barevně odlišeny: na dálnicích jsou oranžové, na silnicích 1. tř. červené, na méně důležitých spojích žluté a na ostatních bílé.

DER ZOLL an der deutsch-niederländischen Grenze hat einen Greifvogelhändler geschnappt. Als die Beamten bei Geldern einen niederländischen Personenwagen kontrollierten, fielen ihnen tote Schleiereulen, Waldkäuze, Bussarde, Wiedehopfe und sogar ein Adler entgegen. Wie die zuständige Oberfinanzdirektion Düsseldorf am Donnerstag mitteilte, steckten in dem Wagen insgesamt 127 Greifvogel-Leichen. Eine Kühlbox im Kofferraum war mit den bereits ausgenommenen Tieren prall gefüllt, mehrere waren noch unter die Vordersitze des Wagens und in die Mulde für das Reserverad gepreßt worden. Der Fahrer des Autos, ein 42-jähriger Niederländer aus Den Haag, wurde sofort festgenommen und die Tierleichen beschlagnahmt.

„Der Wagen quoll förmlich von diesen von der Ausrottung bedrohten Tieren über“, berichtete ein Zöllner entsetzt. Auch der Tierarzt der Veterinär-Einfuhruntersuchungsstelle war über die toten, in Jutesäcke verpackten Tiere schockiert. Viele der Tiere seien durch das Washingtoner Artenschutzabkommen geschützt und dürften überhaupt nicht geschossen werden. Experten schätzen, daß für die Vögel — wenn sie ausgestopft sind — auf dem Schwarzmarkt mindestens 1000 Mark pro Stück bezahlt werden.

„Feuersturm tötete Saurier“

US-Forscher halten Aufprall eines Asteroiden für Ursache

NEW YORK, 16. Oktober (dpa). US-Wissenschaftler glauben die ersten direkten Beweise dafür gefunden zu haben, daß ein riesiger, durch den Aufprall eines Asteroiden ausgelöster Feuersturm vor 65 Millionen Jahren entscheidend zum Aussterben der Saurier und zahlreicher anderer Lebensformen beigetragen hat.

Wie das Wissenschaftsmagazin „Science“ in seiner neuesten Ausgabe berichtet, haben Chemiker der Universität von Chicago in Ablagerungen aus jener Zeit Spuren von Ruß gefunden, die sie als den Niederschlag einer dichten Rauchwolke interpretieren, unter der die Erde in Kälte und Dunkelheit erstarrt sein muß.

Die Entdeckung unterstützt die vor sechs Jahren von dem US-Physiker und Nobelpreisträger Luis W. Alvarez aufgestellte These, daß das geheimnisvolle Verschwinden der Saurier durch den Zusammenstoß der Erde mit einem Asteroiden

ausgelöst wurde. Nach dieser These wurde beim Aufprall eine gewaltige Wolke aus Staub und Trümmerstücken aufgewirbelt, die die Sonne so stark verdunkelte, daß zahlreiche Pflanzen und damit auch die von ihnen abhängigen Tiere eingingen.

Die Entdeckung der Rußteilchen in Bodenproben aus Dänemark, Spanien und Neuseeland fügt dem Katastrophenpanorama jetzt noch das Element des Feuers hinzu. Die Forscher sehen durch die Entdeckung die Theorie vom „nuklearen Winter“ bestätigt. Einige Annahmen über die Folgen eines atomaren Feuersturmes seien im Lichte der neuen Funde „zu optimistisch“ gewesen. Andererseits aber, tröstet die Wissenschaftler, „waren die Folgen (des Asteroiden-Aufpralls) auf die Biosphäre zwar katastrophal, aber nicht apokalyptisch: etwa die Hälfte aller bekannten Gattungen hat überlebt“.

A KNY TO POSTIHNE BOLŠEVIKY ?

INSERT: GUTLBUTSTR. 45 (u tunel/u)

Vedle „Dialogu“ otevřeli dveře česí kavárnu „KAFFKA“ a prej je to tam pěkný... a děláj dokry kafe



Operation Nase:

Gleich zweimal ließ Ira ihre von Natur aus lange, römische Nase korrigieren. 1969 glättete der Chirurg den etwas buckligen Nasenrücken; 1973 wurde Iras Nasenspitze einen Zentimeter kürzer und runder geschnitten. „Vorbild war das Stupsnäschen nach der Juliette Greco“, sagte Ira damals. Ganz so wurde es nicht – trotzdem ist die Prinzessin zufrieden. Preis: 5000 Mark.

Operation Busen:

Häufige Abmagerungskuren (5 im Jahr) hatten Iras Brustgewebe schon mit 28 teilweise schlaft gemacht. Chirurg Pitanguy schnitt die Falten weg – jetzt ist Iras Busen zwar etwas kleiner, aber strahl. Preis: 6000 Mark.

Operation Bauch:

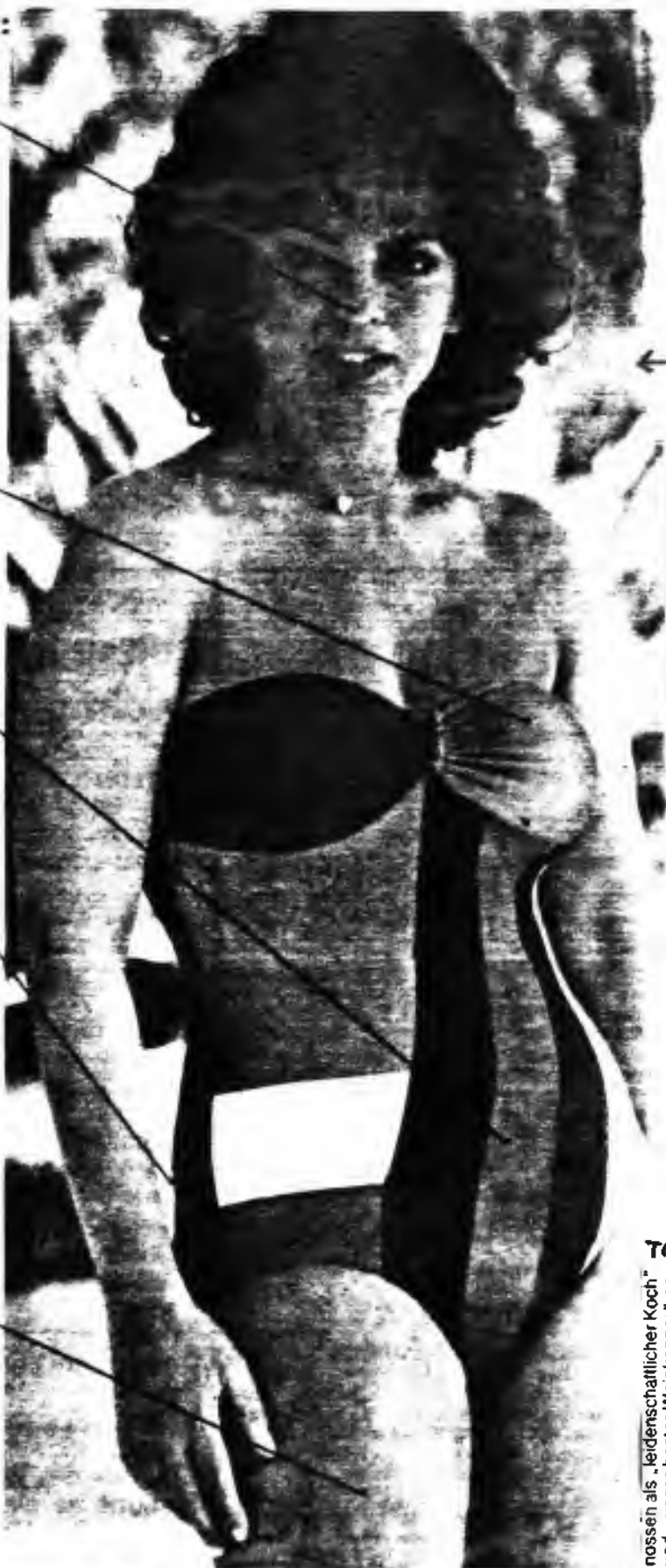
Bei hüftbetonten Hosen quoll er oft ein bißchen über den Gürtel. Ira entsetzt: „Das muß weg.“ Ihr Chirurg saugte mit einem Schlauch Fettgewebe ab – 5 cm Bauchumfang weniger. Preis: 5500 Mark.

Operation Po:

„Er ist einfach zu dick und birnenförmig, verleidet mir enge Röcke und Hosen“, stöhnte Ira früher. Jetzt ist sie zufrieden – ihr Po ist klein und knackig durch Pitanguy. 1 Kilo Fett und 8 cm Umfang schnitt er weg. Zwei Wochen konnte Ira nur auf dem Bauch liegen. „Das war's mir wert“, sagte sie später. „der Po wird immer mehr zum Brennpunkt weiblicher Sinnlichkeit.“ Preis: 5500 Mark.

Operation Beine:

Ihre Oberschenkel fand Ira zu dick – sie hatten die berühmte „Reiterhosen“-Silhouette. Ihr Chirurg wendete auch hier die Absaugmethode an. Jetzt hat jeder Oberschenkel 6 cm weniger Umfang. Ira: „Seitdem trage ich Größe 38, passe in die knappsten Jeans.“ Preis: 8000 Mark.



Schweinefleisch

Ist zwar meist preiswerter als andere Fleischsorten. Aber ist es auch gesünder? Von immer mehr Ernährungsforschern wird es mit kritischen Augen betrachtet. Es mehrten sich Hinweise, daß es an verschiedenen Erkrankungen zumindest mit-schuldig ist, mehr als Rindfleisch.

TENDLETTEN
PASIK UZ
LIFTING
NESTACIL...



V Norwegen zavedli velmi přísná opatření pro postih podnapitých řidičů. Přistižený řidič je odsouzen k vysoké pokutě, odnětí řidičského průkazu na 1 rok a třemi týdny nucených prací pro veřejnou užel.

TO BY SE TU LIDI NADELALI!

nossen als „leidenschaftlicher Koch“ und „unser bester Weinkenner“ gepriesen. Diese Eigenschaften, wie auch seine Neigung zu attraktiven Vorzimmerdamen, läßt auf ein entspanntes Verhältnis des neuen Außenministers zu den Abrüstungsge-sprächen hoffen.

NEORVETELA BITVA se arbia pred časom v Tokiu. Sirety so dva obrovské mnohatisícové tlupy krya. Slabší, poražený drab pak pochodoval šede-šed zblabost k toxikologickému laboratoriu skladu knažnou paniku. Kdež vstachny odpadkové koto.

Nedávná množství reklamních tabulí podél holandských silnic narušuje pozor-nost řidičů a leckde ztěžuje i dopravní značky. Chystá se opatření, které vytvo-ří umístění reklamních poutáč na úse-cích s velkou intenzitou provozu.

Japonské automobily patří ve světě k nejvychytávavějším. Poradí čtyř nej-děšnějších firem v současné době je ná-sledující: 1. Toyota, 2. Nissan, 3. Daihat-su, 4. Mitsubishi.

Desetimiliónů osobních automobilů vyro-hila nedávno japonská firma Mazda, která existuje teprve málo přes 20 let.

Schwardnase

Entlich ein schlechter Genosse

Wenn er nun noch authorit, vor laufenden TV-Kameras un-geniert in der Nase zu boh-ren, konnte dieser Georgier mit dem treudeutschen Vornamen Eduard ei-ner noch nie gegeben hat: ein popu-lärer sowjetischer Außenminister.

Der Genosse Eduard Scheward-nadse hat alle überrascht, als er locker und jovial auf der Konferenz von Helsinki kurzlich zum erstenmal vor die Augen der Weltöffentlichkeit trat. Er sieht so menschlich aus, beinahe wie ein junger Furtwängler mit seinem weißen Haarstranz und seinem satten Lächeln – das ganze Gegenteil seiner grauen Vorgänger Gromyko und Molotov, deren starre Mienen und steife Konfektionsanzu-ge die Zuschauer frostein ließen.

Mit 57 Jahren ist Eduard Sch. nicht nur das jüngste Politbüro-Mitglied, er ist auch wieder der erste Georgier in diesem Schrek-kenskabnett – seit Stalin. Verheiratet mit einer ehemali-gen Journalistin, die in Helsinki Sinn für Modisches zeigte und beim Tee mit den Damen der anderen Außen-minister sogar den kleinen Finger spreizte, wird Eduard unter den Ge-

Frau Nenuil Schewardnadse



Středisko obchodu na Zlatém kříživ Praze

Mladá i ve 130 letech

Dlouhodobá koncepce rozvoje • Atraktivnost městského centra

Pokaždé, když se uvádí v Praze do provozu další trasa metra, rozsáhle se upravuje i okolí jeho stanic. Stejně je tomu i nyní na prvním provozním úseku trasy B1, který dostanou cestující do ulic v listopadu letošního roku.

Větší změny čekají zejména centrum Prahy na tzv. Zlatém kříživ. V prvním protáhu jsou práce na pěší zóně, která je situována od ulice Panské až k Jungmannově a Perlově. Znamená to, že do budoucna budou mít přednost „pěšíci“ automobilový provoz zde bude povolen jen výjimečně.

Jak se tedy novotváří na vřetěš, tiskové kontrolyci náměstek pražského primátora M. Pouták, měl by se podle zpracované dlouhodobé koncepce stát Zlatý kříž v budoucích letech vizitkou práce celé ČR, ekonomiky a obilí. Podle této koncepce by pražské centrum mělo být se středem města proměnit v atrakci. Část metropole, tj. ká se to zejména Václavské náměstí, kde v kulturním prostředí bude nabízeno především luxusní zboží. Program celkové „obnovy“ je rozdělen do tří etap. V první etapě zahrnující období do XVII. století KSC, se soustředí pozornost na ty prostory, v nichž dojde bez náročných technických úprav ke zvýšení kulturního prostředí. Týká se to např. Domu módy a Benixu. Během následujících asi dvou let přijdou na řadu ty prostory, v nichž se musí vyměnit vnitřní vybavení. Do konce následující pětilátky by měly být ukončeny velké rekonstrukce objektů, jako je Dům obuvi, a Dárek, a v ulicích kolem Václavského náměstí Perla, Dětský dům, Gastronom.

Podle zpracované koncepce by na Václavském náměstí a v území pěší zóny měly být umístěny jen ty obchodní jednotky, z nichž by si zákazníci nemuseli odvázet zboží, autem nebo nakupovat jen podle vystavených vzorků. (Proto bude zrušen v ulici Na příkopě Dům koberců [přesidi do Rybářské ulice] — a na jeho místě vznikne dům dámské módy.

Zmíníme se ještě o některých prodávárnách, které mají zmenit sortiment nabízeného zboží. Tak z Domu potravín se stane ESO, prostor obchodu s dámskými oděvy v pasáži Jalta bude přičleněn k rybárně. Dojde ke zrušení některých knihkupectví, kterých je v této oblasti sedmáct. Stejnou původnímu účelu by zase měly sloužit plochy, v nichž jsou nyní např. sklady — v Blatném Adru apod. V celé koncepci se obchodem řadí jen obchody a restaurace přímo na náměstí, ale také v pasážích.

Mnoho připomínek se v poslední době téka provozní doba v centru Prahy, kdy o sobotách a nedělích jsou jednotlivé provozovny pohostinství zavřené. Popsat by se v nich měly zrušit zavírání dny, aby i o víkendů se mohl zájemci osvěžit v příjemném prostředí.

Jetzt hat der Ex-Fußballer ganz neue Pläne!

Statt auf dem grünen Rasen will sich der braune Bomber fortan am grünen Tisch tummeln — als neuer Präsident seines Heimatlandes Brasilien!

Denn: Der 44-jährige will 1990 um das Amt des Präsidenten von Brasilien kandidieren.

»Für Politik habe ich mich schon immer interessiert«, begründete Pele seinen Schritt.

Und: »Für die Zukunft Brasiliens stelle ich mich gerne in den Dienst meines Volkes.«

Piráti pod znakem video

Pro některé jsou to miliónové zisky, pro druhé naopak miliónové ztráty. Tak by bylo možno co nejstručněji charakterizovat novou branži hospodářské kriminality, která se začala lavinovitě šířit v některých západních zemích. Jde o videopirátský, tedy nelegální produkci nejnovějších filmů na video kazetách.

Celkem je to jednoduché a prosté. Padělatelé podplatí některého z pracovníků biografu, nejčastěji jím bývá kinooperátor, a ten jim po posledním večerním promítání tajně půjčí filmový pás. Ještě téže noci je většinou rychle — tak za 3 až 4 hodiny — film překopírován a včas vrácen. A pak se padělatelé rychle snaží udělat co nejvíce kopií na videokazety a dodat je na trh. Během jednoho týdne tak ukradnou až tři filmy, které mají právě premiéru a okamžitě je dodávají na video trh. Bylo např. zjištěno, že v NSR ztráty způsobené takto producentům i majitelům biografů přesahují 200 miliónů marek a v LSA přes 700 miliónů dolarů.

Před nedávnem provedli západoněmecká policie na videopiráty velký zárah. Byl uskutečněn ve 45 západoněmeckých městech. V Düsseldorfu byl dokonce odhalen celý mezinárodní gang tohoto nelegálního zdroje příjmů. Bylo zatčeno několik lidí a zabaveny stovky kopií. Většinou amerických filmů druhé či třetí kategorie. Padělatelé změnili pouze titul a dodávali navíc svůj fiktivní znak. Při bližším vyšetřování se ukázalo, že i licence k prodeji byla padělaná.

Až do nedávna byla hlavním místem, kde byly nejvydatnější prameny falešných videokazet Belgie a Nizozemí. Dnes se centrum přesunulo do NSR, kde jsou daleko mírnější tresty za takové padělky a falšifikátorům vlastně nezbývá než v jejich další činnosti. Nejvíce vyhledávanými filmy na videokazetách jsou snímky přetékající sexem a zločiny. Je pozoruhodné, že se padělatelé stále častěji spolupracují četné legální firmy zabývající se půjčováním

videokazet. Padělatelé totiž nabízejí své zboží až o třetinu levněji než je cena oficiální.

Pochopitelně, že snahou filmového průmyslu je zabránit videopiráťům v jejich činnosti. A zdá se, že skutečně jim zanedlouho odzvoní. Jedna švýcarská firma ohlásila vynález zařízení velmi účinného v boji s padělateli. Je to tzv. High Security Video (HSV). Spočívá v tom, že při montáži kazety je zvuková stopa zablokována speciálním kódem. A rozšifrovat je ho možno rovněž pomocí zakódované magnetické karty. Bez jejího použití se při promítání takové kazety namísto zvuku ozývá jen ohlušující jekot. (nd)

• Sie kriegen eine Ohrfeige

• Der Friseur vermurkt ihre Haare • Der Zahnarzt quält Sie — dafür gibt's Geld — Schmerzensgeld. Wieviel man verlangen kann, steht im neuen Schmerzensgeld-Katalog des ADAC. Hier Beispiele aus deutschen Gerichtssälen:

• 150 Mark kostete eine Ohrfeige, die ein genererter Mann im Gedränge eines Flughafens einem 5-jährigen Berliner Kind verpaßt hatte.

• 200 Mark erhielt ein Mann vom Zahnarzt. Grund: Der Patient hatte 24 Stunden Schmerzen, weil 20 provisorische Zahnkronen drückten.

• 500 Mark für einen Nichtraucher, weil er auf einem Flug von Tokio nach Hamburg durch rauchende Passagiere heiser wurde — obwohl er in der Nichtraucher-Zone saß.

• 400 Mark kassierte eine Augsburgerin vom Friseur. Nach der Dauerwelle wa-

ren ihre Haare abgebrochen.

• 500 Mark erhielt eine Duisburgerin von einer Nebenbuhlerin. Die hatte in einer Tanzbar die Zigarette auf ihrer Wange ausgedrückt.

• 4000 Mark bekam ein Uhrmacher, dessen Haken wegen eines Konstruktionsfehlers zusammengebrochen war — rechter Zeigefinger abgerissen.

• 30 000 Mark für eine Patientin, der ein Busen amputiert wurde, obwohl sie keinen Krebs hatte.

• 40 000 Mark für einen 7-jährigen Jungen, dem ein anderer mit der Stein- schleuder das linke Auge

ausgeschossen hatte

• 150 000 Mark für einen 10-jährigen, der durch einen ärztlichen Kunstfehler seinen Penis verlor.

• 250 000 Mark — das höchste Schmerzensgeld — bekam ein 20-jähriges Mädchen, das bei einem Autounfall eine Gehirnerschütterung erlitt — sie verlor alles Gefühl, kann nie mehr weinen, lachen, lieben.

Schnell zum Anwalt!

Was können Sie tun, wenn Sie Schmerzensgeld haben möchten? Ein Anwalt. Schreiben Sie dem Schädiger, schildern Sie Ihre Schmerzen. Stellen Sie eine konkrete Geldforderung, setzen Sie eine Zahlungsfrist fest. Wenn der andere nicht zahlen will, sollten Sie einen Anwalt einschalten, der den Betrag einklagt.

Vorsicht Aids! Was Sie wissen müssen

Von W. F. POSSELT

Aids breitet sich erschreckend schnell aus. Ärzte sagen, wie man sich anstecken kann und wie nicht:

• **Händeschütteln:**

Nur wenn der Kranke und sie selbst eine offene Wunde an der Hand haben, können Sie sich anstecken.

• **Husten:** Ein Aids-Kranker, der Sie an hustet, kann Sie nicht anstecken.

• **Küssen:** Ein zarter Kuß ist ungefährlich. Bei leidenschaftlichen Zungenküssen ist

durch Schleimhautwunden Ansteckung möglich.

• **Sex:** Wenn beim wilden Liebespiel winzige Einrisse an den Geschlechtsorganen entstehen, kann das Aids-Virus übertragen werden. Tip: Präservative!

• **Tränen:** Obwohl in Tränen Aids-Erreger gefunden wurden —

keine Gefahr.

• **Blutübertragung:** Durch versehentliches Spenderblut kann man sich Aids holen. Ab 1. Oktober müssen alle Blutspender und -konserven kontrolliert werden — keine Gefahr mehr.

• **Trinkgläser:** Durch Gläser oder Teller, die ein Kranker benutzt hat, kann man sich nicht infizieren.

• **Zigaretten:** Auch wenn eine Zigarette von Mund zu Mund geht — keine Ansteckung

USA: Soviel ist ein Körper wert

Beim Verlust eines Körperteils muß in den USA viel Schmerzensgeld bezahlt werden: Kopf 1,7 Mio. • Bein 2,8 Mio. • Unterarm 1,25 Mio. • Hand 700 000 Mark • Arm 1,6 Millionen • Lähmung des ganzen Körpers 12,5 Mio. • Unterarm 1,25 Mio. • Bein 2,8 Mio. • Unterarm 1,25 Mio. • Hand 700 000 Mark • Arm 1,6 Millionen • Lähmung des ganzen Körpers 12,5 Mio.

HLA 4 • 100% WHYY...

Im Gesicht und an den Händen läßt's an – die satte Urlaubsbräune verblaßt oft schon nach drei Tagen Alltagsstrott. Nach einem Monat sind viele wieder genauso blaß wie vor dem Urlaub. Aber das muß nicht sein. Die Naturheilkunde kennt sechs sichere Rezepte, wie Sie Ihre Urlaubsbräune auch in den Winter hinein retten können.

Es geht auch ohne schädliche Pillen, ohne Farbe aus der Tube. Hier verrate ich Ihnen meine sechs

1 Essen Sie jeden Morgen drei frische –oder getrocknete Feigen. Mittags als Nachtisch ein bis zwei Birnen, abends Sellerie-Salat. Trinken Sie dazu über den Tag verteilt zwei bis drei Gläser Karottensaft.

Feigen, Birnen, Karotten enthalten Wirkstoffe und das Sonnen-Vitamin A, die Ihre dunkle Hautfarbe (Pigmentierung) konservieren.

2. Nehmen Sie einmal in der Woche ein Tee-Bad: Einen Liter starken schwarzen Tee ins Badewasser schütten.

Die Gerbsäure des Tees schützt die Haut vor dem Ausbleichen, das Tein ist außerdem ein natürliches Tönungsmittel für die Haut.

3 Verzichten Sie auf Schaumbäder. Sie bleichen die Haut aus. Besser ist Dusch-Gele oder eine milde, alkalische Seife, damit die Haut nicht abschuppt und so ihre Bräune verliert.

4. Benutzen Sie für den Tag eine Feuchtigkeitsschmierung. Sie macht die Oberfläche der Haut geschmeidiger. Für die Nacht eine Creme mit viel Pflanzenöl (Avocado-, Weizenkeimöl). Besonders zu empfehlen: Cremes, die viel Vitamin E enthalten (zum Beispiel Optovit-E-Salbe, Apotheke). Das ernährt die Haut, sie behält ihre Farbe.

Gehen Sie viel an die frische Luft.
Herbstsonne bräunt zwar kaum, aber
Sonne und Luft konservieren Ihre Farbe.

3. Ist Ihre Haut durch die viele Sonne ausgetrocknet, schuppt sie besonders leicht. Sie werden besonders schnell wieder blaß. Da hilft einmal in der Woche ein Bad mit Heilkraut-Zusätzen (Apotheke, Fachgeschäft). Besonders geeignet: Kamille, Melisse, Hopfen.

Ein Wort noch zu Solarien und Sonnenbänken: Sie erhalten Ihnen zwar die schöne Urlaubsfarbe. Aber **zuviel** des Guten macht alt. Ihre Haut wird faltig und spröde. Einmal in der Woche 20 Minuten auf die Sonnenbank – das hält die Bräune und schadet nicht.

Brambory v polské kuchyni

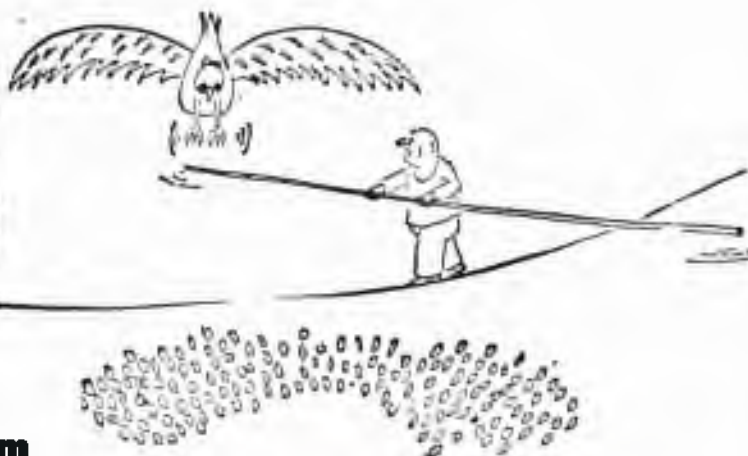
Polské lidové republiky je významným ná vodě, oloupíme a nakrájíme na kó-
redukcí, potom břešně, připevnějí tam ležte. Cibuli nakrájíme nadrobno a
s níž muchu zalutovaných pokrém jako omáčku na tuhu. Zapekáme nádobu vy-
mažeme tukem, vyloužíme ji, polnomo brem-
tapi:

BRAMBORY ZAPEKANE S VEJCI: 1 litrem brambor, 4 vejce, 1 cibule, 3 lžíce tuku, mléko pepř, sůl, 2 di smetany, — tuk na vymazání zapékací nádoby. —

Omyté brambory vložíme do velicí vody uvaříme, oloupáme, nakrájíme na plátky a množství rozdělíme na 3 části. Vejce uvaříme na tvrdo, vyčistíme vešlede.

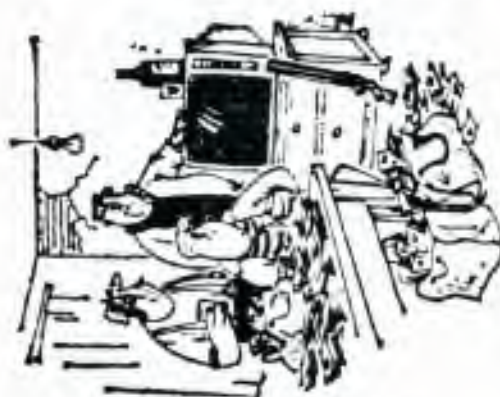
BRAMBOROVÉ PALACÍNKY: 5 dl mlá-
ky, 400 g vetšných brambor, 2 vejce, 1
šálka cukru, špekta soľ, 3 líce polohru
bô moky, tuk na opékán, džem na skořín-
ový cukr na posypán. — Uvarte š
brambory elapáme, prolisujeme, smieša-
me so šlehtky, cukrom, osolíme a po-
stúpime smieša s mláikem a morkou. Du-
chopripraveneho tása ľahce zapracujeme tu-
hý snh s blšká. Tásu líleme na tukem
vyvalímeľnou plnerv a po obou strane-
ch opiekáme do zlatova ľenke palacínky.
Po opčení ľe poríme džemom nebo po-
sypane skořínovým cukrom a stročime.
Podávame horúť.

BRANBOŘOVÝ NÁRT? S VEPŘOVÝM
MÁŠN 1 kilogram brambor, 2 lžice
sladké mouky, 40 g slaniny, 1 vejší cí
bulle, 1 lžička prášku na pečivo, 400 g
semačného vepřového masa, mlátý pepř
a sůl, tuk na vymazání plechu. — Oloupa
brambory syrové brambory rozstříháme špo
uřme a moukou, osušíme opepřime přívá
na prášek do pečiva, chvilu osmažnou
na slaníně, na druhou konvku rozkaldné
semačepřové maso a smač doché promícháme.
Všechno smícháme, přidáme mouku, vyválíme
kolečko, kmože plátek pldků, zastřeme lí
moukou nebo strouhanou, plach vyma
čeme tukem, hmotu na náč rozepřeme.
Vynšíme do plechové trouhy a upečeme
do zlatoa. Po upečení nákv rozaldíme
na porč a podáváme se zeleninou
a saltem. (msl)



Rakouské jubileum

Rakouská firma Steyer—Daimler—Puch slaví letos 65. výročí svého vzniku. V r. 1920 postavil tento závod svůj první osobní automobil, 3,3litrový šestiválec. Vývoj automobilů firmy výrazně ovlivnil ve 20. letech šéfkonstrukční oddělení dr. Ferd. Porsche. Otcem automobilu Steyer 50 „kapkového tvaru“, pokřtěném „Baby“ [na obr.] se 4válcovým boxeremotorem o obsahu 984 ccm, uloženým vpředu a pohánějícím zadní kola, který se stal přispěvkem do tehdejší rakouské diskuse o lidovém automobilu, byl však už jeho následník a šéfkonstruktor od r. 1930 Ing. K. Jenschke, který později psal historii firmy Adler ve Frankfurtu n. M. A ještě jedním slavným mužem by se závody Steyer mohly pochlubit: Nikdo menší než Bertolt Brecht psal na volný úvazek reklamní texty k automobilům Steyer... [bn]



Nechte toho nekonečného počítání, vy neuramosti, v televizi teď právě oznámili, kolik jsme toho v bance ukradli.

Novinky a experimenty

VE FRANCII zkoumají zavedení dvou
společných zrcátek na okrají kapoty auto-
mobilů, která by umožnila lepší výhled
při výjezdu z garáže či z parkoviště,
čímž by se snížily častá materiální škody
z těchto situací. • ŠVÉDCARSKÝ EXPE-
RIMENT se snížením rychlosti při prů-
jezdu uzavřenou osadou ze 60 na 50 km
na hod. přinesl snížení nehod o více než
10 procent. Pouze ve městech, kde je
dobrá světelná signalizace či jiná forma
řízení dopravy, zůstává původní „šede-
sáika“ zachována. • V NSR zkouší nové
pneumatiky pro zimní období. Při výrobě
se do gumy přidávají drobné úlomky ma-
teriálů, které snižují možnost smyku na
kluzkém vozovce a mají dlouhou životnost,
jako např. korund a kerbid křemíku.

AMERICKÁ POLICE matně pátrala po třech tisících zvaných trestaných osobách, které bydlely na Floridě, leč neustále měnily místo pobytu. U čtyřtřiceti policistů ke lodi. Na posledně z nich byl jeden — vybraný losem — bezplatnému letu nad Spojenými státy. Kupodivu se věšina hledaných nenašla.



Vodní rasy z hlubin

(sm): Biologové z Národního muzea přírodovědy ve Washingtonu naznačily rostliny žijící v hloubce 270 metrů pod hladinou moře. Jde o nově druh červených vodních řas, které vědci objevili při zkoumání oceánské vody z batyskafu u jednoho z Bahamských ostrovů. Až dosud se domnívalo za to, že fotosyntetizující rostliny nemohou existovat v hloubkách převyšujících 180 - 200 metrů. Podle teoretických zpaň potřebují vodní rostliny aspoň jedno proucení světla dopadajícího na povrch oceánu. Nedomněno získané vodní řasy však dosahují do hloubiny, ve které rostou, používají setiny procenta živelné světla, ho slunečního světla.



Manželka mě, Bmíko, vůbec nechd-
pe. Ona má totiž slučník v pořádk



[Čtk]: Ministerstvo zahraničních věcí ČSSR oznamuje, že dne 28. 9. 1985 došlo k provokačnímu letu amerického vojenského vrtulníku typu AH-13 Cobra v těsné blízkosti čs. hranic v délce cca 100 km. V oblasti, kde hrozilo bezprostřední nebezpečí narušení čs. vzdušného prostoru, letadlo čs. protivzdušné obrany L-39 vypustilo varovné signály s cílem upozornit posádku vrtulníku na nebezpečí vniknutí na čs. vzdušné území. Posádka varovné znamení stejně zaregistrovala, změnila kurs a odletěla do vnitrozemí NSR. K narušení vzdušného prostoru NSR nedošlo bezpečnost posádky vrtulníku nebyla ohrožena. Protest USA, předaný čs. státním zástupcem na tom, že čs. letadlo L-39 vniklo do vzdušného prostoru NSR a zašlo číli na americký vojenský vrtulník, byl ministerstvem zahraničních věcí ČSSR dne 1. 10. 1985 na základě uvedených skutečností kategoricky odmítnut. Vzhledem k tomu, že se nejedná o první případ takovéto provokace, americká strana byla znovu důrazně upozorněna na nutnost přijetí účinných opatření, která by zamezila provádění podobných provokačních letů vrtulníkem mimořádně nebezpečnou situací. Současně ministerstvo zahraničních věcí ČSSR upozornilo, že akce tohoto druhu nesvědčí o proklamovaném sňmu oficiálních míst Spojených států rozvíjet a zlepšovat vztahy a ČSSR a negativně též ovlivňují i celkovou atmosféru vztahů mezi Východem a Západem.

1986, co Boris Becker vstoupil nad hlavu trefej Wimbledonského vítěz 1985, prodává NSR něco jako Beckerovu hořetku. Treď vlastně od července až do těchto dnů, kdy 17letého tenistu musel před ní – v zájmu semifinále Davisova poháru v ČSSR ve Frankfurtu nad Mohánem – chránit a jaksi ho odklidit do ústraní. Sejmána tisk byl prý velmi setfo-

Po Wimbledonu se Beckerův život rozdělil na polovinu: společenské a sportovní. Kdekoliv chvilí má pro sebe, navštívil kanceláře Helmuta Kohla, západoněmeckých výrobce sportovních potřeb, předáky MDR J. A. Samarancha či Franze Beckenbauer. Viděl to byla udiost pro chladnou západoněmeckou mult

SESTIDENNÍ v Píseňkách je ne-
závislé národní soutěží, ale na
Irati se bojíme v duchu fair play.
Dovedeme to příklad a Posled-
ního z Dukly Praha která zřídí
zachránit životy Frankovi Mayroví
z italského klubového tmu. Po pá-
du zůstal Iati ležet na Irati, a když
k němu Poslední přijel, byl v bez-
vědomí a nedýchal. Čs. reprezen-
tanti poskytli okamžitou první po-
moc Předsedám muzeu vytáhnutí
zraněný jazyk. posleze hrozilo u-
ložení Krátce nato se Mayr pro-
bral a Poslední mohl pokračovat.
Zbytek už zafixovali příslušníci čer-
veného kříže kteří Mayra odvezli
do nemocnice. V úterý byl u Mayr
přesunut do domácího léčení.

PIŘÍ VÍCHA, bývalý trenér Dukly v házenkách ČESKÉ pošel od nové sezóny v NSR. Jeho celek TV Grosswallstedt odsťaroval v lize nad obávkou i v porbě. Po čtyřech kolech je hrdmorky v Selei Grosswallstedt vyhrá doma s Hofwieserem 7:10, pak v Zápe Berlín 21:19, doma s vicimárem Kielem 26:22 a na horké půdě v norickým městě Lemgo 17:14. Sex porák je už jen druhý Essen, který by i eněkteré odborníky spolu s Gommabrem chem považoval před zahanjením lize za ješněho favorita, zatímco s Grosswallstedtem se příliš nepočítalo.

NA 150 TUN CHLEBA, dva milióny kusů bialeho a milión kusů jemného pečiva vyrobí každý z hlavních měst v patnácti pekárenách národního podniku Pražské pekárny a mlýny. Zajímavé také celosortiment výrobků těstářenských a mlýnských. Každoročně vydávají na trh pět až šest nových výrobků.

[čtk]: Z Prahy do Mexika odletošlo včera ve večer-
ních hodinách další zvláštní letadlo Čs. aerolin-
s materiálem pomocí československých pracujících m-
stekému lidu ke zmírnění následků ničivého země-
třesení. Osmnáct tun celkového nákladu tvoří zdra-
votnický materiál, stany, lehátka, přikrývky, ložní
prádlo a potraviny. Všem čs. pracovním podával vel-
vyslanec Spojených států mexických v ČSSR S. Pitol.
Výsledil hluboké dojetí nad solidaritou českosloven-
ského lidu.

ZASAŽENÍ ELEKTRICKÝM PROUDEM o napětí 10 000 voltů přežil desetiletý Nenand Minie z jugoslávského města Kuršumlija ležícího asi 300 kilometrů jihovýchodně od Bělehradu. Neopatrný chlapec vylezl na vzrostlý strom, jehož korunou procházelo elektrické vedení vysokého napětí, a v zápalu hry sáhl na jeden z drátů. Utřpěl silné popáleniny a pádem z několikametrové výše si způsobil černa zlomeniny. Podle prohlášení lékaře však zasažení elektrickým proudem nepoškodilo žádný životně důležitý orgán.

(a): Až dosud se mělo za to, že tzv. bělohřbý albatros, obyvatel ostrovů japonského souostroví, je úplně vyhuben. Pytláci tyto ptáky nemilosrdně pobíjeli pro jejich krásné peří, kterého si evropské a americké parádnice velmi cenily. Nedávno se však zjistilo, že tento druh ptáka ještě existuje. Na jednom ze skalnatých ostrůvků objevila skupina japonských zoologů nevelkou kolonii (asi 200 jedinců) krásných bělohřbých albatrosů.

PROSLULÝ světový boualista a dirigent Yehudi Menuhin, který hostoval na letošním Pražském jaru, byl dvacet let po svém jmenování anglickou královnou Alžbétou povášen **na rytíře**, když krátce předtím obdržel britské státní občanství, které je podmínkou pro přijetí do rytířského stavu. Yehudi Menuhin žije ve Velké Británii 25 let; má kromě toho i americké státní občanství. Zanedlouho mu bude 70 let.

CHYBÍ MU JESTĚ SOVĚTSKÉ.

(Pra): K tomu, aby byla objevena ložiska rud barevných kovů, není zdaleka vždy nutno pronikat hluboko pod zemský povrch. Geologům například stačí všimnout si pozorněji staveb termitů. K tomuto závěru dospěli pracovníci jedné z univerzit v Indii. Vědci provedli spektrální analýzu materiálů, používaných tímto hmyzem ke stavbě termitíšť, a objevili ve vzorcích částičky těch kovů, jejich naleziště se vyskytují v okolí.

(pn): Na včerejší dražbě ročních napaředelských plnokrevných hříbat byla nejdražším koněm Vertura (Antrieb — Vera), kterou za 500 000 korun zahoupily Velkovýkrmny Zakupy. Vyrovnávací cena klisny byla 350 000 Kčs. Druhým nejdražším koněm byla klisna Fúze (Arcaro — Fujara). Její cena z 290 000 vzrostla na 400 000 Kčs. Jejím majitelem se stalo JZD Přestice. Na dražbě byl větší zájem o klisny než o hřebce.

RICHARD M. DAVAL KRAJČOVSKÝ

PEKING, 7. Oktober (AFP). Die chinesische Bevölkerung wird bis Jahresende auf höchstens 1,05 Milliarden Menschen wachsen. Damit rückt das Ziel der chinesischen Bevölkerungspolitik, eine Überschreitung der 1,2-Milliarden-Grenze bis zum Jahr 2000 zu verhindern, in erreichbaren Grenzen. Das geht aus einer Mitteilung des chinesischen statistischen Amtes hervor, die am Montag von der Agentur „Neues China“ veröffentlicht wurde.

Nach diesen Angaben ist die chinesische Bevölkerung innerhalb der vergangenen fünf Jahre um 62 Millionen Menschen gestiegen. Im vergangenen Jahr lag die Zuwachsrate bei 1,081 Prozent; das ist die niedrigste Zuwachsrate seit der Gründung der Volksrepublik 1949. Seit den 70er Jahren führt die Volksrepublik eine rigorose Politik der Geburtenkontrolle durch, deren Ziel die Familie mit nur einem Kind ist. **± 1 Kind**

{mu}: Obyvatelé kaňského města
Haria se velmi znepokojili tím, že
vysílání místního rozhlasu bylo do-
slovně v půli slova přerušeno. Na
četná telefonická volání do rozhla-
sového střediska se nikdo neozýval.
Později se vysvětlila příčina: do roz-
hlasového studia se ptiptazila ob-
rovská kobra a všichni hlasatelé i
ostatní zaměstnanci se v panice roz-
utekli z budovy. Přestávka ve vy-
sílání trvala více než dvě hodiny,
než se podařilo vypudit nevtanou
návěstnici.

se Americké jednotky výšce vykoušely na štěm
NNSR dleostlečnou palbu s využitím laserových
zaměřovačů. Manévry, které se uskutečnily na
stejně blízkosti Grafenwöhr v těsné blízkosti západně-
německo-československých hranic, byly první po
dobnou zkoušku v Evropě. **O.K.**

Cervené korálky jeřabin

Ve svých dopisech nás čtenáři žádají o článek, věnovaný jedlým jeřabinám. Zajímal je jednak, jak od sebe rozeznat jeřáb jedlý a plný, a pak samozřejmě též, jak jeřabinky zpracovat k požití.

Stromy planého jeřábu jsou mohutné, mají široce rozložitou korunu, okraje listů jsou ušle pilovité. Naproti tomu jeřáb sladkoplodý má šikhlý kmen a vejčitou, málo rozvětvenou korunu. Okraje jednotlivých listů jsou pilovité jen ve své horní třetině. A tak pokud nemáme štetu, o jaký druh jeřábu jde, hlavním rozporodivcem znakem pro nás bude soubornost listů a velikost plodů. Jeřáb sladkoplodý se vyznačuje velkými plody, jejichž dužnina je sladce navlhlá. Plody se sklízí v září. Obsahují značné množství vitamínu C, kyselinu jablonoou, sorbitolu, psoerbinuon, různé cukry, pektinové látky a třísloviny. Jeřabiny mají



Kresba H. TRÜSTEROVÁ

článek močopudný, mírně projímavý a otahující. V lidovém léčitelství se používají jako močopudný prostředek při ledvinových kamenech a revmatismu. Připravuje se z nich buď káva nebo zavařenina. Ke zdravotním účelům je možno rozmáčet 1 lžičku jeřabin a nechat je vyluhovat v půl litru studené vody. Po došlech užíváme vřlch několikrát denně. A nyní několik předpisů, podle nichž lze jeřabiny zpracovat a uchovat přes zimu.

JEŘABINOVÝ KOMPOT: Na 1000 g očištěných a vypraných bobulí dáme asi 600 gramů cukru, který jsme nejprve svařili s 0,25 l vody. Plody vypeeme do vařícího cukrového sirupu, necháme je přejít vařem jen krátce (asi po dobu 1 minuty), aby se nerozvařily. Plody pak přecedíme, vložíme do vyvařených sklenic a sbylým cukrovým roztokem, který jsme ještě chvíli vařili, sklenice doplníme. Uzávěrně se korky. Do cukrového sirupu je možno přidat kofeol jako např. hřebíček, káru skořice i šávu s citrónu, ale vždy jen trochu, abychom nenarušili typickou jeřabinkovou chuť.

JEŘABINOVÁ ZAVÁŘENINA: Očištěné a oprané jeřabinky vaříme, až změkknou. Pak je přepasirujeme a vaříme s cukrem po dobu 10 minut. Na 1000 g jeřabinkové dužiny počítáme 600 g cukru. Horkou zavařeninu naléváme do vyvařených horkých sklenic a uzavřeme. I zavařenina lze užívat jako lác — i kávovnu lžičku zavařeniny několikrát denně.

JEŘABINOVÉ VÍNO: Je velmi lahodné a vyrábíme je doma takto: Do půllitrové láhve nebo demižonu vložíme 2000 g očištěných a opraných bobulí, přisype-
me 1500 g cukru a nádobu doplníme sva-

řenou studenou vodou. Důkladně promícháme, aby se cukr rozpustil, přidáme kvasilky, uzavřeme kvasnou rourkou nebo celofánem, který propícháme. Pak sklenici vložíme v teplejší místnosti a je-li obsah necháme kvasit 4—5 týdnů. Víno je vykvečeno, když kvasinky státnou usazeny na dně láhve. Víno opatrně stáhneme gumovou hadičkou do láhvi, která uzavřeme zátkami a vložíme v chladno.

JEŘABINKOVÝ LIKER: Lidově se a něm říká, že v muiém množství je výborný „na žaludek“. Do půllitrové láhve vložíme 2000 g očištěných a smytých jeřabinek, přidáme 1500 g cukru předem rozpustěného a povařeného ve tři štvrté litru vody. Když cukrový sirup vyvaříme, vlijeme jej do láhve na jeřabinky a láhev doplníme litrem čistého lihu. Podle chuti skořicíme kousek skořicevé kůry nebo hřebíčkem. Pak láhev ováíme celofánem, který na několika místech propícháme, a postavíme ji na teplé a slunné místo, kde státna 4—5 týdnů. Potom likér stáhneme do láhvi.

Plody jeřábu sladkoplodého lze též sušit, sušené jsou lákem při ledvinových a žlučedních potížích a působí při i jako uklidňující prostředek. Ze sušených jeřabinek připravujeme odvar, který pijeme ráno a večer. (Nejprve se však samozřejmě poradíme s lékařem, zda je tato káva právě pro nás zdravotně přítešná vhodná.)



Zimní se nebojíme. Podšitě se mi do utrádného tngani sehnat karton rukouškyho vinu!



„Stimmt genau, Elfriede! Die vom Verfassungsschutz wissen einfach alles!“

Protisovětské výtržnosti

Montevideo: Skupina amerických námořníků předpala sovětský pavilón na mezinárodním knižním veletrhu v uruguayanském hlavním městě Montevideu. lác oznamuje agentura Prensa Latina, výtržníci se snažili strhnout štít s nápisem „SSSR“ a sovětskou vlajku a převrátit panely s vystavenými knihami. Pokusili se rovněž inzultovat jednu z pracovník sovětské expozice, které se podařilo ubránit jen s pomocí návštěvníků. Protisovětské výtržnosti amerických chuligánů vyvolaly pobouření uruguayanské veřejnosti.

Ušáci na start

[mu]: Ve španělském městečku Urnuela se konalo první mezinárodní „mistrovství“ v běhu mezi králíky. Účastnilo se ho 81 ušatých běžců, přičemž 12 účastníků finálního běhu prošlo speciální veterinární prověřkou na doping. Majitel vítěze obdržel čestný pohár a 20 000 peset. Samotný vítěz pak kilogram čerstvé sladké mrkvičky.

AKUPUNKTURY JAKO LÉČEBNÉ METODY nyní používají lékaři ve stovce zemí celého světa. S její pomocí se léčí na 300 různých onemocnění. Uvedl to na právě skončeném kongresu čínskému tradičního lékařství ve městě Che-jej čínský profesor Čang Tin. Řekl dále, že ve výzkumu akupunktury značně pokročily tak významně země jako je Sovětský svaz, Japonsko a Francie. Připravuje se rovněž vytvoření Mezinárodní federace akupunktury. V Číně má akupunktura dvoutisíciletou tradici. Nyní se problematikou akupunktury ČLR zabývá pět výzkumných ústavů a všechny lékařské fakulty v Číně mají katedru akupunktury. Téměř ve všech čínských okresech jsou nemocnice čínského tradičního lékařství.

DALŠÍ POZNATKY o hospodářskospolečenském dění ve druhém a prvním století před naším letopočtem přinesl systematický výzkum Archeologického ústavu ČSAV v Brně na keltském oppidu Staré Hradisko na Drahněské výsočině. Nejpozději v 1. století př. n. l. jsou zlatky im-

portantě římské amálory, první snůha druhu na Mo-

BOZEN, 26. September (dpa/FR). Ein Berliner Ehepaar hat seinen neunjährigen Sohn nach einem Korsika-Urlaub im Hafen von Livorno zurückgelassen und das Fehlen des Kindes bis zum Brenner nicht bemerkt. Auf der Brennerautobahn bei Bozen stoppte die Polizei den Berliner. „Sie sind Herr ...?“, fragte der Polizist. Als der Tourist seine Identität bestätigte, sagte der Beamte: „Sie brauchen sich um Ihren Sohn keine Sorgen zu machen.“ „Warum sollte ich mir Sorgen machen, mein Sohn schläft ganz friedlich auf dem Rücksitz!“, antwortete der Berliner, drehte sich um und wurde blaß. Der Rücksitz war leer. „Ruhe, meine Herrschaften!“, fuhr der Polizist fort, „dem Jungen geht es bestens, er ist bei der Hafenbehörde in Livorno und wartet auf seine Eltern.“ Mit Erlaubnis der Polizei durften die Urlauber auf der Autobahn wenden, um ins gut 300 Kilometer südlich gelegene Livorno zurückzufahren. Der Sohn Daniel hatte sich dort selbständig gemacht, während die Eltern fröhlich stückten. Diese hatten seit der Abfahrt nicht auf den Rücksitz geschaut.

Der vielen Beschwerden Lohn

STRASSBURG, 2. Oktober (AP). Wiederholt hatte sich der britische konservative Abgeordnete Sir Geoffrey Finsberg über die laschen Sicherheitsmaßnahmen beim Europarat in Straßburg beschwert. Jetzt konnte er sich selbst davon überzeugen, daß seine Beschwerde Erfolg hatte: Französische Sicherheitsbeamte verweigerten ihm am Montagabend den Zutritt zu einem Empfang des Generalsekretärs Marcelino Oreja, weil Sir Geoffrey keine Einladung vorweisen konnte. Der Brite, seit vergangem Jahr Mitglied der Parlamentarischen Versammlung des Europarats, hatte sich vor einer Woche über die seiner Meinung nach zu laschen Sicherheitsvorkehrungen beschwert. Ohne eine einzige Kontrolle habe er das Gebäude betreten, klagte er.

Am Montag wurde Sir Geoffrey informiert, zusätzliche Sicherheitsbeamte seien in und vor dem Gebäude postiert worden, und die Türwächter nähmen Sicherheitsüberprüfungen vor. Dies war dem Briten aber noch nicht genug. Nun beschwerte er sich darüber, daß keines der Fahrzeuge auf dem Parkplatz des Europarats kontrolliert werde.

Aus Kreisen des Europarates verlautete am Dienstag, die französischen Sicherheitsstellen hätten Fotos des Beschwerdeführers an die Sicherheitsbeamten verteilt und Pförtner, Türsteher und Saaldienner angewiesen, ihn, wo immer er angetroffen werden, stets genauestens zu überprüfen.

Velkoobchod s plazy

[mu]: „Hadí říší“ nazývají někdy zoologové Thajsko pro obrovské množství hadů, kteří tam žijí. Horké a přitom vlhké klima i množství vodních toků dělají z této země skutečný ráj pro hady. Mnoho thajských farem se zabývá lovem a prodejem těchto plazů a výrobků z jejich kůže. Jen v roce 1984 bylo z Thajska vyvezeno 1,3 miliónu živých hadů. O zájeme nezbývá zpravidla nouze: exotická jídla z hadů se těší zvýšené poptávce v módních restauracích v Hongkongu, Japonsku, USA, Jižní Koreji a i v samotném Thajsku. Vývoz plynáří majitelům farem velké zisky. Jak tvrdí odborníci, bude-li podobný byznys rozkvétat i nadále, může to „Hadí říši“ způsobit vážnou škodu, především narušováním ekologické rovnováhy.

● Po několikaletých přípravách začne ode dneška proudit sovětský zemní plyn také do Západního Berlína. Z naleziště na západní Sibiři bude plyn dopravován plynovodem přes území SSSR, ČSSR a NDR do západoberlinské čtvrti Buckow a odtud do plynárny v Mariendorfu.

V Západním Berlíně se konal poštřed Axelz Caesara Springera jeho jméno „životní dílo“ jsou těsně spjaty s poválečným vývojem západního Německa a staly se součástí jeho politického systému. Vždyt tento velkopodnikatel ovládl 80 procent tisku NSR a byl vládcem „největšího tiskového impéria“ v západní Evropě, jak komuniste bonnaský tisk, a jeho „zásluhy“ velebí tamní vysocí představitelé.

Božstné nekrology hodnotí Springera jako mimořádně úspěšného podnikatele, který se z nejškromnějších začátků vypracoval na multimilionáře. O pozadí jeho „úspěchů“ je však v NSR i v zahraničí příliš mnoho známo, než aby se mohlo zapomenout na slova špinavou šlohu, kterou se obíral v západoněmeckém tisku i mimo něj. Když rudá vláda v květnu 1945 jako symbol svobody a vítězství zavázala nad berlinským říšským sněmem, Springer, tehdy 33letý, to velmi těšce neel. Věděl, kde se svým svůlvým antikomunismem a snahou o obnovení velkoněmecké říše najde pochopení a — peníze. Spojil se s různými pravicovými a revanšistickými kruhy, navázal vhodné spojení s příslušnými centrami USA a osobní styky se špičkami západoněmeckého velkokapitálu.

Našel si novináře, jejichž minulost mu nevadila, a začal těsně po válce vydávat — nikoli politický deník, nýbrž ilustrovaný časopis Kristall. V roce 1946 začal jil vydávání týdeníku „Hör zu“ (Poslechni si). Její z rohlavového programového týdeníku přeměnil v první velký ilustrovaný ročník časopisu v NSR. Jil řadu let má náklad čtyř miliónů výtisků. Předčí jej pouze Springerův Bild-Zeitung s nákladem pěti miliónů výtisků. Je to rafinovaná vyráběná směs nejrozumnějších senzaci apulující na nejnížší pud a skládající se z barvitého a ilustrovaného líčení vražd, znásilnění, únosů a různých temných afér, historek o snadném zbohatnutí apod., promíchaná dojemnými příběhy, hraječmi na strunu soucitnosti, a samozřejmě s patřičnou dávkou antikomunismu a en-

tsovětskmu plus „velkoněmeckým citům“. Springer je prezentován jako zbožný křesťan — což mu ovšem nevadilo šít ve svém tisku mezi milióny manipulovaných lidí amoralnost nejhrubšího zrna. Proto byl Springer a springerovský tisk — což se stalo synonymem bulvárního reakčního tisku — ostře a rozhořčeně kritizován nejpednějšími spisovateli a publicisty.

Po 20 letech, kdy jeho základem byl Hamburk (tam měl také svou superpřepychovou rezidenci v Blankensee), se přestěhoval do Západního Berlína, kde se vysoká budova jeho vydavatelství stala symbolem Springerova pohrdání čtyřstrannou dohodou o Západním Berlíně. Springer se zmocnil týdeníku Welt, jehož úroveň zdegradoval na orgán svých názorů, koupil si Ullstein Verlag, známé vydavatelství, v poslední době vydával i rádio-kazety a video-kazety s nahrávkami etd. Ve všem propagoval imperialistickou politiku USA. Před svou smrtí stáčil ještě přeměnit své impérium v akciovou společnost a inkasoval stamilióny. (sn)

Mlynářka z Babičky

Vzpomínáte si na milou postavu paní mlynářky z „Babičky“? Dobrosrdečná tvář, veselé oči, stále mladá slova na rtech — druhá polovička pana otce z Ratibořického mlýna... Narodila se ve vesničce Sněžné v Orlických horách. Její rodiný dům na návsí proti rybníčku si zachoval svůj rustikální ráz, přes podstatné opravy a úpravy celého objektu, které provedlo výrobní družstvo Velorex Hradec Králové, nynější majitel.

V roce 1978 odkoupilo družstvo jednopatrovou budovu se stpoldou a přilehlou loukou v dosti zachátralém stavu. Za vydatné brigádnické pomoci členů bylo vše přestavěno tak, aby ze starých a nevyhovujících prostor sloužících výhradně k hospodářské činnosti se stalo příjemné rekreační středisko, které využívají pracovníci druž-



ZA PLNÉ POKOTOVOSTI místních sdělovacích prostředků nastoupil v úterý princ William, třetí syn následníka britského trůnu prince Charlesa a jeho manželky princezny Diany, do exkluzivní mateřské školy v londýnské čtvrti Notting Hill Gate. Bylo to vůbec poprvé, co královský syn začal svou cestu za vzděláním jinde než v domácním prostředí, a určitě ne naposled, co malý princ dal Angličanům na chvilku zapomenout na každodenní problémy. Na první Williamův den v soukromé mateřské škole pozval novináře princ Charles, ovšem s podmínkou, že malého prince a jeho školitku pak nechají na pokoji. William byl prý při příchodu do školy zaražen, ale novinařům a kameramanům přesto zamával. Jak se odevěčil policii, která strážila několik týdnů prohledávaním okolí a budovy školy, agentury nedělily.

stava, jejich děti i rodinní příslušníci k oddechu. Prostory jsou však využívány také na školení, schůze a jiné potřeby.

Procházíte li okolo stavení, posedíte-li na dřevěných lavicích na verandě, odkud je vidět do zeleného kraje, určitě vás napadne, jakou asi historii mělo toto malebné místo východních Čech?

V místní kronice se najdou první zmínky už v roce 1534, kdy bylo zaznamenáno, že patnáct stavení rozložených na kopečkách a loukách po obou březích potoka se nazývá Sněžné. Z nejzajímavějších momentů historie statku, který v roce 1771 dostal číslo popisné 1, byl matrikou doložený fakt, že 29. února 1776 se zde narodila Josefa Vaněčková.

V době, kdy si hrála a pobíhala malá Josefka po stavení, bylo hospodářství ve velkém rozkvětu. Otci Janu Vaněčkovi patřil statek zároveň s několika okolními polnostmi. O jeho šikovnosti i obchodních úspěších svědčí i doklad v kronice, že byl „znamenitý handlíř v plátech“. Mladou Josefku si odvedl „pan otec“ do mlýna v Ratibořickém údolí, její otec zemřel. Po jeho smrti vystřídal statek několik majitelů, pak dokonce vyhořel. Období dalšího rozkvětu začalo až po roce 1809, kdy koupil stavení ve špatném stavu Hans Vogel. Během svého života z něj udělal prosperující faktorské středisko, které zaměstnávalo pět set kalců z blízkého i dalekého okolí. V padesátých letech minulého století zásoboval Vogel plátny celé Rakousko-Uhersko. Vozy se zbožím zařizovaly do Vídně a často i do Terstu. Jeho smrti však byla opět jakýmsi začátkem úpadku, až se majetek dostal „na huben“.

Vadí i rukavice

Sydney: Nevhodné zacházení působí prasatům chro- nický stres, který se projevuje zpomalením věhových přírůstků a snížením plodnosti. K tomuto závěru došel po pětileté práci australský vědecký tým jeho projekt je dotován vládou a místním masným průmyslem. Odborní pracovníci chtějí působit na farmáře, kteří si často neuvědomují, jak jejich chování ovlivňuje produkt vepřového masa. Vědecký tým například zjistil, že prasatům vadí, když farmář do nich sáhne v rukavicích. Výzkum o citlivosti prasat na lidské „chování“ stále pokračuje. ale jak oznamila agentura Reuters, jeho dosavadní výsledky už byly přivítány jak v Austrálii, tak v zahraničí.

ZAJÍMAVOU INOVACI tradičních býčích zápasů vyzkoušeli obyvatelé španělského města Astorgy. Za účastí více než 12 000 návštěvníků se tam uskutečnil první „vepřové zápas“ v historii. Býky nahradilo bojové plemeno černých nepřů z Estremadury, kteří prý jsou neméně stateční než jejich býčí předchůdci. Novinka však nvyvolala značnou polemiku mezi fanoušky španělské koridy. Značná část „skalních“ přívrženců této podivné toliž považuje zápolení s čuníky za degradaci národní tradice.

● Na selhání srdce zemřel v pondělí ve věku 85 let v americké Pasadena (stát Kalifornie) známý seizmolog a spoluautor Richterovy stupnice Charles Richter.

Část evropského kontinentu se stala místem invaze racků stříbitých (*Larus argentatus*), jímž už nestáčí k životu pobřežní mořské oblasti, ale začali okupovat i města, právě tak jako dříve (a sídla ještě i dnes) holubi. Stříbitý racek je nejhojnějším mořským rackem. Velikosti dosahuje až rozměrů káně, má světlé šedou barvu, poměrně silný žlutý zobák a buď červené anebo žluté nohy. Vcelku je ve svém zbarvení podoben jiným velkým rackům až na to, že na krku a na hlavě má hnědé čárkovité skvrny. Hnízdí nejdříve ve velkých koloních na mořském břehu, často u ústí velkých řek a až dosud jen velmi zřídka na vnitrozemských vodách.

Nyní však vědci pozorují, že v životě těchto ptáků dochází k velkým změnám. Jak nedávno uvedl časopis *Science et Vie*, začala invaze racků stříbitých na evropský kontinent v počátku roku 1975 v Bretani. Tehdy to byla zvláštnost, spíše senzace, že pár těchto ptáků se usídlil na střeše jednoho domu v Morlaix.

Četní lidé a mezi nimi i ornitologové se domnívali, že jde o jakousi výjimku, zvláštnost, ale další objevy ukázaly, že tomu je docela jinak. Počet hnízd v městě začal narůstat a stříbití raceci se objevili také v Saint-Malo. Před třemi roky bylo už napočítáno v městě 115 hnízd a dalších přibývá.

Avšak v porovnání s racky žijícími na druhé straně kanálu La Manche jsou to ptáci zatím mírumilovní. Invaze racků na britské pobřežní města lze sledovat už od roku 1920 a od té doby počet jejich hnízdních kolonií v přímořských městech stále stoupá a hnízda lze počítat na stovky a stovky.

Přítomnost velkého počtu racků v městech je na první zřetel romantická, ale ve skutečnosti stále více zatěžují život lidí, ohrožují existenci jiných ptáčích druhů mnohdy vzácných a ohrožených a tedy chráněných. Raceci utoci na jiné ptáky buď tak, že rozbíjejí jejich vstava nebo usmrctí už vyhlédli mláďata, anebo prostě okupují jejich hnízdiště a stavějí tam hnízda své. Samozřejmě, stavba racků je známá a tak není divu, že i tím omezuji životní podmínky jiných ptáčích druhů. Jsou mezi nimi především mořské vlaštovky a rybáci. Tak například zcela smyšleně poměrně snadná kolonie rybáků na Ile aux Dames. Před deseti lety, roku 1965, tam bylo racků málo, zato asi stovka hnízd rybáků. Přímě uměrně se zvyšováním počtu racků ubývalo rybáků a v roce 1975 už nebylo nalezeno ani jedno hnízdo rybáka. V roce 1979 a také o rok později začali ochránce přírody přitahovat racků likvidovat tím, že ničili jejich hnízda. Následující rok se rybáci opět objevili. Dnes hnízdí a žijí na Ile aux Dames tři druhy rybáků, které je však neustále třeba ochraňovat před racky a — před lidmi.

Invaze racků však nepůsobí škody pouze ve směru vůči jejich jiným ptáčím kolegům. Čím dál tím více znečišťují střechy domů, jejich křik nabývá mnohdy takové intenzity, že je to až k nesnesení. Ve Velké Británii bylo zjištěno, že raceci znečišťují a znehodnocují i nádrže s pitnou vodou, a je to o to horší, že vzniká nebezpečí otravy či vážného onemocnění i pro člověka. Raceci totiž jsou přenašeči různých mikroorganismů nejdříve lidem nebezpečných.

Výzkumy bakteriálního znečištění

vodních nádrží kolem Glasgowu ve Skotsku prokázaly, že je vzájemná spojitost mezi nebezpečnou vodou a početnými hejny racků, kteří tam žijí. Voda začala být dražší, tedy dobrá voda.

Některé raceci jsou přenašeči i vážných chorob. Ve Skotsku v dubnu 1980 zemřel člověk nakažený *Salmonellou* *Zanzibar*, organismem dosud v Evropě neznámým. Později byla salmonella nalezena v trusu racků.

Zdá se tedy, že ptáci mohou ohrožovat člověka, a to nejen tak jako ve známém hororovém filmu. Jak vlastně došlo k invazi racků do měst a vůbec na pevninu? Některé odborníci se domnívají, že rovněž byla narušena v okamžiku, kdy lidé začali rackům nejrůznějšími způsoby pomáhat a ulehčovat jim život. To vedlo a nadejde vede k jejich přemnožení. A nejde vždy pouze o racky. Podobně je tomu s hrabkami nebo špačky a jejich trvalou expanzí. Lidská činnost jim nejen neškodí, ale naopak, ptáci ji začali ve svůj prospěch využívat. Dostali se do situace krysa.

Zdálo by se, že není nic snazšího, než prostě začít invazi hejna likvidovat a udržovat jejich počet pouze v únosných hranicích. Lehce se řekne, hůře uskutečnit. Ne vždy totiž (až se kci že většinou) ti, kteří by se měli tohoto úkolu ujmout, rozehnají racky stříbité od ostatních druhů racků na hony vzdálených agresi. Ve Francii byla se souhlasem ministerstva pro ochranu životního prostředí přijata vyhláška o regulaci racků. Zabývali se jí specialisté v době, kdy tyto ptáci hnízdili. Ve Skotsku přistoupili k tomu, že když raceci na zimu opustili hnízdiště a své rájony kolem zdrojů pitné vody, byly nádrže pečlivě očištěny. Kvalita vody se rychle zlepšila. Avšak likvidace racků v době hnízdění se příliš neuplatnila. Raceci celkem bez obtíží mění svůj zimoviště, avšak pokud jde o trvalé hnízdiště, namísto aby utekli a odtáhli, reagují na poplašné zvuky hrůzným agresivním křikem.

Je to tak děsivý křik z hrdel stovek a stovek ptáků, že obyvatelé jsou z něj už zcela nervově vyčerpaní. A dojde-li k akci ještě před tím, než raceci zahnízdí, je ještě hůře. Raceci reagují tak, že stavějí ještě více hnízd a snaží se je skrývat. Poplašné zvuky na ně působí zcela opačně, než by se dalo soudit. Mají pocit, že jsou obklíčeni nepřitelem a jejich ostražitost vzrůstá. A nejen to. Vede to k tomu, že přirozený přírůstek mláďat je vyšší než za normální situace. Jednak proto, že hnízda jsou rozmístěna dle od sebe, ptáci mají větší životní prostor a tedy i více potravy. To za prvé, a za druhé: počet ohrožení údajnými nepříteli u nich vyvolává agresivitu vůči všemu v okolí a zvyšování počtu potomstva, aby druh přežil. A tak vlastně lidé spíše přispívají k rozmnožení těchto ptáků než ke snížení jejich počtu. Nyní britští odborníci přiznávají, že se zmýlili, protože dobře neznali etologii racků stříbitých a dobře nevěděli o nepronyselných způsobech jejich regulace.

Gute Omen

Prager Symphoniker zu Gast

FRANKFURT-HÖCHST. Rechtzeitig zum Beginn der neuen Saison in der Jahrhunderthalle präsentiert sich die eine Hälfte des Foyers in neuer und auffälliger angereicherter architektonischer Gestaltung. Die andere Hälfte wird zu Beginn des nächsten Jahres zur Verfügung stehen. Auch die Programmhefte

INNSBRUCK, 1. Oktober (dpa). In Begleitung seiner acht Kühe rückte am Dienstag der 25jährige Tiroler Bauer und Bildhauer Gerhard Köll aus Forchach in die Kaserne von Landeck (Österreich) ein, um seinen Grundwehrdienst anzutreten. „Hier stehe ich — ich konnte nicht anders“, erklärte Köll sinngemäß den vom Korporal bis zum Major gleichermaßen erstaunten Militärs die Lage. Seine Frau betreue nämlich die kranke Tante und den siechen Onkel und habe nebenbei ein kleines Kind auf dem Hof zu versorgen. Um die Kühe könne sie sich daher nicht auch noch kümmern.

Das Rindvieh wurde in der Kaserne gefüttert und getränkt, dann konnte Köll — er ist Absolvent der oberösterreichischen Kunstakademie in Linz — seine Herde wieder heimtreiben. Er wurde für eine Woche freigestellt, damit das Armeekommando sich derweil eine Lösung ausdenken könne. Zuvor hatten sich seine Heimatgemeinde, die Tiroler Landwirtschaftskammern und sogar die Landesregierung für Köll eingesetzt. Nachdem das Tiroler Militärkommando ihn dennoch einberufen hatte, verwendete sich Landeshauptmann (Ministerpräsident) Eduard Wallnöfer persönlich beim Verteidigungsministerium in Wien für Köll. Von dort kam angeblich bisher keine Antwort.

wurden einer optischen Aufhellung unterzogen. Gute Omen also für die neue Spielzeit, deren konzipierte Qualitäten schon bei der Vorstellung im Juli aufhorchen ließ.

Die Aufgabe der Prager Symphoniker war es, die Reihe der Orchesterkonzerte mit aus- und inländischen Orchestern zu eröffnen. Den Pragern eilte ein guter Ruf schon voraus und sie blieben der Fama nichts schuldig. Präzision im Zusammenklang ist die erste Tugend der Musiker aus der Tschechoslowakei, eine Tugend, die für die Aufführung von Miloslav Kabeláč „Spiegelung“ — Neun Miniaturen für das Orchester (1964) besonders vorteilhaft war: jeder zweite Teil der Miniaturen beruhte nämlich vornehmlich auf deutlichen rhythmischen Grundstrukturen, die in zunehmender Verdichtung zuweilen Ostinatocharakter annahmen, die vom Schlagwerk ausgehend, das ganze Orchester erfaßten. Die jeweils dazwischenliegenden Sätze hatten mehr lyrisch-melodischen Charakter.

Über Dvoraks bekanntes Violinkonzert in a-Moll brauchte kein Wort verloren zu werden, wenn es nicht gerade wieder die vorzügliche Präzision gewesen wäre, mit der das Orchester die vorbildliche Zeichengebung seines Chefidrigenten Jiri Belohlávek aufnahm. So kam es zu einer sehr intensiven Zusammenarbeit mit dem international bekannten Geiger Valclav Hudecek. Trotz dieser so geschlossenen Interpretation blieb der Beifall vergleichsweise matt, die virtuellen Effekte dieses Konzerts scheinen sich gegenüber jenen des Tschaikowsky-Konzertes stärker verbraucht zu haben. — Eine Beeinträchtigung, die die Musiker nicht zu verantworten hatten, kam aus den Lautsprechern an der Hallendecke. Sobald die Lautstärke des Orchesters das Mezzoforte unterschritt, wurde ein Ton (A) hörbar, leider nicht völlig deckungsgleich mit dem a-Moll des Orchesters.

Wahrscheinlich kränkelte ein Verstärker.

Nach der Pause hieß es für das Orchester: „alle Mann an Bord“, denn Martinus auch hierzulande nicht mehr unbekannte vierte Symphonie verlangt erheblichen instrumentalen Aufwand. Chefidrigent Belohlávek hatte keine Mühe, den großen Apparat für die insgesamt noch dem spätromantischen Bereich zuzuzählende Partitur zusammenzuhalten.

KAZDODENŇI ČESTY. ORVATELŮ I NUSIČNŇI. K Prahy jejmí ulicím, náměstím, parky a sadám v historickém jádru města i v nových sídlištních územích mnohá umělecká díla minulosti i současnosti. Je to 300 vefejných plastik, o které pečuje Galérie hlavního města Prahy. Na jejich opravy a udržbu vynakládá naše společnost zhruba píl druhého miliónu korun ročně.

torradfahrer. So hätten zum Beispiel 63 Prozent aller Mofa-Fahrer, die ohne Helm fahrend verunglückt sind, mit hoher Wahrscheinlichkeit überleben können, wenn sie einen Integral-Helm getragen hätten.

zu, daß unfallbedingte Kopfverletzungen dann auch bei Mofa-Fahrern wesentlich verringert werden. Umfangreiche Untersuchungen der Versicherer bestätigen, daß trotz der relativ geringen Geschwindigkeit von 25 km/h Mofa-Fahrer ebenso schwer verletzt werden können wie Mo-

Helm für Mofa-Fahrer

Vom 1. Oktober 1985 an sind die Köpfe von Mofa-Fahrern „gesetzlich geschützt“. Von diesem Zeitpunkt ab müssen sie nämlich, wie die Motorradfahrer schon seit Jahren, einen Helm tragen. Nach Erfahrungen des ADAC führt der Helm da-

Také v Holešovicích z vlaku do metra

Ode dneška je v Praze v provozu nová železniční stanice

(amb): K letošním Dni čs. železničářů dostali pracovníci ČSD i cestující veřejnost neobyčejně pěkný dárek — zbrusu nové nádraží Praha-Holešovice. Od dnešního dne už tady budou zastavovat rychlíky a některé osobní vlaky (označené v jízdním řádu posazovanou „pláňí ode dne vyhlášení“), jedoucí na trati tzv. holešovické přeloky, které spojuje Praha s Kralupy, Ústím, Děčínem.

Nové nádraží budou lidé cestující využívat ve jak se zvyšovala důležitost stavby v rámci změn velké míře, protože je výhodné situování, jeho v pražském železničním uzlu. Začalo se počítat odbavovací hala přímo navazuje na vestibul stanic Fučíkova na trase C pražského metra. V těchto souvislostech je třeba ocenit vzájemnou spolupráci ČSD, Metrostavu a dalších organizací, které také řešení umožnily, protože podle účelových plánů bychom k nádraží museli šlapat od metra pěkný kus pěšky.

Stavět se začalo už v roce 1974, několikrát bylo změněno původní zadání v závislosti na tom, co stavební úřady požadují. Vzhledem k tomu, že nádraží budou sloužit třem osobním pokladním (od příštího roku vybavené mikropočítači a tiskárnou jízdenek), jedna pokladna zavazadlová a dva automaty, sloužící rovněž pro prodej jízdenek. V hale bude umístěna také mezinárodní a místní kovářská pokladna, napojená na automatický rezervační systém. Najdeme tu i blok ukládacích skříněk, umývárny, čekárny, i kiosek občerstvení a později také restauraci.

Dominantou komplexu je šestipodlažní objekt výpravní budovy s řadou služebních prostor a technologických zařízení. V podzemí jsou také sklady pro jízdní a ložkové vozy, které umožní doplňování zásob u proležejících mezinárodních vlaků.

Čs. umění v Argentině

(2): Již řadu let sleduje argentinští skvělejší práce čs. umělců, kteří zde hosiují. Dirigent V. Smetáček, režisér K. Jernek a další jsou pro argentinské publikum již po řadě známí. K nim se přidružil nyní i dirigent B. Gregor, který v Kolumbově divadle v Buenos Aires řídil sérii koncertů městní filharmonie. V re-peritoáru se objevila mimo jiné také díla B. Smetany a A. Dvořáka. V cyklu Národy a jejich hudba uvedl argentinští rozhlas skladby českých autorů F. Bendy, J. K. Váňhala, L. Janáčka a J. Suka. S malířskou tvorbou naši země, zvláště pak s dílem E. Filty, F. Grossa, A. Pelce a V. Tuřelacha seznámil argentinští veřejnost temný list El Economista. V argentinských kinech se objevila řada čs. filmů: Kachyňovo dlo Ma-lá mořská víla, Menzelovi Baječní-muži s klíčky spolu s řadou dokum-mentárních děl. Čs. umění pomáhá lidu Argentiny poznávat umělecké tradice a soudobý rozvoj naší kul-tury.

Dovezou vlastní auta

Mluví japonské automobilky Toyota oznámily, že firma bude reimportovat z USA své vlastní automobily a ozna-čít je to za „jeden z nápadů“ této auto-mobilky, jak zvýšit dovoz. Zpětně do-váženo do Japonska bude kabriolet Cel-lica, který pro použití v USA upravil jedna americká firma. Na americk-ém trh byl poprvé uveden loni v zá-ří, a především v Kalifornii a v dalších západních státech USA ho bylo pro-dáno 5000 kusů. Mluví Toyota řekl, že reimport tohoto vozidla je odpově-dí na požadavek japonského minister-stva zahraničního obchodu a průmys-lu, aby japonské firmy v zájmu sní-žení velkého přebytku japonské ob-chodní bilance kupovaly více zahn-ražního zboží... (2)

Ein Indianer sitzt im Kino und sieht sich einen Western an. Mitten im Gemetzel zw-ischen Indianern und Farmern wird er un-ruhig. „Das wühlt auf, was?“ sagt ein weißer Nachbar. „Quatsch“, sagt der Indianer. „aber mein Auto steht im Parkverbot.“

Satelliten „geblendet“

WASHINGTON, 1. Oktober (AP). Die Sowjetunion soll nach Informationen aus dem US-Verteidigungsministerium in den letzten Jahren bei der Entwicklung von Laserstrahlwaffen Versuche an US-amerikanischen Satelliten vorgenommen haben, die sich auf verhältnismäßig niedrigen Umlaufbahnen befanden. In einigen Fällen hätten diese Versuche dazu geführt, daß die von den Satelliten gesammelten Daten plötzlich verlorengegangen seien, verlautete am Montag aus dem Pentagon.

Ebenfalls am Montag berichtete die „Washington Post“, die Sowjetunion verfüge über zwei bodengestützte Lasergeräte auf ihrem Versuchsgelände Saryschagan. Die Lasergeräte seien in der Vergangenheit benutzt worden, um US-Satelliten „zu verwirren oder zu blenden“, schrieb das Blatt.

A SKODABISHI NE?

Bilance cestovního ruchu

(čik): Letošní letní turistické období zhotovili v Praze zasedání Vládního výboru pro cestovní ruch ČSR. Sezóna byla včas a dobře připravena a k jejímu úspěšnému průběhu přispělo i postupné zavádění zá-sad souboru opatření ke zkvalitňování služeb cestov-ního ruchu. Zájem zahraničních turistů o návštěvu Československa se v porovnání se stejným obdobím loňského roku opět zvýšil. Vzrostl zájem o pobyt v Praze, poklesla naopak návštěvnost lázeňských měst. Významným obohacením letní turistické nabídky byl Čs. sportakviada 1985. Ze zahraničí navštívilo sparte-kládu téměř 10 000 osob, z toho na sedm tisíc ze so-cialistických zemí. Jednáni se rovněž zabývalo přípra-vou 18. poradí vládních orgánů cestovního ruchu so-cialistických zemí, která se bude konat v Praze.

Dohoda o novém průplavu

New York: Panama, Japonsko a Spojené státy se dohodly zahájit společný výzkum spojený s vystavbo-váním nového panamského průplavu, který má být vybu-do-ván souběžně s dosavadním. Dohodu podepsali v new-yorském sídle OSN ministři zahraničních věcí těchto zemí. Ministr zahraničí Panamy J. Abadie Arias př-prodpis dokumentu zdůraznil, že zvážení možnosti vy-budování druhého panamského průplavu je v zájmu celého mezinárodního společenství. Nový průplav se-má sloužit cestou míru a sloužit ku prospěchu všech 24-mi a národů.

genüber stiegen die Zahlen der tödlich und schwer verletzten Passagiere auf den hinteren Pkw-Sitzen, für die das Gesetz nicht galt, um sieben Prozent auf 320.

Mit Sorge beobachteten die bundes-deutschen Autoversicherer, daß derzeit in Personenkraftwagen erst jeder fünfte Rücksitzpassagier der Angurtpflicht auf den Rücksitzen genügt. Dabei könnten rund die Hälfte der etwa 700 Fondinsas-sen, die jährlich bei Pkw-Unfällen tödlich verunglücken, am Leben bleiben, und etwa 5000 von 8000 Schwerverletzten würden weniger geschädigt, wenn alle In-sassen auf den Rücksitzen immer den Gurt anlegen würden. Die nicht bußgeld-bewehrte Angelegenheit ist immer noch zu wenig bekannt.

● Podle údajů francouzské policie působí ve Francii asi 200 sekt se 150 000 členy, podle pa-riamentní komise víc než 250 sekt skoro s půl mi-lionem stoupenců.

VEPŘOVÝ JAZYK NA MAJORÁNCĚ: 2 ea 3 vepřové jazyky (asi 1000 g), 3 cibule, několik stroužků česneku, oříšek sádla, oříšek rostlinného tuku, 3 lžice hladké mouky, 2 lžice smetany, papr. kmín, sbl. — 2 jazyky upravíme dle pokrmy, proto-že laloky se do majoránkové omáčky nehodí (jsou příliš tučné). Postupujeme takto: Jazyky omyjeme a vložíme do va-řící osolené vody, do níž přidáme 3 kři-žem nakrájené cibule a několik oloupa-ných stroužků česneku. Jazyky zvutíme do máčka. Pak je z vývaru vyjmeme a ihned vložíme do velkého kastrolu se studenou vodou. Ve vodě jazyky oloupe-ma, pak na prkénku odlozíme od kaš-dého celý lalok (což je polovina celkové váhy) a maso z nich se brabe nasekáme. V kastrolu na oříšku sádla osmažneme drobně nakrájenou cibuli, přidáme 2 lži-ce hladké mouky, zjemníme, zalijeme vývarem s jazyků na bušlou omáčku, při-dáme kmín, povaříme, opapříme, do kno-té omáčky vložíme nasekané maso a ste-kanou haší podáváme s vařenými bramb-ory a celným salátem nebo vařeným ky-saným zelím. — Jazyk na majoránce pak upravíme takto: Na kastrolku s rostlin-ného tuku a 3 lžice hladké mouky přípra-víme středně světlou jílku, zalijeme ji vývarem s jazyků na řídkou omáčku, při-dáme plnou lžičku majoránky a omáčku mírně vaříme, až je hustá. Pak ji roz-ředíme 2 lžicemi smetany a procedíme. Jazyky nakrájíme přes maso na 2 cm díl-ky a vložíme do omáčky probát. Podá-váme s vařenými brambory.

... was Besseres zu tun“

BRÜSSEL, 27. September (AFP). „Mein Gott, ich habe was Besseres zu tun“, hat-te die 27jährige Veronique Meirschacht, Gefreite der belgischen Armee und Mut-ter von drei Kindern, einem Unteroffizier entgegnet, als er von ihr den militäri-schen Gruß verlangte. Seit Mitte August sitzt sie nun für drei Monate in Gewahr-sam. Am Donnerstag versicherte sie vor dem Militärgerichtshof in Brüssel, daß sie sehr in Eile gewesen sei, da ihre Kin-der im Kindergarten schon auf sie gewar-tet hätten.

X. A TAY NĚKDY RONNYHO...



Ve Švýcarsku přísněji

Od ledna příštího roku budou mo-toristé, kteří se dopustí dopravních pře-stupků, postihováni ve Švýcarsku o padesát procent přísnějšími peněžní-mi pokutami. Opatření sleduje zvýšení kázně a pořádku na silnicích. Podle statistických údajů o nehodách se do-šlo k závěru, že na většině se podílí především nepřiměřená rychlost, která má za následek narůstající počet smr-telných úrazů při autohaváriích.

Bewährtes Gurt-Bußgeld

Befürchtungen, daß die Wirkung des Gurtzwangs mit Strafandrohung bei Nichtbefolgung langfristig nachlassen würde, haben sich für Großbritannien bisher als nicht gerechtfertigt erwiesen. Tödliche und schwere Verletzungen bei Personen auf den Vordersitzen lagen 1984 mit 5890 um 19 Prozent unter den Zahlen von 1982, dem letzten vollen Jahr bevor das Gesetz in Kraft trat. Demge-

● V SFRJ se dneškem počínaje zvyšují o 50 pro-cent poplatky za odněr elektrické energie. Ozná-mila to tisková agentura Tanjug.

Zu Thema „Schwangerschaftsabbruch“ in Osteuropa

Die Warschauerin Zosia K. war 23 Jahre alt und unverheiratet, als sie bemerkte, daß sie schwanger war. Eine Heirat kam zu diesem Zeitpunkt für sie aus persönlichen und materiellen Gründen nicht in Frage. Sie überlegte kurz, ob sie eine — kostenlose — Abtreibung an einer staatlichen Klinik vornehmen lassen sollte, entschied sich dann aber doch für den „privaten Weg“.

Für den Besuch bei ihrer Vertrauensärztin, die einer privat organisierten Gemeinschaftspraxis angehörte (was für den Patienten billiger ist als der Besuch bei einem einzelpraktizierenden Privatarzt), hatte sich Zosia eine Reihe von Argumenten zu rechtgelegt. Aber zu ihrer Überraschung hielt sich die Ärztin damit nicht auf, klärte Zosia nur pflichtgemäß auf über mögliche gesundheitsschädliche Folgen und veranlaßte alles Nötige. Zosia bezahlte dafür etwa die Hälfte ihres noch sehr bescheiden Monatslohnes als technische Angestellte. Damit war für den Abbruch alles geregelt.

Bereits in den 50er Jahren, als in den westlichen Gesellschaften das Thema „Abtreibung“ noch ein absolutes Tabu war und sogar schwangere Schwedinnen nach Polen pilgerten, ging man diese Frage in den Ländern Osteuropas unter sehr sachlichen Gesichtspunkten an. Mit der Machtübernahme durch die Kommunisten waren ja zumindest offiziell religiös-moralische Gesichtspunkte aus der Diskussion verschwunden. Die Lösung des Problems konnte also rein unter Zweckmäßigkeits-erwägungen erfolgen. Die Abtreibung und die damit verbundene Gesetzgebung wurde so zu einem Instrument der Gesellschafts- und Bevölkerungspolitik.

Die Ausgangssituation war in den verschiedenen Staaten Osteuropas sehr ähnlich: Aus ideologischen und ökonomischen Gesichtspunkten trieb man die Emanzipation der Frau rasch voran. Sie wurde im Berufs- und Wirtschaftsleben gebraucht — das ließ sich mit Kinderreichtum nicht leicht vereinbaren. Schwangerschaftsabbrüche wurden daher zunächst sehr großzügig durchgeführt.

In verschiedenen Ländern — allen voran in Ungarn, später auch in der CSSR und in Rumänien — schlugen die Demographen jedoch Alarm, als die Bevölkerungsquoten rapid zurückgingen. Die Abnahme der Geburtenrate hatte vielfältige Ursachen: neben der Berufstätigkeit der Frauen war es vor allem die Wohnungsmisere sowie generell die schlechte materielle Lage. Diese Probleme ließen sich nicht von heute auf morgen lösen. So griff man als einfachstem Regulativ der Bevölkerungspolitik zur Verschärfung der Abtreibungsbestimmungen.

Die Zusammenhänge zwischen bevölkerungspolitischen Zielen und Abtreibungsregelungen werden besonders deutlich am Beispiel Ungarn: Nach Kriegsende stieg hier — wie in fast allen vom Kriegsgeschehen heimgesuchten Ländern — die Bevölkerungszahl rasch an, sank aber auffallend nach der Machtübernahme durch die Kommunisten. Das neue Regime erkannte die Tendenz und reagierte: Zwischen 1950 und 1953 wurden Schwangerschaftsabbrüche streng verboten, über Ärzte, die sie dennoch durchführten, und über die betroffenen Frauen wurden drastische Strafen verhängt. Hand in Hand gingen erste geburtenfördernde Maßnahmen. In bescheidenem Ausmaß wurden der Mutterschaftsurlaub und andere soziale Vergünstigungen für Mutter und Kind eingeführt.

Mit der Zunahme der Bevölkerung wurden die Abtreibungsbestimmungen (1956) wieder liberalisiert — mit der Folge, daß die Geburtenrate 1962 einen ersten Tiefpunkt erreichte. Diesmal setzte die Regierung den sozialpolitischen Hebel an: Ungarn bekam 1967 die großzügigste Regelung des Mutterschaftsurlaub-

bes in Europa. Der gewünschte Erfolg, die Geburtensteigerung, war nur von kurzer Dauer. So kam es 1973 zu einer ganz entscheidenden Veränderung des Abtreibungsgesetzes. War bis zu diesem Zeitpunkt praktisch jeder Frau der Wunsch nach Schwangerschaftsabbruch innerhalb der ersten drei Monate gewährt worden, so mußte sie von nun an vor Kommissionen dieses Verlangen begründen.

Diese Kommissionen, die noch heute bestehen, agieren auf zwei Ebenen: Die Schwangere hat sich zunächst an ihre Distrikt-Kommission zu wenden, die aus einem Vertreter der zuständigen Sozialabteilung und zwei Ärzten besteht. Ist sie verheiratet, unter 40 (früher 35) Jahre alt, und hat sie bisher nur ein Kind, muß sie damit rechnen, abgewiesen werden. Sie kann ihren Wunsch dann einer Berufungskommission innerhalb ihres Komitats (weiter gefaßter Bezirk) oder der Hauptstadt vorlegen, einem Fünfer-Gremium, an dessen Spitze ein Internist stehen muß.

Die verschärften Abtreibungsbestimmungen von 1973 führten zu einem drastischen Rückgang der Schwangerschaftsabbrüche: von fast 170 000 im Jahr 1973 auf rund 100 000 im folgenden Jahr. Seither ist diese Zahl etwa konstant geblieben; auf 1000 Frauen im geburtsfähigen Alter (15 bis 49 Jahre) kommen heute nur noch 30 Abtreibungen — 1973 waren es noch fast 79.

In offiziellen Dokumenten wird allerdings versichert, daß diese Abnahme nicht mit den verschärften Bestimmungen zusammenhänge, und man belegt dies mit einer Statistik über die Entscheidungen der Komitees zu Beginn des Jahres 1974. Danach hatten sich rund 48 000 Frauen in den ersten fünf Monaten dieses Jahres um Abbruch an ihre Distrikt-Komitees gewandt, was zu 94 Prozent positiv entschieden worden sei. Von den abgewiesenen 2100 Frauen erneuerte nur ein Teil der Schwangeren ihr Anliegen vor der Berufungsinstanz. Endgültig abgewiesen wurden nur 500. Den Rückgang der Ersuche um fast die Hälfte von 1973 auf 1974 erklären die ungarischen Behörden mit dem Erfolg ihrer gleichzeitig durchgeführten Aufklärungskampagne im Sexualbereich.

Nach der ersten strengen Handhabung dieses Gesetzes, dessen Wirkung sicher nicht zuletzt in einem psychischen Druck auf die Frau bestand, wurden aber um das Jahr 1980 verschiedene Bestimmungen gemildert. So wird es heute Frauen über 40 Jahre, Mädchen unter 18 und Unverheirateten von vornherein erspart, vor der Kommission zu erscheinen — sie dürfen ihre Anonymität wahren. Als Begründung für einen Abbruch gelten für die anderen vor allem schlechte Wohnverhältnisse, eine instabile Gesundheit, die Zahl der vorhandenen Kinder und die materielle Situation. Studentinnen können beispielsweise auch ohne Begründung einen Eingriff vornehmen lassen.

Die Rangliste der Motive und ihre Verschiebungen in den letzten Jahren spiegeln Entwicklungen innerhalb der ungarischen Gesellschaft wider. Während die Rubrik „Krankheit“ in den letzten zehn Jahren relativ konstant geblieben ist, geht die Begründung „schlechte Wohnverhältnisse“ seit 1974 von Jahr zu Jahr zurück. Obwohl mit abnehmender Tendenz, liegt in der Rangliste der Motive die Erklärung „Die Frau ist nicht verheiratet“ mit fast einem Viertel aller Begründungen noch immer an erster Stelle. (Ein Vergleich dazu aus der DDR, wo Schwangerschaftsabbrüche sehr liberal gehandhabt werden: Von den Neugeborenen des Jahres 1982 kamen rund 30 Prozent unehelich zur Welt.)

Heute würden Gesuche auf Schwangerschaftsabbrüche, die — kostenlos — in staatlichen Kliniken durchgeführt werden müssen (private Abtreibungen sind streng verboten), zu etwa 90 Prozent genehmigt, schätzt der Budapester Soziologie-Profes-



sor Peter Somlai. Trotz der Beunruhigung der Demographen, die 1983 in Ungarn eine negative Wachstumsbilanz zogen — die Sterbequote lag um ca. 21 000 über der Quote der Lebendgeburt —, versichern Offizielle (das Gesundheitsministerium) wie Halboffizielle (Soziologen) in letzter Zeit immer wieder, die Bevölkerungsprobleme könnten nicht durch Abtreibungsverbote gelöst werden. Solche Maßnahmen, die die Entscheidungsfreiheit der Eltern einschränken, seien zumindest langfristig wirkungslos.

Auf andere osteuropäische Länder — auf die CSSR, Rumänien, Bulgarien — soll hier nur kurz eingegangen werden: Zum einen, weil keines dieser Länder so offen ist in der Darlegung seiner Probleme wie Ungarn; zum anderen, weil sich gewisse Vorgangsweisen ähneln. Beispielsweise in der CSSR. Hier übte man sogar bis zum Ende der sechziger Jahre eine sehr liberale Abtreibungspraxis aus. Als man jedoch mit Beginn der 70er Jahre einen starken Bevölkerungsrückgang verzeichnen mußte,

Wie in Ungarn liegt in der CSSR die Entscheidung über einen Abbruch in Händen einer Kommission, die allerdings in ihrem Anfangsstadium eine von vielen Frauen als unerträglich empfundene Besonderheit aufwies: Offensichtlich zur Betonung ihrer „volksdemokratischen“ Funktionsweise waren hier auch Laien vertreten. So konnte es geschehen, daß eine schwangere Frau ihr Gesuch vor ihrer Nachbarin oder der Lehrerin ihres Sohnes vortragen mußte. Diese Regelung wurde später zugunsten einer Kommission abgeändert, in der neben einem Arzt und einem Sozialarbeiter ein Abgeordneter der Nationalen Front, der Dachorganisation aller größeren politischen und gesellschaftlichen Vereinigungen in der CSSR, vertreten ist. Als Begründung für einen Eingriff werden in der Tschechoslowakei — ähnlich wie in Ungarn — Motive wie fortgeschrittenes Alter, Anzahl der vorhandenen Kinder, Zerwürfnis in der Ehe anerkannt. Die Zahl der künstlich eingeleiteten Abtreibungen hält sich — offiziellen Angaben zufolge — seit 1980 um die 100 000. Verglichen mit den knapp 80 000 jährlichen Schwangerschaftsabbrüchen in Ungarn mit seiner nur ein Drittel geringeren Bevölkerung also um einiges niedriger.

Während Bulgarien zu jenen Ländern Osteuropas mit sehr hohen Abtreibungszahlen gehört (1980 gab es beinahe 156 000 Schwangerschaftsabbrüche bei einer um eine Million niedrigeren Einwohnerzahl als Ungarn), führt Rumänien seit gut einem Jahr eine harte Kampagne gegen abtreibungswillige Schwangere durch. Eine negative Entwicklung in der Bevölkerungsstatistik veranlaßte die kommunistische Partei Rumäniens, die ursprünglich liberale Einstellung, die zu sehr hohen Abtreibungszahlen geführt hatte (einzige offizielle Angabe: 421 000 legale Eingriffe 1983 bei 22 Millionen Einwohnern), aufzugeben.

Die Anschaffung möglichst vieler Kinder ist seitdem in Rumänien „patriotische Pflicht“. Eltern, die es ein Jahr nach der Heirat noch nicht zu Nachwuchs gebracht haben, müssen — außer es liegen gesundheitliche Gründe vor — eine „Sondersteuer“ entrichten. Schwangerschaftsabbrüche sind nur in Ausnahmen möglich, für die eine Fülle behördlicher Genehmi-

Seďmistráhe má v čestnýh v odřvu ži-
vadu, ale slavení pro ni mají jméno
okružku a Němci dokonce žesad-
obdu, sež anuvedu hřicřikřaka. Mo-
byse že seřpet: Tak koiik křes
akromě kyřiku vřadit mář Jo-
mnohe — ale le dost mořně. Že o
oravěnkřák jmen brachom mřit vyřit ale
seřmistráhe, s to se řřetozem k obil-

MÜNCHEN, 12. September (dpa). Die „Träumerei“ von Robert Schumann hat nach Auffassung des evangelischen Pastors Herbert Meyer (München) bei einer christlichen Trauerfeier nichts zu suchen. Der Pfarrer beklagte, daß die Angehörigen für die Verstorbenen immer seltener Choräle bei der Aussegnung verlangten. Statt dessen sei Schumanns „Träumerei“ zum „absoluten Hit“ geworden. In seinem Gemeindebrief erklärte der Pfarrer dazu: „Ich höre Geschmacklosigkeiten, bei denen sich sogar das Gesicht der Sargträger verzogen hat, die sehr viel gewöhnt sind.“ Nach Meyers Auffassung sind die Europäer auf dem Weg, wieder Heiden zu werden. Daher riet er in seinem Brief den Gemeindemitgliedern, rechtzeitig für die musikalische Gestaltung der eigenen Beerdigung Vorsorge zu treffen.

Videň: Rakouská policie vyšetřuje v těchto dnech další skandál — ilegální obchod s částmi lidských mrtvol, zejména částmi mozku. Skandál propukl v nemocnici v Klagentfurtu, ale ilegální obchody s částmi lidských mrtvol kvetly zřejmě v celé zemi. Letos na jaře propukl podobný skandál i v jedné z vídeňských nemocnic. Hlavním objektem ilegálního obchodu byly podvěsky mozkové, které pracovníci prosekatur odebrali mrtvolám a prodávali je farmaceutickým podnikům.

NADVĚSKÝ ČLOVĚK NEHA...

PŘEŠLET BEZ POTÍŽI ŽIL jugoslávský občan R. Prokleš s patnáctiletými operacemi nůžkami v těle. Jak se zjistilo, zapomněl je v pacientově břiše chirurgové při operaci slepého střeva. Neobyčejný předmět v břišní dutině R. Prokleše byl vyndán po rychlém zásahu lékařů, které nález vyleká. S překvapením navíc zjistili, že nůžky z nerezavějícího materiálu se mezitím v těle rozlomily. Podle odborníků připadá podobný „zásah“ chirurgů na 130 000 operací.

AICHACH, 30. September (dpa). Ungeohnter und unerwarteter Wohlgeruch ätherischer Öle stieg den Gegnern einer Hausmülldeponie in die Nase, die auf Einladung einer Aichacher Bürgerinitiative an einer „Müllwanderung“ teilnahmen. Die Abfallberge sowie der zweieinhalb Kilometer lange Rundkurs um das Betriebsgelände, das direkt an die Sondermülldeponie Gallenbach angrenzt, waren zuvor vom Betreiber kräftig parfümiert worden. Ein Tankwagen hatte eine Stunde vor der Wanderung für guten Duft gesorgt.

Mitglieder einer der Bürgerinitiativen hatten die Duftaktion gefilmt. Nach Darstellung ihres Sprechers hatten sich die Deponie-Gegner auf die Lauer gelegt — gewitzt durch frühere Erfahrungen, als sich die Kippe zu Anlässen ähnlicher Art unverhofft sauber planiert präsentiert habe.

• Jindřich Petráš, člen filharmonie, zvítězil ve 41. mezinárodní hudební soutěži v Ženevě v oboru hry na lesní roh. V silné mezinárodní konkurenci 40 hudebníků z celého světa získal spolu s kandidátem z USA druhou cenu, když první cena nebyla udělena.

• Počasí kuřáků v Británii v posledních letech výrazně poklesl: od roku 1972 u žen asi o pětinu a u mužů dokonce téměř o třetinu. Uvádí se to ve statistikách, které uveřejnil deník The Guardian. Podle těchto údajů v Británii kouří 36 procent mužů a 32 procent žen. Muži v průměru kouří 115 cigaret týdně. O.K.

• Dvě staré panny pozorují slepici, která je následována kohoutem. Běhá po silnici a najednou ji přejede auto. „Vidíš,“ říká jedna z přihlížejících slečen, „raději spáchala sebevraždu.“

Wasser wird in Lourdes rar

LOURDES, 20. September (AFP). Das Quellwasser in der Mariengrotte in Lourdes hat sich infolge der außergewöhnlichen Trockenheit verringert. Erstmals in der Geschichte der Grotte wurden acht von insgesamt 20 Hähnen mit Quellwasser abgesperrt. Die Quelle liefert je nach Saison täglich zwischen 17 000 und 72 000 Liter Wasser. Die gegenwärtige Wassermenge liegt unter dem Minimum. Die Hähne in der Grotte wurden abgestellt, um die Füllung der Bäder zu gewährleisten, in denen die kranken Pilger baden.

BUBU 31 BOVA 2ET 2E SSSSSSR

Aufgespießt

„In unserem Telex zum Thema ‚Halbterhaltung‘ ist uns ein dummer Tippfehler passiert. Unter Punkt 3. heißt es natürlich ‚Zeugnisverweigerungsrecht‘ — nicht ‚Zeugungsverweigerungsrecht‘.“

Ein Fernschreiben der ADAC-Pressestelle.

POZORNOST PARIZSKÝCH ČITODCO vyvolávají v posledních dnech požárníci s nezvyklými příbami připomínajícími vědeckofantastické filmy. Ide o novinku zaváženou od zadáku zdi postavené ve všech požárních zbrojnicích. „Přibla roku 2000“, vyrobená z technopolymerní, lépe chránící hlavní a zdělené proti horku a padajícímu předmětům. Obilí je chráněn izolovaným hledím. Na příbhu lze přímo namontovat dýchací přístroj, vy-siláčku a světlo. Francouzští hasiči, kteří jsou pověřeni zásahy při všech typech nehod a katastrof, včetně dopravních havárií, už inovaci potřebují. Dosavadní příbhy zavedené v roce 1933 byly spíše ozdobou než ochrannou.



Mehr Waren zollfrei

Reisende in den Ländern der Europäischen Gemeinschaft können vom heutigen Dienstag an größere Mengen an Waren zollfrei über die Grenzen mitnehmen. Für Waren zum privaten Gebrauch, zum Beispiel Souvenirs, gilt nach einer Mitteilung der EG-Kommission vom Montag in Brüssel künftig ein Freibetrag von umgerechnet rund 784 Mark. Für Reisende unter 15 Jahren beträgt dieser Höchstsatz umgerechnet etwa 200 Mark. Für bestimmte Produkte gelten nun für die Einfuhr aus einem anderen EG-Land folgende neue Höchstmengen:

Alkohol (über 22 Prozent Volumen): 1,5 Liter, oder Sekt, Likör und Aperitif: 3 Liter, oder Wein: 5 Liter.

Zigaretten: 300 Stück, oder Zigarillos: 150 Stück, oder Zigarren: 75 Stück, oder Tabak: 400 Gramm.

Parfüm und Eau de Toilette: 75 Gramm oder ¼ Liter.

Kaffee: ein Kilo, oder Kaffee-Extrakte und -essenzen: 400 Gramm.

Tee: 200 Gramm, oder Tee-Extrakte und -essenzen: 80 Gramm.

Reisende unter 17 Jahren sind von den Freimengen für Tabakwaren und Alkoholika ausgeschlossen. Für Reisende unter 15 Jahren gibt es auch keine Freimengen für Kaffee. dpa

A GDE VĚT NA TO, 2
28021.

Kampf gegen Alkohol schärfer

Bürger in der Sowjetunion äußern Unmut über Bevormundung

Von unserer Korrespondentin Elfie Siegl

MOSKAU, 19. September. In der UdSSR wächst die Unzufriedenheit der Sowjetbürger über die unter Parteichef Michail Gorbatschow angeordneten strengen Anti-Alkoholmaßnahmen. Dennoch sollen diese künftig nicht gelockert, sondern weiter verschärft werden. Auch will man 1986 Produktion und Verkauf von Alkoholika aus den Vorgaben des Volkswirtschaftsplanes herausnehmen. Das geht aus einem am Donnerstag in der KPdSU-Parteizeitung auf der ersten Seite gedruckten Bericht über einen Beschluß des Zentralkomitees hervor.

In dem Bericht, heißt es, die — seit dem 1. Juni geltenden — unterschiedenen Maßnahmen im Kampf gegen den Alkohol hätten schon positive Ergebnisse gezeigt — so sind etwa Verbrechen und Verkehrsunfälle unter Alkoholeinfluß zurückgegangen — dennoch bestünde kein Grund zur Beruhigung. Es gebe noch wesentliche Unzulänglichkeiten: während die überwältigende Mehrheit der Sowjetbürger die getroffenen Maßnahmen voll und ganz billige, warte ein bestimmter Teil der Bevölkerung aus der Zahl derer, die einen Hang zum Alkohol hätten, auf

eine Lockerung und sei mit den Maßnahmen unzufrieden.

In Gesprächen mit Sowjetbürgern über das Dauerthema Alkohol kann man immer wieder hören, daß allerdings längst nicht nur Alkoholiker sich von den neuen Maßnahmen, besonders vom stark eingeschränkten Verkaufsangebot von Alkoholika, in unzulässiger Weise bevormundet fühlen und dem Anti-Alkohol-Kampf keine lange Dauer voraussagen. Das Gesetz sei eine Säule, deren Standort man kenne und die man deshalb umgehen könne, ist ein häufig zu hörender Kommentar.

Das Zentralkomitee ist da anderer Meinung: der Kampf habe keinen Kampagnen-Charakter, sondern das Ziel sei es, „daß für eine nüchterne Lebensführung jede Familie, jedes Dorf, jede Siedlung und jede Stadt kämpfe“, damit der Handel nicht der Versuchung erliegt, mit Alkohol-Verkauf die Pläne schneller zu erfüllen und die Prämien dafür einzustreichen, will man ab dem nächsten Jahr, wie bereits kürzlich vom sowjetischen Innenminister Vitalij Fedortschuk angeregt, Alkoholproduktion und -verkauf aus den Volkswirtschaftsbilanzen herauszunehmen.

• Počet lidí čekajících v čínských městech na práci klesne koncem letošního roku na dva milióny. Ještě před pěti lety jich bylo o tři milióny více. Oznamují to ústřední statistický úřad ČLR.

BRAMBORY BY MOHLY BÝT LEPŠÍ!

V loňském roce jsme se na stránkách Dikobrazu několikrát zabývali tíživým problémem špatné kvality konzumních brambor. Tak tíživým, že jej sami odborníci nazývají skvrnou našeho úspěšného zemědělství. BUDOU BRAMBORY LEPŠÍ? Kritizovali jsme jejich špatnou kvalitu a zároveň jsme se snažili pomoci hledat cesty, aby konečné ztráty na bramborách byly podstatně nižší. Leží nám na srdci nejen spokojenost spotřebitelů, ale také hospodárné nakládání s půdou, lidskou prací a vynaloženými prostředky.

Poslední, čtvrtý, článek o bramborách vyšel v Dikobrazu v lednu t. r. V závěru jsme požádali federální ministerstvo zemědělství a výživy i ministerstvo obchodu ČSR o vyjádření k tomuto problému a zajímalo nás, jak se bude řešit. Čtenářům jsme slíbili, že stanovisko těchto nejvyšších orgánů, které do toho mohou mluvit, uveřejníme.

Dnes můžeme tento slib splnit bohužel jen zčásti. První náměstek ministra obchodu ČSR s. ing. F. Chval odpověděl takto: „Kvalita konzumních brambor není v posledních letech dobrá a tak nespokojenost spotřebitelů je zcela oprávněná... O kvalitě brambor se jednalo na nejrůznějších úrovních, ale zásadní řešení, která se uplatňují při výrobě, zatím přinesla pouze dílčí výsledky a jsou zřejmě dlouhodobějšího rázu. V obchodních organizacích proto dále prohlubujeme vstupní i výstupní kontrolu brambor, dodržování optimálních skladovacích režimů a třídění brambor před jejich expedicí. Obchod rovněž sdružuje své finanční prostředky do výstavby moderních skladů v rámci integrace se zemědělskými podniky...“

Z ministerstva zemědělství a výživy jsme dostali od ředitele odboru s. dr. Křečka pouze telefonickou odpověď — abychom zatím nechali brambory „v klidu“, že se připravuje pro vedení ministerstva zásadní materiál, který bude projednán ve vládě. Jak to dopadlo, nevíme. Pošta nám nic nedoručila, možná že na ministerstvu zemědělství a výživy zapomněli naše telefonní číslo.

CO SLUŠOVICÍM SLUŠÍ

Ale v červnu přece u nás v redakci zazvonil telefon a ve sluchátku se ozvalo slovo BRAMBORY. Volali z JZD SLUŠOVIC. Chcete se dozvědět, kde

se pěstují dobré brambory? Kde jsou výnosy vyšší a ztráty podstatně nižší, než je celostátní průměr?

Samozřejmě, že jsme chtěli. A tak jsme jeli. Ne do Slušovic, tam brambory nepěstují, ale s touto zdárnou akcí mají Slušovičtí mnoho společného. Jeli jsme do Jednotného zemědělského družstva LESONICE na okrese Třebíč. Hodnotily se tam výsledky dvouleté integrační spolupráce v pěstování brambor.

Pět jednotných zemědělských družstev z okresu Třebíč pěstuje na 960 hektarech brambory podle společně zpracované metodiky Výzkumného ústavu bramborářského Havlíčkův Brod a odborníků rostlinné výroby JZD Slušovice. Tento posledně jmenovaný partner také zabezpečuje pro pěstitele tzv. vstupy, tj. všechno, co zaručuje zdárný výsledek: vysokokvalitní sadbu, přípravky na ochranu rostlin a posklizňové ošetření brambor, včetně umělých hnojiv pro jejich výživu. Výsledek — vysoké výnosy a kvalita — však ze 75 % spočívá v přísném dodržování agrotechnických postupů a lhot. Slušovičtí — jako odběratelé těchto brambor, jimiž zásobují celý okres Gottwaldov a v příštích letech chtějí rozšířit zásobování i mimo okres — ovšem nic nenechávají náhodě. Mají tam své kvalifikované odborníky — takové prodloužené ruce — kteří bystrým okem všechno sledují a případné nedostatky okamžitě řeší. Nejde o nedůvěru vůči pěstitelům, ale o kontrolu správného hospodáře, který dbá, aby kvalitní vstupy přinesly stejně kvalitní výsledky. Koneckonců o kázní a disciplíně, která v JZD Slušovice vládne, mnohý z nás už hodně slyšel a četní návštěvníci Slušovic se o tom mohli přesvědčit na vlastní oči a uši.

Tato integrace nevznikla náhodou, ale z potřeby. Třebíčský okres ve výsledcích v pěstování brambor nijak nevynikal, spíše naopak. A tak Slušovičtí dostali tenhle úkol usnesením pléna KV KSČ v Brně. Zhostili se ho s odpovědností jim vlastní.

Pochopitelně nás zajímalo, jak integraci přijala nejen vybraná družstva, ale i Okresní zemědělská správa v Třebíči. Vždyť kdo má rád nad sebou neustálou kontrolu a nahlížení pod pokličku?

Zpočátku prý nikdo moc nejal. Jenomže výsledky přesvědčily i toho nejzarputilejší-

vaných družstev, které tak trůchu zlobilo a porušilo agrotechnické zásady, bylo nuceno na rok spolupráci přerušit. Příští rok se chce vrátit. Jedenáctiprocentní ztráty proti dvaadvacet, potřeba tři a půl tuny sady na hektar proti pěti tunám a jeví se možnost snížit pěstitelské plochy brambor o 10—15 % (na ušetřené zemědělské půdě pak pěstovat jiné plodiny, třeba i takové, které by mohly produkovat potřebné dezvizy) a v neposlední řadě spokojenost spotřebitele, to jsou přece výsledky, které přesvědčí každého.

Tajemství celého úspěchu je v kvalitní sadbě (kterou si vypěstovali doma z dovezených brambor, neboť obměna je pro udržení vysokých výnosů a dobrého zdravotního stavu nutná), ve vysoké technologické kázní, provázené soustavným dozorem. Nad výsledky by se měli zamyslet nejen zemědělci, ale všechny články řízení. Je to jedna z cest, jak zvýšit celospolečenskou efektivnost v pěstování brambor.

SLUŠOVICE JSOU VE M.
LIZE KOPEK NA 2.
HISTÉ... KDY DO LIGY?

Aufgespießt

„An allen Veranstaltungen, bei denen Geschlechtsverkehr ausgeschlossen ist, können sie teilnehmen.“

Die Anstaltsärztin der JVA Kassel, Irmela Gehrke, in einem Merkblatt für die Häftlinge über AIDS-Kranke.

Die „Wahrheit“ in Englisch

NEW YORK. 19. September (dpa). Ein US-Verleger will seinen Landsleuten das Zentralorgan der Kommunistischen Partei der Sowjetunion, „Prawda“, nahebringen — in Englisch. Wie die Zeitung „New York Times“ am Donnerstag berichtete, glaubt der 64jährige Charles Cox aus St. Paul (US-Bundesstaat Minnesota) in den USA „ein ungeheures Interesse an russischen Dingen“ entdeckt zu haben. Und was, fragt Cox, der sein Geld mit Fernzeitschriften und religiösen Blättern verdient hat, könne einen besseren Einblick in die Sowjetunion schaffen als das offizielle Organ der herrschenden Partei.

Kunden für die englischsprachige „Prawda“, die in der Aufmachung und selbst in der — schlechten — Papierqualität dem sowjetischen Original gleichen werde, hofft Cox unter Behörden, Bibliotheken, Sprachstudenten, aber auch unter Privatpersonen zu finden. Im Dezember sollen die Druckpressen anlaufen. Der Preis für ein Jahresabonnement beträgt 630 Dollar (etwa 1900 Mark). Cox glaubt, die Übersetze „Prawda“ — zu deutsch „Wahrheit“ — etwa zehn Tage nach Erscheinen des jeweiligen Moskauer Originals zustellen zu können.

Bydlel v zatopené obci

[An]. Čtyřikrát soudně trestaného 50letého dělníka Andreje P., jenž nemá trvalé bydliště, zadrželi příslušníci OS SSB Most. Od počátku roku 1970 do letošního března neoprávněně pobíral náplacné a n. p. Stavbařská a železničská způsobila škodu za 126 tisíc. Zajímavé je, že při nástupu do zaměstnání uvedl jako trvalé bydliště obec v okrese Svídník, která byla v roce 1967 zrušena a zaplavena přehradou Domašal.

Úředník říká vstupujícímu muži:

„Máte velké štěstí, že jsem si právě teď udělal chvilku času. Už deset žadatelů jsem dnes odmítl“

„Já vím... chtěl jsem už odejít, ale pak jsem si řekl, že to zkusím po jedné.“

STUTTGARTSKÁ ZOOLOGICKÁ ZAHRADA DE
čirílek oslavila dvojitý jubileum: narodila se zde už 20. srpna a od roku 1967 je to už 50. lidop
který zde díky pěti chovatelům spořídali své
ta. Jeden z nich oznámila, že poroží matce l
se stejně jako jejímu potomku dají dárce a v
zvolu obyvatelstvo města, aby zaslalo náhradu n
potomků náleželo.

Sborník projevů G. Husáka

TITUL: „CO SEM FÍČKO NAHEVAL“

Na půl miliónu západních Němců se nejmí ani
podpísat. Znalost čtení a psaní je u dalších 2,2
miliónů lidí v NSR tak malá, že to nestačí ani
na vyplnění jednoduchého dotazníku. Konstato-
vali to jazykovědci na mezinárodním konferen-
ci o problémech vzdělanosti dospělých v došnos-
kém městě Oldenburgu.

DYK VON BLAUER HÁ TAKY POTÍŽE...

První semafory

Na evropském kontinentu zavedl
první světelné dopravní signály pří-
blikně před šedesáti lety v Berlíně na
Postupimském náměstí. Protože se no-
vá opatření osvědčila, byly po úspěš-
ných pokusech už tehdy vyznačeny
osky, kterým nyní říkáme „zelená vl-
na“, na nichž byli řidiči motorových
vozidel povinni dodržovat rychlost jíz-
dy kolem 18 km/hod. (tr)

TAK CO ŘÍKÁTE, PANÍ DRÁŽDILOVÁ, KDYŽ UŽ
MÁME TY DOVOLENÝ, TAK BYSME MOHLI TAKY
UDELAT NĚCO NEDOVOLENÝHO!



„Takhle se, pane doktore, Děd Vševed chechtá vždycky, když poslouchá předpověď počasí!“

Herečka lyrického fondu

(tk): V pondělí 9. září zemřela ve věku 78 let herečka Elena Hájková. Zvýšenou uměleckou citlivostí přinesla jako dar už svým rodinným původem — byla vnučkou básníka Vítězslava Háška a dcerou známého lékaře-lidumila, působícího na Slovensku, dr. Ivana Háška. První herecké zkušenosti sbírala Elena Hájková, absolventka dramatického odd. brněnské konzervatoře ve třídě E. Pechové, v Národním divadle v Bratislavě. Záhy přicházela do Prahy, do Vinohradského divadla, a o pět let později, v roce 1935, do divadla Národního. Její křehké, lyrické herectví rychle dozrává po boku takových osobností, jakými byli Václav Vydra nebo Zdeněk Štěpánek, který byl i jejím partnerem životním. Do anabáze českého divadla se Elena Hájková vpsala svojí působnou princeznou Vukašín v O'Neillově Millionovém Markovi, v šawově živnosti paní Warrenové; z domácího repertoáru vytvořila nezapomenutelným způsobem klasické divčí role: Dorotku v Strakonickém dudáku, Kačenku v Jitřině, Verunku v Naších furtan-kech a Haničku v Lucerně. Po válce působila Elena Hájková ještě nějaký čas na naší první scéně a potom (až do roku 1972) jako členka Městských divadel pražských. I tam se její kultivované, tvárné herectví uplatnilo na úkolech moderního světového repertoáru.

Zájem o taty v Číně

Peking: Čínská televize uvedla v těchto dnech dokumentární pořad „V šesti slozila poklonu čs. nákladním automobilům značky Tatra“. Vůzy spolehlivě slouží i v Tibetu, v extrémně obtížných podmínkách „střechy světa“, v nadmořských výškách často hodně přes 3000 metrů. Komentátor porovnával čs. Tatry s nákladními vozy firmy Mitsubishi a toto srovnání vyznělo pro japoncké automobily velmi nelichotivé. Československo dodá letos Číně celkem 4340 nákladních aut, z toho 2140 vozů Tatra 815 o nosnosti 15 tun a 2200 vozidel Liaz (nosnost osm tun). Auta procházejí přijímacím střediskem v Tlencinu, kde deset čs. odborníků zároveň školí čínské techniky. Další školicí a technické středisko se buduje v Pekingu a má zahájit provoz za čtyři měsíce.

Peřiví rodičové

(Mu): Až do nedávné doby byli v krokodýlech spatřováni jen nebezpeční dravci, kteří navíc ještě poskytují cennou kůži a poměrně chutné maso. Proto byli hubení všemi dostupnými prostředky. Nyní, když se objevili na stránkách seznamu zvířat ohrožených vyhoubením, začali se na ně přírodovědci dívat přece jen trochu jinak. Ukázalo se například, že krokodýlové jsou velmi pečliví rodiče. Když nastane doba líhnutí vajec, začínou ještě nenarození krokodýlové vydávat zvláštní zvuky, které přivábí k hnízdu dospělého krokodýla. Ten bere velmi opatrně do tlamy jedno vejce po druhém a jemně je převaluje v tlamě mezi jazykem a patrem do té doby, dokud skořápka nepopraská a dokud se malý krokodýlek šťastně neocitne na světě. Mladí krokodýlové se sice mohou líhnout zcela samostatně, ale pomoc rodičů umožňuje snížit jejich úmrtnost a ztráty.

Největší mraveniště

(mu): Na břehu jednoho ze zálivů japonského ostrova Hokkaido se neuvěřitelně rozmnožili červení mravenčí. Žijí tam ve 45 tisících mravenišť, z nichž každé zaujímá plochu jeden čtvereční metr a je spojeno chůbičkami s ostatními. Tato obrovská aglomerace mravenišť je práve považována za největší na světě. Na liduprázdném břehu tam rostou keře vonných růží, které jsou hustě napadeny mšicemi. A právě tento hmyz vyvolal tak neobvyklé rozmnožení mravenců v této oblasti.

Ochranné nafouknutí

(job): V africkém Nilu žije i čítrzubec fahak, ryba, která se v případě ohrožení nafoukne a vyplave k hladině, kde zůstane bříchem vzhlau a naježenými ostny tak dlouho, dokud nebezpečí nepominie. Také zmije účinná se při podráždění, dokud nebezpečí nepominie. Také zmije účinná se při podráždění, dokud nebezpečí nepominie. Také zmije účinná se při podráždění, dokud nebezpečí nepominie.

Počítač, který umí čínsky

Peking: Britská firma Datapath prodá v nejbližší době číně 500 počítačových terminálů, které „umějí čínsky“. Systém vyvinutý speciálně pro čínu pracuje tak, že operátor píše na obrazovku písmem zvaným „pchin-jin“ (či, latinkou přepsaný zvukový záznam čínských slov) a stroj vše „přepisuje“ do znaků, které má v paměti asi 12 000. Pro srovnání — čínské vysokoškolské oviádá zprůměrně asi 4000 znaků. Podle čínských odborníků bude přepis stejný rychlostí, jako by se psalo jen latinkou. Největší ocenění však přý zasluhuje fakt, že systém odtahuje dovedání bariéru, kterou automaticky v zemi kladlo imobilní síťové čínské znakové písmo.

Zvýšení cen v Bulharsku

Sofie: Bulharská tisková agentura BTA včera oznámila, že rada ministrů BLR schválila dodatečná opatření k vyrovnání škod, které v národním hospodářství způsobily nepříznivé přírodní podmínky v minulém a letošním roce. Nové ceny některých druhů zboží a služeb byly stanoveny, aby se zvýšily úspory elektrické energie, vody a některých surovin a aby se tím stimuloval další rozvoj výroby. Podle rozhodnutí bulharské vlády se od 1. října zvýší ceny elektrické energie pro výrobní účely o 58 procent a pro domácnosti o 41 procent. Od 16. září se zvýší ceny benzínu a nafty o 35 procent. Omezuje se dovoz lihovin s vysokým procentem alkoholu a jejich ceny se výrazně zvyšují. Od 16. září se rovněž zvyšuje cena dovážených a v licenci vyráběných cigaret, značkového piva, zrnkové kávy, lahůdkových cukrářských výrobků, lahůdkových sýrů, vepřového masa, masových a masové zeleninových konzerv a lahůdkových uzenin. Ke stejnému datu se zvyšují o 20 až 30 procent ceny stavebních materiálů, elektrických spotřebičů pro domácnosti, barev a laků. O 12 procent se zvyšuje cena osobních automobilů. Ceny služeb obyvatelstvu se zvýší v průměru o 13 procent.

**„A ÚROVNĚ SE ZVÝŠILA O MINUS 10 %
Bankovka v hodnotě 1000 Kčs**

(čtk): Podle sdělení federálního ministerstva financí a státní banky Československé bude dne 1. října letošního roku uvedena do oběhu nová československá bankovka v hodnotě 1000 Kčs. Její vydání přinese úsporu celkových společenských nákladů spojených s manipulací s penězi u obyvatelstva i u jednotlivých členků národního hospodářství a nákladů na samotný tisk bankovek. Bankovka je barvy tmavě modré. Na její lícní straně je zobrazen portrét Bedřicha Smeiny, na rubové straně starobylý Vyšehrad. Bankovka má šířku 67 mm a délku 157 mm. Text bankovky je český. Autorem výtvarného návrhu bankovky je národní umělec A. Brunovský. Rvtecké práce provedli M. Ondráček (lící strana) a B. Šneider (rubová strana).

Nepovedený muflon

(aj): Kolem roku 1780 byli v našich zemích vysazeni poprvé mufloni, jejichž domovem je Středomoří. Muflon je vlastně původem divoká ovce z Korsiky a Sardinie. V jarním zbarvení jsou mufloni žlutohnědí až černohnědí, s tmavohnědým hřbetem. V zimním rouše mají srst delší a tmavohnědou. Starí mufloni mívají na krku dlouhou tmavou hřívu. Na bocích má muflon žlutobílou „sedlo“, které se odráží zvláště od tmavého zimního zbarvení. Mufloni mají mohutné, srpovitě točené duté rohy, „toulce“. Tyto rohy ani nevyvílí, ani neshazují, stále jim přirůstají. Silní jedinci mají rohy o délce 70 nebo 100 cm. Někdy se ale stane, že se roh začne ohýbat špatně a vrůstá muflonovi špičkou až do čelisti, jindy proroste dokonce do tlamy. Zvíře s takto špatně rostlými rohy většinou uhynie. Exemplář takového vypreparovaného muflona je vystaven např. v městském muzeu v Horažďovicích.

Aufgespießt

„Der Kasseler Ausländerbeirat, auf einstimmigen Beschluss der Stadtverordneten 1981 eingerichtet, ist fester Bestandteil der Verwaltung. Er besteht aus zwei Mitgliedern sechs verschiedener Nationalitäten.“

Die „Frankfurter Neue Presse“ in einem Bericht über Ausländerbeiräte in Hessen.

● Každý den se křesťan Albér II. zveřejňuje ve žetech o 700 000 liber, odhaduje britský nedělník News of the World. To znamená každou minutu o 468 liber, což je přibližně průměrný měsíční dělnický plat. **A ZA 1 VTEČINU 8,10 LIBER**

Ägypten will das Schlimmste verhüten

37 Millionen Einwohner 1975, 48 Millionen 1985, 100 Millionen im Jahre 2000? Um dieser vorausgesagten schwindeleregenden Bevölkerungszunahme Einhalt zu gebieten, haben sich die ägyptischen Behörden in diesem ausgehenden Sommer wieder zu einer Kampagne zugunsten der Kleinfamilie und der Verwendung von Verhütungsmitteln entschlossen. Da bisher alle Versuche auf diesem Gebiet erfolglos blieben, richtet sich diesmal die Kampagne an die Männer.

Diskret, aber überall sichtbar wird für Präservative geworben. An allen Straßenkreuzungen Kairo und Alexandrias, aber auch auf dem Lande wird das Präservativ auf riesigen Werbeplakaten angepriesen. Selbst auf an den Bussen der Hauptstadt angebrachten Schildern und auf den Leuchtreklamen entlang der Ausfallstraße zum Flughafen sollen die ägyptischen Männer davon überzeugt werden, daß die Verwendung dieses Verhütungsmittels nicht gegen die Gesetze des Islams verstößt.

Diskretion wird jedoch groß geschrieben: Das Kondom selbst ist nicht abgebildet, sondern nur der Umschlag, in dem es verkauft wird. Um jeden Zweifel auszuschließen, steht in großen Lettern darüber: „Das Mittel, durch das der Mann an der Familienplanung teilnehmen kann, das beste und das sicherste.“ Mit dieser gewagten Kampagne in einem Land, in dem sexuelle Fragen noch immer weitgehend tabu sind, wollen die Behörden zunächst einmal die Banalisierung des Verhütungsmittels erreichen.

Bei den Fundamentalisten unter den Muslims Ägyptens ist diese Werbekampagne allerdings nicht nur auf taube Ohren, sondern auch auf heftigen Widerstand gestoßen. Die Fundamentalisten-Zeitschrift „Al Oumma“ verurteilte kürzlich die Kampagne als einen Aufruf zum Ehebruch und zur Zersetzung der islamischen Sitten und Gebräuche und forderte deren sofortige Einstellung. Die radikalsten unter den Fundamentalisten bezeichnen die Kampagne gar als ein „Komplot“ des christlichen Westens, der das moslemische Ägypten schwächen wolle. Sie befürworten ein Ägypten der 100 Millionen Einwohner.

spotřeba masa ve světě má podle názoru ministerstva zůstat stejná jako v roce 1984.

Cigarety na indexu

V Los Angeles propukla velká vlna. Do praxe byl uveden zákaz kouření na pracovišti, který byl oznámen už před několika měsíci. Rozhodnutí úředí rozdělilo obyvatele na dva tábory protichůdných názorů. Kouřáci jsou rozlobeni, nekuřáci spokojeni. Úřadovny městských soudů jsou zavazeny display a jejich telefony neustále vyzvábí. Jedni protestují, protože podle jejich názoru jde o omezování občanských svobod, druzí jsou nadšeni, že kuřákům konečně odzvonilo. „No-Smoking Ordinance“, zákaz kouření byl zveřejněn už v listopadu loňského roku. „Městský dekrety“ podepsal starosta Los Angeles Tom Bradley a dal zaměstnavatelům lháti 120 dní na přezkumování svých podniků a továren. Nové nařízení s nadšením přijaly americké organizace bojující s rakovinou, plicními chorobami a nemocemi srdce. Byly vyhlášeny tisíce letáček a plakátů s nápisem: Kouření zakázáno. Za překročení tohoto zákazu hrozí pokuta až do výše 1000 dolarů a navíc ještě propustění z práce. Dodržování zákazu kouření na pracovištích je bez výjimky závazné pro všechny zaměstnavatele zaměstnávající více než pět pracovníků. Podnikatel je současně povinen zajistit svým zaměstnancům co možná největší pracovní prostory zcela zbavené tabákového dýmu a může rovněž zcela zakázat svým zaměstnancům kouření. Kouření je rovněž zakázáno ve výlozích, na záhonech a v nemuclových ve všech nemuclových prostorách. V čekárnách nebo restauracích musejí být dvě třetiny veškeré plochy odděleny a určeny pro nekuřáky. Pochopte-li, že reakce milionů tabákových dýmu byla zcela odlišná od reakce nekuřáků. Převažuje však přece jen v celkovém posuzování určití spokojenosti z banje o čisté ovzduší, které právě ve státě Kalifornie není nejlepší. V úřadech i v továrnách v Los Angeles začaly panovat nové zvyky. I když, pravda, ještě ne zcela vlny. Jedna z úřednic takto popsal svůj první dojem z nového nařízení: U nás v úřadě ze třiceti lidí kouří pouze dva. Šéfové. Jednoho dne k nám přišli, řekli, že začal platit zákaz kouření na pracovišti a — sapá-li si své fajky.

OH IST DAS SEN!

DNES UPLYNULO 170 LET ode dne, kdy měl Pražané příležitost uvidět poprvé na vlastní oči „div techniky“, kočár bez koní. Ve Stromovce jej předvedl jeho tvůrce, mechanik a hodinář stavovského polytechnického ústavu, Josef Božek. Paroár, tak se nejhonější vynález jmenoval, poháněn parním motorem před zraky ušlechtilých Pražanů usídlil Stromovkou překvapivou rychlostí šestého muže. Exhíbci přilákalo několik tisíc lidí, ti nejodvážnější se v paronoze i spejli.

Kočičí oči

K žádnému jinému druhu domácích zvířat ani není stupánek vnímání člověka tak pasťá jako právě ke kočkám. Nejvíce záhad bývalo vždy kolem kočičích očí a kočičího vidění. Je kočičí oko dokonalejší než naše? Čím to je, že kočka vidí i ve tmě? Proč vytí kočičí očí tajemným deznovým světlem? Podobně, otázky otycháme ještě dnes, i když na všechny už dala věda odpověď. Odpověď někdy překvapivě jednoduchou a prostou. A proto o prozkoumání kočičím zraku už nelze mluvit jako o něčem tajemném, magickém.

Člověk i kočka vidí přibližně stejně dobře, lépe než například myš, ale hůř než třeba sova. Oba, který vnímá kočičí oko se však nepodobá tak docela tomu, co vidí lidské oči. Zraková ostrost kočky je ve dne menší než u člověka. Kočka totiž nedovede rozlišit tak malé detaily jako člověk nebo třeba ptáček. Menší rozlišovací schopnost však kočka nahrazuje jinak. Vidí daleko větší část obzoru než člověk, jehož zorné pole měří přibližně 140°. Zorné pole kočky je však mnohem větší — zhruba 280°. To je možná proto, že silně vyklenutá rohovka kočičího oka umožňuje vidění v dosti velkém úhlu i za sebou. Vezme-li v úvahu i velkou pohyblivost hlavy a velmi citlivý sluch, pochopíme, proč je téměř nemožné kočku nějak překvapit. Plastičká vidění člověka a kočky je přibližně stejné, umožňuje dobrý odhad vzdálenosti.

● Každá dvacátá desetiletíranková mince v oběhu ve Francii je falešná. K tomu závěru dospěl po letech odborníci k ministerstvo financí, které si rozhodlo stáhnout je od dubna příštího roku po stupně z oběhu.

Kočka se nedala zahanbit

Snad asi nikdo nečekal tolik lidí, kolik jich přišlo v neděli dopoledne k Mánesovu mostu, kde už stály připraveny staré, starší i novější tramvaje, aby se potom vydaly na jubilejní jízdu do Stromovky a potom zpátky do vokoňické vozovny, kde se opět uložily ke spánku.

Z tlaupačů se linuly staré slágy, všude kolem tramvajů v historických uniformách a jako dříve průvodci s křešťmi v ruce procukávali listky — v tomto případě jaksimile ještě před pár lety používaných jízdenek. Zájem Pražanů o svezení byl tak velký, že se mnozí do tramvajů ani nedostali a našli se i takoví cestující, kteří nezapomněli, že se ve starých vozech dá docela dobře při jízdě stát na schůdkách.

V čele hned za služebním voztulem jel girtandami ovščený vyhládkový vůz z roku 1913, v němž neúnavně vyhrávala dechová hudba Roztočanka. A za ním zelená kočka, upravená přesně tak, jak vypadala v roce 1885. Na přídi vozu hlásala reklama, že „Odol, to nejlepší pro zuby“, vzadu se

zase připomínala velkými nápisy Veľmáská káva a Maggiho polévkové koření. Pár zapřažených koní se ve výdrži a rychlosti nedal před elektřinou poháněnými vozy nijak zahanbit. Právě tenhle historický expozit připomínal, proč se vlastně oslavuje. Bylo to totiž právě před 110 lety, 23. září 1875, kdy se Prahou poprvé rozjela koňská dráha neboli vznešeněji nazývaná „pražská tramway“, čímž začal dlouhý vývoj



Foto: ČTK

vet nejjemnější odstíny sedí. Kočka si však svůj znamenitý zrak také chrání. Ochrana před přemroutou světla obstarává nesmírně pohyblivá duhovka. Při silném osvětlení je zornice kočky stažena na nepatrnou šířku.

Také mysterium svítilnic kočičích očí už přestalo být díky vědům záhadou. Jako většina nočních a některá denní zvířata má kočka na slinici vrstvičku svítloslenné látky — guaninu. To je látka sloučenina, která způsobuje stříbrný lesk rybního brčka a již se používá k výrobě falešných perel. Světlo odražené touto vrstvou prochází znovu slinici a dráždí zrakové buňky. Tak se využít světla zdvojnásobuje. Část odraženého světla vychází znovu zornici ven a my se můžeme obdivovat svítícím kočičím očím.

A ještě několik zajímavostí o kočičích očích. U žádných jiných druhů domácích zvířat se nevyskytuje tolik různých a zářivých barev jako u koček — od srovnatelné až po medově hnědou, od bílé až po tmavomodrou, od zelenožluté přes modrozelenou až po tyrkysově zelenou. Bílé kočky mají často každé oko jiné — jedno modré a druhé třeba oranžové. Na výstavách se však tato vlastnost zvlášť neposuzuje

hromadné dopravy v našem hlavním městě.

Ridič páku zelené tramvaje trati Praha — Žižkov — Královské Vinohrady z roku 1900 ovládal užerá technik jízdy Dopravních podniků Jiří Čapek. Byl jedním z mnoha těch, kdo byli oblečeni do nově ušitého černého stejnokroje z časů důvých předchůdců dnešních pražských dopravců, které se budou využívat při obdobných akcích, filmování a podobně. Řízení statičkého vozu mu nečinilo žádné potíže, ani motor při jízdě neprotestoval. Jelo by se prý lépe, kdyby vezl méně pasažerů, ale i tak si vecku jednoduchá technika dala říci. Ani nemusel sypat pod kola pisek, tramvaj brzdila sama, jakmile otočil pákou a vyřadil tak rychlost.

Od konce září do metra s jízdenkami

Turnikety nahradí označovací stroje • Zaostřeno na černé pasažéry

Pražské metro chystá ještě v letošním roce dvě novinky. Jak je Právníkem známo, sečátkem listopadu bude zahájen provoz na trase B, která bude pro mnohé představitelky delší zrychlení a skvalitnění cestování. K té druhé novince však asi nebudou mít vlivu jen nejlepší pasažéři, protože se zaměřena především na černé pasažéry. Od ranního výjezdu v neděli 29. září bude totiž platit v celé síti metra nový způsob placení.

Ti cestující, kteří nevlastní předplatní legituaci, si ještě před vstupem do prostor metra budou muset zakoupit jízdenku — stejnou jako je na tramvaji nebo autobusu. Tu pak ve speciálních označovačích zneškodní vytištěním číselného kódu na její zadní stranu.

Jak nám sdělili pracovníci Dopravního podniku, důvodem k zavedení jízdenek v metru je dosti nedostatečná kontrola při nynějším přímém placení. Turnikety sice zastaví každého, kdo by je chtěl opustit, avšak ti šikovnější vůbec turnikety neprocházejí, jdou prostě prostorem pro majitele předplatních legitimací. Zvláště při návalu nestáčí pak dozorků turniketů kontrolovat, zda všichni, kteří tudíž procházejí, ukazují platné legituace. A další kontrola už není možná...

Změna se připravovala delší dobu a byla sice odkládána, až nedávna novela Městského právního řádu umožnila přechod na nový systém. Od jeho uplatnění, tedy od 29. září, budou revizori a další uprávnění pracovníci metra mít možnost kontrolovat jízdenky a legitimace v kterémkoliv místě po turniketech se už teď osazují kovovými stojany, na něž se připevňují označovací stroje. Budou umístěny i na místě pokladniček u střešných kabiny dozorků turniketů. V každé z 25 v současné době otevřených stanic letké metra celkem 34 vstupů bude instalováno 3-8 strojů.

Jízdenku vsune cestující do označovače, který samočinně na její zadní stranu vytiskne znak metra, kód stanice, poslední dvojčíslí letopočtu a den, měsíc i čas. Označovač už nebude hlídat cestujícího, jako to dělal turniket, projít půjde i bez označení jízdenky. V roli „hlídačů“ tu ale budou nemalé kontroly v celém prostoru metra. Lístek bude platit pro přepravu libovolným směrem na všech trasách metra, včetně přestupu, a to 90 minut. Ve stanicích metra budou v dostatečném množství umístěny prodejní automaty jízdenek, rovněž od firmy Měroha, v kterých bude možné kupovat za korunové, ale i za dvou a pětikorunové mince.

Propustnost označovačů bude stejná jako u dnešních turniketů, a tak cestující při vstupu nezaznamenají žádnou časovou ztrátu. Ti, kdož budou i nadále jezdit načerno, musí v případě přistžení počítat s přírůstkem 100 Kčs (pozor: od 1. července výše pokutu v městské hromadné dopravě za černoou jízdu stoupá na dvojnásobek). Ze stanic zmizí nejen turnikety, ale i měnič mincí, kterých již nebude třeba.

Vegetarián pozoruje v restauraci pána, jak jí pečené kuře. Po chvíli se ho ptá: „Nezdá se vám surově zabíjet nevinná zvířata?“ „Nezdá... horší je, když jim vy ujdáte potravu!“

Pořádky jsou neomyšlené součástí moderního života, výbornými pomocníky, ale nejsou — podobně jako lidé — neomyšlené. Nedávno dostala díky chybné poště upomínku anglické královny, na níž jedna firma vymáhala tisíc liber jako splátku, kterou zapoměla zaplatit.

Francouzské dopravní policie pokutuje velmi přesně překročení povolené rychlosti na dálnicích, je-li povrch vozovky mokrá. Finanční posíl za tento přešlapek dosahuje 1200 franků.

VE FRANCII se zrodil nový rekord. Jeho držitelem je třidvacetiletý Peter Huet z Marselle, který urazil na vodním slápacím kole ve Středozemním moři 9000 kilometrů. Po skončení cestovního průběhu, že přistěsí si chce troufnout i na Atlantik.

PZO Omnia se sídlem v Bratislavě exportuje do světa československá ložiska. Tvoří 37 proc. z celkové výroby Omnia vůbec a 68 proc. ohledu vývozu do nesocialistických států. Omnia je vyvážena do 80 zemí.

Pět miliónů aut v ČSSR

S více než pěti milióny motorových vozidel a 74 tisíc kilometrů silnic a dálnic se Československo řadí mezi země s rozvinutou silniční dopravou. Stupeň motorizace v ČSSR udávaný poměrem motorových vozidel k celkovému počtu obyvatel dosáhl 1:3,3. Z toho na 100 domácností připadá víc než 47 osobních automobilů.

Na vysoké úrovni motorizace se významně podílí čs. automobilový průmysl. Vloni proti předcházejícímu období zvýšil např. výrobu nákladních automobilů o 8,5 proc., autobusů o 2,9 proc. a osobních vozů o 1,5 proc. Produkce náhradních dílů k osobním automobilům vzrostla téměř o 1,7 proc., výroba pneumatik pro nákladní vozidla o 4,5 proc. a pro osobní auta o 2,9 proc.

Dobrou úroveň výrobků čs. automobilového strojírenství potvrzují také výsledky zahraničního obchodu. Za první čtyři roky sedmá pětiletky bylo z ČSSR vyvezeno přes 350 tisíc osobních automobilů, z toho téměř 180 tisíc do nesocialistických zemí. Zahraničním odběratelům bylo dodáno přes 27 tisíc vozů Tatra, téměř 30 tisíc užitkových automobilů Avia, 20 tisíc nákladních vozidel LIAZ a přes 580 tisíc motocyklů. V tomto roce se celkový vývoz zvýšil o 2,4 proc. a do socialistických států dokonce o čtyři procenta.

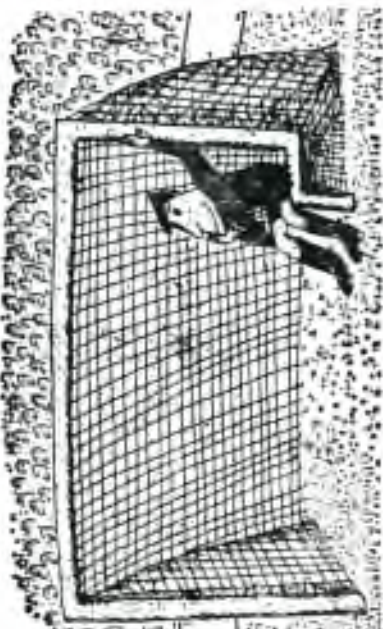
Letos má čs. automobilový průmysl vyrobit 182 500 osobních automobilů, více než 49 tisíc nákladních vozidel, 3300 autobusů a 166 tisíc motocyklů.



„Teď se rozdělíme: na prohlídku památek ke mně, ostatní — obchodní domy vlevo a pražské plavice vpravo. Odjezd v devatenáct hodin!“

Chřipka a slunce

Epidemie chřipky prý vzniká v důsledku sluneční aktivity, tato teorie vyslovil dr. Holé Simpson z britského výzkumného ústavu při epidemiologickém středisku. Chřipka prý řádí nejvíce v období vrcholného slunovratu. Uvedený vztah považuje za důležitý, že od r. 1959 do r. 1974 epidemie chřipky v Praze a v anglickém městěkn Stranecstara, která leží v téže zeměpisné šířce jako naše hlavní město, propukly současně a byly prokazatelně vyvolány tímto jevem.



Silniční piráti

V Brazílii zajišťují nákladní přepravu stále více autokolony, které jezdí pohromadě, aby se tak ubránily lupičům. Za posledních sedm let zavraždili silniční piráti více jak 500 řidičů a za stejnou dobu zde smjzelo kolem 80 tisíc nákladních automobilů a kamiónů i se zbožím.

Japonské tříkolky

V Japonsku se snaží vyřešit svízelnou dopravní situaci ve velkoměstech

■ Známa kosmetická firma Colgate — Palmolive, která na čs. trh dovozu prostřednictvím Chemapola mýdla, šampóny, zubní pasty jakož i čistící prostředky pro domácnosti, uspořádala v Praze ve spolupráci s agenturou CTK — Made in... (Publicity) předhlídku svých výrobků pro čs. obchodní partnery.

Výrobou miniautomobilů. V poslední době přibývá tříkolek: jsou dlouhé kolem dvou metrů, jejich motory o výkonu kolem 3,5-4 kW mají minimální spotřebu a rychlost se pohybuje kolem 75 až 80 km/h. Dá se jimi zaparkovat téměř všude a jejich maximální hmotnost je 190 kilogramů. Pro dříve se špatkované a otevřené, jsou dvoumístné a používají se zejména při jízdách za nákupy, pro dítě do školy apod.

Wider die Zensurbehörde

Ein Gedicht Jewtuschenkos in der „Prawda“

MOSKAU. Seine eigenwillige Unterstützung für den Kurs des neuen sowjetischen Parteichefs Michail Gorbatschow in Richtung auf eine Umgestaltung der Wirtschaft formulierte der Dichter Jewgenij Jewtuschenko. Er verfaßte ein Pamphlet auf den Bürokratismus, den Alkoholismus, das dem Kremlchef anscheinend so gut gefiel, daß Jewtuschenko damit ein fast schon sensationeller publizistischer Durchbruch gelang. Sein Gedicht mit der Überschrift „Kabytschegonewschlisty“ -- eine Wortneuschöpfung, die deutsch etwa bedeutet „Wenn wir etwas Schlechtes nicht wollen, ist es besser, gar

nichts zu tun“ -- erschien in der KPdSU-Parteizeitung „Prawda“ im Fettdruck.

Die Ehre einer „Prawda“-Veröffentlichung hatte Jewtuschenko (52), das „schwarze Schaf“ der modernen sowjetischen Lyrik, seit Jahrzehnten nicht mehr, obwohl der Lyriker ansonsten in seiner Heimat durchaus geachtet ist. So drehte er den unkonventionellen Spielfilm „Kindergarten“ und erhielt im letzten Jahr für sein Poem „Mama und die Neutronenbombe“ sogar einen Staatspreis. Mit dem neuen Anti-Bürokratismus-Gedicht eifert Jewtuschenko augenscheinlich seinem Vorbild, dem Tribun der Oktoberrevolution, Wladimir Majakowski, nach, den er dann zusammen mit Lenin und dem Kosmonauten Gagarin als „ewig einmalig“ feiert.

Das Gedicht enthält zahlreiche brisante Anspielungen auf die sowjetische Wirklichkeit. So prangert es an, daß Bulgakows Satire auf die Sowjetgesellschaft „Der Meister und Margerita“ in der UdSSR erst mit zwanzig Jahren Verspätung gedruckt werden durfte. Er kritisiert die Beamten der literarischen Zensurbehörde, deren „Hände zittern wie vom Alkohol, deren Füße nicht nüchtern den Dienst versagen, wenn man ihnen Poeme und Zeichnungen zur Unterschrift vorlegt“.

Das Gedicht schließt mit dem Wunsch, daß die Beharrungskräfte endlich nach den Gesetzen der Ballistik aus ihren Sesseln geschleudert werden mögen und die „großartige Heimat“ sie endlich aus den Kabinetten ihrer Arbeitszimmer entfernen möge. „Lasse sie ein wenig auslüften in unserer großen Weite“.

Sie blieben auf dem Boden

WASHINGTON, 11. September (AFP). Einer Schadenersatzforderung in Höhe von insgesamt 63 Millionen Dollar (rund 180 Millionen Mark) sieht sich der Guru Maharishi Mahesh Yogi gegenüber. Die Forderung wurde vor einem US-Bundesgericht in Washington von sieben ehemaligen Jüngern des Gurus erhoben. Sie sagten vor dem Richter, der Meister der transzendentalen Meditation habe versprochen, ihnen das Fliegen beizubringen. Trotz intensiver Teilnahme an seinem Kurs hätten sie jedoch weder das Fliegen erlernt noch das Gedankenlesen, ein zweites Versprechen Yogis.

Die sieben Kläger hatten 1976 an einem Kurs teilgenommen, den der Guru in seiner „Internationalen Maharishi-Universität“ in Fairland (US-Staat Iowa) gab. Dabei habe er versprochen, sie zu „Meistern der Schöpfung“ zu machen. Sie sollten die Fähigkeit erlangen, „die physische Welt und die Gesetze der Natur zu manipulieren“. Die enttäuschten Jünger begründeten ihre Klage weiterhin damit, daß sie bei Yogi „eine entscheidende Lebensperiode vergeudet“ hätten, in der sie auf einem anderen Gebiet hätten „Karriere machen“ können.

YAKO U BOLŠEVIKU.

Turné britské pobočky firmy Max Factor po Československu, zorganizované propagační agenturou ČTK Made in... (Publicity), skončilo v Praze. Na seminářích a plovni výstavce předvedla firma svou nabídku kosmetických přípravků i ukázky módního líčení pro podzim a zimu 1985/1986.

PRO KOGO?

● V dole v sibiřském městě Mírném byl vytěžen vzácně čistý diamant. Na památku třináctileté americké školáčky, která nedávno zahynula při letecké katastrofě, byl nazván Samantha Smithová.

Od srpna do května tvoří osmdesát procent vý-
robní náptné obrovské podniku Měziřubný Táb-
bramborové hranolky. V letovním roce zde usta-
lovali nové halby zařízení s automatickým váha-
ní, které připraví za jednu minutu až sedmde-
sat batůček po 350 gramech tohoto, v domácnost-
šadno umravitelného pokrmu.

Benzindurst gedämpft

Kraftstoffverbrauch
neu zugelassener Pkw
aus deutscher Herstellung
je 100 km

Das bedeutet:
1 Liter Benzin
reichte für



Mehr Wein zollfrei

MÜNCHEN, 10. September (dpa). Aus EG-Staaten dürfen künftig mehr Reiseandenken zollfrei ein- und ausgeführt werden. Ach die abgabenfreien Höchstmengen für Wein, Kaffee und Tee wurden durch neue Richtlinien erhöht, teilte der ADAC am Dienstag in München mit. Bisher durfte der Wert von Andenken 620 Mark nicht übersteigen. Vom 1. Oktober an beträgt die Höchstgrenze 780 Mark. Die Mitnahmemengen für Wein steigen von vier auf fünf Liter, für Kaffee von 750 auf 1000 Gramm und für Tee von 150 auf 200 Gramm. Die übrigen Freimengen, etwa für Tabakwaren, bleiben nach ADAC-Angaben unverändert.

ES LEBE GLYKOL!

Na Sněžku ve sněhové vánici

Čeká: Památník proletářských srazů už Pomezních bouřáků v Krkonoších se v sobotu stal místem konání 33. mezinárodního výstupu ploných a mlátěcí na Sněžku. S 1500 chlapci a dívkami ze všech krajů se ho zúčastní také vedoucí tajemník východočeského KV KSČ F. Tesák, vedoucí tejeunské Severočeského KV KSČ V. Šipek a zástupci bratrských mládežnických organizací z NDR, Polska a SSSR. V závěru slavnostního výstupu vyjádří směr na Sněžku, jejich tělošmi putování však končí na Růžové hoře, neboť ne vzhledu největší hory v Krkonoších řádla vyhlíd-
ce. Rychlost větru dosahovala až sto kilometrů za ho-
dinu, spadlo tam kolem patnácti centimetrů sněhu a teplota klesla na minus deset stupňů Celsia.

Chatařovo zelí

500 g mletého masa, ¼ l mléka, 60 g strouhanky, 1 lžíce rajčatového protlaku nebo 2-3 čerstvá rajčata, špetka osolené petrželové a celerové natě nebo čerstvého libovolného zeleného koření, 1 malá až středně velká hlávka zelí, 30 g másla (rostlinného tuku), sůl, pepř.

Mleté maso dáme do rosmarkové misky. Mléko smícháme se strouhanou a rajčatovým protlakem. Použijeme-li čerstvá rajčata, musíme je nejprve na pánev podušit, aby směkla. Přidáme rovněž nakrájené koření, celou směs promícháme s masem, osolíme a dáme do rosmarky zapéct asi na 25 minut.

Mixtím krátce povaříme nakrájené zelí ve vařící osolené vodě (pouze 2-3 minuty). Necháme okapat, smícháme je s rozpuklým máslem a mletým pepřem a navrstíme je na mleté maso v rosmarce. Vše dáme opět zapéct na dalších 10 minut.

Podáváme s vařenými brambory.

Podchod pro želvy

V australském Perthu vybudovat pod-
dálnici podchod vytrazený želvám. Tím
se má napříst zábránit, těmto živoro-
ním „obrněným pěšákům“ pochodovali ro-
pře dopravní tepny a tím ohrožovat její
provoz. Podchod je řádně osvětlen, aby
se pomalá sořata nebála jím projít na
druhou stranu.

„Ošklivci“ ve stáde

Rím: „Svátek ošklivců“, který každoročně přísládko do středostátního městečka Plobbico ti-
tice návštěvníků, se letos nebude konat. „Nej-
ošklivější z ošklivců“ totiž vstoupil do stávy
poté, co příslušníci místní riviérské skupiny „Ne-
sympatických krasavců“ protestovali a mluvením
rádích, že „ošklivci“ svou slavností vrhají na
městečko a jeho obyvatele špatné světo. „Oškliv-
ci“ se nedají zvát ani přítomnost britské, zá-
padoněmecké, japonské a americké televize, které
chtěly letos svým divákům jejich průvod přiblížit
v přímém přenosu. Sdružení ošklivců z Plobbica
je mezinárodní organizací, která má ve svých řa-
dách na 12 000 „exemplářů“ všeho druhu a ráda
přivítá další. Mezi její členy patří i jed-
na poslanecyně a jeden ministr.

Škoda 1203 na zemní plyn

Úspora benzínu a nafty je stále aktuální. Již delší období se touto otázkou zabývají zaměstnanci k. p. OKR Doprava v Ostravě, a ve spolupráci s pracovníky Vodáren a kanalizací Teplice, montážními záv. Liberec a Technoplymem Brno upravili benzinový automobil Š 1203 na zemní plyn. Přestavěné vozidlo má k dispozici tři 40litrové lahve s 21 m³ plynu. S touto dávkou paliva ujezdí automobil 250 km.

Kromě toho může jezdit i na benzín, kde spotřeba na 100 km představuje až 14,5 litrů. Již první zkoušky ukázaly, že nový provoz bude levnější a také příznivější pro životní prostředí tím, že procento škodlivých výfukových plynů se značně sníží. Tematický úkol má však i svá úskalí: Úče s ním totiž souvisí i vybudování kompresní stanice na zemní plyn, na kterém je celý systém závislý. S její stavbou se má začít v příštím roce. [z]

„Pane doktore, každou noc mám stejný sen. Předě mnou jsou dveře s nápisem. Tlačím, tlačím, ale nemohu je otevřít!“

„Co je na nich napsáno?“

„K sobě.“

„Z auta jsem měl radost dva-
krát. Poprvé, když jsem si ho koupil, a podruhé, když se mi je podařilo prodat!“

TERXASKÁ POLICIE v městě Fort Lau-
derdale pátrala delší dobu po páše-
rách maribany. Delší dobu sledova-
la sportovní letadla, pravidelně přistá-
vajících na místním letišti -- ale marně.
Nikdy nic nenašla. Pátrací totiž zba-
zuvali balík a maribanon ještě před
letáním -- ošlem jen do té doby, než
nešťastnou náhodou střelili stan man-
želské dvojice, která v nedávném lese
tábořila.



Cassella-Riedel Pharma GmbH

Cassella-Riedel Pharma GmbH Postfach 6000 Frankfurt (M) 61 Telefon (Vermittlung) : 069 4 01 21



Frankfurt, den 26. September 1985

Sehr verehrte Frau Doktor,
sehr geehrter Herr Doktor,

Überraschend hat das Bundesgesundheitsamt am 24.09.1985 mit einem Fernschreiben die Landesärzte- und Landesapothekerkammern sowie die Cassella-Riedel Pharma über das Ruhen der Zulassung aller Arzneiformen von CORVATON bis zum 31.12.1985 informiert und die sofortige Vollziehung dieser Anordnung verfügt, d.h., das Präparat darf zur Zeit nicht abgegeben werden.

Wir sind der Meinung, daß diese Sofortmaßnahme des Bundesgesundheitsamtes nicht gerechtfertigt ist und haben deshalb umgehend beim Bundesgesundheitsamt Widerspruch eingelegt sowie Maßnahmen ergriffen, die die sofortige Vollziehbarkeit aussetzen sollen.

Unserer Pflicht, die Ärzte- und Apothekerschaft über diesen Sachverhalt zu unterrichten, kommen wir mit diesem Schreiben nach.

In der Sache handelt es sich um einen seit 5 Jahren währenden Meinungsstreit über Befunde an der Ratte. Nach extrem hoher Dosierung (ca. das 300fache der therapeutischen Dosis) und sehr langer Anwendung kommt es bei einem Teil der Tiere im Nasen-Rachen-Raum zu malignen Tumoren. Bei der anderen entsprechend untersuchten Tierspezies (Maus) wurden ähnliche Befunde nicht erhoben. Zahlreiche Mutagenitätstests waren negativ. Daraus ergibt sich, daß ein genotoxischer Mechanismus der Tumorentstehung bei der Ratte vermutlich nicht in Frage kommt.

Ein neutraler Experte hat diese von uns vor 5 Jahren erhobenen Befunde kürzlich bestätigt. Er sieht ein wesentliches Element des Entstehungsmechanismus dieser Tumoren in einer nachgewiesenen stark herabgesetzten Nasendurchblutung, der damit verminderten Schleimsekretion und Ciliartätigkeit, also dem gestörten Selbstreinigungsprozess des Nasen-Rachen-Raumes. Daneben sind andere epigenetische Mechanismen denkbar.

Das Bundesgesundheitsamt hat kürzlich zur erneuten Prüfung des Sachverhaltes 3 Gutachter bestellt. Bisher liegt nur eines dieser Gutachten vor. Die Feststellungen dieses Gutachters zur Pathogenese dieser Tumoren bei Ratten haben das Amt zu der jetzigen Maßnahme veranlaßt. Beim Menschen ist eine krebserregende Wirkung des Arzneimittels bisher nicht festgestellt worden.

Sobald uns neue verbindliche Erkenntnisse vorliegen, werden wir Sie umgehend informieren.

Mit freundlichen Grüßen

CASELLA-RIEDEL PHARMA GMBH

Nitz *H. Drebing*

Dr. med. Nitz Dr. med. Drebing



Vzpomínka na příjezd prvního vlaku z Vídně přes Olomouc do Prahy před 140 lety je spojena se jménem Jana Pernera, projektanta českého úseku Olomoucko-pražské státní dráhy.

Předtím Perner – absolvent pražské polytechniky – pracoval se skupinou českých inženýrů v Petrohradě ve službách Františka Antonína Herstnera na stavbě první ruské dráhy do Gurského Sela. Po návratu domů pak sloužil na trati Severní dráhy Ferdinandovy z Břevlavi do Brna, a od června roku 1842 jako vrchní inženýr státní dráhy. Tam měl funkci stavbyvedoucího úseku z Pardubic do Prahy a zpočátku měl hlavní stan v Pardubicích, kde jeho otec zakoupil mlýn Valchu. V letech 1844–45 se těžiště stavebních prací přesunulo k Praze, a tehdy Perner bydlel na rohu Jezerkové ulice a Florence přímo naproti staveništi pražského národního nádraží.

Na podzim 1845 měla být stavba státní železnice zcela ukončena, pracovalo se naplno, a přece si Perner při všem tom ruchu a cestování našel čas, aby se se spolupracovníky ze stavby účastnil českého kulturního a politického života. Na bálech, divadelních představeních a výletech se seznámil s českými spisovateli a snažili se pomoci kde se dalo. Tak inženýr František Kazda a architekt Jan Nevoile umožnili vydání sebraných spisů J. K. Tyla, jak to dokazuje upřímně obšírné věnování ve třetím díle spisů, kde je i povídka Rozina Ruthardová. O čtivém díle Tylových spisů napsal životopisec J. L. Turnovský: „Tu však mezi vydáváním oba tyto mužové za svým povoláním do ciziny se odebrali, kdežto třetí příznivec, Jan Perner, dne 10. září 1845 náhle skončil, a tím vydávání sebraných spisů Tylových uvázlo při nedokončeném svazku čtvrtém ...“ V článku dr. Čejky „Když Perner umřel ...“ v Květech ze 27. září 1845 se dočítáme, že Perner chtěl obdobně pomoci Václavu Klimentu Klicperovi. Jednal s ním, ale když

shledal, že Klicpera už nakladatele našel, zajistil Perner vydání dopátého svazku Německo-českého slovníku Josefa Franty Sumanského, Dr. Čejka mimo to napsal: „Poslední nepřítomnější myšlenka Pernerova byla proutárodní literatura a divadlo ...“ A je zajímavé sledovat, v čem Perner viděl rozkvět buditelské kultury.

Stejně důvěrně jako ke spisovatelům přimkl si Perner a jeho přátelé ke skupině mužů, jež utíkala do německé jednoty pro pobuzení průmyslu v Čechách, aby mohla pomoci českým řemeslníkům. Byli přesvědčeni, že cesta k národnímu a snad i politickému osvození vede přes hospodár-

Perner s Riegrm získali na věznosti. Pak již Perner vystoupil na shromáždění jednoty s důležitými návrhy: zřídit průmyslovou školu s českými přednáškami, založit Technickou matii pro vydávání odborné literatury v obou zemských jazycích, a vydávat kromě německého i český časopis pro vzdělávání a výchovu řemeslníků.

To byly návrhy převratné, ani nebylo možno očekávat, že budou přijaty okamžitě. Vzbudily však pozornost a nezapadly, i když Perner tragicky odešel ze scény. Nedlouho po zahájení provozu na Olomoucko-pražské dráze 9. září 1845, se Perner vrátil z Moravy. Když vlak přijížděl do Chocně, stál na dolním stupátku prvního vozu a vyklonil se, aby lépe viděl. Ale naneštěstí narazil hlavou do sloupu u vjezdu do stanice. Po ošetření ještě dojel do Pardubic k svým rodičům, ale tam druhého dne zemřel. Na pohřeb se sjeli inženýři severní státní dráhy, a z pražského nádraží přivezi zvláštní vlak vypravený „šifmistrem“ Vojtěchem Janou na dvě stovky smutečních hostů. Tylový Květy se s Pernerem rozloučily Sadinouou básní a články F. L. Riegra a dr. J. Čejky (Když Perner umřel ...). Smutek českých vlastenců a buditelů byl upřímný.

„Když Perner umřel...“

JOSEF HONS

ské povznesení řemeslníků, obchodníků a průmyslníků. Prostě a zjednodušeně: Když se jim dobře povede, budou mít zájem o české knihy, o divadlo, o společenský život.

Základ skupiny tvořili Perner s Františkem Ladislavem Riegrm, právníkem a politikem, v jednotě od roku 1844. Varovali se předkládat národnostní požadavky, protože by jako menšina podlehli, ale začali se starat o výchovu a odborné vzdělání českých řemeslníků. Nejdrív museli posílit český živel o jednotě s pěti sty členy převážně z řad nelekostatků, šlechticů, továrníků, obchodníků, učenců a umělců. Pernerovi se podařilo přivést do ní stovku nových členů, inženýrů, architektů a řemeslníků ze státní železnice. Počet členů jednoty se tím zvýšil do poloviny roku 1845 na 630, do pokladny přibývalo na 1000 zlatých, a

Pernerových návrhů v jednotě pro pobuzení průmyslu v Čechách se ujal Karel Havlíček Borovský a právník A. P. Trojan. Havlíček, který se v polovině roku 1844 vrátil z Ruska, redigoval od roku 1846 Pražské noviny a v nich bojoval i za českou průmyslovou školu. Trojan překvapil německé představitelé jednoty při dohovoru jednání o průmyslovou školu trumfem: při shírci šim vyvolané a Havlíčkem podporované se sešlo na zřízení České průmyslové školy přes A tisíc zlatých. Houfivý rok 1848 lež uskutěčnená odusnul do let padesátých, kdy Pernerova, Havlíčkova a Trojanova sešla přece jen vzošla.

„Ne, normálně po stromech nelezou, ale jak vrhnou do lesa houbaři, tak jsou z toho na větvi!“



Zdeněk Zace



„A vsad se, že se teď bude koupat v plavkách!“

Neprávo: Švandůk



"Břeh" a bezbřehá naivita

V sobotu 5. října tomu bude pětadvacet let, kdy po téměř sedmiměsíčním přímo lidském vysílání a týráni zasedlo před senátem Státního soudu v Praze na Pankráci jedenáct hokejových internacionálů (většina z nich mistrů světa z r. 1949 a jeden jejich přítel, v té době nájemce restaurace "U Hercliků"), kteří byli obžalováni z toho, že "zamýšleli zůstat při svém zájezdu na mistrovství světa roku 1950 v Londýně v cizině a pracovat pro zrádnou emigraci a americké špióny, s nimiž (prý) už vyšli do styku". Inž. Boža Modrý, který s mužstvem ČSR neměl ani do Londýna odcestovat (byl se tehdy se svými kamarády na letišti jen rozloučit), dostal v tomto teatrálním procesu 15 let, Gustav Bubník 14 let, Vladimír Kobranov a Václav Rozinák po 10 letech atd. Celý proces se tehdy v ničem nelišil od obdobných procesů padesátých let, ať už šlo o zastrahování, dosah obžaloby, průběh hlavního přelíčení, o vyšší tresty i o hrubé porušování zákona, stejně jako o obžalobu uměle vykonstruovanou z rafinovaně sestavených protokolů Státní bezpečnosti. Většina odsouzených prošla několika vězeními, pracovními tábory, všichni však - až na Božu Modrého (který na následky věznění 21. července 1963 zemřel) - vše přežili a na amnestii prezidenta republiky se vrátili domů. Ale jaký měli život? I nadále byli hlídáni a nikdo o ně nestál. Jejich sportovní činnost byla omezena na ty nejnižší soutěže, protože dostali zákaz startovat za kluby I. a II. ligy. Nejkratší trest v pražském procesu dostal budouvický hokejista Antonín Španinger, ale právě jeho "případ" byl přímo odstrašující. Prozradil to veřejnosti v době "pražského jara" v Čs. rozhlasě: těch osm měsíců prý byla pro něj nekoněčná doba a někdy prý nevěděl, zda ta muka přežije. Na konci roku 1952 začal znovu s hokejem a brzo se dostal do vynikající formy. Dokonce byl pozván na soustředění do Pardubic. Ale proč? Nechme o tom vyprávět samotného Antonína Španingra: "Den před odjezdem na hokejové mistrovství světa r. 1953 ve Švýcarsku (odkud se pak mužstvo ČSR v důsledku smrti prezidenta Klementa Gottwalda předčasně vrátilo domů - poznámka KD) se najednou u mě doma zastavila osmička Tatra a z ní vystoupili dva muži, posadili mne dovnitř, zavázali mi oči a vozili dvě hodiny křížem krážem. Nakonec jsem stejně poznal, že jsme přijeli na STB. Řekli mi - počkej, přijede někdo z Prahy". Večer konečně přišel nějaký člověk se soudním spísem Antonína Španingra. Ptal se mě, zda chci hrát hokej a jezdit za hranice, že to všechno záleží na mně. Prostě chtěl, abych mu podepsal, že budu spolupracovníkem Státní bezpečnosti. Odmítl jsem a tak mě nakonec se slovy - budeš litovat - vyhodili na ulici... V přípravě jsem hrál dobře, ale skončilo to tak, jak jsem očekával. V pražském hotelu Paříž přišel ke mně na poslední chvíli trenér a smutným hlasem prohlásil: "Bohužel, reprezentovat Československo nemůžeš!"

Příběh, který je nám vyprávěn, začíná v roce 1945. Ušlechtilý rudarmájec se zamiluje do vystrašené německé dívky v obci Königsdorf "blízko Hamburku", film se nezdrzuje vysvětlováním, jak se dostala sovětská armáda tak hluboko do britské okupační zóny.

Z mladého důstojníka se po válce stane prominentní sovětský spisovatel, který je po několika desetiletích pozván na sympóziu do Hamburku, pochopitelně byvší krátkodobou milenkou. Oba se pokoušejí starý vztah obnovit, což se ovšem nedaří.

Kolem této vcelku jednoduché osnovy se rozvíjí pásmo dějů ve třech rozdílných časových rovinách. Režisér **Alov a Naumov** odvedli dobrou řemeslnou práci, představitelé (a nejenti dva hlavní) sehráli své role na vysoké úrovni.

Vznikl sovětský velkofilm, na jehož výrobu nebylo litováno nákladů: natáčel se od srpna 1982 až do července 1983 na třech místech - v Moskvě, v Rize a v Hamburku. A tady už také začíná hrubá manipulace.

Film totiž ukazuje údajně **současný** Hamburk. A ten se musí oněm 40 miliónům sovětských filmových diváků, kteří doporud viděli "Břeh" a nikdy nebyli za hranicemi SSSR, jevit jako jedna obrovská a odlidštěná Reeperbahn, hemžící se žebráky, prostitutkami, neonacisty, liliputány a take

mrzáky nejružnějších proveniencí, zcela v duchu nejstupidnější sovětské propagandy proti Spolkové republice Německo.

Nepřekvapuje pochopitelně, že si Rudá armáda počíná v okupovaném Německu nesmírně humánně a slušně, asi jako četa vzorných junáků na školním výletě. Jediný hulvát, který se pokouší poněkud znásilnit německou divku, neuspěje, protože v tom ti slušní hned zabrání, ostatně i pro jeho přestupek je ihned dodána omluva - jeho rodinu vyvraždili Němci.

S historickou pravdou se vůbec nakládá - jaký div - ve filmu značně velkorýse. A tak například Rudá armáda kvapem opouští městečko "u Hamburku" (a přepouští ho tudíž západním spojencům), aby přispěchala honem na pomoc - **Praze**, "protože tam vypukla revoluce".

Postup na Prahu od Drážďan se tvůrcům filmu zřejmě nejevil dosti dramatický, tak si distanci prodloužili až skoro do Hamburku. A vůbec jim nevalil historický fakt, že Sověti (kromě západních okrásk Berlína) prokazatelně nevyklidili v Německu ani jedinou píď půdy, na kterou se jim kdy podařilo dostat, zcela na rozdíl od Američanů, kteří dobrovolně opustili polovinu Sasku i s Lipskem.

Ale kdopak už to dneska v Sovětském svazu ví? Jistě se ptáte, proč se vůbec tak podrobně zabýváme jedním z mnoha sovětských propagandistických filmů. V Československu na to přec sotva někdo půže, a když tak bude od počátku vědět, že se mu sedmiháří pokusí naservírovat karikaturu historické skutečnosti. Československý filmový a televizní divák je do značné míry odolný proti tomuto druhu propagandy, vypěstoval si v průběhu dlouhých desetiletí imunitu.

Zabýváme se "Břehem" proto tak podrobně, že tento propagandistický pašvil nenatočil Mosfilm sám a za své Pomohly mu - technicky a zejména finančně - dvě západoněmecké instituce: **Allianz-Filmproduktion GmbH** a **WDR, Westdeutscher Rundfunk**, neboli rozhlasová společnost veřejného práva, financovaná daňovým poplatníkem

A táž společnost odvysílala "Břeh" - Das Ufer - večer 7. července tohoto roku, na prvním programu západoněmecké televize v nejlepším vysílacím čase ve 20.15 hodin.

Nepřejte si tu bouřit protestů, kdyby se taková nehoráznost byla přihodila ještě za dob sociálně-liberální koalice! Dnes je ovšem možné všechno. Za nynějšího kancleře a jeho siabě a neefektivní vlády už triumfuje v Německu naivita tak bezbřehá, že lze šířit sovětskou propagandu a špinit dnešní Německo i v německé televizi a za německé peníze

● **Danimiliónový New York** prožívá v těchto dnech nelibší období sucho od roku 1964. Stav vody v městských nádržích je v poslední době mimořádně kritický, a třeba proto uvažují o povinné instalaci přístrojů pro kontrolu odběru vody ve všech 800 000 městských budovách.

● **Tanečnice před odjezdem do zahraničí** je tak vzrušená, že si ještě na peroně zkouší taneční kroky. Náhle k ní přistoupí přednostka stanice a otcovsky jí povídá: - Pojdte, mladá paní, já vám ukážu, kde to je.

Jenom desetina vína

(článek) V nepříjemných vlnách jhmotavského krále začíná sklizeň hroznů odrůdy trasy Oliver. Hlavní vinobraní v jhmotavských vlnách je o něco větší, než 13 000 ha (tj. 99 procent jejich výměry v ČSR), bude však až v říjnu, protože hroznů jsou teprve ve fázi tzv. zaměkání. V důsledku zimních mrazů a též chladu na 1. dešti v době kvetení révy se očekává, že sklizeň dosáhne asi jenom deseti procent plánované úrody. Stojní odrůdy většinou zraje, letošní vlny toč se vyznačoval i bohatým výskytem houbových chorob, zejména peronospor. Vinobraní v současnosti skončilo postřikem proti plísni řede. V levinovcích na Znojensku, v zámečném skleníku pocházejícím z roku 1900, začíná sklizeň vinných hroznů s hmotností větší než jeden kilogram. Náprůměrnou úrodou tam dávají hlavy staré dokonce 87 let, tedy zasažené pět otevírání skleníku.

● "Co vám mám povídat," povídá rybar kamarádům. "Když jsem toho kapra vytáh klesla hladina přehrady o pul metru."



Neprakta - Švandrlík

„Rozhodně dělá pokroky. Už dovede dělat bábovičky, ale bohužel je stále ještě papá!“

Měl hrozně rád lidi, ale byl to taky jenom člověk.

● Objevují se u nás kursy rychlého čtení. Doporučujeme propagaci heslem: „Čtete dnes, pochopíte zítřek!“



Neprakta — Švandrlík

„Jenom nespíchej! Až se trefíš do garáže vzduchovkou, zkusíš to autem!“



Neprakta — Švandrlík

„Stříbrnou a bronzovou rybku už mám — ale tu zlatou ne a ne chytit!“



Neprakta — Švandrlík

„Představte si, že toho hlemejždě, co nám tu včera vyhrožoval, chytili a eskortovali do Francie!“



ZURÜCK

HEIM INS
REICH



1985



1938



◀ Ferenc Futurista
(r. 1938)



Eman Fiala ▶
(r. 1969)

Ferenc a Eman. Dva bratři, každý jiný a přesto měli — kromě rodičů — něco společného. Milovali legraci a dovedli ji rozdávat.

Ferenc začínal jako kabaretní herec a autor. Byl přítelem drastické, excentrické komiky. Přijal Marinettiho futurismus — a podle něho i umělecké jméno — protože tento směr vyhovoval jeho výstředním a pro měšťáky šokujícím projevům. Jindřich Vodák Futuristu nazval „carem Ivanem Hrozným české komiky“. Na jevišti Ferenc přicházel v bohémském obleku nebo taky v sochařské haleně. A když si k tomu připočtete ty velké vykulené modrozelené oči a vystouplé přední zuby — máte dojem úplný. Ve svém projevu si nedával servítky před ústa. Lascivní vtip nebyl pro něho problém:

„Ubytoval jsem se v jednom hotelu a oni mně tam dali pokoj s číslem sto. Já si lehnul a mezitím mi nějaký rošťák na dveřích toho pokoje umazal tu jedničku. Panstvo, mně se tam celou noc nezavřely dveře: To byl provoz jako na Václaváku! Ráno se koukám a já byl celej reza-
tej!“

V kabaretu „U kuřího oka“ se proslavil „Pamfletem na loupání buřta“. Jeho nástup byl originální. Před vstupem na jeviště zhasla světla a Ferenc do tmy strašně zaskřehotal. Pro obecenstvo šok a současně fanfára: přichází Ferenc Futurista!

S Longenem studoval v Paříži kabaretní umění. Hrál v řadě filmů. Dostal I. cenu Filmové ligy československé. To bylo ještě v němě ére našeho filmu. My si ho pamatujeme například jako majordoma Hanka ve filmu „Tetička“ z roku 1941.

V Červené sedmě hrál v Bassově skeči Armádou spásy napraveného kadeřníka:

„Já jsem býval kadeřníkem, převelikým bezbožníkem,
já jsem dámy kadeřil, na boha jsem nevěřil.“

Po dozpívání písně se z ředitelské lóže ozval jeho bratr Eman Fiala, který se chtěl také napravit a přihlásit do Armády spásy. Seskočil z lóže na jeviště — podal při tom pozoruhodný artistický výkon — a byl přijat!

Ferenc vystupoval jako excentrický klaun v populární scéně, kterou si sám napsal — „Vítání France Josefa“:

„Na každém reznickém špalku musí být vaše hlava, vašnosto, a proto ať žije uherský salám, moravská klobása, vídeňský řízek a rakouský nářez!“

Pracoval s Vlastou Burianem, objevil se v Osvobozeném divadle a všude, kde byl, byl svérázný:

„Válka, člověk, poprsí, jak se to rýmuje?

Válka stojí sumy, až člověk na to čumí,

poprsí bejvá z gumy — tak se to rýmuje!“ (Píseň pitomá)

Bratr Eman na sebe upozornil v němém filmu. Hrál v řadě filmů do slova od našich filmových začátků. Uplatnil se i ve filmu zvukovém. Vzpomeňme na jeho umírajícího pianistu Lojzika ve filmu „Batalion“. Moc rád hrál role hudebníků nebo dirigentů. Sám byl totiž úspěšným skladatelem. Jeho melodie se ozývají ještě dnes v pořadech věčně zelených písniček. Jak říká kritika: „Byl to soucitný herec utištěných, prostoduchých lidíček z pražské periferie.“ Tvořil je s láskou — i když trochu ve stínu svého slavnějšího bratra.

Po válce si oba komici otevřeli nové divadlo — scénu FF. Měla jen krátké trvání. Ferenc dva roky po válce opustil svého bratra i nás. Eman hrál ve filmech až do roku 1970. Dva bratři, kteří rozhodně patřili k lidem kolem komedie, odešli. Zůstaly po nich jen stíny na filmovém plátně.

„Tady je náhrobek bez věnce Futuristy Ference.

Ačkoliv se stále na ženy cenil, přece se nikdy neoženil.

Z hrobu mu čouhají hříšné hnáty — dej mu, bože, pokoj svatý!“

REDITEL SAFARI v novozélandském Aucklandu rozhodl, že čtyři tygři budou zproštěni úkolů hlídat přes noc celodenní tržbu. Sběránka obsahující až 50 000 novozélandských dolarů byla na noc ukládána do tygří klece, ale pokladníci v místní bance si stěžovali, že peníze pak tak zapáchají, že je musejí postříkovat deodorantem. Pro sprej se shýbali pod přepážku, což v některých zákaznících vyvolávalo dojem, že banka byla právě pře-padena.

Proletěla chvostem komety

Washington: Poprvé v historii kosmického výzkumu se přímo setkala kometa a družice. Jak oznámil americký Národní úřad pro letectví a vesmír, proletěla včera výzkumná družice ICE ve vzdálenosti 8000 kilometrů od jádra komety Giacobini-Zinner jejím chvostem a nepoškozená se po 18 minutách vynořila.

◉ Dvě ženy pe-
rou ve společné
průdelně. Jedna
se zamýšleně
diví obýnkem
do proutky
„Panschože,
tobě vypudá
jako celý můj
život.“



„Copak, že zvládnul Bohuslava Martinů, ale představte si, on pocho-pil i všechny změny ve škole.“



„Přiznávám, Smolíčku, že nejsem tvůj pravý otec. Přišel jsem k tobě tak, že tě rodiče dali do jesli.“

Případ slovenského exulanta Ernesta Kolcúna, kterého policie kantonu Basilej-venkov dopravila v poutech do letadla, letícího do Prahy, kde byl odsouzen ke 3 letům vězení pro opuštění republiky, zaměstnával neustále švýcarské sdělovací prostředky. Čtrnáctideník ZeitBild jím zahájil rozsáhlou sérii článků o uprchlickém problému, který v poslední době nabyl právě v této tradičně "uprchlické" zemi trapné aktuálnosti. Vylíčil velmi podrobně Kolcůnův dosavadní život. Zopakujeme si jej v hrubých rysech: E.K. se nezajímá příliš o politiku, ale tzv. Pražské jaro v něm vyvolalo touhu po svobodě. Má drobné nesnáze s úřady, nic spektakulárního, "prostě boj poctivého člověka proti nelidskému režimu". Využije povolené cesty do Itálie, dostane se ilegálně do Švýcarska, kde 10.9.82 požádá o azyl. V hotelu, kde ho švýcarští ubytují, se seznámí s Polkou Zofíí M., chtějí se vzít, ale chybí jim platné povolení pobytu. 28.10.83 se jim narodí syn Michal. Usídlí se v Allschwilu, kde Ernest najde zaměstnání. Policie ho vyslýchá teprve 10 měsíců po žádosti o azyl. 8.10.84 mu je azyl odmítnut a Ernest má opustit konfederaci 28.11. Kolcún se neodvolá, patrně z neznalosti, prosí jen úřady o lhůtu, aby si mohl vyřídit emigraci do USA. Lhůta je mu prodloužena do 1.1.1985, ale podle sdělení Amerického fondu pro čs. uprchlíky v Mnichově, Kolcún žádost o vystěhování do Spojených států ani kloudně nepodá. 2.2. ho policie odvede odpodělně z bytu, kde žije se svou družkou a synem, zavře ho v Liestalu a 3.2.85 ho v poutech dopraví do letadla na Prahu. V Mnichově prý může vystoupit. Jenomže tam letadlo vůbec nestaví... ZeitBild komentuje: "... Zde se úřední praxe úředníků justičního a policejního departementu od právního a morálního výkladu zákona o uprchlících velmi vzdálila..."

Tydeník "Die Weltwoche" přinesl 8.8.85 rozhovor s vedoucím oddělení pro uprchlíky ve Spolkovém úřadě pro policejní záležitosti, Ursem Hadornem, který o Kolcůnově případu řekl: "Případ, o němž se zminujete, se odehrál jinak, než jej líčí sdělovací prostředky. Jde o člověka, který se proti odmítnutí jeho žádosti neodvolal a rozhodnutí se tím tedy podvolil. Z jeho výpovědí nikde nevyplýválo, že žije s Polkou v poměru, podobném manželství. Konečně potvrdil písemně svou ochotu vycestovat v dané lhůtě. Byla mu ještě prodloužena. Když vypršela, byl jeho odsun domů o to jasnější, že jeho přítel, s nímž do Švýcarska přišel, se už před měsícem vrátil do ČSSR, aniž ho k tomu naše úřady vyzvaly. O podrobnostech jeho odjezdu nejsm přesně informován. Jestliže se použilo pout, byl to velmi nepěkný způsob."

Kolcůnovi už nikdo nepomůže. Jeho neštěstí, kterým bezpochyby trpí i jeho družka a syn, bylo kamínkem, který vyvolal lavinu zájmu švýcarské i mezinárodní veřejnosti. V zemi ovšem nečeká na udělení azylu jen kolem 2000 uprchlíků z Československa. Jsou tu Tamilové, Turci, občané ze Zaire, ti všichni chtějí žít ve Švýcarsku jako uprchlíci, protože nemohou snést diktaturu ve své vlasti. Zejména tragické jsou případy, kdy uprchlíci čekají už tři roky, než se úřady rozhodnou k nějakému rozhodnutí. A je-li potom zamítavé (troš se v poslední době stává smutným pravidlem), jsou taková žadatelé v opravdu zoufalé situaci. Doma je čeká odsouzení (v ČSSR § 109 tr.z.), Švýcarsko je vyhazuje, žádná jiná země je nechce. KAM SE VRTNOUT?

Čs. uprchlické organizace (Svaz čs. spolků ve Švýcarsku, Husův sbor, Rada svobodného Československa protestují, prosí, aby odmítnutí nebyli posíláni do vlasti. Ve Švýcarsku vzniká i iniciativy velké přítelkyně čs. uprchlíků paní dr. Madeleine Cuendetové Petiční výbor, v němž jsou zastoupeny významné osobnosti švýc. veřejného života. Výbor vydal petici, jejíž plné znění přineseme v příštím čísle. Seznámí s ní veřejnost v prvním týdnu zasedání švýc. parlamentu na tiskové konferenci 19.9.85. Tím dnem také začne oficiální sběr podpisů. Podepsat se může každý, i cizinci a děti. Podpisů nesmí být podle švýc. zákonů zneužito. Petice obsahuje 4 požadavky: 1. Aby parlament při revizi azylového zákona přikládal lidským aspektům problému základní důležitost a aby vyzval úřady, aby se podle toho orientovala jejich praxe; 2. Aby byl brán zřetel na ohrožení, kterému byl žadatel ve své zemi vystaven; 3. Aby se okamžitě přestalo s praxí odsunu odmítnutých žadatelů o azyl do své země; 4. Aby se odmítnutým poskytla dostatečná lhůta k tomu, aby mohli najít zemi, která by je přijala a tím jim zaručila svobodu a bezpečnost. KDO S TĚMITO POŽADAVKY SOUHLASÍ, NECHŤ PÍŠE na adresu PETITIONAUSSCHUSS, Postfach 49, CH 1012 Lausanne, Suisse.

JASNĚJŠÍ PAPERSEK DO TÉTO BÍDY:

Podle posledních zpráv je Švýcarská vláda ochotna umožnit uchazečům o azyl, kteří už dávno čekají na vřízení případu, další pobyt ve Švýcarsku. Kdo podal žádost před určitým dnem (uvazuje se o dvou termínech: 1.1.1983 nebo 1.1.1984), má dostat v rámci zvláštní úpravy povolení k pobytu ve Švýcarsku. O úpravě se zatím diskutuje v kantonech, potom se jí bude zabývat parlament. Je možné, že o ní bude uspořádáno referendum. Uprchlíci, na něž se úprava bude vztahovat, budou žít ve Švýcarsku jako cizinci s povolením pobytu, s nímž bude spojeno povolení k práci. Právě političtí uprchlíci (na rozdíl od tzv. ekonomických) tím ovšem budou poškozeni, rozdíl se zcela smaže. ZeitBild to formuloval takto: Zda jsi politický uprchlík nebo ne, ty uprchlí Československý disidente, to necháme otevřeno; ale když jsi tu už tak dlouho, můžeš "holt" zůstat...

Mráz přišel po uzavěrce - tentokrát z kantonů: zavrhly velkou většinou výše zmíněný návrh Švýcarské vlády. Takže: jedeme dál močalem čemým podle bílých skal...

Kdo nespouprague s policií a úřady, je automaticky pokládán za podezřelého, stejně jako budi nedůvěru muž v unifórmě, který se chová příliš humánně.

xxxxx

(R. Hells se odvolává na názor sociologa Alfreda Willemeyera a cituje: Každý, kdo se nepřistojně chová na ulici, je potenciální delikvent, nepřítel společnosti, terorista. Proto je třeba hned o něm informovat úřady. Švýcarsko je společnost, kterou lze přivést k dokonalému stroji, v němž každé ozubené kolečko plní přesně stanovenou funkci: společnost, v níž svoboda spočívá v odmítnutí všeho, co je nové, co nemá švýcarskou tradici.

xxxxx

"Citím se tu opravdu jako vězeň," říká italský dělník z firmy Brown-Boveri (nepřítel si být jmenován, neboť by to pro něho mělo velmi vážné následky). "Bez písemného povolení kantonálního úřadu nesmím změnit zaměstnání ani bydliště, nesmím cestovat z kantonu, nesmím zkrátka nic."

xxxxx

Mimořádně těžké postavení mají mladí lidé, zvláště ti, kteří se odváží veřejně hlásat své názory, odlišné od oficiálních. Když manifestanti chtěli upozornit na neutušený stav kultury, která žije pouze konzervativní tradicí, napadli je policisté obušky a slzným plynem. Odsoudili ctihodní občane policejní brutalitu? Nikoli, říkali si: Rebelanti dostali, oč si koleovali. Od demonstraci je blízko k revoluci!

xxxxx

Ženeva je nejvýznamnější středisko Švýcarské konfederace, zavratně vysokých kont a také útočiště nejdřívejších náboženských pomatenců. Práporovité kultury zde praktikuje nejméně dvacet tisíc lidí rozdílných do přetřetíci exotických sekt. Jsou tu svobodní zednáři, kabalisté, vyznavači čemé magie a nechybějí ani "středověci" alchymisté (Proč by také měli chybět, když jejich snahou je vyrobit zlato.)

xxxxx

Další aspekt, poučný pro poznání života Švýcarska, je jejich vztah k sexu. Obrat "pornoprůmyslu" dosahuje ročně půldruhé miliardy franků. Na jeho tvorbě se podílejí různé "masážní salony", noční kluby, "speciální dámská obsluha" a pornografie.

xxxxx

POMOC, MEDVĚDI Podobné telefonáty se stíle častěji ozývají na policejních stanicích v americkém státě Minnesota. V posledních týdnech dostlo totiž k innazl čerňých medvědů do minnesotských měst a vesnic. V obel Duluth fleh za jeden den napočítali přes 60. Vyhlašoveli kůňáci, kteří se volně přirode nemohou najít dostatek potravy, si poradili svedržné. Potulují se po ulicích a parkách, pochutnávají si na ovoci či zelenině a novu v zahradkách. Odborníci tvrdí, že čerňí medvědi človeka napadne pouze při obranu, ale musel obžít mapí pochutnání. Není divu - sice nejví medvědi se už naučili otírat domovní dveře...

I Beatles stárnou...

Laudy - I Beatles stárnou. Rhuo Starr má 30 let. Podle londýnského listu Daily Express je 40letý obdivovatel Beatles, protože je prvním ze členů slavné Westonské hudební skupiny, který se stal prarodím. Dává tak se narodila knizec obnovení tradice, jmenuje se Jalla Javne a vzal přes tři kila. Podíl Jolla Ringova "větší snacha Strah a jeho

UDRŽE SVŮJ ŽOK.

Ve Švýcarsku je nyní sex výnosnější než hodinářský průmysl.

Bankéři se tváří jako nevinná a na otázku, zda vládnou zemi, v níž se tolik hovoří o demokracii, odpovídají: "Vzdát v parlamentě máme jediného zastupce." Banky by se obešly i bez toho jednoho poslance.

O životě země rozhodují peníze, a tudíž bankéři. A do švýcarských měst proudí zlato z obchodu s drogami, z prodeje zbraní, z loupeží i z únosů.



ROZDRAŽEN
NIN SI JEL
V GORBAČOV
REE OBAN
ŽE HO UTRÁ
PO RUSKÉ.



KDO JE GORBAČOV?

Reportér curyšského deníku "Blick" se rozhodl otáستovat znalosti hráčů švýcarského národního mužstva. Zeptal se spříseženec-kých fotbalistů, co jim říká jméno Michail Gorbačov.

Většina odpovědí: Jeden z hráčů sovětské jedenáctky, která se v dubnu utkala se Švýcary na bernském stadionu. Brankář-náhradník Urs Zurbuchen usoudil, že Gorbačov je značka ruské žvýkačky, dva ze šestnácti dotázaných se domnívali, že se tak jmenuje sovětský trenér.

Heinz Hermann, střední útočník, se přiblížil pravdě: „To je ten nový v politice, který nastoupil po tom, co nedávno umřel.“ Jeho kolega Umberto Barberis byl ze všech hráčů nejlépe informovaný: „Gorbačov je rudý šéf, tak jako Reagan je bílý šéf.“

Libero Roger Wehrli doznal, že „nemá ani zdání“, po delší úvaze pak dodal: „Určitě je to některý z náhradníků, protože aktivní hráče všechny znám jménem.“

● V divadle. Uvaděčka žádá rozveseleného diváka, aby ji ukázal vstupenku:

„Ale, ale, pane. Máte místo na balkóně a sedíte tu v přízemí...“

„To já vím, vy chytrá! Jenže já tu nesedím. Já jsem sem spadl...“



● „KAŽDÝ ZAČÁTEK JE, PRAVDA, TĚŽKÝ. ALE CO JE TO PROTI TĚM KONCŮM!“

Legenda o "klasické zemi azylu"

Redakční komentář "Quo vadis, Helvetia?" k alarmu Husova sboru Čechů a Slováků ve Švýcarsku (PL 2/85, str. 3) se mylí, když připomíná jako analogii dnešního antihumánního postupu švýcarských úřadů vůči čs. politickým uprchlíkům jen brutální závoru, kterou Švýcaři v třicátých letech (a ještě za druhé světové války) bezostyšně spouštěli před Židy a protinacistickými Němci, prchajícími z Třetí říše. Takhle praxe má kořeny daleko starší a hlubší, jak dokazují zprávy rakouských diplomatů z doby po pádu revoluce 1848 ve střední Evropě a vzniku prvních národních států i vzepětí demokratického hnutí potlačovaných evropských národů.

Tak psal rakouský ministerský předseda kníže Felix Schwarzenberg 25. září 1849 rakouskému vyslanci v Curychu (Bern tehdy ještě nebyl hlavním městem): "Ziskuchtivost a egoismus Švýcarů vystupují všude tak křiklavě, že i ten nejnehkovnější se dávno vzdal myšlenky, že Švýcarsko se pozdvihne pro demokraticko-republikánský element jiných zemí. Na to se již nikdy nedá myslet u národa, jehož všechno úsilí směřuje jen k peněžnímu zisku a který má viset počtářskou tabulkou tam, kde jiné národy mají srdce a cit. Švýcarské pohostinství trvá jen tak dlouho, pokud z něj hostitel může vytěžit nějaký užitek" (Schwarzenberg Odegov, Vídeň 25.9.1849, Gesandtschafts-archiv/Bern, Fasz. 27/49, Polit. Depeschen, HHSA Wien, Bundesarchiv Bern).

O 19 let později upozorňoval rakouský vyslanec v Bernu vídeňského předsedu vlády: "Pro propagandu udomácnění mongolismu (jak libozný výraz pro české demokratické hnutí, pozn. J. P.)

až k srdci Německa, pro to nemají praktičtí a střízliví Švýcaři žádné porozumění a žádnou sympatii. Dokud bude přesto na české lyže zaznívat jen politická a národní struna, nenaleznou v této zemi takové zvuky vůbec žádnou odezvu, ani symbolickou ne" (Zulauf Beustovi, Bern 15.7.1868, HHSA Wien: SK/MA/FA: XXVIII, Schweiz, Fasz. 30, tamtéž).

A 30. března 1870 uklidňoval rakouský vyslanec svého šéfa, když referoval o beznadějnosti Švýcarska pro úsilí českého demokratického hnutí v exilu:

"Takové nehoráznosti doznávají (ztrácejí se) beze stopy u praktického a střízlivého švýcarského lidu... kde dokonce i prostý tovární dělník zůstává zcela necitlivý pro takové pobuřování a zejména chová instinktivně tu nehlubší nedůvěru vůči apoštolům svobody, přicházejícím z ciziny" (Ottentens Beustovi, Bern 30.3.1870, MA/GA — Bern, Fasz. 53/70, Nr. 11, HHSA Wien, tamtéž).

Odpor k českému národnímu a demokratickému hnutí, zvláště exilovému, nebyl ale jedinou "specialitou" takového samostatného postoje politiků "nejstarší demokracie světa" Švýcarska diplomatická korespondence z let 1848-1871 dokazuje drtivě, s jak hlubokou nechutí nesli Švýcaři pobyt revolučních demokratů italských, polských, ruských, německých či maďarských ve své zemi, za všechny buď jmenován Mazzini a Bakunin, proti jejichž švýcarskému pobytu rozpoutali švýcarští diplomaté ve Vídni a v Petrohradě fanatickou kampaň s hysterickými výkřiky: "Vypověď, vypověď!" A aby bylo jasno: nikdo z těchto evropských demokratů nedostal ve Švýcarsku tehdy politický azyl, zůstávali jen trpěnými cizinci a většina z nich nesčetněkrát jen o vlas unikla vydání.

To vše není jen obdoby historie, stará vysoko přes jedno století, jak by se snad zdálo; krajně nepřátelský postoj švýcarské politiky k čs. zahraničnímu odboji let 1914-1918 to zcela vyvrací. Tak ještě jedenáct dní před 28. říjnem 1918 naléhal švýcarský vyslanec ve Vídni do Bernu, aby spolková vláda předala tamnímu americkému vyslanci vídeňské memorandum pro prezidenta Wilsona, jež by mu umožnilo "správnější ocenění rakouských vnitřních poměrů", zkreslených prý v očích prezidentových českou agitací, a zároveň nabízel s ostentativní sympatií k celé akci předání memoranda do Bernu (Bourcart politickému departementu, Wien 17.10.1918, EDP-AP, Wien 21, 1910-1918, 2001 [D] 1, Bundesarchiv Bern).

Hle, švýcarská neutralita! Hle, švýcarská podpora potlačovaných! A pět dní před pražským převratem se tyž diplomat pozastavoval nad "českým republikanismem" (to se neostýchá říkat zastupce jedné z nejstarších republik světa!) a znovu navrhoval orientovat Wilsona s úmyslem v poslední chvíli znemožnit konstituování československého státu (Bourcart politickému departementu, Wien 23.10.1918, tamtéž).

Pokud jde o nás, relací takového kalibru jsem našel v letech 1969-1972 v bernských a vídeňských diplomatických aktech z let 1848-1918 pouze 383 (ne, to není bohužel tisková chyba, takže si opravdu nemůžeme stěžovat, že dnešní orgie by byly ve Švýcarsku bez kontinuity a bez tradice).

Jistě, po roce 1956 a 1968 se Švýcaři zachovali ne ke stovkám, ale ke stáiscům politických uprchlíků s velkorysostí, pro kterou ani není slov a která odčinila jejich minulé hříchy, a sám si vděčně vzpomínám, že jsem v letech 1970-1974 švýcarského azylu požíval. Jenže — nebyl to jen výkyv? Nebyla to jen výjimka z neblahé protimigrantské psychózy švýcarské politiky let 1848-1945, musí se plát historik.

Kdyby se Švýcaři snad chtěli vrátit k oné tradici a kontinuitě, jak by nasvědčovala jejich současná praxe, byla by to nejen nesmírná škoda, ale i nesmírná mezinárodní ostuda, jakou si slát příkladně demokraticky prostě dovolit nesmi, nemá-li zapřít sám sebe, nemá-li negovat humanitní principy, na které se tak rád odvolává. Protože by bylo tragické, kdyby nás donutili, abychom si řekli: co na nich vlastně chceme, byli přece vždycky takoví

● „Jaký je rozdíl mezi pivem a zeměkouli?“

„To nevím.“

„Zeměkoule se točí stále a pivo jen od deseti.“

Zemřel autor Malého Bobše

(Přek.) Ve věku 86 let zemřel náhle v Brně zasloužilý umělec Josef Věromír Pleva, nositel Řádu Vítězného února a Řádu práce. Rodák z Moravské Svatky, původně knihařský dělník, později vystudoval učitelství v Čáslavi. Působil na Českomoravské vrcholně a potom v Brně. Aktivně spolupracoval s komunistickými a letectvími časopisy a novinami. Pracoval v redakci Indexu v organizaci Levá fronta.

ve Společnosti pro kulturní a hospodářské sblížení s novým Ruskem. Od roku 1950 byl pověřen vedením Čs. rozhlasu v Brně. Težce socialistické literatury pro děti a mládež znali čtenáři z jeho 15 hlavních děl. K nejznámějším patřila kniha Malý Bobše, která vedle 18 čs. vydání byla přeložena do mnoha jazyků. Rozloučení se zasloužilým umělcem J. V. Plevou je v kulturním domě v Novém Městě na Moravě ve čtvrtek 12. září v 15 hodin.

Ve Švýcarsku už zase jako ve třicátých letech: "DAS BOOT IST VOLL!"

Západoněmecký deník Frankfurter Allgemeine Zeitung mě poslal do Švýcarska, abych zjistil a popsal situaci 2.000 československých občanů, kteří ve Švýcarsku čekají na udělení politického azylu. Mnohdy už tři, nejméně však dva roky. Německý článek jsem právě dopsal; pro čtenáře Práva lidu podávám o zoufalé situaci našich uprchlíků ve Švýcarsku zprávu obsáhlejší.

Do Curychu jsem přijel v předvečer tzv. "Dne uprchlíků". Švýcarská spolková vláda jim každý rok připomíná veřejnosti těžký osud lidí, kteří museli opustit vlast a hledat domov jinde. Prohlášení švýcarské pověřenkyně pro soudnictví a policii, paní Elisabeth Koppové (u nás by ji titulovali jako ministryni vnitra), muselo Čechům a Slovákům, kteří ve Švýcarsku marně čekají na vyřízení azylových žádostí, vyrazit dech. Napsala totiž, že švýcarská veřejnost sice chápe osud pronásledovaných lidí, dokonce s nimi cítí i cosi jako soustrast, ale nedá se nic dělat, většina těchto lidí, kteří si myslí, že ve Švýcarsku najde nový domov, bude muset zemi co nejdříve opustit.

Stručně shrnuto. Od roku 1982 požádalo ve Švýcarsku asi 2 000 čs. uprchlíků, kteří do země dorazili většinou přes Jugoslávii, o politický azyl. Do dneška obdrželo azyl jen několik jednotlivců, ostatní dostali v uplynulých týdnech rozhodnutí švýcarských úřadů a cizinecké policie, v nichž stojí černě na bílém, že do určitého dne musejí opustit zemi. Kam a jak, to už Švýcarsk nezajímá.

Když jsem jedno z těch několika set rozhodnutí četl, běhal mi po zádech mráz. Pro slovo "opustit" zem, vymysleli si švýcarští byrokraté podivuhodná německá slova "Ausschaffung" nebo "Heimschaffung". První bych ve Spolkové republice Německo použil, kdybych — dosti neobratně — požádal příslušný mnichovský úřad, aby mi odvezl z bytu chciplého psa. Druhé — Heimschaffung, se v něměčině mohlo snad používat v 19. století při pohřbech nepokřtěných ateistů, protože jeho význam lze česky volně přelomčit jako "povolání na věčnost".

PO DRSNÝCH SLOVECH DRSNÉ ČINY

Dvakrát se už švýcarská policie pokusila dopravit žadatele o politický azyl tam, odkud uprchli. Jednou bez úspěchu, podruhé to vyšlo.

Polského politického uprchlíka Zbygniewa Szczepanského vzbudila policie v jeho bytě v Rapperswilu jednoho dne brzy zrána, zatkla ho a spoutala. Polák se bránil, křičel o pomoc ještě na letišti v Kloten. Před násilným odsunem ho zachránil posléze kapitán švýcarského dopravního letadla. Odmítl ho totiž vzít na palubu a předat ve Varšavě policii.

Ernest Kocún, slovenský politický uprchlík, měl naproti tomu smůlu. Když ho v Letislavě 19. února ráno policie zatkla a v poutech odvezla na letiště, převzal ho kapitán čs. aerolinek bez námitky a dopravil ho do Prahy. Nedávno došla zpráva, že Kocún dostal v Bratislavě 14 měsíců vězení. Kocúnova družka, polská politická uprchlice Agnieszka Molarczykova zůstala i s dítětem ve Švýcarsku a čeká na odsunutí do Polska. (Ernest Kocún se chtěl s Agnieszka Molarczykovou oženit, ale nesmí, protože švýcarské úřady nepovolují sňatky mezi občany, kteří nemají trvalé bydliště. A Kocún se snoubenkou a později matkou svého dítěte byli ve Švýcarsku žadatelé o politický azyl, tedy podle tamních zákonů

osobami napolo internovanými, bez trvalého bydliště, takže sňatek nemohli být uzavřeni.) Nesmili-li se političtí uprchlíci bez azylu ve Švýcarsku oženit nebo vdát, ulehčuje to úřadům jejich odsunutí; poslat zpět do totalitní země rodinu, dokonce s dítětem, je záležitost práce jen komplikovanější. Aby si tedy komplikace ušetřili, nedovolili úřady takzvaným osobám bez trvalého bydliště sňatek. Skutečnost, že Ernest Kocún byl otcem dítěte nehrála žádnou roli, protože se přece jednalo o dítě nemanželské, tedy stvoření ve Švýcarsku téměř bez práv a bez ochrany...

POD BÍLÝM KŘÍŽEM VLÁDNÉ STRACH

Přes 2 000 československých občanů, kterým Švýcaři odmítní azyl a hodlají je vyvézt ze země, má strach. Od chvíle, kdy se dozvěděli o Kocúnově násilném odsunutí, mnoho Čechoslavoáků nespí doma, nýbrž u přátel. Mají obavy, aby je švýcarská policie jednoho rána nevzbudila a nedopravila v železnicích k letadlu ČSA.

V Curychu jsem hovořil s rodinou pana B. K., československého uprchlíka, který se v roce 1982 protloukl z Jugoslávie až pod helvétský kříž. B. K. mi ukázal dopis švýcarské policie, že do 25. června 1985 musí opustit Švýcarsko. Kam, to rodině nikdo neporadil. B. K. mi řekl, že po 25. červnu znovu uprchne, tentokrát ze Švýcarska, kde se cítí ohrožen odsunem do Československa.

Zajímalo by mě, uvažují teď nahlas, jak by asi pana B. K. a jeho rodinu přijaly úřady sousedních západních zemí, kdyby se tam po překročení hranice hlásil jako politický uprchlík a jako důkaz předložil písemné rozhodnutí švýcarské cizinecké policie. Odpověď na otázku neznám.

TONOUČÍ SE STĚBLA CHYTÁ

Jiní čs. uprchlíci si pobyty ve Švýcarsku snaží prodloužit nejpodivnějším způsobem. Mnozí si v bankách půjčují dosti značné obnosy, protože doufají, že je švýcarská policie nevykáže ze země dříve, dokud nesplatí všechny dluhy. (A to může trvat dlouho, protože naši noví uprchlíci, vesměs lidé s vysokou kvalifikací, nesmí bez azylu přijmout kvalifikované zaměstnání. Musejí se spokojit s nádeničinou, za kterou dostávají plat o dvacet až třicet procent nižší než jugoslávští nebo turečtí gastarbeitři.)

Chemik-vysokoškolák ze Slovenska, otec rodiny, pracoval jako pomocný dělník na stavbě, ale když dostal úřední příkaz opustit zemi, musel dát výpověď. Jeho žena se totiž dvakrát pokusila o sebevraždu, takže manžel raději zůstal doma, aby ji mohl hlídat, když děti jsou ve škole.

AMNESTIE, JEŽ SE SCVRKLA

S úlevou, ba dokonce s radostí si vydechli naši uprchlíci ve Švýcarsku 9. května, když se dozvěděli, že dlouho očekávaná amnestie ke 40. výročí osvobození v Československu se scvrkla a omílovala jen kriminální živly.

Jestliže počátkem roku, kdy ministr zahraničí Bohuslav Chňoupek navštívil Švýcarsko, zdálo se totiž záležitost s amnestií i pro politické delikty velmi nadějná. Švýcarská vláda v Bernu chtěla od soudruha Chňoupka vědět, jak to s tou amnestií vlastně bude. Soudruh ministr Švýcarům naznačil, že amnestie se bude vztahovat i na uprchlíky. Jaké však bylo zklamání, když se 9. května bernská vláda dozvěděla, že oněch 2 000 Čechoslavoáků, kterých se chtějí zbavit, nespádá pod amnestii. Zhasla naděje, že je budou moci všechnyh naráz posílat, naložit do zvláštního vlaku a vyexpedovat do ČSSR.

Článní úředník v Bernu, s nímž jsem hovořil soukromě, si ještě 15. června trpce stěžoval na pražské soudruhy, že to s tou amnestií ke 40. výročí zřejmě nemysleli vážně. "Je to asi tak," pozvedl si, "že pan ministr Chňoupek si velkorysou amnestií i pro politické uprchlíky přál, ale komunistické vedení ji zarazilo. Asi proto, že se báli přimnout jen ze Švýcarska 2 000 osob, které žily na Západě dva nebo i více let."

ŠLECHETNÉ USILÍ HUSOVA SBORU

Přes 2 000 našich uprchlíků je tedy ve Švýcarsku v zoufalé situaci. Podporu nacházejí jen v curyšském Husově sboru u Dagmar Eisnerové, která se (marně) snaží švýcarským úředníkům vysvětlit, co vlastně obnáší život v totalitním státu, oběťavě píše žádosti a odvolání. Dosud ale nikdy, ani v jediném případě, nepochodila.

Jeden případ vyrazil paní Eisnerové dech: Když tlumočila české lékařce, která v Bernu protestovala proti "odšouplnutí" do Československa nebo kamkoliv jinam, úředník odpověděl: "Ale prosím vás, paní doktoro, čeho se vlastně bojíte? Odsuneme vás do Československa, tam si odsedíte dva nebo tři roky a budete mít pokoj."

Vladimír Skutina, vydavatel exilového časopisu Reporter v Curychu, hodnotí nynější vztah švýcarských úřadů k československým uprchlíkům i z hlediska našich azylantů z roku 1968, z nichž mnozí už mají dnes švýcarské občanství.

"Některé azylanty z roku 1968, které Švýcarsko tak skvěle přijalo, pošramotili u švýcarských úřadů nejen svou pověst, ale i pozici nových uprchlíků, kteří teď žádají o přiznání práva na azyl. Jistě ne všichni, ale je jich dost." řekl mi Vladimír a pokračoval: "Jen dostali švýcarské občanství, už mnozí spekulali na čs. vyslanectví v Bernu, žádání o urovnání vztahů, slibovali loajalitu republice, kterou prý, jak Švýcarům napovídali, museli z politických důvodů v roce 1968 opustit. Ba navíc, známe případy, kdy se novopečení švýcarští občané dobrovolně podrobují výslechům na čs. vyslanectví v Bernu, kde povídají i to, co by nemuseli, jen proto, aby mohli se švýcarským pasem na návštěvu domů. A doma pak mnozí se stanou snadnou kořistí policajtů. Nuž, ať si nedělají iluze, švýcarské úřady jsou informovány, takže se na naše uprchlíky dívají poněkud jinak, než v roce 1968. Zhoršení pozice jsme si tedy ve Švýcarsku zčásti zavínali sami, hlavně — naši ochotní upravitelé vztahu."

Tvrdá slova, ale co si na nich bude, protože i člen kantonalní rady, Fritz Meier, si luze stěžoval na naše emigranty z roku 1968, nyní už blahobytné švýcarské občany, a na jejich, jak to pan Meier ohleduplně opsal "překvapivou absenci jakékoliv lidské, politické nebo mravní solidarity s udělen krajanů, kteří k nám uprchli na počátku osmdesátých let."

PODIVNÝ METR

Rozhořčení způsobilo v řadách 2 000 odmínutých čs. žadatelů rozhodnutí Bernu udělit švýcarský azyl podivným uprchlíkům: rodině nedávného estébáka, prokurátorce, která se "vyznamenala" i v politických procesech proti čs. opozici, a jakémusi horolezci, jenž zdořal sám nebezpečnou ledovcovou stěnou hory Eiger. (Teprve na vrcholu ledovce prý horolezec napadlo, že by se třeba nemusel vrátit do Československa. Tak slezl dolů, požádal o azyl — a dostal ho.)

V Bernu jsem se ptal úředníků na správu policie, ale i několika politiků a novinářů. Chcete těch 2 000 politických uprchlíků skutečně odsunout nebo dokonce dopravil zpět do Československa? Většina z nich pokrčila rameny. Cílovali mi zákon o azylovém právu, ani pro Švýcary příliš srozumitelný. Jiní říkali cosi o možném kompromisu. Ten prý by mohl vypadat třeba tak, že by Čechoslavoáci sice mohli ve Švýcarsku zůstat, ale jen jako takzvané "internované osoby s volným pohybem v zemi". Ovšem jen do doby, než se poměry v Československu "urovnají" natolik, aby se mohli vrátit.

Většina dotázaných se trochu styděla, ale nemohou prý nic dělat. "Naš malý švýcarský člun je už přeplněn cizinci." Das Boot ist voll.

OTA FILIP

(18. června 1985)

Sovětský porcelán pro paní ministryni vnitra

ŠVÝCARSKÝ vzorkový veletrh v Basleji obasílali Sověti už i v dřívějších letech. Vystavovali obvykle vojáky Made in USSR, vyznačující se značnou intenzitou, ba penetrantností.

Letos si dali mimořádně záležet a navlezi do Basileje hojnost luxusních statků: klenoty ze zlata a stříbra, jantrové náhrdelníky, skvostné vypravené knihy, kožené, hedvábné látky, kerberce, hudební nástroje, zbraně sportovní i lovecké, dále rozhlasové přijímače, kinokamery, dalekohledy, lasery a četné technické aparatury.

Nechyběl ani prvotřídní porcelán. Z toho dostala darem krásnou soupravu spolková radni pro policii a justici Elisabeth Kopp, která neopomněla své velkému expozici navštívit. Až tedy paní ministryně pošle příštího česka nebo Poláka v letizkách do Prahy či Varšavy, bude si moci uklidnit nervy porcelánem. Geschmetzeltes na nejlepšího sovětského porcelánu.

Švýcarsko se scvrkává

Italie a Německo doslova "utlačují" Švýcarsko. K tomuto závěru dospěl švýcarský geologové, kteří zjistili, že jejich země se nachází mezi dvěma mohutnými "krami" zemské kůry. Jedné je uzemí Itálie, na druhé Německo. Tyto kry se se sebou pomalu, ale neustále posouvají k sobě. V důsledku toho tlaku se prý Švýcarsko ročně zmenšuje o tři milimetry.

PROTO SE TAA AZYLANT
UŽ NEVEJDOU...

U barového pultu sedí babička. "Co si děláte?"
Barman se ptá. "Velkého pradála!"



JUBILEUM
1100



William Scheller, Zurich, Capelle et Method, copieurs de l'Europe (cf. selection)

MORAVIANUM AG

—* MAGNA MORAVIA *—

Quellenstrasse 4, 8307 EFFRETIKON
Suisse Telefon 052 - 32 54 47
Bankverbindung: Zürcher Kantonalbank, Winterthur

vydává k tomuto jubileu v rámci své kulturní činnosti medaile, medailonky a mince (Cyrilometodějské dukáty) od vel. francouz. sochaře a medailisty, slov. původu, nositele několika cen, Willka Schiffera.

1100 let KŘESŤANSTVÍ v naší vlasti
1100 let našeho PÍSEMNICTVÍ a KULTURY
1100 let našeho SPOLEČNÉHO STÁTU

V Záp. Něm. u P. Pořta a P. Kučery
k nahlédnutí !!!

Pos	MEDAILLE Ø 68	Gew. gr.	sFr. Preis	Pos	2 Duk./Gold MÜNZEN Ø 21	Gew. gr.	sFr. Preis
1	Bronz	175	59,-	19	Silber 999	6,45	118,-
2	versilbert	175	75,-	20	Gold 18 Kt.	6,45	360,-
3	vergoldet	175	98,-	21	Gold 22 Kt.	6,45	409,-
4	Silber 925‰	180	430,-	22	Gold 24 Kt.	6,45	433,-
5	Gold 18 Kt.	255	9590,-	3 Duk./Gold MÜNZEN Ø 23			
6	Gold 22 Kt.	290	12640,-	23	Silber 999	10	124,-
7	Gold 24 Kt.	300	14070,-	24	Gold 18 Kt.	10	502,-
MEDAILLON Ø 27				25	Gold 22 Kt.	10	579,-
8	Bronz	15	35,-	26	Gold 24 Kt.	10	615,-
9	versilbert	15	45,-	4 Duk./Gold MÜNZEN Ø 27			
10	vergoldet	15	52,-	27	Silber 999	15	132,-
11	Silber 925‰	16	75,-	28	Gold 18 Kt.	15	701,-
12	Gold 18 Kt.	18	696,-	29	Gold 22 Kt.	15	817,-
13	Gold 22 Kt.	21	970,-	30	Gold 24 Kt.	15	872,-
14	Gold 24 Kt.	25	1235,-	5 Duk./Gold MÜNZEN Ø 31			
MÜNZEN Ø 19 1 Duk./Gold				31	Silber 999 argt	20	146,-
15	Silber 999	6	115,-	32	Gold 18 Kt.	20	909,-
16	Gold 18 Kt.	6	338,-	33	Gold 22 Kt.	20	1063,-
17	Gold 22 Kt.	6	384,-	34	Gold 24 Kt.	20	1136,-
18	Gold 24 Kt.	6	406,-				

Medaille inkl. Etui u. kl. Ständer
Medaillon u. Münzen inkl. Etui
Sendungen inkl. Porto

Gesamtsumme (Bestel.) sFr.

M ü n z e n : ab 100 Stk. 30,- sFr.
billiger !! ab 200 Stk. 50,- sFr.

BESTELLSCHEIN 1100 JAHRE JUBILEUM

Ja, ich bestelle diese Pos. . . ; . . ; . . ; . . ; . . ; . . ; . . ; . . ; . . ;
(Nur gegen Vorauszahlung!!!) Per Nachnahme teuer!

Name u. Vorname:
(Bitte in Blockschrift)

Adresse (Strasse, Nr.):

PLZ/Ort:

Datum: Unterschrift:

Pos. 1-2-3 und 8-9-10 sofort lieferbar!

84 - 1
Zürcher Kantonalbank
Filiale Winterthur
zu Gunsten von/en faveur de/s favore di
1132-1611.437
Moravianum AG
Effretikon

Prace 1700 let starý mohutný obloek klenby paláce Chorscho v areálu Kiseid-
hu nadeleho tržního města Bagdadu do-
dnes stojí neporušen. Atraktivní na něm
je skutečnost, že je neobtěžován nepočet-
nou klenbou z cihel, jaké kdy byla na
světě postavena. Václav se do ní i pa-
rnický vltěz obloek.

Aby dříve narostly vltazy do dalky
drou mtrch, musí si ne to vyhrdit dsa-
cet nebo i třicet let svého života. Ne ka-
d tolt rostou vltazy stejné rychle. Věda
dnes už doře vi, že na jafe je črti vlt-
aš o necelou čtvrtinu rychlejší než v
ostatek ročních obdobích.

V jedné restauraci v jltorancokam
mrtit Arlos je smrtelná lena napá-
První bosty je smrtelná lena napá-
stýlčet okty. Je jí 13 let, je sdán a
jej manžel je ten nejmlpší ze svět.

Aussteiger auch in Moskau

Auch in der UdSSR gibt es sie, jene Studenten, Akademiker und hochqualifizierte Spezialisten, die eines Tages Studium oder Beruf einfach hinwerfen, um als Hauswarte oder Fahrstuhlwärter ihr Lebensminimum zu verdienen und frei zu sein. Um diese „Aussteiger“ ist eine heftige Diskussion entbrannt, nachdem die beliebte Zeitung „Sowjetskaja Rossija“ im August einen durchaus nicht abfälligen Artikel zu dieser Erscheinung veröffentlicht hatte. Die Zeitung verglich damals diese meist jungen Aussteiger mit jenem berühmten überflüssigen und lebensüberdrüssigen russischen Landadeligen, der im 19. Jahrhundert die Tage auf dem Sofa dösend, essend und diskutierend verbrachte und als Held in Gontscharows gleichnamigem Roman Oblomow die Sympathien der Leser weckte. Oblomow gab dann der russischen Art zu gammeln den Namen. Oblomowschtschina heißt das und bedeutet immer auch den beginnenden Verfall.

Die „Sowjetskaja Rossija“ schildert nun den Fall eines Doktoranden der Moskauer Universität, der sein Studium schmiß, die Fenster seines Zimmers mit Zeitungen zuklebte, in aller Abgeschlossenheit psychologische, literarische und philosophische Werke las und seine Gedanken dazu auf Papier brachte.

In einem anderen Fall stieg ein Soziologe um auf Fahrstuhlwärter. Weshalb regelmäßig arbeiten, meinte er, Geld brauche ich nicht und Karriere will ich nicht machen. Er könnte es sich sogar leisten, überhaupt nicht zu arbeiten, denn „er hat seine Eltern im Rücken“. Oder ein ehemaliger Physiker, den es langweilte, täglich seine Arbeitszeit „von — bis“ abzusitzen: Er begann als Hobbyfotograf Kinder im

Va Velká Británii zjistili, že se postup-
ně zkracuje životnost vozidel: Zatímco
v 50. letech dosahovala průměrná život-
nost auta 14 let, v současné době klesla
na 11 let.

Poprvé v historii

Washington: Poprvé v historii vltara lékaři usku-
tečnili chirurgický zákrok, při němž bylo pacientovo
umělé srdce, které ho udržovalo při životě od 29.
srpna, nabráno lidským srdcem. Náročnou operaci
provedl tým chirurgů z lékařského centra Arizonské
univerzity v Tucsonu. Pátadvacetiletý M. Drumond
byl dosud nejmladším pacientem, kterému bylo vpo-
ručováno umělé srdce. K nynější „výměně“ lékaři po-
užili srdce 19letého mladíka, který zahynul při au-
tomobilové nehodě.

Fotografieren zu unterrichten, bis ihn auch das langweilte. Nun sucht er dringend eine Stelle als Hauswart, bis er sie gefunden hat, lebt er vom Verdienst seiner Frau. Dieser Aussteiger wird von der Zeitung als Schmarotzer verurteilt, als jemand, der gewohnt ist, zu nehmen, aber nie gibt.

Mit anderen hat die Zeitung dagegen ein gewisses Verständnis: Wer gegen den Strom schwimmt wie viele Aussteiger, sucht sich damit irgend wie seinen individuellen Lebensweg, ohne Karriere und Prestige. Obwohl das in der UdSSR äußerst riskant ist. In einem Land wie der Sowjetunion, wo das Recht auf Arbeit in der Verfassung verankert ist, besteht andererseits die Pflicht zu arbeiten. Wer keiner geregelten Tätigkeit nachgeht, läuft Gefahr, als Schmarotzer vor Gericht zu kommen. Doch meist haben die Aussteiger einen, wenn auch oft fingierten Nachweis ihrer Arbeitsstelle in der Tasche.

Die Leser der „Sowjetskaja Rossija“ reagierten, wenigstens in den kürzlich abgedruckten Zuschriften, alle negativ auf die Aussteiger. Für die einen sind das schlicht arrogante Typen, die sich über die Masse erheben wollen, für andere sind es komische Käuze, Sonderlinge, die sich in die Welt der Bücher flüchten, weil sie lebensuntüchtig sind. Die Dritten schließlich sind empört, daß die Aussteiger den Staat um die Früchte der staatlich finanzierten teuren Ausbildung bringen und für die vierten schließlich sind Aussteiger Menschen, die mit ihren Niederlagen im Leben nicht fertig geworden sind. Zufrieden zeigen sich meist nur die Aussteiger selbst, die frei sind von beruflicher Langeweile oder Streß und sich nun begeistert ihren Interessen widmen.

„Journalistische Erfahrung allein reicht für die Besetzung der Stelle nicht aus. Unsere Frau in Düsseldorf sollte den politischen Weiblich von Mata Hari haben, über die Schnelligkeit von Anneget Richter verfügen und in der Zügigkeit Martina Navratilova in nichts nachstehen. Die Frau unserer Träume ist zudem fresh wie Pippi Langstrumpf und schön wie Rommy Schneider. Wer nicht mindestens über das Durchsetzungsvermögen von Margy Thatcher verfügt, braucht sich gar nicht erst zu melden.“

Stellenausschreibung der in Be-
lin erscheinenden „tagesszeitung“
für einen Korrespondentenpo-
sten in Düsseldorf.

Plánička do Paříže

UNESCO vyhlásilo Ceny fair play za rok 1984

„SVĚTOVÉMU SPORTU hrozí velké nebezpečí. Bývá často násilný, nesnášenlivý, nelidský. Potřebu vítězů za každou cenu si dávají závodníci a kluby, ale i celé země. Proto jsme se dali do boje za očistu sportu, proto musí žít hnutí fair play!“ řekl při letošní návštěvě Prahy slavný francouzský tenista 20. a 30. let JEAN BOROTRA, předseda Mezinárodního výboru fair-play.



V pražském síd-
le této organizace
budou ve čtvrtek
28. září vyhlášeny
noví laureáti cen
a diplomů fair
play za rok 1984.
Je potěšitelné, že
po zátopkovi, ze-
leňanském, Zvie-
tehnarovi (vtr-
valci), L. Nováko-
vi, Bartoláči, Ji-
klovci (cyklisté),
Fialovi, Dubeňovi
a Weinzeilerovi (horolezci), Orlov-
ském (stol. tenis), Máchovi (zápaz)
a Beranovi (běh na lyžích) bude náš
sport v Paříži opět zastoupen: leg-
endární brankář naší fotbalové historie
stárý FRANTIŠEK PLÁNIČKA (na obr.)
převzme čestný diplom za celoživotní
přikladné jednání sportovce a člověka.

Mezinárodní ceny fair play se udě-
lí od roku 1984, prvním odměněným
byl Eugenio Monti, italský reprezen-
tant v jízdě na bobech.

CENA PIERRE DE CUBERTINA za rok 1984 byla udělena dvakrát: Moh-
amed Ali Rushwan z Egypta, pátý na
MS judistů v r. 1983, se utkal ve fi-
nále OH v Los Angeles a trojnásobným
mistrem světa Japoncem Yameshitrou,
který se však v předcházejícím utká-
ní vážně poranil. Kdyby Rushwan úto-
čil na zraněnou Japoncovu nohu, měl
vítězství jisté... On se však takto ne-
sotil a prohrál. • Darlas Zawažski,
pošle vzpárě, upozornil na MS jun-
orů v trélu. Za penaltě chybně uve-
l jeho tělesnou váhu a tak se připravil
o bronzovou medaili.

ČESTNÉ DIPLOMY byly uděleny Ben-
krst: Kanadské pozemkářky při Svět-
vém poháru nejmeně ze všech řadí-
valy, ale hlavně odmítly kontumaci

vltaru nad Rukouskem, které se nedo-
stávalo však k utkání. • Fotbalová
přiznání Běnska dostávali diplom za
vzorné chování a vystupovali v pří-
běhu jltakého ME ve Francii; oled-
něle ocenění zaslouží pozornost v sou-
vislosti s nedávnou tragédií v Bruse-
lu. • Montarret Gomarilová ze Špa-
nolska byla ve vedoucí skupině pla-
čů při dálkovém závodě na otevře-
ném moři, když si všimla, že jeden ze
soupeřů je vyčerpaný, zůstává zpět
a vinami je unášen na nebezpečná
skaliska, plavala za ním, zachránila
mu život a teprve pak dokončila zá-
vod, v němž už neměla žádné vyhlíd-
ky na úspěch. • Barney Ward (USA)
na loždeckých závodech v Gueboru
odmítl finálové převrnutí la zárově-
i canul, bez toho, když se jeho sou-
peři z Anglie zranil kůži. • Janos Mig-
ler z Maďarska prohrával ve finále
zápasnického sampanlmu země 1:1,
když se jeho soupeř zranil a neomohl
pokračovat. Milerci odmítl vltaru a
titulu se zřekl. • Blatěj Krupa a Pláte
Myskowskl, pošli automobilový závod
nící při „Rejdu Polsku 1984“ poskytli
pomoc havarovanému soupeřem a spá-
li v celkovém pořadí ze 3. na 13. mis-
to.

Prawda: Bau von Kraftwerken war schädlich für die Umwelt

MOSKAU, 11. September (AFP). Der Bau von Wasserkraftwerken in der UdSSR hat sich in der Vergangenheit oft als unwirtschaftlich und sehr umweltschädigend erwiesen. Zu diesem Schluß kommt das Parteiorgan „Prawda“ in seiner Mittwochausgabe. Die „Prawda“ erinert unter anderem an den Bau einer solchen Anlage im Süden des sibirischen Berglands bei Bratsk am Fluß Angara in den fünfziger Jahren. Dabei sei ein großer künstlicher See angelegt worden, noch bevor die Abholzungsarbeiten in den Taiga-Niederungen überhaupt beendet waren. Ganze Dörfer sowie eine Eisenbahnlinie wurden unter den Wassermassen begraben, schreibt die „Prawda“.

Zehn Jahre später hätten sich, so das Parteiorgan weiter, bei Krasnojarsk am Fluß Jenissei die „Irrtümer von Bratsk“ wiederholt. Auch dort sei der Bau des Kraftwerks wesentlich schneller vorangehen, als die Rodungsarbeiten. In dem ebenfalls am Jenissei gelegenen Sajano-Tschuschenskaja wurde dem Bericht zufolge gar nicht erst abgeholzt, da dies 17 Millionen Rubel gekostet hätte. Resultat laut „Prawda“: Die Produktivität des Kraftwerks ist aufgrund der zahlreichen Baumstämme, die die Wasserzufuhr verstopfen, um fünf bis sieben Prozent gesunken. KOLIK LID/78 ODSKA'KA LO?!

ČESTNÉ DOPISY dostali: Helena Za-
menová, brazilská volejbalistka ze svor-
né spornosti vystupování v průběhu
olympijského turnaje v Los Angeles. •
Georgij Markov (bul.) a Stanislav Kr-
sinskij (pol.), dva trenéři, kteří v
průběhu zápasnického ME 1984 v jun-
kúpungu hltými rukama zneškodnili
ohroženího teroristu, jenž se náhle
objevil v hale. • Ludmíl Janov, mil-
harský hornířed vynaložil chotěcká
dsil pro zachránu života dalšího čle-
na expedice na Mount Everest. •
Gary Sykes (Anglie) a Jaro Lízka
(jap.), kapitáni svých družstev na OH
v Los Angeles zorganizovali v průbě-
hu lilestředních soutěží pomoc zá-
vodníkovi Hongkongu při poruše jeho
luku.

UNESCO oceňuje nejen významné
sportovní činy sportovců, ale i cele-
stovní zásluhy velkých osobností. Do
této kategorie spadá i náš František
Plánička. Z dalších významných
jmen jme Paula Lihada (Fr. — dln-
holci předseda Mezinárodní volejba-
lové federace), Rudigera Hirma (NDR
— slavný kajakář), Laine Paula „Mo-
la“ Calona (Portoriko — slavný hase-
balista, jenž přes 18 let hrál s kar-
diostimulátorem). [kvi]

A TAKOVÍ JSOU
VŠICHMI SLAVISTI!

Aufgespießt

Kam až se dostaly jltionecké stře-
né korlitz? Dákež byl v meletku nede-
níckého rodu Mohawit z indického
kmenů kanadských lilectů. Nčelník na
sivnostech rodu vždy oblékal na sobe
kožený kápice z roku 1752, který je od
té doby přídoben následkám indických
vzorců z českých barvoých navlečení
korlité.

NEOBVÝKLE MNOŽSTVÍ JEDLÝCH HUB začalo
trist šestkrát de všech západoteských lesích, nepo-
čítá se se mykylitij suchotřib, kozáč, madáč, sir-
koš, klouci, bedly, lisky i jiné houby. Plzeňští
hošťáci si odnášeli plně košíky hub z okolních
lesů, aniž by jezdili do vzdálenějších míst. Je!

Anfrage des SPD-Bundestagsabgeordneten Peter Würtz und schriftliche Antwort des Parlamentarischen Staatssekretärs im Verteidigungsministerium Peter-Kurt Wurzbach (CDU).

VELKÁ MORAVA a mise cyrilometodějská

Dosavadní archeologické výzkumy prokazují, že církevní stavby byly v 9. století budovány na knížecích sídlech nebo v jejich nejbližším okolí. Z toho vyplývá, že křesťanství bylo nejdříve přijímáno v knížecím a dvorském prostředí. Ale i tu se uplatňují, zvláště v pohřebním ritu, silné pohanské přezítky. Ty se však ještě ve větší míře projevu-
ji mezi širokými lidovými vrstvami po celé 9. století. V usne-
sení synody mohužské je z roku 852 zmínka o hrubém, tedy ne-
vyvinutém moravském křesťanství, se silnými prvky pohanskými. Přesto někteří historikové uvažují o tom, že před příchodem byzantské mise vybudoval pasovský arcibiskup na Moravě církevní organizaci v čele se svým zástupcem.

Když se asi roku 846 stal vládcem Moravanů Rostislav, dosáhl svou rozvážnou politikou již kolem roku 850 nezávislosti na Franské říši a vyhnal německé misionáře. Přes tyto úspěchy si byl Rostislav vědom toho, že oporou vnější i vnitřní moci jeho státu může být samostatná církevní organizace, úzce s tímto státem spjatá a podporující jeho politické i kulturní zájmy. Proto roku 860 nebo 861 vyslal do Říma poselstvo se žádostí o souhlas k vytvoření takové organizace a o vyslání biskupa, který by stál v čele její správy. Tehdejší římský papež Mikuláš I., který plně stranil franskému králi proti Moravanům, Rostislavovu žádost odmítl. To však nezmařilo Rostislavovy záměry a již roku 862 vyslal nové poselstvo k byzantskému císaři Michalovi III. a cařihradskému patriarchovi.

Přání Rostislavovu bylo vyhoveno: připravami i organizováním byzantské mise před jejím odchodem do vzdálené slovanské země byl pověřen Konstantin Filosof, který si přizval svého bratra, opata Metoděje. Oba se svěřenému úkolu ujalí velmi odpovědně. Konstantin nejdříve sestavil slovanské písmo - glagolici, která byla tehdy vsuktu něčím novým, originálním, odlišujícím se od všech tehdy existujících abeced. Glagolice je dokladem velkého vzdělání a vědecké erudice Konstantina, který ještě v Byzancii přeložil do slovanštiny vybrané části Písma, přičemž použil řeči slovanského obyvatelstva v okolí Soluně. Teprve po příchodu byzantské mise na Moravu v roce 863 přeložil též liturgické texty a dal základy slovanské bohoslužby.

Konstantin (Cyril) a Metoděj vždy stáli na straně Rostislavovy a jako zkušení diplomaté ve věcech církevní politiky podporovali jeho zápas o svébytnost staromoravského státu, jakož

i o zřízení samostatné církevní organizace se slovanskou liturgií. Úkol mise cyrilometodějské nebyl však snadný a zažila mnohá příkoří při obraně slovanského písma a liturgie vůči franským církevním kruhům. Když asi roku 867 vystoupil Konstantin

v Benátkách, „vrhl se na něho latinští biskupové, kněží a mniši jako havrani na sokola a osočovali ho, že vytvořil Slovanům písmo a že je učí“ (leg. Žitije Konstantina). Zdůrazňovali, že jsou jim známy jen tři jazyky, „jimiž se sluší slavit boha v knihách - hebrejský, řecký a latin-
ský“. Přes všechny nesnáze a překážky dosáhli oba Byzantinci toho, že Metoděj byl v roce 869 v Římě ustanoven arcibiskupem panonským a moravským.

Moudrému a vynikajícímu slovanskému vládcí knížeti Rostislavovi nebylo dopřáno, aby dokončil své státnické dílo. Jeho synovec Svatopluk, v té době kněze nitranský, stál nejdříve v boji proti franské agresi na straně svého strýce Rostislava. Posléze však zatoužil po moci nad celým staromoravským státem. Ke splnění svých záměrů hledal, bohužel, oporu ve Franské říši. Rostislav záhy postřehl Svatoplukovo jednání a chtěl se ho proto zbavit násilím. To se mu však nezdařilo a naopak byl roku 870 svým synovcem zajat a v počtech odeslán východofranskému králi Karlomanovi. Při okázalém soudu, který se konal v bavorském Řeznu, byl Rostislav, spoutaný řetězy, odsouzen k smrti. Z milosti byl „toliko“ oslepen a až do sklonku svého života vězněn v jednom z bavorských klášterů.

Nejinak se dařilo arcibiskupovi moravskému Metodějovi. I on v roce 870 po návratu z Blatengradu na Moravu padl do rukou německých kněží. Někde na Moravě byl předveden před shromáždění nepřátelských biskupů, mezi nimiž svým násilnictvím zvláště vynikal pasovský biskup Hermanarich. Ten se v zuřivosti oháněl proti Metodějovi jezdeckým bičikem. Po tomto nelidském zacházení byl arcibiskup moravský uvržen do vězení ve Švábsku. Vláčeli jej ve sněhu a mrazu z vězení do vězení a používali všech prostředků fyzické-

ho i duševního nátlaku k tomu, aby se vzdal své vysoké církevní hodnosti a do své diecése se již více nevrátil. Bezmeznou zuřivostí a nenávistí vůči Metodějovi, jakož i proti slovanské bohoslužbě, zvláště vynikali biskupové Adalvin ze Solnohradu, Anno z Friesingu a Hermanarich z Pasova. Záměry nepřátel Metodějových se však nezdařily a nakonec se roku 874 do své diecése vrátil. Tehdy jej okázale přijal Svatopluk „se všemi Moravany

a svěřil jeho péči všechny kostely a kleriky ve všech městech“.

Kritická situace pro slovanskou liturgii vznikla poté, když Metoděj dne 6. dubna roku 885 zemřel. Při pohřbu ho provázeli „zástup lidí, muži i ženy, malí i velcí, bohatí i chudobní, svobodní i otroci, vdovy i sirotci, cizinci i tuzemci“. Pohřben byl „v kapitulním chrámu“ (podle leg. Žitije Metoděje) a „ve velkém chrámu moravském“ (podle tzv. proložní legendy). Na podkladě překvapivých archeologických výzkumů v posledních desetiletích, zvláště na středním a dolním toku řeky Moravy, byla nejen u nás, ale i v zahraničí, oživena otázka lokalizace kapitulního nebo velkého chrámu moravského a hrobu Metoděje. V roce 1970 bylo v československém odborném tisku zveřejněno pojednání, v jehož závěru se uvádí: „Je velmi pravděpodobné, že Metodějův hrob byl objeven ve zdi (v hrobce) velkomoravského chrámu v Sadech - Uherském Hradišti“. Rovněž podle oficiálního vatikánského listu Observatore Romano byl prý tento hrob, stejně jako katedrální chrám arcibiskupa moravského, objeven v Sadech - Veligradu v Československu. Ve skutečnosti se v porušené hrobce našly jen drobné úlomky lidských kostí a nic jiného, co by zcela bezpečně prokázalo, kdo vlastně zde byl pohřben a kdy. Metodějovo přání, aby po jeho smrti byl v čele moravské církve jeho žák Gorazd, se nesplnilo. Naopak přední místo v moravské církevní organizaci získal německý biskup nitranský Wiching, jenž otevřeně vystoupil proti slovanské liturgii; ta byla nakonec bulou papeže Štěpána V. zakázána. Tím bylo rozhodnuto také o osudu Metodějových žáků: nastalo jejich kruté pronásledování, při němž zvláště Wichingova neznala mezí. Nakonec byli slovanští kněží, bez oděvů a v mrazivém počasí, za doprovodu německých žoldnéřů, kteří je ohrožovali meči a kopími, asi roku 887 vyhnáni z Moravy. Z počtu asi dvou set se jich valná část dostala do Bulharska, kde pak v plné šíři rozvinuli slovanské písemnictví a kulturu. Zbylí slovanští kněží byli prodáni do otroctví v Benátkách, kde je vykoupil vyslanec byzantského císaře. Tak se na sklonku vlády krále Svatopluka, jenž zemřel roku 894, ale i za jeho nástupce Mojmiru II., který se pokusil o obnovení samostatné církevní organizace, na Velké Moravě plně prosadila bohoslužba latinská s kněžími německými.

Přesto, že se Velká Morava musela často bránit a čelit vpádům vojsk Franské říše, její moc se rozšiřovala do zemí sousedních. Hospodářsky silnou a na vysoké kulturní úrovni zůstávala však její ústřední oblast, rozprostírá se v regionu dnešní Moravy a západního Slovenska. O tom podávají svědectví především archeologické výzkumy a jedinečné nálezy slovanské materiální kultury. Na jejich základě lze blížeji nahlédnout do života vesnického lidu a vládnoucí vrstvy, jejíž bohatství s leskem zlata chránilo hradby velkomoravských měst a hradišť. V nich se též soustřeďovala výroba roz-

ličných řemeslných odvětví, včetně kovolitectví a zlatnictví, jakož i domácí a zahraniční obchod. Bohaté nálezy materiální kultury, které ještě před čtyřiceti léty byly archeologům zcela neznámé, spolu s pozůstatky světské i církevní kamenné architektury svědčí o tom, že velkomoravské prostředí se dostalo na úroveň tehdejších vyspělých neslovanských evropských zemí.

Na rozvoji vzdělanosti a duchovní kultury Čechů a Slováků měla mise cyrilometodějská nesporně velký podíl. Neobjevila se na Velké Moravě jako činitel, který by všechno rázem změnil, nýbrž navazovala na domácí pokrokové tradice. Většina českých i slovenských historiků a slavistů, mezi nimi též vynikající znalci církevních dějin poukazují na to, že hlavním úkolem mise byzantské nebylo obrácení „národa“ na křesťanství, nýbrž činnost výchovná a politickokulturní. Její nedocenitelný význam tkví tedy v tom, že na území dnešního Československa položila, často za nepříznivých politických situací, v zápase s římskou kurií a zvláště pak s církevními hodnostáři i kněžími německými, základy slovanskému písemnictví. Stála také vždy po boku knížete Rostislava v boji s Franskou říší o nezávislost Velké Moravy, o její národní a slovanskou církevní organizaci. V tom také tkví její odkaz současnému i budoucí generaci českého a slovenského národa, jakož i ostatním slovanským národům. Zůstává také, stejně jako Velká Morava, nerozlučně spjatá s pokrokovými epochami evropských dějin raného středověku.



OZVAL SE ČESKÝ RIXDORF

Na pozvání Československého ústavu zahraničního přijela na návštěvu CSSR delegace „Spolku přátel Český Rixdorf“ ze Západního Berlína v čele s předsedou spolku Albertem Schönbaleberem a starostou obvodu Neukölln Arnulfem Kriednerem. Spolek sdružuje potomky exulantů, kteří odešli z Čech v 17. století v době náboženského útlaku. Během pobytu byly projednány otázky spolupráce obou partnerských organizací. Delegaci přijal v Praze předseda Čs. ústavu zahraničního národní umělec M. V. Kratochvíl.

Tolik zpráva, kterou loni v létě přinesl československý denní tisk. Než se hosté vrátili do Západního Berlína, navštívili i město Ústí nad Orlicí a obec Horní Čermnou. Tady vše, co vyčetli v knihách a kronikách, viděli na vlastní oči.

PRVNÍ NA SVĚTĚ

Město uvítalo hosty historickými budovami, z nichž nejstarší je dobře udržovaný Sbor jednoty bratrské z roku 1555, moderními stavbami, čtvrtěmi a závody. Městečko tkalců a zemědělců, založené před šesti sty lety na soutoku Tiché Orlice a Třebovky, má dnes 16 000 obyvatel, je střediskem středních a odborných škol, textilních a strojírenských továren, které navázaly na starou textilní tradici. Chloubou textiláků z celé republiky je zdejší Výzkumný bavlnářský ústav, založený v roce 1967. Zde začala pracovat, jako první na světě, bezvřetenová přádělna; v roce 1975 tkalcovna vybavená tkacími stroji „Kontis“. Nejmodernější dopravní stroje „BD 200“, vyrobené v Kovostavu, jsou stále vyhledávanými na zahraničních trzích. „Naše licence na princip bezvřetenového předení zakoupili partneři z Japonska, Itálie, Švýcarska, navázala se spolupráce s dalšími světovými firmami. Tyto obchodní transakce přinesly Československu nemalé zisky“, vykládal nám nositel mnoha státních vyznamenání, vědecký pracovník ústavu ing. Jaromír Kašpárek CSc. a pokračoval: „Dlouhá léta úzce spolupracujeme také se sovětskými kolegy. Společně se zabýváme automatizováním prací i výzkumem robotizace, abychom dále ulehčili práci ženám, kterých v textilním průmyslu pracuje většina“.

SLAVNÍ RODÁCI

Hosté ze Západního Berlína se setkali i se jmény mnoha slavných rodáků. Patřil mezi ně i houslový virtuos Jaroslav Kocian, (narozený r. 1883, zemřel r. 1950), který koncertoval v nejrůznějších sálech světa, kupříkladu v USA se skladatelem Rudolffem Frimlem. Na tradice slavných rodáků navazuje dnešek. V roce 1959 vznikla Kocianova houslová soutěž pro talentované houslisty do šestnácti let. Je světo-

známá, zúčastňují se jí zájemci z domova i zahraničí.

Centrem kulturního dění města i okolí je Jednotný klub pracujících. V jeho klubovně pracují amatérsky hudebníci, zpěváci, malíři, výtvarníci, fotografové a další milovníci lehkých múz. Také následující údaj potvrzuje, že stále platí lidové pořekadlo „V Ústí umí každý housli“. V Lidové škole umění vyučuje převážně na hudební nástroje devatenáct učitelů šest set dětí v devíti oborech. Malí muzikanti se tu scházejí dobrovolně po školním vyučování. Sedm okresních lidových škol umění napovídá, že Ústí nad Orlicí je nejhudebnějším okresem Východočeského kraje. Statistika městské knihovny, jejíž první knihovnicí byla před více než sto lety M. D. Rettigová (známá autorka kuchařek), svědčí o tom, že i tenkrát byli tkalci náruživými čtenáři. Knihovna byla ještě před pěti desítkami let největší v Čechách; dnes má více než čtyřicet tisíc svazků.

PO STOPÁCH PŘEDKŮ

Zprávy písmáků dokládají, že po roce 1750 se rozvinulo na Litomyšlsku, Lanškounsku a Kunštátsku velké hnutí tehdy pronásledovaných tajných evangelíků, mezi nimiž žil a působil krátký čas J. A. Komenský. Jeden z tehdejších vystěhovalců, J. Pittman, vylíčil ve svém životopise, jak několik rodin z obce Čermné nedaleko Ústí opustilo vlast. Delegace ze Západního Berlína proto navštívila obec Horní Čermnou, kde ji provázeli místní kronikář F. Šilar. Ukázal zájemcům původní vroubená stavení i pomníky na starém hřbitově Jednoty bratrské, zavedl je na obecní hřbitov. Podobné chalupy, jaké dodnes stojí v Horní Čermné vystavěli i jejich předkové a oni je uchovávají. Manfred Motel z Rixdorfu besedoval s místní obyvatelkou 85 letou A. Balcarovou, rozenou Motlovou, která vyprávěla hostu o předcích. Tyto vzácné památky a okamžiky zachytily kamery hostů pro jejich spoluobčany.

ČESKÝ TÝDEN V ZÁPADNÍM BERLÍNĚ

Potomci exulantů odejeli s návrhem, aby se ústečtí zúčastnili připravovaného Českého týdne,

kde by taneční soubor a dechová hudba vystupovaly v pestrém programu, k němuž patřilo také přijetí na neuköllnské radnici a účast v průvodu, v němž pochodovalo 150 různých skupin, z toho 65 dechových hudeb. Nabídka byla přijata. Přes sto hudebníků, tanečníků, sportovců, s předsedou Městského národního výboru M. Linhartem přijelo, prostřednictvím Československého ústavu zahraničního, s ukázkami východočeského umění. Jeden z účastníků, ředitel Jednotného klubu pracujících P. Sedláček, vyjádřil své zážitky slovy: „Naše dechovka vybrala typicky českou hudbu – Kmochovu, Vackovu a známé lidové i národní písničky. Soubor Družba předvedl pásmo východočeských tanců, včetně posvícenských zvyků. Učinkovali jsme v Rixdorfu, pochodovali v mohutném průvodu Západním Berlínem pod československou státní vlajkou. Pozdravovaly nás početné zástupy, záběry přinesla i televize. Kromě kulturních vystoupení byli ve druhé výpravě i naši sportovci, kteří se ve čtyřech zápasech utkali s rixdorfskými“.

S. Tláškal k tomu dodal: „Ve stolním tenise zvítězila obě družstva Tělovýchovné jednoty Jiskra Ústí nad Orlicí nad družstvem BA Neukölln. Ženy hrály 0 : 10 pro Jiskru, muži 3 : 7 též pro Jiskru. Družstvo odbíjené žen Sokola Dlouhá Třebová zvítězilo ve dvou utkáních s družstvem volejbalu žen Neukölln, vždy poměrem 3 : 0.“ Vraceli jsme se s příjemnými dojmy. Uskutečnila se mezinárodní spolupráce, vznikla nová přátelství. Nedávno založený Spolek pro podporu tradic české vesnice Rixdorf přijal pozvání na okresní spartakiádu v Ústí nad Orlicí.

HANA VONDRÁČKOVÁ

Was ist das?



Výběr z pokladů stříbrných nádob, šperků a mincí, tzv. Poklad byzantského kupce, ze 7. století

Aufgespießt

„Was im Konzentrationslager Flossenbürg möglich war, müßte heute auf einem Bankentag oder anderswo auch möglich sein.“

Schlußsatz der Rede des Bundeskanzlers Helmut Kohl (CDU) auf dem Bankentag am 26. März 1985 in Bonn laut amtlichem Bulletin.

„Daß wir auch heute gemeinsam entschlossen auf die Zukunft setzen, dies ist mein Wunsch am Ende des Bankentages.“

Schlußsatz Kohls laut der jetzt vom Bankenverband herausgegebenen korrigierten Fassung.

Reagan antwortete nicht

KÖLN, 6. September (dpa). Der für die Kölner Realschule Severinswall zuständige Briefträger konnte es kaum fassen: Erst schrieb die britische Premierministerin Margaret Thatcher an die Schule, dann der französische Staatspräsident François Mitterrand, der sowjetische Parteichef Michail Gorbatschow und der DDR-Staatsratsvorsitzende Erich Honecker. Anlaß der ungewöhnlichen Post war eine Aktion von Schülern und Lehrern, die anläßlich des 40. Jahrestages des Kriegsendes in Europa an die Regierungen der Siegermächte, der DDR und Israels geschrieben hatten. Fast alle 500 Schüler und Lehrer der Realschule hatten einen Brief unterzeichnet, in dem es unter anderem hieß: „Dieser Jahrestag legt uns die Verpflichtung auf, alles zu tun, daß von deutschem Boden nie wieder Krieg, Völkermord und Verfolgung ausgehen und wir uns bemühen, allen Völkern dieser Erde Frieden, Achtung und Freundschaft zu erweisen.“

Frau Thatcher und Mitterrand dankten in kurzen Briefen. Honecker schrieb selbst. „Nichts kann wichtiger sein, als sich dafür einzusetzen, daß der nukleare Krieg verhindert und der Frieden auf dauerhafte Grundlagen gestellt wird, ob man sich nun zu dieser oder jener Weltanschauung, Religion oder politischen Überzeugung bekennt“, heißt es in seiner Antwort. Auf Weisung Gorbatschows lud die sowjetische Botschaft in Bonn Schüler und Lehrer der Schule zu einer Diskussion über Abrüstung in Ost und West ein. „Wir haben uns in dieser Diskussion gegen die Raketen in Ost und West ausgesprochen“, berichtete Rektor Udo Pfeilger am Freitag in einem dpa-Gespräch. „Wir sind aber ein bißchen enttäuscht, daß Reagan uns nicht geantwortet hat.“

Mráz v letní Praze

Když se řekne Stivanec, předstoupí si většina z nás zimní stadión s jeho ledovou plochou. Méně Pražanů však ví, že kromě ledu pro piruety se na stadiónu vyrábí i led průmyslový — křísťátové průhledné hranoly, pro které si přijíždějí jak velkoobchodatelé, tak drobní spotřebitelé.

Stivanická ledárna je jediným zařízení svého druhu v republice. Slouží už přes půl století — byla postavena v roce 1931, zároveň se zimním stadiónem. Od té doby se tu mnohé nezměnilo — technologie výroby ledu zůstává stále stejná, stejně prostá: Chladícím médiem je épaček, který se vypařuje při poměrně nízké teplotě. Odebírá tak teplo padesáti tisícům litrů solanky — což je voda s chlořidem sodným neboli solí kuchyňskou. A v této slané vodě, ochlazené na —15 stupňů Celsia, ledové hranoly pomalu mrznou.

Z důkovačů se do losem napouští pitná voda a požívaným ležábem se pak tyto počínouané formy topálají do bazénu se solankou. Odtud se přibližně po čtrnácti hodinách přemístí do nádrže s teplejší vodou — hranoly se tak „odloupnou“ od stěn a dají se snadno vykloupi na dřevěný rošt. Za jediný den se zde takto vyrobí 60 tun ledu.

Jednotlivé hranoly jsou metr dlouhé, váží 25 kilogramů a zmrazené jsou na —2 stupně. Tato teplota zdejší zaměstnanci pečlivě kontrolují — kdyby hranici přesáhli, hranol by po oraskal, při vyšší teplotě by byl uvnitř vodnatý. Správně zmrazený však vydrží až dva dny.

Pro led si přijíždějí především velkoobchodatelé — zaměstnanci pivovarů, lidelních vozů ČSD, Restaurací a jidelen. Ledem ze Stivanické mrazárny se dodávka chladila i jižní ovocce — hranoly putovaly do pře-

kladistiě v Děčíně a odtud skamióny a. s. Kaospol po celé republice.

Zájem o služby Stivanické ledárny však mají i drobní spotřebitelé — především chataři a chalupáři, svalebčané... Prostě všichni, kterým lednička zrovna neslouží, nebo nestáží. Za jeden horký letní den si odvezou až čtyřicet metrických cenů ledu. Výhodou je, že pro ledové tyče si mohou zajet kdykoliv — ve dne i v nočních hodinách. Ledárna má totiž nepřetržitý provoz.

P. LOUŽENSKÁ



Metr dlouhé hranoly váží 25 kg a zmrazené jsou na minus 2 stupně

Letec z Mladé Boleslavi

(čtk): Od roku 1984 pracoval v dílně mladoboleslavského závodu Laurin a Klement jako mechanik český propagátor létání a aviatik Metoděj Vlach. Zálibu v létání bral velmi vážně a ve volných chvílích využil svého technického nadání a zkušeností a postavil si v roce 1989 vlastní letadlo — dřevěný jednoplošník. Jeho letoun se vyznačoval technickými nápady, které se v té době nepochybovaly ani u strojů firm zvučných jmen. Například zatímco většina konstruktorů stavěla čtverhraný trup, u Vlachova stroje měl kruhový průřez. Jako součást letadla, Konec křídla s rozpětím sedm metrů byly zakřiveny směrem dozadu, což dávalo letadlu větší stabilitu. Celá konstrukce byla zhotovena z lehkého jasanového dřeva a vážila i s pilotem něco přes 300 kilogramů.

● Brannská vláda by chtěla zachovat v tajnosti snahu Pekingu uzavřít s NSR „delikátní“ obchod. Čína chce totiž koupit od západoněmecké, britské a holandské firmy závod na obhacování uranu. Napsal to západoněmecký časopis Der Spiegel.

Číslo o karlovarských pramenech

(čtk): Známé karlovarské Vřídlo má vydatnost průměrně dva tisíce litrů termální vody za minutu, tj. za hodinu 120 kubiků, za den 2880 kubiků a za rok více než milion krychlových metrů vody. Tryská do výše 12 metrů z hloubky zhruba dva tisíce metrů a denně vyneše na povrch 17 tun minerálních solí. Spolu s termální vodou vyměří i plynný kyslíčkový uhlíkatý v množství asi 2500 litrů za minutu. Nejvyšší teplota při vývěru činí 73 stupňů Celsia, což představuje tepelnou energii okolo deseti megajoulů (2400 kcal) za sekundu. Vedle pramenů skupiny Vřídla vyvěrají podél tzv. Karlovarské zřídelné linie další termy. Oficiálně jich je dvanáct, ve skutečnosti však mnohem více. Jejich vydatnost představuje asi sto litrů za minutu. Všechny karlovarské prameny mají v podstatě stejné chemické složení, s celkovou mineralizací 6,45 gramu rozpuštěných látek v jednom litru vody. Liki se pouze teplotou, množstvím volného rozpuštěného kyslíčkového uhlíkatého a ph — faktorem (stupněm zásadovosti). Ten má při pitné kúte významný vliv na sekreci vnitřních šťáv pacienta. Stáří karlovarských pramenů se odhaduje na zhruba čtvrt miliónu let.

JE AŽ ZARÁŽELI, co všechno lidé mohou číst a kolik jsou za to ochotni zaplatit, konstatoval udivně představitel známé londýnské aukční síť ně Sotheby's poté, když byly vydraženy především známých hudebních osobností celkem za 222 tisíc liber. Skutečnost, že se jeden z největších obkětů Elvise Presleyho prodal za 4500 liber, byla „silný náčak“ i pro zkušeného vyvolávatele této síně. Za 19 800 liber si další nadšený lanoušek koupil už Aston Martin, který kdysi vlastnil člen skupiny The Beatles George Harrison.

Was man alles lernen muß

COLOMBO, 8. September (dpa). Sriilankische Mädchen, die als Hausgehilfinnen in die arabischen Golfstaaten reisen wollen, müssen vorher beim Arbeitsministerium in Colombo die Kunst der Selbstverteidigung lernen. Nach amtlichen Angaben vom Wochenende sah sich das Ministerium zu dieser Maßnahme veranlaßt, nachdem sich Beschwerden der Mädchen über Quälereien und Übergriffe durch die Arbeitgeber am Golf gehäuft hatten. Allein in Kuwait arbeiten rund 46 000 Hausmädchen aus Sri Lanka. Zu dem „Überlebenskursus“ des Arbeitsministeriums gehören auch Informationen, wie die zukünftigen „Perlen“ Konflikte vermeiden können, sowie über die Lebensbedingungen, die sie am Golf erwarten. Am Flughafen wird ihnen für alle Fälle ein Umschlag mit Adressen sriilankischer diplomatischer Missionen und einer Broschüre über Verhaltensregeln ausgehändigt.

Odhalení New Statesmanu

Londýn: Podla tajného ujednání s britskou vládou mají Spojené státy v případě války práve převzít kontrolu nejen nad vojenskými, ale i civilními objekty Británie. Napsal to britský týdeník New Statesman. Podle týdeníku by americké ozbrojené síly převzaly civilní letiště, doky a dokonce i nemocnice v Británii na základě „společného týlového plánu“, sjednaného v roce 1983. New Statesman píše rovněž o třech konech o výměněném stavu, které vláda M. Thatcherové tajně schválila před dvěma roky. Podle zákonů

Firma Rolls-Royce zhotovila za 81 let své existence 100 000 automobilů. K tomuto jubileu bude zhotovena malá série 25 vozů Silver Spur Centenary; tímto pojmenováním se má

současné vzpomenout skutečnosti, že Anglie slaví století výroby automobilů.

ZATÍM BEZ VRTÁKŮ ...

Mám k vám velkou prosbu. Delší dobu skáním vrtáky do železa. (průměr 1,1 mm a 1,3) a desku na vrtáky. Marně píšu na různé místa ... P. W., Mar. Lázně

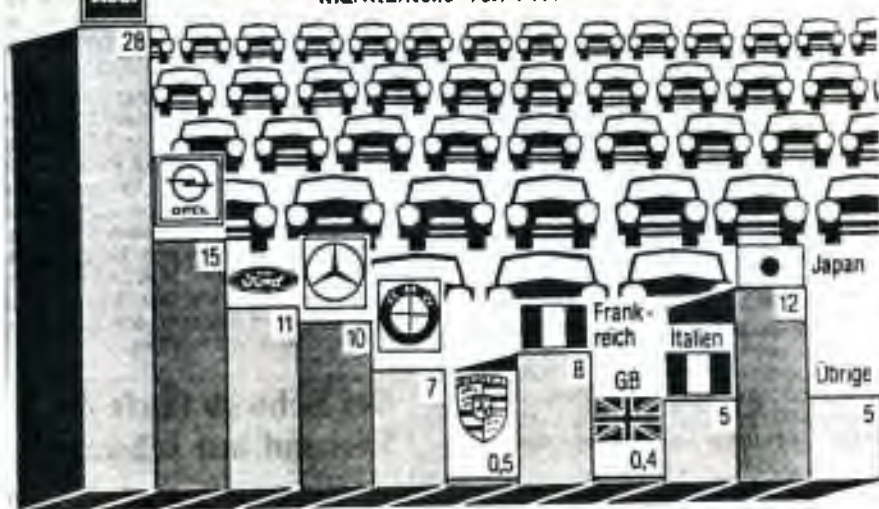
I my napsali — Továrnám strojrenské techniky do Vsetína. Vedoucí obchodního útvaru P. Vau-mund nám odpověděl: „Válcové vrtáky ČSN 22 1121 průměr 1,1 a 1,3 dodáváme pouze pro Domáci po-třeby (v celé ČSSR). Z důvodu nedostatečné ka-pacity ve výrobě a vysokých požadavků pro vý-voz je však těchto vrtáků v maloobchodní síti ne-dostatek. Desky na vrtáky náš podnik neobdytu-je.“

ŘADNĚ PŘECÍST! TO JE, CO?

NEW YORK: Důkazy předložené při soudním proce-su, který vedou proti americké vládě přibližně 250 sestojících zabynulých právě před dvěma lety v Ji-

Kaufentscheidungen 1984

Marktanteile von PKW Marken in %



Summe ungleich 100 durch Auf-/Abrundungen

Důkazy o cynické akci

Jihokorejském letadle KAL-007, svědčí o tom, že ame-ričské radiolokátorové stanice zaznamenaly již něko-lík hodin před incidentem, že se letoun vychýlil ze stanovené dráhy. Jak vyplývá z předložených důka-zů, zastachla americká stanice civilní letecké dopravy se Aljance slova „měli bychom jej varovat“, jež se nepochybně týkala pilota jihokorejského letounu, který byl při narážení sovetského vzdušného proto-ru sestřelen. Důkazy předložené federálnímu soudu ve Washingtonu plně podporují jednoznačné závěry mnoha mezinárodních leteckých odborníků a předních publicistů, že v případě incidentu s jihokorejským le-tadlem šlo o mimofašné cynickou a chladnokrevně předem naplánovanou akci amerických špiónských služeb, tedy o akci, jež byla uskutečněna na přímý pokyn nejvyšších amerických míst. Oficiální stano-visko vlády USA stále vychází z jasně živého tvrze-ní, že při americkým leteckým orgánům nebylo nic známo o tom, že se letoun KAL-007 značně odchýlil od vyčíslené trasy a že proto nebylo možné pilota va-rovat. M. Sincoff, jeden z právníků, který obhajuje před soudem přibližně oběti zabynulých v jihokorej-ském letounu, prohlásil, že Reaganova vláda bezpě-ně zná jméno osoby, které přenesla zmíněná slova, ale toto jméno zatajuje. „Důkaz předložený soudu prokazuje, že vláda zničila automatický záznam o tom, co bylo té noci pozorováno na radiolokáto-rech.“ řekl. Mluvčí vlády USA až dosud prohlásil, že záznamy byly „podle předpisu“ vymazány po tří-cti hodinách, protože při „nikde nečekané“ katastro-fě je bude ještě někdo potřebovat.“

AT JE TO, JAK CHCE, BOLŠEVICI HOV DOBYTEK!

● V první polovině letošního roku navštívilo Ma-ďarsko 4,2 miliónu cizinců, což je o deset procent více než ve stejném období loňského roku. Zvýši-li se počet zejména československých turistů, kteří tvoří přes padesát procent návštěvníků Maďarska ze socialistických zemí.

... PLUS DVA ...

Z JEDNOHO ZLÁDKU:

Nach den Beobachtungen der Jäger ge-hen die Wilderer nicht mehr in erster Linie mit der Waffe im Arm zu Fuß auf die Pirsch. Sie fahren vielmehr mit ihren Wagen in die Wälder, blinden dort das Wild und knallen es aus dem Auto ab, um dann sofort schnell verschwinden zu könn-en.

Noch gefährlicher als die Wilderer sind nach Heeremans Angaben aber die Auto-fahrer für Reh, Hase und Kaninchen. Al-lein auf den nordrhein-westfälischen Straßen und Autobahnen wurden im Jagdjahr 1984/85 über 21 800 Rehe totge-fahren. 523 Wildschweine, 268 Stück Damwild und 158 Hirsche endeten gleich-falls unter den Rädern der Autos. Die Zahl der totgefahrenen Hasen, Kanin-chen, Rebhühner und Fasane wird von den zuständigen Behörden schon gar nicht mehr zusammengezählt.

● Západoněmecký prezident R. von Weizsäcker přijal v Bonnu univerzitní profesory a vysoko-školské učitele z ČSSR a NSR, kteří se ve Wal-berbergu účastní vědecké konference na téma Humanismus v českých zemích jako nové vzděla-vací hnutí.

Die EG in Zahlen

EG/10 Spanien Portugal EG/12 USA Japan UdSSR

Bevölkerung (Mio.)	271,9	38,4	10,1	320,4	234,2	119,2	265,5
Fläche (1000 km²)	1656	505	92	2255	9369	378	22 275
Einwohner p. km²	164	76	110	142	25	313	12
Erwerbstätige (%)	43,1	35,5	44,2	42,9	48,6	49,7	
davon arbeitslos (%)	10,9	18,6	13(?)	7,4	2,7		
Landw. Tätige (%)	7,5	18	26,7		3,5	9,3	
Indust. Tätige (%)	34,6	33,5	36,5		28	34,8	
Dienstleist. Tätige (%)	57,9	48,5	36,8		68,5	55,9	
Brutto-Inlandsprod. pro Kopf in ECU (1 ECU = 2,22 DM)		10 197	5 370	2 647		19 475	12 088
Brutto-Inlandsprod. insges. in Mrd. ECU		2 777	207,7	25,4	3 010,1	4 639	1 442
Krankenhausbetten p. 100 000 Einwohner		1050	540	530		630	1060
Ärzte p. 100 000 Einwohner		209	180	148		168	119

Hilfe für Tiedges Töchter

BERLIN, 5. September (AP). Der Ost-berliner Anwalt Wolfgang Vogel will den drei Töchtern des in die DDR übergelaufenen Verfassungsschützers Hansjoachim Tiedge helfen, mit ihrem Vater Kontakt aufzunehmen, und die Mädchen auch dabei unterstützen, die zerrütteten Finanzen des 48jährigen früheren Agen-tenjägers zu regeln. Vogel bestätigte am Donnerstag in einem AP-Gespräch: „Ich vermittele, um aus rein humanitären Gründen einen Weg der Verständigung zu suchen zwischen den drei Töchtern und Tiedge.“ Vogel sagte, er sei von den Töchtern „indirekt über Bonner Stellen“ darum gebeten worden, „die Dinge zu re-geln, das Haus etc.“

Auf die Frage, ob Tiedge seine Töchter jederzeit anrufen dürfe, sagte Vogel: „Da bin ich überfragt.“ Er wollte nicht sagen, wo sich Tiedge derzeit aufhält. Auch der ehemalige Verfassungsschützer habe ihn um die „Vermittlung“ gebeten. Es gehe auch um die Begleichung der Schulden des Überläufers, die nach offiziell nicht bestätigten Berichten rund 300 000 Mark betragen sollen. Vogel sagte: „Da gibt es doch das Haus. Das kann einvernehmlich verkauft werden. Damit könnten dann die Schulden reguliert werden.“

Nur Nüsse in der „Titanic“?

INDIAN ORCHARD, 5. September (dpa). Die „Titanic“ mag zwar das luxu-riöseste Schiff gewesen sein, das je die Meere befahren hat. Ihre Ladung be-stand dagegen nach Aussagen von Histo-rikern hauptsächlich aus geschälten Wal-nüssen. So gab John Hollis, ein Mitglied der „Historischen Titanic-Gesellschaft“, in einem Interview am Mittwoch in In-dian Orchard (US-Bundesstaat Massa-chusetts) Schatzsuchern den Rat, die La-dungspapiere der „Titanic“ nachzuprüfen. „Viele Ozeanriesen werden nach ihrem Untergang das Ziel von Schatzsuchern. Doch die ‚Titanic‘ war als Passagierdamp-fer konzipiert und konnte nur eine gerin-ge Menge Fracht befördern. Und die be-stand aus geschälten Walnüssen.“

Seit dem Untergang des Schiffes am 13. April 1912 war bekannt, daß der Tre-sor der „Titanic“ ein Vermögen in Juwe-len barg, das schon damals auf sieben Millionen Dollar geschätzt wurde. Dem aber widerspricht Hollis. Nach seinen Worten liegen die Juwelen außerhalb des Schiffes auf dem Meeresgrund. Ein Zahl-meister habe gemeinsam mit zwei Kabi-nenstewards die Juwelen in Leinensäcke umgepackt. Als sie jedoch versucht hät-ten, diese in einem Rettungsboot zu ver-stauen, habe sich die „Titanic“ gerade aufgerichtet. Dabei seien die Juwelen ins Wasser gefallen.

Aus Titanic Eisberg machen“

LONDON, 8. September (dpa). Nach den Vorstellungen des britischen Bergungssachverständigen John Pierce sollte die jetzt geortete „Titanic“, die 1912 nach dem Zusammenstoß mit einem Eisberg untergegangen war, durch flüssigen Stickstoff selbst in einen Eisberg verwandelt werden und so wieder an die Oberfläche kommen. Pierce will, so berichtete die „Sunday Times“ in London, das in mehr als 4000 Meter liegende Wrack mit einem Netz dünner Röhren umgeben, durch das er den Stickstoff leiten will.

Aufgespießt

„Im Himmel ist der Polizist ein Brite, der Küchenchef ein Franzose, der Liebhaber ein Italiener, der Mechaniker ein Deutscher und der Verwaltungsbeamte ein Schweizer. In der Hölle ist der Polizist Deutscher, der Küchenchef Brite, der Liebhaber Schweizer, der Mechaniker Franzose und der Verwaltungsbeamte Italiener.“

Valéry Giscard d'Estaing, früherer französischer Staatspräsident, auf dem Jugendkongreß der Republikanischen Partei.

V PRDELI JE JEDEN BALČNIK!

Kopelew: Stus starb den Foltortod im Sowjetlager

KÖLN. Der ukrainische Dichter und Publizist Wassyl Stus ist, wie in der Bundesrepublik bekannt wurde, am 4. September in einem sowjetischen Sonderlager bei Perm nach zwölf Jahren schwerer Haft gestorben. Der in Köln im Exil lebende russische Schriftsteller Lew Kopelew sprach von einem „Foltortod“ und einem „Mordlager“. Die Todesnachricht sei telegrafisch von der Witwe des 47-jährigen an Freunde im Westen übermittelt worden, außerdem sei ein Telefongespräch mit Frau Stus zustande gekommen.

Stus, der an einer Herz- und Magenerkrankung gelitten haben soll, verbüßte nach Angaben der „Gesellschaft Kontinent“ (Bonn), einer Organisation zur Unterstützung der Menschenrechte in Osteuropa, nicht zuletzt als Mitglied einer Helsinki-Gruppe eine 15jährige Freiheitsstrafe.

Nach Darstellung Kopelews wurde Stus „brutal verfolgt, weil seine Dichtung von Heimat- und Freiheitsliebe durchdrungen ist“. Er habe Verletzungen der Menschenrechte offen angeprangert und „die Wahrheit über Willkür und Unterdrückung des geistigen Lebens in seiner Heimat unerschrocken zum Ausdruck gebracht“.

Bis jetzt sei nicht bekannt, wie viele Menschen noch in dem Lager umgekommen seien. dpa

Aufgespießt

„Konrad Adenauer ließ auch nicht die geringsten Zweifel aufkommen, daß es keinen deutschen Sonderweg zwischen Ost und West geben darf.“

Bayerns Ministerpräsident Franz Josef Strauß in einer Erklärung zum 30. Jahrestag der Moskauer Verhandlungen zur Normalisierung des deutsch-sowjetischen Verhältnisses.

„... keinen deutschen Sonderweg zwischen Ost und West ...“

Berichtigung eineinhalb Stunden später.

Gift in Bier gefunden

WIEN 9. September (Reuter). Nach dem Skandal um den mit der giftigen Chemikalie Diäthylenglykol gepanschten Wein ist in Österreich nach Angaben des Gesundheitsministeriums nun auch Gift im Bier gefunden worden. Ein Sprecher des Ministeriums sagte am Montag, am vergangenen Freitag sei bei einer kleinen Brauerei in Niederösterreich der gesamte Bestand an abgefülltem Bier beschlagnahmt worden. Zuvor sei bei Untersuchungen die gesundheitsgefährdende Menge von zehn Milligramm des giftigen Desinfektionsmittels Bromessigsäure pro Liter gefunden worden. Über längere Zeit genossen, ist diese Menge nach den Worten des Sprechers auf jeden Fall gesundheitsschädigend. Die Schädlichkeitsschwelle für einen Erwachsenen werde bei 0,7 bis 3,5 Milligramm pro Liter angesetzt, sagte er. Die Chemikalie darf als Zusatz zur Desinfektion von Biertanks verwendet werden. Ein Zusatz zum Getränk selbst zur Verlängerung der Haltbarkeit ist aber verboten.

KONEČNĚ! TO TO TRVALO !!

Mängel an jedem 2. Auto

ESSEN, 9. September (dpa). Nur 44 Prozent der Autos sind in den ersten sechs Monaten dieses Jahres unbeanstandet durch den TÜV gekommen. Wie die Vereinigung der Technischen Überwachungsvereine (VdTÜV) am Montag in Essen weiter mitteilte, stieg die Zahl der Fahrzeuge, die aus Sicherheitsgründen aus dem Verkehr gezogen werden mußten, erheblich an: 9779 Wagen wurde im ersten Halbjahr 1985 Verkehrsuntauglichkeit bescheinigt, im Vergleichszeitraum des Vorjahres waren es 7844.

Ganz oben auf der Mängelliste der TÜV-Prüfer standen die Fahrgestelle, die bei 1,2 Millionen Autos Schäden, zumeist durch Rost, aufwiesen. An rund 860 000 Wagen arbeiteten die Bremsen nicht ordnungsgemäß, an 850 000 war die Beleuchtung defekt.

.. A NA KAŽDÝM ČTVRTÝM TARY!

Bongos Flugzeug fliegt nicht

ZÜRICH, 9. September (AFP). Das Flugzeug des Präsidenten der afrikanischen Republik Gabun, Omar Bongo, wird von den Behörden des Schweizer Kantons Zürich auf Verlangen eines Gläubigers aus den USA auf dem Flughafen Zürich-Kloten zurückgehalten. Wie es am Sonntag von der Fluggesellschaft Swissair hieß, war die Maschine, eine DC-8 mit der Aufschrift „République Gabonaise“, der Swissair-Tochterfirma Balair zu Wartungsarbeiten übergeben worden. Der Gläubiger verlangt nun, daß die Maschine erst nach Bezahlung der Schulden Bongos freigegeben wird.

Ein Swissair-Sprecher sagte auf Anfrage, seine Gesellschaft habe aus diplomatischen Kreisen in der Schweiz erfahren, daß es im Moment „nicht sehr opportunt“ sei, in Gabuns Hauptstadt Libreville zu landen. Darum sei das Swissair-Linienflugzeug des Typs DC-10 am Freitag auf seinem wöchentlichen Flug Zürich-Kinshasa nicht wie vorgesehen in Libreville zwischengelandet. Erklärend fügte der Sprecher hinzu, seine Gesellschaft habe befürchtet, daß die Behörden Gabuns das Flugzeug am Weiterflug hätte hindern können.

Placi ráj

(a): V Peru žije asi 1700 druhů ptáků, což je skoro třikrát tolik jako v západní Evropě (700 druhů), v Africe (670) a v Severní Americe (500). Tyto údaje uvádí ředitel Lidského muzea přírodopisu Hernando de Maseo. Z tohoto důvodu se do Peru sjíždějí vědci — ornitologové z celého světa.

Prag: „Historische Tenniserfolge“

Großer Jubel in Prag über die drei Erfolge tschechoslowakischer Tennisspieler bei den US-Open in New York: „Die Siege von Hana Mandlikova und Ivan Lendl in Flushing Meadow sind historische Erfolge des tschechoslowakischen Tennissports“, erklärte der amtlichen Nachrichtentagur CTK zufolge der Vorsitzende des Tschechoslowakischen Tennisverbandes, Cyril Suk.

Der Tennispräsident zeigte sich „persönlich darüber hinaus hocherfreut und stolz“, daß es seiner Tochter Helena Sukova gelungen war, als erster CSSR-Spielerin in der Geschichte einen Doppel-Titel bei einem Grand-Prix-Turnier zu gewinnen.

2 JEDNOU DELÍKA ČLÁNKU:

Die Tennis-Revolution frisst ihre Kinder. Was Boris Becker mit seinem Wimbledon-Triumph andeutete, hat nun Ivan Lendl (CSSR) mit seinem 7-6, 6-3, 6-4-Finalsieg über John McEnroe in Flushing Meadow vollzogen: Die Ablösung der Amerikaner als führende Tennis-Nation. Da bereits Hana Mandlikova (CSSR) zuvor mit ihrem Erfolg über Martina Navratilova die elf Jahre dauernde Serie von amerikanischen Siegen gestoppt hatte und die Saarbrückerin Claudia Kohde mit Helena Sukova (CSSR) das weltbeste Doppel Navratilova/Pam Shriver (USA) bezwangen, werden die US open '85 als ein Wendepunkt eingehen. Die neue Hauptstadt des Welt-Tennis heißt Prag. Eine Entwicklung, die dem Davis Cup-Halbfinale am 4. bis 6. Oktober in Frankfurt gegen die CSSR noch zusätzlichen Reiz verleiht.

.... Was dem großen Björn Borg bei vier Finalteilnahmen nie gelungen war, schaffte nun Ivan Lendl. Der 25jährige war nach seinem Sieg überglücklich, „so glücklich, daß ich gar nicht erst versuchen möchte, es zu beschreiben. Ich lebe hier in den USA, ich liebe das Land. Dies ist der wichtigste Titelgewinn meiner Karriere“. Lendl hatte bisher erst ein Grand-Slam-Turnier gewinnen können, 1984 in Paris, und ebenfalls gegen McEnroe.

... Wie auch immer, nach Flushing Meadow und noch vor den Australian Open in Melbourne Anfang Dezember gerät nun das Duell der neuen „Tennis-Supermacht“ CSSR mit dem deutschen Emporkömmling in den Blickpunkt. Wimbledon-Sieger Becker gegen Flushing-Meadow-Sieger Lendl — kein Regisseur hätte das Davis Cup-Halbfinale vom 4. bis 6. Oktober in Frankfurt attraktiver gestalten können.

Poklady Titaniku

Paříž. Vrak britského oceánského parníku Titanic je zjevně v lepší stavu, než se očekávalo. Oznámila to kanadská televizní stanice CTV na základě telefonických rozhovorů s vědci, kteří vrak 269 metrů dlouhé lodi zjistili na dně oceánu v oblasti asi 600 km jižovýchodně od Newfoundlandu. Podle této zprávy je vrak lodi obrácen palubou vzhůru a je značně zachovalý. Přesná poloha Titaniku se zatím tají, údajně i proto, že by diamantový poklad v původní hodnotě sedmi miliónů dolarů, ukrytý v lodních trezorech, mohl přilákat různé dobrodruhy; cena těchto diamantů se dnes odhaduje už na více než 200 miliónů dolarů. Nesmírnou cenu budou však mít také originální podmořské snímky nejluxusnějšího lodního vraku všech dob.

JEDEN zaměstnanec v administrativě podniku Coca-cola ve Spojených státech byl přistihán jak popíjí v kanceláři Pepsi-Colu. Dostal pokutu ve výši 150 dolarů a pobídku, že při opakování tohoto přestupku ztratí zaměstnání.

Náhle lodí offshore silný úder. „No, vidíte — to je jeden z nich!“

Kapitán se chlubil: „Nebojte se, slečno, touhle úžinou já jezdím už pětadvacet let, znám tu každý útes!“

střelil z kanonu před guvernerským palácem v Rio de Janeiro, zničil jeden z jeho stěn, poranil několik lidí, nikdo a skončil ve vězení. Se svatbou ziskal silu od milované dívky, vy-

ZASNOUBENÍ lze oslavovat různým způsobem. Ten, který zvolil jeden argentinský dělostřelec je však velmi málo vhodný. Z radosti, že konečně získal silu od milované dívky, vy-

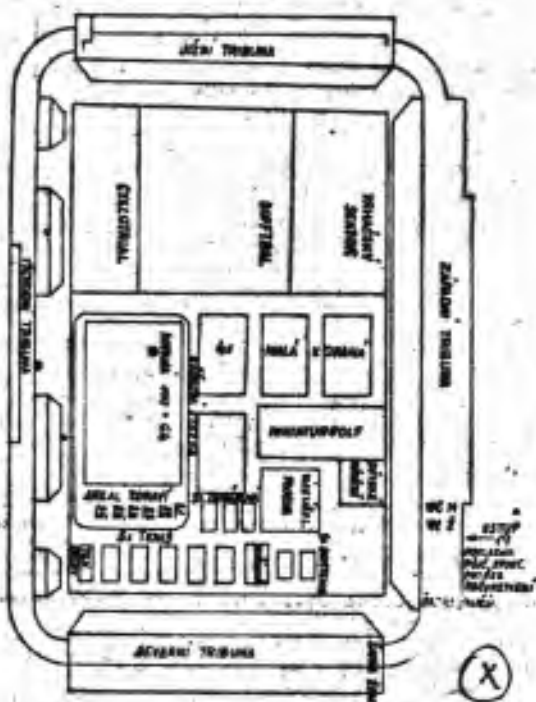
STADIÓN S 23 HŘIŠTI

Strahov pro rekreační tělovýchovu a sport Pražanů

VELKÉHO sportovního stadionu využívá až dosud naše tělovýchovné hnutí k hromadným vystoupením. Od včerejšího večera se na jeho ploše, rozdělené na několik desítek hřišť, zabývá rekreační tělesná výchova a sport. Jejich nabídka je určena Pražanům k vyplnění volného času a taky čtyřem tisícům obyvatel studentkých strahovských kolejí.

Včerejšího slavnostního sešlápnutí provozu se zúčastnili četní hosté, kteří se k festibeklarové ploše zaplnili mladí sportovci a v ústředí ležela na jednom ze stadiónových předsteví. Počet lidí s log. spánkem Pá. Pět dvorů je asfaltových a jedné má umělé povrchy z Mica-spetia.

Řada hřišť vidíte na obrázku. Jedná se přeměsto a sedm nejdelších rozlehlých ploch rozlehlých a teprve asi třetinu nebo čtvrtinu se začal nakládat, ale už se, že ani žádné podobné koncovky, a teprve po zkušební se sáhne a jiným provozem se přeměsto první tělovýchovný a sportovní program pro rok 1966. Dávají se také o tom, že by se v sídlo mohlo využít sportovního stadiónu. Provoz na sídlo a jeho bude dvojím dráha: větší a polozákladní ovocné sady a plantáže bobulovin. Na Mostecku jich tamější státní statek již obhospodaruje 360 hektarů. Tato plocha bude v příštím roce rozšířena o dalších 10 hektarů. Stáví rovněž klimatické sklady na 2000 tun ovoce.



Je také arší sdraví a ovocné víceúčelové prostranství pro jezdeckou a sdraví. Je možné, aby si některé organizace arší hřiště objednavly napřed — se telefonním číslem 25 55 41, linka 815 — ale v sídlo pro-

voz se však bude dbát na to, aby arší hřišť arší vlna pro pát. a. kteří se samozřejmě dostanou k tělovýchovné a sdraví k osvětlení po výkonu, ale i možnost občerstvit se. Například se bude posívat arší sdraví, běžecká dráha, tenisové sídla a sdraví hřiště a pedagogickým dsem. Poplatek za propůjčení ploch je více méně symbolický.

Před slavnostním zahájením provozu na sdraví představitel ČOV ČSTV, a. jejichž iniciativou se tato aršíčná díla arší. a pražskými novináři. Před arší ČOV ČSTV V. Kramer poděkoval pát. této příležitosti všem sdravím a sdravím organizacím, které v aršíčném case dvou měsících dokázaly tak arší a. že změnit a sdravím arší tím nevyužívanou plochu a vyslovil přání, aby příklad Strahova arší pokračoval v aršíčném aršíčném a aršíčném arší.

OSMADESETI LETY AMERICKÝ AL GROVER se mal prvním člověkem, který přeplul Atlantický oceán v činu s přímým motorem. Jeho člun Transatlantic je dlouhý osm metrů a má dva přiběsné motory, z nich každý má výkon 48,47 kW (65 koní), a navíc jeden malý motor o výkonu 7,46 kW (10 koní). Nádrže obsahovaly při startu 2600 litrů pohonných hmot. Grover vyplul 1. srpna z ostrova St. Pierre v Newfoundlandu a v arší 3. září přistál v Itaborském přístavu. Velšinu plavby s ním strážil jeho 28letý syn. Při zastávce na Flores, jednom z Azorských ostrovů, kde došli k pobřeží, ho vystřídali mladší syn, 24letý Daniel. Rodina se na cestu připravovala pět let.

»Straka« v baru Crystal

[an] V baru Crystal v Praze 4 byl 28. srpna cizinci státnímu příslušníkovi odcizen zlatý prsten a sedm set korun. V minulých dnech pražští kriminalisté zjistili, že krádež spáchala 18letá Andrea F., která je bez pracovního poměru. Odcizený prsten byl u ní nalezen a jeho cena odhadnuta na osmdesát tisíc korun. Parohatku zadrželi.

VPRAC. POHĚRU YIOU YEN YURUY
V ÚV KSČ!

Auto místo motocyklu

Známa americká motocyklová továrna Harley Davidson vstoupila nyní také mezi výrobce automobilů. Prvním exemplářem, který se dostane na trh, bude malá třikolka pod názvem Triking jako sportovní vůz v nevelkém počtu, vybavený motocyklovým motorem z Harleye. Později firma zamýšlí uchytil se na trhu otevřených sportovních vozů, dodávaných jako stavebnice. Zda se pomýšlí také na export, o tom není nic známo. [s]

ZÁVOD KOLEM Číny sice neexistuje, ale přece se našel cyklista, který tuto náročnou cestu podnikl. Jmenuje se Wang Da-kang, je mu padesát let a je rolníkem. Cesta trvala tři a půl roku a měřila 57 000 kilometrů. Smyslem nebyla honba za rekordem, ale „seznámení s životem Číny“, jak pan Wang Da-kang uvedl. Po skončení prohlásil, že je spokojen, protože si mohl udělat přesný obrázek o životě své vlasti, zejména o životě rolníků.

Ptá se manželka muže:

„Sedí se ti dobře?“

„Ano.“

„Netáhne ti na nohy?“

„Ne.“

„Nesvítil ti ta lampa do očí?“

„Ne.“

„Tak si se mnou vyměň místo!“

HUSARSKÝ KOUSEK se podařil jednomu mladíku v městě Abidžan. Když byl předveden na místní policejní stanici jako podezřelý z krádeže, podařilo se mu při vyšetřování ukradnout jednomu z policistů 200 franků, na což se přišlo, až když byl propuštěn pro nedostatek důkazů.

VE VĚKU sedmdesát osm let zemřela americká hvězda němého filmu L. Brooksová. V letech 1925 až 1936 natočila více než dvacet filmů. K jejím nejznámějším rolím patřila Lulu z němého filmu Pandolova skřínka.

Ovoce z rekultivované půdy

[čtk] Již není utopik tvrdit, že na půdě devastované těžbou a jinou průmyslovou činností vyrůstá po rekultivaci intenzivní ovocné sady a plantáže bobulovin. Na Mostecku jich tamější státní statek již obhospodaruje 360 hektarů. Tato plocha bude v příštím roce rozšířena o dalších 10 hektarů. Stáví rovněž klimatické sklady na 2000 tun ovoce.

BRILKY S PŘÍKUTÍ OVOCE...

Ze života pravěkých lovců

[čtk] Pozoruhodný objev, umožňující blíže nahlédnout do života pravěkých lovců před asi 30 tisíci lety, učinili pracovníci Archeologického ústavu ČSAV v Brně. Při severním úpatí Stránské skály v Brně narazili na vrstvu kostí divokých koní, mezi nimiž jsou roztroušeny kamenné nástroje vyrobené ze vzácných surovin (křídlat, radiolit a oxidan). Některé pocházejí z nalezišť vzdálených odtud 200 až 400 km. Nalezena byla i kostěná píšťalka vydávající pronikavý tón, používaná snad i k dorozumívání při lovu. Je pravděpodobné, že pravěcí lovci sahali stáda koní po mírném jižním svahu Stránské skály směrem na strmý sráz, pod nímž pak zvířata doháněli a porcovali. Srovnatelné nálezy pocházejí z francouzského naleziště Solutré. V rámci 10. výzkumné sezóny mohylového pohřebiště ze střední doby bronzové v Boroticích na Znojensku odkryli pracovníci Archeologického ústavu ČSAV v Brně již jedenáctou mohyly. Pod mohylovým nánosem našli pozůstatky tří kostrových hrobů uložených ve skřesné poloze.

Spartakiádní stadion pro Pražany

[ld] Za přítomnosti člena předsednictva OV KSČ a vedoucího tajemníka městského výboru KSČ v Praze A. Kapka, předávajícího místopředsedy OV NF ČSR T. Zbořnicka a předsedy OV ČSTV A. Himle byl včera v podvečer slavnostně zahájen provoz na strahovském sportovním stadionu. Jeho festibeklarové plochy budou využívat Pražané ke sportovnímu a tělovýchovnému naplnění volného času.

Ultrazvuk a zvířata

[Job] Mnozí tvorové vydávají a vnímají ultrazvuky o různých vlnových délkách a úspěšně je využívají pro své životní účely. Čvrčci, sarančata, včely i jiný hmyz využívají ultrazvuk pro vzájemnou komunikaci. Netopýři vysílají za letu impulzy a jsou s to orientovat se podle jejich odrazu i v naprosté tmě. Velkou úlohu hraje ultrazvuk v životě ryb a delfinů. Konečně různí hlodavci, například myš domácí, krysa, křeček nebo morče slyší zvuky o frekvenci do 100 kHz. Dnešní věda zjistila, že ultrazvuk šířící se vzduchem pro ně někdy může znamenat také smrt. Nejcitlivější na ultrazvuk jsou mikroorganismy. Dnes jsou již všeobecně známa fakta o jeho ničivém vlivu na různé bakterie i to, že potlačuje jejich růst. Ultrazvukem se daří ničit viry vyvolávající vztěklinu a zápal mozkových blan, lze oslabovat účinnost původce černého kašle, záškrtu apod. Jan člověk na ultrazvukové vlny nereaguje. Je zřejmé, že v určité etapě vývoje ztratil (nebo prostě nikdy nezískal) schopnost ultrazvuk vnímat.

VYNALEZAVOST pašeráků je podvyhodná, ale i bdělost a fantazie poměrně bývá účtyhodná. V Malatí nedávno policisté zabavili 140 kg kokainu, který byl ukryt v rámech obrazů. Jeden z policistů, který rozumí umění upozornil, že bezcenné reprodukcce mají příliš bohaté rámy.

In China werden die Samenleiter verklebt

res Gerät sei nicht erforderlich. Der Eingriff könne überall vorgenommen werden. Seine Einfachheit mache ihn insbesondere geeignet für Länder der Dritten Welt, sagte der Präsident des chinesischen Ärztesbundes, Doktor Wu.

Short hat verlangt, das verwendete Plastikmaterial erst auf seine Krebsgefährlichkeit zu untersuchen, bevor es im großen Stil eingesetzt werde. Doch Wu verweist darauf, daß der Kunststoff aus der Acryl-Familie bereits 1949 in den USA erfunden und seither für zahlreiche medizinische Zwecke verwendet worden sei, etwa als Wundkleber. Zur Blockierung der Samenleiter sei das Material aber in der Tat vorher noch nie verwendet worden.

Der im zentralchinesischen Chungking praktizierende Li weiß von Kollegen in Taiwan, daß sie an der Umkehrbarkeit der Klebsterilisation arbeiten. Sie verwenden dabei einen Kunststoff, der nicht an der Samenleiterwandung klebt, sondern lediglich wie ein Propf wirkt, der leicht entfernt werden kann. Bei Tierversuchen, aber auch bei drei Menschenversuchen habe es erfolgversprechende Ergebnisse gegeben. Die Sterilisierung habe rückgängig gemacht werden können. Doch sei es noch zu früh, endgültige Schlüsse über die Anwendbarkeit dieser Methode zu ziehen.

Bischof und Punker

LONDON, 3. September (epd). Der anglikanische Bischof von Gloucester, John Yates, wird bei der Eröffnung einer neuen Kirche in Cheltenham eine der Hauptrollen in einer Rockmesse spielen. Der Bischof soll dabei von einem Punker unterstützt werden, der gegenüber Journalisten den Wunsch geäußert hat, Pfarrer zu werden. Wie die Organisatoren der Rockmesse erklärten, fiel die Wahl auf Bischof Yates, weil „jemand für die Rolle des Priesters gebraucht wurde und er sich dafür einfach anbot“. Yates wird seine geistlichen Gewänder tragen, während die Rockmusiker der Gruppe „Sanctus“ ganz in Weiß auftreten wollen.

Die anglikanische Kirche im Cheltenhamer Vorort Uphatherley hat seit fünf Jahren die höchsten Zuwachsraten im Land zu verzeichnen, weil sie, wie die Tageszeitung „The Times“ schrieb, mit „Rockmusik, Küssen und Knutschen“ bei den Gottesdiensten neue Besuchergruppen angezogen habe.

SOULÖZIT SE DUVÉ V SAKRISTII

Doktor Nu Chieh-Ping, der wohl energischste Verfechter der Klebemethode, sagt, der verwendete Kleber sei nicht neu. Wirklichen medizinischen Fortschritt habe erst die Injektionstechnik gebracht. Der Innendurchmesser der Leiter sei sehr klein, etwa so dick wie eine Bleistiftmine, und die Wandungen sehr dick und muskulös, sagt er.

Viele Ärzte hätten versucht, mit der Injektionsnadel durch die Wandung in den Hohlraum durchzustößen, doch erst Li habe die perfekte Methode entwickelt. Bei entsprechender Anleitung sei die Technik leicht zu erlernen. Besonde-

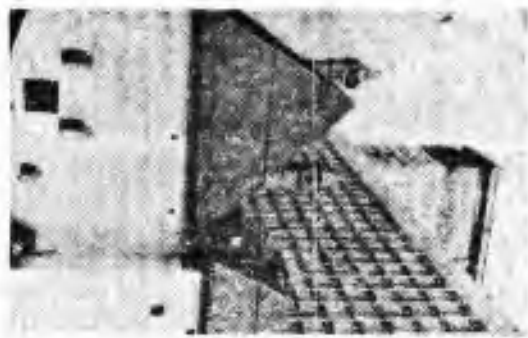
wenn wir ihnen sagen, daß wir nicht zum Messer zu greifen brauchen. Wenn sie die Wahl haben zwischen der klassischen Vasektomie mit dem Skalpell und einer Injektion, wählen alle Männer die Injektion.“ Inzwischen haben sich über 500 000 Chinesen auf diese Weise unfruchtbar machen lassen. Li allein vollzog seit 1972 70 000 Eingriffe.

Die Methode beginnt nun auch außerhalb Chinas für Aufsehen zu sorgen. Vor kurzem lobte ein Berater der Weltgesundheitsorganisation WHO, Roger Short, sie als Beispiel für „chinesische Brillanz durch Einfachheit“.

Ulice s neobyčejnou historií

Dostane-li se do Ráznouy dě, jež měli co činit s carským ulice v Moskvě, jako byste se dočtem, si hravě obstarali podobu ulice v 17. století. Skoro doocet leti tu pracovali restaurátoři, aby obnovili teno kus středověkého města uprostřed dnešní sovětské metropole.

Ráznouy ulice, bývalá Varovná, ka, šla na Ruše namísto nedaleko Kremli. Z její historie lze vyčíst celé dějiny Ruska. Z ní se hrnuly ke Spasské bráně zásluhou zoubouřenci, odtud bylo slýšet ochlapce hlasy zveselovalu kačice zpodle Ivana Hrozného. Ulice viděla Lidimírle zlatě a samovazce, byvalá dle a Grigorije Otrepeva, kteru se stal carem, v cele slabě, ve zlatém oděvu a s nadrželím kem ze 150 tisíc červonů. Tudy se slavně uracela vojska knížete Dmitrije Ivanoviče Donského z vítězné bitvy na Kulikove poli a v římových dšech šedmáctého roku odtud zlatotřilý ruše oddily na Kremli.



Ve Varovce kvetl také ochod. Každá sídanka, které řehy stály na dnešním Rudém náměstí, kde bylo velké tržiště, se sídle doplnovaly živlím hlavně z varovských krámků a skladišť. A ai se carská vláda sebeuic smetla odstavit trhovce z náměstí a zkrátit se tak nepořádku a nebezpečí požáru přimo před Kremlem, nedali se vyhnat.

Natčení, která měla zabránit v tácné blízkosti Ráznouy ulice si ohní, se ušelijak obcházela. Li-li betel Roskija

Učitelé ve tkny 2 Ruska!

Nález Petrakových veršů

(z): V badatelské knihovně v městě Gotha byl v jednom středověkém rukopisu nalezen báseň Petrakových. M. Faem nenašly zlozomek slavného Italského středověkého básníka Francesco Petrarky. Nález vyšel najevo, když prof. Feo, který zkoumal rukopis podle mikrofilmu, zjistil, že zkomponovaný rukopis obsahuje latinské verše z doby, kdy byl Petrarka kornovník na básníka, dne 8. dubna 1341, kterých bylo 142. Jejich obsahem je Petrarkova odpověď na chleba jeho básnického omámi Rinalda de Villafraňa z Verony. Prof. Feo publikoval tento nález poprvé v Pise a pracuje nyní na obsazení komentářů k němu. Badatelská knihovna v zámečku Friedensteinu v Gothě uchovává pečce, latinské a ořelinské rukopisy, které sem byly shromážděny řehy panující slechtou. Nyní jsou nové katalogizovány. K novým objevům zde patří rovněž staré zámky koránu, tisíc let staré lékařské knihy a matematické spisy.

Vietnamský restaurant v Praze

(mb): Vietnamská restaurace Thang Long (Drak) je od všejeho dne otevřena v Praze 7. Smačkova ulici, tedy naproti Parkhotelu. Každý den mámo nedělí, a pondělí nabídnou bohatým speciální kuchyní. Dalšího vřichodu, v prvé řadě kuchyní vietnamské. Restaurace se 40 místy u stolu a čajovna s dřevemí masu je zařazena ve II. cenové skupině s 20 procentním přírůstkem. Během poměrně krátké doby osm měsíců se podařilo pracovníkům Interhotelu Praha vytvořit příjemný a pěkně zařízený interiér, vytvořitel exotickou atmosféru, vybudovat celé zázení a zalistit nezbytné suroviny pro přípravu jídla. Jako je například bambus, černé houby, skleněné nůžky, vietnamské ovoce i zelenina a koření. K servírování, bude používáno speciální nádobí a ji se samozřejmě holkami, pokud posíl nepožádá p nůž a vidličku.

Ušnul na dálnici

(en): Na dálnici D2 u obce Velké Pavlovce nešťastně usnul 30letý řidič nákladního vozu TIR z Bulharska a zezadu narazil do vozidla, které jeho před ním. Vlník se při nehodě těžce zranil, na jeho voze vznikla škoda asi za šedesát tisíc korun.

▲ Přistání VB byl v Ostř nad Labem zadržen 20letý Milen P., který vnikl do bytu 80leté stařenky, fyzicky ji napadl a zabil. Žena utrpěla těžké zranění.

Aufgespielt

Ihr Spitzname im Ausland ist Ke-gelklub Germania, was ich nicht für eine Empfehlung halte."

Der stellvertretende Fraktionsvorsitzende Horst Fhmke in der Haushaltsdebatte des Bundestages über die Bundesregierung.

Opera místo Bastily

{2}: Na historickém místě pařížské Bastily, ve východní části města, bude stát druhá budova Velké opery, která ozdobí francouzskou metropoli. Její otevření se plánuje na rok 1989, k dvoustému výročí francouzské revoluce a předání Bastily. Ještě před několika týdny stálo zde tiché, vytažené nádraží, než se do země zabodaly bagry a otevřely obrovskou jámu, do níž budou zapuštěny základy nové operní budovy. Stará pařížská opera nedostačuje dnes totiž ani prostorami, ani technickým vybavením. Nemě například pro stádium nového díla potřebné zkušební sály. Připravuje-li se operní premiéra, musí být opera na několik dní uzavřena. Vykazuje tedy ročně 150–170 představení zpěvohra a baletů. Není proto divu, že po představeních je v Paříži hlad. Přitom stará operní budova nevyhovuje ani vnitřním zařízením. Bez mála čtvrtina míst v hledišti je označena jako méněcenná a musí se prodávat za zlevněnou cenu. Tyto nedostatky má vyřešit operní novostavba. Bude mít podle projektu 2700 míst, všechna potřebná technická vybavení, počítačovou automatiku a dokonalou akustiku i viditelnost ze všech míst. K tomu přibude i nový koncertní sál s variabilním hledištěm pro tisíc nebo půldruhého tisíce osob. Počítá se i s potřebnými zkušebními a počet představení se zvýší na 450 za rok. Francouzská veřejnost očekává tento kulturní stánek s velkým napětím.

Waschmittel überflüssig?

HAMBURG, 4. September (dpa). Noch in diesem Monat vermarktet die japanische Ace Corporation nach einem Bericht des Magazins „Chancen“ eine mit Ultraschall betriebene Waschmaschine, die kaum noch Waschmittel braucht. Selbst stark verschmutzte Wäsche sei nach einer Behandlung in der von Professor Masaaki Sakuta entwickelten Maschine nach spätestens fünf Minuten sauber, heißt es in dem Blatt. Lediglich bei färbenden Verunreinigungen seien bis zu zehn Prozent der herkömmlichen Waschmittelmengen nötig.

Schallwellen oberhalb der menschlichen Hörgrenze, die bei 20 Kilohertz liegt, versetzen Luftblasen im Wasser der Maschine in so starke Schwingungen, daß sie die Schmutzpartikel aus der Kleidung reißen. Der Waschvorgang ist nach Angaben der Erfinder und Hersteller für das menschliche Gehör völlig geräuschlos und vibrationsfrei.

Für bundesdeutsche Waschmaschinenhersteller ist die Ultraschall-Waschmaschine nach Angaben des Blattes noch kein Thema. Sie setzen statt dessen auf eine effektivere elektronische Steuerung der ansonsten herkömmlichen Waschmaschinen. Dadurch sollen Wasser, Strom und Waschmittel gespart werden. In der Bundesrepublik wurden derzeit jährlich noch 1,6 Millionen Tonnen Wasch- und Reinigungsmittel verbraucht, wodurch allein 100 000 Tonnen Phosphor in Flüsse und Seen geraten und diese damit stark belasten.

Schweizerinnen stark unterbezahlt

Berufstätige Frauen verdienen in der Schweiz etwa ein Drittel weniger als ihre männlichen Kollegen auf dem gleichen Arbeitsplatz. Das geht aus einer staatlichen Untersuchung hervor. Gelernte männliche Arbeiter verdienen im Durchschnitt 19,25 Franken pro Stunde (1 Franken gleich 1,20 Mark, angelernte und ungelernte 18,65 Franken. Gelernte Arbeiterinnen müssen sich mit 13,48 Franken, ungelernte mit 11,85 Franken begnügen.

„Meter Maid“ geht in Rente

LONDON, 4. September (AP). In London tritt noch in dieser Woche die Politessie Meta Davis in den Ruhestand, die den Beatle Paul McCartney zu dem berühmten Song „Lovely Rita, Meter Maid“ inspiriert hat. Die heute 65-jährige, die inzwischen Großmutter ist, sieht die Begegnung mit McCartney als den Höhepunkt ihres 20-jährigen Berufslebens an. Sie erinnerte sich am Mittwoch an jenen Tag im Jahr 1967, als sie dem Beatle im Nordlondoner Stadtteil St. John's Wood eine gebührenpflichtige Verwarnung schrieb, weil McCartney mit seinem Auto an einer Parkuhr die Parkzeit überschritten hatte. „Paul McCartney kam in dem Augenblick herbei, als ich den Zettel ausfüllte“, sagte sie. „Er bemerkte meinen Vornamen Meta, lachte und meinte, das würde hübsch klingen. Vielleicht könne er das gebrauchen.“ Einige Minuten lang habe der Beatle mit ihr geplaudert. Dann sei er davongefahren. Sie habe die Sache vergessen gehabt, bis dann das Lied herausgebracht worden sei.

Der Song „Lovely Rita, Meter Maid“ (etwa: Schönes Parkuhren-Mädchen Rita) erschien in dem sehr erfolgreichen Beatles-Album „Sergeant Pepper“. „Meter Maid“ ist in England ein Spitzname für Politessen.

Cassella peilt Rekordmarken an

rio FRANKFURT A. M. Das Chemie-Unternehmen Cassella, das zu drei Vierteln dem Hoechst-Konzern gehört, profitiert von der glänzenden Branchenkonjunktur. Wie die Firma mitteilt, kletterte der Umsatz der Gruppe im ersten Halbjahr im Vergleich zum halbierten Ergebnis 1984 um elf Prozent auf 508 Millionen Mark. Die Mutter habe ein Plus von zwölf Prozent auf 278 Millionen erwirtschaftet. Da die Ausfuhren um 15 Prozent zunahmen, stieg die Exportquote von 42 auf 44 Prozent.

Der Absatz sei sowohl bei der Mutter als auch bei den Töchtern Riedel-de-Haen und Jade Cosmetic günstig, bei Cassella-med, die rezeptfreie Arzneimittel vertreibt, etwas schwächer gewesen.

Der positive Geschäftsverlauf habe auch im Juli und August angehalten, heißt es weiter. Aufgrund der hohen Ausgangssituation im vorigen Jahr sei es aber schwer, die jetzigen Zuwachsraten zu halten. Dennoch dürfte Cassella ein Rekordjahr beenden, nachdem 1984 das bislang erfolgreichste war. Damals kletterten der Gruppenumsatz um neun Prozent auf 909 Millionen Mark, und der Jahresüberschuß um zwei Drittel auf 7,1 Millionen Mark.

OPRAVA STŘEDOVĚKÉHO PIVOVARU na hrade Velhartice na Sušicku byla sušena národním podnikem Geolindustria, závodů Střelce. V těchto prostorách se po dokončení prací počítá s expozicí o někdejší těžbě stříbra v tamní krájině a historii šumavského skládání. (ef)

První jízda na nové trase metra

Zatím ověřovací provoz • S cestujícími poprvé začátkem listopadu

(mb): Na všední jízdu, v pořadí již 47. jednání komise pro uvádění tras metra do provozu dala souhlas k první ověřovací jízdě na trase B. Její otevření počátkem listopadu uzavře první etapu výstavby pražského metra a přestavbu městské hromadné dopravy vůbec.

Za účasti členů komise, vedené pražským primátorem Františkem Štaufem, se včera ze stanice Sokolovské přesně ve 13.41 hod. rozjela pátivozová souprava řízená strojvedoucím Karlem Pečeným směrem ke stanici Náměstí Republiky a dále pak až na prozatím konečnou prvního provozního úseku „bečka“ – do stanice Smíchovské nádraží. Členové komise konstatovali, že všichni budovatelé vytvořili dobré podmínky pro zahájení ověřovací jízdy a pro včasné uvedení důležité dopravní tepny do pravidelného provozu.

První úsek trasy B je dlouhý 5,4 kilometru a od listopadu převezme značnou přepravní zátěž. Na trase je sedm stanic, většinou ražných, jen st. Smíchovské nádraží byla stavěna z povrchu ve stavební jámě. Jednotlivým prvkem stanic trasy B je bílá klenba a osvětlovací tělesa o kruhovém průměru, která jsou nad celou délkou nástupiště a svítí nahoru i dolů. Stěny nástupišť a pilířů jsou obloženy panely ze skla a keramiky. Zajímavé a odlišné řešení má stanice před Smíchovským nádražím. Sedm metrů vysoká hala je na stěně přiléhající k nádraží předělána galerií, která spojí oba vestibuly. Stěny za koleje tvoří tentokrát profilovaný beton. Trochu jiná bude i st. Moskevská, která symbolizuje čs.-sovětskou spolupráci a jejíž architektonické řešení navrhl v Moskvě. Na výstavbě se s našimi dělníky a technikou podíleli i sověti. Hlavním obkladovým prvkem tu bude bílý, šedý a rudý mramor, na stěně za kolejištěm jsou pak bronzové reliéfy.

Ostatní stanice trasy budou už plně ve znamení skla a keramiky. Přesupní stanice Sokolovská je zdoben keramickými obklady, výrazná jsou tu i kovové zábradlí. Stanice na Náměstí Republiky věvodí efektní skleněné čochy za kolejištěm a temným sklem obložené pilíře. Místek bude nejhlubší stanicí trasy, leží 4 metrů pod povrchem, deset metrů pod trasou A. Sčítá nástupišť zdobí keramika a kovové prvky. Další stanice Národní je celá obložena plochým sklem, zbarveným fólií bronzou. Pod Karlovým náměstím najdou cestující stanici, jejíž obložení tvoří převážně skleněná tvarovky v přirozené barvě skla.

Zatím ve stanicích, stejně jako ve vestibulech, ať také na povrchu – v okolí nových stanic – zbývá ještě hodně práce. Termín zahájení provozu s cestujícími – 2. listopadu 1985, je však pro všechny závazný.

Poklady v Památníku písemnictví

(ef): Památník národního písemnictví v Praze na Strahovské klauzúře už přes třicet let jako literární muzeum, ve kterém jsou vedle vzácných knih shromážděny a uchovávány památky na život a dílo našich literárních velkých. V literárním archivu je uložena pozůstalost asi 1800 spisovatelů. Základ této sbírky tvoří fondy Národního muzea, které byly do PNP převedeny na počátku šedesátých let. K nejstarším pozůstalostem patří rukopisy Josefa Dobrovského. Ve fondech Strahovské knihovny je nyní kolem 900 000 svazků, nejstarší jsou už z desátého století. K nejprestižnějším rukopisům patří Strahovský evaňgelář z 10. století, psaný latinsky zlatem, psanem na pergamenu. Mezi poklady se počítá i šestáct českých prvních knižek, rincepky, herbáře, anatomické a zeměpisné atlasy, spisy biskupů Tchoha de Brahe a další.

V 33 pražských klauzúr, z nichž více než 40 procent je vybaveno širokouhlou projekcí, kapacita sedadla dosáhla 35 082 míst. První pražské filmové představení proběhlo 18. října 1908 v hotelu U černého koně v ulici Na příkopě.



Pohled na nástupiště na stanici Městské

ORIGINALNÍ „DOPRAVNÍ politice“ působí letos ve videnské vlně čtvrti Grinzing, kde řidiči v úzkých uličkách nezděná pod vlivem alkoholu jezdí velmi rychle. Mírnit rychlost je tu sedmičlenné hejno hus, které se procházejí po ulicích. Na zim pak chce jeden z místních vlnářů „zklidnit dopravu“ dalším svedským způsobem. Hodlá jezdit uličkami s polským potahem a protože je nedostatek, nepomohou ani sebesilnější klaksony.

Zucchini - výborná zelenina

V posledních letech se stále častěji setkáváme se zhrádkáři, kteří tato zeleninu pěstují, ale její kuchyňská úprava je u nás ještě poměrně málo známá. Zucchini, někdy uváděná pod francouzským názvem courgette nebo v USA pod jménem cucurbit, je rostlina velice příbuzná tykvi. Ovšem chutí má podobnost s okurkou, jenomže. Na vzhled vypadá obdobně jako okurka, ale salátové okurky. Pro pěstování vyžaduje tytéž podmínky jako okurka nebo dýně, tj. průhojnou půdu, hodně slunce a vláhy. Zralé plody vyžadují tepelnou úpravu, mohou se použít na syrová. Plody neloupeme, slupka je velmi měkká. Plody vhodné k pečení v kuchyni jsou dlouhé asi 30–35 cm, i více, neboť zucchini někdy „nasevatovali“, jako např. přešlá okurka.

Několik tipů pro použití v kuchyni:

• Omytou zucchini pokrájíme na kolečka asi 2 cm silná. Osolíme po obou stranách, můžeme i opéct a polít čes-

nekem. Plátky osmažíme na některém chutném oleji do měkka. Podáváme jako zeleninu k pečeným a vařeným masům.

• Omytou zucchini pokrájíme na kolečka, ta ještě na čtvrtky. Asi 500 g rajčat a 2 cibule rozkrájíme na menší kousky, osolíme, opepíme a vše dáme společně na olej podusit. Nakonec posypeme strouhaným sýrem a promícháme nebo bez promíchání dáme zapéct do trouby, až se sýr roztaví.

• Zucchini je i též vynikající ve všech způsobech leča nebo v hlavočkové masáči.

• Tip pro lebačníky: Poměrně malá zucchini, asi 10–15 cm dlouhá, omyjeme a dáme do osolené vody povařit do měkka. Scedíme, necháme okapat a podáváme teplé s rozehřátým máslem jako přílohu k masu nebo samostatně s bílým pečivem.

Zucchini je zelenina s nízkou kalorickou hodnotou a s poměrně vysokým obsahem vitamínů A a C. Běžně a s oblibou se používá ve všech státech jižní Evropy a v zámoří.



Antikvákové patří mezi elektriky. Staročeský filosof Thales Miletský, který žil v letech 625 až 545 př. n. l., objevil, že ležící po třetí suchou třecího přístroje drábné látky. Podle řeckého učení ležící „elektron“ přitahuje skutečně technické elektriny ke svému poloměru.

Revansistická provokace

Bonn: „Existence německé říše v hranicích z roku 1937 byla historickým jevem a její obnova zůstane našim hlavním politickým cílem dneška“. Napsal to v posledním čísle západoněmeckého revansistického časopisu Der Schlesier předseda Krajského spolků pšidlanec ze Slezka H. Hupka. Uvedl dále, že k dosažení tohoto cíle se při nyní v NSR nevyužívají možnosti a prostředky, a napsal, že krajská spolková nejso „dostatečně podporována“. Přitom je známo, že kromě běžných mnohamilionových dotací jen v tomto roce dostali revansisté od bonnské vlády navíc zhruba 800 000 marek na uskutečnění „akcí v nověných 40. výročí vyhnání“.

SAUDUHRKOPFE!

Pohřeb Samantha Smithové

WASHINGTON: Ve městě Augusta v americkém státě Maine byl ve středu pohřeb třináctileté školáčky Samantha Smithové, která spolu se svým otcem zahynula v noci na pondělí při leteckém neštěstí. Pohřbu se zúčastnily stovky lidí, mezi nimi i četní politikové. Představitel sovětského velvyslanectví v USA předal matce tragicky zesnulé Samantha paní J. Smithové soustrastný telegram M. Gorbačova. Nejvyšší sovětský představitel v něm mj. sdělil, že Samantha si navždy zachová v paměti všech sovětských občanů, kteří ji znali. Paní Smithová vyjádřila sovětským lidem vděčnost za projevy pozornosti. Svět se poprvé se jménem Samantha Smithové seznámil před dvěma lety, kdy americká dvanáctiletá z Manchesteru navštívila na pozvání sovětských společenských organizací SSSR. Po návratu napsala Samantha knížku o upřímném mírovém štěstí sovětských lidí a promluvila na mnoha shromážděních a při setkáních s obyvateli USA.

Vyvádět někoho prvním apriem je stále těžší, takže mírnější formy na rozdíl od drastických kanadských praktik. Christhus ve svém učení traktátu z roku 1690 uvedl docela vážně, že 1. duben býval povždy svátkem pohanského „krále smíchu“.

Präsident hin, Präsident her

MELBOURNE, 2. September (Reuter). Die Sicherheitsvorschriften auf australischen Flughäfen gelten auch für Staatsoberhäupter. Dem Präsidenten des kleinen Pazifikstaates Nauru verweigerte das Flughafenpersonal in Melbourne drei Tage lang die Abreise, weil er sein Handgepäck nicht kontrollieren lassen wollte. Nach Angaben eines Flughafensprechers beugte sich Sir Hammer DeRoburt am Montag den Vorschriften und durfte nach der Durchleuchtung seines Gepäcks nach Honolulu weiterreisen. „Wir machen keine Ausnahmen“, begründete der Sprecher den unfreiwilligen Australien-Aufenthalt Sir Hammers.

Aufgespießt

„Kopfpromie für Kaninchenschwänze auf der Insel Man.“

Überschrift einer Meldung der Nachrichtenagentur AP zur Karnickel-Plage auf dem britischen Eiland.

Pro snazší zaparkování

Rakouská společnost Vöest-Alpine hodlá zahájit v nejbližší době sériovou výrobu zvláštního zařízení, které umožní snazší parkování motorových vozidel. Systém zahrnuje ultrazvukové senzory instalované na zadních náraznících automobilu. Ty dodávají ukazatelům panelu přístrojové desky informaci o vzdálenosti nejbližšího vozu a od okraje chodníku a neproděně vydávají varovný signál, je-li vzdálenost kratší než je bezpečná.

Francouzský malířský pár Pierre a Susanne Bogaovi se rozhodli projet všechny svatý na kole. Nyní jsou na africké trase, předtím roby prošli jižní a Severní Amerikou. Letos vyjeli z Alžírské směrem na jih. Jejich cesta povede před Niger, Mali, Senegal, Egypt. Nejsložitějším úsekem bude cesta přes Saharu.

Skot koupil po dlouhém váhání televizor. Po čase ho potká známý a ptá se:

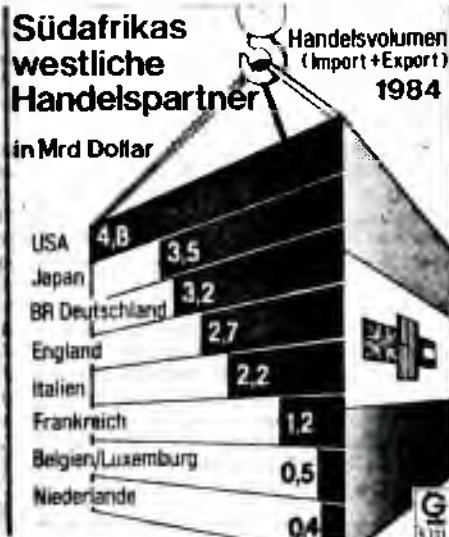
„Jak jste spokojen s tím aparátem?“

„Moc ne...“ mračí se Skot, „porucha sice ještě neměl, při obrazovce se dá dokonce i číst, ale byt přece jen nevyhřeje!“

Aufgespießt

„Kann sein, daß wir in Zukunft nicht nur unsere Lehrbefähigung vorzeigen müssen, sondern auch unsere Muskeln oder gar einen schwarzen Judo-Gürtel, um eine Anstellung als Lehrer zu bekommen.“

Der Vorsitzende der israelischen Lehrergewerkschaft, Schoschana Bair, zur Aufforderung des Bildungsministeriums an die Lehrer, an Schießwettbewerben teilzunehmen.



Bei Nebel Nulltarif im Hotel

HINDELANG, 2. September (dpa). Ein Ferienort im Oberallgäu will die Urlaubskasse seiner Kurgäste auf einfaßreiche Weise schonen: An Nebeltagen im November und Dezember wohnen die Gäste des Kurhotels in Bad Oberdorf gratis. Als Nebeltag gilt, wenn der einhalb Kilometer entfernte Kirchort zwischen 9 und 15 Uhr nicht klar auszumachen ist. Das teilte die Kurverwaltung am Montag mit.

ZELENE LUSKY přestala mít ráda paní Braunová z lotrinského městečka Longlavillu. Prý nadlouho. Když totiž minulé pondělí vyklopila konzervu lusek na zpěněnou cibulku, vypadla spolu se zeleninou perfektně konzervovaná žába. Paní to sebralo apetit natolik, že se rozhodla konzervu zlatovat.

LUSKY 10 ŽABÍH CTEKÝANKY...

Proč roste kriminalita žen?

Informace OSN

RIM: Podíl žen na kriminalitě v kapitalistických a rozvojových zemích neustále roste. Konstatovali to účastníci 7. konference OSN o kriminalitě, která se v těchto dnech koná v severoitalském Miláně. Například v NSR bylo v roce 1978 spácháno 15 procent trestných činů příslušnicemi něžného pohlaví, oproti 11 procentům v roce 1965.

■ VE SPOJENÝCH STÁTECH se do konfliktů se zákonem dostávají dnes ženy téměř stejnou měrou jako jejich mužské protějšky. V japonské vzrostla kriminalita žen se 7 procent v roce 1960 na 19 procent v roce 1978 a v zemích EHS je dnes podíl žen na kriminalitě akcích a protizákonném obchodu a drogami 50 procent.

■ PODLE INFORMACE OSN, zpracované francouzskou socioložkou Fredou Adlerovou, hlavní příčiny růstu ženské kriminality lze hledat především ve vztahu společnosti k žene v potřebě žen zajistit základní životní potřeby pro rodinu, což je při stávající vysoké úrovni nezaměstnanosti žen v kapitalistických zemích stále těžší.

■ V CHUDÝCH ROZVOJOVÝCH ZEMÍCH se žene vstupem do kriminálních kruhů snaží podle této informace zbavit z nadřádného postavení, do kterého ji společníci státem odsoudili.

■ V srpnu bylo ve Velké Británii oficiálně registrováno 3,24 miliónu nezaměstnaných, což je 13,4 procenta obyvatelstva v činném věku. Oznámilo to britské ministerstvo zaměstnanosti. Z jeho údajů vyplývá, že během července se počet lidí bez práce v Británii zvýšil o 5000.

Generální správa Sladové sdí, která vede například Pořádek od Smíchova a Pohodlci, a tyčí se nad Prahou více než deset století, provádějí pracovníci brněnského Ingstava.

Preiskämpfe am Benzinmarkt

Verband: Freie Tankstellen in „desolater Lage“

re. FRANKFURT, 1. September. Der mittelständische Mineralölhandel fühlt sich durch die Preissenkung für Benzin an den Tankstellen in Bedrängnis gebracht. Der Bundesverband Freier Tankstellen, in dem dieser Handel zusammengeschlossen ist, beklagt flächen-deckende Preiskämpfe zwischen großen Konzerngesellschaften und kleineren Gesellschaften sowie den Supermarkt-tankstellen. Diese Kämpfe führten zu einem rapiden Schrumpfen der Handels-spannen beim mittelständischen Tankstellenunternehmer.

Den Grund für diese Preiskämpfe sieht der Verband in den Supermärkten. Sie versuchten, durch Billigangebote Kunden anzulocken, um möglichst hohe Umsätze in anderen Bereichen zu erzielen. Nach kaufmännischen Regeln seien diese Benzinpreise kaum kalkulierbar. Teile des Marktes, auch Produktionsgesellschaften, fürchteten Umsatzverluste und gingen in jüngster Zeit auf die Supermarktpreise herunter. Der Mineralöl-Mittelstand gerate dadurch in eine verhängnisvolle Schere: die Einstandspreise für Kraftstoffe seien fest

geblieben und zum Teil sogar gestiegen, während die Verkaufspreise an der Tankstelle aus Wettbewerbsgründen um bis zu 12 Pfennig in kürzester Zeit hätten zurückgenommen werden müssen. Für große Teile der mittelständischen Marktpartner lägen die Einkaufspreise damit höher als die an der Tankstelle zu erzielenden Verkaufspreise.

Der Verbandsvorsitzende Franz Förster nennt die Lage der mittelständischen Tankstellenunternehmer „in weiten Teilen der Bundesrepublik desolat“. Der Verbraucher müsse wissen, daß hier ein Kampf um Marktanteile auf dem Rücken derer ausgetragen werde, die in der Vergangenheit für faire Preise an der Tankstelle gesorgt hätten. Der Verband fragt, „wie lange Legislative und Exekutive noch zusehen können, daß eine bewährte Marktstruktur zum Nachteil des Verbrauchers zerstört wird“. Er hält es nicht für hinnehmbar, daß ein ganzer Zweig einer Branche — der unabhängige Handel halte 25 Prozent des Kraftstoffmarktes — durch derartige Wettbewerbsmethoden vom Markt verdrängt werde.

BP hat glänzend verdient

British Petroleum Company PLC, London. „Der Welt-Ölmarkt bleibt unsicher. Unverhoffte oder besonders ausgeprägte Veränderungen von Preisen und Wechselkursen können die Ertragslage weiterhin wesentlich beeinflussen. Aber British Petroleum ist zuversichtlich für die Zukunft“, erklärt der Konzern anlässlich der Vorlage seiner Ergebnisse für das erste Halbjahr 1985. Er bezeichnet sie als „Rekordgewinne“ und als Folge der Umstrukturierung der letzten vier Jahre, besonders im Raffineriegeschäft und im Absatz. Mit 859 Millionen Pfund, rund 3,3 Milliarden DM, war der Gewinn nach Steuern 29 Prozent höher als in der gleichen Vorjahreszeit. Der gleiche Betrag von 859 Millionen Pfund wird als Gewinn zu Wiederbeschaffungskosten ausgewiesen, 36 Prozent höher als in der Vergleichszeit; der Gewinn zu Wiederbeschaffungskosten erscheint der Verwaltung aussagekräftiger. Nach diesem Gewinnkonzept war das Ergebnis des zweiten Quartals um 14 Prozent besser als das des ersten und um die Hälfte besser als im zweiten Quartal 1984. Der ungünstige Einfluß des schwachen Dollar auf den Gewinn aus Ölsuche und Förderung wurde wettgemacht durch den wohltätigen Effekt auf das Raffineriegeschäft und den Produktenabsatz.

Casio Computer Co. GmbH Deutschland, Hamburg. Die seit 1954 bestehende japanische Muttergesellschaft Casio ist mit Elektronenrechner groß geworden. Der erste dieser Rechner war noch so groß wie ein Schreibtisch und ließ den heutigen Taschenrechner im Scheckkartenformat noch nicht ahnen. Aber dann entwickelte Casio immer kleinere Rechner, bis hin zum Taschenrechner. Ähnliche Erfolge strebt Casio nun auch in der Unterhaltungselektronik an. Mit seinem „Scheckkartenradio“, einem Winzling zum Preis von 70 DM, sei der Einstieg in die Unterhaltungselektronik gelungen, erklärte die Geschäftsleitung von Casio-Deutschland auf der Berliner Funkausstellung. Dort erregt Casio Aufsehen mit einem Mini-Fernsehergerät mit Flüssigkristallen und ohne Braunsche Röhre. Ganze 200 Gramm



wiegt das 11,7 mal 6,2 mal 1,9 Zentimeter „große“ Schwarzweißgerät mit einem Bildschirm von drei mal vier Zentimetern. Es wird bereits im Handel für rund 300 DM angeboten und hat als einziges dieser Geräte das Prüfzeichen des Fernmeldetechnischen Zentralamtes in Darmstadt erhalten. Die Antenne ist im Ohrhörkabel versteckt. Im Dauerbetrieb halten die beiden winzigen Batterien zwei Stunden. Auch Mini-Farbfemsehergeräte in PAL-Version bietet Casio an, allerdings im Format einer größeren Zigarrenkiste.

Dieses Programm soll künftig ausgebaut werden, heißt es in Berlin, denn Casio verspreche sich in der Unterhaltungselektronik, nicht zuletzt durch das Aufkommen des Acht-Millimeter-Video-systems, noch einiges für Mini-Geräte.

A co šarlotón na mikrorečniku?

Konec druhé světové války

Kapitulace císařského japonska sice byla rozhodnutím císaře oznámena již 14. srpna 1945, ale válka hned neskončila. Nejen proto, že japonské jednotky bojovaly dál proti sovětským vojskům, ale i proto, že ne resdili od Evropy bylo třeba arych lené rozhodnout celou řadu otázek a také připra va podpis kapitulace si vyžádala více času než a Německem v Evropě.

Hitlerovské Německo bylo zcela jednoznačně vojensky poraženo, země okupovaná a podpis kapitulace byl jen vyjádřením dané skutečnosti. Japonsko sice také nebylo schopno dále vést válku, ale obyvatel-stvo japonských ostrovů nejen že nepoznalo dosud okupaci, ale ani nebylo o porážce přesvědčeno. Na-víc zde byla celá řada japonských jednotek bojujících na mnoha tichomořských ostrovech a v jihovýchodní Asii, neohlédnuto na japonské vojsko v Číně.

Spojeneckým vrcholím velitelem byl jmenován americký generál D. Mac Arthur, v jehož štábu ve filipínské Manile se měla vést všechna rozhodující jednání s Japonci. Dokument o kapitulaci měl být v Čánků. Zároveň bylo dohodnuto, že americká vojska se na vybraných místech Japonska vylodí až 28. srpna místo 26., jak se původně plánovalo. Americké velení vcelku ochotně vyšlo japonskému přání vstříc, i když si muselo být vědomo, že poskytuje japonským militaristům další čas k odstranění všech kompromitujících dokumentů a důkazů. Americký generál však nevyhověl sovětskému návrhu, aby severní část ostrova Hokkaido byla obsazena sovětskými jednotkami. Naproti tomu se prezident Truman neostýchal navrhnout zřízení americké vojenské základny na jednom z Kurilských ostrovů, ačkoli bylo předem jasné dohodnuto, že tyto ostrovy budou vráceny Sovětskému svazu, stejně jako jižní část ostrova Sachalinu.

Bylo rozhodnuto, že dokument o kapitulaci nebude podepsán na japonské půdě, ale na americké bitevní lodi Missouri, která měla zakotvit v tokijském přístavu. Američané připravili celou akci jako velkolepou podívanou. Dne 2. září 1945 v 8.55 hod. se na palubu lodí dostavila japonská delegace, složená z ministra zahraničních věcí M. Šigemicu, doprovázeného náčelníkem japonského generálního štábu pozemního vojska generálem Umezu a dalšími představiteli. Na palubě Missouri byla vztyčena vlajka komodora Perryho, který si v roce 1854 vynutil na Japonsku nerovnoprávnou smlouvu, otevírající dveře americkému pronikání do Japonska. Uprostřed paluby byl velký stůl, u něhož zasedli zástupci americké, britské, sovětské, francouzské, čínské, australské, kanadské, holandské a novozélandské delegace. Japonská delegace musela nejprve ve stoje přečkat takzvané minuty hanby, než ji generál Mac Arthur vyzval, aby přistoupila ke stolu a podepsala kapitulaci-ní dokument. Poté podepsali zástupci států, které se podílely na válce s Japonskem.

Slavnostním podpisem bezpodmínečné kapitulace Japonska byla učiněna tečka za druhou světovou válkou. Skončila boje a stejně jako v Evropě. I v Asii a Tichomoří se národy radovaly z nastolení míru. Velká část z nich však národně osvobozenecy boj proti Japonsku chápala i jako boj za osvobození vá-beč a nemínila se vrátit do koloniálního područí evropských velmocí, které zde měly části svých koloniálních říší. Pro většinu z nich proto začínalo další období národně osvobozenecyho boje. (tp)

Nahradí fix školní křídou?

(Žen): Nový značkovací zvaný Superfix 1899 vyvinuli v n. p. Kohn i-noor Hardimuth České Budějovice, v zá-vodě 07 Dačice. Tento výrobek má jednu zajímavou vlastnost: jeho stopa na hiadčém umakartu nebo vy-palovaném smaltu se dá snadno a ze sucha strít. Od-borníky proto nepadlo, že by se tato novinka dala využít při výuce ve školách — nahradila by se tak křída, která byl donedávna nedostatek. Výrobu čer-ných značkovacích zážehů v Dačicích do konce prvního pololetí, do budoucna se počítá i se šesti dalšími ba-levnými odstíny. Nová „křída“ by tedy byla na světě — zbývá jen vyřešit otázku výroby vhodných tabulí. Dodávky bílých smaltovaných desek, které se jako podklad osvědčily nejlépe, by musely zajistit kom-petentní organizace — Kamenium n. p. Praha či Účeb-ní pomůcky n. p. Banská Bystrica.

KDO TO HNE KŘIDOU, TOHO JA DO TRÝDNICE..

Praha hlásí: Žně skončeny

(čtk): Člen předsednictva ÚV KSČ a vedoucí tajem-ník městského výboru KSČ v Praze A. Kapek přijal včera v přítomnosti primátora hlavního města Prahy P. Štefky zástupce Státního statku hlavního města Pra-hy, kteří mu ohlásili úspěšné ukončení žňových pra-ci. Pražští zemědělci sklídili z plochy 4716 ha 24 912 tun zrna. Plánovanou výrobu tak překročili o 3212 tun a úkoly, které jim ukládal plán, splnili na 114,8 pro-centa. Čistý hektarový výnos dosáhl 5,28 tuny a je oproti plánu o 0,68 tuny vyšší. Úkoly 7. pětiletého plánu ve výrobě obilovin splnili na 101,8 procenta a plánovaný objem překročili o 1954,6 tuny.

BOUN HLASA: ŽNĚ ŽPIONŮ..!

ZÁHADA aztéckých obětí

OBĚTI BOHŮM provázejí lidskou historii ve všech náboženstvích, co jich jen na světě bylo a je. Od zavření světských radostí, přes daně kněžím v naturálních a peněžích až po oběti lidské. Těmi posledními prosluli zvláště Aztékové.

Jejich mocná říše, výstavná a přesto slabá, podlehla prvnímu nájezdu španělských dobyvatelů vedených Cortézem. Slabost říše, jež dokázala postavit po celém rozlehlém Mexiku pyramidy téměř tak velké jako egyptské, jež měla mimořádně vyspělý a spracovaný systém státní správy a její bojovníci byli právě tak tvrdí a krutí jako Cortézovi vojáci a přitom početně mnohonásobně silnější, měla mnoho příčin.

Nástroje, a tím i zbraně z doby kamenné, skutečnost, že Aztékové sami byli dobyvatelé a utlačovatelé nenávidění ostatními národy Mexika, poráženecká nálada vyvolaná šokem ze setkání s představiteli neznámé civilizace. Kdyby hrstka dobrodružných Španělů měla čas uvažovat o tom, jak podivuhodnou kulturu se jim v tak krátké době podařilo vyvrátit ze základů, pak by je pravděpodobně postihlo totéž, co jejich protivníky. Nevyslovný úžas, který ochromil Aztéky podle svědectví kronikáře výpravy Bernala Diaze del Castillo již od prvního setkání s dobyvateli v Tenochtitlánu, hlavním městě aztécké říše. Španělé ho překonali, naštěstí pro ně a naneštěstí pro Aztéky, odvahou šilenců zaslepených touhou po zlatě a bohatství.

Na rozdíl od ostatních záhad Aztéků byla jejich krutá záliba v lidských obětech považována za jaksi samozřejmou. Oběti, jednoduše řečeno, si žádali jejich bohové. Pozornost odborníků poutaly tradičně jiné problémy, často doodnes nerazluštěné. Proč Aztékové stavěli pyramidy tolik podobné pyramidám Starého světa? Jak je možné, že tak vyspělá civilizace neznala kolo? Jen lidské oběti, přestože jejich počet byl skutečně zarážející na první pohled (nejobvyklejší odhad 20 000 ročně), se zdály sice zvláštní, ale pochopitelnou úlitbou krvelačným bohům. Nebo, z jiného hlediska, byly oběti považovány za zvláštní projev aztécké povahy. „Jejich duši štvála myšlenka hříchu a potřeba krvavé smrti obětí," píše H. G. Wells ve svých Dějinách světa.

Trochu podivnější okolnost, že totiž zajatci bývali obětováni nejen apetitu aztéckých bohů, ale též Aztéků samotných, je ostatně také známa, i když se o ni většinou taktně mlčí. Náš cestovatel Kořenský k tomu rozdomile poznamenává v jedné ze svých knih: „Člověčí maso pokládali Aztékové za pochoutku. Okáza-

lejší hostina se bez něho neobešla. O maso obětí se rozdělávali kněží a jídalo je s paprikou." Také jen libůstka bohů, tentokrát ovšem zprostředkovaná mlsnými ústy kněží?

Jiné vysvětlení nabízí americký profesor antropologie M. Harner. Je možná ještě děsivější představa než pouhá krvelačnost bohů. Aztékům nic jiného než požívání lidských obětí prostě nezbyvalo, protože v jejich potravě chronicky chybělo — maso.

Důvody, proč v aztéckém jídelníčku, který byl jinak dost dotován potravinami rostlinného původu (aztécké zemědělství bylo poměrně vyspělé), chybělo maso, vidí v tom, že se Aztékům nepodařilo ochočit žádného hospodářsky významného býložravce. A to je pravda. Aztékům se na rozdíl od každé vyspělejší civilizace Starého světa skutečně nepodařilo zdomácnění ani dobytka, ani ovčí či prasat, zkrátka žádného zvířete, které by se mohlo stát stálým dodavatelem masa, mléka a živočišných tuků. Lovná zvěř, právě díky početné lidské populaci mexického údolí, byla vzácností. Krocen, kterého se domestikovat podařilo, a pes, který byl navíc spíše konkurentem než dodavatelem pro spotřebu masa, tento velký deficit nahradit nemohli. Ani ryb nebyl dostatek.

Podle některých nových teorií výživy může rostlinná potrava dodat lidskému organismu jen s potížemi všechny potřebné, takzvané esenciální aminokyseliny. Ty lze beze zbytku získat jen ze stravy živočišné.

Americký vědec uvádí další fakta, která hovoří ve prospěch jeho teorie. Především počet obětí byl pravděpodobně mnohem vyšší, než se dosud odhadovalo. Možná až 250 000 ročně. To by znamenalo celé jedno procento veškeré tehdejší aztécké populace. Tisíc až tři tisíce obětí ročně na každé ze stovek větších pyramid. Odpovídají tomu archeologické nálezy i očita svědectví, především španělských kněží, kteří v Mexiku působili krátce po Cortézově vítězném tažení. I když jedinými evropskými svědky lidských obětí byl právě Cortéz a jeho muži, kteří sledovali, jak jsou na vrcholu pyramid obětováni jejich zajatí spolubojovníci. To bylo ještě v roce 1521, rok a půl po tom, kdy vtrhli na území Mexika. Prakticky vzápětí po rozpadu aztécké říše skončil i tento pozoruhodný náboženský obřad.

Vysvětlení amerického antropologa vypadá logicky. Sám je stoví do protikladu k vžitému názoru, když přímo cituje slavného francouzského etnografa C. Lévi-Strausse, jenž se v knize Smutné

tropy zmiňuje o Aztécích jako o lidech, kteří „trpěli maniackální posedlostí po krvi a mučení". V kontrastu s tímto tradičním závěrem Harner tvrdí, že jeho materialisticko-ekologický přístup dává jiný, reálnější pohled na Aztéky jako na lidi, kteří nebyli ani iracionální, ani duševně nemocní. Šlo spíše o obyvatele, kteří byli postaveni tváří v tvář jinak těžko řešitelnému problému udržení vlastní existence.

Každá odpověď však může vyvolat další proč. Proč Aztékové, a nikoliv například Mayové. Ti sice také pořádali náboženské slavnosti s lidskými oběťmi, ale zdaleka ne v takové míře. I jejich kanibalismus, který se projevoval při této příležitosti, byl velmi umírněný. A to přesto, že Mayové měli, pokud jde o domestikaci zemědělských zvířat, stejně potíže jako Aztékové. Odpověď profesora Harnera je nová, a tak lze očekávat, že bude vyřčeno ještě mnoho slov, než bude buď přijata, nebo — nahrazena jinou.



Porůstatky lidských obětí, nalezené v bývalé aztécké svatyni Tlatelolce v Mexico City.



Lebky byly pro Aztéky symbolem božstva smrti.



Aztécká matka božstev Coatlicue. Bohyně má sukni z propletených hadů, náhrdelník z rukou, srdcí a lebek.



Typická figurka aztéckého božstva, vyrobená z pálené hlíny.



Stylizace obětování živého tepajícího lidského srdce.

424 hrobů.

Začalo to jako tak mnoho jiných „archeologických příběhů“: při odvodňovacích pracích na březích řeky Gallikos západně od Saluně v srdci řecké Makedonie narazila v červnu 1980 rypadla na tvrdou kamennou desku, kterou rozdrtila, a chystala se ve své devastující činnosti pokračovat. Naštěstí se našel kdosi rozumný, kdo upozornil policii v blízké vesnici Sindosu a ta zase informovala soluňský úřad archeologického dozoru. Jeho ředitelka Julia Vokotopulová poslala na místo archeoložku Ekaterinu Despiniovou a Sindos se tak stal místem jednoho z nejdůležitějších archeologických objevů století: na světlo světa vyšlo 121 hrobek z doby 6. až 5. století před n. l.

Každý sarkofág obsahoval poklad keramických nádob, bronzových předmětů a jemně vypracovaných zlatých šperků. Jejich vzdivžení si vyžádalo plně dva roky vykopávek, přerušovaných jen pravidelnými obdobími, kdy rozvodněný Gallikos zaplavil břehy.

První otázka, kterou bylo třeba vyřešit, zněla: kdo vlastně byli ti Makedonci, kteří po tři generace používali sindoského pohřebiště? Byli zřejmě občané kvetoucího města, rozkládajícího se cca 40 metrů severně od vykopávek, tam, kde se dnes tyčí pahorek, v jehož vrstvách se skrývají památky od doby neolitu po období římské. Ostatně samo jméno vesnice Sindos není vůbec neznámé: cituje je Herodotos i další klasičtí autoři.

Rozhodně to bylo město bohaté: stačí si prohlédnout objevené předměty, které dnes zaplňují tři sály soluňského archeologického muzea. Nejzajímavější jsou tu bezesporu kavové předměty, především ty zlaté. Hrobky žen byly přímo přeplněny šperky: náhrdelníky, čelenkami, jehlicemi, náušnicemi, přezkami... Otevírá se jimi nová kapitola v historii makedonského umění.

Dosud byly totiž známy šperky z čistého zlata teprve od 4. století př. n. l., od doby, kdy byla za Filipa II. objevena ložiska zlata v pohoří Pangheon. Byli však zlatotepci Makedonci, nebo přicházeli z jižního Řecka? Nebo snad existovaly řemeslnické cechy, které přecházely ze státu do státu? Sindoský poklad přinesl odpověď. „Ele-

gance řezu a jemnost filigránů nás nenechávají na pochybách,“ řekla Ekaterina Despiniová reportérovi milánského Europeu. „Tady musela existovat tradice zlatotepců už dvě století před Filipem. Lidé rýžovali zlato z písku Gallikosu. Tato řeka se ostatně dříve nazývala Echédoros — dárkyně. A zlato tu bylo zpracováváno stylem naprosto odlišným od stylu jižního Řecka.“

Šperky jsou tak těžké, že lze předpokládat, že se nosily jen při nejdůležitějších

obřadech. Stejně tak tomu bylo i se zbraněmi a přílbicemi, nalezenými v hrobkách mužů. Ani tady se nešetilo zlatem a uměleckým zpracováním. Zvláště zajímavé jsou zlaté posmrtné masky. Spíše než obdobné předměty z „Atreova pokladu“ v Mykénách, které jsou asi o tisíc let starší než sindoský nález, připomínají svou technikou a svým tvarem masky objevené ve velkém pohřebišti u jugoslávského Trebeništi, kde se stýkají hranice Jugoslávie, Albánie a Řecka. Je tedy třeba myslet na styky populací, žijících na sever od Egejského moře, s populacemi podél Jadranu. Potvrzují to i další nálezy v Sindosu: modely vozíků z bronzů a železa, tažených koníky z pálené hlíny.

Dva z těchto vozíků mají po čtyřech kolech — a v tom je právě největší překvapení. Podobné povozy se totiž mohly pohybovat jen po velkých a důkladných silnicích. A směr cest musel být severní — k jihu se totiž spíše používalo lodní dopravy. Ale ani to nestačí: našly se i modely nábytku podobného typu, jaký se našel v lykyských hrobech v Trebeništi. Zidle u jidekních stolů tu mají vysoká opěradla, zatímco Řekové jedli v dobách sindoského nálezu orientálním způsobem vleže.

Na základě těchto údajů dochází řada odborníků k závěru, že Makedonci se spíše podobali Ilyřům než ostatním Řekům. To je ovšem něco, co Ekaterina Despiniová nerada slyší: chtěla by zachovat sindoskou kulturu své řecké vlasti. Má na podporu svých názorů řadu faktů. Zdá se však, že diskuse o sindoských objevech a jejich důsledcích ještě zdaleka není u konce.



K nejčinnějším nálezům patří model vozíku ze železa a bronzů.

Ein Besuch bei Freunden in der tschechoslowakischen Metropole Prag

Der tschechoslowakische Grenzsoldat in Rozvadov mustert Pässe und Visa und lächelt übers ganze, gutmütige Gesicht. „Sie fahren nach Prag zu Freunden? — Prag ist eine säähr schöne Stadt!“ Seine Uniform hindert ihn nicht, der Routinefrage eine Note persönlicher Liebenswürdigkeit beizulegen und Stolz auf die Schönheiten seines Landes zu zeigen.

Wir rumpeln ein auf schmalen, stillen Straßen, die den schnelllebigkeitsgewohnten Westlern den Genuß des Gemächlichen schenken und mit sanfter Auffordrigkeit das Auge mahnen, über das Steuerrad hinweg die Landschaft wahrzunehmen: Chausseebäume und Wegraine, Wiesenblumen, äsende Rehe und die hübschen, gelbverputzten Häuser des Böhmerwaldes.

Die wahre Exotik liegt heutzutage nicht in der Karibik oder auf den Kanaren, nicht in Bangkok oder Bali, sondern in der nächsten Ferne, jenseits von Cola- und Neon-Reklamen, Burger King und Disneyland-Folklore; aber auch jenseits von westlichem Demokratieverständnis und freizügiger Medienkultur — beides gehört auf vertrackte Weise zusammen.

Denn wer in ein sozialistisches europäisches Land fährt, tut dies nicht nur mit der Vorfreude auf kulturelle oder landschaftliche Schönheit, sondern stets auch mit der Frivol zu nennenden Neugier darauf, wie es sich lebt in diesem „exotischen“ System, das, gemessen an den individuellen Freiheitswerten, einen Rückfall darstellt in vorrevolutionäre Zeiten, ins tiefste 19. Jahrhundert.

Der Himmel des nächsten Morgens verspricht Sommer, aber die Luft ist noch rau. Die vollbelebten Obstbäume, der blühende Holunder, werfen zarte Schleier von Weiß und Grün über die Hänge der Gärten des Prager Strachov-Klosters und geben den schönsten Blick preis, den man auf Prag, die alte Kaiserstadt, haben kann: eine gelungene Komposition aus Architektur und Natur, Hügel und Fluß, Brücken und Inseln und dem, was 1000 Jahre böhmisch-österreichischer Geschichte an Bauwerken dazwischen verteilten. **XX)**

Unvergleichlich schön und sinnfällig stellt das feudale Herrschaftsgefüge vergangener Jahrhunderte sich hier im Bild der Stadt dar. Hradschin: königliche Burg und Veitsdom als unauf lösliche Einheit von Thron und Altar; darum herum, den Hang hinab bis zum Fluß, in gebührendem Höhenabstand, die Paläste des Adels; in der Ebene dann die enggewinkelte Bürgerstadt, von Königtum und Aristokratie durch die breite, grünschimmernde Moldau getrennt. Eine Bilderbuchansicht, in der die Höhenlinien zugleich die einstige feudale Hierarchie markieren.

Die Terrasse des Strachov-Klosters, Geheimtipf für Blicksüchtige, ist allerdings versperrt. Ein junger Gärtner verbrennt auf der Wiese davor altes Laub und erklärt sich auf englisch bereit, den Schlüssel zu holen. Trinkgeld? Freundlich, aber bestimmt schüttelt er den Michelangelo-Lockenopf und weist den Schein zurück. Erste Lektion Tschechisch an diesem Morgen.

Die Gärten haben es uns angetan. Der Reiz der alten Stadtschlösser liegt in ihren Hanggärten. Verborgene hinter steinernen Fassaden italienischer oder heimischer Kunstfertigkeit bieten sie sich als überraschender Einblick dem, dem es gelingt, das Tor zu öffnen.

Bei aller Begeisterung über Renaissance und Barock: das Thema heißt Verfall. Dem einen, der von herausgeputzten alten Stadtansichten à la Heidelberg herkommt, ein Ärgernis und Anlaß zum Trauern, dem anderen ein grandioses Beispiel von Morbidez, ein Sinnbild der Vergänglichkeit... Und nirgends so gut zu studieren wie in Prag, wo der Abrißbagger sich noch

nicht in die düster-mittelalterliche Altstadt, nicht in die Paläste der Kleinseite hineingefressen hat. Respektvoll blieb die ebenso notwendige wie fade Moderne in Gestalt der tristen Schlafstädte, der Fabrikanlagen außen vor. Oder auch nicht, denn unübersehbar liegt ein Grauswarz-Schleier über Straßen und Palästen, über Sandsteinheiligen und Kirchen. Es rieselt und bröckelt, so daß man schon das geübte Auge haben muß, um unter dem Verfall den erlesenen Stil zu ahnen.

Ausgenommen von Morbidez und Verfall sind die Paläste, die als Botschaften genutzt werden. Über dem italienischen Frühbarock des Palais Lobkowitz weht die bundesdeutsche Fahne. Seit Oktober 1984 werden hier von tschechoslowakischen Wachen die Pässe der Besucher kontrolliert.

Eine schwierige Zeit sei das gewesen letzten Herbst, sagt der Botschaftsangestellte, aber dennoch — eine interessante Zeit, die er nicht missen möchte. Wir schreiten durch die Prachträume der Fürsten Lobkowitz. Zur feudalen Repräsentation scheinen sie eher geeignet denn für die Beherbergung von zeitweilig 160 ausreisewilligen Deutschen mit dem DDR-Paß. „Schicksale waren das...“ der Botschaftsangestellte hat seine Erinnerung auf die maßvoll teilnehmende, zur Wiederverwertung geeignete Formel gebracht. Ein Kind wurde hier geboren, Familien getrennt, etliche Schicksale derer, die hier gewesen sind, noch ungewiß...

Wir sehen hinaus auf den Garten, diese unnachahmliche Fortsetzung barocker Baukunst mit den Mitteln der Natur. Eine Mauer und hohes Schmiedeeisen trennen ihn heute von seiner einstigen, dem Kloster Strahov zu hangaufwärts grünenden Weitläufigkeit. Tschechoslowakische Soldaten auch hier. Über diese Mauer sind sie nachts gestiegen, die Ausreisewilligen. Für einen kurzen historischen Moment hatte das Schlaglicht der Weltöffentlichkeit auf diesem verwunschenen Anwesen geruht, das nun wieder zu seiner Dornröschenruhe zurückgekehrt scheint.

Über den Gegensatz sprechen wir zwischen dem allgegenwärtigen Verfall der Prager Außenhaut, bei gleichzeitiger privater Adrettheit, Kulturbewußtheit seiner Bewohner. Der Botschaftsangestellte zuckt vielsagend die Achseln. „Die Tschechen sind ein begabtes Volk.“ Er hat in vielerlei Ländern Berufserfahrung gesammelt und muß es wissen. Ein Volk auch mit vielhundertjähriger Tradition im Umgang mit Fremdherrschaft.

Auf dem Altstädter Marktplatz die grauslich im Pflaster markierte Richtstätte für 27 böhmische Adlige, deren Flammentod den endgültigen Sieg der Habsburger Gegenreformation über politische und religiöse tschechische Protestanten dokumentiert; einige Straßenzüge weiter das Stammlokal Schweijks „u Kalicha“; vor den Toren der Stadt Lidice, wo ein ganzes Dorf als Vergeltung für das Attentat auf Heydrich, den berüchtigten NS-Statthalter des „Reichsprotektorats Böhmen und Mähren“ ausgelöscht wurde; auf dem Wenzelsplatz die noch immer mit Blumen geschmückte Stelle, an der Jan Palach sich aus Verzweiflung über den sowjetischen Einmarsch 1989 selbst verbrannte.

Vielerei Erinnerungen an vielfältige Formen gewaltvoll durchgesetzter Fremdherrschaft und des Protests dagegen birgt diese Stadt. Jan Hus und Schweijk als sehr gegensätzliche Ahnherrn und Symbole für eine lange Tradition im Widerstand, der mal dem einen, mal dem anderen Ahnherrn eher zuneigte. Die gegenwärtige Epoche scheint die des listenreichen Schweijk zu sein.

Das Jahr 1968 ist nicht vergessen. Jeder hängt seinen Erinnerungen nach an den großen Aufbruch von damals, an Protest und kurze Freiheit, an kühne Reden und die Begeisterung, es mit dem Sozialismus, der Demokratie und der Freiheit noch einmal ganz neu zu versuchen. Geblieben ist leise Melancholie und das Schimpfen hinter verschlossenen Türen.

Die Studenten von damals sind die werktätigen Familienväter und Mütter von heute. Sie tun ihre Arbeit, sie lehnen sich nicht auf, auch wenn sie den freien Ostermontag oder andere Feiertage, oder einfach, weil der Plan nicht erfüllt wurde, samstags nach- oder vorarbeiten müssen. Nirgends scheint quantitativ so viel gearbeitet zu werden, wie hier. Aber man geht auf leise, listige Art damit um. „Am Arbeitssamstag lesen wir Zeitung im Betrieb, und die Lehrer halten Märchenstunden.“ Und die Chefs, die die Arbeits-Planerfüllungssamstage auch nicht erfunden haben, sehen augenzwinkernd darüber hinweg. Eine Nation auf Schweijkschem Mauerkurs.

Heimliche politische Aktivitäten? Wer einmal von der Geheimpolizei verhört wurde, oder gar im Gefängnis saß, sehnt sich nur noch nach Ruhe und Frieden innerhalb der eigenen vier Wände. Die sind eine Burg, eine Festung westlich-bürgerlicher Wohnkultur, wie schöner, gepflegter es keine „Schöner-Wohnen“-Zeitschrift vorschlagen könnte. Zur Sicherheit aber dreht man schon mal die Musik etwas lauter auf, wenn man sich unterhalten will, denn die Nachbarn, denen nicht zu trauen ist, haben womöglich gute Ohren.

Moderne, blitzsaubere Küche, liebevoll blankpolierte alte Möbel und neue, bequeme Sitzgarnituren, Blumen überall — wie schafft die werktätige böhmische Familienmutter das, sich selbst, die Kinder und ihren Haushalt so adrett, so gepflegt, so hübsch zu halten? Sie schafft es mit Hilfe des Familienvaters, der das Essen vorbereitet, und mit Hilfe des achtjährigen Thomas, der den Festtagskuchen rührt, wenn er früher zu Hause ist. Auch die Kinder, denen morgens kleine Zettel mit Aufträgen hinterlassen werden, tragen ihren Teil bei und hinterlassen ihre Zimmer wohlauferäumt, wenn sie morgens in die Schule traben.

„Gemütlich habt Ihr's hier.“ Wir lassen uns von Halinas und Wladimirs böhmischer Kochkunst verwöhnen. „Knedel“, sagt Halina mit ihrem weichen, slawischen Akzent, „schmecken nur zu Hause richtig gut“. Jelena, die zehnjährige Tochter, sorgt für den Abwasch. Thomas freut sich, daß sein Part, das Abtrocknen, von den Gästen übernommen wird.

Halina hat Theaterkarten besorgt, was gar nicht so leicht ist, wenn man nicht jemanden dort kennt. Sie ist erstaunt, daß unser Begehrt hier vor allem das Gespräch ist und weniger die abendliche Kulturpflege. Einen besonderen Stellenwert genießt hier das Kulturleben — seit jeher Trostspender und Auffangbecken für nicht-ausgelebte politische Gestaltungssehnsucht. Jeder halbwegs begehrtbare Innenhof der zahlreichen Palais ein Schauplatz für sommerliche Konzerte; das Musikleben über die Grenzen des Landes hinaus bekannt, die Theater liebevoll gepflegt. Sie vor allem werden renoviert.

An jedem der zur Verfügung stehenden Abende könnten wir teilhaben am Kulturleben, Theater oder Konzert, Ballett oder Oper besuchen. Eins ist uns genug. Wir entscheiden uns für „Madame Butterfly“ im „Neuen Theater“, einem üppigen Musentempel des 19. Jahrhunderts, und bewundern die schöne Scheinwelt der hübschen Aufführung ebenso wie die festlich-elegante Kleidung der Besucher. Halina jedenfalls weiß ihre schlanke Figur

x) „WUR“ KLUGERLICHTER (40 KÖPFT...)
xx) „WUR“ 100 Jahre!

immer nach dem neuesten Schick zu kleiden. Wie — das bleibt ihr Geheimnis. Denn der Chic des offiziellen Modeangebots hält sich in Grenzen.

Dennoch läßt es sich wohl leben hier, wenn auch nicht wohlleben, soweit der kurze, touristische Blick dies wahrnehmen kann. Die Fleischerläden für die fleischreiche böhmische Küche sind gut gefüllt, die Gemüseläden präsentieren nicht nur den obligaten, dauerhaften Kohl, sondern bunte Gemüsevielfalt.

Wo die Medien nur zur Übermittlung von Selbstdarstellung der Herrschenden dienen, blühen die Gerüchte. In der Slowakei, diesem hierorts noch immer nicht ganz angenommenen östlichen Teil des Landes, so erzählt man sich in Prag, gebe es heutzutage bereits wieder heimliche Millionäre. Agrarmillionäre, die auf ihrem Stückchen Privatland mit Hilfe von Vater, Mutter und sonstigen Teilen der Großfamilie Obst und Gemüse zögen und dieses dann unter der Hand und teuer, aber frisch, in der Stadt verkauften. Wie sagte doch der Botschaftsangestellte? Ein begabtes Volk. . .

Auf die eine oder andere Weise, die Wirtschaft jedenfalls scheint halbwegs zu funktionieren. Der Wenzelsplatz mit seinem Gedränge um Straßencafés, Warenhäuser und erlesene Geschäfte hat ein urbanes Flair. Auf Weltniveau halten sich allerdings auch die Preise der Antiquitäten- und Kunsthändler.

Wo sind die kleinen Bouquinisten mit den alten, billigen Büchern geblieben, in deren vergilbten Schätzen wir vor 20 Jahren, beim ersten Prag-Besuch, begeistert herumgewühlt hatten, wo die Trödeläden, in denen edelstes Porzellan neben zu recht verstaubtem Krust stand? Eine fast vollständige Schillerausgabe von 1835, einen Sonderdruck „Kabale und Liebe“ aus Schillers Todesjahr, hatten wir damals in der wunderschönen Bücherstube am Karltor gefunden.

„Warum ist das so billig?“ hatten wir den alten Herrn, der der Bücherstube vorstand, gefragt. „No“, sagte der, schaute uns über den Rand seiner Brille hinweg vielsagend an und zuckte auf gut kakanisch die Achseln. Schönborn hieß er und wartete, bis uns zu dem Namen etwas einfiel. Richtig, da stand doch auf der Kleinseite ein gleichnamiges Palais, heute amerikanische Botschaft. „No, drei Erzbischöfe haben mir g'stellt von unserer Familie, und ich — verkauf' alte Bücher.“ Der Ausverkauf des donaumonarchischen Kulturerbes. Beschämt wollte ich den Schiller wieder fahrenlassen. „Nehmt's nur“, hatte er beschwichtigend gesagt.

Die alte Bücherstube steht noch, wunderbar herausgeputzt. Aber der alte Herr ist natürlich nicht mehr da, und zur Galerie oben hat der Kunde keinen Zutritt. Alles ist ganz fein und ganz teuer. Wer kann das kaufen hier? Erschwinglich auch für den West-Touristen nur, wenn er zum Schwindelkurs getauscht hat. Warum auch sollten sie ihre Altertümer weiterhin verramschen? Aber schade ist's doch.

Weltstädtisch sind nicht nur die Preise für alte und neue Kunstfertigkeit, weltstädtisch ist auch der Autoverkehr, auf den man sich besser nicht einläßt. Die winkelreiche Altstadt kann ohnehin nur zu Fuß ergründet werden.

Wer in Prag nicht Auto fährt, fährt U-Bahn — ein „Geschenk“ der Sowjets nach deren Einmarsch von 1968. Mochten die Habsburger als einstige Fremdherrscher nach ihrem Sieg über den böhmischen Protestantismus die Stadt mit einer überwältigenden barocken Einkleidung überzogen haben — die modernen Fremdherrscher verzogen sich in den Untergrund.

Die Prager maueln und spötteln über die oktroyierte sowjetische Gabe: eine tschechoslowakische Planung habe bereits vorgelegen, die besser dem hügeligen Gelände angepaßt und dadurch billiger gewesen sei als die russische Konstruktion, aber sie ha-

ben sie angenommen. Trotz Verkehrs im Drei- bis Fünf-Minuten-Takt findet man nicht immer Sitzplätze. Schade. U-Bahnen lassen Städte auf Punkte zusammenschrumpfen, zwischen denen die oberirdischen Zusammenhänge fehlen. Wie schön war es früher, mit den stets überfüllten Straßenbahnen quer über den Wenzelsplatz oder gar den Hradschin hinaufzurattern, zur nahezu kostenlosen Stadtrundfahrt.

Wir — fahren — U-Bahn.“ Jelena sitzt in der U-Bahn neben mir, hält ihr Deutschbuch auf den Knien und hat, nach eingehendem Getuschel mit dem Vater, ihren ersten deutschen Satz hervorgebracht. Einen Tag lang hatte sie die sprachkundigen fremden Besucher nur stumm gemustert. Mein tschechischer Wortschatz umfaßt nur fünf Wörter: „Dobre“, gut, lobe ich Jelena. Sie schaut mich ernsthaft an aus großen, graublauen Augen. Vater und Mutter haben sich in diesen Augen auf reizvolle Weise vereint. Leicht verhangene väterliche Melancholie mit mütterlichen Einsprengseln kecker, anmutiger Entschlossenheit. Jelena arbeitet stumm an ihrem nächsten deutschen Satz.

Ich schaue in ihr Buch. Druckort Berlin-Ost. Sozialistischer Alltag kommt darin vor und Hinweise auf das große sowjetische Brudervolk. Hinweise auf andere deutschsprachige Länder außer der DDR fehlen. „Deutsch sollen die Kinder so früh wie möglich lernen“, sagt die Großmutter im Böhmerwald. „Das ist die Sprache unserer Nachbarn.“ Seit einem Jahr, seit der dritten Klasse also, lernt Jelena Deutsch in einem nachmittäglichen Zusatzkursus. Die Großmutter übt es mit ihren Enkeln, wenn diese in Ferien bei ihr sind. Russisch wird die Kleine ab der fünften Klasse bekommen, später dann Englisch. Es wird ihr leichter fallen, Russisch zu lernen, aber sie wird keinen Gebrauch davon machen. Tolstoi, Tschekow im Urtext lesen? Die Eltern winken ab.

Eine gesamt-slawische Identität, ein Stolz auf die gemeinsamen Errungenschaften slawischer Kultur existiert allenfalls offiziell. Die Rückschau auf das slawische Erbe geschieht im nationalen Alleingang, alizusehr ist das slawische Erbe bisher ausgebeutet worden für die Festigung der Herrschaft des einen großen slawischen Bruders.

Ein kleiner, aber bemerkenswerter Unterschied im Verhältnis der kleineren Völker zu den sie beherrschenden Supermächten: Russisch ist die Sprache der Politik geblieben, während Amerikanisch zugleich die Sprache einer bestimmten Zivilisation ist, um nicht gerade „Kultur“ zu sagen.

Mögen auch die Uniformen der tschechoslowakischen Soldaten russischen Zuschnitts sein, die Leitartikel sich nach denen der „Prawda“ ausrichten — von Küche und Musikanlage, von Büchern und Kleiderschrank hält Russisches sich fern, im Unterschied zum Amerikanischen. Russisch wirkt nicht stilbildend. Für Pop und Jeans, für Hamburger und Coca-Cola gibt es keine sowjetische Entsprechung.

„Wir — gehen — nach — Karlsbrücke“, Jelena schreckt mich mit ihrem zweiten deutschen Satz aus meinen Betrachtungen auf, faßt meine Hand und zieht mich zum Ausgang. Sie ist eine geübte U-Bahn-Fahrerin. Bald darauf entläßt sie ihren dritten: „Hier — ist — schön, — nicht?“ „Dobre“, sage ich wiederum, das gilt ihren Deutschkenntnissen. Aber was heißt „schön“, besser noch „wunderschön“ auf tschechisch?

Wir stehen auf der vielhundertjährigen Karlsbrücke, unter uns die breite grüne Moldau. Der Himmel glänzt in golden bestrahlter, barocker Wolkenpracht. Im Abendlicht dieses Sommertages werden die Konturen der mittelalterlichen Türme und Giebeln, der barocke Kuppeln gesto-

chen scharf beleuchtet. Ein Licht wie für eine Stadtsicht von Canaletto. Jelena freut sich über meine Freude.

„Hier — ist — Nepomuk“, erläutert sie mir den steinernen Brückenheiligen und bewegt ihre Mutter, uns die dramatische Geschichte seines Todessturzes von eben dieser Brücke zu erzählen, denn das übersteigt ihre Deutschkenntnisse. Mit „Hier ist . . .“ lassen sich wunderbar viele Sätze bilden, wenn man eine Stadt besichtigt. „Hier ist — Thomas“, kichert sie. Ihr kleiner, meist unauffindbarer Bruder posiert als weiterer Brückenheiliger auf einem der Brückenpfeiler. Zum Runterklettern ist er erst zu bewegen, nachdem ein Foto geschossen wurde. „Wozu nach außerhalb fahren?“, hatte Wladimir gefragt, als wir einen gemeinsamen Spaziergang vorschlugen. „Prag ist in Prag am schönsten.“

Am Abschiedsmorgen finden wir einen kleinen Zettel, den Jelena und Thomas uns vor ihrem Gang zur Schule hinterlassen haben. „Auf Wiedersehen“ steht darauf und „glückliche Reise“. Und ganz klein darunter: „Kommt bald wieder.“

⊗ Die Bolschewiken
haben einen feindlichen
Nachschub!
Schiffe!!

Die geheimnisvollen Söhne der Gräfin

glück zugegangen. Verwirrt saßen die Bobbies in ihrer Wache drunten im englischen Südwesten und suchten herauszufinden, von wem oder von was eigentlich da in der Hauptstadt die Rede war.

Weder auf anderen Polizeiwachen Cornwalls noch in irgendwelchen Kliniken oder Leichenschauhäusern der Grafschaft indes war von den drei verstorbenen Söhnen der Gräfin Margarita irgendetwas bekanntgeworden. Ärzte und Rettungsmannschaften der Provinz zeigten sich ratlos, die Gesellschaft zur Verhütung der Grausamkeiten gegenüber Kindern hatte keine Ahnung, und die bundesdeutsche Botschaft in London versicherte auf Anfrage, keinem ihrer Bediensteten sei auch nur die Spur einer Andeutung zu dem betreffenden Vorfall zu Gebör gekommen.

Am Dienstag griff der Londoner „Guardian“, Konkurrenzblatt zur „Times“, die Sache mit der Gräfin in seiner populären Klatschspalte auf. Am Mittwoch zitierte dieselbe Zeitung bereits den diensthabenden Polizeibeamten der Untersuchungsbehörde von Penzance, Ken Wood, mit den Worten: „Mit Sicherheit hat es solch plötzliche Todesfälle im Gebiet von Penzance nicht gegeben.“ Und am Donnerstag wußte, wiederum durch den rührigen „Guardian“, schon die ganze Nation, daß es eine deutsche Aristokratenfamilie gleichen Namens gar nicht gebe und daß eine gerade bei Königin Elisabeth zu Besuch weilende 72jährige kinderlose, hessische Landgräfin namens Margaret (von Schloß Wolfsgarten bei Langen) in äußerster Sorge sei, in die mysteriöse Angelegen-

heit verwickelt zu werden. Die Verwirrung war komplett. Und weil sich niemand im Königreich Rat wußte, tat man das Naheliegende und schaltete den Geheimdienst ein. Gerüchte nämlich, die Mitte der Woche laut wurden, sprachen davon, hier sei, mittels fingierter Meldung in der „Times“ irgendwelchen Agenten eine wichtige Nachricht zugespielt worden. Angeheizt wurden diese Gerüchte durch die an Brisanz täglich sich steigernde Bonner Spionageaffäre: Immerhin war die „Times“-Anzeige am selben Tag aufgegeben worden, an dem Hans-Joachim Tiedge nach Ost-Berlin desertierte. Ob da wohl, fragten sich die Briten, denen eine gute Spionagestory über alles geht, deutsche Agenten via Großbritannien vor neuen Enthüllungen gewarnt werden sollten?

Vielleicht, mutmaßte man in britischen Polizeikreisen, habe auch die britische Spionageabwehr selbst die Anzeige aufgegeben — was wisse man schon?

Nicht nur die Geheimdienste Ihrer Majestät freilich hüllten sich, wie man es von ihnen erwarten konnte, in Schweigen. Auch die „Times“ mochte kein Sterbenswörtchen über die Folgen ihrer bizarren Todesanzeige verlieren. Man könne ja, meinte man in der „Times“-Anzeigenabteilung kleinlaut, nicht jedes Mal gleich von der verehrten Kundschaft eine amtliche Todesurkunde verlangen. Immerhin lehnte die Zeitung es in dieser Woche, noch bevor am Freitag die geheimnisvolle Auftraggeberin der ersten Annonce angeblich festgenommen wurde, ab, eine zweite in Druck zu geben, derzufolge das Begräbnis der drei Söhne der Gräfin Margarita vorläufig verschoben worden sei...

Akupunktur nicht auf Krankenschein!

Akupunktur-Behandlungen können nicht auf Rechnung der gesetzlichen Krankenkassen durchgeführt werden! Grund: Die Wirksamkeit dieser Methode ist noch nicht hinreichend bewiesen. Zu diesem Schluß kamen jetzt Sachverständige, die von der Kassenärztlichen Bundesvereinigung um eine Stellungnahme zu dieser Frage gebeten worden waren.

..A OLYMPIADA?

Záludné otřesy

Otřesy půdy zaznamenané v minulých dnech v našich jižních sousedů v Maďarsku, které ve zmenšené intenzitě byly registrovány rovněž na našem území, zvláště pak na Slovensku, znovu obrátily naši pozornost k tomuto přírodnímu jevu, který nám občas dává vědět o tom, že půda pod nohama nemusí být vždy pevná, že horotvorné procesy v zemském nitru neutichají.

Skutečností zůstává, že zhruba polovina obyvatel naší planety žije v oblastech, kde se pravidelně nebo jen občas za desítky let země zachvěje. Důsledky pak většinou sice nestojí za řeč, ale občas bývají tragické. Od počátku civilizace si velké otřesy vyžádaly kolem 150 miliónů mrtvých.

Vratme se však k nedávnému opakovanému zemětřesení v oblasti Maďarska. Způsobuje ho jednou za čas zlom v zemské kůře v délce 160 kilometrů, na němž leží také naše seismicky citlivá oblast Komárna. Zlom se táhne až k Budapešti a vyskytuje se tu zemětřesení většinou do intenzity šestého stupně, při němž se už pohybují kusy nábytku, opadává omítka a objevuje se poškození na budovách. I naši turisté, kteří trávili dovolenou na Balatonu, vyprávějí o nepřijemných zážitcích z chvíle, kdy se po několik minut chvěla země a znepokojení lidé vyběhali z domů ven. Je však nutné

vědět, že zemětřesení v těchto místech nebývá ničivé. Většinou nezpůsobuje zranění osob, nevyskytují se nikdy oběti na životech. Projektanti a stavitelé však zde musí počítat s přísnějšími stavebními normami. Takové otřesy, které jsou lidmi již výrazně pocítovány, se mohou vyskytnout podél komárnského zlomu rovněž ve velkých městech, především v Budapešti, ale i ve Vídni a Bratislavě.

Nás však hlavně zajímá, zda naše republika je ochráněna před vlivem těchto ničivých přírodních sil. Odpověď však není jednoznačná. I když naše republika patří vcelku ke geologicky klidným oblastem, otřesy zde nemůžeme zcela vyloučit. Před devíti lety byly kupř. obyvateli našeho hlavního města jasně registrovány znatelné otřesy z epicentra, které se nacházelo až v Itálii, ve východních Alpách. Z historie víme i o větších otřesech, přesto naše hlavní město a převážná většina

Čech a Moravy patří k těm geologicky šťastným místům, s nimiž si podzemní síly jen občas a velmi intenzí pohrávají. Zejména na malém území mezi Aší a Kraslicemi a největších oblastech v údolích pod pohraničními horami.

Na Slovensku, která je součástí mladší Karpatské soustavy, je situace poněkud jiná. Hlavní město Slovenska pocítí zemětřesení z komárnského zlomu v průměru každých patnáct let. Také takzvaná povážská tektonická linie od Dobré vudky k Žilíně a podhorské kotliny Tater, zejména Liptovský Mikuláš, je seismicky živá. Veliká ničivá zemětřesení zde sice běžně nejsou, ale podle odhadu se jednou za několik set let mohou vyskytnout. Proto je tu přiměřená opatrnost na místě. Společně zejména v zabezpečení stálosti budov, přehrad a dalších důležitých staveb.

Zemské hlubliny mohou ještě připravit mnohé nepřijemné situace i v městech, o nichž se soudí, že jsou zcela stabilní proti otřesům. V Čechách by v první řadě mohlo jít o oblasť velkých zemětřesení, která má epicentra daleko za našimi hranicemi. Mohou ale spíše jen vystrašit citlivější povahu, jak se to stalo i při šíření seismických vln od již zmíněného zemětřesení ve Friuli v italských Alpách v květnu 1976.

● **Zahraniční zadlužení** Japonsko dosáhlo na konci června 44,6 miliard dolarů. Na konci prosince 1984 činilo 43,1 miliardy dolarů. Konstatuje to zpráva ministerstva financí zveřejněná v Soulu.

LEDNÍ HOKEJ

Kladno—Me Gills Univ. Montreal 8:2 (2:0, 3:1, 1:0), přestávky předvedeny u končeno pro výpadek elektriny.

Alles begann damit, daß die renommierte Londoner „Times“ am vergangenen Samstag eine Todesanzeige druckte, die in den Spalten der auch vom Adel gern gelesenen und für Inserate genutzten Zeitung erst einmal nicht weiter auffiel. Die Gräfin Margarita von Hessen, hieß es da, trauere um ihre drei geliebten Söhne, die allesamt drei Tage zuvor, am 21. August, im Städtchen Penzance in der Grafschaft Cornwall ums Leben gekommen seien. Die Söhne der Gräfin, war weiter zu lesen, würden in Deutschland beigesetzt, und Spenden seien erbeten aufs Konto der britischen Nationalen Gesellschaft zur Verhütung der Grausamkeit gegenüber Kindern.

So grausam den Lesern der „Times“-Annonce dieser Schicksalsschlag für die hessische Gräfin vorkommen mußte, so sprachlos ließ die Anzeige die Polizei von Penzance zurück. Den Ordnungshütern in Cornwall nämlich war keinerlei Nachricht über ein entsprechendes Un-

ORVATELSTVO ČESKOSLOVENSKA, tře v současně době v 7231 obcích. Pod pojmem obec zahrnují demografické i osm našich velkoměst, přičemž počet obyvatel 100 000 lidí. K Praze, Brnu, Bratislavě, Plzni, Olomouci, Kladnu a Opatovici se v loňském roce připojili i Liberec, Celáruv, Ústí nad Labem a na tisícletých obydlených celostátní uhořel. Pro počátek 15. století udává jeden třetinský rukopis, že v Čechách bylo 333 vesí. Zároveň z roku 1831 hovoří o 11 951 vesnicích, 227 městech a 287 městech. Největší počet sídel byl v uplynulých třiceti letech, především v důsledku socialistické zemědělnosti.

Patřilo se jim rybní podoba, v níž se v listopadu, současně s otevřením trasy B měra, představil. Přiznáním přitom vedoucí od níže na Perle, níže na příkopě až po návesi Bepubky. Kdo to viděl?

Holland prägt Golddukaten

Die staatliche Münze in Utrecht prägte den ersten staatlichen Golddukaten von 3.494 Gramm mit einem Feingoldgehalt von 983/1000. In diesem Jahr sollen insgesamt 30 000 geprägt werden. Der Verkaufspreis wird sich pro Münze auf 185 Gulden belaufen. Die neuen Goldstücke entsprechen dem vor vierhundert Jahren geprägten Modell.

● **Počet poprav v USA** v loňském roce prudce stoupl. Zatímco v období od roku 1976, kdy Nejvyšší soud opět povolil vykonávání trestu smrti, do roku 1983 bylo popraveno 11 lidí, v roce 1984 dosáhl jejich počet 21. V „celých smrti“ v USA je nyní rekordní počet 1405 odsouzených.

Weder
kennt
s Apol
ister

(SPD)
keine
von
zu be-
berger
minister
zu öde
Lauda
nfahrer

h auf seinen Lor-
ruht, trägt sie an
n Körperstelle.“
Helner Goldfarb
CDU-Generalsekretär
Partei darf die Wäh-
schulmeistern ver-
Kurt Biedenkopf
cher CDU-Vorsitzender

Hans-Dietrich Genscher
Bundesaußenminister

... gibt Leute, die denken, wir sind grün und arbeiten grün. Von denen halte ich mich fern.“

Johannes Rau
nordrhein-westfälischer
SPD-Ministerpräsident

Norbert Blüm
Bundesarbeitsminister

Erhard Eppler
SPD-Vorstandsmitglied

NO A FOUSY VA EXPORT, NE?

Chicago: město zločinu

Ještě nikdy v tomto století nebylo ve Spojených státech zaznamenáno tolik vražd, jako je tomu nyní. Jak uvádějí nejnovější statistické údaje, umírá násilně v USA jeden člověk každých třech dní. Dvě třetiny z nich jsou zastřeleny. V souhrnném sčítání je podle odhadu na každých sto lidí jeden zločinný.

Jedním z nejbezpečnějších měst celých Spojených států je Chicago, jehož některé čtvrti v noci připomínají válečné pole z doby druhé světové války. V městě existuje 110 gangsterských band a celkovým počtem členů mohou více než 100 tisíc. Nejpočetnější jsou „Cicafili bandit“. Dávají satana a „Lotništi králové“. Tyto gangy osekupují především mladé delikventy. Přesto, že od 22.30 do 6 hod. ráno platí v Chicagu pro neokultní policajny hodina, stav bezpečnosti ve městě je čím dál horší. A dopřít se večer v některých částech města raději neukazuji. Často však ani doma nejsou zcela bezpečni. Před několika měsíci 14

ty členy gangů, kteří se dostali do rukou policie a soudu.

Mladí jsou vražedci, mladé jsou i jejich oběti. Jen v loňském roce střílo a zabil s raketou mladistvých band 97 obyvatele města, z nichž nejmladšímu bylo 11 let. O problému střílnosti v Chicagu se začalo veřejně hovořit teprve nedávno. Bezprostředně poté, co byl koncem loňského roku zavražděn sedmáctiletý basketbalista Ben Wilson, který se vrátil domů z tréninku. Jeho „vina“ spočívala v tom, že na ulici naoustupil z místa před členem jedné bandy. Tomu bylo dvanáct let.

Chicagskému starostovi Haroldovi Washingtonovi se sice jako jedinému představiteli amerických měst podařilo po dlouhých tanečcích zlákat větší protifadky pro děti, ale zdá se, že to zatím nikterak neovlivnilo současnou bezpečnostní situaci v městě.

PRAMA-NISTO „LASKY“

Gesetz gegen Sex bestätigt

NEW ORLEANS, 29. August (AFP). Ein texanisches Gesetz, das Analverkehr unter Homosexuellen unter Strafe stellt, ist jetzt von dem regionalen US-Bundesgericht in New Orleans in einem Berufungsverfahren für verfassungskonform erklärt worden. Mit neun gegen sieben Stimmen hoben die Richter damit zwei vorangegangene, anderslautende Urteile auf. Zur Begründung ihrer Entscheidung machten sie geltend, die Moral müsse geschützt werden; seit sieben Jahrhunderten stehe die westliche Kultur den unter Homosexuellen üblichen Praktiken strikt ablehnend gegenüber, meinten die Richter. Außerdem sei das umstrittene Gesetz notwendig, um die vor allem unter Homosexuellen grassierende erworbene Immunschwäche (AIDS) einzudämmen.

... TAK, ČUC A ŽMYTEC!

Mecenášové z Vimperka

Čtenáři knih o významných osobnostech bývají často ohromeni seznámením s lidmi, kteří tak či onak zasáhli do života velkánů, a málo se doví o zrodu i důsledcích jejich přátelství. Platí to neméně o díle Zory Dvořákové Josef Zítek, o monografii věnované prvním stavci Národního divadla (a také Rudolfinu — Domu umělců, Kolonádě u Karlových Varech a dalších, teď už historických objektů). Je tu například jen plachá zmínka o tom, že Zítek o pokladném stáří navštěvoval ve Vimperku lékárníka, známého svým čes-
tstvím.

Se Zítkem pozůstalost, po smrti vimperského mistra Jaroslava Bohuslava Budinského je stále dost dokladů, jak si tehdy v německém Wintenbergu hrál „zakládá na příslušnost k českému národu. Jsou zde i přesvědčivé fakta o jeho osobním zaujetí pro umění a o vztahu k umělcům.

Se Zítkem byl Budinský přibližně stejného věku (J. Zítek nar. 1832, Budinský o tři roky později), oba se zabývali krásným uměním, byl každý po svém způsobu: Zítek profesionálně, Budinský s entuziasmem. Oba, ve věku, kdy se nejvíce setkávali, kolem roku 1900, měli právo si vzájemně sázet na úsloví osudu a lidský nevděk. Zítek už téměř odepsán z generace Národního divadla, Budinský stále sváděl boj i o vlastní české jméno. Když koupil tehdy v osmdesáctých letech ve Vimperku firmu od magistra Poppra, neprve po pěti letech utrpeného boje o postupné pozice získal nutné koncese k prodeji pokrautek, chemikálií, padělati drog, medikamentů a jedů. C. K. Grady držel zejména svou neústupností. s jakou psal na všech podáních nezkomolené Budinský, a to nikoli fakturou, ale latinkou. Kdykoli byl stár-

nout J. Zítek v nedalekých Láncovcích, u Budinských se určitě zastavil a neodcházel s prázdnou. Nebyla to výsada jen Zítkova. Bez služby neodjížděl nikdy ani jiných lidí, Norbert Kubat M., Otakar Seutík a jiní.

Syn dr. Budinského, rovněž Bohuslav, podědil po prvním světové válce vimperskou lékárnu, zatímco se vztahem k umění a tak říkajíc se zlatým srdcem se už narodil. Byl z prostředí nesrovnatelně skromnějších, než měl třeba J. Hlávka, J. Daubek a další, podporoval ještě víc než otec ty, kdož měli dočasně hlouběji do kapsy nebo v bludišti osobní krize poztráceli zrovna sebevědomí. Například na snímku z roku 1920 je poznámka o tom, že Otakar Seutík byl u Budinských na letním pobytu každý rok; na jiných je obdobná zmínka o Jaroslavu Křížkovi, Jaroslavu Kocianovi atd. Na jedné fotografii z druhé světové války je soubor pražské Velké operety, které po rozpuštění poskytl Budinský u sebe na týden celé zapotřebí. Samostatnou kapitolou by byla pomoc pronásledovaným rodinám a ilegálnímu odbojovému hnutí.

Bohuslav Budinský starší i mladší byli odňívni sběratelé předmětů umělecké hodnoty a korespondence s umělci pronášela a vytvořila ve Vimperku soukromé muzeum vědci sem řadu bádání. Žel čas rozrádl sbírky po šperkách do veřejných muzeí, archívů, leckam do soukromí do stoupy. Nezástná pomoc činným osobnostem obhatalila obě generace Budinských o některá vzácná přátelství, jakkoli dlouhá a pevná, přece jen je čas ukončit s bezohledností, lhostejností a neúprosností.

Japan hortet Milliarden Dollar

Japan wird bis 1995 eine jährliche Wachstumsrate von durchschnittlich 4,5 Prozent verzeichnen und als weltgrößter Gläubiger Auslandsguthaben, von 558 Milliarden Dollar gegenüber 100 Milliarden Dollar Ende 1985 verbuchen, versicherten Experten in Tokio.

A RUBLYK JNEVUD NĚT?

Falscher Aufkleber bei Post

HANNOVER, 30. August (AP). Amtlich aussehende Aufkleber auf Briefkästen und Telefonzellen machen seit Freitag der Bundespost Sorgen. „Bitte werfen Sie Ihre gebrauchten Batterien in die Briefkästen der Bundespost. Helfen Sie mit, Ihnen und Ihrer Umwelt zuliebe. Der Bundespostminister Christian Schwarz-Schilling in Zusammenarbeit mit der Batteriefabrik Sonnenschein in Berlin“, heißt es auf den gelben Aufklebern mit schwarzer Schrift, die in der Nacht zum Freitag unter anderem in Hannover und im Raum Friedberg in Hessen geklebt wurden. „Das ist eine hervorragende Fälschung“, kommentierte am Freitag ein Sprecher der Oberpostdirektion Hannover die Aufkleber. SEHR GUT!

Sedmadvacet pater nad Prahou

(Lk): Kontrakt na výstavbu nového hotelu ve východní části pankráčského předměstí mostu Klementa Gottwalda v Praze podepsal představitelé Stroj. exp. Úřadu a Interhotelu Praha s rakouskou firmou Warimpex Vídeň a Union Engineering Bielefeld z Jugoslávie. Nový hotel rozšíří možnosti ubytování nejen pro návštěvníky hlavního města ČR, ale i pro dělníky kongresů v Paříži kultury. Sedmadvacetpatrová stavba bude vysoká 83 metrů, bude mít 1100 lůžek a zhruba stejný počet míst v stůl. V hotelu naleznou jeho hosté také bazén, kulinář. posilovny, re- habilitační provozy apod. Bude v něm parkoviště pro 164 automobilů a sedm autobusů. Další prostory pro sezení poskytne Paříž kultury. O pohodlí hostů se má starat na 500 zaměstnanců ze pomoci nej- modernější techniky. Základní kámen hotelu bude po- ložen v příštím roce a celá stavba má být uvedena do provozu v roce 1998. TO JE FOFR!

2,5 Milionen Rentner arm

MÜNCHEN, 30. August (by). Heute le- ben 2,5 Millionen der über 65jährigen an der Armutsgränze, die bei 800 Mark liegt. Das erklärte der Psychologe Jürgen Ho- we (Osnabrück) auf dem in München stattfindenden europäischen Kongress für Verhaltenstherapie. Der Anteil der über 60jährigen Menschen in der Bundesrepu- blik betrage mehr als 20 Prozent und selbst bei einer stagnierenden Geburten- rate werden im Jahr 2030 mehr als 40 Prozent der Bundesbürger über 60 Jahre alt sein, sagte Howe.

TO BUDU TAKY!

London warnt vor Schinken

LONDON, 30. August (AP). Das britische Gesundheitsministerium hat Restaurants und Lebensmittelhändler in ganz Großbritannien am Donnerstag davor gewarnt, eine bestimmte Sorte Westfälischen Schinkens zu servieren oder zu verkaufen, nachdem sich herausgestellt hatte, daß ein Stück desselben mit Staphylokokken verunreinigt war. Die Briten wurden aufgefordert, den Schinken Marke „Landwirt Nölke“ nicht zu verzehren; Geschäfte sollen ihn aus den Regalen nehmen, bis Tests mit der deutschen Importware abgeschlossen sind.

Der Hersteller des Schinkens hat am Freitag bestätigt, daß in Großbritannien in zwei Päckchen des Schinkens eitererregende Staphylokokken gefunden worden sein sollen. Wie der Vorsitzende der Geschäftsführung der Heinrich Nölke GmbH, Eike Korthäuer, in Versmold bei Gütersloh mitteilte, sind die Ergebnisse jedoch nicht abgesichert. Die Firma Nölke bemühe sich zur Zeit um ein Gegen- gutachten.

Buttermilch wurde gepanscht

MÜNCHEN, 29. August (dpa). Das Münchner Innenministerium hat am Mittwoch Milchpanschereien in Bayern bestätigt. Bei Untersuchungen von 120 Buttermilchproben in Bayern in diesem Jahr seien in 25 Erzeugnissen zu hohe Magermilchzusätze gefunden worden. Bei einem Produkt wurde die ausschließliche Verwendung von gesäuerter Magermilch beanstandet. Eine Streckung der Buttermilch mit zuviel Magermilch ist unzuläs- sig.

A Co to pánčovat? POHÁNČIT?

...UD WDR WARNT 4666N BUCH-SCHINKEN!

Moskaus Innenminister legt statistische Daten über Kriminalität in der UdSSR vor

gehoben. Aus sowjetischen Eisenbahnwaggons werden bis zu 20 Prozent der Ladungen gestohlen. In Armenien liegt die Zahl der Bauarbeiter niedriger als die der Bauarbeiter, die schwarz außerhalb der Republik ihr Geld verdienen.

Die Kette der Belpiele, die Fedortschuk gab, ist damit noch längst nicht zu Ende. Von Rowdies und Dieben werden zunehmend mehr sowjetische Großstädte bedroht, deshalb hat man das System der Polizeiwachen reorganisiert.

Öffentliche Plätze, aber auch Wohnviertel werden strenger kontrolliert, ebenso Vorortzüge. Für die Unternehmen Betriebe bisweisen eine „Partnerschaft“ um zu gewährleisten, daß ihre Belegschaft auch sicher ankommt.

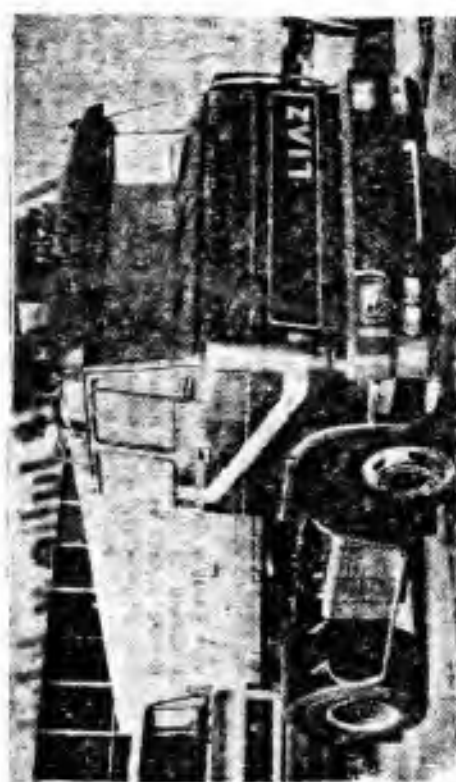
kohlismus der Grund. Zwei Drittel aller Verbrechen mit Todesfolge oder schweren Verletzungen werden von Betrunkenen verübt, zwei von drei Täter sind chronische Alkoholiker.

Ein Viertel derjenigen Sowjetbürger, die, so Fedortschuk, „eine parasitäre Lebensweise haben“, also gammlen, sind Alkoholiker, denen zuvor ihr Arbeitsplatz gekündigt wurde. Probleme hat man in der UdSSR anscheinend auch mit Rauschgiftsuchtigen, das gibt Fedortschuk indirekt zu. Es sei nötig, die Entziehungshilfe für Süchtige auszubauen.

Ein weiterer Schwerpunkt der Kriminalität in der UdSSR ist der „Diebstahl gesellschaftlichen Eigentums“. So hat man in Usbekistan, Kasachstan, Lettland und Moskau ganze Verbrecherringe aus-

chen in der UdSSR geschehen aus gewinnstüchtigen Motiven, zehn Prozent aller Gesetzesübertretungen entfallen auf Rowdytum, sechs Prozent auf die Mißachtung der Straßenverkehrsordnung. Fedortschuk gesteht ein, allerdings ohne statistische Angaben, daß die Jugendkriminalität auch in der UdSSR ein ernstes Problem geworden ist. Als Gründe dafür nannte der Innenminister „zerrüttete Familien“, „Alkoholismus der Eltern“ und „zersetzenden Einfluß einiger Autoritäten“.

In den letzten zehn Jahren haben Verbrechen als Folge des Alkoholismus stark zugenommen: So melden sich etwa nach den Wochenenden 30 bis 35 Prozent der Arbeiter krank, feiern also „blau“, bei 35 bis 45 Prozent der Ehescheidungen ist Al-



Jeden z nových 1990 nákladních automobilů LIAZ ze stejnojmenného podniku v Jablonci n. Nisou, které se stále více uplatňují na světovém trhu, kde je brána 750 Motokov.

■ ZBYTEČNÉ KOMPLIKACE

Stěhujeme se do nového bytu v Praze 5 na sídlišti Lužiny. První radost z toho, že budeme v rodině bydlet v novém bytě, se začala kalit zbytečnými problémy, sháněním věci (např. úchytky na el. hodiny), které by měly snad být při předávání bytu samozřejmostí. Vrcholem se stal problém se stěhováním. Budeme — snad — jedni z prvních nájemníků v jedenáctipatrovém domě. Výtah v domě s nosností 500 kg není v provozu ani u nás, ani v domě vedlejším. Již nastěhování sou- sedě tvrdili, že je to normální a že OPBH výtah vypíná, aby jej nájemníci častým ježděním nepo- rouchali. Představa opakovaných výstupů do de- sátek patra s nábytkem na zádech mne zrovna tak jako dohadování se stěhováky rozhodně ne- láká.

Manželé M.,
snad budoucí adresa: Trávníčkova 2/1768,
Praha 5

NA STÍŽNOST ODPOVĚDĚLI pracovníci podni- kového ředitelství OPBH Praha 5 F. Kyzner a Z. Karásek: Objekt, o který se v tomto případě jed- ná, byl dán do užívání bez jezdícího výtahu. Vzhledem k tomu, že dodavatel nesplnil termín odstranění závad, nemohl být výtah převzat do péče podniku hl. m. Prahy. Výtahy a uvedení do provozu. Před stěhováním jsou nájemníci na tuto skutečnost upozorňováni. Od úterý 20. 8. v tomto konkrétním případě výtah jezdí. Vinou dodavate- le však není v provozu do dnešního dne (tj. 23. srpna) v námi spravovaných objektech na sídliš- ti Lužiny dalších 13 výtahů. Stává se ovšem, že nájemníci na vlastní nebezpečí uvedou neprevza- té výtahy do chodu po „vloupání“ do strojovny výtahu a pak tedy naši pracovníci opět tyto vý- tahy musí vypnout.

V loňském roce byl mezi podnikem zahranični- ho obchodu Strojexport a iránskou stranou po- depsán kontrakt na vrtání celkem 17 500 běžných metrů hydrogeologických průzkumných i produk- tivních vrtů ve vápencích, které provede národní podnik Stavební geologie Praha. Potřebná zařízení již byla letos do Iránu dovezena.

● Podle nejnovějších odhadů působí v japonských průmyslových podnicích na 164 000 nejrozumnějších robotů. Do roku 1990 se má jejich počet zvýšit o více než půl milionu. Roboty jsou především vy- užívány v automobilovém a elektrotechnickém prů- mysly.

■ RYBÍ ZÁRUKY

Koupil jsem si zavinače v majonézovém nálevu. Délka záruční doby je sedm nebo devět dnů (po- dle ročního období). Jak však poznat den výroby z vyznačeného šestimístního čísla 262805? Výrob- cem jsou Mrazírny OP Praha.

J. K., Praha 4

Moskau erhöht Preise von Alkoholgetränken

ig! MOSKAU. In der UdSSR sind die Preise für Alkoholika außer Wein dra- stisch erhöht worden. Hochprozentige Getränke wie Wodka, Cognac und Likör wurden um 1,5 Rubel pro halbem Liter teurer, so daß Wodka, das Lieblingsge- tränk der Russen, nun pro Flasche 7,80 Rubel (umgerechnet rund 27 Mark) ko- stet — das sind mehr als vier Prozent eines sowjetischen Durchschnittsmonats- lohns. Bier stieg um fünf Kopeken pro Flasche. Die letzten Preiserhöhungen für Alkohol hatte es 1981 gegeben.

Mitte August waren in der UdSSR die sehr hohen Preise von Säften herabge- setzt worden: Reiner Apfel- oder Trau- bensaft kostet nun statt 1,10 Rubel (3,80 Mark) pro halbem Liter 90 Kopeken (3,15 Mark). In Lizenz produzierte Getränke wie Fanta oder Pepsi-Cola sind dagegen nicht verbilligt worden.

Die neuen Preise stehen im Zusam- menhang mit den seit 1. Juni geltenden neuen Anti-Alkohol-Gesetzen in der UdSSR zur Eindämmung des Alkohol- mißbrauchs. So will man in der UdSSR 649 Schnapsfabriken auf andere Produk- tionen umstellen. Von den 600 Moskauer Schnapsläden wurden 400 geschlossen.

Ab 1. Januar 1986 müssen die Frankfurter mit neuen Tarifierhöhungen beim FVV rechnen. Der Betriebskommission der Stadtwerke liegt heute ein Magistratspapier zum Beschluß vor, in dem für die Hauptverkehrszeiten eine Verteuerung des Erwachsenenfahrerscheins von zwei auf 2,10 Mark und des Kinderfahrerscheins von einer Mark auf 1,10 Mark vorgesehen sind.

Außerhalb der Hauptverkehrszeit soll die Einzelfahrkarte unverändert 1,50 Mark kosten. Dafür werden die Spitzen- zeiten, bisher montags bis freitags von 6.30 Uhr bis 8 Uhr und von 16 bis 18.30 Uhr, nach der Vorstellung des FVV mor- gens um eine halbe Stunde auf 8.30 Uhr verlängert.

Aufgespießt

Es gibt noch keine allgemeine Melde- pflicht für Spione.
Regierungssprecher Friedhelm Ost am Dienstag auf die Frage, ob weitere Spione in Bonn tätig seien.

BLDG ANI TRAFUVA
NRDO KONI!

Benzin in Jugoslawien teurer

In Jugoslawien gelten vom 1. Septem- ber an neue Benzinpreise. Ausländische Autofahrer zahlen für einen Liter Treib- stoff bis acht Pfennig mehr, und zwar: Super 1,20 (bisher 1,13) Mark, Normal 1,11 (1,07) Mark und Diesel 0,97 (bisher 0,89) Mark. In Italien kostet vom 1. Sep- tember an der Liter Super auf Gutschein drei Pfennig weniger — nämlich 1,71 Mark — und liegt somit 34 Pfennig unter dem normalen Tankstellenpreis.

NEMAJI ZAJEM O JEKABINY. Vykupny ovoce jednoty v Jihobeském kraji se zavázaly, že letos vykoupi sto tun jekabin. Odborníci však tvrdí, že jejich letošní velká úroda by umožnila až dvojnásobné množství. V našem konzervářském průmyslu však o jekabiny není zájem, minimální množství odebere jen Jihobeská Prata. Podstatná část těchto vykoupených plodů, tolik bohatých na vitamíny, proto poputuje do zahraničí.

ANI O JEKABINKU?

Městská hromadná doprava v Praze přepravila za prvních šest měsíců letošního roku 628 miliónů cestujících, z nichž nejvíce jelo v metru.

...JAK STADÁ SE DOHODNIVOUH BCDRA, KDYŽ



Porsche erhöht Autopreise

STUTTGART (dpa/VWD). Mit dem jetzt begonnenen Modelljahr 1986 hat die Porsche AG in Stuttgart-Zuffenhausen die Preise für seine Sportwagenmodelle zwischen vier und acht Prozent erhöht. Dies gab das Unternehmen bekannt.

Nach der neuen Preisempfehlung kostet etwa der 944 jetzt 2000 Mark mehr, und zwar 50 950 Mark. Der Preis für das 911-Carrera-Coupé steigt von 68 560 auf 72 000 Mark. Teurerster Wagen im Programm ist eine 928 S-Katalysator-Version für 109 000 Mark.

Ölstaaten kaufen immer weniger

BONN (rtr). Der Außenhandel der Bundesrepublik mit 21 arabischen Staaten ist im ersten Halbjahr 1985 weiter zurückgegangen. Die Exporte in diese Länder seien im Jahresvergleich um 6,7 Prozent auf 11,8 Milliarden Mark gesunken, während die Importe um 2,3 Prozent auf 9,8 Milliarden Mark abgenommen hätten, teilt das Bundeswirtschaftsministerium mit. Im Handel mit dem wichtigsten Partner, Saudi-Arabien, gingen die Exporte sogar um 19,8 Prozent auf 2,9 Milliarden Mark zurück. Die Einfuhren ermäßigten sich um 12,4 Prozent auf 1,1 Milliarden Mark.

Als Grund für den bereits seit Ende 1982 rückläufigen Handel mit den arabischen Staaten nannte das Ministerium die geringe Ölnachfrage. Sinkende Einnahmen hätten die Förderländer gezwungen, die bereits gekürzten Ausgabensätze in den Haushalten weiter zurückzunehmen. Gleichzeitig sei die internationale Konkurrenz auf diesen Märkten noch härter geworden. Auch 1986 sei nicht damit zu rechnen, daß sich der Handel wieder belebe.

Algerien, inzwischen zweitgrößter arabischer Öllieferant, wurde auch wichtigster Handelspartner nach Saudi-Arabien, denn die Ausfuhren in den nordafrikanischen Staat stiegen um knapp 14 Prozent auf 1,5 Milliarden Mark im ersten Halbjahr. Das Schergewicht der deutschen Exporte lag weiter bei Investitionsgütern.

ZURÜCK ZUR KAMELTREIBER-TÄTIGKEIT..?

● **Americká ropná společnost Phillips Petroleum** oznámila, že je nucena v příštích dvou letech snížit dodávky zemního plynu ze severomořského pole Ekofisk o 25 procent. Příčinou tohoto rozhodnutí je propadání mořského dna, způsobené narušením geologické struktury v důsledku nepřetržité těžby od roku 1971.

Invasion von Schnecken

STOCKHOLM, 26. August (AFP). Eine Invasion von mehreren Millionen Schnecken, die „genauso gefräßig sind wie die Heuschrecken Afrikas“, zerstören seit einigen Tagen die Felder eines schwedischen Bauern in der Ortschaft Taffnäs, 60 km südlich von Stockholm. Das berichtete am Sonntag die regionale Tageszeitung „Södermanslands Nyheter“. Von dieser bisher unerklärlichen „Invasion“ ist allerdings nur ein einziger bauerlicher Betrieb betroffen.

Jeden Tag werden etwa 5000 Schnecken von den Feldern aufgelesen und in einer Müllverbrennungsanlage vernichtet. Nach Angaben eines Experten des Naturkundemuseums Göteborg handelt es sich dabei um gewöhnliche „Gartenschnecken“, die in Mitteleuropa bereits große Schäden angerichtet haben. Chemische Vernichtungsmittel sollen nicht eingesetzt werden, da ihre Wirkung zu lange dauere und die Tiere dadurch zu sehr leiden müßten, hieß es.

TO BY SE „FRANTICI“ KONČENÉ NAZRALI...

Bewohner der Innenstadt geben je Einkaufsbesuch im Durchschnitt 91 Mark aus, citynahe Münchner 130 Mark, die Stadtrandbewohner 235 Mark und Käufer aus dem Umland 252 Mark. Bekleidung und Lederwaren sind stark gefragt, andere Artikel wie Elektrogeräte, Heimwerker- oder Autbedarf werden zunehmend in den Zentren auf der „grünen Wiese“ vor den Toren der Stadt gekauft.

Berg- und Talfahrt der Preise

Preisanstieg in der Bundesrepublik Deutschland in %



● **Čína povolila sřazení první tříšky zahraniční** banky na svém území od vzniku ČČR v roce 1949. Jde o přední hongkongský peněžní ústav Hongkong and Shanghai Banking Corporation.

VÍTE, KDE MAJÍ největší díbán ?? plivo? Lokální patriotismus by velice měl — no, přece v Plzni, objektivně snad by přikl toto přvenství ani Bavorsku. Ale mamati díbán, acházefelí se o zaznamenání v Guinnessově knize rekordů, nevlastníme ani my, ani NSR — ale Rakousko. V tyrolské vesnici Wessing má hostinský Erwin Told pivní díbán, do něhož se vejde 43 litrů oblíbeného nápoje. K jednomu napití je ovšem zapotřebí několika mužů.

Viele fielen beim TÜV durch

MÜNCHEN, 26. August (dpa). Nur jedes zehnte oft lebenswichtige medizinische Gerät hat in Bayern auf Anhieb die Sicherheitsprüfung des Technischen Überwachungs-Vereins (TÜV) bestanden. Dazu zählen Herz-Lungen-Maschinen, Beatmungs- und Dialysegeräte, Infusionspumpen oder klimatisierte Klein-kammern (Inkubatoren). Bei rund 85 Prozent der Geräte war nach Angaben des TÜV Bayern vom Montag sicherheitstechnischer Rat notwendig, bevor das Zeichen für „Geprüfte Sicherheit“ verliehen werden konnte.

Als typische Mängel fand der TÜV falsche Absicherungen der elektrischen Ausrüstung, unzureichenden Schutz gegen Stromschläge, das Fehlen von Sicherheitsvorkehrungen beim Ausfall wichtiger Bauelemente und schlechte Bedienungsanleitungen. Nach der neuen Medizingeräte-Verordnung ist die bislang freiwillige Sicherheitsprüfung vom Januar nächsten Jahres an für den Verkauf dieser Geräte Vorschrift, bereits installierte Apparaturen müssen bis Ende 1987 sicherheitsgeprüft sein.

OTK NA NĚ!!

MÜNCHEN, 26. August (dpa). Münchens „guter Stube“, der Fußgängerzone zwischen Stachus, Odeons- und Marienplatz, stehen möglicherweise schwere Zeiten bevor. Der alltägliche Trubel, kaulustige Citybesucher, Straßenmusikanten und Touristen bieten ein bunt-fröhliches Bild, das jedoch trügt. Seit 1976 schrumpft der Umsatz in der Innenstadt kontinuierlich, während er in den Außenbezirken steigt. Die Verkaufsflächen in der City stagnieren die am Stadtrand nehmen zu, und die Innenstadt-Geschäftsinhaber klagen über rückläufige Umsätze und hohe Mieten. 13 000 Mark werden im Zentrum der Landeshauptstadt durchschnittlich für 50 Quadratmeter Geschäftsfläche pro Monat verlangt.

● **Hans Joachim Tiedge**, který byl po léta odpovědný za odštěpení špiónáže ve Spolkovém úřadě pro ochranu vlády (NSK), přestel do NDR a požádal o politický azyl. Žádost bude přezkoumává příslušnými orgány NDR.

● **Zabátekem září** nastoupí v Rakousku do škol 1,2 miliónu dětí, z toho přes 81 000 dětí prvňáčků. V důsledku klesající porodnosti se v Rakousku již řadu let snižuje počet žáků. Letos je jich o 3,2 procenta méně než loni.

Názvy rostlin a našich pět smyslů

Názvy rostlin si můžeme rozdělit podle různých kritérií. Nebudeme asilovat a uplatnit ani o číslu dle, nýbrž chceme na řadě příkladů ukázat, že rostliny dostávaly jména podle různých vlastností a že se přitom různě uplatňují pět našich smyslů.

Najvíce se ovšem uplatňuje zrak. Rozhoduje například podobu některých částí rostlin. Např. křenec má jméno podle nápadné kolénkatosti lodyhy. Rostlina bezkolénec zase má kolénka nahromaděná na samém spodku stébel a nejvyšší stánek je tak dlouhý, že celá rostlina působí dojem, jako by měla kolénka nahoře. Kopytaň má jméno podle podoby listů — vypadají jako kopyta. Kocotec má listy podobné kosům, mečík listy podobné mečům. Náproti má jméno podle podoby květů — mají tvar jako náprot. Květy panteříčka se podobají panteříčkům. Květy slámsky jsou jakoby slámské a vydrží ve váze velmi dlouho. Podle podoby plodů má jméno např. vraní oko. Jeho plody jsou ovšem jedovaté. Už se nelednou stalo, že si děti tyto plody spletly s borůvkami a otrávil se. Zrakem vidíme také barvy — uvedme si jako příklad jména bledule nebo pohláň. Bledule má bílé květy a listy podobné jsou na spodní straně bělavě pístnaté.

Některé rostliny dostaly jméno podle chuti. Např. osladič má sladký kořen. Proto se mu také říká sladký kořen nebo sladké dřvo nebo lékařice. A dělá se z něho oblíbená pochoutka děti: pendrek. Snad vás bude zajímat, že slovo pendrek bylo utvořeno z německého slova Bären.



drak (bórdrak), což znamená „medvěď z trsu“.

Podle horké, pářivé chuti má jméno horkice a také krásná horká květina horec. Horec se označuje i slovně smetan — podle bývalého krále Gentia, který žil ve 2. století před našim letopočtem a odhalil při léčivě vlastnosti horké. Horká je semelina a listy plaménku mají palčivou chuť.

Podle kmitavých dojmů má jméno např. ostřice. Její listy jsou velmi ostré — leckdo se jimi až řezal. Na proti tomu hladká má listy pěkně hladké. Sem můžeme zařadit také netýkavku: dotkneme-li se v této květině květu, odpadne, dotkneme-li se plodu, semena se rozstříknou.

Podle sluchových dojmů dostal jméno např. prackavoc. Tak se v různých krajích označují některé rostliny — mezi nimi právě i netýkavka — jejichž plody pukají s hlasitým prackáním. Jednou druhou travu se říká chrastice — podle toho, že chrastí.

Závěť už jen poslední smysl: čich. Např. rostlina zvaná kozlík nepěkně voní; lidem připomíná zápach koze. Naproti tomu činka voní má přívlastek podle příjemné vůně. Ale pro čichotu upozorňujeme, že činka má po pavu zvonit. Přívlastek „pal“ nemá květina podle vůně; naznačuje se tím měsícnost nebo bezčinnost druhu rostliny ve srovnání s jiným druhem který je lidem nějak užitečný nebo milý. O stejné případ jde u pojmenování pat vico. A podobná je i u přívlastkem „víř“, například víř mák nebo víř houb. Tyto rostliny jako by lidé přechovávali svým a vkřím.

Kolk má Praha lesů

(Čik): V Praze dosahuje výměra lesního celku 2700 hektarů, lesů do roku 1920 město vlastnilo lesy nemělo. Když byly v 16. století vysázeny stromy na Nábězíku a Petříně, o systematické zalesňování nešlo. Samostatné pražské lesní hospodářství vzniklo až po částečném zrušení lesů tohoto století. Když získal v roce 1920 ziskem 463 hektarů lesa, později k nim byly přikoupeny a převzaty lesy Kunčatické, Malá a Velká Chuchle, Pobeřetický háj pod Pařbích lesů se Pražané dočkali až po roce 1953 a od té doby bylo zalesněno přes 750 ha ploch, tzv. parkových lesů.

První česká spořitelna

(Č): Projekt první české spořitelny (Erste böhmische Sparkasse) se objevil před 165 lety. Někdy v Praze nebo jiném městě nabyt na venku — sedm kilometrů severozápadně od Kladruby — ve Smečně. Od roku 1821 působil tento peněžní ústav na feudálním velkostatků patřícím k martinickému panství a jeho skutečným cílem bylo disponovat s drobnými vklady a odstraňovat tak nedostatek.

Českokrumlovské jubileum

Český Krumlov není jen pokladnicí historických a stavitelských památek, jakými se může pochlubit jen tak každé město ve střední Evropě. Má jednu zvláštnost: jihočeský divadelní festival, od jehož prvního ročníku nás dělí již bázňala čtyřicet let.

Bylo to 14. června 1947, kdy se v Zámecké zahradě před letohrádkem Bellaria představili herci Jihočeského divadla z Českých Budějovic se Shakespearovým Večerním tříkrálovým. Nahlédneme-li dnes do archivních záznamů, zjistíme, že o kolébkách festivalu stál tehdejší ředitel Jihočeského divadla Karel Konstantin, jemuž obětavě pomáhali proslulí tuto myšlenku architekt Joana Brehms. O rok později se před Bellarií, v kouzelném prostředí zámeckého parku, opět hraje. Znovu Shakespeare, ale tentokrát Kupec benátský, kterého střídal Jiráskova Lucerna. Úspěch je velký. Dnes už se snad ani neví, proč potom nastala desetiletá přestávka...

V červnu 1958 dochází k zmrtnýchvatní Jihočeského divadelního festivalu. Stalo se tak opět zásluhou Joana Brehmsa a tehdejšího ředitele Jihočeského divadla Otto Haase. Večer 8. června se uskutečnila v zahradě před Bellarií nová inscenace Welsenbornovy Ztracené tváře. Zvláštností tohoto představení se stala skutečnost, že hlediště bylo otáčivé a sedlo na něm šedesát pozvaných diváků, převážně zástupců uměleckých institucí. Žádný divadelní sál nemohl a dodnes nemůže vykouzlit tak čarovné prostředí, jakým je přímo pohádková atmosféra krumlovského zámku a nočního zámeckého parku. Kolem Bellarie lze nalézt tak přesvědčivou scénu pro divadelní představení jako málokde. Je zde pohled na schodiště a terasy vznešeného letohrádka, na krásnou upravenou parkovou cestu s pohledem na fontánu, mezi tím rozsáhlé travnaté plochy a jednotlivé skupiny stromů, tmavé lesnaté houčiny, alej vedoucí k železným, kovaným vratům, každých pár metrů po otočení hlediště do nového pohledu odkrývá další inscenační možnosti.

Nápad architekt Joana Brehmsa, který experimentálním představením s otáčivým hledištěm hledal a našel zcela nově inscenační pojetí, přijali pozvaní diváci příznivě, a tak zaseté semínko této evropské kuriozity začalo ihned klíčit.

Příští rok — 1959 — již přinesl první plody. Tuny železa a kubické metry dřeva se měnily v točnou, na níž se vejde 400 sedících diváků. Do útrobu tohoto monstra sestupuje večer co večer v letních měsících čtyřicet vojáků zdejší posádky, kteří si svou svých paží posunují po kolečcích točnou podle pokynů režie. Před tímto otáčivým hledištěm — na schodech a terasách Bellarie, na trávníku zámeckého parku, pod mohutnými staletými stromy — inscenují Otto Haas a Joana Brehms Jiráskovu Lucernu. Začíná vznikat tradice, Jihočeský divadelní festival před Bellarií dostává pevnou podobu.

Dalším mezníkem vývoje je šedesátý rok. Vojáky pod točnou vystřídali elektrický motor a nahore nachází místo k sezení o 150 diváků více. Dnes už se jich na hlediště vejde 800 a stále je to málo. Každý den je vyprodáno, hromadné výpravy přijíždějí z celých Čech a Moravy si zájímají vstupenky prakticky již v prosinci předchozího roku.

V letech 1959 až 1979 — tedy za dvacet let, když už většina představení Jihočeského divadelního festivalu se hrála před otáčivým hledištěm (v malé míře bylo využito i Maškarního sálu a barokního divadla Českokrumlovského zámku), vykazuje „točna“ obdivuhodná čísla! Za uvedených dvacet let bylo sehráno 1299 představení, které zhlédlo 899 314 návštěvníků. Z číhoher byla neúspěšnější Jiráskova Lucerna. Hrála se 169krát. Hrubinova Kráska a zvíře, napsaná pro Českokrumlovskou scénu, měla jen o dvě představení méně. Strakonický dudák a Radúz a Mahulena byly uvedeny 115krát, Sen noci svatojanské 103krát. Inscenovány byly také opery. Jejich 45 představení zhlédlo 21 882 návštěvníků a 19 baletů vidělo 7007 diváků.

A posledních pět let? V roce 1980 bratři Čapkové: Ze života hmyzu 49krát a Jan Drda: Dalskába 27krát. Obě hry vidělo 80 427 diváků. O rok později Shakespeareov Zkrocení zlé ženy (40krát) a znovu Drdovy Dalskába (32krát) zhlédlo celkem 80 423 diváků. V roce 1982 se herci Jihočeského divadla představili 31krát v Shakespeareově hře Zkrocení zlé ženy a 38krát v Goldoniho Benátské maškarádě. Na populární točna sedlo přitom 89 178 diváků.

Benátská maškaráda (32krát) a Kozíková Krumlovská romance (41krát) psaná pro Jihočeský divadelní festival v Zámecké zahradě Českokrumlovského zámku přilákaly v roce 1983 63 597 diváků. Loni sehráli herci Jihočeského divadla na Českokrumlovském festivalu 43krát Tylova Strakonického dudáka a 33krát Kozíkovu Krumlovskou romanci — celkem po 63 597 diváků.

Slavný návrat jelenů

Peking: Po přibližně deseti letech se v těchto dnech do své pravosti vrátili jeleni milu, kteří byli na přelomu století v Číně vyhubeni. Vzácnou zástupu na pět kilometrů letišti očekávali zástupci čínské vlády, diplomaté a desítky novinářů a fotografů. Dvacetileté stádo, které se dvou speciálních kontejnerů přivezlo letouny společnosti Air France z Velké Británie, našlo domov v lesoparku asi 30 km jižně od Pekingu. Rezervace pro jeleny byla vybudována nákladem 1,7 miliónu juanů. Hony na jeleny milu byly po staletí oblíbenou kratochvílí čínského císaře. Je avšak, až zvíře bylo ve své původní vlasti zcela vyhubeno. Několik milů kusů zachráněných v roce 1900 chovatelů z Anglie. Z tohoto chovu, který se rozmnožil, pochází i současná zástupa.

Letošní jubilejní 30. ročník Jihočeského divadelního festivalu probíhá před otáčivým hledištěm v Českokrumlovském zámeckém parku již od 31. května. Shakespeareovu hru Sen noci svatojanské, jejíž nové nastudování zde letos mělo premiéru, vystřídali Tylov Strakonický dudák. V neděli 1. září, kdy třicetý ročník divadelního Krumlovského festivalu u nás 80 letních představení a desetitisíce k téměř jeden a půl miliónu spokojených diváků.

CO BY 2 TAKO UDĚLALI ZDEJŠÍ...
SPECIALITA: KRUMLOVSKÁ BILA PANI
PLAHEB SLAVOVICÍ A PETR VOK VA
SPÍZU KATA HYDLAŘE...

Nenechte si ujít baklažány!

Před zahájením provozu

Lilek jedlý, nasušený a nás též baklažán nebo patližán, je výborná lehátková zelenina, kterou možno dušit, opékat, smažit i smažit. Nenechte se proto odrazit jeho neobvyklým vzhledem nebo kyjovitým tvarem, ani posrpkovitostí, která se objevuje až černou barvou (některé druhy jsou naopak bílé nebo žluté až do oranžova). Dužnina plodu je křehká, nasolněná, s drsnými vláknitými smyčkami, a typicky kořenitou chutí a vůní, která trochu připomíná houby. Zralé semínka před přípravou odstraníme vykráskáním. (Pozor! Je savelé plody jsou nachové podobné jako okurky.) I po strážení biologické je baklažán zeleninou cennou, protože obsahuje provitamin A, vitamín B₁ a C, s nerostných látek vápník, fosfor, selen, mangan, bořitík, stru a chlór).

BAKLAŽÁNY PO MLYNÁŘSKU: 4 menší baklažány, sůl, hladká mouka, česnek a petrželka nebo jogurt, česnek a kopr, olej. — Baklažány oloupeme, přičně nakrájíme na plátky silné asi 1 cm, které osolíme. Lehce je obalíme v hladké mouce a v horkém oleji po obou stranách opékáme dozlatova. Opečené plátky potřáeme utřeným česnekem a sypeme petrželkou, nebo je pokapeme jogurtem ochuceným česnekem a posypeme koprem. Podáváme horké s vařenými brambory nebo s křáčkem chleba.

MICHANÁ VEJCE S BAKLAŽÁNY: 500 g baklažánů, 50 g rostlinného tuku, 1 cibule, 1–2 stroučky česneku, sůl, pepř, 6 vajec. — Na tuku zpěníme nadrobno nakrájenou cibuli a prolisovaný česnek. Přidáme oloupané, na kostičky nakrájené baklažány, osmahneme, podle potřeby podlijeme a udusíme doměkka. Měkce baklažány osolíme, opepíme, zalijeme mírně osolenými vejci a domícháme. Podáváme s křáčkem chleba a se salátem z rajčat.

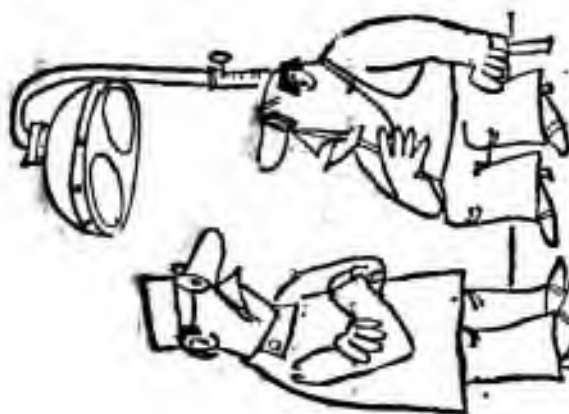
KACHNA PO PROVENŠÁLSKU: 4 porce kachny, sůl, 3–4 stroučky česneku, mletý

pepř, 40 g slaniny, 2 větší cibule, 2 baklažány, masový vývar (1 z kostky). — Očištěnou kachnu potřáeme česnekem utřeným se solí a pepřem. V rendlíku rozpustíme nadrobno nakrájenou slaninu, zpěníme nadrobno nakrájenou cibuli, vložíme maso, opečeme, podlijeme a pečeme téměř doměkka. Přidáme oloupané, na kostky nakrájené baklažány, osolíme a dopečeme. Během pečení odebíráme vypečené sádlo. Podáváme s vařenými brambory nebo s dušenou rýží a se salátem z rajčat.

BEĐUINSKÝ RENDLÍK: 40 g oleje, 1–2 stroučky česneku, 3 cibule, 300 g mletého masa (hovzí a vepřové), sůl, mletý pepř, tymián, sušená bazalka, 4 malé baklažány, sklenička červeného vína, 100 g strouhaného sýra, 20 g másla. — Nadrobno nakrájenou cibuli a česnek osmahneme v oleji, přidáme maso, osolíme, okořeníme a za stálého míchání opečeme. Potom přidáme oloupané, na tenké plátky nakrájené baklažány, zalijeme vínem a udusíme doměkka. Podle potřeby přisolíme a přikořeníme, trochu uhladíme povrch pokrmy, posypeme strouhaným sýrem a poklademe lupínky másla. V troubě pruději zapečeme, až se sýr začne tavit a zlátnout. Podáváme s chlebem a s červeným vínem.

SRBSKÝ AJVAR: 2 velké baklažány, 4 až 6 rajčínových paprik, 2 stroučky česneku, citrónová šťáva, mletý pepř, sůl, olej, petrželka. — Baklažány a papriky upečeme v troubě. Baklažány během pečení propícháme vidličkou, aby se lépe propekly. Upečené oloupáme a zbavíme semínek. Umeleme nebo nerez nožem jemně usekáme. Přidáme velmi jemně nakrájený česnek a petrželku. Osolíme, opepíme, okyselíme a zakapeme olejem. Necháme v chladnu proležet a mažeme na chlebové topinky. Obkládáme plátky rajčat, a máme-li, tedy i půlkami vypeckovaných oliv.

(čtk): Za 70 dnů začne provoz s cestujícími na trase B1 pražského metra mezi nádražím Smíchov a stanicí Sokolovská. Hned od počátku tu poslouží cestujícími pátičlenná souprava, protože na trase bude silný provoz. Ve špičkách budou upraveny intervaly na 130 sekund, takže maximální hodinová kapacita cestujících dosáhne 25 000 lidí. Se zahájením provozu na čarce B1 přikročí Dopravní podnik-Metro k dalšímu zvýšení intenzity provozu na trase C. Stodvacetivteřinový interval tu umožní přepravit na 26 000 pasážérů v hodině. Na trase A zůstane zachován dosavadní časový harmonogram, tj. ve špičkách 150 sekund a 22 000 cestujících za hodinu. Poprvé v historii pražského podzemní dráhy budou vlaky vypravovány ze dvou míst. Vedle kačerovského depa začnou od 2. listopadu vyjíždět i z nového depa v Hostivaři. S proměnou na metru se změnil i funkce elektrických drah. Zabezpečí kulturní přepravu v místech, kde zatím metro nejel, a v oblastech, kde je v provozu, stane se jeho hlavním napájecím. K uzlovým stanicím podzemní dráhy povede i značný počet linek autobusových.



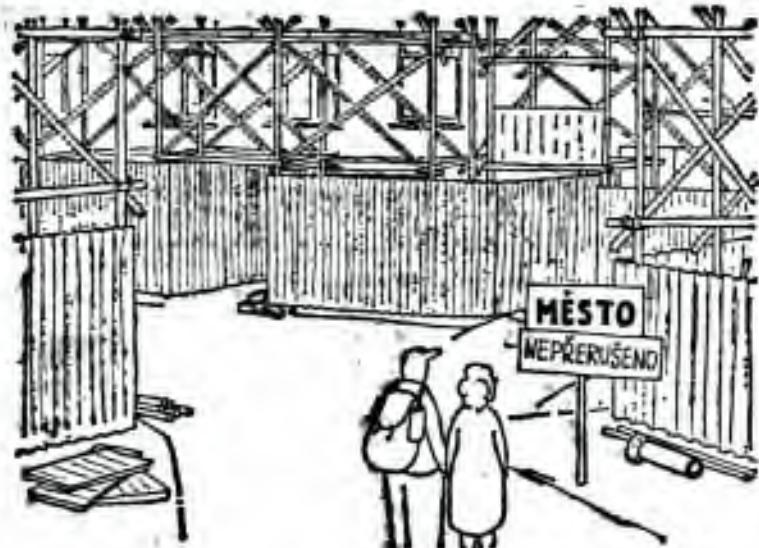
A nehorší je, pane doktore, že mě rozčilují lidé už i ve spánku!

B. Chňoupek v NSR

Hannover/Celle: Na oficiální návštěvu přicestoval včera do NSR ministr zahraničních věcí CSSR B. Chňoupek. Na letišti v dolnosaském Celle u Hannoveru, slavnostně vyzdobeném vlajkami CSSR a NSR, jej přivítal spolkový vicekancléř a ministr zahraničních věcí NSR H.-D. Genscher, na jehož pozvání se návštěva uskutečňuje. Přítomni byli rovněž velvyslanci obou zemí D. Spáčil a W. Schattmann. Bezprostředně po příletu se oba ministři sešli k pracovnímu jednání, jehož předmětem jsou aktuální otázky současně mezinárodní situace a vztahy mezi oběma zeměmi. Obě ministři shodně konstatovali, že celková bilance dvoustranných vztahů od podpisu smlouvy o vzájemných vztazích z roku 1973 a společné deklarace podepsané v průběhu návštěvy prezidenta ČSSR G. Husáka v NSR v roce 1976 je — navzdory určitým výkyvům — přesvědčivým důkazem možnosti jejího dynamického rozvoje v zájmu lidí obou sousedních zemí, v zájmu upravení bezpečnosti v Evropě i v širším mezinárodním měřítku. Ministr B. Chňoupek potvrdil politickou vůli vlády CSSR vyvíjet v tomto směru nezbytné úsilí v souladu se závěrečným aktem helsinské konference. Zároveň však zdůraznil, že tuto bezesporu pozitivní bilanci záručí snahy geckních kruhů o získání vojenské převahy cestou pokračujícího rozmísťování nových amerických jaderných rakét prvního oděru v západní Evropě, jakož i apochybňování pověřeného teritoriálního uspořádání. Za významnou součást vztahů obou zemí ministři shodně označili rozvoj intenzivního politického dialogu, ke kterému v posledním období přispěla setkání prezidenta ČSSR G. Husáka a kancléře H. Kohla v Moskvě, návštěvy člena předsednictva a tajemníka DV KSČ V. Biláka v NSR, člena předsednictva DV KSČ a předsedy ÚRO K. Hoffmanna v NSR, jakož i letošní dvě setkání ministrů zahraničních věcí ve Vídni a v Helsinkách. K produktivnímu vývoji také dochází v oblasti hospodářské spolupráce, kde např. oběm vzájemné výměny zboží dosáhli v loňském roce rekordní výše téměř pět miliard marek. Téžž dne ve ministr Bohuslav Chňoupek setkal s švédským ministrem a předsedou vlády spolkové země Dolní Sasko E. Albrechtem.

HNŮPEK!

Pedakavá kinohvězda. — V Saint-Tropez byl před nedávnem otevřen speciální obchod, v jehož sortimentu jsou šaty, různé drobné doplňky, kosmetické prostředky, staré fotografie — známé filmové hvězdy Brigitte Bardotové. Zájemci si tu mohou koupit též videokazetu kterečkoli z filmů, v nichž tato filmová hvězda hrála. Zbývá jen dodat, že majitelkou tohoto obchodu je — samotná Brigitte Bardotová.



MÍSTNÍ ROZHLAS v keňském městě Garissa se před nedávnem odmlčel na plně dvě hodiny. Důvod? Do studia vnikla kobza bezmála půldruhého metru dlouhá. Teprve když se našel odvězný technik, který nebezpečného hada zneškodnil, mohl rozhlas pokračovat ve vysílání.

Rekordní Golf

Se dvěma milióny registrovaných exemplářů je VW Golf typu I a II. nejrozšířenějším automobilem v NSR. Právě přesně dva roky po zahájení výroby se stal současný Golf II „miliónářem“ v počtu vyrobených kusů. Od první série bylo za 8 let vyrobeno hodně přes 6 mil. kusů, a navíc je od r. 1975 Golf v NSR bez přestávky nejkupevanějším automobilem. (r)

Porsche a Lada

Největší jednotlivou zakázku ve výši kolem 50 mil. DM v letech 1980–1983 dostalo vývojové centrum firmy Porsche ve Weissachu ze SSSR: Připravit 6 sériové výrobě novou Ladu 2108 a předním náhonem. Automobil, o kterém jsme už podrobněji před časem psali je — neblže na karoserii — vybaven nejmodernějšími prvky a vývojového centra Porsche a po zavedení sériové výroby a zdokonalení dokončování kvality na nejvyšší úroveň má jít od roku 1986 také na export. (z)

TO ZAS BUDE LIFT!!

NA JEDNÉ z nejživějších newyorských tříď dolů před česem k dopravní zácpě. Důvod byl velice kuriózní. Z toho se z nítoho nic začaly snášet dolarové bankovky. Nejlepší na věci ovšem je, že policie nezjistila, odkud se peníze vzaly a že nikdo neohlásil strátu. A ještě zajímavější je, že pouze dva občané odevzdali nasbírané dolary na policii.

hazovat. Než vznikla pradávná bédka, která akontila přelíním zápasem — a manželství končilo před rozvedovým soudem. STAC!...

Arme Leute in einem reichen Land

Bedürftigkeit ist neu in den Niederlanden

Neue Armut ist in den Niederlanden im Gefolge der Wirtschaftskrise eingezogen. Immer mehr Menschen erfahren am eigenen Leibe, was es bedeutet, wenn die Einkünfte sinken, während die Ausgaben steigen. Dies gilt besonders für die mehr als 750 000 Familien, die auf Unterstützung angewiesen sind sowie für die rund 800 000 Arbeitslosen. Mit einer Quote von 13 Prozent der berufstätigen Bevölkerung ist die niederländische Arbeitslosigkeit eine der höchsten in der Europäischen Gemeinschaft. Insgesamt sind ungefähr drei Millionen Niederländer für ihr Einkommen auf der Grundlage verschiedener Sozialleistungen vom Staat abhängig.

Die neue Armut in diesen traditionell als „steinreich“ bekannten Lande, daß in zunehmendem Maße Schulden gemacht werden, die dann nicht bezahlt werden können. Häufig werden Gas, Licht und Telefon gesperrt, wegen längerer Mietschulden werden viele Bewohner auf die Straße gesetzt. Man kann sich oft keine Zeitung mehr leisten. Wenn Großeltern ihre Enkelkinder in einer anderen Stadt einmal im Monat besuchen wollen, muß das abwechselnd geschehen, weil für beide zusammen das Fahrgeld nicht reicht.

Vor ein paar Jahren noch erklärten die meisten Niederländer als Antwort auf eine Umfrage über die Wirtschaftskrise: „Im Lande geht es schlecht, aber mir geht es gut.“ Inzwischen sind allerdings Hunderttausende Bürger hinzugekommen, deren materielle Lage sich verschlechtert hat. Die Arbeitslosigkeit dauert viel länger an und ist einschneidender, als man gedacht hatte. Daraus ergibt sich eine unumgängliche notwendige Umstellung auf andere Lebensgewohnheiten; aber eine Anpassung an finanziellen Rückgang ist außerordentlich schwierig.

Wenn der Kühlschrank oder die Waschmaschine kaputt geht, entstehen daraus in einer Familie Probleme. Kühlschrank und Waschautomat sind kein Luxus, sondern werden als unentbehrliche Bedarfsgegenstände betrachtet. Es ist jedoch eigentlich kein Geld mehr dafür vorhanden. Dann bleibt die Gasrechnung eine Weile unbezahlt, ebenso die Telefonrechnung. So beginnt man sich in Schulden zu stürzen.

Immer größere Gruppen der Bevölkerung geraten in diese Lage. Langsam aber sicher kommt die niederländische Öffentlichkeit daher zu der Erkenntnis, daß wirklich Armut herrscht; bis vor einigen Jahren hatte man noch wenig von den nachhaltigen Veränderungen gespürt. Ob der Familienvater Arbeit hatte oder nicht – Ferienreisen wurden doch gemacht, das kleine Auto blieb erhalten, der Mitgliedsbeitrag für den Sportverein konnte weiterhin bezahlt werden. Mittlerweile wurde aber alles teurer, und auch die Ersparnisse, die man zu Hilfe genommen hatte, um das gewohnte Leben fortzusetzen, gingen zur Neige.

Die Mietschulden allein in Amsterdam belaufen sich auf mehr als 20 Millionen Gulden (etwa 19 Millionen Mark). Viele Leute, die in den letzten drei oder vier Jahren arbeitslos wurden, sitzen nun in einer Neubauwohnung mit einer sehr hohen Miete und hohen Energiekosten Eigentumswohnungen werden gezwungenermaßen verkauft, weil die Besitzer die Hypothek nicht mehr aufbringen können. Die unbezahlten privaten Gasrechnungen im ganzen Lande sind auf riesige Beträge angestiegen. In Zehntausenden niederländischer Haushaltungen wurde der elektrische Strom abgeschnitten, und alle zwei Monate werden 60 000 Telefonanschlüsse gesperrt. So wird die Armut stets deutlicher sichtbar.

Die Zahl der niederländischen Haushaltungen mit einer unüberwindlichen Schuldenlast wird auf mehr als 150 000 geschätzt. Dadurch entstehen auch Spannungen im Familienleben. Wenn eine Familie sich vornimmt, prinzipiell unter keinen Umständen Schulden zu machen, dann erscheint dies sozial kaum zu ertragen. Sie kann sich dann nämlich nicht mehr am gesellschaftlichen Leben beteiligen und bleibt überall Außenseiter. Die Kinder müßte man von ihrem Verein abmelden; es gäbe keine Schulausflüge mehr; man könnte keine Freunde mit nach Hause bringen, weil auch eine Tasse Kaffee Geld kostet, während man doch in manchen Familien ohnedies schon die Kaffeefiltersäckchen trocknet, um sie noch einmal gebrauchen zu können.

Grab des Vaters führte drei Söhne zusammen

LONDON, 26. August (AP). Samson Altman traute seinen Augen nicht. Der Stein auf dem Grabe seines Vaters auf dem jüdischen Friedhof von Warschau trug auch seinen Namen. Der 66jährige Taxifahrer war aus London nach Polen gekommen, in der Erwartung, ein verwaistes Grab zu finden. Die einst große jüdische Gemeinde Polens besteht nur noch aus ein paar hundert Menschen, und die meisten Gräber ihres Friedhofs sind verfallen. Das Grab von Samsons Vater war aber gepflegt, als Samson es Ende Juli dieses Jahres besuchte.

Der Friedhofswärter gab Auskunft. Vor ein paar Jahren sei ein Mann aus Schweden gekommen und habe die Namen seiner Angehörigen auf den Grabstein des Vaters schreiben lassen, die er für tot hielt. Der Friedhofswärter fand in seinen Unterlagen auch den Namen des Mannes, der das Grab hatte pflegen lassen: Jacob Altman aus Göteborg. Samson hatte geglaubt, sein Bruder sei gestorben.

Samson rannte aufgeregt zum Postamt und schickte ein Telegramm nach Schweden. Schließlich rief jemand aus Malmö an: Samson, du lebst? Fragen und Antworten räumten Zweifel aus. Man hatte sich seit 46 Jahren wieder gefunden.

Jacob sagte Samson, auch der dritte Bruder lebe noch, und daß er ebenfalls in Schweden wohne. Zwei weitere Brüder, die Schwester und die Mutter seien umgekommen. Samson selbst hatte der Freien Polnischen Armee angehört, war vor den Nazis nach Palästina geflüchtet und hatte sich nach dem Krieg in London niedergelassen. 1980 hatte Samson die Suche nach seiner Familie aufgegeben. Jeder habe ihm gesagt, seine Angehörigen seien tot.

Am Sonntag gab es ein Wiedersehen der drei Brüder in London. Samson will jetzt seinen Namen auf dem Grabstein des Vaters schnellstens löschen.

Reagan war FBI-Informant

WASHINGTON, 26. August (dpa/AFP). US-Präsident Ronald Reagan hat während seiner Zeit als Schauspieler in den 40er Jahren in Hollywood dem Bundeskriminalamt der USA (FBI) Hinweise auf angebliche prokommunistische Aktivitäten in der Filmbranche gegeben. Das Weiße Haus bestätigte am Sonntag in einem entsprechenden Bericht der Zeitung „San José Mercury News“ in Kalifornien, der sich auf offizielle Dokumente des FBI stütze.

Danach haben Reagan und seine damalige Frau, die Schauspielerin Jane Wyman, dem FBI Personen genannt, von denen sie glaubten, sie gehörten prokommunistischen Gruppen an oder sympathisierten mit dem Kommunismus. Der erste Kontakt Reagans mit dem FBI sei im November 1943 hergestellt worden und hänge mit Untersuchungen über eine Person zusammen, die verdächtigt wurde, der nationalsozialistischen Ideologie nahezustehen. Er und seine damalige Frau hätten den FBI ferner über die Existenz von zwei Gruppen in der Schauspielergilde informiert, die in allen politischen Fragen „der Linie der kommunistischen Partei folgten“.

Aus den FBI-Unterlagen geht auch hervor, daß Reagan, der damals Vorsitzender einer Filmschauspieler-Gewerkschaft war, sich vor dem Komitee des Repräsentantenhauses gegen „un-amerikanische Umtriebe“ gegen Versuche wandte, die Filmbranche restlos von Kommunisten zu „säubern“.

Reparaturarbeiten an den Eisenbahnen. Die Eisenbahnverwaltung hat die Reparaturarbeiten an den Eisenbahnen in der Region um die Stadt ...

VICINÈ NOI ALI HERRENVOLK!

Bánsnik teskného soumraku

(It): V pondělí 26. srpna tomu bude čtyřicet let, co v Beverly Hills v Kalifornii zemřel básník, prozait a dramatik, pražský rodák Franz Werfel. Náleží k okruhu německé literatury, která tak nepokračatelně obohacuje světovou literaturu o cizí vyjádření nekultu, předchází jího zániku nebesurské monarchie. Franz Werfel se stal uznávaným básníkem už před první světovou válkou (prvotní jako lektor v Lipském a mnichovském nakladatelství K. Wolff. První období jeho tvorby probíhalo ve znamení německé expresionistické poezie. Pro další období, strávěné převážně ve Vídni, jsou typické velké díla epické a dramatické. Z dramatických jmenujeme Kozlí zpěv, v němž se Werfel vyrovnal se svou revoluční epikou (dostal se tehdy na čas pod klisché vlivu), a historické hry Juarez a Maximilian a Království boží v Čechách s postavou Prokopa Holého. Radu románů zabírají velké biografie Verdi (tzv. Werfelův vztek k hudbě dosvědčuje i fakt jeho shánění s odovou po G. Mahlerovi), následují kratší práce Smrt maloměstského a Sjezd abstraktní a román Barabara čili Zbožnost, v němž Werfel jako jeden z mnoha pražských národních spikatelů složil hold české ženě z lidu. Svě zážitky z dobrodružného útoku před náctismem zpracoval v dohře hrané komedii Jachowský a plukovník. Uměleckých vrcholů dosáhl Franz Werfel v dvoudílném románu o generále Arméně Cyflicovi (včetně křídla v nakladatelství Vyšehrad) a fantastickém utopii Hvězda nenarozených, svým posledním díle.

Kresba J. Kouřdy



● Japonská automobilka Nissan Motor Corporation získala kontrakt na dodání 200 osobních vozů do Jugoslávie. Oznámil to japonský tisk. VŠDOR IN PLACI.

Sekání u vlny

Mezi lety 1940 a 1950 se v Moskvě a v dalších městech Sovětské unie uskutečňovaly setkání u vlny. Byly to setkání, při kterých se lidé sešli a pili čaj. Byly to setkání, při kterých se lidé sešli a pili čaj. Byly to setkání, při kterých se lidé sešli a pili čaj.

Harmonikáři se představili v Hořovicích

(It): Více než stovka hráčů na harmoniku z celé republiky se v sobotu sešla ve Společenském klubu v Hořovicích na svém počátku již osmém ročníku soutěže.

„Das Automobil war da, um zu bleiben“

Umfangreiches Programm zum 100jährigen Jubiläum

„Ein mittels Ligoingas zu treibendes Veloziped, welches in der Rheinischen Gasmotorenfabrik von Benz & Cie. konstruiert wurde, wurde heute früh auf der Ringstraße probiert und soll die Probe zufriedenstellend ausgefallen sein“, schrieb die Neue Badische Landeszeitung über ein denkwürdiges Ereignis am 3. Juli 1886 in heute antiquiert anmutendem Deutsch. Schon am 29. Januar des gleichen Jahres hatte Karl Benz in Mannheim für seinen Heckmotor-Dreiradwagen das Deutsche Reichs-Patent 37 435 erhalten.

Es war zur gleichen Zeit, in der zweiten Jahreshälfte 1886, als Gottlieb Daimler zwischen Cannstatt und Untertürkheim eine „Droschke ohne Pferd und Deichsel“, ein „erstes vierrädriges, mit Benzinmotor betriebenes Automobil“ erprobte. Beide Erfinder, die völlig unabhängig voneinander arbeiteten und sich möglicherweise nicht einmal kannten, hatten – im Gegensatz zu einigen Zeitgenossen – Erfolg. Das Automobil war endgültig geboren.

Grund genug für die Daimler-Benz AG, die 1926 – nach eigenem Bekunden – aufgrund eines „besonders glücklichen Umstandes“ aus den von Benz und Daimler gegründeten Firmen entstand, im kommenden Jahr „100 Jahre Automobil“ zu feiern. Heute, da das Geburtstagskind gerade neunundneunzigjährig ist, laufen die Vorbereitungen für das Jubiläum bereits auf Hochtouren. Nach den Plänen, die jetzt vorgestellt wurden, soll das gesamte Jahr 1986 unter das Zeichen des Jubiläums gestellt werden.

Von der Fernsehshow rund ums Automobil bis zur Schnaufferl-Rallye ist alles im Programm enthalten, was sich der Autofreund vorstellen kann. Das restaurierte Daimler-Benz-Museum wird wiedereröffnet, eine Wanderausstellung zieht durchs Land, und Empfänge für die Prominenz aus Politik und Wirtschaft fehlen natürlich auch nicht.

Bei allem Stolz auf eine erfolgreiche Geschichte soll es 1986 kein ausschließlich nostalgisches Kramen in Erinnerungen geben. Tradition und Zukunftsorientierung bilden den Grundgedanken für das Jubiläumsjahr, versichert Daimler-Benz-Direktor Bernd Gottschalk.

Vorerst haben die schwäbischen Autobauer allerdings kräftig in den Archiven gekramt, um zu dokumentieren, daß die Geburtsstunde des Automobils auch wirklich in das Jahr 1886 fällt. Immerhin knatterte schon am 10. November 1885 ein Motorfahrzeug durch den Park der Daimler-Villa in Cannstatt. Die Konzeption dieses „Reitwagens“, eines hölzernen Motorrades mit Stützrädern, wurde allerdings nicht weitergeführt.

Bereits Ende 1883 hat Daimler für seinen leichten, schnelllaufenden Motor Reichspatente erhalten, und Benz war schon vier Jahre zuvor die Entwicklung eines Motors gelungen, dem Gas und Luft zur Gemischbildung zugeführt wurden. 1876 bereits hatte der Kölner Nikolaus August Otto einen Viertaktmotor entwickelt, der zum Ausgangspunkt der weiteren Motortechnik wurde.

Auch im Ausland waren die Erfinder nicht untätig. Der Brite Richard Trevethick erhielt im Jahre 1802 ein Patent auf Dampfmaschinen zum Antrieb von Wagen und der Franzose Edouard Delamare-Deboutville 1864 eines auf einen Motorantrieb. Ein mechanischer Schaden hatte beim Probelauf von Delamare-Deboutvilles Motorwagen allerdings „nachhaltige Folgen“: er explodierte.

Daimler-Benz jedenfalls sieht das Jahr 1886 als Anfang des Automobils. Hier seien Motorwagen geschaffen worden, die nicht als Fehlschlag endeten, erst die Erfolge von Benz und Daimler hätten eine kontinuierliche Weiterentwicklung eingeleitet, „das Automobil war da, um zu bleiben“, heißt es glaubhaft bei den Geschichtsforschern von Daimler-Benz. Geblieben ist das Auto in der Tat. 1984 rollten weltweit 42 Millionen Fahrzeuge von den Fließbändern in aller Welt.

„Wir wollen nicht, daß Daimler-Benz im Vordergrund steht“, erklärte der Leiter der Abteilung Öffentlichkeitsarbeit, Bernd Gottschalk, bei der Präsentation der Aktivitäten im Jubiläumsjahr in Stuttgart, „sondern das Automobil als solches.“ Deshalb werde Daimler auch auf „vordergründige Werbeeffekte“ verzichten. Für die Wanderausstellung „Welt Mobil“ seien zum Beispiel auch „Kollektfirmen im In- und Ausland angeschrieben worden mit der Bitte, Exponate zur Verfügung zu stellen. Nach der Eröffnung in Stuttgart am 29. Januar, dem Tag an dem Benz 100 Jahre zuvor sein Mobil hatte patentieren lassen, wird die Schau in Hannover, Düsseldorf, Berlin und Mannheim zu sehen sein. Einen kleinen Schönheitsfehler allerdings hat das große Festprogramm: die Franzosen haben bereits vor zwei Jahren offiziell „100 Jahre Automobil“ gefeiert.

Den Wagen des Franzosen Edouard Delamare-Deboutville wollen die Untertürkheimer jedoch nicht gelten lassen. Die Beweise der Fahrtauglichkeit des Versuchsträgers, sagte Gottschalk, seien immer wieder in Frage gestellt worden. Gottlieb Daimler und Karl Benz erfüllten nach Auffassung des Unternehmens dagegen alle Voraussetzungen, um als Urväter des Automobils zu gelten: Die zweifelsfreie Dokumentation ihrer Konstruktionen, die Patentierung, den Nachweise der Funktionstüchtigkeit, die Fahrerprobung in der Öffentlichkeit, den Einfluß auf die kontinuierliche Entwicklung weiterer Automobile und der Akzeptanz beim Publikum, wie Gottschalk erläuterte.



tel v oblasti mořské biologie. Ligoingas vystavit domněnku, že světelné signály vyvolané vlastním tělem ryb představují prostředek dorozumívání. Možná že zde má vedle charakteristického uspořádání světelných vzorů a jejich barev svou úlohu rovněž nějaký typický signální kód, kterým varují nepřátele a snad se jim i dorozumívají.

SVÍTÍCÍ RYBY

Když před lety badatel mořských hlubin William Beebe sestoupil u Bermud do větších mořských hloubek, asi 700 metrů pod hladinu, viděl tam různá pohyblivá a blikající barevná světla, která se střídavě rozsvěcovala a zhasínala.

Obrysy a tvary těl svítících hlubinných ryb jsou sice vidět jen z největší blízkosti ve slabé záři vlastního světla, ale na vzdálenost několika metrů jsou patrné jejich svítící body. Podobně jako v noci na širém moři může kapitán poznat podle rozmístění světla o jakou loď jde, tak i hlubinné ryby rozeznávají přístře od nepřítelů podle světelných a barevných vzorů, které každého svítícího živočicha představují naprosto charakteristickým způsobem. Někteří mořští draci (Melopomatidae) vypadají například podobně jako osvětlené lodě pro osobní dopravu. Druh Bathysphaera intacta má na bocích řadu bleděmodrých skvrn, připomínající kulatá lodní okénka. Nevinně vypadající světelný systém patří jednomu z nejzvrhilejších mořských lupičů. Svítící tlama s ostrými zuby roztrhá každého tvora, který se důvěřivě přiblíží. Přesně opačně je tomu

u hlubinných zploštělých ryb rodu Argyropelecus. Jejich fosforeskující světelné plošky vytvářejí strašidelný vzorec, který připomíná chrup člověka. Přitom jsou tato zvířata neškodnými požírači planktonu. Jakým si aristokratem velkých hloubek je pětipásová svítící ryba Bathysidus pentagrammus. Na obou bocích má pět nesmírně krásných světelných pruhů s řadou velkých žlutých bodů.

Počet svítících ryb je obrovský. Existují však také dravé ryby, které zneužívají své „svítilny“ k lákání kořisti. Při takovém způsobu opatřování potravy se vyvinul první paprsek hřbetní ploutve v jakousi udici, na jejímž konci visí malé svítící kulíčka. Ryba ho drží před svou širokou a ostrými zuby vyzbrojenou tlamou a neustále jím pohybuje. Druh Gigantactis macronema má takovou udici, která je čtyřikrát delší než celé její tělo. Ve vhodné

smrtelně nebezpečné krásy, takže tato ryba nepotřebuje víc, než čas od času svou kořist rozkousat. Ostré světelné záblesky u řady ryb mají zase docela jiný účel. U některých přilůnků dělá svítících ryb (Mycotophidae) se z nich vyvinula ochranná zbraň. Ve chvíli nebezpečí oslní útočníka tak silně, že ten ustoupí. V roce 1969 mohl anglický badatel

chvíli stáhne svou udici zpět a nadáým útokem se zmocnit zvětšené kořisti. Jeden z mnoha druhů ryb s hadovitě protáhlým tělem, Chaulioides, má snůs pro prstovitou identifikaci kořisti, i když by se bez ní obešel. Tento unělec v klamání osvětluje totiž vnitřek své tlamy 350 světelnými body. Malé rybky a korýši vplouvají bezstarostně rovnou do tlamy

Der Propeller hat vielleicht noch eine Zukunft

Am 31. März 1971 ging bei der Deutschen Lufthansa eine Ära zu Ende: Das letzte Propellerflugzeug der Gesellschaft, eine Vickers Viscount 814, wurde außer Dienst gestellt. Den viel schnelleren, größeren Jets schien die Zukunft zu gehören. Die nach einem umgekehrten Windmühlen-Prinzip arbeitenden Luftschrauben galten als hoffnungslos veraltet. Aber in den letzten Jahren haben sich die Ingenieure aller großen Triebwerkshersteller wieder dem Propeller zugewandt: Auf den Reißbrettern und im Windkanal nimmt eine neue Generation von Flugzeugtriebwerken Gestalt an. „Prop-fans“ heißen die Motoren von morgen, die nach Meinung der Fachleute ab etwa 1990 Kurz- und Mittelstreckenflugzeuge antreiben sollen.

Mit den Luftschrauben der legendären viermotorigen Lockheed Super-Constellation, die noch von gewaltigen Kolbenmotoren angetrieben wurden, sollen die neuen Propeller allerdings kaum etwas gemeinsam haben. Die Prop-fan ist eine Weiterentwicklung der Turbo-Prop-Triebwerke, mit denen auch heute noch zahlreiche Zubringer-Flugzeuge ausgerüstet sind. Zweimotorige Turbo-Props des britischen Typs HS-748 beispielsweise fliegt die deutsche Regional-Gesellschaft DLT auf einer Anzahl von Strecken im Inland und ins benachbarte Ausland. Diese Propellerflugzeuge versprechen einen kostendeckenden Flugbetrieb auf Routen, für die selbst die kleinsten Jets wie die Boeing 737 oder die DC-9 eine ganze Nummer zu groß sind.

Der größte Nachteil der Turbo-Props aber ist, neben dem eher bescheidenen Komfort in der lärmumtosten Kabine, das „Schnecken-tempo“, mit dem sie sich durch die Lüfte schrauben: Sie erreichen Reisegeschwindigkeiten von nur knapp 500 Kilometern pro Stunde, deutlich weniger als die über 900 km/h schnellen Kurzstreckenjets. Für einen Flug von Hannover nach Frankfurt am Main beispielsweise benötigen diese Turbo-Props etwa 20 Minuten mehr Flugzeit als die Boeings. Diesem Nachteil wollen die Triebwerkshersteller nun abhelfen: Die Prop-fans sollen die Kurz- und Mittelstreckenflugzeuge auf Jet-Geschwindigkeit katapultieren und gleichzeitig erheblich weniger Treibstoff verbrauchen als die Jets. Die Ingenieure versprechen Einsparungen von rund 40 Prozent.

Das sind tatsächlich verlockende Aussichten für die seit Mitte der siebziger Jahre über ständig steigende Treibstoffrechnungen stöhnende Luftverkehrsbranche; wenn der Prop-fan hält, was die Triebwerkshersteller derzeit versprechen, wäre dies tatsächlich eine Revolution im Flugzeugbau. Aber noch ist das alles Zukunftsmusik: Berechnungen und Modelle gibt es zur Genüge, aber noch ist kein Prop-fan je gelaufen. Technisches Neuland liegt vor den Ingenieuren und manche Fachleute in den Direktions-Etagen der großen Fluggesellschaften beobachten die sich (vielleicht) anbahnende Revolution einstweilen mit Skepsis.

Die Prop-fan-Technik basiert auf dem seit den frühen fünfziger Jahren erprobten und mit den Rolls-Royce-Dart-Triebwerken in der britischen Vickers-Viscount erstmalig erfolgreich angewandten Prinzip, einen Propeller von einer Gasturbine anstelle eines schweren, störungsanfälligen Kolbenmotors antreiben zu lassen: Luft wird angesaugt, von den Schaufelrädern eines Kompressors verdichtet, in diese verdichtete Luft wird Kraftstoff eingespritzt und verbrannt.

Die entstehenden heißen Gase treiben über eine Turbine den Propeller an. Nach dem grundsätzlich gleichen Prinzip arbeiten übrigens die modernen Strahltriebwerke, nur mit dem Unterschied, daß hier die Gase durch die hintere Öffnung des Triebwerks direkt ins Freie austreten und so Schub erzeugen.

Aber auf der Suche nach dem Antrieb von morgen haben sich die Techniker nun wieder dem altehrwürdigen Propeller zugewandt und ihn neu in Form gebracht. Die Prop-fans der Zukunft gleichen eher Schiffsschrauben als den Luftschrauben der Vergangenheit. Drei oder vier Blätter haben die konventionellen Propeller, zwölf bis 16 sollen es beim Prop-fan sein; krumm, wie Türkensäbel, wie ein Bündel wirbelnder Bananen werden die neuen Luftschrauben ausschauen und überdies wahrscheinlich auf zwei gegenläufigen Achsen unmittelbar hintereinander montiert sein. Hübsch anzusehen sind sie nicht, diese bizarren Quirle, die an das hintere Ende einer ansonsten konventionell ausschauenden Turbine angeflanscht werden sollen.

Aber nicht die Optik stört die Skeptiker. Zu ungewiß scheint vielen Fachleuten einstweilen, ob das neue Triebwerk die versprochenen Leistungsdaten überhaupt erbringen kann. Eines der Probleme hängt mit dem neuen Propeller zusammen: Er soll sich viel schneller drehen als konventionelle Luftschrauben, und obwohl sein Durchmesser eher kleiner bemessen ist, werden die Spitzen der Rotorblätter mit Überschallgeschwindigkeit rotieren — niemand weiß bis heute zuverlässig zu sagen, wie laut dieses Triebwerk im Flugbetrieb sein wird. Offen ist auch, in welchem Ausmaß der Prop-fan Vibrationen ins Innere der Passagierkabine überträgt.

Das wohl gewichtigste Problem ist mechanischer Art. Es betrifft das Getriebe, ohne das der Prop-fan nach Ansicht vieler Ingenieure nicht auskommen kann: Es soll dafür sorgen, daß die Drehzahlen von Turbine und Propeller unabhängig voneinander geregelt werden können. Ein solches Getriebe allerdings kostet Gewicht, und noch ist unklar, wie lange es angesichts der überaus hohen Drehzahlen halten kann. Die beiden amerikanischen Triebwerkshersteller Allison und Pratt & Whitney arbeiten gegenwärtig an Getrieben, die im Schnitt 30 000 Flugstunden verkraften sollen.

Ohne diese schwere und verschleißanfällige Mechanik glaubt der Triebwerkshersteller General Electric auszukommen, dessen Ingenieure gegenwärtig an einem Prop-fan ohne Getriebe arbeiten, der im August dieses Jahres seinen ersten Probelauf auf einem Prüfstand absolvieren soll. Dieses Triebwerk soll einen Schub von etwa 11 300 Kilopond hergeben und den derzeit geltenden Lärmschutzbestimmungen für Flugzeuge entsprechen. General Electric will den neuen Prop-fan ab Sommer 1988 an einer Boeing 727 und ab Frühjahr 1987 an einer DC 9 im Flugbetrieb testen.

Die DC 9 gilt als einer der Kandidaten für das neue Triebwerk. Der Prop-fan soll dem seit 1963 gebauten und seither immer wieder weiterentwickelten Zweistrahltriebwerk der jüngsten Generation ausgerüstet wurde und sich immer noch gut verkauft, zu einer neuen Zukunft verhelfen. Auch der größte Flugzeugbauer der westlichen Welt, Boeing, setzt auf den Prop-fan: Die Boeing-Werke verzichten einstweilen darauf, ein Kon-

kurrenzmodell zum geplanten 150sitzigen Airbus A 320 zu entwickeln. Während die Airbus-Strategen für das neue Mittelstreckenflugzeug auf die konventionelle Jet-Technologie setzen, will Boeing auf den Prop-fan warten. Die Amerikaner versprechen ihren Kunden Treibstoffeinsparungen gegenüber der A 320 von bis zu 50 Prozent.

Doch so verlockend das auch klingt, damit lassen sich die Boeing-Strategen auf ein höchst riskantes Vabanquespiel ein: Länger als bis Anfang der neunziger Jahre können eigentlich die großen Fluggesellschaften kaum warten, um ihre jetzt schon in die Jahre gekommenen Kurz- und Mittelstreckenjets gegen neue 150-Sitzer auszutauschen. Boeing drängt die Triebwerkshersteller denn auch zur Eile: Bis 1987 soll die Konstruktion des Prop-fan abgeschlossen sein, 1990 soll das Triebwerk die amtliche Zulassung erhalten und ab 1991 in Serie gehen. Die amerikanischen Triebwerkshersteller, neben General Electric auch Hamilton Standard, Allison und Pratt & Whitney, glauben, diesen Zeitplan schaffen zu können. Viel skeptischer ist man bei Rolls-Royce: Frühestens 1995 werde der Prop-fan Serienreife erreichen, meinen die Briten, die ebenfalls mit Hochdruck an dem neuen Triebwerk arbeiten.

Noch sind zahllose wichtige Details völlig ungeklärt: Soll der Prop-fan am Rumpfheck oder kann er auch unter den Tragflächen montiert werden? Benötigt er ein Getriebe oder kommt er ohne verschleißanfällige Zahnräder aus? Welchen Radius sollen die sichelförmigen Propeller haben, und soll es bei einem Kranz bleiben oder wären zwei gegenläufige, hintereinander montierte günstiger? Ist es sinnvoll, wie von Rolls-Royce erwogen, die neuen Propeller in einem sie umgebenden Gehäuse, einem vorn und hinten offenen Zylinder rotieren zu lassen, was vor allem dem Lärmschutz dienen, aber zusätzliches Gewicht kosten würde?

Diese und viele andere Fragen sind noch völlig offen. Und deshalb setzt das europäische Airbus-Konsortium für seinen 150-Sitzer, die A 320, die schon im Frühjahr 1987 ihren Erstflug absolvieren und um 1990 in Serie gehen soll, auf konventionelle Triebwerkstechnik statt auf den unerprobten Prop-fan. Von ihrem neuen Modell glauben die Airbus-Leute knapp tausend Exemplare verkaufen zu können; wenn der Prop-fan eine Pleite werden sollte, auch wesentlich mehr. Die Aussichten stehen tatsächlich nicht schlecht: Schon jetzt liegen für die A 320 rund 100 Bestellungen vor.

Im Gummiboot über den Atlantik

Dublin (dpa). — Ein 30-jähriger irischer Journalist hat zum ersten Mal den Atlantik mit einem Gummiboot überquert. Er traf jetzt mit seinem über fünf Meter langen Gummi-Dinghy nach 29-tägiger Abenteuerreise in dem irischen Ort Dunmore East ein. Während der letzten drei Wochen hatte es von dem irischen Abenteurer Enda O'Coinneen, der am 25. Juli von St. John's in Neufundland aufgebrochen war, kein Lebenszeichen gegeben. Am Mittwoch hatte ihn ein irisches Schiff aufgespürt und auf den richtigen Kurs nach Hause gewiesen.

Med je lék

(a): Nektar včel nashromážděný z květů obsahuje 40 až 60 % vody. Včely ho musí zahustit tak, aby v něm nezůstalo více než 20 procent. Zbytek vody se musí odpařit. Za teplejší počasí je to snadné. Při snížení teploty se včely shromažďují na plástvičky a zahřívají je svými těly. Hotový med se přemísť do zvláštních buněk, zapečetí voskem a „konzerva“ je hotova. Proč se včely med může uchovávat po celé roky, vědci zcela přesně nevědí. Med ale obsahuje látky, jež působí zhojivě na mikroorganismy, což odedávna využívalo lidové lékařství.

BMW-Motorräder werden teurer

Die Bayerische Motoren Werke (München) erhöht die Preise für ihre Motorräder. Wie das Unternehmen mitteilt, kosten die Zweiräder vom 26. August an durchschnittlich 4,5 Prozent mehr. Die Preise ab Werk Berlin reichen dann von 9920 Mark für die R 80 G/S bis 16 990 Mark für die K 100 RT.

Israel kündigt Währungsreform an

Eine baldige Währungsreform in Israel als Folge der galoppierenden Inflation kündigten die israelischen Tageszeitungen an. Danach wird der Wechselkurs des Shekel geändert und ein „neuer“ Shekel im Verhältnis 1:1000 zum alten Kurs in Umlauf gesetzt.

Jugoslawien erhöht Benzinpreise

Die Benzinpreise in Jugoslawien sind im Durchschnitt um 25 Prozent erhöht worden. Jetzt betragen im ganzen Land die Preise für einen Liter Superbenzin 132 Dinar (rund 1,32 Mark) und für Normalbenzin 122 Dinar (rund 1,22 Mark).

Rock Hudson entlassen

LOS ANGELES, 25. August (AFP). Der AIDS-kranke Filmschauspieler Rock Hudson ist am Samstagabend aus dem Universitätskrankenhaus von Los Angeles entlassen worden, nachdem sich sein Gesundheitszustand nach Angaben eines Klinikspechters „leicht gebessert“ hat. Wie der Sprecher mitteilte, ist Rock Hudson in einem Personenwagen zu seinem Wohnsitz in Malibu am Pazifik gefahren worden, wo er weiter ärztlich betreut werden soll.

• Západoněmecká špiónská služba, jejíž činnost je koordinována šéfem spolkového kancléře, spřádá v uplynulém roce v důsledku ostrážitosti NDR značné nezdary. Od ledna 1984 do června 1985 bylo v NDR zadrženo celkem 106 špiónů z NSR. Oznamila to včera tisková agentura ADN.

„Podvratné“ knihy pro Washington

Moskva: Dobrodružství Huckleberryho Finna od Marka Twaina, Šobem, armáda od Ernesta Hemingwaye, Hrozny hněvu od Johna Steinbecka, Chaloupka strýce Ka Toma od Harriety Stoweové a dokonce i Kupec benátský od Williama Shakespeara — to je jen několik z mnoha známých knih, které americké pekařské kruhy označují za „podvratné a nebezpečné“. Pořádají na ně doslova honu a stahují je z amerických škol a knihoven. Rozhořčené sovětských milovníků knih nad množstvím se základy děj světové literatury v USA tlumočili na včerejší tiskové konferenci v Moskvě přední představitelé knižní kultury SSSR.

MAC CARTHY KUD OŽ UNBEL NE?

Ohrožený nálezk pod schody

(an). Pod schodištěm v suterénu obytného domu v Havířově-Bludovicích našli obyvatelé mrtevvolu neznámého muže. Na hlavě měl natažený igelitový sáček a vedle něho ležely tři prázdné plechovky od toluenu. Okolnosti smrti muže, po jehož totožnosti se pátrá, jsou vyšetřovány.

Jeder Bundesbürger kaufte durchschnittlich 643 Liter Getränke: Alkoholhaltiges (177 Liter), Mineralwasser, Erfrischungsgetränke und Fruchtsäfte (147 Liter) und Kaffee, Tee und Milch (319 Liter). Hauptverlierer auf dem Getränkemarkt waren 1984 trotz stabiler Preise Alkoholgetränke, Mineralwasser und Erfrischungsgetränke. Insgesamt seien die Getränkeausgaben erheblich hinter dem Wachstum des gesamten Verbrauchs zurückgeblieben (plus 3,2 Prozent).

Z JEDNOHO ČLÁNKU O EXPORTU
B.R. DEUTSCHLAND DO OSTBLOKU:

Die Importe beliefen sich auf 12,68 Milliarden Mark, was einem Plus von gerade 0,8 Prozent entsprach. Für die Bundesrepublik ergab sich auch im 1. Halbjahr 85 im Handel mit den Ländern des Ostblocks ein Überschuss von 224 Millionen Mark nach einem Defizit von rund 1,75 Milliarden Mark in der ersten Hälfte des vergangenen Jahres. Das Bundeswirtschaftsministerium geht nun davon aus, daß sich im gesamten Jahr 1985 das hohe Defizit des letzten Jahres von drei Milliarden Mark nicht wiederholen wird.

Die kräftige Ausfuhrzunahme ist vor allem auf hohe Zuwachsraten im Handel mit der Volksrepublik China (plus 104,6 Prozent), mit Bulgarien (plus 28,1 Prozent), Polen (plus 25,3 Prozent), Ungarn (plus 23,2 Prozent) und der CSSR (plus 16,2 Prozent) zurückzuführen.

Rekordně zhublý cvalík

London: Když chtěl Roly McIntyre ušednout ze svého speciálně upraveného vozu, musel se posadit na sadu odedla. Aby mohl klidně spát, musel si postel vystavit silnými trámy. Při návštěvě fotbalového utkání vrazil z turniketu a srovnávan byl až po demontáži sadit. Ještě před 18 měsíci vážil 330 kg, přerážený Cvalík alias Omeleta (Roly-Poly). 302 kilogramů. Zlom v životě mladého Ira nastal, když mu lékař oznámil, že při svém apatitu nebude žít více jak pět let. Roly-Poly začal tedy s náročnou dietou a po roce a půl šlohl 178,4 kg. Tímto převážným výnosem získal nejen titul „Shazová roku“ a přímě 1000 liber, ale také partneřku do svého manželského. Navle bude výsledkem jeho oduševňovací kůry zapsán do Guinnessovy knihy rekordů.

NA 10 000 LIDÍ SI DENNĚ PROHLÍŽÍ v Karlovičích vzácného druhu opice makak z kočkodanovitých, kterou obyvatelé jhočínského venkova často považují za „druh jetiho“. Na vyhlášenou opici, chycenou poprvé po sto letech v jhočínských horách, však někteří návštěvníci, kteří ji stále považují za „divokého lesního muža“, hází odpady a jinak ji obtěžují. Opice makak je vysoká něco přes jeden metr a má krátký ohon, takže s díky může připomínat „divokého“ šlopa.

Nejdelší vlas. — Má je ve V. Británii údajně Angličanka Lucy Salasarová. Její nádherné copy dosahují délky 152 cm. Pochopitelně rozčesávat tyto vlas je patřičné o ně pečovat není právě nejsnadnější. Podle mínění jejích nositelky však krásu je třeba přinášet oběti.

»entscheidenden Schritte« nähert kommen. Seitdem sind sie unzertrennlich! Nach dem dritten Todestag von Fürstin Gracia, Anfang September, will sich das verliebte Paar der Öffentlichkeit präsentieren.

Seine Auserwählte: Keine geringere als die attraktive High Society-Schöne Prinzessin Ira von Fürstentum.

Die beiden kennen sich schon seit längerer Zeit. Doch vor einem halben Jahr, unter der heißen Sonne von Marbella, sind sie sich den

Beispiel: Selbst ein kleiner Motor (VW Polo etc.) verbraucht im Leerlauf immerhin 11 Kubikzentimeter Benzin pro Minute, größere Wagen bis zu 18 Kubikzentimeter. In einer Stunde sind das, wenn sich solche Haltezeiten häufen, 0,65 oder gar 1,1 Liter Benzin! Deshalb: An geschlossenen Bahnschranken immer den Motor abschalten — der Umwelt zuliebe!

O.K.

Čs.-čínský kontrakt

Peking: Československo postaví v ČLR tepelnou elektrárnu o výkonu tisíc megawatt. Tento významný objekt Čs.-čínské hospodářské spolupráce bude stát v Sen-tou v provincii Šan-si severně od Pekingu. Přiluhovaný kontrakt o tom včera v číněském hlavním městě podepsali generální ředitel Čs. podniků zahraničního obchodu Škodaeexport M. Mikeš a předseda čínské dovozní technické společnosti Ši Te-en. Podpisu byl přítomen místopředseda čínské vlády Li Pcheng, který rovněž přijel Čs. delegaci k rozpravě.

KJEFT JE KJEFT!

Čína se »motocykluje«

Čína, kterou zná cizina jako zemi především cyklistickou (loni se zde v obchodech prodalo přes tři milióny jízdních kol), obrací nyní pozornost i k motocyklům. Na historické první velké hromadné výrobě motocyklů z Číny bylo začátkem července oznámeno, že v zemi se letos vyrobí 800 000 jednostopých motorových vozidel převážně malých kubatur. Výroba motocyklů v Číně má malou tradici a je rozdrobena do více než sta menších továren, které v rámci politiky „otevřených dveří“ navázaly spolupráci s producenty z asijských kapitalistických zemí, hlavně z Japonska. Výsledkem je značná různorodost vyráběné techniky a z toho vyplývající komplikace se servisem a náhradními díly. Loni se v ČLR vyrobilo 520 000 jednostopých vozidel, což je pro více než miliardu obyvatel stále velmi málo. Nicméně to bylo desetkrát více než v roce 1980. [2]

OBCHODNÍK Roger Rayot z Belfortu je držitelem poněkud pochybného rekordu. Při nedávné autobaváři u soudu uvedl, že to je jeho stošestá boudačka během patnácti let. To znamená, že dosáhl v průměru sedmi autobaváří ročně.

A CO TAKŽE „ČI-ČA“?

Viele glauben an Wesen im All

ALLENSBACH, 22. August (dpa). Eine Mehrheit der Bundesbürger glaubt, daß es im Weltall noch andere denkende Lebewesen gibt. Dies ergab eine am Donnerstag veröffentlichte Umfrage des Instituts für Demoskopie Allensbach. Danach vertraten 40 Prozent der Befragten die Ansicht, daß die Menschen im Universum nicht alleine seien, während 29 Prozent meinten, die Menschen seien die einzigen denkenden Lebewesen. 31 Prozent waren der Auffassung, diese Frage lasse sich nicht beantworten.

Die Allensbacher Demoskopien stellten diese Frage in regelmäßigen Abständen seit 1954. Interessant ist, daß etwa bei einer Umfrage 1966, als die Eroberung des Alls begonnen hatte, nur 28 Prozent an das Wesen vom anderen Stern glaubte, während 42 Prozent den Menschen für einzigartig hielten.

Petersburg in Leningrad

MOSKAU, 22. August (Reuters). Der Stadtrat von Leningrad hat die Einrichtung eines Museums über das vorrevolutionäre Petersburg beschlossen. Die sowjetische Gewerkschaftszeitung „Trud“ meldete am Donnerstag, drei Gebäude aus dem 19. Jahrhundert sollten zu diesem Zweck renoviert werden. In einem Haus wolle man die Lebensumstände des öffentlichen Dienstes „während der kapitalistischen Ära“ darstellen. Ein literarischer Salon werde einen Eindruck vom Leben der Oberschicht vermitteln und eine Taverne soll den Besuchern typische Gerichte aus der Zeit der Jahrhundertwende bieten. **SPRAVNE NA BYT!**

LENYNGRAD V PETROGRAD!

Aufgespießt

„Ich fordere Sie auf, so viele Parlamentarier wie möglich abzuwählen, weil ihnen die politische Moral fehlt.“

Der Vorsitzende der rechtsextremen Nationalen Front in Frankreich, Jean-Marie Le Pen, in einer Versammlung in der Vendée.

In New York: 41 Millionen Dollar für drei Tippscheine

New York (ap). — Der mit 41 Millionen Dollar (rund 115 Millionen Mark) höchste Gewinn, der jemals im Lotto in Nordamerika zu erzielen war und im US-Staat New York ausgespielt wurde, verteilt sich nach Mitteilung vom Donnerstag auf drei Tippscheine. Weltgehend unklar war zunächst allerdings noch, wer sich hinter diesen Tips verbirgt.

Zu den Gewinnern gehört eine Tippgemeinschaft von 21 Arbeitern, die 21 Dollar in die gleiche Anzahl von Tippscheinen investierte. Der Jubel der in einer Fabrik für Offsetdruckmaschinen in Mount Vernon nördlich von New York Beschäftigten, kannte kaum Grenzen.

Auf jeden der drei Tips entfällt ein Gewinn in Höhe von 13,6 Millionen Dollar (rund 38 Millionen Mark). Die Summe wird in 21 Jahresraten von jeweils 650.793 Dollar (1,8 Millionen Mark) ausgezahlt. Die Hoffnung, den sagenhaften Jackpot zu gewinnen, hatte die New Yorker in den letzten Tagen zu Millionen in die Annahmestellen getrieben. Eine Rekordzahl von 36,1 Millionen Lottoscheine wurde abgegeben.

Nová sláva Napajedel

Do v zímě na rok proslavil. Po péči ji dostal trenér jeništsch. Redakční bilance v NSR je až do dnešního dne neobyčejně. Při svém prvním startu 24. března v Dortmundu byla pátá (to pravděpodobně zavazuje nedostatečný trénink, neboť zimu strávila v klidu v rodném hřebčíně). Ale už její druhý start na západní v Mühlihelmu přesvědčil: v konkurenci abanadaci konti na trati 2300 m zvíťazila. Také další start skončil vítězstvím, když ji závodisti v Gelsenkirchenu těžce porazila jednatel soupeřů. Trenér jeništsch se netají tím, že tyto dva starty byly jen příprava a že s Redakciou počítá do velkých dostihů. V neděli 18. srpna zvíťazila tato výjimečná napajedelská klisna na závodisti ve Frankfurtu nad Mohanem ve Velké ceně Hessenska lehce o jeden a půl děky na trati 2100 m a stala se skutečným miláčkem západoněmeckých turistů. Letos vyhrála v NSR více než 80 tisíc marek. Po dnes již legendárním hřebci napajedelské chovu Con Amore — který vyhrál v roce 1904 rakouské derby ve Vídni, německé v Hamburku a St. Leger v Budapešti — je Redakci nejúspěšnějším koněm napajedelského chovu, který kdy startoval na zahraničních dostihových dráhách. Nejsporně se stala skvělou žienu reklamou nabeho chovu anatického plinkovníka.

Tim měla být její sportovní kariéra uzavřena a uvažovalo se o jejím zatažení do napajedelského stáda matek. O Redakci byl však projeven zájem z NSR a tak ji hřebčín Napajedel le-

strojrenství, lemné mechanice nebo třeba při výrobě mýdla, svědek, jako snižšť ochranných náterů pro náhlavěk apod. Vylisovaná srmená se mohou nakonec využít jako hnojivo či přísada do krmiv. Skvělé vlastnosti joloby — křepě, který se dožívá až sta let, vedly k jeho nadávná rozsáhlé výsadbě v Arizoně, Kalifornii, Austrálii a v některých zemích Latinské Ameriky a Afriky. Prvé plody joloby lze sklízet v třetím roce života rostliny, ale plného výnosu se dosahuje až v sedmém roce. Pěstování joloby je výhodné pro její neuvěřitelnou náročnost na půdní a klimatické podmínky. Zde se tedy, že v době problémů se surovinami je joloba výhodná plodina.

Spišský hrad v novém

(čtk): Od posledního požáru Spišského hradu v roce 1780 zůstávala tato národní kulturní památka, patřící mezi 23 našich nejvýznamnějších historických objektů dvě století v ruinách. Za posledních 15 let se však díky velkolepým konzervačním pracím změnila natolik, že v hradních prostorách mohli pracovníci Východoslovenského muzea instalovat expozici. Byla realizována tak, aby si ji ještě o letošní letní sezóně mohli prohlédnout domácí i zahraniční turisté. Vystavěné nálezy z architektonického a historicko-archeologického výzkumu umožní návštěvníkům vytvořit si představu o historii hradu a postavení středověké šlechty, církve a lidu.

...KAROLÚV TYN?

EGYPTSKÉ HRADY se nyní snaží sklonovat se špatnou pověstí, kterou měly souv, tradičně pro následované jako symbol temnoty a zla. K náhlému obratu v postoji k těmto nočním dravcům došlo, když si v Egyptě uvědomili, že souv mohou být dobrými pomocníky při hubení krys a potkanů. Egyptský ministr zemědělství a užitlivy J. A. Vali oznámil, že souv jsou nyní v Egyptě chráněny zákonem a trestně je i ničení jejich hnízd. Souv se mají za tuto péči odměnit ochranou egyptských sýpek před armádou hlodavců, kteří rovněž působí škodu dosahující miliónů dolarů.

TA SOVA TOLIK KOUKALA...

Uchování pražských památek

(čtk): Státní památková péče a ochrana přírody jsou zaměřeny na uchování a obnovu kulturních památek a přírodních útvarů a na jejich aktivní začlenění do současného životního prostředí. V hlavním městě se na plnění těchto úkolů podílí i Pražské středisko státní památkové péče a ochrany přírody. V současné době patří k nejvýznamnějším úkolům pražské památkové péče obnova východní strany Staroměstského náměstí, zahrnutí palác Kinských, dům U zvonu, Týnskou školu, Trčkovský dům, kostel Panny Marie před Týnem a Týnský dvůr, oprava věže Staroměstské radnice, Trojského zámku a Lichtenštejnského paláce na Malé Straně. Připravuje se i rozsáhlá modernizace bytového fondu v historickém jádru města.

Československé trolejbusy Škoda patří zejména v těchto letech městským a nejrozšířenějším dopravním prostředkům na jižním pobřeží poloostrova Krym v Černém moři. Více než 300 jich

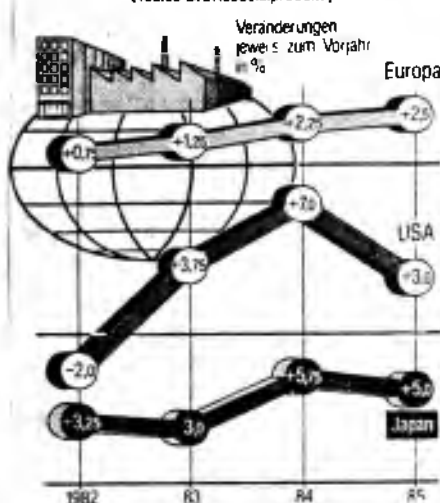
Výhodná olejina

Joloba, Simmondsia chinensis, je vytrvalý a vždy zelený keř rostoucí v suchých písčitéch oblastech Severní Ameriky. Voskový povlak listů zabraňuje odparu vody a kořen dosahuje až 10 m hloubky umožňují rostlině růst v suchých podmínkách.

Před mnoha lety využívali plodů této rostliny Indiáni, kteří z nich lisovali olej. Olejem z joloby si například pokozku i vlasy a používají ho i do hnojivých masť. V současné době potvrdil výzkum semen joloby jejich mimohádáná vlastnosti. Teprve vsk, kterého je v semenech 45–55 %, obsahuje 96 % kapalných esterů, 2 % volných kyselin a alkoholů, 0,3 % triglyceridů a další látky. Vlastnosti vosku jsou stálé, nemění se až do teploty 300 °C. Je tedy vhodný pro výrobu kosmetických, v potravinářství jako nekalorický jedlý olej i ve farmaceutickém průmyslu, kde se používá jako stabilizátor při výrobě penicilinu či k léčbě akné. Vosk ve formě makuladla významně prodlužuje životnost vysoce zatěžovaných součástí strojů. Nachází uplatnění v tržním

Wirtschaftswachstum international

(reales Brutto Sozialprodukt)



Ještě předtím než napájel trolejbusové linie v 80. letechem vzešel mezi Simferopolem a vyhledávaný mi mořským lázeňským letoviskem.

**HUSÁK NA LETANI
NEPROMAŽNOU...**

In der Sowjetunion ist der Alkoholismus ein zentrales Problem

Bier und Wein sind in der Sowjetunion kaum zu haben.

Dafür fließt der Wodka um so reichlicher. Die traditionellen Trinksitten sind freilich nur ein Teil des allenthalben sichtbaren Problems.

An einem Sonntag im Mai genehmigte sich der 24jährige Lkw-Fahrer Wladimir Gogoladze schon am Morgen Alkohol. Das hinderte ihn aber nicht, später seine Verwandtschaft spazierenzufahren. Nachts um elf Uhr war er dann volltrunken und fuhr immer noch. Auf einer Landstraße von Tbilissi verlor er dabei die Gewalt übers Steuer, der riesige Lastwagen prallte auf der Gegenfahrbahn frontal mit einem Taxi zusammen. Der Taxifahrer und seine fünf Passagiere waren sofort tot. Der Lkw-Fahrer überlebte. Dieses „Drama auf der Chaussee“ wurde im letzten Sommer von der georgischen Parteizeitung „Morgenröte“ geschildert — ein weiteres Beispiel in der langen Kette von sowjetischen Presseberichten über das Unglück, das der „Volksfeind Nr. 1“, der Alkohol, in nahezu allen Bereichen der sowjetischen Gesellschaft anrichtet.

Seit einigen Jahren schon ist das Thema „Alkoholismus und seine Folgen“ in der Sowjetunion kein Tabu mehr. Trunkenheit wird längst schon nicht mehr als „bourgeois Relikt“ und damit dem Sozialismus fremde Erscheinung heruntergespielt. Daß Russen Wodka wie Wasser trinken und die Menge des achtlos heruntergespülten „Wässerchens“ mit abnehmenden Temperaturen zunimmt, war schon zu Zeiten der Zaren so. Daß man gerne und ausgiebig zu allen sich bietenden Gelegenheiten feiert, dabei jeder Trinkspruch mit einem kräftigen Schluck gekrönt wird und keine Wodkaflasche angebrochen auf dem Tisch zurückbleibt, ist eine alte Tradition unter Russen und Georgiern, der sich allmählich auch andere, einst „trockene“ Nationalitäten der UdSSR angeschlossen haben.

Doch diese Trinksitten sind ein, sicher aber nicht der alleinige Hauptgrund dafür, daß immer mehr Sowjetbürger zur Wodka- oder Wermutflasche greifen, daß die „grünen Schlangen“ der Säufers vor den Schnapsläden immer länger werden. Das Problem der Volksseuche Alkoholismus ist — wie auch in den hochentwickelten Industrieländern des Westens — ein soziales, das seine Wurzeln in der jeweiligen Art der den Menschen gebotenen Lebensqualität hat.

So muß die Sowjetunion, will sie das Problem Alkoholismus wirklich einer gewissen Lösung zuführen, doppelgleisig verfahren: Es gilt, gegen alte, jahrhundertlang verfestigte Trinkgewohnheiten und Traditionen zu Felde zu ziehen. Das ist nicht einfach, gehört es doch zum festverwurzelten, fast schon an die Mentalität gekoppelten Bewußtsein, daß ein echter Russe trinkfest zu sein hat, Trunkenheit von Männlichkeit zeugt, Mäßigkeit dagegen von verachtenswerter Schwäche. Im Suff werden die besten Freundschaften geschlossen, die tiefsten Leiden ertragen und die ehrlichsten Streitgespräche geführt. . .

Das andere, gegen das man wirksam angehen mußte, ist der oft graue, wenig abwechslungsreiche Alltag der Sowjetbürger, vor allem auf dem Land, aber auch in den Großstädten, in deren öden Betonvororten außer Wodka oft wenig Zerstreuung geboten wird. Und schließlich: Wo es Spirituosen immer gibt, viele andere Konsum-

güter aber „Defizitwaren“ sind, hat so mancher auch bei gutem Vorsatz kaum eine Wahl, wie er sein Geld „anlegt“.

Dennoch stößt es bei vielen Sowjetbürgern auf völliges Unverständnis, warum in ihrer Heimat zuviel getrunken wird. „Es ist paradox“, schrieb etwa vor zwei Jahren ein Leser an die Wochenschrift „Nedelja“, „in unserer Gesellschaft, wo es keine sozialen Gründe für Alkoholismus gibt — keine Arbeitslosigkeit, keine Unterdrückung, keine Diskriminierung —, sondern alles da ist — Bildung, Vergünstigungen für Mütter, Möglichkeiten zu beruflichem und gesellschaftlichem Engagement —, ist diese gefährliche, zerstörerische soziale Krankheit nicht überwunden, sondern erfordert kolossale Anstrengungen der Bekämpfung. Woran liegt das?“ Die Antwort auf diese Frage blieb aus.

Ein anderer Sowjetbürger beschrieb seinen Weg zum Alkoholiker, erklären konnte er die Gründe aber auch nicht: „Man hat mich oft gefragt: Was fehlt dir? Ja, ich hatte alles, vielleicht deshalb, weil alles so normal war, Arbeit, Familie, wollte ich mehr und fing an zu trinken, zuerst ab und zu, dann regelmäßig. Wenn man mir damals gesagt hätte, ich würde zum Alkoholiker, hätte ich es nicht geglaubt.“

Statistiken über Auswirkungen und Verbreitung des Alkoholismus sind in der UdSSR immer noch geheim. Es gibt auch sowjetische Soziologen, die meinen, es gebe gar keine Untersuchungen zu diesem Problem. Was in der Sowjetpresse geschildert wird, sind meist Einzelaspekte oder individuelle Tragödien. Eine vor einigen Wochen westlichen Korrespondenten in Moskau zugespielte „Alkoholismus-Studie“ der Sibirischen Abteilung der Akademie der Wissenschaften in Nowosibirsk, in der behauptet wird, in der UdSSR lebten heute 40 Millionen Alkoholiker — bei einer Gesamtbevölkerung von rund 175 Millionen —, der Schaden durch Alkoholmißbrauch betrage für die Volkswirtschaft jährlich 180 Milliarden Rubel — ein Drittel des sowjetischen Nationaleinkommens — und jedes sechste neugeborene Kind sei wegen Alkoholismus der Eltern debil, ist inzwischen als Fälschung ausgemacht worden. Doch daß die Grundtendenz dieser „Studie“ stimmt, bezweifeln Sowjetbürger keinesfalls.

Wie verheerend sich der übermäßige Alkoholgenuss in der UdSSR inzwischen auswirkt, deuten jene bruchstückhaften Zahlen an, die ab und zu in sowjetischen Medien erscheinen. So gehen etwa in der Sowjetrepublik Kasachstan 75 Prozent der Schwerverbrechen, 90 Prozent des Rowdytums, 87 Prozent der Diebstähle gesellschaftlichen Eigentums und die überwältigende Mehrheit von Unfällen im Straßenverkehr auf das Konto Alkohol. Der sowjetische Innenminister Vitalij Fedortschuk nannte für die gesamte UdSSR dann kürzlich in einem Fernsehkommentar ähnlich alarmierende Zahlen.

Drei Viertel der sowjetischen Alkoholabhängigen sind, das stellte Grigorij Zaigrajew, Suchtspezialist im sowjetischen Innenministerium, schon 1983 in der Zeitschrift „Soziologische Forschungen“ fest, unter 45 Jahre alt, stehen also im Berufsleben und fügen der Wirtschaft damit einen erheblichen Schaden an Produktionseinbußen zu. Ungelernte Arbeiter trinken danach mehr als Facharbeiter. Wer Hobbies hat, trinkt weniger als der, dem Freizeitinteressen fehlen. Frauen trinken weniger als Männer. Doch gerade auf dem Gebiet des Frauen- und Kinderalkoholismus verzeichnet die UdSSR — und damit folgt sie, wenn auch langsamer, dem Beispiel der USA, Kanadas oder anderer kapitalistischer Länder — eine „beunruhigende Steigerung“.



Während sowjetische Männer meist in Dreiergruppen gleich vor dem Schnapsladen die Wodkaflasche leeren, trinken Frauen meist zu Hause mit anderen Frauen zusammen. Der größte Teil der weiblichen Alkoholkranken arbeitet im Handel und Dienstleistungssektor. Dort sei, sagte jede zehnte Frau aus diesem Bereich aus, Alkohol „leichter zugänglich“. Frauenalkoholismus ist auch in den Arbeiterwohnheimen stark verbreitet, wo man eng zusammenlebt und oft dennoch stark vereinsamt ist.

Eine Neigung zum Alkohol wird vor allem den alleinstehenden und geschiedenen Frauen bescheinigt. 85 Prozent von ihnen sind gefährdet, jede vierte steht dabei unter dem Einfluß einer sogenannten „schlechten Männergesellschaft“. Fast jede zweite Ehe in der Sowjetunion wird geschieden, weil einer der Partner — meist der Mann — trinkt. Von diesen Ehen, meinte kürzlich eine sowjetische Richterin in einem Zeitungsinterview, sei „fast jede“ eine „Muß-Ehe“ gewesen: Man heiratete nach flüchtiger Bekanntschaft, weil ein Kind kam. Und Scheidungen dauern in der Sowjetunion selten länger als 15 Minuten. . .

Wo Eltern trinken, hängen zunehmend auch die Kinder an der Flasche: Das Durchschnittsalter von jugendlichen Alkoholikern wird auch in der Sowjetunion immer niedriger. Es sank in den letzten Jahren um fünf bis sieben Jahre, wobei 90 Prozent der alkoholabhängigen Jugendlichen unter 15 Jahre sind und zwei Drittel gar unter zehn Jahre.

Die Regierungszeitung „Iswestija“ druckte 1983 den Bericht eines Lehrers von der Krim, der sich darüber beklagte, daß bereits Säuglinge mit Alkohol gefüttert würden, damit sie die Nacht durchschlafen. Wo nicht selten Eltern und Kinder in nur einem Zimmer zusammenleben müssen, weil die Wohnungsnot, besonders in den Großstädten, immer noch sehr groß ist, erhoffen sich die Eltern mit jener „Radikalkur“ friedliche Kinder und ziehen sich statt dessen allmählich Kleinkind-Alkoholiker heran.

Familienkonflikte durch zu enge Wohnungen, zu frühes, überhastetes Heiraten, mangelnde Freizeit-Abwechslungen sind denn sicher auch wichtige Gründe dafür, daß Sowjetbürger nicht nur zu Festtagen, sondern ständig zum Wodka greifen. Der Suchtspezialist Zaigrajew nennt als Motive für Trunksucht allgemein psychische Anspannung, Realitätsflucht, Kontaktarmut, Minderwertigkeitskomplexe und Schicksalsschläge.

Bisher wurde in der Sowjetunion über das Alkoholproblem meist nur diskutiert. Vor einigen Jahren erhöhte man dann drastisch die Wodka- und Kognakpreise, verstärkte die „Anti-Alkohol-Kampagne“, rief die Sowjetbürger auf, mehr Bier und guten Wein statt „harter Sachen“ zu trinken. Doch Wodka gibt es stets zu kaufen, Bier selten. In den Dörfern gehört der „Selbstgebrannte“, hochprozentiger oder als Fruchtwein, zum Standardrepertoire jeden Haus-

halts. Alle guten Vorsätze, den Alkoholgehalt einzudämmen, blieben bisher erfolglos.

Das soll nun seit dem 1. Juni dieses Jahres anders werden. Hatte das KPdSU-Politbüro unter dem neuen Kremlchef Michail Gorbatschow Anfang April bereits den Kampf gegen den Alkohol thematisiert, so wurden dieser Tage konkrete Maßnahmen dafür bekanntgegeben. Daß sie nicht so streng ausfielen wie zuvor in Umlauf gesetzt — so wird Wodka nicht rationiert und auch vorerst nicht erneut verteuert — und das soziale Problem Trunksucht nun vor allem mit administrativen Mitteln, also besonders hohen Strafen, entschärft werden soll, hat bei manchem in Moskau die Reaktion gezeigt, daß alles dieses ja doch nichts nütze. Wer trinkt, der trinkt.

Kein Geringerer als der neue Parteichef Gorbatschow selbst mischte sich, diesmal in Leningrad, unter Volk, um jung und alt die Notwendigkeit dieser Anti-Alkohol-Maßnahmen mit Stoßrichtung auf eine bessere Produktion und weniger Verluste in der Volkswirtschaft eindringlich zu erläutern. Das Staatsfernsehen war ausführend mit dabei, und die Sowjetbürger staunten über soviel Spontanität und Volksnähe ihres Parteichefs.

Das Spektrum der neuen Strafmaßnahmen für Trunkenheit ist breit gefächert, es reicht von hohen Geldbußen bis hin zu Gefängnisstrafen für diejenigen, die in der Öffentlichkeit, also auf der Straße und in den Verkehrsmitteln, betrunken erwischt werden. Auch betrunkenen Autofahrer oder illegale Schnapsbrenner haben künftig kaum noch eine Chance, sich herauszuwinden. Besonders hart aber werden die zur Verantwortung gezogen, die Kinder und Jugendliche zum Alkohol verführen. In der Russischen Föderativen Sowjetrepublik etwa sollen sie zu maximal zwei Jahren Freiheitsentzug oder 300 Rubeln Geldstrafe — der Monatsdurchschnittslohn beträgt 185 Rubel — verurteilt werden. Wer aus jungen Menschen Alkoholiker macht, kann bis zu fünf Jahren Freiheitsentzug erhalten. Auch will man künftig Spirituosen nur an Sowjetbürger ab 21 Jahren verkaufen, bisher lag die Grenze bei 18 Jahren.

Doch dies alles sind rein administrative Maßnahmen. Die sozialen Probleme, die meist zum Alkoholismus führen, sind damit noch nicht gelöst, auch nicht damit, daß man künftig an weniger Orten Alkohol kaufen kann und Buffets, Kantinen sowie Banketts und Empfänge „trocken“ sein sollen. Vielleicht trägt schon eher zur Lösung des Problems bei, daß der Hobbybereich, etwa die Produktion von Heimwerkerbedarf, von Fotozubehör und Autoersatzteilen, erhöht und der Bau von Sport- und Kulturhallen verstärkt werden soll. Doch bei diesen Vorhaben besteht allesamt die Gefahr, daß man auf halbem Wege stehenbleibt.

Denn wie will man schließlich mit der ohnehin schon knappen Miliz und den freiwilligen Ordnungshütern, den Drushiniki, wirksam kontrollieren, ob jemand, der Wodka kauft, das nun gesetzliche Mindestalter von 21 Jahren erreicht hat oder wie oft jemand etwa betrunken in der Metro angetroffen wurde? Die neuen Strafmaßnahmen werden von Sowjetbürgern eher als Ausdruck des guten, aber wohl doch hilflosen Versuchs der neuen Kremlführung gewertet, den Alkoholismus endlich einzudämmen, als Einleitung für eine ab 1986 jährlich erfolgende Drosselung der Wodka-Produktion, die in weiterer Zukunft vielleicht in ein „Trockenheitsgesetz“ für die gesamte UdSSR einmünden könnte, so wie es von 1914 bis 1925 bereits bestand. Doch in der Frage der verringerten Alkoholerzeugung steht man vor einem Dilemma: erbringen doch die Gewinne allein aus dem Wodkaverkauf — westliche Schätzungen sprechen von 45 Milliarden Rubeln pro Jahr — dem sowjetischen Staatsbud-

get erhebliche Summen ein.

Doch ein bescheidener Ausweg aus diesem Dilemma wurde schon gesucht und auch gefunden: Dieser Tage unterzeichnete die sowjetische Handelsorganisation „Fruchtimport“ mit dem amerikanischen Pepsi-Konzern einen Zwei-Milliarden-Dollar-Vertrag, der bis 1990 reicht und eine Art Kompensationsgeschäft vorsieht. Die Amerikaner liefern an die Sowjets Pepsi-Cola-Konzentrat und technische Hilfe für die Qualitätsverbesserung des in Lizenz hergestellten Getränks und vertreiben in den USA dafür die Wodka-Marke „Stolitschnaja“. Pepsi-Cola ist bisher das einzige westliche Massenkonsumprodukt, das legal auf dem sowjetischen Markt vertrieben wird. Blue Jeans sind ein anderes, jedoch zumeist veräußert im Dunstkreis der Schwarzmärkte.

Die Pepsi-Cola-Produktion in der Sowjetunion hat bereits Tradition: Schon 1974 nahm die erste Flaschenfüllanlage in Noworossisk am Schwarzen Meer ihre Arbeit auf und versorgte vor allem die Kurorte der Umgebung mit dem prickelnden braunen Getränk. Inzwischen stellen 14 solcher Betriebe, zum Teil mit Technologie aus der Bundesrepublik Deutschland, Pepsi her, für über 200 Millionen Dollar Umsatz pro Jahr, er soll sich in Kürze — ebenso wie der Verkauf sowjetischen Wodkas in den USA für gegenwärtig hundert Millionen Dollar — verdoppeln. Der Anti-Alkoholismus-Feldzug des neuen Parteichefs Gorbatschow macht's möglich. . .

Noch vor zwei Jahren beklagte der Suchtspezialist Zaigrajew, daß man leider die Gründe für den weitverbreiteten Alkoholismus in der Sowjetunion noch nicht ausreichend in der Forschung offengelegt habe und daß von daher auch die Praxis der Bekämpfung dieser Erscheinung in wirtschaftlicher, medizinischer und juristischer Beziehung nicht genüge, man also auch für die Vorbeugung nur zu wenig tun könne.

Daß Alkoholiker Suchtkranke sind, hat sich inzwischen auch in der Sowjetunion als geltende Meinung durchgesetzt. Auch weiß man, daß Alkoholiker nicht durch Einsperren in Ausnüchterungszellen und mit Geldstrafen zu heilen sind. Und da die Gesellschaft meist zu wenig für Alkoholiker tut, greifen auch in der Sowjetunion — in bescheidenem Rahmen allerdings — Betroffene und Gefährdete zur Selbsthilfe. In Nowosibirsk etwa gibt es im Akademiker-Städtchen der Sibirischen Abteilung der Wissenschaften einen „Club der Nüchternheit“, dem bereits 1000 Familien angehören und dessen Prinzip der völlige Verzicht auf Alkohol ist.

Seit zehn Jahren schon gibt es auch in Kiew einen solchen „Club der Nüchternheit“. Er ist in einem zweistöckigen Haus untergebracht und bietet ausreichend Räume für Treffen der Mitglieder, Diskussionen mit Spezialisten, für Vorträge und individuelle Beratungen. Die „Aktivisten der Nüchternheit“ wollen sowohl denen helfen, die bereits Alkoholabhängig sind, als auch denen, die potentiell gefährdet sind oder bisher nicht trinken. „Erziehung zur Nüchternheit“ lautet das Schlagwort, und dazu gehört vor allem auch das Angebot einer abwechslungsreichen Freizeitgestaltung. Zunehmend mehr Sowjetbürger erkundigen sich in letzter Zeit in sowjetischen Zeitungsredaktionen nach der Arbeit derartiger Clubs, viele stehen den Versuchen, in Eigeninitiative einen solchen Club zu gründen, völlig hilflos gegenüber und warten nun auf Anweisung von oben, also auf grünes Licht der örtlichen Parteileitungen. Doch Selbsthilfe ist meist der effektivere Weg. Nicht selten lehnen Sowjetbürger die „Clubs der Nüchternheit“ auch ab als „Vereine von Fanatikern und einstigen Alkoholikern“. Diskussionen darüber, ob die Alternative lauten muß „Al-

koholmißbrauch oder überhaupt kein Alkohol“ werden in letzter Zeit verstärkt geführt. Die „Trockenfront“ hat — und das ist erstaunlich — die 8,5-Millionen-Stadt Moskau bisher noch nicht erreicht: In der sowjetischen Hauptstadt gibt es keinen einzigen „Club der Nüchternheit“.

In der Sowjetrepublik Tadshikistan hat man dagegen bereits so etwas wie „Anonyme Alkoholiker“ gegründet. Das berichtete die Gewerkschaftszeitung „Trud“ im letzten Herbst. Dort können Alkoholiker bisher — als erste Stufe — anonym behandelt werden. Mehr als 1000 Alkoholiker haben den Dienst bisher in Anspruch genommen, 57 Prozent von ihnen leben schon das zweite Jahr trocken, 30 Prozent haben das kritische erste Jahr ohne Alkohol geschafft. Ein bescheidener Anfang, doch das erfolgreiche Experiment könnte in der Sowjetunion Schule machen.

Vom Hahnenschrei zur Atomuhr

Mit dem Hahn hat alles angefangen. Der aufdringliche Frühaufsteher gab immer dann Signal, wenn mit Sonnenuhren nichts anzufangen war, nämlich noch nachts. Mönche erfuhren auf diese Weise, daß die Stunde fürs Gebet geschlagen hatte, Bauern, daß es wieder losging mit einem Arbeitstag. Mönche erfanden schließlich einen genaueren Zeitmesser: die erste **Räderuhr**. Das war im 13. Jahrhundert — das Wunderwerk mittelalterlicher Mechanik hatte jedoch weder Zeiger noch Zifferblatt. Diese Räderuhr verkündete per Glockenschlag die Stunden und das — nach unseren heutigen Ansprüchen an die Zeit — auch noch höchst schlampig. Wenn sie zehn Minuten oder eine Viertelstunde pro Tag vor- oder nachging, dann wurde dies sogar als äußerst präzise empfunden.

Doch schon fünftausend Jahre vor der Räderuhr wurde die Sonne genutzt. Erstaunliche Leistungen wurde mit **Sonnenuhren** vollbracht, die eigentlich Schattenuhren waren. So berechnete der Grieche Eratosthenes von Kyrene um 200 v. Chr. mit Hilfe zweier Sonnenuhren sagenhaft präzise den Erdumfang auf annähernd 40 000 Kilometer.

Die **Sanduhr** kam übrigens erst im Mittelalter, etwa zeitgleich mit der Räderuhr. Früher gab es nämlich noch kein Glas.

Sehr viel älteren Datums sind die **Wasseruhren**, die in China erfunden wurden. Ägyptern und Griechen kam die gleiche Idee, aber eben doch sehr viel später. In Griechenland hieß die Wasseruhr „Klepsydra“ (Wasserstehler). Mit Taschen-Ausgaben maßen die antiken Ärzte ihren Patienten schon den Puls. Und die Hetären Athens ließen sich ihre Liebesdienste Tropfen um Tropfen nach der „Klepsydra“ honorieren.

Die findigen Chinesen verstanden es auch, mit dem Element Feuer die Zeit abzumessen. Getrocknete, wohlriechende Holzpasten in Spiralförmigkeit kristallisierten als **Luntenuhr** vor sich hin.

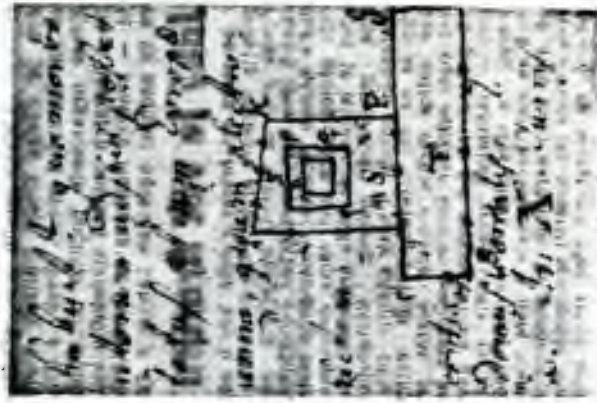
entspricht einer Uhr, die in 250 000 Jahren keine Sekunde vor- oder nachgeht.

Präzision. Und Ende der sechziger Jahre revolutionierte die **Atomuhr** das Zeitmaßwesen. Sie ist genauer als die Erdrotation und arbeitet mit der Präzision von einem hundertmillionsten Teil einer Sekunde pro Tag. Kaum zu glauben: Das

Die theoretische Grundlage für die Genauigkeit der **Pen- deluhr** lieferte Galileo Galilei mit seinen Pendelgeschätzen. Als irdisches Nebenprodukt der Mondfahrt bescherten uns die sechziger Jahre die **Quarzuhr** — und damit noch mehr

Zeměpis 26. srpna 1935, tedy před 250 lety, v Pekingu, kde je také pochován jeho český jméno bylo často komoleto, přestože na jeho správné psaní byl velmi citlivý. V jednom latinském dopisu Soucieťovi udukl, jak se správně píše jeho jméno a co v něm znamená. Někdy nad tím píše se Slavíček, ne Slaviceček, a před k je zbytečné, avšak s háčkem nahovo, totiž č, ani jako hláskové, španělské či, německé tsche. Podobná Slavíčkova se nezachovala, pokud ošem vůbec existovala.

K. SEGRT



Nádražní pláně Pekingu z r. 1712

Ceský misionář v Číně

jesuitské koleje. Pouze v letech 1720 až 1723 pobýval se zámožných důvodů málo toto město. Naučil se čínštiny a dostal též čínské jméno jen Tia-le Chuei—chou. Zabýval se astronomickými výzkumy, zpracovával starých čínských pozorování ztracené Měsíce a dále vlastním pozorování měsíční librace. Připravil k tisku několik astronomických studií a chystal se zpracovat podrobnou mapu povrchu Měsíce.

Významnou práci Slavíčkova byl plán Pekingu, který provedl podle všech měřicích pravidel. Měl už jisté zkušenosti; neboť v době, kdy studoval v Praze, zhotovl plán „Triurbis Pragensis“ — „Město Pražské“ (Staré a Nové Město, Malá Strana). Plán Pekingu zpracoval dvakrát. První plán byl nábr v listopadu 1717 adresovanému jeho příteli a křesťanskému spoliobratru Janu Zwickerovi do Brna. V dopisu uvedl též legendu k plánu. Tak například písmena PQ — žlutá (žlutá) — žlutá, v jejím obvodu je křesťanský náboženský, velký jako nějaké město, nádraží, nádraží, úpravný a čistý, m — naše koleje (jezuitské), x — věž křesťanské hvězdárny, abcd — cesta, kudy jsme poprvé přišli do města a byli zavedeni do křesťanského letohradu. Od 1. brány (od a až k b) jsme při snaze rychlým krokem mezí k potřebě přitahovali. Od b až k c potřebnou hodinu, od c k letohradu k d zase hodinu. A tak také nyní ku d zase hodinu. A tak také nyní ku d zase hodinu. A tak také nyní ku d zase hodinu.

Kromě Zwickera byl Slavíček v písemném styku s francouzským astro-nomem Soucieťem v Paříži. Soucieť chtěl vydat Slavíčkova astronomické studie spolu s plánem Pekingu ve svých Observations mathématiques, astronomiques etc. K tomu však dohružel nedostalo, neboť r. 1732 přestaly vycházet.

Dále byl Slavíček v písemném styku s astronomem Bayerem v tehdejší Petrohradu a poslal mu i své studie o čínské chronologii. Bayer je uvěřil ve svůj spis De horis Sinciae. Rovněž si dopisoval s petrohradským hvězdárněm De l'Islem a poslal mu, stejně jako Soucieťovi, svůj plán Pekingu.

Slavíček se též zabýval hudbou a napsal dílo o čínské hudbě. Patrně jako první Čech poslal v latinský psaném dopisu do vlasti výklad o čínštině.

Slavíček se též zabýval hudbou a napsal dílo o čínské hudbě. Patrně jako první Čech poslal v latinský psaném dopisu do vlasti výklad o čínštině.

V době rozmachu misijní činnosti na začátku 18. století se také mnozí naši misionáři vydávali do daleké číny jako misionáři. Byl mezi nimi i Karel Slavíček, jehož působením se stala Čína. Musíme však předeslat, že nebylo nijak snadné sedět se misionářem. Řádový kněz musel počítat s vojáky k výslah do míst svého řádu. Východní kněz musel počítat s vojáky k výslah do míst svého řádu. Východní kněz musel počítat s vojáky k výslah do míst svého řádu.

Slavíček však přelévá své zážitky, ale často bylo nutno žádat náhodou a přesip marně. Kritéria na vydání byla po všech stránkách velmi přísná. Slavíček však získal souhlas k vydání své práce.

Slavíček se v r. 1716 v říjnově a po studiu na gymnáziu v Brně, vykonav dovozet noviciát, vzdělával se na filosofické fakultě v Olomouci a na teologické fakultě v Praze. Jeho zálibou byla matematika a astronomie a těmto vědám se pak věnoval i v Číně. Shodou okolností to byly zvlášť oblíbené obory u čínského dvora. Ale do Číny se vydal až ve zralém věku 35 let. Předtím působil v duchovní správě, učil na gymnáziu, získal doktorát filosofie a stal se profesorem hebrejštiny a matematiky na univerzitě v Olomouci.

V r. 1716, po 170 dnech plavby okolo Afriky z Lisabonu, Slavíček přišel do číny se dvěma dalšími misionáři na čínské pláze v Macau poblíž Kantonu. Nejprve je přijal misionář a stal jim peníze na další cestu a na káti. Pak se vydali do Pekingu, kde b-? Slavíček přitahoval přitah císařem Kchang-si. V Pekingu se usadil jako dvorní matematik a hudebník. Stal se též tajemníkem rektora pekingské

Slavíček se též zabýval hudbou a napsal dílo o čínské hudbě. Patrně jako první Čech poslal v latinský psaném dopisu do vlasti výklad o čínštině.

„Bramborový“ lék pro diabetiky

(ČTK). Ne tradičním způsobem využívání brambor se zabývají specialisté oborového výzkumu podniku škrobný v Cervené Řečici na jihu Čech. V letošním roce dokončili vývoj malto-dextrinu, které jsou součástí tekutých léčiv pro diabetiky. Nyní již vyrábějí denně zhruba sto kilogramů tohoto léčivého komponentu, který ověřují v praxi zdravotníci u šedesáti nemocnicemi a léčebných ústavů celé ČSSR. Podle jejich zkušenosti se diabetická léčba i rekonvalescence pomocí moderního přípravku nejen zkracuje, ale také usnadňuje. V příštím roce začnou v Cervené Řečici produkovat malto-dextrin ve velkém a množství sto dvacet tun. Při postupném zvyšování výroby se předpokládá jejich využití také v potravinářském průmyslu a již dnes je o šádaný léčivý preparát zájem i v zahraničí.

Zájem o jihoborská piva ve světě stále vzrůstá. Platí to zejména o NSR, Itálii, Švédsku, Velké Británii a Rakousku. Letos přesáhne vývoz značky Budvar 220 tisíc hektolitřů, což je téměř o dvě třetiny více, než před deseti roky.

POD NÁJEZDEM milionů stěnek, utábořených původně na poli řepky, doslova zmizelo několik domů na okraji městečka Pierrelatte v jihovýchodní Francii. Hmizeli se mráčna hmyzu obsadila zdi a střechy, místní silnice vypadá podle obřích svědků jako „vlnící se moře“. Obyvatelé se brání, sečí jim síly a nápaditost stačí. Z chemických postřiků si však stěnice „dělají legraci“, a tak je lidé spíachují vodou z hadic. Státní ústav zemědělského výzkumu jen smutně poznamenává, že jde o „velice neodbytný hmyz“.

● Rakouský turista, který chtěl pomoci tureckému řidiči havarovaného nákladního automobilu naložit jeho náklad zpět na korbu, doplatil na svou ochotu vlastním životem. Náklad totiž oběhval bedničky se včelami, kterým se po havárii zřejmě tak zalíbilo na svobodě, že ochotného pomocníka ubodaly k smrti.

Některé severoamerické potraviny se konzervují v mražené potraviny savědily „láhve“ z plastické. Děje se jedlé bmoty. Zamrzene selesino vapi v teko-vých obalech se dá nejen vařit včetně vrbe „jedlého“ obalu, ale i bez násled-ké vníst. Obal se při vaření po 15 minu-tách rozpouští. Ne chut a ještě jídlo ne-má prý vliv.

BUDEU SE DĚLAT BOTY, KTERÉ SE ROZŠÍŘÍ NA MĚSTĚCH!

Nejstarší nález kostry člověka pochází z jeskyně vepřecového Masary Nihu ve východní části Sarawaku na ostrově Borneo. Radiokarbonová metoda odhaduje stáří nálezu na téměř 40 000 let. Kost-ra asi 15letého mladíka byla uchována díky vzpříčenému okolnímu bloku, který obklopoval dráhu kůže naplněnou roztaveným asfaltem.

CHLAPEC BYL PŮVODEM Z HELLEN!

Von je 100 Eiern stammen

9 aus Beständen mit bis zu 100 Hennen

6 Beständen mit 100 bis 1000 Hennen

25 Beständen mit 1000 bis 10000 Hennen

60 Beständen mit über 10000 Hennen

MADE IN KOKODAK...

Benzin in der Schweiz billiger

Benzin wird in der Schweiz ab sofort um zwei Rappen je Liter billiger. Sprecher von Esso, Shell, BP und Aral begründeten dies mit dem sinkenden Dollarkurs und niedrigeren Rohölpreisen am Rotterdamer Markt. Die neuen Referenzpreise lauten einheitlich auf 1,31 sfr je Liter unverbleites Super.

Zum Duschen gezwungen

MADRID, 20. August (dpa). Die Polizei der spanischen Hafenstadt Bilbao hat am Montag rund 20 „Punks“ zum Teil gewalt-sam gezwungen, sich duschen, desinfizieren und in einigen Fällen die Haare schneiden zu lassen. Die Jugendlichen wollten an Festlichkeiten der Stadt teilnehmen und stellten nach Meinung der Behörden ein Gesundheitsrisiko für ihre Umgebung dar.

Triatlon do světa

PRAGA (ČTK). Naši triatlonisté se roz-létli do světa. Florián (Tibor) bude startovat na ME v Almere. Amste-rdamské. Pomp a Fedot IVS. Přizní za-ro-da. Kdo se zúčastní v New Yorku i dalšími světovými triatlonovými mistrovstvími.

CSSR-Spieler setzte sich ab

Der CSSR-Eishockeyspieler Petr Klima setzte sich von seiner Mannschaft, die in Nudford bei Rosenheim im Trainings-lager war, ab. Der 22-jährige gilt als großes Talent und steht auf der Wunschliste mehrerer US-amerikanischer Profiklubs.

Das „Gedächtnis“ der Flugzeuge

Jedes Flugzeugunglück bringt die geheimnisvollen Geräte wieder ins Gespräch, und die Suche nach ihnen überschattet manchmal sogar das eigentliche Ausmaß der Tragödie: Die berühmte „Black box“ ist alles andere als ein schwarzer Kasten, sondern ein dickwandiges Gehäuse aus Edelstahl, das gewöhnlich orangefarben leuchtet. Gemeinhin wird von Flugschreibern gesprochen, Experten nennen diese Geräte Crash-Recorder.

Ein Band registriert in den modernen Verkehrsflugzeugen praktisch alles, was geschieht. Das reicht beispielsweise bei den ganz modernen Flugzeugen wie dem Airbus A-310 mit Hilfe des integrierten Datensystems AIDS (Aircraft Integrated Data System) von den Aufzeichnungen des gesamten Sprach- und Funkverkehrs im Cockpit bis zur Kontrolle der Triebwerke, der Elektronik, der mechanischen Steuerungen und schließlich im „Fall X“, der unter allen Umständen vermieden werden soll, zur Aufzeichnung aller Werte, Daten und Komponenten, die Aufschluß über einen Unfall geben können. Gewissermaßen sind Flugschreiber modernen Zuschnitts, salopp formuliert, das gespeicherte Gedächtnis des Flugzeuges.

Von den ganz modernen Jets abgesehen, haben die meisten Flugschreiber im Einsatz geteilte Aufgaben: Erstens gibt es den sogenannten Crash-Recorder, ein Magnetband, das mit Hilfe des orangefarbenen Kastens nicht nur gegen Stöße, Erschütterungen oder Kälte, sondern auch gegen Temperaturen bis zu 1000 Grad Celsius geschützt wird. Er zeichnet, gewöhnlich 25 Stunden lang, alle wesentlichen Pa-

rameter auf, die Kurs, Flughöhe, Geschwindigkeit, Triebwerkleistungen und viele andere technische Funktionen des Flugzeuges betreffen.

Ursprünglich vorrangig der Aufklärung von Unfällen dienend, helfen die modernen digitalen Flugschreiber den Gesellschaften heute auch, Leistungen der verschiedenen Systeme, Aggregate oder Triebwerke zu registrieren; damit werden aufwendige Inspektionen und Kontrollen heutzutage oft überflüssig. Die Recorder überwachen die Betriebssicherheit und erhöhen damit gleichzeitig die Flugsicherheit.

Parallel zu den herkömmlichen Crash-Recordern gibt es gewöhnlich auch die sogenannten Voice-Recorder, die den gesamten Sprechverkehr im Cockpit und darüber hinaus alle auftretenden Geräusche aufzeichnen. Folglich ermöglicht erst die Auswertung von Crash-Recorder und Voice-Recorder eine totale Analyse eines Unfalles oder eines Zwischenfalls. Man kann es auch so formulieren: Piloten sind im Cockpit eines modernen Flugzeuges nie allein. Der „große Bruder“ hört immer mit und registriert alle Gespräche und Geräusche.

Die aufwendigen Flugschreiber, das heißt, die gegen Schlag und Hitze gut geschützten Recorder sind gewöhnlich im Heck des Flugzeuges untergebracht, weil dieser Bereich bei Abstürzen meistens den geringsten Belastungen ausgesetzt ist. Alle modernen Flugschreiber aber können – auch nach schweren Katastrophen wie zum Beispiel dem Absturz des „Air India“-Jumbos vor Irland – noch über eine gewisse Zeitspanne hinweg Funksignale aussenden, damit sie schneller

gefunden werden. Ohne diese Mitsender wäre die Auffindung der Flugschreiber vor der irischen Küste ausichtslos gewesen; sie senden auch aus relativ großen Meerestiefen so wirkungsvoll, daß ihr Auffinden und damit eine Aufklärung möglich wird.

Noch in den 60er Jahren zeichneten die alten Flugschreiber im Grunde nur ein rundes Dutzend Parameter auf. Inzwischen hat sich die Szenerie total verändert: Bei den modernen Verkehrsflugzeugen, wie Boeing 767 oder Airbus A-310, werden bereits annähernd 300 Parameter auf den Crash-Recordern und bis zu 1400 Parameter auf dem digitalen AIDS-Recorder registriert. Ein Ende dieser Entwicklung ist noch nicht abzusehen.

Doch je besser die Auskunft ist, die diese modernen Flugschreiber zu geben imstande sind, desto leichter fällt die Aufklärung von Unfällen. Und jefer aufgeklärte Unfall hilft letzten Endes, neue Unfälle zu verhindern, auch wenn gegen selbstmörderische Terroristen zwischen Himmel und Erde kein Kraut gewachsen ist.

Die Tatsache, daß die heutigen Flugschreiber in ihren grell leuchtenden Edelstahlboxen praktisch jeden Unfall unverseht überstehen, hat immer wieder die verführerische Frage aufwerfen lassen: Warum können Flugzeuge nicht genauso stoß-, schuß-, schock- und hitzesicher sein wie die „Black boxes“? Die Antwort ist simpel und klar zugleich: Dann wären die Jets so schwer, daß sie gar nicht mehr fliegen könnten.

CSSR-Menschenrechtsgruppe fordert von Sowjets Abzug

„Charta 77“ erinnert an Jahrestag des Einmarsches von 1968

WIEN, 20. August (Reuter/AFP). Die Menschenrechtsgruppe „Charta 77“ hat einen Tag vor dem 17. Jahrestag des Einmarsches der Warschauer Pakt-Truppen in die CSSR die Sowjetunion zu einem einseitigen Truppenabbau aufgefordert. In einer am Dienstag in Prag herausgegebenen Erklärung, die Emigranten in Wien veröffentlichten, heißt es, eine solche Entscheidung könnte dazu beitragen, die „Blockmentalitäten“ in Europa zu brechen. Die Erklärung, in der die tschechoslowakische Regierung kritisiert wird, war von den drei Sprechern der Gruppe Jiří Dienstbier, Eva Kanturková und Petruska Sustrova unterschrieben.

Die Sowjetunion wird aufgefordert, darüber nachzudenken, ob eine Truppenreduzierung nicht ein beispielhafter, einseitiger Schritt in Richtung auf eine Lösung der gegenwärtigen Spannungen zwischen Ost und West und ein Beitrag zur friedlichen Koexistenz zwischen der NATO und dem Warschauer Pakt sein könnte. Außerdem würde ein solcher Schritt den Sowjets Sympathien in der tschechoslowakischen Öffentlichkeit eintragen.

Den CSSR-Behörden wirft die „Charta 77“ Zensur von Reden des sowjetischen Parteichefs Michail Gorbatschow vor. Die Öffentlichkeit erfahre nicht alles, was Gorbatschow sage und tue. Die Gruppe begrüßte Aufrufe Gorbatschows für mehr Flexibilität in Wirtschaft und Politik der

Sowjetunion. Sie stünden in scharfem Gegensatz zu der Unbeweglichkeit der gegenwärtigen Führung der CSSR. Unter Präsident Gustav Husák sei das Land in eine Phase der Stagnation geraten. Nicht nur in der Wirtschaft und in der Technologie, sondern im gesamten sozialen Leben würden die Strukturen mehr und mehr „veraltern“.

„Die Unbeweglichkeit, die wir seit 17 Jahren erleben, ist in einer sich rasch ändernden Welt von zu langer Dauer. Das Land kann sich dies nicht länger leisten. Die Reformbemühungen in den Nachbarländern mit ähnlichem Gesellschaftssystem beweisen, daß eine andere Politik möglich ist“, heißt es in der Erklärung.

Zur Situation in der UdSSR schreiben die Autoren: „Ohne uns überstürzten Illusionen hinzugeben, wollen wir dennoch die Hoffnung äußern, daß die gegenwärtige soziale Bewegung in der UdSSR sich ausweiten und demokratisieren wird.“

Der „Charta“ gehören über 1000 Menschenrechtsaktivisten an, darunter ehemalige Politiker, Volkswirte, Wissenschaftler, Künstler und Journalisten. Die Behörden hatten in den vergangenen Wochen versucht, die Veröffentlichung des Dokuments zu verhindern. Unter anderen waren Dienstbier und der Dramatiker Václav Havel sowie der ehemalige kommunistische Politiker Ladislav Lis vorübergehend festgenommen worden.

V poválečných letech se v celém Československu výměra lesní půdy zvýšila. V současnosti je stabilizována a zabírá 35,8 procenta z celkové rozlohy státu.

Mouchy jako aktéři

(a): Ke kurióznímu sporu došlo v Salcburku mezi západoněmeckým režisérem Clausem Peymannem a služebními lékaři, když režisér požadoval do premiérového představení letošní novinky Salcburských her – Bernhardova Divadelního činitele – na jevišti kopu hnoje a k tomu osm set živých much. Lékaři se proti tomu ostře postavili, protože prý mouchy mohou roznést nákazu a způsobit virové onemocnění v publiku. Povolení mohlo být uděleno podle výnosu jen s tím, že mouchy budou imunizovány a po každém představení do jedné vychytány. Režisér Peymann v „zájmu věrohodnosti hry“ přistoupil na imunizaci hmyzu a dokonce zajistil takový trénink much, že se všechny po představení do jedné vrátily do přípravených klecí.

... 70, 70...

China schenkt Tibetern Tee

PEKING, 21. August (AP). Die chinesische KP will nächsten Monat zur Feier des 20. Jahrestags der Schaffung der Autonomen Region Tibet 405 000 tibetischen Hirten und Bauern je ein Pfund Tee schenken. Außerdem werden die Tibeter insgesamt 10 000 Meter Seide und Satin sowie 80 000 Tischuhren erhalten. Das Peking KP-Zentralorgan „Renmin Ribao“ berichtete jetzt in seiner Übersetzung, eine Delegation des Zentralkomitees der Partei werde die Geschenke nach Tibet bringen.

Tibet war 1951 von China annektiert worden und hatte 1965 den Status einer Autonomen Region erhalten. Sein geistliches und weltliches Oberhaupt, der Dalai Lama, war 1959 nach einem mißlungenen Aufstand nach Indien geflohen. Kürzlich schrieb er in der „New York Times“, als direkte Folge der chinesischen Besetzung seien 1,2 Millionen Tibeter ums Leben gekommen. HAO KUNZU SE UZ

Blesk zabil krávy

(a): Bouře se přehnala v sobotu v noci nad obcí Vlachovo Březí na Práchecku, jeden z hrošů udělal do elektrického ohrazení, ve kterém byly volně ušatí jený dojnice, a čtveř z nich bylo usmrceno. Státní mlá skatku Vlachovo Březí byla způsobena škoda asi za čtveř miliónu korun.

Nezapomínáme!

Že si republiku předstíraným zájmem o její velké básníky rozvrací nedáme, dokázaly v prosinci 1984 čs. úřady. S příkladnou rozvahou odmítly vstupní vizum švédskému televiznímu týmu, který chtěl natočit rozhovor s národním umělcem JAROSLAVEM SEIFERTEM, laureátem Nobelovy ceny za literaturu. Ohlásila to z Malmo francouzská agentura AFP, která zřejmě jen z nedostatků znalostí českých dějin zapomněla poznamenat, že jde o zaslouženou odvetu za švédsky vpád do Prahy za třetí světové války.

NADAVKA NA ČENU 17.8.87, 14 Kčs.

Když je něčeho moc... pomůže poštolka

Nad dopisy našich čtenářů • Chemie není vždy na všechno

„Mám podezření, že se mi na pozemku usadí hryzec,“ napísal nám čtenář z Jiřetoh Čech. „Co proti této pohromě podniknout? Každý radí něco jiného...“ A protože dupli s podobným obsahem — totiž ze stesky na drobné škodce — jsme dostali v poslední době několik, začli jsme za ing. Joselem Světlým na ministerstvo zemědělství a výživy, aby nám poskytl několik informací pro naše čtenáře-zahrádkáře.

„Hryzec, to je skutečně pohroma,“ potvrdil ing. J. Světlý. „Je to živočišná škůdnice nenasytná a přitom velmi opatrná. Živí se kořenovou zeleninou, bramborami, neobstojí před ní ani cibuloviny, např. tulipány. Nejhorší je, že ožirá kořeny stromů. Když vytáhneme ze země ohynulý ovocný stromek bez jediného kořínku, můžeme si být jisti, že je to práce hryzce vodního. Nalákat na jakoukoliv návnadu jej nelze. Zkušený praktik radí vhnát do nor výfukové plyny pomocí hadice, nebo při podzimním vybírání žumpy polít jeffim nezředěným obsahem okolí stromku. V každém případě se na pozemku ohroženém hryzcem vyplatí sázet stromky do hustého drátěného pletiva tak, aby tvořilo kolem kořenového balu ochranu a ještě vyčnívalo 15 až 20 cm nad povrch země.“

Nejškodnější prostředek proti drobným zahradním i polním škůdcům jsou draví ptáci: poštolka, káně a puštky obecné. O tom se zmiňuje i naše čtenářka z Litvínova, která si rovněž stě-

TO JE OBYČNÝ! HRYZEC SE NÁPADNĚ PODOBÁ ŽS. SOCIALISTICKÉ KOLPO-DAŇKÉ STRUKTUŘE...

Na 2000 propisovacích tužek nejráznějších tvarů nasbíral za 15 let indický novinář I. Bhatt. Podle libosti tak může psát články telefonem, kartáčkem na zuby, dýmku, lékařským stetoskopem, školním ukazovátkem nebo mrkví. Obzvláště si cení tužky, která při psaní voní růžemi.

TPLIK TUDER V SSCR NENÍ...

že na letošní přemnožení malých polních hlo-davců. Sílící poznatky o využití dravců proti nepříteli úrody na polích shrnul Český svaz ochránců přírody. V materiálu je mj. uvedeno:

K přemnožení hraboše polního dochází ve 2—5letých cyklech. K jeho potlačování se používá chemických prostředků, které však mohou nepří-zvěle prohloubit disproporce ekologických vazeb. Za daleko vhodnější lze pokládat autoregulaci pomocí přirozených nepřítelů — dravců a sov. Ti však vlivem postupující urbanizace krajiny a řady dalších zásahů ztratili možnost vlastní přiro-zené reprodukce. Avšak někteří z nich, např. poštolka a puštky obecné, velmi dobře přijímají umělé hnízdiště. Ukázalo se to konkrétně v okolí Hradce Králové, kde postupným doplňováním budek se zvýšila populace těchto ptáků. A tam, kde působí dravci a sovy, nemuseli zemědělci vůbec použít chemie k likvidaci hraboše; jediný pár poštolky spotřebuje při krmení mláďat denně přes dva-cet kusů tohoto škůdce! Rovněž obavy z případného „přemnožení“ poštolek a sov jsou zbytečné; počet hnízdištních párů, velikost snůšek i množství odchovaných mláďat je přírodou spolehlivě ome-zováno výskytem hrabošů.

Rozbory obsahu žaludku poštolek a sov, kromě výřa, ukázaly, že ani v jediném případě nebyla složkou jejich potravy pernatá či jiná zvíř. V roce 1983—84 se sledovalo deset hnízd: jejich „obyvatele“ ulovili 1200 obratlovců a z toho bylo 98 procent hrabošů. Zbylá dvě procenta připadla na myšice a na — hryzce...

Zpráva ze záhrobní fronty
Vina úmrtí sovětských stánků (SUSLOV, BREŽNEV, ANDROPOV, USTINOV, SELEST, ČERNENKO...) i přesto trávající převaha osmdesátníků v moskevském politbyru vyvolaly v redakci fran-couzské agentury AFP hbitovní psychózu. Tim se snad vysvětluje její zpráva vydaná čtyři dny po skonu Černenkova, že zemřel teprve 73letý ministr obrany SSSR SOKOLOV.

Zpráva AFP převzal mj. západoněmecký rozhlas, s odkláním na „dobře informovaný sovětský pra-men“. Opětovně dotazovaná agentura TASS zpráva sice nevyvrátila, zřejmě aby nemusela tvrzení o Sokolo-vově smrti opakovat, ale sáhla k diplomatickému triku: oznámila, že ministr Sokolov zve k návštěvě Moskvu svého československého kolegu, nečlověka nastoupivšího místo zesnulého generála DZURKA.

Bude třeba sledovat, zda se tento trik nevjeví jako metoda: zda si nebudou sovětské představitel nadále kolegy z ČSSR zvat proto, aby svět věděl, že jsou ještě živi.

Jej trávením i hrabě Klášek, ale potvrzeno to není takto. Santos, Králov a trepér i. Klášek mají v ruce oficiální úřední přílohu. Káň škrtit škvele, ležet v anekdotě však snadno, Santos dokázal, že ani dobře připravený koně je Taxistv přikop překonatelný. (out)

Samozřejmě se nejedná o slavný brazilský fotbalový tým, ale o koně Santos ze St. státek Vímonek, který skákal v tréninku s jezdeckými amat. Světlanu Krávnou spo-třebnou přikázku na Velké nardubince — Taxistv při-kop je to oledině níhád. Neutře v tréninku se Ta-vic mladá neukáje. Trepena sice hraje za něho sam tovo

▲ Santos na Taxisu

Chtěl překonat Jaltu

Do vzpomínkových aktů k únorovému 40. výročí Jaltské konference a na ně navazující diskuse o rozdělení Německa se podle zpráv západního tisku zapojil i mladistvý západoberlínský kokršpaněl jménem COCKY. Dík svým specifickým schopnostem vyčenichal, na rozdíl od světových politiků, mezeru v neslav-ně proslulé berlínské zdi a demonstrativně pronikl na půdu Německé demokratické republiky. Jelikož mu zjevně chyběly příslušné doklady, avšak nezdál se podezřelý z rozvratných úmyslů, pohraničníci dělnicko-rolnického státu ho pouze zadrželi a poslali zpět přes hranici, aniž po něm stříleli (jak se houně stává jeho dvounohým současníkům). Cocky se svým odvážným činem zařadil jako první živoucí pes po bok oněch dvou anekdotických, kteří se prý potkali na těšínském mostě; jeden se běžel z Polska do ČSSR nažrat a druhý opačným směrem vyšetkat.

Strampeln im Dienst

LUSAKA, 21. August (dpa). Regierungs-beamté und Behördenvertreter in der Re-publik Sambia im südlichen Afrika sollen künftig kräftig in die Pedale treten. Prä-sident Kenneth Kaunda verordnete am Mittwoch bei einer regionalen Parteiver-sammlung in Mansa in der Provinz Lua-pula den Beamten, bei ihren Dienstfah-ren künftig Fahrräder oder motorisierte Zweiräder zu benutzen. Damit sollen Benzin und teure Auto-Ersatzteile ge-spert werden. Erst kürzlich war in dem südafrikanischen Land das Benzin knapp geworden, was die verschiedensten wirt-schaftlichen Bereiche lahmlegte.

Nun sollen die Bezirksbeamten mit dem Drahtesel durch die Dörfer fahren und sich um die Belange der Bevölke-rung kümmern. Präsident Kaunda forder-te die Konferenzteilnehmer dringend auf, die Verwendung der verfügbaren Autos genau abzuwägen, um damit den „Mißbrauch der Wagen, der vielerorts über-hand genommen hat“, in den Griff zu be-kommen.

F. J. S. NA KOLE A KOLEM NĚHO TELETON FIZLŮ...

Historická senzace v La Manche

Historici i potápěči po obou stranách kanálu La Manche mají o sen-zaci více. Pod jeho hladinou byl totiž objeven vrak starověké římské lodě Asterix, pocházející z 2. století n. l. Britští odborníci označili nálezy za nejdivnější — a vědeckého pohledu.

Skupina dvaceti potápěčů vynesla už ze dna přístavu St. Peter na os-Maximile Trinit, jež zahájila okami-zitrové Guernsey řadu pozoruhodných antických předmětů, mj. při potro-bném průzkumu vraku byly objeveny i staré římské mince, které napo-mohly zahájit plavbu do časové přílohy. Mince byly raženy za císa-ře Marca Aurelia, tedy někdy v le-tech 161—180. Plavidlo, vybavené jedním stěžněm, bylo dlouhé 22,5 m, je zajímavé, jak poměrně dobře jsou zachované silné dubové desky, kte-ré pokrývaly palubu lodě.

Vědci došli zatím k závěru, že loď přepravovala z Brehané k anglické-mu pobřeží obilí a pryskyřici. Ta zřejmě měla být použita při stavbě majáku v Doveru, který budovat Římané. Badatelé jsou názoru, že Asterix se snažil najít v mělkých vodách u pobřeží Guernsey úkryt před bouří, avšak na loď vypukl požár a plavidlo šlo ke dnu.

Objevení antického plavidla ve vodách La Manche bylo dílem ná-hody či spíše velkého ponoru a vý-konu moderních loží. Přístav St. Pe-ter byl před třem modernizován a už pět let mohou k jeho mořům připlouvat velké námořní kolosy. Avšak jejich mobilitné šrouby zpo-sobily posun mořského dna v pří-stavu. A díky tomu byly také odkry-ty zbytky potopené lodě. Tu pak bezpřístředně objevil jeden z potá-pěč-amatérů, který hledal na moř-ském dně mušle.

K objevu došlo před třemi lety, v roce 1982 a krátce poté byla utvo-

Dolů po Niagarských vodopádech

Ottawa: Ve speciálně upraveném sudu dlouhém 4,5 a širokém 1,8 metru sjel v neděli Američan Steven Trotter 53 metrů vysoký kanadský vodopád Horse-shoe, jenž je součástí Niagarských vodopádů. Z ris-kaní jízdy vyvázal jen s lehkým škrábnutím na levém kolenně. 22letý kaskadér se tak stal devátým člověkem na světě, který sjel Niagarské vodopády. Pouze šest lidí (tito „jízdu smrti“ přežilo, jako prv-ní sjela Niagarské vodopády v roce 1901 Američka Annie Taylorová, která při tom utrpěla těžké zra-nění).

ALE TAKOVÁ ČLÁSKA V ŽIRAČKOVĚ MOITU

V Československu je v současné době osvětlova-ní přibližně 68 900 kilometrů veřejných komunika-cí. Celkový instalovaný výkon veřejného osvětlení dosahuje 286,1 MW a spotřeba elektrické energie na 700 milionů kWh.

Proti rušitelům pořádku, hrubé hře a nesportovnímu chování Změna se žlutými kartami • Rozhodčí: veto i dohoda oddílů

584 Ausländer abgeschoben

PRAHA (Fr. Steiner): Na pravidelném setkání novinářů s vedením Fotbalového svazu ČSTV před ligovým startem, které se konalo v pátek v Praze, zaujali především změny a novinky, jež budou platit už v novém ročníku, který startuje 27. srpna premiérou Dynamo ČB—Dukla Praha v jihočeské metropoli. Někteří rozhodnutí jsou opravdu zásadního charakteru a svým způsobem mohou ovlivnit průběh i kvalitu nejvyšší soutěže, protože směřují proti surové hře, nesportovnímu chování a za větší bezpečnost v hledištích našich stadionů. Opatření už schválil sekretariát ÚV ČSTV. Předseda svazu R. KOCEK: „Naše kopaná v létě nespala...“



Pravidlové oddíly dostaly od Fotbalového svazu ČSTV dopis, který jim ukládá provést tato opatření:

1. Posílit pořádkotvorný sbor tak, aby byly vytvořeny potřebné podmínky pro zajištění všech akcí.
2. Zpřísnit kontrolu vstupu diváků na utkání a zamezit, aby do ochrany byly puštěny jakýkoliv předměty ohrožující zdraví a bezpečnost diváků, láhev s alkoholickým nápojem a zamezen přístup osobám v podzápiském stavu.

3. Vybudoval vymezené a pevně ohrazené sektory pro skupiny diváků zvané „vážkovci“ mimo střed bránců plochy (určující hranice velkých trestů), a to odděleně pro domácí a hosty.

4. Zajistit, aby bezprostředně po utkání diváci opustili všechny prostory stadionu.

5. Neorganizovat výjezdy na soustředění svých mužstev a působit i v jiných slozok TJ.

6. Vést osvětlovací kampaň, zejména v problematických skupin mladších a vysvětlit jim slavné chování národ.

7. Projednat s příslušnými orgány VB způsob, formu a rozsah spolupráce při zabezpečení pořádkotvornosti pořádkové služby v hledištích a prostorách stadionu.

8. Projednat s příslušnými odbory národních výborů formy účinné spolupráce při zajištění pořádku, zejména mimo prostor stadionu ve službách, dopravě, požárníce ochrany, zdravotní péči atd.
9. Požádat, o pomoc patronální organizace a jejich společenské složky.

**OPATŘENÍ PROTI VLÁD-
NOROVNÉ VYCHOVÁNÉ
HLAUBŘI...**

NOVELIZACE TRESTNÍHO ŘÁDU

Gen. sekretář svazu Inž. K. Bala také upozornil na novelizaci trestního řádu této sezóny, který má pro 1. ligu tři zásadní změny:

- Při úmyslném svlačování výsledek zápasu jsou hráči, trenéři a činovníci nově také jedním trestem.
- Napříští dostanou hráči nepomínaní 3. ligu kartou pokutu Kčs 100.—, při 6. kartě mají zastaveno členství na jeden a při 9. kartě na dvě utkání.

- Při výtržnostech diváků, hrubých uráskách, vhazení předmětů na plochu, vniknutí na hřiště či pokus o invazi následně pokutu, případně podomíne nebo nepodmíněně uvazňování nebo možnost brát další utkání s vyloučením občanstva.

TVRDOŠÍ KURS ROZHODČÍCH

Předseda komise rozhodčích M. Horáček a předseda svazu R. Kocák svými připomínkami poukázali, že muži v černém musejí daleko přísněji postupovat proti surové a zákeřné hře i proti nesportovnímu chování hráčů... ale i trenérů, činovníků a diváků. Při urážkách soupeře i své osoby anebo vhazení předmětů na hřiště plochu rozhodčí přeráží hru a svolali si pořádkotvorné, aby zjednali pořádek. Opatření se některá nepříjemnost, stáhnou oba poměrů na půlci čar a vyve opatření zjevně pořádku. Po těchto opatření hřiště a ukončí zápas. Tvrdě mají rozhodčí postupovat i proti hráčům, trenérům a činovníkům, kteří provokují diváky. Překvapivě je však rozhodnutí, že oddíly mohou pro porušení spříchy ošetřovat i při rozhodčí, neboť něco podhodného bylo před několika lety zrušeno. Vedení svazu se od svého staronového rozhodnutí stáhne kvalitnější řízení zápasů... Další novinkou je možnost dohody na rozhodčího. První už byl ohlášen: Dynamo ČB—Dukla bude řídit Marka Dukla—Sporta střelec Dukla—Slavia Inž. Christovi Nostal také konce s tajemství známky, kterou dává Aleksi utkání občanstvu za chování, protože bude oznámeno hned po skončení na liskovce.

Pospíchal uvolněn

PRAHA (s): Na schůzce Fotbalového svazu ČSTV s novináři v pátek v Praze oznámil jeho předseda R. Kocák, že i ner Bohemians T. Pospíchal byl 2. srpna na schůzi představenstva uvolněn s členství komise vrcholové kopané. Jako důvod uvedl, že jeho vystupování v některých sdělovacích prostředcích nabylo značného jeho práci v orgáne. Šlo především o Pospíchalovu kritiku neschválení přestupu stopera Sadíka z Chomutova. Předseda také připomněl, že v zvláštním a Bohemians existují určité problémy a že byl odeslán předsedovi vrcholového oddílu Jar. Třípovi dopis, v němž se

doporučuje schůzka o členství v zájmu fotbalu a reprezentace. Důvodem se, že právě vzhledem k fotbalu a reprezentaci najde vztah mezi svazem a oddílem, který v posledních letech se nejvíce podílí na sílící reprezentaci, mohou být jen pokrokové a bylo by dobře, je co nejrychleji k oboustranné spokojenosti vyřešit. Otom, že se „M. Kocák písemně vrátil účastí v realizačním týmu národního mužstva“, řekl sekretář svazu Ing. R. Bala, že tento dopis na stůl nedostal, že byl zřejmě zastán vedoucího oddílu ČSTV.

Kde se setkával Balzac se Sandovou

V PAŘIZI BYLA DÁNA do provozu znovu kavárna Le Procope, která je označována za nejstarší kulturní kavárnu Evropy. Záznam o její existenci udává, že pracuje přes tři sta let. Pokud jde o jména osobností, jež ji navštěvovaly, platí za nejstarší literární lokal světla. Kavárnu založil v roce 1684 sicilský občan Francesco Procopio v univerzitní čtvrti Quartier Latin, kde prodával tehdy ve Francii „exotický nápoj“

— kávu. Brzy se kavárna stala dostaveníčkem pařížských intelektuálů, zejména spisovatelů a filozofů. Ctitelé černého moku se sem začali shánět z celé Paříže. Kavárna se lišila od tehdy obvyklých pařížských kabaretů a lokálů. Když roku 1889 získala pařížská scéna Comedie Française budovu nedaleko Café Procope, rozšířil se počet kavárenských ctitelů.

V analích nejstarší kavárny uvádí v pamětní desce encyklopedisty Diderota, Rousseaua, Voltaira a Holbacha, kteří se zde pravidelně scházeli. V revolučním roce 1789 zde prý Marat, Robespierre, Danton a Desmoulins trávili mnoho debl při popíjení kávy.

V roce 1833 se v Café Procope objevila skandalózní mladá spisovatelka George Sandová, která tehdy vzrušovala veřejnost nejen svými spisy, ale také tím, že chodila v mužském obleku s cylindrem na hlavě. Tak jí zde potkal spisovatel Honoré Balzac a popil s ní kávu.

Tradice literární kavárny pokračovala i v dalších generacích. Anatole France, Verlaine, Rimbaud a další se zapsali do jejího análu. Koncem 19. století zde existoval ještě Zolou založený klub Boeuf Nature pro labužníky, ale tehdy již kavárna Le Procope měla rozšířený provoz s restaurací. Idyla literární kavárny se pomalu ztrácela a obchodní zájmy změnily ráz tohoto lokálu docela. (mz)

Pečivo pro labužníky

(tek): Kdo by z Pražanů-labužníků pekařských dobrot neznal obchod U tří kozlů v Mostecké ulici na Malé Straně. Už na chodníku je čtři váně čerstvých rohlíků, housek, bochánků, koláčů... Pekařna v domě síce vypadá, jako by tu byla odedávna, ale pochází, stejně jako její pec, až ze třicátých let našeho století. A přestože historie pekařského řemesla a jeho cechů v Praze sahá hluboko do středověku, právě v Mostecké ulici se zřejmě nikdy nepeklo. To dokládá i kronika Královské Prahy, která uvádí od čtrnáctého století do konce století osmnáctého na sto řemeslníků plastických právě v Mostecké ulici své domy, ale pekař mezi nimi nebyl ani jediný. Nyní se tu však od časně rána sázejí do pece sloudečné rohlíky, housky, uzly, sýrové rohlíky, maxtrohlíky, maxihousky, ze sládečného pečiva bochánky, mazance, věnočky a koláče. Ve velkých pekárnách se rohlíky vlastně lidská ruka nedotkne, všechno obstarávají stroje. Tady v Mostecké na Malé Straně se naopak o něj lidské ruce stávají od okamžiku, kdy tenčí těsto roztváří, až do chvíle, kdy se hotové pečivo naloží na prkno, aby vychladlo.

NA KLETI, která je vrcholem Blanského lesa, slouží veřejnosti nejen turistická chata českokrumlovské jednotky, ale i kamenná rozhledna. K zajištění na Kleti patří tepelná inverze. S přibývajícím věkem neubývá, nýbrž přibývá teploty. K dosud nejostřejšímu rozdílu došlo 20. prosince 1932, kdy na Kleti — 1084 metrů nadmořské výšky — bylo naměřeno plus 18 stupňů Celsia, zatímco v Českých Budějovicích — 384 metrů nadmořské výšky — byl jeden stupeň Celsia nad nulou.

BUDVAR ALÉ AKORÁT!

STOVKY DIVÁKŮ, kteří přišli o svátku v belgickém městě Lutychu navštívit hostující západoněmecký cirkus, si musely odpustit úvodní vystoupení tří slonů. Tlustokožtí poplašení zástupem lidí se vydali na „procházku městem“. Dva z nich

Jak je to s »rezervé«?

(tek): Systém rezervování stolů v restauracích bývá často předmětem mnoha dohadů a zbytečných sporů. Stává se totiž, že někde personál tímto způsobem sužuje zejména v období dovolených počet hostů, které musí obsluhovat a ulehčuje si tak svoji práci. K takto rezervovaným stolům nepřichází nikdo po celé dlouhé hodiny. Naskytá se tedy otázka, jaká jsou vlastně přesná pravidla rezervování. Především, na cedulce označující rezervované místo musí být viditelně vyznačena doba rezervace, tedy od — do. Tato doba je určena k přípravě stolu a čekání na hosta. Většinou se místa rezervují na 30 minut, ale může být dohodnuta i jiná doba v promoci např. hodina apod. Rezervace rovněž musí být zanesena v k tomu určené knize. Cedulku bez označení doby provozní řád nepřipouští, hosté mohou v takovém případě stůl obsadit. Otázkou ovšem je, s jakou ochotou se setká i personál. Obsluhující mají možnost dát na stůl upozornění s určitým časovým předstihem. Hosté si mohou v tomto případě sednout a po dohodě s personálem objednat pouze takové pokrmy a nápoje, které stačí do počátku rezervace sníst a vyplít.

TAJEMSTVÍ „ČINSKÉ LOCHNESKÉ PŘÍŠTĚRY“, která znepokojovala větší dobu obyvatele kolem vysokehorského jezera Cha-na v západní části Číny, bylo konečně rozluštěno. Zasloužila se o to podle pekingského rozhlasu skupina čínských vědců vedená profesorem Slangem. Po pečlivém prozkoumání celého jezera se zjistilo, že se v něm vyskytují obrovské velké ryby neobvyklého zabarvení. Jde patrně o zvláštní druh jesetera. Když se ryby vynořily nad hladinou, připomínaly z dálek čínským venkovánům předpotopní ještěry.

Most Marka Pola do opravy

Peking: Most Marka Pola v Pekingu, který je nejdelším a nejstarším kamenným mostem v zemi, bude završen opraven. Tato požehnaná stavba s jedinečnými mostními oblouky o celkové délce 266 metrů byla dokončena v roce 1189. Číněnci most nazývají Lukou. Jako most Marka Pola ho začali nazývat až Evropané. Pravdou však je to, že když se slavný cestovatel dostal poprvé do Pekingu, most tam již stál téměř sto let. V červenci 1937 vypravení na tomto mostě japonských vojáků, kteří okupovali severní výhled Číny, krvavý incident s čínskou vojskou poškodil, který se stal zámkou pro zahájení japonsko-čínské války.

RUSKÝ PROVOZUJÍ ŽIDE...

Aufgespießt

„Zerstöre das weiße Südafrika und unseren Einfluß, und dieses Land wird in Gruppeneifer, Unruhe und Streit, Chaos und Armut verfallen... Wir sind nicht bereit, die veraltete, vereinfachte und rassistische Ansicht anzunehmen, daß Südafrika aus einer weißen Minderheit und einer schwarzen Mehrheit besteht... Dieses Land ist eine vielschichtige Gesellschaft, ein Land von Minderheiten.“

Der südafrikanische Staatspräsident Pieter Botha.

Japonci kopírují

Medi japonské karosářské firmy objevily sesady na automobilovém trhu. Jsou malé a kompaktní, v nich jsou jako jsou Toyota, Suzuki a Daihatsu staví zmenšené kopie evropských luxusních automobilů. Zejména zájemci jsou zapodobeniny BMW M-1, Lotus Seven, Lancia a Renault 5 Turbo. Napodobeniny stojí přibližně 4–5 tis. švýcarských franků a vyznačují se i originálními lakem. (rř)

V Bratislavě zaznamenáno zemětřesení

(žtk): Seizmická stanice Geofyzikálního ústavu SAV v Bratislavě zaznamenala včera v časných ranních hodinách několik zemětřesení. Podle pracovníků tohoto ústavu měla epicentra pravděpodobně na území MLR. Zemětřesení byla pozorována například v Bratislavě, Hurbanovu, Komárně a v Nových Zámcích. Protože v současné době se pozorování vyhodnocují, Geofyzikální ústav žádá všechny obyvatele, kteří zemětřesení postřehli, aby své pozorování ohlásili na Bratislavské telefonní čísla 37 50 00, 37 60 00, 37 63 00 — linka 2360, anebo na číslo 37 33 68.

HLAVNÍ OTŘES ZEMĚTŘESENÍ, který byl nejsilnější, zaregistrovala stanice v 06 29 hod. Magnitudo tohoto zemětřesení, určené ze záznamu, je 4,6 jednotek, které jsou obvykle označovány jako Richterova stupnice. Epicentrum tohoto zemětřesení bylo v severovýchodní části Bakonského lesa nedaleko Budapesti.

TAKÉ V SEVEROMORAVSKÉM KRAJI V 6,29 hod. bylo zaznamenáno poměrně silné zemětřesení. Tento přírodní jev zaznamenaly dělní i povrchové seizmické stanice na Dole 1. máj a Čs. armáda v Karvině, na Dole Doubrava v Orlově, na Dole Dukla v Havířově, ale také speciální báňská měřická základna v Ostravě-Porubě. Zemětřesení však nemělo vliv na provoz podzemí v ostravsko-karvinském revíru. Zemětřesení podél Dunaje jsou na Ostravsku zaznamenávána také poklesem hladin minerálních vod, jako tomu bylo například v lázních Teplice nad Bečvou.

Přežijí rok 2000?

V průběhu posledních sto let poklesly stavy tygrů na světě do té míry, že jim hrozí vyhubení a byli proto zařazeni do pověstné Červené knihy ohroženého zvířete. Nejmenší balijský tygr už několik let v přírodě definitivně vymizel.

Zbývají jen dvě hojnější tygří rasy — tygr indický a indočínský. Počet indických (nebo také bengálských) se dnes odhaduje na dva a půl až tři tisíce kusů. Ve srovnání s ostatními rasami je to sice hodně, ale toto množství je jen pouhým zlomkem původního počtu. Tak v roce 1930 žilo jen na území Indie 39 tisíc tygrů, o devět let později 30 tisíc a v roce 1969 už jen necelé dva tisíce kusů. Příčinou tak drastického poklesu byl především lov, či lépe řečeno vyhlazení pro trofejní účely. Indičtí maharádžové a angličtí koloniální důstojníci doslova soutěžili v tom, kdo bude mít na svém kontě více zabitých zvířat. Například maharádža z Rádžastánu ulovil za svůj život na 2700 tygrů.

Indická vláda ve spolupráci s Mezinárodní unií pro ochranu přírody podnikla před několika lety ve věci zachrany tygrů celou řadu opatření v tzv. Operaci tygr, která byla doposud největší akcí na zachránu živočišného druhu. Díky tomu počet tygrů v Indii stoupl a dokonce se v některých místech stali tygři vážným nebezpečím pro lidi, tak jako tomu bylo vždy v dřívějších desetiletích.

Když byl tygr zařazen do pověstné Červené knihy ohrožených druhů a zoologické zahrady začaly spolupracovat na zachráně jednotlivých ras, byl všeobecně přijímán názor, že jedině tak jej zachráníme. Zoologické zahrady dnes skutečně mo-

hou zachránit tygra jakožto živočišný druh, ale nemohou mu vrátit přirozený způsob života ani jeho úlohu v přírodě. Všechna tato krásná zvířata, která jsou ozdoubou zoologických zahrad, jsou vlastně odsouzena k věčnému pobytu v zajetí. Proto má velký význam rozšíření tohoto živočišného druhu právě ve volné přírodě.

Kandik roste na Medaillu

(žtk): Jediným místem v Čechách a směřující na svět nejserióznější lokalitou, kde se vyvíjejí mimořádně vzácná a chráněná rostlina kandik psí zub (Erythronium den-canis L.) je území říční terasy v blízkosti habrůbkového lesa ve Státní přírodní rezervaci Medník u Pílkovic v okrese Praha-západ. Kandik je rozšířen v jižní a jihovýchodní Evropě. Mále Asii, na Kavkaze, v Altaji a Japonsku, avšak v Československu roste tato úhledná květinová kráska s nájemnými růžovými řasovitými okvětními lístky připomínajícími bramborák kromě Medníku již pouze v jižní části Slovenského národního parku Rožňava. Svě zájmové jméno dostal náš druh kandiku podle bílého řulky ve tvaru psího špičáku uložené hluboko v zemi.

Volant nebo hrnce

Říká automobilům a vaření má — dejme tomu — k sobě stejně daleko jako hra na klavír a pěstování zeleniny. Přesto lze mezi těmito činnostmi najít úzkou souvislost. Aspoň podle závěrů, ke kterým došli statističtí v Americe. Shovívavý úsměv vzbuzuje jejich poznatek, že žena v USA stráví v průběhu dne víc času za volantem než u svých hrnců v kuchyni. S puntičkářskou důkladností se sděluje, že Američanka řídí denně auto průměrně 135 minut, zatímco nanejvíš 88 min. se zabývá nádobím. Skutečnost bude asi jiná: Při vaření odpadá často nekontrolovatelně hledání místa k zaparkování... (rř)

Ze života zajíců

(jaz): Zajáci žijí většinou samotáři, jeden druhého si nevšímá. Převažuje u nich noční aktivita a pro denní odpočinek mají své odpočinkové plochy s několika palechy. Někdy se přikrčí v palechu a snaží se splynout s okolím, aby zmátli nepřitele. Oči mají při tom otevřené a to dalo podnět k falešné domněnce, že spí s otevřenými očima. Přirozenou ochranou zajíce je rychlý útek, který je kombinovaný náhlými klídkami a odskakováním do stran. Dosahuje přitom rychlosti až 60 km/h.

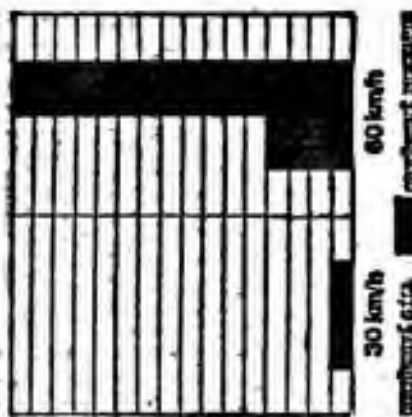
Růst vyděračství ve Francii

PARIZ: „Vyděračství se stalo pro pedevětí pohodlným způsobem, jak získat hodně peněz. Už se zasahuje všechny sociální vrstvy a hospodářská odvětví. Vyděrači se prostě zajímají o všechno a kdokoli se může stát jejich obětí,“ napísal francouzský týdeník Le Point v obsáhlém rozboru, věnovaném „nejrychlejší se šířícímu typu zločinosti“ ve Francii.

SAZIMCO DLOUHÁ LÉTA se touto činností zabývala na různých místech, dlehmě a tankřay, v různých městech, čímž-li se učitel, pravidelně platil „podivnou“ podvratníkem gangem, nejen dno odětu, ale i vlastní restaurace či obchodníci. Le Point evá- di četný příklad, zejména v Paříži, Marseille a na francouzské Alžírě.

VYDĚRAČSKÁ PRAXE se však neomezuje na „malé ryby“. Le Point uvádí příklad lucemburské „elektrické společnosti“, která odmítla zaplatit požadovaných 250 tisíc dolarů — 7 května zničili výbuchy pár jejich sloupů vysokého napětí. Mnozí se rovněž výhrůžky adresované velkým potravinářským firmám.

ZARÁŽENÍ JE VŠAK podle týdeníku Le Point pře- dávám výskyt vydírání ve školách, kde starší děti terorizují své mladší spolužáky, kteří pak krádou rodi- čím peníze, aby se „vykouplili“.



60 km/h
100 km/l

Blatné je 750 let

(zř): První písemná zmínka o Blatném pččezí z roku 1295, takže tomuto původněmu jihočeskému městu se známým vodním zámek je letos 750 let.

Profilují se za satelitu rychlostí 60 km/h místo třiatkon, stoupé opotřebení pneumatik až šestnásobně..., jak ukazuje naše kresba a graf.



Výsada automatizovanou točnou na motory dínčovanou za nejmodernější na světě, postav- v Terrelli Molice v jižní Itálii koncern Fiat. Au- tomobilový motor, který má být moderní ještě v 90. letech, byl konstruován tak, aby jej byl- možno co nejvíce měrou vyrábět automaticky pomocí robotů a počítačů.



KRAJINA ZAJÍCE NEDOKUJÍ, I KDOŽ NA ROZDÍL OD NĚHO MÁLE KO DÁVA, KDOŽ ZAJÍCE

Praha: 33,5 ve stínu
16. 1. 1995

„Prosil bych řím do lobape- rdu“

„Sest krát devět?“
„Padesát čtyři“

Nález vzácného hudebního rukopisu

ČESKÁ HUDEBNÍ HISTORIOGRAFIE, zabývající se hudební kulturou středověku a renesance, pracuje již dlouhou dobu s poměrně ošklivým okrubem rukopisných hudebních pramenů. I když nepracovnost našich archivů a knihoven dává badatelům naději, že není konec všem záležitostem, které by naše poznání doplnily či pozměnily, přece jen situace posledních desetiletí k velkému optimismu v tomto směru neoprávněje. Švazy, centralizace a reorganizace knižního a archivního materiálu vedly spíše k tomu, že se známé prameny ztrácely, než aby se nové nacházely. O to větší a příjemnější bylo má překvapení, když jsem byl upozorněn při nedávné návštěvě antikvariátu v Dlážděné ulici v Praze jeho pracovnice na doposud zcela neznámý rukopisný hudební pramen ze 16. století, který krátce předtím antikvariát vykoupil ze soukromého vlastnictví. Jíž při prvním zblázněném pohledu bylo patrné, že se to rukopis výjimečného obsahu a evidentně bohemského původu.

Dalším studiem bylo zjištěno, že rukopis vznikl v delším časovém období, přibližně od roku 1500, alespoň do roku 1587. Ve své době sloužil některému českému atrakčnímu literárnímu bratrstvu při provozování liturgické hudby. Pramen se dochoval ve velmi dobrém stavu. Je zachována původní kožená vazba, v níž všechny listy pevně drží. Chybí pouze list titulní a několik dalších listů, které byly vyřiznuty zřejmě v období protireformačním. Dochovaly jsou zbytky měděných spon a ozdobného kování. Kožený potah desek je ozdoben slepotiskem, ve kterém se opakuje motiv šeskeho lva, říšské orlice a různé květinové a geometrické motivy.

Hudební repertoár, který byl do rukopisu zapsán řadou různých písařů, je uspořádán podobně jako ve známém Chrudimském graduálu. Nejstarší částí rukopisu je oddíl více jak 150 jednoduchých duchovních písní, převážně latinských, ale i českých. Ke starší vrstvě patří zřejmě i oddíl jednoduchých, převážně tropovaných mešních částí ordináře a oddíl sekvencí. O něco pozdější je zápis vícehlasých mešních částí, vícehlasých písní a motet. Převážná část skladeb

zapsaných v tomto nově objeveném rukopise je známá z dobových příbuzných pramenů, jako Franusova kancionálu či Speciálníku královéhradeckého. Najdeme v něm však i skladby, které odjinud neznáme a které jsou, zřejmě i v křídlech evropských souvislostech, unikátní. Objevení tohoto rukopisu je tak událostí, která přesahuje svým významem hranice našeho státu. Tento pramen má všechny předpoklady, aby se stal, vedle doposud známých rukopisů, cenným podkladem pro práci našich i zahraničních badatelů a interpretů. Díky mimořádnému pochopení pracovníků hudebního oddělení Státní knihovny ČR byl rukopis koupen do fondů této knihovny a po nezbytném archivním zpracování bude zpřístupněn veřejnosti.

Radlerstadt Dessau

BERLIN, 19. August (dps). In der 104 000 Einwohner zählenden Industriestadt Dessau (DDR-Bezirk Halle) benutzte jeder zweite Werktätige auf dem Weg zur Arbeit ein Fahrrad, während landesweit — wie die Ostberliner „National-Zeitung“ am Montag schrieb — nur 18 Prozent der Beschäftigten mit dem Rad in den Betrieb kommen. Dessau gilt den Angaben der Zeitung zufolge nach Kopenhagen und Amsterdam als Stadt mit den meisten Radfahrern.

In den Hauptverkehrszeiten wurden bis zu 1400 Fahrräder die großen Kreuzungen im Zentrum passieren. Zahlreiche Industrieunternehmen hätten deswegen bewachte Parkplätze mit einem Fassungsvermögen von bis zu 12 000 Fahrrädern geschaffen. Teilweise seien auch Mechaniker angestellt worden, die zu Schichtbeginn kleine Reparaturaufträge annehmen.

VYHLEDÁVÁME TAVY NEBO 2 NDR...

Zapadomýšlel motokar, který spěsobl nehodu přetvořilim maz, dovedl rychlost o 100 %, musí sčítat do vlastní kapsy: pojízdná má žádnou náhradu škody nevyplatí.

Nedocenené hudební dílo

V neděli 4. srpna zemřel náhle, nečekaně, nedlouho po oslavě svých pětadesátých narozenin, hudební skladatel Zbyněk Vostřák, žák Rudolfa Karla a tím vlastně i dědic dvorských tradic. Kromě tohoto soukromého studia kompozice vystudoval na pražské konzervatoři obor dirigování a dirigentská činnost (pražské Orchestrální sdružení, hostování v rozhlase, kde předtím působil jako hrde tympán, v divadle a zejména krátce, ale výrazně jako vedoucí dirigent opery v Ústí n. Labem) byla jeho existenční základnou, než se pak věnoval výhradně hudební tvorbě.

Prvé období jeho života bylo poznamenáno příklonem k české hudební tradici, jeho nejpřesvědčivšími díly byly balety (Filosofská historie, Viktorka, Sněhurka) a opery (Rohovin Cverhový, Králův mincmistr, Rozbitý dům, Pražské nočníkno). Počátkem šedesátých let došlo ve Vostřákově tvorbě — tak jako u řady jeho generace druhů — k prudké slohové změně pod vlivem tzv. Nové hudby, serialismu a aleatoriky i elektronické hudby. Skladby tohoto zaměření mu získaly značné renomé zejména v zahraničí, kam pak byl často zván k účasti na festivalech moderní hudby jako skladatel i jako spoluzakladatel komorního souboru věnujícího se interpretaci právě skladeb tohoto typu. Musica viva. Z tohoto (tvůrčího) období upoutala nejvíce pozornost díla komorní, jako Zrození měsíce, Krásná zahrádka, Domina, Elementy, Něžné pásky, Smyčcový kvartet z r. 1979, Kapesní vesmír, či Hieroglyfy pro cimbal, elektronická, jako trojdielná Zlatá mlha, i orchestrální — Metahudba, Parabola a Katedrála; na provedení teprve čeká symfonie s koncertním klavírem z r. 1980—81 a sotva dokončené tajemství řáže pro varhany, žesťový kvintet a bicí nástroje.

Jedná zdaleka nedozrál čas, abychom mohli plně zhodnotit dílo umělce, který vytvořil rozsáhlé a mnohovrstevné dílo, přestože komponoval velmi uvážlivě, s pocitem odpovědnosti za každou notu, za každý technický postup, každý myšlenkový námet. Netvořil lehoučce, každé dílo pečlivě třbil a také graficky vybavoval tak, jako by byl výtvarník, jenž užleží na každém detailu listu posílaného na veřejnost.

Zbyněk Vostřák byl osobnost, u níž jste cítili širo-

ké a hluboké kulturní zájmy, na němž přemýšlivě budoval své dílo. Zůstal vždy tvůrcem typicky českým — leckdy jsme to necítili ani my doma, zato velmi výrazně zahraniční kritika, setkávající se s jeho díly, často objednanými významnými zahraničními institucemi, organizujícími setkání současné hudební tvorby. Českost jeho díla, byť i tvořená technikami sebeinternacionálnějšími, byla pro ně nezaměnitelná.

Ale nelze zapomenout ani na Vostřáka člověka — osobnost milující život a umějící vychutnat vše, co krásného poskytuje: žel, že někdejšího tak častého usměvu a humoru už byvalo v posledních letech poznamenaných hojnou fyzickou bolestí, už poskrovnu. Oddanost české hudební tradici se u něho projevila i v tom, s jakou láskou a pokorou vyvítil ze skic svého učitele Rudolfa Karla, vězněného v nacistickém žaláři, vytvořených a propašovaných ven za nejobtížnějších okolností, partituru opery Tři zlaté vlasy děda Vševeda provedené po osvobození úspěšně v Národním divadle.

Budeme-li splacet dluh Vostřákovu dílu tím, že je budeme lépe a plněji poznávat, prospějeme jen sami sobě a současně i bohatosti a plnosti našeho hudebního života; připoutáme tím k domácí půdě to, co už lépe a plněji ocenili jinde.

(P) (1981)

CHODIL NA ŠIKKOUKÉH GYAPLU
O TŘÍDU VEDĚJ (KULAVIRU) VIRTUOZ
P. JTEPÁN O JEDNU NÍŽ) A MRA-
VAL VE ŠKOLNÍ KAPLI NA VARHANY.

Dary našich lesů...

(čtk): Zvěřina, vajčka, a především ovce, lesní plody i med jsou hlavní artikly, jež v současnosti spotřební družstva Jednota, v Západoboskové kraji prostřednictvím 945 výkupen kšávků od dřevních pěstitelů pro přímou spotřebu, konzervárny, masárny i lihovary a také pro zahraniční zákazníky. Zatímco zajíce, baňky i spárkaty prvť bodou myslivecká sdružení dodávat postupně i v dalších měsících roku, mnohým zahraničním skitům vyběhli, s celkovým výsledkem přes 230 tun (lesní maselých 100) skomli například výkup nezralého angreštu. Mnohdy vykoupeného červeného a čarého rybitu má hmotnost přes 300 tun. U konce je nákup třetln. V porovnání s minulým rokem, kdy škoda umocnila čtvrtým odezvat měsíčně 20 tun, jich letos už nachází v odevzdání sedmkrát víc. Mimo to spotřebním družstvům, jako garantu nákupu lesních plodů, přinesl občasný deště už skore 160 tun borůvek. Je vykupen ve dostalo také prvních osm tun malin, začínají se sbírat ovocné brusinky.

KALE NE VĚCKNY!

Je to chrápe po tom světě, abych chodil bosky,
po vandrovním jednom láně
s botiček jsou trosky...

Reise in die CSSR verboten

BERLIN, 19. August (AP). Die Behörden der DDR haben in den vergangenen Wochen einer zunehmenden Anzahl von Mitgliedern der „unabhängigen Friedensbewegung“ Reisen in die CSSR verweigert. Nach Angaben informierter Kreise in Ost-Berlin sind von diesen Maßnahmen unter anderen führende Vertreter der Friedensbewegung, wie die Malerin Bärbel Bohley, der Schauspieler Werner Fischer, der Schriftsteller Rüdiger Rosenthal sowie Vertreter der „unabhängigen Ärzteinitiative gegen den Atomtod“ aus Halle betroffen. Im November 1984 hatten DDR-Bürger in der CSSR zusammen mit Mitgliedern der Bürgerrechtsbewegung Charta 77 in einer Erklärung gegen die Stationierung sowjetischer Atomraketen in ihren Ländern protestiert.

Cisat Jindřich IV. nastoupil v lednu 1077 cestu z Německa do Itálie — do pověstné Cannocy — přes vysokohorská Alpy. Políže měl s ovšem s dopravou císařovny a dvorních dem. Přes nebezpečné místo musely být přepraveny jako balíky, zatímco se vojských kůňích a spouštěné na laněch ze srázných skal na cíli přístupnější stazky.

Zprou se všem třibla
na nejčisti vrchol tůra,
radost jim však skaila
na Vyhliďce inventural

Havel vorübergehend festgenommen

WIEN, 19. August (Reuter). Der tschechoslowakische Dramatiker Vaclav Havel und zwei weitere Regimekritiker, Tomas Petrivý und Miroslav Kusy, sind nach Informationen aus Emigrantenkreisen am Wochenende 48 Stunden lang festgenommen gewesen. Die Polizei habe das Haus Kusys, in dem sie festgenommen worden seien, durchsucht.

Aufgespießt

„Wenn Sie einen Salatkopf essen, den vorher eine Türkin angefaßt hat, dann haben Sie viel mehr Bakterien auf dem Tisch als bei unseren Nudeln.“

Marianne Rihm, Geschäftsführerin von „3 Glocken“ laut „Spiegel“.

TO JE ALE „HURENHAFT“

CEJACT, FSAU RHM!

Harte Anklagen wegen fehlender Sicherheit

Heftige Vorwürfe wegen unzureichender Sicherheitsmaßnahmen erheben Augenzeugen des tödlichen Winkelhock-Unfalls gegen die Veranstalter des 1000-km-Rennens von Motorsport. Der seit drei Jahren in Kanada lebende Aachener Willi Kauhsen, früher selbst erfolgreicher Rennfahrer und Rennstallbesitzer, spricht gar von „unglaublichen Zuständen“.

Winkelhock sei fast eine Stunde lang in dem Porsche-Wrack eingeklemmt gewesen, weil das Rettungspersonal keine Werkzeuge gehabt habe. Der frühere Aachener stand genau in der Kurve, in der Winkelhocks Wagen von der Strecke kam und in eine Betonmauer raste. Einen Reifendefekt schließt er aus. Kauhsen vermutet technischen Defekt, denn „Winkelhock kam absolut sauber auf der Ideallinie. Plötzlich machte der Wagen einen kurzen Schlenker und raste gerade aus, ohne zu bremsen, in die Mauer“.

Die Versuche der Streckenposten, Winkelhock aus dem total zerstörten Wrack zu befreien, nennt Kauhsen „das Dilettantischste, was ich jemals erlebt habe“. Das sogenannte Bergungsfahrzeug sei ein normaler Abschleppwagen gewesen, statt Zangen oder Blechscheren habe er lediglich „Laubsägen“ mitgeführt.

Das Rennen wurde nicht abgebrochen, durch ein vorausfahrendes Fahrzeug, den sogenannten „pace car“, lediglich neutralisiert. Winkelhocks Teamchef Manfred Kremer (Köln), der wie der mehrfache Deutsche Rennsportmeister Hans Heyer (Wegberg) zur Unfallstelle gerannt war, schnappte sich ein umstehendes Auto und raste an die Boxen, um Werkzeuge zu holen. Dort hielt man ihn fest und ließ ihn nicht wieder zur Unfallstelle zurückfahren.

Nach über einer halben Stunde — so Kauhsen — konnte Winkelhock mit Unterstützung hydraulischer Werkzeuge aus dem Wrack gezogen werden. Mit einer Trage brachte man den weiterhin bewußtlosen Winkelhock zu einem Krankenwagen, der — so Kauhsen — eigentlich keiner war. Während der Fahrt zurück an die Boxen sei Winkelhock mehrfach von der Trage gefallen, weil man ihn nicht anschnallen konnte.

Als Winkelhock fast zwei Stunden nach dem Unfall endlich ins Sunnybrook-Krankenhaus der 90 km entfernten Stadt Toronto eingeliefert werden konnte, bestand keine Hoffnung mehr. Auch eine dreistündige Notoperation, bei der ein Blutgerinnsel im Kopf entfernt wurde, konnte Winkelhocks Leben nicht mehr retten.

Winkelhocks umgehend verständigte Frau Martina und seine Eltern flogen am Montagmorgen um 7.30 Uhr nach Toronto. Sie wurden sofort in die Intensivstation geführt. Kurz vor 18 Uhr wurden die Verwandten in Deutschland telefonisch vom Tod Manfred Winkelhocks informiert. Die offizielle Bestätigung durch eine Sprecherin des Krankenhauses erfolgte erst zweieinhalb Stunden später.

„Nicht auszuschließen ist, daß die private Motorsport-Rennstrecke wegen der skandalösen Vorfälle jetzt endgültig für den internationalen Rennbetrieb geschlossen wird. Die Formel 1 boykottiert den längst veralteten Kurs seit 1978. Anlaß war ein schwerer Unfall des Engländer Ian Ashley.“

„Anlässlich Budapesti jert 600 tiszte automobil, z toho 360 tiszte osobnich. V průměru dochází na budapešťských ulicích denně ke 4000 nehodám.“

Moskau rügt Bulgarien

SOFIA, 13. August (Reuters). Der sowjetische Botschafter in Bulgarien hat sich kritisch mit der wirtschaftlichen Leistung und dem ideologischen Niveau des Nachbarlandes auseinandergesetzt. In einem am Dienstag bekanntgewordenen Interview sagte Botschafter Leonid Grekow, in einigen Gebieten Bulgariens liege die Arbeitsproduktivität zwei- oder dreimal niedriger als in der Sowjetunion. Mit bulgarischen Gütern gebe es Qualitätsprobleme. Diplomaten werteten die Äußerungen des Botschafters als ungewöhnlich für die sowjetisch-bulgarischen Beziehungen.

In dem Interview mit der Wochenzeitschrift „Pogled“ vom vergangenen Monat sagte Grekow weiter, Bulgarien sei mit teuren Maschinen ausgestattet, die teilweise nur zwischen zehn und 15 Prozent ausgelastet seien. Ein Netzwerk aus Wasser-, Wärme- und Atomkraftwerken in dem Nachbarland verdeutliche, daß es leichter sei, Kraftwerke aufzubauen als sie auszunutzen. /

ZACHVATIT.

Aufgespießt

Der Herr sprach von der Wende.
Für den Wender war's das Ende.

Nach langem Siechtum, wohlverbreitet durch
Jahrelange, hinterhältige Kommunikation der kl.
Medien Fernsehen, Funk und Presse, gab er
heute seinen Geist auf.

Der letzte Winzer

Er ging zugrunde an den niedrigen Werten
der letzten Jahre, bedingt durch Überschwem-
mung und Manipulation der Auslandsweine,
unfähigen deutschen Politikern und der EC.

Hilflos geriet er in die Mühlen eines aufge-
blasenen Bürokratismus und Beamtenzuzugs.

In stiller Trauer:

Die Weinbaukrieger,
Hansel, Hanswurst und
Günther in den Weinbauorganisationen

Mainz, am 12. 8. 1985

Beileidsbekundungen sind zu richten an unsere Landes-
regierung in Mainz.

JA' ISEM TO VEZHENSOVAL!

Města středních Čech

(čtk): Zhruba polovina z více než jednoho milio-
nu 150 tisíc Středoečechů žije v padesáti městech. Zby-
vajících necelých 600 tisíc lidí obývá vesnice, v nichž
působí celkem 749 místních národních výborů. Města,
resp. městské národní výbory, jsou rozděleny do tří
kategorií. Do první patří sídla, mající více než 50 000
obyvatel. Tuto podmínku splňuje ve Středoečechském kra-
ji pouze Kladno, evšak vzhledem k odpovídající vyba-
venosti je sem zařazena také Mladá Bolešlav, i když
padesátitisícového osídlení zatím nedosáhla. Všechny
dvacet okresních a dalších šest velkých měst s poč-
tem obyvatel nad 10 000 je v druhé kategorii a zby-
vajících 30 větších sídel, která jsou ekonomickým,
společenským a kulturním centrem místního význa-
mu, spadá do kategorie třetí.

Dvě jsou lepší než jedna

Washington: Americká firma Coca-Cola rozhodla o paralelní výrobě dvou typů svého nápoje. Nesobhlas spotřebitelů s prodejem pouze inovované Coca-Coly se projevil nejen v USA. Představitelé firmy neoc-
kávali tak bouřlivé protesty, ale usoudili, že dvě Co-
ly jsou lepší než jedna a v červenci znovu začali do
malobchodní sítě dodávat původní nápoj, nyní pod
označením Coca-Cola Classic. Inovovanou Coca-Colu
hodlá firma ještě letos uvést na trhy 155 zemí. Plány
prodeje na mezinárodním trhu jsou již hotovy a po-
kud vše půjde podle nich, bude celosvětová kampaň
ukončena na jaře 1986, v době 100. výročí Coca-coly.

... JA' ISEM TO VEZHENSOVAL!

■ JAK JSEM SE ODNAUČILA KOUŘIT

Nakupovala jsem Na přikopě dárkový balíček
k tetině a strýcově diamantové svačbě. Ověšena
těmi nákupními taškami a kabelkou hozenou
přes rameno jsem nastoupila do přeplněné tram-
vaje, kde jsem ještě stačila prohodit ve stoje ně-
kolik vět s bývalou kolegyní. Pak jsem zamířila
do Bílé labutě, tam jsem při placení zjistila, že
moje kabelka je otevřená a peněženka s 500,—
Kčs nikde. Okamžitě jsem si vzpomněla na pře-
plněnou tramvaj, která někoho inspirovala ke zlo-
dýně. Celá zkroutěná jsem se vrátila domů. Bylo
mi do breku, dárek, který stál 200,— Kčs, mě te-
dy přišel na 700,— Kčs. Začala jsem přemýšlet,
jak bych peníze rychle získala zpět, aby mi ne-
chyběly v rodinném rozpočtu. Rychle jsem spočít-
ala, kolik mě každý měsíc stojí kouření... Teh-
dy jsem dokouřila svou poslední cigaretu. Doba,
vyměřená k „vrácení obnosu“, je dávnou pryč —
peníze, které už nyní šetřím, využívám k vylep-
šení svého zevnějšku. Nutno ještě konstatovat, že
jako „vedlejší efekt“ šetřím i vlastní zdraví.

E. D., Praha 7

ŽUPR HOLKA!

Další prolisovelský výmysl CIA

Průhledný manévr Washingtonu

MOSKVA: Americká ústřední spravodajská služba
CIA románila další prolisovelský výmysl. Tvrdí totiž,
že prý se v SSSR vyvíjejí biologické zbraně a že se
při těchto pracích využívá genového inženýrství, píše
komentátor TASS L. Ponomarev. Tento výmysl slou-
ží washingtonským politikům zejména k tomu, aby za-
bludili šok, kterým na diváky zapůsobila koncem mi-
nulého týdne relace britské televize. To totiž ukázala,
jak americké úřady po skončení druhé světové války
využívaly pro své účely japonské vědce provádějící
biologické pokusy na válečných zajatcích. Tito „vě-
dci“ působili ve speciální „jednotce 731“ v kwan-
tungské armádě a vyvíjeli bakteriologické zbraně. Ame-
rické úřady ze to později zachránily před trstom
hlavní odborníky jednotky 731 a navíc všechny tyto
práce utajily. A přitom mezi oběmi pokusy bylo
i přes tisíc amerických válečných zajatců. V roce
1984 tito britští vědci vydali publikaci, v níž poukázali
na to, že USA hledají různá zadní vrátka, aby obe-
žly mezinárodní konvenci z roku 1972, kterou samy
podpsaly, a která zakazuje výrobu a broma-
dění zásob bakteriologických (biologických) a tox-
ických zbraní. V knize se dále uvádělo, že USA až
v rámci „lékařských výzkumů pro obranné účely“ vy-
vořily „výsoco aktivní patogení organismy“. USA
vedou intenzivní práce i v další sféře prostedků bro-
madního ničení — ve výrobě nejnovějších druhů che-
mických zbraní, zejména hliněných plynů. Praxe uká-
zuje, že pokaždé, když se dostala na veřejnost ne-
jaka špinavá činnost americké vlády, tajné služby
USA okamžitě zveřejní „vědeckou zprávu“ nebo „stu-
diu“, v níž obvinily SSSR právě z těch skutků, jichž se
dopouštějí samy USA. PONOMAREV, TSI VSL!

Málokdo ví, jak velké částky se ročně na škol-
ní potřeby, učebnice, knihy a učební pomůcky vy-
dávají. Jen za průlouský rok činily v ČR výda-
je na učebnice a školní potřeby 272 837 000 Kčs.



stálá dávkou — takhle by měla v okolí domů rozhod-
ně vypadat zemědělská krajina. Foto: V. LO — M. DVORÁKOVÁ
A BYDLNÍ TAKY NE...

Na Slovensku začíná od 18. srpna odstřel divo-
kých kachen. Potrvá do konce listopadu.

Konkurenten wollen dem Krügerland den Rang ablaufen

Apartheid-Politik drückt Absatz der südafrikanischen Goldmünze / Nach Kanada kommen auch USA und Australien ins Geschäft

Die Krügerlands, die bisher unumstritten begehrtesten Goldmünzen der Welt, glänzen nur noch matt. Den südafrikanischen Edelmetallstücken droht in den USA, dem mit Abstand größten Einzelmarkt, ein gesetzliches Verkaufsverbot. Dies hätte für den Apartheid-Staat enorme Auswirkungen. Denn Gold macht fast die Hälfte der gesamten Ausfuhr aus.

Deak-Perera, der größte US-Edelmetallhändler, hat bereits unter Hinweis auf „die Apartheid-Politik Südafrikas“ den Verkauf von Krügerlands eingestellt. Der Kongress hat im Rahmen eines geplanten wirtschaftlichen Sanktionsbündels gegen Südafrika sogar ein gesetzliches Verkaufsverbot angeordnet. Allerdings sträubt sich die Reagan-Administration noch dagegen und könnte mit einem Veto den Plan zu Fall bringen.

Jetzt wittern andere goldproduzierende Länder wegen der politischen Krise in Südafrika sowie geplanter Sanktionen vieler westlicher Industrienationen ihre Chance. Kanada, die USA und Australien wollen ganz groß ins lukrative Münzen-

geschäft einsteigen. Der US-Kongress hat deshalb gleichzeitig mit seinem Krügerland-Verkaufsverbot die Absicht bekundet, neue Münzen aus den US-Goldreserven in Fort Knox herstellen zu lassen. Sie sollen einen Geldwert von fünf, zehn, 25 und 50 Dollar bekommen. Die 50-Dollar-Goldmünze würde, wie der größte Krügerland, genau eine Unze (rund 30 Gramm) wiegen. Sie würde damit beim derzeitigen Goldpreis im Endverkauf etwas mehr als 330 Dollar pro Stück kosten.

Die geschäftshungrigen US-Gesetzgeber erhoffen sich einen Absatz von bis zu zwei Millionen im Jahr. Dies würde auf Sondergewinne von mehr als einer halben Milliarde Dollar jährlich für die US-Staatskasse hinauslaufen.

Die neue 50-Dollar-Münze und die kleineren US-Münzen sind „echtes Geld“, doch dürfte es kaum jemandem einfallen, in einen Laden zu gehen und mit seiner für 330 Dollar erworbenen 50-Dollar-Münze einzukaufen. Die neuen „US-Golddollars“ sollen allesamt „mit patriotischen

Symbolen“ geprägt werden, spottet die britische Wirtschaftszeitung „Financial Times“.

Die Kanadier feiern mit ihrem Maple Leaf (Ahornblatt) aufgrund der Imageprobleme Südafrikas bereits außerordentliche Verkaufserfolge. Die Australier wittern ebenfalls Morgenluft. Die Regierung hat angekündigt, daß sie in Kürze Goldmünzen prägen lassen will.

Die Australier wollen jährlich zwischen 200 000 und 500 000 Goldmünzen absetzen und streben weltweit zehn Prozent Marktanteil an. Im letzten Jahr haben die Südafrikaner insgesamt 2,63 Millionen Unzen Gold in Form von Krügerlands verkauft. In den ersten fünf Monaten dieses Jahres konnten sie nur noch 685 000 Unzen an die Anleger bringen.

Dagegen haben die Kanadier ihren Verkauf an Maple-Leaf-Goldstücken von Januar bis Mai um 30 Prozent auf 325 000 Unzen erhöht. Die kanadische Münzanstalt sagt für das Gesamtjahr 1985 sogar einen Absatz von 1,3 bis 1,5 Millionen Unzen voraus und behauptet, man habe in

den letzten Monaten die Krügerlands erstmals im Verkaufsvolumen überholt.

Die Zukunft des Krügerlands hängt nicht zuletzt davon ab, was Regierungschef Pieter Willem Botha am heutigen Donnerstag der schwarzen Bevölkerung und den mit Sanktionen drohenden westlichen Regierungen an Konzessionen bei der Reform des Apartheid-Systems zu offerieren hat. Kurzfristig wird sich im Goldmarkt aber auch ein für den 25. August geplanter Streik der schwarzen südafrikanischen Bergbauarbeiter auswirken.

Der Goldpreis ist seit dem 21. Januar 1980 von einem Rekordhoch von 850 Dollar je Unze auf zeitweise unter 300 Dollar gefallen. Er liegt mit derzeit weniger als 330 Dollar je Unze weiterhin relativ niedrig. Dies ist der Hauptgrund dafür, daß die Gesamtnachfrage nach Goldmünzen stark gefallen ist. Südafrika ist nach wie vor der mit Abstand größte Goldproduzent der Welt und hat 1984 rund 22 Millionen Unzen des kostbaren gelben Metalls erzeugt.

Partei gegen Ausländer

ZÜRICH, 19. August (AFP). Der für seine rechtsextremistische Einstellung bekannte Zürcher Ingenieur Ernst Meister hat jetzt eine Nationalsozialistische Partei der Schweiz gegründet, mit der er erstmals bei den nächsten Gemeindewahlen antreten will. Wie er gegenüber der Zürcher „Wochezeitung“ erklärte, hat seine Partei im Augenblick zwar nur fünf Anhänger. Er will jedoch in nächster Zeit

mit Flugblattaktionen neue Mitglieder werben, die mit ihm für die „Rettung der Heimat und der Umwelt vor der Ausländerinvasion“ kämpfen. Meister war 1983 aus der Gruppierung Nationale Aktion ausgeschlossen worden.



STREIK DER BEAMTETEN...

ČESKÝ:
a. Nástupní síla...
b. Nástupní síla...
c. Nástupní síla...
d. Nástupní síla...
e. Nástupní síla...
f. Nástupní síla...
g. Nástupní síla...
h. Nástupní síla...
i. Nástupní síla...
j. Nástupní síla...
k. Nástupní síla...
l. Nástupní síla...
m. Nástupní síla...
n. Nástupní síla...
o. Nástupní síla...
p. Nástupní síla...
q. Nástupní síla...
r. Nástupní síla...
s. Nástupní síla...
t. Nástupní síla...
u. Nástupní síla...
v. Nástupní síla...
w. Nástupní síla...
x. Nástupní síla...
y. Nástupní síla...
z. Nástupní síla...

Zlatá křepelka

(mu): U několika státek slouží pěstírům. Zlatá křepelka v Otomocce. Zastavovali se u ní uvnitř, rychle poslouž na konci, formant s těžkým vzduch, dostavil, neboť stoji při hlavič stihl ze srce Moravy ku Praze. Několikrát cestu přestavovali, ale nikdy ji intenzivně nerozsvítit. Jindy ani při poslední rekonstrukci na komunikaci dálniceho typu s ne- ležící, mosty a rampami. A tak Zlatá křepelka posky- tuje naděje službu zanevším a zizigim od česko- rana, a ušně se posledek tři roky i po celou noc. Zlatá křepelka dříve dříve přemýšl, když se tam zastaví, zleže se, neboť se o osobních záležitostech. V této- dou denat hříbné bytí podle povrchové spolupráce. Zlatá křepelka vyznívá zlatě i zlatě, zejména ta- máte v NDR. Denat si povzrhl monou ve zlatě křepel- ce uvažet a docetl, když jí dlel, m. i. povzrhl fce- manský šití. V noci nabití totiž pohostitelní jednoty Otomocce tří, repa jida. Někdy křepelka obědovatelé leos rozstříla mrtvace udruhy, když už od a si čtvo douzele ostravské kloubky. Stráž je i samotné ne- alkoholické napolei, takže od května toto pohostin- stot podává mělné občerstvení i hodovce při miliónu korun. Zlatá křepelka má i svůj klub přátel, karzo ročně přibývá, na 50 nových členů, takže v současnost- lich je již kolem 100 lidí.

LOVECKÉ STANOVISŤE se starší doby kamen- ná zkoumají před Barovou jeskyní v údolí Křtín- ského potoka ve střední části Moravského krasu pracovníci Archeologického ústavu ČSAV a ústavu Anthropos Moravského muzea v Brně. V kolekt- objevných kamenných nástrojů vyniká zejména křepel, vyrobená z křídlatu. Početné nálezy zlatě- rích kostí a rozbor rostlinného pylu umožní re- konstruovat vzhled přírodního prostředí, které šlo- věka obklopovalo na sklonku doby ledové asi před 12 000 lety.

Chraňme lesní bohatství

Zalesněná plocha v ČSSR nad světovým průměrem • „Archivy“ sazenic

(tisk): Od roku 1945 se zvýšila výměra lesů v ČSSR o čtveř miliónu hektarů. Zatímco tehdy bylo zalesně- no 31 procent její rozlohy, dnes je to více než 33 procenta.

Množstvím lesů jsme tak nad světovým i evropským průměrem — v celosvětovém měřítku pokrývají lesy 29 procent pevniny, v evropském 32 procent. Pod průměrem jsme ovšem v rozloze lesů připadajících na jednoho obyvatele. U nás je to 0,25 ha, ve světě 0,88 ha a v Evropě 0,31 ha. V posledních letech byl však vzestupný trend plochy lesa porušen. Jen v roce 1982

převyšoval úbytek přírůstek o 700 hektarů. Příčinou jsou neustálé požadavky na odnímání lesní půdy pro těžbu nerostů a investiční výstavbu. Les se také mýlí i pro získání další zemědělské půdy.

Není to problém jen naší republiky. O chybělosti ná- zoru, že lesy tvoří jednu z více či méně neměnných součástí přírody, se dnes přesvědčují na celém světě, neboť lesy se zemského povrchu postupně mizí. Podle údajů FAO (Organizace OSN pro výživu a zemědě- lství) se ročně z povrchu Země „ztrácí“ 125 000 ha les- ního porostu, což odpovídá rozloze Rakouska a Švý- carska.

K tomu, abychom zachovali současné zalesnění kraj- ny je nutné lesní půdní fond důsledně chránit. I když bude nadále zčásti odlesňován k jiným účelům, měly by to být účely pouze společensky zdůvodněné. Žal, neplatí to vždy. V některých případech podnikavá stavba či zřizování sportovních areálů zdaleka nepřa- vyšuje svým celospolečenským efektem hodnotu pro- duktů a ostatních užitečných funkcí lesa.

Naši lesní hospodáři jsou si vědomi škodlivých vli- vů na lesní porosty a snaží se jim čelit. K nejobtíž- nějším úkolům například patří zalesňování rozsáhlých ploch po vytěžených, v důsledku průmyslových exha- laci odumřelých, porostech. Budují proto školkařské velkoprovazy, které by již v tomto roce měly produ- kovát až 220 miliónů kvalitního sadbového materiálu. Navíc zakládají archivy sazenic, semenné porosty a plantáže, aby měli možnost získat sazenice původ- ních dřevin a ty pak vrátit na mateřské místo.

VELKÁ ZAUVĚŘAVE NABÍZÍ...

AMATÉRSKÝ ATLETICKÝ KLUB ze skotského města Montrose vyloučil běžce Andrewa Williamse- na z řad členů za účast na závodech, které označil za profesionální. „Profesionálové“ je deset let, za- vod byl během dělí na 60 metrů, při místní soutěži folklorního charakteru a cenou, kterou přijetím se mají atleti protěžit proti stanovám svého klubu, byly bonbóny za deset penčí.

DVOŘÁKŮV PŘÍTEL FRANTIŠEK ONDŘÍČEK

SLAVNÝ MENDELSSOHNŮV KONCERT v pražském Rudolfinu byl tak srhnutel, že dvorana hrměla jásajícími posluhači jako rozbouřená moře, dočítala se z denního tisku z roku 1902. Těžko se dostával „kráčí českých houslistů“, jak byl ve své době nazýván František Ondříček, z koncertního sálu ke kočáru, kterým měl odjet do Vídeňského náměstí. Solpaba mistr došel, vypálil konzervatoristické droždí, křesle koně a s průvodem nadšeně odvezl Ondříčka až k hotelu. Přestože koncertní sál Rudolfinu (dnešního Do-

val jemu a s tímto věnoval byl skladba již v tisku. Zklamání Ondříček odjel do Prahy a přímo z nádraží si, že ji nikdy tak nezahrál a už nezahrál.

Je málo pamětníků na Františka Ondříčka, pražského rolníka. Pouze pamětní deska na Novém Světe na Hradčanech, na dvoupatrovém domě č. 25, připomíná, že se tu narodil František Ondříček, slavný houslista český, 29. dubna 1857. Také Ondříčkova společnost zanikla, zůstaly pouze vzpomínky na několika jeho zádky z mistrůvské houslové školy na pražské konzervatoři. Výjuku začal po první světové válce ve staré budově v Křižovnické ulici, kde však bylo málo místa. Proto se o v



Mini-Urny pro die Himmelsbestattung

Urny im All

Knapp 12 000 Mark verlangt das „Celestis“-Beerdigungsinstitut in Melbourne im US-Staat Florida für eine Himmelsbestattung. Dafür können die trauernden Hinterbliebenen aber dann bis in alle Ewigkeit mit einem Teleskop zusehen, wie die sterblichen Reste des Ahnen um die Erde sausen. Nach der „normalen“ Feuerbestattung lassen Firmeninhaber Beauford Franklin, ein pensionierter Weltraumingenieur, James Kuhl,

ein pensionierter Bestattungsexperte, und der frühere „Mercury“-Astronaut Deke Slayton die Asche des Verstorbenen komprimieren und in eine Urne von der Größe eines Lippenstifts packen. Die wird dann zusammen mit 10 300 anderen Mini-Urnen in einer Raumkapsel als goldglänzenden Satelliten-Mausoleum auf eine Erdumlaufbahn geschossen. Der erste Urnen-Start ist für 1987 geplant. Slayton selbst hat schon einen Platz nahe der Sonne gebucht.

● Dánsko pravděpodobně zahájí výrobu osobního vozu z umělých hmot. Výroba vozu Logicar by měla být zahájena v městě Viborg v únoru 1987. uveďte mluvčí podnikatelé zainteresovaných na projektu.

— A SVÍCENÍ ŽE STÁRIANU...

„Prag“. Von Pavel Kohout und Alfred Neumann. dtv Merian-Reiseführer. 240 Seiten m. zahlreichen Karten und Fotos. Deutscher Taschenbuch Verlag GmbH u. Co. KG München 1984, 18,80 Mark.

Merian-Prag“ beginnt mit einem hervorragenden Essay des ausgebürgerten tschechischen Schriftstellers Pavel Kohout. Seine Anmerkungen bilden den Grundton für jeden Aufenthalt eines Bürgers aus der westlichen Welt, man sollte ihn immer wieder lesen. Für die beiden Hauptkapitel hat Alfred Neumann die Themen in nicht alltäglicher Weise zusammengestellt. „Der gute Tip“ ist eine bunte Folge von kulturellen und gastronomischen Angeboten, denn der Band will weniger als Kunstführer denn als Reisebegleiter benutzt werden. Er verspricht, die „Touristikgettos“ zu meiden und den Besucher dorthin zu begleiten, wo er „Land und Leute unverfälscht“ kennenlernen. Wenn aber von Unterkünften die Rede ist, empfiehlt er dann doch die besseren Häuser (wer möchte in einem C-Hotel wohnen?), die in der ganzen Welt „Gettos“ sind. Und unter die Sehenswürdigkeiten muß er schließlich schon im ersten Kapitel Strahov, Loreto und Karlstein aufnehmen (mit permanentem Andrang von Fremden). Es ehrt den Verfasser, daß er hier auch das Klementinum einfügt, das man sich zumeist nur mit einiger Hartnäckigkeit erschließen kann. Daß er dafür aber die herrlichen Sammlungen des Georgs-Klosters, das eleganteste der Prager Museen, mit seinen Schätzen altböhmischer Skulptur und Malerei erst auf Seite zweihundert in aller Kürze erwähnt, darf nicht hingeworfen werden. Er scheint sich mehr an die kühlen männlichen Besucher zu wenden, die Waffen mehr begeistern als Madonnen, denn das Militärmuseum im Schwarzenberg-Palais gehört schon zum „Guten Tip“. Für die gleichen Besucher erstellte Neumann wohl auch die vollständige Übersicht über die Prager Restaurants, Weinstuben und Bierlokale, die sich in einem Guide überhaupt denken läßt. Das beginnt schon im „Guten Tip“ und setzt sich im zweiten der großen Kapitel fort, wo „Prag von A bis Z“ in einem alphabetischen Register lückenlos erfaßt ist. Hier stehen auch unter „Essen und Trinken“ die minuziösen Beschreibungen der gastlichen Stätten. Wer sich dort zu Gesprächen niederlassen will, sollte aber an die Warnungen von Pavel Kohout denken. Im zweiten Kapitel finden sich dann auch die Rundgänge durch Prag, die den Kunstfreund gelegentlich verwundern: Dürers Rosenkranz-„Feier“ in der Nationalgalerie; der Hinweis auf das Emauskloster, ohne daß sein bedeutendster Besitz, die Wandmalereien, genannt werden; der Verzicht auf eine eingehende Würdigung von „Petr Parler“. Das knappe Literaturverzeichnis ist recht einseitig. (E.M.W.)

NA OBRAZOU DOKU PŘEDVOZKY LEMNA...

Die Lieder sind ihr Haus

Wie bei ihrem Auftritt in der Disensen-Parade im Dezember, so gelang es Hana Hegerová, der Chansonette aus Prag, auch in ihrem jüngsten Konzert im Theater am Turm bereits mit ihrem Erscheinen, das Publikum zu verzaubern. Ein slowakisches Volkslied am Anfang des Programms stimmte die Gäste ein, für die der Saal des TAT (durch dezent gedeckte Tische und Weinausschank) auch die Atmosphäre eines Nachlokals angenommen hatte. Und bis zum letzten Lied blieb ihr die ungeteilte Aufmerksamkeit sicher.

Bei der breiten, stimmlich reich fasettierten Ausdruckspalette, die sie im Lauf ihres Konzertes erstaunlich prägnant und beweglich zu benutzen verstand, war unverkennbar das slowakische Timbre spürbar: Jene auf der wehmütig-gelassenen Schwermut slowakischen Temperaments beruhende Färbung, die ihren Interpretationen die Ausstrahlung und die leicht gebotene Klarheit dunklen Geschnittes verlieh.

Hana Hegerová bewegte sich bisher auf Prager Theater-Bühnen und in internationalen Konzerthäusern — etwa dem Pariser Olympia — mit gleicher Sicherheit. Wenn sie ihre Lieder in französischer, englischer, tschechischer, slowakischer, jiddischer und deutscher Sprache anging, gewinnt man den Eindruck, als gäbe es für sie keine „Fremd“aprathe, als wäre sie in ihren Liedern zu Hause: ob slowakisches Volkslied, jiddisches Wiegen- oder Liebeslied, ob Kreislers Quodlibets, die sie auf beitere, jedoch nicht leichtfertige Weise zum besten gab, oder dem von Biermann nachgedichteten Song „Student mit roten Ohren“ mit seiner innig-komischen Poesie; Gershwins blue-gehauchte Melodie brachte sie voll Charme, und dem Brecht/Wellschen „Barbara Song“ verhalf sie — ohne dabei das Ordinar-Ge-fühlvolle zu verschleiern — zu einer sehr slowakischen, nicht minder „erschaubend machenden“ Variante.

Und natürlich brachte die Hegerová auch Chanson (zum Beispiel Lenore „Parlez moi d'amour“ oder Brel „Ne me quitte pas“), das sie ebenso souverän zur Domäne ihres Ausdrucksvormögens erklärte: einmal — wie beim Soul — der Stimme bis zum Äußersten, die Zügel“ lassend, und dann wieder im Belcanto bis hin zum Hauch. Die drei Stuttgarter Instrumentalisten (Leitung Georg Dietl am Piano) wußten die Lieder der Prager Disense agil, dabei sehr sensibel und differenziert zu tragen.

O JEJICH KANBOUJKEHY VYSTOU-
PENÍ PLAU ZINAR...

[ČIK]: V chráněné krajinné oblasti Šumava je evidováno deseti jezer. Z nichž největší je Černé (13,41 ha), nejlhlubší (čertovo) (17,93 m) a nejvýše položené (Laka). Nacházejí se v kluhu rozsáhlých lesů a rešetlů Šumavy v nadmořské výšce od 900 do 1100 metrů a jejich vody proudí Vitavou do Severního a Dunajem do jižních moří. Mezi zajímavosti jezer patří známá „zcadla“ na hladině při soumraku, kdy stříbrné plochy klidné vody doslova putují a mění tvar. Vysvětlit je v tom, že dochází náhle k uklidnění v proudění vzduchu v jezerních páncích. Pro svoji vzácnost jsou jezera trvale předmětem výzkumů a vědeckého bádání k získání bližších znalostí o rozsahu základních stád ní Evropy v dávné minulosti.

NA HRADE HELFŠTYNĚ u Lipníka nad Bečvou se uskutečnila rekonstrukce obléhání a boje u hradu za třicetileté války v srpnu 1643, kdy jej dobývali Švédové. Do celé akce bylo zapojeno 20 kolektivů historického šermu s 300 účastníky, jízda, dělostřelci a bubíníci ze skupin Moravští rytíři ze Šumperka, Markus-M z Přerova, Rytíři z Nemanice u Opavy, Duel a Rex z Brna, Rival z Písku, Harciři z Rokycan a dalších. Odpoledne následovaly ukásky z vystoupení jednotlivých šermířských skupin, které si pro své klání vlastnoručně vyrobili dobové zbraně a oděvy.

Před sto čtyřiceti lety, v roce 1845 se to na Moravě, v Čechách i v samotné Prusce hemžilo stavebními dělníky, kteří budovali dosud nevidanou věc — železnou dráhu. V Karlíně před hradbami a vedle Jezdecké ulice ze hradbami vznikalo velké nádraží a v srpnu 1845 se Pražané mohli těšit na svůj první vlak.

Z Vídně přes Přerov až do Olomouce už vlaky jezdily od podzimu roku 1841. Na trase mezi Olomoucí a Prahou stavebilo 22 tisíc dělníků svoje dílo po tři roky. Stavbu vedl inženýr Karel Keissler, úsek z Pardubic do Prahy řídil pak mladší inženýr Jan Perner. I z dnešního pohledu se dráha stavebela velkoryse a důvtipně. U Trébařova se například hornina stále sypala a užížděla. Vystavěli tam proto tunelovou troubu a tu svrchu zasypali, takže vznikl tunel, který však není vrtaný ve skále. Horší to bylo s Trébovickým tunelem; byl 529 m dlouhý, ale měli s ním mnoho potíží již při stavbě. Zvláště pak za provozu propouštěli vodu a jeho klenba se sypala. V roce 1865 byl v něm zakázán provoz a náhradní trať o větším sklonu se musela stavět vrchem. Oprava se prováděla až v roce 1933, kdy se úsek z České Trébové do Olomouce zdvoukolejňoval. V tunelu se vystavěla jen jedna kolej a náhradní přes kopce se využila jako druhá pro opačný směr. Proto mezi Trébovicemi a Rudkovicemi se obě koleje od sebe rozbíhají.

Za Záhřehem ířet přemostíř Moravskou Sářavu

na devíti ocelových mostech a čtyřech dřevěných. Za tunelem v Trěbovicih dosáhla výšky 421 metrů nad mořem. Před Krasíkovem se musel postavit větší kamenný most. Za Ústím nad Orlicí, tehdy „Oustím“, stavěli nejprve přeložili na mnohá místa četnější Tiché Orlice, aby se zmenšil počet mostů. Také to je ještě dnes vidět na několika zbytkách mrtvých ramen řeky. Před Chocí bylo nutno razit tunel 248 m dlouhý dokonce v opuce. Tehdy, 20. srpna 1845, vyjely tři slavnostní vlaky, tažené lokomotivami pojmenovanými Čechy, Praha a Olomouc, v 6.30 hod. ráno z Olomouce. Kolem deváté hodiny byly na zemské hranici u Žichlinka a před 17 hodinou zastála u Vítkova první dělová rána na znamení, že vlaky přijíždějí ku Praze. Druhý den pak byly lokomotivy vysvěceny. Pravidelná doprava začala 1. září 1845. První parní lokomotivy se vytápěly nejdivě dřívím a po roce 1847, kdy se už dováželo palivo z Moravské Ostravy, také uhlím. Neměly budku, takže strojvedoucí s topičem nebyli při jízdě chráněni, proti nepohodě. Stroje měly jediné brzdě strojčích a ve předu dvě dřevěná, s ocelovými

vozu. Jezdilo se nejvýše rychlostí 30 km/hod., a to pouze ve dne. V noci a za mlhy se jízdy nepovolovaly. Osobní vozy na této dráze byly již čtyřnápravové a kryté střechem. V každém voze byly instalovány brzdy, které obsluhoval průvodčí, jenž přejímal návesti od strojvedoucího prostřednictvím jiného průvodčího, který stál na zastávce lokomotivy. Pokyny k odjezdům vlaků ze stanic se dávaly zvoncem. Když po roce 1849 se z Vídně jezdilo už přes Brno do České Třebové dále, trvalo to z Vídně do Prahy dvanáct a půl hodiny.

Provoz vlaků se řídil z jednotlivých strážních domků na trati. Tzv. strážníci trati dávali strojvedoucím barevnými kódy na sloupech návesti, zda je úsek před vlakem volný, či nikoli. Strážníci také udržovali trať a prohlíželi ji, v kopci pospýšovali koleje pískem, aby zde kola neprokluzovala. Také jejich ženy měly určité služební závazky, takže své muže zastupovaly v době, kdy oni byli na trati.

Technika však záhy pokročila. Pokroky zaznamenala metalurgie, a tak vznikaly nové konstrukce lokomotiv, vozů, traťového svršku, zavedlo se i první zabezpečovací zařízení jím vlaků. Stavěly se další tratě nejen v tuzemsku, ale i pro spojení s cizinou. Způsobku se však muselo na hranicích přestupovat, především proto, že v každé zemi měli jinak umístěné nárazníky a tahadla na vozíčkách. Dalo to hodně práce, než se igram tato jedina věc zjednotila. ■

Dne 12. srpna 1871 psal Josef Vedeček Sídcečkovi své nevěstě Emilii Nevedrickové ze druhého dne pojezdu do Vídnor za jarním Nevručem. (Třeba už Sídček s Nevručem pracoval v redakci Národních listů a předsedl i zaklady k němuž.)

Nastupil se odtáka, proč Neruda veš-
tí všemurach pobýval. Nemáme bohužel
jeho životopis, v něm bychom se do-
věděli o Nerudově vztahu k Věnovalu,
čertu k Berounsku, k toužebným
křídům, kteří si tam stavěli své síd-
la a loučeky částečně (Křídlo Duha
k Berounu, Křídlo Ign aj.). Vzpomíná-
ka na samostatné české křídlovství
byla proto v tomto kněžství, veš-
hodou z ní vzešlo tolik buditelů. Čas-
tější se také zajímali o ručné do-
brotky celých zřepadlných Čech; nemá-
jí, že si také budovali police a le-
tovky a křídlovím ponechávali věn-
tář města spíše v Čechách bytost-
ních a severovýchodních (Duha Kříd-
lové, Hradec Křídlové aj.).

Jan Neruda je autorem karátelné Romantky o Karlu IV. (*vysla ve Sobotu 19. května 1883), v níž tak výstižně vystihl charakter českého lidu, když strážce jeho povahy, totiž prvotní neuběhloust a slas srdce, k němuž třeba proniknout. V tom husté obydlí-ném a spanilém kráji nadeleko srdce blást, klimaticky ideálním, teplém a přistěluém, přicházel Neruda na opti-malističtší náklady než třeba v Praze, kde ho suřaly okovy šumavské nádeničtí, (obdobně zaenak Nelejš poukázoval na chmurnou náladu Ná-chodská a na jasnější charakter tvor-by Jindřakovy, když se dostal do Li-tomyšle.)

[Zem]: V osobním vlaku mezi stanicemi Chabarovice - Ustj nad Labem přepádl čtyři muži dva nezletilé cestující a odcizil jim magnetofon zahrnující výroby, kazety, rifleovou bundu a 17 Kčs. Krátce po této příšlosti VB zjistil, že tresný čin mají na svědomí 23letý Desiderius K., 17letý Arpád K., 15letý Zoltán F. a jeho 15letý bratr. Dva pachatelé byli zadrženi, po dalších se pátrá.

СІСА'НЕ СЪРМУ...

KLOKAN U STOMATOLOGŮ. Neobyklého pacienta měli zubní lékaři fakultní nemocnice v Olomouci. Sameček klokana rudokrkého z olomoucké zoologické zahrady onemocněl zánětem kosti dolní čelisti. Původně byl léčen v ZOO Ústí nad La-

SMYSL PRO HUMOR prokázali dva gangsteři ve Svücarském Curychu, kteří osobním autem s předním nárazníkem zpevněným kusem silného trámu uprostřed noci vyrazili dveře psychiatrického klenotnictví, bleskuručle je vyloupili a klenotníkově — prý na památku — nechali na podlaze použít trám.

A Co 2

dem, kde mají s chovem těchto klokanů již řadu let zkušenosti. Šlo však o onemocnění natolik rozsáhlé, že bylo nutno požádat o spolupráci odborné zubní lékaře. Obtížného úkolu se úspěšně ujal kolektiv stomatologické chirurgie fakultní nemocnice vedení doc. MUDr. Josepem Podstatou, CSc. Nyní je klokan již mimo nebezpečí.

A jak se Holmová dostala do Věstonky? Po vybudování železnice na Přelouč zariadil povodň Běrovský sídlo ugielnicích míst v nejbližším okolí Prahy jako byla například Šakaj, a Pražané začali jezdit na ugielny i na letní dny na Běrovsko, docházi si tam stačiti ugiu a tatni sídla. Jiz od dob Machovských byl Karlstein cílem vlasteneckých ugielů, nejdleu do-
brodzených zpěvů písní i protira-
kouskům projevů. Otce Anny Hol-
mové jako komorník generála křivžan-
kého řádu měl své místo v pražské
společnosti a rád si zvedal do řodiny
umelce a udielce. Měl možnost uby-
vat se v některém jevovisku jizozad-
né od Prahy a pobýlce Karlsteinu, kte-
ré bylo majetkem řádu křivžanů a
členem hubežanů. Tento český řád
uznává z podnětu Anieky Přemyslov-
ny (1298—1392), kříd je podpořa-
ke službě ve Spilide sn. Františka
v Praze vedle křivžanů, jehož byla
zakladatelkou a první abatyši. Řádu
byli náleželi též Karel IV., syn Elišky
Přemyslovny. Proto iila křivžanité do-
stali koncem 13. a začátkem 14. sto-

letl několik statků a vesnic s kostely, hlavně v blízkosti Karlštejna (Dobřichovice, Reunice, později přikoupil statek ve Starém Klně, kam Holínová rovněž jezdvala).

PM svých cestách vlakem do Plzně hledíval Jan Neruda toužebně ke Královu Dvůru, kde žila jeho ideální láska Tereza Macháčková, ale to je již jiná kapitola jeho citového života.

• Krizové události v Polsku byly předem naplňovaným spiknutím nejen proti socialismu, ale i proti míru ve světě. K tomuto závěru dospěli autoři knihy „Jak se dělá spiknutí“, které byla vydána v sovětském nakladatelství Politizdat.

Je nutno dát pozor na letopočty! Dáť Adolfiny Skopcové se může týkat pouze padesátých let 19. století, tehdy mohl Neruda za Annou Holíovou jezdit, ale později by zavazoval jinými ženami, takže v roce 1871 nebydlí jistě u Holínů, ale spíše v jiné ušenorské rodině. Holínová a její rodina mohli navštěvovat křizovnícké

Olof durfte, Ulf nicht

STOCKHOLM, 14. August (AP). Der schwedische Wahlkampf hat sich von Wahlveranstaltungen und Pressekonferenzen auf die Bretter, die die Welt bedeuten, verlagert. Am Dienstagabend trat der schwedische Ministerpräsident Olof Palme in einer Nebenrolle auf der Bühne des Stockholmer Reginateaters auf. Er spielte einen Schutzmännchen in George Feydeaus Komödie „Das Gespensterhotel“. Der besondere Gag der allabendlichen Aufführungen des Feydeau-Stückes ist, daß die Rolle des Schutzmännchens jedesmal von einer bekannten Persönlichkeit gespielt wird. Der schwedische Erziehungsminister Bengt Goransson hat seinen Auftritt bereits hinter sich. Jetzt hat nach einer Meidung der schwedischen Tageszeitung „Aftonbladet“ auch Oppositionsführer Ulf Adelsohn von der Konservativen Partei Interesse bekundet, sich in der Rolle des Schutzmännchens zu versuchen. Wie „Aftonbladet“ weiter berichtet, ist der Direktor des Theaters, Thorsten Flinck, jedoch nicht bereit, dem Wunsch Adelsohns zu entsprechen. Flinck sagte, er wolle keine Oppositionspolitiker im Haus. Er fügte hinzu: „Die Rolle bringt dem Darsteller große Publicity, und ich bin nicht interessiert, sie jedem zu geben.“

Mal weiß und mal schwarz

HONGKONG, 13. August (AFP). Zwei Lackschalen aus der Sung-Dynastie (961–1278) sind kürzlich in Chongqing im Südwesten Chinas entdeckt worden. Wie die Hongkonger Presse am Dienstag unter Berufung auf die chinesische Nachrichtenagentur „China News Service“ berichtete, haben die beiden Schalen von weißer Farbe die Besonderheit, sich schwarz zu färben, wenn sie mit Wasser gefüllt werden. Geleert, erhalten sie ihr ursprüngliches Weiß zurück. Den Zeitungen zufolge handelt es sich um einen bisher einmaligen Fund, der in einem Grab der Sung-Dynastie gemacht wurde.

ATHEN, 13. August. Eine Portion Tintenfisch, acht kleine Garnelen, einen Salat und zwei Flaschen Bier verzehrte das deutsche Touristenehepaar in einer griechischen Taverne. Als der Kellner die Rechnung brachte, trauten die Gäste ihren Augen nicht: 9000 Drachmen, umgerechnet 200 Mark sollte das nicht besonders üppige Mahl kosten. Und 110 Mark verlangte ein Athener Taxifahrer von einer französischen Touristin, die sich vom Flughafen zum Omoniaplatz hatte fahren lassen — Normaltarif für diese Strecke: höchstens zehn Mark.

Das sind nur zwei von zahllosen Be-

Epidemie hunger v USA

Skupina amerických lékařů a sociálních pracovníků vydala před časem správu o hladu v USA. L. Brown v Harvardské univerzitě, který je předsedou komise lékařů zkoumající problém hladu, řekl: „Hlad znamená pro zdraví národa stejně nebezpečí jako epidemie. Stačilo by, kdyby vláda dala 5–7 miliard dolarů, a tento problém by byl vyřešen.“ Tato částka se zhruba rovná dvěma procentům výdajů Pentagonu.

Komise lékařů navštívila stovky rodin a nemocnic. V Chicagu ji v jedné z nemocnic řekl jeden lékař, že letos ročně 15 až 20 případů nemoci z hladu, které jsou takového charakteru a tak nebezpečné, jako v rozvojových zemích. V nejbohatší kapitalistické zemi světa žije dnes v chudobě každé čtvrté dítě. Ne, nejde o tiskovou chybu — opravdu každé čtvrté; 14 milionů dětí podle oficiálních statistik dokonce hladově. V ulicích amerických velkoměst se potuluje na milion dětí bez domova.

Předpovědi protagonistů Reaganovy vlády po jejím nástupu k moci o tom, že v zemi „dojde k dramatickému poklesu chudoby“, se staly pouhými bludíčkami nad močalem. Chudých je stále více, je jich nejvíce od roku 1964. Za dobu, kdy je prezident Reagan u moci, jich přibývalo šest milionů. Za stejnou dobu se také dále rozšířila propast mezi bohatými a chudými: 40 procent

amerických lidí dostává podléhých 15 procent národního důchodu, zatímco početné nepatrná skupina nejbohatších dostává jeho plně dvě třetiny. Stále více příslušníků tzv. středních vrstev rozmnožuje řady chudých — především v důsledku daňové politiky. Za poslední léta se daně pro chudé zdvojnásobily, zatímco bohaté rodiny zaplatily do státní pokladny méně.

Oficiálně je v zemi přes 35 milionů chudých (15 procent aktivního obyvatelstva) a jejich řady se stále rozmnožují. Ostatně i toto oficiální číslo je značně podhodnoceno. V zemi „hospodářské prosperity“, kterou sliboval R. Reagan před zvolením, stojí fronty na dobročinné polévky a bloudí bez cíle po ulicích velkých měst. Jsou to oběti „reganomyk“ — ekonomické politiky zaměřené na zisky zbrojařů: většinou dlouhodobě nezaměstnaní, kteří vyčerpali nárok na podporu v nezaměstnanosti, ztratili všechno a zbyla jim jen ulice.

Klíčovou příčinou epidemického růstu chudoby a hladu v USA je ovšem militarizace ekonomiky. Škrty v rozpočtových výdajích na sociální účely a stále zvyšování výdajů vojenství. To se týká i rozpočtového roku, který brzy začne a v němž dostane Pentagon rekordní počet 111 miliard dolarů, zatímco výdaje na sociální účely jsou opět nižší. To ukazuje, že Reaganova vláda nahodila proti hladu a chudobě nic podniknout a zaměřila se i nadále na krví zájmů bohatých, především už zmíněných zbrojařských korporací. Je-

jich zisky dále vzrostou v důsledku státních zakázek. Proti jakýmkoli dalším škrtům v sociální oblasti se rozhodně postavili před nedávnem starostové několika amerických velkoměst a členové Kongresu na konferenci ve Washingtonu. Starosta Bostonu F. Flynn konstatoval, že „v našich městech vyvstává problém hladu stále naléhavěji“ a připomněl, že charitativní zařízení a výživné nestíhají krýt poptávku a zhruba jedna čtvrtina občanů přicházejících do těchto kuchyní odchází bez jídla. Starostové a poslanci z velkých měst proto důrazně požadují zvýšení dávek ze státního rozpočtu na tento účel.

Reaganova vláda však neposlyhá sluchu těm, kteří doporučují hledat cesty k řešení palčivého problému chudoby a hladu. Naproti tomu respektuje doporučení ze strany druhé — obsažené v dokumentu k „řízení“ státní hospodářské politiky, který pod názvem Mandát pro vedení státu II (navazující na více než tisícistránkový spis se stejným názvem v prvním Reaganově funkčním období) připravil jeden z jejích „mozkových tanků“, ultrareakční „výzkumná“ organizace Heritage Foundation. A ta právě radí ke škrtům v sociální oblasti a přesunu prostředků do oblasti zbrojení. Je jasné, že příjmá-li Reaganova vláda takovou profilovou politiku, musí dostat stav chudoby na jedné a bohatství na druhé straně do ještě extrémnějších propínlů. Vše tedy ukazuje, že v zemi, kde jsou údajně respektovány lidské svobody a práva, nestojí nic v cestě dalšímu šíření epidemie, která se nazývá hlad.

Was wäre Wimbledon ohne das Dauer-Duell »Christie«-30, gegen Martina, 28? Große Gegensätze sind kaum denkbar. Doch Amerikas Sweetheart, die ladylike Zweite, wiedererhöht mit Ex-Daviscupstar John Lloyd, die immer das Richtige sagt, Erfolg nobel untersteht. Und hier Martina in ihrer ganzen Aggressivität. Pam Shriver, ihre Partnerin im Doppel, sagt über sie: »So etwas wie Martina hat es in der Geschichte des Tennis noch nicht gegeben. Eine Sportlerin, die jeden Muskel ihres Körpers durcharbeitet, von Kopf bis Fuß. Ihr Bodybuilding, ihr Fitnessprogramm wird das Frauentennis für immer verändern.«

MUSTA' KODZ SE UZTEKA, TAKY MENI' BAR VU!

ČEŠTI „PODMIKATELE“ JSOU SRAŽKOVÉ PROTI NIT

schwerden, die sich jetzt auf den Schreibtischen der staatlichen griechischen Fremdenverkehrsbehörde EOT stapeln. Trauriges Fazit der bisherigen Saison: Immer mehr Touristen kommen nach Griechenland, aber immer mehr Urlauber werden übers Ohr gehauen. Mehr als jeder dritte Gast fährt unzufrieden heim: 35 Prozent der von EOT bei der Ausreise befragten Touristen berichteten von Mängeln, Nepp und dreisten Betrügereien.

Längst ist unter griechischen Hoteliers, die sich gern ihrer traditionellen Gastfreundschaft rühmen, das Überbuchen

kein Tabu mehr: So mancher Tourist, der sein Zimmer schon vor Monaten reservierte und anzahlte, findet kein Dach über dem Kopf, weil der Wirt das Zimmer gleich zweimal verkaufte. In zahllosen Tavernen wird mit deftigen „Zuschlägen“ gearbeitet, besonders berüchtigt für grotesk überhöhte Rechnungen sind einige der Straßencafés am Athener Syntagmaplatz und manche Fischrestaurants am Mikrolimano, dem malerischen Jachthafen von Piräus. Phantasiepreise verlangen auch viele Andenken-, Schmuck- und Pelzhändler.

Griechenland-Touristen klagen

Immer stärker ins Schußfeld der Kritik

gerät in diesen Wochen auch die staatliche Fluggesellschaft Olympic Airways, und zwar nicht nur bei den ausländischen Urlaubern. Endlose Menschen-schlangen kennzeichnen das Bild am Athener Olympic-Terminal, wo einheimische und ausländische Fluggäste nicht selten über eine Stunde anstehen müssen, bis sie abgefertigt werden.

Trotz des Andrangs sind nämlich nur wenige Schalter geöffnet — das Personal ist in Urlaub. Außer einem Ticket müssen die Passagiere vor allem eines mitbringen: schier endlose Geduld.

Pokraci, 2. 4. str.

Einfluß des Rauchens auf die geistige Leistungsfähigkeit

iti.- In einer eingehenden wissenschaftlichen Betrachtung beschäftigten sich Professor K. Wesnes und Dr. D. M. Warburton vom Psychologischen Institut der Universität Reading/England mit der Frage, inwieweit das Rauchen einen positiven oder negativen Einfluß auf die geistige Leistungsfähigkeit ausübt. Unter kritischer Auswertung von 9 eigenen und 40 weiteren internationalen Untersuchungsbefunden zu diesem Themenbereich gelangten sie zu einer Reihe aufschlußreicher Erkenntnisse.

In einem 2 1/2stündigen Vigilanztest wurde nachgewiesen, daß die geistige Wachsamkeit von Rauchern, denen über die Versuchszeit das Rauchen ohne Einschränkung gestattet war, über einen weitaus längeren Zeitraum erhalten blieb, als dies bei Rauchern, die nicht rauchen durften, der Fall war. Der Leistungsabfall der Nichtraucher lag zwischen dem der beiden Rauchergruppen.

Besonders deutlich zeigte sich die Steigerung der Vigilanz bei Untersuchungen zum Autofahren. So wurden z.B. je 20 Raucher mit Raucherlaubnis, Nichtraucher und Raucher mit Rauchverbot über einen Zeitraum von 6 Stunden in einem Fahrsimulator hinsichtlich ihrer Lenkeffektivität, ihrer Reaktionszeit und ihrer Wachsamkeit gegenüber dem Auftreten von Bremslichtern sowie hinsichtlich des Abschätzens von Entfernungen getestet. Die Raucher, die ohne Einschränkung ihren Rauchgewohnheiten nachgehen durften, erbrachten in bezug auf die Lenkeffektivität die gleichen Leistungen wie die Nichtraucher, während bei den Rauchern, denen das Rauchen untersagt war, die meisten Lenkfehler festgestellt wurden.

Die Reaktionszeiten blieben bei den rauchenden Rauchern über den Versuchszeitraum konstant, wurden bei den Nichtrauchern und den nicht-rauchenden Rauchern jedoch signifikant schlechter. Die Wachsamkeit beim Auftreten von Bremslichtern ließ bei den nicht-rauchenden Rauchern deutlich nach, veränderten sich bei den Nichtrauchern und Rauchern mit Raucherlaubnis indes nicht. Keine signifikanten Unterschiede waren hinsichtlich der Wachsamkeit gegenüber dem Abschätzen von Entfernungen zwischen den drei Gruppen zu erkennen, wenn auch die Nichtraucher mit fortschreitender Zeit mehr Fehler machten.

Die Autoren haben ferner festgestellt, daß Raucher, sofern sie rauchen durften, effektivere Leistungen erbrachten als Raucher, denen das Rauchen verboten wurde.

Befragungen erwiesen, daß Rauchen bei der Arbeit die Leistungsfähigkeit besonders bei geistiger Tätigkeit im Beruf steigert. In wissenschaftlichen Untersuchungen zeigten sich merkliche Verbesserungen in der Konzentration und eine erhöhte Auffassungsgabe durch Rauchen.

Eine Tennismaschine (X) will geliebt werden

Sie ist so gut. Fast schon zu gut fürs große internationale Showgeschäft der weiblichen Tennis-Profis. Seit nahezu drei Jahren immer nur »Martina! Martina!« an der Spitze der Weltrangliste – wo bleibt denn da die Spannung? Wenn das so weitergeht, wird Martina Navratilova, 28, vor zehn Jahren aus der CSSR in die USA emigriert, bald zur besten Tennisspielerin aller Zeiten avancieren. Den Ehrgeiz hat sie jedenfalls.

Ihre bisherige Bilanz als Profi: 291 Einzel, davon nur 10 verloren. Ab Mitte 1983 eine Serie von 74 Siegen, die erst im Dezember 1984 im Semifinale der Australischen Tennismeisterschaften durch die 19jährige Tschechin Helena Sukova unterbrochen wurde. Die Krönung: Als fünfte Frau in der Geschichte des Tennissports gewann Martina den Grand-Slam-Preis für vier aufeinanderfolgende Siege bei den klassischen Turnieren von Wimbledon, New York, Melbourne und Paris und – »um die Zeit nach dem Tee totzuschlagen« – mit US-Partnerin Pam Shriver auch noch im Doppel. Das hat vor ihr noch keine geschafft.

1984 kassierte sie die Rekordsumme von zwei Millionen Dollar durch Spiele und etwa noch einmal soviel durch Werbung. Das brachte sie auf Platz eins unter den höchstbezahlten weiblichen Sportstars der USA und auf Platz vier der allgemeinen Liste – hinter drei Profi-Boxern.

Sie beschäftigt ein Team, das speziell für ihre Höchstform verantwortlich ist: Trainer Mike Estep für Technik, Strategie und Bodybuilding, Reflex-Trainer Rick Elstein für Augen-Hand-Koordination, Ernährungs-Guru Robert Haas für Diät, Bluttests und (inzwischen wieder reduzierte) Reaktions-Analysen per Computer.

Das Endprodukt, bestehend aus Kraft, Schnelligkeit, Netzakrobatik und »tödlichem« Aufschlag, wird ihrer Höchstleistungen allerdings nicht uneingeschränkt glücklich. Martina Navratilova will geliebt werden, nicht nur geachtet oder gefürchtet. Sie hält es für unfair, daß das Publikum traditionell dem »Underdog« zujubelt und »bei jedem Spiel darauf hofft, daß ich verliere«. Doch so sehr sie es haßt, zu verlieren – zuletzt gegen die von ihr zur Dauer-Zweiten degradierten Chris Evert-Lloyd in Paris –, findet sie Niederlagen, gelegentlich, auch erleichternd, wenn nicht gar komisch: »Was für eine Flut von besorgten Briefen, Telegrammen, Blumen! Wie zu einer Beerdigung.«

Rechtzeitig zu Wimbledon warf Martina ihre Autobiographie* auf den Markt. Damit die Welt endlich erfahre, daß sich hinter dem Image der perfekten Tennismaschine ein Mensch verbirgt, der weitaus komplexer und verletzlicher ist, als er sich auf dem Center Court gibt.

Die Navratilova ein Sofite? Im Grunde schon. Im Grunde ist sie wie ein Kind – spontan, naiv, leicht begeistert, ebenso leicht enttäuscht. »Zu weit weg!« signalisieren ihre Lippen, wenn Trainer Mike Estep bei einem Turnier in der achten Reihe sitzt. Sie braucht sein Nicken, Lächeln, um zu wissen: »I'm okay.« Und wenn's ausbleibt? »Dann werd' ich paranoid und sehe schon die Schlagzeile: »Unbekannte schlägt Navratilova.«

Lange Zeit galt sie als zu labil für das harte Business der zwischen Flugplätzen, Hotels und Tennisclubs hin- und herjagenden Profis. »She cracks under stress«, hieß es, »sie zerbricht unter Stress.« Dabei war Martina schon ab zehn staatlich gefördert worden. Daß die CSSR so auffallend viele Weltklasse-Tennisspieler hervorbringt, hält sie für den Erfolg sozialistischer Planung – wie alles im Ostblock: »Schwimmen für die DDR, Gymnastik für Bulgarien und eben Tennis für die CSSR.«

Schon mit 17 spielte sie in Wimbledon, mit 18 entschloß sie sich dann in New York, nicht mehr in die Heimat zurückzukehren. Das war 1975.

Von da an ging's auf und ab. Das Magazin »Life« über Martinas US-Karriere: »1976 stopfte sie sich so mit junk food voll, daß sie 151 Pfund wog... und, in ihr Handtuch schluchzend, ein Match nach dem anderen verlor. Dann, plötzlich, eine neue Martina – böhnschlank, gurkenkühl –, die Nummer eins von 1978 und 1979. Aber nur,

um Mitte 1980 auf Nummer drei abzusinken, einem Autokaufrausch zu erliegen (für jeden Wochentag eins: Pontiac, Toyota, BMW, Mercedes, Porsche, zweimal Rolls-Royce) und ebenso ehrlich wie selbstzerstörerisch mit einem Reporter ihre Bi-Sexualität zu diskutieren.«

Heute kauft sie lieber Häuser. Ihr neuestes, mit Art-deco-Möbeln und Riesenbett »für mich und meine fünf Hunde«, wird gerade in Fort Worth (Texas) fertig, wo sie in der Nähe ihrer neuen Dauerfreundin Judy Nelson, 39, lebt, einer geschiedenen Arztfrau und Mutter von zwei Kindern.

Was sie nach wie vor in Wut bringt, ist das Verhalten der Macho-Reporter: »Die haben keine Schwierigkeit, eine Sportlerin zu fragen, ob sie mit anderen Frauen schläft. Einem männlichen Sportler stellen sie die entsprechende Frage – obwohl sich das weiß Gott lohnen würde – gar nicht erst, oder sie kriegen voll eine rein.«

Wenn denn schon gefragt wird, sieht Buchautorin Navratilova sich eher bisexuell als lesbisch, sich so die Chance auf ein Baby samt dazugehörigem Mann offenhaltend. Ihr Problem sei es, daß die Männer sich durch ihre, Martinas, Muskeln und ihren Erfolg bedroht fühlen.

Die Muskeln hatte sie schon als Kind. »Ich war es gewohnt, für einen Jungen gehalten zu werden«, beginnt sie ihre Biographie. »Ich war das Mädchen, das als letztes in der Klasse die Periode bekam.« Sporadisch auftretende Freßlust als Versuch zu deuten, fetter, sprich: femininer zu werden, fällt nicht schwer. Mit 17 ließ sie sich von ihrem Freund, einem Architekturstudenten aus Prag, entjungfern. Es war enttäuschend. Sie dachte dabei: »Wo zu braucht man das? Es tut nur weh.« Ihr Vater Miroslav, ein vom Fabrikarbeiter zum Verwalter aufgestiegener Kleinstädter, glaubt noch heute, daß »das Krankhafte« bei ihr davon komme, daß der erste Mann nicht der richtige gewesen sei.

Paradoxerweise war es aber gerade der Vater, ein passionierter Tennismateure wie die Mutter, von dem die wilde Martina schon mit sechs Jahren wie ein Bub trainiert wurde. »Er verbrachte Stunden damit, mir die Bälle zuzuschlagen und meiner Mutter zu versichern, daß ich es zum Champion bringen werde. Mutter nickte: Ja, ja, natürlich.«

Dem Einfluß dreier prominenter Frauen schreibt sie es zu, sich selbst gefunden zu haben. Die Golferin Sandra Hay-

dvou miliard. Jelech spořebu na ohyvatel ve věši 320 kusů jmen předstihl většinu vyspělých států včetně Velké Británie, Francie, NSR, USA a Kanady. Méně uspokojivá je situace v produkci drůbežního masa. Přestože se jeho výroba za posledních 12 let zvýšila ze 109 tisíc na 190 tisíc tun a spotřeba na osobu

Průmyslový chov drůbeže

(tisk): Z chovu drůbeže, který měl v zemědělství malovýrobní charakter, se během posledních dvaceti let stalo odvětvím s průmyslovým charakterem výroby. I od roku 1975 se v CSSR zvýšil roční nákup konzumních vajec zhruba třináásobně a dosáhl téměř

* »Martina«, Verlag Alfred A. Knopf, New York, 287 Seiten, 16,95 Dollar

BOŽIS BEKER JE
"BOM-BOM" A NOVIMÁRI
"ALETA - BLEH!"

vzrostla z pěti kilogramů v roce 1960 na současných 12 kg. Ve světě měřítka pokles z 9. na 22.místo...
I (X) VERĎO-KWEDLO-ZELO...

Jak se mohu stát nekuřákem

Zkusíte někdy říci kuřákovi, že je narkoman... A přece je tomu tak. Silný návyk se nikotin po-
važuje dnes většinou odborníky za jednu z mnoha forem toxikomanie. Nejprve se objeví ná-
jem toho je, že kuřák spíší ožlil oběd než cigaretu. Od stříkačky až na jednu... Jak často si tuhle
kuřáci nakazují — a většinou se neposlechnou. Je i dost těch, kteří to myslí vážně, ale sami ne-
mají sílu přestat, a právě jim pomáhá už dvacet pět let Foradna pro odvykání kouření v Apo-
linářské ulici v Praze.

Do starého domu v malebné uličce u botanic-
ké zahrady přicházejí každým rokem stovky lidí.
Uvnitř — na chodbách a místnostech nacházejí
jediny popelníky... Před dveřmi, na nichž visí
cedulka se jménem MUDr. Miroslava Nováka —
vedoucího poradny — je malá čekárna. Ti, kteří
jsou řady poprvé, mají možná trochu idealizova-
né představy: Jdu k lékaři, dostanu lék a stanu se
naráz nekuřákem. Skutečnost je však jiná, máná
pohodlná.

Kdo jsou již alespoň na poloviční cestě k úspě-
chu, vědí víc. Dejme proto slovo jednomu z nich
— třicetiletému Petrovi K.: „Kouření jsem chtěl za-
nechat už před časem, začalo se mi totiž špatně
dýchat. Nemohl jsem se však k tomu stále odhod-
lat. Do poradny mě vlastně přivedl bratr — ta-
ky silný kuřák. O léčbě jsme měli oba shodné
představy. Doufali jsme, že od naší pravidelné
dávky — přes dvacet cigaret denně — nám po-
mohou prášky... Nějaké pilulky, po kterých nás
přijde chuť kouřit. Místo toho mne doktor No-
vák začal systematicky dělat. Především mi, statis-
ticky a umělecky na nemoc způsobenou nikotinem,
ukázal mi špinavou, slepěnou masu ze zdravotní
špičky, která zachycuje cigaretový dehet.“

Po těchto slovech jsem se obrátila na MUDr.
M. Nováka: Je takový „vyděšený“ kuřák víc
ochotný spolupracovat, nebo ten jeho strach zmi-
zí zároveň s chutí na další cigaretu? „Já o těch
smutných faktech mluvím nerad, ale nedá se nic
dělat.“ odpověděl. „Jde nám o to, aby se kuřák
konečně začal o sebe bát — aby si vytvořil mo-
tivaci pro budoucí nelehké odvykání.“ A jak zná-
mo, motivace strachu o vlastní zdraví je jedna
z nejsilnějších. Ostatně — podívejte se se mnou
na některá ta fakta — zarazí i nekuřáky: Zatímco
na silnicích v ČSSR přijde za rok o život přibliž-
ně dva tisíce lidí, v důsledku kouření cigaret si
u nás každoročně zkrátí život 20—40 tisíc mužů
a žen. A to je jen zlomek čísel, která nutí k za-
myšlení. Pokládám za nutné je svým pacientům
ocitovat — i když pak říkají, že je děsím. A jak
dlouho jim ten „strach“ vydrží? Některým otrně
opravdu rychle a za chvíli nad vším mávnou rukou.
Ale v momentě, kdy to odělají, jsou řady vlastně
zbytečné, protože ta jejich silná vůle je oprav-
du základem všeho.“

Každým rokem do poradny přichází na čtyři
sta mužů a žen aby se zbavili svého návyku —
bez recidivy jich vydrží sotva polovina. Dejme
tedy opět slovo Petrovi, který má celý ten odvy-
kací maratón již téměř za sebou: „Po prvním po-
hovoru s doktorem jsem pochopil, že se žádné
záruk dít nebudou, když pře to něco neudělám.
Že mohu dostat víceméně pouze dobrý rady. Ale
už jsem se rozhodl, že kouřit nebudu — a tak
jsem byl vděčný i za ně. Bylo to jak ve škole

— dostával jsem dokonce i úkoly. Třeba: napsat
seznám důvodů, proč chci nechat kouření a najít
ten, který je pro mne nejdůležitější. Nebo: obalit
si krabičku cigaret papírem a na ten si psát kdy
a proč jsem si zapálil. Nejdřív se mi zdálo, že
jsou to všechno zbytečnosti, které nemají smysl,
ale pak se ukázalo, že když musím při každé
cigaretě vyřizovat se s úkoly zároveň tužku a
skoutat proč si zapaluji a... prostě, občas jsem
si to raději rozmyslil a nezapálil si.“

Malíčkosti... Donutit se, abychom zaznamená-
li, co jsme dřív dělali zcela automaticky. Kolik
takových rad máte v zásobě pro adepty nekuřá-
ctví a které nejvíc zabírají, ptám se dr. Nováka.
„Ono je těžké stanovit jednoznačně, co na ko-
ho platí — kolik kuřáků, tolik různých povah. Nej-
větší váhu má motivace zdravotní. Jeden náš pa-
cient si napsal „Přežijte další infarkt?“. Ten mo-
tiv však nemusí být vždycky „infarkt“. Dovoleno
u moře či nové pračka — to jsou motivace stře-
dadi. Dalším problémem je zbavit kuřáka au-
tomatizovaného stereotypu, se kterým sahá po ci-
garetě ve chvíli radosti a starosti, pobedy i ner-
vovity. Tento automatismus se dá narušit třeba
tím, že se přisup k cigaretám trochu znechotí.
Při takovém postupu dosahuje obvykle kuřák za
týden snížení obvyklého denního množství
na polovinu. Teprve, když pacienta „razíme“ na
deset cigaret denně, můžeme začít podávat léky.“

Ze by přece jen všemocné pilulky...? „Ne, nic
takového bohužel nemáme — léky nemohou po-
moci tam, kde není alespoň trochu vůle. Ale spo-
lu s ní a účinnou psychoterapií jsou pro kuřáky
vydatnou pomocí. Děláme je do tří skupin. V té
první jsou látky vyvolávající odpor, v další sku-
pině jsou léky, imitující účinek nikotinu — vy-
volávají podobný pocit, jaký má kuřák po pře-
kouření. A konečně používáme látky, které zba-
vují pacienta případných abstinenčních kompliká-
cí, jako je například nervozita či přibývání na
váze.“

Tak to jsou některé „berličky“, o které se lze
na cestě k nekuření opřít. Hranice nejvyšší de-
seti cigaret denně však tady platí neúprosně — při
vyšší počtu totiž organismus chemické pomůcky
vůbec nezaregistruje. A k té deseticigaretové mě-
tě se musí každý došplhat sám.

DODÁK ZVÁNÝ INHALA

Abyste odvykající kuřáci přeci jen neměli tak
těžké, snaží se odborníci vymyslet něco, co by
jim první kroky usnadnilo. A tak se před časem
objevila v prodeji výrobků Oblastního podniku
služeb Horní Počernice v pražské Káprově ulici
novinka — pomůcka zvaná Inhala. Vynalezl ji
dnes již zesnulý dr. ing. Josef Špinka — vynika-
jící odborník v chemii, biologii a patofyziologii.

Inhala je z umělé hmoty, vypadá podobně jako
cigareta. Má však ještě špičku a dutinkou, vypl-
něnou křemičitanovým gelem, do kterého se jako
do houbičky vsakují přírodní vonné silice z pří-
rodních vložek. Je to vlastně taková šidítka —
dudlík pro kuřáky, kteří chtějí být nekuřáky. Při-
jemně voní, zdraví nekazí a navíc zaměťná i pu-
su, která si bez cigarety připadá jaksi osiřelá.
„Přiznám se,“ říká dr. Novák, „že když mi ing.
Špinka přinesl tuhle věcičku poprvé, moc jsem
nevěřil, že by mohla mít podstatný účinek. Ale
vyzkoušel se má všechno — a tak jsem několik
upřesň rozdal svým pacientům. Za několik neděl
jsem je vyzpovídal a byl jsem překvapen. Větši-
nou tvrdili, že to přece trochu pomáhá.“

POLIBTE NEKUŘÁKA

Presvědčování, pilulky, šidítka, pracovní odvyká-
ní... To vše, o čem jsme si až dosud s dr. No-
vákem povídali, bylo vlastně o honění „bycha“.
O něčem, co by vůbec nemuselo být. Už jen to
slovo, které tu několikrát padlo — pacient...
Pacientem se člověk stává tehdy, když ho nemoc
přemůže. Ale lidé, kteří přicházejí do poradny
v Apolinářské ulici, si svou „nemoc“ přivodili sa-
mi, vlastně už první cigaretou. Lepší než nebe-
lepší léčba je prevence. MUDr. Novák o ní říká:
„Kouření se stalo módou — už před lety — a ža-
dnou módu nezdoleté, když proti ní budete men-
torský zvedat prst. Naopak — je třeba vytvořit
novou módu — módu nekuřáctví. Těžko můžeme

od mladých čekat, že se cigarety ani netknou,
když vidí tolik příkladů — doma, ve škole, v práci,
v televizi, ve filmu. Krásné ženy v kavárně
kouří, světáci ve filmech kouří. Potom jim něco
vykládáte. Cigaretami a kouřením je třeba poh-
dat, nebrat je jako znaménko šarmu. V tomto
ohledu bychom se mohli mnohem poučit. Moc se
mi například líbila čekárna v hale jednoho fran-
couzského letiště. Sklepná byla rozdělena na dvě
části — nekuřáckou a kuřáckou. Nekuřácká byla
vybavena pohodlnými křesly, byla útulná a krás-
ná. Kuřácká byla vyhrazen holý prostor a tvrdý
mí lavicemi, nepřijemný už na pohled.“

Ale jak to vypadá s protikuřáckou osvětou u nás
doma?

Schlafende Beifahrer schuldlos

KOBLENZ, 12. August (dpa). Wer in
einen geparkten Wagen einsteigt, um dar-
in zu schlafen, den trifft keine Mitschuld
wenn er als nicht angeschnallter schla-
fender Beifahrer bei einem Verkehrsun-
fall verletzt wird. Das entschied das Ko-
blenzer Oberlandesgericht (OLG) in
einem am Montag veröffentlichten Urteil
in zweiter Instanz (AZ: 12 U 83/84). Vor-
aussetzung ist allerdings, daß der Beifah-
rer weder vom Antritt der Fahrt noch
von deren Verlauf etwas mitbekomme-
hat. In einem solchen Fall, so die Richter,
kann der verletzte Mitfahrer uneinge-
schränkt Schadenersatzforderungen an-
melden, denn ihn treffe an seinen erlitte-
nen Verletzungen kein Mitverschulden.
Ein Schlafender sei nämlich nicht in der
Lage, durch eigenes Handeln oder Unter-
lassen etwas ihm Zurechenbares zu be-
wirken, heißt es in dem Urteil.

Mit dieser Entscheidung gaben die
Richter unter anderem der Schmerzens-
geldklage eines Beifahrers gegen den
Fahrer eines Personenwagens in vollen
Umfang statt.

TO JE ALE SKVELA 'KRAVINA,
TED SI KAZDEJ, GUTHUFFEL"
BUDE KRAT NA SPAČE...
NEŘECKA RICHTR PYLA DYCKY
TDPRA' RICHTR!

Ocenění Pláničkovi

PARIZ (Agf): Slavný fr. fotbalový
brankář, hráčka MS 1934 v Rumě,
FRANČISKE PLANICKA, byl vyznamenán
čestným diplomem Fair play, který
mu udělil Kmitel pro tělesnou vý-
konnost a sport při UNESCO v Paříži.
Je celoživotní činností, rytmické je-
zení a chování. Slavnostní udělení čes-
tovanému sportovci v rámci
světa se letos uskutečnil 26. 8. na slavnost-
ním zasedání komitétu ve fran-
couzské metropoli.

... A JE TO SLAVISTA...!

* NOVÝ TYP čistírny odpadních
vod vyvinuli maďarští odborníci.
Čistírna kontejnerového typu, na-
zvaná „kont-aermit“, může být pře-
pravována normálním nákladním au-
tem. Uvedené zařízení je schopno
vyčistit 3 krychlové metry odpadní
vody za hodinu.

TO JE FOFR!

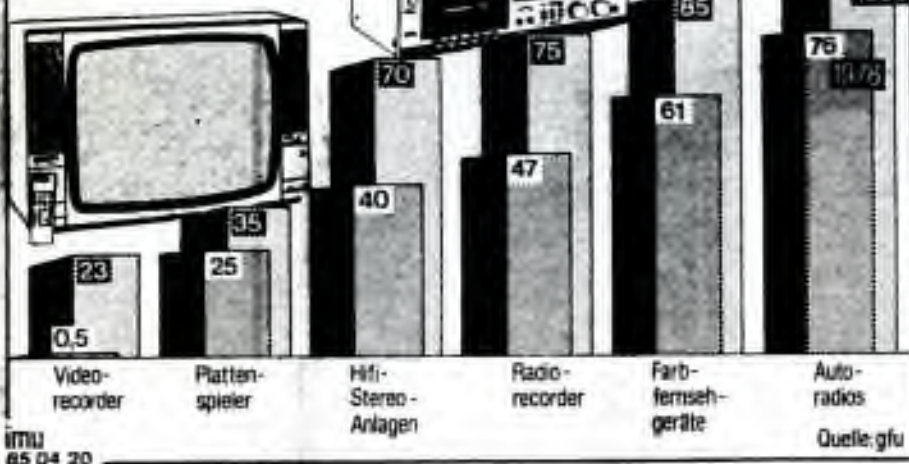
* NEJVĚTŠÍ ELEKTRÁRNA světa
bude postavena v Číně na řece
Jang—C'. Její výkon má činit plyných
13 tisíc megawattů, tj. bude ještě
o 400 MW větší, než dosáhne (dosud
rozestavěná) elektrárna na řece
Itaipu, kterou společně budují Pa-
ragway a Brazílie.

„Mohu mluvit jen za naší poradny,“ říká dr. No-
vák. „Pokládám za nutné začít u mladých tím,
že je budeme soustavně informovat o riziku, kte-
ré návyk na nikotin přináší. Spolupracujeme na
příkladem s Oštvarem zdravotní výchovy při vydávání
různých publikací, s vysokoškolskými kluby, jez-
díme přednášet na školy všech stupňů, děláme
besedy a ankety. Snažíme se mluvit jejich řečí
a přiblížit na ně i vzdělané.“
Jeden z plakátů zdobících stěny poradny v Apo-
linářské ulici zobrazuje výjev: Krásná dívka v š-
ně, líbá muže, který drží za zády cigaretu. A pod
ními nápis: Polibte nekuřáka — uvidíte, jaký je
to rozdílný.
... A LIŽEJE KUŘÁCKU...

Unterhaltungselektronik

in deutschen Haushalten

Ausstattungsgrad in %



Luxushotel wird der Berner Notenbank lästig

Das stattliche Haus im Jugendstil zählt 248 Betten, die ab umgerechnet etwa 300 Mark pro Nacht und Person belegt werden; es bietet in Restaurants und Sälen für 1090 Gäste Platz, steht direkt an der Ostseite des Schweizer Bundeshauses in Bern und ist für rund sieben Millionen Mark versichert: eine Luxusherberge. Die Eßkritiker Henri Gault und Christian Millau aus Paris widmen dem Fünf-Sterne-Palast, der weltweit zu den zwölf besten Häusern dieser Art gezählt werden will, folgende Notierung: „Das prächtige Hotel „Bellevue Palace“ in Bern steht gleich neben dem Bundeshaus, und diese Lage hat ihre Folgen. Es ist nämlich heute sozusagen das schweizerische Staatshotel, in dem Minister bei ihrem Schweiz-Besuch absteigen und das ausländische Diplomaten-corps Cocktails und Diners veranstaltet.“

Staatshotel? Genau das ist seit nunmehr neun Jahren die Kernfrage. Als 1976 der marktbeherrschende Berner Immobilienhändler Charles von Grafenried, Berater des damaligen Mehrheitsaktionärs des „Bellevue Palace“, Jost Schmid, dem eidgenössischen Finanzminister Georges-André Chevallaz freundschaftlich bedeutete, „ausländische Kaufinteressenten“ seien hinter den Aktien des Nobelhauses her, löste die Regierung Großalarm aus. Nie und nimmer, so erging die interne Weisung, dürfe es geschehen, daß ein Prachtotel, in dem vom äthiopischen Kaiser Haile Selassie über Königin Juliana der Niederlande, Gina von Liechtenstein, König Juan Carlos von Spanien bis zu Königin Elizabeth von England so viele gekrönte Häupter schon auf Regierungskosten geschlafen hätten, auch noch in fremde Hände falle.

Beim Parlament mochten die sieben eidgenössischen Bundesräte allerdings nicht um schätzungsweise zwanzig Millionen Franken nachsuchen, um die Aktienmehrheit des Besitzers sicherzustellen, halber selber zu erwerben. Die Regierung fand einen anderen Weg. Die Schweizerische Nationalbank, das Noteninstitut, machte für insgesamt 26 Millionen Schweizer Franken den Handel und sicherte sich 99,3 Prozent der 8000 Aktien — allerdings mit der

schriftlichen Zusicherung der Regierung, die Eidgenossenschaft werde das Hotel bis spätestens 1986 „gegen Rückerstattung der vollen Kosten“ ins Eigentum übernehmen.

Bis zum Jahre 1982 versuchten die geduligen Nationalbank-Unterhändler, welche inzwischen weitere neunzehn Millionen Franken in die Erneuerung und Renovation des jahrelang sträflich vernachlässigten Hauses gesteckt hatten, ihren Prachtpalast in Berns Zentrum vereinbarungsgemäß dem Staat abzutreten. Doch die Finanzausschüsse des Parlaments machten der Regierung unmißverständlich klar, daß sich im Rat ganz gewiß keine Mehrheit finden würde für die Absicht, den Bund der Eidgenossen auch noch im Hotelgewerbe zu engagieren.

Um zu vermeiden, daß noch jahrelang weitere Millionen in das Luxusfaß ohne Boden gesteckt werden müßten, kam das Generaldirektorium der Nationalbank in seinem Jubiläumsjahr 1982 ebenfalls auf eine Glanzidee: Aus Anlaß des 75jährigen Bestehens der Notenbank wolle man das „Bellevue Palace“ der Eidgenossenschaft zum Geschenk machen — einfach so, ohne jede weitere Bedingung, lautete die gar nicht erfreuliche Kunde. Denn jetzt war die Regierung wieder in Zugzwang. Nein sagen zu dieser noblen Geste konnte sie keinesfalls, denn allein schon das Grundstück direkt neben dem Regierungspalast ist unter Kennern dreißig bis fünfzig Millionen Franken wert. Ja sagen zu einer Verpflichtung mit unabherrschbaren Folgen, nämlich das Hotel auch führen zu lassen durch eine Betriebsgesellschaft, durfte die Regierung nicht, so lange das Parlament die Mittel dafür nicht freigeben mochte.

Um nicht nächstes Jahr schon wortbrüchig zu werden, mußte nun die Regierung das Schwarzpeter-Spiel um ein Luxushaus, das man vor fremden Kapitalisten retten, selber aber nie besitzen wollte, um weitere drei Jahre verlängern. So lange wartet die Nationalbank noch ab, um der Regierung Zeit zu lassen, eine Übernahmeformel für das unwillkommene Geschenk zu finden. Unterdessen rätseln die Berner weiter: Gab's überhaupt jemals einen ausländi-

schen Kaufinteressenten, der das Staatszwecken dienende Privathotel wirklich ernsthaft wollte? Mit Sicherheit weiß das bis auf den heutigen Tag nicht einmal die Nationalbank, welche auf Geheiß der Regierung den Rettungsanker werfen mußte.

MEU BY HO KOUPIT BOLSEVIKI!

Benzin in Griechenland teurer

In Griechenland sind die staatlich kontrollierten Treibstoffpreise um durchschnittlich 16 Prozent angehoben worden. Normalbenzin kostet jetzt umgerechnet 1,41 Mark pro Liter, Super 1,56 Mark. Am stärksten — um mehr als 20 Prozent — stieg der Preis für Dieseltreibstoff, der allerdings mit einem Literpreis von umgerechnet 83 Pfennig auch nach dieser Erhöhung noch sehr preiswert im Vergleich zu anderen europäischen Ländern ist.

Die Europameister von Sofia

Männer

Stefan Caron (Frankreich)	100 m Freistil:
Michael Groß (Offenbach)	200 m Freistil:
Uwe Dabler (DDR)	400 m Freistil:
Uwe Dabler (DDR)	1500 m Freistil:
Adrian Moorhouse (Großbritannien)	100 m Brust:
Dimitri Wolkow (UdSSR)	200 m Brust:
Michael Groß (Offenbach)	100 m Schmetterling:
Igor Poljanski (UdSSR)	200 m Schmetterling:
Igor Poljanski (UdSSR)	100 m Rücken:
Tamas Darnyi (Ungarn)	200 m Rücken:
BR Deutschland	200 m Lagen:
BR Deutschland	400 m Lagen:
Nikolaj Droschin (UdSSR)	4 x 100 m Freistil:
Thomas Kruths (DDR)	4 x 200 m Freistil:
UdSSR	4 x 100 m Lagen:
	Kunstsprünge:
	Turnspringen:
	Wasserball:

KDO JE HAYSTRAN JE VEZAYANU, ZAYHANU JE
JEN PRATEV „JOURNALISTICKY“ BLOSTI A TUPOSTI...

Milénium stříbrných dolů

[čtk]: K historicky nejvýznamnějším rudným revírům patří v Československu Kutná Hora. Moderním výzkumem bylo prokázáno, že počátek jednoduchého dolování stříbrných a měděných rud na Kutnohorsku spadá do období vlády slavníkovského knížete Soběslava a váže se k roku 965. Poměrně rozsáhlé získání stříbra v posledních letech 10. století na území patřícím k teritoriu Slavníkovců bylo výrazným projevem suverenity tohoto rodu. Právě stříbrné mince, vyjadřující hospodářský rozmach Slavníkovců, byly jedním z důvodů, proč dosavadní klidné soužití s Pražany bylo roku 995 krvavě ukončeno. Nejslavnější dobou kutnohorského dolování a mincování je období mezi 13. a 17. stoletím. Těžba stříbrných rud a ražba mincí daly podnět ke vzniku a rozvoji města, jež se postupně měnilo v největší středověké průmyslové a zejména finanční centrum českého státu, dopravené a obchodně spojené s řadou evropských měst. I když sláva a význam Kutné Hory v důsledku ekonomicky stále méně výhodného dolování časem opadl, těžil se zde s určitými přestávkami dodnes. Moderním pokračovatelem havířské tradice je v naší současnosti kutnohorský závod n. p. Rudné doly Příbram, který se od padesátých let orientuje na těžbu zinkových a olověných rud. Od roku 1985, od kterého historické datují začátek kutnohorského dolování, uplyne tedy letos 1000 let. Proto budou první dva zářijové týdny v souvislosti s Dnem horníků patřit v Kutné Hře také oslavám tohoto významného výročí.

● Novinka ze Sofie — filtr omezující ve výfukových plynech automobilů škodlivé látky — je přislibem pro ochranu přírody i životního prostředí. Zkonstruovali jej členové vynálezckého a zlepšovateckého oddělení Autokombinátu v Sofii.

● Celou stránku sobotní přílohy věnoval francouzský deník Le Monde čs. spartakiádě 1985. Autorka D. Tramerová v dlouhém článku s neskrývaným obdivem popisuje jednotlivé spartakiádní skakadly.

Říkal si Abú Ankabút

Kosmonoský rodák (19. 5. 1855) Antonín Stecker, zakončiv studium přírodních věd na pražské univerzitě v r. 1877 doktorátem, odebral se do Německa, aby tam na univerzitách ještě prohloubil své odborné znalosti. Pomýšlel na vysokoškolskou dráhu, ale když se v Berlíně seznámil s cestovatelem po Číně F. Richthofenem a africkým cestovatelem G. Rohlfsem, rozhodl se stát se též cestovatelem. Vyžil proto bez váhání Rohlfsovy nabídky, aby ho doprovázel na cestě k wadajskému sultánovi (na dnešní území republiky Čad). Rohlfš mu měl předat dary německého císaře Viléma I. Hlavním úkolem expedice mělo být prozkoumání severní části Konga a sousedních území. Imeňdžé rozvodí mezi vodními toky Sári a Čouve.

Pro větší bezpečnost se cestovatelé přestrojili za Araba a užívali též arabských jmen (Stecker jména „Otec papouků“ — „Abú Ankabút“ nebo „Ankabút effendi“ a Rohlfš „Mustafa bej“), ale přesto neušli nakonec přepadení. Z Tripolisu vyrazili v polovině prosince 1878 jihoovýchodním směrem k oáze Sokna, počátkem dubna došli do oázy Audžila a pak pokračovali k oáze Kufra. Dospěli tam 2. srpna 1879. Bylo to významné datum v dějinách zeměpisných výzkumů Afriky, neboť Rohlfš a Stecker byli první Evropané, kteří vstoupili na půdu Kufry, obývané janatickými muslimskými kmeny. Ti vrhli do tábora výpravy a vyloupili je. Vědecké přístroje rozbili, zničili mapy, deníky, sbírky a poškodili dary pro wadajského sultána. Nezůstalo nic jiného, než se další cestu vzdát. Přesto byly vědecké výsledky výpravy značné. Jsou zachyceny v několika pojednáních uveřejněných Rohlfsem a Steckerm. Dále Rohlfš vydal knihu Kufra, která obsahuje i některé příspěvky Steckerovy (např. údaje meteorologických pozorování). Společně nakreslili mapy celého odzvěho archipelů Kufra v měřítku 1:2 000 000.

V r. 1880 doprovázel Stecker Rohlfse na nové výpravě do Etiopie s dary a dopisem císaře Viléma I. negusovi (králi) Janovi. Na cestu se vydali z přístavu Massawy na Rudém moři a přes Tigré a Lastu dospěli začátkem r. 1881 do Debra Tabor, tehdejšího sídla krále. Splnili své úkol, Rohlfš se vrátil do Evropy, kde Stecker z pověření Africké společnosti (Afrikanische Gesellschaft) in Deutschland) zůstal v Etiopii a rozvinul rozsáhlou výzkumnou činnost zaměřenou shodou okolností zvláště na jezera a vodní toky, většinou Evropany dosud nepoznanými. Ale ani jako předtím v Saharské poušti, neobešla se ani tato cesta bez dobrodružství. V oblasti bažinatého jezera Čomen padl do zajetí šoanského krále Meneika, který právě válčil s godžamským vládcem. Stecker byl považován za godžamského vyvěšáče a pod dozorem musel cestovat do Dibdily. Dostal se tak do neprozkoumaných končin a poznal několik jezer jako Voučt, Chole, Bečo a prozkoumal prameny Gáderu a Awáde a meziřek mezi nimi. Teprve po zákroku italského cestovatele Antinorho byl propuštěn ze zajetí. Pokračoval pak ve výzkumech v území Gallá a jako

první Evropan dospěl k jezeru Zwaj. Na přání krále Jana se vydal na sever do oblasti Wollo a v horách poznal jezera Haik a Ardibbo. Nakonec cestoval v dosud neprozkoumaném území na východním svahu Etiopské vysočiny.

V srpnu 1883 se vrátil do Massawy a odjel přes Indii a Aden do vlasti. Jeho zdraví bylo však podrytý útrapami z cest a stálou zimnicí. O svých cestách a objevch v Etiopii pak přednášel u nás a v Německu a psal o nich pojednání do vědeckých a jiných časopisů. Souhrnný článek o Etiopii podal v prvním svazku Zeměpisného sborníku (r. 1886) vydaném v Praze. Na základě měřeni sestavil v měřítku 1:200 000 mapu do té doby neprozkoumaného jezera Tana, z něhož vytéká Modrá Nil. Zároveň začal připravovat cestopisné dílo o Etiopii. Jednal s různými nakladateli a nakonec uzavřel smlouvu s lipským Brockhausem, tehdejší významným vydavatelem cestopisů vůbec. Začátkem r. 1886 onemocněl závažně plic a jeho zdravotní stav se začal zhoršovat. Práce na cestopisu vzdal a také jeho finanční poměry byly neutěšené. Naděje, že získá místo docenta na některé německé univerzitě, se nespěšně. Ani Rohlfšovi se nepodařilo pro Steckera najít nějaké vhodné zaměstnání v klimaticky příznivé krajině, vzhledem k jeho plení chorobě. Stecker zemřel v Mladé Boleslavi 15. dubna 1888 v mladém věku 33 let. Výsledky jeho cest jsou však obdivuhodné a zřetelnou navždy zaznamenaný v cestovatelské historii objevování světa.

Z Etiopie přivezl též velkou kořist přírodovědeckou. Bylo to na 2000 herbářních rostlin, na 700 preparátů ptáků a velká sbírka hmyzu, sbírka antropologická a značný počet etnografických předmětů. Mezi hmyzem uloveným v okolí Debra Tabor byl nový druh motýla z čeledi Danaidae. Popsal jej pražský entomolog N. Kheil v Berlíně Entomologische Zeitschrift a nazval jej Danaid amaurus steckeri. Etnografické předměty zahrnují ukázky zbraní bodných a sečných, textilů i ostatní domácí industrie nejen z Etiopie, ale též z jižního Tripolisu a východního Súdánu, které získal během první cesty. Většina těchto předmětů je uložena ve sbírkách Národního muzea asijských, afrických a amerických kultur v Praze, jehož zakladatel Vojsa Náprstek i jeho manželka byli se Steckerm v přátelských stykách a finančně ho podporovali. Dále přivezl řadu zajímavých akvarelů, které na cestách po Etiopii vytvořil. Přivezl též černošského chlapce jménem Tiksa. Byl to asi osmiletý sirotek, který po prohrané válce byl zavlčen do otroctví. Steckerovi ho daroval ještě se dvěma dalšími chlapci godžamský král. Tiksa žil nejprve v rodině Steckerových v Mladé Boleslavi, kde ho též učili, neboť ředitel školy ho nechtěl přijmout. Na přání pražského arcibiskupa Schönborna byl pokřtěn a dán do soukromého výchovného ústavu. Pak ho poslal na studia do Říma, aby se připravil na mistoděfskou činnost mezi svými krajanů v Africe. Ale k tomu už nedošlo. Tiksa zemřel za rok po Steckerovi.



Dali

Der reichste lebende Maler ist 81 Jahre alt und liegt seit fünf Jahren im Sterben. „Lebe ich eigentlich noch?“ fragt er morgens die Krankenschwestern, wenn er in seinem Schloß bei Figueras/Spain aufwacht.

Salvador Dali leidet an der Parkinsonschen Krankheit, an Arteriosklerose und wiegt nur noch 40 Kilo. Jeden Tagesanbruch begrüßt er wie ein Wunder.

„Ich bin ruiniert!“ rief er 1982, als seine heißgeliebte Frau Gala starb. „Sie hat mein ganzes Vermögen in den Casinos verspielt!“

Daraufhin zahlte die katalanische Regierung in Barcelona sogar seine Krankenschwestern.

Aber der Geizkragen Dali ist keineswegs arm – im Gegenteil. „Er hat Millionen in harten Währungen auf Banken der ganzen Welt deponiert“, versichert ein Madrider Finanzfachmann. „Sein Vermögen wird auf über 300 Millionen Mark geschätzt – vielleicht sogar das Doppelte!“

So treibt er die Preise hoch

Wie das zusammengekommen ist, ist eine der unglaublichsten Geschichten des 20. Jahrhunderts.

„Salvador Dali hat immer daran geglaubt, daß seine Kunst sich besser verkauft, wenn er die Welt ständig verblüfft!“ fand schon Kollege Picasso.

Alle großen Sammler dieser Welt – und natürlich auch alle Museen – besitzen teure Dali-Bilder. Jedesmal, wenn er verkündete, daß er aufhöre, schnitten die Preise in die Höhe.

Seit er wirklich aufhören mußte, hat eine wilde Spekulation auf dem internationalen Bildermarkt eingesetzt.

„Das Schlimmste ist, daß wir ihm nicht einmal vorwerfen können, er hätte uns betrogen“, sagt ein New Yorker

Kunsthändler. „Denn Salvador Dali hat immer behauptet, daß er uns betrügt! Er hat sich immer über den blinden Eifer lustig gemacht, mit dem wir alles, was er malte, zu seinen Preisen gekauft haben!“

Doch die Kunsthändler kamen stets auf ihre Kosten: Anders als Picasso malt S.D. seine Motive so, daß man sie erkennen kann – vorsichtig ausgedrückt – und sie sind auch alle von einer gewissen Eleganz.

So daß jeder, der sich mit „Kunst“ schmücken möchte, seine Bilder an die Wand hängen kann, ohne bei ihrem Anblick ständig zu erschrecken.

Amanda Lear, 45, die transsexuelle Sängerin, hat fünf Jahre mit Salvador Dali und seiner Frau in Spanien gelebt – auch Amanda weiß, was Publicity ist.

Sie verriet der Welt, wie Dali seine Bilder fertigt: „Er hat einen dicken Vorschub für 15 Aquarelle bekommen und wurde sehr, sehr schlechter Laune, als er tatsächlich liefern mußte...“

Der Maestro zog sich aus der Klemme, indem er 15 Papierseiten und eine handvoll Farbtuben ins Badezimmer trug.

Manches Bild – ein einziger Witz

„Er legte die Blätter nebeneinander auf die Fliesen“, sagt Amanda Lear, „drückte sämtliche Farbtuben auf ihnen aus – und hielt jedes Blatt einzeln unter den Wasserhahn. Ich traute meinen Augen nicht...“

Der Wasserstrahl formte die seltsamsten Arabesken auf den Papieren. Zum Trocknen benutzte er den Fön seiner Frau.

„Sein Assistent Bea schnitt derweil 15 Schmetterlinge aus einem Naturkundebuch“, berichtet Amanda. „Die klebte Salvador dann auf die einzelnen Blätter, setzte mit Tusche noch ein paar mysteriöse Zeichen dazu – und signierte fünfzehnmal.“

In halbes Jahr später sah Amanda Lear eines dieser Badezimmersquarelle in einer Galerie auf der 5th Avenue in New York. Es hieß „Galaxy“ und war mit 20 000 Dollar (etwa 60 000 Mark) ausgezeichnet.

„Ein besonderer Dali-Witz“, sagt ein Londoner Kunsthändler, „hängt in den Privatgemächern von Königin Elizabeth II. im Buckingham Palace: Ein Bild, das Dali im New Yorker St. Regis-Hotel malte.“

Im „St. Regis“ liegen Plakatkugelschreiber in den Zimmern, mit einem Metallring um die Mitte. „Dali merkte, daß das Metall leicht oxydierte, kippte Wasser darüber und sah mit einer Lupe zu, welche Formen sich beim Oxydieren bildeten. Die zog er dann mit Tusche nach, signierte das Bild und...“

Wieder gab es einen echten Dali auf dem Kunstmarkt.

„Alle großen Maler hatten Assistenten“, schrieb ein Kritiker. „Aber Salvador Dali übertreibt ein bißchen... Sein Assistent Bea malte zum Beispiel von Dalis berühmtem Bild 'Mann am Meer' alles – das Meer, den Strand, den Himmel... Salvador Dali setzte mit ein paar Strichen nur den winzigen Mann hinzu!“ Und kassierte eine Million.

Der Stadt Figueras hat er 621 Gemälde vermacht, die im Durchschnitt mit 300 000 Mark pro Stück versichert sind.

Der Maler ist ein Genie – und als Geschäftsmann ein noch größeres.

Mit seiner Frau probierte er unzählige Male seinen „Hut-Coup“ in New Yorker Kinos aus. Er nahm seinen großen Schlapphut ab, legte fünf Dollar hinein und reichte ihn mit den Worten „für Salvador Dali!“ dem Nachbarn weiter.

Der legte auch einen Dollar in den Hut und reichte ihn weiter... Einmal fand Dali, als der Hut wieder zu ihm zurückkam, 873 Dollar drin. So erzählt er jedenfalls...

In New York als Spanner verhaftet

„Auch in der Liebe“, sagt Amanda Lear, „ist Dali ein Original. Er genießt es, anderen beim Sex zuzuschauen – im New Yorker Central Park ist er einmal als Spanner verhaftet worden!“

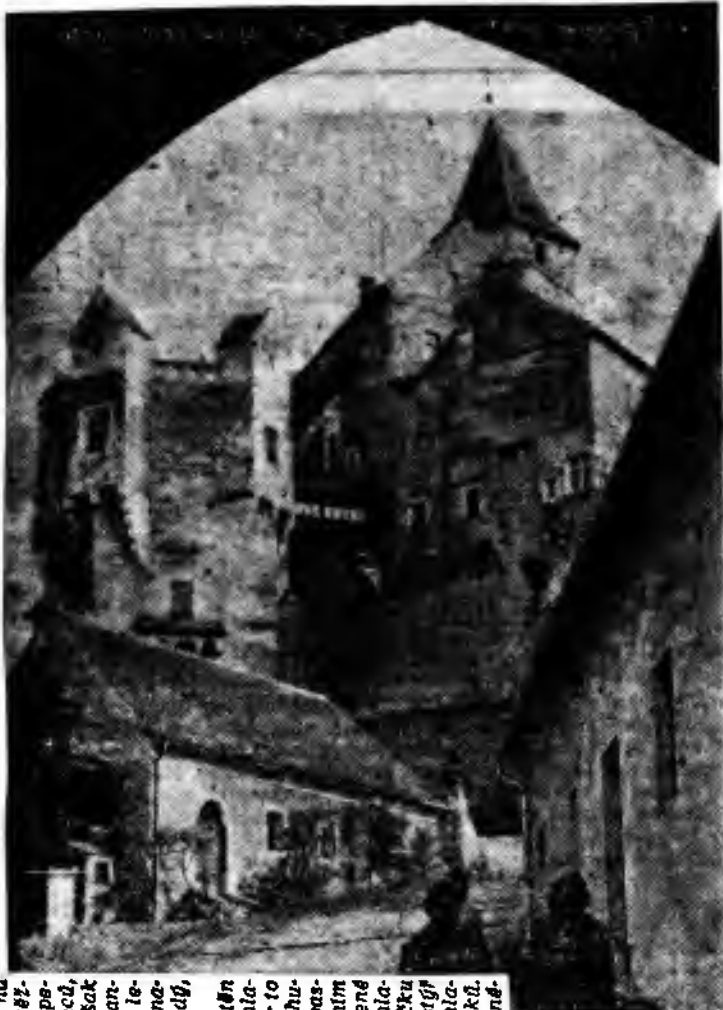
Meistens aber ging er in Bordelle und sah durch Gucklöcher.

Im Louvre setzte er sich stundenlang vor die Mona Lisa: „Diese Lächeln!“ sagte er. „Das Modell muß mit allen Lastern vertraut gewesen sein. Ihre Augen erregen mich maßlos!“

Von seinem Besitz in Porto Lligat an der Costa Brava flüchteten einmal zwölf Non-

nen, die er durch seinen Pfarrer Don Pepe zur Einweihung seines Schwimmbades eingeladen hatte. Die Nonnen merkten zu spät, daß der langgestreckte Pool mit seinen kreisrunden Bassins am Ende – die Form männlicher Genitalien hatte.

„Pornografie“, sagte Salvador Dali, „hat mich mein Leben lang interessiert. In Amerika hatte ich einen großen Freund, der die schönste pornografische Sammlung besaß, die ich kenne. Ein echter Verrückter. Wie er hieß? – Walt Disney!“



pozdne gotických a renesančních detailů. Vystavené předměty mají zase za úkol přiblížit prostředí hradu od středověku až do nedávné doby. Průvodce vám jistě neopomene ukázat jednu místní kuriozitu – zázdný kámen ve výklenku s tajemným nápisem v kryptice. Existuje o něm příběh, že ten, kdo se ho dotkne, do roka zemře. Našli prý se i oddělilci, kteří do různých důvodů udělali, a pověst nehlata, jistě to byly jen náhody.

Od roku 1979 je na hradech zřízena také síť revolučních tradic kraje, ve které naleznete zejména památky na partyzánské skupiny, které tu v letech dobých jabstické okupace operovaly. Rytířský sídli, síň spiklenců, staré věže i hradní zdi pamatují však ještě jiné odboje. Podaných proti panství. Při vchodu do hradu bývala i lesem traktu hládomorna, dnes už napl zasypaná, v níž skončil každý, kdo se protivil vrchnosti.

Podle pověstí tam byl také spustěn pasíř, jemuž se ztrátil otec. O hládu mu bylo krušno, ale dala se to vydržet. Horší to bylo bez vody. Chudá pomocnice z kuchyně, kterou pasíř miloval, namočila před kletáním sáček do vody a dávala jej ochotně holubi. Ta jej pak spouštěla do hládomorny. Za několik týdnů ovečku v lese našel nějaký chlapec a pasíř dostal milost. Na kamenné zemi hládomorny zůstalo tisícet bílých sádků. Prý byly tak bílé, jako vlasy vězněného pasíře.

nedobytném hradu

Na sever od Brna se na skále nad pernstěnského předhradí.

Skutečností je, že Pernštejn, nepolepší a nelpádnější penastostní stavba v Československu, nemá svou stáhou čistotu a zouborem pruků fortifikačního umění období nikde ve střední Evropě. Založil jej ve 13. století starý moravský rod Pernštejnů, který patřil mezi nejmočnější a nejbohatší šlechtu v nás. Rodový hrad postupně přestavovali a rozšiřovali, především v 16. století, kdy jej změnili v prakticky nedobytnou pevnost. Opevněné předhradí se čtyřmi bránami, baštami a barbakány, strážní věže i masivní palác zpřístupily, že tato stavba nebyla nikdy v historii dobyta. Neuspěl v roce 1645 ani Švédové, kteří hrad čtyři týdny osiřetovali z děl. Šest tisíc mužů se po velkém úsilí dostalo až pod třetí bránu, kde jejich snaha definitivně skončila. Obranné proky hradu šly do takových podrobností, že např. útočit na pravotočivých schodištích mohl ze spodu vlastně jen leváček, a poslední schodek byl udržen o něco výšší, tak, že vstupující musel sklonit hlavu pod meč připraveného obránce hradu. V nehorším bylo možné důmyslným systémem tajných chodů z hradu v poslední chvíli prchnout. Pernštejn je nejen nedobytnou pevností, ale i pokladnicí uměleckých děl. Mezi nejceněnější patří řada původních

První, do čeho se vojštěch pustil, byla stavba kamenného hradu. Našel pro něj nepřístupné místo na vysoké skále. Když se začala stavět, šel kolem jakýsi poustník. Podívil se směrem ke stavebníkovi, zapíchl svůj hůl do kamenného svahu a řekl: „Jestliže zde postavíte hrad, potom se i tato suchá hůl zazeleňuje.“ A stal se zázrak. Do roka a do dne státi na kopci hrad i hůl se zazeleňala. Hrad stojí dodnes a z malého stromčku vyrostl mohut-

O nás Čechů psal Marx hodně nepěkně a malicherně. V anglicky psaných dopisech o roce 1848 stojí např. tato poznámka: „Přední bojovník české národnosti, profesor Palacký, je sám přepjatý Němec, který dosud neumí mluvit česky korektně a bez cizího přízvuku. Ale, jak je tomu často, dokonávající česká národnost, dokonávající podle svědectví všech známých fakt posledních čtyř století, udělala roku 1848 poslední pokus, jehož ztroskotání, nehledíc ke všem hnutím revolucím, by mělo dokázat, že Čechy mohou nadále trvat jen jako součást Německa, i kdyby část obyvatel Čech ještě po několik století mluvila neněmeckým jazykem.“ Tolik Marx o Čechích. Podobně ošklivě psal i o Židech

O BOLŠEVISMU, KOMUNISMU A SOCIALISMU

Na ruském bolševismu vidíme nedostatečnost diktatury. Bolševismus se prohlásil za non plus ultra vývoje a vyhlásil se neomylným - odtud jeho inkvizice... Neomylnictví je projevem nevzdělanosti a polovzdělanosti... Nemluví o oprávněnosti bolševismu. Jenom podotýká, že to není komunismus ani socialismus. Jsou to v mase nevzdělání chudáci, kteří nemají potuchy o pravé administrativě státu. Je to analfabetický absolutismus... Leninova soustava je ve svých kořenech nesprávná. Nehodí se do našich poměrů, ani do poměrů západní Evropy.

Různost mezi námi a Ruskem je velká a nelze nikdy mluvit o totožnosti poměrů. Celý náš hospodářský, kulturní a politický život byl jiný a je jiný. Proto je pochybné doporučovat právě u nás nekriticky ruské sociální metody.

V jisté zemi jsou tři zločinci, Američan, Čech a Rus, odsouzení ke trestu smrti - stěním guillotinu. První má být popraven Američan. Kat stiskne páku, smrtící nůž se tíhí dolů - a těsně u krku oběti se vzpříčí. Protože jde o zásah „vyšší moci“, je poprava uznána za vykonanou, odsouzenec propuštěn a dokonce je mu nabídnuto za prožitý otřes odškodnění podle vlastního výběru. Američan zvolí týdenní pobyt u moře.

Jako druhý jde na popravu Čech. A stejně jako předtím se nůž zastaví těsně u jeho krku. I v tomto případě je pro zásah „vyšší moci“ odsouzenec propuštěn a dotazován, jaké přání by mu mohlo být splněno. Čech pohlédne na Rusa a s kamennou tváří požádá popravčí komisi: „Půjčte mi, prosím vás, šroubovák. Já vám tu matinu správně.“

Was Weinberger wirklich sagte

Was sagte Caspar Weinberger, der US-Verteidigungsminister, den CDU-Abgeordneten Alfred Dregger, Jürgen Todenhöfer und Willy Wimmer wirklich, als diese in Washington das Thema Chemie-Waffen erörterten? Dregger verbreitete nach seiner Rückkehr aus den USA die Version, Weinberger habe fast versprochen, die alte Giftgasmunition abzugeben und keine neue in der Bundesrepublik zu lagern. Der SPD-Abgeordnete Erwin Horn widersprach dieser Darstellung. Vergangene Woche wurde Weinberger von US-Journalisten auch zu dem Thema C-Waffen befragt. Seine Darstellung bleibt unpräzise, läßt jedoch die Interpretation zu, daß es den USA mit den neuen, binären Waf-

Jak se kde jezdí?

Třebaže se rozdíly mezi dopravními předpisy v jednotlivých zemích ve smyslu mezinárodní konvence neustále zmenšují, přesto jsou mnohá stále existující. Před cestou do ciziny je třeba odlišností znát, protože v případě dopravní nehody není nevědomost polehčující okolností...

Ve většině socialistických zemí má na jezdci od nás tramvaj vždycky přednost, když přijíždí zleva. Platí to v Bulharsku, NDR, Maďarsku, Polsku, Jugoslávii a SSSR. Podívejme se na některé z dalších odlišností od naší „stovky“.

V BULHARSKU musí předjížděný řidič dát pravou směrovku nebo paži nejpozději o předjíždění, zatímco předjížděcí řidič musí ve dnu dát výstražné zvukové znamení, že předjíždí. V obci je povolena rychlost 60 km/h, mimo obec 80 a na dálnici 120 km/h. Řidiči, kteří nevlastní řidičský průkaz ještě celé dva roky, mohou jet obcí nejvýše 50 km/h, mimo ni 70 km/h a na dálnici stovkou. Stejný limit platí pro motocyklisty.

V MAĎARSKU jsou následující rychlostní limity - v obci 60, mimo ni 100, na dálnici 120, ale motocyklisté mohou na těchto místech jet 50, 70 a 80 kilometrů rychlostí. Na dálnici smějí jen vozidla schopná jet po rovině minimálně šedesátkou. Zastaví a stát se nesmí 15 metrů před a za tabulkou, označující zastávku tramvaje, autobusu nebo trolejbusu. Děti do 6 let nesmějí sedět na předním sedadle, bezpečnostní pásy se smí používat v obcích i mimo ně.

V NDR platí o bezpečnostních pásích stejné nařízení jako v Maďarsku. Tramvaj se smí předjet zleva, není-li na pravé straně dost místa. V jednosměrné silnici se smí zastavit vpravo i vlevo, ale stát jen vpravo. U značek Zákaz zastavení s určenou dobou (např. od 8 do 15) se nesmí stát ani ve zbývajícím dobu např. od 18 do 8 h. Na vozovce s několika jízdními pruhy se smí jet s levým jen při objíždění překážky, při

**PLETOS SE SHĚLO TĚŽĚ
JEN 60/100/100...**

ten um eine Modernisierung bestehender Vorräte, also um eine Art chemischer Nachrüstung geht. Eine feste Zusicherung will Weinberger den CDU-Politikern auf keinen Fall gemacht haben. Im folgenden ein Auszug aus dem Pressegespräch mit Weinberger, übersetzt nach dem von der US-Botschaft in Bonn verbreiteten Text.

Frage: In Deutschland bahnt sich öffentliches Tamtam darüber an, daß Sie einer Besucherdelegation von christlichen Demokraten kürzlich gesagt hätten, chemische Waffen würden mit Sicherheit aus Deutschland abgezogen. War das im Zusammenhang mit der Entwicklung binärer Waffen, oder handelt es sich um eine feste Zusicherung?

Antwort: Nein, es war im Zusammenhang mit, aber da weiß ich wieder nicht, was gesagt worden ist, daß ich gesagt hätte. Aber was ich wirklich gesagt habe, war, daß dem Kongreß - ohne Bezug auf Deutschland oder sonst etwas - unsere Forderung vorliegt, mit der Produktion von binären Waffen anzufangen. Und daß wir dies unserer Meinung nach tun müßten, weil die Sowjets riesige chemische Vorräte besitzen, die sie in Afghanistan eingesetzt haben; direkt und indirekt in Vietnam, Kambodscha und anderswo. Wie sowohl wir (das US-Verteidigungsministerium; Red.) als auch die Kommission des Präsidenten erklärten, wäre der einzige Weg, dem ein Abschreckungspotential entgegenzusetzen, der, sich diese Art moderner Vorräte zuzulegen, weil wir ja, in Befolgung früherer, mit der Sowjetunion abgeschlossener Verträge, einen großen Teil unserer alten Chemiemunition zerstört haben.

Außerdem sagte ich, daß binäre Waffen viel sicherer zu handhaben, zu lagern, zu transportieren und zu gebrauchen sind als die alten Waffen,

předjíždění, při odčlenění nebo odbočování vlevo, nebo není-li možné jízda v jiných pruzích. Není dovoleno měnit nastálo jízdní pruhy jen proto, aby se řidič propracoval před pomalejší vozidla. S tím souvisí i zákaz výstřed do bezpečnostní mezery mezi dvěma za sebou jedoucími vozidly. Od vzdálenosti 80 m před železničním přejezdem se smí jet nejvýše 50 km/h a nesmí se zde předjíždět. Tlumené světla se rozsvěcují, jakmile nejsou rozeznatelné osoby nebo vozidla asi na 300 m. A ještě maximální rychlosti: v obci 50, mimo ni 80, na dálnici 100 km/h.

V POLSKU při vyhýbání protijedoucích vozidel ve stoupání má přednost v jízdě vozidlo jedoucí do kopce. Zastavením se rozumí krátkodobé přerušení jízdy, aniž by řidič opustil vozidlo, stát se nesmí mj. u vodního hydrantu. Na přechodech „zebra“ doplněných žlutým pruhováním světlém mají přednost chodci. Ze snížené viditelnosti se na osvětlených vozovkách rozsvěcují jen obrysové světla. Rychlost vlečení nepojízdného vozidla nesmí překročit 25 km/h, na dálnici smějí jen vozidla, která na rovině dokáží jet minimálně 40 km/h. Rychlostní limity aut a motocyklů v Polsku - v obci 50 km/h, mimo obec 70 km/h, na dálnici auta 90 km/h, motocykly 70 km/h. Za obec se pítom považuje i dremí zastavěné nejméně třemi budovami, které nejsou od silnice více než 15 m, aniž by tvořily ulici.

V RUMUNSKU na křižovatkách s neřízeným provozem a na mostech se nesmí předjíždět (jen výjimečně lze předjet jízdní kola, zvířecí potahy a motocykly bez postranního vozíku). V obcích auta povoleno 80 km/h, motocykly 50 km/h, mimo obce a po dálnicích smějí auta do 1500 cm³ jet max. 80 km/h, auta do 2000 cm³ 90 km/h a auta s obsahem nad tuto hranici 100 km/h. Motocykly smějí jezdit mimo obce a na dálnicích nejvýše šedesátkou.

V JUGOSLÁVIÍ musí řidič předjížděcí mimo obec dát zvukové výstražné znamení. Rychlostní limity: v obci 80 km/h, mimo ni 80 km/h, na dálnicích 120 km/h.

V SSSR je nařízeno připoutání bezpečnostními pásy i v obci. Nastupovat a vystupovat z vozidla se smí jen ze strany chodníku nebo krajnice. Po dálnicích mohou jezdit vozidla, která dosáhnou nejméně 40 km/h. Při jízdě tunelem je třeba rozsvítit jen obrysové světla, stejně jako při jízdě ulicemi s rozsvíceným veřejným osvětlením. Zelené světlo, zablikající několikrát před rozsvícením žlutého, upozorňuje, že skončí znamení „volno!“ Levou paži ohnutou v lokti nahoru a vysunutou z vozidla dává řidič najevo, že bude odbočovat vpravo. Naproti tomu pravá paže ohnutá v lokti nahoru a vysunutá z pravého okénka naznačuje změnu směru jízdy vlevo. Vetyčením paže dává řidič najevo, že bude brzdit. Bezpečnostní pásy jsou přikázány i pro jízdu v obci. Vlečení vozidla je dovoleno rychlostí 30 km/h, na kluzké nebo borské vozovce je vlečení zakázáno. Náklad přesahující vpředu nebo vzadu musí být označen praporky širokými 40x60 cm a červenými a bílými pruhy. V obcích se jezdí max. 60 km/h, mimo ně 80 km/h (při řidičské praxi pod dva roky 70 km/h). Motocyklisté smějí mimo obce a na dálnicích jezdit jen max. 70 km/h. Za hlavní se považuje nejen značkami označená silnice, ale i silnice s jakýmkoliv krytem se rozdíly od komunikace bez krytu (např. polní, lesní cesty).

**ZVEDNUTA NOKA ZVATKANA
TOUHU MODIT... JAK ZA KRA-
LE KLAKA, DACANI BOL-
SEVICKY BURANSKY...**

und daß ein großer Teil der Mittel, die wir beantragen, für die Zerstörung der älteren, veralteten und nicht mehr sehr wirksamen chemischen Waffen, die wir noch besitzen, verwendet werden wird. Ich sagte auch, daß es mit

gebrauchen sind. Und das sind die bi-
nären Waffen.

nicht willens sind, das zu tun, was wir
getan haben, das heißt, einen großen
Teil ihrer Vorräte zu vernichten. Die
Fähigkeit zur Abschreckung wird am
besten durch wirksame Waffen auf-
rechterhalten, die sicher zu lagern, zu
transportieren, zu handhaben und zu

bevor sie die binären haben?
Man braucht chemische Abschrek-
kung in irgendeiner Form. Was wir
haben, ist nicht so wirksam und si-
cher, wie wir es gern hätten. Deshalb
dringen wir auf die Produktion von bi-
nären Waffen, solange die Sowjets

haben, daß sie sie im Fall eines Kriegs
haben würden. Das war, meiner be-
sten Kenntnis nach, alles, was ich ge-
sagt habe.
Sie planen also nicht, die gegenwärtigen chemischen Vorräte abzugeben,

den binären Waffen möglich sein
wird, bei vielen Stationierungsplänen
Änderungen vorzunehmen, und daß
wir mit der Fähigkeit zu sicherem
Transport in der Lage sein werden,
diese Waffen viel schneller als sonst
in Länder zu bringen, die eingewilligt

Opět smrt na jugoslávské hranici

V noci na neděli 23. června 1985 byl v jugoslávsko-rakouské pohraniční oblasti Sentilj - Spielfeld naprostý klid. Porušen byl až v sedm hodin ráno, na jugoslávské straně se vynořil muž, který měl nepochybně v úmyslu přejít hranice a dostat se do Rakouska. Uprchlík spatřil devatenáctiletý jugoslávský pohraničník, národnosti Černohorec. Vyzval muže, aby zůstal stát, ale ten se dal do běhu k blízkému lesíku. Voják vystřelil z karabiny varovnou ránu a ještě jednou uprchlíka vyzval, aby stál. Opět marně. Pak už voják neváhal, namířil a prchajícího ze vzdálenosti padesát metrů ranou zezadu do hlavy zastřelil. Muž ještě popoběhl, pak klesl k zemi, byl čtyři metry od hranice na rakouském území. Pohraničník spěchal do blízkých kasáren podat hlášení. Rakouští pohraničníci sice slyšeli výstřel, ale nevěděli, co se událo, protože jim ve výhledu bránila hora.

Jugoslávci hned po hlášení vyzvali Červený kříž, aby poslal sanitní auto a vydali se na místo, kde byl uprchlík zastřelen. Až v deset hodin zatelefonovali Jugoslávci na četnickou stanici v rakouském Spielfeldu a oznámili, co se před třemi hodinami stalo. Uvedli, že zastřelen byl čs. státní příslušník Vladimír Židek z Bratislavy. Rakoušané šli na určené místo a mrtvolu našli. Byla ihned ustavena jugoslávsko-rakouská vyšetřovací komise a sotva se sešla, dostala se do sporu. Jugoslávci tvrdili, že Židek byl zastřelen na jugoslávském území, což rakouští členové komise o-

značili za nepravděpodobné, ale řekli, že i kdyby tomu tak bylo, rána byla vypálena směrem do rakouského Štýrska, což už je samo o sobě porušením hranic.

O případu bylo uvědoměno ministerstvo vnitra a ministerstvo zahraničí ve Vídni, kde případ vzbudil nevoli, již dal na tiskové konferenci průchod ministr zahraničí dr. Leopold Graz. Ale protože jugoslávské úřady se omluvily a na vyšetření případu spolupracovaly, případ se pokládal za vyřízený. Snad v tom hrálo úlohu i to, že zastřelený 41letý Vladimír Židek po sobě zanechal nejasnou historii. Po prvé přišel do Rakouska ze Žiliny v červenci roku 1973 a byl uznán za politického uprchlíka. V únoru 1974 se přestěhoval k sestře do Düsseldorfu, odkud emigroval do jihoafrického Johannesburgu. Dlouho tam však nepobyl, neboť v listopadu 1975 se s rakouským uprchlickým pasem vrátil do Vídne. Zůstal tam jen čtrnáct dní a bez jakéhokoli vysvětlení odjel do Československa. Proč tam odjel a co v Československu dělal, není vůbec známo. Rovněž zůstává nevysvětleno, z jakého důvodu se po devíti a půl letech pobytu v Československu rozhodl jít zase do Rakouska. Je i s podivem, že - ač byl vlastně „navrátilce“, mohl požádat o pas a ten mu byl dne 23. května 1985 v Bratislavě vystaven. I když s platností pouze pro východní země. S tímto pasem se Židek na den přesně o měsíc později pokusil o přechod z Jugoslávie do Rakouska, o přechod, který ho stál život.

Kdo bombardoval naše civilisty na konci války?

Odpověď Rudému právu

Rudé právo, ostatní čs. komunistický tisk a také pražský rozhlas se při referování o posledních dnech války před čtyřiceti roky zabývaly posledními bombardovacími nálety na Prahu a plzeňskou Škodovku. Byly to prý záměrné zločinné akce Američanů, neboť při těchto náletech přišlo zbytečně mnoho lidských životů nazmar. Avšak komunistický tisk pomlčel o sovětských letech, kteří opravdu zbytečně naházeli bomby na Brno, kdy už německá armáda byla na ústupu a město opouštěla. Tehdy zahynulo několik desítek českých lidí. A k daleko nejzávažnější tragédii došlo 8. května v Hrotovicích na jižní Moravě, při které zahynulo, vinou sovětského letce, zcela zbytečně 126 hrotovických občanů.

V uvedený den, kdy byl v Evropě oficiálně vyhlášen konec války, nacházela se německá armáda v prostoru Českomoravské vysočiny. Den předtím opustila sovětská vojska oblast moravsko-krumlovského okresu a obyvatelstvo městečka Hrotovice se chystalo slavnostně uvítat Rudou armádu. Shromáždilo se na náměstí, děvčata v národních krojích a v náručí květiny a dary. Byli tam shromážděni všichni odbojoví pracovníci, členové ilegálního národního výboru, Sokola, muži, ženy, děti, starci. Všichni čekali, až se na náměstí objeví první sovětský tank. Avšak v tomtež okamžiku se současně nad náměstím objevil sovětský letoun. Když první tank s ruskými vojáky zastavil uprostřed hrotovického náměstí, přesně mířená puma ze sovětského letounu dopadla na ruský tank. Nastala nepopsatelná panika, srdcervoucí scény a výkřiky umírajících a těžce zraněných. Na místě zůstalo 126 mrtvých a přes šedesát těžce zraněných, lidé bez nohou nebo o jedné ruce. I posádka sovětského tanku byla usmrcena. Mezi zabitými byly celé rodiny, starosta Sokola bratr Jandl a s ním výkvet hrotovické inteligence. Ředitel měšťanské školy, který se vrátil z koncentračního tábora, našel svou ženu a obě dcery již mrtvé na hrotovickém hřbitůvku, kde bylo vybudováno zvláštní oddělení pro oběti této hrozné tragédie.

O hrotovické tragédii se nesmělo v československém tisku po roce 1945 psát, ani hovořit v rozhlase. Byla naprosto prokázána vina ruského letce, který nasedl do letadla opilý a omlouval se pak tím, že si prý spletl sovětský tank, o němž se domníval, že je to německý. Dnes vzpomínáme na tyto nešťastné hrotovické oběti, pro něž přichod Rudé armády znamenal smrt.

Proč se v zájmu objektivnosti nezaznamená v čs. tisku a rozhlase hrotovické bombardování sovětským letounem, když už se píše o zbytečných ztrátách, způsobených americkým bombardováním?

Großhandel senkt Preise

Die Preise im Großhandel sind von Juni bis Juli um 1,2 Prozent zurückgegangen und lagen damit nur noch 0,1 Prozent höher als vor einem Jahr. Im Juni und Mai wurde das Niveau des Vorjahres noch um 0,3 beziehungsweise 1,8 Prozent übertroffen, teilt das Statistische Bundesamt mit. Speisekartoffeln verbilligten sich von Juni bis Juli um 34 Prozent, Frischgemüse um 30 und Rohkaffee um 6,8 Prozent.

Vzteklina toulavých koček

[čtk]: Nárazová situace vztekliny, která se v Evropě vyvinula v poválečném období, přetrvává do současnosti. Celoevropský stav a jeho nepříznivý vývoj se samozřejmě odráží i v ČR, kde - navzdory všem opatřením - se počet případů tohoto onemocnění, hlavně u líšek, stále zvyšuje. Zatímco v roce 1980 bylo vzteklinou nakaženo 1093 těchto zvířat, loni již přes dva tisíce. Jak však ukazují rozborů veterinářů, zvýšený výskyt vztekliny je zaznamenáván i u koček. V roce 1983 byla tato diagnóza zjištěna u 47, loni již u 62 koček. Hlavní podíl na tomto rozšíření nákazy spočívá ve zvýšené populaci těchto pojidlových zvířat v okolí rekreačních objektů, zemědělských podniků a sídlišť, kde mají bohatou nabídku potravy ve formě odpadků. Klinický průběh vztekliny u koček je provázen agresivitou, zlostností a aktivním napadáním lidí. Počáteční stadium se vyznačuje změnami v chování, přitulností, hojným sliněním, poruchami pohybu a svalovými třesky. Obyvatelé by neměli dopustit pobíhání koček v přírodě, kde je možnost styku s volně žijícími zvířaty, hlavně líškami. Stejným opatřením zůstává očkování. Zatím se u nás provádí každoročně pravidelně u psů. U koček zůstává na dobrovolné bázi. A tek prakticky jednou cestou k zabránění dalšímu rozšíření nákazy je likvidace toulavých a divoce žijících koček. LILLINKA TAKY?

Aufgespießt

„Wir wünschen den Frauen der SPD viel Erfolg bei ihrem Versuch, den SPD-Männern wichtige Ämter in Partei und Fraktion streitig zu machen. Jeder Platz, den eine Frau besetzen will, muß von einem Mann geräumt werden. Für den dann entstehenden Verwendungsstau von Männern bei der SPD empfehlen wir eine Lösung ähnlich wie bei der Bundeswehr...“

Die Frauen der Bundestagsfraktion der Grünen im Bundestag.

629 Übersiedler in Friedland

GÖTTINGEN, 12. August (dpa). Im Grenzdurchgangslager Friedland bei Göttingen sind in der vergangenen Woche 629 Übersiedler - 55 mehr als in der Vorwoche - eingetroffen; davon kamen 610 aus Polen.

ČTYŘICETILETÝ Francouz Roger Reynaud se nedávno stal držitelem kulturního rekordu v kouření: pouhé tři gramy tabáku vydržel kouřit jednu hodinu, padesát devět minut a dvaapadesát sekund. Na evropský rekord to ovšem nestačí, protože jeho držitel, jakýsi Dán, kouřil zmíněné množství tabáku tři hodiny, osm minut a třicet osm sekund.

Hahn und Löwe im Wechsel

BRÜSSEL, 12. August (dpa). Mit einem salomonisch anmutenden Vorschlag hofft der Kultusminister der flämischen Gemeinschaft Belgiens, Karel Poma, das schwierige und bisher offiziell ungelöste Problem der Beflaggung der belgischen Hauptstadt Brüssel an besonderen Feiertagen zu lösen. Während seit 1974 neben der schwarz-gelb-roten Staatsflagge im niederländischen Sprachgebiet die gelbe Löwenfahne Flanderns und in der frankophonen Wallonie die Fahne mit dem roten gallischen Hahn gehißt werden darf, ist im zweisprachigen Brüssel die korrekte Beflaggung bisher unklar. Poma Vorschlag, den er im belgischen Senat einbrachte, sieht vor, daß in Brüssel neben der Staatsflagge die Fahnen beider Sprachgruppen gehißt werden. Dabei komme der „Ehrenplatz“ rechts neben dem belgischen Schwarz-Gelb-Rot in Jahren mit gerader Jahreszahl dem flandrischen Löwen zu. Ausnahmen davon seien in jedem Jahr nur einmal, nämlich an den jeweiligen Festtagen Flanderns und der Wallonie, vorzusehen. Mit diesem Vorschlag folgt Poma einer Regelung für den Titel und die Textanordnung im belgischen Staatsblatt, bei dem sich der Vorrang der Sprache jedes Jahr ändert.

.. A NA PŘESTUPNÝ ROK ?

CESTOVÁNÍ S ČEDOKEM

Kalendáři zájezdů Čedoku jsem měla zájem o několik akcí: jezdecké slavnosti v maďarské pustě, NDR — zámky, Polsko — rodiště F. Chopina. Ani jeden zájezd není pro jednotlivce, vše jen pro kolektivy. Důchodce nebo zaměstnanec, jehož závod podobné zájezdy neorganizuje, nemá tedy možnost — nebo nárok na cestování?

H. K., Praha 10

DOPIS JSME PŘEDALI Správě zahraničního cestovního ruchu Čedok. Reditel obchodní skupiny socialistických států ing. Martin Junek nám zaslal obsáhlé vyjádření k problematice vypisování zájezdů na základě dlouholetých zkušeností pracovníků Čedoku i na základě poptávky. V odpovědi uvedl mj.: „Pro jednotlivce jsou vypisovány zájezdy buď s vlastní dopravou, nebo tzv. sbíratelné zájezdy autokarem. Tento typ zájezdů je v katalogu rovněž vyznačen. Jednotlivci se mohou účastnit zájezdu pro kolektivy pouze v případě, že daný kolektiv nevyužije celou kapacitu zájezdu a souhlasí s tím, že zbylá místa budou v zájezdu doplněna jednotlivci. Kromě toho má jednotlivec možnost cestovat do výše uvedených států formou individuální organizované turistiky. V tomto případě každá cestovní kancelář Čedok přijme objednávku individuálního turistu, který si může určit délku zájezdu, termín i program. Takový zájezd je potom Čedokem — Správou zahraničního cestovního ruchu — pro turistu zajištěn. — Pro příští rok předpokládáme další rozšíření zájezdů pro jednotlivce, které budou v katalogu uvedeny.“

ZÁMENA VÝZNAMU?

Často bývá v tisku užíváno slovo „sociální“ místo správného „hygienické“. Sociální zařízení jsou např. ústavy pro staré občany, domovy důchodců nebo dětské domovy. Jestliže se však ve zprávě o rekreační oblasti středních Čech (Prázdňinová invaze z měst — otištěno v LD 28. 7. pod značkou čtk) hovoří o rozšíření sociálního zařízení veřejných tábořišť, jde pravděpodobně o umývárny a WC. Bylo by proto správné použít termínu hygienické.

B. K., Praha 9

VÝZNAM UVEDENÝCH SLOV se skutečně liší — ale je třeba konkrétně posuzovat jednotlivé případy užiti. Vyhledávací federálního ministerstva pro technický a investiční rozvoj č. 105 z roku 1981 pod pojmem sociální zařízení zahrnuje ubytovny, kuchyně, jídelny, hygienická zařízení, společenské, kulturní a sportovní objekty. Hygienická zařízení se dále člení na umývárny, šatny, sprchy, sauny, atd.). V krátkém informačním článku o rekreační oblasti bylo tedy správně použito širšího výrazu — sociální zařízení, který v obsáhlejších reportážích bývá zpravidla dále upřesňován a rozváděn.

REDAKCE

Vápnění Jeseníků z letadel

[čtk]: Včera začalo vápnění Jeseníků pomocí letadel. Aby se snížila kyselost půdy, budou letci podle povětrnostních podmínek po dva až tři týdny nasetovat 1100 hektarů lesních holin a kultur v lesích závodoch Město Albrechtice, Hanušovice, Janovice, Javorník, Jeseník, Katovice, Loučná nad Desnou a Rudná nad Moravou. V Jeseníkách tato akce proběhne celkem třikrát. Na každý hektar dopadnou tři tuny mletého vápence. Letci budou startovat z devíti pracovních letišť. Přestože návštěvníci Jeseníků nebudou vápněním ohroženi, budou muset dobat výstražných téhůlek, aby nebyli na právě ošetřovaných místech poprášeni.

Terorismus v Bulharsku

Teroristické atentáty v Bulharsku si za posledního tři čtvrtě roku vyžádaly osm životů a devět osob bylo zraněno. Sdělit to na tiskové konferenci v Sofii v půli května generální prokurátor KOSTADIN LJUTOV. Zároveň, podle zpravodaje jugoslávské agentury Tanjug, ohlásil nově zosílené tresty za teroristické činy: od 20 roků vězení až k trestu smrti. K výbuchům došlo letos v březnu na nádraží v Gunově a loni v srpnu, rovněž na nádraží, v Plovdivu. Novináři v Sofii se nedověděli, proč se bulharský tisk o atentátech tak dlouho nezmínil.

Jezero nebo rybník?

Poblíž známého letoviště Doksy leží ještě známější Máchovo jezero. V pravém slova smyslu však jezerem není, protože není přirozeným přírodním útvarem. V údolí, na místě staré bažiny, nechal v roce 1366 Karel IV. založit rybník. Původní jeho název byl Velký rybník. Císař si tulo krajinu oblíbil a několikrát sem zavítal. Název Máchovo jezero dostal rybník podle českého romantického básníka Karla Hynek Máchy, který rád město Doksy a také jezero navštěvoval. Jezero i okolní krajinu si velice zamiloval a do jejího rámce pak situoval své romány a básně. Zejména jeho lyricko-epická báseň „Máj“ je se zdejšími okolními místy spjata a dramatické děje, jehož části se odehrávají přímo na březích jezera, čerpá ze skutečných událostí.

Máchovo jezero patří do seskupení několika rybníků, které jsou vzájemně mezi sebou propojeny potoky. Břežský rybník je přírodní rezervací vodního ptactva a rostlinstva. Voda z něho vytéká do Máchova jezera. Z něho pak odtéká voda Mlýnským potokem do Novozámeckého rybníka v Zahradkách. Ten jako celek je rezervací vedenou v mezinárodní ornitologické stanici.

V současné době je Máchovo jezero částečně přírodní rezervací a částečně rekreační oblastí. Do rezervace patří oba ostrůvky — Myší zámek (pískovcová skála) a Kachní ostrov. Rozloha vodní plochy je asi 270 hektarů a počítá se k největším rybníkům v Severočeském kraji. Nadmořská výška je 264 metry, průměrná hloubka kolem čtyř metrů, maximální hloubka sedm metrů. Je známým střediskem sportů. Pro rekreanty je zde přes léto zajištěna výuka jachtingu, windsurfingu a plavání. Je tu povolen i sportovní rybolov. V zimě je možné na jezeře bruslit nebo plachtit na ledě. Máchovo jezero je totiž jedním z prvních míst u nás, kde se zimní plachtění objevilo.

[job]

TAKY VĚČNÁ OTÁZKA: JE BOTIČ VELETOK NEBO JEN TOK?

Mit vollen Hosen...

HAMM, 8. August (dpa). Ein Betriebsratsmitglied, das verschlafen, wegen Durchfalls am Arbeitsplatz in die Hosen gemacht, sich geduscht und umgezogen hat, kann deshalb nicht fristlos entlassen werden. Dies entschied am Mittwoch das Landesarbeitsgericht in Hamm (Az.: 3 TaBV 22/85).

Hintergrund des Juristenstreits: Der Beschäftigte eines Ennepetaler Traktorenwerks war wegen seines Malheurs und der dadurch notwendig gewordenen 22minütigen Körperpflege gefeuert worden. Eine solche Kündigung — so die Richter — sei auch ungerechtfertigt, wenn der Arbeitnehmer wegen mehrfachen Zuspätkommens bereits früher Abmahnungen erhalten habe. Rechtsmittel gegen diese Entscheidung ließ das Gericht nicht zu.

Zájem o lázeňské hotely
[čtk]: Důležitou roli při zabezpečování domácího a zahraničního cestovního ruchu v západočeském kraji má více než 1300letý pracovní kolektiv podniku Interhotely Karlovy Vary. Čalkem dvanácti závodů a provozních jednotek působí v Karlových Varech. Mezi plánskými a Františkovými Lázními, Písní a Domálicích (rekreační středisko Babylon). Nabízených možností využije jenom loni kolem 200 tisíc lidí, z nichž celé dvě třetiny přijeli z půl stovky zemí všech kontinentů. O zájmu o vysoce kvalitní služby nasebo hostůvisi poskytování v podniku Interhotely Karlovy Vary svědčí mj. malobohatší obrát, který v loni ském roce činil jedl milionu korun.

Bier zum Selbermachen

Elsässer Brauer will mit Konzentrat Exportmärkte erobern

Dem Liebhaber eines frisch gezapften, schäumenden Biers werden vor Graus die Haare zu Berg stehen: Bier aus einem Sirupkonzentrat, das mit Wasser und Kohlensäure angereichert ist. Doch der elsässische Braumeister Michel Debus, Chef der Brasserie Pêcheur (Fischer) in Schiltigheim bei Straßburg, ist sich seiner Sache sicher: „Dieses Bier schmeckt genauso wie ein normales. Sie werden keinen Unterschied feststellen.“

Drei Jahre lang hat der passionierte Bierbrauer an seiner Erfindung getüftelt, mit der er jetzt zur Eroberung ferner Exportmärkte antreten will — eine Art Weltpremiere. Das Verfahren, die sogenannte Invertosmose, ähnelt dem, mit dem die Milch in Molkereien aufbereitet wird. Dabei werden besonders feine Filter verwendet, durch die dem Gerstensaft das Wasser entzogen wird. „Das ist der gleiche Vorgang wie beim Schwitzen“, erläutert Debus, „da dient die Haut als Membrane, auf der sich Salz ablagert.“ Auf einen wichtigen Unterschied weist er jedoch hin: „Das Bier wird nicht erhitzt.“ Daran sind alle bisherigen Versuche, dem Gerstensaft das Wasser zu entziehen gescheitert; denn das Bier verlor dabei seinen Geschmack. Debus: „Unser Bier wird nicht malträtirt.“

Der Vorteil der Herstellung von Bierkonzentrat, dessen Kosten nach Angaben des Braumeisters „sehr gering“ sind, stellen sich beim Transport und Export ein. Durch den Wasserentzug verringert sich das Volumen im Verhältnis von sechs zu eins. Debus: „Je ferner der Markt, um so preiswerter wird es.“

Am Bestimmungsort wird das Konzentrat dann in Abfüllanlagen unter Zugabe von Wasser und Kohlensäure auf Fla-

schen gezogen. „Dazu sind keine großen Investitionen nötig, das ist so einfach wie die Abfüllung von Coca-Cola oder Limonaden.“

Der erste Markt, den die Brasserie Pêcheur sich für ihr Bierkonzentrat erschließt, ist der japanische. Seit nunmehr einem dreiviertel Jahr, als das Verfahren produktionsreif wurde, laufen Bestellungen aus Fernost ein. Der Umfang blieb bislang freilich auf jeweils 90-Hektoliter-Proben beschränkt. Doch Michel Debus ist davon überzeugt, daß die Produktion des Konzentrats bald 60 000 Hektoliter betragen wird und, „wenn nötig, auch verdoppelt oder vervierfacht werden kann“. Für die Kommerzialisierung wurde ein Vertrag mit dem französischen Aluminium-Multi Pechiney geschlossen.

Außer dem Kostenvorteil, mit dem Pêcheur, mit einer Million Hektolitern Jahresproduktion Frankreichs drittgrößte Brauerei nach Kronenbourg und der französischen Heineken-Filiale, den Vorsprung der Konkurrenz aufholen will, bietet das Bierkonzentrat noch ein anderes Plus: die Bestimmung der Geschmacksrichtung und des Alkoholgehalts à la carte. Das kann entweder in der Brauerei im Elsaß festgelegt werden oder am Bestimmungsort geschehen: Null Grad Alkohol für islamische Länder und mehr für andere — je nach Religion und Tradition.

Für später hofft Braumeister Debus auch auf Absatzchancen in Europa, wenngleich er einräumt: „Das Interesse ist nicht groß.“ Doch er weiß schon, wo es sich wecken ließe: „In Schnellgaststätten und Kantinen, überall, wo Bier wie Limonade aus dem Automaten kommt.“

Ryby nejsou němé

Většina lidí si myslí, že ryby jsou němé. Dokladem je rčení: „němý jako ryba“. První, kdo pochopil, že ryby a jiní vodní živočichové vydávají různé zvuky, byl rakouský podmořský badatel a průkopník sportovního potápění dr. Hans Hass. V roce 1954 poprvé použil podmořský mikrofon — hydrofon mezi hemžícími se hejny ryb v korálového útesu v Karibském moři.

Při zeprodukci získaného magnetofonového záznamu uslyšel badatel zvláštní mořský koncert: vrzání, pískání, rytmické klepání, chrastění, dunění a praskání. Šlo o signály hladu, poplachu, vážení a bojové zvuky. Zvuky, které ryby vydávají, mají většinou velmi nízkou tónovou frekvenci nacházející se však v oblasti lidské slyšitelnosti. Důvodem, proč lidé pod hladinou zvuky vydávané rybami neslyší, je skutečnost, že lidské ucho není určeno pouze na přijímání zvuku pod vodou. Pouze v případě, že zvuk ve vodě překročí určitou hlasitost, stává se i pro člověka slyšitelným.

Rekordní silou svého hlasu se vyznačuje ryba Trigla lyra, patřící me-

zi šušinky, která, je-li rušena, silně vrčí a řve „jako lev“. Vrčením reaguje například na blížící se bouři, kterou dovede předvídat díky barometrické funkci svého plovacího měchýře. Toho využívají rybáři Středozemního moře k tomu, aby se rychle dostali do přístavu. Rybou se silným hlasem je rovněž dravá ryba, vikouš severní — Anarrhichas lupus, žijící na atlantickém pobřeží Severní a Střední Ameriky. V době páření vydává sameček této ryby každých 30 sekund jakési troubení.

Vědci studující teď ryb zjistili, že neexistuje ryba, která by byla absolutně němá. Mořské ryby se chovají hlučněji než ryby sladkovodní. Ryby

obývající tropická moře mají bohatší „slovník“ než ty, které žijí v severních vodách. Hlas ryb se také často mění s věkem, stává se hlubším.

Většina ryb vydává své zvuky podobně jako bicí nástroje. Svými svaly a šlachami bubnují na plovací měchýř nebo používají šlach napnutých nad plováčkou plovacího měchýře jako smyčce. Jen ve vzácnějších případech „mluví“ ryby ústy. Některé ryby ze Středozemního moře vydávají skřipavé, vrzavé a syčivé zvuky tím, že třou zuby o sebe.

Orgán sluchu ryb — labyrinth — je ukryt hluboko uvnitř těla v těsné blízkosti mozku a vzniká z části orgánu postranní čáry. Vzdušný měchýř přijímá tlakové zvukové vlny a přenáší je pomocí kůstek Weberova orgánu na sluchové ústrojí. Některé zvukové vlny zaznamenávají také orgány postranní čáry. Ty však hlavně registrují pomalé kolísání tlaku vody, pro nás neslyšitelný infrazvuk, což rybám usnadňuje určit své postavení v proudící vodě a polohu kofistů i překážky, a orientovat se při pohybu v hejnu. (rok)

PŘÍBĚH ZTRACENÉHO KROKODILA. Věda plavala: Čekala pracovníky telekomunikací, kteří šli opravit telefonní přehled v Brinkbach na Šluknovsku; našli totiž 112 centimetrů dlouhého krokodýla Pohotovostní striedka v Rumburku byl krokodýl znehybněn, takže mohl být přepraven do zoologické zahrady v Děčíně. Pak putoval k teraristovi MUDr. Vištilníkovi do Chrastky, který se mu bude postarávat novat. Později šel na ukádku, lemuje už před třinácti dny utekl z chatu v Brinkbach. Je to krokodýl americký pocházející z řeky.

Zecke überträgt Arthritis

MÜNCHEN, 11. August (dpa). Auf eine weithin unbekannte Form der Arthritis hat der Arzt Peter Herzer von der Medizinischen Polyklinik der Universität München aufmerksam gemacht: Die sogenannte Lyme-Arthritis, die erstmals 1976 von dem amerikanischen Rheumatologen A. C. Steere beschrieben wurde. Als Ursache der Erkrankung sei jetzt eine durch Zecken übertragene bakterielle Infektion ermittelt worden, die sich durch eine einfache Blutuntersuchung nachweisen lasse. Durch dieses neue Verfahren der Diagnostik können jetzt — so die Universität in einer Mitteilung vom Samstag — eine ganze Reihe bisher unklarer oder chronischer Arthritisfälle geklärt und die betroffenen Personen durch gezielte Behandlung von ihrem Leiden befreit werden.

Der Verlauf der Lyme-Erkrankung besteht aus drei Phasen: Einem Hautausschlag, Entzündungen im Bereich des Nervensystems und schließlich den typischen rheumatischen Symptomen besonders im Bereich der großen Gelenke.

Durch die nun mögliche Früherkennung ist nach Angaben von Herzer eine wirkungsvolle Therapie mit Antibiotika möglich. Die Erkrankung könne damit ausgeheilt werden.

Ausbrecher gewannen Preis

LAUSANNE, 11. August (AP). Zwei Ausbrecher haben am Samstag einen vom Westschweizer Radio ausgesetzten Preis in Form eines Transistor-Radios gewonnen. Er wird wöchentlich für die „beste Meldung“ vergeben, die von Hörern im Laufe der Woche über eine spezielle Telefonnummer an den Sender weitergegeben wurde.

Am Montag hatten sich die Ausbrecher über die Telefonnummer 2172 17 beim Westschweizer Radio gemeldet und ihre Flucht als „Nachricht“ mitgeteilt. Die beiden Männer sind zu Gefängnisstrafen von zwölf beziehungsweise achtzehn Monaten wegen Raubes und Betruges verurteilt worden.

JEDEN KLIENT holandské banky v Apeldoornu dopravil do baly zminěného peněžního útvaru etovku čtyřech kry a myši. Obchody mu šly špatně, žádný cirkus ho nechtěl zaměstnat, a protože neměl ani na krmení svých svěřenců, odnesl je bance, které dlužil peníze.

Mit Magnesium gegen Herzinfarkt

stellten außerdem fest: Ein Mangel an Magnesium in der Ernährung erhöht nicht nur die Gefahr eines Herzinfarkts; auch Migräne-Attacken, Muskelkrämpfe und Stoffwechselstörungen sind oft auf fehlendes Magnesium zurückzuführen. Erwiesen ist, daß Magnesium hilft, den Blutdruck niedrig zu halten, und gleichzeitig die körperliche Ausdauer erhöht.

Mediziner sprechen vom „Wirkstoff des Jahrhunderts“: Magnesium schützt vor Herzkrankheiten, senkt den Blutdruck und erhöht das Wohlbefinden

Der Manager nimmt's, der Vorsitzende und auch seine Sekretärin. In bundesdeutschen Chefetagen macht ein Mittelchen die Runde, das seelisches Gleichgewicht und körperliche Fitness verleiht. Hinter dem Geheimnis des Wohlbefindens stehen Magnesium-Tabletten (erhältlich in allen Apotheken). Der Bezirksleiter einer Versicherung in Hamburg empfand nach Einnahme der Tabletten: „Magnesium macht gelassen. Die Nerven liegen wie in Watte.“

Ausgangspunkt der Magnesium-Welle, die vor allem auch den Infarkt vermeiden hilft, war ein internationaler medizinischer Kongress in Los Angeles. Dabei wurde festgestellt, daß je der Mensch nur 76 Prozent seines täglichen Bedarfs an Magnesium deckt. Das aber ist zu wenig und kann nach Meinung der Mediziner zu schweren und auch folgenreichen gesundheitlichen Mangelerscheinungen führen. Die Experten

„Unbearbeitet“ gelten diese Nahrungsmittel immer noch als die wichtigsten Hauptmagnesium-Träger. Doch die modernen Konservierungs-Methoden (Gefrier- und Erhitzungstechnik) vernichten den lebenswichtigen Mineralstoff. Die Experten

tun nichts, um die Produktion von Magnesium in Europa zu steigern. (2)

Kdo to zabíjí?

První plavecký mistr Evropy se stal v r. 1926 Maďar István „Pista“ Barany, který získal zlato v Budapešti na 100 m trati časem 1:02,0 min. (pro zajímavost: současný evropský rekord z r. 1983 drží Wolter z NDR 49,58 vti, zatímco rekord ME ze stejného roku Svěd Johansson 50,20). Dlouho nebylo jasné, kde -kde- bude přiznán primát v pořadí evropských mistrův, protože historické podklady bovořily o mistrství Evropy v roce 1891. Tehdy se ve Vídni plavalo jen o jediný titul, který byl vypsan na třetí míle (1609 m), a získal ho Vídeňský Zimernann. Dnes už je jasné, že historie ME se datuje od Budapešti, kde se konal první evropský šampionát v roce 1926.

Přes 4 milióny v NSR

Podle nejnovější prognózy ústavu Economist Intelligence Unit (EIU), překročí letos poprvé výroba osobních automobilů v NSR hranici čtyř miliónů kusů. Poprvé se NSR k této hranici přiblížila v r. 1979, kdy vyrobila 3,93 miliónů aut. EIU dále očekává prudký vzestup výroby osobních vozů ve Španělsku a to až na 1,35 mil. automobilů v roce 1986. Domácí poptávka se přitom bude pohybovat letos kolem 511 000 vozů a v příštím kolem 520 000. To znamená, že

zbývá ještě část produkce „blude“ k dispozici pro vývoz. Pokud se tato prognóza potvrdí, předhání Španělsko ve výrobě automobilů Británii a začne předhánět Itálii, která je dosud třetí.

(tch): Delka veřejné kanalizace sítě bez přípojek dosahuje v ČR necelých 25 tisíc kilometrů a polovinu obyvatel v domcích na ní napojených chybí. Začíná se s výstavbou (z toho 7,2 mil. v ČR), tedy 62 procent

Méně kanalizací než vodovodů

NEZAMĚSTNANÝ AŽE BLEDĚN volit v roce 1979 konzernture. Votit je proto, že mu kandidát vje ho volebním období, a dokonce i sama výkonné konzernture strany M. Thachetova, zavítit, že konzernture předt. Nyní se píše rok 1985, a Bleden je stále bez zaměstnání... Nyní Bleden žije premiérku a poslane z londýnskou čtí Hempstead G. Finsberga v soudu za porušení sítě. Zda zároveň odsoude za 40 000 liber, které by za šest let vyčítal, každý sítě místo dostal.

2. Jeich celkové počtu Vzhledem ke skutečnosti, že z veřejných vodovodů získává voda přes 76 procent lidí, to není mnoho. Změna na Slovensku ne odpovídá výstavbě stokových sítí potřebu a znečištění pokukav z státní vodovodů z nich čerpa voda 65 procent obyvatel SSR, ale na kanalizaci sítí je napojeno pouze 44 procent lidí. Množství vypouštěných odpadních vod veřejnou kanalizací se za uplynulých 40 let v ČR zvýšilo šestnásobně a dnes dosahuje téměř 1,3 miliardy krychlových metrů za rok. Kanalizace čistítek přebírá 3,2 milionu kubků za den.

Ženy, muži a svět
Mati a nastedy. — Mati, rozmyslel si dojde manželství, protože připadá fcevod bude nebezpečný pro vaše dítě. — rdi bytostit látky, které zjišťují, že rozvedení musí mnohem častěji podlé. — Mati srovnání a červim omezením — nej rozvedení žny. Rozpor dokumentů — polistorech společnost dovoluje léka- — tím tvrdit také to, že u rozvedených mužů lze pozorovat poruchy psychiky a pokusy o sebevraždu. Do nemoci chybí ořetení a ječení se dostávají rozvedení muži šestkrát častěji než ženit. Struč- — ně řečeno, argumenty bytostných látk- — jsou věrovné...

Deutsche Glykol-Weine

Die Liste der deutschen Weine, in denen Diäthylenglykol in der Bundesrepublik festgestellt worden ist, umfaßt nach Angaben der zuständigen Stellen jetzt siebzehn Weine. Sie sind aufgeführt nach Jahrgang, Bezeichnung, Rebsorte, Amtliche Prüfnummer, Prädikat, Anbaugbiet, Abfüller und Diäthylenglykolgehalt Gramm pro Liter.

1976, Framersheimer Kreuzweg, Huxelrebe, 4907183380, Beerenauslese, Ferdinand Pieroth, 0,6;

1978, Albiger Petersberg, Kanzler, 4907184279, Auslese, Rheinhessen, Niederthaler Hof, 6551 Schloßböckelheim/Nahe, 0,2;

1982, Heimersheimer Sonnenhang, Neuzucht, 425223543584, Beerenauslese, Rheinhessen, Walter Seidel, Alsheim/Rheinhessen, 0,5;

1983, Albiger Petersberg, Optima, 4907184984, Beerenauslese, Rheinhessen, Niederthaler Hof, 6551 Schloßböckelheim/Nahe, 0,2;

1983, Bingerbrücker Römerberg, Huxelrebe, 19071831984, Auslese, Nahe, Ferdinand Pieroth GmbH, Burg Layen bei Bingen, Weinbau/Weinkellerei (Erzeugerabfüllung), 0,6;

1983, Bingerbrücker Römerberg, Kerner, 19071832084, Auslese, Nahe, Ferdinand Pieroth GmbH, Burg Layen bei Bingen, Weinbau/Weinkellerei (Erzeugerabfüllung), 0,3;

1983, Framersheimer Kreuzweg, Huxelrebe, 4907184285, Auslese, Rheinhessen, Niederthaler Hof, 6551 Schloßböckelheim/Nahe, 0,2;

1983, Gau-Köngernheimer Vogel-sang, Huxelrebe-Ortega, 490718313984,

Beerenauslese, Firma Pieroth, Burg Layen, 0,12;

1983, Heimersheimer Sonnenhang, Neuzucht, Schönhuber, 425223543484, Beerenauslese, Rheinhessen, Walter Seidel, 0,03;

1983, Westhofener Bergkloster, Huxelrebe, 425223546484, Beerenauslese, Rheinhessen, Walter Seidel, 1,4 bis 2,5;

1983, Oppenheimer Krötenbrunn, 490730103085, Spätlese, Rheinhessen, Richard Haas, Rüdeshaim/Nahe, 0,13;

1983, Wormser Liebfrauenmorgen, Huxel, 425223543864, Walter Seidel, 0,1;

1983, Wachenheimer Dornblick, Huxelrebe, 425223510485, Beerenauslese, Rheinhessen, Walter Seidel, 3,6;

1983, Hambacher Pfaffengrund, Gewürztraminer, 525223501785, Beerenauslese, Rheinpfalz, Walter Seidel, 1,8;

1983, Westhofener Bergkloster, Riesling, 425223526984, Auslese, Rheinhessen, Walter Seidel, 0,2;

1983, Dürkheimer Feuerberg, 52522356985, Auslese, Rheinpfalz, Peter Lang, 0,2;

1976, Mittelheimer Edelmann, 2804000577, Beerenauslese, Rainer Sieben-Basting (Oestrich-Winkel), 0,3.

PITU JA'...

„Bermuda“ vor Israel?

HAIFA, 7. August (dpa). Im „Bermuda-Dreieck“ im westlichen Atlantik sollen jahrelang auf mysteriöse Weise Schiffe verschwunden sein. Nun fragen sich israelische Wissenschaftler, ob es vor der Küste Israels ein ähnliches „Dreieck“ gab, das seit vorchristlicher Zeit ganze Flotten geschluckt haben könnte. Kaum mehr als 250 Meter vor der Küste zwischen der Hafenstadt Haifa und dem Dorf Atlit liegen auf dem Meeresboden, in zuweilen nur drei Meter Tiefe, Hunderte von Schiffwracks, einige bis zu 3000 Jahre alt. Nach ersten Untersuchungen stammen die Schiffe hauptsächlich aus der Kanaanerzeit (14. Jahrhundert vor Christus) bis zur Mamelucken-Periode (15. Jahrhundert nach Christus).

a svázeli po každém kusech. Stačila dát tyčinku do nádoby, zašit ji chladnou pramenitou vodou, chvíli počkat na rozpustění a poté se již dal navážovat nápoj

Die neue Affäre Dreyfus

Ein Jahrhundert nach der Affäre um den Artilleriehauptmann Alfred Dreyfus, durch die das Frankreich der Dritten Republik an den Rand einer Staatskrise geriet, erlebt Paris eine neue Affäre Dreyfus. Diesmal geht es um den Standort für das Denkmal, das die französische Regierung zur Erinnerung an den unschuldig verurteilten und erst nach zwölf Jahren rehabilitierten Offizier bei Künstler Tim in Auftrag gab. Kulturminister Jack Lang wünscht, daß das Monument im Hof des Ecole Militaire aufgestellt wird. Doch Verteidigungsminister Charles Hernu ist dagegen. Er hält den Hof der renovierten Ecole Polytechnique für den angemessenen Platz für die 3,50 Meter hohe Statue, die den zerbrochenen Dreyfus mit gezogenem Säbel darstellt, eine symbolische Anspielung auf die Degradierung des Offiziers vor seinen Truppen, wie Tim erläuterte.

Der aus einer jüdischen Familie stammende Hauptmann war 1894 auf Grund von gefälschten Dokumenten wegen Landesverrats von einem Militärgericht zu lebenslanger Verbannung verurteilt worden. Die Proteste von Persönlichkeiten des öffentlichen Lebens, so des Schriftstellers Emile Zola („J'accuse“), konnten an der Verurteilung nichts ändern. Auch die Entlarvung der Fälschung führte in einem zweiten Prozeß nicht zum Freispruch, sondern zu zehn Jahren Haft für Dreyfus, der dann vom Staatspräsidenten begnadigt wurde. Erst 1906 wurde Dreyfus rehabilitiert und wieder in die Armee aufgenommen.

Das Schicksal des Hauptmanns, der das Opfer einer von Vorurteilen, Minderheitenhaß und Nationalismus erfaßten Militärclique wurde, zugleich aber auch ein Beispiel dafür ist, daß die Öffentlichkeit in einer Demokratie schließlich doch stärker ist, steht zwischen den beiden Ministern nicht zur Debatte. Dennoch ist Hernu gegen den Vorschlag von Lang. Zum einen ist der Hof der Ecole Militaire, so sein Argument, Statuen aus der Zeit ihrer Gründung in der zweiten Hälfte des 17. Jahrhunderts vorbehalten. Da Dreyfus Absolvent der Ecole Polytechnique war, gehört das Denkmal nach Meinung des Ministers dorthin.

Daß es sich dabei möglicherweise nur um vorgeschobene Gründe handeln könnte, enthüllte jetzt die satirische Wochenzeitung „Le canard enchainé“. Nach Informationen des Canard hat sich der Generalstab der Streitkräfte gegen das Denkmal ausgesprochen, und Hernu habe nach langen Verhandlungen schließlich mit folgendem, vom Canard zitierten, Spruch einen Schlußstrich gezogen: „Es wäre eine wahre Provokation gegenüber dem Militär, wenn ihm seine eigene Dummheit dauernd unter die Nase gerieben würde.“

Ärger hat Kulturminister Lang auch mit dem Denkmal für Léon Blum, den Chef der Volksfrontregierung von 1936/37, das von dem Künstler Philippe Gerell geschaffen wurde. Für die französische Linke habe dieses Denkmal die Bedeutung eines Totems, wie die Zeitung „Libération“ schreibt. So ist es denn angesichts des innenpolitischen gereizten Klimas keine Überraschung, daß der Pariser Bürgermeister und Präsident der oppositionellen Gaullisten, Jacques Chirac, sich weigert, die Bronzestatue, die im Rodin-Museum provisorisch aufgestellt wurde, wie von der Regierung gewünscht, auf der Place Léon Blum im 10. Arrondissement aufstellen zu lassen. Als Grund nennt das Rathaus die Notwendigkeit, den Platz erst gründlich renovieren zu müssen, was vor 1986 nicht geschehen könne.

Kopfschmerzen könne dem Kulturminister („Eine traurige Affäre, die nicht dem entspricht, was man als Minimum des Zusammenlebens in einer Demokratie erwartet“) auch die Unterbringung der bestellten Denkmäler für Sartre und Aragon bereiten. Für Pierre Mendès France, den Nachkriegspremier und politischen Ziehvater der heutigen Linkaregierung, hatte Bürgermeister Chirac auch schon keinen würdigen Platz in der Hauptstadt, bis Senatspräsident Alain Poher als Hausherr des Jardin du Luxembourg einen fand. Kein Problem gab es für Chirac dagegen mit dem von der Regierung ebenfalls gestifteten Denkmal für Georges Pompidou. Nur die Stromrechnung für die Beleuchtung ließ er der Regierung präsentieren.

COGNAC!

Co možná nevíte

Starověcí Babylóňané dovedli připravit pivo tak, že je naložili ovocem, pak vyždíli, hmotu upravili do tyčinek

pít. V Japonsku nyní podávají pivo v tubě. Příprava je v mnohém podobná jako u starověkých Babylóňanů.

Pro Jahr werden bei uns 150 000 Tonnen Pilze gesammelt; pro Jahr sterben 15 Menschen an Pilzvergiftungen. In einer ZDF-Sendung am 17. August wird zu Recht gefragt: Wie gefährlich sind Pilze?

Ab Ende August sind bei Zehntausenden von Familien die Wochenenden ausgebucht. „Wir fahren in die Pilze“, heißt es, und alle anderen Verabredungen werden abgesagt. Volkssport Pilzesammeln – in keinem Land Europas ist er so verbreitet wie bei uns. Ob auf Wiesen in Schleswig-Holstein oder unter Bäumen im Spessart und Schwarzwald – überall bücken sich Menschen nach Champignons, Maronen, Pfifferlingen, Butter- und Steinpilzen. 150 000 Tonnen werden jährlich gesammelt.

Obwohl sich fast alle Sammler für Fachleute halten und fest behaupten, nur

Pilze zu nehmen, die sie als ungiftig erkennen, sterben in der Bundesrepublik pro Jahr durchschnittlich 15 Menschen an Pilzvergiftung. Trotz der Beratungsstellen, die es in vielen Städten gibt und in denen manchmal, nach guten Pilz-Wochenenden, Dutzende von Menschen ihre gesammelte Ware prüfen lassen.

- Die Pilze wurden unsachgemäß in Plastiktüten statt in Körben gesammelt und aufbewahrt;
- sie wurden in Metalltöpfen oder -Pfannen zubereitet. Besser sind Ton- oder Glasgefäße;
- einigen Menschen fehlt der Verdauungsstoff Telahase, der den in Pilzen vorhandenen Zucker aufspaltet. Die Folge: Durchfall und Erbrechen. Erst vor wenigen Jahren haben Wissenschaftler diesen Zusammenhang entdeckt;
- die Pilz-Mahlzeit bestand aus einem kühlen Bier und Grauen Tintlingen, seltenen, aber schmackhaften Pilzen. Sie enthalten den Wirkstoff Coprin, der zusammen mit Alkohol Atemnot und Herzklopfen verursacht. In diesem Fall verträgt sich Pilz und Pils nicht.

Traurige Berühmtheit erlangte Anfang der 50er Jahre der Orangefuchsiges Hautkopf, ein Pilz aus der Familie der Schleierlinge. Als 1952 in Polen 162 Menschen mit gefährlichen Vergiftungen in Krankenhäuser gebracht

wurden, 19 sogar starben, standen die Ärzte zunächst vor einem Rätsel. Denn keiner der Patienten hatte Pilze gegessen – zumindest nicht in den letzten Tagen vor der Erkrankung. Und doch war der Orangefuchsiges Hautkopf die Ursache: Er entwickelt sein Gift, das zu akutem Nierenversagen

führt, erst nach zehn bis 14 Tagen.

Das Risiko, einen Giftpilz zu erwischen, wird kleiner, wenn man weiß, daß einige Pilze nahezu ausschließlich unter bestimmten Bäumen wachsen: Goldröhrlinge unter Lärchen, Fichtenblutreizker unter Fichten, Butterpilze unter Kiefern und der gefährlichste aller Pilze, der Grüne Knollenblätterpilz, unter Eichen.

Schon die alten Römer kannten den Wohlgeschmack der Pilze. So schrieb der römische Dichter Martial im Jahre 80: „Leicht ist es, auf Gold und Silber zu verzichten und auf die Freuden der Liebe; doch ein Pilzgericht fahren zu lassen, ist schwer.“ Neben lobenden Berichten ist allerdings auch anderes überliefert. Der Schriftsteller Plinius berichtet, daß Kaiser Claudius im Jahre 54 von seiner Gattin Agrippina mit Pilzen vergiftet wurde, um ihren Sohn Nero auf den Thron zu heben. Weitere Pilz-Opfer sind der Religionsstifter Buddha um 480 v. Chr., Kaiser Diokletian im Jahre 313, Papst Clemens VII. im Jahre 1534 und der französische König Karl VII. im Jahre 1461.

Während die alten Griechen Pilze „Kinder der Götter“ nannten, bezeichnete sie der schwedische Naturforscher Carl von Linné, der „Erfinder“ der Pflanzennamen, im Jahre 1735 als „umher-schweifendes Pack der Flora“. Gegebenen hat er sie trotzdem. Unbekannt ist, ob in ähnlichen Mengen wie die Bundesbürger: pro Kopf essen sie alljährlich fünf Pfund.

FOTBALOVÍ VANADALOVÉ

TASS (Tisková agentura SSSR) Krvavé výtržnosti před fotbalovým utkáním v Bruselu jsou typické pro současnou krizi v kapitalistických zemích. (...) Kdyby se hrálo u nás, nebo v jiné socialistické zemi, nemuselo k tragickým událostem dojít.

RUDÉ PRAVO: Skupiny mladistvých na fotbalové zápasy nepřicházejí za kopanou, ale aby se vyřádili. Až donedávna jsme si mysleli, že to, co se děje v Anglii a jinde v západní Evropě, se u nás stát nemůže.

ČESKOSLOVENSKÁ TELEVIZE: Na stadionech je celkem klid, ale po cestě domů rozkurážnění fanoušci poškozují automobily, vytrhávají keře a stromky, rozbíjejí okna a výkladní skříně. (...) Pro pořádkovou službu při sportovních utkáních nelze delegovat příslušníky Veřejné bezpečnosti – plní řadu jiných důležitých úkolů. (...) Disciplinární komise ČSTV potrestala Baník Ostrava pokutou 10 tisíc korun za to, že „příznivci klubu“ vhažovali na hrací plochu dělobuchy.

MLADÁ FRONTA (z článku *Střepy zlého snu*): Rychlík Hron měl toho dne (úterý 18. června) 14 vagonů a kromě běžných cestujících vezl okolo pěti set „sportovních fanoušků“, kteří jeli povzbudit fotbalisty pražské Sparty na poslední ligový zápas do Banské Bystrice.

Jozef Hašo, průvodčí: Jezdím na železnici už 20 let, ale tohle jsem ještě nikdy nezažil.

Anna Krajčovičová, průvodčí: Za sedm let ve vlaku jsem musela překousnout mnohé, ale na tohle úterý hned tak nezapomenu.

Ivan Keblůšek, vlakvedoucí: Bylo to jako ve zlém snu...

Anna Krajčovičová: Když jsme se rozjeli, hned to vypuklo. Řev jako na jatkách, skandování, slabomyslné nadávky, opilý ryk. Jako bychom vezli šilence. (...) Z oken létaly prázdné láhve, do pronikavého vřeštění trubek se ozývalo finčení rozbijených zrcadel a oken. (...) Před Kolínem mě skupina asi jednácti z nich zatáhla do kupé, otevřeli okno a pokoušeli se mě vyhodit oknem za jízdy na trať. Čím víc jsem se bránila, tím to bylo horší. V poslední chvíli jsem dosáhla na záchrannou brzdu...

Josef Hašo: ...ničili a rozbíjeli vše – rozřezávali sedadla, vyhazovali je rozbitymi okny, vyrvávali kryty zářivek, zářivky i osvětlovací tělesa, a za řevu je vyházel z oken. Vylomili několikery dveře kupé a některé z nich také letěly s okna. Pomlátili zrcadla, záchodové mísy, umyvadla. Řvali, chtěli se, provokovali, vyhrožovali. Nezkrotný dav zuřivců. Demolice vagonů pokračovala...

Ivan Keblůšek: V Pardubicích byli připraveni. Přibližně 40 výtržníků tu bylo vyloučeno z přepravy. Měli jsme za to, že se situace uklidní. Ale omyl. Výtržnosti pokračovaly...

Jozef Hašo: ...ve vagoněch se dalo těžko něco dalšího ničit. Vytrhali spreje s barvou a na každou volnou plochu stíkali nápisy, velbláci „jejich“ klub...

Podle informací z vozového depa Zvolen první odhad škody činil půl milionu.

Podle sdělení odpovědného pracovníka správy VB nebudou vydávány žádné předběžné zprávy o zadržených.

ROZHLAS PRAHA (sportovní zpravodajství): ...a když už hovoříme o divácích, ani zde nemůžeme vyslovit plnou spokojenost. Situace se poněkud zlepšila, není taková jako v některých kapitalistických zemích, například v Anglii...



„Není garantováno! Upraveno někdo z nás nepřinesl nás, tím byste mi mohli přitvrdit!“

Postih neukázněných stanořů

LEK: Příslušníkům Sboru národní bezpečnosti pomáhá v CSSR v jejich národně státně více než 80 000 členů pomocné stráže VB. Ve svém volném čase chrání socialistické majetek, dbají na dodržování pořádku na silnicích a železničních drahách, dohlíží na bezpečný průjezd i na ochranu životního prostředí a přírody v době dovolených a prázdnin se zaměřují například na kontrolu a pochůzky v rekreačních oblastech. Postihují neukázněné stanoře, kteří nerespektují zákony stanovující ve volné přírodě. Ve spolupráci s dopravní službou VB se účastní dopravně bezpečnostních akcí, ročně zadrží i několik set lidí, kteří ušlechtilou ze volantů s alkoholem v krvi. Zvlášť významné jsou také kontroly a dohled nad zajištěním majetku v socialistickém vlastnictví proti odcizení.

NA ODVOZOVACÍM SOUDU ve francouzském Lyonu mají važno i v době dovolených. Stunuli se soudi vystrídala totiž o cháractví budoucí směrka blech. Uklidňovali se ve spozovně, skádou po lejsrech a štipou. Omezený rozpočet soudní instituce však nepočítá s takovými výdaji, jako je nákup účinných postřiků. Takže zatímco se tento zádrhel řeší na výšší úrovni, postiženému personálu nezbývá než se dřít.

POZORUJÍCÍ ZÁVODY se konaly před časem ve Francii – první mistrovství země v pravopisu. A letělo porobodaňší je, že s 5196 účastníky pouze jeden jediný neudělal v dikta-tu chybu. Byl jím profesor angličtiny z Lille, Jacques Frammery.

Co se děje s okurkami

(re): V letošním roce se v republice roztáhla píseň okurková. Porosty okurek byly zachyceny na mnoha polních plotech i v chráněných prostorech – památkách, fotolavkách a stánkách. Někde se u něm šílila s teplic, jižních oblastí a její silný výskyt podpořily častá deště, dlouhotrvající rosa a míslní mhy a pletlivou teplotou. Když dojde k telektu lla sa, vznikají na jejích tepelcích žluté skvrny, které postřekují hnilobou a listy odumírají. Ochrana byla neúčinná, protože jen obříšné lze dovéstnout ošetření celého povrchu rostlin, navíc přípravky byly aplikovány už na nepodněné porosty. Silný infekční tlak houby trvá příliš dlouho a počásí množilovala včasny opakovaný chemický zásah. Na různých pracovištích Sempry – vězkumého a flechtitelstého Ostaru tell-něského Olomouc byla oževována řada nových pří-pravků se systémovou účinností, u kterých se předpo-kládá úspěch při potlačování plísňé okurkové. Připod-ná možnost použít některého z nich však ještě musí

Zájem Pentagonu

OTTAWA: Neobvyklý pokus provedli v sobotu u městečka Chapleau v kanadské provincii Ontario američtí a kanadští vědci ve spolupráci s místními lesníky. Pomocí vrtulníku svrhli z výše jednoho kilometru napalmovitou látku na šest kilometrů čtverečních mrtvého jedlového lesa. Oblohu vzápětí zakryl hustý černý hřibovitý mrak, jenž vrhl stín na území o průměru 130 km.

■ CÍLEM POKUSU je ověřit teorii o „jaderné zimě“, která by následovala po mobilním jaderném výbuchu. Podle ní se vytvoří obrovský černý mrak z popela, kouře a trosků a ten po dlouhých měsících nepropustí sluneční paprsky. Zimě se země vrátí k době ledové. Tato „jaderná zima“ by si údajně vyžádala víc obětí než přímé jaderné výbuchy.

■ HLAVNÍMI ORGANIZÁTOŘI pokusu byli torontský vědec A. Forester a autoři teorie „jaderné zimy“ C. Sagan a R. Turco z USA. C. Sagan, známý astronom a kosmický biolog, ředitel Laboratoře planetárních výzkumů při Cornellově univerzitě v Ithace (stát New York), se netají obavami o budoucnost lidstva.

■ PŘÍTOMNOST takových vědců, jakým je např. P. Hughes z vědecké laboratoře pro jaderné problémy při Kalifornské univerzitě, však dává tušit, že výsledky pokusu mohou být slouženy pro vojenské účely. Zmíněná laboratoř se sídlem v Los Alamos je totiž známa mj. tím, že sestavila první atomovou bombu. Hughes navíc pracuje pro Agenturu pro jaderný výzkum spadající pod ministerstvo obrany.

■ DALŠÍ POKUSY si vyžadají asi milion dolarů. Na jejich financování se mají podílet Národní vědecké nadace a právě ministerstvo obrany. Důvod, proč se Pentagon o vědecké poznatky v této oblasti zajímá, je zřejmý...

Stotisící Rolls-Royce

London: Britská firma Rolls-Royce vyrobila v pátek svůj stotisící automobil. Je to vůz typu Silver Spur (stříbrná ostruha), k jehož vybavení patří stříbrné sklápěcí stoly pro pasažéry na zadních sedadlech a přiléhavá mezi předními sedadly, obsahující dvě stříbrné láhve na whisky a čtyři sklenky z broušeného křišťálu. Palubní deska je z pravého ořechového dřeva a pro snoby je zaručeno, že sedadla jsou potažena kůží, získanou z 11 krav, vypěstovaných v jedné oblasti ve Skandinávii, kde nejsou ploty z ostnatého drátu. Automobil bude vystaven v muzeu firmy vedle dvouálcového vozu z roku 1904, kdy závodní jezdec Ch. Rolls a inženýr H. Royce založili svou firmu. Pro zájemce bylo vyrobeno 25 „dvojnásobných“ stotisících automobilů, které budou k mání za pouhých 77 740 liber, v USA pak za 125 000 dolarů.

t. č. 808.375 + 222. bonu = 4 mil. Kčs.

Domovní znamení

(čtk): Až do roku 1770, kdy bylo v Praze zavedeno číslování domů, sloužila domovní znamení jako jediné orientační pomůcky pro chodce. Často byla i svědectvím o společenském postavení a zaměstnání majitele domu. O jejich oblíbě svědčí to, že si je majitelé pražských domů nechávali dělat i po tomto roce, a proto mnohá uchovaná domovní znamení pocházejí z pozdějšího období — klasicismu a empiru. Jsou z nejrůznějších materiálů — kamenná, stuková, kovová, dřevěná, malovaná na omítce nebo na plechu, často jsou doplněná nápisem. Dochovála se na Starém Městě v okolí Staroměstského náměstí — v Celně, Želenské, Melantrichově a Karlově ulici, ale především na Malé Straně u Nerudovy ulice. Snad nejznámější staropražské domovní znamení je „U dvou slunců“ na malostranském domě, v němž žil Jan Neruda. Domovní znamení v Praze však pocházejí i z druhé poloviny našeho století. Byla umístěna hlavně na řadových domech s mnoha vchody a slouží především pro lepší orientaci dětí. Jsou to velice často symboly ze světa zvířat, pohádkové motivy nebo jiné plastiky.

>Rozhledný< pro dravce

(š): Sběratelský státní stálek Svobodné Dvory Hradecký rozhlídá na svých přehledných posedy pro dravce pláky. Podobný způsob, jak učinit a bez chvilky vest boji proti laráčským a dalších polních škůdcům, zavedl v některých oblastech SVR a tamní zoologický muzej s tím velmi dobře zvládnutými. Tržní výhled dřevěných tříšťek ve Svobodných Dvorech ve užívání kanála i posilky, dravci na nich jednat odpučují, nemusejí tedy z polí, kde nejsou stromy, od tákat do lesa, jenž jim tyto pozorování umožní. Okažitě zvlnit na kotlí. Státní stálek Svobodné Dvory šelí značné prostředky, které si vyžaduje chemické hubení polních škůdců, a přispějí tím k udržení přírodního prostředí.

Trochu čísel o lesích

(oz): Nejvíce lesů se nachází v Asii, kde zabírají téměř 10 miliónů čtverečních kilometrů. V Jižní Americe je zalesněno 7,8 mil. km², v Severní Americe 6,6 mil. km². Z celkové výměry kontinentu je nejvíce lesů v Jižní Americe (44%), Evropa (31%) a Severní Americe (27 procent). Na našem evropském kontinentě vede Švédsko s 230 tisíci km² a Finsko s 210 tisíci km², které jako jediné státy v Evropě mají zalesněnou nadpoloviční většinu svého území.

Atraktivní nabídky pro LIAZ

(čtk): Úspěch nákladního automobilu národního podniku LIAZ i členů jeho posádky při premiéře na rallye Paříž—Dakar má trvalý ohlas i v zahraničí. Potvrzuje to kromě jiného i zájem o účast v posádkách dvou vozů, které LIAZ vyšle i do příštího ročníku. Nabídku zaslal například italský průvodce Itai Arcangiolli, který byl na letošní rallye spolujezdcem monackého knížecího páru. Své služby nabízejí také čtyřnásobní účastníci rallye Piron a Brassini z bruselské firmy Omnitel.

PRINILASIL SE ILAUDA JAKO ZÁVOZNIK...

Zbytečná zdržení na hranicích

(čtk): Horké chvíle prožívají v těchto prázdninových měsících příslušníci pasové a celní kontroly na všech přechodech státní hranice mezi ČSSR a NDR na území Severočeského kraje. Na nejzátěžnějším přechodu v Cimocvi na Teplicku za července odbavili v obou směrech téměř půl miliónu osob a více než 105 tisíc osobních automobilů. Nejrušnějším dnem byla sobota 20. července, kdy přes hranici přešlo 15 400 turistů v 5900 automobilech. Provoz zde neochabuje ani v srpnových dnech. V sobotu 3. srpna k nám např. přijelo přes 14 000 osob a více než 8000 jich odjelo. I když příslušníci pasové a celní kontroly se snaží všechny co nejrychleji odbavit, občteli cestující se sami zdržují tím, že nemají správně vyplněná celní a devizová prohlášení. Nejsoušlší případy, kdy turista přijede na hranici s prošlou platností cestovního pasu nebo jeho současná podoba neodpovídá skutečnosti na fotografii.

AT SE PORADÍ S BAVORAKY!

JIŽ JEDENÁCT STÍŽNOSTÍ na kvalitu zmrzliny v Praze zaslal letos občané České obchodní inspekci. Osm z nich bylo plně oprávněných. V jedné z prodejen potravin v Praze 2 se ukázalo, že kontrolované porce vážily namísto požadovaných 160 gramů jen 130 gramů, navíc prodáváčka použila k výrobě i zmrzlinu z předchozího dne. Pozornost zmrzlinám věnuje i Státní inspekce jakosti, nejdůležitější je však kontrola vnitropodniková. Vždyt na závady, zvláště z hlediska hygienického a mikrobiologického, mohou doplatit děti, jež mají zmrzlinu rády nejvíce.

DAVATÍ DO NÍ ČIKULI...

V LONDÝNĚ zemřel na selhání ledlin proslulý skla datel Mitscha Spoliansky, autor četných pionů a kupletů, které skládal kdysi pro Marielu Dietrichovou. Bůh mu 88 let. Z jeho paprsků je dosud pomíňatelná nová kniha z noci aneb říká. Spoliansky komponoval také operety a scénickou hudbu pro Maxe Reinhardta. Jeho Duš krasavici s Hansem Althersem dosáhly v roce 1929 v Berlíně světového úspěchu.

Beichte mit bösen Folgen

SAN FRANCISCO, 7. August (dpa). Wegen Verletzung des Beichtgeheimnisses hat die 38jährige Sheridan Ann Edwards ihren Priester und ihre Kirchengemeinde in San Francisco auf fünf Millionen Dollar (rund 14 Millionen Mark) Schmerzensgeld verklagt. Die arbeitslose Buchhalterin hatte dem Geistlichen gebeichtet, 28 000 Dollar aus der Kirchenkasse gestohlen zu haben. Kurz darauf wurde sie festgenommen. Ein Gericht verurteilte Frau Edwards im Juni wegen schweren Diebstahls zu sieben Monaten Gefängnis. Sie zahlte das Geld inzwischen zurück und legte jetzt Berufung ein.

Nach Angaben ihres Anwalts hatte seine Mandantin wegen finanzieller Probleme in die Kirchenkasse gegriffen. Sie war ehrenamtliche Schatzmeisterin der Frauenvereinigung der St. Stephens-Episkopal-Kirche in San Francisco. Als sie die Gewissensbisse nicht länger habe ertragen können, sei sie zur Beichte gegangen. „Vergebung und Vertraulichkeit habe ich erwartet“, sagte sie dem Gericht. „Statt dessen sprang der Priester auf, schrie mich an, dies sei schwerer Diebstahl und ich solle mir einen guten Anwalt suchen. Er wolle die Kirchenversammlung unterrichten.“

In dem Fünf-Millionen-Dollar-Prozeß sind nun der Priester und andere Gemeindevertreter angeklagt: wegen Betrugs, Verletzung der Privatsphäre, Nachlässigkeit, Pflichtverletzung und seelischer Grausamkeit.

Ausländerzahl in Berlin gestiegen

BERLIN, 8. August (dpa). In Berlin waren nach Angaben des Senats am 30. Juni 245 381 Ausländer registriert. Gegenüber Ende vergangenen Jahres bedeutet dies einen Anstieg um 4640. **S. PIONIER...**

Jízdenky i v metru

(čtk): Od 29. září letošního roku zahájí Koncern Dopravní podniky hlavního města Prahy nový systém tarifního odhadování cestujících v metru. Cestující budou používat stejné jízdenky jako v tramvajích a autobusech. Ve stanicích metra budou v dostatečném množství umístěny prodejní automaty jízdenek za mince v hodnotě korunové, dvoukorunové a pětikorunové. Rozšíření i sítí prodejen v podchodech a vestibulech. Oznámená jízdenka bude platit pro přepravu metrem libovolně na všech jeho trasách včetně přestupů 90 minut. Mista po dnešních turniketech budou osazena kovovými konstrukcemi stojany, na které se připevní elektronické samočinně označovače jízdenek. Tyto označovače nahradí i pokladničky přímého platební, které jsou nyní umístěny v kabiny dozorců turniketů. Cestující, kteří nemají připevněnou jízdenku na nárok na bezplatnou jízdu, si budou muset před vstupem do přepravního prostředku metra opatřit jízdenku pro jednoho jízdu. Jízdenku musí mít i ti cestující, kteří připravují zavazadlo podlehlého placení. Jízdenku, Tarifi za přepravu metrem a ostatními městskými dopravními prostředky v Praze se nemění.

První etapa skončila

Lenhgrad: V Ermitáži skončila první etapa náročné restaurace slavného obrazu Rembrandta van Ryna „Danae“. Obraz těžce poškodil v červnu letošního roku vandal, který jej potřísnil kyselou sirou. Jak řekl náměstek ředitele leningradské Ermitáže V. Suslov, počáteční obavy se ukázaly jako neopodstatněné. Vrstev barev byla poškozena jen na některých místech, spolehlivě ji ochránila laková vrstva, jež utrpěla nejvíce. Okamžitě propláchnutí poškozených míst zabránilo dalšímu působení kyseliny. Poté, co byla kyselina delimitivně neutralizována, bylo původní plátno náležet na novou tkaninu, aby se tak zabránilo dalšímu komplikaci. Tím skončila první, technická část restaurace. Nyní čeká řada odborníků, kteří řídí prezident Akademie výtvarných umění SSSR B. Ugarov, to nejdelší — obnova malby.

● V Číně začala výstavba největšího visutého mostu v zemi. V délce 2,6 kilometru překlene Žlutou řeku asi 40 km od jejího ústí. Most bude mít v každém z obou směrů čtyři jízdní pruhy. Dokončen má být v roce 1987.

● Od začátku června probíhá v Rakousku kampaň proti kouření. Pod heslem „Bez kouře to jde také“ ji již popatě pořádá ministerstvo zdravotnictví a další instituce. Průzkumem se totiž zjistilo, že 60 proc. rakouských kufáků by se chtělo svého zlozvyku zbavit. Kampaň bude stát tři až čtyři milióny šilinků.

I CHRÁNĚNÍ MŮŽE BÝT NEBEZPEČNÉ. Jeden člen výpravy z řady Zamboni musel opustit v noci stan, neboť jeho společníci nemohli usnout. I chráněný tedy vauka, což přilákalo bytosti, které opatřila pokusná.

Tramvají do Moravského krasu

Před osmdesáti lety zahájila provoz pověstná dráha Brno—Líšeň

(n): Byl to pro Brno mimořádný vzruch už v době, kdy se trať z Brna do Líšně začala stavět. Jednak se naskytla možnost slušně placené práce, koleje navíc měly přiblížit oblast, odkud ještě před rozedním proudily pěšky desítky nejen kovodělníků, textiláček, pomocných sil, ale trhovců a trhovkyň s drůbeží a máslem z proslavené Líšně.

Uprostřed léta roku 1905 dráha zahájila dopravu na úseku necelých sedmi kilometrů s běžnými železničními kolejemi; ostatně parní lokomotiva supěla v namáhavém stoupání. Studie Jindřicha Klápky, publikovaná ve sborníku Technického muzea (1985), udává, že charakter železniční trati s parním provozem si populární „líšeňka“ udržela až do roku 1947. Spojení zpočátku zajišťovala Brněnská společnost moravských místních drah, později se názvy měnily, až byl nakonec v roce 1964 zrušen Dopravní podnikem města Brna tramvajový úsek Stránské skály — Líšeň. Moderní vozy „sputnikového“ typu nyní jezdí na

upraveném drážním tělese jen z Brna ke Stránské skále, kam chodí na zastávky například obyvatelé blízkého sídliště Juliánov.

Jestliže se v tisku těchto řádků zmiňujeme o tramvaji, mluvíme do Moravského krasu, do jeho předpolí k Jedovnici s rekreačním rybníkem, pak tato trať dnes ohledujeme: vede sem spojení jinými dopravními prostředky. Byť vedlo osobní přepravy vozila „líšeňka“ i nákladní vagony (také ještě po osvobození do továrny ZKL), uvažovalo se však již před válkou o prodloužení trati a výleňích vlcích až do krasové oblasti. Lektorem vzácnou památku uchovává dnes dopravní skansen Technického muzea, umístěný poblíž někdejší výtopny. Kruh přátel TM shromáždí, renovuje a pátrá dál po vzácných unikátech, mezi něž patří i první parní lokomotiva, zvaná Zerotin, sloužící v roce 1905 na této trati.

V současné době rychlodrah, plánovaných pod povrchové trati, podchodů a dalších technických řešení dopravy ve velkých městech nám mohou připadat muzejní vagonky osobní dopravy poněkud romantické. „Do Líšně se stavit dráha, osmkrát sto tisíc státní...“ zpívalo se ve zlidovělé písni na počátku našeho století. Město má dnes jiný úsek tramvajové rychlodráhy až k samým vodám oblíbené Brněnské přehrady, ale pověst „líšeňky“ přetrvává do dnešních dnů.

BENZINOVÉ OPOJENÍ a vystřízlivění

«Polovina soukromých automobilů v Estonské SSR roku 1984 jezdila na kradený benzin», napsala začátkem dubna tr. moskevská «Socialističeskaja industrija». Oficiální ekonomický deník ÚV KSSS dodal, že benzinové stanice platí v celém Sovětském svazu za zlatý důl pro ty, kdo «v tom umějí chodit». Jako běžný trik uvádí, že čerpají do aut o několik litrů méně místo «plné nádrže», a tržbu z ušetřené benziny svěřují vlastní kapse. Podvody však i tam jdou shora: «Skandál estonských pump» skončil sesazením Y. NYRKA, předsedy (ministra) estonského úřadu pro distribuci pohonných hmot, který «dlouho ignoroval četná hlášení o korupci na svém úseku»; vedoucí odboru V. LIVJA byl potrestán 10 lety vězení a konfiskací jmění, a devět jeho spolupracovníků si odsedí kratší tresty. Livja, poznamenaná sovětský list, prodával místa vedoucího benzinové stanice za 500 rublů.

Krátká kariéra L. Marolda

(pd): Na to, že Luděk Marold zemřel ve věku třiačtyřiceti let a že byl vlastně ze studií na pražské Akademii vyloučen, udělal docela slušnou kariéru. Ovšem abychom byli přesni, po několika letech byl na Akademii přijat znovu. Ale to jeho vyloučení je velmi pěkně zdůvodněno: pro neodstranitelnou nepřítel. Marold pak šel do Mnichova, kde první nle nedělal, jen studoval mnichovské pivo. Alespoň tak to ironicky píše v nářetu své autobiografie, kterou poslal Janu Nerudovi. Ale zřejmě to nebyla úplně pravda, protože potom v Paříži se stal ze dne na den hvězdou. Trochu mu sice pomohl svým ateliérem a svými styky Hynais, ale to ostatní je už jen a jen Maroldova práce pro vydavatele knih a obrázkových časopisů. S úžasným šarmem a s obrovskou lehkostí dokázal zachytit tap města, drobné příběhy ze života pařížské smetánky. Někdy to vypadá jako fotografie, ale jsou to „jen“ virtuózní tužky, pero, křída. Plákat na hru Nás dům v asanaci objevující se nyní znovu na vylepšacích plochách ukazuje, jak je Marold blízko Toulouse-Lautrekovi. Je mu blízko i svými ženami, o nichž Mádl mluví, že žádná není chladná či mrtvá. Perli o milotě se v nich žijí, vřelá pružnost masa, útlá plnost údů, ondulace linie, omamná vůně těla, krásná všednost pohybu a pózy. Jsou plné fines, šelmovské hravosti, mlhavého smutku i přehavé ledovosti. Jsou to útlé dcery našich dnů... Když se Marold roku 1897 vrátil domů, šla s ním i jeho pověst. Ale vlastně už v roce 1888 oslnil Prahu svým obrazem Vaječný trh. Dalším parádním číslem bylo panoráma bitvy u Lipan. Je to třetí slavné panoráma, po Alšově Pobití Sasíků a bitvě se Švédy od Liebscherů a Bartoňka. Je zajímavé, že starší prameny uvádějí jako datum Maroldova narození 7. srpen 1865, zatímco nová Encyklopedie českého výtvarného umění udává 7. červen.

Husák jede s Gorbačovem na kole. Kdo šlapal? Husák. Kdo řídí? Gorbačov. Na křižovatce se vybourali. Kdo za to může? Reagan!

Buky usychají

(jaz): V některých místech na Slovensku se v posledních letech začalo projevovat odumírání buků. Jde především o starší porosty a větší počet škodlivých činiteľů. Zjistila se kombinace mrazových poškození, přemnožení mšice bukové, působení průmyslových imisí a následně infekce houbami. K nejvýznamnějšímu onemocnění houbového původu patří nově zjištěná tracheomykóza buku, která je podobná grafioze jilmů a na živých stromech se začne projevovat prosycháním korun. Počínající houbovou nákazu můžeme zjistit pouhým okem podle šedých skvrn širších se od požerků kůrovců. Dřevokaz bukový a kůrovec bukový pomáhají této houbě, aby se mohla šířit na bucích a to nejen odumřelých, ale i na živých. Oba tyto brouci mohou přiležitostně napadat i jiné listnaté dřeviny a není vyloučeno, že i na ně mohou přenést tracheomykózu. Obranou proti tomuto houbovému onemocnění je tedy boj s jejich přenašeči.

Pozor na paragraf 201

(čtk): Pod vlivem alkoholu spáchají pachatelé čirvinu všech čín obecně kriminalitu. Podle slov vyšetřovatelů VB je podíl alkoholu nejčastěji na trestných činech výtržnictví, znásilnění, vraždách a úmyslném ublížení na zdraví. Etylalkohol, jak zní přesný název chemické sloučeniny dvou atomů uhlíku, pěti atomů vodíku a chemické skupiny — OH, zjišťují lékaři v krvi každého dvanáctého vlníka dopravní nehody, nejčastěji řidiče motorového vozidla. Alkohol se podílí také výrazně na loupežích, je známé, že jeho zvýšená konzumace zvyšuje pocit důvělnosti, snižuje pozornost a obezřetnost. Proto se stávají častými oběťmi lupičů osamělí chodci, opuštětější v podroušeném stavu vlnárna nebo noční bar. Vyšetřování takových loupeží komplikuje skutečnost, že postižený není schopen uvést vyšetřovatelům VB, za jakých okolností k přepravě došlo, co vše mu pachatel odciplil, o popisech pachatelů ani nemluví. Pro ty, kteří po několika skleptických zapomínání na dožroutí základních norem lidského chování s ztrátou zdravého rozumu, je dobré připomenout znění paragrafu č. 201 trestního zákona: «Kdo poté, co požil alkoholické nápoje, vykonává zaměstnání nebo jinou činnost, při kterých by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.»

Zkouška taxametrů

(čtk): Stovka osobních vozů pražské taxislužby byla v těchto dnech vybavena novými elektronickými taxametry Hale MCT 01, které po ukončení jízdy vydávají automaticky potvrzení o ceně jízdného. Kromě toho jsou na účtence vyznačeny i další údaje — číslo licence vozidla, datum jízdy, čas jejího zahájení a telefonní číslo dispečinku provozovny taxi. Ide o zkušební provoz, který potrvá až do konce roku, a který spolu se zkouškami prováděnými Elektrotechnickým zkušebním ústavem a Úřadem pro normalizaci a měření rozhodne s konečnou platností o tom, zda těmito taxametry bude vybaveno všech 1400 osobních vozů taxi v hlavním městě.

A TAXIKY, CO? SPRÁVNĚ... NEBOUOU!

Ochrana jeleního ouška

(čtk): Kančí zub, botička, kornoutek, pantoflíček, zvonek, jelení ouško — to vše jsou líbezná lidová pojmenování jedné jediné houby — stročkovce kyjovitého. Tato dřívě zcela běžná, oblíbená a sbíraná jedlá houba patří dnes mezi druhy mizivější. Proto již od loňského roku probíhá inventarizace současných lokalit v ČR, na které se podílejí i členové Českého svazu ochránců přírody. Stročkovce kyjovité roste od léta až do podzimu, často ve stinných jehličnatých lesích vyšších poloh, nejčastěji pod jedlemi. Ti nemnozí, kdo ještě znají poslední místa výskytu stročkovce, by je měli přísně chránit a houby nevybírávat.

In einem Frauenverein sprach ein Soziologe über die explosive Bevölkerungsmehrung in der Welt und schilderte die Gefahren, die sich daraus ergeben könnten. „Irgendwo auf der Erde bringt jede Minute, Tag und Nacht, eine Frau ein Kind zur Welt“, sagte er. „Was ist da zu tun?“ Eine Frau in einer der hinteren Reihen hob die Hand. „Das erste, was meiner Meinung nach getan werden sollte, ist, diese Frau zu finden“, erklärte sie, „und dafür zu sorgen, daß sie damit aufhört.“

Stahlrohrtreppe im Schwimmbad gestohlen

Eine silberfarbene Stahlrohrtreppe entwendeten bisher Unbekannte aus dem Schwimmbad Bergen-Enkheim am Fritz-Schubert-Ring in der Nacht zum Montag. Die im Boden verankerten und an der Rutschbahn angeschweißten Stahlrohre wurden vermutlich mit einem Werkzeug durchtrennt. Da die Diebe ein Teil von genau zweieinhalb Metern Länge aus der Treppe schnitten, geht die Polizei davon aus, daß die Treppe für private Zwecke genutzt werden soll.

ZEITUNG NEMECKE PAN KRAJAN 2

Přelo, přelo a přelo, jeden líjak za druhým. Husák už z toho byl celý nervózní. Zvolal Strougal a nařídil mu, aby s počasně něco udělal. Strougal se vydal k němu. Zabouchal na bránu a když přišel sv. Petr, začal si mu stěžovat a chvíli věděl, proč u nás pořád jen přišel. „Odkud jsi?“ ptal se svatý Petr. Když se dovedl, že z Československa, pokýval hlavou, sáhl do uránice, vytáhl tlustou knihu a začal listovat. „Československo, Československo, broukal si pro sebe a pak to Strougalovi vysvětlil: „Tak tedy to je Československo, zrušili něč hospodářství, přikrájí denně splachovat.“

4 Znamení, s nimiž šli na smrt...



Slavná historie československých perutí v britském Královském letectvu za 2.světové války je dnes už poměrně známa. Jedna zajímavost však přece dosud uniká zaslužené pozornosti, ač právě v ní můžeme sledovat, jak byla naše národní symbolika spojena s anglickou tradicí.--V britské armádě a válečném loďstvu je starým zvykem, že pluky nebo jednotlivé lodě mají svůj vlastní znak, nebo přesněji řečeno erbovní odznak, "badge". U pozemní armády je tato erbovní samostatnost tak značná, že badges historických útvarů dokonce nabražují na čepicích znak státní. Známe to třeba i z obrázků Lorda Montgomeryho, který--poněkud nepředpisově--nosil na svém baretu dokonce odznaky dva.--Bylo tedy samozřejmé, že se i letectvo po svém vzniku za 1.světové války k této vžitě tradici připojilo a zažádalo Královské Heroltské Kolegium /College of Arms/ o udělování erbů jednotlivým perutím. Oprávněnost nároku byla uznána, jeden z heroltů dostal ke své funkci ještě titul "inspektor odznaků Královského letectva" a díky jeho horlivosti navázala tedy i tato nová zbraň na starou tradici a jednotlivé perutě dostaly své badges.--Po vypuknutí války a po zhroucení Francie stoupl mnohonásobně význam letectva a bylo tedy nutno rychle zformovat řadu nových jednotek. A tak v krátké době vznikají squadrons nebo i wings už nejen britské, ale i polské, československé, norské či belgické. Podle britských předpisů měly samozřejmě i tyto jednotky právo na badges stejně tak, jako je již před tím měly i útvary Královského letectva kanadského a australského nebo letectvo jihoafrické.--Odznaky perutí užívají jednotně kruhový štít se světlemodrým lemem, na němž je zlatě napsáno jméno útvaru a jeho číslo. Na štítě spočívá anglická královská koruna, pod níž je na zlatém pásku napsáno heslo, které si jednotka zvolila. Stejně si perutě ve svých štítech zvolily i erbovní figury, které je měly charakterizovat.--Odznaky československých squadrons, schválené anglickým králem Jiřím VI., jsou uloženy v depositáři Vojenského historického musea v Praze na Žižkově. Erbovní listy, které podepsal herolt Stretton-Armstrong, jsou tak opravdu zajímavým dokumentem naší moderní heraldiky.--Začneme nejstarší perutí, stíhací třístadesítkou, založenou necelý měsíc po pádu Francie. V jejím znaku je v bílém poli vzpřímený meč, překrytý červeným dvouocasým lvem--tedy symbol boje a českého znaku v opacných barvách. Také heslo, vyjmečně v angličtině, je programové "We fight to rebuild"--tedy asi "Bojujeme za novou výstavbu". Jistě zajímavý doklad o pevné víře těch, kteří právě prožili peklo jedné z největších porážek tohoto století.--Další squadronou, tentokrát bombardovací, byla třístajedenáctka, vzniklá 2.srpna 1940. Získala si brzy takovou pověst, že jí byl badge udělen nejdříve ze všech československých jednotek--již v říjnu 1941. /Třístadesítka měla svůj znak oficiálně schválený až v září 1942./ V bílém erbovním štítě měla 311. perutě husitský cep zkřížený s bijákem--mimořádně jediný případ užití těchto pověstných zbraní v české heraldice vůbec! Také devisa "Na mnozíství nehleďte", je převzatá ze starobylého chorálu a vědomě navazuje na husitskou tradici.--Ve třetím erbu nacházíme znamení čápa, které v 1.světové válce užívala francouzská "Eskadrilla čápů", pod velením proslulého kapitána Guynemera. Už tehdy v ní sloužilo několik Čechů a také po okupaci naší země v roce 1939 byli do ní někteří českoslovenští piloti zařazeni. Když pak 5.září 1940 položili v Anglii základ k 312.stíhací peruti, převzali v červenci 1942 toto slavné znamení a připojili k němu latinské heslo "Non multi sed multa"--tedy "Ne mnozí, ale mnoho". Poslední naší squadroně, stíhací třístatřináctce, byl badge sice oficiálně udělen až po válce, v červnu 1945, ale jednotka vytvořená už 10.května 1941, jej užívala již během svých slavných bojů. V jeho bílém štítě je letící modrý jestřáb se zlatým zobákem a spáry. Devisa, opět česká, je narážkou na erbovní znamení, neboť hlásá "Jeden jestřáb mnoho vran rozhání".--To jsou tedy u nás uložené erbovní listy čtyř čs.perutí. Naši letci však sloužili i v malých skupinkách nebo i jednotlivě také v čistě britských útvarech a tak se musíme zmínit ještě o jedné památce, kterou po sobě nechali v britské heraldice. Když byla 20.ledna 1942 zakládána anglická 68.squadrona nočních stíhačů, skládala se celá jedna její letka z Čechoslováků. Byli to zkušení bojovníci, mezi které patřil i Flight Lieut. "Joe" Čapka, známý dokonce i z české Buřkovy knihy a vyznamenaný osobně samotným králem. A tak když byl této jednotce udělován znak, v němž bylo poprsí sovy, vyžádali

SORUŽENÍ PŘÁTEL LETCŮ Před časem jsme přinesli snímek útvaru čs.motocyklistů v Anglii za války. Nyní nám p.H.Fischl ze Sutton, Que. sdělil, že jezdce v první řadě vlevo byl por.Penk, který později přešel k RAF jako navigátor. Po válce se zas vrátil k RAF a sloužil na Kypru. Jednou přiletěl do Anglie na návštěvu a cestou z londýnského letiště do nemocnice zemřel. Kdo má jeho fotografii z RAF a ví další podrobnosti?--V Hradci Královém zemřel 12.3.85 býv.příslušník 311.Karel Truxa, 74. Sháníme jeho fotografii.--Na dotaz sdělujeme, že Erazim Veselý, býv.POV v Colditz, se narodil v Mar.Lázních 15.3.09 a zemřel v Olomouci 8.září 1979. Byl sestřelen s posádkou V.Procházka, J.Sůsa, J.Zvolenský, B.Valner a F.Petr při náletu na Brémy 20.10.41.--Jan Sigmund nám z Anglie poslal kompjútrový abecední seznam všech našich padlých letců, místo hrobu, datum smrti. Pokud šlo o posádku, jsou vyjmenováni všichni její členové. Přehled má 35 stran. J.S.poznamenal, že L.Uher uvedený jako čs.padlý v československém seznamu byl polské národnosti. Ze stejného pramene jsme dostali také seznam našich, kteří se účastnili Bitvy o Anglii /od 10.7.do 31.10.1940/, s číslem útvaru a pokud nevíme, kde zemřeli; jde o 87 jmen. Chybí tam F.Pefina a dokument jsme mu poslali ve fotokopii k vyjádření, žije v Arizoně, USA.--Obálka, kterou jsme poslali R.Bozděchovi do Anglie, se vrátila s poznámkou "deceased". Žil v Sedstone, Devon.--V Praze vyšel soubor leteckých povídek ze západní a vých. fronty pod názvem "Zkouška důvěry" z pera Filipa Janského. /Jeho román "Nebeští jezdci" vyšel v r.1964 a "Pevnost v poušti" vyšla v r.1982./ Kniha má 189 zajímavých stran.--V Londýně v Anglii zemřel montreálský rodák Max Aitken, syn Lorda Beaverbrooka. Max létal za války po boku našich jako stíhací pilot a od r.1945 do r.1950 byl poslancem britského parlamentu.--V dubnu se v čs.národním domě v Londýně konala Valná hromada čs.Obce legionářské za účasti asi 120ti osob. Konala se také Valná hromada Svazu letců svob.československa, na které se mluvilo kladně o našem Sdružení přátel.--27.4.byl v Brookwoodu pochován J.Kopeček.--Ota Kresta sloužil u 313.byl sestřelen nad Francií v r.1942 a do konce války byl ve Stalag Luft 3.--V Praze se sešli veteráni Zvolenského let.pluku Hlučka, Fajtl, Vendl a Loucký.--Na 7.5.byl v Londýně ohlášen přilet delegace býv. čs.RAF členů z Prahy, v čele s plk.Hladom. Byl ohlášen i A.Liška a F.Loucký, celkem 10 osob.--Máme slíbenou knihu "Českoslovenští letci", která má 55 stran a vyšla v Londýně v prosinci 1942, jakož i "Mezi nebem a mořem", 100 stran, která vyšla v Praze v r.1946.--O záp.letcích pojednával článek B.Švábové v "Haló sobota" 9.3.nazvaný "Vysoký sláný gejzír".--K oslavám 45.výročí Bitvy o Anglii má v září t.r. přijet do Anglie plk.Karel Mrázek s několika dalšími delegáty z ČSSR.--9.číslo revue "Letectvo a PVO" bylo věnováno 40.výročí založení Zvolenského stih.pluku.F.Fajtl, první velitel pluku, podepisoval svou knihu "Po druhé domě".--Židovští let.veteráni v Torontě vzpomněli tragické smrti v Římě v r.1948 předního kan.let.esa B.Beurlinga, který se vyznamenal v bojích kolem Malty. Dotyčný zemřel ve věku pouhých 26ti let, když letěl na pomoc izraelským kamarádům.--Plk.A.Vrána nám napsal, že si váží naší snahy udržet spojení s čs.letci roztříštěnými po celém světě.--M.Liška nám zapůjčil fotografie nav.311. L.Plzaka a O.Kresty z r.1940.--František Bartoš sloužil za války jako stíhač u 310. a byl to nejmladší bratr parašutisty Ant.Bartoše, který velel skupině "Clay-Eva".--V sobotních přílohách "Mladé Fronty" v Praze vyšlo několik kapitol z Liškovy knihy "Jak se plášť smrt" s podrobnostmi o autorovi a jeho let.kariéře.--Účastníci Valné hromady Svazu letců identifikovali řadu tváří na fotografiích z archivu K.Gedoše, rezidenta L.A.--Jar.Kudláček, 311, zahynul v r.45 při startu B-24, když mu vysadil jeden motor.--Na adresu Sdružení přátel došlo několik dopisů z ČSSR, od příbuzných čtyř býv.příslušníků 311.perutí, kteří zemřeli doma. Příbuzní si i dnes váží těch, kteří odešli do zahraničí, aby bojovali za svou vlast na půdě Francie a Anglie.--V Londonu, Ont. žije paní Marta, roz. Řecková. Její bratr Josef létal s RAF za války a zemřel v Anglii před nedávnem.--U 313.perutí sloužil také kanadský občan českého původu Charles Stojan. Ví o něm někdo něco?--Jaroslav Libich, nar.9.ledna 1915 v Ml.Boleslavi, sloužil u 311. jako Fl.Sgt. pod číslem 787205 a zemřel doma v červnu 1969. Nyní se ze Švýcar ozval jeho syn M.Libich, narozený 14.11.45 v Plymouth, který by rád věděl, kde žije jeho kmotr, který sloužil u 311.perutí. Kdo pomůže?--"Mladý" John P.Rennison nám z Cheltenham, Glos. poslal dopis týkající se jeho otce, který působil v administraci 311.čs.bomb.perutí a byl všeobecně znám a oblíben. Sháníme jasnou fotografii otce..

si Angličané, jejichž počet tehdy už v jednotce mnohonásobně převažoval, na trvalou památku české heslo "Vždy připraven". Byl to hezký projev úcty vůči československým kamarádům ve zbraní a jejich státu, gesto, které je tím cennější, že to "Z" a "P" jsou hlásky, které žádný poddaný Jehoho Britského Velikčenstva nedokáže vyslovit!

Adolf F.J.Karlovsý, VK, KCLJ, dopisující člen Mezinárodní heraldické akademie.

Sergei Bubka verstieß gegen das 11. Gebot

Es war am 13. Juli in Paris, als Sergei Bubka als erster Mensch mit Hilfe eines biegsamen Glasfaserstabes über eine sechs Meter hoch liegende Latte flog. In der Welt des Sports war der Sowjetrusse damit einer von den wenigen Märchenprinzen, denen das irdische Glück so hold ist.

Dafür erhielt der junge Held ein Honorar, und weil er aus einem sozialistischen Land kommt, nahm ein offiziell bestellter Funktionär ihm die Kleinarbeit des Verhandelns mit dem Veranstalter ab. Der Deal, so ist jetzt zu hören, belief sich auf 1000 Dollar für den Athleten und 2000 Dollar für den sowjetischen Leichtathletik-Verband. Aber weil die Welt sowieso betrogen sein will, ließ der Organisator dem Sportler für den Weltrekord unter der Hand zusätzlich 10 000 Dollar zukommen. So weit, so normal.

Drei Tage später stand ein Start Bubkas in Nizza an, und der dortige Chef rief vorsorglich den Kollegen in Paris an: „Erkundigungen betreffs Bubka einziehend. Nachdem er aufgeklärt war, traf er sich mit dem Bubka-Reisemarschall und hob dergestalt an: „Wir machen es wie in Paris, wenn ich vorschlagen darf. Also 1000 Dollar für Bubka, 2000 für den Verband und zehntausend bei Weltrekord.“

Der Funktionär fiel aus allen Wolken, in denen sich der Sportler noch wähnte, besann sich auf seine Liniertreue, und führte die 10 000 Dollar schleunigst vom Privat- ins Staatseigentum über.

Das letzte, was von dem Stab-Artisten zu hören war, ist daß er an den Landesmeisterschaften am vergangenen Wochenende nicht mehr teilnehmen durfte und daß auch die schönen Auslandsstarts im August für ihn gestrichen worden seien. Unterdessen tut Sergei Bubka Buße und denkt über eines der wichtigsten Gebote nach, welche sich die Menschheit in ihrem Alltagskram jemals gegeben hat. Es ist das elfte und heißt: Du sollst dich nicht erwischen lassen.



Schneewittchen 75

Nejstarší tunel v Praze

Byla rovněž sobota, 3. srpna 1895. V městské radě pražské si vzal slovo obecní starší, dr. Stanislav Prachenský, dozorce branických lomů — a navrhl, že by se měl přece jen prokopat tunel skálou pod Vyšehradem. Na tážavé pohledy přítomných vyložil, jaký zisk z toho budou mít zejména městské lomy, odkud bude pak kámen levnější při dopravě po nádrži a jak půjde jistě lépe na odbyt. Páni radní, spěchající k hodovní tabuli, sklidili záležitost ze stolu snadno a rychle — přikázali stavební komisi, ať tedy vypracuje nějaké plány.

Komise oprášila náčrtý z roku 1870 i novější, zapracovala je do svých a předložila kompletní námět, který rada schválila až 7. května 1897. Nikdo z projektantů — ani z těch, kdo zvedli pro projekt ruku — netušil, jakou spoustu námitek dostanou. Nejuvážení a nejvytrvalejší se ohrazovala Umělecká beseda; byla proti ohozu pro pěší na západní straně skály, namítajíc správně, že se poruší pohled na masiv. Žádala současně, aby vstupy do tunelu byly upraveny do podoby

sředověkého opevnění. Městská rada se podvolila; dokumentace putovala opět po úředních cestách a proto uplynulo ještě mnoho vody ve Vltavě, než se v květnu 1902 přikročila ke stavbě.



Pro Prahu to byla tehdy velká senzace, tunel blízko středu města, a ještě silniční! Jak už to bývá, Pražáci se rozdělili do dvou táborů: pochybující nevěstili nové akci nic dobrého, nadšenci pro moderní technický pokrok ji drželi palce.

Rážba zdárně postupovala, na tehdejší dobu i rychle, barabové se stali hrdiny a miláčky města. Klub za starou Prahu a Umělecká beseda si vymínily umělecký dozor, aby šlity z obou stran průrazu připomínaly románské cimbuří. Současně pokročila stavba silnice od města i z podolské strany. Když byla hotova i nádržní zábradlí a ozdobná zídka na svahu hory, mohla přijít odborná komise na kolaudaci. Sešla se tu ve čtvrtek v den sv. Františka 9. března 1905, a konstatovala, že tunel je 107,6 viedeňských stop (34 metry) dlouhý a 28,5 viedeňských stop (9 m) široký, bez závad — a dala souhlas k užívání; tím vlastně i nám a všem další generacím.

Taková je tedy historie nejstaršího pražského tunelu, technické a kulturní památky, která započala právě před devadesáti lety. (IN)

Kolik platíme za služby

(Čik): Obyvatelé ČSSR ročně vydadí za služby 54 miliard korun. Znamená to, že jeden občan v průměru na tyto účely vynaloží 3491 Kčs. Jsou v tom zahrnuty peníze za bydlení, komunální služby, dopravu a spoje, různé opravy, údržbu, vstupné do kulturních a sportovních podniků, rekreaci a lázeňskou péči. V této rozmanité škále služeb probíhal v minulých letech rozdílný vývoj. Některé druhy se vyvíjely dynamicky, jiné stagnovaly. Služby spojené s bydlením se na celkovém objemu služeb podílely více než třetinou. Ročně za ně zaplatíme 19 miliard Kčs. Výdaje na tuto oblast vykazovaly v posledních letech rychlý růst. Mj. to znamená, že se zlepšily podmínky bydlení, a to známost bytového fondu ve prospěch bytů první kategorie a družstevní formy bydlení. Další významnou oblastí jsou služby poskytované odvětvími dopravy a spojů. Výraznější rozvoj zaznamenala pouze doprava ČSAD, v železniční dopravě se projevuje sestupná tendence, která je důsledkem orientace obyvatelstva na individuální dopravu. Na 2422 Kčs ročně vynaloží každá domácnost na tzv. osobní služby. Jde o veškeré opravy a údržbu, zdravotně technické služby a veškerou zákazkovou výrobu. Vzhledem k významu těchto služeb, které souvisejí s každodenním chodem domácnosti a jsou i po technické stránce náročné, byla k jejich výraznějšímu rozvoji přijata řada opatření na úrovni vládních orgánů a zabývalo se jimi i 6. zasedání LV KSČ.

● TŘICET NEJLEPŠÍCH plavců NSR zůstalo doma a družstevní nám v mezinárodním utkání nadělila až příjím trapnou porážku. Největším kladem vystoupení našich borců bylo, že se z nich nikdo neutopil.



Neprakta — Švandrlík

„Znám jednu divku, ta má dukáty a chalupu, kterou vysoudila na prvním manželství“

Knoflíky do světa

(Čik): Už více než 230 milionů knoflíků, především košilových a předlovcích, vyrobila od počátku roku pražská firma P. Knoflíkářského průmyslu Žirovnice v Přelbře (okr. Třebíč). Část jich putuje za hranice, jen za první pololetí odebraly nosolatické stáry 74,6 milionu kusů a SSSR 1,5 milionu knoflíků. Zbývající část produkce slouží tuzemským výrobcům textilního zboží.



„Dám si k tobě ohrát párek, ale jestli mi ho zbodneš, tak teprve uvidíš, co to je peklo!“

Nepřakta — Švandrlík



Nepřakta — Švandrlík

„Teď to docela jde, žena má nového milence, já se při nich najím...“



● Výroba atomové bomby v Japonsku se v 1. pololetí 1985 zvýšila na 6,12 milionu kusů. Podle zprávy příslušného výrobního svazu to bylo o 5,7 procenta více než v 1. pololetí 1984.

● V egyptském vojenském prostoru poblíž libyjských hranic začaly společně egyptsko-americké manévry „Bright Star 85“. Část tohoto vojenského cvičení probíhá také v Jordánsku a Somálsku.



● Povídá mládenec vyvolené:
„Drahá, máme před sebou příjemný večer. Koupil jsem lístky do divadla.“
„Proč jsi mi to neřekl dřív? Já už se nestihnu jít převléct.“
„To je v pořádku. Já jsem koupil ty lístky pro rodiče!“

Aufgespießt

„So schrecklich es war, es gab der Welt einen Einblick in die Bedrohung durch Atomwaffen.“

US-Präsident Ronald Reagan, der es am Montag „lächerlich“ nannte, im Nachhinein jene zu verurteilen, die die Entscheidung für den Atombombenabwurf auf Hiroshima vor 40 Jahren getroffen haben.

★

„Fersprechdienst“

Druckfehler im jüngsten Geschäftsbericht der Bundespost, der am Dienstag in Bonn veröffentlicht wurde.



● Šéf přinesl své sekretářce zpátky dopis:

„Je to hezký dopis, slečno Nováková, ale co jste udělala s tím, který jsem vám nadiktoval?“

Alterssitz in „Fort Knox“

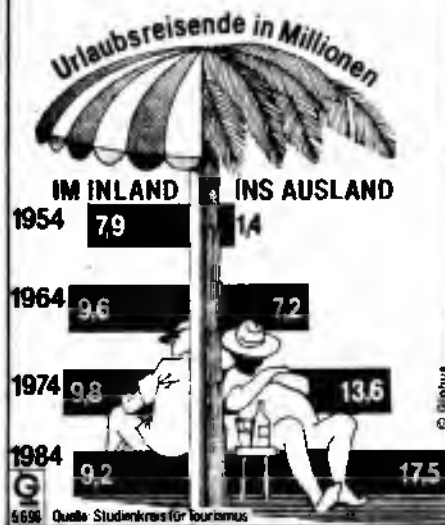
LONDON, 6. August (AFP). Margaret Thatcher bereitet ihren möglichen Auszug aus der Londoner Downing Street Nr. 10 vor. Die britische Premierministerin kaufte sich im Süden der Hauptstadt eine Villa zum Preis von umgerechnet etwa 1,6 Millionen Mark, berichtete am Dienstag die Presse des Landes. Das Haus liegt in einem eingefriedeten Parkgelände, in dem etwa zwanzig Villen gebaut wurden. Die High-Society-Siedlung, von der Nachbarn mit Video-Kameras umgeben, um welche Wachleute mit Hunden patrouillieren. Jede Villa ist von einem Gärtchen mit kleinen Bächen und Holzbrücken umgeben.

Die künftige Privatresidenz der konservativen Politikerin besteht — soweit es die Presseleute ausspionieren konnten — aus sieben Zimmern, zwei Bädern und einer Sauna. Frau Thatcher hatte erst Anfang des Jahres ihre bisherige Privatvilla in der Flood Street im Londoner Westen für rund 1,4 Millionen Mark verkauft.

Ke státnímu svátku

(čtk): Prezident ČSSR G. Husák zaslal blahopřejný telegram blavě státu a předsedovi Národní revolucní rady Demokratické a lidové republiky Burkina Faso kapitánu Thomasi Sankarovi při příležitosti státního svátku jeho země.

Drang über die Grenzen



Fünf Grundsätze des Sozialismus:

1. Denke nicht.
2. Wenn du denkst, sprich nicht.
3. Wenn du denkst und sprichst, schreibe nicht.
4. Wenn du denkst, sprichst und schreibst, unterschreibe nicht.
5. Wenn du denkst, sprichst, schreibst und unterschreibst, wundere dich nicht.

HOVĚZ DOSTAL KPT.

SANKAR HUSÁKOVU GRATULACI, TAK SE PTAL MEDICINÁŘ, JESTLI JE TO ŽIDELNÍČEK...

JEDEN Z KNÍŽAT ITALSKÉ RENESANCE

Největší dárcí umění v Římě v 16. století byl Sandro Botticelli. Dovede nards vyvolat představu krásné malby oživující postavy, v jejichž obličejích se prolíná hlubokost a jakýmsi neklidným, s nádhrou politačným rozehříváním. (L. Binyon, 1913) a v nichž se zároveň „brodí“ celá naše moderní duše s tím největším kouzlem, jakého kdy byla umělecká tvorba schopna... (E. Zola, 1896). V nás se Botticelli nejednou objevuje i ve věších, především Jaroslava Seiferta, novotního o jeho štětcích a Verduci touhou po porádku jejich sugestivní síly jeden z našich nejnadanějších umělců Richarda Greununda, aby pak s jejich přispěním změnil celý svůj předstevní styl malby, jež se však stal neokamžitě zájemem jeho náhle přerobeného díla v r. 1968. Před obrazy Sandra Botticelliho si navíc musíme uvědomit, že tento druh malby má něco společného se všemi novotními dělní výtvarného umění a vlastně s každým skutečným umělcem, který tvoří z duchovní potřeby doby. Proto je nám stále tak podivně blízko, jako by byl soudasákem například Degase či Pissara, ačkoli je mezi nimi předstí celých 400 let.

Sandro Botticelli (1445—1510) patří k nejvýznamnějším umělcům rané renesance, jež kolebkou Florencie 15. století. Vasari ve svých životopisech uvádí jména umělců, kteří založili uměleckou školu Florencie a nalezli se tomu nejlepšímu tmu, že studovali malbu Masaccio v kostele Santa Marie del Carmine. Ačkoli tento umělec zemřel r. 1428, a to ve věku pouhých 27 let, ovlivnil v podstatě malbu celého jeho století. Botticelli se tak zatvádl do jedné skupiny umělců, mezi nimiž nejslavnější je Leonardo, Michelangelo a Raffael.

Skutečným učitelem Botticelliho byl asi Verrocchio, v jehož dílně byl společně s Leonardem. Nebyl mu ani vzdálený Ghirlandajo, s nímž jsou spojeni začátky umělecké školy Michelangelova, Vasari píše, že Botticelli překonal umění Ghirlandaja.

Vždycky mě okouzlovalo jeho čtyřverší: „Každý má rád tu zem / a níž skákal přes mlínky / Má Vysočina díky / za třtinu kterou jsem“, jen mě vždycky mátl poslední verš. Bojovný Nezval — a třtina? Chce snad připomenout, že třtina vichřicí odolá lip než dub? Nebo je to narážka na antickou pověst o prvním Panově píslate z rákosy? Před Nezvalovou fantastickou, odvážnou metaforou jsem dost dlouho zůstávala jako před přibýhými třešňami, od arce jsem si zamílovala teprve jeho básně noci a sbírku Sbohem a štěstíček, obost jsem si postavila na piedestal vedle básní všech svých uctívaných klásků.

My mladí studenti, kteří jsme se zajímali o poezii, jsme většinou uměti Edisona nazpaměti. Jeho mámi své verše mě všude provázely a soddly k imitování. Pokusila jsem se o jakousi poemu v jeho metru, ale sama jsem poznala, že pro mne tudy cesta nevede. A než vyšla sbírka Sbohem a štěstíček, už jsem několikrát jejího autora v Brně zhlédla, s J. V. Plešou a s jinými osobnostmi. V Brně se tradovalo, že tuvo kouzelnou knížku inspirovala naše vrstevnice, nadaná a originální studentka medicíny, což ji ještě dodávalo na dráždícím páva-bu.

Procházela v průvodu s mnoha spisovatelé, kteří tehdy pracovali v ministerstvu informací a osvěty. Přibývala tu častěji na delší dobu zastavovala, a tu st Nezval většinou usedl k odpočinu ku na důkladnou skládaci židli, kterou mistrout zhotovili v Novém Městě, aby mohl bezpečně sedat před svým pídným a malovat. To mi prozradila paní Nezvalová, po jejímž dobu

dělovo ještě jako jiných. Poněvadž pracoval také pro rodinu Medicejů, musíme předpokládat, že si mohl také kdyh prostudovat fresky Benozza Gozzolina v kapli Medicejského páteče, jež byly nejduvážnějším dílem freskové malby této doby. Dik svému umění byl r. 1481 popobáda papežem Sixtem IV. do Říma, aby tam s několika dalšími florentinými malíři vyzdobil dolní plochy Sixtinské kaple, ježt horní část byla pak po třech desetiletích let suferána Michelangelou, jinak celým svým životem je Botticelli spojen s Florencií, kde se zřejmě dopracoval největšího umění, když byl vybrán, aby spolu s architektem Sangaltem a malíři Leonardem, Ghirlandajem a Pierem di Cosimo rozhodli o umístění Michelangelova Davida. Nicméně i tak se stalo, když namísto oblíbeného Nenebeužeti Panny Márie, a šlo o štíto, „jez by mělo znázornit nad každou závisť“, jak zaznamenal Vasari, byl pomlčen a nahrazen.

Obrazy Sandra Botticelliho patří ve výtvarných obrazech k nejvyšším hodnotám celých třetia výtvarného umění. Jsou obdivované právě tak, jako díla ještě slavnějších lialstých klásků, i když bylo o něm napsáno, že měl v sobě síce jiskru génta, ale nikoli dost geniality, aby mohl umění ukázat nové cesty. Tato álba připadá Leonardovi, mladšímu síce jen o sm let, ale ve skutečnosti reprezentujícímu již umění zcela jinak orientované nové generace.

Dik našemu dnešnímu spojení s Drážďany, měteme si popřát potěšení zaslát dos Botticelliho originály, kdyžkoliv si přeje-me v drážďanském Zwingeru je hned po levé straně slavné Raffaeovy Sixtinské madony Botticelliho Madona, s ježiskem a sv. Janem, která patří k nekrásnějším obrazům této tematiky, jež Botticelli namaloval. O něco dále u východu spřítisnu díla. Jeť patří do skupiny čtyř Botticelliho obrazů, představujících zázraky sv. Zenoia. Dva z této kady jsou v Londýně a zbývající je majetkem Metropolitního muzea v New Yorku. Jsou dokladem Botticelliho poznání stylu, záměrného poote-

čení poetických spolek v suchého kulta kreced oncov hem-pazice. Tento úpadek citu byl vysvětlovan jako projev uměleckého fanatismu, vyvolaného „Savonarolou. Nové bádaní. Historické a teoretické problémy však ukazalo, že nepatří k oním „přechodným vyznáváním“ obklopeným Savonarolou, poněvadž po jeho konfliktu se spískou mocí klidně záslal dál ve Florencii, ačkoli jeho bratr, který se skutečně hlásil k Savonarolovým sloupencům, kužil vespeet úprchi tehdy do klidné přádulet této změny. Je ve skutečnosti jen autorův pokus o změnu stylu práce, vyvolaný racionalistickými úvahy a vespřím vůči obětovat estetické slozky bohatému vespejend obrazového ale. Vasari však mylně vysvětluje tuto rozliku změnu Botticelliho práce, jako „hádatí“ a stábní povahu. Jaké „hádatí“ bytí, že stáli uvnitř velké peníze, které dostal za práci ve své ateliérě, jež se neř se prát do Florencie, za mánul vspřímě čas náhlilustrace v Dania, měteme aby se oděvali vzhlednětí prázi, a když podlehli vlnu Savonaroly, zli iam s laskavé podpory Lorenza Medicejského.

Za nejslavnější díla Botticelliho ve však musíme spočítat renece, kde Galerie Uffizi vystavuje aji patrdet jeho obrazů. Mezi nimi jsou dvě vládní malířského umění Prencassu a v r. 1478 a Zrození Venuse, které Botticelli namaloval v letech 1465-66. V obou obrazech jsou střed věku. Vztahuje se k jím dopis psáhy Marsilem Ficinem, nabádal jež Botticelliho, aby se nechal vést Venou, která stěteme vespřímí krádní plátnost humánistů lásku, soucit, vštělosti, vobodomyaslost a velkorysost, skromnost, půbád i vektolopost. V souvislosti s tímto díly bylo posláno čtrnáct mnoho míst s kláských básně, od Homéra až k Lukretiovi a Horaciov. Zní to jako raděbní, když Vasari uvádí jeden úryvek, podle jehož Botticelli neměl žádné vzdělání a dokonce neuměl ani číst, a proto jež se zdůhadna zabýval literaturou Danta. Toto vše si připomínáme v den, kdy uplynulo 473 let od Botticelliho smrti.

X) POKRAŽOVÁNÍ
NA STR. 2



NEZVAL

Z TREBÍČSKÉHO GYMNAZIA jsem se před prázdninami r. 1924 jsem tam



V Nezval v kně-bě J. Kandy

leže prošla svůj první básnický úspěch: v hektografovaném studentském časopise se objevily moje tři básničky, které mi zabavil pod lavil laskavý profesor Kreslens Jindřich Novák. Je víc než pravděpodobné, že k studentské redakci tehdy patřil Jan Zahradníček

podle Almanachu k stému výročí gymnázia maturoval v roce 1926. Mám malý dojem, že jeho „březnovský“ jsem jsem vidala na chodbách. Ale co-patř sekundánka neměla ani ponětí, že pár let předtím sedával ve stejných třídách, ba snad ve stejné lavici Vítězslav Nezval.

Až po mnoha letech jsem se zamýšlela nad tím, kolik uměleckých osobností vyrostlo na malém otupu il-horápadní Moravy a hledala v nich odraz rodne krajiny, té naší zvláštní a rozmanité členěné Vysočtiny. Ale Vítězslav Nezval by se byl jistě stal velkým básníkem, i kdyby se narodil se stejných rodičů jinde; předurčovalo ho k tomu troji umělecké nadání, vrozená hudebnost, malířský srak a hlavně schopnost odvážně razit básnické slova.

Vždycky mě okouzlovalo jeho čtyřverší: „Každý má rád tu zem / a níž skákal přes mlínky / Má Vysočina díky / za třtinu kterou jsem“, jen mě vždycky mátl poslední verš. Bojovný Nezval — a třtina? Chce snad připomenout, že třtina vichřicí odolá lip než dub? Nebo je to narážka na antickou pověst o prvním Panově píslate z rákosy? Před Nezvalovou fantastickou, odvážnou metaforou jsem dost dlouho zůstávala jako před přibýhými třešňami, od arce jsem si zamílovala teprve jeho básně noci a sbírku Sbohem a štěstíček, obost jsem si postavila na piedestal vedle básní všech svých uctívaných klásků.

My mladí studenti, kteří jsme se zajímali o poezii, jsme většinou uměti Edisona nazpaměti. Jeho mámi své verše mě všude provázely a soddly k imitování. Pokusila jsem se o jakousi poemu v jeho metru, ale sama jsem poznala, že pro mne tudy cesta nevede. A než vyšla sbírka Sbohem a štěstíček, už jsem několikrát jejího autora v Brně zhlédla, s J. V. Plešou a s jinými osobnostmi. V Brně se tradovalo, že tuvo kouzelnou knížku inspirovala naše vrstevnice, nadaná a originální studentka medicíny, což ji ještě dodávalo na dráždícím páva-bu.

Nášení, že s kocourem nikdy nesmí nic mít, což mi zůstalo u něho připadalo až paradoxní. Dostlechia jsem se, že kočička přece jen nakonec jednou v Brně svému milujícímu tyranovi uprchla.

Před večerí chodil Nezval sám na procházku a při chůzi si tehdy promýšlel překlady Goetheových básní, jímž se obíral. Mne hluboce zaujímá

ČERVENÁ SE TAVÍ,
PÁLÍ SE TAVÍ KRAVA...

Kalender von Babylon, Cäsar und den Mayas

Vor viertausend Jahren entstand in Babylon der erste Kalender. Der Mond lieferte das Maß: Ein Monat dauerte von Neumond zu Neumond, und das Jahr bestand danach aus zwölf Monaten, gleich 354 Tagen. Das mußte zu Verwicklungen führen, da das Sonnenjahr (also die Zeit, in der die Erde die Sonne umrundet) nun einmal 365,2422 Tage hat. Diese fehlende Abstimmung bereitete auch später Kopfzerbrechen.

● Nur zehn Monate hatte der erste Mondkalender der Römer. Und ein Jahr hatte demnach 304 Tage. Später wurde es auf zwölf Monate verlängert, was 354 Tagen und damit einem Minus von elf Tagen zum Sonnenjahr entsprach. Erst Cäsar brachte durch einen Sonnenkalender, der seinen Namen trug („Julianischer Kalender“), Ordnung ins römische Zeitgefüge.

● Für die nächste Kalender-Korrektur sorgte die Kirche; seit dem 16. Jahrhundert benutzen wir den „Gregorianischen Kalender“, benannt nach Papst Gregor XIII.

● Am präzisesten bekamen die Mayas vor tausend Jahren das Problem Kalender in den Griff. Ihr Sonnenjahr war 1200mal genauer als der Ägypter-Kalender, 40mal genauer als der „Julianische“ und noch 1,5mal präziser als unser Zeitmaß.

Všechny encyklopedie, učebnice dějin umění i odborné publikace tradují to konstatování neustále: italský architekt, sochař, malíř a básník Michelangelo Buonarroti, žijící v letech 1475 až 1564, přej miloval barvy, barevnost na svých čtyřech monumentálních obrazech a jednom obraze tabulovém potlačoval. Např. jeho nástropní malba v Sixtinské kapli až dosud působila našedlými tóny dojmem grisaillie, tedy techniky šedé malby na šedém podkladu napodobující techniku sochařskou.

Tento názor by se dal vysvětlit např. už tím, že pro Michelangela, i když zasáhl do všech druhů výtvarného umění, přece jen především bylo sochařství. Na malířství se dával trochu s pohrádkám a dokonce je užšpědně označoval za práci dobrou nejenou pro ženy. A právě tak zřejmě vezme za své i tradovaná legenda o tom, že Michelangelo maloval strop v Sixtinské kapli leže na zádech v nepohodlné poloze vysoko na ležení.

Právě probíhající renovace Sixtinské



A přece byl malířem lidských barev

kaple totiž michelangelovské legendy narušuje, když nechceme rovnou říci že boří.

Agónie Michelangela ležícího v polotmě na zádech na vratkém ležení ve výšce dvaceti metrů nad mramorovou podlahou a malujícího strop Sixtinské kaple, se stala v průběhu věků trvalým námětem pro básníky, spisovatele i herce, jako v poslední době pro herce Charlona Hestona.

Renovace a očišťování maleb na stěnách i stropě Sixtinské kaple, probíhající už čtyři roky, tyto myšly rosmetává. Renovované už je třetina objektu a restaurátorské práce přinesly mnoho podnětů pro historiky umění.

Především byla rozbita romantická představa, která to také přikazovala Ch. Hestonovi v postavě Michelangela, kterého hrál v roce 1961 se filmové verzi románu Irvinga Stonea Agónie a extáze. „To prostě není pravda,“ prohlašuje kurátor středověkého a novověkého byzantského umění Fabrizio Mancinelli z Vatikánského muzea. Je současně i ředitelem všech restaurátorských prací v Sixtinské kapli. Jistě. Michelangelo měl časté bolesti, když maloval sixtinský strop a dokonce napsal i verše o svém utrpení. Ale bolest mu stejně působila dlouhé stání na židlích s hlavou hodně zakloněnou do týla; a o takové pozici také hovoří jeho vlastní kresba přiložená k veršům.

Vatikánský odborník uvádí, že restaurátoři objevili ve stěnach kaple zážené otvory, do nichž bylo Michelangelem naorávané ležení zapuštěno, které jsou také jedním z důkazů nepravděpodobnosti dosavadního tvrzení. Experti dokonce zrekonstruovali novodobou verzi toho důmyslného zařízení vymyšleného umělcem. Byl také objeven náčrt ležení pořízený Michelangelem pro tesáře, aby věděl, jak a kde mají udělat plošinu pro malíře. Je z ní jasné patrné, že měla být umístěna

tak, aby umělec nemusel při práci ant sedět ve dřepu ani se kroutit nebo si lehat.

Pokud jde o tlumenou paletu Michelangelovu bylo při očišťování malby zjištěno, že naopak používal velice živé a světlé barvy — jasnou zelen, ohnivo červen, jiskřivou žlut či subtilní tóny modré. Ty barvy přijímají „přímé vyskakují s omítkou“.

Čištění a renovace Michelangelova díla a vůbec celé Sixtinské kaple, provádí hlavní restaurátor uměleckých děl ve Vatikánu Gianluigi Colalucci spolu se dvěma asistenty, Mauriziem Rossiem a Pierrem Giorgio Bonattim. Při své práci došli k závěru, že byl Michelangelo tvůrčí své dílo úplně sám, pracoval neuvěřitelně rychle. Zejména kolem lunet, dvádnácti oken v nejvyšších místech, kde už začínají obloky stropu.

S výraznou Sixtinské kaple směřal Michelangelo v roce 1508 na objednávku papeže Julia II. Na levé straně kaple byly výjevy ze života Mojžíše a na pravé Ježíše a strop měl být obrazy vždy boží ante legem, před spasením lidstva. Jak umělec všechny encyklopedie, proměnil Michelangelo svým dílem valenou klenbu kaple namalovanými architektonickými prvky v bohatou iluzií sféru s třemi pro obrazy. I když, pochopitelně, uchozí myšlenka díla je nábožensko-charakteru, je vlastně stíláním ideálů renesance, personifikací duchovní a hmotné síly působící v lidském životě a dávající mu význam.

V nástropní malbě vyjádřil Michelangelo své sochařské cítění. Těčka prude, ba až hněvové namalované obrazy, tvrdí F. Mancinelli, na některých místech jsou v omítce dovedly vazy ze žitce, to vše působí, jako by okna byla velkými barevnými kresbami. A každá byla stvořena neuvěřitelně rychle, během tří dnů. Přitom každá skupina má účtyhodné rozměry.

Rozhodnutí o tom, aby Sixtinská kaple byla renovována je pokládáno za jedno z nejmoudřejších a také nejodvážnějších v oblasti výtvarného umění posledních let. Přitom k němu došlo takřka náhodou. Nejprve byla provedena renovace portrétů papežů, které jsou pod Michelangelovými lunetami a Valter Persegati, tajemník a správce financí Vatikánského muzea spolu s generálním ředitelem papéřských pomníků Gariem Pierrangelim se rozhodli skutečně očistit malinky kossek na boku jedné lunety. Když viděli výsledek, bylo rozhodnuto.

Desetipodní práce se ukázaly být velmi přínosem jak pro odborníky, umělecké historiky, tak i pro širokou veřejnost. Pro turisty byla uzavřena totiž jen krátká časť při výměně ležení. Výsledkem dosi obřího a technicky komplikovaného metod očišťování díla je bájevný barevný kruh postav, představitelů rod žitce a proroky. Smělost barev odhalených při restaurování vnuká představu, že fresky na stropě, na nichž G. Colalucci a jeho spolupracovníci sečali teprve pracovat, zážít v roce 1880, kdy mají být všechny práce ukončeny, jako slunce.

Pa renovaci stropu kaple přijde na řadu i úprava Posledního soudu na její odtěpné straně. Mladý Michelangelo namaloval třicet let po dokončení stropu a lunet. Je to monumentální dílo (plných 391 postav, často vysokých až dva a půl metru) zahrnující dílo Michelangela — renesančního tvůrce, nečinně hledat cestu k novému spirituálnímu. Pročto jde o kapku nahých postav, byl v pozdější době obras několikrát přemalován (s narušením důvodů), poprvé až v 18. století. Navíc to byla přímo hořící rukavice pro restaurátory. Smysl prachu, sply, lepidla a také zážesných skvrn s pochodní, jímil se v kapli sotřilo do doby, než byla zavazena elektrika, které narušilo povrch fresky, nijak nepoškodilo originální barevnost velkého tvůrce díla.

Schmetterlinge bringen in Afghanistan den Tod

In ihrem seit Jahren währenden Widerstandskampf gegen sowjetische Truppen und das von diesen gestützte kommunistische Regime in Afghanistan haben es die moslemischen Guerilleros täglich mit einem besonders heimtückischen Feind zu tun, auch wenn sie nicht in direkte Kampfhandlungen verwickelt sind: Nach Schätzungen westlicher Geheimdienstexperten haben die sowjetischen Streitkräfte seit Beginn ihrer Militärintervention Ende 1979 entlang der 1500 Kilometer langen Grenze zu Pakistan bis zu zwei Millionen Minen gelegt, um den Guerilleros und deren Nachschub den Weg über die Grenze abzuschneiden oder doch zumindest zu erschweren. Rund 250 Bergpässe, aber auch verschiedene Operationsgebiete der Rebellen im Inneren Pakistans sollen in hohem Maße vermint sein.

Minen fügen neben Luftangriffen den Rebellenverbänden die größten Verluste zu, wie Rachmat Said, einer ihrer Führer in der Provinz Kunar, einräumt. „Überall gibt es bei uns Leute, denen Beine, Füße oder Hände von Minen abgerissen wurden“, sagt er. „Die Minen töten und verwunden viele von uns.“

Výstup do kosmu

Moskva: Kosmonauti V. Džanibekov a V. Savinych věru vystoupili do volného kosmu a upevnili na povrch orbitální stanice Saljuj 7 doplnkové panely třetí sluneční baterie, která jim přivážela nákladní lod Progress 24. Po montáži se vrátili i palubní inženýr vrátili ke vchodu do stanice kde připevnili aparaturu vyrobenou společně sovětským a francouzským odborníky pro zachytávání vesmírného prachu, vyměnili vědecká přístroje a kazety se vzorky biopolymérů a různých stavebních materiálů. Při výstupu do volného kosmu posádka stanice použila zdokonalené skafandry. Po splnění všech plánovaných operací se oba kosmonauti vrátili do stanice.

TO BY TOHO VÍTE VÍCE...

Bevorzugt wird von den sowjetischen Truppen eine Minenart verwendet, die wie ein großer Ahornsaamen aussieht und darum auch „Schmetterlingsmine“ genannt wird. Sie kann zu Hunderten aus Hubschraubern oder niedriger fliegenden Flugzeugen abgeworfen werden und gleitet sich drehend sanft zur Erde, wo sie in der Landschaft kaum auffällt, weil sie mit einem grünen oder braunen Kunststoffüberzug versehen ist. Sie kann noch nach Jahren Tod oder Verwundung bringen.

Nach Erkenntnissen westlicher Fachleute sind die Schmetterlingsminen und andere, stärkere Minen speziell für den Einsatz in Afghanistan entwickelt worden, um an Stellen verlegt zu werden, zu deren Bewachung die Mannschaften der Truppen immer noch nicht ausreicht. Führungsoffiziere der Guerillaverbände in der Provinz Kunar geben zu, daß sie der Minenkriegführung der Sowjetunion nicht viel mehr entgegen-

zusetzen haben als scharfe Augen, Mut und die Bereitschaft einiger besserer „Pfadfinder“, mit langen Stöcken bewaffnet einer Einheit den Weg durch ein vermutetes Minenfeld zu bahnen.

Nicht nur unter den Guerillakämpfern, sondern auch unter Zivilisten haben Minenexplosionen zahlreiche Todesopfer und Verletzte gefordert, vor allem unter jenen Zehntausenden, die vor dem Regime in ihrer Heimat und der sowjetischen Besatzungsmacht nach Pakistan flüchten. Die Flüchtlinge müssen die selben Pfade benutzen wie die Guerilleros, haben aber bei weitem nicht deren Erfahrungen im Aufspüren von Minen. Die Flüchtlingskrankenhäuser in der pakistanischen Grenzstadt Peshawar sind voll mit afghanischen Zivilisten, die von Minen verletzt worden sind. Dennoch zählen diese zu den Glücklicheren, denn viele andere sind, bevor sie ärztliche Hilfe fanden, an Schock, Blutverlust oder

Wundbrand gestorben. Den moslemischen Guerilleros in Afghanistan mag es nicht nur an Waffen, Lebensmitteln und Kleidung, für sie ist auch die medizinische Versorgung praktisch ein Fremdwort. Medikamente, von ein paar Aspirintabletten in Ausnahmefällen vielleicht abgesehen, Ärzte und auch Sanitäter sind nahezu unbekannt. Wenn einer der Widerstandskämpfer verwundet wird oder im Sterben liegt, kann ihm kaum jemand helfen. „Wir haben kein Geld, um Medikamente zu kaufen, und es gibt keine ausgebildeten Leute, die uns helfen könnten“, sagt der Guerillakommandeur Adschdar Chan in der Provinz Kunar. Wunden werden mit Stoffetzen notdürftig verbunden, die aus seit Wochen nicht mehr gewaschenen Kleidungsstücken herausgerissen wurden.

JEDNO DUKA: KDO J TÍH TO
DOŤKEM SYNATIZUJE JE
SAH DOBYTEK!

Die Army muß Comics einsetzen

Jeder fünfte US-Bürger gilt als „funktionaler Alphabet“

WASHINGTON, 5. August (epd). Jeder fünfte erwachsene US-Bürger kann nicht Zeitung lesen. Zu diesem Ergebnis kommt eine Studie über Alphabetismus in den USA, die der US-Kongreß vergangene Woche bei einer Anhörung veröffentlicht hat. Danach sind 18 Prozent der weißen und 44 Prozent der schwarzen Erwachsenen sowie 56 Prozent der „Latinos“, funktionale „Alphabeten“. Sie können lediglich ihren Namen sowie einfache Wörter und Sätze lesen und schreiben und wurden deshalb bei bisherigen Erhebungen nicht als Alphabeten registriert.

Výhodná reklamace obuvi

(Čtk): Ve snaze zjednodušit zákazníkům vyřizování spotřebitelských reklamací zavedl Obchod obuvi Gottwaldov ve všech svých prodejnách v ČSSR možnost uplatnit reklamaci ve kterékoli prodejně v rámci krajského podniku Obuv. Koupili-li tedy zákazníci obuv, koženou galanterii nebo punčochový výrobek např. v Mladé Boleslavi, může případnou reklamaci uplatnit ve kterékoli prodejně podniku Obuv Středočeský kraj, tedy např. v Berouně, na Kladně atd. Od 1. července tohoto roku není proto nutno jako doposud uplatnit reklamaci v té prodejně, ve které zboží nakoupil. Prodejna pozná z nákupního dokladu zákazníka, zda výrobek nebyl koupen např. v Příorě, v prodejně jednoty apod. Na tyto prodejní organizace se nově opatření nevztahuje, protože jde o obchodní organizace se samostatným financováním a vlastními reklamními týdy.

RAVA KAPITALISTŮM DO VAZU!

UdSSR-Visum für Westberliner

Ein weiteres Beispiel für die großzügige sowjetische Auslegung des Viermächte-Abkommens (s. Kommentar „Keine Erfüllungsgelufen“ von „bhz“, FR am 30. Juli 1985) sollte nicht unerwähnt bleiben: Westberliner, die beim sowjetischen Generalkonsulat in Berlin (West) ein Visum beantragen, erhalten es nur gegen Vorlage ihres Westberliner Personalausweises, obwohl das „Vereinbarte Verhandlungsprotokoll I“ zum Viermächte-Abkommen besagt:

...daß Personen mit ständigem Wohnsitz in den Westsektoren Berlins zur Erlangung eines Visums für die Einreise in die UdSSR „bei entsprechenden sowjetischen Stellen vorzulegen haben a) einen Paß, der mit dem Stempel „ausgestellt in Übereinstimmung mit dem Viermächte-Abkommen vom 3. September 1971“ versehen ist; b) einen Personalausweis oder ein anderes entsprechend abgefaßtes Dokument, das bestätigt, daß die das Visum beantragende Person ihren ständigen Wohnsitz in den Westsektoren Berlins hat...“ Den o. g. Personen, „die auf diese Weise ein Visum erhalten haben, steht es frei, während ihres Aufenthaltes in der UdSSR „entweder beide Dokumente oder eines von beiden mit sich zu führen. Das von einer sowjetischen Stelle ausgestellte Visum wird als Grundlage für die Einreise in die UdSSR“, und der Paß oder der Personalausweis als Grundlage für die konsularische Betreuung nach Maßgabe des Viermächte-Abkommens während des Aufenthaltes solcher Personen im Gebiet der UdSSR „dienen.“

Natürlich können Westberliner, denen ein sowjetisches Visum allein gegen Vorlage ihres Westberliner Personalausweises ausgestellt wurde, ihren mit „Viermächte-Stempel“ versehenen Bundesreisepaß in die Sowjetunion mitnehmen, ebenso wie sie eine Benutzerkarte der Staatsbibliothek Preussischer Kulturbesitz oder eine Netzkarte der Deutschen Bundesbahn mitnehmen können. Bloß: offizielle sowjetische Stellen interessiert dieser Reisepaß ebenso wenig wie andere „private Papiere“ des Reisenden. Wie es im Ernstfall mit der konsularischen Betreuung von Westberlinern durch die bundesdeutsche Botschaft in der UdSSR aussieht, weiß ich nicht. Da aber allein der Westberliner Personalausweis die Grundlage für die Visumerteilung darstellt, ist die Rechtsgrundlage für Betreuung durch die Bundesrepublik bereits durchlöcher.

Diese jahrelange „souveräne“ Mißachtung einer Bestimmung des Viermächte-Abkommens durch das sowjetische Generalkonsulat in Berlin (West), die m. W. bisher weder die westlichen Signarmächte des Viermächte-Abkommens noch die Bundesregierung noch

des Innenministerium sollten diesen Umstand bei der strikten Einhaltung und vollen Anwendung“ des Bundesmeldegesetzes berücksichtigen.

Joan Glenn, Berlin 36

BRITSKÝ OBCHODNÍK Stanley Booth-Russel zaplatí 300 liber pokuty za to, že se zepnul politicky na cestu. Rozhodl o tom v úterý soud v Plymouthu. Geld právda je oslem fatol: V říjnové míze S. Booth-Russel náležel s určitěm nad štěstím v loňské britské přistavu. Když zjistil, že není, kde má být, zatáhl se v příměrově úpise nad detektivním hříčkem a snažil se náhodou dlehl. Při rozběhu v ponice upadl, protože si myslil, že příručník bude havarovat. Až privrátily politistu mu ukázal správný směr...

den Westberliner Senat auf den Plan gerufen hat, kann fast schon den Status von Gewohnheitsrecht beanspruchen. Wen wundert es also, daß die UdSSR bei jeder sich bietenden Gelegenheit ihr Ziel weiterverfolgt, eine „selbständige politische Einheit West-Berlin“ zu etablieren und international anerkannt zu bekommen.

Übrigens: Das neue Bundesmeldegesetz, das Bundesbürger, die in Berlin (West) wohnen, zwingt, in Berlin (West) ihren Hauptwohnsitz anzumelden und Westberliner Ausweispapiere anzunehmen, hat angesichts dieser sowjetischen Praxis eine staatsrechtlich fatale Folge: Bundesbürger, die in Berlin (West) wohnen, werden als nur „ständige Einwohner der Westsektoren Berlins“ bei Reisen in die UdSSR und die mit ihr verbündeten Staaten praktisch staatenlos. Die Staatsbürgerschafts-Hüter im Bun-

Den funktionalen Alphabeten sind nach Angaben eines Kongreßabgeordneten zahlreiche US-Soldaten zuzurechnen, die unfähig seien, einfache Bedienungsanleitungen für die Anwendung von Waffen.

Atraktivní houba

(Čtk): Sto tun atraktivního potravinářského artiklu – hlavy štiplce vyprodukují letos JZD ČSSR v Bratislavě-Rači. Hlavy, v přírodě známé jako divoká houba, budou vhodným občerstvením sortimentu postrávků na našich stolech. Svými vlastnostmi, zejména obsahem blahodárných bílkovin, dostatkem vlákniny a množství nenasycených kyselin a lehkou stravitelností jsou vhodná zvláště při redukci diety.



„Tati, opravdu jsi chodil do třídy s Martinovým tátou?“
„Ano. Proč?“
„Protože Martinův otec tvrdí, že byl nejlepším žákem ve třídě!“

„Bubu“ v Japonsku



V Japonsku se úspěšně rozvíjí prodej miniautomobilů s motorem o obsahu 50 cm³, které jsou tam označovány „bubu“, což je výraz užívaný japonskými dětmi pro pojmenování autíček na hraní. Na snímku je nový model BUBU 505-C, který firma Micuoka uvedla na trh počátkem letošního roku. Vozík má rozměry 248x121x115 krát 77 cm a váží 160 kg.

A ŽRADA BU-BU 2

Milión vozů Jetta

V minulých dnech sjel z výrobního pásu ve Wolfsburgu miliónový automobil Jetta. Sesterský model Golfu, vyráběného od roku 1979, který byl na jeře 1984 vyřazen svým následníkem, vstoupil tak do společnosti „miliónových“ výrobků koncernu. Za 19 měsíců výroby přispěl Jetta k tomuto číslu 250 000 kusů, a kromě Wolfsburgu se vyrábí ještě v JAR Mexiku (pod názvem Atlantic) a montuje se i v Nigérii. 65 procent výrobků šlo na export, a např. v USA je Jetta se 177 000 kusů „importním autem r. 85“.

Víte, že...

...po mostu Ant. Zápotockého v Praze po jeho dokončení v r. 1988 přejezdě 63 000 vozidel?

...základní komunikační systém [ZAKOS] hlavního města Prahy převezme po svém dokončení 70 procent dopravního výkonu Prahy?

...propojení výstupní barrandovské komunikace s mostem Ant. Zápotockého letos v létě, bude zároveň znamenat spojení dálnice Praha—Brno a Praha—Plzeň?

...letos, kdy stavba Zákos dovrší v Praze 10 let soustředěné výstavby, bude v provozu již 75 km nových komunikací? (15)

VÍM, KAPKAL JSEM V TOM ČLÁNEK...

13 tisíc odstínů

Zatímco ještě v roce 1970 bylo ve světě zaznamenáno kolem 2000 různých odstínů barev automobilů, byla už v letošním roce registrována škála více než 13 000 různých barev. Na postupu jsou především metalizované barvy, přičemž některé značky je mají ve svém programu výhradně. Neuvěřitelný počet rozličných barevných tónů umožňuje v moderním lakýrnictví míchání relativně nízkého počtu základních barev pomocí počítače, který je schopen namíchat jakýkoliv odstín absolutně přesně. (2)

KAFEBRAUNDOZELENÁ TAKY!

Z JEDNÉ ANKETY:

Odpověď na otázku č. 9 — jak správně postupovat při přípravě masa na víně, aby pokrm získal lahodné vinné aroma? Jestliže po ochutnání pokrmu zjistíme, že má nepřijemnou, jakoby syrovou chuť, dopustili jsme se při jeho přípravě této chyby: Víně jsme přidali už do hotového pokrmu, takže vodou obsaženou ve víně jsme pokrm znehodnotili.

Správně jsme měli při přípravě masa na víně postupovat takto: Víně jsme měli přidat už při začátku dušení masa; jen delším vařením se chuť vína zvýrazní a pokrm získá lahodné vinné aroma. (Pro zajímavost: Odborně se to dělá například, že na přípravu minutek se víno nejprve svaří až na jednu pětinu a kuchař na minutku přidává lžičkou jenom tento výtažek, zbavený vody, jímž minutku dochutí.)

DOBRÝ, CO?

Havarijní hudba

V některých státech bylo zakázáno instalování magnetofonů v autech. Průzkum provedený pracovníky švýcarského ministerstva dopravy prokázal, že pro řidiče je nejvíce nebezpečná hudba ve stylu „disko“. Tep řidiče se při ní srychluje až na 125 úderů za minutu, zvyšuje se také hladina „adrenalinu“ v krvi. Ve stavu zvýšené podrážděnosti řidič nedostatečně reaguje na dopravní situaci a nevěnuje patřičnou pozornost značkám.

Hund darf kein Bad nehmen

öhl ATHEN, 5. August. Weil sein Hund ein Bad nahm, ist jetzt ein österreichischer Urlauber auf der griechischen Ägäisinsel Thassos mit einem Bußgeld von 5000 Drachmen, umgerechnet rund 110 Mark, belegt worden. Der Tourist habe seinen Vierbeiner am Strand von Thassos schwimmen lassen, obwohl er von Beamten der örtlichen Hafenpolizei darauf aufmerksam gemacht wurde, daß dies nicht statthaft sei, heißt es. An den griechischen Gestaden ist es Hunden und Katzen untersagt zu baden. Zuwiderhandlungen werden mit Geldbußen zwischen zehn und 900 Mark geahndet, in schweren Fällen können Besitzer und Hund sogar dem Schnellrichter vorgeführt und zu Haftstrafen verurteilt werden.

NSR: důchody po zločincích

Bern: Švýcarský list Berner Zeitung se včera pozastavil nad skutečností, že v NSR jsou nacističtí masoví vrazi uznáváni za „oběti války“ a stát jim poskytuje příslušný důchod. V článku se mj. píše Dr. Werner Braune, který byl v roce 1951 v Landsbergu popraven jako nacistický masový vrah, je podle názoru západoněmeckých úřadů „válečnou obětí“, neboť dvůr po něm dostává odpovídající důchod. Před několika měsíci bylo oznámeno, že také dvůr po předse- (nacistického) Lidového soudního dvora Rolanda Freislerovi dostává jak běžný důchod po úředníkovi, tak i důchod stanovený pro oběti války. Západní spojenci popravili stejné jako Brauneho i osm dalších šéftů přepravních skupin a komand, pět spáchalo sebevraždu. Pět k smrti odsouzených zločinců bylo později omilostněno a spolu s těmi, kdo byli odsouzeni k dlouholetým trestům odnětí svobody, poté předsedá propuštěno. Předtím americká vláda ve smlouvě se spojkou vládu stanovila, že ten, jehož zločiny soudně projednávali už spojenci, nesmí být nikdy postaven před západoněmecký soud. Vzhledem k této právní situaci může leckterý omilostněný masový vrah poklidně pobírat státní důchod.

Efektivní prodej licencí

(čtk): Přínos z prodeje duševního vlastnictví formou aktivních licencí je, jak se udává v celém světě, pět krát až desítkrát vyšší než zisk z obchodu se zbožím. Jde totiž o zhodnocení minulé, již vynaložené práce a odpadá nárok na materiál, energii, pracovní síly, dopravu atd. Odhaduje se, že ve světě nyní existuje 40 až 50 tisíc platných licenčních smluv v celkové hodnotě 3 až 3,5 miliardy dolarů. Čs. podnik zahraničního obchodu Polytechna, který se tímto prodejem zabývá, v letech 1981—1984 uzavřel 193 smluv na prodej licencí. Největšími odběrateli čs. licencí jsou SSSR a NDR. K nejvýznamnějším a finančně nejúspěšnějším licencím, které Československo dosud prodalo, patří tryskové stavy, bezvrtulové přetlaky a kontaktní čerpadla. Nyní prodávané vynálezy, technologie a inovace již nedosahují takového devizového přínosu, ale je o ně ve světě zájem a jsou úspěšně zhodnocovány. Tvoří však bezpochyby pouze část toho, co bylo v ČSSR vyvinuto a co by mohlo, v případě poskytnutí ke komercializaci, přinést výsoce efektivní devizový přínos našemu národnímu hospodářství.

TO JE EFFECTUS BOLŠEVICUS!

„UKRADL JSEM VÁM AUTO, VELICE SE OMLUJÍM VÁM.“ Jean-Pierre Larquetoux z Lyonu nevěřil svým uším, když to slyšel. Sympatický hlas mu do telefonu ještě sdělil, že jeho vůz, který zmizel i s doklady a šekovými knížkami před dvěma dny, stojí na jedné ulici v jihofrancouzském Cognac-sur-Mer. Skutečně je tam našel, se vším vřady. Jen o pár hodin později. Zloděj je totiž vyplašil: „Být všmi, tak spěchám. To víte, lidé jsou všelijací, a tady se hodně krade.“

Aufgespießt

„Ehe wir keine Substanz finden, ist das für uns nur ein Wort. Eureka heißt ja: Ich habe gefunden. Ich weiß nicht, was gefunden ist und was gefunden werden soll. Ich möchte erst mal eine Zahl sehen. Die USA geben für SDI allein 1986 insgesamt 2,75 Milliarden Dollar aus.“

Richard Perle, Abteilungsleiter im US-Verteidigungsministerium, auf die Frage, was er von dem europäischen Forschungsprojekt „Eureka“ hält.

WIE LIV „EUREKA“, ALE HEUREKA!

Kafka-Sterbehaus unter Denkmalschutz

WIEN. Das Sterbehaus des Dichters Franz Kafka in der Nähe von Wien ist unter Denkmalschutz gestellt worden. Es ist ein ehemaliges Sanatorium in Klosterneuburg am Rande der Hauptstadt. Das Gebäude ist heute ein Wohnhaus und beherbergt auch einen Kafka-Gedenkraum und einen Tagungsraum der Kafka-Gesellschaft. Noch in diesem Jahr soll die Front des Gebäudes mit Hilfe des Denkmalamts, der niederösterreichischen Landesregierung und der Stadt Klosterneuburg nach alten Fotografien restauriert werden.

• Ve Spojených státech bylo v červenci téměř 8,5 miliónů nezaměstnaných, tj. 7,3 procenta pracovního obyvatelstva. Oznámilo to ministerstvo práce USA.

Lovacká anozna odstřelila jeleni zvře začala na Slovensku 1. srpna a potrva do konce roku. Je možné lovit také jezevce, holuby — hřivnabe, hrálčky zahradní a některé další druhy zvře.

• V Italské obci Gagliano Castellerrato byly odříznuty vzácné cizelované monstrance, kardinálce a také páltuliumetrová masivní stříbrná socha sv. Gallogera.

OPRAVDOVÉ RYBÁŘSKÉ ŠTĚSTÍ má nedavno dr. Jaroslav Borák z Chébu. Ve vodách jesenické přehrady ulovil za pomoci své manželky štiky o hmotnost 15,60 kg a délce 122 cm. Rybu chytit na třpytku o síle 0,25 mm.

Bolivar starb an Amöben

BERLIN, 4. August (AP). Der südamerikanische Freiheitskämpfer Simon Bolivar ist 1630 nicht an der Tuberkulose gestorben, wie bislang angenommen wurde, sondern an einer Amöbenkrankheit. Wie das Ostberliner SED-Zentralorgan „Neues Deutschland“ am Wochenende unter Berufung auf kubanische Berichte meldete, wurde die Todesursache jetzt zweifelsfrei durch Analysen der Krankengeschichte und des Autopsieberichtes festgestellt. Zehn Jahr lang habe Bolivar unter Amöben gelitten.

Die einzelligen Wechseltierchen hätten seine Leber befallen und schließlich Abszesse in der Lunge hervorgerufen. Damals habe die Medizin nur sehr wenig über die krankmachende Wirkung von Amöben gewußt, was zur Fehldiagnose Tuberkulose geführt habe. Die Geschichtsbücher Lateinamerikas müßten nun 155 Jahre nach dem Tod des Freiheitskämpfers umgeschrieben werden, stellte das SED-Blatt fest. Der 1783 in Caracas (Venezuela) geborene Bolivar brach nach jahrelangen Kämpfen die Herrschaft Spaniens in Südamerika.

Erwog Churchill Gasangriff?

NEW YORK, 1. August (dpa). Der frühere britische Premierminister Winston Churchill hat nach einem Bericht des US-Magazins „American Heritage“ während des Zweiten Weltkrieges erwogen, als Vergeltung für den V-1-Raketeneinsatz gegen London deutsche Städte mit dem vom Völkerrecht geächteten Giftgas anzugreifen zu lassen.

„Ich möchte, daß eine kaltblütige Kalkulation angestellt wird, was es uns brächte, Giftgas einzusetzen“, schrieb Churchill nach Angaben des Magazins am 6. Juli 1944 in einer vierseitigen Notiz an seine Berater. Wenn die Raketenangriffe auf London „verheerend“ würden, dann sei er darauf vorbereitet, „alles“ zu tun, um zurückzuschlagen.

Der Autor des „American Heritage“-Beitrages, der Historiker Barton Bernstein von der Stanford University, berichtet, Churchills Überlegungen seien durch einen massiven Angriff mit V-1-Raketen auf London ausgelöst worden, bei dem 2700 Zivilisten getötet worden seien.

Bewegungen der Marienstatue

BALLINSPIITTE, 1. August (AP). Die Iren, in der Mehrheit traditionell strenggläubige Katholiken, haben seit zwei Wochen einen neuen Wallfahrtsort. Nachdem zwei Frauen gesehen haben wollen, wie sich eine Marienstatue in einer Höhle bei Ballinspittle bewegt hat, kommen täglich Tausende von Pilgern in der Hoffnung auf ein Wunder in das Dorf im Südwesten der Insel. Die Polizei hat Verstärkung herbeigeschafft, und Helfer des Roten Kreuzes mußten Erste Hilfe leisten.

Am Mittwoch sah sich Bischof Michael Murphy, in dessen Amtsbezirk Ballinspittle liegt, veranlaßt, die Gläubigen darauf hinzuweisen, daß direkte übernatürliche Ereignisse selten sind. „Die Vernunft gebietet es uns, die Behauptungen von Ballinspittle mit Vorsicht zu betrachten“, sagte der Bischof und warnte vor voreiligen Schlüssen auf Wunderwirkungen der Marienstatue.

Ptal se vnuk:

„Dědo, podle čeho sis vybral babičku?“

„I to víš, tenkrát ženy minisukně nenosily, tak jsem holt koukal po věnu.“

Aufgespießt

„Ich würde schon sagen, ‚Revolutionäre aller Länder, vereinigt euch‘, ich würde aber auch sagen, ‚Revolutionäre aller Länder, wascht euch auch selbst die Socken!‘“

Die stellvertretende Juso-Bundesvorsitzende Gabriele Schwietering bei den Moskauer Weltjugend-Festspielen zum Thema Gleichheit von Frau und Mann.

Marlene nicht zur Ehre

Mißglückter Diseusenauftritt im „Hamburger Sommertheater“

HAMBURG. Eine Huldigung an den unvergleichlichen, legendären Star, der fast ein halbes Jahrhundert am Himmel des Show-Gewerbes leuchtete, sollte es werden und geriet fast zur vorzeitigen Grablegung: „Hommage à Marlene“ im Deutschen Schauspielhaus.

Das Programm ist Teil einer Veranstaltungsreihe, die sich Hamburger Sommertheater nennt und – von der Kulturbehörde mit dreihunderttausend Mark subventioniert – das alljährliche Kulturtief in der verregneten Hansestadt überbrücken soll. Fünf berühmte Diseusen trafen an fünf Abenden zusammen, um gemeinsam jener alten Dame singend zu gedenken, die seit Jahren einsam in ihrer Pariser Wohnung lebt wie in einem Mausoleum, kaum jemanden zu sich läßt, um nicht den Verfall der einstigen gemeißelten Schönheit in den Augen des Besuchers zu lesen, nur noch hektisch telefonierend Kontakt mit der Welt hält. Einen Hauch von Nekrolog hatte das schon, was clevere Veranstalter mit den Damen Ingrid Caven, Juliette Gréco, Hana Hegerova, Eartha Kitt und Gisela May in Szene setzten wollten. Die Werbetrommel wurde schon lange vorab fleißig gerührt, kaum ein Tag verging, an dem nicht Nachrichten in die lokale Presse lanciert wurden. Eine davon ließ aufschrecken: Per Los, unter Aufsicht eines Notars, wurde entschieden, in welcher Reihenfolge sich die Diven dem Publikum präsentieren sollten. Das war kurz vor der Premiere.

Da hätte man also fünf berühmte Sängerinnen versammelt und hielte keine Dramaturgie für sie bereit, keine Idee, die den Ablauf bestimmt hätte? Der Verdacht bestätigte sich bei der Premiere aufs peinlichste. Mit Pannen begann der Abend – beziehungsweise zunächst einmal nicht. Regie fand nicht statt. Was herrschte, war allein Konzeptionslosigkeit. Einzig erkennbare Programmsicht: Den Damen war offenbar zur Auflage gemacht worden, während ihres Auftretens mindestens zwei Songs, die einstmals die Dietrich kreiert hatte, zu liefern, der Rest war eigenem Belieben, also eigener Selbstdarstellung überlassen.

Alle fünf entledigten sich der Lieder der noch berühmteren Kollegin als einer offensichtlich eher lästigen Pflicht – niemand hatte ihnen Texte geliefert, mit dem sie das, was sie sangen, in Beziehung bringen konnten zu dem doch angeblich zu feiernden Idol, niemand hatte ihre Auftritte koordiniert.

Da gab es nur Werner Baecker, wuschendurch am Pult, der unsäglich Banales und Moralinsaureres zu Marlenes Vita daherredete, mit einem Gebrauch des Imperfekts, der nun wirklich vermuten ließ, sie sei schon tot. Statt einer sturen Abfolge von Auftritten hätte man doch eine Revue gestalten, einen roten Faden spinnen, eine Geschichte erzählen können – aber das hätte bedeutet, daß irgendeiner der Veranstalter sich Gedanken gemacht hätte. Doch wer kann schon denken.

So purzelten sie denn mit Aplomb auf die Bühne in der Reihenfolge, wie das

Noch mehr Scheidungen

WIESBADEN, 5. August (dpa). Immer häufiger hält der „Bund fürs Leben“ nicht ein Leben lang: 130 744 Ehepaare ließen sich 1984 in der Bundesrepublik scheiden, rund acht Prozent mehr als im Vorjahr und 36 Prozent mehr als 1980. Wie das Statistische Bundesamt in Wiesbaden am Wochenende berichtete, kamen 1984 im Bundesdurchschnitt auf 10 000 bestehende Ehen 87 Scheidungen. Von den 1984 aufgelösten Ehen seien mehr als 100 000 Kinder betroffen.

Los es befahl. Juliette Gréco, die einstige „Muse der Existentialisten“, tat sich seufzend schwer mit dem Anfang und hob wie immer beschwörend die Hände. Zweifelsohne trug sie von all den in langer Bühnenkarriere gereiften Damen das schönste, weil schlichteste Kleid. Außer Eartha Kitt, die war in Weiß, kamen übrigens alle in Schwarz und ohne Schmuck, hierin ausnahmsweise dem Vorbild der Dietrich folgend, die bei Kriegsbeginn alle ihre Juwelen verkauft hatte. Mit unwiderfender Lebendigkeit hatte Gisela May den volkstümlichsten Auftritt, Eartha Kitt kam mit genau kalkulierter Show-Kunst der Dietrich am nächsten, Ingrid Caven war die Exzessivste, nach ihrem Bühnengewitter war Hana Hegerova am Schluß des Abends mit ihrer kindlich getönten tschechischen Romantik ziemlich fehl am Platze. Natürlich beherrschen sie alle ihr Handwerk, wissen sich und ihre Songs zu präsentieren und taten das auch in augenscheinlicher Konkurrenz zueinander. Nur mit der Dietrich hatte das kaum noch was zu tun.

Die mag den Braten gerochen haben. In einem wohl von ihr selbst ungelesen getippten Brief (im Programmheft faximiliert) distanziert sie sich von dem Unternehmen, zu dem sie ihren Segen geben sollte.



TO NEŠTYHUJE, TO SE MOŽNĚ NE PŘEPŮČÍ! TAL... TO BY BYLO 0,87% A TO JE BLBOST!

NIX CUT KRITIK, MX CUT...

Vergeblich versucht, Marlene Dietrich zu ehren: (von links) Diseusen Eartha Kitt, Ingrid Caven, Juliette Gréco, Moderator Werner Baecker, Gisela May und Hana Hegerova. (Bild: dpa)

Hornictví v Čechách

(čtk): Tradice hornictví v českých zemích patří k nejstarším v Evropě. Historicky ověřené prameny o hornictví na našem území jsou úctyhodného data. Například v roce 1300 vedla hlubinná těžba vzácných kovů, zejména stříbra a stříbra, na českém území k vydání hornického zákona „Ius regiae montanorum“. Ten se stal základem a vzorem pro právní-normativní uspořádání hornictví v mnoha evropských státech. Bohatstvo historii má v Čechách rovněž těžba uhlí. První zprávy o nálezech „černého hořícího kamene“ pocházejí ze začátku 14. století a jsou ze šestnáctého století. Listina povolení dobývat uhlí v Zlaté je vydaná o 200 let dříve, než vznikla hornická sídla Ostravska. Dochováno se i přesné datum: 15. srpna 1570. Přibližně o 60 let později byla zahájena těžba uhlí také na Svatoňovsku. Výjimečné postavení o dějinách evropského hornictví zaujímá Jáchymov. Zdejší bohatou těžbou stříbra byl v roce 1556 inspirován G. Agricola k napsání slavného díla „Knih o hornictví o hornictví a hutnictví“. První vysoká odborná hornická škola na světě byla založena rovněž v Jáchymově, a to v roce 1717. A konečně je třeba připomenout, že z jáchymovského smolence (zlozavall) v roce 1902 Marie Skłodovská-Curieová a její manžel Pierre Curie radium, položili tak základy současné nukleární fyziky.

Spisovatel Čapkovy generace

(fkl): Jedním z lékařů — vynikajících spisovatelů, na něž je česká literatura obzvláště bohatá, byl národní umělec František Langer, příslušník umělecké generace bratří Čapků, účastník prvního i druhého čes. odboje. Umělecky vyšel z okruhu pražské bohémy před 1. světovou válkou (J. Hašek a spol.), jejíž neoprávněnou atmosféru, a mnoho cenných podrobností zachytil v mnohem pozdější vzpomínkové knize Byli a byli. S bratry Čapky spojoval F. Langer zájem o prostého člověka, jehož život zobrazoval s laskavým, někdy ironizujícím humorem. Byl vřelý a k sociálním problémům, jejichž řešení viděl v oblasti morálky. Ve 20. a 30. letech byl F. Langer po K. Čapkově nejhranějším českým dramatikem, a to i v zahraničí. V jeho úspěch měly hry Velbloud nchem jehliv, Grandhotel Nevada, Obrácení Ferdýše Pištorý, Anděl mezi námi, Dvaadváctéstoletí, Izidni hřídká a ze všech nejvíce — Periferie z roku 1925, což je osobitě do českých realit vnozená varianta Zločinu a trestu. F. Langer vydal též několik souhrnů povídek a fejetonů [Kratší a delší, Sníci a vrahové aj.] a — stejně jako K. Čapek — několik velmi hezkých knížek pro děti (Stratstvo bílého klíče aj.). Orchoňičtí loukáři dodnes rádi uvádějí Langerovy loukové pohádky, z nichž nejznámější je Pištorý, vodník pod všehradskou skálou — jedna z posledních Langerových literárních prací vůbec (1931). Bratry Čapky přežil F. Langer o celou jednu dlouhou poválečnou generaci, zemřel 2. srpna 1965. Tedy právě před dvaceti lety.

Jediná v Československu

(čtk): Mezi nejpřitažlivější exponáty Národního muzea v Praze patří kostra velryby, samice plejtváka myšáka, která poutá pozornost malých i velkých návštěvníků od nás i ze zahraničí. Je jediná v Československu a jedna z mála na světě. Málokdo ví, že její historie začala právě před sto lety na slavném mořském břehu jižní části Norska, kam kytovce přivlasy rozbouřené vlny. Jedna z místních velrybářských firem zpracovala maso a tuk mrtvého zvířete, ale zachovala kompletní dvaadvacet a půl metru dlouhou kostru, kterou potom nabízela za poměrně vysokou částku 2500 zlatých různým evropským muzeím. Příležitosti využil český přírodovědec A. Frič, tehdejší ředitel zoologických a paleontologických sbírek Národního muzea v Praze, který v kostru viděl jedinečný exponát. A tak již za rok byly jednotlivé její části uloženy přes čtyři tuny dopraveny do Prahy. Pražské kostru poprvé spatřili v roce 1888 v tehdejší Náprstkově průmyslovém muzeu, kde se stala senzací Prahy. Teprve za čtyři roky, kdy byla dokončena budova Národního muzea, se tento exponát trvale přestěhoval do druhého patra též nové budovy. Kostru kytovce nyní nese deset ocelových nosníků a traverz od stropu sálu, čímž ještě více vyniká monumentalita tohoto unikátního exponátu.

...A BILAKOUN NEJAPNÝ?

HŘIBY NA NÁMĚSTÍ. Pohadové číslo 35 má zatím poslední z hřibů vyrůstajících tradičně na náměstí ve Stachách v Vimperku. Každoročně tady pěstují a hlavně chrání před turisty tyto vyhledávané plody přírody, které označují nejen číslem, ale i datem výskytu. Právě časový údaj je „barometrem“ bohatosti sběratelské sezóny hřibů i ostatních druhů hub v této části Šumavy. Vzhledem k tomu, že poslední tabulky jsou už starší deseti i více dnů, znamená to nedostatek vláhy v půdě. Tato skutečnost se v posledních 48 hodinách nočními dešti mění, a tak mykologové začínají věřit v obrát. V minulosti dosahovalo množství hřibů na náměstí ve Stachách osmi desítek.

Odešel autor tanečních písní

(kp): Nedlouho po svých 61. narozeninách zemřel v pondělí 29. 7. hudební skladatel, zasl. umělec Vlastimil Hála. Narodil se 7. července 1924 v Souši u Mostu. Jako hudebník působil v různých orchestrech, nejvíce u K. Vlácha, pro kterého začal též aranžovat a skládat. Odborně vzdělání získal V. Hála v letech 1948–54 studiem u J. Rychlíka. Skládal také divadelní a filmovou hudbu, z níž za připomenutí stojí hudba k filmu Limonádový Joe. Odechodem V. Hála ztrácí naše taneční hudba jednu z nejvýraznějších skladatelských individualit. Poslední rozloučení s hudebním skladatelem se koná v pondělí 5. 8. v 15.30 ve velké obřadní síni střešnického krematoria.

Aufgespießt

„Mit dem Steigen des Weinverbrauchs wuchs freilich auch die Weinfälschung; mit Eiern, Erde, Kalk, Alaun, Senf, Milch, Weizenmehl und Vitriol suchte man Besserungen vorzunehmen. Es wurde auch viel Wein gebrannt, so daß der Rat das Volk durch die Pfarrer davor warnen mußte.“

Zitat aus Friedrich Bothes Standardwerk „Geschichte Frankfurts“ von 1913, die Praktiken spätmittelalterlicher Weinpanscher betreffend.

Po Vltavě z Mělníka až ke Slapům

Aufgespießt

„Er ist ein Meister des Wortes und ein Liebling der Medien.“

Franz Josef Strauß in der ZDF-Sendung „bonner perspektiven“ über Bundespräsident Richard von Weizsäcker.

„Rau ist ein sehr attraktiver Mann, der freundlich und heiter wirkt, der auch einen guten Eindruck auf die Menschen macht.“

Franz Josef Strauß über den nordrhein-westfälischen Ministerpräsidenten.

„Es gibt keine dauernde Anwartschaft auf ein Amt.“

Franz Josef Strauß über Ämter in Bonn.

VW verkauft weltweit 14 Prozent mehr Autos

WOLFSBURG (AP). Einen weltweiten Absatz von knapp zwei Millionen Fahrzeugen hatte der Volkswagenkonzern im ersten Halbjahr dieses Jahres zu verzeichnen, wie die Unternehmensleitung mitteilt. Damit lag er um 13,6 Prozent höher als im Vorjahr. Die Umsätze in den ersten sechs Monaten stiegen mit 26,6 Milliarden Mark um ein Fünftel. Es konnte dadurch ein Überschuss von 281 Millionen Mark erwirtschaftet werden. Die anhaltend starke Nachfrage nach VW- und Audi-Fahrzeugen führte auch zu Neueinstellungen.

Zatímco komorou vodního díla v Modřanech propouští loď, říční tok, který se zde dřív rozprostíral do šířky 120 metrů, je spoután v současné době do jezového pole širokého pouze 27 metrů. Je to obrovský nápor dravého živlu a bohužel také značně nebezpečný pro všechny vodáky, kteří nerespektují zákazy plavby přes jez. Hazard se už mnohým nevyplatil. V lepším případě to odnesla loď, byly však bohužel i oběti na životech. Majitelé sportovních lodí zatím tedy musí přenést svůj člun přes jez po břehu, ale v příštích letech, nejspíše do roku 1988, se počítá s postavením sportovní propusti, která umožní plavbu i malým plavidlům. Nejdřív však tu musí být dokončena ještě dvě další jezová pole, každé opět o šířce 27 metrů, a na levém břehu menší vodní elektrárna o výkonu 1,52 megawattů.

Vltavská vodní cesta se modernizuje obrovskými náklady a nabízí se otázka, zda bude skutečně efektivně využita tak jako například cesta labská. Letos se zahájila celoroční plavba po Vltavě a tuny odvezeného nákladu stále stoupají. I výhled na příští pětiletku dává tušit, že velké prostředky na modernizaci se nevydávají zbytečně. Od roku 1983 se například stává přístav v Radotíně, umístěný na levém břehu Berounky asi půl kilometru od jejího soutoku s Vltavou. Zpočátku zde vznikne překladiště sypkých stavebních hmot, odstavné plochy a obratiště pro loď. V délce 230 metrů tady bude rovněž postavena nabřežní zeď s jeřábovou dráhou. Na tuto etapu pak v letech 1987–1990 naváže další, při níž vznikne velký přístavní bazén. Po dokončení se Radotín stane nejvýznamnějším veřejným přístavem na labsko-vltavské cestě. Právě Modřany umožní, aby se loď vůbec do radotínského přístavu dostala, ale zvednutím hladiny zaručí i plavební hloubku v budovaném přístavišti.

Možná, že se jednou dočkáme splávnění Vltavy až do Českých Budějovic. Vltavská kaskáda by to umožňovala, i když přehradní hráz jsou zatím překážkou. Zřejmě ještě bude potřeba pečlivě zvážit, zda náklady na dokončení nebo úplná nová výstavba obrovských lodních výrůhů na Slapech nebo Orliku a plavebních zařízení na dalších místech by se vrátily v přijatelně krátké době v podobě levnějšího lodního provozu. Otevřená je i otázka slavnění Berounky, která by umožnila výhodnou dopravu těžkých výrobků přilehlých průmyslových závodů po vodě. Jisté však je, že modřanský vodní dílo je krátkem i k uskutečnění všech těchto odvážných záměrů v rozvoji naší říční dopravy.

Dieb kann sein Werkzeug von der Steuer absetzen

BONN, 1. August (AP). Diebe und Einbrecher müssen grundsätzlich auch in der Bundesrepublik Steuern zahlen. Der Leiter des zuständigen Referats im Bundesfinanzministerium, Harro Muuß, sagte am Donnerstag in Bonn auf Anfrage, „gewerbsmäßiger“ Diebstahl falle unter die Liste jener gesetztes- oder sittenwidrigen Geschäfte, bei denen die Abgabenordnung (AO) ausdrücklich die Steuerpflicht vorschreibt. Zuvor hatte ein Gerichtsurteil in Tel Aviv (Israel) Aufsehen erregt, bei dem ein Einbrecher zu einer Haftstrafe verurteilt worden war, weil er für seine Beute keine Steuern zahlen wollte.

Nach Paragraph 40 der AO ist es für die Besteuerung „unerheblich, ob ein Verhalten, das den Tatbestand eines Steuergesetzes ganz oder zum Teil erfüllt, gegen ein gesetzliches Gebot oder Verbot oder gegen die guten Sitten verstößt“.

Wie Muuß weiter sagte, zieht diese Steuerpflicht auch das Recht des Diebes nach sich, Werkzeuge wie Brechstangen, Feilen oder Schneidbrenner als „Betriebsausgaben“ von der Steuer abzusetzen. Geschehe dies, so sei das Finanzamt an das Steuergeheimnis gebunden und dürfe keine Meldung an die Polizei machen. Das Steuergeheimnis werde lediglich bei schweren Vergehen oder Verbrechen gegen Leib und Leben (Mord und Totschlag) sowie gegen den Staat und seine Einrichtungen (Subventionsschwindel oder aktive Bestechung inländischer Beamter) aufgehoben.

SVĚT SE ZBLAŽNIL... A BEROUNK TAKY!



ZNĚVU O RICHNÍ LAZNICH

Dne 2. 7. 1985 otiskla LD v redakční poště glasu „Pro plavce — nejen z Černošic“. Dopis se zabývá místním problémem, ale souvisí s ním důležitá otázka zdravotní, hygienické a sportovní. Největší a nejlidnatější rekreační oblast Pražanů podél Berounky by naléhavě potřebovala několik větších kotpalistů bazénového typu. S přibýváním obyvatel a rekreačních se stav vody v řece zhoršuje, přibývá i chemických látek z polí a z výroby. „Samočistící“ schopnost Berounky není tak veliká, aby mohla všechny škodliviny zlikvidovat. Tato na pohled krásná řeka má poměrně čisté přítoky. Když do ní chataři i místní lidé neházeli nečistoty a staré věci a kdyby do Berounky nevyástovaly kanalizační odpady, byla by ideálním místem koupalištěm. Není však naděje, že by se dosavadní řešení kanalizace (tj. do řeky) změnilo či zlepšilo, proto je třeba uskutečnit řešení jiné, totiž vybudovat větší bazénové koupaliště mimo Berounku, hlavně u nejdůležitějších rekreačních lokalit (Černošice, Všenory, Dobřichovice aj.). K tomu by jistě byla nutná součinnost všech zájmových — národních výborů, osadníků, sportovců, turistů aj., pomohla by i brigádnická pomoc Pražanů. Náklady by se vracely nejen formou vstupného, ale i ve zlepšeném fyzickém a psychickém stavu občanů a dětí. Když si mohla tak malá ves, jako je např. Bernardov u Přelouče, postavit hezké betonové koupaliště, proč by tak nemohly učinit obce u Berounky?

J. P., Praha 5

HISTORICKÉ ZEMĚDĚLSKÉ STROJE, oradla a pluhu, včelárské potřeby a úly, mlynářské nářadí, troje lovné zvěře, zbraně apod. je možné si prohlédnout v Zemědělském muzeu. Své expozice má umístěny na třech místech v ČR. Zemědělské a potravinářské stroje a nástroje jsou v zámku Kačina u Kutné Hory, myslivecké, lesnické a rybnícké v zámku Ohrada u Hluboké nad Vltavou a zahradnické a myslivecké v zámku Lednice na Moravě. Všechny fondy má na 55 tisíc exponátů, fotoarchiv obsahuje přes 40 tisíc fotonegativů, knihovna má více než 70 tisíc svazků a ročně výstavy zhlédne přes 250 tisíc návštěvníků.

Maďarsko se urbanizuje

V loňském roce podalo třicet velkých obcí v Maďarsku žádost o přiznání statutu města. Dvanácti z nich bylo vyhověno, žádost ostatních byla zamítnuta. Novými městy se staly Dorog, Ecs, Heves, Mór, Pásztó, Sümeg, Szeghalom, Szerencs, Tamas, Tiszafüred, Zalaszénigye a Zirc.

Pro obce s větším počtem obyvatel bylo kdysi poměrně jednoduché získat statut města. Stačilo, aby dosáhly určitého stupně vývoje, měly vybudovanou základní infrastrukturu atd. Dnes jsou už stanovena přesná kritéria, jejichž splnění



v Budapešti žije pětina obyvatel Maďarska

ni teprve vytváří předpoklady pro to, aby se obec mohla stát městem. Především jde o to, aby svým hospodářským, sociálním, ale také kulturním působením představovala přirozené centrum větší oblasti a byla schopna uspokojit o přírodně požadavky všech obyvatel. Dvanáct nových maďarských měst se objevilo na mapě především tam, kde v rozlehlých oblastech bylo málo společenských center.

Urbanizace se v Maďarsku začala prosazovat společně s industrializací na přelomu 19. a 20. století. Už tehdy statistiky potvrdily, že v městech žije téměř 40 % obyvatelstva. Luď podíl na tom však měla samotná Budapešť, v níž žila převážná část městského obyvatelstva. I když se počet obyvatelstva hlavního města od dob první světové války změnil jen zcela nepatrně, představuje dodnes Budapešť pětinu veškerého obyvatelstva Maďarska.

Proces urbanizace se za první světové války zastavil a ani mezi dvěma světovými válkami nepokračoval. Maďarsko zůstávalo zemí převážně zemědělskou a industrializace se prosadila až po druhé světové válce. Nový rozmach země přinesl řadu složitých problémů, především nedostatek bytů. Výstavba se proto soustředila do měst a venkov chyběly finanční zdroje na výstavbu. Kolem 3000 vesnic zůstávalo bez potřebné modernizace a proto se v posledních letech téměř všechny investiční prostředky přiděluji okresním radám, aby jich co nejlépe využily s ohledem na místní podmínky.

Povýšením dvanácti dalších obcí na města došlo k tomu, že v maďarských městech nyní žije 53 % veškerého obyvatelstva, jehož počet se blíží 11 milionům. Dá se předpokládat, že ke 100 dnešním městům přibudou brzy další. Proces urbanizace je rozhodně programem budoucnosti v MLR.

(111)

Typický český hotel pro Prahu

[čtk]: Turisté ze zahraničí mají v Československu největší zájem o pobyt ve Vysokých Tatrách, Bratislavě, Brně, Karlových Varech a zejména v Praze. Hlavní město ČSSR se na přenocování zahraničních návštěvníků podílí asi 45 procenty, přitom však disponuje pouze šestí procenty lůžkové kapacity Čes. volného cestovního ruchu. Většina cizinců přem podmiňuje svoji návštěvu v ČSSR alespoň krátkodobým pobytem v Praze. V této příležitosti byl uveden do provozu hotel Panorama s téměř 900 lůžky a pomalu končí rekonstrukce secesního hotelu Pafiz, kde jsou zachovány veškeré dobové detaily památkově chráněné. Má 181 lůžek. V příštím roce se má začít s výstavbou hotelu s 1128 lůžky a 950 místy u stolů v restauracích. Hosté v něm budou mít k dispozici bazén, léčebné koupele, hernu, stolní tenis, kuželnic atd. Společensky, gastronomicky a výtvarným řešením interiéru by to měl být hotel typický český. Např. jedna z restaurací se má jmenovat Česká polka, kde bude hrát dudák či dechovka. Podávat tam budou hlavně ryze česká jídla podle ročních období. Čtější pořádat velkonoční body, posvícení, zabláčky. Kávárna má připomínat atmosféru starých pražských kaváren atd. Tento hotel bude mít také vynikající kongresové podmínky. Je situován v těsné blízkosti Paláce kultury, kterému vytvoří zázemí pro další využití v mezinárodním měřítku. Jmenovat se bude pravděpodobně Forum Praha, protože se uvažuje o jeho zařazení do mezinárodního řetězce hotelů Intercontinental Hotels Corporation — divize Forum. Do budoucna se připravuje výstavba hotelu Tábor také v Praze 4.

Mistr hudebního řádu

[ok]: Před 235 lety zemřel v Lipsku největší skladatel barokní epochy Johann Sebastian Bach (1685 až 1750). Zaslouží si tuto vzpomínku, přestože jsme si v březnu připomínali 300. výročí jeho narození. Ostatně — i kdybychom psali o J. S. Bachovi každý den, vždy bychom v jeho osobnosti či díle objevili něco nového, překvapivého a soudobého, člověka inspirujícího. Skladatelova hudební řeč rozprostřená do více než tisícovek velkých i malých opusů všech žánrů — od úchvatných dvojhlasyh invencí, které zní kouzelně v podání mistra — cembalisty, stejně jako v podání dvou zbroňových fléten v rukou dětí (jak univerzální je to řeč!), přes geniální suity, tokátové, preludiové nebo kontrastníky cykly typu Temperovaného klavíru. Hudební obětiny a Goldbergovy variace atd. po moudré, zlidštěné a plynulé smysly vychutnané kantáty, mše nebo oratoria. Bach nebyl jediným tvůrcem gigantem baroka, ale v hudebním myšlení nedosáhl nikdo jiný tak ideální rovnováhy racionálního a emocionálního fenoménu jako on. Jeho dílo slouží stále jako velké studnice poznání všem hudebníkům bez rozdílu. Ze pouhé oněsání jedné jediné Bachovy skladby (juz znamená pro žaka větší poučení než studium složitějšího teoretického traktátu, nám potvrdí každý zkušený hudebník, až už interpret nebo skladatel. Pro všechny představuje seznámení s teóriou J. S. Bachova stadiu, které prostě nelze vynechat — pokud má hudba zůstat hudbou.

Soldaten wollen ausschlafen

DEN HAAG, 2. August (dpa). Vertreter der Soldaten-Gewerkschaft haben im niederländischen Verteidigungsministerium angefragt, ob die Soldaten im Rahmen der geplanten Arbeitszeitverkürzungen montags zwei Stunden länger schlafen dürfen. Wie die Zeitung „Telegraaf“ am Freitag berichtete, wollen die Soldaten die zwei Stunden, um die ihre Arbeitszeit gekürzt werden soll, am liebsten im Bett verbringen. Statt wie bisher montags um acht Uhr, sollte der Morgenappell in den Kasernen erst um zehn Uhr sein. Um ihren Wunsch zu unterstützen, hatten die Soldaten einen großen Wecker mitgebracht.

Tschechoslowaken blieben im Westen

Waidhaus, 4. August (dpa). Sech tschechoslowakische Staatsbürger haben einen Aufenthalt in der Bundesrepublik benutzt, um sich in den Westen abzusetzen.

REI 15 MIL. YICK 12 ESTE, DO-NA...

Als Fahrräder noch Laternen haben mußten . . .



Der Aufstieg



HALTET DEIN SCHUL-LED STRASSEN-FAHREN



Das Lernen (nicht nur)

Fahrradschule 1885 (von links): „Der Aufstieg“, „Haltung beim Schul- und Straßen-Fahren“, „Der Abstieg (von vorne)“

MARBURG. Als umweltfreundliches Fortbewegungsmittel hat es das Fahrrad zu neuer Popularität gebracht. Daher trifft es sich für den Marburger „Radsportverein“ günstig, daß er nun ein Jubiläumsjahr hat. Studenten hoben ihn vor hundert Jahren, am 18. Mai 1885, aus der Taufe. Seit den Tagen, da Studenten mit ihren Hochrädern und der Bankier Zeiße mit seinem wuchtigen Dreirad bei den Passanten Aufsehen erregten, hat sich einiges verändert. Längst kostet das Fahren in der historischen Altstadt, heute zur Fußgängerzone ausgebaut, keine 60 Mark mehr oder ersatzweise gar bis zu 14 Tage Gefängnisstrafe, wie es die Polizeiordnung von 1892 bestimmte, sondern mit einigem Pech nur ein kleines „Knöllchen“.

Die Entwicklung der Technik des umweltfreundlichen Fortbewegungsmittels hat auch einige Paragraphen der Fahrradordnung des „Marburger Radfahrer-Vereins“ von 1892 überholt: „Jeder Fahrer muß seine Maschine mit Bremse, Glocke und Laterne versehen, widrigenfalls er von der Fahrt ausgeschlossen wird“, hieß es damals.

Vorläufer des heutigen Drahtesels war die Laufmaschine des Freiherrn von Drais, die er 1817 zum Patent anmeldete. Mit ihr gewann er manche Wette und schaffte in Mannheim einmal in einer Stunde 14,4 Kilometer.

Die englische Post kaufte für ihre Landpostboten 1819 solche Holzräder, schaffte sie aber sehr schnell wegen zu hohen Schuhsohlenverbrauchs wieder ab. In der Folgezeit tüftelte man in Europa laufend an technischen Verbesserungen für die Zweiräder, die bis 1890 mit eisenbeschlagenen Holzrädern ausgestattet waren, bevor sie der Luftreifen ablöste.

Zwar war der Siegeszug des Fahrrads auch in Marburg durch die hohen Anschaffungskosten für einen Drahtesel gebremst, nicht umsonst waren die Vereine von Akademikern und betuchten Bürgern gegründet worden, der Euphorie der

Fortbewegung aus eigener Muskelkraft tat dies freilich keinen Abbruch. Schon 1889 fand die Vorführung eines Fahrrad-Kunststregens in der Marburger Altstadt viel Beifall. Zwei Jahre später, nach dem ersten Straßenrennen durch die engen Gassen, wurde in der mittelhessischen Stadt ein zweiter Fahrradverein gegründet.

Der ungeheure Aufschwung für das neue Gefährt läßt sich in Zahlen verdeutlichen. Insgesamt 200 000 Exemplare aus deutscher Produktion wurden allein 1898 abgesetzt: Nähmaschinenfabriken mußten ihre Maschinen umstellen, um die Nachfrage zu befriedigen. Durch die Massenproduktion sank auch der Preis für ein Fahrrad rapide, von 150 Mark im Jahre 1900 auf 30 Mark zehn Jahre später: beim Wochenlohn eines Arbeiters von fünf bis sieben Mark immer noch fast unerschwinglich. Trotzdem fanden sich vor der Jahrhundertwende Arbeiter zum Radfahrerbund „Solidarität“ zusammen.

Wer in Marburg einen Drahtesel erwarb, dem wurde auch gleich das Fahren beigebracht. Händler Georg Sailer, dessen „Dürkopp's Diana-Fahrräder allen voran sind“, wie er in einer Anzeige im Jahre 1900 versprach, empfahl seine „neue, sehr schöne am Barfußertor gelegene Lernbahn“, wo die Verkäufer die stolzen Neubesitzer eines Tretmobils in Balance hielten.

Trotz alledem genossen die Radler lange Zeit keine große Beliebtheit: Gefahr drohte ihnen von Zeitgenossen, die sie wegen ihres verwegenen Fahrstils beschimpften oder gar mit Steinen bewarfen. Überliefert ist auch, daß noch übler gesonnene Bürger die Radfahrer zu Fall brachten, indem sie einen Stab zwischen die Speichen des Vorderrades steckten. Doch nicht nur von Menschen ging eine Bedrohung aus: „In der Nähe unruhiger Thiere ist langsam und vorsichtig zu fahren und wenn nöthig abzusteigen. Möglichst weites Ausbiegen ist unbedingt erforderlich und beruhigendes Zurufen

sehr zu empfehlen“, steht in den Statuten des Marburger Radfahrer-Vereins, datiert 1892.

Vor 1914 untersagte der Rektor des Marburger Gymnasiums den Schülern, mit dem Fahrrad zur Schule zu fahren. „Mein Vater hatte es auch verboten, einfach weil das Gefährt zu kostbar war“, erinnert sich der 79jährige Walter Seidel, der heute noch im Radsportverein aktiv ist. Mit seiner Rennmaschine, Marke „Bismarck“, fuhr Seidel 1924 als 15jähriger nach Frankfurt am Main und gewann dort mit seiner Mannschaft den Pokal im Radball-Wettbewerb. Sein jüngster Erfolg übrigens ist erst wenige Tage alt: „Beim Volksradfahren in Marburg war ich das älteste Kamel im Feld“, schmunzelt Seidel, der dafür eine Auszeichnung erhielt.

Nach dem Zweiten Weltkrieg ging es mit dem Radsport nur langsam aufwärts. Aber dann wurde 1948 in der Universitätsstadt das Rennen „Rund um das Staatsarchiv“ in Sechstagesmanier ausgetragen. An die Hessischen Bergmeisterschaften der Radrennfahrer in Marburg, die vom Wilhelmsplatz zum inneren Schloßhof im Spurt absolviert wurden, erinnern sich die Seidels ebenso gut wie an die Erfolge des Radsportvereins in der Nachkriegszeit, als hessische Meistertitel im Kunstradfahren öfter nach Marburg gingen.

Heutzutage hat sich das Fahrrad als schnellstes Fortbewegungsmittel auf kurzen Strecken im engen Lalnhalt durchgesetzt; die Beliebtheit der Drahtesel ist an den Knäueln von Gestängen und Rädern vor den Schulen und Uni-Gebäuden zu erkennen. 1,8 Millionen Mark steckt der Magistrat in diesem Jahr in den Marburger Radwegebau. Immer wieder kommt es zu Kollisionen mit Fußgängern, die auf dieselben Wege angewiesen sind. Vielleicht würde hin und wieder ein Hornsignal — dreimal lang für „Vorsicht“ und zweimal kurz für „Absitzen“ — helfen, wie es 1892 der Radfahrverein seinen Mitgliedern vorschrieb?

nach Helsinki reisen. Der Klub hat mittlerweile bereits beim finnischen Fußballverband als eigenen Spieler registriert lassen, um die Frist für Vertragsabschlüsse mit ausländischen Spielern einzuhalten.

deutschen „Bomber der Nation“ möglicherweise unter Vertrag nehmen. Wie die finnische Nachrichtenagentur FNB am Donnerstag meldete, wird Müller in der nächsten Woche zu einem Probetraining

Gerd Müller zum Probetraining
Der finnische Fußball-Spitzenklub HJK Helsinki will die derzeitige Verfassung von Gerd Müller testen und den inzwischen 40 Jahre alten früheren bundes-

"Naháč" — pod tímto názvem se neskrývá rybník vyhrazený pro nudisty, jak by se mohlo zdát, ale nový motorest, který byl včera otevřen na 29,4 kilometru dálnice D 1 u Chocerad na Benešovsku.

Eigenen Ast abgesägt

BERLIN, 1. August (dpa). Wenig Weitsicht bewies ein 35jähriger Berliner, der bei Baumpflegearbeiten den Ast absägte, auf dem er saß. Der Mann stürzte aus fünf Metern Höhe ab und mußte mit schweren Verletzungen ins Krankenhaus eingeliefert werden, teilte die Polizei mit.

...A CLOVĚN BY MYSLIL, ŽE JE TO TEN
LIDOVÉ ROBNÍ...!

Computer schlägt Bibel auf

STUTT GART, 4. August (epd). Mit dem Computer können jetzt Bibelleser die rund 1200 Seiten starke Heilige Schrift nicht nur versweise, sondern auch wortwörtlich „aufschlagen“. Dies teilte die Deutsche Bibelgesellschaft mit. Demnach hat eine Organisation in den USA die Bibel sowohl in der ehrwürdigen King-James-Fassung als auch in der leichtver-

ständlichen Today's English Version auf Disketten gespeichert. Von diesen schallplattenförmigen Datenscheiben kann sich der Leser dazu noch sämtliche Bibelstellen geben lassen, in denen ein bestimmter Begriff vorkommt. Gedruckt würde eine solche Begriffskonkordanz das 20fache einer normalen Bibelausgabe umfassen.

JAZYKOVÁ FORMA MÁCHOVA MÁJE

Skoro tři roky se ukládal v Máchově srdci verš za veršem, až v dubnu 1836, po četných neshodách s nakladateli, vyšel „Máj“, romantická báseň, „to gest zveršovaný romanek.“ První vydání bylo k dostání pouze „u spisovatele na Dobyččím trhu číslo 551, za 14 krejcarů stříbra“ a za dva dny byl náklad prvních sto výtisků rozebrán.

„Máj“ vyšel v době, kdy čeští spisovatelé, buditelé a osvícenci směřovali nová slova, mnohdy se nevyhýbali cizím prvkům, nebo konstruovali výrazy, které svojí umělou skladbou měly jen pramalou naději udržet se ve spisovné řeči.

Mácha šel jinou cestou. Jen podle slov typu „vlastenec“ utvořil výraz „truchlenec“, když chtěl vyjádřit pochurnost obláčku: „V; truchlenci, jenž v tiché se slzy celí rozpřávné.“ V líčení nočních nálad užil Mácha jednou o odlesku hvězd na jezeře slova „promyk“ — promyk hvězd zírá na hladinu; výraz pochází z polštiny a znamená paprsek, jenže Mácha měl na mysli „promykati“ ve významu „prozářiti“.

V intermezzu I. mlha na horách slibuje: „Já truchloroušky obstarám.“ Tento složený výraz „truchlorouška“ prozrazuje, že vznikl mechanickým převodem z německého „Trauerflor“ — smuteční rouška. Z celého slovního bohatství Máje, který má na 1.200 slov, jen tyto tři uvedené výrazy znějí dnešnímu čtenáři poněkud cize.

Mezi epithety je význačná skupinka barvitě složených přídavných jmen: v žaluplných slzách, růžojasně nebe, temněrudý požár; stupňující a dynamický smysl mají zdvojená jména: prostopustá temná noc a po široširé hladině.

V prvních desetiletích 19. století se ve spisovné češtině udržovaly některé starší podoby slov, které se v mluvené řeči už neobjevovaly. Také do Máchova Máje pronikly některé archaizmy, čteme-li: *soca stáhně, tajemné vod stonání*, což bezpochyby připomene slovo „ston“ s významem „naříkati, lkáti.“ Tohoto slova užívali starší Čechové a v nové době se udrželo jen znění „sténati.“

Ve slovech latinského původu se psané „g“ vyslovovalo jako „j“, proto stará podoba slova „angelus“ je anjel a tak psal i Mácha: *Dičma krásná, anjel padlý*. Dnešní výslovnost „anděl“ vznikla úm, že při hláске „d“ je nastavení mluvidel velmi podobné jako při vyslovení hlásky „j“.

Ve starší češtině se setkáváme často se zájmenem „jenž“, kterým se spojovaly vedlejší věty, nehledě k mluvnické shodě s přídavným jménem věty hlavní, řídící. Také Mácha nejednou použil výrazu „jenž“, kde by gramatika jednoznačně vyžadovala tvaru

„jež“: *hodina, jenž ji všechno vzala; — nebe, jenž se nad horami mihá; — tváře, jenž co růží kvetou*, atd. V další probírce básní zjišťujeme, že Mácha znal velice dobře všechny mluvnické náležitosti a pravidla: *hřmot, — jenž řetěz čini padání; — sem tam polétal vlas, — jež bílé lebce nechal čas; aby zase na jiném místě napsal: snad spaní je i život ten, jenž žije teď*.

K přívlaskům a k příslovcům připojuje básník s oblibou částici „t“: *to strašnýč lešů pán; a jeví hlasů šepot mdlý, že trapnýč jeho sen i zlý, při čemž je vždy vypuštěno sponové sloveso „jest“*.

Přívlasky s koncovkou „-ého“ zkracoval tvarem „-a“: *jasna měsíce světlá moc; — s věznem kráčí pluk širokou stezkou v středu mlada boyku; z mala okénka línají svět*. Jen dvakrát použil tuto zkrácenou formu u trojslabičných přívlasků: *ohromna ptáka perut dlouhá; vyhasla ohně kouř*.

Ve starší češtině se vyskytuje jen několik ustálených příkladů tohoto zkráceného tvaru: *do súdna dne, ot nynějšě času a posud užívané rčení: z čista jasna a z plna hrdla*. Máchovi se však nabízely jiné vzory ze staročeštiny: *z črna lesa vystupuje skála; obcházje junoše kol torda bradu; kypče krev: ze silna vlastava; — bíře vstaše dočvědlé tatarska čama* — a d., které se ve 20. a 30. letech minulého století pilně četly v rukopise Královédvorském. Z něhož do Máchova Máje přešla asi desítky slov: *lúna, žel, jekot, žežbulka, širý, dálný, blánný, strašný, trapný, druhdy; — kde druhdy veselý dětinství trávil věk*.

V první polovině 19. století nastal v českém písemnictví velmi živý pohyb a ten provázela značná pestrost v mluvnické stavbě spisovné řeči. Vývoj spisovného jazyka plyne daleko pomaleji, než se tak děje v obecné češtině mluvené, která se obohacuje výrazově daleko rychleji a reaguje bystře na události a vývoj všeho druhu. Také v Máji nalezneme stopy tohoto vývoje. Mácha dobře věděl, že se u předložek od, bez, dle, podle kolem, vedle, kromě, místo píše zájmenový tvar „něho“, ale napsal také: *háj, z něj drozdu slavný žaln*. Dovolil si také manipulaci se slovy, která se jasně skloňovala podle vzoru „kosti“ a převedl je ke vzoru „duše“: *— to smrtelný je mysle sen*.

S veršem „V půlnočních ticho je dobách“ zřymoval Mácha verš: „*světýlka bloudí po hrobách*.“ Tehdy to nebyl ve spisovném jazyce tvar neobvyklý, když si uvědomíme, že ještě v Babičce (1855) čteme: *chlapeč jezdit na vorách*. Nebo Němcová napsala: *pani otec zatočil pikešu mezi prstami*, nebo: *v sadě byly místami hluboké výmoly* a stejně tak se vyjádřil Mácha: *větru vání vlasem vězně pobrázá*. V Babičce se vyskytl po vzoru živé řeči zjednodušená pravidla mluvnické shody: *ty světla, takové*

keřtka, právě tak jako v Máji: *ty pěra, hadra bílé*.

Ve dvojverší „*Až posléz láska k růží svádě nečejší rozmlí pomtu jeho*“ ponechal Mácha nejspíš vědomě v příslovci „*nečejší*“ lidovou podobu, když jinak psal napořád spisovně „*čej*“ za všeobecně mluvené „*cej*“. Nebo se v Máji vyskytuje znění počátečního „ou-“, kde nyní spisovně píšeme „ú-“: *oudy v kolo zpletaou, — po oudu lámán oud, — skály ouzskou bránu roci, — strach hadra má oužil*.

V moderní době používal této slovní podoby naprosto vědomě básník Josef Palivec ve verších „*Pečetního prstenu*“, kde např. říká: *klid oudy ochromí; — oulíná, nehmotná tma, — at věznou ourodu věas domů zavvezou* a d. Naproti tomu slova „*ústa*“ a „*útěcha*“ vyslovoval Mácha s krátkým „u“: *neho s ústy vězně spojí; — kdo srdci takému utěchy jaké dár*.

A Máji se setkáváme s formou slovesa „*květu*“, kterou si básník přizpůsobil podle jména „*květ*“ na tvar „*květu*“: *květoucí strom, — květoucí bích jezera*. Z mluvené češtiny je převzato také znění zdvojnásobného slova „*světýlka*“: *světýlka bloudí po hrobách*. U podstatného jména „*noba*“ zůstal z někdejšího podvojnásobného čísla tvar „*nobou*“, z něhož si hovorová čeština přivtořila třetí pád „*noboum*“: *to se jí modro k noboum vine*. Slovo „*slza*“ mělo odedávna vedle tvaru podle vzoru „*žena*“ také tvary podle vzoru „*duše*“, zvláště jednalo-li se o množné číslo. V Máji je šestý pád: v slzích se zhlíží hvězdný svět.

K slovesu „*napnouti*“ si jazyk vedle přičestí „*napjal*“ vytvořil druhou alternativu „*napnul*“. Tato dvojice výrazů se rozlišovala významem tak, že se podoba „*napnut*“ užívá ve smyslu hmotného. Takový smysl má přídavné jméno „*přepnutý*“: *z jedné (hor) k druhé mrak přepnutý je co temný strop klenutý*, ale výraz „*napnut*“ užil Mácha ve stejném smyslu, jaký má podoba „*napjatý*“: *oko spočívá nehmute. — jak v nekonečnost napnuté*.

Ve druhém zpěvu užil Mácha v rozmezí osmnácti veršů třikrát téhož příslovce „*zítřejší*“. V prvním a posledním verši mu dal podobu zítřejší, v desátém pak napsal „*zejtřejší*“. V tisku z roku 1836 je ve všech třech případech tvar „*zítřejší*“. Podoba „*zejtra*“ by měla mít v českém spisovném jazyce stejné uplatnění, jako „*zítra*“: první znění se odvozuje od spojení „*za-jitra*“, tedy „*zejtra*“ a druhé ze „*z-jitra*“, tedy „*zítra*“.

Z mluvené češtiny pochází také znění zdvojnásobného slova „*světýlka*“: *světýlka bloudí po hrobách*. Spisovný jazyk dával dlouho přednost starší podobě „*světělka*“, ale nyní se přepouští oboje znění vedle sebe: *kňedélko-křídýlko, — jádérko-jadýlko, — okénko-okýnko*. V Máji čteme verš: *daleko přes ní (skálu) nabnuté (dívčinné) větýrek bílým šatem hraje*.

V líčení, jak plachetnice pluje po je-

všech voláno bylo strán; — připra-
ven jestit jeho stán... pak mu bud
slavný poběh dán; — zachvěly se
slzy dalné, — ozvaly se nářky valné;
— strašný jekot, — hrůzný kvíl...
nikdy-nikde žádný cíl; — já černá
roucha doručím... a já vám slzy za-
pujím. Ale délka samohlásek není
jen podstatná v rýmu: širou dálkou
tma je pouhá; — větru libé vání; —
hluboký vzdech ji nádra zdubá, —
rychlý to člunek; — bídá lůny tuť.
Dlouhé „á“ zde píšeme s čárkou, pro-
tože „á“ je v českém pravopise vyhra-
zeno výrazem, kde je v příbuzném
slově na téměř místě „o“, kde se „á“
vyvinulo z někdejšího „ó“.

Doba mezi napsáním rukopisu a
tiskem Máje byla krátká. V některých
sporných případech změnil Mácha ně-
která rukopisná znění na tvary i
dnes obvyklé: *slíčná-sličná*, — *la-
zurný-lazurný*. Rukopisné „množství“
změnil Macha v tisku na „množství“
a podle tohoto vzoru bylo možno
později upustit od jeho „vždy“, k ně-
muž se dal své chybou Rukopisů
„vždy“. Naproti tomu ponechány
jsou archaizmy jako: *zbor*, *strelat*,
shasla, *kamenný*, *sinný*, *zapoměl* a pod.

Živý jazyk národa má svůj vnitřní
řád, ale nachází se v neustálém vý-
voji. Knihy jsou svědky a obrazy té
cesty, po které se jazyk ubíral. Díla,
jako Máchův líbezný „Máj“, je třeba
číst tak, jak byla napsána.

zeče, praví Mácha, že dlouhé pruhy
vznikající při veslování červánky
„řízovým zlatem čela broubí.“ Tuto
podobu dal tomuto slovesu v Máj jen
dvakrát: *temné jej hory broubí kol*; —
bílé dvory... jezera broubí břeb. S
tímto zněním se setkáváme hlavně na
českém venkově, také na Sedláčsku,
odtud z Měšetic pocházel básníkův
otec a celý jeho rod.

Toto odvození vznikla s podobe-
ním počátečního písmene „v“ s hlá-
skou „b“, kterou začíná druhá slabika
slova, jako místo „vraabec“ říkáme
„brabec“. Tato změna vznikla např.
ze složeného „obroubiti-obvroubiti“,
kde zaniklo „v“ v předponě „ob-“,
jako dále ve slovech: *obrátití-obrátit*,
— *oběsit-oběsti*, — *obora-obvora*.

Ve druhém zpěvu čteme: *tam na
kamen složen stůl hlacu o ruce opírá*,
— *polou sedé a klče píl...* zde je pou-
žito podstatného jména „píl“ jako
příslowce ve smyslu „zpolá“. Ze staro-
českého předložkového spojení „od
kola“ vzniklo zdložením poslední
hlásky „od polá“, z čehož se vyvinulo
zjednodušené lidové „od polou a po-
lou.“

Nejvíce rozdílů v hláskové podobě
dnešní spisovné češtiny nacházíme v
délce samohlásek.

Rýmy v Májí dotvrzují, že musí-
me bezpodmínečně dbát na to, aby
délky nebyly obětovány novotvarům:
to strašnýt lešů pán! Tak lidem ode

JAK SE ZBAVIT ČS. OBČANSTVÍ

ZBAVENÍ ČS. OBČANSTVÍ

Četl jsem v posledním vydání NP
zprávu o možnostech zbavení se čs.
státního občanství. Chtěl bych k
tomu fakticky poznamenat následující:

Ke zprávě „JAK SE ZBAVIT OB-
ČANSTVÍ ČSSR“ bych chtěl kulant-
ně poznamenat, že čs. federální mini-
sterstvo vnitra i ministerstvo vnitra
ČSR nevyhovují žádostem o propu-
štění z čs. státního občanství podle
zák. č. 39/1969 Sb., ze dne 29. 04.
1969 „O nabývání a pozbývání st.
občanství České soc. republiky, §14,
odst. 1. Mohl bych z vlastní praxe
jmenovat desítky případů, kdy jak čs.
federální ministerstvo vnitra, tak i
ministerstvo vnitra ČSR žádosti
podle výše uvedeného § 14, odst. 1
zamítla a i nadále zamítají a žada-
tele odkázala a odkazují na postup
podle ostatních možností, za které
se ale tvrdě platí v tvrdé valutě do
státní pokladny, která „plena ara-
nearum est...“

Zájemce o propuštění z čs. občan-
ství je nutno odkázat i na Ústřední
věstník 9 České soc. republiky, část-
ka 2, ročník 1977 ze dne 01. 06. 1977
„Směrnice o úpravě právních vztahů
ČSSR k občanům, kteří se zdržují
v cizině bez povolení čs. úřadů.“

J. Ryba

CITUJEME PATRIČNÉ PASÁŽE ZE SMĚRNIC

o úpravě právních vztahů Česko-
slovenské socialistické republiky k
občanům, kteří se zdržují v cizině
bez povolení československých úřa-
dů z 1. 6. 1977

Článek 3

1) Československému občanu, kte-
rý žije bez povolení českosloven-
ských úřadů v cizině, může být po-
volen na jeho žádost trvalý pobyt v
cizině až po 5 letech od počátku ne-

dovoleného pobytu v těch případech,
nejsou-li důvody pro odnětí česko-
slovenského státního občanství ve
smyslu těchto směrnic.

c) podepíše prohlášení, ve kterém
se zaváže, že se bude chovat a vy-
stupovat jako občan Československé
socialistické republiky.

Článek 9

Československé státní občanství
bude odňato občanu, který se zdr-
žuje bez povolení československých
úřadů v cizině a vyvíjel nebo vy-
víjí jakýmkoliv způsobem činnost
státu nepřátelskou nebo takovou,
která porušuje zájem Českosloven-
ské socialistické republiky. Půjde o
osoby, které zejména vystupují s
nepřátelskými projevy v zahranič-
ním tisku, rozhlase či televizi nebo
na shromážděních organizací a insti-
tucí v cizině nebo se účastní nepřá-
telských akcí anebo jinak veřejně
znevažují socialistické zřízení v
Československé socialistické republi-
ce, její spojenecké svazky, snižuje
vážnost československých představi-
telů a československých státních a
společenských institucí.

Článek 11

Osobám, kterým bylo odňato česko-
slovenské státní občanství ve smyslu
těchto směrnic, se nepovoluje vstup
a pobyt na území Československé
socialistické republiky.

Článek 12

1) Československým občanům, kte-
ří udržují styky s osobami, kterým
bylo ve smyslu těchto směrnic od-
ňato československé státní občanství,
se cesty do ciziny nepovolují.

2) Výjimky může povolit ministr
vnitra Československé socialistické
republiky zcela ojediněle v přípa-
dech úmrtí nebo vážných onemoc-
nění rodinných příslušníků anebo
jiných zvláštního zřetele hodných
skutečností.

Článek 13

1) Československému občanu, kte-

rý ani po 5 letech nedovoleného po-
bytu v cizině neprojeví zájem o
uspořádání svých vztahů k Česko-
slovenské socialistické republice ve
smyslu těchto směrnic, se vstup na
území Československé socialistické
republiky nepovoluje.

2) Československým občanům se
cesty za osobou uvedenou v odstavci
1 nepovolují.

Článek 15

2) Nezletilým občanům žijícím v
Československé socialistické repub-
lice, jejichž rodiče zůstali v cizině
bez povolení československých úřa-
dů, nebylo jim odňato českosloven-
ské státní občanství, ale neupravili
si vztah k československému státu ve
smyslu těchto směrnic, se cesty za
rodiči povolují zcela výjimečně v
případech úmrtí nebo vážných one-
mocnění rodinných příslušníků nebo
jiných zvláštního zřetele hodných
skutečností.

3) Nezletilým občanům může být
povoleno vystěhování z Českoslo-
venské socialistické republiky, jestli-
že je to v jejich zájmu a jestliže je-
jich rodiče, kterým byl povolen trva-
lý pobyt v cizině nebo vyhověno je-
jich žádosti o propuštění ze státního
svazku ve smyslu těchto směrnic,
podají žádost na československém
zastupitelském úřadě příslušném
podle místa jejich trvalého pobytu;
zcela výjimečně může být povoleno
nezletilým občanům vystěhování z
Československé socialistické republi-
ky i v ostatních případech.

J.R.

Duha sestoupila na zem

Barvond řeka tekla v sobotu ulicemi Moskvy. Každá kapka tohoto zvláštního proudu je jeden účastník dobnatého festivalu pokrokové mládeže ze všech kontinentů světa. Každá kapka plyne k jednomu místu, ke stadionu v Lužnickách, kde je slavnostní zahájení svátku mládeže. Pět barev má dlouhý kůň — symbol festivalu, pokusme se je v pestré směsici na oválu stadionu vyhledat.

Cervend — šaty tanečnické dívek — gazez z Burundi, stejné červené, ale s jemnějším odstínem jsou šaty mladých žen z Indie. Do ruda zdí tré- ho Rakušanů a čeplíky delegátů ze Spojených stá- tů amerických. Cervend je i minikrosová pro malé- ho kloučnu. Na svátek do Moskvy i na plochu sta- dionu jej vzal tatínek. Snad aby mu zblízka ukázal, jak se stará nejen o něj, ale i o hezké dětství všech kluků a holčiček.

Zlutá — převládá chochole na ozdobných čapkách delegátů z Gvineje. Pera se vlní v rytmičkém po- hybu a hledíště zastihne polet. Zlutá také spí- g- vand roucha zambijských i šatky, kterými mávají sto- tisícovému davu v ochotech. Oplácet jim vlastkami a kulatými pestrobarevnými mňádíčky. Zluté jsou i sombrera Mexičanů.

Zelená — obrovský koberec na ploše stadionu, na kterém dívky v barevných šaborech vyvádějí segmenty duhových květ festivalu. Údory Nikaraguy- NATYAS, TO JSOU VÝKAIKY Z DLAŽINCE KAPOTÉ TOHO ŽE NEKONALÉ ALBERT !!

„Tati, mohu si sdílnout na duhu?“ zeptal se mna jednou můj syn a já ho musel zklamat. „Duha je vysoko, a i kdybys k ní vyletěl, bude ti pod ruka- ma unikat — je to ten přelud.“

Ale neměl jsem pravdu. V sobotu dostala duha hmatatelnou podobu — sestoupila na zem v bar- vach festivalového květu. J. MATYAS (Moskva)

Geldanlage — wie?

Von je 100 Sparem haben Geld auf diese Weise angelegt:



• Asi třetina dospělých Brněň — 39 procent mužů a 32 procenta žen — má nadměrnou váhu a asi čtrnáctina — osm procent žen a šest procent mužů — je „obézní“. Uvádějí to poslední statistiky. Průměrná váha u mužů je 73,6 kilogramu, u žen: 62 kilogramy.



Diese Skizze haben die Frankfurter Sozialdemokraten nach einer bisher unveröffentlichten Zeichnung des Planungsdezernats gefertigt. Die gestreiften Flächen zeigen die Standorte, auf denen neue Bordelle gebaut werden können. Die dunkel markierten Areale werden bereits von Prostituierten genutzt. Nach Berechnungen der SPD können auf den neu ausgewiesenen Grundstücken bis zu sechsstöckige Gebäude als Bordelle gebaut werden.

Die Rache der Affen

PEKING, 31. Juli (AP). In Südchina haben nach einer Zeitungsmeldung mehr als hundert wütende Affen einen Bauernhof überfallen, die Hühner des Bauern verschleppt und eine Tannenschonung verwüestet. Die in Kanton erscheinende Tageszeitung „Yancheng“ bezeichnete den Überfall am Dienstag als einen „Racheakt“, mit dem die Affen Vergeltung dafür geübt hätten, daß der Bauer sie zuvor von seinem Anwesen gejagt habe.

Kugel kam mit der Post

PARIS, 31. Juli (AFP). „Die nächste kommt nicht mit der Post. Bis morgen.“ Diese Drohung zusammen mit einer Gewehr- kugel fanden 200 Pariser Journalisten mit der Post vor. Angst zog in die Redaktionen ein. Am nächsten Tag kam Botschaft Nummer zwei: „Sie sind in Gefahr. Rufen Sie 369 00 07 an. Ein Freund“, hieß es da. Dem Anrufer teilte eine dunkle Männerstimme mit: „Sie werden sicher versuchen, Sie heute auszuschalten. Ihre Überlebenschance beträgt 40 Prozent.“ Dann wurde den Presseleuten eine weitere Telefonnummer mitgeteilt. Dort stellte der Anrufer dann fest, daß er einer Werbeaktion aufgesessen war, mit welcher die Pariser Premiere des neuen James-Bond-Films vorbereitet wurde. Laut der Werbeagentur fanden zehn der anvisierten Journalisten den Werbegag für 007 nicht zum Lachen. Sie erstatteten Anzeige.

• Podle zpráv rakouského ministerstva zemědělství a lesnictví je v zemi poškozeno přes půl miliónu hektarů lesů, což je sedmína všech lesních porostů.

Ovoce i do ciziny

(Čtk) Rozsáhlá síť nákupů — například 487 na ovoce 119 na zeleninu, 370 na lesní plody a 348 na med — umožňuje spotřebnímu družstvu jednotu v co největší míře vykoupiť úrodu od pestilců ve Východo- českém kraji. Ve specializovaných i externích nákup- ních letos jednotu získala již 180 tun angreštu, 250 tun červeného a 150 tun černého rybízu, 90 tun třeš- ní, 25 tun višní apod. Část předává zpracovatelskému průmyslu, některými výpěstky zabývá vlastní prodej- ny, zanedbatelný není ani export. Například do NSR vyvezla jednotu 80 tun angreštu do Nizozemí. NSR, Rakouska a Francie 300 tun rybízu, kterého se letos urodilo mimořádně množství.

Bei „Wundermitteln“ ist Vorsicht geboten

Schlankheitsmedikamente mit Gesundheitsrisiko

„Schlank und schön im Handumdrehen“ – wer möchte solchen Versprechungen nicht gern Glauben schenken? Doch viele Kuren, Medikamente und Diäten, die Übergewichtigen bei ihrem Bemühen um Schlankheit Erfolg versprechen, bewirken oft nur eine Enttäuschung. Einige riskante Schlankheitstherapien haben sogar Schlimmeres zur Folge: Gesundheitliche Schäden liegen durchaus im Bereich des Möglichen.

Zu den Mitteln, die nur sehr bedingt einen Abbau des Übergewichts bewirken, aber sehr schnell bei unbedachtem Einsatz zu gesundheitlichen Problemen führen können, gehören Appetitzügler. Schon seit Jahren warnen Gesundheitsexperten der Verbraucherverbände: „Nahezu alle auf dem Markt befindlichen Appetitzügler erzeugen Nebenwirkungen, die schlimmer sind als das vorhandene Übergewicht.“

Dennoch werben die Anbieter dieser Medikamente nach wie vor mit flotten Sprüchen, wie „Gewicht verlieren – Gesundheit gewinnen“ oder „Sich wohl fühlen und immer eine gute Figur machen“. Dabei weisen Ärzte immer wieder darauf hin: „Appetitzügler sind Medikamente, die nur in ganz bestimmten Fällen unter strenger ärztlicher Kontrolle genommen

werden dürfen – und niemals über längere Zeit.“

Bestätigt wurde diese Ansicht jetzt durch eine Untersuchung der Stiftung Warentest. Die Studie kam zu folgenden Ergebnissen:

- Der langfristige Nutzen von Appetithemmern ist gering. Es besteht die Gefahr schwerwiegender unerwünschter Wirkungen.
- Eine Gewichtsabnahme läßt sich auf Dauer und ohne Gefahr nur durch Veränderung der Ernährung erreichen. Appetitzügler können den Erfolg einer Diät lediglich unterstützen.
- Wegen Suchtgefahr, Veränderung der Persönlichkeit und weiterer Komplikationen sollten Appetitzügler nicht länger als drei bis vier Wochen eingenommen werden.
- Der Blutdruck muß während der Einnahme überwacht werden. Pulsierende Kopfschmerzen, verstärkte Migräneanfälle, Brust- und Herzschmerzen sowie Atemnot können Alarmzeichen sein.

Wer das Risiko gesundheitlicher Schäden ausschließen will, sollte also entweder auf Appetitzügler verzichten oder sie nur in Ausnahmefällen unter ärztlicher Aufsicht verwenden. Wunderkuren, die „leicht und problemlos“ zum „Traumziel Schlankheit“ führen, gibt es nicht. Wer Übergewicht abbauen will, muß dafür sorgen, daß überflüssiges Fett vom Körper verbraucht wird. Dies kann auf zwei Wegen geschehen:

- Dem Körper weniger Kalorien zuführen. Dadurch wird er gezwungen, seine Fettreserven anzugreifen.
- Einen zusätzlichen Energieverbrauch auslösen, zum Beispiel durch körperliche Arbeit, Sport usw.

Am wirksamsten ist die Kombination dieser Methoden. Wenn das Übergewicht abgebaut ist, gilt es, das erreichte Normalgewicht zu halten. Hierzu sind keine Hungerkuren erforderlich. Die falschen Ernährungsgewohnheiten, die oft jahrelang gepflegt wurden, müssen jedoch geändert werden. Dabei ist es nicht nur wichtig, wieviel, sondern auch, was man ißt. (BfH).

Im Kursbuch geblättert und Rekord eingefahren

Wenn's ihm langweilig wird in den großen Ferien, fährt der 17 Jahre alte Hans-Joachim Kaindl aus Koblenz einfach mal nach München und schaut sich das Deutsche Museum an. Am Tag darauf ist er zu Fuß in Aachen unterwegs und bestaunt den Kaiserdom, und wieder 24 Stunden später steht er an der deutsch-dänischen Grenze bei Flensburg. Der Gymnasiast ist dabei alles andere als ein Krösus, der in Jet-Set-Manier die Republik durchreißt, sondern vielmehr ein hoffnungsloser Eisenbahn-Fan. Und als solcher war er schon im vergangenen Jahr während der Ferien mit Hilfe des 238 Mark teuren „Tramper-Tickets“ der Bahn im Laufe der einmonatigen Gültigkeitsdauer rund 20 000 Kilometer unterwegs.

In diesem Jahr werden noch ein paar Streckenkilometer mehr herauskommen, hat Hans-Joachim doch die ersten Tage einen Rekord ganz besonderer Art aufgestellt: Er legte in genau 23 Stunden und 56 Minuten exakt 2572,4 Kilometer auf dem Streckennetz der Bahn zurück und damit die bislang weiteste Strecke binnen 24 Stunden. Während Gleichaltrige vielleicht lieber in Krimis schmökern, gehört für Hans-Joachim Kaindl das Kursbuch zur Lieblingslektüre. Deswegen genauges Studium und eine Anregung während der Jubiläumsausstellung der Bahn in Nürnberg brachte ihn auf den Rekordversuch, bei dem die Bahn-Generalvertretung in Koblenz logistische Hilfe leistete.

Zusammen mit einem Bekannten stieg Hans-Joachim in Hamburg-Harburg in einen Zug – Abfahrt 22.21 Uhr. Die Uhr zeigte 7.19 Uhr am nächsten Morgen, als der Zug im Badischen Bahnhof Basel eintraf, der zum DB-Netz zählt. Die ersten 888,7 Kilometer waren geschafft. Nach nur zwei Minuten Aufenthalt und einem flinken Zugwechsel gingen die Rekordler

um 7.21 Uhr auf die Fahrt von Basel nach Hamburg zurück, wo sie um 14.51 Uhr nach weiteren 870,7 Kilometern eintrafen. Hier hatten sie dann elf Minuten Aufenthalt, bevor es auf die letzte Etappe bis zum 833 Kilometer entfernten Bahnhof München-Pasing ging. Dort stieg Hans-Joachim, der nur in der Nacht ein wenig geschlafen hatte, um 22.17 Uhr aus – nur vier Minuten fehlen an den vollen 24 Stunden.

Nicht nur während der Vorbereitung der Rekordreise, sondern auch mittendrin half die Bahn kräftig mit. Da galt es gleich zweimal, Verspätungen aufzuholen und Anschlusszüge festzuhalten, was dank des Zugfunks und hilfreicher Bahnbediensteter auch gelang.

Der Penzler verdiente sich mit seiner Fahrt, mit der die Bundesbahn eine stolze Reisegeschwindigkeit von mehr als 107 Stundenkilometern in 24 Stunden dokumentierte, unter anderem einen Ferienjob – bei der Zugauskunft in Koblenz, wo er das tun kann, was er sowieso am liebsten macht: im Kursbuch blättern.

Genosse Schulze: „Drei Fragen. Erstens: Warum darf ich meine Schwester im Westen nicht besuchen? Zweitens: Warum wird meine Post geöffnet? Drittens: Warum knackt es in meinem Telefon?“

Der Funktionär: „Die Fragen werden in der nächsten Versammlung beantwortet.“

Beim nächsten Mal gibt es dann nur eine Frage: „Wo ist Schulze?“

Benzingutscheine billiger

Benzingutscheine für Jugoslawien wurden billiger. Wie der ACE Club Europa mitteilt, kosten Benzinsbons ab sofort 13,12 DM statt 14,25 DM. Zu diesem Preis gibt es nach wie vor 12,12 Liter Super, 12,88 Liter Normal oder 15,48 Liter Diesel.

Od Caesara po Brelu

Bruselj: Historiči beljske „altine“ z rojstu mohou prve pri letošni dovoleni obdobju nabitosti Bruselu. Na potjo od jz znanih muzej v Londynu, Parizu, nebo Amsterdamu, kje iz zbiranih raznih stvari, nebo současniki, je misli muzeum vzhodno pouzati bi na současniki. Na 90 figur, počnaje Julijem Cesarjem, kjeri čisto bojevali v kmetij Belgu, přes elevného vlašského malje Van Dycka, krtivskou dyresili až po zasnútoho zpěvka Jacquesa Brela chronologicky přibývá nejdůležitější vojenské, politické a kulturní momenty v dějinách Belgie.

Příběh s věkou GRÉBA, odešel s předávacími listy franku. U pokladny totiž ulomil špičku a ztratil zónec za předávkou pohledu přimo do hlavy síkone zapetěné kerabiny. Stalo se to v páté v odboce banky Credit Agricole v Lyonu a ujetník odešel na vlastní nohách. A prováde nadrobil, nemohou ho policisté najít.

DO ŽENIE JE TO NEVETLO...

No Mekku tiká

Londýn: Elektronický přístroj, umožňující všem muslimům určit směr, kde se nachází Mekka, vyvinula jedne britské výzkumné tímy. Majitel do „hledáče Mekky“, jak se vynálezu velkostí cigarety, tového pouzdra říká, zakládá odle o své zeměpisné poloze. Ten pak začne bláskat úklat, jakmile se obrátí směrem k Mekce. V.Multilinemou městu. Právě v něm muslimi pak může ztratit s obyčejným náboženstvím dkovy bez obav, že se klaní někam jinam.



A já ho podezírala, že mi utekl za jinou

len mit solchen antiquierten Urkunden bedacht worden seien.

Nach Angaben des Mitarbeiters kann es sich dabei nur um eine Nachlässigkeit der zuständigen Lehrer handeln, da das Präsidialamt den Schulämtern alljährlich rund 400 000 Blanko-Urkunden für die Sieger der Jugendspiele mit der Unterschrift des Bundespräsidenten zur Verfügung

stellung stelle. Nach Angaben des Präsidialamtes soll es eine solche „Schlamperei“ mit Urkunden bereits bei früheren Amtswechseln gegeben habe.

Carstens antiert noch immer

BONN, 31. Juli (dpa). Als „Schlamperei“ wird im Bundespräsidialamt der Umgang mit Präsidentenurkunden bei den alljährlich zweimal stattfindenden Bundesjugendspielen betrachtet. Ein Mitarbeiter des Präsidialamtes bestätigte am Mittwoch dpa auf Anfrage, daß noch ein Jahr nach Amtsantritt von Bundespräsident

Richard von Weizsäcker in den Schulen Ehrenurkunden mit der Unterschrift seines Vorgängers Karl Carstens ausgegeben werden. Schüler hätten sich beim Bundespräsidenten beschwert, daß sie für ihre Leistungen bei den Jugendspielen

Lohnkosten im Vergleich

Lohnkosten je Stunde in der Industrie (einschließlich Lohnnebenkosten) 1984 in DM



Eine Arbeitsstunde kostet mehr als den dafür gezahlten Lohn. Die Nebenkosten eingerechnet — also den Aufwand für bezahlten Urlaub, Sozialleistungen, Gratifikationen, Krankheitstage usw. — kam die deutsche Industrie 1984 durchschnittlich auf 28,30 DM. Damit liegt sie im internationalen Vergleich hinter den USA, Kanada, Norwegen und der Schweiz. Das bedeutet gegenüber dem Vorjahr eine Verbesserung der Konkurrenzfähigkeit, denn 1983 belegten die Deutschen noch Platz drei. Trotzdem bleibt die Bundesrepublik noch ein „Hochlohnland“; aber hohe Arbeitskosten müssen nicht zwangsläufig zu höheren Preisen und damit zu einer geringeren Wettbewerbsfähigkeit führen. Denn wenn je Arbeitsstunde mehr produziert wird als in konkurrierenden Ländern, wenn also die Produktivität größer ist, dann können höhere Lohnkosten getragen werden, ohne daß sie auf die Preise durchschlagen.

Aktuelle ADAC-Tanktips

CSSR: Wer einen Aufenthalt voraus-bucht und bezahlt, tankt ohne Gutschein trotzdem billiger, weil dann zu einem weitaus günstigeren Kurs Devisen gewechselt werden können.

DDR: Die Gutscheine gibt es an den Grenzwachposten, der Gutscheinpreis gibt auch, wenn man an den Intertank-Stationen mit DM bezahlt.

Finnland: Diesel-Fahrer sparen 35 Prozent, wenn sie an Heizöl-Zapfsäulen (Poltoölly) vorfahren. Dies geht aber nur bei nicht in Finnland zugelassenen Fahrzeugen.

Italien: Erhältlich sind Benzingutschein-Pakete für Nord- und für Süditalien (beim ADAC), die zwei Jahre gültig sind und auch Gutscheine für mautpflichtige Autobahnen und kostenlose Pannenhilfe enthalten.

Osteuropa: In den meisten Ländern des Warschauer Paktes können Ausländer ausschließlich gegen Gutscheine tanken. Dies ist der Fall, wenn in unserer Tabelle in den Spalten Super, Normal und Diesel ein Strich (—) steht.

Ungarn: Diesel gibt es offiziell ausschließlich gegen Bons. Viele Tankstellen verkaufen aber Diesel gegen bar zu einem wesentlich günstigeren Preis.

Benzin in Reserve-Kanistern darf man bestenfalls nur in kleinen Mengen über die Grenze transportieren. Auch für bleifreies Benzin gibt es keine Ausnahmen. Dies bedeutet, daß die Fahrer von Katalysator-Pkw zumindest in diesem Jahr auf einen Auto-Urlaub am Mittelmeer verzichten müssen.

Verspätete Meldung kann teuer werden

Verspätete Krankmeldung bei der Krankenkasse kann dazu führen, daß ein Arbeitnehmer weniger Krankengeld bekommt. Auch jede erneute Arbeitsunfähigkeit wegen derselben Krankheit ist fristgerecht (allgemein innerhalb von drei Tagen) zu melden. Die Kasse kann nämlich Krankengeld grundsätzlich erst vom Tag des Eingangs der Meldung an zahlen.

Was Pflanzen im Volksmund bedeuten

Alpenveilchen — Glück
Birke — schöne Zeit
Brennnessel — Ablehnung
Chrysantheme — Treue
Distel — Eifersucht
Edelweiß — unnahbar
Gänseblümchen — viel Liebe
Ginster — Träume
Mäglöckchen — Verbundenheit
Kamille — Besorgtheit
Klee — Liebesglück
Lilie — Aufrichtigkeit
Margerite — kurzes Glück
Mimose — innige Zärtlichkeit
Mohn — Glück
Nelke — tiefe Zuneigung
Orchidee — Leidenschaft
Primel — Zufriedenheit
Schneeglöckchen — unwiderstehlich
Tränendes Herz — Liebesleid
Veilchen — geheime Liebe, Bescheidenheit
Vergißmeinnicht — vergiß mich nicht
Wicke — zärtlich vereint

Anrufbare Telefonzellen

Auch in der Bundesrepublik werden jetzt immer mehr Telefonzellen eingerichtet, die man anrufen kann; derzeit sind es nach ADAC-Informationen schon über 600. Sie sind wie im Ausland mit dem Symbol einer klingenden Glocke gekennzeichnet. Ein Lockruf nach Hause oder ins Büro genügt, um die „Zellen-Nummer“ durchzugeben, die Gesprächsgebühren gehen dann auf Kosten des Rückrufenden. Erste Rückruf-Häuschen wurden auch schon an Autobahn-Raststätten in Bayern eingerichtet, und zwar auf der A 3 an den Raststätten Würzburg Süd und Nord, auf der A 99 (Ortsumgehung München) in Vaterstetten West und Ost sowie am Grenzübergang Schwarzbach/Autobahn bei Bad Reichenhall.

Hackfleischbällchen „Farnost“

Zutaten (4 Portionen): 100 g Erbsen, 500 g Lammfleisch, 2 hartgekochte Eier, 1 kleine Zwiebel, 75 g Rosinen, Salz, 1–2 EL Zitronensaft, schwarzer Pfeffer aus der Mühle, je 1 Prise Zimt, Nelkenpulver, gemahlene Muskatblüte und gemahlener Koriander, Semmelbrösel zum Formen, Kokosfett zum Ausbacken.

Zubereitung: Erbsen über Nacht mit Wasser bedeckt einweichen. Am nächsten Tag mit dem Einweichwasser weich kochen, dann abgießen. Das Lammfleisch zusammen mit den Erbsen durch den Fleischwolf drehen oder in der Küchenmaschine zerkleinern. Die Eier pellen, die Zwiebel schälen, beides fein hacken.

Erbsen und Fleisch mit Eiern, Zwiebel und Rosinen vermischen, mit Salz, Zitronensaft und den übrigen Gewürzen pikant abschmecken. Gut walnußgroße Bällchen formen, in Semmelbrösel wenden. Kokosfett in der Friteuse auf 180°C erhitzen, portionsweise knusprig braun braten. Gut abtropfen lassen und heiß oder kalt servieren.

Familie Aid hat genug von AIDS

Familie Aid in der mittelschwedischen Stadt Borås ist es satt, noch weiter Anspielungen auf ihren Namen zu ertragen. In einem Brief an die Regierung forderte das Familienoberhaupt Aid, daß diese gefährdete und allgemein tödlich verlaufende Immunschwäche in der Presse, im Radio und im Fernsehen nicht weiter AIDS genannt wird. Andernfalls will er in jedem einzelnen Fall Schadenersatz fordern. „Die Leute tun so, als ob ich der Erfinder von AIDS bin“, klagte der Mann, „ich kann die ständigen Bemerkungen und Sticheleien nicht mehr ertragen.“ Er will erreichen, daß die Seuche nach dem Erreger in HTLV III umbenannt wird. Konstantin Aids Vorfahren kommen aus Estland. Dort ist der Name seit 1750 gebräuchlich.

Zweierlei Recht bei Probefahrten

Wenn ein Kaufinteressent mit einem Neu- oder Gebrauchtwagen vom Händler im Verlauf einer Probefahrt einen Unfall baut, haftet der Händler für die zivilrechtlichen Unfallfolgen, teilt der ADAC mit. Nach BGH-Rechtsprechung könne der mögliche Käufer davon ausgehen, daß sich der Händler gegen die Risiken einer Probefahrt durch Abschluß einer Vollkaskoversicherung absichere und damit im Geschäftsinteresse das Restrisiko auf sich nehme. Anders sei die Situation dagegen bei Probefahrten mit Fahrzeugen, die von Privat zum Verkauf angeboten werden. In diesem Fall müsse der Kaufinteressent für die Unfallfolgen einstehen, da einem privaten Verkäufer nicht zuzumuten sei, für eine möglicherweise einmalige Probefahrt eine Vollkaskoversicherung abzuschließen.

Integrace obci

(titk): K integraci 71 obci v devíti okre-sích, ve východočeském kraji došlo 1. července k delšímu snížení počtu národních výborů. Sloučení sleduje především kvalitativní výkon státní správy a její přiblížení občanům. Ve východních Čechách je nyní 828 obcí, v nichž působí 78 měsíčních a 735 místních národních výborů, z toho je šest společných národních výborů pro jedenadvacet obcí.

„Austria“ klingt so ähnlich

TOKIO, 30. Juli (Reuters). In Japan hat die phonetische Verwandtschaft zwischen „Austria“ (englisch für Österreich) und „Australian“ zu Verwirrung unter Weinliebhabern geführt. So wird das australische Handelsbüro in Tokio nach eigenen Angaben seit Beginn des österreichischen Weinskandals mit Anfragen über seinen Wein überschwenmt. Ein Mitarbeiter des Büros führte dies am Dienstag vor allem auf die unklare Aussprache in Radio- und Fernsehsendungen, sowie auf Rechtschreibfehler in den Zeitungen zurück.

Die Verwechslung sei mitten in eine Werbekampagne Australiens für seinen Wein geplatzt, erklärte der Mitarbeiter weiter. Einige mit Frostschuttmitteln gepanschte österreichische Weine waren in Tokio und in Osaka entdeckt worden.

Aufgespießt

„Als Frostschutz für unsere Motoren suchen wir einen Posten österreichischer Weine. Angeb. u. DG 63286.“

Anzeige im „Göttinger Tageblatt“

ODICE SE CHODILO NA MNV TO DOBYLI, TED SE DUE CHODIT V PRACOVNI DOBE...

Zpětný dovoz nespořádaných zbytků devizových prostředků

Zbylé devizové prostředky po návratu ze zahraničí nabídněte ke zpětnému nákupu bance nepozději do 15. dne. Budou od Vás nakoupeny až do výše původně přidělené částky. Při vrácení je třeba prokázat původní přílohy devizových prostředků (odpovědi banky). Zpětný vývoz cestovních šeků není nijak omezen. Neproti tomu pro vývoz hotovosti platí níže uvedené omezení stanovené v příslušných sítích. Z toho důvodu doporučujeme cestovní šeky směřovat v zahraničí postupně podle potřeby, aby Vám před návratem do vlasti nezbyly velké hotovosti v zahraniční měně. V této souvislosti Vás žádáme, abyste pokud možno nedovázeli ze zahraničí drobné mince, které při zpětném nákupu ne našich přepážkách produziují dobu Vašeho odbovení.

Zpět do ČSSR můžete přivést cizí peníze maximálně v tomto množství:

SSSR	Rubi	60,—	bez omezení hodnot
Rumunsko	Lei	500,—	bez omezení hodnot
Bulharsko	Leve	50,—	bez omezení hodnot
Maďarsko	Ft	2000,—	jen bankovky a Ft 10,—, 20,—, 50,—, 100,—
Polsko	Plz	1000,—	jen hodnoty a Plz 1000,— a nižší
NDR	M		bez omezení limitu a hodnot
Jugoslávie	Din	1500,—	jen hodnoty a Din 100,— a nižší

Předložte-li nám po návratu částky přesahující povolený limit či bankovky vyšších hodnot než je povoleno vyvézt, převezmeme je pouze k nezávadnému inkasu, které je smatné zlikvidovat. Cestovní šeky ke zpětnému odprodeji musí předložit na našich přepážkách jejich majitel osobně.

Es geht nun auch ohne das Fräulein vom Amt

Telefonieren aus dem europäischen Ausland überall direkt möglich
Aus allen europäischen Reiseländern kann man heute direkt nach Hause durchtelefonieren, denn das Fräulein vom Amt hat fast überall ausgedient. Obwohl dadurch sprachliche Probleme nicht mehr bestehen, bereitet vielen Urlaubern wegen unterschiedlicher Techniken das Telefonieren in die Heimat nach wie vor Schwierigkeiten. Deshalb hat der ADAC eine Anleitung für das Telefonieren aus dem Ausland zusammengestellt.

Land/Vorwahl	Besonderheiten
Belgien 00 49	Direkt nur aus mit den europäischen Flaggen gekennzeichneten Zellen. Nach 00 Wählen abwarten (nicht bei Apparaten mit Tastenwahl)
Frankreich 19 49	Nach 19 Wählen abwarten, direkt nur aus Telefonzellen mit Aufschrift „International“
Griechenland 00 49	Direkt nur aus Telefonzellen mit orangefarbener Kennzeichnung
Großbritannien 0 10 49	Bei Summton sofort wählen, Münzen eindrücken, wenn Teilnehmer sich meldet, bei kurzen Pieptönen nachzahlen
Italien 00 49	Direkt nur aus Telefonzellen mit gelbem Wählscheibensymbol, Telefonmünzen (Gettoni) in Geschäften und an Automaten
Irland 16 49	Direkt nur aus größeren Städten, sonst über Vermittlung 10
Jugoslawien 99 49	Direkt nur aus Postämtern, Hotels oder von Privatschlüssen
Niederlande 09 49	Nach 09 Wählen abwarten
Portugal 07 49 bzw. 00 49	Aus Urlaubsorten, sonst über Vermittlung Nummer 17
Schweden 0 09 49	Nach Vorwahlnummer Wählen abwarten
Schweiz 0 09 49	Von einigen Grenzgebieten aus andere Vorwahl
Spanien 07 49	Direkt nur aus Telefonzellen mit grünem Schild „International“, Nach 07 Wählen abwarten

Die ADAC-Tabelle nennt sowohl die einzelnen Vorwahlnummern aus dem Feriennach Deutschland als auch die unterschiedlichen Telefonspielregeln. Keine Besonderheiten gibt es beim Durchwählen aus Dänemark (Vorwahl 0 09 49), Finnland (9 90 49), Luxemburg (0 50), Norwegen (0 95 49) und Österreich (0 60). Ein Punkt gilt für alle Länder: Wer aus dem Ausland anruft, darf nach der Vorwahl für die Bundesrepublik Deutschland die Null bei der deutschen Ortsnummernzahl grundsätzlich nicht mitwählen.

• Sowjetisch muss man bei 1. Gespräch dieses Jahr 277,4 Millionen abgeben. Ozonmüll to drittelst sie stietický afad SSSR.

ADAC hat Notruf-Netz erweitert

Jetzt insgesamt 16 Anlaufpunkte für Autofahrer in Not

Damit Urlaubern, die im Ausland in Not geraten sind, noch schneller und wirksamer geholfen werden kann, hat der ADAC jetzt vier neue Stützpunkte in Betrieb genommen: Bordeaux und Perpignan in Frankreich sowie San Remo und Triest in Italien. Wie die ADAC-Grafik zeigt, gibt es nunmehr 16 Anlaufpunkte für in Not geratene Ferienreisende.

1984 standen die zwölf Stationen zwischen Alicante und Athen deutschen Urlaubern in 45 000 Fällen mit Rat und Tat zur Seite. Am stärksten gefragt waren mit 12 700 Anrufen die französischen Stationen in Avignon und Paris. An zweiter Stelle rangierten die spanischen Stützpunkte Barcelona, Alicante und Valencia mit 11 700 Anrufen. Die übrigen 20 000 Hilfeleistungen entfielen auf die Notrufstationen in Rom und Padua, Belgrad, Split und Pula sowie Thessaloniki und Athen. Am häufigsten brauchen Auslandsurlauber die ADAC-Hilfe nach Autopannen, Verkehrs-

unfällen, akuten Erkrankungen und bei Zollproblemen. Das Spektrum der Hilfe umfasst aber auch Unterstützung bei Problemen mit dem Urlaubsquartier sowie Rat und Tat nach dem Verlust von Geld oder Ausweispapieren. Die fünf Stammstationen in Athen, Barcelona, Belgrad, Paris und Rom sind von Anfang Mai bis Ende Oktober werktags von 9 bis 17 Uhr, an Sonn- und Feiertagen von 9 bis 13 Uhr erreichbar. In der Wintersaison arbeiten diese Stützpunkte jeden Werktag zwischen 9 und 13 Uhr. Die Sommerstützpunkte einschließlich vier neuen kann man zwischen dem 1. Juni und 30. September werktags in der Zeit von 9 bis 17 Uhr anrufen.

Asien, Nordafrika und Südamerika gute Geschäfte.

KORR!

Gurtanlagepflicht auf Rücksitzen

Mit Sorge beobachten die Autoversicherer, daß derzeit in Personenkraftwagen erst jeder fünfte Rücksitzpassagier der Angurtpflicht genügt. Dabei könnte rund die Hälfte der etwa 700 Fondinsassen, die jährlich bei Pkw-Unfällen tödlich verunglücken, am Leben bleiben, und etwa 5000 von 8000 Schwerverletzten würden weniger geschädigt, wenn alle Insassen auf den Rücksitzen immer den Gurt anlegen würden. Daß die Gurtanlagepflicht auch für die Rücksitzpassagiere gilt, ist immer noch zu wenig bekannt. Außerdem, so meint man beim Automobilclub KVDB, Bad Windsheim, nehmen oft auf den Rücksitzen Passagiere Platz, die – wie zum Beispiel ältere Menschen – wenig Verständnis für die Notwendigkeit des Gurtanlegens haben oder diesen Vorgang als zu unangenehm empfinden.

Das Urteil: Notreparatur muß bezahlt werden

Ein Autofahrer, der unschuldig in einen Unfall verwickelt wird, kann von der Versicherung des Unfallschuldigen nicht nur die Kosten der Reparatur fordern, sondern auch den Betrag, den eine eventuelle Notreparatur kostet. Der ADAC macht hierzu auf einen Fall aufmerksam, bei dem ein Fahrzeug kurz vor Antritt einer Urlaubsreise beschädigt wurde. Eine ordnungsgemäße Reparatur war bis zum Urlaubsbeginn aber nicht möglich. Um die Reise antreten zu können, ließ der Betroffene eine Notreparatur durchführen. Diese Verfahrensweise, so stellte auch das Landgericht München (VersR 84,669, Az. 9 0 12136/82) fest, ist für die zahlungspflichtige Versicherung immer noch billiger, als wenn der Geschädigte mit einem gemieteten Fahrzeug in die Ferien fahren würde.

Sirup plus Wasser gleich Bier

STRASSBURG, 30. Juli (AFP). Ein „Bier-Sirup“ wurde in einer elsässischen Brauerei in Schiltigheim entwickelt. Der mit kohlenstoffhaltigem Wasser getränkte Sirup ergibt nach Mischung der Brauereier ein ausgezeichnetes Bier. Das neue Produkt gewährleistet eine leichtere Anpassung an die verschiedenen Geschmacksrichtungen der jeweiligen Importländer. Das Bier kann mehr oder weniger gesüßt und der Alkoholgehalt verändert werden. Die Elsässer erhoffen sich besonders mit Brauereien in

Svědectví Goebelsova archívu

Nacistickému brázdovi se nese představitel bez činnosti dr. Josepha Goebelsa. „Ministra lidové osvěty a propagandy“. Jaz. Goebelsův tiskový archiv je proto nejen zajímavý, nýbrž i poučným pramenem, protože i ten přispívá k pochopení nacismu.

Po Hitlerově nástupu k moci (v roce 1933) se Goebels z titulu své funkce (v níž mu podléhal i všední tisk) snažil zajistit přesné a podrobné informace o všech významných událostech kdekoliv na světě. K tomuto účelu povolal do tiskového archívu státní tiskové agentury (Deutsches Nachrichten-Büro, DNB) štáb odborníků, kteří pro archiv zpracovávali ze zahraničních novin a časopisů materiály všeho druhu: informace, komentáře, články, fejetony, ilustrace. Goebelsův tiskový referent von Owen uvádí ve svých vzpomínkách, že každé ráno třídil zprávy a informace, které z DNB přicházely pro ministra. Podle stupně utajení byly psány na kartičkách různého zbarvení. Tyto barvy současně označovaly, komu mohou být informace dále postoupeny, kterým oficiálním osobnostem, redakcím atp.

Tiskový archiv nabyl postupem let obrovských rozměrů a byl mimořádným zdrojem vědomostí o světě, viděném však prismatem nacistické propagandy (což se týká především 2. světové války). V posledních válečných dnech se archiv z Berlína ztratil a jeho jediná zachráněná část se ocitla v Polsku, kde také byla po osvobození objevena.

Zpočátku byla uložena v Ústavu pro mezinárodní otázky a v r. 1953 ji převeďli do Ústředního vojenského archívu ve Varšavě. V přejímacím protokolu byl uveden pouze celkový rozsah — 752 pořadů, a fakt, že 2,5 krychlových metrů „se rozsypano“. Během jednoho roku byl archiv podchyten podle pravidel knihovního inventáře a úředně se mu dostalo názvu „Soubor novinových výstřižků z archívu Josefa Goebelsa z Berlína“. Na základě zachovaných signatur byla tato část sestavena do původní podoby, dostala nové značení, pořadí se polské basla a byla zjištěna i data, v jejichž rozmezí byly výstřižky v pořadacích sestaveny. Inventurně nepodchytena zůstala ona rozsypaná část a 22 pořadů.

Teprve potom se začali o archiv zajímat vědečtí pracovníci z oboru vojenských, ale záhy však zjistili, že pro jejich účely se zachované materiály nehodí a že soubor nepatří do vojenských archívů. Po tomto zjištění začala další pouť archívu. Nejprve se ocitl v zahraniční redakci Polské tiskové agentury, a poté byl přemístěn do vědecké knihovny Vojenské politické akademie ve Varšavě. Tam byla sbírka nově obecně dostupná a dostala nový kartotéční katalog. V r. 1975 byl však archiv opět přestěhován a to do Gdaňska do Státního vojvodského archívu. Posledním a snad také konečným místem uložení archívu se nedávno stal Poznaňský Západní ústav — vědecká instituce, která se zabývá především zkoumáním německé problematiky v minulosti i současnosti. Nejpodstatnější částí souboru jsou výstřižky z novin z nejrůznějších částí světa a let 1933–1944. Většina z nich se

vztahuje k válečným událostem v letech 1940–41. Ostatní materiály se týkají politických, hospodářských, kulturních a jiných záležitostí ve vztahu k různým zemím, národům i kontinentům. Většina hesel na pořadacích jsou zeměpisným označením, část se však týká zvláštních témat jako například nacistického převratu v Německu, Frankova pádu ve Španělsku, komunismu a socialismu, vztahů k Vatikánu, postavení Židů a jejich problémů atd. Problematika Afriky je obsažena v 70 pořadacích, Ameriky v 53, Velké Británie na 122, Argentinu v 51, Brazílie v 58, Francie v 89, Španělska v 81. Největší část však zaujímají výstřižky o židovském obyvatelstvu, o Itálii, Japonsku, SSSR a Polsku.

Kromě výstřižků obsahuje soubor i vnětrostranické bulletiny NSDAP, určené stranickým funkcionářům. Nejzajímavější z nich jsou patrně bulletiny z let 1935 až 42 „Ke světovýmázorové situaci“, jež přinášely různé názory na situaci ve světě. Všechny tyto informace však tvoří pouze zlomek skutečného obsahu archívu. Zbývá jen odpověď na otázku, proč tak zajímavý soubor, který je bezpochyby pro evropský antikátem nebyl dosud vědecky zpracován. Důvodů je několik. Hlavním z nich je fakt, že zachráněná část Goebelsova tiskového archívu obsahuje problematiku, které je stranou zájmů výzkumů polských historiků. Neustálé stěhování souboru a konečně i tak mnohazyječnost materiálů zkoumají archívu ztěžují. Jeho analýza se tedy nárůstá jak časově a jazykově, tak i po stránce vědecké erudice. Nyní ovšem, po definitivním uložení antikátního archívu na místě zřejmě nejvhodnějším z hlediska vědeckých možností, můžeme očekávat, že polští badatelé využijí jedinečné příležitosti a s jeho pomocí osvětlí další stránku historie tak zřetelně, že jako byl nacismus.

Unsere Vorbilder

Hamburg — Wer ist ihr Vorbild, wurden Deutsche gefragt. Die Antwort: 58,2 % sagten Urwald doktor Albert Schweitzer, Mutter Teresa (56,7), Lech Wolesa (50,7), Adenauer (47).

Hiermit, bewerbe ich mich um die Stelle, für einen Gerichtsschreiber. Binn Schweizer und habe Erfahrung, mit Gerichten weiß ich einmal vormusste wegen alimentennichtbezahlen, muss jetzt weniger alimente bezahlen. Da ist auch einer, gewesen von den Herren Gericht, und hatt immer geschrieben das ich dachte das kann ich auch wo ich, ja jezt arbeitslos Binn und eine schulbildung habe mit Deutscher sprache. Habe auch schon auf dem bau geschafft zu Fr. 11,- auf die stunde was auch jezt meine lohnansprüche wären. Denn lohn können sie mir auch in DM zahlen. Ich will dan aber mer. Mit Hochachtungsvoll

Wimertbur (Schweiz)
HANS HERRMANN

Wie schützen Sie sich vor Haien?



Die Gefahr, im Mittelmeer vom Hai angegriffen zu werden, ist minimal, dennoch: Diese Karte informiert über gefährdete Gewässer

Wissenschaftler bemühen sich zwar ständig, doch es gibt bisher noch kein zuverlässiges chemisches Mittel zur Haiabwehr. Der beste Schutz ist immer noch vorbeugender Natur. In gefährdeten Gewässern nur dort baden, wo der Strand mit Netzen gesichert ist. Haie haben Augen wie Katzen, im Dämmerlicht sehen sie besonders gut. Nie nachts, in der Morgen- oder Abenddämmerung baden. Nicht zu weit ins Meer hinausschwimmen, meiden Sie Steilabfälle am Rande des Flachwassers. Meiden Sie Ankerplätze großer Schiffe und die Schifffahrtslinien. Haie sind hier auf der Suche nach edlbarem Müll.

- Am besten mit Brille und Schnorchel hinausschwimmen, um die Umgebung unter Wasser zu kontrollieren. Der Hai greift von unten an.
- Tragen Sie keine grelle Badebekleidung oder Taucheranzug. Haie sind neugierig und fühlen sich dadurch angezogen.
- Schwimmen Sie in gleichmäßigen Zügen. Schlagen und Strampeln im Wasser signalisiert dem Hai Beute.
- Gehen Sie bei blutenden Wunden sofort aus dem Wasser.
- Greift der Hai an, schlagen Sie ihm mit dem Schnorchel oder der Taucherbrille gegen den Kopf. Schwimmt er weiter, bleiben Sie ganz ruhig im Wasser liegen.

Urteilsbegründung



„Dadurch, daß derjenige, der vom Angeklagten, der ein Geständnis, das von Zeugen, die unter Eid, auf dessen Bedeutung sie unter Hinweis auf etwaige Folgen aufmerksam gemacht wurden, aussagten, bekräftigt worden ist, ablegte, tötlich angegriffen wurde, an der Streitsache nicht ganz schuldlos war, kann die Strafe zur Bewährung ausgesetzt werden.“

Die Alimente

Uneheliche Kinder gibt es nicht mehr in der Bundesrepublik, sondern nur noch nichteheliche. Und eheliche natürlich. So will es das Gesetz, das die innerhalb und außerhalb der Ehe geborenen Buben und Mädchen einander gleichstellt, notiert die Barmer Ersatzkasse (BEK). Für die „Zahlväter“ aber dürfte es ziemlich gleichgültig sein, ob sie jetzt für nichteheliche statt, wie früher, Der Alimenten-Mindestsatz für Kinder bis sechs Jahre beträgt 207 Mark pro Monat. Ab „sieben“ sind mindestens 251 Mark pro Monat fällig, ab „dreizehn“ 297 Mark. Mit „achtzehn“ ist Schluß. Lebt der Vater in guten Verhältnissen, sind Zuschläge gerechtfertigt.

Wo der Ostblock Giftgas herstellt

Der Ostblock vernichtet die Produktion chemischer Kampfstoffe — entsprechende Erkenntnisse liegen im Westen vor. Wichtigster Hersteller nach der Sowjetunion ist Polen. In Komorowo bei Ostrow Mazowiecka liegt eine vom Militär betriebene Giftgasfabrik. Außerdem gibt es in Polen zwei weitere Kampfstoff-Fabriken. In der „DDR“ wird im VEB-Chemie-Werk Kapen im Staatsforst Sollnitz bei Dessau Giftgas produziert — unter sowjetischer Aufsicht. Die CSSR stellt in einer teilweise unter der Erde liegenden Fabrik in Zemanke Kostalany in eigener Verantwortung Giftgas her. Die Rohstoffe werden von den chemischen Werken Wilhelm Pieck in Novaky geliefert. Es gibt Anzeichen dafür, daß auch Ungarn Kampfstoffe produziert — in den chemischen Werken bei Sajobabony. Rumänien produziert Nervengas in einer kleinen Anlage in Oradea; außerdem gibt's eine Versuchsanlage in Bukarest.

Stoupá podíl jakostních výrobků

Ze Zprávy Slovenského statistického úřadu o vývoji hospodářství Slovenské socialistické republiky v 1. pololetí 1985

(čtk): Rozvoj hospodářství SSR v roce 1985 je v souladu s dlouhodobými cíli hospodářské a sociální politiky KSČ orientován na obnovování vyváženosti vnějších ekonomických vztahů a zabezpečování dynamické rovnováhy uvnitř výrobní sféry a ve vztahu k investiční činnosti a ke vlivům vnějšího prostředí pro další zkvalitňování životní úrovně a upravení sociálních listů obyvatelstva. Toho se má dosáhnout prohloubením procesu intenzifikace a pokračováním ve strukturální přestavbě s cílem všestranně zvyšovat efektivnost.

Podle výsledků dosažených v 1. pololetí se toto zaměření rozvoje národních hospodářství zcela zohledňuje.

Ve vědeckotechnické rozvoji se ze 107 okolu státního plánu technického rozvoje řeší 98 okolků. Do výroby bylo zavedeno 401 realizovaných výstavb, tj. 86,4 procenta. Podíl výrobků vysoké technickoekonomické úrovně z výroby zhořl vzrostl z 12,7 proc. v 1. pololetí 1984 na 14,7 proc., při zvýšení podílu výrobků prvního stupně jakosti z produkce hodnotové statimí zkušebnami na 40,3 procenta.

V investiční činnosti se práce a dodávky (bez akce z a obnovení) uskutečnily v hodnotě 20,7 mld. Kčs, z toho 17,7 mld. Kčs stavebních prací a 3 mld. Kčs dodávek strojů a zařízení.

Do zkušebního provozu se mělo odevzdat 13 kapel, z nichž bylo předáno deset. V průměru se ohlém výrobů v porovnání se státním plánem loněského roku zvýšil o 4,8 procenta (státní plán určuje 3,4procentní růst); průměrné ekonomické se zvýšilo o 8,3 procenta; z ročního akontá bylo realizováno 50,4 procenta.

Upravené vlastní výkony vzrostly oproti stejnému období minulého roku o 7,9 procenta.

Okoly v průmyslu zabezpečovaly 728 000 pracovníků, pti vzrůst jejich počtu o 9,8 tisíce.

Produktivita práce z hrubé výroby se zvýšila o 3,5 procenta. Průměrná měsíční mzda pracovníka vzrostla o 1,9 procenta a dosáhla 2944 Kčs.

Ve stavebnictví se s okoly vyrovnala do konce prvního pololetí téměř polovina podniků.

Ve stavebnictví podniků pracovalo téměř 200 tisíc pracovníků, jejich průměrná měsíční mzda dosáhla 2958 Kčs a zvýšila se o 1,8 proc.

V zemědělsko-potravinářském komplexu byl oset ze zemědělských plodin proveden na ploše 1546,3 tis. ha, což je na úrovni minulého roku. Z celkové výměry osatých plach připadá na obilniny 55,1 procenta. Plán nákupu jatečných zvířat byl splněn na 102,8 proc., z toho skotu na 105,7 proc. a vepřů na 102,1 proc., mláka na 102,1 proc. a konzumních vajec na 102 procenta.

V lesním hospodářství se vytěžily 3 mil. metrů kubických dřeva, z toho 1,1 mil. m³ dřeva z kalmit, ze kterých v dalším období zbývá ještě zpracovat 0,8 mil. m³. Dodalo se 2,6 mil. m³ užitkového dřeva, lesního ze 16,2 tis. ha ploch.

Všechné nákladní doprava přepravila 115,6 mil. tun, což je o 5,8 proc. méně než loni. Železniční doprava přepravila 60,3 mil. tun, silniční nákladní doprava CSAD 53,3 a říční 2 mil. tun zboží.

Všechné osobní doprava přepravila 528 mil. osob, což je v porovnání s 1. pololetím minulého roku více o 8 mil. osob.

Osředná říšená státní hospodářské stanice SSR se 5,160 000 osob.

Zásoby bez nevyfakturovaných prací a dodávek od začátku roku poklesly, a to zejména zásoby ve skupině výrobků, zboží, pododávky i zásoby materiálu.

Peněžní příjmy obyvatelstva SSR dosáhly 621 mld. Kčs a vzrostly oproti stejnému období minulého roku o 3,4 procenta. Pracovní příjmy se zvýšily o 2,9 proc. a sociální příjmy o 5,3 procenta. Peněžní výdaje dosáhly 58,2 mld. Kčs a byly vyšší v porovnání se stejným obdobím loněského roku o 3,6 procenta. Přírůstek vládní a hotovosti představoval 3,9 mld. Kčs.

Průměrná měsíční mzda v socialistickém sektoru národního hospodářství SSR (bez JZD) dosáhla na 1 pracovníka 2785 Kčs a v porovnání s 1. pololetím 1984 se zvýšila o 2 procenta.

Zasobování vnitřního trhu potřebnými bylo zcela plněné. Projevilo se to ve vyšším množství prodeji masa a masných výrobků, sýrů, vajec, masa, rostlinných tuků, vřve a subtrpického ovoce.

V bytové výstavbě bylo dokončeno 14 051 bytů, což je v porovnání se stejným obdobím minulého roku o 799 bytů více. Z celkové počty bytů dokončeno 7929 bytů v družstevní výstavbě, v komunální to bylo 2262 a v individuální 3040 bytů.

V mateřských školách se školním roce 1984/85 umístěno 249,8 tis. dětí, což je 83,2 proc. z příslušné věkové skupiny. V zařízeních pro přípravu na dělnické povolání bylo 143,3 tis. žáků, z toho 16,2 proc. ve studijních oborech a maturitou. V dením studiu na gymnáziích studovalo 47 tis. žáků, ve středních odborných školách 79,1 tis. a ve vysokých školách 51 tis. studentů čs. státní příslušnosti.

V sociální oblasti se zvýšily důchody příjmané před 1. 1. 1971 i důchody, které jsou jediným zdrojem příjmu. Zvýšily se i přídatky na děti a výbovné vyplácené k důchodům.

Celkový počet obyvatel SSR k 30. 8. 1985 byl 5,160 000 osob.

Prodej piva se nezlepšil

(čtr): Na úrovni prodeje a kvality piva prodávaného v restauracích, spotřebních družstev a podnicích majících se zabývaly Česká obchodní inspekce a dohledu se zabývala vlněním. Ve 175 provozovněch provedla analytický rozbor, kontrola bezpečnosti míry a poctivosti prodeje. Z 270 vzorků nevyhovělo normě dvacet čp, tj. téměř 14 procent. Nejčastější příčinou byl příliš obsah extraktu a alkoholu. Právěli výdopni na většinou vyměňovali. Ze jím po vymytí zůstalo ve sklenicích ztrachu vody. Inspekční orgány ohodnotily jejich počinná pokukami čtyř stákorun. Neodržení míry piva bylo zjištěno ve 47 provozovněch, což bylo ve více než čtvrtině z kontrolovaných případů. Pracovníci ČOI se zabývali i o stav skládá, sklápě a výčepních zařízení. Konstatovali, že ve většině provozovaných prodejnách Polzevin a spotřebních družstev nejsou vytvořeny podmínky pro skladování lahvového piva při předepsané teplotě 7-10 stupňů Celcia. U výčepních zařízení v restauracích odhalili přes 700 závad, např. nevhodné sklepy, nevyhovující teplotu, špatné zařízení na spouštění sudů do sklepa, nevhodné trubky, chybějící filtry a závady na vybavení výčepního pultu. Větš pracovníků, kteří za nedostatky odpovídali, byly vyvozeny patřičné závěry. Kontrola ukázala, že po úpravě coo piva, která měla přispět ke zvýšení jeho kvality a následně i úrovně prodeje, se mnoho k lepšímu nezměnilo.

TO JE KRIMINELNÍ !!!

Aufgespießt

„Ende der Welt? Der Auftrag geht weiter.“

Überschrift eines Beitrags des CDU-Bundestagsabgeordneten Norbert Lammers in der Zeitschrift „Sonde“.

„Ende der Wende? Der Auftrag geht weiter.“

Druckfehlerberichtigung auf einem Einlegeblatt zu der Zeitschrift.

„615 000 Einwohner, Oberzentrum, Landeshauptstadt und internationales Wirtschaftszentrum“

Kurzbeschreibung von Frankfurt am Main im Programm einer Studienfahrt, die das Institut für Städtebau Berlin der Deutschen Akademie für Städtebau und Landesplanung durchführt.

„Die beste Entwicklungshilfe überhaupt für die Dritte Welt ist eine Intensivierung der Mission, weil sich erst durch die Bekehrung eines Menschen zu Jesus Christus auch sein Verhältnis zur Arbeit, zur Ehe und zur Umwelt grundlegend positiv verändert.“

Der Mainzer Wirtschaftsexperte Professor Werner Lachmann auf der Sitzung des Beirats der neugegründeten Entwicklungshilfeorganisation „Christliche Fachkräfte International“ in Stuttgart.

„Peter Glotz ist ein potenter Mann, besonders mit dem Munde.“

Antje Vollmer, „wegrotierte“ Bundestagsabgeordnete der Grünen, in einem Beitrag für die „tageszeitung“ über den Bundesgeschäftsführer der SPD.

Auf die Frage, wie viele Genehmigungen für das Aufstellen von Gartenzweigen die Stadtverwaltung von Amsterdam in den letzten Jahren erteilt habe, reagierte nämlich selbst ein Rathaussprecher mit der verwunderten Gegenfrage: „Welche Genehmigung?“

Sex auf Schulbank - Eltern klagen

Auf der Schulbank lebte die 14jährige Norwegenin Torill S. einen gleichaltrigen Klassenkameraden. Bei dem Sex-Abenteuer in der Pausen wurde sie schwanger, bekam einen Sohn. Die Eltern der Schülerin klagen jetzt auf Schadenersatz wegen Verletzung der Aufsichtspflicht.

Tempo 160 kostet Jobs

Frankfurt - Sollte bei uns Tempo 100 auf den Autobahnen kommen, müßten 8 000 der 32 000 Mitarbeiter unserer Reifenindustrie entlassen werden, ergab eine Umfrage bei den Herstellern.

SPRUCH DER WOLKE!

Fremdgetranken New York - Weil er an seinem Arbeitsplatz bei Coca-Cola in Amiston (USA) eine Flasche Pepsi Cola (von der Konkurrenz) trank, erhielt er drei Tage Arbeitsverbot.

Genetik z univerzity Saitama v Japonsku, dr. Sadao Iikawa, přišel s poznatkem, že květina tradescantie, naše voďeňka, máni barvu svých modrých květů, v případě výskytu ionizujícího radioaktivního záření v okolí na růžovou. Vodeňka však reaguje i na zplodiny motorů, ne siličtany v romské atmosféře a na pesticidy v půdě.

Světlorův prosinlou a vřeholně snobskou restauraci „U Maxima“ v Paříži na Královské třídě č. 3 otevřel 23. května 1893 etičádostivý šéfkůk Maxime Gaillard. Předtím tam byla neprosperující cukrárna smrzlinové Imody. Přesláhe Gaillard se mohl už r. 1895, jeho nástupci Chevreau a Cornaché pozvedli síluva restauranta k neohvělé proslulosti.

„Welche Genehmigung?“

AMSTERDAM, 29. Juli (AP). In den Niederlanden sind derzeit von Amts wegen Bestrebungen im Gange, den Gartenzweig von den Fesseln behördlicher Bestimmungen zu befreien. Der Minister für Umwelt und Wohnungsbau, Pieter Winsemius, hat einen Gesetzentwurf vorgelegt, der Hauseigentümer von der Notwendigkeit entbindet, für das Aufstellen der Zweige in den Vorgärten eine Genehmigung der kommunalen Behörden einzuholen. Der Entwurf ist Teil des Bemühens, die Gesetzgebung der Niederlande durch Streichung längst veralteter Vorschriften zu entrümpeln. An die „Anmeldepflicht“ für Gartenzweige scheint sich ohnehin niemand gehalten zu haben — vermutlich weil die ihr zugrunde liegende gesetzliche Bestimmung praktisch niemandem bekannt gewesen sein dürfte

Eindrücke bei einem Besuch Prags und Bratislavas

Am frühen Morgen wimmelt Prag, eine der schönsten Städte der Welt, voller Uniformierter, Militärs oder Polizisten, ich kann das nicht unterscheiden. Freilich hämmern sie nicht mit dem Gewehrkolben gegen verschlossene Türen, treiben keine frisch Inhaftierten vor sich her. Sie streben, auch wenn sie Offiziersrang haben, ganz schlicht in öffentlichen Verkehrsmitteln, mit Straßenbahn, Busen oder der Metro, mit abgegriffenen Aktentaschen in der Hand, in der möglicherweise Thermosflaschen und Butterbrote stecken, ihren Büros in der Innenstadt zu. Diese wimmelnden olivbraunen Uniformen, die man eine Stunde später in dieser Massierung nicht mehr sieht, waren mein letzter Eindruck von der Hauptstadt der Tschechoslowakischen Sozialistischen Republik, als ich mit der Straßenbahn der Linie 26 vom Hotel im Stadtteil Dejvice quer durch Prag zum Hauptbahnhof fuhr. Ein, zwei Stunden später werden wieder die Touristen, nicht wenige von ihnen Deutsche-West, Tagesausflügler aus dem Bayerischen Wald zum Teil, nicht wenige Deutsche-Ost, wieder die Innenstadt beherrschen.

Eine Woche in Prag mit einem Abstecher per Flugzeug in die Hauptstadt der Slowakischen Republik, Bratislava — die Bahnfahrt hätte sechs Stunden in einer Richtung gedauert, der Staat streckt sich sehr in die Länge —, durch Vermittlung der Friedrich-Ebert-Stiftung eingeladen vom CSSR-Journalistenverband, kulturelle Institutionen zu besuchen. Durchweg bemerkenswert konservative Institutionen, wie sich schnell zeigte, was den nicht überraschen konnte, der sich schon in anderen kommunistischen Staaten Osteuropas umgesehen hatte. Darüber wird nachzudenken sein.

Einen interessanten Vorstoß in Neuland gab es gleich am ersten Abend zu betrachten. Karten für das Nationaltheater zu bekommen, werde sehr schwer sein, hieß es — es gelang dann doch —, wohl aber für die „Nova Scena“, das Studio, das in einem benachbarten Anbau untergebracht ist, ursprünglich als Restaurant gedacht, das dann mitten im Bauvorgang zum Theater umfunktioniert wurde. Auf dem Spielplan „Zvanivý Slimejs — Der Schneckendiplomat“ von Jiri Pauer, eigentlich eine Kinderoper, die aber auch von Erwachsenen goutiert wird. Der Komponist, Jahrgang 1919, ursprünglich Lehrer, hat eine Karriere als Kulturministeriumsfunktionär, Rundfunkangestellter und Sekretär des Komponistenverbandes hinter sich und ist seit 1970 künstlerischer Direktor des Nationaltheaters. Pauer ist alles andere als ein Avantgardist, schreibt eine gefällige Musik, die noch hinter Hindemith zurückbleibt. Besonderen Erfolg hatte er mit der Oper „Zuzana Vojířova“, 1958 uraufgeführt. Der „Schneckendiplomat“ ist acht Jahre älter und handelt von einem Abgesandten des Meereskönigs, der Affenleber beschaffen soll, durch die eine Prinzessin geheilt werden könnte. Ein Märchenstoff also, der optisch viel hergibt.

Bei der jetzigen Neuinszenierung hat man mit dem Ensemble der „Laterna magica“ zusammengearbeitet, das zum Nationaltheater gehört und auf der ganzen Welt eine einzigartige Institution ist, nie nachgeahmt wurde, in aller Welt gastiert hat, merkwürdigerweise noch nie in der Bundesrepublik Deutschland. Auf einen einfachen Nenner gebracht, ist dies der Versuch, lebendiges Theater, insbesondere Tanz und Pantomime mit dem Film zu kombinieren.

Es ist gegenwärtig gar nicht so einfach, zum Haus der „Laterna magica“ zu gelangen. Eine riesige U-Bahn-Baustelle versperrt den Eingang. Umwege sind nicht ausgeschildert, man muß sich mühselig einen Zugang über diverse Hinterhöfe erfragen. Ich hätte etwas verpaßt, wenn ich dabei resigniert hätte. „Zauberhafter Zirkus“

nicht seit dem April 1977 auf dem Spielplan. Zwei Clowns schlüpfen aus zwei riesigen Eiern, die die Meereswellen ans Land treiben. Ein Verführer steht bereit und eine Verführerin, scheinbar nackt zwar, aber doch — wir befinden uns im prüden realen Sozialismus — züchtig in ein rosa Trikot gehüllt. Der Zuschauer wird Zeuge einer Erdenfahrt voller Mühsale, bis am Ende die Clowns gealtert sind, wiewohl das, wonach sie sich sehnen, ewig jung bleibt (Zitat aus dem fünfsprachigen Programmheft). Ein Abbild des Lebens in komprimierter Form.

Es gibt Musik vom Band in dieser Produktion, doch gesprochen wird nicht. Die Clowns und andere Akteure tollten auf der Bühne herum, verschwanden zu beiden Seiten und tauchen im Nu auf der Leinwand wieder auf, auf der mal eine winterliche, mal eine sommerliche Landschaft zu sehen ist, mal wild schäumende Meereswogen, mal ein stilles Tal.

Die Vorbereitung einer solchen Produktion dauert zwei Jahre. Gefilmt werden muß im Sommer und dann im Winter. Das Niveau so halten, ist nicht einfach. Wie sich in der Oper die Sänger nach der Musik richten müssen, müssen sie sich hier innerhalb eines vorfabrizierten Bildes bewegen. Für alle Fälle stehen mehrere Filmkopien bereit, die Clowns zum Beispiel sind vier bis fünffach besetzt, doch müssen sie in ihrer Statur den gefilmten Vorbildern ähneln.

Das feste Ensemble der „Laterna magica“ besteht aus Tänzern. Doch es ist ein Prinzip des Theaters, daß sich das Prinzip eines Stücks nie wiederholen darf. Eine andere Aufführung, „Der schwarze Mönch“ betitelt, ist eine Dramatisierung einer frühen Tschschow-Erzählung. Ich sah sie nur bis zur Pause und war merklich weniger beeindruckt als vom „Zauberhaften Zirkus“. Der „Mönch“ ist im Grunde genommen ein richtiges Theaterstück, es wird gesprochen, es stehen auch reale Tische und Stühle auf der Bühne. Nur der Hintergrund wird filmisch gestaltet. Doch wird die Dekoration auch auf die Körper der Akteure projiziert, wenn sie sich, was unvermeidlich ist, in die Lichtkegel geraten.

Viel komplizierter geht es beim „Schneckendiplomaten“ zu. Die Musik Jiri Pauer, eingespielt unter der Leitung des Chefdirigenten Zdenek Kosler, kommt ebenso vom Band wie die Gesänge. Die Darsteller werden nur pantomimisch tätig. Man merkt das nicht. Die Musiker erscheinen als Projektionen und manchmal, zumal wenn sie Solopassagen zu spielen haben, auch hoch oben über der Bühne. Der Dirigent, der sie ab und an zu befeuern scheint, ist ein Tänzer.

Theater der Zukunft? „König Lear“ vom Band? Einmal aufgenommen mit der Stimme Bernhard Minettis? Danach über Jahrzehnte beliebig reproduzierbar mit Hilfe von aus dem Arbeitslosenheer rekrutierten Statisten? Bei der „Laterna magica“ und wohl auch bei dieser Produktion in der „Nova Scena“ agieren festengagierte Tänzer. Sofern Sprecher benötigt werden, greift man auf das Schauspielensemble des Nationaltheaters zurück. Vorbereitet wird gegenwärtig ein eigene Version der „Odyssee“ des Homer, ein gewaltiges Projekt.

Für den Sonntagnachmittag hatte ich mir eine Karte für das Smetana-Theater besorgt, das einstige Deutsche Theater, in dem die meisten berühmten Sängerinnen und Sänger aufgetreten waren. Angelo Neumann als Regisseur neue Wege der Opernregie beschritten hatte und nach 1933 manchem emigrierten Künstler vorübergehend Beschäftigungsmöglichkeiten gefunden hatten. Es liegt heute eingekesselt zwischen Hauptbahnhof und dem unansehnlichen modernen Parlamentsgebäude an einer Schnellstraße, weswegen es nur durch eine Unterführung zu erreichen ist. An diesem Nachmittag hält sich der Verkehr indessen in Grenzen, sogar Park-

plätze unmittelbar vor dem Theater sind zu haben. Den Autos entsteigen sonntäglich herausgeputzte Kinder mitsamt ihrer Eltern, alle in Feiertagskleidung. Von leuchtenden Kinderaugen zu schreiben, mag altmodisch wirken, doch genauso war es. So mögen bei uns vor fünfzig Jahren oder mehr Jahren ehrfurchtsvoll Kinder zum ersten Mal ins Theater gegangen sein.

Zwischen dem Smetana-Theater und dem Nationaltheater gibt es theoretisch insofern eine Arbeitsteilung, als die Werke tschechoslowakischer Komponisten und Dramatiker drunten an der Moldau aufgeführt, die ausländischer Autoren hier oben unweit des den Wenzelsplatz begrenzenden Nationalmuseums. Zu den Ausländern gehören die Russen (Rimski-Korsakoff mit seiner „Nacht vor dem Weihnachtsabend“) ebenso wie Shakespeare mit seinem „Hamlet“. Doch sind in dem alten Bau, entworfen in der produktiven Werkstatt der Architekten Helmer und Fellner, auch ältere Produktionen tschechischer Opern zu sehen, so Bohuslav Martinus „Griechische Passion“, so an diesem Nachmittag Antonin Dvoraks „Certa a Kaca“, eine Märchenoper, die in Deutschland unter diversen Titeln, wenn überhaupt, bekannt ist: „Das Teufelskätzchen“ oder, besser, „Katinka und der Teufel“.

Dvorak hatte eine unglückliche Liebe zur Oper, die nie — außer vielleicht bei der „Rusalka“ — durch großen Erfolg belohnt wurde. Er scheiterte an unzulänglichen Textbüchern. Auf Prager Spielplänen findet sich auch sein „Jakobiner“, ein Werk mit im Grunde genommen reaktionärer Tendenz, über die großzügig hinweggesehen wird. Die „Katja“ nimmt in der Tschechoslowakei eine ähnliche Position ein wie bei uns Humperdincks „Hänsel und Gretel“. Ein Teufel wird ausgeschickt, eine despotische Fürstin und deren Vertrauten in die Hölle zu holen. Doch er gerät an die resolute Katja, verliebt sich in sie, führt sie in die Hölle, wo sie nichts als Unordnung stiftet, so daß der Höllenfürst froh ist, als ein Schäfer sie zurückholt. Der Fürstin bleibt die Höllenfahrt erspart, nachdem sie die Leibeigenschaft aufgehoben hat: Jubel, Trubel, Heiterkeit und ein versöhnlicher Schluß über Klassenschranken hinweg.

Die rein orchestralen Partien zeigen den Komponisten auf dem Höhepunkt, der erste Akt ist vielversprechend. Danach verließ die Inspiration den Meister doch merklich. Vaclav Kaslik, in Frankfurt von seinen Inszenierungen in der frühen Dohnanyi-Zeit kein Unbekannter, hat die Oper als kunterbunt-harmloses Märchen arrangiert. Der renommierte Antonin Svoboda gibt die Baritonpartie des Teufels routiniert, Blanka Vitkova ist über die Titelfigur eigentlich hinaus. Ein ebenfalls älthlicher Tenor war für einen erkrankten Kollegen als Schäfer eingesprungen. Jan Stych, ein Gast aus Brünn, bot am Dirigentenpult noch die beste Leistung. So sind Nachmittagsvorstellungen eben meistens in West wie in Ost.



Interessanter als die Vorgänge auf der Bühne war die heile Welt, die sich während zweier langer Pausen präsentierte. Nach der Vorstellung vor dem Hauptbahnhof ein paar Punker mit zum Teil grüngefärbten Haaren, die von Polizisten gelassen betrachtet, sozialistische Bürger zu beobachten suchten: so ganz heil mag diese Welt hinter den wohlstandstüchtigen Kuffissen wohl auch nicht sein.

Um für den Abend Karten im Nationaltheater zu erlangen, hatte es der tätigen Hilfe der Gastgeber bedurft. Offiziell war alles ausverkauft, Karten bestellte man am besten beim Reisebüro „CEDOK“. Bedrich Smetanas Komische Oper „Das Geheimnis“ ist im Westen kaum bekannt. Eine ziemlich harmlose Inszenierung in der Komischen Oper Berlin (DDR) hatte mich wenig beeindruckt. Der Komponist allerdings hielt sie für seine gelungenste Komische Oper, und das war nach dieser Aufführung doch halbwegs begreifbar, mehr noch nach mehrmaligem Anhören einer Schallplattenaufnahme (mit der sechsten Seite, die Fragmente der unvollendeten Oper „Viola“ nach Shakespeares „Was ihr wollt“ enthält), fast dieselbe Besetzung wie die der Vorstellung. In der Tschechoslowakei gibt es noch Ensembles, deren Mitglieder nicht pausenlos in aller Welt umherjetten.

Chefdirigent Zdenek Kosler leitet nicht nur diese Smetana-Oper, sondern alle Werke des tschechischen Komponisten, die regelmäßig im Spielplan auftauchen, auch das letzte und schwächste dramatische Werk des ertaubten Musikers, „Die Teufelswand“. Wo gibt es das deutsche Opernhaus, das stets und ständig die wichtigsten Werke von Lortzing, Marschner, Spohr, Cornelius, Goetz und Hugo Wolf aufführt? Janacek ist freilich auf Prager Spielplänen spärlich vertreten, dafür ist wohl Brünn zuständig.

Zu erwähnen ist allerdings, daß auf den Bühnen der Nationaltheater nicht nur Opern und Ballette aufgeführt werden. Auch Schauspiele werden gegeben, der „Hamlet“ des Ausländers Shakespeare, wie gesagt, im Smetana-Theater, Stücke der tschechischen Nationaldichter Jirasek und Tyl im Nationaltheater. Das Tyl-Theater am Graben, Uraufführungsorte von Mozarts „Don Giovanni“ und „Titus“, auch früh der tschechischen Dramatik geöffnet, das ehemalige Ständetheater steht gegenwärtig und bis in die neunziger Jahre für Aufführungen nicht zur Verfügung, es wird renoviert. Es ist neben Nationaltheater, Smetana-Theater, Nova Scena und „Laterna magica“ das fünfte Haus in der Trägerschaft der Tschechischen Republik. Es gibt noch mehr Bühnen in Prag, teils städtischen, teils an Organisationen angelehnt, keines ist privat.

Die natürlich ebenfalls staatliche Tschechische Philharmonie hat ihren Sitz in einem Konzerthaus am Moldauufer, das auch die Musikakademie beherbergt. Das merkt man an diesem Morgen, weil auf Fluren und in Treppenhäusern übende Geiger und Geigerinnen auf das Vorspielen vor einer Kommission warten, die dann über ihren fernen Lebensweg entscheidet. Konzerte finden an diesen Tagen leider nicht statt, und so müssen wir uns mit einem Blick in den nicht übermäßig großen Konzertsaal begnügen, der nur 1050 Zuhörer faßt, also nur wenig mehr Plätze hat als das Schauspiel Frankfurt.

Aber es ergibt sich ein informatives Gespräch mit dem Musikdramaturgen Antonin Pesek. Vier Abonnements gibt es für die Orchesterkonzerte, zwei davon sind ausgebucht, aber es werden Stehplätze verkauft und mancher findet dann doch noch einen Sitz, den ein Abonnent nicht in Anspruch genommen hat. Pro Jahr werden etwa 24 verschiedene Programme zusammengestellt. Zehn bis zwölf Wochen ist die Philharmonie auf Auslandsreisen, acht Wochen Urlaub steht den Musikern zu. Alle

drei Jahre gibt es eine Tournee in die Vereinigten Staaten und eine nach Japan. Die Bundesrepublik ist erst 1987 wieder an der Reihe.

„Muß dabei immer wieder Dvoraks „Neue Welt“ gespielt werden?“ frage ich. Unsere Veranstalter pflegen darauf zu antworten, die reisenden Orchester böten nur immer die gängigsten Werke an. Die Antwort Peseks ist differenzierter: Die Bundesrepublik sei relativ aufgeschlossen, dort könne man schon mal ein wenig bekanntes Werk anbieten. Schlimmer sei es in Amerika, am schlimmsten in Japan, wo den tschechischen Musikern hauptsächlich Beethoven- und Tschaikowsky-Sinfonien abverlangt würden. Ebenfalls bestünden die Japaner darauf, daß Václav Neumann, der fast 65jährige Chefdirigent, immer auch selbst am Pult des Orchesters stehe, in dem er einmal als Bratscher angefangen hat. Das Reservoir an guten Dirigenten scheint allerdings im Land der böhmischen Musikanten nicht unerschöpflich zu sein. Der kommende Mann heißt Jiri Belohlavek, der zweite Dirigent der Philharmonie, der gleichzeitig Chef der im Smetana-Saal beheimateten Prager Sinfoniker (FOK) ist – daneben gibt es noch das Rundfunkorchester – und außerdem als Gast im Smetana-Theater Martinus Oper „Griechische Passion“ leitet. Nachwuchsmangel hat das 130 Musiker umfassende Orchester nicht. In Bratislava, so hörten wir später, sind Nachwuchsprobleme durchaus bekannt, dort führt man sie auf die Gründung neuer Orchester, neuer Kammermusikvereinigungen, neuer Musiktheater zurück.

Und neue Komponisten? Pesek dazu grundsätzlich: Die Tschechische Philharmonie ist kein Experimentalorchester. Statt sich um Uraufführungen zu reißen, spielt man lieber nach, was sich anderswo bewährt hat. So gilt derzeit der besondere Einsatz Václav Neumanns dem sinfonischen Werk Bohuslav Martinus, der sechs Sinfonien, zwei besonders beliebte Cellokonzerte, zwei Violinkonzerte und vieles andere komponiert hat, freilich lang schon tot ist, genau gesagt seit 1959.

Martinu hatte wohl lange Zeit den Makel, daß er, der rechtzeitig vor Kriegsbeginn nach Frankreich und später nach Amerika emigriert war, 1946 einen Ruf auf eine Professur im kommunistisch regierten Prag ausschlug und im Westen blieb. Nach einem Vierteljahrhundert ist Gras darüber gewachsen, und Neumann scheint die Zeit gekommen. Bohuslav Martinu als vierten Großen der tschechischen Musik neben Smetana, Dvorak und Janacek zu inthronisieren.

Und sonst? Jan F. Fischer (Jahrgang 1921), der erwähnte Jiri Pauer (Jahrgang 1919), Petr Eben (Jahrgang 1929), Viktor Kalabis (Jahrgang 1923) ...

Die Tschechische Philharmonie verfügt über ein eigenes Studio für Schallplattenaufnahmen, was die Kosten in Grenzen hält. Die gesamte tschechische Sinfonik, soweit schallplattenwürdig, ist inzwischen digital eingespielt, ebenso die meisten Janacek-Opern. Unsicherheit herrscht wegen der technischen Entwicklung – CD-Geräte wird es im Osten wohl noch lange nicht geben –, und auch an tschechoslowakischen Sängerinnen und Sängern von „Weltniveau“ herrscht kein Überfluß, nachdem die ältere Generation ins zweite Glied zurückgetreten ist. Der Tenor Peter Dvorsky und die Sopranistin Gabriela Benackova-Cap, die Elisabeth der nächsten Bayreuther Festspiele, sind da zu nennen, während Edita Gruberova inzwischen einen österreichischen Paß besitzt. Zwar hat Charles Mackerras mit seiner Einspielung der „Katja Kabanova“ bewiesen, daß es nicht unbedingt tschechischer Sänger bedarf, um tschechische Opern aufzunehmen, doch ist dies dann noch eine Devisenfrage, die auch manchen Gastdirigenten und manchen Solisten/manche Solistin für Prag unerschwinglich macht, sofern diese

auf ihrem im Westen üblichen Honorar bestehen, was manche tun. Oder deren Agenten. Was in Prag mit Bedauern vermerkt wird.

Bratislava: einst auf deutsch Preßburg genannt, davor auf ungarisch Pozsony – in der Türkenzeit war es die Hauptstadt Ungarns. – Vom Donaukai aus schaut man auf bewaldete österreichische Berge, Wien ist nur 35 Kilometer entfernt und doch sehr fern, denn die Reisemöglichkeiten sind sehr viel mehr eingeschränkt als im benachbarten Ungarn. Und doch sehr nah, denn die beiden österreichischen Fernsehprogramme sind wie von einem Ortssender vorzüglich zu empfangen, daneben die beiden slowakischen, zwei ungarische, dazu ein sowjetisches, das der im Lande stationierten Roten Armee nämlich. Viele geistige Strömungen sind hier immer zusammengefloßen. Einiges von der geistigen Beweglichkeit scheint geblieben zu sein, der Menschenschlag scheint heiterer, nonchalanter. Aus der Hauptstadt eines Agrarlandes ist eine Industriestadt geworden, und drüben, auf dem südwestlichen Donauufer, wo es eine Art slowakischen Brückenkopf gibt, sieht man die Folgen: eine grauenvolle Ansiedlung von Hochhäusern, ähnlich wie das Märkische Viertel in West-Berlin. Den Menschen ist das zunächst egal, sie freuen sich auf eine halbwegs geräumige Wohnung. Die Wohnungsfrage ist in der Tschechoslowakei, mehr noch als in anderen Ostblockstaaten, Diskussions-thema Nummer 1.

Eineinhalb Tage sind zuwenig, um mehr als einen flüchtigen Eindruck vom kulturellen Leben einer Stadt zu gewinnen. Die Altstadt hat die Zeiten relativ gut überstanden, ist nun allerdings wie das unzerstörte Prag dringend renovierungsbedürftig. Im einstigen Erzbischöflichen Palais aus dem Jahr 1781, in dessen Spiegelsaal nach der Schlacht von Austerlitz Napoleon und Franz II. den Friedensvertrag von Preßburg unterzeichneten, ist heute eine sehenswerte Gemäldegalerie untergebracht. Sie enthält eine Rarität. Als das Palais im Jahre 1903 an die Stadt verkauft worden war, entdeckte man einige Rollen, die hinter Tapeten verborgen waren. Es waren Wandteppiche, auf denen die antike Sage von Hero und Leander dargestellt ist. Niemand hatte davon gewußt. Der Erzbischof verzichtete auf seine Rechte an den Gobelins unter der Bedingung, daß sie der Öffentlichkeit zugänglich gemacht werden. Was denn auch geschah.

Die Stadt hat mehrere Theater, ein neues Schauspielhaus soll gebaut werden. Uns Ausländern glaubt man am ehesten die Oper zumuten zu können wegen der Sprachprobleme. Dabei ist Sprache nur ein Element der Schauspielkunst, als erfahrener Theatergänger traue ich mir schon zu, so einen Abend durchzustehen, zumal wenn einem einer die Handlung in groben Zügen erklärt. Szenenfotos zeugen nicht von Avantgardismus. Statt dessen also Donizettis „Lucia von Lammermoor“ – auf Italienisch. Die Inszenierung könnte wohl aus einem italienischen Nest stammen, in dem auf Opernregie kein Wert gelegt wird. Chor und Orchester, von Gerhard Auer, einem weißhaarigen Routinier, dirigiert, sind recht ordentlich, der Tenor miserabel, der Bariton wenig besser, der Bassist nicht schlecht. Aber die Lucia! Maria Turnova heißt sie, ihre Wahnsinnsarie einfach atemberaubend. So war es dann doch kein verlorener Abend.

Am nächsten Morgen ein Gespräch mit dem Intendanten, dessen Spielplan recht konventionell, aber national-paritätisch ist, Mozarts „Figaro“ und „Cosi fan tutte“, Verdis „Don Carlos“ und „Simone Boccanegra“, Tschaikowskys „Eugen Onegin“ und Schostakowitschs „Katarina Ismailowa“, dazu „Die verkaufte Braut“ und viel Ballett. Man richtet sich nach dem Publikums-geschmack, der nicht nach Experimenten lechzt. Zwei Opern neuerer slowakischer Komponisten, so hören wir, haben sich durchgesetzt, Eugen Suchons „Krutnava“

und Jan Cikkers „Auferstehung“.

Welche Freiheiten haben tschechoslowakische Künstler und Autoren? Ich habe die Frage nicht gestellt, weil ich niemand zu einer verlogenen Antwort provozieren wollte. Die Journalistenverbände haben in kommunistischen Staaten eine andere Bedeutung als bei uns. Ähnliches gilt für Schriftstellerverbände, die ihren Mitgliedern — erst nach mehreren Buchpublikationen kann man in der CSSR beitreten — mancherlei materielle Vorteile verschaffen können. Gesellschaftlich stehen Journalisten in höherem Ansehen als im Westen. Das hat seinen Preis. Man merkt dies bei Pressekonferenzen, in denen die Antwortenden gerne bestimmen möchten, was die Fragenden fragen sollten. Kraß geschah dies im Nationaltheater, wo wir an den Technischen Direktor gerieten, der unbedingt seine Angaben über Bauprobleme, Nebenbühnen, Hydraulik und Dicke der Theatermauern loswerden wollte, während wir gerne etwas über die Spielplan-konzeption eines Theaters erfahren wollten, das nahezu immer ausverkauft ist und eigentlich über Jahre hinaus „Die verkaufte Braut“ en Suite für Einheimische und Touristen spielen und doch nicht alle Wünsche nach Karten erfüllen könnte. Zwar hatte der Öffentlichkeitsarbeiter Angaben über die künftigen Vorhaben parat, doch kam er nicht dazu, sie weiterzugeben.

Statt schnell auf den Punkt zu kommen, wird viel Zeit mit Zeremoniellem vergeudet, mit schönklingenden, aber unverbindlichen Worten. Als Gast paßt man sich dem Stil der Gastgeber an. Doch da die Umgangsformen auf höherer, auf staatsmännischer Ebene dann wohl so ähnlich sind, kann ich mir leicht vorstellen, wie da immer wieder aneinander vorbeigeredet wird, wie wunde Punkte umgangen werden. Die Ergebnisse der Gespräche in Ministerien und Verbänden waren somit recht dünn.

Die Tschechoslowakei ist neben Bulgarien derzeit der treueste Verbündete der Sowjetunion. Das hat auch historische Gründe. Historische Gründe hat es indessen auch, daß Tschechen und Slowaken heute nicht immer freundlich über das große Brudervolk im Osten sprechen, wenn auch nicht mit derselben Offenheit wie Ungarn und Polen. Doch man weiß, wer die Macht hat. Resignation ist die Folge. In einem Staat, der nichts so sehr scheut wie politische Veränderungen, kann die Kunst in allen ihren Spielarten gar nicht anders als konservativ sein. Das schließt hohe Qualität nicht aus.

**HĚL SNAHU, ALE ZA TĚCH
NĚKOLIK DNŮ NEBO SAHL
A NEPOCHOPI L... COŽ JE
VORHÁLNÍ!**

Hundertfünfzig Jahre Eisenbahn

Kaiser Wilhelm sitzt im Zug und dampft wahrscheinlich ab nach Holland. Reichskanzler Bismarck grüßt, und Filmstar Marlene Dietrich posiert in Blauer Engel-Haltung am Abteufenster. Dicht daneben hält sich der deutsche Michel in Gestalt von drei Köchen die Augen, die Ohren, den Mund zu. Adolf Hitler steigt gerade zu. Der „Führer“ ist eine Puppe, ebenso wie alle anderen Passagiere in diesem „Zug der Zeit“.

Die Weichen für ihn wurden vor vier Jahren gestellt, als sich die Stadt Nürnberg zu überlegen begann, wie denn ein Jubiläum gebührend zu feiern sei, das in diesem Jahr ins Haus steht. Im Rahmen einer Ausstellung — riesig — versteht sich, auf 70 000 Quadratmetern Industrie-Areal (dem Anlaß gerade angemessen?) — sollten 150 Jahre deutsche Eisenbahn gefeiert werden. Der sinnige Titel: Zug der Zeit — Zeit

der Züge. Deutsche Eisenbahn 1835 bis 1985. Und ein Zug mit sechs Waggons, nachgebaut aus Holz und anderen edlen Materialien war dazu ausersehen, diese Zeitspanne der Geschichte zu dokumentieren.

Nun wäre das Objekt im Ausstellungs-gelände, ein ehemaliges Eisenwerk in der Äußeren Sulzbacher Straße, wohl nicht schon vor seiner Fertigstellung ins Gerede gekommen, wenn es nicht einen ganz besonderen Wagon gegeben hätte: einen Güter-wagen, dessen einzige Luke mit Stachel-draht vergittert ist. Dieser zwar nicht donnernde, aber immerhin deutliche Hinweis auf die Rolle der Bahn bei der Juden-verfolgung veranlaßte die Bundesbahn, die sich zu Recht als Nachfahre, wenn nicht gar als Jubilarin selbst versteht, sich zur Wehr zu setzen.

Zum Feiern will sie antreten in diesem Jahr und nicht zur Geschichtsverarbeitung, schon gar nicht aus Anlaß eines Jubiläums. Und so wurde das Projekt geteilt: hier die eigens gegründete Eisenbahn-jahr-Ausstellungs-Gesellschaft mbH, die sich um die Bahngeschichte in ihrem kul-turellen, politischen und sozialen Umfeld kümmerte, dort die Bundesbahn mit einer Leistungsschau als Verkehrsunternehmen für die Gegenwart und Zukunft.

Nun ist es wohl vor allem ein mutiges Dennoch, das die Bundesbahn lieber in die Zukunft als in die Vergangenheit schauen läßt. Die Jubilarin ist in die Jahre gekom-men. Ihre besten Zeiten scheinen vorbei zu sein.

Keine zehn Prozent der Bundesbürger reisen heutzutage noch mit der Bahn. Der Kundenkreis setzt sich — wie die Bahnlner selbstironisch sagen — aus den drei A's zusammen: Alte, Arme, Ausländer. Vor 25 Jahren noch waren es immerhin 38 Pro-zent, die den Zug als ideales Transportmit-tel betrachteten.

Die Jugend kennt die Bahn eher als voll-automatisiertes Spielzeug im Hobbykeller des Papis denn als reales Transportmittel. Es gibt Teenager, die nie ein Zugabteil von innen gesehen haben. Auto oder Flugzeug, das ist ihre Alternative.

Mit der Analyse der Vorzüge dieser bei-den Fortbewegungsmittel sucht sich die Bahn ein neues Kleid zu schneiden. Sie schickt schnelle, komfortable Züge im Stundentakt zwischen den Großstädten hin und her, stellt sogenannte Zugbegleiter ein, die wie die Stewardessen im Flugzeug die Gäste willkommen heißen, versucht mit rosaroten Sonderpreisen jene in die leeren Züge zu locken, die sonst lieber mit dem Auto unterwegs sind, stellt ihnen Betten und ihrem Wagen zusätzlich ein Plätzchen zur Verfügung, bedient den Konkurrenten Flugzeug mit S-Bahn-Anschlüssen zu den Terminals. Verkaufsmanager Hemjō Klein von der DB dachte auch schon daran, alle Bahnhöfe werbewirksam blütenweiß streichen zu lassen. Sollte ein Verkehrsmittel, das über 100 Jahre eine Selbstverständ-lichkeit war, keine Zukunft haben?

Ähnliches werden die Postkutscher auch gedacht haben, als sich am 7. Dezember 1835 morgens um acht Uhr zum ersten Mal die Adler auf den Schienenweg von Nürn-berg nach Fürth machte, 3000 Zentner schwer, 177 000 Gulden teuer, ein engli-sches Modell aus der Firma des „Eisenbahnerfinders“ George Stephenson. Man war schon ein bißchen im Verzug. Rundum in Europa waren die Signale für die Dampfzöcher längst hochgegangen: auf nicht weniger als 471 Kilometern in Eng-land, zwischen Brüssel und Mecheln in Bel-gien, zwischen Rhone und Loire in Frank-reich. Trotzdem: Verkehrstechnisch not-wendig war die Bahn für die wenigsten Zeitgenossen von damals. In einem um-fangreichen doppelbändigen Werk, das auch als Katalog zur Ausstellung mit glei-chem Namen in Nürnberg gebraucht werden kann, liest man Genaueres:

„Tatsächlich hatte die Eisenbahn selbst auf ihrer „Mutterstrecke“ Nürnberg — Fürth noch nach zehn Jahren ein gewisses

Experimentierstadium nicht überschrit-ten. Den täglichen acht Fahrten mit Dampfkraft standen dort noch immer 15 bis 20 Fahrten mit Pferdekraft gegenüber.“

Das Postverkehrsnetz in Sachsen etwa umfaßte 1 126 Meilen, während sich die Dampfwagenkurse zu gerade mal 51 Mei-len addierten. Nicht verwunderlich ist es daher, daß Eisenbahn-Kritiker meinten, „das neue Verkehrsmittel taugt bestenfalls zu Plaisier-Fahrten des Mittelstandes, dem es allem Anschein nach eine willkommene Abwechslung bietet“. 36 Kreuzer kostete eine Rückfahrkarte zwischen Nürnberg und Fürth, sechs Kreuzer mehr, als ein Tagelöhner beim Eisenbahnbau an einem Tag hatte verdienen können.

Der Faszination der — für unser Gefühl heute lächerlichen — Geschwindigkeit konnte sich freilich kaum jemand entzie-hen, verkleinerte sie doch gleichsam die Welt, machte es möglich, die Zeit einzuhol-en. „Die Zeit rollt rasch vorwärts, unauf-haltsam, auf rauchenden Dampfwagen ...“ schrieb Heinrich Heine 1843 in Paris:

„Während aber die große Menge ver-dutzt und betäubt die äußere Erscheinung der großen Bewegungsmächte anstarrt, er-faßt den Denker ein unheimliches Grauen, wie wir es immer empfinden, wenn das Ungeheuerste, das Unerhörteste geschieht, dessen Folgen unabsehbar und unbere-chenbar sind ... Durch die Eisenbahn wird der Raum getötet, und es bleibt nur noch die Zeit übrig. Hätten wir nur Geld genug, um auch letztere anständig zu töten! In viereinhalb Stunden reist man jetzt nach Orleans, in ebensoviel Stunden nach Rouen. Was wird das erst geben, wenn die Linien nach Belgien und Deutschland aus-geführt und mit den dortigen Bahnen ver-bunden sein werden. Mir ist, als kämen die Berge und Wälder aller Länder auf Paris angerückt. Ich rieche schon den Duft der deutschen Linden; vor meiner Türe brand-et die Nordsee.“

Im 19. Jahrhundert war den meisten Menschen der Raum unvorstellbar. Er wurde nur als eine Funktion der Zeit be-trachtet. So gesehen haben die Eisenbahn und die nachfolgenden Verkehrsmittel die Welt tatsächlich verkleinert. Damit hatte auch die Zeit eine neue Dimension bekom-men. Während sie früher regional nach Sonnenstand festgelegt war, mußte sie mit dem Eisenbahnverkehr vereinheitlicht werden. Der vorindustrielle Schlendrian hatte ein Ende, Ordnung kehrte ein: für die Arbeiter in den neu entstehenden Fabri-ken bestimmte die Eisenbahn Tagesablauf, Arbeitsbeginn und Arbeitsende.

Die Folgen jener „Kommunikationsre-volution“ sind auch heute noch „unabseh-bar“, wie Heine zu bedenken gab. Das Miß-trauen gegenüber Industrie und Technik, im 19. Jahrhundert an der Eisenbahn fest-gemacht, ist erneut ein Gesprächsthema. Frühe Umweltschützer, damals die Ro-mantiker, wandten sich gegen die „Verge-waltung der Natur“, als die ihnen der Ei-senbahnbau erschien, indem er Berge durchbohrte, Täler überbrückte, Städte wuchern ließ, weil es plötzlich möglich war, in der Hauptstadt zu arbeiten und im Grün-en zu wohnen. Auch die Epoche der Vor-städte beginnt mit der Eisenbahn.

Die Konturen jener schleichenden Ver-änderung lassen sich nur errahnen beim Durchblättern der beiden jeweils fast 400seitigen Ausstellungskataloge (Wolf-Siedler-Verlag, Berlin), beim Gang durch die Hallen der Ausstellung, in deren Mitte sich die englische „Tante“ der deutschen „Adler“ befindet. Die „Rocket“, berühmte-ste Lokomotive Stephenson's, wurde aus dem Eisenbahnmuseum in York ausgelie-hen.

Die verschiedensten Aspekte der Ei-senbahngeschichte, die bisher zumeist auf Technikgeschichte reduziert wurde, ver-suchte man herauszustellen. „Mit dem Be-ginn der Vorbereitungen zur Ausstellung wurde immer deutlicher, daß die kulturhi-storische Dimension der Eisenbahn kaum darzustellen ist“, sagt Geschäftsführer Ul-rich Langner von der Ausstellungsgesell-

schaft. „Aus der umfangreichen Eisenbahnliteratur konnte wenig Brauchbares zu dieser Problematik gewonnen werden. Nostalgische Technikdokumentationen, Nachdrucke klassischer Eisenbahnlehrbücher und Bilderbücher aller Art beherrschen den Markt“, schreibt er in seinem Vorwort. Wissenschaftliche Abhandlungen, zumindest im deutschsprachigen Raum, seien rar. Erst in allerjüngster Zeit habe die Eisenbahn mehr das Interesse kulturhistorisch orientierter Forscher gefunden.

Sie beschäftigen sich auch mit den Wünschen und Hoffnungen, die sich mit dem neuen Verkehrsmittel verbanden. „Was die Dampfschiffahrt für den See- und Flußverkehr, ist der Eisenbahn-Dampfwagen-transport für den Landverkehr“, schrieb Friedrich List, ein vehementer Befürworter der Eisenbahn in Deutschland, der seine Erfahrungen in Amerika gesammelt hatte, 1838 in der Schrift „Das deutsche National-Transportsystem in volks- und staatswirtschaftlicher Beziehung“. Darin heißt es:

„Ein Herkules in der Wiege, der die Völker erlösen wird von der Plage des Krieges, der Theuerung und des Schlendrians; der ihre Felder befruchtet, ihre Werkstätten und Schächten beleben und auch den niedrigsten unter ihnen Kraft verleihen wird, sich durch den Besuch fremder Länder zu bilden, in entfernten Gegenden Arbeit und an fernen Heilquellen und Seegestaden Wiederherstellung ihrer Gesundheit zu suchen.“

Die Eisenbahn geriet zur Metapher sowohl des Fortschritts als auch für die Zerstörung aller alten Werte. Sie stürmte durch die Zeit wie durch die Landschaft und veränderte beide auf vorher nie gekannte Weise, natürlich zusammen mit der Industrie. Beide bedingten einander.

Im Jahre 1835 gab es noch keinen deutschen Nationalstaat. Die Menschen lebten von der Landwirtschaft. Schlecht und recht, denn die Bevölkerung wuchs rapide. Die gesamte Familie mußte arbeiten, um wenigstens das Existenzminimum zu verdienen. Große Heere von Hungernden zogen durch die Lande und versuchten, sich irgendwie durchzuschlagen. Hunderttausende wanderten aus. Die industrielle Revolution in Gestalt der Dampfmaschine und somit auch die Eisenbahn beschleunigte ökologische Prozesse, veränderte Strukturen, machte eine zuvor starre Gesellschaft mobil. Nun erst konnten die Rohstoffe im ganzen Land verwertet werden. Industrielle Ballungsräume entstanden. Die Bahn sicherte dort die Lebensmittelversorgung. Landflucht setzte ein. Ehemalige Landarbeiter bauten für Hungerlöhne das vorerst private Bahnnetz in Handarbeit.

Von 1840 bis 1850 wuchs das Eisenbahnnetz trotz wirtschaftlicher Krise und politischer Wirren im Revolutionsjahr 1848 auf über 6000 Kilometer. 1870 waren bereits knapp 20 000 Kilometer hergestellt. Was Wunder, daß bald der Staat mitmischte, das Verkehrsmittel in seinen Dienst stellte, oft zu recht schlimmen Zwecken, wie sich bald herausstellte. Denn die Hoffnung, daß die Eisenbahn die Menschheit von der Plage des Krieges erlösen würde, bewahrheitete sich natürlich nicht. Im Gegenteil: die Bahn beförderte mit schauriger Nüchternheit auch im Krieg alles und alle: Truppen und Munition, Verwundete und Deportierte. Kein moderner Krieg vom amerikanischen Bürgerkrieg bis zum Zweiten Weltkrieg wäre ohne die Transportleistung der Bahn führbar gewesen. Eine schwere Fracht, an der die Ausstellung nicht vorbeigeht.

Der Blick zurück fällt aber auch auf Leichtgewichtigeres: auf die völlig neue Architektur der Bahnhöfe, diese „Paläste der modernen Industrie, in denen sich die Religion des Jahrhunderts entfaltet“. Auf Mode, Eisenbahnwaggons und ihre Ausstattung, auf die Entstehung der Bildpostkarte und der Reiseführer.

Ein Trend, der sich bis heute fortgesetzt hat, nämlich Natürliches durch Künstliches zu ersetzen, hat seinen Ausgangspunkt ebenfalls in der Eisenbahn. So behaupten einige Forscher, daß der Film und das Kino ohne die Erfindung der Eisenbahn und ihre Einwirkung auf das Sehen und Erleben nicht möglich gewesen wären. Die sinnliche Wahrnehmung beim Reisen reduzierte sich im Zug auf das Sehen. Die Landschaft, die früher hautnah erlebt werden konnte, verdichtete sich zu einem bewegten Bild, dem Panorama. Und so wie die Reisenden dieses Bild an sich vorbeiziehen lassen, sieht der Zuschauer im Kinosaal auf der Leinwand den Strom der Bilder vorbeiziehen.

Für die Menschen, die damals lebten, war diese Veränderung, Bewegung nicht am eigenen Körper, sondern als visuellen Eindruck zu erleben, eine gewaltige Frustration. Ein Zeitgenosse schreibt: „Es ist gleichgültig, ob Sie Augen im Kopf haben, blind sind oder schlafen, ob Sie intelligent sind oder dumm: was Sie über das Land, durch das Sie fahren, bestenfalls erfahren können, ist seine geologische Struktur und seine allgemeine Oberfläche.“ Folgerichtig wird die Lektüre zum Signum des Eisenbahnreisens. „Die Verflüchtigung der Wirklichkeit und ihre Wiederaufnahme als Panorama erweisen sich als Voraussetzung, daß der Blick sich vollends von der durchreisten Landschaft emanzipiert und in eine imaginäre Ersatzlandschaft, die Literatur, begibt“, schreibt Wolfgang Schivelbusch in seiner Anthropologie: „Geschichte der Eisenbahnreise.“

Freilich konnten sich derartigen Gedanken und Gefühlen nur die oberen Schichten hingeben. Sie hatten Vergleichsmöglichkeiten und Muße genug. Ein Großteil sah in der Eisenbahn schlicht eine Befreiung aus naturgegebenen Grenzen. Soiche Veränderungen sichtbar zu machen, ist keine leichte Aufgabe für eine Ausstellung, zumal darüber hinaus 150 Jahre deutsche Eisenbahngeschichte kaum etwas Vorzeigbares hinterlassen hat. Die technische Entwicklung war offensichtlich so rasch, der Mensch so fortschrittsgläubig, daß der Schrottplatz näher lag als das Museum. Selbst die Original-Adler wurde verschrottet. Den „Zug der Zeit“ zieht eine Nachbildung, die 1935 zum 100jährigen Jubiläum gebaut wurde. Vieles zum Anschauen in Nürnberg stellten jene Leute zur Verfügung, für die das Beschäftigen mit der Eisenbahn zu einer Kunstform geworden ist, Mitglieder von Museumsvereinen, die alles sammeln, was auch nur annähernd mit Eisenbahn zu tun hat. Wohl als Dank dafür dürfen sie in einer großen Halle zeigen, welche Arbeit sie sich beim Restaurieren alter Eisenbahnen und anderem Zubehör machen.

Der Zug der Zeit endet mit den 50iger Jahren. Im letzten Abteil prosteten sich Ludwig Erhard und Konrad Adenauer zu. Inzwischen hat ja auch das Auto der Eisenbahn längst den Rang abgelaufen. Nach dem Vorbild ihrer Trassen baute man Autobahnen, die sich nicht mehr der Landschaft anpaßten wie die früheren Straßen, an die sich statt dessen die Landschaft anpassen mußte, das heißt angepaßt wurde. Die Bahn stand Pate bei ihrer eigenen Entmachtung. 1933 war die Gründung des neuen Unternehmens „Reichsautobahnen“ als Zweig der Reichsbahn verkündet worden, ausgestattet mit 30 Millionen Mark Kapital von der Bahn.

Technischer Fortschritt, Geschwindigkeit hießen die Schlagworte auch für die Bahn. Schon 100 Kilometer pro Stunde im Durchschnitt konnte der „Fliegende Hamburger“ leisten, der in den dreißiger Jahren als Expreszug zwischen Hamburg und Berlin eingesetzt wurde. Diesen Part hat die Bundesbahn auch bei der Ausstellung in Nürnberg übernommen. In ihrer Leistungs-Show ist Schnelligkeit immer noch das Codewort. Der Intercity Experimental (ICE), der in diesem Jahr noch fertiggestellt und dort vorgeführt werden soll, fährt

über zehnmal so schnell wie sein Urgroßvater Adler, bei dessen erster Fahrt das Stuttgarter Morgenblatt im Jahre 1835 vermerkt hatte: „Kinder haben angefangen zu weinen, und viele Menschen haben ein leichtes Beben nicht unterdrücken können.“

Zwei neue Strecken zwischen Hannover und Würzburg sowie zwischen Mannheim und Stuttgart sind in Bau, Voraussetzung für höhere Geschwindigkeit bei einem kurvenreichen Netz, das praktisch seit Ende des vorigen Jahrhunderts keine wesentlichen Änderungen mehr erfahren hat. Ab 1990 sollen dann Züge mit 250 Stundenkilometern durch die Gegend sausen. Von der Landschaft wird für die Passagiere dann nicht mal mehr ein „Panorama“ übrigbleiben, denn ein Drittel der Fahrt verläuft unter der Erde.

Die teilweise mit dem Lineal gezogenen Trassen beeinträchtigen die Landschaft, durch die sie führen, allerdings erheblich. Vorsichtiger mit der Gegend umgehen wird, das versprechen die Planer, die 400 Stundenkilometer schnelle Magnetbahn, die auf einer Versuchsstrecke im Emsland ausprobiert wird. Wahrscheinlich sind deren übergroße Betonpfeiler aber auch kein Genuß fürs Auge. Sollte jedoch trotz Umweltdebatte und Modernisierung das Auto der Bahn weiterhin davonfahren, werden allenfalls die Nostalgiezüge auf den stillgelegten Nebenstrecken ausseebucht sein.



„Stapellauf“ der 1000. Borsig-Lokomotive

im Jahre 1858

Legenda jménem Longen

Kolik výrazných osobností, příslušníků pražské bu-
dovy, se narodilo v rozmezí let 1883–1885. Předtím
jsemě ostavili 100. výročí narození J. Haska, letos v dub-
nu E. E. Kische a v podělí 29. 7. dosáhne pomýně
stavky jejich druh, umělecký spolupracovník Emil Ar-
tur Longen-Pittlerman. Byl to muž mnoha nadání a byl
ješ chybou, že se neuměl pro žádné rozhodnout a
trůsteli na něm pracoval. Snad nejmeně je tato rozře-
kanost na závadu v divadle, které už svou podstatu
táhne k nestálosti, proměně. Proti se všech disciplín,
do nichž E. A. Longen zasáhl (divadlo, kabaret, film,
matematika, literatural, se dnes jako neizkustek
jeho činnosti divadelní. Z ní pak, jako největší Lon-
genova divadelní zsluha, bydl imenováno založení Re-
voluční scény v roce 1920. scény, od níž se odvíjí ne-
vodobá linie malých, nekomerčních, proti oficiálnímu
pubiku zaměřených divadelních scén.

Longenova Revoluční scéna měla vybraný, nadroční reпертоár, opravdu kvalitní herce (V. Buriana, F. Furtner, S. Rášlová, L. Longenová), ale jeden zdvojnásobný nedostatek. Lidové, proletářské publikum, pro něž chvil Longen hrál, do Revoluční scény cestu nemalo. Do historie vešla Revoluční scéna také tím, že na ní spítila světlo světa první (Longenova) dramatisace Hašekových Osudů dobrého vojáka Švejka. Vznikl a autorovým svolením a patrně za jeho spoluúčasti (Longen za Haškem dojížděl na Lipnici) a hrál se směřovala ke zřízení muzeálního divla.

2 her, ktoré Longen napísal alebo na nich se autor-
sky podieľal, se na ľavéi občas vraci. Česia parníku
Lanna 8 z Prahy do Bratislavy za 365 dní*, Ministr. a
a jeho diť* a pak zejména „C. k. polní maršálek*.

nápadný pro Vlastu Buriana, s jehož divadlem byl v pordejších letech Longen autorsky svázan. Jako dramatik Longena zajímaly – i to je přiznání pro jeho bytostnou rozloženost – prostředí habsburské dynastické špičky (Longenův otec byl prvním zástupcem Ferdinanda d'Este), na druhé straně pak život společenských vydrženelců ve stylu Smladova Barailónu (i ten se v Revoluční scéně hrál).

Longen je 162 autorem 171 románových biografii. Román o J. Haskovi se zadrážením temných stránek Haskovy povahy, dosel utváření na Joru tak významně, jakým byl Šaldou zapsník. Svě ženě Xeně, podle jednomyslného soudu soudčasných znamenitě hereček předurčené pro velké scény, věnoval román Herečka a Vl. Burlanovi román Král komiků. Pro úplnost ještě dodáme, že společný tvor Xeny a Artura, jistě bouřlivých rozchodů, posloužil jako námět románu jejich bohémského společníka F. Saura.

V posledních letech života pracoval Longen hlavně pro film, a to jako scenarista a herec, při čemž se dobře uplatnila jeho výtahá, vyžil a trochu démonická lyriiognomie. Vytvořil např. hlavní roli ve filmu Aféra plukovníka Rédlia, což připomínáme proto, že v přítomné době ožil tento námět (původně Kischvův) znovu ve zpracování znamenitého maďarského filmového režiséra Gábora Szabó s K. M. Brandauerem v hlavní roli.

Jak je vidět, k E. A. Longenovi se lze dobrat z různých, často překvapivých stran, a to jen zvyšuje přítomnost této pozoruhodné osobnosti české kultury.

„JE TO ZAČAROVANÝ kruh,“ prohlašovala bývalá väzenkyňa v Lyone, kedy sa znovu ocitla pred súdom. Po odpykání omliebtého trestu si začala hľadať prácu. Bôhom väznení však stratila všetky suby a nemohla s týmto defektom nájsť zamestnanie. Aby mala na kúfu, ukradla jedné šesť kabelku, bola však prisťahovaná a znovu ponutená za mŕtve.

Pan Novák si koupil auto. Příští den ráno je přivezl zpět do obchodu a vysvětloval:

„Tohle auto má jen jedinou součástku, která nedělá rámus.“

„Jděte! A kterápak to je?“
Může se prodavač.

„Houkačka.“

JEDNA francouzská firma přišla s pozoruhodným nápadem, jak zvýšit prodej vyráběného prádla. Uvádí na trh zmíněný sortiment sice v běžné kvalitě, ale vyloštěný o vůně. Takže francouzské ženy a muži si mohou koupit prádlo s citronovou, jablčnou nebo dokonce i kávovou vůní.

Tipy pro malé letní pohoštění

ALIOTTA — SICILSKÁ RYBI POLEVKA:
30 g oleje, 1 cibule, 2-3 stroužky česneku, 1½ vody, sůl, pepř, 400 g drobných rybek, 1 floutek, citronová šťáva, petrželka, osmažená semle. — Na oleji zpěníme nadrobno nakrájenou cibuli a česnek, zalijeme vodou, přidáme sůl a pepř, osladíme rybkami a 5 minut proude, pak ještě asi 15 minut pomalu vaříme. Procedíme, rybky částečně vykostíme, většinou kousky vrátíme do vývaru a sbytek prolijeme přes hustý cedník. Zahustíme floutkem rozvedleným v troše chladného vývaru, necháme proběhat, ale už nevaříme, jen dochutíme citronovou šťávou. Do talíře rozdělíme petrželku, osmaženou semli a zalijeme horkou polévkou.

PLÁKÍ — FILÉ PO REČKÉM ZPŮSOBU:
 800 g filé, sůl, citronová šťáva, 2 lžice oleje, 3 větší cibule, 3 stroužky česneku, petrželka, špetka majoránky, 4-6 rajčat, mléčý pepř, 2 menší citrony, 40 g másla.
 — Částečně rozmrazené filé rozdělíme na plátky, osolíme, zakapeme citronovou šťávou a necháme v chladnu odležet. V oleji osmahame na plátky nakrájenou cibuli a usekaný česnek, přidáme nadrobno nakrájenou petrželku a rozmraženou majoránku. Do tohoto základu vložíme filé, poklademe je oloupanými, na čtvrtky nakrájenými rajčaty, osolíme, opečtíme, poklademe oloupanými, na tenké plátky nakrájenými a řádky zbavenými citrony. Povrchu rozdělíme tenké lu-

pinký másle a v troubě pod pokličkou
dušime asi pát hodiny. Podle potřeby
během dušení můžeme podlít vodou. Při
podávání typeme petrželkou a podáváme
s krajíčkem chleba nebo s vařenými
brambory.

CHLEBIČKY S UZENOU RYBOU: 4 krajčjky chleba, 50 g másla, 4 vejce, sůl, bílý pepř, 150 g uzené ryby, feřicha, mletý pepř. — Krajčjky chleba nasucho opečeme, necháme vychladnout a potme máslem. Vejce rozkvedáme se solí a mletým pepřem a na zbylém másle umícháme. Mícháná vejce rozdělíme na krajčjky, na ně rozdělíme vykostěnou a na kousky nakrájenou rybu, posypeme jemně usekanou feřichou nebo jinou zelenou bylinkou a jen lehce dochutíme čerstvým mletým černým pepřem.

CELÉ MĚSTEČKO bylo na prodej. Kde? Na jihu Austrálie. Kromě bezvadně zachovalých budov mělo i lázně, elektrárnu a čističku vody — a nebylo přf drahé. Nátek byl v tom, že šlo o nedaleko raketové základny, což byl důvod, proč se odtamtud lidé vysílávali.

Šéf diktuje sekretářce a mezitím se nakloní nad její psací stroj:

„Výborně, Boženko, udělala jste jen tři pravopisné chyby. Teď zkusíme napsat druhé slovo...”

Zájem nejen o Balaton

Maďarsko turistům

BUDAPEŠT: Stejně jako v jiných zemích, také v Maďarsku nyní vrcholí turistická sezóna. O turisty ze zahraničí, kterých i letos přijede do země víc, než činí celkový počet maďarských obyvatel, se stará na 40 ústředních cestovních kancelářích, třetí hotelové podniky, 20 župních cestovních kancelářích a řada dalších organizací. Třetí čtvrtinu všech zahraničních turistů, mezi nimi i Čs. občane, mívá do hlavního města a k jezeru Balaton.

■ V BUDAPEŠTI letos zahraniční hosty uvítá několik rekonvovaných hotelů nižší cenové kategorie. Na rozdíl od jejich sítě se nyní po předchozí výstavbě luxusních zařízení nacházejí vcelkem velké rozmanitosti.

■ **VELKÝ PŘÍLIV TURISTŮ** v Balatonu. Na jehož březích se denně rekreuje až jeden milión lidí, nutí maďarské hostitele řešit některé problémy. Jako je na příklad udržení čistoty vody jezera. Ien letos se na tyto účely vynaloží více než 1,3 miliardy forintů. Přes půl miliardy forintů je v tomto roce určeno na rozvoj infrastruktury v okolí Balatonu.

■ **MADARSKO**, bohaté na přírodní termální prameny, stále rozšiřuje možnosti léčebné rekreace. Jejimi hlavními středisky jsou jezero Hévíz a Markétin osiřelí známé termální lázně Harkány.

■ KAŽDÝM ROKEM STOUPÁ také zájem o tzv. vesnickou rekreaci. K tomuto účelu se na mnoha místech rekonstruuji vesnická stavení, zejména na samotách, tak, že poskytnou návštěvníkům dokonalý komfort při sechování tradičního venkovského koloritu.

● Japonská firma Yatai Mining Co. oznámila, že objevila zlatou rudu ve svém dolu, kde těží horninu obsahující zinek a olovo. Zlatá žíla obsahuje 243 gramy zlata na tunu rudy, což je neobvykle vysoký průměr, avšak celkové výnosy dosud stanoveny nebyly.

Bagr odkrył Vikingy

London: Pozůstatky vikingských válečníků, padlých v krvavé bitvě na počátku tohoto tisíciletí, byly nalezeny při stavebních pracích u řeky Ouse v oblasti Yorkshire v severovýchodní Anglii. Kostry Vikingů odkryl náhodou řidič bagru u vesnice Riccall, nedaleko místa bitvy u stamfordského mostu v roce 1066, kdy severská nájezdníci pod vedením Harolda Godreda de byli na hlavu poraženi anglickými vojsky krále Harolda Godwina. Angličané se však z vítězství dlouho netěšili o tři týdny později podlehl ve známé bitvě u Hastingu se jihovýchodním anglickým pobřeží jiné, mohutnější invazi, tentokrát Normanů, vedených Vilémem Dobrytatelem.

Krokodýlové ve všech velkých řekách na území dnešního poměrně malého Sahary žili, jak paleontologický výzkum prokázal, ještě před desítkami tisíc let. Když se Sahara postupně a dost rychle přeměňovala v poušť, krokodýlové pochopitelně zmizeli. Překvapením proto byla zpráva, že na Saehře prý byl zabit krokodýl v roce 1924 a taktéž v roce 1935, a to s velký křikem.

Kolom světa na kolech

Peking: Dva muži na kolech se tentě mášce vydávají po prašné, nedávno cestě na dvoutletou pouť kópo svatě. Redaktor kantonské televize Satej Chang a jeho o tři roky mladší kolega Mi vyhodou po stopách stádočasných karaven přes celou Čínu do Pekingu. Umění, káru a Egypt, aby se poté přes Evropu, směrky kontinent a japonsko vrátili do Číny. Je to povrva, že čínská afeta takovou cestu považují. Čang a Mi budou cestou natáčet filmy a pořizovat rozhovory o nedávných změnách a čínská televize je bude jednoduše vydat v pořadí „Kamera na cestách“. Na redakci zde si troufají na tak fyzicky náročnou cestu. Redaktor Čang odpovídá, že denní úlede na kole do práce a z práce dracit kilometrů a se tameran s ní má podobnou „dvoutletou“ přípravu. Ať jeden z nich časem nezbyl se hroutícím Čínou.

F. Sinowatz přijal L. Léra

Vídeň: Rakouský spolkový kancléř F. Sinowatz přijal včera ministra financí ČSSR L. Léra, který je ve Vídní na pracovní návštěvě. Představitelé obou zemí projednali některé otázky rozvoje vztahů a rozšíření hospodářské spolupráce mezi Československem a Rakouskem. Jednání se zúčastnil rakouský ministr financí F. Vranitzký a čs. velvyslanec M. Venuta. Se svými rakouskými kolegy F. Vranitzkým jednal ministr L. Lér ve Vídní ve středu a včera. Jejich rozhovory se soustředily na prohloubení spolupráce obou zemí a spolupráce obou resortů. Včerejšího pracovního oběda obou ministrů se zúčastnil také generální ředitel rakouské zajišťovací banky Creditanstalt H. Androsch.

COPAK TAMASI UYZE BRAL?

Služby na povolení mají zelenou

Rychlý, ale nerovnoměrný rozvoj doplňkové formy služeb

(Štk): Třebaže rozhoduje: postavení na tomto úseku případně socialistickým organizacím, napomáhají lepším uspokojování potřeb občana i různé doplňkové formy služeb. Mezi nimi má vedle drobných provozoven zárodních výborů významnou úlohu poskytování služeb jednotlivými občany na základě povolení ústředního výboru.

Není to nic nového. Ale ve využívání tohoto způsobu docházelo v minulosti k určitým výkyvům a komplikacím. Nejdříve se počet povolení zvyšoval až do roku 1974, kdy jich bylo v ČSR o něco málo víc než 22 000. O rok později byly vydány předpisy, jejichž cílem bylo odstranit některé nesrovnalosti a zpřísnit postup při udělování povolení. Jejich počet začal zákonitě klesat, což pokračovalo až do roku 1981, kdy jich bylo vydáno jen 12 769. Po 6. zasedání ÚV KSČ se

už v roce 1982 částečně projevil nový přístup národních výborů k udělování povolení, v letech následujících se projevil výrazněji, takže loni už mohlo poskytovat služby zhruba 25 000 občanů ČSR.

Návic povolení přitom připadlo na zakázkovou výrobu, opravy a údržbu spotřebních průmyslových výrobků, především textilních a konfekčních výrobků. Mezi 4652 občany, převážně ženami, bylo i 767 těch, kteří tuto službu zabezpečovali jako své hlavní zaměstnání. Druhou velkou skupinu tvoří povolení ke stavebním pracím (10 547), vydávané zase téměř výlučně mužům. Tady bylo nejvíce zedníků, pak malířů, lakýrníků a natěračů, následovali instalatéři, topenáři a klempíři, vesměs tedy profese, po nichž je skoro všude shánka. V mnohem menším rozsahu jsou pak na povolení zajišťovány služby holičské a kadernické, fotografické, prádelnické apod.

Mezi jednotlivými kraji existují zatím značné rozdíly, dané různými podmínkami ale i různými přístupy národních výborů. Z průměrného počtu povolení na 10 000 obyvatel je zřejmé, že nejlépe si zatím vedou v Jihočeském, Středočeském a Východočeském kraji. Přístup národních výborů asi nejlépe ukazuje srovnání okresů v jednom kraji — tak např. na Nymbursku bylo uděleno 620 povolení, zatímco na Mělnicku pouze 120, v okrese Tábor 600 a v okrese Český Krumlov jen 135 atd.

Závěrem se tedy dá říci, že rozvoj této doplňkové formy služeb je poměrně rychlý, avšak zatím nerovnoměrný. Pozornost mu musejí věnovat zejména národní výbory v menších místech, kde poptávka po službách nelze v dostatečné míře uspokojovat prostřednictvím socialistických organizací.

Bit či nebit?

Londýn: Bitt rákoskou se stále houčevnatě drží na britských školách přes výzvy mnohých učitelů a pokrokové veřejnosti, aby bylo potupné tělesné trestání záká zrušeno. A přes kritiku západoevropského sou-
ni záká zrušeno. A přes kritiku západoevropského sou-
tytmo tlakem pokusila v posledních týdnech prosadit kompromisní zákon, který by učitelům umožňoval za-
ky tělesně trestat jen po předchozím souhlasu rodičů.
Ultraschopnutí knihy v poslanecké sněmovně však
sírily pokřik a požadavky, aby tělesné tresty byly
opět povinně zavedeny i na těch školách, která je sa-
my zrušily. Naproti tomu ve Spojeném království ne-
prošel tělesnou výchovou požadavek, aby se vliv tresty
na školách vůbec zrušilo. To však vláda nechce do-
puslit, a tak raději předkládá zákoník učitelů. Ve
průběhu se tedy budou učitelské na školách Spojené-
ho království dále stát se mohou učitelé zeda tím.

„JAK SE TRAPNĚ VYHÝBATI POJHO
„LOUKROHÝ...“

Über den Atlantik gesurft

LONDON, 24. Juli (Reuters). Zwei Franzosen haben zum ersten Mal den Atlantik mit einem Surfbrett überquert. Frederic Beauchene (31) und sein zwei Jahre jüngerer Freund Thierry Caroni waren von New York zum südeingelassen Hafen Falmouth insgesamt 41 Tage unterwegs. Mit ihrem zweimastigen Brett brauchten sie elf Tage länger als erwartet.

Beauchene hatte bereits als erster den Kanal mit dem Brett überquert und war auch rund um Kap Horn gesurft.

Beim Segeln wechselten sich Beauchene und Caroni ab. Sie schliefen in einer kleinen Kabine auf dem eigens für die Atlantik-Überquerung angefertigten Surfbrett.

Aufgespießt

„Wird ein Bescheid, durch den ein einmalige Leistung bewilligt worden ist, aufgehoben, so betrifft der auhebende Bescheid eine einmalige Leistung.“

Leitsatz einer Entscheidung des Bundessozialgerichtes, abgedruckt im Deutschen Verwaltungsblatt.

Bombay will Menschen von den Straßen kehren lassen

Lastwagen aus der Stadt gekarrt. Doch dauerte es nicht lange, bis sie wieder zurückgekehrt waren.

Wenige Jahre später scheiterte der Versuch des damaligen Ministerpräsidenten von Maharashtra und Vizepräsidenten von Indira Gandhi, A. A. Antulay, kläglich, die Stadt zu „reinen“. Als die Evakuierung mitten im Monsun begann, ging ein Aufstand der Empfänger durch die Öffentlichkeit. Der letzte Versuch vor zwei Jahren mußte schließlich aufgeschoben werden, weil die Slumbewohner mit Hilfe von Journalisten und Sozialarbeitern vor den Kadi zogen. Vor zwei Wochen aber sprach das Oberste Gericht den Armen endgültig das Recht ab, ungestraft auf Gehsteigen, in Parks oder auf öffentlichen Grundstücken zu wohnen, und erlaubte den Behörden, nach dem Monsun mit dem großen Aufräumen zu beginnen.

Die Stadtäter sind angesichts der hoffnungslosen Überbevölkerung der Stadt der Meinung, daß nur noch Ge-
waitkuren helfen, um Bombay vor dem Erstickungstod durch zu viele Menschen zu retten. Zu den vorge-
schlagenen Maßnahmen, die von der Opposition und der Zentralregierung in Neu Delhi empört abgelehnt wurden, gehört unter anderem ein allge-
meiner Zuwanderestopp für die Landbevölkerung. Die „Aufräumungsarbeiten“ sollen nach dem Willen der rechten Hindu-Politiker unter allen Umständen durchgezogen werden. „Wir sind sogar bereit, eine Law-and-Order-Situation in Kauf zu nehmen“, gibt ein Stadtrat zu verstehen. Was dies im Klartext bedeutet: Blutvergießen und möglicherweise schwere Unruhen sind einkalkuliert.

Führerschein wird teuer

Führerscheinanwärter sollen ab Januar 1986 stärker zur Kasse gebeten werden. Eine Anlage zu einem Verordnungsentwurf des Verkehrsministeriums sieht vor, daß die Prüfungsgebühr für den Führerschein Klasse 3 von bislang 74 DM auf 103 DM ansteigt. Noch ärger trifft es Motorrad-Früflinge. Hier sollen die Gebühren dann von bisher 74 DM auf 129

Das indische Oberste Gericht hat jetzt der Stadtverwaltung von Bombay einen Freibrief für eine der umstrittensten Aufräumungsaktionen gegeben, die der Subkontinent seit der Unabhängigkeit erlebt hat. Die Verwaltung der Zehn-Millionen-Stadt an der indischen Westküste plant eine „Stadtreinigung“ gigantischen Ausmaßes. Im Mittelpunkt der Aktion stehen jedoch nicht Abfall und Müll, sondern Menschen, die in den vergangenen 20 Jahren vor der Armut auf dem Lande in die reiche Hafenstadt geflohen sind. Wenn es nach dem Wunsch der Stadtäter geht, sollen in den nächsten Monaten Hunderttausende der ärmsten Einwohner der reichsten Stadt Indiens gewaltsam aus den Grenzen Bombays entfernt werden.

Unbestritten ist, daß die riesige Stadt durch den Zustrom der Massen in den vergangenen Jahrzehnten mit unlöslichen Problemen konfrontiert worden ist. Rund 4,5 Millionen Menschen leben heute in der Stadt in völlig heruntergekommenen Slum-Vierteln meist ohne sanitäre Einrichtungen und Elektrizität unter unmenslichen Bedingungen. Die Stadt hat auch nicht annähernd genug Geld, um Wohnungen für die jährlich mehr als 200 000 Neuankommlinge zu schaffen. Etwa 500 000, so wird geschätzt, leben auf Gehsteigen, öffentlichen Plätzen und Parkanlagen.

Allein in den vergangenen neun Jahren wuchs in Bombay die Zahl der Slumbewohner von 2,8 auf 4,5 Millionen. Entsprechend stieg die Zahl der Slums, von denen es 1976 bereits 1984 geb. Drei Versuche, das zugewanderte Landvolk aus der Stadt zu verbannen, scheiterten kläglich: Während der Zeit des Notstandes 1975–1977 wurden Bettler und Gehsteigbewohner mit

Teure Wirtshäuser

In Salzburg hat jedes zweite Wirtshaus, Hotel oder Restaurant überhöhte Getränkepreise. Das kam jetzt bei der Überprüfung von 358 Gastgewerbebetrieben heraus. Bei den überbeurteilten Getränken ta-ten sich vor allem „gehobene Restaurants und Hotelbetriebe“ hervor.

Wende keine Gewalt an; nimm einen gro-
Beren Hammer.

Ein Mann mit einer Uhr weiß, wie spät es ist. Ein Mann mit zwei Uhren ist sich nie sicher.

NEZNÁMA BÁSEŇ slavného italského básníka Francesco Petrarcky (1304–1374) byla objevena ve středověkém rukopisu, jenž byl nalezen v knihovně zámku Friedenstein v Gothě. Jak informoval Italský vědec Michele Leo, byly z tohoto latinsky psaného textu dosud známy pouze dva verše, které Petrarca citoval ve své řeci 8. dubna 1341, když byl zvolen „králem básníků“. Nalezený rukopis obsahuje opis básně o 142 verších. Báseň je Petrarckovou odpovědí na dopis cítiela jeho umění Rinalda da Villafranca z Verony.

Nový brazilský prezident J. Sarney označil hospodářskou situaci státu za nejhorší krizi v brazilských dějinách — země je stížena největším zahraničním dluhem na světě, největším vnitřním dluhem a největší inflací ve své dosavadní historii.

Loni se v USA narodilo 3 890 000 dětí, takže počet obyvatel k 1. lednu letošního roku dosáhl 237 839 000. Pokud se nyníjší trend porodnosti nezmění, obávají se experti, že během 40 let se počet obyvatel USA začne snižovat.

Petržel za okny

(mu) Dnešní obyvatelé měst a ji většinou rádi ve svých bytech hodně zeleně a květin, ať už vázách, květináčích, či na balkoně. Je ovšem možné spojit i jemné s užitečným, jak se domníval francouzští pěstitelé květin také milovníci dobré kuchyně. Zvyšují totiž & pěstování petržele kopru. Zelená kopru prý nezůstává svou krásou za asparágusem a k ječce petržele jsou mnohem puvnější, než třeba kakost nebo má kaktusy... ARY VYDRŽEL...

Muzeum sklářské historie

Nejvyhledávanější oblastí pádně Sumavy zůstává stále Královská hvozda na Železnorudsku se svým klidem kouzelných samot, korunami lesních veličanů, s rozlehlými vodními hladinami, pravoúhelnými pasekami i zvukovou hrou bystřin. Je to však také kraj putující kdysi bohatým životem sklářen, s jejichž nejkrásnějšími výrobky se můžeme dodnes setkávat v Železnorudském muzeu, náležejícím do komplexu Muzea Sumavy v Sušici. Tento soubor sumavského skla tematicky uvažně doplňuje nejen památky národopisné, ale i svědectví života a práce lidí na Železnorudsku v minulosti.



Budova Železnorudského muzea byla založena r. 1877. X. Klostermann zde napsal svůj román Skláři

Výmysly západoněmeckého listu

[čtk]. Dne 19. července ve večerních hodinách zřetlivý orgán oddělení pasové kontroly v Železně Rudě při odbavování autobusového zájezdu západoněmeckých turistů, kteří se vraceli z pobytu v ČSSR, že starosta města Kletu Günter Schmidt-Brodersen jeho manželka a dceru postrádají cestovní doklady. Podle písemných předpisů bylo proto rodině G. Schmidta-Brodersena umožněno vyřízení náhradních cestovních dokladů na zastupitelském úřadu NSR v ČSSR. Čs. orgány také umožnily, aby lidé autobusu přivezi na hranici přechod osobní automobil G. Schmidta-Brodersena, se kterým rodina odcestovala do Prahy. Po vyřízení nezbytných formalit na zastupitelském úřadě NSR vycestovali Schmidtovi dne 24. července 1985 do NSR Ztráty cestovních dokladů, zejména v době dovolených, nejsou ničím neobvyklým. Stejným způsobem jako čs. orgány postupují v těchto případech i příslušné orgány jiných států. Proto je přinejmenším podivné, že tuto banální událost okamžitě zneužil západoněmecký list Kieler Nachrichten k neopodstatněným dohadům, ze kterých si západoněmecký čtenář měl vyvodit, že starosta města Kletu byl v ČSSR zcela bezdůvodně šikanován a dokonce vězněn. Naskytá se otázka, proč se těmto zjevným výmyslům, které kají vzájemné vztahy mezi oběma státy, dává publicista právě v těchto dnech. Jde zřejmě o akci těch sil, které by si přály vyvolat nezdřavé emoce, zejména v době, kdy si celá světová veřejnost připomíná 10. výročí podepsání Závěrečného aktu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě.

URČITĚ SE PTALI, KAMU HO PRODAL!

Cyranovy cesty

[zgf]. Už je tomu 330 let, co se rozloučil se světem svobodomyšlný filozof a spisovatel Hector Barion Cyran z Bergeraku. Přesto je třeba říci, že pro mnoho lidí se tento muž narodil až v roce 1897 — a nikoli 1619, jak uvádějí matriky — kdy se díky Edmondovi Rostandovi dostal na divadelní scénu. Je v tom kus tragického paradoxu. Ze tohoto nekonformního autora sedmnáctého století známe lépe z jeho romantické masky, již mu navléklo divadlo, než z jeho díla. Cyran z Bergeraku byl sice bouřlivák a rváč a válečník, nenarodil se však v Gaskoňsku, oýřz v Paříži, a měl velice daleko k pietonickému sentimentalismu, jímž ho přizdobil francouzský dramatik. V jedenadvaceti letech byl za válečných tažení dvakrát zraněn a vyměnil kord za pero. Vedle dramatu a listů proslul tento libarýn dvěma utopickými romány. Cesta na Měsíc a Cesta do sluneční říše. Jistota je, že jejich prostřednictvím si Cyran z Bergeraku nacházel důstojnější cestu k naší současnosti, než jako romantický milenec z věčné mláde Rostandovy hry. Neboť na to, co svými dvěma knihami začal v sedmnáctém věku, navazují pak další autoři utopických románů i spisovatelé vědeckofantastických románů dneška.

Vstupní foyer muzea nás sužuje vystavenými expozitami, plakáty i fotografiemi nejdříve uvádí do jedné z nejdůležitějších událostí tohoto města, do počátku i průběhu známé vojenské vzpoury 1. střeckého pluku dne 21. 9. 1919. Vlastní výstava skla pak ve své podstatě představuje zachovalý fond produkce abelovských sklářen 19. a 1. století 30. století. Toto období bylo proslulé nejen průbrusovaným rubínovým, křídlatým i zrcadlovým sklem se zlatenými dekory, ale i výrobou broušených bradel, a především pak kvalitou, technikou, uměleckým zpracováním a čistotou křídlatu. Typickou nádhrou skla mléčného, kobaltového, citrónového a purpurového, barveného zlatem, v muzeu doplňují i starodávne privilegie, výsady i vzácné tisky.

Najdeme zde i ukázky výrobků práce sumavských hamrů, z nichž jako jeden z posledních svou kamennou podezdívkou a šedou šindelovou střechou stál do dle v nedalekém Městíšti ještě v roce 1965.

Tempo. Vyvolalo to velké pobouření mezi těmi, kteří leteckých služeb španělských společností často využívali. Zřejmě se odtak na úřady, aby urychlily modernizaci navigačních zařízení a odstraňování technických závad na většině letišť.

Nebezpečná španělská letiště?

Výlet do antické minulosti

Po tragédii v Bilbao svaz pilotů pohřbil letišti španělského civilního letectví žalobou u soudu za nedostatek péče o bezpečnost letového provozu. Španělský ministr dopravy, Enrique Barón, oznámil, že nedostatek odpovědnosti ze strany pilotů Ti však, také díky tomu, že varování zpráva byla zveřejněna, doufají, že se dočkají urychlené, nápravy hrozivé situace na španělských letištích.

Na dalších osmi letištích byly zřízeny různé technické nedostatky. Podle zprávy pouze pár letišť, o vchodě hury v Bilbao. Zahrnuje 148 lidí. Celkem přišlo při leteckých katastrofách od roku 1977, k nimž ve španělské dole, o život přišlo jeden tisíc lidí. Zpráva o abvluje odpovědnosti mlsta z toho, že brala a hernu na lehou technického stavu španělských letišť byla celá nedávno sehnána. Celý dlouhý seznam nedostatků a obvinění olští nedávno list

Na dalších osmi letištích byly zřízeny různé technické nedostatky. Podle zprávy pouze pár letišť, o vchodě hury v Bilbao. Zahrnuje 148 lidí. Celkem přišlo při leteckých katastrofách od roku 1977, k nimž ve španělské dole, o život přišlo jeden tisíc lidí. Zpráva o abvluje odpovědnosti mlsta z toho, že brala a hernu na lehou technického stavu španělských letišť byla celá nedávno sehnána. Celý dlouhý seznam nedostatků a obvinění olští nedávno list

[črf]. S výsledky vězkou významného archeologického naleziště z římského období — antické Gerulaty, která bylo jedinou římskou státní na našem území — seznamuje návštěvníky pozoruhodná výstava, která je otevřena v Národním muzeu v Praze. Gerulata se prosírala od zádunské části dnešní Bratislavy a její existence je datována od druhé poloviny 1. století do 4. století našeho letopočtu. Římané, usilující o světovládu, tedy rozšířili svou říši až do Británie, ské brány a stali se tak spoluvládci našich dějin. I-tem výstavě je na základě dosavadních výsledků dvacetiletého badání Archeologického ústavu Slovenského národního muzea v Bratislavě poukázáno na historický význam Gerulaty a její postavení v římské pohraniční oblasti středního Dunaje. Expozitiv podává průřez římskou kulturou a mnohé z nich jsou zveřejněny poprvé. Dokládají úroveň římského sklářství, keramiky, chládků i mincovnictví. Návštěvníky zaujmou mince římských císařů, bronzové či kostěné spóny a náramky, ale také zbytky volenské výstroje a výzbroje, dokládající především strategii funkční římské armády, která měla na království dvou hlavních kontinentálních cest důležitý strategický význam.

Předvídají zemětřesení

[job]. Při každém větším zemětřesení se vypravuje, že již určitou dobu před tímto přírodním jevem koně behali, psi zvláštním způsobem vyli a jiná drobná zvířata zděšeně pobíhala. Tak tomu bylo při katastrofách v Agadiru, Skopji, v Chile a na Aljašce. Dnes, kdy se řada geofyziků snaží vypracovat podklady pro předvídání zemětřesení, je tato otázka neobyčejně zajímavá. Přinejmenším lze soudit, že zvířata mají pro fyzikální jevy, jež předcházejí zemětřesení, určité dispozice. Ve vesnicích na svazích Etny proto chovají rolníci kočky a přesvědčení, že jsou schopny registrovat i ty nejmenší záchvěvy. Jestliže všechna zvířata prchají

A CO PŘEDVÍDÁ LILLLLLINKA

Hráli Cantores Pragenses

(re). Korunovační mši Václava Jana Tomáška a další vokálně instrumentální skladbami Karla Bláze, je Koprivky vyplnil smíšený sbor a orchestr Cantores Pragenses koncert v kostele svatého Jakuba na Starém Městě pražském. Od předčasné smrti citlivského kantora Koprivy — jednoho z muzikantského rodu tohoto pozoruhodného severočeského hudebního centra — uplynulo letos 200 let. O významu Citolib v české hudbě 18. století naše veřejnost ví také z gramofonového alba Supraphonu i z letošního tematického koncertu Mezinárodního hudebního festivalu Pražské jaro. Český skladatel a proslulý pedagog Tomášek napsal svou Missu solemnis roku 1836 k pražské korunovační Ferdinandu V. Jeho význam není do sud v současné hudební životě plně doceněn. Tomášek stojí na konci epochy klasicismu, jeho poetické klavírní skladby otevřely již cestu romantickému citění. Mezi jeho žáky byl i skladatel Jan Hugo Václav Vorisek a pozdější vídeňský hudební kritik Eduard Hanslick. Při cestách do Prahy Tomáška navštívil Hector Berlioz, Niccolò Paganini, Richard Wagner. Byl též jedním ze zakladatelů Národního muzea

Po stopách dávných kupců

[čtk]. Československé území opustila třicetiletá švédská expedice, vedená profesorem archeologie E. Nylénem z univerzity v Uppsale, která v rámci experimentální archeologie prověřuje, jaké byly v 9. a 10. století možnosti uskutečňování obchodních kontaktů mezi Pobaltím a oblastí Černého moře splavováním vodních toků. Expedice začala v roce 1983 na ostrově Gotland. Na kopii osm metrů dlouhé vikingské lodi postavené podle dobových rytin z archeologických nálezů, připlula do přístavu Gdaňsk a po Visle do Varšavy, kde přezimovala. Od května letošního roku pokračovala expedice proti proudu Vlsy až do Rzeszowa. Pro spatné plavební podmínky v úseku od tohoto města po soutok Latorice s Ondavou tahala podle dobových zvyklostí ručně loď na podvozku s dvěma kolečky, rekonstruovaném podle starých rytin, k čs. hranici. Dukelský průmysk překročila 15. července a pokračovala v tažení lodě k Zemplínskému jastrabí v okrese Trebišov, kde se na Ondavě nalodila. Po Bodrogu se připlavila na čs.-maďarské hranice u Slovenského Nového Mesta. Odtud pokračuje v plavbě a po Tise a Dunaji se dostane do Černého moře. V říjnu má dorazit do Istanbulu, kde bude použita loď trvale vystavená v muzeu Hagia Triada. Členy expedice jsou švédští posluchači archeologie, ale i prostí rybáři dělníci a truhláři.

Krone für die Schönste:
Die 19jährige Deborah Carthy-Den aus Puerto Rico wurde jetzt in Miami zur M88 Universität 1985 gewählt.
Die 1,73 Meter große Studentin (Maße 92 - 60 - 90), die einmal Schauspielerin werden möchte, setzte sich in der Endrunde gegen ihre Konkurrentinnen aus Uruguay, Venezuela, Zaire und Spanien durch.

● Kohlflatter lassen sich leichter auseinanderlösen, wenn man zuerst den Strunk ausschneidet, dann Wasser von der Kohlmittle aus unter die Blätter laufen lässt.

● Linsen werden auf folgende Weise in 30 Minuten gar: Man überbrüht sie mit heißem Wasser, läßt sie 15 Minuten lang darin stehen. Dann gießt man das Wasser ab, setzt die Linsen in kochendem Wasser an

• Párek zajíců se divá na kouzelníka. Jak vytahuje z klobouku jednoho zajíce. „Drahý, náš způsob je mi přece“

● MUŽ na dovolené se táže podrážděně hoteliéra: „Prosim vás, to tu vždycky tak prší?“ „Ne,“ odpoví hoteliér, „v zimě sněží...“

Insgesamt 23 Millionen Kraftfahrzeuge gibt es in der Bundesrepublik. Allein 550 Millionen Liter Öl benötigen sie jährlich. Eine schier unvorstellbare Menge! Und: Viele Autofahrer erledigen kleine Reparaturen und Wartungsarbeiten (wie etwa den Ölwechsel: Schraube aufdrehen, Öl ablassen, dabei auffangen, Schraube wieder zu,

Wohin jedoch mit dem Altöl?

neues einfüllen – fertig!) an ihrem Wagen selbst. Weil's einfach Spaß macht, man dabei aber auch kräftig Geld sparen kann! Eine entscheidende Frage jedoch bleibt: Wohin mit dem Altöl?
● Gießen Sie Ihr Altöl auf

keinen Fall irgendwo in die Landschaft oder in einen Gully, damit in die Kanalisation!
Denn: Altöl ist eine große Gefahr für unser Grundwasser! (Ein Liter Öl verseucht eine Million Liter Wasser, macht es dadurch unge-

nießbar.)
Deshalb: Altöl unbedingt zur Tankstelle oder zu einer Altöl-Sammelstelle bringen!
Tip: Viele Tankstellen nehmen Ihr Altöl gern entgegen – unabhängig davon, ob Sie tanken oder nicht!

Bemerkung: Die Benutzungsanweisung für die Tankstelle, die Sie bei Gefahr, benutzt werden! (Kleinstzeichen: 1.86.257/82)

Warum ist erlaubt?

Erstakt: Andere Verkehrsteilnehmer vor einer Raststätte der Polizei zu warnen! Allerdings nur mit zulässigen Mitteln. So entschieden jetzt die Richter des Oberlandesgerichts Zweibrücken.

Verboten allerdings: zur Warnung die Leuchtkette einzusetzen.

Der Grund: „Kleinstzeichen dürfen nach Paragraph 16 der Straßenverkehrsordnung nur in bestimmten Situationen, (Kleinstzeichen: 1.86.257/82)



VLADIMÍR RENČÍN

„Je zbůhdarmi. Rozšuvli jinomníci tášle obšťrevluji houzně a hnuzná peled dýmni, houpne netýč a popruží se kouzní, sloudky kápní nad vějlím šerebrouzně, motali se okrouš a šoumni rozšáple ká, piskori se juča — a vy z toho nic nevnímáte. Člověče, Rambousek, jak můžete žít tak primitivním životem?“



Jaroslav Kefas

„Jedna se spustí pod širákem, druhá ve stodole a obě na nás chtějí tři plus jedna první kategorie!“

„Soudruhu docente, chcete přijít o prémie? Jak to, že bádáte bez bezpečnostního vlázného obkladu?“



NEZLOBTE SE, ŽE VÁM DO TOHO KEČÁM, ALE USADÍM SE, ŽE PROTI TOMU JAK DO MĚ TADY ZEZADU TEMNĚ HUČÍ PAN VOŠMÁTLÍK, JE CELÁ NIAGARA BRÁDIL!

● Ve vlaku jede pan Zvědavý s panem Lakonickým. Povídá pan Zvědavý: „Kam jedete?“ Pan Lakonický odpoví: „Do Prahy.“ „A co tam budete dělat?“ „Vystupovat.“



„Nerad vám беру iluze, ale můj nos mi napovídá, že to, co tak láskyplně mnete mezi prsty, není rodná hrouda.“

Vladimír Renčín



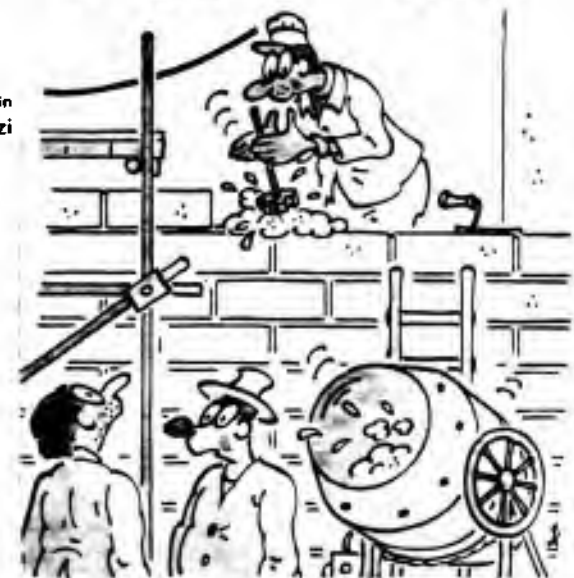
„Už jsi četl normu hladového vlka? Jedna babička, dvě ovce, nebo sedět sáť trpaslíků!“

Svandrák



„Kráčel jsem tak tou dnešní přírodou a najednou jsem spadl do jejího lůna.“

Vladimír Renčín



Jaroslav Křelý

„Výbornej zedník — ale hroznej pedant...“



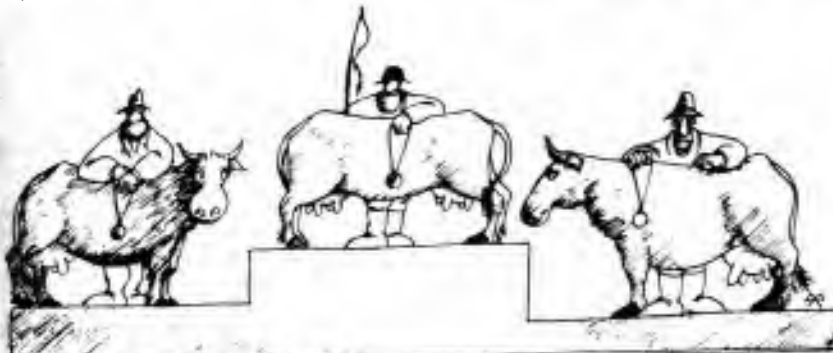
„Neuvěřitelné! Řeknu Oslíku, otřes se! a ze starýho padají prachy!“

Dušan Paška

„To je možný, že se odněkud známe, ale to víte — mám před důchodem, tak už na to kašlu.“



„Na světové úrovni“





Nepřekážka — Švendrlík

„Když se půjdeš vykoupat jinam, splním ti tři přání!“



BOŽE MŮJ, PROČ MY ASPOŇ
JEDNOU, NEMŮŽEM MÍT TVŮRČI
NA KTERÝCH BY BYLY KŘÍČKY,
MOTIVY, NEBO NÁVYKOTY
FOTKY MŮJ?



Miki

„Ale chtěl jsem si u vás uložit jistý obnos a teď ho jako na potvoru né a né najít... Aby se mi tak někde zakutálel!“



JSEM ČEHEM CELÝM SRDCEM

V polovině března jsem viděl ve švýcarské televizi rozhovor švýcarského publicisty Alfreda A. Häslera s Rafaelem Kubelíkem. Interview se týkalo převážně hudby, samozřejmě. Ale Kubelíkovi byly též položeny otázky týkající se jeho vztahu k vlasti. »Jsem Čechem celým srdcem,« pravil Kubelík a dodal, že to nikdy nechce tajit. Dále pokračoval: »Je to tragická věc. Opustil jsem vlast, protože jsem nechtěl opustit svůj národ. Svoboda je prvořadá. Mír přichází až po ní. Musel jsem odtamtud, protože jinak bych musel sloužit politické ideologii, kterou jsem nikdy neakceptoval. ... Nadešel čas, kdy jsem poznal, že český lid bude v těžké situaci, v jaké byl po tři sta let po Bílé hoře. ... Umělci, kteří měli možnost odejít, ti museli odejít, to bylo jejich povinnost. Jsme nyní venku, abychom zde pracovali, protože v tom vězení tam se nemůžeme pro kulturu ani pro lid nic dělat. Kdybych šel zpátky, styděl bych se, že bych musel podat ruku nějakému komunistovi. Žádná totalitní metoda, ať komunistická, nacistická nebo fašistická, neposkytuje svobodu člověku. Člověk ale musí smět svobodně myslet. ... Musel jsem odejít. Sentimentalitu jsem musel potlačit. Odešel jsem dobrovolně a dobrovolně se nikdy nevrátím. Byl jsem sice pozván, několikrát jsem byl pozván. Nepůjdu tam, nevrátím se. Ne ze strachu. Vůbec ne ze strachu, ale zásadně proto, že člověk nesmí s komunismem, který je doma, kolaborovat. A kdo může venku pro českou věc pracovat, nechť tak činí.«

Hrozně moc jsem při sledování tohoto pořadu, při Kubelíkových slovech, myslel na Miloše Formana, **BA INA JINÉ!**

Moskau macht's möglich

MOSKAU, 28. Juli (dpa). Mit Silberjodid und Kohlensäure ist ein UdSSR-Flugzeug einer Gewitterfront zu Leibe gerückt, die möglicherweise am Samstag die Eröffnungsveranstaltung der XII. Weltfestspiele der Jugend und Studenten im Moskauer Lenin-Stadion mit Regengüssen heimgesucht hätte. Wie die amtliche Nachrichtenagentur TASS am Sonntag meldete, verstreute die Flugzeugbesatzung in 8000 Meter Höhe und rund 40 Kilometer von Moskau entfernt über dem Wolgagebiet rund 300 Kilogramm Kohlensäure-Kristalle und mehrere hundert Kapseln Silberjodid in den Wolken.

Ähnliche Einsätze von Spezialisten des »Meteorologischen Schutzdienstes« wurden von der UdSSR-Presse auch schon in den letzten Jahren vor Großereignissen in Moskau gemeldet. Auch hieß es, daß die fliegenden Wettermacher selbst im Winter zu Schneewolken aufsteigen, um sie noch vor den Toren Moskaus zum Schmelzen zu bringen, damit die Kosten für die Schneeräumung in den Straßen Moskaus in Grenzen bleiben.

Já jenom vim, kde svoboda je a kde není. Svoboda je jenom tam, kde můžete zpočtybnit její existenci a kde můžete nahlas a veřejně říci, že tady svoboda není. Je-
nom tam je svoboda!«

ANTON KURZ, Pittsburgh

»Každý člověk tady má prakticky dvě vlasti — tu, v níž se naučil mateřštinu, a ta druhá, to je Amerika. Je to jediná země na světě, kde nejste považováni za cizince, když sem přijedete. Svobodný svět. Svoboda. Nevím, co je to svoboda — je to zvláštní slovo. Slovo jako hlina. Každý si slovo svoboda formuje, jak se mu to hodí.

ZNOVU OBČAN MILOŠ FORMAN
K diskusi o občanu Miloši Formanovi přispěl i Miloš Forman sám. V hodinovém portrétu, který vysílala americká televize, který natočil další český režisér Jaromír Jirák, řekl Miloš Forman jasně (řekl to sice anglicky, ale český překlad vystihuje podstatu stejně):

Nun hat er's endlich geschafft, der gute Patrick Andrew Wentworth Hope Johnstone aus Annandale. 14 lange Jahre mühte er sich um diesen Erfolg. 14 Jahre seines Lebens suchte er zu beweisen, daß seinen Ahnen anno 1795 ein böses Unrecht widerfuhr. Damals nämlich, so hieß es, sei die Grafensippe derer von Annandale und Hartfell gestorben. In Wirklichkeit, erklärte Mister Johnstone stets, habe die Linie über die weibliche Seite unbemerkt weiterbestanden — und er, der brave Patrick Andrew Wentworth Hope, sei heuer der rechtmäßige und einzige Aspirant auf den verlorenen Titel.

Wieviel Hartnäckigkeit es den 44-jährigen Farmer und Viehzüchter aus dem schottischen Dumfriesshire kostete, seine Sache 14 Jahre lang vor ihrer Lordschaft etabliertem Haus in London durchzusetzen, läßt sich mittlerweile kaum noch ermessen. Und wieviel Geld der titelhungrige Schotte für das Unter-

nehmen lockermachte, mag er selbst nicht sagen. Immerhin ging er mit frischem Mut und großem Geschick zu Werk und stellte mit Hugh Peskett einen Forscher in seine Dienste, der in der britischen Oberwelt als der „Sherlock Holmes der Genealogie“ bekannt ist. Die Wahl sollte sich lohnen. Dem Meisterschnüffler auf der Blaublutspur gelang es nach ausgiebigen Recherchen, seinem Auftraggeber ein lückenhaftes Dossier zu überreichen, das heimliche Dokumentenschatze mit Archivmaterial König Augusts von Polen, mit Totenscheinen aus Dänemark und mit einer Heiratsurkunde aus Schleswig-Holstein verband.

Da mußte denn auch Lord Keith von Kinkel die Waffen strecken, der mit sieben Adligen Kollegen über das Gesuch

Kinderschädel als Exporthit

Der Handel mit Skeletten und Schädeln ist für indische Exporteure derart lukrativ, daß sie nicht zögern, Kinder zu entführen und zu ermorden. Diese Behauptung stellte am Dienstag der rechtsgerichtete Abgeordnete Kailash Pati Misha im indischen Parlament auf. Die Regierung kündigte daraufhin die Bildung eines Untersuchungsausschusses an. Misha stützte sich auf Presseinformationen, wonach im indischen Bundesstaat Bihar Kinder geköpft und deren Schädel, in Kisten verpackt, mit der Eisenbahn nach Kalkutta zum Export in 23 Länder geschickt werden. Insbesondere in den USA und in Kanada sei die Nachfrage von Forschern und Medizinern nach menschlichen Knochen sehr hoch.

Presseberichten zufolge werden monatlich etwa 1500 Kinderschädel aus Indien exportiert. Eine große Anzahl dieser Schädel soll von ermordeten Kindern stammen. Die Kinder, so die Zeitung, sollen in einem „Zentrum“ in der Nähe zweier Krankenhäuser in Patna geköpft werden.

Der Polizeichef von Patna, Vineet Kumar Joshi, unterstrich die „Legalität“ der Einrichtung. Seinen Erklärungen zufolge ist es „normal, daß in dem Zentrum eine große Anzahl von Leichen aus den beiden Krankenhäusern am Gangesufer eintreffen“. Es sei jedoch nicht auszuschließen, daß einige Schädel aus anderen Landesteilen kommen, gestand der Polizeichef. Er gab jedoch gleichzeitig zu bedenken, daß „viele Eltern gemäß der Hindu-Tradition die Leichen ihrer Kinder im

A HUSI SKELETY NECHCEMKO!

Dafür, daß seine Familie ins Rampenlicht geraten ist, hat Turgut Özal selbst gesorgt. Seinen Bruder, Yusuf Bozkurt Özal, berief er zum Chef der staatlichen Planungsorganisation. Seinen Schwager, Ali Tanriyar, machte er zum Innenminister. Im Zusammenhang mit einem Bestechungskandal mußte Tanriyar zurücktreten; nun aber ist er als nächster Parlamentspräsident im Gespräch. Landwirtschaftsminister in Özals Kabinett wurde Hüsnü Dogan — ein Vetter des Premiers. Korkut Özal, ein anderer Bruder des Ministerpräsidenten, betreibt ein vor allem im arabischen Raum aktives Handelsunternehmen. Seit Turgut Özal die Wahl gewann, floriert der Betrieb auf fallend.

Liefe alles glatt in der Regierungsmannschaft des Turgut Özal, man würde ihm derlei Verquickungen wohl nachsehen. Aber es häufen sich die Pannen, die Zweifel an den Führungsqualitäten des Premiers aufkommen lassen. Seine Minister für Finanzen und für Inneres stolperten über einen millionenschweren Zollsandal. Staatsminister Ismail Özdoglar, nicht mit Özal verwandt, aber doch

Kinderschädel als Exporthit

Ganges versenken. Anschließend werden die Toten von leuten herausgefischt, die die Leichen köpfen und die Schädel verkaufen“, erklärte der Polizeibeamte. Im Juni seien „mehrere Kisten“ mit Skeletten beschlagnahmt und Ermittlungen über deren Herkunft eingeleitet worden.

Vermutungen der Presse, daß die außerordentlich hohe Zahl der Kindesentführungen im Bundesstaat Bihar mit dem Ansteigen der Knochenexporte in das Ausland in Zusammenhang stehe, wollte der Polizeichef weder bestätigen noch dementieren. Laut „Patliputra Times“ werden „mindestens ein Viertel“ aller entführten Kinder getötet und geköpft.

Die Informationen haben in der indischen Öffentlichkeit eine Welle der Empörung ausgelöst. Am 12. Juli wurde in Patna ein ambulanter Händler von der Menge fast gelyncht. Er wurde beschuldigt, Kinder ermordet zu haben, nachdem in seiner Tasche einige Knochen gefunden worden waren.

Amtlichen Statistiken zufolge wurden in den vergangenen vier Jahren in Bihar mindestens 4861 Menschen entführt. Es wird jedoch vermutet, daß jährlich etwa 7000 Kinder spurlos verschwinden. Offiziell gibt es in Indien insgesamt 30 legale Knochenexporteure, davon zehn in Bihar. Der Export bringt Indien angeblich pro Jahr eine Million Dollar ein. Ein komplettes Skelett ist laut Presseberichten „rund 3000 Dollar wert“.

von ihm mehrfach als „Bruder“ bezeichnet, verlor gleichfalls seinen Job und muß sich nun vor einem Untersuchungsausschuß verantworten — er soll für die Vermittlung von Staatsaufträgen Provisionen kassiert haben.

Noch Minister ist Vehbi Dincerler, zuständig für das Erziehungswesen und eine der Schlüsselfiguren des starken Fundamentalisten-Flügels in Özals Vaterlandspartei. Dincerler machte zunächst Schlagzeilen, als er den Verkauf von Alkohol in der Umgebung von Schulen, Moscheen und Hospitälern verboten ließ. Jetzt sorgte er für Aufsehen, als er die Darwinsche Evolutionstheorie in den türkischen Schulen zum Tabu erklärte. Niemand könne ihm weismachen, spottete der strenggläubige Minister, daß sich ein Fisch in einen Vogel oder ein Affe in einen Menschen verwandeln könne.

Dincerler untersagte den türkischen Schülerinnen nicht nur das Tragen kurzer Röcke; er nahm, als er kürzlich in der Bundesrepublik zu Besuch war, auch daran Anstoß, daß türkische Gastarbeiterkinder beiderlei Geschlechts im selben Becken Schwimmunterricht erteilt beka-

men. Mädchen vormittags zwar und Jungens nachmittags, aber der Minister rügte, man habe das Wasser nicht gewechselt. Özal konnte sich trotz solcher Prioritäten bisher nicht entschließen, den Minister zu feuern.

rechtmäßigen Platz einzunehmen. Freude, begreiflicherweise, beim Grafen Patrick, dessen Frau sich nun Gräfin Susi, dessen Sohn sich Master of Johnstone und dessen Tochter sich Lady Julia nennen darf. Ja, er sei angenehm berührt, seine Sippe wieder in ihr altes Recht eingesetzt zu wissen, erklärte würdevoll der frischgebackene Earl, der nun auch den Titel „Chief of the clan Johnstone“ (Oberhaupt des Johnstone-Clans) führen darf. Und ja, es werde eine „ruhige“ Familienfeier geben.

Wie groß denn, fragte ein nasereweiser Journalist, die gräflichen Ländereien eigentlich wären, da droben in Dumfries-shire? „Es ist genug da“, lautete die Antwort. Und ob er persönlich ein, zwei dieser langen Schlacht, am Ziel seiner Träume angelangt sei? Aber nicht doh,

weil der ehrgeizige Graf ab. Nach alten Dokumenten sei gut denkbar, daß ihm auch noch der — erstmals 1701 verliehen — Titel eines Markgrafen zustiehe. Für diese nächste Reklamation sei freilich noch Zeit. Er, der vormalige Farmer und Viehzüchter Patrick Andrew Wentworth Hope Johnstone, wolle bei seinem gesellschaftlichen Aufstieg gern „einen Schritt nach dem andern tun“.

Bleibt die Frage, ob der Herr Graf nun bei der kommenden Familienfeier wohl auf all die Frauen sein Glas erheben wird, deren Linde ihm den Titel über die Zeiten gerettet hat. Tochterchen Julia sollte ein solcher Toast indes nachdenklich stimmen — die kleine Lady muß als weibliches Familienmitglied in der Erbfolge nun erst einmal wieder hinter ihrem Bruder zurückstehen.

Solný důl Vělička (PLR) je nejstarší svého druhu ve střední Evropě, sůl se zde těžila již před 5 000 lety. Do 13. století důl produkoval „vařenou sůl“ a v dalších staletích se sůl kameně těžila tradičním hornickým způsobem. Dnes je v podzemí složitě bludiště chodů, komor a jeskyní v celkové délce kolem 300 kilometrů. Pětikilometrová „turistická trasa“ vede jen nepatrnou částí podzemí. O důležitosti Věličky svědčí i to, že v roce 1978 byla zapsána na listinu dvanácti světových kulturních památek UNESCO. Kromě starých těžních zařízení jsou unikátní také sochy tesané v soli.

Nach Peking wollte er denn doch nicht

Wie Michail Gorbatschow Konkurrenten ausschaltet und unfähige Minister feuert

Von Effie Siegl (Moskau)

Grigorij Romanow, bis zum 1. Juli formell noch Politbüromitglied und Sekretär des Zentralkomitees, erholte sich gerade im Prominenten-Kurort Pitzunda am Schwarzen Meer, als ein nachgeordneter Emissär aus Moskau ihn aufsuchte und ihm ein vorformuliertes Rücktrittsgesuch zur Unterschrift vorlegte. Romanow mußte einverstanden sein. Als Trostpflaster bot die neue Krenelführung ihm den Botschafterposten in Peking an. Romanow lehnte dankend ab. So lautet eine Moskauer Insider-Version über den spektakulären Fall des Mannes, der vielen im Westen als Rivale Michail Gorbatschows um die Macht im Kreml galt.

Das unfähige, mißliebige oder allzu ehrgeizige Spitzenfunktionäre vom Zentrum der Macht in die Peripherie entfernt werden, hat in der UdSSR bereits Tradition. Josef Stalins Regierungschef und Außenminister Wjatscheslaw Molotow wurde von Nikita Chruschtschow in die Mongolei verbannt, dann nach Wien

tuts war. Ihm bescheinigt man ebenfalls orthodoxe Ansichten, aber auch ein gutes Verhältnis zu Gorbatschow.

Auch Leonid Samjatin (62), seit 1978 Leiter der damals gegründeten ZK-Abteilung für internationale Information und Chef der sowjetischen Sektion der Freundschaftsgesellschaft UdSSR-Bundesrepublik Deutschland, ist wieder einmal als Botschafter im Gespräch. Unter Andropow sollte der ehemalige Direktor der Nachrichtenagentur TASS Botschafter in Algerien werden. Nun steht er für Wien zur Debatte. Manch einer in Moskau wünscht sich diesen politischen Hitzkopf und Hardliner gar in die Mongolei, was für Moskowiter fast ein Synonym ist für Wiiste. Doch dort löste erst im letzten April Jefim Fomitschenko (57) den ehemaligen unter Andropow geschafften Sportminister Sergej Pawlow (56) ab. Samjatins ZK-Abteilung soll aufgelöst und derjenigen für Propaganda eingegliedert werden, heißt es. Samjatin steht anscheinend auf Abruf bereit — einen geplanten Besuch in der Bundesrepublik Ende September sagte er ab.

Mit Stukalins Ablösung und Jakowlews Ernennung zum ZK-Abteilungsleiter hat der mächtige Apparat des Zentralkomitees seit Gorbatschows Amtsantritt im März schon den vierten neuen Abteilungsleiter. Auch der Regierungsapparat wird derzeit zügig verjüngt und von unfähigen Ministern befreit. Bisher gab es zehn neue Minister. Die Zahl kann sich täglich weiter erhöhen. Sowjetbürger erfahren von den Umbesetzungen lediglich in knappen Meldungen, die meist in der Tagesschau „Wremja“ ohne Gründe und Hintergründe verlesen werden.

Die Umbesetzungen erfolgen zumeist aus zwei Gründen: Zum einen geht es darum, den längst fälligen Generationswechsel endlich zu vollziehen. Zum anderen darum, ineffektiv arbeitende Ministerien auf Vordermann zu bringen. In letzter Zeit kam in mehreren Fällen aber beides zusammen, „aus Gesundheitsgründen auf Rente geschickt“ lautet dann die Formel für den geschafften Minister.

So wurde der Hoch- und Fachschulminister der UdSSR, Jelutin (70), im Amt seit 1954, dieser Tage auf Rente geschickt und durch den Rektor des Moskauer Mendelejew-Instituts für Chemie und Technologie, Jagodin (58), ersetzt. Hat der Minister sein Amt erfolgreich geführt, wird ihm der ausdrückliche Dank des Politbüros zuteil, wie im Fall des Ministers für Transport-Bauwesen, Sosnow (77), der im Mai von Wladimir Breschnew (53) abgelöst wurde. Dann behält der Rentner seine Privilegien wie Dienstwagen und Staatsdatscha. Dankt das Politbüro nicht, wie im März im Fall des Ministers für Elektrizität und Energie, Neporoshnyj (75), der wiederholt kritisiert worden war, weil die betreffenden Betriebe die Pläne nicht erfüllten, muß er auf beides verzichten, auch wenn er 21 Jahre im Amt war.

Auch im Parteiapparat sorgt Gorbatschow für zügige Veränderungen. Das haben allerdings bisher alle neuen Parteichefs getan, gilt es doch, auf die Posten der oft mächtigen Gebietspartei-sekretäre,

die auch im Zentralkomitee einen Platz haben, möglichst Männer des eigenen Vertrauens zu befördern. Unter Andropow wurden 33 — das sind zwanzig Prozent — dieser örtlichen Parteichefs abgelöst, unter Andropows Nachfolger Tschernenko knapp zwanzig. Diese Zahl hat Gorbatschow schon nach vier Monaten im Amt beinahe erreicht. Gewöhnlich werden auch in diesen Fällen in den jeweiligen knappen Meldungen Gründe nicht genannt.

Um so bemerkenswerter ist, daß Mitte Juli der Korrespondent der Parteizeitung „Prawda“ aus Kasachstan berichtete, der Parteichef von Tschimkent, Askarow, sei wegen „ernster Mißstände bei der Arbeit“ befreit worden. Wenige Tage später druckte die „Prawda“ auf einer halben Seite das „Sündenregister“ Askarows und einiger seiner Mitarbeiter ab: Planmanipulation, Unterschlagungen, Bestechlichkeit, Bau von protzigen Villen. Der Artikel galt als deutlicher Warnschuß an die

sitzen Passagiere Platz, die — wie zum Beispiel ältere Menschen — wenig Verständnis für die Notwendigkeit des Gurtanlegens haben oder diesen Vorgang als zu unangenehm empfinden. WM

O.K.

sassen auf den Rücksitzen immer den Gurt anlegen würden. Daß die Gurtanlegungspflicht auch für die Rückstapassagiere gilt, ist immer noch zu wenig bekannt. Außerdem, so meint man beim Automobilclub KVDB, nehmen oft auf den Rück-

der Angurtpflicht genügt. Dabei könnte rund die Hälfte der etwa 700 Fondinsassen, die jährlich bei Pkw-Unfällen tödlich verunglücken, am Leben bleiben, und etwa 5000 von 8000 Schwerverletzten würden weniger geschädigt, wenn alle In-

Gurtpflicht auch hinten
Mit Sorge beobachten die Autoverkehrsbehörden, daß derzeit in Personenkraftwagen erst jeder fünfte Rückstapassagier



Ging nicht nach Peking: Romanow.



Reiste nach Ulan Bator: Molotow.

versetzt. Politbüromitglied Dimitrij Poljanskij mußte seinen Posten gegen den eines Botschafters in Tokio eintauschen.

Romanow, der als durchaus befähigt, stolz und eitel gilt, brach mit dieser Tradition. Das rechnen ihm ausgerechnet die Chinesen hoch an: Peking, kann man in chinesischen Kreisen in Moskau hören, sei natürlich ein interessanter Posten, doch Romanow habe eben Charakter; wenn schon in Ungnade fallen, dann richtig.

Unter dem neuen Außenminister Eduard Schewardnadse gab es bereits einige bemerkenswerte Botschafterwechsel. So lobte man Boris Stukatin (62), der erst unter Jurij Andropow Chef der ZK-Abteilung für Propaganda wurde, zuvor für das sowjetische Verlagswesen verantwortlich zeichnete und als ideologisch kompromißlos galt, als Botschafter nach Ungarn weg. Sein Nachfolger wurde Alexander Jakowlew (62), der die ZK-Abteilung Ende der sechziger Jahre als Vizechef leitete, und zuletzt Direktor eines bekannten Moskauer Wissenschaftsinsti-

MOE SAJINAFY...

OBČAN NSR HERBERT KRAFT získal zlatou medaili na třetím mistrovství světa ve kšleběn, které se konalo v špadofrancouzském městěku Mon-crabeau. Ostatní účastníci se marně namáhali, praštili nosy, najukovali tváře, pouliči oči a hýbali ušima, ale na pana Krafta nestačili. Když totiž předvedl na jevišti svou kreaci, část obecenstva začala v hrůze prchat.

Největší vesmírný útvar

Washington. Američtí astronomové oznámili, že identifikovali největší známý útvar ve vesmíru — obrovskou skupinu galaxií, která poskytuje mimořádně možnosti výzkumu vzniku a pravděpodobného vývoje vesmíru. „Vlákna“ složená z galaxií a kup galaxií měří asi 1 miliarda světelných let. Skupina je ve směru souhvězdí Persea a Pegasa ve vzdálenosti 200 milionů až 1 miliardy světelných let od slunce.

MAJITEL JEDNOHO pivního lokálu v severoanglickém Sheffieldu začal čepovat pivo, které je oproti běžným druhům čtyřnásobně silnější. Superpivo se podává jediné ve sklenicích o obsahu 0,25 litru. (te)

NEJTEŽŠÍM ČLOVĚKEM na světě je nyní patrně Albert Jackson z amerického státu Florida. Hmotnost jeho těla dosahuje prý 395 kilogramů.

Uspěšné vyrovnání výpadků z počátku roku

Ze Zprávy Českého statistického úřadu o vývoji národního hospodářství a plnění státního plánu v České socialistické republice v 1. pololetí 1985

(čtk): Plán na rok 1985 vychází z výsledků, kterých bylo v národním hospodářství dosaženo v předchozích letech 7. pětiletky, dále upovídaje pozitivní tendence ve vývoji ekonomiky a zabezpečuje opět větší dynamiku národního důchodu, než je průměrný roční růst stanovený pětiletým plánem. Plánovaný rozvoj se zakládá na dalším využití vnitřních rezerv, urychlení postupu intenzifikace hospodářství a všestranném zvýšení hospodárnosti a efektivnosti.

Plnění plánu bylo na počátku letošního roku nepříznivě poznamenáno zhroucením povětrnostními podmínkami. Počínaje březnem se však vzniklé výpadky začaly, především zásluhou obětavosti a zvýšené iniciativy pracovníků, postupně snižovat a ve většině výrobních organizací byly v dalším průběhu 1. pololetí celkově vyrovnány. Na úhradu nebo snížení výpadků se podílela také organizování mimořádných směn, na které nastoupila řada pracovníků kolektivů. Neplnění plánu průmyslové výroby bylo v souhrnu vyrovnáno a také počet jednotlivých neplněních VHI a podniků se postupně snižoval. Znamná část výpadků v plnění plánu byla uhrazena také ve stavební výrobě, kde se předpokládá plné vyrovnání do konce 3. čtvrtletí.

Zvýšená pozornost byla nadále věnována urychlení vědeckotechnického rozvoje. V organizacích na území ČSR bylo na základě státního plánu technického rozvoje řešeno v 1. pololetí 215 výzkumných a vývojových úkolů, z nichž bylo 97,2 % plněna podle plánu. Do výroby a užívání bylo zavedeno 436 praktických výsledků výzkumu, tj. 56,2 % ročního plánu.

Na základě úspěšně vyřešených a zavedených úkolů bylo v 1. pololetí v průmyslových podnicích ČSR ušetřeno 84 tis. tun márního paliva a za 393 mil. Kčs surovin a materiálů.

V národním hospodářství ČSR byly v plánované investiční výstavbě (bez akce Z a soukromé výstavby) prováděny investiční práce a dodávky za 40,9 mil.

Kčs, tj. 40,9 % ročního plánu. V loňském roce představoval podíl 1. pololetí na ročním objemu 39,4 %. Proti 1. pololetí loňského roku se zvýšil objem prací o dodávek o 4,3 %.

Řada staveb byla budována pro ochranu a tvorbu životního prostředí, mezi nimi např. odstředivá a likvidace zápachu expanzních plynů v tlakové plynárně v Ústí nad Labem-Úžlíně, spalovna městského odpadu v Brně a vodní hospodářství v Tesle Rožnov, do provozu byla uvedena kapacita na čištění odpadních vod v závodě MEZ Moheltnice.

Ve všech formách bytové výstavby bylo dokončeno 16,2 tis. bytů, tj. 24,9 % ročního plánu. Mimo plánu bylo dokončeno dalších 448 bytů. Ve srovnání s 1. pololetím 1984 se počet dokončených bytů snížil o 12,8 procenta. Modernizováno bylo 506 bytů, tj. 7,3 % ročního plánu.

V akci Z se zvýšila iniciativa občanů v oblasti před 40. výročí osvobození ČSSR Sovětskou armádou.

Plán průmyslové výroby byl v ústředně řízeném průmyslu na území ČSR překročen o 0,3 %. Ve srovnání s 1. pololetím loňského roku se objem výroby zvýšil o 1,6 %, průměrná denní průmyslová výroba vzrostla o 30 %. Přednostně se zvyšovala výroba v elektrotechnickém průmyslu, všeobecném strojírenství a zdravotnické výrobě. Průmysl řízený vládou ČSR překročil plán o 0,4 %. Ve srovnání s 1. pololetím minulého roku se zde objem výroby zvýšil o 0,9 % a průměrná denní výroba vzrostla o 2,1 %. Při celkovém překročení plánovaného objemu výroby však řada podniků plán nesplnila, pololetní plán nesplnilo 28,3 % z celkového počtu podniků na území ČSR a 20,9 % z celkového počtu podniků řízených vládou ČSR.

Neplnění plánovaného odbytu z průmyslu řízeného vládou ČSR bylo do konce 1. pololetí vyrovnáno s výjimkou menšího výpadku v dodávkách pro vnitřní obchod. Průmysl řízený vládou ČSR překročil plánovaně

dodávky pro vývoz do socialistických zemí (ve fran-kocencích) o 5,7 % a plán dodávek pro vývoz do ne-socialistických zemí o 5,9 %. Plán dodávek pro vnitř-ní obchod (v maloobchodních cenách) však nesplnil o 0,2 %.

V jednotlivých odvětvích řízených vládou ČSR bylo dosaženo těchto výsledků:

V chemickém průmyslu byly plánované úkoly spl-něny na 100,5 % a objem výroby vzrostl proti 1. po-loletí loňského roku o 2,1 %.

V průmyslu spracování dřeva nebyl pololetní plán výroby splněn o 0,2 %, její objem se proti 1. pololetí minulého roku zvýšil o 1,7 %.

V lehkém průmyslu byl pololetní plán překročen o 0,6 procenta a objem výroby se ve srovnání s 1. pololetím loňského roku zvýšil o 1,5 %.

Plánovaný objem zdravotnické výroby byl překročen o 1,7 % a proti 1. pololetí minulého roku se výroba zvýšila o 8,6 %.

V průmyslu stavebních hmot byl pololetní plán vý-roby překročen o 0,6 % a proti 1. pololetí loňského roku se produkce zvýšila o 1,1 %.

Stavební podniky se sídlem v ČSR v 1. čtvrtletí plán nesplnily o 6,0 %. Ve 2. čtvrtletí byl plán stavební výroby překročen a výpadek od počátku roku se podstatně snížil, takže ze celá pololetí chýbělo do plánu 0,7 %. Podniky ministerstva stavebnictví ČSR a okres-ní stavební podniky nesplnily plán shodně o 0,9 % naproti tomu podniky ministerstva zemědělství a vý-živy jej překročily o 0,5 % a n. p. Střelice o 1,8 %. Pololetní plán nesplnilo 47 % z celkového počtu sta-vebních podniků v ČSR. Celkem dosáhl objem sta-vebních prací provedených vlastními pracovníky 29,8 mil. Kčs, tj. o 0,2 % více než v 1. pololetí loňského roku, průměrná denní produkce vzrostla o 1,4 %.

V zemědělství byly vytvořeny poměrně příznivé pod

dítky pro úrodu sazenic. V živočišné výrobě se zvýšila proti loňskému roku užitečnost většiny druhů hospodářských zvířat a byl překročen časový plán nákupu živočišných produktů. Plnění plánu v potravinářském průmyslu bylo příznivě ovlivněno překročením plánovaného nákupu živo-čišných výrobků. Pololetní plán byl překročen o 0,7 procenta a proti 1. pololetí loňského roku se výroba zvýšila o 1,3 %.

V lesním hospodářství bylo vytěženo 7,5 mil. m dřeva, tj. 58,0 % ročního plánu. Proti 1. pololetí mí-nulého roku byla těžba dřeva o 6,4 % vyšší.

Plán železniční nákladky nebyl splněn o 4,5 %, z to-ho v 1. čtvrtletí o 6,0 %, ve 2. čtvrtletí o 3,1 %. Pár- přepravy v silniční nákladní dopravě ČSAD byl pře-kročen o 0,2 %. Zatímco v 1. čtvrtletí nebyl plán pl-něn o 5,5 %, ve 2. čtvrtletí byl plán překročen o 5,6 procenta. V osobní dopravě ČSAD byl plán překročen o 0,3 % a proti 1. pololetí loňského roku bylo pře-praveno autobusy o 6,5 mil. osob, tj. o 0,9 % více.

V říční dopravě ČSPLO nebyl plán přepravy splněn o 7,4 %, především pro dvojitý zamrznutí plavební cesty v lednu a únoru.

Peněžní příjmy obyvatelstva se proti 1. pololetí loň-ského roku zvýšily o 4,1 mil. Kčs, tj. o 3,0 % při plánovaném ročním růstu o 3,7 %. Průměrná měsíční mzda pracovníka socialistického sektoru národního hospodářství dosáhla 2830 Kčs a byla proti 1. pololetí 1984 o 31 Kčs, tj. o 1,1 % vyšší.

Úhrnné dávky sociálního zabezpečení vzrostly pro-ti 1. pololetí loňského roku o 1,0 mil. Kčs, tj. o 3,8 procenta. Na dávkách důchodového zabezpečení bylo vyplaceno 18,7 mil. Kčs a na dávkách nemocenského pojištění 10,1 mil. Kčs.

Maloobchodní obrát hlavními obchodními systémy dosáhl 78,5 mil. Kčs a byl ve srovnání s 1. pololetím loňského roku vyšší o 3,5 %. Pololetní plán nebyl splněn o 0,2 %, v obchodní síti byl plán splněn na 100,0 %, ale ve veřejném stravování pouze na 99,9 %.

Podniky městské výroby a služeb a výrobní družstva plnily plán služeb obyvatelstvu redukováných i plán dodávek spotřebního zboží na vnitřní trh.

Ke 30. červnu 1985 měla ČSR 10 340 tis. obyvatel.

Úhrnné dávky sociálního zabezpečení vzrostly ve srovnání se stejným obdobím loňského roku o 4,2 proc. V 1. pololetí 1985 bylo vyplaceno na dávkách důcho-dového zabezpečení 28,3 mil. Kčs a na dávkách ne-mocenského pojištění 15,9 mil. Kčs, z toho činily přídávky na děti 6,3 mil. Kčs.

Maloobchodní obrát všech systémů dosáhl v běžných cenách za 1. pololetí 137,5 mil. Kčs, tj. o 3,7 proc. více než ve stejném období minulého roku. Obrát ve potravinách se zvýšil o 8,3 proc. (také vlivem zvýšení cen masa), za průmyslové zboží o 1,2 proc. Podíl průmyslového zboží na celkovém maloobchodním obra-tu činil 51,1 proc.

Při vývoze plynůvým zásobování trhu pokračovali se projevily některé strukturální nedostatky v mas. ma-tych a mléčných výrobcích, určité počty přepravaly i v záležitosti dostatek minerálních vod. Také u některých druhů průmyslového zboží neod-povídala povrchová skladba sortimentu. Týkálo se: ta-žběna textilního a oděvního zboží a nábytku. Ve srovnání s loňským a předchozím 1. pololetím se vy-síl prodal osobních automobilů, kterých bylo letos pro-dáno 66 380, tj. o 1,8 proc. více než v 1. pololetí 1984. Ke zvýšení životní úrovně obyvatelstva přispívala i postupná realizace plánovaných záležitostí na úseku služeb pro občanství. Rozšířil se sortiment nabíze-ných služeb, pracovníci dále u některých provozovatel-ích více přiblížila potřebám občanství. Trvalý pro-blem v zabezpečování oprav a údržby bytového fon-du, rezervy jsou i ve zvyšování dostupnosti a kvality poskytnutých služeb.

V bytové výstavbě bylo dokončeno 30,7 tis. bytů, ti-ve srovnání se stejným obdobím minulého roku o 1,4 tis. bytů méně.

Předpoklad vývoje v mateřských školách se ve školním roce 1984/1985 očekával 700 tisíc dětí, tj. 94,3 proc. dětí příslušné věkové skupiny. Do přístavby a vývoje dorostu pro dělnické povolání je ve středních odborných učilištích započato 415 tisíc záda a učni, z toho 53 tisíc ve výuce, které je zakončena maturit-ní zkouškou. Do denního studia na gymnáziích, střed-ních odborných a odborných školách je zateženo 355 tisíc mladých lidí. Na všech typech vysokých škol v denní formě studuje 141 tisíc studentů či státní příslušníci.

Ve zdravotnických zařízeních se proti stejnému ob-dobí předchozího roku zvýšila lůžková kapacita o 1,2 tisíce lůžek a dosáhla 133,4 tisíce lůžek. Počet obyvatel připadajících na 1 lůžko se ze sledované období snížil o 2 osoby na 261 osob. V jejich se zvýšila kapacita lůžek o 2,4 tisíce, což umožnilo celkově umístit 123,9 tisíce dětí ve věku do čtyř let. Podíl zá-vedních jatek, včetně jatek JZD činil 27,2 procenta.

Zájem obyvatelstva o operování fyzické zdatnosti se odrážel v rozvoji masové tělovýchovy. Dokumento-valo to především letovní celostátní sportovní akce, je-jich nácviků, okrasních a městečských operetních se-zesnění téměř 1 milion cvičenců.

V rámci ochrany a tvorby životního prostředí se zá-čaly projevovat pozitivní důtky nových kapacit, ove-dených koncem minulého a na počátku letošního ro-ku do provozu. Tak např. se zlepšilo ovzduší provozov-ny nově postaveného zařízení k odštěpování a likvidaci odpadních erupčních plynů v tlakové plynárně v Ústí nad Labem-Úžlíně.

Na počest 40. výročí vytvoření národně osvoboze-ného boje čs. lidu a osvobození naší vlasti Sově-tskou armádou se slouč formou iniciativy občanů a státu akce Z. V rámci akce Z. voláných programů by-ly utvořena řada staveb zlepšujících občanskou síť, zdravotnictví a jiné zařízení, záležitosti vodou v ka-sinálních síť. Zvýšila se péče a veřejnou síť, zlepšili se výsledky akce Z.

V průběhu 1. pololetí 1985 se narostlo 116 tisíc ža-ctví, snížilo se 110 tisíc, byla uzavřena 53 tisíc sňat-ků a rozvedena 33 tisíc manželství. Celkový počet oby-vatelů ČSR k 30. 6. 1985 činil 10 340 tisíc 15 milionů 508 ti-síc osob.

ZE ZPRÁVY FÉDERÁLNÍ SPRÁVY
1. Pololetí '85:
VÝVOJ DŮCHVŮ

„Primadonna der Lüfte“ in weißer Matrosenbluse

Der mutigen Frau jubelten einst Zehntausende zu

Mittelgroß und in jungen Jahren schlank, mit lockigem Haar, aufgeschlossen, heiter und lebhaft — so schreibt Dr. Rudolf Bonnet „von Käthchens Gestalt und Wesen“. Wagemutig war das „fliegende Fräulein“, das „Mädchen, das vom Himmel fiel“, wohl auch „Ängst“, soll sie einmal in der ihr eigenen Mischung aus Zühtücker und Frankfurter Mundart einem Reporter geantwortet haben, „wo denke Sie hier? Mehr als erinneren fällt kann ich net.“ Käthchen Paulus, „die kühne Ballonliegerin und erste deutsche Fallschirmspringerin“ (ihr Biograf Rudolf Bonnet) starb vor fünfzig Jahren. Um an die Luftpionierin zu erinnern, hat die Stadt Frankfurt jetzt einer Straße auf dem Rebstockgelände ihren Namen gegeben.

Schon vor 1800 war Frankfurt ein Mekka der Luftschiffahrt. Das „Unermeßliche der Himmeln zu durchwandern“, hob der Franzose Francois Blanchard bereits am 3. Oktober 1785, um 10.30 Uhr, von der Bornheimer Heide vom Erdboden ab. 1810 folgte ihm als erste Frau Marie Madeleine Sophie Blanchard vom Frankfurter Klapperfeld aus. Später, in den achtziger Jahren, wählte dann Frau August Seamus den Zoologischen Garten als Ausgangspunkt ihrer Ballonfahrten.

Es war die Zeit, in der der Traum vom Fliegen mit den tollkühnen Konstruktionen des Otto Lilienthal langsam Gestalt annahm. Doch Käthchen Paulus' Abenteuerlust verausgabte sich nicht an einem Fluggerät, mit dem sie damals nur ein paar Meter hätte aufsteigen können — sie suchte den freien Fall, und dann, wenn der Schirm sich öffnete, das beschauliche Sinken durch den Raum, die langsame Annäherung an die Erde. 1893 sprang sie zum ersten Mal in dieses Nichts, bis 1914 dann noch 180mal, dazu kamen etwa 400 Ballonfahrten. Käthe Paulus über ihren ersten Fallschirmsprung: „Ei, was habb' ich vorher Herzkloppe gehabt! Awwer! ich habb' e Stoßgebet gesagt und bin gesprungen. Ich habb' doch zeige wolle, daß e Fraa auch Mut hat.“ Von dieser Beherztheit konnten sich bis zum Ersten Weltkrieg die Frankfurter

zu Tausenden überzeugen. Wenn „das verwegene Käthchen“ sonntags im Zoologischen Garten mit weißer Matrosenbluse, Pluderhosen und Stulpenstiefeln überwachte, wie sich ihr Ballon zu einer Höhe von 12 Metern blähte, jubelten ihr bis zu 20 000 Zuschauer zu. Bisweilen ließ sie statt der Gondel ein Fahrrad oder den Nachbau einer Schwalbe unter den Ballon montieren. Für 50 Pfennig konnten die Frankfurter an derlei Sensationen teilhaben. Unter dem Künstlernamen „Miss Polly“ wurde die „Primadonna der Lüfte“ auch im Ausland gefeiert. Käthe Paulus, im Dezember 1868 in Zellhausen bei Seligenstadt geboren, ging bei einem Schneidermeister in die Lehre. Wie aus der Näherin die berühmteste Luftschifferin ihrer Zeit wurde, klingt wie ein Märchen. Darin spielt ein Prinz natürlich die Hauptrolle. Der hieß Gustav Lattemann, war ein weithin bekannter Ballonfahrer und Fallschirmspringer und landete eines Tages bei der Familie Paulus im Garten. Über die näheren Umstände der Begegnung ist nichts bekannt. Fest steht nur, daß ihm Käthchen alsbald einen Sohn gebar. Später bekennt sie: „Seine Kühnheit und Unerschrockenheit imponierten mir, und als er mich einlud, eine Fahrt mit ihm zu machen, war mein Entschluß gefaßt: Ich mußte Luftschifferin werden.“

Als ihr Lehrmeister und Bräutigam 1894 in Krefeld neben ihr in die Tiefe und in den sicheren Tod stürzte, weil sich sein Ballon nicht, wie geplant, in einen neuartigen Fallschirm verwandelte, da freilich schwor Käthchen, die mit einem Nervenschock ins Krankenhaus gebracht wurde: „Nie mehr steig' ich auf.“

Ein Vorsatz von kurzer Dauer. Bald schon schwebte sie wieder über Dächer, über Wald und Feld. Käthchen Paulus: „Eigentlich ist mir nie was passiert, mal so ein paar Hautabschürfungen, und mein Fuß hab' ich auch mal gebruchs, 'n paar Rippe verstaucht...“ von Wehleidigkeit jedenfalls keine Spur.

1914, in Berlin, und während der folgenden Kriegsjahre leitete sie eine Werkstatt, in der 1000 Ballone und 7000 Fallschirme für den Einsatz an der Front ge-



Ein Plakat von Käthchen Paulus im Fahrrad-Luftballon.

(Reproduktion; Winkler)

fertigt wurden. Sie entwickelte auch den Paketfallschirm, der wesentlich sicherer war als die bislang bekannten Schirme.

Nach dem Krieg wurde es ruhig um Käthchen Paulus. Die „Primadonna der Lüfte“ wurde bodenständig, zur jetzt aufwärts strebenden Motorfliegerei fehlte

ihr die Beziehung. 1931 kam sie, die Neu-Berlinerin, zum letzten Mal nach Frankfurt. Auf einer Flugveranstaltung auf dem Rebstockgelände hielt sie eine kurze Ansprache. Und die Menschenmassen jubelten ihrem „Käthche“ zu, wie einst, als sie der Wind auf Händen trug.

Obiba konepruských jeskyní

(ČTK): Ve středočeském kraji patří k nejzajímavějším přírodním zvláštnostem konepruské jeskyně. Tyto jeskyně leží v údolí potočků a domů nazývá se propovědní komory o celkové rozloze dva a půl kilometru a hloubce až 70 metrů. V podzemí je vřelostně zprůchodněno více než kilometr dlouhá trasa, která uzavírá nejlépeší krasové útvary. První prostory jeskyně v nízké vrstvě kůlů byly objeveny při činnosti akty v roce 1930. Cenné byly zejména nálezy kosterních pozůstatků lidí formy Homo sapiens fossilis a různých pravekých zvířat s doby asi před 50 až 80 tisíci lety.

O tom, že horní patro smali lidé také ve středověku, svědčí pozůstatky mincovny — i také peněžnice, mince, tzv. hruškové haléře, protříděnou trasu a nálezy stříbrných v konepruských jeskyních navštívil od jejího vstupu v roce 1939 téměř tři miliony turistů z domova i ze zahraničí.

HOVNÍKY PRO FOTBOVÉ FA-
NOUSKY, které místo žije, mají
okna, do nich se vyladili podobiz-
ny jedné z hrdů obilného mu-
stava a devadesát okna je určeno pro
travě, se prodávaj v MSR.
(dv)

JEDNODUCHÝ ZPŮSOB MČENÍ HVO- VCH

Kamenné podkopy léžící v čer-
ném Nankungu. Podstata jejich me-
today je pry z 82 procent uspokojí,
společně v upravené samostatné rostliny
z roku krávné na uši boloc pečen-
ta v bodě. Který určí odborník na aku-
puncturu. Pacient si pouze přisadí
místo se samičkem mikrofonů dle
znalch. U většiny nemocných po-
stup účinkoval do měsíce.
(kol)



Železničním mostem a podolskou vodárnou. Na této straně Vltavy byly poškozené panely opraveny (díry zality asfaltem) až do tunelu pod Vyšehradem. Za ním, směrem k Podolí, jako když utne. A díry tu byly opravdu kardinální. (Tu největší jsme si zvětšili na fotografii a předkládáme k posouzení.) Nenašlo nás jiné vysvětlení této podivné situace, než že pod Vyšehradem v tunelu dochází k dělení mezi jednotlivými pražskými obvody — druhým a čtvrtým. Ten první jmenovaný se asi staral, druhý...

silnic a železnic. Ty potom vedou papírovou válku s výrobou panelů Prefou Hýskov a snaží se dokázat chybu u nich. Prefa Hýskov pak zase vyvíjí tlak na koncern Dopravních podniků hlavního města Prahy tvrzením, že příčinou vad panelů je nadměrné solení...

Někde v pozadí těchto sporů,

Není to tak dávno, kdy byla veřejnost vedoucími pracovníky koncernu Dopravní podniky hlavního města Prahy seznámena s radostnou událostí. Konečně, po letech hledání a zkoušení nejrůznějších technologií, bude vyřešen problém věčně se propadávajících či věčně vyčnívajících tramvajových kolejí v pražských ulicích. Začala totiž slavná éra velkoplošných panelů.

Dopravní podniky hlavního města Prahy se pro velkoplošné panely rozhodly po vzoru maďarských kolegů. Panely se tam osvědčily. Osvědčily se dokonce i ty, které nám v první fázi přestavby kolejových tratí v Praze dodali Maďaři. Ostatně, dodnes se na ně můžete jít podívat do Revoluční ulice v Praze. Nepřípadnou vám však nijak zajímavé. Zájem vzbudí teprve v okamžiku, kdy je začnete srovnávat s velkoplošnými panely tuzemské výroby.

Dovoz panelů z Maďarské lidové republiky byl finančně náročný. Proto se jejich výroby

ujala Prefa Hýskov. Rovněž se našel podnik, který se specializoval na pokládání velkoplošných panelů — Stavby silnic a železnic. Takže Dopravním podnikům hl. města Prahy zbývalo jediné — jako investor zaplatit, jako uživatel užít. Stalo se však něco, co málokdo čekal. Sláva velkoplošných panelů pohasla dříve, než se mohla v celé a plné kráse v pražských ulicích, kde vedou koleje tramvají, objevit. Nepřežily totiž letošní následky zimy: mrazy a solení.

SMUTNÁ PODÍVANÁ

Prošli jsme se po Praze, abychom zjistili, kde jsou velkoplošné panely nejhorší. Jasněho favorita jsme nenašli. Někde byly k vidění díry hluboké několik centimetrů s obnaženým armováním, jinde drobné výmoly, které však nikterak nevypadaly, že by chtěly ustát v dalším vydrolování. Zvláštní situaci jsme však objevili mezi

I ODBORNÍK SE DIVÍ

Podle slov výrobního náměstka koncernu Dopravního podniku hlavního města Prahy, ing. Miroslava Sattka, je stávající situace obtížná. Jak dlouho potrvá odstranění všech vad si rovněž netroufá zatím říci. S tak rozsáhlými opravami se prostě nepočítalo. Vše je o to komplikovanější, že plán určuje rok co rok položit v Praze zhruba dvacet kilometrů nových panelových kolejových tratí. A opravy v takové míře, jaké jsou třeba po letošní zimě, ubírají nejen finance, ale především stavební kapacity.

Řešení celé situace najednou zaměstnává mnoho lidí a institucí. Kromě již jmenovaných se na zkoumání příčin popisovaných vad podílí i zkušební ústav TAZUS a Vysoké učení technické, stavební fakulta. Kolik to zabere času, kolik peněz...? To vše pro hledání příčiny, která snad měla být brána v potaz dříve než po objevení důsledků. Vždyť beton a především kovová část panelu se velmi snadno „prátelí“ se soli. Že sůl urychlu-

je a způsobuje bujení koroze kovových výztuh (a nejen jich) se učí žáci na základních školách. O tom, jak sůl dokáže být zlá, by jistě mohl hovořit, kdyby uměl, nejen most z předpjatého betonu...

Na druhé straně však přece existuje norma, které se výrobce panelů musel přizpůsobit a která vychází ze zkušenosti i mnoha dalších podmínek. Prefa Hýskov vycházela při výrobě velkoplošných panelů. Nastává tedy nezáviděníhodná situace pro všechny strany. Dopravní podniky, jako investor a uživatel stavebního díla, se hojí po dobu osmnácti měsíců (což je záruka, a jak si DP nařká, velmi krátka) na dodávatelem stavby, jímž jsou Stavby

ho hlavního města v zimním období. Setrvávají na názoru, že beton pro tyto účely by měl být kvalitní a připravován z vybraných směsí, aby i tyto extrémní podmínky vydržel.

Je a způsobuje bujení koroze kovových výztuh (a nejen jich) se učí žáci na základních školách. O tom, jak sůl dokáže být zlá, by jistě mohl hovořit, kdyby uměl, nejen most z předpjatého betonu...

Pracovníci Dopravních podniků se zatím brání tvrzení, že za valnou část vad panelů může nešetrné solení vozovek naše.



Rub slávy Alfonse Muchy

kte.á' nebývají nikdy v praxi krátkodobé (a na své si přijdou státní arbitři), je obyvatel Prahy a její četní návštěvníci, kteří s neľibostí drkotají koly svých aut po nebezpečně vyhlížejícím povrchu betonových panelů. A někde v ústraní, skromně, nikým neobdivovaná, se zvětšuje díra ve společné kapse, kterou zcela zbytečně utíkají milióny. A pokud to s někým zatím nehnu, připomínám, že jde o vyhozené milióny nás všech.

Takže jistě nejen nás bude zajímat výsledek společného hledání příčin drobení velkoplošných panelů domácí výroby, do kterého se pustili odborníci ze všech jmenovaných institucí. Neméně zajímavé jistě bude odhalení příčiny. Nás však bude zajímat i v celém řetězci ta nejposlednější, ale neméně důležitá věc: jak bude potrestán odhalený viník? Zatím se hledá. Nevadí. Počkáme. My jsme trpěliví.

Na dnešní den připadá 125. výročí narození slavného českého umělce Alfonse Muchy a lze říci, že zároveň jednoho z nejvýznamnějších tvůrců moderního umění Evropy. V době kolem roku 1900 se dokonce i jeho slohové umění, označované dnes Art nouveau, Jungendstil či secese, „styl Mucha“. Není však daleko doba, kdy se naopak jméno Muchy vyslovovalo jako symptom neukusu a umělecké zcestnosti. Z tohoto určení se dílo Alfonse Muchy dostalo v době kolem roku 1960, až se začal projevovat sděm o zapomenutém umění zradu našeho století, a tak současně s doceněním významu této epochy vynořila se i velkost Alfonse Muchy.

Po řadě výstav objevujících Muchovo umění před rokem 1960 v Anglii, USA a v Německé spolkové republice se přihlásila se vzápětí i Paříž. Zveřejnila dnešní generaci zcela neznámý materiál uložený v depozitáři několika muzeí a zejména Interiér Fouquetova zlatnictví vytvořený podle Muchova návrhu z roku 1900—1901 a později uchovaný v Carnavaletově muzeu. Po celých třicet letech od poslední Muchovy výstavy v Paříži, skutečně ve velkých prostorách Múcoum, a uplynulých sedmi desítkách roků od jeho prvních výstav v Paříži a galerii Le Boninère a Salon des Cent, Muchovo jméno tehdy opět zafílo z plakátů vylepěných po celé Paříži. Od té doby se projevili už natrvalo zájem o umělecký odkaz Alfonse Muchy došlostně jako vzticemí suýtových sbírek, početnými výstavami jeho prací, k nimž také patří pražská z roku 1960, desítkami a desítkami studií a monografií i životopisným dílem nýdáním ve dvou variantách umělcovým synem spisovatelem Jiřím Muchou. U nás se první pokusila Alfonse Muchu rehabilitovat výstava uspořádaná roku 1960 v Praze několika odborně orientovanými nadšenci

I ♥ MUCHA!

v uměleckém spolku Purkyně. Nazvali ji „Neznámý Alfons Mucha“.

Alfonse Mucha byl u nás do té doby umělcem radikálně odmiřtým. Vychytilo se mu, že kazil vkus a brzdil vývoj moderních tendencí v celé řadě tvorby před první světovou válkou.

Tehdy proti němu brojili především členové Skupiny výtvarných umělců. I sám jejich mluvčí V. V. Steh zjednodušil celý problém Muchova umění na pouhou konstataci, že je „pro nás vkus monodenní a sladký“ a vztělil v Paříži na jediný rok „ltnu vedeou bez síly a kosti konstrukce“ kreslíci „pozice a pohledy i výšy vytačené do „makarónů“, vypozených z Galandova úsili o důslednou dekorativnost“ a dodal k tomu, že se to vše vstátně uplatňovalo jen v „okrajových polohách stylového úsili třetího baroka“.

Jiný mluvčí skupiny, Karel Čapek, když posuzoval roku 1910 výtvarné dílo Karla Hlaváčka, vytkl mu jeho eklekticismus, a co nejhoršího — vltu Alfonse Muchy. Na stránkách časopisu Umělecký měsíčník, který Skupina vydávala před první světovou válkou, se objevil dokonce seriál kreseb ironizujících cestu Alfonse Muchy světem a jeho návrat do vlasti. Tam se například četlo: „Ublán v Praze skládá na pražské radnici slavný slib darovat si své, po celém světě získané umění národu. Ba vlti Zámku vymaňuje nvti chlouhu. Reprezentatní dům. On, neřiká, odvezl Alke k Sumpetroni, po držel mu ruku a dal ho vyfotografovat v přítomnosti své osoby. Národ vlasteneckou žurnalistickou informací, zabudoval pochvalu. A Mucha, vyučenec Ameriky, zařadil si za skizzu ke své národní oběti 60 000 Kč. Good bye!“ Dnes toto dílo Alfonse Muchy, zdobící Pražskou síň Obecního domu, patří k nejmějším skvostům umělecké secese a řadí se k nejpřínemnějšímu paměťhodnostem Prahy.

JAK WILLY BRANDT UDĚLAL BILAKA SVĚTOVÝM... ALE I TAK ZŮSTANE VŮL

Soudruh Bilak patří k těm čelným činitelům mezinárodního dělnického hnutí, jejichž intelektuální váha a přínos do pokladnice marxismu-leninismu budou moci být zhodnoceny teprve po zavedení citlivějších měřicích přístrojů, než jakými v současnosti disponujeme. Existující kritéria trpí dosud navíc vzpomínkou na 27. srpen 1968, kdy nám tento bezradný cizinec seděl osamělý na hradní kašně a čekal na gazík KGB, aby se dostal zpátky Pod kašany. I Husák se tenkrát ještě styděl vzít si ho k sobě do auta, ačkoli jel tamtéž a v politice si normálně nic neekluje.

Se zřetelem k uvedenému mnohý laik žasne a mnohý odborník si láme hlavu nad tím, co to bylo (možná kromě sklerózy, cirkózy a paralýzy, oblišených to neduhů v politických sekretariátech), co opatřilo soudruha Bilaka pozváním k návštěvě předsedy Socialistické internacionály.

Anž bychom se pokoušeli tuto otázku zodpovědět spekulativně, připustíme v zájmu památky Karla Kautského, že k tomu došlo omylem. Je to vysvětlení rozumné, protože i v Táboře míru se obcování s Bilakem považuje za úkon přis-

pustný pouze v existenčním zájmu a jen v krajním případě. Osobní pozvání dostal soudruh Bilak za celých 16 let, co je u vesla, jenom z Mongolska, a i to ho stálo tři bedny koňaku.

Ať to bylo jakkoli, Bilak přijel a Brandt, nevída už jiné možnosti, ho přijal nejspíše v naději, že ještě jaksi nebylo, aby jaksi nebylo. Zdali si pan Brandt dosud zakládá na reputaci, není známo, ale kladný předpoklad je v této souvislosti málo pravděpodobný. Jinak by se z toho musel pokusit na poslední moment vyzout pod záminkou, že cestou do práce pichnul.

Rozhovor sám se podle našich informací týkal hlavně různých aspektů gerontologie, jako jsou holandská sluchátka, Alzheimerova choroba a mezinárodní hnutí za mir.

Překladatel — Wasserpolák doktor Pschtschonka, speciálně pro ten účel narentovaný — důvěrně sdělil, že během rozhovoru pronesl pan Bilak celkem dvanáctkrát následující větu, kterou rád říká na předsednictvu: »Co bysom vám hovoril, situácia je naozaj bardzo složnaja, keske-metem feketem, albo kapitáluisti robijó voločo albo čosi čo by som vám hovoril.«

Když dr. Pschtschonka přeložil Bilaka potřetí, Brandt prý dostal křeč do levé nohy a — unaven — řekl v závěru pouze tolik, že es kommt der Tag, an dem den besetzten Gebieten nur die Augen zum Weinen bleiben werden. S tím Bilak souhlasil a vydali pak společně komuniké o tom, že si otevřeně vyměnili názory na mezinárodní situaci. Při podpisu tohoto dokumentu podstrčil Bilak Brandtovi přihlášku do Svazarmu, kterou tento podepsal se slovy, doch ist Polen nicht verlor-en.

Na jeden švédský sociálně demokratický list, vycházející v Malmö, to udělalo takový dojem, že poslal do Prahy své levé křídlo Olafa Gudmundssona, aby udělal s Bilakem interview. Interview byl tak zdařilý, že ho mohla otisknout Tvorba, a to se souhlasem Státního úřadu pro tisk a informace.

Tak se konečně s přispěním Willy Brandta podařilo udělat z Bilaka mezinárodně známou osobnost. Jeden australský laboristický časopis napsal: Brandt jednal s českým politikem Bilakem.

NA MS V HOKETI V PRAZE FAMULI

VĚCHNI „ARIKŮM“... ↓

VOLEŤ.

© Západoněmecká země byla nejpozději letos v září zehřít dodávky bezdrátového telefonu Sl-nua. V první řadě bude dílo do provozu 42 500 přístrojů, vyrobených firmami Hagen, AEG a Steho.

Lendl verbittert über die Zuschauer

Nach seinem 6:1, 6:3-Sieg im Finale der amerikanischen Sandplatz-Meisterschaften in Indianapolis über Andres Gomez (Ecuador) drängte es Ivan Lendl an das Mikrophon. „Ich schätze es, daß ihr zu diesem Endspiel gekommen seid, obwohl ihr mich nicht besonders mögt“, sagte er zu den 6000 Zuschauern. „Das ist schade, aber es ist nun einmal so. Vielleicht wird euer Boris im nächsten Jahr hier gewinnen.“

Bei aller Genugtuung über seinen Sieg, der ihm rund 150 000 Mark eintrug, klang Bitternis durch. Bitternis über die Ablehnung der Zuschauer, die sogar seine Doppelherbe bejubelten und auch im Finale Partei für Andres Gomez ergriffen. Die Leute in Indianapolis haben es dem Welt-ranglisten-Zweiten aus der CSSR verübelt, daß er offen ausgesprochen hatte, wie ungern er zu diesen Teilkämpfen angetreten war und ihnen auch noch die Chance nahm, „The Wunderkind“ noch einmal im Finale zu bewundern.

In seiner Ansprache an das Tennis-Volk fügte Lendl eine Warnung an: „Alle Welt hat gedacht, nach seinem Wimbledon-Sieg wird Becker nun jeden jederzeit schlagen. Das ist ein Irrtum.“ Bei der anschließenden Pressekonferenz fand der 25-jährige, der in Indianapolis sein fünftes Grand-Prix-Turnier in diesem Jahr gewann, noch ein „Lob“ für den Leimener. „Gomez hat mir nicht so zugesetzt wie Becker.“ dpa

• Cizinec bude pro turisty ve velkých městech nové hotely, opravuje památky poškozené v době kulturní revoluce a postupně umožňuje turistům i cesty do míst, která byla dříve pro cizince nepřístupná.

• Jugoslávské výhledy do roku 2000 čtyři jaderné elektrárny o celkovém instalovaném výkonu 4000 megawattů. Oznámila to jugoslávská vláda. První jaderný reaktor pracuje v Jugoslávii od roku 1981.

Další úsek dálnice otevřen

(čtk): S čtyřměsíčním předstihem byl včera odevzdán do užívání více než 15 km úsek dálnice na silničním tahu Bratislava—Žilina z Hlohovce do Piešťan.



Překvapivé zjištění zoologů Kuře v evropských kuchyních

Myslivci se mají nač těšit • Odstřel už o měsíc dříve?

Ochránci přírody bijí ep chvilu na poplach: s rozvojem průmyslu, s novou výstavbou sídlišť, závodů a komunikací vznikají nenahraditelné škody na fauně, a nebyť řady přírůpků opatření, učily by se příští generace například o některých druzích zvěře jen z knih. Domnívá se soudilo, že mezi ohroženými ptáky je také husa velká, tradičně hnízdící na jižní Moravě.

Překvapivý výsledek nejnovějších výzkumů kolektivu odborníků z agronomické fakulty Vysoké školy zemědělské v Brně vedeného prof. RNDr. Fr. Tenorou, DrSc., však ukazuje, že tomu tak není. V posledních letech nedošlo ani s ohledem na celou řadu hospodářských úprav ke snížení počtu hnízdišť těchto krásných ptáků, ale naopak, hnízdišť párů je stále více. Ještě v 19. stol. žily husy velké na jižní Moravě jen v Lednici a na Písečném rybníku u Milotic, v současné době hnízdí či alespoň ojedinelé se vyskytují na třiceti lokalitách. Zdá se, že nejlépe se jim daří na rybnících Vrkoč a Nesyt a na Křivém a Panském jezere. Předpokládá se, že v současnosti lze na jižní Moravě zastihnout asi 270 hnízdišť párů.

Z pozoruhodných výzkumů, o jejichž překvapivých závěrech se lze dočíst v právě vydané publikaci Folia, vyplývá zajímavý závěr. Odborníci doporčují totiž ministerstvu zemědělství, aby byl odstřel hus povolen už od prvních zářijových dnů a ne "jako dosud" až od 1. října. Závěr je zcela jednoznačný, říká prof. Tenora a vysvětluje, že v době, kdy lze nyní husy střílet, je jich už větší počet než nad územím Maďarska nebo Rakouska.

Proto někteří odborníci, kteří se rovněž výzkumem zabývají, například RNDr. K. Hudec, CSc., z Ústavu pro výzkum obratlovců Čs. akademie věd, považují dokonce za biologicky optimální posunout dobu odstřelu již na srpen. Ani v takovém případě, při vědecky řízeném hospodaření v krajině, nedojde k ohrožení jejich optimální populace. — At tak či onak, lze skoro s určitostí říci, že se mají myslivci nač těšit.

Klidnější mohou být i milovníci přírody. Je totiž potěšitelné zjištění, že se na jižní Moravě zveřejňuje jen stále ještě další.

ADY DALŠEVICI MĚLI CO STŘÍLET!

Více než 770 tun medu putovalo v těchto dnech od včelařů z celého Slovenska do družstevního podniku pro výkup a zpracování této suroviny — do Medosu v Galantě.

A UDELAJI 2 TONU 3. PID TUN...

Ve Středočeském kraji pracuje 165 základních organizací Českého svazu včelařů. Jeden se závazků, které pro letošní rok Středočeští přijali, zni odevzdat do státních nákupů 345 842 kg medu.

NOVI VČELI NA PASTVO RIČE...

WAS KOSTET DIE ARBEIT

Wiesbaden. Der hohe Dollar-Kurs und steigende Löhne haben die amerikanischen Chemie-Arbeitskosten in schwindende Höhen getrieben. Noch 1980 lagen die Arbeitskosten weit unter denen der deutschen Chemie. 26,21 Mark kostete damals eine Arbeitsstunde bei uns, in den USA waren es gerade 20,75 Mark. Im vergangenen Jahr war es umgekehrt: 42,32 Mark mußten amerikanische Chemie-Firmen pro Arbeitsstunde rechnen, bei unseren Unternehmen waren es 31,76 Mark. Zu diesem Ergebnis kam der Bundesarbeitsgeberverband Chemie (BAVC) in Wiesbaden bei einem Vergleich der Arbeitskosten gewerblicher Chemie-Mitarbeiter auf Stundenbasis.

Besonders beim Export-Erfolg von Chemie-Produkten, „Made in Germany“ hat sich dieser Kosten-Vorteil bemerkbar gemacht.

BEI UNS UND IN DEN USA

Ein Blick in die Export-Statistik der USA zeigt jedoch, daß dieser Vorteil kein sanftes Rubekissen ist. Denn die amerikanische Wirtschaft ist weit weniger als wir auf Ausfuhren angewiesen. Sie produziert zu rund 90 Prozent für den eigenen Markt. Und die US-Industrie hat einen weiteren Vorteil: Ihre Arbeitsproduktivität ist fast 50 Prozent höher als die deutscher Firmen.

Die Produktivität ist im Export-Wettbewerb ein wichtiger Faktor. Und dabei haben noch mehr Länder die Nase vor der deutschen Industrie: Die Schweiz beispielsweise hat etwa 16 Prozent Vorsprung und die

Čedek má v síti svých deseti podniků Interhotel na 200 ubytovacích objektů s téměř 23 000 lůžky a 7000 příslůžkami, což je asi desetina všech v ČSSR. Kromě toho má 22 sezónních ubytoven s 1700 lůžky, 2 BYTEK jsou NELOŽKA...

PARTY KUŘE SE STUDENTY OMÁČKA-MI (Anglie): 1 kuře, 2 vejce, ¼ l mléka, mouka na obalení a na těstíčko (můžeme použít i škrabovou mouku), pepř, sůl, olej. — Kuře vykostíme a nakrájíme na menší kousky. Kostí můžeme použít na kuřecí vývar. Kousky masa osolíme, opepíme a lehce je obalíme nejprve v mouce, potom v těstíčku, které připravíme z vajec, mouky a mléka. Na rozpáleném oleji kuře osmažíme do zlatova, asi během 6 — 8 minut. Části kuřete klademe na papírové ubrusky, které vsípehají přebytečný tuk. Podáváme horké s různými omáčkami.

Tatarská omáčka s olivami: Smícháme 2—3 lžice jemně nakrájených nakládaných okurek, 2—3 lžice kaparů, 2—3 lžice nakrájené zelené petrželky a stejné množství nakrájených oliv (bez pecek) s 1 majolkou. Přidáme trochu citronové šťávy a ještě dokofoňme.

Katupové omáčka: Trochu napáleného kečupu (anebo jakéhokoliv doma připraveného čatni) promícháme s jemně pokrájenou petrželovou natí, pažitkou nebo jiným zeleným kořením (dobromysl, bazalka).

Pikantní rajčatová omáčka: 2 lžice rajčatového protlaku, 1 rozetřený stroužek česneku se solí, trochu worcesterské omáčky a špetku pepře promícháme s 1 bílým jogurtem.

Křemová omáčka: 2—3 lžice jemně strouhaného křenu, 2 lžičky citronové šťávy, ¼ lžičky hořčice a špetku soli, pepře a cukru promícháme s 1 bílým jogurtem.

Omáčka s kyselých okurek: Nakládaná okurky nakrájíme na kolečka, osolíme

me a opepíme, 2 lžičky hořčice smícháme s trochou láku z okurek a okurky jim polijeme.

KUŘE S POMERANCOVOU OMÁČKOU (Španělsko): 1 kuře, 5 malých cibulek, 1/4 l červeného vína, 1/8 másla, 3 pomeranče, 1/2 l vývaru z drábků nebo z masa, 2 lžičky cukru, 20 g škrabové mouky, sůl. — Kuře osolíme a pečeme na masle v troubě či v remosce spolu s oloupanými cibulkami. Asi po 30 min. pečeni přilijeme červené víno a necháme dopéci. Z dobře omytých chemicky neošetřených pomerančů nastrouháme trochu kůry na jemném struhadle. Dáme ji na 10 minut povařit do vývaru v nepřiklopaném hrnci, aby se část teploty odpálila. Stávu z pomerančů smícháme se škrabovou moukou, cukrem a solí, přidáme ji do vývaru a na mírném ohni za stálého míchání vaříme do zhoustnutí. Naporcované kuře touto omáčkou přelijeme. Podáváme horké a vařenou rýží.

KUŘECÍ SALÁT S POMERANCOVOU RYŽÍ (Recko): 200 g rýže, 1/2 l čísteého kuřecího vývaru, 2 dl pomerančové šťávy (2 — 3 pomeranče), sůl, pepř, 2 až 3 lžice oleje, 1 lžice vinného octa, trochu kůry tenké skrojené s pomerančů chemicky neošetřených, dobře omytých — 1 vařené kuře, 1 majolka, 2 až 4 lžice bílého vína, 1 lžice dobrého oleje, sůl, pepř, 2 až 4 lžice mandlí, 2 lžičky zelené petrželky nebo pažitky, 1 zelená paprika. — Opranou rýži dáme vařit do hrnce s vývarem, přidáme stávu z pomerančů a okofeníme. Přivíme k varu, zmírníme oheň, přikryjeme pokličkou a dusíme asi 15 minut, až rýže změkne a takutina se odpaří. Pomerančovou kůru ponoříme do směsi oleje a octa. Po 15 minutách kůru vyjme, směs polijeme vařenou rýží a ještě dokofoňme solí a pepřem. Na míse upravíme rýži do tvaru kruhu a dáme vychladnout. Vařené kuře vykostíme a pokrájíme na menší kousky. Majolku smícháme s vínem a olejem a podle chuti okofeníme, aby nálev měl trochu ostřejší chuť. Zelenou papriku pokrájíme na malé kostičky. Kousky kuřete, zelené koření a pepř smícháme do majolky a klademe do středu mísy s rýží. Promícháme se zelenou paprikou a oloupanými, opráženými, na kousky nakrájenými mandlemi. Podáváme s bílým křemým salátem.

Aufgespießt

„Eine Truppe wurde vorgestellt, die ihr Kriegshandwerk perfekt beherrscht, im Dschungel, in der Wüste, aber auch an der Zonengrenze.“

Die Tageszeitung „Die Welt“ in einer Besprechung einer ZDF-Reportage über die Fremdenlegion („Krieg heißt ihr Handwerk“) vom Montag.

Über die Pflichten der Frau

KUWAIT, 22. Juli (AP). Die Kuwaiter Frauen müßten jetzt eine empfindliche Niederlage einstecken. Das Kuwaiter Komitee für Koraninterpretation und Recht entschied als höchstes islamisches Gremium des Landes, daß Frauen kein Recht besitzen, an Wahlen teilzunehmen oder für das Parlament zu kandidieren. „Der Wahlprozeß ist seiner Natur nach den

Männer geschichtlich, die mit Leistungskraft und Kenntnis befaßt sind“, erklärte das Komitee in seinem Dekret. „Es ist nicht zulässig, daß Frauen andere Frauen oder Männer empfehlen oder nominieren.“ Durch die Beeinflussung ihrer Kinder hätten Frauen jedoch indirekt die Möglichkeit, sich an Parlamentswahlen zu beteiligen. In dem Dekret heißt es weiter: „Es gibt keine religiöse Rechtfertigung für Frauen, das Stimmrecht zu for-

dem. Der Islam erlaubt Frauen nicht, ihre grundlegenden Pflichten des Ausstragens und der Aufzucht von Kindern zu vernachlässigen.“ Schon der Prophet Mohammed habe gesagt, daß kein Volk erfolgreich sein werde, das von einer Frau geführt werde.

WIE ALS BUCHSTABEN?

Aufgespießt

„Es gibt da diesen dümmlich-dummen Satz: Die Stimmung ist schlecht, aber die Lage ist gut. Ich habe selten etwas richtigeres gehört.“

Bundeskanzler Helmut Kohl am 19. Juli beim CDU-Parteitag in Offenburg.

„Die Lage ist gut, die Stimmung ist schlecht.“

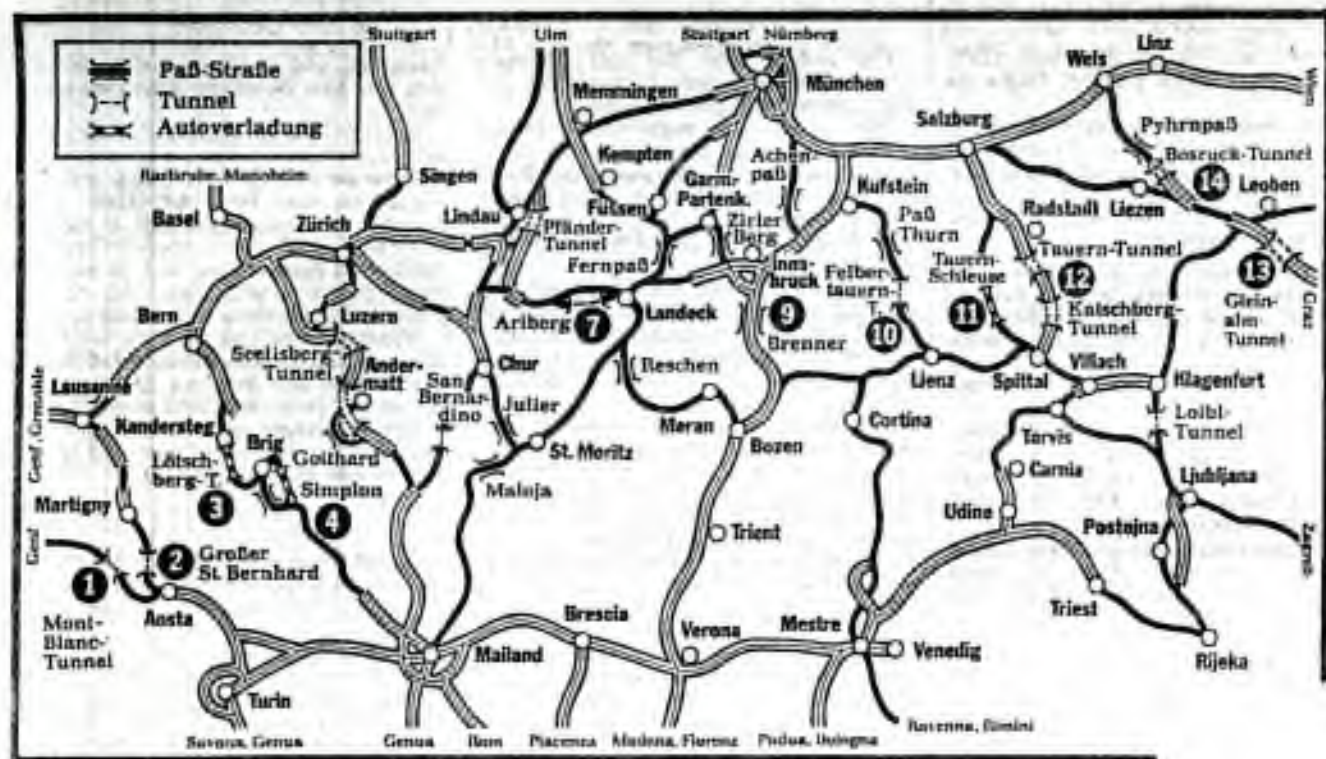
CDU-Generalsekretär Heiner Geißler im Hamburger Nachrichtenmagazin „Der Spiegel“ vom 1. Juli 1985.

„Es ist ja, auch unter Freunden, zur Gewohnheit geworden, montags und donnerstags auf bestimmte Druckerzeugnisse zu starren. Ich empfehle Ihnen, machen Sie es wie ich, lesen Sie das nicht. Sie sparen Zeit und gewinnen Lebensfreude.“

Bundeskanzler Helmut Kohl unter Anspielung auf „Spiegel“ und „stern“ beim CDU-Landesparteitag in Offenburg.

ALLAH IL ALLAH A HOKHNEB JE JEHO WALACH!

Die besten Wege über die Alpen



Nur die drei wichtigen Alpenübergänge Gotthard und San Bernardino in der Schweiz sowie Reschen zwischen Österreich und Italien kosten Auto-Urlaubern nichts. Für alle anderen der bequemen und zeitsparenden Übergänge müssen sie einiges Geld hinlegen:

- | | |
|-------------------------------|-----------|
| 1. Mont Blanc | 30 DM |
| 2. Großer St. Bernhard | 28 DM |
| 3. Lötschberg (Autoverladung) | 34 DM |
| 4. Simplon (Autoverladung) | 49 DM |
| 5. Gotthard | kostenlos |

- | | |
|------------------------|-----------|
| 6. San Bernardino | kostenlos |
| 7. Arlberg | 20 DM |
| 8. Reschen | kostenlos |
| 9. Innsbruck — Brenner | 18 DM |
| Brenner — Bozen | 7—11 DM |
| 10. Felbertauern | 28 DM |
| 11. Tauernschleuse | 23 DM |
| 12. Tauernautobahn | 26 DM |
| 13. Gleiinalm | 18 DM |
| 14. Bosruck | 8,50 DM |
- (Die in D-Mark umgerechneten Mautgebühren gelten für die einfache

Fahrt in einem Mittelklassewagen.)

Billiger geht es in Österreich: Für die Brenner- und Tauernstrecke, für Arlberg-, Felbertauern-, Gleiinalm- und Bosruck-Tunnel sowie für die Gerlos- und Großglockner-Hochalpenstrecke gibt es beim ADAC eine 20-Punkte-Karte. Die Tickets für die österreichische Brennerstrecke, Felbertauertunnel, die Tauernschleuse und Tauernautobahn erhält man, teilweise preisgünstiger, ebenfalls beim ADAC.

ROZSAHLLOU REKONSTRUKCI prochází v posledních letech liberecká zoologická zahrada. Modernizace areálu respektuje především nové směry a požadavky na vystavování a chov zvířat. Vzdělané dřevěné obložení v klecích, postupy jsou zde budoucnou povlněny s velkými výběhy. Upraveny a vyzdobeny byly všechny cesty nové obchůzkové trasy atd.

30 Jahre Lenin konserviert

MOSKAU, 24. Juli (Reuter). Drei Jahrzehnte „rund um die Uhr“ war der sowjetische Biochemiker Boris Sbarski mit der Konservierung des Leichnams von Lenin beschäftigt.

Die Monatszeitschrift „Sobesednik“ („Gesprächspartner“) meldete am Mittwoch zum erstenmal, wie der Körper des 1924 gestorbenen Staatsgründers bis heute mumifiziert wurde. Sbarski, der bis Mitte der 50er Jahre mit dieser Aufgabe befaßt war, habe eigens für den toten Lenin Balsamierungs-Mittel entwickelt.

Zum Schutz vor den deutschen Truppen war der Leichnam während des Zweiten Weltkrieges nach Sibirien gebracht worden.

LONSALIK: MŤVOLA UPLNE MŤVYHO LENINA V SIBIRSKEM JYNNAVITVI, ALIAS: HEJ, POPPE!

Lobkowicz neuer FDA-Präsident

MÜNCHEN. Der Präsident der katholischen Universität in Eichstätt, Professor Nikolaus Lobkowicz, ist zum neuen Präsidenten des „Freien Deutschen Autorenverbandes“ (FDA) gewählt, eines Zusammenschlusses von Schriftstellern, die nicht den Weg des Verbandes der Schriftsteller (VS) in den DGB mitgegangen sind. Lobkowicz tritt an die Stelle des verstorbenen Hubertus Prinz zu Löwenstein. Der neue Präsident sagte, der nach eigenen Angaben 1700 Mitglieder zählende Verband solle nicht durch politische Äußerungen, sondern durch die literarische Qualität der Arbeiten seiner Mitglieder auf sich aufmerksam machen. Es gelte, neue Mitglieder zu gewinnen, „die vom Feuilleton der Presse beachtet werden“.

Orden-tliche Abgeordnete

hll BONN, 24. Juli. Auch die Grünen im Bundestag sind nicht abgeneigt, am allgemeinen Ordenssegen teilzuhaben. Auf die Bitte der Bundestagsverwaltung, ihr einen Abgeordneten zu nennen, der anlässlich von Staatsbesuchen in Bonn am „Ordensaustausch“ beteiligt werden könnte, antwortete der Fraktionsgeschäftsführer der Grünen, Eberhard Bueb: „Zwar sind wir derzeit noch nicht in der Lage zu erkennen, mit welchen Begründungen der wechselseitige Ordenssegen ausgeteilt werden soll, aber selbstverständlich sind wir auch bei unverdienten Ehrungen gerne dabei“. Auch die Forderung, es müsse „sichergestellt“ sein, daß „der Genannte die Auszeichnung annimmt“, wird von den Grünen erfüllt. Bueb schlug den Abgeordneten Heinz Suhr mit dem Hinweis vor, er wolle „seine Sammlung noch komplettieren“ und nehme „jeden Orden an“. Die Grünen hofften darauf, daß sie dann endlich als orden-tliche Parlamentarier anerkannt würden.

ZELENÍ ZALOŽI RAČ. ZELENÍ MA'JOVÉ.

Haft wegen Rosenkränzen

BRATISLAWA, 25. Juli (KNA). Zu Haftstrafen von bis zu fünfeinhalb Jahren sind in der CSSR drei Slowaken verurteilt worden, die im vergangenen Februar aus Polen 200 Rosenkränze, 400 Kreuzfixe und einige Kelche in ihre Heimat einführen wollten. Die Herstellung von Devotionalien gilt in der CSSR als „Verbrechen gegen die Interessen der sozialistischen Gesellschaft“.

TA KRAVA DREXLEROVA TURDILA V HIN.

Jedinečný most

(čtk): Za lázními Kyselka po proudu řeky Ohře se nachází jeden ze skvostů středověké architektury Karlovarská — Radošovský most. Je to skutečně rarita mezi českými mosty nejen svým stářím přes 620 let, ale hlavně materiálem, z něhož je stavba zhotovena. Je celá ze dřeva, šestašedesát metrů dlouhá a bezmála deset metrů široká a ani sebepečlivější prohlídka v ní neodhalí jediný kousek železa. Stojí na obrovských otesaných kmenech. Mostu dodává historický ráz šindelová střeška i skutečnost, že je z obou boků krytý — na řeku se dívá malými okénky. Radošovský most stojí na místě jednoho z nejstarších brodů přes Ohři u nás. Právě tudy už před rokem 1220 vedla obchodní cesta z Čech do Porýní a západní Evropy. Přes tento brod přjel roku 1310 do Čech Jan Lucemburský. V dubnu roku 1964 udělil Karel IV. privilegium k postavení tohoto důležitého mostu přes Ohři, a protože se použilo dřeva, stála jeho stavba pouhých 800 zlatých. Od té doby most třikrát vyhořel a vždy byl velice rychle obnoven. Naposledy dostal „agorádku“ v 18. století. A pak už stál, zájem o něj se ztrácel a nakonec zmizel i z turistických průvodců a map historických památek. Své zachránky se dočkal až v roce 1980. V současné době patří opět k nejvyhledávanějším turistickým atrakcím karlovarského okresu.

Úspěch v Nizozemi

(čtk): Dvě zlaté medaile získal na 10. světové souboji dechových orchestrů v Kerkrade v Nizozemi Velký dechový orchestr sdruženého závodního klubu ROH oborového podniku Svit. Závodě přesného strojírenství o n. p. Rudý říjen v Gottwaldově. Byl neúspěšnější v kategoriích koncertních a pochodových programů. Soutěže se zúčastnilo 160 orchestrů z 38 zemí. Gottwaldovský orchestr hrál v kategorii koncertních programů jako povinné skladby Symfonie II. flumy od Jaroslava Adriansena a Varface na téma Jindřicha Pražského od Eržena Zámečnicka, v kategorii pochodových programů pochody Julia Fučíka Rázná vprda a Mládež Machka Slezan. Představil se rovněž v nizozemském městě Overloonu, v belgickém Ieperu a západoněmeckém Oberkirch-Stadelhofenu. Nejhlášenější vystoupení v CSSR budou koncerty 25. srpna ve Vsetíně a 31. srpna v Ostravě.

DARME NĚCO DOCELA JINÝHO, HATZL DOLEŽIVÝCH!

Anteil der Auslands-Urlauber wächst ständig

Spanien in den untersuchten 14 Jahren seinen Anteil an der Gesamtzahl der Haupturlaubs-Reisenden glatt verdoppeln konnte, während Österreich von 13,7 auf 9,7 Prozent zurückfiel. Frankreich erwies sich bei einer Steigerung von zwei auf zuletzt 5,5 Prozent als Renner, Jugoslawien nahm von zwei auf 4,2 Prozent zu.

Interessant wird es bei den Verkehrsmitteln der Ferienfahrt. Mit 19 Prozent Anteil eröffnete der Pkw das Reisejahr 1954. Zehn Jahre später lag das Auto schon bei 53 und noch ein Dezennium darauf bei 59 Prozent. 1984 waren 60 Prozent erreicht.

Das Flugzeug indessen ging erstmals 1960 mit einem Prozent Anteil an den Start. 1974 schloß das Jahr mit einem Anteil von zwölf Prozent Ferienjettern ab, um 1984 mit 18 Prozent einen weiteren Aufwärtstrend zu signalisieren. Der Bus indessen sackte zunächst von 1954 bis 1984 von einem satten 17-Prozent-Anteil auf zehn Prozent ab, um dann bis 1980 immer um die sieben Prozent herum seinen von Stagnation gekennzeichneten Platz zu finden. Erst mit neun Prozent in 1982 deutete sich eine wieder verstärkte Nachfrage nach den inzwischen komfortabel gewordenen Jumbos der Straße ab.

Wie stark indessen die Bahn auch im Urlaubsreiseverkehr rückwärts rollt, enthielten die Zahlen des Studienkreises

deutlich. Nutzten 1954 noch 56 Prozent der erfaßten Bundesbürger den Schienenweg für die Fahrt zum Ziel, so waren es 1984 nur noch 34, 1974 lediglich 20 und 1984 ganze elf Prozent.

Die deutschen Touristen stellen sich immer mehr darauf ein, ihre Haupturlaubsreise auf neun bis 22 Tage, also drei Wochen, abzugrenzen. Alle Feisen dieser Art hatten 1980 einen Anteil von zusammen 62 Prozent erreicht. Die Zahl der Reisenden mit 23 Tagen und noch mehr Zeit fürs Ferienmachen blieb indessen in den vergangenen 25 Jahren stets etwa konstant: Sie lag jeweils um 14 bis 17 Prozent.

In den Reisebüros ließ das wachsende Fernweh die Kassen klingeln: Während 1988 erst 17 Prozent aller Haupturlaubsreisen gebucht wurden, konnte die Branche über 30 Prozent 1984 nur noch frohlocken. Auch die steigende Ausgabelust der „Reise-Weltmeister“ verbreitete überall dort, wo die Bundesdeutschen auftauchten, eitel Freude: 1500 Mark pro Person konnten 1984 bereits 27 Prozent der Teilnehmer an Haupturlaubsreisen unter die Leute bringen. Zehn Jahre vorher waren es erst sieben Prozent gewesen. Gleichzeitig blieben die Ausgaben bei nur noch 21 Prozent der Haupturlaubsreisen auf unter 600 DM begrenzt.

erfaßten Bundesbürger spiegelte ein Reiseleber von 55,3 Prozent wider.

Beim ersten Aufbruch zum großen Ferientreck 1954 blieben noch 7,9 Millionen oder 85 Prozent aller Reisenden innerhalb der schwarz-rot-goldenen Schlagbäume. 1988 zog es dann erstmals mehr Urlauber ins Ausland statt ins Inland: 51 gegenüber 49 Prozent. Von nun an gingen die Anteile der Deutschland-Urlauber ständig zurück: Bis auf nur 34 Prozent in 1984.

Nicht ganz so kraß rutschte die Zahl der Deutschland-Gäste nach unten, da parallel zu dieser Entwicklung alljährlich die Reiseintensität anwuchs. Waren es 1954 noch 7,9 Millionen Ferienreisende mit deutschen Landen als Ziel gewesen, so stieg die Zahl — mit Unterbrechungen und Rückschlägen allerdings — bis zu der mit 10,2 Millionen sowohl 1980 als auch 1982 erreichten Rekordmarke an, um dann 1984 wieder auf 9,2 Millionen abzusacken. Aufgrund der bisherigen Auslastung der Betten in den deutschen Feriengemeinden ist zu erwarten, daß 1985 die Reiselust zum Erholen im „Regen-Germanien“ weiter abnehmen wird.

Eine weitere Übersicht des Studienkreises Tourismus zeigt aufgrund der Ergebnisse der Reiseanalysen von 1970 bis 1984 die wechselnden Plazierungen in den alljährlichen Hitlisten der Feriengemeinden. Dort fällt zum Beispiel auf, daß

Homosexuell veranlagte Kinder auf Wunsch?

BERLIN, 25. Juli. Homosexuell veranlagte Kinder bald auf Wunsch? Diese Möglichkeit der modernen Medizin hat jetzt der Ostberliner Medizinprofessor Günter Dörner angekündigt. In einem Gespräch mit Radio DDR sagte der Direktor des Instituts für Experimentelle Endokrinologie der Charité, die Mutter werde „in Zukunft entscheiden können, ob sie ein heterosexuelles oder auch ein homosexuelles Kind haben möchte“.

Die Ursache der Homosexualität führt der DDR-Wissenschaftler auf einen bestimmten Sexualhormonspiegel während einer kritischen Phase der Gehirnentwicklung in der Schwangerschaft zurück. Diese DDR-Befunde über die Entstehung der Homosexualität seien in der medizinischen Wissenschaft zunächst bestritten,

inzwischen aber in den USA bestätigt worden. Der Faktor Streß sei für die Entstehung von Homosexualität in dieser Phase von Bedeutung.

Dörner deutet die Möglichkeit an, daß die Medizin den Sexualhormonspiegel des Embryos in dieser Phase beeinflussen könne, und damit also eine Wahlmöglichkeit für die Mutter gegeben sei, so wie sie heute schon entscheiden könne, ob sie ein Kind überhaupt gebären wolle oder nicht. Der Ostberliner Mediziner weist darauf hin, daß ein großer Teil der Homosexuellen „in der Entwicklung unter Leidensdruck“ stehe. Wenn man das verhindern könne, sollte man dies seiner Meinung nach tun; aber, so fügte er hinzu, dies sei „eine Entscheidung der Gesellschaft“.

Aufgespielt

Die Bahn, die Individualreisenden und die ausschließlich an Erholung im Urlaub Interessierten befinden sich auf breiter Front im Rückzug. Dagegen jetten immer mehr Bundesbürger zu Auslandszielen, immer mehr Fernwehsüchtige vertrauen sich beim Arrangieren der „schönsten Zeit des Jahres“ einem Reisebüro bzw. Reiseveranstalter an, und der Anteil der sportlich orientierten oder auf Bildung unterwegs fixierten Reisenden nimmt ständig zu.

Diese Trends läßt eine neue Untersuchung des Studienkreises für Tourismus „Urlaubsreisen 1954—1984“ erkennen. Die Mitarbeiter des Instituts am Starnberger See haben dabei Daten, die sie bei verschiedenen Untersuchungen und bei den alljährlichen Reiseanalysen gesammelt haben, erstmals in einen neuen Zusammenhang gestellt.

Gerade 9,3 der damals 39,1 Millionen Bundesbürger über 14 Jahre haben 1954 eine oder mehrere Urlaubsreisen unternommen. Zehn Jahre später waren es schon 16,8 Millionen der zu dieser Altersspanne zählenden Bundesdeutschen, was ein Ansteigen der „Reiseintensität“ von 24 auf 39 Prozent bedeutete. 1974 machten sich 23,5 Millionen einmal oder mehrmals zu Ferienzeilen auf. Die Anzahl der Reisenden mit 26,7 Millionen von 48,3 Millionen der in der Befragung

Nach Unfall Arbeitslager?

MÜNCHEN, 25. Juli (dpa). Wer mit seinem Auto in der Sowjetunion schuldhaft einen Verkehrsunfall mit Todesfolge verursacht, muß damit rechnen, in ein Arbeitslager geschickt zu werden. Der ADAC wies am Donnerstag in München darauf hin, daß in osteuropäischen Ländern bei Verkehrsunfällen mit Verletzten oft hohe Kauttionen zu bezahlen sind oder sogar Haftstrafen drohen. In Bulgarien, der Sowjetunion und Ungarn muß ein Autofahrer, der schuld an einem tödlichen Unfall hat, sofort hinter Gitter. Der ADAC rät allen Touristen, die mit dem eigenen Wagen in Osteuropa unterwegs sind, sich vor der Abreise abzusichern. In Osteuropa müssen Kauttionen meist an Ort und Stelle bezahlt werden. Rumänien verlangt nach Auskunft des Automobilclubs bei Unfällen mit Todesfolge 150 000 Mark Kauttion.

Aus einem Beitrag des CDU-Bundestagsabgeordneten Dieter Weirich für eine sonntägliche Ausgabe des Bonner Pressedienstes der Unionsparteien.

Chruschtschow nicht tabu

MOSKAU, 25. Juli (AFP). Nikita Chruschtschow ist in Moskau keine „Unperson“ mehr. Stalins Nachfolger, der erst im Jahre lang Chef im Krenel war, bevor er von Leonid Breschnew 1964 gestürzt wurde, war am Dienstagabend in einem vom Fernsehen ausgestrahlten Film über das Weltjugendfestival im Jahr 1957 in Moskau zu sehen. Bereits im vergangenen Februar war der verstorbene sowjetische Führer, dessen Name 20 Jahre lang in der Sowjetunion tabu war, erstmals wieder auf dem Fernsehbildschirm zu sehen. Chruschtschow wurde damals in einem Dokumentarfilm über das Leben des in-dischen Führers Nehru gezeigt. Im vergangenen Juni war er auch in einem

Film anlässlich des 40. Jahrestages der Kapitulation des „Dritten Reiches“ an der Seite Stalins zu sehen.

Kancional v ceně domu

(tisk). Po více než čtyřech letech uchovali ve Zlaté ulici na Karlově ulici jedinečnou památku renesančního umění spjatého ještě s gotickou koncepcí — „Zlatý kancional“. Tento zpěvník hierarchického britského výtvarného umění Jana Táborského, která pracovala v Praze na Střelné ulici, je to 494 pergamenové listy o rozměrech 63 krát 46 centimetrů, velké noty a písme nebyly samostatné. Složitě a to, aby je dobře viděli všichni zpěváci. Písne v něm obsažené jsou kromě jedné latinské psány česky. Třetel dával strážník vyhláše proklamaci kromě, která se rovněž psala v zlatém písmu. Ilustrací zobrazující uplání Jana Husa a Jeronýma Přestěho. Kancional byl pořízen v letech 1558 až 1565 především z darů mistrů zlatnických cechů. Stál 263 kop a 12 měřících kusů, což byla v té době cena velkého domu. Nyní je součástí sbírek zdejšího Muzea bustického revolučního hnutí a spolu s převratnými prostornými žitnického pozemní partí k nevyhlášením historickým památkám Karlova ulice.

...A PENSIÓN HO * KE 2412 *

Von Majonäse hält die Kulturministerin nichts

„Wir werden keinen tieferen Pädagogik machen, der die Rechtschreibung egal ist“, wettert Dänemarks Kulturministerin Mimi Jacobsen und wischt damit eine Sprachreform vom Tisch, die den dänischen Medien in diesem Sommer durch die Saure-Gurken-Zeit geholt hat. Majonäse soll auf dänisch weiterhin Roastbeef, Traditionsbewußte Dänen können sich berufen auf den Mittagstisch setzen.

Für Erik Hansen, den Vortragsredner des dänischen Sprachausschusses, ist die Aufregung um richtige Schreibweisen freilich eine Kreuzung aus Zeitungsente und Mißverständnis: Da hat er und seine Mitarbeiter, wie es ihre Pflicht ist, jahrelang die Ohren gespitzt und die Augen geschärft. Da hatten sie 700 000 Wörter aus Zeitungen, Büchern und Vorträgen geschnippelt, hatten Schreibweise gegen Schreibweise abgewogen, Aussprache gegen Aussprache, und hatten schließlich für eine

Neuausgabe des Rechtschreib-Wörterbuchs 500 Wörter ausgewählt, für die sie — wahlweise — neben der herkömmlichen eine neue und, wie sie meinen, mündgerechtere Buchstabenfolge als zulässig vorschlugen. Doch als die ausgewogene Liste dann dem Zentralkomitee in die Hände kam, pickten diese sich drei Wörter heraus — und schon waren die Sprachforscher zur Volksbelustigung und ihre Reform zum Ärgernis geworden.

Wenn die Dänen Majonäse sagen, sollen sie auch Majonäse schreiben dürfen, meinten Erik Hansen und seine Kollegen. Wer braucht bei der Remoulade — der gelben Sauce, mit der die Dänen panierten Fisch verunstalten — das O? Remulade ist schlimm genug. Und Roastbeef ist auf Kopenhagener Speise-

karten so konsequent falsch buchstabiert, daß Hansen sich genötigt sah, mit einer dänisierten Form auszuweichen: Røstbøf. Mehr brauchte er nicht. Sprachreformer sahen die abendländische Kultur in der Majonäse verfallen, in der Rechtschreiber versuchten sich mit anstandsloschem Talent als Mundartdichter, wurden nicht müde, für andere Wörter ebenso „logische“ Schreibweisen anzupreisen, und beschuldigten die Sprachreformer, „linken Pädagogen“ aufgezogen zu sein, die eine anständiger Rechtschreibung angeblich für unfassigen Ballast für geplagte Schüler hielten. „Unsinn“, kontierte Erik Hansen. Bei den neuen Formen habe man sich nicht von „Dialekten aus der Gegend“ leiten lassen, wie Sprachpuristen zu wissen meinten, sondern von schrift-

lichen Ergüssen von Professoren, Schriftstellern und Politikern. „Wir folgen nur einem Erlass aus dem Jahre 1887“, sagt Erik Hansen, „daß man für fränkische Wörter dänische Formen finden solle.“ Schließlich ist ein Feuilleton im Dänischen schon ein Folkton, ohne daß dies jemandem aufgestoßen wäre. Und wenn man eine polonaise Polonaise buchstabiert, warum dann Majonäse (nicht Majonäse)? Hunderten, längst in die Alltagssprache übergegangenen Reformvorschlügen habe man keine Beachtung geschenkt. „Typisch dänisch“, sagt Karl Harboel, Mitglied des Sprachausschusses: „Wenn's ums Essen geht, regen sie sich auf.“

Als die Zeitungen von Protesten der Sprachwächter überschwappten, sah Kulturministerin Mimi Jacobsen die Chance auf einen billigen Erfolg. „Roastbøf — so ein Unding“, murrte sie. „Was soll denn der Røst bedeuten? Und Resturce statt Resourçe — wie sollen da unsere Kinder Fremdsprachen lernen?“ So forderte sie den Sprachausschuss auf, ihr umgehend die umstrittene Liste zur Durchsicht vorzulegen. „Die liegt seit Monaten auf einem Schreibtisch, da der Herr Minister nicht erwachte.“

„Aber bisher hat sie sich nicht dafür interessiert.“ Nun aber ist ihr Interesse erwacht, und da sie aus der Partei der Zentrumdemokraten kommt, die der Unterwanderung des dänischen Königreiches durch linke Lehrer, Kindergärtner oder Journalisten immer schon besondere Aufmerksamkeit schenkte, wird sie auch den schmächtlichen Angriff auf die Schreib- und Esskultur abwehren. Roastbeef mit Majonäse — dabei bleibt's.

Immer mehr Selbstdiagnosen

HAMM, 22. Juli (AP). Immer mehr Menschen „verarzten“ sich selbst. Wie die Deutsche Hauptstelle für Suchtgefährdeten (DHS) am Montag in Hamm mitteilte, werden mittlerweile fast die Hälfte aller Medikamente ohne Rückfrage beim Arzt eingenommen. Untersuchungen in der Bundesrepublik und der Schweiz ergaben nach Angaben des Hammer Instituts, daß bei als leicht empfundenen Beschwerden etwa die Hälfte der Bevölkerung mit Arzmitteln eigener Wahl gegen das eigene Unwohlsein angehe.

Am häufigsten würden Schmerzmittel, Vitaminpräparate und Rheumamittel ohne ärztliche Beratung eingenommen. Besondere Beachtung verdienen dabei nach Auffassung der Hauptstelle Medikamente, die aufgrund ihres Suchtpotentials zur Abhängigkeit führen können — wie Schmerztabletten oder Schlafmittel. Das Institut schätzt die Zahl der Medikamentenabhängigen in der Bundesrepublik auf 500 000 bis 800 000 Personen.

Jetzt sicherer Chlamydien-Test

Nach einer noch unveröffentlichten Untersuchung fand man in Heidelberg von 400 Schwangeren zehn Prozent mit Chlamydien infiziert, in den USA sind bereits 45 Prozent aller Jugendlichen davon befallen. Nach Schätzungen werden jährlich 600 000 Männer und Frauen neu angesteckt. Chlamydien sind Erreger einer sich immer mehr ausbreitenden Geschlechtskrankheit. Die Ärzte nennen das Krankheitsbild asymptomatisch, weil die Betroffenen höchstens ein leichtes Brennen oder unangenehm riechenden Ausfluß bemerken. Tückisch sind die Spätfolgen: bei der Frau Sterilität oder Eileiterschwangerschaften, bei bestehender Schwangerschaft schwere Entzündungen des Babys von Augenbindehaut und Lunge, bei den Männern schwere Nebenhodenentzündungen und Sterilität.

Übertragen werden Chlamydien durch Geschlechtsverkehr, doch diagnostizieren die meisten Ärzte eine Gonorrhoe, und behandeln sie mit Penicillin. Weil dieses Antibiotikum jedoch bei Chlamydien nicht wirkt, ziehen sich viele Mediziner auf die Diagnose „Psychotripper“ zurück. Doch Chlamydien sprechen nur auf die Antibiotika Tetracyclin oder Erythromycin an. Entscheidend ist also die Diagnose.

Dafür gibt es jetzt einen Test mit dem komplizierten Namen Abbott Chlamydiazyme-Enzymimmunoassay. Dafür wird bei der Frau ein Abstrich vom Muttermund genommen, beim Mann aus der Harnröhre, und an ein Labor geschickt, das innerhalb von vier Stunden das sichere Ergebnis vorliegen hat. Die Proben brauchen nur unter normalen Umgebungsbedingungen geschickt zu werden und sind fünf Tage lang für den Antigen-Nachweis brauchbar.

International fordern die Gynäkologen seit dem Vorliegen von Untersuchungen, die das Abklingen der Gonorrhoe und die beachtliche Zunahme der Chlamydien seit 1970 registrieren, wenigstens für die Schwangeren einen Chlamydiazyme-Test. Ebenso sollte bei Entzündungen, die nur vorübergehend nach Penicillin-Gabe abklingen, an Chlamydien gedacht werden.

Aufgespießt

„Der Anteil von 60 Prozent ist aufgrund leicht nachprüfbarer, objektiver Kriterien festgelegt worden.“

Die niedersächsische Staatskanzlei in einer Presseerklärung, in der sie erklärt, daß Ministerpräsident Ernst Albrecht die Rechnung für die Entleerung seiner häuslichen Sickergrube in Burgdorf-Beinhorn zu drei Fünfteln aus dem Polizei-Etat des Landes bezahlen läßt, weil seine polizeilichen Leibwächter die Toilette mitbenutzen.

Denkmal für Grog-Erfinder

HEILIGENHAFEN, 22. Juli (dpa). Dem Erfinder des Grog, Admiral Edward Vernon, wurde am Sonntag in Heiligenhafen ein Denkmal gesetzt. Anlässlich der Heiligenhafener Hafenfesttage enthüllte ein Offizier der britischen Marine eine in einen Findling eingelassene Kupfertafel, die an die Entstehung des weltbekannten Seemannsgetränks erinnert.

Das historische Ereignis läßt sich auf den Tag genau datieren. Es geht auf einen Befehl zurück, der noch heute in den Royal Navy-Archiven verwahrt wird: In der „Order to Captain's Number 329“ wies Admiral Vernon die Proviantmeister seines Geschwaders am 21. August 1740 an, die tägliche Ration Rum der Sailors fortan mit Wasser zu strecken. Die allseits befürchtete Meuterei blieb damals aus — der Grog eroberte die Weltmeere.

Messners zweiter Bruder tot

BOZEN, 23. Juli (dpa). Siegfried Messner, Bruder des Südtiroler Extrem-Bergsteigers Reinhold Messner, starb am Montag in einer Klinik in Innsbruck an den Folgen eines Bergunfalls. Dies berichtete der Rundfunk in Bozen. Der 35-jährige Siegfried Messner war vor einer Woche beim Bergsteigen in den Dolomiten von einem Blitz gestreift worden und 25 Meter tief abgestürzt. Seine Begleitung, ein Bergsteiger aus Offenbach, erlitt bei dem Unfall nur leichte Verletzungen.

Reinhold Messner verliert damit zum zweiten Mal einen Bruder durch einen Bergunfall. Günther Messner war 1970 durch eine Lawine am Nanga Parbat im Himalaja ums Leben gekommen.

Kein Indianer ohne Feder

SAN FRANCISCO, 19. Juli (epd). Die Indianer in den USA sehen ihre Religionsfreiheit bedroht durch ein Gesetzesvorhaben, wonach die Jagd auf Weißkopfadler künftig bestraft werden soll. Adlerfedern werden zu zahlreichen religiösen Kulturen der Indianer benötigt. Die Pueblo-Indianer in Neu-Mexiko decken einen Teil ihres Bedarfs über den „Fish and Wildlife Service“ in Pocatello, der ihnen die Federn von verunglückten oder natürlich verendeten Adlern überläßt. Die Hopi-Indianer in Arizona nehmen im späten Frühjahr Adlernester aus und füttern die jungen Raubvögel mehrere Monate lang durch. Dann werden sie feierlich erstickt und gerupft. Bei anderen Indianerstämmen ist es Sitte, die Raubvögel auf der Jagd zu erlegen.

PRILIS VELKÉ DORTY

Dostanu občas chuť na něco sladkého — nějaký zákusek, dortík — snad jako většina žen středního věku. Díky pravidelnému pohybu si to mohu dovořit. Začínám však čím dál častěji tuto svoji „chuť“ přemáhát. Důvodem jsou stále se zvětšující porce zakusků. Ten který stával tři koruny, je nyní dvojnásobný, samozřejmě s příslušnou cenou. A tak to je ve většině cukráren a s většinou sortimentu. Možná je pohodlnější vyrobit větší „kousek“, co ale stihlá linie nás žen?

I. Š., Praha 6

Prax 8150 knihovna je dnes na Slovensku. Jejich fondy se za posledních čtyřicet let rozrostly na 52 milionů svazků a ročně je využívají téměř dva milióny čtenářů.

**V NEDELI UPLÝNĚ TWO LET OD NAROZENÍ NAŠEHO PRVNÍHO NÁ-
RODNÍHO UMĚLCE JOSEFA MÁNEŠA. NAUČILI JSME SI OZNABOVAT VŠE,
co vytvořil, jako projev národního vědomí a vlastenecké úšy,
v budoucnost bytostně české kultury, ale honořili se o život-
ních osudech umělce. Sýcháme stále dost často, že nebýval za
svého života vůbec chápán a jeho význam byl oceněn hodně
děleho po jeho smrti. Gaceme-li se však blíže seznámit s jeho
dilem a zjisti, co Mallo styl jeho práce mezi dvacátým až
padesátým rokem, je třeba postoupit ad l. dobovým písemným
pramenům a nahlédnout také do umělcovy korespondence.
Umělecké formy jsou totiž pouhými stopami tvůrčího ducha
aťšak samotný tvůrčí duch v umění takového národního dosa
hu, jako je tomu u Josefa Máneše, se může zrodit jen v pro-
středí sjejně uvědomělého lidského spolenství a idej, je-
skutečně hýbaly národem, a také ctě, které národ upraveně
používaly. Jen za takových okolností, byt znejšleku omezo-
ných, se mohlo zrodit umění, které má ještě dnes silu hno-
řit k národu a utvářet základy, z nichž se po sta letech umě-
lecky žilo a vyvířalo se souvislá tradice, jež je pdrletí vše-
ho, co se v nás od voláníu minulého století dostávalo dooprav-
du.**

První údaj o Josefu Mánesovi jako výtvarném umělci nalézáme ve Slovniku slavných umělců, který v. 1843 vydal Jan Kallár. Josefa Mánesovi bylo tehdy teprve 23 let a již byl takto zabaven mezi nejslavnější Slovany a umělce činné v Čechách od legendárního Božetěcha, Karla Skřivety, Petra Brandla, Ferdinanda Maxmiliána Brokfa až k Mánesovu učiteli Františku Tkadlákovi. Po třech letech byl v časopise *Wiener* otištěn článek „Bildnis Josefa Mánesa v Malicnově vystanem“. To již byl Josef Mánes listě umělcem značně populárním, když rok nato byla zveřejněna v Praze jeho karikatura. Článek o jeho díle pak přispíval *Wiener*. Následuje sedm článků, předních otisků vaněk v časopise *Kuřety*, v nichž se stopoval Mánesovu cestu k srdcem českého lidu, již vykonal do svých čtyřiceti let. Pak se jelič řada těch zmínili. Ve svých 46 letech se mohl Josef Mánes dokonce o sobě dočíst, že se mu v obzraci pro staro-

Kladem je rovněž zlepšená péče o vozovky a o národní technickou památku — most přes Sřetlu. První písemná zmínka o něm je z roku 1335, z dob Lucemburků, kdy Rabštejn vedla zemská cesta z Prahy do Chebu a do Německa. Most byl důkladně opraven roku 1746, přesto jeho základy jsou zřejmě starší, než základy Karlova mostu v Praze.

Oprávu velkým přínosem pro Rabštejn je ovšem muzeum v bývalé provozovně na těžbu břidlice, dílo důchodce Josefa Vorla, někdejšího ředitele Okresního vlastivědného muzea. V muzeu soustředil spoustu unikátních předmětů, vztahujících se k těžbě výtečné rabštejnské břidlice (jsou ji pokryty mj. katedrála sv. Víta v Praze a Karlštejn), sklářství, keramické výrobě, zemědělství, kotlářství, lidovému řezbářství a lesnictví celé této oblasti.

zdaří se žití, je životu stále nebezpečnější pro děti i pro dospělé. Rekonstrukce scharžované bude liché, nežli je, usak odvádět do nekonečna. Měla by se sít záležitost jak stálých ohrožení Robsteina, tak jeho chalupářů, i jeho horníků z Dolu Ležáky.

městský orloj v Praze podarilo vyřadit národního ducha, národní individualitu a charakter. Rok před smrtí Josefa Mánesa zvolal Vítězslav Hálek ve své úvaze o vzrůstajícím národu k tvorbě jeho umělců: „Ach, čeho všeho nechtujeme při umělcích, jež jako Mánes!“ První životopisné údaje o životě Josefa Mánesa piektně snromádlil Eduard Herold, střejně starý jako Mánes. Ostatně o významu Josefa Mánesa pro umění jeho doby svědčí to, že se k němu hlásila celé mládež pokolení umělců, kteří v letech jeho smrti roku 1871 studovali na Akademii. Mikoláš Aleš se nadlo předtím snažil, aby se Josef Mánes stal profesorem na Akademii a později, když charakterizoval zaměření své tvorby, řekl prostě: „Jdu cestou Mánesovou!“ Podobně při loučení pražských umělců s Josefem Mánesovou“ Podobně dou generaci prohlásil sachar J. V. Myslbek, že Mánes je celým jejich program. Památku Josefa Mánesa oslavil po jeho smrti Miroslav Tyrš ujštěním, že mu trvate přisluší místo mezi nej přednějšími evropskými umělci moderními, a první prohlásil, že typy Mánesem stvořené se staly provždy pevným základem a že k nim „se každý český umělec uvolí a řekti bychom uváděním musli, jakmile v nás vlastní život sahá, by způsobem určení podstatu jeho vyládl“.

O Josefu Mánesovi jako člověku podává nám svůj obraz ko-
respondence osob z jeho okruhu. Tak například psal otec
Josefa Mánesa svému synovi, že mu dělá starosti, že Josef moc
rychle roste, že už je jako chmelová tyčka. „Když přišel Tuší-
n, byli Amalie a Josef již jednou nahou v dostauktu,
aby odjeli do Vrchlabí. Znam jich dychtivost malovat podle
přijetí, což jim může přitit drábo v tomto neuvěřitelném poká-
sání! Když jim strýc lékařník zlednal vůdce z Vrchlabí, pře-
šel je může stihnout nestěsí v husích mize při jediném chyb-
ném kroku...“ Podobná pětá se ztráti i z dopisu, který Jose-
fovi napsala jeho sestra Amalie r. 1845 do Mělníku. „Rube-
n, Lhoft, Miller, Frankwald a Havránek, všichni vesepolek poleďou-
o přádních do Mělníku. Jak se budu studej, když shledají,
že Tvůj obraz není hotov...“ Některé, jak mi to leží na srdci,
je Tvůj obraz.

městského jednopatrového spádlu, i barokní skvosty: loretánskou kapli z roku 1671, klášter Servitů, dokončený o rok později, zámek, budovaný hrabaty Pöttingy v letech 1695 až 1705, řadu barokních soch z 1. poloviny 18. století, chrám Sedmibolestné Panny Marie, dílo Anselma Luraga z roku 1766 s oltářním obrazem Petra Brandla. A navíc zbytky gotického hradu a středověkých hradeb.

Tedy dost a dost podmanivé krásy.

Zisků je v případě Rabštejna za poslední léta nepochybně víc, než dřívě. Patří k nim opravené a urozeně udržované chalupy. I zásluhou Státní pomátkové péče se tu téměř neohyzuje ani neukus, ani procouřlina. Míle překvapí dobrý stav okolních lesů, dokumentující, že jsou lesním závodem udržovány citlivě, svědomitě, laskavě, a pinou zodpovědností i vůči příštím generacím.

Nejmenší, 
ale ne poslední



Rabštejn nad Střelou v okrese Plzeň-sever, prokazatelně nejmenší město střední Evropy, má zvláštní přitažlivost a kouzlo. Romantickou, až divokou přírodu, hluboký kaňon Mlýčky, dřevěné chaloupky včetně tehdejšího městského jednopatrového špitálu, i barokní skvosty: loretskou kapli z roku 1671, klášter Servitů, dokončený o rok později, zámek, budovaný hrabaty Pöttingy v letech 1695 až 1705, řadu barokních soch z 1. poloviny 18. století, chrám Sedmibolestné Panny Marie, dílo Anselma Luraga z roku 1766 s oltářním obrazem Petra Brandla. A navíc zbytky gotického hradu a středověkých hradeb.

Tedy dost a dost podmanivé krásky.

Zisků je v případě Rabštejna za poslední léta nepoměrně víc, než dříve. Patří k nim opravené a uzorně udržované chalupy. I zásluhou Státní památkové péče se tu téměř neohybuje ani nevkus, ani procouřilina. Míle překvapí dobrý stav okolních lesů, dokumentující, že jsou lesním závodem udržovány citlivě, svědomitě, laskavě, a s plnou zodpovědností i vůči příštím generacím.

Kladem je rovněž zlepšená péče o vozovky a o národní technickou památku — most přes Sítel. První písemná zmínka o něm je z roku 1335, z dob Lucemburků, kdy Rabštejnem vedla zemská cesta z Prahy do Chebu a do Německa. Most byl důkladně opraven roku 1746, přesto jeho základy jsou zřejmě starší, než základy Karlova mostu v Praze.

Oprávdn velickým přínosem pro Ra-
bštein je ovšem muzeum v bývalé pro-
vozovně na těžbu břidlice, dílo dře-
chodce Josefa Vorla, někdejšího řed-
itele Okresního vlastivědného muzea.
V muzeu soustředil spoustu unikátních
předmětů, vztahujících se k těžbě vý-
tečné rabštejnské břidlice (jsou ji po-
kryty mj. katedrála sv. Víta v Praze
a Karlštejn), sklářství, keramické vř-
robě, zemědělství, kotlářství, lidovému
řezbářství a lesnictví celé této oblasti.

Dlouhodobou a stále narůstající ztrátou Rabštejna zůstává neutěšený stav barokního schodiště od zámku ke kostelu a k hornickému středisku v někdejších klášteře. Chůze po scho-

I v Čechách byly sopky

Na mnoha místech naší republiky se můžeme setkat s výslovnými terénními tvary, jejichž vznik byl podmíněn sopečnou činností. Ta se nejintenzivněji projevuje v třetihorách, zhruba v období před 20–50 milióny let, ale ještě ve čtvrťohorách před novějším miliónem let bylo u nás v západních Čechách a na severní Moravě několik hlavňových sopek. K nejzávažnějším patří Komoráň u Chabu, Příšovská homolka a Písná a Uhřetický vrch a Bruntálsko.

Pohledem na geologickou mapu zjistíme, že v Čechách jsou sopečné tvary nejvíce tvořeny z hornin čedičového typu. Tato skupina zahrnuje kromě čedičů ještě celou řadu dalších hornin, jejich společnou vlastností je poměrně tmavá barva, velká tvrdost a značná odolnost vůči zvětřovacím procesům.

Čedičové horniny se nacházejí ve velkém množství v Doupovských horách a v Českém středohoří, ale jednotlivá a prostorově velmi omezená místa jejich výskytu můžeme nalézt v celé severní polovině Čech a v Nizkém Jeseníku na Moravě. Na Slovensku je z čedičových hornin vytvořena jen Cerová vrchovina jihovýchodně od Lučence, ostatní sopečná pohorí tam mají jiné složení.

Nesmíme si představovat, že naše sopečné území vznikla jen explozivní činností sopek. Právě sopek u nás mnoho nebylo. Většina sopečných tvarů vznikla tak, že vystupující hlavňové sopečné hmoty zaplnily různé podzemní dutiny a pukliny, nebo byly vytlačeny do bočních vývětrů a kuželovitých těles. Postupným odstraňováním méně odolného materiálu se vyvíjela tělesa dostala na povrch a získala dnešní podobu. Nejběžnějším a v terénu nejvýraznějším tvarem jsou kupovité vrchy strmě vystupující nad své okolí. Mezi velmi známé patří pověstmi opředený Říp, dále pak Šuřovka v Jizerských horách a Hazmburk v Českém středohoří. Nejvyšše položenou kupou z čedičových hornin ve střední Evropě je Špičák u Božího Daru v Krušných horách dosahující 1115 m n. m.

Zajímavému jevu došlo při chladnutí čedičových hornin, které se smršťovaly a rozpukaly do šestibokých, vzácně i pětibokých a čtyřbokých sloupců. U nás je mnoho pěkných příkladů této sloupcovité odlučnosti, kterou bychom však většinou nemohli obdivovat, nebýt činnosti člověka, protože sloupce byly často odkryty až postupující těžbou v lomech. Tak vznikly i proslulé kamenné varhany na Panské skále u Kamenického Šenova, nejkrásnější výtvor tohoto druhu v Československu, i když někteří odborníci kladou na první místo méně známou, ale stejně významnou lokalitu Zlatý vrch v České Kamenici. Z dalších lokalit si připomeňme alespoň Rotavu v Krušných horách, Radobýl a Vrkoč v Českém středohoří a na Slovensku Somošku v Cerové vrchovině. Ojedinelou a velmi vzácnou přírodní památkou jsou tzv. kamenná slunce známá z Českého středohoří. V tomto případě se do čedičové horniny dostaly valouny z cizích hornin, kolem nichž došlo k paprskovitému uspořádání puklin.

U nás příroda nevytvořila tak velkolepá díla jako v Giant's Causeway v Severním Irsku, kde na mořském pobřeží podle odhadu vzniklo asi 50 000 sloupců, nebo v kaňonu Hacienda de Regla v Mexiku, kde jsou ohromné, až 50 m vysoké sloupce. To však neznamená, že bychom ochráně našich přírodních výtvorů měli věnovat menší pozornost. Pro svůj význam vědecký, kulturně osvětový, turistický a pro nesporně estetické hodnoty je řada lokalit chráněna zákonem. Již zmíněná Panská skála je dokonce nejstarším chráněným geologickým výtvorem na území Československa. První kroky k její ochraně byly podniknuty již v roce 1895. V současné době máme již několik desítek chráněných území, jejichž tvrdost je ovlivněna specifickými vlastnostmi čedičových hornin, přesto však zůstávají některá zajímavá místa dosud nechráněna.

Mnoho sopečných výtvorů dnes už neexistuje, nebo se zachovalo jen v nepatrných zbytcích, protože čedičové horniny se již po staletí těží a využívají jako výborný stavební materiál. Nejčastěji se zpracovávají na štrk a drcené kamenivo, ale dodnes jsou vyhledávány i celé sloupky. Dnešní byla poměrně častá i čedičová dlažba. Trvalý je zájem o výrobky z taveného čediče (např. potrubí, žlaby, dlaždice), které se vyznačují zvláště vysokou odolností proti chemickým i mechanickým vlivům. Dobrou tradici má v tomto směru závod ve Staré Vodě nedaleko Mariánských Lázní.

Při sledování otázky využití a ochrany těchto zajímavých hornin je třeba si uvědomit obě hlediska. Jednak čedičové horniny představují mate-

riál, bez něhož se lze těžko obejít, jednak jejich těžba ničí často velmi cenné přírodní výtvoř. Proto by měla být věnována větší pozornost nejen dobudování síť chráněných území, ale i lepšímu využití vytěžené suroviny a omezení odpadu při zpracování na minimum.

myslel a štátníci. A byl to Přemyslův, který začal s těžbou kvalitních středních mincí. Stalo se tak právě po roce 1268, za vlády Boleslava I. Nejstarší mince z té doby (na výstavě nachýbány) mají průměr asi 21 mm a hmotnost přibližně 1,5 g. O výslovné jednotě, nejstarších českých mincích, se však říká, že jsou z díla arabského kupce, i když v té době ještě nebyl v naší zemi žádný arabský obchodník. ... předpokládá se, že každý kříd (denár) tolik přestane, že vystačí k obědům na měsíc, a za tuto cenu tolik letměna, kolik vystačí k jídlu na 40 dní, a dále je za tento kříd 10 slepic."

V 11. století nabývala razba denárů na intenzitě a v první polovině 12. století patří české denáry k vrcholným dílům románského umění. Brzy však přichází jejich úpadek a kolem roku 1210 nastupují braktey, například střední a malý braktej Přemysla Otakara II., z nichž některé spatřily světlo světa i v deskobudejovické mincovně. V 13. století je pak vystřídaly pražské groše, které se s krátkou přestávkou udržely až do roku 1547. Po nich přišel tolar, který měl cenu 30 pražských grošů. I na ten tolar se můžete na výstavě v Jihočeském muzeu, která potrvá do konce září, také podívat. (zh)

Čím jsme plativali

Uplatnění mince, v našem případě od pět haléřů až po tisícovou stříbrnou či zlatou, je naprosto běžné. Mladého přitom napadne, a to není vůbec divné, kdy vlastně takové platidlo vzniklo a proč. Házku odpovídá na to dávat premiérová výstava v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích s názvem "České středověké mince".

Při její prohlídce se dozvíte spoustu zajímavostí. Například to, že už v pravěku se objevují pokusy o vytvoření platidel, protože už v této době byla prosláhlá výroba zbytků nepropracované suroviny, tzv. obalů. A tak nastoupila bronzová hřivna. Na výstavě je i krásná ukázka ze starší doby bronzové, tedy z první poloviny druhého tisíciletí před naším letopočtem, která pochází z nálezu v Novém Vrátně u Českých Budějovic. Mince v dnešním slova smyslu vznikly někdy v sedmém století před naším letopočtem, a to v Malé Aši. Okamžitě se ukázalo, že katoušek z dráhokovu byl mnohem praktičtější, než předmincovní platidlo. S pevností se rychle seznámili zlatníci. Rekove a později i Římané. A zlatníci Rekove je přivedli



Střední braktej Přemysla Otakara II. Foto: P. Šafr

Krávy veliké jako sloni?

Injekce proti rakovině a zubnímu kazu, prostředky pro stanovení diagnózy chorob srdce, nové hormony umožňující chovat krávy velikosti slonů, pěstovat kulturní plodiny v mořské vodě, rozmnožit hmyz, který se živí toxickými odpadními látkami anebo vysává zbytky přírodních pokladů z vyčerpávaných dolů ... Takové a podobné dráždivé možnosti a perspektivy vytvořit jiné nové věci započaly, že japonské průmyslové firmy se začaly velice intenzivně zabývat biotechnikou.

Genetické inženýrství dává impuls nové průmyslové činnosti, na níž počíná některých expertů v roce 2010 v celosvětovém měřítku připadne nabídka zboží v hodnotě 40 miliard dolarů především díky vzniku nových výrobků. V průběhu uplynulých čtyř let se vyvíjí japonská vědeckovýzkumná činnost v oblasti biotechnologie zdvojnásobila.

A v Japonsku už také vznikly nové firmy a společnosti. Ty dosavadní si pak poradily velice rychle s financováním průdkého procesu pronikání biotechnologie do nových oblastí tak, jako si dovedly rychle upevnit vedoucí postavení v mikroelektronice.

Pro budoucnost biotechnologie v Japonsku není bez významu fakt, že japonský průmysl zaujímá vedoucí posta-

vení na světě v technologii výroby enzymů. Vyrábějí 21 z 26 enzymů, které byly prodávány koncem 70. let. Japonské firmy kralují na trzích biologicky vytvářených aminokyselin. Na tyto firmy připadá více než 20 proc. všech nových antibiotik vyrobených od roku 1980. Převyšuje to celkové množství nových antibiotik připravených v USA. Velké Británie a NSR dohromady.

Úspěch podle odborníků rovněž slibuje fakt, že japonské firmy mají dokonalou organizaci, v čemž převyšují dalece své konkurenty v západním světě.

■ V ČSSR je evidováno asi 700 aktivních a zhruba 1000 pasivních licencí, které přispívají k urychlení a zmodernizování výrobních postupů a k inovaci výrobků. V posledním období byly více než dvě pětiny devizových prostředků, vynaložených na nákup licencí, orientovány na rozvoj elektroniky, optiku směřovala do resortu hutnictví a strojírenství, stejné množství do chemického průmyslu a zbytek připadá na spotřební zboží, zemědělství a výrobu léčiv. K nejvýznamnějším patří licence na výrobu barevné televizní obrazovky, šroubárnských a hutnických lisů aj.

■ Servisní škola bude u. p. Tatra Kopřivnice pro mechaniky zejména ze zahraničí, kteří semají starat o údržbu nových nákladních automobilů Tatra 815. První část této školy v Kopřivnici, určená ke krátkodobým školením, byla již dokončena v závěru loňského roku. Prvními jejími frekventanty byli montéři ze Sýrie a z čínské lidové republiky. Letos se pokračuje v úpravách dalších prostor servisní školy, určených pro pořádání tříletých čtyřměsíčních kursů, které jsou součástí obchodních kontraktů, uzavíraných se zahraničními odběrateli našich tatrovek.

Echte Tötungsszeny gefragt

DETROIT, 18. Juli (AP). „Gesichter des Todes“ und seine Fortsetzung sind in diesem Sommer der Renner auf dem Videomarkt in den USA. Ein Verleiher beschrieb die Nachfrage als „phänomenal“. Ohne besondere Werbung habe seine Firma 30 000 Exemplare dieser Filme abgesetzt. Das Besondere an den Videos, worin sie sich von Horrorstreifen herkömmlicher Machart unterscheiden: Das Töten und Sterben in den Filmen ist Wirklichkeit. Zu den Schauplätzen der „Handlung“, die nur aus einer Aneinanderreihung von Tötungsszenen besteht, gehören eine Hinrichtungskammer mit einem elektrischen Stuhl und ein Schlachthof. Andere Szenen zeigen ausgiebig und in Einzelheiten die Vollstreckung eines Todesurteils bei einem primitiven Volkstamm, den Todessprung eines Selbstmörders von einer Brücke, mehrere Leichenöffnungen und die Tötung von Affen in einem Restaurant, das als besondere Delikatesse frisches Affenhirn anbietet. Die Verfilmung des Todes von Menschen hätte weniger Proteste hervorgerufen als die Tötung von Tieren, resümierte ein Verleiher seine Eindrücke.

Rauchpause nicht bezahlt

CAMBRIDGE, 18. Juli (Reuter). Das älteste britische Verlagshaus, Cambridge University Press, ergreift ungewöhnliche Methoden, um seinen Mitarbeitern das Rauchen abzugewöhnen. Rauchen ist nur noch in einem besonderen Raum gestattet, die Rauchpausen werden nicht bezahlt. Ein Sprecher des Verlags sagte am Donnerstag, die meisten der 200 Beschäftigten hätten sich dafür ausgesprochen, daß im Verlagsgebäude nicht mehr geraucht wird.

IT'S WONDERFUL!

Rotenburg an der Fulda sucht Nachtwächter

ROTENBURG. Ein Nachtwächter soll Einwohnern und Gästen der Stadt Rotenburg (Kreis Hersfeld-Rotenburg) demnächst lauthals verkünden, was die Stunde geschlagen hat.

Staatsherberge mit Blick auf den Kölner Dom

Petersberg-Hotel soll bis zur 2000-Jahr-Feier der Bundeshauptstadt fertiggestellt sein

Von unserem Korrespondenten Eghard Mörbitz

BONN, 18. Juli. Bundesbauminister Oscar Schneider gab am Donnerstag bei einer Pressekonferenz den endgültigen Start zum Umbau des Petersberg-Hotels bekannt. Das künftige Gästehaus der Bundesrepublik — und nicht nur der Bundesregierung, wie Schneider betonte — soll 1989 zur 2000-Jahr-Feier der Stadt Bonn fertiggestellt sein und die Jubiläumsgäste beherbergen.

Mehr Gas aus Sibirien

Anfang nächsten Jahres will die Sowjetunion mit dem Bau einer 5122 Kilometer langen Erdgaspipeline zwischen dem sibirischen Jamburg und der Westgrenze der UdSSR beginnen. Das Erdgas ist für die sozialistischen Nachbarstaaten bestimmt.

Příliš mnoho krokodýlů

(a): Když v městě Darwin, které se rozkládá na tropickém severu Austrálie, přijde řeč na zvířata, která lze potkat na cestách a na silnicích, pak se určitě hovoří hlavně o krokodýlech. Tyto hovory se staly častějšími po roce 1981, kdy vzala pod svou ochranu tyto obrovské plazy sama vláda. Intenzivní lovy, které probíhaly nepřetržitě celých 30 let, totiž způsobily, že se australský krokodýl s prodlouženou žítou tlamou octl na pokraji vyhynutí. Dnes, kdy se počet jeho populace zase obnovuje, vznikají však nové problémy. Krokodýli totiž dosahují nestvůrných rozměrů, a to sedmi i více metrů. Jsou vysoce „specializovanými“ dravci, a tak nejsou vzácné případy srážek motorových člunů s nimi, přičemž po takové havárii nebyvají technické prostředky vždy vítězi. Nejčastěji utrpí při-

Aufgespießt

„Zu Beginn stellt Herr Kohl fest, daß es ja einige Irritationen in der letzten Zeit gegeben hätte und daß Strauß jetzt sicherlich seine Vorwürfe präzisieren werde. Und dann erzählt Herr Strauß von dem von ihm selbst gesteuerten Flug nach Bonn und stellt abstrakte politische Überlegungen an, die allesamt sowohl im Tonfall wie im Inhalt äußerst friedlich sind. Anschließend einigt man sich darauf, daß man keine Gegensätze hat. Und dann geht Herr Strauß vor die Presse und erläutert die Gegensätze, die er vor dem Treffen auch schon erläutert hat.“

Der bayerische FDP-Landesvorsitzende Manfred Brunner vor Journalisten in München über den typischen Verlauf der Spitzengespräche zwischen den Parteivorsitzenden von CDU, CSU und FDP, Helmut Kohl, Franz Josef Strauß und Martin Bangemann.

USA bitten um Unterstützung

ISLAMABAD, 18. Juli (AP). Die USA bemühen sich derzeit, die von desertierten afghanischen Piloten nach Pakistan geflogenen sowjetischen Kampfhubschrauber vom Typ Mi-24 eingehend untersuchen zu dürfen. Die Mi-24 ist der neueste und größte Kampfhubschrauber der UdSSR. Washington ist Pakistans Hauptwaffenlieferant und leistete in fünf Jahren 3,2 Milliarden Dollar Militärhilfe.

O.K.

Deutsche werden sparsamer

Die Bundesbürger hatten nach Berechnungen des Bundesverbandes Deutscher Banken Ende 1984 erstmals mehr als zwei Billionen Mark auf der hohen Kante. Dabei bleiben Sparsbücher, auf denen 578 Milliarden verbucht waren, die beliebteste Anlageform. 400 Milliarden wurden in Aktien oder festverzinsliche Wertpapiere investiert, 382 Milliarden als Versicherungsverträge angelegt.

HARPAČONKOVÉ! JA SU TAKY

Jugoslawien verkürzt Wehrpflicht

BELGRAD, 18. Juli (dpa). Das jugoslawische Parlament hat eine Verkürzung der Wehrpflicht von 15 auf zwölf Monate beschlossen. Das berichteten die Zeitungen am Donnerstag. Die neue Regelung wird Anfang Dezember in Kraft treten.

»Černá skříňka« promluvila

DILLÍ: Počítačový rozbor záznamového zřízení — jedné ze dvou tzv. černých skříňek — letounu Boeing 747 společnosti Air India, který se zřítil 23. června do moře u irského pobřeží, odhalil jako příčinu nestěsí explozi na palubě letadla.

■ ROZBOR ZJISTIL nejméně jeden výbuch v třicetisekundovém časovém intervalu od 9 hodin 13 minut 15 sekund do 9 hod. 13 min. 45 sekund ráno osudného dne. Záznamové zařízení letových údajů bylo analyzováno v Bombaji a jeho údaje doplňují informace získané z druhé „černé skříňky“ — magnetofonového pásky, který zaznamenal posledních 30 minut rozhořčení pilotů letounu, na jehož palubě zahynulo všech 293 lidí.

■ OBE „ČERNÉ SKŘÍNKY“, které zaznamenávaly rozmluvy posádky a dalších 64 technických údajů o letu, se podařilo vylovit před několika dny z dvoukilometrové hloubky. Oficiální zpráva o analýze těchto zařízení bude vydána později.

■ V SOUVISLOSTI SE SABOTÁŽÍ proti indickému letadlu jsou stíhány dva sikhští emigranti. Jak prohlásil indický premiér R. Gandhi v interview pro bombajský týdeník Blitz, indická vláda má k dispozici magnetický záznam z přípravy extremistů ve zločinném táboře ve státě Alabama v USA.

věsné motory, které zřejmě vyvolávají zvláštní nenávisť těchto obrovských plazů.

zvýšení limitu pro cizí státní příslušníky na 600 korun, dochází opět k výrazné změně, a to především při vývozu neobchodního zboží v cestovním styku. Naši občané, ale i cizinci, mohou však vážit dárky až do hodnoty 1000 Kčs (doposud 300 korun), pokud jejich vývoz není vázán na povolení nebo je zakázán, přitom československá občané mohou vyvézt i tyto věci, uvedené v příloze č. 1 a 2 uvedených vyhlášek, avšak bez povolení pouze do hodnoty 300 Kčs. K věcem, jejichž vývoz je zakázán, patří například plyše a manšestry, kožené a dětské šacení, ručníky, obuv, a-raz nádobí, peří, výrobky ze zlata a stříbra a další. Pouze na základě vývozního povolení, které uděluje po zaplacení správního poplatku ve výši 100 procent maloobchodní ceny celnice v místě bydliště, je možné vyvézt gumoleptní lehká a náručnic gumové člny, stany, sportovní potřeby, instalaci a elektroinstalace materiálu, ložní prádlo apod. Tato omezení se však netýkají věcí potřebných pro cestu a pohyb v zahraničí. Všechny musí být zapsány v celním a devizovém prohlášení a dovezeny zpět.

SKÁNDÁLEM SKONČILY MATURITNÍ SKOUŠKY NA NĚKOLIKA STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH V HONGKONGU. Předskektor polal podezření a zahájil vyšetřování. Ukázalo se, že otázky z přísne střežených státní tiskárny vyřezaly maturovat, které tam již s tímto úmyslem krádež předtím nastoupily do práce. Ředitel tiskárny na dotaz novinářů odmítl z bezpečnostních důvodů popsat údajný „skvělý a bezpečnostní systém“ tiskárny, který měl být zárukou, že se ze závodu nedostane nic ven.

Pozor při nákupu

Pracovníci odboru kontroly jakosti Jihočeského inspektorátu České obchodní inspekce v Českých Budějovicích provedli ve 23 vybraných potravinářských podnikách a 20 závoděch veřejného stravování kontrolu jakosti piva a stavu výčapnických zařízení. Kontrola proběhla před zahájením turistické sezóny v podniku Restaurace Jindřichov Hradec. Spotřební družstvo Jednota České Budějovice a Postraviny Český Krumlov. V pěti případech bylo zjištěno jakostní narušení sudového a lahvevého piva, dvakrát nebyla dodržena předepsaná trvanlivost lahvevého dvanáctistupňového piva a v jednom případě byla nalezena nečistota v lahvičce. Z 83 kontrolních nákupů byla odbavena nepoctivost prodávajících ve 35 případech, předražení bylo v číste 94,65 Kčs.

KORPULENTNÍ DESÁTNÍK britské vojenské policie N. Pickering dostal od svých nadřízených ultimátum: buď přestane svou tloušťkou dělat armádu ostudu, nebo bude degradován. Pickering je vysoký 170 cm, váží 115 kg a může se pochlibit obvodem pasu 112 cm. Nyní ho čeká těžké rozhodnutí – volit mezi notorickou chutí k jídlu a sedmdesáti librami šterlinků, o které by se po degradaci snížil jeho měsíční plat.

Eishockeyteams bestraft

Harte Strafen verhängte der Eishockey-Weltverband wegen der Massenschlägerei zwischen Spielern der UdSSR und USA bei der diesjährigen Weltmeisterschaft in Prag. Gimajew und Kapitän Fetisow sowie der US-Spieler Thomas wurden für die ersten drei Spiele der WM 1986 in Moskau gesperrt. In ihrem ersten WM-Spiel gegeneinander werden beide Teams mit je zwei Strafminuten für die drei genannten Spieler bestraft. Bestraft wurden auch die beiden Trainer Tichonow und Peterson, die in ihren ersten WM-Spielen nicht coachen dürfen.

pelt sich die Ausreisegeld. Ein entsprechendes Gesetz wurde am Sonntag vom iranischen Parlament verabschiedet. Bisher betrug die Gebühr – auch bei mehreren Reisen im Jahr – 20 000 Rials. Die Vorschrift dient nach Darstellung der iranischen Regierung dazu, das Außenhandelsdefizit des Iran abzubauen.

ne zkrácení čekacích dob. Tomu ovšem mohou napomoci i sami naši občané, především volbou vhodného dne i doby přejezdu hranice a hraničního přechodu a připravenosti dokladů i věcí na celní, devizové a pasové kontrole. Dlouhodobé zkušenosti ukazují, že přechody jsou přeplněny v pátek odpoledne a v sobotu při výjezdu z republiky, v neděli odpoledne a večer při návratu. Doporučuji sledovat vysílání Zelené vlny Hvězdy, kde jsou na základě dalnospisných informací přímo z hranice podávány zprávy o situaci na jednotlivých hraničních přechodech i s radou, přes který přechod je možné přejít s minimálním zpožděním. Trvalé nejasnější situace je na hraničních přechodech Činovec na hranici s NDR, Český Táš na hranici s PDR, Bratislava-Rusovce – Rakka a Komárno na hranici s MLR, Bratislava-Petržalka a Mikulov na hranici s Rakouskem a Folmava a Rozvadov na hranici s NSR.

Před cestou do ciziny
který přechod je možné přejít s minimálním zpožděním. Trvalé nejasnější situace je na hraničních přechodech Činovec na hranici s NDR, Český Táš na hranici s PDR, Bratislava-Rusovce – Rakka a Komárno na hranici s MLR, Bratislava-Petržalka a Mikulov na hranici s Rakouskem a Folmava a Rozvadov na hranici s NSR.

V letošním roce bylo vydáno vyhlášení federálního ministerstva zahraničního obchodu č. 41 o neobchodních vývozech a dovezech věcí, které má stát od 1. června. Jaké základní změny přinesl?

Jabka proti skleróze
(mu): Už starí Řekové nazývali jablka elixírem mládeži. Nejnovější výzkumy francouzských kardiologů z města Toulouse potvrdily, že ten, kdo konzumuje jablka pravidelně, má nižší riziko onemocnění srdce. Vědci provedli pokusy nejprve na polních myších. Těmto myším, trpícím sklerotickými změnami, podávali jablčnou potravu a brzy zjistili, že koncentrace cholesterolu v jejich krvi se podstatně snížila. Později byly podobné pokusy prováděny se skupinou devadesáti dobrovolníků. Každému dávali pravidelně po delší dobu nejméně 300 gramů jablek každý den. Sklerotické změny se začaly výrazně zpomalovat.

Teures Amusement im Ausland

TEHERAN, 21. Juli (AFP). Iraner, die ins Ausland reisen wollen, müssen dafür demnach eine Gebühr von 50 000 Rials zahlen – das sind nach offiziellstem Kurs rund 1500 Mark und entspricht dem durchschnittlichen Monatslohn eines Arbeiters oder Angestellten. Für die zweite Auslandsreise im gleichen Jahr verdop-

Letní turistická sezóna začíná. Začíná každoročně velké stěhování, kdy lidé upouští své domovy, postupují i státní hranice a mluví do přírody, do hor, k mořím či k pozůstatkům historických památek v cizině. Jaké byly situace na hraničních přechodech loni a jak se zatím jeví letos – na to jsme se rozhodli sepsat seriál tiskového oddělení Oštední celní správy PhDr. Jana Vitkovského:

V loňském roce došlo k podstatnému nárůstu počtu cestujících i dopravních prostředků přestupujících státní hranici. Celkem bylo na hraničních přechodech ČSSR celné a pasové odbaveno 54 839 463 cestujících, tj. téměř o 20 procent více než v r. 1983, a 7 908 076 osobních automobilů, tj. téměř o čtvrtinu více než v r. 1983. Největší nápor na hraniční přechody je právě v období dovolených, ve 3. čtvrtletí. V loňském roce v měsících červenec, srpna a září přestoupilo státní hranice 25 732 731 osob a 4 190 025 osobních automobilů. Obdobná byla situace i v dřívějších letech a nepochybně se s takovým – ne-li větším – zatížením přechodů setkáme i letos, kdy pokračují i s průjezdem delegátů a hostů Světového festivalu mládeže a studentstva v Moskvě.

Nemusi se naši občané, kteří pojedou na dovolenou do zahraničí, obávat dlouhého čekání na hraničních přechodech?

Ústřední celní správa, obdobně jako vedení dalších složek pracujících na hraničních přechodech, přijala řadu opatření ke splnění úsnesení federální vlády č. 130 z r. 1984, které sleduje zvýšení průjezdnosti hraničních přechodů a podstatně zlepšení celní správy, obdobně jako vedení dalších složek pracujících na hraničních přechodech, přijala řadu opatření ke splnění úsnesení federální vlády č. 130 z r. 1984, které sleduje zvýšení průjezdnosti hraničních přechodů a podstatně zlepšení celní správy.

Belgrad schlägt drastisch auf

In Jugoslawien gibt es drastische Preiserhöhungen bei Grundnahrungsmitteln und Energie. So wird Brot um 35 Prozent verteuert. Der Preis für Mehl wurde um 48 und der für Speiseöl um 41 Prozent angehoben. Die Preise für Fleisch waren schon um rund 30 Prozent erhöht worden. Strom wird jetzt um 20 und Kohle um 18 Prozent verteuert.

Další přehrada na Vltavě

(Čtk): Vltava je na svém 435,4 kilometru dlouhém toku spoutána šesti přehradami, k nimž přibude v příštím období další v Hněvkovicích u Týna nad Vltavou. Zatímco všechny dosavadní česť vltavské kaskády jsou vlastně hydroelektrárnami, nově dilo bude mít odlišné poslání, i když opět ve vztahu k energetice. V příštím roce se plánuje zahájení stavby pohotovostní nádrže k zadržení provozní vody pro jadernou elektrárnu Temelín. Rozpočtové náklady dosahují částky 545 milionů Kčs. Teploita vltavské vody zůstane neovlivněna, protože elektrárna bude mít cirkulační chlazení, kvalita vlnatné průmyslové vody z Temelína bude sledována řadou technických a kontrolních barier tak, aby odpovídala normám nezbytným pro zajištění ochrany životního prostředí.

Aufgespießt

„Dies ist ganz offensichtlich eine sexistische Konferenz, gegen Männer. Frauen sollten daran denken, daß wir alle unsere eigenen Pflichten haben. Männer sollten nicht in die Küche gehen. Wir müssen draußen bleiben und die Frauen beschützen.“

Kommentar des Studenten Davis Nderitu aus Nairobi zur Frauenkonferenz „Forum '85“ in der dortigen Universität, die am Wochenende zu Ende ging.

Aufgespießt

„Das alles verschweigt die Bundesregierung. Sie gibt der Weltrezession die Schuld, wenn etwas nicht klappt, dem Ausland, den Unternehmern, der Opposition, die angeblich Krisenangst schürt. Den Balken im eigenen Auge sieht sie nicht: Daß es nämlich an der schlechten Politik liegt, die in Bonn gemacht wird.“

Der für Wirtschafts- und Finanzfragen zuständige Oppositionspolitiker Gerhard Stoltenberg (CDU) im Jahre 1975 laut „Bild“ über die Gründe der hartnäckigen Arbeitslosigkeit.

Činy přivítají XVII. sjezd KSČ

TO ZAVRHOV
V ČÍSLECH
TAKY...

„Zvolte život - nyní je čas!“ Pod tímto heslem se v Praze, hlavním městě Československa, schází již VI. Všekřesťanské mírové shromáždění, svolané Křesťanskou mírovou konferencí. Na 600 zástupců církví a křesťanských mírových a ekumenických organizací z více než 80 zemí celého světa využije tak příležitosti k otevřenému rozhovoru o všech palčivých otázkách současné mezinárodní situace. Na pozvání československých věřících, členů 18 církví a náboženských společností, které v ČSSR vyvíjejí svou pravidelnou činnost, navštíví jejich farnosti a sbory, seznámí se s podmínkami, v nichž církev žije a účastní se společných ekumenických bohoslužeb.

Mnozí z těch, kdo se jednání VI. VMS ve dnech 2.—9. července v Praze zúčastní, přijedou do Československa poprvé. Budou zvědaví nejen na historické a kulturní památky hlavního města, proslulého v celém světě svou krásou, na přírodní bohatství malá, a přece známé země v srdci Evropy, ale také na její lid, jeho život, ideály, názory, tužby. Někteří možná pod vlivem informací, které mají ve své vlasti k dispozici, budou zpočátku překvapeni. Stává se totiž, že různé církevní návštěvy a delegace, které do Československa na pozvání svých přátel přijíždějí, se nijak netají svými pochybnostmi v otázkách dodržování náboženských svobod v ČSSR. Stejně jako oni, i delegáti VI. VMS mají možnost seznámit se osobně s dostatečně průkaznými fakty, která dovtvrzují, že ústavou zajištěná svoboda vyznání je v Československu v praxi plně dodržována. A nejen to. Českoslovenští věřící mají možnost svobodně vyznávat náboženskou víru, účastnit se bohoslužeb, provádět náboženské úkony, církev vyvíjeji legálně svou činnost. Kromě náboženské výchovy dětí v rodině mohou rodiče nechat nábožensky vzdělávat své dítě ve 2.—7. ročníku školní docházky pod vedením duchovních jednotlivých konfesion. V dostatečných nákladech vychází pro věřící náboženský tisk - jde

o 27 pravidelných titulů - v církevních prodejnách je k dostání náboženská literatura vydávaná Ústředním církevním nakladatelstvím i dovážena ze zahraničí. Mezi významné tituly vydané v poslední době patří například Ekumenická bible, kterou připravilo Biblické dílo Ekumenické rady církví v ČSSR v nákladu 70 tisíc výtisků.

Kterýkoliv turista se při svých cestách po Československu může snadno přesvědčit, jakou péči věnuje stát zachráně a údržbě četných historických církevních památek. Náboženskému životu dnes slouží na 8230 kostelů, kaplí, modliteben, synagog a dalších objektů. Bez finančních dotací státu, které se pohybují okolo 200 milionů korun ročně, by církev, zejména početně slabší, nebyly samy schopny zajistit jejich nákladné generální opravy, ani pravidelnou údržbu. Jen v Praze se například v současné době opravuje zároveň na 20 kostelů. Kromě toho se staví kostely nové, v současném moderním slohu.

Stát však financuje i studium bohoslovců na 6 teologických fakultách, kde ve školním roce 1983/84 studovalo bohosloví na 700 posluchačů. Jen provozní náklady fakult činí ročně okolo 10 milionů korun, kromě toho stát hradí platy profesorů, stipendia posluchačů, učební pomůcky.

Všechny církve v Československu mají 28 biskupů, jimž podléhá na 4800 kněží. K církevním osobám patří také členky řeholních kongregací, řádové sestry, jichž je nyní v Československu asi 7000. Protože v Československu nebyla provedena odluka církve od státu do všech důsledků a stát převzal povinnost pečovat o materiální zajištění církví, hradí osobní platy všem duchovním, kteří působí v duchovní správě, v církevní administrativě a v církevních ústavech. Z 90 % také dotuje činnost Katolické charity, instituce římskokatolické církve, která je v ČSSR nejsilnější.

Je naprostou samozřejmostí, že duchovní i další církevní osoby mají v Čes-

koslovensku stejná občanská práva jako ostatní občané, nárok na bezplatnou lázeňskou péči, na nemocenské dávky, důchody a podobně.

Nejde však jen o hmotné statky. Nejvýmluvnějším svědectvím socialistického humanismu a péče o duchovní rozvoj osobnosti je nejen zásada, že věřící i nevěřící jsou si před zákonem rovni, ale také rovnost všech náboženství, která je zakotvena v ústavním zákoně ČSSR a přímo znemožňuje vyvolávání nepřátelství a nenávisti na náboženském základě, jak jsme toho svědky v některých jiných zemích. Dokladem široké demokracie je i fakt, že věc víry, osobního přesvědčení, je ryze osobní záležitostí každého člověka - nikdo není nucen nikde uvádět, je-li věřící či ateista. Evidence náboženského vyznání byla zrušena již v roce 1954. Všechny tyto skutečnosti zřetelně objasňují humanistické principy socialistického způsobu života.

V různých sdělovacích prostředcích, které se snaží líčit Československo jako nábožensky nesvobodnou zemi, se často objevují tvrzení, podle nichž státu jde údajně jen o konfrontaci s přesvědčením a cítěním věřících, o jitrání protináboženských tendencí a nálad, o násilné potlačení náboženství v rámci „nepřátelského boje socialismu vůči věřícím“. Jaká je skutečnost? Státními představiteli v Československu bylo mnohokrát při nejedné příležitosti zdůrazněno, že si společnost upřímně váží všech věřících, kteří svou pracovní aktivitou významně přispívají k rozkvětu země, kteří podporují mírovou politiku vedení státu svými osobními postoji i veřejnou angažovaností.

A církve v Československu - jak se o tom ostatně bude hovořit i na širokém fóru v Praze - jasně vyjádřily své svobodné rozhodnutí, budovat společně s ostatními svou vlast, která jim zaručuje nejen podmínky k jejich praktické činnosti, ale také klidný, mírový život.

JANA DREXLEROVÁ

Lockruf von zu Hause aus anrufen lassen. Aus einer Übersicht des Ministeriums geht hervor, daß beispielsweise ein Dreiminutengespräch von Finnland in die Bundesrepublik 7,12 Mark, umgekehrt dagegen 3,91 Mark kostet. Von Griechenland aus kosten drei Minuten 6,58 Mark, umgekehrt 3,45 Mark, von der Türkei 13,95 Mark, umgekehrt 3,91 Mark.

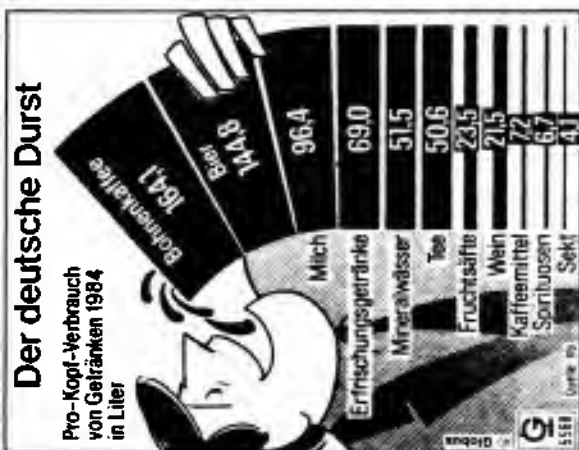
Post empfielt Lockruf

BONN, 11. Juli (dpa). Auslandsgespräche sind fast immer billiger, wenn sie von der Bundesrepublik oder West-Berlin aus geführt werden. Das Bundespostministerium hat deshalb am Donnerstag besonderen Urlaubreisenden empfohlen zu prüfen, ob sie sich für Gespräche von ihrem Urlaubsort aus nicht besser nach einem

Ehrung durch den Tod des 1933 Geehrten erlösen sei. Am Mittwochabend verteilten CDU, SPD, FDP und Grüne nun einstimmig die Verleihung der Ehrenbürgerschaft an Hitler

Nicht mehr Ehrenbürger

vs DÜSSELDORF, 11. Juli. Durch seine „verbrecherischen Handlungen“ hat Adolf Hitler auch nach Ansicht der CDU-Mehrheit im nordrhein-westfälischen Zülpih seine Ehrenbürgerschaft verwirkt. Mit diesem Sinneswandel rückten die Christdemokraten von ihrer noch Anfang Juni geäußerten Ansicht ab, die Ehrenbürgerschaft brauche Hitler nicht förmlich aberkannt zu werden, weil diese



Störche mögen die DDR

BERLIN, 16. Juli (dpa). Die DDR zählt nach der UdSSR und Polen zu den storchreichsten Ländern Europas. Fast 3000 Weißstörche paaren sich jedes Jahr im Lande, berichtete die Ostberliner Nachrichtenagentur ADN am Dienstag. Durch die jüngsten Erhebungen wurden auch auffallende Veränderungen bei den Nistgewohnheiten deutlich: Während im Norden der DDR noch 1974 die Hälfte der Störche Schilf- und Strohdächer bevorzugte, ist mit der Abnahme solcher Dachkonstruktionen ihr Anteil an den Standorten von Störchenestern auf ein Fünftel gesunken. Störche nisten heute auch auf Bäumen, Wellblechdächern und Schornsteinen, besonders gern aber auf Masten von Hochspannungsleitungen.

Über den Schutz der Störche wacht in jedem Bezirk ein Störchenbeauftragter des DDR-Kulturbundes. Er kümmert sich auch um die Wald- und Schwarzkörbe. Von diesen bestandsgefährdeten Vögeln gibt es in der DDR laut ADN noch etwa 40 Paare.

34 4/5

● Počet obyvatel ve světě, který nyní činí zhruba čtyři miliardy 845 milionů, se podle odhadu zvýší do roku 2020 na sedm miliard 760 milionů. Předpovídají to pracovníci francouzského Národ-

ního ústavu pro demografická studia, kteří svou prognózu založili na výsledcích výzkumů odborníků OSN.

Chov koní ve znamení -T-

Letošní již 85. čs. derby na závoděšti v Chuchli vyhrál hřebec TROCADE-RO, syn z Anglie dovozeného hřebce Scottish Rifle a klisny TARANTELLY. V roce 1983 zvítězil v derby také její syn TAKAN, jehož otcem je vítěz derby z roku 1978 Norbert. Jméno se začátečním písmenem jména matky jsou tradičně pojmenována její hříbata. Někdy se toto písmeno shoduje i se začátečním písmenem jména hřebce. A tak v rodokmenu TROCADE-RA i jeho staršího polobratra TAKANA se dostaneme až k hřebci TOKIO, který se narodil v roce 1892 v Maďarsku. Také jméno jeho otce TALPRA MASTAR a matky TOTLEANY začínala písmenem T.

TOKIO byl ušlechtilý anglický plnokrevník s dlouhým rodokmenem sahajícím jako u každého anglického plnokrevníka až do první písmenné knihy Stud Book, uzavřené v Anglii v roce 1782. TOKIO měl skvělou dostihovou kariéru, vyhrál tři klasické dostihy — Trial Stakes, derby a St. Leger a stal se tak nositelem „trojkoruny“, což je nejlepší vysvědčení pro tříletého koně. V roce 1898 jako čtyřletý vyhrál Velkou cenu Baden-Badenu, ve Vídni Cenu Austrie a

se jí narodila ryška TALLY. Těsně po porodu však TÁVOL uhynula a tak klisnička TALLY byla uměle vyživována. To jistě mělo vliv na její vývin a proto byla spíše menší, než přímo malá. Z toho důvodu na tradiční napajedelské dražbě ročků, která se vždy konala ve středu po vídeňském derby v červnu, o ní nebyl z řad kupců žádný zájem.

Marie Baltazziová si ji ponechala, založila vlastní dostihovou stáji, její dres byl šedý s červenou šerpou a

v Chuchli a tento start byl jeho posledním. Při startu dostihu Cenu Davle vběhl tři koně do startovací sítě, byli srazeni a padli. TANK si při této tragické nehodě zlomil zebra, která vnikla do plic, zranil si i páteř a musel být utracen. V jeho sedle byl tehdy maďarský žokej Štěpán Tuss, častý host na našich závoděštích, který sám zahynul o tři roky později ve Vídni při nárazu na startovací stroj. TANK vyhrál svým majitelům na svoji dobu velkou částku 208 000 Kč.

V roce 1935 se narodil TALLY opět po hřebci Ossian (Fels) hnědáček TORNADO. Byl to její nejlepší potomek. Zvítězil v derby 1937 pod žokejem Oldřichem Mertou v rekordním čase 2:33 min., tento čas byl překonán až v roce 1955 Maslarem. TORNADO trénoval Jaroslav Rosák, který kdysi ještě pro Marii Baltazziovou připravoval jeho matku TALLY. Ve vídeňské derby byl TORNADO druhý, když nejdříve po pádu svého jezdce před startem utekl a trvalo hodnou chvíli než byl chyčen. Jako starší patřil mezi naše nejúspěšnější koně. V letech 1939—1942 dosáhl 15 vítězství (z toho 4 ve Vídni a 1 v Drážďanech), 4 druhé místa, 3 třetí, 7 čtvrtých a pouze dvakrát doběhl bez umístění. Další syn TALLY po hřebci Corvusovi TORPEDO byl také dobrým dostihovým koněm i když ne těch kvalit jako TORNADO nebo TANK. Než bez zajímavosti, že vyhrál dostih při jehož nezdařeném startu se jeho starší polobratr TANK tak těžce zranil.

TALLY porodila ještě velmi dobré klisny TOULKU (v roce 1937), TULAČKU (v roce 1939) a hlavně pak v roce 1942 po hřebci Derdšovi TARU, která byla do chovu Napajedla zařazena v roce 1948. TARU jako dvouletá jednou vyhrála a třikrát se umístila. V chovu byla stejně plodná jako její matka — dala život třinácti hříbatům. Z nich TRIGLAV, se umístil jako čtvrtý v derby 1950 a později byl velmi úspěšným drezurním koněm s výborným jezdcem mjr. Janem Pitlíkem. Nejúspěšnějším potomkem TARY byla klisna TARANTELLA (nar. 1964) po legendárním hřebci Masisovi, vítězi derby a Ceny Moskvy v roce 1955 v Moskvě. V roce 1985 byla TARANTELLA přidělena stáji Velkovýkrmu Zákuupy (v těchto letech se nekonaly dražby a roční byli přidělováni jednotlivým stájím). V černobílém dresu stáje Zákupy měla TARANTELLA dobré úspěchy, vyhrála mimo jiné i klasickou jarní cenu klisen v roce 1987 s žokejem Kořtem. Velkovýkrmny Zákupy jí zařadily do vlastního chovu v roce 1988. Opět, stejně jako její matka, bába i prabába, je TARANTELLA velice plodná. Až do roku 1983 měla 10 hříbat, z nichž vynikli zvláště vítěz derby 1983 TARAN a letošní vítěz derby TROCADERO. Jasně vítězství obou připomínalo jejich prastrýce TORNADO v roce 1937.

Zákupy mají ještě dvouletého syna TARANTELLY TARTARUSE (po Lakmusovi) a tak tedy více než osmdesátiletá historie -T- koní započatá klisnou TOQUADE a jejím otcem TOKIEM ještě nekončí. Než bez zajímavosti, že v rodině se vyskytl již jednou kůň TROCADERO, bylo to počátkem našeho století, jeho otcem byl TOKIO a pak po delším čase byl i nový TOKIO (syn Tarantelly), který byl exportován do Rakouska.



Vítěz čs. derby 1985 Trocadero s ježdcem Potompon

Foto: M. Dvořáková

s ohromnou převahou Velkou cenu Berlína. Po matce měl krev legendární klisny Kincsem, která zvítězila v letech 1878 až 1879 v 56 dostizích na závoděštích celé Evropy (mimo jiné i v Praze) a nikdy nebyla poražena. Není divu, že za TOKIA, koně s ohromnou dostihovou výkonností, zaplatil majitel hřebčiny Napajedla Aristid Baltazzi na tehdejší dobu obrovskou sumu 80 000 zlatých a zařadil ho jako plemenská do svého hřebčína v Napajedlích.

O devět let později se narodila v hřebčíně Mikuláše Eszterházyho v Maďarsku klisna TOQUADE, jejíž otcem byl právě TOKIO, ke kterému zasle klisnu Rape of the Lock její majitel, Mikuláš Esterházy, do Napajedla k připsutí. TOQUADE toho na dostihové dráze mnoho neukázala, přesto ji však zkušený chovatel Aristid Baltazzi od Eszterházyho koupil a zařadil do svého napajedelského chovu. A stala se z ní skvělá a úspěšná matka. Její dcera TOVÁBB zvítězila mimo jiné i ve vídeňském derby v roce 1915. Napajedla si pro svůj chov ponechala její sestru TÁVOL po hřebci Wool Winder. TÁVOL se narodila v Napajedlích v roce 1916. Hřebčín patřil v té době po smrti Aristida Baltazziho jeho ženě Marii. TÁVOL měla v roce 1920 ryška TÁBORA, o rok později hnědku Klecanu, pak byla rok jalová a v roce 1926

žapkou. Do tréninku dostal TALLY Jaroslav Rosák. Deváté čs. derby se konalo 13. června 1929 a startovalo v něm 13 koní, z nichž vyšla vítězná Perle, v jejím sedle byl nejlepší stědovropský žokej své doby Maďar Geza Janek, druhá byla Vlasta rovněž s maďarským žokejem Selmečzym a třetí skončila malá TALLY s Arturem Daneggerem v sedle. Všechny klisny byly napajedelského chovu. Teprve po finančním krachu Marie Baltazziové, kdy byli koně hřebčína Napajedla převzati čs. státem a celé panství včetně zámku zakoupila ve veřejné dražbě firma Bafa se zjistilo, že Marie Baltazziová byla trenéroví Rosákovi dlužna za trénink svých koní, a tím i TALLY, 120 000 Kčs.

TALLY byla zařazena do chovu v Napajedlích v roce 1931. V roce 1932 se jí narodil, nyní již ve Státním hřebčíně Napajedla, po hřebci Ossian (Fels), ryšák TANK. Na 48. napajedelské dražbě byl vydražen za pouhých 10 000 Kč. Jako dvouletý začal poměrně slabě, jako tříletý se umístil v derby na třetím místě a pak následovaly úspěchy na dlouhých tratích. Vyhrál Dvojnásobnou karlovarskou milii, Velkou cenu Poděbrad a největší úspěchy měl jako pětiletý, kdy vyhrál řadu dostihů ve Vídni, v Budapešti a v Praze. Celkem zvítězil ve více než dvaceti dostizích. V roce 1939 startoval 30. dubna

Bauland billiger

Die Quadratmeterpreise für Bauland sind 1984 nach Ermittlungen des Haus- und Grundeigentümervers eins erstmals seit Anfang der sechziger Jahre im breiten Durchschnitt gesunken. Billiger wurden baureifes Land vor allem in Städten mit mehr als 100 000 Einwohnern.

Der Berliner Innensenator Heinrich

Lummer kommt als Napoleon zum Psychiater. Der fragt was er tun könne. Antwort: „Für mich nichts. Ich habe alles, was der Mann braucht, Reichtum, Macht, Ruhm — aber meine Gemahlin macht mir Sorgen. Sie hält sich für eine Frau Lummer.“

Frage an Radio Ertwan: „Was sollen wir im Falle eines Atomkrieges tun?“

„Langsam zum nächsten Friedhof gehen.“

„Warum langsam?“

„Damit keine Panik entsteht.“

ten zu wollen, wie es nun wirklich ist, empfehle ich Ihnen: Probieren Sie beides aus und rechnen Sie post festo nach!

Nürnberg

● **Flasché statistický árad** oznámil, že v roce 1983 mělo Finsko 4 869 858 obyvatel. Sedesát procent Finů žije ve městech.

● **Maďarské** hlavní město Budapešť má podle nejnovějších statistických údajů dva miliony 65 tisíc obyvatel. Na jeden čtvereční kilometr připadá plus 3000 lidí.

DER SPIEGEL: DOPISY ČTENÁŘŮ:

Entweder können Sie kein „Bayerisch“ oder Sie können nicht Bruchrechnen. Ein bruchrechnungsstarker Ober-Bayer würde — falls er die Lust an der Analitität höher schätzt als die Lust an der Lust — sagen: „Guat gvögelt is halbert geschissn“ und keinesfalls: „Guat geschissn ist halbert gvögelt.“ Ohne Ihnen verrä-

Deutsche wie Franzosen?

Wenn französische oder bundesdeutsche Politiker über die Freundschaft zwischen ihren beiden Völkern reden, dann hat das immer auch den Charakter einer Beschwörung. Beschworen wird, nun endlich die Vorurteile, die über Jahrhunderte zwischen den Menschen diesseits und jenseits des Rheines gewachsen sind, abzubauen. Seit dem Freundschaftskuß zwischen Konrad Adenauer und Charles de Gaulle in der Kathedrale von Reims sollen Städtepartnerschaften und Jugendaustausch dafür sorgen, daß die Deutschen ihre Nachbarn im Westen nicht mehr für den „Erbfeind“ und die Franzosen die Deutschen nicht mehr für sture und schwerblütige Kommißköpfe halten.

Doch die Feiertagsreden von Politikern sind eine Sache, das Denken und Fühlen ihrer Bürger oft eine ganz andere. Die renommierte französische Tageszeitung „Le Monde“ hat darum kürzlich mit einer Umfrage herauszufinden versucht, wie das Bild der Franzosen von ihren deutschen Nachbarn wirklich aussieht. Dabei gab es einige für Bonn und Paris gewiß überraschende Ergebnisse. Das mit der Untersuchung beauftragte „Institut Français de l'Opinion Publique“ (IFOP) kam jedenfalls zu dem Schluß, es habe in jüngster Zeit „eine beachtliche Entwicklung“ gegeben. Die Vorurteile gegen die Deutschen, so die Forscher, nehmen ab, und „Merkmale, die der gesunde Menschenverstand des Volkes so gerne dem 'Nationaltemperament' des Nachbarn zuordnet“, änderten sich zusehends. Hinter dieser geschnittenen Formulierung verbirgt sich die in der Tat erstaunliche Tatsache, daß über 40 Prozent der Franzosen glauben, daß ihnen die Westdeutschen in ihrer Mentalität und in ihrem Verhalten am meisten ähneln.

Bedenkt man, daß für die meisten Franzosen die Deutschen vor 30 oder 40 Jahren noch schlicht „les boches“ waren, ein eigenständiges Schimpfwort für den östlichen Nachbarn, das am ehesten noch mit „Holzköpfe“ zu übersetzen ist, so hat hier offenbar das Bemühen um Verständigung unter den Menschen erste Früchte getragen.

Die Bonner Republik wird überwiegend positiv bewertet. 55 Prozent halten sie für demokratisch und ein fast gleichgroßer Anteil für tolerant und „offen für alle Denkrichtungen“. Aber immerhin neun Prozent nennen das politische System in der Bundesrepublik repressiv und zehn Prozent sogar „sektiererisch“, was immer das heißen mag. Da scheint vielleicht doch noch die alte Furcht vor den schwermütigen und tiefsinnigen Deutschen durch, die nicht nur große Dichter und Denker hervorgebracht, sondern Europa und die Welt auch mit fürchterlichen Kriegen überzogen haben. Fast zeitgleich mit der Untersuchung erschien in Frankreich übrigens ein Buch mit dem Titel „Le vertige allemand“ (Der deutsche Taumel), verfaßt von Brigitte Sauzay, der Deutsch-Dolmetscherin des französischen Staatspräsidenten François Mitterrand. Der „Spiegel“ verweist in dem Text die Furcht der Franzosen vor der Unberechenbarkeit der deutschen Seele zu entdecken.

Sollte die Bundesrepublik angegriffen werden, dann will die Mehrheit der Franzosen deren Verteidigung unterstützen, wie auch die Mehrheit übrigens glaubt, daß Bonn im umgekehrten Falle Paris helfen würde. Und immerhin 40 Prozent der Befragten plädieren sogar dafür, daß im Kriegsfall die atomare Sicherung Frankreichs auf die Bundesrepublik ausgedehnt wird.

Bei aller Zufriedenheit, die in Bonn über die Ergebnisse der französischen Umfrage herrschen mag, sollten die Protagonisten der deutsch-französischen Freundschaft diesseits des Rheins etwas anderes jedoch sehr nachdenklich stimmen. Fast zwei Drittel der Franzosen sind der Auffassung, daß der Kampf „gegen den Nazismus“ in der Bundesrepublik noch nicht so geführt worden sei, daß keine Gefahr mehr bestehe. Im Klartext: Die Furcht vor einem Wiedererstarken nationalsozialistischer Kräfte in der Bundesrepublik ist bei vielen Franzosen groß. So ganz traut man den „boches“ eben doch noch nicht.

Nun endlich wissen wir, warum sich die Sonne die Nase zuhält, wenn im Kreislauf der Gestirne mit dem Planeten Erde Deutschland an ihr vorbeizieht.

Berlin

Tarzan brüllt den Profit nach oben

Wolfgang Pfeleiderer ist Schwabe, Schlosser und arbeitlos. Wolfgang Pfeleiderer ist Tarzan. Gut drei Wochen muß der 26jährige in einem Koblenzer Einkaufszentrum als Werbeatraktion den Urmalmenmenschen mimen, und das ist ein anstrengender Job. Pfeleiderer hat sich verpflichtet, bis zum 28. Juli in einer zwölf Quadratmeter großen Baumhütte über den Geschäften zu schweben und immer wieder den wohlbekannten Dschungelschrei auszustößen.

Freilich verfügt der Herr der Wälder in seiner Behausung über technische Errungenschaften, auf die Johnny Weismüller und Lex Barker noch verzichten mußten. Zwar schläft er spartanisch im Feldbett, doch wenn er brüllt, brüllt er durchs Mikrophon. Und außerdem: hat er Fernsehen, Video und Telefon.

Während der ersten Tage brüllte Pfeleiderer bis zum Geschäftsschluß rund 60mal. Inzwischen geht sein Ruf etwas seltener durch die Ladenstraßen, denn das dauernde „Aahuuuaa“ strapaziert doch sehr den Kehlkopf. Ab und zu höflich mit mir was aus der Apotheke“, sagt der schwäbische Urmalmenmensch. Besorgte Kunden bringen schon mal eine Schachtel Halspastillen vorbei. Und natürlich Bananen.

Das Publikum reagiert unterschiedlich, wenn sich Tarzan von seiner Veranda aus vernahmen läßt. Der zweijährige Sabine fällt vor Schreck der blaue Schnuller aus dem Mund. Sie fängt ihrerseits an zu wimmern und sucht Schutz in den Armen des Vaters. Die 11jährige Melanie ist hingegen begeistert: „Ganz klasse!“.

Tarzan Pfeleiderer hat sich seinen Drei-Wochen-Job gegen harte Konkurrenz erbrüllt. Rund 60 Mitbewerber waren angetreten, doch der stimmig-waigige Schwabe beherrscht den Ruf des Dschungels schon seit dem 13. Lebensjahr. Für den Einsatz im Einkaufszentrum bedarf es allerdings vor

allem einer gewissen Härte gegen sich selbst.

Arbeitskleidung ist der Lendenschurz. Einen Abend pro Woche hat Tarzan Ausgang. Dann streift er — im Dienstanzug — an der Seite des vollständig bekleideten Center-Managers Helmut Koprian durch die Koblenzer Altstadt. „Leider war es letzte Woche etwas frisch“, klagt Pfeleiderer.

All die Entbehrungen nimmt er nicht wegen der 1000 Mark Entlohnung in Kauf. Ihm geht es um die zusätzlich verlebene zweiwöchige Kenia-Reise. Dort nämlich will er Teil seines zweiten Tarzan-Films drehen. Den ersten hat Regisseur und Hauptdarsteller Pfeleiderer schon im Kasten.

Für Manager Koprian hat sich die Urmalmen-Aktion bereits gelohnt. „40 Prozent mehr Besucher als im Vorjahr“, meldet der Center-Leiter, der sich als eine Art „Fremdenverkehrs-direktor“ seiner Stadt aus 136 Geschäften versteht. „Tarzan soll den Besuchern Wohlbehagen vermitteln.“

CSU: Faire Ungarn

MÜNCHEN / BUDAPEST. 17. Juli (dpa). Äußerst positiv hat der CSU-Bundesabgeordnete Hans Klein die Situation der deutschen Minderheit in Ungarn beurteilt. „In keinem anderen kommunistischen Staat Osteuropas werden die Deutschen so fair behandelt wie in Ungarn“, stellt der Politiker in der neuen Ausgabe des Parteiorgans „Bayernkurier“ fest. Die Bonner CSU-Landesgruppe hatte für vier Tage eine Informationsreise durch Ungarn unternommen.

Neben deutschsprachigen Rundfunksendungen, deutschen Zeitungen, Deutschunterricht in den Schulen, Pflege deutschen Brauchtums gebe es neuerdings auf den Ortschaften unter den ungarischen sogar wieder die deutschen Gemeindefestnahmen.

DDR II

20.00 Jedem seine Hölle. Französischer Kriminalfilm (1979). 22.00 Vater Kunde

Liebe oder Coca Cola

NORTHAMPTON, 17. Juli (AFP). Die 28jährige US-Amerikanerin Amanda Blake hat den Getränkekonzern Coca-Cola auf 600 000 Dollar Entschädigung verklagt. Die Frau, eine ehemalige Angestellte bei Coca-Cola, gab an, sie sei entlassen worden, weil ihr Verlobter, der Arbeitskollege David Cronin, zum Konkurrenzunternehmen Pepsi-Cola übergetrennt worden sei. Frau Blake erklärte vor Gericht, ihr ehemaliger Arbeitgeber habe ihr ein „Ultimatum“ gestellt: entweder ihren Verlobten zu verlassen oder zu kündigen. Als sie sich weigerte, habe man ihr gekündigt. Vor Gericht klagte die Frau jetzt auf Vertragsbruch und Schädigung ihres Rufes, weil man ihr kein Vertrauen entgegengebracht habe. Ihrem Verlobten zufolge hatte sie keinerlei Zugang zu Betriebsgeheimnissen. Ein Sprecher von Coca-Cola erklärte, es handle sich um eine „Privatanglegenheit“, und der Prozeß sei „vollkommen ungerechtfertigt“.

DER SPIEGEL: DOBISY ETENARD:

Ob die US Amerikaner weniger saubereinstanatisch sind als die Deutschen, möchte ich bezweifeln. Nur in den USA konnte sich das sterilisierte Klo in den Hotels durchsetzen; und nur dort ist ein Restaurant im Waschlöschen möglich. Seine Beschäftigung mit der angeblichen

Moskau stellt Walfang ein

LONDON, 17. Juli (AFP). Die Sowjetunion wird ab der Saison 1987/88 den kommerziellen Walfang in der Antarktis vorübergehend aufheben. Dies hat der sowjetische Chelelektierte I. Nikonow jetzt auf der Jahreskonferenz der internationalen Walfangkommission (IWC) angekündigt. Die Kommission hatte 1982 ein internationales Moratorium gebilligt, in dem der Walfang für kommerzielle Zwecke ab November 1985 verboten wurde. Die Umweltorganisation Greenpeace erklärte, obwohl in der sowjetischen Erklärung von einer vorübergehenden Aufgabe die Rede sei, glaube sie, daß die Sowjets für immer vom Walfang ablassen werden. Ihre Walfangflotte sei völlig überaltert. Sie nach einer Pause wieder flottzumachen, würde zu teuer kommen.

Polen zahlt ab 1990 zurück

Polen wird 1990 mit der Rückzahlung seiner Schulden bei den westlichen Industrieländern beginnen. Ursprünglich waren die Verbindlichkeiten von zwölf Milliarden Dollar 1982 und 1984 fällig

Ilk und Bräutigam Velvare „Tschabo“ slowakischer Spielfilm (1937) nach einer Erzählung von Ignat Herrmann.

(HEL TIEM
NA CHLUP
PRAVOU, 2E ?)

105 CIGAN...!

48.3.85

WANN BERLINER SAUBERER FANG?

Über das Familienleben von Akademikern in der CSSR

Freilich, die Ehen zwischen berufstätigen Akademikern waren in der CSSR schon ab Mitte der 50er Jahre viel häufiger gefährdet als etwa in der Bundesrepublik, was wiederum mit dem schon kurz nach dem Ende des Zweiten Weltkrieges einsetzenden Bildungsboom der Frauen in der CSSR zusammenhängt. So stellt die Arbeit von Ivo Mozny eine Art Bilanz einer Generation dar, die in der zweiten Hälfte der fünfziger Jahre ausging, um Gleichberechtigung in Beruf und Familie zu üben, und auf dem halben Wege, genau bei der Geburt des ersten Kindes, von den traditionellen Rollenmustern überholt wurde. Gemessen an den hohen Erwartungen dieser Generation, ist das ein enttäuschendes Ergebnis — gemessen an den gegebenen Möglichkeiten eine beachtenswerte Leistung. Denn trotz aller Unzulänglichkeiten wurde die Frau heimisch in der bisher männlichen Domäne der akademischen Berufe. Und gerade das ist der springende Punkt. Denn das eigentliche Problem ist nicht die grundsätzliche Unvereinbarkeit von Beruf und Familie, sondern die auf die männliche, voll zur Verfügung stehende Arbeitskraft zugeschnittene Berufswelt der Industrie- und Dienstleistungswirtschaft.

Wie eng das Familienverhalten und die Struktur der beruflichen Welt zusammenhängen und wie das Eindringen der Frauen in die einzelnen Berufe diese Strukturen ändert, zeigt Mozny eindrucksvoll im Vergleich von drei Berufen: Lehrer/Lehrerin, Arzt/Ärztin, Ingenieur/Ingenieurin.

Der Lehrerberuf wird allgemein, nicht nur in der CSSR, als der familienfreundlichste Beruf betrachtet. Interessanterweise haben die Lehrer in der CSSR unter allen Akademikern die niedrigsten Schei-

dungsquoten und die größten Familien. Lehrer haben sogar im Durchschnitt mehr Kinder als Facharbeiter. Offensichtlich zieht dieser Beruf inzwischen auch stark familienorientierte Männer an.

Im Ärzteberuf überwiegen in den älteren Jahrgängen Männer, in den jüngeren Jahrgängen Frauen. Die Veränderung des Familienverhaltens wird hier besonders deutlich. Während die Ärztinnen der älteren Generation zumeist ledig blieben oder spät, etwa mit 30 Jahren, heirateten, heirateten die jüngeren Ärztinnen im gleichen Alter wie andere Frauen und gründen dann Familien mit ein bis zwei Kindern. Das Eindringen der Frauen in den Ärzteberuf hat innerhalb von einer Generation die berufliche Struktur soweit verändert, daß ein normales Familienverhalten ermöglicht ist.

In dem Beruf des Ingenieurs sind die männlichen Prägungen am deutlichsten. Während vor etwa 30 Jahren das Verhältnis Männer/Frauen 50:1 stand, ist es inzwischen auf 6:1 gesunken. Die Spannung zwischen Beruf und Familie ist hier für die Frau am stärksten zu spüren. Die Ingenieurinnen bleiben oft ledig oder heiraten sehr spät, bleiben oft kinderlos und haben die höchsten Scheidungsquoten von allen Akademikerinnen. Wie wird sich hier die steigende Präsenz der Frauen auf die Änderungen in der Struktur des Berufes in der Zukunft auswirken? Das Resultat der tschechischen Studie sollte auch den bundesdeutschen Familien- und Bevölkerungspolitikern zu denken geben: Sich intensiv um eine familienfreundliche Arbeitswelt zu bemühen, könnte sich als ein wirkungsvoller Beitrag zur Lösung der bevölkerungspolitischen Probleme der Bundesrepublik erweisen.

Familie nahm Rücksicht auf ihn. Er verdiente auch fast ein Drittel mehr als Jana. Und das zweite Kind? Ohne die Hilfe einer Großmutter wäre es für Jana nicht zu schaffen gewesen — sie wäre dann in ihrer beruflichen Entwicklung noch weiter zurückgefallen.

Vier Jahre später waren Jana und Peter geschieden. Er hatte wieder geheiratet, eine Krankenschwester. Zu ihrem Erstaunen merkte Jana, daß sie sich jetzt nach der Scheidung mehr auf ihre Arbeit konzentrieren konnte. Sie mußte nun nur noch auf einen Menschen, ihren Sohn, Rücksicht nehmen. Ihr Arbeitseinsatz zahlte sich aus: Drei Jahre später wurde sie Cheffärztin. Als sie einmal über Peters Unterhaltszahlung für ihren Sohn nachdachte, stellte sie fest, daß sie jetzt genauso viel wie ihr früherer Mann verdient.

Ein solch typischer Lebenslauf eines Akademikerehepaares ließe sich aufgrund der Ergebnisse einer Studie über Familien akademisch gebildeter Ehepartner zusammenstellen, die der in Brunn lebende Soziologe Ivo Mozny vor kurzem herausgegeben hat. Daß die Ehen von Akademikern öfters geschieden werden, die zweite Frau eines Akademikers zumeist keine Hochschulbildung hat, ein berufstätiges Akademikerehepaar sich kaum zwei Kinder erlauben kann, falls es nicht über eine hilfsbereite Großmutter verfügt, daß Akademikerinnen weniger als ihre Partner verdienen, wenn sie aber geschieden werden das Gehaltsebene der Männer erreichen — und nicht zuletzt, daß eine akademisch gebildete und ihren Beruf ausübende Frau zu haben für den Ehemann leistungsfördernd ist, das alles sind statistisch ermittelte Tatsachen aus dem Alltag der CSSR.

Peter und Jana haben sich auf der Karlsuniversität in Prag kennengelernt. Beide studierten Medizin — er im 7., sie im 5. Semester. Beide wollten in die medizinische Forschung gehen. Und beide wollten auch heiraten und Kinder haben — mindestens zwei. Nach dem Abschluß des Studiums bekam Peter eine Stelle in einem Forschungszentrum in einer südböhmischen Stadt. Als Jana ein Jahr später fertig war — inzwischen hatten die beiden geheiratet —, wurde ihr eine Stelle in einem Forschungsinstitut für Kinderheilkunde in Prag angeboten. Aber weil Peter schon in der südböhmischen Stadt eine Wohnung hatte, entschloß sich Jana, die Stelle in der Kinderabteilung des dortigen Kreiskrankenhauses anzunehmen.

Die Anfänge ihres gemeinsamen Lebens waren schön. Wer zuerst nach Hause kam, erledigte die Hausarbeit, der zweite kochte das Abendessen. Als Jana schwanger wurde, bekam Peter das Angebot einer wissenschaftlichen Aspirantur, Jana wollte wiederum den halbjährigen Mutterschutz dazu nutzen, um ihren Facharzt zu machen. Peter mußte jetzt viel mehr als früher beruflich arbeiten, Jana, die mit dem Kind zu Hause war, übernahm immer mehr Haushaltspflichten. Sollte sie, die doch mehr Zeit hatte, auf der früheren Arbeitsteilung beharren? Das wäre doch unsolidarisch, dachte sie.

Aber auch als Jana wieder ihre Berufstätigkeit aufnahm, blieben ihr mehr Haushaltsarbeiten. Jana orientierte sich bei der Übernahme weiterer Pflichten an den Bedürfnissen ihrer Familie — die Oberarztstelle konnte sie zum Beispiel nicht annehmen —, Peter konnte sich dagegen auf seine Berufsarbeit voll konzentrieren, die

**POSILANCI si na zasadnutí nemali čo nosiť te-
leizary. Uporozornila na to nedavno stupila poslan-
cá Dolný anšovský britského parlamentu B. Weather-
rell. Některí opoštali poslanci si totiž stíle ka-
steli nosí s sebou na zasadnutí malú televíznu, pro-
tože radiši sledujú televízny program než dlo-
hé prehovory predstaviteľov konzervatívnej strany. Mo-
no-
diar sa na televízi než spí. Poslanec B. Sedgemo-
re si dokonca sťahoval na nekalitní píjem v bu-
douš parlamentu a poďal o nápravu do prílišná
přenosu kritiku.**

Úprava cen vína a širupů
(ČTK): Federální cenový úřad sdělil, že vzhledem k poklesu zásob révéového vína a předpokládané nízké
lehuší skizují moštových hrozni končí plnost pře-
chodného snížení maloobchodních cen révéového vína
s účinností od 16. července 1965 se maloobchodní
reny vrací na úroveň 2.2. srpna 1963. Ke snížení
daru se přechodně sníží maloobchodní ceny něka-
rých masných konzerv, konzumních širupů a džusů.

■ **Unikátní výrobku mají šetr-
né suroviny ve šteřských Hosticích
na Strakonicku. Zpracovávají tam
v objektu bývalého mlýna na mou-
ku rohy a paznehy hovězího dobyt-
ka. Letos zde vyráběl hlavně kera-
tin, což je prepat, v podstatě tis-
tá blikovina pro potravinářský prů-
mysl. Dále vyráběl rohovinon
hnojivou moučku a rohovině
liscovat mouku určené pro galan-
terní průmysl. Téměř tři pětiny pro-
dukce jdou na export do nesocia-
listických zemí.**

Promoce vojenských specialistů

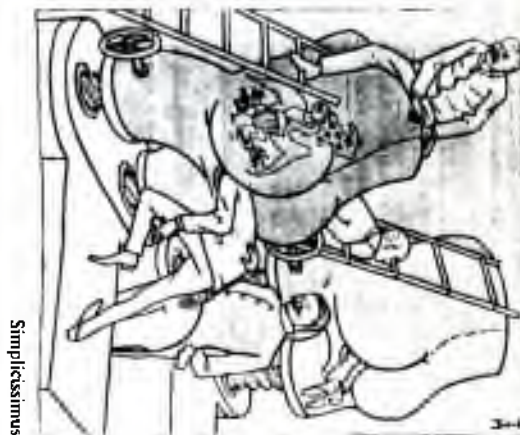
(ČTK): Vyřazení a promocie absolventů Vysoké školy
pozemního vojska trojnásobného hrdiny CSSR a hr-
diny SSSR št.m. gen. B. Svobody se v sobotu konala
ve Vělkové, za účasti zástupců stranických a státních
vůdů a představitelů hlavního velení Spojených
obdobných sň členských států Varšavské smlouvy.
Zástupce ministra národní obrany CSSR genplk. K. Ru-
sov ve svém vystoupení ocenil odbornou a politickou
připravenost absolventů — nových důstojníků ČSLA.
Také v Košicích v sobotu vyřadili piloty a pozemní
specialisty vojenského letectví na Vysoké vojenské le-
tecké škole SNP.

DESETTISICE LONDÝRANO zhlédly v sobotu
večer pod širým nebem působivý koncert s ohňo-
strojem, pořádáný na počest třetího výročí na-
rození skladatele Georga Friedricha Händela. Pro-
sulá Händelova díla „Hudba k ohňostroji“ a „Vod-
ní hudba“ předvedla Britská královská filhar-
monie na břehu řeky Serpentine v Hyde Parku. Po-
sluchače neodradil ani prudký liják s bouřkou,
který propukl krátko před zahájením koncertu.

„Ein neuer Triumph der Wissenschaft —
Pillen, zu denen es noch gar keine
Krankheit gibt!“



Deutsche Karikatur 1904: „Gesandten-
Erziehung“



LASER: Paprsky ve službách zdraví



AŽ SE BUDOU naši potomci někdy v příštím tisíciletí ohlížet zpátky do minulosti, pak zcela určitě řeknou, že jedním z největších vynálezů, jaké dalo XX. století lidské civilizaci, byly... lasery. Kvantové zesilovače (chcete-li, generátory) světla, které dokáží „vyrobit“ světelný paprsek, jež má takovou intenzitu, že je pro něj hračkou rozřezat železo jako máslo, dá se s ním provrtat korund či diamant, ba i svařovat. Už dnes nabízejí lasery i opouště další možnosti použití nejenom v průmyslu, ale také v dopravě, zemědělství a medicíně. S jejich pomocí lze léčit i uzdravovat...

PRVNÍ čpavkové a vodíkové lasery spatřily světlo světa koncem 50. let; první rubínový laser (neboli generátor koherentního monochromatického světelného záření) vznikl roku 1960. A popravdě je třeba říci, že v dosavadních dějinách pozemské vědy a techniky, vlastně neznáme ještě žádný jiný objev, který by byl tak rychle uveden do praxe, jako právě laser. I dnes, prakticky čtvrt století po tomto objevu, je výroba laserů stále tím nejdynamičtější se rozvíjejícím průmyslovým oborem.

Bohužel, i laser patří mezi vynálezy, které je možné zneužít v neprospěch lidské a života na této planetě — připomeňme třeba nedávný pokus s laserovým paprskem při letu amerického raketoplánu Discovery, který zcela evidentně posloužil vojenským účelům. Na druhé straně v těch správných rukou přináší laser lidstvu nesmírné dobrodiní téměř ve všech oblastech mírové činnosti, a zvláště pak z rukou lékařů:

ZAČALO TO U OČÍ

V současné době se pro ryze lékařské účely používá zhruba osm procent všech prodaných laserů, do roku 1990 by to však měl být již každý pátý až šestý.

Všech prvních z oborů, kde se lasery začaly úspěšně uplatňovat, bylo oční lékařství. A ne náhodou — jejich fyzikální vlastnosti (lépe řečeno fyzikální vlastnosti emitovaného záření) je totiž přímo předurčují k použití všude tam, kde je nutný velice přesný a současně i velice rychlý operativní zákrok — a to je právě v oční chirurgii. Laser totiž předčí všechny dosavadní metody svou velkou přesností „zacílení“, navíc se během krátkého laserového pulsu (záblesku), trvajícího jen zlomeček sekundy, oko ani nestíhá pohnout, takže nemůže dojít k žádnému narušení okolní tkáně — paprsek laseru přitom prochází zcela volně průhlednou nitrooční kapalinou.

Původně se v očním lékařství používaly rubínové lasery k opětovnému přichycení odchýlené sítnice, dnes už k tomuto účelu slouží především lasery glynné, argonové. Při těch nejnáročnějších operacích oka se pak začaly uplatňovat YAG lasery (pracující na bázi yttrito-aluminiového granátu a neodymu), jejichž

paprsek lze užít až do tak malého průměru, že je s ním možné provádět ještě podstatně jemnější operace, než s předchozími typy laserů. Týká se to zejména operací šedého, a dnes už i zeleného zákalu. Při glaukomu, (zeleném zákalu), se ucpávají mikroskopické kanálky, které slouží k vyrovnávání očního tlaku — ucpou-li se, vzniká zraková porucha. Moderní typy laserů dnes již dokonce umožňují uvolňovat tyto ucpané kanálky ambulantně a bez dlouhého pobytu v nemocnici — stačí pár návštěv, a zdravotní stav nemocného se postupně podstatně vylepší. Zvlášť mimořádných úspěchů v tomto směru dosáhl sovětský akademik Michail Krasnov z Československého vědeckovýzkumného ústavu očních chorob, jehož výsledky získávají renomé v odborných kruzích po celém světě.

Připomeňme v této souvislosti i to, že laser se při očních operacích používá i u nás v Československu — poprvé to bylo v roce 1965, kdy lékař z pražské nemocnice na Bulovce operoval laserem sítnici osmačtyřicetileté dívky a zachránil jí zrak. U zrodu tohoto rubínového laseru byl mimochodem Ing. Jan Blabla, ČSc., z pražského Čs. metrologického ústavu, spolupůvce nejpreciznějšího československého metru a jednoho z nejpreciznějších metrových etalonů na světě (!) — opět s pomocí laseru.

OD ZUBŮ AŽ KE KOSMETICE

Vraťme se však zpátky k použití laseru v medicíně, protože možnosti — těch již využívaných, i těch zatím jen teoretických — je opravdu hodně. Začneme třeba u stomatologie: v Sovětském svazu už funguje několik lékařských pracovišť, kde se laser používá k přímému odstranění zubního kazu. — tato metoda navíc umožňuje zubní kaz přes-

ně lokalizovat, což stomatologům dovoluje také přesně zasáhnout, samozřejmě bezbolestně.

Široké a neméně úspěšné je používání laserů v kožním lékařství a kosmetice — např. při odstraňování některých povrchových vad kůže, malých nádorů atp., ale stejně dobře se uplatňují také v urologii, ušním lékařství a dokonce i při akupunktura. Když tenoulinký paprsek intenzivního světelného toku nahrajuje tradiční jehly. Koherentní (jed. nolitý) světlo laseru působí blahodárně rovněž při hojení nejrozsáhlejších ran. A právě tento blahodárny účinek má ohromný význam pro laserovou chirurgii, kde se nabízejí skutečně dosud netušené možnosti.

Tzv. laserové skalpely s. s. úspěchem používají v mnoha vědecko-lékařských pracovištích po celém světě k nejrozsáhlejšímu chirurgickému zákroku — při operacích ledvin, plic, slinivky, sleziny ba i jater, a dále v gynekologii a rovněž při selektivním odstraňování nádorů. První československá operace laserovým skalpelem byla — pro zajímavost — uskutečněna na chirurgické klinice fakultní nemocnice v Olomouci. A je rovněž na místě dodat, že laserové skalpely pro naše přední chirurgická pracoviště a klinickou praxi — kde se již s nimi setkáváme skoro běžně — vyráběl Vývojový laborator a dílny Univerzity Palackého v Olomouci.

Co dodat závěrem? Lékařská věda (i praxe) má ještě daleko. Lékaři lákají např. možnosti laserové endoskopie a chirurgie bez otevírání hrudní nebo břišní dutiny, prostě bez jakéhokoli otevření lidského těla. Pomocí tenkých a pružných vláken, světlovodů, se dá snadno vniknout do vnitřních orgánů (do nitra srdce, žaludku, plic atd.) přiloženými cestami, prostřednictvím laseru je pak možné provést nejen vyšetření, ale i léčebný, chirurgický zákrok — například odstranit žlučední vřed. Těchto fototerapeutických metod se začalo používat rovněž při léčení některých druhů rakovinových nádorů: Do těla pacienta se zavádí zvláštní barvivo, hematoporphyrin, které na zdravé tkáni nezanese žádnou stopu, avšak nádorovou tkáň „označí“. Když je tkáň pak ozářena laserem, zmíněné barvivo (v nemocných buňkách) toto záření absorbuje, přičemž dochází k tzv. fototoxické reakci, která nádorové buňky zničí, a zdravým pochopitelně nijak neublíží...

V Itálii Americe je hora Vekaran, vysoká 6768 metrů nad mořem. Leží v Andách. Domácí obyvatelé ji od dávna říká Hora Inká. Je protkána chodbami a jeskyněmi. Chromout je tamjší nejnovější nálež archeologů. Jeden z vědců má totiž „trezorová vrata“. Kamenný blok je vysoký 8 metrů, široký 5 metrů a jeho tloušťka obnáší dva a půl metru.

Pe další době trvalých důkazů a slyšely konstatují seny v Liechtensteinku. malém knížectví mezi Rakouskem a Švýcarskem, také volební právo. Knížectví

Wenn Politiker in den Himmel kommen, antworten sie brav auf Gottes Frage nach ihren irdischen Leistungen und lassen sich ihren Wolkenplatz anweisen.

Als Franz Josef Strauß in den Himmel kam, fragte auch ihn der liebe Gott: „Nun, mein Sohn, was hast du auf Erden geleistet?“

Da sagte Strauß: „Erstens bin ich nicht dein Sohn, und zweitens sitzt du auf meinem Platz.“

Deutsche Ökologen ergiebiger

Die Ölförderung in der Bundesrepublik ist im ersten Halbjahr um vier Prozent auf gut zwei Millionen Tonnen gestiegen. Insgesamt quellen aus heimischem Borden bisher 200 Millionen Tonnen Rohöl.

erreichte ein Volumen von 370 Millionen Francs (rund 120 Millionen Mark), während es im Vorjahr 329 Millionen Francs und 1982 272 Millionen Francs waren. AFP

Deutsche die besten Kunden

PARIS. Mit einem Anteil von 18 Prozent am Export waren die Deutschen im vergangenen Jahr die besten Kunden der französischen Filmindustrie. Dies geht aus den jetzt vom Pariser Kulturministerium veröffentlichten Daten hervor. Es folgten mit jeweils zwölf Prozent Belgien und die USA. Insgesamt verkaufte sich die französische Filmproduktion im vergangenen Jahr wieder besser. Der Export

Weniger Studienbewerber

DORTMUND, 16. Juli (FR). Rund 15 000 Bewerber weniger als im vergangenen Jahr haben sich bei der Zentralstelle für die Vergabe von Studienplätzen (ZVS) in Dortmund für das Wintersemester 1985/86 um einen Studienplatz beworben. Während sich im Vorjahr noch 169 000 Interessenten gemeldet hatten, sank die Zahl in diesem Jahr auf etwa 154 000.

MOSKAU, 15. Juli. Empörung unter den in Moskau akkreditierten Korrespondenten hat die Tatsache ausgelöst, daß die sowjetischen Organisatoren des 12. Weltjugend-Festivals, das vom 27. Juli bis zum 3. August in Moskau über die Bühne geht, für die Berichterstattung über das Festival eine Gebühr von 50 Dollar, für technisches Personal (Einheimische, die als Dolmetscher, Chauffeur, Kameramann etc. fungieren) 20 Dollar pro Person erhebt.

Bevor diese Summe nicht bei der Filiale der sowjetischen Außenhandelsbank im Hotel „Intourist“ eingezahlt ist, erfolgt keine Zusatzakkreditierung zu den Festspielen.

Moskau ist für Sowjetbürger aus der Provinz und viele Ausländer seit Montag bis zum 5. August eine gesperrte Stadt. So weisen Schilder an den großen Einfahrtsstraßen darauf hin, daß während dieser Zeit Autos und Motorräder, die nicht in Moskau gemeldet sind, nur mit einer Sondergenehmigung in die Stadt fahren dürfen. Privatwagenbesitzer sind

aufgefordert, ihre Fahrten auf ein Minimum zu reduzieren, und müssen vor der Festival eine zusätzliche technische Wartung ihrer Autos nachweisen.

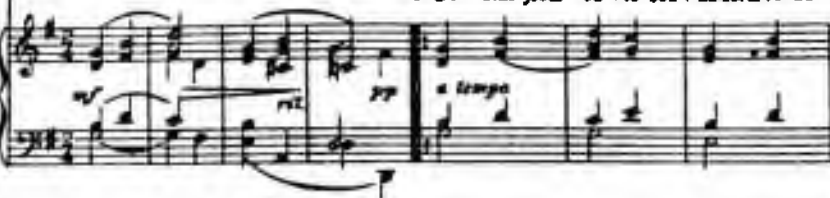
6 DOLARY, 6 DOLARY-A CO SMENNÝ RUBLIK ?

Zelení hájové

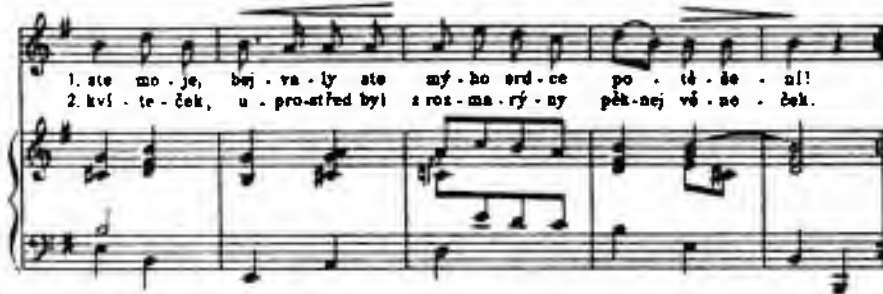
Andante sostenuto.

Chodská

1. Ze - le - ní há - jo - vé, bej - va - ly
2. Do - stal jsem šá - te - ček v ka - ždém ro - bu



1. ste - mo - je, bej - va - ly ste my - ho srd - ce po - tá - še - ní!
2. kví - te - ček, u - pro - střed byl s roz - ma - řy - ny pěk - nej vě - no - ček.



Più mosso.

1. I - čko už dá - va - j čas - ne - sly - šim pla - civa hla - s,
2. Ten vě - no - ček se - le - ní, s roz - ma - řy - ny pla - te - ní.



rallentando

1. na o - blo - se se u - há - sal smu - tnej čas.
2. ten mi da - la mo - je mi - lá pro po - tá - še - ní.



Aufgespießt

Vorschau auf wichtige Termine
im Jahr 1989.

"20. 4.: 100. Geburtstag des Diktators
Adolf Hitler"

Aus einer vom Presseamt der
Bundesregierung

An der Garderobe im Bundeshaus hängt
ein Schild: „Nur für Abgeordnete“. Über

Nacht hat jemand darauf geschrieben:
„Man kann auch Hüte und Mantel

Britský matriarchát

V londýnských výšcích kruzích kaluje názor, který před nedávnem vyjádřil jistý čtyřlístek lord při návštěvě francouzského prezidenta F. Mitterranda ve Velké Británii. Na hlavním londýnském nádraží Viktorie čekala na příjezd vlaku s francouzským hostem mnoho vysokých britských představitelů v čele s královnou Alžbětou. Byla přítomna ministerská předsedkyně M. Thatcherová, princezna z Kentu i Lady Diana. Onen čtyřlístek lord, když viděl tu ženskou sešlost, prohlásil: „Sétem státní je žena, premiérem také, žena je rovněž starostou Londýna. V den, kdy se stane žena arcibiskupem z Canterbury, budu emigrovat.“ Novináři doprovázející francouzského prezidenta na jeho cestě si také povšimli toho, že když F. Mitterrand vystupoval z vlaku spolu s manželkou královnou a princem Karlem, vzdávali pocta prezidentu francouzského státní voják 1. pluku granátníků, který se proslavil kdysi při porážce Francouzů u Waterloo...

Země stále kulatější

Je všeobecně známo, že pojem zeměkoule vlastně nevystihuje přesně tvar naší planety. Ta totiž není koulí. Na pólech je, jak známo, mírně zploštělá. Průměr planety Země je, měteno od pólu k pólu, o 20 kilometrů menší než průměr rovníkový. Američtí badatelé nedávno zjistili, že naše planeta na pólech zploštělá se začíná jakoby nafukovat a nabírat stále více tvar skutečné koule. Podklady k tomuto zjištění dodala družice Lageos kroužící na oběžné dráze kolem Země od roku 1976. Její orbitální dráha je vzdálena od zemského povrchu 6 tisíc kilometrů, tedy je v takové výšce, kde už přestává působit brzdicí moment atmosféry. Satelit kulového tvaru váží

360 kilogramů, není vybaven žádnou aparaturou ani zdroji energie. Slouží výhradně jako bod k uskutečňování těch nejpreciznějších laserových měření. Měření vzdálenosti Země od satelitu Lageos tvoří část rozsáhlého výzkumného geodynamického programu NASA. Jsou to mj. např. výzkumy pohybu kontinentů. Při tomto měření bylo stvrzeno, že zploštění Země na pólech se systematicky zmenšuje - poměrně rychle - o 1 mm za den. Odborníci se domnívají, že zploštění polárních oblastí je důsledkem nahromadění obrovitého kvanta ledu. Ke konci posledního zledňování, zhruba tak asi před 20 tisíci lety, se začala Země „narovnávat“ a pomaloučku vracet do kulovitého tvaru.

Polen macht neue Schulden

Polen bemüht sich in diesem Jahr um neue Kredite von 600 Millionen bis 800 Millionen Dollar. Diese sollen das Abkommen mit 17 westlichen Regierungen über die Umschuldung von fast zwölf Milliarden Dollar ergänzen. Der Schuldendienst wird 1985 rund zwei Milliarden



ČTYŘI DESETILETÍ OSN

PRÍLOHA
"DABAY"
434

Ale pětina všech mezinárodních organizací má celosvětový charakter, ty další pak sdružují větší či menší skupiny států.

Československo je aktivním členem šedesáti univerzálních i dílčích mezinárodních organizací. Tou prvořadou, v níž hraje Československo významnou roli, je Organizace spojených národů, univerzální organizace pro zajištění mezinárodního míru a rozvoje mezinárodní spolupráce. V letošním roce, kdy si připomínáme 40. výročí ukončení druhé světové války a porážku německého nacismu a italského a japonského fašismu, proběhne z rozhodnutí Valného shromáždění OSN oslavy 40 let trvání a práce Organizace spojených národů. Letošní rok byl plným právem proto vyhlášen Rokem OSN a příští rok Mezinárodním rokem míru.

Rozhodnutí vyhlásit Rok OSN a Mezinárodní rok míru nabývá zvláštního významu vzhledem k tomu, uvedl v polovině tohoto měsíce v dopise generálnímu tajemníkovi OSN sovětský ministr zahraničí A. Gromyko, že národy celého světa oslaví 40. výročí historického vítězství nad fašismem, které vytvořilo podmínky k založení OSN; jejímž posláním je usilovat o odstranění válečných útrap ze života příštích generací.

MOSKEVSKÁ KONFERENCE

Rozhodnutí o tom, že má být vytvořena nová mezinárodní organizace s cílem udržet mír a bezpečnost ve světě, bylo přijato na konferenci roku 1943 uspořádané v Moskvě. Byla to konference ministrů zahraničních věcí SSSR, USA a Velké Británie za účasti čínského velvyslance. Krátce po této moskevské konferenci vlády čtyř mocností zahájily přípravy k vypracování projektu takové organizace. Nebyl to nikterak lehký úkol. Především bylo třeba vytvořit její statut, který by byl dokonalejší než statut bývalé Společnosti národů, vytvořené 28. června 1919. Je všeobecně známo, že Společnost národů nakonec, když měla čelit agresivní politice Itálie, Německa a Japonska a zabránit dalšímu válečnému konfliktu, zklamala a rozpadla se.

Celá situace, jak se postupně ve Společnosti národů vytvořila a jaká se vytvořila kolem ní, všechny chyby a nedostatky, její neúčinnost vůči italské agresii na Etiopie, pasivita k německé a italské intervenci v občanské válce ve Španělsku, blahovůlnost vůči nacistickému Německu při jeho porušení závazku o demilitarizaci Porýní, násilnému připojení Rakouska v roce 1938 a nedlouho poté zničení nezávislosti Československa tzv. mnichovskou dohodou, to vše museli vzít jako vážné a krví i utrpením milionů lidí zaplacené poučení ti, kteří vytvářeli statut nové organizace, Organizace spojených národů. K rokování došlo v období mezi 21. srpna a 7. října 1944 na zvláštní konferenci v americkém městě Dumbarton Oaks. V první fázi konference se jednání zúčastnili zástupci Sovětského svazu, USA a Velké Británie. V druhé pak představitelé Číny, USA a Velké Británie.

PŘÍKLAD KRÁLE JIŘÍHO

Pochopitelně, že už dříve v minulosti se objevovaly snahy o vytvoření různých mezinárodních organizací. Snahy lze najít už v antické době, i když samozřejmě neexistovaly v podobě, jak si jejich funkci představujeme my. Velice pozoruhodným projektem malého mnohého rysy dnešních organizací, a to nejen co do formy, ale především obsahu, zachování míru a rozvoje spolupráce, měl návrh českého panovníka, krále Jiřího z Poděbrad.

Význam jeho návrhu Mírové organizace (Tractatus pacis) si v plné míře a dosahu uvědomovali lidé už v jeho době. Starý letopisec v roce 1471, když Jiří zemřel, napsal: „Jasný králi Jiří, příteli míru, odpočivej v pokoji.“

První návrh, či chcete-li první verzi projektu obecné mírové organizace vypracoval na Jiřího popud a za jeho přímé účasti v letech 1462 až 1463 právník Martin Maira. Zachovaný doklad má datování 1463. Tak to totiž bylo zapsáno do register polské královské kanceláře.

Projekt Mírové organizace předpokládá kolektivní sebeobranu, která by se postupně vyvinula v celý systém kolektivní bezpečnosti zahrnující všechny tehdejší mocnosti. Obsahoval zákaz použití ozbrojené síly, předpokládá pokojné řešení sporů, zavazoval k povinnosti vzájemné pomoci proti útočníkovi a vůbec měla organizace mít široké a dalekosáhlé pravomoci. Rozhodně to nebyla jen utopická úvaha, i když se nakonec realizace projektu neuskutečnila. Byla to vážná diplomatická akce, český král proto vysílal poselstva na panovnícké dvory v celé Evropě. Avšak tehdejší politické i objektivní podmínky nebyly ještě zralé pro úspěch Jiřího návrhu. On sám ale se některých zásad proklamovaných v projektu nezdal, i když myšlenky mírových návrhů, jak on je formuloval, dospěly ke svému uskutečnění až v Chartě OSN. A Organizace spojených národů se také prostřednictvím UNESCO k tradici návrhů krále Jiřího trvale hlásí.

DIPLOMATICKÁ JEDNÁNÍ

Propozice vypracované v roce 1944 v americkém Dumbarton Oaks a týkající se základních prvků statutu příští mezinárodní organizace, tedy dokumentu, který je dnes nazýván Chartou OSN, však nebyly kompletní. Upřesnění a precizní formulace byly dohodnuty na diplomatické rovině mezi představiteli mocností a nakonec ještě na konferenci v Jaltě na Krymu mezi 3. a 11. únorem 1945. Sčlové vlád SSSR, USA a Velké Británie, J. V. Stalin, F. D. Roosevelt a W. Churchill se tehdy mj. dohodli o otázkách hlasování v Radě bezpečnosti a přijali zásadu jednomyslnosti velkých mocností v průběhu každého hlasování v neprocedurálních záležitostech. Zásada jednomyslnosti při hlasování se netýká tzv. nestálých členů Rady bezpečnosti vybíraných na dvouleté období.

Mezinárodní konference k poslední redakci statutu nové organizace se konala od 25. dubna do 26. června 1945 v San Francisku. Pozvání na tuto konferenci bylo rozesláno jménem



SSSR, USA, Velké Británie a Číny. Francouzská vláda, která souhlasila s účastí na zakládající konferenci OSN, nakonec odmítla vystupovat jako zvoucí mocnost.

Na konferenci do San Franciska byly pozvány všechny státy, které přistoupily na Deklaraci Spojených národů z 1. ledna 1942 o cílech války spojenců se státy tzv. Osy, a také ty státy, které vypověděly válku alespoň jednomu ze států, jako bylo Německo, Itálie či Japonsko. Do San Franciska přijely nakonec delegace 46 pozvaných států. Konference ještě přijala rozhodnutí o dodatečném pozvání Beloruské-SSR a Ukrajinské SSR a také Argentiny a Dánska.

ZÁKLADNÍ MEZINÁRODNÍ DOKUMENT

V průběhu několikátýdenních porad byla upřesněna formulace Charty OSN. 25. června byla jednomyslně přijata a schválena a o den později, 26. června 1945 padesáti účastnickými státy podepsána. Samotná Charta OSN, nazývaná někdy také nejdůležitějším dokumentem mezinárodního práva dneška a svou podstatou základním zákonem zavazujícím všechny státy světa, vešla v platnost 24. října 1945, tedy v den, kdy uložily ratifikační listiny zástupci pěti mocností, Číny, Francie, Velké Británie, USA a SSSR a velké většiny ostatních signatářů.

První Valné shromáždění OSN se konalo 10. ledna 1946 a zúčastnily se jej všechny zakládající členové OSN. Rada bezpečnosti poprvé zasedala 17. ledna téhož roku a Hospodářská rada 25. ledna 1946. Prvním generálním tajemníkem byl zvolen zástupce Norska Trygve Lie. Mezinárodní soudní dvůr, který má své trvalé sídlo v Haagu, zahájil své zasedání 3. dubna 1946 a Pověřenecká rada, ustanovená k zajištění nezávislosti a samostatnosti národů žijících v koloniálních systémech, se poprvé sešla ke svému rokování 26. března 1946.

Počet členských států OSN, jichž bylo v roce 1945 při podpisu Charty OSN pouze padesát, se nyní zvýšil na více než 160 států z celého světa. Avšak zásada plného universalismu, tedy sdružení všech nezávislých a suverenních států v OSN, není ani po čtyřiceti letech existence této organizace zatím plně uskutečněna. Po mnoha let neměli například zástupce v OSN NDR, KDR, NSR a Jižní Korea. Teprve v roce 1973 došlo ke změně a členskými zeměmi se staly jak NDR, tak i NSR. Myšlenka, že v současné době sdružuje Organizace spojených národů snad všechny státy světa, vždyť jich je na 160, by však byla také mylná. Existuje skupina,

mírové řešení všech sporů mezi členskými zeměmi bez ohledu na rozdíly ras, pohlaví, jazyka či vyznání, jestli nepouze zcela splněny.

KUČKY TO TAK
BOLEČNĚCI DOOPRAVILI!

letová státní míra. Je to například, Švýcarsko, Lucembursko, Monako, San Marino, Andorra a Vatikan a také dva území Spojených států — Nantou a Západní Samoa.

Cíle OSN, jak je stanoví Charta, tedy zajištění míru a bezpečnosti, rozvoj přátelství mezi státy a národy,

Sowjets planen neue Flüge zu den Planeten Mars und Venus

Neue unbemannte Raumflüge zu Mond, Mars, Venus und den Asteroiden haben sowjetische Wissenschaftler jüngst auf einer Planetenforscherkonferenz im texanischen Houston der Öffentlichkeit vorgestellt. Nach den Plänen der UdSSR-Forscher sollen von 1988 bis 1991 unbemannte Sonden auf den Mars-Monden Phobos und Deimos landen, den irdischen Mond auf einer polaren Bahn umkreisen und dabei Fotos machen, die Venus mit Landesonden anfliegen und erstmalig auch an dem 550 Kilometer durchmessenden Asteroiden Vesta beziehungsweise einem anderen dieser Kleinsthimmelskörper vorbeifliegen. Die sowjetische Ankündigung — übrigens die spektakulärste seit vielen Jahren — ist für die amerikanische Planetenforschung besonders interessant. Die US-Raumfahrtbehörde NASA plant nämlich ähnliche Flüge zu Mond, Mars, Venus und Asteroiden schon seit einigen Jahren. Budget-Beschneidungen und fehlende Gelder haben diese Vorhaben bislang jedoch über das Planungsstadium nicht hinauswachsen lassen.

Das neue sowjetische Programm sieht einmal den Flug zweier Roboter zum Mars und seinen beiden Monden Phobos und Deimos für das Jahr 1988 vor. Nach mehrmonatigem Flug sollen die beiden Sonden in eine Umlaufbahn um den roten Planeten einschwenken. Ein Raumschiff wird sich dann dem Mond Phobos zwischen 50 und 100 Meter annähern und in Formation mit dem Marsbegleiter um den Mutterplaneten kreisen. Dabei werden Laser- und Ionenstrahlen von der Sonde auf die Mondoberfläche „geschossen“, um Partikel und Staub von der Oberfläche aufzuwirbeln. Sie sollen dann von der Sonde aufgefangen und an Bord automatisch analysiert werden.

Die Sonde soll dann auch ein kleines Landefahrzeug absetzen, das auf Phobos hin und her hüpfen kann, um dabei Fotos und andere wissenschaftliche Informationen aufzunehmen. Diese Bewegungsart ist die einfachste auf dem Marsmond, der nur etwa 25 Kilometer durchmisst und deshalb auch nur eine ganz geringe Anziehungskraft besitzt. Durch leichte Triebwerkszündungen kann der Lander einige Meter emporsteigen, um dann an anderer Stelle wieder weich niederzulegen. Eine ähnliche Technik haben die Amerikaner bereits vor fast zwanzig Jahren mit ihren unbemannten „Surveyor“-Sonden auf dem Erdmond probiert. Gelingt das komplizierte Manöver am Marsmond Phobos, soll die zweite sowjetische Sonde Gleiches beim nur zirka zwölf Kilometer großen Mars-Trabanten Deimos nachvollziehen.

Die zweite unbemannte Erkundungsmission der Sowjets sieht den Start eines künstlichen Mondsatelliten für 1989 oder 1990 vor. Der Satellit soll in eine Bahn über die Mondpole einschwenken und den natürlichen Erdtrabanten mit insgesamt 13 wissenschaftlichen Geräten eingehend erkunden. Die Bahn über die Mondpole erlaubt es, die gesamte Mondoberfläche zu erkunden, da sich der Erdmond innerhalb von vier Wochen ganz unter der Bahn des Raumschiffs hinweg dreht. Trotz sechs bemannter „Apollo“-Raumschiffe und zahlreicher unbemannter Mondsatelliten wurde eine solche Bahn zur vollständigen Vermessung des Erdbegleiters bislang weder von den Amerikanern noch von den Sowjets eingeschlagen.

Das ehrgeizigste sowjetische Projekt, das in Houston vorgestellt wurde, ist der Start zweier Sonden zur Venus und zu

einem oder mehreren Asteroiden. Diese Roboter könnten 1991 starten und zunächst eine Bahn zum Planeten Venus einschlagen. Auf halbem Wege würden sich die Roboter dann trennen. Der eine fliegt den 550 Kilometer durchmessenden Asteroiden Vesta oder einen anderen dieser vor allem zwischen Mars und Jupiter die Sonne umkreisenden Kleinsthimmelskörper an.

Die zweite Sonde fliegt zunächst weiter zum „Morgenstern“ Venus und setzt in Venusnähe einen Landeapparat ab, der auf die Oberfläche des wolkenumhüllten Planeten niedersinkt. Dieser Landeapparat wäre besser ausgestattet als die bisherigen sowjetischen Venus-Lander. Er könnte den Abstieg auf die Oberfläche bereits aus mehreren hundert Meter Höhe mit einer Kamera erfassen und die Bilder zur Erde senden. Das Mutterschiff,

das den Landeapparat abgesetzt hat, würde nach dem Vorbeiflug an der Venus ebenfalls zu einem Asteroiden weiterfliegen und ihn erforschen.

Die beiden Missionen zu Mars und Erdmond sind, wie die sowjetischen Forscher mitteilten, bereits in der Vorbereitungsphase. Der Flug zur Venus und den Asteroiden ist noch nicht bewilligt. Allerdings sucht die UdSSR bereits Partner für diese komplizierte Weltraummission. Ein möglicher Teilhaber wäre Frankreich.

Die ehrgeizigen Pläne der Sowjetunion haben in Wissenschaftskreisen in den USA einige Unruhe ausgelöst. Die Vereinigten Staaten arbeiten ebenfalls an einer neuen Mars-Sonde, die allerdings erst 1991, also rund zwei Jahre später als die sowjetische, am Mars eintreffen soll. Dieser amerikanische Roboter sieht allerdings keine umfassende Erkundung der Mars-Monde vor. Dabei ist gerade die Erforschung dieser Kleinstmonde interessant. Bei Phobos und Deimos handelt es sich möglicherweise um Asteroiden, die von der Anziehungskraft des Planeten Mars eingefangen wurden. Auf diesen eingefangenen Monden könnte man noch ursprüngliches Gestein aus der Zeit finden, als unser Sonnensystem entstanden ist. Dieses Material ist auf der Erde und anderen Planeten und Monden schon sehr stark durch Erosion und andere Prozesse verändert worden.

ngch ldek a neporušené keramické nádoby. Kolem města jsou ve skalách vytesané terasovitá patřička s důmyslným odvodňovacím systémem.

Nic nenasvědčuje tomu, že by Gran Pajaten byl někdy dobyt nebo vypálen. Pravděpodobně sem po staletí nikdo nevstupoval, nikdy se sem nedostali spíšejší konkustatoři ani vykrádající bráda.

Po předčasném průniku Les a Gran Pajaten: Vici: Eto pda je to stejné vyřezané lokality jako skvělé město Inat — Mocha Eicchu. Její stěny byly do odhadu na tisíc let (od 600 do 1500 n. l.). Již zde nacházíme lidský kmen se sdruženou kulturou. Jak dokazují objevené náhly i keramika, město a v 16. století granitil est lakové. To by mohlo být svědkem i jeho sdružení. Když byl Inat Spánky sovrádn, stálá vláda a tento horský kmen a smisel jako es- id rike v propadlísti dleha.

Zdá se, že jsou četné peribely v Gran Pajaten a předních stádu. Těm Buritace, které bylo před pět lety objeveno na území dnešní Kolumbie. Buritacu, letící rovněž v horské džungli v pásmu téměř celoroč- ních deštů, obíhají kmen Tatreni, vy- značující se velmi úspěšným země- dělstvím. Na svých terasovitých po-

le stálá město Inat, obý- dílní podléhla panice a vzdali se vše- ho odporu. Nebyly to spíše trilektní choroby, zavlečené sem z Evropy. Kte- ré zdemovaly jejich řady?

„Doufám, že se věští a mohlych Gran Pajaten nalezeme lidské mu- mie.“ říká dr. Lennon. „Pok budeme vědět, zda obyvatelé této oblasti ne- stesla epidemie.“

Legendární město nalezeno

Promáčení každodenními lidky a zborení potom dorazil k němu po věčném strastiřím tmmen. V příkrm svahu nad bezejmennou řekou spatřil rozlehlý komplex věží, domů a mohyl, ulice zarostlé seletí.

„Zachránit nás učil bůžek“, vzpo- míná dr. Lennon, a jeho kolegyně Wheelerová dodává: „Je neuvěřitelné, co tady v té výšce a v tom extrémně vlhkém podnebí dokázali lidé postavit. Jak tu vůbec mohli existovat.“

Břidlicí pokrývka věže obdávající konstrukci stojí na samém okraji 300 metrů vysokého skalního srázu. Na jejích okrazech jsou zavěšeny téměř metr velké, ze dřeva vyřezané ji- gury mlučících postav. Vědci soudí, že zde jsou stělné pokrby přitauš- níci nejdříve vládnoucí vrstvy.

Ve svahu napočítali šestkrát více podlažních obytných domů okrouhlé- ho tvaru. Jsou z kamene a dřeva, stmelujícími hlinitou maltou. Vnější stěny zdobí geometrické ornamenty a kamenné plastiky lidských postav s přetvými, ozdobami na hlavách. Na- lezly se a nich pruhy dobře zachova-

Soustavný výzkum Gran Pajaten, na němž se budou podílet perubní z americké vědy, má být zahájen le- tos. Mělní, že objasní i prozatím ne- uspokojivě zodpovězenou otázku, co vlastně způsobilo rychlý úpadek vy- spělé indiánské kultury. Je možné, že by se mocná říše Inat zhroutila je- nom pod náporom špatné organiza- cích, bídné výrobních a nesvor- ných, houfů toupeživých dobyvatelů,

Legendy, které u perubních In- diánů přecházejí z generace na gene- raci, vyprávějí o Gran Pajaten, městě duchů, ukrytém v mračném pralese. Před více než dvěma stoletími archeolo- gové z Limy zjistili, že Gran Pajaten skutečně existoval. Objevili jeho pe- sástatky v dnešní provincii San Mar- tín, 500 kilometrů severovýchodně od hlavního města Peru. Rozsáhlý město se nacházelo v pásmu deštného pra- lesa v Andách, ve výšce 2800 m n. m. Zde tehdy vládli naznačili, že se jed- ná o mimodělné vyspělou kulturu z doby předtřicet. Odlišnost a nepří- stupnost Gran Pajaten, k němuž je nutné přistat si cestu bujnou subtro- pickou vegetací a překonat vysoké horské sedla lesů 4300 m n. m. Je domněnka odsunutý soustavný výzkum na pozdější dobu.

S jich nejdříve průvodcem Car- losem Torrealbom, který žije v Potazu, posídlí vesnici na kraji pralesa, s 10 nosiči a 14 muly dle nezbytnosti ma- teřskými v rukách, vydají se tóni v le- stě města ztraceného v džungli ame- rické vědy — archeolog Thomas Len- non a antropoložka Jane Wheelerová.

lich a odvodňovacími strůvkami a pře- vidělní hnojivými zeleným hnojením pěstoval Taironové kukurici, fazole, chilli, maniok, brambory, avocado a různé druhy ovoce. Byli to zdatní vě- tari, chodit také parůvkou, jejichž pestré plátno sloužilo jako ozdoba. Louli žuť a část úlovku směňovali s pobřežními kmeny za rybi maso. Také Buritace si podmanili Inkové a zantika spoje s jejich říši.

Plakate warnen: Rösten Sie sich jetzt — zahlen Sie später

Kampf gegen die Sonne in den USA / Zahl der Hautkrebs-Kranken stark gestiegen / „Bräune hebt soziale Unterschiede auf“

WASHINGTON, 14. Juli (AFP). Das Plakat zeigt eine junge Schönheit im Badeanzug, die sich — schon braungebrannt — der Sonne hingibt. „Rösten Sie sich jetzt, zahlen Sie später“, lautet die ungewöhnliche Unterzeile. Es handelt sich nicht um Werbung für Sonnencreme, Campani oder Badeurlaub, sondern um ein Aufklärungsplakat der Krebsgesellschaft der USA. Denn neben der Bekämpfung des Alkohols und Tabaks haben sich viele US-Gesundheitsorganisationen nun verstärkt dem neuen Feind Nummer eins, der Sonne, zugewandt.

In einer bisher einmaligen Kampagne macht die amerikanische Krebsgesellschaft die Öffentlichkeit zu Beginn der Sommerferien auf die vielfach unbekannten schädlichen Nebenwirkungen der

Sonne aufmerksam: In allen Städten waren Plakate vor dem durch zu starke Sonneneinstrahlung verursachten Hautkrebs, einer in den vergangenen zehn Jahren rapide angestiegenen Krankheit. Der Leiter der Hautabteilung der medizinischen Fakultät der Georgetown-Washington-Universität, Mervyn Elgart, findet die Sonnenanbeter „genauso dumm wie Raucher und Trinker“, da sie allesamt nur ihrer Gesundheit schaden. Die USA-Hautakademie ihrerseits bietet im ganzen Land Programme zur Früherkennung von Hautkrebs an. Die Teilnehmer sollen sich selber untersuchen und beispielsweise Leberflecke selbst beobachten: Sobald ein Leberfleck wächst oder sich in Form und Farbe verändert, kann dies ein Anzeichen für Hautkrebs sein.

Auch das in den USA allgegenwärtige Fernsehen stellt sich in den Dienst der Sache: Zur Hauptsendezeit werden regelmäßig Spezialisten eingeladen, die vor den Gefahren der Sonne warnen.

Besonders beunruhigt die Hautärzte die ständig steigende Zahl von Menschen mit bösartigen, pigmenthaltigen Geschwulstbildungen, sogenannten „Melanomen“, die durch Sonneneinstrahlung hervorgerufen werden. Nach Statistiken gab es in diesem Jahr 22 000 US-Bürger davon betroffen, von denen rund 5500 keine Heilungschancen haben, was eine Verdoppelung innerhalb von zehn Jahren bedeutet.

Doch all diese alarmierenden Zeichen können die Amerikaner nicht vom Bräunen abhalten. Die hochentwickelte Indu-

strie zur künstlichen Bräunung macht jährlich 30 Millionen Dollar Umsatz. Neue Apparate ermöglichen angeblich die Ausschaltung der schädlichen UV-Strahlen vom Typ B, während nur die „guten“ UV-Strahlen vom Typ A an die Haut kommen. Viele Mediziner bezweifeln jedoch die Harmlosigkeit dieser Apparate. Das Geschäft mit der Kunstbräune floriert selbst in sonnenverwöhnten Staaten wie Kalifornien, außerdem hebt die künstliche Bräune soziale Unterschiede auf, da auch Menschen, die sich keinen Sommerurlaub auf Hawaii leisten können, perfekte Bräune erreichen, argumentiert der Direktor einer Sonnenbankfabrik.

Viele Autos vertragen bleifreies Sprit

Rund sieben Millionen Besitzer von Personenwagen können auch ohne Katalysator bedenkenlos bleifreies Benzin tanken. Auf diese Möglichkeit hat die „Auto-Zeitung“ hingewiesen. Geeignet sind neben allen VW/Audi-Modellen vom Baujahr 1977 an auch die Normalbenzin-Wagen der Firmen Honda, Mazda, Nissan und Toyota sowie die 9er und 11er-Reihe von Renault.

Wo ist die Königin?

Ungebetene Gäste richten sich seit zwei Wochen im Hörfunkstudio des Südwestfunks in Schwenningen im Schwarzwald häuslich ein: ein Volk von Großen Roten Waldameisen. Die Insekten stehen unter strengem Naturschutz. Redakteur Wolf Bellmann stieß anfangs bei Experten auf puren Unglauben. Ihnen war völlig unbekannt, daß sich diese seit über 100 Jahren unter Naturschutz stehenden, sieben bis zehn Millimeter großen Ameisen in geschlossenen Räumen ansiedeln. Doch Untersuchungen am Zoologischen Institut der Universität Hohenheim sowie am Forstzoologischen Institut der Universität Freiburg belegten, daß es sich bei den Rundfunk-Besuchern tatsächlich um die Große Rote Waldameise handelt.

Die Tiere, deren Tötung bei Androhung einer Geldbuße bis zu 30 000 Mark streng verboten ist, sind vermutlich durch einen kleinen Spalt im Fundament des Studiogebäudes eingedrungen. Darüber, was sie anlockte, rätselte eine Professorin: „Das weiß der Kuckuck — das gehört sich alles überhaupt nicht.“ Unklar ist auch, was jetzt geschehen soll. Wenn es nicht gelingt, die Königin zu finden, hat es keinen Zweck, das Volk auszusetzen: Die Ameisen würden zur Königin zurückkehren. Ein Ameisenschutzwart empfahl: „Die einzige Möglichkeit ist Ausziehen, den Ameisen das Studio überlassen und ein neues Studio bauen.“ dpa

Total versackt

MÜNCHEN, 14. Juli (dpa). Für Heiterkeit bei den Beamten sorgte beim Delegiertentag des Bayerischen Beamtensbunds in München die Landesvorsitzende der Bayerischen Grünen, Ulrike Windsperger, als sie eine amtliche Verlautbarung der deutschen Bundespost verlas: „In Dienstanfängerkreisen kommen immer wieder Verwechslungen der Begriffe Wertsack, Wertbeutel, Versackbeutel und Wertpäcktsack vor. Um diesem Übel abzuwehren, ist das folgende Merkblatt dem Paragraph 49 der ADA vorzulegen: Der Wertsack ist ein Beutel, der aufgrund seiner besonderen Verwendung im Postbeförderungsdienst nicht Wertbeutel, sondern Wertsack genannt wird, weil sein Inhalt aus mehreren Wertbeuteln besteht, die in den Wertsack nicht verbeutelt, sondern versackt werden. Das ändert aber nichts an der Tatsache, daß die zur Bezeichnung des Wertsackes verwendete Wertbeutel-fahne auch bei einem Wertsack Wertbeutel-fahne bezeichnet wird und nicht Wertsack-fahne, Wertsackbeutel-fahne oder Wertbeutelsack-fahne. Sollte es sich bei der Inhaltsfeststellung eines Wertsackes herausstellen, daß ein in einem Wertsack versackter Versackbeutel statt im Wertsack in einem der im Wertsack versackten Wertbeutel versackt werden muß, so ist die in Frage kommende Versackstelle unverzüglich zu benachrichtigen. Nach seiner Entleerung wird der Wertsack wieder zu einem Beutel, und er ist auch bei der Beutelsack-zählung nicht als Sack, sondern als Beutel zu zählen. ... Verwechslungen sind insofern im übrigen ausgeschlossen, als jeder Postanhänger weiß, daß ein mit Wertsack bezeichneter Beutel kein Wertsack, sondern ein Wertpäcktsack ist.“

TO BY SNAD ANI BOLŠEVICI
NEVŤYSLALI!

● Československý snímek Zpráva o Terezíně režiséra D. Holuba získal Zlatou cenu v soutěži krátkých filmů na 14. mezinárodním filmovém festivalu v Moskvě.

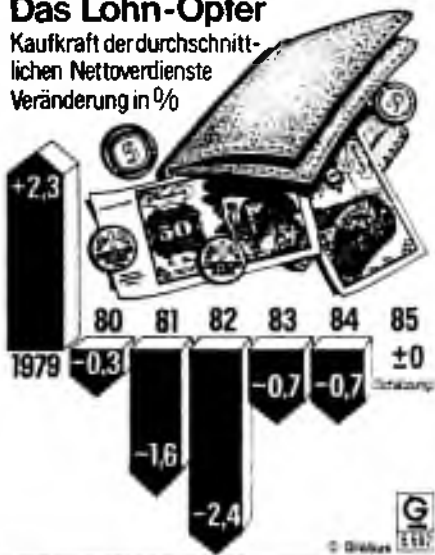
Aufgespießt

„Teilladen, Fertigladen, zehn Schuß Feuerstöße... Feuer frei! Der 15jährige zieht sein Gewehr fest an die Wange und drückt ab. Stolz kehrt er zu seinen Klassenkameraden zurück. Sieben Treffer am Mann. Ziel der Übung erfüllt.“

Aus einem Bericht der „Hamburger Rundschau“ über den einwöchigen Besuch der 9. Klasse einer Goslarer Hauptschule bei der Bundeswehr

Das Lohn-Opfer

Kaufkraft der durchschnittlichen Nettoverdienste Veränderung in %



Aufgespießt

„Was ist der Unterschied zwischen Helmut Kohl und Boris Becker?“ „Bei Becker freut man sich auf den zweiten Satz.“

Witz, der im Stuttgarter Landtag kursiert.

★

„Aufgrund der neuen Rechtslage sollten alle Demonstrationen in Form von Prozessionen, Karnevals- oder Schützenumzügen durchgeführt werden. In Sommermonaten empfiehlt sich die Totalentmummung auch außerhalb von FKK-Geländen.“

Ratschlag der Humanistischen Union

NS-Abkürzungen abgeschafft

BERLIN, 11. Juli (AP). In Berlin werden die Autokennzeichen, die an die Nazizeit erinnern, abgeschafft. Wie der Senat jetzt dem SPD-Abgeordneten Horst Wagner auf eine kleine Anfrage hin antwortete, ist der Berliner Polizeipräsident bereits am 24. Januar angewiesen worden, entsprechend einer Empfehlung des Bundesverkehrsministers bei der Zuteilung amtlicher Fahrzeugkennzeichen die Buchstabenkombinationen „KZ“, „SS“ und „SA“ nicht mehr zu verwenden. Der Senat werde über diese Empfehlung hinaus auch die Vergabe der Buchstabenkombinationen „HJ“ und „NS“ sperren. Auch auf ausdrücklichen Wunsch eines Autofahrers werde eine Zuteilung dieser Kombinationen nicht erfolgen, hieß es in der Antwort. Das Land Nordrhein-Westfalen hat bereits vor einiger Zeit eine ähnliche Anweisung gegeben.

HUSARSKÝ kousek se povedl tím ským zlodějům. Ukradli z uzavřeného parku na Kapitulu čtyři obrovské sochy z doby starého Říma. Policie nedovedla vysvětlit, jakým způsobem mohli zloději přepravit několikátunové sochy přes zeď nebo vysoká železná vrata. Další otázkou je, co si s těmito poněkud neskladným lupem počnou.

Nach Auffassung der Bundesregierung ist die Behauptung falsch, wonach Törken ab 1. Dezember 1986 ungehindert in die Bundesrepublik einreisen und sich eine Arbeit suchen dürfen („Freizügigkeit“). Diese Interpretation liefert ein Papier, daß Regierungs-sprecher Friedhelm Ost während des Fluges mit dem Bundeskanzler zu dessen Be-such in der Türkei, aber ohne Wissen Helmut Kohls den mitreisenden Journalisten ge-geben und das dann in der türkischen Presse einen Riesenscandal ausgelöst hat. Die-daraufhin zu einem sogenannten „Non-Paper“ herabgestuften Notizen des Regierungs-sprechers haben folgenden Wortlaut:

Freizügigkeit EG-Törken

In der Presse wird immer wieder behauptet, ab 1. Dezember 1986 müsse der Törken die völlige Freizügigkeit ge-währt werden. So heißt es in der Rheinischen Post vom 8. Juli 1986: „Jeder Törke könnte dann in die Bun-desrepublik einreisen und dürfte sich hier ungehindert niederlassen sowie um Arbeit nachsuchen.“ Dies ist unzutreffend:

1. EWG und Törken haben in ihrem Assoziierungsabkommen vereinbart, sich von den Artikeln 18, 40 und 50 EWG-Vertrag leiten zu lassen, um un-tereinander bis zum 1. 12. 1986 die Freizügigkeit der Arbeitnehmer schrittweise herzustellen.

Daraus leiten wir, das heißt, die Bundesregierung und die EG-Kom-mission ab, daß keine Verpflichtung besteht, die Freizügigkeit, wie sie in-nerhalb der Gemeinschaft gilt, in glei-cher Weise auf die Assoziierung mit der Türkei zu übertragen. Vielmehr läßt das „Leitenlassen“ einen Spiel-raum in der Gestaltung der Freizügig-keit offen.

Die Türkei ist allerdings anderer Ansicht. Sie leitet aus dem Abkom-men die volle Freizügigkeit ab, ist aber zum zeitlichen Aufschub bereit.

Vertragspartner der Türkei ist die EG. Die Kommission wird deshalb ein Verhandlungskonzept für die Gemein-schaft erarbeiten.

2. Die Freizügigkeit beinhaltet meh-rere Elemente. Der freie Zugang zum Arbeitsmarkt ist nur eines davon, an-dere sind zum Beispiel die Fragen, die die Gleichbehandlung der in der Ge-meinschaft lebenden Törken mit EG-Inländern betreffen.

Ein erneuter Zugang von Arbeitneh-mern aus der Türkei in die Bundesre-

Sprit in der Schweiz billiger

Die großen Mineralölgesellschaften in der Schweiz haben eine Senkung der Richtpreise für Kraftstoff um zwei Rap-pen angekündigt. Damit kostet ein Liter Super 1,38 Franken (1,61), Normalbenzin 1,33 Franken (1,58) und Diesel 1,31 Fran-

publik ist aus arbeitsmarkt-, sozial- und integrationspolitischen Gründen nicht zu verkraften.

Lösungsmöglichkeiten sehen wir darin, den erreichten Stand zu konsolidieren und im Rahmen einer ab-schließenden Regelung soweit wie mö-glich zu verbessern durch

- Besserstellung der in der Bundes-republik lebenden Törken in den Ar-beitsbedingungen sowie in den sonsti-gen Lebensbedingungen,

- verbesserten Arbeitsmarktzugang von Törken (Arbeitnehmern, Ehegat-ten und Kindern) die bereits legal in der Bundesrepublik leben,

- Verfestigung der „zweiten Priorität“ im Sinne eines Vorrangs türki-scher Bewerber gegenüber Angehörigen anderer Drittstaaten im Falle er-neuter Anwendung,

- weitere Gestattung von Familien-nachzug im Rahmen nationaler Rege-lung.

3. Die Assoziationsvereinbarungen EG-Törken begründen keine unmittel-baren Rechte für türkische Arbeitneh-mer. Diese Vereinbarungen müssen erst noch umgesetzt werden. Dazu be-darf es eines einvernehmlichen Asso-ziationsrats-Beschlusses zwischen der EG und der Türkei.

Es ist auch nicht richtig, daß Tür-ken ungehindert in die Gemeinschaft einreisen können, wenn bis zum 1. 12. 1986 ein solcher Beschluß noch nicht zustande gekommen ist.

4. Unser Ziel ist es, mit der Türkei zu einer pragmatischen und vor allem abschließenden Klärung zu gelangen. Das Verständnis, das Präsident Ev-ren und Ministerpräsident Özal mehr-fach für unsere Probleme bekundet haben, läßt erwarten, daß wir diese Ziel erreichen.

ken (1,56) Mark. Bleifrei wird für Franken (1,64) Mark abgegeben.

Šedesát let TASS

SEODNESÁT LET LÉTI!

Jubileum Dobšinské jeskyně

(čik): V těchto dnech slavovala 115 let od té doby, co důlní inženýr z Dobšíně Eugen Ruffinyst spolu s Ondřejem Megem a Gustavem Langem objevili Dobšinskou ledovou jeskyni. Už za rok byla zpřístupněna veřejnosti a v roce 1887 jako první v Evropě i české turistické osvětlena. Z její celkové délky 1386 metrů si turisté prohlížejí zaledněné úseky v délce 475 metrů, na kterých se ve 20 až 25metrové vrstvě nachází na 145 tisíc m³ ledu. Dobšinská jeskyně není první zpřístupněnou jeskyní na Slovensku. O čtvrti století dříve, v roce 1846, byla pro veřejnost otevřena už dříve předtím známá Jasovská jeskyně. Nejvýhledávanější je Demänovská jeskyně, svobody, do které ročně zavítá kolem 160 tisíc lidí z ČSSR i mnohých zemí světa.

Mexiko verbilligt Rohöl

Mexiko hat die Preise für leichtes und schweres Rohöl rückwirkend zum 1. Juli gesenkt. Das Barrel (159 Liter) leichtes Öl kostet jetzt 26,51 Dollar (minus 1,24

Dollar) und das Faß schweres Öl 23,23 Dollar (minus 77 Cents).

Poslední šumavský obr

(bar): Poblíž Čehkovic pily nedá-леко soutoku říčky Vydry a Křemel-né leží při silnici mohutný ledový kmen, jeden z posledních šumavských velikánů. Tato obrovská jedle dorostla do výšky 37 metrů a podle počtu letokruhů bylo její stáří ur-čeno na 278 let, obsah kmene je 20 krychlových metrů dřeva, obvod pa-řezu je 5,35 metru. Jedle byla něk-likrát zasažena bleskem, od roku 1959 postupně usychala, porážena byla v roce 1974. Dnes je její torzo obdivováno návštěvníky. Povýří stě-j-ně tak, jako kdysi „král smrků“ v Boubínském pralesi.



z nemocnice převedena do hřeb-ětna státního statku Veltrusy v Obříství u Mělníka. Zde ji vč-erouli a pěnuji denní trpělivou péči ošetřovatelka koní Zdena Lůmová a trenér Jan Majerní-ček. Klisna má na otevřeném olivoru na čele gázu, kterou udržuje síťová maska. Denno-musí být rána vyplachována dezinfekčním roztokem. Trpěli-vá Begónia se stopami popále-nin na hlavě i krku denně na-staví sama hlavu s otevřenou ránou, která není na pohled ni-kerak pěkná, a nechá si do ní nalít plnou láhev dezinfekčního roztoku, který pak volně vytéká nozdrami.

Letos se Begónia za péči svým chovatelům odměnila. Porodila nádherné plnokrevné hříbě Bo-růvku po hřebci Kentovi. Přes své těžké zranění je velice hod-nou, trpělivou a starostlivou matkou. Co sama na dostihové dráze vzhledem k svému mládí a pozdějšímu zranění nemohla dokázat, snad jednou dokáže její Borůvka. A to pak bude to největší odměna chovatelům a ošetřovatelům.

Obětavá péče chovatelů

Stalo se to před třemi lety: nedaleko motorestu „U čtyř ka-menů“ za Starou Boleslav se uvažal kamión plný dostihových koní, kteří se vraceli z dostihů v Tochovicích. S ohromným ob-řizemí byla z plamenů vyváděna zdivočelá zvířata; bohužel – vř-borného Biskutta, který stál zce-la vzadu – nebylo možné za-chránit. Uhořel. Koně byli po-páleni, nejtěžší zranění však utrpěla tehdy dvouletá Begónia (Hviezdar—Baraja) z chovu ple-mennářského podniku Šamorín a ze stáje státního statku Veltru-sy. Klisnička utrpěla těžké po-páleniny na hlavě a na krku a zžehena plameny si ve voze pra-razila lebku.

Byl to jasný jateční případ. Dostihoví pracovníci ani zaměst-nanci státního statku Veltrusy se však nevzdávali. Klisna byla dlouho léčena ve veterinární nemocnici v Českém Brodě. Vše možnou péči jí poskytovali ne-jen veterinární lékaři, ale i hu-mánní lékaři-chirurgové, speci-liisté na popáleniny a plastické operace. Mezi nimi i MUDr. Ja-

roslava Moserová-Davidová, CSc., známá překladatelka defektive: Dicka Francise z dostihového prostředí. Ránu na čele klisny však nebylo možné plastickou operací zalepit, protože ohore-lá tkáň i kostra lebky nepřijala žádnou transplantaci. Nicméně Begónia žila.

Za čas se na tragickou pří-hodu zapomnělo. Klisna byla

Aufgespießt

„Sie leben ziemlich konzentriert in einem Stadtteil. Und da laufe ich ab und zu durch — das sind ganz prima Leute, sie kommen heraus und geben mir die Hand, geben mir zu trinken. Das sind alles Menschen, die einem Menschen begegnen wollen, auch in der Politik. Natürlich sind sie in vielem anders als ich. Aber was ich selbst finde, finden sie bei mir auch selbst — und umgekehrt.“

Bundeskanzler Helmut Kohl während einer Pressekonferenz in Ankara über die türkischen Gastarbeiter in Ludwigshafen.

HÜLHÜT KEMAL ZEUTÖRK

Schweiz nimmt weniger auf

BERN. 11. Juli (Reuter). Weniger als einem Viertel aller Flüchtlinge aus Ost-blockstaaten gewährt die Schweiz nach einer Studie des Instituts für Oststudien politisches Asyl. In einem am Mittwoch veröffentlichten Artikel seines „Zeitbild“. Magazins kritisiert das private schweize-rische Institut einen Rückgang der Asyl-anerkennungen von 84 Prozent im Jahr 1980 auf 23 Prozent im vergangenen Jahr. Ein Sprecher des Justiz- und Polizeimini-steriums bestätigte die Zahlen und sagte dazu, Ostblockflüchtlinge würden behan-delt wie Asylsuchende aus anderen Län-dern.

Jo, Jo, Jo...

Yul Brynner wird 70

HOLLYWOOD. Die begeisterten Ova-tionen, die ihm für seine Abschiedsvor-stellung am Broadway bereitet wurden, noch in den Ohren, feiert Yul Brynner am Freitag seinen 70. Geburtstag. Nach 34 Jahren und 4625 Auftritten in der Haupt-rolle des Musicals „Der König und Ich“ dankte Brynner als „König von Siam“ ab. Er zieht sich jetzt mit Kathy Lee, seiner dritten Frau, auf sein Schloßchen in Frankreich zurück. dpa

A PROČ NE DOMU NA SACHA-LIN?

NA CESTU KOLEM SVĚTA se ve středu vydal jednomotorový sportovní letoun s dvoučlennou posádkou, který odstartoval ze západoněmeckého městečka Donauesschingen na let dlouhý 85 000 kilometrů. Protože nejde o žádný superletoun, posádka plánuje návrat teprve v lednu příštího roku. Novinkou je délka cesty kolem světa, která je více než dvojnásobkem délky rovníku.

POBLÍŽ TEXASKÉHO STEPHENVILLU, asi 250 kilometrů jihozápadně od Dallasu, byl objeven „hbitlov“ dinosaura. Zatím byly odkryty kostry čtyř menších velreptů, dlouhých asi tři metry. Podle vyjádření vědců patří jedna z nich dosud neznámému druhu dinosaura, který žil před více než 100 milióny lety. Vědci předpokládají, že v červené hlíně vyschlého jezera objeví desítku dalších kostí.

▲ Ubytní potrasí v polovině května v potoce Zábrtka v obci Borovice (okres Mladá Boleslav) znamená pro rybářský svaz Mnichovo Hradiště škodu asi za 50 tisíc korun. V těchto dnech se zjistilo, že vlnu nešťastí správce plovárského tábora Borovice Miroslav M., který dal příkaz k čištění krytého bazénu kyselou solnou a saponátem s tím, aby veškerá znečištěná voda včetně chemikálií byla vypuštěna do potoce. Správce je stíhán pro trestný čin porušení povinnosti v provozu soc. organizace.

NA SVĚTĚK sv. Petra a Pavla doslo ve svatopeřském chrámu ve Vatikánu poprvé v historii k neobyčejné události: PPI pontifikální mši zde účinkovali namísto chorálního s gregoriánskými zpěvy Videaři filharmonie ková a velký sbor vídeňského Singverein, kteří za spolupráce celých sólistů provedli Mozartovu Korunovační mši za řízení Herberta von Karajana.

Ke státnímu svátku

[čtk]: Prezident ČSSR G. Husák zaslal blahopřejný telegram prezidentu Demokratické republiky ostrov svatého Tomáše a Princův ostrov Manuelu Pinto da Costovi při příležitosti státního svátku jeho země.

TO JSOU ZÁKLADY!

● **Výstava o nacistické minulosti** velkoněmecké říše se má v letních měsících uskutečnit v Norimberku. Nejroznější filmy a dokumenty budou uvedeny pod heslem „Okouzlení a moc třetí říše“.

Kanal in sechs Jahren fertig?

MÜNCHEN, 15. Juli (AP). Bayerns Wirtschaftsminister Anton Jaumann hat die Erwartung geäußert, daß der Rhein-Main-Donau-Kanal in etwa sechs Jahren durchgehend befahrbar sein wird. Jaumann begrüßte am Montag in München die Entscheidung des Bundesverwaltungsgerichts in Berlin, das am vergangenen Freitag eine Klage des Bundes Naturschutz gegen den Kanalbau abgewiesen hatte. Nach den Angaben Jaumanns wird derzeit von Norden und von Süden her an dem Kanal gearbeitet. Von den noch fehlenden 99 Kilometern Kanalstrecke zwischen Nürnberg und Kelheim seien 44 Kilometer bereits fertig und weitere 14 Kilometer in Bau. Sieben der insgesamt neun Schleusen auf dieser Strecke seien fertig oder im Bau.

Auto an der Kette

TEL AVIV, 15. Juli (Reuter). Bürgermeister Uri Amit aus der israelischen Stadt Ramat Gan hat keine rechte Freude an seinem Auto. Dabei handelt es sich bei dem Gefährt um ein ausgesprochen schönes Stück — einen weißen Volvo im Wert von umgerechnet knapp 130 000 Mark. Viel zu üppig, finden die Kritiker des Stadthefts, der der Arbeitspartei angehört, dieses Gefährt. Zunächst hatten sie versucht, Amit den Genuß seines Dienstwagens zu verleiden, indem sie das Gefährt an einen Baum keteten und Petitionen einreichten. Als das nichts fruchtete, boten sie den Volvo in der Zeitung zum Verkauf an.

Das Inserat bescherte dem Bürgermeister ein ruheloses Wochenende — ständig mußte er ans Telefon, um Kaufwillige abzuwimmeln. Er reichte Beschwerde bei der Polizei ein. Amit hält die Kritik für

Jirka se ptá otce:

„Je to pravda, že jsme na světě, abychom pomáhali druhým?“

„Ano...“

„A proč jsou na světě ti druhí?“

PODLE vědeckých výzkumů a počtů jednoho britského učenice, přestane se na světě svítit a topit — ale až v roce 30 254. V té době budou totiž vyčerpány všechny zdroje energie, z nichž nejdlouhší prý vydrží energie atomová, získávaná z uranu.

...U BUCKO ZHASLI...

Die internationale Hilfsorganisation amnesty international (ai) bittet um Unterstützung bei ihren Bemühungen um die Freilassung gewaltloser politischer Gefangener, deren Inhaftierung eine Verletzung der von den Vereinten Nationen anerkannten Menschenrechte darstellt. ai bittet, in Briefen rein humanitär zu argumentieren und keinesfalls an die Gefangenen selbst zu schreiben. Die Gefangenen des Monats sind:

Jaroslav Javorsky (CSSR)

Der 38 Jahre alte ehemalige Angestellte in der Hotelbranche verbüßt zur Zeit im Valdice-Gefängnis eine 13jährige Haftstrafe. Er soll sich in schlechtem Gesundheitszustand befinden.

Jaroslav Javorsky wurde im Oktober 1977 bei dem Versuch festgenommen, seiner Verlobten und deren 8jährige Tochter beim Verlassen der CSSR zu helfen. Er wollte sie zu sich in die Bundesrepublik holen, in die er selbst mit einem Besuchervisum gereist war. Es gelang ihm, sich mit ihnen in Bulgarien zu treffen, alle drei aber wurden an der bulgarisch/türkischen Grenze festgenommen und den tschechoslowakischen Behörden ausgeliefert. Jaroslav Javorskys Verlobte wurde für den „Veruch, die CSSR ohne offizielle Erlaubnis zu verlassen“, zu zehn Monaten Haft verurteilt, die Strafe allerdings für zwei Jahre auf Bewährung ausgesetzt.

Wegen der Enthüllung von Staatsgeheimnissen, des Aufenthalts im Ausland ohne offizielle Genehmigung sowie der Unterstützung anderer Personen beim verbotenen Verlassen des Landes wurde er im Dezember 1978 zu 13 Jahren Haft verurteilt. Nach Überzeugung von ai ist die Anklage der Enthüllung von Staatsgeheimnissen unbegründet. Die Organisation glaubt, daß Jaroslav Javorsky allein für die Ausübung des Rechts auf Freizügigkeit schuldig gesprochen wurde.

Schreiben Sie bitte höflich formulierte Briefe und appellieren Sie um die Freilassung. An: Seine Exzellenz JUDr. Gustav Husak, Präsident der CSSR, 11908 Praha-Hrad, Tschechoslowakei, mit Kopie an die Botschaft der CSSR, Im Rheingarten 7, 5300 Bonn 3.

ungerechtfertigt, schließlich sei es sein Vorgänger von der heutigen Opposition gewesen, der das teure Auto geordert habe. Seine politischen Gegner vom Likud-Block sehen hingegen in der noblen Karosse gerade in der gegenwärtigen Wirtschaftskrise eine Verhöhnung der Bürger.

Aufgespießt

„Der katholische Anteil an dieser Live-Übertragung war allerdings zu spüren. St. Petrus, den man gemeinhin für das Wetter verantwortlich macht, meinte es sehr gut und lockte mindestens 10 000 jugendliche Zuhö-

S KOKAINEM jsou potíže, protože ničí nejen lidské zdraví, ale i celé budovy. Vysvětlá to ze zprávy, přicházející z bolivijského města La Paz. V místní bance je v podzemí uskladněno na pět tun zabaveného opiátu, který rozežírá stěny i podlahu. Ředitel banky požádal vládu o přemístění nebezpečného tovaru.

→ MOSKAU, 15. Juli. Die seit dem 1. Juni geltenden neuen Anti-Alkohol-Gesetze in der UdSSR sind bisher fast 15 000mal verletzt worden. Das gab der sowjetische Innenminister Vitalij Fedortschuk am Montag gegenüber der Parteizeitung „Prawda“ zu. Rund 200 Verkäufer wurden inzwischen entlassen und vor Gericht gestellt, weil sie die Bestimmungen für den eingeschränkten Verkauf von Alkohol umgangen hatten.

So darf etwa an Wochentagen nur noch zwischen 14 und 19 Uhr an Sowjetbürger über 21 Jahren Alkohol verkauft werden. Im Umkreis von Fabriken, Baustellen, Hochschulen, Kindergärten, Krankenhäusern und anderen öffentlichen Einrichtungen ist der Alkoholverkauf völlig untersagt. Viele Alkoholabteilungen in Moskauer Lebensmittelgeschäften sind vormittags mit Tüchern verhängt, zahlreiche Schnapsläden wurden geschlossen.

Wie Fedortschuk erklärte, habe das Bemühen der Geschäfte, nach wie vor reichlich Schnäpse zu verkaufen, den Grund darin, daß man die vorgegebenen Verkaufspläne erfüllen und übererfüllen müsse. Man solle, schlägt Fedortschuk dann vor, die Einnahmen aus dem Schnapsverkauf einfach aus den Plänen für die Handelsumsätze ausschließen.

Besonders nachsichtig beim Alkoholverkauf sind die Sowjetrepubliken Kasachstan und Litauen, aber auch in Perm, Tjumen, Tschita und Krasnodar nimmt man es mit den neuen Gesetzen nicht so genau. Leser der „Prawda“ beschwerten sich zunehmend darüber, daß die Ende Mai auf Betreiben des neuen Parteichefs Michail Gorbatschow verkündeten Anti-Alkoholmaßnahmen keine Wirkung zeigten: In Wladiwostok hat man etwa in drei Geschäften, die keinen Alkohol verkaufen dürfen, Schnapsvorräte im Wert von mehr als 200 000 Rubeln gefunden. Von zwölf begutachteten Läden, Cafés und Kantinen hatten acht zwar keinen Alkohol, aber auch kein Mineralwasser und keine Säfte im Verkauf. Im Moskauer Stadtbild sieht man trotz hoher Geldstrafen, die jemand zahlen muß, der betrunken auf der Straße angetroffen wird, wie eh und je Volltrunkene.

In Peredelkino, einem bekannten Datschenvorort Moskaus, wurde erst am Sonntag wieder ein angetrunkener Mann an der Bahnstation von einem Vorortzug erfaßt und getötet, weil er sich trotz geschlossener Schranken mitten auf die Schienen am Übergang gestellt hatte. Derartige Unglücksfälle an starkbefahrenen Vorortstationen seien keine Seltenheit.

Trotz der eingeschränkten Produktion von Fruchtweinen gibt es bisher in den sowjetischen Obst- und Gemüseläden kaum Frischobst zu kaufen. Das KPdSU-Politbüro hat deshalb auch bei seiner letzten Routinesitzung Maßnahmen erörtert, wie man künftig die stillgelegten Fruchtweinfabriken anders nutzen und die Bevölkerung besser mit frischem Obst, Beeren und Weintrauben versorgen kann.

rer nach Köln. Und Petrus war ja immerhin der erste Papst.“

Kommentar der Katholischen Nachrichten-Agentur (KNA) zum deutschen Beitrag an dem bislang größten Musikspektakel der Welt — dem 16stündigen Rockkonzert „Live Aid“ zugunsten der Hungernden in Afrika.

In der Sowjetunion wurden seit Juni 15 000 Verstöße gegen Anti-Alkohol-Gesetze gezählt

Románská Praha

(čtk): Románský sloh, který ve 12. století vysídlal předrománské stavební slohy — karolinský a ottonský, se vyznačoval masivností a jednoduchostí staveb. Typickým neomniturním zděním, kámen, často sdrženými okny, klenbou bez záber a půldvořnými apsidami. Typickými stavbami té doby, tj. asi do poloviny 12. století, byly kostely. Stavební práce se tehdy soustředily jednak na hradišti na hradišském ostrohu, kde Soběslav I. zahájil výstavbu nového opevnění v kamenných klenbách a přestavbu knížecího paláce, jednak na pravém břehu Vltavy, v souvislosti s tím, jak kupce osady pod Pražským hradem a Vyšehradem strážily svůj důležitý výhled a jak se těžili, hospodářské životy začalo přesouvat na druhý vltavský břeh do míst dnešního Staroměstského náměstí. Největší stavební ruch však poznamenal především území poblíž Hradu. Byl tu vybudován neprospěšnější stavební komplex tehdejší Prahy — premonstrátský klášter, dále johanitský konvent s kostelem Ranní Marie pod tetězem a u mostu rozsáhlý biskupský dvůr. Z románských dob se na Staroměstském náměstí a v jeho okolí — na Malém náměstí, v ulicích Celetné, Karlově, Týnské a dalších uchovalo mnoho kamenných domů. Dosud jich bylo zřetelně přes šedesát. K největším patří dům U Kočka v Karlově ulici, k nejlepším dochovaným dům pánů z Kunštátu a Poděbrad v Retězové ulici. Další významné stavby, které se dochovaly až do našich časů, jsou rotundy — sv. Martina na Vyšehradě, sv. Kříže na Starém Městě a sv. Longina na Novém Městě.

Možnost studia na VVŠ

(čtk): Podle sdělení ministerstva národní obrany ČSSR jsou pro zájemce o vysokoškolské studium dosud volná místa v některých studijních oborech na Vysoké vojenské škole pozemního vojska (VVŠ PV) ve Vyškově a na Vysoké vojenské technické škole (VVTS) v Liptovském Mikuláši. K přijímacím řízením se na ně mohou hlásit prostřednictvím okresních a obvodních vojenských správ absolventi gymnázií, středních odborných škol i středních odborných učilišť s maturitou, a to i ti, kteří se již zúčastnili přijímacího řízení na civilních vysokých školách a ke studiu nebyli přijati. Ke studiu se mohou hlásit rovněž vojáci základní služby, kteří mají maturitu. Přijímací řízení na VVŠ PV ve Vyškově se konají 16.—17. 7. 8., 20.—21. 8., 17.—18. 9. a 25. 9. a na VVTS v Liptovském Mikuláši 23. 7., 7. 8., 27. 8., 10. 9. a 24. 9. tohoto roku. Blíží informace získají zájemci u okresních a obvodních vojenských správ.

To je NAVAL, TO JE NAVAL!

Archeologický nález hrobu

(čtk): Při opravách potrubí nádvoří chebského hradu odkryli nedávno pracovníci chebského muzea další z hrobů velkého slovanského pohřebiště z 9. až 12. století. K objevu došlo v souvislosti s přípravou nové archeologické expozice v barokním bastionu, který je dosud veřejnosti nepřístupný. Před položením nové dlažby bylo třeba snížit nádvoří v blízkém okolí bastionu, proto zde pracovníci chebského muzea dr. P. Šebesta provedli záchranný archeologický průzkum. V hloubce kolem 120 centimetrů nejprve našli odvodňovací kanálek z břehomovských pálených tlásek, který tu byl položen při barokní přestavbě hradu v 16. století. Po rozebrání ojedinelé konstrukce se ukázal hrob původního slovanského pohřebiště. Skryval kosterní pozůstatky ženy ve věku 30 až 40 let. U kostry se našly bronzové spony, železné a zdobené prsten. Pozůstatky chebského oddělu antropologického oddělení Národního muzea v Praze k dalšímu zkoumání.

REVANSISTI, CO VY NATO?

Zaměstnané ženy

(čtk): ČSSR patří k zemím s nejvyšším podílem žen na celkovém počtu osob zapojených do pracovního procesu — je to 48,3 procenta (včetně žen na mateřské dovolené). Poměrně vysoké procento zaměstnanosti žen je i v kapitalistických zemích — např. ve Švédsku 46,8, v Kanadě 44,4 a v USA 42,8 procenta. Podíl žen na celkovém počtu nezaměstnaných je ve většině kapitalistických i rozvojových zemích vyšší, než procento mužů. Mnohé ženy se po opakovaném neúspěchu při hledání zaměstnání znovu zaregistrovaly, protože ztrácejí naději a naučit je k tomu požadavek registrace jako předpoklad pro získání podpory v nezaměstnanosti, často jsou totiž z nároku na podporu vyloučeny. Týká se to hlavně vdávaných žen nebo těch, které dosud nepracovaly. Nejvyšší počet nezaměstnaných žen v kapitalistických zemích je ve věku do 25 let a nad 50 let.

● Čína má v úmyslu do tří let zdvojnásobit výrobu piva. Jak oznámilo čínské ministerstvo lehkého průmyslu, stát do roku 1987 investuje 2,8 miliardy juanů do výstavby 74 nových pivovarů o celkové kapacitě 2,5 miliardy litrů piva ročně.

RADOSTNĚ, RADOSTNĚ, ČUNČI-ČUNČI!

Nejvyšší festivalový »host«

Moskva: Nejvyšším »hostem« moskevského 12. světového festivalu mládeže a studentstva se stane desetimetrová figurína oblíbené panenky Matryjška. Festivalová Matryjška nepochází ze závodu Chochlomskeho rospis, který je proslulý výrobou populárních rozkvetlých panenek, ale z automobilky v Gorkém. K jejímu zhotovení byl zapotřebí velký jeřáb. Jednotlivé díly Matryjšky byly vyrobeny v různých závodech v Gorkém, stejně jako její oblečení — jen na parádni »šaty« padlo více než 600 metrů látky. Kde a kdy se Matryjška objeví na festivalu, zůstává zatím tajemstvím.

MATRYJŠKA JAKO TROJSKEJ KŮŇ...

Revanšistická provokace

Bonn: Západoněmecké ministerstvo spojů ohlásilo novou omílci politovní, známky, která ponesou text: »Němci vyhnáni před čtyřiceti lety ze své vlasti žijí mezi námi...« Ministerstvo tak zůstalo věrné své dosavadní revanšistické praxi. Známký k »výroči« jakéhosi vyhnání vydalo již v roce 1955 a 1965. Agentura TASS k poslední provokaci poznamenává je příznačné, že akce se uskutečňuje v době, kdy národy Evropy oslavují 40. výročí porážky fašismu. Svědčí to o tom, že pravice koalice CDU/CSU nebrání rostoucí aktivitě revanšistických kruhů v NSR. Naopak politiku povzbuzuje tyto síly, které otevřeně usilují o revizí poválečného uspořádání hranic v Evropě.

Klenoty na papíře

(čtk): Státní knihovna ČSR, která sídlí v pražském Klementinu, má ve svých fondech přibližně o 300 000 svazků sousedících století vědomostí ze všech vědních oborů. Bohatstvím fondů patří na první místo v ČSSR a spolu s ostatními knihovnami jednotné soustavy k nezastupitelným kulturním institucím. Státní knihovna bude své fondy v Klementinu přes 200 let i když její počátky sahají až k založení Univerzity Karlovy v roce 1348. Od roku 1777 byly knihovní fondy v Klementinu zpřístupněny veřejnosti. V současné době je přístupná i nejceněnější část fondu, kterou tvoří nábožensko-vědecký soubor rukopisů, prvotisků a vzácných tisků. Rada z nich patří svou kulturní historickou a uměleckou hodnotou k jedinečným pokladům nejen české, ale i světové kultury.

SLUŽEB ČEDOKU ročně využijí více než pět miliónů domácích i zahraničních turistů, což představuje 60 procent z celkového objemu všech deseti čs. cestovních kanceláří. Čedok, nejstarší a největší československá cestovní kancelář, vznikl před 65 lety. V roce 1920 byla zřízena »Československá cestovní a dopravní kancelář, společnost s ručením omezeným Praha«, které ministerstvo železnic udělilo výhradní právo k prodeji železničních jídenek. Od svého vzniku používala zkratku ČEDOK. Čedok o roce 1980 nelze dost arovnávat se současným trusem, který se počtem svých zařízení, zaměstnanců a rozsahem služeb v oblasti »turistického průmyslu« řadí mezi prvních deset firem svého druhu na světě.

JEDNÍM Z NEJSTARŠÍCH strunných drnkacích nástrojů na světě je citera. Ve Starém Egyptě byla sedmistručná, hrálo se na ni brkem a protože byla nástrojem doprovodným, ladila se podle výšky hlasu zpěváka. Z Egypta se v podobě čtyřstranné resonanční skřínky rozšířila přes státy starých Chaldejců, Féníčanů, Židů a Asyřanů až do Řecka — zde se nazývala kithara — a do Arábie, odkud se za křídáckých nálek dostala až do střední a západní Evropy. V Čechách se ujala alpská podoba citery. Největší rozmach našeho citernictví nastal v devadesátých letech minulého století a jedním z největších milovníků citery byl i A. Duřák. Od té doby se však v melancholický zvuk tohoto až téměř padesátistručného nástroje pomalu a neprávem zapomíná.

Zlato ze dna moře

Londýn: Zlatý poklad z loď Royal Charter, která se potopila v roce 1859 u břehů severního Walesu, se snaží zachránit britští potápěči. Drahocenný náklad, který má hodnotu čtyř miliónů liber, chystá zlatokopové z Austrálie přivést domů. K britským břehům jim zbývá pouhých 150 metrů, když loď ztroskotala a 400 lidí zahynulo. Zachránit se pouze 39 pasažérů. Potápěči už vyprostili z námořní písku značnou část vzácného kovu.

Po STOPÁČK
LENINOVA ROČENÍ →

KVĚTÁK V PÍKANTNÍ OMÁČCE: 1 květák, sál, 4 vejce, 2 cibule, 100 g slaniny, 30 g hladké mouky, ½ l vývaru

(i z kostky masox), 2 lžice pikantní hořčice (Bone např.), pepř, špetka cukru, pažitka. — Květák vložíme do kastrolu s vodou a chvíli necháme vyplavovat v kvěťáku příp. ukrytý hmyz. Opíchneme pod tekoucí vodou a vložíme do osolené vařící vody různé dole. Vaříme do ne příliš měkka, aby byl květák na skus ještě pevný a nerozpadal se. Na pánev rozpustíme na kostičky nakrájenou slaninu, přidáme drobně krájenou cibuli, zpěníme, zasypeme moukou, ze stálého míchání smícháme, až mouka voní, pak zalijeme vývarem a rozkvedláme. Ze stálého míchání uvedeme znovu k varu, mírně vaříme 15 minut, pak do omáčky přidáme hořčici, omáčku osolíme, opepříme, přidáme špetku cukru. Na jednu porci počítáme 1 vařené vejce, rozkrájené na čtvrtky, čtvrtku vařeného kvěťáku. Zalijeme omáčkou a zasypeme čerstvou jemně krájenou pažitkou. Podáváme s vařenými novými brambory. (M)



„Ty táto vzbud, řekni mu, že zápas skončil už před půlnocí, udelej mu záněti a jdi do škol!“

Stříbro »ze vzduchu«

(Kpt): Že i »ze vzduchu« je možné získat cennou surovinu, o tom se přesvědčili pracovníci příbramských Kovohutí — stačí jen důkladněji filtrovat plyny, odcházející z tavících pecí. Zdejší odborníci se se spojili se specialisty z pražského Výzkumného ústavu vzduchotechniky, a tak se jim zrodila i nová tkanina pro odprašování plynů pro filtry u tzv. krátkých bubnových pecí. Tato tkanina má vyšší účinnost než všechny dosud používané — a tím pochopitelně roste i odlučovací schopnost celého filtru. Příbramské kovohutě si až počítali, že když instalují zmíněný inovovaný filtr například za tzv. anglickou pec na stříbro, mohou ročně zachycováním ušetřit (tedy prakticky opravdu »ze vzduchu«) získat až 23 kilogramy tohoto drahého kovu ročně, A S K popele!

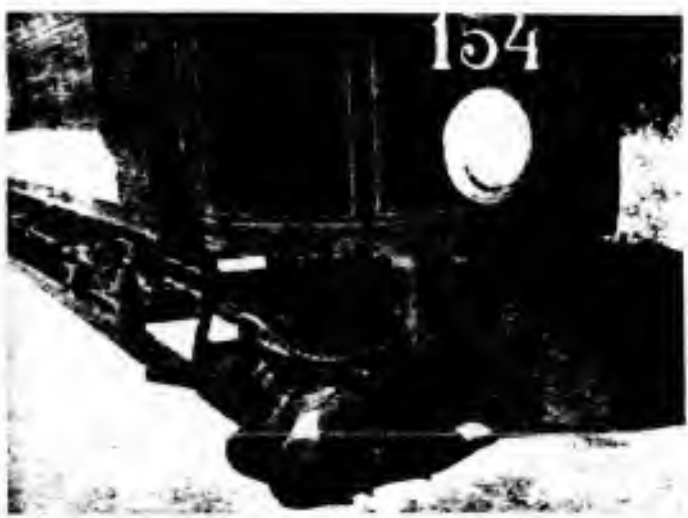
* PALIVO z vyřazených pneumatik vyrábí v komerčním měřítku (jako první na světě) fa Tyrolsys v britském Wolverhamptonu. Cílem roční produkce je získat 20 000 tun lehkého paliva, 17 000 tun pevného paliva podobného koksu a 7000 tun ocelového šrotu. Nový závod bude i energeticky soběstačný, neboť využívá plyny, vznikající ve výrobním procesu. Východní surovinou bude 5 až 8 miliónů kusů, tj. cca 50 tisíc tun vyřazených pneumatik.

První na Rysy



A JEDEN HISTORICKÝ ...

Vysušené Labe v Drážďanech. Jaké poměry zavládly strašným letošním suchem v celých Čechách, vidět na obrázku našem; hlavní tepna našeho vodstva — pyšné Labe — jest stavu takového, že v Drážďanech vyschlo téměř úplně. To jest řečiště Labe a to jest most nad veletokem jeho. Illustrovaný svět č. 48, 1904



A JEDEN HISTORICKÝ ...

Nový ochranný rám elektrických vozů v Praze. Jedná se nyní o to, aby nový tento přístroj, který se už výborně osvědčil při jedné bezděčné demonstraci na ubohé stařeň, pod elektrický vůz stržené a rámem zachráněné, byl zaveden ke všem vozům elektrické dráhy pražské, a to co nejdříve! Jest to vynález český, jehož původci jsou vrchní inženýr pražských elektrických drah Svoboda, vrchní kontrolor Jirgl a zomečnick Václav Charvát. Naše vyobrazení představí nám rám ten v plné činnosti — an odstraňuje od vozu muže, který dobrovolně demonstroval na sobě blahodárnou činnost přístroje. Illustrovaný svět č. 6, 1904

DEMONSTRACE PRO PŘEPRAVU...

ZVLÁŠTNÍ VYDÁNÍ

24. října 1945 • cena 3 Kčs



PŘESIDENT REPUBLIKY PODEPSAL DEKRET O ZESTATNĚNÍ PRŮMYSLU A BANK DNĚS, 24. ŘÍJNA 1945 V

A TO BTL PRŮSER NAD PRŮSERY!

■ První dálnice na světě byl úsek mezi Milánem a Varese v Itálii. Dálnice měřila 21 km, stavěla se něco přes rok a byla otevřena roku 1924.

■ Největší sportovní stavbou je Strahovský stadión v Praze. Dokončen byl roku 1934 a poskytuje místo 240 tisícům diváků.

El Gaddafi

Mr. 1 in Love and Hat

■ v jednom černém Zelt ist er geboren, man weiß nur den Monat — September und ungefähr das Jahr. 1940 oder 1941. Seine Familie, umherziehende Beduinen. Tagsüber schreit die Wüste im unerträglichen Licht, die Hitze am Mittag verbietet jede Bewegung. Wenn die Sonne verschwindet, kommt die Kälte ohne Übergang. Menschen und Tiere rücken zusammen. Oberst Moamar El Gaddafi ist der Mann aus der Wüste, und er ist wie die Wüste. Wo er ist, wird das Leben unerträglich. In seinen „Volksbüros“ (Botschaften und Konsulate) sitzen als Diplomaten getarnte Mordkommandos.

Attentate in Bonn, New York, London. Terroristen aus aller Welt gibt er Unterschlupf. Reporterinnen, die ihn interviewten, verliebten sich in ihn. Er soll so gut lieben wie hasen. Gaddafi hat glänzende Augen, langes, schwarzes Haar, einen sinnlichen Mund. Seine Leibwache: Frauen mit Kalaschnikows. Er nennt sie „meine grünen Nonnen“. Grün ist die Farbe, die es in der Wüste nicht gibt.

Gaddafi ist mit Safiva verheiratet, hat sechs Kinder mit ihr, der Frau, die ihn töten sollte. Sie war Krankenschwester, man hatte ihr eine Mio. Dollar und eine Giftspritze gegeben. Aber sie habe sich unsterblich in ihr Opfer verliebt, heißt es.

■ Největší neobydlenou stavbou je hala pro sestavování raket typu Saturn na Floridě. Hala je 218 m dlouhá, 158 m široká a 160 m vysoká. Rakety z haly vyjíždějí na kolejnicových podvozcích ze čtyř doků, z nichž každý se otevírá dveřmi o výšce 140 m.

■ Nejstarší známá stavba byla objevena roku 1960 v Tanzánii. Jedná se o hrubý kruh volně spojených bloků lávy, uvnitř byly nalezeny některé umělecké předměty a kosti. Kruh byl zřejmě podlahou jakési větší stavby datované rokem 1 750 000 př. n. l.

■ Nejvyšší obydlí stavbou je Searsova věž v Chicagu. Má 110 pater a měří 443 m. V budově žije přes 16 tisíc lidí, kteří používají 103 výtahy. S televizními anténami výška stavby dosahuje 548,64 m.

■ První Velká cena se jela v roce 1906 na okruhu Le Mans ve Francii. Zvítězil Szisz na renaultu s průměrnou rychlostí 101,19 kilometru/h na trati dlouhé 1238 kilometrů. Okruh v Le Mans tehdy měřil 103 kilometry.

■ Nejdražší sériově vyráběný vůz je Panther De Ville Convertible, který má v Anglii cenu přes 75 tisíc liber, až za něj se řadí Rolls-Royce Camargue. Před třiceti lety stál průměrný Rolls přes 7 tisíc, tedy skoro desetkrát méně.

■ Termin „Veterán“ definovala Mezinárodní federace starých vozidel (FIVA) roku 1961. Do této kategorie spadá všechna vozidla vyrobená do konce roku 1918. Další třída — „Vintage“ — kryje auta z let 1919—1930.

Bauch dicker als Milton ...

Ein dicker Bauch ist gefährlicher als Übergewicht, das an mehreren Körperstellen verteilt ist. US-Mediziner: „Bei Frauen soll das Zentimetermaß um die Hüften 20 Prozent mehr anzeigen als am Bauch. Wenn Männer um den Bauch breiter sind als um die Hüften, wird's kritisch fürs Herz.“

Věšňové z věznic Parklea v australském městě Sydney více než rok používají takzvanou v řadě proužků sadzejší pro dávení vězňů. Vylisují v propasechli se oběma vězňové (slovo správně je 20 dolarů a poukázek k oděru podpory v ne samostatnosti. „Na sadzešku“ vydrásali také od daci a rodné tisíce a řidičské průkazy. Justiční ordinace se nyní uvolňuje snazší efektivit. zda byli vězňové strážci v tomto případě neubíhali, neschopní nebo zda se některý z nich nebudou na deist čas muset ubytovat ve vězení, které dosud hrděti.

G. Husák na dovolenou do SSSR

(čtk): Generální tajemník ústředního výboru KSČ a prezident ČSSR Gustáv Husák odečítavat v sobotu na pozvání ústředního výboru KSSS na kratší dovolenou do Sovětského svazu.

Změna názvu Kambodža

(čtk): Československé tiskové kancelář sdělují, že lidová republika v českém a slovenském jazyce. Místní termínů se bude používat nový název Kambodža a Kambodža lidová republika. Mění se rovněž všechny z toho vyplývající odvozeniny — např. Kambučan, Kambučanka, Kambučane. Nový přepis odpovídá transkripci „Kampuchea“, která je bližší názvu v khmérštině.

WALTER WOOD, který si je něžní v americkém státě Utah odpovídá dlouholetý trest za vraždu. Nijši začal správu věznic a zadá odškodné ve výši dvou milionů dolarů. Svou žádost odhodlňuje tím, že když se mu loni podařilo z věznic uprchnout, utrpěl během několika hodin, které strávil na subodě, „duševní trauma“. Vlnu na tom má podle něj personál věznic, který mu v útěku nezabránil.

Deštníkem proti psům

(ro): Kanadští listonoši budou vbrzku vyzbrojeni deštníkem, který se po stisknutí knoflíku otevře s ohromným rachotem. Touto „zbraní“ budou zabíjet na útěk bojechtivé domácí psy. Kanadská správa pošt tvrdí, že toto opatření je „vyhnutelné, protože jen v minulém roce pokousali psi v zemi javorového listu 820 poštovních doručovatelů.

Nevšední událost v zoo

(čtk): K nevědní události došlo včera ve Východočeské zoologické zahrádě ve Dvoře Králové nad Labem. Ve výběhu lidoopů se po ohledě narodilo mládě orangutanů. Matka Kája i dcera Kátka se věstí dobrou zprávu. Podle informací z královádvořské zoo se mládě orangutanů narodilo v ČSSR teprve podruhé. Existence těchto velkých savců z řady lidoopů je krátká ohrožená, a proto každé narození mláděte lze považovat za unikát.



UŽ TRVÁ...
Mladšího mláde

redakční pošta

K NOVÉMU JÍZDNÍMU ŘÁDU ČSD

Podle starého jízdního řádu odjíždělo z Prahy hl. nádraží ve směru Beroun—Plzeň sedm osobních vlaků. Od nového jízdního řádu jsou všechny (ať na jednu nebo 2.22 bod. v noci) zrušeny a všechny osobní vlaky jedoucí tímto směrem odjíždějí až ze smíchovského nádraží. Protože si tvůrce nového jízdního řádu uvědomil, že se toto „vytěpšení“ neobejde bez nějakého uskutečnění klíčové věci: zařadil „do odvolání“ také osobních vlaků, které začínají na hlavním nádraží a končí na smíchovském...
K. M., Praha 1

Čtenář dále uvádí i komplikace cestování po případném zrušení provizorních spojů. Stanovištní služby dopravy a přepravy Správy severozápadní dráhy Praha v dopise ze dne 21. 6. je následující:

„K ukončení převážně většiny osobních vlaků ve směru od Berouna ve stanici Praha Smíchov přistoupila Severozápadní dráha v souvislosti s plánovaným zahájením provozu na trase B podzemní dráhy a s rečením stanice v prostoru nádraží Praha Smíchov. Vzhledem k tomu, že zahájení platnosti nového jízdního řádu ČSD a zahájení provozu trasy B metra není časově shodné, a protože je zřejmé, že současná povrchová doprava MHD neposkytuje pro tuto přechodnou dobu plnohodnotnou náhradu při cestách z nádraží Praha Smíchov do centra města, zařadily ČSD na úseku Smíchov — Praha hl. n. v exponovaných denních dobách řadu vlaků kyvadlové dopravy. Uvedené vlaky jsou vedeny jako přípoje od, resp. k vlakům, končícím na Smíchově a v jízdním řádu jsou označeny poznámkou „jezdí do odvolání“. Po převodu trolejovce na metro bude jejich jízda zrušena. — V této souvislosti byla rovněž zvažována možnost ukončení osobní dopravy na Smíchově až současně se zahájením provozu nové trasy metra. Prověření však ukázalo, že z technických, ale zejména technologických důvodů v práci stanice Praha hl. n., není tento postup vhodný. — ČSD Severozápadní dráha si je vědoma závažnosti provedení kroku a z tohoto důvodu je situace v přepravě osob na uvedeném přepravním směru sledována tak, aby v případě vážnějších poruch v uspokojování přepravních potřeb obyvatelstva bylo možno přijmout ze strany ČSD příslušná opatření. — Závěrem je možno konstatovat, že současná podoba jízdního řádu ČSD byla projednána a odsouhlasena v rámci příomínekového řízení k jízdnímu řádu orgány státní správy. Vzhledem k tomu, že příslušné odbory dopravy ONV či KNV neuplatnily do současné doby žádný návrh na úpravu organizace vlakové dopravy na trati 173 Zdice — Beroun — Praha, Severozápadní dráha je návratu k původnímu stavu neuváží.“

ČSD = ČLAVČEŘE SPO DOHA...

Vyvrácený předsudek

(rf): Z průzkumu, který uveřejnil francouzský časopis Journal du Dimanche, vyplývá, že navzdory vžitému názoru většina Francouzů nepije červené víno. Jen šestnáct procent pije při obědě nebo večeři toto víno zatímco 49 procent dává přednost vodě (v této skupině tvoří většinu ženy). Třináct procent nealkoholickým nápojům, deset procent pije šest procent mléku.

2,6 PROCENTE VODY V KRVÍ...

Modroocí to mají lehčí?

(or): Když přijde k stomatologovi F. Sattionovi v australském Melbourne pacient, podívá se mu lékař nejdříve do očí. Jak tvrdí Sattion, záleží na jejich barvě, nakolik je člověk citlivý na bolesti. Nejlépe ji údajně snáší modroocí lidé, potom zelenoocí a šedoocí. Zato pro hnědoocí je prý zubní vrtáčka nástrojem utrpení.

NA STO PLAVCŮ z ČSSR se v sobotu zúčastnilo XIV. ročníku dálkové plavby „Máchovo jezero — můj osud“. Pokaždé tentokrát vyprávcům velice přišlo: teplota vody 20 stupňů a vzduch byl ještě o pět stupňů teplejší. Nejstarším účastníkem byl 71letý František Brothánek z České Lípy a nejmladší byla 6letá Jana Veselá z Neratovic.

Více než polovina rakoušů o loňské dovolené nikam nespověděla, což je téměř o pět procent více než v roce 1981. Oznamují to nyní rakouský statistický úřad.

Ve Wimbledonu po půlstoletí

Holíková a junioři úspěšnější než naši senioři

PREKVAPUJÍCÍM triumfem 17letého tenisty NSR Borise Beckera a očekávaným vítězstvím Martiny Navrátilové se v neděli uzavřel 93. ročník mezinárodního mistrovství Anglie ve Wimbledonu. A pro nás toule byl neoficiální světový šampionát na trávnatých dvorcích nejúspěšnějším v postupu 17leté Andrey Holíkové až na samý konec pavouka v soutěži juniorek.

Holíková vystupovala před tím také v soutěži seniorek a tam na sebe upozornila vítězstvím nad 28. letoušskou světovou šéfkou Casaleovou v USA v 1. kole. Pokračování ji už nezastihlo v této výškovosti a ve 2. kole podlehla další Američance Meskerové. Včera odpovídala se juniorská část wimbledonské reprezentace vrátila do Prahy. Chyběla však v ní Holíková, která přimela z Londýna odcestovala na finále Poháru A. Solisbanilové v Le Touquet. Takže o ní z podání ostatních. P. KORDA: „Byla jasnou sáverenkou mezi všemi 48 juniorkami a předváděla tenis, odpovídající svému postavení v seniorském žebříčku, kde je tohobá-

TRUBÁKOVÁ, se svými 14 roky nejmladší v čs. sestavě pro Wimbledon. „Vypadá, jako by na trávě hrála od malicka, a přitom sama říká, že trojnásobný dvorec nepatří mezi její oblíbené povrchy.“ Dodejme ještě k úspěchu Holíkové, že poslední vítězství čs. tenistky ve wimbledonské juniorece pochází z let před první světovou válkou, snad 1934 nebo 1935, kdy juniorskou soutěž vyhrála E. Čepková. Vedoucí výprav B. SVATOS: „Jedno vítězství, jedné finále a jednou mezi šestnácti nejlepšími — to jsou docela dobré znaky našich mladých, bohužel než v přímě našich dosudních reprezentantů.“ P. KORDA: „Finále čtyřhry jsme s Gyriem Sukrem nehráli úplně podle svých představ. Přehráli v Paříži, kde jsme debila došli až k vítěznému konci. Jsme asi byli lepší. Měli nás to, ve dvouhře jsem mezi posledními šestnácti ztroskotali na Perardovi letovci. Byl jsem ve Wimbledonu poprvé, mám plnou hlavu dojmů, ale myslím si, že v Paříži byl větší zájem diváků o juniorskou soutěž.“

Die Lust am Singen

BONN, 11. Juli (dpa). Bundespräsident Richard von Weizsäcker hat offenbar die Lust am Singen gepackt. „Man müsste im Präsidialamt einen Chor einrichten, damit man besser mitsingen kann“, meinte er, als ihm und seiner Frau Marianne am Donnerstag der Knabenchor und die Mädchenkantorei Aschaffenburg auf der Terrasse der Villa Hammerschmidt ein Ständchen brachten.

Nach dem Singen verriet Marianne von Weizsäcker, daß sie besondere Erinnerungen mit dem Lied „Die Gedanken sind frei“ verbinde. Dieses Stück hatten die jungen Sängerinnen und Sänger ebenfalls vorgetragen. „Wenn mir als Kind etwas nicht paßte, habe ich dieses Lied immer leise vor mich hingesungen“, erzählte Frau von Weizsäcker. Das Schlußstück des Ständchens bescherte dann noch ein absolutes Novum: Zum erstenmal wurde im Amtssitz des Bundespräsidenten das Deutschlandlied von einem Kinderchor gesungen.

KNEŽOUREK V PELOTONU

Cyklistický oddíl Sp. Roudnice, jeden z nejstarších v ČSR, uspořádal k počtu svých svých narozenin závod veteránů. Na startu se sešla slavná silniční škola. K. Bataglin ze Strakonice (70 let), K. Janský z Prahy (75 let) či B. Horáček z Třebíče (61 let). Do pelotonu prv šlapali jako za mlada. Poprvé se ve veteránském pelotonu představil i spolupředseda Veselého, Růžičky, Skotěpy a dalších — šlehlý jedná Knežourek. Po letech odmlky prokázal svou třídu — a vyhrál.
(ba)

Obliba drůbežního masa

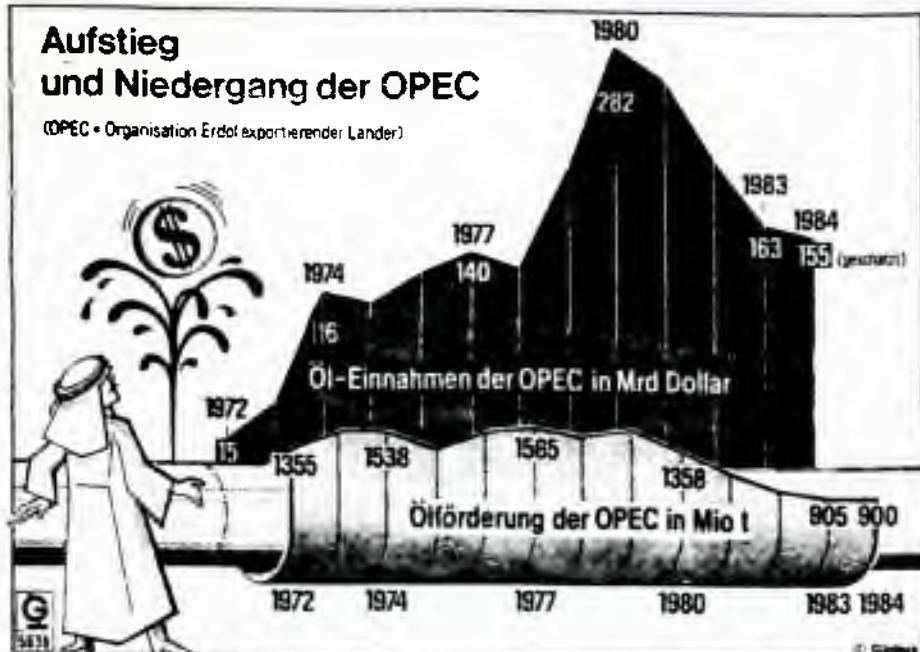
(tk): Nabídka kuřat z drůbežářských závodů v Praze 4-Libuš plně pokrývá poptávku dvou milionů lidí set tisíc obyvatel Prahy a Středočeského kraje. Ještě v roce 1951, když vznikl tento podnik, byly chovány v Libuši především husy pro vánoční stůl. O deset let později sportoval jeden obyvatel ČSSR průměrně 17 kilogramy drůbežního masa. Nyní je jeho spotřeba v Praze 13 až 14 kg, přičemž v ostatních výspěch zemích dosahuje výše 20 kg. V libušském závodě mají receptury na více než 40 výrobků z drůbežního masa.

Wimbledon: Holíková

LONDÝN (a): Dvouhra juniorek na tenisovém mistrovství Anglie ve Wimbledonu se stala koreistí Andrey Holíkové (narozená č. 3), která po vítězství v semifinále nad Kelesovou 6:3, 8:3, zdolala ve finále Australanku (č. 7) Jenny Byrnerovou 7:5, 6:1. Dcera bý. kapitána hokejistů Dukly Jihlava Jaroslava, tak dosáhla svého největšího úspěchu. Holíková přestoupila z Přerova do 1. ČLTK.

HAŠO
2. HUSAKA
JE
KAMBA
LIZ HUS...

(OPEC = Organisation Erdöl exportierender Länder)



.. ALE JEŇ TV PRACHY H'IT...

Zwar zielen die orangefarbenen Gewänder der Hare-Krishna-Sekte noch nicht die Straßen Moskaus, aber die buddhistische Sekte ist trotz ihres Verbots auch in der Sowjetunion bereits fest verwurzelt. Insbesondere in der Region um Stawropol im Kaukasus, aus der Parteichef Michail Gorbatschow stammt. Sektenanhänger haben von hier aus vor kurzem in einem offenen Brief an „Staatschefs und Regierungen, Religionsführer und Menschenrechtsverfechter in der gesamten Welt“ gegen die anhaltende Verfolgung ihrer Gemeinschaft protestiert.

In dem Appell wird erklärt, seit 1981 seien über 20 Sektenmitglieder festgenommen oder in psychiatrische Anstalten interniert worden. Ihnen wird angeblich vorgeworfen, der „Gesundheit ihrer Angehörigen“ mit einer vegetarischen Diät geschadet zu haben. „Dabei leben Millionen von Menschen in Indien und der gesamten Welt von derartiger Kost“, beschwerten sich die Autoren des Briefes.

Ein Sympathisant der Sekte nannte AFP die Namen von fünf Personen, denen in Kürze in Kurdschinowo bei Stawropol der Prozeß gemacht werden soll. In einer dem Appell beigelegten amtlichen Expertise von Ende April wird den fünf Angeklagten vorgeworfen, „in der trügerischen Hoffnung“ gehandelt zu haben, das sowjetische System durch ihre Ideal-Gesellschaft „Varnaashrama“ ersetzen zu können. Sie hätten versucht, die Bevölkerung durch die Verkündung eines bevorstehenden Atomkrieges einzuschüchtern, den die UdSSR zur Gewinnung der kapitalistischen Reichtümer auslösen werde.

Nach Angaben der Untersuchung trage vielmehr die Propaganda der Sekte dazu bei, die internationalen Beziehungen zu verschlechtern und die fremde Einmischung in die Angelegenheiten der sozialistischen Länder zu fördern. Daraus könnten die Voraussetzungen für den Ausbruch eines Atomkrieges entstehen, hieß es weiter. Den fünf Sektenanhängern drohen wegen Gründung und Mitarbeit in religiösen Propagandagruppen Strafen von zwei Jahren Arbeitslager bis zu fünf Jahren Gefängnis. Wie AEP weiter erfuhr, befindet sich

unter den betroffenen Mitgliedern auch eine 37-jährige Frau, der die Abhaltung von spiritistischen Sitzungen vorgeworfen wird. Die Anklage stützt sich dabei auf die Aussage ihres fünfjährigen Sohnes, der — ohne Lese- oder Schreibkenntnisse — seine angeblichen Erklärungen unterschrieb.

Nach Angaben von Mitgliedern ist die Sekte 1972 nach dem Besuch ihres indischen Gurus in der UdSSR gegründet worden. Sie habe sich seitdem „intensiv“ entwickelt und zähle insbesondere Intellektuelle, Ärzte, Künstler, Lehrer und Wissenschaftler zu ihren Anhängern. Im August 1983 hatte die sowjetische Wochenzeitung „Nedelja“ (Die Woche) erstmals von der Existenz der Sekte in der Sowjetunion und von Gerichtsverfahren gegen Mitglieder berichtet.

Zum Abschluß sprach das amtliche Gutachten von einer „ideologischen Verwandtschaft“ zwischen der Hare-Krishna-Sekte, dem Sacharow-Komitee sowie der nationalen jüdischen Bewegung in der UdSSR mit „politischer Diskriminierung“ und der „Befürwortung des Kosmopolitismus“ betrieben diese Gruppen den „Verrat am Vaterland“.

LEPSI' NEZ BOLŠEVİK-YÜNGER!

Berausende Hochzeit

BAD BRÜCKENAU, 9. Juli (dpa). Eine Standsbeamtin im unterfränkischen Bad Brückenau darf vorerst nicht mehr den Bund fürs Leben besiegeln. Der Bürgermeister der Stadt hat die Beamtin von sämtlichen Dienstpflichten im Standesamt entbunden, nachdem sie eine Trauung im Alkoholrausch vollzogen haben soll.

Der Vater der Braut hatte sich in der vergangenen Woche über die Frau beschwert. Sie soll bei der Trauung seiner Tochter nicht mehr fähig gewesen sein, die Heiratsurkunde zu unterschreiben und den Namen des Bräutigams auszusprechen. Nach Angaben des Bürgermeisters war bekannt, daß die Beamten Alkoholprobleme hat. Im Moment liefen noch amtsärztliche Untersuchungen zu dem „bedauerlichen Vorfall“. Ob die Trauung des Ehepaars als rechtlich vollzogen gewertet werden könne, sei noch offen.



Jedna z posledních pražských tramvají, která projela
Městskem Foto: ČTK — I. HEIZLAR

S trochou nostalgie

(čtk): Poslední tramvaj mezi Perštýnem a Hybernskou ulicí v Praze viděl asi málokdo. „Dvacítka“ Nizozemců Naskem projela totiž Národní třídou včera v půl páté ráno, v době, kdy se pražský život teprve nespěšně probouzel. Po celých 110 let byla Národní třída, ulice 28. října s Můstkem a Ploškou jednou z hlavních tepen tramvajové dopravy. Od 2. listopadu 1985, po zahájení provozu metra trasy B 1, se značná část tohoto úseku promění v pěší zónu.

V MOLDAVSKÉ SSR probíhá sklizeň růžových listků a jejich zpracování na růžový olej. V této sovětské republice, která zajišťuje více než polovinu z celkové produkce růžového oleje v SSSR, se má letos vyrobít přes tři tisíce tun této cenné suroviny kosmetického průmyslu. Moldávie si však získala ohlas ve světě právě i dalšími produkty, především šalvějovým a levandulovým olejem. V Kišiněvě se nyní dokončuje továrna na výrobu vonavek, která zahájí provoz až v příštím roce.

2NA'JEŠ „HOIKÓVSKIE DÚCHY?“
JOB TVOJO NAŤ-DOLŠOJ SARNO!

Loreley-Haiku ohne Kohl

TOKIO, 10. Juli (dpa) Japans Regierungschef Yasuhiro Nakasone hat, 161 Jahre nach der Publikation von Heinrich Heines „Ich weiß nicht, was soll es bedeuten“, ein eigenes Gedicht auf den Rhein und die Loreley verfertigt. Es steht in seinem soeben veröffentlichten Buch mit „Haikus“, Gedichten in einer strengen 17-Silben-Form, von denen Nakasone seit seinen Studententagen Hunderte verfaßte.

Frei übersetzt lautet das Loreley-Gedicht etwa so: „Das Tal, die jungen Blätter und der trockene Geschmack des örtlichen Weins bieten sich uns an, während unser Boot den Felsen der Loreley passiert.“

Nakasones Kabinetts-Chefsekretär Takao Fujinami, der auch sein Poesie-Lehrmeister ist, kommentierte: „Der Ministerpräsident komponiert seine Haikus in einer sehr direkten und umkomplizierten Weise.“ So kam es wohl auch, daß Bundeskanzler Helmut Kohl, der am 1. Mai dieses Jahres bei Nakasones Rheinfahrt mit ihm an der Reeling stand, nicht erwähnt wurde. (FRIEDRICH)

HAIKU PIËRE VERILLO KAROL
TRINKOWITZ 2 HAMBURG

[illegible]

Der sechste Tennis-Streich

Martina Navratilova gewann gegen Chris Evert-Lloyd

Martina Navratilova hat in London Tennisgeschichte geschrieben. Durch ihren 4:6, 6:3, 6:2-Triumph über ihre alte Rivalin Chris Evert-Lloyd sicherte sie sich zum sechsten Male den begehrtesten Tennis-Titel der Welt und zog mit Billie Jean King gleich. Die Amerikanerin war bisher alleinige Nachkriegs-Rekordhalterin mit sechs Siegen bei den internationalen Meisterschaften von England in Wimbledon. Mit vier Titelgewinnen hintereinander stellte sie den Rekord der Helen Wills-Moody (USA) ein, die als letzte Spielerin 1930 viermal hintereinander triumphieren konnte.

Das 1:46 Minuten dauernde Duell der beiden weltbesten Spielerinnen begann mit einem Aufschlagverlust von Martina Navratilova. Die Nervosität hielt bis Mitte des zweiten Satzes an. Mit einem Break zum 3:1 fand die athletische Linkshänderin ihr Gleichgewicht wieder. Danach beherrschte sie die laufstarke Chris Evert-Lloyd mit ihrem wuchtigen, offensiven Spiel. Zwei weitere Breaks im ersten und siebten Spiel des dritten Satzes brachten Martina Navratilova dann ans Ziel ihrer Wünsche.

Die mit Abstand weltbesten Tennisspielerinnen haben in absehbarer Zeit nicht die Absicht, das Feld freiwillig zu räumen. Natürlich müsse einem die Müdigkeit von John McEnroe (26) zu denken geben, meint die 28 Jahre alte Martina Navratilova. Doch sie selbst fühle sich zu neuen Großtaten befähigt. Ziele gäbe es genug. Den Grand-Slam oder die insgesamt 30 Wimbledon-Siege Billie Jean Kings (USA). „Wenn ich Chris sehe, wie gut sie noch mit 30 geworden ist! Sie spornt mich an, noch mehr an mir zu arbeiten.“

Martina Navratilova macht eine Rechnung auf: „Als ich mit 19 die Nummer eins wurde, war ich nicht annähernd so gut, wie ich jetzt bin. Selbst wenn ich noch drei bis vier Jahre spielen würde, wäre Gabriela Sabatini erst 18.“ Die erst 15 Jahre alte Argentinierin, ein „phänomenales Talent“, und die schon „sehr gute“ Steffi Graf (16) hält Martina Navratilova am ehesten für eine Nachfolge befähigt.

Doch das ist Zukunft. Die Gegenwart wird durch die Statistik belegt. Mit ihrem 4:6, 6:3, 6:2 über Chris Evert-Lloyd gewann Martina Navratilova auch das fünfte Wimbledon-Finale gegen ihre Rivalin, stellte mit sechs Titeln (1978, '79, '82, '83, '84, '85) Billie Jean Kings Nachkriegsrekord ein und ist die erste seit Helen Wills-Moody (USA) 1930, die viermal hintereinander gewinnen konnte. Das Privatduell mit Chris Evert-Lloyd, die nach ihren Siegen in Melbourne und Paris in Wimbledon auf halber Grand-Slam-Strecke steckengeblieben ist, steht jetzt übrigens 34:32.

Die zweimaligen Doppel-Weltmeister Helga Schmalz aus der Schweiz und Barbara Ruff aus Ungarn gewannen erstmals auch das Herrendoppel. Im Endspiel besiegten sie die Australier Rod Case und John Fitzgerald mit 6:4, 6:3, 4:6 und 6:3. Das australische Davis-Cup-Paar hatte im Halbfinale den amerikanischen Titelverteidiger und viermaligen Gewinner Peter Fleming und John McEnroe aus dem Rennen geworfen. Der 26 Jahre alte John McEnroe blieb damit in

Wimbledon erstmals seit sieben Jahren ohne Titelgewinn. Mit Günthard/Tarozzy siegte erstmals seit den 1958 erfolgreichen Schweden Svan Davidson und Ulf Schmidt ein europäisches Paar im Herrendoppel von Wimbledon. dpa/sid



Strahlende Siegerin im Damen-Einzel Martina Navratilova. (Bild AP)

„Maskuline Martina“

Dies ist meine erste Journalistenachtele. Sie betrifft Ihren Artikel über das Tennis-Turnier in Wimbledon in der FR am 17.85. Darin schreiben Sie u. a. von der maskulinen Martina Navratilova. Vielleicht ist es Ihrer Aufmerksamkeit entgangen, daß Mrs. Navratilova bei den Damen mitspielt und somit biologisch als feminin anzusehen ist, oder wissen Sie es besser? Ich nehme an, daß Sie auf ihr maskulines Aussehen hinweisen wollten, aber dann müssen Sie es auch schreiben. Sie wissen doch, der kleine Unterschied macht's aus — in jeder Beziehung. Martina Eckl, Herdecke

Es ist direkt unheimlich: Eine Frau, die mit ihrem Tennisspiel Millionen verdient und dafür um jeden Punkt kämpft. Der Preis für dieses unerwartete Verhalten ist hoch: Vom Publikum und von den Journalisten wird ihr das als negativ verstandene Etikett maskulin verliehen, über ihr Privatleben wird so manches gemunkelt. Ihre Gegnerin ist dagegen „tatsächlich auch Weib“ und verdient daher alle Sympathien: Ein Hoch auf das deutsche Fräulein-Wunder B. Bunge. Regine Hagedorn, Bielefeld

Ich bin der Meinung, daß sich eine Zeitung unglaublich macht, wenn sie hin und wieder mit aufklärerischen Artikeln benachteiligten Minderheiten zur Seite tritt, in ihrem Sportteil dann aber ohne große Probleme Vorurteile bekräftigt. Es geht hier eindeutig um die Diffamierung einer Sportlerin, die das Spiel vieler anderer Persönlichkeiten nicht mitmacht, nämlich der Öffentlichkeit eine angeblich glückliche heterosexuelle Beziehung vorzugaukeln. Das ist offensichtlich schon zuviel für einige männliche Schreiber. Prompt wird ihr sportliches Auftreten ständig mit dummen bis gehässigen Nachsätzen versehen. Dabei bin ich der Meinung, daß Martina Navratilova durch ihr offenes Auftreten mehr für die Schwulen und Lesben getan hat als die sicher wohlmeinenden aufklärenden Artikel in Ihrer Zeitung, wie sie ab und zu immerhin noch erscheinen. Ulrich Moritz, Hamburg

Auf die Klassifizierung der englischen Spielerin Jo Durie als britische Walküre möchte ich hier nicht detailliert eingehen, diese Festbeschreibung mutet fast harmlos an im Verhältnis zu den diffamierenden Ausdrücken zur Person von Martina Navratilova. Da wird eine Sportlerin abgeurteilt, nicht aufgrund sportlichen Unvermögens, sondern wegen einer diffusen Mischung aus mangelnder menschlicher „Größe“ und einem „Nicht-Weib-Sein“, was auch immer Herr Ludwig darunter versteht.

Er scheint genauestens darüber informiert zu sein, daß Bettina Bunge tatsächlich auch Weib ist im Vergleich zu Martina Navratilova. Diese ist in seinen Augen nicht nur maskulin, sondern gar kein Weib. Daß es sich bei den beiden Tennisspielerinnen um Frauen und nicht um Weiber handelt, ist Herrn Ludwig offensichtlich entgangen. Während das Publikum die Unfairness der Spielerin mit Pfiffen quittiert, entzieht der Reporter der Spielerin lieber gleich die Identität als Frau. Margret Fehrer, Frankfurt

NEH. REPORTERI JSOU KOLT
HAYZLOVE; TA JEJICH
HANIKA JE TANY UKA'ZKA
TOKO, JAK ŽENIKA NEHA
VYPADAT...

Slavnostní představení

(Čr): Při příležitosti 1100. výročí úmrtí sv. Metoděje, zakladatele osobnosti slovenské kultury a vzdálenosti, bylo ve Slovenském národním divadle slavnostní představení opery národního umělce Eugena Suchoně „Svatopluk“. Představení přiláhalo členové představenstva ÚV KSČ, první tajemník ÚV KSČ J. Lenárt a předseda vlády SSR P. Colotka a další představitelé. Ministr M. Válek v projevu připomněl historický význam byzantské mise Konstantina a Metoděje, a jejichž činnost souvisí kulturní rozmach Velké Moravy, i jejich zásluhy o slovenské písemnictví a vzdálenost. Dilo Konstantina a Metoděje — řeči — položilo základy kultury nejen našich předků, ale všech Slovanů. Patří stejně nám, jako všem Slovanům, celému lidstvu.

O PŘETAVCE SE VŠICKNI MOULILI...

Banken an. Die DDR hat in diesem Jahr bei westlichen Banken bislang Kredite von über einer Milliarde Dollar aufgenommen. Ein internationales Bankenkonsortium hat der Deutschen Demokratischen Republik einen Kredit von 600 Millionen Dollar gewährt. Dem Konsortium gehören fast 100 westliche und japanische Banken an.

eröffnen. Nach Angaben der Orchesterleitung handelt es sich um das Werk „Die Schöpfung“ der inzwischen zehn Jahre alten Dalia Warsaw. Das israelische Mädchen, das zur Zeit in New York wohnt, soll bereits im Alter von drei Jahren mehrere schwierige musikalische Werke auf dem Klavier

Neunjähriges Wunderkind komponierte Sinfonie

HAIFA. Mit der Komposition einer Neunjährigen will das Symphonieorchester der Stadt Haifa die kommenden Konzertsaison Anfang September

■ Erstem Kinem na světě byl Electric Theatre v Los Angeles. Promítalo se v cirkusovém stou o premiéra zde byla 2. dubna

Smlouva byla uzavřena v městě Zhořelci, ležícím na Nise, která je rozděluje na polskou a německou část. Obě smluvní strany se ve smlouvě, uzavřené 6. července 1950, odvolávají na „postupimské rozhodnutí“ a potvrzují „stanovenou a existující hranici“. Text se od Postupimské deklarace liší tím, že pro město Swinemünde už používá polský název Svinoujście a Nisu neoznačuje za „západní“, ale za „Lužickou“.

V preambuli smlouvy prezident Polska a NDR zdůrazňují „vůli zachovat mír a přispět k velikému dílu spolupráce míromilovných národů“, upozorňují, že „spolupráce mezi polským a německým národem je možná díky tomu, že německý národ musel rozdělen Sovětským svazem“ a že chtějí „po tragických zkušenostech s hitlerismem vytvořit neofeštilské základy pro mírové a sousedské soužití obou národů“. Obě strany uznaly „stanovenou a existující hranici jako nezměnitelnou hranici míru a přátelství, která nerozděluje, ale spojuje oba národy“.

Západní imperialistické mocnosti mnohokrát rozpoutaly nejroznější kampaně proti SSSR a socialistickým zemím a velmi často do nich zatahly i otázku hranice na Odře a Nise. Frontování mírového soužití a úsilí o politiku evropské bezpečnosti a spolupráci přispělo k tomu, že vláda NSR pod předsednictvím W. Brandta podepsala 12. srpna 1970 smlouvu se Sovětským svazem a 7. prosince 1970 obdobnou s Polskem, v nichž uznávala poválečné hranice v Evropě včetně hranice na Odře a Nise a hranice mezi oběma německými státy.

AT 21YE BLBOST!!!

■ Oznočit film za „nejúspěšnější“ podle toho, kolik vydělal, by bylo nejen neobjektivní, ale také těžké vzhledem k inflaci. Za zmínku v této souvislosti však snad stojí Celisii – příběh ohromného želoka. Za prvních 78 dnů po uvedení zaplatili diváci v polsko-germánském kinu 124 milionů dolarů, výrobo filmu stálo 8 milionů.

střed Schrumplebern, argumentují die Abstinentenbewegung. Dies alles sei nicht zuletzt dem Bierverbot zu verdanken. So soll es bleiben, meinen die Alkoholgegner.

In den Alkoholläden, in denen sich jeder Freitag vor der Sperrstunde die Mühsal des Biertrinkens staunen, soll auch in Zukunft Bier im Angebot fehlen. Und Isländs einzige Brauerei soll auch weiterhin ausschließlich für den Export und Rückimport via Duty-Free-Shop in Keflavík brauen dürfen.

wieder Wein zu kaufen. Härtere Drinks folgten. Heute sind die Bars in Reykjavík nicht schlechter ausgerüstet als irgendwo sonst in der Welt. Nur das harmlose Bier blieb auf dem Index. „Die Deutschen sind schuldig“, sagen isländische Bierfreunde. „Sie hätten ja auch mit Vergeltungsmaßnahmen für das Bierverbot drohen können.“

„Wir haben unsere Alkoholprobleme“, sagt der liberale Ministerpräsident Steingrímur Hermannsson, „doch sie würden nicht größer werden, wenn wir ordentliches Bier kaufen könnten.“ Seine Regierung will das Bier freigeben. Das Oberhaus hat eine Volksabstimmung empfohlen. Doch Alkoholgegner im Parlament haben einen entsprechenden Beschluß noch vor der Sommerpause durch Verzögerungstaktik verhindert. „Die jungen Leute würden Bier nicht statt, sondern zusätzlich zum anderen Alkohol trinken“, fürchten sie.

Auf Island habe man das höchste durchschnittliche Lebensalter der Welt, kerngesunde Säuglinge und die wenig

rodni jednoty, kterou USA i Velká Británie musely diplomaticky uznat.

Varšavská vláda byla v jejích očích příliš „prosovětská“, než aby oha státnici měli zájem jakkoli ji podporovat. Avšak usnesení krymské konference hovořila vcelku jasnou řečí a když i polská delegace přiznávala na konferenci do Postupimi, se jednoznačně

ODRA - NISA:
hranice evropského míru

postavila za hranici na Odře a Nise, rozhodla se „velká trojka“ pro hranici „bezprostředně na západ od Swinemünde a odtud podél řeky Odry až k jejímu soutoku se západní Nisou, a podél západní Nisy k československým hranicím“, pochopitelně s výhradou, že definitivní její linii určí až mírová smlouva s Německem.

Postupimská konference však byla poslední velkou manifestací jednoty protihitlerovské koalice v Evropě. Brzy nato se především v americké politice začaly projevovat tendence k rozdělení Evropy a dokonce i k rozbití jednoty Německa. A tak se pomalu začalo zpochybňovat vše, co bylo spojeno se válkou a Německu rozhodnuto. Nepřátelská kampaně se rozpoutala v západním tisku i proti hranici na Odře a Nise, mimo jiné i proto, aby se odpoutala pozornost od americké rozbišské politiky v Německu.

A tak nebylo náhodou, že jedním z prvních mezinárodně právních kroků nově vytvořené Německé demokratické republiky byla smlouva se sousedním Polskem, potvrzující právě hranici na Odře a Nise.

Nebylo vůbec náhodné, že hned na druhém zasedání postupimské konference „velká trojka“ se W. Churchill septal: „Co nyní znamená Německo? Můžeme je chápat v témtě smyslu jako před válkou?“ A přednávající H. Truman se hned obrátil na J. V. Stalina a dotazem: „Jak tuto otázku chápou sovětské delegace?“ Takováto otázka však nemohla Stalinu vyvést z klidu: „Německo je to, čím se stalo po válce. Žádné jiné Německo nyní neexistuje.“

Rozvinula se poměrně dlouhá diskuse, v níž americký a britský zástupce se snažili prosadit názor, že za základ chápání Německa by mělo být jeho území v hranicích z roku 1937. Zřejmě si byli vědomi, že nemá nejmenší šanci ohánět jakékoliv výboje nacistického Německa, ať už jde o československé pohraničí, Alsasko a Lotrinsko nebo jiné, včetně Rakouska, k jehož obnově se všechny tři vedoucí velmoci protihitlerovské koalice zavázaly na podzim 1943.

Sovětská delegace velmi přesně věděla, o čem jde, a proto v průběhu diskuse Stalin upozornil na to, že hovořit o hranicích z roku 1937 je velmi problematické a dodal: „Objeví-li se v Královci německá správa, určí-li ji vyženeme.“ Na Krymu totiž „velká trojka“ souhlasila s předáním Královce a jeho okolí Sovětskému svazu, který na Baltu potřeboval nezamrzající přístav.

Když se i děla o hranicích Německa hovořilo, navrhl Stalin: „Učtíme si západní hranici Polska, potom se nám otázka Německa vyjasní.“ A tím se skutečně začalo hovořit o podstatě problému. Západní účastníci konference už zdaleka tak nadšeně nepodporovali „podstatně územní přirůstek Polska na severu i na západě“, o němž rozhodla krymská konference. Nejen se nepodařilo udržet londýnskou emigrantskou vládu Polska, ale její pravicoví představitelé se ani nedostali do polské prozatímní vlády ná-

Velká cena IAAF: 3. Bugár

HELSINKY (AP): Stav atletický Velká cena IAAF pro venkovní závody v letech 1981 až 1984. Celkové 3 vítězství (1981) 40,0 2. Padilla (USA) 34,3 3. Bugar (SSSR) 32,5 4. Bugar (SSSR) 32,5 5. Bugar (SSSR) 32,5 6. Bugar (SSSR) 32,5 7. Bugar (SSSR) 32,5 8. Bugar (SSSR) 32,5 9. Bugar (SSSR) 32,5 10. Bugar (SSSR) 32,5 11. Bugar (SSSR) 32,5 12. Bugar (SSSR) 32,5 13. Bugar (SSSR) 32,5 14. Bugar (SSSR) 32,5 15. Bugar (SSSR) 32,5 16. Bugar (SSSR) 32,5 17. Bugar (SSSR) 32,5 18. Bugar (SSSR) 32,5 19. Bugar (SSSR) 32,5 20. Bugar (SSSR) 32,5 21. Bugar (SSSR) 32,5 22. Bugar (SSSR) 32,5 23. Bugar (SSSR) 32,5 24. Bugar (SSSR) 32,5 25. Bugar (SSSR) 32,5 26. Bugar (SSSR) 32,5 27. Bugar (SSSR) 32,5 28. Bugar (SSSR) 32,5 29. Bugar (SSSR) 32,5 30. Bugar (SSSR) 32,5 31. Bugar (SSSR) 32,5 32. Bugar (SSSR) 32,5 33. Bugar (SSSR) 32,5 34. Bugar (SSSR) 32,5 35. Bugar (SSSR) 32,5 36. Bugar (SSSR) 32,5 37. Bugar (SSSR) 32,5 38. Bugar (SSSR) 32,5 39. Bugar (SSSR) 32,5 40. Bugar (SSSR) 32,5 41. Bugar (SSSR) 32,5 42. Bugar (SSSR) 32,5 43. Bugar (SSSR) 32,5 44. Bugar (SSSR) 32,5 45. Bugar (SSSR) 32,5 46. Bugar (SSSR) 32,5 47. Bugar (SSSR) 32,5 48. Bugar (SSSR) 32,5 49. Bugar (SSSR) 32,5 50. Bugar (SSSR) 32,5 51. Bugar (SSSR) 32,5 52. Bugar (SSSR) 32,5 53. Bugar (SSSR) 32,5 54. Bugar (SSSR) 32,5 55. Bugar (SSSR) 32,5 56. Bugar (SSSR) 32,5 57. Bugar (SSSR) 32,5 58. Bugar (SSSR) 32,5 59. Bugar (SSSR) 32,5 60. Bugar (SSSR) 32,5 61. Bugar (SSSR) 32,5 62. Bugar (SSSR) 32,5 63. Bugar (SSSR) 32,5 64. Bugar (SSSR) 32,5 65. Bugar (SSSR) 32,5 66. Bugar (SSSR) 32,5 67. Bugar (SSSR) 32,5 68. Bugar (SSSR) 32,5 69. Bugar (SSSR) 32,5 70. Bugar (SSSR) 32,5 71. Bugar (SSSR) 32,5 72. Bugar (SSSR) 32,5 73. Bugar (SSSR) 32,5 74. Bugar (SSSR) 32,5 75. Bugar (SSSR) 32,5 76. Bugar (SSSR) 32,5 77. Bugar (SSSR) 32,5 78. Bugar (SSSR) 32,5 79. Bugar (SSSR) 32,5 80. Bugar (SSSR) 32,5 81. Bugar (SSSR) 32,5 82. Bugar (SSSR) 32,5 83. Bugar (SSSR) 32,5 84. Bugar (SSSR) 32,5 85. Bugar (SSSR) 32,5 86. Bugar (SSSR) 32,5 87. Bugar (SSSR) 32,5 88. Bugar (SSSR) 32,5 89. Bugar (SSSR) 32,5 90. Bugar (SSSR) 32,5 91. Bugar (SSSR) 32,5 92. Bugar (SSSR) 32,5 93. Bugar (SSSR) 32,5 94. Bugar (SSSR) 32,5 95. Bugar (SSSR) 32,5 96. Bugar (SSSR) 32,5 97. Bugar (SSSR) 32,5 98. Bugar (SSSR) 32,5 99. Bugar (SSSR) 32,5 100. Bugar (SSSR) 32,5 101. Bugar (SSSR) 32,5 102. Bugar (SSSR) 32,5 103. Bugar (SSSR) 32,5 104. Bugar (SSSR) 32,5 105. Bugar (SSSR) 32,5 106. Bugar (SSSR) 32,5 107. Bugar (SSSR) 32,5 108. Bugar (SSSR) 32,5 109. Bugar (SSSR) 32,5 110. Bugar (SSSR) 32,5 111. Bugar (SSSR) 32,5 112. Bugar (SSSR) 32,5 113. Bugar (SSSR) 32,5 114. Bugar (SSSR) 32,5 115. Bugar (SSSR) 32,5 116. Bugar (SSSR) 32,5 117. Bugar (SSSR) 32,5 118. Bugar (SSSR) 32,5 119. Bugar (SSSR) 32,5 120. Bugar (SSSR) 32,5 121. Bugar (SSSR) 32,5 122. Bugar (SSSR) 32,5 123. Bugar (SSSR) 32,5 124. Bugar (SSSR) 32,5 125. Bugar (SSSR) 32,5 126. Bugar (SSSR) 32,5 127. Bugar (SSSR) 32,5 128. Bugar (SSSR) 32,5 129. Bugar (SSSR) 32,5 130. Bugar (SSSR) 32,5 131. Bugar (SSSR) 32,5 132. Bugar (SSSR) 32,5 133. Bugar (SSSR) 32,5 134. Bugar (SSSR) 32,5 135. Bugar (SSSR) 32,5 136. Bugar (SSSR) 32,5 137. Bugar (SSSR) 32,5 138. Bugar (SSSR) 32,5 139. Bugar (SSSR) 32,5 140. Bugar (SSSR) 32,5 141. Bugar (SSSR) 32,5 142. Bugar (SSSR) 32,5 143. Bugar (SSSR) 32,5 144. Bugar (SSSR) 32,5 145. Bugar (SSSR) 32,5 146. Bugar (SSSR) 32,5 147. Bugar (SSSR) 32,5 148. Bugar (SSSR) 32,5 149. Bugar (SSSR) 32,5 150. Bugar (SSSR) 32,5 151. Bugar (SSSR) 32,5 152. Bugar (SSSR) 32,5 153. Bugar (SSSR) 32,5 154. Bugar (SSSR) 32,5 155. Bugar (SSSR) 32,5 156. Bugar (SSSR) 32,5 157. Bugar (SSSR) 32,5 158. Bugar (SSSR) 32,5 159. Bugar (SSSR) 32,5 160. Bugar (SSSR) 32,5 161. Bugar (SSSR) 32,5 162. Bugar (SSSR) 32,5 163. Bugar (SSSR) 32,5 164. Bugar (SSSR) 32,5 165. Bugar (SSSR) 32,5 166. Bugar (SSSR) 32,5 167. Bugar (SSSR) 32,5 168. Bugar (SSSR) 32,5 169. Bugar (SSSR) 32,5 170. Bugar (SSSR) 32,5 171. Bugar (SSSR) 32,5 172. Bugar (SSSR) 32,5 173. Bugar (SSSR) 32,5 174. Bugar (SSSR) 32,5 175. Bugar (SSSR) 32,5 176. Bugar (SSSR) 32,5 177. Bugar (SSSR) 32,5 178. Bugar (SSSR) 32,5 179. Bugar (SSSR) 32,5 180. Bugar (SSSR) 32,5 181. Bugar (SSSR) 32,5 182. Bugar (SSSR) 32,5 183. Bugar (SSSR) 32,5 184. Bugar (SSSR) 32,5 185. Bugar (SSSR) 32,5 186. Bugar (SSSR) 32,5 187. Bugar (SSSR) 32,5 188. Bugar (SSSR) 32,5 189. Bugar (SSSR) 32,5 190. Bugar (SSSR) 32,5 191. Bugar (SSSR) 32,5 192. Bugar (SSSR) 32,5 193. Bugar (SSSR) 32,5 194. Bugar (SSSR) 32,5 195. Bugar (SSSR) 32,5 196. Bugar (SSSR) 32,5 197. Bugar (SSSR) 32,5 198. Bugar (SSSR) 32,5 199. Bugar (SSSR) 32,5 200. Bugar (SSSR) 32,5 201. Bugar (SSSR) 32,5 202. Bugar (SSSR) 32,5 203. Bugar (SSSR) 32,5 204. Bugar (SSSR) 32,5 205. Bugar (SSSR) 32,5 206. Bugar (SSSR) 32,5 207. Bugar (SSSR) 32,5 208. Bugar (SSSR) 32,5 209. Bugar (SSSR) 32,5 210. Bugar (SSSR) 32,5 211. Bugar (SSSR) 32,5 212. Bugar (SSSR) 32,5 213. Bugar (SSSR) 32,5 214. Bugar (SSSR) 32,5 215. Bugar (SSSR) 32,5 216. Bugar (SSSR) 32,5 217. Bugar (SSSR) 32,5 218. Bugar (SSSR) 32,5 219. Bugar (SSSR) 32,5 220. Bugar (SSSR) 32,5 221. Bugar (SSSR) 32,5 222. Bugar (SSSR) 32,5 223. Bugar (SSSR) 32,5 224. Bugar (SSSR) 32,5 225. Bugar (SSSR) 32,5 226. Bugar (SSSR) 32,5 227. Bugar (SSSR) 32,5 228. Bugar (SSSR) 32,5 229. Bugar (SSSR) 32,5 230. Bugar (SSSR) 32,5 231. Bugar (SSSR) 32,5 232. Bugar (SSSR) 32,5 233. Bugar (SSSR) 32,5 234. Bugar (SSSR) 32,5 235. Bugar (SSSR) 32,5 236. Bugar (SSSR) 32,5 237. Bugar (SSSR) 32,5 238. Bugar (SSSR) 32,5 239. Bugar (SSSR) 32,5 240. Bugar (SSSR) 32,5 241. Bugar (SSSR) 32,5 242. Bugar (SSSR) 32,5 243. Bugar (SSSR) 32,5 244. Bugar (SSSR) 32,5 245. Bugar (SSSR) 32,5 246. Bugar (SSSR) 32,5 247. Bugar (SSSR) 32,5 248. Bugar (SSSR) 32,5 249. Bugar (SSSR) 32,5 250. Bugar (SSSR) 32,5 251. Bugar (SSSR) 32,5 252. Bugar (SSSR) 32,5 253. Bugar (SSSR) 32,5 254. Bugar (SSSR) 32,5 255. Bugar (SSSR) 32,5 256. Bugar (SSSR) 32,5 257. Bugar (SSSR) 32,5 258. Bugar (SSSR) 32,5 259. Bugar (SSSR) 32,5 260. Bugar (SSSR) 32,5 261. Bugar (SSSR) 32,5 262. Bugar (SSSR) 32,5 263. Bugar (SSSR) 32,5 264. Bugar (SSSR) 32,5 265. Bugar (SSSR) 32,5 266. Bugar (SSSR) 32,5 267. Bugar (SSSR) 32,5 268. Bugar (SSSR) 32,5 269. Bugar (SSSR) 32,5 270. Bugar (SSSR) 32,5 271. Bugar (SSSR) 32,5 272. Bugar (SSSR) 32,5 273. Bugar (SSSR) 32,5 274. Bugar (SSSR) 32,5 275. Bugar (SSSR) 32,5 276. Bugar (SSSR) 32,5 277. Bugar (SSSR) 32,5 278. Bugar (SSSR) 32,5 279. Bugar (SSSR) 32,5 280. Bugar (SSSR) 32,5 281. Bugar (SSSR) 32,5 282. Bugar (SSSR) 32,5 283. Bugar (SSSR) 32,5 284. Bugar (SSSR) 32,5 285. Bugar (SSSR) 32,5 286. Bugar (SSSR) 32,5 287. Bugar (SSSR) 32,5 288. Bugar (SSSR) 32,5 289. Bugar (SSSR) 32,5 290. Bugar (SSSR) 32,5 291. Bugar (SSSR) 32,5 292. Bugar (SSSR) 32,5 293. Bugar (SSSR) 32,5 294. Bugar (SSSR) 32,5 295. Bugar (SSSR) 32,5 296. Bugar (SSSR) 32,5 297. Bugar (SSSR) 32,5 298. Bugar (SSSR) 32,5 299. Bugar (SSSR) 32,5 300. Bugar (SSSR) 32,5 301. Bugar (SSSR) 32,5 302. Bugar (SSSR) 32,5 303. Bugar (SSSR) 32,5 304. Bugar (SSSR) 32,5 305. Bugar (SSSR) 32,5 306. Bugar (SSSR) 32,5 307. Bugar (SSSR) 32,5 308. Bugar (SSSR) 32,5 309. Bugar (SSSR) 32,5 310. Bugar (SSSR) 32,5 311. Bugar (SSSR) 32,5 312. Bugar (SSSR) 32,5 313. Bugar (SSSR) 32,5 314. Bugar (SSSR) 32,5 315. Bugar (SSSR) 32,5 316. Bugar (SSSR) 32,5 317. Bugar (SSSR) 32,5 318. Bugar (SSSR) 32,5 319. Bugar (SSSR) 32,5 320. Bugar (SSSR) 32,5 321. Bugar (SSSR) 32,5 322. Bugar (SSSR) 32,5 323. Bugar (SSSR) 32,5 324. Bugar (SSSR) 32,5 325. Bugar (SSSR) 32,5 326. Bugar (SSSR) 32,5 327. Bugar (SSSR) 32,5 328. Bugar (SSSR) 32,5 329. Bugar (SSSR) 32,5 330. Bugar (SSSR) 32,5 331. Bugar (SSSR) 32,5 332. Bugar (SSSR) 32,5 333. Bugar (SSSR) 32,5 334. Bugar (SSSR) 32,5 335. Bugar (SSSR) 32,5 336. Bugar (SSSR) 32,5 337. Bugar (SSSR) 32,5 338. Bugar (SSSR) 32,5 339. Bugar (SSSR) 32,5 340. Bugar (SSSR) 32,5 341. Bugar (SSSR) 32,5 342. Bugar (SSSR) 32,5 343. Bugar (SSSR) 32,5 344. Bugar (SSSR) 32,5 345. Bugar (SSSR) 32,5 346. Bugar (SSSR) 32,5 347. Bugar (SSSR) 32,5 348. Bugar (SSSR) 32,5 349. Bugar (SSSR) 32,5 350. Bugar (SSSR) 32,5 351. Bugar (SSSR) 32,5 352. Bugar (SSSR) 32,5 353. Bugar (SSSR) 32,5 354. Bugar (SSSR) 32,5 355. Bugar (SSSR) 32,5 356. Bugar (SSSR) 32,5 357. Bugar (SSSR) 32,5 358. Bugar (SSSR) 32,5 359. Bugar (SSSR) 32,5 360. Bugar (SSSR) 32,5 361. Bugar (SSSR) 32,5 362. Bugar (SSSR) 32,5 363. Bugar (SSSR) 32,5 364. Bugar (SSSR) 32,5 365. Bugar (SSSR) 32,5 366. Bugar (SSSR) 32,5 367. Bugar (SSSR) 32,5 368. Bugar (SSSR) 32,5 369. Bugar (SSSR) 32,5 370. Bugar (SSSR) 32,5 371. Bugar (SSSR) 32,5 372. Bugar (SSSR) 32,5 373. Bugar (SSSR) 32,5 374. Bugar (SSSR) 32,5 375. Bugar (SSSR) 32,5 376. Bugar (SSSR) 32,5 377. Bugar (SSSR) 32,5 378. Bugar (SSSR) 32,5 379. Bugar (SSSR) 32,5 380. Bugar (SSSR) 32,5 381. Bugar (SSSR) 32,5 382. Bugar (SSSR) 32,5 383. Bugar (SSSR) 32,5 384. Bugar (SSSR) 32,5 385. Bugar (SSSR) 32,5 386. Bugar (SSSR) 32,5 387. Bugar (SSSR) 32,5 388. Bugar (SSSR) 32,5 389. Bugar (SSSR) 32,5 390. Bugar (SSSR) 32,5 391. Bugar (SSSR) 32,5 392. Bugar (SSSR) 32,5 393. Bugar (SSSR) 32,5 394. Bugar (SSSR) 32,5 395. Bugar (SSSR) 32,5 396. Bugar (SSSR) 32,5 397. Bugar (SSSR) 32,5 398. Bugar (SSSR) 32,5 399. Bugar (SSSR) 32,5 400. Bugar (SSSR) 32,5 401. Bugar (SSSR) 32,5 402. Bugar (SSSR) 32,5 403. Bugar (SSSR) 32,5 404. Bugar (SSSR) 32,5 405. Bugar (SSSR) 32,5 406. Bugar (SSSR) 32,5 407. Bugar (SSSR) 32,5 408. Bugar (SSSR) 32,5 409. Bugar (SSSR) 32,5 410. Bugar (SSSR) 32,5 411. Bugar (SSSR) 32,5 412. Bugar (SSSR) 32,5 413. Bugar (SSSR) 32,5 414. Bugar (SSSR) 32,5 415. Bugar (SSSR) 32,5 416. Bugar (SSSR) 32,5 417. Bugar (SSSR) 32,5 418. Bugar (SSSR) 32,5 419. Bugar (SSSR) 32,5 420. Bugar (SSSR) 32,5 421. Bugar (SSSR) 32,5 422. Bugar (SSSR) 32,5 423. Bugar (SSSR) 32,5 424. Bugar (SSSR) 32,5 425. Bugar (SSSR) 32,5 426. Bugar (SSSR) 32,5 427. Bugar (SSSR) 32,5 428. Bugar (SSSR) 32,5 429. Bugar (SSSR) 32,5 430. Bugar (SSSR) 32,5 431. Bugar (SSSR) 32,5 432. Bugar (SSSR) 32,5 433. Bugar (SSSR) 32,5 434. Bugar (SSSR) 32,5 435. Bugar (SSSR) 32,5 436. Bugar (SSSR) 32,5 437. Bugar (SSSR) 32,5 438. Bugar (SSSR) 32,5 439. Bugar (SSSR) 32,5 440. Bugar (SSSR) 32,5 441. Bugar (SSSR) 32,5 442. Bugar (SSSR) 32,5 443. Bugar (SSSR) 32,5 444. Bugar (SSSR) 32,5 445. Bugar (SSSR) 32,5 446. Bugar (SSSR) 32,5 447. Bugar (SSSR) 32,5 448. Bugar (SSSR) 32,5 449. Bugar (SSSR) 32,5 450. Bugar (SSSR) 32,5 451. Bugar (SSSR) 32,5 452. Bugar (SSSR) 32,5 453. Bugar (SSSR) 32,5 454. Bugar (SSSR) 32,5 455. Bugar (SSSR) 32,5 456. Bugar (SSSR) 32,5 457. Bugar (SSSR) 32,5 458. Bugar (SSSR) 32,5 459. Bugar (SSSR) 32,5 460. Bugar (SSSR) 32,5 461. Bugar (SSSR) 32,5 462. Bugar (SSSR) 32,5 463. Bugar (SSSR) 32,5 464. Bugar (SSSR) 32,5 465. Bugar (SSSR) 32,5 466. Bugar (SSSR) 32,5 467. Bugar (SSSR) 32,5 468. Bugar (SSSR) 32,5 469. Bugar (SSSR) 32,5 470. Bugar (SSSR) 32,5 471. Bugar (SSSR) 32,5 472. Bugar (SSSR) 32,5 473. Bugar (SSSR) 32,5 474. Bugar (SSSR) 32,5 475. Bugar (SSSR) 32,5 476. Bugar (SSSR) 32,5 477. Bugar (SSSR) 32,5 478. Bugar (SSSR) 32,5 479. Bugar (SSSR) 32,5 480. Bugar (SSSR) 32,5 481. Bugar (SSSR) 32,5 482. Bugar (SSSR) 32,5 483. Bugar (SSSR) 32,5 484. Bugar (SSSR) 32,5 485. Bugar (SSSR) 32,5 486. Bugar (SSSR) 32,5 487. Bugar (SSSR) 32,5 488. Bugar (SSSR) 32,5 489. Bugar (SSSR) 32,5 490. Bugar (SSSR) 32,5 491. Bugar (SSSR) 32,5 492. Bugar (SSSR) 32,5 493. Bugar (SSSR) 32,5 494. Bugar (SSSR) 32,5 495. Bugar (SSSR) 32,5 496. Bugar (SSSR) 32,5 497. Bugar (SSSR) 32,5 498. Bugar (SSSR) 32,5 499. Bugar (SSSR) 32,5 500. Bugar (SSSR) 32,5 501. Bugar (SSSR) 32,5 502. Bugar (SSSR) 32,5 503. Bugar (SSSR) 32,5 504. Bugar (SSSR) 32,5 505. Bugar (SSSR) 32,5 506. Bugar (SSSR) 32,5 507. Bugar (SSSR) 32,5 508. Bugar (SSSR) 32,5 509. Bugar (SSSR) 32,5 510. Bugar (SSSR) 32,5 511. Bugar (SSSR) 32,5 512. Bugar (SSSR) 32,5 513. Bugar (SSSR) 32,5 514. Bugar (SSSR) 32,5 515. Bugar (SSSR) 32,5 516. Bugar (SSSR) 32,5 517. Bugar (SSSR) 32,5 518. Bugar (SSSR) 32,5 519. Bugar (SSSR) 32,5 520. Bugar (SSSR) 32,5 521. Bugar (SSSR) 32,5 522. Bugar (SSSR) 32,5 523. Bugar (SSSR) 32,5 524. Bugar (SSSR) 32,5 525. Bugar (SSSR) 32,5 526. Bugar (SSSR) 32,5 527. Bugar (SSSR) 32,5 528. Bugar (SSSR) 32,5 529. Bugar (SSSR) 32,5 530. Bugar (SSSR) 32,5 531. Bugar (SSSR) 32,5 532. Bugar (SSSR) 32,5 533. Bugar (SSSR) 32,5 534. Bugar (SSSR) 32,5 535. Bugar (SSSR) 32,5 536. Bugar (SSSR) 32,5 537. Bugar (SSSR) 32,5 538. Bugar (SSSR) 32,5 539. Bugar (SSSR) 32,5 540. Bugar (SSSR) 32,5 541. Bugar (SSSR) 32,5 542. Bugar (SSSR) 32,5 543. Bugar (SSSR) 32,5 544. Bugar (SSSR) 32,5 545. Bugar (SSSR) 32,5 546. Bugar (SSSR) 32,5 547. Bugar (SSSR) 32,5 548. Bugar (SSSR) 32,5 549. Bugar (SSSR) 32,5 550. Bugar (SSSR) 32,5 551. Bugar (SSSR) 32,5 552. Bugar (SSSR) 32,5 553. Bugar (SSSR) 32,5 554. Bugar (SSSR) 32,5 555. Bugar (SSSR) 32,5 556. Bugar (SSSR) 32,5 557. Bugar (SSSR) 32,5 558. Bugar (SSSR) 32,5 559. Bugar (SSSR) 32,5 560. Bugar (SSSR) 32,5 561. Bugar (SSSR) 32,5 562. Bugar (SSSR) 32,5 563. Bugar (SSSR) 32,5 564. Bugar (SSSR) 32,5 565. Bugar (SSSR) 32,5 566. Bugar (SSSR) 32,5 567. Bugar (SSSR) 32,5 568. Bugar (SSSR) 32,5 569. Bugar (SSSR) 32,5 570. Bugar (SSSR) 32,5 571. Bugar (SSSR) 32,5 572. Bugar (SSSR) 32,5 573. Bugar (SSSR) 32,5 574. Bugar (SSSR) 32,5 575. Bugar (SSSR) 32,5 576. Bugar (SSSR) 32,5 577. Bugar (SSSR) 32,5 578. Bugar (SSSR) 32,5 579. Bugar (SSSR) 32,5 580. Bugar (SSSR) 32,5 581. Bugar (SSSR) 32,5 582. Bugar (SSSR) 32,5 583. Bugar (SSSR) 32,5 584. Bugar (SSSR) 32,5 585. Bugar (SSSR) 32,5 586. Bugar (SSSR) 32,5 587. Bugar (SSSR) 32,5 588. Bugar (SSSR) 32,5 589. Bugar (SSSR) 32,5 590. Bugar (SSSR) 32,5 591. Bugar (SSSR) 32,5 592. Bugar (SSSR) 32,5 593. Bugar (SSSR) 32,5 594. Bugar (SSSR) 32,5 595. Bugar (SSSR) 32,5 596. Bugar (SSSR) 32,5 597. Bugar (SSSR) 32,5 598. Bugar (SSSR) 32,5 599. Bugar (SSSR) 32,5 600. Bugar (SSSR) 32,5 601. Bugar (SSSR) 32,5 602. Bugar (SSSR) 32,5 603. Bugar (SSSR) 32,5 604. Bugar (SSSR) 32,5 605. Bugar (SSSR) 32,5 606. Bugar (SSSR) 32,5 607. Bugar (SSSR) 32,5 608. Bugar (SSSR) 32,5 609. Bugar (SSSR) 32,5 610. Bugar (SSSR) 32,5 611. Bugar (SSSR) 32,5 612. Bugar (SSSR) 32,5 613. Bugar (SSSR) 32,5 614. Bugar (SSSR) 32,5 615. Bugar (SSSR) 32,5 616. Bugar (SSSR) 32,5 617. Bugar (SSSR) 32,5 618. Bugar (SSSR) 32,5 619. Bugar (SSSR) 32,5 620. Bugar (SSSR) 32,5 621. Bugar (SSSR) 32,5 622. Bugar (SSSR) 32,5 623. Bugar (SSSR) 32,5 624. Bugar (SSSR) 32,5 625. Bugar (SSSR) 32,5 626. Bugar (SSSR) 32,5 627. Bugar (SSSR)

Mistr Jan Hus poněkud jinak

Zvyklí jsme si hledět na Jana Husa, jehož upálení si připomínáme každého 5. července a které se přetváří v národní slavnost, jenž střežíme s pohlédem, což znamená, že jeho upálení: na jeho mardánu vyhraněnost a zásadovost a také na politický důpád této slavnosti v kráse a revoluci st-
tuaci Čech na počátku 15. století.

Husatel a obránek „pravdy“ se stal národním ty-
pem, a náhruž důraz byl položen na jeho působení, a
to především v oblasti mrálky. A přesto nás musí ná-
melně udeřit, že tento pohled je asi neúplný, ba že je
předně, že Husova postava je tak složitá, že se jí
pro svou nedůvěrnost i zkrácením, vždyť co dnes ví-
me o Janu Husovi jako člověku? Jak záložně mluví
mluvené povědky, čím ještě byl naplněn jeho život
kromě mnohostranného zápasu s církevní hierar-
chií a pak i se světskou mocí.

Jestliže se spočítá trochu zamýšlení nad soustrem
toho, co se nám dochovalo výstředně z jeho pera,
musíme udeřit, vždyť ten soupis obsahuje přes 220
položek, je pravda, že samostatné jednotky tu po-
čítáme i jednotlivé jeho prostulé listy, ale číslo 220
je vysoké a buď odu, zejména když víme, že se
v něm najde také rozsáhlé a mnohohlasné dílo, které
zání a obecné traktáty. A je třeba uvážiti, že toto
rozsáhlé dílo vzniklo v čase přímého rekordinu. Z více
než 220 položek Husovy písemné dochované tvorby
lze jen asi pět přičíst ještě posledním letům 1410. sto-
letí. Naprostě většinu jich vznikla po r. 1400.

Svou literární práci si nejen vytvářel základ pro
svou práci kazatele (poslily a kázání), nejen při-
pravoval činnost učitelskou (výklady), nejen udržo-
val styk se vzdělávacími příslušci i odpůrci (listy),
ale vytvářel díla už literární v moderním slova smys-
lu, která měla dát podnět k rozvažování ideí, měla
vyvolat názorový podnět k zápasu o ně a měla být
i odkazem pro budoucí věky.

Proto Jan Hus musí být jednoho dne také jako spi-
sovatel zvážěn a oceněn i doceněn. Dvoji byla jeho
spisovatelská činnost. Pokud pracoval pro sebe (při-

vy oslovení. Spis „O šestí bludech“ je sám v podo-
bě latinské české latinské podoba je v podstatě
soupis argumentů pro poučení jednotlivých dobo-
vých „bludů“, česká podoba má navíc důsledně pro-
vedenou jednotnou stavbu kapitol, tedy už propře-
covanou stavbu šestidílného traktátu. Dokonce ve
svých českých spisech se Hus dopracoval ke koncen-
trovaným formám, v nichž ne málo práce vsylovi
veliké a závažné myšlenky. Taková koncentrování for-
my jsou jednověrné sentence, tzv. „zlaté řeky“, při
povědi a písně, s tím, že dovedl naplnit „zlaté řeky“
to form, které jsou a vždy byly přehledné pro
ústní lidovou slovesnost. Ze dovedl lidově a vně přa-
covat a psal (vlastně podnítil základy v činu Čes-
kého kostelního zpěvu), sonevř nakonec i to že m-
která jeho díla byla v pozdějších vývoji přetvářena
do formy písní.

Vedle smyslu pro formu charakterizuje české Hu-
sovo literární dílo také řada vřesí pro avatnost.
Neslépá je to vřesť na jeho české písně i postile.
To je dílo vyslovené literární má jako z „nehrat-
dit kázání“, které je kázání anežně a kázání-
ny působí nebo kdě člověk chltivý slova kázání-
va nemá do kázání přistup. Hus postupně podle
sledu církevního rotn a sděluje to, co pro te ne-
be ona neděti bylo církvi arčene a písmu k vře-
du. Obecně mrdání vědný přitom aktualizuje při-
kládá. Nikoli ovšem univerzálními příklady z áronk
a historii, jak to obecně dělali středověcí kázatelé,
ale z každodenního života prostého člověka, z osob-
ní zkušenosti a z vlastního řiti i náprava poměrů.
Z velké části je také toto „kázání“ dílo kroni-
kou jeho zápasu s církevní i světskou mocí.

A tak se nám vřede velké hlovačce a svých lid-
ské duše před lidem břichu a svého svědomí o ná-
pravu lidského života a vřadně měl lidmi levi jako
obrátný mistr slova. Jako vychovatel, který mistr-
ským zvládnutím prostředků přehledu na lidi vytvo-
řil i obdivuhodná díla, jejichž slovesné mistrovství
vřak ještě v celé podstatě a v plné kráse nebylo od-
haleno.

● Ferienwohnung verdrückt . . .

Als eine Familie ihr Ferienapartment in Spanien beziehen wollte, waren die Räume verdrückt und verwahrlost. Die Reiseleitung war nicht zu erreichen. Die Urlauber zogen in ein anderes Quartier, verlangten vom Veranstalter das Geld zurück. Er muß zahlen. Ist der Veranstalter nicht zu erreichen, darf der Urlauber zur Selbsthilfe greifen, entschied das Landgericht Frankfurt (Az 2/24 S 146/84).

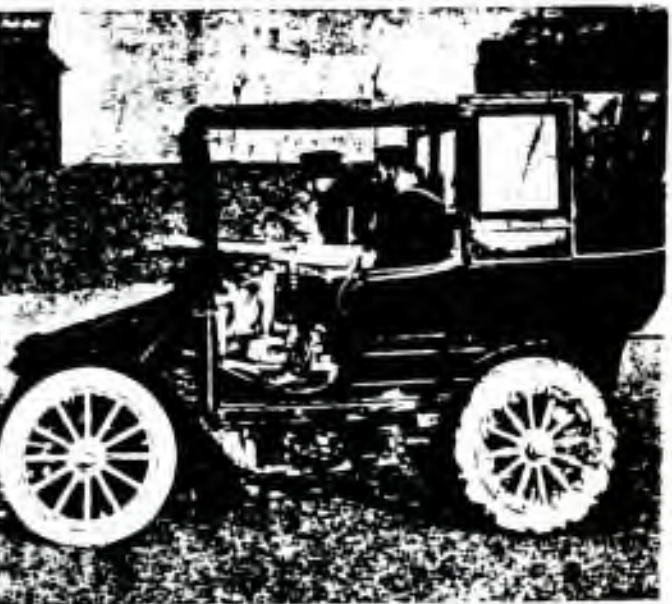
A JEDEN HISTORICKÝ . . .

Na pokusné vojenské dráze elektrické u Berlína bylo při po-
slední jízdě dosaženo rychlosti 210 kilometrů za hodinu, což
činí za minutu 3500 metrů a za vteřinu 58 2/3 metru. Časo-
pisy německé ličí onu jízdu o rekord asi následovně: „Ob-
čerstvo stojí ve slušné vzdálenosti od trati. Náhle se počne
země chvěti. V dále hukot a blesky. Dvoupatrový vůz hnany
nejstrašnější živelní silou žene se blíž . . . než se divák
vzpamatuje z prvního dojmu, zjev již přeletěl.“
Illustrovaný svět č. 2, 1904



A JEDEN HISTORICKÝ . . .

Užití velocipedu na kolejích železničních objevilo se mezi vyná-
lezy posledních let již častěji. Z doby poslední sluší zaznamenati
konstruování podobného vozidla od poručíka Trützschiera v Berlí-
ně. K jeho vyobrazení netřeba doprovodu, sluší se jen pozname-
nati, že přístroj, k němuž lze užití roverů jakéhokoli systému, osvě-
čil se při zkouškách velmi dobře a vynálezce slibuje si od něho
zvláště v době války značných úspěchů.
Illustrovaný svět č. 3, 1904



A JEDEN HISTORICKÝ . . .

I přes velikou vyspělost smrticích válečných strojů válečná „věda“
stále vynalézá nově. K takovým novinkám náleží Wolsleyův vůz
anglické námořní střelecké školy opatřený dělem Maximova systé-
mu. Ve voze jest místo pro čtyři osoby, jakož i potřebné množství
munice pro dělo, chrlící děsí olava.
Illustrovaný svět, č. 37, 1904

■ Jen jediná herečka byla touto
cenou vyznamenána třikrát. Je to
Katherine Hepburnová za filmy
Ranní sláva (1932), Hódej, kdo
přijde na večeri (1967) a Lev
v zimě (1968).

■ Francie se stala také první
automobilovou velmocí — do
dubna 1901 zde firma De Dion
Bouton sama prodala 1500 auto-
mobilů, což byla víc než spoje-
ná produkce v té době tří nej-
větších britských firem Daimler,
Lanchester a Woolseley. V USA
v té době vedl Oldsmobile s roč-
ním prodejem 425 vozů.

■ Nejstarším prokázaným auto-
mobilem je parní model Belgiča-
na F. Verbiesta z roku 1668.
O modelu víme z jeho knihy

Mit 73 Jahren wollte Tanz-Star Gene Kelly es
noch einmal wagen: Liza Minelli (39) verpflichte-
te ihn für eine neue Fassung seines Film-
Welterfolges „Singing in the Rain“. Gene traini-
erte schon zu Hause in Beverly Hills, sah sich
immer wieder das Musical auf Video an und ging
schließlich sogar zum Schönheitschirurgen. Ein
Freund: „Er ließ seine Wangen straffen und die
Tränensäcke entlernen.“ Aber drei Monate spä-
ter sagte er trauung zu Liza in New York: „Ich kann
die Zeit doch nicht 33 Jahre zurückdrehen —
meine Beine schaffen es nicht mehr.“

Reiseveranstalter haften

Ein Reiseveranstalter muß bei der Buchung
einer Auslandsreise unaufgefordert auf die
Durchreise- und Einreise-Bestimmungen im
Zielland hinweisen. Tut er das nicht oder gibt er
falsche Auskünfte, muß er für den Schaden
haften, der dadurch entstanden ist, entschied
der Bundesgerichtshof. (AZ VII ZR 375/83)

■ Nejstarší zachovanou dřevě-
nou budovou je Horyjův chrám
v Japonsku, který byl vystavěn
v letech 708—715. Největší dřé-
věná budova je nedaleko Daibut-
suden o rozměrech 87 m X 51 m
— výškou 46,75 m.

■ Největším starobylým opevně-
ným sídlem je Pražský hrad p-
cházející z 9. století. Opevnění oh-
ničuje nepravidelný oval o pri-
měru 570 m, zaujímající ploch
7,28 ha.

SVĚT SI VÁŽÍ METODĚJOVA ŮDKAZU

O vědeckých konferencích k byzantské misii v Řezně a v Sofii

Letošní 1100. výročí úmrtí sv. Metoděje, arcibiskupa moravského a panonského, má velký ohlas nejen v našich zemích, ale i ve světovém měřítku. Právem je UNESCO zařadilo mezi nejdůležitější výročí roku 1985. Význam cyrilometodějské misie je totiž mnohostranný nejen pro Slovanstvo, ale pro vaškeré kulturní lidstvo.

V první polovině tohoto roku se v rámci sešli na dvou významných setkáních, věnovaných 1100. výročí Metoděje. V západoněmeckém Řezně [Regensburgu] se ve dnech 17.—24. dubna konalo mezinárodní sympozium, jehož pořadatelem byl Institut slavistiky Řezenské univerzity. A ve dnech 20.—26. května se uskutečnila v Sofii velká mezinárodní vědecká konference. Oběma setkáními byl přítomen akademik Josef Poulik, člen prezidia ČSAV a ředitel Archeologického ústavu ČSAV v Brně.

„Na sympoziu v Řezně jsem byl jediným československým zástupcem, řekl nám v úvodu akademik J. Poulik.

Aufgespießt

„Ich bin zuversichtlich, daß die Zahl der Arbeitslosen nächstes Jahr wieder unter zwei Millionen geht. Wir können es schaffen.“

Bundesarbeitsminister Norbert Blum (CDU) in der „Bild“-Zeitung vom 10. Juli 1985.

„Wenn jeder mitmacht, halte ich es nicht für unrealistisch, daß wir 1985 das Wunder vollbringen, unter die Schallmauer der Millionen-Arbeitslosigkeit zu kommen.“

Derselbe Minister in der „Bild“-Zeitung vom 8. Juni 1983.

HALLO, DILUH!



Jeden z prvních dopisů světa — sumerská hliněná tabulka.

■ Jedny z nejstarších dopisů, jaké kdy lidstvo napsalo (samo-zřejmě bez známek), objevil český archeolog Bedřich Hrozný. V roce 1925 vykopal na území Mezopotámie (dnes Turecko) archiv hliněných tabulek, obsahující státní korespondenci z doby kolem 2. tisíciletí př. n. l. Dopisy se zachovaly i s hliněnými obálkami.

■ Nejvyšší honorář, vyplacený filmové hvězdě, přijal Marlon Brando za roli ve filmu Superman. Brando v celém filmu vystoupil jen v několika minutách na začátku, jeho natáčení trvalo 12 dnů. Jako honorář mu bylo vyplaceno 3,7 miliónu dolarů, což však byla jen záloha na dohodnutých 11,3 % z výtěžku filmu.

„Přednášky a diskuse byly převážně zaměřeny do oblasti jazykovědy a literatury, historické vědy nebyly na tomto sympoziu zastoupeny. Ačkoli jsem nebyl v seznamu přednášek uveden, byl jsem požádán, abych na plenárním zasedání a při zahájení sympozia prosvětlil přednášku na téma „Velká Morava a cyrilometodějská misie“. Můj výklad byl přijat s nevěrohodným zájmem. Prostřednictvím barevných diapozitiv jsem účastníky seznámil s nejnovějšími objevy českých a slovenských archeologů na území Moravy a západního Slovenska, tedy v původní centrální velkomoravské oblasti. Byl jsem požádán, abych rukopis spolu s obrazovými dokumenty předal pořadatelům sympozia k otištění ve sborníku, který bude k této příležitosti vydán. Na moji přednášku reagoval rakouský slavista prof. Schelesnik z Innsbrucku, který v přednášce na téma „Historické a politické pozadí cyrilometodějské misie“ se snažil na podkladě písemných pramenů dokázat, že centrum Velké Moravy nebylo na území dnešního Československa, nýbrž na jihu kolem antického Sirmia, dnešní Sremské Mitrovice v Jugoslávii. Nutno říci, že tyto teorie, které již před několika lety profesor Schelesnik šířil v rakouském tisku, byly slavisty na vídeňské univerzitě jako ničím nepodložené před časem odmítnuty. Nebezpečnost podobných teorií spočívá v tom, že se snaží snížit význam počátků státotvorného života předků českého a slovenského národa a nahrávají tak neonacistickým tendencím, hlásajícím, že Slované neměli vlastní kulturu, že všechno přijímali z cizího prostředí a že si nedokázali sami vládnout. Jinak ovšem musím říci, že celé jednání sympozia probíhalo na seriózní vědecké bázi a vyznělo pro naši vědu velmi pozitivně. Přednášející často zdůrazňovali nutnost spolupráce mezi Východem a Západem. Ze socialistických zemí bylo na jednání nejpočetněji zastoupeno Bulharsko — jeho delegaci tvořilo 23 vědců.“

Květnové mezinárodní konference v Sofii se zúčastnili vedci z mnoha evropských zemí a také z Indie a USA. Akademik J. Poulikovi se dostalo velké pocty — z rukou prezidenta Bulharské akademie věd akademika A. Ballevského (vystupoval před válkou na

■ O prvenství v ozvučení filmu jsou uchozeči dva. Francouz Augustin Lauste v roce 1906 patentoval a o čtyři roky později předvedl v Londýně zvukový film. Jeho systém se však neosvědčil, a tak za otce zvukového filmu je dnes označován Američan Lee de Forest. Jeho systémem promluvil první celkové ozvučený film 6. července 1928. Jmenoval se Světla New Yorku a tamtéž byla i premiéra.

■ Celkem 11 Oskarů získal film Ben Hur z roku 1959. Filmy jím proti Severu (1939) a West Side Story (1961) byly oceněny desítkrát.

■ Nejdražším autem všech dob je pravděpodobně prezidentův Lincoln Continental 1969, který pro prezidenta USA převzala tajná služba. Auto je dlouhé 6,56 m a hmotnosti 5443 kg. Pancéřování vozů váží přes dvě tuny, výrobci a vyvozoři cena se odhaduje na půl miliónu dolarů. Tento automobil se může pohybovat ještě se všemi prostřelými pneu-

brněnské technice) převzal vysoké bulharské státní vyznamenání Řád Cyrila a Metoděje I. stupně.

„Jednání sofijské konference“, říká akademik J. Poulik, „probíhalo ve dvou směrech — jazykovědné a literárněhistorické. Ze čtyřiceti přednesených referátů se část týkala pozdních cyrilometodějských tradic. Zjistili jsme, že někteří reprezentanti západní historiografie do jisté míry negují nejnovější výzkum naší archeologie a medievalistiky. Docent Imre Boba z USA — podobně jako profesor Schelesnik v Řezně — hájí stanovisko, že centrální oblast Velké Moravy se nacházela na území Jugoslávie. Na jeho vystoupení jsem reagoval bezprostředně a velmi stručně: prostřednictvím diapozitiv jsem ukázal rozložení velkomoravských center a hradů na území Moravy a západního Slovenska a předvedl též nejnovější nálezy bohaté materiální kultury z doby velkomoravské. Poukázal jsem rovněž na to, že jak v okolí Sremské Mitrovice, tak i na srbské řece Moravě, kam docent I. Boba lokalizuje Velkou Moravu, nejsou žádné slovanské hradě nebo města z 9. století.“

Tato argumentace byla obecně přijata jako pádná odpověď na zcela ojedinělé teorie některých západních slavistů. Ve vystoupení sovětských, polských, ale i našich reprezentantů v Sofii se často zdůrazňovalo, že počátky slovanského písemnictví byly dány cyrilometodějskou misí — sv. Cyrilem a Metodějem i jejich žáky, jejichž bylo kolem dvou set — u nás na Moravě a na západním Slovensku a že k dalšímu rozkvětu této kultury došlo zásluhou Metodějevých žáků Klimenta, Nauma a dalších na území Bulharska, odkud se šířilo do ostatních slovanských zemí. Chci bych závěrem zdůraznit, že sympozium v Řezně i sofijská konference přispěly k prohloubení spolupráce našich slavistů se zahraničními badateli a ocenily výsledky práce našich historiků a archeologů v oblasti zkoumání dějin Velké Moravy a působení cyrilometodějské misie. Obě vědecká jednání také dokázala, že svět si nesmírně váží díla, které oba bratři — sv. Cyril a Metoděj — při svém historicky krátkém misijním působení na Moravě vytvořili. Jejich odkaz se práve stal integrální součástí nejen středoevropských, ale i světových dějin.“

SNAD TAM NĚJZET
BILAK S INDOU...!

■ Ani Charles Bronson nepřišel nejlevněji. Podle údajů filmových časopisů dostával v polovině 70. let 20 tisíc dolarů za natáčení den, a to bez ohledu, zda se objevil před kamerou, nebo ne. Bylo-li nutno natáčení protáhnout, inkasoval Bronson 2500 dolarů za přesčasovou hodinu.

■ Doklady o poštovním styku existují ze 3. tisíciletí př. n. l. ze všech tří tehdy známých civilizací — egyptské, asyrské i čínské. V Číně v Egyptě sloužila pošta jen dvoru, v Asýrii si mohli dopisovat i obchodníci.

■ Také známka s největší ro-minální hodnotou spadá do této doby. Dne 13. července 1946 vydala maďarská pošta známku s hodnotou 500 + 15 nul pengó. Dále již byly vydávány známky bez hodnoty, na něž pošta jen razítkem označovala, nač jsou — pohlednice, dopis, balíček atd.

■ První film — tedy pohyb znamenající na celuloidovém pásu — natočili bratři Lumierové v jin-nu nebo v listopadu 1894. Datum premiéry prvního filmu je známo přesně — 22. března 1895. Šlo vlastně o reportáž, film měl totiž název Odchod dělníků z továrny Lumière a natáčen byl v Lyonu.

■ Za nejnákladnější film je považována šestihodinová adaptace slavného románu L. N. Tolstého Vojna a mir. Film natočil režisér Bondarčuk v letech 1962—1976. Pro herce bylo například třeba ušít 165 tisíc kostýmů, natáčení scény z bitvy u Borodina se zúčastnilo 120 tisíc vojáků Sovětské armády.

■ Nejdražším autem všech dob je pravděpodobně prezidentův Lincoln Continental 1969, který pro prezidenta USA převzala tajná služba. Auto je dlouhé 6,56 m a hmotnosti 5443 kg. Pancéřování vozů váží přes dvě tuny, výrobci a vyvozoři cena se odhaduje na půl miliónu dolarů. Tento automobil se může pohybovat ještě se všemi prostřelými pneu-

■ Nejlevnější známky světa jsou dvě a od obou existuje pouze polovina, snad právě tento fakt určuje jejich cenu. Jednou z nich je Britská Guayana — 4 centy. Tuto známku šlo použít jako dvě a jeden list těchto dvou známek byl vytisknuto bez perforace. Polovina této rarity se objevila poprvé až roku 1965.

■ Nejlevnějším automobilem byl slavný Fordův model T, který v roce 1925 stál 290 dolarů. Tento model se vyráběl v letech 1908 až 1927 s celkovou produkcí 15 007 033 kusů. V roce 1972 tento rekord překonal volkswagen „Brouk“, který se dodnes vyrábí — například v Brazílii.

Cyrlometodějská mise ve světle nových výzkumů

PILONA



DRBNY

Dne 8. dubna před 1100 léty zemřel svatý Metoděj, arcibiskup moravský a pannonský, který spolu se svým bratrem Konstantinem Filosofem se nezapomenutelně zapsal do nejstarších dějin našich národů i celého Slovanstva. Oba stáli v čele slovanské byzantské mise, jejíž činnost byla v druhé polovině 9. století úzce spjata ve slovanském prostředí severně od středního Dunaje s osudy Velké Moravy, kterou takto nazval byzantský císař Konstantin Porfyrogenetos.

Velká Morava se ve slovanském prostředí severně od středního Dunaje na území dnešního Československa neobjevila najednou, její kořeny sahají až do 6. století, do doby, z níž archeologové zjišťují na Moravě a na západním Slovensku sídlit s popelnicovou pohřebiště s kulturou pražského typu, nazvanou podle prvních nálezů v okolí Prahy. V odborných kruzích je tato kultura, jejíž nálezy se vyskytují na západní Ukrajině severně od Karpat, v jižním Polsku, na jihozápadě demokratické republiky a na území Československa, obecně vědci označována za slovanskou. V poslední době archeologové zjišťují na jihu západní Ukrajiny severně od Karpat, tedy v původní slovanské pravlasti, osady, které velmi opatrně datují do druhé poloviny 5. století. Z této oblasti nejstarší Slované pronikli na Moravu a západní Slovensko. Závazné svědectví o hospodářsko-spoločenském vývoji v době předvelkomoravské podávají výzkumy na Valech a Mikulčicích. Nejnovější hodnocení mikulčických objevů a nálezů prokazuje, že zde byla zemědělská osada a popelnicová pohřebiště s keramikou pražského typu, a až během druhé poloviny 7. století se začal se stavbou opevněného komplexu s hradem. Pro něj jsou přiznačné nálezy kovolitečných dílen s tyglíky, v nichž se tavilo zlato a bronz. Objektivně lze říci, že předvelkomoravský opevněný komplex neagrárního charakteru na Valech a Mikulčicích nemá zatím obdoby ani u nás, ani na území západních Slovanů.

Ke vzniku dvou menších státních útvarů nebo knížectví na území Československa dochází na sklonku 8. století, kdy franský král Karel Veliký poráží Avary a rozšiřuje své panství na území dnešního Maďarska až k řece Tisě, do přímého sousedství s Říší bulharskou. Křtěl Mojmir I. nepříteli k těmto expanzivním záměrům nečinně. Pronikl se svými vojsky na Nitransko a knížete Pribinu I. s jeho družinou odtud vypudil. Takto sjednotil po roce 830 Starou Moravu a Nitransko v jediný státní útvar, jehož hospodářský i kulturní vývoj bezprostředně navazuje na vývoj doby předvelkomoravské.

V areálech velkomoravských měst a v Mikulčicích, ve Starém Městě u Uh. Hradiště, na Pohansku u Brčle, v Bratislavě a v Nitře, ale i mimo tato centra (Modrá, Sady u Uh. Hradiště) byly objeveny kamenné

sošky k těmto expanzivním záměrům nečinně. Pronikl se svými vojsky na Nitransko a knížete Pribinu I. s jeho družinou odtud vypudil. Takto sjednotil po roce 830 Starou Moravu a Nitransko v jediný státní útvar, jehož hospodářský i kulturní vývoj bezprostředně navazuje na vývoj doby předvelkomoravské.



Reliéf z Mikulčic, z hrobu trojpodlažní baziliky v Mikulčicích

církve architektury, jejichž nálezy zcela vyvrátily domněnku, že Slované měli v 9. století jen stavby dřevěné. V okolí kostelů, ale i v jejich prostorech byly odkryty zděné hrobky a na deset tisíc hrobů s bohatými zlatými a stříbrnými šperky, s vykládanými železnými ostruhami, železnými špejly, kopími, nádobami z pálené hlíny atd. V Mikulčicích pro tento nálezový horizont, patřící do prvních dvou třetin 9. století, přiznačné především bronzové, pozlacené, lidskými maskami a rostlinnými motivy zdobené ostruhy se soupravy kovů, které nemají nikde v centrální oblasti Velké Moravy obdoby. Zcela unikátní jsou dva dvouplášťové zlaté gombíky, pocházející z hrobu trojpodlažní baziliky v Mikulčicích. Výrazně se v nálezích z velkomoravské doby odrážejí sklářská výroba, zpracování parohů, koží a dřeva, textilní výroba a stavebnictví, které je doloženo troskami 20 světských i církevních kamenných architektur. Ve velkomoravské lokalitě na jižní Moravě byly zjištěny i stopy dvakrát a pětovaně vinné révy spolu s železnými vinařskými noži z 9. století.

Křesťanství je v centrální velkomoravské oblasti v písemných i archeologických pramenech doloženo od začátku 9. století. V latinském spise

„O pokřtěných Havorů a Korutanců“ se uvádí, že „když vysvětil arcibiskup Adelram (kolem r. 828) na jeho vlastním majetku za Dunajem kostel na místě zvaném Nitreva“. Tato zpráva, týkající se aitranského knížete Pribiny, prokazuje, že šíření křesťanství ve slovanských zemích bylo úzce spjata s politickými cíli franských králů. Mojmir I., který byl již křesťanem, nebránil činnosti misionářů ve své zemi. Staroslověnské legendy Žitije Metoděje dosvědčují, že před příchodem byzantské mise působili ve staromoravském prostředí němečtí kněží. Společně s almi i duchovní z Řecka a Itálie. Ti zřejmě ovládali slovanský jazyk a nebyli Mojmirovi tak nebezpeční jako kněží němečtí. S předcyrlometodějskými misionáři souvisí některé kamenné církevní stavby z první poloviny 9. století, objevené archeology v Mikulčicích a v Sadech u Uh. Hradiště.

Když asi roku 848, se stal vládcem Moravanů kníže Rostislav, dosáhl rozváznou politikou již roku 850 nezávislosti na Franské říši a vypudil německé misionáře. Vyslal do Říma roku 860 nebo 861 poselství se žádostí o vytvoření samostatné církevní organizace s vlastním biskupem. Když byl papežem Mikulášem I. odmítnut, obrátil se za rok poté s novou žádostí k byzantskému císaři Michalu III. a k patriarchovi cařihradskému. Přání bylo vyhověno a misionáři z Velkomoravské říše byli pověřeni dva bratři, Konstantin Filosof a opat Metoděj. Oba se svého úkolu ujal velmi odpovědně. Konstantin nejdříve sestavil slovanské písmo — glagolici, která byla tehdy něčím vskutku novým, originálním, odlišujícím se od všech tehdy existujících abeced. Konstantin k tomu použil řeči slovanského obyvatelstva z okolí Soluně. Přeložil do slovanského vybrané části Písma svatého a některé liturgické texty, čímž dal základy slovanské bohoslužby. Metoděj vynikl činností diplomatickou a oba bratři ve věcech církevní politiky podstoupili zápas o svébytnost staromoravského státu se samostatnou církevní organizací a s slovanskou liturgií. Zažili přitom mnohá překážka a útrapy, nicméně vykonali kus obrovské kulturně-osvětové práce, která položila základ ke slovanské vzdělanosti u nás.

Přes složité poměry a jednání byl sv. Metoděj v roce 869 v Římě ustanoven arcibiskupem pannonským a moravským. Po smrti svého bratra Konstantina-Cyrila se vrátil zpět na Moravu. Odliš se však ve změnách poměrů z vlády Svatopluka vyvíjela nátlak německých knížat, kteří ho nakonec uvěznili. S podlomeným zdravím se vrátil roku 874 do své diecéze, ale pronásledován intrikami nepřátel musel neustále obhajovat pravost své víry a slovanské bohoslužby. Zemřel 8. dubna roku 885 a byl podle legendy pohřben „ve velkém chrámu moravském“. Jeho žáci byli v doprovodu německých žoldnéřů v témže roce vyhnáni z Moravy.

Závažným dokladem křesťanství na Velké Moravě v době působení byzantské mise i před ní jsou církevní stavby, jejichž bylo dosud objeveno archeology a prozkoumáno dvacet. Tyto objevy, ještě před čtyřmi desetiletími zcela neznámé, se staly předmětem živých diskusí mezi archeology, historiky umění a architektury. Křesťanství na Velké Moravě však nedoklá-

dují a jsou plánovány na celé generace. Archeologové například zahájili další velký průzkum velkomoravského hradisti v Přerově, kde bylo zjištěno velkomoravské opevnění. Dá se předpokládat, že tu bude odkryto na současnou dobu Moravy a Bečvy dosud neznámé velkomoravské centrum.

přinášejí pouze domněnky. Objektivity vědecké důkazy nemáme, ačkoliv se na toto téma objevila u nás i v zahraničí řada studií a publikací. Z hlediska dosavadních archeologických výzkumů žádná argumentace neobstojí. Výzkumy v Mikulčicích a na dalších místech však intenzivně pokračují.

Překvapivé objevy archeologů nastoupily i otázku hlavního města vládců Velké Moravy a residence arcibiskupa Metoděje. Ani jedno, ani druhé se nepodařilo na základě bezpečných dokladů dosud zjistit. O písemné prameny se prakticky vůbec nemůžeme opírat a také dosavadní výkopové

dají jen kamenné stavby a písemné doklady, ale i početné výrobky domácích umělecko-řemeslných dílen a některé importované předměty s křesťanskou symbolikou. Je mezi nimi například i stříbrný křížek, kde je v plastickém reliéfu ukřesťovaný v tunice, patrně přeměnět z Byzance.



Reliéf z Mikulčic, z hrobu trojpodlažní baziliky v Mikulčicích

MAUTHAUSEN

Základem tábora se stal kámenolom, v němž se těžila kvalitní žula dávno před tím, než hnědá a krví zbrocená nacistická německá mise zardousla rakouskou republiku. Kámenolom nešel pozornosti nacistů a zahrnul jej do svých plánů na přeměnu a „převýbovu“ Evropy. Dokonce se tam přijel podívat i sám Himmler, a pak místo schválil jako velice vhodné k postavení koncentračního tábora.

Nedlouho poté vznikla akciová společnost zvaná DEST. Nacistický architekt Albert Speer vypracoval velmi podrobný plán koncentračního tábora. Měla být z něho dodávána laciná pracovní síla pro žulový lom. Postavit tábor však museli samotní vězňové. Podle původních projektů měl být Mauthausen filiálkou tábora v Dachau. První vězni přijeli do Mauthausenu v srpnu roku 1938. Ale už v březnu následujícího roku byl Mauthausen „samostatnou tovarnou na smrt“, koncentračním táborem pro celou tzv. „východní Marku“, jak nacisté nazývali okupované Rakousko. Postupem doby k němu přibýlo 49 „filiálků“.

Mauthausenská „továrna na smrt“ fungovala až do května 1945. Za tu dobu prošlo jeho branou na 335 tisíc lidí z celé tehdy nacisty porobené Evropy, zajatí vojáci i civilní obyvatelé.

Po porážce nacistického Německa měl být tábor zbořen a jako krutá mučirna zcela likvidován. Pochopitelně a oprávněně. Avšak ze Sovětského svazu vyšel návrh a doporučení, aby byl přeměněn na památník těch, kteří se stali oběťmi nacistických svérstev.

Dnes tedy mauthausenská muzeum připomíná další generaci utrpení tisíců a tisíců těch, kteří tu položili své životy; těch, kteří přežili i těch, kteří se už nadočkali osvobození v tom rozkve „m jaru vonícím svobodou“ v roce 1945.

Od ostatních podobných nacistických zařízení se Mauthausen odlišuje svou výstavbou. Byla to vlastně pevnost. Proto ty mohutné žulové hrady. A každý z těch velkých kvadrátů by mohl podat ohrošené svědectví o osudech vězňů. Museli je vytáhnout z lomu po „sobodech smrti“, jak bylo nazýváno 188 stupňů, kde denně umíraly desítky lidí.

Za hlavní branou, na jedné straně vysoké zdi s baštami ukončenými ostnatým drátem a mezi budovou bývalým sídlem SS, stojí památník sovětského generála Dimitrije Kujbyševa. Byl belidským způsobem umučen. V únorových mrazech roku 1945 ho nacisté polévali vodou tak dlouho, až se změnil v lidský ledový sloup.

Na místě někdejšího táborového baráku č. 20 je dnes jen prázdné, první jarní travou se zelenající místo. Připomíná, že tam bylo vězněno na 600 sovětských válečných zajatců, důstojníků Rudé armády, jímž se podařilo uprchnout ze zajateckých táborů, ale orud k nim byl nemilosrdný, a oni opět upadli do rukou nacistů. Těsně před osvobozením tábora se těch stovek zajatců vzbouřilo. Neměli zbraň. Jen kameny a hole. A přece odhodlaně zaútočili na své plně ozbrojené strážce a mučitele. Snažili se dobýt kulometné věže. Byl to belidský zápas na život a na smrt. Jen několik málo z nich se podařilo dostat přes zdi tábora. Ale ani oni neměli ještě mnoho nadějí. Esesáci ze za nimi okamžitě vydali do poli a neřvalo

dlouho a u zdi krematoria se ozývala střelba popravčích čet. To byli popravováni ti, které se podařilo dopadnout. Ze šesti set, kteří povstali, se jich zachránilo pouze sedm.

Mauthausen byl i táborem, v němž byli vězněni a mučeni naši občané. To také připomíná hněd a vnitřní straně vstupní brány bronzová deska a českým a německým textem. Uvádí se v něm, že v mauthausenském koncentračním tábore bylo vězněno asi 9000 československých občanů, z nichž na 8 tisíc bylo umučeno, mezi nimi i mnoho významných a čelných osobností našeho politického i kulturního života. Např. pracovník Rudých odborů V. Synek, redaktor Rudého práva Eduard Urz i populární Karel Hašler...

Mauthausen má však i své podzemí a také svou „zdi oázy“, před níž stál dlouhé hodiny mnozí z těch, které nacisté přivezli, než bylo s definitivní platností rozhodnuto, kde půjdou do plynových komor ihned anebo až později, až bude jejich fyzická síla zcela vyčerpána. A ani ti, kteří se dostali do baráků k „ubytování“, neměli naději na dlouhý život. Průměrná žil vězňů mauthausenského tábora asi devět měsíců, než se stal obětí zlovolných nacistů.

Kámenolom. Schodit se smrti. Nacisté tím místem říkali „videnské žance“. Tam se setkávali vězňové svezení snad z celé Evropy, tam také hynuli v belidských pracovních podmínkách, tam se však také rodilo nesmrtelné bratrství a přátelství. Ti, kteří už nemohli vydržet otročnickou práci, se často stávali oběťmi esesáků pro jejich pobavení. Muži se zbraněmi a úmrtí lebkou na čepici je prostě své povesezení shazovali do hlubiny lomu s tzv. „padákové stěny“.

Před branou tábora je skoro nepřehledné pole památníků. Každý stál, jehož občané byli vězněni v Mauthausenu, tu postavil na jejich počest památník. Jsou rozestety mezi stromy a keři na svahu. Některé jsou prosté žehlice s jednoduchým lakonickým nápisem, jiné mají podobu moderních plastik. Snad nejpůsobivější jsou dva z nich: československý a sovětský. Náš památník připomínající strastiplný osud obětí nacistu je těsně pod pevnostní zdí. Jsou to dva pylony, mezi nimiž stojí postava s rozptáženými rukama. Namísto mnoha slov je vystražen fučkovské motto: Lidé bděte!

Patnáct památníků připomíná 123 tisíc umučených lidí z celé Evropy. Nejvíce obětí bylo ze Sovětského svazu — 32 100 lidí, takřka stejný počet byl Poláků, ale také hodně Jugoslávů, Francouzů i Španělů a také Maďarů...

Mauthausen však není jen mrtvou připomínkou minulosti a hrůz nacistu. Je to i místo aktivního boje za mír a přátelství mezi národy. Každoročně se tam v první květnových dnech scházejí lidé nejen z Rakouska, ale i odjinud, aby si připomněli hrůzy války, lidského utrpení, a současně z těch shromáždění vycházejí varovné výzvy právě ve smyslu fučkovského odkazu. Výzvy k trvalému míru i připomínky, že fašismus a nacismus stále ještě hrozí. V nejrůznějších podobě, v nejrůznějších částech světa. Význam a vážnost těch setkání se zejména v posledních letech výrazně zvýšila. Důvody není třeba znovu připomínat.

BYLI TAM FAKT JEK
BOLŠEVICI ?!!

Půlstoletí moskevského metra

Moskevské metró tvoří důležitou část městské komunikační sítě a těžko si dnes bez něj představit život velké sovětské metropole. Vždyť v moskevském podzemí probíhá přeprava celé poloviny všech cestujících Moskvou. Během čtyřadvaceti hodin přepraví linky moskevského metra šest milionů cestujících.

Letos si moskevské metró a s ním i všichni Moskvané a právě tak i návštěvníci odjinud, vynášející rychlé a pohodlné přepravy v podzemí, připomenou, že moskevského metra je rovné půlstoletí. První jeho vlaky vyjely 15. května 1935. Trasa, po níž se vydaly, byla dlouhá 11 kilometrů a měla třináct stanic. Půlstoleté dějiny moskevského metra jsou vlastně v určitém smyslu i dějinami celého Sovětského svazu v daném období a pochopitelně, že obráží i dějiny hlavního sovětského města.

V současnosti představuje délka koleji moskevského metra (ovšem je třeba popravdě říci, že v některých úsecích vedou trasy i po povrchu) přes 200 kilometrů a je na nich 126 stanic. Svou délkou je na 8. místě na světě, počtem cestujících — 7 milionů — na prvním. Výstavba metra nebyla prakticky od svého počátku nikdy přerušena, pracovalo se na něm i v době Velké vlastenecké války.

Pozornost na moskevského metra je (a naše práská je v tom následuje), že žádná ze stanic si není podobná; tedy funkčně ano, ale odlišuje se svým architektonickým řešením i výtvarnou výzdobou. Snad jedině je spojuje to, že jejich prostory jsou vloženy mramorem. Největší přírodní překážkou pro trasu moskevského metra byla řeka protékající hlavním sovětským městem, řeka Moskva. I s tou si však budovatelé podzemních tras poradili. Celkem ji linky metra překonávají osmkrát. Čtyřikrát hluboko pod jejím korytem, čtyřikrát pomocí mostů.

Jak už bylo řečeno, stavěnat práce na metru se prakticky nezastavily od okamžiků prvního seryti rypadel do půdy. Ročně získávají Moskvané dalších pět až šest kilometrů nových tras. Jejich budování nestádná během výstavby nepřehledné množství zkušeností. Padnák stavěl metró v Moskvě, to je vlastně spojení patnácti specializovaných podniků a velkých závodů, v nichž pracuje více než 10 tisíc lidí.

V současné pětiletce, která letos již končí, bude předáno do provozu 30 kilometrů nových linek se sedmácti stanicemi. Už v roce 1983 byla předána tzv. serpuchovská trasa — 14 kilometrů dlouhá s osmi stanicemi — spojující sídliště Čertanovo a centrem Moskvy. Krátce před koncem loňského roku, bylo to přesně 28. prosince, propojily střed města a jižní velkým moskevským sídlištěm — Orlechovo Borisovo. Trasa vedoucí o centra Moskvy byla prodloužena o 6,6 kilometru a tři stanice a v letošním roce se linka protáhne ještě o dalších 6,3 kilometru. A právě tak budou prodlouženy i jiné trasy.

Celkově se koncepční rozvržení moskevského metra a jeho výstavba stalo kuje a historickým prvkem komunikační a protiažijící je trauem. Poprako vltě vedené trasy se prolínají ve středě či přesněji řečeno pod středem Moskvy nebo v jeho blízkosti a jedna trasa, vedená protencovltě, všechny přetíná a umožňuje rychlé přestupy a přeprava do všech koutů rozlehlého města. A díky tomu, aniž by šlovek musel vyjít na povrch do moskevských ulic, je možné za pět kopajak cestovat různými směry do všech částí Moskvy.

Další dobrá vlastnost je, že metró funguje bez závad a přesně. Zatímco na povrchu mohou vznikat v době dopravní špičky návaly a zdržení na určitých kulminacích komunikačních uzlech, máte dojit k nějaké nečekané technické závadě na autobusech, trolejbusch nebo tramvajích a zahlekování dopravy, v metru je tomu jinak. Vlakové soupravy přijíždějí do stanic v pravidelných časových intervalech 80 až 120 sekund, v pozdních hodinách pak v rozmezí 10 minut.

BOLŠEVICKÉ KRTOTUNĚLI...

V Karlových Varech je živo...

(tisk): Dostává novodobým Babylonem je možná v těchto dnech nazvat naše největší lázeň Karlovy Vary. V průběhu prvního pololetí si ve zdejší lázeňské organizaci Československých lázeňů účast o kapacitě přesahující pět tisíc lůžek upravilo své zdravotní více než 40 tisíc pacientů. Z nich pak téměř sedm a pol tisíce přijelo z osmiřetnácti zemí všech kontinentů. Na karlovarských kolonádách i v lázeňských a ubytovacích zařízení lázeňské organizace je v těchto dnech oprava živo. Šelby pobyt zde tráví 5208 hostů. Počítají se, že veškerou představují pracovníci ze všech koutů naší vlasti. Přes 1200 tělesně i z duchovního zanebrání, které již tradiční klientela přijelo ze zahraničí. Vede již tradiční klientela z aerostavců zemí jsou zde i pacienti z Argentiny, Austrálie, Indie, Kanady, USA a také z řady arabských zemí. Pro všechny bez rozdílu jsou zdejší lázeňské nejen vřelým místem k upevnění zdraví, ale také významným kulturním společenským centrem návštěvníků. Mnoho pacientů nepouští z očí výstav, koncertů, festivalů a dalších kulturních akcí.

...ALE I HARTVO!

Nepřetržitě otevřený servis

(tisk): Autoservis "Non-stop" v Praze-Malešovicích je jedinou v novinek, kterou letos obdrží nabídka svých služeb Autoturist. Provizorně je otevřena nepřetržitě 24 hodin a v jakémkoliv den a v noci hodinu poskytl podle slov pracovníků kanceláře drobné mechanické opravy a pneuservis, servisování geometrie řízení a střet, zajištění odstavu službu, atd. Řidiči s nepojízdnými vozidly mohou pro sít s pracovníky servisu využít tísňového volání na čísle 154, anebo linky 77 3455.

TEXASO, SHELL A OSTATNÍ 7000 PLATITEL

DVOULISTICI PŘEDSTAVENÍ. Nepřetržitě po celém světě bude hrát představení a nabitým hla- ním města od nás i ze zahraničí. Letníma magika. V současné době vyměnila svůj scén za řadu kultury, kde bude hostovat do 21. července. Na programu má úspěšnou inscenaci nazvanou Kouzelný cirkus, která od své premiéry před osmi lety neustále nic ze své síly a přitažlivosti. Celkem ji na zahraničních zájezdech zhlédlo na 140 tisíc diváků, doma jich bylo tři čtvrtě miliónu a není bez zajímavosti, že dnes večer v Paláci kultury bude mít již dvoulistici reprízu.

Loupili znalcí

Londýn: Vzácné exempláře ezotické flóry zničili v posledních letech ze tří významných botanických zahrad v okolí Londýna—Kew Garden, Savill Garden a Wisley Garden. Z povahy krádeží a způsobu, jakým byly provedeny, policie usuzuje, že pachatelé byli dokonalí odborníci a jistě ke krádežím: zády sáhnou ani kralika, z nichž byl pohřbeném rostliny pečlivě vykopány, nedotýkali jinak žádného poškození.

JAKO V ČAPKOVÍ V POUKČE O KAKTUSECH A JETIKU 2005 71...

**Nový kapitán loď skromá-
díl posádku a řeční:**
„Musíte si uvědomit, že loď
není moje, ani vaše, ale je na-
še!“
Z řady námořníků se ozval
výkřik:
„Tak ji prodejm!“

Už stačí Čičané vědět, že hluk zabíjí. Mezi různými způsoby poprav využívali též umělé vyvolané hluku. Laboratorní pokusy to jen potvrzují. Zvuk o mociosti 150 až 160 decibelů zabíjí zvířata. Před- tím se u nich projevují křeče, pak ochr- nutí a spáleniny na povrchu kůže. Zvuko- vá energie, se totiž při určitém počtu kmitočtů přeměňuje v tepelnou.

Prodávavka v kiosku se ptá
malého chlapce:
„Pro koho kupuješ tolik ci-
garet? Douám, že ne pro se-
be!“
„To je pro celou třídu...“

Statistické záznamy říká, že průběh
věk člověka. XVI. století žili 20 roků,
v XVII. století 23 roků, v XIX. století
37 roků, koncem minulého století to by-
lo 48 roků, v roce 1998 to bylo už 60
roků, v roce 1999 dokonce 61 roků, mu-
že a 66 roků u žen, v roce 1997—66,5
roků u mužů a 72 roků u žen, dnes šve-
dů 70 roků u mužů a 75 roků u žen.

Immer mehr DDR-Bürger müssen West-Kontakte abbrechen

Parallel zu Reiseerleichterungen zieht Ost-Berlin im eigenen Land die Zügel an / Auch Telefonate und Geschenke verboten

BONN, 19. Juli (dpa). Die DDR hat paral-
lel zu den Reiseerleichterungen zwi-
schen Ost und West die Kontakte eines
bestimmten Personenkreises mit Ver-
wandten und Bürgern in der Bundesre-
publik in den letzten Jahren immer mehr
verschärft. Dies geht aus Beobachtungen
hervor, deren Ergebnisse zuständigen
Stellen der Bundesregierung vorliegen.
Der Parlamentarische Staatssekretär im
Bundesministerium für Innerdeutsche
Beziehungen, Ottfried Hennig (CDU), hat-
te vor einiger Zeit nicht ausgeschlossen,
daß von derartigen Kontaktverboten drei
Millionen DDR-Bürger betroffen sein
könnten.

Nach in Bonn vorliegenden Informa-
tionen werden Kontaktverbote in der DDR
von Vorgesetzten am Arbeitsplatz oder in
einzelnen Fällen direkt vom Staatssicher-
heitsdienst ausgesprochen. Dieser Perso-
nenkreis wird in der Regel als Geheim-
nissträger eingestuft und muß sich schrift-
lich verpflichten, private Kontakte zu
Verwandten und Bekannten in nichtkom-
munistischen Staaten abbrechen oder

zu reduzieren. Von diesen DDR-Bürgern
wird vielfach verlangt, Anträge auf priva-
te Besuchsreisen in den Westen nicht zu
stellen. Dies gilt auch in Fällen dringen-
der Familienangelegenheiten. Zugleich
sollen sie davon absehen, Besucher aus
dem Westen einzuladen oder zu empfan-
gen, wenn diese unangemeldet eintreffen.

Die Beschränkungen betreffen nach
vorliegenden Informationen ebenso Tele-
fonate und Geschenksendungen. Zufälli-
ge Begegnungen auf Bahnhöfen, in Gast-
stätten oder in privaten Veranstaltungen
sollen sofort abgebrochen werden, wenn
sich herausstellt, daß die Gäste aus der
Bundesrepublik sind. Unterbleiben sollen
auch Briefpartnerschaften sowie die
Suche nach Tauschpartnern für Münzen,
Briefmarken, Insekten und andere Dinge.

Nach vorliegenden Erkenntnissen läßt
sich der in der DDR von einem Kontakt-
verbot betroffene Personenkreis nicht ge-
nau eingrenzen. Entsprechende Auflagen
gingen beispielsweise an Angehörige der
Nationalen Volksarmee, der Volkspolizei,
Mitarbeiter von Behörden, hauptamtliche
Funktionäre von Parteien und Massenor-

ganisationen sowie Führungskräfte in
der Industrie und an Wissenschaftler. Be-
rufliche Qualifikation oder die Stellung in
einem Betrieb spielt dabei jedoch nicht
unbedingt eine Rolle. Von Kontaktverbo-
ten sind auch DDR-Bürger betroffen, die
mit Verschlußsachen keine Berührung
haben.

Unter den in der Bundesrepublik be-
kanntgewordenen Fällen waren Groß-
eltern im Rentenalter, die nicht in die
Bundesrepublik fahren durften, weil der
Enkel zur Nationalen Volksarmee einge-
zogen wurde. In einem anderen Fall muß-
ten Kontakte zum Westen abgebrochen
werden, weil nahe Familienangehörige
auf einer Schiffswerft arbeiteten. Verbote
gingen auch an Banklehrlinge mit Com-
puterausbildung und Köchinnen für
Schulspeisung, die zum pädagogischen
Personal zählten. Als Geheimnissträger
werden auch Kantinenpersonal und Putz-
frauen in Einrichtungen der Volksarmee
eingestuft.

Die Bundesregierung wird nach Ange-
ben von Staatssekretär Hennig die wach-
sende Zahl von Kontaktverboten für

DDR-Bürger „bei jeder sich bietenden
Gelegenheit“ zur Sprache bringen. In
einem Gespräch mit der „Neuen Osnä-
brücker Zeitung“ sagte Hennig, diese
Maßnahmen trafen „in das Herz der
KSZE-Verabredungen“, in denen ein freier
Austausch von Informationen, Menschen
und Meinungen vereinbart worden sei.
Deshalb müsse dieses Vorgehen auch vor
dem Forum der „Konferenz über Sicher-
heit und Zusammenarbeit in Europa“ er-
örtert werden.

Auch mit einer Politik der guten Nach-
barschaft, wie sie im Grundlagenvertrag
verabredet worden sei, ließen sich diese
für die Menschen traurigen und für die
DDR peinlichen Verbote nicht vereinba-
ren. „Mehrere Millionen eigener Mitbür-
ger sämtliche Kontakte mit deutschen
Landsleuten zu unter sagen, das ist eine
Sache, mit der die DDR sicher kein Welt-
niveau beweisen kann“, betonte Hennig
und fügte hinzu: „Außer Nordkorea, wo
man sich ähnlich verhält, ist mir weltweit
kein anderer Staat bekannt, der zu sol-
chen Mitteln greift.“

OSPESNE ODDELENÍ slamských dvojčat oznámí
lu čínské „Zdravotní noviny“. Dvojčata, obí
holčičky, se narodila třicetileté matce císařský
řezem letos 25. května. Měla společnou prsní kósi
Operaci provedl lékařský tým jedné okresní ne-
mocnice v provincii Che-pej. V minulosti se o
ně uskutečnily již čtyři podobné operace, žádné
z dětí však nepřežilo, píše list.
OPERACE SE PODAŘILA, ALE...

● Americké automobily Ford a General Motor
proslavily výrobu vozů poháněných metanolem
nebo jeho směsí s benzínem. Poukazují na to, že
metanol může být vyráběn z domácích zdrojů
uhlí a má nižší úroveň škodlivých emisí.

PO MNOHALETÝCH pracích byla
z tisíců drobných kousků znovu se-
stavěna busta římské bohyně Minervy,
která byla objevena na místě někdejší
školní budovy v blízkosti Augustovy Raurica
u Basileje. Nyní bude tvořit exkluzivní
exponát švýcarského muzea.

Na zeměkouli je prý o dvě třetiny lesů
méně, než tomu bývalo před několika
málo sty lety. Z pěti set miliónů hektarů
panenské půdy nadělala lidská zemědělská
činnost nepodléhající úhory onemocnělé
erozi, rozrostla se města, rozšířily se
pásky silnic a dálnic překryté neprodyš-
ným asfaltem a betonem. Pod touto plo-
chou půdou dále vysychá.

Die Bundesbank hat am Montag den
Lehkurs der Mark gegenüber der Lira
auf 1,47205 Mark je 1000 Lire neu festge-
setzt. Bisher hatte dieser 1,59733 Mark
betragen. Der obere Interventionspunkt
lautet nach Angaben der Bundesbank
1,5630 (bisher: 1,6980) Mark und der
untere 1,3865 (1,5040) Mark.

Nach der Lire-Abwertung um sechs
Prozent und gleichzeitiger Aufwertung
der Mark um zwei Prozent wurde der
amtliche Mittelkurs der Lira in Frankfurt
mit 1,4950 Mark je 1000 Lire festgelegt.
Am Freitag hatte er am unteren Inter-
ventionspunkt von 1,5040 Mark gelegen.

Bufo Marinus fährt mit

DARWIN, 5. Juli (Reuter). Allesverschlingende tellergroße Riesenkröten vagabundieren als ungebetene Mitfahrer auf Autos und Lastwagen quer durch Nordaustralien und bedrohen mit ihrer Freßlust die gesamte Kleintierwelt. Diese alarmierende Nachricht verbreiteten die örtlichen Behörden am Freitag. Sie forderten ahnungslose Auto- und Lastwagenfahrer auf, die Kröten nicht mitzunehmen. Die Queensland-Zuckerrohrkröte (Bufo Marinus) — siehe AP-Bild — frißt nach Angaben örtlicher Landwirte alles, was ihr in den Weg kommt, sogar



Zigarettenanzünder. Letzten Berichten zufolge reisen die Tiere vornehmlich auf Gemüsetransportern durchs Land.

Der Naturschutzbeauftragte der australischen Nordgebiete, Steve Hatton, hat „Fahndungsplakate“ ausgegeben, um in Tankstellen, Hotels und Kneipen vor den Amphibien zu warnen und Fahrzeughalter aufzufordern, nach solchen blinden Passagieren Ausschau zu halten. „Dies ist sehr beunruhigend“, erklärte der Naturschutzbeauftragte Bill Freeland. „Krötenvorposten sind bereits 100 Kilometer vor der Hauptfront der Tiere aufgetaucht. Die Viecher verschlingen alles lebendige und löschen die heimische Kleintierwelt aus.“

Die Kröten waren Anfang des Jahrhunderts in das nördliche Queensland importiert und dort ausgesetzt worden, um einen Zuckerrohr-Schädling zu vertilgen. Mittlerweile haben sie sich längst selbst zur Plage entwickelt.

Schiff ist 2600 Jahre alt

GIGLIO, 8. Juli (AP). Pünktlich zum 1985 in Italien begangenen Jahr der Etrusker haben britische Techniker in Zusammenarbeit mit italienischen Archäologen am Sonntag bei der Insel Giglio vor der toskanischen Küste ein 2600 Jahre altes etruskisches Schiff geborgen. Der nur etwa drei Meter lange Rumpf des kleinen Schiffes wurde sofort nach seiner Bergung in ein Metallbecken mit frischem Wasser gelegt, wo er einen Monat bleiben wird, bis er mit Chemikalien vor weiterem Verfall konserviert wird. Die britischen und italienischen Experten hatten in jahrelanger Arbeit die Bergung des antiken Bootes vorbereitet. Die Fachleute versprechen sich von dem Fund nicht nur Aufschlüsse über die Navigationsmethoden im 7. vorchristlichen Jahrhundert, sondern auch neue Erkenntnisse über die etruskische Zivilisation. In den vergangenen Jahren hat die Erforschung der Kultur dieses alten italienischen Volksstammes, der bis zu seiner Unterwerfung durch die Römer jahrhundertlang weite Teile Nord- und Mittelitaliens beherrschte und Handelsbeziehungen mit Karthagern und Griechen pflegte, große Fortschritte gemacht.

CO YE TO PROTI

„PRIHATOROVI DITTRICKOVI“

Aus der Mauer quoll das Gold

In seiner Villa auf Östermalm, wo Stockholms Altreiche wohnen, hatte John-Henry Sager ein Einsiedlerleben gelebt. Niemand, der ihn besuchte; kaum einer, der wußte, was der Millionenerbe trieb. Nur daß John-Henry Sager unermesslich reich war, wußten alle, die seinen Namen kannten. Er hatte ein Vermögen geerbt, das noch von seinem Großvater stammte — Gudmund Sager. Der hatte im vorigen Jahrhundert sein Hab und Gut in eine Streichholzmaschine investiert — und war zum ersten Zündholzkönig geworden.

Der Enkel war nicht der Mann, der dafür bekannt geworden wäre, das ererbte Vermögen leichtfertig zu verjubeln. So konnte es nicht ausbleiben, daß sich wilde Gerüchte von verborgenen Schätzen um Sagers Villa rankten, als der Millionär im Vorjahr starb. Die Gerüchte lockten Diebe in großer Zahl ins Haus in der Uggleviksgatan. Doch ihnen bot sich das gleiche enttäuschende Bild wie dem staatlichen Testamentsvollstrecker: Nippes, billiges Porzellan, wertloses Gerümpel in jeder Menge. Von Schätzen keine Spur.

Erst als der Testamentsvollstrecker das sagenumwobene Haus nochmals einer genauen Durchsuchung unter-

zog, fiel ihm in einer Stube ein Mauerstück auf, auf dem die Tapete fehlte. Es sah merkwürdig aus, meinte Sören Werner. Er lockerte ein paar Ziegelsteine. Da quollen ihm aus den Mauerringen Gold und Edelsteine entgegen: Diamanten, Schmuck, eine Brautkrone aus reinem Gold. Vor allem aber Goldeier: „Es sieht aus, als hätte Sager das Gold selbst geschmolzen, wie man Zinnsoldaten gießt, und dann die Goldeier eigenhändig eingemauert“, sagte Werner.

Aufmerksam geworden, öffneten die Beamten nun auch ein zerschlagenes Schränkchen, das sie bis dahin übersehen hatten. Wieder fanden sie Gold und anderes edle Gestein. 20 Kilogramm Gold schleppten die Beamten aus der Wohnung des Millionärs und müssen nun die Einschätzung des Sagerschen Vermögens, das sie bisher auf 25 Millionen Kronen veranschlagt hatten, gewaltig nach oben korrigieren — zum Vorteil der Alleinerbin, John-Henrys Tochter Yvonne, die am Krankenhaus von Huddinge bisher Sozialarbeiterin war und keine Ahnung von dem Geheimnis hatte, das sich in ihrem Vaterhaus verbarg.

ten Opfern einen Zehnliedreimer voller Erbsen vor die Füße, um sie bei einer eventuellen Verfolgung zu Fall zu bringen. Dann verschwand das Räuber-Duo zu Fuß.

Erbsen halfen bei der Flucht

KÖLN, 7. Juli (dpa). Ein ungewöhnliches Mittel zur Fluchthilfe benutzten zwei Räuber in Köln nach dem Überfall auf Geldboten, denen sie drei Geldbomben mit insgesamt 9000 Mark abgenommen hatten. Sie schütteten den verdutz-

Den Vater beim Flug betäubt

Tschechen flüchteten mit Sportmaschine nach Österreich

WIEN, 8. Juli (AP). Drei Tschechoslowaken haben ein Sportflugzeug gekapert und den Piloten, den Vater eines der Flüchtlinge, zum Flug nach Österreich gezwungen. Wie der Sprecher des österreichischen Innenministeriums, Andreas Rudas, am Montag mitteilte, überwältigte der 19jährige Kopilot zusammen mit seinen beiden 22 Jahre alten Freunden am Sonntag kurz nach dem Start vom Flughafen Chrudim bei Pardubitz den Piloten, den 47jährigen Vater des Kopiloten. Die Flucht war Rudas zufolge seit langem geplant gewesen. Der Pilot wurde von den drei jungen Männern nach dem Start mit Chloroform betäubt und dann gefesselt. Der Kopilot unterflog in rund 50 Meter Höhe das tschechoslowakische Radar. Da er über nur wenig Flugerfahrung verfügte, war er nicht in der Lage, die Maschine

zu starten und zu landen. Die Landung auf einem Kleegebiet kurz hinter der österreichischen Grenze im niederösterreichischen Bezirk Hollabrunn mußte deshalb erneut vom Vater übernommen werden. Anwohner des Kleegebietes hatten die Polizei alarmiert, die die vier Flugzeuginsassen abholte. Der Kopilot und seine beiden Freunde beantragten sofort politisches Asyl.

Der Vater, ein Offizier der tschechoslowakischen Luftwaffe, kehrte am Montag auf eigenen Wunsch in die CSSR zurück. Die drei jungen Männer wurden wegen Flugzeugentführung angezeigt, befinden sich jedoch auf freiem Fuß. Sie erwarten in Österreich voraussichtlich eine Freiheitsstrafe. Die Maschine, ein Sportflugzeug vom Typ Zlin, wurde zur Rückführung in die CSSR freigegeben.

Podle vyšetřovacího odboru policie, který byl vyzváno k vyšetření, šlo o tři mladé lidi, kteří se pokusili uprchnout z Československa. Podle vyšetřovacího odboru policie, který byl vyzváno k vyšetření, šlo o tři mladé lidi, kteří se pokusili uprchnout z Československa.

Protest gegen Briefmarke

WARSCHAU, 8. Juli (dpa). Das polnische Postministerium hat bei der Welt-Postunion gegen die Absicht der Bundespost protestiert, eine Briefmarke mit der Inschrift: „40 Jahre Integration der aus ihrer Heimat vertriebenen Deutschen“ herauszugeben. Wie die polnischen Zeitungen am Wochenende berichteten, werden alle Sendungen, die mit einer solchen Marke frankiert sind, mit einer entsprechenden Notiz als unzustellbar zurückgeschickt.

In der Begründung heißt es, die Briefmarke widerspreche dem Charakter der auf Grund des Potsdamer Abkommens vorgenommenen Umsiedlungen und stelle in krasser Weise die humanitäre Art und Weise in Frage, wie die polnischen Behörden später auf Grund der Vereinbarungen von 1972 Ausreisen von polnischen Bürgern in die Bundesrepublik genehmigten.

NEVAPRAVITE LNI... TUPI...

BLBI...

Neuer Grenzübergang

Ein neuer Grenzübergang soll Touristen die Einreise nach Ungarn erleichtern. Wie der Deutsche Touring Automobil Club (DTC) in München mitteilte, wurde am 1. Juli bei Deutschkreuz im österreichischen Burgenland ein neuer Grenzübergang zur Entlastung des Kontrollpunktes Klingenbach eröffnet. An Ferienzeiten wurden in Klingenbach bis zu 20 000 Reisende gezählt. Der neue Grenzübergang Deutschkreuz/Kopphaza ist nach Angaben des Clubs auf der Burgenland-Schnellstraße von Wiener Neustadt aus anzufahren. Über die Staatsstraße fahren die Ungarnreisenden dann zum Plattensee, ohne die Stadt Sopron durchqueren zu müssen.

dpa

Ptá se zájemce v prodejně ojetých vozů:

„A nemá to auto nějaké skryté vady?“

„Bohužel ne, pane. Všechny jsou na něm vidět.“

• Téměř čtyři milióny obyvatel v NSR jsou v současné době postiženy nezaměstnaností. Vyplyvá to z informací Spolkového pracovního úřadu, který byl zveřejněn ve středu. Západoevropské úřady byly nuceny přiznat, že je to nejvyšší číselná nezaměstnanost od vzniku války.

Nový český film:

Mravnost nade vše

Česká filmová veselohra podle scénáře H. Haase a O. Vávry. Inscezoval Mac Fritš, fotografie F. Pečenka, hudba R. Blahník a K. Dvořský. Hlavní úlohy Haas, Švozilová, Mandlová, Ferbasová, Rašín, Hlinomaz. Premiéra v kinech Luton, a Fénix, vyrobila A.B.

Než přikročíme k posouzení této poslední české filmové veselohry, je nutno uvést, že je filmem t.zv. nouzovým: když byly ateliéry AB v prosinci dočasné uvolněny a početným ateliérovým zaměstnancům, finančně nevalně situovaným, brožilo právě v předvánoční době propuštění, rozhodla se společnost natočit narychlo film, který by umožnil boně chati ateliéry v chodu. Narychlo byl nalezen filmový námět, který byl stejně spěšně zpracován ve scénario a zfilmován. Tolik však uvádíme jen k vysvětlení, ne k omluvě filmu: neboť tato Haasova „Mravnost nade vše“ je pěknou a vkusnou veselohrou.



Auf seinem Truppenausweis ist in schlichten schwarzen Lettern nachzulesen: »Ich werde das Reich der Königin von England immer schützen...«

● Name: William Jenkins!
● Dienstgrad: Lance-Corporal (Hauptfeldwebel!)
● Blutgruppe: königlich!
● Einheit: Royal Regiment of Wales, Lemgo (Ost-Westfalen). Keine Angst! Bei der Ausstellung des Truppenausweises hat niemand einen Bock geschossen. Im Gegenteil: Selbst der persönliche Adjutant von Prinz Charles hat den ständig meckenden Soldaten jetzt in den Londoner Buckingham-Palast einfliegen lassen – zur Beförderung!
Jenkins, von den mehr als 600 Soldaten liebevoll »Taffy« genannt, ist weit mehr als ein Maskottchen der Truppe: Der Ziegenbock residiert in einem königlichen Stall – mit Klimaanlage und täglich frischem Stroh!
Der vierbeinige Hauptfeldwebel hat sogar einen zweibeinigen

Setkání M. Gorbačov-R. Reagan

Moskva: Na základě vzájemné dohody se generální tajemník ÚV KSSS Michail Gorbačov a prezident USA Ronald Reagan setkali v Ženevě ve dnech 19.–20. listopadu 1985. Ozámila to včera agentura TASS.

Soldaten grüßt! Der Bock kommt!

Oberfeldwebel als Leib-Adjutanten. Und der hat alle Hände voll zu tun.

- »Taffy« – der vierbeinige Star der kämpfenden Truppe:
- Immer, wenn die Queen kommt, streicht sie ihm zärtlich übers Fell!
- Als Prinzessin Margaret auf Besuch weilte, wurde dem störrischen Bock sogar ausnahmsweise Bier im Blechnapf serviert!
- Und bei der Hochzeit von Lady Di und Prinz Charles stand er im ersten Gild vor St. Paul's Cathedral in London – und meckerte, als wolle er im letzten Moment noch alles verhindern...
- Charles und Dianas vierbeiniger Freund!

Mag der vierbeinige Lance-Corporal auch im Kasernenleben zahllose Privilegien genießen – besoldet wird er wie jeder andere Soldat seines Dienstgrades auch. Sein Geld wird Monat für Monat auf ein Sonderkonto überwiesen – abzüglich der Kosten für Kost und Logis.

Aber warum so ein Zirkus um diesen Bock? Ganz einfach: Im Krimkrieg um 1800 hat eine mitgeführte Ziege, die eigentlich als Futter-Ration eingepflanzt war, das Königliche Regiment nachts vor dem Feind gewarnt...

Eigentlich selbstverständlich, daß »Taffy« jetzt von allen Soldaten in Lemgo begrüßt wird... CO JE TO PROTI VELKOPOPOVICKYMU KOZLU...!

V BLIZKOSTI VYHASL SOPYK VIEI hora, stejne tak na Poltnském vrchu v okrese Tachov, se nalazaji bohate loziska sopečných pum. Lze je opracovat a je zajímavé, že ve středověku je bojovníci používali jako munici. (ef)

Don Juans Seligsprechung?

ROM, 8. Juli (KNA). Der umstrittene Papst Pius IX. und der in die Literatur- und Musikgeschichte unter dem Namen »Don Juan« eingegangene spanische Heldenbesieger Miguel Manara Vicente de Leza y Colona könnten bald seligsprochen werden. In einem von der zuständigen vatikanischen Kongregation jetzt veröffentlichten Dekret werden dem »Don Juan« und dem Papst, dessen Name mit dem Dogma der »unbefleckten Empfängnis Mariens« und dem der Unfehlbarkeit des römischen Papstes verbundene ist, heroische Tugenden zugesprochen. Dies ist ein entscheidender Schritt voran, um die Seligsprechung zu erreichen.

Der historische »Don Juan« wurde am 3. März 1627 in Sevilla geboren. In seiner Jugend avancierte er zum legendären Heldenbesieger der schönen Damen Spaniens, bevor er nach dem Tod seiner letzten großen Liebe seinen Lebenswandel änderte: Er zog sich in ein Kloster der unbekannten Karmeliter zurück und führte fortan ein Leben des Gebets und der Buße. Außerdem gründete er das Krankenhaus »Della Santa Caridad« und widmete sich der Fürsorge für die Armen und der Konversion der Muslime. Seine Identifizierung in der Literatur mit dem »Don Juan« vor allem bei Molière und Luca Goldoni wird von einigen Historikern bezweifelt.



Szene z nové české veselohry »Mravnost nade vše«

Sultan macht Geld locker

KAIRO, 7. Juli (dpa). Das Katharinen-Kloster auf der Sinai-Halbinsel, in dem wertvolle antike Handschriften einschließlich des biblischen Kodex Sinaiticus aus dem vierten Jahrhundert lagern, wird renoviert. Nach Angaben der halbamtlichen Kairoer Zeitung »Al Ahram« vom Wochenende stellte der Sultan Qabus Ben aus Oman dafür umgerechnet etwa 300 000 Mark zur Verfügung. Das Kloster stammt aus dem 6. Jahrhundert nach Christus.

8 Bücher gekauft, 10 gelesen

NÜRNBERG. Jeder Bundesbürger hat nach einer Umfrage durchschnittlich acht Bücher im vergangenen Jahr gekauft. Zu den besten Kunden des Buchhandels zählten Menschen mit Hochschulreife und höherem Einkommen, ergab die Repräsentativbefragung bei 1000 Bürgern zwischen 16 und 69 Jahren im April 1985 die die Gesellschaft für Konsum-, Markt und Absatzforschung (GfK) in Nürnberg veröffentlichte. Jeder Bundesbürger lese im Laufe eines Jahres etwa zehn Bücher.

In fast 80 Prozent der Bücherregale ist Unterhaltungsliteratur zu finden, dabei rangiert der Krimi vor Familien- oder Gesellschaftsromanen. Gut 77 Prozent der Bundesbürger bevorzugen praktische Ratgeber, wie Koch- oder Hobbybücher. Nur ein knappes Drittel hat sich Werke der modernen Literatur ins Bücherbord gestellt. Neben Krimis und Kochbüchern wird vor allem heiteren Büchern und Frauenromanen ein überdurchschnittliches Interesse entgegengebracht. dpa

VORBLID?

18:1 = 720000 Mark

Ein englischer Glücksritter hat am Wimbledon-Sieg von Boris Becker mehr verdient, als der 17-jährige Leimener für seinen Final-Erfolg kassierte. Der Immobilienmakler setzte 10 000 Pfund (40 000 Mark) auf den Erfolg von Becker bei den 99. Internationalen Tennis-Meisterschaften von England, als der Deutsche das Queen's Club Turnier gewonnen hatte. Die britischen Buchmacher notierten Becker zu diesem Zeitpunkt für Wimbledon mit 18:1. Der Glücksspieler kassierte für seinen Einsatz von 10 000 Pfund nun 180 000 Pfund (720 000 Mark). Becker bekam für seinen Erfolg über den Amerikaner Kevin Curren »nur« einen Scheck in Höhe von rund 510 000 Mark. dpa

Trübe Aussichten für Raser

Das von der deutschen Automobil-Industrie und vielen deutschen Autofahrern gefürchtete Tempo-Limit wird 1996 möglicherweise durch EG-Beschlüsse eingeführt werden. Bundesinnenminister Friedrich Zimmermann verschwieg dies, als er letzte Woche vor dem Bundestag über die Auto-Abgasbeschlüsse des EG-Ministerrates berichtete. Doch im Kommuniqué über die 1019. Ratssitzung steht der für Umweltfreunde tröstliche Satz: „Die Kommission wird vor Ende 1985 geeignete Vorschläge bezüglich Emissionen von Dieselfahrzeugen, Geschwindigkeitsbegrenzungen und die regelmäßige Überprüfung in Gebrauch befindlicher Fahrzeuge (TÜV, d. Red.) unterbreiten“.

Die französische Umweltministerin Huguette Bauchardeau hatte schon im März im Ministerrat Geschwindigkeitsbegrenzungen als wichtigen Beitrag zur Minderung des Abgasausstoßes zur Sprache gebracht, und sie wiederholte ihr Argument in der jüngsten Sitzung. Bundeswirtschaftsminister Martin Bangemann verwies auf den Bonner Langzeitversuch und das errechnete Durchschnittstempo von 112 km/h auf bundesdeutschen Autobahnen.

Der recht aktive neue britische EG-Kommissar Stanley Clinton Davies — zuständig für Umwelt und Verkehr — will das Problem dem Vernehmen nach mit Argumenten von zwei Seiten anpacken: Aus dem Verkehrsausschuß des Europa-Parlaments wird die Kommission schon seit Jahren gedrängt, zur Erhöhung der Verkehrssicherheit auch die Vereinheitlichung der Verkehrsregeln vorzuschlagen, darunter die allgemeinen Höchstgeschwindigkeiten in Ortschaften, auf Landstraßen und auf Autobahnen. Das französische Umwelt-Argument kommt für Clinton Davies jetzt als zweiter Hebel in Betracht.

Die Bundesrepublik — das einzige europäische Land ohne allgemeines Tempo-Limit auf Autobahnen — kann mit dem Umweltargument in künftigen Ministerratsverhandlungen zweifellos unter Druck gesetzt werden. Bonn könnte die für manche Autofahrer „wichtigste deutsche Freiheit“ mit einem Veto verteidigen, weil im EWG-Vertrag für die Rechtsangleichung einstimmige Ratsbeschlüsse vorge-

schrieben sind. Allerdings soll jetzt (seit dem Mailänder EG-Gipfel) dieser Vertragsartikel 100 eventuell geändert werden.

Gegen die Vereinheitlichung der Bestimmungen über Höchstgeschwindigkeiten wenden sich manche EG-Länder aber auch mit dem Hinweis auf die Unterschiedlichkeit ihrer Straßensysteme. Z. B. sind niederländische Autobahnen teilweise sehr schmal, belgische hingegen von üppiger Breite. So würde Bonn im EG-Verkehrsmisterrat auf Verbündete rechnen können, aber nicht im Umweltministerrat.

Für Autobahnen gelten in den anderen EG-Ländern zur Zeit folgende Tempo-Limits: Italien 100–140 km/h, Frankreich 130, Belgien und Luxemburg 120, Großbritannien 112, Dänemark, Niederlande und Griechenland 100, Irland 85 km/h.

Für Landstraßen sind vorgeschrieben: in Frankreich und Italien 80–110 km/h, in Belgien und Luxemburg 90, in Dänemark, Niederlanden und Griechenland 80. Großbritannien kommt auf seinen engen, kurvigen und hügelreichen Landstraßen ohne gesetzliche Begrenzung aus.

In Ortschaften gilt in Dänemark, Belgien, Frankreich und Luxemburg das generelle Limit von 60 km/h, in Italien, den Niederlanden und Griechenland 50, in Großbritannien und Irland 48 km/h.

Vlaková loupež v Belgii

Bylo k plínod. Vlak z 5218 opustil Antverpy a směřoval k Bruselu. Mezi městy Kontich a Duffel strojvedce Marlen spavil skloněný semáfor. „Zastavit jsem“, vypravěl později polt, „když náhle kolem se něco na mne křikl francouzsky. Neudělal jsem, co chce. Pak mne soudal.“

Skupina tří mužů (k tomu strojvedce střežil poštovní zástupník, který přepadal strojvedce, se ky pouze jeden člověk, mladý poštovní úředník. Poltcejs ochrana, hledávat 18 pytlů uložených vagonu vozucim poštovní zástupník. Vázel, byla krátce převedena, tak zdálo se, že velice dobře vědí, co jako většina belgických bezpečnostních složek. Pětiletý po jednéadvaceti letech v té době, k zajištění nenápadných balíčků, v nichž byly diamanty. Bruselský lhat Het Leaside News odhadl jejich cenu na 30 miliónů belgických franků, elektrickým vedení a zabívat ledy asi 1,5 miliónu západoněmeckých marek.

Jak stíslit belgická poltice, nebylo to klasický případ přepadení poštovního vlaku v anglickém stylu, tak jak bylo uskutečněno před lety a je dodnes označováno za „loupež poštovní“. Lupiči měli celkem snadnou situaci. Mimo šest lisonoků rozdělených peníze pro svou další činnost.

Belgická veřejnost, vzhledem k perfektně připravené loupežnické akci, je z valné většiny přesvědčena, že je to dílo teroristické organizace CCC, která si tímto způsobem získává finanční prostředky pro svou další činnost.

● Zástupci Čedoku a Inturietu podepsali v Moskvě dohodu o spolupráci mezi oběma cestovními kancelářemi na příštích pět let, která předpokládá další zvýšení turistického ruchu mezi ČSSR a SSSR.

Návrat k větrným mlýnům

(Praha): V minulém století pracovalo v Holandsku, Dánsku a severním Německu kolem 20 tisíc větrných mlýnů. Začátkem 20. století se jejich počet snížil prakticky na nulu. V důsledku energetických potřeb však už v 60. letech našeho století můžeme zaznamenat návrat těchto mlýnů. Ty nyní slouží především k získávání levné elektrické energie. Tak například v Dánsku se dnes otáčejí křídla asi jednoho tisíce větrných elektráren. A pro rok 2000 se počítá, že jich nebude o mnoho méně než v minulém století. Odborníci soudí, že tímto způsobem bude možno uspokojit až třetinu potřeby elektrické energie.

Životaschopnost hub

(Joh): Dvanáct tisíc let přežily v ledu mikroorganizmy hub nullozých v Antarktidě. Na sovětské antarktické stanici Vostok je odborníci vytáhli speciální aseptickou termostogii z hloubky 315 metrů, vyseli je do živné půdy a získali tak další potomstvo. **XI HLAVNÍ PRÁTRUSEN.**

redakční pošta

PRO PLAVCE — NEJEN Z ČERNOŠIC

Riční lázně v Černošicích na Berounce slouží veřejnosti už 65 let. Plovárna má být prý uzavřena. Toto rozhodnutí hygienika považujeme za neuvážené. — I když zde není pitná voda a splachovací WC, za lávkou přes řeku jsou dvě restaurace, v blízkosti na nádraží záchodky. Pokud vím, za celá desetiletí zde nebyla žádná epidemie hlášena. Prosím spolu s dalšími obyvateli, aby byla naše stížnost prošetřena.

M. L. Černošice

SITUACI JSME PROVEŘOVALI u pracovníků Obvodního podniku služeb Praha 5-Zbraslav, kteří nám písemně odpověděli 24. 8. t. r. Z jejich dopisu citujeme: „Veškerá veřejná zařízení (patří mezi ně i plovárny) každoročně pracovníci OHES sami kontrolují, zda se dodržují hygienické předpisy. (Je zde veliké nebezpečí rozšíření infekčních onemocnění.) Na Černošické plovárně se měly provádět stavební práce na hygienickém zařízení podle požadavku OHES. Vzhledem k tomu, že náš podnik veškeré stavební kapacity soustředil na stavební práce v okolí stanice metra Moskevská, stavební úpravy plovárny do zahájení sezóny nemohl provést. Sezóna plovárny byla zahájena 1. 5. 1985 a potrvá do 15. 9. 1985 s otevřením dobou od 10 do 19 hodin. S touto provozní dobou jsou návštěvníci spokojeni, vyhovuje jim vzhledem k vlakovému spojení na Prahu. Stavební úpravy plovárny pro docílení hygienického a zdravotně nezávadného prostředí budou prováděny postupně v příštích letech.“

... NA HAZEL JSME LEZLI NAHORU
NA KAZIN... NIC NOVÝHO POD KAZINEM!

Mexico bude největší metropolí?

México: Během příštích tří let má počet obyvatel mexického hlavního města México dosáhnout 21 miliónů a jeho latinskoamerická metropole se tak stane největším městem světa. Nyní má México s předměstími 18 miliónů obyvatel a je třetím největším městem na světě po Tokiu a New Yorku. Vypovídá to s údajem mexické Národní rady pro statistiku obyvatelstva (CONAPO). V kašně se čtyř uplynulých desetiletí México počet svých obyvatel zdvojnásobilo. Jestliže bude tento vývoj pokračovat, bude mít toto město v roce 2000 již 35 miliónů obyvatel.

„Starobinec“ pro koně

(Praha): V ohroženém areálu zeleně v jižní Francii tráví Volpý, Gitan, Neron, Pon-Non a mnoho dalších v poklidu poslední léta svého života. Jsou to koně a poníci, kteří dosloužili, o které už nikdo nestál. Ale Joseette Boonová se v roce 1970 sítovala nad starými cirkusovými kuňmi nebo třeba těmi, kteří celý život tahali pohřební vozy. Založila proto v blízkosti města Cahors ranč a apelovala na přítele zvířat na celém světě, aby její podnik finančně podpořili. Výzva měla úspěch. K prvním členům tohoto podniku na pomně přistoupili a vysloužilým koním putující stáří a kněžna Patricia z Monaka, která před několika lety tragicky zahynula při automobilové nehodě. Postupně se přilichala více než 11 tisíc lidí, kteří podporovali farmu, mezi nimi mnoho prominentů, včetně francouzské ochránky zvířat Brigitte Bardotové. Díky darům se dnes v poklidu pase asi 80 koní a poníků na lukách tohoto ranče.

PRO JEDNOHO HUSAČKA SE HUSINEC NEVYPLATÍ

Kapusta hlávková je významná zelenina, obsahující provitamin A i vitamín C, v menším množství i vitamín B₁ a B₂ a také minerální látky hlavně draslík, síru, fosfor, vápník, železo a hořčík. Pro úspěšnou kulturu potřebujeme otevřenou vzdušnou polohu, dobře zpracovanou a vyhojenou, třeba i lehčí půdu a dostatek vláhy. Nesnáší naopak kyselou půdní reakci a v těžkých, trvale přemokřených půdách bez obsahu vápna trpí boulovitostí kořenů. Je ze všech košťálovin nejméně náročná na teplo a dobře snáší i drsnější klimatické podmínky. Ze živin vyžaduje především dostatek draslíka a dusíku.



Elektrické napájení šicího stroje a n. p. Elektr. Praga
10. mezinárodní výstava společenstva štátů v Brně
2400V NEVÍ CO JE TO ŽENIČKA,
2400V NEVÍ CO JE PÍČIČKA...

Restlicher Braten sollte nicht in der
Sofe aufgewärmt werden. Besser ist
es, die Bratenscheiben in ein Sieb zu
legen, das über einen Topf mit ko-
chendem Wasser gehängt wird. Erst
beim Anrichten gibt man die Schei-
ben in die erhitzte Sofe.

Restliche laßt sich leichter spicken,
wenn man die Speckstreifen mit in
Salz getauchten Fingern anfaßt.

Freisch, das noch einige Zeit im
Kühlschrank liegen muß, sollte nicht
abgewaschen werden. Das darf erst
kurz vor der Zubereitung geschehen.

Bratenscheiben platzen nicht, wenn
man sie vor dem Braten in kochendes
Wasser taucht.

LIDÉ BYDLÍ NEJRADEJÍ v rodinných domech
natěných na žluto, protože tato barva v nich vzbuzuje
dojem „slunce, tepla a optimismu“. K tomu
závěru dospěla americká odbornice pro otázky bar-
vy Leatrice Elsemannová. Naproti tomu oranžová
barva působí na tu část nervového systému, která
povzbuzuje chuť k jídlu, a je proto nejoblíbenější
barvou v amerických restauracích pro rychlé ob-
čerstvení. Barvy podle americké expertky ovlivňu-
jí nejen chování lidí, ale i hmyzu. Tak komáři se
vám prý vyhnou, budete-li oblečeni ve žlutém,
oranžovém nebo bílém, ale sesypou se na vás, bu-
de-li váš oděv barvy tmavomodré, karmínové nebo
hnědé. Stáje pro dobytek by zase měly mít světlé
modré zdi, protože tato barva prý odpuzuje
mouchy.

Andersen v našich zemích

S krátkou návštěvou Čech byla spo-
jena již Andersenova první cesta do
zahraničí v létě roku 1831. Vedla do
Drážďan, ale mladý básník si ji pro-
dloužil vyletem do Českosaského Švý-
carska. Nejjižnějším bodem cesty se
mu tehdy stalo Hřensko. Tam se An-
dersen s jinými mladými lidmi dostal
pěšky a zpátky se pak plavili po La-
bi v loďkách. Na cestách našimi ze-
měmi vystřídal Andersen postupně
všechny dopravní prostředky, jel také
dostavnicem a jinými koňskými po-
vozky a později parníkem i vlakem.

Posledním dostavnicem projel české
země v létě roku 1834 na zpáteční
cestě z Itálie. Cesta ze Znojma do
Prahy mu tehdy trvala víc než čtyř-
cet hodin a byla velmi svízelná. Ná-
kde zbyl i čas na prohlídku nejlípi-
šího okolí. Andersen si zejména všiml
staré architektury, kostelů, zámků,
hradeb a náměstí s podlouhlými. V té
souvislosti jmenuje Znojmo, Jihlavu,
Německý Brod, Čáslav a Kolín. O krát-
ké zastávce v Kolíně se dovídáme:
„Oběd, ale špatný, jsme měli v Kolíně,
kde byl velmi krásný kostel a velké
náměstí a podlouhlý a s mariánským
obrazem. Náměstí jsem si nakreslil
a myslím jsem při tom na všechny do-
ma. Kresbu zachycoval tehdejší
výtisk kolínskému náměstí reprodu-
kujeme se současně v Muzeu H. Ch. An-
dersena v bárníkové rodné městě
Odense.

V Praze pak Andersen pobýval mezi
18. — 19. březnem 1834. Bydlel v tá-
jezdárně hostinského E. Charvátka na Kon-
ském trhu 11. Na Kádlařské námě-
stí. I později náměstíčko navštívil do
Prahy (v letech 1833, 1846, 1851, 1854,
1869 a 1872), ale to už se vždy ubyto-
val v nejlépejších hotelech, z našimi hla-
vním městem se rychle šel. Pořáděl
a zázitky jen z této první návštěvy
plní v jeho cestovním deníku při hu-
stě popsaných stran. Největším dojmem
na něho zapůsobila Vltava, jejíž jmé-
no se v záznamech stále opakuje. Pra-
to je starý — starý
sedláci dávali do
vápná na řízení
stají a chlévu
použití šmolky, protože
věděli...

ni básníková vycházka směřovala na
Karlův most a poslední, v neděli, na
vltavské ostrovy: „Odpoledne jsem
plul pramci, která přepravuje da-
vy lidi na Silečský ostrov. U přístaviště
stojí sv. Jan Nepomucký, jsou tam ale-
je, rozdělí se tam plivo, vyhrává hud-
ba, hraje se kuželky a strílí se. Krás-
ný výhled.“ Z tohoto posledního odpo-
ledne pochází uveřejněná kresba.

Velký ruch zaznamenal Andersen
také v dalším městě, které toho roku
navštívil: „Večer jsme dorazili do Tep-
lic. Potkávali jsme proudy lidí, jedou-
cích a jedoucích. Stojí tu jeden hosti-
nec vedle druhého.“ A další den po-
kračuje: „Ano, každý druhý dům je
hostinec. Na ulicích to vypadá, jako
by se měl konat trh. Skoro u každého
domu se něco prodává.“

S našimi zeměmi se Andersen znovu
setkal v roce 1841. Na zpáteční cestě
z Turecka, během plavby parníkem po
Dunaji, poznal i Slovensko. V Bratisla-
vě se parník kvůli zásobování uhlím

zdržel skoro dvě hodiny a tu měl bás-
ník možnost zajít si do města, jehož
ulice a obchody mu v leccems připo-
mínaly Berlín, Vídeň a Pešt. Líbilo se
mu malebné panorama zřícenin hradu
i níže položených staveb, ale nejvíce
obdivoval impozantní Děvín. Na sa-
motnou osadu Děvín byl ovšem smut-
ný pohled: toho dne, 3. června 1841,
v ní rádl požár, hořelo až do zápa-
du slunce, kdy Andersen Děvín mlu-
leho popelem všech dvě stě domů
i s kostelem a zoufalí lidé se ještě
pokoušeli zachránit, co se dalo.

Z Vídně do Prahy pokračoval pak
Andersen dostavnicem, podobně jako
v roce 1834. Cesta do Prahy mu tento-
krát uběhla rychleji. Pokračoval pak
dostavnicem do Obrátců a odtud do
Drážďan parníkem po Labi.

O pět let později byl u nás An-
dersen znovu. Přijel začátkem března
1846 vlakem do Teplic, dostavnicem
se dostal do Prahy a odtud jel dál
vlakem přes Olomouc do Vídně. Turis-
tický útěk z této cesty však měl ne-
patrný. Praha byla přeplněná vojskem,
Andersen byl nesouhlasný a žádné paměti-
hodnosti si neprohlédl. Také jízdu vla-

kem na Olomouc poznamenaly přesu-
ny vojáků do Polska.

Cesta podniknutá v roce 1851 s Vig-
go Drewsenem, vnukem Jonase Coll-
na, dokládá, co pro básníka znamena-
ly Čechy, které určil za cíl jejich pu-
tování. Měl dosud v paměti dojmy
z vlastní první cesty do ciziny pod-
niknuté přes Harc do půvabného Čes-
kosaského Švýcarska, a proto se
s mladým přítelem vydal po stejné
trase. Tentokrát však zajeli navíc i do
Teplice a do Prahy. Cestou zpět se za-
stavili v Hřensku, kde také přeno-
covali. Andersen doprovodil mladého
Drewsena k Pražské bráně,
ale samotný výstup do skal pře-
nechal jen jemu.

Na dalších cestách na jih jezdil
Andersen z Drážďan do Vídně poká-
dáž vlakem. Roku 1854 se zastavil
v Praze, roku 1869 navíc v Pardubi-
cích a v Brně, a roku 1872 jen v Brně.

Pardubice se mu nezdaly zvláštním
zážitkem. Ale inspirovaly ho k ver-
šům o Městečku — vypravěči z jeho
poetické Obrázkové knihy bez obrá-
ků:

Městeček svůj — to mě sem přišel
navštívit rozmlýl přítel.
Z Kodaně nese mi pozdravy
do země české dálavu.
do Městečka Pardubice.
Znáš tu jen jediné lice
— Městeček.

Od roku 1831 a pak po celou život
podnikal dánský pohádkář četné ces-
ty po Evropě. Bylo spočítáno, že v ci-
zině strávil víc než osm let. Dodejme
však, že i vlastní zemi cestoval na-
obvyklé mnoho a často se delší do-
bu zdržoval u přátel na venkově.
A pohádky — ty psal v Dánsku. Sou-
inspirovaly zážitky z Dánska, kde se
také převážnou většinou odehrávaly.
Právě v nich nejlépe uplatnil svou
schopnost nacházet velkou poezii
v malých věcech všedního dne a prá-
vě v nich se také nejjasněji zračí je-
ho vracení lásky k rodné zemi.



Kresba náměstí v Kolíně

»Oma fliegt Flugzeug, aber ganz
außen«, beschreibt der vierjährige
Josh die waghalsigen Unterneh-
mungen seiner 52jährigen Groß-
mutter Mary Ella McIlvain aus
Vancouver (US-Bundesstaat Wa-
shington, die er ob ihrer nervenkit-
zelnden Tätigkeit nur liebevoll

»Oma Poppins« nennt.
Barfuß, ohne Sicherheitsgurt und
Fallschirm ist die tapfere Frau die
Heldin amerikanischer Flugtage:
In luftiger Höhe spaziert sie flink
wie ein Wiesel auf der Tragfläche
eines Oldtimer-Doppeldeckers
(Baujahr 1917) hin und her. Eine

zweite Mary Poppins!

Am Steuerknüppel der alten »Cur-
tis Jenny« übrigens ein Freund aus
alten Jugendtagen: der 75jährige
Wally Olson. Er hatte schließlich
die Idee zu diesem waghalsigen
»Unternehmen«!

PŘIJAL JE SÁH KAMBAŁ A PAK
JEL SE SLOVY NAVÝLET PŘES ALPY
DO ITÁLIE

Do tuniského Kartáge odjel soubor písní a tanců
Hradišťan ze Sdruženého závodního klubu ROH
v Uherském Hradišti.

lovat americké bombardéry B-29. Jejich cíle: japonská města. Bylo 9. března, kdy se pod přívalem amerických bomb změnila v soutiny jedna tokijská čtvrť. Zahynuly tisíce lidí.

V dubnu, bylo to 13. dubna 1945, informoval japonský rozhlas o smrti amerického prezidenta F. D. Roosevelta. Právě v ten den se nad Tokiem opět objevila americká letadla. Většina budov vědeckovýzkumného střediska letecké techniky se ocitla v plamenech. Po plné náloži zůstala státi pouze skupina budov nesoucích označení číslo 49; v nich právě byly laboratoře pracující na Projektu N1. Pak přišel další nálet a i laboratoře se směnily v hromadu rozvalin.

Další výzkum a práce na konstrukci atomové zbraně byl nemožný. Přesto v prefektuře Fukushima začal dále hledat uranovou rudu. Japonská vláda upustila od realizace Projektu N1 a japonská císařská armáda začala používat ve válce jiné „novinky“, technicky velice prosté.

Dodnes je nepochopitelné např. to, jaký smysl mělo mít např. při využití příznivého větru vyslání stovek balónů se zapalovacími zápalnými bombami směrem k americkému pobřeží. Chtěli snad Japonci zapalovat loď? Existuje však důvodné podezření, že devátá vědeckotechnická oddělení zabývajících se výzbrojí japonské armády plánovala tímto způsobem, vzdušnou cestou, přenést na americké území bakterie moru a cholery, které byly vypěstovány v Mandžusku tajemným „oddílem 731“. Velel mu generál Shiro Ishii; bylo mu podřízeno na tři tisíce vědců různých oborů.

A přece plány na získání jaderné bomby nebyly tak docela opuštěny. Potichu se k nim vracelo japonské válečné námořnictvo. V posledních měsících války se výzkumným centrem stalo Kjóto. Práce řídil prof. Bunsaku Arakacu, pomáhal mu Hideki Yukawa, pozdější laureát Nobelovy ceny za fyziku v roce 1949. Nakonec však tyto vědci 2. července 1945 informovali vedení japonského válečného námořnictva, že za daných podmínek, v nichž se Japonsko nachází, nelze atomovou bombu připravit.

Za dva týdny poté, 8. srpna 1945 se nad Hirošimou objevil osamocený americký letoun B-29. Shodli pouze jednu bombu. Zničila celé město. Američané se rozhodli použít atomovou bombu na rozpadající se japonské císařství.

Zakrátko byli všichni vědci předvoláni na velení japonské armády. Nikdo se jich neptal na jejich dojem z Hirošimy. Dostali jinou otázku. Generál Kawabe se jich ptal: „Jste vy, vědci, schopni připravit atomovou bombu do půl roku? Převezli bychom vás do prefektury Nagano. Tam v horách nedaleko Macuhiro je připravena pro císaře podzemní pevnost. Vyloďte-li se americké vojsko v Japonsku, musí se naše armáda i obyvatelstvo udržet šest měsíců. Podarí-li se vám za tu dobu připravit bombu, změníme ještě osud války ve svůj prospěch.“

Překvapení vědci mlčky naslouchali. Ze stropu bunkru kapala voda. Militaristický fanatismus je zdesil.

Když vycházeli z bunkru, zahlédli krví podlitě oči generála-admirála Tataro Tamury z generálního štábu válečného námořnictva a zaslechli jeho slova. „Je jedno, co vědci říkají. V práci je třeba pokračovat, vyrobit bombu. Když ne pro tuto válku, tak pro tu příští.“

Dalším cílem amerického atomového náletu se stalo 9. srpna město Nagasaki. A 11. srpna oznámila agentura United Press z Bernu, že japonská vláda souhlasí s bezpodmínečnou kapitulací. (est)

Schily will Akten einsehen

Strafanzeige gegen Teilnehmer an SS-Treffen gestellt

BERLIN, 2. Juli. Wegen des Verdachts der Volksverhetzung, der Verunglimpfung des Staates und der Beleidigung hat der Filmemacher **Thomas Fantl** Strafanzeigen gegen den ehemaligen Generalmajor der Wehrmacht, Otto Ernst Remer, gegen den Geschäftsführer des „Kameradschaftsverbandes der Leibstandarte Adolf Hitler“, Walter Krüger, und weitere Personen erstattet. Mit seiner Anzeige bei der Staatsanwaltschaft in Kempton im Allgäu bezieht sich Fantl, der deutsch-jüdischer Abstammung ist, auf die Vorfälle beim Kameradschaftstreffen der Waffen-SS im bayerischen Nesselwang im Frühjahr dieses Jahres, wie sie die Illustrierte „stern“ beschrieben hatte.

Danach soll unter anderem Remer ein Feuerzeug aus der Tasche gezogen haben, um Gas ausströmen zu lassen. Die eigene Frage: „Was ist das?“ habe er sich unter dem Gelächter der Anwesenden selbst beantwortet: „Ein Jude, der Sehnacht nach Auschwitz hat.“

Thomas Fantls Rechtsanwalt Otto Schily bedauerte am Dienstag in West-Berlin, daß sich der Bundestag nicht mehrheitlich für eine Verurteilung derartiger Treffen ausgesprochen habe. Die

klaren Aussagen des Bundespräsidenten Richard von Weizsäcker über die Auseinandersetzung mit den Verbrechen der Nationalsozialisten stünden im krassen Widerspruch zum Verhalten untergeordneter Stellen gegenüber alten und neuen Nazis. Es stelle sich nach dem Bericht im „stern“ die Frage, ob es sich bei den Kameradschaftsverbänden nicht um kriminelle Vereinigungen handele, meinte Schily.

Obwohl die Staatsanwaltschaft bereits von sich aus ermittelt, da es sich im Fall von Volksverhetzung und Verunglimpfung des Staates um sogenannte Offizialdelikte handelt, ist es nach Schilys Ansicht „wichtig, daß die Strafanzeige eines Naziverfolgers der Sache Nachdruck verleiht“. Dadurch bestehe die Möglichkeit, sich um das Verfahren zu kümmern und Akten Einsicht zu nehmen.

Thomas Fantl, der heute in München lebt, wurde als 13-jähriger von den Nazis zunächst ins KZ Theresienstadt deportiert, dann nach Auschwitz und Buchenwald. Seine Angehörigen wurden im KZ ermordet. Fantls erster Film nach einem Hörspiel von Siegfried Lenz trug den Titel „Zeit der Schuldlosen“.

Dědictví po Beatles

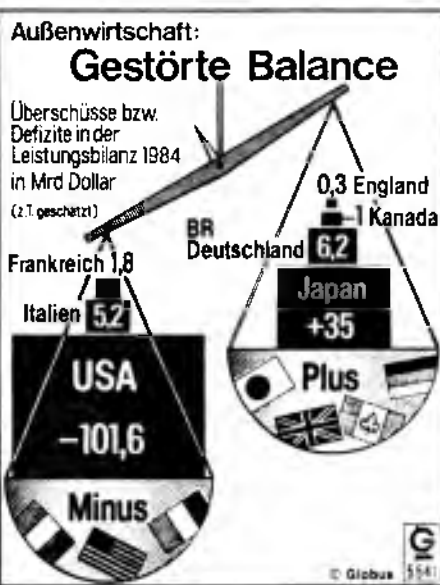
New York: Za 2,299 miliónu dolarů byl v newyorské aukci sňat Sotheby's prodán automobil Rolls-Royce, který používali členové skupiny The Beatles na vrcholu své slávy, v druhé polovině šedesátých let. Té měř šest metrů dlouhá limuzína má jasné žlutou barvu a je pomalována modrými a červenými květy. Jejím majitelem byl J. Lennon, který v roce 1977 věnoval svůj vůz newyorskému muzeu. Původní odhad automobilu byl 200 000—300 000 dolarů.

KONČÍ MELO ŽIVALI ENBÉČKO...

● Od 1. července zahajuje policie v rakouském hlavním městě Vídni „ostrou akci“ proti řidičům, kteří budou jezdit bez zapjatých záchranných pásů. Dosud se při jízdě připoutávalo 90 procent Vědeňanů při jízdě mimo město a jen 70 procent ve městě.

Ein Moped für 55 Überzeugte

NEUCHÂTEL, 4. Juli (dpa). Der größte indische Bundesstaat Uttar Pradesh unternimmt ungewöhnliche Schritte, um die Geburtenrate seiner derzeit 115 Millionen Menschen umfassenden Bevölkerung zu senken. Nach Presseberichten vom Donnerstag bekommt jeder, der 55 Menschen dazu überredet, sich sterilisieren zu lassen, vom Familienplanungsministerium ein Moped als Prämie. Wer 25 Personen „erschafft“, darf sich auf ein Schwarzweiss-Fernsengerät freuen. Acht „Überredungen“ erbringen ein Transistorradio, sechs eine Armbanduhr.



■ **Bravcení kamenů do kávomlýnek** novým způsobem provádějí v pardubickém Kovopodniku, kde montér J. Pokorný podal zlepšovací návrh na brousící zařízení, kterým je možné omlétky kamenů tříkrát až pětkrát přebrousit a prodloužit tak jejich životnost. Novým ohrusem kamenů se šelí jak kovy, hlavně ocelolitina, tak náklady na broušení nových kamenů. Brousící zařízení je v pro-

Zemřel Jaroslav Dietl

(črk): V Praze zemřel ve věku 56 let scénárista a dramaturg, autor řady úspěšných televizních seriálů, zasloužilý umělec Jaroslav Dietl.

Autor seriálů odešel

(mp): Jak jsme již oznámili, v sobotu večer zemřel náhle dramatik a scénárista, zasloužilý umělec Jaroslav Dietl ve věku 56 let. Uměleckou dráhu zahájil jako divadelní dramatik. Jeho komedie Nehoda Senohrabské grácie. Tři chlapi v chalupě. Nepokoje nad svatě Kateřinou. Pohledte, pokoušeli a kritizovali záporné lidské vlastnosti i společenské jevy směrovou, ironickou nebo satirickou formou. Autorsky se však Dietl našel především jako tvůrce televizních seriálů. Pro obrazovku upravil divadelní hru Tři chlapi v chalupě. Eliška a její rod v roce 1966 při nedávném znovuvedení opět získala diváky. Úspěchy slavily seriály Nejmladší z rodu Hemrů, Okres na severu, Muž na radnici, Inženýrská odysea, Žena za pultem, Nemocnice na kraji města. V současné době vsílány seriály Rozpaky kuchyně Svatopluka zapojuje do děje i diváky a čini z nich aktivní složku vysílání. Seriál o skřítkovém rodu Dietl dopsal, ale uvést se už nedokázal. Další plány a představy tohoto plodného a pracovního dramatika zstanou torzem. Dietlovu seriálů získávaly ohlas diváků, vyvolávaly diskuse i kritické přímomínky. Jeho tvůrčí invenční se zdála nevyčerpatelná. Narážel stále nové náměty a jejich prostřednictvím se snažil mapovat současnost. Vůli si postavil z různých oborů lidí nejrozmanitějších povah a kolem nich rozvíjel fabulu, objevující problémy těchto profesí. Dokázal spojovat společenské a soukromé otázky, veřejná i osobní témata a prolínat je do ptačlivého děje prostřednictvím živých dialogů. Svým divákům bude chybět.

MISTROVSTVÍ SVĚTA VE SMÍCHU se každoročně pořádá v americkém městě San Diego. Za nejnakazitější byl letos označen třicetiminutový smích H. Browna. Noci „nej“ v oboru smích o chodník se zahadila také žena — L. LaSoud. Směla se nejdříve ze všech, plně čtyři hodiny a patnáct minut bez přestávek.

● K 625 letům vězení byl v pátek v Los Angeles odsouzen H. de la Torre za to, že založil požár při němž zahynulo 24 lidí, z toho jeho 11 příbuzných. Mladík zapálil hotel svého strýčky v září 1982 a pomstil se mu tak za jeho údajné užívání drog a poloukř se s bandou gangsterů.

PANATUJE PRU KERACHOVÝCH
KATEŘIN 26
SLAVUTÝCH KARBOU...
SRÁKORA A ŠUTRY V KAFI!

vozu v onyavně velikokurhověckého a velkostatněckého zařízení v n. patrovních nad lahmem

Verbände verurteilen „beschämenden“ Umgang mit Asylbewerbern

Ausländerbeauftragte berichten von mehreren Selbstmorden verzweifelter Flüchtlinge / Anwalt vermutet „reinen Fremdenhaß“

Von unserem Korrespondenten Hans-Helmut Kohl

MAINZ. 2. Juli Gegen das „öffentliche Gerede von der Asylantenschwemme“, gegen Fremdenfeindlichkeit und die geplante Verschärfung des Asylrechts sowie die oft menschenunwürdige Unterbringung von Asylbewerbern in Sammel lagern haben sich die für die Bundesländer Rheinland-Pfalz und Hessen zuständigen Wohlfahrtsverbände der beiden großen Kirchen gewandt. Vor der Presse in Mainz nannte es am Dienstag der Ausländerbeauftragte der rheinland-pfälzischen Caritas-Verbände, Günter Hartmann, „beschämend für eines der wohlhabendsten Länder der Welt“, daß hier von einer „Überschwemmung“ geredet werde. Tatsächlich stellten die 35 000 Flüchtlinge, die im vergangenen Jahr Zuflucht in der Bundesrepublik gesucht hätten, gerade 0,27 Prozent aller Flüchtlinge in der Welt dar.

Noch deutlicher äußerte sich der Vertragsanwalt der Caritas, Reinhold Wendt aus Wiesbaden: Von den 35 000 Asylbewerbern des Jahres 1984 sei ein großer Teil Antragsteller, die bereits den zweiten oder dritten Versuch unternähmen. Außerdem würden auch „Weiterwande-

rer“, die eigentlich in die USA oder nach Australien wollten und in der Bundesrepublik lediglich auf ein Visum warteten, gezwungen, Asylanträge einzureichen, um so Sozialhilfe zu erhalten. Und schließlich müßten nunmehr auch „Kinder eigene Asylanträge stellen“, was gleichfalls „eine Nummer in der Asylstatistik“ ausmache, sagte Wendt.

Der Jurist wandte sich wie Hartmann scharf gegen den Begriff der „Wirtschaftsflüchtlinge“, die angeblich 90 Prozent aller Asylbewerber ausmachten. Vom zuständigen Bundesamt würden gegenwärtig rund 36 Prozent aller Asylbewerber anerkannt. Hinzu kommen, so Wendt, Anerkennungen durch Verwaltungsgerichte, ferner jene Gruppen, die sich wie Flüchtlinge aus dem Ostblock auch nach einem negativen Abschluß ihres Asylverfahrens in der Bundesrepublik aufhalten dürfen. „60 bis 70 Prozent aller Flüchtlinge dürfen demnach hierbleiben“, sagte Wendt, so daß die Zahl der sogenannten „Wirtschaftsflüchtlinge“ offensichtlich falsch sei. Mit der geplanten Änderung des Asylrechts, die durch den Gesetzentwurf der Bundesländer Bayern,

Baden-Württemberg und Berlin beabsichtigt werde, begebe sich die Bundesrepublik „auf einen gefährlichen Pfad innerhalb Europas“. Die vorgesehene Überprüfung der Asylberechtigung auch bei anerkannten Asylanten nach zwei oder drei Jahren sei „unmenschlich“, da sich niemand mehr in Sicherheit fühlen dürfe. Der Rechtsanwalt warf die Frage auf, ob „die Gesinnung“, die hinter dieser Gesetzesänderung stehe, nicht „der reine Fremdenhaß“ sei.

Die Ausländerbeauftragte der Evangelischen Kirche von Hessen und Nassau (EKHN), Edelheide Edel, warnte vor allem vor den psychischen Belastungen, unter denen angesichts der dauernden Ungewißheit die Asylbewerber zu leiden hätten. Schon jetzt seien ihr aus Hessen mehrere Selbstmordfälle bekannt. Daß die Behörden nach wie vor „dem Prinzip Abschreckung“ folgen, wie es der Caritas-Beauftragte Hartmann nannte, machte der Verein „Humanitäre Hilfe für Asylbewerber“ deutlich, der sich in Ingelheim bei Bingen im rheinland-pfälzischen Sammelager um die Flüchtlinge bemüht. Die Vereinsvorsitzende Margit Kobold

belegte mit mehreren Beispielen, daß durch die Behörden willkürlich Freunde und Verwandte getrennt werden, wenn die Asylbewerber aus dem Sammelager in oft weit entfernte Eifel- oder Hunsrück-Dörfer geschickt werden. Dies sei rechtlich zwar zulässig, da das Asylrecht bis auf Ehepaare und minderjährige Kinder „keine Verwandtschaftsbeziehungen kennt“, so Rechtsanwalt Wendt, führe aber dazu, daß Geschwisterpaare sich dann über Jahre hinweg nicht sehen könnten, weil sie den Landkreis, in den sie eingewiesen wurden, nicht verlassen dürfen. „Die Menschen werden verlegt, damit sie sich nicht wohl fühlen können“, sagte Wendt.

Drei Iraner seien beispielsweise in einem Moselstädtchen in einen stillgelegten Bahnhof gesteckt worden, in dem es kaum Heizmöglichkeiten während des strengen Winters gegeben habe. Drei junge Afrikaner hätten sich in einem Weiler wiedergefunden, der aus halbverfallenen Bauernhöfen bestanden habe und 22 Kilometer von der nächsten Ortschaft entfernt gewesen sei, berichtete Frau Kobold.

Neitainiši iadonský plán

Projekt NI

Závody o to, komu se dříve podaří využít atomové energie pro válečné účely, probíhaly nejen mezi vědci v amerických laboratořích a nacistickým Německem, poměrně málo se ví, že v též době zá- vodu za realizaci amerického projektu Manhattan a nacistického plánu U se drželi už od roku 1941 také Japonci.

První přílohu účelů v oblasti Tichomoceanu byl ve znamení velkých japonských úspěchů, jejich skvělých úspěchůch vlivů, japonské císařské armáda prakticky kontrolovala celou oblast jihovýchodní Asie — Filipiny, Indonésii, Thajsko, Barmu, Malajsi, Singapúr, Indonésii... Japonská armáda se rychle přiblížovala k nacistickým hraničím, na jihu začala obrovití australské pobřeží, na severu pak se chýšala k vyhlášení na Aljasku. Teprve v létě roku 1942 došlo k povstání zlomu. Strategie koninativu ztrátila japonská vojska až po velké námořní bitvě v Korolovém moři, k níž došlo podítkem května 1942, a pak po bitvě o Midway, která probíhala na začátku června 1942. Britsko-americká vojska začala Japonce vytláčet z okupovaných oblastí.

Hranici, kterou se rozhodlo Japonci bránit do posledního msta, byly vyhlášený Maršanské ostrovy patřící Japonsku od roku 1919 v rozhodnutí tehdejší Ligy národů. Bitva o ostrov Saipan, největší z ostrovů celého souostroví, je pokládána za největší a neúspěšnější z celého období válečného konfliktu v Tichomoři. Od 15. června 1941 po tři týdny na 70 tisíc amerických vojáků námořní pěchoty za vydatné podpory bitevních lodí amerického letectva nemohlo zůstat hořevný odpor tisícitřicetové japonské posádky.

A právě v tu kritické dny si tehdejší japonský premiér Hideki Tojo — po udání byl Mezinárodním soudním tribunálem pro Dálný východ uznán za válečného zločince a odsouzen k smrti — vzpomínal na péče, která pro jeho vedomí pracovali na spouštění atomové síly a stvoření atomové bomby. Připomínal si, že už to jsou dva roky, co mu oznámili, že to je teoreticky zcela možné.

Proto také se obrátil na svého bývalého učitele, prof. Rikioji Sagane, muže, který jako jeden z mála Japonců znal proslulé loderné fyziky ještě z doby, kdy pobýval na státi na Karlovské univerzitě. Nakonec po několika setkáních na přání generála prof. Sagane přemámal stoviti, že nejnovější objevy v oblasti loderné fyziky mohou být úspěšně využity pro udělku. A premiér Tojo rozhodl. Ať se tedy tím problémem zabývají nejlepší specialisté.

V květnu 1941 předložil generál Yasuda Osamu fyzikálně chemických výzkumů v Tokiu příkaz, aby proslulí dosahli možnosti „stworití uranové bomby“. V této státní skupině mladých vědců stával prof. Yoshio Nishina, který v mládí studoval v Kodani u Nielse Bohra. Zvláštní oddělení začalo hořetně pátrat, po izolaci uranu nejen na japonských ostrovech, ale i v krajích japonskem okupovaných.

Tak jak tomu v imperialistických armádách býval, nechtělo zaostát ani čiasové vdečné námořnictvo a začalo také podobné výzkumy. Mělo totiž co dovédat. Plasko s technickou novinkou zvanou „torpédo Kaiten“ bylo přitís velké, bylo nutné si napravit reputaci a proto šlo japonské válečné flotilly tak hořetně hledat zbraň

byla lod americkým námořnictvem potopena.

Počátkem roku 1944 Japonci dál prováděli jen laboratorní přípravy a pokusy. Byly dosaženy malé dílčí úspěchy, ale to vojáky příliš neuspokojovalo. Japonský premiér byl stále více nespokojený. Situace na frontách se pro Japonce zhoršovala. Ztratili ostrov Saipan a 18. července 1944 byla vláda premiéra Toja nucena podat demisi.

Skupiny pátrající po uranové rudě se zvětšily. Hledalo ji na 500 lidí. V prefektuře Fukushima byli zmobilizováni i žáci vyšších tříd. Patnáctiletí chlapečci po dvacet hodin denně vybírali z hald kamení potřebné úlomky obsahující kyslíčnik uranu.

Počátek roku 1945 byl v Tokiu velice chladný. V celém městě nebylo čím topit. Blížící se fronta o sobě dávala stále více a více vědět. Od března 1945 začaly z ostrova Saipan star-

v prefektuře Fukushima a další na Korejském poloostrově nespíhovala potřebné podmínky. A realizátoři Projektu NI potřebovali jen k experimentům nejméně dvě tuny materiálu. Nakonec bylo rozhodnuto požádat o pomoc nacistické Německo. Japonský vyslanec v Berlíně, Hiroshi Oshima, tuto žádost předal. Koncem roku 1943 byla naložena první tuna kyslíčniku uranu na německou lod a „zboží“ mělo být urychleně dopraveno do Japonska. Avšak během plavby u Malajské

umožňující dosáhnout zvratu ve válce. Ve prospěch militaristického Japonska.

Prof. Nishina informoval 8. května 1943, že při stávajících technických možnostech Japonska ke zhotovení atomové bomby redné. Za několik dnů nato podepsal premiér Tojo plán k realizaci supertajného Projektu NI; byl pojmenován podle prvního písmen jména profesora Nishiny.

Nastala hořetně shánka po uranové rudě. Do té doby známá ložiska

Matematický génius

Londýn: Nejmladší studentka Oxfordské univerzity, 13letá R. Lawrencová, po třech letech úspěšně ukončila studia matematiky. Stalo se tak o dva roky dříve než je obvyklé. Při přebírání bakalářského diplomu prohlásila, že další tři roky věnuje přípravě doktorské práce. Můstím ještě mnohem více produsovat abych se mohla rozhodnout, na kterou oblast matematiky se soustředím. Težko dáváčto, jež je odhodnuty označováno za matematického génia.

„Ich bin kein Stänkerer, ich will den Erfolg dieser Regierung...“
„Bild“
CSU-Chief Franz Josef Strauß in

Aufgespießt

Weniger Aussiedler

MÜNCHEN, 1. Juli (AP). Die Zahl der Aussiedler aus osteuropäischen Ländern ist nach einem Bericht des bayerischen Sozialministeriums in München im ersten Halbjahr 1985 auf 15 478 gesunken. Im gleichen Zeitraum des Vorjahres hatte sie noch 16 405 betragen. Aus Polen kamen im ersten Halbjahr 1985 insgesamt 7973 Aussiedler in die Bundesrepublik gegenüber 8833 im gleichen Zeitraum des Vorjahres. Aus Rumänien reisten dagegen nur 6677 Aussiedler ein gegenüber 8431 im Jahre 1984. 280 Aussiedler kamen aus der Tschechoslowakei gegenüber 405, 242 aus der Sowjetunion gegenüber 474, 192 aus Ungarn gegenüber 136, 81 aus Jugoslawien gegenüber 71, drei gegenüber zehn aus dem übrigen Ostblock und 30 gegenüber 45 kamen über das westliche Ausland.

Was Reagan bei Rambo lernt

WASHINGTON, 1. Juli (dpa). Mit einem makabren Scherz kommentierte US-Präsident Ronald Reagan bei einer Mikrofonprobe vor seiner Ansprache am Sonntagabend die Freilassung der Geiseln aus Beirut. In Anspielung auf den US-Film „Rambo“ sagte er, er wisse jetzt, was er tun müsse, wenn wieder US-Bürger als Geiseln genommen werden sollten.

„Junge, ich habe letzte Nacht ‚Rambo‘ gesehen. Jetzt weiß ich, was ich tue, wenn dies das nächste Mal passiert“, sagte Reagan vor Beginn seiner Fernsehrede im Weißen Haus. Sylvester Stallone spielt in dem in den USA gerade angelaufenen Kassenschlager einen ehemaligen Vietnamsoldaten, der in das südostasiatische Land zurückkehrt, um kriegsgefangene US-Amerikaner zu befreien. Dabei bringt er Dutzende von Vietnamesen und Sowjets um.

Im vergangenen Jahr hatte eine Mikrofonprobe Reagans vor einer seiner wöchentlichen Rundfunkansprachen für internationale Kritik gesorgt. Damals hatte der US-Präsident gesagt, er habe die UdSSR gerade für vogelfrei erklärt, die Bombardierung beginne in fünf Minuten.

Kurz Llanfair PG

LLANFAIR PG, 2. Juli (AP). Die Einwohner des Dorfes mit dem längsten Namen in Großbritannien haben sich zusammengeschlossen, um den Verkauf ihrer Bahnstation zu verhindern. Der Name des Dorfs in Nord-Wales zählt 58 Buchstaben: Llanfairpwllgwyngyllgogerychwyrndrobwllantysiliogogoch. Die Einwohner aber nennen den Ort kurz: Llanfair PG. Ein kalifornisches Freizeitunternehmen wollte im vergangenen Jahr die Bahnstation, die der staatlichen Eisenbahn gehört, kaufen. Um ähnliche Versuche in Zukunft zu verhindern, haben die Dorfbewohner nun eine Genossenschaft gegründet. Über den Verkauf von Anteilen am Bahnhof hoffen sie, die benötigten umgerechnet rund 750 000 Mark zusammenzubringen.

Nur noch wenige Züge fahren durch den Bahnhof, der dafür jedes Jahr 200 000 Touristen anlockt. Begehrte Souvenirs sind die knapp 25 Zentimeter langen Fahrkarten mit dem vollständigen Namen.

Geschichtsforscher aus der Gegend behaupten, daß der Name im vergangenen Jahrhundert mit Absicht zusammengestoppelt wurde, um Landkartenzeichner zu ärgern. Die wörtliche Übersetzung aus dem Walisischen, einer mit dem Bretonischen, Schottischen und Irischen verwandten keltischen Sprache, lautet: Marienkirche am Teich der weißen Haselnußsträucher am schnellen Strudel bei der roten Höhle der Sankt-Tysilio-Kirche.

... F'heim...

Spor o pozůstatky Kryštofa Kolumba

Osłavy pětistého výročí objevení Ameriky Kryštofem Kolumbem jsou sice od nás ještě sedm let vzdálené, ale přípravy k nim probíhají už v plném proudu. V lednu t. r. se konala druhá mezinárodní konference historiků, pořádaná jeho rodištěm, italským Janovem. Pro velký úspěch se má konat repríza dvou světových výstav, které byly uspořádány roku 1892 v Seville a v Chicagu. Zatím jsou dále v Seville (a Cádiz), v Chicagu mají s přípravami finanční potíže. Od ledna tohoto roku vzplane také oheň velkého sporu o místo, kde jsou Kolumbovy tělesné ostatky uloženy.

Od roku 1902 stojí v sevillské katedrále impozantní mauzoleum s ostatky objevitele Ameriky. Ale od roku 1877 tvrdí historikové republiky Santo Domingo, že našli pravé ostatky velkého mořeplavce v katedrále svého hlavního města. Jak je to možné? Kolumbus, jak je obecně známo, zemřel ve Španělsku. Manželka jeho vnuka Luise de Colón, vévody z Veraguy, María de Toledo, si kolem roku 1544 vymohla, že směla převést Kolumbovy ostatky do katedrály v Santo Domingu. Z původního plánu, vystavět pro ně důstojné mauzoleum, nakonec sešlo, a Kolumbovy ostatky byly pohřbeny v rodinné hrobce, kterou tam María de Toledo dala zřídit. Zdá se, že se na to časem zapomnělo; význam Santo Dominga klesal, a teprve kolem roku 1884 byly admirálovy ostatky nalezeny a uloženy v nové urně, protože ta původní byla hodně sešlá. Roku 1795 mělo být španělské Santo Domingo podle mírové smlouvy vydáno Francouzům. Členové kapituly raději poslali urnu s Kolumbovými pozůstatky do Havany, odkud ji Španělsko po ztrátě Kuby roku 1899 převezl do Španělska.

Co však bylo nalezeno roku 1877 v Santo Domingu? Podle dominikánských historiků — a ovšem i politiků — poslali kanovníci do Havany ostatky jednoho z členů rodiny jeho potomků a pravé si ponechali. Španělská Královská historická akademie o dva roky později prohlásila, že samozřejmě jde o podvrh. Dominikánský historik Pedro Troncoso Sánchez nyní vystupuje na obranu stanoviska svých krajanů a prohlašuje, že je napadena národní čest Dominikánců. Aby se situace ještě zkomplikovala, publikoval španělský historik a bývalý ředitel sevillského Generálního archivu pro Indii (tj. Ameriku), José de la Peña Cámara, kompromisní úsudek. Že totiž Kolumbovy ostatky byly již roku 1795 rozděleny na dva díly, z nichž jeden zůstal v Santo Do-

mingu a druhý se přes Havanu dostal do Seville. Mezitím byla požádána Organizace amerických států, aby vytvořila neutrální, mezinárodní komisi, která by tento spor nějak vyřešila. Je ovšem zjevné, že ani navrhované prozkou-

maní ostatků ze Santo Dominga s pomocí analýzy aminoacidů nebo metody s použitím karbonu 14 nemůže zjistit víc, než víceméně přesné datování ostatků. Že by daly španělské církevní úřady souhlas k antropologickému průzkumu ostatků, chovaných v mauzoleu v Seville, je velice málo pravděpodobné. Takže historikové a vědecké zúčastněných zemí mají důvod, aby se konaly semináře, setkání a konference o problému, který pro dnešek a zítřek ibero-amerického světa nemá nejmenší význam.

Mezitím byla požádána Organizace amerických států, aby vytvořila neutrální, mezinárodní komisi, která by tento spor nějak vyřešila. Je ovšem zjevné, že ani navrhované prozkou-

O KOLUMBOVY SE TAKA
NEBUDE VÍDĚT... VÍDĚT
MIL NEBOJÍVIL!

Der Glaubenskleber muß ab

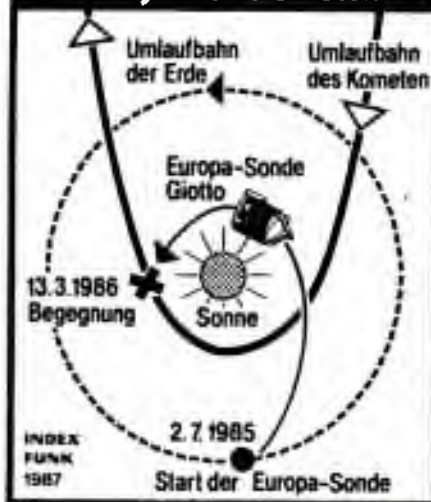
KARIO, 2. Juli (dpa). Der ägyptische Innenminister Ahmed Ruschdy hat am Montag angeordnet, daß innerhalb einer Woche alle Autobesitzer religiöse Aufkleber von ihren Fahrzeugen entfernen müssen. In Ägypten pflegen die Autofahrer mit ihren Aufklebern anzuzeigen, welcher Religionsgemeinschaft sie angehören. 93 Prozent der Bevölkerung sind Moslems und rund sieben Prozent koptische und griechisch-orthodoxe Christen. Mit der Anordnung soll verhindert werden, daß im Falle eines Unfalles die Autofahrer zweier verschiedener Religionsgemeinschaften, wie bereits des öfteren geschehen, in Streit geraten. In der Vergangenheit haben auch Passanten bei Unfällen wiederholt Partei für oder gegen den jeweiligen Fahrer ergriffen, nachdem sie seine Religionszugehörigkeit durch den Aufkleber erkannt hatten.

95 000 Tonnen Altglas gesammelt
Noch nie ist in der Bundesrepublik mehr Altglas gesammelt worden als im vergangenen Jahr: 795 000 Tonnen lautet das Rekordergebnis. Nach Angaben der Glasindustrie entspricht diese Menge rund 80 Prozent der produzierten Einwegflaschen für Bier, Wein und andere Getränke. O.K. SEHR GUT!!

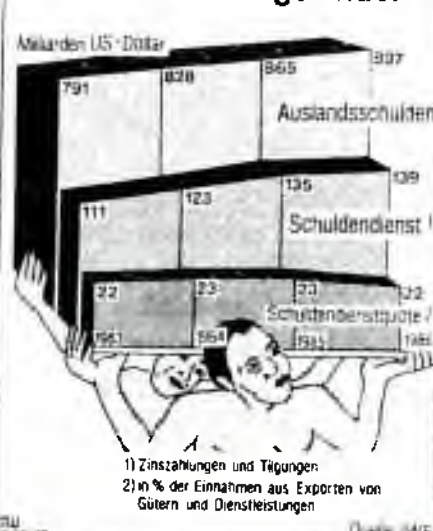
MACHER MIT

● Velké ložisko uranu bylo objeveno v jižním Peru. Ložisko uranu bylo zjištěno v oblasti města Masucant, hlavního města provincie Carabaya. Odhaduje se, že se rozkládá na ploše 600 km² a ob sahne na 200 000 tun uranu.

Begegnung mit dem Halleyschen Kometen



Schuldenlast der Entwicklungsländer



● Početní stav ozbrojených sil USA dosáhl k 31. květnu letošního roku 2 149 152 příslušníků. Oficiální zpráva Pentagonu současně uvádí, že ve srovnání s loňským rokem se počet amerických vojáků a důstojníků zvýšil o 800 lidí. O.K.

SEDMNÁCT PLZEŇSKÝCH ŠVEJKŮ

O HASKOVÉ DOBRÉM VOJÁKOVÍ Švejkovi víme hodně. Před dvěma lety, při Haskově výpravě, se o něm znovu psaly stouky řádek. A přestože ani v tomto směru není naše poznání zcela vyčerpávající, dokonce ani na domácí půdě.

V roce 1920 — to je jen malá rekapitulace pro osvěžení paměti — začaly vycházet Osudy dobrého vojáka Švejka v šestech a brzy se Švejk známocil i divadlu. Už v následujícím roce uvádí první ze série dramatizací Langenova Revoluční scény v paláci Adria. První premiéra s nezapomenutelným Karlem Nolltem v hlavní roli. Dobrý voják Švejk ve světové válce II. epocha, se tu uskutečnila i listopadu 1921 a ještě do konce roku byly uvedeny další dva divy. Je známo, že po zániku Revoluční scény pokračovalo v roce 1922 v uvádění Švejkových příběhů divadlo Adria a s Karlem Nolltem promlouval Švejk i z jeviště divadla Apollo ještě v roce 1923.

Není žádným tajemstvím, že Švejk se hrál i ochotnický, že prošel řadou významných zahraničních scén, že se dostal i na loukovou scénu a že jeho výborným interpretem byl prof. Josef Skupa. Plzeňské Loukové divadlo Ferdinandův osad, dobročinný poloměstský soubor, v němž Skupa působil, si už tehdy získávalo pozorost úbožných úspěšných loukových kabaretů pro dospělé. Populární plzeňské kabarety mají své spěrázné hrdiny. Vešle obilného Kašpárka tu v roce 1923 už třetí sezónu bavil a rozesmánil diváky Špejbi; do Hurntka přichod scházely v této chvíli ještě plzeňští tři roky.

A nyní vstupuje do historie plzeňského divadla Švejk. Když Antonín Kuncman ve sborníku Josef Skupa, louky a plzeň (plzeň 1967) napsal, že "v sezóně 1923/24 podal se A. Procházka o tiskárnu od spisovatele Jaroslava Haška jeho zdramatizovaného Dobrého vojáka Švejka", není tento údaj zcela přesný. Jednak není zcela jisté, že Švejk na dramatisaci svého románu spolupracoval a s tímto disponoval, a především — v té době byl už Hašek mrtvý; zemřel 3. ledna 1923 na Lipnici. Faktem však je, že už v závěru sezóny 1922/23 se Švejk na scéně plzeňského loukového divadla objevil; poprvé. První díl švejkovské série měl titul Osudy dobrého vojáka

Švejka — I. epocha — Švejk rukuje a byl poprvé uveden 14. března 1923. Švejkovi hrál Skupa a louka, údajně spís podle živých vzorů než podle ladových kresby, vyprávěl Gustav Nosek, pořádky tuřce Hurntka. Méně však je známo, o čem údajně svědčel archiv. Divadlo Špejla a Hurntka: že tato hra byla pouhým začátkem, že v této sezóně a ve dvou následujících bylo uvedeno celkem sedm a čí her o Švejkovi, těchto tak čí onak z Haskova díla. A taková série s dominantní rolí dobrého vojáka Švejka snad nemá ve světě obdoby...

Rukopisy našel v archivu uloženy a lze se odhadat, že jsou nedůkladně zříceny. Je možno jen usuzovat, že ne všechny hry tlučily množství obsah románu. Nacházíme tu i švejkovské kabarety, které zřejmě vycházely spís z ducha Haskova díla než motuvaly románu. Švejk byl hrdinou i dalších kabaretů, kterým chybělo v titulu jeho jméno, kde vystupoval po boku Špejla, Kašpárka a později i Hurntka a kde se postupně dostával do stínu populárních plzeňských protagonistů, až jim ustoupil úplně. Rukopisy některých těchto rebusů se zachovaly; pro švejkology jsou však spís zbytečnou kuriozitou a jsou zatím nejvíce jako dokumenty postupného vjevu Špejla a Hurntka. Veššina her o Švejkovi však už slyší tituly prozrazujícího inspiraci románu a naznačuje obsah jednotlivých epizod.

Dne 14. března 1923 začíná série trvající až do 4. června a je přerušena jen dvakrát zábavním pořadem z Českých mlýnů. V rytmu sledu, v nečelných třech měsících, je uvedeno šest prvních dílů Švejkovy anabáze: Nejdříve už zmíněné Osudy dobrého vojáka Švejka — Švejk rukuje (14. března 1923), o měsíc později Dobrý voják Švejk táhne do Madří (11. dubna 1923), 6. května Dobrý voják Švejk (další epocha), 21. května 1923 Švejk na frontě, 24. května Švejk v ruském zajetí, 31. května Švejk na rozběhu; tato hra se pak, podobně jako předcházející díly, ještě několikrát opakuje a uzavírá 4. června 1923 první seriál.

Následující sezóna přináší dva díly hry Švejk sluhou (26. září 1923 a 20. února 1924), druhou epochu dílu Švejk na frontě (15.

března 1924) a čtvrtý civiltistický Švejk (12. března); bezprostředně následující repliky však už mají název Dobrodružství civilistického Švejka v závěru sezóny jsou pak uvedeny tři kabarety civilistického Švejka: Švejk aspoň podle titulu hlavuje jako důstojník, ne-li rozdílný postava: 2. dubna Švejkův přírůbek, 9. dubna Kabaretní večer Josefa Švejka a 1. května Švejkův mladý kabaret.

Po více než půlročním odmlčení se pak Švejk vrací na scénu 28. ledna 1925 (Dobrodružství královského Švejka), znovu 21. března téhož roku (Švejk c. k. veležádáček) a 29. dubna (Švejk má dvojčata); soudě podle titulu, divadlo se už poněkud literárně předložilo vzdání. Naposledy se pak loukovým plzeňským Švejk, už po sedmákrát, objevuje na scéně ve hře Švejkovo dobrodružství dne 29. května 1926. Z tohoto titulu se už nedá vyčíst vůbec nic; v té době si ostatně srdce plzeňských diváků začíná získávat Špejbiho novorozený syn Hurntka a v následujících špejbiško-hurntkařských rebusůch hraje Haskův dobrý voják stále podružnější a svědu původního charakteru stále vzdálenější roli.

Zatímco o úrovni textů, pokud se nenahodí aspoň fragmenty, nelze odpovědně hovořit, pamětníci hovoří jednoznačně o mimořádných kvalitách Skupovy interpretace. Skupa se tak vedle komických rebusů gloriálních typů, vedle plzeňského Kašpárka, který už v září 1918 na scéně pochodoval Rakousko, vedle světoznámých protislužb Špejbi-la a Hurntka zastínil i o nejznamenitější postavu naší literatury. Takže s malou nadsázkou a pochopitelným uspokojením lze konstatovat, že malé plzeňské divadlo, se tak postavilo po bok Práhy, Berlína, Lodže, Leningradu, Moskvy, Bělehradu a dalších měst, kde Švejk sklízěl ovace i jako ješitný postava. A skutečnost, že nešlo o výimečnost, osamocenou inscenaci, ale hned o sedmkrát celovečerních pořadů — o špejbišských kabaretech, kde plzeňský Švejk také sehrál svou osobitou roli, ani nemluví — je skutečností, která dokládá mimořádnou a ojedinělou.

Ordnungsamt schleppt Räder ab

MÜNSTER, 3. Juli (AP). Fahrradfahrer, die falsch parken, müssen in Münster ab sofort damit rechnen, daß ihre Drahtesel abgeschleppt werden. Wie die Stadtverwaltung am Mittwoch mitteilte, sind jetzt zwei Mitarbeiter des Ordnungsamts eigens dafür abgestellt worden, der Räderflut in der Universitätsstadt Herr zu werden. Abgestellte Zweiräder, die stören, werden von den Ordnungshütern mit einem eigens dafür angefertigten Transportkarren auf einen nahegelegenen Fahrrad-Parkplatz gebracht. Kosten entstehen nach Angaben der Stadtverwaltung für den Falschparker jedoch nicht. Er müsse sich allerdings selbst auf die Suche nach seinem Gefährt machen.

PŘIPRAVUJE SE NADĚZENÍ O "ABSCHLEPPEN FALCH STEHENDER BÜRGER..."

Abgas-Plakette fehlt häufig

MÜNCHEN, 4. Juli (dpa). Als ein „Schlag ins Wasser“ hat sich bisher die seit 1. April vorgeschriebene jährliche Abgas-Sonderuntersuchung (ASU) bei Autos nach Auffassung des Deutschen Touring Automobil Club (DTC) erwiesen: Bei einer Überprüfung von mehr als 2000 Fahrzeugen, die laut TÜV-Plakette für die Untersuchung „fähig“ waren, zeigte sich, daß nur etwa jedes zweite Auto das obligatorische ASU-Prüfsiegel trug. Das entspreche ziemlich genau dem Prozentsatz der Autofahrer, der den Wagen schon bisher regelmäßig in einer Werkstatt überprüfen ließ. Weiter berichtete der DTC, daß vor allem Besitzer von Wagen neuerer Baujahre die Abgas-Untersuchung absolviert hatten, während bei älteren Autos die ASU-Plakette kaum zu finden war.

Der DTC warnte allerdings vor allzu großer Saumseligkeit: Autobesitzern droht nämlich schon dann ein Verwarungsgeld von 30 Mark, wenn sie den Termin der jährlichen Abgas-Sonderuntersuchung um mehr als zwei Monate überziehen. 50 Mark sind nach vier Monaten fällig. Wer gar mehr als acht Monate verstreichen läßt, kann mit einem Bußgeld von 80 Mark belegt werden, wird in die Flensburger Kartei eingetragen und bekommt überdies zwei Strafpunkte.

Mravenci pomáhají lesům

(čtk): Velmi početnou skupinu hmyzu, který v nemalé míře ovlivňuje život člověka a je významnou složkou lesního prostředí, jsou mravenci. Kypří půdu, regulují její kyselost a udržují v ní příznivý vodní a vzdušný režim. Ze šesti tisíc žijících druhů jich jen v ČR žije sto. Některé druhy sice působí značné škody, ale středně velcí mravenci rodu Formica, kteří v našich lesích stavi kupovitá hnízda jsou, naopak přínosem pro les neboť zhavují stromy od kořene až po korunu škodlivého hmyzu. Ze středně velkého mraveniště nčej jejich kukly i housenky v okruhu až 30 metrů. V jehličnatých lesích zajišťují ochranu před škodlivým hmyzem na jednom hektaru čtyři hnízda, v dubových až šest hnízd. Proto se v posledních letech zavádí umělé rozšiřování mravenců do míst s největším výskytem škůdců.

Diskotéky ano, ale...

(čtk): Nad využíváním volného času dětí a mládeže se zamýšleli na jihomoravském aktivu v Brně. Rozhodující vliv na mládež se očekává od 195 000 jihomoravských svazků a 219 000 pionýrů. Velké možnosti mají v adaptaci stovky zrušených dřívějších mládežnických škol, zejména na vesnicích, vhodných pro kluby a klubovny. Na prvním místě zájmů chlapců a děvčat je v současnosti hudba a tanec. Časné zábavy a diskotéky však potřebují kulturovanejší a dlešledně výchovnější náplň. Zájem mladých prudce roste i o účast v organizaci ochránců přírody. Některé z těchto základních organizací však zatím mají povrchní, tzv. libivou náplň činnosti. Dosud malý vliv má SSM a PO SSM na městských sídlišťích. Z 12 mládežnických odborností Svazarmu (čítajícího 117 000 členů) je největší zájem o techniku a masové branné sporty. Rozmach v práci s mladými zaznamenala v letošním spartakiádním roce 276tisícová jihomoravská organizace ČSTV.

ČIČORKA PESTRA, což je plodina podobná vaječné, získaná ve směti mezi zemědělské stáde více příznivců. U nás se způsob jejího pěstování a zkr-mování zabývají zatím jen výzkumníci. První výsledky pokusů však ukazují na to, že by se tato plodina měla stát rovnou oslavinou ostatním mořským květinám rostlinám. Čičorka je oblíbená především pro svou nenáročnost. Lze ji totiž pěstovat i v suchých, písčitéch, na živiny chudých půdách. Zvlášť výhodné je sít tuto plodinu ve směsi s vaječkou.

MAJÍ FLINTY A BODÁČI ZAHNÁJEM SI NA BUBÁČI...

Cvičení Varšavské smlouvy

Budapešť: Podle plánu bojové přípravy Spojených ozbrojených sil členských států Varšavské smlouvy se na čemž MVR koná operační taktické cvičení pod názvem Dunaj 85. Účastní se ho vybrané štáby a jednotky Maďarské lidové armády, Sovětské armády a Československé lidové armády v celkovém počtu 23 000 vojáků. V prvních dnech vojáků navštíví obranu před agresivní operací. Po úspěšných obranných bojích pak byl rozvinut rozsáhlý útok. Maďarští, sovětské a československé vojáci potlačili silný odpor nepřítelů, prolomili jeho sídelní linie a vytvořili tak nezbytné podmínky pro vedení dalších bojových akcí.

OBROVSKÉHO KAPRA o hmotnosti 10 kg a délce 76 cm chytil po usilovném zápolení na vltavě 0,25 ve vodě Hracholuské přehradě v. Kolář z Plzeň. Stávající rybník měl velkou rádosť, i když při manipulaci s rybou si poškodil podběrák a zažil nedobrou koupel ve vodě.

A CO S NÍM?

Zachráněná smetanovská památka

Odbočíte-li z dálnice D-1 do Vlašimi a odtud pojedete po silnici, kudy se v dobách „předzářnicích“ jezdilo z Prahy do Brna, posve vás krátko ze Čechůček táhne se šluka a nápisem „Smetanovy Růžkovy Lhotice“ k návštěvě zámku, vrtičky do dýky novému. Stejnými slovy vás k návštěvě zámku své i čtenářů — upřímný posel bývá — pláhnout s partitúram Bedřicha Smetany. Snad jste si ho už na plakátovacích plochách všimli a možná i přemýšleli nad oním dvěma přidavými jmény přivlastňovacími. „Tak či tedy Lhotice? Smetanovy nebo Růžkovy?“

V kraji pod bájným Blaníkem, mezi Ptíčkou Blaníci a řekou Želivkou, žilo ve středověku několik vládkyň a zemanských rodin. Podpisy lhotických vládkyň Markvarta, Jetticha Váchy a Václava nachyběly na protestním listu, který čeští vládkové po uplácení Jana Husa sepsali v Ledči a odeslali kostnickému koncilu. V 16. století tuz spustla a zůstal jenom popluží dvůr s několika sešskými staveními.



Do lepších časů se Lhotice probudily v roce 1542, kdy je koupili příslušníci svobodnického rodu, bratři Jan a Jiří Růžkové. Postupně se tam vystřídalo několik vládníků, až se 29. července 1835 Růžkovy Lhotice znovu ocitly v dražbě. Tentokrát je koupil dosavadní správce panského pivovaru v Jindřichově Hradci a dřívější sládek zámeckých pivovarů v Novém Městě nad Metují a v Litomyšli František Smetana.

Získáním Růžkových Lhotic se František Smetana vymanil ze zaměstnanecké závislosti na feudálních majitelích a své rodině zajistil vyšší společenské postavení, podepřené také úspěšnými výsledky vlastního hospodaření i kulturním rozhledem.

Spolu s dalšími členy Smetanovy početné rodiny se do Lhotic přistěhoval také jedenáctiletý syn Bedřich, student gymnázia a již také zručný houslista a pianista, který měl za sebou i první skladatelské krůčky. Právě při svých pobytech ve Lhoticích, o prázdninách a svátcích, poznával zblízka venkovské lidi, kteří se tu tak často zúčastňovali zábav, tanečních veselí, společenských her i koncertů, představení v zámeckém divadle i jiných zajímavých událostí. Tyto zážitky se nepochybně vryly do paměti dospívajícího Bedřicha a jejich vliv se později projevil v jeho schopnosti výstižně hudbou charakterizovat české lidové typy a prostředí české vesnice. Jistě nemělo na mladého Smetanu působit také historické tradice a krajinný ráz Podblánicka. Do Smetanovy lhotického období náležejí jeho první dochované hudební skladby. V letech svých gymnaziálních studií vytvořil i proslulé polky, Jitinku, Louisinku, Marilku. Ze studentského života a vzpomínku na Plzeň.

Po několika neúrodných letech a snad i pod dojmem toho, že se mladý

Bedřich, dříve předpokládáný pokračovatel v otce hospodářském díle, vydal na muzikantskou dráhu. František Smetana v roce 1844 Růžkovy Lhotice prodal Janu Romualdu Fialovi a přestěhoval se s rodinou do Obříství, kde převzal správu pivovaru. Růžkovy Lhotice tím přestaly být střediskem národně uvědomělého kulturního a společenského života a po roce 1848 poklesly na úroveň běžné zemědělské osady. Zámek byl v druhé polovině 19. století ještě upraven, avšak kolem roku 1900 vyhořel. Při opravě byla jeho architektonická forma znatelně pozměněna, zvláště na vstupním, západním průčelí jižního křídla. Při oslavách 100. výročí Smetanova narození v roce 1924 byla do vstupního průčelí vedle hlavní brány vsazena skladatelova busta s pamětní nápisovou deskou, dílo sochaře Otakara Španiela a architekta Josefa Gočára. Ani toto připomenutí však nezabránilo tomu, že zámek dál trpěl nedostatkem údržby a že ani po druhé světové válce, kdy byl převzat do vlastnictví státu a řadu let sloužil zemědělské organizaci, nepřestal chátrat.

Teprve v roce 1973 bylo rozhodnuto předat lhotický zámek do správy Okresního muzea v Benešově, které tu mělo zřídit svoji expozituru. Na základě stavebně historického průzkumu, provedeného pracovníky Státního ústavu pro rekonstrukci památkových měst a objektů v Praze (SÚRPMO) dr. Ing. arch. Janem Mukem a dr. Otmarem Máchou, stanovilo Středisko státní památkové péče a ochrany přírody Středočeského kraje památkovou koncepci celkové opravy zámku. Podle ní vypracovali Ing. arch. Josef Hyzler a Ing. arch. Václav Nedvěd ze SÚRPMO projekt, jehož realizaci měl být zámek uveden do podoby co nejbližší té, v níž byl za mladých let Bedřicha Smetany. Zejména měla být památkově rehabilitována vnější průčelí zámku, což znamenalo mj. odstranit dodatečně zdivky arkád na západní straně jižního křídla. V programu byla i do stavba dříve nikdy nedokončených vnitřních zdí a stropů druhého patra, aby bylo možno zdejších prostorů využít k depozitárním účelům muzea. Opravné práce začaly brzy, avšak při souběžně probíhající rekonstrukci zámku ve Vlašimi — rovněž přisouzeného benešovskému muzeu — se musely pracovníky vlášimského střediska Okresního stavebního podniku v Benešově dělit na obě tyto stavební akce, takže v Růžkových Lhoticích tempo šlo. Když však bylo na počátku 80. let rozhodnuto, že v Roci české hudby 1984 má být ve lhotickém zámku otevřena expozice připomínající hudební tradice Podblánicka a zejména význam tohoto místa v životě a díle Bedřicha Smetany, opravné práce se rozběhly o poznání rychleji.

Loni bylo dílo předáno veřejnosti. Opravena byla nejen hlavní dvoukřídlá zámecká budova a bránou, ale také bývalý lihovar. Pro zvýšení bezpečnosti vzácných sbírkových předmětů byl celý areál uzavřen novou ohradní zdí.

Expozice „Hudební tradice Podblánicka“ není rozsáhlá, zaujmá čtyři místnosti v jižním traktu zámku. Obsahově ji připravila dr. Alena Velšubová z Muzea české hudby Národního muzea v Praze a výtvarné řešení na-

vrhl akad. arch. Antonín Kryl. Instalace je dílem výrobního družstva Propagační tvorba v Praze. V úvodní části expozice se připomíná tradice huskství, jejíž ohlas v české hudbě a zvláště ve Smetanových symfonických básních Tábor a Blaník byl tak intenzivní. Čestné místo tu zaujímají podobně čtyři významných hudebních skladatelů, kteří v kraji pod Blaníkem působili. Kromě Bedřicha Smetany to byl Zdeněk Fibich, narozený v roce 1850 v myslivě ve Všebořicích u Dojnic Kralovic, dále hlavní představitel evropského hudebního neoromantismu Richard Wagner, který v letech 1825, 1827 a 1832 pobýval v Pravoníně, v letním sídle ředitele pražské konzervatoře Jana Josefa Pachty z Rájova, a dále rakouský skladatel a proslulý dirigent Gustav Mahler, rodák z Kalíšu u Humpolce. Zvláštní pozornost je v expozici věnována Janu Dismasi Zelenkovi, evropsky významnému baroknímu hudebníkovi, který z Louňovic pod Blaníkem, kde se v roce 1679 narodil, odešel na studie do Prahy a odtud v roce 1710 do ciziny. Po delším cestování se natrvalo usídlil v Dřazanech a tam působil jako kontrabasista, dirigent a skladatel dvorní kapely saského kurfiřta. Celá jedna místnost expozice je věnována devítiletému období, kdy byly Růžkovy Lhotice prázdninovým domovem Bedřicha Smetany a místem, kde tehdejší student gymnázia důvěrně poznával prosté české venkovské lidi a jejich život. Ve lhotické expozici jsou připomenuty i jméno a tvorba skladatele Josefa Suka, jenž se narodil v neďalekých Křečovicích a zemřel v Benešově. I Suk ve svém díle oslavil zdejší kraj.

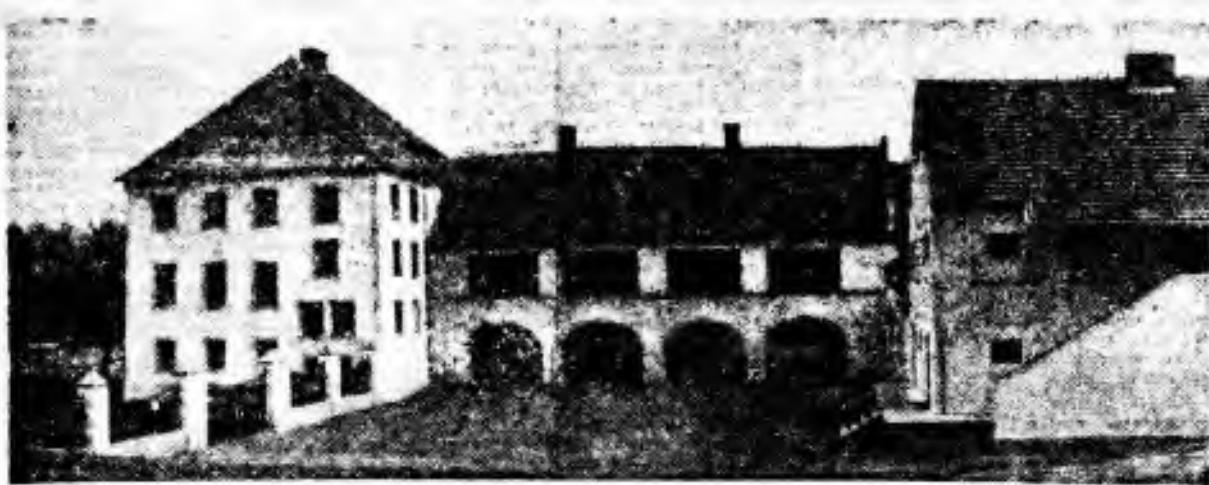
Zatím nelze říci, kdy se podaří uvolnit ve lhotickém zámku pro expozici účely více prostoru. To závisí zejména na postupu opravných prací v zámku ve Vlašimi, který se má stát hlavním sídlem okresního muzea. Avšak už nyní stojí zato navštívit Růž-



kovy Lhotice a prohlédnout si zámek, který před dvanácti lety pěkteří lidé navrhovali k demolici.



PŘÍLOHA „BRANÝ“
č. 129



Tajemství Leonardovy Poslední večeře

Poslední večeře Páně, kterou namaloval Leonardo da Vinci v letech 1495 až 1498 v rektoriátu milánského kláštera Santa Maria delle Grazie, je pokládána za nejlepší a také nejznámější obraz tohoto italského malíře sochaře, architektu, inženýra, stavitele, povstání, budovatele, zpěváka básníka a vědce. Obraz, v němž umělec navázal na tradiční ikonografické schéma a rozpracoval apokalypsu Krista na sedmi stůle a obou bočních stranách stolu stojícího rovnoběžně s obrazovou plochou, má rozměr osmácti set čtyřicet čtyř centimetrů. Malíř byl v době dokončení díla šestáctiletý.

Nejdůležitější místo na obraze zaujímá postava Krista. K němu se sbíhají všechny perspektivní linie. Obraz znázorňuje slova Kristových slov: „Jeden z vás mne zradí.“ Tělním pohybem gest i výrazem tváře vyjádřil Leonardo da Vinci psychologický dělník těchto slov na apokalypsu podle těchto důležitých postav. Kristus a lidé jsou jedinými dvěma postavami postavami na obraze, který je komponován do dvou trojúhelníků. Lidé sice je komponována mezi ostatní apokalypsu, ale přesto je osamocen. Sedí naproti svatému a jeho obličej je tmavý.

Při malování nástinového obrazu použil Leonardo frakceovou techniku, ale olejovou temperu. To proto, aby mohl podle potřeby a svého uměleckého záměru měnit a opravovat. Avšak až nadlouho po dokončení, i když vlastně obraz nebyl dokončen, např. hlava Krista není domalována, začala malba opadávat. Po dvaceti letech se objevily stopy plísňe.

V roce 1726 byla rozhodnuta o první opravě a obnově Leonardova díla. Michelangelo Bellotti se pokusil odstranit plísňové stopy a „opravit“ stinné barvy. Zkázla však pokračovala dál.

K další, moderní renovaci došlo mezi lety 1947 a 1954. Konzervátor Mauro Poldini se pokusil obraz očistit a současně dílo, o němž Prud'homme řekl, že je to první obraz světa, také opravit. Avšak veškeré úsilí bylo málo platné. Z obrazu se pozvolna stávalo torzo.

Nyní probíhá další renovace a zachráněná Poslední večeře Páně a současně — prozatím tomu vše nasvědčuje — by měla přinést žádáné výsledky. Renovace byla započata před čtyřmi lety a je nyní příbuzná s tím, co v polovině. Obnova a oprava archidia uskutečňuje jeden člověk. Je jím Giuseppina Brambillaová, která byla vybrána z velkého množství kandidátů ucházejících se o možnost zachránit dílo Leonardo. Byla vybrána pro své hluboké znalosti o konzervaci malířských děl.

Dne se den už po čtyři roky přesně v samé hodině ráno vstupuje Giuseppina Brambillaová do klášterního rektoriátu, vyběhne vzhůru po lešení a své oči pomocí elektronického mikroskopu vnoří do nástranného obrazu. Těmi nejjemnějšími nástroji, jakými by mohl pracovat oční chirurg, odstraňuje plísň i pozdější domalování, tenounkými měkkými štětkami smetá zbytek prachu...

I když na lešení oběhávajícím Leonardova nesmírně dle práce sama, práce není sama. V její práci je i pomocná veškerá dostupná moderní technika i věda — chemie právě tak je

ke fyzice a nejmodernější technické přístroje, mikroskopy, kamery. A přesto stává tím nejdůležitějším činitelem ona sama, její ruka a oko.

Nyní už pracuje restaurátorka uprostřed rozměrného obrazu, u jehož střední postavy Krista. Proniká jednotlivými vrstvami červené, která se v průběhu věků stala šedavě tmavou. Záhyby tuniky nálepkem různých úprav a oprav předcházejících restaurátorů jsou jakoby tuhé, prkenné. Tak je Leonardo určitě nezavázal. Opravení a očištění z námořské stálosti jsou již Malou a Ondřej, mají stovčnou ástu v ádru... Na stole leží na dílky rozkrojený pomeranč na stříbrném talíři. Očištění od prachu a plísňe záti jako právě čerstvě uříznutý plod. Celá levá polovina Poslední večeře se odrazí na modravém pozadí, právě takovým, jak je státní Leonardo da Vinci.

Už při prvním pohledu na obraz je zřejmé patrný rozdíl mezi tím, co už bylo opraveno a očištěno, a co ještě zbývá. Ze stěny rektoriátu, kde Napoleon poté, co dobyl Milán, nechal ustájit koně a stádit ubíkat pro svou kavalerii, záti už opravená část, zatímco dosud neuknuté je špinavě tmavé, sláva se jakoby do jednotlivé tmavé skvrny, a níž výrazněji, jako malé ostrůvky světla, vyzařují napjatě tváře apokalypsu.

Díky moderním přístrojům má restaurátorka G. Brambillaová možnost nenásilně kontroly své práce, ale státi, aby se jí zachvěla ruka, a už může od ostrůvků odpadnout drobný prásek, třeba drobná, mikroskopická část z vlasů svatého Jana.

O své práci hovoří restaurátorka velice akromat a áctou k dílu velkého mistra. Na, ona ale nedomalová — žádný skutečný restaurátor to nedělá — ale pouze očisťuje a obnovuje svěžest barev nenasytných před mnoha staletími. Tak, aby už bude vše dokončeno a smířlivost, mohli návštěvníci spatřit obraz v takové podobě, jak jej vytvořil Leonardo. Tvře apokalypsu během smýšlení námoř prachu a vrstev barvy, kterou na ně nanesli předcházející opraváři neuměle, i když v dobré vůli, začínají ztrácet svou zakulacenost a nabývají stále více původní asketické podoby plně vnitřního plánu.

Každý den od osmi ráno do šesté v podvečer restaurátorka bez umlání na dílo pracuje. S malou přestávkou na oběd. A když práce není čistě obnovu, když ji začínají bolet něčím neustále ztrácející do skulturní mikroskopy, má je zahlcena prachem stožena kdekoliv v lešení, jde si na chvílik odpocíhnout do sakristie. Aby se znovu podívala na obrazy, které kdysi, v Leonardově době, pokrývaly oltáře. I ony jsou velice pečlivě restaurovány. Přiblíží si jejich varbu a békování, aby ul, jak říká, „dobře zapamatovala to, co viděl Leonardo, když maloval Poslední večeři“.

Ke svému současnému ákolu se G. Brambillaová která je svým vzděláním historičkou umění, připravovala dlouho a pečlivě. Díky hlubokým znalostem při své práci i přípravě sítla, že do Vinci povrch, na nějž hodil malovat, upravoval a pokrýval velmi jemným hladkým štukem a na něj pak maloval „jakoby

fresco“. Pak na malbu přilila další hladká vrstva a teprve na ní skutečný vlastní obraz. G. Brambillaová rovněž zřetila i některých složek prvního podkladu. Bylo to hlavně směs vápna a manganu. Objevila také zhruba složení barev, které Leonardo používal. Maloval mj. také suťkem, složenou bílouhou, ale i ve světlých sloutky i jemnými barvami bílovinného charakteru. Zatím však marně pátrá po tom, jaké mistr používal pojídla na své paletě. Faktum je, že barevnost Leonardových obrazů byla velice trvalá. Výjimkou se stala jen, že, právě Poslední večeře. Velký malíř a technik zároveň si totiž asi neuvedomil, že podzemní voda pod klášterem je, případně v budoucnu bude, hlavním příčinou škody jeho díla. Voda pomalu ale trvale valívala stěnami vzhůru do sdi a neblaze na obraz působila.

Očištění a renovace Poslední večeře by do probíhal ještě nejméně další čtyři roky. A aby tato gigantická a současně úmorná mravní práce přinesla očekávaný výsledek, pomáhá restaurátorka veškerá soudobá moderní technika. Každé, i to nejmenší a nejdůležitější dotknutí se obrazu, je registrováno světelně a pro ten účel konstruovaným a spojeným počítačem. Jeho nenasytná paměť může v každou chvíli napomoci přece jen ne tak dokonalé paměti člověka a spracovat třeba analýzu všech látek použitých při očišťování nebo konzervaci a jejich působení na malbu.

Až bude vše dokončeno a Poslední večeře Páně opět zazáří světlem svých barev, jak je na stěnu rektoriátu nanesla ruka Leonardo da Vinci, až se znovu opět ve své monumentálnosti dílo vytvořené bezmála před pěti staletími, bude celý rektoriát důkladně izolován před všemi nepříznivými atmosférickými vlivy, od vlhka i prachu. Dozraje se tak podání zachránit „první obraz světa“ tak aby mohl být popud k samyřtění i přitáhl pakolením.

Die Zeiten sind hart, aber modern!



**Schwach anfangen
und dann stark
nachlassen.**

*

**Wir wissen zwar
nicht, wo wir hin wollen, werden aber
als erste dabeisein.**

*

**Wo wir sind, klappt nichts, doch wir
können nicht überall sein.**

*

**Fahren Sie mich irgendwo hin, ich
werde überall gebraucht.**

*

**Vergangenes Jahr standen wir noch
vor einem Abgrund; dieses Jahr sind
wir schon einen großen Schritt weiter.**

*

**Körperliche Abwesenheit ist besser
als Geistesgegenwart.**

*

**Es gibt nichts zu tun — fangt schon
mal an.**

*

Wer kriecht, kann nicht stolpern.

*

**An der Spitze stehen ist immer
noch zu weit hinten.**

*

**Eine Lösung hatte ich, aber
die paßte nicht zum Problem.**

*

**Es genügt nicht, keine Gedanken
zu haben, man muß auch fähig sein,
sie auszudrücken.**

**Keiner ist unnütz, er kann immer
noch als schlechtes Beispiel dienen.**

*

**Besser heimlich schlau als unheim-
lich blöd.**

*

**Wer schon die Übersicht verloren
hat, der sollte wenigstens den Mut
zur Entscheidung haben.**

*

**Operative Hektik ersetzt geistige
Windstille.**

*

**Wissen ist Macht, nichts wissen
macht auch nichts.**

*

**Wer für seine Erfolgserlebnisse
nicht selbst sorgt, hat sie nicht
verdient.**

*

**Ich antworte mit einem ent-
schiedenen Vielleicht.**

*

**Glaub keiner Statistik, die
Du nicht selbst gefälscht hast.**

*

**Sie können machen, was
Sie wollen, aber nicht so.**



Praha z doby Karla IV. se představuje

Příští týden 27. srpna bude v Západním Berlíně nabídnuta pozoruhodná výstava Obran Prahy v době Karla IV. Připravilo ji pod záštitou ministerstva kultury ČSR a Vojenské mlse ČSSR a ve spolupráci se Zemským archeologickým úřadem v Západním Berlíně naše Muzeum hlavního města Prahy. A protože Praha doby Karla IV. byla hlavně ocelou království a ovlivnila i vývoj v dalších oblastech, je celkem pochopitelné, že se výstava bude prezentovat exponáty nejen z Prahy, ale i ze sbírek Národní galerie, Uměleckoprůmyslového muzea v Praze, podílí se na ní Konsulat pražského arcibiskupství, Západočeské muzeum, Okresní muzeum v Litoměřicích, Městské muzeum v Mělníku a proboštství v Roudnici nad Labem.

Významná a rozsáhlá výstava — podobná expozice, podobná svým dosahem i rozsahem, z našich sbírek, se konala v Západním Berlíně naposledy v roce 1967, tehdy to byla výstava nazvaná Velká Moreva a pořádala ji ČSAV — bude uskutečněna španělským muzeem v dávném karlovském paláci. Je to gotická stavba, ve 12. století důležitý hradiční opěrný bod. Asi ve druhé polovině 14. století jej nechal Karel IV., jako markrabě braniborský, přestavět. Palác stojí na místě starého slovanského osídlení na soutoku Správy a Havely. Samotná výstava, která zaujme plochu na 200 čtverečních metrů a soustředí přes pětistoto sta exponátů, předmětů uměleckého charakteru i denní potřeby, plánů, listin, i fotografií, bude v krásném gotickém sále, zasedací síni paláce.

Autory výstavy jsou pracovníci Muzea hlavního města Prahy dr. Václav Huml, CSC., a dr. Zdeněk Dragoun, s nimiž spolupracovali ing. arch. Zdeněk Rothbauer a ing. arch. O. Novotný. Krátce před tím, než dr. Huml odejel k instalaci výstavy do Západního Berlína, požádali jsme jej o pár slov o cíli, směřu a smyslu celé expozice.

„Výstava by měla návštěvníkům nastínit a přiblížit vznik a vývoj Prahy a hlavním zaměřením na její rozvoj v dané době na základě nejnovějších vědeckých poznatků a archeologických nálezů. Tento vývoj, Praha už



Trůnící madona, plastika z kostela P. Marie před Týnem

v románské době patřila k nejrozšířenějším evropským sídelním aglomeracím, vyvrcholil právě v druhé polovině 14. století. Naším záměrem je představit tento vrchol pomocí mnoha historických předmětů, originálů i věrných kopií, písemných dokladů, na základě plánů a fotografií. A to celého pražského trojměstí s jeho dominantními architektonickými útvary navzájem spojenými se jmény slavných stavitelů; současně chceme představit i anonymní městskou zástavbu, opevnění města, ukázat běžný každodenní život celé městské společnosti. To vše mají prezentovat

umělecká díla i běžné výrobky tehdejších řemeslníků. Samozřejmě, že jsme neopomenuli ani rozvoj tehdejšího školství a vzdělanosti vůbec s jeho vyvrcholením, jímž bylo založení pražské univerzity v roce 1348.

Období vlády Karla IV. bylo důležitou periodou v dějinách našeho hlavního města. To, že si Karel zvolil Prahu za svou rezidenci, nebyl náhodný, ale naopak promyšlený tah vyplývající z faktů, že byl králem českým a české země tehdy dosahovaly prvního vrcholu feudalismu. Od samého počátku, kdy Karel zahájil svou politickou a státnickou kariéru, snad, domnívají se někteří historici, už v roce 1333, se rozhodl přeměnit Prahu v reprezentativní rezidenci mocného vládce působící na každého návštěvníka svou rozlohou, výstavností i bohatým životem. A proč právě rok 1333? Tehdy se totiž mladý králevic vrátil do Prahy ze svého francouzského pobytu.

Jak jinak, než že začal s přestavbou svého sídla, královského paláce. Ten byl od roku 1304, kdy padl za obětí ničivým plamenům, pustý a vůbec se nehodil za sídlo vládce českých zemí. Jak zaznamenal kronikář František Pražský, vzorem prý byl Karlovi pafizský královský palác stojící na ostrově uprostřed Seiny. Avšak proměna a přestavba paláce nebyla koncem, nýbrž začátkem Karlovy stavební činnosti v Praze, především na Hradě. Významný je v tomto směru rok 1341, kdy se rozhodl ke slávě své i k prosazení Prahy nechat zbudovat novou katedrálu. Proto také k její přestavbě povolal

z Francie Matyáše z Arrasu a později pozval i dalšího stavitele — Petra Parléře. Ten dal vlastně celé stavbě charakter zcela odlišný od dosavadních podobných staveb nejen v Čechách, ale dá se říci, že v celé Evropě, byl to vlastně už náznak pokračujícího slohového vývoje směrem k pozdní gotice. Naní proto divu, že také Pražskému hradu a Svatovítské katedrále věnuje výstava hned svou první část. Návštěvníci se budou moci seznámit s přehlednými nákresy a plány, fotografiemi i archeologickými památkami získanými při výzkumech na Hradě atd. Je zcela logické, že naše vlastně stanoviť rigorózní hranici, od kterého okamžiku vlastně má výstava začít, a tak alespoň letmo a v nástupu představuje i Prahu románskou i raně gotickou v jejím stavebním i hospodářském vývoji. Ten dokumentují příkladně plány vývoje Týnského kloupeckého dvora z konce 13. století — Ungeltu, řada dalších plánů (Havelské město, půdorys Husovy ulice s vyznačením jednotlivých stavebních fází atd.), fotografie, dobová keramika, pečetě, platidla aj.

Nejobsaňlejší, pochopitelné, je pak ta část expozice, která představuje přímo Prahu doby panování Karla IV., její růst až ke skutečné evropské metropoli. A opět se objevuje Pražský hrad, především pak radikální přeměna Starého Města a Malé Strany a výstava Nového Města.

„Jinak ani být nemůže,“ říká k to-

mu dr. Huml: „Vždyť s činností parléřovské hutě při stavbě katedrály i dokončování přestavby královského sídla je úzce spjat i denní život rozpínajícího se města. Např. stavba kamenného mostu přes Vltavu, stavba věže Staroměstské radnice a množství měšťanských gotických domů. Také celá řada církevních staveb na Starém Městě i na Malé Straně výrazně charakterizuje nejen Karlovu — abychom tak řekli „pražskou“ politiku — ale i jeho politiku jako panovníka českých zemí i evropskou jako císaře.“

Měla-li se právě Praha stát reprezentací a dokladem Karlovy panovnické síly, moudrosti a rozvahy, pak musela dojít změnám. Město, které našel při svém příchodu, navěšené na pentli toku řeky, byl na svou dobu velké a živé, jeho představám nevyhovovalo. Především rozhodl o rozšíření za jeho dosavadní hranice, zejména Malé Strany, a o výstavbě Nového Města. Někteří současní odborníci se dokonce domnívají, že Karel počítal při zakládání Nového Města, že se z něj stane obchodní středisko celé Evropy a proto také taková velkorysost při jeho zakládání.

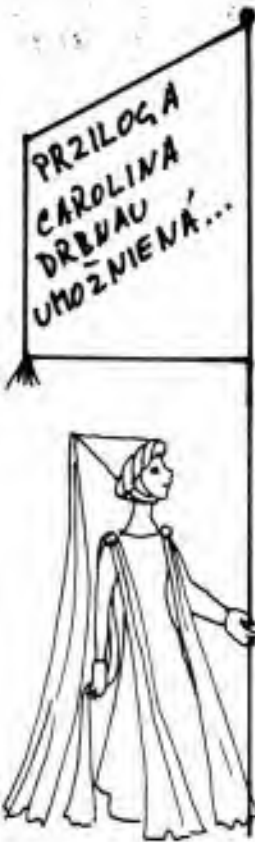
„Karlova snaha o povznesení Prahy jako výrobního a obchodního centra vedla k tomu, že Nové Město bylo založeno na 240 ha mezi Poříčím a Vyšehradem a mělo převážně řemeslnický a národnostně český charakter.“ říká dr. Huml. „Tento ojedinělý urbanistický počín vltavské městu pravidelný řád ulic a tržišť doplňující vlastní dosavadní strukturu Starého Města. Přitom bylo dále počítáno s jeho rozvojem, takže prakticky vyhovovalo až do 19. století. A pět století tento projekt dokonale prověřilo a prokázalo, že to byl nejvýznamnější urbanistický čin ve vývoji Prahy od 13. až do 19. století. Celou zástavbu Nového Města zvýraznila v průběhu 60. let 14. století rovněž náročná architektura šesti klášterů a devíti kostelů a odlišné typy např. kostela sv. Štěpána anebo sv. Jindřicha dodaly Praze opravdu lesku evropského velkoměsta.“

Dodejme k tomu ještě, že jedním z klášterů doby Karla IV. byl už v roce 1347 založený klášter slovanské liturgie, dnes známý jako Emauz. Jak v této souvislosti uvádí jiný pražský historik, dr. Jiří Čermek, souviselo to jednak se snahou Karla oživit a navázat na přemyslovské tradice, k nimž náležela i tradice civilizační metodická, jednak s jeho politickou snahou o sblížení obou křesťanských církví i se zájmem Karla o východ.

Udivující z dnešního pohledu je rychlost prací při stavbě Nového Města. Základní kámen hradeb byl položen 26. března 1348 a do dvou let už bylo celé opevnění v délce 3,5 kilometru hotové. I s věžemi a branami. Stejně tak rychle pokračovala i zástavba. Karel totiž poskytl těm, kteří se v nově budovaném městě usadili, velké výhody. Např. dlehu v berních. Ovšem museli si pospíhat, postavit kamenný dům do 18 měsíců; pak byli na 12 let osvobozeni od placení berní.

Karlova doba poznamenala nejen architekturu a urbanistický vývoj Prahy, ale rovněž měla nemalý podíl na bouřlivém rozvoji uměleckých řemesel a umění vůbec, obchodu, školství i celkové vzdělanosti. Praha v době Karla IV. dosáhla výrazného postavení jak na politické mapě tehdejší Evropy svým mocenským dosahem, tak co do velikosti a výstavnosti i rozlohy. Pouze Řím tehdy a Cařihrad ji předstihovaly svou rozlohou (asi tak 2,5krát). Ostatní velká evropská města zůstávala daleko v pozadí.

Důležitou součástí chystané výstavy o Praze doby Karla IV. v Západ-



uváděna namátkou např. rozsáhlou rekonstrukcí Karlova mostu, kostela P. Marie před Týnem, Ungeltu, domu U zvonu na Staroměstském náměstí atd.

užití značnou pozornost i velké finanční částky. I to chceme naší výstavou dokumentovat a zdůraznit. Stejně tak jako to, že nedlouho součástí práce o historické památkách je — a to i naší v širším měřítku než jen o době Karla IV. — archeologický a stavebně historický výzkum přinášející stále nové a nové poznatky o vývoji Prahy.“ K těmto slovům jen

ním Berlíně bude rovněž ta její část, která pojednává a dokládá, jak si naše dnešní společnost váží odkazu minulých věků, jak velkou péči věnuje památkám z minulých dob. Dr. Huml: „Památkové objekty z Karlovy doby tvoří dnes dominanty historického jádra Prahy a dávají současně městu krásu i přitažlivost. Proto — a nejen proto — také věnuje stát jejich ochraně a obnově i vy-



Nach seiner Darstellung lesen 70 bis 80 Prozent der Ärzte regelmäßig, etwa 15 Prozent gelegentlich Fachzeitschriften. Rund 3 bis 5 Prozent lesen überhaupt nicht.

Aufgespießt

**Bundeswirtschaftsminister
Martin Bangemann (FDP) zur
jüngsten Arbeitslosen-Statistik.**

Der Präsident der Bundesanstalt für Arbeit, Heinrich Franke, zur selben Statistik.

PRVNÍ INSPIRÁTORKA ANTONÍNA DVOŘÁKA

Není proto divu, že ještě tehdy 24letý učitel hudby k ní Někdy ji pravidelně vdal nejen u di- ale sekvál se s ní také v jejím domově. Nasměly uio- řadila, řadový člen orchestru, neměl samozřejmě žádnou naději na to, že by jeho city mohly být někdy opětovně huzebou vyhyčkanou obecenstvem i kritikou. Mohl jen zbožně užívatel se průběhů orchestru na jevišti, kde dívka jeho snů skitzela úspěchy a ovace publika. Po naderatu z divadla pak sedal k notovému papíru, aby své překypující city vřelostí do hudby

Pod dojmem silné, i když pouze jednostranné lásky tak vzniklo Dvůrkovo první osobité dílo, milostný písňový cyklus s názvem *Cypřiše*, obsahující 18 písní. Jako předloha k nim posloužil skladatel básnický text Gustava Pfeigra-Morauského. Proti slovy jako „lásku nekujete vytožené železí“, nebo „dušička táhne jen bolestí rouch“ a „zpěny bouří zvukem zoufalým“ zřejmě dokázal nejústítněji vyjádřit tehdejší nálady a pocitu. Přestože skladatel po celý život přimá hlídl hudební nápa- dy, že směru ranému opus se i v pozdějších letech mnoho- krát vrátil a čerpal z něj jak melodicky, tak i harmonicky a rytmicky. Tímto u Dvůrka oledněným leuem je dána určitá zůstátnost tohoto písňového cyklu v jeho tvorbě. Můžeme to pokládat i za důkaz, že Josefa naznamenala pro něho mno- hem více, než pouhou epizodu v jeho uměleckém či osobním citovém životě.

Herečka Josefina Čermáková zůstala ve svazku pražského Hrozatimního divadla celkem deset let, během nichž sídle okouzlovala české obecenstvo, hlaně v natutích oborech, k čemuž ji nepochybě předurčovalo především její mládí. Mládí, krása a barm však nebyly jejími jedinými přednostmi, protože navíc vynikala osobitým nadáním, projevilcím se

střápnatelnosti kosmické indy nějakých zvláštních matematických vztahů na radosti a lásku (zálibu) v matematice.

Fotie názoru obou vědců, jsou příčinou občasných spárání takových podivností, jako například nadzemské, ale naopak zcela podzemské či podzemní. Prý objevíte spojené a genetické procesy.

jiný badatel, Američan Ch. Ford, vytvořil hypotézu, že objeví se létající

UFO přicházejí z hlubin

DVORÁKOVY UNELECKÉ ZÁČATKY nebyly lehké. Města čítající na tanečního orchestru, jímž se stal koncem 50. let po absolutně vzájemné dohodě, ani pozdější příilem vyložit orchestru prozatímního divadla nebyly velké, spíše bychom je mohli pokládat za velmi skromné. Z tohoto důvodu si také budoucí světověznámý skladatel stejně jako mnoho jiných českých kompozitorů přivydělal na núlné živobytí ještě soukromým vyučováním hudby. O hudbu byl v tehdejších měšťanských rodinách značný zájem, protože pěstování hudby jednak patřilo ke společenským povinnostem, existovaly však i takové rodiny, kde zpěv a hudba byly nedílnou součástí života. Vždyť pokud některý člen rodiny hrál na nějaký hudební nástroj, bylo vždy o společenskou zdatnou postavu, nebylo třeba za něj nikam docházet.

Dvě pražské rodiny, v nichž Antonín Dvořák jako učitel hudby působil, se staly pro jeho budoucí osudovými. Byla to především rodina obchodníka Jana Neffa, který vydáním a další propagací Dvořákových Moravských dvojzpěvů otevřel ve skutečnosti dveře k jeho pozdějším světovým skladatelským úspěchům. Další rodinou pěstující hudbu, která se navzájem zapasla do Dvořákovy života, byla rodina žlárníka Čermáka. Skladatel zde měl na starost dvě Čermákovy dcery, z nichž starší Josefína byla již v té době členkou českého činoherního souboru Pražského divadla.

K diadlu nastoupila velice mladě: Bylo to v roce 1968, kdy dosáhla věku pouhých 15 let a získala si jedním hudebním obecnostem pro sebe, jak napsal Jan Neruda v kritice hned po Josefíně prvním veřejném vystoupení. Také Josef Bohuslav Fierster převzal veškerý vzpomínkový ve svých období Pamětech, kde napsal: „Josefina Cermáková nastoupila k nejoblíbenějšímu členům diadla. Vedle Moyny, Samberkové a jejího přímo okouzloba pňubem, Rozkošná žena, jemná,

střápnatelnosti kosmické indy nějakých zvláštních matematických vztahů na radosti a lásku (zálibu) v matematice.

Fotie názoru obou vědců, jsou příčinou občasných spárání takových podivností, jako například nadzemské, ale naopak zcela podzemské či podzemní. Prý objevíte spojené a genetické procesy.

jiný badatel, Američan Ch. Ford, vytvořil hypotézu, že objeví se létající

UFO přicházejí z hlubin

v přesvědčení pravdivosti výřezu, který nepotřeboval žádný největší efekt. Krátce před svým odchodem z Prahy do ciziny v roce 1873 se s velkými úspěchy představila rovněž jako operetní subreta, je velmi pravděpodobné, že se připravovala i na druhou operní pěvecku.

Dvořák na rodinu Čermákové nezapomněl a z jejího středu si dovedl svou manželku, Josefínu mladší sestru Annu, která byla rovněž jeho zákyní. V té době již posílala Josefína ve výměru, kam odeslala snad pro nepochopení šije svého talentu ze strany vedení Prozatímního divadla. Pepička, jak ji donna říkali, se však i nadále těšila skladařelové vdanosti a obdivu. Když se v roce 1877 provdala za hraběte Václava Kounice. Také v pozdějších letech Dvořák jako uznávaný skladař s ní, která měla mimochodem vyvinutý smysl pro všechna umění, ráda hovořila a suveroval ji své umělecké i osobní starosti. Sigmund se nelen v Praze, ale i na Vysoce v Příbrami, kde dal hrabě Kounic postavit pro svou chatu tětní sídlo. Dvořákovi jako svému švagrovi pak nabídl odpradel bývalého špeicharu, který si skladařel nechal upravit a každoročně zde nesmírně rád trávil celé letní období.

Rouněž v letech 1892—95, kdy Dvořák působil jako profesor a ředitel konzervatoře v New Yorku, byl vždy nesmírně poctěn, když od švagrové Pepticky dostal nějaký sebekraut dopis. Vzpomínka na ni se odrazila i při kompozici koncertu pro violoncello a moli, kam Dvořák vložil do jeho druhé, pomalé větě parafrazující melodie jedné ze svých Biblických písní. Kéž duch měl sám, kterou měla Josefina z jeho dila nejradiš. Jen několik málo dní po Dvořákově nřbaru z tříletého pšobení v Americe do Čech Josefina Gounicová Kounicová nečekaně zemřela ve věku pouhých 46 let. Bylo to v květnu z roce 1895, tedy právě před dvadesátí lety.

Je známo že některé velmnické lesy spravovali různé velmnické lesní úřady. Je dokonce možné, že některé lesy spravovali jak velmnické, tak i úřad, který málo známe.

elektrologickým anomáliám, pak ještě vedle
masové sbírání mercuriálních předmětů
energie z deformací vesle bordin a
elektrické pole. Tímto téměř plezo-
elektrický efekt, jak ukazují dosavadní
výsledky zkoumání, to nevyvrátuje. Pro-
to se nakonec někdy raději přikloní
k měsoce objevení se UFO ve smrtelné
a trýbnímísmenosti – raději vstřícně,
ho světa v důsledku tření

Schwefelfresser am Werk

Winzige Bakterien mit Heißhunger auf Schwefel stehen in dem dringenden Verdacht, die zerstörerische Wirkung des Sauren Regens an wertvollen Kirchen und Schlössern um ein Vielfaches zu verstärken. Der Verdacht ist so gravierend, daß das Bonner Forschungsministerium Teile eines erst zum Jahresende geplanten umfassenden Forschungsprogramms im Bereich der Denkmalpflege vorgezogen hat.

Am Köhner und am Regensburger Dom soll jetzt untersucht werden, ob das Problem des rapiden Stein-Zerfalls entschärft werden kann, wenn falls gezielt gegen die schwefelfressenden Thio-Bakterien vorgeht, die als Stoffwechselprodukt hochprozentige Schwefelsäure ausscheiden. Bisher ging man davon aus, daß es der saure Regen direkt ist, der den Stein zerstört. Säure wandelt die Kalk-Bestandteile des Steins in Gips um. Gips ist weicher und hat das fünffache Vo-

lumen — der Stein zerbröckelt oder wird „gesprengt“.

Vor fünf Jahren kam in Hamburg erstmals der Verdacht auf, daß noch andere Zusammenhänge eine Rolle spielen. Im Abwassersystem der Hansestadt zerfielen nach kurzer Zeit immer solche Betonrohre, in denen das Wasser stand oder extrem langsam floß. Bei Untersuchungen wurden prompt Thio-Bakterien gefunden.

Die Erklärung: In stehendem Abwasser bilden Faulnisprozesse Schwefelwasserstoff. Die Bakterien tun sich an dem Schwefelanteil gütlich und scheiden Schwefelsäure aus, die den Kalk im Beton zu Gips macht. Die neue These: Auf den Baudenkmalen ernähren sich Thio-Bakterien vom Schwefel-Anteil des sauren Regens. Ihre Stoffwechselprodukte sind dann viermal saurer als der Regen, mit entsprechender Wirkung auf den Stein.

Wissenschaftlich sind diese Zusammenhänge noch nicht voll geklärt. Für den erwarteten Fall aber, daß sie sich bestätigen sollten: Gegen die Bakterien dürfen die Denkmalschützer jedenfalls nicht so machlos sein wie gegen den sauren Regen. Möglichkeiten, den winzigen Schwefelfressern den Aufenthalt auf Baudenkmalen zu verleiern, gäbe es wahrscheinlich vie-

Parallel zu diesen Zusammenhängen läßt Riesenhuber in dem Köln-Regensburger Dom-Projekt auch Möglichkeiten untersuchen, wie man den Grad der Zerstörung eines Bauwerks feststellen kann, ohne zugleich zur Zerstörung beizutragen, das heißt, oh-



NUR EIN BEISPIEL für den Verfall von Baudenkmalen: Eine Figur an der Fassade von Schloß Horst in Gelsenkirchen, dessen 1913 noch schmuckes Äußeres (links) heute nicht mehr wiederzuerkennen ist. (Bilder: AP)

steinsart und Dauer des zerfallsprozesses anfertigen. Zusätzlich ist eine Bestandsaufnahme der Gebäude eingeleitet worden, die bisher schon mit unterschiedlichen Schutzmitteln behandelt worden sind. Auf diese Weise sollen fundierte Kenntnisse über die Langzeitwirkung solcher Schutzmittel gewonnen werden.

Das Forschungskonzept zum Denkmalschutz, das zum Jahresende vollständig vorgelegt wird, steht den Denkmalschutz als ein klassisches Feld der staatlichen Verantwortung für die kommenden Generationen. Es wird daher auch über den Gebäudeschutz alle Bereiche des Denkmalschutzes einbeziehen. Da wird es beispielsweise um die Frage gehen, ob man den Zerfall wertvoller Plastiken durch „Infusionen“ mit bestimmten Kunststoffen stoppen kann. Untersucht werden auch die Auswirkungen der modernen Heizungstechnik auf den Zustand von Kunstwerken: Altäre, Kanzeln, Orgeln, Emporen oder Wandmalereien vertragen es nicht, wenn mehrmals im Monat plötzlich die Temperatur steigt und die Luftfeuchtigkeit sinkt.

Untersucht werden sollen auch die Auswirkungen von Grundwasserabsenkungen. Die Fundamente vieler Holzpfeiler, wenn der Wasserspiegel sinkt, kommen sie mit Luft in Berührung, was einen Faulnisprozess in Gang setzen könnte. AP

Das Mekka der Filmemacher verliert seine Anziehungskraft

In Hollywood werden nur noch ein Drittel der US-Produktionen gedreht / Hohe Kosten und Bürokratie schrecken Branche

Hollywood zehn Millionen Dollar kosten würde, in North Carolina für sieben Millionen zu realisieren ist.

Die mit Hollywood konkurrierenden Bundesstaaten, die sich seit geraumer Zeit mit Anzeigen und aufwendigen Promotionsveranstaltungen bemühen, dem alten Filmmekka Produktionen abzuwerben, locken außerdem mit unbürokratischer Unterstützung der Filmarbeiten. New York etwa, nach Hollywood die zweite Filmmetropole der USA, verspricht, innerhalb von 24 Stunden eine Dreherlaubnis für jeden öffentlichen Platz der Stadt auszustellen. 29 Polizisten sind ausschließlich für Filmproduktionen abgestellt.

Für die Bundesstaaten ist das Filmgeschäft eine einfache und einträgliche, zusätzliche Einnahmequelle. Im vergangenen Jahr wurden allein in der Stadt New York 350 bis 400 Millionen Dollar für die Produktion von Spielfilmen und 300 Millionen für Fernsehfilme ausgegeben.

In Texas, wo drei neue Studiokomplexe bereits fertig, im Bau oder in der Planung sind, waren es insgesamt 39 Millionen, in Massachusetts 46 Millionen. Die finanziellen Auswirkungen jedoch liegen noch erheblich höher. Die staatlichen Experten schätzen, daß jeder Dollar, der von einer Filmgesellschaft ausgegeben wird, der Wirtschaft des Bundesstaates im Endeffekt drei Dollar einbringt.

der Westküste einen Anteil von mehr als 50 Prozent.

Viel Sonne jedoch gibt es auch in anderen Staaten, und dort können die Produzenten außerdem auf billige, weil meist nicht gewerkschaftlich organisierte Mitarbeiter zurückgreifen. „In Hollywood zahlt man einem Arbeiter 2600 Dollar die Woche. In North Carolina sind es 400 Dollar“, berichtete der aus Italien stammende Produzent Dino De Laurentiis, der in diesem Bundesstaat eine eigene Gesellschaft gegründet hat. Ein Statist, der in Kalifornien 91 Dollar am Tag koste, sei hier für 35 Dollar zu haben. Der für seine teuren Großproduktionen bekannte De Laurentiis schätzt, daß ein Film, der in

NEW YORK, 9. April (dpa). Hollywood droht seinen Rang als Filmmetropole der USA zu verlieren. Wie die „New York Times“ am Dienstag berichtete, werden immer mehr Kino- und Fernsehfilme in North Carolina, Florida, Texas und anderen Staaten gedreht, wo die Produktionskosten geringer und die bürokratischen Hürden niedriger seien als in Kalifornien.

Nach einer Statistik des kalifornischen Film-Büros sind von den 165 Spielfilmen, die im vergangenen Jahr in den USA produziert wurden, nur noch 56 ausschließlich in Kalifornien gedreht worden. 80 entstanden in anderen Bundesstaaten, 29 teils in Kalifornien, teils in anderen Staaten. Noch 1981 hatte der Sonnenstaat an

Kocour rekordmanem

(a): Nejvyšším kocourem Velké Británie byl vyhlášen fantastičtý ilustrovaný představitel kočičího plémene jménem Gids. Zije na nádraží v Paddingtonu a žví se tím, co mu udělá česneček dává. A je opravdu česnečkem se divit. Vždyť kocour váží 13,5 kilogramu a obím v pase má více než 75 centimetrů.

TAK NEJEN ↑
PRAHA... TAK IČ
RADO POUKAZUJE!

Auch ein kleiner botanischer Garten fliegt mit ins All

In Bremen wurden die Versuchsgeräte für die erste bundesdeutsche Spacelab-Mission fertiggestellt / Start im Herbst vorgesehen

Start frei heißt es für die Nutzlasten und Experimente der ersten deutschen Spacelab-Mission D-1 — zumindest was die Reise der insgesamt 13 Tonnen schweren Geräte in die USA angeht. Eine Delegation der für den Flug verantwortlichen Deutschen Forschungs- und Versuchsanstalt für Luft- und Raumfahrt (kurz DFVLR) war kürzlich beim Luft- und Raumfahrtunternehmen MBB-ERNO in Bremen und hat dort die Arbeit der Ingenieure abgenommen, die die Nutzlast auf den Flug vorbereitet haben.

So wird die Spacelab-Inneneinrichtung für den Flug D-1 Ende April per Flugzeug von Bremen zum Startplatz Cape Canaveral in Florida geschafft. Dort soll sie weiter auf den Flug vorbereitet werden, dessen Start bisher für den 14. Oktober vorgesehen war. Da es allerdings beim amerikanischen Partner mit dem Space Shuttle zur Zeit nicht so reibungslos klappt wie in Europa, wird dieser Termin wahrscheinlich verschoben. Eine Verzögerung von nur zehn bis zwanzig Tagen ist wahrscheinlich, denn die NASA hat am planmäßigen und reibungslosen Flug ihres Kunden Bundesrepublik großes Interesse.

Die Mission Spacelab D-1 ist der erste Flug des europäischen Raumlabors, der allein unter bundesdeutscher Verantwortung steht. Gleichzeitig hat auch erstmals ein nicht-amerikanischer Nutzer die Raumfähre ganz für eigene Experimente gechartert. Das Bundesministerium für Forschung und Technologie zahlt von den 394 Millionen Mark Gesamtkosten an die NASA 165 Millionen Mark. Damit sind der Start mit dem Space Shuttle, Flugbetrieb und zusätzliche Dienste abgegolten.

Zahlen muß das Forschungsministerium auch für die Nutzung des in Bremen gebauten Spacelab, denn das Euro-Raumlabor ist nach seinem ersten Flug

im Dezember 1983 in das Eigentum der NASA übergegangen. Die vor mehr als zehn Jahren ausgehandelten Verträge sahen das so vor.

Das Spacelab wird bei der D-1-Mission fast in der gleichen Ausführung starten wie schon 1983. In der Ladebucht der Raumfähre ist die große Druckkabine untergebracht, in der die Raumflieger experimentieren werden. Außerhalb der Kabine ist außerdem noch eine Forschungsplattform mit verschiedenen Geräten eingesetzt. Die über 70 Experimente, die in Bremen montiert wurden, waren zum Teil schon einmal im All, teilweise sind es aber auch Neuentwicklungen.

Betreut werden die Versuche von sechs Raumfliegern, die während der Mission im Schichtbetrieb rund um die Uhr arbeiten sollen. Es sind die beiden deutschen Physiker Reinhard Furrer (44) und Ernst Messerschmid (39). Mit an Bord sein wird außerdem der niederländische Physiker Wubbo Ockels (38). Er war 1983 Ersatzmann des ersten deutschen Raumfliegers Ulf Merbold. Auch Merbold gehört zum Team von D-1 und trainiert alle Flugaufgaben mit. Er ist für die deutsche Mission aber nur Ersatzmann und wird seinen Kollegen im All während des Fluges im Bodenkontrollzentrum als Ansprechpartner dienen. Von US-amerikanischer Seite nehmen fünf Raumflieger an der Mission teil, die entweder mit im Spacelab arbeiten, oder den Raumgleiter steuern.

Überwacht und gesteuert wird der Flug des Raumgleiters „Columbia“ wie bisher vom Kontrollzentrum in Houston. Neu ist jedoch, daß sämtliche Experimente erstmals von einem Kontrollzentrum außerhalb der USA betreut werden. Dafür steht das Deutsche Kontrollzentrum (GSOC = German Space Operation Center) in Oberpfaffenhofen vor den Toren

Münchens zur Verfügung. Es wurde Anfang der siebziger Jahre zur Überwachung deutscher Satelliten und Sonden wie Aeros, Symphonie, Helios und anderen errichtet und nun für die Spacelab-Überwachung umgerüstet. In Oberpfaffenhofen werden die meisten Experimentatoren der Weltraumversuche anwesend sein und die Ergebnisse zum Teil selbst auswerten können.

An den Experimenten sind Hochschulen und Forschungsinstitute sowie Industrieunternehmen aus allen Teilen der Bundesrepublik beteiligt. Aber auch die europäische Weltraumorganisation ESA, die französische Raumfahrtbehörde CNES und die amerikanische NASA steuern Experimente bei.

Da ist einmal eine Prozeßkammer, in der Strömungen, Wärme- und Masse-transport bei Schmelz- und Erstarrungsvorgängen in der Schwerelosigkeit gemessen werden sollen. Mit ins All fliegt auch wieder das Werkstofflabor, das schon bei der ersten europäisch-amerikanischen Spacelab-Mission im Einsatz war. In dem Labor sind drei Schmelzöfen eingebaut, in denen man unter anderem Metalle schmelzen, neue Legierungen herstellen und Kristalle züchten will.

Ein kleiner botanischer Garten wird ebenfalls bei D-1 mitfliegen. Darin gibt es Wurzeln der Gartenkresse, Maiskeimlinge und Aniszellkulturen. Ihr Wachstum soll im All untersucht werden. Neben den botanischen werden auch biologisch-medizinische Versuche gemacht. So wird die Entwicklung von Froschlarven beobachtet. Der Venendruck und erstmals auch der Augeninnendruck der Astronauten soll gemessen werden.

Die Anpassung des menschlichen Gleichgewichts an die Schwerelosigkeit wird mit dem sogenannten Vestibular-Schlitten getestet. Dieser Sitz auf Schie-

nen ist im Mittelgang des Labors montiert. Er kann mit einem Elektromotor und Zugseil mit genau dosierten Beschleunigungen hin und her gefahren werden. Diese Beschleunigung wird kombiniert mit Reizen des Innenohrs — wo das menschliche Gleichgewichtsorgan sitzt — und mit Anregung der Augen durch Streifenmuster. Dazu trägt der Astronaut einen speziellen Helm, der mittels einer Infrarot-Fernsehkamera auch die Bewegung der Augen im Dunkeln registriert. Außerdem werden bei dem Versuchsastronauten Puls, Atmungsfrequenz und Hautpotentiale gemessen.

Außerhalb der Druckkabine sind Atomuhren sowie Antennen für das „NAVEX-Experiment“ montiert. Damit sollen Versuche zur Navigation und Uhrensynchronisation gemacht werden. Deren Ziel ist es, die Uhren an Bord und die Uhren auf der Erde gleichmäßig laufen zu lassen. Dabei will man eine Genauigkeit von rund zehn Nanosekunden (zehn Milliardstel Sekunden) erreichen. Außerdem sollen durch das Verfahren auch Positionsbestimmungen mit einer Genauigkeit von weniger als 30 Meter möglich werden.

Die Spacelab-D-1-Mission soll keine „Eintagsfliege“ bleiben. Das Bundesministerium für Forschung und Technologie hat im vergangenen Jahr bei der amerikanischen NASA bereits Anzahlungen für eine D-2-Mission geleistet. Der Starttermin wurde für 1988 vereinbart. Ziel von D-2 ist einmal die Wiederverwendung der bisherigen Nutzlast. Außerdem möchte man neuen Nutzern den Weltraum erschließen und es geht bei D-2 auch schon um die geplante europäische Beteiligung an der US-Raumstation: 1988 sollen Nutzlasten und Betriebssysteme für das europäische Raumstationsmodul „Columbus“ getestet werden.

Budou zemědělci nezávislí na počasí?

UŽ ZASEJC ZAGINAYI...



Liebe im

Reinhard Furrer,

Von den Russen weiß man's – sie haben's bereits einmal probiert. Erfolgreich allerdings: die Zeugung eines Babies im Weltraum – unter Bedingungen der Schwerelosigkeit! Jetzt spekuliert man erneut

stungs-Training, knochenhartes Programm. Denn: Am 14. Oktober wird es für sie ernst, startet der amerikanische Raumtransporter »Columbia« in Cap Canaver-

Weltraum?

Ernst Messerschmid

Dr. Ernst Messerschmid sowie der Niederländer Dr. Wubbo Ockels gemeinsam mit ihren amerikanischen Kollegen, dem Luftwaffenoffizier Dr. Guion Bluford und der Astronautin Dr. Bonnie Dunbar, ein »umfangreiches Programm wissenschaftlicher Experimente« durchführen.

Im »German Space Operation Center« (GSOC) in Oberpfaffenhofen bei München steht ihnen Dr. Ulf Merbold, der erste Bundesbürger im Weltraum überhaupt, als Fachmann und Kollege mit Rat und Tat zur Seite. Er wird den Funkkontakt zu den Wissenschafts-Astronauten im Orbit halten.

Dazu erforderlich: eine Lizenz für »Allgespräche«! Messerschmid und Furrer haben sie in Münster bereits absolviert. Zweck der Prüfung: Während ihrer »Freizeit« an Bord der »Columbia« sollen die beiden (über einen 50-Kilowatt-Sender) auch Kontakte zu deutschen und ausländischen Amateurfunkern aufnehmen.

Barbusig auch in Ungarn

BUDAPEST, 24. Juni (APF). Ab 1. Juli wird in drei öffentlichen Schwimmbädern Budapests das Baden und Sonnen »oben ohne« erlaubt sein, gab der ungarische Rundfunk am Montag bekannt. Diese Maßnahme wurde allgemein für diesen Sommer erwartet. Die drei ausgewählten Schwimmbäder, darunter das »Palatinus« auf der Margareten-Insel, sind die meistbesuchten der ungarischen Hauptstadt.

CEV (CHLASCU - VU)



Und so werden sie schlafen:

Während wir hier auf der Erde die Nacht in bequemen Betten verbringen, haben Astronauten im Weltraum Schwierigkeiten. Um nicht schwerelos in ihrer Kabine herumzuschweben, müssen sie sich an Schaumgummimatten anschnallen. Gegen die Helligkeit im All tragen sie schwarze Schlafmasken. Zu ihrer Sicherheit müssen sie zudem an ein Kontrollsystem angeschlossen sein.

Eine Frau mit an Bord – was ist diesmal geplant?

Auf dem Fliegerhorst Fürstenfeldbruck jedenfalls bereiten sich Deutschlands Astronauten derzeit mit einem »Alpha-Jet« auf ihren Weltraumflug im Oktober vor. Die Hölle auf Erden: extremes Belastungs-Training.

TO BY DELAL KODKDO!

al erneut zu einem einwöchigen Weltraumflug. Die erste Mission, die völlig unter deutscher Leitung steht, deshalb die Bezeichnung »D1« trägt.

Im Weltraumlabor »Spacelab« werden die beiden deutschen Nutzlastspezialisten Dr. Reinhard Furrer (43. Mitte) und

Was der eine als »die Höhe des Glücks« bezeichnete, stimmte andere eher »sauer«. Vor der Gala-Premiere der dritten nordrhein-westfälischen Spielbank, die am Wochenende über 1000 festlich gewandete Gäste aus Politik, Handel, Industrie, Show-Business in einem 72 Millionen Mark teuren Glaspalast auf dem Berg Hohen-syburg bei Dortmund zum Staunen brachte und lukullisch mit dem Feinsten vom Feinen verwöhnte, gab es grimmige Gesichter. Das waren die Mißfallenskundgebungen von einigen 100 Arbeitslosen, die mit Spruchbändern, Flugblättern und bewußt primitiv nachgeahmten Banknoten gegen die Verschwendungssucht der Reichen protestierten und den neuen Glückstempel eine »Geldwaschanstalt«, nannten.

Das Spießrutenlaufen unter Polizeiaufsicht, dem die Festgäste auf Einladung der Westdeutschen Spielbanken GmbH so ausgesetzt waren, hinterließ jedoch kaum nachhaltige Wirkungen. Nicht einmal beim neuen nordrhein-westfälischen Arbeits- und Sozialminister, dem Dortmunder SPD-Politiker Hermann Heinemann. Der sagte wenige Minuten später: »Demonstrieren ist doch deren gutes Recht, nur wissen die offenbar nicht, daß wir aus den Erlösen der neuen Spielbank wahrscheinlich weitere 25 Millionen Mark jährlich für arme Leute kassieren werden.«

Der Minister und der Dortmunder Oberbürgermeister, sein Parteifreund

Günter Samtlebe, waren sich einig: »Mit der Spielbank, da haben die Roten ins Schwarze getroffen«, sagte der erste Bürger der von Arbeitslosigkeit (über 17 Prozent) besonders stark gebeutelten Bier- und Stahlstadt in einer im unwechselbaren Revierjargon vorgetragenen, gleichwohl geschichtsträchtigen Festrede. Kurz zuvor hatte Lothar Lammers, der Chef der Westdeutschen Spielbanken, gesagt: »Ich begrüße Sie alle auf der Höhe des Glücks!«

Daß die Glückskugel – zur Gala-premiere aus Gold, 40 Gramm schwer und 20 Millimeter dick – endlich ins Rollen kam, dafür sorgte die von einem dänischen Illusionisten aus einer simplen Kiste hervorgezauberte Münchner Schauspielerin Uschi Glas. Mit dem ersten Wurf traf sie beim Roulette die Zahl 29 schwarz. Der »Superstar« des Abends aber kam aus Hollywood: Sammy Davis jr. Was der fast 60jährige US-Entertainer (Abend-gage 60 000 Dollar) immer noch »drauf« hat, riß die Festgäste zu Beifallsstürmen hin, die die Proteste am Anfang der »Gala« wohl endgültig vergessen ließen.

Seit dem Wochenende stehen die 18 Roulette-, vier Black-Jack und zwei Baccarat-Tische auch dem »einfachen Volk« zur Verfügung. Darüber hinaus warten 158 Glücksspielautomaten, davon 120 »einarmige Banditen« und 38 elektronische Mini-Rouletts, auf die Besucher.

Richtig fritieren:

Pommes frites und andere knusprig-heiße Leckereien stehen bei groß und klein hoch im Kurs. Doch: Nicht immer ist der Genuß ungetrübt!

Manchmal nämlich verströmt das Fett einen unangenehm brennig-scharfen Geruch. Oder: Die Gerichte sind schwer verdaulich – durch unsachgemäße Zubereitung!

Wer Lebensmittel zu Hause selbst fritiert, sollte deshalb die wichtigsten Grundregeln im Umgang mit Fritierfetten kennen.

● Das Fritierfett sollte beim Backen stets die richtige Temperatur haben, nämlich 160 bis 180°C. Bei zu geringer Temperatur saugt das Gargut zuviel Fett auf, bei zu hoher Temperatur bildet sich eine zu dunkle Kruste, ohne daß das Backgut richtig gar ist.

Daneben wird Fritierfett wesentlich schneller verbraucht, durch Überhitzung geschädigt.

● Ist zu wenig Fett im Topf, auf keinen Fall frisches dazu geben! Das Nachfüllen von frischem Fett auf altes bewirkt eine Art Kettenreaktion: das frische Fett verdorbt ebenfalls. Grundsätzlich sollte Fritier-Fett nicht öfter als viermal benutzt werden.

● Bei der Beurteilung, ob Fritierfett verdorben ist, spielen vor allem Aussehen, Geruch und Geschmack eine wesentliche Rolle. Das Fett sollte spätestens dann gewechselt werden, wenn es sich bräunlich verfärbt, unangenehm riecht, zu früh raucht oder schäumt!

● Um seine Qualität möglichst lange zu erhalten, sollte Fett nach jedem Gebrauch gefiltert werden!

Nejnovější zpráva TASSu: Na řece Ussuri čínská nepřátelská horda napadla pokojně orající traktor. Leč ten palbu opětoval a posléze se vznesl... a odletěl na svoji základnu.

Ríká zvěrolékař majitelce pejska:

„Pani, váš pes je sice zdravý, ale je příliš tlustý, protože trpí nedostatkem pohybu. Opatřete mu alespoň pár blech!“

● Arabský šejk kupuje jaguára. Platí ohromnou zlatou cihlou a v prodejně nemají drobné. „To nevadí,“ říká šejk, „za zbytek mi můžete dát motocykly.“

● „Pane vrchní, ve špendátu jsem našel strašně špinavý miniaturní naslouchací přístroj.“ „Co jste říkal, pane?“



Nepřátel Svandrík

„Já mám taky radši frajery, ale když ti frajer zdemoluje byt, tak je kutil dober!“

Povídá jeden vedoucí: „Nám se povedlo vytvořit tak sehranou partu, až mám strach, že nás všechny jednou zavrou!“

Angst vor griechischen Schwämmen aus Florida

Seit den Zeiten des Homer sind sie ihrem gefährlichen Geschäft nachgegangen, die Männer von Kalymnos, einer kleinen Insel in der östlichen Ägäis. Seit Jahrtausenden ernährt das Meer die Bewohner dieses kargen Eilands. Aber nicht zum Fischen fahren die Männer von Kalymnos aufs Meer, sondern um nach Schwämmen zu tauchen. „Die Schwämme von Kalymnos sind die besten der Welt“, versichert stolz Theofilos Papamichail, der Bürgermeister der Inselhauptstadt, in deren Hafen an die 50 breitbauchige Kalkis, die traditionellen Ägäis-Fischkutter, dümpeln. Viele dieser Schiffe liegen hier seit Monaten vor Anker, manche werden wohl nie wieder hinausfahren. Denn es steht schlecht um die Schwammtaucherei, die auch heute noch viele der rund fünfzehntausend Einwohner ernährt.

„Wir haben wirklich die besten Schwämme, aber die Konkurrenz unterbietet unsere Preise“, klagt Bürgermeister Papamichail. Die Konkurrenz, das

sind meist entfernte Verwandte der heutigen Kalymnioten, die vor Jahrzehnten nach Florida in die USA auswanderten und dort ihrem traditionellen Gewerbe nachgehen: Vor den Küsten Floridas tauchen sie nach Schwämmen, die sie zu Dumpingpreisen auf dem Weltmarkt anbieten. Seit einigen Jahren sind auch kubanische Auswanderer ins Schwammgeschäft eingestiegen: Sie ernten die reichen Bestände vor Key West an der Südspitze Floridas ab. Selbst viele der heute in den Athener Andenkenläden verkauften „garantiert griechischen“ Schwämme stammen in Wirklichkeit aus den USA. Über eine Import-Export-Firma in Paris werden die Florida-Schwämme in Europa vermarktet. Chef dieses florierenden Handelshauses ist – ein griechischer Auswanderer aus Kalymnos.

Mit den amerikanischen Preisen kön-

nen die Schwammtaucher von Kalymnos nicht mithalten, denn das Meer um ihre Insel ist längst „abgeerntet“. Sie müssen inzwischen mit ihren Kuttern weit nach Süden fahren, bis vor die Küsten Nordafrikas, Zyperns und Syriens. Die Schwammfischerei ist ein überaus gefährliches Geschäft. Im Frühjahr läuft die kleine Flotte von Kalymnos aus, um erst im Herbst wieder Kurs auf die Heimat zu nehmen.

Nicht immer aber kehren alle Taucher zurück, die ausgefahren sind. In altertümlichen Taucherglocken, denen über einen Kompressor und Gummischläuche Atemluft zugeführt werden, springen die Schwammfischer ins Meer. Die besten Schwämme wachsen in Wassertiefen von zehn bis dreißig, oft auch fünfzig Metern und mehr. Bis zu einer halben Stunde bleiben die Taucher unten, lösen mit Messern und Zangen die

Schwämme von den Felsen und sammeln sie in Netzen. Die tödliche Gefahr droht beim Aufstieg: Geht er zu schnell vorstatten, lagert sich Stickstoff in den Blutgefäßen des Tauchers ab. Die Folgen sind Lähmungen, Gehirn- oder Herzschlag. Mit dem Herausholen der Schwämme ist es freilich nicht getan: An Bord müssen sie enthäutet und gereinigt werden. Kräftiges Kneten und Walken löst das kalkartige Skelett auf, das dann mit dem Sand, der sich in den feinen Poren abgelagert, ausgewaschen werden muß, bevor die Schwämme mit Scheren zugeschnitten werden können.

Die Risiken dieses harten Berufs stehen in keinem vertretbaren Verhältnis zum Gewinn. Acht von einhundert Schwammtauchern, so zeigt die Statistik, kommen irgendwann bei ihrer Arbeit ums Leben. Aber viele Familien von Kalymnos bleiben auf die Schwammtaucherei angewiesen. Erst verdarb ihnen der Industrie, der Plasticschwamm das Geschäft – obwohl dieses Imitat mit dem Naturprodukt nicht vergleichbar ist: Ein guter Naturschwamm nimmt in seinen labyrinthartigen Poren leicht das Zwanzigfache seines Eigengewichts an Wasser auf, ein synthetischer Schwamm kaum das Vierfache. Vom Gebrauchsartikel wurde der Naturschwamm angesichts der Gummikonkurrenz dennoch weitgehend verdrängt. Heute ist er eher ein Andenkenartikel als ein Gebrauchsgegenstand. Nun drohen die Kalymnosschwämme auch aus den Andenkenläden verdrängt zu werden: von den viel leichter zu erntenden und daher billigeren Floridaschwämmen. Vor dem Zweiten Weltkrieg brachten die Taucher von Kalymnos noch über 100 Tonnen Schwämme jährlich nach Hause. 1960 waren es bereits weniger als 60 Tonnen, und in diesem Sommer dürfte der Ertrag sogar auf rund 35 Tonnen zurückgehen.

Goodyear v severoamerickém státě Kansas produkuje největší pneumatiky na světě. Jsou určeny pro „létající obry“, ale hlavně pro kolosy dopravy – kamiony. Mají nosnost přes 400 tun a hmotnost 3500 kilogramů. Vysoké jsou 360 cm. K výrobě jedné pneumatiky potřebuje továrna tolik kůže, tkanin, ocelových drátů, sazů a jiných chemických přípravků, jako 300 pneumatik pro naši „školovku“.

V NSR připadá v současné době 500 osobních aut na 1000 obyvatel.

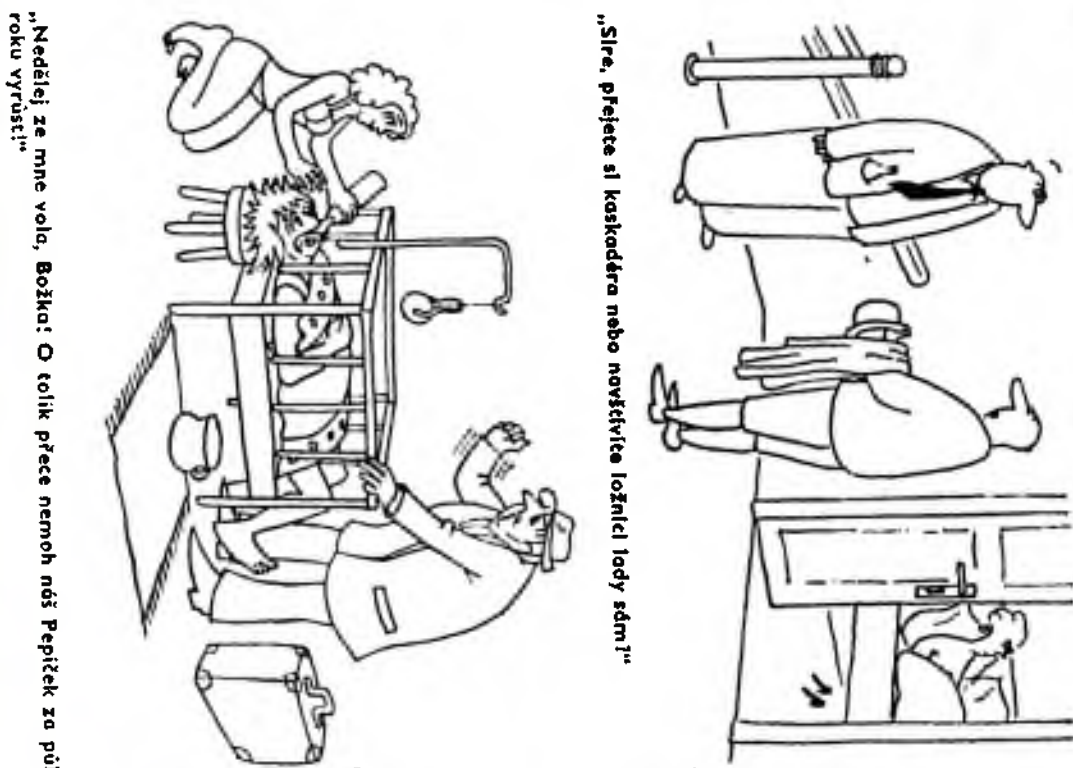
Itálie jako jedna z posledních zemí Evropy začala počátkem roku vyměňovat plechové dopravní značky za reflexivní

Španělští poslanci musejí od 1. dubna dodržovat zákaz kouření během plenárního zasedání parlamentu. Toto rozhodnutí bylo přijato jak vzhledem ke zdravotním důvodům, tak i proto, aby nebyly dále ničeny cenné fresky zdobící velkou zasedací síň.

„Sire, přejete si kaskadéra nebo nověvítěz ložnicí lody sám?“

„Přivoděte jsem pískal fotbalové zápasy, ale tohle není tak nebezpečné...“

Zdeněk Žáček



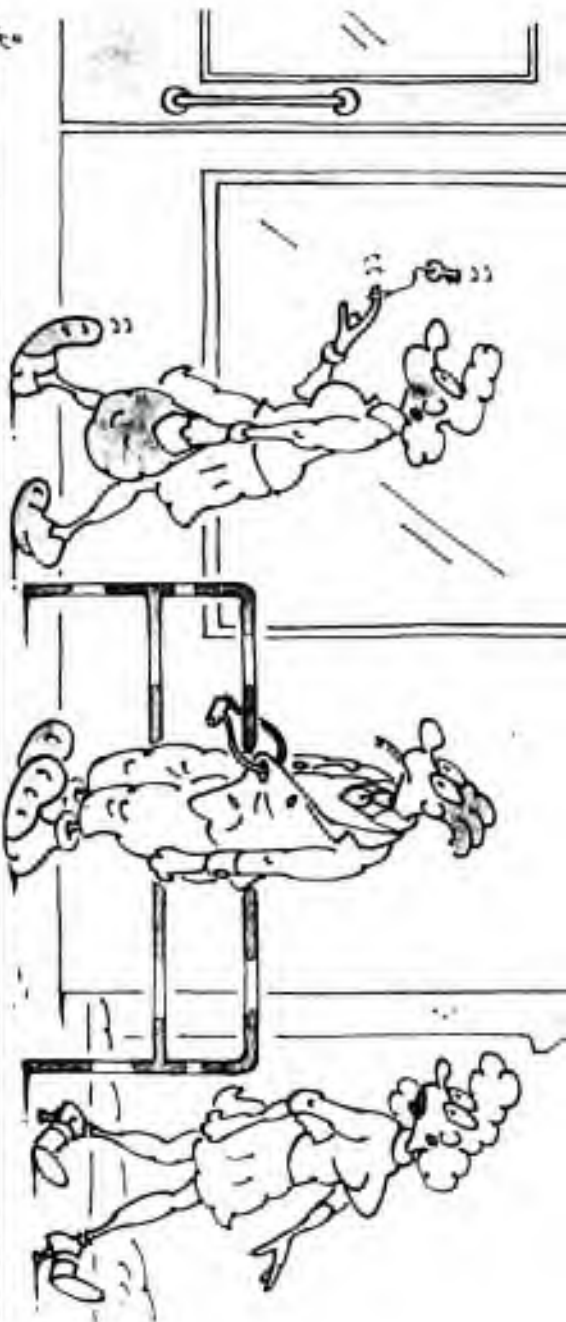
„Nedělejte ze mě vola, Božko! O tolik přece nemohu náš Pepíček za půl roku vyrůst!“

Prodejna Mléčných výrobků, příslušník VB žádá rohlík a kakao. Ní prodavačka: „Kakao nemáme.“ - „Dobrá, tak mi dejte dva rohlíky a kakao.“ - „Souduhu, už jsem vám řekla, že kakao nemáme.“ - „Já vím. Tak mi dejte tři rohlíky a kakao.“ - „Ježíšmarjá, že u policajců zaměstnávají takové voly!“ Samozřejmě urážka na cti, urážka VB a kdo ví co ještě. Po sepsání protokolu na stanici se dá slyšet vyslyšalci: „Paní, docela mezi námi já bych takovou trpělivost jako vy neměl. Já bych mu to kakao vrátil rovnou do kšichtu.“



„Jak se máte v manželství?“
ptali se novomanžela.

„Ale děkuji za optání. Jde to,
jde to. Manželka si dělá co
chce a já si taky dělám co
chci!“



**VÍTE, V KTERÝCH městech jste vy-
stavili největšímu nebezpečí přepad-
ní a loupeže? V Paříži, ve Frankfurtu
nad Mohanem, v Kodani a Amsterdamu.
Vyplynulo to ze statistiky Svět-
ového ústředí pojišťovací dokumentace.
A kde byste se měli cítit nejbezpeč-
něji? Nuže, v Tokiu a v Mnichově.**

JÄMSKÉ PRÁDLO

»Kdepak, děti, rusalky! Je tu jen jedna ježibaba a ta nežije v perníkové chaloupce, ale v hájovně!«



»Říkali, že mě klameš s nějakým šaškem, a já, blbec, tomu nechtěl věřit!«

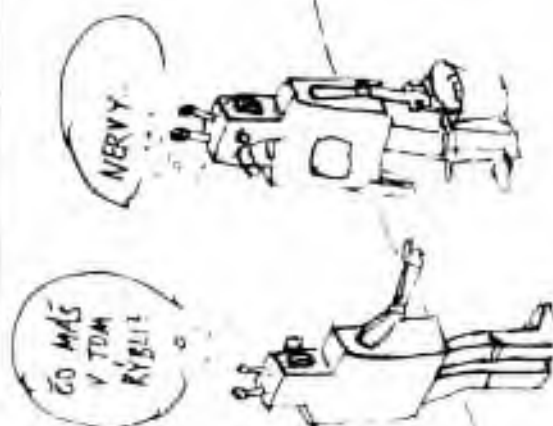
● Táže se pracovník statistického úřadu starší Američanky:
„A nezdá se vám, že v kinech je příliš mnoho sexu a násilí?“
„Podívejte se,“ odpovídá dáma, „já si v kině sednu dopředu a dívám se na plátno. A co dělají ostatní okolo mne, toho si vůbec nevšímám.“



Vladimír Rencín

Brigáda VB při úklidu města. Povídá poručík vedoucímu prací: "Poslechni, já tu mám takový exemplář, sice člen strany, ale blbej jako pučstok. Přiděl mu nějakou práci, aby se mu jo nemohlo nic stát." Vedoucí slíbí. Za chvíli se ozve žalostné volání o pomoc. Najdou příslušníka pod stromem, spadl s něho. "Člověče, dyť sem ti povídal, že mu máš dát lehkou, naprosto bezpečnou práci." "Dyť sem to taky udělal, měl shrabovat listí..."

»Nedělej hlouposti a pojď, jaro. Lidi na tebe netrpělivě čekají.«



Vladimír Rencín



Vladimír Rencín



Nepřekážka — Švandrlík

„Co si s ním počnem? Nemá hudební sluch, ale bohužel ani instalatérský ručel!“



Zdeněk Žáček

„Tady to vidíte... když má někdo velkou hubu, tak dostane všechno...!“



Neprakta—Svandrlík

„Stejně manžela obdivuju. Představ si, že pořád jde, jde a jde — až do Prčice!“



Neprakta—Svandrlík

„Vytrhneme zoubky moudrosti, stejně se nám neosvědčily!“



Neprakta—Svandrlík

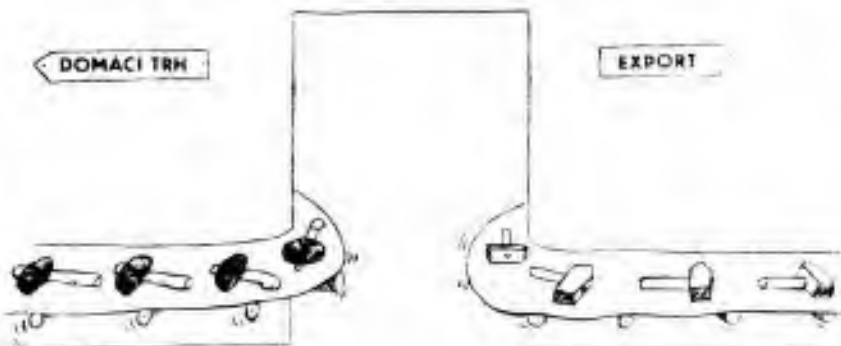
„Copak o to, vnoučátka jsi hlídala svědomitě, ale někdo nám ukradl prase!“



VÝROBNÁ HALA

DOMACÍ TRH

EXPORT



Švýcarský primát

Švýcarští automobilisté drží západoevropský primát v počtu ujetých kilometrů za rok na jednoho řidiče: 14 000 km. Dále následují Švédsko (12 000), Rakousko (9700), Francie (9400) a NSR (9100). Rozvoj automobilismu má za následek značný pokles železniční dopravy, která např. ve Švýcarsku se v současné době podílí na přepravě obyvatel pouhými 12 procenty. (pv)



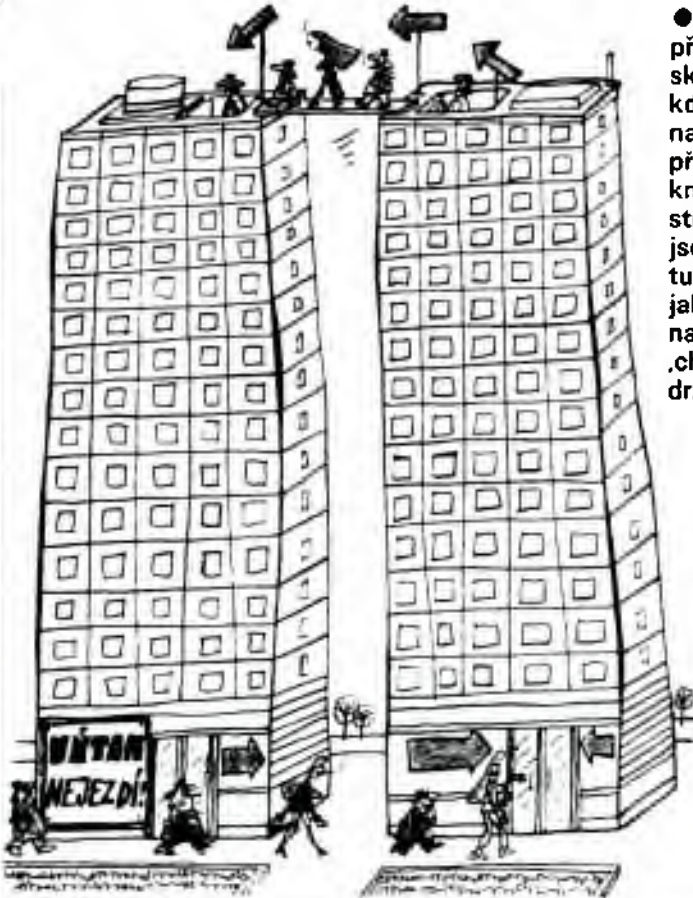
Neprakta — Švandrlík

„Už tady visím třetí den a jak znám mistra, určitě mi to strhne z dovolené!“



„Kdyby bylo třeba, pane doktore, dáme mu svou krev. Máme všichni stejnou skupinu Muller Thurgau.“

Vladimír Benčík



● „Pane předsedo, skutečně — když jsem mu na jeho přání předával knihu stížnosti, říkal jsem ‚chcete tužku?‘ a ne, jak tvrdí napadený — ‚chceš přes držku?!‘“ ●

Jízda na mandarinky

Zatímco ačel uspořádali nedavno ma-
toristické jarošičt v japonsku. Jeden o-
sobní automobil a dva motocykly absol-
vovaly okružní jízdu, přičemž pohonnou
hmotou nebyl benzín, ale tři ze slupek
mandarinkové Vozidla jezdila stejně spo-
lehlivě jako na benzín, ovšem má to je-
den háček. Na výrobu jednoho litru té-
to pohonné směsi bylo zapotřebí slupek
z 11 tisíc mandarinek.

Kde najít ztraceného cvičence? To je ALE ALBA OTÁZKA!

Drzé požadavky revanšistů

Rozporuplný a dvojaký projev kancléře H. Kohla na srazu v Hannoveru

HANNOVER: I přes silné protesty veřejnosti i parlamentní opozice vystoupil včera západoněmecký kancléř H. Kohl na srazu slezského landsmanšaftu v Hannoveru. Jeho projev byl stejně tak rozporuplný a dvojaký jako jeho postoj k revanšistickým organizacím, který jim umožňuje přicházet se stále drzejšími požadavky.

Na jedné straně H. Kohl ke značné nelibosti posluchačů sice tvrdil, že NSR uznává smlouvu s Polskem, v níž se zavázala, že nebude vůči nikomu vznášet žádné územní požadavky. Na druhé straně však vyjmenoval řadu jednostranných západoněmeckých dokumentů, které tzv. východní smlouvy zpochybňují, hovoří o „otevřené německé otázce“ a o údajných „právních pozicích“, které neustále žijí ve slezském landsmanšaftu ulkvelou představu dít se na značnou část polského území jako na „své“.

Na jedné straně se snažil ubezpečit východní soudy NSR, že jeho země se s nimi chce „usmířit“ avšak vzápětí, za bouřlivého potlesku přítomných, odmítl jakoukoliv změnu nerealistických článků západoněmecké ústavy. Jež si pravicev politikové NSR a předáci landsmanšaftu barou za zámtknou k prozezení svých zjevných revanšistických cílů.

Kancléřův projev v hannoverské hale byl přerušován pískáním a pokřikem neofašistických skupin, které nesouhlasně reagovaly na sebestmší, byť jakkoliv nepřesvědčivou zmínku o nutnosti „pokojného soužití“. Některé tyto skupiny neváhaly vztýčit své paže k nacistickému pozdravu a zpívat staré fašistické písně.

Také předsedovi tzv. Svazu vyhnanců NSR H. Czajovi se zdála kancléřova tvrzení „málo silná“. V rozhovoru s novináři řekl, že on by v některých pasážích měl ještě dále, zejména pokud jde o tzv. východní smlouvy a „právní pozice“ NSR.

O to se však již před tím postaral hlavní předák slezského landsmanšaftu H. Hupka, který kromě známých, do nekonečna omílaných revanšistických požadavků prohlásil, že „Německo je větší než NSR“ a že o „celém Německu“ ještě nepadlo konečné slovo. Znovu neváhal přirovnat odsun Němců z Polska a dalších evropských zemí v důsledku výsledků druhé světové války k nacistickým zločinům a ujistil své soukmenovce, že „nic není ztraceno“, neboť „Německé říše pokračuje v hranicích z roku 1937“.

Na velký nesouhlas přítomných naráželi předseda

donosaské vlády E. Albrecht s prohlášením, že rozdělení Německa je výsledkem války, kterou začalo hitlerovské Německo, které však vzápětí popravil slovy že „německá otázka ještě není vyřízena“, a ubezpečil slezský landsmanšaft, že jeho vláda jej bude i nadále nejen finančně podporovat, ale naopak že tuto podporu dále zvýší.

V sobotu se v rámci srazu slezského landsmanšaftu uskutečnila v Hannoveru řada „historických“ přednášek, „filozofických“ diskusí a dalších akcí, při nichž byly donekonečna omílány staré revanšistické požadavky této organizace, jež se snažili její předáci postavit na rádky „vědecký“ základ.

Zaímco se ze všech koutů hannoverského výstaví ozývalo volání po „německé říši v hranicích z roku 1937“, uspořádaly v centru města mírové organizace a odbory společně s některými západoněmeckými politickými stranami mohutnou demonstraci, jejíž ústřední heslo znělo: Slezsko je a zůstane polské! Mluvíci odborové organizace DGB J. Glensschuster v hlavním projevu požadoval pšísné dodržování smluv, které NSR uzavřela s evropskými socialistickými zeměmi, jednoznačné uznání poválečných hranic v Evropě a zastavení jakékoliv podpory revanšistickým organizacím od západoněmecké vlády. Také další řečníci odsoudili revanšistické požadavky předáků slezského landsmanšaftu a zneužívání cílů velkých skupin lidí k prosazování politiky pravicových kruhů NSR.

AMERICKÝ TISK oznámil, že lékaři z Long Beach použili jako první při chirurgickém zákroku na lidském mozku robota řízeného počítačem. Po třech experimentálních operacích kalifornští vědci tvrdí, že „ruka“ robota umožňuje bezpečnější a rychlejší práci neurochirurgů. Díky vysoké přesnosti přístroje není nutná celková anestezie, snižuje se možnost poškození mozku a v některých případech může být pacient propuštěn do domácího ošetření už den po zákroku.

V rozporu s politickými realitami v Evropě

Tisk k projevu H. Kohla na srazu slezského landsmanšaftu

MOSKVA: Kancléř Kohl nž poněkudlikrát opakoval ofeapanom tezi o údajně „nevřešené německé otázce“ a o tom, že tato otázka vyžaduje řešení v „rámci evropského mírového uspořádání“, a to bez ohledu na politické reality. Napelto k sovětský list Pravda k nedělnímu projevu kancléře NSR na srazu slezského landsmanšaftu v Hannoveru.

Kohl tvrdil, a říká to i dříve, že rozdělení Německa současně znamená i rozdělení Evropy, které je nutno překonat. Podle jeho názoru k tomu má dojít „dobrovolnou“ likvidací socialistického společenského zřízení ve východoevropských státech. Jako zla ironie znělo kancléřovo ujišťování, že NSR provádí mírovou politiku a že ze západoněmecké půdy musí vycházet mír. Kancléř pomílel o tom, že k upevnění míru v Evropě a na celém světě mohou sotva přispět americké jaderné rakety prvního úderu, instalované na území NSR a některých dalších západoevropských států. Neřekl, že záměr NSR podílet se na rozpracování Reaganova programu „hvězdných válek“, není ničím jiným než podkopáváním míru.

Pokud jde o kancléřův vztah k východním smlouvám, poznamenává Pravda, H. Kohl se ve svém projevu pokusil podpořit tezi, že tyto dokumenty nejsou pro NSR „politicky závazné“, a že otázka konečných hranic v Evropě musí být vyřešena při uzavření mírové smlouvy. Tuto bludnou tezi, jejíž cílem je zrušit mírové uspořádání v Evropě, podstědili kancléři se zjevně provokačním úmyslem vůdce bavorských krajních pravicáků F. J. Strauss, který tři dny předtím v Bonně promluvil k ministrům a dalším odpovědným činitelům vlády, uzavírá Pravda.

Zatímco dřívější západoněmeckí kancléři se účastili na srazu slezského landsmanšaftu vyhýbali, H.

Kohl se neřídil radami z domova ani ze zahraničí a ani z vlastní vládní koalice a setkáni se zúčastnil, píše list DV SED Neues Deutschland. Kdo čte mezi řádky kancléřova projevu, musí vidět, že Kohl se fakticky postavil za neudržitelnou tezi o německé říši z roku 1937. Takový postoj a politika jsou dnes méně realistické než kdykoli předtím, zdůrazňuje list a podotýká, že 40 let po porážce fašismu nemůže skutečně nikdo vážně pochybovat o tom, že německé říše z roku 1937, tedy nacistická říše, neodvolatelně zanikla v plamenech druhé světové války. Z jejích trosk vznikly dva na sobě navzájem nezávislé státy, svrchované ve svých vnitřních i zahraničních záležitostech. Takové ukázký nepřekonané minulosti jako byl sraz v Hannoveru neslouží pozitivnímu obratu v Evropě. Co Evropa skutečně potřebuje, to je zachování výsledků politiky uvolňování z první poloviny sedmdesátých let a návrat ke spolupráci a k uvolňování, zdůrazňuje Neues Deutschland.

VARSÁVA: Účast i kontroverzní projev kancléře H. Kohla na srazu slezského landsmanšaftu v Hannoveru rozhodně odsoudily všechny úřadní polské deníky. Listy zdůrazňují, že H. Kohl na srazu revanšistů v Hannoveru nepřímo potvrdil nebezpečné iluze svých posluchačů o údajné právní existenci německé říše v hranicích z roku 1937 a neřekl to, co od něj očekávala Evropa - že základem míru je jednoznačné uznání nynějších hranic na našem kontinentu. Trybuna Ludu podtrhla, že H. Kohl v první řadě rozčaroval ty střízlivě uvažující západoněmecké politiky, kteří soudili, že tribuny v Hannoveru využijí k rozhodnému distancování své vlády od revanšistických koncepcí i tendencí.

POBOČKA AUKČNÍ SÍŇE SOTHEY v britském Chesteru oznámila, že 29. června se uskuteční dražba obrazu nového umělce. Podle vyjádření mluvčího Sotheby je dílo významným tvůrčím činem autora z tzv. modrého období, při jehož tvůrčím umělec zničil mnoho šitců a zpolovinu zkonsumoval plátno. Výtěžek z dražby obrazu, „na malovaného“ třetího orangutanem Dickem z chertské zoo, bude věnován mezinárodní organizaci na ochranu dvojce žijících druhů zvířel.

Prísne na kopanou i v Bulharsku Levski a CSKA rozpuštěny

organizace v souvislosti se zrušením fotbalových mužstev ministerstva národní obrany, vnitra, dopravy, a hlavně správy železniční sítě, jejich umístění v ligové tabulce se ruší a bulharský pohár nebude udělen. V evropských pohárových soutěžích dostanou příslušníci klubů na dalších mistrech, kterým bude doporučeno vyvozt přísilně záruky více trenérům a vedoucím mužstev a hráčům.

SOFIA (6): List Rahotněnsko informoval o opatřeních sekretariátu OV Bulharské komunistické strany k střednímu finále bulharského poháru v kopané mezi levskými Spartak Sofi a CSKA Sofi. Během zápasu došlo k několika pohárům mezi hráči, jejichž následkem byla řada zranění, dvě vyhození a několik žlutých karet. Fotbalové kluby Levski a CSKA Sofi budou rozpuštěny a převedeny do územní

Strom na památku

(ra): V indickém Džajpuru vzniká „Pamětný park“, první v Indii. Úřady tohoto města přidělily pro nový zelený masiv velkou plochu, protože ještě není známo, kolik stromů zde bude vysazeno. Zvláštností parku spočívá totiž v tom, že každý tam může vysadit stromek a opatřit i příslušnou tabulkou na památku jakékoli významné události ve své rodině, jako je narození dítěte, svatba, nebo životní jubileum.

Ohnivý dech Země

(a): V současné době existuje na naší planetě 850 činných sopek. Tři čtvrtiny z nich se nacházejí v pásu tzv. tichomořského ohnivého prstence, procházejícího podle západního pobřeží Severní a Jižní Ameriky, Dálného východu a dále až k Novému Zélandu. Největší a nejdělnější sopkou Evropy je smutně proslulá Etna na Sicílii, k jejímuž poslednímu probuzení došlo v roce 1983, kdy 5 milionů krychlových metrů lávy pohltilo pod sebou několik vesnic.

● V Západním Berlíně byla zahájena výstava Praha v době Karla IV. Pod záštitou ministerstva kultury ČR a čs. vojské mise v Západním Berlíně ji připravilo Muzeum hlavního města Prahy ve spolupráci se západoberlinským zemským archeologickým úřadem.

● Archeologickou sensací se stal obsah velké keramické vazy, kterou během lesních prací nalezli polští stavitelé ve Vratislavském vojvodství. Votřelo je 3500 stříbrných mincí z 13. století. Více než dvacetikilogramový poklad podrobně prozkoumají archeologové vratislavského muzea.

Milión cestujících navíc

(mb): Ve středu odvezlo pražské metro zatím nejvíce ve své historii - přes 1 750 000 cestujících, což je asi o milion více než jiný běžný den. Do včerejší uzavěrky ještě nebyly spojitelní pasážéři ze čtvrtky, ale počítá se s obdobnou cifrou. Největší nápor byl na stanici I. P. Pavlova, zejména po skončení odpoledního vystoupení. Díky pohotovosti pracovníků Dopravních podniků i příslušníků VB postupovala fronta na nástupišti do rychle a bez tláčenice. Soupravy metra přijížděly do stanice každé dvě minuty. Tisíce cvičenců i diváků Čs. sportovní sice jezdí na Strahov tramvajemi a autobusy, ale našli se i ti, kteří si sem udělali procházku z Petřína. Kam se předtím pohodlně dostali lanovkou, i ta prochází mimořádnou zatěžávací zkouškou, každý den odveze 25-26 tisíc cestujících, převážně směrem z Ojezda nahoru.

Proměna Veletržního paláce v Galerii

Moderní umění bude mít svůj stánek • Nová technologie stavbařů

Pražský Veletržní palác, vybudovaný pro výstavní účely v roce 1928, byl jako účelová, stylově zajímavá stavba, oceňovaná architekty v celé Evropě. Když ho v srpnu 1974 postihl požár, při němž bylo zničeno vnitřní zařízení, avšak nosná železobetonová konstrukce porušena pouze z patnácti až třiceti procent, bylo upuštěno od zbourání a rozhodnuto o rozsáhlé rekonstrukci.

Po pěti letech vyklizovacích prací, které měl na starosti n. p. Pražská obnova, se stal dodavatelem stavební části n. p. Průmyslová Praha, nositelé řádu práce a generálním projektantem Stavo-projekt Liberec. Účelově byl objekt usnesením vlády přidělen Národní galerii pro ucelenou instalaci sbírek moderního umění. Práce byly zahájeny v roce 1982 s datem dokončení 31. prosince 1990.

V současné době tu stavbaři pracují na rekonstrukci železobetonového skeletu. Složitými mechanickými cestami odstraňují narušené nánosy, v konečných fázích však pracují nejmodernějším strojem čs. výroby, tzv. hydročističem; pod tlakem 400 atmosfér zbavují proudem vody všechno, co by zabránilo spojení starých a nových materiálů a zpevňují nosné zdivo. Také při pracích na fasádě užívají nových technologií při nástřiku směsí drti a cementu. Tento druh obkladu, upravovaný v konečné fázi tzv. permlováním ozubenými kladivky, je sice velmi pracný, avšak neobvykle tvrdý. Budova má ze tří světových stran jakýsi trojplášť s odvětrávacími dutinami, ze severní strany — od Veletržní třídy, je zajištěna protihluková. Také Veletržní zasklení oken zajišťuje hluboký útlum. Při hlavních pracích je důležitá i běžná údržba budovy, aby do ní neteklo, a ve dvou suterénech se přecherpává neustále odpadová voda, neboť budova je pod úrovní Vltavy.

Interiéry všech šesti podlaží budou v budoucnu nenápadně barevně laděné tak, aby neporušovaly umělecká díla zde umístěná. Ve velké dvoraně má mít své místo sbírka českého a slovenského umění 20. století, v malé dvoraně umění evropské, utelená má být poprvé i sbírka architektury. V budově bude informační centrum, vybavené audiovizuální technikou, v přízemí salónek i kavárna. V nejvyšších podlažích najdou své určené restaurátorské ateliéry, chemické laboratoře a pracovní vědeckých pracovníků, v suterénu depozitáře, v mezaninu pro práci s dětmi. Ve

velkém sále se budou konat přednášky, symposia i filmová představení, v malém představení divadelní. Podélné pasáže v přízemí budou hostit příležitostně výstavy.

Zatím je v budově bývalého Veletržního paláce — budoucí Galerie moderního umění rušno a neútlum, z vnějšku však už vypadá úpravně. Stavbaři splnili svůj závazek, že se rekonstruovaná budova v „novém kabátě“ představí už o Čs. sparťaniádě 1985. [jr]

Klasik moderní české poezie

[kp]: Před čtyřiceti lety zemřel básník Josef Hora, osobnost velkého formátu a širokého kulturního rozhledu. Narodil se 8. 7. 1891 v Dobřině u Roudnice. Vystudoval gymnázium v Roudnici a právnickou fakultu v Praze. Od roku 1915 se plně věnoval žurnalistice. Nejdlivěji v Právu lidu, od roku 1921 do roku 1929 v Rudém právu a potom až do roku 1940 v Českém slovu. Přispíval též do řady dalších časopisů a sborníků, z nichž některé též redigoval. V roce 1935 založil a řídil knižnici Po-stavy a dílo, do níž přispěl monografií o K. Tomanovi. Básnické začátky J. Hory prozrazují vliv Sovova a Březinova symbolismu, později se přiklonil k proletářské poezii. Ve svém celku Horovy básnické dílo odráží společenskou a sociální problematiku doby, důležitě politické události [Pracující den, Srdece a vlava světa, Itálie] a úzkost o osud národa (Domov, Jan houslista). Významné jsou Horovy básnické překlady z ruštiny (Puškin, Jesenin, Pasternak) a němčiny (Goethe, Schiller). Poslední léta života strávil básník těžce nemocen ve svém pražském bytě, kde krátce po osvození zemřel. Den po smrti, 22. června 1945, mu byl jako prvnímu udělen in memoriam titul národního umělce.



Kresba J. Koupy

■ V blohovické Slovokofarmě zhotovují na 260 druhů výrobků, včetně farmaceutických specialit a chemických substancí. Z farmaceutických přípravků jsou to hlavně lékové formy tablet, dražé, šumivé tablety, masti, léčebná kosmetika, měkké a tvrdé želatinové tobolky. Z chemických substancí jsou to mimo jiné v oleji rozpustné vitamíny, dezinfekční látky a chemické základní látky na výrobu různých farmaceutických přípravků. Z celkové výroby podniku jde zhruba 14 procent na vývoz do devíti socialistických a více než desítky nesocialistických států.

■ Novinkou v exportu Motokova je vývoz komponentů motocyklů do Egypta, kde na základě obchodní spolupráce a formou licence se budou montovat motocykly ČZ z n. p. ČZM Strakonice. Ve Strakonici zajišťují pro egyptského zákazníka i technologické vybavení budoucího závodu — montážní pás s otočným jeřábem, zajišťující stolice pro testování strojů na válících, střihačky kabelů, vyplétací stojany kol a zařízení na montáž pneumatik. Po loňských 1000 kusech bude letos do Egypta dodáno 8000 motocyklů o objemu 175 cm³. Egyptská firma El-tramco však zakoupila licenci na výrobu i motocyklů ČZ všech kubatur, jakož i na výrobu motocyklů Jawa.

Evropa se vzdaluje

[mu]: Americkým vědcům se podařilo zjistit velikost posunu světadílů v posledních desetiletích a znovu potvrdit známou teorii o jejich „plutí“. Po pětiletých výzkumných pracích bylo zjištěno, že se Evropa každým rokem vzdaluje od Ameriky o 1,5 cm a že Havajské ostrovy za tutéž dobu „ptíplouvají“ k americkému kontinentu o pět centimetrů.

Ocenění hokejistů

[čtk]: Předseda vlády ČSSR L. Štrougal přijal v Praze reprezentační družstvo čs. hokejistů, kteří získali prvního v nadávném mistrovství světa. Předal nejúspěšnějším hráčům, funkcionářům a trenérům vysoká státní vyznamenání, která jim za vzornou sportovní reprezentaci udělil prezident ČSSR G. Husák. Přijeli se zúčastnit tajemník ÚV KSČ J. Poláček, místopředseda vlády ČSSR M. Lůčan, vedoucí oddělení ÚV KSČ L. Procházka, místopředseda ÚV NF ČSSR T. Trávníček, předseda ÚV ČSTV A. Hnil a další osobnosti. Řádem práce byli oceněni L. Bukač, J. Králík, S. Navaselský, MUDr. O. Trejtný a V. Kostka. Vyznamenání za zásluhy o výstavbu převzali V. Lukáč, P. Richter,

D. Rusnák a M. Šubrt. Vyznamenání za vynikající práci bylo propůjčeno M. Hrabovému, A. Kadlecovi, J. Lálovi, D. Paškovi a R. Svobodovi. Předseda federální vlády ve svém vystoupení poděkoval jménem prezidenta ČSSR G. Husáka i jménem svých hokejistů za příkladnou reprezentaci naší socialistické republiky a vysoce vyzvedl zejména bojovnost, houževnatost a kázeň, která jim pomohly k dosažení prvního v soutěži nejlepších mužstev světa. S uznáním hovořil o obětavé činnosti všech pracovníků, kteří se zasloužili o organizační přípravu a úspěšný průběh světového mistrovství. V této souvislosti připomněl, že je třeba věnovat větší pozornost některým negativním jevům při významných utkáních a odsoudil nesportovní chování části diváků při závěrečném vyhlášení nejlepších hokejových mužstev světového hokejového šampionátu. Jména vyznamenaných poděkoval kapitán celku D. Rusnák.

Neúspěšný pokus s laserem

Houston: Neúspěšně skončil pokus s laserovým párskem, který měla posádka amerického raketoplánu Discovery provést v rámci programu „hvězdných válek“. Laserový paprsek vyslaný z vojenské základny USA na Havajských ostrovech nezasáhl určený cíl — zrcadlo o průměru 20,3 centimetru umístěné v Discovery — protože raketoplán změnil svou polohu vůči paprsku o 180 stupňů. Chybu způsobil špatný povětrnostní poměr. Cílem pokusu je zjistit, zda laserový paprsek dokáže zničit letící rakety nebo bojové hlavice. Posádka raketoplánu Discovery vypustila včera do kosmického prostoru malou výzkumnou družici Spartan 1, která bude zkoumat oblast vzdálenou 30 000 světelných let.

Tvrdé tresty fotbalistům

PRAGA (č): Disciplinární komise VFB ÚV ČSTV zastavila činnost na deset utkání nepodmíněně Ekhartovi (Trnava) za vrážení do soupeře a vulgární urážky rozhodčího Balanákemu (Trnava) zastavila činnost na dvě utkání nepodmíněně se nebezpečnou hrůzou masér trnavského špartistku škoda má zákaz vstupu na hřiště plynoucí a hráčskou lavičku do 10. 12. 1985 pět všech utkáních preligového mužstva. Zelený má zastavenou činnost na šest soutěžních utkání nepodmíněně za kopnutí protihráče a Michánek (oba Barmians) za kopnutí soupeře na čtyři utkání. Komise dále potrestala Zadora (Košice) zastavením činnosti na čtyři utkání nepodmíněně za urážení protihráče, za kopnutí, soupeře zranění činnosti na čtyři zápasy Kalvodovi (Djarmouc). Třetím Pražem byl potrestán pokusou 1985 Kša za vhození dymové pistole Pražem v utkání o Petrálkou. Za trojí napomínání zastavila činnost na jedno utkání Valachovi.

vi (Banská Bystrica), Kučerňákov a Schniderovi (Olomouc) a Levému (Barmians).

Políže s bachyní v Dolním Sasku

Dostane Luisa definitivu?

BONN: Políže s divokým prasetem mají v Dolním Sasku. Nejde o ledajaké zvíře, ale o Luisu, 200kilovou svinu. Bachyně je vyvcvána v hledání drog a už tři měsíce úspěšně čmúchá na letištích kolem zavazadel.

■ INSPEKTOR SPECIÁLNÍHO ODDÍLU dolnosaského ministerstva vnitra chtěl však Luisu přes její neoporné úspěchy ze státních služeb propustit. Důvod: žádná platná služební předpisy, nařízení a vyhlášky se o zafixování divokého praseta do státních služeb nezmíní.

■ PROTI ZAMÝŠLENÉMU propuštění bachyně protestovali poslanci Strany zelených v dolnosaském zemském sněmu. Odmítli zdůvodnění, že Luisa má být vyhozena jen proto, že je divokým prasetem. Pod heslem „Vpusťte prase do státních služeb“ zahájila strana ochranný životní prostor kampaň za vytvoření celého oddílu cvičených divočáků.

■ JAK ARGUMENTOVAL poslanec zelených Trifin, proti cvičeným prsům by divoká prasata měla tu výhodu, že by je pokojná demonstrace obyvatelstva neohrožila. Maximálně už vedoucí policejního oddělení dolnosaského ministerstva vnitra Mahr vyzval zmíněného policejního inspektora, aby celý případ rychle uzavřel.

■ VE STŘEDU VEČER dolnosaská policie oznámila, že se rozhodla vzít svinu na milost. Luisa byla přijata do pracovního poměru na dobu určitou. Pokud se při čmúchání osvědčí, dostane definitivu. Zatím má služební hodnost DS-2 (služební prase) a 110 marek měsíčního platu. K tomu navíc zvláštní stravu obohacenou vitamíny.

Keř velkán

[avi]: Největší keř chráněným na světě, který má celkem 1020 květů, vypěstoval francouzský zahradník F. Santini. Obrovská rostlina dosahuje výšky 2,11 metru. Santini však ještě nechodá odpočívát na vrcholcích. Chce dovést počet květů do 1500, což se mu pravděpodobně podaří, jeho zájem se však neomezuje jen na chráněný. Nyní vypěstovává kakost a keř této rostliny už přesahuje dva metry výšky. Její průměr má čtyři metry.

Jak by asi vypadalo hokejové mužstvo čs. exilu?

Když v neděli 21. dubna prohrálo čs. hokejové národní mužstvo ve svém čtvrtém utkání jubilejního, padesátého mistrovství světa v Praze s týmem Spojených států 1:3, snad nikdo v republice nevěřil, že by se Bukačovi svěřenci mohli stát ještě mistry světa. Čs. hokejisté však měli vzestupnou formu, ve finálové skupině předváděli hezký, přitom však účelný, moderní hokej se vším, co ho dělá tak atraktivní, postupně zvítězili nad SSSR 2:1, USA 11:2 a Kanadou 5:3 a stali se po šesté v historii prvním mužstvem šampionátu. A prostudujeme-li si soupisky tohoto čs. reprezentačního týmu, pak zjistíme, že (po odchodu Vincenta Lukáče a Jiřího Králíka do bavorského SB Rosenheimu a Pavla Richtera do švýcarského EHC Kloten) čs. lední hokej nemusí mít o svou budoucnost obavy. Vždyť v mužstvu novopečených mistrů světa byl benjamínkem devatenáctiletý útočník jihlavské Dukly Michal Pivoňka, šest dvaceti-letých hráčů, a těm nejstarším, kteří v týmu Československa zůstanou, je od 22 do 27 let. Tedy, zůstane-li toto mužstvo pod vedením nového trenéra dr. Jána Staršího i nadále pohromadě, může hrát v r. 1988 na zimních olympijských hrách v kanadském Calgary významnou roli. A přitom třeba zdůraznit, že z Československa - na rozdíl od Sovětského svazu - zůstane čas od času vždy několik předních hráčů v zahraničí, kde patří i ve světových klubech k nejlepším. Mohli by dokonce dát dohromady exilové mužstvo, které by se pravděpodobně udrželo i v "A" skupině světového šampionátu. Jak by asi tento reprezentační tým "čs. zahraničí" vypadal? V prvé řadě nutno říci, že by ho vedli trenéři, kteří jsou v zahraničí uznáváni za skutečné odborníky. Platí to např. o dosavadním trenéru západoněmeckého Mannheimu (od nové sezóny bavorského SB Rosenheimu) Láďovi Olejníkově, stejně jako o nejlepším trenéru Itálie Miroslavu Berkovi či Jaroslavu Pavlu ze severoitalského Bolzana.

Skvělé zadní řady

V brance mužstva čs. exilu by byl buď bývalý čs. reprezentant a hráč pardubické Tesly Jiří Črha (chytl už i za mužstvo NHL Toronto Maple Leafs i celou řadu dalších zahraničních týmů) nebo Čestmír Fous z německého ECD Iserlohn (v uplynulé sezoně několikrát zařazen do "all-stars-teamu NSR"). Třetím brankářem by mohl být ještě minulou sezonu strážce garmašské svatyně Jiří Novák. A co obránci? Tři z nich už hráli nebo ještě hrají v kanadsko-americké lize NHL. Momentálně nejlepší z nich by asi byl 19letý Petr Svoboda z Litvínova, který ještě v dubnu minulého roku reprezentoval čs. juniorské národní mužstvo na mistrovství Evropy v Bavorsku. Domů se však už nevrátil a ještě v Mnichově podepsal jako první hokejista z Československa profesionální smlouvu s klubem Montreal Canadiens. A tam si vedl tak skvěle, že byl nedávno vyhlášen za nejlepšího obránce tohoto slavného týmu. S ním by v obraně mužstva čs. exilu mohl hrát bývalý hráč národního mužstva a plzeňské Škodovky Vítězslav "Sláva" Ďuriš, který hrál předešlou sezonu za Toronto Maple Leafs, letos oblékal dres předního mužstva západoněmecké bundesligy Iserlohn a několikrát v sezoně byl nominován do nejlepší "šestky" této nejvyšší západoněmecké hokejové soutěže. Druhou dvojici mužstva exilu by mohli tvořit: 23letý Rick Lanz z mužstva NHL

Vancouver Canuck, který odešel se svými rodiči jako malý chlapec po invazi z Karlových Varů do Kanady a celá rodina se usadila ve Vancouveru. Jeho by v obraně mužstva exilu mohl doplnit kapitán západoněmeckého mužstva Schwenningen Jaroslav Malý, který dosahuje skutečně dobré evropské úrovně. Ve třetí obranné dvojici by mohl hrát sehraný düsseldorfský pár: Milan Mokroš s Jaroslavem Muchou, a jako sedmý obránce by mohl být v mužstvu čs. hokejistů v zahraničí Ladislav Hospodar z bavorského ESV Kaufbeuren.

Vynikající útočné formace

Parádní řadou mužstva čs. exilu by však byla bezpochyby první útočná formace bratislavských sourozenců: Petra, Antona a Mariana Štastných, kteří jsou i chloubou letošního semifinálního Stanleyova poháru mužstva Quebec Nordiques. Peter patří i k nejlepším hráčům kanadského profesionálního hokeje a byl i v kanadském mužstvu, které v září minulého roku vyhrálo slavný Canada Cup. Toto bývalé bratislavské trio střílí i v NHL branky jak na běžícím pásu a s jeho hrou klesá nebo stoupá výkon celého quebeckého týmu.

I druhý útok mužstva čs. exilu by byl světově extratřídový. Tvořili by ho dva přední hráči mužstva Toronto Maple Leafs, bývalí čs. reprezentanti: Miroslav Fryčer z Vítkovic a Peter Ilnačák z pražské Sparty, kteří byli v právě uplynulé sezoně profesionálního hokeje několikrát vyhlášeni za nejlepší hráče zápasu. Třetím mužem této druhé útočné formace by mohl být další náš profesionální hokejista Jan Ludwig, bývalý hráč Liberce, nyní mužstva New Jersey Devils; byl v roce 1980 hráčem čs. juniorského národního týmu, jenž získal v Polsku titul mistra Evropy. Také třetí útočná formace mužstva exilu by byla bezpochyby kvalitní. Mohl by v ní hrát trojnásobný držitel "italského zlatého kotouče" (nejlepší hráč sezóny) Martin Pavlů z Bolzana (reprezentant "squadry azzurri"), spolu s Martinem Jilkem z Düsseldorfu a hráčem ECD Iserlohn Vladimírem Vacátkem z Liberce, který hrál už i za mužstvo NSR, nepohodl se však s jeho vedoucími a tak už hraje pouze za svůj klub. Mužstvo čs. exilu by mělo k dispozici i několik dalších kvalitních útočníků jako např. 18letého Tomáše Vrabce, který patří k nejlepším hráčům švýcarského juniorského reprezentačního mužstva, stejně jako hráče švýcarského HC Zugu Zdenka Volejníčka, atd.

Eisenbahner bis in den Tod

LONDON, 1. Juli (AP). Der Eisenbahn im Tod noch verbunden sein wollte der frühere Lokführer James Eldridge, der dieser Tage im Alter von 84 Jahren starb. Seine Witwe Gladys verstreute am Sonntag im Londoner Bahnhof King's Cross die Asche ihres Mannes auf den Gleisen neben Bahnsteig acht. An gleicher Stelle sprach ein Priester die Bestattungsgebete. Eldridge war im Lauf seines Eisenbahnerlebens Lokführer des Zugs der Königsfamilie und der Expresszüge Flying Scotsman und Mallard. Als er sich 1966 nach 52 Dienstjahren bei der Bahn zurückzog, ließ er sich von der staatlichen Eisenbahn British Rail die Erlaubnis zu der jetzt vorgenommenen Bestattung geben. Die Zeremonie verzögerte sich um einige Minuten, damit ein Zug fahrplanmäßig ausfahren konnte. Frau Eldridge hatte nichts dagegen, denn, so meinte sie, ihr Mann sei für seine Pünktlichkeit bekannt gewesen und habe nichts mehr gehaßt als Verspätung, besonders bei seinen Zügen.

Wie einst vom König befohlen

Italiens berühmteste Polizeitruppe ist schon immer durch den Kakao gezogen worden. Frage: Warum gehen die Carabinieri immer zu zweit? Antwort: Ist doch klar! Einer kann lesen und der andere schreiben. Soweit der Volksmund. Doch was jetzt aus Sizilien bekannt wurde, ist kein Scherz. Hier müssen die am 12. Mai gewählten Abgeordneten für die Stadtverordnetenversammlung allen Erstes nachweisen, keine Analphabeten zu sein. Zu diesem Zweck wird ihnen ein Formblatt vorgelegt, das sie fein säublich ausfüllen müssen. Allein durch diesen Akt haben die Volksvertreter ja eigentlich schon bewiesen, des Lesens und Schreibens kundig zu sein. Der Bürokratie indessen genügt das nicht. Deshalb müssen die in Frage kommenden Subjekte noch zwei Zeugen beibringen, die das geschriebene bestätigen. Die Stadtverwaltung von Palermo geht das heikle Problem mit dem nötigen Fingerspitzengefühl an. Sie läßt die Abgeordneten die Klausel unterschreiben: „Ich erkläre, im Besitz jener Erfordernisse zu sein, welche der erste Absatz des Artikels 4 des Dekrets vom 20. August 1960 benennt.“ Andere Gemeinden verzichten darauf, die peinliche Frage so fein zu verschleiern, und nennen den Tatbestand plump beim Namen.

Ersonnen hat diese absonderliche Tauglichkeitsprüfung Viktor Emanuel I., Italiens erster König, im Jahre 1859 für alle seine beamteten Untertanen. Erst später mußten auch die Gewählten das „esame di alfabetismo“ (wörtlich „Alphabet-Examen“) über sich ergehen lassen. In der Nachkriegszeit ist der königliche Befehl zwar für die ganze Republik außer Kraft gesetzt worden. Weil Sizilien aber eine Region mit Sonderstatut ist, akzeptierte es die römische Regelung nicht. „Es ist einfach lächerlich“, klagt der zuständige Verwaltungsdirektor in Palermo, „ein winziges Gesetz würde genügen. Aber bisher ist das immer wieder vergessen worden.“

Umělkyně vpravdě národní

(Ita). Divadlo zejména Růženu Naskovou už od dětství začalo jako mnoho jiných posádek významných umělců v slovenském národním divadle v Lublani. Četné dílo v roce 1907 režiséra a též prvního československého režiséra J. Kralup angažoval do pražského Národního divadla. V jeho dramatu se setrvalo do roku 1955. Hercební postavy Naskové vyzrávaly na velkých scénách v moudrých, vyzrálých a nálevo svou domovu kolem sebe dobrou řadu a činnost. Zlatá dívka, která vrostla, obažená zejména v hlase velké herečky, nepodléhala proměně divadelních stylů a získala R. Naskové obdiv několika generací diváků a rozhlásových posluchačů, kteří si v jejím podání zvláště zamilovali Babičku. Vzpomínková kniha Růženy Naskové jak žít život z roku 1941 se dočkala deseti vydání, což v literatuře tohoto typu je počet nezvykle vysoký. Národní umělkyně Růžena Nasková, nezapomenutelná přítelkyně Setákové z Palicovy dcery a M. D. Rettigové ze stejnojmenné hry A. Iiráska, zemřela před čtvrt stoletím, 17. června 1960.

Pražská zoologická zahrada má nový přírůstek - ze 200 v Norimberku sem přicestovala trojice velice vzácných ibisů skalních. Ibis skalní se vzácně vyskytuje v severní Africe a v pohoří Eufratu. V dřívějších dobách hnízdil i v Evropě, v Rakousku a ve Švýcarsku, ale byl zde již před několika staletími vyhuben.

Floridský močál vydal své tajemství Turistika v Maďarsku

Nejstarší mozek • Genová banka • Užší mezinárodní spolupráce?

Nedávný senzační nález v močálu poskytl cenný materiál k výzkumu vývoje člověka. Náhoda poskytla možnost prozkoumat geny člověka prehistorické doby. Objev dvou zcela zachovaných mozků lidí, kteří byli pohřbeni před 7000 lety v močále na Floridě, vyvolal velkou pozornost. V močálovité skrýve zemin silničního staveniště naleziště dělníci lidské kosti. Povolání antropologové hledali opatrně dál. Nejprve objevili rozmačkanou lebku a pak dvě nepoškozené lebky a dobře zachovalými lidskými mozky.

Radiokarbonové datování potvrdilo, že jde o nejstarší tělesné pozůstatky tohoto druhu na americkém kontinentě a snad i ve světě. Více než 7000 let ležely lebky konzervované v močálu, kam byli před 7000 lety pohřbeni lidé prehistorické doby. Nález konkuruje egyptským mumii. Když stavební skupina našla první poškozenou lebku v hloubce tří až čtyř metrů, zjistila, že obsahuje kousky olejovitou hmotu. Zavolala ihned specialisty, kteří potvrdili domněnku. Olejovitá hmota obsahuje nukleové kyseliny, olejovitá hmota je lidský mozek.

A výzkum pokračoval dál — jak bylo řečeno na začátku. Obě zcela zachované lebky, jednu asi 45leté ženy, druhou přibližně 25letého muže, podrobili odborníci opatrně řadě výzkumů. Rentgenové snímky a počítačová topografie ukázaly typické hemisféry a rozbrzdění mozku současného člověka. S těžkým srdcem povolili antropologové mikroskopický a biochemický výzkum.

Z jednoho mozku chtějí vědci zřítit genovou banku, aby mohly doposud nejstarší lidské geny, za něž vědci senzačnímu nálezu, srovnat s dnešními. Jedinečná příležitost studie dědičnosti a našeho genetického vývoje. Jediný dosavadní srovnatelný výzkum se zabývá kouskem tkáně jedné vymřelé quaggy, staré však pouze 150 roků, kterou našel muzeální restaurátor v Mohavě pod srstí tohoto vymřelého druhu zebry. Několik svalových vláken zkoumají nyní odborníci v Kalifornii.

Vědci na Floridě mají nyní práci mnohem jed-

nodušší. Mají k výzkumu více materiálu. Doufají, že kromě genetické „knihy“ získají také nové poznatky o člověku prehistorické doby a o jeho chorobách a snad se podaří izolovat protilátky virových onemocnění.

Oba mozky patří k nejsenzačnějším nálezům na tomto tak bohatém nalezišti. Antropologové zde doposud našli kosti asi 50 lidí, a předpokládají, že tady v tzv. pohřebištních rybnících, bylo pochováno 100 až 200 lidí různého stáří. Současně se domnívají, že tento způsob pohřbívání byl typický pro praobyvatele Floridy a měl nábožensko-symbolickou funkci.

Historie železniční jízdenky

(čtk): Za jediný den vytiskne výrobní jízdenek ČS Praha na 400 000 „lístků na vlak“. Zásobuje zhruba 2500 pokladen Severozápadní a Jihozápadní dráhy. Vytiskné jízdenky představují 200 000 nejrozličnějších možností, odkud kam jet. Vyrábějí se ve dvaceti různých velikostech (například rychlíkový příplatek, poloviční jízdné a jiné). Tiskárna ročně dodává oběma drahám patnáct milionů takzvaných lepenkových příkazů. Jde o materiál, na který si pokladní v některých velkých stanicích sami tisknou jízdenky na přeprázkových automatech. Jízdenka váží 11,6 gramu a její rozměry jsou 57 mm krát 30,5 mm. Jejím formátu se říká edmonsonovský, podle přednosty jedné anglické stanice, který v roce 1838 prodával lístky z kartónu jako první. Formát od té doby zůstal a používá se v celé Evropě. O vzniku tiskárny jízdenek v Praze nejsou přesné údaje. Nejstarším dokladem je „Pracovní řád pro personál zaměstnaný v tiskárně jízdních lístků c. k. řídícího státních drah v Praze vydaný 22. září 1910 c. k. řídícím státních drah Markem“.

ADAMCŮV NOVÝ TRIK...

Ukání Bukla 88—Slavia v Banské Bystrici málo neobvyklou předehru. Informoval nás o ní tajemník Pražanů Ivo Lubas. Po předehrávání dohodě kustošů obou oddílů odjeli červenobílí bez svých tradičních dresů (aby vyhověli domácím, kteří mají také takové stejné barevy) a vzali si s sebou nahradit bílé. Ještě po příjezdu na stadion se přišel vedoucí vojáků zeptat slavišť, jaké mají dresy. Dostal odpověď, že podle dohody, takže odešel spokojen, jaké však bylo překvapení, když těsně před vyběhnutím z kabln se zjistilo, že i domácí budou hrát celi v bílém. I. trenér JOSEF ANA-MEC to odůvodnil rozhodčím Mikulíkově a delegátem Kiktovi tak, že jeho mužstvo celý týden trénovalo právě v těchto dresech, hráči jsou na ně zvyklí a v jiných krát nebudou. Slavia hrála nakonec ve vypůjčených tmačoderevých trikách Dukly i s jejich znakem... Adamcův nový trik si však zaslouží zážitek svazových orgánů, které ligu řídí, protože, kdyby to tak dělali všude... ?

* SENZACI v odborných kruzích působí stroj Power Crusher — mobilní drtič, šlárkový a prosévací zařízení, které slouží k opětovnému použití materiálů z výkopů a demolice přímo na pracovišti. Výrobce tohoto unikátního stroje je rakouská firma Franz Hartl. Na stroji Power Crusher lze přímo v místě demolice zpracovat zbytky betonu, odstraněného hrabivou, v novou stavebnímu („Horelith“), přičemž zařízení nezpracovává jen betonovou, ale také veškerou stavební suť — např. i živé živočisky. Hmotnost stroje je 36 tun, přídatného prosévacího zařízení 12 tun.

BYL BY DOBŘE
NA BOLŠEVIKY!

Turistika hraje v Maďarsku stále významnější úlohu. Pomáhá totiž doplňovat výrazným způsobem devizovou pokladu. V loňském roce např. přivezli zahraniční turisté do Maďarska na 300 milionů dolarů a přes 200 milionů rublů. Poslední roky byly v Maďarsku ve znamení dynamického rozvoje turistické infrastruktury. Bylo uvedeno do provozu mnoho nových hotelů, které jsou v turistické letní sezóně takřka přeplněné. Horší už to je s jejich využitím v tzv. mrtvé sezóně. Proto se také Maďaři všemožně snaží turistickou sezónu prodloužit. Protože však v zimním období není Maďarsko, vzhledem ke své geografické poloze, figuraci terénu a klimatickým podmínkám schopno zajistit atrakce pro milovníky zimních sportů, jako je tomu třeba v sousedním Rakousku, i Rumunsku, Bulharsku nebo v nás, jsou hledány jiné způsoby přivábění turistů. Jedním z magnetů je množství lázeňských míst s teplými nebo dokonce horkými prameny. Zhruba jich je na 500, z toho v samotném hlavním městě 125. Už počátkem 70. let zvláštní komise OSN zjistila, že v Maďarsku je na 160 měst a městech, které si mohou dělat nárok, aby byla zahrzena mezi lázeňská místa. Byla proto zahájena výstavba četných hotelů-sanatorií zajišťujících plný komfort a širokou škálu balneologických služeb. První takové hotely-sanatoria byly už uvedeny do provozu např. v Budapešti na Margaretině ostrově či v Hevlizu. Rozmístění nových turistických objektů, především sanatorií hotelového typu po celém Maďarsku, má jednak posloužit k lepšímu využití léčivých pramenů v málo známých oblastech země, jednak odlehčit už tak přeplněné Budapešti a okolí Balatonu ve vrcholné turistické sezóně. (end)

Představitel otce Kondelíka

(čtk): Popularitu u filmových diváků má zřejmě ještě nadlouho zajištěn Theodor Pištěk (1895—1960). Pocházel ze známé divadelní rodiny, jeho otec založil populární letní „Pištěkovu“ arénu na Vinohradech. Ve filmu začal Theodor Pištěk mlhovnickými rolemi — hrál hraběte v Máchových Cikánech, mlynáře v Lucerně a jánosíka. Obrát v jeho filmové dráze nastal v roce 1926, kdy sehrál otce Kondelíka v prvním, ještě němém zpracování románu Ignáta Herrmanna. Pak přišel ještě Kondelík zvukový a velký počet jeho podobných figur, protože typ boдрého, zvířelíného a v podstatě neškodného měšťáka se postupně stal Pištěkovou doménou. Do konce 50. let natočil Theodor Pištěk 322 filmů, posledním byl v roce 1957 Florenc 1330. Pištěk byl však i divadelním hercem. Začínal ve společnosti svého otce, hrál v nusičském Tyláčku a po válce v mladém Divadle S. K. Neumanna. Tam hlavně v klasickém repertoáru, např. Kroutila v Tylově Fidloušce nebo Marmeladova v Borově-Strejčkově adaptaci Zločinu a trestu. Dnes si připomínáme, že od narození oblíbeného herce uplynulo devadesát let.

Komisař Moulin v Praze

(čtk): Počet majitelů televizorů u nás přesáhl ve 30 let 4 300 000, hlavní pořady sleduje pravidelně asi 9 milionů diváků. Na počátku 60. let se vysílalo 50 hodin týdně na jednom programu, dnes mají diváci možnost vybrat si za stejnou dobu z více než 120 vysílacích hodin na 2 programech. K porovnání stále většího množství nových televizních pořadů přispívá i 22. MTF Zlatá Praha, který pokračoval v sobotu projekcí pořadů z obou soutěžních kategorií. Na třech sobotních tiskových besedách se představili zástupci televizní tvorby z Bulharska, Sovětského svazu a Francie. O novém patnáctidílném seriálu sovětské televize „Strategie vítězství“, který bude uveden i na našich obrazovkách, hovořila jeho dramaturgyně G. Sergovová. Část seriálu je věnována i Slovenskému národnímu povstání a osvobození Prahy. Na tiskové besedě vystoupil také francouzský herec Yves Rénier, představitel komisaře Mouline. Seriál natáčen sedm let a chvilu v něm ztělesnit policistu tak, jak skutečně vypadal při práci. V sobotu také pokračovala třetí titulu mimořádná přehlídka pořadů ke 40. výročí vítězství nad hitlerovským fašismem a japonským militarismem.

KAŽDÝ OBYVATEL ČSR sní ročně průměrně 5,6 kilogramu ryb. Protože se na této spotřebě podílejí sladkovodní ryby pouze necelým kilogramem, je hlavním úkolem Státního rybářství jejich produkci zvýšit. Je to možné jak využitím přírodních faktorů, které podporují chov ryb, patří též vupnění a hnojení rybníků. Rybníky v ČSR zabírají 41 tisíc hektarů a hlavní rybou v nich je kapr. Ten také tvoří 90 procent celkové produkce ryb a ročně se ho lou 11,5 tisíce tuny. Zbývající desetina připadá na líný, štiky, candáty, marné apod.

Péče o historická města

(čtk): Na území Čech a Moravy se nachází asi 15 000 sídelních lokalit. Struktura velkého počtu malých měst vyzývající z historického vývoje naší země ovlivňuje i současnou urbanizaci. O harmonické začlenění přibližně 1000 měst historického původu do rozvoje jednotlivých sídel a o jejich citlivou rekonstrukci se stará Státní ústav památkové péče a ochrany přírody. Nový zákon zavádí novou formu péče o historické památky. Vytváří tzv. památkové zóny, které zahrnují reprezentativní výběr ucelených částí historických měst významných z hlediska kulturního a urbanistického. V celkem 160 historických městech ČSR byly vyznačeny památkové zóny. Například v samotné Praze najdeme vedle městských památkových rezervací 6 významných územních celků — Smíchov (část Újezd, ulice N. Bělohanse až za Palackého mostu), Karlín, Vinohrady (Riegrový sad, západní část Žitkovy), Horní Holešovice, Dejvice a Zbraslav. Památkáři udělují a obnovují památkové objekty a snaží se zajistit i jejich přiměřené využití. Tvorbě zdravého životního prostředí v těchto oblastech napomáhá také omezení dopravy, vhodná úprava veřejných prostorů a výsadba zeleně.

Přijede kardinál Casaroli

(čtk): Počátkem července navštíví Československo státní tajemník Vatikánu Agostino kardinál Casaroli jako legát papeže Jana Pavla II., vyslaný na oslavu 1100. výročí smrti sv. Metoděje, konané 7. července na Velehradě. V průběhu návštěvy, která se uskuteční na pozvání vlády ČSSR, bude Agostino kardinál Casaroli přijat vysokými představiteli ČSSR.

TARETTA - CIA 19 1984 14 (CUBA)



Evžen Seyček

„Už nevěřím, že všechno je k něčemu dobré. Na chalupě nám zamrzla voda, při opravě mi žena zdrhla s instalatorem, a když jsem to oslavoval, vzali mi řidičák...“



Mikl

„Jarmilko, je máj, večerní máj, lásky čas... Viléma Hrdličky zve na pivo mne hlas!“



Neprakta — Švandrlík

„Prosil bych pro svou tchyni zájezd do Bermudského trojúhelníku!“

Sešli jsme se s Karlem Effou u šálku kávy. Zeptal jsem se ho, kdo v něm objevil komický talent. On se usmál.

„Nikdo. Před obecnostvo jsem se postavil poprvé, když mi bylo asi pět let. Bez jakýchkoli rozpaků jsem zazpíval tehdejší hit „Pepičku, začni“ s kloboučkem na hlavě a ani mi nepřipadalo divný, že se lidé smějou a že plácají. Tak jsem sundal klobouk z hlavy a v ten den jsem se stal profesionálem, protože lidi mi do toho klobouku začali házet šestáky. Hned jsem je utratil u cukráře, doma jsem pak nechtěl jíst, takže jsem dostal pár facek. To jsou mé první profesionální zkušenosti. Pak jsem zpíval na sokolských besídkách docela seri-



ózní záležitosti jako „Nekamenujte proroky“ a „O sole mio“. Původně jsem chtěl být zpěvákem, ale na to nebyly peníze a pak přišla válka. Ta mě odnesla daleko od domova, do zahraničí. Tam jsem zakládal vojenské kabarety, protože tam byla zapotřebí hlavně legrace, psina. Ono na frontě jde sice o jiné věci, ale bez té legrace by to snad ani nešlo. A tak jsem dělal, co jsem uměl. Pepka námořníka, parodoval jsem Hitlera a tyhle legrácky šly se mnou až do Prahy, kde jsem se stal po osvobození členem souboru Víta Nejedlého.“

EFFA BYL ZA VÁLKY U VLADIMÍROVY VOJKA...
KONCEM VÁLKY S NIM V ITALII...



Neprakta — Švandrlík

„Zamlada jsem mival milenký, ale již se nepamatuji, co jsem s nimi dělal.“

Šel přinesl své sekretářce zpátky dopis:

„Je to moc hezký dopis, slečno Danuško, skutečně, moc se vám povedl, ale řekněte mi, co jste udělala s tím, který jsem vám nadiktoval?“



ŘÍKÁ SE, že věkový rozdíl nehraje v opravdové lásce žádnou roli. Ale co když je nevěsta mladší o pět let? Pákistánec Hafiz Ghulam Gadir se ve svých sta třiceti letech rozhodl, že se potřeblá oženit a vzal si třicetiletou ženu. Kromě nové manželky má dost početnou rodinu, kterou tvoří plná stovka synů, dcer, vnuků a pravnuků.

BRITSKÝ POLICISTA, který pokutoval motocyklistu za to, že mátl ochrannou helmu místo na hlavě vzadu za sedlem, byl velmi překvapen způsobem, jakým motorista pokutu vyrovnal. Napsal totiž šek na žádaný obnos právě na helmu. Ve Velké Británii lze totiž napsat šek na libovolný materiál. Pokud je konto kryté, banka takový poukaz přijme.

LETADLA MUŠÍ měnit kura z nejrizikovějších důvodů. Nejkurioznější příčinou ke změně letu mělo ale před časem jedno brazilské letadlo, v němž se vraceli z Karnevalu rozjetí návštěvníci. Působili v letadle takový zmatek, zpívali, tančili a popíjeli, že kapitán na nátlak spouštěcích obrátit letadlo nedlouho po startu zpět do Sao Paula, odkud před půl hodinou odletěl.

Treťjakovská v rekonstrukci

Moskva: Více než 40 000 exponátů bylo nutno přemístit z Treťjakovské galerie vzhledem k rekonstrukci celého objektu. Po dobu oprav, rekonstrukce a výstavby nových budov budou uloženy v depozitáři, postaveném pro tento účel za 14 měsíců. Nyní se začíná základní historické budovy, pak bude vybudován inženýrský objekt. V něm budou umístěny technické služby, přednáškový a konferenční sál a budou tam i prostory pro výstavy, které by jinak narušovaly celistvost expozice. Základní budova, postavená před více než sto lety, se rekonstruuje dvojnásobně rozšířila, ale historická fasáda, kterou vytvořil V. Vasněcov v letech 1902–1904, zůstane zachována. Rekonstrukce bude ukončena v roce 1990.

Zajímavosti o mostech

(FRT) Nejstarší mosty na našem území byly dřevěné, vesměs — postavili je „ženisté“, funkčních leglů pro přechod Dunaje u Kemarca a Bratislavy a Váhu u Hlohovce. Zbylé od nich jen nisémné zprávy a vyobrazení na reliéfech sloupů v Římě. Bohatě jsou však znázorněny na nejstarších mostech — románských — v Brně na Vyšehradě stále slouží nejstarší gólové v Praze přes Otavu, další stálé kamenné mosty jsou na 200 místech, naši vlastní středověkémosti zvláště na řekách bohatě ozdobeny „ochrany“ — prahy. Káru mostech má řízení, Káru v Náměšti nad Osavou dvacet. Dávás se dochoval téměř tři set dřevěných, zastřešených lávek a mostů.

Künden freizügige sowjetische Filme von einer neuen Kulturpolitik?

Was seit einigen Tagen über die Breitleinwand diverser Moskauer Vorstadtkinos flimmert, ist für das staunende sowjetische Kinopublikum ungewohnt harte, brutale Kunst-Kost, die noch an Würze gewinnt, weil sie nicht westliche Dekadenz bezeugt, sondern eigene Geschichte aufarbeiten will. Nachgezeichnet werden, in Doppellänge und mit historischen Aufnahmen jener Zeit versetzt, die letzten Tage der Zaren-Dynastie der Romanows, der Todeskampf einer degenerierten, sich im Sinnesrausch, mit Sauf- und Freßorgien vor der explosiven politischen und sozialen Realität ins Nirvana flüchtenden Adelsgesellschaft am Zarenhof im Jahre 1916, die Agonie am Vorabend der eine strahlende Zukunft verkündenden Oktoberrevolution.

Sinnbild dieser „Agonija“, so der Titel des Films, ist Grigorij Rasputin, jener sibirische Wunderröcher, der sich am Zarenhof einschmeichelte und bald schon auf den kraft- und willenslosen Zaren Nikolaus II., dessen Familie und Hofstaat einen dämonischen Einfluß ausübte und schließlich von jungen Offizieren am Hof ermordet wurde.

„Agonija“, ein Film des bekannten sowjetischen Regisseurs Efem Klimow, wurde bereits vor fünf Jahren gedreht. Das Werk erlebte ein Schicksal, das für viele interessante sowjetische Spielfilme nicht untypisch, für die besten von ihnen lange Jahre die Regel war: er wurde von der Zensur begutachtet und dann im Giftschrank verschlossen. Beim vorletzten Moskauer Filmfestival lief der Film dann außer Wettbewerb und wurde in den Export gegeben. Sowjetbürger sahen ihn seither, wenn sie Glück und Beziehungen hatten, in geschlossenen Veranstaltungen, etwa im Moskauer „Haus des Kinos“, in Theaterclubs und im Schriftsteller-Verband.

Die jüngste Freigabe des Films bringt so mancher Sowjetbürger mit einer verbesserten Informationspolitik und einer gewissen ideologischen Entdogmatisierung der Kultur unter dem neuen Kremlchef Michail Gorbatschow in Verbindung. Bei soviel Freizügigkeit -- präsentiert doch „Agonija“ für frühe Sowjetbürger nahezu sensationell offen Sexualpraktiken, Wunderheilungen und sonstige Machenschaften des mal satanischen, mal hündischen, mal omnipotenten, mal impotenten Mönchs Rasputin, gespielt vom beliebten „Gamlertyp“ des sowjetischen Kinos, Alexej Petrenko. Verschlug es sowjetischen Filmkritikern völlig die Sprache: Sie widmeten ihm bisher keine Zeile. Anders beim Film „Die Vogelscheuche“ des Regisseurs Rolan Bykow: Hier rissen die Diskussionen von Kritikern und Zuschauern, als der Film im letzten Herbst nach „nur zwei Jahren Wartezeit“ in die Kinos kam, nicht mehr ab. Der Film ist hart und nicht weniger schonungslos als „Agonija“: Am Beispiel einer Schulklasse in der russischen Provinz der Gegenwart wird pädagogisches Versagen, Gewalt von Kindern gegenüber Kindern und das Problem des Außenseitertums dargestellt.

Lena, die neue Schülerin in der sechsten Klasse, mauert sich bald schon zum häßlichen Entlein, von den Mitschülern zu Unrecht verdächtigt, bei der Lehrerin

gepetzt und damit einen Ausflug nach Moskau vereitelt zu haben. Dafür muß sie dann Psychoterror und physische Folterungen dieser Mitschüler ertragen. Die Lena spielt Kristina Orbakaite (13), Tochter des Popstars Alla Pugatschowa. Der Film hat seinen eigentlichen Durchbruch erst dieser Tage erlebt, als die Parteizeitung „Prawda“ ihn ausführlich positiv würdigte.

Er solle, regte die „Prawda“ sogar an, künftig Schulklassen und Lehrern zur gemeinsamen Ansicht und Diskussion empfohlen werden. Die brisante Frage, ob der Film sozialistische Realität wiedergibt oder ein reines Kunstprodukt ist, beantwortet die Parteizeitung elegant: „Die Vogelscheuche“ sei Warnung, vor allem aber ein Modellfilm, denn im realen Leben — der UdSSR — könne es etwas Derartiges natürlich nicht geben.

Das beweise allein schon die stets lächelnde, von den Grausamkeiten der Schüler keine Ahnung habende oder sich unwissend stellende Schuldirektorin. Hier scheint die „Prawda“ zu irren — der Film war in seiner Problematik immerhin so brisant-aktuell, daß er in Jalta auf der Krim von örtlichen Parteigenossen aus den Kinos verbannt wurde.

Eine der charmantesten und spritzigsten Satiren auf die moderne Sowjetgesellschaft kommt aus der Kaukasusrepublik Georgien: „Blaue Berge oder eine unwahrscheinliche Geschichte“. Der Film, 1983 von Eldar Schengelaja gedreht, galt lange als Geheimtip für Kinofans in kleinen Moskauer Filmbühnen; inzwischen wurde er für den diesjährigen Staatspreis der UdSSR vorgeschlagen. Die Handlung ist einfach — gezeigt wird der Alltag in einem kleinen Belletristik-Verlag in der Altstadt von Tbilissi. Dort trägt der Nachwuchsautor Soso eines Tages sein neues Manuskript in der Hoffnung, es wird gedruckt. Doch es passiert nichts, denn niemand in diesem Verlag arbeitet, aber alle sind grenzenlos beschäftigt.

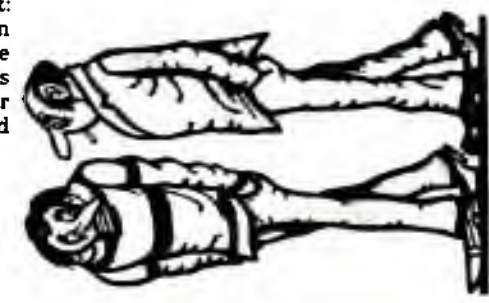
Der eine Lektor frönt seiner Schachleidenschaft, ein anderer lernt Französisch, ein dritter bemüht sich, die bürokratischen Hürden zu überwinden, damit ein schweres Ölgemälde endlich von der Wand über seinem Schreibtisch abgehängt wird. Der einzige, der sich für Literatur interessiert, ist der Handwerker, der, auf seiner Trittleiter stehend, die Manuskripte studiert — und also auch nicht arbeitet. Ein Jahr geht ins Land, als endlich die Verlagsversammlung über das Manuskript befinden soll, stürzt das baufällige Haus ein. Niemand hatte sich um die allmählich breiter werdenden Risse in den Zimmerdecken gesorgt.

Der Film endet damit, daß der Verlag in einem großzügigen Stahlbetonbau untergebracht ist, hinter dessen Fenster die gleichen Stimmen zu hören sind, die über die gleichen Probleme diskutieren und die Arbeit darüber vergessen. Und die Quintessenz des Films, wie eine der Personen sie resignierend formuliert, lautet: „Ich bin ein kleiner Mensch, was man mir sagt, tue ich, nicht weil ich keine eigene Meinung habe, sondern weil das Leben so ist.“ Sowjetbürgern gefällt der Film, weil er aus Georgien kommt und weil er so ehrlich ist.

O VÍCE než 9 miliónů šilinků se zvýší příjem Vídeňské státní opery, která má nyní nejdražší vstupné na světě, po rozšíření míst v lóžích v příští sezóně. Rekonstrukce na sedm sedadel v jedné lóži bude provedena během prázdnin.



Václav a Petr Herinkovi
„Tudle vyžet, že nákej jřík nadrobil mravencům krajíc chleba a ti mu potom pomdhalí. Udělat totéž a oni mu teď nosej na žundr!“

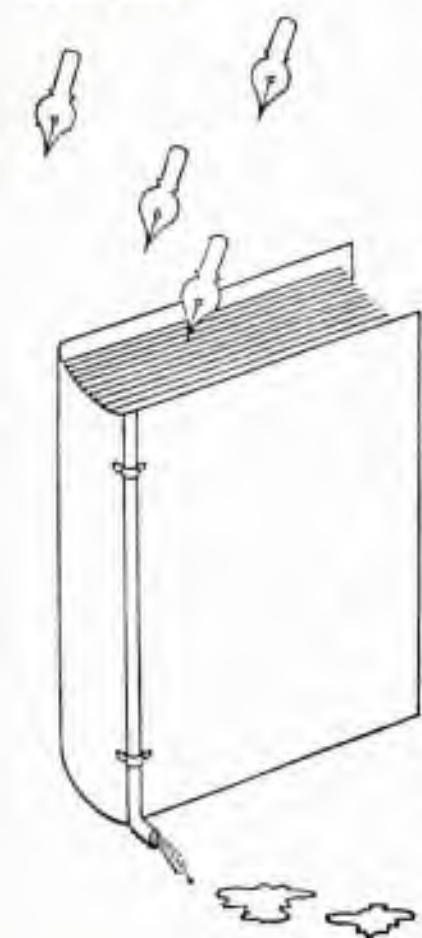


Naprákto Svandřile
„Pri rozvodu mé připravili o všechny ideály. Ještě že jsem aspon uhájil auto“

HUŠAK, DĚLEJ VĚCO !!



Die Romanows



CYKLISTÉ, kteří jsou zároveň milovníky psů, mají po starosti. Před několika týdny představil jeden podnikavec v pařížských ulicích svůj nový vynález, umožňující cyklistům brát své miláčky na výlety. Vpředu i vzadu na kole jsou umístěny malé domečky s dvěma okénky, v nichž se mohou vězt čtvernozí přátelé sportovců. Díky okénkům nejen vězt, ale mají i požitky z krajiny.



„Stůj, Honziku, nechod přes park, pobíhá tam spousta opuštěných zdivočelých koček!“

Jaroslav Kerles



„Já čekám na zahrádku dva roky — a tomuhle ji přidělili hned!“

Nepraktičtí Svandřík

● **V západoněmecké** spolkové zemi Hesensko se k 1. srpnu letošního roku hlásí o místo 11 000 učitelů. K dispozici je ale jen 200 volných míst. Oznámil to odborový svaz pracovníků ve školství a vědě.

● **První turné** opery pražského Národního divadla v Japonsku pokračuje nadále velmi úspěšně. Představení obou oper — Smetanovy Prodané nevěsty a Mozartova Dona Giovanniho — se setkávají s mimořádným ohlasem u obecnosti i odborné kritiky.

● **Představitel** iráckého ministerstva zahraničních věcí oznámil, že Irák „od nynějška přesává uznávat libyjský režim“. Irácká vláda současně rozhodla odvolat pracovníky iráckého velvyslanectví v Tripolisu a požádat libyjské diplomaty v Bagdádu, aby opustili území Iráku.

Das Ei des Zaren

NEW YORK, 12. Juni (AFP). Für 1,76 Millionen Dollar kam jetzt ein „Ei“ der russischen Zarenfamilie bei einer Versteigerung in New York unter den Hammer. Der US-Millionär Malcolm Forbes erwarb das mit Diamanten und Perlen verzierte goldene Osterei, das der Juwelier Carl Faberge für die Zarenfamilie geschaffen hatte. Gegenwärtig existieren noch 54 Faberge-Eier in der Welt. Malcolm Forbes hat mit 11 Exemplaren die größte Sammlung; in der Schatzkammer des Kremls befinden sich zehn, die britische Königin besitzt zwei. Die anderen Eier befinden sich in US-Museen. Der russische Zar Alexander III. hatte bei dem renommierten Juwelier französischen Abstammung als erster ein solches Ei für den Osterteller seiner Frau bestellt. Zar Nikolaus II. hatte die Tradition der goldenen Eier für die Mitglieder der Zarenfamilie fortgesetzt. In dem am Dienstagabend bei „Sotheby's“ versteigerten Ei war eine Spieluhr versteckt.

Ameisen auf Raubzug in Wien

WIEN, 12. Juni (AP). Wien und das östliche Niederösterreich werden von einer ungewöhnlichen Ameiseninvasion heimgesucht. Wie das niederösterreichische Naturschutzamt am Mittwoch mitteilte, fallen „ganze Heere von Ameisen“ in Häuser ein. Die Braune Rasenameise (*Iasius ferrugineus*) unternimmt in diesem Jahr „Raubzüge wie sonst in keinem Jahr“. Nicht allein Gärten und ebenerdig gelegene Wohnungen seien betroffen, sondern auch Wohnungen in Hochhäusern.

ISSU TO ALE C.K. HRVENCÍ...

LUXEMBURG, 12. Juni (dpa). Reisende in der Europäischen Gemeinschaft dürfen vom 1. Oktober 1985 an Souvenirs im Wert von 800 Mark (bisher 650 Mark) mit über die EG-Binnengrenzen nehmen. Die EG-Finanzminister beschlossen jetzt in Luxemburg außerdem, daß ebenfalls erst zu diesem Termin fünf Liter Wein (bisher vier Liter), zwei Pfund Kaffee (bisher 750 Gramm), 400 Gramm Kaffee-Extrakte und -Essenzen, 200 Gramm Tee (bisher 150) und 80 Gramm Tee-Extrakte und -Essenzen mitgebracht werden dürfen. Bei Zigaretten bleibt es unverändert bei 300 Stück. Für Kleinsendungen wie Päckchen und Pakete wurde die Freigrenze innerhalb der Gemeinschaft auf 224 Mark erhöht.

Konfuzius wird entschlackt

PEKING, 11. Juni (AP). In China nimmt in dieser Woche eine nationale Forschungsstätte für die Lehren des Philosophen Konfuzius (551-479 vor Christus) ihren Betrieb auf. Nach einem Bericht der Pekinger Nachrichtenagentur Xinhua gehören dem Institut 240 Spezialisten an, die das konfuzianische Gedankengut „wissenschaftlich bewerten und dialektisch analysieren“ sollen.

Während der chinesischen Kulturrevolution der Jahre 1966 bis 1976 war die konfuzianische Lehre strikt verworfen, waren Denkmäler des Philosophen von den Roten Garden geschändet worden. Laut Xinhua erklärte der Direktor des neuen Instituts, Zhang Dainian, während eines Festaktes im Pekinger Konfuziustempel, sowohl „die Zeit blinder Anbetung als auch der Kritik“ des Philosophen gehörten heute der Vergangenheit an. Aufgabe des Instituts sei es, „die feudalen Schlacken“ vom Konfuzianismus abzutragen und dessen „demokratischen Wesensgehalt“ herauszuarbeiten.

KONFUKIUS TAM POJEDE
MONTILA?

Transsib fuhr in München ab

MÜNCHEN, 11. Juni (dpa). Die schon legendäre Transsibirische Eisenbahn, die sonst nur von Moskau aus startet, fuhr jetzt erstmals von München ab. Insgesamt 146 Fahrgäste traten am Dienstag in acht Schlaf- und drei Speisewagen die 17tägige Reise in das ferne Chabarowsk am Amur an. Einem Reisebüro war es in knapp einjährigen Verhandlungen gelungen, den Sonderzug in die bayerische Landeshauptstadt zu dirigieren. Die Reise führt über Augsburg, Nürnberg, Prag, Kiew, Moskau, Nowosibirsk und Irkutsk zu dem 12 000 Kilometer entfernten Ziel. An der Grenze zwischen der CSSR und der Sowjetunion werden die Waggons von Spezialkränen auf die breiteren russischen Spurkränze gehoben.

KUFKY TAM NOSÍ „ALOYS“..
KRUCIFIX ALELUJA!

Post hat so gut wie noch nie verdient

BONN, 12. Juni (AP). Die Bundespost hat im letzten Jahr das vermutlich beste Ergebnis in ihrer Geschichte erzielt. Nach vorläufigen Berechnungen, die in Bonn bekannt wurden, sind die selbst erwirtschafteten Mittel („Cash flow“) des Bundesunternehmens auf 11,4 Milliarden Mark gestiegen. Dieser Betrag, der sich im wesentlichen aus dem Gegenwert von Abschreibungen, aus Rücklagen und dem Gewinn zusammensetzt, hatte 1983 noch 10,5 Milliarden Mark und 1982 gut neun Milliarden Mark betragen.

Das Defizit im „gelben Dienst“ ging von 2,1 Milliarden auf 1,7 Milliarden Mark zurück. Noch 1981 hatte die Dekungslücke hier fast vier Milliarden Mark betragen. Größte Sorgenkinder bleiben weiterhin die Pakete und Päckchen, die ihre Kosten lediglich zu 66 Prozent respektive 76 Prozent decken. Dagegen werden Briefe inzwischen rentabel verschickt (Kostendeckung: 101 Prozent). Mit einer Kostendeckung von rund 100 Prozent arbeitet ebenfalls der Postgirodienst, während der Sparkassendienst seine Ausgaben zu 139 Prozent deckt.

Bei allen Dienststellen der Post waren 1984 insgesamt 543 517 Menschen beschäftigt (1983: 540 782), darunter knapp 90 000 Teilzeitkräfte. Der Anteil der Personalkosten am Gesamtaufwand ging um einen Punkt auf 51,7 Prozent zurück.

Rekord-Getreideernte in UdSSR

Die Sowjetunion wird in diesem Jahr vermutlich eine Rekorderte an Getreide ernten können. Nach Schätzungen des amerikanischen Landwirtschaftsministeriums wird die Getreideproduktion mit 195 Millionen Tonnen die höchste seit 1978 sein, als 237 Millionen Tonnen geerntet wurden.

Autohandel stagniert

Das Neu- und das Gebrauchtwagengeschäft stagniert. Dies erklärten nahezu 50 Prozent der Händler bei einer Umfrage des Schwacke-Dienstes. Bei Neuwagen erzielten lediglich zehn Prozent im Juni eine Absatzsteigerung, 40 Prozent verkauften weniger als im Mai.

Ivancikova verläßt Gießen

Der Deutsche Frauen-Handball-Meister Bayer Leverkusen meldet die Verpflichtung der ehemaligen tschechoslowakischen Nationalspielerin Jaroslava Ivancikova vom Bundesliga-Absteiger VfB Gießen.

Wenn die Mädchen wie das Männeken Piß ...

Wenn zwei das gleiche tun, ist es — juristisch betrachtet — noch längst nicht dasselbe. Diese Erfahrung haben Frauen des Autonomen Frauen- und Lesbenreferats der Bielefelder Universität machen müssen, die mit Plakaten zu einem Schülerinnenseminars in Frauenkulturzentrum eingeladen hatten. Auf das Plakat waren drei kleine Mädchen gemalt, die mit sichtbarem Vergnügen — und auch noch im Stehen! — in ihre Schultaschen pinkelten.

Das Amt für öffentliche Ordnung in Gütersloh fand dieses Plakat überhaupt nicht lustig. Man blätterte in Gesetzen und Verordnungen und wurde rasch fündig: Die Zeichnung „von drei in ihre Schultaschen urinierenden Schülerinnen“ sei ein Verstoß gegen den Paragraphen 118, Absatz 1 und 2 des Gesetzes über Ordnungswidrigkeiten, fanden die Hüter der öffentlichen Moral in Gütersloh heraus und leiteten gegen die Veranstalter des Schülerinnenseminars ein Ermittlungsverfahren ein. Begründung im Originalton: „Diese Abbildung ist geeignet, eine Belästigung bzw. Gefährdung der Allgemeinheit, insbesondere der jüngeren Schülerinnen, hervorzurufen. Durch die grob ungehörige Handlung des öffentlichen Aushanges war die öffentliche Ordnung beeinträchtigt.“

Die Bielefelder Frauen rieben sich die Augen, wollten zunächst noch an einen verspäteten Aprilscherz glauben. Nun werden in Bielefeld und Gütersloh Unterschriften gesammelt, mit denen sich nachträglich immer mehr Frauen und Männer ebenfalls verantwortlich im Sinne des Presserechts für das Plakat mit den pinkelnden Mädchen bezeichnen, um ebenfalls wegen „Belästigung bzw. Gefährdung der Allgemeinheit“ angeklagt zu werden. Auf einem Flugblatt — mit dem inkriminierten Bild auf der Vorderseite — setzten sich die beschuldigten Frauen nachdrücklich zur Wehr. Sie fragen, was denn eigentlich mit jenem Männeken Piß sei, das in Brüssel jahrein, jahraus öffentlich vor sich hinpinkelt, ohne daß bisher die öffentliche Ordnung beeinträchtigt wäre. Und sie fragen: „Was ist mit der männlichen Unart, an allen möglichen und unmöglichen Orten stehend zu pinkeln? Wer kennt nicht die alltägliche Szenerie von pinkelnden Männern auf der Straße?“ Dagegen sei die Staatsgewalt doch noch nie eingeschritten.

Die Bielefelder Frauen argwöhnen, daß hier wieder einmal mit zweierlei Maß gemessen wird: „Das sittliche Empfinden der Allgemeinheit — was immer das sein mag — ist nicht etwa dadurch gestört, daß in Schultaschen gepinkelt wird, genauso wenig dadurch, daß da drei öffentlich pinkeln. Der Punkt, der gefährdet, ist daß die Tatsache, daß es Mädchen sind, die es tun, und zwar mit unbestreitbarer Freude.“

Da die Frauen nicht zahlen wollen, wird es eine öffentliche Gerichtsverhandlung wegen des Plakates mit den pinkelnden Mädchen geben. Ein Termin ist noch nicht anberaumt ...

Tichonow kritisiert

Die UdSSR-Sportzeitung „Sowjetski Sport“ hat herbe Kritik an Eishockey-Nationaltrainer Viktor Tichonow geübt. Das amtliche Organ wirft dem Coach vor, am enttäuschenden dritten Platz bei der letzten Weltmeisterschaft im April in Prag durch schlechte Vorbereitung und taktische Fehler mitschuldig zu sein.

Výprava played se vrátila ze zahraničního zájezdu. „Je sice pravda, že jsme nic nevyhráli,“ prohlásil trenér novinářům, „ale na druhé straně se nikdo neutopil.“

Povídal výrobní náměstek na poradě něco nového? „Ne, ale tentokrát to už říkal zpaměti.“

Každé páté z 96 000 švédských ležer je zamoreno zplodinami z tzv. kyselých dešťů. Jak oznámily švédské úřady zamoření se šíří i do severní části země. V mnoha jezerech ve střední části království Dalarna a Hjärtjedalen a v dalších místech vyvětvily rhy.

Citlivé lidstvo staré hlíněné destičky a klínový písmem prozradily otcův podvodník. Když archeologové pracovali rozstříhali čínské náhuby, vyjevilo se, že jde o důstojné pítání babylónských obchodníků, které dokonce vyhláškou rozevládli a spravovali, aby zabránili doživotnímu tisku falešným náhuby o příměch.

Citlivé lidstvo staré hlíněné destičky a klínový písmem prozradily otcův podvodník. Když archeologové pracovali rozstříhali čínské náhuby, vyjevilo se, že jde o důstojné pítání babylónských obchodníků, které dokonce vyhláškou rozevládli a spravovali, aby zabránili doživotnímu tisku falešným náhuby o příměch.

Sensation in Moskau: Ein Film über Andropow

Wie denkt, wie wohnt, wie erholt sich ein Kremlichef? Welche Bücher liest er gerne, worüber diskutiert er mit seinen Kindern, welche Probleme hat er mit sich und seiner Umwelt, und wer sind seine engsten politischen Freunde? Diese Fragen, auf die es bisher lediglich spekulative Antworten gab, werden jetzt in dokumentarischen Filmszenen beantwortet.

Als Hauptperson, deren „Seiten des Lebens“ in 70 Minuten aufgebläht werden, dient ausgerechnet jener Mann, der zu seinen Lebzeiten stets mit dem Schleier des Geheimnisses umgeben war, der aber dennoch unter Sowjetbürgern und im Ausland eine solche Autorität und Achtung genoß, daß er — nur 15 Monate im Amt — zum Mythos wurde und das bis heute — 15 Monate nach seinem Tod — geblieben ist: Jurij Wladimirovitsch Andropow.

Der Streifen, vom jungen Moskauer Dokumentarfilmer Uralow unter Mitarbeit der Andropow-Familie und seiner Berater während seiner Zeit als Kremlichef — Leptjew, Rosanow und Schcharpow — zusammengestellt, ist einzigartig. So etwas hat es in der Geschichte über einen KPdSU-Generalsekretär noch nicht gegeben. Allein schon die Tatsache, daß Andropow nicht wie alle seine Vorgänger bis auf Lenin nach seinem Tode in bewußte Vergessenheit gedrängt wird, ist bemerkenswert. Es ist sicher seinem Zögling, dem neuen Kremlichef Michail Gorbatschow, der ohne Andropow wohl kaum das geworden wäre, was er seit drei Monaten ist, zu verdanken. Doch weit mehr Aufse-

hen erregt die Tatsache, daß es hier gelungen ist, einen sensiblen, von ideologischen Klischees und Phrasen völlig freien, sehr subtil persönlich gehaltenen Film über einen Sowjetführer zu schaffen, der, wäre ihm mehr Zeit vergönnt gewesen, wohl am ehesten die brennenden Probleme in Staat und Gesellschaft der UdSSR gelöst hätte.

So fängt die Filmkamera etwa minutiös den Weg des Kremlichefs Andropow zur Arbeit im Kreml ein, zeigt die Treppe, über die er allmorgendlich sein Karmel erreicht, den mit grünen Seelen ausgestatteten Sitzungssaal des Politbüros, führt dann die Straße nach, die Andropow nach der Arbeit vom Kreml aus nach Kuntzewo nahm, zu seiner Datscha, einem verwinkelten braunen Holzhaus, von dem aus eine Holztreppe direkt ans Ufer der Moskwa führt. Hier habe, so der Kommentator, Andropow Muße gehabt zu denken und Dinge zu überdenken. Im Innern schlichte Möbel sowjetischer Herkunft, eine Holzplastik, ab und zu ein modernes Gemälde. Und immer wieder Bücher, Gesamtausgaben russischer Klassiker, alte Lexika, die Kamera verweilt auf einem Band von Kant, von Dante, Andropows Leidenschaft waren Bücher — er hat seine große Bibliothek den Kindern vererbt.

Dann die ebenfalls schlichte eingerichtete, mit Büchern gefüllte Etagenwohnung, am Moskauer Kutusowskij-Pro-



Als die erste Fernseh-Verfilmung eines Konsalik-Romans („Liebe läßt alle Blumen blühen“) zu Jahresbeginn über bundesdeutsche Bildschirme flimmerte, war alles wie gehabt begeisterte Zuschauer (40 Prozent Sehbeteiligung), Verrisse von Kritikern.

Heinz G. Konsalik (64), der Kölner mit der rus-

sischen Seele, ist daran gewöhnt. Und es läßt ihn — inzwischen — kalt: „60 Millionen Bücher habe ich bisher verkauft. Warum sollte ich für eine Elite von 500 Lesern schreiben, nur weil es Literaturkritikern so gefällt?“

Dennoch: An einen neuen TV-Konsalik denkt man derzeit beim NDR nicht. Man will es zwar noch einmal versuchen, konkrete Pläne jedoch liegen nicht vor.

Den Autor juckt das wenig. Er schreibt weiter, durchschnittlich 1500 Seiten pro Jahr — drei dicke Romane!

Als er 60 wurde, hatte er seiner Familie versprochen müssen, es in Zukunft bei einem Roman zu belassen. Konsalik heute: „Es ging nicht — wenn ich nicht schreibe, werde ich verrückt!“

ALE NA „ČAHTKROU PANI“ SE NEŽNOHL...!



Jurij Andropow (Bild: Archiv)

Aufnahme von den beiden Politikern ins Auge. Mit nachdenklichen Worten erzählt Kadar dann, daß Andropow, als Kadar im Juli 1983 als einer der ganz wenigen dem Kremlichef Andropow einen offiziellen Besuch in Moskau abstattete, ganz offen unter vier Augen von seinem unheilbaren und aussichtslosen Nierenleiden erzählt habe. Andropow habe, so Kadar im Film-Interview, seit einem Jahr eine Krankheit, die andere schon längst niedergeworfen hätte, er aber sei trotzdem im Amt geblieben, was von seiner menschlichen Größe und tiefen kommunistischen Überzeugung Beweis ablege.

Der Film zeigt einerseits wichtige berufliche und politische Etappen in Andropows Leben — so erfährt man etwa von einer früheren Lehrerin Andropows, er habe eigentlich Fließkapitän werden wollen —, andererseits zeigt er in erschütternden Aufnahmen den körperlichen Verfall des Kremlichefs. Bemerkenswert der Schwarzweißfilm, der Andropow bei der frei gehaltenen Abschiedsrede in seinem Arbeitszimmer zeigt, das er 15 Jahre lang als Chef des Geheimdienstes KGB benutzte, bevor er im Mai 1982 diesen Posten aufgab, um sich auf die Breschnew-Nachfolge vorzubereiten. Beeindruckend auch das Gedicht, das er wenige Wochen vor seinem Tod schrieb: Der Gedanke ans Sterben, heißt es dann dem Sinn nach, sei ihm zuwider das Leben sei nur ein Augenblick, doch das Wesentliche im

Denken werde von Generation zu Generation wie eine Stafette weitergegeben.

Der ungewöhnliche Andropow-Dokumentarfilm, der am Montagabend erstmals in einer Sondervorstellung in Moskau gezeigt wurde und seit Dienstag im normalen Programm des Kinos „Oktober“ läuft, wird am Samstag — dem Tag, an dem Andropow 71 Jahre alt geworden wäre — zur besten Sendezeit im sowjetischen Fernsehen gezeigt werden.

Späte Reue eines Mörders

LOS ANGELES, 24. Juni (AP). 17 Jahre nach der Ermordung des früheren US-Justizministers Robert Kennedy hat der als Attentäter abgeurteilte Jordanier Sirhan Bishara Sirhan öffentlich Reue über die Tat bekundet. In der Montagausgabe der „Los Angeles Times“ wird er mit den Worten zitiert, er könne sich zwar noch immer nicht erinnern, den Abzug an der Waffe betätigt zu haben, aber er nehme die alleinige Schuld auf sich und empfinde „großes Bedauern“ über die Tat. Der Anschlag wurde am 5. Juni 1968 auf einer Wahlkampfveranstaltung verübt, auf der sich Robert Kennedy, ein Bruder des 1963 in Dallas ermordeten Präsidenten John F. Kennedy, als Bewerber um die Präsidentschaftskandidatur der Demokratischen Partei vorstellte.

Sirhan beklagte aber auch ein Ungleichgewicht, das seiner Meinung nach im Justizsystem der USA besteht. „Es gibt Leute, die mehrere Menschen umgebracht haben, und andere, die Menschen zerhackt oder zu Tode gefoltert haben, und dennoch haben sie ein niedrigeres Strafmaß als ich erhalten. Das ist mir gegenüber nicht fair. Das ist alles, worum ich bitte: Fairneß.“

Tarzan war Janos

LONDON, 24. Juni (dpa). „Tarzan“ Johnny Weissmuller war gar kein Amerikaner, sondern wurde am 2. Juni 1904 im seinerzeit ungarischen Temesvar als Janos geboren. Das berichtete die britische Tageszeitung „Times“ und zitierte in diesem Zusammenhang den Rumänen Victor Banciulescu, der dem Nationalen Olympischen Komitee angehört.

Dieser hatte eine Urkunde gefunden, derzufolge der spätere fünffache Schwimm-Olympiasieger und Filmschauspieler in Freidorf, einem Vorort von Temesvar (Timisoara), geboren wurde. Laut Banciulescu sind die Eltern Weissmüllers im Jahr 1907 in die USA emigriert und hätten Janos dann als dort geborenen angegeben, um ihm die US-Staatsbürgerschaft zu verschaffen.

Hinter Johnny Weissmüllers Geburtsort stand immer schon ein Fragezeichen: Mit Chicago, Windsor/Connecticut, Winbar/Pennsylvania und Wien wurden bisher schon vier Städte genannt. Der Held in 18 „Tarzan“-Filmen ist am 21. Januar 1984 in Acapulco gestorben.

„Gustaf F. Blahopřání Alžbětě II.“

„Hitler měl zabrat Svěcarsko a všechny Svě. carý poslat do plynu. Byl by nyní klid.“ Tímto slovy a dalšími nacistickými hesly i hrubými nadávkami napadl tým zapadoněmeckých televizních novinářů švýcarského policistu, který je vyšetřoval kvůli krádeži.

(čtk): Prezident ČSSR Gustáv Husák zaslal blahopřání telegram královně Spojeného království Velké Británie a Severního Írska Alžbětě II. při příležitosti státního svátku její země.



PAVLÍNA předvádí bikiny vzoru 1985.

Foto: Stern

Modelka z Moravy dobývá Manhattan

HAMBURSKÝ "STERN", největší ilustrovaný týdeník západní Evropy, věnoval 18. dubna titulní stránku a dalších pět stran dívce, která si v rekordním čase vydobyla místo mezi deseti nejlépe placenými fotomodelkami na světě. Má 177 štíhlých centimetrů, má vlasy závorové barvy dlouhé až do pasu, její denní gáze činí 3.500 dolarů a jmenuje se zcela neamericky: Pavlína Pořízková.

Reportéry západních magazínů na této dívce upoutává poněkud víc, než pouhý výčet rozměrů — Pavlína je osobnost svérázných názorů, které zastává se značnou otevřeností a s nedostatkem respektu. Proslavenému módnímu fotografovi, kterému nadbíhají i špičkové modelky, řekla Pavlína: "Vy jste Američan? Mně připadají Amici jako pejskové: poněkud ušmudlaní, přítulní a trochu bibi." Tvrdí se, že ji toto prohlášení přišlo drahé: nedostala smlouvu s kosmetickým koncernem

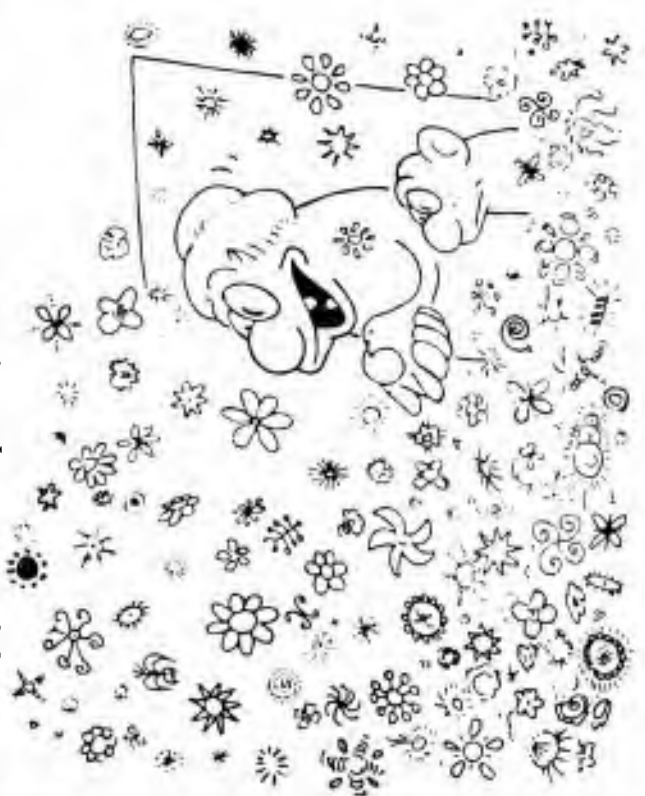
Revlon, která ji mohla přinést milióny. Pavlína se ostatně nijak netají s názorem, že existence fotomodelky je v podstatě všivý džob, který pověsí na hřebíček, jakmile dojde finanční nezávislosti. Co bude dělat potom? Snad malovat, možná psát knihy pro děti... Talentů má mnoho.

O osudech rodiny Pořízkových prozrazuje "Stern" v kostce toto: Pavlína se narodila 1965 na Moravě. Po invazi v roce 1968 uprchli její rodiče do Švédska, holčičku zanechali zatím u babičky. Legální pokusy přimět režim, aby pustil dítě za rodiči, neuspěly. Po pěti letech se proto vypravila matka s falešnými papíry a se švédským pomocníkem do Československa, aby "unesla vlastní dítě. Pokus selhal, paní Pořízková se už nedostala zpět do Švédska, bylo jí uloženo "domácí vězení".

Až v roce 1978, když otec Pořízek se švédskými přáteli zmobilizoval mezinárodní tisk, dal si pražský režim konečně fici a pustil matku i s dcerou do Švédska.

(rk)

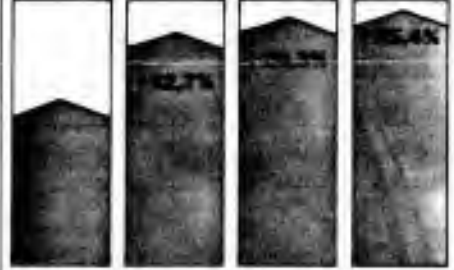
„Děti, děti, pojďte se honem podívat, blbost kvete!“



Dachgepäckträger kosten mehr Benzin

Bei konstant 130 km/h verbraucht ein Mittelklassewagen auf 100 km

ohne Dachgepäckträger	mit Skiträgern ohne Ski	mit beladenem Dachgepäckträger und Plane	ohne Plane
11.8 l	13.3 l	14.2 l	14.8 l



recitálních akcí. V poslední době byl Kalevala přeložen do dalších jazyků, mj. do arabštiny a jazyka hindí.

PARIZ postaví novou operu na náměstí Bastilly. Stavební práce budou zahájeny na podzim letošního roku. Opera má mít kolem 2700 míst a komorní sál pro koncerty a komorní opery.

Rechtzeitig schalten spart Sprit

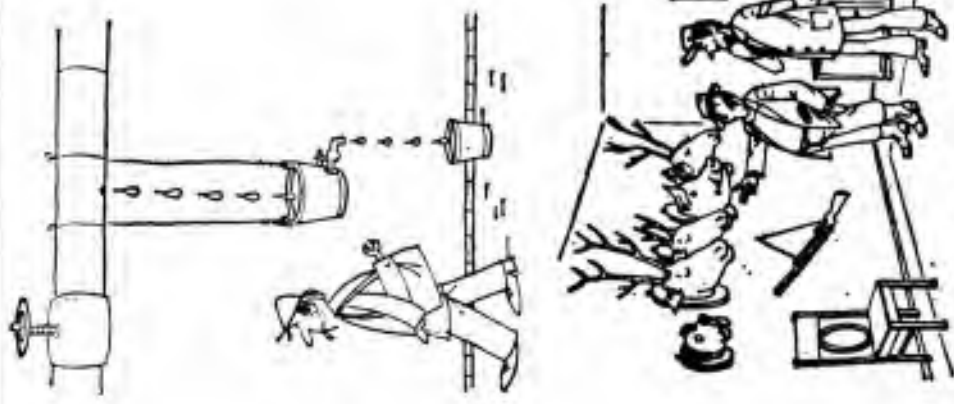
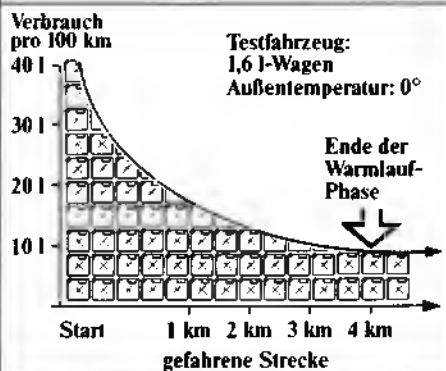
Bei 50 km/h konstanter Fahrt brauchte ein Wagen pro 100 km im

1. Gang	2. Gang	3. Gang	4. Gang
---------	---------	---------	---------



V CELÉM FINSKU probíhají v současné době až do pozdního léta oslavy vzniku 150. výročí národního eposu Kalevala. V červnu to bude např. pěvecký festival v Joensuu, v červenci festival folklórní hudby v Kaustien, v srpnu literární seminář atd. Výročí připomíná rovněž řada výstav, divadelních, tanečních a

Kurzstrecken kosten viel Sprit



„A to isto mēchmo postitit?“ „Ne, Prejiti!“

Němečtí byrokrati versus čeští vykukové

Před třemi měsíci jsem pro západoněmecký deník napsal článek: vyličil jsem v něm trápení jednoho českého lékaře, který měl už za dostát státní občanství Spolkové republiky Německo. Jenže... příslušná vláda spolkové země, v níž lékař se svou rodinou bydlí, ho už teď rok nutí, aby navázal styk s československým konzulátem v Kolíně nad Rýnem a upravil si svůj vztah k ČSSR, tedy k zemi, z níž z politických důvodů uprchl.

Lékaři nepomohlo nic: stěžoval si u petičního výboru Spolkového sněmu v Bonnu, u zemské vlády, na ministerstvu vnitra v Bonnu. A ze všech úředních míst obdržel vždy skoro stejnou odpověď: I když tvrdíte, že nehodláte vstoupit ve styk se zástupci státu, z něhož jste z politických důvodů uprchl, musíme trvat na tom, abyste si před obdržením státního občanství Spolkové republiky Německo svůj vztah k Československu upravil podle zákonů a nařízení, které vydala čs. vláda v r. 1977.

Případ z Mnichova. Zaměstnankyni české redakce rozhlasové stanice Svobodná Evropa nepomohlo ani písemné prohlášení amerického vedení stanice, bavorský úřad příslušný pro udělení státního občanství trvá na tom, aby zaměstnankyně Svobodné Evropy jela do Kolína, vyplnila soudruhům přísluš-

né dotazníky, vyzpovídala se ze svých hříchů, poklesků a zločinů proti čs. republice, tedy aby si svůj vztah upravila.

Jednoduší si to se získáním německého občanství mají luterští gastarbeitři, Syřané, Libanonci atd. Ti totiž nemusejí předkládat žádné potvrzení o tom, že si "upravili vztah". Političtí uprchlíci z Československa, lidé ve směr už zcela integrováni do západoněmeckého života, se však v okamžiku, kdy žádají o priznání státního občanství, dostávají do konfliktu se svým svědomím německé úřady, které jim před několika lety přiznaly postavení politických uprchlíků a vystavily azylové pasy, je teď nutí, aby se v budově čs. konzulátu v Kolíně podrobili soudruhskému kádrování.

Jenže věc má háček. Když jsem sbíral materiál k článku o čs. azylantech,

kterí se chtějí stát občany spolkové republiky, dozvěděl jsem se několik skutečností, které vlastně nátlak úřadů na československé uprchlíky do určité míry ospravedlňují. Nával čs. politických uprchlíků, vypravějících po roce 1968 úřadům hrůzostrašné historky o tom, že v Československu vedli protistátní skupiny, že jim tam hrozila smrt nebo dlouholeté vězení, kteří si náhle po roce 1977 začali v Kolíně upravovat vztah k ČSSR, německé úřady šokovaly.

Podle jednoho pramene si vztah k Československu upravilo v Německu 6.000, podle druhého "jen" 4.500 čs. politických uprchlíků s německými azylovými pasy. Úřady očekávaly, že političtí uprchlíci "se zachovají jinak" — tak obezřetně to formuloval jeden vysoký úředník v Bonnu.

Další otázky byly zbytečné

"Když nás však Češi a Slováci postavili před hotovou skutečnost a počali si hromadně za našimi zády upravovat vztah k státu, z něhož utekli, nezbylo nám nic jiného, než aspoň získat přehled o tom, kdo si vztah urovnává." pokračoval a přitom povzdychl. "Nikdo se do Československa nevrátil, dostanou naše občanství, budou našimi občany, zbavili se československého, takže vlastně právně — nemluví o morální stránce věci — je vše v pořádku. Ale zároveň víme, že několik set čs. uprchlíků se nechalo z čs. státního občanství vyvázat jen 'na oko', aby dostali občanství spolkové republiky, ale zároveň vlastní bud' československý nebo tzv. vystěhovalecký pas."

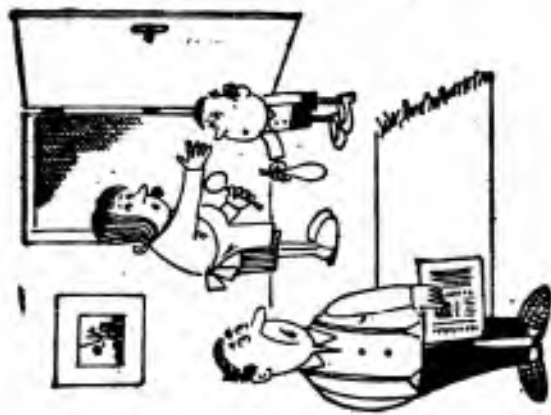
Takže nakonec zbývá otázka: Kdo tu mizerii s udělováním občanství spolkové republiky čs. politickým uprchlíkům vlastně zavinit? Odpověď je jednoduchá, ačkoliv ne vždy jednoznačná: Čeští vykukové, tedy my sami.

TAK CO ?! REALITAS "POLITICKÝ" UPRCHLIK U FLEKŮ...

Předchůdkyně dnešních moneknů byly středověké figuriny v krejčovských dílnách. Později to byly krejčovské loutky v životní velikosti a ve druhé polovině XIX. století krejčovská paní o velikosti horní polky luského těla na křesle vítém stola. Nejzávažnější šaty se posilovaly káží zákeřníků na „pannách“.

Indien hatte sich schon vor drei Jahren für ein Exportverbot von Fröschen: kein stark gemacht. Es konnte nicht durchgesetzt werden, weil sich andere Fröschenkel-Exporteure dem Verbot nicht anschlossen. Ein Aussterben der Frösche würde nach Meinung von Umweltschützern verheerende Folgen für Indiens Landwirtschaft haben, weil die Frösche alljährlich Milliarden schädlicher Insekten fressen.

Indien läßt Frösche züchten
NEU-DELHI, 12. Juni (dpa). Die indische Regierung hat jetzt im südindischen Staat Kerala mit der künstlichen Aufzucht von Fröschen begonnen, um die Tiere vor dem Aussterben auf dem Subkontinent zu bewahren. In den vergangenen Jahren war die Zahl der Amphibien drastisch zurückgegangen, weil Millionen für europäische Feinschmecker ihr Leben lassen mußten.



„Před tatínkem ten balánek nenafukuj! Přitíš mu to připomíná, jak přitísel o řidičce!“
V libeňské vesnici byl vesnickým stádem orosen dům starý 150 let k demolicí. Karlovi bylo, že k demolicí došlo bez posouzení jedného nástroje. Dům rostl, rozebrali, cihly a trámy demontovali a šlieden nakládalo za dva dny česť členů křeba karole. Ještěk pracoval na strojem být naby, race a blavy.

Lady na benzín bez olova

Sovětský podnik zahraničního obchodu nabízí např. do NSR vozy Lada, které mohou již dnes — bez úprav — jezdit na benzín bez olova. Na přání zákazníka může závod na výrobu automobilů v Togliatti vybavit uvedenými vozy v krátkém termínu i katalyzátory.

Stejným způsobem postupují vývozcí automobilů Lada i při exportu do Kanady, kde se katalyzátory běžně zavádějí. Je třeba zdůraznit, že katalyzátory vyrobené v SSSR vyhovují platným normám různých evropských zemí — např. i NSR.

Pohotovité reakce na požadavky zahraničních trhů byla možná také proto, že v SSSR již několik let mohou

vozidla ve velkoměstech jezdit pouze na benzín, který neobsahuje olovo. Tuto skutečnost velmi příznivě komentuje zahraniční odborný tisk a vyzvedává velký zájem a péči sovětských orgánů o ochranu životního prostředí.

Turistika a zločinnost na Západě

Prospekty západních cestovních kanceláří lákají turisty opomíjejí jednu věc, společnou takřka všem zemím kapitalistického světa: zločinnost, která se často vyvíjí právě na zahraničních návštěvnicích. Jejich cestování v cizině není nikterak bezpečné a svádějí zločinnost na západoevropském kontinentu rostle téměř geometrickou řadou.

Nikoli náhodou se v Británii a Francii hovoří o opětovném zavedení trestu smrti, který byl v první zemi zrušen v roce 1985 a ve druhé před čtyřmi roky. Britští policisté hlídají v ulicích zbrojení a do takových čtvrtí jako je Soho se bez pistole vůbec neodváželi. Pro Paříž posledních let není symbolem jen Vítězná obluka, Eiffelovka či Notre Dame. Když romantické uličky tiché Latinské čtvrti a nábreží Seiny se dnes stále častěji stávají dějištěm krvavých tragédií. I pověstný noční život Paříže láká nejen stále méně turistů, ale i samých Pařížanů. V ulicích hlavního města Francie dochází dnes k více než třetině zločinů, které jsou v zemi zaregistrovány. Paříž je dnes v počtu násilných vloupání na prvním místě

Zigaretten werden teurer

Eine Schachtel Zigaretten wird im Herbst um rund 15 Pfennig oder vier Prozent teurer, wie der Verband der Cigarettenindustrie ankündigt.

BRAYO, BRAVISSIMAAAHH!

gistrováno přes tři a půl miliónu zločinů. V Paříži se za jediný rok zvýšil počet násilných činů o 30 procent a loupeží o 12 procent. Charakteristický pro všechny západní země je růst zločinnosti mezi mládeží. Za poslední dvě desetiletí vzrostl počet nezletilých provinilců, kteří byli postaveni před soud, dvojnásobně. V roce 1980 jich bylo ve Francii celkem na 140 000. Nedávno zatkl pařížská policie tři výrostky, z nichž každý dému byl 13 let; byli obviněni ze spáchání 150 trestných činů.

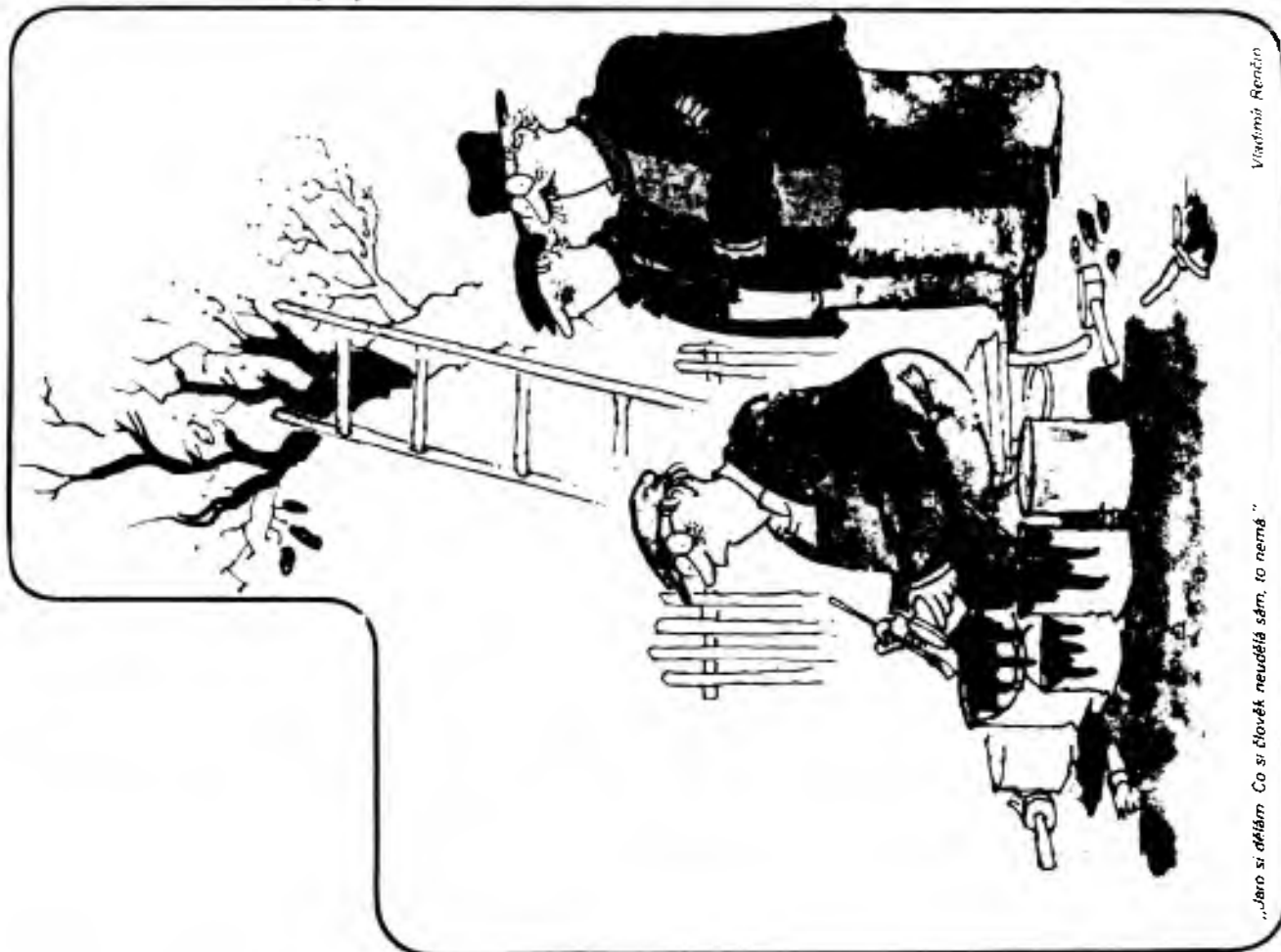
V RUSKU TO UŽ ZAČALO...

Der CDU-Bundestagsabgeordnete und Bonner Oberbürgermeister Hans Daniels zur innerparteilichen Kritik an Kohl im Pressedienst seiner Partei unter der Überschrift: „Kohl hat Mut“.

Bedaleté světa považují Jericho za dsmá dnešního Jordánska v blízkosti severního okraje Mrtvého moře za dosud nejstarší známé město na zeměkouli. Kromě tohoto primátu má Jericho další — je nejstarší položeným městem na světě, 280 metrů pod úrovní hladiny Středozemního moře. Steří Jericho se odhaduje na 10 000 let.

CITAT: „Während die Gegner von Bundeskanzler Helmut Kohl seine Person und seine Politik in einer fast bei-

spielloser Kampagne attackieren, erfüllt die Regierung ihre Pflicht, setzt sie Zug um Zug in die Tat um, was sie zu ihrem Programm erklärt hatte.“



„Jaro si dělám. Co si člověk neuodělá sám, to nemá.“

Vladimír Roudný



NEPRAKTA ŠVANDLÍK

Jestli mě něco dovede naštvat, tak je to pytlák, který si poručí mysliveckej guláš!“

Redakce se omlouvá za špatnou reprodukci *)



Vladimír Renčín

„Tvrdí, že zbožňuje vůni venkova. Jářku, mámo, jen aby to nebyly začátky fetování!“



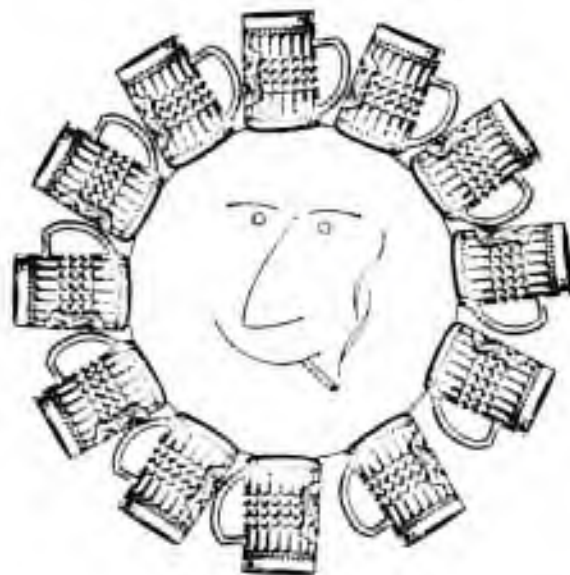
Vladimír Renčín

„Kdyby bylo třeba, pane doktore, dáme mu svou krev. Máme všichni stejnou skupinu Muller Thurgau.“



Václav a Petr Herlíňkovi

„Tudle vyčet, že někde jiskřák nadrobil mravencům kraj? chleba a ti mu potom pomáhaš. Udělal totéž a oni mu teď nosej na č. nru ruksak!“



Přísně na kopanou i v Bulharsku Levski a CSKA rozpuštěny

SOFIA [6]: Lst. Nebotníčesko delo informoval o opatřeních sekretariátu OV Bulharské komunistické strany k střeďečnímu finále bulharského poháru v kopané mezi Levski Spartak Sofia a CSKA Sofia. Během zápasu došlo k několika porýčkám mezi bráči, jejichž následkem byla řada zranění, dvě vyloučení a několik žlutých karet. Fotbalové kluby Levski a CSKA Sofia budou rozpuštěny a převedeny do územní

organizace v souvislosti se zrušením fotbalových mužstev ministerstvem národní obrany, vnitra, dopravy, a hlavní správy ženijních vojsk. Jejich umístění v ligové tabulce se ruší a bulharský pohár nebude udělen. V evropských pohárových soutěžích dostanou příležitost kluby na dalších místech. Usnesení dále doporučuje vyvodit příslušné závěry vůči trenérům a vedoucím mužstev a hráčům.

Zajímavosti o mostech

[čtk] Nejstarší mosty na našem území byly dřevěné, vojenské — postavili je „ženisté“ římských legií pro přechod Dunaje u Komárna a Bratislavy a Váhu u Hlohovce. Zbyly po nich jen písemné zprávy a vyobrazení na reliéfech sloupů v Římě. Bohatě jsou však naše země na nejstarší mosty kamenné — románské. Je v Praze na Vyšehradě stále slouží nejstarší gotický v Písku přes Otavu, další stálé kamenné mosty jsou na 200 místech naší vlasti. Střeďoevropskou zvláštností je jejich bohaté osazení sochami — pražský Karlův most jich má třicet, Karlův v Náměšti nad Osavou dvacet. Dodnes se dochovalo téměř tři set dřevěných, zastřešených lávek a mostů.

Ríká zvěrolékař majitelce pejska:
„Paní, váš pes je sice zdravý, ale je příliš tlustý, protože trpí nedostatkem pohybu. Opatřete mu alespoň pár blech!“

● Arabský šejk kupuje jaguára. Platí ohromnou zlatou cihlou a v prodejně nemají drobné. „To nevadí,“ říká šejk, „za zbytek mi můžete dát motocykly!“

● „Pane vrchní, ve špendlu jsem našel strašně špinavý miniaturní naslouchací přístroj!“
„Co jste říkal, pane?“

*) některých stránek a nejnečitelnější přetiskuje. Ahoj!

Prohlášení k interview Františka kardinála Tomáška

Mistři v létání

(čtk): Italský týdeník *Il Sabato* přinesl počátkem června interview s kardinálem Františkem Tomáškem, které přebírali i některé světové agentury. Podle tohoto listu pan kardinál údajně sdělil, že neměl možnost pozvat katolické církevní představitele ze Západu na oslavy 1100. výročí smrti Metoděje na Velikhrad. Současné si přý i postěžoval, že nedostává odpovědi na žádosti, které posílá vjádř.

Redaktor ČTK se proto obrátil na ředitele Sekretariátu pro věci církevní ministerstva kultury CSR Františka Jelínka se žádostí o bližší informace.

František Jelínek odpověděl: „6. června jsem hovořil s panem kardinálem o řadě otázek společného zájmu, zejména o připravovaných oslavách na Velikhradě, a při této příležitosti jsem se ho též zeptal, co je pravdy na tvrzení *Il Sabato*. Pan kardinál potvrdil, že k rozhovoru došlo, avšak prohlásil, že jeho stanovisko bylo „hrubě zkresleno“ a kromě toho jeho odpovědi nebyly uveřejněny celé. K otázce zvaní biskupů konstatoval známou skutečnost, že sbor ordinářů již v počátku příprav oslav v loňském roce přijal rozhodnutí, že světovou katolickou církev má oficiálně zastupovat osoba pověřená papežem.

Pokud jde o druhou otázku, pan kardinál podle svého vyjádření pouze prohlásil, že na některé otázky nemohl dostat odpovědi, protože jsou předmětem jednání mezi vládou CSSR a Vatikánem.

Pan kardinál byl pochopitelně rozhořčen opětovným pokračováním podobných melod některých západních sdělovacích prostředků a prohlásil, že budou-li v zahraničí nadále zkreslovat jeho stanoviska, k věci se vrátí.

Nacisté vraždili italské vojáky

Přes snahu některých kruhů NATO, které chtějí odsunout do zapomnění události, k nimž došlo před čtyřiceti a více lety v době druhé světové války, dávají o sobě historici vědět stále nálehavěji. Jak před nedávnem uvedla italská tisková agentura ANSA, začala se italské ministerstvo obrany podrobněji zabývat informacemi, které zveřejňují jedny římské noviny. Podle nich v srpnu 1943 nacistické oddíly zavraždily bestialitním způsobem v Luovu na dva tisíce italských vojáků.

V souvislosti s tím nařídil italský ministr obrany svým úředním kým pečlivě prošetření celé záležitosti. Ve své žádosti „podrobně ho historického prošetření všech údajů“, italský ministr zdůraznil, že „jsou důležité nejen z historického pohledu, ale rovněž z morálního hlediska“.

Římské noviny se ve své informaci nemýlí. Jak v souvislosti s celým případem uvedla sovětská agentura TASS, jsou v archivu státní komise pro vyšetřování na-

cistických zločinů ve Lvovské oblasti materiály, které dopodrobna dokumentují vše, co se dalo mezi nacistickými spojenci při tzv. bitvě kriegu.

Není možno lhostejně a chladnokrevně číst doklady o tom, jak se chovaly oddíly SS vůči obyvatelům Lvovské oblasti. A nejen proti nim, ale také proti svým spojencům z osmé italské armády. Po pádu Mussoliniho zahájily oddíly SS doslova honu na své „podezřelé“ apojence. Masové čistky

v kasárnách, zatýkání na ulicích, bezdůvodné bití a pronásledování, to byla první reakce německých nacistů na události v Římě.

Jak připomněli očití svědci, věznili fašisté ve Lvově na dva tisíce Italů. Všichni byli zastřeleni. Po skupinách byli vyváženi ze města, museli si lehnout v řadě do předem vykopaných bromaďných hrobů a pak byli zasypáni střelbou ze samopalů a byly na ně naházeny ruční granáty. Byli vražděni společně se skupinami Poláků, Rusů, Židů, Ukrajinců, Francouzů, Američanů i Angličanů. Mnoho z italských důstojníků znali očití svědci — dělníci skupiny Pietrovo-Itallano — osobně. Je dochováno dost dokladů se jmény italských generálů, plukovníků i jiných důstojníků, kteří se stali obětmi německých nacistů z jednotek SS. (end)

Projekt sovětských odborníků

MOSKVA: Myšlenka přepravy antarktických ledovců do Adenského zálivu a jejich využití k zásobování Arabského poloostrova a země „Afriického rohu“ sladkou vodou není nová. Projekt vypracovaný nyní sovětskými odborníky je však experty OSN označován za nejpřijatelnější, nejlevnější a nejbezpečnější ze všech dosud navrhovaných variant.

PODLE TOHOTO NÁVRHU polárním ledovec automatické lodě řízené na dálku. Pomocí dráže bude vybrán ledovec středních rozměrů — asi 300 metrů dlouhý, 300 metrů široký a třicet metrů vysoký.

PROJEPUJE INDIKČNÍM OCEÁNEM až ke břehům Arabského poloostrova, kde bude na příhodném místě v Adenském zálivu zakotven a začne na tropickém stanici rychle tát. Proces tání potrvá asi měsíc. Sladká voda bude z ledovce odčerpávána a dopravována na poloostrov.

TEŠNĚ PŘED OPLNĚNÍM rozlámání ledovce dorazí z Antarktidy další hora ledu. Na arabské polo tak bude neustále proudit „řeka“ vydatná asi jako dvacetina ruské Volhy. I když se při transportu každý ledovec asi o dvě třetiny zmenší, získáme ve zbývajících třech letech obrovské množství vody — průměrně sto miliard litrů.

TO SE MI NELÍBÍ!

Promillegrenze für Radfahrer

DÜSSELDORF, 7. Juni (AP). Ab 1,5 Promille Alkohol im Blut sind Radfahrer nach einer Entscheidung des Oberlandesgerichts Oldenburg „absolut fahrunfähig“. Nach einer Mitteilung der nordrhein-westfälischen Verbraucherzentrale in Düsseldorf vom Freitag, kam das Gericht zu dem Schluss, daß wissenschaftliche Versuche aus jüngster Zeit dies eindeutig belegt hätten.

BRZDVA' ORAKA SE PRODLUŽUJE
PAK NA KUBU... ↓

Das Gericht verurteilte deshalb einen Radfahrer, bei dem ein Blutalkoholgehalt von 1,7 Promille festgestellt worden war, wegen fahrlässiger Trunkenheit im Verkehr zu einer Geldstrafe von 500 Mark. (Aktenzeichen: Oberlandesgericht Oldenburg Ss 46/85.)

(job): Králem mezi světovými tažnými ptáky je albatros. Je to velký pták, jehož rozpětí křídel činí tři až čtyři metry. Jeho naměřená rychlost byla až 80 kilometrů v hodině, aniž musel přitom alespoň jednou mávnout křídly. Ovládá takovou letovou techniku, kterou lidé dosud nedovedli napodobit: dynamické plachění. Dlouhé kroužení a nabývání výšky v oblasti stoupavých větrů albatros nepotřebuje. Létá dokonce nezávisle na směru větru přímým kursem ke svému cíli. Náhle přejde do strmého pádu, opět jej vybere a vzletne ještě výše než byl předtím. Rychlostní rekord ovšem nedrží, v rychlosti se mu vyrovná i naše vlaštovka. Zajímavý byl pokus, který provedli vědečtí pracovníci v USA. Na jednom z ostrovů skupiny Midway ohrožovala hnízdičky kolonie albatrosů provoz letiště. Proto chtěli zoologové ptáky přemístit na takové místo, odkud by určitě nepašali cestu zpět. Na zkoušku bylo osmnáct dospělých albatrosů letecky dopraveno do vzdálenosti 5000 kilometrů do Kalifornie, na Aljašku, do Japonska, na Novou Guineu a na ostrovy Samoa. Zkouška skončila jasným neúspěchem, protože se ze všech uvedených tichooceánských oblastí čtrnáct albatrosů vrátilo zkrátka na Midway zpět, nejrychleji dokonce již za deset dní. Před tímto skvělým orientačním smyslem by chovatelé významných poštovních holubů mohli sledovat závisť.

Kaspické moře se zmenšuje

(ab): Měřením, které provedli sovětské vědci a přehrá Kaspické moře, se skutečně potvrdilo, že se stále zmenšuje, a to dosti znatelně. Máří asi 400 000 kilometrů čtverečních — tedy více než tři naše republiky — a nadměrně se vypařuje. Za posledních deset let se hladina značně snížila, takže některé rybářské vesnice, které ještě před dvaceti lety ležely těsně u břehu moře, jsou dnes od hladiny vzdáleny i několik kilometrů. Vědci se přiklání k názoru, že vedle velkého vypařování vody mohou být příčinou poklesu hladiny i různé tektonické změny. V jižní části je Kaspické moře hluboké až tisíc metrů, takže úplné vyschnutí mu zatím nehrozí.

Reisegeldparitäten

Kaufkraft einer D-Mark im Ausland

Sommer 1985



Rok české hudby sice již odzváněl a byl oficiálně uzavřen, ale jeho pokračování v závěru sezóny ještě trvá. V Japonsku bude dokonce vrcholit. Země výcházejícího slunce je v těchto to a následujících dnech svědkem dosud největšího Festivalu československého hudebního umění, jaký ve své historii poznala.

Účastní se ho na 400 českých a slovenských umělců: poprvé kompletní soubor Národního divadla v Praze s inscenací Smetanovy Prodané nevěsty a Mozartova Dona Giovanniho, Česká filharmonie s dirigenty Koželarem, Peškem, Bělohávkem a Váňkem, dětský sbor Bambini di Praga, národní umělci Gabriela Beňáková a Peter Dvorský, k nimž se později připojí další sólisté a soubory. Na 140 představení a reprezentativních koncertů ovládne velká kulturní centra japonského souostroví a bude tlučit divyčtému publiku naše nejušlechtlejší poselství.

U příležitosti Pražského jara jsme přivítali v Praze ředitele japonské umělecké nadace a představitelce Čajkovského baletního souboru z Tokia, pana Tadatsugu SASAKIHO, který nám poskytl rozhovor.

Aufgespießt

„Das Wort Einwicklungshilfe ist durch Entwicklungshilfe zu ersetzen.“

Korrekturanweisung des Informationsbüros Bonn des Europäischen Parlaments zu einer Pressemitteilung, die am Freitag veröffentlicht wurde.

Přijede malajsijský ministr

Zlatovlasá PRIMADONA



Karel Pešek — Kádu (1895-1970)
• Doktor přírodních věd a magistr farmacie.
• Jeden z nejlepších evropských středních záložníků všech dob.
• Začínal v ČAFČ Vinohrady, 1913 přestoupil do AC Sparta, kde hrál plných dvacet let.
• Sestřelil 49 mezinárodních utkání (1919-31).
• Byl členem čs. mužstva na Pershingově „olympiádě“ a na OH v Antverpách a v Paříži.

Pražský tisk přinesl 25. října 1934 udivující zprávy. Již titulky dávaly tušit pikantnost obsahu: „Temný stín za krásnou tradicí.“ „AC Sparta žaluje Kádu o půl miliónu korun.“ „Soudní spor, který pohltí statisíce.“ Noviny měly senzaci, která posléze skončila „Kádovým“ odchodem do Brna. Není to příjemná kapitola v životě nejlepšího záložníka předválečné doby. Karel Pešek sám na ni nerad vzpomínal, vždyť Spartě poctivě sloužil, jeho jméno bylo ozdobou každého zápasu doma i v cizině. Promotéři zahraničního fotbalu nechtěli Spartu bez Kádi.

NA TO VŠECHNO jakoby vedení klubu zapomnělo. Naopak, rozpomnělo se, že v roce 1914 Kádovi rodiče podepsali smlouvu na vedení kantýny, kterou jim klub světil. Po dvaceti letech šéfové zjistili, že podmínky smlouvy nebyly plněny, že dohoda vlastně neplatí pro novou kantýnu na rekonstruovaném stadionu. Paní Pešková tudíž nemá potřebnou koncesi a tedy výnos kantýny za minulých osmnáct let v roční výši — bratru odhadnuto — 120 000 Kč, čili celkem dva milióny sto šedesát tisíc korun, patří Spartě. Částka 300 000, kterou chce Sparta na Kádovi zpět, je prý jen nepatrnou částí uniklého zisku. K tomu si ocenil klub hodnotu sporného předmětu na dalších dvěstě tisíc vzhledem k poplatkům.

Záležitost začala u krajského civilního soudu v Praze a skončila u Nejvyššího správního soudu v Brně. Všechna šetření však vyzněla v neprospěch Sparty, které její tedejší předseda, podplukovník Malý, nesmyslně prosoudil přes čtvrt miliónu...

Výsledek byl, že po dvaceti letech odešel Káda do SK Židenice, které měly shodný dres se Spartou, takže vlastně zůstal rudě barvě věrný. A zase naplnil Káda hlediště spartánského stadionu do posledního místa. Pražané sice porazili Židenice 3:2, ale Káda nadchl diváky svými souboji s Belgičanem Brainem, „záračným“ středním útočníkem předválečné Sparty.

Vrátme se ale zpět na Letnou v onen památný den, kdy trenér Malý povolal plavovlasého chlapce k tréninku. Káda hned při prvním vstupu na letenský trávník ohromil. Pan Malý zašel už v polohase kondičního zápasu „běčka“ proti ligovému týmu za trenérem „áčka“ Scheinostem. „Ten kluk to hraje ohromně. Co říkáš, Ferdo, není ho ško-da pro rezervu? Mám chuť ho vyzkoušet v tom posvěcení v Kralupech za první mužstvo. Snad tam nevyhoří...“

V onom posvěcenském zápase Káda nejen „neshořel“, ale naopak podal výkon, který mu zaručil stále místo v ligovém mužstvu. Po kratupském posvěcení (doslovném) bylo brzo posvěcení i ve Spartě. Káda i další nováček Hojer do mužstva zapadli, a tak rádi nastupovali k zápasu se Slávií v dobré pohodě.

Před vyprodaným hledištěm (15. října 1913) prohráli červenobílí na vlastním hřišti 0:2. Branky Sparty dali Pilát a Vaník, ale noviny považovaly za hlavního strůjce vítězství výkon spartánského zálohy Hušek, Fivér a Káda

Student Pešek si v pondělí cestou do školy se zájmem přečetl noviny. Byl s hodnocením své hry spokojen. Nepropadl vedle hráčů zvukových jmen — a měl z toho ohromnou radost. Jeho spolužáci se radovali také — a tak když vešel do třídy, přivítali ho hlučné ovace. Profesor, který krácel po chodbě kolem Kádovy třídy, vtrhl do dveří a zakoulel očima: „Tak tohle nám tady, Pešek, zavádět nebudete, jinak vás dám při konferenci vyloučit z ústavu. Tady jsme ve škole a ne na divadle, abyste si tu objednával klauku jako nějaká primadona!“

Ne, neobjednal si žádnou klauku, nikdy nebyl pyšný, nedělal ze sebe primadonu, i když ji byl. V tom nejčistším slova smyslu. Nepokoušejme se vymenovat města, kde Kádovi a jeho Spartě tleskali. Byl by to dlouhý výčet měst severoamerických vedle nejznámějších evropských. Jeho perfektní technika, skvělé ovládání míče, cit pro jakoukoliv herní situaci a přehled na hřišti — to byly jeho hráčské vlastnosti, které mu právem vynesly téměř dvacetileté kapitánství ve Spartě i v národním mužstvu ČSR

Byl opěvován. Obrazně i doslovně. Karel Bailing složil a denně zpíval v Hašlerově kabaretu v Rokoku píseň s tímto refrénem

Dneska hraje Káda,
zlatovlasá primadona,
dneska hraje Káda,
každý tají dech.
Ten když kopne do meruny,
rozehraje srdce struny.
Dneska hraje Káda,
chloubka celých Čech.
TEN ZALOŽNÍK SE ZHROUVAL FIVE BR!!

Golf-Paradies bei Peking

PEKING, 10. Juni (AFP). Für 10 Millionen Dollar wird bei Peking der fünfte und größte Golfplatz in China gebaut werden. Auf dem 2000-Hektar-Gelände, 35 Kilometer nordöstlich der Hauptstadt, sind außerdem Tennisanlagen, ein Schwimmbad und eine Reitschule geplant. Das luxuriöse Freizeitzentrum soll die Reichen der rund zehn Millionen ausländischen Touristen anlocken, die in fünf Jahren in China erwartet werden. Das Projekt wird von einer japanischen Gesellschaft finanziert. Der nach der kommunistischen Revolution verurteilte „Millionärssport“ ist in China nicht mehr tabu. Im April trafen mehrere chinesische Golfspieler zu einem dreijährigen Trainingsaufenthalt in Japan ein.

DOJE TO TAKY SE ŽILCAUGEN?

Mehr Schwarze in Ämtern

WASHINGTON, 10. Juni (AFP). Die Zahl von gewählten Schwarzen in Ämtern des öffentlichen Dienstes in den USA hat sich im vergangenen Jahr um 356 auf 6056 erhöht. Nach Mitteilung des „Joint Center for political studies“ in Washington werden somit 1,2 Prozent der 490 800 öffentlichen Ämter von Schwarzen besetzt. 22 Prozent der schwarzen Amtsträger, die sich zur Wahl stellen mussten, sind Frauen. Insbesondere in den Südstaaten mit großer schwarzer Bevölkerung wie in Alabama, South Carolina und Georgia wurde ein Anstieg der Zahl der Schwarzen im öffentlichen Dienst registriert. Der US-Kongress zählte Anfang des Jahres 20 Schwarze. 392 Schwarze waren Mitglieder von Bundesparlament, 387 waren Richter und 286 Bürgermeister.

ČERMI, ZELENÍ, RUDÍ, ČERNÍ...

Jezdí na rostlinný olej

Bonn: Prýč s benzínem, dejte přednost rostlinnému oleji! Západoněmecký list Die Welt informuje o jednom nečekaném objevu E. Banika, který je majitelem jisté restaurace v Kolíně nad Rýnem. Restaurátor si upravil svůj Mercedes a jezdí nyní na rostlinný olej, který byl již jednou použitý při smažení bramborových hranolků. Úprava vozu byla oficiálně schválena a Ernst Banik již najezdí 30 000 kilometrů při spotřebě 5000 litrů rostlinného oleje. Neutradiční palivo je sice méně účinné než nafta, ale zato má mnohem menší obsah škodlivých zplodin. Výtukové plyny navíc příjemně páchnou po smažených brambůrkách.

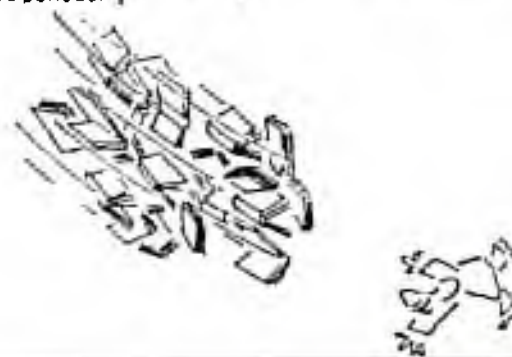
Tatry ve Francii

Již několikrát vyvážíme do Francie malá letadla Tatra 148 a to hned z několika důvodů. Někteří tatrovky jsou vyráběné pro provoz v podmínkách s klimatickým zatížením, zvláště vzduchu a s široce profilovanými pneumatikami. Snad nejzajímavější je Tatra 148, která má zatížení k přezávaní stromů. Strom nejen „vyřypne“, ale přežije jej na určeném místě k opětovnému zasazení i s kořenovým balem.

● Americká firma Cray Research uvádí na trh nejrychlejší počítač na světě. Nový computer Cray 2 zvládne 1,2 miliard operací za sekundu a díky množství 240 000 čipů je třikrát rychlejší než předchozí typy.

● Počet míst v domovech důchodců hotelového typu vzrostl za posledních deset let v ČR zhruba o 3,5 tisíce. Jejich výstavba řeší i bytový problém, neboť napomáhá uvolňování větších bytů v bytovém fondu národních výborů.

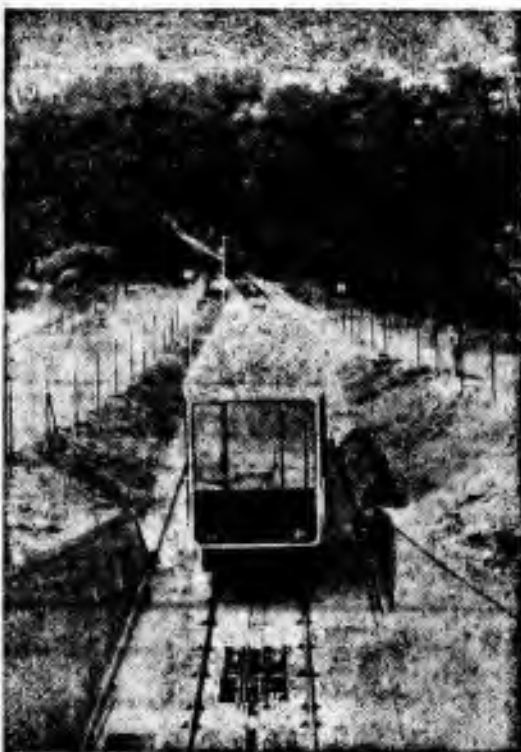
HOLANĎSTÍ archeologové odkryli nedávno v severovýchodní části Nílské delty trosky staroegyptského chrámu, který údajně patřil faraónovi Ramsesovi II. v 13. století přel. Kr. Jak oznamuje amsterodamská univerzita, je to jeden z nejvýznamnějších nálezů poslední doby, neboť odkryl pozoruhodné malby na chrámových dveřích, které představují výjevy z Ramsesova života.



Přivětivý „velbloud“ se vrací na Petřín

Lanová dráha je přichystána k novému startu • Investice pro příjemné chvíle

Pokud pochybujete o řešení „zláté české ruce“, běžte se podívat na Petřín. Tramvajenka nebo koranový lístek vám od 15. června umožní třímínutovou jízdu lanovkou do horní stanice, kde se sami přesvědčíte, že to, co se říká o českých rukou, platí.



světě ojedinělému mechanismu. Tak podobně je to i s dnešní lanovkou, i když značně zdokonalenou, kterou bude tahat ve skutečnosti původní strojní zařízení z roku 1932. A tak na nabýskaných strojích najdete vedle sebe dva štítky: Českomoravská Kolben-Daněk a ČKD Praha.

V horní stanici, která ostatně vyhlíží jako malé technické muzeum, si prohlédnete na vlastní oči to zázračné soukolí. Hnací a šikmé kolo, přes které vede jedno lano a táhne dva vozy. Jednoduché, přesně jako kdysi. Nakonec o těchto mašinkách ve strojovně může mluvit člověk, který mezi nimi vyrostl, nikdy je neztratil z očí a bude zde pracovat jako hlavní strojník. Miroslav Fůrta sem chodil od svých deseti let za tátou. Nosil mu oběd v kastrůlku, pomáhal štípat lístky a později se dostal k motoru celé lanovky. Je zaměstnancem Dopravního podniku Elektrických drah, který bude i nadále provozovatelem lanovky. Pracoval ve střešovicích vozovně na údržbě tramvají. Přesto chodil na Petřín ke strojům i v době, kdy ještě nikdo netušil, že je česká znovuzrození. Se svým kolegou toto krásné soukolí udržovali při životě, pipelali, chránili. Kdo ví, zda by se za ta léta nerozpadlo v hromadu neužitečného harampádí. A když ho v roce 1983 zavolali k lanovce, okamžitě přiběhl.

Nejdřív bylo samozřejmě ze všeho nejdůležitější celé zařízení rozebrat, každou součást pečlivě prohlédnout a zkontrolovat. Zub času se v těch letech nečinnosti přece jen mohl na ledasčem podepsat. A jak tyto práce postupovaly, začali odborníci jen nevěřícně kroutit hlavou; divili se snad všichni — s výjimkou Miroslava Fůrty: „Po kompletní demontáži se zjistilo, že ve skutečnosti bude nutné vyměnit jenom čtyři kluzná ložiska. Ostatní systém tak, jak bylo.“

Výšší dodavatel technologie ČKD Ingeniering přirozeně musel vybavit strojovnu řadou moderních přístrojů, zabezpečovacím zařízením a elektronikou. Dnešní předpisy jsou přece jen mnohem přísnější. Na druhé straně však provoz vyžaduje víc, jak čtyřdesátobok původního počtu zaměstnanců — a na staré lanovce pracovalo osm lidí.

MODNĚ MUZIKY SKORO ZADARMO

V našem, dejme tomu, automobilovém věku je představa celodenního výletu do Hvězd nebo na celé odpoledne na Petřín jen nostalgickým povzdechem. Na, že bychom si takové odpoledne rádi nedopřáli, ale všechno stiháme daleko rychleji. Naštěstí systém ještě dost toho, co k poklusu neplníme. Například i tu pět set deset metrů dlouhou cestu lanovky na Petřín budeme absolvovat stejně rychle jako naše babičky. Tenhle starý dobrý „velbloud“, který nás uveze najednou stočku, přibral i trochu na váze. Celkem dvě tu-

ny, váží tedy dvanáct, přestože kabina vozu je ze sklolaminátu. Po celý rok si nedopřeje oddechu a bude se svým klidným a spolehlivým tempem kymáčet dvanácti kilometry rychlostí v hodině každý den od pěti do půlnoci. Bez zastávky na Nebozízkou potrvá cesta tři minuty. Přibližně v pětiminutových intervalech přepraví 1200 osob za hodinu v jednom směru. Takže si můžeme připravit korunu na cestu vzhůru třeba do říše hvězd, zrcadlových stěn nebo tajných zákoutí.

METROSTAV NAD ZEMÍ

Nejenom, že kopec uprostřed Prahy ukázal, co dovede lanovce, ale i stavbařům. Dva roky se s ním prali zaměstnanci provozní jednotky 3 Metrostavu, kdy jim připravoval krušné chvíle. V roce 1991 sice postavilo okolo dvou set lidí lanovku za pět měsíců. Tenkrát jim totiž pomáhali dobře okovaní koně, kterým kopyta nesjízděla po kluzkém téměř třicetiprocentním svahu, jako kola těžkým tatrovkám. Rychlost ovšem nebyla jenom v té koňské síle. Práce na obnově lanovky zgruntu daleko složitější a důkladnější zajišťuje pouze čtyřicet lidí. Jenom ve špičce, která tu byla někdy před dvěma třemi týdny, zde pracovalo sedmdesát stavbařů.

Pracovníci Metrostavu převzali staveniště na jaře 1983. Nejdříve udělali přípravné práce a stavba se naplno rozjela až v polovině roku. S ing.

Václavem Kadlecem, který tady po celou dobu výstavby pracuje jako stavbyvedoucí jsme si povídali 4. června, kdy už byly podle harmonogramu předány všechny hlavní objekty. Mimořádně těch má stavba lanovky dohromady čtyřladvacet. V polovině měsíce, tedy 15. června by se totiž lanovka měla poprvé opět vydat na svou pouť po Petříně.

Horní stanici a opěrné zdi vybudoval Pražský stavební podnik. Zaměstnanci provozu zde budou mít sociální zázemí, dílny... K nástupišti se ale prochází jakýmsi skleníkem, a protože v těchto prostorách budou lidé i čekat, v horkých letních dnech se skutečně ohřeje.

Dolní stanici rekonstruovala Pražská stavební obnova. Práce se týkaly nejen vlastní stanice, ale i okolních prostorů a nádvorí malostranského barokního domku. V minulých dnech se dokončovaly terénní úpravy, předalo veřejné a nouzové osvětlení tratě, dokončovaly obklady na zastávce Nebozízek. Na Petříně toho stavbaři sice tolik nepočítali, ale přesto zde zůstanou do konce roku a budou se podílet na úpravě cest a likvidovat úplně nejposlednější zbytky staveniště.

Ted už se na problémy, se kterými se tu museli potýkat dá dívat s úsměvem. Vždycky to ale tak jednoduché nebylo. Ing. Václav Kadlec k tomu podotýká: Když trošku přimrzlo dělali jsme doslova jako na skluzavce a vyšlápnot desetkrát za den petřínský svah není žádná legrace, stejně jako udržet beton na místě, aby neutíkal dolů. Největší

potíž byla s dopravou materiálu a mnohdy nezbyvalo nic jiného, než ho převážet ručně v kočkách.

Metrostav odevzdává důkladnou stavbu. Použila se taková technologie, která má zabránit tomu, aby se koleje nezmuchlaly jako cáry papíru, kdyby se náhodou Petřín opět začal vrátit. V aktivním sesuvném území v okolí Nebozízkou jsou pod každým pilířem trasy slouky mikropilót zapuštěných 18–19 metrů hluboko až na pevnou skálu.

VÝLETNÍ MÍSTO

Stejně jako patří k velbloudovi hrby, tak k lanovce Nebozízek. Také ten se bude otevírat 15. června, ale jenom zčásti. Zatím dostal novou střechu z italské krytiny, která má životnost jednoho století a chrání vinárnu II. cenové skupiny v přízemním objektu s pětacířeti místy u stolu a salůnky v prvním patře. A právě ty se budou dokončovat postupně během letošního roku už za provozu lanovky. Novinkou je přistavěná kuchyně ke starému objektu, nad níž bude terasa s kavárnou a samozřejmě celá budova se obléká do zbrusu nového kabátu.

Projekt architekta Petra Feygera ze Státního ústavu pro rekonstrukci památkových měst a objektů zachováva historickou budovu v původní podobě. Jen z interiéru zmizí secese a vystřídá ji moderní pojetí. Stavbyvedoucí Mirko Hejma, který zde velí v průměru dvaceti lidem pražského střediska jednotného rolnického družstva Radoušinka, má ovšem momentálně hlavu plnou starostí: „Nebozízek budeme předávat po etapách do 31. října tohoto roku. Práci nám velice zkomplikovala výstavba lanovky, sanace svahu, odvodňovací štoly. A navíc jsme začali teprve v létě ložiskového roku. Přitom do letošního března jsme zde měli vrtné soupravy, které zajišťovaly piloty lanové dráhy. Samozřejmě problémy byly i s dopravou materiálu. Hlavně v zimě. Každý den jsme si sypali cestu a někdy musely auta tahat traktory.“

Žádná stavba se neobejde bez problémů, ale důležitý je vždycky konečný výsledek. A tak z toho pohledu se dá jediné říci dobře, že se starý přivětivý „velbloud“ vrátil zpátky do Prahy a s ním i Nebozízek. Jeho příchod doprovází špetka nervozity, která možná nemusela být, kdyby stavby, jež si jsou po všech stránkách blízké, se k sobě nachovaly jako cizinci. Koordinace stavební činnosti a sdružování prostředků není přece žádnou novinkou. Nicméně i takto obě stavební organizace a s nimi řada subdodavatelů odevzdávají ve stejném čase městu, Pražanům a výletníkům to, co nikdy nezmizelo z jejich paměti, na co čekají a na co se těší. Starý Petřín v pevnějším vydání je znovu na světě.

Überraschung in Ungarn

BUDAPEST, 10. Juni (AP). Bei den Wahlen in Ungarn hat nach den am Montag vorliegenden Ergebnissen jeder dritte der aus der Mitte der vorangegangenen Wählerversammlungen heraus nominierten 71 Bewerber die offiziellen Kandidaten der kommunistisch gesteuerten Patriotischen Volksfront besiegt, nach Angaben von offiziellen Stellen „fast 25“.

DVA ŠTÍTKY NA JEDNOM ZAŘÍZENÍ

Dneska už můžeme směle přirovnat lanovou dráhu na Petřín k takovým jedinečnostem, jako je třeba staroměstský orloj. Lidé se na něho nechodí dívat jako na technický zázrak, ale jako na půvabnou věc, která funguje díky letitému a na

Podarí se vrátit je do přírody?

Umělé chovy se snaží doplňovat stavy pernaté zvěře

tu 300 bažantů a 150 kachen," říká náš hostitel. "Letos počítáme již s pěti sty kury — ty nám teprve přivezou, kachničky tu, jak jste viděli, už máme — je jich tři sta... Jednodenní bažantky a desetidenní kachňata nám dodává Interlov, který má vlastní chovná hejna." — Zdárně odchoval drobná sivočerná, určená přírodou k vývoji ve zcela odlišných podmínkách, než do jakých je „přesadí“ člověk, je náročná záležitost. Tady už mluví odborné znalosti, velkou míru pečlivosti a obětavosti; v prvních týdnech života malých svěřenců to znamená být v pohotovosti dvacet čtyři hodin denně... Neze se tedy divit, že pražský byt manželů Romančukových zeje od jara do pozdního léta přezdností...!

Po prohibice matého areálu jdeme na kávu do chaty. Není velká, ale vybavená vším základním, aby se tu dalo alespoň přechodně přebývat. „Zatím se tu postupně, zatím na to nebyl většinový čas...“ Potom se řeč stočí na smysl současněho úsilí mnohých mysliveckých sdružení, zvýšit pomocí umělých odchovů oslabené stavy lovné pernaté zvěře. „Je to složitá záležitost," potvrzuje M. Romančuk. „Konkrétně pokud jde o bažanta nebo kachnu, nejde zdaleka o technickou stránku samotného odchovu — to se zvládá velmi dobře. Jde o přežití zvěře potom v přírodě. Již její samotné vypouštění do terénu není jednoduchý proces, přinejmenším proto, že si neumí sama shánět potravu a nezískala přirozenou plachost."

Kachničky ve státi asi tři týdny jsou obvykle přestěbovány k rybníku, kde se jim zpravidla na ponton, aby musely do vody, předkládá krmivo. Později je mnohdy třeba „naučit" je ještě létat. V Dubči to dělají tak, že po krátkodobém poutu krmí krmivem na protilehlém břehu, a tak neptímo do výběhy bez zastřešení. Jak dorážejí, snaží se přeláztku zdolat; konečně se to podaří, a na to je jejich „adaptivní reakce", myslivci čekají. Již předtím vysekali v okolí výběhů trávu, aby se jejich světepci mohli „ve světě" lépe orientovat, a přitom, že zde je připraveno na několika místech krmivo. Přesto se mladí bažanti ještě obvykle setkávají vtravějí do oplocenek. Teprve časem se postupně rozptýlí do širokého okolí, kde se naučí nalézat přirozenou potravu. I tak se ovšem — jak kachny, tak bažanti, ještě do podzimu přikrmují. Problém číslo jedna však stále zůstává, že umělé odchovy jednotlivců nemají možnost se naučit životně důležitým obranným reflexům, protože se nenaucili od matky včas rozpoznat nebezpečí. Přesto mnozí přejíží a mohou se stát nositeli dalších generací.

Stárková vozovka, kterou jsme kodrcali, dávala našemu vozu zabrat — a přitom jsme si nebyli jisti, zda jedeme správně. „Myslivecká chaty? První odbočka vpravo a pak už je to kousek. Požádejte je, mají tam lóžnici...“ odpovídal muž, kterého jsme potkali právě včas, abychom se mohli zastavit na cestu.



V červnu — Místní myslivost — je třeba sejit mladé zám k lid a ochráně Foto: J. ZUMER

Za pár minut se za záhybem silničky skutečně vynořilo několik oplocených parcel. Když jsme zastavili za vraty největší z nich, přiběhla nám otevřít žena s motýčkou v ruce. „Dala jsem se do sázení salátu, ale čekáme vás. Pojdte jen dál, hned zavolám muže!"

„Mladí" důchodci, Alga a Miroslav Romančukovi nejsou ani chaty, ani zahrádky. Středem jejich zájmu je — spolu s dalšími členy mysliveckého sdružení Prahy 10 — vybudovat a současně hned „zabydlet" zatížení, určené pro umělé odchovy pernaté lovné zvěře, bažanta a kachny divoké. Tisíc sazenic salátu, které díky naší návštěvě muselo počkat, než se dostanou do země, není určeno pro kuchyni. Budou sloužit jako záložní složka jídelníčku malých opatenců.

„Mimofádně pochopení národního výboru tedy Dubči nám umožnil získat do užívání pozemek s lesem a rybníkem," sděluje M. Romančuk. „Z toho tři tisíce čtverečních metrů chceme využít pro odchovy... ostatně jak vidíte, to nejdůležitější, zděvilónu je určeno výhradně pro odchovy bažantů kuchařů, které, jak je vidět na první pohled, jsou zcela spokojena s polopřirozenými podmínkami ve výběhu ve foltíku: Mají se čile k světu — za neustálého štěbetání se vydatně žijí. Naproti tomu malí bažantíci se neobejdou bez stáje, přiměřené teplo. Topná tělesa Bios — elektrické „kvočny".

vyhřívají odchovny na 33 stupňů, potom se teplo ta snižuje. „S chovem jsme začali teprve loni — měli jsme

Bunte Vielvölkerarmee

Leserbriefschreiber Rudolf Müller („Treffen der SS verbieten" FR vom 1. 6. 1985) scheint mit der Geschichte auf Kriegsfaß zu stehen. Weder war die Waffen-SS „von 1939 bis 1945 mordend, vernichtend und schändend durch Europa gezogen", noch kann man im Ernst wohl Sechzig- bis Siebzigjährige, die sich zu kameradschaftlichem Beisammensein treffen, als „Terrortruppen" bezeichnen. Hier sind dem guten Herrn Müller die Nerven vollends durchgegangen, und verbieten wollen meistens gerade diejenigen, die selbst absolut nichts zu bieten haben, weder an Korpsgeist noch an Kameradschaft oder Heimatliebe.

Die Soldaten der Waffen-SS — unter ihnen über eine halbe Million ausländische Freiwillige aus dreißig Nationen — sind nach dem Krieg mit Verbrechen konfrontiert worden, die sie nicht kannten, nicht gebilligt hätten und derer sie als Frontsoldaten gar nicht fähig waren. Im März 1940 unter dem Überbegriff „Waffen-SS" zusammengefaßt und ab 1942 als selbständiger Wehrmachtsteil anerkannt — und im Rahmen der Wehrmacht kämpfend —, waren diese Männer politische Soldaten mit den Idealen einer neuen europäischen Ordnung, voller Verachtung für die unter dem Ansturm des Nationalsozialismus zusammengebrochenen parlamentarischen Demokratien ihrer jeweiligen Heimatländer und in der festen Überzeugung, Europa — und damit das Abendland schlechthin — vor der Invasion sowjetischer Armeen retten zu müssen.

Ihr Opfergang — von etwa 900 000 Soldaten der Waffen-SS fielen fast 400 000 auf den Schlachtfeldern Europas — zeugt von dem unbeugsamen Geist einer Elitetruppe, deren Devise „Unsere Ehre heißt Treue" keineswegs den Imperialismus, Rassismus und Chauvinismus ihres obersten Kriegsherrn Adolf Hitler einschloß.

Von 300 französischen Waffen-SS-Freiwilligen des Sturmabteilungen „Charlemagne" erlebten am 2. Mai 1945 noch ganze dreißig die Götterdämmerung in der zerstörten Reichshauptstadt. Sie hatten über eine Woche heldenmütig gegen eine unvergleichliche Übermacht der Roten Armee gekämpft, über 800 sowjetische Panzer außer Gefecht gesetzt und sich bis zum bitteren Ende unter einem Bild Friedrichs des Großen, das sie aus den Trümmern der brennenden Reichskanzlei gerettet hatten, verteidigt.

Die Geschichte dieser größten und buntesten Vielvölkerarmee, die die Welt seit den Tagen des Xerxes gesehen hat, ihr Opfer- und Untergang an deutscher Seite ist sehr viel schillernder, widersprüchlicher und umfassender, um sie in einem kurzen Leserbrief aufzuzeigen. Europas verratenen Söhne, die guten Glaubens waren, und getreu ihrem Eid mit allergrößter Tapferkeit für eine Sache kämpften, die nicht die ihre sein konnte, bezahlten dafür mit dem Opfer ihres jungen Lebens, jahrelanger Ächtung und oft genug mit einem Leidensweg ohnegleichen.

Werner Geri, Bonn

SS-VÖLKERARMEE — MUZIKANT,
WEHRMACHT — MUZIKANT...
KRUCIFIX...! ZAJATCI SE STÁI -
LEZI SAMI A POPRAVY NA
FRONTĚ DĚLALI SANITÁCI...

Saarländer überholen Bayern

SAARBRÜCKEN, 7. Juni (dpa). Die Saarländer haben die Bayern vom Thron der fleißigsten Biertrinker in der Bundesrepublik gestoßen. Nach einem Branchenbericht der Commerzbank, den die Industrie- und Handelskammer (IHK) des Saarlandes am Freitag in ihrem Organ „Saarwirtschaft" zitierte, haben die Saarländer im vergangenen Jahr pro Kopf fast 230 Liter Bier getrunken. Die Bayern erreichten mit einem Pro-Kopf-Verbrauch von 222 Litern Gerstensaft nur den zweiten Platz. Im statistischen Durchschnitt trinkt jeder Bundesbürger 148,3 Liter Bier im Jahr.

ALF VENEI NAD, KONDELCI, IN

Bei Blinklicht langsam fahren

KÖLN, 10. Juni (Reuter). Hat ein Fahrzeug im Straßenverkehr die Warnblinkanlage eingeschaltet, so müssen nachfolgende Autofahrer vorsorglich ihre Geschwindigkeit herabsetzen, um notfalls sofort anhalten zu können. In einem am Montag veröffentlichten Urteil des 1. Strafsenats des Kölner Oberlandesgerichts hieß es weiter, dies gelte auch dann, wenn der nachfolgende Verkehr einen Unfall oder ein Hindernis auf der Fahrbahn nicht sogleich erkennen könne. Ähnliche Anzeichen dafür, „daß auf der Straße etwas nicht in Ordnung ist", seien etwa niedrige liegende Polizeihubschrauber, das Blaulicht eines Polizeiwagens oder Winkzeichen einer auf der Straße stehenden Person (Aktenzeichen: SS 671-672-84).

"Gesunde Bräune" wird zuweilen mit kranken Augen bezahlt

Bundesgesundheitsamt befaßt sich mit Bräunungsmitteln und Folgen für die Netzhaut / Sachverständige raten zu Verbot

ger Arzneimittel reichen können. Mildere Maßnahmen wären die Einschränkung des Anwendungsbereichs oder die Einführung einer Verschreibungspflicht für diese Arzneimittel, sagte der zuständige BGA-Sprecher. Eine Entscheidung werde innerhalb der nächsten sechs Wochen fallen.

da Betroffene einen Arzt erst bei erheblichen Sehschwächen konsultieren würden.

Vertreter der Pharmaindustrie verteidigten dagegen die Ansicht, daß gesunde Menschen, die Bräunungsmittel nur als Kosmetikum benutzen, nicht gefährdet seien. Die beobachteten Kristallablagerungen und Sehstörungen seien nur bei Patienten mit Hauterkrankungen zu beobachten, die Canthaxanthin als Arzneimittel über längere Zeit und in höheren Dosen einnehmen.

Das BGA wird nach Auswertung der Anhörung über Maßnahmen beraten, die bis zu einem Verbot canthaxanthinhaltiger

Ausland über Gesundheitsschäden nach Carotinoid-Einnahmen veranlaßt. In der Bundesrepublik handelt es sich um sechs apothekenpflichtige, aber nicht verschreibungspflichtige "Selbstbräuner", die als Arzneimittel gelten.

Nach den Erfahrungen bundesdeutscher Ärzte kann bereits eine kurzzeitige Einnahme der Bräunungspillen zu Sehstörungen "aufgrund" von Kristallablagerungen in der Netzhaut führen. Diese Kristallin Veränderungen, die auch nach Absetzen der Präparate bestehen-bleiben, entwickeln sich bei gesunden Patienten meist unbemerkt.

Die Mediziner sprachen von einer groben Dunkelziffer bei dieser Erkrankung,

BERLIN, 6. Juni (dpa). Bräunungsmittel in Pillenform, angeblich Garant für gesundes Aussehen und innere Schönheit, können die Gesundheit der Augen schädigen. Darauf haben Wissenschaftler und Mediziner in einer Sonderitzung des Bundesgesundheitsamtes (BGA) am Mittwoch in West-Berlin hingewiesen. Dabei gilt die in oralen Bräunungsmitteln enthaltene Substanz Canthaxanthin als Risikofaktor für eine Veränderung des Augenhintergrundes und für eine verzögerte Heil-Dunkel-Anpassung der Augen, wurde erläutert.

Die Sitzung zur "Risiko-Nutzen-Abwägung" der Bräunungspillen wurde vom BGA nach Berichten aus dem In- und

Byček s umělým srdcem

(čtk): Nejnovější čs. umělé srdce TNS Brno VII. ověřené čs. řidiči a pohonnou technikou, má od 28. května pokusný byček Rusian ve Vsesvazovém vědeckovyskumném ústavu chirurgické Akademie lékařských věd SSSR v Moskvě. Implantaci uskutečnily společně tým odborníků v čele s ředitelem ústavu akademikem B. Petrovským a koordinátorem státního vědeckého ústavu v KÚZ v Brně prof. MUDr. J. Vaškou, DrSc. Je součástí čs.-sovětské spolupráce při řešení točtelní náhrady srdce. Podle včerejší telefonické informace z Moskvy je stav zvířete dobrý. Umělé srdce TNS Brno VII je netrombogenní, tj. nevytváří se v něm krevní sraženiny.

Bleifrei-Stationen in sieben Ländern

Die Fahrer von Katalysator-Autos können in diesem Sommer unter sieben europäischen Ländern als Urlaubsziel wählen, denn dort gibt es bereits bleifreies Benzin. Die Tankstelleneinrichtung ist allerdings äußerst unterschiedlich, als ausreichend bezeichnet der ADAC nur die in der Schweiz. Bleifreies Benzin, gibt es in Belgien (1,73), Dänemark (1,83), Luxemburg (1,39), Niederlande (1,73), Österreich (1,65), Schweden (1,61), Schweiz (1,46).

Für mehrere Länder gibt es auch 1985 wieder Benzingutscheine, wobei sie teilweise die Kosten verringern sollen, zum anderen Teil, nämlich in Osteuropa, für das Tanken unbedingt nötig sind. Die Tankstellen in Bulgarien, Polen, Rumänien und der Sowjetunion akzeptieren von Ausländern kein Geld, sondern ausschließlich Bons.

Aufpassen müssen die Fahrer von Autos, die für Normalbenzin ausgelegt sind, denn nicht in allen Ländern ist die Qualität des Normalbenzins ausreichend. Deshalb rät der ADAC, in Griechenland und Österreich eine Mischung aus Super und Normal zu tanken. Reines Super empfiehlt sich aus Qualitätsgründen für Italien, Jugoslawien, Polen, Portugal, Rumänien und die Türkei.

Einige Länder haben mehr als zwei Benzinsorten oder eine von der Bundesrepublik abweichende Qualitätsauszeichnung. Die Fahrer von Normalbenzin-Autos tanken, um sicher zu gehen, in der DDR „Extra“ mit 94 oder

„Spezial“ mit 92 Oktan, in Bulgarien „93 Oktan“, in Dänemark „92 Oktan“, in Großbritannien „2 star“, in Irland „Middle Grade“, in Spanien „Super 96 Oktan“ und in der Tschechoslowakei „Spezial 90 Oktan“.

Weitere Tanktips: CSSR: Wer einen Aufenthalt vorausbuucht und bezahlt, tankt ohne Gutschein trotzdem billiger, weil dann zu einem weitaus günstigeren Kurs Devisen gewechselt werden können.

DDR: Die Gutscheine gibt es an den Grenzübergangsstellen, der Gutscheinpreis gilt auch, wenn man an den Intertank-Stationen mit DM bezahlt.

Finnland: Dieselfahrer sparen 35 Prozent, wenn sie an Heizöl-Zapfsäulen (Polttoöl) vorfahren. Dies geht nur bei nicht in Finnland zugelassenen Fahrzeugen.

Italien: Erhältlich sind Benzingutscheine-Pakete für Nord- und für Süditalien, die zwei Jahre gültig sind und auch Gutscheine für mautpflichtige Autobahnen und kostenlose Pannenhilfe enthalten.

Ungarn: Diesel gibt es offiziell ausschließlich gegen Bons. Viele Tankstellen verkaufen aber Diesel gegen hart zu einem wesentlich günstigeren Preis.

Rumänien: Wer Autos fährt, die Superbenzin brauchen, sollte immer rechtzeitig tanken, da es nicht überall diesen Kraftstoff gibt. Die mit „BCF“ gekennzeichneten Stationen sind speziell für Touristen reserviert, man kann dann an wartenden Einheimischen vorbeifahren.

Die Benzingutscheine für Italien und Jugoslawien gibt es überall beim ADAC, für die anderen Länder entweder an den Grenzen, in den staatlichen Fremdenverkehrsorganisationen oder bei inländischen Banken.

Blumen mögen Gemüse-Brühe

Schütten Sie das Wasser nicht weg, wenn Sie Gemüse gekocht oder gedünstet haben. Sie können die Brühe für eine Suppe oder Sauce verwenden, oder sich damit die Blumen und Büsche im Garten gießen. Die mögen die Vitamine auch.

KAMBALIZMUS.

Dieb angeht 186 BHs und 174 Höschen

Mit einer langen Angelrute fischte ein Dieb (28) aus Amsterdam (Holland) immer wieder Damenwäsche von den Wäscheleinen. In seiner Wohnung fand die Polizei: 186 BHs, 174 Höschen, 59 Nachthemden, 132 Bikinis.

Vater (13) zahlt 20 Pfg. Alimente

Die niedrigsten Alimente der Welt muß ein englischer Schüler (13) zahlen: 20 Pfennig pro Woche! Seine Freundin (15) hatte ein Baby bekommen, klagte. Der Oberste Gerichtshof in London entschied: Wenn der Junge eine Lehre macht, zahlt er mehr. VE 12 JEN 18 ALA.

Was wissen Sie vom Hackfleisch?

Der Hackfleisch (Gehacktes) von Rind (max. 24% Fett) oder von Rind und Schwein (max. 30% Fett); zubereitetes Hackfleisch (Hackfleisch, Mett) vom Schwein (max. 85% Fett).

Nach der deutschen Hackfleisch-Verordnung darf Gehacktes jeder Art nur am Tag der Herstellung verkauft werden. Es ist schnell verderblich, es gilt, es auch am Tag des Einkaufs zu verbrauchen. Im Kühlschrank hält es sich bis zu 12 Stunden frisch, in der Tiefkühltruhe bis zu 3 Monaten. Möglichst nur die Portionen einfrieren, damit sich das Fleisch später schneller aufthauen läßt.

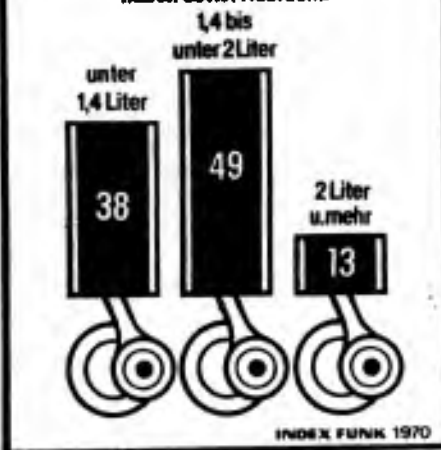
Hackfleisch (Gehacktes) von Rind (max. 24% Fett) oder von Rind und Schwein (max. 30% Fett); zubereitetes Hackfleisch (Hackfleisch, Mett) vom Schwein (max. 85% Fett).

Nach der deutschen Hackfleisch-Verordnung darf Gehacktes jeder Art nur am Tag der Herstellung verkauft werden. Es ist schnell verderblich, es gilt, es auch am Tag des Einkaufs zu verbrauchen. Im Kühlschrank hält es sich bis zu 12 Stunden frisch, in der Tiefkühltruhe bis zu 3 Monaten. Möglichst nur die Portionen einfrieren, damit sich das Fleisch später schneller aufthauen läßt.

ZACHRANŇ VÍZKUM na stavbách dálnice v Rousínově zahájili pracovníci Archeologického ústavu ČSAV v Brně. Vědě státních objektů a kostrového hrobu se bestí nálezem v pozadí doby kamenné odkryli ojedinělé kostrové hroby kultury se zvoncovými poháry z období kolem roku 2000 před n. l. Nacházely se v něm kostry muže a ženy, uložené ve skříně poloze na boku, čtyři zdobené poháry a dvě misky se zbytky ztřeštěných kostí. U zemědělského muže nalezli archeologové leštěnou kosteleckou nádobu desítku a sedm kamených hrobtů na šípů, uložných pásové v toulci. K výhazě teny patřilo kostěné zábrněné pásmo-cové spinadlo šalu.

Katalysator – nur für Große?

Von je 100 Pkw in der Bundesrepublik haben soviel Hubraum:



Wer wenig ißt, muß mehr trinken

Wasser ist ein unentbehrliches Lebensmittel in der täglichen Ernährung und als Hauptbestandteil des Blutes Transportmittel der Nährstoffe und Lösungsmittel für verschiedene Salze. Es wird für alle Stoffwechselvorgänge benötigt. Wird zu wenig getrunken, ist die Funktion der Niere beeinträchtigt. Außerdem wird der Blutkreislauf in Mitleidenschaft gezogen.

Ein gesunder normaler Mensch sollte normalerweise täglich 1 1/2 bis 2 Liter Wasser trinken. Die Trinkmenge richtet sich auch danach, wieviel Flüssigkeit über feste Lebensmittel aufgenommen wird, Fisch 40%, Brot 35-40%, Joghurt 89%, Knäckebrot 7%, Eierteigwaren 10%, Reis 10%, Kartoffel 60%, Obst 70-80%, Gemüse 60-70%. Faustregel: je weniger gegessen wird, desto mehr muß getrunken werden.

Es stand in der Prawda

In Moskau produzieren Menschen Fernseher, die explodieren können.

In Moskau werden Kunden beim Kauf gewarnt, daß diese Geräte explodieren könnten. Jeder dritte neue Fernseher ist kaputt. Das ist keine antisowjetische Propaganda. Das stand gestern in der „Prawda“. „Prawda“ heißt Wahrheit.

... A DRBNA TO ROZŠÍŘUJE... A RA DA...!

• Brunelešké police zatklia pro „potulku“ 45letého belgického františkána P. Paula Gérone, který se souhlasem řádu žije mezi nejchudším obyvatelstvem a pomáhá mu, a rozhodla umístit tohoto kněze v útluk; soud „tuláka“ osvobodil s odůvodněním, že se u něho nejedná prvky zaháňlivosti a že není nebezpečný.

Steven Spielberg (ET)

Der Träumer des goldenen Schatzes

weiß nicht, wieviele Millionen er hat

Um Ihnen einen Begriff zu geben, wer Steven Spielberg ist: Jeder e i n z e l n e seiner Filme hat soviel Geld eingespielt wie alle deutschen Jungfilmer z u s a m m e n in den letzten 20 Jahren an der Kinokasse umgesetzt haben.

Spielbergs Filme heißen „Der weiße Hai“, „Unheimliche Begegnung der dritten Art“, „E.T.“, „Jäger des verlorenen Schatzes“, „Indiana Jones“, „Gremlins“. Sie brachten 2 Milliarden Mark Reingewinn.

Der Bursche ist 37 Jahre alt und hat keine Ahnung, wie viele hunderte von Millionen Dollar er besitzt.

Von Magnus Carbo

Dokumentation: Richard Lay

„Er könnte mit einem Federstrich die riesige Filmfirma Metro-Goldwyn-Mayer kaufen“, sagt ein Freund, „ihm liegt Hollywood buchstäblich zu Füßen – aber wenn auch nur ein kleiner Provinzheim eine schlechte Kritik schreibt, rauft er sich die Haare und verfällt in Depressionen.“

Ja, ja, nur Leute, die kein Geld haben, glauben, daß Geld alle Probleme löst.

„Mein Psychiater“, sagt Steven Spielberg, „hat mir einen guten Rat gegeben: Auf meinem Nachttisch liegt ein dickes Buch, in das ich jeden Abend die Namen meiner Feinde eintrage... Danach kann ich gut schlafen!“

Seit bekanntgeworden ist, daß Spielberg ein „Feindebuch“ führt – also eine private schwarze Liste – liegen die Leute platt auf dem Bauch vor ihm. Keiner möchte je in diesem „Emeny Book“ stehen, alle fürchten, daß es einem beruflichen Todesurteil gleichkäme. Spielbergs Firma ist das gewaltige Universal Studio in Universal City, eine eigene Stadt im San Fernando Valley von Los Angeles.

Bei Universal sah man jahrelang mit einem lachenden und einem weinenden Auge, wie Steven Spielberg sich beinahe zu Tode arbeitete. Ihr Präsident Tannenbaum sagte ihm eines Tages: „Wenn du noch länger als achtzig

Stunden arbeitest, kannst du ja gleich im Studio schlafen!“

Das hielt Steven Spielberg für eine prächtige Idee, und so baute ihm Universal auf dem Studiogelände ein zweistöckiges Haus mit Büros, Vorführräumen und privaten Schlaf- und Badezimmer. Kostenpunkt: 3,5 Millionen Dollar.

„Natürlich haben wir ihm das Haus geschenkt“, sagte Präsident Tannenbaum bei der Einweihung.

Zur Zeit ist Spielberg vollkommen aus dem Häuschen, weil seine Freundin Amy Irving – eine süße Schauspielerin und auch schon ein Star vieler Filme – im Mai ein Kind von ihm bekommen wird.

„Film interessiert ihn im Augenblick überhaupt nicht!“ jammert man bei Universal. „Steven entwirft unzählige Kinderzimmer mit Figuren aus seinen Filmen und hat auch bereits einen Babykäfig konstruiert, in dem das Kind in Sichtweite seines Schreibtisches spielen soll.“

Alle kennen Steven Spielberg in Universal City, aber niemand erkennt ihn. Der Multimillionär läuft grundsätzlich nur in einem grauen T-Shirt und abgewetzten Bluejeans herum.

In keinem Hollywood-Restaurant kann er hoffen, einen Tisch zu bekommen. Oft genug hat ein Kellner schon die Polizei gerufen, weil Spielberg sich einfach an den Tisch setzte, der für ihn reserviert war, aber der Kellner ihn nicht kannte.

„Es gibt nur zwei Menschen in meinem Leben“, sagt der Filmemacher Nr. 1 immer wieder, „von denen ich mir etwas lassen lassen: Amy und George!“

Amy Irving und George Lucas, sein langjähriger Freund und Partner.

Amy Irving hat den Vater ihres Kindes in den letzten fünf Jahren bestimmt schon zehnmal verlassen – unter Hinterlassung vieler Scher-

ben, und einmal trug Steven Spielberg auch ein blaues Auge davon.

Mit George Lucas verbringt Spielberg seine ganze Freizeit – wenn es so etwas für ihn gibt. Sie fliegen dann

zwei kleine Kinder, phantastische Burgen im Sand.

Sagt Lucas: „Alles, was in unseren Filmen auffällt, haben wir bestimmt vorher schon im Sand gebaut. Dort finden wir unsere Ideen.“

Beide Filmgewaltige behaupten, daß sie nur glücklich sind, wenn sie drehen können. Da zwischen den einzelnen Filmen aber viele Monate der Vorbereitung liegen, sind sie die meiste Zeit des Jahres unglücklich.

Keine Zeit zum Essen – nur Hamburger

„Wir haben schon depressive Phasen gehabt, die an-

nach Hawaii und bauen, wie derhalb Jahre dauerten“, sagt Spielberg. „Aber dabei flutschen die Ideen nur so... Wenn ich guter Laune bin, fällt mir bestimmt nichts ein!“

Er hat als 16jähriger mit der 8mm-Kamera seines Vaters und gesparten 500 Dollar einen zweieinhalbstündigen Film über merkwürdige Lichterscheinungen am Himmel gedreht – und schon bei der ersten Aufführung in einem privat gemieteten Kino die Investition doppelt zurückbekommen.

Als er 20 war, gab ihm Universal den ersten Vertrag, und mit 23 drehte er den ersten Fernsehfilm, „Duell“, über einen reisenden Vertreter, der von einem unsichtbaren Lastwagenfahrer verfolgt wird. Das ist noch heute einer der besten TV-Filme.

„Wir leben spartanisch“, sagt der junge Millionär. „Wir haben einfach keine Zeit zu essen... Ab und zu bekommen wir einen Kalorienkoller, dann fliegen wir nach Las Vegas, quartieren uns in einem billigen Motel ein und fressen solange Hamburger und anderen Mist, bis wir fünf Pfund zugenommen haben.“

Film ist ein Medium für Verrückte. Darum sind die größten Filmemacher auch die Verrücktesten.

Skleníková velmoc

(a): Japonsko se svými 27 000 hektary skleníkových ploch a 55 000 hektary fóliových tunelů patří k zemím s největší kapacitou krytých pěstebních ploch. U okurek a papriky se tak vypěstuje více než polovina roční produkce. Zatímco tato země jiné důležité potraviny dováží, kryje svou potřebu zeleniny skoro úplně z vlastní produkce.

• Národní úřad pro letectví a vesmír (NASA) oznámil jména nových adeptů kosmických letů, kteří mají rozšířit skupinu amerických astronautů na celkový počet 103. Mezi nováčky jsou dvě ženy, ale hlavně osm vojáků, ESTE FUOT A METRICKYCH.

Sčítání labutí v ČSSR
Proto NEBUŽ LABUŤ!

„Mutzenbacher“ bleibt Gefahr

OLG bestätigt Indizierung / Roman über Hitler freigegeben

MÜNSTER, 4. Juni. Auch aus heutiger aufgeklärter Sicht verstoße der Roman „Josefine Mutzenbacher — die Liebesgeschichte einer Wienerischen Dirne“, gegen fundamentale Wertvorstellungen, so daß er nicht in die Hände von Kindern und Jugendlichen gehöre. Mit dieser Begründung bestätigte der 20. Senat des Oberverwaltungsgerichts (OVG) Münster am Dienstag die Indizierung des 1904 erstmals erschienenen Werkes.

Nach dieser Entscheidung (AZ.: 20 A 146/84) darf der Roman nicht öffentlich ausgestellt oder an Jugendliche verkauft werden. Der Senat hob hervor, daß die Kunstfreiheit Grenzen habe. Die Gefährdung der Jugend sei eine solche Grenze. Diese überschreite der Roman, der von

der ersten bis zur letzten Seite sexuelle Handlungen von und mit Kindern schildere.

Als nicht jugendgefährdend stufte das OLG hingegen den Science-Fiction-Roman „Der stählerne Traum“ des US-Autors Norman Spinrad ein, in dem Adolf Hitler Hauptperson ist. Es hob die Indizierung der Bundesprüfstelle auf (AZ.: 20 A 2748/83). Der Roman erzählt, daß Hitler nach New York ausgewandert ist und unter dem Titel der „Herr des Hakenkreuzes“ seine nationalsozialistischen Ideen ausführlich und in aller Brutalität beschreibt. Die Übersetzung des Romans soll als Satire und Persiflage verstanden werden. Die Bundesprüfstelle hatte darin vielmehr eine eindeutige Verherrlichung des NS-Regimes gesehen.

RED. PŮVČOYE „MUTZENBACHEROVA“ ZA POPLATEK
ADM/KOD.

Nie mehr bei Vollmond?

NEU-DELHI, 4. Juni (dpa). Indien ist jetzt um eine Touristen-Attraktion ärmer geworden. Urlauber, die das berühmte Tadsch Mahal am Stadtrand von Agra bei Vollmond sehen wollen, werden in Zukunft vor verschlossenen Türen stehen. Die archäologische Abteilung der Regierung in Neu-Delhi hat angeordnet, daß die Tore zu dem Märchenpalast aus weißem Marmor künftig bereits um 19.30 Uhr geschlossen werden müssen.

Die Denkmal-Hüter haben Angst, daß Terroristen den Schutz der Dunkelheit ausnutzen und den Prachtbau zerstören könnten. Bisher galt ein Besuch des Grabmals aus weißem Marmor an Vollmond-Abenden als Attraktion, weil dann das Grabmal des Mogulenherrschers Schah Jahan für seine angebliche Lieblingsfrau Mumtaz besonders beeindruckte.

VON IIR AUS ?!

Aufgespießt

„Wald im Sinne dieses Gesetzes ist jede mit Forstpflanzen bestockte Grundfläche. Als Wald gelten auch kahlgeschlagene oder verlichtete Grundflächen...“

Paragraph zwei des Bundeswaldgesetzes, zitiert von dem Pressesprecher der Grünen im Bundestag, Heinz Suhr

WAS SIND NICHTWÄLDER ?

Der Verlust der Höflichkeit

PEKING, 6. Juni (dpa). Regierungsbehörden und Ministerien in Peking haben sich den Ruf von Telefonmuffeln erworben. Die Wirtschaftszeitung „Jingji Ribao“ (Economic Daily) beschwerte sich am Donnerstag über schlafmützige und fide Abfertigung und veröffentlichte auf der Titelseite die detaillierten Ergebnisse von Stichprobentelefonaten vom Vortag mit 20 staatlichen Dienststellen.

Nur acht mal habe sich „das andere Ende“ mit einem freundlichen „ni hao“ (Guten Tag) gemeldet, in der Mehrzahl der Fälle statt dessen nur mit einem knappen „wei“ (Hallo) oder unwirschen „äh“ oder „hmm“. Die schlechteste Note in der Zeitwertung erhielten die Telefonistinnen des Innenministeriums, die es zwölfmal klingeln ließen, bevor sie zum Hörer griffen.

Immer schön Abstand halten

WASHINGTON, 6. Juni (dpa). Ein US-Bürger, der im Januar bei der Amtseinführung von Ronald Reagan einen unerlaubten Spaziergang durch das Weiße Haus unternommen hat, muß künftig zwischen sich und dem Präsidenten oder dem Weißen Haus einen Mindestabstand von fünf Meilen einhalten. Robert Latta wurde von einem Gericht in Washington außerdem zu einem Jahr Gefängnis mit Bewährung verurteilt. Der Angestellte der Wasserwerke von Denver (US-Bundesstaat Colorado) war im allgemeinen Trubel der Einführungsfeier am 21. Januar einer Marschkapelle ins Weiße Haus gefolgt und eine Viertelstunde lang unbemerkt durch die Gemäcker des Präsidenten gelaufen, bis er schließlich aufgefing und festgenommen wurde.

Aufgespießt

„Eine demokratische Regierung hingegen lebt davon, daß die Bevölkerung ihr Kompetenz zutraut und bei ihr die Kraft zur Entscheidung spürt.“

Der CDU-Bundestagsabgeordnete Werner Broll in einer Erklärung, die von der CDU/CSU-Bundestagsfraktion offiziell herausgegeben wurde.

Wer den Sprung überlebt

NEW YORK, 6. Juni (AFP). Frauen — und zwar speziell schlanke — haben die besten Chancen, beim Sprung von der New Yorker Brooklyn-Brücke nicht zu Tode zu kommen. Zu dieser Feststellung kamen jetzt zwei US-Mediziner. Obwohl sich dreimal mehr Männer als Frauen von der Brücke stürzten, überlebten mehr Frauen den Sprung ins Wasser, stellten die Wissenschaftler fest. Professor Howard Richman führt dies auf das „Gewicht, den Aufschlagswinkel, die Körperrehungen während des Falls sowie auf die Jahreszeit“ des Selbstmordversuchs zurück, da die Gefahr der Unterkühlung groß sei.

Aus dem in New York veröffentlichten Bericht geht hervor, daß in den letzten hundert Jahren mindestens 20 Frauen den Brückensturz überlebt haben.

• TEMER 50 000 granátů vyfouklo čínské odlištělectvo v pátek a v sobotu na venkově Thanh-thuy a další oblasti okresu Vi-tuyen ve vietnamské pohraniční provincii Ha-tuyen. Současně se do vesnice pokusily proniknout ze tří směrů dvacetkrát oděly čínské pěchoty. Otočníci byli odraženi a na bojišti zanechali mrtvé a značné množství zbraní a munice.

• NÁŠ mrázivěský obor získá významnou novou kapacitu výstavbou mrázivěského závodu v Opavě-Palenci a modernizací závodu v Opavě na Těšínské ulici. Celková skladovací kapacita bude 200 m³ stálého prostoru. Areál nového mrázivěského závodu v Opavě-Palenci bude představovat urbanistický komplex, který tvoří ucelený skladovací a energetický monoblok včetně nezavazujících pomocných provozů. Tak zvaný mrázivěský kostik má čtyři mrázivěské sklady o kapacitě 44 000 m³ krychlových. Výstavbu provádí Mostostal z Váňavy podla projektové přípravy Potravinoprojektu, závod Brno.

• Improvizovaný plán n. p. Kovoipol Police nad Metují, který patří do VHI Prago-Union Praha, předpokládá v letošním roce 25 % obměnu výroby a v oboru regulační techniky dokonce 40 %. Do výroby výroby zde zavádějí 12 tisíc travních strojových sekaček, dvouběžné holicí stroky, plynové zapalovače A 106 (výroba v závodech Jerško) a 12 tisíc manipulátorů MP 05 (v závodech Litomyšl). Mezi novými výrobky se objeví rovněž regulační prvky pro hybridní akumulární kamna a vestavné termoplasty pro napařovací žehličky vyráběné v n. p. Elektro-Praga Hilsko.

Einbrecher am Göring-Bunker

BERCHTESGADEN, 6. Juni (AP). Den ehemaligen Bunker von Hitlers Reichsmarschall Hermann Göring am Berchtesgader Obersalzberg wollten bisher unbekannte Täter aufsprengen. Wie das Bayerische Landeskriminalamt am Mittwoch berichtete, stehlt sie in die 30 Zentimeter dicke Stahlbetonmauer neben einer eisernen Eingangstür ein 25 mal 90 Zentimeter großes Loch und verschafften sich damit Zutritt in den Bunkerstollen. In eine zweite Sperrmauer nach etwa 35 Metern, die zusätzlich mit einer schweren Stahlplatte gesichert sei, hätten die Täter ein rund zwölf Zentimeter tiefes Loch gemeißelt. Polizeibeamte hätten Zündschnüre und die Reste einer Siphon-Kapsel gefunden. Ob in dem Stollen gesprengt worden sei oder eine Sprengung nur vorbereitet wurde, müsse noch untersucht werden.

Nejlepší známka roku

(Tik): Výsledky dvadecátého ročníku ankety Mladé trojky. Volíme nejlepší festoslovenkou poštovní známku roku. Byly vyhlášeny všude v Praze, v katolických kostelích, v továrních a v obchodních místech. Poštovní známka ke 110. výročí světové pošty byla vybrána jako nejlepší známka roku. Autorem výjimečného návrhu je zasloužilý umělec J. Bejla, rytinu vypracoval M. Džuráček, některé kresby na kopírování jsou dílem V. Fajta. Velmi vítězství v kategorii uměleckého ryteckého přepisu linového střevníku díla sl. odnesl tvůrce známky Antonín Mánes. Kolořin 1839 se série uměleckých děl na známkách L. Itka. V soutěži o nejlepší dílo zvířele se snažili novopevňovat „Umělecká díla na známkách“ zaslaná zlatého umělce J. Herčíka, M. Ondráčka, V. Fajta, J. Mártka a L. Itky. Přímá v kategorii známek vydání k významné události nebo výročí politického charakteru patří díla I. Rumanského, V. Fajta a J. Solperry „45. výročí Mezinárodního dne studentstva“.

Grüner Lippenstift küßt pink

In den USA sind neue Lippenstifte auf dem Markt, die sich nach dem Auftragen verfärben. Ein grüner wird plötzlich pink (steht brünetten Frauen), ein blauer violett (gut für blasse Blondinen).

Prohloubení nerozborného přátelství ČSSR a SSSR

HLU BSI PRDEL UZ NEEXISTUJE! CO VA TO GUINNESSOVA KNIHA REKORDU?

Pamětník, který stále slouží

Negrelliho viadukt v Praze byl otevřen před 135 lety

Právě před 135 lety byl zahájen provoz po Negrelliho železničním viaduktu v Praze, který se zapísal do historie našich dopravních staveb jako dílo ve své době nadprůměrné. Až do dneška slouží potřebám železnice, jezdí po něm vlaky z nádraží Praha-střed na Kralupy, Kladno, Slaný.

Most se stavěl z pískovcových kvádrů dva roky — od roku 1848 do roku 1850, kdy se předával do provozu po dokončení části dráhy pražsko-drážďanské. První pravidelný vlak po něm projel 1. června 1850. Překlenout karlínské údolí a dvě vitavské ramena bylo už pro projektanty dosti obtížné. Hledali se dokonce jiné cesty, kudy trasu dráhy do Drážďan vést. Při splnění cíle, aby pražské nádraží bylo ve středu města, se však nejvíce jistě možná řešení než vybudovat vysoký most přes Rohanský ostrov i přes Štvanici a trať pak dále již budovat trvale na levém břehu Vitavy i Labe.

Počítalo se s tím, že stavbu drážďanské dráhy i se stavbou karlínské mostu povede inženýr Jan Pernér, který se osvědčil již při výstavbě dráhy olomoucko-pražské. Jeho tragická smrt v Chocni v roce 1845 však tuto skutečnost zmařila. Státní dráha využila proto odbornosti generálního inspektora Severní dráhy Aloise Negrelliho, který se ujal díla a nový most v Praze navrhl.

Byl to vynikající geometr a matematik, ještě mladý stavěl silnice v Tyrolsku a Švýcarsku. Poté podnikl studijní cestu do Anglie, aby získal další zkušenosti. Po návratu o tom napsal odborné dílo, které se v našich poměrech stalo významnou pomůckou i učebnicí zároveň. Zúčastnil se i stavby nové horské dráhy přes rakouský Semmering. V letech 1848 a 1849 byl vyslán do Itálie, aby se tam seznámil s výstavbou cest a silnic pro vojenské účely. Tady Negrelli zastával též důležitou funkci v mezinárodních organizacích pro námořní plavbu a zde se nejvíce proslavil. Před stavbou euzské kanálu to byl on, kdo prokázal, že mezi Rudým a Středozemním mořem není třeba budovat zdymadla, jak to v téže době tvrdili jiní odborníci.

Podle Negrelliho se tedy vystavělo monumentální dílo i v Praze. Most byl věhlasnou evropskou stavbou své doby. Byl přesně 1111 metrů dlouhý a měl 87 oblouků. Dráha na něm později vybudovala i druhou kolej, ale jinak se na něm od postavení, nic nemuselo měnit, kromě upevnění trakčních stožárů, kdy se na něm parní a motorový provoz měnil na elektrický. Některé pilíře však nejsou již původní. Při řešení automobilové dopravy Křižíkovou ulicí u divadla v Karlíně bylo nutno změnit v padesátých letech dva oblouky na jediný. Přitom jeden pilíř nahradila

mostovka z předpjatého betonu. Podruhé to bylo v minulých letech, kdy se na levém břehu v Holešovicích musel most přizpůsobit silničnímu úpravám, takže se poněkud zkrátil. Slouží však stále dobře. Jak v dobách, kdy po něm začaly jezdit lokomotivy o celkové hmotnosti 15 až 19 tun, tak v dobách dnešních, kdy po něm jezdí elektrické lokomotivy s hmotností na každou nápravu až 22 tun.

V době svého vzniku musel viadukt působit zřejmě impozantně. Na obrazech z té doby se most znázorňoval jako obrovská stavba, která převyšovala vše kolem. Vynikal nad vše ostatní, a také se ve starých dílech tak popisuje. Faktem jistě bylo, že šlo o římskou stavbu devatenáctého století, kterou tvůrci zbudovali s mnohanásobně pevnostní rezervou, již dnes využíváme. Z hlediska estetického se viadukt řadí ke krásám kamenné Prahy. Dokazuje přitom, že i technické dílo může stavitel dovést k formám, které mohou být dokonalé, přitom však vyhovovat svou účelností.



Než skončil první provoz z Prahy do Vídně, oběhly se lokomotivy uhlím a vodou v Bukacích a odtud až na nádraží Praha-střed v konvojech. Dnes již motorizované vlaky sahají na Negrelliho viaduktu jen tři lokomotivy, to však je téměř pět set tun

Švýcarsko zbrojnicí nacistického Německa

Už více než 100 let se Švýcarsko pyšnil svou neutralitou. Malé republiky ukryté v Alpách se dvě strašné světové války nikterak nedotkly. Ale byla tato země se šesti milióny obyvatel před čtyřiceti lety skutečně zemi neutrální?

Opravdu se nijak neúčastnila válečného zápasu v Evropě? Na tyto a řadu dalších a ními spojených otázek se snaží ve své knize odpovědět švýcarský historik Werner Rings. Zveřejnil v ní velice zajímavé, ba až senzační podrobnosti z nichž vyplývá, že malé Švýcarsko bylo velkou zbrojnicí nacistického Německa.

Spolupráce s Německem začala v roce 1940, když bylo Švýcarsko po porážce a okupaci Francie odříznuto prakticky od západních zemí. Tehdy Berlín kategoricky požadoval od Bernu dodávky vojenského materiálu s pohrůžkou, že jinak zastaví dodávky ocele a uhlí do Švýcarska. Švýcarská vláda dala tehdy souhlas, a zbrojní průmysl, továrny přesného strojírenství a elektrotechnický průmysl

zahájily výrobu pro nacistický wehrmacht. A nejen to. Švýcaři dokonce prodali nacistickému Německu výrobky vojenského charakteru, které si před tím objednali antihitlerovští spojenci a které vzhledem k tehdejší situaci už nemohly být spojencům předány.

Podle Wernera Ringse se Švýcarsko zavázalo dodat nacistům „tolik válečného materiálu, kolik jen bude možné“. Nacistická německá armáda byla zásobena ze švýcarských nábojů, roznětikami, granáty, přesnými měřicími přístroji pro tanky a letadla, moderními obráběcími stroji pro německý válečný průmysl. A proslulý švýcarský hodinářský průmysl dodal nacistům přesné časované roznětíky.

Celkově pro potřeby wehrmachtu,

luftwaffe a válečného námořnictva pracovalo na 80 proc. veškerých švýcarských průmyslových podniků přesného strojírenství, 70 proc. elektrotechnického průmyslu, 60 proc. zbrojního průmyslu a tři čtvrtiny všech hodinářských podniků, uvádí se v knize.

Pochopitelně, že dodávky nebyly zadarmo a bylo je třeba zaplatit. A tak do švýcarských bank plynulo zlato ukradené nacisty v celé tehdy Německem okupované Evropě. Už koncem roku 1940 předatavovala hodnota objednávek Německa takřka 400 miliónů švýcarských franků. Když pak od roku 1943 se letecké nálety spojenců na nacistické zbrojní podniky začaly stupňovat, švýcarské dodávky se pro nacistickou armádu staly ještě důležitějšími. Došlo dokonce k tomu — jak dokládá jiný švýcarský historik Georg Kreis — že Hitler začal uvažovat o možnosti protiletectvé obrany některých důležitých švýcarských průmyslových podniků.

(end)

Čs. sbor zvítězil v Tours

(js): Ženský pěvecký sbor Juventus Paedagogica pedagogické fakulty Univerzity Karlovy se sborním ředem dr. J. Kolářem se vrátil z jedenáctidenního turné po Francii, kde úspěšně reprezentoval české sborové umění. V mezinárodní sborové soutěži Rencontres internationales de Chant Choral v Tours získal první cenu v kategorii ženských sborů, druhou cenu v kategorii interpretace skladeb folklórního zaměření a cenu Radio France. Porota ocenila zejména jedinečnou barvu sborového zvuku, širokou dynamickou škálu od křísťového pianissima až po syté znějící fortissimo, intonační čistotu a perfektní stylový přednes i muzikálnost projevu. Se stejným spontánním ohlasem se setkal i koncert sboru Juventus Paedagogica v Paříži. Dramaturgie koncertního repertoáru, který sbor interpretoval společlivě zpaměti, zahrnoval i soudobou českou sborovou tvorbu P. Rezníčka, Z. Lukáše a J. Hanuše, která vzbudila u tourského i pařížského publika živý zájem.

>Zájem< překupníků o sokoly

Reykjavík — Islandské policie zatkla jednoho západního Němce, který se ze země pokusil vyvést tři mladé sokoly. Jak včera oznámilo velvyslanectví NSR v Reykjavíku, 37letému muži hrozí odnětí svobody, až do výše tří let a pokuta 85 000 marek. Islandské úřady v minulém období zesílily dohled nad pašováním různých chráněných druhů zvířat a mají k dispozici seznam cizinců podezřelých z této protizákonné činnosti. V souvislosti se „zájmem“ překupníků o mladé sokoly vhodné k loveckému výcviku upozorňují odborníci na fakt, že obchodníci v arabských zemích platí za tyto dravé ptáky několik desítek tisíc dolarů.

Dávají přednost trolejbusům

(dkk): Karlovy Vary a Sokolov budou dalšími městy západních Čech, kde přepravu cestujících zejména v centrech, zabezpečí trolejbusy. V Karlových Varech mají být vybudovány čtyři základní linky o celkové délce přes 27 kilometrů, v Sokolově tři s délkou asi 10 kilometrů.

• Platí i akt k uctění památky více než 50 vojáků československé samostatné obrněné brigády, kteří padli koncem druhé světové války při osvobozování severozápadního pobřeží Belgie, se konalo v přímořském městě Den Banne.

Eier platzen häufig beim Kochen. Dies ist weiter nicht tragisch, wenn Sie Essig ins Wasser geben, denn so wird das Auslaufen des Eies verhindert.

Briten verkaufen Airbus

Die Luftfahrtgesellschaft British Caledonian will zwei erst 15 Monate alte Airbus-Flugzeuge verkaufen und hat einen Auftrag für eine dritte Maschine storniert. Das Unternehmen begründet dies damit, daß die Flugzeuge den Streckenanforderungen nicht mehr genügen.

HUDBA PSANÁ V TEREZINĚ

O TEREZINSKÉ PEVNOSTNÍ VALY, vybudované za Josefa II., se nesuděly boj. Nikdo je neproslavil, každá bitva se jim vyhnula. A přece po dvě stě šedesát let od jejich založení se Terezín dostal do povědomí lidí celého světa jako něco, co budí hrůzu i dnes. Před více než 40 lety tu desítky tisíc lidí z Německa i okupovaných zemí prošli velikým utrpením.

Koncentrační tábor Terezín Bylo to něco jiného než tzv. Malá pevnost Terezín na pravém břehu Ohře, sloužící za okupace jako pobočka pražskému gestapu. Velká pevnost Terezín, bývalé vojenské město na levém břehu řeky, byla koncem roku 1941 proměněna v tzv. židovské ghetto. Byl to koncentrační tábor sice jiný než vyhazovací tábory osvětinského typu nebo tábory, v nichž vězňové se sídvali otroky, postupně likvidovanými hladem a nadměrným fyzickým vyčerpáním, přesto to byl tábor právě tak těžko snestelný jako každý jiný. Byl ghettem horším než kterákoli ghetto středověkých měst. Perspektivy k zachráně životů tu nebylo. Terezín byl průchozí stanicí k transportům do osvětinských plynových komor. Přicházeli sem židé ze všech zemí, kam dosáhl dráp fašismu, bylo sem deportováno i 70 000 lidí z tehdejšího protektorátního území. V tomto přeplněném městě, napěchovaném vězni všeho věku, hrůzilo, že zoufalství pohltí i poslední zbytky lidské důstojnosti.

Aužak z takéosti zvláštního pudu, snad z přirozené touhy po zachráně pro život tak nezbytného sebevědomí, tu došlo k obdivuhodnému jevu: erupci kultury. K její nadproduktu všeho druhu. Co v jiných koncentračních táborech bylo zcela nemožné, zde se stalo skutečností. Nacistům, když semkli město ostnatým drátem a kulturní činnost povolili v rámci tzv. Freizeitgestaltung, v podstatě nezáleželo na tom, co tito lidé předurčení k zániku, dělají. Vedle recitace, divadla a přednáškové činnosti zaujala hudba vřelý sluhu. Pořádaly se koncerty s in-

strumentální i vokální hudbou, studovaly sbory a kantáty, provozovaly opery v klavíru — to všechno v nejskromnějších prostorových a inscenačních podmínkách. Bylo to neuvěřitelné. Hrál se uprostřed obrovské bídě a zoufalství, hrálo se na půdách a improvizovaných pódích, avšak hrálo se s nadšením. V mnoha reprízách zaněly tu opery jako „Prodaná nevěsta“, „Hubička“, „Carmen“, „Kouzelná flétna“, „Bastien a Bastienka“, byla tu zpívána oratoria jako Haydnova „Stvoření světa“, Mendelssohnův „Elis“, Smetanova kantáta „Česká píseň“, zejména pak slavné Verdiho „Requiem“. S aktuální naléhavostí terezínští vězňové inscenovali i dávno lidovou hru „Esther“ (s textem propašovaným z Divadla E. F. Buriana), pojednávali o židovské dívce, která svou statečností a moudrostí zachránil židovský národ. Mimořádného ohlasu dosahovala i opera s dětskými herci „Brundibár“, komponovaná Hansem Křásou na symbolický protidělně libreto A. Hoffmeistera.

Rozuzlení života, o jehož definitivnosti v Terezíně nikdo nic nevědělo, zdálo se být daleko. Proto život v terezinském koncentráku, kde ve večerních hodinách jedna kulturní akce stihala druhou, a kdy vězňové lidé v jakési předtuše hrůzy z budoucnosti se nemohli nabažít duchovních plodů, jimiž se sami obdarovávali, měl náhle svou cenu. Měl hodnotu i za okolností, že se nacisté pokusili i této činnosti židovských vězňů zneužít k obalamucení světa prostřednictvím zjevně podplácené komise Mezinárodního Červeného kříže. Aužak transporty na smrt, které ustavičně odlehčovaly přeplněné ghetto, zůstávaly běžující výstražnou, že ani život zde nebude dlouhého trvání.

Lidé, kteří na frontách i v odboji neváhali nasadit životy v akčním boji s fašismem, prokázali velkou hrdinství. Bylo to i hrdinství jiného druhu: fyzickou slabost a smrtelnou bídu podmínek, v nichž vězněný člověk musel žít, přemoci

tvůrčí vůli a nadlidskou energii. V Terezíně byla vězněna spousta vynikajících uměleckých osobností, které svou houževnatostí a vzácnou aktivitou utiskly terezinskému kulturnímu životu pečť mimořádnosti, ojedinelé v kulturních dějinách lidstva vůbec. I v Terezíně byli skladatelé, kteří neuvolili jen z okamžité potřeby pro hudební dění, ale převážně z nutnosti vyplbat své touhy, bolesti i naděje mnohdy již suých posledních dnů. Nechtěli odejít z tohoto světa, aniž by neřekli své poslední umělecké kredo.

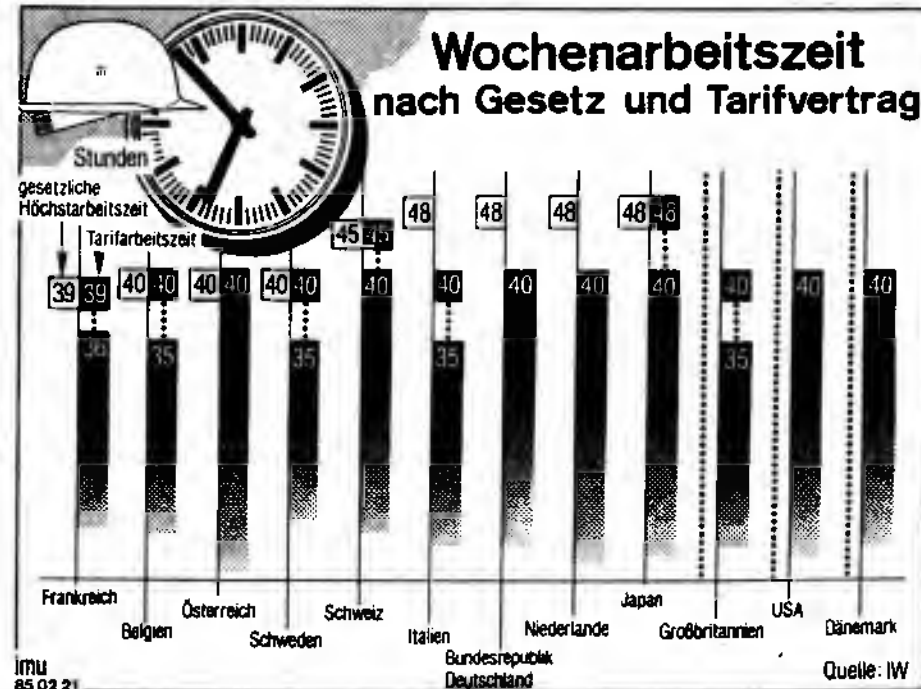
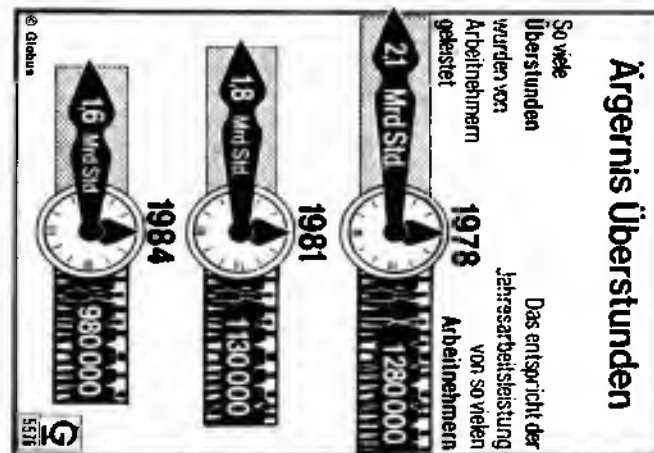
V terezinském ghettu, v prachu a špině na jedné půdě, hořečně komponoval Viktor Ullmann své nejvzácnější dílo — operu „Kráľ Atlantidy“. Pojednávalo o pádu tyranu, v němž každý mohl rozpoznat Adolfa Hitlera. Jen velké riziko z prozrazení způsobilo, že opera, ač již studována, v Terezíně provedena nebyla. Viktor Ullmann, kdysi žák Arnolda Schönberga a Aloise Háby, zahynul v plynu, ale jeho opera, znovuobjevená teprve před deseti lety, prochází dnes úspěšně světovými jevišti. Hudebních děl, vzácných svou uměleckou i myšlenkovou hodnotou, vzniklo však v Terezíně víc. S krajním vypětím vůle tu komponovali Pavel Haas, Hans Křása, Gideon Klein, Karel Reiner, Zikmund Schul, Karel Berman, Heinz Alt, Egon Ledec, František Domažlický... Kdo však tento „terezinský“ odkaz zná? Na ty, kteří nepřežili, se zapomíná. Neprávem. Vždyť i oni stavěli hráz fašistickému vředu, jenž hodlal tak zhoubně infikovat kulturu celého světa, i oni podali důkaz o nepoddajnosti a statečnosti lidského ducha, jenž dokáže umělecky tvořit i v nejtěžších a nejkrutějších chvílích života. Vychází-li proto v těchto dnech v Pantonu gramofonová deska „Hudba psaná v Terezíně“ se skladbami terezinských autorů, pak je to jeden z nejkrásnějších a nejušlechtlejších čínů, jímž toto nakladatelství přispělo k oživení památky těchto tvůrců i k plnění oslavě nedávných jubilejních dnů.

Bundesinnenminister Zimmermann läßt den Menschen suchen, der politische Witze erfindet. Endlich finden seine Agenten in einer einsamen Hütte im Schwarzwald einen uralten Mann, der auch zugeht, sich solche Witze auszudenken. Das habe er schon immer gemacht, zu Kaisers Zeiten und erst recht bei den Nazis.

Sagt der Fahndungsleiter: „Damals war es vielleicht noch berechtigt, aber heute: da geht alle Staatsgewalt vom Volke aus, gemeinsam schaffen wir Wohlstand und Sicherheit für alle, und der Mensch steht im Mittelpunkt der Politik...“

Unterbreich der Alte: „Der ist aber nicht von mir.“

Tausche schwererständ. Buch über Entfängerentführung gegen gekr. Kinderwagen. Tel.:



16jähriger heiratet Oma Marjorie

An seinem Hochzeitstag bekommt ein englischer Junge (16) aus Oldham sechs Stiefkinder und zwei Stiefenkell. Seine Braut Marjorie Mullin (40) ist Witwe, Oma und kennt Richard Hamblett seit drei Jahren. Hochzeit im Sommer.

Opět ve vazbě

(re): Ve středu 29. května v Litvínově se 35letý, pětikrát soudně trestaný, Jeroslav Z. seznámil v restauraci s 54letou ženou. Večer, když ji vyprovázela do sou sední obce, na polní cestě ji přepadl. Odčizil jí peněženku s 13 Kčs, prsten a klíče od bytu. Potom, aby ženě zamezil oznámení loupežného přepadení, rozřezal na ní šaty, zůl jí boty, které odhodil. Pachatel však byl krátce nato zadržen a je podán prokurátorovi návrh na vzetí do vazby.

Brant, Gr. 40, mit Schleier, zu verk.,

KATOLICKÝ KNĚZ PÍŠE PŘEDSEDOVI REŽIMNÍ KNĚŽSKÉ ORGANIZACE PACEM IN TERRIS

Bratře, od studentských dob jsme se viděli jen jednou — r. 1968 v katedrále sv. Ducha v Hradci — ale to setkání bylo poněkud rozpačité. Nyní čtu, že ses stal předsedou PiT. Budi to ve mně a v mnohých zármutek a bolest. Neminim ti psát „útoky, urážky a výpady“, jak píše ve svém projevu s. Milan Klusák (RP 3. 11. 1984, č. 269, str. 3; dále citováno jen M. K.). Chci Ti napsat své osobní mínění, nikoliv je sdíleno věřícím lidem, nevím; netroufám si však dovolit velkoustnaté vyhlášení, že mluvím jménem „drtivé většiny“. (Nechci nikoho drtit).

První bod se týká PiT. Nemyslím, že by Ti bylo neznámé a nejasné Prohlášení Kongregace pro klérus Quidum episcopi z 8. 3. 1982. Aby nebylo omylu, vyšel den nato oficiální komentář v Osservatore Romano, pak i výslovné písemné vyjádření prefekta kongregace S. Oddiho. Jistě se Ti dostalo do rukou, protože kard. Tomášek to oznámil všem ordinářům. Při slibu kněžské věrnosti na Zelený čtvrtek loni i letos hovořil k nám jednoznačně. PiT je zakázáno a nedovoleno, zde nelze kolísat, vaše řeč budiž ano — ano, ne — ne. Nyní posílá dopis, jenž obsahuje také stanovisko st. sekretáře kard. Casaroliho (7. 11.).

Jak jistě víš byly snahy o dezinformaci našeho kněžstva. Někteří ordináři tvrdili, že Sv. Otec ani kard. Oddi s nimi při jejich návštěvě v Římě o PiT nemluvili. Asi mají pravdu, ale to je přece zřejmé „stylus curiae“, že se o věcech rozhodnutých už nedebatuje (v písemném styku to pěkně vyjadřovala lauzule „et amplius“, tj. o té věci dost). Je to tedy jasné tomu, kdo jasně mít chce. Jistě také víš, že naše státní orgány nejsou příslušnými vykladači této věci. Na jedné straně napadají Jana Pavla II., mluví o „pravicových kruzích ve Vatikáně“ (M.K.), že prý arc. Poggi a kard. Casaroli mluví o PiT jinak atd... Mimochodem rád bych věděl, kdo jsou ve Vatikáně „levicové kruhy“ a komu podléhají. Autentický výklad Prohlášení není v rukou ani Státního úřadu pro věci církevní, ani v rukou ordinářů — těm je uloženo jeho provedení.

Potud jsou tedy věci jasné a jen složitá sofistika nebo hrubá neposlušnost tu může uplatňovat náhled jiný. Proč, z jakých úmyslů? Úmysly jedné strany jsou rovněž jasné, i když někdy více, někdy méně jsou zastírány průhlednými závoji. Nikoho však nenechávají na pochybách, že straně a vládě nejde o rozkvět církve, či dokonce o „naplňování principů kněžství“ (M.K.). Před lety vyhlásil místopředseda NF Tomáš Trávníček na shromáždění PiT v Olomouci ve svém známém projevu, že strana a vláda povede trpělivý a neústupný boj proti náboženství — jak jistě víš. Nyní je řeč opatrnější — socio-politická, ale cíle jsou

stejně.

„S obzvláštním potěšením Vám vyřizují osobní pozdrav prezidenta ČSSR Gustáva Husáka. Hlava státu a naše volené orgány s velkou pozorností a dobrými přáními sledují celou vaši práci...“ (M.K.). Známe prezidenta ČSSR ze situace velmi blízké a pochybuji, že by měl zvláštní potěšení z úspěšné, ryze duchovní činnosti kněží. Pochybuji, že by naše státní orgány vily „postupné uspokojování všech (!) oprávněných potřeb církve“ a umožňovaly „nejlepší podmínky pro práci všech (!) kněží římskokatolické církve v naší vlasti“ (M.K.).

Tyto projevy jsou jistě politické — jak jinak? Ale právě tím vtiskují politickou pečeť PiT a tím neklamně stavějí PiT mezi kněžské organizace politické, které jsou kněžím zakázané. Nejsi politicky naivní, abys to nevěděl; jak můžeš být předsedou takového spolku, nedovedu pochopit.

Druhé mě bolestně překvapení se týká návrhu na Programové prohlášení SKD PiT v ČSSR (LD 14. 11. 1984, str. 5). Nevím, jakou máš v tom účast Ty, ale jeho úroveň je úřední po stránce kněžského charakteru i po stránce teologické. Není to doklad chorobného svědomí, či rozpolcené kněžské osobnosti? Na jedné straně ujišťujete hlavu církve o své věrnosti, na druhé vykazujete hrubou neposlušnost. Na jedné straně vyhlášíte věrnost církvi, na druhé straně se dáváte vmanipulovat do všech politických cílů, propagačních záměrů a protináboženské praxe režimu. Jak by asi strana a vláda posuzovala svého člena, který by mluvil takovou dvojakou řečí?

Co však v prohlášení marně hledám, je duch evangelia. Marně se ptám, jak autoři rozumějí církevnímu právu, jak vykládají celý kánon 278, na který se Prohlášení odvolává. Místo kajícího smýšlení, které má neustále provázet Kristova učedníka, stále sebespravedlňování a sebeujišťování o správné cestě. Vždyť i KSC občas provádí sebekritiku. Ne, žádný kněz hodný tohoto poslání a vědomý si lidské cti nemůže takové prohlášení pokládat za autentické vyjádření obrazu kněze v socialistické společnosti, jeho duchovní činnosti. Jaké škody mravní a náboženské působí takový postoj před věřícími i nevěřícími, nemusím ličit. Jedna osoba bez víry přiběhla ke mně celá zděšená, že nějaký farář v televizi sliboval věrnost straně KSC. Je-li to pravda, „mají Tě tam, kde Tě chtěli mít“ — to jsou Tvá vlastní slova před dvěma roky.

Nesouhlas s vaším počínáním se politicky kvalifikuje jako protistátní a protisocialistický postoj. To je třetí výtku, kterou mám proti PiT. „Tyto útoky zcela korespondují s úsilím nejreakčnějších sil ve světě. Pramení jednak z nenávisti vůči socialistickému společenskému zřízení, jednak z nepochopení či překračování podstaty existence a činnosti vašeho sdružení.“ (M.K.). Možná, že na takové křivdě vůči těm, kdo se Sdružením nesouhlasí, má PiT vinu nepřímou, tj. tím, že se stává jako jediný představitel a mluvčí všeho duchovenst-

va a všech věřících, že se nikdy nezastalo těch, kdo z dobrých důvodů nechtějí mít účast v tomto Sdružení, které, jak praví Prohlášení, je „dobrovolné, společenské a zájmové“ (!) hnutí katolických kněží (!) v ČSSR.

Je už zbytečné opakovat, že kněží a věřící jsou si plně vědomi, že žijí v socialistickém státě, že se církev NEVÁŽE na žádné formy politické, sociálního a státního života. Kritika se netýká zřízení, týká se jeho chyb a nedostatků. Týká se i PiT z důvodů jiných než politických. Nemáme nenávist ke zřízení, ale máme lásku k pravdě a spravedlnosti — „Ti, kdo se stávají proti činnosti Sdružení, či ji ostouzejí, ať vezmou na vědomí, že tím mohou poškodit jen zájmy katolické církve“ (M.K.).

Ti, kdo se stavějí proti Sdružení, mají námitky mravní, duchovní a církevní — právní. Mají pochybnost, že PiT hájí skutečné zájmy církve. Nepamatuji se, že by PiT bojovalo za odstranění občanské diskriminace z náboženských a jiných nehumánních důvodů, které stále trvá. Nezdá se mi, že by činnost PiT na poli kulturním a duchovním nějak zvyšovala „mohutný duchovní potenciál“ (M.K.). Ediční činnost Katolické Charity sotva stačí pokrýt její hanbu. Zřejmě kulturní a duchovní kritéria jsou rozdílná. Naši bratři evangelici mají bohatší duchovní i kulturní vydavatelskou činnost i bez PiT. Ale mají lidi s úrovní. Po stránce právní nejen že nemá PiT církevní schválení a je zakázáno, ale nemá ani stanovy stanovené státem. Tím by se totiž stalo součástí NF a to láska režimu k „farářům“ nepřipouští.

Další nebezpečná křivka je prohlášení, že kdo je proti PiT, je proti míru ve světě. Myslím, že není třeba ustavičně hučet do světa, že jsme pro mír, že nejsme šilenci, kteří chtějí válku nebo státní převrat. Všechno křesťanstvo v celém světě, ba všichni lidé zdravého rozumu a srdce hlásají: „Si vis pacem, para iustitiam“, a ne ideologický boj jako prostředek míru. Každému je jasné, že třídní boj už válku vede a že spolu s ideologií je ohniskem nebezpečí světového požáru. Odmítáme všechno násilí a teror, ať bílý, rudý, černý, žlutý, hnědý, zelený.

Všichni křesťané jsou pro absolutní mír a dialog hodný lidstva 20. století, všichni odmítají ničení a smrt jako prostředek spravedlnosti a míru. Takový mír by byl pro mrtvé a ti mají mír jiný. Je tedy nesprávné a žene vodu na mlýn nepřítelům církve, když PiT se staví jako jediný ochránce míru. Stále více spoléháte na svou politiku než na Boha. Sami si vymyslíte na sebe i na jiné strach, abyste se mohli bát, jak říká žalm 53 (v 6). Vaše víra je tak malá, že mnozí stranici pokládají většinu z vás za NEVERCE. Jste ovoce vaší politiky. Jistě za všechno nemůžeš, ale budeš ze svého titulu kryt toto a ještě mnoho jiného (např. trvalou lež Katolických novin, že vycházejí s církevním schválením). Je mi Tě velice líte, lacino prodáváš své dobré jméno.

Prosím Tě, nehledej výmluvy a

vědám, spisovatelům, sportovcům, učitelům, pionýrům vedoucím i rodičům — tedy těm, kteří jsou pro nás všichni, kteří jim rozumí. Jak a odpovědi na tyto věci, chtějí, aby osobnost, přestože hlásavší, byla pravdomluvná, čestná, měla fantazii a pochopení pro ná, neměla by nikomu nadřazená. Pořád vítězí anketu, schvaluje dětské poroty. Za celou dobu trvání soutěže o dětské úsměvy došlo od předskoláků a školáků téměř 80 tisíc hlasů.

Rád úsměvu H. Čížkové
Ineš: Za radost, kterou rozdává těm nejmenším, obdržel dnes při příležitosti Mezinárodního dne dětí na pionýrské pouti v Praze 9. března 1985. Divadla bez opony Helena Čížková Rád dětského úsměvu. Stalo se vítězkou již 12. ročníku ankety dětí, kterou vyhlašuje deník Svoboda. Mají členství v dětských dávat své hlasy nejoblíbenějším hercům. Zpě-

Čti evangelia, abys našel litost nad svou duší. Čti Pavlovy listy, abys našel odvahu a lásku ke Kristu. Od tvého zvolení se za Tebe modlím.
(Uveřejněno bez vědomí autora)
Ze samizdatového časopisu Informace o Církvi 2/85.

trahou apologetiku, ani se neoddávaj rezignaci. Čti raději sedm listů malosijským církvím na počátku Apokalypsy — stojíme také na práhu jakési apokalypsy. Tam jistě najdeš kritéria pro svůj pochybný úřad a proti Programovému prohlášení.

LISTUJEME V DĚJINÁCH ČESKÉHO KRÁLOVSTVÍ

Politiku českého krále v prvních letech jeho vlády řídil mohutný arcibiskup Petr z Aspelu, dlouholetý rádce Václava II. Tím byla zabezpečena kontinuita mezi Přemyslovci a Lucemburky. Jan zdědil po Přemyslovcích nejen soupeření s Habsburky, kteří těžce nesli ztrátu českého dědictví, ale i nárok na polskou korunu. Král Jan se smířil s nastolením Anjouvců v Uhrách, kteří měli papežskou podporu, proti Habsburkům však dopomohl k vládě v Říši římské Ludvíku IV. z rodu bavorských Wittelsbachů. **Získem této politiky bylo 1314 znovuzískání Chebska, které již za krále Přemysla Otakara II. a Václava II. k České koruně patřilo.** Po vyměnění braniborské dynastie ovládl král Jan i Horní Lužici, která byla předtím od roku 1158 českým lénem a v letech 1253-1319 patřila k Braniborsku. Roku 1335 se Jan Lucemburský vzdal titulu krále polského za plné uznání českých práv ke Slezsku. Dobrodružný panovník podnikl tři vojenské výpravy do Prus a Litvy, ty však nepřinesly českému státu žádný prospěch. Rovněž bez trvalého úspěchu skončil pokus o ovládnutí Tyrol pomocí sňatkové politiky (1330) a proniknutí do severní Itálie v oblasti řeky Pád.

Méně šťastným byl král v politice vnitřní. Už Přemyslovci sváděli boje s mocným panstvem v Čechách a na Moravě a za krátké vlády habsburské a korutanské vzrostla moc panstva ještě více. Jan Lucemburský se několikrát pokusil upevnit moc a ukázat domácí panstvo, brzy však ustoupil a ponechal správu země několika mocným rodům. Země koruny české mu pak byly pouze důležitou oporou a vydatným zdrojem příjmů pro zahraniční politiku. Král pobýval často v cizině a šířil slávu českého jména téměř po celé Evropě, obratnou diplomaci a válečnémi úspěchy zvětšil podstatně územní rozsah České koruny, ale za jeho vlády došlo k hlubokému úpadku moci královské.

Pozitivním prvkem šlechtické pře-

vahy v zemi bylo zvýšení významu českého jazyka jako jazyka aristokratického a literárního. Více byli uctíváni též národní světci. V šlechtických kruzích vznikla též doktrína o České koruně jako právní osobě a symbolu českého státu, která věčně žije a jejíž je král pouze dočasným nositelem.

S Karlem IV. 1346 vstoupila po smrti Janově na český trůn jedna z nejvýznamnějších osobností českých dějin. Vyrostl ve Francii v prostředí vrcholné gotiky, jako sedmnáctiletý se roku 1333 vrátil do Čech a s titulem markrabě moravského vedl správu země. Patriotické kruhy české šlechty si dovedly Karla získat a vychovat ho v duchu přemyslovské tradice. Karel s hrstí zdůrazňoval, že je ze starého pokolení českých králů, že není králem „přislým“ a přilnul i k českému jazyku v němž spatřoval svou mateřštinu. Bylo mu též přirozeným a logickým, že jako je král francouzský dokonalým Francouzem má být i český král Čechem. Když se ujal vlády v „dědičném království“, našel je v rozvratu. Pražský hrad byl v sutinách, korunní jmění rozchváčeno a symbol českého státu, koruna, otcem zašantročena a ztracena.

Čechy a Praha se za Karla IV. staly centrem Říše římské a předním politickým ohniskem Evropy. S politickým významem se Praha stává přitažlivou i pro literární a vědecký svět. Sám Karel byl literárně činný a měl zálibu v dějepisectví. V dílech která vyšla z pera Karlova (legenda o sv. Václavu, vlastní životopis, korunovační řád a kronika česká), je zřejmý zájem o řád a práva České koruny. Univerzita Karlova přilákala do Prahy značný počet cizích vzdělanců a stala se základem vědeckého a duchovního obrození národa. Měla význam i pro Slovensko. Český jazyk nabyl na univerzitě stabilizované formy a začal pronikat do sousedního Polska a Uher.

Koruna česká dosáhla v době Karlově vrcholu svého kulturního a politického rozvoje.

Podle Václava Chaloupeckého z knihy „Idea státu československého“.

KOMENTÁŘ PŘEDVEČERÁVNÍ REDAKCE PA'NŮH:
ČZAJOU, KUDLICKOVI A HUPKOVI A STOL...

Velký sen Jihočechů se splnil

Dynamo ČB-Teplice 2:0

ČESKÉ BUDĚJOVICE (pe): Velký sen českobudějovického fotbalu se splnil. Po 37leté absenci od domácího jediného krátkého střelkování Jihočechů v nejvyšší soutěži je ve městě na soustoku Matěje a Vlasty zase i ligai

Domácím stačil ve včerejším duetu s Teplicemi bod: získali však po zásluze oba a rozhodli tak o postupu již tři kola před koncem. Černobílí začali trochu nervózně, věděli, že příští dobře, o čem jim jde. Vytvářeli si tak permanentní tlak, ovšem do střeleckých příležitostí se dostávali jen sporadicky. Hosté na víc než pečlivou destrukci neměli, vředu se pohyboval prakticky jen Rosa, který se k vzápětí akci nedostal a byl o přestávce trenérem Zadinou vystřídan. Dynamo získalo vedení v prvníh sekundách II.

pole krásnou havičkou Kubu po Trnávě rozběhl. V té chvíli z domáckých spadla nervozita a začali prokukovat konanou odměnou často diváky potleskem na otevřeně scéně. Góly přelýbral brankář Novák byl stále v monomii, po druhé kapitálově se v 67. min. po přesné síle Kubu z volného přímého kopu. Po závěrečném hvězdu oběhli šťastní hráči pod černobílými vláskami hřiště se ovoci 4500 diváků.

Mezihrádky: Dlouhý, Matě, Karel; 2:1 (Kuba, Litvan - Vizek). Poměry: 0:2.

AT ŽIJE ŽUZANA VOJÁŘOVA...

Těmže šest set tisíc státních zaměstnanců se stalo...
robí letos v michalovském závodě MEZ Mobil...
nica. Před 70 procent produkcí závodu směřuje...
do zahraničí, zejména do asocialetických států...
a 8888.

Lob vom Vaterland, aber Strafe vom Nachbarn

Als die Landespolizeidirektion Freiburg aber die Schadenersatzforderung abgab, weil die Überprüfung der Angelegenheit ergab, daß eine Haftungsverpflichtung seitens der Polizei nicht vorliegt, erhielt Rolf Senn einen Trostbrief aus Bern. Hermann Kästli, Chef des Rechtsdienstes der eidgenössischen Zollverwaltung, schrieb dem glücklichen Verhinderer der „Flucht eines deutschen Staatsangehörigen, der sich der Gewalt und Drohung gegen Beamte schuldig gemacht hatte“ folgende Zeilen: „Für Ihre spontane Hilfe und Ihren Mut möchten wir Ihnen aufrichtig danken. Wir erachten es keineswegs als selbstverständlich, daß Sie sich selbst der Gefahr aussetzen, um den Täter an der Flucht zu hindern.“

Letos je tomu 125 let, co byl v Táboře založen pěvecký sbor Hlahol. Vznikl v roce 1860 jako jeden z prvních v českých zemích. Některé jeho koncerty dokonce dirigovali A. Dvořák a B. Smetana.

Es kann anders - und der Fall geht weiter. Der Hesse soll wegen Fahrerflucht 2250 Mark Geldstrafe bezahlen. Senn 1200 Mark. Doch gegen das Urteil legte der Bidsenosse sofort Berufung ein. Und während seine Rechtsanwältin noch zu ergünden versucht, ob denn das schweizerisch-deutsche Abkommen über nebenanliegende Grenzabfertigungsstellen vom 1. Juni 1961 überhaupt den Einzug einer Autohaftung von deutschen Bürgern auf dem Boden zulasse, sorgt sich Senn um die Kostenfolgen seines Tuns. Denn Bern dankte zwar, drückt sich aber bis jetzt um eine Beteiligung an Anwalts-Prozess und Blebschadenkosten.

RED. BY K TOMU HĚLA
POZVÁMKU, LEŽ HLČI, ABY
SE VEDOTILA CIT3
ZVUK. ČTENÁŘ...

Als dann die deutsche Staatsanwaltschaft den Eidgenossen gar wegen „gefallenen Eingriffs in den Straßenverkehr“ zur Hauptverhandlung nach Lörrach über die Grenze zitierte, tippte Grenzschutzchef Bürger, „ohne uns in Ihre Angelegenheiten mischen zu wollen“, folgenden Brief an die Nachbarn jenseits der Landesgrenze: „Herr Senn glaubte einen Beamten in großer Gefahr und wollte ihm helfen. Er hatte keine Ahnung, daß es lediglich um eine Autovignette ging. Wir sind der Meinung, daß ein derartiges Verhalten gerade in der heutigen Zeit Anerkennung verdient.“ Zwar sei der geflüchtete Kaufmann S. gewiß „weder ein Terrorist noch ein Verbrecher“, und Senns Polizeihilfsentsatz könne nachträglich schon „als nicht ganz angemessen bezeichnet werden“, räumte nun auch Bürger ein. Trotzdem: „Wir bitten Sie, das Verfahren wenn immer möglich einzustellen.“

wußten Polizei- und Amtshilfe leisten“ wie er später zu Protokoll gab, und fuhr mit seinem Toyota-Corona dem Deutschen vor die Motorhaube. Glas splitterte, Blech knirschte auf Blech - aber mit ausgelöschter Fahrzeugbeleuchtung machte sich der „Vignettenstörer“ dennoch aus dem Staub.

„Für Ihre spontane Hilfe möchte ich Ihnen vorläufig bestens danken“, schrieb eine Woche später Oberstleutnant Rolf Bürger, Grenzschutzkommandant des Baseler Zollkreises, seinem wackeren Landsmann, und riet ihm, er solle „bei der Staatsanwaltschaft Freiburg/Zweigstelle Lörrach Antrag stellen, als Polizeihelfer mit Anspruch auf Schadensausgleich anerkannt zu werden“.

Rolf Senn (53), Handwerker im Dienst der Stadt Basel, versteht die Welt nicht mehr. Am 24. Januar dieses Jahres, abends kurz vor sieben Uhr, fühlte er sich plötzlich zum „Hilfsheriff“ berufen, als er das schweizerisch-deutsche Gemeinschaftszollamt Basel/Weil am Rhein in Richtung Norden benutzte. Der Schweizer Grenzschutz-Gefreite Marin Forny war gerade dabei, vom Kaufmann Günter S. aus dem Hessi-schen 30 Schweizer Franken für einen Autobahngebühren-Aufkleber („Vignette“) plus 100 Franken Geldstrafe zu verlangen, weil der Deutsche die schweizerische Autobahn ohne Zahlung einer Windschutzscheibe befahren hatte.

Doach statt die umgerechnet rund 156 D-Mark zu bezahlen, verweigerte S. die Türen seines bereits auf deutschem Hoheitsgebiet stehenden Mercedes und fuhr weg. Das war die Stunde des Eidgenossen Senn: Er wollte „in vollem Be-

Vampire und die Wissenschaft

Chemiker erklärt die Sagen von Blutsaugern und Knoblauch

LOS ANGELES, 31. Mai (AP/Reuter). Menschen mit bestimmten Mißbildungen, die in früheren Zeiten von ihren Mitbürgern als „Vampir“ oder „Werwolf“ bezeichnet und gemieden wurden, waren der Theorie eines kanadischen Wissenschaftlers zufolge vermutlich Opfer einer seltenen Krankheit, der Porphyrie. Diese Stoffwechselkrankheit kann durch Einwirkung von Sonnenlicht und Genuß von Knoblauch verschlimmert werden.

Wissenschaftler hatten schon früher die Auffassung vertreten, daß „Werwölfe“ oder „Wolfmenschen“ – Personen, die sich nach alter Überlieferung bei Vollmond in reißende Wölfe verwandeln konnten – in Wirklichkeit an einer seltenen Form der Porphyrie litten. Der Chemieprofessor David Dolphin von der Universität der kanadischen Provinz British Columbia hat die Porphyrie-Theorie jetzt auch auf die Vampire, die in der Roman- und Filmgestalt „Graf Dracula“ verkörpert Blutsauger, ausgedehnt.

Die Porphyrie hat ihren Namen von den Porphyrinen – rotviolettten Blutfarbstoffen, die verstärkte Lichtempfindlichkeit bewirken. Die krankhafte Entstehung von Porphyrinen wird durch eine Störung bei der Bildung von Hämoglobin (Blutfarbstoff) verursacht. Heutzutage kann die Porphyrie durch Blutfarbstoff-

Injektionen behandelt werden. In alten Zeiten jedoch, so meinte Professor Dolphin bei einer Tagung der Amerikanischen Gesellschaft für die Förderung der Wissenschaft in Los Angeles, wäre es für die an der Krankheit leidenden Menschen tatsächlich das Beste gewesen, „eine Menge Blut zu trinken“.

Dolphin zeigte Dias von Menschen, die Nasen und Finger verloren haben sollen, weil sie Sonnenlicht ausgesetzt waren. Seinen Ausführungen zufolge können Opfer der Krankheit durch Sonnenlicht schrecklich entstellt werden, Lippen und Gaumen können schrumpfen, so daß die Zähne hervorstehen. Körper und Gesicht können haarig werden wie bei einem „Werwolf“. „Stellen Sie sich die Art und Weise vor, wie ein Mensch im Mittelalter behandelt worden wäre, der nur nachts aus dem Haus ging und behaart und mit langen Zähnen und furchtbar entstellt wie ein Tier aussah“, sagte der Chemiker.

Auch der alte Volksglaube, daß Knoblauch Vampire abschrecke, paßt laut Dolphin in die Theorie. Das in Knoblauch enthaltene Dialkyldisulfid ähnele nämlich Substanzen, die durch Zerstörung eines Bluteiweißstoffes namens Cytochrome p450 eine Verschlimmerung der Porphyrie hervorrufen.

Scholz im „offenen Vollzug“

BERLIN, 3. Juni (AP). Der ehemalige Box-Europameister Gustav Scholz, wegen fahrlässiger Tötung seiner Frau Helga und unbefugten Waffenbesitzes vor vier Monaten zu drei Jahren Haft verurteilt, hat am Montag Haftverleumdung durch Verlegung in den „offenen Vollzug“ erhalten.

Wie Justizsprecher Volker Kähne mitteilte, wurde Scholz (55) vom Gefängnis Moabit in die Nebenanstalt Saatwinkler Damm in Berlin-Plötzensee verlegt. In dieser „Anstalt des offenen Männervollzugs“ soll Scholz in der Zentralwäscherei arbeiten. Kähne betonte, daß Scholz kein Freigang gewährt worden sei.

Hund rief bei Feuerwehr an

BERLIN, 4. Juni (AP). Mit seiner Schnauze hat ein Berliner Boxerrüde telefonisch die Feuerwehr alarmiert. Wie deren Sprecher am Dienstag mitteilte, klingelte bei der Krankentransportleitstelle am Montagvormittag das Telefon. Aus der Leitung drang ein klägliches Jaulen und Stöhnen. Der Einsatzleiter glaubte an einen Notfall. In Windeseile ermittelte die Leitstelle den Telefonanschluß und traf mit sechs Leuten, einem Löschzug und einem Rettungswagen am Einsatzort ein.

Nachdem sie die Tür aufgebrochen hatten, staunten die herbeigeeilten Helfer nicht schlecht: Statt der erwarteten hilflosen Person sprang ihnen freudig erregt ein zweijähriger Boxerrüde entgegen. Wie sich herausstellte, hatte der Hund an dem Tastenapparat herumgespielt und mit der Schnauze die fünfstelligen Nummern der Notfallstelle angewählt. Die Kosten für den Einsatz werden den Hundebesitzern laut Feuerwehr „wahrscheinlich nicht“ aufgebürdet.

Tschernomok-Stadt

Moskau – Zum Andenken an den am 10. März verstorbenen sowjetischen Parteichef Tschernomok bekamen in Sibirien eine Stadt, ein Schiff, ein Landkreis und ein Grenzposten seinen Namen.

Aufgespießt

Dr. Sperling (SPD): „Herr Staatssekretär, haben Sie noch eine Erinnerung daran, daß der frühere Ministerpräsident Stoltenberg in seiner Eigenschaft als Ministerpräsident die ständig steigenden Konkurszahlen unter der alten Regierung dem Minister Lambsdorff und seinen Helfern zum Vorwurf machte und ständig von neuen Horrorkontrollen sprach, und haben Sie den Ausdruck „Horrorkontrollen“ angesichts der immer noch steigenden Insolvenzwerte von Herrn Stoltenberg noch einmal gehört, seit er im Kabinett ist?“
Grüner, Parl. Staatssekretär: „Herr Kollege, es ist durchaus richtig, daß die jeweilige Opposition jede negative Entwicklung der Regierung anzulasten sich bemüht und daß man dabei mit der Wortwahl nicht zimperlich ist. Daran hat sich überhaupt nichts geändert. Wenn ich die Augen schließe, meine ich wirklich, es habe sich nichts geändert. Das, was heute von Ihnen kommt, unterscheidet sich in keiner Weise von den Auseinandersetzungen in der Vergangenheit.“
Dr. Sperling (SPD): „Und wo war die Wende?“

Auszug aus dem Protokoll der 139. Sitzung des Deutschen Bundestages, Bonn, Mittwoch, den 22. Mai 1985

■ Neue eiserne Wägen ne. 815 satel. verläßt n. p. ZTS Košice pro polje čs. národního hospodářství 3 pro vývoz. Ide o tři typy eiserených automobilů, s nichž CAV 16T 615 je určen k přepravě všech druhů pohonných hmot a hnojiv v oblasti mírného klimatu. Další eiserený automobil CAV 11T 815 je určen pro přepravu pitné vody po veřejných komunikacích. Jeho nádrž pojme 11 000 litrů. Třetí eiserený automobil CAS 11T 815 je nejnovějším výrobkem, který je určen pro přepravu znečištěných kapalin, průmyslových odpadových vod, tekutých výkalů, vápenného mléka a užitkové vody. Pro víceúčelové použití slouží i požární nádržka na nádrži.

Was Kufreuden wert sind

BONN, 3. Juni (AP). Auf 4 500 Mark ist in einem am Montag vor der 8. Zivilkammer des Bonner Landgerichts geschlossenen Vergleich der Wert „engagierter Kufreuden“ festgelegt worden. Diesen Betrag muß ein Bonner Zahnarzt einem bei der französischen Botschaft in der Bundeshauptstadt tätigen Mann als Schmerzensgeld zahlen.

Der 51-jährige Patient hatte den Dentisten auf Schadenersatz verklagt, weil er nach einer Zahnoperation in dessen Praxis vor genau drei Jahren einen „völlig gefühllosen Mund“ zurückbehalten hatte. Seit der Entfernung des faulen Zahnes sei seine Mundpartie teilweise gelähmt. Deshalb verspüre er bei einem zärtlichen Lippenaustausch „entweder gar nichts oder nur brennende Schmerzen“, erklärte der Franzose dem Gericht. Erschwerend komme noch hinzu, sagte der Anwalt, daß sich sein Mandant habe wiederverheiraten wollen.

JAK SE ZBAVIT OBČANSTVÍ ČSSR

ZÁKON č. 39/1969 Sb. ze dne 29. dubna 1969 o nabytí a pozbytí státního občanství České socialistické republiky.

§ 14 Propuštěním

1) Státního občanství republiky pozbyvá ten, kdo je propuštěn ze státního svazku na vlastní žádost. Státní občanství zaniká dnem doručení listiny o propuštění.

2) Manželé mohou žádat o propuštění ze státního svazku ve společné žádosti, žádost každého z manželů se posuzuje samostatně. Děti mladší 15 let, které jejich otec nebo matka pojali do své žádosti, pozbyvají státního občanství spolu s otcem nebo matkou; žijí-li oba rodiče, vyžaduje se k podání žádosti souhlas druhého rodiče, pokud není zbaven rodičovských práv.

3) O propuštění ze státního svazku rozhodují okresní národní výbory.

Zákonné opatření č. 124/1969 Sb. ze dne 6. listopadu 1969 kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 39/1969 Sb. o nabytí a pozbytí státního občanství České socialistické republiky.

Za § 14 se vkládá § 14a, který včetně nadpisu zní:

§ 14a Odnětím

1) Ministerstvo vnitra může odejmout občanství státní občanství republiky, zdržuje-li se v cizině a

a) na vlastní žádost nabytí cizího státního občanství, nebo

b) bez povolení příslušných československých orgánů vstoupil do cizích vojenských služeb, nebo

c) je členem nebo ve službách organizace, která je svou činností zaměřena proti státnímu zřízení Československé socialistické republiky, nebo

d) nezákonně opustil území Československé socialistické republiky

e) nevrátí se do vlasti do stanovené lhůty, nejmenší do 30 dnů (ze zámoří do 90 dnů) ode dne doručení výzvy ministerstva vnitra

f) svými činy poškozuje důležité zájmy Československé republiky.

2) Ministerstvo vnitra může státní občanství odejmout také osobě, která má ještě jinou státní příslušnost

Solschenlyzn will US-Bürger werden

ST. ALBANS/VERMONT, 6. Juni (dpa). Der 1974 aus der Sowjetunion ausgewiesene Autor und Nobelpreisträger Alexander Solschenlyzn hat zusammen mit seiner Frau Natalia die amerikanische Staatsbürgerschaft beantragt.

■ Pro státníky Čs. spárkárny, jme-
novitě pro státníky mladších záků, vy-
robil n. p. Plastimat Liberec, závod
Havlíčekův Brod 110 tisíc kusů čer-
ných spárkárnických rákét z plastu a
220 tisíc kusů střílných polyuretanových
míčků.

možnosti
ne valutky!

nebo, která se zdržuje v cizině ne-
pretržitě po dobu 5 let bez platného
československého dokladu, opravňu-
jícího k pobytu v cizině.
§ 14, odst. 1 za užití
a poukaz na dat!

DIE TÜRKEI

Es ist an der Zeit, daß man sich der Bedeutung der modernen Türkei im Weltgeschehen bewußt wird!

Diese weithin unbeachtete Nation wird in der internationalen Arena rasch zu einer Macht, mit der man rechnen muß. Und doch verstehen nur wenige die gewaltige Bedeutung dieses antiken, strategisch gelegenen Landes.

Ein rascher Blick auf die Landkarte verrät hierzu einiges.

Die Türkei liegt dort, wo Osten und Westen zusammentreffen! Geographisch steht die Türkei buchstäblich wie eine *Brücke* zwischen Europa und dem Nahen Osten — den zwei Haupt-Brennpunkten biblischer Prophezeiung.

Wegen ihrer Lage ist es der Türkei beschieden, in den bevorstehenden Weltereignissen eine bedeutende Rolle zu spielen. Weil sie so gefährlich nahe bei den Spannungsgebieten des unbeständigen Nahen Ostens einerseits und der sich entwickelnden Supermacht Europa andererseits liegt, wird die Türkei unvermeidlich in den Strudel der bevorstehenden Umwälzungen hineingezogen werden, die für diese Gebiete geweissagt wurden.

Es ist an der Zeit, daß wir unsere Aufmerksamkeit auf dieses hochinteressante Land richten, etwas von seiner Vergangenheit, seiner Gegenwart und seiner bedeutsamen Zukunft erfahren!

Der Kreuzweg von Ost und West

Das Schicksal der Türkei wurde von Anfang an von ihrer geographischen Lage bestimmt. Vom Anbeginn der Geschichte war die Halbinsel Kleinasien oder Anatolien (wo die Türkei heute liegt) eine bedeutende Route für die Völkerwanderung. Ihre Lage zwischen zwei Kontinenten machte sie zu einer wichtigen Kreuzung für Reise und Handel zwischen Europa und Asien — einem Schnittpunkt östlicher und westlicher Zivilisationen.

Der Brennpunkt all dieser Aktivitäten war die sagenumwobene Stadt, die heute als Istanbul bekannt ist.

Die strategische Wasserstraße des Bosphorus überspannend, ist das sich ausdehnende Istanbul eine echte Weltstadt, die einzige in der Welt, die auf zwei Kontinenten errichtet wurde. Sie ist eine einzigartige Kombination aus Osten und Westen, von alt und neu. Ihre atemberaubende Skyline verleiht auch heute dem alten Spruch Glaubwürdigkeit: „Dürfte man nur einen einzigen Blick auf die Welt werfen, man sollte Istanbul anschauen.“

Die Geschichte Istanbuls umfaßt 27

Jahrhunderte. Tatsächlich ist dies die Geschichte *dreier* Städte am selben Schauplatz — Byzanz, Konstantinopel und Istanbul.

Das antike Byzanz wurde von dem griechischen Seefahrer Byzas im siebten vorchristlichen Jahrhundert in günstiger Lage an der Mündung des Schwarzen Meeres gegründet. Für die nächsten tausend Jahre trug die Stadt seinen Namen.

Im Jahre 327 verlegte der römische Kaiser Konstantin der Große seinen Regierungssitz an die Küsten des Bosphorus. Dort vergrößerte er das griechische Byzanz und errichtete seine neue Stadt, die — wie Rom — auf sieben Hügeln erbaut wurde. Tatsächlich nannte Konstantin seine neue Hauptstadt *Nova Roma* — das „Neue Rom“. Später sollte es zu seinen Ehren Konstantinopel genannt werden.

Nur wenige erkennen heute die überwältigende Wichtigkeit des stolzen Konstantinopel in der Antike und dem Mittelalter. Dieses „Rom des Ostens“ war eine der größten und mächtigsten Städte der gesamten Geschichte!

Beachten Sie, was passierte:

Das Ende des vierten Jahrhunderts brachte die offizielle Teilung des antiken römischen Imperiums in zwei Hälften. Konstantinopel wurde die Hauptstadt des östlichen Römischen Reiches, das schließlich den antiken Namen der Stadt annahm und als „Byzantinisches Reich“ bekannt wurde. Damit stand das Römische Reich auf zwei „Beinen“ — dem östlichen Imperium mit Mittelpunkt in Konstantinopel und dem westlichen Reich in Rom.

Im Jahre 476 versetzten germanische Angreifer Rom den Todesstoß, wodurch die Stadt des Konstantin zum alleinigen Herrscher über das Römische Reich wurde. Das alte Rom war gefallen, das neue Rom aber lebte noch!

Geschützt von ihren praktisch undurchdringlichen Mauern, wurde Konstantinopel zum Zentrum einer reichen Kultur, die die Traditionen fortführte und das Erbe der römischen Zivilisation bewahrte. Das Kaiserreich des neuen Rom erreichte seinen Höhepunkt unter Kaiser Justinian (527 – 565). Das goldene Konstantinopel wurde zum Zentrum der mittelalterlichen Welt!

Später, nachdem das mittelalterliche Rom einen Teil seiner einstigen Bedeutung wiedererlangt hatte, waren Rom und Konstantinopel die *zwei Hauptstädte der Christenheit* im Mittelalter. Ihr Einfluß war ungeheuer.



Nur wenige Städte sind jemals zu der großen Macht und dem Ansehen gelangt, derer sich Konstantinopel einst erfreute. Sechzehn Jahrhunderte lang war diese Stadt ein **WICHTIGER FAKTOR** in der Weltpolitik. Für die letzten Tage dieses Zeitalters, denen wir uns jetzt nähern, wurde vielen alten Mächten prophezeit, daß sie wieder zum Leben erweckt und ihre einstige Größe wiederhergestellt werden würde.

Könnte es nicht sein, daß diese einst so große Stadt dazugehört?

Zerbrochene Einheit

Im weiteren geschichtlichen Ablauf kommen wir dann zu einer großen Entzweiung zwischen den zwei „Schwesterstädten“ der mittelalterlichen Christenheit.

Seit der Zeit Konstantins wurde das Christentum im gesamten Imperium begründet. Jedoch war die *Form* des Christentums nicht überall dieselbe. Auseinandersetzungen über strittige Glaubensartikel zerrten an der Einheit der sich zum christlichen Glauben bekennenden Welt. Die Kluft zwischen den Kirchen im Osten und Westen vertiefte sich im Laufe der Jahrhunderte.

Diese nicht ausgeheilten Wunden religiösen Streites führten im Jahre 1054 zur endgültigen Spaltung zwischen den westlichen (römischen) und östlichen (orthodoxen) Kirchen. In jenem Jahr brach die östliche Kirche völlig mit Rom. Papst Leo IX. antwortete mit der Exkommunizierung von Michael Cerularius, dem Patriarchen von Konstantinopel und der gesamten Kirche im Osten!

Konstantins Traum von einer Universalkirche war ausgeträumt.

Die Spaltung von 1054 trennte die östliche Orthodoxe Kirche — in Griechenland, Rußland, dem Balkan und dem Mittleren Osten — von Rom. Die Teilung besteht bis zum heutigen Tag. Die östliche Orthodoxie umfaßt heute 15 unabhängige nationale Kirchen, die alle den Patriarchen von Konstantinopel als ihren geistlichen Führer anerkennen. Angesichts der Rolle Konstantinopels als Mutterkirche der östlichen Christenheit seit dem 4. Jahrhundert ist er der *primus inter pares* — der „Erste unter Gleichen“. Die Orthodoxie lehnt die päpstliche Unfehlbarkeit und die päpstliche Oberhoheit ab.

Der Turban in Konstantinopel

Das nächste wichtige Kapitel in der Geschichte Konstantinopels beginnt am 29. Mai 1453. Am diesem schicksalsschweren Tag eroberten die osmanischen Türken unter Sultan Mehmet II. die Festungsstadt nach siebenmonatiger Belagerung. Das östliche Römische Reich brach zusammen, was das Ende des europäischen Mittelalters einläutete.

Mit den einmarschierenden Türken kam die Religion des Islam. Nachdem es elf Jahrhunderte christlich gewesen war, wurde Konstantinopel jetzt zum Sitz des islamischen Kalifen und erhielt den neuen Namen Istanbul. Justinians Kirche der Hl. Sophia — einst das Symbol des triumphierenden Christentums — wurde über Nacht in eine islamische Moschee umgewandelt. Orthodoxe Kleriker in Istanbul akzeptierten die Herrschaft des Islam und erklärten: „Lieber der Turban in Konstantinopel als der rote Hut eines römischen Kardinals!“

Auf ihrem Höhepunkt sollten die gefürchteten Türken von Bagdad bis Marokko, von den Steppen Rußlands bis zum Persischen Golf regieren. Das Osmanische Reich sollte mehr als viereinhalb Jahrhunderte währen, bis zu seiner Auflösung im Ersten Weltkrieg.

Im Jahre 1922 rief Kemal Atatürk die Republik Türkei aus. Unter Preisgabe von Jahrhunderten des osmanischen Imperialismus und traditioneller orientalistischer Werte wandelte der visionäre Staatsmann die Türkei rasch in eine Gesellschaft nach westlichem Muster um — er zerriß das Land buchstäblich nach Europa und ins 20. Jahrhundert hinein! In der Geschichte gibt es kein Gegenstück zu einer so totalen Abkehr von einer Tradition zu einer anderen Lebensweise in so kurzer Zeit.

Als ein Resultat von Atatürks Verweltlichung der türkischen islamischen Gesellschaft sind heute in der Türkei Kirche und Staat völlig voneinander getrennt. Obwohl 98 Prozent ihrer Bewohner Moslems sind, erkennt die türkische Verfassung den Islam nicht als Staatsreligion an.

Die Heilung des Bruches

Nachdem wir diesen Hintergrund kennen, können wir nun gegenwärtige regionale Entwicklungen aus einer klareren Perspektive heraus betrachten.

Zwei bedeutsame Tendenzen zeichnen sich gegenwärtig ab, die für die Zukunft der Türkei von enormer Tragweite sind. Die erste betrifft die Beziehungen zwischen dem Vatikan und der östlichen orthodoxen Kirche. Die zweite bezieht sich auf die Bande der Türkei mit Europa und dem Nahen Osten.

Kann der fast tausendjährige Bruch zwischen den orthodoxen und den römisch-katholischen Christen gekittet wer-

den? Diese Frage zieht wachsende Aufmerksamkeit in Rom und dem östlichen Mittelmeerraum auf sich. Sogar die überwiegend nichtchristliche Bevölkerung der Türkei — besonders der mehr gebildete Teil — ist sich der ungeheuren Bedeutung dieses Problems bewußt.

Papst Johannes Paul II. hat in den vergangenen Jahren häufig von der dringenden Notwendigkeit einer „Wieder-Annäherung zwischen dem geistlichen Erbe der christlichen östlichen und westlichen Kultur“ gesprochen — womit er die orthodoxen Gemeinden im Osten und die Römisch-Katholischen und die Protestanten im Westen meinte.

Im November 1979 reiste der Papst nach Istanbul, um den ökumenischen orthodoxen Patriarchen Demetrios I. zu besuchen, den geistigen Führer der orthodoxen Gläubigen der Welt.

Lotto

Die einen nehmen die Geburtsdaten ihrer Kinder, andere würfeln sich die Zahlen zusammen, die nächsten vertrauen lieber der übernatürlichen Aussagekraft eines goldenen Pendels und nehmen zur Sicherheit noch die Hausnummer, die Ziffern des Autokennzeichens und die Zahl der Blumentöpfe auf der Fensterbank hinzu. Die solchermassen gefundenen Daten kreuzen sie auf einem vorgedruckten Formular an, das sie dann spätestens am Freitagabend unter Bezahlung einer Summe Geldes in einem Geschäft abgeben. Das Spiel heißt Lotto und erreicht am Samstagabend gegen 22 Uhr seinen Höhepunkt, wenn im Fernsehstudio sieben der 49 Kugeln aus der gläsernen Mischtrommel rollen. Für rund 17 Millionen Bundesbürger ist damit der kurze Wochenendtraum vom großen Glück vorbei. Für fünf oder sechs jedoch ist er wahr geworden. Sie sind plötzlich Millionäre. Denn fünf oder sechs, das ist die Durchschnittszahl der Hauptgewinner jede Woche. Sie stehen in der Zeitung, schildern, was sie mit dem vielen Geld anfangen

Vater Staat kassiert mit — ohne Lottoschein

wollen — und die Millionen anderen fangen wieder an zu träumen, machen erneut ihre Kreuzchen. Der größte Gewinner steht allerdings nie in der Zeitung: Vater Staat. Er ist ohne Tippschein bei jeder Ziehung dabei und kassiert rund ein Drittel des Umsatzes, im vergangenen Jahr über zwei Milliarden Mark. Denn die Lotterieverwaltungen sind Ein-

richtungen der Bundesländer. Sie zahlen die Einnahmen in einen gemeinsamen Topf, aus dem genau die Hälfte als Gewinn ausgeschüttet wird. Die andere Hälfte fließt nach Abzug der Verwaltungskosten in die Staatskassen der Länder. Mit der Einführung des Lottos „6 aus 49“ vor knapp 30 Jahren, im Oktober 1955, schlug der Staat zwei Fliegen mit einer Klappe: Das Geschäft mit dem menschlichen Spieltrieb blieb frei von unsauberen Machenschaften à la Mafia und wurde zugleich eine munter sprudelnde Einnahmequelle für die Finanzminister.

Wie stehen die Chancen?

Die Wahrscheinlichkeit, auf Anhieb die sechs „Richtigen“ unter den 49 Zahlen anzukreuzen, beträgt genau eins zu 13 983 816. Bei dieser winzigen Chance spielt es praktisch überhaupt keine Rolle, ob man immer die selben Zahlen hernimmt, oder auch mal wechselt. Um todsicher einen Haupttreffer zu landen, müßte man rund 270 000 Jahre lang wöchentlich den gleichen Tip abgeben. Wer nicht so lange Zeit hat und sich mit weniger zufrieden gibt, kann mit einer Chance von 1 : 57 auf drei Richtige hoffen, die etwa 9,20 Mark bringen. Die Höhe des Gewinns richtet sich nach der Zahl der Gewinner. Je mehr dabei sind, desto weniger bekommt der Einzelne. So liegt denn auch die Durchschnittsquote für den „Sechser“ bei „nur“ einer Million.

28 Tippzeilen mit je 6 Zahlen

So finden Sie die sichersten Zahlen!

3	—	10	15	20	1	1	193	201	189	175	180	189	178
—	13	2	—	—	14	7	173	197	179	184	179	153	183
1	1	2	—	—	—	1	175	183	196	182	193	184	219
18	7	8	26	9	1	23	190	183	167	195	197	190	166
3	15	2	16	11	1	30	178	183	197	217	200	174	167
9	5	3	—	4	4	2	197	184	205	196	195	184	184
2	4	13	12	19	4	4	187	183	185	191	180	207	205

Die in der Mitte jedes Kästchens stehende Ziffer zeigt an, seit wie vielen Veranstaltungen die links oben stehende Zahl nicht mehr gezogen wurde. Ein Strich bedeutet, daß die Ziehung in der letzten Veranstaltung erfolgt ist. Zwei oder mehr Striche geben an, daß die betreffende Zahl dementsprechend oft in den letzten Veranstaltungen — in ununter-

brochener Folge — gezogen wurde. Ziehungshäufigkeit nach der 7. Veranstaltung vom 16. Februar 1985 (insgesamt 1532 Veranstaltungen). Die in der Mitte jedes Kästchens stehende Ziffer zeigt an, wie oft die betreffende Zahl bisher gezogen wurde (ohne Zusatzzahl). Mittelwert der Häufigkeiten der bisher gezogenen Gewinnzahlen: 187,59.

müßte man auf dem Lottoschein (ohne sich zu verschreiben) ausfüllen, um alle Kombinationsmöglichkeiten aus einem Bereich von acht vermeintlichen „Glückszahlen“ im Samstagslotterio nutzen zu können. Einfacher ist es aber, auf einem „Systemschein“ das Vollsistem „6 aus 8“ anzukreuzen. Den Rest macht der Computer der Lottozentrale. Treffen auf diese acht auch nur 3 Richtige, dann prasseln schon 10 „Dreier-Gewinne“ herein. Ein System ist also einem engmaschigen Netz vergleichbar, mit dem man in einem Zug viele Fische fangen kann, wenn es an der richtigen Stelle ausgelegt wird.

4,8 Millionen Mark hat kürzlich ein 51-jähriger Techniker mit einem Systemschein gewonnen — ohne daß überhaupt ein „Sechser“ dabei war!

... wird Erschießen befohlen

Mit der Bitte, bei seinem bevorstehenden Jugoslawien-Besuch bei uns weitgehend unbekannter Opfer der deutschen Wehrmacht zu gedenken, hat sich die Bundestagsabgeordnete der Grünen, Petra Kelly, an Bundeskanzler Helmut Kohl (CDU) gewandt. Das Schreiben an Kohl hat folgenden Wortlaut:

Sehr geehrter Herr Bundeskanzler!
In einigen Tagen werden Sie nach Jugoslawien reisen. Ich möchte Sie bitten, daß Sie als Bundeskanzler dort auch die Gedenkstätte „Kragujevac“ Oktober“ besuchen.

Am 21. Oktober 1941 erschloß die deutsche Wehrmacht in Kragujevac über 7000 Menschen, fast die ganze männliche Bevölkerung der Stadt Kragujevac, sogar die Schüler der fünften bis achten Klassen. Sie wurden alle von den deutschen Soldaten am 20. Oktober 1941 aus den Klassen geholt, verhaftet und einen Tag später umgebracht.

Der damalige bevollmächtigte kommandierende Wehrmacht-General Franz Böhme erließ im Oktober 1941 folgenden Befehl:

„... ein schnelles und rücksichtsloses Unterdrücken des serbischen Aufstandes stellt einen Beitrag zum deutschen Endsieg dar, was nicht unterschätzt werden darf... Sollte bei den deutschen Soldaten oder Volksdeutschen Verluste auftreten, wird dem territorial zuständigen Kommandeur bis zum Regimentskommandanten einschließlich das Erschießen des Gegners nach folgenden Maßstäben befohlen: a) für jeden erschossenen

deutschen Soldaten oder Volksdeutschen (Mann, Frau und Kind) 100 Gefangene oder Geiseln, b) für jeden verdungenen deutschen Soldaten oder Volksdeutschen 50 Gefangene oder Geiseln...“

Der 21. Oktober 1941, dieses tragi-sche Datum, bleibt in Jugoslawien tief eingepreßt als Mahnung an eine der schrecklichsten Greuelthaten der deutschen faschistischen Besatzungs-macht.

Wie Jean Paul Sartre nach seinem Besuch in Kragujevac geschrieben hat: „Die nazistische Grausamkeit hat ihre ganze Wut auf diese zahme Stadt entladen, sie zu einer riesigen Grab-stätte mit siebentaused getöteten Menschen gemacht...“. Bis jetzt hat weder ein deutscher Bundespräsident noch ein Bundeskanzler die Massen-grabstätte in Kragujevac besucht. Vielleicht gelingt es Ihnen, Herr Bun-deskanzler, im Jahre 1985, vierzig Jah-re nach dem Ende der Nazi-Diktatur, den Opfern von Kragujevac und an-deren Stätten in Jugoslawien zu geden-ken?

Mit Grüßen für eine friedliche und entmilitarisierte Zukunft,
Petra Karin Kelly, MdB

PRO NEJ EXISTUJE TEN BITBUČ!

PRAG (AFP). Zehn Regimegegner in der Tschechoslowakei haben einen Auf- ruf unterzeichnet, in dem Nicaraguas „Recht auf Frieden“ bekräftigt und die Mittelamerika-Politik der USA verurteilt wird. DS geht aus einem Schreiben her- vor, das die Dissidenten dem AFP-Büro in Prag am Wochenende zuleiteten. Die tschechoslowakische Menschenrechts- gruppe Charta-77 ist in dieser Frage ge- spalten, weil der Aufruf eine Einschät- zung des nicaraguanischen Regimes ent- hält, die der Haltung der Prager Regie- rung zu Managua sehr nahe ist.

Der von 154 westeuropäischen Abge- ordneten, Kirchenvertretern, Künstlern und Intellektuellen unterzeichnete Aufruf war erstmals am 8. Mai als Anzeige in der Pariser Zeitung „Le Monde“ veröf- fentlicht worden. Darin wird die Ent- schlossenheit der in Managua regieren- den Sandinisten unterstrichen, Nicaragua „aus der Unterentwicklung herauszufüh- ren“. Ihr „origineller Versuch einer De- mokratie“ sei um so bemerkenswerter, als er „unter Kriegsbedingungen“ durch- geführt werde, heißt es ferner. Von den tschechoslowakischen Dissidenten un- terzeichneten Eva Kanturkova (Schriftstel- lerin), Gertruda Sekaninova-Cakrtova (Rechtsanwältin und ehemalige Parla- mentsabgeordnete), Anna Sabatova, Jiri Dienstbier (Journalist), Jiri Hajek (frü- herer Außenminister), Ladislav Hejdanek (Philosoph), Vaclav Maly (Priester), Milos Rejchrt (Pastor), Jaroslav Sabata (Psy- chologe) und Petr Uhl (Ingenieur) den Aufruf.

G. SEKANINOVA-ČAKRTOVÁ BYLA ZA J. MASARYKA NA M. MIN. ZAHANICÍ A DELEGÁTKOU V OSN.

Nezaměstnanost v EHS

Brusel. Podle posledních statistických údajů bylo lohem dubna v členských zemích EHS zhruba 12,8 miliónu nezaměstnaných, což je o 3,6 procenta více než ve stejném období loň. Nezaměstnanost zůstává i nadále jedním z nejtěžších hospodářských a so- cialně politických problémů západní Evropy. Celkově je ji ve společenství postiženo 11,2 procenta hospodář- sky činného obyvatelstva.

Zwei Fanatiker sind „stolz“

Zwei 18jährige Fans des FC Liver- pool haben sich gegenüber der briti- schen Sonntagszeitung „Sunday Peo- ple“ gerühmt, zu den Auslösern des Massakers im Brüsseler Heysel-Sta- dion zu gehören. Sie ließen sich foto- grafieren und gaben sogar ihre Na- men mit Terry Wilson und Steve McDonald an. Sie sagten: „Wir sind stolz darauf. Wir werden wahrschein- lich im nächsten Jahr als Helden ge- feiert werden.“

Bestürzung herrschte, als Millionen Fernsehzuschauer am Samstag im „Aktuellen Sportstudio“ des ZDF mit- erlebten, wie Dortmunder Fans auf dem Gelsenkirchener Bahnhof immer wieder gröhlten: „Liverpool! Liver- pool!“ Bewunderung also für jene eng- lischen Fanatiker, die drei Tage zuvor beim Europacup-Finale von Brüssel Krawalle ausgelöst hatten. Beim Schalke-Spiel sicherte die Polizei ein ganzes Waffenarsenal mit Wurf- und Schlaggegenständen, Messern und Feuerwerkskörpern. Die Fans liefe- ren sich Schlägereien, die Polizei nahm 18 Personen fest.

CHUDINKY telefonní budky! Stávají se nejčastější obětí vandalismu mladých lidí skoro ve všech zemích. Nej- hůře jsou ovšem na tom asi tele- fonní stánky ve Francii. Jak vysvětlí ze zprávy ministerstva pošt, počet zni- čených telefonních budek rok od ro- ku roste. Zatímco v roce 1982 se sta- lo obětí vandalismu 1458 budek, v ro- ce 1984 stoupl tento počet už na 2850.

Malagu (1,2 litru, 63 k a 1,5 litru, 65 k), stejně jako třetí alternativa, kterou je 1,7litrový dieselový motor (155 k). Všechna čtyři kola jsou jed- notlivě zavěšena, karoserie je chrá- něna speciálním nátěrem proti korzi- (Seat dává proti rezivění šestiletou záruku). Od konce května se auto bu- de prodávat ve Španělsku a od zář- ní 1985 v ostatních zemích Evropy.

Auto jako víno

Na autosalonu v Barceloně před- stavila španělská automobilka Seat svůj nový model Malaga. Čtyřdvéřové limuzíně, jejíž konstrukci vyvinula firma Karman, dal tvar karoserie Giorgio Giugiaro, a jako pohonné agregáty byly zamontovány dva mo- toru Benzba n-facované speciálně pro

Kirche baut gegenüber Kreml

Staat gab Gelände für Verwaltungssitz in Moskau zurück

MOSKAU, 2. Juni (AFP). Die russisch- orthodoxe Kirche baut in Moskau – ge- genüber dem Kreml – erstmals in ihrer bald tausendjährigen Geschichte einen zentralen Verwaltungssitz. Der Grund- stein für das neue Gebäude wurde am Wochenende auf dem Gelände des frü- heren Danilow-Klosters gelegt. Es wird dem Patriarchen Moskaus ebenfalls als Residenz dienen. Die Bauarbeiten sollen bis 1988 abgeschlossen werden, wenn die Kirche den 1000. Jahrestag ihrer Grün- dung begeht. Gleichzeitig sollen die ge- samten Anlagen des Klosters restauriert werden, das 1917 vom sowjetischen Staat beschlagnahmt und vor zwei Jahren wie- der der Kirche überstellt worden war.

Zur Grundsteinlegung fand eine kurze Feier auf dem von Ziegelmauern umge- benen Klostergelände statt. Der Patri- arch Alexej, Metropolit von Tallin und Estland, ist mit der Leitung der Bau- und Restaurierungsarbeiten betraut. Er weihte die Stätte. Zehn Mönche in schwarzer Kutte stimmten liturgische Gesänge an, in die auch viele der rund 200 anwesen- den Bauarbeiter einstimmten, wie Augen- zeugen berichteten. Einige Arbeiter küß- ten dem Patriarchen die Hand.

PAK Z TOHO BUDE „CHLASTNA“ KOLCHOZNYJ ZAVOD V.I.L.

PRESNE PODLE SCENÁRE filmu z dvakrát Zá- padu si počínalo šest lupičů na trati Nantes – Vintimille v jižní Francii. V městečku Tarascon naskočili dva na lokomotivu a zneškodnili stroj- vůdce, uprostřed noci na odlehlém místě zasta- vili a spolu s kumpány, kteří čekali v několika automobilech, vybrali z poštovního vozu 30 pytlů. Posléze v křidu odjeli. Nikdo nebyl zraněn, ale hodnota lupu bude zřejmě značná – podle sděle- ní státních drah obsahovaly pytle šperky, obrazy, bankovky a jiné obdobné „drobnosti“.

Jízda vedle řidiče v pařížských taxíků není dovolena. K dispozici jsou jen místa vzadu.

Die Kosten für den Neubau und die Re- novierung des Klosters belaufen sich nach Angaben aus Kirchenkreisen auf rund zehn Millionen Rubel (umgerechnet 35 Millionen Mark). Sie sollen ausschließ- lich durch Sammlungen unter den Gläu- bigen aufgebracht werden, zu denen die Moskauer Behörden selbst etwa zehn Prozent der sowjetischen Bevölkerung rechnen.

Um die Anlagen des 1282 gegründeten Klosters wieder instand zu setzen, bleibt viel zu tun. Sie umfassen sieben mehr- mals zerstörte und wieder aufgebaute Türme entlang der äußeren Ziegelmau- ern sowie Kirchen aus dem 17. und 18. Jahrhundert. Nach der Oktoberrevolution hatten sie als Haftanstalt für jugendliche Straftäter, Fabrik zur Herstellung von Schirmen und Sitz der Iskra-Hüttenwer- ke gedient.

Auf dem Gebiet der heutigen russi- schen Sowjetrepublik sind von den rund 1200 Klöstern aus der Zeit vor der Okto- berrevolution nur zwanzig als Kulturstät- ten erhalten. Die übrigen wurden zerstört oder sie dienen als Schulen, Büchereien, Lager und Atheismus-Museen.

NA DÁLNICI číslo 181 v Kalifornii došlo k havárii automobilu. Příčina? Opilost. Nikoli však řidiče – ale plátek. Podél dálnice roston v lese ja- koby, které po nadměrném požití způ- sobují mírnou opilost. Hájno drozdů, které sem přilétlo, pošlo jahod zřej- mě příliš mnoho a výsledkem byla silná „opice“. Ptáci nevnímali nebes- pečí a vrhali se slepě proti jedoucím vozům a v jednom případě zavinili smlačen havárii.

Portugalito s asi 10 milióny obyvatel je podle statistických údajů v Evropě první co do počtu dopravních nehod. Loň- ne portugalských silnicích došlo k 55 000 nehodám, při nichž přišlo o ži- vot 2240 lidí.

Asi světový rekord v počtu smrtelných nehod na jednom kilometru zaznamenal Angli- čan Owen, který na svůj stroj namonto- val 87 světel a k tomu ještě 36 zrcátek.

„Waschen Sie Ihren Salatkopf mit Pril“



„Co to má znamenat? Jste otoc a nevíte, kdo je matka?“

Nerven, daß sie auf den Anbau von Spinat, Porree, Salat oder Küchenkräutern möglichst verzichten sollen. Auch daß im rund 150 Meter von „Sonnenschein“ entfernten Gemüsegarten der Familie Stalinski noch in zwanzig Zentimeter Bodentiefe Bleiwerte von 330 Milligramm je Kilogramm Trockenerde festgestellt wurden, erregte die Gemüter (Durchschnittswert: 100 Milligramm). Anne Ziebur brachte das Problem auf den Punkt: „Wenn die Firma jetzt stillgelegt wird, kann ich wohl erst in ein paar Jahren wieder meinen Rhabarber essen.“

So dramatisch sieht Professor Kloke die Lage keineswegs. Schließlich könne man durch reichliches Kalken der Böden dafür sorgen, daß Pflanzen weniger Blei aufnehmen. Den Einwand, daß

dann die für den Boden wichtigen Regenwürmer verschwinden, wischte der Professor vom Tisch: „Sie müssen sich entscheiden, ob Sie Regenwürmer wollen oder Kartoffeln.“ Durch Entfernen der älteren, also äußeren Blätter sowie Waschen und Putzen von Obst und Gemüse lasse sich überdies die größte Gefahr beseitigen. Nur fünf Prozent des Bleis, das die Pflanzen aus dem Boden zögen, bleibe im Körper, die restlichen 95 Prozent würden wieder ausgeschieden. Der Bleistaub, der über den Luftweg in den Körper gelange, setzte sich dagegen zu 50 Prozent dort fest.

Besonders wichtig sei eine Reinigung der geernteten Pflanzen und Früchte vom Oberflächenschmutz. Klokes verbüßendes Rezept für die besorgten Kleingartenbesitzer: „Nehmen Sie Pril, waschen Sie Ihren Salatkopf mit Pril, Sie waschen dann noch viel mehr Dreck runter.“

Cup an Pospisils

Zum zwölften Mal sicherten sich die Brüder Jan und Jindrich Pospisil (CSSR) den Radball-Europacup. Die 16maligen Weltmeister beendeten das Turnier in Grabs/Schweiz ohne Niederlage vor den bundesdeutschen Titelverteidigern und zweimaligen WM-Titelträgern Thomas und Andreas Steinmeier aus Lemgo/Liepe, gegen die sich die CSSR-Brüder im entscheidenden Finalspiel knapp mit 2:1 durchsetzten.

a že 80 000 případů z toho je tak vážných, že oběti této zvláštní „po-pornosti“ musí vyhledat neomezené ošetření.

Blauer Dunst bald teurer

Philip Morris, dank der Marke Marlboro drittgrößter deutscher Zigarettenher, hebt im Herbst die Preise an. Der Preis der 19er Packung steigt um 0,15 auf 3,75 Mark.

Von Salzburg nach Kiew

Die sowjetische Fluggesellschaft Aeroflot fliegt künftig einmal wöchentlich die Strecke zwischen Kiew und Salzburg.

Der Papst nimmt künftig an allen Sitzungen des Bundeskabinetts teil. Er will sein Versprechen wahrnehmen, immer dort zu sein, wo das Elend am größten ist.

Beschwert sich der Teufel bei Petrus: „Den Stahlwerksdirektor, den du mir letzte Woche geschickt hast, nimmst du sofort zurück. In den paar Tagen hat er schon vier Hochöfen stillgelegt. Meine halbe Belegschaft macht jetzt Kurzarbeit.“

2,9 Milligramm je Kilogramm fast dreimal so hoch wie der Grenzwert.

Das von der SPD organisierte Treffen in der Ikarus-Grundschule in Berlin-Tempelhof diente dazu, Nachbarn zu Beginn der Pflanzsaison Tipps zu geben, welches Obst und Gemüse im Hausgarten ohne Bedenken angebaut werden kann, auf welche Früchte aus Gesundheitsgründen tunlichst verzichtet werden sollte und wie der Rest vor dem Verzehr zu behandeln ist. Allerdings stand Beschichtigung im Vordergrund. Bei Nachbarn von Betrieben, die Schwermetalle ausstoßen, seien bislang zwar seelische Belastungen, nicht aber körperliche Erkrankungen festgestellt worden, meinte Professor Kloke.

Nicht erst durch die Industrialisierung, sondern bereits seit vielen hun-

dert Jahren Sorge der Mensch dafür, daß immer mehr Schwermetalle sich in den Siedlungsgebieten ansammeln. Keinesfalls über Obst und Gemüse, sondern über Trinkwasser, Bier, Kartoffeln und Brot sowie beim Rauchen nehme der Mensch die meisten Schwermetalle zu sich. Und zu den alarmierenden Rhabarberproben stellte der Professor fest: „Eine Schwalbe macht noch keinen Sommer.“

Von dem Vorhaben der Sonnenschein-Firmenleitung, veraltete Produktionsanlagen endlich zu ersetzen, lassen sich die seit Jahren mit Vertröstungen hingehaltenen Anwohner nicht mehr beschwichtigen. Tutzende von Familien sind enttäuscht, weil ihr sauer erworbenes Häuschen nicht mehr die erhoffte Oase im Grünen ist. Es zerrt an ihren

Streit legt neonazistische Tendenzen offen

In einem neuen Aufruf proklamiert die Landsmannschaft: „In Hannover meldet sich Schlesien zu Wort. Das heißt, daß wir zur Stelle sein müssen, damit sich Schlesien deutlich genug zu Wort melden kann. Dieses Wir meint ein dreifaches: es umfaßt die Geburtsschlesier, deren Zahl immer geringer wird, die Abstammungsschlesier, deren Zahl immer größer wird, und die Bekenntnisschlesier, die zu Recht die Landsmannschaft Schlesien als Landsmannschaft für Schlesien verstehen.“

Während der Auseinandersetzung um das Schlesiertreffen wurden in den letzten Wochen in Niedersachsen enge Verbindungen zwischen Vertriebenenorganisationen und neonazistischen Tendenzen

Most z Kodaně do Malmö

Dávny sen o přemostění Baltu se zřejmě brzy stane skutečností. Jak oznámil dánský ministr veřejných prací a dopravy Arne Melchior, silniční a železniční most přes průliv Veiký Belt by měl být nákladem zhruba 830 milionů dolarů vybudován do roku 1993. Spojení se Švédskem by mělo být zajištěno železničním tunelem mezi Helsingborgem a Elsinorem a to přibližně do roku 1995. Za dalších pět let by měl být vybudován silniční most mezi Kodaně a Malmö.

sichtbar. So veröffentlichte der Kreisvorsitzende des Bundes der Vertriebenen (BdV) im Kreis Schaumburg, Arthur Gläser, Ansichten wie: „Wer nicht zu seiner Heimat hält und um das geraubte Land mit allen Mitteln seines Ichs zum Kämpfen bereit ist, der ist in seiner Gesinnung ein Knecht... Wir Schlesier und die anderen Ost- und sudetendeutschen Stämme sind aber der festen Überzeugung, daß die Kraft unseres gesamten Volkes groß genug ist, aller Schwierigkeiten Herr zu werden. Lahmherzige, Verzichtler, Verräter und Feige und auch diejenigen, die im geeigneten Augenblick die Fahne nach dem Winde hängen, haben unter uns keinen Platz, werden auch, dessen bin ich gewiß, vom feindlichen Ausland verachtet und angespuckt.“

Der BdV-Kreisverband Hameln hatte zum 8. Mai den von der „Deutschen National-Zeitung“ gefeierten und preisgekrönten Amateurhistoriker David Irving, der auf die Reinwaschung Adolf Hitlers spezialisiert ist, als Kundgebungsredner eingeladen. Auf Verlangen der Stadtverwaltung verzogte der BdV die Veranstaltung, sagte sie aber nicht ab. In Göttingen griff der Kreisvorsitzende der Landsmannschaft Schlesien, Walter Leifer, die Nazi-Parole „Volk ohne Raum“ auf, die heute mehr Gültigkeit habe als früher.

MILOVNÍCI všech čtvernohých přátel budou asi překvapeni zjištěním, že ročně je na světě zaznamenáno půl miliónu případů pokousání psy.

● Před lety vynikající tenistka Renka Maršiková se opět objevila na tenisových hřištích. Byla považována za největší naději čs. tenisu před Mandlikovou a Sukovou. Následkem automobilového neštěstí se smrti účastníka incidentu, musela si Maršiková odpykat celou řadu let v čs. vězení. Pochopitelně tragédie a její následky nepřídaty Maršikové fyzickou a psychickou sílu. Teprve v tomto roce se objevuje na mezinárodních turnajích, kde prokazuje stoupající výkonnostní tendenci.

Přijel pán do restaurace a poručil si jedné pivo. „Přejele si malé nebo velké?“ zeptal se číšník. „Pán se podíval po páníchrech na vedlejších stolech a a ne-skrveným údivem pravil: „Ono taky existuje nějaké malé pivo?“

Zrynský prodejl svých automobilů se nemohla ploskem roce anglické firma Jaguar. Prodala 33 425 vozů, nejvíce jich vyvezla do Kanady a USA.

Ein Versuch der Kleingarteneigentümerin Anne Ziebur, Rhabarber und Porree aus eigener Ernte in der Biologischen Bundesanstalt für Land- und Forstwirtschaft in West-Berlin zur Untersuchung abzuliefern, wäre um ein Haar gescheitert. Nur mit Mühe konnte die Hausfrau den Institutsdirektor Professor Adolf Kloke zur Annahme der Gartenprodukte bewegen. Denn, so der Wissenschaftler, „wenn man eine Probe entgegennimmt, kommen hundert weitere Wünsche nach“. Allerdings mußte Kloke am Wochenende bei einer Informationsveranstaltung für Kleingärtner aus der Nachbarschaft der Batterie- und Akkumulatorenfabrik „Sonnenschein“ einräumen, das Ergebnis seiner Analysen habe ihn erschreckt: Im Rhabarber steckten 67 Milligramm Blei pro Kilogramm und damit fast das Sechsfache des für landwirtschaftliche Produkte geltenden Richtwertes (12 Milligramm). Der Cadmium-Gehalt lag mit

JA ČISTÍM, SALÁT* ROZTOKEH KYJ. SOLNEČA SÍŘICITE* TARAX.



GRENZKONFLIKT: Mit diesem Schnappschuß vom Krätemessen zweier Jungtiere in der Prärie der USA gewann der Hobbyfotograf Scott Theisen 30 000 Dollar. Beim Zeitungsleserwettbewerb eines US-Fotokonzerns, zu dem insgesamt 350 000 Amateurfotos eingegangen waren, wurde ihm der erste Preis zugesprochen.

Nicht in hundert Jahren

Das widerliche CDU-Geschrei als Reaktion auf die intellektuell redlichen Ausführungen Jürgen Schmudes zur Wiedervereinigung Deutschlands (FR v. 21. 5.) erinnert fatal an die Schmähung der Geschlechtslust durch alte impotente Männer, mit denen keine Frau mehr freiwillig sexuelle Handlungen vornimmt. Mit der Wiedervereinigung Deutschlands ist es doch wie mit den Frauen: Ein Teil der Männer versteift sich auf die ehelichen Pflichten und zerrt dadurch die Ehefrauen ins Ehebett, wo dann die ehemannlichen Rechte mit mehr oder weniger liebloser und lustloser Reaktion der Ehefrau ausgeübt werden. Andere Männer hingegen sehen die Frauen als gleichberechtigte Wesen, schätzen ihre intellektuellen Fähigkeiten, hören den Frauen zu, wärmen ihre Seele und erreichen schließlich, daß die Frauen aus schierer Lust mit dem unbändigen Willen zur Hingabe ihnen die Hosen von den Lenden reißen.

Die Parallele zur Deutschlandpolitik liegt nahe: Das Versteifen auf formale Rechtspositionen führt nur zu Verkrampfungen in der DDR-Führung. Der „Verkehr“ zwischen der Bundesrepublik Deutschland und der DDR bleibt lieblos und lustlos. Nimmt man dagegen die DDR ernst und akzeptiert das, was „drüben“ trotz widriger Umstände geschaffen worden ist, wärmt man die Seele der „DDR“ und legt der DDR-Führung dar, was an Gemeinsamkeiten zwischen den Deutschen noch vorhanden ist, dann werden beide deutsche Staaten davon profitieren, daß eine Zusammenarbeit zwischen Deutschen für beide Seiten nützlicher ist als eine Fixierung der DDR an die UdSSR und eine Fixierung der Bundesrepublik Deutsch-

land an die USA. Es muß soweit kommen, daß die DDR-Führung aus unbändiger Lust zur Hingabe den Grundlagenvertrag mit der Bundesrepublik erweitert. Ob es dann zu einer Wiedervereinigung im Rechtssinne kommen wird, ist doch gleichgültig; wenn die Kontakte zwischen hüben und drüben problemlos geworden sind, fragt doch niemand mehr, ob es sich um eine Ehe oder bloß um ein eheähnliches Verhältnis handelt.

Wenn nun einige Politiker (Stichwort Graf Huyn) dieses eheähnliche Verhältnis gar nicht wollen, sondern — im übertragenen Sinn — sexuelle Abstinenz, dabei natürlich im Bewußtsein der Rechtsposition, die DDR zu vereinnahmen, dann kommt dabei überhaupt nichts raus außer Rechthaberpositionen. Graf Huyn wird auch in hundert Jahren nicht die Wiedervereinigung erreicht haben. Schmude aber wird — wenn er sich durchsetzt — soviel Annäherung erreichen, daß die verwandtschaftlichen Kontakte erhalten bleiben. Aber was interessieren Kohl die verwandtschaftlichen Kontakte.

Letztlich sollten Brandt und Vogel mehr Mannesmut zeigen. Der Wähler honoriert redliche Worte. Das haben die Wahlerfolge von Johannes Rau und insbesondere — was mich als Saarländer besonders freut — von Oskar Lafontaine gezeigt. Bevor Willy Brandt die Diskussion als „unergiebig und überflüssig“ bezeichnet, sollte er zunächst Parteivorstand und Parteiausschuß einberufen und sodann das Votum dieser Gremien vortragen.

Hans-Thilo Burgard,
Richter am Amtsgericht, Merzig

Da wird der ehemalige Bundesjustizminister heftigst angegriffen, weil er das ausgesprochen hat, was inzwischen viele Deutsche, vor allem der jüngeren Generation, denken: Es gibt zwei deutsche Staaten.

Und daran ist nicht nur der böse Osten schuld, nein, denn durch die Zurückweisung der Stalin-Note von 1952 durch Adenauer (Wiedervereinigungsangebot der UdSSR) und der Remilitarisierung der BRD von 1955 mit NATO-Eintritt wurde klar, daß der Westen die Teilung Deutschlands anerkannt und sogar befürwortet hat.

Wir sind heute nicht nur durch eine materielle, sondern auch durch eine geistige Mauer getrennt. Ein anderes System, andere Wert- und Moralvorstellungen und in Ansätzen sogar schon eine andere Sprache lassen uns den anderen Teil unseres Volkes fremder erscheinen als manch anderssprachiges Volk.

Außerdem sollten einige „ewig Gestrigen“ doch endlich zur Kenntnis nehmen, daß eine Wiedervereinigung in einer utopischen Zukunft nur über die Anerkennung der DDR als souveränen Staat geschehen kann, und nie über einen antiken Alleinvertretungsanspruch der BRD.

Ich begrüße Jürgen Schmudes mutigen Schritt, im Interesse aller Deutschen.

Martin Chan, Konstanz

Von Kühen und Bullen

MBABANE, 2. Juni (Reuters). Das Mitglied des Staatsrates von Swasiland, A. K. Hlophe, hat für sein Land die Idee der Gleichheit von Mann und Frau ausgearbeitet. Vor einer Frauenversammlung sagte Hlophe zum von den Vereinten Nationen erklärten Jahresthema der Frau am Wochenende, Viehzüchter verdienen an einem Bullen mehr als an einer Kuh. „Der Grund hierfür ist offensichtlich, Bullen sind stärker — wie auch Männer“, sagte Hlophe, der für die Königin Regent Ntombi sprach.

Königin Regent, auch bekannt als „die Elefantin“, wird Swasiland so lange regieren, bis ihr minderjähriger Sohn, Prinz Makhosetse, in zwei Jahren volljährig wird.

„A TA KRAVA, HLEKO DAVA...
BYA ALE POTBISI...“

KOUCNE
NEKDO !!

Nejdražší sypaná hráz světa

Bahrajn ležící na ostrovech v Perském zálivu a mající necelých 350 tisíc obyvatel je pokládán za zemi velice slabě rozvinutou. To však nelze chápat tak, že by to byla konstituční monarchie chudá. Poklad v podobě ropy přináší vyvoleným pohádkové slasky a navíc už několik let je Bahrajn regionálním obchodním a bankovním střediskem.

Hospodářské otázky odsunují do jisté míry trochu do pozadí pozornost vládců Bahrajnu na bezpečnost státu. Od saúdskoarabského pobřeží dělí Bahrajn pětadvacetkilometrová vzdálenost. Není to mnoho a v případě agrese nějakého útočníka na Bahrajn by mu mohla Saúdská Arábie poskytnout vojenskou pomoc. Ovšem pouze leteckou nebo námořní. Po islámské revoluci v Iránu nejen Bahrajn, ale i jiné malé státy v oblasti Perského zálivu mají pocit ohrožení.

Saúdská Arábie, Katar, Kuvajt, Omán, Sjednocené arabské emiráty a také Bahrajn vytvořily proto v roce 1981 tzv. Radu pro spolupráci států Perského zálivu. A v téměř roce bylo rozhodnuto spojit Bahrajn dlouhou sypanou hrází se Saúdskou

Arábií. A hned byly zahájeny práce. Podle názorů ideových tvůrců hráze by tím mělo být zmenšeno riziko agrese na ostrovy. Po hrázi totiž budou moci přejíždět saúdskoarabské tanky i jiná vojenská technika. Podle slov bahrajnského ministra informací odzrcadluje hráz „politickou vůli“ obou vlád ještě více upevnit vzájemné svazky.

Zakázku na stavbu tak velké investice získala holandská firma Ballast Nedam. Do konce letošního roku má předat k praktickému využití čtyřproudou dálnici, pět mostů o celkové délce 12,5 km podpřaných obrovitými betonovými pilíři zakotvenými v mořském dně a umělý ostrov. Je naděje, že firma Ballast Nedam získá ještě další zakázku: příjezdové silnice na obou koncích

hráze, jejichž celková délka bude 50 kilometrů. Ve vrcholné fázi stavby zaměstnávala holandská firma na 1400 pracovníků, Evropanů, Filipinců, Jihokorejců aj.

Bahrajnáci se kochají nadějí, že silnice vedoucí po povrchu hráze (denně jí má projet na 30 tisíc aut) značně oživí turistiku v jejich zemi. Počítají především s návštěvníky ze Saúdské Arábie, kteří se již nyní zajímají o stavební prostory u výjezdu z dálnice vedoucí po hrázi na bahrajnské straně, kde vzrostly ceny pozemků o čtvrtinu své dosavadní ceny. Kalkulují s tím, že v Saúdské Arábii je zakázáno nejen konzumovat, ale i prodávat alkohol, a že např. nesmějí řídit automobily. V Bahrajnu takové zákazy neexistují.

Nejrychlejší had

(Job): Za nejrychlejšího hada na světě je považována mamba černá, která žije v tropických oblastech Afriky. Dosahuje délky až pěti metrů. Zjistilo se, že na úseku dlouhém 50 metrů se plazila rychlostí 12 kilometrů za hodinu. Je tedy velice čilá, ale zároveň i křehká a nebezpečná. Bez včasného použití séra končí její ústřední zpravidla rychlou smrtí.

Slce se objevily myšlenky, že by se případně životní styl v Bahrajnu mohli přizpůsobit po postavě hráze k tomu, jaký je v Saúdské Arábii. Avšak ministr informací Bahrajnu to kategoricky vyvrátil a uvedl, že politika jeho státu se v žádném případě nezmění. A je to logické. Počítají-li Bahrajnáci, že vydělají na turistice a turistech ze Saúdské Arábie, nemělo by pak smysl, aby například zabránili přiblížení.

Časopis jsme si předplatili u firmy, která nám poslala zdvořilou nabídku s dopisem, v němž nás upozornila na výhodnost takového abonmá. Předplatné nám zajistí každý týden náš oblíbený časopis, který v novinovém stánku už může být vyprodán, krom toho nám ušetří spoustu času.

Podepsali jsme objednávku a dali bance příkaz k zaplacení. Pak jsme očekávali časopis. Nepřišel.

Když jsme našli i o týden později novinovou schránku prázdnou a byli už čtrnáct dní bez týdeníku, který ležel všude v novinových stáncích, napsal jsem podniku dopis s dotazem, co se děje.

Odpověď přišla za několik dní. V dopise mne firma oslovovala vážený předplatiteli a sdělovala, že děkuje za abonmá s objednacím číslem 3456/89/001 C a že doufá, že se těším z pravidelně dodávaného magazínu. Pokud však časopis dosud nebyl doručen, mám mít strpení, neboť je zapotřebí jistého času ke zpracování objednávky. Firma doufá, že mám pochopení. Dopis končil přátelskými pozdravy a nečitelným podpisem.

O týden později časopis skutečně přišel a hned dvakrát.

Další týden jsme dostali opět dva stejné časopisy a s nimi dva dopisy. Jeden byl adresován mně, druhý ženě. Ženě psala firma, že jí děkuje za jakousi projevenou důvěru a že doufá, že je spokojena s pravidelným doručováním.

Mne firma žádala, abych byla tak laskava a obnovila prošlé předplatné. Firma mne zároveň upozorňovala zdvořile na to, že mé předplatné nekončí tím, že jsem nezaplatila, protože výpovědní lhůta předplatného je tři měsíce před vypršením lhůty tétož a to písemně s výslovným uvedením čísla objednávky a datem zahájení doručování tiskoviny.

Napsal jsem podniku dopis, v němž jsem vysvětlil, že časopis je objednan jen jednou a zaplacen naší bankou.

Mezitím přišel časopis opět dvakrát a pak opět dva dopisy.

Ženě psali, že jí děkují vřele za předplatné a důvěru, a doufali, že je spokojena s doručováním. Mně sdělili, že jsem nezaplatila předplatné přes upomínku a že mám zaplatit. V závěru dopisu stálo, že pokud jsem zaplatila v období mezi minulým dopisem a tímto, mám zaplacen a nemam už laskavě platit.

Přání jsem vyhověl.

Další upomínka přišla na zvláštním načervenalém papíře v ostrém rámečku.

Neodpověděl jsem a četl jsem si s chutí v časopise. Žena ve svém. Pak přišel dopis adresovaný ženě. Ptali se, zda dostává časopis a/ včas b/ pravidelně c/ neohnutý a aby laskavě sdělila vše, protože jde o průzkum, který má zajistit ještě lepší doručování časopisu. O několik dní přišel dopis mně. Psali, že děkují za předplatné i důvěru a doufali, že jsem s jejich službou spokojen.

Bohužel přišel hned na to dopis ženě, v němž se firma dotazovala, proč nezaplatil už po dvou upomínkách za časopis. Zároveň firma ženu varovala jemně výhrůžným tonem, že nezaplatila-li za časopis, který objednal a včas ve lhůtě stanovené nevypověděl, bude firma nucena postupovat cestou právní a vymáhat sumu násilím.

Nejprve se rozčílila žena - pak já.

Ani jeden z nás nečetl tentokrát časopis, který jako obvykle přišel dvakrát. Seděli jsme u dvou stolů a psali dva dopisy. Od každého dopisu jsme navíc pořídili po dvou kopiích.

Po další ostré upomínce na zcela červeném papíře ve velmi silném rámečku - v němž kdosi vynesal slovo vážená a v závěru slovo srdečným - jsem poslal oba časopisy zpátky a dali firmě výpověď k nejbližšímu datu.

Výpověď jsme pořídili ve třech kopiích a žena je uložila do nových desek s nápisem Předplatné. Desky uložila do knihovny hned vedle šanonu Právnicka i jiné malery.

V dalším dopise se nám dostalo složitěho poučení, týkajícího se výpovědních lhůt časopisů na území západního Německa a Berlína. Žena své poučení roztrhala, já je uložil do desek.

Pak jsem zatelefonoval svému právníkovi. Sekretářka mi řekla, že mám zavolat za týden, protože šéf je nyní denně u soudu, má zrovna složité případ s klientem, jehož málem zabil nový vysavač.

Časopis přišel druhého dne - třikrát, z toho jedenkrát ohnutý, dvakrát neohnutý. Dva byli adresováni mně, jeden ženě. Krom toho přišly dva děkovné dopisy za předplatné a projevenou

důvěru a jedna ostrá upomínka právního oddělení firmy na světle zeleném papíře ve dvojitěm rámečku.

Když jsem znovu zavolal advokátovi, byl opět u soudu kvůli klientovi, který se soudil s výrobcem otvíráků na konzervy.

Sekretářka mi sdělila, že už měli takové případy, že se to obvykle táhne rok i víc a že by bylo možná výhodnější, kdybych zaplatil všechny časopisy a rozprodal je známým.

Řekl jsem jí, že pokud bych se chtěl zabývat prodáváním novin, opatřil bych si pěkný stánek a dělal bych to ve velkém. Navrhla mi, abych zavolal o týden později.

Mezitím dostala dopis žena. Firma ženu žádala, aby jej považovala za bezpředmětný, pokud záležitost už byla vyřešena v období mezi tímto a předešlým dopisem nebo v období mezi předešlým a předpředešlým dopisem a aby neplatila, jestliže už zaplatila. Zároveň firma ženu vyzývala, aby okamžitě zaplatila, pokud nezaplatila dosud a upozorňovala, že v tom případě platí všechny upomínky předešlé, vztahující se k tomuto nezaplacení.

Protože jsem zjistil, že advokát je opět u soudu, tentokrát kvůli klientovi, jemuž zvoní každé tři minuty budík, otevřel jsem si raději jeden ze čtyř časopisů, který zrovna přišel, abych si něco přečetl. Byl tam zrovna zajímavý článek o firmách, které používají už jen kompjutry. Uvědomil jsem si, že si už nějaký čas dopisujeme se strojem a že by bylo dobře, kdyby se nám podařilo ho přinutit pipat tak, aby se celou věcí zabýval opět člověk, který přístroj naprogramoval. A napsal jsem firmě stížnost.

Objednal jsem sedmkrát časopis, bohužel dostáváme jen jeden. Ve velmi krátké době přišla odpověď. Kdybychom laskavě omluvili a měli malé strpení, oni že prozkoumali podklady, že jde patrně omyl. Že velmi rádi samozřejmě vyhoví. Že k naší spokojenosti. Že zařídí. A poslali formulář.

Ten jsem vyplnil správně, jak jsme si přáli.

Časopis chodí v pořádku.

Právník je i nadále zaneprázdněn. Zastupuje právě klienta, jemuž páchne telefon.

BEZ SOUHLASU ZPRAVODAJE...

A Státní příslušník NSR, Ludwig B. 54letý řidič osobního auta v katastru obce Zahrák, okres Beroun, při nepřiměřené rychlosti nezvládl řízení, vjel na levou stranu, kde narazil do protijedoucího osobního automobilu, který řídil rovněž občan NSR, 74letý Erich W. Při nehodě zahynula v prvním vozidle 46letá spolujezdce Ingrid B. Oba řidiči a jejich další tři spolujezdci utrpěli těžká zranění

Madagaskarský host na Pražském hrade

Přijetí u G. Husáka • Jednání ministrů zahraničí zahájeno

CHVÍLKU HRÁZY prožili fanatisé Bohemians, když se v pondělí v noci braveli z vítězného utkání v Petřvalce. Na dálnici, u tabule, která upozorňuje, že za tisíc metrů bude výjezd na Osíředek, přeběhl před jejich autobusem ve 23.10 hod. státní los. Vypadal jako zjevení. Plavným krokem přeběhl dálnici a zmizel v temnotě. Jen řidič autobusu měl co brádit a hráti se trochu vyděsili! (s)

OTEVŘENOU VÁLKU NUTRIM uhládky špady zemědělských departementů v západní Francii. Hlodavci donedávna pěstovaní na farmách pro koželínu se tak přemnožili, že se stali zemědělským škůdcem čísla jedna, takže před krátky a hrabostí. Skody napáchané nutriem na polích, ale také na dřevěných stavidlech, mostech i na teprve nových pratečích jsou do milionů franků.

O čs.-madagaskarských vztazích

NELAY SUETOLOU POLITIKU!

Was heißt sudetendeutsch?

Der Vater meines Vaters wurde 1856 im Bäderdreieck Franzensbad - Karlsbad - Marienbad geboren, war also Böhme und Österreicher, diente im k. u. k. Heer, und nie hörte ich von ihm, daß er Sudetendeutscher sei. Der Begriff „Sudetendeutsche“ stammt von F. Jesser aus dem Jahr 1902 und bezog sich auf die nach Böhmen eingewanderten Deutschen. Der Name bürgerte sich ein, als das österreichische Böhmen 1919 der neuen Tschechoslowakei eingegliedert wurde. Mit der Gründung der „Sudetendeutschen Partei“ (SdP) am 1. 10. 1933 durch den Ascher Turnlehrer Konrad Henlein (Selbstmord 1945), wurde das Wort „sudetendeutsch“ ein nazistischer Begriff, der sich nicht änderte, als Hitler die SdP nach dem „Münchener Abkommen“ (1938) in die NSDAP eingliederte.

Mit dem 8. Mai 1945 ging zwischen Bayern und der CSSR der eiserne Vorhang nieder, was hier - zwischen Selb (BRD) und Asch (CSSR) - besonders von uns Alten traurig empfunden wird. Wir kennen noch den friedlichen Verkehr zwischen Bayern und Böhmen, die Heiraten hinüber und herüber und die damit engen verwandtschaftlichen Beziehungen, von den Geschäftsbeziehungen ganz zu schweigen. Tausende Deutsche kurten jährlich in den böhmischen Bädern.

Solange die Enkel der Henleins und Franks (Karl-Hermann) in Reichsparteitagsmanier Massendemonstrationen mit Vertriebenenansprachen veranstalten, denken die Enkel der von den Nazis geschundenen Böhmen, Tschechen und Slowaken nicht im Traum daran, den „Eisernen Vorhang“ nur einen Millimeter zu lüften.

Sepp Beranek, Selb

PEPA DERANEK TO VI..!

Aufgespießt

„Es geht doch nicht, daß die Krankenkasse vom Liebeskummer bis zum Gesundheitsschnaps alles bezahlt.“

Bundesarbeitsminister Norbert Blüm (CDU)

A 2A CDU-PARTYKUMMER PLATÍ ČELBY VÁROD!

Stěny historické památky zpevní pryskyřice a nástropní malbu podrží plastbeton

Tuny betonu napumpované pod ohrožené náro-
ží a hydraulické lisy síce zabránily nejhoršiemu.
Ale miesty až dvojcentimetrové trhliny vo zdoch
Národného múzea zostali.

valo zednickou lžící. Zpevňování pryskyřicí je na rozdíl od klasického postupu – tj. vybourávání porušených stěn a nového vyzdívání – čistá práce. Proto také muzejní exponáty zůstaly na svých místech a jsou pouze příkrty igelitovými plachtami. „Tento sál chceme předat štukatérům a malířům tak, aby jej do Československé spartakiády mohli dokončit.“ říká J. Kubizňák. „Oprava všech trhlín v budově Národního muzea potrvá přibližně dva roky.“

BETONÁŘI S PRSTY KOUZELNÍKŮ

Á, ALE TROŠKU SYROVÁ byla podle ná-
čítka tisíc mlisounů omeleta o rozloze 41
čtí metrů, kterou pod dohledem desítky
gch kuchařů upekli v neděli obyvatelé
Saint-Symphorien-de-Lay na řece Loire.
at obrovitou, speciálně zhotovenou pá-
vka malíčkosť — spotýkala 80 litrů oleje,
smetany a 18 kg soli. Rozbít 42 470 vajec
odpovídá poštovním směrovacím číslu
trvalo 30 dobrovolníkům čtyři hodiny.
g soudní zřízenec konstatoval regularnost
která tak obohatila Guinnessovu knihu re-

Uspěch nápadu se ujalo opět družstvo Stavoděl. Jeho tři zaměstnanci — Josef Hozman, Václav Sládek a František Koreč — už betonovali lécoco, ale takovouhle práci přejště nezažili. Plastbeton, připomínající hustotu i barvou omítkové těsto na vánoční cukroví, se musí péchat do forem budoucího žebrovi pouze prsty. Žadný jiný „nástroj“ není tak šikovný, ohébný a přispůsobivý, aby lepkavou směs z písku, pryskyřice a tužidla natlačil do všech záhybů formy mazerou šlrokem dva, tři centimetry. Část hotové konstrukce vypadá jako velké čtvercové rámy se zvláštními okraji. Nejvíce se betonáři s kouzelnickými prsty nestrápi právě s těmi okraji. Směs se do nich vtlačuje sejobtížněji. Vlnitost není ovšem samoudělná. Tento tvar dovoluje lépe přenést zatížení omítkou do nové stropní konstrukce. (Aby odborníci ze Stavebního ústavu ČVUT zjistili, jak pevně drží žebro na omítce, zatěžovali v laboratorii model stropu pytlíky s olovem. Teprve při zatížení osmkrát větším než hmotnost omítky se provalil prostředek rámu. Ale omítka pod plastbetonovými žebry zůstala na svém místě.)

PŘED NADCHÁZEJÍCÍ SEZÓNOU „chytní bron-
zu“ nabízel jeden americký výrobce kapselní elek-
tronický přístroj opatřený buzňáčkem. Ten se má
ozvat na znamení, že pokožka je už dostatečně
opdlena a hrozí spálení. „Sluneční senzor“, kte-
rým se přímo měří množství ultrafialového záření
dopadajícího na tělo, se automaticky přizpůsobuje
zářivé obloze, ročnímu období, denní době, typu
pokožky, druhu použitého prostředku na opalování
a dalším faktorům.

inženýrů všech oborů (přilemt vř-

ce než třetinu tvoří stavební inženýři a architekti), přes třináct tisíc ekonomů a absolventů společenských věd, přes 6700 absolventů přírodovědných oborů,

Přestože se politika školství v jednotlivých spolkových zemích liší, studenti po celé Německé spolkové republice si neustále stěžují, že učivo jim není příliš užitečné v přípravě na tvrdý život.

o zamestnaní. Práve dvakrát a určito reformovali, keď by mali naotretú situáciu v západnomuckem vojsku, ktoré si alestop trochu zlepši, se zbavenci neodokáva nbiak dramatickú zmenu v-ajšijho stavu. Joda nadávam si, die priedopodi, že do roka 2000 bude v NSR k dispozícii jao tta pracovná príležitost pre obyvateľov vysokoých kraj.

(čtk): „Revizionistická činnost německých a militarismus NSR ohrožením hranic PLR a názvem dvou denního semináře, který začal v kulturním a informačním středisku v Praze vyvoláváne PLR v ČSSR A. Jodyana. Hlavní přednášejší zaslupčí ústavu marxismu-leninismu, Polského ústavu zahraničních věcí a d. situaci. Cílem akce je na základě historické nosti a následným zhodnocením poválečné Evropy ukázat na nebezpečí současného zpění hranice a znovunastolení tzv. „německé ty“. Naši a polští odborníci si vymění své činnosti laudismanská a společně posoudí projevy současné militarizace v NSR.

Tři nové stanice bruselského metra umožnily povýšit historického centra města se známou výstavbou Atomium, které bylo postaveno u příležitosti světové výstavy EXPO 58. Bruselské metro se nyní rozprostřelo do délky 34,7 kilometru a má celkem 52 podzemních a pozemských stanic.

(mat): Za úplatkářství, podplácení a nepříslušnost bylo v loňském roce odsouzeno v ČR tedy přibližně 0,25 procent z celkového počtu lidí odsouzených pro všechny trestné činy. Mezi odsouzenými se snaží podplácet zejména státní správu, např. podepírají fiktivní nebo chytří při zadržení podplácí příslušníka zajišťujících úplatků je v oblasti zdravotnictví. Jak uvedl na věrojší tiskové besedě předseda Nejvyššího soudu ČR, soudy v ČR byly nepodmíněně odsouzeny svobodou uložen zhruba každému deseti chatelů úplatkářství, využívány jsou také peníze. Loni je soudy uložily zhruba ve třetině případů. V dalších čtvrtině se spoleno a jinými

(mat): Za úplatkářství, podplácení a nepříslušnost bylo v loňském roce odsouzeno v ČR téměř pětina 0,25 procent z celkového počtu lidí odsouzených pro všechny trestné činy. Mezi odsouzenými se snaží podplácet zejména státní správu, např. podepírají fiktivní nebo chrání při zadržení podplácet příslušníka zajišťujícího úplatky je v oblasti zdravotnictví. Jak uvádí na věřejní tiskové besedě představitelka spravedlnosti ČR byl nepodmíněně odsouzen za úplatky uložen zhruba každému desátému úplatkářství, využívány jsou také peníze. Loni je soudy uložily zhruba ve třetině téměř v další čtvrtině ve spojení s jinými

TISI ALE FANDI'...

Nur ein Prozent behalten

BONN, 30. Mai (dpa). 99 000 Mark hat eine in bescheidenen Verhältnissen lebende 82-jährige Rentnerin der „Aktion Sorgenkind“ geschenkt, nachdem sie in der Lotterie des Zweiten Deutschen Fernsehens zugunsten behinderter Kinder 100 000 Mark gewonnen hatte. Die in einer kleinen Ortschaft in Bayern lebende Rentnerin, die seit zwölf Jahren in jedem Jahr acht Lose der Lotterie gekauft hatte, will unbekannt bleiben.

Die „Aktion Sorgenkind“ berichtete am Donnerstag, daß das Geschenk der Gewinnerin an die behinderten Kinder die höchste Einzelspende ist, die sie in den 20 Jahren ihres Bestehens erhielt. Von ihren Gewinn hatte die Rentnerin erst durch einen Brief der Aktion erfahren, in dem sie gebeten worden war, ein Konto mitzuteilen, damit ihr das Geld überwiesen werden könne. „Bitte überweisen Sie mir nur 1000 Mark, das übrige Geld behaltet“, sei ihre Antwort gewesen.

TO JE, CO ?

Odpověď se objevila v ipodobě článku, který přinesl Journal de Dimanche. Velmi věcně se v něm kneslo, že švýcarské úřady dostávají ročně tisíce žádostí o povolení trvalého pobytu a že přednostně vytváří ty žádosti, ježichž písařelé přinesou největší zvýšení příjmů do švýcarské státní pokladny. V případě Alaina Delona to bylo předejm jasně, protože jeho firma Société Alain

Ještětky proti termitům

(av): Činští vědci Si Juin a Van Junen odchovávali po čtyřletých experimentech několik druhů ještětek, které se žijí výhradně termity. Ten to hmyz je v Číně velmi rozšířen a způsobuje ohromné škody v dřevěných stavbách. Nyní se plánuje hromadný odchov těchto ještětek.

Nadčasová platnost Sukovy hudby

Padesát let od smrti význačného představitele meziválečné umělecké generace

Padesát let od umělcovy smrti je zpravidla dobou, která prověří životnost jeho díla. I u největších skladatelských zjevů se setkáváme s přílivy a odlivy zájmu veřejnosti. Jak nastupují

nové slohové principy, nové umělecké směry, přesouvá se obecná pozornost rychle na ně a uzavřené skladatelské dílo se pozapomíná.

Nebýlo tomu jinak ani u Johanna Sebastiana Bacha, jehož dílo muselo čekat na obnovu zájmu právě asi tak oněch padesát let, ani u W. A. Mozarta, který v polovině 19. století nenacházel plně porozumění ani u tak velkých umělců, jako byl Richard Wagner (a jehož skutečná reprodukce tradice byla přerušena a dodnes plně neobnovena v některých významných ohledech ani v jeho milované Praze), ani u Antonína Dvořáka, jednoho z nejhranějších světových symfoniků své doby i doby dnešní, ale i trpícího patrným odlivem zájmu v době kolem první světové války.

Padesát let uplynulo nyní od smrti

Josefa Suka, Dvořákova nejmilejšího žáka a současně i zetě. V průběhu této doby došlo i u jeho díla k jistému odlivu zájmu. Možná i proto, že tu pronikalo jistě zjednodušující názírání na celou Sukovu osobnost: buď byl paušálně přifazován k Dvořákově škole jako její automatický pokračovatel, nebo zase jako hlava nové školy, z které vyšla řada významných tvůrců naší současnosti nebo nedávné minulosti. A přece stojí Suk — jako vlastně každý velký umělecký zjev — v mnoha ohledech sám, neopakovatelný, osobitý a zvláštní.

Jeho tvorba není rozsáhlá; po celý život musel dělit svůj čas mezi tvorbu skladatelskou a rozsáhlou činnost koncertního komorního hráče, sekundisty slavného Českého kvarteta. Nebyl bojovník; osobním založením byl lyrik, snad nejryzejší lyrik mezi českými skladateli. Jeho lyriismus ovšem není nijak prostý, pasivní, obrácený jen do sebe, unikající do světa snu, přírodní či milostné nálady. Prošel prohlubujícím vývojem od okamžiku, kdy jedenáctiletý kantorský synek z venkova přišel do bohatého, složitěho kulturního a společenského prostředí Prahy osmdesátých let a snažil se překonat svůj pocit osamělosti napřed tím, že se přizpůsoboval vkusu dobových měšťanských salónů; tvrdá práce na konzervatoři, kde po celou dobu sledoval stejně dráhu houslisty jako skladatele (zde mu ovšem významně k hledání a nalezení vlastní cesty pomohl právě Dvořák), jej postupně vede jinam a dál.



Skladatel Josef Suk v kresbě Jiřího Koudy

tou; je tolerantní k moderním proudům 20. století, ale stejně tak uctívá českou hudební tradici.

Mezinky jeho umělecké cesty jsou postupně překrásné myšlenkové sere-náda, slovancky a humanisticky laděná divadelní hudba k Zeyerově *Raduzi a Mahuleně*, a konečně — vy-

volána bolestí nad smrtí milovaných bytostí, Antonína Dvořáka a jeho dcery, manželky Otiky — smuteční symfonie *Asrael*, kde Sukův lyriismus už dosahuje poloh monumentalit. Očištěn velkou bolestí vrací se Suk vždy do světa svého rodného kraje, který mu není jen kouzelnou přírodní scénérií, ale i ztělesněným ideálem národního a lidského. S ním a v něm dozrává Sukovo poslání lásky, od *Pohádky léta přes Zrání k Epilogu*. Jeho poslání, jeho odkaz vyznívá prostě, téměř doslova stejně s velkým Mistrzem nazaretským či mučedníkem kostelníky: „Milujte se navzájem!“ Nebo, jako to vyslovil Sukův v jistém smyslu duchovní bratr Otakar Březina — „neboť nejvyšším smyslem naší práce jest, aby přibývalo lásky na této zemi.“

Tak je Josef Suk — abychom užili hlubokého myšlenkového dělení, vysloveného nedávno naším velkým básníkem-filozofem — reprezentant lyrického životního a myšlenkového konceptu jako protikladu konceptu patetického, jehož představiteli jsou v naší hudbě třeba Leoš Janáček či Vítězslav Novák, tihnoucí k dramatismu a kritickému realismu.

S radostí zjišťujeme již řadu let, že zájem o Sukovo dílo se obrozuje, že ho přibývá a že můžeme vyslovit přesvědčení, že nejbližší léta potvrdí s konečnou platností jeho trvalou životnost a nadčasovou platnost podle zákona padesáti let.

Aufgespießt

„Dies ist keine Fußballübertragung, dies ist ein Bericht über die Verhinderung eines weiteren Massakers.“

Diesen Satz blendete das Österreichische Fernsehen (ORF) am Mittwochabend mehrfach in seine Übertragung des Fußballspiels aus dem Brüsseler Heysel-Stadion ein.

Bude A. Delon emigrovat?

Před časem prakticky všechny španělské listy velmi zarábnou referovaly o legálním vyvezení dálejší tři milard peset do Švýcarska, kde si je přejí na tajné konto uložit výsocy postavené aristokratické osobnosti spolu s dalšími příslušky španělské společnosti smetánky. Když tenkrát skandál malým mluvením vyvolal ve skandál politický, tak španělská vláda oznámila, že v rámci „výšetkovacího tajemství“ už nebude o této zelestlosti nic zveřejňováno.

A tak se neobvyklé kapitola v dějinách španělského tisku nakonec uzavřela — hrobovým mluvením. Závěrem v sousední Francii a ve Švýcarsku bylo v souvislosti s utajovanými konitly u švýcarských bank o čem psát? Všechno začalo zdánlivě nevinnou dotázkou o tom, že populární francouzský filmový herec, režisér a producent Alain Delon dostal od švýcarských úřadů povolení k trvalému pobytu v Ženevě. Následovala spíše básnická než vážná mluvená otázka: zneblíží se Delonovi btehy Selmy de té mly, že chce pro zbytek svého života vyměnit „stádkou“ Francii za hornatou scenérii švýcarských Alp?

Odpověď se objevila v ipodobě článku, který přinesl Journal de Dimanche. Velmi věcně se v něm kneslo, že švýcarské úřady dostávají ročně tisíce žádostí o povolení trvalého pobytu a že přednostně vytváří ty žádosti, ježichž písařelé přinesou největší zvýšení příjmů do švýcarské státní pokladny. V případě Alaina Delona to bylo předejm jasně, protože jeho firma Société Alain

Letadla na rostlinný olej

[ra]: V Brazílii byly úspěšně skončeny zkoušky turboreaktivních letadel, poháněných rostlinným olejem. Nová pohonná látka pro motory, kterou brazilští vynálezci nazvali „prozin“, je složena z baviníkového, slunečnicového, kokosového a jiných rostlinných olejů. Přestože je zatím dražší než běžné letecké palivo, osvědčila se jako znamenitá náhražka naftových produktů, které musí Brazílie dovážet ze zahraničí.

Obří skleník

(a): V Londýně se dokončuje výstavba jedinečného skleníku. Pod obrovskou skleněnou střechou budou na rozloze 4550 čtverečních metrů shromážděny květiny ze všech koutů světa. Pozemek skleníků má být rozdělen na několik zeměpisných pásem. Nejvíce teplomilné rovníkové rostliny budou vysazovány blíž ke středu, kde jsou rozmísťována topná zařízení. Vysokohorské stromy a tráviny zaujmou místo naopak u vnějších stěn obřího skleníku.

Knižkou se odsoudila k smrti

Američanka Antoinette Glanzenová sama nad sebou vynesla rozsudek smrti. Věk v newyorském nakladatelství Avon Books vydala knihu s názvem Princezna malice. Tyto to tak dlepořadnictví z řady a také — malice. Tož ono „Princezna malice“ je sama autorka, která před deseti lety zapravděně Sama Glanzenová, jednoho z bosů malice v USA. Byl zapráven „kanakurenci“. Obsahem knihy jsou osudy a životy autorů. Narodila se, vyrůstala a žila v kruzích malice, jako „vděného sárženi“, mnoho viděla a mnoho slyšela.

Mluvit a — což je snad ještě horší — psaní o zdielostech malice, je mezi jejími příslušky, důstředně do aráulomí známou stielskou zásadu „omerta“ (mlčení), pokládáno za nejvyšší slovní. Kdo poruší tuto zásadu, musí zahynout. Tím spíše nyní, kdy americké úřady pod vzáostálcem ita-kem veřejnosti vyládaly malici bol, a kdy proti pěti nejprřednější „bosům“ tohoto mocného „syndikátu sločinu“ probíhá soudní řízení.

Paul Castellano, jenž je deštětější a je populárně nazýván Velkým Paulem, byl „capo di tutti capi“ — šéfem všech šéfů — a „superkormorem“ organizace Cosa Nostra. Je pokládán za nejbohatšího člověka v americe-kém podsvětí. Spravuje a bezprostředněm soudní řízení.

S českou operou jsem se setkala drive už v Belgii, kde jsem v jednom pěveckém konkursu soutěžila s rolí Dvořákovy Rusalky — dokonce v českém originále! Chtěla bych děle studovat český repertoár. Lákají mne hlavně Janáčková díla — zejména Káta Kabanová, ale odborníci tvrdí, že jsem na tyto role příliš mladá.

Letos očekávám v Tesle Pardubice přínos mladých lidí našemu hospodářství v hodnotě 1 miliónu Kčs. Novou formou rozvoje iniciativy svazků je zřízení tzv. dětu iniciativy, který zvyšuje hmotnou zainteresovanost mladých lidí na dosažení co nejlepšího výsledku.

MILIONY VCEB, které uložily a přepravily kontejnerů havarovaného kamiónu, zabíjely všelijaký provoz na dálnici jižně od kalifornského města Sacramento a teprve po několika hodinách se nasazením plamenometů podařilo dlouhý úsek dálnice z jejích mostů vysvobodit.

Rheuma auf dem Vormarsch
BONN, 29. Mai (AP). Die Krankmeldungen wegen Rheuma in der Bundesrepublik nehmen zu. Wie die Präsidentin der Deutschen Rheuma-Liga, die CDU-Bundestagsabgeordnete Hanna Neumeister, am Mittwoch erklärte, rangiert Rheuma in der Häufigkeit der Krankmeldungen bei Frauen an zweiter, bei Männern an dritter Stelle.
Nach Ermittlungen der Ortskrankenkassen entfielen von jährlich 7,3 Millionen Fällen der Arbeitsunfähigkeit bei Männern 1,1 Millionen auf Rheuma; von den rund 3,8 Millionen Arbeitsunfähigkeitsfällen bei Frauen seien es rund 538 000.

Fast 27 Millionen Wohnungen
26,7 Millionen Wohnungen gibt es nach Darstellung des Zentralverbandes der Haus- und Grundeigentümer in der Bundesrepublik. Sie verteilen sich auf rund 6,3 Millionen Einfamilienhäuser, 3 Millionen Zweifamilien- und 2,1 Millionen Mehrfamilienhäuser. Nicht ganz zehn Millionen Quartiere werden von den Eigentümern selbst bewohnt.

Nehoda rychlíku
[čtk]: V sobotu 25. května t. r. došlo v odpoledních hodinách za jízdy rychlíku R 553 na zastávce Černošice k vykoľažení osmi vozů. Zraněn nebyl nikdo. Příčinou vykoľažení bylo vybočení koleje.

ČUPR HOLKA!
Kromě zpěvu se nevzdávám ani jiných uměleckých profesí, které jsem se naučila. Hraji pravidelně v komorním souboru na violu, tančím latinsko-americký folklór a diriguji v Holandském polo profesionální komorní orchestr. V Berlíně se začínám ještě ve volných chvílích v hudebním loutkovém divadle. Člověk má tvořit, co ho baví a co mu přináší pocit uspokojení a štěstí. O toto štěstí bych se chtěla ráda podílet s nejširším okruhem svých posluchačů a diváků.

Stoletý průhonický park
[čtk]: Průhonický park nedaleko od Prahy ročně obdivuje kolem 200 tisíc lidí. Letošní rok je pro průhonický park zvlášť významný. Před sto lety začal v Průhonících první práce na parkové úpravě A. S. Tarouca. Postupně vytvořil jeden z největších a nejkrásnějších přírodních krajinářských parků ve střední Evropě. V průhonickém parku byla vedle domácích rostlin vysazována také semena pocházející z Číny, Koreje, Mexika, Japonska a dalších exotických zemí. Vznikl tak park se středoevropskou flórou a cizokrajným rostlinstvem o rozloze kolem 240 hektarů s rozličnými loukami, lesními a parkovými porosty, oživený vodními plochami. Zvlášť proslulé jsou bahatá výhledy nad údolím.

de ruky a jak vůbec funguje majitel bytů.
O nedávné si ne příliš vztážené minulosti pěti bosů, proti nimž je nyní vedeno trestní řízení, píše autorka Princezny malice jen sporadicky, takže publik ne. Důvod je prostý: po smrti svého otce jaksi vypadá se hry, a kruhu seznámců. Ažak i to, co sehnala, je velice zvláštní, a dokonce jejího státního dluhu, který pochůb o tom, že v zásadě metody a způsob „práce“ malice zůstaly stejné, jako byly tehdy, kdy je mohla sledovat a bezprostředně blízkosti.

Antoinette Glanzenová neletí horkými a turdými slovy vůči nikomu, ani ne udává jejího proslavenému společníku Franku Sinatru. Někdy mu nasypou menu, že pod přísahou popel, že by kdý byl přítelem mého otce. Ten, kdý by to slyšel, musel by se v hrobě obdířil. Věděl spolu organizovali rás-nd umělecký vystoupení a show. In-vestovali společně peníze do herny v Lake Tahoe. Sedali a ledi v jed-ného stolu. Při každých setkáních se objímali a líbali...
Tato slova ani nepočítala nejen Franka Sinatru, ale ani jiného jeho velkého přítele, bývalého kare a dnes prezidenta Spojených států — Ronalda Reagana. Právě malice schází zřejmě hodně daleko a vysoko.

Prodaná nevěsta v Komické opeře
Svůj vybraný repertoár, který už od dob Felsensteinových pama tuje na soustavné seznamování zahraniční hudební veřejnosti s českými operními klasiky, obohatila Komická opera v Berlíně o nov nastudování Smetanovy Prodáné nevěsty. Ujal se ho sám šéfrežisé Harry Kupfer, který přikročil k provedení naší národní opery ope řá tvůrčím a objevitelským nadšením.

hlás k tomu, aby byl, byl na velmi vysokou kauzu, propuštěn. Pájm z řady je dvacetidveřitý Anthony Corallo, který se ujal vedení „rodiny Lucchese“ po smrti jejího šéfa Thomase. Na rozdíl od předcház-jících čtí, boss Tony Kacer, jak je mezi svými nazývá, nepromluvil ani při vyšetřování ani při soudním pře-řzení jediného slova. Ani neuvěděl svůj národnost.

Pět malých „bosů“, kteří již stali před soudem nebo s nimi bude soudit přelice, ne nevidí zadrženo, je obůvroudo nelen a obchodu a nar-kotiky, s podvodů dalekoodřích ros-měř, vymáhání „ochrany“ obchodu a restaurací, ale také s čerých daf-ových podvodů při vedení legálních a meš „rodinami“ rozsáhlých bank, kasin, hotelů, zábavních podniků po-čtybně pověstí atp.

A první Antoinette Glanzenová od-hatila ve své knize způsob, jak ma-líni vůči zakládá legální podniky, s peněz získaných různými sločiny, podvody či prodejem drog, jak ud-lemně protíná legální a nelegální, jak jsou obcházeny zákony, jak pod-vody jsou při notářských a soudních zápisích, jak přecházejí peníze z ruky

Vedle Kacala, kterého hraje český člen berlinského souboru, basbary-tonista Klement Slowiczek, zaujala pozornost odborníků a publika zvláš-tě mladá holandská sopranistka Charlotta Margiono v roli Mařenky, která nedávno debutovala v Komické opeře jako skvělá Mimi v Pucciniho Bohémě. O jejím výkonu se bo-voří v superlativách. Vyhledali jsme sympatickou umělkyni, aby nám řekla něco o své umělecké osobnosti a plánech.
„Pocházím z umělecké rodiny. Mo-je matka je dosud profesionální ta-neční sólistkou, moje sestra rovněž, otec působí jako filmový tvůrce a umělecký fotograf. Své studium hudby jsem zahájila na vysoké hu-dební škole jako instrumentalistka ve specializaci na starou hudbu. Při jedné příležitosti na škole kdosi upozornil na moje hlasové dispozice. Přemluvil mne, abych studovala ra-ději zpěv. Původně jsem nechtěla k opeře, ale život rozhodl jinak.
Po předzřívání v amsterdamské opeře mne ihned pohostinsky anga-žovali. Tam se mne ujali význační operní misři — český dirigent Bo-humil Gregor a berlinský režisér Harry Kupfer. Jim vděčím za to, že se nakonec stala opera mým osi-de-m. S dirigentem Gregorem jsem nastudovala několik operních partů a poprvé také Smetanovu Mařenku — v holandštině. Seznámila jsem se rovněž s Gabrielou Beňáckovou, když jsem za ní zaskakovala v hlav-ní roli Manon Lescaut. Po úspěchu v berlinské Mimi mně nabídli v Ko-mické opeře Mařenku v nové insce-naci Prodáné nevěsty. Přijala jsem ji s velkou radostí, protože jsem k české hudbě nesmírně přilnula. Mimoto mám ráda folklór.

Aufgespießt
„Personen, die während der Dienstzeit erkrankt und eventuell als Drogen-mißbraucher auffielen, würden grund-sätzlich entlassen und in die Gesell-schaft zurückgegeben, da sie für die Bundeswehr ungeeignet seien.“
Aus einer Ergebnismitteilung des Ständigen Arbeitskreises der Drogenbeauftragten des Bundes und der Länder über einen Bericht aus dem Bereich des Verteidigungsministeriums.

ABTREIBUNG

Binnen fünfzig Jahren hat sich auf unserer Welt ein tiefgreifender Wandel vollzogen: Früher war Abtreibung (mit wenigen Ausnahmen) unakzeptabel, heute ist es eine anerkannte oder zumindest geduldete Form der Geburtenkontrolle.

Den meisten ist gar nicht mehr klar, wie radikal dieser Wandel ist. Vor vierzig Jahren verurteilte man Nazideutschland wegen Sterilisierung „unwerten Lebens“.

Vor zwanzig Jahren war Abtreibung als „Endlösung“ für unerwünschte Schwangerschaften noch verboten. Wer sie befürwortete, galt häufig noch als Abschaum, als Ungeheuer, das ungeborene Kinder vernichtete.

In den ersten Jahrzehnten dieses Jahrhunderts schützten sowohl die Strafgesetze als auch der ärztliche Hippokratische Eid das Ungeborene. Niemand hätte damals daran gezweifelt, daß Abtreibung Mord ist.

Gründe für Abtreibung

In den letzten zwanzig Jahren haben sich dann freilich die Ansichten drastisch geändert.

Natürlich, es gibt die relativ seltenen tragischen Fälle, wo Mädchen zum Beispiel durch Inzest schwanger werden. Diese traurigen Fälle wecken natürlich Mitgefühl und Anteilnahme.

Und Frauen müssen sich vor Vergewaltigung schützen. Polizeidienststellen und Bibliotheken können notwendige Informationen darüber geben. Jede Frau, die einem Vergewaltiger zum Opfer fällt, sollte sofort fachliche Hilfe in Anspruch nehmen. Zögern Sie nicht, warten Sie nicht drei Monate, drei Wochen oder auch nur drei Tage. Suchen Sie unverzüglich ärztlichen Rat.

In der Mehrheit geht es bei Abtreibungen heute aber nicht um Inzest- und Vergewaltigungsfälle. Sondern um ganz andere Beweggründe: meist, weil es den Betroffenen die „bequemste“ Lösung zu sein scheint (in den USA in 97 Prozent aller Fälle). Schutz des mütterlichen Lebens, Aussicht auf ein behindertes Kind, Notzucht und Inzest spielen in den USA nur bei drei Prozent der Abtreibungen mit.

In vielen Ländern — genannt seien etwa die Sowjetunion, Polen, Griechenland, Bulgarien, Rumänien, Japan — ist Abtreibung heute zum anerkannten und mitverwendeten Mittel der Geburtenkontrolle geworden.

Im ausgehenden zwanzigsten Jahrhundert ist Abtreibung keine „lebens-

rettende“ Maßnahme, sondern eine Form der Geburtenkontrolle. 1985 werden weltweit schätzungsweise 55 Millionen Kinder abgetrieben werden — neun Abtreibungen auf je zwanzig Lebendgeburten.

Abtreibung wird international

In einer wachsenden Anzahl von Ländern ist die legale Abtreibung zu einem Hauptmittel der Geburtenkontrolle geworden.

In Polen liegt — paradoxerweise — die Abtreibungsrate höher als die Geburtenrate. Auf 702 000 Geburten jährlich kommen, wie man schätzt, 800 000 bis eine Million Abtreibungen. Achtzig Prozent aller Abtreibungen werden an verheirateten Frauen vorgenommen, und die meisten davon haben schon Kinder.

In Japan gilt — trotz mannigfacher anderer zur Verfügung stehender Geburtenkontrollmethoden — Abtreibung nach wie vor als „notwendig“. Die Sprecherin einer japanischen Feministinnengruppe: „Jede dritte Frau zwischen 25 und 40, die man auf der Straße sieht, hat schon eine Abtreibung hinter sich.“

In Griechenland bleibt Abtreibung trotz Widerstand seitens der griechisch-orthodoxen Kirche die verbreitetste Form der Geburtenkontrolle im Land. Laut Statistik des Sozialwissenschaftlichen Zentrums Athen beginnen 56 Prozent der Griechinnen, die abtreiben lassen, damit nach der Geburt ihres ersten Kindes, und auf jede nachfolgende Geburt kommen zwei Abtreibungen. Manche Frauen geben an, bis zu dreißigmal abgetrieben zu haben.

In Frankreich wurden 1981 mehr als 180 000 legale Abtreibungen vorgenommen, bei einer Dunkelziffer von ca. 80 000 weiteren illegalen Abbrüchen. „Jede vierte Schwangerschaft endet mit Abtreibung“, meldete die *Londoner Times*, „und nur 30 Prozent der Frauen im gebärfähigen Alter machen von Verhütungsmitteln in irgendeiner Form Gebrauch.“

In Rumänien enden 60 Prozent der Schwangerschaften mit Abtreibung. Abbruch ist in Rumänien derart „gesellschaftsfähig“, daß das Land mittlerweile eine der niedrigsten Geburtenraten in Europa aufweist.

Um diesen Trend umzukehren, strebt Präsident Ceausescu an, daß jede Rumänin vier Kinder gebären soll. Das sei ihre „patriotische Pflicht“, sagt er.

So ließe sich die Liste weiterführen. „Weltspitze“ mit der höchsten Abtreibungsrate aller Länder ist die Sowjetunion.

Amerikanische Demographen schätzen, daß in der Sowjetunion alljährlich 10 Millionen Abtreibungen vorgenom-

men werden, das ist das Doppelte bis Dreifache der Geburtenrate. Die Durchschnitts-Russin macht im Leben vier Schwangerschaftsabbrüche durch.

Eltern: die größte Bedrohung?

So weit ist es mit unserer Gesellschaft gekommen, daß der Hauptgrund für Abtreibungen heute heißt, daß das Kind unerwünscht ist. Diese Frauen sind nicht vergewaltigt worden, ihr Leben ist nicht in Gefahr; sie beschließen nur eben nach der Empfängnis, das Kind nicht zu bekommen.

Der leitende Arzt des US-Gesundheitsministeriums Everett Koop schreibt in seinem Buch *The Right to Live, the Right to Die* (Das Recht zu leben, das Recht zu sterben): „Daß abgetrieben werden muß, um das Leben der Mutter zu retten, ist höchst selten und kommt fast nie vor.“

Der Standpunkt der USA auf der Weltbevölkerungskonferenz in Mexico City 1984 lautete: „Wir halten Abtreibung nicht für ein annehmbares Mittel der Familienplanung.“ Und doch kann heutzutage in den USA aus Gründen der Familienplanung jede Frau abtreiben lassen. Die Abtreibungsgesetze in den USA zählen sogar zu den liberalsten der Welt.

Die amerikanischen Abtreibungsziffern sehen etwas anders aus als in der übrigen Welt. In den USA werden Schwangerschaftsunterbrechungen häufig wegen vor- und außerehelichen Verkehrs durchgeführt. Teenager und jungverheiratete Frauen lassen lieber abtreiben, als das Kind zu behalten. Im Weltdurchschnitt werden Abtreibungen dagegen mehr von verheirateten Frauen durchgeführt, die die Größe der Familie begrenzen wollen.

Sogar der verstorbene Dr. Alan F. Guttmacher, Ex-Präsident der *Planned Parenthood Federation of America* (Amerikanische Föderation für geplante Elternschaft) und einer der engagiertesten Abtreibungsbefürworter, hat zugegeben: „Würden bei jedem Geschlechtsakt, der nicht der Kinderzeugung dienen soll, wirksame Verhütungsmittel benutzt, so brauchte nur selten abgetrieben zu werden“ (Hervorhebung von uns).

Betrachtet man das weltweite Abtreibungsbild, so lautet die größte Bedrohung für das Ungeborene nicht Masern, nicht Pocken, nicht Gift-rückstände in Nahrungsmitteln, nicht saurer Regen. Die größte Gefahr für das Leben des Ungeborenen sind vielmehr seine eigenen — oft verheirateten — Eltern, wenn sie sich zur Abtreibung entschließen.

Die Entscheidung, ob man Kinder will oder nicht, sollte vor der Empfängnis getroffen werden, nicht

Ist das ungeborene Kind einfach nur ein Körperteil wie Zähne, Haare oder eine Niere? Dazu sollten wir uns die letzten veröffentlichten wissenschaftlichen Er-

bes“ sei im wesentlichen nichts anderes als eine Zahnextraktion oder ein Haarschnitt, behaupten Befürworter. Ein simpler Eingriff, der nur ein paar Minuten dauert.

leib — und über den Mutterleib habe die Mutter die alleinige Verfügung. Es sei ihr Körper, und sie könne damit tun, was sie wolle. Entfernung dieses „fetalen Gewe-

hinterher.
Nur „fetales Gewebe“?
Man behauptet, das Ungeborene sei lediglich „fetales Gewebe“ im Mutter-

kenntnisse vor Augen führen. Durch Übertragung eines befruchteten Eis von einer Frau zur anderen kann man den Beweis führen, daß „fetales Gewebe“ etwas anderes ist als zum Beispiel eine Niere. Die Embryo-Übertragung geht nämlich viel leichter als eine Transplantation. Transplantierte Organe stößt der Körper wieder ab, es sei denn, man unterbindet dies medikamentös.

Den Embryo aber stößt der Körper nicht ab. Er läßt sich von einer Frau auf eine andere übertragen, was zeigt, daß es sich um etwas durchaus „Eigenes“ und Selbständiges handelt.

Das heißt nicht, daß das Kind von der Mutter unabhängig wäre. Auch nach der Verpflanzung in einen anderen Uterus braucht das Kind den Mutterleib als unabdingbares Wachstums-„Milieu“.

Neue Indizien für das Eigen-Leben des Kindes haben sich auch durch Studium der Gehirnströme ergeben. Mit sieben Wochen lassen sich beim Ungeborenen bereits Hirnströme messen. Das Hirnstrombild gehört zu den juristischen Kriterien dafür, ob ein Mensch lebt oder tot ist.

Wie können wir ein zwanzigjähriges Unfallopfer mit schwerer Kopfverletzung für tot erklären, wenn keine meßbaren Hirnströme mehr existieren, aber andererseits sagen, das Ungeborene mit Hirnstrom-Aktivität lebe nicht?

Vor einem Jahrzehnt schlug ein Arzt vor: Da nun der Hirntod zum Hauptmaßstab dafür geworden sei, wann ein Mensch tot sei, solle man das „Hirnleben“ bzw. den Punkt, an dem Hirnströme erstmals entdeckt würden, zum Maßstab für das Leben des Fetus machen.

Damals jedoch konnte man elektrische Hirnaktivität erst im siebenten bis achten Monat messen. Daher stellte man voreilig fest, daß ein menschlicher Fetus vorher gar nicht am Leben war! Da man heute, technisch fortgeschrittener, bereits nach sieben Wochen Hirnaktivität messen kann, tötet man in der Tat fortlaufend menschliches Leben. Und natürlich lebt der Fetus auch schon vor diesem Sieben-Wochen-Zeitpunkt!

Das ist es: Wenn irgendwelche Zweifel über die Grenzziehung bestehen, darf man die Grenze überhaupt nicht ziehen. US-Präsident Reagan schreibt: „Wenn man nicht weiß, ob ein Körper lebt oder tot ist, würde man ihn doch nie beerdigen.“ Das gleiche sollte für das Ungeborene gelten.

Die meisten Abtreibungsbefürworter suchen die Grenze bei der „selbständigen Lebensfähigkeit“ zu ziehen. Der Fetus braucht den Mutterleib zum Leben. Und solange das Ungeborene nicht ohne die Mutter existieren könne, dürfe man abtreiben, sagen sie. (In manchen Fällen wird der lebensfähige Fetus abgetrieben und zum Sterben auf einem Krankenhaustisch liegengelassen.)

Aber auch so mancher Erwachsene ist nicht lebensfähig ohne „äußere Hilfe“. Nierenkranke brauchen die Dialyse-Maschine zur Blutreinigung. Andere müssen an ein Beatmungsgerät, sonst sterben sie. Wer solche Maschinen abstellt, kann des Mordes angeklagt werden. Nur weiß jemand „äußere Hilfe“ braucht, ist er doch noch nicht aus der Menschengemeinschaft ausgeschlossen.

Auch viele Frühgeborene überleben heute, bis herab zu Viereinhalb-Monats-Kindern.

Stellen wir uns vor: Eine Frau, in den Wehen, kommt ins Krankenhaus. In wenigen Minuten wird sie von einem frühgeborenen 22-Wochen-Kind entbunden. Da sie das Kind will, unternimmt das Krankenhaus alles Menschenmögliche, um es am Leben zu erhalten.

Nun gehen wir über den Flur und betreten ein anderes Zimmer. Dort läßt eine Frau ihren 22 Wochen alten Fetus abtreiben. Sie will das Baby nicht. Dieses abgetriebene Kind, sagt man uns, sei kein Mensch. Wie kann es im einen Zimmer ein Mensch sein und im anderen nicht?

Der Unterschied liegt in der Einstellung der Frau — und des Arztes.

Abtreibungsbefürworter wollen glauben, das wachsende Kind im Mutterleib sei nichts als „fetales Gewebe“. Sie umgehen oder verheimlichen die Tatsache, daß das Kind in Wirklichkeit ein werdender Mensch ist und beim Abbruch einen qualvollen Tod stirbt.

Dr. Bernard N. Nathanson war einmal einer der heftigsten Verfechter des Schwangerschaftsabbruchs. Heute hat er seine Meinung geändert. Warum? Aufgrund neuer Erkenntnisse. Er sagt: „Es ist schlimm, wenn heute noch jemand behauptet, der Fetus sei nur ein Fleischklumpen, etwas Unbedeutendes, ein Stückchen ungeschütztes Leben.“ Auch angesichts des neuen wissenschaftlichen Erkenntnisstandes bleiben die Befürworter bei ihrer Meinung, das Recht der Mutter, ihr Ungeborenes zu töten, sei höher zu bewerten als das Recht des Ungeborenen auf Leben.

Da 91 Prozent der Abtreibungen (in den USA) in den ersten drei Monaten vorgenommen werden, wollen wir uns einmal einen zehn Wochen alten Embryo anschauen und sehen, was die Wissenschaft entdeckt hat.

18 Tage nach der Zeugung pumpt das Herz bereits Blut durch seinen eigenen Blutkreislauf.

Mit sechs Wochen beginnt das Nervensystem zu funktionieren. Nieren und Magen fangen an zu arbeiten.

Mit etwa sieben Wochen machen sich die ersten Hirnströme bemerkbar. (Das Hirnstrombild zählt zu den juristischen Kriterien dafür, ob ein Mensch lebt oder tot ist.)

Mit neun und zehn Wochen funktionieren Nebennieren und Schilddrüse. Der Fetus kann mit den Augen blinzeln, schlucken, auf Geräusche reagieren.

Mit zehn Wochen hat der Embryo prinzipiell schon alles, was ein Neugeborenes hat.

Was spielt sich ab, wenn der Versuch gemacht wird, dies Leben zu beenden?

Abtreibung eines Zehnwochenkindes erfordert unter Umständen die Dilatations- und Evakuationsmethode. Dabei wird der Fetus regelrecht zerstückelt.

Wenn das Instrument dabei erstmals die Gebärmutterwand berührt, zuckt der Fetus zurück, sein Puls schnellst hoch. Er versucht, dem Instrument auszuweichen.

Ein Arm oder ein Bein wird gepackt und vom Körper abgerissen. Der Fetus beginnt zu bluten. Das Instrument findet einen anderen Arm oder ein anderes Bein und reißt es ab. So geht es weiter, bis alles zerteilt ist.

Am Schluß wird dem toten, zerstückelten Fetus der Kopf zerquetscht. Dann werden die Reste abgesaugt. In 15 Minuten ist alles vorbei.

Wer behauptet, der Fetus spüre keinen Schmerz, sagt — sehr wohlwollend ausgedrückt — nicht ganz die Wahrheit. Einen solchen Tod läßt man heutzutage nicht einmal verurteilte Mörder sterben.

Jüngste pränatale Forschungen haben gezeigt, daß das Ungeborene auf Schmerz, Berührung, Kälte, Schall und Licht reagiert. Der Fetus bekommt Schluckauf, saugt am Daumen, macht Wach- und Schlafphasen durch.

Aus Studien geht auch hervor, daß Feten auf die Stimme ihrer Mutter reagieren.

Der Mutterschoß scheint also doch nicht ganz der „stille Ort“ zu sein, für den mancher ihn hielt.

PŘEDHĚT K DISKUCI...

„Obr“ z Konstruktivy

(čtk): Tricetipodlažní budovu Čs. rozhlasu o výšce 108 metrů začíná stavět na Centrálním náměstí v Praze 4 pražská Konstruktiva. Tento objekt bude nejvyšší v Praze i ČSSR a zařadí se mezi evropské „obry“. Vedle obou výškových budov PZO Motokovu a hotelu Panorama tzv. deskový dům o šitce 21 a délce 72 metrů značně vynikne a předčí obě dominanty i co do obestavěného prostoru. Tvůrci projektu jsou pracovníci ateliéru akademického architekta Františka Šmolíka ze Spojprojektu. Ti spolu s konstruktéry technického rozvoje a. p. Konstruktiva (kolektivy Ing. Lubomíra Říhy a Ing. Bohumila Bráhy) vytvořili stovky výkresů, propočty, statických měření apod., než došli k závěru. Nakonec se rozhodli pro tzv. smíšený konstrukční systém: rámové a stropní části vytvoří prefabrikáty, svislé části budou monolitické ze železobetonu. Takovým systémem pražská Konstruktiva ještě nikdy nestavěla. Konstrukční řešení oponovala pro investora západoněmecká firma Tosil. Výborné absolutorium získali pracovníci projektu i konstrukce od odborníků stavební fakulty ČVUT v Praze. Pražané i návštěvníci hlavního města pak budou moct brzy srovnat kvalitu díla italských stavitelů (Motokov) i jugoslávských montážníků (hotel Panorama) a dílem výhradně tuzemským.

Nejvýraznější projev úcty a vděčnosti

Upřímná radost čs. občanů nad znovuzvolením G. Husáka

● Soubor levný si během letošního zimy vyřádel v rakouských Alpách 40 obětí na životech. V prvních třech měsících letošního roku přišlo o život 30 lidí a 20 jich bylo zraněno.

Verhältnis der Abtreibungen zu den Lebendgeborenen

☒ ABTREIBUNGEN

☐ LEBENDGEBORENE

USA

ENGLAND/
WALES

FRANKREICH

DÄNMARK

INDIEN

NEUSEELAND

RUMÄNIEN

SINGAPUR

SCHWEDEN

TUNESIEN

VEREINIGTE
STAATEN

Madagaskarský host v ČSSR

(Žik): Na pozvání ministra zahraničních věcí ČSSR B. Chňoupka přiletěl na oficiální přátelskou návštěvu ministr zahraničních věcí Madagaskarské demokratické republiky Jean Bemananjara.

Die ersten zwölf Wochen

Da 91 Prozent aller Abtreibungen z.B. in den USA während der ersten zwölf Wochen der Schwangerschaft durchgeführt werden, wollen wir jetzt einmal die Entwicklung eines ungeborenen Säuglings betrachten.

18. Tag: Das Herz beginnt zu schlagen und pumpt das Blut in den eigenen Blutkreislauf.

5. Woche: Nase, Wangen und Finger werden sichtbar.

6. Woche: Das Nervensystem, die Nieren, Magen und Leber beginnen zu arbeiten; das Skelett wird geformt.

7. Woche: Das ungeborene Kind besitzt eigene Gehirnströme (Gehirnströme sind nach dem Gesetz ein Kriterium zur Bestimmung, ob eine Person lebt oder tot ist). Das winzige Baby ist schon im Besitz aller inneren Organe. Es hat ein Gesicht mit Augen, Nase, Lippen und Zunge.

9. und 10. Woche: Die Hormondrüsen arbeiten. Das Baby kann blinzeln, schlucken und auf Geräusche reagieren.

10. Woche: Das ungeborene Kind besitzt im wesentlichen alle Körperteile eines Neugeborenen.

12. Woche: Die vollständig ausgeformten Fingerabdrücke werden sich nur noch an Größe verändern. Der kleine Junge oder das Mädchen ist jetzt ungefähr sechs Zentimeter lang und wiegt etwa 30 g. Dieses Baby muß nur noch wachsen.

Nový lesk Klosterneuburgu

SE JMÉNEM DOLNORAKOUSKÉHO Klosterneuburgu je spojena dnes už klasická škola pozdně gotického tabulového malířství, které souviselo s uměleckou tvorbou v českých zemích a nalezlo v ní také svůj ohlas. Čeští badatelé v gotické malbě a plastice se k této oblasti a jejím památkám často ve svých pracích obračejí. Mistr klosterneuburského oltáře bývá obvykle v naší literatuře a odborných statích široce citován.

Význam Klosterneuburgu má v nejstarší rakouské historii význam klášterní. Souvisí s nejstaršími dějinami Babenbergů — zakladatelů rakouského státu. Jednu z nejvýznamnějších rolí ve 12. století zde sehrál markrabě Leopold III., který zemřel roku 1136 a získal pověst obratného diplomata a mírového vládce. Byl to první Babenberg, o kterém historické prameny hovoří jako o „principatus terrae“, který založil epochu „Ostarrichi“, neboli rakouský stát, a pečoval o jeho mírový rozkvět. Sídla předešlých Babenbergů v Pöchlarn, Melku a Garsu sjednotil a zvolil za svůj hlavní stan Klosterneuburg, který vystavěl a honosně vybavil. Ve své vládě byl tak úspěšný, že mu byl roku 1125 po smrti Jindřicha V. nabídnut královský stolec. Leopold III. jej odmítl, údajně s tím, že se chce věnovat především výchově svých 18 dětí.

Dědictví Leopoldova panování zanechalo cenné stopy, po kterých pátrali v nedávné době rakouští archeologové a uměleckí historikové. Při rekonstrukčních pracích proslulého klosterneuburského kláštera se podařilo odhalit část staveb z 12. století, podobně jako zbytky římského kasteju, který zde pravděpodobně stál před vybudováním známého benediktinského kláštera a pozdější Leopoldovy residence.

Právě dokončená obnova klosterneuburského areálu vedla k tomu, že zde byla v letošním roce uspořádána nádherná výstava tamních památek

Dalších pět památkových rezervací

(Žik): Do seznamu městských památkových rezervací bylo zařazeno dalších pět městských středů — Kofin, Plzeň, Brno, Příbor a Lipník nad Bečvou. Při výběru městských středů se dalších 160 historických středů měst podrobují urbanistickému vyhodnocení. Na jeho základě se vytvářejí památkové zóny. Nový zákon o památkové péči, který právě odborníci připravují, umožní ve větší míře chránit nejen jednotlivé památkové objekty, ale i urbanistické celky.

a nových nálezů, která polovinu do 3. listopadu t. r. Archeologické objevy a skvostná sbírka tabulových obrazů tvoří pochoptitelně střed této umělecké expozice, která překračuje oblastní či ryze národní význam.

HELODY SE TO ASI VIDĚT...

Vydržte až do finise...

Díky filmům pro pamětníky voddám v televizi znd dnes i věčné příslušník mladé generace. Skolu, základy života a Cestu do hlubin studákovy duše a nezapomenutelnými protagonisty Ladislavem Peškem, Františkem Filipovským, Jaroslavem Marvanem a dalšími známými hráči střihového písmena. Trochu stranou však zůstal tvůrce literárních předloh těchto dvou filmových arcidíků, spisovatel-humorista, středostátní profesor, scénarista a novinář Jaroslav Žák — 1906—1980, učený pozorovatel světa studentů, trampů a sportovců. Dalo by se říci, že pro vzdělaného františáka a latináka se stal krédem sportovní způsob myšlení, demokratický duch hřístě a život fair play.



Tuženi Slovniku českých spisovatelů, že Jaroslav Žák založil svůj humor na slang, obsahuje jen půl pravdy, kterou je třeba doplnit. Vedle výtečné znalosti prostředí, o němž píše, prokládá autor své knížky pseudoučenými parodietmi, „shazováními“ odborně terminologické pedagogické a sportovní. Spisovatel bavil ve 30. letech veřejnost i sebe veselými „živočichopisy“ až do chvil, než se sádky mraky nad naší republikou. A tehdy se objevuje trochu pozmeněný J. Žák, aby svým perem stejně jako řada jiných tvůrců české literatury povzbudil okupovaný národ. V prvních měsících nacistické nadvlády roku 1939 vychází mu knížka Vydržte až do finise, ve které sportovní název i tematika mají svůj účel. Jsou jinotaje. Autor chce humorem, kterým dosud rozesmával dodáv odvalu české čtenářské obci, riskuje a statečně píše „mezi řádky“. Čtenáři jistě dobře pochopili, na koho mltily dva odstavec připsané alegoricky boxerům:

„Box, čili rozhovůr je taková krásná záležitost, při níž dva lidé, kteří proti sobě vůbec nic nemají, tloučou do sebe jako sjednaní, když se jed-

nomu podaří rozbit toho druhého v odpuštění hubu, dlu si nepadnou do nůžek. Když jsou to mužové, kteří už předtím mnoha jiným mužům rozbili nosy, přejí tomu noviny celé dlouhé sloupce.“

Jsou-li to pak mužové světové, to jest takouti, kteří dovedou rozbit nosy nejšťikounější se všech mužů světa, je jim vyhratena první strana, výjma ovšem mimořádné okolností, kdy vyhraní mužové celého světa si rozbijí vzdělané hlavy kvůli jednomu uchýlnému muži.“

Tercé jinotaje „Uchýlným mužem“ byl jasný, spočíval na něm edm nazistický vůdce Adolf Hitler. Stejně samozřejmě jsou i partie o sportovní sebeobraně. Když J. Žák probere teoreticky několik chvatů, přidá varování: „Podívali jsme se za vás studia příruček o sebeobraně v domě na ulici a jako plně učelka jsme snesli všechny zkušenosti na slovo vztahů odborníků, abychom vás jimi vyzbrojili pro život. Ani si totiž neuvedomujete, jaká nebezpečí na vás číhají v každém koutě a za každým rohem.“ Věru, bylo těch nebezpečí dost — gestapo, Pankrác, Terezín, Osvětim, Dachau, Buchenwald, Rawensbrück, Majdanek, Heydrichův. Jak různě a hrozně se jmenovala. Zbraněmi nebyly jen ilegální puška nebo pistole, ale i malá humoristická knížka, která v době strachu dávala zvláštní smích, smích na kuráž. Spisovatel již v úvodu přirovnal chmurnou šesprospěšnou budoucnost k nejdelšímu lehkotletickému závodu, maratónu, a upozorňoval, aby někdo neupravit od startu sprintem, když je nezbytné rozložit si rovnovážnou sílu.

K druhému vydání své knihy napsal J. Žák roku 1945 krátkou předmluvu, v níž informuje, jak kniha procházela nacistickou cenzurou. Nevyhnují se jí čisté škrtky a především musel smazat odstavec, jenž obsahoval řadu mladému boxerovi, pokud bude bojovat s podstatně silnějším soupelem: „Nechť se nedá vyprovokovat k předčasnému útoku, nechtě uniká a vyčkává, až se na protivníkovu projeví únava, až mu začnou podléhat nohy. Pak ať slabší muž udeří, rychle a tvrdě.“ Autor vzdává dle čest padlým sportovcům a raduje se nad návratem „otce“ Jandery, slavného běžce na 110 m překážek, z koncentračního tábora k trenérské práci. Závěrem vyjadřuje přání, že snad kniha neztráť na zajímavosti, když „veliký finis byl vybojován“.

Jaroslav Žák přispěl svým dílem Vydržte až do finise k podílu českých spisovatelů na národním odporu, jeho dvojsmyslný humor nabyl na hlubší podstatě, stal se mravní posilou pro naději v konečnou porážku nacismu a osvobození naší vlasti.

500 BI NEZNAL...!

Třicet let Interlovu v Hradci

Devizy z východočeských lesů • Ušáci na export • Mimořádný zájem o zvěřinu

Královéhradecký závod Interlova — jeden z pěti v ČSR — vznikl v roce 1955. Za uplynulých třicet let se rozrostl v moderní areál, poskytující nezbytné prostředí pernáté i spárkaté zvěři před jejím transportem na jih Evropy. O práci Interlova jsme hovořili s J. Davidem, který stojí v čele závodu od jeho založení.

„V prvních letech jsme se specializovali především na odchyt koroptví. Ročně jsme expedovali do Itálie, Francie, ale částečně i do NSR a Lucemburska přes 20 tisíc kusů,“ vysvětluje J. David. „Když však počátkem šedesátých let koroptve prakticky zmizely z naší přírody, zaměřili jsme se na bažanty. Ještě před čtyřmi lety jsme přes Koospol vyvezli asi 14 tisíc kusů, ale potom osifely i bažanti voliéry.“

Zahraniční zákazníci totiž ztratili zájem, neboť většina bažantů dnes pochází z umělých lhní, odkud si přinášejí až neuvěřitelnou krotkost, na kterou v přírodních podmínkách kruté doplácí. Letos jsme proto vyvezli jenom 2250 kusů. Maximální zájem je však stále o zajíce. V nedávno ukončené sezóně — odchyt se provádí od začátku ledna do poloviny března — jsme poslali vlakem či kamiónem do Itálie a Francie přes pět tisíc usáků.“

Poklesy stavu drobné zvěře se projeví i v pracovní náplni Interlovu Hradec Králové. V roce 1968 se stal našim monopolním výrobcem asfaltových terčů. Kromě toho převzal bývalé výcvikové středisko pro lovecké psy ve Vrchovině u Nové Paky. Zde kromě daňků a černé zvěře chová i desítku komorových lišek, bez nichž se mysliv-

ci neobejdou při skládání norovacích zkoušek. A před třemi roky rozšířil svoji působnost o další výhodný artikl, kterým je export zvěřiny.

„V současné době máme v kraji k dispozici 23 výkupny, vybavené potřebným chladicím zařízením, zároveň spolupracujeme se čtyřmi jednotami,“ pokračuje vedoucí závodu. „Při větším úlovku však maso, které je díky mimořádné poptávce v zahraničí nemalým zdrojem devizových prostředků, odebereme ihned. Jen za loňský rok jsme tak dodali do západní Evropy přes 108 tun zvěřiny. Z toho 34 tuny představovalo maso jelení, 22 tuny srnčí a 19 tun černé zvěře, ale vykupujeme a vyvážíme i zvěřinu dančí, mluňoní, zaječí a bažantí.“

Zatímco zajíců i bažantů přes veškerou péči myslivců ubývá, stavy zvěře spárkaté jsou ve východních Čechách víc než uspokojivé. Proto lze v letošním roce předpokládat další zvýšení exportu. I na tuto skutečnost je hradecký Interlov dobře připraven. K dosavadnímu mrazicímu zařízení v areálu závodu přibude v dohledné době další, takže zde najednou uskladní více než 12 tun zvěřiny. Její chuť však mohou ocenit i naši labužníci. Vždyť Interlov dodává část produkce také hotelům Montana ve Spindlerově Mlýně, Horizont v Peci pod Sněžkou, Černigov v Hradci Králové i do dalších vybraných stravovacích zařízení Východočeského kraje. (Š)

Likvidace havárie na Dole Doubrava

(Čtk): K důlnímu neštěstí, k němuž došlo 7. května t. r. na Dole Doubrava v ostravsko-karvinském revíru, federální ministerstvo paliv a energetiky a Český báňský úřad oznámily, že požár, který vznikl následkem výbuchu v 37. sloji, byl lokalizován. Báňské záchranné čety i pracovníci, kteří řídili záchranné práce, usilovali s velkým nasazením a obětavostí o vyproštění postižených horníků a likvidaci této tragické události. Mimořádně složité podmínky a ohně však znemožnily vyprostit zbývajících 17 pracovníků, kteří při této havárii zahynuli. Práce na jejich vyproštění a na konečném odstranění důsledků výbuchu intenzivně pokračují. Příčinu havárie vyšetřuje meziresortní komise báňských odborníků. Ke zmírnění následků důlního neštěstí předsednictvo vlády ČSSR rozhodlo o opatřeních k hmotnému a sociálnímu zabezpečení rodin postižených horníků.

● Stále více Italů podléhá alkoholu. V současné době je v zemi registrováno přes 500 000 notorických alkoholiků. Na nemoci, jejichž příčinou je nadměrné požívání alkoholu, umírá v Itálii ročně na 20 000 lidí a škody způsobené opilci na silnicích, v továrnách, na stavbách a v řadě jiných povolání přesahují 4000 miliard lir.

ALCOHOL AHO...

▲ Sošky a ozdobné rámečky odcizil 16. května večer z nezajištěného kostela v obci Brenná na Českolipsku 53letý důchodce Miloslav G. Kofist si odvezl osobním autem na ubytovnu v obci Sloup, kde se účastnil aktiv pracovníků kulturních a společenských středisek. V noci 21. května do kostela vznikl znovu, odcizil další sošky a opět je odvezl na ubytovnu. Cestou ho však kontrolovala hlídka VB a zadržela ho i s věcmi v ceně kolem 100 000 Kčs.

Poklady se stěhují za oceán

(a): V Lausanne ve Švýcarsku proběhla pozoruhodná výstava výtvarných děl, která patří k nejceněnější soukromé sbírce naší doby, již vlastnila jistě Florence Gouldová, před dvěma roky zemřelá choť amerického miliardáře Francka Jav-Goulda, někdejšího „krále železnic“ ve Spojených státech amerických. Florence Gouldová se narodila v roce 1895 v Kalifornii z francouzských rodičů, s nimiž posléze přesídlila do Francie. V letech čtyřicátých si otevřela umělecký salón v Paříži a podporovala četné umělce — výtvarníky i literáty. Své jmění investovala do cenných uměleckých děl, která tvoří nyní záviděníhodný soubor, jakým se nemůže pyšnit leč která světová galerie. Jsou mezi nimi obrazy a plastiky Corotovy, van Goghovy, Renoirovy, Pissarovy, Sisleyovy, Cézannovy atd. Před svou smrtí založila F. Gouldová nadaci, již odkázala toto jmění. Z výtežku nadace mají být podporovány opuštěné děti. V závěti F. Gouldová stanovila, aby soubor uměleckých děl, než budou vydražena, byl představen na několika veřejných výstavách v evropských městech. Z Lausanne putovala tato výstava do Londýna. V současné době mají být obrazy a plastiky převezeny za oceán, kde je vydraží známá galerie Sotheby v New Yorku.

27. 5. oslaví v plné svěžesti 90 narozeniny pan

JAN HOLA

z Uhlíněvsi Všechno nejlepší, hodně zdraví a životního optimismu přeji děti, vnoučata a pravnoučku LD-50335

JÉNA NÁH NĚLO ZATATIL...!



Zaslouží si ochranu nás všech

(čtk): Rys ostrovid je živočichem, který má v naší přírodě nezastupitelné místo. Vedle býložravců a drobných hlodavců loví především nemocnou vysokou, lišky, divoké a toulavé kočky a psy často nakažené vzteklinou, a tak uzavírá řetězec této zákeřné choroby. Sám onemocní pouze tichou formou vztekliny, na níž v úkrytu umírá. Ještě se nevyskytl případ, že by vzteklinou napadl a pokoušel člověka. Užitečné zvíře se v současné době vyskytuje v jihlavských vrších, trvalo se zabýdlo v Beskydech a v Jeseníkách, sporadicky byl jeho výskyt zaznamenán i na Děčínsku. V nejzápadnější části Čech však byla velikost populace rysa nedostatečná. Komplexní racionalizační brigáda při vojenských lesích a statcích v Sušici pod vedením Státního ústavu památkové péče a ochrany přírody proto vypracovala program zabývající se rozšířením rysa na Šumavu a v roce 1982 byl první z nich, odchycený na Slovensku, vypuštěn do pohraničních hvozdu. Do současnosti bylo vypuštěno v oblasti Šumavy sedm kusů. Ochránci přírody přitom už deset let vysvětlují obyvatelstvu význam rysa ostrovida pro ekosystém české krajiny. Přesto se však vyskytl případ nedůvodněné krutosti člověka vůči tomuto zvířeti. V březnu v Květkovicích u Strakonice například majitel ušlosti ubil vidlem rysí kofáiko, které se v noci značně vyhladovělé přiblížilo k jeho domu a dostalo se do konfliktu se psem. Svůj čin pak zdůvodňoval strachem ze vztekliny. Pitva ale prokázala, že zvíře nebylo nakažené. Protože je u nás rys ostrovid celoročně hájen, byla celá záležitost předána k dalšímu šetření příslušným orgánům.

VLASTNÍM OČIM NÁVŘELI automobilisté na silnici z Nymburku do Guduaru na jižní Indii, když spatřili po celé šíři vozovky křepit tři slony, kteří se chováli jako opili; záhada se brzy vysvětlila: sloni vypili několik barela domácí polienky, kterou si na pokraji lesa ukrýval obchodník s lihounami tak, že ji policie nenášla, avšak pozorovatel slonů nešláhl.

Angolský deník lékařky

(mp): Televizní inscenaci Angolský deník lékařky natočil režisér Vladimír Kavčík podle vlastního scénáře. Zpracoval formou hry faktů události, které jsme sledovali prostřednictvím tisku i autentických záběrů filmových kamer v závěrečné části děje, spojených s únosem našich občanů angolskou protibladní organizací Unita. Jejich statečný, tisíc i tři sta kilometrů dlouhý pochod africkou pouštinou byl zkouškou kvality těchto lidí, mezi nimi i žen a dětí. Autora inspiroval deník jedné z účastnic pochodu a svou publicistickou hru založil na kombinaci děje a čtených úryvků z deníku. Okoly, před nímž stál realizační štáb, byly nemalé. Společná práce hlavní redakce dramatického vysílání ČST a Filmového studia Barrandov přinesla vzrušující a dramatické příběhy, při němž se skutečnost a umělecká stylizace prolínaly tak, že vznikl věrohodný a pravděpodobný obraz několikaměstěnných událostí, zhuštěný do prostoru jedné hry. Z řady postav vystupovala do popředí Jana Brejchová v roli lékařky, věčná, statečná, se snahou plnit povinnosti i v extrémních podmínkách. Z dalších herců upoutali pozornost J. Gýrová, R. Merunková, A. Procházková, J. Svandová, J. Adamovič, V. Jandák, S. Matyáš, J. Praučil a P. Oliva.

Ostblock läuft auf Salamander-Schuhen

KORNWESTHEIM (rtr/FR). Dank deutlich gestiegener Verkäufe in den Ostblock konnte die Schuh-Firma Salamander im letzten Jahr erstmals die Milliarden-Grenze beim Umsatz überspringen. Insbesondere in die Sowjetunion und die DDR hätten die Verkäufe „bemerkenswert“ zugenommen, meint Firmenchef Franz Josef Dazert, während im Inland kein Wachstum verzeichnet wurde. Die Exportquote liegt bei etwa 30 Prozent.

Von der um gut elf Prozent auf knapp acht Millionen Paar Schuhe gesteigerten Produktion haben die inländischen Werke des Konzerns nur wenig gemerkt, der überwiegende Teil der Mehrproduktion stammt aus dem Ausbau der ausländischen Betriebe. Demzufolge ging die inländische Beschäftigung deutlich zurück. Insgesamt beschäftigte die Gruppe weltweit 8560 Mitarbeiter, 220 weniger als im Vorjahr. Der Umsatz stieg um vier Prozent auf über eine Milliarde Mark, der Jahresüberschuß um zwei auf 17 Millionen Mark.

Für das laufende 100. Geschäftsjahr rechnet der Vorstand wiederum mit einem Wachstum vor allem im Export, der unter anderem durch neue Verträge mit den Ostblockstaaten weiter gesteigert werden soll. Allein in die Sowjetunion würden in diesem Jahr zwei Millionen Paar Schuhe geliefert. Im September soll auch in der bulgarischen Hauptstadt Sofia ein Salamander-Geschäft eröffnet werden.

ZHRUBA 500 PODNIKŮ s 6000 pracovníky pěstuje v CSR květiny, přičemž tržby za jejich roční produkci přesahují půl miliardy korun. K dispozici mají 500 hektarů zasklené plochy, z toho přes 100 skleníků, a přibližně 350 hektarů venkovní plochy. Z celkové produkce květin v CSR připadá jít zhruba dvě třetiny na podniky misního hospodářství a necelá třetina na organizace resortu ministerstva zemědělství a včívky. Pěstování květin v ostatních resortech nedosahuje ani pěti procent. Ze zemědělských organizací jsou hlavními pěstiteli květin podniky Sempry.

**Gustáv Husák odjede do SSSR
na oficiální přátelskou návštěvu**

..A UŽ BY TAM MOHL ZŮSTAT...

Im Bierkonsum vorn

BRÜSSEL, 28. Mai (dpa). Die Bundesbürger sind Weltmeister im Biertrinken. Laut Statistik, die auch jedes Baby mitrechnet, trinkt jeder Einwohner der Bundesrepublik 158,3 Liter Bier im Jahr. Wie der Verband der belgischen Bierbrauer am Dienstag in Brüssel feststellte, schluckt der Bundesbürger damit einen halben Liter mehr als die Tschechoslowaken. An dritter Stelle folgen die DDR-Bürger, die ihren Durst mit 147 Litern pro Kopf im Jahr löschen, vor den Dänen mit 133,97 Litern und den Belgiern mit 128 Litern Gerstensaft.

Die letzten Plätze auf der Biertrinker-Liste nehmen vier islamische Staaten ein: In Marokko, Algerien, Tunesien und der Türkei werden nach dem Bericht durchschnittlich nur 1,7 Liter, 3,3 Liter, 5,8 Liter sowie 6,8 Liter Bier getrunken.

Praktická pomůcka

Zajímavé zařízení, které by mohlo posloužit větší bezpečnosti dopravního provozu, vyvinuli konstruktéři v Maďarsku. Je připojeno k rychloměru a ukazuje řidiči v libovolnou chvíli délku brzdné dráhy a čas na bezpečné zastavení vozidla z „ideálních podmínek“, tedy na suché vozovce s odpovídajícími pneumatikami. Digitaální ukazatel má řidič před sebou na palubní desce. (pv)

Aufgespießt

„Die CSU kann nicht eine Doppelstrategie betreiben — Regierungspartei in Bonn und Oppositionspartei in München.“

Der stellvertretende FDP-Vorsitzende Gerhart Baum laut dem Streit in der Bonner Koalition.

Před staletími pobavený posmrtný obřad staroegyptského faraona Amenhotepa III. (z XVIII. dynastie) v Odell králi střídali dva kamené kolony. Jeden byl dlouho považován za sochu faraona Memmona. Starý Egypt věřil, že kamený Memmon mluví, státní. Byl to však vltř procházející spátrami kamených kvádrů. Římané sochu opravili a Memmon stihl.

Sesuv půdy na dálnici

(čtk): Padesát metrů krychlový zemin se včera ráno sesul v okrese Jihlava z podmáčeného svahu na oba jízdní pruhy dálnice D 1 na jejím 130. kilometru ve směru z Prahy do Brna. Před horou nakupené zeminy zůstalo stát nákladní auto Avia, do něhož ze zadu narazil automobil Žiguli 1500. Při srážce utrpěli zranění dvě ženy, z toho jedna těžce. V úseku sesuvu příslušníci VB omezovali dálniční dopravu a pracovníci střediska Správy a údržby dálnice ve Velkém Beranově pět hodin intenzivně odváželi z vozovky tuny rozmočené zeminy i se stromy. Po nehodě byl provoz zcela obnoven. Šlo o dosud největší sesuv podmáčeného svahu v dálničním úseku Velké Meziříčí — Hybálec.

Přes dvě miliardy výtisků

(čtk): Poštovní novinová služba rozšiřuje v současné době 620 titulů československých novin a časopisů, ze zahraničí je to více než jedenáct a půl tisíce titulů. Ročně dodá PNS více než 2,1 miliardy výtisků, z toho 1,2 miliardy předplatitelům. Periodický tisk je v ČSSR k dostání ve třech a půl tisících prodejnách a stáncích PNS, více než 4600 poštách a 6460 prodejních stáncích a družstevního maloobchodu. Distribuční tisk se zabývá 12 157 kolportéry a 13 722 doručovateli novin a časopisů. V poslední době se nové prodejny a stánky PNS zřizují především v nových sídlišťích. Také v oblasti předplatitelů novin a časopisů se PNS zaměřuje na co nejjednodušší cestu tisku ke čtenáři.

90% ZBYTČLÝCH...

Redaktor se ptá na staveništi
zedníků:

„Kolik vás tady pracuje?“
„s mistrem dvacet...“
„A bez mistra?“
„Ani jeden.“

Štědré Lofoty

Na severozápadním pobřeží Norska, přibližně kolem 68. rovnoběžky nad polárním kruhem, tvoří skupina hornatých ostrovů Lofoty. Začínají na severu úzkým Rafisundem a na jihu končí malým ústrovem Rast. Od povrchu jsou odděleny Vestfjordem, takže cizince někdy neví, stojí-li na břehu moře nebo fjordu. Celková plocha Lofot měří 1406 km² a žije tam přes 28 000 obyvatel. Masité hor nejrůznějších tvarů se vrací do výše až 1200 m a jistě každého ohromí. Nadarmo se mluví, že norské Norsko ten, kdo neapetiti Lofoty.

Těžko by se v tom kamenném labirintu prahor našly dvě stejné hory. Nejčastěji tvoří celá pohorí, ale najdou se i osamocené horské krasavice s výrazným vysokým štítem nebo s nižším kulatým temenem, ale většinou jsou divoce rozeklané. Podle roční doby a počasí mění barvu. V zimě převládá bílý sníh a led, s jarem přibývá u břehů zeleně, střední část úbočí je skvrnitě zelenými bažinami, žlutozeleným mechem a šedými lišejníky a jen vrcholy se bělají. Přes léto přetrvávají sněhová pole ve stinných údolích a skalních úžlabinách a na holých skalách převládá barva šedočerná. Za jasného počasí, zvláště při východu a západu slunce, ovšem hory zraňují, zezlínou a v dále zmodrají.

Počasí vlivem Atlantiku a zároveň Gólského proudu je nevyzpytatelné, velmi proměnlivé, převážně prší a v zimě sněží. Mimo zimu jsou hory buď celé skryty v mlze nebo dešiovém mraku, někdy z nich vyčnívají jen trojúhelníky vrcholů nad mračenem a řiný opět bělostné závoje a útržky mraků se sdružují, aby buď s větrem vystoupily nad hory, anebo aby klesly v dešti na zem. To má vliv na počasí nejen v Norsku, ale často i u nás.

Norové patří k pěti největším rybářským národům světa, získávají průměrně 5 % světového výlovu. Pobřeží země, měřeno přímoú linkou, je dlouhé 2650 km, avšak s fjordy měří kolem 21 000 km, což je více než polovina rovníku. Proto má rybářství pro Norsko veliký význam. V dobrých letech se za rok vyloví kolem tří milionů tun ryb, pro domácí spotřebu i pro vývoz.

Většina obyvatel Lofot se zaměstnává lovem nebo zpracováním ryb. Nejznámější výlov „Kabeljau“ trvá od ledna do dubna, účastní se ho na dva tisíce rybářských lodí a kolem šesti tisíc rybářů. Mezi nimi jsou i lidé z jiných krajů, kteří nemají v zimě práci, jako třeba zemědělci nebo lesníci dělníci, a proto připlouvají každoročně za výdělkem. V létě jsou na Lofotech dlouhé dny a bílé noci, kdežto v zimě nastane po krátkém dni dlouhá tmavá noc, moře bývá v tu dobu rozbourané a útočné, proto práce při Kabeljau klade na rybáře velké požadavky. Často je pravdivé norské přísloví, že moře dává, ale zase si bere. Loví se hlavně arktické tresky, lososi, mošští pstruzi a kromě mnoha dalších druhů ryb i krabi. Staré a nejpočetnější vývozní rybí zboží jsou arktické tresky, základ sezónních velkovýlovů.

Všude na Lofotech v rybářských osadách jsou postaveny stojany pro sušení tresků. Karel Čapek ve své „Cestě na sever“ napsal, že tam jsou „celé treskové katedrály, kde místo varhan duní milióny much a zápach tresků stoupá k nebi jako kadidlo Severu. A kolem nich se na člověka škubí statisíce uřezaných a vysušených tresčích hlav...“

Lofotské klimatické poměry se studeným a čerstvým povětrím jsou ideální pro sušení tresků. Na stojanech vyschnou na kost a tím získají asi 80 % proteinu, takže 1 kg sušených tresků má stejnou výživnou hodnotu jako 5 kg čerstvých ryb. Po usu-

šení se tresky svazují jako dříví do otypek, které pak ze skladišť nastupují cestu k spotřebitelům. Často až do Afriky, hlavně do Nigérie.

Vylovené ryby se buď hned zpracovávají za výlovu na velkých lodích — plovoucích továrnách — anebo až na pobřeží asi ve stopadesáti mrazírnách a konzervárnách. Polovina z nich je umístěna v severním Norsku. Největší podnik, nám dobře známý Frigor Norsk Frossenlisk, obhospodařuje na 122 továrnách a mražen, jeho roční produkce v současné době činí kolem 70 000 tun a nabízí na 400 různých druhů produktů moře, od tresků, tuňáků, lososů, krabů, tresčích jiker atd. až po zpracované velryby. Vybíjí do pětadvaceti zemí a ve výběru i objemu je Frigor jedním z vedoucích podniků v rybím oboru ve světě.

Na druhém místě — po Peru — je zase Norsko ve výrobě i exportu rybí moučky. Pro výlov sledí se speciálně upraveno na šest set vysoce mechanizovaných rybářských lodí. Pracují s tak obrovskými a pevnými síťmi, že při jediném vrhu by přý mohli přehodit celou radnici v Oslo. A ta zabírá plochu 30 700 m² a její kubatura je 156 000 m³. Ryby na moučku zpracovává kolem 75 speciálních továren, které jsou postaveny nejlépe místu výlovu, protože je nutné rychlé zpracování. Rybí moučka je velmi cenný proteinový koncentrát, proteiny váží tři čtvrtiny celkové váhy.

Málokde na Lofotech je krajina liduprázdna. Domky se většinou staví v norském slohu. Jsou dřevěné, nejčastěji červeně natřené, se zelenou dřevěnou nebo plechovou střechou, ale kraj zpestřují i domky bílé, žluté nebo modré, s okny bíle lemovanými. Norové dovedou vkusně zasadit svůj domek do obrazu krajiny.

Typicky lofotské jsou rybářské tzv. rorbury. Jsou to až dvě stě let staré dřevěné rybářské chaty. Přezemní, červené s bílými rámy oken; jsou postaveny na kůlech, většinou nad mořem u břehu, takže se pod nimi stále střídá a šumí příliv a odliv.

Do chat se většinou vchází po nízkém žebříku a vrata. Zhotovena z hrubých prken, se zavírají na noc jen dřevěnou petlicí. Prkna v prvním prostoru na stěnách ani na podlaze netěsní, takže vesele profukuje vítr a skulinami v podlaze je vidět moře, případně na pevnině tráva a v zimě sníh. Původně tato místnost sloužila k uložení rybářského náčiní a sílí. Dveřmi, opět jen z nenatřených prken, se pak vchází do obývací místnosti a rozměrech kolem 8 x 8 m se dvěma okny a jednoduchým zařízením: stolem, lavicemi a několika židlemi, případně nějakou poličkou na nádoby. I to je zhotoveno dost primitivně a nenatřeno. Šaty se visí na velké hřeby, natlučené do stěn. Uprostřed místnosti stojí žebřík do podkrovní. Nahoře je opten o můstek z prken bez opěradla, spojující dvě proti sobě položené palandy pro nocleh rybářů. V takových rorburech bydlívali námezdní rybáři během velkých výlovů.

V dešních dobách žijí v kafilách na lodích a chaty se pronajímají turistům. Jejich majitelé tam zavedli pro pohodlí cizinců elektrinu, kterou se chata vytápí, na elektrickém vařiči se vaří. V přední místnosti bývá zastaven sprchový kout, teče teplá i studená voda. Nejsou vždy odstraněny původní železná kenna, dnes muzeální předměty, připomínající tvarem a rourami lamu. Přes toto vyplnění by turisté bydlili v čestných hotelích a penzionech pohodlněji a levněji, ale převážně dávají přednost rorburám, protože jde o lofotskou kuriozitu. Ize si v nich vypůjčit rybářský čln, udice, síť a další nářadí a zkusit rybářské štěstí. S ním je to podobné jako se zdejším počasím. Podobá se sázce do loterie. Mnozí odjíždějí spokojeni, protože nad Lofoty svítilo slunce nebo aspoň nepršelo, takže si mohli nalovit v moři tresky a v bytřinských lososy a pstruhy, a ti zklamání se utěšují, že z Lofot viděli aspoň něco, že se čím i to málo podařilo zachytit na fotografiích nebo nafilmovat, že spatřili spousty mořských ptáků, zvláště v rezervacích, když si vyjeli lodí na Ptáčí skály na ostrovy Vaerøy a Rast, anebo že prožili to nejzajímavější z Lofot — výlov Kabeljau.



Ale v Montrealu jsme to tenkrát rozsvítili, že?

JANA MASARYKA

Postupem času, jak budou opadávat různé osobní a bezpečnostní zřetel, které dnes ještě mohou jak jednotlivce tak instituce zdržovat od pravdivého vylišení skutečnosti smrti Jana Masaryka, vyjdou pravděpodobně na světlo nové dokumenty. Především existují důvěrné zprávy tajných služeb a dokumenty, jejichž existence byla zmíněna pod značkami TL, KU, EK a LU. Jiná depozita či svědectví jsou určena k pozdější publikaci. Takový depozit i zmíněná svědectví skutečně existují.

Zde však je třeba vzít v úvahu některé zvláštní okolnosti. Chystali se Masaryk k útoku do ciziny, což je pro mne nesporné, pak tak činil prostřednictvím tajné služby a Bruce Lockharta, svého důvěrného přítele. V britské tajné službě byli však v té době činní na nejvyšších místech sovětské agenty Kim Philby, Guy Burgess a Donald MacLean, takže jakákoli případná akce byla ihned vyvržena sovětům. Tím lze také vysvětlit neúspěch pokusu lidoveckých ministrů odletět tajně do ciziny a selhání plánu Huberta Ripky. Je rovněž třeba dát pozor na různé podvrhy, jako např. Masarykovy dopisy psané údajně před jeho smrtí Stalinovi.

Další stopy vedou k metodám sovětské tajné služby při likvidaci lidí, k paralelním případům politických vražd, jako byla vražda L. Trockého /1940/, Ignatze Reisse /1937/, generála Waltera Krivitského /1941/, Stefana Bandery /1958/, Matuše Čermáka /1955/ a jiných. Je známo, že sovětská špiónáž má zvláštní oddělení /SMERSH/, které se zabývá politickými vraždami pod krycím názvem "mokryje děla". Agenti používají "asto nehlučné plynové pistole, která usmrtí okamžitě oběť a neohrožuje vraha, který předtím užije příslušnou antidózu. Výstřel je nehlučný a nezanechává žádné zjevitelné stopy, takže smrt vypadá jako infarkt.

Vraždy se tedy jeví jako přirozená smrt. Tyto metody sovětské špiónáže byly odhaleny zejména vrahem S. Bandery agentem Stasinským ve vyšetřování amerického kongresu. Individuální, ale i masová likvidace "třídních nepřátel" je běžnou součástí postupu sovětského státu proti jednotlivcům či skupinám a je dokonce legalizována sovětským pojetím práva. V tomto směru jsou důležitá odhalení masových vražd polských důstojníků v Katyni, spáchaných sovětskou tajnou službou na jaře roku 1940.

V této souvislosti je nápadné, že MUDr. Hájek, přímý svědek katynské exhumace, prováděl také pitvu Jana Masaryka. Dnes je také známo, že falšování úmrtních listů, mučení vězňů a sadistické vraždy v 50. letech patřily k běžným prostředkům čes. tajné služby, již byl a je SSSR zájmem vzorem i v této oblasti.

Cenné informace mohou být získány ze záhadných souvislostí, které obestírají věznění a nepřirozenou smrt mnoha dalších osob, které byly přímo či nepřímo účastny a informovány o tragédii úmrtí Jana Masaryka.

Konečně zbývají nezodpovězené otázky: Navštívil v noci Masaryka Rudolf Slánský? Co se opravdu dalo v oné noci v Černínském paláci? Útíkal někdo v noci z paláce?

Byl Masaryk kritikou noc v Ruzyni? Byla pohotovost milic kolem letiště? Zmizely dokumenty z ministerstva pracovních? Jaké? Od Beneše? Chystal se Masaryk k útoku? Kdo prozradil tento plán? Někdo ze sekretariátu? Proč vypovídají sekretáři o sebevraždě? Jaká byla účast Clementise, Čeplíky, Smrkovského, Svobody a Fierlingera?

Odpověď na záhadu smrti čs. ministra zahraničí je však v širším kontextu, než se obvykle hledá. Domnívám se, že skutečný klíč k záhadě není jen v posledních vteřinách Masarykova života, ale ve dvou dalších rozhodujících problémech, které smrti předcházely.

První klíčový problém je Masarykova úloha ve formování čs. zahraniční politiky v letech 1938–1948, kdy Masaryk přicházel do stále ostřejších konfliktů se sovětskou linií. Po válce se začala rozkládat ona zahraničněpolitická koncepce čs. státu, kterou sledoval prezident Beneš. Není těžké prokázat, že období studené války, které se objevilo na obzoru v létě 1947, znamenalo nejen konec možností nezávislého Československa jako mostu mezi Západem a Východem, ale také konec zahraničního ministra, který tuto politiku reprezentoval. V očích Kremle byl Masaryk nepřitelem číslo jedna jako potenciální vůdce "kontrarevoluce", a musel tedy zmizet stejně jako Stanislav Mikolajczyk, Anna Paukertová a mnoho jiných.

Druhý klíčový problém, jenž je ponecháván neoprávněně v pozadí, je otázka, zda Masaryk připravoval svůj útek do ciziny. Ve světle dostupné evidence lze bezpečně odpovědět, že ano, že jeho účast v Gottwaldově vládě byla manévrem předcházejícím a maskujícím odchodem, aby potrestal proti úkladné vraždě československé demokracie. Domnívám se, že jeho smrt souvisí s tímto prokazatelně zamýšleným plánem a že skutečná záhada – tj. prozrazení útoku – která ostatně časem vyjde najevo, je v této oblasti.

Masarykova smrt /10. března 1948/ dala během posledních 20. let podnět ke vzniku pěti základních teorií, pěti podstatně různých interpretací fakt a možných motivů smrti posledního nekomunistického ministra zahraničních věcí. Vyjmenujme je přehledně:

1/ Teorie sebevraždy, jejímž autorem je tehdejší ministr vnitra Václav Nosek.

2/ Teorie úkladné vraždy, jejímž autorem je Masarykův osobní lékař MUDr. Oskar Klinger, později lékař v New Yorku.

3/ Teorie duchovní vraždy, jejímž autorem je úředník ministerstva zahraničí Dr. L. Soukup.

4/ Teorie divné smrti, která vznikla v roce 1968 v Praze a za jejíhož původce lze označit autory podnětu k novému vyšetřování /Otevřený dopis generálnímu prokurátorovi ČSSR a televizní seriál "Na pomoc generálnímu prokurátoru"/.

5/ Teorie nešťastné náhody, která vznikla v roce 1969 jako odpověď na předchozí podnět a jež byla uveřejněna jako úřední zpráva dr. Zdeňka Pešty.

Dodatečně, po sovětské okupaci, lze klást otázku, zda uveřejnění otevřeného dopisu prokuraturě nebylo chybou, zda to nebylo takticky chybným a předčasným krokem. Tato otázka je jen variantou jiného, podstatnějšího problému, zda totiž mírné tempo demokratizace mohlo zachránit Československo před intervencí.

Domnívám se, že v době zveřejnění dopisu bylo o okupaci už rozhodnuto v Drážďanech a v Moskvě. Tehdy bylo možné demokratizaci zachránit jen masovým hnutím, jen masovým odporem. Tedy právě opačnou taktikou, než kterou sledovalo reformní křídlo v KSČ. Politika pravdy byla vždy a je dobrou politikou. Politika ústupků byla a je špatnou politikou, která ztroskotává vždy znovu a znovu.

Záhada Masarykovy smrti byla prvním projevem vyburcovaného veřejného mínění a snad byla oním kamenem, jenž uvedl lavinu do pohybu. Byla však jen dílčí otázkou v celkovém procesu vytváření jednoty

dělníků a inteligence, tedy při zrodu oné politické síly, již patřil budoucnost nadvlády okupacím. Během krátkého údobí oslabení mocenské elity totalitní diktatury nebylo možné víc než formulovat otázky přičin se základním zájmem vládnoucí třídy. Tato skutečnost však ukazuje, že v příštích situacích krizí mocenských elit bude znovu možné klást otázky z hlediska lidu, z pohledu většiny společnosti. Samostatná politická platforma, která by formulovala programové cíle tohoto politického svazku jako cíle národního společenství a nezávislého státu, bude muset postupovat od dílčí otázky smrti Jana Masaryka dále k základní otázce – k pravdě o povaze čs. společnosti a čs. státu.

Masarykova tragická smrt – ať už zemřel jakkoli – byla dosud ve vědomí lidí jako konec poválečného mocenského intermezza, byla symbolem konce etapy předstalinické politiky a klíčem k nastolení totalitní diktatury.

Katharze dubnových dní měla však ještě jeden důležitý aspekt, jak se v tisku začala uveřejňovat svědectví a výpovědi různých osob. Nebylo prolomeno jen ideologické tabu, stalo se něco víc: lidé se osvobodili od strachu, nebáli se nemít strach. Každá totalitní diktatura je založena právě na strachu lidí z represe a pokud totalitní diktatura trvá, zveřejnění pravdy není vůbec technicky možné, protože mechanismy přímé, nepřímé nebo vlastní cenzury eliminují spolehlivě už pouhý pokus pravdu sdělit.

Pravda však vítězí jen tehdy, jestliže li-zbraněmi brání svou svobodu pravdu říkat.

US-Delegation attackiert "Russifizierung" in UdSSR

OTTAWA, 20. Mai (dpa). Die 35 Teilnehmerstaaten der "Konferenz für Sicherheit und Zusammenarbeit in Europa" (KSZE) wollen bis zum Ende des derzeitigen Treffens in Ottawa am 17. Juni Empfehlungen über die Achtung der Menschenrechte in ihren Ländern ausarbeiten. Das wurde am Mittwoch bekannt.

In einer Bilanz der bisherigen Erörterungen beklagte der Bonner Delegationsleiter Ekkehard Eickhoff am Mittwoch die "engerzogene, ja ängstliche Handhabung der Menschenrechte in einigen sozialistischen Teilnehmerstaaten", die schwer verständlich sei. US-Delegationschef Richard Schifter zitierte eine Reihe von Menschenrechtsverletzungen in der Sowjetunion und Bulgarien und sagte, sinkende Akte nicht Fortschritte, sondern Rückschritte gebe. Besonders verwies er dabei auf das Programm der "Russifizierung" in der UdSSR mit sprachlicher Diskriminierung und Umsiedlungen. Er

nannte hierbei unter anderem das Schicksal eines Letten, der 1983 zu fünf Jahren Arbeitslager sowie drei Jahren internem Exil verurteilt worden sei, weil er Kopien der Helsinkiabschlüsse und der UN-Charta besaß.

Besonders scharfe Kritik übte Schifter wie viele andere Delegationen an der Behandlung der eine Million Menschen zählenden türkischen Minderheit in Bulgarien, deren Existenz die Delegation aus Sofia abzustreiten versuchte.

Wo Damen ungeliebt sind

TOKIO, 20. Mai (dpa). Tokios vornehmster Golfclub Koganei hat der stellvertretenden Außenministerin Japans die Teilnahme an einem Diplomaten-Turnier verweigert und Kritik an dieser Entscheidung mit der Bemerkung zurückgewiesen, daß auch Königin Elizabeth oder Premierministerin Margaret Thatcher nicht zugelassen worden wären.

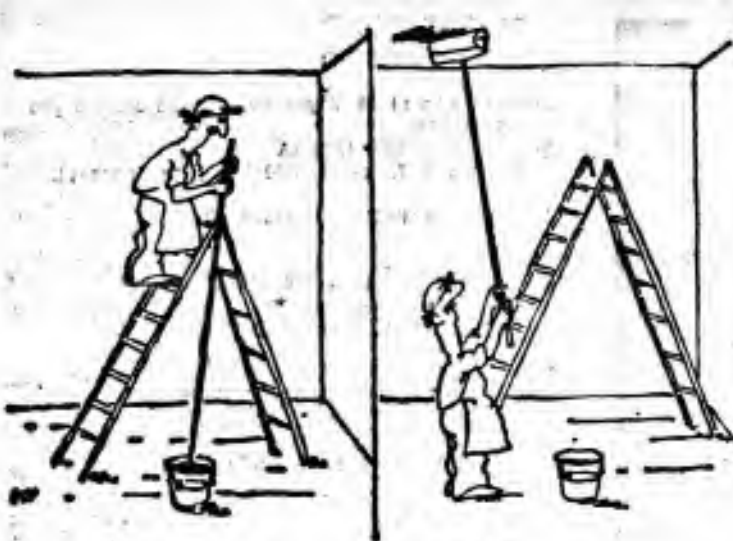
Außenminister Shintaro Abe mußte sich am Mittwoch in einem Parlamentsausschuß peinlichen Fragen stellen, weil er am Wochenende nach dem Afrikaner seinen Stellvertreterin das Turnier zwischen hohen Beamten seines Ministeriums und den in Tokio akkreditierten Diplomaten nicht abgebrochen hatte. Er selbst sagte allerdings die Teilnahme ab. Am Morgen desselben Tages hatte der Auswärtige Ausschuß des Parlaments mit der Beratung der internationalen Konvention zur Abschaffung geschlechtlicher Diskriminierung begonnen, und Abe hatte gerade eine temperamentvolle Rede für die Gleichberechtigung der Frau gehalten.

PRAHA (nj): Jak už bývá pravidlem v tuto dobu — předložil český tenisový svaz novinářům účty ze své loňské práce, zaměřené na masový a výkonnostní sport.

Členů přibývalo loni více než 4000, oddílů 69 a te.lových dvorců necelých 200. V konečných číslech je to 54 199 členů (přibližně 192 počet hraje tenis neorganizovaně), 790 oddílů a 2934 dvorců. Místo přije na domácí trh v tomto roce asi 1 300 000, tedy tolik jako loni a znovu množství, jež nepostačí křít poptávku.

VYŘEŠILI PROBLEM UKLIZEČEK. — V některých částech Anglie, například v Essexu, jsou uklízečky ve školách vzácné jako bařán. Ředitelství několika škol se proto rozhodlo k neobvyklému postupu. Vybrali žáci a dobrým prospěchem mohli vykonávat práce uklízeček, a to za plný plat. Ovšem po vyhodování s se seblásem rodičů.

JEZDIT NA KOLE není zajištěn nijak obtížné. Rovněž hra na housle nepatří k zvlášť obtížným výkonům. Ale spojit obojí, a to ještě tak, že ujedete na kole 54 kilometrů pozpátku a přitom budete hrát na housle skladby klasiky — to už je výkon, který stojí za zaznamenání. A také zaznamenaný byl. Není bez zajímavosti, že držitelem tohoto kurlózního rekordu se stal patnáctiletý chlapec z Německé spolkové republiky.



Aufgespießt

„Ich kann ihm ja nicht den Fuß geben.“

Der baden-württembergische Ministerpräsident Lothar Späth am Freitag in Stuttgart auf die Frage, ob er dem paraguayischen Staatspräsidenten Alfred Stroessner in Vertretung von Richard von Weizsäcker bei dessen Besuch in der Bundesrepublik die Hand geben werde.

Votava für drei Jahre nach Bremen

Nach einem dreijährigen Engagement in Spanien bei Atletico Madrid kehrt der ehemalige Fußball-Nationalspieler Miroslav Votava in die Bundesliga zurück. Der 29-jährige Mittelfeldspieler unterschrieb beim Bundesliga-Zweiten Werder Bremen einen Vertrag bis zum 30. Juni 1988. Nach Angaben der Bremer Vereinsführung wird für Votava keine Ablösesumme fallig.

... JAK SE JEČE VOTAVĚNKA...

Charles noch reicher

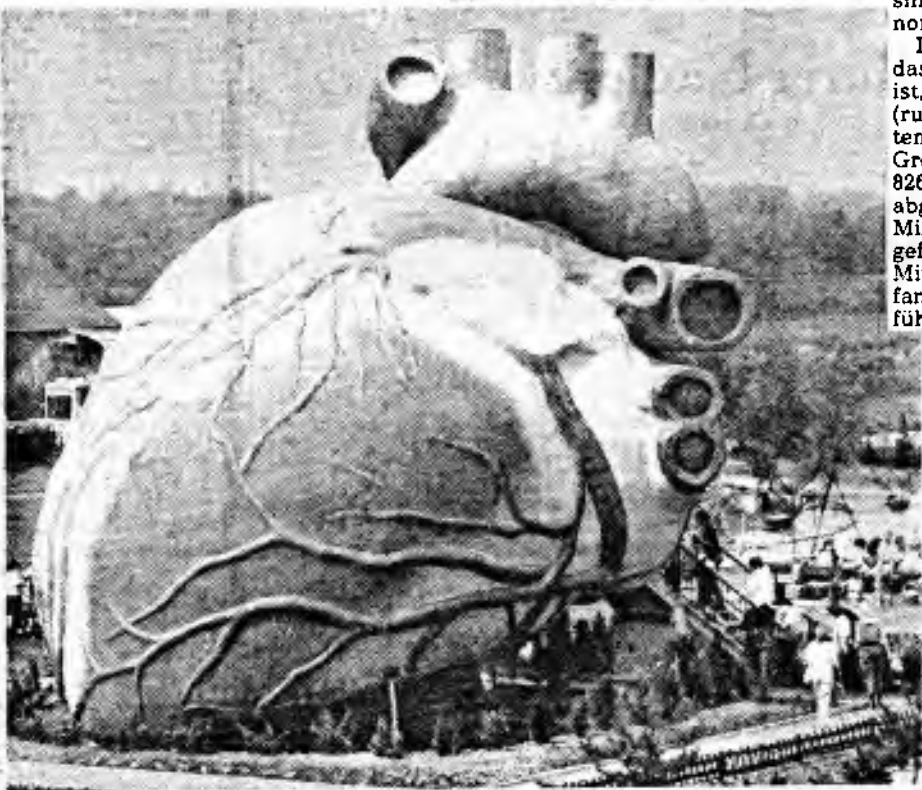
LONDON, 21. Mai (dpa). Das Einkommen des britischen Thronfolgers Prinz Charles, der ohnehin kein armer Mann ist, aus seinem Besitz des Fürstentums von Cornwall (Duchy of Cornwall) allein ist im vergangenen Jahr um 27 Prozent angewachsen. Im britischen Parlament ist am Montagabend detailliert aufgeschlüsselt worden, was Charles und seine immer sehr elegant auftretende Prinzessin Diana 1984 aus diesem Besitz eingenommen und auch ausgegeben haben.

Die Einnahmen aus dem Fürstentum, das die Hauptverdienstquelle des Prinzen ist, beliefen sich 1984 auf 1,246 007 Pfund (rund 4,7 Millionen Mark) und überschritten damit erstmals die 1-Million-Pfund-Grenze. Von dem Geld hat der Prinz 826 726 Pfund (etwa 3,1 Millionen Mark) abgehoben und 311 501 Pfund (etwa 1,2 Millionen Mark) gleich an Steuern abgeführt. Der Thronfolger ist das einzige Mitglied des engeren Kreises der Königsfamilie, das jedes Jahr seine Steuern abführt.

ZA TY PRACNY BY CI MOHL
VLEKAT PŮLSTĚNNOUT
DOŠKA...

Někdy má člověk dojem, že se už už bude muset poprat se samotným čertem. Když ale pak chytí chlupeče pořádně za rohy, tak najednou zjistí, že má co dělat jen s docela obyčejným voltem.

Existují země, kde i návrat do středověku by byl pokrokem



IM FREIZEITPARK „Traumland“ in Bottrop-Kirchheilen steht das größte begehbare Herz der Welt. Zwei bekannte Herzspezialisten, Professor Dittich und Professor Achatzky, haben den Entwurf der 12 Meter hohen und acht Meter im Durchmesser, naturgetreuen Nachbildung medizinisch unterstützt. Im Inneren des einzigartigen Modells können die Besucher und angehenden Mediziner durch eine Arterie die Herzklappen, das Nervensystem, die einzelnen Herzhöhlen und die Herzkranzgefäße studieren.

Jeder Deutsche trinkt für 309 Mark Bier

FRANKFURT A. M. (dpa/VWD). In der Getränkeberechnung der Deutschen nahm Bier 1984 mit durchschnittlich 309 Mark pro Kopf der Bevölkerung den größten Posten ein. Wie aus einer Branchenanalyse der Commerzbank hervorgeht, hatte Bier an den Gesamtausgaben für Getränke einen Anteil von 28 Prozent. Durchschnittlich je 145 Liter flossen im vergangenen Jahre durch die Kehlen der Bundesbürger. Damit blieben sie Weltmeister im Biertrinken, dicht gefolgt von den Bürgern der Tschechoslowakei, der DDR und Australiens.

Mengenmäßig liegt jedoch der Kaffeekonsum an erster Stelle in der Bundesrepublik. Der Verbrauch von alkoholfreien Getränken hat den Angaben zufolge zwar in den vergangenen Jahren ständig zugenommen, konnte Bier jedoch nicht von der zweiten Position verdrängen.

Armada-Wrack gefunden

SLIGO, 21. Mai (AP). Britische Taucher haben vor der Nordwestküste der Republik Irland das Wrack eines Schiffes der spanischen Armada gefunden. Colin Martin, Leiter des Taucherteams und Dozent für Seefahrtsfragen an der St. Andrews-Universität im schottischen Edinburgh, berichtete am Dienstag, die Taucher hätten drei Bronzestatuen und eine Kanonenkugel aus dem Wrack des Schiffes geborgen.

ALE RUSKEJ U-BOOT
NEVADDOU...

Abends aber wird geschlemmt

KAIRO/MEKKA, 20. Mai (AP). Für 800 Millionen Moslems in aller Welt — von Bauern im Süden der Philippinen bis zu Nomaden in der westlichen Sahara — begann jetzt der heilige Monat Ramadan. Die Zeit des Gebets und des Fastens. Bis zum nächsten Neumond, in etwa 29 Tagen, müssen die gläubigen Moslems in der Zeit zwischen Sonnenaufgang und Sonnenuntergang auf Nahrung und Getränke verzichten.

In der gesamten islamischen Welt öffnen während des Ramadans die Büros spät und schließen früh, beschränken zahlreiche Restaurants den Verkauf von Alkohol und verlangsamen sich der Lebensrhythmus allgemein.

Nach Sonnenuntergang wird das Fasten durch reichliche Tafelfreuden beendet, und die Partys dauern oft bis kurz vor dem nächsten Sonnenaufgang. Nach Schätzungen des ägyptischen Versorgungsministeriums erhöht sich allein in Ägypten der Lebensmittelverbrauch während des Fastenmonats um 30 bis 50 Prozent. Die ägyptischen Metzgereien sind während des Ramadans an sieben Tagen in der Woche geöffnet statt der üblichen drei.

HEER ALLAH, TO JE MUDŽEVSTVÍ!

Aufgespießt

„Und, nebenbei, noch eine Warnung an die Adresse des Kanzlers vor verbalen Platiitüden beim Nyerere-Besuch: Dieser Wilde hat Shakespeare vom Englischen ins Kiswahili übersetzt und schreibt Gedichte!“

Das SPD-Parteiplatz „Vorwärts“ in einem Bericht zum Besuch des tansanischen Präsidenten Julius Nyerere in der Bundesrepublik.

Aufgespießt

„Erstmal werden mit Ungarn und Österreich ein kommunistisches und ein europäisches Land gemeinsam einen Rundfunksender betreiben.“

Die Fernsehzeitschrift „Gong“

Rozhlíže se trenér na boxera: „Proč sis lehl v ringu, vždyť se tě soupeř ani nedotkl!“
 „Ale chtěl!“ brání se borec.

75 Jahre ist es her: Im März 1910 konnten in München schon knapp 2000 Telefonhaber ihre Verbindungen im Bereich des neuen Schwabinger Vermittlungsamtes durch Drehen der bis dahin unbekannten Wählscheibe (rechts im Bild) selbst herstellen, ohne das „Fräulein vom Amt“ zu bemühen (im Hintergrund der Vermittlungsraum in Berlin 1906). Als erste Großstadt Europas hatte München damals in wenigen Monaten die Selbstwahlanschlüsse installiert, doch die neue Technik stieß bei vielen Telefonkunden zunächst auf „Akzeptanzprobleme“ und löste eine Reihe von Beschwerden aus. Andererseits war es

gerade Miftrauen gegenüber den Vermittlungsdamen, das an der Wiege der Selbstwahl stand: Der Amerikaner Almon B. Strowger, Inhaber eines Bestatigungsunternehmens, fürchtete, daß bei der Handvermittlung der Telefongespräche Aufträge seiner Konkurrenz zugeschlusert wurden. Doch der von ihm 1889 gebaute Hebelwähler zur automatischen Verbindungsherstellung im Vermittlungsamt hatte noch lange Zeit Kinderkrankheiten. So entwickelte die Firma Siemens & Halske ein anderes System für diese Wähler, das seit 1910 in Deutschland und anderen europäischen Ländern Fuß faßte. Nach

der Automatisierung der Ortsämter wurde nach dem Zweiten Weltkrieg seit 1952 in der Bundesrepublik auch die automatische Landesvermittlung systematisch aufgebaut. Schon 20 Jahre später war der Inlandsverkehr zu 100 Prozent und weitere zehn Jahre danach der Auslandsverkehr zu über 99 Prozent automatisiert, womit die Bundesrepublik eine Spitzenstellung im internationalen Telefonnetz, dem „größten Automaten der Welt“, einnimmt. Von den 25 Millionen bundesdeutschen Hauptanschlüssen werden inzwischen jährlich rund 25 Milliarden Telefongespräche automatisch vermittelt.

Mundgerechter Flachpfirsich

BORDEAUX, 21. Mai (AFP). Eine neue Pfirsichart wird gegenwärtig im Institut für landwirtschaftliche Forschungen in der südwestfranzösischen Weinstadt Bordeaux gezüchtet. Es handelt sich um flache Früchte, die nach Ansicht des Forschers René Monet „moderner und mundgerechter sind“. Flache Pfirsiche wurden vor langer Zeit in China entdeckt, hatten jedoch einen faden Geschmack. Ein blasses Fruchtfleisch und eine graue Haut. Der neue europäische Flachpfirsich, der voraussichtlich in zehn Jahren auf den Markt kommen wird, soll ein appetitlich orangerotes Fleisch haben. Die Forscher suchen eine „moderne, saftarme Frucht, die leicht auf der Straße gegessen werden kann“, wie Monet betonte.

...A ŽIVESTNÝ VE FORMĚ FLÁSKY!

Japan finanziert Bosphorus-Brücke

Japan hat der Türkei einen Kredit über umgerechnet rund 290 Millionen Mark gewährt. Damit soll eine zweite Brücke über den Bosphorus finanziert werden.

PRVNÍ MOSTIK VEDE OD ZÁPADU K VÝCHODU A TEN DRUHÝ POVEDE ZASE OPACNĚM SMĚREM...

Hallo, Großbohr!

SUNDERLAND, 22. Mai (AP/Reuter) Ein Paar überdimensionaler Ohren aus Holz, das er auf dem Dach seines Hauses in der nordenglischen Stadt Sunderland befestigt hatte, brachten dem früheren Stadtverordneten der Labour-Partei Geoff Dodds einen unfreiwilligen Aufenthalt in der Gefängniszelle ein. Nach eigenen Angaben wurde er am Dienstag von der Polizei festgenommen, weil er sich weigerte, das Monstrum von seinem Dach zu entfernen. An Brisanz gewannen die Ohren durch die Tatsache, daß der als langohrig bekannte britische Thronfolger Prinz Charles und Prinzessin Diana an dem Tag die Stadt besuchten und sich unter anderem in einer nur wenige Meter von dem Haus Dodds entfernten Wohnung aufhielten.

Die Polizei beschlagnahmte die 1,8 mal 0,9 Meter großen Ohren zusammen mit einigen Postern. Mit einem Schraubenzieher, den ihnen Dodds geliehen hatte, entfernten die Beamten die anstoßerregende Holzattrappe.

Einige Studenten hatten zuvor ebenfalls mit einem Paar falscher Ohren gegen den Besuch von Prinz Charles und Prinzessin Diana protestiert. Sie trugen Spruchbänder mit Aufschriften wie „Geht nach Hause, Parasiten“, oder „Hallo, Großbohr“. Zwei von ihnen wurden festgenommen.

A CO TAKHLE BISKUPA NA PETŘINSKOU ROZKLEBNU?

Falsche Heilige bekam Arrest

TURIN, 22. Mai (dpa). Mit milden Strafen ging in Turin der Berufsprozeß gegen Ebe Giorgini zu Ende, die jahrelang einen von der Kirche nicht anerkannten Orden leitete, sich als Heilige verehren ließ und ihre Anhänger auf schamlose Weise finanziell ausnutzte. Die 52-jährige „Mamma Ebe“ erhielt sechs Jahre Hausarrest, nachdem sie in erster Instanz zu zehn Jahren und zwei Monaten verurteilt worden war. Frau Giorgini darf künftig ihr Zuhause nicht verlassen und keine Telefonanrufe empfangen. Ihre Besucher müssen sich einer Überprüfung unterziehen.

WIDÍ JEDOU MOLT BLÁŽNÍ!
 EINE BRAUSCHENLÜCKE!
 PRÄSERVATIVE FÜR SCHNITT-
 TERLINGE... JAVIM, ŽE JE TO
 BLBÝ, NO...!

Aufgespießt

„Mit Tatkraft und Ausdauer räumt unsere Bundesregierung eine Hürde nach der anderen von dem Weg in eine gesicherte Zukunft.“

Einleitungssatz einer gemeinsamen Erklärung der CDU-Bundestagsabgeordneten Klaus Francke und Bernd Wilz, die am Mittwoch in Bonn veröffentlicht wurde.

Husak wiedergewählt

PRAG, 22. Mai (dpa) Gustav Husak (72) ist am Mittwoch zum dritten Mal zum tschechoslowakischen Staatspräsidenten gewählt worden. In gamentlicher, geheimer Abstimmung haben alle 344 anwesenden Abgeordneten der tschechoslowakischen Föderalversammlung ihre Stimmen Husak gegeben.

TŘENOU JE MU KHITAL BISKUP...

JAK ŽE TO PĚL BISKUP?

TAK BYL ZVOLEN GUSTAV HUSAK,

KSC TO GENDRALNÍ PÁTRAK...

Mit Sexdüften gegen Insekten

Wenn jetzt die Triebe aus den Reben sprießen, wird das saftige Grün an den Rebhängen des Batzenbergs, eines Weinbaugebiets der Gemeinde Schallstadt im Markgräflerland am Oberrhein, durch orangefarbene Farbtupfer bereichert. Auf einer Fläche von 30 Hektar wurden an den Drähten der Rebanlagen entsprechende Plastikstreifen angebracht, wobei freilich das Motiv nicht in ästhetischen Spielereien zu suchen ist. Bei diesem Pilotprojekt geht es vielmehr um eine Insektenbekämpfung, die auf nicht gerade feine Art Schmetterlingen die sexuelle Lebensfreude und damit auch die Fortpflanzung vergällen will. Auf diese Weise will man die Anwendung chemischer Insektizide überflüssig machen.

Ausgeführt wird dieser Versuch vom Staatlichen Weinbauinstitut Freiburg und dem Batzenberger Winzerkreis. Die orangefarbenen Plastikstreifen enthalten den natürlichen Sexualduftstoff „Pheromon“ des Traubenwicklerweibchens, eines Schmetterlings. Die Sexduftwolken über den Reben sollen die männlichen Traubenwickler so verwirren, daß sie nicht mehr den Weg zu den weiblichen Schmetterlingen finden. Die erhoffte Folge dieser „Desinformationskampagne“: Die Befruchtung bleibt aus, so daß das Traubenwicklerweibchen auch nur unbefruchtete Eier legen kann, aus denen dann auch die gefährlichen Heu- und Sauerwürmer nicht schlüpfen können. Die Knabbeeren dieser Schädlinge an den Reben haben zur Folge, daß sich die Traubenfrüchte nicht entwickeln können. Bislang ging man gegen die Heu- und Sauerwürmer mit Insektiziden vor. In kleineren Versuchen wurde die trickreiche Sexduftkampagne bereits mit positiven Ergebnissen getestet.

Etwas unklar allerdings blieb der Hintergrund des Appells, mit dem der Winzerkreis die Bevölkerung aufforderte, die orangefarbenen Plastikstreifen nicht zu entfernen. Der Duftstoff „Pheromon“ soll nämlich für den Menschen geruchlos und ungefährlich sein. Was sollte man da mit den irritierenden Sexdüften zu Hause überhaupt anfangen?

■ Cívilní své produkce vyrábí do 40 zemí n. p. Oilsanské papírny Olšany na okrese Sumpperk. Do socialistických zemí jdou zejména grafické papíry a balící papír, z nichž čtyři polovky mají první stupeň jakosti. Do socialistických zemí je pak vyvážen cigaretový papír, který z roku 1985 vyrobí ročně 1200 tun, z čehož jde 80 % na export.

Matka pronáší s medovým směvem k nápadníkovi své dcery:
 „Tak vy byste se chtěl stát mým zetěm?“
 „Ani ne... ale vaši dcera bych si vzal.“

NEJDRAŽŠÍM MILOSTNÝM DOPISM NA SVĚTĚ se stal dopis Ludwiga van Beethovena z roku 1815 určený zatím nezdravé „čtené přítelkyni“, který byl v londýnském aukčním síni Sotheby's po oznámení odhadní ceny ve výši 20 000 liber nakonec vydražen na závratnou částku 55 000 liber šterlinků.
 • Známá newyorská koncertní síň Carnegie Hall, která kdysi hostila i pěvkyni Emu Destinnovou a v poslední době například Českou filharmonii, bude po příštích sedm měsíců uzavřena. Důvodem je generální oprava značně zchátralé budovy, která se po dlouhá léta odkládala.

Chotěbořské strojířny Chotěboř, které vyvíjejí pivořavý výstavu 200 tisíc hektolitřů piva za rok byl uveden do provozu v etopiském městě Hararu. Etiopští odborníci se připravovali u nás a po dobu tří let bude v Hararském pivovaru pracovat ještě čs. sládek a technický ředitel. V Barně jsme se zase podíleli na rekonstrukci starého pivovaru v Mandalaji, a to za plného provozu. Čs. odborníci zvýšili kapacitu pivovaru na dvojnásobek.
 • A NÁTERIAŁ KUPUJ! TABY!

■ Nevěť čs. pivořavý ve světě byli uvedeny do provozu zejména v Sovětském svazu, Etiopii a Barně. Největším odběratelem našich pivořavých z výroby Závodu Vítězného února v Hradci Králové, jež jsou exportovány Technoexportem Praha, je Sovětský svaz, kde bylo za posledních dvacet let uvedeno do provozu 94 těchto pivořavých. Poslední 95. byl spuštěn loni v podurském městě Sterilitak a uvařil se v něm ročně 650 tisíc hektolitřů piva. Zafinancování dodávají k pivovaru zemi lahvarny.

Kremlichef könnte Reagan TV-Show stehlen

Das sowjetische Fernsehen hat einen neuen Star. Er heißt Michail Sergejewitsch, ist 54 Jahre alt, trägt zum dunklen Übergangsmantel gerne einen Homberg und übt als Hauptberuf die Macht im Kreml aus. Vor einer Woche brachen sie über die Sowjetbürger förmlich herein, die Gorbatschow-Marathon-TV-Auftritte. Bisher gehörte ein fernsehwanderer und medienbewußter Kremlichef nicht zum Vorstellungsbereich der Massen, das hat sich nun geändert.

Spolupráce přes hranice

(m): Na včerejší tiskové besedě informovali zástupci Obchodního zastupitelství SSSR v Praze a podniku zahraničního obchodu Sudimport Moskva o dlouholeté úspěšné spolupráci při dovozu a vývozu pavidel mezi ČSSR a SSSR. Ročně se od nás do Sovětského svazu vyváží zejména technická pavidla a plovoucí čerpadla stanic v hodnotě 300 mil. rublů, opačným směrem pak hlavně osobní člun lodě zhruba za 3,5 mil. rublů. Společně se uskutečňuje vývoj nových pavidel, byla založena i první internacionální komplexní racionalizační brigáda, která řeší otázky další modernizace a zvyšování kvality. Sudimport se představuje i na velké výstavě „Čestou přátelství a spolupráce“, otevřené do 29. května ve výstavním pavilonu při sovětském obchodním zastupitelství v Praze-Dejvicích.

vieler Munde. Soviel Volksnähe und Spontanität eines Kremlichefs, soviel Witz und Dynamik, aber auch Strenge und Mahnung und schließlich das Talent, in freier Rede Argumente vorzutragen, hatten Sowjetbürger seit einem Jahrzehnt nicht mehr erlebt. Auch daß ein Kremlichef eine Ehefrau hat, die sich durchaus selbstbewußt an seiner Seite zeigt, ist ungewöhnlich. Und wann hat es das seit Chruschtschow schon mal gegeben, daß sich die Nummer eins auf der Straße unverhört unter Volk mischt und — wenn auch nicht dem Volk auf das Maul schaut — so doch ihm Vorträge hält?

Ist der Neue nicht telegen, erkundigen sich Sowjetbürger stolz bei Ausländern im Gespräch. Und die Vorsichtigen fragen nur, ob man das neulich in Le-

ningrad auch gesehen habe. Die ganz Schläuen wissen nun: Gorbatschow übt für seinen Fernsehauftritt mit dem TV-Prof. Reagan. Und sind überzeugt, daß der gelehrte Jurist dem gelehrten Schauspielers sicher die Show stehlen wird, vorausgesetzt, er hat eine Chance dazu.

Seinen unbedeutbaren Fernsehhöhepunkt lieferte Gorbatschow am Dienstagabend. Die Hauptnachrichtensendung „Wremja“ zeigte zu Beginn Gorbatschow bei der Begründung des indischen Premier Gandhis. Ungewöhnlich war, daß bei diesem Anlaß auch seine Ehefrau Raisa im Bild zu sehen war. Danach empfing Gorbatschow ZK-Sekretäre aus Bruderländern und schließlich sprach er — in einer Auf-

zeichnung aus Leningrad — vor Parteifunktionären über sein Lieblingsthema: Die Wirtschaft und deren Verbesserung durch mehr Disziplin, Ordnung und Fleiß. Das Rednerpult war mit roten Nelken geschmückt, der Redner wich eine Stunde lang nahezu fortlaufend vom Manuskript ab. Mal leise eindringlich, mal laut kritisch, mal spritzig, mal witzig — mal die Hand in der Tasche, mal halb zur Faust geballt — das Publikum lachte gespannt und verwundert.

Gorbatschow gefiel sich stichtlich in seiner Rolle als Volkstribun an einem Ort, den einst ein anderer Volkstribun schätzte — Wladimir Iljitsch Lenin. Doch so neu die Form war, so altbekannt blieb der Inhalt. Sowjetbürger warteten nun neugierig darauf, wie Gorbatschow, der Fernsehstar, sich entwickeln sollte, er hinein in den Personenkult oder hilft er der sowjetischen Wirtschaft heraus aus ihrer Misere?

Palačinky z Olympiku a kuře z Alcronu

Proč z Olympiku? Protože autorkou palačinek je cukrářka Věra Janáková, která pracuje v ložnici pražského interhotelu. Proč z Alcronu? Autorem předpisu na výroba kateřích praštek je kuchař Jiří Čoudil, který působí v Alcronu.

PALAČINKY PLINĚNÉ JABLOVÝM A TVAROHOVÝM KRÉMEM: 3 vejce, 5 dl šleha, 220 g hladké mouky, špetka soli a strouhané citronové kůry. Nápíně: 300 gramů krémoveho syra žervé, 3 žloutky, 50 g vanilkového cukru, 50 g cukru moučkového, špetka strouhané citr. kůry, 500 g jablek, šleha a 1 citronu, 50 g cukru, skořice, stílek Apricot brandy, máslo na pečení palačinek, 20 kompotovaných jablek, cukr na posypání, karamel ze 100 g cukru krupice, půl dl vody a půl dl smetany ke šlehání. — Upravíme palačinkové těstíčko a upečeme 20 palačinek. Z žervé, žloutků, vanilk. cukru a citr. kůry ušleháme tvarohový krém. Z oloupaných jablek, citronové šťávy, cukru, špetky skořice a stíliku Apricot brandy upravíme jablečné pyré (skořici a alkohol přidáme, až jsou jablka povařena). Na polovinu každé palačinky rozeteme nejprve tvarohový krém, na to jablečné pyré, přeložíme napůl, pak do „šátečku“. Pokapeme připuštěným máslem, posypeme praženými boblinkami z mandlí, pocukrujeme, ozdobíme podušeným pólměstíčkem z jablek (pálka podušeného kolečka vykrojeného z jablek, z něhož jsme vykrajovačem odstranili jádřince). Do výkroje po jádřinci položíme po 1 jablečce, mimo jablko šáteček polijeme malíčkem karamelu. Karamel uvaříme takto: 100 g cukru napovíme na pánev, když začne zlátnout a vonět, přilijeme horkou směs z půl dl vody a půl dl tekuté smetany ke šlehání. Uvaříme, až se cukr rozpustí. — Tak toto jsou vpravdě soutěžní, výjimečné palačinky, báječně chutnající a krásné

na pohled. Jejich příprava však zabere i zkušené cukráře několik tu chvíli, natož nám, cukrářkám veskrze laickým. V předpisu je ovšem řada pěkných námětů, a nemusíme je použít všechny na jednou.

PLINĚNÁ KURECÍ PRSA ALCRON: 4 kuřecí prsíčka, 4 stehýnka, 200 g žampionů, 20 g hladké mouky, 1 dl smetany (12%), 1 vejce, 50 g šunky, sůl, 2 dl tekuté smetany ke šlehání, šleha a polky citronu, máslo. — Prsíčka naklepeme, osolíme a plníme šlehou. Maso ze stehýnek (bez kůže) rozemeleme, smícháme s 1 dl smetany (12%), 20 g mouky, 1 vejcem, 50 g na kostičky nakrájené šunky, na kostičky nakrájenými oloupanými žampiony (100 g), osolíme, kuřecí prsa naplníme, svlneme a položíme na trochu másla rozpustěného v přiměřeně velkém kastrolu, zakryjeme pokličkou a vložíme do předehřáté trouby. Dusíme 25 minut. Pak prsíčka pokryjeme zbylými žampiony pokrájenými na jemné plátky, zalijeme 2 dl tekuté smetany ke šlehání, necháme v troubě přejít varem a zalijeme šlehou a polky citronu. Podáváme s vařenými brambory a salátem z čerstvé zeleniny.

A ještě salát, který byl součástí vítězného menu (viz články vedle):

JARNÍ SALÁT SE ZASTŘENÝMI VEJCI A TEPLÝMI KRUTONKAMI: Salát byl upraven z česneký, ředkvič, hlávkového salátu, pampeliškových listků, výhonků čínské zelí, zalit tzv. českým dresinkem (olej, ocet, trochu vody, sůl, špetka cukru). Na každou porci se pokládá 1 ztracené vejce (vařené v okyselené a osolené vodě) a každá porce se posype kostičkami vaky opečenými na másle. Vejce i veka jsou teplé. — S výjimkou česneký a výhonků čínské zelí je všechno k dispozici, a tak můžete zkusit podat doma i tento chutný salát — třeba k jednoduché večeři. (el)

Reaktion schärfer als früher

CSSR-Presse: Sudetendeutsche wollen braune Gegenwart

PRAG, 28. Mai (dpa). Schärfer als in den vergangenen Jahren hat am Dienstag die tschechoslowakische Presse auf das traditionelle Pfingsttreffen der Sudetendeutschen reagiert. So heißt es in „Mlada Fronta“, die Zahl der Sudetendeutschen, die in der SS, in Hitlers Gefängnissen und Konzentrationslagern als Offiziere, Leiter und Aufseher dienten, habe „bei weitem“ über dem Durchschnitt aus allen anderen Gebieten Nazi-Deutschlands gelegen. Den „zahlenmäßig größeren Teil“ der Sudetendeutschen bildeten „die Nachkommen und nahen Verwandten der Heimatvertriebenen, weil jeder, der sich das Ziel der Landsmannschaften zu eigen macht, erhebliche Vorteile daraus zieht — niedrigere Mieten und Steuern, Hilfe im Falle des Arbeitsplatzverlustes“. Die Landsmannschaft der Sudetendeutschen habe „nur ein Ziel: Aus der braunen Vergangenheit eine braune Gegenwart zu machen“.

Das KP-Zentralorgan „Rude Pravo“ schrieb, man sei überzeugt, daß die überwiegende Mehrzahl der Bundesbürger

nicht von den „heiligen Ansprüchen“ der Landsmannschaften halte. „Wenn wir dennoch gezwungen sind, unsere Aufmerksamkeit den Revanchisten zu widmen, dann deshalb, weil sie die volle Unterstützung der gegenwärtigen Bundesregierung besitzen.“

MOSKAU (dpa/FR). Die amtliche sowjetische Nachrichtenagentur TASS hat den Äußerungen von Bundesinnenminister Friedrich Zimmermann (CSU) auf dem Ostpreußentreffen in Düsseldorf entgegen, daß die Bundesregierung die Ostverträge nicht anerkennen will. Bedauerlicherweise, so TASS, stehe Zimmermann mit der Ansicht, daß diese Verträge nicht die Anerkennung der Kriegsgrenzen bedeuteten, nicht alleine. Ähnliche Ansichten, die voll mit denen der Revanchisten übereinstimmen, hätten auch die Minister Heinrich Windelen, Manfred Wörner und Heinrich Geißler (alle CDU) geäußert.

Kdo byl první?

Už 98 let se experti víceméně shodovali, že rok 1885, kdy Carl Benz zkonstruoval v Mannheimu svou motorovou tříkolku, byl i rokem zrodu automobilu. Ve Francii však „století automobilu“ oslavili o rok dříve, v roce 1884. Důvodem k tomu bylo datum 12. února 1884, kdy přihlásil francouzský vynálezce Edouard Delamare-Debutteville k patentování svůj „první rychlý automobil se spalovacím motorem“. V téže roce měl se svým mechanikem Leonem Maladine zabudovat do loveckého kočáru dva jednoválcové motory a uskutečnit s ním pokusné jízdy. (š)

Š HANDBLOU NA BUKOU... ŽUŽO!

TAK ATY TAH ZOSTANE...

Nedávno prolétla krajanským tiskem v USA kratičká zpráva, která nám prozradila, že po delší době navštíví naše nejúspěšnější krasobruslařka Aja Vrzánová opět Londýn, kam se - jak sama prohlásila - vždy ráda vrací. A není se ani čemu divit, vždyť tato britská metropole je městem, na které má tato naše mistryně skoků a piruet nejkrásnější vzpomínky. Letos na jaře tomu bylo právě 35 let, kdy tu obhájila světové prvenství, získané dvanáct měsíců předtím. Tehdy, 9. března 1950, kdy usměřený čs. sportovní tisk oslavoval ve svých denících její londýnské vítězství jako "triumf sjednocené tělovýchovy a vítězství února 1948", věděl už celý sportovní svět o tom, že Aja Vrzánová požádala britské úřady o právo azylu. A jedním z důvodů tohoto rozhodnutí Aja Vrzánová zůstat v zahraničí bylo, že komunistický režim v Československu zneužívá jejích úspěchů ke své propagaci.

Aja Vrzánová, dvojnásobná mistryně světa, mistryně Evropy a několikanásobná přebornice republiky, neměla na počátku padesátých let na světě vážnější konkurenci. Po obhájení titulu mistryně světa v Londýně podepsala smlouvu s americkou lední revui "Ice Folies", kde vystupovala přes tři roky. V r. 1954 přestoupila k "Ice Capades", kde pod jménem Zanolá působila plných čtrnáct let. Ve svých volných dnech, kterých nebylo mnoho, žila se svou matkou v Hollywoodu. V r. 1969 se provdala za Pavla Steindlera (který pocházel z Benešova), se kterým v New Yorku vedla několik restaurací s českými specialitami. Před třemi roky manžel zemřel a tak Aja upustila víceméně už od podnikání a žije v New Yorku.

Když jsem při své poslední návštěvě v USA Aju navštívil, byl jsem překvapen, jaká je to stále atraktivní, krásná a pohostinná žena, která nepřestala milovat sport, především "své" krasobruslení. Ve Spojených státech je považována za odborníka nejvyššího stupně a nedávno byla dokonce zvolena předsedkyní "Superskates". Naši krajané a exulanti usazení v USA měli možnost ji už několikrát vidět ve sportovních pořadech amerických televizních společností. A zeptá-li se jí některý z komentátorů na nejkrásnější zážitky její krasobruslařské kariéry, pak obvykle dostane odpověď: "Ono to není tak jednoduché - kariéra byla dlouhá a krásná. Tedy vzpomínek a úspěchů bylo hodně a těžko říci, který byl největší, možná snad ten, že jsem našla svého muže Pavla Steindlera."

Pohádkové výdělky tenistů

Dnes je na světě už málo tenisových turnajů, které by bylo možno označit za amatérské. Skutečný tenisový amatér nemá na mezinárodních turnajích co pohledávat, neprojde ani kvalifikací a nedostane se tudíž ani do prvního, hlavního kola. Tenis se stal zcela profesionálním sportem, hráči a hráčky si ve většině soutěží vydělávají částky, o kterých se sportovcům jiných odvětví ani nesní. Proč se však o tom zmiňuji? Hráčské odbory tenistů ATP vydali nyní pořadí finančně nejúspěšnějších dvaceti tenistů historie, v jejichž čele je současná světová tenisová jednička Američan John McEnroe, který dostal jen za prémie na oficiálních turnajích (od r. 1978 do konce r. 1984) 7.384.077,- dolarů. - Je třeba dodat, že Martina Navrátilová si tenisem vydělala už přes devět milionů dolarů. Jak John McEnroe tak i Martina Navrátilová - i další tenisté - dostanou však navíc velké částky za starty na exhibičních turnajích, za reklamy a další smlouvy, které u obou těchto velikánů světového tenisu dělají mnohdy ročně až pět milionů dolarů.

A Švéd Bjorn Borg si za své desetileté aktivní dráhy (od r. 1973 do 1982) vydělal na padesát milionů dolarů. Pokud však jde pouze o samotné prémie za starty na turnajích, Švéd Bjorn Borg je až na pátém místě.

Světovou dvojkou v příjmu za starty na oficiálních turnajích je - za Johnem McEnroem - Ivan Lendl, který si podle tabulky ATP vydělal tenisem (od r. 1977 do roku 1984) 6.283.518,- dolarů. - I o něm však platí to, co jsem napsal už o John McEnroovi a Martině Navrátilové, tedy, že snad ještě větší příjmy má za exhibice a reklamy firem. - Na třetím místě příjmů tenistů je Američan Jimmy Connors, který za své tenisové dráhy dostal 6.223.012,- dolarů. - Z čs. tenistů figuruje mezi nejlepší světovou desítkou i Tomáš Šmíd, který je - pokud jde o příjem - nečekaně na deváté příčce. Za své starty na turnajích od r. 1976 až 1984 inkasoval 2.220.444,- dolarů, tedy nejen z Ivana Lendla, ale i z Tomáše Šmída má pražský režim pěkné peníze. Stojí však jistě za zmínku, že ještě dvacátý tenista světového žebříčku Američan Peter Fleming (deblový specialista) si (od r. 1975 do 1984) vydělal tenisem 1.576.992 dolary.

Hattrick Ivana Lendla

Po celé řadě neúspěchů se Ivan Lendl dostává znovu do skvělé formy! Seriál vítězství turnajů zahájil poslední březnový týden, kdy se stal po finálovém triumfu nad Američanem Jimmym Connorem (6:3 a 6:2) prvním hráčem soutěže Grand Prix ve Fort Meyers na Floridě, aby pak v rozpětí dalších čtrnácti dnů vyhrál dva skvěle obsazené turnaje. Nejprve pánskou dvouhru v Monaku (ve finále zdolal předního světového hráče Švéda Matse Wilandera 6:1, 6:3, 4:6 a 6:4) a o týden později závěrečný turnaj nejlepších dvanácti světových hráčů soutěže WCT (v závěrečném šifetnutí zvítězil nad Američanem Timem Mayottem 7:6, 6:4 a 6:1). Den na to sice Ivan Lendl podlehl v kalifornském Inglewoodu prvému hráči světového žebříčku Američanovi Johnu McEnroovi 4:6 a 6:7, o 24 hodin později se mu však v japonské Osace revanšoval přesvědčivějším vítězstvím 6:2 a 7:6. V neděli 21. dubna vyhrál Ivan Lendl dokonce i exhibiční turnaj v Tokiu, když tu znovu porazil Johna McEnroea, tentokrát 6:4 a 6:2. A tak vše nasvědčuje tomu, že letošní rok může být pro Ivana Lendla úspěšnější, než byl rok, 1984.

"Tajemství" svých nových úspěchů, vidí van Lendl v tom, že drží přísnou dietu, akovou, jakou v USA připravil dr. Robert Laas už předtím Martině Navrátilové. - Obědu - jak prohlásil před novináři - má Lendl především ryby, vařená kuřata, alát a zeleninu, a trochu těstovin. Nejí žádné maso, vzdal se všech omáček a v itá sladkých limonád. Cítí prý se lépe, dravěji, silněji, - má prostě více energie, hodil přes pět kilo ze své váhy a zdá se, že je na tom nyní lépe i kondičně. Jeho zálibou (mimotenisovou) je golf, při kterém má příležitost setkat se se svými obrymi přáteli. A jaké má přání? Vyhrát i ve grand-slamových turnajích.

(BEZ VĚDOMÍ A DOVOLENÍ ŽIVČ. ZPRAVODAJE...)

● Počet případů onemocnění cholerou, zaregistrovaných ve světě v roce 1984, se proti předchozímu roku snížil o více než polovinu z 64 000 na necelých 29 000. Oznamovala to Světová zdravotnická organizace.

● Koncem roku 1984 bylo v Číně zaregistrováno přes 2100 smíšených podniků. Jde o firmy založené na bázi čistě zahraničního nebo společného čínského a zahraničního kapitálu či na spolupráci se zahraničními podnikateli.

Sowjets senden Briefe zurück

NEW YORK, 23. Mai (AP). Die sowjetische Mission bei den Vereinten Nationen (UN) hat den USA die diplomatische Note und 20 000 handgeschriebene Briefe zurückgesandt, in denen die Sowjetunion aufgefordert wurde, die interne Verbanung des Atomphysikers und Friedensnobelpreisträgers Andrej Sacharow und seiner Frau Jelena Bonner in der Stadt Gorki zu beenden.

Der US-amerikanische UN-Delegierte Jose Sorzano bedauerte am Mittwoch, einen Tag nach Sacharows 64. Geburtstag, daß die sowjetische Mission den Briefen als Ausdruck der Sorge um das Schicksal des Ehepaars Sacharow nicht die gebührende Aufmerksamkeit geschenkt habe.

JOŠ JETICH HOZKY!

Katze unter Strom

PEKING, 23. Mai (AFP). Zwanzig Mäuse pro Stunde - dies ist die Fangquote einer in China entwickelten „elektrischen Katze“, über deren Leistungsfähigkeit das Pekinger Parteiblatt „Renmin Ribao“ am Donnerstag berichtete. Der Erfinder des nicht näher beschriebenen Geräts, Sun Hancheng aus der südwestchinesischen Provinz Sichuan, habe bereits eine eigene Firma mit 25 Beschäftigten gegründet und die Serienproduktion der „elektrischen Katze“ aufgenommen. Laut „Renmin Ribao“ hat das für andere Tiere und Menschen ungefährliche elektrische Raubtier bei einem Versuch in einer Getreidefabrik in viereinhalb Stunden über hundert Mäuse zur Strecke gebracht. In der Provinz Sichuan sei es bereits 10 000 Mäusen zum Verhängnis geworden. Mäuse sind in China eine Plage.

LILLINKA NA PROUD ?

Mehr Handel mit Moskau

Der Handel der Sowjetunion mit westlichen Industrieländern ist im vergangenen Jahr um 6,6 Prozent auf umgerechnet rund 152 Milliarden Mark gestiegen. Mit 28 Milliarden Mark blieb die Bundesrepublik wichtigster Partner.

China fliegt mit Boeing

China hat bei dem US-Konzern Boeing acht Flugzeuge bestellt. Der Auftrag hat einen Wert von mehr als 350 Millionen Dollar.

Pleitenrekord in der Schweiz

In der Schweiz ist die Zahl der Konkurse im vergangenen Jahr um 1,5 Prozent auf knapp 4000 gestiegen. Das ist die bislang höchste Zahl.

Ze Zpěvu míru

VÍTĚZSLAV NEZVAL

Zpívám zpěv míru. Volám lid všech národů, všech barev pleti, volám vás, muži, ženy, děti, vás všechny, kteří chcete žít, zpívám zpěv míru.

Volám vás, pastuchové stád, vás, mládež s oteklými palet, volám vás, krejčí, selky, tkalci, volám vás, ženy z promenád, zpívám zpěv míru.

Volám vás, staří lodníci, volám vás, žnečky, listonoši, volám vás touto polnicí, zpívám zpěv míru.

Národní umělec Vítězslav Nezval, vůdčí osobnost naší moderní básnické generace, by se v neděli 26. května t. r. dožil 85 let.

Nový stavby útok Provokace CIA

BONN Po krátké odmlce, která následovala po tankových kolech hesla chystaného srážu v Hannoveru a protestech, vyvolaných článkem vypravěčím k „témuž na Východ“, přišel nyní slzavý landmanství s NSR s další neohrabaností. Je znova potvrzen jako vystupující revizionistický charakter. V časopise Der Schleier, který je bláznou lroubou slezského landmanství, se v tomto týdně objevil článek, ošetr kritizující projev západoněmeckého prezidenta Weizsäcker k 40. výročí 8. května 1945, v němž landmanství „postrádá“ uvedení historických faktů na „správnou“ míru. Článek přebírá dokonce uctivickou argumentaci a tvrdí, že příčiny druhé světové války nelze hledat v roce 1933 a v Hitlerovi, nýbrž až ve Versailleské smlouvě, kterou označuje za diktát. Bývalého amerického prezidenta Roosevelta a britského premiéra Churchilla pak označuje za válečné zrádce „proti znova vzpřímenému Německu“. Pronásledování Židů dává časopis dokonce za vinu západnímu mocnostem, které se prý postavily proti jejich národnímu vyhnání z bývalého Německa. Časopis dále znova opadá smlouvy, uzavřené mezi NSR a socialistickými státy, v nichž se NSR zavázala respektovat stávající hranice v Evropě. Pro landmanství tyto smlouvy znamenají „zřeknutí se oblasti kolem Odry a Nisy, tedy čtvrtiny zbylého Německa, které existuje i nadále. Časopis jednoduše odmítá historickou skutečnost, že příčiny k předsízení části německého obyvatelstva z některých evropských zemí je třeba hledat ve fašismu a výsledcích druhé světové války, a nadále setrvává na svých revizionistických pozicích.

Moskva: Agentura TASS oznámila o případu únosu pracovníka ministerstva zahraničních vztahů SSSR v. Ivanov z letadla v letišti v USA a Filipinského hlavního města Manily na vlastní vůli 28. ledna. Agentura poznamená, jak byl V. Ivanov omámen narkotiky a potají, bez vědomí filipinských úřadů, převezzen ze letadla na vlastní vůli. Zde byl přesvědčen, že letadlo bylo jeho a nepoznání zmoženého ostřeloval se sovětským představitelům držen za pouta dráha a podroben byl zvláštnímu medikamentu na účinnost, který byl v. Ivanovovi podán. Po vyšetření lékařem vzhledem k zranění sloužil USA, že je „malá škoda, že Ivanov byl na středě vlasti a naverbovat do svých služeb, přičemž mu slibovali velké výdělky. Na pomoc jim přijížděl vysoce postavení funkcionář CIA v doprovodu „lékařů“. Odporná provokace CIA se však ani tentokrát nezdařila, konstatuje agentura TASS. Sovětským stádem se do staly do rukou důkazy o násilném držení V. Ivanova na vojenské základně USA a gangsteri a výzvědné centrály jej musejí předat sovětským představitelům v Západním Berlíně.



„Jedině, co mu chybí, je větší bouďa!“

TO ŽNÁME, TO ŽNÁME!

Milliónové škody po bouře

Čtk: Večer 15. května se nad okraj Blansko a Brno-venkov přehnala bouře s prátří mračen a kruhobitím. Byla způsobena škoda na zemědělských kulturách, majetku občanů, zatopeny prostory sociálních organizací a naplavena zemina na vozovky. Na okrese Blansko se škoda odhaduje na 1 600 000 korun a na okrese Brno-venkov na 2 500 000 korun.

Negativní důsledky motorismu

Čtk: Při provozu více než 2,5 miliónu automobilů registrovaných v CSR se ročně dostává do okolního prostředí až 390 miliónů kilogramů různých částic. Jsou to jednak emise, jednak posypové soli, třetkrát, padající přepravovaný materiál apod. Vzniklé škody se odhadují zhruba na tři miliardy korun. Vzhledem k tomu, že komunikační síť našeho státu je dlouhá 74 tisíce km a kromě veřejných komunikací máme asi 35 tisíc km místních a 315 km účelových cest a dopravou vylučované částice trvale poštují vegetaci v pásu 50 metrů od vozovky, je takto zasaženo 425 tisíc hektarů ploch. Maximální znečištění, jak ukázaly průzkumy, je sice bezprostředně u krajice vozovky, ale například koncentrace olova, kadmia a chloridů jsou ještě ve vzdálenosti 200 metrů pětinašobně vyšší než v jehličí a půdách mimo dosah automobilového provozu. Negativní důsledky rozvoje motorismu však lze zmínit i jedním ze způsobů je náhrada poškozených dřevin méně cennými a jak navrhuji odborníci, po stranách silnic by měly být desetimetrové lesní ochranné pásy, které by byly hlitrem pro největší vylučované částice. Motoristé by také měli více dbát o technický stav svých aut, který má na znečištění ovzduší nemalý vliv.

NAJEDNOU JE O TOM VI...

Jak jsme byli nemocní

Čtk: Informaci o vývoji pracovní neschopnosti pracovníků v ČSSR v roce 1984 předložili v Praze členové správní komise Ústřední správy nemocenského pojištění. Vyplývá z ní, že v hodnotícím období dosáhla pracovní neschopnost pro nemoc a úraz hodnoty 4,29 procenta, přičemž v CSR 4,42 a v SSR 4 procenta. Ve srovnání s rokem 1983 bylo průměrné procento nemocnosti nižší o 0,01 bodu. Prostonáno bylo přes 112 miliónů kalendářních dnů a na pracovníci chybělo denně na 306 000 pracovníků. Průměrně trval jednoho případu pracovní neschopnosti se prodloužilo ze 17,12 na 17,16 kalendářního dne. Z hlediska krajů bylo nejnižší průměrné procento nemocnosti v Bratislavě, nejvyšší v Praze a v krajích Severočeském a Severomoravském. Již počtvrté byla samostatně sledována pracovní neschopnost pro nemoc a úraz u žen. V ČSSR dosáhla v roce 1984 hodnoty 4,59 procenta. Také v loňském roce čítaly na prvním místě v nejčastějším výskytu nemoci dýchací soustavy, především katary horních cest dýchacích včetně chřipky. Na druhém místě úrazy, dále nemoci pohybové, trávicí a oběhové soustavy. Na nemocenském bylo v roce 1984 vyplaceno 6,938 miliónů korun, což je o téměř 344 miliónů korun více než v roce 1983.

NEMOCNOST JE DALEKO HŮŠÍ NEŽ TADY...

Přiznaná špionáž

TOKIO: Japonská vláda poprvé oficiálně přiznala, že japonský letoun Boeing 747, který přelétl 1. srpna 1983 za sovětského vzdušného prostoru, úmyslně vyvolal letadla dříve a své polohy, aby zklamal potencionální špiónské stanoviště. Problém je to věru na takové konferenci v Tokiu poslance Horai anebo v parlamentu J. Kato, který po dlouhém otálení dostal od premiéra J. Nakasonoho písemnou odpověď na svůj dopis (řekl, že incidenta. Dopis dokazuje, že japonský letoun prováděl nad sovětským územím špionáž a že na celou akci stojí americké výzvědné služby. Vládní místa potvrzují, že předtímí záměry výšky letu a falešnými zprávami o svém kursu se posádka letadla snažila zklamat sovětskou protivzdušnou obranu a zničit průhledování.

Přísně tajná směs

Švédsko vyvinulo novou „čistou“ palivo, která nahradí ropu. V Majmó byla letos na jaře uvedena do provozu první rafinérie „tekutého uhlí“. Jde vlastně o výrobu směsi umělé vody a chemikálií, jejíž detailní struktura je přísně tajná a která představuje levnou náhradu topného oleje. Technologii vyvinula firma Svenska Fluidcarbon ve spolupráci s vládními odborníky. Do výzkumu, který začal v 70. letech bylo investováno 23 mil. dolarů. Jak řekl Knut Borgne ze státního úřadu pro energetiku, je tento typ paliva velmi slibný, protože při rafinaci lze extrahovat popel, těžké kovy a další nečistoty. Tím se snižuje nutnost instalovat do komínů drahé filtry. Při použití tekutého uhlí se snižují sčítané emise a v řadě provozů se ušetří nafta.

Obliha zoologických zahrad

(va): V naší republice je 14 zoologických zahrad, které ročně navštíví více než čtyři milióny návštěvníků. Ve světě je dnes registrováno přes tisíc zoo, delfinérií a mořských akvárií. Mnohde jsou to právě zoologické zahrady, které zachraňují ohrožené druhy zvířeny a chované zvířata jsou někdy i posledními zástupci svého druhu na Zemi. Chová-li divoké zvíře v klecích se datuje již od dob starověku. Ve starém Římě byly např. zvěřince přístupné veřejnosti, většina šelem však byla určena pro krvávé zápasy a švancice. Chov exotické zvěře si získal oblibu i za renesance, ale teprve v polovině 18. století se začínají objevovat předchůdci dnešních zoologických zahrad. Nejstarší byla roku 1752 založena ve Vídni.

ČEL SVETI prostředky. V jedné provincii Filipín, kde se pravidelně pořádá volba královny krásy, se osměrně rozplemenly krasy. A tak moudří pořadatelé určili, že každé nebezpečí a titul královny musí jako „záplav“ odejít krasy očasy. Vyhraje nikoli ta, kterou porota ohodnotí jako nejkrásnější, ale která se ukáže jako nejpilnější sběratelka.

PESTRE BRAMBORY: 1000 g bambor, 1 velká cibule, ¼ l sterilovaného hrášku, 50 g bery, 200 g uzené ryby, 2 tavené sýry. — Pokud máme nové brambory, uvaříme je nad párou (na pářáku) ve slupce. Oloupeme je, nakrájíme na kolečka a dusíme na rozehřátém rostlinném tuku spolu s drobně nakrájenou cibulí do zlatova. (Staré brambory uvaříme oloupané ve slané vodě, do níž jsme přidali 1 lžičku octa a trochu kmínu a soli.) K po-dušeným bramborům a cibulí přidáme sterilovaný hrášek i s nálevem, na Jrobné kousky nakrájenou vykostěnou uzenou rybu a drobně rozkrájený tavený sýr. Pánev zakryjeme pokličkou a pokrm 5 minut dusíme. Na talířích sypeme sekenou pažitkou.

POHOU JE O NABARUT...

Farmáři a papoušci

(ra): Papoušci jsou považováni za jakousi celonárodní hodnotu a majetek Austrálie a proto je kategoričsky zakázáno vyvážet je za hranice. Když se však hejno vyhladovělých papoušků vrhne na úrodu některého farmáře, pak je smí beze všeho nemilosrdně pobít. Farmáři jen jediného spolkového státu Victoria každoročně odstřelují tisíce bílých a šedých papoušků kakađu. Některá hejna papoušků čítají 5 až 15 tisíc ptáků, a ti mohou za týden úplně zpusťošit až 40 hektarů výsevu obilnin nebo olejnin.

Květiny z lahůdkářství

(a): V Japonsku je možno koupit chryzantémy nejen v květinářstvích, kterých je tam hodně, ale také v každé prodejné potraviny a ve všech lahůdkářstvích. V japonské národní kuchyni jsou tyto květy totiž důležitou složkou mnoha jídel. Nejčastěji se vaří, polévají octem jako salát, posypávají cukrem atd. Fantazii kuchárek a kuchařů se meze nekladou. Existuje řada receptů a jde prý o opravdové lahůdky.

OKO ZA OKO A zub se zub praví lidové moudrost. V případě sporu manželského páru v Německé spolkové republice nešlo o oko, ale o auto, či spíše o klíčky k němu a o fidičský průkaz. Manželka přilís rozvrženého muže, který velmi často jezdil vozem za zábavou, okryla jednoho dne zmíněné auto klíčky a fidičák. Rozzlobený manžel jí za to vzal umělý ehrup. A protože ani jeden nechtěl ustoupit, byl z toho soud, který však skončil nakonec smírně.

a jednotlivých druž přesehají tisíce několik set. K tomu všemu patří i ok- borad literatura a fotografické. Podle ná museum eteefelt před nedávnem te- eologických vědní atd. Pošty expanat ké v arekém Lillehammer.

Ve výstěm města Mercedede mají museum pedické obrat, edobí, abrah, etek, nábytko, akia a porcelán, ete- eologických vědní atd. Pošty expanat ké v arekém Lillehammer.

»Mit der Oma in den Weltraum!«



JOSEPH P. ALLEN

Der Physiker Joseph P. Allen (47) gehört zur Astronauten-Mannschaft der amerikanischen Weltraumfähren-Flotte. Seinen ersten Raumflug absolvierte er 1982 an Bord der Raumfähre (Space Shuttle) Columbia. Über dieses Ereignis berichtete er als erster Astronaut ausführlich in seinem Buch »Vorstoß ins All« (Birkhäuser Verlag, Basel), dem auch alle Illustrationen dieser Seite entnommen sind. Aufsehen erregte Allen bei seinem Flug mit der Discovery am 7. November 1984, als er bei einem »Spaziergang« im All zwei defekte Satelliten barg. NEUE WOCHE-Mitarbeiter Manfred Petz sprach mit ihm während eines Deutschland-Urlaubs in Frankfurt.

FRAGE: Werden Sie regelmäßig gesundheitlich überprüft?

ALLEN: Ja, aber die körperliche Gesundheit ist nicht die Hauptsache. Sicherlich muß man gesund sein, jedoch keine Weltmeister-Kondition an den Tag legen.

FRAGE: Wieviele Astronauten trainieren bei der NASA insgesamt für das Weltraum-Transportsystem?

ALLEN: 80 Astronauten, 50 von ihnen trainieren derzeit für bestimmte Einsätze. Die Hälfte davon sind Piloten, die andere Hälfte Wissenschaftler, Ingenieure, Ärzte, Chemiker, Astronomen.

FRAGE: Beim letzten Flug waren auch Politiker dabei. Müssen auch sie sich vorbereiten?

ALLEN: Das sind ja nur Passagiere. Sie müssen sich deshalb nicht so lange vorbereiten wie wir, vielleicht einige Wochen.

FRAGE: Bei dem vor kurzem beendeten Discovery-Flug gab es Pannen. So konnte etwa ein defekter Satellit nicht repariert werden. »Kinderkrankheiten«?

ALLEN: Die Space Shuttle arbeitet hervorragend. Sie ist ein ausgezeichnetes Fluggerät, wenn auch noch nicht perfekt. Die gegenwärtigen Schwierigkeiten bestehen nicht in Unzulänglichkeiten der Fähre, sondern darin, daß Satelliten nicht einwandfrei funktionieren. Satelliten jedoch werden nicht von der NASA hergestellt, wir transportieren sie nur. Pannen sind deshalb deren Herstellern anzulasten. Denn: Raumfahrt gehört zum Alltag, Starts und Landungen sind zur Routine geworden. Wir sehen das als Bestätigung dafür, daß wir gute Arbeit leisten.

FRAGE: Welche Aufgaben stehen dem Weltraum-Transportsystem demnächst bevor?

ALLEN: Das nächste große Projekt, das wir mit unseren Partnern, den Europäern, Kanada

und Japan in Angriff nehmen, ist der Bau einer Raumstation. Wenn sie in etwa acht Jahren fertig sein wird, dienen die vier NASA-Raumfähren als »Bahn« zwischen Erde und Raumstation.

FRAGE: In Ihrem Buch »Vorstoß ins All« schildern Sie, daß bald auch Dichter, Komponisten und Journalisten mitfliegen könnten, unter dem Eindruck der völlig neuen Umwelt ganz neuartige Werke verfassen würden. Glauben Sie, daß eine so lebensfeindliche Umwelt wie der Weltraum mit seiner Leere, Kälte, Dunkelheit und kosmischen Strahlung positive Gedanken fördert?

ALLEN: Als Alaska erforscht wurde, gab es Leute, die sagten: »Dieses Land ist schrecklich, hier ist es kalt, ich friere, ich bin unglücklich, ich bin hungrig.« Das ist ein Aspekt. Der andere ist, daß es viele schöne Orte auf der Erde gibt, auf denen sich die Menschen wohlfühlen. Mit dem Weltraum ist es ähnlich.

FRAGE: Wird es zum Weltraum-Tourismus kommen? Geht die nächste Urlaubsreise statt nach Spanien ins All?



V první polce XIX. století dovezl s brazilské Bahie kakaovník na ostrov evatého Tomáše v Guinejském zálivu. Od tamud jel přepravil Tetteh Quashe a Aburi a Nsawamu na Akwapimskou náhorní planinu Zlatonosného pobřeží dnešní Ghany. kde se kakaovník ujal a dal základ nejmožnějšímu plantážnímu kakaových bobů.

NEOBYČEJNOU CHLADNOKREVNOST projevil bankovní lupič ve Villeurbanne u Lyonu. Trpělivě vystál frontu u přepážky, a když na něj došla řada, upravil si kravatu, odkaslal a vytáhl pistoli. Poté s úsměvem shrábl 35 000 franků, a než v klidu odešel, neopomněl se vybavit příručkou jak nejlépe naložit se s velkými penězi.

Nejstarší dinosaur

New York: Kostra děláje nejstaršího dinosaura našel v Arizoně pouhý vědec z Kalifornské univerzity v Berkeley. Podle vědců poskym kostra stárá asi 225 milion let paleontologům množství informací o podminkách života v období, kdy ještě neexistovali savci, ptáci a krevci rostliny a kdy dinosauri ještě nedomalovali zvířata na Zemi. Kost dinosauru byly totiž nalezeny ve zkamenělinách pravěkých stromů rostla a vyhnajících zvířat. Kostra je zhruba o 3-4 miliony let starší než kostra kretáčků jindho dinosaura objevného z Severní Americe a pravděpodobně starší než kosty stauklosauridů, objevných v Jižní Americe, porážavajících doad za nejstarší dinosauři.



Für mich – ich bin Transportspezialist, also für die Ladung verantwortlich – dauert die Vorbereitung nicht so lange. Wenn es sich allerdings um eine so komplizierte Ladung wie etwa das Spacelab (Himmelslabor) handelt, muß auch ich ein bis zwei Jahre proben.

**Odcházeli manželé z biogra-
fu. On povídá:**

„Škoda, že mi není dvanáct let.“

**Ona se podívala: „Proč, proč
sám tě?“**

„Protože by mne na ten film
nepustili.“

Lokomotiva na bruslích

[kpt]: Nedávno v Japonsku úspěšně probíhaly zkoušky funkčního modelu „lokomotivy na bruslích“. Zmíněný unikátní stroj využívá pro jízdu na kolečkách led namísto kol, a je výsledkem sedmiletého vývojového úsilí pracovníků výzkumného ústavu při oligatské univerzitě. Jeho výška činí 1,5 metru, délka 2,5 m a šířka jeden metr. A princip lokomotivy? Spočívá v tom, že čtyři rozmrazovače, umístěné „v rozích“ lokomotivy, vytvářejí ledové membrány, které kloužejí po vypouklých kolečkách, vyrobených ze speciálního materiálu. Výhody „bruslicí lokomotivy“ jsou nesporné – nový systém totiž podstatně snižuje tření, ke kterému dochází u klasických lokomotiv, a snižuje provozní náklady na pohou jedou desetinu. Maximální rychlost, jak oznámila agentura Kjóto, je zatím 50 km/hod, v budoucnu však má být zvýšena na 100 kilometrů za hodinu.

MIKROSKOP s vysokou rozlišovací schopností vyvinula japonská společnost Hitachi. Podle mluvčího společnosti je mikroskop, kterým je teoreticky možno rozlišit objekty menší než atom vodíku, určen zejména k výrobě a vývoji polovodičů a nových průmyslových materiálů, mj. amorfních kovů a jemné keramiky. S jeho pomocí se dají zhotovit fotografie s rozlišovací schopností až 0,72 angströmu (1 Å = 1 stomilióntina cm, tj. velikost atomu vodíku).

Moskau will Bürger wegen Trunkenheit hart bestrafen

Produktion von Wodka soll erst 1986 gedrosselt werden

Von unserer Korrespondentin Elfi Siegl

MOSKAU, 17. Mai. Die UdSSR will künftig verschärfte gegen das Volksibel Nummer eins, den Alkohol, kämpfen. Ab 1986 soll die Wodka-Produktion gedrosselt, ab 1988 die von Fruchtweinen ganz eingestellt werden. Von Alkohol-Rationen oder Preiserhöhungen für Wodka ist hingegen in dem am Freitag in der sowjetischen Presse veröffentlichten Bericht des KPdSU-Zentralkomitees „über Maßnahmen zur Überwindung von Trunkenheit und Alkoholisismus“ keine Rede.

In einem ebenfalls am Freitag veröffentlichten Erlaß des Präsidiums des Obersten Sowjets hat man ab 1. Juni hohe Geldstrafen für Sowjetbürger festgelegt, die sich in der Öffentlichkeit „in betrunkenem Zustand, der die Würde des Menschen und die gesellschaftliche Moral beleidigt“ zeigen. Diese Personen werden von der Miliz oder freiwilligen Ordnungshütern verwarnt oder mit 20 bis 30, im Wiederholungsfall mit 30 bis 50 Rubel belangt. Ein Durchschnittsmonatslohn in der UdSSR beträgt 185 Rubel. Wer zweimal pro Jahr wegen Trunkenheit bestraft wurde, muß im dritten Fall bis zu hundert Rubel Strafe zahlen oder 14 Monate in ein „Besserungs-Arbeitslager“ bei 20 Prozent Lohn einbuße gehen. Er kann auch 15 Tage ins Gefängnis kommen. Wer am Arbeitsplatz trinkt oder dort angetrunken erscheint, zahlt 30 bis 50 Rubel Strafe, mittrinkende Vorgesetzte werden mit bis zu 100 Rubel zur Kasse gebeten.

Brennen oder aufbewahren aller Arten von selbsthergestelltem Schnaps wird künftig strafrechtlich verfolgt, nähere Angaben macht der Beschluß aber nicht. Wer „Selbstgebrannten“, russisch „Samogon“ oder aufbewahrt, zahlt ebenfalls bis zu hundert Rubel Strafe. Diese Maßnahme trifft viele hart, ist doch Samogon in sowjetischen Dörfern und einigen Sowjetrepublik ein geschätztes, traditionelles Volksgetränk.

Bis zu 100 Rubel Strafe zahlt ferner, wer Alkohol illegal aus den Läden abzwiegt, mit Gewinn weiterverkauft oder ihn Jugendlichen zugänglich macht. Der Verkauf von Spirituosen, bisher ab 11 Uhr möglich, beginnt ab 1. Juni um 14 Uhr, durften bisher junge Leute ab 18 Jahren Alkohol kaufen, so ist die Grenze nun auf 21 heraufgesetzt.

Im näheren Umkreis von Fabriken, Baustellen, Bildungsstätten, Krankenhäusern, Bahnhöfen, Flugplätzen sowie in Kantinen jeglicher Art darf kein Alkohol mehr verkauft oder ausgeteilt werden. Auch Besucher von Empfängen müssen sich künftig mit sogenannten Soft-Drinks begnügen. Zur Produktion von Säften aller Art hat die UdSSR bei westlichen Firmen in letzter Zeit verstärkt Technologie geordert.

Der Coca-Cola-Konzern

Der Konzern verdient sein Geld (Gesamtumsatz 1984: 7,4 Milliarden Dollar) in drei Sparten. Den größten Teil (68 Prozent) durch den Verkauf von Getränken (außer Coke noch Fanta, Sprite und andere), mit denen 77 Prozent des Betriebsgewinns von einer Milliarde Mark erwirtschaftet werden. Der zweite Unternehmenssektor, Nahrungsmittel, sorgt für ein Fünftel des Gesamterlöses und der dritte, die Unterhaltungsbranche (vor allem die Columbia Filmgesellschaft), spielt zwölf Prozent davon ein. Im letzten Jahr wurde beim Umsatz ein Plus von acht und beim Gewinn ein Plus von sechs Prozent erreicht.

Der Konkurrent Pepsi-Cola

Der Umsatz betrug im letzten Jahr 7,7 Milliarden Dollar und damit 300 Millionen mehr, als Coca-Cola ausweist. Doch stammen nur 38 Prozent aus dem Unternehmensbereich Getränke, das sind knapp drei Milliarden Dollar. Hier bleibt Coca-Cola (mit fünf Milliarden) noch die Nummer 1. Wichtigste Erlösquelle für PepsiCo sind Restaurantketten (Pizza Hut und Taca Bell) und Nahrungsmittel (Marktführer bei „Snack Food“, Knabbergebäck), durch die mehr als die Hälfte des Umsatzes in die Konzernkassen kommt. Außerdem verdient PepsiCo am Sportartikelgeschäft. Insgesamt stiegen die Erlöse im letzten Jahr um sieben Prozent.

Schmerzengeld zahlen. Vor Gericht kam heraus, daß die Hausmädchen regelmäßig gequält wurden. Die Prinzessin hatte eine Reitpeitsche unter dem Kopfkissen liegen. Die beiden Frauen, 26 und 45 Jahre alt, sind Analphabetinnen und waren nach Ansicht des Anklägers vollkommen von der Prinzessin abhängig. Im Gerichtssaal sprachen Farbfotos der Dienst-

Gewinne über zehn Millionen

Höchstgrenze beim Lotto nach Änderung höher als erwartet

BERLIN, 14. Mai (AP). Nach Aufhebung der Höchstgrenze für Gewinne im Lotto und Toto sowie der Einführung eines Jackpots ab 1. Juni können Gewinner mit sechs Richtigen im Lotto über zehn Millionen Mark gewinnen – weit mehr, als ursprünglich angekündigt. Wie der Geschäftsführer der Berliner Klassenlotterie, Heinz Deutschendorf, am Freitag vor Journalisten mitteilte, hätte der Mann, der am zweiten Aprilwochenende drei Millionen gewann, nach der neuen Regelung rund zwölf Millionen Mark einstreichen können. Bei der Bekanntgabe der neuen Regelung Anfang Mai waren sechs Millionen Mark als höchster Lotteriegewinn genannt worden. Die bisherige Höchstgrenze liegt bei drei Millionen. Deutschendorf kündigte ferner an, daß ab 1. Juni 1986 das Mittwochslotto „7 aus 38“ wegen „überproportionaler Umsatzeinbußen“ vom 1. Juni 1988 an durch ein zweites „6 aus 49“-Spiel ersetzt wird.

Mit den neuen Spielregeln reagierte der Deutsche Lottoblock nach Worten Deutschendorfs auf den ständigen Um-

satzrückgang beim Lotto und Toto in den vergangenen Jahren. „Astronomische Gewinne“ würden durch den Jackpot ermöglicht. Wenn bei einer Ausspielung niemand sechs Richtige tippe, werde das Geld anders als bisher die Gewinnsumme der nächsten Ausspielung zugeschlagen. Bisher sei das Geld an den Gewinner im 2. Rang geflossen. Jede Woche spielen rund 20 Millionen Bundesbürger und setzten dabei 120 Millionen Mark ein, davon 80 Millionen im Samstaglotto „6 aus 49“. 50 Prozent des Umsatzes werden als Gewinne wieder ausgeschüttet.

Insgesamt setzte der Deutsche Lottoblock 1984 rund 6,1 Milliarden Mark um. In den vergangenen Jahren sei der Umsatz jedoch stetig gesunken, sagte Deutschendorf. 1984 habe der Rückgang 2,7 Prozent betragen. Am spielfreudigsten sind die Berliner, die Woche für Woche durchschnittlich 3,25 Mark für Lotto und Toto ausgeben, gefolgt von Hamburg mit 2,69 Mark und Bremen mit 2,13 Mark. Das Schlußlicht bilden die Bayern, die wöchentlich nur 1,86 Mark in die Annahmestellen tragen.

Prinzessin verurteilt

LONDON, 19. Mai (AP). Wieder hat eine kuwaitische Prinzessin ein britisches Gericht beschäftigt. Prinzessin Simiya Alsabah wurde jetzt in London zu sechs Monaten Gefängnis mit Bewährung verurteilt, weil sie ihre zwei Hausmädchen mit einem Kabel und einer Reitpeitsche geschlagen hatte. Erst im Februar hatte ein Gericht die kuwaitische Prinzessin Faria Alsabah verurteilt, weil auch sie die beiden gequält hatte. Die Prinzessinnen sind Schwestern. Prinzessin Simiya wurde zusätzlich zu einer Geldstrafe von 500 Pfund verurteilt und muß ihren beiden Opfern 2750 Pfund

Satire Lord Byrons gefunden

LONDON. Ein bisher unbekanntes Werk des englischen Dichters Lord Byron (1788–1824) ist in London gefunden worden. Es handelt sich um eine Prosasatire über den türkischen Eroberer Tamerlane im 14. Jahrhundert. Nach Angaben des Entdeckers und Byron-Biograph Prof. Leslie Marchand ist das Werk ein zynischer Essay über Krieg und Grausamkeit. Marchand fand das Werk zwischen Dokumenten im Hause des Byron-Herausgebers in London. Das Werk soll im Mai in der Literatur-Beilage der „Times“ veröffentlicht werden.

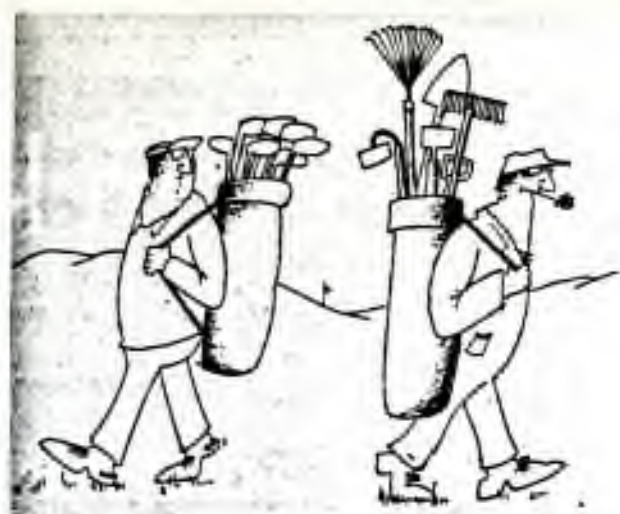
BUDOU
POSLEDNI TUNY uhl vydal vtera hubinng Dal
Vitezny anor v Zlatu z Mostu. Za 87 let suv cin.
nost bylo z jeho usech rubatelng zash vyte.
no pres 37 300 000 tun paliva. 2 250 zamestnancu
čas bude na schite likvidovat dajni zahznti,
ostati pjeidou pracovat na okolni hubinné doby.
v Severoceskem hnédouheinem reotru nym zusta-
ne jen pet hubinnng schetel.

Hřichy byrokracie jsou nebezpečné.
pri teitni přitín zřicení dímčtího mos-
tu nad řýnem u Koblence se přitilo ne
to. Za projektanti, konstruktéři, oceláři a
betonáři pracovali perfektně podle
předpisů. Přesto došlo ke katastrofě. Ob-
jevilo se však, že předpisy a normy byly
stare dvacet let.

● Obchod mezi Čínou a USA má vzestupnou ten-
denci a loni dosáhl celkového objemu 6,1 miliard
dy dolarů. Napsal to v těchto dnech čínský tisk
k zasedání čínsko-americké společné komise pro
obchodní výměnu.

● Sie
deutsche
Sprache.
mädchen
eine
zeigten
Narben
am ganzen
Körper
und
blaugeschlagene
Augen.

CHUDENICE NA KLATOVSKU jsou navzdory svému názvu vědným cílem nedělních výletníků pro bohatství přírodních krás i romantické památky historie. Jen v obci samé je řada pamětních desek, připomínajících snad všechny významné rodáky. Spolu s památníky či muzeijními expozicemi do-
svědčují, že tu jako host hraběte Čertína pobýval Josef Dobrovský, žil tu Jaroslav Kvapil, kterého k napsání libreta ke Dvořákově Rusalce inspirovala nedaleká jezírka, k bývalému empírovému zámku Lděž se váže historická novela V. Šmil-
louského Za ranních čerudánků.



„Ano, pani, vodíme toho našeho syčáka na koncerty symfonické hudby. Jsme totiž zásadně proti fyzickým trestům!“

Gegen Dr. h. c. für Sinatra

NEW YORK, 12. Mai (dpa). Der Sänger und Schauspieler Frank Sinatra hat Ärger mit der technischen Hochschule seines Geburtsorts Hoboken im US-Bundesstaat New Jersey: Die „Stevens“-TH will ihm den Ehrendokortitel verleihen, doch über 100 von rund 300 Studenten des Abschlußsemesters haben sich in einer Petition dagegen ausgesprochen. Dem Sänger, Jahrgang 1915, stehe die Auszeichnung nicht zu, weil er sich in keinem Bereich der technischen Wissenschaften verdient gemacht habe, befanden die Unterzeichner der Petition. „Frank Sinatra ist auf dem Gebiet der Unterhaltung anerkannt, nicht aber in der Technologie, der Naturwissenschaft oder der Ausbildung.“

Ein Sprecher Sinatras bestätigte, daß der Sänger die Einladung der Universität zur Verleihung der Ehrendoktorwürde am 23. Mai angenommen habe. Zu der Petition nahm der Sprecher nicht Stellung.

„Preis von Jerusalem“ für Kundera

JERUSALEM. Der in Frankreich im Exil lebende tschechoslowakische Schriftsteller Milan Kundera ist mit dem 12. „Preis von Jerusalem“ ausgezeichnet worden. Er wurde für seine Darstellung des Problems der Freiheit in der Gesellschaft geehrt. AFP

Japan und USA vorn

Die Produktion in zwölf führenden Industrieländern hat sich 1984 nach einer veröffentlichten Übersicht des Internationalen Währungsfonds (IWF) um 7,4 Prozent erhöht. An der Spitze lagen Japan und die USA mit je elf Prozent. Nur knapp über drei Prozent wuchs dagegen die Industrieproduktion in der Bundesrepublik.

Papierflut wie noch nie

Die deutsche Papierindustrie — 218 Betriebe und 47000 Beschäftigte — hat ihre Produktion 1984 um zehn Prozent auf 8,2 Millionen Tonnen Papier und Pappe gesteigert. Die Papierflut vergrößerte noch die Einfuhr von 4,4 Millionen Tonnen (plus zwölf Prozent), der eine Ausfuhr von 2,8 Millionen Tonnen (plus 17 Prozent) gegenüberstand.

Rekordjahr für Japans Autoindustrie

Die japanische Automobil-Produktion hat im Wirtschaftsjahr 1983/84 (bis 31. März) mit 11,8 Millionen Einheiten einen neuen Rekordschub erreicht, der das Vorjahresergebnis um 3,4 Prozent übertraf.

Moskau kauft Getreide in rauen Mengen

MOSKAU (dpa/VWD). Die Sowjetunion hat seit dem vergangenen Sommer in den USA und in anderen Ländern Mais und Weizen in Rekordmengen gekauft. Nach Angaben westlicher Beobachter in Moskau dürften die Käufe in der Periode vom 1. Juli 1984 bis zum 30. Juni diesen Jahres 50 Millionen Tonnen überschreiten und damit höher sein als 1981/82. Damals summierten sich die Bezüge auf 48 Millionen Tonnen. Das Getreide soll den Angaben zufolge den Sowjets 1984/85 rund sieben Milliarden Dollar kosten.

Von den Ländern der Europäischen Gemeinschaft hat Moskau mehr als sechs Millionen Tonnen Getreide bekommen. Kanada und Argentinien lieferten jeweils 6,4 Millionen. Selbst den Chinesen sollen die Sowjets eine Million Tonnen Mais abgekauft haben.

Nach Ansicht westlicher Fachleute brachte die Getreideerte in der Sowjetunion im vergangenen Jahr — die Zahl ist bis heute nicht veröffentlicht — lediglich 170 Millionen Tonnen. Im Planansatz für den Zeitraum 1981 bis 1985 sind im Mittel zwischen 238 und 243 Millionen Tonnen vorgesehen.

AT ŽITI KOČKORY A SOVČKORY NISTRO VYLOŽKY ENLIZNI !!

VĚDECKOTECHNICKÝ PROGRAM OSN PRO ob-
chodu, vědu a kulturu UNESCO „Člověk a biosfé-
ra“, u nás řízený ČSAV, je velice rozvíjeným
projektem. Mimo jiné se zabývá také biosfé-
rickými rezervacemi. V Československu byly zate-
ny do seznamu celosvětově důležitých krajinných
celků Chráněné krajinné oblasti Křivoklátsko, Tře-
boňsko a Slovenský kras.

● Mladěnsko má nyní 10 630 080 obyvatel a z toho je 48 procent mužů a 52 procent žen. Podle vy-
sledků sčítání lidu, které vloni na podzim provedl
ústřední statistický úřad, počet obyvatel MĚR za
pět let poklesl o 0,5 procenta.

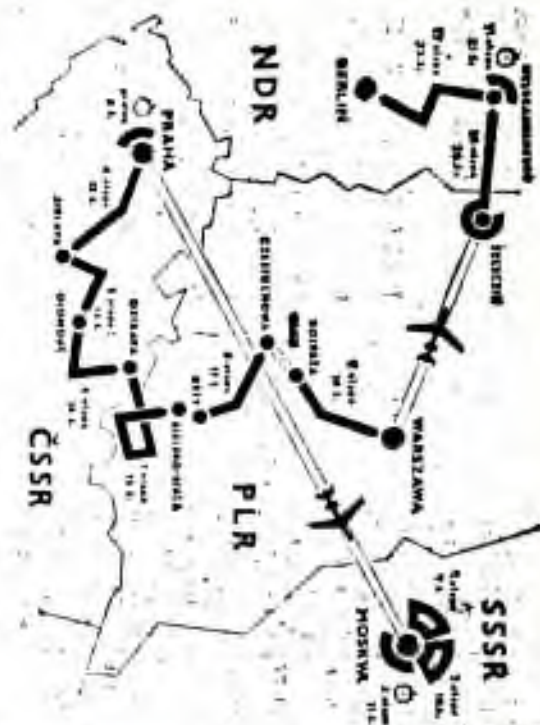


„Franta je zase ve svém živlu. Vykládá ženským, že je Don Juan a že v našem městečku tráví zasloužený odpočinek.“

Lada—Andrie

Vodní elektrárny na řekách nejsou si-
jak mimoprávní záležitostí. V Polsku
však mají vodní elektrárny na jezích.
V okrese Slawno v Kodaňském vojvod-
ství jsou dvě jezera — Kamienne a
Kwiecko — jejichž hladiny mají výško-
vý rozdíl 80 m a právě toho se využívá
k pohonu vodních turbin. Instalovaný vý-
kon generátorů představuje 150 MW.

Umělec prýskl v osm a Jeronimo-
bydu vytváří z 1986 H. L. Beckland.
Polmenovaný byl „bektit“ podle trž-
ce a majitele ložiska této suroviny.
První použitá nebyla bektit až z 1918.
kdy jej automobilka Rolls Royce použi-
la ke kalotřím dráždícím vedl páky.
bektit patří mezi umělé hmoty (termo-
sety) a nikoliv, jak se často mluví o pi-
bo, mezi plastické hmoty (termoplasty).



Co ukázala historie

Dodávatele 57 ročníků vyhráli: 1940 SSSR, 1977: Piktus (SSSR) — SSSR, 1978: Prosenik (Jug.) — družstvo Pol. ská, p-w. Zoríc (Jug.) — Polsko, 1941: Veselý — Francie, 1942: Emboir (Dan.) — ČSSR, 1943: Olsen (Dan.) — ČSSR, 1944: Sietel (Angl.) — Anglie, 1945: Pa- deren (Dan.) — NDR, 1946: Daycard (Dan.) — ČSSR, 1947: Schur (NDR) — ČSSR, 1948: Krol (Pol.) — SSSR, 1949: Chrichtov (Rus.) — NDR, 1950: Damer (Hol.) — SSSR, 1951: Sjur — SSSR, 1952: Hagen (NDR) — NDR, 1953: Melichov (SSSR) — SSSR, 1954: Ampier (NDR) — NDR, 1955: Smolik — SSSR, 1956: Goyat (Fr.) — SSSR, 1957: Maas (Bel.) — Polsko, 1958: Pasche (NDR) — Polsko, 1959: Danquillenne (Fr.) — NDR, 1960: Sjur- kowski (Pol.) — Polsko, 1961: Sturkow- ski — SSSR, 1962: Moravec — SSSR, 1963: Sjurkowski — Polsko, 1964: Szord (Pol.) — Polsko, 1965: Szurkow- ski — SSSR, 1966: Harinek (NDR) —

SSSR, 1967: Piktus (SSSR) — SSSR, 1968: Averin (SSSR) — SSSR, 1969: Su- chochov (SSSR) — SSSR, 1970: Ba- rinov (SSSR) — SSSR, 1971: Zagrreidi- nov (SSSR) — SSSR, 1972: Ludwig (NDR) — NDR, 1973: Roden (NDR) — NDR, 1974: Suchovcenkov — SSSR, 1975: Zelený (NDR) — SSSR, 1976: Harinek (NDR) —

SSSR, 1977: Piktus (SSSR) — SSSR, 1978: Prosenik (Jug.) — družstvo Pol. ská, p-w. Zoríc (Jug.) — Polsko, 1941: Veselý — Francie, 1942: Emboir (Dan.) — ČSSR, 1943: Olsen (Dan.) — ČSSR, 1944: Sietel (Angl.) — Anglie, 1945: Pa- deren (Dan.) — NDR, 1946: Daycard (Dan.) — ČSSR, 1947: Schur (NDR) — ČSSR, 1948: Krol (Pol.) — SSSR, 1949: Chrichtov (Rus.) — NDR, 1950: Damer (Hol.) — SSSR, 1951: Sjur — SSSR, 1952: Hagen (NDR) — NDR, 1953: Melichov (SSSR) — SSSR, 1954: Ampier (NDR) — NDR, 1955: Smolik — SSSR, 1956: Goyat (Fr.) — SSSR, 1957: Maas (Bel.) — Polsko, 1958: Pasche (NDR) — Polsko, 1959: Danquillenne (Fr.) — NDR, 1960: Sjur- kowski (Pol.) — Polsko, 1961: Sturkow- ski — SSSR, 1962: Moravec — SSSR, 1963: Sjurkowski — Polsko, 1964: Szord (Pol.) — Polsko, 1965: Szurkow- ski — SSSR, 1966: Harinek (NDR) —



PRAŽŠTINA '85

(Věnováno Ústavu pro jazyk český ČSAV)

Byl to den blbec.

Vypadnul jsem s tím mým přítelem člověka. Chvilí sondoval kolem panelu a pak vzal dráhu, až zmizel z vobrazu; nezahlid bych ho ani dlouhým sklem. Máš smůlu, kamaráde, povídám si klidně, a jdu bydlet; nejsem žádný vořežávkto.

Na jedničce byly skoky na lyžích, na dvojce Sparta, nic moc. Tak jsem dal ucho. Normálně jsem byl vzhůru na večerníčka. Takže foťr, protože jsem měl spycha na Václaváku, pod vocasem, vid'.

Tedy jednička, vážení, tady neměl nikdo šanci. Povídám si žádná diskoška, tohle je teda na úrovni, vid', takže do Slováče na vysokou

GOO HODI DOTAZOVACÍ ŘEČ DO REDAČE, DOSTANE SE MU DEŠIFRACE...

židli. Pingl na ni položil voko, tak povídám moment, snad si nemyslíte, že vám to budu pískat! Neměl nárok, samozřejmě, tak jsme normálně urazili šest červených dvojek, vid'. Chtěla si to dát z plejbeku, tak vrazím zpátečku a povídám pádme, a zatáh jsem faktúru. A že pudem kolaudovat to její jedna plus jedna bez hlídače, protože ten byl konkrétně v zeleném někde na čáře, vid'.

Krtek měl padla, kolej žádná, takže dročka. Druhý kola byla naše: nová škoda, ještě smrděla. Povídá třicet dva, tak říkám nech tu dvojku, nejsme žádný vexláci, a dal jsem mu řádově čtyři pětky, vid'.

Soupla mi tvrdý, nahodila župáno z túzu, pustila magič a už jsme jeli. Pánové, já nejsem žádnéj demagog, takže je to v pytli. Vona je normálně v jináči, já v chomoutu, tak že průser jako vrata, vid'.

'Melouch' uzndvaného tvůrce karoserií



Známy italský designer z Turína Giorgio Giorgiario (48), známý svým kreacemi moderních automobilů, z jehož dílny vyšel také současný tvar automobilů Volkswagen jako jsou Golf a Panda, ale i hodinek a kamer Quartz, zabrustil nedávno do odlehle oblasti. Přijal zakázku jedné neapolské továrny na těstoviny a dal nový tvar širokým nudlím, které se v jeho pojetí „valí jako vlny na moři“. Dostaly i případný název: mare = moře, tedy i nudle MARILIA. Zatím se jeho „umělecké dílo“ prodává jen v Itálii, ale tovarna si od nových nudlí slibuje i exportní úspěchy. (Ne)



Wirbel um Bokassa-Memoiren

Ex-Staatschef Giscard d'Estaing will Erscheinen verhindern

PARIS, 13. Mai (AFP). Der frühere französische Staatschef Valéry Giscard d'Estaing hat rechtliche Schritte unternommen, um das Erscheinen der Memoiren des gestürzten zentralafrikanischen „Kaisers“ Jean-Bedel Bokassa zu verhindern. Giscard fordert wegen „Verleumdung und Verletzung des Privatlebens“ die Streichung einiger Passagen des Buches, das unter dem Titel „Ma vérité“ („Meine Wahrheit“) Ende Mai in Frankreich erscheinen soll. Die Memoiren seines einstigen Freundes Bokassa, der ihn oft zur Großwildjagd eingeladen hatte, hat Giscard teilweise im Vorabdruck lesen können.

Der 65jährige Bokassa lebt mit einem Großteil seiner 55 Kinder in einem Schloß in Hardricourt westlich von Paris. Der Exkaiser beklagte sich erneut über den „Verrat“ Giscard d'Estaings, der ihm den Aufenthalt in Frankreich verweigerte, und über die gegenwärtigen Machthaber, die ihn gegen Giscard „benutzt und dann

fallengelassen“ hätten. Bokassa, der angeblich nur von seinen knapp 2000 Mark Pension als ehemaliger französischer Offizier in Indochina lebt, befindet sich seinen Erklärungen zufolge in einer katastrophalen finanziellen Lage. „Glücklicherweise“ seien ihm einige afrikanische Führer, deren Namen er geheimhalten wolle, treu geblieben und versorgten ihn regelmäßig mit Champagner, Whisky und anderen Luxusartikeln. So wurde ihm ein Mercedes zur Verfügung gestellt, und „Exkaiserin“ Catherine, die heute mit dem „Thronfolger“ in Genf lebt, hat ihm zum Geburtstag eine goldene Uhr geschenkt.

Ansonsten will seine „Majestät“, wie er von seiner Umgebung genannt wird, in Not leben. „Wir müssen zu viert in einem Zimmer schlafen“, klagte er. Vor einiger Zeit wurde ihm auch wegen unbezahlter Rechnungen zeitweilig der Strom abgedreht.

A CO HU DAT SRZILAT JU KSE?

Schrebergarten statt Alkohol

Moskau kämpft gegen Trunkenheit / Haftstrafen vorgeschlagen

MOSKAU, 13. Mai (Reuters). Die sowjetische Regierung will die Bürger des Landes offenbar mit drastischen Mitteln vom Griff zur Flasche abbringen. In der Parteizeitung „Prawda“ forderte der Wirtschaftswissenschaftler A. Laskawi am Montag, den wachsenden Alkoholismus auch mit Gefängnisstrafen zu bekämpfen. Trunkenheit solle als Verbrechen gelten und die Trinker müßten isoliert werden, „... um ihr Leben zu schützen und zu verlängern“. Laskawi forderte gleichzeitig mehr Arbeitsdisziplin, um die sowjetische Wirtschaft anzukurbeln.

Nach Feier- und Zahltagen, an denen die Sowjetbürger besonders viel tranken, sinke die Arbeitsproduktivität am stärksten, schrieb Laskawi. Er schlug deshalb vor, Löhne auf Sparkonten zu überweisen, anstatt sie bar auszuzahlen. In Ulianowsk, der Geburtsstadt Lenins, wird dies bereits im Rahmen einer Kampagne gegen Trunkenheit praktiziert. Laskawi forderte ebenfalls, daß den Arbeitern mehr Schrebergärten zur Verfügung gestellt werden sollten, damit sie in ihrer Freizeit graben und pflanzen könnten anstatt sich zu betrinken.

Unter Vorsitz von Parteichef Michail Gorbatschow hatte das sowjetische Politbüro bereits im April „grundlegende“ Maßnahmen im Kampf gegen den übermäßigen Alkoholkonsum angekündigt. Doch die Verordnungen traten nicht, wie erwartet, nach den Feiern zum 40. Jahrestag der deutschen Kapitulation in Kraft. Während des Wochenendes verstärkte sich die Medienkampagne, in der von den Sowjetbürgern, die mit einem durchschnittlichen Konsum von acht Litern reinem Alkohol pro Jahr zu den stärksten Trinkern der Welt gehören, Enthaltsamkeit gefordert wird.

Ein westlicher Diplomat sagte am Montag, er vermute, daß die Maßnahmen Ende dieser Woche in Kraft träten. Dem Finanzministerium sei mitgeteilt worden, es müsse mit einem 30- bis 40prozentigen Einnahmerückgang aus Alkoholverkäufen rechnen, da die Produktion beschränkt werden würde. Der oberste sowjetische Gerichtshof hatte bereits im März strenge Strafen für Schwarzbrennerei von Wodka beschlossen, um der als Folge von Verknappungen offenbar erwarteten Privatherstellung einen Riegel vorzuschieben.

MARK-ALKOHOLIZESKIJ LEMINISCHUS - VOT CHARAČO!

Vysoké smrtky v pahorkatinském Osteravě, du u západoněmeckého Hamelnu postihl krutý osud. Nejdříve sráželo jehličí, poté opadlo a nato se začala rozpadávat dřevěná hmota kmenů. Do deseti let zabýval celý les. Přičina byla v ozduchu samotném fluorovodíkem, plynu s padacími metry vysokého kofina nedaleké keramické továrny.

YONITA ZA KRUVEN KORY!

In Japan sind in den ersten vier Monaten dieses Jahres 12 569 deutsche Autos verkauft worden, 34,6 Prozent mehr als in der gleichen Zeit des Vorjahres. Dies teilte der Verband der Importeure mit. 1984 gingen insgesamt rund 6,2 Millionen japanische Autos in den Export, 44 800 wurden eingeführt. dpa/vwd

Die Kaffeeproduktionsländer haben 1984 für ihre Rohkaffeeausfuhren 15,2 Prozent mehr an Devisen eingenommen. Erhielten sie 1983 für 66,3 Millionen Sack noch 9,2 Milliarden Dollar, erlösten sie im vergangenen Jahr für 68,5 Millionen Sack (plus 3,3 Prozent) 10,6 Milliarden Dollar. vwd

Kurz vor seinem Tode beichtet der oberbayrische Bauer: „Ich bin gestern aus der CSU ausgetreten.“ Meint der Pfarrer: „Das ist nicht weiter schlimm.“ Der Bauer: „Aber ich bin gleich in die SPD eingetreten.“

Der Pfarrer wird ernst: „Da sehe ich aber doch schwarz. Wie bist du denn darauf gekommen?“

Der Sterbende: „Ich dachte, es ist besser, wenn von denen einer stirbt...“

Volba prezidenta ČSSR

(Čtk): Předsednictvo Federálního shromáždění ČSSR se usneslo podle paragrafu 55 odstavce 2. písmeno b zákona č. 56/1969 Sb. o jednacím řádu Federálního shromáždění, ve znění zákona č. 20/1971 Sb., svolat společnou schůzi Sněmovny lidu a Sněmovny národů Federálního shromáždění na den 22. května 1985 v 10.00 hodin do Vladislavského sálu Pražského hradu a tímto návrhem poručí: Volba prezidenta Československé socialistické republiky a alib prezidenta ČSSR.

SUET V NAPEŤ! KDO ASI? KDO ASI?

NA 260 PÁRŮ ČÁPA BÍLÉHO hnízdí v současné době ve Východoslovenské nížině, což je nejvíce v rámci takovéto jedné oblasti na Slovensku i v celé republice. Protože počet těchto chráněných ptáků u nás stále více omezenou možností hnízdění ustavičně klesá — za posledních 50 let to bylo z evidovaných 2219 párů o více než polovinu — uzavřela Státní správa ochrany přírody a krajiny ve Východoslovenském kraji dohodu s Východoslovenskými energetickými závody, zaměřenou na ochranu čápa bílého.

VÁLKU PSŮM, majitelům psů a jejich prostřednictvím i politici vyhlásil pařížský starosta J. Chirac. Policie totiž za loňský rok potrestali pokutou pouze 10 Pařížanů, kteří povolili svým čtyřnohým miláčkům konat potřeby, kde se jim zlíbí. Tento návrh je přitom tak rozšířený, že ani 1200 motorizovaných čistěčů nestačí zvládnout každodenních 60 tun psích „porůstatků“ v pařížských ulicích. Starosta žádá vládu, aby situaci okamžitě napravila, nebo aby i zaměstnanci radnice dostali povolení uklízet pokuty.

Beim Kanzler klingelt das Telefon. Am Apparat ist die Revierwache Oggersheim. Der Beamte fragt: „Hat bei Ihnen vor zwei Wochen jemand angerufen?“ „Ja, sicher.“ „Hat er gefragt, ob Sie'n Schnuller haben?“ „Ja, hat er gefragt.“ „Hat er gefragt, ob Sie'n blauen Schnuller haben?“ „Ja, hat er auch gefragt.“ „Einen blauen Schnuller mit rosa Schleifen?“ „Ja.“ „Hat er auch gesagt, Sie sollen den blauen Schnuller mit rosa Schleifen hinten reinstecken?“ „Ja, hat er auch gesagt.“ „Herr Bundeskanzler, Sie sind einem Betrüger aufgesessen. Sie können ihn wieder rausnehmen.“

OBDIVUHOUDNOU FANTAZII při vymýšlení „moderních“ jmen prokázali autoři nejnovějšího seznamu doporučených jugoslávských křesťanských jmen, kterých je v něm kolem dvanácti tisíc včetně tak neobvyklých, jako jsou Antilopa, Bandn, Bažant, Cokoláda nebo dokonce Gejštr, či Drakula. A CO KUSKŮ NOVOTANŮ NĚBO GORDAČOVŮ NOVŮ? Flugzeug verschwunden

TOKIO, 16. Mai (Reuters). Ein sowjetisches Verkehrsflugzeug ist nach Angaben des japanischen Verteidigungsministeriums vom Donnerstag offenbar über dem Japanischen Meer verschwunden. Dem Ministerium zufolge gehörte die zwischen Sibirien und Hokkaido verschwundene Maschine zur Fluggesellschaft Aeroflot. Nach einer Meldung der Nachrichtenagentur Kyodo verschwand das Flugzeug von den Radarschirmen, auf denen es von der militärischen Flugüberwachung verfolgt wurde.

Deutsche Autos sparsamer

Die in der Bundesrepublik hergestellten Personewagen verbrauchen derzeit im Schnitt fast 21 Prozent weniger als 1978. Nach Angaben des Verbandes der Automobilindustrie (VDA) bedeutet dies, daß heutige Autos etwa zwei Liter auf 100 Kilometer weniger benötigen als vor sechs Jahren. O.K.

Düsenjäger zerstört Kirche

WEIPERTSHAUSEN, 16. Mai (AP). Der Überflug mehrerer Düsenjäger hat eine kleine Barockkirche in Weipertshausen in der Nähe des Starnberger Sees zum



„Wir tun einfach so, als kämen wir aus der DDR!“

Temperatursturz um 39 Grad in Kasachstan

MOSKAU, 14. Mai (dpa). Starke Schneefälle und Frost haben mitten im Mai die mittelasiatische Sowjetrepublik Kasachstan heimgesucht und offenbar erheblichen Schaden angerichtet. Durch Kaltluft aus dem Norden seien die Temperaturen in wenigen Stunden von plus 27 Grad auf zwölf Grad unter Null gefallen, meldete die amtliche Nachrichtenagentur Tass. Angesichts einer

bis zu zehn Zentimeter dicken Schneedecke sei die Aussaat von Frühgetreide, Kartoffeln und Gemüse eingestellt worden. Eigens gebildete Operationsstäbe sollen laut Tass gegen den Wintereinbruch ankämpfen. Fabrikarbeiter seien zur Hilfe auf dem Lande abkommandiert worden. Allein im Gebiet von Karaganda wurden eine Million Stück Vieh von den Sommerweiden in ihre Unterstände getrieben. In diesem Winter hatten die Bewohner Kasachstans unter ungewöhnlicher Kälte bis zu 50 Grad unter Null gelitten.

KRUCIFIX, TAK PORUČTE DEČTI, VĚTRU...!

Autor nesmrtelných sborů

[ok] Z mnoha výroků českých předmetanovských skladatelů, hudebních spisovatelů i sběratelů [zejména Tomáška, Chmelenského, Rittersberka a Zvonáře]

nebo z názorů vyslovovaných v nových hudebních časopisech, zakládajících od 2. pol. 19. století (Caecilia, Dalibor, Slavoj), začalo být patrné, že k dosažení skutečně národního charakteru hudby už nestačí pouze české texty, ale že se počaly klást velké nároky i na československé vlastní hudební skladky. Inspirační východisko se hledalo — podobně jako v písemnictví v případě Čajkovského nebo Erbeny — v bohaté pokladnici lidových písní. Prvním významným tvůrcem, jenž prostřednictvím lidových písníových inspirací dosáhl

Kresba J. Koudy

— i když zatím jen v okruhu sborového žánru — velkého uměleckého účinku, byl skladatel a sbormistr Pavel Křížkovský (1820—1885), od jehož smrti uplynulo v minulých dnech přesně 100 let. Nadanému rodákovci z Opavy, vyrůstajícímu v prostředí chrámového muzikování, pomohl v mládí otec P. Janáček, když mu zprostředkoval místo fundatisty. Po absolvování opavského gymnázia a studia filozofie v Olomouci a Brně se Křížkovský dostal do prostředí prosvíceného národně buditeckými idejemi. Bohosloveckou Elnost dovedl sloužit s veřejným hudebním životem — dirigoval Mendelssohnova a Haydnova vokální-orchestrální díla, hrál na violu ve smyčcovém kvartetu, připravoval a řídil velké sborové koncerty, pomáhal zakládat Brněnskou besedu, vyučoval a hlavně komponoval. Křížkovského mužské sbory — vzpomínáme na „Utonulou“, „Odpověď od srdce“, „Rozhodnou“, „Zatoč se“, „Dar za lásku“ ad. — jsou i dnes stálou součástí živého repertoáru a představují nesporné umělecké vrcholy sborového žánru předmetanovské a před-janáčkovské éry.

Wahlversammlung der CDU. Der Redner lobt die Erfolge seiner Partei: „In der Bundesrepublik sind alle frei, verdienen gut, haben genug zu essen, eine anständige Wohnung, können sich ein Auto leisten, Urlaub im Ausland machen, ihre Kinder studieren lassen und bekommen eine anständige Rente.“

Eine alte Frau fängt bitterlich an zu weinen. Vom Redner nach dem Grund gefragt, sagte sie schluchzend: „Ich möchte so gerne in die Bundesrepublik.“

Grenzkontrollen fallen weg

BRÜSSEL, 16. Mai (AFP). Die im vergangenen Jahr zwischen der Bundesrepublik Deutschland und Frankreich vereinbarte kontrollfreie Grenzüberschreitung wird vom 15. Juni an auf die drei Benelux-Staaten (Belgien, Niederlande, Luxemburg) ausgedehnt.

Über den schrittweisen Abbau der Grenzkontrollen einigten sich Vertreter der fünf EG-Länder in der Nacht zum Mittwoch in Brüssel. Die offizielle Unterzeichnung des Abkommens wird im Juni in Vianden (Luxemburg) stattfinden.

Aufgespießt

„Unsere Demokratie hat nur eine Chance, wenn sie endlich das Gift ausschüttet, das der mit Abstand perfideste Politiker dieser Republik genau dosiert in unsere geistig-politische Nahrung träufelt.“

SPD-Präsidiumsmitglied Erhard Eppler über CDU-Generalsekretär Heiner Geißler.

Kolik stojí cigareta

V průměru není cena jedné cigarety zpravidla větší, než padesát haléřů — ve skutečnosti však... Podle odhadu odborníků jsou ztráty na zdraví a životech způsobené kouřením, asi třikrát vyšší, než ztráty na životech při dopravních nehodách. Kdyby se kouření podstatně omezilo, byl by to největší přínos pro zdraví lidstva. — Žádoucnost tohoto názvu spočívá v tom, že jeho následky se projevují až po letech bývají to především plíce a dýchací ústrojí (70 proc. kuřáků trpí po několika měsících v roce chronickým kašlem a každý desátý bývá v pozdějším věku postižen těžkým chronickým zánětem průdušek). Další onemocnění má známou podobu: infarkt myokardu, jehož výskyt je u kuřáků třikrát vyšší, a možnost, že půjde o smrtelný případ, je pětinašobná. Kromě toho byl již s jistotou prokázán přímý vztah mezi kouřením a rakovinou plic. Všechna uvedená fakta nejsou žádné novinky: díky osvětovému působení „na všech frontách“ jsou již natolik známy v nejširší veřejnosti, že by to mělo, vzato selským rozumem, stačit k tomu, aby každého kuřáka přestla navždy chůť na cigaretu. Věc ovšem není tak jednoduchá: zbavit se závislosti na pravidelném užívání většiny drog, včetně nikotinu, nebývá nijak snadné. Vyžaduje především dostatek silné vůle, často je třeba, pokud se již rozhodneme s kouřením definitivně skoncovat, spolupracovat s lékařem. Jistě by to ale mělo za to: nejen, že bychom po všech stránkách prospělí sami sobě, ale přestali bychom škodit i svému okolí — doma, na pracovišti i jinde. Škodliviny z cigarety totiž — což je ostatně rovněž známo — ovlivňují natolik prostředí, že způsobují „pasivní kouření“ nekuřáků. Na bezohlednost kuřáků si například především lidé, kteří trpí chronickými chorobami dýchacích cest, nebo občané, postižení ischemickou chorobou srdeční. Očinky tabáku jsou sice závislé na množství a kvalitě kouřených cigaret i na velikosti a vybavení místnosti, možnosti větrání atd.: pevné kouření může být škodlivé někdy víc, jindy méně. Jistě ale je, že škodí vždy. — Ačkoliv u nás dosud neexistuje předpis, který by zakazoval kouření při poradách, nebo na pracovištích (s výjimkou míst a pracovišť, kde je jakákoliv manipulace s ohněm, a tedy i kouření, nepřijatelná), je vcelku požitelné, že na mnoha dřevích v podnikcích se objevují tabulky „pracoviště nekuřáků“ a rovněž, že na schůzkách, konancích dříve v úpravě namodralého kouře, zmizely ze stolu popelníky a kuřáči jsou „vykázáni“ do okolních prostor o přestávkách. Z čehož je patrné, že když se chce, může se domluvit i... kuřák s nekuřákem. Na a jak je to u vás — doma, v zaměstnání? (Iry)

Wenn Polizistinnen nackt sind

MOSKAU, 16. Mai (dpa). Zu einen blühenden Schwarzmarkt hat sich ein Nacktbad-Strand für Frauen an der baltischen Küste der Sowjetrepublik Litauen entwickelt. In den Dünen verschieben die unbedeckten Frauen Jeans, westliche Kosmetika, Schmuck und Sportanzüge, berichtete am Mittwoch die Literaturzeitung „Literaturnaja Gazeta“. Das Geheimnis des blühenden Schwarzhandels sei der Umstand, daß keine männlichen Polizisten den Strand betreten dürften.

Während die Ehemänner hinter Büschen warteten, gingen ihre nackten Frauen einkaufen, schrieb das Blatt weiter. Auf die Frage, ob es denn keine weiblichen Polizisten in Litauen gebe, antwortete einer der Wartenden lachend: „Es gibt zu wenig. Wie soll sie denn auch beweisen, daß sie von der Polizei kommt. Sie kann ja nicht einmal ihren Ausweis verstecken.“

New York touží po primátu

New York: New York je rozhodnut získat zpátky titul města s největší budovou na světě, který před časem přišel ve prospěch Chicaga. Chicagské televizi Searsova věž s 110 podlažím a výškou 443,6 metru, kterou se město pránil od roku 1974, je New Yorkem trženo v aukci. Proto byl právě vypsan konkurs na stavbu tří nových mrakodrapů na Manhattanu. Každý z nich má stát asi miliardou dolarů a co hlavně — má být vyšší než Searsova věž. Navrhovaná stavba má být 137 podlaží a formu oseletrahnu. Stavba má začít již v příštím roce. Předtím než získalo primát Chicaga, se New York chlubil svou největší budovou — mrakodrapem Empire State Building, vysokým 381 metrů, postaveným v roce 1931. A poslední známými newyorskými „dvoutlety“ — dvěma mrakodrapy světového obchodního střediska na jižním cípu ostrova Manhattanu, jež jsou vysoké 411,7 metru, a byly dokončeny v roce 1973.

Kolik stojí cigareta
Recepe na Bratislavském hrade
Recepe na Hradě

01.04.85

Neue Richtlinien

Aus gegebenem Anlaß sehen wir uns gezwungen, folgende Richtlinien strengstens zu beachten.

- Krankheitsfall:

Krankheit ist keine Entschuldigung.
Auch ein Attest Ihres Arztes ist für uns kein Beweis.
Wir sind der Meinung, wenn Sie in der Lage waren, Ihren Arzt aufzusuchen, hätten Sie auch zur Arbeit kommen können.

- Todesfall in der Familie:

Ist ebenfalls keine Entschuldigung.
Für den Verbliebenen können Sie ohnehin nichts mehr tun.
Wenn Sie aber die Beerdigung auf den Spätnachmittag verlegen, geben wir Ihnen gern eine Stunde früher frei, vorausgesetzt, Sie sind mit Ihrer Arbeit auf dem laufenden.

- Eigener Todesfall:

Sie dürfen mit unserem Verständnis rechnen, wenn Sie uns 2 Wochen vor Ihrem Tod schriftlich Bescheid geben.
Diese Zeit ist erforderlich, um eine neue Fachkraft für Ihren doch hochqualifizierten Job anzulernen.
Bei Nichteinhaltung dieser Frist sehen wir uns leider gezwungen, Ihnen diese Fehlzeit vom Jahresurlaub abzuziehen.

- Urlaubsbewilligung zur Operation:

Diese Unsitte wird von unserem Haus nicht länger hingenommen. Wir möchten Sie dringend bitten, sich jeden Gedanken an eine Operation aus dem Kopf zu schlagen.
Wir sind der Meinung, solange Sie bei uns angestellt sind, benötigen Sie alles und dürfen nichts davon entfernen lassen.
Wir haben Sie schließlich so eingestellt, wie Sie sind, Abtrennen eines Teils von Ihnen wäre ein grober Verstoß gegen den zwischen Ihnen und uns geschlossenen Arbeitsvertrag.

- Wohnungswechsel:

Auch diese Unsitte wird ab sofort untersagt und bei Verstoß mit fristloser Kündigung geahndet. Unser Haus legt großen Wert darauf, daß die Mitarbeiter einen festen Wohnsitz haben und nicht irgendwo herumziehen.

die Geschäftsleitung

An einem sonnenklaren Herbsttag irrte ein Mann durch die Stadt. Um ihn herum lagen Häuser in Schutt und Asche, schreien Menschen um Hilfe, ist die Luft voller Ruß und Staub. Der Mann, in friedlichen Zeiten Inhaber einer Spedition, sucht seine Frau und seine drei Kinder. Gerade war Fliegeralarm, alles flüchtete in Bunker und Keller. Seit der Entwarnung mühen sich einige Männer und Frauen, notdürftig das Kellerfenster eines bei dem Bombenangriff durch eine Luftmine zusammengefallenen Hauses freizulegen. Der Mann, weinend und verstört, zeigt immer wieder auf dieses Fenster. Als es den Helfern endlich gelingt, in den Keller hinabzusteigen, sehen sie in der äußersten Ecke zusammengekauert die Frau des Speditors, ihre drei Kinder fest an sich gedrückt. „Sie waren tot“, erinnert sich Franz-Josef Heibach, der diese Szene in Köln als Jugendlicher miterlebte. „Keine Spur von Verletzungen war sichtbar, sie schienen nur zu schlafen. Doch sie waren wirklich Opfer der Luftmine geworden. Ihnen allen waren wohl durch den Luftdruck die Lungen geplatzt.“

Speditur Heinrich Boslach verlor seine Familie am letzten Oktober-Weekende des Jahres 1944, als die Kölner fast nur noch in Kellerlöchern hausten, froren, um ihr Leben bangten und die Schrecken der Bombardements bereits zu Genüge kennengelernt hatten. Anfangs nahm so mancher die Sache mit dem Krieg wohl noch auf die leichte Schulter, schlug der kölsche Humor da durch, wo die erst vereinzelt auf die Stadt niedergefallenen Bomben keine Krater hinterlassen hatten, wo Platz genug für Alltag war. So in der Familie von Minna Hinz, die zwei Nachbarinnen bei sich aufgenommen hatte, deren Haus durch einen der ersten Minenabwürfe auf Köln zerstört worden war. Mutter und Tochter, nunmehr wohnungslos, hatten die ihnen für den Verlust des Hauses gezahlte Entschädigungssumme in neue Kleider und ein Porzellan-geschirr für zwölf Personen umgesetzt.

„Beim Alarm, nachts, nahmen sie nun Kleider und Kaffeeservice in dem leicht biegsamen Kleiderkarton mit in den Keller, was nur halbwegs gelang, weil der Karton mit dem Geschirr mal nach der einen, dann nach der anderen Seite abzuknicken drohte. Dies verhinderte natürlich ein eiliges In-den-Keller-Kommen“, und Minna Hinz, die sich dies 45 Jahre später noch einmal ins Gedächtnis ruft, drängte die beiden zur Eile. Doch eines Tages, als wieder einmal Sirenengeheul die Menschen in die Keller trieb, seufzte die Tochter, das Porzellan mühsam die Treppe hinunter balancierend: „Mutter, Mutter, was ist uns reich. Wir können et gar mit mehr als drage!“

So auf die Schippe nahm man sich in Köln am Anfang des Krieges, so etwa im Jahre 1940. Als niemand voraussehen konnte, was da auf die Stadt am Rhein in den nächsten Jahren zukommen werde. Damals saß der Sohn des Goldschmiedemeisters Kiel noch stolz bei Nacht in seiner Funktion als Luftschutzwart auf dem Dach des elterlichen Hauses und verfolgte fasziniert die Bombenabwürfe der englischen Flieger. Auch der gerade 14 Jahre alt gewordene Ferdinand Schumacher empfand es eher als eine willkommene Unterhaltung denn eine Bedrohung, die Scheinwerfer der deutschen Abwehr zu beobachten, die wie weiße Finger in der Dunkelheit am Himmel entlangwanderten, auf der Suche nach feindlichen Fliegern. „Eindrucksvoll“, so notierte Schumacher seine damaligen Empfindungen, „das nächtliche Schauspiel, wenn unser Heimatschutz den Feind aus der Luft herunterholte“, dessen Flugzeug dann, wie ein Feuerball getroffen, zu Boden stürzte.

Damals, im ersten Jahr des Zweiten Weltkrieges, sammelten die Kinder Kölns nach solchen Nächten begeistert die Splitter der Flakgranaten von den Stra-

ßen auf, füllten ihre Tornister bis zum Rand mit den begehrten Objekten, um sie später, auf dem Schulweg, untereinander auszutauschen. Fünf Flaksplitter machten zu der Zeit noch den Wert eines Bombensplitters aus; eine Währung, die bald, nachdem Köln mit Bomben übersät wurde, drastisch an Stabilität verlor.

Der Zweite Weltkrieg, einmal nicht aus der Sicht der Militärs, Politiker oder Historiker beschrieben, sondern aus der Perspektive derer dargestellt, die fünf Jahre lang, während der systematischen Zerstörung der Domstadt, in den von Bomben erschütterten Kellern ihrer Häuser hockten, zu ersticken oder verbrennen drohten, Freunde und Familie nebst Haus, Wohnung oder Hof verloren. 1983 beschloß der Rat der Stadt Köln, auf Anregung einer SPD-Ratsfrau, die Bürger, die bei diesem trüben Kapitel der Zeitgeschichte dabeigewesen sind, aufzufordern, „Überlieferenswertes und zuverlässig belegbare Ereignisse aus dem eigenen Wissen niederzuschreiben“. Etwa 150 Beiträge mit Erlebnissen aus der Zeit zwischen 1928 und 1945 gingen bis heute bei dem für die Auswertung des Materials zuständigen Stadtarchivar Horst Matzerath ein, der nun zum 8. Mai hieraus eine Dokumentation zusammenstellen wird.

Die Betrachtungsweise aus dem Blickwinkel der kleinen Leute zeigt vor allem, mit welcher Ohnmacht die Bürger einer Stadt wie Köln diesen Krieg buchstäblich über sich ergehen lassen mußten. Hin- und hergerissen zwischen der Propaganda Hitlers, die den Bombenkrieg auf deutsche Städte als Ausbund feindlicher Grausamkeiten darstellte, und den heimlich aufgelesenen Flugblättern der britischen Flieger, die von der Zerstörung anderer europäischer Städte auf Geheiß Hitlers berichteten, dachten viele in den ersten Kriegsjahren sicher so wie der Juweliers-Sproßling Konrad Kiel: „Noch waren wir jungen Menschen so verbohrt, die Schuld an diesem Desaster nur dem Feind in die Schuhe zu schieben, ohne den Balken im eigenen Auge zu sehen.“

Dabei hatten die Nazis den Terror gegenüber der Zivilbevölkerung in diesen Krieg eingeführt. Anfang Mai 1940 zerstörte die deutsche Luftwaffe den Stadtkern von Rotterdam, kurz nachdem die holländische Armee kapituliert hatte. Damit, so der Historiker Golo Mann, „begann eine Art Kriegführung, die später auf Deutschland zurückwirken sollte“. Köln, das wird sich noch zeigen, sollte unter den ersten deutschen Großstädten sein, die die vernichtende Antwort der Alliierten auf Hitlers Zerstörungswut zu spüren bekamen.

Bevor in einer einzigen Nacht im Mai 1942 fast ein Drittel der altherwürdigen Stadt am Rhein mit seinem Dom, seiner Vielzahl romanischer Kirchen, seinen Museen und edlen Bürgerhäusern dem Erdboden gleichgemacht worden war, hatte die deutsche Luftwaffe der Welt ausgiebig demonstriert, wie großzügig in der Wahl seiner Opfer ein Krieg zu sein habe: Zwei Monate lang bombardierte sie Nacht für Nacht die City of London, traf wahllos Alte und Junge, Männer, Frauen und Kinder. 30 000 Tote blieben zurück, 40 000 Schwerverletzte wurden gezählt, rund dreiviertel aller Wohnungen der englischen Metropole wurden beschädigt oder zerstört. Als im Zentrum von London kaum noch ein Stein auf dem anderen stand, die Menschen nachts die Schächte der U-Bahnen gar nicht mehr verließen, da schwenkte die deutsche Luftwaffe völlig unerwartet um nach Coventry, einer 250 000 Menschen zählenden britischen Industriegemeinde. In nur wenigen Stunden wurde hier alles flachgebombt, wurde aus einem lebendigen Wohnort ein einziger Trümmerhaufen.

Und während am Tag darauf der deutsche Rundfunk mit der damals üblichen Selbstüberschätzung triumphierte, nun würden auch die anderen Städte Englands „coventriert“, stand in Köln ein junges

Mädchen fassungslos vor seinem Onkel Karl. Der hatte nämlich, obwohl sonst ein ganz vernünftiger Mensch und eigentlich kein Nazi, die Bombardierung von Coventry mit den Worten kommentiert: „Nur druff, nur druff!“ Während die Kleine schon längst das Gefühl hatte, „Zerstörung von Menschen, die mit dem Krieg nichts zu schaffen hatten, nein, das wollten wir nicht, das wollten wir wahrhaftig nicht.“

Zu Beginn des Jahres 1942 schlugen die Engländer zurück. Einen Vorgeschmack dessen, was in nächster Zeit vor allem auf Köln zukommen würde, gaben die Briten am 28. März, als sie die Hansestadt Lübeck fast vollständig einschloßen.

Der hierfür verantwortliche Chef der Royal Air Force, Arthur Harris, meinte mit der Militärs eigenen Großmannssucht, bei dem Angriff auf Lübeck habe es sich lediglich um „die Ablieferung einer Warenprobe“ gehandelt. Und weil es so gut geklappt hatte, wurden als nächstes 400 britische Flugzeuge auf Rostock angesetzt, die vier Nächte lang 60 Prozent der Stadt zerstörten und 40 000 Menschen obdachlos machten.

Während Hitler Rache für das hanseatische Lübeck und das historische Rostock ankündigte und laut tönte, er werde von nun an Großbritannien so lange weiter bombardieren, bis jedes Gebäude dort, das im Baedeker mit drei Sternen vermerkt sei, zerstört sein werde, braute sich über Köln die Katastrophe zusammen. In der Nacht vom 30. auf den 31. Mai 1942 wollten die Engländer 1000 Bomber auf eine deutsche Großstadt ansetzen. Hamburg oder Köln kamen in die engere Wahl. Am Nachmittag vor dem Angriff gab dann das Wetter den Ausschlag dafür, das die Hamburger diesmal noch verschont blieben: In Norddeutschland machten schwere Wolken und heftige Gewitterböen das Land bombensicher, Köln dagegen bot sich, bei aufklarendem Himmel und sternenklarer Nacht, unbedeckt dem Feind als Ziel dar.

Die Nacht dieses denkwürdigen Tages war mild. In den Kinos der Kölner Innenstadt lenkten sich die Bürger bei Heinz Rühmanns Kapriolen als „Quax, der Bruchpilot“ ab. Und niemand achtete so recht auf den Voralarm, dessen Sirenengeheul gegen 23.45 Uhr ertönte. Nur so erklärte es sich, daß die heute 81 Jahre alte Thea Anders noch bis nach Mitternacht mit ihrer Tochter in der Wohnung über ihrem Lebensmittelgeschäft saß und Marken aufklebte. Plötzlich heulten die Sirenen erneut los. „Gerade wollte ich ins Bett gehen“, erinnert sich Thea Anders, „ich saß auf der Bettkante, und da beobachtete ich, wie zwei feindliche Flieger durch unsere Flak-Scheinwerfer mitten durchflogen, und dann kamen die Bomben. Schlag auf Schlag.“

Der Weg in den Keller war den Frauen versperrt, ihr Haus war gleich schwer getroffen worden, Türen, Fenster, einstürzende Mauern rissen sie mit und begruben Mutter und Tochter unter sich. Andere Hausbewohner, von dem Bombenhagel genauso überrascht wie die beiden Frauen, befreiten die Verschütteten in Windeseile und schleppten sie, inmitten des Getöses der Minen und Sprengbomben, in den gegenüberliegenden Luftschutzraum.

„In dieser Nacht steht der rote Hahn über der ganzen Stadt“, beschreibt der Kölner Autor Josef Fischer den Beginn des 31. Mai 1942. Laut Polizeibericht wurden bei dem nur anderthalb Stunden dauernden Luftangriff aus den Bäumen der britischen Stirling, Halifax, Lancaster, Whitley- und Hampden-Bomber über 100 000 Phosphorbrandbomben abgeworfen. 470 Tote wurden gezählt, 5000 Verletzte mußten provisorisch verarztet werden, 45 000 Obdachlose irrten durch das Chaos.

„Krankenhäuser, Museen, Baudenkmäler und Geschäfte sind in Ruinen verwandelt. In der Apostelkirche am Neumarkt

schah. Wenn wir aber an das denken, was sich in Warschau, Rotterdam, Coventry und Belgrad zugegetragen hat, dann werden unsere Herzen hart...“ Was hatte die Briten dazu bewegt, derart vernichtend gegen Zivilbevölkerung vorzugehen? Waren es die bedeutenden Industrieanlagen

Am nächsten Tag strahlte der britische Rundfunk BBC folgende Botschaft an die Kölner Bürger aus: „Wir sind nicht außer uns vor Freude über das, was in Köln ge-

Bettücher wurden angeschleppt, 100 000 Meter GARDINENSTOFF standen plötzlich bereit. Und da die Verschmutzung der aus den Kellern, Bunkern und Trümmern kriechenden Menschen unvorstellbar war, gab es als Sonderzuteilung 90 000 Pakete Seifenpulver und 700 000 Stück „Einheits-

klaft ein riesiger Spalt. Die Kirche Sankt Maria im Kapitol, ein Kleinod im Schatz unserer Stadt, ist schwer getroffen“, listet Josef Fischer in seinem Buch über den Leidensweg einer Stadt von 1939 bis 1945 auf. Hilfgüter aus allen Teilen des Reiches mußten nach Köln gekarrt werden: 81 000

...ins, die das eigentliche Angriffsziel sein sollten? Waren es die guten Verkehrsverbindungen, die zentrale Lage, die Rolle der Stadt als Nachschublieferant für die Westfront, die einen solchen, alles niederma- chenden Terrorangriff rechtfertigten? War es schlicht nur die Rache für das, was Hit- lers Vasallen den englischen Städten an- getan hatten?

Sehr viel später hat der britische Bom- berchef Arthur Harris einmal in einem Flugblatt an die deutsche Bevölkerung ver- sucht, seine flächendeckenden Bombarde- ments auf Städte wie Köln, Duisburg, Ham- burg, Emden oder Wilhelmshaven zu rechtfertigen: „Selbstverständlich bomben wir lieber eure Fabriken, Docks und Eisen- bahnen“, hieß es da, „das trifft Hitlers Kriegsmaschine am schwersten. Aber die Arbeiter, die in diesen Werken beschäftigt sind, wohnen dicht um sie herum. Deshalb fallen unsere Bomben auf eure Wohnhäu- ser und — auf euch.“ Die bis kurz vor dem Einmarsch der Amerikaner in Köln am 6. März 1945 den Bombern als Zielscheibe dienende Domstadt litt fast am meisten unter allen deutschen Großstädten darun- ter, daß durch diese mörderische Strategie das deutsche Militär, das Industrie- und Wirtschaftsgefüge vernichtet, die Moral der Bevölkerung untergraben werden sollte, bis der Kriegswille der Deutschen entscheidend geschwächt sein würde.

Von nun an, seit in der Nacht des 30. auf den 31. Mai 1942 auf Köln ein wahrer Bombenteppich nieder- gegangen war, mußten sich die Bürger daran gewöhnen, im- mer wieder bei Sirenengeheul so schnell wie irgend möglich, aus den Betten zu springen und in den Kellern ihrer Häuser zu verschwinden. Wie so eine Flucht in die Bunker und Schutzräume aussah, hat Fer- dinand Schumacher oft genug miterlebt: „Sirenengeheul! Raus aus den Betten. Anziehen, einfach Hose und Jacke überge- streift, den Koffer in die linke Hand und in der rechten den Griff vom Babykorb mei- ner Schwester, am anderen Ende meine Mutter. So hetzten wir die Treppen herun- ter über die Straße in Richtung Brauerei. Da! Die Nacht wird taghell von den Leucht- kugeln erleuchtet — der berühmte „Christ- baumschmuck“. Und dann ging das Inferno los. Bomben explodierten. Das Rasseln der Stabbrandbomben und Phosphorkanister machte uns Beine. Wenige Meter trennten uns vom Kellereingang. In unmittelbarer Nähe schlugen die Bomben ein. Wir warfen uns zu Boden. Meine Mutter deckte mit ihrem Körper meine Schwester zu. Auf! Der Kellereingang war nicht mehr weit. Wir hatten es geschafft. Wir waren in Sicherheit.“

Häufig sah Köln nach einem solchen An- griff so aus, wie es die Schülerin Gisela am 30. Juli 1943 ihrer Freundin Mine be- schrieb. Auf dem Weg zur Schule sah das junge Mädchen „von der Mülheimer Brücke am Rhein entlang entwurzelte Bäume, hochstehende Gleise, brennende Villen, tiefe Bombenkrater und taumelnde Menschen ... Noch liegen viele Leichen unter den Trümmern und werden mit den Eisenfängen eines mitleidlosen Baggers ans Tageslicht gezerrt.“ An den Straßen- rändern und in den Turnhallen waren die Toten zur Identifizierung aufgereiht. In ei- nem Zelt auf dem Neumarkt hatte man notdürftig den Operationssaal des Bürger- hospitals aufgebaut und, so Zeitzeuge Fer- dinand Schumacher, „Sanitäter und Kran- kenschwestern betzten mit Bahnen umher. Das Schreien, Stöhnen und Wimmern der Verletzten schallte über den Platz. Menschliche Körperteile lagen in Seifen- kartons neben dem Zelt.“

Je länger der Krieg andauerte, desto schlimmer traf es die Kölner. Obwohl sie immer wieder glaubten, nun lasse man endlich von ihnen ab, nun gebe es rein gar nichts mehr zu zerstören, warfen am Tag die Amerikaner ihre Bombenteppiche, während nachts die Engländer mit wahren

Bombenkaskaden Schrecken verbreiteten. Es hörte und hörte nicht auf. Die Kinder spielten inzwischen mit den unzähligen Särgen, die in Kellern lagerten und sich zum Verstecken geradezu anboten. Für den jungen Ferdinand Schumacher waren jedoch nicht explodierte Stabbrandbom- ben das ideale Spielzeug: „Von Mauern und Ruinen warfen wir diese Blindgänger her- unter. So wie die Erwachsenen, so wollten wir auch sein. Feuer löschen und Verletzte bergen, das war unser Spielalltag.“

Die meiste Zeit wurde in diesen Jahren in Kellern und Bunkern verbracht. „Aber noch immer beherrschte der Parteiapparat das tägliche Leben“, erinnert sich eine alteingesessene Kölnerin. „Noch immer wurden Flaggen gehißt, die schon halb zerfetzt waren. Die Frauen und Müt- ter, die morgens vor den Türen ihrer demo- lierten Häuser standen und zitternd dem SA-Mann entgegensahen, ob er auch ihnen die Nachricht vom Heldentod ihrer Män- ner und Söhne für Führer, Volk und Vater- land zu überbringen hatte“, wurden auch in ihrer Straße immer weniger.

Am 27. September 1944 will eine junge Kriegerwitwe mit ihren beiden drei und sechs Jahre alten Kindern zur Kranken- kasse in die Innenstadt, um dort die Wai- senrente zu beantragen. Auf dem Weg dorthin hält eine Kindergärtnerin sie an und meint: „Gehen Sie doch nicht mit den Kin- dern in die Stadt. Wenn Fliegeralarm kommt, ist das nicht gut.“ Der sechsjährige Knirps bekräftigt sie noch in dem Ent- schluß, die beiden im Hort zu lassen, da- durch, daß er bittelt: „Ja, laß uns hier. Wir spielen dann mit der Puppenküche.“ Käthe Schlechter, die junge Mutter, läßt sich überreden, und tatsächlich, kaum ist sie mit der Straßenbahn im Stadtteil Nippes angelangt, gibt es Alarm. Sie kann sich in einen Bunker retten und kehrt gleich nach der Entwarnung in den Vorort zurück, in dem sie ihre Kinder in Sicherheit glaubte.

Doch dort hatten die Jungen und Mäd- chen mit ihren Kindergärtnerinnen Schutz im Keller eines Hauses gesucht, das von einer Bombe getroffen worden war. „Nicht alle in dem Keller waren sofort tot“, erin- nerte sich Käthe Schlechter noch genau, „einige lebten noch. Aber kaum waren sie in der frischen Luft, fielen sie um und wa- ren tot. Meine beiden Kinder wurden tot herausgeholt. Man sah ihnen nichts an. Sie hatten nur ein kleines Tröpfchen Blut an der Nase und am Hinterkopf eine große blutige Schramme.“

Ihrer Verzweiflung, ihrer Trauer und ih- rem Zorn hat Käthe Schlechter kurz dar- auf in einem Gedicht Luft gemacht, das sie all die Jahre in einer Schublade verwahrte und erst herauskramte, als vor einiger Zeit die Friedensbewegung aktiv wurde. Da stellte sie sich während einer Kundgebung vor den Kölner Dom und las die insgesamt zwölf Strophen ihres Gedichtes mit der Überschrift: „Eine Mutter verflucht den Krieg“, das so anfängt: Die kleinen Händchen eben erst erkaltet. Die Näschen dran ein winzig Tropfen Blut. Das blonde Haargelock verschmutzt, voll Staub und Kalk, so fand ich euch, ihr, meine Kleinen, und sie sagten mir, ihr wäret beide tot.

Am Sonntag, dem 28. Januar 1945, trifft es auch den Kölner Dom. Der damalige Dechant der Stadt, Robert Grosche, notiert hierüber in sein Tagebuch: „Der Dom ist schwer getroffen, er ist wirklich mit der Faust ins Gesicht geschlagen.“ Bis dahin waren die Schäden an diesem, über alle Trümmer noch immer hervorragenden Bauwerk, gering geblieben. Die kostbaren Glasmalereien lagen gut verpackt im Dom- bunker, Chorfiguren und Chorgestühl wa- ren durch Sandsäcke vor dem Schlimm- sten abgesichert worden. Doch selbst getroffen stand der Dom noch immer, nach

außen heil, wie eine Art Stützzahn (so die Assoziation eines Überlebenden) inmitten des allgemeinen Zerfalls.

Der letzte schwere Bombenangriff auf Köln erfolgte Anfang März 1945. Da war freilich längst die gesamte Innenstadt in eine Kraterlandschaft verwandelt worden. Kurz zuvor hatte das Parteiorgan der Na- zis, der „Westdeutsche Beobachter“, eine Art Nachruf auf Köln verfaßt und geschrie- ben: „Die Stadt starb einen langen, schwe- ren Tod.“ Und noch heute geistert das an- geblich letzte Wort aus dem Führerhaupt- quartier zum Tode der Domstadt durch die Publikationen: „Der Trümmerhaufen Köln wurde dem Feind überlassen.“

Als die amerikanischen Truppen am 6. März 1945 in Köln einzogen, stand keine der einstmaligen fünf Brücken mehr. Von den damals 770 000 Einwohnern lebten noch 40 000 in der Ruinenstadt, der Rest war getötet, geflohen oder evakuiert worden. 20 000 Luftkriegstote hatte der Krieg den Kölnern beschert, 70 Prozent allen Wohn- raums waren zerstört. Nur der Dom ragte nach wie vor aus all dem Schutt hervor, angeschlagen zwar, aber dennoch, als hätte man auf ihn als einzigen Rücksicht genom- men.



In der Nacht vom 30. auf den 31. Mai 1942 erlebte Köln zum ersten Mal, was Goebbels den Feinden des Reiches zgedacht hatte: den totalen Krieg. Bis März 1945 war die Stadt unablässig das Ziel englischer und amerikanischer Bombenverbände. Als die Amerikaner am 6. März 1945 in

Köln einzogen, waren ehemals 770 000 dort 70 Prozent der Einwohner noch Wohngebäude zerstört, lebten von Trümmerfeld.

A TAKHE TO BYLO TARY V DER LINE ...

CHOPINOVO PIANO

MILANU KUNDEROVI byla dne 9. ledna udělena »Cena Jeruzalému«, "protože jeho dílo se zasazuje za svobodu, důstojnost a lidská práva". Cenu, která se od roku 1963 předává vždy v květnu u příležitosti Mezinárodního knižního veletrhu v Jeruzalémě, získali před Milanem Kunderou mj. Bertrand Russell, Simone de Beauvoir, Eugene Ionesco, Graham Green, Hermann Hesse, Max Frisch, Friedrich Dürrenmatt, Saul Bellow a Octavio Paz.

Nejnovější román Milana Kundery »Nesnesitelná lehkost bytí« (česky vyjde letos u Škvořeckých) kraluje už řadu týdnů na prvním místě žebříčku bestsellerů ve Švýcarsku a Německu.

1

Už od nejranějšího dětství jsem slyšel hrát tatínka na klavír moderní hudbu: Stravinského, Bartoka, Schoenberg. Publikum však chtělo Lisztovy Uherské rapsodie a ne Stravinského. Sály, kde tatínek koncertoval, byly proto poloprázdné. Tak se stalo, že jsem od dětství miloval tatínka jakousi zoufalou láskou, zbožňoval moderní umění a opovrhoval publikem, které dávalo přednost Lisztovi před Stravinským.

V patnácti letech jsem se pokoušel psát dodekafonní hudbu a v šestnácti jsem četl Marxe. Komunismus mě tehdy okouzloval stejně jako Stravinskij, Picaso a surrealismus. Sliboval velikou, záračnou změnu, která učiní svět absolutně jiný a nový. Ale pak se komunisté opravdu zmocnili země a zavládli teror. Bylo mi devatenáct let. Poznal jsem na vlastní kůži, co je to fanatismus, dogmatismus, politické procesy, co je to být opojen mocí, vyvržen mocí, cítit se vinen tváří v tvář mocí a revoltovat se proti ní. Byl jsem vyloučen z university, žil jsem mezi dělníky, později jsem s malou skupinou muzikantů hrál k tanci v hospodách jednoho hornického kraje. Poznal jsem úplně nový svět a probudila se ve mně nesmírná zvědavost: touha pochopit, proč lidé ve všech těch neuvěřitelných a krutých situacích jednají tak, jak jednají. Tato zvědavost, která se tehdy narodila, způsobila, že jsem se o deset, patnáct let později stal romanopiscem.

V bandě muzikantů hrál s námi na trubku geniální muzikant, kterého tehdy vyhodili z politických důvodů z konservatoře. (O dva roky později se zabil, když spadl jako zeďník s lešení.) Když už tančící lidé v sále vypili příliš vodky a nebyli s to nás poslouchat, odehnal mě vždycky od klavíru a hrál nám do křiku opilců Bachův Temperovaný klavír, který znal celý zpaměti. V té chvíli jsem nenáviděl naše století, politiku a její blbě vášně. Sníl jsem o osmnáctém století. Říkal jsem si, že mne na světě zajímají jen ženy a umění.

Když se můj život poněkud uklidnil, snažil jsem se k těmto dvěma životním zájmům vrátit. S ženami to bylo snadné. S uměním to bylo těžší. Maloval jsem, pokoušel jsem se o film, o divadlo, psal jsem básně, ale s ničím jsem nebyl spokojen. Našel jsem sám sebe až ve chvíli, kdy jsem začal psát svůj první román – Žert.

2

Bylo mi tehdy třiatřicet let. Jel jsem navštívit přátele do hornického kraje, kde jsem kdysi žil. Vyprávěli mi o dívce, která byla zatčena, protože kradla na hřbitovech květiny pro svého milence. Přenesl jsem si ji v duchu do dob, kdy jsem tam žil. Představil jsem si osud dívky, pro niž láska a sexus jsou tragicky odděleny, pro niž se sexualita stala protikladem lásky. S jejím osudem se mi v duchu splétal příběh muže, který svede ze msty ženu svého osobního nepřítele a akt lásky se pro něho stane nádherným aktem nenávisti. Dva příběhy o rozpolcení lásky a sexu. Jejich kontrapunkt tvoří osnovu

románu.

K tomuto tématu se připojila řada dalších. Například téma žertu: Ludvík, hrdina knihy, napíše ze žertu provokativní dopis své dívce. Dopis je čten policii, Ludvík vyhozen ze studií a jeho život je tím už navždy poznamenán. Ludvík pak sehraje žert s Helenou, která netuší, že se s ní Ludvík chce milovat jen proto, aby se pomstil jejímu muži. Ale osud sehraje další žert i s Ludvíkem, který neví, že muž, kterému se chtěl pomstít, už se svou ženou nežije a hledá jen záminku, jak se jí zbavit.

Ale nejkrutější žert sehraje se všemi postavami historie. Lidé šli za politickou utopií, která jim slibovala ráj, a když se za nimi zaklaply dveře, pochopili, že nejsou v ráji ani v pekle. Žert, který se monstrózně množil a nakonec všechny pohltí, je tu »víc než pouhý žert«: je to *kategorie lidské existence*.

Ne, nechci vypočítávat témata Žertu; chci se zastavit nad poslední větou: Aniž jsem se o to vědomě snažil, došel jsem k určitému pojetí románu. To znamená: román je pro mne výzkumem lidské existence.

3

Spisovatel, který píše svůj první román, není obvykle veden propracovanou osobní estetikou. Jeho psaní je mnohem spontánnější, naivnější, než bude později. Když se dnes dívám zpátky na Žert, vidím v něm přesto v zárodku všechno, o co jsem se pokoušel (už mnohem vědoměji) v pozdějších románech.

a) **Román jakožto výzkum lidské existence.** To znamená, nikdy jsem nepovažoval román za formu konfese. Protiví se mi indiskrece v životě i v literatuře. Můj život je mé osobní tajemství a nikomu po něm nic není. Také jsem nikdy nepoužíval román k vykreslení sociálních poměrů a jejich obžalobě. Že je stalinismus zločin, to je všeobecně známý fakt. Kvůli tomu není zapotřebí psát román. Román má smysl jen tehdy, když odhaluje neznámý aspekt lidské existence. Je pravda, že románový příběh nemůže nebýt začleněn do sociálního (a tedy i politického) kontextu, ale ten kontext je tu jen proto, aby nám umožnil vidět lidský úděl v novém světle, z neznámého hlediska.

b) **Román neproklamuje žádnou pravdu a žádnou morálku.** To je záležitost jiných: politických vůdců, presidentů, teroristů, kněží, revolucionářů a autorů úvodníků. Román vznikl na počátku novověku, kdy člověk odhalil obtížnost pravdy a relativitu lidských věcí. Žert je vyprávěn čtyřmi postavami. Autor se je snaží chápat, ale s žádnou z nich se mravně ani citově neztotožňuje.

c) **Román je velká intelektuální syntéza.** To si vyžaduje nejenom znalost života a dar imaginace, ale i značné vědění. Psaní každého románu je pro mne spojeno se studiem. V Žertu je dlouhá esej o lidové hudbě. Ta esej není »pravda autora«, nýbrž odhaluje svět jedné z postav. Bez té téměř vědecké eseje by postava zůstala plytká.

d) **Román je jediné umění, které se může pohybovat v čase s naprostou volností.** Román je »hledání ztraceného času« nejen individuálního, ale i kolektivního. Všechno naše jednání je mnohem víc než tušíme řízeno z hlubin času, tradicemi, mýty, kulturou. Pochopit toto pouto mezi dalekou minulostí a dneškem je jeden z možných cílů románu. (Báječně tu možnost realizoval Carlos Fuentes ve své »Terra nostra«.) Esaj o lidovém umění i obřad jízdy králů v Žertu je takový pohled do dálky času.

e) **Román je komponován jako hudba, to jest na principu variací a práce s tématem.** Jednotu románu tvoří několik základních slov, která postupně nabývají rázu filosofických kategorií. V Žertu: lyrický věk, žert, zpusťování, msta, zapomenutí atd. Kromě těchto slov-kategorií pracuje román s několika základními situacemi nebo obrazy. V Žertu například situace mystifikace anebo obraz zahalené tváře (Jaroslav nepoznává svého syna, Ludvík nepoznává Lucii, Helena neví, kdo je Ludvík). Tak jako v hudební skladbě je každá jednotlivá část románu autonomním celkem, má svůj zvláštní rytmus, tempo, artikulaci. (V Žertu má každá část jinou syntaxi. Poslední část je komponována jako tříhlasy kontrapunkt.)

f) **Žert má sedm částí.** Tehdy jsem si myslil, že je to náhoda. Později jsem zjistil, že neumím napsat žádnou knihu jinak. (Forewell party je jediná výjimka.) Dokonce i Směšné lásky mají sedm částí a jejich kompozice je jasnou prefigurací Knihy smíchu a zapomnění. V nesnesitelné lehkosti bytí jsem se všemožně snažil vytvořit jinou kompozici. Marně. Pochopil jsem, že forma, architektonický půdorys, je něco, co si spisovatel v sobě nosí jako obsesi, archetyp, neredukovatelný vzorek své osobnosti.

4

Spisovatelé, kteří mne ovlivnili? Teprve až jsem Žert dopsal, začal jsem si klást otázku, jaká je moje estetika románu a hledat *a posteriori* jakýsi svůj rodokmen. Mohu ho prozradit v heslech:

PLATON: Postavy určené tím, co si myslí o světě.

RABELAIS: Nesmírná euforie představitosti, kterou si v sobě všichni nosíme jako vzpomínku na ztracený ráj.

Laurence STERNE a Denise DIDEROT: Románová forma pojatá jako hra.

Friedrich NIETSCHE: Umění aforismu. Takto má filosofovat romanopisec. Reflexe v románu je pak zároveň místo nejintenzivnější krásy.

Franz KAFKA: Alchymie, která dokázala spojit svobodnou imaginaci snu s přesnou analýzou moderního světa.

Herman BROCH: Spojení románu a filosofie.

Martin HEIDEGGER: Kterékoli slovo všednodenního života je hodno filosofického tážání.

Georges BATAILLE: Filosofie erotiky, metafyzika pornografie.

Witold GOMBROWICZ: Rehabilitace euforie, žertu, hrv. frivolity v moderní



proze. »Velcí spisovatelé jsou vždycky zá-
bavní.« Tato Gombrowiczova myšlenka
zní ve Francii jako neuctivost a provoka-
ce.

5

Autor napíše román a román pak změni
jeho osud. Když jsem odevzdal v roce
1965 rukopis Žertu do pražského nakla-
datelství, nikdo nevěřil, že by ho bylo
možno vydat. Byl svým duchem naprosto
nepřijatelný pro režim. Jenomže komu-
nismus byl do střední Evropy (Polska,
Maďarska, Československa) importován
zvnějšku, z Ruska. Lidé tu proto velmi
brzy přestali brát komunismus vážně a vy-
užívali každé příležitosti, aby politický
systém uvolňovali a rozkládali. Díky to-
mu Žert v roce 1967 přece jen vyšel.

Bylo mi osmatřicet let a byl jsem cel-
kem neznámý autor. Dival jsem se s úža-
sem na to, že kniha vyšla třikrát po sobě
ve velkém nákladu a byla vždycky během
tří dnů vyprodána. Ale o rok později
vtrhly do země ruské tanky. Došlo
k obrovské persekuci českých intelektu-
álů a české kultury. Byl jsem tehdy v ofi-
ciálních dokumentech označen jako jeden
z původců kontrarevoluce, moje knihy
zakázány a moje jméno vyřazeno dokon-
ce i z telefonního seznamu. To všechno
díky Žertu.

V téže době vyšel Žert v pařížském na-
kladatelství Gallimard a já jsem měl najed-
nou mnoho francouzských přátel, kteří
mi umožnili, abych se o sedm let později
přestěhoval do Francie. Díky Žertu.

O dalších pět let později jsem obdržel
francouzské občanství a mou vlastí se
stala Evropa. Lpím na ní se stejnou zou-
falou láskou, jako jsem lpěl kdysi na svém
tatínkovi, když hrál před prázdným sálem
Stravinského. Ubohá Evropa. Uvědomuje-
te si vůbec, že město Koperníkovo, město
Imanuela Kanta, město Bachovo, město
Goethovo, město Franze Kafky, město
Bartókovo, můj Bože, tolik měst nepatří
už Evropě, ale Velké Východní Říši?

Myslím čím dál častěji na Chopina.
Kvůli ruské okupaci se už nikdy nemohl
vrátit do vlasti, kterou opustil v roce
1830. Stal se Francouzem, aniž přestal
být Polákem. 19. září 1863, čtrnáct let po
jeho smrti, ruští vojáci, řádící ve Varšavě,
vyhodili ze čtvrtého poschodí na dláždění
jeho piano. Celá kultura okupované
střední Evropy podobá se dnes osudu
piana Chopinova.

In Großbritannien fällt ein weiteres Juwel aus der Krone

„Aufschrei: Harrods muß britisch
bleiben“, verkündete vergangene
Woche in fetten Lettern die Londoner
Boulevardzeitung „Daily Mail“ den
von ihr so interpretierten Volkswillen.
Der Aufschrei freilich, wenn es ihn je
gab, fruchtete nichts. In dieser Woche
fiel das berühmteste Kaufhaus Groß-
britanniens, der schön beflaggte Kon-
sumpalast in Londons Stadtteil
Knightsbridge, in arabische Hände.
Die drei ägyptischen Brüder Ali, Saleh
und Mohamed al-Fayed erwarben für
über zwei Milliarden Mark den Mehr-
heitsanteil im „House of Fraser“, dem
außer 100 Kaufhäusern auf der gan-
zen Insel als 101. Das Kronjuwel der
Warenhäuser, das Kaufhaus Harrods,
gehört

Schon vor zwei Generationen lagen
in den heiligen Hallen Harrods die
Baumwolltücher des Al-Fayed-Clans
als „feinste ägyptische Baumwollwa-

Aby květinový dárek zůstal dlouho svěží

Dlouhý líkavý čas je svlásti natatý
u stonků dřevnatých. Takové sponky
mají být s rámcem možnosti ho nejkrat-
ší. Tvrdé stonky růží, šeflíků, chry-
zantém ap. můžeme kvaspodu, natla-
nout a ještě poklepat kladivem, aby
plocha pro přilnutí vody byla co nej-
větší. Za tímž účelem se někdy ola-
puje kůra dolního konce stonku do
výše několika centimetrů. Zvláštní
postup musí být u rostlin, které roní
„mléko“, jako např. mák, poinsetie:
dolní konec těchto rostlin musí být
před vložením do vázy ponořen do
vody horké 50 st. C, aby mléko vy-
teklo a neucpávalo řeznou plochu, již
má květ přijímat vodu.

Nesmíme však zapomínat ani na
význam vody, kterou dáme do vázy.
Rozané květy zakoupené v „květinář-
ství“ nebo právě uříznuté na zahrádce
pocitují šok, když je vložíme do vázy
se studenou vodou z vodovodu. Dopa-
ručuje se proto voda odražená nebo
ještě lépe zahřátá na teplotu, jaká
je v místnosti, kde bude květy omí-
tána. Nejprve je třeba odstranit vše-
chny listy, které by mohly být po-
peny do vody ve váze, poněvadž je-
ště mikroživinami by se množily ve vo-
dě mikroorganismy ucpávající řezné
plochy, nasávající vodu. Příliš mnoho
listů škodí vždy, poněvadž čím větší
odpařovací plocha, tím rychleji vadne
květ, jehož svěžest se rychle odče-
pává do okolního vzduchu. (Jistě se
vám nejednalo stalo, že kytice šeflíků
s bohatým olistěním úplně uvadla dříve,
než jste ji donesli domů.)

A nyní ještě několik připominek
k problematice vody ve váze: I když
pečlivě splníme všechna shora uvede-
ná doporučení, náhle zjistíme, že se
stonky obalují slizem, který ucpává
přívodní cesty, jež by měly umožňo-
vat pronikání vody i výživy do rost-
lin. Viníkem jsou bakterie, které jsou
téměř v každé vodě a čekají jen na
svoji příležitost. Ve Švýcarsku, a ne-
jenom v této zemi, mají již dlouho
velmi spolehlivého pomocníka v boji
za udržování svěžesti řezaných květů,
kterému Mikaji Schnittblumen-Frisch-
halter. Po přidání tohoto prostředku
do vody voda zůstane čirá a bez pa-
chu a rostliny v ní vydrží podstatně
déle svěží, poněvadž zmíněný prostře-
dek jim dodá i živiny, které zaručí,
že i málo nakvetlé květy se rozvinou.
Zabrání také znečištění stěn vázy

úsazeninami a rozvoji bakterií, hub
i ostatních mikroorganismů. U nás se
snaží podobné služby zajistit výrobek
Synthesie FLORTISYN a FLORTISYN R.

Pokud tento přípravek nebudete mít
k dispozici, doporučujeme do vody ve
váze přidat dřevěné uhlí, které též
dobře působí proti číhnutí mikroor-
ganismů. Často jsem se setkal s do-
lazením, zda má význam přidávat do
vázy trochu cukru. Cukr skutečně pro-
dlužuje životnost řezaných květů. Sou-
časně s ním se však musí bezpodmí-
nečně přidat i přísada, která zabrání
vzniku houbov.

Glanzstück, das mittlerweile von aus-
ländischem Kapital aufgekauft wurde.
Schon 1951 erwarb der kanadische In-
dustrielle Garfield Weston das be-
kannte West-End-Spezialitätenhaus
„Fortnum and Mason“. 1981 verschaff-
te sich der australische Zeitungszar
Rupert Murdoch die ehrwürdige Ta-
geszeitung „The Times“.

Im Jahr darauf, 1982, kaufte der Kan-
adier Ed Mirvish das „Old Vic“-Thea-
ter, das ohne Mirvishs Geldspritze
seine Tore hätte schließen müssen.
1983 wechselte Britanniens und der
Welt ältestes Auktionshaus „Sothe-
by's“ den Besitzer: Der US-Multimil-
liardär Alfred Taubman zahlte über 300
Millionen Mark für diesen Spaß. Und
erst im Januar dieses Jahres erwarb
der Sultan von Brunei, Sir Muda Has-
sanal Bolkiah, das „Dorchester Hotel“,
eins der berühmtesten Hotels der
westlichen Hemisphäre.

Daß britisches Kapital heutzutage
nicht mehr willig oder in der Lage
scheint, die Spitzenprodukte der eigen-
nen Tradition zu finanzieren, löst be-
greiflicherweise bei den bürgerlichen
Schichten im Königreich neben Senti-
mentalität auch ein gewisses Unbeha-
gen und die Frage aus, wie es wohl
mit den großen Namen weitergehen
werde. Von der „Times“ einmal abge-
sehen, die unter Murdochs Komman-
do einiges von ihrer früheren Qualität
verloren hat, deutet freilich nichts
darauf hin, daß die neuen Besitzer ihr
britisches Eigentum weniger pfleglich
behandeln, als ihre einheimischen
Vorgänger es taten.

Die Pläne der drei Brüder aus dem
Morgenland laufen jetzt darauf hin-
aus, Ableger des Harrods-Stammhau-
ses in Knightsbridge über den ganzen
Globus hin zu streuen. Jede größere
Stadt, meinen sie, könne künftig ihr
eigenes Harrods-Warenhaus erhalten.
Die Konsumenten, glaubt Ali al-
Fayed, warteten doch nur darauf: „Die
Leute würden noch eine Harrods-Tüte
kaufen, in die sie altes Zeug stopfen
— nur um zu zeigen, daß sie dort wa-
ren.“

re“ aus. Mit Qualitätsstoffen dieser
Art, die sie in alle Länder verkaufte,
begründete die ägyptische Familie ihr
Unternehmen; ein glücklicher Ein-
stieg in die Reederei und das Banken-
gewerbe verhalf den Al-Fayed-Spröb-
lingen zu Reichtum und zu weltum-
spannenden Geschäftsbeziehungen.
Das Augenmerk der drei kauflustigen
Brüder, die jetzt die Geschäfte führen,
war indes lange schon auf die „großen
Namen“, auf die Prestige-Markenzei-
chen des europäischen Marktes ge-
richtet. Sie erwarben das Ritz-Hotel in
Paris sowie Eigentum auf den
Champs-Élysées, im Rockefeller Plaza
in New York und in Londons renom-
mierter Park Lane. Das Kaufhaus
Harrods bildet den Höhepunkt) dieses
kostspieligen Einkaufsbummels.

Harrods, das noch den Glanz der
imperialen Epoche Großbritanniens
spiegelt, ist nämlich nicht das einzige



Neprakta — Švandrlík

„Jen si ji vemte, mladej pane! Ať nána rozmazlená pozná, co to je, žit třicet let vedle bíble!“

Mléko, které hojí po slunění

Vývojové pracovníci z p. Léčiva Praha nás už řadu let zásobují vynikajícími výrobky, které působí proti škodlivé časti ultrafialového záření. Jde o Contravial, Nérídé opalovací krém, při jejichž použití je možno déle pobývat na slunci, aniž dojde k příznakům podráždění kůže. Nejnovějším přípravkem, který vyvolal odborní pracovníci z p. Léčiva, je mléko po slunění — rovněž značka Nérídé. Jde o tekutou emulzi, kterou a lebece roztrávenou na podrážděné pokožce snižuje bolestivost, pálení a napětí podrážděné kůže. Mléko po slunění obsahuje účinné látky, jež mají mnohaleté prokazatelné účinky na pokožku už v tradičních farmaceutických přípravcích. Jde o výtažek z rostliny vlna virginická, který má svrasklý účinek, dále o clochocain, jež působí spolehlivě místní znecitlivění. A panthenol a vitamin F, jež zajišťují regeneraci sluncem podrážděné pokožky. Prostředek byl nejprve dlouhodobě klinicky zkoušen, dále byly jeho účinky sledovány v letech měsících ve vnitrozemí i u moře, v ústředních podmínkách. Při použití mléka po slunění Nérídé nedochází k následnému slupování, kožní pigmentace zůstává souvislá a neporušená. Prodej tohoto výrobku byl nejprve zahájen v Praze, aby byl k dispozici především cvičícím na sportovištích. Prodává se ve specializované prodeji Jenaetta v Pařížské třídě. (Výborné účinky je též v domácnosti, kde dochází k lehkému „opálení“ či „popálení“ — kápne-li na ruku vařící voda a potřeme-li místo mlékem po slunění Nérídé, přestane se pociťovat bolest a kůže se velmi rychle regeneruje.) (sl)

Malá retrospektiva

Národní umělec JÚLIUS LENKO

*Sámek. Chlad táhne od řeky
Goetheho vtáčí mlčia.
Jak rychle přeletel mojí deň
cez lúky, cez návršia!*

*Co som v ňom dobré vykonal?
Sám neviem. Možno málo:
len klíčky poslal v záhrade,
keď slnce pripekalo.*

*Nič vtac pre slávu občtansku —
herozbijal som atóm,
nesjárал do šacht s baníkmi,
nenosil tehdy na dom.*

*Len snil som, hútal. Ale tým
máku som chystal vlastne
na chlieb, čo ľudom upečiem,
keď príde chvíľa básne.*

*Strieva sa. V sade myšlienok
mlčia Goetheho vtáci.
Zažijam. Prvý v ulici.
A priberám sa k práci.*

[Ze sbírky básní Objatie]

NOVÉ JMENOVANÝ národní umělec Julius Lenko patří ke starší generaci významných slovenských básníků (nar. 1914), absolvent bratislavské Univerzity J. A. Komenského. Působil řadu let jako nakladatelský redaktor. Lenkoova poezie se soustředila na problematiku osobního života, vyniká lyrismem a ministerským školstvím a kulturou a jemnou intelektuálností. Básník má stále co říci modernímu člověku. Překládal též poezii z ruštiny, němčiny a francouzštiny.

JEJEN, NAZAY..!

Renault klesl na 7. místo

Deficit ve výši 12,5 miliard franků zaznamenala v loňském roce francouzská státní společnost Renault. Nejztrátovější (9,9 miliardy) bylo její hlavní odvětví, výroba osobních automobilů. V jejich prodeji klesl Renault v západní Evropě z prvního místa v r. 1983 na sedmé příčku. Oficiální oznámení nepříznivých loňských hospodářských výsledků je předehrou k zahájení rozsáhlého „ozdravovacího“ programu, jehož přípravou se v posledních měsících v naprosté tajnosti zabýval nový generální ředitel firmy Georges Bess. Plán, jehož oznámení se očekává v nejbližších dnech, zahrne podle předpovědi zrušení minimálně 10 000 pracovních míst. Odborové ústředny jsou připraveny na špinavý boj... (z)



Už brzy rozpuknou se ledy
A budou plouti budou tát
Proč neměl bych ti říci tedy
Tu prostou větu: mám tě rád

VÍTĚZSLAV NEŽVAL



Neprakta — Švandrlík

„A ten elixir lásky máte pouze jedno?“

Aufgespießt

„Die SPD verharmlost die Sowjetunion, verschweigt ihre Verbrechen und betreibt eine politische Kriminalisierung der USA. Die maßlosen Ausfälle Willy Brandts vor dem Millionen-Publikum im Fernsehen zeigen seine Wut darüber, daß die neutralistischen Ziele der SPD von uns frühzeitig aufgedeckt wurden.“

CDU-Generalsekretär Heiner Geißler in einem Interview der „Bild“-Zeitung.

butu verzichtete damit nach Regierungangaben in Jerusalem auf die Besuche der heiligen Stätten Jerusalems sowie auf eine Baumpflanzung im Jerusalemer „Friedenswald“. Mitarbeiter von Ministerpräsident Schimon Peres fürchteten, daß auch der politisch wichtigste Termin Mobutu, ein Arbeitessen mit Peres und seinen wichtigsten Kabinettsmitgliedern, in Frage gestellt sein könnte.

Mobutu will lieber schlafen

JERUSALEM, 13. Mai (dpa). Die israelische Regierung hat am Montag vormittag alle Termine mit dem Staatsgast aus Zaïre, Präsident Mobutu Sese Seko, abgesagt. Mobutu, der am Vortag zu einem fünfjährigen Staatsbesuch eingeladen war, ließ den Gastgeber mitteilen: „Ich bin müde und will schlafen.“ Mo-

Nová šance pro dvoudobý motor

Po třináctiletém výzkumu, který stál 13 miliónů dolarů, vyvinul australský inženýr Ralph Sarich dvoudobý motor, který svým výkonem, nízkou spotřebou paliva a malým obsahem škodlivin ve výfukových plynech značně předčí klasický čtyřdobý motor.

Klíčovou změnou proti dosavadním dvoudobým motorům je systém vstřikování paliva, který využívá stlačeného vzduchu pro vstříknutí velmi jemné směsi vzduchu a benzínu do spalovací komory. Zkoušky prototypu třívalcového dvoudobého motoru ukázaly, že jeho výkon na jednotku hmotnosti je třikrát vyšší než u srovnatelných čtyřdobých motorů. Spotřeba paliva poklesla asi o čtvrtinu.

Nový dvoudobý motor má také o 250 součástek méně než motor čtyřdobý. Čímž se značně zjednodušuje konstrukce a snižují výrobní náklady. Americká automobilka General Motors již přislíbila téměř milión dolarů na další vývoj prototypů a nabídl australskému inženýrovi pro jejich zkoušky své laboratoře. (Z)

Máj 1945

Už tak trochu ze zvyku
musel ses uždy, máji, tudít,
že ti rozkvetl láskou paží
a te čekáš na mlíku.

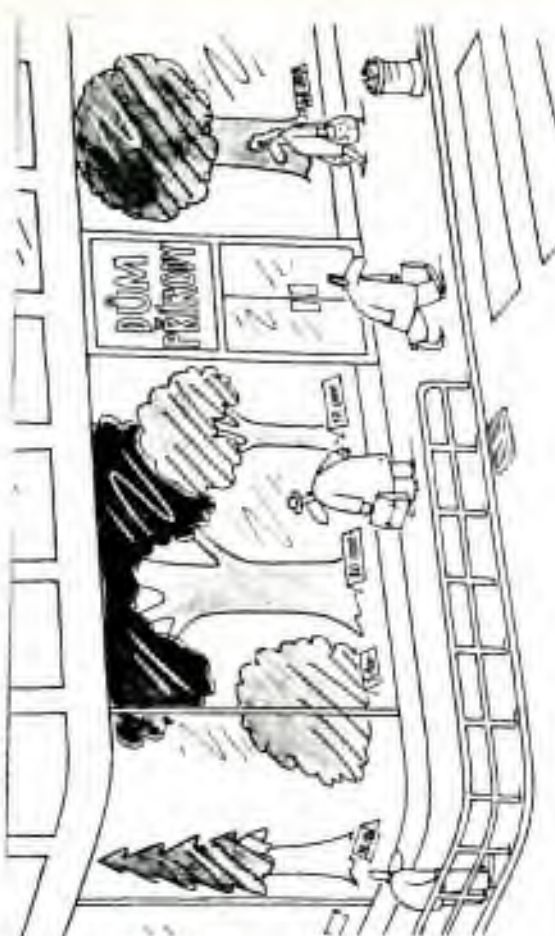
I když to vždy neklape,
nutno aby hoch pod strom used,
vyslech ptáček pění lucet,
krásně, píáci, zpíváje.

To z vás ale nedověd
z májů žádný, až ten letos,
v háji postavít si před nos
a rozklapat kulomet.

I já, máje, při tom byl.
když jste podle kalendře
dělaly z nás zpěvné láhře,
také jsem si omočil.

Fauní cháska s kopýtky
špatně vidím pro mládky.
I mé rozuměla máje
a dnes na ně vzpomínáje,

PRAHA ŠRAMEK



Rozhodnutí o amnestii

(čtk): Rozhodnutí prezidenta ČSSR o amnestii ze dne 9. května 1945

Ve dnech 40. výročí vyvrcholení národní osvobozenéckého boje Československého lidu a osvobození Československa Sovětskou armádou hodnotí naše národy výsledky dosažené při výstavbě vyspělé socialistické společnosti. Je to hrdá bilance, našim pracujícím, kteří iniciativně a odvážně uskutečňují politiku Komunistické strany Československa. V naší vlasti se dále rozvíjí socialistická demokracie, prohloubila a upevnila politická a morální jednota lidu. Tyto skutečnosti jsou výrazem síly a pevnosti našeho socialistického zřízení a dávají záruku, že u některých osob, i když porušili zákon, může být dosaženo převýchovy i bez uložení trestu a jeho výkonu.

Na návrh předsednictva ústředního výboru KSČ a vlády ČSSR používám svého ústavního práva a udílím tuto amnestii:

ČLÁNEK I

Promiřím

a) nepodmíněné tresty odnětí svobody nebo jejich zbytky, pokud byly uloženy za přečin nebo úmyslný trestný čin ve výměře nepřevyšující jeden rok,
b) nepodmíněné tresty odnětí svobody nebo jejich

zbytky, pokud byly uloženy za nedbalostní trestný čin ve výměře nepřevyšující tři roky,

c) z ostatních nepodmíněných trestů odnětí svobody jejich část ve výši jednoho roku, případně jejich zbytky kratší jednoho roku,

d) podmíněné odložené tresty odnětí svobody,

e) tresty nápravného opatření nebo jejich zbytky, které byly právo moci uloženy přede dnem tohoto rozhodnutí.

ČLÁNEK II

Nepodmíněné tresty odnětí svobody uvedené v článku I písm. a, b, c), promiřím odsouzeným, kteří trest vykonávali nebo mají vykonat v první nápravné výchovné skupině, ve vojenském nápravném útvaru nebo nápravné výchovné ústavě pro mladistvé.

ČLÁNEK III

Podmíněné odložené tresty odnětí svobody a tresty nápravného opatření uvedené v článku I písm. d, e) promiřím s účinkem, že se dnem tohoto rozhodnutí na pachatele hlídá, jako by nebyl odsouzen.

ČLÁNEK IV

1. Nařizuji, aby nebylo nahajováno a bylo-li již nahajováno, aby bylo zastaveno trestní stíhání.

a) pro přečiny a úmyslné trestné činy spáchané přede dnem tohoto rozhodnutí, pokud je na ně stanoven trest odnětí svobody nepřevyšující jeden rok.
b) pro trestné činy spáchané přede dnem tohoto rozhodnutí z nedbalosti, pokud je na ně stanoven trest odnětí svobody nepřevyšující tři roky.

2. Ustanovení odstavce 1 tohoto článku se užije i ohledně trestů tam uvedených, které byly uloženy dosud nepravomocnými rozsudky vyhlášenými přede dnem tohoto rozhodnutí nebo v tento den.

ČLÁNEK V

Toto rozhodnutí se nevztahuje

a) na osoby, které byly v posledních deseti letech přede dnem tohoto rozhodnutí pravomocně odsouzeny k nepodmíněnému trestu odnětí svobody pro jiný úmyslný trestný čin než je ten, o němž se rozhoduje podle tohoto rozhodnutí, nebo které byly v posledních deseti letech propuštěny z výkonu trestu odnětí svobody, který jim byl uložen pro úmyslný trestný čin, ledaže se na ně hledí, jako by odsouzeny nebyly,
b) na trestné činy opuštěné republiky podle paragrafu 108 tr. zák. a na obdobné trestné činy podle zákonů dříve platných, dále na trestné činy přijetí aplátky podle paragrafu 160 tr. zák., nepřijetí

spáchané před vyhlášením tohoto rozhodnutí u osob, na které se rozhodnutí nevztahuje, jde-li o

- a) těhotné ženy,
- b) matky, které pečují o dvě nebo více dětí mladších 15 let,
- c) muže starší než 65 let a ženy starší než 60 let,
- d) osoby, které trpí těžkou nevyléčitelnou chorobou,

Rekord v Japonsku

Rekordní úrovně dosáhla v loňském finančním roce výroba automobilů v Japonsku. Podle údajů japonského sdružení výrobců automobilů bylo ve finančním roce 1944-45, který skončil v březnu, vyrobeno 11,59 miliónu vozidel, tedy o 3,4 procenta více než v předchozím období. Vývoz se zvýšil o 7,7 % a dosáhl 6,18 miliónu vozidel, což je nejvyšší úroveň za posledních pět let. (Z)



mého oplatkařství podle paragrafu 162 odst. 1. tr. zák. a zanedbaní povinné výživy podle paragrafu 213 tr. zák.,

- c) na trestné činy uvedené v článku I písm. b) a v článku IV odst. 1 písm. b) tohoto rozhodnutí, pokud jejich spáchaní bylo spojeno s úmyslným trestným činem, za který zákon stanoví trest odnětí svobody převyšující jeden rok,
- d) na tresty ohrožené a souhrnné, jestliže některý ze sbíhajících se trestných činů je uveden pod písmenem b) článku V tohoto rozhodnutí.

ČLÁNEK VI

Ukládám ministrům spravedlnosti České socialistické republiky a Slovenské socialistické republiky a ministrům národní obrany Československé socialistické republiky, aby mi na základě přezkoumání předložili k rozhodnutí návrhy na prominutí nebo zmírnění trestů uložených za trestné činy a přečiny

Výbuch na dole

(fkt): V ostravsko-karvinském revíru na Dolé Doubravě ve 37. sloji byl zjištěn výskyt kyslíčnicku uhelnatého. Do dolu byly vyslány čtyři záchranné ke zjištění příčiny a provedení asanačních opatření. V dopoledních hodinách 7. května došlo v uvedeném sloji k výbuchu. V důsledku toho bylo osm pracovníků usmrceno. Osm horníků po ošetření bylo propuštěno do domácností a jeden zůstal v nemocnici. Sedm dalších pracovníků se nepodařilo vyprostit. Na dole pokračují záchranné práce, které řídí havarijní komise. Rodiny postižených pracovníků byly o neštěstí výborně informovány a je jim poskytována všestranná pomoc. Na Dolé Doubravě se dostavili ministři vlády ČSSR L. Gerle, ministr paliv a energetiky ČSSR V. Ehrenberger, předsedle Státního úřadu pro bezpečnost práce, předsedle Státního úřadu pro bezpečnost práce a zástupci dalších orgánů. K prošetření příčin havárie byla ustanovena komise báňských odborníků.

● Jeden cestovatel v Africe přišel na náčelníka, který vysílal kouřové signály ze dvou ohňů. Zeptal se zvědavě: „Prosím vás, a proč to vysíláte dvakrát?“ „To je průklep na okres!“



„Nedá se, Fifinko, nic dělat, musíš jít halat.“



TITULU KRALE PYTLÍKAŘŮ

DOSAHL JEDEN OBYVATEL -
FECHENUEIMU, KTERÝ PŘEDČI -
V PORADKU MÍLOUNOSTI KAŽDEHO
RODILEHO NĚMCE
UKLÁDÁNÍM PŘEDHETŮ DO
IGELITOVÝCH PYTLÍKŮ
POČÍTÁME-LI K DENNÍ POTŘEBĚ

- 1 KOŠIL
- 1 TRIČKO
- 1 SPODKY
- 2 PONOŽKY
- 1 KAPESNÍK

6 x 365 DNÍ x 50 LET = 109 500
TO CELÉ 2x = 219 000

PŘI UKLÁDÁNÍ A OBLEKÁNÍ
O KRAVATAČU, ŠALÁČU, SVETREK,
POLOBOTKAČU JEDNOTLIVĚ A OSTATNÍCH
VĚCECH DENNÍ POTŘEBY CHYBÍ
DOVŠ PODKLADY. UTOH PŘÍPADO
SE OUGH PYTLÍKOVÁNÍ ZDESETI AŽ
ZDVACETI NÁSOCI COŽ ZNAČENÁ
2, 190.000 AŽ 4, 380.000
PYTLÍKŮ

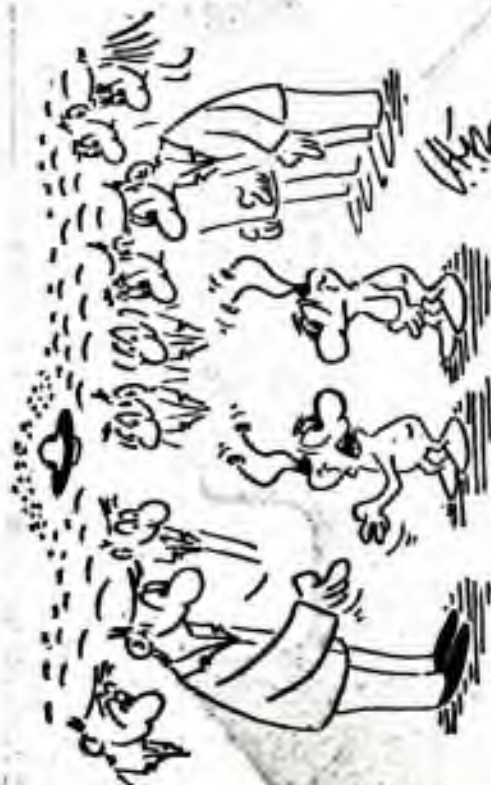
„Nechápu, proč bych měl chodit po dvou, když všichni naši předkové chodili po čtyřech!“



„Kolik mi to dělá na hodinu, nevím, ale dal jsem si závazek, že v tomhle čtvrtletí dodám na trh zboží v hodnotě dvacet šest milionů korun.“

„Tak nevím. Začínám vás poznávat nebo vás přestávám znát?“

Přišel inspektor na hodinu němčiny. Ve třídě vyučoval tělocvikář, protože by jinak neměl potřebný počet hodin. Profesor začal: „Also, wir haben eben die starke Deklination. Deklinieren sie mir das Wort der Karafiat.“ a vyvolal Elsnera. „Der Karafiat, des Karafiat, dem Karafiat, den Karafiat.“ Potom byli ještě vyvoláni na totéž slovo Palivec, Konrád a Jefešek. Po hodině inspektor odcházel a při loučení s profesorem řekl: „Děkuji, ale pro podruhé si raději pamatovat, že karafiat se německy řekne die Nelke.“



„Jsem zvědav, jak budou vítat těch padesát miliónů, co přiletí ztřa.“

Deutlicher Zuwachs bei den Rechtsextremisten

Verfassungsschutz berichtet / Linksradike stagnieren / Mehr Ausländer überwacht

Von unserem Korrespondenten Helmut Löhöffel

BONN, 9. Mai. Die Mitgliederzahlen linksextremistischer Organisationen in der Bundesrepublik sind 1984 nur unwesentlich gestiegen. Ein Zuwachs um fast zehn Prozent wurde dagegen bei rechtsextremistischen Gruppen festgestellt. Dem Bundesamt für Verfassungsschutz, das am Donnerstag in Bonn seinen Jahresbericht für 1984 veröffentlichte, sind derzeit 284 Neonazis namentlich bekannt, die als militante Aktivisten eingestuft werden. Mehr als zwei Drittel von ihnen sind jünger als 30 Jahre, knapp ein Viertel sind Arbeitslose.

Die Zahl rechtsextremistischer Organisationen stieg von 68 auf 89 an, davon waren 18 neonazistische Vereinigungen. Die Mitgliederzahl aller dieser Parteien und Gruppen wuchs im vorigen Jahr um fast 2000 auf über 22 000. Auch die Gesamtauflage rechtsextremistischer Zeitungen und Zeitschriften nahm zu – von acht auf 8,5 Millionen.

Die Nationaldemokratische Partei (NPD), die bei der Europawahl 1984 0,8

Prozent der Stimmen erhielt, konnte sich durch die Wahlkampfkostenerstattung von 1,8 Millionen Mark finanziell sanieren. Sorgen bereitet dem Verfassungsschutz nicht nur die Deutsche Volksunion (DVU), die Zulauf hat, sondern auch die Freiheitliche Deutsche Arbeiterpartei (FAP), in der sich die Anhänger der verbotenen Aktionsfront ANS/NA sammeln.

Linksextremistische Organisationen aller Schattierungen steigerten 1984 ihre Mitgliederzahlen kaum. 61200 Personen sind beim Verfassungsschutz registriert. Auch die DKP (40000) und die Berliner SEW (4500) wurden nach diesen Erkenntnissen nicht stärker. Ihr politischer Einfluß sei allerdings „erheblich größer“ als Mitgliederzahlen und Wahlergebnisse aussagten. Erfolgreich sei die „Bündnispolitik“ der „orthodoxen Kommunisten“. Die Bereitschaft „demokratischer Gruppen“, mit ihnen zusammenzuarbeiten, sei gewachsen, heißt es in dem Bericht. Die Gesamtauflage von Publikationen, die als

„linksextremistisch“ eingereicht werden, sank von fast 40 auf 35,5 Millionen.

Angewachsen ist die Anzahl ausländischer Organisationen, die vom Verfassungsschutz überwacht werden. 81000 linke, 15000 rechte und 20000 islamisch-extremistische Organisationen sind erfaßt.

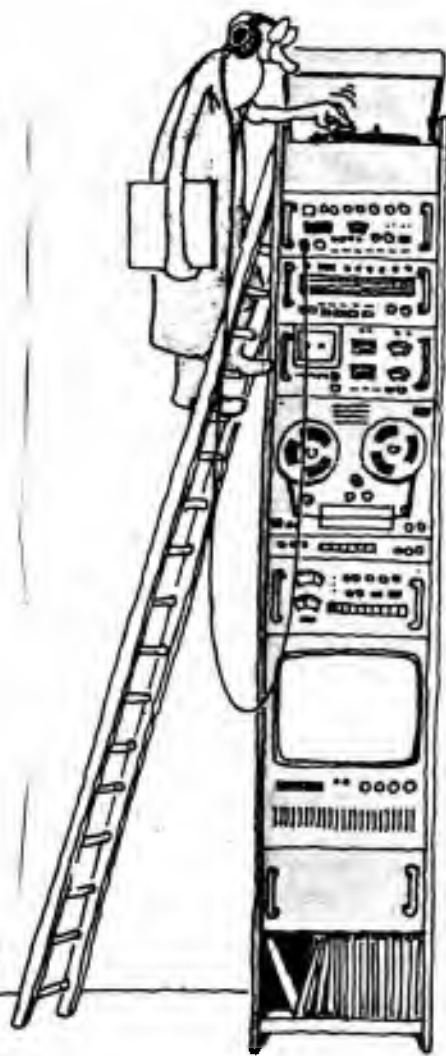
Östliche Nachrichtendienste seien auch 1984 mit „unverminderter Intensität“ tätig gewesen. „Ihrer gewachsenen politischen Bedeutung entsprechend“ seien neuerdings auch die Grünen zum Ziel ihrer „Ausspähungsmaßnahmen“ geworden, heißt es in dem Bericht.

...UMÍŠÍ PŘIDĚLAVAT STAROSTI!
DEMOKRACIE JE NĚKDY DĚVKA
PRO VŠECHNO...

▲ Maďarský státní příslušník Zoltán B., který v našem státě od konce přechodné bydlí, přepadal v Praze 1.32.letou ženu. Skřít ji a požadoval vydání paně. Žena však duchapřítomně udeřila pachatele článkovou vytržkou do tváře. Poté byl zloděj zatčen 54letým občanem, který ho předal příslušníkům veřejné bezpečnosti.



„Hier stehn ja Sachen drin, wovon wir beim Verfassungsschutz nicht mal eine Ahnung haben.“



● Matka se rozčljuje:
— Dárebo jeden? Jsi stejný křikloun jako tvůj otec! Ještě štěstí, že jsem zůstala svobodná...

Pan Dupont nerozhodně překlápá a nemůže se rozhodnout. Najednou se ozve roztláčený papoušek:
„Nepřemýšlej a zaplať!“

Riesigen Palast entdeckt

SALONIKI, 10. Mai (dpa). Am Geburtsort Alexanders des Großen, der nordgriechischen Stadt Pella, legen Archäologen eine gewaltige Palastanlage frei, die möglicherweise die größte im ganzen Mittelmeerraum ist. Die griechische Archäologin Mairi Siganiou als Leiterin der Ausgrabungen berichtete jetzt, der Palastkomplex habe auf einem Hügel ein Gelände von mehr als acht Hektar eingenommen. Noch nie sei bisher in Griechenland eine so riesige, sorgfältig geplante Gebäudeanlage entdeckt worden.

Nach Ansicht der Archäologin wurde der Palast zwischen 350 und 300 vor Christus entweder von Alexanders Vater König Philipp II. von Mazedonien oder von Alexanders Nachfolger Kassander errichtet. Bisher seien die Grundstrukturen von zwei Gebäuden völlig freigelegt worden. Beim einen handele es sich um ein Palastgebäude, das um einen zentralen Innenhof angelegt sei, beim anderen um ein Gebäude mit einer mehr als 150 Meter langen säulengestützten Fassade und einem großen Binnenhof.

Die Bundesrepublik vergreist

BONN, 10. Mai (dpa). Im Jahr 2000 wird jeder vierte Deutsche älter als 62 Jahre sein, heute sind es nur 18 Prozent. Ursache dieser Entwicklung ist neben der gesunkenen Geburtenhäufigkeit die seit einigen Jahren festgestellte rasante Abnahme der Sterblichkeit. Im Jahre 2020 werden fast ein Drittel der Bundesbürger (30 Prozent) über 63 Jahre alt sein. Diese Modellrechnungen stellte am Donnerstag Klaus-Peter Möller vom Institut für Angewandte Systemforschung und Prognose/Hannover auf einer Informationsveranstaltung zum Thema „Überalterung in den Industriestaaten“ in Bonn vor. Der Vergrößerung der Bevölkerung könne daher langfristig nur „durch eine Verstärkung der Einwanderung begegnet werden“.

Seit 1975 hat sich das Geburtenniveau in der Bundesrepublik nach den Angaben Möllers auf 1300 Kinder pro 1000 Frauen eingependelt. Es müßten jedoch 2100 Kinder geboren werden, um die gegenwärtige Bevölkerungszahl konstant zu halten.

Pan Dupont ei z cesty přivezl papouška. V Marseille na něm chtěl vysoké clo. Úředník vysvětluje:

„Kdybyste vezl vycpaného papouška, zaplatil byste jen nápatrnou částku. Za živého je však taxa mnohonásobně vyšší...“



Aufgespießt

Ich möchte vorhersagen, daß das, was die US-Truppen in Grenada gefunden haben, verschwindend gering ist im Vergleich zu dem, was wir in Nicaragua finden werden, wenn dieser glückliche Tag denn jemals kommen sollte.

Der US-General Gordon Sumner unter Hinweis auf rund 8,5 Tonnen Dokumente, die den US-Truppen nach der Invasion Grenadas in die Hände fielen und die seiner Ansicht nach die Unterwanderungsstrategie der Sowjetunion sowie Kubas im karibischen Raum belegen.

330 000 Mark

LONDON. Ein verloren geglaubter Brief Beethovens an seine „unsterbliche Geliebte“ wurde im Londoner Versteigerungshaus Sotheby's für die Rekordsumme von 55 000 Pfund Sterling (rund 330 000 Mark) versteigert. Der Name des Käufers wurde nicht bekanntgegeben. Der Brief Beethovens ist an Antonie von Brentano gerichtet, in der man jetzt mit Sicherheit die mysteriöse „unsterbliche Geliebte“ zu erkennen meint. Er ist vom 6. Februar 1816 datiert.

AFP

Borotra ve Stromovce

RODINA tenis jeana Borotry větra na stědání dvořet sparty ve Stromovce byla jedním slozem končena. Jako by a tím pítla na kari ntra povlna tenisová škola. Pan Borotra v dlouhých střílných kalhotách neobléhl trčko a tenisový svetr přimno klasického střihu. Jed ráketa a velkou blonou psalita dráček.

Neposledí avšial — jako poslední u čtyř stier- mych maketirů — do trčky v roce 1947. Na stiv- mci se hrálo dvanáctipové střelami CSSR—Frane- cie a Borotra nastoupil ve čtyřlbtě — společně s yvonnem Pelron. Větra si ten rok odloval na spartě. Tehda mu bylo — poser 49 let! Ted zav- (al) do hlavních mčes jako host předstedy. Dy- Cstv Ant. Hmle ve fance předstedy Masindr- nibe výbora fair play při DNECO a tenis se mohl chýbet v jeho programu. Nastoupil na jed-

26 etrané dvorce — on se vyml ot klíky na dle (1) společen s Polkem Janatem Plave- Wicem, generálním sekretárem této organizace. Který jak má 26. Dobromády to bylo 133 let! Souper ne druhe straně karva byl viditelně mlad- si: dr. J. Lendl, otec našeho nejlepšho tenisty — et let 9. Ing. V. Hrbicka, tajemník Čs. olyn- piského výbora a Elen Kluba fair play, vžbec nejmilejší partner na dvorci — 60 let. Třto dvo- je měla tedy k dobru vě na 33 rok, což se nakonec projevit i ve výfalech aktin, až nás par vyhlal 7:5, 6:3. Rohodoval mezinárodní roz- hradl Moskaljuk a směl se se vřech sli, aby varšel krok s fochem fair play. Nast. vymámal a celým zápasem procházel jako čarodějník. Pa- nové brhl plit ohledu jeden k druhému, vsta- lými slovy deprevali podnětý mč, nebo se omlouvali, když skocli někde lade, než si přli.

Pen Borotra se chvil poznámenat i bekendu dr Lendla: „It est trop fort“ — „On je pítli sil- ay“ — nebo se omlouval generálním sekretáři: „C'est ma faute“ — „To byla má chyba“ — „finely zase povysceli jako kore a zvali: „oh, taiti! Pánové spravde při stídání stran nevědli! Kdo komu má dát přednost, a k-žt hrdli, tak si mile povídali — jako to dělali teny Větrník byl mlii jako protivník, jen dr Lendlov se břišit kralina trochu zablila, což však jeho tenisu vůbec ne- vadilo.

Nabe oči mčivie bloodly po Borotrov, který se- jamna v síle předvedl řadu namenných kousků a bylo videt, se má tenis stle — jak se říká — v ruce. A taky v srdci, protože jeho příprava na každý mčak — to byl snad prmo nčejší obřad. Když borot odobli z dvorce, držel se kolem ramen, pak ještě vzali mezi sebe Ant. Hmle, který stíral stíratu plitlivel a náddane Borotroví třeškal. Jean Borotra měl v očech za brešlákami tolik jaderat a štěstí, že s nimi musel ven: „Je mi, jako bychom postavli pomník sportu. Byle to nádherné.

JEAN BOROTRA, Wimbledonský vítěz 1924, je na krátké návštěvě v Praze, a vědra hrdl tenis na dvorcih sparty ve Stromovce. foto: M. DVOŘÁKOVÁ

Durchschnittliches zu versteuerndes
Jahreseinkommen in D-Mark
ohne Alters-, Haushalts-,
Tarif- und Sonderfreibetrag

Durchschnittliche
Einkommensteuerlast

Zahnärzte

Ärzte

Was Freiberufler verdienen



Quelle: Statistisches Bundesamt/MD

CSSR verkündete Amnestie

Aber kein Strafnachlaß für früheren „Charta 77“-Sprecher

Von unseren Korrespondenten Harry Schleicher

WIEN, 9. Mai. In der CSSR wurde aus Anlaß des 40. Jahrestages des Kriegsendes in Europa — der 9. Mai ist seit 1945 auch tschechoslowakischer Nationalfeiertag — eine Amnestie gewährt. Erlassen werden Haftstrafen unter einem Jahr; darüber hinausgehende Strafen werden um ein Jahr verkürzt. Ausgenommen vom Strafnachlaß sind Häftlinge, die wegen Republikflucht, aktiver und passiver Bestechung oder Verletzung der Unterhaltungspflicht verurteilt wurden. In bestimmten Sozialfällen kann ein Gnadenakt auf individuellen Antrag erfolgen.

In Prager Bürgerrechtskreisen hat die Tatsache enttäuscht, daß der prominente politische Häftling der CSSR, der Soziologe und ehemalige Sprecher der „Charta 77“, Rudolf Battek, von der Amnestie ausgenommen wurde. Er war 1981 wegen „Unterwühlung der Republik in Verbindung mit dem Ausland“ zu fünfzehn

Jahren Haft verurteilt worden. Als belastendes Beweismaterial war seinerzeit sein Briefwechsel mit dem SPD-Vorsitzenden Willy Brandt sowie mit dem ehemaligen österreichischen Bundeskanzler und SPÖ-Chef Bruno Kreisky herangezogen worden. Battek wurden die noch zu verbüßenden etwa sechs Monate Haft nicht erlassen, weil er Wiederholungstäter sei.

„Pomáháte manželce při domácních pracích?“
„Ne!“
„A proč?“
„Poněvadž je dělám všechny sám!“

Gotische Kunst aus Prag

KÖLN. Die Prager Nationalgalerie zeigt bis zum 21. Juli sechzig ausgewählte Werke gotischer Kunst aus Böhmen im Schnütgen-Museum in Köln. Erstmals wird damit mittelalterliche Kunst aus Prag und Böhmen in einer eigenen Ausstellung in der Bundesrepublik zu sehen sein.

Die Ausstellungsstücke umfassen Objekte der Tafel- und Buchmalerei, der Bildhauer-, Goldschmiede- und Textilkunst. Eins der wertvollsten Stücke ist das „Veraikon“ aus dem Veitsdom, das von einem Rahmen gefaßt ist, auf dem die böhmischen Landespatrone in kleinen Figuren dargestellt werden. Unter den Exponaten ist auch das Mittelstück des Zlichover Altars, ein Meisterwerk des mit dem Monogramm IP zeichnenden Bilderschnitzers, der im 16. Jahrhundert aus Salzburg oder Passau kommend in Prag seine Werkstatt aufgeschlagen hatte.

Die Präsentation der „Kunst der Gotik aus Böhmen“ ist eine Gegengabe für die im Herbst 1983 im Georgskloster auf der Prager Burg vom Kölner Schnütgen-Museum eingerichtete „Parlerkunst vom Rhein“. Sie sei das Ergebnis der Zusammenarbeit zwischen den beiden befreundeten Museen in Prag und Köln, und auch das Eröffnungsdatum am 8. Mai sei „nicht ohne Hintersinn“, heißt es in dem Katalog.

SVYČARSKÝ VĚDCI vyjmuli jako první na svět. Mikroskop, který zveřejňuje přeměny 300milion- krti a umožňuje rozeznat jednotlivé atomy. Při- strol počítá detailní fotografie povrchu zkou- maného předmětu, na kterých je každý atom zobrazen jako neusrd kulod plocha nebo alespoň jako hrbol. Podle svyčarských vědců mají všechny atomy zhruba stejný průměr: čtyři miliardiny centimetru. Nový mikroskop je údajně schopn rozlišovat i přeměny, které mají velikost jedné desetin atomu.

Splněný sen o zlatých medailích

Vysoká úroveň soupeřů na 50. mistrovství světa hokejistů



PRAGA (Emerich Nach): Pražská Sportovní hala je už bez ledu, mizí výzdoba k mistrovství světa a jeviště, které soustředilo pozornost celého hokejového světa, se připravuje na koncerty populární hudby a vystoupení národního umělce Karla Gotta 25. května. Šampionát se přesouvá do vzpomínek, dozívá ve vzrušených debatách fanoušků a splněný sen o zlatých medailích čs. hokejistů napsal slavnou stránku do historie našeho sportu. Tím spíš, že soupeři na jubilejním 50. mistrovství světa v Praze byli na vysoké úrovni. Sedmnáctidenní turnaj mistrovství světa byl nesmírně náročný pro všechny účastníky. Už jen tím, že měl při svém systému dva vrcholny, první při dělení účastníků v základní skupině a druhý ve finálových bojích a zápa-



„Mládenče, pojďte si stoupnout, já vás pustím!“

sech o udržení ve skupině A.

▲ MUŽSTVO ČSSR prošlo turnajem podle průřezů, v mizí všechno zle se v době obrátilo. Známe svizele se zraněnými klíčovými hráči, ale i s tím, jak se zpočátku hra nedala podle představ, spíš posílaly a nutily kolektiv do party, vycházející jedním dechem do té míry, že pro soupeře se čs. mužstvo stalo nevyzpytatelným. Když se neprosadila jedna útočná řada, převzala její roli jiná formace. A jak křehký zápas základní skupiny proti Švédsku rozhodla Rusmáková řada v čele s Lukáčem, ve finále proti SSSR jsme dominovali kompaktností. Američanům nastříleli po třech gólech Růžička s Láhou, a v zlaté lebece se Kanada ne prosadila bartrickem Šejba. Maršalskou kůl mistra světa představovala hokejka každého čs. hráče a jen díky tomu se naše mužstvo probořilo do finálové skupiny k zaslouženému triumfu, který musel usnat celý hokejový svět.

▲ REPRÉZENTANTÍ KANADY byli nejvíce překvapeni MS. Tým nebyl spojen ze superhvězd, ale z hokejistů, jímž skončila doma sezóna. Přilehlí a hráli hokej, jaký uměli. To uměli i ti předchozí Kanadane. Jako ostatní většina profesionálů, rozdíli byli však v tom, že ti letadly svolili ochotu k ústupu s ochotou oddali svou hru cili a zámla a s dokonalou disciplínou plnili myšlenky trenéra Carmichaela. Tento francouzský Kanadán z New Jersey s realistickým myšlením, přistupem k evropskému hokeji při příjezdu do Prahy nevěřil vůbec nic, se okamžitě ponořil a vlastně už po přípravném zápasu s čs. výběrem i sčel před MS učil taktiku – nedodržet se tautů, které by vedly k vylovení, a zajišťovat obranu. Přesto jako skusil v základní skupině olavěný hokej na SSSR, ale po výsledku 1:3 při znám chybou. „Pochopili jsme při studiu hry USA a ČSSR, že cestou k úspěchu je dokonalá, v jemnou hranu obranu.“ řekl. „nehle obřítné hráče převládli, jsou intenzivní a ochotní, že je to jediná šance.“ Kanadane hráli nesmlouvavě tvrd, ale na rozdíl od svých předchůdců si nenechali brutálnit co se jim vyplatilo.

▲ „ŠORONÁ“ SSSR – favoriti č. 1 – měla ziskat svůj 20. titul mistra světa s letkou vyhrála základní turnaj a následně svou nemouratelnou souverenitou vstoupila do finále proti pouhému soupeřovi, který měl dost k vůli realizovat své taktické tchy. Eliminace Larionovovy pětky v nich sehrála hlavní úlohu a tím sovětský tým přišel o hlavní zbraň. Tmu za posledních tří roky vyhrála MS,

ZOH a málem kanadský pohár, ale zná ve své kariéře jen vítězství, at už jde o přátelské zápasy SSSR, zavěšuje, PMEZ i domácí ligu. Najednou se „šoróná“ dostala do role prohrávajícího mužstva a ze sily se stala slabá: nebyla tu řada, které by převzala vedoucí úlohu, tedy taktik, jenž se v dlouhých letech sovětské reprezentace zafixoval už od dob Petrovovy trojky. Navíc mužstvo, zvyklé rozvracet soupeře fantastickou kombinací útočnou hrou, přišlo o tuto možnost i taktikou čs. a kanadských hokejistů a prolizbraň už ve svém režistiku neměla. A potom: Myšlenka ne byl Tretjakem, a ne snad v smění, ale hlavně psychicky nezvládl svou roli. ▲ AMERICANÉ jsou dalším zámořským překvapením. Obdivuhodně bruslilí vdhli za 4. místo výkonům v základní skupině a hlavně vítězstvím nad Švédskem, Kanadou a ČSSR, kdy rovněž dominovali nesmlouvavou obranou. Ale na víc už neměli ani Morvy, ani silu. Na rozdíl od Kanadane se nechtěli ani nehokejových prostředků, provokací, brutality, vyhledávali polyčky a právě nedostatek disciplíny se stal jejich hlavní slabinou. Ale na jejich úkolů a Kanadou v základní skupině byla radost se dívat.

▲ VÍNOČKA málo základ mužstva s hráči, kteří před letem čtyřmi roky triumfovali v janorských šampionátech. Stejně jako v letech minulých se ukázalo, že poslední doba mistrovství je pro Švédské handicapem. Celou sezónu strádali finové svým výkonem zejména čs. hokejisty – v přípravných zápasech i na tržvisích, ale když šlo v Praze o všechno, rozplynala se jím forma jako pára nad hrncem. Jen proti jedinému soupeři se dokázali dva krát vybiřovat: Švédů porazili 5:0 a 6:1. Tím zřejmě splnili „existenční minimum“, které si předsevzali. Sledu s evropským bronzem po 23 letech to znamená však další injekci pro finský hokej.

▲ TRE KRONOR strádaly v Praze lesk a nepochopitelně. Mužstva trenéra Borka udělalo v přípravných zápasech v Praze a Pardubicích velký dojem, ale na MS se dostalo propořá celo k zisku poprvé 6 bodů na celkové 6. místo před třemi velkými německými republikami. Nádherné momenty v zápasech stídal Švédové a hrubými chybami v obranné činnosti a zvláště napadnuta byla neuvolněná brutálnita, s jakou hráči vyvolávali polyčky se souneři, zejména zasloučená do švédského hokeje navrátila z NHL. Zvláště nápadné to bylo v zápase se SSSR. Po vyrovnané první třetině se vypařilo,

že si Švédové chtějí přijatelný výsledek vynutit násilím.

▲ MUŽSTVO NSR si zachovalo příslušnost mezi elitou především dvěma výkrami nad NSR, ale svým pojetím o výkonem ještě na úrovni nejlepších záledek nedosáhlo. Na Kühnhacklovu (nejlepší vtelec MS '78) jsou už znat léta a řada mladých nováčků na turnaji nestadla. Výsledkem byly katisavé výkony i výsledky.

▲ CELEK NSR opouští (stejně jako po MS '78) skupina A a je střídán Polskem, přestože zřejmě udělal výkonostní pokrok. Vyrval se soupeřem po fyzické stránce, hlavně spočátku dokáral výborně zorganizovat obrannou činnost, ale po hokejové stránce má ještě slabiny.

Sovětský tisk kritizuje

V. Staršinov: „Chybná příprava mužstva SSSR“

MOSKVA: Sovětské listy se kriticky zamýšlejí nad tím, jakým způsobem SSSR na pražském mistrovství světa. „Příčinou porážek našeho mužstva je třeba seriálně rozebrat.“ píše z Prahy zvláštní zpravodajové Pravdy. „Podle našeho názoru jsou jejich zdroje především v taktických chybách. Sovětské mužstvo zde nikdo nepředělil v rychlé kombinaci hře, přesto se však soupeřem dvakrát podařilo vyrazit nám tento triumf z rukou.“

Listi izvěstíja zvlášť: „Hro sovětského mužstva vzbuzovala nadšení všech, ale v otom se stejné mife všechny rozbíraly. A je třeba říci, že zatím nikdo, včetně trenérů, důkladně nevyšetřili, co mohlo mít tak neobvyklý vliv na naše hokejisty, kteří v první kole nastříleli v každém zápase průměrně více než sedm branek.“ Je zřejmé, že mužstvo SSSR potřebuje příliv mladých talentovaných sportovců, kteří by byli schopni plnit nejvážnější úkoly při proude se soustředící konkurenční na mistrovství světa, poznamenává list Krasnaja zvezda. Trud poukazuje na to, že jedním z příčin neúspěchu mužstva SSSR je zřejmě celková situace v sovětském hokeji – v klubech nejvyšší a první ligu i v klubech druhé ligu, kde hráli hry až davu neudpovídá pozadavkům. „Je třeba popravdě přiznat, pise Trud, že pro tak silnou hokejovou organizaci, jako je sovětská, ne stačí jeden superklub v domácí mistrovské soutěži a jedno další mužstvo, které je má a to konkurovat. Bylo by třeba nejméně čtyř, pěti velmi silných celků vysoké mezinárodní úrovně, aby mělo národní mužstvo možnost bohatého výběru hráčů a aby se vytvářela zdravá cizádnost a získání místa v reprezentaci.“

Celo hra národního mužstva SSSR závisí khusel v mnohem na tom, v jaké formě je první pětká.“ píše zvláštní zpravodajové listu Komsomolskaja Pravda. „Tato pětká ve všech utkáních bez výjimky urcovala tvářnost mužstva. Je to dobré i špatné. Dobrá proto, že existuje vedoucí hráček, který dokáže v kritickém okamžiku rozhodnout výsledek celého zápasu, avšak špatné je to proto, že jsme spoléhali

na výjimečnost této pětky a nedokázali sestavit ani jednu podobnou.“

„Příprava sovětského mužstva.“ píše V. Staršinov v listu Gudok. „Byla stejné chybná ve dvou směrech – taktickém a psychologickém. Českoslovenští a potom i kanadští trenéři dokázali najít recepty proti silovému nátlaku sovětského mužstva, který jen málokdo vydrží. Hokejisté ČSSR a Kanady důsledně napadali sovětské hráče už v jejich obranném pásmu a vytvářeli před svou brankou pevnou nedokázalo přeorientoval a změnit na výskok taktiku. Tato taktika však úspěch nepřinesla stejně jako individuální akce, k nimž se nakonec hráči uchýlili.“

Alexandra Dumase se ptal jednou: „Jeden dotěra na jeho rodokmen.“

„Vy jste mišerac, pane Dumas!“

„Ano,“ odpověděl spisovatel, který se nikdy za svůj pávod nestyděl.

„A váš otec?“ nenechal se odbyt všetečník.

„Byl mulet.“

„A váš děd?“

„Negri“ odpověděl Dumas, jenuz přecházela trpělivost.

„A smím se zeptat, kdo byl váš praděd?“

„Opice!“ vybuchl Dumas. „Můj rodokmen začíná tam, kde váš končí!“

Vedoucí kanceláře vytýká pisaře: „Jak to, že jste včera nepřišla do práce?“

„Já přišla, ale nikdo tady už nebyl...“

Před bránou jednoho jiho-francouzského zámku visí tabulka: „Zde se mluví španělsky, německy, anglicky, dán-

sky, italsky a jinými jazyky.“

Zavítal sem Angličan a požádal správce zámku o tlumočníka.

„Bohužel, žádného nemáme,“ odvětil správce.

„A kdo tady mluví tolika jazyky?“ diví se Angličan.

„Cizinci, pane...“

Charta 77 fordert Reformen in der Tschechoslowakei

WIEN, 8. Mai (dpa). Die tschechoslowakische Bürgerrechtsbewegung „Charta 77“ hat anlässlich des 40. Jahrestages des Kriegsendes in einem Manifest demokratische Reformen im politischen und gesellschaftlichen Leben des Landes gefordert. Das jetzt in Wien von Exil-Kreisen veröffentlichte Dokument ist von den derzeitigen Charta-Sprechern Jiří Dienstbier, Eva Kanturková und Petruska Sustrova unterzeichnet. In dem Papier wird auf die negative Auswirkungen der Verfolgung Andersdenkender in den vergangenen Jahren hingewiesen. In der Gesellschaft hätten sich „Diskriminierungen und Privilegien breitgemacht“. In ihrem Fünf-Punkte-Manifest fordert die „Charta 77“ eine freie Berufswahl, die Rückkehr der aus politischen Gründen Entlassenen an ihre früheren Arbeitsplätze, die Aufhebung jeglicher Zensur in Kunst und Wissenschaft, Pressefreiheit und eine allgemeine Amnestie zum 40. Jahrestag des Kriegsendes.

Když už člověk jednou je, tak má koukat, aby byl...

● Chlubí se jedna anglická lady druhé:

„Naše rodina vystopovala své předky až k Vilému Dobývati. A jak je stará vaše rodina, madam?“

„To vám nemohu přesně říci. Všechny doklady našeho rodu se zničily při potopě světa.“

● Příležitost neděle muze zlozaje, zhusta i nemamizké děti.

Neúprosné zrcadlo naší kopané

Debakl na Strahově: pomalé myšlení, pomalé provedení

PRAHA (Fr. Steiner): To, co naznačovalo utkání s Portugalskem (1:2) a napověděly zápasy se Švýcarskem (0:2) a Maltou (0:0), se potvrdilo při úterním debaklu s NSR (1:5) na Strahově: náš fotbal je zase jednou na dně! Byla to krutá lekce pro všechny, pro vytrvalé optimisty, kteří nechtějí vidět stagnaci v lize, ale i pro pesimisty, kteří přece jen takový debakl nečekali. Neboť naposled jsme doma podobnou těžkou porážku 1:5 utrpěli s Maďary rovněž na Strahově před 32 lety 4. října 1953, kdy jsme s týmem Hidegkutiho, Puskase, Zakariase a Bozsika v poločasě prohrávali 1:4!

A do třetice jsme po 2. světové válce prohráli na Letné s Francií 0:1 a na čarobném New Barky 12. července 1949 po bezbrankavém poločasě 0:4...

ANI PROBUZENÍ, ANI ZÁZRAK. — Nejsem generál po bitvě, protože v úvodu „Čekání na probuzení či zásrak“, který ID atiskla 5. dubna t. r., jsem konstatoval, že se náš fotbal dostal do takových před delšími kvalifikačními zápasy na MS-66. Analyzovat jsem situaci, protože podzimní a zvláště jarní poločas domácí soutěže nedávala jiný obraz. Herně se nedořít ani muštrám na čele, s formy jsou i Bohemians, hlavně dodavatel pro reprezentaci, našemu fotbalu zbyl rychlost, výbušnost, odvaha útočit, technika, individualita. Liga 1964—65 nepřinesla kýžný obrát, i když se udělala některá opatření, například se už druhý rok klade důraz na delší přípravné období v létě i v zimě a na trénink v oddílech. Jenže reprezentační trenér Masopust varoval právě v tomto článku, že „testy jsou výborné, nikdy takové nebyly, fotbal však plácá“. Zápas s NSR nastavil neúprosné zrcadlo naší kopané!

DVA SMUTNÉ PRIMATY. — Strahovské utkání ukázalo diametrální rozdíl mezi naším komplikovaným a moderním jednoduším fotbalem. Jednodušší přimata bra je však vy-

svědčením kvality. Ten, kdo se domníval, že se náš fotbal od selhání na MS-62 ve Španělsku zlepšil, dočkal se šerednějšího omylu. Zvláště letosní ligový ročník naznačuje, že se v oddílech nejvyšší soutěže — spíše mandle hráčů výkonnostní rovně. A tady někde začíná problém naší kopané, která nemá zdaleka takové podmínky jako bukej. Chybí jí jedno obyčejné kryté hřiště pro trénink míčové techniky v zimním období, některým prvotřídním oddílům druhá hrací plocha (např. Bohemians), větší nároky trenérů na hráče, nekompromisní postoj činovníků k prohřeškům hráčů, lepší výchova mladého talentu na cestě do prvotřídních mužstev. Zápas s NSR potvrdil dva smutné primáty, na které delší dobu upozorňujeme:

Náš fotbalistův je nejmenší na své věkové a technické stránce patří k nehoršakům!

MASOPUST: „Pomalé myšlení i pomalé provedení!“ Zatímco hráči NSR zpracovávali míč bez obšíř, takže neměli téměř žádné problémy s převzetím a rozehrávkou, potřeboval každý hráč — s výjimkou Vizka — k tomu několik vteřin. Tím se hra zpomalovala. Navíc přebírali míč ve stejné fyzické statické pozici. Tyto vypočetné technické nedostatky byly do očí nejvíce. A protože

chybí výšalost a sprint, neboť v naší kopané se spíš klesá než běhá, dostali jsme se do krize. Neboť ani v minulosti jsme nikdy nepatřili k rychlým fotbalovým mužstvům, ale byli jsme aspoň na vyšší technické úrovni.

TAKTICKÉ SELHÁNÍ. — Je skoro ironií, když brankář, který lovil pětkrát míč se sítě, byl náš nejlepší hráč Borovička byl proti obdržetým gólům bezmocný, nejméně třem dalším však zabránil. Ostatní neuspěli očekávání. Chovanec a Zelenáky, kteří nastoupili po přestávce byli přínosem, ale to už soupeř nebral a takovou vůli ani tempem. V podstatě všechny naše řady selhaly. Obrana se zhroutil po půlhodině. Krajní Hasek a zvláště Kručka nestačili, stoperů nebylo a to zabránil zmatku a to vše vadilo k tomu, že nikdo nikoho neohrozoval. „Druhá vlna“ nebránila ani nepodporovala útok. Sloup a zvláště Berger propadli. „Fotbalista roku“ hrál neúčelně, pomale, prohrával zabíje, kazil přihrávky, nevytříštil. Útok se proti rychlé a obranné neprosadil: Janáčekovi chybí rychlost, Grigovi technika i nasazení v soubojích. Vízek, i když lepší než ostatní, měl sice v 15. min. po chybě jakobse a Fürstera velkou — a jedinou naši — šanci, ale také už nebyl bezpečím pro soupeřovu branku. Čs. tým propadl takticky. Mužstvo bez čísla jako kdyby na všechno zapomnělo, na co ho trenér před zápasem upozorňoval. Jen tak náhodou „nuletalo“ na taktiku hostů, kteří vedli míč po pravé straně. Strhli tam na sebe pozornost, by po levé bez obšíř pronikli ostnatí, dostali tam míč a vteřině levinově nebezpečí pro Borovičkovu branku! A tak nyní zbývá jediné palčivé otázky: co dál, jak a s kým 5. června ve Stockholmu proti Švédsku?



„Proboha, já musel být včera zrychtovanéj, loď se potopila skoro všichni utonuli a já o ničem nevím...“

Instruktor přednáší na zdravotnickém kursu:

„Zmrzlého člověka nejlépe křísíme tím, že ho třeme sněhem...“

Přihlásí se účastník s dotazem:

„A jak, prosím, zmrzlého člověka křísíme v létě?“

Otec zavolal syna a slavnostně k němu promluvil:

„Dnes je ti osmnáct let, a tak ti povoluji kouření...“

„To je od tebe hezké, tatí, ale já už rok nekouřím!“

Muž se topí, druhý ho pozoruje s mostu a náhle se septá:
„Kouříš?“
„Ano...“
„Vidíš, měl ses raději naučit plavat!“

DOKUMENTACE

Dr. Edvard BENEŠ, prezident z vůle Sovětského svazu, je typickým reprezentantem kolaboranta s komunisty (podobně jako J. Klofáč s nacisty). Zde výňatek z jeho PAMĚTÍ (str. 393 z kapitoly „Mé politické rozhovory se Stalinem“):

Viděl jsem hned, že se opravdu shodneme — linie byly v zásadě totožné. Setkal jsem se (zima 1943, p.r.) při této příležitosti se všemi důležitými politickými osobnostmi Sovětského svazu, s řadou hlavních vojáků a vedoucích úředníků a nahlédl do jejich vztahů, do jejich hlavních linií spolupráce a vedení věcí domácích a zahraničních. Řeklo mi to velmi mnoho o Sovětském svazu samotném. Str. 391:

„V Londýně nám byla několikrát položena otázka, zda-li nemáme obavy, že jsme příliš daleko a že jsme svou samostatnost vložili příliš do rukou Sovětského svazu. Odpovídal jsem, že šlo o zajištění budoucnosti a že pevně doufáme, že v Sovětský svaz věřit můžeme.“

KOLABORACE S NACISTY!

Markantní dokument o kolaboraci Čs. národní socialistické strany za vedení předsedy J. V. KLOFÁČE a Dr. E. BENEŠE, který později pověřil min. Dr. J. Stránského (Košícká vláda, květen 1945), aby retribučním dekretem zahladil veškeré stopy stranického zločinu.

„Národní socialismus vznikl u nás. U nás budovali jsme jej přes čtyřicet roků, v našich poměrech vykonal sice mnoho, ale nemohl se stát rozhodující mocí jako v Německu. Německo a jeho národní socialismus nesmíme jen dobánět, musíme jej předhánět. Národní socialismus v Německu nás v praxi předčil. Má moc a neslouží utiskovatelným. Musíme odmítnout každého, kdo jako dítě blábolí o blízké chvíli, která nám vrátí všechno, o čem jsme v říjnu přišli a co je definitivně ztraceno. Musíme ve střední Evropě dát příklad vzornému soužití Slovanů a Němců, což je tím snadnější, že jsme často spojení též krví. Otec mé matky byl plnokrevný Němec z Pohledu u Německého Brodu.“

J. V. Klofáč

(České slovo, 20. listopadu 1938)

Bezostyšné vystoupení Ronalda Reagana na hřbitově v Bitburgu

RONN Přes protesty široké mezinárodní veřejnosti, přes odpor Senátu a Sejmovny reprezentantů své vlasti země, stejně jako mírových, antifašistických a demokratických organizací v NSR, navštívil včera prezident USA Ronald Reagan vojenský hřbitov v Bitburgu, kde se sklonil před hruby hitlerovských vojáků a příslušníků jednotek SS. Tento bezostyšný akt hanobící památku miliónů obětí fašistického teroru a násilí označil R. Reagan doprovázen kancléřem H. Kohlem za „gesto osmíření“. Zvěsta spáchaná nacisty a utrpění národů za druhé světové války nazval ve svém proslavu dílem, jež „vzešlo z jednoho člověka“, přičemž zamlčel historickou pravdu o militaristických křazích a vojensko-průmyslových koncernech, které Hitlera dostaly k moci. Reaganův proslav a americkým vojákům na základně v Bitburgu pak vyzněl jako rehabilitace esesáckých zločinů. Jakou zneuctění památky bezčetných obětí koncentračních táborů a útržku všech, kdo utrpěli v těchto „továrnách na smrt“ přežili, pacifikuje světová veřejnost i další hod věrejší Reaganovy návštěvy. A to cestou do bývalého koncentračního tábora v Bergen-Belsen. Přes 100 000 lidí téměř ze všech států Evropy, včetně Československa, zde zahynalo v důsledku nesmírných utráp a násilí. Jichž se na nich dopustili právě ti, před nimiž R. Reagan symbolicky sklonil hlavu v Bitburgu. Značná část západoněmecké veřejnosti, která mohla sledovat obě tato bezecná vystoupení v přímém televizním přenosu, byla rovněž rozhořčena skutečností, že se R. Reagan nechal vézt po hlavní tábořové cestě, označované bývalými vězni za „křižovku“, ve své pancéřové neekskluzivní limuzině. I přes navídané bezpečnostní opatření se konala na mnohých místech NSR shromáždění a demonstrace, jejichž účastníci Reaganovu návštěvu v Bitburgu rozhodně odsoudili. O Miluči tisku ve službách západoněmecké sociální demokracie včera v Bonně potvrdil, že prezident USA R. Reagan odmítl setkat se s předsedou SPD W. Brandtem. W. Brandt chtěl R. Reaganovi předat společný dokument organizací Fond třetího světa a Poslanci za mír. Dokument vyřýval představitelé USA a SSSR, aby zabránili hrozběmu zbrojení ve vesmíru, uzavřeli smlouvu o úplném zastavení zkoušek jaderných zbraní a aby umoznili rozmístování jaderných raket.

• Produkce osobních automobilů v západní Evropě v loňském roce klesla na 10,23 miliónu kusů. Ve srovnání s rokem 1963 je to snížení o 3,5 procenta. Za stejné období se prodej osobních vozů v západní Evropě snížil o 2,8 procenta.

KDO CHCE KA BÍT... ALE - VENÍ ŠPROCKU, ABY NA NĚM NEBYLO PRAVOY TROCKU

Bei manchen Filmen kann man wirklich sagen, der Regisseur habe ein Ding gedreht.

Stadtplanung und Fortschritt: Vom Park zum Parkplatz.

LISTUJEME V DĚJINÁCH ČESKÉHO KRÁLOVSTVÍ

I kázal mě řečený král franský, biskupu biřmovati a převzděl mi jméno mé, totiž Karel...

A protože když přijedechom do Čech, nenalezli sme ani otce ani matere ani bratra ani sestry ani kterého známého. A řeči české ovšem zapomenuli bčhom, jžto potom sme se znova naučili, tak že sme mluvili a rozuměli jakožto jiný Cech. A z božské milosti netoliko česky, ale fransky (čili) vlas-ky i lampartsky, německy i latině také mluviti, psáti i čísti uměli sme, že je- den z těch jazykův jako druhý ku psaní, čtení a mluvení i rozumění byl nám obecn. V ty doby otec náš jed-

lovství českého, lepšice [je] ode dne ke dni, na dvě lété.

Ze staročeského překladu vlastního životopisu Karla IV. — Emler, Pram. děj. III. a Spisové císaře Karla IV. 1878.

I ve 14. stol. podobně jako v 11.-13. žili Češi a Slovinci rozdělení mezi dvě státní suverenity, českou a uher-skou. Za Matouše Čáka Trenčinského se Slovensko na čas vymanilo ze svrchovanosti uherského krále (1311-18), ale tato epizoda neměla trvalejší význam. Pokusy ze strany české o obnovení někdejší říše Svatoplukovy, tj. velké Moravy včetně západního a středního Slovenska, skončily nez- zdarem a státoprávní poměry na hranici moravské zůstaly celkem bez proměny tak, jak se vytvořily na



do Lucemburského hrabství pro někte- rú válku... poručil nám moc svú v Cechách, dokudž by nepřišel do země.

A my sme nalezli království tak opuštěné, že jednoho hradu nenalezli sme svobodného, ježto by nebylo za- staveno se vším zbožím královským, tak že neměli sme [ani] kde bydleti, jedno v domích městských, jakožto jiný měšťanin. A hrad pražský tak byl zkažen, opuštěn a zbořen, [proto] že od časův krále Ottakara nebyl opra- vován.

...V těch také časech dal nám biese otec náš markrabství Moravské; a toho nápisu požívali sme, totiž psali sme se markrabí moravským. A spa- tivši obec ctných mužův z Čech, že sme pošli z starého kmene králův čes- kých, milovali sú nás a dali nám po- moc k dobývání hradův královských... A tak my drželi sme vladařství krá-

počátku 11. stol.

Po vyměnění národní dynastie Přemyslovců 1306 se zdálo, že Habs- burkové založí českou větev svého rodu. Dříve než se Rudolf Habsburk ujal plně vlády, zemřel roku 1307 a jeho dědicům se nepodařilo nárok na český trůn uhájit. Ani Jindřich Korutanský, který pak trůn získal, se neudržel trvale. Po něm byl povola- nán do Čech Jan Lucemburský, čtrnáctiletý syn kráče předtím zvoleného římského císaře Jindřicha VII. Pro zabezpečení svých práv se Jan oženil s dcerou krále Václava II. Eliškou Přemyslovnou. Mladý pa- novník přišel do země s titulem krále českého a polského a jako generální vikář Svaté říše římské. Zdálo se, že nyní se vytvořila příležitost k uskutečnění snu Přemysla Otakara II. získat pro českého krále císařskou korunu. Jindřich VII. však na vý- pravě do Itálie 1313 zemřel a Jan, náhle zbavený opory svého otce v pokusu o získání císařské hodnosti neuspěl.

Aufgespießt

„Bei allem Respekt, Worms ist einer der wenigen Politiker, die ich kenne, deren Bekanntheitsgrad während eines Wahlkampfes zurückgegangen ist.“

Der SPD-Vorsitzende Willy Brandt in der hannoverschen „Neue Presse“ über den Spitzenkandidaten der CDU in Nordrhein-Westfalen.

MLADEJ STROMEK SE DÁ OHNOUT, ALE MLADEJ PÁŘEZ NE

Režisér snů i činů

(řek): Postava režiséra, herce, scénáristy a produ- centa Orsona Wellesa, který právě stavi sedmdesátku (nar. 6. 5. 1915), ční v historii světové kinematogra- fie jako respekt budící monument. Byl prý záračným dítětem, které už ve věku prvního školního roční- va šlo Shakespeara (k jeho dílu se ostatně v dospělosti mnohokrát vracel, jak ve filmu, tak i na divadle). V Americe se stal Welles přes noc slavným díky zna- mé masové hysterii, kterou 30. října 1938 vyvolala je- ho rozhlasová inscenace Wellesovy Války světů. V ro- ce 1940 přišel do Hollywoodu, aby tu s nebyvalou tvůrčí svobodou realizoval svůj autorský film Občan Kane, v němž sehrál i hlavní roli (podobně jako po- zději v mnohých svých dalších snímcích) a jímž po- stavil jeden z pilířů filmového umění. Wellesova pová- lečná filmová, divadelní i televizní tvorba je rozseta po celém světě — snad symbolicky v souladu s je- ho mentalitou věčného poustacha a hledače, vyjádře- nou i letitým snem o zfilmování Dona Quijota. Životní jubileum, které poskytuje příležitost k bilancování, odhalí skutečnost, že přes četné obočky a dobro- družství to bylo hledání plodné.

Bei Grubenunglück in Mähren fünfundzwanzig Tote?

PRAG, 8. Mai (AP). Bei einem Berg- werksunglück in der Tschechoslowakei sind am Dienstag möglicherweise 25 Bergleute ums Leben gekommen. Wie die amtliche Nachrichtenagentur CTK meldete, forderte in einer Kohlenzeche im nordmährischen Revier Ostrau-Karwin eine Explosion das Leben von min- destens acht Arbeitern, siebzehn Berg- leute waren eingeschlossen. Es wurde am Mittwoch befürchtet, daß auch diese Männer nicht mehr lebend geborgen werden könnten. Acht Bergleute wur- den mit leichten Verletzungen gerettet. Nicht mitgeteilt wurde, wie viele Arbei- ter zum Zeitpunkt des Unglücks, offen- bar eine Methanexplosion, unter Tage waren. Die siebzehn Verschütteten waren anscheinend in die Grube einge- fahren, um einen Gasausbruch unter Kontrolle zu bringen. Wegen des Gru- benunglücks sollen in Nordmähren alle Feierlichkeiten zum 40. Jahrestag des Kriegsendes abgesagt worden sein. Im Revier Ostrau-Karwin hat es in den vergangenen Jahren mehrere folgen- schwere Unglücksfälle gegeben. Der letzte ereignete sich am 29. September 1982 und forderte das Leben von neun Bergleuten.

Prompt stockte Reagans Rede

STRASSBURG, 9. Mai (AP). Die Tük- ken der Technik bekam US-Präsident Ro- nald Reagan am Mittwoch in Straßburg während seiner Rede vor dem Europä- ischen Parlament zu spüren. Schon nach drei Sätzen geriet der Präsident ins Stok- ken. Grund: Der sogenannte Teleprompt- er — ein Gerät, das den Redetext auf einen in Augenhöhe vor dem Redner auf- gestellten großen Bildschirm projiziert — versagte. Für drei Sekunden hielt Reagan in seiner Rede inne, setzte erneut an und brach nach zwei Wörtern wieder ab. Nach weiteren fünf Sekunden schien der Präsi- dent dann die entsprechende Textstelle in seinen schriftlichen Notizen gefunden zu haben, die er bei seinen Reden für alle Fälle stets mitführt.

Reagans Pressesprecher Larry Spea- kes räumte nach der Rede ein, daß der Präsident Schwierigkeiten gehabt habe, aufgrund der Panne mit dem Teleprompt- er seinen Rhythmus zu finden. Als Feh- lerquelle erwies sich der Motor, der die Geschwindigkeit steuert, mit der die Textrolle transportiert wird. Durch den Einsatz des Teleprompters bekommen die Zuhörer, die den Präsidenten wäh- rend seiner Rede im Saal oder im Fern- sehen sehen, den Eindruck, er spreche frei ohne Manuskript.

„Pana očteli, co jsem se dneška naučil“, přišel se Frankfurt po skončeném vyučování.
„Co je to za hloupon otázka, co jsi se naučil.“
„No jo, ale když se mne na to do- ma vždycky ptají.“

„Už ti někdo vysněl lásku?“ ptá se dvánáctileté dívka desetileté.
„Hm, Pepík Krapalů z devátky.“
„To je prima, vid“
„Váhej ne.“
„A prob?“
„No von už je ženatý!“

Na výletě se přišel pan Pazdřek de- dy, sedělho na zápraží chalupy:
„Móhu si skrátil cestu a jít přes váš dvůr?“
„Můžete...“
„A nepokouše mě pes?“
„Pokouše.“

Dva kluci se baví o tom, jak přišli na svět.
„Já už vím všechno“, povídá jeden.
„Já taky, jenom ale nevím, jestli je to pravda.“

Za nové Československo

Poměr Hnutí za nové Československo k Chartě 77 je pozitivní. Vysoce si ceníme příslušníků Charty 77 za jejich osobní odvahu v podmínkách policejního státu. Charta 77 představuje také vážné nebezpečí pro komunistickou diktaturu. Cílem Hnutí za nové Československo je však úplné obnovení demokratické republiky.

Hnutí za nové Československo informuje tiskem doma i v exilu o skutečných demokratických principech a současně usiluje ve vlasti i v zahraničí o vymýcení nepravdivých legend z našich politických dějin. Tyto legendy přispěly svou jednostranností k našim národním tragediím v letech 1938 a 1948. V zahraničí bude hnutí usilovat o spolupráci všech demokratických organizací. Hnutí odmítá spolupráci se skupinami, jejichž cílem je pouze „vyklepšení“ Národní fronty, uznávajícími však její nedomokratickou ústavu či usilujícími pouze o úzké socialistické reformy.

Náš cíl — svobodné Československo — hodláme dosáhnout integrací všech demokratických složek doma i v exilu politickou a publicistickou prací, přičemž odmítáme jakýkoli druh násilí jako prostředek k dosažení politických cílů.

cím svobodném Československu mohou žít všechny národy, skupiny a jednotlivci, kteří respektují zákony státu. Proti nacistické a komunistické ideologii a jejich nositelům bude nutno vypracovat zákony na aktivní obranu demokracie.

Každý národ má právo na sebeurčení. Toto právo však nelze aplikovat ve smyslu působení k rozkladu státních svazků, nýbrž má být základem pro jejich autonomii, respektive federální uspořádání. Sebeurčovací právo musí být přesně konkretizováno. O definitivním státoprávním uspořádání rozhodnou naše národy ve svobodných volbách.

Hnutí za nové Československo je pro federativní nebo konfederativní uspořádání střední Evropy v rámci svobodných státních celků. V tomto směru je navazována spolupráce s Poláky, Rusíny, Ukrajinci a Maďary, přičemž se jedná o takové síly, které vycházejí z principů demokracie a nikoli o ty, jež mají zájem na územní arbitráži sousedů.

nová všech politických stran, které se hlásí k parlamentní demokracii a které si nečiní nárok na omezování demokratických svobod. Na demokratickém dění se mohou podílet i nově vzniklé politické strany či skupiny od demokratické pravice až po demokratickou levič. Hnutí zásadně odmítá restauraci tzv. „lidové demokracie“ z let 1945-1948 a nedomokratické ústavy tzv. Národní fronty.

Soudnictví bude vycházet ze zákonů první republiky s přihlédnutím k aspektům moderního soudnictví. Rozhodně odmítáme nespravedlnost v podobě tzv. retribučních dekretů z roku 1945, které byly aplikovány na činy, které dříve nebyly trestné. Tyto „zákony“ sloužily a v určité obměně dosud slouží k vykonání msty nad politickými odpůrci zejména z řad zakázaných demokratických stran první republiky.

Rozhodně odmítáme téze komunistů a nekomunistů v Národní frontě o tzv. „kolektivní vině.“ V budou-

Popud k založení Hnutí za nové Československo (HZNČ) byl dán ve vlasti a v exilu. Ve vlasti jsou to zejména přátelé a příbuzní dřívějších politiků, příslušníků různých politických stran demokratického středu a pravice, protiprávně zakázaných vládou tzv. Národní fronty v dubnu 1945. Jde především o Čs. republikánskou stranu a koordinační strany Národního sjednocení: stranu Čs. živnostníků, Čs. stranu národně demokratickou a Ligu proti vázaným kandidátkám jakož i o politické strany či seskupení podobného charakteru. Ideovým východiskem Hnutí za nové Československo jsou demokratické a křesťanské tradice evropského humanistického myšlení.

Hnutí zastává zásadu platnosti československé ústavy z roku 1920 s nutností patričních změn po dosažení státní nezávislosti v zemích československého státu v jeho hranicích z roku 1918. K tomu patří i zásada platnosti zákonů první Čs. republiky jakož i platnost vládního usnesení o autonomním uspořádání pro celistvé národy a národnostní skupiny v Československu z roku 1937.

Cílem hnutí je obnova státní nezávislosti Československa jakož i ob-

KDO PAK TADLE VYŠOTIL?

ale i do celého světa.

Temto všemkmu musí přiznat slobodný svet nevediac, že je obetou rafinovanej neoprávnenej ire-dentny: za FELVIDÉK Slovensko), DELVIDÉK (Severná Jugoslávija) a ERDELY (Severné Sedmohradsko. Rumunsko), ktoré už 65 rokov vnaša nepokoj nie len do strednej Európy ale i do celého sveta.

Maďarov je v naprotej rezistencii, nesúhlasí s dosadeným režimom a čaká len na vhodnú príležitosť aby mohli opäť žiť v slobodnom demokratickom Československu. Moskva dobre pozná zámyery maďarskej ire-dentny. Preto tá tolerancnosť k šovinistickému vzbúru umožňujúci hospodárskemu vzrost hlavného mesta Budapešti. Tam kvite perlektny kamuflážovaný obchod a hojnosť, zatiaľ čo na vidieku, maďarský ľud doslovne živorí. Nesporne si vedel Kádár pootvárat dvere do Moskvy, Washingtonu ba i do Vatikánu. Jeho flexibilita našla si cestu kolaborácie horthyovského exilu s tak zvanými maďarskými menšinami v nástup-nických štátoch a tak sa už vidia v kresle súverenných pánov Uhorska. Zabúdajú však na to, že v roku 1918 vyslobodené národy zpod ich feudál-ného jarma, želára nemaďarských národov sa do žiadnej federácie s týmito preslávenými bojovníkmi ľudských práv nepojú. Preto by sa muselo polituca nemaďarských národov učiť krkolomnej reči, ktorá je pre ne cudzou a pripomína im roz-bitie Veľkej Moravy a taktiež vyše 1000 ročné ujarmenie.

MAĎARSKÁ IREDENTA PROTIČESKOSLOVENSKU V PLNOM PRUDE

Miklós Duray, nástupca Gyula Lárinca za vymenovaný celým Maďarstvom za tlmočníka tak zvanej maďarskej menšiny v Československu. Pre svoju iredentistickú činnosť za Veľké Maďarsko bol odhalený a bu-de sa musieť zodpovedať pred súdom za svoju profligátnu činnosť. Obhá-jit svoju nevinnu bude skoro nemysli-teľné lebo Duray mal najmä so zá-padnými maďarskými exulantmi úz-ke spojenie. Svedčia o tom celose-lové demonštrácie, ktoré exilový Maďari organizujú. Jedna z takýchto okázalých akcií sa odabavovala 18 no-vembra 1984 večer o 6 hodine na Madison Avenue 83 v meste New Yorku. Usporiadateľom tohto pro-testného zhromaždenia bol Maďarský akčný výbor zložený z uprchlíkov horthyovského Maďarska, ktoré po-čas druhej svetovej vojny silne z Hitlerom kolaborovalo, čo Maďarsku vyneslo možnosť okupovať v 1938 časť južného Slovenska. V 1939 zapo-čalo s obsadzovaním Podkarpatskej Rusi. V tom istom roku obsadili čas-ti sobraneckého a sninského okresu. V 1940 obsadili Maďari severnú časť rumunského Sedmohradska. V 1941 časť severnej Juhoslávie. Bačku a Medzimurie. V tom istom roku vypo-vedalo Maďarsko vojnu SSSR a v januári 1942 horthyovskí žandári a vojaci vyvrážili a vhodili do Du-naja v Novom Sade 7650 starcov, žen, detí a mužov, zväčša srboskej národnosti.

„To je hrozné,“ hrmá in-spek-tor, „jak jste mohli zločince nechat uprchnout? Copak jste neobsadili všechny východy?“ „Obsadili. Ale on utekl vcho-dem.“

Ředitel pařížského cirkusu se chlubil novinářům.
„Našim nejlepším číslom je vystřelení artisty z děla.“
„A snese ten muž takový náraz?“
„To nevím, ještě nikdy jsme ho nenašili.“

„Vycházejí vždycky ty vaše prognózy?“ zeptal se kdosi meteorologa.
„Vždycky. Ovšem až na datum.“

Potápěč prohledává lodní vrak na mořském dně.
Najednou mu z paluby telefo-nují: „Pospěš si nahoru, potá-píme se!“

„Místo paponka mi nabídlí datla.“
„A má také minvit?“
„Ne, ale vládá morseovku!“

DEZINFORMACE O OSLAVÁCH SV. METODĚJE

(Výťah)

Býl jsem informován o „dokumentu“, v kterém je nastíněn soubor opatření proti církevním oslavám sv. Metoděje.

Připravá katolické církve na toto jubileum je výslovně náboženská, duchovní, jak to připouští i tento dokument. Avšak i přes tuto skutečnost se v něm podléhá všemu cíl politický.

Jako představitel katolické církve v ČSSR ve jménu vznešených právo a svobod protestuji proti tomuto souboru opatření v nyní šířeném „dokumentu“.

Všechny dosavadní církevní akce a slavnosti nikdy neměly protistátní charakter a nikdy neohrožovaly celistvost a bezpečnost naší republiky a nečiní tak ani nyní.

Proto bezpečnostní opatření v duchu šířeného „dokumentu“ jsou zcela neodůvodněná.

V Praze dne 18. března 1985.

František kardinál Tomášek
arcibiskup metropolitní pražský a
první český

Vešel do dějin filmu

(rčk): Ačkoli se Alfred Hitchcock vepsal do dějin kinematografie jako mistr hrůzy a strachu, sám prý byl v soukromí člověkem neobvykle šťastným. Už od doby, kdy to mladíček bankovní úředník (narodil se 13. 8. 1899 v Londýně) začal zhoustet o filmu jako karikaturista, kreslil titulky a scénarista. Rada jeho filmů, natočených zprvu v Evropě a od konce 30. let potom ve Spojených státech, řídí čtyřhodinové tripladesát titulů (jmenujme alespoň Ani sít podzvěsti, Rozdvojenou duši, Okno do dvora, Nepravého muže, Psycho a Ptáky). většinou s kriminálními a psychologickými náměty a s typicky hitchcockovským puncem napětí. Neuměl si představit život bez práce, a tak ho zlomilo, když mu nemoc zabránila realizovat zamýšlený čtyřlidesátý snímek (poslední natočil v r. 1976). Ze uměl filmy nejenom natáčet, ale že toho také o filmovém umění i farněle bodně věděl a dokázal to přesně a pouzavě formulovat, o tom výmluvně svědčí kniha Hitchcockových rozhovorů s dnes již také nejtěším režisérem Françoisem Truffautem, která vyšla před několika lety ve Francii.

Užil se při: „Ma-li dům tři poschodí a vede-li do každého patra dvacet schodů, kolik jich vyšlápne ten, kdo vyjde až nahoru?“
Zák: „Všechny“.

Proti falšování dějin

Ani jedno historické datum nevyvstalo tak ostrý politický boj a tak rozporuplná emoce, jako 40. výročí vítězství nad hitlerovským fašismem. Především ostatní ideologické úřady se staly průběh a výsledky druhé světové války a z ní vyplývající poučení. Aktivní boj proti oslavám tohoto významného jubileje rozpoutala reakce v semích NATO. Jako ostří je namířeno proti Sovětskému svazu a celému socialistickému společenství.



Západní politici, generálové i publicisté nejen zkreslují přičiny vzniku druhé světové války a význam jednotlivých válečných událostí, a odmítají uznat rozhodující podíl SSSR na dosažení vítězství nad fašismem, ale rovněž záměrně deformují historické poznatky. Nejdůležitější na světě není sly, které by byla s to rozdrtit socialismus. Současná strategická imperie, zejména v USA, však doufají, že naše spočenství nevydrží boj za zachování vojenskostategické rovnováhy a počítají s našim ekonomickým vyčerpaním.

I fašistické Německo bylo převážně o své vojenské, ale i ekonomické převaze. Ukázalo se však, že nelze při srovnávání hospodářských potenciálů ve vztahu k Sovětskému svazu brát v úvahu pouze aritmetiku. Předáci hitlerovské říše nepočítali se schopností socialistické společnosti využít k obraně vlastních a k rozdrtení jakéhokoli agresora všechny své materiální možnosti. Nabrali na zřetel obrovský ekonomický, sociálně-politický a duchovní potenciál a přednost socialismu. V době války dokázal SSSR využít pro své vojenské účely 70 proc. průmyslové výroby, zatímco fašistické Německo pouze 40 procent i když žil méně. Sověti k dispozici měli méně orelů a náletů 42 000 kniboven, 427 mizel atd. Válka připravila SSSR méně ubit než Hitler, výrobili téměř dvakrát více o 30 proc. národního bohatství: celkové hmotné škody

ČESKÝ ÚSTŘEDNÍ SVAZ V Německu obdržel odpověď od ministra zahraničí v Bonnenu dopis věci pozvání příbuzných z Československa: Sehr geehrter Herr Svoboda, im Nachgang zu meinem Schreiben vom 27. 02. 1985 freue ich mich, Ihnen mitteilen zu können, daß laut telefonischer Auskunft der Tschechoslowakischen Botschaft Köln vom 21. 03. 1985 die in den Einladungsformularen enthaltene Frage nach dem Jahreseinkommen nicht mehr beantwortet zu werden braucht. Auch die Forderung nach notarieller Beglaubigung wird von der Tschechoslowakischen Botschaft nicht mehr aufrechterhalten.

Mit freundlichen Grüßen
Im Auftrag

DOSTAL JIŠA VĚCO
PODOBŮVNO.

Na maskárním plesu je tolik lidí, že je taneční parket přeplněný. Hudba dohrála a pirát říká vlla:

„Děkuji za krásný tanec!“
„Jaký tanec?“ divl se vlla.
„Já přece netancovala, já si ružila cestu k východu!“

vojenské techniky a zbraní, a přitom v lepší kvalitě. A v neposlední řadě obrovským zdrojem duchovní síly sovětského lidu a jeho národní politické jednoty bylo liduboké ideové přesvědčení miliónů sovětských občanů vedených marxisticko-leninskou směrnicí, a jejich bezmezná víra ve správnost jejich boje.

Jak již znáji slova těch buržoazních generálů a historiků, kteří se stále ještě snaží dokazovat, že hlavní tíhu boje s fašismem nesl Západ a mimo jiné tvrdí že přelomovým okamžikem II. světové války bylo vítězství Montgomeryho v bitvě u El Alameinu a že všechna vítězství Sovětské armády měla pouze druhořadý význam. Fakta jsou však nermělyvavé. Od června 1941 do okavění druhé fronty západními spojenci v červnu 1944 bylo na východní frontě zapojeno 130-270 fašistických divizí, zatímco proti britskému a americkému vojskům v severní Africe bojovalo pouze 9-20 a v Itálii 7-28 fašistických divizí. Sovětské armády rozbily 697 a západní spojenci jen 178 divizí nepřítelů. Rozhodující nálohu SSSR v porážce fašismu přitahal estetně i teidější náčelník amerického generálního štábu Marshall, který v roce 1945 prohlásil, že „bez úspěšné činnosti Sovětské armády by americká vojska nabyla a to čelit agresorovi a válka by se přenesla na americký kontinent“. V podobném duchu v téže době psal i britský předseda vlády Churchill.

Sovětský svaz také přitah nejvíce lidských a materiálních obětí. V bojích proti fašistickým agresorům položilo život 20 miliónů sovětských občanů, vojsk a civilistů. Každou minutu obhloval sovětský lid 9 až 10, každou hodinu 557 až 588, každý den přes 14 000 svých synů a dětí. Každých pět lidí, kteří zahynuli ve druhé světové válce, byli dva občané SSSR. Okupanti úplně nebo částečně zničili 1710 měst a přes 70 000 venkovských obcí a osad, více než 6 miliónů domů (25 miliónů lidí připadlo o přisíření), přes 32 000 průmyslových závodů, 65 000 km železnic, přes 4000 železničních stanic, 98 000 koletozů, 1876 sovocho- trojních traktorových stanic, 82 000 škol, 427 mizel atd. Válka připravila SSSR méně ubit než Hitler, výrobili téměř dvakrát více o 30 proc. národního bohatství: celkové hmotné škody

Je zahanbující, že komunističtí historiografové tyto ztráty vzhledem k židovským občanům jednoznačně nezveřejňují a že podniknuté pokusy o probádání, vypracování a publikování seriosní práce o záhubě československých Židů byly a jsou v komunistickém Československu potlačovány.

Zwei Kanus aus Beton

Und Beton schwimmt doch: Zwei Kanus aus diesem Material sind von Studenten der Technischen Hochschule (TH) Darmstadt in einem Teich vom Stapel gelassen worden. Die Studenten wollten mit ihren Zweitschern aus Ferrozement, die während eines Seminars konstruiert wurden, in der kommenden Woche in Hol-

na okupovaném území činily 2600 miliard rublů v předválečných cenách. Takové ztráty v jedné válce ne- utrpěl nikdy žádný stát.

Sovětské historiografie už dávno dokázala, že dnes znova na Západě omílané tvrzení o tom, že pomoc spojenců Sovětskému svazu „sehrála rozhodující úlohu“ při jeho úspěších ve válce, není nicím odvozené. Tato pomoc ve formě výzbroje, oděru a potravin samozřejmě sehrála kládou roli a v SSSR ji oceňují. V celkové bilanci materiálních a technických prostředků však zdaleka rozhodující podíl zastupují dodávky do země Sověti činili pouze čtyři procenta ve vztahu k vlastní produkci. Uvedme nákre- rá čísla: za celou válku bylo do SSSR podle sátkona o pátice a prondmú dodáno 7500 děl, přes 14 000 letadel, kolem sedmi tisíc tanků a samohybných děl. Ve srovnání s objemem techniky, kterou vyráběl so- větský obranný průmysl, činily tyto dodávky pobud- jde o děla 1,6 proc., letadla 12,5 proc. a tanky a samo- bybné děla 6,6 procenta. Rozhodující význam neměly ani dodávky amerických potřeavin. SSSR ve válečných letech dostal pouze něco přes milión tun obilí, což tvořilo 1,5 proc. jeho elastních zásob. Tato i jiná fak- ta jednoznačně ukazují, kdo skutečně nesl hlavní tíhu boje proti nejnekrkčjší úderné síle Imperialismu - hitlerovskému fašismu a zachránil mnoho národů od toálního zničení.

TO ZAHANEVA, ŽE BOLŠEVICI
SPOTŘEBDOVALI ZA VÁLKY:
142.000 LETADEL, 468.700 DĚL
A 102.900 TANKŮ... A CO KANUJE
DO HURHÁNKY A JEVICH ZTRATY...
JE TO DOBYTEK NEVĚDĚČNÝ...
I TĚCH LIDÍ MÁLO ZOTVĚČNĚ HOC...

TOTALITNÍ HRŮZOVLÁDY

Z předválečných 356.830 židovských obyvatel CSR se jich do října 1941 legálně či ilegálně vystěhovalo 34.111. Od října 1941 do dubna 1945 deportovali nacisté do ghet, koncentračních a vyhlazovacích táborů 322.719 mužů, žen a dětí. Nelze opomenout podíl komunistů, kteří po podepsání Stalin-Hitlerovy dohody vydávali nacistům na Brest-Litevském mostě Židy-exulanty ze SSSR do „náruče“ Gestapa, čekajícího na druhé straně. Mnozí Židé raději volili skokem z mostu sebevraždu!

Z nich se podle údajů repatriálních úřadů vrátilo po válce 50.045 osob. Celkem bylo nacisty vyvražděno nebo v důsledku útrap zahynulo 273.474, t.j. 84% židovských občanů předválečného Československa. Promitneme-li pro lepší představivost tuto katastrofu, která postihla židovskou menšinu, na počet tehdejších 14ti miliónů obyvatel ČSR, znamenalo by toto nacistické běsnění smrt 11,760.000 občanů.

Je zahanbující, že komunističtí historiografové tyto ztráty vzhledem k židovským občanům jednoznačně nezveřejňují a že podniknuté pokusy o probádání, vypracování a publikování seriosní práce o záhubě československých Židů byly a jsou v komunistickém Československu potlačovány.

land bei einem Wettbewerb für Betonkanus von in- und ausländischen TH-Gruppen die Seetüchtigkeit ihrer ungewöhnlichen Wassergefährt unter Beweis stellen. Die Darmstädter Boote haben ganz dünne Betonwände von nur zwei bis vier Millimetern aus einem feinen Gemisch von Sand und Zement und 50 beziehungsweise 120 Kilogramm Gewicht.

A CO HONNRY 2 BETONU 2

PÁD BERLINA

Večer 30. dubna 1945 se dostával v předním sovětským liniím v samotném sídlišti Berlína německý podplukovník s bílým praporem a požádal o určení místa přechodu bojové linie pro představitele nacistického velitelství. Velitel tohoto úseku fronty, který držela 8. gardová armáda, generál V. I. Čujkov vydal příslušné rozkazy a informoval maršála G. K. Žukova, velitele 1. běloruského frontu, který nesl hlavní tíži bojů o Berlín společně s 1. ukrajinským frontem maršála S. I. Koněva.

Poslední dubnový den už sovětská vojska bojovala v budově Říšského sněmu a všem bylo jasné, že boje se rychle chýlí ke konci. Vojská a důstojníci už dávno věděli, že válka je prohraná, ale pod troskami Říšského kancelářství, ve zvlášť vybudovaném bunkru, stále bránil jakémukoli rozumnému řešení muž, který válku vyvolal a nyní se pohyboval na okraji šílenství.

Ve fűhrerově bunkru vládla už řadu týdnů zcela absurdní atmosféra. Německá armáda se rozpadala, spojenecká vojska obsazovala jedno město za druhým, a tam, hluboko v podzemí, se stále kofili vůdci, který sesazoval své nejbližší spolupracovníky, označoval je za zrádce a místo nich jmenoval nové velitele již neexistujících jednotek. Ti, kteří zůstali v jeho dosahu, si nebyli ani chvíli jisti životem. V posledních dubnových dnech dal napřiklad popravít SS generála Fageleina, jehož žena byla sestrou Evy Braunové, ženy, která ho neopustila i v této nejtěžší chvíli a se kterou se 30. dubna 1945, krátce před svou sebevraždou, oženil.

Sesazen byl „proradný“ Herrmann Göring, který chtěl z bavorské „alpské pevnosti“ řídit osud třetí říše, když Adolf Hitler byl v obklíčeném Berlíně, a už se odtud nemohl dostat. Zradil i „věrný“ Heinrich Himmler, který se pokusil jednat se spojenci o ukončení bojů a kapitulaci. Jedním, kdo mu zůstal věrný po boku, byl dr. Josef Goebbels, který se s celou rodinou uchýlil do vűdceva podzemního bunkru, aby s ním sdílel dobré i zlé, a Martin Bormann, řet jeho stranické kanceláře.

Když už 29. dubna bylo jasné slyšet palbu i ručních zbraní, neboť dělostřelecké granáty dopadaly do zahrady Říšského kancelářství už několik dní, pochopil i Hitler, že nastal konec. Zatímco se většina přítomných násilně bavila a opíjela na vűdcevě svatbě, která se odehrávala přímo v bunkru, Hitler diktoval svou závět. Odpovědnost za válku svaloval na Židy a odmítal jakoukoli svou vinu. Ze strany vyloučil Göringa a Himmlera a jmenoval „velikoadmirála“ Dönitze říšským prezidentem a vrchním velitelem branné moci. Jmenoval i novou vládu v čele s Goebbelem a za vrchního velitele armády určil maršála von Šchörnera, dosavadního velitele skupiny armád „Mitte“. Všem ukládal dodržovat dále rasové zákony a bojovat proti „mezinárodnímu židovstvu“.

Svědkově, Goebbels, Bormann a generálové Krebe a Burgdorf, podepsali všechny tři kopie závětí a ty byly hned po poslech rozeslány, jedna do Flensburgu admirálovi Dönitzovi, druhá maršálu Šchörnerovi a třetí do Mnichova, kolébky hnutí, kde měla

být řádně uchována s jinými dokumenty nacistické éry. Zveřejněna měla být buď na fűhrerov rozkaz nebo po jeho smrti.

A tu už Hitler čínečdomě připravoval v bunkru už nikdo přesně nevnímá, kdy je den a kdy je noc, neboť Hitler rád pracoval v noci a všechny nutil, aby přijali jeho styl. Po posledním poradě, která konstatovala bezvűchodnost situace, se Hitler se všemi rozloučil a pak spáchal společně s Evou Braunovou, nyní již Hitlerovou, sebevraždu. Jejich těla byla vynesena do zahrady kancelářství, tam polita benzínem a zapálena.

Bormann se rozhodl pokusit se přibít k Dönitzovi, Goebbels pověřil generála Krebe jednatím se sovětským velitelem o ukončení bojů. A tak se vlastně s Goebbelem rozkazu objevil v noci z 30. dubna na 1. května generál Krebe na velitelství pozorovatelů generála Čujkova. Informoval sovětské představitele o Hitlerově sebevraždě a o vytvoření nové vlády. Na dotaz, je-li splnomocněn jednat o kapitulaci, odpověděl však záporně a tvrdil, že „jsou i jiné možnosti“. Na dotaz jaké, odpověděl: „Já jsem zástupce zákonné vlády, která je sestavena podle Hitlerovy závětí. Může se objevit nová vláda na jihu, ale ta bude nezákonná. Zatím je vláda jen v Berlíně a ta je zákonná, a my prosíme o příměří, aby se mohli sejit všichni členové vlády, posoudit situaci a uzavřít mír vűbudný pro vás i pro nás.“ vysvětlil generál Krebe generálu Čujkovovi.

Sovětský velitel však pevně stál na zásadě bezpodmínečné kapitulace, jak bylo mezi spojenci dohodnuto již na krymské konferenci. Protože jednání nevedlo ke konci, spojili se sovětský velitel prostřednictvím maršála Žukova s Moskvou. Zatím přijel na místo jednání zástupce velitele fronty generál Sokolovskij. Na německé přání řídili sovětské spojení telefonní spojení s vűdceovým bunkrem, ale Goebbels nůřil Krebovi, aby se vrátil a vše osobně s novým kancelářem projednal. Sovětská strana trvala na kapitulaci.

Po návratu Krebe do bunkru obkřívily se Boje i Ha „tomto úseku“, kde byly zatím zastaveny. Nacističtí pohlavěti opět zbytečně prodlužovali utrpení obyvatel Berlína, neboť postup sovětských jednotek byl zcela nezarůřitelný. Bylo 1. května krátce po 13. hodině, když se boje znovu rozhořely plnou silou.

Krátce po půlnoci se však Němci opět přibíhali. Nejprve rádiem požádali o zastavení bojů na známém úseku, kam se měl dostavit parlamentář. Znovu to byl plukovník von Duffwing a dokumentem podepsaným generálem dělostřelectva Weidlingem, který jako velitel 58. tankového sboru velel nyní obraně Berlína. Plukovník von Duffwing oznámil, že jsou splnomocněni prohlásit jménem generála Weidlinga sovětskému veliteli, že německá vojska se rozhodla zastavit odpor a kapitulovat, vzpomíná ve svých pamětech pozdější maršál SSSR V. I. Čujkov.

V okamžiku, kdy o všem podával zprávu velitel fronty, dostavila se na jeho stanoviště i delegace ministerstva propagandy se zprávou, že Goebbels spáchal sebevraždu a že jeho zástupce, dr. Fritzsche, jako nejvyšší představitel nacistické vlády je ochoten vystoupit v rozhlase a vyzvat vojska ke kapitulaci a berlínské obyvatelstvo ke klidu. Se souhlasem ve-

litela fronty mu to bylo povoleno. Ráno 2. května 1945 podepsal generál Weidling kapitulaci text, který pak vysílal rozhlase: „Dne 30. dubna spáchal vűdce sebevraždu a tak nás, kteří jsme mu přisabali věrnost, zanechal samotný. Z vűdceva rozkazu jsme my, němečtí vojáci, měli pokračovat v boji o Berlín, přestože byly bojové zálohy vyčerpány. Vzhledem k celkové situaci je však náš další odpor nesmyslný. Natizují: okamžitě zastavit odpor.“

Maršál Žukov dále ve svých pamětech uvádí: „Dne 2. května do 15. hod. byl nepřítel definitivně zlikvidován. Zbytky berlínské posádky se vzdaly do zajetí. Bylo to přes 70 000 mužů, nepočítáme-li raněné. Mnozí z těch, kteří bojovali se zbraní v ruce, se stáhli v posledních dnech routek a poschovávali.“

Tak padl Berlín a za několik dní kapitulovala celá hitlerovská armáda. Skončila tzv. třetí říše a německý lid začal hledat cestu k novému životu. (10)

BIL TIEN PŮI TOH, HET
BYCH O TOH VECO NAPLAT..

Aufgespießt

„Was hat 58 000 Telefone, fast so viele Einwohner wie Houston/Texas und bedroht die Sicherheit der Vereinigten Staaten?“

Der US-amerikanische Pulitzer-Preisträger und „New-York-Times-Kolumnist“ Russell Baker in einer Betrachtung über Nicaragua mit dem Titel „Die rote Bananenrepublik“.

Verpackungsaufwand gerügt

BERLIN, 7. Mai (AP). Herbe Kritik an den Verpackungsgewohnheiten von Lebensmittelgeschäften beim Verkauf von loser Ware wie Käse, Wurst und Aufschnitt hat die Verbraucherzentrale in Berlin geübt. In einer Mitteilung vom Dienstag rűgte sie das „einträgliche Geschäftsverhalten“ der Läden, die beim Abwiegevorgang den Bogen Papier „darunter“ nicht vom Gewicht abzogen, sondern zum Aufschnittspreis mitberechneten. Beim Stichprobenkauf von 41mal Wurst, Käse und Schinken in 30 Lebensmittelgeschäften habe das Nachwiegen ergeben, daß das Papier so teuer wie der Schinken gewesen sei und mehr als das Doppelte einer Plastiktüte gekostet habe.

Bei 60 Prozent aller Einkäufe hätten die Mehrkosten durch die mitgewogene Verpackung über fünf Pfennig pro Posten, im Extremfall bei 22 Pfennig pro Bogen Papier gelegen.

ČETKY PŮIKLADY TA'HNOU!

Wort und Tat

ANKARA, 7. Mai (dpa). Der türkische Präsident Kenan Evran hat bei Rauchern und Nichtraucherern Sympathien sammeln können: Er erschien bei der feierlichen Inbetriebnahme einer Zigarettenfabrik in der anatolischen Stadt Tokat und richtete dabei an die Bevölkerung der Raucher-nation Türkei einen eindringlichen Appell, auf Tabak zu verzichten, um die Gesundheit nicht zu gefährden.

Wegen des Mangels an einheimischen Zigaretten wurde der Import ausländischer Zigaretten im vergangenen Jahr erstmals erlaubt. Die Türken kauften bereits 2,7 Tonnen im Wert von 26,4 Millionen Dollar. Die türkische Tabakindustrie hatte im Vorjahr 62 000 Tonnen produziert, weniger als die Hälfte der vollen Kapazität von 134 000 Tonnen. Die neue Fabrik mit einer geplanten Jahresproduktion von 20 000 Tonnen Zigaretten soll die Versorgungslücke schließen helfen.

TELEFE!

V Paříži měla být uvedena komedie nazvaná „Muži jsou zbytní“. Premiéra musela být odložena, protože tři z pěti účinkujících herců očekávají radostnou událost.

Vedoucí příjímá novou sílu do kanceláře a zeptá se: „Umíte psát na psacím stroji?“ „Taky — ale lepší se mně píše na stole.“

Hostitelka se ptá pana Nováka: „Dáte si silivovici nebo kávu?“ „Silivovici, než se oběje voda na kávu...“

„Pročpak jste nepřizpůsobil žádný stavu vozovky, pane řidiči?“ ptá se po havárii příslušník VB Řidčie. „Jo, to bych si musel koupit vzrášedlo!“

Jimny a Jack z Clevelandu jsou nerozlúčení kamarádi. Zatoužili po dálkách a rozhodli se dát k námořnictvu. U odvodní komise se jich ptají: „Umíte plavat?“ „Neumíme, myslíme jsme, že námořnictvo má lodě...“

Ein Zeuge erinnerte an Praktiken der Hexenjagd

Leichen von Neugeborenen, heimliche Entbindung, Ehebruch, Einschüchterung von Bürgern durch die Polizei – Tag für Tag kann der irische Zeitungsleser in Schlagzeilen neueste Entwicklungen der „Affäre der Babys von Kerry“ verfolgen. Eine Schauer Geschichte wie aus dem Mittelalter, die ein Schlaglicht wirft auf die im katholischen Irland noch heute tief verwurzelten Moralvorstellungen und sexuelle Unterdrückung.

Beginnen hat die Affäre an einem Aprilabend des Jahres 1984 bei Tralee in der Grafschaft Kerry, an der Westküste Irlands: An diesem Tag entdeckte ein Bauer auf einem Rundgang am Strand in der Abenddämmerung die Leiche eines Neugeborenen. Der kleine Körper lag in einem Plastikbeutel, der offensichtlich von den Felsen heruntergeworfen wurde. Er war von 28 Messerstichen verstümmelt. Unmittelbar nach diesem grausigen Fund nahm die örtliche Polizei die 25jährige Joanne Hayes fest. Gegen sie richtete sich der Verdacht, weil sie kurz zuvor in einem nahegelegenen Krankenhaus wegen starker Blutungen behandelt worden war, obwohl sie keine Geburt angemeldet hatte. Mit Joanne Hayes wurde eine Frau festgenommen, deren Lebenswandel vielen ihrer Mitbewohner ohnehin suspekt erschien: Sie ist bereits Mutter eines kleinen Mädchens, das aus einer Verbindung mit einem verheirateten Mann stammt. Es versteht sich von selbst, daß diese Beziehung nicht verborgen bleiben konnte in einem Land, in dem Scheidung verboten ist und empfängnisverhütende Mittel erst seit Februar dieses Jahres legal erhältlich sind.

Joanne Hayes und ihre Familie, die auf einem nahegelegenen Bauernhof wohnen, waren schnell geständig. Die junge Frau wurde wegen Kindesmord angeklagt und ihre Familie wegen Beihilfe. Aber schon am nächsten Tag nahm die „Affäre von Kerry“ ihre erste überraschende Wende: Joanne Hayes widerrief ihr Geständnis. Die Polizei habe sie brutal behandelt und so ihre Aussage erpreßt, sagte sie. Joanne Hayes beteuerte zwar, sie sei nicht die Mutter des Kindes, dessen Leiche in der Plastiktüte am Strand gefunden worden war, „gestand“ aber zugleich die Geburt eines Kindes. Sie habe dieses Kind aus Angst vor dem Gerede der Nachbarn an einem Abend

allein auf einem Feld zur Welt gebracht, berichtete sie. Anschließend habe sie es, von Panik ergriffen, unter einer Hecke versteckt und am nächsten Morgen tot aufgefunden.

Die Polizei überprüfte diese Aussagen und fand tatsächlich – an der von der Frau angegebenen Stelle – in einer Pfütze die Leiche eines Neugeborenen. Die Polizei, an deren allzu raschen Vorgehen hier und da Kritik laut geworden war, beschuldigte nun Joanne Hayes kurzerhand, sie habe Zwillinge zur Welt gebracht und beide Kinder getötet. Auch als eine Blutgruppenuntersuchung ergab, daß der zuerst gefundene Säugling nicht von dem mutmaßlichen Vater stammen konnte, hielten die Ermittlungsbehörden an ihrer einmal gefaßten Meinung fest: Die 25jährige habe Zwillinge geboren und getötet, die innerhalb von kurzen Zeitabständen von zwei verschiedenen Männern gezeugt worden waren, lautete nun die neue Version der Anklage.

Nun aber schaltete sich der irische Generalstaatsanwalt ein: Er hob sämtliche Anschuldigungen gegen die Familie Hayes auf, leitete disziplinarische Ermittlungen gegen die von Joanne Hayes belasteten Polizisten ein und ordnete umfassende Ermittlungen an, um endlich die Affäre um den Tod der beiden Kinder aufzuklären. Mit der Untersuchung des Falles wurde Martin Kennedy beauftragt, der in seinem Bemühen um eine lückenlose Aufklärung von Joanne Hayes detaillierte Aussagen über ihr Privatleben und das ihres Freundes verlangte. Immer wieder geschah es, daß die junge Frau während dieser Verhöre über ihr Intimleben in Tränen ausbrach und sich unfähig erklärte, weiter auszusagen. Die von Untersuchungsrichter Martin Kennedy praktizierten Methoden brachten schließlich die irische Frauenbewegung auf, die den Ermittlungsbehörden und der irischen Öffentlichkeit, die mit immer neuen Details über das Liebesleben der 25jährigen gefüttert wurde, „Voyeurismus“ vorwarfen. Einen Zeugen der Vorgänge erinnerten die Ermittlungen an Praktiken der Hexenjagd aus dem finstersten Mittelalter: „Während das Opfer auf dem Grill schmort, tanzt der Pöbel um das Feuer“, beschreibt er aus seiner Sicht das Vorgehen gegen die 25jährige.

ron“. O sv. Cyrila a Metoději se píše, že to byli „jenom jako služební ministranti“. O sv. Vojtěchu se píše, že to byl sluha německého císaře a doslova „anděl smrti pro pobaltské Prusy“.

Víme však, že historická skutečnost je zcela jiná, a navíc: Není vám ke cti, že takové vaše výroky nemají společenskou úroveň.

2. Je však zvlášť zarážející, že v tomto článku je hrubým způsobem opět napadena nejvyšší hlava naší církve, papež Jan Pavel II., neboť o něm píšete takto:

„Apoštolský list papeže Wojtyły hlásá nepravdy, když míní, že Rostislavovo poselstvo bylo vysláno též k caribradské církvi: Věrohodné pra-

Pfarrer drohte mit Fegefeuer

he STUTTGART, 7. Mai. Ein vom Dienst suspendierter katholischer Pfarrer aus Aidingen im südbadischen Kreis Tuttlingen ist wegen sexuellen Mißbrauchs einer minderjährigen Schülerin zu acht Monaten Haft mit dreijähriger Bewährungsfrist verurteilt worden. Außerdem verhängte das Landgericht Rottweil eine Geldstrafe von 5000 Mark gegen den 57jährigen Geistlichen. Der Pfarrer, der in seiner Gemeinde über eine starke Anhängerschaft verfügte, aber aufgrund seines eigenwilligen Marienkults und angsteinflößender Prophezeiungen wie berichtet eine kirchliche Untersuchung auf sich zog, hat nach Überzeugung der Richter als Religionslehrer eine seiner Schülerinnen sexuell mißbraucht und auch andere Mädchen belästigt. Nach deren Zeugenaussagen hatte der Pfarrer erklärt, er sei der Heiland, und mit dem Fegefeuer gedroht, wenn sie seine Wünsche nicht erfüllten. Er bestritt in dem Prozeß, der weitestgehend hinter verschlossenen Türen stattfand, jede Schuld und kündigte Berufung an.

Aufgespießt

„Den Sieg Jesu Christi gilt es mit allen Mitteln zu proklamieren (Math. 28, 18). Weniger als 5 Prozent der Deutschen gehen noch „regelmäßig“ zum Gottesdienst. Antichristliche Strömungen, bis hin zum offenen Satanismus, drohen ganze Bevölkerungsanteile zu verschlingen. Gott aber ist treu! Wir haben eine Sendelizenz für Kabelfernsehen erhalten. Ab Januar 1986 können wir ständig per Bildschirm über eine halbe Million Menschen erreichen, die sonst nie eine Kirche betreten würden. Vergeßt bei allem Missionseifer für die Dritte Welt nicht euer eigenes Land! Millionen deutschsprachige Menschen stehen ausweglos vor dem Abgrund. Sie können ein wichtiger Teil dieser großen Rettungsaktion werden: 1) Beten Sie mit! 2) Wir brauchen Ihre finanzielle Hilfe. Bitte beten Sie, mit welchem Betrag Sie diese kostenaufwendige, aber auch unvergleichliche Rettungsaktion unterstützen sollen“.

Aufruf des Christlichen Zentrums Berlin, zitiert nach dem Informationsdienst „Kirche und Rundfunk“.

meny se o tom nezmiňují.“

Avšak logicky uvažující čtenář se podiví tomuto obvinění z nepravdy, neboť když prameny mlčí, pak nic nevyrácejí.

Historicky poučený čtenář ví, že při těsném spojení církve a státu byzantský císař sice mohl vyslat duchovní osoby, ale ne bez účasti patriarchy.

V této souvislosti pravidelný čtenář „Rudého práva“ si může vzpomenout, že tutéž „nepravdu“ hlásá i akademik Paulík, neboť výslovně píše o vyslání poselstva „k byzantskému císaři Michalu III. a patriarchovi caribradskému“ („HALÓ SOBOTA“ č. 49, 1985).

Je však trapné, že v tomto duchu v poslední době píší i jiné časopisy a noviny.

Jedno je však společné v této tiskové kampani: Vlastní poselství sv. Cyrila a Metoděje, které bylo ve službě křesťanské víry, snaží se přenést na poselství kulturně politické.

Avšak naši tehdejší předkové dobře

Ungarn bei Weltbank-Töchtern

Ungarn ist den beiden Weltbank-Töchtern Internationale Entwicklungsorganisation (IDA) und Internationale Finanzkorporation (IFC) beigetreten.

Bereits 6000 Industrieroboter

In der Bundesrepublik sind bereits 6000 Industrieroboter im Einsatz, von denen 55 Prozent aus deutscher Produktion stammen.

Frantíšek kardinál Tomášek

arcibiskup pražský

to je další důvod naší vděčnosti.

věděli, že v soluňských bratřích měli obětavé duchovní otce křesťanské víry.

A když při své duchovní službě založili i naše slovanské písemnictví, i

KARDINÁL TOMÁŠEK REDAKCI ČASOPISU „TRIBUNA“

Jméno věřících občanů naší republiky se musím ohradit proti způsobu, jakým reagujete na letošní 1100. výročí smrti sv. Metoděje.

Je to významné jubileum pro všechny křesťany a kulturně citlivé lidi u nás i ve světě kolem nás.

Mám na mysli článek J. Haubelta „Dílo bratrů ze Soluně – legenda a skutečnost“ v „TRIBUNĚ“ č. 1, 1985.

1. V tomto článku benediktinské kláštery jsou typovány jako „semenišťe tmářství a obskurantismu“ a sv. Benedikt jako „nepřítel vyvedený pat-

Warum Sowjetkinder mit NATO-Flugzeugen spielen

Die Moskauer Spielzeugfabrik „Krugosor“ (Weitblick) hatte Glück: 1980 erhielt sie für die Produktion von Modellflugzeugen britische Technik geliefert. Doch dies brachte es mit sich, daß nicht etwa sowjetische Tupolews, Antonows oder Jakowlews vom Band rollten, sondern pro Monat Tausende von Starfighter, Jaguars, Thunderbolts. Sie alle wurden – zumeist weiß – gestrichen und in neutralen Kartons verkauft, als Spielzeug für Sieben- bis Achtjährige. Doch die Importflugzeuge waren bald schon der Geheimtipp für sowjetische 15- bis 16jährige. Der Jugendliche Walerij

einem sowjetischen unterscheiden kann.“

Die Meinungen der Leser, die sich inzwischen zu diesem Thema zu Wort gemeldet, sind geteilt: man könne die Entwicklung der internationalen Luftfahrt nur beurteilen, wenn man auch die ausländischen Flugzeuge kenne, schrieb einer. Der Leser Jantschek aus der Stadt Lwow lobte, im Jugendzentrum seiner Stadt sammelte man die NATO-Flugzeuge für eine Ausstellung zum Thema „Von wo die Gefahr für den Krieg ausgeht“. Viele Sowjetbürger beklagen, daß es keine sowjetischen Mo-

Kruglow glaubte Ende Februar seinen Augen nicht zu trauen, als er in einem Moskauer Spielzeugladen jene „Modelle aus dem Rüstungsbestand des Aggressiven Blocks der NATO“ entdeckte. „Mir scheint“, schrieb er in einem Brief an die Zeitung „Kosmolskaja Pradwa“, „es gehört uns nicht, Modelle fremder Militärtechnik zu propagieren.“

Die Zeitung ging der Sache nach und fand heraus: Der Produktionsdirektor von „Krugosor“, Genosse Bogdanow, nimmt am NATO-Spielzeug keinen Anstoß, denn „ich denke nicht, daß ein Kind ein englisches Flugzeug von

deallflugzeuge gebe, denn „auch unsere Luftfahrt hat etwas, worauf sie stolz sein kann“.

Doch die sowjetische Spielzeugindustrie ist bisher nicht in der Lage, diese Lücke zu schließen. „Die materielle Basis dafür ist zu schwach, und es fehlen Konstruktionsbüros“, sagt der Produktionsdirektor von „Krugosor“. Doch auch mit den West-Modellen ist es nun vorbei: Anfang April mußte die Fabrik „Krugosor“ ihre Fertigung von ausländischen Modellflugzeugen einstellen.

So ist das eben: Jeder muß sehen, wie er mit seinem Geld zurechtkommt – selbst die Queen.
Daß Königin Elizabeth recht sparsam wirtschaftet, ist mittlerweile bekannt.
Aber: Jetzt entwickelt sich ihre Sparsamkeit zu blankem Geiz!
Peter Cliff, ein ehemaliger Angestellter der Queen, plauderte jetzt nämlich aus:
»Elizabeth ist geizig! Im Buckingham-Palast und in Schloß Windsor – beide werden aus Steuereinnahmen finanziert – laufen die Heizungen ständig auf vollen Touren, das Licht brennt oft über Nacht.«
Und: »Anders sieht es da schon aus, wenn es an den Geldbeutel der Queen geht. In ihren Privatschlössern legt sie selbst Hand an Lichtschalter und Heizungsthermostate.«
Ihrer Familie riet die Monarchin sogar: »Zieht warme Pullover an, wenn es euch zu kalt ist.«
Auch so manche andere majestätische Sparmaßnahme verriet Cliff jetzt in seinem Report über die Finanzen der Königsfamilie.
So rechnet man bei Empfangen eine Flasche Wein für acht Personen – selbstverständlich aus dem eigenen Besitz, da gekaufter zu teuer ist.
Die Sparwut der Königin macht selbst vor der eigenen Familie nicht halt:
Ihr jüngster Sohn mußte seinen 21. Geburtstag in herausgelassener Hose feiern!

J.V. KRKA II.

Der Bub aus Reader's Digest

HONOLULU, 6. Mai (AP). Als Präsident Ronald Reagan am Sonntag in seiner Rede auf dem US-Fliegerhorst in Bitburg die Geschichte eines deutschen Jungen und seiner Mutter berichtete, die während des Zweiten Weltkrieges gleichzeitig drei amerikanischen und vier deutschen Soldaten Unterschlupf boten, hörte der – inzwischen 53 Jahre alte – „Junge“ interessiert am Radio zu.

„Ich war tief bewegt“, sagte Fritz Vincken, der in Honolulu eine Bäckerei betreibt. „Ich bin ein großer Bewunderer des Präsidenten.“ Vincken schilderte die Atmosphäre, die an jenem Heiligen Abend 1944 während der Ardennenoffensive in dem bescheidenen Haus mitten im Wald herrschte, in das nacheinander die drei amerikanischen und dann die vier deutschen Soldaten kamen, die dann von der Hausfrau bewirtet wurden.

Präsident Reagan war durch eine von Vincken verfaßte und in der Januar-Ausgabe des Jahrgangs 1973 der US-Zeitschrift „Reader's Digest“ veröffentlichten Darstellung auf die Vorgänge aufmerksam geworden.

Vincken war 1959 nach Kanada ausgewandert und im Dezember 1963 nach einem zweijährigen Aufenthalt in Kalifornien nach Hawaii gezogen.

Pět čs. hráčů V All stars MS 85

Místy akreditovaní novináři rozhodly a dvou nejlepších šestičlenné fotbalové mistrovství světa.

„A“ sestava tvoří: Králík (ČSSR) 92, Jirás – Kasatonov 41, Felisov (oba SSSR) 58 – Makarov (SSSR) 103, Bůžicka (ČSSR) 61, Krutov (SSSR) 19.

„G“: Vanbiesbrouck (USA) 12 – Stávajda 15, Hořava (oba ČSSR) 13 – Lála (ČSSR) 31, Lemaux (Kanada) 40, Richter (ČSSR) 9.



Kalender für das empfindsame deutsche Gemüt
OH, IST DAS SCHÖÖÖÖN!

Charta 77 fordert Amnestie

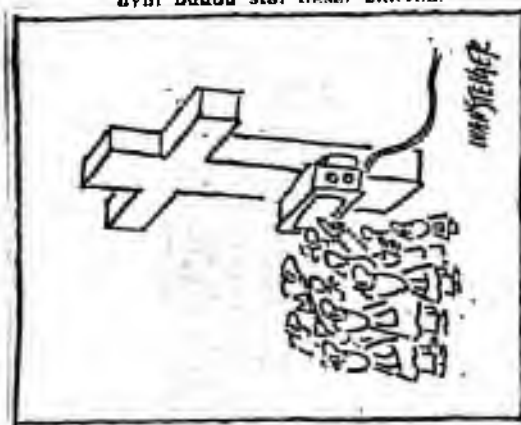
WIEN, 7. Mai (AP). In einem Aufruf zum 40. Jahrestag der deutschen Kapitulation hat die tschechoslowakische Menschenrechtsbewegung „Charta 77“ Freiheit und allgemeine Amnestie für alle politisch Verfolgten in der CSSR gefordert. In dem am Dienstag in Wien bekanntgewordenen Appell an den CSSR-Staats- und Parteichef Gustav Husak und Ministerpräsident Lubomir Strougal heißt es, daß bei einem Vergleich der CSSR mit anderen europäischen Ländern die „heutigen Ergebnisse die Grausamkeiten der vergangenen 40 Jahre nicht rechtfertigen“.

Die Menschenrechtsbewegung prangert den „Protektionismus der Parteimitglieder und Funktionäre“ an und fordert die Aufhebung der Kadermaßnahmen und die Wiedereingliederung der Opfer politischer Säuberungsaktionen. Der Appell wurde von den Chartasprechern Jiri Dinstbier, Eva Kanturkova und Petruska Schustrova unterzeichnet.

● Od 6. května se v Polsku zvyšují ceny denního tisku. Ceny deníků se zvyšují o jeden zlotý a ceny sobotních a nedělních vydání listů o tři zloté. Zvyšují se také ceny sportovních listů, které nyní budou stát deset zlotých.

Amnestie in Jugoslawien für politische Gefangene

BELGRAD, 8. Mai (Reuters). Die jugoslawische Zentralregierung hat zum 40. Jahrestag der Beendigung des Zweiten Weltkrieges 121 Gefangenen Amnestie gewährt.



Aufgespießt

„Büdingen, Schweizexklave – CH Zollgebiet, CH Kriegsvorsorgung, aparte Maisonette, mit reicher Ausstattung, ca. 80 m², Sfr 170 000.-, 5-Zi.-Whg., teilbar, viele Einbauten, Sauna u. Garten ca. 153 m², Sfr 300 000.-, Garage Sfr. 10 000., Günstige Schweizfinanzierung möglich.“

Immobilien-Anzeige in der „Frankfurter Allgemeinen Zeitung“.

MÜNCHEN. Im März hatten wir eine Arbeitslosigkeit von durchschnittlich 10 Prozent. Dahinter stecken aber riesige Unterschiede: Der Arbeitsmarkt hat ein starkes Nord-Süd-Gefälle. Trauriger Spitzenreiter der Arbeitslosigkeit ist Leer in Ostfriesland: 26,2 Prozent sind dort ohne Job. Vechta mit 22,7 und Emden mit 21,8 Prozent liegen nicht viel günstiger. In Baden-Württemberg sieht es viel besser aus. Göppingen mit seinen 3,5 Prozent Erwerbslosen ist das Gebiet mit der geringsten Arbeitslosigkeit in der Bundesrepublik. Auch Walldingen mit 4,1 Prozent und Stuttgart mit 4,7 Prozent sind weit unter dem Durchschnitt. Die Industrie- und Handelskammer Mittlerer Neckar in Stuttgart fand in einer Umfrage heraus, daß 11,7 Prozent ihrer Unternehmen durch Personalmangel in der Produktion stark beeinträchtigt sind. Über die Hälfte der Betriebe sind immerhin noch leicht beeinträchtigt. Wer zum Umzug bereit ist, hat also gute Chancen auf Arbeit. Zwei Beispiele: Das Textilunter-

nehmen Ambrosius Heim in Burladingen sucht Textiltechniker, je vier Rund- und Flachstricker, unbegrenzt Näherinnen und fünf Legerinnen, die kontrollieren und verpacken. Außerdem haben vier Azubis als Textilmechaniker noch eine Chance. Die GETRAG, Getriebe- und Zahnradfabrik in Ludwigshafen sucht Metalller: Sie braucht je zehn Schleifer, CNC-Dreher, Fräser und Maschineneinrichter. Außerdem werden dort immer gute Meister mit CNC-Kenntnissen gebraucht.

NÄRDNÍ UMĚLCI
President Československé socialistické republiky prohlásil národními umělci.

Polyedrický ostravský Havel a mátoškové melodie v témě blízkosti abstraktního křaku v Pacificu se v tisku často vyskytují společně. To je ovšem senátní plán chyb. Ostravský Havel má mátošské Hilo a ostravský Ouba má mátošské Honoluli. Vzájemnost mezi oběma ostravskými Hily přes 300 km. Ony zpěvabale Honoluli, které je Havelním mátošem 50. státa USA — Havelník — se setkávají v Polyedricku.

10 Reichsmark die Woche

Berlin. Weltwirtschaftskrise Ende der 20er Jahre, über 6 Millionen Deutsche ohne Stelle. Bei den meisten hieß es: Hauptache Arbeit — egal wo oder was. Kaum vorstellbar, daß ein Unternehmen lange suchen mußte, wenn es krisensichere Jobs anzubieten hatte. Was einem Umzug damals allerdings oft im Wege stand, war die große Wohnungsknappheit. Aber wenn's nicht anders ging, wurde eben gependelt. Ein Beispiel: 1925 gab es in der Textilindustrie von Bocholt gut 6000 Beschäftigte. Tausend von ihnen fuhren mit der Eisenbahn jeden Tag 40 Kilometer oder mehr zum Arbeitsplatz. „Unzumutbar“, würden heute viele abwinken. „Mangelnde Zumutbarkeit“ ist ein wichtiger Grund, daß freie Stellen und Arbeitslose in der Bundesrepublik häufig nicht zueinander finden: Weitere Wege, unangenehmere Arbeit oder weniger Verdienst als in der alten Stelle wollen viele nicht in Kauf nehmen. Bei einer Umfrage meinte nur jeder fünfte Deutsche, daß man einem Arbeitslosen zumuten kann, für eine neue Stelle den Wohnort zu wechseln. Wissenschaftler vermuten als Ursache für die zurückgehende Mobilität den wachsenden Wohlstand: So manchen Arbeitslosen hindert beispielsweise das eigene Haus oder die Eigentumswohnung am Umzug. 1040 Mark im Monat beträgt bei uns zur Zeit das durchschnittliche Arbeitslosengeld. Das ist mehr als der Durchschnitts-Nettoverdienst in der DDR. Und Ehepartner oder andere Angehörige verdienen oft noch dazu. Ende der 20er Jahre war die soziale Absicherung dagegen miserabel: Viele Arbeitslose bekamen weniger als 10 Reichsmark pro Woche. Der Höchstsatz lag bei 25 Mark.

Mehr Selbstmorde
WIESBADEN, 5. Mai (dpa). In der Bundesrepublik sterben nach Angaben des Statistischen Bundesamtes jährlich mehr Menschen von eigener Hand als bei Verkehrsunfällen. Rund 13 200 Einwohner der Bundesrepublik haben sich im Durchschnitt der Jahre 1981 bis 1983 selbst das Leben genommen, heißt es in einer am Samstag veröffentlichten Übersicht des Bundesamtes in Wiesbaden. Damit übersteige die Zahl der Selbstmorde pro Jahr die der im Straßenverkehr Getöteten um rund 2000. 1983 setzten 8500 Männer und 4600 Frauen ihrem Leben selbst ein Ende. Bezogen auf jeweils 100 000 Einwohner bedeute das eine Selbstmordrate von 29,0 bei Männern und 14,3 bei Frauen. Besonders selbstmordgefährdet sind nach der Statistik Bundesbürger im Alter zwischen 40 und 50 Jahren. Im Internationalen Vergleich nimmt die Bundesrepublik mit einer durchschnittlichen Selbstmordrate von 21,3 einen mittleren Platz ein. Sie liegt zwar über der von Frankreich (19,4), Japan (17,0) und den USA (12,1), aber deutlich unter der von Österreich (27,1) und Ungarn (45,8).

... A HAPPY COUNTRY...

Frieden nach 177 Jahren
MOSTELES, 3. Mai (Reuter). Die kleine spanische Stadt Mosteles und Frankreich haben jetzt formell den mit 177 Jahren wohl längsten Krieg der Weltgeschichte für beendet erklärt. In einer farbenprächtigen Zeremonie unterzeichneten Bürgermeister Bartolome Gonzalez und der französische Botschafter Pierre Guidoni im Beisein der Bürger eine offizielle Friedenserklärung. Mit den Worten „Spanier — kommt und rettet unser Land“ hatte der damalige Bürgermeister von Mosteles, Andres Torrejon, Napoleons Truppen am 2. Mai 1808 den Krieg erklärt, die Spanien besetzt hielten. Am Dienstag hatte der Rat der 18 Kilometer südwestlich von Madrid gelegenen Kleinstadt einstimmig beschlossen, daß die Zeit für den Frieden nun reif sei.

ADAC-Nummer einheitlich
MÜNCHEN, 3. Mai (dpa). Schnellere Hilfe aus der Not verspricht der ADAC den bundesdeutschen Autofahrern. Eine bundesweit einheitliche ADAC-Notrufnummer soll eine schnellere Pannenhilfe auf den Straßen und Autobahnen garantieren. Der Club will nach Auskunft vom Freitag auch den Rest seiner 105 Notrufzentralen im Laufe des Sommers mit der Rufnummer 19 211 ausstatten. Die vier südbayerischen, rund um die Uhr arbeitenden Stationen Augsburg, Regensburg, Rosenheim und München sowie 88 andere Zentralen sind unter dieser Nummer schon erreichbar, die restlichen sollen im Laufe des Sommers folgen.

ADAC-Nummer einheitlich
MÜNCHEN, 3. Mai (dpa). Schnellere Hilfe aus der Not verspricht der ADAC den bundesdeutschen Autofahrern. Eine bundesweit einheitliche ADAC-Notrufnummer soll eine schnellere Pannenhilfe auf den Straßen und Autobahnen garantieren. Der Club will nach Auskunft vom Freitag auch den Rest seiner 105 Notrufzentralen im Laufe des Sommers mit der Rufnummer 19 211 ausstatten. Die vier südbayerischen, rund um die Uhr arbeitenden Stationen Augsburg, Regensburg, Rosenheim und München sowie 88 andere Zentralen sind unter dieser Nummer schon erreichbar, die restlichen sollen im Laufe des Sommers folgen.

ADAC-Nummer einheitlich
MÜNCHEN, 3. Mai (dpa). Schnellere Hilfe aus der Not verspricht der ADAC den bundesdeutschen Autofahrern. Eine bundesweit einheitliche ADAC-Notrufnummer soll eine schnellere Pannenhilfe auf den Straßen und Autobahnen garantieren. Der Club will nach Auskunft vom Freitag auch den Rest seiner 105 Notrufzentralen im Laufe des Sommers mit der Rufnummer 19 211 ausstatten. Die vier südbayerischen, rund um die Uhr arbeitenden Stationen Augsburg, Regensburg, Rosenheim und München sowie 88 andere Zentralen sind unter dieser Nummer schon erreichbar, die restlichen sollen im Laufe des Sommers folgen.

ADAC-Nummer einheitlich
MÜNCHEN, 3. Mai (dpa). Schnellere Hilfe aus der Not verspricht der ADAC den bundesdeutschen Autofahrern. Eine bundesweit einheitliche ADAC-Notrufnummer soll eine schnellere Pannenhilfe auf den Straßen und Autobahnen garantieren. Der Club will nach Auskunft vom Freitag auch den Rest seiner 105 Notrufzentralen im Laufe des Sommers mit der Rufnummer 19 211 ausstatten. Die vier südbayerischen, rund um die Uhr arbeitenden Stationen Augsburg, Regensburg, Rosenheim und München sowie 88 andere Zentralen sind unter dieser Nummer schon erreichbar, die restlichen sollen im Laufe des Sommers folgen.

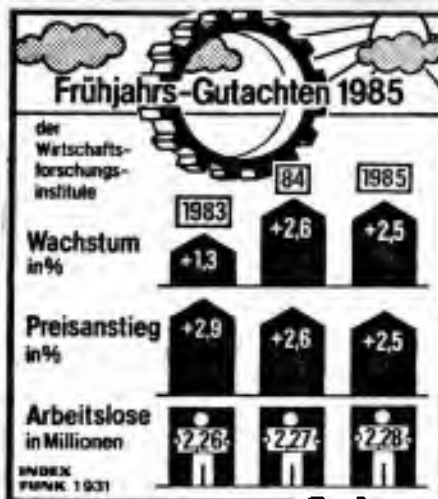
Úspěch škodovek v Belgii

Od roku 1966 bylo do deseti tisíc aut na automobilovém trhu v Belgii a Lucemburku prodáno více než 62 tisíc osobních automobilů s ukázkovým úspěchem. Od konce roku 1984 zabezpečuje dovoz škodovek firma ŠKODA Motor. Ta se soustředila na komerční a propagační záležitosti, které byly položeny firmou Škoda SA. Početná jmenná firma drží rekord v množství prodaných vozů do výroby. V roce 1980 dosáhla 3710 realizovaných automobilů Škoda.

V neúspěšnějších letech škodovek na belgickém trhu patřil právě minulý rok. Bylo prodáno celkem 3371 automobilů. Podle statistického průběhu byl největší úspěch kupujícího zájemce na vozy Škoda 105 S a 105 L, které prodaly celkem 54 kusů. Všechny prodané škodovky. Největšího úspěchu bylo, když se obstarala na více než třetině vozů.

Na rok 1985 je pro firmu Škoda Motor reálný plán v prodej vozů o 101 procentní změně. Ze stávajících prostor v tradičním bruselském sídle, kde Škoda Motor působila do moderního administrativního a technického sídla ve Waver. Tato sídla patří k nejmmodernějším v celé Belgii. Zde okolo 90 zaměstnanců bude zabezpečovat nejen problematiku vozů Škoda, ale i prodej motorových vozů, pneumatik Barum a příslušenství Pal.

Osobní automobily Škoda jsou nabízeny zákazníkům v široké škále od nejlevnějšího Š 105 S ECO po nejdražší Š 130 LX a mnoha atraktivními doplňky. Zejména díky své předstíratelnosti také Š 130 předpokládá belgický dovozce i další roční předstíratelnosti podle vozů Škoda na belgickém trhu před renomovanými značkami jako Austin, Daihatsu, Zastava, Innocenti a Triumph.



Aufgespießt

„Fertigpackungen in rechteckiger Blockform mit einem Nettogewicht unter 500 Gramm sind unzulässig, ausgenommen in Formen mit quadratischer Grundfläche.“
Änderungswunsch des Bundesrates zum Entwurf der Bundesregierung für ein neues Margarinegesetz

Srdce na vozovce

Ve Florencii zavedli pokusně nový druh vodorovného značení na povrchu vozovky. V blízkosti škol a přečhodů pro pěší, jejichž užívají převážně děti, je na asfalt nakreslena řada několika velkých červených srdcí termoplastem. Vzdálenost mezi obrazy je dva až tři metry, takže je nepřehlédlné ani méně pozorné dítě.

Nicht völlig losgelöst

DSCHIDDAH, 29. April (Reuter). Der erste moslemische Astronaut sieht Schwierigkeiten besonderer Art entgegen. Wenn der saudiarabische Prinz Sultan Bin Salman im Juni, wie geplant, an Bord der US-Raumfähre „Discovery“ im Kosmos weilen wird, ergeben sich heikle Konflikte zwischen den physikalischen Bedingungen eines Raumflugs und den Obliegenheiten eines gläubigen Moslems. „Es wird schwer, die moslemischen Pflichten zu absolvieren, weil wir alle 90 Minuten die Erde umkreisen. Es ist da unmöglich, in Richtung Mekka zu beten“, sagte der Prinz in einem Interview der Sonntagszeitung „Asch-Schark Al-Awsat“.

So hat der 28jährige den Rat eines prominenten Theologen eingeholt, zumal der Raumflug auch noch in den moslemischen Fastenmonat Ramadan fällt. Der Religionswissenschaftler erteilte dem Sultan Dispens: „Weil ich ja auf Reise bin, brauche ich nur dreimal statt fünfmal pro Tag zu beten und darf auf das Fasten verzichten“, erläuterte der königliche Weltraumfahrer. Während der Gebete werde er sich mittels einer Fußhalterung in aufrechter Position stabilisieren. Für die rituellen Waschungen will er auf einen feuchten Waschlappen zurückgreifen, um unkontrollierten Tropfenflug in der Schwerelosigkeit zu verhindern.

DYK SE HÖRE HODLIT

VENKU...

Agentenring aufgedeckt?

LONDON, 29. April (AP). Die Ausweisung von fünf Sowjetbürgern aus Großbritannien am 18. April ist angeblich auf Aussagen des in Südafrika verurteilten Sowjetspions Dieter Gerhardt zurückzuführen. Gerhardt, der im Dezember 1983 in Kapstadt wegen Verrats von NATO-Geheimnissen an die Sowjetunion verurteilt worden war, soll die Existenz eines sowjetischen Spionagerings in London enthüllt haben. Seine Angaben seien vom US-Geheimdienst CIA überprüft und anschließend an den britischen Geheimdienst weitergegeben worden, schrieb die Londoner „Mail on Sunday“.

Ziel des Londoner Spionagerings, mit dem auch die ausgewiesenen Sowjets in Kontakt gestanden hätten, sei das Aufspüren eines neuartigen Sonarsystems zur Aufspürung von U-Booten auf weite Distanz gewesen. Die Regierung in Moskau hatte mit der Ausweisung dreier britischer Botschaftsangehöriger reagiert.

JAK ŠLY ROKY

další Velkou roli sehrál kapitán týmu Vlasta Bubník. Byl to ukvapil vstup do soutěže, zrovna jako letos. Pak to šlo jako na drátku: porazili jsme silný tým USA a Mayasichem, Meredithem, bratry Clearovým a dalšími 4:1, NSR 5:0 a před námi stál tým SSSR. V dramatickém utkání v šenevské hale jsme brzy vedli 2:0. Sověti srovnali, my získali znovu dvoubrankový náskok (4:2), soupeř je však i podruhé silně odvrátil. Vlasta Bubník vyřídil na 5:4 a odvíjelo se nádherné drama. V poslední minutě hráli Sověti power-play, Bubník se dostal k puku, poslal jej na prázdnou švédskou branku, ale brankář Člov, který nebyl na střídačce a led opouští na úrovni branky, přeskočil bránu a puk zachytil. My se dožadováni tech-

bo, v domova nám přišla na tisíc blahopřejných telegramů.

Po dva odpůlky jsme nastupovali proti dalšímu favoritovi, Kanadě. Utíkal skóndo škeřou rámcem 1:1, byli jsme však blízko k vítězství. Veněk před koncem nastříl tyčku... Před posledním utkáním se Švédskem přišel za námi na pokoj Tumba Jakansson, přinesl mi transistor a povídá: „Budete sice mistry Evropy, ale my vás porazíme!“ brálo se na otevřeném kluzišti za teploty + 25 st. Celsia. Švédové měli proti slanci speciální brýle, máš dr. Timiéra opálil zátky od piva a pod očima nám odělal „uliny“. Zápas jsme vyhráli 5:2 a rychle jsme se přesunuli do Zenevy na utkání SSSR v. Kanadě. K titulu mistrů světa jsme potřebovali, aby Sověti prohráli maximálně s jednou brankou. Přelst se nespálila a po vítězství 3:1 se stali Kanadští mistry světa. Byl to jejich poslední titul! My však byli mistry Evropy, po 12 letech!

Mužstvo, jemuž se nevěřilo, překvapilo celý hokejový svět. Nikoláš patřil k velkým oporám, v utkání se SSSR byl nazýván bránu zápasu. Připomínáme si sestavu našeho týmu: Nikoláš, Nadrochal — Polesch, Kasper, Gregor, Šventek, Hübner — Vl. Bubník, Pantáček, Vlček — Starší, Vaněk, Černý — Dolana, Bukeč, Přetek — Kopák.

Josef Nikoláš byl po návratu jmenován zasloužilým mistrem sportu a v anketě novinářů vyhlášen nejlepším sportovcem ČSSR za rok 1961, první a dosud poslední v kolektivního sportu.

1961 Titul po 12 letech

mické branky nebo trestného střelení, rozhodce si však navázal rudy a nakonec vyhlásil soupeři jednoho hráče za špatně střídání. Pantáček přišel z kuly 7 sek. před koncem spečetil naše vítězství 6:4. Mě se 7 min. před koncem přelomila branka a musel jsem utkat dobyt v Nadrochalových, a dvě čísla vítělich... Byli jsme šťastni bez se-

Velká Morava a nejstarší slovanský jazyk

Zajímavé exponáty na výstavě v pražském Památníku písemnictví

Na začátku dubna jsme si připomněli 1100 let od smrti sv. Metoděje a toto datum je také spojené mezi výročím UNESCO. K tomuto jubileu je otevřena v Památníku národního písemnictví v Praze na Strahovské výstavě nazvaná Velká Morava a slovanské písemnictví.

Expozice je rozdělena na dvě části — první představuje Velkou Moravu před příchodem Konstantina a Metoděje a dobu jejich působení na tomto území, druhá část seznamuje návštěvníky s oblasem jejich učení v Čechách. Jednotlivé panely, které jsou dokládány citáty z dobových pramenů a staroslověnské literatury, nám připomínou historii tohoto významného období našeho státu.

Pozváním byzantské mise roku 862 se kníže Rostislav pokusil čelit nežádoucímu vlivu východofranckých misí. Jejím příchodem na Moravu se Rostislavům zájem politický proměnil v epochální čin kulturní. Vešle genálního filozofa a filologa Konstantina stál v jejím čele neméně učený bratr Metoděj, energický organizátor a vynikající diplomat.

Zasluhou Konstantina byly především pořízeny z řečtiny slovanské překlady základních náboženských a jiných textů, které pak mise s sebou přinesla na Moravu. Tím byly dány předpoklady pro vznik nejstaršího spisovného jazyka — staroslověnské. Konstantin vytvořil pro tento spisovný jazyk i novou přímě-

Fenou abecedu — hlaholici. Na Moravě tak vznikly nové překlady, čímž byly položeny základy slovanského písemnictví.

Hlaholské zlomy hlohorské — tento rukopis z 12. století psaný charvatským typem hlaholice, a se kterým se na výstavě můžeme seznámit — se zachoval v Hlohovci na Slovensku a je dokladem přetrvávající tradice slovanského písemnictví v některých klášterech na Slovensku ve 12. stol. Další zajímavý exponát je faksimile Uspenského rukopisu z 12. stol. Obsahuje snoub legend i životopisy svatých i nejstarší dochovaný zápis života Metoděje, významného historického díla, které vzniklo bezprostředně po Metodějově smrti ještě ve Velké Moravě. Zakon sudný! Lidem — krátká verze Zákona je nepochybně velkomoravského původu a do Ruska se dostala českým prostřednictvím. Kyjevské listy — nejstarší dochovaný staroslověnský rukopis z poloviny 10. století byl napsán v Čechách. Vedle těchto písemných památek můžeme na výstavě obdivovat další cenné exponáty z období Velkomoravské říše — např. překrásné šperky, ozdobné předměty, keramické misky, zbraně, jezdecké a řemeslnické náčiní i předměty denní potřeby.

Druhá část výstavy seznamuje návštěvníky s vlivem Velké Moravy na Čechy. Pražské hlaholské zlomy — jediný staroslověnský hlaholský text, dochovaný na českém území, byl napsán v 11. století a jeho vznik byl spojen s Sázavským klášterem. I v této části nás okouzlí krásné šperky velkomoravského původu, nalezené v Čechách, jako např. zlaté náušnice, zlaté a zlatěné gombíky.

TO BYCH CHTEL VIDĚT...

Aufgespießt

„Ich bin ein Bitburger“

Vorschlag des SPD-Vorsitzenden Willy Brandt für die Rede des US-Präsidenten Ronald Reagan in der Bundesrepublik.

Inspirující odkaz Egona Ervína Kische

„NIC NÁS TAK NEOHROMÍ jako čistá pravda, nic není exotičtější než svět kolem nás, nič není fantastičtější, než věcnost. A nic není senzací, než svět než doba, ve které žijeme.“ Toto pronikavě aktuální vyjádření pronesl někdo menší, než novinář světového formátu Egon Ervín Kisch, jehož 100. výročí narození, které uplyne v pondělí 29. dubna a je zalazeno mezi světová výročí UNESCO, se už několikrát promítlo, a jistě ještě promítne, do kulturního kalendáře letošního roku.

Egon Ervín Kisch dovedl k dokonalosti novinový žánr reportáže a smazal tak — jak bylo mnohokrát řečeno — rozdíl mezi žurnalistikou a uměleckou literaturou. Přitom se nijak nepřipravil nově, „služba dne“, dokázal z nevýhody udělat výhodu, z handicapu přednost, jeho talent — Krasba J. Koucky byl specificky žurnalistický, což se ukázalo i v jeho výletech do různých literárních koutků (dramatu, románu a dokonce i poezie), kde už si nebyl tak jistý a zdaleka ne už původní. Na tyto skutečnosti upozornila a z různých aspektů je osvětliila nedávná kischovská konference, konaná s mezinárodní účastí 19.—20. února na zámku Rožmberk. Shrnutí známá fakta a také se — alespoň v některých případech — pokusila konfrontovat Kische, historickou osobnost, s problematikou, jak ji přináší dnešní doba. Zazněla obava, aby „kischovská legenda“ nezastínila Kischovo dílo a jeho skutečný význam.

K tomu, aby se tak nedělo, přispěla mimo jiné nevelká publikace D. Kozlové a J. Tomáše EGON ERVÍN KISCH, kterou v edici Medallónů vydalo nakladatelství Horizont. Je to strhivý, přehledný průvodce Kischovým rušným životem, vřazující Kischovo dílo do pokrokové linie české žurnalistiky. Novinářské hledisko je pro autory prvotní a tak upřednostňují ty stránky Kischova díla, jež považují za aktuální pro novinářskou současnost. Vyzdvihují profesionální kvalitu Kische novináře, nedávnost jeho lidského a profesionálního působení, hlubokou erudici atd. Zde-

razněna je zde vazba Kische k české umělecké bohémě, méně už k německé literární Praze. Samostatné kapitoly jsou věnovány Kischově politické epizodě ve vídeňské Rudé gardě roku 1919 a práci pro divadlo a film. Zajímavá je závěrečná srovnávací tabulka det z Kischova života a dat významných historických událostí. Chybět by v knížce tohoto typu neměla alespoň výběrová bibliografie Kischových knih (zvláště, když dnes jsou dostupné vlastně jen v knihovnách a sporadicky v antikvariátech) a soupis pramenů a základní kischovské svět.

MLUVIL SE ONĚM JAKO O „SIONISTOVÍ“!



Krasba J. Koucky



„Brouci se přestali navzájem napadat! Nejvyšší čas vyzkoušet náš preparát na lidech!“

Předpisy, které jsme možná přehlédli

Některé recepty z kuchátek minulých dob jsou „stále zelená“, jiné jsou naprávem opomíjeny. Tradují se především předpisy na dorty a jiné moučníky, vypracované předpisy běžné kuchyně jako by v moudrých knihách vědy kuchátské ani neexistovaly. Proto jsme dnes zalitavali ve „Francouzské kuchátce“ autorů, které je nám stále blízké — Marie Janákové-Sandinerové, a vybrali jsme, trochu též upravili, tři zajímavé předpisy, vhodné i pro dnešní kuchyň.

KLOBÁSY NA VINĚ: 1000 g bílé klobásy, 30 g másla, 8 krajčků vepř., 40 g másla na potření, 1 dl bílého vína, 1 dl vývaru, 10 g mouky, 30 g másla do hotové omáčky, sůl. — Klobásy rozkrájíme na 8 dílů a na několik vteřin je ponoříme do vařící vody, aby při pečení nepraskly. Osušíme je, složíme do kastrolu na rozehřáté máslo a pečeme v mírné troubě, až zčervenají. Pak je vyjmeme a uložíme v tepla. Plátky žemlovky tence potřeme máslem, složíme na pánvi a po obou stranách rychle opečeme. Do kastrolu po klobásách nalijeme bílé víno; přivedeme k varu a přilijeme vývar, v němž jsme nejprve rozkvedlali 10 g hladké mouky (nebo 1 rovnou lžičku solamylu). Povaříme, pak odstavíme a vmícháme po kouskách čerstvé máslo. Opečené plátky vepř. po dvou položíme na jednotlivé předehřáté talíře, upravíme na ně porce klobásy, polijeme omáčkou a podáváme.

HOVĚZÍ KARBANÁTKY s cibulovo-vinnou omáčkou: 500 g hovězího masa, 60 g cibule, 30 g másla, sůl, pepř, 300 g hrámboř, 1 vejce, petrželka, olej na opékání karbanátek. Na omáčku: 30 g másla, 30 g hladké mouky, 3/4 l vařící vody, 2 žloutky, 2 lžice smetany, z půl-

literatury, protože takto vzniká dojem, jako by se dříve Kischem nikdo nezabýval.

Vhodným doplňkem k publikaci je soubor obrazových dokumentů a dobových citátů EGON ERVÍN KISCH — NOVINÁŘ A BOJOVNÍK od autorůské dvojice G. Zemličkové-J. Tomáš, vydaný v nákladné úpravě nakladatelství Novinář. Spolu s ním publikace Horizontu dobře plní funkci základního seznámení s osobností, která bude i nadále inspirovat novinářský svět.

KNIHY PŘÍŠTÍHO TÝDNE

(Jd): V edici Skvosty ruské a sovětské literatury vydává v příštím týdnu nakladatelství Odeon výbor básní V. Chlebnikova nazvaný Všem. Nakladatelství Čs. spisovatelé oznamuje v edici Slunovrat kroniku A. Zápotockého Vstaneu noví bojovníci a v Knihovně české prózy nové vydání Puškovy Reportáže psané na oprátcích. **DIATRA DUCHAZ KULTUR 4 V PRÁDELI!**

● Rauch-Gefahr

Grenzach-Wyhlen, Raucher brauchen besonders viel Vitamin C. Das haben Wissenschaftler der Universität Basel herausgefunden. Sie stellen fest, daß Raucher bis zu 40 Prozent weniger Vitamin C im Blut haben und häufiger an Krebs und Kreislauf-Erkrankungen sterben.

sen. Das Eichenholz des ehrwürdigen Möbels erwies sich als diesem Ansturm britischer Manneskraft nicht gewachsen und zerbrach.

Der Stuhl des Speakers gilt als Symbol für Autorität und Achtung der Demokratie. Zuletzt war er bei einem deutschen Luftangriff im Zweiten Weltkrieg zerstört worden, worauf Australien den neuen Speakersitz gestiftet hatte.



Kleinholz im Unterhaus

LONDON, 5. Mai (AP). Zu einem ganz unbritischen Eklat kam es im Unterhaus zu London anlässlich der Beratungen

eines Gesetzentwurfes über ein Verbot der Forschung an menschlichen Embryos. Als der die Sitzung leitende stellvertretende Speaker (Parlamentspräsident) Harold Walker die Debatte über die von dem ultrakonservativen Abgeordneten Enoch Powell eingebrachte Vorlage vorzeitig abbrach, um über einen Zusatz zu dem Entwurf abstimmen zu lassen, sprangen vier Abgeordnete wütend von

ihren Sitzen auf und liefen zum Stuhl des Speakers, einem thronartigen, mit einem Baldachin überdachten Sitz.

Der Abgeordnete Dafydd Wigley von der kleinen walisischen Plaid-Cymru-Partei fuhr auf Walker los, fuchtelte ihm mit dem Finger vor dem Gesicht herum und schrie ihn an: „Das ist eine Schande!“ Dann hob er seine walisische Faust und ließ sie auf den Speaker-Stuhl niedersau-

Händeschütteln in der Mitte des Flusses

Im Eckhaus Ritterstraße/Salvador-Allende-Straße in der Kreisstadt Torgau an der Elbe ist heute ein Tapetenladen. Die Rolle Glasseidentapete kostet 25 DDR-Mark, die einfache Tapetenrolle 8,45 Mark. Ein Schild weist an dieser Außenstelle des Konsums darauf hin, daß hier Tapezierisch und Malerpinsel, Bürsten und Leitern ausgeliehen werden können: „Im Dienste des Kunden“.

William Robertson, im Ruhestand lebender Chirurg aus Los Angeles, hatte dieses Haus bei seinem Rundgang durch die Stadt gesucht. Robertson war schon einmal hier vor 40 Jahren als Leutnant einer amerikanischen Patrouille. Damals befand sich an dieser Stelle — die Salvador-Allende-Straße hieß Bäckerstraße — eine Drogerie, die der US-Leutnant dringend brauchte. Die Tür war verschlossen. Außer der Feuerwehr befand sich niemand mehr in der Stadt. Robertson schoß das Schloß entzwei, suchte ein Laken und brach mehrere Farbdosen auf: rote und blaue. Mit einem Pinsel malte er das Sternenbanner, eilte zum Schloß Hartenfels und ließ das Laken, das die amerikanische Flagge darstellen sollte, vom höchsten Turm im Winde flattern. Daraufhin kam von der anderen Seite der Elbe das erhoffte Zeichen: zwei grüne Leuchtkugeln. Wenig später kletterte Robertson über die Trümmer der nur Stunden zuvor gesprengten Elbbrücke. In der Mitte des Flusses — auf dem Stahlgerüst — traf er einen Soldaten der Roten Armee. Beide schüttelten sich die Hände.

Dies war der Augenblick, der als „Begegnung an der Elbe“ in die Geschichtsbücher von Ost und West eingegangen ist. Die sowjetischen und amerikanischen Truppen, die seit Jahren Krieg gegen Nazi-Deutschland führten, hatten sich vereinigt. Am gleichen Tag schloß die Rote Armee den Ring um die Reichshauptstadt Berlin. Das Ende des „Dritten Reiches“ stand unmittelbar bevor.

40 Jahre später steht die Elbestadt Torgau wieder im Mittelpunkt des Weltinteresses. So viele Journalisten aus nah und fern — vor allem aus fern — hat man in der DDR noch nie gesehen. Zum Gedenken an den Tag vor 40 Jahren waren 60 amerikanische Kriegsveteranen angereist, die damals dabei waren. Die Sowjetunion hatte hundert ehemalige Kriegsteilnehmer geschickt. Auch ehemalige britische Soldaten sowie Widerstandskämpfer aus der französischen Résistance hatten sich nach Torgau auf den Weg gemacht.

Da spielt es dann keine Rolle mehr, daß die Begegnung in Torgau eigentlich nicht die erste zwischen den alliierten Truppen gewesen war: Stunden zuvor hatte es bereits einen Kontakt gegeben, bei Strehla, auch an der Elbe, rund 30 Kilometer südlich von Torgau.

In Torgau jedenfalls errichteten die sowjetischen Truppen 1946 ein Mahnmale, direkt am Elbufer neben der zerstörten Brücke. Die sowjetische Flagge und das Sternenbanner, ein Siegeskranz und zusammengestellte Gewehre sind dort abgebildet. In russischer und deutscher Sprache ist zu lesen: „Ruhm und Ehre der siegreichen Roten Armee und den heldenmütigen Truppen unserer Verbündeten, die den Sieg über das faschistische Deutschland erkämpft haben.“ Und an der Rückseite zum Fluß hin steht: „Hier an der Elbe vereinigten sich am 25. April 1945 die Truppen der ersten ukrainischen Front der Roten Armee mit den amerikanischen Truppen.“

An dieser Stelle legte DDR-Volkskammerpräsident Horst Sindermann am Donnerstag vormittag einen Kranz der DDR-Staatsführung nieder. Erich Hone-

ker, DDR-Staatsratsvorsitzender und SED-Generalsekretär, schickte eine Grußadresse, in der er ausdrücklich begrüßte, daß „Kriegsveteranen der Sowjetunion und der Vereinigten Staaten von Amerika die 40. Wiederkehr dieses bedeutsamen Ereignisses zum Anlaß nehmen, um an historischer Stätte im Sinne der Lehren des Zweiten Weltkrieges ihr gemeinsames Streben nach Frieden, Sicherheit und Zusammenarbeit der Völker zu bekräftigen“.

Die längst wieder errichtete Elbebrücke an der Straße von Leipzig nach Frankfurt/Oder war für eine Großkundgebung gesperrt worden. Schon am Morgen versammelten sich die Betriebskollektive vor den Werkstoren und zogen zur Elbebrücke. Mit roten und mit DDR-Fahnen und mit Spruchbändern wie „Begegnung an der Elbe — Gebot für den Frieden“ — „Je stärker der Sozialismus, desto sicherer der Frieden“.

Überall in der Stadt hingen Fahnen, wie das bei Großereignissen in der DDR üblich ist. Die US-Veteranen kamen mit Blumensträußen und mit kleinen amerikanischen und sowjetischen Fähnchen in der Hand vor die Tribüne. „Wir sind hierhergekommen“, so sagte einer, „damit das Töten auf der ganzen Welt ein Ende hat. Wir haben unser Fähnchen und das der Sowjetunion in der Hand, um zu zeigen, daß wir auf die Sowjetunion zugehen wollen. Wir erweisen den Russen Respekt, die in den Schlachten ermordet wurden. 80 000 Menschen sind allein in Leningrad begraben.“

Als die Nationalhymnen der Vereinigten Staaten, der Sowjetunion und der DDR erklangen, standen einer ganzen Reihe der US-Veteranen Tränen in den Augen. Horst Strähle, Torgaus Bürgermeister, erinnerte in seiner Ansprache an den Schwur, den sowjetische und amerikanische Soldaten in jenen Tagen an der Elbe abgelegt haben sollen: „Niemals wieder Krieg! Niemals darf sich das wiederholen! Wir werden alles in unserer Kraft Stehende tun, um zu verhindern, daß solche Dinge je wieder geschehen können und daß die Völker der Welt in Frieden leben.“

Ob es diesen Schwur je gegeben hat, ist historisch umstritten. Einer der US-Veteranen, Charles Forrester, sagte in Torgau gegenüber westlichen Journalisten, ich habe damals nichts von einem Schwur gehört, und ich war damals dabei. Ich weiß nur, daß Joe Polowski später davon gesprochen hat.

Joe Polowski gehörte zu jenen US-Soldaten, die die sowjetische Front bei Strehla trafen. Er hat den Schwur 1947, also zwei Jahre später, niedergeschrieben. Ihm, der vor zwei Jahren gestorben ist, erfüllte die DDR seinen letzten Wunsch. Er liegt auf dem Torgauer Friedhof begraben, zwischen dem Bahnspediteur Paul Flinth und dem Tischlermeister Ernst Wehner. Auf Polowskis Grabstein stehen die Worte: „Teilnehmer an dem von den USA und der UdSSR geleiteten Schwur während des Zweiten Weltkrieges am 25. April 1945 an der Elbe in der Nähe von Torgau/Deutschland.“

Wie dem auch sei, die Erinnerung an die Ereignisse von Torgau vor 40 Jahren paßt in die politische Landschaft des Jahres 1985, in eine Zeit, in der ein Treffen zwischen dem KPdSU-Generalsekretär Michail Gorbatschow und US-Präsident Ronald Reagan im Herbst wahrscheinlich wird, in einer Zeit, da die USA und die Sowjetunion wieder in Genf über Abrüstung und Verhinderung der Weltraumrüstung verhandeln, in einer Zeit, in der der erste Mann der DDR, Erich Honeker, „von der Koalition der Vernunft und des Realismus“ spricht, die eine nukleare

Katastrophe verhindern soll. So war es denn auch nur folgerichtig, daß KPdSU-Chef Gorbatschow ein Grußtelegramm nach Torgau sandte, das auch unter dem Beifall der Amerikaner verlesen wurde: „Nicht Feindschaft und Zwietracht, sondern Verständigung und Zusammenarbeit der Länder und Völker müssen als Orientierung für die Menschheit dienen.“ Der Händedruck sowjetischer und amerikanischer Soldaten an der Elbe sei, so Gorbatschow, als „Symbol der Hoffnung und Freundschaft für immer in die Geschichte eingegangen“.

Torgau, die über 1000jährige Stadt — ihren Namen leitet sie vom slawischen „torgowy“ (Handelsplatz) her — stand für einen Tag im Mittelpunkt des Weltinteresses. Sie hat in der deutschen Geschichte schon oft eine bedeutende Rolle gespielt: Sie war einst so etwas wie die Hauptstadt Sachsens. Zur Zeit der Reformation kam Martin Luther aus dem 40 Kilometer entfernten Wittenberg oft zum Predigen hierher. Hier wurde die erste evangelische Kirche Deutschlands, die Schloßkirche, gebaut. Hier traf der russische Zar Peter der Große mit dem deutschen Wissenschaftler Gottlieb Wilhelm Leibniz zusammen. Vor den Toren der Stadt, bei den Süptitzer Höhen, schlug das Heer Friedrich des Großen 1760 die Österreicher in einer „mörderischen Schlacht“, wie es im Torgauer Stadtführer heißt. Heute gilt die frühere sächsische, dann preussische Stadt als Symbol des Friedens und der Vereinigung zwischen Ost und West. „Wir würden gern unseren Namen dafür hergeben, daß bei den gegenwärtigen Rüstungskontrollgesprächen in Genf die Vernunft siegt und die nukleare Gefahr eingedämmt wird“, sagte Torgaus Bürgermeister vor Journalisten.

Im Pressezentrum wurde unterdes eine Plakette verkauft mit der Aufschrift: „1000jähriges Torgau — jung und schön durch Sozialismus“. Die Gedenkfeiern in diesem Jahre haben der Restaurierung der Altstadt, die vollständig unter Denkmalschutz steht, gutgetan.

KDYBY TAK O TOM MOHLI ROZHODOVAT LIDI...!

MAYOR se jmenuje úspěšná biografická kniha newyorského starosty Ed Kocha. Divadlo na Broadwayi převzalo tuto předlohu jako téma pro nový muzikál. Koch měl údajně v představení sám účinkovat, ale neobstál při zkouškách mezi kandidáty na hlavní roli. Musí ji tedy obstarat jeho dvojník.

Časté mytí škodí?

Jak uvádí počátkem března list Market Survey, jsou při nejčastějších lázních na světě Švýcaři. Každá z nich následují obyvatelé NSR a USA. Údaje, které na toto téma byly shromáždily Turner Research and Consulting Comp., dokládají, že Švýcaři vydávají na mytí a jiné mycí prostředky 63 dolarů na osobu. Obyvatelé NSR 35 dolarů a Američané 25 dolarů. O čistotnosti Švýcarů svědčí také, že 87 proc. obyvatel této alpské země využívá lázeňské sprchy několikrát týdně. A výdaje Švýcarů na hygienické prostředky každoročně vzrůstají. Přeslo však zmíněný švýcarský list varuje před příliš častým mytím, které má i své ústřední stránky. Především oslabuje přirozenou ochrannou organizaci proti infekcím a bývá často příčinou různých alergických chorob.

TO SE VÍ TEPRVE TĚD? A CO TY FACKY, KTERÝ TĚM DOSTÁVAL JAKO „PRŮKOPNÍK“ TOKOTU Z DRAVÉHO NÁZORU, UŽ V JINÝCH LÉVĚ VĚRU...

● Podle danila Nove Zeit je největším zvonem na světě, který je volně zavěšen, avšak petřský zvon domu v Kolíně nad Rýnem, ulity r. 1923 ve známém zvonařství v Apoldě v dnešní NDR; váží 24 tun a má při dolním okraji průměr 322 cm.

Leni bylo v NSR vyrobeno 4 milióny vozidel z toho počtu šlo plyných 2,35 miliónu na export

Na nedávném automobilovém veletrhu v Norimberku vzbudil mezi motoristy velkou pozornost speciální „záchranný nář.“ určený k rychlému přeřazení nebezpečnostních pádů v případě havárie vozidla.

prác, které projevily se svým krájením solidarity, a v řaděch lidí ohrožených skupinkou, která mu umožnila koupit bank. Zlatnou komise rozhodla, že se nepokoupe navrást na souhlasla, direktoriát ho potvrdil.

AMERICKÝ ROZHODNUTÍ FAUCETT, diskvalifikovaný pro zbytek NS, pro- ože naposledy pokynem k řízení z- hnutí a jeho direktiv k řízení z- nů, se překvapivě objevily na le- dá v pondělí, tedy a několik ránu- USA a Kanadou. Naleze se tak na vý- slyne práni obou zeměkých vý-



**HLED DUA TITULY NA JEDNOU
ZÍSKAUA' FECHENHEIHER W.S.
JAKO HAZITEL NEJSTUDENEJ-
ŠÍHO WC, JEHOZ KAŽDY -
KUS SANITARNÍHO ZAŘÍZENÍ
JE ZAMRZLY DO BALVANY LEDU
A JAKO MUŽ S NEJVEŠTÍM
VUITRŇNÍM ZÁŘEM, PROTOŽE
PŘED POUŽITÍM ROZHŘÍVA'
TYTO KRY VLASTNÍM TEPLEM,
ABY UHOZNIL PRŮCHOD ODTOKU.**

**ČTENÁŘI PÍŠÍ REDAKCI (STALO SE
V DOBĚ VELKÝCH LETOŠNÍCH MRAZŮ, ČILI:
WAHRE BEGEBENHEIT...)**

Pohlednice došly...

VYDAVATELSTVÍ Panorama dalo do distribuce před MS pohledy a hokejovou tematiku k letošním šampionátům. Bohužel však v době konání MS už dávno k dispozici nejsou a to nejen v důstojné šampionátu, ale nikde v Praze. Zřejmě byl špatně stanoven náklad, neboť se pohledy znovu objevily dávno po skončení šampionátu? Faktum je, že po těchto pohledech je mezi návštěvníky, zejména mimopražskými a zahraničními, značná, ale marně popírávká.

OPAK BY DYL ZÁŽRAK!

V Egyptě zesiluje působení mezinárodních gangů zabývajících se krádežemi starověkých památek. Vykrádají muzea, oblasti, kde se konají vykopávky, historické budovy. S těstem turistického průmyslu roste také rovněž počet obchodníků s historickými památkami, dodávkami zlodějů. Písně tresty, jimiž jsou postihu zlodějů trestáni, nic nepomáhají a krádeže starověkých památek v Egyptě jsou stále častější.

Ohrožení nosorožci

HARARE: Afričtí nosorožci patří mezi druhy zvěře akutně ohrožené vyhubením. V roce 1980 bylo v Africe podle Mezinárodního svazu pro ochranu přírody a přírodních zdrojů okolo 13 000 nosorožců dvourohých — a v roce 1984 jich bylo již pouze necelých 9000. Nosorožci tuporohých jsou v současné době v Africe již jen necelě 4000. V Zimbabwe, Keni a Zambii neustále rostou počty pytláků, kteří nosorožce zabíjejí pro jejich roh. Za kilogram tohoto rohu se v asijských a arabských zemích platí až 20 000 dolarů za kilogram. Požte zakofoněné pověry je prasek z rohu nosorožce lékem na různé nemoci zaživního traktu a další choroby. V arabských zemích se vysocí caní jako materiálu k výroby rukojetí dyk. Personál národních parků a chráněných oblastí nemá potřebná vybavení a není dostatečně početný, aby mohl zabránit pytlákům v zabíjení nosorožců.

**MUSÁCI, BILAKOVITÍ, INDOVITÍ,
ITROUSALOVITÍ A KAPKOVITÍ ČLEVNÉ
NIZKÉ FAUNY NE A NE VYHŘÍT!**

SLONI SIROTCINEC, jediné toho druhu na celém světě, oslavil desáté výročí svého založení ve Sri Lance, kde v současné době pět zkušených chovatelů vzorně pečují o osmáct osířelých slůňat svezných do sirotčince z oslehlého ostrova.

Nejprodávanejším japonským malotrážním automobilem se stal vůz Suzuki Alto, kterého se v loňském roce prodalo 191 284 kusů. Předstíhl tak do té doby populárnější automobil Toyota Corolla.

Parta - základ úspěchu Hokejové vzpomínání Jos. Trousíka

PATRI KE GENERACI, jež v roce 1947 získala v Praze Československu první titul mistrů světa a o dva roky později též úspěch zopakovala na MS ve Stockholmu. Se svými 185 cm patřil tehdy k nejvyšším obráncům v Evropě. Větší byl snad jen Švéd Lande-Hus. **JOSEF TROUSÍLEK** (67 let) patřil v obranné dvojici se Štovičkem k oporám našeho týmu.

Dnes hradištěm v Pražských papírnicích, v době volné si zajede na chvilku mezi Přibrami a Sušicí, ale světový šampionát ho přece jen táhne do hlavy. Hokej hrál v letech 1935—1950, o startech v reprezentaci a vstříplých brankách si stálšíku nevedl. Byl znám svým smyslem pro humor, v přestávkách utkání, kdy ostatní byli v kablních, zaslíval na ledové ploše a na přání publiky — Trousílek kadeřal — jej náhodou se sebou perfektně prováděl.

V přestávce jednoho střetnutí ve Sportovní hale si zavzpomínal na hokejové vzpomínky.

„Myslím, že dnešní hra postrádá základní náplň, krásu a plynulost. Nechtěl jsem mi rovněž šermování holemi a mantinalem a nadměrná tvrdost. Když jsme začínali hru, byli jsme vylučováni na dvě minuty. Tehdy jsme si je povídalí odváděli, mohli padnout v úrazech, ale dnes jediná, po níž se hráči vrací. Dnešní hokej je příliš rychlý, nezbývá tolik času na kombinaci, je méně plynulých akcí. Ty umějí jen šovrti. Všechno je i dost záhadné, strádá se ryčivostí. Všechno si namáhá ubíjet, ale brát pro počtení vlastně i diváků. Nikdy jsem se nechal šarvátek, byl jsem také zlý, ale nevím, zda bych se dnešnímu pojetí přizpůsobil.“

Domníváte se, že tehdejší mužstvo mělo před dnešním nějaké přednosti? „Byla to bezvýhradně výborná parta, já má v kolektivním sportu být. Ne-

TROUSÍLEK (vlevo) a Troják bojují za naši brankou na MS 1947 v Praze proti Rakušanům

Foto: archív LD



existoval, aby ten, kdo se třeba špatně vyspí, přenesl náladu do kolektivu. Když jsme v r. 1948 hráli finálové utkání na mistrovství světa ve Stockholmu, zpívali jsme před branami vítězní. Když jste boji bojovníci mužstva se tolik nějak musí odpoutat od hokeje.“

Do hokejových dějin jste se zapnul bodyčkem švýcarského dítěte Schühengerovi. Vzpomínáte?

„Jako kdyby to bylo dnes. Schühenger je proti mně, blázně skloněná k ledu a tak jsem mu ho nasadil. Vyletěl do vzduchu a skončil zle. Kdybych to neudělal, naskočil by novinář, že jsem se bál. Ti švýcarští však odložili členům tým, že jsem vrah švýcarských hokejistů, a když jsem potom jeli na přelaské utkání do Švýcarska, hráli v mém dresu s číslem 4 Matouš. Bláznivě dělali strašnou mlu a tak jsem se musel na střídačce ukázat, že nehrám...“

Jakou cestou podle vás hokej půjde? „Myslím, že je na vrcholu, který představuje především tým Sovětského svazu. Snad je ještě rezerva v rychlosti, ale co pak s kotoučem? Zbude čas na kombinaci?“

Rozhodčí na „koberci“ ①

KOMISE rozhodčích hodnotí po každých dvou hracích dnech výkon mužů v průhovaných dresích. Zatímco po prvních dvou dnech nebylo vážnějších připomínek, po třetích dnech už bylo o čem hovořit. Zejména utkání ČSSR v. Kanada a SSSR—Švédsko k tomu přispěla. Předseda komise rozhodčích A. STAROVITOV: „Každý je ochoten promítnout, když rozhodčí zákrok navídí. Ale co si myslí o tom, když se vidí celá hala, včetně novinářů, odborníků a celé komise, vidět se tedy musí i soud, a přesto nepíská. Proč? Nechtěl nebo neměl odvalu? Při tom komise nechce nic víc, než aby rozhodčí fidi: utkání přesně v duchu pravidel, tak jim to bylo zdůrazněno před MS.“ Všichni rozhodčí pak jednotlivě dostali otázku, zda výklad pochopil a zda jsou schopni v dalších utkáních rozhodovat přesně podle pravidel. Všichni odpověděli „ano“. Pokud si to nedodří, budou potrestáni.

Faucette odvolán ②

KOMISE ROZHODČÍCH informovala všechny rozhodčí o tom, jak je třeba rozhodovat zápasy MS, aby probíhaly v duchu fair play. Protože rozhodčí Mark Faucette (USA) nechal pokyny na vědomí a při řízení utkání je neplnil, komise rozhodčích ho z dalšího řízení utkání odvolala a zatím odube nasazován.

Aufgespießt

„Manfred Wörners Beliebtheit verdoppelt sich von Krise zu Krise. In der Generalaffäre von 1984, von Wörner übereilt für warm gehalten, stand allein Ehefrau Elfriede eisern zu ihm. Wenn ihn keiner verstehe, sie verstehe ihn, versicherte sie treu und händchenhaltend. Nur ein Jahr später wird der Minister wieder von allen Seiten gerügelt. Für seinen Kotau in den USA in Sachen Flugzeug-Identifizierung Freund-Feind (IFF). Und siehe da: Nun stehen zwei zu ihm. Außer Elfriede auch der CDU-Abgeordnete Willy Wimmer, der beide Augen zudrückt für den eigenen Weg an die Macht.“

Aus „Wehrdienst“, wöchentlich erscheinender Informationsbrief für die Rüstungswirtschaft.

Melitta legt zu

Die in 104 Ländern vertretene und rund 9800 Leute beschäftigende Melitta-Gruppe steigerte ihren Umsatz 1984 um sechs Prozent auf 1,9 Milliarden Mark.

VYZKOUSET JEŠTĚ JEDNOU ŠTĚSTÍ se rozhodl 84letý Iráčan H. A. Sadd, když uveřejnil inzerát, kterým hledá osmou manželku. Umím se ženami zacházet a rád z mých dosavadních manželek nelihovala, prohlašuje stařík sebedůvěrou. Poprvé se oženil v roce 1925 a zatím naposledy v roce 1956. Počet jeho potomků, dětí, unoučel a pravnoučat, dosáhl již 101. Nejstaršímu Husanovu synovi je 58, nejmladší má dva roky. Jsem spokojený a velice šťastný, turdí H. A. Sadd. Ale kdybych měl příležitost oženit se poosmé, udělal bych to, protože se cítím naprosto zdráv.

Gefährlicher Rost

ESSEN, 2. Mai (Reuter). Nahezu jedes dritte überprüfte Kraftfahrzeug, das über zehn Jahre alt ist, wies 1984 nach Angaben der Vereinigung der Technischen Überwachungsvereine vom Donnerstag Rostschäden an für die Sicherheit wichtigen Stellen auf. Dies ist eine Erhöhung gegenüber dem Vorjahr von 3,6 Prozent. Zugleich kam die Organisation nach einer Umfrage zu dem Ergebnis, daß von privat erworbene Gebrauchtwagen ihre Fahrer etwas weniger oft im Stich ließen als die von Händlern gekauften.

Setkání s nebeským trampem

1. str.



Komety, objevující se vzácně a nečekaně na hvězdném nebi, byly po staletí pověřivě považovány za znamení věštící zlé osudy i přírodní a společenské pohromy. Právě toto „pomalství hvězd“ podle starých dějepisců v roce 1066 „s hrůzou spátril“ anglický král Harold II. — a téhož roku padl v bitvě u Hastingsu. Čínský císař Jao Tsung se v roce 712 vzdal trůnu, aby odvrátil od svého lidu blížící se katastrofu — když kometu uoblédli jeho dvorní astronomové.

Ještě v roce 1910 — kdy už vědci v domnělém „znamení osudu“ zjistili zvláštní druh slunečních satelitů — nepatrné hmoty — vyvolal mohutný šlojst Halleyovy komety paniku v Evropě i Americe. Obyvatelé Berlína i New Yorku v obavě před plynem komety horečně sháněli protiplynové masky. V americké Oklahomě chtěli vystrašení zálesáci obětovat kometě dokonce mladou ženu.

Tentokrát reagují Pozemšťané zcela jinak na kosmického posla, který se má podle geniálních propočtů anglického astronoma Halleye (1656—1742) po 76leté pouti naší sluneční soustavou opět přiblížit k Zemi koncem letošního a začátkem příštího roku. Vysílají mu naproti celou eskadru kosmických sond, které budou tohoto neupavného pouťníka naší sluneční soustavy během jeho přiblížení k Zemi pečlivě sledovat a zkoumat. Tak například už 15. a 21. prosince 1984 odstartovaly dvě sovětské sondy „Vega 1“ a „Vega 2“ směrem k imaginárnímu cílovému bodu dráhy, kterou Halleyova kometa dosáhne v březnu příštího roku. Koncem minulého roku odstartovala se stejným posláním i japonská sonda „MS-T 5“ a další, „Planet-A“ bude následovat letos 14. srpna. V červenci má být z Francouzské Guayany vypuštěna západoevropská sonda „Giotto“ a v březnu příštího roku odstartují i Američané.

K tomu všemu je samozřejmě nutno přičíst ještě daleko rozsáhlejší přípravy na Zemi: balóny, dopravující měřicí přístroje do stratosféry, a rakety, vynášející vědecké aparatury do nejvýhodnějších pozorovacích pozic. Na všech kontinentech budou na kometu upřeny objektivy obřích teleskopů, z nesčetných střešních pozorovatelů na celém světě zamíří své prodávající oči astronomové-amatéři.

Objektem gigantického mezinárodního výzkumného programu, k němuž se sdružilo přes 900 vědců z 50 zemí světa, je však jen — smělý chomáček odpadu. Vědci se totiž domnívají, že Halleyova kometa není ničím jiným než „kouskem špinavého ledu“, obíhajícího ze setrvačnosti po eliptické dráze vesmírem. Zvláštním útvarům zmrzlých plynů a vody smíšených s jemnými částicemi prachu. Jádru komety měří solva pět kilometrů — zatímco její zátící stopa přes dva miliony kilometrů. Jakkoli nicotně se však toto špinavé jádro může zdát — smělý zplozenc z odpadu a vody, připadá astrofyzikům zejména větší a pozoruhodnější než měsíční

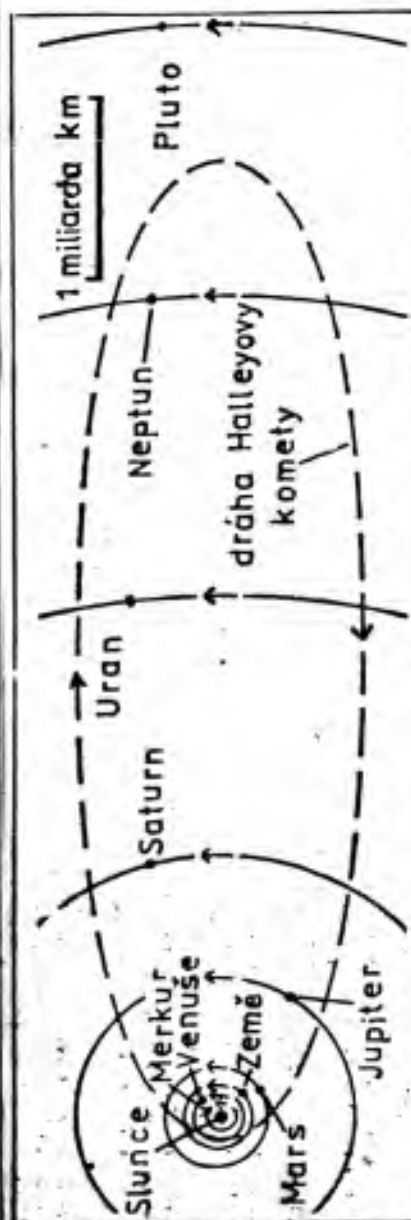
kámen či vzorek horniny z Marsu. Halleyova kometa představuje totiž pravděpodobně kousek původní hmoty z prvních dnů vzniku naší sluneční soustavy. Komety považují vědci za jediný dosud nezfalšovaný prazbytek onoho uskupení hmoty, z níž se asi před 4,6 miliardy let zrodil náš sluneční systém.

Halleyova kometa, jedna z miliard komet, obíhajících podle názorů vědců vesmírem, se zdá být nejideálnějším objektem k výzkumu: je mimořádně jasná a má tedy zřejmě obrovské množství dosud neprozkoumaného materiálu, je „neopotrebovaná“, protože se pravděpodobně teprve 29krát za svého života přiblížila ke Slunci a zachovala si svoji relativní mladost. Přesně v podobě, v níž se v mrazivém prostoru na okraji našeho slunečního systému „konzervovala“, se při svém přiblížení k Zemi ukáže vědcům. A konečně třetí přednost — dráha Halleyovy komety je známa natolik, že průzkumné sondy mohou být navedeny poměrně přesně na její stopu.

Japonská sonda „Planet-A“ se má k Halleyově kometě přiblížit až na 200 000 kilometrů. Sovětské sondy „Vega 1“ a „Vega 2“ dokonce na 10 000 kilometrů. Dráhy obou sovětských sond budou řízeny a korigovány ve spolupráci s americkými a dalšími navigačními kosmickými centry ve světě. Jedině díky této mezinárodní spolupráci, a hlavně tomu, podaří-li se oběma sovětským sondám poslat na Zemi přesné údaje dráhy komety, přijde ke slovu i západoevropská sonda „Giotto“, která by se měla přiblížit k jádru komety až na 500 či dokonce jen na 100 kilometrů.

Zdaří-li se tato mezinárodní spolupráce, měla by Halleyova kometa vydat mnohá svá tajemství: Japonci se zaměřují na výzkum zářivého chvostu, sovětské Vega a západoevropská sonda na analýzu plynového obalu „Halleye“. Přesná měření prachových částic a molekul plynu by měla vědcům poskytnout informace o původní materiálu komet. Jak sovětské, tak i západoevropská sonda jsou vybaveny výsokými citlivými filmovými kamerami. Barevná filmová kamera na sondě „Giotto“ může například ještě ze vzdálenosti 1000 kilometrů od povrchu jádra komety zachytit na pětilikometrovém ledovém útvaru struktury menší než padesát metrů.

Podaří-li se dopravit na Zemi dostatečně zdařilé snímky, zůstává ovšem zatím otázkou, Sonda „Giotto“, jejíž rendez-vous s Halleyovou kometou potrvá přibližně čtyři hodiny, může být během přiblížení zasažena prachovou vánicí, což by mohlo znamenat škrt přes celý projekt „Giotto“ v hodnotě 350 milionů západoněmeckých marek. Celý program pozorování a souběžných letů „kosmických špehů“ s „Halleyem“ je ovšem nutno, podle názoru vědců, považovat za projekt s „mnoha kosmickými neznámými“. Halleyova kometa s oběžnou periodou 76 let se však objevuje jen v „rytmu jednoho lidského života“ a současní astrofyzikové nemají na rendez-vous s tímto nebeským trampem už žádnou další šanci.



vznikal s využitím nejrůznorodějších pramenů a jeho koncepcí byla promyšlenější, než se měla zdát.

Stěpánek, který na Lipnici psal podle Haškova diktátu poslední část textu, si neuvědomoval, že daleko ne všichni mají Hašek »z hlavy«. Stěpánek uveřejní této Haškově mystifikaci — a Haškovi (a Stěpánkovi) uveřejní ti, kteří se textem románu dodnes zabývají. Rozbíjí-li část této mystifikace, nesnižují tím velikost uměleckého činu Jaroslava Haška. Domnívám se, že právě naopak: ukazují, že román

lecký postup. Je samozřejmě, že s časovým odstupem (a ovšem ještě víc v přeludech, zvláště u čtenářů mimo oblast střední Evropy) se zdá, že realita je poskrovnu, zato fikce je málem všude. K tomu přispívá i tradované vyprávění o sponátním vzniku románu v hospodské místnosti na Lipnici. Skoro se zdá, že do určité míry jde o poslední, téměř geniální Haškovu mystifikaci. Zřejmě ani Kliment

UKONČENÍ ZE 2. STR.

Pokračování
z 1. str.

čtenář, ale často i literární badatel. Dá se tvrdit, že Haškovým záměrem bylo, aby čtenář nepoznal, kde končí fotografie a kde začíná fikce. Hranice mezi oběma vrstvami je plynulá, což je záměrný umě-

snad Brehmův "Život zvířat". Vrstva přesně uvedených nebo jen zčásti upravených reálií je značně silnější, než si uvědomuje nejen běžný

nik. Také asi nějaký přírodopis, rých novin. Pravděpodobně měl po ruce i nějaké dílo o dějinách Rakouska (snad starou školní učebnici), katolický kostelní zpěvník, patrně i rakouský vojenský zpěv-

Ottoův slovník naučný postiči. Hašek přinesl od řídkého Pavla dva svazky slovníku - A a S - jako vzácnou kofist... měl po ruce Ganghoferův román "Hříchy otců", čerpal z denního tisku let 1921-22

REALIE A PSEUDOREALIE V HAŠKOVĚ ŠVEJKOVI

Pro poznání reálií v Haškově nejdůležitějším díle bylo už ledacos vykonáno. Víme tedy, že celá galerie jednajících postav v románě měla skutečné vzory - nadporučík Lukáš byl ve skutečnosti nadporučík Rudolf Lukas, major Wenzel existoval pod tímto jménem stejně jako účetní Šikovatel Jan Vaněk nebo kadet Johann Biegler (ten se dokonce ozval v roce 1955 z NDR). Prototypem poručíka v záloze Duba prý byl poručík v záloze Mechálek a vzorem pro Josefa Švejka prý byl důstojnický sluha Strašlipka. ...

V této studii bych se chtěl zabývat otázkou, do jaké míry odpovídají skutečnosti údaje, které Hašek ve svém románu uvedl a které mají vzbudit zdání autentičnosti. Jinými slovy: kde je hranice mezi reáliemi a pseudoreáliemi? Hned musím dodat, že si nedělám iluze, že by se mi mohlo podařit bezpečně zjistit, která jména jednajících či zmíněných osob (jsou jich desítky) označují skutečně existující lidi, nebo že bych mohl překontrolovat autentičnost všech citátů a uvedených děl. Přesto se domnívám, že nebude nezajímavé uvést aspoň to, co se mi zjistit podařilo. Přál bych si - a zřejmě nejsem sám - aby jednou vyšlo komentované vydání "Švejka", kde bychom se v poznámkách dočetli, co se v Haškově textu zakládá na skutečnosti a co je autorská fikce.

Bojovní ateista Hašek se vyřadil v románu zejména tím, že absurdním způsobem překroutil zprávy o katolických světcích. Tak Švejk vypráví: » ... pátli (mu) boky hasičskou pochodní, jako to udělali svatému Janu Nepomuckému. Ten prej řval při tom, jako když ho na nože bere, a nepřestal, dokud ho neshodili z Eliščina mostu v nepromokavém pytlí. «

Jak známo, místem poprav Jana Nepomuckého byl Karlův most ze 14. století. Most Františka Josefa - často do roku 1918 zvaného Eliščin most (ústil do Eliščiny řeky, dnes Revoluční); na jeho místě je dnes most Jana Švermy - byl v době psaní románu půl století starý, takže Švejkovo určení místa poprav zřejmě mělo mit humoristický účinek.

O sv. Vojtěchovi, jednom z patronů Čech, se Hašek vyjádřil velmi neuctivě: » Nic se nezměnilo od té doby, kdy loupežník Vojtěch, kterému přezdíli "svatý", účinkoval s mečem v jedné a křížem v druhé ruce při vraždění a vyhubeňi Pobaltických Slovanů. « Svatému Janu Zlatoústému se přisuzují tato slova: » Kdo ctí kněze, ctí Krista, kdo přikofí činí knězi, činí přikofí Kristu Pánu, jehož zástupcem právě kněz jest. « Sv. Jan Zlatoústý je skutečně znám jako autor spisu o důstojenství kněží.

Profouse ve vězení kasáren v Českých Budějovicích oslovil jednoroční dobrovolník Marek větou: » Jak je to vznešlá a krásná vězně navštěvovati, svatá Anežko 91. regimentu! « Svatá Anežka je sice patronkou panen a zahradníků, je však uctívána i jako pomocnice v těžkých chvílích života.

Švejk charakterizoval dobré srdce plukovníka Fiedlera takto: » Von byl vám tak hodnej jako svatej Martin, kterej rozdával martinský husy chudejm a hladovějm. « Ve středověkých legendách (především v Porýní) skutečně sv. Martin rozdává chudým dárky, zejména husy.

Skutečnost, že sv. Josef byl tesařem, interpretoval jednoroční dobrovolník Marek podivným způsobem: » Vždyť on je, Baloune, vlastně patronem všech těch, kteří se chtějí dostat z vojny. On byl tesařem, a znáte přeci heslo: "Koukejme, kde tesař nechal díru". « Samozřejmě: jde o známé úsloví.

Ne však všechny údaje v románu sou-

hlasí. Tak když Švejk líčí pobyt v blázinci, říká: » Nejzuvětš byl jeden pán, kterej se vydával za 16. díl Ottova slovníku naučného a každého prosil, aby ho otevřel a našel heslo "Kartonážní šička", jinak že je ztracený. « Nahlédnutím do Ottova slovníku naučného zjistíme, že heslo "Kartonážní šička" nejen že není v 16. dílu - neexistuje v Ottově slovníku naučném vůbec. Na druhé straně můžeme uvést místo, kde rekrut odpovídá jako encyklopedie. Důstojník se ptá: » "Odkud jste, Pechu?" Pech byl inteligentní člověk a odpovídal: "Dolní Bousov, Unter Bautzen, 267 domů, 1936 obyvatelů českých, hejtmanství Jičín, okres Sobotka, bývalý panství Kost, farní chrám svatě Kateřiny ze 14. století, obnovený hrabětem Václavem Vratislavem Netolickým, škola, pošta, telegraf, stanice české obchodní dráhy, cukrovar, mlýn s pilou, samota Valcha, šest výročních trhů. « Tato informace, za kterou dostal rekrut Pech od důstojníka šest facek - za každý výroční trh jednu -, je pouze nepatrně upravený a zkrácený citát z Ottova slovníku naučného.

Jistě nepřekvapuje, že značná pozornost je ve Švejkovi věnována české literatuře. Z českých rukopisných padělků (RKZ) se jedno téma dostalo do podivné souvislosti. Švejk sepisuje jména zajatých ruských vojáků, mezi nimiž jsou také Tataři. A protože Švejk je sečtělý, zná příběh o tom, jak Jaroslav ze Sternberka zachránil Moravu před Tatary - v Rukopisu královédvorském tuto událost líčí epická báseň "Jaroslav", jinak zvaná "O velikých bojích křesťanů s Tatary". V románě se o tom vypráví: » "Tak ty jseš tedy Tatar", soustrastně řekl Švejk, "ty jsi se vyřadil ... Hm - znáš Jaroslava ze Sternberka? To jméno neznáš, ty kluku tatarský? Ten vám našel prdel pod Hostýnem. To jste vod nás jeli, vy kluci tatarský, z Moravy svinským krokem. Patrně vás ve vašich čítáncích neučejí, jako nás to učivali. «

Fantastická je domnělá parafráze slov Jaroslava Vrchlického, kterou pronáší Švejk k panu Kákonyimu v Királyhidě po předání osudného dopisu nadporučíka Lukáše: » Já jsem do vaší pani zamilovanejš po uši, jak říkal Vrchlický. «

Hašek neměl rád spisovatele Josefa Svatopluka Machara, který v době psaní románu byl na vrcholu politické kariéry (v letech 1919-1924 byl generálním inspektorem československé armády). Zlomyslně o něm napsal: » Polní kurát Otto Katz, nejdokonalejší vojenský kněz, byl žid. To ostatně není nic divného. Arcibiskup Kohn byl také žid a ještě dokonce Macharův kamarád. « Olomoucký arcibiskup Theodor Kohn (1845-1915) byl skutečně židovského původu. Připomínat Macharov kladný postoj k němu bylo o to pikantnější, že odpůrci křesťanství Machar považoval toto náboženství za potměšitý "dar" Židů světu, jak dosvědčuje mj. jeho básnická sbírka "Jed z Judey" (1906). Ovšem: arcibiskup Kohn se dostal do rozporu s Vídni a Vatikánem a musel se 1904 vzdát arcibiskupského úřadu. Machar o něm později (1927) vydal příznivou brožuru.

Eduard Bass, pražský spisovatel a kabaretista, se s Haškem dobře znal. Dnes už jen zasvěcení vědí, že to právě on je myšlen, když Hašek popisuje scénu v hospodě nedaleko Obecního domu v Praze. Švejk se tam zastavil se dvěma eskortujícími vojáky na cestě z Hradčan do Karlína: » Švejk vzpomínal též na jednoho básníka, který tu sedával pod zrcadlem a v tom všeobecném ruchu "Kukliku", zpěvu a pod zvuky harmoniky psával básničky a pročítal je prostitutkám. « Hašek přitom nelhal.

Spadeno měl Hašek na čtyři české spisovatelky, působící koncem 19. a v prvních desetiletích 20. století. Nemožnou sentimentalitu a preciozní způsob vyjadřování dnes zcela zapomenuté autorky tzv. ženské literatury Věnceslavy Lužické (vlastním jménem Anna Srbová, 1835-1920) zasměšnil slovy Josefa Švejka: » ... že jí šahal docela veřejně pod živůtek, jako kdyby chtěl, poslušně hlásím, pane oblažňant, vytáhnout odtamtud pel její nevinnosti, jak říká Věnceslava Lužická ... «

Pavla Moudrá (vl. jm. Mrhová, 1861-1940) byla činná v hnutí abstinenty a spiritisťák a psala mravokárné knihy. Zato nepsala texty pro děti, ačkoli by to tak vyplývalo z Markova vyprávění (plukovník chce donutit jednoročního dobrovolníka Marka, aby vyčistil záchody): » A tak to šlo pořád: "Budete pucovat?" - "Nebudu pucovat." Hajzly litaly sem a tam, jako by to bylo nějaké dětské říkadlo od Pavly Moudré. «

Růžena Jesenská (1863-1940; teta Kafkovy přítelkyně Mileny Jesenské), velmi plodná autorka textů nejružnějšího druhu, jistě nebýla nadšena, když si své jméno mohla přefixit v této souvislosti: » Táhlá dlouhá latrina o dvou řadách pojmulá dva švarmy jedné kumpanie ... Na levém křídle seděl Švejk, který se sem

připletl a se zájmem si přečetl útržek papíru, vytrženého bůhví z jakého románu Růženy Jesenské ... «

Nepřilíhla uctívá poznámka o spisovatelce Růženě Svobodové v ústech Švejka při srovnávání tatarských jmen s českými: » Jestlipak to není lepší, když se u nás jmenuje někdo Bohuslav Štěpánek, Jaroslav Matoušek nebo Růžena Svobodová? nemohla autorku zasáhnout, neboť ta byla v době uveřejnění textu už mrtvá (zemřela 1.1.1920). Zato se mohla nemile dotknout jejího horlivého propagátora a dlouholetého přítele F.X. Šaldy, což ovšem Hašek musel vědět. (V roce 1920 ostatně Šalda vydal samostatný esej "In memoriam R. Svobodové".)

Jaroslav Matoušek, jmenovaný jedním dechem s R. Svobodovou, byl tehdy činný hlavně jako překladatel mystických spisů.

O Bohuslavu Štěpánkovi se mi nepodařilo nic zjistit.

Přesto, že tu máme celou řadu zjištění, z nichž vyplývá, že Hašek zpracoval a zčásti dost přesně uvedl velké množství reálií ve svém románu, zbývá ještě hodně vykonat. (V letech 1951-55 vyšel Haškův román několikrát s vysvětlivkami Zdeny Ančika. Po roce 1955 vysvětlivky k románu zmizely. Ančik podal zčásti zasvěcené informace, zčásti mylné údaje. Četné reálie vůbec nevysvětlil.) Už dnes je však možné riskovat tvrzení: Haškův román obsahuje v daleko menší míře mystifikace, než se obecně soudí. Autor při psaní čerpal nejen ze svých znalostí, které byly skutečně rozsáhlé - i když značně rozříštěné a dost povrchní.

Už to, co dnes víme, ukazuje, že Haškův román se sice s úspěchem tváří jako snůška pseudoreálií, ve skutečnosti to ale je kniha, přímo napěchovaná fakty a citáty, které ve velkém počtu nejsou vymyšleny. Tento fakt nemůžeme nechat bez povšimnutí při pokusech o literární rozbor díla.

Zčásti zřejmě souhlasí tradované tvrzení, že Hašek na Lipnici - kde vznikla převážná část románu - diktoval z hlavy text svého hlavního díla. Na druhé straně je však jisté, že při tvorbě románu používal starých kalendářů, map, bible, Ottova slovníku naučného (E.A. Longen v knize "Můj přítel J. Hašek", Praha 1983, tvrdí, že mu Hašek na Lipnici řekl: » ... potřebujeme materiál, kamaráde, a myslím, že nám

OPRAVA NA ŽELEZNIČNÍCH STANICÍCH

Proč na železničních stanicích Roztoky u Prahy a Kralupy n. Vlt. není provedeno výmění nástupního tarénu, které by umožnilo nástup do vlaku bez větších potíží i lidem starším a invalidním?
B. H. Praha 10

Ing. A. Bláha ze Správy Severozápadní dráhy nám k dotazu uvedl toto: „V současné době se v uvedených stanicích projevuje velký investiční souboj akcí, a to prakticky za plného provozu. Upravení nástupišť by mělo být ve stanicích Roztoky u 2. a 4. koleje, ve stanicích Kralupy n. Vlt., kde probíhá přestavba celého nádraží u koleje první. Může se stát, že na uvedených místech není dokončena po celé délce finální úprava pevných hran, popř. výpravež stanice musí operativně řešit přistavení vlaků pro osobní přepravu jiným než upraveným nástupištěm.“

TO JE CO ŽE JAK JE TO ŘÍKÁVALO?
ČSD = ČLOVĚK S RŮZNOU, NEBO:
DOLŽEVICI SOU DOBYTEK!

„Zeit, daß ich zurückzahle“

LAS VEGAS, 28. April (AFP). Aus lauter Rührung über Ronald Reagans Haushaltsrede vom Mittwoch, in der der Präsident über das Haushaltsdefizit klagte, hat sich ein 37 Jahre alter kubanischer Einwanderer entschlossen, der US-Regierung die 1000 Dollar zu spenden, die er als Portier in einem Hotel in Las Vegas (Nevada) gespart hat. „Die USA haben so viel für mich getan — nun ist es Zeit, daß ich zurückzahle“, begründete der 1980 in die USA eingewanderte Roberto Reyes seinen Schritt. Das Weiße Haus, an das er sich mit seinem Angebot wandte, schlug ihm vor, das Geld dem Nationalen Republikanischen Komitee zur Verfügung zu stellen. Dieses wiederum empfahl als Empfänger der edlen Spende das für den Haushalt zuständige Finanzministerium.

APROČ NE DRBNĚ?

Aufgespießt

„Glaubt er (Dregger) wirklich, daß nur weil sie heute Widersacher sind, die Amerikaner den deutschen Überfall auf die Sowjetunion von 1941 und die grauenhafte Behandlung der Russen gutheißen, während sie nur bedauern, was die Deutschen im Westen angerichtet haben?“

Die „New York Times“ zur Erklärung des CDU-Politikers Alfred Dregger, wonach ein Verzicht von US-Präsident Reagan auf den Besuch in Bitburg eine Beleidigung seines in Rußland gefallenen Bruders darstellen würde.

China ehrt den Kaiser

PEKING, 28. April (AP/FR). Ein Museum für den ersten Kaiser der Qindynastie, Qin Shi Huangdi (221 bis 209 v. Chr.), soll ab Mai in der Nähe der chinesischen Millionenstadt Xi'an errichtet werden, berichtet die offizielle Peking-Agentur Xinhua. Qin Shi Huangdi gilt als der Einiger Chinas zum Nationalstaat. Seine Hauptstadt befand sich in Xi'anyang nahe Xi'an in der heutigen Provinz Shaanxi.

Bei Lintong nahe Xi'an war 1974 eine „Armee“ von mindestens 7000 lebensgroßen Tonfiguren entdeckt worden, die auf die Zeit des ersten Kaisers zurückgeht.

V TOKIJSKÉ zoologické zahrádce uhnul vzácný exemplář opilaka. Stel se obětí infektu. Na tom by nebylo nic tak zvláštního. Ale pozoruhodné je, že jeho neprosto zdravé partnere odmlátila po smrti svého partnera netreva a za čas rovněž ubýnula.

Vertriebene trauern am 8. Mai

Dregger: Von uns kann niemand erwarten, zu feiern

Von unserem Korrespondenten Helmut Lölhöf

BONN, 28. April. Für die Sprecher der Vertriebenenverbände ist der 8. Mai, der 40. Jahrestag des Endes des Zweiten Weltkriegs, ein Tag der Trauer, des Gedenkens und der Besinnung. Auf einer Kundgebung in der Bonner Beethovenhalle (am Sonntag) sagte der Hauptredner, der Vorsitzende der CDU/CSU-Bundestagsfraktion, Alfred Dregger: „Unsere Landsleute in der DDR werden am 8. Mai feiern müssen. Von uns, die wir in Freiheit leben, kann das niemand erwarten.“

In dem von vorwiegend älteren Zuhörern überfüllten Saal wandte sich der CDU-Bundestagsabgeordnete Herbert Czaja als Präsident des Bundes der Vertriebenen gegen diejenigen, die auf „pharisäische“ Weise solche Verbrechen herunterspielen versuchten, die nach Kriegsende bei der Vertreibung aus dem Osten an Deutschen begangen worden seien. Das Motto der von etwa 3000 Teilnehmern besuchten Veranstaltung hieß „Treue zu Deutschland — 40 Jahre nach Krieg, Vertreibung und Teilung“. Auf dem Podium saßen fünf Bundestagsabgeordnete der CDU. Vor der Halle wurden Propagandaschriften verteilt, die Deutschland in den Grenzen von 1937 und sogar unter Einschluss Österreichs zeigten.

Hauptredner Alfred Dregger wurde von den Zuhörern bejubelt. Er setzte die nationalsozialistischen Verbrechen in Konzentrationslagern mit Verbrechen an Vertriebenen und Flüchtlingen ebenso gleich wie die Beiträge der nach Deutschland zurückgekehrten Juden und der aus ihrer Heimat vertriebenen Ostdeutschen beim Aufbau der Bundesrepublik.

Hauptredner Alfred Dregger wurde von den Zuhörern bejubelt. Er setzte die nationalsozialistischen Verbrechen in Konzentrationslagern mit Verbrechen an Vertriebenen und Flüchtlingen ebenso gleich wie die Beiträge der nach Deutschland zurückgekehrten Juden und der aus ihrer Heimat vertriebenen Ostdeutschen beim Aufbau der Bundesrepublik.

NEU FÜHRER, ICH FOLGE
DIR! SIEG ARSCHLOCH!

Zweite Brücke über Bosphorus

ANKARA, 28. April (AP). Die geplante zweite Straßenbrücke über den Bosphorus soll von einem Konsortium türkischer, japanischer und italienischer Firmen gebaut werden. Das gab der Generalmanager der staatlichen türkischen Autobahnen, Atalay Coskunoglu, in Ankara bekannt. Wie Coskunoglu mitteilte, erhielt die Gruppe den Zuschlag aufgrund eines Angebotes in Höhe von 551 Millionen Dollar. Die italienische und die japanische Regierung hätten Kredite zur Verfügung gestellt, hieß es.

Die neue Europa mit Asien verbindende Brücke soll die seit 1973 im Betrieb befindliche Bosphorusbrücke entlasten, die dem wachsenden Verkehrsaufkommen nicht mehr genügt. Sie soll nördlich der bestehenden Brücke zwischen Balta Limani auf dem europäischen Ufer nach Kanlica auf dem kleinasiatischen Ufer entstehen. Die Grundsteinlegung wird voraussichtlich am 29. Mai stattfinden. Die Brücke soll den Namen des osmanischen Sultans Mehmed Fatih (der Eroberer) erhalten, der an diesem Tag vor 532 Jahren Konstantinopel eroberte und als Istanbul zu seiner Hauptstadt machte.

Z TELEVISIONÍCH OBRAZOVEK víme, že maxipes Fík dokáže neuvěřitelné kousky. Ve Stuttgartu měl také maxipsa, jenže skutečného, a ten našel zailbeni v jízdě městskou drahou. Jak mohl, tak svému pánu utekl a nastoupil do tramvaje. Byl to však neobvykle kildný černý pasažér, protože ve chvíli, kdy jej dostihl policejní vůz, vystoupil samozřejmě z vozu elektrické dráhy a nastoupil kildně do vozu policejního.

Martina Navratilova nicht zu schlagen

Machtlos muß die Konkurrenz der weltbesten Tennisspieler mit ansehen, wie Martina Navratilova immer neue Triumphe feiert. Beim Turnier in Lake Buea Vista fertigte die US-amerikanische Weltranglisten-Erste am Wochenende erst Claudia Kohde (Saarbrücken) mit 6:2, 6:1 ab, dann erteilte sie der Bulgarin Katerina Maleewa im Finale mit 6:1, 6:0 eine Lektion. Beide Spiele dauerten nicht einmal 50 Minuten.

ALINA MUHAMEDOVA?

Tatra včera a dnes

Od roku 1945 do současnosti se vyrobilo v n. p. Tatra Kopřivnice na čtvrt milionu nákladních vozů a více než 34 000 osobních automobilů. Představitel zhruba doznala i materiálně technická základna. Sě značnou Tatra Kopřivnice je nyní spjata produkce v deseti výrobních závodech. Jsou nejen v Severomoravském kraji — v Kopřivnici, Příboru a Novém Měste, ale také ve Slovensku — v Banských Bystrici a v Čadci. Novým výrobním programem n. p. Tatra Kopřivnice je teď produkce nové typové řady nákladních aut T 815. Při jejím vývoji a montáži byly zohledněny i cenové zkušebnosti z dosavadní úspěšné produkce nákladních vozů o vysoké průchodnosti se vzduchem chlazenými motory a nosností nad 12 tun. Letošní plán ukládá pracujícím n. p. Tatra vyrobí více než 13 500 vozových jednotek. V porovnání s loňským stouplu denní produkce ze 48 na 54 vozidel. Sortiment tvoří 24 kildních provedení a přes 50 modifikací, určených odlišným účelům v Československu i v zahraničí. kam bude směřovat bezmála 70 % celkové produkce podniku.

TAJNA pokladna byla při renovacích prací nalezena v jednom domě v Leningradě. Ve skříni byly nalezeny staré housle, mezi nimi jeden stradiivárky, porcelán, mince a poštovní známky. Převodní majitel nebyl vypátrán. BYL V RUSKÉM...
ZATVŘEN...
ZATVŘEN...
ZATVŘEN...

Papst contra Darwinisten

ROM, 28. April (AFP). Die Evolutionstheorie Darwins ist mit dem katholischen Glauben vereinbar, wenn sie sich auf Aussagen über den rein biologischen Bereich beschränkt. Diese Ansicht vertrat Papst Johannes Paul II. am Wochenende auf einem internationalen Symposium, zu dem die Glaubenskongregation und die Universität München Wissenschaftler in den Vatikan geladen hatten. Die Evolutionstheorie sei für Katholiken annehmbar, wenn sie nicht auf den geistigen, moralischen und religiösen Bereich angewandt werde, führte der Papst aus. Er wandte sich gegen jüngste Theorien von Anhängern Darwins, wonach das moralische und religiöse Bewußtsein sich im Zuge des natürlichen Selektionsprozesses als eine der menschlichen Funktionen entwickelt haben soll, wie Radio Vatikan erläuterte.

Johannes Paul verwies auf das Dogma der Kirche in dieser Frage. Gemäß der Enzyklika Humani Generis von Papst Pius XII. und dem katholischen Glauben sei die menschliche Seele „sofort“ geschaffen worden. Die Kirche verbiete es nicht, bei Forschungen über die Ursprünge des menschlichen Körpers, der von einer vorgegebenen organischen Materie abstamme, der Evolutionstheorie zu folgen. Darwin ging davon aus, daß der Mensch vom Affen abstammt.

VEJCE NEBO SLEPICE?
EVA NEBO PAPER?

VELBLOUDI PRY velmi pozorně nahlouchají hudbě, zejména pak lesnímu rohu. Tvrdí to člen Švýcarské folklórní skupiny, která nedávno hostovala v městě Dubai ve Spojených arabských emirátech. Protože nesměl cvičit v hotelu, odjížděl zmíněný člen skupiny pravidelně do pouště a zde několik hodin hrál na lesní roh — za pozorné asistence dvouhrbých mláňků hudby.

VIDĚNSKÁ státní oper, která přecuje s vysokým deficitem, svýšl od 1. května ceny svých vstupenek. Sedadlo v přízemí bude na jedno představení stát až 1800 šilinků. Vedoucí činilatelé to vysvětlují slovy: se výšší kvalitou — více paněš.

* 29.4.1995

Erinnerung an Egon Erwin Kisch

Von Eduard Goldstücker

DDR würdigt Kisch

BERLIN, 29. April (AP). Leben und Werk des als „rasender Reporter“ und Schöpfer der literarischen Reportage berühmten Journalisten Egon Erwin Kisch hat das SED-Zentralorgan „Neues Deutschland“ eingehend gewürdigt. Aus Anlaß des 100. Geburtstages des in Prag geborenen Schriftstellers schrieb das Blatt am Montag, Kisch sei mit „Neugier und Parteilichkeit unserer Epoche“ auf der Spur gewesen. Seine Dokumente, „immer Zorn und satirische Größe gegenüber der Menschenfresserei, Einfachheit

Egon Erwin Kisch wurde heute vor 100 Jahren geboren. In seiner Geburtsstadt Prag ist er am 31. März 1948 gestorben. An den Autor, in dessen Namen sich die journalistische Reportage zur literarischen Kunstform verband, erinnert sich der heute in England lebende tschechische Germanist Eduard Goldstücker, der einmal dafür gesorgt hat, daß Kafka in den sozialistischen Staaten – vor allem der CSSR – nicht mehr der anonyme Autor K. geblieben ist. Wir haben Goldstückers Reminiscenz mit freundlicher Genehmigung dem Heft 60 der in Berlin erscheinenden Zeitschrift „europäische ideen“ entnommen. Auf die von Andreas W. Mythe edidierte Zeitschrift sei an dieser Stelle hingewiesen: als Versuch des Brückenschlags über die Systeme und Zeiten hinweg.

Ich habe Egon Erwin Kisch leider nur zweimal gesprochen. Am 4. April 1946 veranstaltete die Kommunistische Partei der Tschechoslowakei ein Mittagessen, um Kischs und André Simonés Heimkehr aus dem mexikanischen Exil in das befreite Prag zu feiern; unmittelbar nach Beendigung des 8. Parteitages, des ersten der Nachkriegszeit, zu dem eine beträchtliche Anzahl führender Kommunisten aus dem Ausland gekommen war. („Eine kleine Komintern“, bemerkte Jacques Duclos scherzend.) Ich war im Außenministerium angestellt, wurde aber von der Partei mit der Betreuung der ausländischen Gäste beauftragt.

Bei dem Mittagessen sollten außer den beiden prominenten Pragern auch der bulgarische Schriftsteller Georgi Karaslawow sowie der ebenfalls in Prag weilende Paul Eluard begrüßt werden. Der Leiter der Kulturabteilung im Parteisekretariat, ein naher Freund aus der Studentenzeit, bat mich, die Gastgeberrolle zu übernehmen. So fand ich mich durch des Zufalls Fügung zwischen Kisch und Eluard und trug eine improvisierte Begrüßungsansprache vor, in der ich unser Zusammensein in Prag als einen Treffpunkt des freien Geistes von Ost und West interpretierte, was auf allgemeinen Beifall zu stoßen schien.

Mit Eluard war ich von Paris her ziemlich gut bekannt, mit Karaslawow hatte ich in den vorhergehenden Tagen

einige Male gesprochen, von Simone wußte ich außer des Buchtitels „L'accuse“ überhaupt nichts, und Kisch sah ich aus solcher Nähe zum ersten Mal. Wenn Kisch von weiten Reisen (oder aus dem Moabiter Gefängnis) nach Prag kam, um seine zartgeliebte Mutter zu besuchen, veranstalteten die Kommunisten gewöhnlich einen Vortragsabend, auf dem er von seinen neuesten Abenteuern in einem der „fünf Kontinente“ erzählte. Ein großer Saal war jedesmal voll, aufmerksames Zuhören wechselte immerfort mit Lachsalven und die Anwesenden fühlten sich am Ende gründlich belehrt und köstlich amüsiert. Ich erinnere mich, wie Kisch nach seiner Rückkehr aus „China geheim“ große Heiterkeit im Saal hervorrief, als er mit einem langen, dünnen Mandarin-Schnurbart auf dem Podium erschien.

Nun saßen wir also nebeneinander und kamen ins Gespräch. Er dankte mir schlicht für die Begrüßung und drückte seine tiefe Zufriedenheit aus, nach der längsten und schlimmsten Unterbrechung wieder in Prag zu sein. Er war zurückhaltend, nur selten huschte ein kleines Lächeln über sein Gesicht und er kam mir müde vor, was er selbst bestätigte. Er wollte, sagte er, jetzt erst ein wenig ausruhen, um sich dann mit der neuen Wirklichkeit des Landes bekannt zu machen.

Rückblickend neige ich eher zu der Ansicht, daß er die neue Wirklichkeit des Landes, oder genauer seine eigene Stellung in ihr, erst schrittweise und mit wachsender Enttäuschung entdeckte. Ich weiß nicht, inwieweit er sich der einem deutschen Schriftsteller im Wege stehenden Schwierigkeiten in der damaligen Tschechoslowakei bewußt war; ich vermute, daß die Probleme erst nach und nach auf ihn herankamen und seine zwei letzten Lebensjahre im steigenden Maße verbitterten. In der Öffentlichkeit war während dieser Zeit sehr wenig von ihm zu hören und kaum etwas Neues zu lesen. Nur ein einziges seiner Bücher sah er: noch in tschechischer Übersetzung erscheinen, auch das aber „bearbeitet“ von seiner alten Freundin und einzig berechtigten Übersetzerin, Jarmila Haasová: die „Entdeckungen in Mexiko“.

Den ganzen Sommer 1946 bis in die zweite Oktoberhälfte verbrachte ich auf

der Freidenskonferenz in Paris. An einem Novembernachmittag, der trübe und feucht war, ein Allerseelentag, wie das in Prag heißt, ging ich mit meiner Frau auf dem Wendelsplatz spazieren. Die armselige Beleuchtung verschleierte kaum die früh eingetretene Dunkelheit. Plötzlich erschien das Ehepaar Kisch vor uns. Auf meinen Gruß antwortete er tschechisch mit erhöhter Stimme, fast mit Entrüstung:

„Wo steckst du die ganze Zeit?“
Als ich „Im Außenministerium“ sagte, machte er eine wegwerfende Handbewegung:
„Anständige Leute verkehren dort nicht.“

Dann, ins Deutsche übergehend, stellten wir einander unseren Frauen vor, und nach einigen Minuten verabschiedeten wir uns.

Kurz danach wurde ich zu unserer Botschaft nach London versetzt. Dort las ich dann auch die Nachricht von Kischs Tod.

Erst viel später habe ich jenes „Wo steckst du...“ richtig verstanden. Kisch hat mich offenbar für einen für Kulturpolitik zuständigen Parteifunktionär gehalten, und seine Frage drückte Vorwurf und zugleich Enttäuschung darüber aus, daß man von dieser Seite an keinem Kontakt mit ihm interessiert war.

Und noch viel später – die Weisheit der Rückschau? – begriff ich den folgeschweren Sinn einer Bemerkung, die Wjatscheslaw Molotow, damaliger Außenminister der Sowjetunion, im Sommer 1946 hatte fallen lassen. Das hängt mit André Simone (und indirekt mit Kisch) zusammen. Kurz nach seiner Rückkehr aus Mexiko avancierte Simone zum führenden außenpolitischen Kommentator im Zentralorgan der Kommunistischen Partei, „Rudé právo“. Im Hinblick auf seine fast dreißigjährige internationale journalistische Tätigkeit nahm ihn der kommunistische Staatssekretär im Außenministerium, Vladimir Clementis, zur Pariser Friedenskonferenz mit. Eines Tages erblickte ihn Molotow und wollte wissen, was dieser Globetrotter da machte. Es zeigte sich dann mit der Zeit, daß „Globetrotter“ die erste Variante dessen war, was später „Kosmopolit“ heißen und als Kollektivbezeichnung für zu beseitigende Personen dienen sollte. Diese aber setz-

ten sich aus solchen zusammen, die zwei, oder manchmal bloß eines, der drei Hauptmerkmale aufwiesen: Alt-kommunist, im Westen gelebt, Jude.

Auf Egon Erwin Kisch trafen alle diese „Kriterien“ zu. Er starb am 31. März 1948, im Augenblick sozusagen des Sieges, den er ersehnt und herbeizuführen geholfen hatte. Er starb rechtzeitig, denn der Tod bewahrte ihn vor dem Schmerz der schrecklichen Erkenntnis, nicht nur nicht mehr gebraucht, sondern verächtlich und geächtet zu sein. Und der Tod ersparte ihm auch, erleben zu müssen, wie sein alter Mitstreiter André Simone vier Jahre später mit Clementis und neun anderen unschuldigen Opfern gehängt wurde. Und die zwei jüngeren Prager deutschen Literaten, ebenfalls Altkommunisten, die nach dem Kriege in ihr Heimatland zurückgekehrt waren und dem neuen Regime wertvolle Dienste geleistet hatten, konnten nur durch eine faktische Zwangsübersiedlung in die DDR einem schlimmeren Schicksal entgehen. Dort wurden sie zwar mit vollen Ehren empfangen, starben aber bald kurz nacheinander am Herzinfarkt.

Kischs deutsche Witwe und Mitherausgeberin seiner Werke in der DDR bemühte sich gegen Ende der fünfziger Jahre, ihren verstorbenen Mann als einen tschechischen Schriftsteller der Welt zu präsentieren. Daher stammt z. B. die Anomalie, die in der ersten Auflage des 1960 im Volksverlag Weimar herausgegebenen „Deutschen Schriftstellerlexikons“ auf Seite 303 zu finden ist: „Kisch... sozialistischer, in dt. Sprache schreibender tschech. Schriftsteller...“. Gisela Kisch ist ebenfalls längst gestorben; ihre Asche ruht in Prag. De mortuis.

Einem Brief, den Kisch am 6. März 1935 während der Rückfahrt von seinem australischen Abenteuer seiner Mutter schrieb, entnehme ich einige Worte, die mir sein Leben (und in gewissem Sinn vielleicht auch sein Werk) zusammenzufassen scheinen: „Ich hatte eine wilde Zeit... abenteuerreich und tragikomisch...“. Ja, auch tragikomisch, aber mit der Betonung eher des ersten Teils dieses zusammengesetzten Adjektivs.

V. HEYRLE ENZYKLOPÄDISCHES LEXIKON* JE KISCH OZNÁČEN JAKO TICHECHSKÝ ŠKRTSTELLER...!!

und Ernst in Anbetracht der sozialen Wahrheit, seien bis heute lesbar geblieben. Seine Arbeiten böten „Stoff der Belehrung, des Vergnügens und der Deutung menschlichen Sinns“. Der Haß gegen den Krieg sei das tragende Motiv seines Lebens gewesen, die Revolution sei „unwiderruflich“ Inhalt seines Daseins gewesen, heißt es in der Würdigung.

POD VEDENÍM rakouského režiséra Hanse Kronbergera vzniká k 100. výročí narození Egona Ervina Kische dokumentární film, který zachycuje místa jeho životního pobytu od mládí až po reportérskou činnost. Film je produkován Rakouskou televizí ve spolupráci s Čs. televizí.

Svodidla z betonu?
„Podle rozborů dopravních nehod v NDR, se dle statistických údajů jedná o výskyt silných svodidel z betonu. Mají se objevit tam, kde nejdříve zpravidla nastane puknutí vozidla namáhání do roviny. Při ztrátě pravé v NDR zanechal autistický dopravní nehodovost a tím do sledu.“
ZEMSKÝ SVODIDLA Z
NYX BETHAN.

Über 15 Millionen Bundesbürger sind dem Tabak verfallen

Rauchen eine der wichtigsten Ursachen für Krankheit und Tod / Fachleute stritten im Bundestag über Schutz Jugendlicher

vor allem in der Zeit nach ihrem Entschluß derzeit oft keine Hilfestellung. Der Hamburger Wirtschaftswissenschaftler Harald Jürgensen äußerte sich skeptisch hinsichtlich von Überlegungen, den Zigaretten-Konsum von Jugendlichen durch das Verbot von Automaten einzuschränken.

Er verwies besonders darauf, daß in vielen Ländern keine oder deutlich weniger Zigarettenautomaten als im Bundesgebiet (rund 40 Prozent Marktanteil) aufgestellt seien, ohne daß dies zu einer wesentlichen Verringerung des Anteils von Rauchern unter den Jugendlichen führe.

senschaftler kamen teilweise kontroverse Vorschläge zur Eindämmung der Gefahren des Rauchens: Der Münchener Physiologe Klaus Thurnau brachte den Gedanken einer Schadstoffarmen „Nikotin-Zigarette“ ins Gespräch. Diese Zigarette müsste Gegenstand einer umfassenden „Produktinnovation“ sein, in die auch Forschungsgelder des Staates fließen sollen, meinte der Mediziner.

Der Düsseldorfer Professor für Sozialarbeit, Klaus Dieter Stumpe, setzte sich für eine verbesserte Beratung derjenigen ein, die sich entschlossen haben, mit dem Rauchen aufzuhören. Diese Gruppe findet bis hin zu zehn Zigaretten pro Tag rauchen. Die Anhörung war im Anschluß an eine Verschärfung des Jugendschutzgesetzes im Bundestag beschlossen worden.

Nach Aussage von Medizinern vor dem Ausschuß ist Rauchen die „wichtigste einzelne Krankheits- und Todesursache“ und führt nach Hochrechnungen zu rund 140 000 vorzeitigen Todesfällen pro Jahr im Bundesgebiet, 85 bis 90 Prozent aller Fälle von Lungenkrebs sowie ein Viertel aller Blasenkrebs-Erkrankungen seien auf die Inhalation von Tabakqualm zurückzuführen.

Svobody se již nedožila...

Bylo to 26. dubna 1945. Ve tři hodiny odpoledne musela obléci jen sukni a blůzu bez límečku, dlouhé vlasy na krku ji ostříhali. Ruce dožad, žilzka. Sekyra dopadla. Sestřičitelé Božena Steidlová se svobody již nedožila.



Byla poslední — sto padesátou pátou — ženou popravenou v pankrácké sekýrě. Čtyři s ní popravení muži — J. Pechman, J. Libarda, F. Navrátil a J. Bryna byli posledními z devíti set dvaceti mužů. Boženu Steidlovou postavili nacisté na Pankráci před zvláštní soud u Německého zemského soudu v Praze dne 23. března. Dopustila se „těžkého zločinu proti Velkoněmecké říši“ — přechovávání osob hledaných gestapem. A za to zná nacistické „právo“ jen jeden trest — smrt. Měsíc strávila v cele smrti, s dalšími ženami, které postihl tento tragický osud. Jedna po druhé odcházely na cestu, z níž nebylo návratu. Anastazie Kočková, Anna Vitovská, Marie Barbošová a další a další. Nakonec zbýly čtyři. Božena Steidlová, žena, která mimo jiné poskytlá úkryt jihočeskému odbojovému instruktorovi KSC J. Raiskupovi-Malešovi a i jinak všestranně pomáhala odbojovým pracovníkům v jejich zápasu za svobodu národa, byla mezi nimi. Na její šíji však popravit sekýra dopadla, aby ukončila život statečné mladé ženy. Pro zbývajících tři ženy a 52 muže odsouzené k smrti se 5. května otevřely dveře cel, aby jimi vyšli zpět do života. Pankrácká sekýra za pouhé dva roky, od 5. dubna 1943 do 26. dubna 1945, stala 1075 blav českých vlastenců. Pak ji nacisté z Pankráce odvezli a tajně ji hodili do Vltavy.

Aufgespießt

„Einer Anregung nachkommend, teile ich mit, daß die von mir in meiner Rede vom 3. Dezember 1952 vor dem Deutschen Bundestag abgegebene Ehrenerklärung für die Soldaten der früheren Deutschen Wehrmacht auch die Angehörigen der Waffen-SS umfaßt, soweit sie ausschließlich ehrenvoll für Deutschland gekämpft haben.“

Der damalige Bundeskanzler Konrad Adenauer 1952 in einem Brief an den ehemaligen Inspekteur der Waffen-SS, Generaloberst a. D. Hauser, verbreitet vom Pressedienst der CDU/CSU-Bundestagsfraktion, nachdem Bundeskanzler Helmut Kohl im Bundestag eine ähnliche Äußerung des ersten Nachkriegsvorsitzenden der SPD, Kurt Schumacher, zitiert hatte. Eine Kopie des Adenauer-Briefes sei dem Fraktionsvorsitzenden Alfred Dregger „aus der Bevölkerung“ zugesandt worden, schrieb der Dienst.

Taiwaner bekam Erfinderpreis

GENÈVE, 25. April (AP). Der 25jährige Taiwaner Bao-Shen Liu hat für einen von ihm entwickelten Winkelmesser den Großen Preis der Internationalen Messe für Erfindungen 1985 in Genf erhalten. Wie die Messeleitung am Donnerstag mitteilte, erleichtert das kleine und als revolutionär einfach bezeichnete Instrument die Berechnungen beim technischen Zeichnen.

Der „Oscar“ für die populärste Erfindung 1985 wurde an Pierre Boiteux aus Frankreich vergeben. Er hat einen vierbeinigen Tisch entwickelt, der auch auf unebenem Boden nie wackelt. An die französische Firma Societè Capt'A wurde für die Übertragung von Elektrizität ohne Kabel der Preis der Republik und des Kantons Genf überreicht.

Komentátor TASS o A. Dreggerovi

Militarista a antikomunist

MOSKVA: Na vyslovené militaristické a antikomunistické postoje předního bonnského politika A. Dreggera poukazuje komentátor sovětské tiskové agentury TASS A. Grigorjev: Je tomu právě 40 let, píše, kdy se sovětská vojska probívala v Berlíně a kdy mezi zvlášť áporné se bránícími jednotkami fašistického wehrmachtu byl i pěší prapor kapitána A. Dreggera. Fanatický obránce Hitlerovy „říše“ se rval i tehdy, když v berlínském předměstí Karlshorstu představitelé wehrmachtu podepisovali bezpodmínečnou kapitulaci. Tehdejší nacistický kapitán a nyníjší předseda frakce CDU/CSU ve Spolkovém sněmu NSR A. Dregger to vstane přiznal veřejně. „Jsem bratr na to, že i v poslední den války jsem pokračoval v boji proti Rudé armádě“, napsal Dregger v dopise odeslaném před několika dny do Washingtonu. Válečnický postik hitlerovského „vdatého bojovníka“ by podle jeho mínění „měl otevřít oči“ velké skupině amerických senátorů, kteří se rozhodně stavějí proti ámyslu prezidenta R. Reagana navštívit 5. května v západoněmeckém městě Biliburgu hrbitov, kde jsou pohřbeni vojáci wehrmachtu a esesáci a uctít jejich památku položením věnců. Neznávisť k jímým národům, v první řadě k národům SSSR, zastupená vira v „německé vojenské árdinosti“, třebaž odošene hákovým křídlem, vztek nad krachem nacistické říše — to všeobae, jak se ukazuje, je možné konzervovat a zachovat svěží a připravené k panití po desítky let. A. Dregger je jedním z mistrů v tomto oboru na březích Rýna, uzavírá komentátor agentury TASS A. Grigorjev.

JE TO VŮL, JEN JAKO ANTIKOMUNISTA
JE SUPRITELNĚ...

Vynikající kytarista a pedagog

(ter): Dnes se dožívá šedesát let profesor Jiri Jirasek. Mnoho let působil jako studový kytarista, brál s orchestrem Karla Vlachy, netěšil v rozhlasu, přivlkal kytarové buděvní doprovod k mnoha českým filmům a znal je posluhující z desek Supraphonu i Pantonu. Od roku 1965 je profesorem pražské konzervatoře. Během působení na tomto ústavu vychoval řadu vynikajících kytaristů i pedagogů. Jeho žáci získali vysokou úroveň, takže se poprvé v historii konzervatoře mohli účastnit mezinárodních soutěží v Paříži, Mnichově a Barceloně, kde se umístili na předních místech a proslavili tak dnes již známou vysokou úroveň české kytarové školy v tomto roze chvala nakladatelství Panton publikací „Základy kytarové techniky“, kde profesor Jirasek zpracoval své mnohaleté pedagogické poznatky.

Krátký sen o bohatství

Káhira: Jen velmi krátce snil káhirský obchodník Abdai Letif krásný sen o tom, že se mu podařilo objevit ložisko ropy. U svého domku na předměstí egyptského hlavního města si vyhloubil studnu a tři dny potom začala pumpa z této studny čerpat podivnou tekutinu nahnědlé barvy, páchnoucí po benzínu. Abdai Letif, v předtuše velkého bohatství z vlastního pramené ropy, ihned odnesl vzorky této tekutiny úřadům. Laboratorním rozбором se však zjistilo, že jde o směs vody a benzínu. Při hloubení studny se totiž káhirskému obchodníkovi podařilo navrtat potrubí, vedoucí z podzemního zásobníku benzínu k nedaleké pumpě.

Pohroma pro ptactvo

(lob): Vlaštovka obecná a jitrka obecná patří mezi ty ptáky druhý, kteří jsou velmi závislá na meteorologických poměrech. Tento vztahování vztah k počasí vyplývá především z jejich způsobu oběru potravy. Oba druhy lovitomys vyhledávají lelu, který ale za studného počasí záleží do úkrytů. Proto v jarních nebo letních měsících stačí několik chladných dní, často spojených s dlouhotrvajícími dešti, a hromadné hynutí vlašťovek a jitrček je neodvratné. Při ornitologickém průzkumu se zjistilo, že ptáci se snaží nepřetěžovat čáší přelétat v hlnedech, jitrčky tam však byly napříkl tak namáčené, že se s hlnedě nemohly vůbec hýbat a ptáci, kteří přiletěli jako poslední, se už nemohli ani obrátit, takže byli jakoby v pasti. Navíc uzavřeli hlnední otvor svými těly a tím zabránili proudění vzduchu do hlned. Někteří proto zahynuli udusením, i žitřící ptáci byli velmi slabí a vyhublí. Ornitologům se zdálo, že mliadeta anešší nepřiznávají počasí lip než dospělí ptáci. Stovky jich zachránili, někdy i za cenu stržení hlned, vyčerpané příkrmovými, okroužkovali a opět vypustili.

Potřebují kormidlo

(jaz): K letání potřebují ptáci i ocaa. Dává tělu nejen aerodynamický tvar a zabrakuje, aby se za leticím opetencem tvořily vzdušné víry, ale také slouží jako kormidlo, kterým pták mění směr letu. Důležitou funkci plní též při dosednutí. Usnadňuje totiž měkké přistání, neboť spomaluje rychlost. Někteří ptáci, jako např. vlaštovky, využívají ocasu též jako plochy zvěšující křídlo, zvláště pak za klouzavého letu... A ČLOVĚK.



Celý pokrokový svět si dnes připomíná 115. výročí narození Vladimíra Iljiče Lenina

NEPATŘÍM KOLT KE SVĚTU, ALE
V HAUZOLEU VYTAHA ZDRAVĚJC!
(22. 4. 85)

»Neochvějný« postoj R. Reagana

Bonn: Prezident USA R. Reagan není ochoten změnit své rozhodnutí navštívit za svého plánovaného pobytu v NSR hřbitov v Bitburgu, kde jsou pohřbeni esenci a vojáci nacistického wehrmachtu. Podle mluvčího Bílého domu trvá Reagan na svém rozhodnutí položit na hřbitov věnec, a to i přes protesty pokrokové americké a světové veřejnosti. Je celkem příznačné, že mezi prvními, kdo »vysoce ocenili« tento »neochvějný« postoj prezidenta Reagana, byl spojový kancléř NSR H. Kohl. Ten totiž Reaganův projev účty k nacistům označil za »gesto skutečného příttele«.

Bald eine Million Millionäre

In den USA wird es bei einer Gesamtbevölkerung von 236 Millionen Menschen bald eine Million Millionäre geben. Rund 80 Prozent der Reichen haben ihr Vermögen selbst angehäuft. Die meisten Reichen gibt es in den Südstaaten. Mit den meisten Millionären — über 114 000 — liegt Kalifornien an der Spitze.

Noch größerer EG-Weinsee

Nach dem Beitritt von Spanien und Portugal werden in den Ländern der Europäischen Gemeinschaft künftig rund 200 Millionen Hektoliter Wein pro Jahr erzeugt werden. Aber nur rund 170 Millionen Hektoliter sind absetzbar.

DELAH, CO MUŽU...

Der Student soll an einer Puppe eine Zangengeburt demonstrieren. Es ist das erste Mal, daß der junge Mann eine Geburtszange in der Hand hält. Schweißüberströmt arbeitet er.

„Großartig“, klopft ihm der Professor auf die Schulter, „wenn Sie jetzt noch dem Vater die Zange über den Schädel hauen, haben Sie die ganze Familie ausgerettet.“

J. Lenárt na návštěvě v NSR

Hamburk: Na pozvání ÚV Německé komunistické strany přicestovala včera do Hamburku delegace ústředního výboru KSČ, vedená členem předsednictva ÚV KSČ a prvním tajemníkem ÚV KSS J. Lenártem. Na hamburském letišti Č. hosty přivítali člen předsednictva vedení NKS K.-H. Schröder, člen krajského výboru NKS v Hamburku H. Boje a další pracovníci.

JEL NAKUPOVAT, HAZEL, 4A02AY!

Der „Orden“ mit dem Totenkopf

Die SS mit ihren weitverzweigten Gliederungen scheint vierzig Jahre nach Kriegsende trotz millionenfacher Grausamkeiten im westlichen Ausland, zum Teil aber auch in der Bundesrepublik, in diffuses Vergessen geraten zu sein. Bei der geplanten Bitburg-Visite während des Reagan-Besuches wollte Bundeskanzler Helmut Kohl auf dem dortigen Soldatenfriedhof, auf dem sich auch Gräber der Waffen-SS befinden, einen offiziellen Schlußstrich unter dieses blutige Kapitel deutscher Geschichte ziehen. Statt dessen hat er Wunden aufgerissen. Die SS ist wieder in die Schlagzeilen gerückt.

Was war dieser „Orden“ mit den germanischen Runen auf den Kragenspiegeln für eine Armee, wie war sie entstanden? Die Anfänge liegen schon in der frühen Phase der Nazi-Partei. Im März 1923 war eine sogenannte Stabschwache gegründet worden, eine „Schutzstaffel“ für Hitler. Erstmals tauchten dabei schwarze Uniformen mit Windjacken und Totenkopfnadel auf. Hitlers damaliger Chauffeur Julius Schreck wurde 1925 mit dem Aufbau der Truppe beauftragt: Rollkommandos für Saal- und Straßenschlachten waren zunächst der Auftrag. Im Frühjahr 1929 berief Hitler den „alten Kämpfer“ der NS-Partei, Heinrich Himmler, zum „Reichsführer SS“.

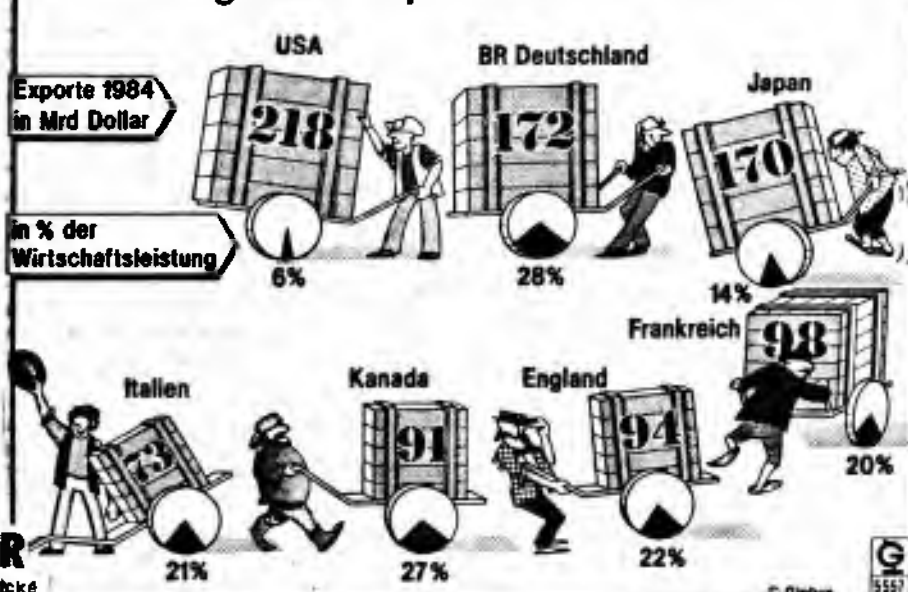
Etwa 1000 fanatische Mitglieder — zum großen Teil ehemalige Freikorps-Angehörige und Männer der deutschen Kolonial-Schutztruppen in Afrika — bildeten dabei den Kern der NS-Gliederung. Im Dezember 1930 hatte Himmler schon 2700 Leute gewonnen. Kompanien wurden gebildet, innenpolitischer Terror trainiert und Bürgerkrieg vorbereitet, unter anderem in Arolsen und Ellwangen, heute noch beliebte Versammlungsorte für SS-Traditionstreffen.

Als politischer Bereitschaftsverband wurden einige SS-Kompanien 1931 zu Sonderkommandos zusammengelegt, im Frühjahr 1933 wurde das „Wachbataillon Berlin“ gebildet. Es erhielt beim Nürnberger Parteitag im September 1933 den Namen „Leibstandarte-SS Adolf Hitler“. Zur Bewachung der sogenannten Schutzhaftlager kurz nach NS-Machtübernahme und Reichstagsbrand wurde diese Parteitruppe nicht eingesetzt. Das überließ Hitler der SA, der braunen Sturm-Abteilung. Die SS beschäftigte sich zu dieser Zeit schon mit diffizileren Sachen: dem

Aufbau gefürchteter Machtzentralen wie Gestapo (Geheime Staatspolizei), Sicherheitsdienst und Judenschikanen. Das Reichssicherheitshauptamt, das SS-Führungshauptamt, das SS-Wirtschaftshauptamt und andere Institutionen entstanden. Laut Eugen Kogon („Der SS-Staat“) verfügte der Himmler-Apparat 1936 bereits über 210 000 Freiwillige, davon knapp 25 000 Totenkopfverbände, der Rest SS-Verfügungstruppen. Die Totenkopf-Verbände wurden damals schon als Spezialtruppe für spätere KZ-Führungsaufgaben zu Fanatismus und Brutalität gedrillt. „Stahlharte deutsche Männer“, verlangte Theodor Eicke, später Inspektor aller KZ-Lager.

Kurz nach Kriegsbeginn im September 1939 begann die SS mit der Aufstellung eigener Truppenteile. Dabei stützte sie sich zunächst auf die SS-Verfügungstruppen, durchweg Freiwillige. Nach der 1933 gebildeten SS-Leibstandarte (zunächst Regimentsstärke, zu Kriegsbeginn Panzerdivision) folgte im Herbst 1939 die 2. SS-Panzerdivision „Das Reich“, im Jahr 1940 die SS-Panzer-, Panzergrenadier- und SS-Gebirgs-Divisionen „Totenkopf“, „Wiking“ und „Nord“ sowie eine SS-Polizeipanzergrenadier-Division. Sie waren nicht für den Einsatz in Konzentrationslagern bestimmt, sondern sollten für Hitler und Himmler Europa erobern. Insgesamt hat die SS 20 sogenannte Waffen-SS-Divisionen, fünfzehn Brigaden und drei kleinere Einheiten aufgestellt, die zum Teil aus sogenannten Volksdeutschen zwangsweise rekrutiert worden waren. Eine Kommandierung als Wachpersonal in Konzentrationslagern war für diesen Kreis nicht die Regel.

Die größten Exporteure des Westens



Zivé světiomety

[bar]: V tisícimetrových mořských hloubkách žijí sěpie, které mají vyvinuty zvláštní světelné orgány. Tito živočichové se při lovu rychle pohybují v hejnech a světlo si daleko

před sebe. Osvětlují si cestu, pátrají po kořisti a oslňují nepřítel. Sěpie mají dva odlišné typy „reflektorů“, jednak v malých podkožních dutinách shromažďují dárce světla — svítilní bakterie, jednak si světelnou energii sami vyrábějí. Nejkrás-

Na jídelníčku králík

nejší záti vydává hlavoňozec Lycotheutis diadema, žijící v hlubších jižní části Atlantického oceánu.

šením sdělení expertů OSN o tom, že podle jejich propočtů se v příštím století bude více než třetina potravy masa a masných výrobků krýt z této oblasti živočišné výroby. Králík

líci se chovají už od pradávna. První pokusy s jejich hromadným chovem se konaly už ve starém Egyptě. Od těch dob se tato nenáročná zvířata stále chová a šíří na všech kontinentech.

světa. Jejich chutné a výživné maso má velmi vysokou nutriční hodnotu, zejména v těžkých a válečných dobách, vitaným doplňkem jídelníčku.

Während der obengenannten Sitzung haben Sie in provokativer Weise mehrere Äpfel verteilt und mit dem Abfall die nicht dafür vorgesehenen Aschenbecher verschmutzt. Darüber hinaus haben Sie fast ausschließlich Ihre Redebeiträge mit vollem Mund verteuert. Ihr Verhalten gegenüber den Vertretern der Geschäftsleitung wirkt auf diese abstoßend und respektlos und widerspricht auch jedem menschlichen Anstand. ... Kopie dieses Schreibens fügen wir Ihrer Personalakte bei."

Die Transportsystem-Firma Muckenhaupt in Hattungen an ein Mitglied des Betriebsrats zielt nach der Gewerkschaftszeitung „metall“.

Werbung mit Gott gestoppt

FRANKFURT A. M., 23. April (epd). Der Werbeslogan „Lieber Gott – toll, daß es so schöne Sachen bei Hertie gibt“, mit dem die Hertie Waren- und Kaufhaus GmbH in 22 Kaufhäusern in Anzeigen und Handzetteln für den Kauf von Geschenkartikeln warb, ist gestoppt worden. Dies teilte am Dienstag in Frankfurt ein Sprecher des Unternehmens mit. Dieser Entscheidung des Unternehmens waren Proteste von Kirchengemeinden vorangegangen, in denen kritisiert wurde, durch die Aktion werde das religiöse Empfinden vieler Christen verletzt. Der Sprecher räumte ein, daß der Slogan der „Lieber Gott“-Verkaufsaktion „leichtsinnig“ war.

4 SOB HAVE THE QUEEN?

šimu aktéru watergatské aféry, vění sumu peněz. Byly určeny na „jednu operaci“ v Dallasu. Do tohoto města také v téže době lidé z CIA dopravili zásilku pušek a automatických zbraní. Když se později přímo zeptala Stragis, jestli ona „tajemná operace“ byla Kennedyho vražda, dostala klidnou odpověď. A o tom všem vypovídala Lawrenceová při procesu v Miami. Lane prohlásil, že ústet CIA na vraždě prezidenta USA nepřímo potvrdily i svědecké výpovědi, které získal od bývalých vedoucích Federálního vyšetřovacího úřadu.

Ze to, že zpochybnili oficiální verzi Warrenovy zvláštní komise pro vyšetřování Kennedyho vraždy, si Lane už dost vytrpěl. Jak sám říká, má kvůli CIA velké potíže s veřejnými projevy i publikováním svých knih. Např. pro svou první knihu Honba za rozsudkem nemohl najít dva roky vydavatele. Dál však prohlašuje, že má dost důkazů o tom, že Kennedyho odstranila CIA, ovšem upozorňuje, že s uveřejněním budou nepředstavitelné problémy.

Po zmíněném procesu v Miami jedna členka poroty L. Armstrongová řekla reportérům televizního zpravodajství: „Panu Lanovi se podařilo dokázat, že Hunt a CIA zabili Kennedyho. Jsem rozhořčena, že naše vláda neudělala nic, aby viníky potrestala.“

o Pouze 35 kilometrů od Dubrovníka ve vesnici Gromača byla objevena více než 2000 metrů dlouhá jeskyně. Podle názoru zážitekologů speleologů je jednou z nejkrásnějších v Jugoslávii. Po dokončení jejího průzkumu se stane novou turistickou atrakcí na jugoslávském pobřeží jaderského moře.

Před nedávnem prohlásil známý americký právník Mark Lane, že má důkazy o tom, že vraždu prezidenta Kennedyho skutečně zorganizovala CIA a že Lee Harvey Oswald, jenž byl označen za pachatele, na prezidenta vůbec nevystřelil. Lane o tom opět nedávno hovořil v průběhu procesu v Miami na Floridě, v němž obhajoval týdeník Spotlight. Ten byl už dříve žalován pro „urážku na cti“ jedním z účastníků watergatské odposlouchávací aféry agentem CIA Howardem Hunterem. Hunterova žaloba se týkala článku z roku 1978, ve kterém bývalý agent CIA Viktor Marchetti napsal, že Hunt byl 22. 11., tedy v den, kdy byl Kennedy zavražděn, v Dallasu a že se na spiknutí proti prezidentovi podílel. Hunt si najal schopného advokáta, podal žalobu na časopis, který obvinil z pomluv a docílil rozhodnutí, že mu časopis vyplatí 650 000 dolarů jako odškodnění. Hrozilo, že Spotlight se ocitne na mizině; časopis podal odvolání a obrátil se o pomoc na Lana. Rozhodnutí poroty, která se radila dva a půl dne, bylo jednoznačné. V Marchettiho článku chybí jakákoli pomluva Huntera, časopis spor vyhrál.

Pozornost se však při procesu soustředila na skutečnost, že Lane nechal předvolat jako svědkyni jistou Marilu Lawrenceovou, která den před vraždou v Dallasu předala Franku Stragisovi, dal-

ŠIBLAT V PRODEJI
VODKY STOUPL
O 2 MILIARDY RUBLŮ...

PRAVDA O VOJTOVĚ HUMORU

KDYŽ OD NÁS před patnácti lety odešel, bylo to jako by padl milovaný strom. Nebylo u nás snad nad Jaroslava Vojtu. Neuvádím úmyslně termín „populární“ – to je dnes kdekoliv. Včera zazpíváte v televizi a ráno v rádiu. Všechno už je populární. U Vojty to nebylo takhle. Jediné jeptiči popularita, to byla lety prověřená, obávaná láska mezi lidmi a jím.

Nechť vzpomínat na herce Jaroslava Vojtu, chce se mi daleko spíš pochvilil Vojtova vzdání a ušlechtilé lidské a pohodu, která z něj doslova dýchala. Neznám nikoho, kdo by mu nebyl přátelsky nakloněn a kdo by si byl jeho náklonnosti nepovažoval. Vojta neměl nepřátel, kam ukročil, všude zanechal jas a kousek svého nesehnatelného a svědčícího kouzla. Byl hluboce spjat nejen s dospělými lidmi, ale i s dětmi, se zvířaty, s přírodou. Odtud pramenila i jeho nehraný prostota, názor na život, smysl pro humor. A zde byly i kořeny jeho kreditu u všech, s kterými se v životě potkal a kteří měli to šťastné poznání ho z důvěrné blízkosti.

Takže Vojtova oblíbenost sahala i hluboko do divadla, kde lidem kolem sebe dělal radost už jen holou přítomností – a dokonce i v nepřítomnosti. Herci k tomu sami známenitě přispívali oněmi proslulými „vojtovskými“ anekdotami, je-

hltě tradici založil Bertě Hugo Haas a jeho přechotní následovníci – třeba Otto Rubík, Josef Gruss a další. Nebylo to ušlechtilé samozřejmě pravda, bodej by taky mezi herci; já sám se kašpáre přiznávám k řadě plagiátů. Lidé mimo divadlo a vlastně celý národ vzal tohle taskové užitnictví s radostí za své – a tak bez Vojtova vědomí kolovalo o něm neuvěřitelně množství veselých historek a anekdot, „zaručené“ pravdy, ve kterých hrál hlavní komickou roli. Při jejich tradování byl sám nejdůležitějším posluchačem a sám je s oblibou dával k lepšímu dál. Nuco se zloboval, že „to na něj vymějšleli ti rošťáci“, ale oči a smích ho usvědčovaly ze lži. Ale protože „není šprochu, aby na něm nebyla pravdy trochu“, tak občas něco pravda byla. Sám se mi přiznal ve slabší chvíli: V šatně Tylova divadla přišla řeč na domácí zvířata – pejskáři chválili pejsky, kočičkáři kočičky, pan Stelmar dokonce svou velkou lásku – holuby. Vojta poslouchal a pak řekl: „Víte, chlapi, to všechno je moc obyčejný, já chci dětem udělat radost, a tak jsem jim koupil veverku.“ Někdě se ozval: „Veverku? Vojta, ta přece strašně smrdí.“ Ale Vojta se dušoval: „Veverka, že smrdí? A vůbec ne!“ A dodal provinile: „Ale někdy hrozně!“

Když jsme společně účinkovali, myslím, že to bylo ve Vojtově rodné Kutné Hoře – Vojta, Stuchal a já – a Stuchal, který pořád konferoval, navodil řeč o „vojtovských“ anekdotách. Vojta, který přišel vzápětí na scénu, to vyvracel a měl mou anekdotu. Ale podařilo se mu ji tak dokonale zmatat, že by to byl nikdo na světě nemohl narežítovat itp. Odešel se



Kresba Jiří Kouda

Jak to bylo v Dallasu?

Vražda amerického prezidenta Johna Kennedyho 22. listopadu 1963 v texaském Dallasu je stále zahalená rožňákem tajemství. Zhruba dvě třetiny obyvatel Spojených států nevěří oficiální verzi Warrenovy komise a údajně jediným vrahovi. Byla přinesena dlouhá řada faktů, svědčících, že šlo o spiknutí, jehož cílem bylo prezidenta Kennedyho zavraždit.

Ke stejnému závěru došel i zvláštní výbor Sněmovny reprezentantů pro nové vyšetření vraždy J. Kennedyho a M. L. Kinga, který pracoval od roku 1978 do roku 1978. Tento výbor se ve své zprávě přiklonil k názoru, že zločin spáchaný v Dallasu je dílem „gusanos“ (kubánských kontrarevolucionářů) a americké mafie a že obě tyto skupiny byly prodouzenou rukou vyzvědných služeb USA. Jim Garrison, který už v roce 1967 podnítl řízení proti agentovi smutně proslulé Ústřední zpravodajské služby (CIA) C. Shawovi, tehdy přišel s nejpravděpodobnější verzí vraždy amerického prezidenta; vyjádřil přesvědčení, že vraždu zorganizovali pracovníci CIA.

J. Kennedy, jak vyšlo najevo už krátce po jeho smrti, nevyučoval v soukromých rozhovorech možnost organizované likvidace své osoby. Za zcela reálný přitom pokládal pokus o vojenský převrat, který by byl zahalen do fráze o „vlaste-

o Všeobecného komunistického subotniku na počest 115. výročí narození V. I. Lenina se v celém Sovětském svazu zúčastnilo okolo 155 milionů lidí. Hodnota produkce ze sobotní dobrovolné pracovní směny přesáhla jednu miliardu rublů.

Strougal Strougal mezi hokejisty Súdánu
TITULEK ROKU..!

smíchu a bouřlivého aplausu publiky. Smáli jsme se za vtipem jako blázní, – nejste Vojta. V chci mi povidat. „Pamatoval sis to, jak jsem to říkal? Já bych to říkal pořád, když to měla takový úspěch!“

Jaroušek Vojta měl charakteristický hlas, který bylo rozkoš napodobovat a v divadle to uměl faktka každý. Stávalo se, že režisér při zkoušce volal na prázdné jeviště, aby Vojtovi sdělili nějakou připomínku: „Vojto! a ze všech koutů se ozvalo hned několik „Vojto“ najednou: „Co je?“ Uměli to i kluci z techniky.

Chci jsem a měl bych vlastně napsat pětiletou vzpomínku, a nějak mi do toho pořád leze humor. A myslím si dokonce, že je to právě ve Vojtově případě namístě. Na některé lidi nelze vzpomínat s nostalgií.

Pamatuji se na naše poslední setkání – Šli jsme tehdy společně z rozhlasu pěšky do Národního. Byl studený, březnový den, válečnické náměstí občas zalilo bíděl slunce. Povidali jsme si o jeho nemocném srdíčku. Jako by byl nějak tuší blížící se konec. Šel statně jako lva a najednou se na Národní třídě do mne zprudka zavěsil. Došli jsme do divadla, a pak jsme se rozloučili. Dodnes slyším jeho poslední slova: „A za volej někdy, anebo se zastav za mnou v Modřanech, ty rošťáku!“

Už jsem to nestihl. Jaroušek Vojta zemřel 20. dubna 1979 ve svých dvaadvaceti letech.



„A nejhorší, že má taky šerednou povahu.“

Ve sladkém zajetí

(job): Rostliny lákají hmyz někdy nejen vůní, ale i nepříjemným mršinovým zápachem. Například áron skvrnitý má květnou palici obalenou toulcem. U zúženého místa toulce jsou četné štětky, které si ce dovůli mouchám, přilákaným zápachem vniknout do dutiny, ale zpět již nemohou. Octnou se v nedobrovolném zajetí, kde však mají dostatek sladké šťavy, takže nezahynou. Když dozraje prašník osypou mouchy pylem, uschnou chloupky v toulci a zajatci mohou uniknout z nedobrovolného zajetí. Po úniku přenesou pyl do mladších květů, kde se právě otvírají blizny.

Přísně proti živýkačkám

Ofady v Singapuru zabývaly nedávno širokou kampaň proti živýkačkám. Ministr kultury Sappiah Dhanahalan vydal zákaz na reklamy inzerující živýkači guma v rozhlasu a televizi. Současně prohlásil, že nebudou-li výrobci tlakem na obaloch štátně stanovený test, budou proti nim podány radikální zásahy. Dávadem rozsáhlé antizivýkačkové kampaně jsou varšavští občané na odstranění živýkačky ze stěn a podlah ve veřejných budovách. Jak uvedl ministr, vyžaduje si to roční náklady 150 tisíc zlotých (asi 75 tisíc amerických dolarů). Váha bych se nedivil, prohlásil singapurský ministr, kdyby se naše město stalo jediným státem na světě, kde je zákaz živýkači živýkači guma. A byl bych docela spokojen. (16)

Poutní místo

JAROSLAV SEIFERT

Pro ulouhý cestě jsme se probouzel
v ambitech chrámu, kde se spávalo
na holých dlaždicích.

V těch dobách autobusy ještě
nebyly,

jen tramvaje a vlak,
a na pouť se chodilo pěšky.
Kolik mi bylo asi tenkrát let?
Probouzely nás zvony. Duněly
z podsaditých věží.

Pod jejich údery chvěl se nejen
chrám,

ale i rosa na stěblech,
jako by někde blízko, nad hlavou
dupali sloni do oblak
při ranním tanci.

(Ze sbírky MOROVÝ SLOUP, která
vyšla znovu v Malé edici poezie
v naklad. Ča. spisovatel)

Návrat rysa na Šumavu

(job): Začátkem letošního roku byl opět vypuštěn pár rysů do šumavských hvozďů, tentokrát už potřetí. Před několika lety byla rysí samice na Jezeřně u Mladé Boleslavi usmrcena kulovou pytláka. Autoři projektu LYNX (podle latinského jména rysa ostrovida Lynx lynx) jsou dobrovolníci i profesionální ochránci přírody ze Západočeského a Jihočeského kraje i z Prahy. Vysazení rysové pocházejí ze Slovenska, strávili však delší dobu v karanténě v ostravské zoo. Projekt počítá se zdomácněním této vzácné kočkovité šelmy na Šumavě.

Kouření a hudba

Účinky kouření se všestranně projevují, lek dokládá švýcarsko, kde byl pomocí elektronické aparatury proveden sluchový test 97 hudebníků. Lausannského symfonického orchestru. Účinkem se přitom, že sluch nekonkrétně musikalitě je lepší než jejich koležů kytá. Bylo rozhodnuto, že nepřítel se přitom sech na obsazení vojenských míst přehlídne k tomu, zda je hudebník kyták či ne. Přednost budou mít nekytáci.

TO JE KRÁSNÝ TĚLO...

Vejsce - symbol jara a života

VEJSCE DO SKLA PO VÍDEŇSKÉM ZPUSOBU (1 porce): 2 vejce, sůl, kousek dobrého másla. — Vajíčka vařená 2–2½ minuty vykopáme do skleničky, osolíme a přidáme máslo. Podáváme s chlebem ke snídani. Menším dětem chléb do vajíček nakrájíme, lépe se najedí.

SKOTSKÁ VEJSCE: 4 větší vepřové řízky, sardelová pasta, sůl, 8 tenkých plátků chleba, 4 netvrdo vařená vejce, hladká mouka, vejce na obalení, strouhanka, Vitolan nebo Ceres Soft na smažení. — Řízky naklepeme, osolíme, slabě potřeme sardelovou pastou, poklademe kůnkou a celými vejci. Zabalíme, spichneme kovovými jehly na závitky nebo párátky, obalíme v mouce, vejci a strouhance a ve vyšší vrstvě tuku pomalu smažíme. Usmážená skotská vejce rozpálíme a podáváme s opékanými brambory nebo s bramborovou kaší a se salátem.

PARÍŽSKÁ HNÍZDEČKA: 4–5 vlnitých plátků širšího salámu, sádlo, 4–6 vajec, sůl, křen. — Neloupený salám nakrájíme na plátky tlusté asi půl cm. V páni rozebereme sádlo a salám v něm po jedné straně opékáme, až se slupka srazí a ventiknou hnízdečka. Potom do každého vyklepneme vejce a zahříváme dále, až se vejce srazí. Hotový pokrm osolíme a posypeme strouhaným křenem. Podá-

váme s bramborovou kaší nebo se špenátem nebo i s čoukou nakyselo. Doplníme sladkokyselou okurkou.

MICHANÁ VEJSCE PO ŠPANĚLSKÉM ZPUSOBU: 40 g juna, 1 cibule, 8 vajec, sůl, kečup, strouhaný sýr. — V tuku osmahneme nadrobno nakrájenou cibuli, zalijeme osolenými vejci a necháme zhoustnout. Jednotlivé porce na talířích polijeme borkým kečupem a posypeme strouhaným sýrem. Podáváme s krajíčkem chleba nebo se žemlovkou.

MEDICÉJSKÁ VEJSCE: 8 velkých pevných rajčat, sůl, pepř, 60 g másla, 8 menších vajec, 80 g strouhaného sýra, petrželka. — Rajčata omyjeme, seřízneme a opatrně vydlabeme. V ohnivzdorné misce rozebereme dvě třetiny másla, přidáme vnitřky rajčat a seříznuté vršky a na tento základ vložíme uvnitř osolená a opatřená rajčata. Dáme do trouby nebo pod gril, a když jsou zcela upečená, vpusťme do každého syrové vajíčko, posypeme strouhaným sýrem a poklademe lupínky másla. Zapékáme tak dlouho, až vejce ztuhnou a sýr utvoří na rajčatech zlatnoucí kůrčičku. Sýr však nesmíme připálit, byl by hořký. Zdobíme petrželkou a podáváme s bramborovou kaší a salátem z čerstvé zeleniny.

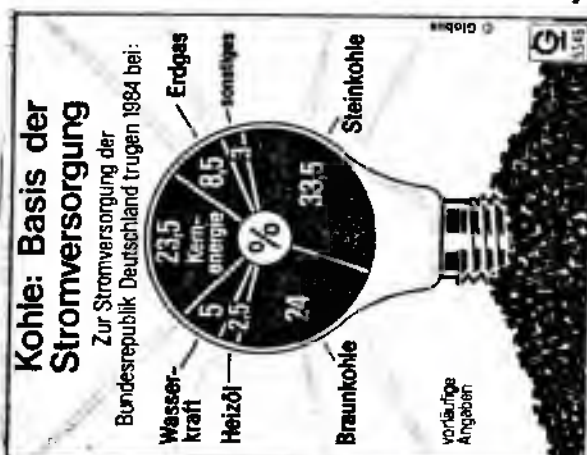
Die Politik des Oberkellners

NEAPEL, 22. April (AFP). Der italienische Oberkellner Tommaso Ricci hat bei den Kommunalwahlen am 12. Mai nicht nur in zwei Städten, sondern gleichzeitig im Namen der Christdemokraten und der Kommunisten kandidiert. Der 41-jährige Ricci selbst sieht das alles nicht so eng. „Ich kümmere mich nicht um Politik“, sagte er unbekümmert. Außerdem seien ihm KPI-Chef Alessandro Natta und der christdemokratische Parteichef Ciriaco de Mita gleich sympathisch. Tommaso Ricci will in die Gemeinderäte von Sorrent bei Neapel, wo er als Oberkellner im Sorrento Palace arbeitet, und seines 20 Kilometer entfernten Geburtsortes Masalubrense einziehen. Das italienische Wahlrecht erlaubt Mehrfachkandidaturen, die aber bislang zumindest für die selbige Partei erfolgten.

VOLÍM PINGLI-PARTI...

Benzin in der Schweiz billiger

Nach vier monatlich erfolgten Preiserhöhungen wird das Benzin in der Schweiz erstmals seit 28. Dezember wieder billiger. Die meisten Mineralölgesellschaften senken ihre Preise auf allen Qualitäten um drei Rappen. Als neue Richtpreise gelten für Super und Diesel 1,33 Franken pro Liter, für Normal 1,30 und für bleifreies Normalbenzin 1,35 Franken.



Dálkový pochod krajem

(žtk): Výročí narození vůdce světového proletariátu si každoročně připomínají i obyvatelé Lounské dálkovým pochodem krajem, kde byl u nás oběšen první památník V. I. Lenina. Také letos se sešli v Podbořanech, kde nejprve položili kytice rudých květů k pomníku a potom se vydali na pět putovních tras.

TAK TAKY LENIN MOČIL?

Úcta k hrdinství a práci našich žen

TO JE ALÉ POČRY TECTVÍ, CO? HAZLOVÉ!!!

Ein Inferno

Der 15. April 1945 war ein Sonntag. An diesem Tag fuhr der britische Oberleutnant Derrick Sington, dessen Einheit zur 2. Armee gehörte, mit einem Jeep durch den südlichen Teil der Lüneburger Heide. Um 15 Uhr hatte er sein Ziel erreicht: das Konzentrationslager Bergen-Belsen. Vor dem Eingang des Lagers wartete eine Gruppe von Offizieren; ihre Uniformen wiesen sie als Mitglieder der Wehrmacht, der ungarischen Armee und der SS aus. In seinem Buch „Die Tore öffnen sich“ hat Sington über dieses Zusammentreffen berichtet: „Ich fragte einen von ihnen, einen SS-Hauptsturmführer, in welchem Zustand sich das Lager befände. Es war ein hühnerhafter Mann mit feistem Gesicht und einer Narbe über die eine Wange. Er antwortete einfach: Im Augenblick sind sie ruhig.“

Eine halbe Stunde später betrat Oberleutnant Sington auf Anweisung seines Vorgesetzten, des Brigadiers Taylor-Balfour, zum erstenmal in seinem Leben ein Konzentrationslager. Mit einem Lautsprecherwagen passierte er das Lagertor, das kreuz und quer mit Draht bespannt war. Sington: „Es erinnerte mich an den Eingang eines Zoos. Als wir durch das Tor hindurch waren, verstärkte sich dieser Eindruck. (...) wir kamen in einen Kotgeruch — wie der Geruch eines Affenhauses. Ein trübseliger blauer Rauch wogte wie Bodennebel zwischen den niedrigen Gebäuden. Ich hatte früher versucht, mir ein Bild vom Innern eines Konzentrationslagers zu machen, aber so hatte ich es mir nicht vorgestellt. Auch die seltsame, affenartige Schar hatte ich mir nicht vorgestellt, die sich mit geschorenen Köpfen und scheußlich gestreifter, entwürdigender Sträflingskleidung an die Stacheldrahtzäune drängte, die sich um den Lagerabschnitt zogen. Wir hatten in Frankreich, Belgien und Holland erlebt, was Dankbarkeit und Willkommen heißt (...). Aber die nur halbgläubigen Hochrufe dieser fast verlorenen Männer, dieser Clowns in ihrer schrecklichen Narrenkleidung, die einmal polnische Offiziere, Landarbeiter in der Ukraine, Budapest Ärzte und französische Studenten gewesen waren, erweckten ein stärkeres Gefühl und ich mußte gegen meine Tränen ankämpfen.“

Das, was Oberleutnant Sington in Bergen-Belsen sah, sperrt sich gegen jede Beschreibung. Er fand Menschen in allen Stadien der Agonie — geschwächt von Hunger, Tuberkulose, Typhus und Ruhr —, die zu Tausenden in ihrem eigenen Kot verreckten. Andere dümmerten teilnahmslos auf verlauchten Bettstellen vor sich hin, auch im Angesicht der Freiheit zu keiner Reaktion mehr fähig. Unbestattete Leichen verwesten zwischen den Baracken und an den Rändern der Lagerstraßen.

An anderen Stellen des Lagers waren die ausgezehnten Körper der Toten zu riesigen Bergen geschichtet worden. Die Leichname bestanden nur noch aus Haut und Knochen. Aus offenen Massengräbern bleckten die pergamentfarbenen Gesichter der Gestorbenen, stachen Arme, Beine und Steiße hervor, die zu grotesk ineinander verknäulten Körpern gehörten. Mitten in diesem Inferno hockten Menschen, die gierig jene Nahrung verschlangen, die sie in der Auflösungsphase des Lagers hatten erjagen können: rohe Rüben und Kartoffeln.

Das also war Bergen-Belsen, der Ort, an dem zwischen Mai 1943 und dem 15. April 1945 mehr als 37 000 Menschen starben. Die Zahl der Toten erhöhte sich nach dem Tag der Befreiung um weitere 13 944, obwohl die Engländer das Menschenmögliche taten, um die an Typhus erkrankten und aufs äußerste geschwächten Häftlinge am Leben zu erhalten. Vor den Juden, die die Nazis in Bergen-Belsen in den Tod ge-

trieben hatten, waren dort bereits 50 000 sowjetische Kriegsgefangene gestorben — auch sie ein Opfer des verbrecherischen Kalküls, das auf Vernichtung durch Hunger, Seuchen, Gewalteinwirkung oder schiere Entkräftung aufbaute.

Wenn man heute in das Informationsbüro des Fremdenverkehrs-Verbandes der Kreisstadt Celle geht und dort nach dem Weg zur Gedenkstätte Bergen-Belsen fragt, wird einem verschämt ein Prospekt über das Celler Land („Sehenswertes auf einen Blick“) in die Hand gedrückt, auf dessen Rückseite eine Landkarte des Kreisgebietes abgedruckt ist. Die adrette Blonde hinter dem Tresen des Büros macht mit dem Kugelschreiber einen Kringel um den Ortsnamen Belsen und gibt den Hinweis, daß man auf der Bundesstraße 3 in Richtung Hamburg fahren müsse, um dorthin zu gelangen. In Offen dann links ab, von dort sei der Weg ausgeschildert.

Für Bergen enthält die Broschüre Informationen über das Heimatmuseum Römstadtthaus und das Afrika-Museum im Ortsteil Sülze, das „Anfang der dreißiger Jahre von Herrn Hauptlehrer Harry Lotze mit Bienenfleiß und großem Sachverständnis zusammengestellt wurde“. Vom ehemaligen Konzentrationslager ist nirgends die Rede — der Landkreis hat offenbar Stätten von größerer historischer Bedeutung aufzuweisen, so etwa einen Gedenkstein für den Heidedichter Hermann Löns, zu finden auf dem Wietzer Berg (102 m) in der Nähe von Müden/Örtze. Auch eine Möglichkeit zur Aufarbeitung der Vergangenheit. Erwähnt wird immerhin die Celler Synagoge, bei der es sich um einen „historischen Fachwerkbau“ handelt, der aus nicht näher erläuterten Gründen „am 9. 11. 1938 demoliert“ wurde. Ob an diesem Tag ein paar Bürger der romantischen Herzogstadt aus einer Bierlaune heraus ein wenig zu weit gingen?

Als 1938 in Celle die Synagoge geschändet wurde, waren aus der Südeinde gerade die Bauarbeiter abgezogen, welche die für den Truppenübungsplatz Bergen notwendigen Kasernen, Stallungen, Garagen und Offiziersunterkünfte errichtet hatten. Daß die Behausungen dieser Bautrupps nicht abgerissen wurden, spricht für den Weitblick der deutschen Wehrmacht. Schon zwei Jahre später konnte sie die Baracken als „Stalag“ (Kriegsgefangenenstammlager) zur Aufnahme von belgischen und französischen Soldaten nutzen.

Im Herbst 1941, als der deutsche Überfall auf die Sowjetunion sich zu einem ungeheuren „Siegeszug über den Bolschewismus“ zu entwickeln schien, wurden 14 000 russische Kriegsgefangene in das Stalag 311 verbracht. Aufgrund der mangelhaften Unterbringung — die Gefangenen hausten zumeist in Erdlöchern, sanitäre Einrichtungen gab es kaum — brachen im Lager Ruhr und Fleckfieber aus; die Epidemie griff auch auf die Wachmannschaften über. Dem Stalag 311 wurden trotzdem immer mehr Gefangene zugewiesen. Am 10. Dezember 1941 waren 5000 von ihnen tot. Im Sommer 1942 — die Sowjets galten der Wehrmacht eben nicht als Kameraden — hatte sich das Problem der Unterbringung dieser Kriegsgefangenen von selbst erledigt. Das Lager war so gut wie ausgestorben, die wenigen Überlebenden wurden als Landarbeiter auf die Höfe der Heidebauern verteilt.

Im Frühjahr 1943 fand der Lagerkomplex erneut Verwendung. Auf Anordnung des „Reichsführers SS“, Heinrich Himmler, wurde in Bergen-Belsen ein „Aufenthaltslager“ eingerichtet, dessen Geschichte mit einem besonderen Kapitel der nationalsozialistischen „Endlösungs“-Politik verknüpft ist. Ungleich anderen Konzentrationslagern, die von vornherein dem Zweck dienten, Menschen mit Giftgas oder auf dem Wege der „Vernichtung durch Ar-

beit“ zu ermorden, war Bergen-Belsen ursprünglich als „Vorzugslager“ konzipiert: Dorthin sollten „Austauschjuden“ gebracht werden, die die Staatsbürgerschaft neutral oder mit dem Reich in Kriegszustand befindlicher Staaten besaßen. Himmler gedachte sie als Faustpfand in einem makabren Geschäft zu benutzen, er wollte sie gegen Deutsche, die im Ausland interniert waren, austauschen.

Obwohl Eichmanns „Judenreferat“ im Reichssicherheitshauptamt heftig opponierte, wurde tatsächlich 357 Insassen die Ausreise nach Palästina gestattet. Die meisten von ihnen (222) verließen Bergen-Belsen in der Nacht vom 29. auf den 30. Juni 1944 mit einem Sammeltransport, der am 10. Juli in Haifa ankam. Im Gegenzug gestatteten britische Behörden mehreren Gruppen zivilinternierter „Palästina-Deutscher“ die Heimkehr ins „Reich“.

Just an dem Tag, an dem für die 222 der Weg in die Freiheit begann, meldete der Reichsbevollmächtigte für Ungarn, SS-Brigadeführer Dr. Edmund Veesenmayer, telegrafisch an das Auswärtige Amt in Berlin, daß bislang insgesamt 340 162 Juden aus Ungarn deportiert worden seien. Eichmanns „Sonderkommandos“ hatten binnen weniger Wochen ganze Arbeit geleistet: Seit Mitte Mai rollten täglich vier Transporte mit je 3000 Menschen nach Auschwitz.

Der generalstabsmäßig organisierten Ausrottung der jüdischen Bevölkerung Ungarns konnten sich nur wenige entziehen. Zu jenen, denen in letzter Minute der Weg in die Gaskammern erspart blieb, gehörten 1685 ungarische Juden, die auf Himmlers Geheiß nach Bergen-Belsen gebracht worden waren. Über Mittelsmänner ließ Himmler der „Jewish Agency“ bedeuten, diese Menschen könnten in die Schweiz ausreisen, wenn jüdische Hilfskomitees einen Kopfpfeis von 1000 Dollar pro Häftling aufrächten. Der Handel kam zustande: Am 20. August und am 6. Dezember 1944 passierten zwei Züge mit ungarischen Juden die Schweizer Grenze. Weitere Geschäfte dieser Art, die von Himmler inszeniert worden waren, um mit den Westalliierten über einen Sonderfrieden ins Gespräch zu kommen, unterblieben. Angesichts der Frontverläufe bekam die SS um die Jahreswende 1944/45 andere Sorgen.

Vor den Lagerinsassen, die den Tag der Befreiung erlebten (und überlebten), lag im Frühjahr 1944 noch ein langer Leidensweg. Die Baracken von Bergen-Belsen füllten sich zusehends. Es kamen Transporte mit niederländischen Juden aus dem Konzentrationslager Westerbork — unter ihnen auch Anne Frank, deren Spuren sich in Belsen verlieren —, polnische Emigrantinnen aus dem französischen Lager Drancy, Juden aus Albanien und Griechenland: unmöglich, auch nur die Herkunftsländer dieser Menschen hier aufzuzählen.

Während im Winter 1943/44 kaum 2000 Menschen im Lager waren, wuchs die Zahl der Gefangenen bis Juli 1944 auf über 7000. Am 1. Dezember 1944 waren es 15 257, Mitte April 1945 etwa 60 000. Die Lebensbedingungen der Häftlinge verschlechterten sich entsprechend. Zu den Mißhandlungen durch die SS und ihre Kapos, den stundenlangen Appellen in Kälte, Regen oder glühender Hitze, zu Hunger und Krankheit kam die drangvolle Enge in den Baracken, durch deren Dächer bei Regen das Wasser troff.

Trotz aller Untaten, die an den Gefangenen von Bergen-Belsen bis dahin schon verübt worden waren: zum Ort wahrhaft apokalyptischer Peinigung wurde das Lager erst um die Jahreswende 1944/45. Wenige Wochen zuvor hatten die Nazis begonnen, die Vernichtungslager im Osten zu evakuieren. Der Begriff „Evakuierung“ kennzeichnet in diesem Zusammenhang nichts anderes als die letzte Variante orga-

nis... ten Massenmords: Mitten im Winter wurden die entkräfteten Häftlinge, die Ausschwitz und seine Nebenlager mit Mühe überlebt hatten, auf tagelangen Marschen nach Westen getrieben — ohne Verpflegung, ohne geeignete Schuhe, nur mit dünnen Häftlingsanzügen bekleidet. Wer unterwegs zusammenbrach, der wurde erschossen.

Diesen Todesmärschen folgten zum Teil wochenlange Bahnfahrten in offenen Kohlewaggons, bei denen mehr als ein Viertel der Transportteilnehmer starb. Viele der Überlebenden waren derart entkräftet, daß sie in den Auffangslagern, darunter Bergen-Belsen, an Seuchen zugrunde gingen. Allein im März 1945 zählte man in Bergen-Belsen 18 168 Tote, die Bevölkerung einer Kleinstadt.

Aus dieser Phase der Geschichte der „Endlösung“ stammt eine Szene, an die sich die Amsterdamer Jüdin Renata Laqueur in ihrem „Bergen-Belsen-Tagebuch“ erinnert hat: „Tagelang saß ein kleines Mädchen am Bett seiner Mutter. Die Kleine war scheußlich verschmutzt, die Kleider zerrissen, ihre Haare verlaust, (...) ihre Beine durch Ödeme aufgeschwemmt. Doch sie saß dort, zwang die Todkranke, lauwarme Steckrübenstückchen zu essen, bis sie plötzlich mit einem gierigen, aber schuldvollen Blick die Bissen selbst hinunterschlang. Die Mutter hatte die Decken beiseite geschoben, sie drückten zu sehr auf die aufgequollenen Beine. Wie weiße, glasige Säulen lagen sie auf der grauen Decke (...). Das um den Kopf geschlungene Tuch war herabgeglitten und ließ die kurzgeschorenen, verklebten Haare erkennen. Das Kind weinte und ging fort, um etwas Ebbares zu besorgen. (...) Als das Mädchen zurückkam, war die Mutter tot. Wie versteint saß die Kleine lange Zeit auf dem Bett. Schließlich breitete sie die Decke über die Tote und rückte das Kopftuch zurecht. (...) Jetzt war sie allein. Der Vater war an Lagerfieber gestorben.“

Die für solches Leiden unmittelbar verantwortliche Lagerleitung ließ den Dingen ihren Lauf. Die hygienischen Zustände spotteten jeder Beschreibung, obwohl hinreichend Baumaterial vorhanden war, mit dem man die katastrophale Wasserversorgung und die unzureichenden sanitären Anlagen hätte verbessern können. Wie sich nach der Befreiung zeigte, gab es auch große Mengen an Medikamenten, die die SS den Kranken vorenthalten hatte. Selbst Nahrungsmittelsendungen des Internationalen Roten Kreuzes waren unterschlagen worden.

In der Person des letzten Lagerkommandanten, des SS-Hauptsturmführers Josef Kramer, vereinigten sich offensichtlich alle jene Eigenschaften, die für das Personal der „Endlösung“ so charakteristisch waren: abgrundtiefe Verachtung menschlichen Lebens, gepaart mit bürokratischer Beschränktheit und Untertanengeist. Während der letzten Tage des „Dritten Reiches“ hätte der Versuch, die Leiden der Häftlinge wenigstens zu mildern, den Kopf schon nicht gekostet.

Aber selbst zu Hilfsmaßnahmen in letzter Minute war Kramer weder willens noch in der Lage. Im Gegenteil: Als die Engländer das Lager schon betreten hatten, die endgültige Übergabe aber noch nicht vollzogen war, ließ er es zu, daß Wachtposten Häftlinge rücksichtslos zusammenschossen. Auch sein Leben hatte Kramer damit verwirkt. Am 17. November 1945 verurteilte ihn in Lüneburg ein britisches Militärgericht zum Tode — zusammen mit zehn anderen Angeklagten, die ebenfalls zum Lagerpersonal von Bergen-Belsen und Ausschwitz gehört hatten. Die Hinrichtung fand im Dezember 1945 statt.

Sühnengang nach Bergen-Belsen im April 1985. Vor dem Gedenkstein für die 50 000 sowjetischen Kriegsgefangenen, die in diesem Lager zu Tode gebracht wurden,

steht eine Gruppe von Christen beider Konfessionen und singt „O Haupt voll Blut und Wunden“. Nur wenige hundert Meter entfernt üben sich NATO-Truppen im Gefechtschießen. Mit Maschinengewehren unterlegen sie Paul Gerhards altem Kirchenlied ein durchaus weltliches Stakkato. Den Generalpaß haben die Panzerhaubitzen übernommen. Man muß lange suchen, um eine ähnlich perverse Metapher für die Situation im hochgerüsteten Mitteleuropa zu finden.

Tote haben keine Bedürfnisse mehr, sie schlafen nicht, brauchen weder Ruhe noch Schutz. Trotzdem hat das militärische Geballer in Hörweite der Massengräber etwas Schamloses. Wenn Bundeskanzler Helmut Kohl am morgigen Sonntag nach Bergen kommt, um auf einer Feier des Zentralrats der Juden des 40. Jahrestages der Befreiung dieses Konzentrationslagers zu gedenken, werden auf dem Truppenübungsplatz die Waffen schweigen. Der folgende Montag dient dann bereits wieder der Vorbereitung auf den Ernstfall. Pietät ist ein mittlerweile aus der Mode gekommener Name für Beerdigungsinstitute.

Auch im April 1945 drohten auf der Straße, die am Lager vorbei von Winsen nach Bergen führt, die Panzermotoren. Sie müssen für die Gefangenen damals einen anderen, einen guten Klang gehabt haben, denn es waren die Tanks der 23. Britischen Husaren, die ihnen die Freiheit brachten. Vierzig Jahre später übertönt das Jaulen der Differentiale und das Geräusch der Ketten die Erläuterungen, die zur Geschichte des Konzentrationslagers gegeben werden.

Die Führung hat eine Frau übernommen, klein, grauhaarig, etwa Mitte sechzig, mit lupenreiner antifaschistischer Vergangenheit. Ihr Vater, so teilt sie mit, habe als Kommunist mehrfach im Konzentrationslager gesessen. Der Bericht, den sie über das Lager gibt, soll Betroffenheit erzeugen, in seiner Bildhaftigkeit das Ausmaß der Ungeheuerlichkeiten vorstellbar machen. Als sie die Ankunft der Häftlingszüge an der Verladerrampe schildert, wird deutlich, wie vergeblich dieses gutgemeinte Unterfangen ist. Die SS habe die Menschen in den Waggons zusammengepfercht wie Stangenspargel, sagt sie. Der Sachverhalt ist nicht zu bestreiten, wohl aber die Angemessenheit der Metapher, mit der er ausgedrückt wird.

Ahnliches wiederholt sich im Dokumentationszentrum der Gedenkstätte Bergen-Belsen, in dem Fotos, faksimilierte Vergrößerungen schriftlicher Dokumente und ein nicht näher erläutertes Modell des Lagers dessen Geschichte und Funktion darstellen. Vor dem Glaskasten, in dem Papphäuschen die Barackenreihen des Konzentrationslagers symbolisieren, steht eine Gruppe junger Israelis, deren Alter zwischen 16 und 18 Jahren liegt. Auch sie bekommen — in schlechter englischer Übersetzung — die Stereotype zu hören, mit denen die alte Dame die Schrecken des Lagerlebens heraufbeschwören möchte. Dargestellt wird die individuelle Grausamkeit des Kommandanten Josef Kramer und der Aufseherin Irma Grese, die 1945 mit Kramer zusammen im Lüneburger Bergen-Belsen-Prozeß zum Tode verurteilt wurde.

Was in diesem Bericht fehlt, das ist der Hinweis auf die Natur des nationalsozialistischen Unterdrückungssystems. Die weltgeschichtliche Einzigartigkeit des NS-Terrors bestand eben darin, daß mit deutscher Gründlichkeit ein Verwaltungsapparat geschaffen wurde, dessen Agenten sich auf die uneingeschränkte Verachtung des Lebens ihrer Gegner verpflichten ließen. Aber von der buchhalterischen Geschäftsmäßigkeit, mit der die NS-Chargen Millionen von Menschen vom Leben zum Tode deportierten, ist an diesem Tag in Bergen-Belsen nicht die Rede. Wo ein

stummer Hinweis auf die Bilder der ausgehungerten Menschenleiber genügt hätte, die sich im April 1945 auf dem Lagergelände zu Bergen türmten, da verbreitet sich verbale Betriebsamkeit, die auf Wirkung zielt, auf „Betroffenheit“. Angesichts der Trauer, die in den Gesichtern der Israelis steht, ein gänzlich sinnloses Unterfangen. Daß der Tod ein Meister aus Deutschland ist, das braucht man ihnen nicht zu erzählen, schon gar nicht vor den Bildern der Ermordeten.

Eine ungerechte Kritik an dieser Frau und der Hilflosigkeit ihrer Sprache, wenn man ihre lauterer Absichten in Betracht zieht. Sicher. Aber wovon man nicht reden kann, darüber muß man schweigen. Dies nicht in dem Sinne, daß das Mäntelchen des Vergessens über Bergen-Belsen geworfen werde; vielmehr fordert der Respekt vor den Opfern die größtmögliche Anstrengung des Begriffs. Das heißt: Aufklärung statt vermeintlicher populärer Bildersprache, Nüchternheit an Stelle von Sensation. Alles andere reduziert die Geschichte der deutschen Variante faschistischer Herrschaft, für die der Name Bergen-Belsen als Synonym steht, zu einer Geisterbahn, die die Nachgeborenen lediglich noch gruseln macht.



Seh einer Woche gibt es eine neue First Lady – neben Nancy Reagan, Françoise Mitterrand und Hannelore Kohl: Raissa Gorbatschowa in Moskau. Wir haben untersucht, welche der vier Damen am besten lebt

Vier First Ladies und wie sie leben

Die Deutsche: Überall Perlen

Die beiden Hausdamen im Bonner Kanzler-Bungalow (855 m²) hat Hannelore Kohl (53) von Leki Schmidt übernommen. Ihre Möbel hat sie selbst mitgebracht: Die dunkelbraune Couch-Garnitur, einen Renaissance-Schrank, die buntgepolsterte Eckbank für die Küche.

Frau Kohl trägt am liebsten **Kostüme** – in allen Farben, alle von der Stange. Ihre Abendkleider (zehn im Jahr) läßt sie sich teilweise beim Berliner Schneider ihres Mannes machen.

Sie liebt **Perlenschmuck**. Als Kohl Kanzler wurde, trug sie eine Perlenkette, ein Perlen-Armband, einen Perlen-Ring, eine Perlen-Brosche.

Sie trägt gern **Schuhe** mit hohem Absatz.

Aber sie **schminkt** sich kaum, ein leichtes Rouge, ein bißchen Lippenstift.

Ihre **Kinder**: Walter (21) und Peter (19).

Ihr **Hobby** sind die Reisen ihres Mannes. Sie war in China, USA, Ägypten.



der: ihre Tochter (28). Ferien: In ihrer Datscha (8 Zimmer) bei Moskau.

Die Russin: Goldene Schuhe

Wenn Raissa Gorbatschowa (51) – die hübsche Frau des neuen Kreml-Fürsten – um 7 Uhr die Vorhänge aufzieht, leuchten goldene Kuppeln vom Roten Platz zu ihr herüber. Sie lebt in einer luxuriösen 6-Zimmer-Wohnung genau gegenüber vom Kreml. Raissa Gorbatschowa wohnt und lebt schöner als zum Beispiel Hannelore Kohl, die Frau des „kapitalistischen“ deutschen Bundeskanzlers. Die Moskauer Wohnung ist voller Antiquitäten und Porzellan. Neben ihrem Schlafzimmer ist ihr Ankleideraum. Frau Gorbatschowa trägt am liebsten Satinblusen, Flanellröcke, Modellkleider mit tiefem Dekolleté, Spitzenmanschetten – alles nach Fotos von Modenschauen in Rom und Paris kopiert. Ihr **Schmuck**: Zierliche goldene Halsketten, Ringe, Armbänder. Darüber Brillant-Ohringe, die sie sich letzten Herbst für 6000 Mark bei Cartier in London kaufte. **Schuhe**: goldene Sandalen, schmale Riemen-schuhe, Wildlederstiefel. **Make-up**: Ein bißchen Lippenstift, um ihre strahlend weißen Zähne zu betonen, und ein Hauch Lidschatten. **Personal**: Koch, Diener, Leibwächter, Chauffeur mit schwarzer Limousine. **Kinder**: ihre Tochter (28). Ferien: In ihrer Datscha (8 Zimmer) bei Moskau.

Die Amerikanerin: 86 Bedienstete

Aus Dankbarkeit, daß du Amir Nancy geschenkt hast“, stand auf einer kleinen Karte, die Präsident Reagan neulich seiner Schwiegermutter schickte. Die Karte steckte in einem Strauß von 63 roten Rosen.

Nancy Reagan bewohnt fünf Zimmer im zweiten Stock des Weißen Hauses: altrosa und rosa Sofas und Sessel, weißer antiker Kamin, antike englische Mahagoni-Tische und -Stühle, rot-weiß-blaues Porzellan mit dem Präsidenten-Wappen.

Sie trägt fast nur blaue, weiße und rote Modellkleider für viele tausend Dollar. Die genauen Kosten sind Staatsgeheimnis...

Ihr **Schmuck**: am liebsten große Perlen – eingerahmt von Brillanten, als Ringe, als Ketten, zweifach und dreifach geschlungen.

Ihre **Schuhe**: Fast alle haben hohe Absätze, weil Nancy Reagan nur 1,63 m groß ist.

Ihr **Make-up**: Rouge, blauer Lidstrich, Lippenstift.

Ihr **Personal**: 86 Berater, Dienstmädchen, Hausdiener, Köchinnen, Zimmermädchen.

Ihre **Kinder**: Tochter Patty (32) ist Schauspielerin, Sohn Ronald (26) Balletttänzer.

Ferien: Meist auf ihrer Ranch in Kalifornien.



Kein Zweifel: Autofahren ist teuer geworden. Denn: Für die Haftpflichtversicherung müssen Autofahrer jetzt tiefer in die Tasche greifen.

Seit Jahresbeginn sind die Prämien nämlich kräftig gestiegen: im Durchschnitt zwischen zehn und zwölf Prozent!

Grund genug also, noch schärfer zu kalkulieren, vielleicht sogar die Versicherungsgesellschaft zu wechseln!

Denn: Wer jetzt kühl rechnet, kann trotzdem noch ein hübsches Sümmchen sparen: Gut 14 Prozent, sagt der ADAC, soviel beträgt nämlich der Unterschied zwischen der teuersten und der billigsten bundesdeutschen Auto-Haftpflichtversicherung.

Unsere Tabelle kann dabei eine gute Hilfe sein. Sie zeigt auf, um wieviel Prozent die einzelnen Versicherer über oder unter dem Durchschnitt liegen. Berücksichtigt wurden dabei alle Versicherungen, die überregional und regional anbieten, nicht jedoch Spezialversicherer – beispielsweise für Angehörige des öffentlichen Diensts oder für Fahrlehrer.

Der Vergleich basiert auf den Normal-Tarifen für unbegrenzte Deckung, für die sich immer mehr Autofahrer entscheiden.

Übrigens: Wer seine Versicherung wechseln will, hat mehrere Möglichkeiten:

● Wenn der Jahrestag des Versicherungs-Abschlusses vor dem 1. April liegt und sich die Prämie auch nur um zehn Pfennig erhöht hat, kann der Autofahrer bis spätestens 14 Tage vor Vertragsablauf schriftlich kündigen.

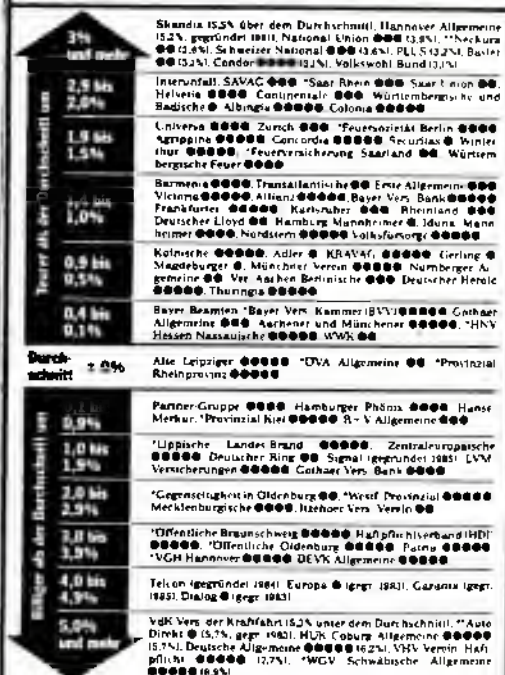
● Erhöht sich die Prämie um mehr als 20 Prozent, ist die Kündigung bis spätestens 14 Tage nach Mitteilung der Versicherung möglich.

● Schließlich kann man auch noch »ordentlich« kündigen. In diesem Fall muß das Kündigungsschreiben spätestens drei Monate vor der nächsten Hauptfälligkeit bei der Versicherungsgesellschaft sein.

Freilich: Die Versicherung sofort zu tauschen ist nur bei Fahrzeugwechsel oder -aufgabe möglich.

Ve dnech 17.-21. dubna byl v Ústí nad Labem neoficiální návštěva prince Naruhito, nejstarší syna korunního prince Japonska Akihito. V průběhu návštěvy si princ prohlédl kulturní památky Prahy a několikrát dalšich měst.
BYLA S NIMI PRINCEZNA YAKOJARA...

Preisvergleich der Kfz-Haftpflicht



Grundlage des Preisvergleichs sind die Normal-Tarife für unbegrenzte Deckung. Die Anzahl der Punkte ist nach der Häufigkeit der Beantragungen in den letzten fünf Jahren. Die "und regional begrenzt" Angabe deutet auf eine regionale Begrenzung hin. Die Preise sind in DM und sind nach dem 1. Januar 1985. Stand: 1. Januar 1985.

Es geht auch billiger!

ADAC



Milos Forman
Keine Familie, keine Heimat
- aber 14 Oscars

Als vor zehn Jahren sein Film „Ein toller flog übers Kuckucksnest“ fünf Oscars bekam, sagte Milos Forman, der Regisseur: „Da wurde mein Name aufgerufen, ich mußte auf die Bühne... Ich fühlte mich wie unter Schock, blind, erschlagen, völlig hohl im Kopf. Ich war zum erstenmal in der Nähe des Glücks.“

Letzte Woche mußte er wieder auf die Bühne. Acht Oscars für „Amadeus“. Milos Forman hob beide Hände. Gelassen nahm er den frenetischen Beifall Hollywoods entgegen. Milos Forman ist in Caslav (Mittelböhmen) als jüngster Sohn eines Lehrers geboren. Als er 11 war, wußte er nicht, ob er jemals älter werden würde als 11. Im Jahr 1943 wurde sein Vater in Auschwitz vergast, ein Jahr später seine Mutter in Buchenwald. Drei Brüder. Von Freunden wurden die Kinder versteckt. Als der Krieg vorbei war, kam Milos in ein Waisenhaus. Das Leiden hörte nicht auf. Ein Bruder starb bei einem Verkehrsunfall. Milos wurde Drehbuchautor, sein anderer Bru-



Freundin Debra

„Nicht die gerechte Faust, sondern der gesenkte Kopf ist vielerorts das Symbol der Feiern am 1. Mai.“

Aus dem von der Bischöflichen Pressestelle Trier verbotenen Auftritt der Katholischen Arbeitnehmer-Bewegung mit Hinweis auf die Not der Arbeitslosen - mit dem Zusatz: „Und das in unserer sogenannten Wohl-

Aufgespießt

der Maler. Milos heiratete früh. Anfang 20 war er. Es war die Falsche. Zweite Ehe. Zwei Söhne, es war die Richtige. Die Russen zerschlugen den Prager Frühling, marschierten in sein Land. Er war gerade in Paris, drehte einen Film. Jetzt hatte er keine Heimat mehr. Er ging nach Amerika. Seine Familie durfte nicht nachkommen. Briefe und dann die Entfremdung. Er lebt bei New York, seine Freundin ist seine Cutterin. Milos Forman ist 52. Mit 14 Oscars ein amerikanischer Held.

Co říkají statistiky MS

DNES ZACÍNÁ v Praze jubilejní 50. mistrovství světa v ledním hokeji. V krátkém historickém přehledu se vracíme k plynujícím 48 šampionátům...

1. MS (neoficiální) 1920 - Antverpy: 1. Kanada, 2. USA, 3. ČSR.
2. MS 1924 - Chamonix: 1. Kanada, 2. USA, 3. Británie, ... ČSR nepostoupila do finálové skupiny.
3. MS 1928 - St. Moritz: 1. Kanada, 2. Švédsko, 3. Švýcarsko, ... 5.-7. ČSR.
4. MS 1932 - Chamonix v Berlín: 1. Kanada, 2. Německo, 3. Švýcarsko, ČSR bez umístění.
5. MS 1934 - Krynauz: 1. Kanada, 2. USA, 3. Rakousko, ... 5. ČSR.
6. MS 1936 - Lake Placid: 1. Kanada, 2. USA, 3. Německo, bez účasti ČSR.
7. MS 1938 - Praha: 1. USA, 2. Kanada, 3. ČSR.
8. MS 1939 - Mladá: 1. Kanada, 2. USA, 3. Německo, ... 5. ČSR.
9. MS 1947 - Davos: 1. Kanada, 2. Švýcarsko, 3. Británie, 4. ČSR.
10. MS 1949 - Ga-Pa: 1. Británie, 2. Kanada, 3. USA, 4. ČSR.
11. MS 1951 - Londýn: 1. Kanada, 2. Británie, 3. Švýcarsko, ... 5. ČSR.
12. MS 1953 - Praha: 1. Kanada, 2. Británie, 3. ČSR.
13. MS 1955 - Basilej a Carych: 1. Kanada,

2. USA, 3. Švýcarsko, 4. ČSR.
14. MS 1947 - Praha: 1. ČSR, 2. Švédsko, 3. Rakousko.
15. MS 1948 - St. Moritz: 1. Kanada, 2. ČSR, 3. Švýcarsko.
16. MS 1949 - Stockholm: 1. ČSR, 2. Kanada, 3. USA.
17. MS 1950 - Londýn: 1. Kanada, 2. USA, 3. Švýcarsko, bez účasti ČSR.
18. MS 1951 - Paříž: 1. Kanada, 2. Švédsko, 3. Švýcarsko, bez účasti ČSR.
19. MS 1952 - Oslo: 1. Kanada, 2. USA, 3. Švédsko, 4. ČSR.
20. MS 1953 - Basilej a Carych: 1. Švédsko, 2. NSR, 3. Švýcarsko, ČSR odstoupila.
21. MS 1954 - Stockholm: 1. SSSR, 2. Kanada, 3. Švédsko, 4. ČSR. Nejlepší trojka: Lockhart (Kan.), Öberg (Švéd.), Bobrov (SSSR).
22. MS 1955 - Düsseldorf, Dortmund a Kolín n. R.: 1. Kanada, 2. SSSR, 3. ČSR. Nejlepší střelec: Vl. Bubník 17 branek, nejlepší trojka: Rigazio (USA), Gut (ČSR), B. Warwick (Kan.).
23. MS 1956 - Cortina d'Ampezzo: 1. SSSR, 2. USA, 3. Kanada, ... 5. ČSR, nejlepší trojka: Ikola (USA), Sologubov (SSSR), McKenzie (Kan.).
24. MS 1957 - Moskva: 1. Švédsko, 2. SSSR, 3. ČSR, nejlepší trojka: Straka (ČSR), Sologubov (SSSR), Tumba Johansson (Švéd.).
25. MS 1958 - Oslo: 1. Kanada, 2. SSSR, 3. Švédsko, 4. ČSR, nejlepší trojka: Nadrchal (ČSR), Tregubov (SSSR), Burns (Kan.).
26. MS 1959 - Praha: 1. Kanada, 2. SSSR, 3.

- ČSR, nejlepší trojka: Pučkov (SSSR), Lamirade (Kan.), B. Cleary (USA).
27. MS 1960 - Squaw Valley: 1. USA, 2. Kanada, 3. SSSR, 4. ČSR, nejlepší trojka: McCartan (USA), Sologubov (SSSR), N. Nilsson (Švéd.).
28. MS 1961 - Zeneva: 1. Kanada, 2. ČSR, 3. SSSR, nejlepší trojka: Martin (Kan.), Tregubov (SSSR), Vl. Bubník (ČSR).
29. MS 1962 - Colorado Springs: 1. Švédsko, 2. Kanada, 3. USA.
30. MS 1963 - Stockholm: 1. SSSR, 2. Švédsko, 3. ČSR, nejlepší střelec: Dolan (ČSR) a Staršinov (SSSR) 8 branek, nejlepší trojka: Martin (Kan.), Stolz (Švéd.), Vlach (ČSR).
31. MS 1964 - Innsbruck: 1. SSSR, 2. Švédsko, 3. ČSR, nejlepší trojka: Martin (Kan.), Tikal (ČSR), Staršinov (SSSR).
32. MS 1965 - Tampere: 1. SSSR, 2. ČSR, 3. Švédsko, nejlepší střelec: Jipik (ČSR) 8 branek, nejlepší trojka: Ozurilla, Tikal (oba ČSR), Staršinov (SSSR).
33. MS 1966 - Lublaň a Záhřeb: 1. SSSR, 2. ČSR, 3. Kanada, nejlepší trojka: Martin (Kan.), Ragulin, Lokijar (oba SSSR).
34. MS 1967 - Vídeň: 1. SSSR, 2. Švédsko, 3. Kanada, 4. ČSR, nejlepší trojka: Watzel (USA), Davydov, Firsov (oba SSSR).
35. MS 1968 - Grenoble: 1. SSSR, 2. ČSR, 3. Kanada, nejlepší trojka: Broderick (Kan.), Horekavský (ČSR), Firsov (SSSR).
36. MS 1969 - Stockholm: 1. SSSR, 2. Švédsko, 3. ČSR, nejlepší trojka: Holmqvist (Švéd.), Suchý (ČSR), Stierner (Švéd.).
37. MS 1970 - Stockholm: 1. SSSR, 2. Švédsko, 3. ČSR, nejlepší trojka: Vidner (Fin.), Svědberg (Švéd.), Malcev (SSSR).
38. MS 1971 - Bern a Zeneva: 1. SSSR, 2. ČSR, 3. Švédsko, nejlepší trojka: Holeček

- (ČSR), Korkela (Fin.), Firsov (SSSR).
39. MS 1972 - Praha: 4. ČSR, 2. SSSR, 1. Švédsko, nejlepší trojka: Valtanen (Fin.), Pusa (Fin.), Malcev (SSSR).
40. MS 1973 - Moskva: 1. SSSR, 2. Švédsko, 3. ČSR, nejlepší trojka: Holeček (ČSR), Vasiljev, Michailov (oba SSSR).
41. MS 1974 - Helsinki: 1. SSSR, 2. ČSR, 3. Švédsko, nejlepší trojka: Tretjak (SSSR), Höberg (Švéd.), Martinec (ČSR).
42. MS 1975 - Mníchov a Düsseldorf: 1. SSSR, 2. ČSR, 3. Švédsko, nejlepší trojka: Holeček (ČSR), Marjamäki (Fin.), Jakushev (SSSR).
43. MS 1976 - Katowice: 1. ČSR, 2. SSSR, 3. Švédsko, nejlepší střelec: Martinec, Noták, Nový (ČSR) 9 branek, nejlepší trojka: Holeček (ČSR), Waltin (Švéd.), Charlamov (SSSR).
44. MS 1977 - Vídeň: 1. ČSR, 2. Švédsko, 3. SSSR, nejlepší trojka: Högdal (Švéd.), Vasiljev, Balderis (oba SSSR).
45. MS 1978 - Praha: 1. SSSR, 2. ČSR, 3. Kanada, nejlepší trojka: Holeček (ČSR), Fetisov (SSSR), Dionne (Kan.).
46. MS 1979 - Moskva: 1. SSSR, 2. ČSR, 3. Švédsko, nejlepší trojka: Tretjak (SSSR) - Bula (ČSR), Vasiljev (SSSR) - Michailov (SSSR), Palment (Kan.), Makarov (SSSR).
47. MS 1981 - Göteborg: 2. SSSR, 2. Švédsko, 3. ČSR, nejlepší trojka: Tretjak (SSSR), Robinson (Kan.), Malcev (SSSR).
48. MS 1982 - Helsinki a Tampere: 1. SSSR, 2. ČSR, 3. Kanada, nejlepší trojka: Králík (ČSR), Fetisov, Salimov (oba SSSR).
49. MS 1983 - Mníchov, Dortmund a Düsseldorf: 1. SSSR, 2. ČSR, 3. Kanada, nejlepší střelec: Makarov (SSSR), Lala (ČSR) 9 branek, nejlepší trojka: Tretjak, Fetisov (oba SSSR), Lala (ČSR).

V okolí říčky Vydry

[Jaz]: Nejhodnotnější částí chráněné krajinné oblasti Šumava byl vyhlášen za státní přírodní rezervace. Jednou z nich je i Povýří - úsek horské říčky Vydry, dlouhý sedm kilometrů. Vydra protéká lesnatým korytem, v němž uvolněná balvany ze straní tvoří četné pefeje a kaskády. V řekšti nacházíme na balvanech válcovité prohlubně - „obří hrnce“. Vodou unášený písek a štěrky se soustřeďuje ve vírech a tím unášené splaveniny vybrušují ještě hlubší prohlubně. Přírodní hodnoty a krása zdejší přírody vedly k tomu, že se v Povýří vybudovala naučná stezka s několika zastávkami. U významných objektů byly instalovány informační poutače a odpočívadla.

PLANOVITÝM VYHLEDÁVÁNÍM geotermálních zdrojů se zjistilo, že přibližně pod povrchem třetiny území SSR se nacházejí geotermální vody. Podle odhadu odborníků by bylo možné z nich získat 3500 litrů v průměru 65 stupňů Celsia teplé vody za sekundu, což představuje přibližně 500-megawattový výkon. Nynější skutečnost v jejím využití však představuje jen 20 megawattů.

Die Französin: Gellehene Kleider

Danielle Mitterrand (59) - Frankreichs erste Dame - wohnt mit ihrem Mann nicht etwa im Elysee-Palast mit seinen prachtvollen goldverzierten Möbeln und dem herrlichen Park. Die Mitterrands leben in einem schmalen grauen Haus im Pariser Studenten-Viertel, das sie vor einigen Jahren gekauft haben. Schlaf-, Wohn- und Arbeitszimmer sind über vier Etagen verteilt und mit modernen Kaufhaus-Möbeln eingerichtet. Der Chauffeur holt sie morgens im schwarzen Citroen ab, bringt sie abends wieder zurück.

Danielle Mitterrand trägt am liebsten Rollkragenpulis, dunkle Blusen, ärmellose Sweater, Flanellhosen. Zum Repräsentieren leiht sie sich Modelkleider.

Ihr Schmuck: eine viereckige Uhr mit schwarzem Lederband, ein dünnes Goldkettchen mit einem winzigen Diamanten, eine zweireihige Perlenkette, Ehering.

Ihre Schuhe: halbhoch, sportlich, manchmal auch Sandalen.

Ihr Personal: eine Köchin.

Ihre Kinder: Jean Christoph (34) ist Journalist, Gilbert (32) wird Rechtsanwalt.



Mládí pro zítřek naší planety

Steuertip

Unterstützung von DDR-Bürgern und Angehörigen anderer Ostblockstaaten

Als außergewöhnliche Belastungen erkennt das Finanzamt im allgemeinen die Unterstützung Verwandter und sonstiger Angehöriger in der DDR, Berlin-Ost und auch in folgenden anderen Ostblockstaaten an: Sowjetunion, Tschechoslowakei, Polen, Rumänien, Ungarn und Bulgarien. Die Bedürftigkeit der Empfänger wird regelmäßig unterstellt, wenn es sich um typische Unterhaltsleistungen handelt. Für Pakete und Päckchen gelten die Pauschsätze von DM 40,- und DM 30,- (einschl. Porto und Verpackung). Darüberhinausgehende Aufwendungen für solche Sendungen werden im allgemeinen nur anerkannt, wenn der Wert aller Paketsendungen in einem Kalenderjahr insgesamt nachgewiesen oder glaubhaft gemacht werden kann. Die Aufwendungen dürfen pro unterstützte Person und pro Jahr DM 3 600,- nicht übersteigen. Hat die unterstützte Person selbst Einkünfte oder Vermögen in der Bundesrepublik, dann wird das Finanzamt oft - je nach Höhe - die steuerliche Anerkennung von Unterstützungsleistungen versagen.

Bei Besuchen eines Angehörigen aus den Ostblockstaaten kann im Rahmen des vorgenannten Höchstsatzes pro Besuchstag ohne Einzelnachweis der tatsächlichen Aufwendungen ein Aufwandsbetrag von DM 10,- anerkannt werden. Nachzuweisen ist nur, daß der Besuch tatsächlich stattgefunden hat, und auch die Besuchsdauer. Besucht umgekehrt ein Steuerpflichtiger einen Angehörigen in der DDR, in Berlin-Ost oder in den Vertreibungsgebieten, so wird für Zuwendungen, die über das übliche Maß von Gastgeschenken hinausgehen, für jede Besuchsreise ein Betrag von DM 50,- im Rahmen der gesetzlichen Höchstgrenzen anerkannt. Der Besuch muß allerdings in geeigneter Weise nachgewiesen oder glaubhaft gemacht werden (Mehrfachberechtigungsscheine, Quittungen über Mindestumtausch oder Freiwilligenumtausch, Quittungen über Visagebühren, Fahrkarten, Ein- und Ausreisevisa im Reisepaß, Benzinquittungen aus der DDR). Der Pauschbetrag deckt sämtliche Aufwendungen anlässlich des Besuchs ab.

VICKTIK, VICKTIK!

Slavný violista a houslista

(ok): Pínech patnáct let zasedel v vstovného putru hlavného Českého kvarteta violista, houslista, pedagog i vyhledávaný houslať - nástrojník JIM Herold (1875-1934), od jehož narodenia uplynulo v týchto dňoch 110 let. Rakovnický rodák obklopený od detstva skvelým muzikantským zázemím, v interpretácii Jak F. Lachnera a A. Benewitzke, zatiaľco v teorii a skladbe odchovanec K. Knittla a K. Steckera, začal svoju pestrovú hudobnú dráhu vo Vídni, kde sa stal mj. učiteľom houslí v rodinné knižnici Fürstenberka, na kratší dobu prešiel v roli houslisty do krakovského divadelného orchestru a od roku 1901 pôsobil ako

Das Endeder Zustellgebühr?

Gericht: Post darf vom Paketempfänger kein Geld verlangen

LÜNEBURG, 17. April (dpa). Bringt der Postbote ein Paket ins Haus, so braucht der Bürger dafür keine Zustellgebühr zu zahlen. Mit diesem noch nicht rechtskräftigen Urteil hat der Zehnte Senat des Obergerverwaltungsgerichts Lüneburg einem Ingenieur aus Eckernförde in Schleswig-Holstein recht gegeben, der von der Deutschen Bundespost jene 1,50 Mark zurückhaben wollte, die er als Zustellgebühr für ein Paket an den Postboten gezahlt hatte (AZ: X OVG A 6/84).

In der Begründung der Klage gegen die Oberpostdirektion Kiel heißt es, die Post dürfe Gebühren nur von Benutzern ihrer Einrichtungen erheben. Der Empfänger eines Paketes gehöre aber im Gegensatz zum Absender nicht zu diesem Personenkreis. Die Bundespost legte in-

zwischen gegen das Urteil, das eine erstinstanzliche Entscheidung bestätigte, Revision ein.

Die entsprechende Vorschrift ist nach Auffassung des Obergerverwaltungsgerichts Lüneburg nichtig, weil sie mit übergeordnetem Recht nicht in Einklang stehe.

Die Bundespost habe für den Absender eine Leistung zu erbringen. Diese bestehe nicht nur in der Beförderung des Pakets von der Annahmestelle bis zum Zustellpostamt, sondern auch darin, daß die Post die Sendung für den Absender unmittelbar beim Empfänger abzugeben habe, meinten die Richter. Zu dieser Leistung gehöre rechtlich auch die Zustellung. Der Absender, nicht der Empfänger einer Paketsendung, sei Gebührenschuldner.

Vollbremsung nicht zumutbar

BONN, 18. April (AP). Autofahrern ist eine Vollbremsung bei Beginn einer Geschwindigkeitsbegrenzung auf der Autobahn nicht zuzumuten. Der Deutsche Anwaltsverein (DAV) teilte am Donnerstag in Bonn mit, das Amtsgericht Saarbrücken habe am Tag zuvor einen Autofahrer mit dieser Begründung freigesprochen, obwohl dieser trotz einer Geschwindigkeitsbeschränkung auf 100 Kilometer in der Stunde mit 145 km/h gefahren war (AZ: 29 - 1119/84).

Die Verbotszeichen waren nach DAV-Angaben in diesem Fall kurz hinter einem nicht einsehbaren Kurvenbereich aufgestellt. Der Kraftfahrer, der sich mit hoher Geschwindigkeit dem beschränkten Bereich genähert hatte, hätte die geforderte Höchstgeschwindigkeit nur mit einer Vollbremsung einhalten können. Das Gericht ist zwar der Auffassung, daß von einem Kraftfahrer, der eine wesentlich höhere als die Richtgeschwindigkeit von 130 km/h einhält, eine schnellere Reaktion verlangt werden könne. Dennoch könne auch einem Schnellfahrer eine Notbremsung nicht zugemutet werden, die nur der Einhaltung des Tempolimits diene.

Dänemark behält Tempo 100

gam KOPENHAGEN, 18. April Auf Dänemarks Autobahnen wird auch künftig „Tempo 100“ gelten und in den Stadtgebieten wird die erlaubte Höchstgeschwindigkeit von 60 auf 50 Stundenkilometer gesenkt. Dies beschloß das Kopenhagener Parlament am Donnerstag und verwarf damit einen Vorschlag des konservativen Justizministers Erik Ninn-Hansen, der das Tempolimit auf Autobahnen auf 120 km/h erhöhen und im Stadtgebiet unverändert lassen wollte. Ninn-Hansen wollte auch die Fahrtgrenzen auf Landstraßen von derzeit 80 auf 90 km/h hinaufsetzen, drang jedoch auch mit diesem Vorschlag nicht durch: Tempo 80 bleibt.

...WIR DÜRFEN WIDER RASEN!

Möllemann einsame Spitze

BONN, 18. April (dpa). Die Kosten für die Autotelefone der Staatsminister und parlamentarischen Staatssekretäre in Bonn sind nach Angaben des SPD-Bundestagsabgeordneten Rudolf Purps seit der Koalitionsrunde „gewaltig“ gestiegen. Unter Berufung auf Angaben der Bundesregierung im Haushaltsausschuß berichtete er am Donnerstag, allein von 1982 bis 1983 seien die Gebühren um rund 60 Prozent von 48 826 Mark auf 77 930 Mark geklettert. Spitzenreiter sei der Staatsminister im Auswärtigen Amt, Jürgen Möllemann (FDP), der 1983 von den 77 930 Mark allein 14 544 Mark aus dem Auto telefoniert habe. An zweiter Stelle habe mit weitem Abstand (rund 6500 Mark) der damalige Staatsminister im Kanzleramt und jetzige Bundestagspräsident Philipp Jenninger (CDU) gelegen. Purps meinte, das „sattsam bekannte, meist überflüssige Mitteilungsbedürfnis“ Möllemanns komme den Steuerzahler teuer zu stehen.

BIL, TE A ZOSTANE
VESYPATAKEM...VEJTAHA!

OCNÍ OPERACE

Náš členství V. L. z Prahy 3 se v dopise dotazoval na operace šedého zákalu a možnosti transplantace očí. Z ministerstva zdravotnictví ČR jsme obdrželi tyto odpovědi:

1. Operace šedého zákalu je dnes všeobecně prováděna. Běžná operace šedého zákalu trvá kolem 20-25 minut. Po běžné operaci musí pacient nosit pooperační brýle. Tyto brýle lze nahradit buď kontaktní čočkou, která je v ČSSR běžnou pomůckou, a téměř ve všech krajských a některých okresních městech je možné tuto čočku aplikovat. Druhou možností je implantace nitrooční čočky, která je však vhodná jen pro některé nemocné. Tento typ operace bude u vhodných nemocných v ČSSR prováděn počátkem příštího pěti-letky.

2. Transplantace celých očí se neprovádí nikde na světě, protože sítnice a zrakový nerv jsou součástí centrálního nervového systému, který nemá možnost regenerace a připojení. Proto by bylo jasné, že tyto části by odumřely. Pokusy se dělaly na zvířatech, ovšem s velmi špatným výsledkem. Proto zatím nikde na světě nebyla tato operace prováděna, kromě jednoho případu v Houstonu (USA), za který byl příslušný lékař potrestán, protože nebyly předpoklady dobrého výsledku.

PROF. MUDR. H. KRAUS, DrSc.
hlavní oftalmolog MZ ČR

Vzácné zvěře ubývá

(fikt): Podle posledního sčítání - k počátku dubna tohoto roku - žije ve výměřích lboňských stánků ještě pouze avm teřevá, to teřevá 6 a 73 letáček. Znamene to, že i přes již desetiletý zákaz jejich lovu a přítlom, maslované vysazování klesá počet těchto vzác-

Georgier und Russen

Man mußte den Moskauer Flughafen nur sehen, um zu wissen, daß hier etwas nicht in Ordnung war. In der Abflughalle Szenen wie aus Maxim Gorkis *Nachtasyl*, Menschen, die sich wie auf der Flucht zwischen Koffern, Taschen, Kartons eingerichtet hatten, so als hätten sie es aufgegeben zu glauben, ihre Destination in der Weite der Sowjetunion zu erreichen. Manche warteten seit Tagen hier. „Der Flug nach Samarkand von vorgestern findet morgen um 16 Uhr statt“, meldete sich die robuste Frauenstimme über den Lautsprecher: „Der Flug nach Alma Ata ist abgesagt. Über die Flüge nach Bratsk und Nowosibirsk werden wir Sie informieren. Die Flüge nach Murmansk und Charkow gehen morgen.“

Und wir wollten in den Kaukasus. Am Reisetag schneite es. Wir hatten bei der Taxizentrale wegen der Skier einen Kombi bestellt. Der Fahrer fand den Weg zu unserer Wohnung im Moskauer Zentrum nicht. Als er kam, mußte er tanken fahren. Dann hielten wir einen russischen Bekannten ab, der uns begleitete. Schließlich mußte der Fahrer noch bei der Taxizentrale vorbei, um eine andere Tour abzusetzen.

Am ersten Berg auf dem Weg zum Flughafen blieben wir in einem Stau stecken. Einige Lastwagen schafften die vereiste Anhöhe nicht. Als es weiterging, versagte der Anlasser des Taxis. Wir hielten einen Kleinbus an und stiegen mit sieben Gepäckstücken, einschließlich der Skier, um. Russen haben Verständnis für ungewöhnliche Situationen.

Gefühl für Raum und Zeit

Wir kamen Minuten vor der Abflugzeit auf dem Flughafen an, hätten uns aber nicht eilen brauchen. Der Flieger nach Tbilisi war, wie alle anderen, verspätet. Das Flugfeld war schneebedeckt und grau, die Maschinen saßen wie die dicken Moskauer Krähen in langen Reihen auf dem Vorfeld und sahen nicht aus, als ob sie jemals wieder in den Himmel wollten. Unsere Troika bestellte erstmals 300 Gramm Cognac. Die Menschen haben in diesem Land ein Gefühl für den weiten Raum, die Distanzen und die Zeit und respektieren sie. Niemand schimpft, niemand wird laut. Was spielen auch Tage für eine Rolle in einem Land, in dem 1000 Kilometer keine Distanz sind.

Die Maschine, sechs graue Sitze in einer Reihe auf grauem Filz, hat die Funktion eines Vorstadtbusses: robust und beständig. Die Piloten in dicken Wintermänteln sehen aus wie Arbeiter, die in die Fabrik kommen, die Stewardess wie eine Kellnerin in einer Vorstadtkneipe. Der Umgangston ist autoritär: „Genossen, bitte setzen Sie sich.“ Serviert wird nichts über 1700 Kilometer nach Tbilisi außer einem Plastikbecher mit Mineralwasser.

Als wir über den Doppelgipfel des Elbrus fliegen, scheint sich die betagte Maschine zu heben, als wollte sie respektvoll den Abstand zu den Fünftausendern des Kaukasus unter uns wahren. Auf dem Flughafen Tbilisi, das 1500 Jahre Tiflis hieß, große kräftige Menschen, die einem direkt in die Augen schauen. Die Georgier sind von einer leichtsinnigen Unbekümmertheit. Sie reden so beständig, wie die Bergflüsse fließen, und mit Stimmen so tief wie die Täler ihres Landes. Und wenn sie lachen, übertönt dies den Verkehrslärm. Sie lassen ihre Bärte ungepflegt tagelang stehen, was ihnen ein rohes Aussehen gibt, aber diese Republik ist die einzige in der Sowjetunion, in der es an jeder Ecke einen Frisör und eine kleine Kabine gibt, in der ein Schuhputzer arbeitet. Wie die Basken haben die Männer tellerförmige Ballonmützen auf, die ihre Unabhängigkeit demonstrieren.

Ein Modus vivendi

„Oh, diese Georgier“, sagt unser russischer Begleiter, und in diesem bewundernden Stöhnen war eine Erklärung zu finden, was Russen und Georgier seit fast 200 Jahren zusammenhält. Die Georgier haben ihre Eroberer nie ernst

genommen, sie haben sich niemals über die Russen moralisch empört wie die katholischen Polen, die lutherisch geprägten Balten, die Ukrainer. Sie haben einen Weg gefunden, mit den Russen zu leben, und besser als die: Im Zarenreich und im Kommunismus. Und dann haben sie den Russen, wie zum Hohn, noch Jossif Dschugaschwili aus dem georgischen Dörfchen Gori geschickt, der unter seinem *nom de guerre* „Stalin“ den Russen und dem Rest der Welt das Fürchten lehrte, in 29 von bisher 65 Jahren der Sowjetunion das Land beherrschte und seinen Landsleuten im Kaukasus die Steuer erließ.

Die Grusiner haben eine Gelassenheit, die nur ein Volk haben kann, das nach Beherrschung durch Byzanz, Sassaniden und Araber, nach Eroberungen durch Römer, Griechen, Perser, nach Zerstörungen durch die Mongolen und Besetzung durch die Türken sich schließlich, freiwillig, unter den Schutz Rußlands stellte und trotz der Vergewaltigungen der Jahrhunderte als Kulturvolk mit eigener Sprache, die aus dem fünften Jahrhundert datiert, den Kopf über Wasser gehalten hat. Die Russen mögen es nicht gern hören, aber es scheint, als ob die Georgier annehmen, auch das Zusammengehen mit der Sowjetunion sei geschichtliches Zwischenspiel – und wenn nicht, sie können auch damit leben.

Erkennbarer Wohlstand

In Rußland versteckt sich selbst die Elite auf dem Lande in von hohen Zäunen umgebenen Datschen tief in den Birkenwäldern des weiten Landes. In Georgien stehen in der Ebene der Täler große doppelstöckige Häuser mit hohen Giebeln, einladenden weiten Türen und breiten Veranden, die sich stolz in Richtung Süden erheben und den Wohlstand der Dörfer und seiner Bewohner bezeugen. „Schaslik“, grinst unser Fahrer, und zeigt auf die Schweine, die in den Straßengraben grunzen, und in den Höfen gackern Hühner, Truthähne, Gänse, Enten.

In den Tälern Obst- und Weinplantagen, die sich hochziehen bis zur Schneegrenze. Hier gibt es nicht eine Alpenkette wie die, die Deutschland und Italien trennt und sich zwischen Österreich und der Schweiz breitmacht, sondern mehrere Hochgebirge auf einer Länge von über 1000 Kilometer, wuchtige Massive, auch Gletscher, noch kaum erschlossen außer durch die alte grusinische Heerstraße und einige Paßwege, überwiegend waldlos und noch bewohnt von Füchsen, Gemsen, Adlern und Bären. „Wir sind viel in der Welt herumgekommen“, sagt später im Hotel das Direktoren-Ehepaar, „aber so was Schönes wie unsere Georgischen Berge haben wir nirgends gesehen.“

Die Menschen hier sind nicht neutral. Sie sind stolz auf das, was sie tun: In Tbilisi gibt es neben den Schuhputzern und den Friseuren auch zahlreiche Schneiderwerkstätten und Uhrenreparatur-Geschäfte mit offenen Fensterfronten zur Straße. Selbst in die Laboratorien der Apotheken der Stadt nach man hineinsehen, in denen Frauen in weißen Kitteln Pillen drehen und Heilmittel mixen.

In Borjomi – einem Kurort, der für sein bis nach New York verkauftes Mineralwasser berühmt ist – windet sich die Straße nach oben. Die Dörfer tragen den Charakter der rauen Geschichte. Hier leben Georgier, aber auch Bergvölker. Die Männer tragen graue Filzkappen über verwegenen Gesichtern, und man mag Geschichten glauben, daß kaukasische Bergstämme die Russen noch in den fünfziger Jahren bekämpften. Oben in den Bergen spuckt bei einer Schlittenfahrt ein Dörfler dem Zugpferd derart wütend auf die Hinterbacken, daß das Tier sich aufbäumt. Die Autofahrer bedienen ihre Wagen, als ob sie noch im Sattel säßen. „Den Leuten kann man keine Disziplin beibringen“, meint unser Russe.

Rekruten für den Krieg

Oben im Städtchen Barkurani, dem Ziel unserer Reise auf 1700 Meter Höhe, sind wir



Gast bei einer Gruppe von Georgiern. Getrunken wird oft noch aus Kuhhörnern. Diesmal fließt der Wein aus einem Zehn-Liter-Plastikkanister so schnell wie die Überschwenglichkeit der Gastgeber zu uns geströmt ist. Wir trinken auf unsere Eltern, auf die Frauen, auf unsere Geschwister, und dann steht ein Bursche auf und meint, mit Ernst in der Stimme: „Trinken wir auf alle, die zu früh sterben mußten.“ Sein Bruder, sagt er, sei in Afghanistan gefallen. Er ist nicht der einzige im Dorf. Aus den kaukasischen Bergvölkern rekrutiert die Sowjetarmee viele Wehrpflichtige für den Krieg.

Ein anderer bringt den Trinkspruch dann zu einem ideologisch korrekten Ende: „Dein Bruder hat seine internationale Pflicht erfüllt.“

Von Barkurani führen uralte Sessellifte in die Höhe. Der Himmel ist auf der einen Seite von einem hellem Blau, das es sonst nur in Tuschlarben zu geben scheint, und gen Süden von einem dunklen Blau, das noch die Unwirklichkeit dieses Landes im Sowjetreich verstärkt. Skisport ist in der Sowjetunion noch kein Massensport: Ein Professor aus Moskau ist auf der Piste, ein paar Kinder aus guten Funktionärshäusern, Sonntagssportler in verwegenen Anzügen, die die Piste mehr hinunterklettern als fahren. Und oben, auf 2300 Meter Höhe, kurvt schon ein aus Österreich geliefertes Pistenmonster auf Ketten und reißt die Schneedecke auf. Die meisten Sessel, die nach oben fahren, sind leer.

Wo die Sportler trainieren

Man hat uns untergebracht im Sportzentrum. Das einzige Hotel im Städtchen wird renoviert. In der Sportbasis trainieren die sowjetischen Spitzensportler: Langläufer, Skispringer, Amazonen des Biathlon-Laufes, hagere Kerle und Mädchen mit früh gealterten Gesichtern, die schon vor dem Frühstück Krafttraining treiben, den Tag lang über die Loipe geheizt werden und die morgens zum Frühstück vom Hausarzt eine Dose mit Pillen bekommen mit Stärkungsmitteln der sowjetischen Pharma-Industrie.

Das Essen und das Brot sind russisch, wie die meisten Sportler Russen sind. Borsch gibt es, Würste, Kartoffeln, Kraut und Rüben, Quark, dickflüssige Fruchtsäfte und Mineralwasser. Aber die Jungen und Mädchen werden kein Gewicht ansetzen: Sie jagen stundenlang die Loipe hoch, flitzen geduckt über die Wege in den Wäldern und quälen sich so, daß die Einheimischen die Köpfe schütteln: „Dawai, dawai“, rufen die Trainer. Nach dem Tag auf der Loipe und den Springschanzen geben die Sportler abends noch einige Kilometer joggen. Wir verbringen die Abende in diesem alkoholfreien Hotel in der Sauna.

In Stalins Heimatort

Am vierten Tag bringt uns der Bus hinaus aus den Bergen in die Ebene nach Gori, dem Geburtsort Stalins. Das Haus der Eltern des Diktators steht unter den Säulen eines Pantheons, das im Zentrum des Städtchens an einer Siegesallee mit Blautannen errichtet wurde. Oben zwei Zimmer mit blankgeschauerten Holzböden, ein niedriges Bett, auf dem Tisch ein Wasserkrug, ein Rasierspiegel, an einem Nagel daneben ein frischgebügelttes Handtuch,

das offenbar täglich gewechselt wird. An der Wand ein Foto des jungen Stalin als Zögling einer Religionsschule, ein Bild der Mutter, einer Bäuerin, die lange lebte und erst 1937 starb, und des Vaters, der die Revolution 1918 nicht mehr erlebte und der im Keller eine Schusterwerkstatt betrieben hatte.

Jeder Georgier war hier schon einmal. Eine halbe Million Besucher pilgert jedes Jahr in das Stalin-Museum, einen georgischen Marmorbau, der 1957 eröffnet wurde — ein Jahr nachdem Chruschtschow mit dem Georgier abgerechnet hatte. Im Museum ein Bild von Jakob, dem Sohn Stalins, der als Offizier in deutsche Gefangenschaft geriet und im KZ Sachsenhausen bei einem angeblichen Fluchtversuch erschossen wurde. Unser Führer, ein junger Georgier, sagt das auswendig Gelernte: „Hitler hatte Stalin angeboten, Jakob gegen Feldmarschall Paulus auszutauschen, der nach Stalingrad in sowjetische Gefangenschaft geriet. Stalin hat dies mit den Worten abgelehnt: „Wenn ich meinen Sohn austausche, wie könnte ich das den anderen Vätern und Müttern sowjetischer Soldaten erklären.“ Ein Bild Swetlanas, die in den Westen floh und kürzlich reuevoll in die Sowjetunion zurückkehrte, fehlt. Als ich nach ihr frage, wird mir gesagt, daß sie dieser Tage erstmals wieder die Gedenkstätte für ihren Vater besuchte. Sie hat neben einer Wohnung in Moskau auch ein Haus in Tbilisi bezogen.

In dem Museum wird auf ein Gedicht Stalins verwiesen, das „Morgen“ heißt und noch heute in Schulbüchern Georgiens zur Pflichtlektüre gehört. „Stalin hatte in jungen Jahren schon ein außergewöhnliches Talent“, sagt unser Führer und zeigt dabei Anweisungen Stalins, die dieser quer über ein Manuskript über Memoiren seiner Jugend geschrieben hat. „Nicht veröffentlichen“, steht da in der Handschrift des Diktators, „denn Tatsachen müssen Tatsachen bleiben.“ Wir schweigen.

Starosti velkoměst budoucnosti

V roce 1900 žilo na naší planetě něco kolem 1,6 miliardy lidí. Před pěti lety překročil tento počet 4,4 miliardy a podle prognóz demografů bude žít na zeměkouli na přelomu tisíciletí asi 6,2 miliardy obyvatel.

Demografickou explozi zažívá především jižní a jihovýchodní Asie, Afrika a Latinská Amerika. Před pětácti lety tam žilo zhruba 70 procent obyvatel světa, k roku 2000 bude žít v této oblasti světa už hodně přes 80 procent lidí. Největší zalidněnost zůstane v jižní Asii, osídlení Země však bude stále nerovnoměrné. Jak konstatují příslušní odborníci Organizace spojených národů, největší zalidnění musí očekávat jižní Asie.

Vědci tvrdí, že hustota obyvatelstva poroste nejméně příštích sto let. V dnešních značně zalidněných Evropě poměrně málo, v některých oblastech Asie a Latinské Ameriky, stejně jako afrického kontinentu však až čtyřnásobně a někde dokonce šestinásobně. V polovině XXI. století by mělo žít na Zemi asi 9,5 miliardy lidí.

Vzhledem k tomu, že se obyvatelstvo světa ve stále větší míře stěhuje do měst, bude žít kolem roku 2000 ve městech většina lidí — 3,2 miliardy. Trend posledních let směřuje ke stále mohutnějším aglomeracím se vzrůstající koncentrací lidí. V roce 1950 celkový počet obyvatel „obřích měst“ — to znamená měst s 5 miliony nebo více obyvatel — dosahoval 47 milionů. V roce 1980 byla tato města domovem přes 250 milionů a podle odhadů OSN do roku 2000 bude většina městech bydlet 650 milionů lidí.

Většina z nových obyvatel měst bude v méně vyvinutých zemích. Jak prohlašují odborníci, koncem století bude existovat pětadvacet „superměst“ s více než 10 miliony obyvatel. Největší dvě města světa budou v Latinské Americe, kde jsou také jedny z největších přírůstků obyvatelstva. Bude to México, jehož počet obyvatel má dosáhnout 30 milionů (podle některých prognóz i více než 33 milionů) a dále brazilské Sao Paulo s 26 miliony lidí. Jsou to závratná čísla, zvláště uvědomíme-li si, že tato města mají značné potíže již v současnosti. Smog, nedostatek kvalitní vody, katastrofální zdravotnictví a sanitární služby, málo levných bytů a řada dalších palčivých problémů — to jsou vykyčnický pro mnohá velká města v Asii, Africe a Latinské Americe.

Na třetím místě v počtu obyvatel má být souměstí Tokio—Jokohama (pres 24 miliony lidí), velký New York by měl mít v roce 2000 asi 23 milionů obyvatel. Z dalších obřích měst má mít indická Kalkata téměř 20 milionů a více než 15 milionů lidí bude žít v Bombaji, Káhře, Djakartě, Soulu, přes deset milionů pak v Buenos Aires, Abidjanu, Pekingu, Kolombu... Svě nové obřím metropole má mít i Evropa. Např. severoitalský Milán, jenž se v posledních letech rychle rozrůstá, by měl za necelých deset let už čítat 8 milionů lidí.

Jedním z příkladů toho, jak velké starosti budou mít městské úřady v nových velkoměstech rozvojového světa, může být egyptská Káhira. Již dnes je s deseti miliony obyvatel největším městem Afriky a Blízkého východu, na konci století má počet obyvatel tohoto města dosáhnout 17 milionů. Egyptská metropole je smutně proslulá tím, že se tam prakticky každý den zřítí nějaký obytný dům, nebo

vybuchne potrubí. Doprava je, zejména v době špičky, na hranici únosnosti. Projeli centrální město automobilem trvá dvě až tři hodiny, starosti přinášejí rychlé zvyšování hladiny spodní vody. Čas od času přichází pohroma jako např. začátkem roku 1983, kdy při výstavbě metra praskla hlavní kanalizační stoka na náměstí Táhir. Vzniklo velké jezero a voda sahala až k Ramsesovu nádraží, vzdálenému dva kilometry. Voda úplně zaplavila centrum Káhiry až do výšky 30 centimetrů. K odpovědnosti byla volána francouzská stavební organizace budující metrá. Ve skutečnosti však potrubí prasklo v důsledku přetížení kanalizační sítě, protože městská struktura je příliš hustá.

Krátce před tím zase došlo k havárii v ústřední čistící stanici odpadních vod a záplava postihla obyvatele Glzy i část Káhiry na západním břehu Nilu. Na opravu stanice musela být dokonce zmobilizována armáda. Během prací sedm vojáků utonulo a 24 jich bylo zraněno.

V předměstí Káhiry vyrostly tisíce neuzdržených chatrčí z cihel, umělého plechu a kartónu, na mnoha místech města se hromadí haldy odpadků. A do města dále proudí davy lidí z venkova, kteří doufají, že v hlavním městě naleznou práci a tedy i trochu slušnější existenci. V naprosté většině případů doufají marně. Ve městě dnes přesahuje nezaměstnanost 23 procent činného obyvatelstva...

Rychle budou růst města i jinde v Africe. Zřejmě jen málokdo říká něco názvy měst, jako např. Kananga a Mbuji Mayi v Zairu, nebo Llorin a Ogmobosho v Nigérii. A přece tato dosud pro mnohé lidi jinde neznámá města budou mít za necelých patnáct let více než jeden milión obyvatel. Ještě názornější příklad je růst Abidjanu v Pobřeží slonoviny. V roce 1935 měl 22 000 obyvatel, v roce 1955 125 tisíc obyvatel, v roce 1975 už milión, v loňském roce pak 2,5 miliónu. Podle demografických prognóz bude mít město v roce 2000 10 miliónů obyvatel, zatímco celé Pobřeží slonoviny 27 miliónů.

Čas ukáže, jak se rozvoje země s problémy růstu počtu obyvatel velkoměst vyrovnají. Zatím nic nenasvědčuje tomu, že by šlo o nějakou jednoduchou záležitost. Dokud budou přetrvávat nynější vztahy průmyslově vyspělých západních zemí k rozvojovému světu a budou platit staré ekonomické vztahy založené na nukuistickém mláděch nezávislých států Asie, Afriky a Latinské Ameriky, nebudou mít rozvojové země potřebné možnosti ani k zabezpečení slušného života ve svých velkých městech.

Kouřil v kostele

Právě v půlnocí mě dopadl v roce 1883 policejní komisař pan Krčka, na upozornění jedné občana, uprostřed chrámu třešňového 17letého zlatnického zvěř Josefa Pulpita s konfesionem dostal v roce. Byl z chrámu vyveden a dopraven na policejní ředitelství.

o čem psali

Osvobozen u soudu

Právě svržením p. Josef K. byl nedávno odsouzen pro spravedlivost svrženého psa na 14 dnů do vězení a k odnětí 30 zlatých. Když se pak zjistilo, že byl obětí svého nového, byl osvobozen.

Národní listy 17. 12. 1884

Osvětlování nádvoří v Klementinu

Na mnohé záležitosti rozhodla městská rada, že na vlastní vrab zahradě bude osvětlováno v t. nádvoří Klementina, ať se vyřeší, jakéby spor státního velitelství přičiněním Klementinského, jenž je již zavazeno, dopadl v neprospěch svého právníka, osvícení bude opět zrušeno.

Národní listy 17. 12. 1884

Nespokojenost na trhu

Letošní vánoční trh, psaly Národní listy 25. 12. 1883, je sice hojně zřeben velikým zbožím, ale prodávající netěší, že je jeho špatný odběr. Je tak klidně na polovinu trhu. Mnoho věcí, hlavně drábové, bylo vánoce nabízeno za velmi nízké ceny, aby se prodalo. Vánoční lidé, kteří vozí zboží do Prahy, netěší, že mají z toho nejvýše velká ztráty.

Také nadílka

Již 16 ruká měli z k. policejní strážníci na špičce dechblávy orly a roztaženými křídly, což by si kdo povímal, že podobný náčitek není heraldicky správný a není tudíž ani rakouský. Upozornili na to anonymní dopis, zasláný před vánočními 1884 na policejní ředitelství. Ihned bylo z Vídně objednáno 600 stříbrných kokard na správným rakouským orlím. O štátním dne byli kokardami strážníci podílali a každý musel zaplatit za rozetku 43 krejcarů.

Ein Inferno

Der 15. April 1945 war ein Sonntag. An diesem Tag fuhr der britische Oberleutnant Derrick Sington, dessen Einheit zur 2. Armee gehörte, mit einem Jeep durch den südlichen Teil der Lüneburger Heide. Um 15 Uhr hatte er sein Ziel erreicht: das Konzentrationslager Bergen-Belsen. Vor dem Eingang des Lagers wartete eine Gruppe von Offizieren; ihre Uniformen wiesen sie als Mitglieder der Wehrmacht, der ungarischen Armee und der SS aus. In seinem Buch „Die Tore öffnen sich“ hat Sington über dieses Zusammentreffen berichtet: „Ich fragte einen von ihnen, einen SS-Hauptsturmführer, in welchem Zustand sich das Lager befände. Es war ein hünenhafter Mann mit feistem Gesicht und einer Narbe über die eine Wange. Er antwortete einfach: „Im Augenblick sind sie ruhig.““

Eine halbe Stunde später betrat Oberleutnant Sington auf Anweisung seines Vorgesetzten, des Brigadiers Taylor-Balfour, zum erstenmal in seinem Leben ein Konzentrationslager. Mit einem Lautsprecherwagen passierte er das Lager, das kreuz und quer mit Draht bespannt war. Sington: „Es erinnerte mich an den Eingang eines Zoos. Als wir durch das Tor hindurch waren, verstärkte sich dieser Eindruck. (...) wir kamen in einen Kotgeruch — wie der Geruch eines Affenhauses. Ein trübseliger blauer Rauch wogte wie Bodennebel zwischen den niedrigen Gebäuden. Ich hatte früher versucht, mir ein Bild vom Innern eines Konzentrationslagers zu machen, aber so hatte ich es mir nicht vorgestellt. Auch die seltsame, affenartige Schar hatte ich mir nicht vorgestellt, die sich mit geschorenen Köpfen und scheußlich gestreifter, entwürdigender Sträflingskleidung an die Stacheldrahtzäune drängte, die sich um den Lagerabschnitt zogen. Wir hatten in Frankreich, Belgien und Holland erlebt, was Dankbarkeit und Willkommen heißt (...). Aber die nur halbgläubigen Hochrufe dieser fast verlorenen Männer, dieser Clowns in ihrer schrecklichen Narrenkleidung, die einmal polnische Offiziere, Landarbeiter in der Ukraine, Budapester Ärzte und französische Studenten gewesen waren, erweckten ein stärkeres Gefühl und ich mußte gegen meine Tränen ankämpfen.“

Das, was Oberleutnant Sington in Bergen-Belsen sah, sperrt sich gegen jede Beschreibung. Er fand Menschen in allen Stadien der Agonie — geschwächt von Hunger, Tuberkulose, Typhus und Ruhr —, die zu Tausenden in ihrem eigenen Kot verreckten. Andere dämmerten teilnahmslos auf verlauchten Bettstellen vor sich hin, auch im Angesicht der Freiheit zu keiner Reaktion mehr fähig. Unbestattete Leichen verwesten zwischen den Baracken und an den Rändern der Lagerstraßen.

An anderen Stellen des Lagers waren die ausgezehnten Körper der Toten zu riesigen Bergen geschichtet worden. Die Leichname bestanden nur noch aus Haut und Knochen. Aus offenen Massengräbern blickten die pergamentfarbenen Gesichter der Gestorbenen, stachen Arme, Beine und Steiße hervor, die zu grotesk ineinander verknäulten Körpern gehörten. Mitten in diesem Inferno hockten Menschen, die gierig jene Nahrung verschlangen, die sie in der Auflösungsphase des Lagers hatten erjagen können: rohe Rüben und Kartoffeln.

Das also war Bergen-Belsen, der Ort, an dem zwischen Mai 1943 und dem 15. April 1945 mehr als 37 000 Menschen starben. Die Zahl der Toten erhöhte sich nach dem Tag der Befreiung um weitere 13 944, obwohl die Engländer das Menschenmögliche taten, um die an Typhus erkrankten und aufs äußerste geschwächten Häftlinge am Leben zu erhalten. Vor den Juden, die die Nazis in Bergen-Belsen in den Tod ge-

trieben hatten, waren dort bereits 50 000 sowjetische Kriegsgefangene gestorben — auch sie ein Opfer des verbrecherischen Kalküls, das auf Vernichtung durch Hunger, Seuchen, Gewaltwirkung oder schiere Entkräftung aufbaute.

Wenn man heute in das Informationsbüro des Fremdenverkehrs-Verbandes der Kreisstadt Celle geht und dort nach dem Weg zur Gedenkstätte Bergen-Belsen fragt, wird einem verschämt ein Prospekt über das Celler Land („Sebenswertes auf einen Blick“) in die Hand gedrückt, auf dessen Rückseite eine Landkarte des Kreisgebietes abgedruckt ist. Die adrette Blonde hinter dem Tresen des Büros macht mit dem Kugelschreiber einen Krinkel um den Ortsnamen Belsen und gibt den Hinweis, daß man auf der Bundesstraße 3 in Richtung Hamburg fahren müsse, um dorthin zu gelangen. In Offen dann links ab, von dort sei der Weg ausgeschildert.

Für Bergen enthält die Broschüre Informationen über das Heimatmuseum Römstadt und das Afrika-Museum im Ortsteil Sülze, das „Anfang der dreißiger Jahre von Herrn Hauptlehrer Harry Lotze mit Bienenfleiß und großem Sachverständnis zusammengestellt wurde“. Vom ehemaligen Konzentrationslager ist nirgends die Rede — der Landkreis hat offenbar Stätten von größerer historischer Bedeutung aufzuweisen, so etwa einen Gedenkstein für den Heidedichter Hermann Löns, zu finden auf dem Wietzer Berg (102 m) in der Nähe von Müden/Örtze. Auch eine Möglichkeit zur Aufarbeitung der Vergangenheit. Erwähnt wird immerhin die Celler Synagoge, bei der es sich um einen „historischen Fachwerkbau“ handelt, der aus nicht näher erläuterten Gründen „am 9. 11. 1938 demoliert“ wurde. Ob an diesem Tag ein paar Bürger der romantischen Herzogstadt aus einer Bierlaune heraus ein wenig zu weit gingen?

Als 1938 in Celle die Synagoge geschändet wurde, waren aus der Südheide gerade die Bauarbeiter abgezogen, welche die für den Truppenübungsplatz Bergen notwendigen Kasernen, Stallungen, Garagen und Offiziersunterkünfte errichtet hatten. Daß die Behausungen dieser Bautrupps nicht abgerissen wurden, spricht für den Weitblick der deutschen Wehrmacht. Schon zwei Jahre später konnte sie die Baracken als „Stalag“ (Kriegsgefangenenstammlager) zur Aufnahme von belgischen und französischen Soldaten nutzen.

Im Herbst 1941, als der deutsche Überfall auf die Sowjetunion sich zu einem ungeheuren „Siegeszug über den Bolschewismus“ zu entwickeln schien, wurden 14 000 russische Kriegsgefangene in das Stalag 311 verbracht. Aufgrund der mangelhaften Unterbringung — die Gefangenen hausten zumeist in Erdlöchern, sanitäre Einrichtungen gab es kaum — brachen im Lager Ruhr und Fleckfieber aus; die Epidemie griff auch auf die Wachmannschaften über. Dem Stalag 311 wurden trotzdem immer mehr Gefangene zugewiesen. Am 10. Dezember 1941 waren 5000 von ihnen tot. Im Sommer 1942 — die Sowjets galten der Wehrmacht eben nicht als Kameraden — hatte sich das Problem der Unterbringung dieser Kriegsgefangenen von selbst erledigt. Das Lager war so gut wie ausgestorben, die wenigen Überlebenden wurden als Landarbeiter auf die Höfe der Heidebauern verteilt.

Im Frühjahr 1943 fand der Lagerkomplex erneut Verwendung. Auf Anordnung des „Reichsführers SS“, Heinrich Himmler, wurde in Bergen-Belsen ein „Aufenthaltslager“ eingerichtet, dessen Geschichte mit einem besonderen Kapitel der nationalsozialistischen „Endlösungs“-Politik verknüpft ist. Ungleich anderen Konzentrationslagern, die von vornherein dem Zweck dienten, Menschen mit Giftgas oder auf dem Wege der „Vernichtung durch Ar-

beit“ zu ermorden, war Bergen-Belsen ursprünglich als „Vorzugslager“ konzipiert: Dorthin sollten „Austauschjuden“ gebracht werden, die die Staatsbürgerschaft neutral oder mit dem Reich in Kriegszustand befindlicher Staaten besaßen. Himmler gedachte sie als Faustpfand in einem makabren Geschäft zu benutzen, er wollte sie gegen Deutsche, die im Ausland interniert waren, austauschen.

Obwohl Eichmanns „Judenreferat“ im Reichssicherheitshauptamt heftig opponierte, wurde tatsächlich 357 Insassen die Ausreise nach Palästina gestattet. Die meisten von ihnen (222) verließen Bergen-Belsen in der Nacht vom 29. auf den 30. Juni 1944 mit einem Sammeltransport, der am 10. Juli in Haifa ankam. Im Gegenzug gestatteten britische Behörden mehreren Gruppen zivilinternierter „Palästina-Deutscher“ die Heimkehr ins „Reich“.

Just an dem Tag, an dem für die 222 der Weg in die Freiheit begann, meldete der Reichsbevollmächtigte für Ungarn, SS-Brigadeführer Dr. Edmund Veessenmayer, telegrafisch an das Auswärtige Amt in Berlin, daß bislang insgesamt 340 162 Juden aus Ungarn deportiert worden seien. Eichmanns „Sonderkommandos“ hatten binnen weniger Wochen ganze Arbeit geleistet: Seit Mitte Mai rollten täglich vier Transporte mit je 3000 Menschen nach Auschwitz.

Der generalstabsmäßig organisierten Ausrottung der jüdischen Bevölkerung Ungarns konnten sich nur wenige entziehen. Zu jenen, denen in letzter Minute der Weg in die Gaskammern erspart blieb, gehörten 1685 ungarische Juden, die auf Himmlers Geheiß nach Bergen-Belsen gebracht worden waren. Über Mittelsmänner ließ Himmler der „Jewish Agency“ bedeuten, diese Menschen könnten in die Schweiz ausreisen, wenn jüdische Hilfskomitees einen Kopfpreis von 1000 Dollar pro Häftling aufbrächten. Der Handel kam zustande: Am 20. August und am 6. Dezember 1944 passierten zwei Züge mit ungarischen Juden die Schweizer Grenze. Weitere Geschäfte dieser Art, die von Himmler inszeniert worden waren, um mit den Westalliierten über einen Sonderfrieden ins Gespräch zu kommen, unterblieben. Angesichts der Frontverläufe bekam die SS um die Jahreswende 1944/45 andere Sorgen.

Vor den Lagerinsassen, die den Tag der Befreiung erlebten (und überlebten), lag im Frühjahr 1944 noch ein langer Leidensweg. Die Baracken von Bergen-Belsen füllten sich zusehends. Es kamen Transporte mit niederländischen Juden aus dem Konzentrationslager Westerbork — unter ihnen auch Anne Frank, deren Spuren sich in Beisen verlieren —, polnische Emigranten aus dem französischen Lager Drancy, Juden aus Albanien und Griechenland: unmöglich, auch nur die Herkunftsländer dieser Menschen hier aufzuzählen.

Während im Winter 1943/44 kaum 2000 Menschen im Lager waren, wuchs die Zahl der Gefangenen bis Juli 1944 auf über 7000. Am 1. Dezember 1944 waren es 15 257, Mitte April 1945 etwa 60 000. Die Lebensbedingungen der Häftlinge verschlechterten sich entsprechend. Zu den Mißhandlungen durch die SS und ihre Kapos, den stundenlangen Appellen in Kälte, Regen oder glühender Hitze, zu Hunger und Krankheit kam die dringvolle Enge in den Baracken, durch deren Dächer bei Regen das Wasser troff.

Trotz aller Untaten, die an den Gefangenen von Bergen-Belsen bis dahin schon verübt worden waren: zum Ort wahrhaft apokalyptischer Peinigung wurde das Lager erst um die Jahreswende 1944/45. Wenige Wochen zuvor hatten die Nazis begonnen, die Vernichtungslager im Osten zu evakuieren. Der Begriff „Evakuierung“ kennzeichnet in diesem Zusammenhang nichts anderes als die letzte Variante orga-

Die ersten Massenmorde: Mitten im Winter wurden die entkräfteten Häftlinge, die Auschwitz und seine Nebenlager mit Mühe überlebt hatten, auf tagelangen Marschen nach Westen getrieben — ohne Verpflegung, ohne geeignete Schuhe, nur mit dünnen Häftlingsanzügen bekleidet. Wer unterwegs zusammenbrach, der wurde erschossen.

Diesen Todesmärschen folgten zum Teil wochenlange Bahnfahrten in offenen Kohlewaggons, bei denen mehr als ein Viertel der Transportteilnehmer starb. Viele der Überlebenden waren derart entkräftet, daß sie in den Auffangslagern, darunter Bergen-Belsen, an Seuchen zugrunde gingen. Allein im März 1945 zählte man in Bergen-Belsen 18 168 Tote, die Bevölkerung einer Kleinstadt.

Aus dieser Phase der Geschichte der „Endlösung“ stammt eine Szene, an die sich die Amsterdamer Jüdin Renata Laqueur in ihrem „Bergen-Belsen-Tagebuch“ erinnert hat: „Tagelang saß ein kleines Mädchen am Bett seiner Mutter. Die Kleine war scheußlich verschmutzt, die Kleider zerrissen, ihre Haare verlaust, (...) ihre Beine durch Odeme aufgeschwemmt. Doch sie saß dort, zwang die Todkranke, lauwarmer Steckrübenstückchen zu essen, bis sie plötzlich mit einem gierigen, aber schuldvollen Blick die Bissen selbst hinunterschlang. Die Mutter hatte die Decken beiseite geschoben, sie drückten zu sehr auf die aufgequollenen Beine. Wie weiße, glasige Säulen lagen sie auf der grauen Decke (...). Das um den Kopf geschlungene Tuch war herabgeglitten und ließ die kurzgeschorenen, verklebten Haare erkennen. Das Kind weinte und ging fort, um etwas Eßbares zu besorgen. (...) Als das Mädchen zurückkam, war die Mutter tot. Wie versteint saß die Kleine lange Zeit auf dem Bett. Schließlich breitete sie die Decke über die Tote und rückte das Kopftuch zurecht. (...) Jetzt war sie allein. Der Vater war an Lagersieber gestorben.“

Die für solches Leiden unmittelbar verantwortliche Lagerleitung ließ den Dingen ihren Lauf. Die hygienischen Zustände spotteten jeder Beschreibung, obwohl hinreichend Baumaterial vorhanden war, mit dem man die katastrophale Wasserversorgung und die unzureichenden sanitären Anlagen hätte verbessern können. Wie sich nach der Befreiung zeigte, gab es auch große Mengen an Medikamenten, die die SS den Kranken vorenthalten hatte. Selbst Nahrungsmittelsendungen des Internationalen Roten Kreuzes waren unterschlagen worden.

In der Person des letzten Lagerkommandanten, des SS-Hauptsturmführers Josef Kramer, vereinigten sich offensichtlich alle jene Eigenschaften, die für das Personal der „Endlösung“ so charakteristisch waren: abgründige Verachtung menschlichen Lebens, gepaart mit bürokratischer Beschränktheit und Untertanengeist. Während der letzten Tage des „Dritten Reiches“ hätte der Versuch, die Leiden der Häftlinge wenigstens zu mildern, den Kopf schon nicht gekostet.

Aber selbst zu Hilfsmaßnahmen in letzter Minute war Kramer weder willens noch in der Lage. Im Gegenteil: Als die Engländer das Lager schon betreten hatten, die endgültige Übergabe aber noch nicht vollzogen war, ließ er es zu, daß Wachposten Häftlinge rücksichtslos zusammenschossen. Auch sein Leben hatte Kramer damit verwirkt. Am 17. November 1945 verurteilte ihn in Lüneburg ein britisches Militärgericht zum Tode — zusammen mit zehn anderen Angeklagten, die ebenfalls zum Lagerpersonal von Bergen-Belsen und Auschwitz gehört hatten. Die Hinrichtung fand im Dezember 1945 statt.

Sühnengang nach Bergen-Belsen im April 1985. Vor dem Gedenkstein für die 50 000 sowjetischen Kriegsgefangenen, die in diesem Lager zu Tode gebracht wurden,

steht eine Gruppe von Christen beider Konfessionen und singt „O Haupt voll Blut und Wunden“. Nur wenige hundert Meter entfernt üben sich NATO-Truppen im Gefechtsschießen. Mit Maschinengewehren unterlegen sie Paul Gerhards altem Kirchenlied ein durchaus weltliches Stakkato. Den Generalbaß haben die Panzerhaubitzen übernommen. Man muß lange suchen, um eine ähnlich perverse Metapher für die Situation im hochgerüsteten Mitteleuropa zu finden.

Tote haben keine Bedürfnisse mehr, sie schlafen nicht, brauchen weder Ruhe noch Schutz. Trotzdem hat das militärische Geklärr in Hörweite der Massengräber etwas Schamloses. Wenn Bundeskanzler Helmut Kohl am morgigen Sonntag nach Bergen kommt, um auf einer Feier des Zentralrats der Juden des 40. Jahrestages der Befreiung dieses Konzentrationslagers zu gedenken, werden auf dem Truppenübungsplatz die Waffen schweigen. Der folgende Montag dient dann bereits wieder der Vorbereitung auf den Ernstfall. Pietät ist ein mittlerweile aus der Mode gekommener Name für Beerdigungsinstitute.

Auch im April 1945 dröhnten auf der Straße, die am Lager vorbei von Winsen nach Bergen führt, die Panzermotoren. Sie müssen für die Gefangenen damals einen anderen, einen guten Klang gehabt haben, denn es waren die Tanks der 23. Britischen Husaren, die ihnen die Freiheit brachten. Vierzig Jahre später übertönt das Jaulen der Differentiale und das Geräusch der Ketten die Erläuterungen, die zur Geschichte des Konzentrationslagers gegeben werden.

Die Führung hat eine Frau übernommen, klein, grauhaarig, etwa Mitte sechzig, mit lupenreiner antifaschistischer Vergangenheit. Ihr Vater, so teilt sie mit, habe als Kommunist mehrfach im Konzentrationslager gesessen. Der Bericht, den sie über das Lager gibt, soll Betroffenheit erzeugen, in seiner Bildhaftigkeit das Ausmaß der Ungeheuerlichkeiten vorstellbar machen. Als sie die Ankunft der Häftlingszüge an der Verladerrampe schildert, wird deutlich, wie vergeblich dieses gutgemeinte Unterfangen ist. Die SS habe die Menschen in den Waggons zusammengepfercht wie Stangenspargel, sagt sie. Der Sachverhalt ist nicht zu bestreiten, wohl aber die Angemessenheit der Metapher, mit der er ausgedrückt wird.

Ahnliches wiederholt sich im Dokumentationszentrum der Gedenkstätte Bergen-Belsen, in dem Fotos, faksimilierte Vergrößerungen schriftlicher Dokumente und ein nicht näher erläutertes Modell des Lagers dessen Geschichte und Funktion darstellen. Vor dem Glaskasten, in dem Papphäuschen die Barackenreihen des Konzentrationslagers symbolisieren, steht eine Gruppe junger Israelis, deren Alter zwischen 16 und 18 Jahren liegt. Auch sie bekommen — in schlechter englischer Übersetzung — die Stereotype zu hören, mit denen die alte Dame die Schrecken des Lagerlebens heraufbeschwören möchte. Dargestellt wird die individuelle Grausamkeit des Kommandanten Josef Kramer und der Aufseherin Irma Grese, die 1945 mit Kramer zusammen im Lüneburger Bergen-Belsen-Prozess zum Tode verurteilt wurde.

Was in diesem Bericht fehlt, das ist der Hinweis auf die Natur des nationalsozialistischen Unterdrückungssystems. Die weltgeschichtliche Einzigartigkeit des NS-Terrors bestand eben darin, daß mit deutscher Gründlichkeit ein Verwaltungsapparat geschaffen wurde, dessen Agenten sich auf die uneingeschränkte Verachtung des Lebens ihrer Gegner verpflichteten ließen. Aber von der buchhalterischen Geschäftsmäßigkeit, mit der die NS-Chargen Millionen von Menschen vom Leben zum Tode deportierten, ist an diesem Tag in Bergen-Belsen nicht die Rede. Wo ein

stummes Hinweis auf die Bilder der ausgemergelten Menschenleiber genügt hätte, die sich im April 1945 auf dem Lagergelände zu Bergen türmten, da verbreitet sich verbale Betriebsamkeit, die auf Wirkung zielt, auf „Betroffenheit“. Angesichts der Trauer, die in den Gesichtern der Israelis steht, ein gänzlich sinnloses Unterfangen. Daß der Tod ein Meister aus Deutschland ist, das braucht man ihnen nicht zu erzählen, schon gar nicht vor den Bildern der Ermordeten.

Eine ungerechte Kritik an dieser Frau und der Hilflosigkeit ihrer Sprache, wenn man ihre lautereren Absichten in Betracht zieht. Sicher. Aber wovon man nicht reden kann, darüber muß man schweigen. Dies nicht in dem Sinne, daß das Mäntelchen des Vergessens über Bergen-Belsen geworfen werde; vielmehr fordert der Respekt vor den Opfern die größtmögliche Anstrengung des Begriffs. Das heißt: Aufklärung statt vermeintlicher populärer Bildersprache. Nüchternheit an Stelle von Sensation. Alles andere reduziert die Geschichte der deutschen Variante faschistischer Herrschaft, für die der Name Bergen-Belsen als Synonym steht, zu einer Geisterbahn, die die Nachgeborenen lediglich noch gruseln macht.



Z deníku chartisty

Tak, a jsme bez telefonu. Přístroj sice máme, ale nevydá ani hlásku. Je to určité proto, že jsme ho na noc začali vypínat. Ale to neustálé buzení už bylo k nevydržení. Teď nám ho však někdo vypnul natrvalo. Po dlouhém zjišťování jsme se dozvěděli, že prý byl někde překopán kabel. Je zajímavé, že všem ostatním v domě telefon jde. Jenom nám ne. Jaká to je směla, když se někdo trefí krumpáčem akorát do drátku naší telefonní skupiny.

Kamarád mi slíbil půjčit Protokol tzv. Pillerovy komise. Dali jsme si slovo u Sojků na Letné. Přišel jsem o něco dříve. Tahleto hospoda je vždy plná, proto jsem si přisedl k mladšímu rozložitému chlapíkovi. Sotva jsem dosedl, začal on dost rozčileně a proto taky neopatrně: "Je už načase všem nahore nakopat zadek..."

Podle otevřenosti, slovníku a upravené ruky, v níž držel sklenici, bylo zřejmé, že jde o dělníka. A z toho, co řekl později, jsem vytušil, že jde patrně o šotera nebo závozníka z Tuzexu. V podniku se dozvěděl, že tam dnes Štrougal koupil deset barevných japonských televizorů. Co kus - to čtyři a půl tisíce tuzexových bonů. Můj spolustolovník stále přepočítával a kombinoval: "Pětačtyřicet tisíc tuzáků je, pane, velkej balík. Za ten jsou dva pěkný kočáry. Na ten já musím makat sedm let... Za ten bych si pořídil konečně kvartýr a Jitka by mohla zůstat s dětma doma... K čemu on potřebuje deset televizorů? Nikoho nemusí uplácet. Zubaře má zadarmo, holiče taky, kvartýr mu vymalují, instalatérové nedá ani korunu, auto má služební, tak na co... Má snad tolik baráků nebo ženských?"

Můj společník dopil, zaplatil a končil tím, čím začal: "Nakopat jim do zadku a všem..."

Když jsem od Sojků odcházel, nabízel mi jeden pracovník celní správy zahraniční porno. Za šedesát korun sešit. Měl jich v aktovce kupu. Byrokrati si přivydělávají, jak jen mohou. A dělníka prohánějí za fušku.

Zase jsem byl pár týdnů bez práce. Nakonec mi na národním výboru přidělili opět práci pomocného dělníka v hotelu.

Našemu podniku říkají někteří zaměstnanci "Hospoda u koktavého kuchaře". Ředitelem je jistý Kuchař a bývalý kuchař. Nomen omen, jak by řekl latinici. Tenhle zplozenec pokupační normalizace využil loktů, příležitosti, mizerného charakteru a hlavně svých styků s estébáky. Každodenní docházka na sekretariát KSC mu také samozřejmě pomohla. Nyní tedy pracuji jako nosič kufrů v tom největším a nejošklivějším z pražských hotelů. Právem se o něm říká, že je to největší trpaslík v celé republice. Pražáci jej na paměť zakladatele Čepičky nazývají chrámem svatého Alexeje. Oficiálně má však honosnější firmu: Internacionál. Ale jakýpak hotel? Velká turistická noclehárna. Lidi se zde neustále hemží jako na hlavním nádraží, ale hosté abys pohledal. Pohybují se zde "odboráři" z různých arabských zemí, Kubánci,

vylekani turisté ze Svazu, hluční "dederoni". Všichni mají něco společného - prázdnou kapsu.

Některá zařízení hotelu se udržují jen pro zdání serióznosti. Ve francouzské restauraci hraje neustále personál na hosty přesílovku a nahore v baru se většinou opíjejí jen členové kapely se službukonajícím fizlem. Když sem zavítá občas nějaký západoněmecký nebo rakouský montér, je obletován jako Rotschild. To je PAN HOST!

Ozve-li se v hotelové hale pronikavě naléhavě: Arrivééé!, není to volání na psa, ale na člověka. V tom okamžiku musím pospíchat k recepci. Vlidně pozdravit hosta, uchopit jeho zavazadla. Pokud možno všechna najednou. Někdy je to nespílitelné. Například dvě Kubánky, co dnes přiletěly odněkud z Afriky, měly čtrnáct kufrů. Dostávaly svá zavazadla na pokoj postupně. K jejich obsahu taky asi nepřišly naráz.

Když jezdí výtah, je to dobré. Někdy však musím s kufry pěšky po schodech, jedno patro, druhé, třetí a stále výš. Pěkně po svých. Jde to zluha. Nohám přibýlo po roční službě na pražských parkovištích křečových žil, plícím naopak chybí kus, co si nechali v hradeckém špitálu. A je mi "teprve" pár let přes padesát.

Na pokoji umístím zavazadla podle hostova přání. Musím mu ukázat, jak se otevírají okna, kde je koupelna, WC, kde pokojská. A host mi za všechnu práci a namahu neda nic nebo i - třicet haléřů. Ne, to není vtip. Takový smysl pro "humor" mívají obvykle snědci švihací s nápadně přímým držením těla a se záhadným úsměvem i povoláním. Přijíždějí odněkud z ciziny a směřující někam. Kamasi?

Jeden z nich mi dal včera boty. Krápy, které se u nás nenosí ani do kraviny. Naš host dostal od našich "odborů" novou civilní výstroj. Nechápatě mžoural očima, když jsem ty jeho sešmatlané boty štitivě odložil do koše na odpadky. Myslel jsem při tom na "Pacičku". To je hotelový nádvorník. Má něco s rukou po úraze na dole. Staré boty, jež někteří hosté odloží, se pokouší sménit naproti v hospodě za jedno dvě piva. Sbírá také v hotelu starý papír.

V hotelu je stále na co se dívat. Němec z NDR pije na bratrství s nějakým Arabem. Pozve ho na pokoj. Na chvíli si odskočí a Arab v té chvíli hupne k jeho ženě do postele. Dederon pak honí Araba ve spodkách po hotelu. Legrace, jak ve starých groteskách. Zaměstnanec recepcie půjčil Arabovi kabát. Všechno se uklidní. Avšak za nějakou chvíli je na schodech a v hale nový šum. Před našima očima se odvíjí další dějství grotesky. Teď zase pro změnu honí parta Arabů onoho Dederona za to, že byl zlý na jejich krajanu. Dederon zavolá policii. Cítí se ohrožen. Jeho žena rozpačitě mlaďičky od policie zase vyžene ven a k večeru už se všichni bratři u plzeňského...

A úplně jiný Arab hlídá pod stolem ruku Dederonce.

Nejvíce je v hotelu ruských turistů. Někteří z nich mají dobrý zvyk. Neda-

ji svůj kufr z ruky. Ani nam nam nosicem. Moji představení to vysvětlují demokracií. Kolegové a já však víme své. Velký bratr se bojí. Tentokrát o kufr. Má zkušenosti z domova.

Dnes na mne mrkal v hotelové hale nějaký Uzbek či Turkmen a hlavou naznačoval, abych s ním šel nahoru na pokoj. Podle služebního příkazu musím se snažit vyhovět hostům v jejich přání. A zejména oněm z bratrských států. Byl jsem také zvědavý, co vlastně chce. Bratr otevřel v pokoji velký kufr. Tak velký, že nemohl být snad jeho soukromým majetkem. A tak sešlý, že ho určitě používal celý kolchoz, pokud ho neměl vypůjčený přímo z okresu. Dlouze se v něm hrabal, až konečně cosi vytáhl. Špinavý hadr, který asi používal i na čištění bot. Pomalu a důležitě jej rozbaloval, až nakonec vytáhl rybu. Jakéhosi uzeneče. Chtl za ně, deset korun. Skoro mi ho bylo líto.

Jeho krajan se vrátil večer z procházky bez košile. Vyměnil ji za pivo. V hospodě z něho museli mít legraci. Venku bylo par stupňů pod nulou.

Dnešní reprezentanti ze Svazu zasmradili celý hotel machorkou. Po více než třiceti letech jsem zase viděl balit cigarety do novin. A navečer se tahleto parta postarala o zcela výjimečnou podívanou. Při jejich příchodu do restaurace na večeri, ustrnuli všichni hosté i personál na několik okamžiků bez pohybu. Jako voné pohádce o Šípkové Růžence. Číšnickova ruka, podávající pivo na stůl, zůstala v poloviční cestě. Hosté nedonesli svá sousta do úst. Pan vrchní lil víno do přetékajícího poháru...

Naši sovětské bratři přicházeli jako obvykle všichni najednou, pěkně v řadě a po jednom. A tentokrát všichni v nových náleželých pyžamech.

Už od rána chodí po hotelové hale sem tam zavalitý, staromódně oblečený chlapík s červenými tvářemi a s nosem nahoru. Vždy, když jde kolem velkého zrcadla, zálibně se prohlídně. Má na sobě košili, zvanou dederonka, i když poněkud sepranou a obnošenou. Tranzistorové rádio v jeho ruce vyhrává naplno. Dva, tři kroky za ním se suně jeho žena. Nechodí. Valí se jako tank se svými dobrými stovracími kilogramy. Jsou zde už pár dní. Nejvyšší čas. Hudba z tranzistoru je zvukový inzerát, známý všem zaměstnancům hotelu. Ti dva čekají nabídku, za kolik kdo koupí. Mají naspěch, zítra odjíždějí. Nemají zřejmě nakořpeno ještě dost bot, punčoch, prádla... Možná, že chtějí koupit kytařku nebo džínu na šmelinu u nich doma. V Moskvě už se prodávají džínsové kalhoty za sto i více rublů. Načerno, samozřejmě. Pokud zbudou nějaké drobné koruny, koupí k tomu ještě něco světového. Třeba žvýkačky. Je to pořád stejné. Turnus co turnus se se sovětskými turisty všechno zas a znovu opakuje. Ráno dojde i na poschovávané ruble...

Připomíná mi to nedávnou příhodu. Jeden taxikář koupil od zavalitého

sovětského chlapíka v dederonce tranzistorové rádio. Když už sedal s rádiem do auta, vrhli se na něj. Prodávající bratr i jeho žena. Rádio mu vyrvávali z ruky. Ne, taxikář je nepodvedl, ani oni jeho. Byl to "oboustranný prospěšný obchod". Šlo jen o malou zapomnětlivost. Sovětský člověk rychle odmontoval zadní stěnu tranzistoru a

jeho Nataša vláseňkou dovolala z níraho malé, pečlivě složené, a zdálo se, že i přehlené čtverečky. Co čtvereček, to storublovka.

...

Stalo se, co jsem předpokládal. Už ráno kolem šesté jich byla plná hala. Kvapici čas dělá z bratříků zoufalé Nebojsoviče. Halou táhne protivná vůně laciné voňavky. Nabídka stihá nabídku.

Znovu a znovu vysvětluji, že nechci obchodovat. Přitom vim, že tuto činnost lze hravě zdůvodnit stanoviskem obou vládních "o vzájemné prospěšnosti obchodu obou zúčastněných stran". Jednomu neodbytnému Moskvanu jsem řekl, že v takových věcech nejedu. Stále si nechápavě opakoval: Nėjedu, nėjedu? Što éto značit? U tějja nět džengi, ha?

Co mu mám vysvětlovat! Těžko by pochopil, proč mne, právě mne, by takový kšeftík stál najisto cestu směrem k letišti, s odbočkou vlevo. V Ruzyni by mi řekli: "Tak se u nás posadte." A taky na kolik let.

Ovšem, okrádám rodinu. Dcery chodí do školy. Žena má jen invalidní důchod. Měsíčně beru něco málo přes dvanáct set. Ani ne tolik, kolik pro nás "barevně" určilo politbyro na radu cara Brežněva: "Bijte je rublem!"

Tím jsem také zavini, že ten chlapek bude doma tvrdit, jak v té podmoskevské gubernii - v Čechách - říká penězům "nejedu".

...

Sovětský člověk prodává ledacos. Cigarety BT za čtyři koruny. U nás v trafikce stojí osm. Láhev vodky za pětaticet, koňak za padesát. Hodinky, rádia, televizory, fotopřístroje, všechno zhruba za poloviční ceny.

Ustálená, a všem zaměstnancům hotelu respektovaná sazba, činí za rubl nejvyšší sedm korun. Víc už nikdo bratřům nedá. Za rubl jsou však tři tuzexové bony. O této oficiální směně rozhodli naši mistodržci po dohodě s vedením sovětských posádek. Ruští turisté však nesmějí rubly v bance měnit. (Důstojníci ano). A tak naši vyvádějí. I když to není jednoduché.

Když chce náš člověk měnit v bance rubly za tuzexové bony, musí prokázat, že byl ve Svazu, nebo sehnat někoho, kdo tam jezdí. Vyměna se dá také vyřídít metodou "sklerózy", s její pomocí se v dnešním Československu vyřizují mnohé složité problémy a úřední jednání. Princip je jednoduchý: Zapomenout nějakou tu stokorunu na úředním stole. Musí se ovšem vědět, komu, kdy a kde. Úplatek nesmí být urážlivý. Hlavně ne malý. Obchod s rubly však za to stojí. Je daleko výnosnější než rizikovější obchod s dolary nebo markami. Počítejme: Překupník dá za jeden rubl sedm korun. O zákazníkovi není nouze, přijdou sami. Na jednom rublu si takto vydělá osm korun. Měsíčně se v tomto hotelu vystřídá asi dvanáct turnusů. V každém z nich je kolem čtyřiceti turistů. Kdyby každý z nich směnili na černo jen storublovku! Armény a Gruzínci, pro něž je obchodování samozřejmostí, mívají u sebe tisíce rublů. A vyměňují je téměř veřejně. Zato Litevci, Estonci a Lotyšci mívají na výměnu dva, tři kousky jantaru, které se plaše pokoušejí prodat. Jsou to slušní, nevtrivní a bojácní lidé.

Na velkoobchodu s rubly se v hotelu podílí pár lidí. Hlavní slovo má člověk z vedení hotelu a současně člen výboru KSČ a pak jeden z taxikářů, který vlastně svoji původní živnost

neprovádí, jen šmelí a šeptá si v rohu kavárny s estebáky.

V "obchodu" jsou zainteresováni i někteří zaměstnanci recepce, jinak profesionální donašeči policie. Mezi nimi v první řadě členové KSČ, odboráři a samozřejmě i horliví aktivisté Svazu Československo-sovětského přátelství. Část výnosů z obchodu pohltí režie podnikání: úplatky "ochráncům" zákona a jiným úředním činitelům. Ale i tak jsou ti to věrní, zásadoví a osvědčení internacionalisté se svým čistým ziskem nadmiru spokojeni.

...

Náš hotel je vlastně detašované pracoviště ministerstva vnitra. Jeho pracovníci zde mají stále rezervováno několik pokojů. Telefonní ústředna, kde má hlavní slovo Ruska, je také pod jejich správou. Kterého hosta by napadlo, že upocený chlapík v obnošené hotelové livree, který se právě tahá s jejích kufry a natahuje ruku na spropitné, slouží jako vyšší důstojník v armádě? Ano, předák náš bagážistů má hodnost podplukovníka v záloze. Teď v důchodu a v hotelu si přivydělává. Spolupráci s bezpečností se ani nesnaží moc zastírat.

Dost často se bavím pozorováním "manévrů". Na první pohled je tahle rutinní hra policie téměř nepostřehnutelná. Cizincům ze Západu jsou přidělovány jen určité pokoje, samozřejmě náležitě "zařízené". Jejich policejní přihlášky se musí z hotelu každodenně do sedmé hodiny večerní doručovat SNB. Příjezd hostů, o něž je zvláštní zájem, hlásí policie okamžitě pracovníkům recepce. Kdoví, nemá-li také důstojnickou hodnost. V hotelu se nedá věřit ani slečnám z ulice.

...

V celém hotelu vyměňují koberce. Stojí to pakatel. Půldruhého milionu korun. Kladeči koberců se pomalu plouží po hotelu nebo sedí celé hodiny u stolků v kavárně jako normální hosté a popijí drahé zahraniční drinky. Nejráději skotskou. Kouří vyhradně ameriky. Mají život v květech, jak říká jeden z mých kamarádů na adresu nespočetného množství těch, kteří se teď přizívají na kulturu. Tohle to jsou však reprezentanti dělnické třídy, která je podle tvrzení našich nejvyšších příkladná pro všechny.

Několik dní mi vrtalo hlavou, kde na to tihleti berou peníze. Předečirem jsem dostal na svou otázku odpověď. Soudruzi vedoucí (v hotelu je každý vedoucí členem KSČ, kdyby nebyl ve straně, nebyl by ani vedoucím) mi poručili nosit z jednotlivých pater role koberců. Myslím jsem, že jsou nové. Alespoň tak vypadaly. Šlo prý však o použité, které je nutno vyměnit.

Na rolích byly visáčky se jmény ředitelů, jeho náměstků nebo vedoucích jednotlivých provozů či úředníků.

Jména pokojských, údržbařů, čističů, kuchářů či zřízenců jsem na visáčkách neviděl. Koberce odváželo hotelové auto do domácnosti jednotlivých adresátů.

Ríkají nám, že strana je předobrazem budoucí společnosti.

...

Konečně jsem se rozloučil s hotelem, s taháním kufřů a s nepříjemným pocitem, který mne tam neustále pronásledoval. V tak "profizlovaném" prostředí jsem ještě nikdy nepracoval. Ani jsem si je nedovedl nikdy představit.

Tentokrát jsem dal výpověď ze zaměstnání já sám. Co tomu předcházelo je dost poučné, a nejenom pro

mne.

Před krátkým časem mi jeden ze zaměstnanců správy hotelu sdělil, že se už na mne dvakrát vyptávali pánové z bezpečnosti. Čekal jsem to a věděl, že se bude opakovat známá ceremonie: zavolá mne ředitel, řekne, jsme s vámi spokojeni, ale musíte od nás odejít atd. atd. Stalo se však něco docela jiného. Ředitel mne sice o pravdu zavolal, ale nečekané mi nabídl místo, kde bych bral o pár stovek měsíčně víc, bez dřiny a pokořování před hosty. Nabídka byla lákavá a dokonce jsem o ni vážně zvažoval. Ale jenom chvíli, nežli se ve mne ozval instinkt "barevného". Pozor! S největší pravděpodobností je to nějaká leť. A taky byla. Původní myšlenka (zřejmě policejní) byla mazaná. Ale to upatlané provedení?

Ředitel mi totiž nabídl místo skladníka. Medově mi líčil své jakoby pochopení pro můj věk, zdravotní stav a dokonce mluvil něco o vědomostech atd. Bla, bla... Sklad jsem měl převzít ihned. Ale když jsem se zeptal, kdy udělají předávací inventuru, která je vždy a všude při nástupu nového skladníka nutná a samozřejmě, řekl mi, že to není třeba. Inventuru prý dělali před dvěma měsíci, všechno je v pořádku. Skladnice, která odchází a za níž mám já nastoupit, je prý velmi pečlivá, slušná a poctivá děvče.

Po tomto projevu už jsem věděl s jistotou, že na mne stavějí boudu. Co říkám boudu - chlapec. Ve skladu tak velkého hotelu jsou evidovány věci za mnoho set tisíc korun. Jen v samotném skladu za víc než milion. A za to vše bych musel nést hmotnou odpovědnost. Jakou? V jaké výši? To bych se určitě zakrátko dověděl u soudu při hlavním přelíčení. Věc průhledná jako okrop. Nabídku jsem odmítl a hned si také slíbil, že budu varovat všechny své známé, stejně postižené kamarády. Neberte nikde práci, kde na vás chtějí tzv. hmotnou odpovědnost. Je to finta. Policie změnila taktiku. Bude nás teď zavírat jako mankaře, zloděje a kriminálníky.

Pan ředitel se po mém odmítnutí rozčílil. Řekl, že když nepůjdu do skladu, tak prý v hotelu pro mne nemá jinou práci. Byl to od něho pokus mne přece jen natchytat a tím splnit slib, který dal policii. On dal slib, já dal výpověď.

...

Poslední den v hotelu jsem odpracoval jako výtahář na noční směně. Dopravil jsem pár hostů do pokojů. Mezitím jsem si četl zajímavou, obsáhlou studii Františka Kautmanna o Kafkovi, která koluje jako samizdat a vyjde prý v Petlici.

Bylo po půlnoci, když mne z nejhrožejšího poschodí upozornil signál, abych tam přijel. Přivolal mne vrchní z baru. Do výtahu mi naložil dva generály. Oba byli namol. Starší, tlustší a menší z nich, který měl na rameni o jednu hvězdičku víc, vešel do výtahu první. Šel pořádkem, jakoby kráčet nějakou chodbou. Vrazil do protější stěny, praštil se do hlavy a upadl. Jeho kolega mu chtěl pomoci, ale jak se sehnul, upadl taky. Scéna jak z Gogola. Na zemi se v prachu válejí lampasáci se přibíle smáli a marně se snažili vstát. Ve snaze je zvednout jsem jednomu z nich šlápl na ruku. Začal řvát, že mu stojím na noze. Obával jsem se, že zaneřádí výtah a já to budu muset po nich uklízet. Sjel jsem proto s nimi rychle dolů do přízemí. Spolu s nočním vrátným jsme je s velkou na-

mahou dostali smykyk před hotel na chodník. Měli jsme štěstí. V té chvíli je kolem taxíků. Napadlo mne postat zvaleně a s pomáčkou státní bižuterii vyzdobené hrdiny někde mimo Prahu. Taxikáři jsem proto řekl, že si pánové přeji jet do Karlových Varů. Mladší a větší z generálů se toho chopil a blábolivě vykřikoval, že prý Karlovy Vary už několik let neviděl a že si dá plzeň v Puppě.

Taxikář byl rád takovému ritu. Jaké nemá každý den. Pojistil se však tím, že chtěl na generálovi zálohu tisíc korun a konečně vyúčtování, že udělají ve Varech. Generál vytáhl své kapesníček, (na štábu asi brali nějaké zvláštní kolaboranty), dal taxikáři tři (To je víc než můj měsíční plat.) Vrátný dostal od taxikáře stovku. Rozdělil se se mnou.

Když jsem se vrátil do kabiny výtahu, ležela na podlaže generálská brigádýrka. V tom foťu jsem si ji ani nevšiml. Chtěl jsem si ji nechat na památku z hotelu, ale dal jsem ji dnes Jirkovi. Ma unikátní sbírku naprosto nepotřebných biblostí. U něho je na pravém místě.

Překvapivé setkání se Stalinovým uchem přeměněným v květináč mi připomnělo spisovatele Jana Procházku. Seděli jsme spolu jednou U zaplivaných. Jak se ten podnik ve skutečnosti jmenuje, nevím. Procházka se tehdy vrátil z Kuby, kam ho pozvali k natáčení nějakého filmu. Podle jeho slov: sračky.

Vyprávěl mi, jak se vlastně stal spisovatelem. Bylo to v čase, kdy pracoval na sekretariátu ČSM v zemědělském oddělení. On - selský synek z Moravy, byl snad jediný, kdo tam o zemědělství něco věděl. Jeho vedoucím byl tehdy František Klíma, vyučený krejčí. V té době, stejně jako před tím i potom, "organizoval" ÚV ČSM různé akce. Snad ani jedna nevedla k něčemu kloudnému. Mladá fronta všemožně a kdekoho "mobilizovala".

Akci pro zakládání většího množství inzerovala tehdy článkem s titulem, který považuji dodnes za jeden z nejkrásnějších a nejpříhodnějších: Co svazák, to kupka hnoje.

Bylo před plenárním zasedáním ÚV ČSM a každý zaměstnanec sekretariátu musel napsat zprávu o tom, co se kde děje. Jan Procházka popsal v epické šíři i délce, jak úspěšně se čini svazáci v jakýchkoli Kotěhůlkách. Ve zprávě uvedl mnoho konkrétních jmen, čísel a výsledků vyjádřených v hektarech a tunách. Jeho zpráva byla tak "kladná", že se stala hlavním obsahem referátu zasedání. Sloužila jako důkaz "správného pochopení, politického přístupu i budovatelského nadšení" svazáků na vesnici, kteří pod vedením KSČ atd. atd.

Druhý den se dveře u Jana Procházky netrhly. Redaktoři z Mladé fronty, z dalších deníků a rozhlasu chtěli psát a vysílat reportáže z této pozoruhodné obce, ale nemohli ji v žádném seznamu ani na mapě najít. A tím to prasklo. Procházka dostal v zápětí ze sekretariátu ÚV ČSM vyhazov. A tak se zrodil další spisovatel.

Tehdy U zaplivaných přišla řeč i na Stalinův pomník.

Už ani nevím proč. Honza tvrdil, že je to nejen kýč, ale největší a nejdražší pornografie na světě. veřejně vystavovaná, a že mi ji předvede. Hned jsme se sebrali a šli směrem na Letnou. Na schodech, které vedly ke Sta-

linově pomníku, jsme se v jednom místě zastavili. Honza mi řekl, abych se dobře podíval na ženskou, co stála po levici. Podíval jsem se a ustrnul. Skutečně. Její ruka svírala asi ve výši poklopce za ní stojícího partyzána něco, co mohlo být hlavní samopal, ale z téhle strany to víc připomínalo mohutný mužský úd v plné pohotovosti.

Škoda, že jsem si nepořídil alespoň fotografii.

Dvakrát škoda. Kamarád Tonda nám ("co spolu mluvíme") vydělal na pivo. Měl jednu takovou fotografii. Antonína Novotného v plavkách, nicméně - jak měl ve zvyku - s rukama vpředu sepiatými. Stával tak vždy i oblečený. Říkal se mu Urukvajec. Za podívání vybíral Tonda poplatek.

Ti cizí vojáci, které občas zahlédnu v ulicích Prahy, mi vždycky znovu připomenou dobu před válkou.

Po květnové mobilizaci v roce 1938 jsme se dobrovolně přihlásili na opevňovací práce v pohraničí. Otce, obě starší sestry a já s bratrem-dvojčetem. Doma zůstala jen maminka. My s bratrem jsme tehdy ještě neměli žádný osobní průkaz. Bylo nám patnáct let. Maminka nám proto ušila jakési škapuliře na krk. Do nich nám dala poslední školní vysvědčení a desetikorunu. Co kdybychom se někde ztratili, co kdyby skutečně vypukla válka.

S opravdovým nadšením jsme od slunka do slunka tahali těžké pytle cementu, míchali beton, káceli stromy... Večer jsme na půdách i sedláků usínali v seně k smrti unavení, ale s vědomím dobrého činu.

A tehdy, za pár měsíců k nám přijeli. Nadutí, zlí...

Po třiceti letech, dávno ne chlapec jsem znovu prožíval podobné nadšení a radost. Znovu jsem byl ochotný dělat cokoli a do úmru...

A znovu se opakovalo to, co už jsem jednou prožil. Zase přišli cizí vojáci a poručili nám všem, celému národu, aby si klekl. A pár darebáků mezi námi nás hlídá, pohlavkuje a nedovolí, abychom se postavili.

Dnes jsem odeslal tento dopis:

Pan JUDr. Gustáv Husák
generální tajemník
sekretariát ÚV KSČ
Praha 1

Pane generální tajemníku,

z dosavadních zkušeností svých i kamarádů a známých vím, že dopisy Vám adresované "vyřizují" v posledních letech obvykle příslušníci bezpečnosti. Použiji proto svých vlastních slov co nejmeně v očekávání, že pozdější jednání s nimi bude o to stručnější.

Při nedávné návštěvě L. Brežněva v Praze jste v souvislosti se vzpomínkou na vstup cizích vojsk na naše území v srpnu šedesátého osmého roku prohlásil: "...znovu oceňujeme internacionální pomoc Sovětského svazu... Historické rozhodnutí vyjit vstříc nesčetným žádostem československých komunistů i nekomunistů o záchranu revolučních vymožeností našeho lidu, bylo projevem věrnosti socialistickému Internacionalismu, odhodlání společně hájit nedotknutelnou věc socialismu. To pomohlo uchránit naši vlast před kontrarevolučním zvratem..."

Po tomto projevu vám dal Brežněv vyznamenání.

Avšak tenkrát, koncem srpna 1968, jste na sjezdu KSČ v Bratislavě říkal něco docela jiného. Charakterizoval jste poslední události takto: "Tých osem mesiacov vo vývoji našej strany a našich národov je veľké a svetlé obdobie."

Dále jste pokračoval: "...vojská piatich socialistických štátov vstúpili na naše územie. Treba povedať, že vedúce orgány našej strany a nášho štátu nežiadali o tento vstup, nepozvali ich vojská na naše územie. Prišlo k tragickému nedorozumeniu, tragickému nepochopeniu. V tejto súvislosti sa nadhadzuje otázka, kto vojská pozval. Predsedníctvo ÚV KSČ v tú noc, keď prišlo k udalostiam, dalo vyhlásenie, že ani prezident, ani vláda, ani vedenie strany pozvanie neurobili..."

Keď sme o tejto otázke hovorili, či v Bratislave, či v Prahe, alebo v Moskve, s našimi vedúcimi súdruhmi, každý z členov vedenia KSČS i KSČ sa bez výnimky čestným slovom zaručoval, že takýto krok neurobil a že o tom nevedel.

A při následujícím poprosování tehdejšího jednání v Moskvě jste uvedl: "O ktoré riadne otázky išlo? ...išlo o odchod vojsk piatich štátov z nášho územia. Jasná dohoda hovorí, že tieto vojská majú odísť postupne, ako sa bude situácia konsolidovať. Kto čakal niečo iné? Nejde o ročné záležitosti, ide relatívne o krátke obdobie v súvislosti s normalizáciou u nás. A že to nie všetko už dnes, už v túto chvíľu? Uvažujeme reálne, trpezlivo. Perspektíva niekoľkých mesiacov je predsa reálna perspektíva."

A nakoniec jste řekl známá a památelná slova: "Ja stojím píne za Dubčekovou koncepciou, boľ som pri jej tvorbe, ja ho budem píne podporovať, alebo s nim budem stať, alebo odiem."

Před léty jste tedy takto odpovídal na oficiální tvrzení adresované z Moskvy světu, že vojska pěti zemí k nám vstoupila z noci 21. srpna na pozvání stranických a vládních činitelů. Dnes však hovoříte o "nesčetných žádostech komunistů a nekomunistů".

Já vím, pane Husáku, co bylo, to bylo. Terazky ste generálním...

František Vaněček
Maříkova 2
Praha 6 - Petřiny

Pošta mi doručila pozvánku na školení č. 6. Civilní obrany. Nešel jsem tam. Čím hůř vypadá naše hospodářství, tím víc se u nás haraší zbraněmi a straší válkou. Člověk si připadá jako ve vojenském táboře.

Z rádia, z televize, z novin se napořád ozyvají výrazy jako na vojenském cvičišti. Neustále se bojuje. Svádějí se bitvy o zrna, o cukrovku, o brambory, o uhlí, o splnění plánu. Bojuje se proti nepříteli počasí, proti zmetkům, proti přescasům, proti chartistům... Zkrátka co den a hodina plá Československo podle sovětského vzoru v jediné bitvě, o níž se už mnoho let musí zpívat, že je bitvou poslední...

Scházím se občas s několika přáteli, z nichž někteří byli a pár jich ještě zůstalo důstojníky v záloze. Kádrové závadní byli po okupaci degradováni na vojny v záloze k velké závistí těch, kterým "čest být důstojníkem" zůstala. Ti musí totiž teď docházet nejen na cvičení, ale i na doškolování, které pro ně měsíčně organizuje okresní velitelství. Jeden z nich, protože umí

dobře německy, byl nyní povýšen na nadporučíka a byl zařazen do funkce tzv. kořistního důstojníka. V sousedním Polsku se prý zase vybrali důstojníci učit dánsky. Stěží lze někomu namluvit, že jsou to zrovna Danové, kteří se chystají přepadnout Polsko.

Sousedky Jiřičky paní, jsem se zeptal, jaké to školení CO bylo. Jakýsi plukovník je prý strašil tím, že až ti zli imperialisti rozbijí přehrady na Vltavě, tak voda stoupne až ke kopytům koně na Václaváku. Paní k tomu dodala, že si není jistá, ale že se jí zdálo, že tomu oficirovi šplouchala voda na maják.

Ráno mne upozornil soused, že mám u žigulika prázdné dvě gumy. Auto stálo na ulici před našimi okny. Zprvu jsem myslel, že někdo z klukoviny povolil ventilký. Ty však byly v pořádku. V opravě zjistili, že mám v obou pneumatikách pět děr. Bohouš, málokdy střízlivý opravář, komentoval svůj objev: "Človče, ty buď musíš být pěkná veš anebo moc fajn chlap, ale nic mezi tím. Co děláš?" Když jsem mu pověděl, že topím, zařadil mě do druhé kategorie a zato prý oprava bude na počkání.

Svou práci doprovázel přednáškou. Má encyklopedické znalosti z přemnohých oborů. Asi před půl rokem mne poučoval o díle Františka Ladislava Čelakovského. Tvrdil, že byl vlastně jeden z prvních našich sociologů. Jindy mi zase maloval křídou na podlahu poučky z aerodynamiky.

Ani nevím, čím byl, než skončil v opravě. Vydělává teď spousty peněz na "všimnem", o které si říká s naprostou samozřejmostí. Pochybují však, že sem šel dobrovolně a že je takový rád.

Tentokrát spustil o principech římského práva. Řeč doprovázel latinskými citáty, které hned překládal a vysvětloval. Vykład kontrastoval s pohledem na jeho ruce. Pracuje bez ochranných rukavic. Ruce má ztvrdlé jako podešev s hluboko zapuštěnou špinou, která se už snad neda ani umýt.

Bez přechodu se najednou dostal z teorie do praxe. "Nediv se, že ti nějaký hajzlík pneumatiky propíchá! Dostal rozkaz, aby tě v noci hlídal, jestli neděláš něco proti panstvu. Chodí kolem obydlí, mrzne, chce se mu spát, bolí ho nohy a já nevím, co všechno ho otravuje, a ty si zatím pěkně hoviš v kanafasu. To by nasralo každého. A tak se na další službu vybíráš aspoň ševcovským šidlem a ze vzteku ti pneumatiky propíchne. Je to lauzr, to se ví. Buď rád, že ti auto neukradl a někde nezapálil. I to dělají. Vim o tom."

Když skončil, řekl si o tři koruny, aby prý nevypadal jako blbec dobroděl.

Už přes půl roku nám nejde telefon. Nemáme samostatné číslo. Naš aparát je zapojen do tzv. série, takže spolu s námi odnáší zásah státní bezpečnosti další nájemníci domu. Vědí, že jen kvůli nám, ale ještě se nestalo, aby nám dali znát, že jsou na nás roztrpčení. Je jim jasné, o co jde, a tak jejich rozmrzelost míří jinam.

Kamarád Vašek, který bydlí na druhém konci Prahy, je na tom stejně. V jeho případě však estébáci vystoupili dokonce z anonymity. Když si jeho sousedé písemně stěžovali na správu spojů, přišli stížnost vyřizovat fyzické. Řekli nájemníkům, že telefony nebu-

dou zapnuty do té doby, dokud se budou přátelit s Vaškem. Přepočítali se však. Vaškoví sousedé mu to přišli hned fikt a dali najevo, že kvůli telefonu se s ním nerozkořímí.

Po dva roky organizuje Dagmara u nás v bytě soukromé semináře k různým temátům. Při prvním setkání jsme měli zvlášť slavnostní náladu. Připili jsme si, jako bychom oslavovali něčí narozeniny. Nápad, který nyní praktikujeme pokaždé. I včera. Čert nikdy nespí a slaví narozeniny snad u nás zatím nikdo nezakázal.

Nesvoláváme se telefonem. Nescházíme se pravidelně. Nemluvíme o tom v letech, kde si nejsme jisti, zda v nich není odposlech. Bylo by namíto, kdyby se o věci dozvěděla policie a naše setkání znemožňovala, tak jak to dělá jinde. A pak je třeba chránit lidi, především ty, kteří nejsou signatáři Charty 77.

Včera se nás sešlo dvacet. Naš byt praskal ve švech.

Kupujte hřebený!
Nastala všivá doba. (Jedno z hesel v Praze po 21. srpnu 68!)

V posledním desetiletí se u nás rozmnožily, kromě přemnohých dvounohých příživníků v civilu i v uniformách, také vši. Slova sovětských vojáků, kteří v prvních dnech okupace v osmašedesátém pohrdavě říkali, že do vyrovnání kulturní úrovně s jejich zemí nám chybí odšívovací stanice, nebyla - jak se ukazuje - neoprávněná. Chtělo to jen pár roků normalizace.

Od té doby se u nás vši staly samozřejmostí. Jejich existence je sice veřejným, ale přesto státním tajemstvím, o kterém se cizina nesmí dozvědět. Tak jako o mnoha všeobecně známých, ale za to jakoby neexistujících věcech. Z internacionálních důvodů je například pochopitelné, že všude a ve všem škrtá tiskový dohled slovíčka "rus" a nebo "šváb". I když tato zvířátka z mnohých domácností nikdy nezmizela.

Teď jde však o vši. Pedagogové, zdravotní personál, rodiče, ale i přemnohé babičky vidí často vešky poprvé ve svém životě. Dočkali se této podivné až v reálném socialismu.

Většina rodičů je vyděšena. Děti však nikoli. U koho se vši objeví, nemusí do školy. Zůstává doma. Mezi hraním a zábavou si myje vlasy a drhne hlavu, k závistí a obdivu svých spolužáků a sourozenců, kteří do školy musí chodit dál. Inspirování příklady starších, rozšířili jejich potomci běžný a mnohostranný, v Čechách stále vzkvétající, černý obchod o další odvětví. Za jednu veš prodanou pod lavici (všimneme si důsledně nápodoby fyzikosti dospělých s prodejem pod pultem) žádali prodávající ještě před časem "osm ká". Přeloženo do řeči dospělých je to osm korun. Při prodeji více kusů byla sleva. Například párek vši stával ještě před časem deset až dvanáct korun. Nyní je už lacinější. Ne, že by ubývalo zájemců. Zboží přibývá. Už není nedostatkové. Jeho vznik už není vázán na dovoz z bratrské země. Už máme vlastní chov, který se rozmnožuje podle přírodních zákonů a ne podle striktních, ale tím více zmatených direktiv RVHP a Státní plánovací komise. Růst jeho počtu není také závislý na tělesné námaze

lidi. A tak se dnes dostane jedna veš v Budějovicích, v Kolině, ale i na pražské Bořislavce nebo Orechovce za pouhé tři koruny, někdy i za zvyčáčku. Tu druhou do páru, přidávají děti jeden druhému jako přívazek.

Některé dospělosti, kteří nesledují pozorně politické dění se diví. Ale proč? A čemu? Copak ta malá připomínka minulosti na hlavách dětí je něco tak neobvyklého? Nevyslovují snad pražští místodržící dost jasně odkud a kam vedou republiku? V pochodo-vém kroku a se zpěvem: "Od minulosti spějme zpátky..." kráčí od včerejších dní do doby, kterou prožívali před desetiletími. A kdyby šlo jen o desetiletí. Na té cestě zpět už dopřál ruský car a jeho pražští gubernátoři svým poddaným potkat tolik jevů a věcí připomínajících minulost ještě dálnější. I středověké mučení a šibenice pro nevinné lidi.

Tak jakpák údiv a rozčilování nad nějakým tím parazitem. Konečně, vždyť vši nejsou podle našich zkušeností parazitem nejnejpříjemnějším.

Dcera potřebovala opravit boty. Šel jsem tedy do Obuny. Tam však byla dlouhá fronta a navíc cedulka: Opravy do odvolání nebereme! Vydávali jen opravené boty. Kdy budou zase přijímat, nevěděli. Na cestě zpět jsem potkal Karla. Známe se léta. Když šel, jak jsem dopadl, vysmál se mi: "Naivko! Jestli máš dvacet korun, tak mi je dej a počkej na mne v hospodě!"

Než jsem stačil vypít pivo, byl Karel zpět i s opravenými botami. Vše krátce vysvětlil: "Brácho, já nechodím do prodejny. A vůbec tam nikoho neznám. Jdu vždy jen na dvůr, zaklepu na okno dílny, odtud se vysune něčí ruka a já ji dám peníze a boty. Chvilku počkam... Je to tak jednodušší, rychlejší a levnější..."

Ještě než jsme se spolu rozloučili, přišel k našemu stolu jakýsi člověk. Naklonil se nad Karla a šeptal mu, že stavi a potřebuje hobru. Karel se jen krátce zeptal: "Kolík?"

"Asi tak osmnáct, dvacet metrů." Karel k němu ani nepozvedl oči: "Milý pane, já nejsem hokynář, až budete chtít piné auto, tak přijďte..."

Dopravní vyhláška byla doplněna o nové ustanovení. Pokud totiž jedou straniční nebo vládní činitelé, pak mají na ulici přednost přede všemi vozidly, tzv. absolutní přednost v jízdě. I před požárníky a sanitkami. Dnes k večeru jsem se přesvědčil, že to naši šlechtici reálsocialismu myslí doopravdy. Jel jsem domů z Václaváku do Dejvic více než dvě hodiny. Kolona panských aut zdržela tisíce lidí, kteří jeli z práce domů. Připadal jsem si jako v Indii. Naši činitelé se stávají dopravní překážkou jako tam posvátné krávy.

Pozval mne na pár deci vína známý historik. Podivil jsem se. Vim o něm, že už má pár let hluboko do kapsy. Z ústavu, kde dělal, ho vyhodili hned v devětašedesátém. Dlouho marně šáhl zaměstnání v oboru. Nakonec byl rád, že ho vzlali jako dělníka do skladu. Hned v prvních dnech mu poručili jezdit s ještěrkou. Dopadlo to hrozně. Rozmlátil vrata u haly, ještěrku a ještě si zlámal nohu. Teď už mu práce skladníka nedělá starosti. Zaučil se, ale nezvykl si.

Když jsme si sedli a on objednal víno, začal mi líčit, "jak chudý chlapec ke štěstí přišel". Přivydělal si právě pět tisíc korun, a to ne poprvé. Samo-

zřejmě, že ne ve skladu. Tam bere tak nanepřes šestnáct set. Piše disertační práce za jiné. Za čtyři, za pět tisíc. Doma však nemůže. Mají malý byt. Dcera se vdala, už má dvě malé děti a stále bydlí u rodičů. V zaměstnání psát také nemůže, tam na to není čas. Tak píše po večerech v domovní pradejně, když zrovna nikdo nepere. Má ještě tři objednávky dopředu a další v dohledu. Nepíše však každému. Vybírá si jen takové "zakazníky", kteří to mají kádrově tak dobře, že by udělali doktorát, i kdyby opsal čítanku.

Uvědomuje si, že je to nesolidní, a ví, že s vědou to nemá nic společného. Ale co je dnes u nás solidní a kde je nějaká věda u nás konec? "Podívej se," řekl mi, "když dali doktorát ministři Vondruškoví za jakési hlášení, či zprávu o zkušenostech ze stranické práce uličních organizací KSC ve Veselí nad Lužnicí a když udělili doktorát košickému Rigovi, který nemá dokončenou ani městanku, když rozdávají akademické tituly, jako by šlo o housky, tak mne svědomí netrapí. Napíši pár desítek stránek na nějaké téma v logickém sledu. I to je pro ně něco jako zázrak. Důležité při tom je, aby to zase nebylo příliš teoretické a tím podezřelé."

Nakonec jsem mu dal za pravdu.

V rádiu mluvil Bilák. Chtěl jsem ho vypnout, ale nakonec jsem se rozhodl, že vyslechnu alespoň pár vět. Dokonce jsem si připravil tužku a papír. Co kdyby řekl něco zajímavého, nějakou pozoruhodnou lež. Čekal jsem zbytečně. Spoustu frází neposkvrnil ani jednou myšlenkou. Poslouchal jsem ho a ruka mi samovolně pomalu psala: Bláblabla...

Zvanil také něco o kultuře...

Nad stolem mi visí pěkný grafický list k Novému roku. Kamarád výtvarník na něm použil jako motto slova W. Shakespeara:

...a utloukáno to, co silné jest,
a umění jak panáčkuje vládě
a doktor Blbec káže geniům
a lumpové se posmívají pravdě...

Na několik dní k nám přijela kamarádka ženy. Její maminka bydlí sama na okraji jedné z jihočeských vesnic. Nedávno ji v noci probudil velký rachot. Na dvorku jejího stavení stálo nákladní auto a z něho se sypalo na dvůr uhlí. Vyběhla ven, co se děje a ze tmy ze vynořili dva vojáci. Ne naši. Sovětsí. Hrozně se vylekala.

Ale dopadlo to dobře. Uhlí chtěli třicet korun. Na pivo. Dala jim padesátikorunu spíš ze strachu, než aby přemýšlela o výhodnosti obchodu. Hlavně si přála, aby už byli pryč.

Ráno, když otevřela dveře, našla na prahu ještě tři kila másla. Vystrašená a bezradná utíkala na národní výbor. Odtud ji však tajemník div nevyhodil. Nechtěl ani slyšet, co se jí stalo. A hlavně ji nřizoval, aby nikomu nic neřekla.

Dnes jsem tuto příhodu vyprávěl Karlovi. Smál se a hned nabízel. Nechceš benzin za dvě, tři koruny litr, kůži medvěda za osm set, dalekohled za dvacku...? Řeknu ti, kde to dostaneš. A jmenoval obec nedaleko Prahy, kam pravidelně dojíždějí sovětsí vojáci s jedním staršínou. Na polní cestě, za stodolou jednoho stavení, prodávají kdekdo. Všechno, co se dá ukrást v kasárnách. Cement, hřebíky, prkna, žárovky, benzin, maslo, i ty kůže z medvědů...

A tak se pomalu do Evropy stěhuje Asie. Z jiného kraje jiný mrav. Horší však je, že pomalu ale jistě "metastazuje" u nás do všeho, a nejen černý trh.

ESTĚ SEIFERT:

Jaroslav Seifert

Konečně se tedy dočkal Nobelovy ceny také náš spisovatel. Jaroslav Seifert stal se letos v říjnu jejím prvním českým laureátem. Jak se dalo čekat, na Západě se mnohde pozastavovali nad rozhodnutím Nobelovy komise: Zase nějaký "neznámý" autor! Skutečně si ji zasloužil?

Ano, zasloužil, a plně. Na rozdíl od hudby, filmu nebo výtvarného umění, v oblasti literatury, a zejména poezie, existuje velké mezinárodní nespravedlivost: čím lepší je básník, tvořící "malým" jazykem, čím větší je místem tohoto jazyka, čím lépe dovede hrát na struny jeho slov, tím těžší, mnohdy zcela nemožné, je adekvátně ho přeložit. Mimoto, poezie má pramalou komerční hodnotu, a tak se nepřekládá. V povědomí světa, který dobře zná dílo Smetany, Muchy nebo Formana, tyčí se jako velcí básníci pouze tvůrci písní tzv. "světovými" jazyky; v dnešní době především lidé tvořící anglicky, touto *lingua franca* naší doby. Český básník, jehož zvukomalebná kouzla se vyrovnají čemukoliv třeba v Robertu Frostovi, je však vydán na milost a nemilost škobrtavým překladatelům, kteří rytmické verše tlumočí dle místní tradice do verše volného a rýmy, rovněž dle místní tradice, ignorují. A také je obětí totálního nezájmu nakladatelů.

Ale my víme své. Je-li dnes v Československu nějaký v pravém slova smyslu "národní" básník, pak je to jedině Jaroslav Seifert. Žije-li tam ještě nějaký statečný generální druh Wolker a Nezvala, pak je to Seifert; vždyť on první, v proslulém projevu z roku 1956, dokázal se zastat politických vězňů; on to byl, kdo se po sovětském přepadu postavil do čela spisovatelského svazu a vytrval na tom místě až do jeho zničení; on jediný z významných tvůrců staré generace podepisoval manifesty a petice, včetně Charty 77. A to nemluví o jeho básních vydaných za protektorátu, kdy se za takové jinotaje snadno mohlo platit smrtí.

Ale především je to velký básník; virtuos průzračného prostého verše, svěžího rytmu, kantilény napojené smutkem i radostí. Ctený dnes, ve svých téměř třiaosmdesáti letech, stejně horlivě, stejně s láskou, jako když před více než půl stoletím psal mladistvé verše, které otiskujeme. Schválně tyto rané verše, neboť laureát Nobelovy ceny je z rodu básníků věčně mladých srdcem.

Kdykoli zadívám se na Prahu
a dívám se na ni stále
a vždycky bez dechu,
protože ji miluji -
obráťm mysl k Bohu
ať se mi schovává kdekoliv,
za hvězdnou mlhovinou
či jen za starým paravanem
prožraným od molů.

Pozvání k návštěvě — získání nežádoucích informací

Čs. konzulát v Kanadě (obdobně jako v jiných zemích, počínaje 1. 1. 1985) začal prostřednictvím cestovních kanceláří rozšiřovat zvací listinu pro návštěvníky Kanady k jejich rodinám a přátelům.

Pozvání zahrnuje některé ryze soukromé a důvěrné informace jako datum a místo narození, povolání, zaměstnavatel a roční příjem. Vyplněný formulář ověřený notářem se má údajně poslat spolu s Can \$10.00 za osobu na Čs. konzulát v duplikátu, který si jednu kopii ponechá a druhou vrátí odesílateli, jenž pak pozvání může poslat zvané osobě.

Ve Švédsku si Čs. velvyslanectví vymyslelo další zvláštnost v tom, že hostitel by měl na Čs. velvyslanectví rovněž zaslat svůj švédský pas k tzv. "vidování".

Není pochyb, že obdobně jako u Směrnice 58, Čs. zastupitelské úřady opět zasahují do soukromí občanů cizích zemí. Zatímco tzv. legalizaci se podrobilo relativně malé množství Čs. emigrantů a většina je ignorována, požadavek nežádoucích údajů prostřednictvím pozvání má mnohem širší platnost, protože návštěvy rodin jsou v zájmu všech.

Není rovněž pochyb o tom, že Čs. úřady touto akcí sledují získání informací k zmapování Čs. emigrace a jejímu následnému vydrívání. Akce je vitaným projektem pro automatické zpracování pomocí počítače Čs. ministerstva vnitra (kam by zvaná osoba měla na SPV-SNB toto pozvání přinést).

Jak na tuto situaci reagovat? Především je nutno prostřednictvím reprezentativních krajských organizací, ale i jednotlivě, vznést co nejsilnější protest u místních vlád, které by měly podat stížnost u Čs. vlády prostřednictvím Čs. zastupitelských úřadů o neakceptovatelnosti takovýchto požadavků Československé sdružení v Kanadě tento protest již vzneslo a věc je v jednání.

Mezitím by jednotlivci měli postupovat jako dosud, to je posláním notářsky ověřeného mistopřisežného prohlášení svým rodinám do Československa. Údaje o schopnosti se o pozvaného starat jsou ověřovány místními imigračními úřady, které na základě ověření vydávají vstupní víza do Kanady. Žadatel obdrží v Kanadě kopii formuláře FG-1812 (Confirmation of Proposed Visit - Potvrzení navrhované návštěvy). Není proto třeba duplikovat pozvání podle požadavků Čs. úřadů. Je sice pravda, že pozvání pro návštěvníky ze SSSR jsou takto požadována, ale nedovolíme si však být spolupracovníky příkladné kolaborace Čs. policie. V případě nátlaku na příbuzné, informujte místní ministerstvo zahraničí. Pokud budete považovat za účelné, informujte také časopis Západ.

FURT JSOU DOHADY...!

Auschwitz? Unbekannt!

„Ich weiß nicht, was Auschwitz ist“, sagte ein 16-jähriger israelischer Schüler einer gut renommierten Schule im besten Wohnbezirk von Tel Aviv — eine Woche vor dem nationalen Trauertag, an dem im ganzen Land der Befreiung der Konzentrationslager vor 40 Jahren und der Millionen ihrer Opfer gedacht wurde. Die Tel Aviver Schule hatte aus diesem Anlaß eine Umfrage in den höheren Klassen veranstaltet — mit erstaunlichen Ergebnissen:

Ein 15-jähriger zum Beispiel antwortete: „Der Holocaust fand 1914 im Ersten Weltkrieg statt. Nazis ist ein anderer Name für die Regierung in Deutschland. Alles, was sie taten, war gegen die Juden gerichtet. Hitler war kein Deutscher.“

Und ein 17-jähriger meinte: „Holocaust — das war, bevor Israel existierte. Die Deutschen nahmen Juden gefangen, besonders in Rußland und Persien. Manche töteten sie, aber sie wußten nicht, was sie mit den jüdischen Funktionären anfangen sollten, so steckten sie sie in Konzentrationslager. Ich weiß nicht, was ein Nazi ist.“

„Viel kann ich nicht über den Holocaust sagen“, gab ein 16-jähriger Schüler zur Antwort. „Er geschah in Deutschland, aber nicht während des Krieges. Jüdische Frauen wurden mißbraucht und in Todeslager geworfen. Hitler war Ministerpräsident von Deutschland. Ein Getto ist ein Konzentrationslager. Der Holocaust endete, als die Juden nach Israel kommen konnten.“

Für einen anderen 16-jährigen war Hitler Chef der deutschen Armee. „Seine Mutter war jüdisch. Ein Nazi ist ein grausamer ägyptischer Mensch. Auch die Deutschen wurden Nazis genannt. Hitler starb, als die Juden ihn töteten.“

Ein 18-jähriger gab zu: „Auch die Ju-

den wurden in Konzentrationslagern umgebracht. Aber ich weiß nicht, wie viele und ob auch orientale Juden ermordet wurden. Ich habe mich mit dem Holocaust nicht wirklich beschäftigt.“

Ein 15-jähriger bekannte schließlich: „Es ist schwer zu erklären, was ein Nazi ist. Es hat was mit Wahnsinn und Grausamkeit zu tun. Hitler war ein Wahnsinniger und durch einen Trick gelang es ihm, die Deutschen zu täuschen. Menschen begannen zu verschwinden, wie in Argentinien. Ich wundere mich, daß die Leute sich das gefallen ließen. Ich fürchte, die Welt wird glauben, der Holocaust hat niemals stattgefunden.“

Der Direktor der betreffenden Schule in Tel Aviv gab zu, daß die Lehrer sich nicht genügend Zeit für das Thema nehmen. Und wenn sie davon sprächen, sähen die Schüler darin nur eine Reihe von Greueln, ohne sie miteinander in Verbindung zu bringen.

Die Umfrage wurde in einem Tel Aviver Abendblatt veröffentlicht und erregte Aufsehen. Obwohl sie erschreckende Lücken im Erziehungssystem aufzeigt, warnte das Kultusministerium jedoch vor „voreiligen Verallgemeinerungen“.

Hrubé urážky na adresu SSSR

Montand a falšování dějin

PARIZ: Sovětské tanky vjíždějí do Sedanu, prezident Mitterrand se obrací k národu. Západoáfrická obrana se hroulí pod náporem Varšavské smlouvy... Takové scény měli ve čtvrtek večer po několika hodin možnost sledovat na televizních obrazovkách francouzští diváci. Slovem je doprovázel známý herec a antikomunista Yves Montand. „Evropa žije 40 let v míru díky síle NATO, ochraně USA, francouzským a britským jaderným zbraním...“ Ibal miliónům lidí. Ještě snad nikdy se na obrazovce státem řízené francouzské televize nenabíralo na jedinou tolik demagogie, zlé vůle a falšování dějin i současnosti. Didaktický Montandův pořad, nejenže v předvečer 40. výročí porážky nacismu hrubě urážel SSSR, ale otevřeně vyzýval k militarismu. Je třeba více zbrojit, nevěřit uvolňování napětí a mírovým hnatím, válka je za dveřmi, strážil Montand. Západoáfrická obrana se musí zdát Renganova programu militarizace vesmíru, tvrdil. „Hvězdné války“ pro tuto příležitost dokonce nehorázně překltil na „nebeský mír“. Pořad vyvolal rozhořčené pobouření pokračové francouzské veřejnosti. Francouzské mírové hnutí, „Hnutí míru“, deník FKS l'Humanité požádaly okamžitě o právo na odpověď. Velvyslanectví SSSR v Paříži oslavo protestovalo proti pomlouvám vyvolaným v televizi, kdy SSSR a Francie oslavují 40. výročí vítězství nad hitlerovským fašismem, jehož bylo dosaženo právě díky rozhodujícímu přispění sovětského lidu“, a pozastavilo se nad shovívavostí francouzských úřadů. Lze si samozřejmě těžko představit, že by pořad tohoto dosahu ve státní televizi neměl posvěcení nejvyšších francouzských míst. V jeho závěru ostatně vystoupil ministr obrany Ch. Hernu, který Montandovi jen spiklenecky vyčetl, že jaksi „pozapomněl“ na takové skutečnosti, jako je sovětsko-americké jednání o jaderných a kosmických zbraních v Ženevě.

A DEVAL TO ŽE VÍCE FILAČEK, DOSTAL V HODKÉ I V PRAZE NETNĚ... TENTO ROK MUTANTUR ET NOS HUTAMUR IN ILLIS 'ČASY...



2 TÝDNY + 1 DEN
= PŘÍJEMNÉ PUTOVÁNÍ
OKOLO IBERSKÉHO POLOOSTROVA

I vy si můžete rozšířit poznatky z hodin zeměpisu a seznámit se se zajímavými místy v PORTUGALSKU, zemi mořeplavců, a ve ŠPANELSKU, zemi s bohatou tradicí výtvarného i literárního umění. Pečlivě připravený program zájezdu nezklaame ani nejnáročnější cestovatelé.

Kam se podíváte?

LISABON — podle pověsti byl založen Odysseem a dodnes patří k nejhezčím městům v Evropě
SEVILLA — půlmilionové město s nádhernými paláci, maurským hradem Alcazar a dalšími pamětihodnostmi

BARCELONA — významný přístav Středozemního moře, pysnící se mohutným pomníkem Kryštofa Kolumba

PALMA DE MALLORCA — hlavní město španělské provincie, dříve sídlo maurského Wadi a křesťanských králů

GRANADA — jedno z nejvíce navštěvovaných míst Španělska díky světoznámému zámku Alhambra

Dále ještě navštívíte ostrovy MENORCA a IBIZA a podniknete polodenní výlet z Barcelony na Monserrat.

Odlet do Lisabonu je 24. 8. 1985, kde se nalodíte na námořní loď „Michail Kalinin“, návrat do ČSSR je 8. 9. 1985.

Poslední volná místa jsou zatím ve čtyřlůžkových kajutách: kat. H 18 430 Kčs, kat. I 18 040 Kčs.

Dražba koní v Písku

[po]: Na 53. mezinárodní dražbě v Písku bylo prodáno 58 koní za celkovou částku 70 350 dolarů. Průměr na koně činí tedy 1210 dolarů, což je o 150 dolarů více než na březnové dražbě. Nejdražšího koně, šestiletého ryzáka Sentinela z JZD Bořitov, zakoupil za 2300 dolarů západoněmecký obchodník Berger, který koupil celkem 12 koní. Nejvyšší průměr za koně dosáhlo JZD Bořitov, a to 1560 dolarů, nejvíce koní — deset z 11 nabídnutých — prodal Plemenářský podnik Kladruby nad Labem.

ZATO SE TU NEKOUPI ANI CHCIPLÁ KOZA!

Historická balance našich

DOSAVADNÍ BILANCE vzájemných utkání týmu ČSSR s účasníky letošního MS.

■ SSSR: Sehráno celkem 125 utkání, 34 vítězství, 19 remíz, 72 porážek, skóre 350:480. Nejvyšší vítězství: 9:3 dne 21. 3. 1975 v Praze. Nejvyšší porážka: 1:11 dne 21. 4. 1978 v Moskvě na MS.
■ NDR: Sehráno 55 utkání, 52—2—1, skóre 478—80. Nejvyšší vítězství: 27:3 dne 25. 4. 1981 Berlín, jediná porážka: 2:3 dne 13. 11. 1973 Weiskwasser.
■ USA: Sehráno 66 utkání, 39—6—21, skóre 334:194. Nejvyšší vítězství: 16:2 dne 6. 2. 1983 v Praze. Nejvyšší porážka: 0:16 dne 28. 4. 1920 Aniverpy, MS a OH.
■ FINSKO: Sehráno celkem 110 utkání, 90—10—10, skóre 588:219. Nejvyšší vítězství: 19:2 dne 14. 2. 1949 Stockholm. Nejvyšší porážka: 1:5 dne 20. 12. 1980, Moskva.

■ NSR: Sehráno celkem 42 utkání, 38—3—1, skóre 505:78. Nejvyšší vítězství: 12:1 dne 5. 4. 1972 Praha, jediná porážka: 2:4 dne 15. 4. 1982 Helsinky MS.

■ ŠVEDSKO: Sehráno celkem 191 utkání, 119—18—54, skóre 696—476. Nejvyšší vítězství: 11:2 dne 4. 4. 1983 Olomouc. Nejvyšší porážka: 3:11 dne 12. 11. 1959 Stockholm.

■ KANADA: Sehráno celkem 116 utkání, 48—16—52, skóre 344:401. Nejvyšší vítězství: 10:1 dne 16. 12. 1979 Moskva. Nejvyšší porážka: 0:30 dne 28. 1. 1924 v Chamoni MS a OH.

SVĚTOVÉHO REKORDU v ručních pracích, hodného legendární Penelope, dosáhla Soňačka Maj-Lis Johanssonová, která se 108krát hodnotou nehnatého pleťtí „proštrikovala“ do Guinnessovy knihy rekordů. Pant Johanssonová zahájila svůj pleťtí ský maratón minulý čtvrtek odpodědne a jejíce odložila až v pondělí. Pravidla ji dovolovala každou hodinu jen pětminutový odpočinek.

Kokos místo benzínu

[mu]: Mnoho odborníků vzrušuje otázka, jak nahradit drahý benzín a zlevnit tak automobilovou dopravu. V Brazílii se experimentálně využívá jako pohonná hmota alkoholu, získaného z cukrové třtiny. Další zpráva přichází z Filipín, kde byla s úspěchem vyzkoušena náhražka benzínu, která se získává z dužiny kokosových ořechů. Zásoby suroviny pro novou pohonnou látku jsou v této zemi obrovské. Z každých sto kokosových ořechů, sklizených ve světě, je 95 z filipínských plantáží.



K 100. výročí narození velkého spisovatele a novináře Egona Ervina Kische, jehož vzpomíná celý svět pod záštitou UNESCO, vydává ministerstvo kultury ČSR pamětní medaili s Kischovou podobiznou. Autorem medaile je akad. sochař zasloužilý umělec Milou Knobloch a razí ji Státní mincovna v Kremnici.
TEB SE VO NEJ PRVDU...

Novinky z Barrandova

(krk): Osm celovečerních filmů vzniká v těchto dnech ve filmovém studiu Barrandov. Například národní umělec Karel Steklý připravuje podle románu Ivana Olbrachta film Podivné přátelství herce Jesena, národní umělec Otakar Vávra po dokončení historického filmu Odtich a Božena již zahájil natáčení nového snímku Veronika, jehož scénář vznikl podle stejnojmenné povídky M. V. Kratochvíla. Režisér národní umělec SSSR Sergej Bondarčuk pokračuje v natáčení snímku Boris Godunov. Režisér Vladimír Dřha na Barrandově úspěšně debutoval filmem Dneska přišel nový kluk, za který na loňském festivalu MFF v Karlových Varech získal v soutěži prvních děl cenu poroty a cenu Mezinárodní organizace filmových novinářů. V současné době natáčí film Mezek, ve kterém diváků zavede do prostředí odborného učiliště ostravsko-karvinských dolů.

Benzinbons nötig

In den Genuß eines Rabattes beim Tanken in Jugoslawien kommen lediglich Autofahrer, die sich Benzingutscheine besorgen haben. Damit korrigiert der ADAC Meldungen, denen zufolge alle Jugoslawienreisende einen Tankrabatt erhalten sollen. Neu ist nur die Form der Rabattgewährung: Bisher konnte man die Benzingutscheine für Jugoslawien zu einem um zehn Prozent verbilligten Wechselkurs kaufen. Jetzt kommt der deutsche Tourist erst beim Tanken selber in den Rabattgenuß, denn er erhält für einen 1300-Dinar-Bon Sprit für 1430 Dinar. In Mark umgerechnet spart man so pro Liter Benzin 14, pro Liter Diesel 11 Pfennig.

Damit diese Sparmöglichkeiten genutzt werden können, wird der ADAC in seinen Geschäftsstellen, in denen auch die Benzinbons für Jugoslawien zu kaufen sind, Merkblätter in deutscher, türkischer und serbokroatischer Sprache herausgeben. Sie weisen den jeweiligen Tankwart in der Landessprache auf die richtige Abrechnung hin. AFP

CSSR-Benzin billiger

Von sofort an gibt es wieder Benzinbons für die CSSR. Mit den Gutscheinen — die bei den Automobilclubs erhältlich sind — sparen Autofahrer gegenüber dem regulären Tankstellenpreis von umgerechnet 2,25 Mark 47 Pfennig. Auch das 90-Oktan-Spezialbenzin verbilligt sich: der Liter kostet 1,64 Mark und damit 36 Pfennig weniger als ohne Bon. Diesel hingegen — der 1,54 Mark kostet — gibt es ausschließlich gegen Bons, die nur an der Grenze oder im Land selbst bei der Staatsbank erhältlich sind.

Der Allgemeine Deutsche Automobil-Club (ADAC) weist in diesem Zusammenhang auf den sogenannten „Taschengeld-Kurs“ hin, mit dem das Tanken in der Tschechoslowakei noch billiger als über Benzingutscheine sei. Dieser Kurs existiert für alle CSSR-Reisende, die ihren Urlaub im voraus bezahlt haben und ihr Geld in den Interhotels wechseln. Mit diesem „Taschengeld-Kurs“ getankt, kostet der Liter Super dann — bar an den Tankstellen bezahlt — umgerechnet nur noch 1,50 Mark. tdt

MOSKAU (AFP). In Sibirien ist ein Mann hingerichtet worden, der wegen Mordes zum Tode verurteilt und dessen Strafe zunächst in lebenslange Haft umgewandelt worden war. Wie die sowjetische Zeitung „Sozialistische Industrie“ am Freitag berichtete, hatte V. Fenin seine Ehefrau mit Messerstichen getötet und eine Verwandte schwer verletzt. Nach der Strafwandlung sei auf Druck der lokalen Bevölkerung ein Berufungsverfahren in Gang gekommen, das wieder mit der Todesstrafe endete.

• K nachbázefielmu 100. výročí narození E. E. Kische vydala včera spolková pošta NSR zvláštní známku.

Gene aus Mumie vervielfältigt

Forscher isolierten in Ägypten 2400 Jahre altes Erbmaterial

LONDON, 19. April (AP). Wissenschaftlern der Universität von Uppsala ist es nach einem Bericht des britischen Wissenschaftsmagazins „Nature“ gelungen, Gene eines vor 2400 Jahren gestorbenen Menschen zu isolieren und zu vervielfältigen. Wie die Zeitschrift jetzt meldete, untersuchten die Wissenschaftler 23 alt-ägyptische Mumien auf Reste des chemischen Trägers der Erbinformation, der Desoxyribonukleinsäure (DNS).

Bei der Mumie eines vor 2400 Jahren verstorbenen einjährigen Kindes seien sie fündig geworden. Mit gentechni-

schen Mitteln wurde die DNS in Gewebekulturen vervielfältigt. Dabei wurde die DNS in die Kerne lebender Zellen eingeschleust und der dort befindlichen Erbsubstanz angelagert. Mit jeder Zellteilung wurde das menschliche Erbgut zusammen mit der DNS der Wirtszelle kopiert. Die Nachkommen der vegetativ vermehrten Zellen sind Klone, das heißt, sie besitzen wie eineiige Zwillinge exakt dieselbe Erbinformation.

Es war das erste Mal, daß menschliches Erbgut aus frühgeschichtlicher Zeit vervielfältigt wurde.

Konec jedné legendy

(dan): Harry Jelínek, to je legenda české kriminálníky. Muž, který dokázal zpeněžit brad Karlaštejn. Muž, který stejně lehce prodal pražské tramvaje. Muž, který obchodoval s pravými i s padělanými obrazy van Dycka, Cranacha, Dürera, Murilla, Poussina, Cézanna, Matisea. Muž, na kterého bylo vydáno přes pět set žalob, aniž byl odsouzen. Kdo to vlastně byl, odkud pocházel, kde studoval a jak připravoval a prováděl své neuvěřitelné kousky, které měly vtip a jiskru? Na to odpovídá kniha Arna Bělohávk a Karla Dobře Neprodal jen Karlaštejn. Vydaří ji Mladá fronta, ilustroval ji přebal vazbu a grafickou úpravu navrhl Karel Vilgus. Ovšem knížka neodpovídá jenom na otázky kolem Harryho Jelínka. Autoři dali do jejího podtitulu termín „literární koláž“, který také v předmluvě vysvětlují. Použil Goeikova výrazu o „Dich-tung“ a „Wahrheit“. Tedy o tom, co je na každém příběhu pravdivé, a o tom, co je vymyšlené. Aby mohli odhalit to skutečné, museli „poodkrýt dobu, v níž se to mohlo stát, ukázat její zákonitosti“. Proto ta literární koláž z útržků novinových zpráv, archivních dokumentů a výpovědí pamětníků. Proto výpovědi a více otázek. Třeba o vraždě Margit Věrosmartynové, o atěře Věry Tolsté, o dodnes neuvěřitelném konci Otty Vránské, o kariéře jezžavev Nikolské atd. A čím víc autoři „poodkrývají dobu“, tím víc zářivá legenda Harryho Jelínka stárá lesy. Dokonce s neskutpným naslupem dostává hnědý až černý náter. Ale konce detektivek se přece neprozrazují. Kniha Neprodal jen Karlaštejn sice není detektivka, ale právě jako taková se čte

ITALSTÍ POSLANCI by se měli napřístě při každém zasedání parlamentu zapisovat do prezenční listiny, neboť jejich velmi častá a masová nepřítomnost na jednáních mnohdy zcela znemožňuje práci nejvyššího italského zákonodárského orgánu. Navrhla to předsedkyně Poslanecké sněmovny L. Iottiová. Např. v pondělí, kdy měl parlament hlasovat o návrhu zákona o církevním majetku, se ze 630 zvolených „zástupců lidu“ k jednání dostavilo pouze 29. Nebylo tak dodrženo ani kvorum — nejvyšší počet účastníků zasedání, aby bylo schopno se usnášet — a hlasování o novém zákonu muselo být již počtvrté odloženo.

ROBOTY DO DOLŮ. Představa důlní stoly, v níž nepracují lidé a veškerou podzemní práci obstarávají roboty, patří zatím pouze do oblasti sci-fi literatury. Tato utopie by se však měla stát již v příštím desetiletí praxí. Na programu přípravy zavedení robotů do hornictví totiž pracují odborníci z ministerstva paliv a energetiky od roku 1982. Jeho dokončení se předpokládá v roce 1995. Dosavadní výsledky ukazují, že roboty a manipulátory by bylo možné využít i při současných technologických těžbách.

Šaty proti bolesti

Peking: Zvláštní šaty proti bolestem žaludku, zad a ramen i zánětu kloubů vyrábí textilní továrna v čínské provincii Anchu. Její kabáty, vesty, pásy a další produkty mají v kapsách vnitř speciálně připravené čínské léčivé byliny, jejichž účinky zprostředkuje kůže a jež působí asi dva roky.

Kambodža hledí k zítřkům

Jetzt jährliche Abgas-kontrolle bei Autos



So sieht die Prüflakette aus

Alle Autos mit Benzinmotor (Diesel also nicht) müssen ab 1. April dieses Jahres einmal jährlich zur Abgas-Sonderuntersuchung, abgekürzt ASU. Danach gibt es eine sechseckige Plakette mit Jahreszahl und Monat auf das vordere Nummernschild, für 1985 ist sie gelb. Erstmals fällig wird die Abgas-Untersuchung in dem Monat, den die normale TÜV-Plakette auf dem hinteren Schild anzeigt. Neufahrzeuge, die nach dem Stichtag ausgeliefert werden, haben bereits ihre ASU-Plakette. Außer beim TÜV kann man die Prüfung z.B. in dazu berechtigten Werkstätten machen lassen. □

Aufgespießt

„Am nostalgischen Motto der Gewerkschaften aus den sechziger Jahren, „Samstag gehört Vati mir“, sollte das Ganze nicht scheitern, zumal es heute lediglich noch 4,7 Millionen Haushalte mit Kindern zwischen sechs und 18 Jahren gibt.“

Das Institut der Deutschen Wirtschaft in einem Plädoyer, den Samstag als allgemeinen Werktag zu „reaktivieren“.

Třetí brzdomé světlo?

Ve Spojených státech amerických vstoupí v platnost od roku 1986 nařízení o umístění třetího brzdomého světla. Bude umístěno na spodní části zadního skla v zorném poli řidiče jedoucího za vozidlem. Podle odborníků toto opatření dvojnásobně sníží možnost havárie, především při jízdě v koloně. (pv)

V úzkém sepětí s dělnickou třídou



● Taže se profesor studenta:
— Co je to domov?
— Domov je místo, kam chodí mladí lidé, když už mají všude zavřeno.



„Už se umí sám divat — a to jde do školy až napřesrok!“

„Já vám řeknu, na to, že je to knížka pro nejmenší, má cenu pěkně vyspélou.“

Bape



Vladimír Hlavín

„Mým domovem tichá je putyka ...“

Blind am Steuer

WASHINGTON, 17. April (AFP). Einen seit zwölf Jahren erblindeten Mann hat die Polizei von Chesapeake im US-Bundesstaat Virginia betrunken am Steuer eines Autos erappt. Der Polizist, der zuvor fast von dem Auto überrollt worden wäre, traute seinen Augen nicht, als er den 24jährigen Mark Daniels am Steuer sitzen sah: Daniels gab zu Protokoll, er sei zwar nicht im Besitz eines Führerscheins, dafür aber weniger betrunken als das Mädchen, das er nach Hause bringen sollte. Die junge Frau hatte ihn mit Kommandos dirigiert. Nachdem sie einen Baum und eine Telefonzelle nur mit knapper Not vermieden hatten, waren sie von dem Beamten angehalten worden.

● Obec Strasshof severovýchodně od Vídně je obcí, kde bylo zjištěno největší překračování povolené rychlosti v Rakousku. Za sto dní tam bylo stíháno asi 2000 řidičů, kteří dostali pokuty mezi 500 a 5000 šilinků.

CO NEMĚLO BYT SLYŠENO

Po úspěšném utkání v Nymburku se oddíl košíkové TJ POLDI SONP Kladno zastavil na večeri v motorestu KERSKO. Už při výběru jídel projevila servírka se sportovci nespokojenost, nějak ji nešli pod nos. A když potom ani míra piva nebyla v pořádku, projevili nespokojenost hosté. Servírka reagovala způsobem, který nemůžeme otisknout, a je nám to opravdu líto, protože by se čtenář jadrnosti jejího výrazu zcela jistě pobavil. Následoval zápis do knihy pro takové účely určené. Na stížnost odpovídal zástupce vedoucího motorestu:

Věc: Váš zápis v KSAF č. 002784 ze dne 26. 1. 1985

K Vašemu shora citovanému tépíu v KSAF sdílím následující vysvětlení:
Vaše připomínka ke správné míře piva točena-
há si myslím měla být v naší výloze jasně bu-
dye pivo omléno, domnívám se, že Vaše reklama-
ce přilís věsná. Toto pochopitelně mělo za následek
vzájemnou výměnu názorů k dané situaci. Z čehož
vyplynulo potom i poznámka servírky, která ovšem
nebyla řečena na Vaši osobu. Poznámka bez adresa-
te by souběžně neměla být ani elyšena. Proto
jsen s obsluhující po rozhovoru učinili opšření,
aby svoji nervovnu soustavu držela v klidné tole-
rancí po dobu svoji služby na pracovišti.
Jsem přesvědčen, že podobné poznámky u nás
již neuslyšíte a těšíme se na opětovnou Vaši
návštěvu u nás, která bude jistě k Vaší spokojenosti.

Se souduřezákou posřazev
c/o Pě provoz.

JAN DUCH VÍTKI
000 KERSKO
Kladno a 10 km tříd a 1

Jinými slovy řečeno: Obsluhující personál si na svá ústa může říkat co chce. Slušný host to vůbec nemá slyšet. Je třeba si zachovat nervovou soustavu v klidné toleranci. Vřele doporučuje kolektiv motorestu KERSKO.

MOHLO BY VÁS ZAJÍMAT

Doby, kdy se prádlo pralo u potoka tak, že se do něho bušilo plochým dřevem, jsou nenávratně ztraceny. Dnes si hospodyňka klidně při prání vaří, čte nebo vyvíjí jinou domácí činnost. No, klidně — jak kdy. Naše čtenářka N. Š. z Prahy prala klidně až do té doby, než ji automatická pračka Tatramat 245.2 začala téci. V servisní opravě Strojsmalt ji poradili, aby se obrátila na výrobce — n. p. Tatramat Poprad, protože není zvykem, aby nádrž tekla už po třech letech provozu. N. Š. se z Popradu dozvěděla, že na dobu životnosti nádrže má vliv řada činitelů, např. počet pracích cyklů, údržba pračky, složení vody a pozor — agresivita pracích prostředků, která způsobuje narušování smaltovaného povlaku nádrže a korozi. „Například při dlouhodobém působení prostředku MERKUR dosáhne za 1 rok(!) narušení smaltovaného povlaku hloubky 0,4 mm.“ (Nádrž je přitom chráněna pouze 0,2–0,3 mm smaltu). „Podle prováděných zkoušek je průměrná životnost nádrže cca 4 roky.“

Majitelům automatických praček proto doporučujeme: místo agresivních prášků na prání si poříďte prášky zmírňující bolení hlavy. Rozhodně se to vyplatí.

Pro puřevod stíhán 26letý Robert U., který loni v restauraci v Praze R hrál „skořáčky“ a 44letého mu že obehřál podvůně o 55 000 korun

● Britský deník Daily Mirror upozornil, že úředník konzervativní vlády Denis Pirie je významným představitelem britských fašistů. Pirie, který je poradcem ministerstva obchodu a průmyslu, má za sebou čtvrt století aktivní fašistické činnosti

Acht spanische Flughäfen als sehr gefährlich eingestuft

Pilotenvereinigung: Einige müssten geschlossen werden

MADRID, 14. April (AP). Nach Auffassung der spanischen Pilotenvereinigung (SEPLA) müssen acht spanische Flugplätze als „äußerst gefährlich“ eingestuft und einige von ihnen sollten sogar geschlossen werden. Wie die unabhängige spanische Zeitschrift „Tiempo“ in ihrer jüngsten Ausgabe am Freitag meldete, hat SEPLA-Sprecher Antonio Silva erklärt, auf den acht Flughäfen gebe es defektes Gerät, das so gefährlich sei, daß es zu weiteren Flugunfällen in Spanien kommen könne. Weitere acht Flughäfen müssten als „gefährlich“ gelten. Silva ist Mitglied eines SEPLA-Ausschusses, der gegenwärtig an einem Weißbuch über die Luftverkehrssicherheit in Spanien arbeitet.

Seit November 1983 sind bei Flugzeugkatastrophen in Spanien 421 Menschen ums Leben gekommen. Der letzte Unfall ereignete sich am 19. Februar, als eine aus Madrid kommende Maschine der spanischen Fluggesellschaft Iberia kurz vor der Landung in Bilbao gegen einen

Berg prallte. Dabei kamen 148 Menschen an Bord ums Leben.

Außer Bilbao wurden in dem Artikel von „Tiempo“ die Flughäfen von Madrid, Malaga, San Sebastian und Melilla (eine Enklave an der nordafrikanischen Küste) sowie die Insel Flughäfen Hierro, Las Palmas und Los Rodeos auf Teneriffa als „äußerst gefährlich“ eingestuft. Seit 1977 auf Los Rodeos zwei Jumbo-Jets ineinanderstießen, wobei 585 Menschen den Tod fanden, wird der meiste Flugverkehr auf Teneriffa über den neuen Königin-Sofia-Flughafen im Süden der Insel abgewinkelt, der von der SEPLA als „ausgezeichnet“ eingestuft wurde.

„PŘED sto padesáti roky vyšel poprvé slavný epos finského a karelského národa Kalevala. O jeho vydání se zasloužil finský vědec a folklorista Elias Lönnrot, který zemřel roku 1884. Výročí Kalevaly je letos středem velkých národních oslav. Dílo bylo přeloženo do 35 jazyků, do češtiny J. Holečkem.“

Smutné prvenství Francie

Dopravní nehody si v roce 1984 vyžádaly ve Francii 11 584 obětí na životech, 284 906 lidí při nich bylo zraněno. Celkem zaznamenaly policie a četnictvo 202 838 nehod. K tomu třeba připomenout, že pořádkové síly obvykle registrují pouze takové nehody, při nichž dojde k úrazu. Ačkoli počet smrtelných havárií v posledních letech postupně klesá (vrchol dosáhl v roce 1976, kdy na francouzských silnicích zahynulo 13 787 lidí), udržuje si Francie v tomto směru nadále smutné evropské prvenství. Ze zveřejněné statistiky vyplývá, že hlavními příčinami zůstávají překročení povolené rychlosti, nedání přednosti v jízdě a požívání alkoholu.

PŘED ORDINACÍ amerického veterináře Howarda Randa jsou dlouhé fronty čtvernožců nejrozsáhlejšího druhu a velikosti. Majitelky starých nemocných psů a koček, dokonce i majitelé dostihových koní se uchylují k tomuto „záračnému“ doktorovi, který léčí zvířata – akupunkturou. „A proč ne?“ říká pan doktor. „Co je dobré pro člověka, musí být stejně dobré i pro zvíře.“ Výsledky prý má zatím obdivuhodné.

Československé družstvo ve složení V. Křivonoková, S. Pšeničková, I. Sokolová a S. Filipová-Bubílová zvítězilo na mezinárodním soutěži juniorů v psaní na stroji, která se konala v pátek ve Vídni. Soutěž se zúčastnilo 32 závodníků ze sedmi zemí.

V SAARBRÜCKENU se nedávno zrodil nový světový rekord. Jeho držitelé jsou místní studenti, kteří vyrobili nejdelší cigaretu na světě, měřící 122 metrů. K výrobě spotřebovali 40 velkých balíčků tabáků a 2500 cigaretových papírků. Nejobtížnější prý bylo spojování jednotlivých malých cigaret.

AKDO SIDAL COUDA?

Reportér z New York Times objevil v Londýně a v Paříži části dosud neznámé opery Gaetana Donizettiho nazvané Elisabeth. Novinář nejprve našel ve skriptu Královské opery v Londýně kompletní notový záznam prvního a třetího aktu opery a pak v pařížské Národní knihovně objevil chybějící části árie z prvního jednání a mnoho náčrtů k druhému a závěrečné notový zápis sboru z třetího jednání opery.

Premiere: Der Müllminister

LONDON, 16. April (AP). Wie aus dem jährlich 56 Millionen Tonnen großen Berg von Haushalts- und Industriemüll in Großbritannien durch Wiederverwertung Geld zu schürfen ist, das ist künftig die Aufgabe von Müllminister David Trippier. Premierminister Margaret Thatcher berief den 39-jährigen ehemaligen Börsenmakler und bisherigen Beamten im Handels- und Industrieministerium am Montag in das neugeschaffene Amt.

Die Einrichtung eines Müllressorts war im Dezember vom Handels- und Industrieausschuß des Parlaments angeregt worden: „Müll wird viel zu oft als wertloses Zeug behandelt“, fanden die Abgeordneten. Sie wiesen darauf hin, daß mehr als 60 Prozent des Müllbergs aus wiederverwertbarem Material wie Papier, Glas, Aluminium, Kupfer und Gummi besteht. Anderer Abfall könne nutzbringend in Strom, Dampf und Heizenergie umgesetzt werden.

Aufgespießt

„Wenn die chinesische Volksbefreiungsarmee sich an der burmesischen Nordgrenze versammelt und gleichzeitig pissen würde, dann würde ganz Burma ins Meer gespült.“

Der ehemalige burmesische Staatschef U Nu nach einem jetzt in der Hongkonger Zeitschrift „Far Eastern Economic Review“ veröffentlichten Bericht in einem Kommentar über die Größenverhältnisse beider Länder.

Archeologická záhada čeká na objasnění

Přírodní síly nebo lidská činnost? ● Kamenné řady u Kounova

(Štk) Zatím nevyřešeným archeologickým otázkám jsou tzv. kounovské řady – šestnáct rovnoběžných řad kamenných – dlouhé 200 až 300 metrů v lese nad městečkem Kounov na Rakovnicku, které jsou poměrně přesně orientovány ve směru sever-jih. Kounovské řady vyvolávají již mnoho let otázky mezi archeology i laiky.

V odborných kruzích padly úvahy o jisté podobnosti uspořádání kounovských řad a britského Carnaku – podobného systému velkých kamenných bloků prokazatelně pravěkého původu. Kounovské kamenné řady výjimečně přesahují velikost jednoho metru, zatímco ve Francii jde o několikametrové bloky. Přesto určitá podobnost tedy je. A stejně jako u Carnaku, i u kounovských řad vyvstává otázka: Kdo je vytvořil a čemu sloužily?

Bylo již vysloveno mnoho teorií. Objevily se například domněnky, že jde o místo koňských závodů nebo náboženských obřadů. Pod dojmem fantastické literatury se mezi archeology-amatéry hovoří o vizuálním symbolu, který vytvořili pravěcí lidé pro mimozemské kosmické lodě. Odborníci však zaujmají střízlivější stanovisko. Je možné, že řady vznikly v 19. sto-

letí, kdy v této oblasti byly parcelovány pozemky lesním dělníkem. Vybrané kamenné z políček mohly vytvořit řady. O dělení pozemků však nejsou žádné dokumenty a je nepravděpodobné, že by za tak relativně krátkou dobu byla políčka opět zalesněna. Nejsou rovněž známy ani žádné archeologické nálezy z prostoru řad, i když se tam zatím rozsáhlý archeologický průzkum neuskutečnil. Z geologického hlediska jsou kounovské řady vytvořeny reliktními křemenci, které se vyskytují v povrchových vrstvách půdy v okolí této lokality. Značná pravidelnost uspořádání nasvědčuje, že byly do řad sestaveny s největší pravděpodobností lidskou rukou. Jsou však známy případy, například v Požumavě, kdy podobná geologická útvarů tzv. zvětralinné pokrývky, kamenné moře, vznikly působením přírodních sil.

Kounovské řady zatím na vysvětlení svého původu a významu čekají. Patří k těm archeologickým záležitostem, které budí o tuto vědu zájem i mezi laikskou veřejností.

Mehr Ärzte arbeitslos

STUTTGART, 16. April (dpa). Schon in acht Jahren werden nach Angaben des Ulmer Professors Gerfried Gebert selbst bei vorsichtigen Schätzungen voraussichtlich 34 000 approbierte Ärzte ihren Beruf nicht ausüben können. In der jüngsten Ausgabe der in Stuttgart herausgegebenen Fachzeitschrift „Die medizinische Welt“ meinte Gebert, die Zahl der arbeitslosen Ärzte werde sich um rund 8000 pro Jahr erhöhen, wenn wie bisher zu viele Studenten ausgebildet würden. Noch vor Ende des Jahrhunderts, so befürchtet Gebert, könnten mehr Ärzte als Lehrer arbeitslos sein.

Bereits in den vergangenen zwei Jahrzehnten sei die Zahl der Ärzte in der Bundesrepublik auf 184 000 und damit das Doppelte angestiegen, im Krankenhausteil sogar auf das Dreifache. Da eine Aufstockung der Krankenhausbetten nicht zu erwarten sei, könnten die über den Bedarf ausgebildeten Jungmediziner nur noch den bereits niedergelassenen Ärzten Konkurrenz machen.

UND BEY SCHET SEEN 2

PAN LAYANI z Francie je jednak vášnivým televizním divákem, ale také hypochondrem. A tento muž před nedávnem žaloval francouzskou televizi. Dával jí za vinu, že byl stížen infarktem při jednom pořadu. O čem v něm šlo? Mluvil se o tom, že někteří lékaři mají být zdraženi až o tři sta procent.

V MONTREALU v Kanadě připravují čeští umělci – režisér V. Kašík a národní umělec arch. J. Svoboda – jednu z největších inscenací roku – Straussovu operu Salome. Titulu roli bude zpívat švédská pěvkyně Laila Andersénová. Čs. umělci mají v Kanadě skvělé jméno, zejména pro své inscenace v Ottawě v uplynulých letech.

CHOVEM RAKŮ se jako jediná v CSR zabývá organizace Českého svazu rybářů v Domašově nad Bystřicí na Olomoucku. Rybáři na podzim odloví z přirozených lokalit našich vod samičky. Při liknaví se rak přemísť do inkubačního zařízení. Jakmile mláďe doroste délkou dvou centimetrů, může se nasadit do vodárenských nádrží, kde zalohí později novou populaci. V Domašově tak každoročně odchovávají v průměru 3500 raků.

... A SEZERE JE BOLŠEVIK!

O NEOBYČEJNÝ EXPONÁT, digitální hodinky, které spadly na zem z výšky několika set metrů, se rozrostla sbírka muzea závodu na výrobu hodiniek Elektronika v Minsku. Vlastníkem hodiniek vyrobených v Minsku byl Jurij Agajonov, který si je strhl z ruky o šňůru padáku při parašutistickém seskoku. Jurij si zjistil místo, kam pravděpodobně spadly a vydal se je hledat. Brzy našel malou jamku a v ní hodinky, stále ještě adremufici správný čas. V závodě Elektronika se o příchodě dozvěděli, o „odolné“ hodinky Jurije požádali a jako odměnu mu poslali nové, ROZBITÉ!

A line drawing of a large, multi-story building, possibly a school or institutional structure. It features a prominent arched entrance on the right side, a central section with a small tower-like structure, and a chimney on the left emitting a wavy line of smoke. The building has multiple windows and a complex roofline.

Druhý kuchaf měl na pletně připraven železný pekáč na opékání roast-beifu. Už jej měl na sucho do žeravé na rozpálení, jak to má být, aby v něm mohl rychle opéct po obou stranách tzv. "šus" (hovězí hřbet). A právě tím, že provnívali kuchaf na-li omáčku přímo na onen rozpálený železný pekáč, omáčka ztratila "přiboudlou" chuť... Dnes můžeme už použít způsob modernějšího (spiralového variče), ovšem i onen starší způsob (železná tyč nebo rozpálený železný kastrol) je zcela opoehlivý.

III) omáčku přímo za onen rozpálený železný pekáč, omáčka ztratila „přiboudlou“ chuť... Dnes můžeme už použít způsobu modernějšího (správného varění), ovšem i onen starší způsob (železná tyč nebo rozpálený železný kastrol) je zcela opoehlivý.

III) omáčku přímo za onen rozpálený železný pekáč, omáčka ztratila „přiboudlou“ chuť... Dnes můžeme už použít způsobu modernějšího (správného varění), ovšem i onen starší způsob (železná tyč nebo rozpálený železný kastrol) je zcela opoehlivý.

Hynek Veselý koupil tři žluté rány pro svou matku na trhu v Havelově ulici. Když se však dověděl o Nerudově náhlé smrti — bylo to 23. srpna 1891 — ihned spěchal do Větrnístánské ulice do domu číslo 14, kde v přízemí místnosti s dvěma okny do ulice vpravo od vchodu Nerudova bratře. Když vstoupil do bádátka, byl, pokud byl prázdň, duše nezamýšleny. Tam nalezl mladý Hynek Veselý Jana Nerudu na toli — mrtvého. V hlubokém dojetí položil ráže, utěšně plovoucí pro matku, k vychladlému tělu...

Ve volných chvilách točil jsem se s učitelci a náměstky staré Prahy. Pravidelně se přitom vztávalm ve vlně vidělavých uťat s poměti deskou, kde žil a zeměl básník Jan Neruda. Tenkrát přemělo moje česla i na Kampu Kopecký pobeží mušienky malčezský milynář Hynek Veselý. A hlavou mř přitom pobeží mušienky na dobu před desíti desítkami let a možná, že se v očích objemí i zasněný. A uvidím ty dva muže křáčet proní sobě. Lehce a uctivě jim pokynu na pozdrav a zasepdm: "Zas někdy na shledanou, přideš ..."

Mylnář Hynek Veselý nebyl však předurčen pro praktickou činnost v hospodářství. Mnohem více ho zaujal pokládání jeho fyzikálního kabinetu. Tam také občas zvučel malou Aleriku Rihonou „na kalíško“, které si sám v kabinetu varoval. Ve velké místnosti, která si malá následnice zapamatovala, bylo pro dětské oči nať se dívat, byly tu vlnitiny s mimerdy, mikroskop, zkumavky a různé fyzikální přístroje.

...kolik vycpaných dřevěných přístků. Zkrá-
ká „bom otec“ bloudil často myšlenka-
mi spíš v oblacích než na zemi. Ko-
mu jiného by například napadlo, že
„ač budu jednou tak zdmožný, zarí-
dím, aby dali v Itálii opět do pořá-
dku loďník Lovetinských zvonků...“
...Tak a jsme na konci vyprávění, kte-
ré pocházelo roušku talemství kolem
malteského mylnáře Hynka Veseleho.
Staré příběhy a jejich aktyři odví-
šas a z bývalé maltostranské rodiny
Veselejších dnes už žije jen pravnuk
Zdeněk Černýň a jeho sestra Jarmila
Černěná-Záková.

ODBA PITULKY
ZE STEJNÝCH
NOVIN...

NOVIN...

NOVIN...

NERUDOVSKE VYPRAVENI

Tento dům — je zároveň rodištěm
hudebníka skladatele Josefa Bohuslava
Foerstra. Je velmi rozlehlý, je to
bývalý Hrzanský palác. Byl zbudován
podle půdorysu podkovy, s jedním kříd-
lem nad Cerkovkou, druhým, nejví-
ším, sítím a s třetím, který pak
uvádí uzavíral vnitřní dvůr.

Vlastní mlýn — s velkým dřevě-
ným kolem — stojí přes uličku nad
Čentoukov K boku třetího kvádru pa-
láce byl přistavěn jednopatrový dům
s frontou na Velkopienarské náměstí;
v jeho přízemí židli mlýnské Veselý
prodejeznou všech vzorných mlýnských
výrobků, které zde prodávala jeho sn-
acha Zdenka, manželka nejmladšího
syna Hřeše.

První stopu objevilta náhodou. V Li-
psku demokrati jsem a tam uveřejnil
povídku "Tři rize pro Nerudu" a to
mámle odezvu. Přitel mně dopis od Jo-
sefa Komárka z Ostravy, tehdy téměř
komunističtějšího, a kterém sděloval, že
se synem mlynáře Veselého, Alešem,
znáhodí jeden rok do měšťanské školy
na Diabolků; a protože Aleš byl sla-
bý v kreslení, přičinoval ho. Proto byl
i nekvalifikován za ním u Veselých do
ma. Ale jinak si nic bližšího nepamo-
foudi.

Kdo byl tedy, maitánský mlynář?
Veselo? Znovu pomohla náhoda. Při jedné příležitosti jsem hovořil s národním umělcem spisovatelem Milošem V. Kratochvílem, a ten mi řekl, že povídku „Tři růže pro Nerudů“ četla jeho manželka Alexandra Alena Blanka, rozená Šihová, a že mi ukazuje, že mlynář Hynka Veselého znala.

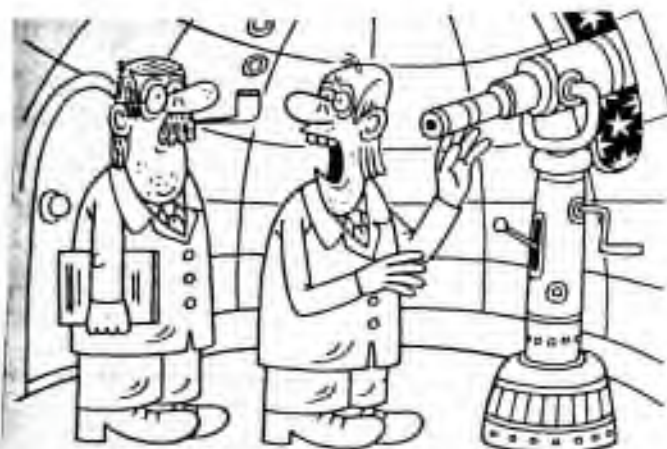
Jarní práce jsou již v předstihu = 16.4.85



Neprakta — Švandrlík

„Jaký je rozdíl mezi rychlíkem a osobním vlakem?“
 „To opravdu nevím.“
 „Osobní vlak stojí v každé stanici a rychlík skoro před každou stanicí.“

„Proč do mlázi, ty nenapravitelnej romantiku? Támhle někdo vyhodil starý kanape!“



Zdeněk Žáček

„V ženských se člověk nevyzná... objevil jsem novou kometu, pojmenoval jsem ji po manželce a víš, co mi řekla? Že jsem blbej, jak daleko vidím!“



Neprakta — Švandrlík

„Rád vidím, mladý muži, že jste se neobtěžoval sháněním květin.“



Jaroslav Karel

„Podívej se na něj — takovej dědula a co má v sobě ještě energie...“

Theorie und Praxis

MELBOURNE, 17. April (Reuter). Während eines Vortrags über Gesundheit und Sicherheit in einem australischen Gewerkschaftshaus ist am Mittwoch eine erst kürzlich eingezogene Decke auf die 19 Teilnehmer herabgestürzt. Gewerkschaftsvertreter teilten mit, daß vier Personen ins Krankenhaus gebracht werden mußten, später aber wieder entlassen werden konnten.

Aufgespießt

„Langweiler aller Parteien, verschont uns. Wir haben selbst genug.“

Slogan der nordrhein-westfälischen Grünen zur Landtagswahl.





„Nějak ti to, Bivoji, nevyšlo, co?“

Nepřekta – Švandrlík



Vladimír Rencín
„Prý tady ještě někde žije dobrý člověk. Rádi bychom ho odchytli a vycpali pro sbírky Národního muzea.“



Nepřekta – Švandrlík

„Pili jsme v pracovní době, ale vy střízlivět musíme ve svých volných čase!“

Když nefouká vítr,
může mít
charakter
i korouhvička
na kostelní
věži.

Dem Geheimnis der Zombies auf der Spur

„Fliegen Sie nach Haiti und finden Sie heraus, was am Zombie-Mythos wahr ist!“ So lautete der Auftrag, den der Harvard-Student Wade Davis vor drei Jahren erhielt. Nach einer Reihe von Reisen kehrte er zur Universität in Cambridge im US-Bundesstaat Massachusetts zurück – mit Malaria, Gelbsucht und spannendem Material. Außerdem kennt er jetzt das Rezept, wie Zombies geschaffen werden. Zombies gelten als „wandelnde Leichname“, die im Voodoo-Kult der afrikanischstämmigen Bevölkerung Haitis eine große Rolle spielen.

„Als ich aufbrach, wußte ich so gut wie nichts über das Land“, erzählt Davis. „Aber ich hatte großes Glück.“ Das erste, was er entdeckte, war, daß Voodoo und Zombies in Wirklichkeit ganz anders sind, als sie in reißerischen Filmen geschildert werden. Voodoo sei eine sehr komplizierte Religion mit afrikanischen Wurzeln. Praktiziert von der Mehrzahl der Einwohner Haitis und

anderer karibischer Inseln sowie in Brasilien habe Voodoo „medizinische, erzieherische und juristische Aspekte. Es scheint, als sei die Sache mit den Zombies mit diesen sozialen Funktionen eng verknüpft“, sagt Davis.

Der 31jährige Kanadier erholt sich in einer Blockhütte in Virginia von seinen Reisen, umgeben von Büchern, Voodoo-Masken, indianischen Stirnbändern und Totenköpfen. Das Harvard-Museum für Botanik, das ihm den Forschungsauftrag erteilte, ist bekannt für seine Untersuchungen über pflanzliche Psychodrogen. Sollte es irgendwelche Grundlagen für die Existenz der Zombies geben, dann könnten Pflanzendrogen dahinterstecken, hatten die Experten überlegt. Davis sollte Beweise für diese Theorie liefern.

Er fand sie. Zombies sind natürlich

keine wandelnden Toten. Es sind gesunde Menschen, denen eine Droge eingegeben wurde, die sie vorübergehend scheinot macht. Sie sind wie gelähmt, ihr Herz arbeitet kaum spürbar, die Atemtätigkeit ist fast gleich null. Dennoch sind sie bei vollem Bewußtsein. Davis fand heraus, daß der wirksame Bestandteil des Zombiegiftes eine Droge namens Tetrodotoxin ist. Sie stammt vom Kugelfisch und ist nach seinen Angaben fünfhundertmal stärker als Zyankali. „Ein stecknadelkopfgroßer Tropfen reicht bereits zum Töten aus“, sagt Davis.

In einem Fläschchen trägt er eine Probe der Mischung bei sich, die einen Menschen zum Zombie macht. Sie sieht aus wie schwarzer Staub und enthält neben der Droge zerriebene Teile von Kröten, Würmern, Eidechsen, Taranteln

und Menschenknochen. Sie wird in die Haut der Opfer eingerieben. Diese fühlen sich zunächst schwindlig und haben Atembeschwerden. Dann fängt die Haut von den Beinen an aufwärts zu prickeln an. Lähmungen setzen ein. Der Blutdruck sinkt. Die Lippen werden blau. All das dauert rund sechs Stunden.

Das Opfer des ersten wissenschaftlich festgehaltenen Zombiefalles hieß Clervius Narcisse. Er wurde 1962 von einem US-amerikanischen Arzt auf Haiti für tot erklärt und begraben. 1982 tauchte er in seiner Heimatstadt quicklebendig wieder auf. Scotland Yard untersuchte seine Fingerabdrücke, er wurde nach Daten und Fakten aus seinem Leben befragt. Es gab keinen Zweifel an seiner Identität.

Narcisse erklärte, er könne sich gut daran erinnern, wie er für tot erklärt wurde, wie seine Schwester an seinem Grab weinte. In der Nacht darauf habe ihn ein Voodoo-Priester ausgegraben und auf eine abgelegene Plantage gebracht. Dort konnte er entkommen.

Nach Voodoo-Tradition werden als Opfer dieser grausamen Prozedur Mitglieder der Religionsgemeinschaft ausgewählt, die eines der strengen Gesetze gebrochen haben. In einer geheimen Sitzung entscheidet ein Tribunal über Schuld oder Unschuld. Übersteht ein Gestrafter die Auswirkungen der ersten Giftdosis, dann kann er normal weiterleben. Ihm wird jedoch eine zweite Droge verabreicht – kein Gegenmittel, wie man bisher glaubte, sondern ein Gift, das zu Gedächtnisverlust und Psychosen führt und das Opfer von seinen Richtern abhängig macht. Unabhängigkeit und freier Wille aber stehen für das Volk auf Haiti ganz oben auf der Wertskala. Ein Zombie zu sein gilt daher als schlimmer als der Tod.

HAVRAN A LIŠÁK

Seděl kdys mistr havran na větvi a v zobanu měl kousek syra.
Pan lišák, na tu vůni citlivý,
hned touto řečí se mu vtrá:
„Dobrý den, pane z Havranů,
váš zjev mě okouzil a hold teď
vzdávám mu.

Lze-li snad hlas váš srovnávat
s oblekem vaším, nechci lhát.
pak v těchto lesích jste skutečným
fénixem.“

Bez sebe radostí chtěl havran
v štěstí svém

hlas překrásný mu ukázat.
Jak zobák otevřel, syř k zemi ihned pad.

Lišák jej uchopil a děl: „Méj, pane, dík
a věz, že každý lichotník

na účet všech svých posluchačů žije.

To poučení mě nad tvůj syř vzácnější je.“

Pln studu havran píšeš, byl i se zpozděním, že už si pozor dá.

Jean de La Fontaine

● Je pravda, že v Nizze byla zřízena restaurace pro psy, v níž nabízejí „Koroptví pláčky s čerstvými nudlemi“, „Jemné telecí s artyčoky“ a „Dřená bažantí prsíčka“. Oproti tomu není pravda, že smíchané zbytky jsou rozdávány místním chudým.

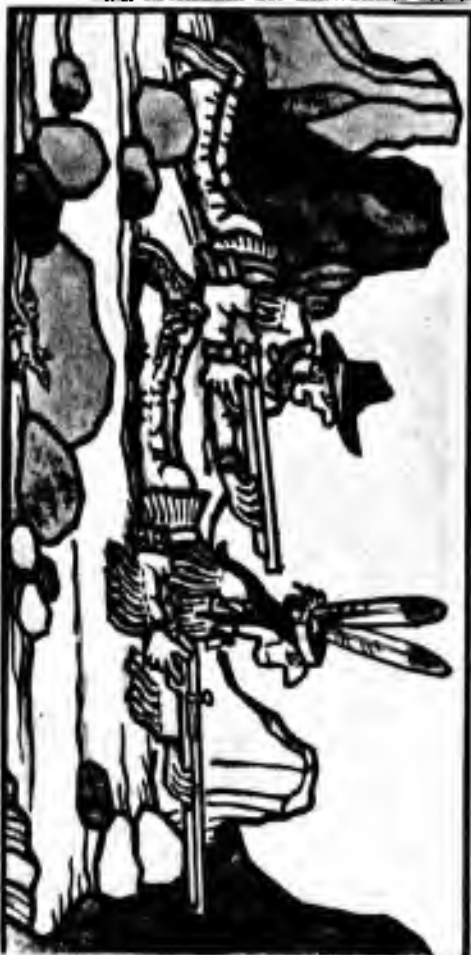
BRATŘÍČKOVATI SE

Slovesná zdrobnělina ironická, sarkastická, odsudivá. Bratříti se lacinou, nečistě, nehluboce, jen tou hubou; s oběma očima důkladně přimhouřenými; podle hesla, že jedna pochybně čistá ruka druhou myje; a podle hesla, že na mně toho mnoho není, na tobě rovněž tak – proč bychom si nedali pusy?

Pavel Eisner: Čestina poklepem a poslechem

detektivka

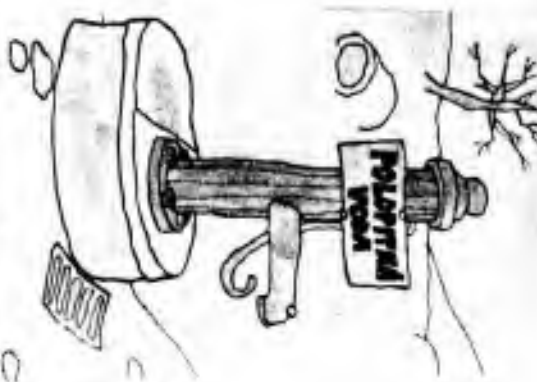
„Minnetou – můj rudý bratře, hlavně si dej pozor na babičku – ta je pro příko schopnější všeho!“



● Je pravda, že kancléř Kohl prohlásil, že v nynější situaci nesmějí Němci méne, nýbrž musí více pracovat. Není však pravda, že vyzval všechny nezaměstnané, aby také přiložili ruku k dílu.

● „Aby víno dlouho vydrželo,“ radí starý vinař, „musí být sklep vzdušný, suchý, chladný... a především dobře zamknutý.“

Nepřítel – Svandil



UPOZORNĚNÍ!
PO DOBU PŘECHODNÉHO
UZAVŘENÍ PŘECHODU
JE PŘECHOD
PŘECHODNĚ UZAVŘEN!

Cs. úspěch v africkém maratónu

Nákladní automobil LIAZ udržel krok se světovou konkurencí

Na senegalské pláži Atlantiku v Dakaru dojele do cíle 22. ledna po 14 tisíci kilometrech dlouhém třítýdenním maratónu, vedoucím z Francie přes moře a africký kontinent, 28 motocyklů (vyjelo jich 150) a 105 automobilů (ze 420), včetně 20 nákladních vozů, kterých bylo na startu prologu nedaleko Paříže 57. Na třináctém místě v kategorii nákladních automobilů se umístil československý nákladní vůz LIAZ s posádkou Ing. R. Fencel, J. Moskal a J. Joklík. Byl to úspěch, jaký jsme ani nečekali. Vždyť šlo o první účast v této náročné soutěži...



Jedna z běžných oprav v poušti

Prakticky sériový automobil LIAZ 100.55 D dokázal udržet krok s vrcholnou světovou konkurencí. Při své premiéře obstál na výbornou, což platí samozřejmě i o jeho posádce, která bez předchozích zkušeností překonala všechny nástrahy těžké trasy.

Jak jsme psali už před začátkem soutěže, byly na startu sedmikilometrového terénního okruhu v Cergy-Pontoise u Paříže dva nákladní vozy LIAZ. Ten druhý, řízený smíšenou francouzsko-československou posádkou, však soutěž přerušil. Ostatně během tří etap v nigerské poušti Tenere odpadla celá řada favoritů, jako třeba Jacky Ickx, který nárazem na kámen zakrytý vrstvou písku zcela zničil přední nápravu automobilu značky Porsche 959. S rozbitým motorem předčasně skončil také René Metge, dvojnásobný vítěz „Dakaru“ z let 1981 až 1984, rovněž na automobilu Porsche.

MALE OHLEDNUTÍ

Rallye Paříž—Dakar se v průběhu uplynulých celkem sedmi ročníků změnila z původního poněkud bláznivého putování, nadšených amatérů za africkým dobrodružstvím v mimořádně náročný sportovní test strojů a lidí a získala téměř vyjimečné postavení mezi světovými motoristickými podniky. Soutěžící musí zdolávat nekonečné písačné pláně pouští, záluďné kamenité cesty pohoří a prašné oblasti afrického kontinentu. Každým rokem přibývá vozidel, speciálně upravených ve vývojových dílnách renomovaných automobilových výrobců, řízených špičkovými profesionálními

jezdci. Jacky Ickx, Jochen Maas, Jean-Pierre Jabouille, Henry Pescarolo — to jsou jen některá ze slavných jmen, která mohla najít na startovací listině.

Ovšem ani proslulá značka stroje, ani osvědčený jezdec nebo doprovod ještě nezaručují v této soutěži úspěch. Do hry totiž vstupuje africká příroda a prvek dobrodružství. Dva významné faktory, které k rallye Paříž—Dakar neodmyslitelně patří. Zvyšují sice její oblibu, zároveň se ale nemalou měrou podílí na její popularitě.

Napětí i vzruch provázely také letošní ročník. Při průjezdu Maurétánie donutila nejpřesnější bource soutěžící nouzově se utábořit. V Kiffě byla rallye znovu přerušena, protože organizátoři museli opět zformovat soutěžní karavanu, roztaženou na vzdálenost 700 kilometrů. Vzniklé zpoždění se pak dohánělo neplánovanou maratónovou etapou do Kedougou, ačkoliv se původně měl tento úsek jet ve dvou dnech. V závěru soutěže se probojovali na první místo mezi nákladními automobily bratři Capitové z NSR s Mercedesem Unimog. Jako nejlepší mezi velkými kamióny o hmotnosti nad 10 tun pak dojel Holanďan De Rooy se speciálně zkonstruovaným prototypem DAF 3300, který byl v nákladních vozech celkově druhý. V kategorii nákladních vozů nad 10 tun jely vedle značek

Mercedes Benz, Astra, DAF, Iveco anebo Renault naše automobily LIAZ, neboť s kompletní výbavou dosahovala jejich hmotnost 12 tun.

NA SILNICE SVĚTA

Umístění našeho vozu LIAZ v rallye Paříž—Dakar se bezpochyby stane impulsem pro export, který dnes přesahuje 30 procent celkové produkce. Největším odběratelem je Sovětský svaz a země Rady vzájemné hospodářské pomoci. Nákladní vozy LIAZ jsou dobře zavedeny i v mnoha rozvojových zemích, kupříkladu v Tanzánii, Afghánistánu či Egyptě. Do západní Evropy jsou dodávány kompletní podvozky, na které si specializovaní výrobci staví vlastní účelové nástavby a mnohdy je reexportují i do třetích zemí. Slouží pak obvykle jako pumpy na beton, domčáky na beton, distributory horkých živých směsí, vrtná zařízení a jiná účelová vozidla.

N. p. LIAZ vyrábí kamióny pro dálkovou a mezinárodní silniční přepravu už více než tři desetiletí. V souladu se vzrůstajícími nároky své vozy stále zdokonaluje. Jeho inovační aktivita umožňuje poskytovat všem dopravním organizacím velkorysou nabídku širokého sortimentu těžkotónážních kamiónů (18 až 19 tun hmotnosti sólo, v soupravách s přívěsy a návěsy až 38 tun), které jak svým provedením, tak technickými parametry a provozní spolehlivostí, stejně jako hospodárností provozu a vybavením mohou směle konkurovat vozům kterékoliv světové značky. Dostatečně to prokázaly na trase Paříž — Dakar, na kterou se za rok chystá nejen LIAZ, ale i Tatra. (hv)



Nepřátel — Švandrlík

„Nerad to dělám! Poslední host, který si vyžádal knihu stížností, ji akorát pokecal griotkou a usnul.“



Vladimír Rencel

„Mate docela pravdu, je to křáp. No a co, vy jste snad do konaly?!”

Leonardo da Vinci

Když toto zvíře chytí člověka, hned ho zabije. Pak mrtvého oplakává a s mnoha slzami s nářkem, obět s chutí sežere. Tak se chová pokrytec, který si tvář slzami, ukazuje tygří srdce a s pláčovou tváří se v srdci raduje z neštěstí druhého.

KROKODYL

Nepřátel — Švandrlík

„Zdá se, že nám mládež přece jen důvěruje. Naše holka už nám svěřila třetí dítě.“

Jakmile dostala Státní bezpečnost vyhlášenou obět do svého vězení - a ve většině případů to bylo zcela snadné - nastoupili vyšetřovatelé. Jejich úkolem bylo vyrobit trestnou činnost vězně, pokud se tak nestalo už před zatčením, a hlavně vynutit na něm přiznání k vymyšleným zločinům. Věznice bezpečnosti v polovině padesátých let byly přeplněny, proto se rozšiřovaly a mezi vězni bylo nemálo těch, které celé měsíce i roky nikdo nevyšetřoval. Ještě na jaře 1954 nově jmenovaný ministr vnitra Rudolf Barák konstatoval, že ve vyšetřovací vazbě jsou několik let osoby, které neměly ještě výslech, u mnohých už nikdo nevěděl, proč byly zatčeny. Bezpečnost totiž zatýkala v rozporu s platným zákonem bez souhlasu prokurátora a dokonce bez zatýkáčského rozkazu. Jen na příkaz či souhlas nadřízeného důstojníka. Zatýkáčské rozkazy požadovali vyšetřovatelé až dodatečně, obvykle před soudním přelíčením a jen proto, aby spisy obviněného šly k soudu formálně v pořádku. A samozřejmě prokurátor bez obtíží a studu dodatečně přikazy k zatčení podepisoval.

Vyšetřovatelé se činili, aby svůj úkol - dosáhnout přiznání - splnili. Bylo to měřítkem jejich úspěchu. Hlavním kritériem při hodnocení jejich schopnosti a politické vyspělosti. Nejen to, jejich nadřízení jim úkol prezentovali jako stranickou povinnost, kterou musí splnit zděd po otci. A oni svou roli také tak cítili a brali, většinou i rádi, vážně. Byli přesvědčeni, že musí svého vězně udělat, jak se mezi nimi říkalo, na to, co mu předepsali, na sabotáž, velezradu, špionáž, na protistátní spiknutí, na trockismus, sionismus, buržoazní nacionalismus a podobně. Všechny prostředky k dosažení cíle jim byly dovoleny a svaté. A tak osud i život přidělené oběti měli ve svých rukách. Za takových podmínek se snadno a velmi rychle vyvinul vyšetřovací systém, který svou zvrhlostí, nelidskostí a přirozeně nezákonností neměl obdoby v čs. dějinách.

Kdybychom chtěli uvést byt třeba jen ty nejekzotičtější případy fyzického a psychického násilí, běžně používaných nebo nově vynalezených forem mučení, vznikly by obsáhlé Smolné knihy XX. století. Přesto uvedeme jedno svědectví, a to člověka, které nelze podezírat z nenávisti ke Státní bezpečnosti, dnešního šéfa KSČ a prezidenta. Gustav Husák prožil téměř pět let ve vyšetřovací vazbě a ve své stížnosti, psané ještě ve vězení a uveřejněné po deseti letech, uvádí:

"První tři týdny jsem byl vězněn v podzemních sklepích nějakého zámku, bez okna, světla, bez topení, takže mně omrzly ruce, nohy i tvář. Tři dny a tři noci jsem nepřetržitě stál na nohou (70 hodin) a sedm dní a sedm nocí jsem mohl spát čtyřikrát po dvou hodinách, přerušovaných buzením a vstáváním. Nohy mně opuchly, sednout jsem si nesměl, při vyšetřování mě bili, škrtili, a všemožně týrali. V úplný fyzický vyčerpání, téměř v bezvědomí byl na mně surovým fyzickým násilím nucen podpis na podvodně sestavený protokol... Když jsem po převezení do věznice ministerstva národní bezpečnosti v Ruzyni protokol a vynucený podpis odvolal, následovala druhá část týrání a násilnosti, nezákonnosti, trvající přes měsíc. Desítky dní a noci jsem musel chodit po cele (zákaz sedět), při výsleších stát, mnohokrát jsem musel být v temnici a spát na holé podlaze, spaní bylo omezené na jednu-dvě hodiny za 24 hodin, byl jsem bit, týrán při výsleších, neslychaně uražen, zastrásován, vyhrožováni mně a podobně. Po třiceti dnech takovéhoto násilnosti (60 dní od zajištění) jsem byl zase úplně fyzicky utýrán, vyčerpán, měl jsem opuchlé nohy, srdece mně vynechávalo a tak jsem neměl jiné možnosti než udělat násilím na mně vynucené a nepravdivé doznání. Když jsem se trochu z těchto násilností zotavil, vynucené nepravdy jsem zase odvolal. Protokol asi z 24.5.1951, který vůbec nebyl sestaven v mé přítomnosti a který mně vydávali za dokument schválený stranou, jsem pro nepravdivost a vyhlanost odmítl podepsat. Následovaly zase tři měsíce týrání a násilnosti... Poslední tři týdny v měsíci říjnu den a noc bez přerušení v sobotu a v neděli jsem byl vyslýchán, týrán, uražen, zastrásován, se spaním asi dvě hodiny za 24 hodiny... Za prvních pět set dní vazby jsem jen jednou (asi 15 minut) byl na procházce na dvoře, za dalších tři sta dní pouze patnáctkrát. Byly mi byly povoleny na celu až po osmnácti měsících a oči se bez nich silně poškodily. Svět mně byl povolen po 23 měsících. V roce 1951 mně nebylo povoleno nic číst 270 dní a v roce 1953 zase padesát dní. S příkypováním jídla jsem měl potíže a balík od manželky mně byl povolen až ve dvanáctém měsíci... Vyšetřující orgány zneužívaly spolupůběžně k donášení, k špehování, k nátlaku na mne."

K Husákovu svědectví není třeba něco dodávat, přesto ještě jedno konstatování vysoké komunistické funkcionářky, která až do svého zatčení často bezpečnosti vytýkala nedůslednost v boji s tzv. nepřáteli. Po několika dnech vlastních zkušeností Jarmila Taussigová své spolupůběžnici vyprávěla, že s ní komunističtí vyšetřovatelé zacházejí stejně jako Gestapo.

Nebylo málo případů, kdy se vyšetřovanci pokoušeli vysvobodit z pekla bezpečnosti sebevraždou. Mnoho pokusů zůstalo bezvýsledných, přesný počet zdařených není k dispozici, lze je odhadnout na několik desítek. Rovněž nemáme čísla o těch, kteří v důsledku vyšetřování už celý život trpěli vážnými duševními poruchami. Konečně postrádáme rovněž údaje o těch, kteří ve vyšetřovací vazbě zemřeli nebo jejich zdravotní stav se natolik zhoršil, že zemřeli na následky vyšetřování po propuštění z vězení. Kromě těchto obětí existovaly případy záměrných vražd, které prováděly orgány bezpečnosti nebo vojenské kontrarozvědky. Známe je umyšlené zavraždění národnosocialistického funkcionáře Petra Konečného, příslušníka bezpečnosti - pro výstrahu všem kolegům - Františka Novomého, Belgičana De Backera.

Mnozí vyšetřovanci se před nelidským utrpením snažili zachránit tím, že doznali, co od nich bezpečnost požadovala a byli rozhodnuti u soudu své výpovědi odvolat. Avšak vyšetřovatelé jejich úmysly od jejich spolupůběžníků většinou znali a vyhrdžně je varovali, aby se nepokoušeli před soudem měnit výpovědi, že jim to stejně nepomůže a že jejich počínání by mělo neblahé následky při výkonu trestu. Jen někteří se odvážili svůj původní úmysl splnit. Věznice a koncentrační tábory, ve kterých odsouzení vykonávali trest, totiž patřily do pravomoci bezpečnosti. A poměry, které tu panovaly, se svou tvrdostí, nelidskostí a hrůzami v podstatě nelišily od poměrů ve vyšetřovací vazbě. O tom dnes už existuje nemálo svědectví, zachycených v knihách - připomínám jen dva autory - Karla Pecku a Dagmar Šimkovou. Desetiletá bilance činnosti Státní bezpečnosti po únoru 1948 je ofensív: několik tisíc vykonstruovaných procesů a téměř sto tisíc nevinně odsouzených k dlouhodobému vězení. Kolem 250 trestů smrti, desítky mrtvých ve vyšetřovací vazbě a ve výkonu trestů.

ZPRÁVY O 4/15 (Bez dovolení redakce, hahaha!)

Karfiol zůstal stát na střeše bungalovu, vrátil se vlastovka, sledujet její let, a první pupeny jsou vytepaný z kouve, budeme vozit hnůj, znám to už nazpaměť.

Obloha vrní zas, je ještě na hambalkách, ať se má vyjasnit, ať má být krásný den Zdaleka hvízdá vlak, zdaleka hvízdá dálka, slibné krůpěje šukají do oken.

"Můžete mi doporučit opravdu něco dobrého," říká host vrchnímu číšníkovi.

Ten vezme zpropitné a zášepťá:

"Jděte do jiného lokálu."

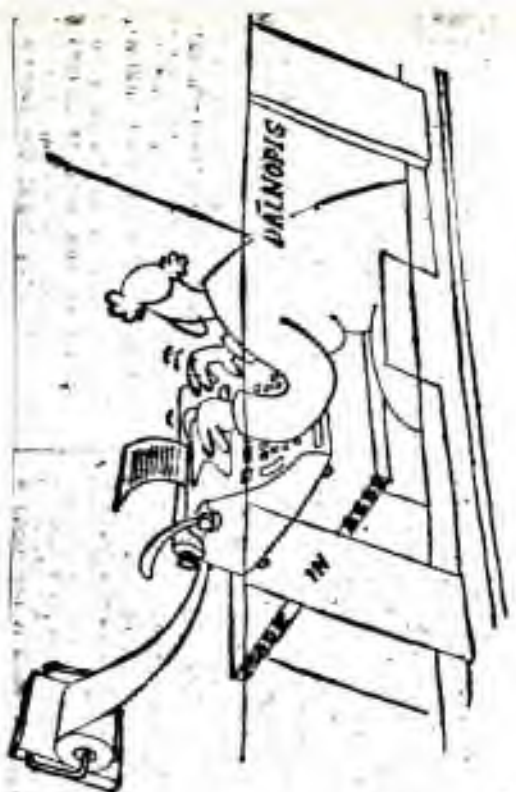
J a r o Ivan Blatný

U branky na hřišti trénují malí hoši. Karfiol zůstal stát na čerstvém novém koši, přijd, slunce z Francie, a podej nám svůj svit.

Už bych chtěl jít pryč a otevírám dveře, už bych chtěl jít pryč, kdybych byl na Riviéře, muselo by se zcela vysříbnit.

Padesátka ve Švýcarsku

Od 1. ledna letošního roku platí ve Švýcarsku v uzavřených osadách snížení rychlosti na 50 km/hod. V městských částech a řídce zastavbou, stejně jako na hlavních městských dopravních tepnách, kde není pochyb o přednosti v jízdě platí stále dřívější limit 60 km/h.



Zemřel E. Hodža

Tirana. Albánská tisková agentura ATA oznámila, že ve věku 76 let včera zemřel první tajemník ÚV Albánské strany práce Enver Hódža. K uspořádání pohřbu E. Hódže byla jmenována komise. Jejím předsedou je člen politického byra a tajemník ÚV ASP, předseda prezidia Lidového shromáždění Ramiz Allá.

... A DOST...

Výročí osvobození Vídně

Vídeň: Koncem března 1945 překročila vojska 3. ukrajinského frontu maďarsko-rakouské hranice a přelomila k bezprostřednímu boji o osvobození rakouského hlavního města. Nacisté sice vyhlásili ve Vídni výzvěmečný stav a boj do posledního muže, ale již 8. dubna prorazily jednotky Rudé armády jejich obranu u Vídeňského lesa a pronikly do středu města, kde v tvrdých pouličních bojích porazily nacistickou vojsku. Již 13. dubna mohlo velení 3. ukrajinského frontu oznámit, že Vídeň je vyčištěna od zbytků fašistických vojsk. V bojích o Vídeň padlo 18 000 sovětských vojáků, jejichž památku rakouské obyvatelstvo v těchto dnech plně uctívá.

POHLI TO PŘENEKAT AKURŮH!

JEDENATRICETILETÝ RICHARD COX, bývalý pacient psychiatrické léčebny, se upil k smrti. Na tomto faktu by nebylo nic divného, kdyby kapitolou, jež podle zjištění britských lékařů jeho smrt zavinila, nebyla čistá voda. Cox, který ji konzumoval v dávkách přímo nezřetěných, tvrdil, že to prospívá jeho zdraví. Lékaři však konstatovali "otravu vodou", když našli množství nahromaděné tekutiny v mozkových buňkách, v plicích a v žaludku. Na celém světě je prý známa jen asi stovka podobných případů.

Tresty smrti za vraždy

(Čtk): Trest smrti, k němuž Krajský soud v Ostravě odsoudil 31letého Františka K. za dvě loupežné vraždy spáchané v létě 1982 na Ostravsku a za řadu dalších násilných a majetkových trestných činů, jichž se dopustil po svém propuštění z posledního výkonu trestu odnětí svobody v březnu 1982, byl vykonán včera. Rovněž byl vykonán absolutní trest na 26letém Stanislavu K., kterého Krajský soud v Ústí nad Labem odsoudil pro vraždy dvou žen a další závažné trestné činy spáchané v letech 1980 až 1982 v Lovostech.

NEJNOVĚJŠÍM PŘÍRODSTKEM pražské zoo jsou dvě mláďata kotulů uveřejněných. Tyto pňhoame řícké opěky jsou oblíbenými chovanci zoologických zahrad, ale mnozí se v zajetí poměrně zřídka. Zvraždila rodi jediné mláďe, a které matka dlouhou dobu pečuje. Pražská zoologická zahrada dosahuje v chovu těchto chňolostivých opic již tradičně dobrých výsledků, neboť je nejenom mnozí, ale jeden ze sumců zde také dosáhl rekordního věku 20 let.

Nedožil se osvobození

Když 14. dubna 1945 našli v koncentračním táboře Bergen-Belsen Josefa Čapka, byl už mrtvý. Příčinu jeho smrti známe, byl to týfus. Přesně datum smrti neznáme. Jen to, 14. dubna je byl už ošetrován správně. Je Josef Čapek ještě III. Četou? Když už člověk jedná a definitivně přechází v polskou řadu, jaké má šance? Ačkoli v podstatě řadu I. Četou a. Acheron, je však podstatné, když se to koncentrátor

Zato dobře známe Čapkovy dojmové kresby
z jeho trisími pomě
Jsou na nich děti, květinárka,
žena s láskou, pastýři vzhůru.
Je v tom velký smutek. Ale je
v tom také stejně velký
směr, stejně velká naděje.
To když Josef Čapek užíval
variantu na postavu ženy s
vrcholem cyklu Ohaň. Patří k
jeho čtyřem Dostál. Jsou
papr. / bych mohl na-
lovat — / nechtě zdánlivě sled-
mo se! / až barva budou plnit!

Tetko pít, co Josef Čapek tuší v roce 1938,
když u Borového vydal svou knihu Kulháně

ZLOBĚJÍ, kteří se vplouvali do obchodu s obleky přední britské módní návrhářky Zandry Rhodase v londýnském Streetu Boho, se zřejmě uyznali. Odnesli si kolekci exkluzivních modelů jarního a letního dámského oblečení v celkové hodnotě čtrnácti miliónů liber. Ostatní šaty, ač stále cenově vysoko nad hranici přijatelnou pro normální smrtelníky, nechali na místě. Návrhářka, mezi jejími klienty patří princezna Anna a J. Onassisová, je zle roztrpčena, ač si poškozená škodu bohatě nahradí a ač pro své modely získá tímto způsobem zdarma reklamu ve všech novinách.

Vpád medvědu

(řa): Nežl tomu tak dávno, kdy velmi podstatně snížení popočů medvěda grizlyho a černého amerického medvěda vyvolávalo vážné obavy Společnosti pro ochranu přírody na Aljašce. Za několik posledních zim, které se vyznačovaly neobvykle nízkým klimatem pro tyto oblasti, vzrostl počtů stav medvěda do té míry, že se jim začalo nedostávat přirozené potravy. Při hladu oběvy se začali medvědi stále více zatoulávat do lidských osad a dokonce měst, čímž ohrožovali bezpečnost ješć obyvatel. V souvislosti s tím byly úřady nuceny povolit odstřel částí těchto kůněů.

Lieber das Fräulein vom Amt

MÜNCHEN, 15. April (dpa). Die neue gebührenfreie Telefonauskunft durch Computer bei einem Modellversuch in München kommt bei den Benutzern nicht an. Nur jeder siebte der täglich 35 000 Auskunftsuchenden läßt sich auf den Computer ein, bestätigte am Montag Reinhold Groß von der Oberpostdirektion München. Der Grund: Nur die Hälfte aller Anrufe beim Computer ist erfolgreich. Oft kommt statt der gewünschten Telefonnummer nur die Antwort „Die Angaben reichen leider nicht aus“.

Die anfängliche Begeisterung hat sich seit der Einführung des Systems im September 1964 gelegt. Anfangs waren die 64 Computeranschlüsse ständig überlastet, jetzt ziehen die 300 000 Münchner Telefonkunden wieder das „Fräulein vom Amt“ vor. Die Erklärung der Post für den Mißerfolg sind Probleme mit dem System des Computers, aber auch Bedienungsfehler der Anrufer. Trotzdem soll der Modellversuch bald auf ganz Oberbayern ausgeweitet werden.

ΣΙΝΑ ΛΕΨΙ ΜΕΤΕ ΧΟΜΠΟΥΡΝ!

poslank. Ale do ložky seděl jsem až tak dlouho.
Co jsem na světě viděl. Z hlediska toho všeho
se cítím v pohodě, to vypadá jako zimní bilance.
Ale to je pouze jedno možné vyprávění o mých
životech. Každý rozšíření výstavní kritiky Karla
Součka směřuje, že nezná své vlastní a upřímné
mnoho názorů, které kdy a s sebou napsal český
malíř.

Co všechno Josef Capek vlastně uviděl? Trhla
kolovratky, zbracka v skřetem, ležící na
dřevě, harmonikáře a tři mladíci. Uviděl zdán-
livě sil, fialky, doktora Mysella, právníky a
úzkost. Zjevily se mu děla, kochky, zjevně
léčba, touha, rána, neštěsť a usmrtí. A to všech-
no Josef Capek maloval.

Uviděl také svůj rodný kraj, tu Krakovskou zahradu. Tady se chtěl stát havičím, žabčiněm nebo oslovárem. Ale protože se špatně učil, musel do tovaryšny, aby se nakonec „tak restovál po přírodě, t. j. uťel z fabriky a stal se maffrem...“ S bratrem Karlem zase viděl Adama Stvořitele, společně naháněl do žitoa hmyz. Studoval umění přírodních droků, zkoumal i to umění, které pak nazval „relaktrou nájmů“. A s tom všem se dal psát.

• Britští archeologové objevili v Dorchestru západně od Londýna zbytky čtyř tisíc let starého neolitického osídlení. Při vykopávkách přímo v centru města odkryli řadu zčásti zasypaných jam, tři metry hlubokých, a v nich úlomky keramiky a kulturních předmětů z doby kolem dvoutřítého let př. n. l.

• Velikonoční svátky trávila banda lupičů z Irského Dublinu poněkud netradičně — hloubila 25 metrů dlouhý tunel, jenž jim měl otevřít přístup do trezoru jedné banky. Lupiči se však ocitli — v dámské toaletě banky. V té chvíli se však rozhodli i poplašné zafixaci, takže měli co dělat, aby s místa činu unikli. . .

Suchen Sie zufällig ein ausgefallenes Geburtstagsgeschenk für Freunde, ein Mitbringsel für Bekannte oder fehlt Ihnen gar noch ein Schmuckstück fürs Wohnzimmer?

«Mit diesen Pflastersteinen kein Problem», meint Dr. Hubert Schlepphorst (Foto), Bürgermeister der Stadt Rüdesheim am Rhein.

Und wirklich, mit den Steinen hat es etwas ganz besonderes auf sich: Jahrhundertlang zierten sie nämlich den Boden der weltberühmten Droschkeklasse.

Jetzt sollen sie verkauft werden - für 12 Mark pro Stück, samt Urkunde und Plakette.

Wer sich noch ein Exemplar sichern will, muß sich beeilen, denn die Pflastersteine finden reißenden Absatz – sogar im Ausland.

Einfach die Stadtverwaltung Rudesheim (Rufnummer 06722/1011) anrufen und Ursula Reichert verlangen. Dann kommt der begehrte Stein per Post sofort ins Haus.



e z montážního pásu Gorkijského automobilového závodu sjela v těchto dnech miliónta volhe.

ALLE HAUSE SIND VERGIFTET..!!

Příčiny nehod stále stejné

rook an sočiank silnicích v letě a snoru, přilhy i počet dopravních nehod. Za všech 100 dní od začátku roku 1968 jen v CSR bylo 18 677 a zahrnovalo při nich 141 lidí. Počet úmrtí na silnicích v Československu byl 1968 v porovnání s loňským březnem o 36 % příčinou nehod zůstává převládá stále stejná. Na prvních místech stojí nepřiměřená rychlost a nepřesný stav silnic. ... a právě na tyto problémy se zaměřuje v těchto týdnech silniční doprava bezpečnostních útvarů. Je to tak: Řidi, který při zaparkování či zastavení dává ztuhlou nohu, aby zvedl při návratu pod nárazem známý listůlek „Dostává se ...“ je schopen tam, kde si myslí, že ho nikdo z přítomných VZ nevidí, přejíždět bílou nepřezkoušenou šarou, dílat „myšky“ v kolečkách na potlačném motoristům vsávající vlasy bránu a vůbec považovat varování silnic na závadě k vyhodnění výkonu svého

o K. sečítání, ročník. Kila Jm. ústředí USA
237 830 000 lidí. Žen je v USA o šest miliónů více
než mužů. Průměrný věk obyvatel Spojených štá-
tů je 31,2 roku.

LOS ANGELES, 14. April (dpa/UPI). Für Raucher in der kalifornischen Metropole Los Angeles sind seit dem Wochenende harte Zeiten angebrochen. Nach der nun geltenden städtischen Verordnung müssen kompromisslose Raucher mit Geldstrafen zwischen 50 und 100 Dollar, bis zu sechs Monaten Haft und sogar beidem rechnen. Laut Verordnung der Stadtveräter ist Rauchen in Aufzügen, in Räumen, die der ärztlichen Betreuung dienen, in Restaurants sowie Toiletten grundsätzlich untersagt. Unternehmen mit fünf oder mehr Beschäftigten sind gehalten, diesen eine „rauchfreie“ Tätigkeit zu ermöglichen. Besatzungen von Feuerwehrautos, Streifenwagen der Polizei und die Angestellten der meisten städtischen Behörden müssen ebenfalls auf die Nichtraucher in ihren Reihen Rücksicht nehmen.

WAS HEISST HIER „SCHWERE ZEITEN“?

Was Reagans verdienen

SANTA BARBARA, 14. April (dpa). US-Präsident Ronald Reagan und seine Frau Nancy hatten 1984 ein Gesamteinkommen von 440 857 Dollar, für das 147 826 Dollar Steuern fällig waren. Das Weiße Haus veröffentlichte am Wochenende in Santa Barbara wie in jedem Jahr einige Daten aus der gemeinsamen Steuererklärung des Präsidenten und der First Lady.

Das Einkommen resultierte aus 200 000 Dollar Jahresgehalt für das Präsidentenamt, 202 284 Dollar für Zinsen und Dividenden, 26 997 Dollar Pension aus der Zeit als Gouverneur von Kalifornien und 3600 Dollar, die die US-Regierung als Miete für den Betrieb einer Radioantenne für den Flugverkehr auf der „Rancho del Cielo“ des Präsidenten zahlt.

ZULÁŠTNÍ, STRAŠNÁ PŘÍLOHA DRIBAY

LeRoy Wallins je celkem spokojen se svým osudem. Jen v jednom — podle jeho názoru — neměl štěstí. Nepodařilo se mu obejmout ruského vojáka v dubnu roku 1945 na břehu Labe.

Te Joe Polowski, ten se tam s Ru-
sy setkal. Polowski se vrátil z války
ze rodného Chicaga ohromený a přes-
vědčen jakel rozřádný. Zdálo se,
že otisk ruky se sovětským vojákem
vzlá do něj víra, že i on, Joe Polow-
ski, nese osobní zodpovědnost za osud
americko-sovětských vztahů.

Zpočátku Polowski začal studovat
na chicagské univerzitě. Učil se až
do roku 1947, — a konec. Vzpamula
se válka — „studena“. Před zraky
Joea začali maccarthysté tmářit ni-
čít všechno dobré, všechno cenné ve
vztazích Ameriky se Sovětským sva-
zem, vše, co bylo vybojováno společ-
ným vítězstvím nad Hitlerem a po-
svěceno setkáním na Labi.

Proč on, Polowski, proléval krev?
Kvůli čemu riskoval život? Veterán
zahnechává studiu na univerzitě a vě-
nuje veškerou svou energii zachování
památky na vojenský svazek dvou
armád, dvou národů.

A jak ji uchovat? Neví. Zpočátku
prostě vychází každý rok 25. dubna
na břeh Chicaga — River, a drží tam
prázna na počest setkání na Labi. Li-
dé chodí kolem, dívají se na oza-
mocenou postavu a ptají se jeden
druhého: Kdo je to? Čtou zmínku
a podivně stráží v novinách a za-
myšlejí se. Opravdu, cožpak je mož-
né udělat kříž nad vzájemným bojo-
vým porozuměním Rusů a Američanů?
Čiřenovat bývalé spojence, jako to
dělají maccarthysté?

Ano, LeRoy Wallins si ještě velice
dobře pamatuje, co ještě tehdy pod-
nikl jeho přítel Joe.

Sestavil dokument „Přísaha na La-
bi“. V něm se mluvilo o tom, že
historické setkání sovětských a ame-
rických vojáků na břehu vzdálené
evropské řeky se odehrálo ve stejné
době jako jiný historický mezník lid-
stva — vytvoření Organizace spoje-
ných národů na konferenci v San
Francisku. Náhoda? Nikoli, říká chi-
cagský veterán. V této shodě vidí
hluboký smysl. Klid a bezpečnost lid-
stva závisí na tom, jaké budou vzta-
hy zemí, které stojí v čele obou
táborů — Západu i socialistického
světa.

Památku na Labe nelze vymazat
honem na „rudé“ Polowski nejen,
že o tom byl přesvědčen, ale udělal
vše, aby nedopustil opak. Veterán
bojuje s antikomunismem se stejnou
odvahou, s jakou bojoval proti Hit-
lerovi.

V roce 1949 z iniciativy Polowské-
ho vznikla delegace Kostariky, Liba-
nonu a Filipín v OSN rezoluci, kde
navrhují, aby den setkání na Labi
byl vyhlášen Mezinárodním dnem mí-
ru.

V té atmosféře nenávisť ke všemu
sovětskému, kterou tehdy rozněčho-
vali v USA, to znamenalo nemalé ví-
tězství. Radostný den pro veterány:

PŘÍSAHA NA LABI

Vystupuje v rozhlasu, v novinách.
Mezi jinými i ve studentských novi-
nách chicagské univerzity, kde tehdy
pracoval jako redaktor mladý LeRoy
Wallins. Od tohoto okamžiku začalo
jejich dlouholeté přátelství upevněné
společnými ideály.

V Americe je zvykem skládat při-
sahu na biblí. O LeRoy Wallin-
sovi a Joeovi Polowském by se
dalo říci, že jejich biblí se stala
„Přísaha na Labi“. Nad tímto doku-
mentem si slíbili dva občané Chica-
ga, že zasvětili své životy obhajobě
a rozkvětu vzájemného porozumění
mezi lidem Ameriky a Sovětského
svazu.

„Samozřejmě, že jsem tehdy úve-
řil v našem studentském listu čla-
nek o Polowském a jeho odysseu“,
— vypráví Wallins. To byla nebezpeč-
ná věc. Informační komise pro vy-
šetřování protiamerické činnosti teh-
dy nahlíželi a naslouchali u každé
klíčové dírký. Stačilo jen dobré slo-
vo o světech a všechno mohlo skon-
čit špatně...

A také pro Wallinse dlv neskončilo.
Především právě proto, že ve svých
článcích vyzýval, aby se nezapomína-
lo na Labe, poslali ho do války v Ko-
reji. „Tak tobě bylo líto, že sis
nemohl zabojuvat spolu s Rusy proti
Hitlerovi? Zastíleš si tedy teď, v Asii,
do svých komunistů Nepřátelé v kte-
rékoliv zemi jsou jedné barvy pleti
— rudší!“

Nášť se loď, na které měl být Wal-
lins odvezen do války, vůbec neopu-
stila americké břehy. Vrátil se domů
a v hromadě pošty našel dopis od
Polowského.

„Joe psal, že 25. dubna roku 1955
bude dovršeno desáté výročí Labe“,
— vzpomíná Wallins. MacCarthy v té
době odešel ze scény. Politické ovzdu-
ší se poněkud oteplilo a můj přítel
se ptal: Nemohl bychom vymyslet
něco užitečného, jako například osla-
vit jubileum?“

A vymysleli.

25. dubna 1955 se sešlo ve Wash-
ingtonu 13 amerických veteránů, ú-
častníků setkání na Labi. Potom osm
z nich odvezl Polowski do Moskvy.
Tento zájezd i návštěva sovětských
bojových přátel v Americe do určité
míry zbrzdily setrvačnost nepřátelství
k Sovětskému svazu.

V roce 1966 vytvořili Polowski a
Wallins organizaci „Veteráni pro
mír“, jejíž činnost je „znovuzrození
„ducha Labe“ v zemích protihitlerov-
ské koalice.

„Je samozřejmě, že veteráni vědí
lépe než ostatní, jaké je to neštěstí
— válka. Proto kdo jiný než oni mají
upevňovat mír,“ — vysvětluje Wallins.
„Ale naše organizace má i jiný cíl.

Chtěli jsme, aby Američané pocho-
pili, že bojovat za mír je projev
vlastenectví. Ať se to zdá jakkoliv
nepravděpodobné, ale u nás je to
třeba stále opakovat a vysvětlovat.
Reaganovi a jeho lidem se podařilo
vytvořit mifrovému hnutí podivnou re-
putaci. Jako by to nebylo vlastenecké,
jako by to znamenalo příslibovat ně-
komu za hranicemi. My, veteráni, ří-

káme: Mírové hnutí, jehož jsme sou-
částí, to není spolek zbabělců nebo
špiónů nebo dezertérů! Mírové hnutí
— to je projev nejčistšího vlastene-
ctví v naší zemi. A jestliže vycházíme
na protiválečné demonstrace s ame-
rickou vlajkou, často v uniformě, ví-
te, lidé už to chápou...”

Na počátku 60. let získali „Veteráni
pro mír“ celonárodní popularitu. Je-
ním Joe Polowski se už neobjevuje
ani na mítincích ani na demonstra-
cích. Rozkvět organizace zastihl její-
ho zakladatele na smrtelném loži.

Zdálo se, že starého vojáka žene
do hrobu nejenom nemoc. Jeho spa-
lovalo, drásko a ničilo vědomí toho,
že Reaganova administrativa jako by
sklouzávala ke konfrontaci se Sově-
tským svazem. A on, Joe Polowski,
řadový voják 273. pluku 89. pěší di-
vizie první armády USA už nemá sílu
ani pohnout prstem, aby zabránil ne-
štěstí.

Nebo snad má.

Joe Polowski se rozhodl použít
i svou vlastní smrt jako zbraň boje
za mír.

Udělal závěť o tom, že si přeje,
aby byl pohřben na Labi. „Takový
promyšlený krok,“ — poznamenává
ve svém předsmrtném prohlášení
k přátelům, — „musí mít uklidňující,
tvůrčí a pozitivní vliv na události.“

Mocní si to také mysleli, a proto
nelenili a takticky upozornili umíra-
jícího: „Neočekávej žádnou finanční
pomoc při převozu rakve a tvými
ostatky. Krev, kterou jsi prolil ve
čtyřicátých letech, nemá cenu ani
cent. Pochovej se, vážený veteráne,
na svůj účet.“

Ale nastal čas — a jeho odkaz byl
splněn. LeRoy Wallins a jeho přátelé
uspořádali sbírku a sehnali peníze.

Jednoho pochmurného deštivého
dne ulicemi městečka Torgau, ležící-
ho na Labi, nesli tři američtí a tři
sovětské důstojníky rakev, pokrytou
vlajkou s pruhy a hvězdami. Joe
Polowski se vrátil tam, odkud vzešlo
jeho poslání a služba ve jménu so-
větsko-amerického přátelství. To zna-
mená i ve jménu odvrazení ještě jed-
né, a to určité poslední — války.
Veterán našel formu boje za mír do-
konce i po smrti.

Jeho čin zapůsobil na myslící Ameri-
ku, zvláště na ty, kteří bojovali na
různých frontách druhé světové vál-
ky. Do řad Veteránů pro mír vstou-
pily tisíce nových členů. Nyní, s bil-
dicím se 40. výročí vítězství, se ak-
tivní členové organizace a dokonce
i ti bývalí vojáci, kteří se dříve nikdy
nezúčastňovali protiválečných protes-
tů, znovu sjednotili ve jménu odkazu
Joe Polowského, aby důstojně osla-
vili jubileum setkání na Labi.

„Tato myšlenka už nepatří jen nám,
stala se vskutku všeamerickou,“ —
říká LeRoy Wallins, který v součas-
né době stojí v čele Veteránů pro
mír. „Bydlím na samotě, téměř v lese,
ve státě Michigan a můj telefon vy-
zvání bez ustání. Senátoři Charles
Matles a Spark Matcunaki, aktivisté
protiválečných skupin, veteráni rú-
zných válek, prostě Američané, kteří

bez
čísla
a
okresu
Ne zohledňuje nepřítelství
Shop do va d...



Setkání na Labi — Torgau 25. dubna 1945

v denním shonu nezapomínají myslet na to hlavní — všichni říkají: Ano, tak je to nutné udělat. Je třeba vzpomenout den vojenských bratrských objetí na Labi jako velký svátek.

Značný zájem o naše plány je i za hranicemi. Ke mně volají reportéři evropských televizních stanic, režiséři dokumentárních filmů. Žádají o pomoc při přípravě programů věnovaných 40. výročí vítězství spojenců. Velký význam jubilea je mnohým jasný.

A skutečně, cožpak Labe je pouze historií, jenom vzpomínkou? Nikoli, je to naše budoucnost. Senátor Matties napsal v novinách Washington Post: „Vzpomínky na to, jak jsme bojovali bok po boku, Amerika a Sovětský svaz, mohou vytvořit novou překážku tomu, abychom nebojovali tvář v tvář. — Lépe to nelze vyjádřit...“

„Znamená to tedy, že i zákonodárci začínají chápat, že přejít mlčením výročí Labe — to znamená propást šanci na uvolnění napětí?“ — ptám se.

„Bezpochyby,“ — potvrzuje Wallins. „Stáb naší organizace Veteráni pro mír se nachází právě proti budově, kde sídlí v Chicagu federální orgány. Právě dnes jsem se tam viděl se senátorem Paulem Simonem, s pomocníky senátora Dicksona, s některými členy Kongresu. Všichni tlakají naši myšlenky. Robert Dowell, vůdce republikánské většiny v Senátu, nám poslal dopis s vyjádřením podpory.“

„A jak, podle vašeho mínění, by bylo možné uttít 40. výročí setkání na Labi?“

„Jak rozhodnou řády — rozhodnou-li, to nevím. Ovšem my, mám tím na mysli veterány, se vydáme na velký jubilejní zájezd, který jsme nazvali Putování ve jménu míru. Začneme své putování ve Washingtonu. Setkáme se tam s členy Kongresu, položíme věnec na hrob Neznámého vojína na Arlingtonském národním hřbitově.

Pak pojedeme do New Yorku, abychom navštívili sídlo OSN. Vždyť toto mezinárodní fórum je také dítkem vítězství. Potom přes Amsterdam do NDR, památný den 25. dubna strávíme u městečka Torgau na Labi. Tam se setkáme se sovětskými veterány. Budeme besedovat o minulosti — a to znamená i o budoucnosti. Potom se společně vydáme do Sovětského svazu, po trase, procházející místy hlavních bojů s fašisty, a oslavíme Den vítězství v Moskvě.“

LeRoy Wallins o tom nemluví, ale já jsem přesvědčen, že si myslí i to, že právě takovým Putováním ve jménu míru by chtěl oslavit 40. výročí velkého vítězství i jeho nejbližší přítel, ten, kdo našel dnes svůj věčný klid na břehu Labe.

Priloha: Orbug" è. 121

Sie sind erfahrene Bauleute, ganze Familiendynastien, die in Sibirien Wasserkraftwerke errichteten und in Mittelasien Stauseen anlegten. Nun bauen sie hier, am Finnischen Meerbusen einige Kilometer nordwestlich von Leningrad, einen 25 Kilometer langen, 35 Meter breiten und acht Meter hohen Damm, eine „Trasse von internationalem Standard“, wie Alexander Pereplizyn, Partelsekretär der Baustelle, stolz vermerkt.

Als Zar Peter der Große im Sumpfbiet an der Newa-Mündung St. Petersburg gründete, „seine“ Hauptstadt, auf dem Reißbrett von ihm entworfen, von den berühmtesten Baumeistern des damaligen Europa nach und nach zu höchster Vollendung getrieben, ahnte keiner, daß dem „Venedig des Nordens“ gerade von den Wassern, in vielzählige Kanäle gezwängt und von den Fluten der Newa gespeist, existentielle Gefahren drohten. Am 21. September 1777 stieg die Newa auf 210 Zentimeter, Tausende starben in den Fluten. Am 19. November 1824 erreichte der Wasserstand sogar 410 Zentimeter über normal. Die „Statistischen Angaben über St. Petersburg“ von 1831 verzeichneten damals 324 weggeschwemmte und 3257 zerstörte Häuser.

Im Jahre 1924 verzeichnete man die letzte gewaltige Flutkatastrophe. Für siebenzig Quadratkilometer Fläche hieß es damals „Land unter“ — der Winterpalast glich einer flutumbrannten Insel. Der Flanier-Boulevard Newskij-Prospekt verwandelte sich in einen Kanal. Der Eherne Reiter auf seinem Granitblock gab die Gewähr, daß auch diese Flut vor ihm zurückweichen würde.

schiedene ingenieurtechnische und hydrologische Forschungsinstitute waren an der Ausarbeitung der sogenannten „Meeresschild“-Lösung beteiligt.

Die „Meeresschild“-Lösung hatte nicht wenige Gegner. Ihre Befürchtungen konnten jedoch inzwischen entkräftet werden. So hat man untersucht, ob nach Abriegelung des Finnischen Meerbusens nicht die für die Zeit der Flutgefahr aufgestaute Nawa selbst der Grund für Überschwemmungen werden könnte. Sowjetische Wissenschaftler haben aber errechnet, daß dann der Wasserstand der Nawa sich pro Stunde nur um zwei Zentimeter erhöht. Der größte Wasserstand des Flusses soll, bei einer Sturmflutzeit von einigen Stunden bis maximal einem Tag, 160 Zentimeter nicht übersteigen. Damit wäre die Überschwemmungsgefahr für Leningrad, wie Perepelizyn erklärt, „auf ewig gebannt.“

Nach Vollendung des Dammbaus, also frühestens ab 1990, will man nur noch gereinigte Industrieabwässer in den Fluß pumpen. Doch wie auch in vielen anderen Fällen im sowjetischen Umweltschutz könnte auch hier der gute Vorsatz eins sein, die von Planerfolgen diktierte Wirtschaftsrealität aber etwas ganz anderes...

Auch eine andere Verteidigungslinie aus der Zeit Peters des Großen, jene sieben Festungsanlagen, die sich als kleine Inselwalle über die ganze Breite des Finnischen Meerbusens verteilen und hinter der Baustelle als schattenhafte Punkte aus dem Eismeer ragen, soll künftig Fremden offen sein: Hier will man keine Touristenzentren einrichten. Kronstadt dagegen dürfte wohl weiterhin als militärische Sperrzone den meisten Trassenbesuchern verboten bleiben.

weg genutzt wurde. Das kann man im Leningrader Stadtmuseum von Iwan Smirnow, dem Vorsitzenden des Veteranenkomitees der berühmten „Straße des Lebens“ über den Ladogasee, erfahren. Denn Leningrad, in seiner historischen Existenz vom Wasser mehrfach bedroht, verdankt gerade dem Wasser, daß es die schwere Zeit der Blockade vor vier Jahrzehnten überleben konnte.

„Der frühe Winter des Jahres '41“, erzählt Iwan Smirnow, inzwischen Rentner, „hat der von den Faschisten eingeschlossenen Stadt das Leben gerettet.“ Hitlers „Barbarossa“-Plan sah die schnelle Besetzung Leningrads und Kronstadts als wichtiges Ziel im Rußland-Feldzug der Wehrmacht an. Doch Anfang September 1941 gelang lediglich die Einschließung der Stadt vom Land her. Ende September beschloß Hitler, „St. Petersburg vom Antlitz der Erde zu vertilgen“.

Ein Besuch auf dem Piskarjowskoje-Friedhof, wo 450 000 Blockadeopfer ruhen, gehöre für jeden, der nach Leningrad reise, zur heiligen Pflicht, meint die Intourist-Führerin. Sie vermeldet übrigens deutschen Besuchern gegenüber sorgsam, von den Untaten der „deutschen Faschisten“ zu sprechen; sie redet nur von den „Faschisten“. Leningrad und die Leningrader sind nicht verbittert, wenn sie — Deutschen gegenüber — von den Erfahrungen des letzten Krieges erzählen. Fast jeder in Leningrad hat damals nahe Verwandte verloren und erinnert sich bis heute daran, nachdenklich, traurig, aber ohne Haß oder Vorwürfe.

Auf dem Piskarjowskoje-Friedhof, einem riesigen Grastfeld mit endlosen Hügelreihen, tönt aus unsichtbaren Lautsprechern Schostakowitschs während der Blockade uraufgeführte „Leningrader Symphonie“ oder Chopins Trauermarsch, immer wieder und ohne Ende. Auf der Granitmauer des Friedhofs liest man die berühmten Worte der Leningrader Dichterin Olga Bergholz: „Wer diese Steine betrachtet, wisse: Niemand und nichts ist vergessen.“ Im

Friedhofs-Museum findet man Kopien berühmter historischer Photos, auf die man in allen Blockade-Gedenkstätten der Stadt wieder trifft: Leningrader beim Bau von Panzersperren, deutsche Kriegsgefangene auf dem Newskij-Prospekt, die erste Straßenbahn, die sich den Weg durch die Trümmer bahnt.

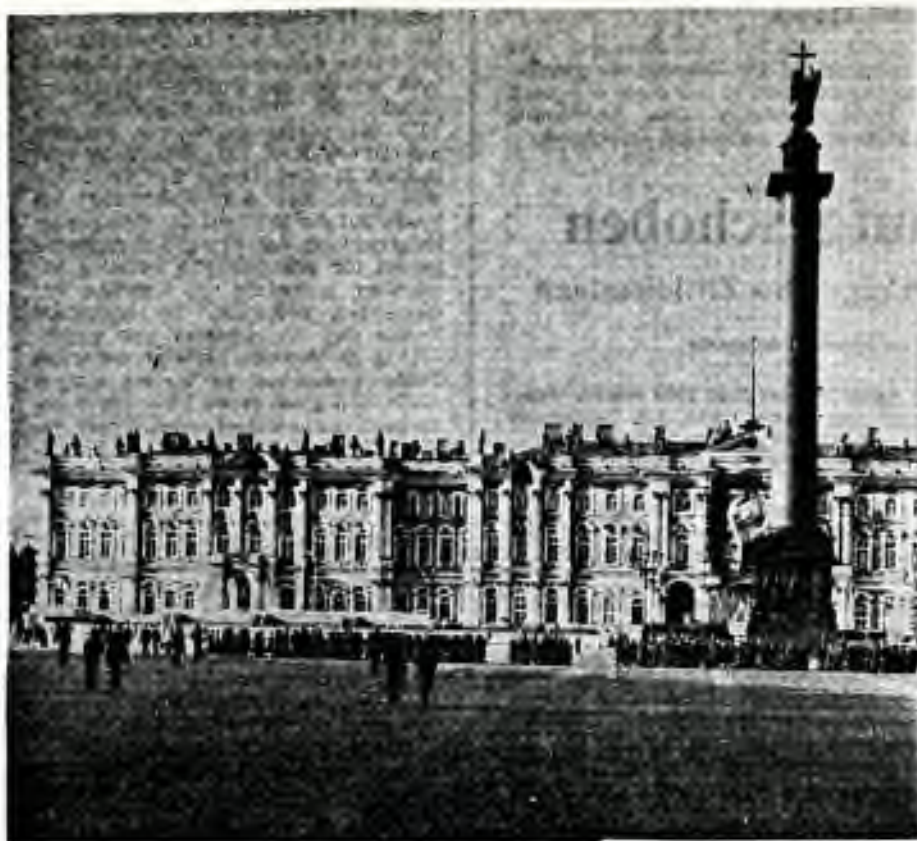
Eine Verordnung weist aus, daß am 20. November 1941 die tägliche Brotration für Kinder nur noch 125 Gramm betrug, für Arbeiter das Doppelte. Damals, an den wohl härtesten Tagen der Blockade, starben die Menschen wie Fliegen: auf dem Weg zu Fuß durch die frostklirrenden Straßen zur Arbeit, am Arbeitsplatz, beim Transportieren des Trinkwassers, das man aus Löchern der zugefrorenen Newa schöpfte und auf Kinderschlitten nach Hause beförderte, in den eisigen Wohnungen ohne Strom und Heizung.

Eins der berühmtesten Blockadedokumente ist das nur neun Seiten umfassende Tagebuch der zwölfjährigen Leningrader Schülerin Tanja Switschewa, die im ersten Blockadewinter bis auf einige rechtzeitig evakuierte Geschwister alle Angehörigen verlor. Tanja wurde später in das „große Land“, wie die Leningrader Rußland östlich von Moskau damals liebevoll nannten, evakuiert. Sie starb wenig später in einem Kinderheim.

Eine Betonhalbkugel, die in der Mitte zerbrochen ist und den gesprengten Blockadering um Leningrad symbolisiert, markiert am Ufer des Ladogasees jene Stelle, von der aus am 17. November 1941 eine kleine Aufklärungsexpedition des 88. Brückenbaubataillons, dem auch der junge Leutnant Iwan Smirnow angehörte, im Morgengrauen mit zwei ortskundigen Fischern aufbrach, um die Tragfähigkeit des Ladoga-Eises zu prüfen. Drei Tage später passierten 350 Pferdeschlitten den See, jeder mit drei bis vier Säcken Mehl beladen, die ersten 63 Tonnen des lebensrettenden Gutes für das hungernde Leningrad.

Am 22. November wurde, so erzählt Iwan Smirnow, als sei es erst gestern gewesen, auf Befehl des Kriegsrates der Leningrader Front, die für kurze Zeit auch der legendäre Marschall Schukow (damals noch General) befehligte, die 32 Kilometer lange „Eisstraße“, die „Straße des Lebens“ oder „des Sieges“, eröffnet, die vom Dorf Kokorewa am Westufer des Ladoga über die Insel Selenzy bis zum Dorf Kobona am Ostufer führte und sich dort an einen militärischen Nachschubweg anschloß. Tag und Nacht liefen über die Straße des Lebens, die bald schon aus fünf Parallel-Trassen bestand, darunter eine „Kohlestraße“ und eine Eisenbahnlinie, die Transporte, im Winter 1941 60 000 Tonnen Güter und 38 000 Menschen, im Winter 1942 schon eine Million Tonnen Güter und 800 000 Menschen.

Als die Blockade Leningrads im Januar 1943 gesprengt wurde, hatte die „Eisstraße“ eine Lebensdauer von 152 Tagen hinter sich. Riesige Mengen von Munition und Waffen waren über diesen Weg nach Leningrad geschafft worden. Aber die größte Bedeutung hatten die Lebensmitteltransporte. Ihnen verdankten die Leningrader eine allmähliche Erhöhung der Brotationen und eine allmähliche Verbesserung der Überlebenschancen. Über die Straße des Lebens sind Bücher geschrieben worden, es gibt ein Museum der Straße des Lebens, und in Leningrad weiß heute jedes Kind über die Bedeutung dieser Trasse Bescheid.



Nördliche Metropole: Eremitage in Leningrad.



Wahrzeichen an der Newa: Eherner Reiter.

Když uhodily mrazy

Pokud ještě mrazy v minulosti dovedly pokrýt Vltavu silným ledovým krunýřem, stávala se každoročně eldorádem nejen ledáři, ale i bruslaři. Bruslávalo se na Vltavě, ale i jinde. Na pražské periferii na rybnících, loukách i pod městskými hradbami, v příkopech bohatých na různé vodní tůňky.

V samém středu Prahy byla vodou polévána kluziště. Jedno z nich si v letech 1901–1902 pronajal staroměstský občan Jan Tacheof. Prostíralo se v místech, kde dnes přibližně stojí Obecní dům. Hojně navštěvované kluziště bylo před restaurací na Štěleleckém ostrově, na Smíchově v Kinského sadech, na Žižkově dominovalo kluziště na rybníčku u Bezovky. Tam se pořádávaly lední maskarní merendy. Bruslařům při nich vyhrávala kapela. Když se zábava protáhla i po setmění, osvětlili kluziště lampióny. Bruslaři si mohli opatřit jen

movitější sportovci. Nebyli právě levní. K obuvi se připožďovaly pomocí patního šroubu, femínků anebo byly i na klíčku. Klukovská mládež často bruslila na podomácku vyrobených bruslích, jinak řečeno železkách — prkénkách s kouskem plochého železa.

Největší ruch na kluzištích byl v odpoledních anebo v podvečerních hodinách. Na ledě jezdily dokonce také odvážné pražské dámy, srdnaté proto, že všeobecně panoval názor, že pro ženu se sportování nehodí. Dámy neovládající ještě dobře bruslařský sport nebo se obávající mož-

ného pádu na ledě, se nechávaly často svými obdivovateli vozit v dřevěném sánovém křesle. Zahaleny do teplých přikrývek i kožených, skrývajících tuce ve štuclech.

Im niedersächsischen Landkreis Schaumburg, wo das schwerreiche Fürstenhaus Schaumburg-Lippe ähnlich wie vor 1945 und fast noch wie vor 1918 den Ton angibt und wo in einem Seitenflügel des Fürstenschlosses in Bückeburg eine eigene evangelische Landeskirche mit einem eigenen Landesbischof (Vorkämpfer der Bewegung „Kein anderes Evangelium“) mannhaft für den rechten Glauben der Landeskinder sorgt (Frauen dürfen dort nicht Pfarrer werden), wirkt auch ein rühriger Kreisverband des Bundes der Vertriebenen (BdV), dessen Vorsitzender, Arthur Gläser, neulich im „General-Anzeiger“ Grundsätzliches zur deutschen Heimat-Debatte beisteuerte: „Wer nicht zu seiner Heimat hält und um das geraubte Land mit allen Mitteln seines Ichs zum Kämpfen bereit ist, der ist nach meiner Meinung in seiner Gesinnung ein Knecht... Wir Schlesier und die anderen ost- und sudetendeutschen Stämme sind aber der festen Überzeugung, daß die Kraft unseres gesamten Volkes groß genug ist, aller Schwierigkeiten Herr zu werden. Lahmherzige, Verzichtler, Verräter und Feige und auch diejenigen, die im geeigneten Augenblick die Fahne nach dem Winde hängen, haben

Fürsten, vertrieben und einheimisch zugleich

unter uns keinen Platz, werden auch, dessen bin ich gewiß, vom feindlichen Ausland verachtet und angespuckt.“

Liberales und linke Leute haben es im Landkreis Schaumburg nicht leicht. Wer sich dort nonkonformistisch äußert, überlegt sich erst dreimal, wie sich das für ihn auswirken kann. Aber in diesem Fall ließen die Reaktionen empörter Bürger nicht lange auf sich warten. Gläser hatte sie auch durch sein bemerkenswertes Geschichtsbild provoziert: Danach hat es nämlich nicht zwei Weltkriege, sondern nur einen gegeben, der 1914 „von den Engländern gewollt und mit allen Mitteln herbeigeführt“ worden ist. Durch den Versailler „Diktatfrieden“ ist der Krieg bis 1939 „unterbrochen“ worden. Das „3. Reich“ hat zwar Untaten begangen, denen aber „Untaten der Engländer und Amerikaner gleichwertig“ sind, und die Vertreibung der Deutschen aus dem Osten „kann man nur vergleichen mit dem Opfergang des jüdischen Volkes“. Wohl gemerkt: Opfergang, nicht etwa systematische Vernichtung.

Gewerkschafter, die sich nun im „General-Anzeiger“ zu Wort meldeten, charakterisierten Gläser's Äußerungen als „revanchistisch“ im Lexikon-Sinne des Wortes, wiesen darauf hin, wie derartige Veröffentlichungen auf die Nachbarvölker wirken, warnten vor wahlaktischem Liebäugeln politischer Parteien mit einem von Gläser drohend und lokkend erwähnten Wählerpotential und forderten eine „eindeutige Distanzierung aller demokratischen Kräfte“.

Diese für Schaumburger Verhältnisse ungewohnt heftigen Reaktionen veranlaßten Harald Prinz zu Schaumburg-Lippe, gegenüber der „Schaumburger Zeitung“ zu erklären: „Wir stehen zwar grundsätzlich zu den inhaltlichen Ausführungen unseres Kreisvorsitzenden, sind aber nicht mit seiner Wortwahl in allen Punkten einverstanden.“ Der Fürstenhaus-Sproß verlaubte dies in seiner Eigenschaft als Vorstandsmitglied im Kreisverband des Bundes der Vertriebenen. Die Familie Schaumburg-Lippe ist zwar nie aus Schaumburg-Lippe vertrieben worden, sie war aber im

Osten begütert — ähnlich wie beispielsweise das Fürstenhaus von und zu Liechtenstein, dessen Chef sich gern auf Treffen der Sudetendeutschen Landsmannschaft als Landsmann und Leidensgefährte feiern läßt, obwohl sich das Stammschloß in Vaduz immer noch im Familienbesitz befindet.

Als Vertriebener tritt auch Otto von Habsburg gelegentlich auf, mit dem wiederum der Chef des Hauses Schaumburg-Lippe, Fürst Philipp-Ernst, in der „Paneuropa-Union“ zusammenarbeitet, damit eines Tages wieder in ganz Europa gottgewollte Verhältnisse herrschen. Wenngleich Prinz Harald einige Formulierungen Gläser's „ganz schön happig“ fand, versicherte er doch sogleich, daß der BdV-Kreisvorstand keinen Anlaß zu Konsequenzen gegenüber dem Vorsitzenden sehe.

Die Schaumburger Christdemokraten nahmen nicht einmal an einzelnen Formulierungen Anstoß, sondern stellten sich kritiklos vor Gläser. „Die CDU Schaumburg“, so ihr Vorsitzender Friedrich Pörtner in einer Mitteilung an

die Presse, könne „die als Leserbriefe in einer Heimatzeitung veröffentlichten heftigen Attacken gegen den Kreisvorsitzenden des Bundes der Vertriebenen nicht unwidersprochen lassen.“

Die beiden christdemokratischen Landtagsabgeordneten Cord Bothe und Johannes Stauske und der Bundestagsabgeordnete Helmut Rode unterschrieben gemeinsam mit Pörtner eine Verlautbarung, in der sie die Leserbriefschreiber als „Super-Demokraten“ titulierte, die sich aufgemacht hätten, „auf die Vertriebenen und deren Kreisvorsitzenden einzuschlagen“. Und sie stellten klar: „Das Deutsche Reich ist rechtlich nicht untergegangen.“

DGB-Kreisvorsitzender Wolfgang Strunk: „Das ist, 40 Jahre nach der Befreiung vom Faschismus, eine unverschämte Provokation.“ Die CDU-Politiker Pörtner, Stauske, Bothe und Rode seien, meinte Strunk, offenbar „nicht in der Lage, sich von nationalsozialistischem Gedankengut klar und deutlich abzugrenzen“. Die Staatsanwaltschaft Bückeburg ermittelt jetzt gegen Gläser wegen Volksverhetzung.

Papst spricht Deutsche selig
ROM, 14. April (dpa). Papst Johannes Paul II. hat am Sonntag zwei Ordensfrauen aus dem 19. Jahrhundert, die Deutsche Pauline von Mallinckrodt und die Italienerin Caterina Troiani, selig gesprochen. Pauline von Mallinckrodt lebte von 1817 bis 1881 und gründete den Orden der „Schwestern der Christlichen Liebe“. Vor der Einführung der staatlichen Sozialfürsorge kümmerte sie sich um Randgruppen der damaligen Gesellschaft wie Blinde, Waisen und unverheiratete Kleinkinder.

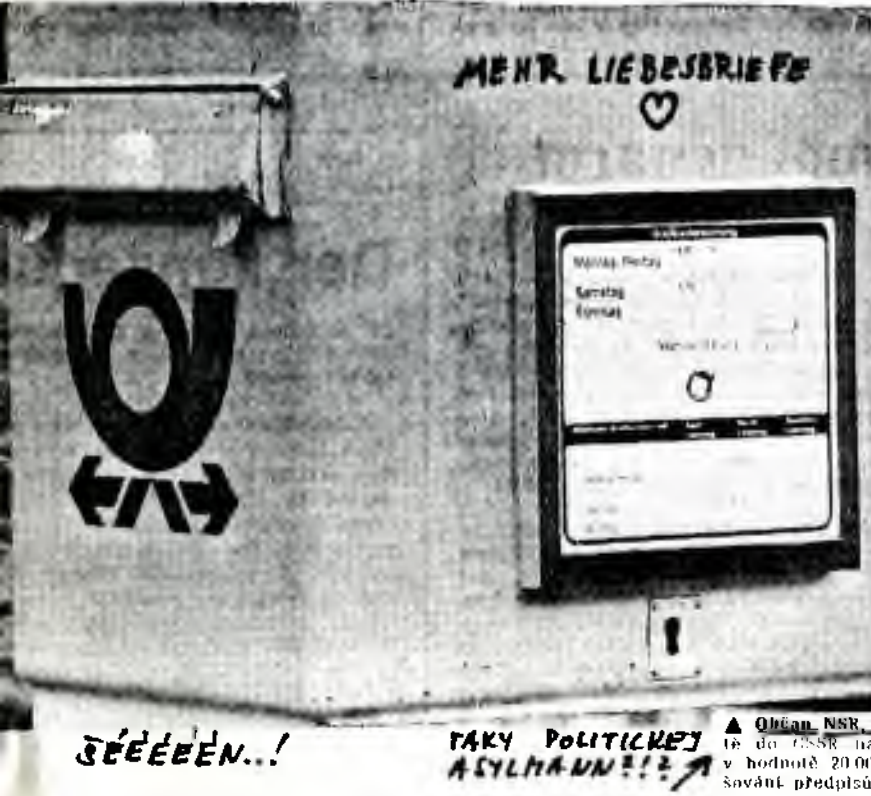
Úspěch čs. fotografie

(a). Nedávno vyšel obrovská publikace zaslaná... ho umělce E. Tylníka Velká kniha... bylo vytištěno dle nakladatelství Edition Leipzig a byla vytištěna v Erfurtu, získala v zahraničí takový ohlas, že ji v USA objížděly ve stotisícovém nákladu. Tato publikace je již 82. fotografickou knihou, kterou vydává autor. Jeho kalendáře s pávami obrazy zvířat v zoo jsou v posledních deseti letech nejprodávější v zahraničí včetně SSR. Sám pohledník se zvířecími námety vyšly již ve 13 jazycích, ml. v japonštině a hinduštině. Zitra převážně zast. umělec E. Tylník cenu za nejlepší následný kalendář roku vydá v kolínské tiskárně.

Berlín hledá gondoliéry

Berlín: Novou konkurenci budou mít od začátku května také berlínské říční bílé floty. Na řídce Pance se objeví romantické dopravní prostředky známé z Benátek, gondoly. Prvních šest gondol, každá z nich pro sedm cestujících, je již hotová a koncem dubna budou spuštěny na vodu. Panky v parkovském zámeckém parku. V červnu se potom objeví další na Správě a na kanálech spojujících řeku s největším berlínským jezerem Müggelsee. Vedení bílé floty má nyní jedinou starost: kde sehnat zástupce tak ojedinelého povolání, jako jsou gondoliéři?

OPACNÉ BY TO NEBŮ
HRABE...



Christlich

STERNBERG, 11. April (dpa). Die beiden Ortspfarrer der katholischen und evangelischen Kirche von Sternberg (Landkreis Rhön-Grabfeld) haben die Beerdigung einer verunglückten Asylanantin wegen deren Zugehörigkeit zum moslemischen Glauben verweigert. Die 38-jährige Mutter von fünf Kindern war Anfang dieser Woche im Asylanterheim in Sternberg in der Badewanne ertrunken. Als der Bürgermeister der Gemeinde auf einer kirchlichen Beisetzung bestand, teilte das Bischöfliche Ordinariat in Würzburg mit, der katholische Ortsgeistliche könne Gebete am Grab der Verunglückten sprechen.

Doch dieser weigerte sich erneut, da nach seiner Auffassung die Asylananten „sowieso nichts verstehen“ würden. Auch der evangelische Pfarrer blieb bei seiner Meinung, eine Religionsfremde nicht bestatten zu können. Daraufhin erklärte sich der katholische Kaplan aus Bad Königshofen bereit, am Grab der Verunglückten zu beten. Da jedoch die unterfränkische Gemeinde Sternberg nicht zu seinem Bereich gehört, bestattete am Donnerstag der katholische Laien-Diakon aus dem benachbarten Trappstadt die Frau.

▲ Občan NDR, 38letý Miroslav C. nepřihlásil při cestě do SSR na hranicích přechodu Rozvadov zboží v hodnotě 20 000 Kčs. Je stíhán pro trestný čin porušování předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou.

Kairos Sittenpolizei verfolgt Prinzessin Scheherezade

Die märchenzählende Prinzessin Scheherezade, Ali Baba und die 40 Räuber, Sindbad der Seefahrer und andere Gestalten der Märchen aus „1001 Nacht“ stehen zur Zeit in Kairo vor Gericht. Man wirft ihnen einen Verstoß gegen die guten Sitten, die öffentliche Moral und den Islam vor. Die jahrhundertalte Sammlung von Märchen und Volksweisheiten wird verdächtigt, pornographische Passagen zu enthalten, und in Kairo nur noch unter dem Lateinisch verkauft.

Die Sittenpolizei besuchte die Buchhandlungen der Hauptstadt und beschlagnahmte alle Kopien von „Alf leila waleila“. Die halbamtliche Kairoer Tageszeitung „Al Ahram“ sprach von 2000 eingezogenen Exemplaren, befragte Buchhändler nannten höhere Zahlen. Nun soll am 21. April ein Gericht darüber entscheiden, ob Aladin mit seiner

A CO TAKLE JVEYK V ARABSTINE - HLAVNE TEN OD VANKA...

Wunderlampe oder der Geist aus der Flasche obszön und jugendgefährdend sind.

Entzündet hatte sich der Streit um die Märchensammlung, deren Bedeutung für die arabische Literatur unbestritten ist, an der Ausgabe eines libanesischen Verlages. Moslem-Fundamentalisten entdeckten darin „unzüchtige“ Bilder und „anstößige“ Textstellen, die angeblich gegen das islamische Scherria-Recht verstießen. Schockiert zitierte die Kairoer Tageszeitung „Al Gomhuriya“ aus Band eins: „Sie sahen einen schwarzen Sklaven, und beide eilten zum Bett während sie sprach, lachte, ihn küßte und mit ihm rang.“

Die Klage gegen den libanesischen Verleger ist nach Ansicht gut informierter diplomatischer Kreise jedoch nur ein Vorwand von Fundamentalisten, die „Alf leila waleila“ grundsätzlich von

ihrer Meinung nach allzu freizügigen Passagen reinigen zu lassen. Deshalb habe die Sittenpolizei alle Ausgaben des Märchenbuches beschlagnahmt, darunter Fassungen, die seit 150 Jahren unbeändert im Handel sind.

„Was für eine Zeit geeignet ist, paßt nicht für eine andere Epoche“, meinte der Staatsanwalt zu der Märchensammlung, die erstmals im 13. Jahrhundert in Ägypten niedergeschrieben wurde. Er forderte strengste Strafen gegen Verleger und die Verbrennung der inkriminierten Bücher. Lamei el-Motai, Vize-minister für Verlagswesen, ergänzte: „Grundsätzlich soll sich niemand an den authentischen Texten des arabischen Kulturerbes vergreifen; das Gericht muß entscheiden, ob es sich um falschen Text handelt.“

Doch eine verbindliche Standardfassung von „Alf leila waleila“ gibt es

nicht. Die auf alt-ägyptische, früh-jüdische, indische und persische Wurzeln zurückreichenden Märchen und Fabeln wurden jahrhundertlang nur mündlich überliefert – ähnlich wie die vor 150 Jahren von den Brüdern Grimm aufgezeichneten deutschen Märchen.

Dennoch gilt „1001 Nacht“ als berühmtestes Buch arabischer Sprache. „Wenn wir heute 1001 Nacht konfiszieren und verbrennen wollen“, erklärte der Verteidiger des Verlages vor Gericht, „dann müssen wir 90 Prozent unseres literarischen Erbes über Bord werfen.“ Scheherezade, die König Shariyar 1001 Nächte lang Märchen erzählte, um ihren Kopf zu retten, hatte einen guten Rat: „Enthalte dich der Zensur, denn sie wird nur den Gerügten stärken und seine Begierde zu gewalttätiger Leidenschaft steigern.“

Pachatelé neunikají

(Čr) Prostě krádeže a krádeže vloupáním jsou nejrozšířenější majetkovou trestnou činností, které se podílí na obecné kriminalitě v ČR zhruba tředesáti procenty. Pachatelé způsobili například v roce 1984 při více než 100 000 majetkových trestných činech a přetnech poškozených škody za více než 100 milión korun. „Přitom právě loni jsme v této oblasti objasnili v porovnání s rokem 1980 nejvíce případů – 67 procent.“ řekl na tiskové besedě v Praze náčelník odboru obecné kriminality Správy kriminální služby VB ČR major J. Vojtěšek. Velkou část konfiskací z krádeží se podařilo přisluškám u pachatelů zajistit a v pořádku vrátit poškozeným. Kriminalisté upozornili rovněž na negativní vliv nadměrného požívání alkoholu na páchání trestné činnosti. Zvlášť varující je tato skutečnost u násilné a mravnostní trestné činnosti. Ze 147 vražd, které se loni v ČR staly, jich bylo pod vlivem alkoholu spácháno 42 procent. Alkohol v krvi měla také více než polovina pachatelů znásilnění.

An eigene Opfer erinnert

MOSKAU, 10. April (dpa). Das Moskauer Schriftsteller-Organ „Literaturnaja Gazeta“ hat am Mittwoch behauptet, in der Bundesrepublik herrsche ein „Komplot des Schweigens“ hinsichtlich der zahlreichen sowjetischen NS-Opfer. Dagegen seien in den letzten Wochen Bonner Politiker nach Israel gereist, um sich dort „laut für Verbrechen zu entschuldigen“, die während des Zweiten Weltkrieges von Hitler-Faschisten an Juden begangen wurden.

Dabei werde allerdings vergessen, „daß durch die Hand der Hitler-Henker“ Verbrechen nicht nur an deutschen Juden verübt worden seien. In den Jahren des Zweiten Weltkrieges seien in der UdSSR 700 000 sowjetische Juden umgekommen. In dem Artikel hieß es weiter, daß in den Gasöfen des Konzentrationslagers Auschwitz „sehr viele“ Russen, Ukrainer und Weißrussen verbrannt worden seien. „Die Wehrmacht und SS-Truppenteile haben mit unbegreiflicher Bestialität Sowjetbürger getötet.“ Die Frage sei, weshalb sich bundesdeutsche Politiker nicht an die „Verbrechen der Hitler-Leute“ in der Sowjetunion erinnern wollten.

O.K.

Von Gottes Gnaden?

NEW YORK, 9. April (AP). Der New Yorker Bürgermeister Edward Koch glaubt, daß er für seinen Posten vorherbestimmt ist, daß dies jedoch nicht notwendigerweise bedeutet, daß er die Unterstützung Gottes habe. „Ich glaube sowohl an Vorherbestimmung als auch an freien Willen, an eine Kombination von beidem“, sagte Koch zur Erläuterung einer Bemerkung, die er am Ostersonntag in einer Kirche des überwiegend von Schwarzen bewohnten New Yorker Stadtteils Harlem gemacht hatte. Der Bürgermeister hatte dabei gesagt, er glaube, er sei von Gott für sein Amt „ausgewählt“ worden.

„Es ist nicht so, daß ich von Gott die Zustimmung erhalten hätte, doch ich bin hocherfreut, daß ich von Gott die Gelegenheit erhielt“, sagte Koch am Ostermontag vor Journalisten in seinem Büro im Rathaus.

AMICI JSOU RŮZNÍ!

Jubilejní oslavy na Velehradě

(Čr) Tisíciletí výročí úmrtí sv. Metoděje si všere Velehradě v okrese Uherské Hradiště připomínalo na 1000 duchovních římskokatolické církve v čele s biskupy a ordináři všech diecézí z Československa. Přítomni byli předseda českého sboru ordinářů kardinál F. Tomášek, předseda slovenského sboru ordinářů biskup J. Ferencák, biskup J. Vrána, apoštolský administrátor Olomoucké arcidiecéze, a další představitelé katolické církve. Při slavnostní bohoslužbě, kterou sloužil jako hlavní celebrant kardinál Tomášek a s ním ordináři katolické církve v Československu, byl přečten apoštolský list papeže Jana Pavla II. všemu čs. duchovenstvu k 1000. výročí praměny smrti sv. Metoděje. V listu se připomíná jeho život a dílo, které na pouhých 10 let naplnělo slovanskou církev v Čechách, na Moravě, v Polsku a v Rusku. List je jako jeden z prvních mnohovrstevných slovanských kultur umoznilo poslati za klady čs. kulturní historik.

Der ehemalige CSSR-Nationaltrainer Jiri Vicha übernimmt am 16. Juli das Amt als Coach beim Deutschen Handballmeister TV Großwallstadt. Dies bestätigte Abteilungsleiter Gerhard Zengel. Es gäbe lediglich noch „kleine Ungeklärtheiten bei der Zustimmung der Armee“. Vicha wird das Amt von Interimstrainer Klaus Zöll übernehmen, der sich nach dem Rücktritt von Karl-Heinz Bergstrüber im März bis zum Saisonende als Coach zur Verfügung gestellt hatte.

TO SOW OR NOT
TO SOW... →

..waren Sie diese Woche schon ?

IMENO LISTONOŠKY GLADYS HILLIEROVÉ z vesnice Cranhamu poblíž Gloucestru bylo zveřejněno neobvyklým způsobem. Nová speciální mapa této části západní Anglie označuje jako „Gladysin skok“ místo, kde dnes už 65letá duchodkyně denně přeskakovala za 35 let služby při rozdělení dopisů místní potok. Potok je asi metr široký, občas se rozvodňuje, ale důvěrná listonoška tvrdí, že se ani jednou nenamokla.

STAVBA LEŠENÍ kolem katedrály Nitranského hradu, kde nyní provádějí pracovníci Památkostavu Žilina rozsáhlé rekonstrukční práce, končí. Celá katedrála dostane letos novou omítku i měděnou krytinu. První etapa rekonstrukčních prací potrvá do října letošního roku. Proinvestuje se v ní více než dva milióny korun.

KASÍROVAL 100.000
US DOL. →

Lendl zum zweiten Mal Tennis-Weltmeister

Der 25 Jahre alte Tschechoslowake Ivan Lendl gewann in Dallas in Texas zum zweiten Mal nach 1982 die Weltmeisterschaft von „World Championship Tennis“.

Novodobí Argonauté

Platí-li o hrdinech antických řeckých bájí, že neodmítali školy, když stály na to, aby byly spínány a všechny plakátky pro ně byly jen k tomu, aby je překreslil, pak to dostalo a do písmene platí také o současném anglickém badateli a cestovateli Timu Severinovi. Je známou autoritou v oblasti historických geografických objevů a z nás se jeho jméno objevilo poprvé před několika lety, kdy spolu se svými druhy přeplnil přes Atlantik na loď zhotovené podle starobylého vzoru ze dřeva a vulské kůže.

Tehdy vedla jeho cesta na přesné kopii středověké kožené lodi s pětičlennou, později čtyřčlennou posádkou v opravdu tvrdých a nešťastných podmínkách „od ostrova k ostrovu“ po přes Hebridy, Shetlandy, Island a podél grónského pobřeží přes nedočkavý Atlantik k americkým břehům. Tam 26. června 1977 přistála a Peckford Island na Newfoundlandu. Na výpravu se Tim Severin vydal po důkladném prostudování středověkého textu známého pod názvem Navigatio, který popisuje legendární plavbu irského mnicha sv. Brendana z Irsku do zaslíbené země, tedy do dnešní Severní Ameriky. Středověký text naznačuje, že k cestě došlo stovky let před tím, než stejným směrem vypluli vikingské, o tisíc let dříve, než se k podobné cestě odhodlal Kolumbus. Tim Severin prokázal spolu se svými druhy, že dosavadní argument, že plavby irských kožených lodí k americkým břehům byly nemožné, neobstojí.

Plavba na kožené lodi Brendano se byla Severinovou první cestou. Absolvent Oxfordu a Harvardu uskutečnil již před tím několik podobných obtížných průzkumných cest, má na svém kontě i několik knih. Žije sice se svou ženou a dcerou střídavě v Londýně a v hrabství Cork, ale většinou je na studijních výpravách. V loňském roce např. uskutečnil na kopii antické řecké galéry, nazvané na počest svých dávnověkých předchůdců Argo, plavbu, kterou podnikl někdy před 3300 lety antický bájný hrdina Iásón. Ten tehdy putoval z thessalského lojku do Kolchidy pro zlaté rouno. Severinova plavba po stopách antických argonautů („plavců na — lodi — Argo“) trvala z Řecka, úžinami Bosporu a Dardanely přes Černé moře až do gruzinského města Poti tři měsíce. A byla právě tak úspěšná a průkazná jako předcházející výpravy potvrzující um, dovednost a odvahu dávnověkých mořeplavců.

Ložský král Pelias se zmocnil neprávem vlády, zabil trůnu zákonného dědice Alsona. Jeho syn Iásón se domáhal vrácení vlády. Na základě dávné věštby Pelias poznal, že se musí rozhodnout. Na „oko souhlasil s navrácením vlády, ale dal si podmínku, že Iásón musí přivést z Kolchidy zlaté rouno, aby dokázal, že je skutečným hrdinou a je schopen vládnout. Zlaté rouno tehdy patřilo mocnému kolchidskému králi Alétovi. Měl je od Frixu, syna orchomanského krále a bohyně obilky Nefely. Ta jemu a jeho sestře Hellé poslala berana se zlatým rounem, aby se na něm uprchl do Kolchidy, když jim hrozilo nebezpečí, že budou obětovány na oltáři.

Kolchidský král pověřil zlaté rouno na vysoký strom a nechal je hlídat v posvátném háji boha války drakem, který nikdy nespal. Získat zlaté rouno, to byla podle tehdejších představ zcela nemožná věc. Už jen samotná cesta z Řecka do Kolchidy byla tak nebezpečná, že se rovnala cestě do záhuby. S tím také Pelias počítal. Iásón a jeho družina — vybral si na pomoc padesát nejslavnějších řeckých řecků — začali během plavby mnohá i mnohá dobrodružství. Mezi těmi, kdo byli na palubě antické lodě, kte-

rou postavil Argos (po něm dostala také jméno), byli nejen bojovníci a kladní veslaři, ale i další potřební plavci. Byli na ní i Orfeus, lékařem výpravy byl pozdější bůh lékařství Asklepios. U kormidla stál kybernet, jak se tehdy říkalo kormidelníkům, Tifys, jakýmsi „radárem“ výpravy byl rex Lynkeus, hrdina a tak bystrým drakem, že viděl nejen pod vodu, ale prohlédl i dřevem i skalami. A veslaři veslovali v rytmu písní a lyry Orfeje.

Plavba Iásóna a jeho družiny byla opravdu strastiplná. Na ostrově Lémnu museli např. odolat Lémňankám, které povraždily své muže za nevěru, ale brzy poznaly, že život a muži je těžké, ale bez nich nemožné. Iásónovým plavcům snášely modré a nebe, jen aby u nich zůstali a popravdě mnohým se z ostrova moc nechtělo, ale nakonec přece jen svodům odolali.

V Thrákii se zase setkali se slepým a věčným starcem, bývalým thráckým králem Finésem, jemuž za trest, že nechal uvěznit své syny, bájně Harpyje, napůl ženy napůl ptáci, vždy snědly všechno jídlo. Argonauté ho nakonec od Harpyji osvobodili a on jim zato poradil, jak se dostanou úžinou dnešního Bosporu ke zlatému rounu. Když pak po dalších překážkách přece jen doplul ke králi Alétovi, musel Iásón splnit nemožný úkol: zorat pole boha války Area železným pluhem, v němž byl zaplazen ohnivý býk. Pole osít dračími zuby a až z nich vyrostou vojáci, tak je pobít.

Říká se, že za vším je třeba hledat ženu. Věděli to dobře i v antickém Řecku a tak se na scéně objevila Alétova dcera Médela. Ta, zasažena šípem z Erótaova luku, vzplála k Iásónovi horoucí láskou a pomohla mu k získání zlatého rouna. Samozřejmě za použití kouzel a jstí. Vděčný Iásón si jí vzal na palubu spolu se zlatým rounem, ale dlouho se pak neměl k tomu, aby se s ní oženil...

To je asi tak zhruba antická báje o zlatém rounu. Iásón spolu se svými druhy nakonec šťastně doplul zpět do vlasti. Výprava dosáhla svého cíle a nikdo z jejích účastníků nezahynul. Hrdinové se pak dohodli, že se budou vždy po čtyřech letech scházet a soutěžit a dokazovat, že si udrželi obratnost a sílu. Místem setkání se stalo krásné údolí mezi řekami Alfeem a Péneiem. Bylo zasvěceno olympskému Diovi a podle něj pak tato setkání nazvána olympijskými hrami.

Bylo to loni v červnu, kdy do vod Černého moře opět po mnoha stáletích veplula antická veslice, doplněna plachtou, věrná kopie Iásónova plavidla a také nazvaná Argó. A 21. června veplula do teritoriálních vod Sovětského svazu. Silný vítr naplnal širokou plachtu ozdobenou kresbou antických řeckých bojovníků se štíty a oštěpy. Loď se rychle blížila k břehům báje Kolchidy. Snad všichni obyvatelé města Poti se shromáždili na nábreží, aby přivítali novodobé argonauty.

V jejich čele byl Tim Severin. Dál vedl svou loď po řece Rioni. On i jeho plavci navštívili pak město Van a prohlédli si pozoruhodná archeologická naleziště, zbytky starého hradu. Už nejstarší nálezy, pocházejí ze 8. až 5. století př. n. l. dokládají, že do oblasti Vanského pohorí zasahovaly silné a podnětné helénistické vlivy. Archeologové tam objevili mj. krásné amfory, masky Satira a Dionýsa, bronzové sošky a četné kultovní předměty. Odborníci jsou přesvědčeni, že místní lidé byli ve své době dobře seznámeni s řecko-helénistickou mytologií a starověkým bájným dobře rozuměli.

Dalším místem na pouti novodobých argonautů byla Svanetia, kouzelná a malebná horatá krajina Gruzie. Tam se Tim Severin i jeho družinové seznámili s pradávno technologií rytování zlata, způsobem, který se stal podkladem k legendě o zlatém rounu. Místní obyvatelé jim předvedli přímo v praxi, jak starověcí obyvatelé Svanetie získávali zlato z horských potoků. Očištěné beraní kůže vložili do proudu a čekali až se v srsti zachytí dostatečné množství drobných zlatých zrněk vzácného kovu vyplaveného z jlu a písku. A to byl vlastně prapůvod legendy o zlatém rounu.

„Na vlastní oči jsme měli možnost poznat a pochopit, jak se zlaté rouno zrodilo,“ řekl pak na setkání Tim Severin. „Ale největším pokladem, který jsme objevili, to byla nádherná ardečná atmosféra přátelství a porozumění, která nás obklopovala na každém kroku.“

Cesta Tim Severina po stopách starověkých argonautů potvrdila pravdivost dávné antické legendy právě tak, jako dávné přátelské kontakty mezi lidmi různých geografických oblastí. Že byly možné a potřebné právě tak lidem před třiatřiceti stoletími jako jsou možné a potřebné i v naší době.



TICHÝ DŮM NA KAMPĚ

SPRAVEDLNOST BYLA NA SVĚTĚ odjakživa všelijaká, jak nás o tom poučují dějiny. Ne všem bylo též všechno stejně dovoleno, jak o tom například svědčí zkušenosti s pouličním bengalským ohněm a bengálským oděm. Ještě v devadesátých letech našeho století je znám kázný případ, kdy jedenáctiletý Mrlina Alois, žák jistého ughodomoranského gymnasia, jen díky dovednosti zachovalosti o vídské uniki dvojce z chování za to, že o velké přestávce ukazoval na sociálním seřazení spolužákům krabičku bengalských zápalek. Naproti tomu se dobře ví, že mohutný bengál osaroval už v nějakých dvaceti letech předtím, byl jen při slavnostních příležitostech, to, co zůstalo na pražské Kampě ze Sovouých mignů po velkém požáru 29. ledna 1896. Dalo se tak dokonce za přední asistence i k jejímu potěšení. Ref barevných jisker mihl k obloze a malostranský ostrov byl osvětlen ztrnou pohádkou.

Těžko by se dalo zjistit, kdo všechno se s ohňostroje radoval. Patrně však bylo daleko víc těch, kdo měli na bengál v tomto prostředí jiný nábor a moudře dávali přednost Kampě blíže dne a přicházeli sem prožívat láčlivé chvíle uprostřed zeleně, pozorovat odtud kouzelný staroměstský břeh a sledovat tiché mlčení vln Vltavy. Nikdo přitom ani nezapomněl, kolik dalo práce, než byla po zlych udllostech řeka aspoň relativně zkrácena. Dřeno se zapomnělo, že roku 1342 smetla povodeň juditím most, že její oběti byly v prvním roce šestnáctého století přivedli Sovouy migny, že v březnu roku 1845 vystoupila voda o pět a půl metru nad normál a že Kampu pomihlo ještě mnohá další podobných návštěv.

I tak většina domů všechny hrůzy přežila. Vydržely malebné domy v Hroznové ulici, zachován zůstal i dům U Sovouých mignů č. 7/501, před nímž stojí Seidandův pomník zakladatele slavistky Josefa Dobrovského. Je zvláštní, že o bytelné budově, která připomíná spíš zámek, takřka od začátku se píše a hovoří jako o „zahradním domku“. To skromné označení vzniklo snad tím, že někdejší koželužna, upravená v úhlednější příbytek teprve koncem osmnáctého století, vypadala proti nedalekému Nostickému paláci skutečně nenápadně, ba chudě. I Dobrovský, který byl postupně vychovatelem čtyř synů Františka Antonína Nostice-Rienecka, bydlil dlouhá léta v paláci, pod jehož pohostinnou střechou pracovali též František Martin Pelel a topograf Prahy Jaroslav Schaller, kde se zrodily první plány Nostického, pozdějšího Stavovského divadla, a kde z časových schůzek předních pražských učenců vznikla též Královská společnost nauk. Osvícenského mecenáše krátce a výstižně charakterizoval Pelel v Pamětech: „Je to pán bez předsudků, dobrý křesťan, prostý líceměrnosti, vzor počtuve, miluje vlast, je spravedlivý, nehledí na osobu, nenávidí lichotníků a chvalotěšníků, je stálý v předsevzetích, má bystrý rozum a dobře rozumí zemským poměrům; podporuje velkomyslně, ale tajně mnoho chudých a je nepřítelkem poklonkovi a ceremoni...“

K otceví příkladu se hlásil i jeho syn a dědic Bedřich Jan Nostic. Když se roku 1795 znovu projevil u Dobrovského vzdání nervová choroba, lékař mu radil, aby si koupil nebo najal pozemek a na něm zahradničil. Dobrovský se o tom písemně radl se svým odchovancem, který nakonec vzdanému učiteli nabídnou úpravu bývalé koželužny, k níž patřila i rozsáhlá Schönfeldská zahrada. Dne 16. května 1799 přeš Bedřich Nostic

Dobrovskému z Vídně: „Lipa mi oost psal, jako byste se vzdal myšlenky Schönfeldskou zahradu obývat, podle své chuti ji osázeti a ji užívat. Litoval bych toho skutečně, vždyť jsem se tak těšil Váš mítí za souseda a býti svědkem Vaší zábravy a plínosti. Byl bych zas kdy v zimě při lepším počasí Váš navštívil a kvůli přátelské rozmluvě ke zemi obrátil pomáhal. Z počátku chci Váš rostlinami, sazenicemi, nadřadím atd. co možná podporovat. Snad se nebudete otygchat na příteli svém někdy toho neb onoho žádati, co on by opomenul a Vám by scházelo. Prosim, neodepřete mi prosby mé a otyghujte se do té zahrady. U mne máte nyní nepřítelství byt, nemáte pokoje, tam můžete vldnouti celým domkem a zůstanete nám tak nablízku, že při návštěvách sporádání mých sbírek uměleckých a mé bibliotéky pomáhati a takto desaterodobně nahraditi můžete, co pro Váš bibliotéku učiním já...“

Dobrovský se do domu nastěhoval v září téhož roku. Jak napal Pelel 20. listopadu 1798 svému moravskému příteli Janu Petrovi Cerronimu, učení badatel se zabýval „povněním půdy, sázením stromů a rostlin, což mu jest velmi zádrvo a prospěno.“ Žel, nezachovala se určitější zpráva, jaké stromy a rostliny tu Dobrovský sázel, čím vším mu zahrada byla, jak byl zařizen dům, v němž zůstával až do roku 1803, a jak a kolikrát se měnil jeho interier až do časů, kdy tu bydlil Zdeněk Wrtih, Jan Werich, Vladimír Holan nebo do let, kdy se zde odvíjeli ději Neffovy Trindté komnaty. I do doby druhé světové války, kdy i Kampa prožila těžká a tvrdá dramata. A asi se též sotva dočteme, zachoval-li se tu třeba jen jeden jediný strom, který ještě hlídaly oči proslulého vědce, hledajícího tady dělné vysvětlení a tlné duše a těla.

Ozvěny hudební minulosti

Zem na podzim byla uspořádána na sábr Roku české hudby v Berouně sýstava „Ozvěny hudební minulosti“. Jedna její část byla věnována Tekle Podléské. Ve své době slavná a v Evropě známá operní koncertní zpěvka. Její život byl nešední.

Její otec, berounský mlynář tak mlbou hudbu, že všech šesti dcer dal vyučit hudbě a zpěvu. Zákazky hudební výchovy jim dal berounský kantor Josef Nechanický, pak se dvě nejstarší učily hudbě u strýce Josefa Jeřmika, učitele v Ohonich, a zpěvu u Volčeho Brichy v Praze. Ode jiz v mládí dosáhly úspěchů, neboť zpívaly jako operní zpěvačky v Praze, v Brně a ve Vídni. Presio umělecké dráhy zanechaly a obě ustoupily do kláštera.

Václav Podléský se s tím vyrovnal a s otcovskou láskou sledoval u mladých čtyř dcer jejich pokroky a úspěchy v hudbě a radoval se, když se stávaly slavnými. Vzal jim za učitele proslulého kapelníka Calenberského pluku Jana Haraše. Pro samou lásku k hudbě a dcerám začal zanedbávat práci ve mlýně, jeho manželka neměla schopnosti ani čas, aby ho zastala, a tak se časem i pro časou neúrodu dostal do dluhů. Jich přibývalo, takže nemohl nejen platit za výuční dcer, ale šlo to tak daleko, že mu pro dluhy byl v jednu 1770 mign v dražbě prodán. Rodina se odstěhovala do Prahy.

Tam se na Teklu konečně usmálo štěstí. Na doporučení hraběnky z Flemingu, kterou nejmladší a nejmladší Tekla poznala v Karlových Varech, dostala se do učení k Janu Adamovi Hillerovi, kantoru u sv. Tomáše v Lipsku, světověmu hudebnímu pedagogu. Za Teklu do Lipska přijeli i její tři sestry a pro jejich krásné hlasy se Hiller ujal všech, vyučil je opernímu zpěvu a na jeho doporučení byly jako vynikající umělkyně přijaty k opět vlnody Petra Kuronského v Zádní; zároveň se staly společníci a učitelkami zpěvu jeho dcer.

S kapelou vlnody Kuronského podnikaly sestry četné koncertní zábrzy po Evropě. Barbara Podléská první se



Tekla Podléská-Batková byla významnou zpěvačkou v evropské měřítku a podarilo se jí vychovat své neřeře K. Kometové pěvkyni stného významu.

Vídni se jejímu zpěvu obdivoval Wolfgang Amadeus Mozart, a když ji na koncertě v Praze 20. října 1786 slyšel zpívat císař Josef II., tak byl jejím uměním tak uchvácen, že ji pozval do Vídně, kde potom hostovala v Dvorním divadle.

Po rozpuštění kapely a po svém ovdovění žila pak tato slavná pěvkyně od roku 1815 v Praze jako učitelka zpěvu ve své hudební škole. V Praze také 28. 8. 1852 zemřela.

Největší setrvala v kuronské kapeli Tekla Podléská, která se prodávla za houslistu Vítu Batku. Zpívala na koncertech a v divadlech po celé Evropě a obdiv skitizela veliké úspěchy. Ve

Krásné tradice jihočeských velikonoce

Radost ze svátku jara • Co je to Pučálka • Sezometná středa

Velikonoce jsou odjakživa svátky jara. Přitom je zajímavé, že do konce 15. století čeština slovo jaro neznala. Říkávalo se podléte nebo i „to vesno“, případně jeř. Náš výraz jaro vznikl z indoevropského „jór“ a jako slovanšské „jar“ znamenal obilí seté téhož roku, kdy se sklízelo. A z „jar“ se pak jaro stalo podle výrazu „leto“, končícího na — o. Jaro, období kvetoucího devětsilu a jív, proudů nové míry, i otlučení přátelek...

Kořený velikonoce, které jsou od nepaměti předelem mezi zimou a létem, vyvstávají až z půdy starého Egypta. Vrcholem jarních slavností bývalo vzkříšení boha Usira a konaly se v době, kdy vzkříšila semínka trávy v hlíně zpodobňující mumii Usira, kterou egyptští kněží uhněti. Bylo to vždy v březnu. S tímto svátkem byly spojeny i hry, mystérie, ve kterých se objevují představy jarního probuzení přírody a vzniku nového, mladého života. Stalo se pak zvykem, že každý Egypťan si takovou malou mumii z hlíny uhněti i doma a osil ji travním semenem. Je zajímavé, že v jižních Čechách, a jistě i jinde, se dodnes udržel zvyk vypěstovat si v kofeňáčce trávu nebo mladé osení a do čerstvé zeleně vkládat barevná velikonoční vajíčka. Jarní svátky převzala i křesťanská církev a v roce 325 rozhodla, že případnou vždy na neděli po prvním jarním úplňku. To platí dodnes, a tak někdy slavíme velikonoce už v březnu, jindy teprve v dubnu.

K velikonočním se váže řada tradičních lidových zvyků. Nemí divu, vždyť čtyřicetidenní půst, od konce masopustu, byla dlouhá doba, kterou si například v jižních Čechách lidé zpestrovali řadou zvykoslovných zastavení. Bývaly jimi třeba jednotlivé neděle. Té první postní neděli se říkávalo Pučálka. Ten den se totiž vládě na vesnici pojídala pučálka, přes noc napučený a na sladko či na slano usmažený bráček. K této neděli patřila i lidová maskara, Pučálník. Byl to muž v obráceném kožíšku, s beraním na hlavě, který vbíhal

do síní a pohazoval tam trochu hrachu, někdy i hodně smetí a saz. Druhé neděle se říkávalo Prazná a opět podle jídla, které se v ten den podávalo. Byla to obilová zrna, která se upražená pojídala. Třetí postní neděle dostala název Kýchav. Věřilo se, že kdo ten den třikrát kýchne, bude po celý rok zdrav. Další neděle byla Družebná nebo také Liščí. Družebná prý proto, že se o ní scházely na besedu ženy a hostily se koišči družbanci. A Liščí podle toho, že prý ten den naděluje liška dětem precilky. Ty precilky upekly maminky ze soboty na neděli a ráno je rozvěsily na stromy, pro každé dítě svazček, navlečený na proutku. A děti se samozřejmě těšily, jak budou ráno hledat na zahradě precilky. U Orlika nad Vltavou se udržoval zvyk, že se některá žena oblékla do mužských šatů, do obráceného kožíšku, a na obličej si nasadila masku v podobě liščí hlavy. Opásala se povísem a druhým, propleteným trním, proháněla děti, kterým po chalupách nadělovala precilky. Sama pak od rodičů dostávala výslužku.

Následovala známá neděle Smrtná. Na Ševětínku patřila děvčatům. Ta oblékla staměný vich do staré košile, namalovala obličej a krk ověšila pentličkami. Jedno děvčátko neslo vich nabodnutý na tyči, ostatní děvčata šla po straně a každé drželo v rukou konec pestré pentle od smrtky. Za nimi pak šla řada dětí. Průvod prošel vesnicí až k potoku, kde se smrtka odstrojila a vich i s tyčí se hodil do vody. Přitom se vždy volalo: Plav, zimě, hlav, víc se nezastaví jakmile smrtka zmizela z očí, vzala děvčata zelený smrtček, ověšila jej pestrými pentličkami, vyfouknutými vejci a obrázky a za veselého šibetaní se vracela do vsi. Na Doudlebsku se velikonoční čas blásl koledou s litem. Také se jí říkalo medová. To se stromeček, plný láborů, a dalších ozdob, se kterým se chodívala topit smrtka, nakonec zapichl někým kálu a přitom se říkávalo: *Panímámo, my jsme vám zapichli lito u přelítek, aby vám kvetlo moc a moc kytiček, aby vám nasbíraly hodně medu, že jste nám dala koledu.*

Tou koledou býval obvykle hrníček s medem, o který se mají koledníci svorně podělili.

A pak už přišla poslední neděle před velikonoce, Květná. Ta zase patřila chlapcům. V jižních Čechách se jí někde říkávalo i Beránková, a to proto, že ten den nosili chlapci k posvěcení do kostela „berany“, nebo také „košťata“. By-

ly to takové dlouhé, vysoké svazky z jarních raolestí, ovínuté barevnou pentlí. Celý ten beran byl spleten hlavně z proutů lískových, jívových, vrbových, jasanových a z větviček jedličky. Tenhle zvyk se vyvinul z jinak běžného svěcení kožíček a jehněd. Posvěcené snitky, například na Písecku, zastrkovali hospodář ve chlévě, aby „čapodějnice neškodily dobytku“. Snitky se dávaly i na půdu, aby do stavení neuhodilo, hospodyně je zastrkovaly v místnostech za obrazy. Posvěcené proutky se píchaly do obilí, aby lépe rostlo, do pšeničného pole se dávaly křížky, aby pšenice nebyla sněhivá a aby úroda byla chráněna před kroupami, škůdci a přivaly. Proutky se dávaly i do sklepa proti myšim a žábám, hospodyně jimi podkřukovaly housata.

To už byly velikonoce na dosah. Po Květné neděli přišlo modré pondělí, žluté úterý a Sezometná středa, kdy se vymetaly komíny, stavení se bílila, uklízelo se. Mělo se vždycky směrem od východu slunce z rohů světnice doprostřed a říkávalo se: Ven hosti bez kostí! Na Zelený čtvrtek se muselo pojit něco zeleného, třeba salát z mladé kopřivy či lebeda. Ten den také „zvoný odletěly do Říma“. To byl povel pro kluky, aby je svými řehtačkami, hrkačkami a klapačkami až do sobotního poledne nahrazovali. Chodívali od chalupy k chalupě a takhle koledovali:

*Vzkázali vás pozdravovat naši páni,
abyste nám dali něco za hrkáni,
už jsme se my nahrkali,
až nás ruce rozbolely.*

Na Zelený čtvrtek se jídaly jidášky. Bylo to takové dobré pečivo spletené z těstových pramenů. Ty představovaly provazy, na kterých se jidáš oběsili. Byly polité medem, přičemž med měl i takovou ochrannou moc. Věřilo se, že v tento velikonoční čas chrání člověka před uškutitím jedovatými hady a štrý.

Hlavním dnem velikonočního postu byl Velký pátek, i když to v troubě a na plotně už vonělo. Pělo se jehněčí maso, mazance, bábovka ve formě beránka, chystala se sekanice čili velikonoční svitek. Zvláště sekanice nechýběla v žádné domácnosti. Bylo to sekané uzené maso s vajíčky, tukem a s nějakou mladou zelení. A kořenilo se to „jeřábkem“, jak se na jihu Čech říkávalo kmínu. Na Velký pátek se lidé myli v potůčcích, rybnících či ve studánkách. Někde si myli nohy roso, aby je „nebolely a rychleji báhaly.“

Od sobotního večera až do velikonočního pondělí se pak hodovalo. Po tak dlouhém postu chutnalo jistě všechno. Velikonoční pondělí bylo samozřejmě i dnem pomlázky. Po chalupách bylo plno červených, modrých, žlutých a zelených vajíček, někde i krásně voskem zdobené straky, jak se na Blatech říkávalo kráslicím. Umělá barviva

se ještě tehdy neznala. Vajíčka se barvila v odvaru z cibule, z mladého osení, červeného zell, olšové kůry a dokonce i z kávové usazeniny. Na Doudlebsku připravovala děvčata i „zlaťáčka“, vajíčka, polepovaná větrem možným, do páru spojená pentličkou.

V jižních Čechách i jinde je zdobené vajíčko symbolem velikonoce již od pradávna. O velikonočních, světcích jara, se totiž vždy oslavovalo znovuzrození života a probuzení přírody ze zimního spánku. A vejce, jak známo, stejně jako studniční voda, kterou někde mládenci děvčata polévají, jsou znakem opakujícího se neznítkelného života. Zdobení velikonočních vajíček přetrvávalo věky. V době pohanů měla vejce obřadní funkci a ukládala se jako milodary do hrobů, o čemž svědčí vykopávky z dob Velké Moravy. Později, kdy velikonoční vajíčka nabyla nové funkce jako dar živým, se lidé všemožně snažili o jejich zkrášlení, aby vyjádřili úctu těm, jimž je darují. Z této původní tradice se časem vyvinul uznávaný a ceněný obor lidového uměleckého projevu. K nejstarším zdobícím technikám patří malování vajec včelím voskem. Chodská velikonoční kraslice se vyznačovala motivem stylizovaných květů, jinde jako motivy mají ptáky, hvězdy, geometrické obrazce atd.

Většina starých velikonočních zvyků se už i na jihu Čech uchovává jen v kronikách a v paměti staré generace. Na první vajíčka a pomlázku se však dodnes nezapomíná. A tak i o tom letošním velikonočním pondělí zazní na jihočeské vesnici z úst rozesmátých dětí známá koleda:

*Hody, hody, doprovody, dejte vajíčko malované,
neděle-li malované, dejte aspoň bílý,
alepíčka vám snese jing...*

Aufgespießt

Napoleons letzter Stuhl, auf dem er bis zu seinem Tode gesessen hat, wird am 8. Mai im Londoner Auktionshaus Christies unter den Hammer kommen.

Aus einer Bildunterschrift von dpa.

Koupiť nočník, do kterého naposledy ukápnul Lenin...

Aufgespießt

„Ohne Millionäre gibt es keine Sicherheit für Millionen.“

Der westfälische CDU-Landesvorsitzende Kurt Biedenkopf laut AP bei einer Wahlkampfveranstaltung in Köln.

Radio schützt vor Mückenstich
PARIS, 11. April (dpa). Eine der lokalen privaten Pariser Rundfunkstationen will jetzt Schutz vor Mückenstichen bieten. Zusammen mit dem normalen Musik- und Unterhaltungsprogramm soll vom heutigen Freitag an ständig ein Anti-Mücken-Ton ausgestrahlt werden, der die in der Zeit des Eierlegens stehenden Weibchen abschreckt. Der für das Ohr unhörbare Ton imitiert die Vibration der männlichen Mücken und wird schon in verschiedenen Anti-Mücken-Geräten benutzt. Der Rundfunksender „La voix du Léard“ (Stimme der Eldeche) ließ sich aus der Schweiz einen Generator liefern, der den Ton abgibt und angeblich vom eidgenössischen Forschungsamt geprüft wurde.

Tom Miron, 19207 21081977

VELIKONOCE



Lieber Wasser und Seife

BERLIN. 11. April (AP). Über zwei Millionen Tonnen Reinigungsmittel belasten jedes Jahr auf gefährliche Weise die Umwelt in der Bundesrepublik, teilte am Donnerstag die Verbraucherzentrale in Berlin mit. Abgesehen davon, daß es praktisch unmöglich sei, eine Wohnung keimfrei zu halten, müsse es auf dem Küchenboden nicht so sauber sein, daß man davon essen könne. Die Zentrale riet daher, desinfizierende Reinigungsmittel zu meiden und sich nicht von der „Bakterienhysterie“ verunsichern zu lassen. Es riet davon ab, Mittel mit aggressiven und gesundheitsschädlichen Stoffen zu kaufen, was für gewöhnlich an den Warnhinweisen und Symbolen auf der Packung zu erkennen sei. „Allzweckreiniger, ein Schuß Spülmittel oder Essig oder Kernseife tun's in der Regel genauso“ meinte die Zentrale. Ideal sei jeweils das Mittel, das eben noch ausreiche, ein Schmutzproblem zu lösen. In vielen Fällen heiße das schlicht Wasser mit etwas Seife.

RICHTIG, RICHTIG!

Vrchlabský pašijový karneval

V předvelikonočním týdnu, známém „svatý“ nebo „pašijový“, připomínají se dramatické události kolem ukřižování Ježíše Krista. Už od středověku bývají v některých místech svérázné zpodobňování divadelními postupy. Jeden z nejzajímavějších popisů takové pašijové divadelní produkce pochází od turnovského rodáka Josefa Wandera z Grünwaldu, českého kartografa a stavitele silnic. V roce 1770, jako jedenáctiletý chlapec, zúčastnil se originální pašijové hry ve Vrchlabí a po padesáti letech, v roce 1820, zapsal své vzpomínky na tento prázdnostní smutný „karneval“ do rodinné kroniky, dnes bohužel ztracené. Jenom díky tomu, že kustod libereckého muzea Gustav Pazourek roku 1892 z ní tyto vzpomínky na vrchlabskou cyklickou pašijovou hru otiskl, zachovalo se nám o ní toto jediné svědectví.

Vrchlabské „pašije“ začínaly už na Květnou neděli a v každý den až do Bílé soboty byla předváděna některá z vybraných událostí. Prostorem, v němž se obsáhly spektakl rozvíjel, nebylo jeviště, ale celý Vrchlabí. Městské objekty si ponechaly pro hru původní funkci a společenským význam. Tak například šálava se stala vězeňským Kristovým, když v něm byl ze stědy na čtverek bičován a trním korunován. Magistrát města pro tuto akci dokonce propustil vězně. Zámek hrabat Morzinů se proměnil v sídlo Jeruzalémského místodržícího Piláta a podobně se místní děkanství stalo o tomto týdnu sídlem nejvyššího Jeruzalémského kněze – Kajáše. Na Veliký pátek postupovala křížová cesta od děkanského kostela přes zámecký dvůr k hnojišti, do něhož byl svázaný představitel Krista vržen, v něm smýká a pak zbit. Někteří po něm házeli měchýře naplněné krví nebo barvou. Wander vzpomíná na tyto okamžiky jako na „žalostnou podívanou“. Po dalších výstupech došel průvod konečně k svému cíli – na místní popraviště, na němž, jako na Kalvarii, byly až do noci předváděny okamžiky ukřižování.

Jako se proměnilo město v biblický Jeruzalém, i všichni Vrchlabští proměnili se v tomto týdnu v občany Jeruzalémské. Stali se nikoliv diváky hry v našem dnešním pojetí, ale komparesem, účastníkem Kristových pašijí. O obsazení hlavních rolí nerozhodoval herecký um, nýbrž celá řada požadavků, které bylo třeba splnit. Ve zdejším obsazovacím systému nacházíme jednu z nejzajímavějších stránek produkce; je uskutku nevidaný a na-

hlíženo z dnešního pohledu až snad neuvěřitelný. Klíčem k přídělování rolí byla především momentální role a postavení občanů ve společenské struktuře města. A tak záporné postavy pašijí, jež jsou zároven postavami společensky nejvýše stojícími, představuje místní honorace. Důstojné, vážené, významné postavení v městském životě je ve svatotýdenní produkci ukázáno v krajně negativní, dobru nepřátelské a nespravedlivosti činící pozici, která se v kontextu rozvíjející hry projevuje jako trapná, směšná a nebezpečná. Jak byl spektakl ve Vrchlabí obsazen? Piláta představoval skutečný vládce panství, ředitel morzínovského zámku; Kajáše, nejvyššího kněze, někdo jiný než pan děkan, v místní hierarchii nejvyšší: Římskými vojáky byli zámeční zaměstnanci. Rovněž alegorické postavy Hřichu a Velkopátečnických procesů byly svérázně obsazeny. Pan důchodní představoval Lakomství, Smilstvo ačérá lředitelka, které kancelářský pisák, přestrojený za čerta, dělal svědka, tlustý obchodník s přízi představoval Obžerství...

Některé z rolí se staly tradičním vlastnictvím herců. Wander připomíná jen představitele Krista – chudého ševce a matku Marii. Zajímavé bylo obsazení Marie Magdaleny. Ta musela „kuchařce pana děkana ukázat své pěkné tělo“ a musela být „toho roku podlá“. Obsazení bylo tedy pro ni jakýmsi „pranýřem“. Přidělení některých rolí bylo uskutku chápáno jako trest i jako způsob vzejšího kajáčího aktu. Jen tak si vysvětlujeme účasti městské honorace v negativních postavách hry.

Právem Wander považoval celotýdenní pašijovou inscenaci za karneval. Vždyť k jeho bytostnému prastarému principu patřil, že maskou, rolí, rozehranou situací obrací stávající vzhled, oficiální a pravidelný život náruby.

Vrchlabská pašijová lidová slavnost měla být hrána každým rokem. Nedochoval se o tom žádný zápis, a není tudíž známo, kdy a k jakým proměnám dospěla, nevíme také, kdy zanikla.

OMLADNA ZDRAVO!! →

● Nejznámější londýnský obchodní dům Harrod's připravil v těchto dnech pro zákazníky bohatou nabídku českého uměleckého skla. Krásné, nápadité umístění zboží, pochází z velké části ze sklárny Moser i od předních výtvarníků z dalších hutí.

Autofahrer auf Schleichwegen

Schweizer Gebühren verlocken zu Ausweichrouten

ausweichen". Sie verfügten auch über Karten der Automobilclubs, in denen ausdrücklich auf jene Routen hingewiesen werde, auf denen keine Vignettenpflicht herrsche, sagte Fridolin Meier, Dienstchef bei der liechtensteinischen Verkehrspolizei.

Nach dem Grund der Ausweichroute befragt, hätten bundesdeutsche Reisende zur Antwort gegeben, daß sie dabei auch die landschaftlichen Schönheiten des Bündenlandes zu sehen bekämen, sagte ein Sprecher der Bündner Verkehrspolizei. Der wirkliche Grund liege aber klar in der Autobahnvignette. Dies beweise auch eine Verkehrserhebung, bei der im März in Zizers und Maienfeld rund 90 Prozent der durchreisenden deutschen Autofahrer ohne Vignette auf Nebenstraßen Richtung Süden gefahren seien.

VADUZ/CHUR/BERN, 10. April (AP). Bundesdeutsche Autofahrer benutzen auf ihrer Fahrt in Richtung Süden immer mehr „vignettenfreie“ Schleichwege über das Fürstentum Liechtenstein und das Bündenland. Mit einer halben Stunde zusätzlicher Fahrzeit sparen sie damit die jährlich 30 Franken teure Schweizer Autobahngebühr. Nicht nur während der Skisaison, sondern auch während der vergangenen Ostertage hat der Durchgangsverkehr auf den Nebenstraßen so wohl im „Ländle“ wie auch im Bündenland beträchtlich zugenommen, wie Sprecher der zuständigen Verkehrspolizeien in Vaduz und Chur am Mittwoch erklärten.

Bereits im Januar hatte Jugoslawien der Sowjetunion „Geschichtsfälschung“ vorgeworfen. Jugoslawien wolle sich nicht unter die Länder einreihen lassen, „denen die sowjetische Armee tatsächlich die Freiheit und die Änderung des gesellschaftlichen Systems gebracht hat“, schrieb damals die jugoslawische Nachrichtenagentur Tanjug.

Nach Angaben der liechtensteinischen Verkehrspolizei sind es „vor allem deutsche Autofahrer, die dem Vignettenkauf SEHR WOHL!!! SWICHER SI RUSI NEJAK VYOBČAT NA DÍRY V EMENTÁLU, KOTÝ SE ŽIA ZTRACELI...“

Sowjetische Darstellung von Jugoslawen gerügt

BELGRAD, 11. April (dpa). Die angesehene jugoslawische Zeitung „Politika“ rügte am Donnerstag erneut eine sowjetische Darstellung der Geschichte des Zweiten Weltkrieges. Die sowjetische Zeitschrift „Wissenschaftlicher Kommunismus“ habe die Rolle der Roten Armee bei der Befreiung Jugoslawiens über- und die der heimischen Partisanen unterbewertet, begründete die Zeitung ihre Vorwürfe. Schließlich könne man den jugoslawischen Staatsgründer Josip Broz Tito nicht mit kommunistischen Funktionen wie Erich Honecker und Janos Kadar gleichsetzen. Weder der heutige DDR-Parteichef noch der amtierende ungarische Parteisekretär seien im Krieg militärische Oberbefehlshaber gewesen.

● Nejtatárší ředitel či vlastně ředitelka firmy navštívil se podle deníku Daily Telegraph právě do Žiliny 104 let. Je jí M. Moodyová ze Stourbridge ve středoozánské hrabství West Midlands, předsedkyně tamní tiskářské společnosti Mark and Moody od roku 1928.



Bohumil Cepelch

„No no no, to to trvá ...!“

TAK TI NĚKDY NEVÍM, MAMINKO, JESTLI TĚN MÁŠ KLUK ZARJÉ PRO SLEDA NA PRÁVNICKÉ FAKULTĚ NEBO PRO KRIMINÁLE !!



MILÁ MAMINKO A TATINKO, NA FILIZOFICKÉ FAKULTĚ JE TO FJIN A POZNAL JSEM TUBY V PRAZE MNOHO VYJINÁČNÝCH FILIZOFŮ ...

PŘILÍTLO JARO Z DALEKA

VÍTĚZSLAV HÁLEK

Přilítlo jaro z daleka
a všude plno touhy
vše tlačilo se k slunci ven,
že snilo sen tak dlouhý.

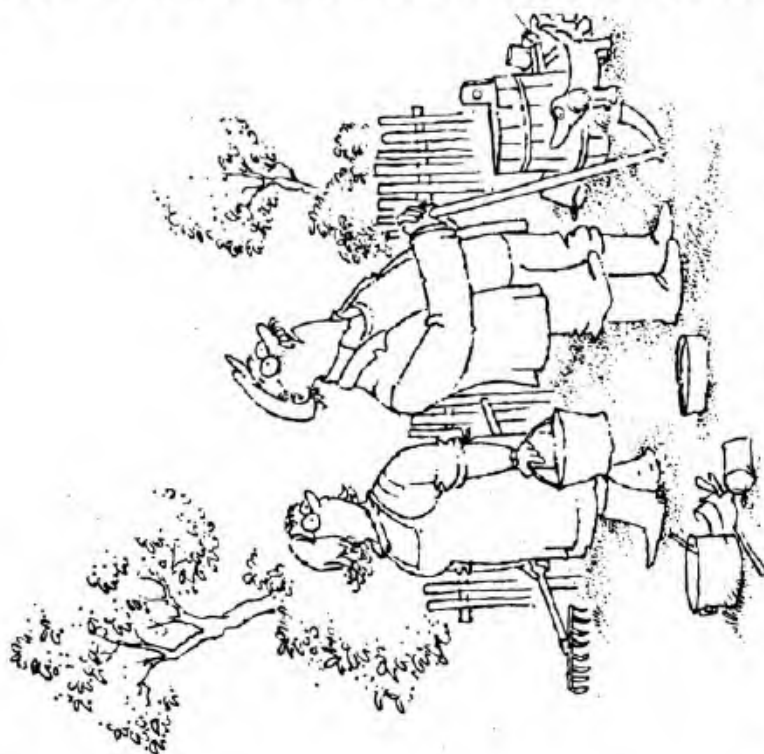
Vylítly z hnízda pěnkavy
a drobné děti z chýše,
a pestré kuřít na lukách
přeslaskou vůni dýše.

Z pětůl se lístek tlačí ven
a pláčkům z hrdla hlásky,
a v řadrech v srdci mladounkém —
tam klíčí poupě lásky.

VÍTĚZSLAV HÁLEK, jehož zlatější 150. výročí narození připomínáme ukázkou z Večerních písní, byl po Nerudovi nejvýznamnější osobností české poezie 60. až 70. let minulého století. Ovládal lehce všchny li terární druhy, nejpůvodnější však byl v milostné a přírodní lyrice (Večerní písně, V přírodě). Tyto básně vynikaly zpěvným tónem a plností citu — proto bývaly tak často zhudebněny. Hálek byl i plodný dramatik. Shakespearovskou tragédií ze srbských dějin Král Vukašin napsal k otevření Prozatímního divadla (1882). Trvalý zájem o divadlo prokazoval (stejně jako Neruda) svou kritickou prací. Svě místo v české literatuře má Hálek, kterého F. X. Salda výstižně nazval „lyrickým tenorem májové generace“. I jako prozák, zejména realistickými povídkami z venkovského prostředí.

• Spojené státy letos dodají do Číny elektronické přístroje v hodnotě dvou miliard dolarů, což je o sto procent více než loni. Podstatně vyšší čínských nákupy padají na vrub čínského programu modernizace elektronického průmyslu.

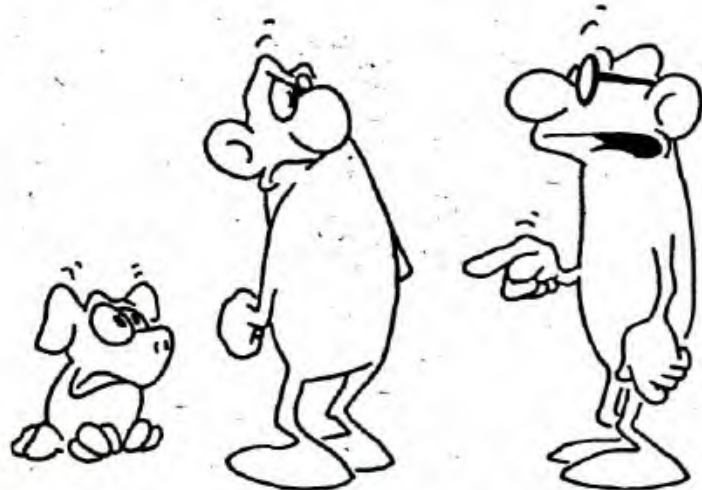
Pokládá se v tom rozhodně přičiněním. ANIŽE TENANTÉ VE ŠKOLE CHVÍLI, KDOŽ SE PROBLÍHL ŽIVOT.



• Velikost ledovcových polí na vrcholech rakouských Alp se v posledních letech silně zmenšila. Podle mínění odborníků bylo to způsobeno jednak snížením průměru sněhových srážek a nadměrným táním ledovců v této oblasti v loňském roce.



„Vola predstavil Vypredaný divadlo! A zrovna v tý dramatický pauze, když se Romeo nakláni nad rakvi...!! Hroma, Karpíšek, ten spadlej činel vám přijde drahejší!“



„Poslyšte, pane, nekřičte na toho psa, on slyší šestnáckrát lépe než vy.“

Lungenkrebs bei Frauen nimmt zu

In den USA sterben mehr Frauen an Lungenkrebs als an allen anderen Krebs-erkrankungen. Damit ist der Lungenkrebs auf dem besten Weg, den Brustkrebs als größtes Krebsrisiko für die amerikanischen Frauen abzulösen. Nach Auskunft des Nationalen Zentrums für Krankheitskontrolle in Atlanta im US-Bundesstaat Georgia ist diese Entwicklung besonders tragisch, „weil sie vermeidbar ist“. Ein Sprecher des Zentrums erklärte weiter: „85 Prozent aller Lungenkrebse werden auf das Rauchen von Zigaretten zurückgeführt. Während mehr Männer in den letzten Jahren das Rauchen von Zigaretten aufgaben, hielten Frauen an ihrer Rauchgewohnheit fest“.

Die Todesursache Lungenkrebs, verursacht durch Zigarettenrauchen, hat unter Frauen — nach US-Angaben — epidemische Ausmaße angenommen. Daß diese dramatische Entwicklung nur geringe Aufmerksamkeit in der Öffentlichkeit findet, erklärten Fachleute mit der Tatsache, daß Lungenkrebs eine schleichende Krankheit ist, die nicht plötzlich auftritt sondern sich in einer langen Periode entwickelt.

TO SE MI LÍTO...!

Klinečtí šumaři prosili široko daleko po celých Brdech. Když se jednou produčovali před takovým fajnsmekrem kumštů, jako byl excelencpán z Trnově, on ani nedýchal. Hráli mu na funuse.



BUĎTO TO SOU LESNÍ ŽINKY NEBO MÁ HAJNĚJ SPRÁVNĚ VODVÁZANY DCERY!

Erstes Wellenkraftwerk in der Nordsee bald fertig

Noch in diesem Jahr wird das erste Wellenkraftwerk der Welt in natürlicher Größe unweit von Bergen in der Nordsee seinen Betrieb aufnehmen. Das Kraftwerk hat eine Grundfläche von 10 auf 10 Meter und soll den Vorausberechnungen zufolge jährlich 1,5 Millionen Kilowattstunden gewinnen. Damit können 70 bis 80 normale norwegische Haushaltungen versorgt werden. Das Wellenkraftwerk arbeitet nach dem Prinzip schwingender Wassersäulen. Eine zweite Anlage, bei der die Wellen Wasser in einen Trichter pressen, um mit ihm eine Turbine anzutreiben, befindet sich gleichfalls in der Nähe von Bergen im Bau. wab

Chruďoš sápa se na Stáhlava: „Krieš! Dnes opět, jen tak tak, že mne tvůj syn z praku netřel do oka!“

„Netřel, tak to nebyl můj syn.“



„BRATŘICKU SRPNE, UŽ MÁME LISTOPADI!“

Noční Sevilla. Stihlý pán s kordem a kytarou. Sluha se žebříkem, který opírá o balkon zčeštěného domu, šepká: „Tak ještě sem, Dóne Juan, a máme pro dnešek padla.“



NEKOUKEJTE NA MĚ TAK DIVNĚ, RÁMBUSEK, A POUŽÍTE, CO CHTEĚL. BÍŠNÍK JEŠTĚ VĚŘÍM - OD STÁŘENHO VOLÁ LŮŽE ČI OČI MĚLADU.



KRÁČÍ K NÁM LISTONOS MATĚJ. V RUCE DRŽÍ NĚJAKÝ BALÍČEK. SNAD UŽ KONEČNĚ DOSTANEŠ ROZUM!



ŠALVĚJ JE PROTI PLICNÍM CHOROBYM, ČERNÝ BEZ ČISTÍ KREV, TŘEZALKA JE NA JÁTRA, MATEŘIDOUŠKA PROTI ÚPORNÉMU, MARŮNKA PROTI NEMOCEN SRDCE, ROZRÁZIL PROTI ŽALUDČNÍM BOLESTEM, TŘESLUČKA TŘÍ ZANĚTECH LEDVIN, ALE OBÁVÁM SE, PANÁČKU, ŽE NÁM MATKA PŘÍRODA NEDALA NIC PROTI HLOUPOSTI...

Výživné mikroorganismy

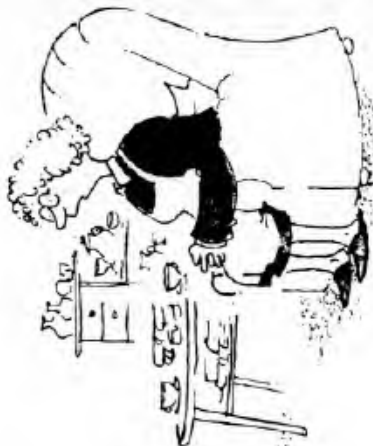
[Job]: Svět mikroorganismů je velmi různorodý. Můžeme z nich vyrobit různé druhy potravin, jež by obohatily náš jídelníček. Důvod, proč se lidé dříve živili vyššími živočichy a rostlinami, nikoli mikroorganismy, je prostý. Po tisíciletí neměli o jejich existenci ani zdání, přestože je využívali např. při pečení chleba, kysání mléka, při výrobě piva či vína apod. Dnes můžeme rozšiřovat okruh produktů, které jsou součástí stravy, záměrně a cílevědomě. Už nyní lze zcela reálně vyrábět z mikroorganismů takové přísady do tradičních druhů potravy, které umožní připravit jídla obsahující optimální množství všech složek, jež člověk potřebuje. Americká firma Amoco Foods zahájila výrobu torutinu, sušiny jednoho druhu kvasinek, kterého využívá jako přísadku při výrobě mnoha potravinářských výrobků. Sovětská vědecká vypracovali způsob pěstování obvyklých kvasinek z etylalkoholu, jež používají při pečení chleba. Obohatí-li se jimi pšeničný chléb, umožní to zvýšit jeho výživnost, pokud jde o bílkoviny jedenapůlkrát, přestože přidáné sušené kvasinky tvoří všeho všudy pouze tři procenta mouky.

Babys hassen Jazz

TOKIO, 9. April (dpa). Ein japanisches Ärzteteam hat mit einem umfangreichen Experiment bewiesen, was jede Mutter aus dem Stegreif hätte bestätigen können: Fast alle Babys hören lieber Wiegenlieder als Jazz und Rockmusik. Der 40 Jahre alte Gynäkologe Masahiro Asada vom Mincho-Hospital bei Osaka trug am Dienstag vor der japanischen Gesellschaft der Geburtshelfer und Gynäkologen die Ergebnisse des von ihm geleiteten Experiments vor. Danach hatten die Ärzte 126 schreiende und 60 schlafende Babys, die eine Woche alt waren, mit unterschiedlicher Musik beschallt.

70 bis 90 Prozent der Säuglinge konnten, wenn sie schrien, mit einem Brahms-Wiegenlied beruhigt werden und hörten auf zu weinen. Das aber genügte den Ärzten nicht: Sie setzten die schreienden Kinder auch lauter Jazz- und Rockmusik aus und stellten fest, daß 80 bis 90 Prozent von ihnen weiter brüllten. Schlafende Säuglinge schliefen zwar weiter, wenn ein Wiegenlied gespielt wurde, aber immerhin drei von 21 konnten zum Aufwachen und zum Weinen gebracht werden, wenn man ihnen Jazz vorspielte, und eines von 13 schlafenden Kindern begann zu schreien, wenn man ein Tonband mit Rockmusik laufen ließ.

KAZAČEK JAKO PROYIMADLO...



Jubileum J. J. Ryby



Krushu J. Komdy

[hvl]: Je to zvláštní: Celý svůj nedlouhý a pestrý věk prožil jako prostý venkovský kantor, a přece plodností převyšoval některé světové génie. Osud mu nedopřál, aby se jako umělec zařadil do kruhu vyvolených, a pouze jediné dílo z jeho 1391 měsíců 1 rozsáhlejších skladeb mu zaručilo trvalou popularitu a slávu, která opravdu žije v srdcích lidí. Jakub Jan Ryba, skladatel a učitel z Rožmitálu pod Třemšínem, připomíná úděl Mozartův, jenže s tím rozdílem, že se český mistr nedopracoval do vládnoucích a Elektických kruhů, aby byl ve své době provázen takovou pozorností, která by jeho osobnost zařadila na vyšší stupínky hudebních dělníků. K všeobecné slávě a uznání ho musela po staletém odstupu a neúspěšné prověrce času přivést jeho věhlasná vánoční mše Hej, mistre, k níž se tak rádi ve svátečním období vánoce pokouší vrátíme. J. J. Ryba nebyl však autorem pouze jediné vánoční mše, ale hned devatenácti, podobně jako četných pastorek, chrámových kantát a písní, jakož i světských kompozic — symfonií, zpěvohr a dokonce pantomimy. Napsal na velkonoční texty i tři Stabat Mater, 35 serenád a nokturen, nesčetná díla písňová. Byl vzdělaný nejen v hudební teorii, kde zveřejnil závažné práce, ale i v několika jazycích a zejména v klasické literatuře. Nešťastný život v učitelské činnosti i v soukromí provázel tohoto neobdobného psance až k smrti dobrovolným odchodem, kterou zaznamenal kalendář 8. dubna před 170 roky. Zůstalo nám po něm tvrdit dědictví, k němuž se vždy rádi budeme vracet.

Iluminované rukopisy

[čtk]: Vyšehradský kodex, korunovační evangelistář, pořízený k první české královské korunovaci Vratislava II. okolo roku 1085, stejně jako Tomáše Štítného Knížky šestery o obecných věcech křesťanských z r. 1376, či perský kodex básní Nizámího z roku 1674 s vzácnou lakovanou vazbou patří k nejcenějším pokladům Státní knihovny ČR v Praze. Asi 150 kodexů shromáždili římský císař a český král Karel IV., a položil tak základ k vytvoření rukopisného fondu. Později ho rozmanžovali univerzitní mistři i měšťané. Koncem 18. století doplňovaly sbírky klementinské univerzitní knihovny rukopisy ze zrušených klášterů. Po vytvoření samostatného Československa byl knihovní fond Klementina obohacován nákupy větších celků, jako např. pražské Lobkovičské knihovny. Dnes seznámuje Státní knihovna ČR širokou veřejnost s nádhernými iluminovanými rukopisy, postihujícími vývoj českého knižního umění od konce 11. století až do 16. století, na řadě výstav. Jejich návštěvníci obdivují krásu gotické malby — symboliku, jemnost provedení i barevnou kultivovanost.

NENÍ TO ŠPATNÉ, ALE UPŘÍMNĚ ŘEČENO - ČEKALA JSEM OD MANŽELSTVÍ VÍCE

PLA PLA PRADEDEČEK...



JENŮ REPEKY BY ZAJÍMALY PRÁVOVA. JEN SE ŘEŠÍME: ŠKOLA, UŽ JE NA STRANĚ.

• Sovětským odborníkům se podařilo obnovit většinu gramofonových záznamů s projevy V. I. Lenina. Ze starých měděných matic, případně přímo z relativně zachovalých desek odstranili vedlejší šumy a projevy znovu zaznamenali na trvanlivější maticy z niklu.



TO JE EE.

LEHKÉ A PLNĚ AUTOMATIZOVANÉ metro vy-
budovaly pro města střední velikosti belgické firmy
z Brug a Nivelles. Zařízení, jež je světovou novín-
kou, jezdí bez jakékoli osádky a je řízeno počíta-
čem. Proti klasickému metru jsou jeho vagóny
mnohem kratší a lehčí. To podstatně snižuje dy-
namické rázy a tím i náročnost na celkovou vý-
stavbu, která podle odhadů má být až o polovinu
levnější než u dosavadních „podzemek“. Belgická
plán má do měsíce rozhodnout, zda bude tento
projekt prvně realizován v Lutychu nebo Monçu.

Syn pošle ze studií otcovi te-
legram:
„Kde zůstaly peníze?“
Otec odpoví:
„Tady.“

Zákazník usedne do křesla a
řká holičovi:
„Všechno co nejkratší!“
„Co prosím?“
„Vlasy, vousy, řeči...“

Autor Némé barikády

(kp): V blízkých se květnových dnech přijdou jistě nejdnou ke slovu povídky a Drdovy Némé barikády — nejslavnější knihy autora, který by dnes dosáhl teprve sedmdesátky. Narodil se 4. 4. 1915 v Příbrami, kde vystudoval gymnázium. V roce 1937, jako posluchač slovanšské a klasické filologie na Karlově univerzitě, nastoupil do redakce Lidových novin. Zastihl tam ještě K. Čapka, na jehož novinářský styl se pokusil navázat. Psal fejetony, reportáže a divadelní kritiky. Jako pětadvacetiletý, v roce 1940, vydal svou románovou prvotinu Městečko na dlaní a rázem vstoupil do širokého čtenářského povědomí. V posledních měsících války vznikala alegorická divadelní pohádka Hrátka s čertem, jež se stala prvním velkým poválečným úspěchem českého divadla (i v mezinárodním měřítku) a jedním z nejlepších českých dramát od roku 1945 do dneška. Úspěch Hrátka s čertem započal J. Drda ještě jednou, na konci 50. let, ve hře (rovněž pohádkové) Dálská bába, hříšná ves aneb Zapomenutý čert. Také ona se dosud hraje v současné době v nové inscenaci Divadla na Vinohradech. Vedle Némé barikády (1945) a Krásné Trolizy (1952), souborů povídek z doby okupace a květnové revoluce, vydal Jan Drda ještě několik cestopisů a pro děti České pohádky. Svým vypravěčským uměním a jadrným, lidovým jazykem navázal na nejlepší tradice české realistické prózy a dramatu.

RUDĚ PRDY, JANA DRDY...

Semena z neolitu

(Job): Semena mohou být běžně skladována rok nebo dva. Potom spotřebují působením vlhkosti svo-
je zásoby energie a ztratí klíčivost. O něco déle ji udrží semena s tvrdou slupkou. Za mimořádných okolností se však může klíčivost zachovat neomezeně dlouho. Rekord drží orientální lotos. S pomocí radikální ni-
ho uhliku se podařilo dokázat, že ja-
Dálého východu, přečkala v klido-
vém stavu celá staletí. Nejstarší by-
la tři semena nalezená roku 1951
v neolitické kánol šest metrů hl-
boko pod povrchem rašelinisté ne-
dálko Tokia. Pod pečlivým dozo-
rem odborníků dvě ze tří semen
vzklíčila. Vyvinuly se z nich typické
lotosové květy, které produkují
nová semena. Ta byla rozestlána bo-
tanickým zahradám celého světa.



Stichwort Ölberg

BOSTON, 10. April (AFP). Eine von
streng bibeltreuen Christen gegründete
US-Ölgesellschaft darf vorerst keine
Aktien in Massachusetts verkaufen. Das
gab ein Sprecher der Regierung dieses
Bundesstaates jetzt bekannt. Mit dieser
Verfügung wurden die schon angelaufe-
nen Transaktionen der „Ford Oil and De-
velopments“ gestoppt, die behauptet, nach
genauer Lektüre der Bibel genau zu wis-
sen, daß es in Israel riesige Erdölvorkom-
men gibt, die ihrer Entdeckung harren.
Die Regierung von Massachusetts wirt
den frommen Ölsuchern vor, ihren Kun-
den weiszumachen, es seien bereits Öl-
quellen in Israel entdeckt worden.

Nach Angaben eines Sprechers der Ge-
sellschaft wurden bereits in 42 Bundes-
staaten der USA Aktien verkauft. Die bi-
belfesten Geschäftsleute versichern ihren
Kunden, sie würden nicht handeln wie
gewöhnliche Ölkauflaute, sondern „der
Heiligen Schrift vertrauen“.

In Israel sind bisher keine nennens-
werten Ölvorkommen entdeckt worden.

ÖLBERG

Die Cannes-Jury

PARIS. Die Jury der 38. Internationa-
len Filmfestspiele von Cannes (8. bis 20.
Mai) unter dem Vorsitz des aus der
Tschechoslowakei stammenden Autoren
des achtfachen Oscar-Gewinners „Ama-
deus“, Milos Forman, wird sich aus Film-
experten aus aller Welt zusammensetzen.
Wie der neue Festivalpräsident Pierre
Virot mitteilte, gehören ihr unter anderem
der französische Regisseur Francis Ve-
ber, der brasilianische Schriftsteller Jorge
Amado, der amerikanische Filmprodu-
zent Walter Mirisch, die britische Schau-
spielerin Sarah Miles und der Leiter der
„Viennale“ in der österreichischen Haupt-
stadt, Edwin Zbonek, an.

AFP

Aufgespießt

„Überstunden sind die Summe der
Zeit, die früher oder später vom
Leben abgezogen wird.“

Aus einem Flugblatt der IG
Druck und Papier

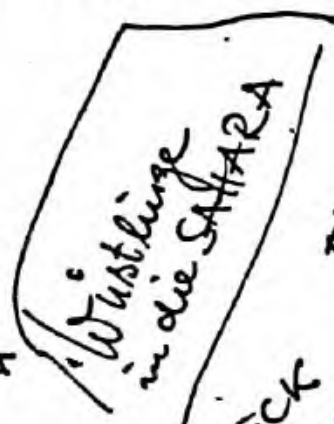
Eigenlob stimmt!

rettet den Wald —
eßt mehr Biber!

IRRE SIND
MENSCHLICH!

Wenn das Wasser
im Bein Wein war...

blau
in
grün
als
gelb



EIN HARTER FLECK
IM BADETUCH
SAGT MEHR NOCH
ALS EIN TAGEBUCH!

Wer reif ist —
fauler schneller!
Reißt dem
Dart in

MACH'S WIE DIE BIRNE,
TRAG'S MIT TASCHUNG!

Lieber
als niederträchtig
Sein oder hochschwanger!
Souda nicht sein.
fragen zu

MONTAGMORGEN 10 NACH 8
UND DIE WOCHE
NIMMT KEIN ENDE!!

SPERMA
DIE TÜR AUF

Wer nicht hören will,
muß FERNSEHEN!!!

BETON
MACHT
BLÖD.

Keiner ist unnütz,
er kann immer noch als schlechtes Beispiel dienen!

Bist gleich
zurück
Gast.

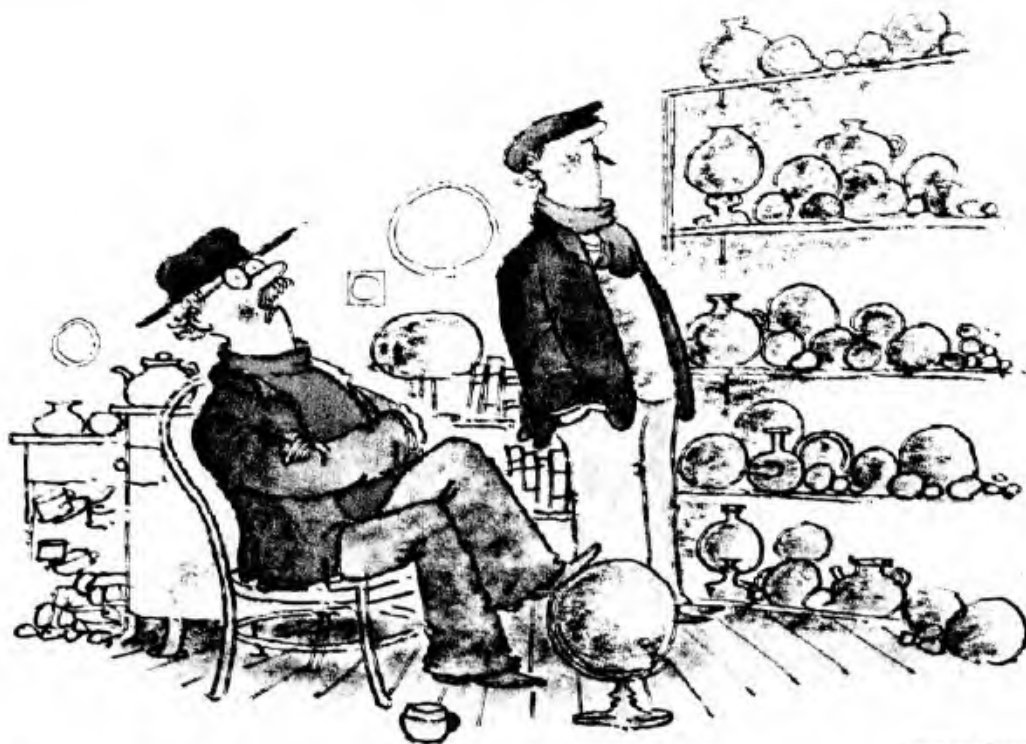
Die Weisheit läuft dem Mensch nach —
aber der Mensch ist schneller.

Mullwauhin
wird in der
Hose.

SEMMELEBRÖSEL IN DEN SOCKEN —
HÄLT DEN ÄRSTEN SCHWEISFUß
TROCKEN!

Lieber Lebenden
als toten Keks!

Es ist besser
zu sich um eine Schweine
entschuldigen
als sie gar nicht
machen!
Lieber hässlich nblau,
als hässlich doof!



„Mám rád kulaté předměty. Připomínají mi, že vím o životě kulový.“

Vladimír Rencín



„Rambousek, běžte si ty svoje sprostárny psát někam jinam.“

Vladimír Rencín

ČLOVĚK



Vladimír Rencín

„To nám, věrným Čechům, z Kostnice vzkazuje? A nějakou čokoládu, sýr či jiný švýcarský pamlssek mistr Jan k listu přibalit neráčil?“



Vladimír Rencín

„Nedraždě mě, světe. Moja Mařka tě to potvrdí, že dovedo bét také pěkná sviňa!“

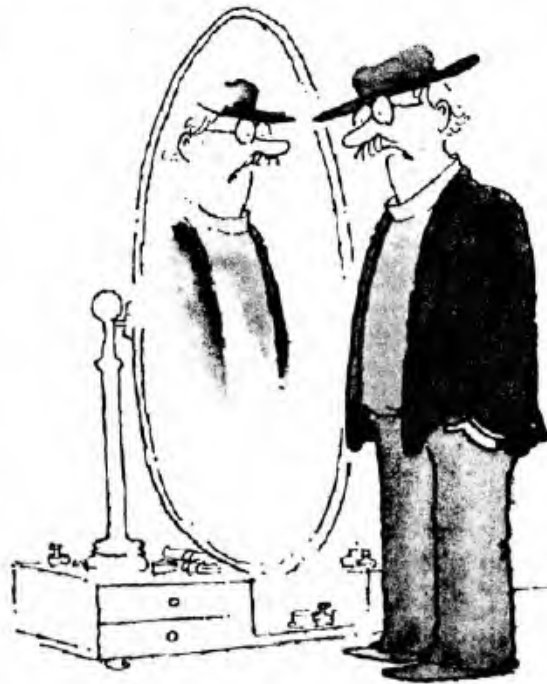


Vladimír Rencín

„Nebliňni, Josef, vylez, tak špatný to tady zas není!“

Exxon und IBM an der Spitze

Der Ölkonzern Exxon und der Auto-Riese General Motors nahmen auch 1984 die Spitzenplätze auf der nordamerikanischen Umsatz-Rangliste mit 90,9 Milliarden respektive 83,9 Milliarden Dollar ein. Ertragsreichstes Unternehmen ist allerdings IBM mit 6,6 Milliarden Dollar Gewinn vor Exxon (5,5 Milliarden) und General Motors (4,5 Milliarden).



„Čím to, že člověka vždycky potěší, když vidí někoho, kdo je ještě blbější než on sám?“

Vladimír Renčín

Voltaire



Vladimír Renčín
„Je nesporné, že pražskými záchodky kráčely dějiny, ale v tomto případě jde o padělek, protože Voltaire v Praze nikdy nebyl.“

„Let probíhal ve dvou fázích. V první, poměrně krátké, jsem si připadal jako orel, ve druhé fázi jako naprostý debil.“



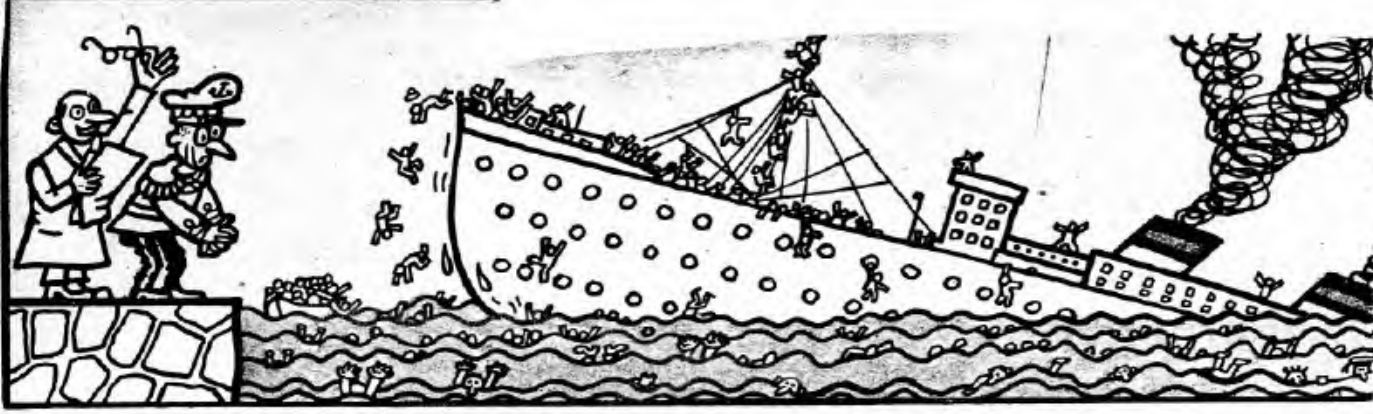
Vladimír Jiránek
„A potom vypukla třetí světová politická realita...“

US-Arbeitslosigkeit stagniert

Die Arbeitslosenquote in den USA blieb im März mit saisonbereinigt 7,3 Prozent gegenüber dem Vormonat unverändert. Die Zahl der Arbeitslosen beträgt 8,4 Millionen.

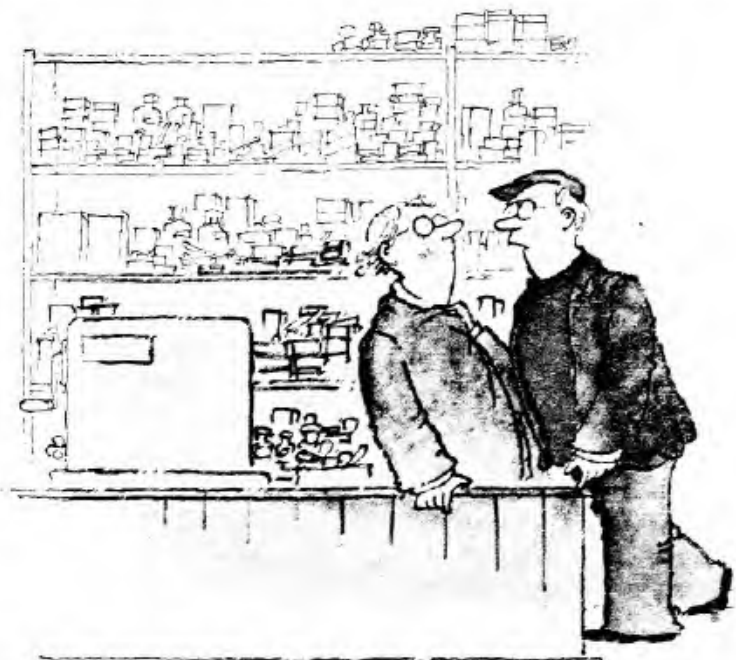


Vladimír Jiránek
„V těchto vesnicích jsou si všichni rovni, člověk člověku je přítelem, práce je radostí. Ale nikdo tam nechce bydlet!“



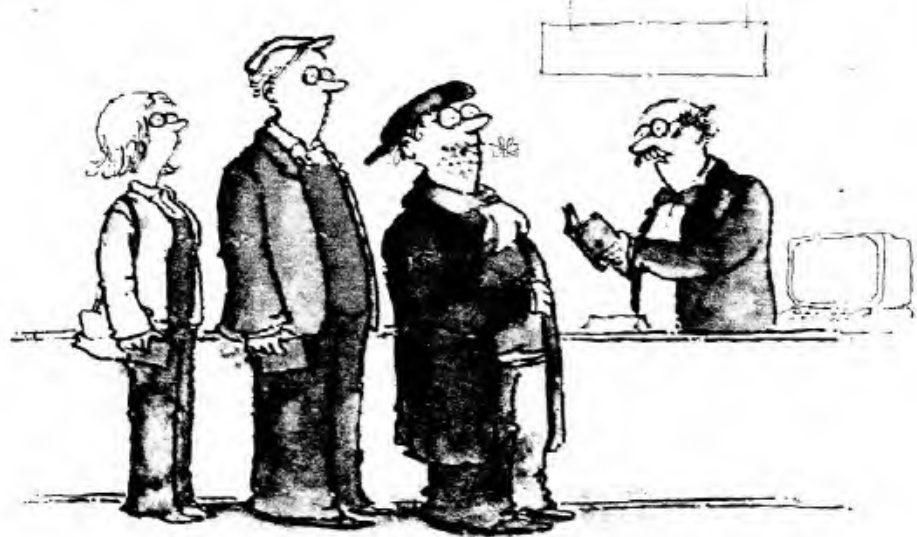
„Konstrukce byla dobrá, takže je to bezpochyby vlhkem.“

Hra na POVEDENOU ČACURU
Početnější skupina hráčů vyhledá věžový
dům a umístí se do světlíku. Vylasovaný
hráč pustí na ostatní ze střechy cihlu.
Koho se cihla dotkne, je POVEDENA
ČACURA, a má právo vyměnit si úlohu
s hráčem.



„Sprej. Proti všemu a proti všem!“

Vladimír Renčín



„Shakespearovy sonety — znám, skutečně pěkná kniha. Ale vybrat si z ní nemůžete ani korunu.“

Vladimír Renčín

Tampons können tödlich sein

NEW YORK, 8. April (dpa). US-Tamponhersteller haben eine freiwillige Rückruf-Aktion für Produkte gestartet, die das Material Polyacrylat enthalten. Die Kunstfaser wird mit dem sogenannten toxischen Schock in Verbindung gebracht — eine plötzlich auftretende und gelegentlich tödliche Erkrankung, von der zahlreiche Benutzerinnen von Tam-

pons befallen worden sind. In Zeitungsanzeigen, die in den letzten Tagen überall in den USA erschienen, boten die Firmen Playtex und Tambrands (Markenname Tampax) ihren Kundinnen den Umtausch von polyacrylathaltigen Tampons an. Tambrands weist darauf hin, daß die besonders saugfähige Faser nicht mehr verwendet wird.



Vladimír Renčín



„Už chápete, v čem spočívá princip mého tak zvaného Diabáckova syndromu, podle kterého bíbost, vzdalující se od nás, se zdá být menší?“

Nazi-Kürzel

Einen besonderen Beitrag zum 40. Jahrestag der deutschen Kapitulation hat der nordrhein-westfälische Verkehrsminister Reimut Jochimsen geleistet. Noch nicht einmal ein Lebensalter nach dem Untergang der Nazi-Herrschaft in Tod und Trümmern sah sich der Sozialdemokrat gezwungen, die Ausgabe von Autoschildern mit Nazi-Kürzeln zu verbieten. Was treibt Menschen vierzig Jahre nach Auschwitz dazu, Abkürzungen des Grauens wie KZ oder SS auf ihren Autos spazieren zu fahren? Alles Unbelehrbare Spinner, Ewiggestrige?

Wohl kaum. Die Nachfrage nach solchen Autonummern hat zugenommen und im Ausland, so der ADAC, hat dieser Trend bereits Proteste ausgelöst.
PAŘ PACEK JE HÁLO!



Vladimír Renčín

„S ohledem na vás musím konstatovat, že jsme ten nápis našli, my ho vlastně jenom mjíme.“



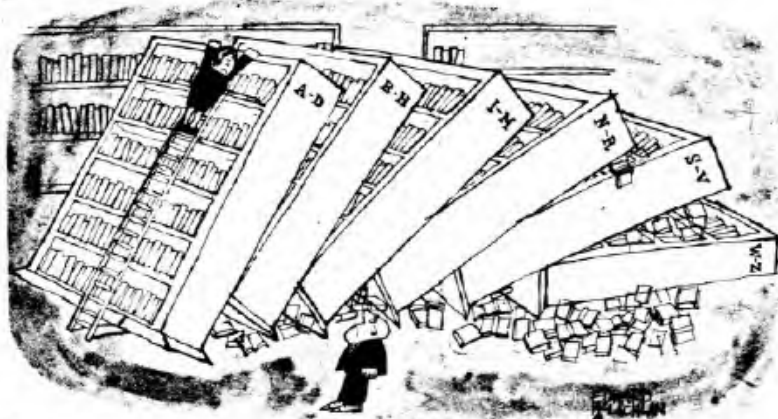
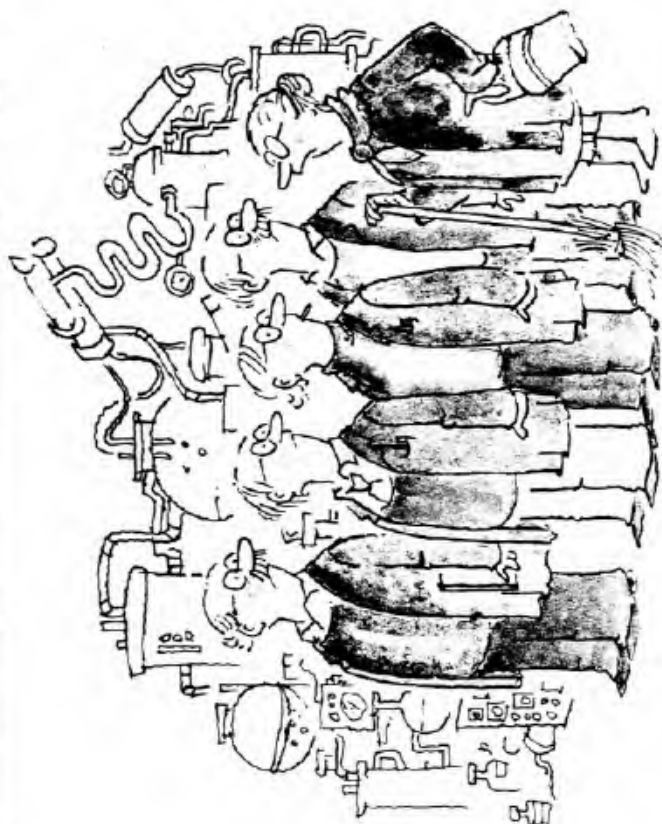
Vladimír Renčín

„Pan doktor má pravdu, nemůžeš být pořád jenom tam. Vylez, Josefe, také žít je třeba!“



Vladimír Renčín

„Tak tu máme zase prosinec, čas zimních radovánek. Dva rumy, pane vedoucí!“



Denkmal für Opfer von Katyn

WARSCHAU, 8. April (Reuter). Die polnischen Behörden haben auf dem Warschauer Friedhof Powazki ein Denkmal für die über 4000 polnischen Offiziere errichtet, die während des Zweiten Weltkrieges im Wald von Katyn unweit der sowjetischen Stadt Smolensk getötet worden waren. Friedhofsarbeiter sagten am Montag, das etwa vier Meter hohe weiße Granitkreuz sei vor mehr als einer Woche ohne vorherige Ankündigung aufgestellt worden. In einer Inschrift am Fuß des Kreuzes heißt es: „Den polnischen Soldaten, Opfern des hitlerischen Faschismus, die in der Erde von Katyn ruhen.“

Nach antiker polnischer Darstellung wurden die Offiziere im Winter 1941 von der deutschen Wehrmacht getötet. Zahlreiche Polen glauben indes, daß die Offiziere von sowjetischen Truppen getötet wurden und daß das Massaker bereits im Jahre 1940 stattfand.

CELÝHO SVĚTU JE VASNY, KDO JE POSTŘÍLEN!



„Čitíš? Z lesa voní pečená kočka!“



VLADIMÍR RENCÍN

... malá, hnědá, tváře divé ... pod plachetkou osoba ... hnáty
kivé, hlas — vichřice podoba! ... Tak to ne! Budu ho žalovat,
z mé ženy si nikdo, ani nějaký Erben, srandu dělat nebude!



Pavel Kantorek

„Tys věděl, že si Novákovici koupili dogu? Jdu kolem a povídám si, jestli maj letos zase tak pěkný hrušky. Přelezu plot, jdu ke stromu a, kamaráde, to byl fofr!“



„Voláš ze služební cesty? Něco ti řeknu, drahy: Měl jsi pravdu. Živého herce nemůže televize nahradit!“

NEPRAKTA



Neprakta

„To je fuk, že se jakost potravin zhoršuje, ale kvalita se nemění!“

Robot „barman“

(Č): Stovky různých nápojů umí namíchat robot „barman“, který byl předveden v San Francisku. Robot přijímá objednávky, nalévá nápoje do vhodných skleniček a přidává i led. „Barman“ je řízen hlasem, na který je naprogramován. Podle svého vynálezce R. Mayera však nereaguje na hlas pozměněný alkoholem. Číslníci, vybavení malým přístrojem, mohou dávat robotu příkazy až na vzdálenost 30 metrů. „Barman“ jim pak oznámí, že nápoj je připraven.

Recept na třetinou bublaninu bez těsta
(Společba: Něco třetí, sklenice vody.)
Vezmeme hst opraných třetí a dáme je
do út. Pak upijeme ze sklenky vodu a
v ústech s třetím zabublam.



• Za 52 000 liber byl v pondělí v londýnské aukční síni Christie's vydražen rakouský plakát, propagující výstavu uměleckých děl ve Vídni v roce 1902. Je to nejvyšší cena, jaká byla kdy za plakát zaplácena.

gons in Bewegung gesetzt und rasten mit Tempo 80 auf einen Bahnhof zu, in dem mehrere Passagierzüge hielten. Auf den Alarm der Streckenwärter hin nahmen zwei Eisenbahner mit einer Lok auf demselben Gleis Fahrt auf, ließen die Waggonen auffahren und zogen die Bremse. Sämtliche Waggonen entgleisten noch rechtzeitig vor dem Bahnhof.

CHAROVNY IZVOZČIKI!



Neprakta — Švandrlík

„Škola tě naučila moudrým býtí, ale já tě naučím, abys nebyl blběj!“



Vladimír Hlavín

„Ve vině je pravda, pojďme raději na pivo!“

Wagemutige Rettungsaktion

MOSKAU, 8. April (Reuter). Mit einer wagemutigen Aktion haben zwei sowjetische Lokomotivführer in der Nähe der Stadt Tscheljabinsk im Ural ein Zugunglück verhindert. Wie die Zeitung „Prawda“ am Sonntag berichtete, hatten sich in der Nacht zuvor 19 auf abschüssiger Strecke unzureichend gesicherte Wag-



„Ach, rcete mi cokoli, příteli, mého názoru nevyvrátíte. Vskutku se domnívám, že naše populární hudba jest zaplavena plytkými texty a slaboduchými melodiemi. Vezměte si například nejpopulárnější skladbu tohoto léta — Mozartovu Eine kleine Nachtmusik!“



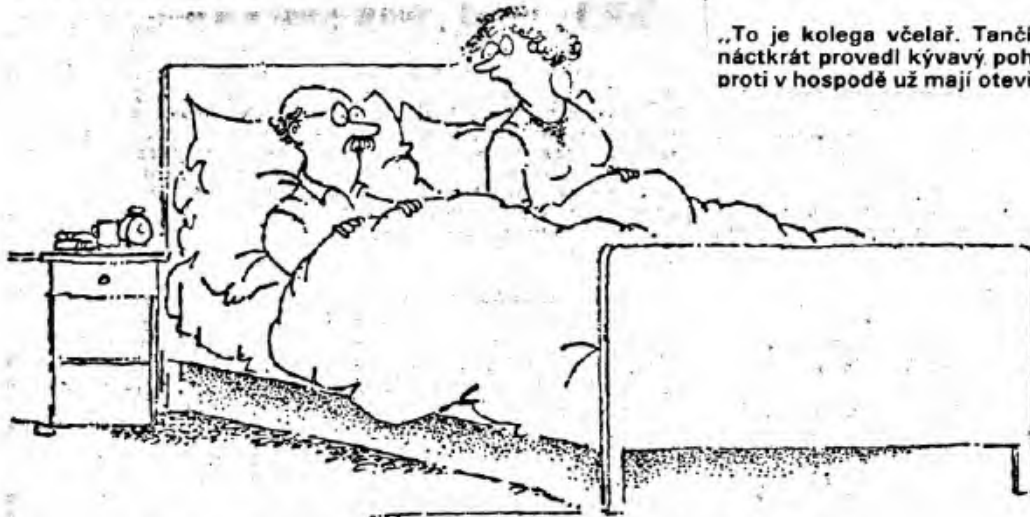
VLADIMÍR RENCÍN

... malá, hnědá, tváře divé ... pod plachetkou osoba ... hnáty
kiivé, hlas — vichřice podoba! ... Tak to ne! Budu ho žalovat,
z mé ženy si nikdo, ani nějaký Erben, srandu dělat nebude!



Vladimír Rencín

„To je kolega včelař. Tančí napravo i nalevo po kružnici, dva-
násobkrát provedl kývavý pohyb zadečku. Sděluje nám tak, že na-
proti v hospodě už mají otevřeno a narazili plzeň.“

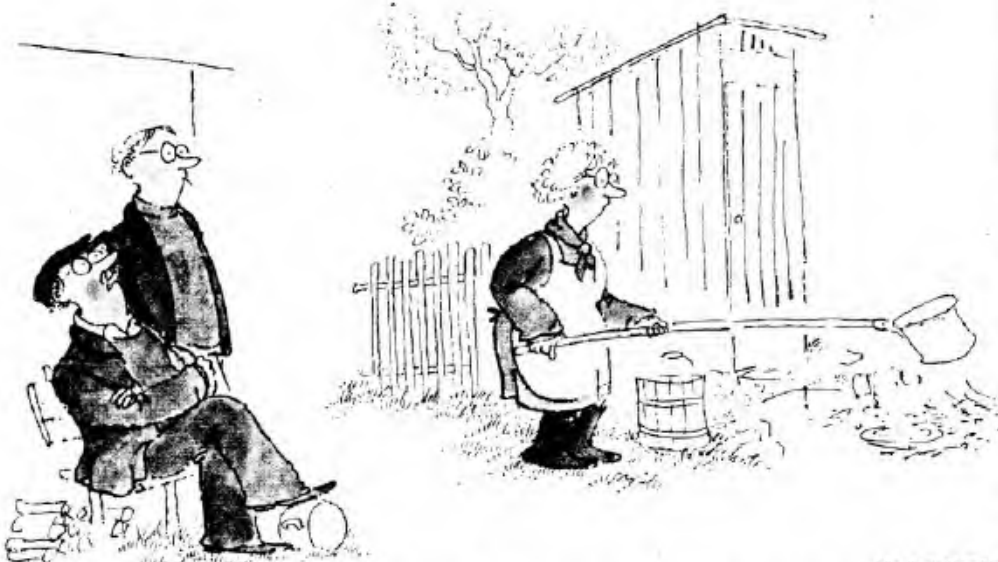


NEMOHLY BY TVÉ MOZKOVÉ BUNĚKY ODUMÍRAT TÍŠEJÍ ?!



Vladimír Rencín

—
„Hm, tohle je ve stavu, o kterém Shakespeare říká —
vymknut z kloubů motor šlí.“



Vladimír Rencín

„Samozřejmě, že jsem to dlouhá léta vybíral sám. Potom ale jednou vypukla emancipace.“

US-Marine auf Rekordtiefe

WASHINGTON, 8. April (AP). Das für drei Besatzungsmitglieder ausgelegte Klein-Unterseeboot „Sea Cliff“ der amerikanischen Kriegsmarine hat im Tiefseegraben vor der mittelamerikanischen Pazifikküste eine Tauchtiefe von 6100 Meter erreicht. Dies teilte die US-Marine am Wochenende mit. Die „Sea Cliff“ wurde zusammen mit ihren beiden Schwesterschiffen „Turtle“ und „Alvin“ in den 60er Jahren für die US-Marine für Tauchtiefen bis 1900 Meter gebaut. Sie wurde

jetzt mit einer Titanhülle und Silber-Zink-Batterien versehen, die es ihr ermöglichen, als erstes Boot ihrer Klasse länger als 16 Stunden in 6100 Meter Tiefe zu verbringen.

In der Erklärung der US-Marine hieß es, mit Hilfe der „Sea Cliff“ seien jetzt mehr als 98 Prozent des Meeresbodens für die US-Streitkräfte zugänglich. Die modernsten amerikanischen strategischen Unterseeboote erreichen eine Tauchtiefe von 305 Meter. Die modernsten Jagd-U-Boote können bis zu einer Tiefe von 450 Meter operieren.



Vladimír Rencín

... a potom je tam, mládenci, nádherná scéna, kdy Cyrano říká — svůj širák odhazuje v dál!“

Než vystoupil Picasso na Olymp

Pouhé dva obrazy z Picassova raného jinošského období, které vlastně Umělecké muzeum ve švýcarském Bernu, podnítilo myšlenku shromáždit a souborně vystavit Picassovy obrazy, jež charakterizují jeho první krůčky na výtvarný Olymp. Odvážná myšlenka byla brzy realizována, a tak se veřejnost v nedávných dnech mohla seznámit s velmi pozoruhodnou výstavou, jež ukazuje jiného Picassa, než jakého známe z obvyklých expozic a galerií.

Bernské Umělecké muzeum si dalo vskutku mravní práci s tím, aby sestavilo co nejúspěšnější soubor Picassových nejranějších děl. S pomocí a pochopením zahraničních galerií od Sovětského svazu až po Ameriku se mu to podařilo. Toto úsilí přineslo i křivený odborný oblas. Na základě shromážděných děl byl sepsán a vydán rozsáhlý katalog o 330 stranách, do kterého přispěli svými studiemi odborníci z řady zemí, včetně sovětských uměleckých historiků. Katalog tak podává téměř neznámá svědectví o Picassově tvorbě, rozptýlené po světě.

Po otevření bernské expozice došlo k příjemnému překvapení. Nejedním obrazem či grafikou byly totiž pokládány za ztracené či nedostupné. Hned na začátku výstavy zhlédneme například Picassův obraz „První svaté přijímání“ z roku 1896 o velikosti 186 X 118 cm, kde se Picasso v mládí představil jako hluboce věřící člověk. Podle vyzrálosti malířského

stylu bychom soudili, že je mohl namalovat dvacetiletý umělec. Blízkým výzkumem bylo však zjištěno, že toto Picassovo dílo je výtvorem sotva patnáctiletého hochy, který se začal teprve rozhlížet v uměleckém ateliéru. Dalším zajímavým objevem jsou na výstavě erotické obrazy, které rozšiřují naše spektrum o jeho pozdějších tematických okruzích. A třetí překvapující dojem přináší obrazy, které představují mladého mistra nejen v jeho rané genialitě, ale otevírají i pohled do nového inspiračního a pocitového umělcova světa. Jsou zde například díla, připomínající reminiscence na tvorbu El Greca. Dvacetiletý Picasso byl tehdy velmi dotčen předčasnou smrtí svého přítele Casagemy, jehož odchod vyvolal v mladém tvůrci četné evokace. Picasso zde znázorňuje velmi působivým vyličením „Casagemův pohřeb“ a formuloval umělecky svůj žal. Zde poprvé pronikly

náznačky pozdějšího Picassova stylu, který se rozvinul plně v jeho „moderní období“.

Výstava v Bernu vypovídá mnoho i o raném životě umělcově. Syn malíře, učitele a muzejního kurátora z Malagy byl důkladně školen ve výtvarném umění svým otcem již od svých sedmi let. Jako čtrnáctiletý kreslil vyzrálé portrétní skici, vládl listotou ruky i představy. Když přišel v sedmácti letech do Madridu na Akademii, školil se na portrétech v kavárnách a častými návštěvami v muzeu Prado. Svůj nejsilnější výraz nacházel v příkladech El Grecových a Velázquezových. Pak přišla na řadu Barcelona a po ní Paříž, kde začal Picasso žít životem bouřliváckého malíře, ochutnal „modernistického vzduchu“ a vedle žánrových obrazů vytvářel často i plakáty. Vdechl do sebe příklad Toulouse-Lautreca a začal kreslit pro noviny a časopisy. Když uspořádal Volliard Picassovi první výstavu, byl již oslavovaným umělcem. Jeho raný umělecký věk dospěl ke konci. Brzy nastoupil novou cestu — ke kubismu.

Z LÉTO SE ZTRACENÝ ROBY. Posledních šest let nebyl z hlediska mykologů ani jeden rok houbovým příznivcem; většinou chyběla vláha. Houbaři však vůbec pozorují trvalé ubývání hub. Jak svědčí doc. RNDr. B. Hlázka, CSC., z Olomouce, z lesů na Hané již zcela vymizela jedna z nejčastějších hub březenka a neustále se snižuje výskyt hrnkovitých hub i lišek. Iako přitina se uvidí dýtkové vláhy, kyselá dešť, které některé druhy hub nesnadněji vstupují těžké mechanizace do lesů, jež není podhouba, a v neposlední řadě i větší počet houbařů, kteří si v lesích někdy počínají dosti vandalsky.

Otrěsná událost

„Když večer uslyšíte z ulice výstřely, tak okamžitě zhasněte, lehněte si na podlahu a čekat, až všechno utichne, nechcete-li se i vy stát terčem smrtících kulek.“ Vzkazala prostřednictvím tisku svým americkým spoluobčanům S. Austinová z Los Angeles. S. Austinová byla čistou náhodou svědkyní otrěsné události: banda výrostků pod jejími okny doslova „prošvihla jako řetězo“ čtrnáctiletého S. Kellyho za to, že odmítl účasti ve večerních loupežných případech v ulicích města. O události referoval všechny americký tisk, v něm probíhá kampaň proti zločinnosti, zejména proti hroznému růstu kriminality mládeže. Komentátoři citují ministra zdravotnictví E. Koppa, podle něhož „násilí v americkém životě dosáhlo podoby skutečné epidemie“. Poznámavější k tomu, že samo konstatování nic neříká. Co je hlavní příčinou „epidemie zločinnosti“? A jak ji odstranit? Na obě otázky odpovídala newyorská univerzita ve studii, kterou zpracoval vědecký tým pod vedením prof. dr. E. Toblera. Vyplývá z ní, že USA „vděčí“ za své světové převahy v kriminalitě především rostoucí chudobě, neboť zdravotní většina deliktů pochází z 32-miliónové armády lidí žijících pod oficiální hranicí bída. A východisko? Doporučuje se zmírnit chudobu těch nejchudších zvýšením částek na sociální účely. Jak to však udělat, když státní rozpočet už teď vykazuje astronomický schodek dvou set miliard dolarů? A navíc je znám nedávný Reaganův příkaz, jenž zní: schodek během tří let podstatně snížit, ale nesahat přitom na částky určené na zbrojení. To znamená, že místo k zvýšení bude docházet k dalšímu škrtům sociálních výdajů. A to dává za pravdu těm kritikům, kteří uvádějí, že nezaměstnanost a ztráta životních jistot — jež plodí frustraci a cynismus produkující násilí — jsou atributy buržoazní společnosti, od níž nelze očekávat, že bude s to se jich zbavit. Takže výzva S. Austinové stejné bude čím dál, tím aktuálnější. (alk)

OTŘESNÁ BLBOST.

Zemřela Hana Frankensteinová

(td): V pátek 29. března odešla náhle od své práce ve věku 81 let naše významná historička umění Hana Frankensteinová, která dříve podepisovala své práce také jménem Volavková. Zůstává po ní sice nedokončená monografie o Whistlerovi, ale zanechala obdivuhodné dílo věnované našim národním klasikům i předním zjevům světového umění. Vděčíme jí především za vědeckou a neúplněji zpracovanou tvorbu Maxe Svabinského, jejíž zásluhou vznikl úplný soupis jímak velmi rozšířené tvorby Mikoláše Alše, nedávno dala také naši kulturu zásadní dar v knize pojednávající o ornamentálních složkách tvorby Josefa Mánesa a nadto editaci řady Malé galerie Odsonu obohacující první českou monografií o Jeronýmu Boschovi. Vykonala i velkou práci v našem muzejnictví a pro jeho světové jméno.

BRATR — BORIS KARLOFF.

Průzkum plzeňského podzemí

(pk): Už bezmála dvacet let je historické podzemí města Plzně středem zájmu odborníků i široké veřejnosti. Zatím jen na přednáškách se Plzeňané dovídají o rozsáhlé síti spleť chodů a prostor pod historickým jádrem města. Než si však tato místa prohlédnou první návštěvníci, bylo nutno provést podrobný průzkum, vyčistit a staticky zajišťovat všechny prostory. Od roku 1967 bylo pracovníky Výstavby kamenouhelných dolů, Geolodické a Stavebního podniku města Plzně částečně nebo definitivně vyčištěno a zabudováno 8740 metrů chodů včetně dvou set sloupů. Archeologové západočeského muzea zároveň podrobně zkoumají bohaté nálezy z odpadových jímek, které chytí také ukazatel veřejnosti. Prohlídkový okruh plzeňským podzemím bude zpřístupněn od 1. května.

Muži soli více

(tk): Nadměrná spotřeba tuků je jedním z nejzávažnějších problémů výživy našeho obyvatelstva. Celé populační skupiny překračují její doporučenou úroveň o 20 až 40 procent. A právě tato skutečnost má negativní odraz na zdravotním stavu obyvatelstva. Jedná se o vysoký výskyt aterosklerotických onemocnění. Trvalým projevem naší výživy je vysoká spotřeba cukru — sacharózy. V posledních několika letech činí v ČR v průměru kolem 38 kilogramů na hlavu a rok. Skutečná spotřeba převyšuje hodnotu doporučenou v doporučených dávkách potraviny asi o 8 kg. Závažným problémem naší výživy je i vysoká spotřeba kuchyňské soli jako jednoho z rizikových faktorů vaskulární krevní tlaku. Fyziologové prokázali, že za normálních podmínek stačí člověku chlorid sodný z přirozených, tj. nepřisolených potravin. Skutečná spotřeba kuchyňské soli je u našeho obyvatelstva však mnohem vyšší. Muži přitom soli více než ženy. Závislost kuchyňské soli na zdraví není v povědomí obyvatelstva dostatečně známa. Prvním krokem k jejímu omezení je snížení rovněž přímého solání, jež je u řady jedinců nepřiměřeně vysoké. Vědci mnozí strádající si přisluhují pokrmy zcela mechanicky — dříve než je vůbec ochutnat.

Liz Taylor ist wütend:

Ihr verstorbener Ex-Gatte Richard Burton hat ihr noch vor seinem Tod einen üblen Streich gespielt.

Denn: Liz geht leer aus, erbt keinen Pfennig!

Sally Hayes, letzte Ehefrau des im August vergangenen Jahres verstorbenen Schauspielers, ist jetzt reich — steinreich.

In seinem vor kurzem veröffentlichten Testament legte Burton nämlich fest:

„Sally soll alles bekommen!“

„Alles“, das sind umgerechnet etwa 10 Millionen (!) Mark.

Liz' Kommentar: „Das hätte ich nicht von Richard gedacht! Aber schön, soll sie eben alles behalten.“

Und: „Verdient hat sie es nicht!“ Die entgangene Erbschaft bringt Liz allerdings nicht an den Bettelstab.

Sie hat nämlich selbst ein „bißchen“ auf die „hohe Kante“ gelegt.

„So etwa sieben oder acht Millionen Mark“, verriet jetzt ihr Steuerberater.

Julio Iglesias, weltberühmter Sänger, Liebling aller Frauen dieser Welt, dreht immer häufiger durch! „Er spinnt, anders kann man das nicht bezeichnen!“ Seine jüngsten „Launen“ sprechen für sich:

- Drei Tonnen Eis ließ er in sein Schwimmbad kippen — weil im das Wasser zu warm war!
- Seine Palmen trugen zu spät Kokosnüsse: Er ließ sie ausreifen, durch eine andere Sorte ersetzen!
- Einem Schuhputzer, der kein Trinkgeld haben wollte, drängte er seine Uhr auf. Wert: 25000 Mark!

● **TAKE NO 20 RAY MILLIONÄREK!**
Dadávky výpočetní techniky z USA do Číny se v loňském roce více než zdvojnásobily. V roce 1984 nakoupila Čína americké počítače a kon-
plácké stroje za 101,2 miliónu dolarů, zatímco v roce 1983 investovala do stejných nákupů „pouze“ 50 miliónů.

„Ty jsi divný, Jobe,“ pravil Bůh, „seslal jsem na tebe mor a hlad, vzal ti ženu, děti i bohatství. Proč mne přesto chválíš?“

„Umožnil jsi mi pochopit,“ odpověděl Job, „že s takovými jako ty je lepší si to nerozházet.“

VÝROČÍ KOŠICKÉHO
VLÁDNÍHO PROGRAMU

PŘED 40. LETY BYLA USTAVENA V KOŠICÍCH NEDEMRATICKÁ VLÁDA TZV. NÁRODNÍ FRONTY. BYLA ZAKÁZANA OPOZICE A V NOVÉM VLÁDNÍM PROGRAMU BYL ZAKOTVEN POSTULÁT "PŘÁTELSTVÍ S SSSR NA VĚČNÉ ČASY".

Jmenovací dekret prezidenta republiky ze dne 4. dubna 1945, adresovaný panu velvyslanci Zdeňku Fierlingerovi.

Pane velvyslanče, jmenuji Vás předsedou vlády. Zároveň jmenuji:

p. Josefa Davida náměstkem předsedy vlády, p. Klementa Gottwalda náměstkem předsedy vlády, p. Viliama Širokého náměstkem předsedy vlády, Msgr. Dr. Jana Šrámka náměstkem předsedy vlády, p. Jána Ursíniho náměst. předsedy vlády, p. Jana Masaryka ministrem zahraničních věcí, gen. Ludvíka Svobodu ministrem národní obrany, Dr. Huberta Ripku ministrem zahraničního obchodu, p. Václava Noska ministrem vnitra, Dr. Vavro Škrobára ministrem financí, prof. Dr. Zdeňka Nejedlého ministrem školství, Dr. Jaroslava Stránského ministrem spravedlnosti, p. Václava Kopeckého ministrem informací, p. Bohumila Laušmana ministrem průmyslu, p. Júlíu Duriše ministrem zemědělství, Dr. Ivana Pietora ministrem vnitřního obchodu, gen. Antonína Hasala ministrem dopravy, p. Františka Hálu ministrem pošt, Dr. Josefa Šoltése ministrem ochrany práce a sociální péče, prof. Dr. Adolfa Procházku ministrem zdravotnictví, p. Václava Majera ministrem výživy, Dr. Vlado Clementise státním tajemníkem v ministerstvu zahraničních věcí, plk. Dr. Mikuláše Ferjenčíka státním tajemníkem v ministerstvu národní obrany, p. Jána Lichnera státním tajemníkem v ministerstvu zahraničního obchodu.

Dr. Edvard Beneš v.r.

Aufgespießt

"Was im Konzentrationslager Flossenbürg möglich war, müßte heute auf einem Bankentag oder anderswo auch möglich sein."

Bundeskanzler Helmut Kohl (CDU) auf dem Deutschen Bankentag über Zukunftsoptimismus der Wirtschaft in Erinnerung an den protestantischen Theologen Dietrich Bonhoeffer, der vor seiner Hinrichtung im KZ „trotz seiner — im Menschlichen gesehen — verzweifelter Lage auf die Zukunft“ gesetzt habe — laut Bulletin der Bundesregierung Nr. 37 vom 2. April 1985.

TO SNAD NEVÍ MOŽNÝ!

Města v roce 2000

[t]: Více než polovina obyvatel Země bude podle zprávy OSN žít roku 2000 ve městech, většina z nich v aglomeracích s více než miliónem obyvatel. Koncem století bude podle tohoto předpokladu žít na naší planetě 6,1 miliard lidí, z nich 3,2 miliardy, tj. 52 procent, ve městech. Na 41 procent městského obyvatelstva bude soustředěno ve 430 velkoměstech.

Nová československá vláda, /.../ je vládou Národní Fronty Čechů a Slováků. Pokud jde o národní strukturu vlády, tvoří ji 16 Čechů a 9 Slováků. Pokud jde o politické složení vlády, mají české politické strany po třech zástupcích, a to: Komunistické strany Československa, Československé sociálně demokratické strany dělnické, Československé strany národně socialistické a československé strany lidové. V zastoupení Slovenska Národní Rady jsou ve vládě tři představitelé Komunistické strany Slovenska a tři představitelé Slovenské strany demokratické...

Vláda, oceňující výjimečné zásluhy Rudé armády o naše osvobození i její rozhodující úlohu v zajištění naší budoucnosti a vzdávající hold nedostiznému vojenskému umění, bezpříkladné sebeobětavosti a bezmeznému hrdinství jejich příslušníků — chce ještě více upevňovat bojovou spolupráci čsl. armády s Rudou armádou a vidí v ní vzor pro budování nové, skutečně demokratické, antifašistické čsl. armády...

Vyjadřující neskonale vděčnost českého a slovenského národa k Sovětskému svazu, bude vláda pokládat za neochvějnou vnitřní linii československé zahraniční politiky nejtěsnější spojení s vítěznou slovenskou velmocí na Východě. Smlouva československo-sovětská z 12. prosince 1943 o vzájemné pomoci, přátelství a poválečné spolupráci bude určovat pro veškerou budoucnost zahraniční politickou pozici našeho státu...

Zcela nově bude vybudován i v kulturním ohledu náš poměr k největšímu našemu spojenci — SSSR. K tomuto cíli nejen bude z našich učebnic a pomůcek odstraněno vše, co tam bylo antisovětského, mládež bude i náležitě poučována o SSSR. Ruský jazyk bude proto v novém učebním plánu z cizích jazyků na prvním místě. A bude postaráno i o to, aby naše mládež nabyla potřebných vědomostí o vzniku, řízení, vývoji, ekonomii a kultuře SSSR. Na univerzitách k tomu účelu budou zřízeny i nové stolice: dějin SSSR, ekonomiky SSSR a práva SSSR...

BEZ KOMENTÁŘE...

Protestschreiben an Husak

Kardinal prangert staatliche Eingriffe bei Gedenkfeier an

WIEN, 3. April. In der Tschechoslowakei sind die Beziehungen zwischen Staat und katholischer Kirche neuen Belastungen ausgesetzt. Der Prager Erzbischof, Kardinal Frantisek Tomasek, protestierte in einem Schreiben an Staatspräsident Gustav Husak, die CSSR-Regierung sowie an das Amt für Kirchenfragen gegen ein staatliches „Maßnahmenpaket“, mit dem die bevorstehenden Kirchenfeiern aus Anlaß des 1100. Todestages des Slawenapostels Methodios reglementiert werden sollen.

Der Anlaß ist um so bemerkenswerter, weil vor etwa einem Jahr Kardinal Tomasek für dieses Jubiläum — der heilige Methodios aus Saloniki starb während seiner Missionsreise am 6. April 885 in Mähren — Papst Johannes Paul II. in die CSSR eingeladen hatte. Jetzt mußte der Erzbischof dagegen protestieren, daß selbst bei den „papstlosen“ Feiern gegen die Teilnehmer Kontrollmaßnahmen geplant würden, die den Eindruck erweckten, als gefährdeten diese Feiern den Be-

Das Franz-Josef-Ei

Dr. h. c. Franz Josef Strauß
Vorsitzender der Christlich Sozialen Union
Bayerischer Ministerpräsident
— persönlicher Referent —
München, 8. 3. 1985

An die Herausgeberin der Abendzeitung
Frau Anneliese Friedmann
Sendlinger Straße 79
8000 München 2

Sehr geehrte Frau Friedmann,
wir wurden dieser Tage darauf aufmerksam gemacht, daß sich in den WC-Anlagen im 3. Obergeschoß des Redaktionsgebäudes der Abendzeitung in der Sendlinger Straße Aufkleber der CSU und solche mit dem Porträt des Herrn Ministerpräsidenten befinden sollen.

Ich wäre Ihnen dankbar, wenn Sie veranlassen könnten, daß diese möglichst umgehend entfernt werden. Diese sind in eindeutig herabwürdigender und verletzend Absicht angebracht. Damit ist der Tatbestand einer Beleidigung erfüllt.

Für eine kurze Nachricht wäre ich Ihnen dankbar.

Mit freundlichem Gruß
Christian Hegemer

Dies ist keine Satire, sondern die wörtliche Wiedergabe eines Briefes des Büros des Bayerischen Ministerpräsidenten Franz Josef Strauß an die Herausgeberin der Münchner Abendzeitung



Dne 1. dubna byla vydána 100korunová stříbrná mince věnovaná mistrovství světa v hokeji Praha 85. Autorem je národní umělec Jan Kulich. Repr: CTK

Jubileum Večerní Prahy

(tkt): U příležitosti 30. výročí založení tiskového orgánu pražského městského výboru KSČ — Večerní Prahy — se všera uskutečnilo v Brožíkově síni Staroměstské radnice slavnostní shromáždění spolupracovníků a pracovníků této redakce.

● V Sovětském svazu bylo loni vyřezáno 587 miliard krychlových metrů zemního plynu, což je více než například vyprodukují Spojené státy, Francie a Velká Británie dohromady.

● Chování některých žáků v britských základních školách už natolik ohrožuje plynulost výuky, že učitelé budou nadále žádat neukázněné žáky a jejich rodiče, aby podepsali „smlouvu o dobrém chování“. V případě jejího nedodržení budou žáci ze škol vyloučeni.

stand der Republik. Die Maßnahmen gegen die Gläubigen seien „völlig gesetzwidrig“ und stünden im Widerspruch zur CSSR-Verfassung sowie zur UN-Deklaration für Menschenrechte, heißt es in dem vom 18. März datierten Schreiben. Kirchliche Feiern hätten in der Tschechoslowakei noch nie antistaatlichen Charakter gehabt, versichert der 85jährige Kardinal.

Der Prager Erzbischof protestierte in einem zweiten Brief an die Prager Wochenzeitung „Tribuna“ gegen zu Jahresbeginn erfolgte Verunglimpfungen der beiden Slawenapostel Kyrill und Methodios, die im kommunistischen Bulgarien als „Nationalhelden“ gefeiert werden, sowie den tschechischen Nationalheiligen Vojtech (Adalbert). Die Beziehungen zwischen Kirche und Staat sind auch durch einen Prozeß in Bratislava belastet, in dem drei junge Katholiken wegen Einfuhr kirchlichen Schrifttums aus Polen zu anderthalbjährigen Gefängnisstrafen verurteilt wurden.

VĚTŠÍ NADÁVKA NEŽ ŽIVNĚ JE HUSÁK!

ZMRZLINU skoro za pól miliard liber — v průměru devadesát pátá na každého muže, ženu a dítě — zkonsumovali loni Britové. I když spotřebou asi 6,2 litru zmrzliny na osobu překonali míšní Britové Itálii, jsou na světě až na osmém místě. Světové prvenství drží Američané, kteří spotřebují ročně na hlavu 20,9 litru zmrzliny.

Aufgespießt

„Die Zahl der Arbeitslosen geht weiter erfreulich zurück.“

Der CSU-Sozialexperte Horst Seehofer zum höchsten März-Stand der Arbeitslosigkeit seit Bestehen der Bundesrepublik.

BLBEYM SE TU DADI!

Cassella erhöht Dividende

Die zu über drei Viertel zum Hoechst-Konzern gehörende Cassella stockt die Dividende von zehn auf 15 Prozent auf. Der Umsatz in der Gruppe stieg 1984 um neun Prozent auf 909 Millionen Mark.

1090 7E MEYCH

Petrodollars fließen spärlicher

Saudi-Arabien erlitt im vergangenen Jahr einen Rückgang seiner Öleinnahmen um fast ein Drittel auf umgerechnet noch gut 100 Milliarden Mark.

CHU DAČIKOVIA...

Kubelik will 1986 abtreten

MÜNCHEN. Rafael Kubelik, bis 1979 langjähriger Chefdirigent des Symphonieorchesters des Bayerischen Rundfunks, will am 30. Mai 1986 zum letzten Mal am Pult stehen. dpa

Pole čekají na zrno

KDYŽ NÁHODOU PŮJDE NĚJAKÝ ZEMĚDĚLEC KOLEM...

»Odemykání« Vltavy

(čtk): Trojnásobným otočením klíče ve vodě pod Soumarským mostem byla v sobotu „odemčena“ řeka Vltava pro vodní turisty. Symbolické zahájení plavby po této, více než 435 kilometrů dlouhé řece, se konalo pod patronací členů TJ Horní Vltavice letos již po patnácté. Poté se vydalo na třicetkilometrovou trasu chráněnou oblasť a dokonce státní rezervaci Mrtvý luh až do Nové Pece na osmdesát plavidel.

DOKUMENTACE K TZV. „SLOVENSKÉMU ŠTÁTU“

NOVÉ SLOVENSKO
ilustrovany mesačný časopis slov. republiky

DIE NEUE SLOWAKEI
III. Monatszeitschrift der Slov. Rep.
NÁRODNÝ SVIATOK SLOVENSKÝ
14. MAREC 1939

Veríme vo víťazstvo!

Veríme Vodcovi rodiacej sa novej národnosocialistickej Európy, Hitlerovi.

Veríme vo víťazstvo nemeckej armády na všetkých frontoch.

Veríme, že nemecký vojak zvíťazí nad svetovým židovstvom.

Veríme, že nemecký vojak zvíťazí nad kapitalizmom.

Veríme, že nemecký vojak zvíťazí nad komunizmom.

Veríme, že víťazstvo nemeckej armády prinesie zrodenie novej Európy.

Veríme, že víťazstvo nemeckej armády zabezpečí večný mier.

Veríme, že boj slovenskej armády po boku víťaznej armády nemeckej nám zaistí pevné miesto v novej Európe.

Veríme, že všetky naše oprávnené požiadavky, vykypené krvou našich najlepších synov, sa do dôsledkov splnia.

Ročník-Jahrgang III. Číslo-Nummer 11. Bratislava, 1941.

Najprísnejšie rasové zákony na Židov sú slovenské.

V istom ohľade sú prísnejšie, ako nemecké. — Kto je Židom? Židia

budú označení. — Židia nebudú vo verejných a štátnych službách. 270 paragrafov máme na Židov.



PO UZÁVERKE DOŠLO

Náš slovenský spolupracovník nám telefonicky sdělil, že 16. března byla v Mnichově založena „slovensko-německá společnost“, která vychází z ideje fašistického Slovenského štátu z roku 1939. Tato společnost údajně sleduje slovenské separatistické cíle.

PANE VRCHNÍ, PLATÍM!

Platit rychle znamená také rychle účtovat. Dobrou pomocí moderních lidí, a tedy i účtujících pracovníků je malá elegantní kalkulačka ELTOR 60. Hmotnost 6 dkg, rozměry 115 x 65 x 6 mm. Odpadá u ní starost se sháněním baterií, protože „jede“ na světelnou energii. Cena 820 Kčs. Nejpohodlnější si ji opatříte na dobírku poštou ze Zásilkové služby Tesly Eltos, nám. Vítězného února 12, PSC 668 19 Uherský Brod. Pro objednávku vám stačí korespondenční lístek. Tuto kalkulačku i jiné typy a další výrobky spotřební elektroniky obdržíte též v prodejnách Tesly Eltos.

TESLA ELTOS

oborový podnik

NENÍ NAD NÁPADITOU REKLAMU!

VLASTNÍM OCÍM NEVERILÍ čtenáři australského deníku Sydney Morning Herald, když čekali zprávu o výsledcích průzkumů v obchodech s upomínkovými předměty: devadesát procent „typicky australských suvenýrů“ v podobě plyšových klanů pochází z různých asijských zemí a miniaturní bumerangy se dovážejí dokonce až z Itálie.

Einigung über Hungerhilfe

WASHINGTON, 3. April (dpa). Der US-Kongress hat sich am Dienstag auf eine Gesetzesvorlage geeinigt, die die Bereitstellung von 800 Millionen Dollar in diesem Jahr für die von Hungersnöten betroffenen Staaten Afrikas vorsieht. Die Vorlage muß noch von Präsident Ronald Reagan unterzeichnet werden. Der größte Teil des Geldes soll nach Äthiopien, nach Sudan und Tschad fließen.

BOLŠEVICI PALLAVI PROTI HLAVU ZOBANŮ!

Bilanz des Hagelsturmes

MÜNCHEN, 3. April (dpa). Als „weltweit größtes Hagel-Schadensereignis“ bezeichnete die Münchner Rückversicherungs-Gesellschaft am Mittwoch den verheerenden Hagelsturm am 12. Juli 1984 in der bayerischen Landeshauptstadt. Der volkswirtschaftliche Schaden werde auf mehr als drei Milliarden Mark geschätzt, der Versicherungsschaden lag bei 1,5 Milliarden Mark, heißt es in der Mitteilung. Davon mußten allein für demolierte Kraftfahrzeuge 800 Millionen Mark, für Schäden an Wohngebäuden und Hausrat 350 Millionen Mark und an Flugzeugen 180 Millionen Mark bezahlt werden. Das Ausmaß der Beschädigungen werde plausibel, wenn man sich vorstelle, daß die Hagelkörner einen Durchmesser von bis zu zehn Zentimetern hatten. HŠTY PADALY I TRAKAŤE...

Doppelgänger verbannt

BERN, 3. April (AFP). Nach massiven Protesten Großbritanniens werden die Doppelgänger von Königin Elizabeth II., Prinzessin Diana und Prinz Charles nun von den Bildschirmen der drei schweizerischen Fernsehanstalten verschwinden, wo sie bisher für die Produkte der Kaufhauskette MIGROS geworben haben. Dies wurde am Mittwoch in Bern bekannt. Die britische Botschaft in der Schweiz hatte Protest eingelegt. Daraufhin seien die Werbespots zurückgezogen worden.

NAHDAI' 7E GORBAČOVŮH!

Was glücklich macht

PEKING, 3. April (dpa). Wegen ihrer tadellosen und engagierten Arbeit ist die Klofrau Zhong Yangmin aus Kanton in der Mittwochausgabe der „Volkszeitung“, dem vornehmsten Sprachrohr der Kommunistischen Partei Chinas, in großer Aufmachung gewürdigt worden. Eingeraht zwischen hochpolitischen Artikeln über den Volkskongreß wird auf der Titelseite geschildert, wie sich Frau Zhong die Auszeichnung „kultivierteste Toilette“ verdiente: Alle Stichprobenkontrollen in den drei von ihr betreuten Häuschen bestanden sie im vergangenen Jahr glänzend und erreichte die Traumnote vom 99,98 Leistungspunkten. Ihre Plumpsklosetts im Zentrum der südkinesischen Metropole putzte sie penibel vom Morgengrauen bis in den späten Nachmittag. Selbstlos half sie Kunden in Not: So angelte sie einmal einem kleinen Mädchen den verlorenen Hausschlüssel eigenhändig aus der Grube, lobt die „Volkszeitung“. Kommentar von Frau Zhong zur unerwarteten Ehrung: „Wenn die Massen zufrieden sind, das macht mich glücklich.“

SRACKY-HUŽ ŽIVEL!

Ursache: glimmende Zigarette

Sieben Verletzte bei Brand in Frankfurter Wohnhaus

...DEJ MI NA DRAHA...

LISTUJEME V DĚJINÁCH ČESKÉHO KRÁLOVSTVÍ

Vliv a význam českého krále mohli ještě vzrůst získáním císařské koruny Svaté říše římské. Z trojho manželství neměl však Přemysl Otakar II. mužského potomka — dědice a tím ani potřebnou motivaci pro snahu získat císařskou hodnost. Teprve narození prince Václava 1271 dodalo králi potřebného impulsu. Mezitím se však mezinárodně-politické vztahy změnily v neprospekch k plánům českého krále. Přílišný růst moci francouzských Anjouovců v Itálii přiměl římského papeže ke změně jeho říšské politiky. To mimo jiné přispělo i k pádu mocného českého krále 1278 na Moravském poli.

Smrt Otakara II. otřásla Českým státem. Za sedmiletého prince Václava se však staví šlechta, dosud odpírající centralizačním snahám jeho otce.

Po smrti Rudolfa Habsburka je to opět český král, kdo svou vahou v Římské říši rozhoduje o obsazení císařského stolce. Václav II. připojuje k České koruně Horní Slezsko. Po vymření polského královského rodu Piastovců 1300 a uherského panujícího rodu Arpádovců 1301 byly obě koruny nabídnuty českému králi. Václav II. přijal Korunu polskou pro sebe a Uhry pro svého syna. Boj o vytvoření česko-polsko-uherské unie však nebyl dokončen pro předčasnou smrt Václava II. a Václava III. (Podle J. V. Šimáka).



AKTUALITA

MOSKVA: Sovětská agentura TASS včera zveřejnila prohlášení, v němž se mj. píše: V poslední době přicházejí z JAR každý den informace o srovnání pětistupňové obyvatelů černookých štvrtí, kteří protestují proti nelidskému systému apartheidu. Proti barbarismům demagogů jsou nasazovány vojenské oddíly, speciální policie a bezpečnostní síly. I podle oficiálních údajů realističtějších tříd desítky černých ji-

Prohlášení TASS

kontrabandéři byli zabiti a stovky zraněny. Na základě vykonstruovaných obvinění o „vládnutí“ byli zatčeni vedoucí činitelé masových demagogických organizací. Události v JAR svědčí o hluboké krizi režimu apartheidu. Trvající reformy, které Pretorie vyhlásila, naplňují a ani nemohly přinést slova převládající většiny obyvatelstva této země. Podstatu systému apartheidu zůstává stejná a je v rozporu se základními právy lidí všech ras. Realističtější režim JAR, odvolávající masové vzájemnosti, se nezastává ani politiky státu terorismu vůči masám africkým a mírným. Bandy, které zformoval a vybíral, pokračují v činnosti na angolském a mosambickém území, vyvíjejí se tvrdý nátlak i na další „frontové“ státy. RB OSN v rezoluci, která byla jednomyslně schválena 12. března 1968, naléhavě vyzývá pretorijskou vládu, aby zastavila násilí a represe proti původnímu obyvatelstvu a dalším odvětvím apartheidu a aby neprodává nepřijímání opatření a cílem likvidovat apartheid. Agentura TASS je splnomocněna prohlásit, že SSSR očekává bezpodmínečné splnění této a dalších rezolucí RB, jež jsou závazné pro všechny členy mezinárodního společenství. Dnes, kdy se evropským lidem nároky přivrací oslovit 40. výročí vlády nad fašismem, je zvlášť nepřijatelná recidiva takové nelidské ideologie.

JOZEFA MURGAŠA

Jozef Murgaš patrí popri Edisonovi a Marconim k najvýznamnejším vedcom svojej doby. Napriek tomu sa mu nedostáva uznania, aké by si zaslúžil. Vynálezca bezdrôtovej telegrafie, držiteľ 15-tich patentov, je možno známejší v cudzine, ako vo svojej vlasti. V minulých dňoch uplynulo 121 rokov od jeho narodenia. Pripomeňme si pri tejto príležitosti aspoň stručne život a dielo tejto významnej osobnosti.

Jozef Murgaš sa narodil 17. februára 1864 v Tajove. Študoval v Banskej Bystrici a Ostrihome. Po absolvovaní bohosloveckej fakulty nastúpil ako kaplán v Dubovej nad Hronom. Neskôr študoval na kresliarskej škole v Budapešti a na Akadémii výtvarných umení v Mníchove. Vo Viedni navštevoval elektrotechnickú fakultu. A práve výskumami v oblasti elektrotechniky sa neskôr preslávil.

V roku 1896 odišiel Murgaš do Spojených štátov. Svoje pôsobenie začal v baníckej kolónii vo Wilkes-Barre v Pensylvánii. Pre slovenských prisťahovalcov tu vybudoval školu, kostol a kultúrny dom. Vydával aj slovenské noviny. Postupne sa však jeho záujem začal sústreďovať na elektrotechniku. Murgaš si uvedomoval, že starý komunikačný systém krátkych a dlhých impulzov začína byť nevyhovujúci. Jeho cieľom bolo vyvinúť iný systém, ktorý by prenášal jediný tón rôznej výšky. Jednoducho povedané: Murgaš chcel bezdrôtovým systémom preniesť na diaľku ľudský hlas.

Štyri roky práce, pokusov a experimentovania na takmer neznámom poli priniesli nakoniec úspech. Za svoj vynález dostal Murgaš od US Patent

Office dva patenty — jeden na zariadenie na bezdrôtovú telegrafiu a druhý na spôsob prenášania správ bezdrôtovou telegrafiou.

27. apríla 1905 vyvrcholila dlhá práca úspešným pokusom. Po prvý krát sa ľudský hlas podarilo preniesť použitím bezdrôtového zariadenia. Toto prvé vysielanie bolo ešte jednosmerné — Murgaš vysielal a jeho spolupracovník John Stenger bol na príjme. Po úspešnom prijatí tejto prvej „bezdrôtovej depeše“ Stenger Murgašovi okamžite zatelefonoval a potvrdil úspech pokusu.

Spoločnosť Universal Ether Telegraph Co ponúkla Murgašovi spoluprácu a financovanie jeho experimentov. Vo Wilkes-Barre tak postavili vysielaciu stanicu s dvoma 60 metrov vysokými vežami a v Scrantone, vzdialenom asi 30 kilometrov prijímaciu stanicu. Pri pokusnom vysielaní zachytili signály až v Brooklyne, vzdialenom 200 kilometrov. Katastrofálna víchrica zničila ešte v roku 1905 celé vysielacie zariadenie. Spo-

spät do Ameriky. Pripomeňme si ešte, že Jozef Murgaš patril medzi zakladateľov Slovenskej ligy a bol jedným zo signatárov Pittsburskej dohody.

Murgaš zomrel 9. mája 1929. V roku 1920 sa Murgaš vrátil do vlasti a žiadal miesto profesora fyziky. Neuveriteľné, ale pravdivé: pre jedného z najvýznamnejších vedcov svojej doby sa preňho profesorské miesto nenašlo. Znechutený sa preto vrátil

a úspešne pracoval aj naďalej sám. Získal ďalšie patenty a jednoznačne dokázal svoje prvenstvo na poli výskumu bezdrôtovej telegrafie. Murgašovo prvenstvo je zrejme aj z iných prameňov. Potvrďuje to na-

ločnosť Universal Ether Telegraph Co ďalšiu spoluprácu nechcela riskovať. V tom čase ponúkol Murgašovi spoluprácu Marconi, žiadal však, aby Murgašove experimenty niesli aj jeho meno. Túto ponuku Murgaš odmietol

PRÁHA (Je): Totienham, ktorý opozitní Argentino Ardiles, má zájem o výskum a dôsledného sledovania Bohemians jilho sloupa. Manázer jondy ských „kohoutů“ Palne, který byl záněj naskim hráčem zřejmě z utkání Poliaru UEFA na Totienhamu, sledoval sloupa i při mezinárodním utkání CSSR se Švýcarskem v Sionu.

BYL LÁSKY ČAS... NEPLATONICKÝ MILENEC KAREL HYNEK MÁCHA

BYL LÁSKY ČAS — pod tímto názvem vydalo nakladatelství 68 Publishers necenzurovaný deník největšího českého básníka 19. století Karla Hynka Máchy. Rok 1835 byl pro básníka nejvýznamnější: pracoval na Cikánech a Máji. Nebylo jeho úmyslem utajit šifrovaný text navěky. Neměl co tajit. To sama doba šifrovala věty, které neodpovídaly tehdejší konvencím, aby se teprve dnes objevily v plném znění a postavily se stejně jako kdysi proti měšťáckému puritánství a lži. Jedná se o otisk z pražské publikace, kterou pro své přátele vytvořil Old. Hamera v nĕkladu 20 neprodejných bibelotů s ilustracemi Jiřího Koláře.

Večer dne 15. srpna 1832 se konalo v Benešově české divadelní představení. Program oznamoval, že „provozovati se bude“ hra Jana Nepomuka Štěpánka „Čech a Němec“ a že na zahájení bude přednesen proslov od pátera Wiesnera z Prahy. Jenže páter nepřijel, neomluvil se a ani slíbenou řeč neposlal.

K. H. Mácha, který v ten samý den meškal na návštěvě u rodičů svého přítele Václava Macha, se ihned nabídl, že ohlášený proslov vyhotoví a sám jej také přednese.

Představení mělo veliký úspěch a především Máchovo vystoupení vzbudilo neočekávaný ohlas. Zvláště paní a panny se živě zajímaly, kdo že ten pěkně vyhlížející a elegantní mladý umělec je; Mach ve svých „Akademických pamětech“ o tom píše: „Mácha, nejsa valným milovníkem tance, se jen ze zdvořilosti s některými dívkami několikrát otočil, bavil se konečně výhradně s Marinkou Stichovic. Byloť to děvče sličné a půvabné. Zнала se, čítajíc české knihy, v češtině, což zvláště Máchu těšilo.“

Marinka Stichová, dcera lesníka Jana Sticha ze Želetinky nedaleko zámku Konopiště, byla o měsíc mladší Máchy. Hynek k ní zahřel prudkou vášní. Ze zašifrovaných míst v jeho Deníku vyplývá, že básník nepatřil k těm, kteří by vyznávali platonickou lásku. Jeho zájem byl především sexuální a v úsilí o dosažení cíle byl nenasytný a nekonvenční.

Marinka tehdy Máchu silně animálně přitahovala. Poslal po příteli Machovi dokonce i vášnivé psaní a jako ohlas jeho zamilovanosti vznikl v té době lyrický cyklus básní „Pomněnky zasázavské.“

Láska mezi Marinkou a Hynkem netrvala však dlouho. Už v listopadu 1832 napsal Mácha báseň „Proč Vlta-

vo, řeko divá“, z níž se dá lehce vyrozumět, že „želetinský sen“ je u konce: Ano zašly — časy milé! Když jsem bloudil v mladý den podle Želetinky hájů; — v krátké noci krásný sen.

Že však její bytost poutala Máchu ještě dlouho potom, svědčí i jeho dopis příteli Eduardu Hindlovi asi z konce února 1833, v němž se vyznává: „Dnes mám chuť Vám dvě znělky, které jsem jako na dobrou noc jedné dívce napsal, opsati, z těch nejlépe poznáte, jak to semnou vyhlíží.“

Karel Sabina citoval ve své knize „Úvod povahopisný“ dva výtahy z milostných dopisů, které našel v Máchově pozůstalosti. Z nich vyplývá, že dopisy byly určeny dnes neznámé dívce, kterou básník poznal na tanečních besedách u tanečního mistra Antonína Zachystala v Praze III. Sabina k tomu poznamenává, že on sám dívku znal a tudíž můžeme být přesvědčeni, že běží o druhou Máchovu dívku, o které pisatel říká, že byla „obyčejná“, ačkoliv v ní Mácha ve své obvyklé prudké zamilovanosti a v očekávání sexuálního zážitku viděl byronovský typ. Sabina to jen komentuje slovy: „...zamilování jeho... nikdy skutečně jej oblažiti nemohlo.“

Někteří badatelé tvrdí, že se Mácha na krátkou chvíli vrátil ke své první želetinské lásce, Marince. Víme, že Marinka měla dvě nemanželské děti a že se potom provdala za továrního mistra o deset let mladšího... Vychází se totiž z Máchova Deníku, kde básník říká: „Mé mladosti sny vrátily se sice zpět, než, běda, teď vím, že to sny jen jsou a nic než sny. S touhy plným srdcem vstoupil jsem do světa, v naději, že zlaté sny prvního svého mládí v něm uskutečněny naleznou...“

Další dívkou Šomková; byla Lori byla velmi drobné postavičky, takže když ji Mácha přivedl do bytu svých rodičů na Karlově náměstí, řekla Máchova matka, ač sama malé postavy: „Co jsi si to za topku vyvolil?“

Eleonora-Lori Šomková (nar. 25. 2. 1817, † 1891), byla dcerou vojenského invalidy, kdysi kniháře, který podomácku vyráběl krabičky pro pražské lékárníky a žižkovskou kapslovnu Seliéra a Bellota. Měla dva bratry a tři sestry; jedna z nich, Antonie, se později stala matkou významné české herečky Marie Bittnerové, členky ND.

S Máchou se sedmnáctiletá Lori seznámila ve společnosti hereckých ochotníků, kteří se připravovali hrát české divadlo ve Švestkové domě u sv. Mikuláše na Malé Straně (nebylo to, jak se mnohdy uvádí, Kajetánské divadlo v Ostruhové, dnešní Nerudově ulici).

Bylo to v zimě roku 1834, když do kavárny „U Suchých“ v Celetné ulici, v domě, kde se odpradávalo říkalo „U jelena v kotli“ nebo „U červeného orla“, zavítala jednou společnost mla-

dých lidí, mezi nimi J. K. Tyl, další divadelní nadšenec Jan Kaška-Zbraslavský, básníci Mácha, Jablonský, Chmelenský, humorista a satirik F. J. Rubeš, překladatel a memoárista Josef Bojislav Pichl a jiní, také čtyři přítelky Thalie, sestry Magdaléna a Anna Forchheimovy, Anna Maletínská a Marie Šomková, která sem přivedla i svou mladinkou sestru Lori. Mácha se do ní na první pohled zamiloval.

Lori vzpomíná: „Dostala jsem úlohu v Klicperově „Kytce“ a chodili jsme hru zkoušet do obydlí Tylova na rohu Truhlářské ulice. Jednou jsme šli ze zkoušky do Celetné ulice do kavárny „U Suchých“, Tyl dal mně a Léně Forchheimové, která jeho nevěstou byla, přinést čokoládu. Jeden z mladých mužů mne bedlivě pozoroval a konečně přistoupil k nám, praví: „Prosím, jen pijte, panno, to Vás příjemně zahřeje.“ Lény mi zašeptala: to je přece pan Mácha! Pak nás společně s Tylem doprovázel až ke sv. Petru a cestou se mne tázal, kam chodím v neděli do kostela a když jsem mu řekla, že k sv. Jakubu na půldvanáctou, rychle odpověděl, že tam chodí také.“

Z dalšího průběhu jejich známosti vysvítá, že neprožívali stále jen příjemné chvíle. Mácha byl žárlivý, nenasytný, pokud se intimních styků týkalo. Stále jej trápila myšlenka, že Lori nepatřila jen jemu.

U rakve její matky si o půlnoci vynutil na těhotné milence přísahu, že nepatřila nikomu jinému...ale pak se dozví: eine Notzucht ist unterlaufen...jenže při Lořině záchvatu pláče vyjde najevo, že „poprvé to nebylo znásilnění.“

Svému příteli Hindlovi připomíná v dopise, že podobnou situaci líčí ve svém Máji: Dívčina krásná, anjel padlý... ach — ona, ona! Anjel můj! Proč klesla dřív, než jsem ji poznal? to když „strašný lesů pán“ zjistí, že někdo pokořil jeho dívku, Jarmilu.

Líčení v Máji se shoduje se situací, která se řešila v květnu 1836 přísahou u rakve Lořiny matky, tedy již po napsání básnického díla: bez konce láska jest, zklamánač...

V Máchově deníku, kde choulostivé odstavce byly psány v šifrách a o jejichž rozluštění se s úspěchem pokusil v roce 1886 Jakub Arbes, se dočítáme některé cynické a sexuální otevřenosti, které bychom u Máchy nepředpokládali. Jako by se snad těšil všemi těmi pro-

jevy své sexuální excentrické potřeby, když podrobně líčil, co dělal on a co Lori: Křičela, abych přestal, "es tut weh, Jesuskotte!" Když jsem se jí ptal proč, odpovídala: "Weil Du tiefer gekommen bist als sonst." Potom šla na obřít a já jí držel šaty. Nebo: Hned časně ráno.. onanie. U večer jsem ji piccal dvakrát po sobě... i pozadu...

Mácha pravděpodobně počítal s tím, že jednou dojde k uveřejnění jeho Deníku, protože na str. 25 uvedl v rukopisu dešifrovací klíč, což Jakubu Arbesovi poněkud usnadnilo práci při luštění básnickova složitěho písma. Některé pasáže byly psány dokonce anagramaticky.

Čtyři dny potom, co básník nastoupil právnickou službu jako amanuensis u litoměřického justiciára Durase, prožívá Lori, vyhnána z domovského prostředí pro svůj poklesek, svoji těžkou hodinku u porodní báby Josefy Čížkové v domě "U šlejfiřů" na kraji Vojtěšské ulice.

Zdá se, že jen existence nemanželského synka Ludvíčka nutila Máchu k tomu, aby se s Lori konečně oženil. Vždyť ona to byla, které milenec rozkazoval a přikazoval, kterou ovládal duševně i sexuální, někdy až brutálně, takže o vášnivě inspirativní lásce nelze již téměř mluvit.

V dopise ze 2. listopadu 1836, tedy celých pět dnů před svojí smrtí a sedm dnů před již pevně stanoveným termínem svatby s Lori, v úterý 8. listopadu 1836, jež se změnilo pak v den pohřební, píše:

"...zachováš-li se ještě jednou proti mému rozkazu — rozkazu, pravím, nikdy mne už nespátráš. Poručím tedy, přísně Ti poručím..." To byla poslední písemná slova, slova pěvce Máje. Dne 6. listopadu 1836, kolem 3. hodiny s půlnoci zemřel. Odešel nejsladší milenec života.

Ve svém dvaatřicátém roce se Lori provdala, vyléčena z ran mládí, ale bez lásky a jakýchkoliv iluzí za policejního úředníka Františka Sieha. Bývalo ji pak vidět v jedné z úzkých uliček Starého Města za dveřmi nížšího krámků, který si najala, aby prodejem drobného galantérního zboží přispěla chudým grošikem k nevelké manželově gázi.

Po zhanobení republiky mnichovským diktátem byly Máchovy tělesné pozůstatky vyzvednuty na litoměřickém hřbitově a po 103 letech převezeny do Prahy, kde z Pantheonu Národního muzea se konal v květnu 1939 manifestační pohřeb pěvce Máje. Byl uložen tam, kde sní svůj poslední sen nejlepší synové národa, na vyšehradském hřbitově.

Lori byla pohřbena na vinohradském hřbitově, ale marně bychom hledali místo jejího posledního odpočinku. Byla uložena do hrobu rodiny Zedníčkovy na třetím oddělení svatého pole vinohradského, kde nedaleko ní odpočívají autor Broučků Jan Kariát, K. V. Rais, Josef Holeček, Zikmund Winter, K. M. Čapek-Chod, Václav Vlček, Jan Morávek, Jan Gebauer, Jan Jakubec, Albert Pražák, Miloslav Hyšek, překladatel staroindické poezie Josef Zubatý a další osobnosti, které se zasloužily o národ.

Jan Ryba

JAROSLAV SEIFERT

KOLOTOČ S BÍLOU LABUTÍ (Úryvek)

*Škoda, že snáli z domu poblíž Týna
domovní znamení.
Byl na něm v oválu reliéf ženy
a mezi jejími sukněmi
vyhrnutými pyšně nad kolena
otáčela se zeměkoule.*

*Často jsem se tam zastavil
a chvíli postával
jako poutník před svatým obrázkem
přibitým na kůře stromu.*

*Tehdy jsem již také vytušil,
co je to ženství.
Že je to sama překrásnost života,
a položíš-li do něho svou tvář,
začpíš slasti.*

*Váhavé prsty hebce bloudily
po kůži upejpání,
až stud a strach počaly prchat z míst,
která tak milujeme,
a vlna nahoty, vlna za vlnou,
zaplavila nám ústa, oči, tvář
a znovu se vracela ke rtům
jako ke břežku...*

Leichenteile exportiert

MÜNCHEN, 2. April (dpa). Das schwedische Pharmazieunternehmen Kiba erhält vom Rechtsmedizinischen Institut der Universität München Leichenteile zur Weiterverarbeitung. Hirnhautteile und Hirnanhangdrüsen werden zur Gewinnung von Wachstumshormonen und zur Vorbereitung für Transplantationen weitergegeben, bestätigte am Montag der stellvertretende Leiter des Instituts, Professor Wolfgang Eisenmenger, gegenüber dpa. Nach seiner Auffassung ist diese Praktik gesetzlich zulässig, da es kein Eigentum an Leichen gebe und sie Menschen helfe.

Diese Teile müssten — so Eisenmenger — bei Obduktionen für eine vollständige Untersuchung „sowie so entfernt werden“. Über die Bezahlung für die Hirnteile von Leichen konnte er keine Auskunft geben. Er bestätigte lediglich, daß die Präparatoren eine „Aufwandsentschädigung“ von dem schwedischen Unternehmen erhielten.

Marc Chagall

Paříž: Jeden z největších malířů 20. století Marc Chagall zemřel ve čtvrtek večer ve věku 97 let v jehofrancouzské vesničce Saint Paul de Vence. M. Chagall získal umělecké vzdělání v Petrohradě a začal kolem 20. let vedl výtvarnou školu ve Vitebsku. Pracoval i v kolektivu výtvarných umělců. Od roku 1923 žil ve Francii. Spolu s P. Picassem, A. Modiglianím, F. Légerem a Ch. Soutinem patřil do skupiny mladých umělců, kteří vstoupili novým rázem modernímu výtvarnému umění. Brzy si našel vlastní cestu a své obrazy, charakteristické veselou barevností, zaplnil světem plátek, milenců, květů, šumafů a akrobatů. Kromě malby se věnoval také grafice, sochařství, keramice a výtvarnému sklu. Jeho vitráže zdobí např. pařížskou Operu, katedrály v Remsi, Metách a Chichesteru i univerzitní nemocnici v Jeruzalémě a jeho obrazy jsou ozdobou všech významných světových galerií. Umělec pracoval prakticky do konce života a zanechal obrovské tvůrčí dědictví.

Pamětní deska V. V. Štecha

(Čik): U příležitosti 100. výročí narození profesora V. V. Štecha (narozen 31. 3. 1885) byla na domě v Nerudově ulici v Praze 1, kde žil a pracoval, slavnostně odhalena pamětní deska. Významný český historik umění V. V. Štecha trvale patřil k našemu hlučnému městu. Miloval Prahu a ji také věnoval část svého díla. Pamětní deska, kterou odhalil náměstek pražského primátora J. Hálek, je dílem národního umělce J. Malejovského.

Školáci zničili vagóny

(1): V železniční stanici Praha-Vršovice na odstavné koleji neznámí pachatelé vandalsky poškodili 7 osobních železničních vagónů. Rozbili okna, prohrázali a propálili sedadla, poškodili elektroinstalaci a znehodnotili protipožární vyzbroj. Škoda se odhaduje na více než 38 tisíc Kčs. V průběhu vyšetřování příslušníci VB zjistili, že tento čin mají na svědomí 15letý učen a tři školáci ve věku od 10 do 15 let.

Im Bierkonsum die Größten

NEW YORK, 2. April (dpa). Wenn es ums Biertrinken geht, dann sind die Deutschen — ob in West oder Ost — weltweit Spitze. Nach einer jetzt von der Weltgesundheitsorganisation (WHO) veröffentlichten Statistik führen die Bundesdeutschen mit 147 Litern je Einwohner im Berichtsjahr 1981 die Weltangliste im Bierkonsum an. Den zweiten Platz nehmen — mit 141,4 Litern — die DDR-Bewohner ein, die auch bei den harten Getränken mithalten. Nach den Südkoreanern, deren Verbrauch auf 5,4 Liter reinen Alkohol umgerechnet wurde, halten sie — mit 4,8 Litern — auch in dieser Sparte den zweiten Platz. Die Bundesdeutschen konsumierten nur 2,9 Liter Alkohol in Form von Schnäpsen und anderem Hochprozentigen.

VLASTIMIL RŮŽIČKA

BRATISLAVA (a): Ve věku 60 let zemřel náhle v pátek v Bratislavě Vlastimil Růžička, legenda š. cyklistiky. V padesátých letech startoval pětkrát v závodu míru, vyhrál 12 etap a dvakrát získal v celkovém hodnocení na stupních vítězů. V letech 1950, 1951 a 1954 byl členem vrcholného š. družstva.

1960 war es erst jeder fünfte. Noch mehr als früher müssen wir mit unseren Produkten von Qualität und Preis her international wettbewerbsfähig sein.

8 Millionen im Export

Wiesbaden. Für fast 500 Milliarden Mark hat das Ausland im letzten Jahr bei uns eingekauft. Jede Stunde über 56 Millionen Mark. Insgesamt gingen 34 Prozent aller bei uns erzeugten Waren und Dienstleistungen ins Ausland. Das bedeutet: Jeder dritte Arbeitsplatz hängt heute am Export.

Obnova karlovarské kolonády

Kolonádu Čs-sovětského přátelství v Karlových Varech už po dva roky ohraničuje ohrada, za níž hloučící kompesor, sbíječky, mýcháčky a popojíždějí jeřáby. Za bariérou probíhá rekonstrukce jedné z našich kulturních památek.

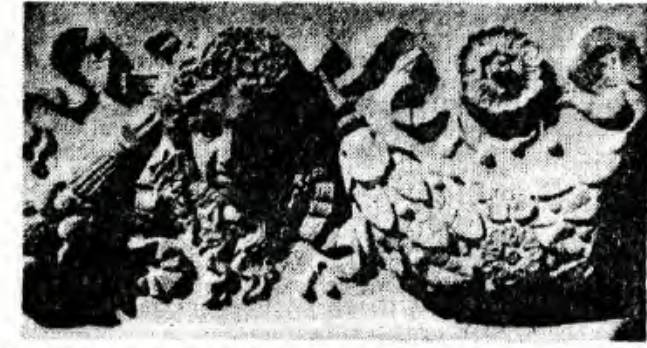
Historie kolonády, dříve Mlýnské, začíná roku 1870, kdy Karlovarští požádali osmácticetiletého architekta Josefa Žitka, aby jim postavil na úpatí stráně u Mlýnské prameny něco reprezentačního. Věděli, že umí odvést dobré dílo — vždyť je ho stáby už krásilý Vámar. Videa, řeši v té době výstavbu Národního divadla v Praze, jezdl do nedalekého Bečova, aby mu dal rovněž novou podobu. Když předložil městské správě

zajímavý návrh s formami antiky, radní mu dali k dispozici 231 tisíc zlatých. Jenomže on se trochu „rozmáchl“, rozpočet vyčerpál a musel leccos vynachat.

Odborníci, kterým připadl úkol po stu letech rekonstruovat kolonádu (stavěla se od roku 1871 do roku 1881), přiznávají, jak to Žitkovi dokonale technicky myslelo. Např. ještě před zahájením vlastních prací uvažovali o tom, že musí celou stavbu odizolovat proti spodní vlhkosti, což by bylo složité a ne laciné. Při podrobném průzkumu však zjistili, že Žitěk na to myslel: pod stavbou je rozvětvená síť větracích kanálů, kterou stačilo vyčistit. Další věc: na první pohled si celá

stropní deska objektu Mikala o odlehčení — rovněž není třeba to dělat, Žitěk to už udělal. Po rekonstrukci, která má skončit v roce 1988, bude např. v ústředním pavilónu výstavní síň a současně i výstup k promenádě na vrchní terase, která předtím byla nepřístupná. V orchestřišti, kde nechal Žitěk osadit do stěny absidy pět plochých kamenů a pro sochaře už mu nezbyly peníze, budou umělecké reliéfy symbolizující vznik a vývoj těchto světových koupelí. Nezapomene se ani na původního stavitele — na zdi půlkruhové niky je vyhrazeno místo pro jeho bustu.

Do celého areálu obnovené karlovarské kolonády Čs-sovětského přátelství zakomponovali projektanti ze Státního ústavu pro rekonstrukci památkových měst a objektů pramen Svobody a Skalní pramen i posun dvou mostů přes řeku Teplou.



Část jednoho z nových výtahů, který museli stavitelé zcela obnovit

UPROSTŘED BUDE V NADŽI-
VOTNÍ VELIKOSTI SOCHA
HOČIČHO V.I. LENINA A
V PŘÍSAZI BUDE STU-
DOVNA MARKISTICKO-
LENINSKÉHO HOČENÍ
JAKO ZÁRUKA VÝSTAVY
SOCIALISTICKÉ
DLURESE... SIEG HEIL!

Singe, wem Gesang gegeben

NEU-DELHI, 31. März (AP). Verblüffung herrschte bei einem offiziellen Bankett der Landesregierung des US-Staates Louisiana, als sich ein Mitglied einer Delegation von Taiwan erhob und statt der erwarteten Dankesrede ein chinesisches Lied anstimmte. „Ich hatte bis dahin noch niemals erlebt, daß bei einem offiziellen Bankett ein erwachsener, würdevoller Mann aufstand und zu singen begann“, berichtete später der Abgeordnete Francis Thompson und fügte hinzu: „Er sang aber wirklich schön. Er hatte eine herrliche Stimme. Er sang von chinesischen Reisfeldern und der Sonne“.

Die allgemeine Verblüffung im Saal wandelte sich in Verlegenheit, als die Gastgeber von den Chinesen aufgefordert wurden, nun auch ein Liedchen zum besten zu geben. Schließlich gab sich ein Abgeordneter einen Ruck und sang, da ihm ein anderer melodischer Bezug zur Landwirtschaft nicht einfallen wollte, das alte Kinderlied: „Old McDonald had a Farm...“. Wir machten hier und da auch einmal muh-muh oder quak-quak und imitierten Schwein und Huhn“, berichtete der Abgeordnete.

Den Chinesen gefiel der Gesang offenbar so gut, daß später ein Abkommen zustande kam, unter dem sich die taiwanesische Regierung verpflichtet, landwirtschaftliche Erzeugnisse aus Louisiana zu kaufen.

REAGAN KE GORBAČOVU:
I SAY IT WITH SONG AND DANCE...
A OPACNĚ: E? UCHNĚH...

Höherer Handelskredit für DDR im Gespräch

HAMBURG (dpa/FR). Die Bundesregierung will der DDR nach Informations des Hamburger Nachrichtenmagazins „Der Spiegel“ eine Erhöhung des zinslosen Überziehungskredits („Swing“) im innerdeutschen Handel von 800 Millionen auf zwei Milliarden Mark vorschlagen.

Im „Spiegel“ heißt es weiter, Bundeskanzler Helmut Kohl begründe die Offerte mit einem Hinweis von DDR-Staats- und Parteichef Erich Honecker, der Kohl beim jüngsten Treffen in Moskau gesagt habe, daß ein höherer Kreditrahmen den Wirtschaftsverkehr zwischen Staaten fördern könne. Im Kanzleramt werde erwartet, so das Nachrichtenmagazin in seiner neuesten Ausgabe, daß die DDR auf Bonns Angebot mit Gegenleistungen antworte.

In den vergangenen Jahren hatte die DDR den „Swing“ allerdings nicht voll ausgenutzt. 1984 stagnierte der innerdeutsche Handel bei etwas mehr als 15 Milliarden Verrechnungseinheiten (eine VE gleich eine Mark).

JEDICH BLBOST VEZNA' MEZI!!

Mehr Geld für Franzosen

Der staatlich vorgeschriebene monatliche Mindestlohn für Industriearbeiter wird in Frankreich am 1. April und am 1. Mai erhöht. Der Mindestlohn beträgt damit auf der Grundlage von 40 wöchentlichen Arbeitsstunden 4316 Francs (1438 Mark) und von 39 Stunden ausgehend 4208 Francs (1403 Mark).

ZA HÍŮHODIV, HÍŮ PENEŽ...

V roce 1982 se podařilo do Japonska vyvézt pouze 705 francouzských aut, zatímco Japonci jich dodali např. na západoněmecký trh 26 700. Pařížské noviny v této souvislosti hovoří o „nesmělosti“ francouzských obchodníků.

Farthmann: Roboter sollen Teil der Rentenkosten zahlen

GLADBECK, 31. März (dpa). Zur Finanzierung einer „sozial-politischen Offensive“, die einen Bankrott der Rentenversicherung verhindern und die Arbeitslosen „anständig finanziell absichern“ soll, hat der nordrhein-westfälische Arbeits- und Sozialminister Friedhelm Farthmann (SPD) die Einführung einer „Maschinensteuer“ gefordert. Farthmann meinte am Wochenende bei einer Konferenz der Arbeiterwohlfaht in Gladbeck: „Wenn Roboter uns die Arbeit abnehmen, dann müssen sie auch ihren Teil zu den Rentenkosten beitragen.“

FRIEDHELM, DOBRÝ! JEN TAK DÁL!

POZORUHODNĚHO rekordu dosáhla jedna peruánská žena, která se ovšem tímto rekordem nechlubí a netouží, aby se ocitl v známé Guinnessově knize nejpozoruhodnějších výkonů. Rekordu dosáhla v čekání. Plných pětadesát let čekala na návrat manžela, který jednoho rána odešel s tím, že jde koupit pečivo k snídani. Teprve po pětadesáti letech se stařenka Magdalena Absolonová rozhodla požádat o rozvod.

Přeborník v užívání léků

Je Jim Angličan Samuel Jessop. Jeho pravidlem je vyzkoušet všechny nové léky. Jakmile se dozví, že byl nějaký nový medikament dán do prodeje, hned si jej obstará. Protože si o této své „zálibě“ vede pečlivě záznamy, zjistilo se, že během života spolká 226 934 tabletek a vypil 40 000 ampulek nejrozmanitějších léčiv. Přesto všechno dosud žije...

Venessa Williamsová, královna krásy USA v roce 1983, je nejdražší modelkou v New Yorku. Dosahuje honorářů 18 tisíc dolarů za jedno vystoupení, v němž předvádí nejnovější výtřky dámské módy.

Pařížský korespondent listu Washington Post dostal z ústřední redakce příkaz, aby u Jean Paul Sarrtra (jiz kolik let pařížského) objednal článek o zemědělském sociologu Aronovi. Zpraveda! proti tomu neprotestoval, ale okamžitě dálnopisoval, že by mohl nabídnout i jiné témata, např. rozhovor s Johnem Wayneem o politice R. Reagana, poznámky Mao Ce-tunga o současné situaci v Číně nebo komentář generála de Gaulle o dnešní francouzské politice...

Před čensem byla provedena kontrola na stadióně v Miláně, kde se mělo konat fotbalové střetnutí místního Interu s mužstvem Fiorentiny; byla nalezena 28 nožů, 2 břitvy, tři železná tyče, 5 machet a 5 granátů se slzným plynem. Arzenál byl umístěn nedaleko střadiiska, které má dbát na bezpečnost na stadióně. Nedlouho po skončení zápasu byl břitvou těžce poraněn mladý fanoušek a jeho zdravotní stav si vyžádá dlouhodobé léčení.

POKRAČOVÁNÍ Tří mušketýrů podle Alexandra Dumase ve filmu bude realizováno v koprodukcí sovětsko-americko-francouzské pod názvem „Tři mušketýři po dvaceti letech“. Ve filmu hrají vedle sovětského básníka a herce Jevgenije Jevtušenka italský komik Vittorio Gassman, American Jack Nicholson, Francouz Jean-Paul Belmondo a Angličan Peter Ustinov.

Kouření a chřipka

Svědčí lékaři zjištění, že mezi kouřením a chřipkou existuje přímá závislost. V období výskytu chřipkové epidemie byly mezi obyvatelstvem provedeny výzkumy v různých částech země. Výsledky byly tyto: Nemocnost mezi kuřáky dosáhla 70 procent. Nemocnost mezi nekuřáky (včetně bývalých kuřáků): počet nemocných nepřesáhl 40 proc.

NEČEKANÝ ÚSPĚCH měl experiment turínské telefonní správy v podobě diktování vyzkoušených receptů, neboť poslední dobou si o recepty telefonovalo průměrně pět set italských hospodyněk denně, a tak teď bylo pro tuto službu vyhrazeno několik „specializovaných“ telefonních čísel, z nichž některá diktují recepty na tradiční italská jídla, jiná zase na minuty, na jídla dietní atd. A Turínanky se zdokonalují ve vaření.

Kosťákův ardeňský a cévních chorob sledovala. Srdcová zdravotnická organizace WHO. Zaměřila se na Evropu. Nejčastěji infarkt myokardu se vyskytuje v nadměrném množství především ve Velké Británii, Irsku a Finsku. Statistický průběh stavy zasměněvají středoevropské země včetně Československa.

ŠTĚSTÍ NECHODÍ po horách, ale někdy zabloudí i na staveništi. Jako se to stalo ve francouzském Migné-Auxances, kde buldozerista při bourání domu odkryl kovovou schránku, v níž byly staré zlaté mince v hodnotě 130 000 nových franků. Načežnou kořist si přý náleze rozdělil s majitelem bouraného domu.

Počet rozvodů neustále narůstá

Uvádí rychle svatební kytice... Iluze a představy se střetávají s každodenním všedním životem ve dvou, pak ve třech či ve čtyřech. Většina lidí tento přechod z „chození“ do manželství přijme, projeví dostatek tolerance i schopnosti pro rodinné soužití. Ale v roce 1983 chybělo jen několik stovek případů k tomu, aby byla v českých zemích překročena hranice 30 000 rozvodů (v roce 1969 se rozvedlo 28 000 manželských párů). To znamená, že stále přibývá těch, kteří svou tak či onak motivovanou nespokojenost s partnerem nebo rodinou řeší tím nejradikálnějším způsobem — soudně potvrzeným odchodem.

Předčasný zánik manželství je dnes závažným sociálním jevem s řadou negativních důsledků jak pro postavení rodiny, tak pro společnost. V letech po druhé světové válce počet rozvodů neustále vzrůstá, což vyplývá jak z reformy právního řádu (ovšem socialistická společnost respektující právo lidské osobnosti na soukromý život nemůže svázat manželský svazek tak, aby přetrvával i tehdy, když se stane neúnosným), tak ze změny sociálních podmínek, především pokud jde o postavení žen a růst jejich ekonomické aktivity. Vzrostly však také nároky (nejen materiální) na druhého partnera. Svým způsobem se proměnily i morální normy — jedním z důsledků je nízký věk snoubenců při sňatku (zhusta vyvolaném těhotenstvím snoubenky, včtyř 57 procent prvních dětí v manželství se rodí do devíti měsíců od svatby) a z toho vyplývající jejich nedostatečná psychická, citová i sociální vyváženost. To vše a celá řada dalších objektivních i subjektivních faktorů dává dohromady onen tristní obrazek desetitisíců párů

nejrůznějšího věku, vzdělání i zaměstnání, které rok co rok stojí před rozvodovým soudem.

TROCHU STATISTIKY

Uvedli jsme již, že v roce 1983 chybělo v ČR jen několik stovek rozvodů do třiceti tisíc — přesně řečeno se rozvedlo 29 319 manželských párů. Znamená to, že na 1000 obyvatel připadlo 2,84 (na sto sňatků 36,5) rozvodů, jestliže se v českých zemích počátkem šedesátých let rozvádělo v dlouhodobém průměru ani ne každé páté manželství, v současnosti je to již méně než každé třetí manželství. V šedesátých letech podíl rozvodů na zániku manželství činil 23 procent, v sedmdesátých letech 29 procent, v současnosti představuje již 34 procenta.

Zajímavou skutečností je, že se neustále zvyšuje podíl žen jako navrhovatelek rozvodu. Na počátku padesátých let to bylo něco málo přes 50 procent — dnes již ve více než dvou třetinách případů vychází iniciativa na zahájení rozvodového řízení ze strany ženy. Neustále se zkracuje i průměrná doba trvání rozvedených manželství — v roce 1960 činila 10,7 let, v roce 1983 již jen 9,2 roku.

KDE HLEDAT PŘÍČINY

Nikdo jistě nepochybuje o tom, že hledat příčiny rozvratu manželství je záležitost velice složitá, především proto, že důvody uváděné v návrhu obvykle jsou až bezprostředním motivem pro rozhodnutí, zatímco ty prvotní, základní příčiny leží hlouběji v minulosti vztahu. Mimo jiné i kvůli tomu upustili zákonodárci od hlediska principu viny na rozvodu, třebaže statistická klasifikace se provádí i nadále. Zhruba od roku 1960 jsou jako nejčastější důvody uváděny rozdílnost povah, nevěra a alkoholismus na straně muže, rozdílnost povah, nevěra a nezájím o rodinu na straně ženy. V šedesátých letech byla nejčastěji uváděnou příčinou (jak u žen, tak u mužů) nevěra. V letech sedmdesátých ustoupila až na místo druhé — za povahové rozdíly, přičemž je nutné vidět, že často se za tímto termínem skrývá spíše rozdílnost názorů a zájmů.

Zvláště tragické však je, že vzestupný trend stále zaznamenává alkoholismus mužů. Zvláště mladší ženy se s tímto nešvarem u svých manželů stále hůře smířují. Podíl alkoholismu u mužů roste s přibývajícím délkou trvání manželství, v man-

Aufgespießt

„Lothar Späth ist schuld, daß ich das Wort spät mit h geschrieben habe.“

Die zehnjährige Tochter des parlamentarischen Staatssekretärs im Bundesbauministerium, Friedrich Adolf Jahn, die den baden-württembergischen Ministerpräsidenten zur Rechtfertigung ihres einzigen Patzers in einem Schuldiktat ins Feld führte.

zeiství nad 20 let pak klesá. Jsou ženy po dlouhých letech po boku alkoholika rezignovanější? Mají vztahem ke svému věku větší strach z eventuelní samoty? Těžko hledat odpověď...

HLAVNÍ PROBLÉM: DĚTI

Konstatovali jsme již, že socialistická společnost respektující právo na soukromý život nemůže možnost pro rozvedení manželství omezovat. To však neznamená, že by měla zůstat k tomuto negativnímu jevu lhostejná. Rozvod se stává společenskou záležitostí zejména proto, že výrazně postihuje zájmy nezletilých dětí. I v tomto případě jsou dostatečně výmluvná čísla: před rokem 1950 byla většina rozvádějců se manželství bezdětná. V roce 1980 však počet bezdětných manželství činil na celkovém počtu manželství rozvedených 30,9 procenta, v roce 1983 již jen 20,4 procenta. Rozvod tedy přestává být soukromou věcí dvou dospělých jedinců.

Děti z rozvedených manželství zůstávají obvykle s matkou (i když se otázkou do diskuse a mimo rozsah tohoto článku, zda je to skutečně ve všech případech oprávněné a pro dítě lepší). Provedené výzkumy ukazují, že děti v neúplných rodinách mají nižší životní úroveň, zpravidla získávají nižší vzdělání a kvalifikaci — a kdo a podle čeho změní psychickou újmu, již jsou vystaveny? Navíc vzhledem k poměrům, v nichž vyrůstají, nemají obvykle správnou představu o funkci rodiny nebo o pozitivních stránkách partnerských vztahů vůbec — a obvykle se častěji rozvádějí. Je to jakýsi bludný kruh...

Celkový počet dětí, které ztrácejí rozvodem jednoho z rodičů, se zvyšuje stejně jako počet rozvodů. V první polovině sedmdesátých let připadalo 0,97 nezletilých dětí na jedno rozvedené manželství, v roce 1983 již 1,6 nezletilých dětí. To jsou údaje za české země — v celostátním měřítku musí naše soudy každoročně svým rozhodnutím upravovat životní podmínky asi 150 000 dětí.

EXISTUJÍ MOŽNOSTI ŘEŠENÍ?

Co do počtu rozvodů na 1000 obyvatel je Československo na 11. místě mezi 26 vybranými průmyslově vyspělými zeměmi. Před námi jsou mimo jiné Spojené státy (se světovým primátem), Sovětský svaz, Británie, NDR, Maďarsko, Švédsko. Jenže konstatování, že jinde jsou na tom hůř, nám naší vlastní situaci nevyřeší. O to se musíme postarat doma. Administrativní cesty považují odborníci oprávněně za neúčinné.

Co tedy zbývá? Především výchova. Velice významným prostředkem je systém manželského a předmanželského poradenství. Ale poradní nemožnou zasáhnout vždy a všude — především z toho důvodu, že ne vždycky jsou ti dva jichž se záležitost týká, ochotni nechat si poradit. Dostáváme se tedy k nezbytnosti důsledné a cílevědomé výchovy k manželství a rodičovství, k nutnosti vytvářet ve škole, ale — především — v rodině takové sociální klima, které bude pozitivně formovat jak názory, tak sociální dovednosti mladých lidí ještě před jejich vstupem do manželství. Je utopické říkat si, že se podaří zlikvidovat manželské rozvraty a rozvody úplně. Domníváme se však, že uplatněním všech výchovných prostředků, které má rodina a společnost k dispozici, lze dosáhnout přinejmenším toho, aby se jejich počet dále nezvyšoval.

Bezeichnung „Bastard“ erlau

LONDON, 1. April (AP). Wenn ein schwarzer Arbeitnehmer in Großbritannien von seinem Vorgesetzten beschimpft wird und diesen daraufhin tätlich angreift, ist das ein Entlassungsgrund. Die Klage eines von dem Automobilwerk Austin-Rover entlassenen Schwarzen auf Wiedereinstellung abschlägig beschied.

Der 55jährige Zedekiah Mills hatte seinen Vorarbeiter Brian Brassington angreifen, weil ihn dieser einen „dreckigen schwarzen Bastard“ genannt hatte. War daraufhin entlassen worden. Die Beisitzer befanden nun, Brassingtons Schimpfwort habe zwar „möglicherweise einen rassistischen Beigeschmack“, habe, sei jedoch nicht in rassendiskriminierender Absicht ausgesprochen worden. Das Gericht befand, ein solcher Anspruch sei „Teil der allgemeinen Umgangssprache“ und rechtfertigte keinen tätlichen Angriff.

Ganz ungeschoren kam Mills zu seiner Arbeit. Jedoch nicht davon. Ein von der zuständigen Gewerkschaft wegen der Entlassung ausgerufener zwochwöchiger Streik kostete Austin-Rover umgerechnet rund 360 Millionen Mark.

VOLE, VOLE JE TAKY JEN
OSLOVEN...

DIE BELGISCHE ORDENSSCHWESTER „Soeur Sourire“, die in den 60er Jahren mit ihrer ersten Schallplatte „Dominique, nique, nique“ weltweiten Erfolg hatte, hat sich das Leben genommen. Nach belgischen Presseberichten wurden die Leichen von Jeanne Deckers (52) und einer befreundeten Krankengymnastin am Dienstag von der Polizei in der gemeinsamen Wohnung in dem Brüsseler Vorort Wavre gefunden. „Soeur Sourire“, die „Singende Nonne“, die 1963 mit ihrem Plattenhit sogar Elvis Presley vom ersten Platz der amerikanischen Hitparaden verdrängte, war 1959 in das Dominikanerkloster Fichermont in Belgien eingetreten, das sie 1966 verließ. Vor kurzem hatte sie ein Heim für Künstler gegründet, jedoch schon wenig später aus finanziellen Gründen wieder

Minister ungewollt auf Freiersfüßen

Moskau (dpa). Auf Freiersfüßen wandelte am Donnerstag in Moskau ungewollt der baden-württembergische Wirtschaftsminister Martin Herzog (CDU). Bei einem Rundgang über die Industrieausstellung seines Landes wurde ihm eine Krawatte mit dem baden-württembergischen Wappen überreicht, die er sich gleich umband. Seinen alten, roten Binder übergab er einer russischen Begleiterin zur Aufbewahrung. Diese wechselte daraufhin in größerer Verlegenheit mehrfach die Farbe. Erst später wurde der verdrühte Minister aufgeklärt: Nach altrussischem Brauch überreicht ein Mann der Dame seines Herzens eine Krawatte, um ihr damit einen Heiratsantrag zu machen.

J. Kladrubský: 81 let

ČAS ubíhá — a dnes je tomu přesně 81 let, co se „začal počítat“ Jaroslav Kladrubský. Představovat ho je možná zbytečné a určité těžké. Byl organizátorem našich prvních jazzových festivalů a dalších hudebních akcí, dlouholetým hokejovým i fotbalovým rozhodčím. Loni dostal jako první zlatý odznak ČS. hokejového svazu. Nejvládnější doménou Jaroslava Kladrubského však bylo krasobruslení a vše, co je s ním spojeno. Dcera Milena patří k našim nejlepším reprezentantkám a pak ještě dlouho jezdila v revui, otec byl činný při všech velkých krasobruslařských akcích několika desetiletí. Má mnoho příznivců i přátel, doma i po celém světě. Ti všichni mu dnes přeji hodně zdraví. Naše redakce se k nim připojuje! (tm)

Od roku 1981 byly ve Švýcarsku zpřísněny podmínky pro udělení azylu. Azyl se uděluje pouze člověku, který byl v ČSSR vězněn, mučen, či policejné pronásledován tak, že by se musel bát o svůj život. Takovéto zpřísnění nezná zatím žádný z okolních ani vzdálených demokratických států. Jsem zde ve Švýcarsku hostem a jsem zde evangelickým farářem. Jako host, jsem vděčen za poskytnutý azyl a necítím se oprávněný zasahovat hostitelům do jejich rozhodování, koho ještě pohostit chtějí a koho už ne. Jako farář nechci být izolován od Čechů a Slováků, kteří se ocitají v nejistotě a v nouzi. Ptám se: Co bude s našimi lidmi, kteří nedostanou ve Švýcarsku azyl? Věci, které mne znepokojují, shrnu do pěti bodů. 1. Zamítnutí azylu končí větou: Vašemu odsunu zpět do ČSSR nestojí nic pádného v cestě. 2. Vznegli jsme dotaz na ministryni vnitra paní dr. Elisabeth Koppovou, jak je tato věta míněna. Z její odpovědi vyplývá, že odsun lze zodpovědět a že ani eventuální odsouzení ve vlasti za opuštění republiky nezakládá v právním smyslu nepřipustnost (Unzumutbarkeit) odsunu. 3. Ministr zahraničí ČSSR pan Chloupek informoval podle neoficiální zprávy představitele švýcarské vlády o chystané amnestii pro čs. uprchlíky k 40. výročí osvobození. Po takové amnestii dá se jistě připustnost odsunu lépe zdůvodnit. (Vždyť se těm lidem nic nestane, pan ministr to říká). 4. Podle neoficiální zprávy má kantoniální policie přímé direktivy, jak při deportaci postupovat. 5. Počátkem ledna odvedla v Basileji v ranních hodinách policie pana Ernesta Kolcuna. Bydlel se svou družkou a jejich dítětem. O den později telefonoval pan K. své družce z Bratislavy, že byl v pouťech posazen do letadla a deportován na letiště Praha-Ruzyně. Naši přátelé v Basileji sledují osud pana K. a zjišťují, jak je obtížné dobrat se pravdy. Pozdě je bycha honit, pozdě je i shánět pana Kolcuna. Být připraven znamená nebýt vlečen. Jak jsme my připraveni na to, že by k takovéto deportaci došlo? Kdykoliv se setkám s Čechem či Slovákem, zavedu řeč na toto téma. Často některý z roku 1968 řekne: "Víte, pane faráři, to je ekonomická emigrace, s tím my nemáme nic společného." Nesouhlasím s tím, jak snadno smíte problém se stole. Představuji si, kdyby tak v roce 1968 chodili Švýčarští po sběrných táborech, přehrabovali na slaminách spící čs. exulanty a snažili se oddělit zrna od plev, ekonomické od politických. Tehdy stačil fakt, že bylo Československo přepadené ruskými tanky. A co se změnilo ve vnitřní struktuře totality u nás od té doby? Z jiných zemí přilétají emigranti letadlem. Mají řádný pas, koupí si lístek, jdou na letiště a letí. U těch je snad třeba rozlišovat motiv jejich cesty. Z Československa se utíká. Lidé opouští svá postavení, svůj majetek, lezou přes hory, montují letadla, riskují život. Zem je obehnaná ostnatým či elektrickým drátem, procházejí minovými poli, vydechnou nakrátko, než zjistí, že jsou považováni za ekonomickou emigraci a že nic nebrání tomu, aby byli předáni zpět. Nepovažují uprchlíky z Československa za ekonomické. Jiný kraján řekne: "To není moje věc, jsou tu pomocné organizace, světové, švýcarské i české a ty jistě těmto lidem pomohou." Jistě, mnozí se snaží, ale tím ještě nejsou lidé před deportací skutečně ochráněni. Nejčastěji mně řeknou ti dříve usídlení: "V tom nemůžeme nic dělat." Této vnitřní omluvě se chci stát co stůj vzepřít. Přihlížet bezpráví a mít radost, že se to netýká mne, se mně hnusí. Tak sedáváme se svými přáteli a vymýšlíme, jak účinně pomoci, kdyby k takové situaci došlo. Píšeme dopisy, telefonujeme, připravujeme se na to, k čemu možná ani nedojde. Rozhodli jsme se bránit Čechy a Slováky před odsunem zpět do Československa. Považujeme odsun za bezpráví a jsme připraveni před ním všemi mírumilovnými prostředky krajany ochránit. Jestliže se někdo z Vás a nebo z Vašich známých bojí nebo bude bát, že by mohl být odsunut zpět do ČSSR, obraťte se na nás. Zde je má adresa a telefonní číslo: Svatoptuk KARÁSEK, evangelický farář, Dorfstrasse 7, 8906 Bonstetten, telefon 01/7000144.

ZE SVĚT. „ZPRAVODATEL“ (Bez povolení a vědomí redakce)

Lloydovské tradice a zisky

Už skoro tři sta let zachovávají ve známé Lloydově pojišťovně v Londýně starou tradici: každou větší námořní katastrofu, týkající se lodí pojištěných tímto ústavem, zapisují do knihy ztrát červeným písmem a husím brkem. Veškeré informace přicházejí do ústředí prostřednictvím nejmodernějšího elektronického komunikačního systému a lze je získat se zpožděním pouhých několika minut. Mnohé prakticky se však nemění: smlouvy mezi majiteli lodí a pojišťovatelem se sjednávají osobně, tak jako u někdejší kavárny pana Lloyda; vidina rychlého zisku je stále hlavním motivem tohoto podnikání.

Pověstná Lloydova pojišťovna není společností v obvyklém slove smyslu. Má za sebou přes 23 tisíc soukromých podnikatelů v Británii, USA a šedesáti dalších zemích; ti se jednotlivých pojišťovnic připadů účastní přímo, neexistuje tedy nějaký podíl na společném podnikání, riziku a zisku. Přesto každý z těchto individuálních investorů hledá právě výdělek. I když riziko někdy bývá vysoké. Od začátku loňského roku bylo například v Perském zálivu potopeno nebo poškozeno 77 cisternových lodí a nákladem rohy. U Lloydů proto také vzrostly pojišťné sazby: na čtyři milióny dolarů za loď v ceně 20 miliónů a náklad rohy v hodnotě asi 40 miliónů. Při hustotě provozu v Perském zálivu se to vyplácí: vzdát ony čtyři milióny lze získat během pouhých sedmi dnů!

Námořní doprava je síce nejtradičnějším oborem podnikání Lloydovy pojišťovny, mnohé nové oblasti se však objevují každý rok. Loď například tu zaznamenala ztrátu 285 miliónů dolarů, jež mu-

sely být vyplaceny poté, co tři pojištěné telekomunikační družice zabloudily na své dráze. Výkonný ředitel Lloydovy společnosti Ian Hay Davidson proto rozhodl zahájit záchrannou operaci: investoval dalších 5,5 miliónu do programu, během kterého americký raketaoplán Discoverer stáhl zabloudilé družice Westar 6 a Palapa B-2 zpět na Zemi, kde byly po opravě opět odprodány. Ztráty se tak nakonec o 70 miliónů snížily a reklama vydá jistě nejméně za stejnou sumu.

Kromě životní pojišťovny lze u Lloydů sjednat téměř cokoliv. V mramorem obkládané hale, v atmosféře luxusního klubu tu na dvě stě významných osobností každoročně sjednává pojištění proti únosu; asi 150 finančních institucí se tu pojišťují proti vykradení počítačů; vedle nich tu na milión dolarů pojišťila své „převazy“ kalifornská stripťerka Carol Dodová. U Lloydů se cítí tradice: přijatelné je vše, co může přinést zisk. A ten není malý: při ročním obrátu 267 miliard činí šest miliard dolarů. (rns)

Francouzi - máčeji

Paříž: Pokud jde o snídani, zůstávají Francouzi věrni tradici. Jedí málo, rychle a skoro všichni „máčeji“. Přes 60 procent snídajících Francouzů poníží rohlík, chleba či sušiar do hrnku a neuvazuje se tak kouzelním. Líbí se jen v tom, do čeho máčeji - většina dává přednost černé kávě, někteří si do ní přilévají mléko. Čaj holdují málokdy a jen pět procent se po ránu zdržuje vafelím kakaa.

A PŘED SNÍDANÍ...

Marc Chagall, der wunderbare Träumer und Märchenerzähler unter den Malern dieses Jahrhunderts, ist tot. 1987 wäre er hundert Jahre alt geworden, schon zu Lebzeiten war sein Ruhm legendär, seine leisen Bildergeschichten hängen in allen bedeutenden Museen der Welt.

Literární kavárna v Leningradě

Leningrad: V bývalé Wulfově a Betangerově cukrárně na leningradském Něvském prospektu, kterou v polovině minulého století s oblibou navštěvovali přední ruští spisovatelé, básníci a žurnalisté, byla před časem otevřena literární kavárna. Částým hostem této cukrárny byl i A. S. Puškin, který ne- daleko bydlel. Zde se setkal i se svým sekundantem Danzasem a spolu s ním odjel k Černé říčce na svůj osudný souboj. Za několik dní tu poprvé za- zněla slavná Lermontovova báseň Na smrt básník- vě... Literární kavárna je zařizena s vytříbeným vkusem a fantazií. Na jídelním lístku kavárny jsou převážně speciality francouzské a ruské kuchyně, které byly populární v Puškinově době. Budou se zde rovněž pořádat pravidelné koncerty starých ruských románů. Zníti tu bude jen živá hudba a zpěv bez mikrofonů a zesilovačů.

MISTR P. KOHOUT BUDE PŘEMÁČET SLAVNOU ODU „ITALIE. LAJNO!“

Renaissance der Schmierseife

RAVENSBURG, 28. März (AP). Das Umweltbundesamt in Berlin will der Schmierseife zu einer Renaissance verhelfen. Wie das Landratsamt Ravensburg am Donnerstag mitteilte, sollen in diesem Kreis in Absprache mit der Bundesbehörde zur Reinigung kreiseigener Gebäuden, Schulen und Krankenhäuser nur noch Mittel auf Seifenbasis, „also die altbekannte Schmierseife“, verwendet werden. Ein Sprecher des Landratsamtes sagte, die Umstellung sei nach seinem Kenntnisstand die bislang erste in der Bundesrepublik.

REJZÁK, NECKY, VALCHA-TO JE KULTURA!

ZHUBNUTÍ SE stoprocentní zárukou nabízí indická společnost Victoria. Recept je jednoduchý. Obézní uchazeče o štíhlou linii naloží společnost na loď, kde kromě skromné denní stravy není nic k dostání. A jídelníček je velice účinný. Snídaně: ovoce, 10. hod.: jablko, oběd: kuřecí stehno a grapefruit, 16. hod.: čaj, večeře: zeleninová polévka a rybí filé. Po čtrnácti dnech se prý vrátí osazenstvo naprosto spokojené a loď o několik set kilogramů lehčí.

jsi hnědá barva čokolády
jsi moje milá a jsi tady
jsi jako jemná krajka bílá
jsi u studánky lesní víla -
jsi záhon modrých tulipánů
jsi moje píseň pozdě k ránu
jsi slunečnice v žáru léta
jsi vlaštovka co neodlétá
jsi duha nade mnou se kleněš
jsi hvězda úsvit nezaženeš
jsi slunce které ráno vstává
jsi svěží měkká hebká tráva

VERŠE

opsané na sklonku 70. let se zde na severní straně Velkopřevorského náměstí v Praze.

S kapkou vody stékající po skle
poplují níže a níže
až zmizím jako pára.
Vzpomínkej-nekacej kříže
dívěj se na to okno oschlé

Jsi žlutá barva žitných lánů
jsi modrá barva oceánů
jsi zelená borů po skalních
jsi červená pusa po malinách
jsi fialová na oltáři
jsi bílá svíce která září
jsi zvon co zřana jasně zvoni
jsi náruč květů která voní

CRICKET

Manche Engländer betrachten die Frage: „Was ist Cricket?“ nicht als neuen Beweis kontinentaler Unzurechnungsfähigkeit und bemühen sich also um eine Antwort. Sie lautet dann etwa so: Es gibt zwei Mannschaften, eine ist draußen im Feld und die andere ist „in“. Jeder aus der Mannschaft, die „in“ ist, wird hinausgestellt – dann kommt der nächste hinein, bis auch er „out“ ist. Wenn alle „out“ sind, kommt die andere Mannschaft hinein. Manchmal gibt es Spieler, die am Ende noch „in“ und nicht „out“ sind. Wenn beide Mannschaften „in“ und „out“ gewesen sind – ausgenommen die „not-outs“ –, ist das Spiel vorbei. Alles klar? **PROKURÁTOR BETL JE NAPÍNAVĚŠTÍ!**

AKTUALITA

BERLÍN: V neděli 24. března kolem 16. hodiny v areálu uzavřeného vojenského objektu skupiny sovětských vojáků v Německu u města Ludwigslustu ve Schwerinske kraji přistihli sovětský strážník, který strážil sklad vojové techniky, neznámého muže, který tajně pronikl ke skladu, otevřel okno a fotografoval uskladněnou techniku. Strážník scela v souladu s vo-

Incident v Ludwigslustu

jeňskými předpisy vyzval rusky a německy neznámého muže, aby zůstal stát. Ten však neuposlechl a snažil se uprchnout. Strážník ho varoval výstřelem do vzduchu. Jelikož se nerušitel ani potom nezastavil, strážník byl nucen použít proti němu zbraň. Výstřelem byl narušitel zabit. Jak bylo zjištěno, narušitelem byl pracovník americké vojenské styčné mise major A. Nicholson, který spolu se štábním sergentem J. Schatzem vjel s autem do objektu – navedeny jasně viditelným varovným zvoněním v ruštině a němčině – do areálu vojenského objektu. Ve chvíli, kdy Nicholson prováděl špiónážní operaci, byl Schutz ve voze a kryl Nicholsonovy akce. Byl zadržen sovětskými vojáky. Jak k tomu uvádí sovětská agentura TASS, výzvědná akce amerických vojáků je hrubým porušením dohody o vojenských styčných misích z 3. dubna 1947, na jejím základě pracuje mise USA v Postupimi. Podle článku 18 této dohody mají členové mise zakázáno pohybovat se v „místech dislokace vojenských útvarů“. K podobným protiprávním akcím amerických vojáků docházelo i dříve. Tak v srpnu 1982 při pokusu o zadržení pracovníků mise USA, kteří prováděli vojenskou špiónáž v uzavřené oblasti v okolí obce Rohrheck v Postupimské kraji, pachatelé záměrně nešli na důstojníka Sovětské armády a způsobili mu vážné zranění. Sovětská strana nejednou upozorňovala oficiální představitelé USA na provokační a nebezpečný charakter podobných akcí. Tragický závěr události z 24. března je politováníhodný, nicméně velkou odpovědnost za něj nese plně americká strana, která nyní líží záměrně lživou verzí této události. V souvislosti s uvedenou špiónážní akcí pracovníků americké styčné mise bylo velvyslanectví SSSR ve Washingtonu pověřeno, aby rozhodně protestovalo na ministerstvu zahraničních věcí USA, a požadovalo, aby americká strana podnikla nezbytná opatření v zájmu plnění dohodnutí dohody o vojenských styčných misích z roku 1947.

Aufgespießt

„Der Hering ist für mich der politische Fisch par excellence. Stromlinienförmig wie mancher Politiker, ist er in der Lage, schwierigen Problemen, die ihm der Atlantik stellt, durch blitzschnelle und dennoch elegante Bewegungen auszuweichen. Wenn Sie ihn packen wollen, glitscht er Ihnen gewandt durch die Finger, und Sie stehen mit leeren Händen da. Während der Hering bereits neuen Problemen

entgegenschwimmt, um ihnen auszuweichen.“

Der Bremer Bürgermeister Hans Koschnick (SPD) nach Angaben des vom Bremer Senat herausgegebenen Presdienstes „Bremer Special“.

Irrungen Wirungen

LONDON, 31. März (AP). Seit Sonntag steht das Schloß Chatsworth, das Herrenhaus der Herzogs von Devonshire in Eng-

Vltavské mosty

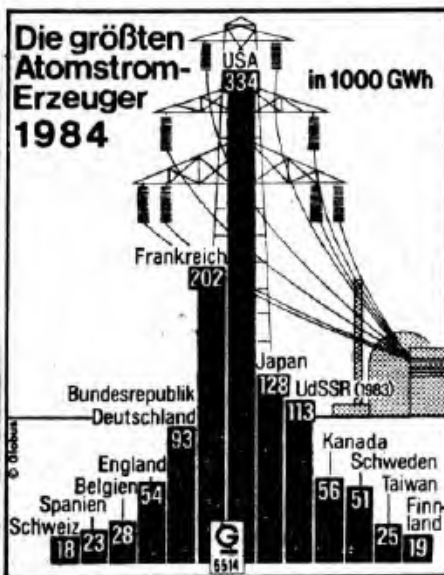
[čtk]: Osmnáct pražských mostů přes Vltavu patří ke klíčovým komunikačním stavbám. Všechny jsou pravidelně kontrolovány a v případě potřeby okamžitě opravovány. Z uvedeného počtu jsou čtyři mosty železniční: Branický, Vyšehradský, Negrelliho a holešovický spojný ČSD. Mezi holešovickými a Trojou je v provozu jediný most tramvajový. Dva mosty slouží pouze pěším – Karlův a trojská lávka. Jedenáct zbyvajících je silničních: Závodní míru ve Zbraslavi, Antonína Zápotockého pod Bartandovem, Palackého, Jiráskův, 1. máje, Mánesův, Čechův, Svermův, Hlávkův, Libeňský a Barikádníků. K dosavadním třem mostům přes Vltavu, jež plní funkci základního komunikačního systému (Antonína Zápotockého, Hlávkův a Barikádníků), přibudou ještě dva mosty na vnějším okruhu na jihu u Lhovic a na severu u Roztok.

VĚCI

JIRÍ WOLKER

Miluji věci, mlčenlivé soudruhy,
protože všichni nakládají s nimi,
jako by nežili,
a ony zatím žijí a dívají se na nás,
jak věrní psi pohledy soustředěnými
a trpí,
že žádný člověk k nim nepromluví.
Ostýchají se první dát do řeči,
mlčí, čekají, mlčí,
a přeci
tolik by chtěly trochu si porozprávět!
Proto miluji věci
a také miluji celý svět.

JIRÍ WOLKER, jehož tvorbu si dnes připomínáme básní Věci ze sbírky Host do domu, vydal za svůj nedlouhý život dvě sbírky. Host do domu (1921) s epolinaltrovským svatým Kopečkem je nesen ještě individualistickým duchem, v Těžké hodině (1922) se již blíží ke slovu revoluční kolektivismus. Nejtypičtější básně této sbírky, ale i celé české proletářské poezie 20. let, jsou sociální balady, v nichž se Wolkerovi podařilo osobitým způsobem navázat na Erbenovo dědictví. Wolkerovy verše patří k těm, které nanechávají čtenáři hostejnost. Budiť buď souhlas nebo nesusouhlas, jak se tomu stalo v bouřlivé generaci polemicke krátce po básnickové smrti. Rozhodně však Wolkerovo dílo posunulo českou poezii dopředu a za to si v ní získalo trvalé místo. Básník JIRÍ Wolker, rodák z Prostějova a člen uměleckého sdružení Dvětiš, by se zitra dožil osmdesátí pět let.



Show-»Aus« für »Abba«-Agnetha!

„Ich habe sehr viel nachzudenken. Deswegen will ich künftig nur noch Hausfrau sein, mir viel mehr Zeit für meinen Sohn nehmen.“ Kummer spricht aus diesen Worten, die Erkenntnis, daß Geld eben doch nicht alles ist. »Jahre habe ich damit verbracht, von Plattenstudios zu Auftritten und wieder zurück zu hetzen, für eine Familie blieb da wenig Zeit!« Agnetha, welterühmte Blonde des »Abba«-Quartetts, weiß, wovon sie spricht. »Jrgendwo hat alles mächtig Spaß gemacht, eine kaputte Ehe jedoch ist durch nichts auf der Welt zu ersetzen!« Besserspieler: Agnetha zieht Konsequenzen, sich selbst (nach der Veröffentlichung ihrer jüngsten Solo-EP »Eyes of a woman« – Deutsche Grammophon) aus dem Show-Geschäft zurück. »Die internationale Pop-Szene – das allein kann nicht das Leben sein!« Leisten kann sich die mittlerweile 35 Jahre alte Sängerin diese Zurückgezogenheit, (finanzielle) Schwierigkeiten braucht sie nicht zu befürchten: Sie ist mehrfache Millionärin!

land, Besuchern für die Sommersaison wieder offen, nicht jedoch der zu dem Anwesen gehörende Irrgarten. Das aus sorgsam gepflegten Eibenhecken gebildete Labyrinth soll geschlossen bleiben, weil sich im letzten Jahr zu viele Besucher in ihm verlaufen haben. „Einige Leute waren eine halbe Stunde lang oder länger darin gefangen“, berichtete Chefgärtner Dennis Hopkins. „Sie gerieten in Panik und beschädigten die Hecken, wenn sie versuchten, darüber wegzuklettern.“ Der Irrgarten war nach einem Entwurf des derzeitigen Herzogs von Devonshire 1982 angepflanzt worden.

NEJUVĚŠTÍ! IRRGARTEN SVĚTA JE ALE BOLÍŠVIZÁUS A TEN JE BOHUZEL, FURT JISTĚ OTEVŘENÝ...

Da freut sich die Queen! Gehaltserhöhung: 3,25 %!

Mehr Geld für die Queen – als sie die gute Nachricht erfuhr, konnte sie ein Schmunzeln nicht verbergen (unser Bild)!

»3,25 Prozent«, so haben es Margaret Thatcher und ihr Kabinett beschlossen!

Die Gehaltsliste des britischen Königshauses ab 1. April (Steuerjahr 1985/86):

Königin Elizabeth:	1,29 Millionen Mark (40766 DM mehr)
Prinz Philip:	718000 DM
Prinzessin Anne:	448000 DM
Prinzessin Margaret:	437000 DM
Prinz Edward:	74800 DM und
Prinz Andrew:	74800 DM pro Jahr!

Mehrausgaben insgesamt: 609000 DM!

Charles und Diana gehen leer aus: »Gehalt« beziehen sie nicht vom Staat, sondern von der Grafschaft Cornwall!

PRO LEPSÍ PŘEHLED.

Přejetý platil pokutu

Ve švédském Falkenbergu byl odsouzen 70letý muž k vysoké pokutě za nebezpečné chování na ulici. Zmíněný občan se nerozhledl před přechodem přes ulici, vběhl pod automobil a tím, že byl přejet, nosem šokoval jeho řidičku. Chodec tvrdil, že už byl dost potrestán tím, že ještě po půl roce má laupání v rameni, ale prokurátor k tomu jako k polehčující okolnosti nepřihlídl. (mp)

DEJTE SI HLAVY, HLAVY A ZŮSTANU DOSTA...

Westliche Militärs warnen vor der geplanten sowjetischen Fährverbindung nach Norddeutschland

Uklidňující nápoj mu byl ochotně podán, takže se Miroslav brzy zotavil ze šoku, který mu způsobily kulometné dávky – poslední soudružský pozdrav příslušníků jeho jednotky PS.

ПРОГРЕСС
Н. МАРКС, Ф. ЭНГЕЛЬС
Манифест
Коммунистической партии
(английский язык)

(брошюра)

Зак. 910

В пачке 50 экз.

Цена 10 коп.

150014, Ярославский полиграфический завод

75

Упаковщица

№

НЕ БРОСАТЬ

Stěžuje si otec rodiny:
„Když pravdu mám já, nikdo
si to doma nepamatuje, ale
když se zmýlím, tak na to ne-
zapomene nikdo!“

der Bundesrepublik Deutsch-
land und der Deutschen Demo-
kratischen Republik, die in
einem gemeinsamen „Wort zum
Frieden“ alle Deutschen aufge-
fordert haben, die territorialen
Ergebnisse des Zweiten Welt-
krieges anzuerkennen.
TANLE DISKUSE JE
NUBNA, VEHLEDE NA TO, ŽE
JE DLA!

Aufgespießt

„Wenn man ihrem Treiben zusieht,
könnte man oft glauben, nicht Chri-
stus, sondern der Antichrist, nicht
Gott, sondern der Teufel sei in ihnen
lebendig.“

Die Springer-Zeitung „Die
Welt“ (25. März) über die evan-
gelischen Kirchenleitungen in

V listopadu 1978, šedesát let po
Velké Řijnové Socialistické Revo-
luci, jsem v jednom edín burském
knihupectví uviděl balík, zaba-
lený v hnědém, silně potřhaném
papiře. Prodávačka se na mě ne-
chápatě podívala, když jsem ji po-
prosil o nálepku z balíku. Ale dala
mi ji a má sbírka kuriozit byla obo-
hacena o novou trofej.

Balík totiž obsahoval anglický
překlad Manifestu Komunistické
strany, vytištěný v Moskvě a urče-
ný pro EXPORT. Cena 10 kopějek,
v přepočtu na tvrdou anglickou
měnu — 15 pencí. S balíkem nehá-
zel, za špagát nebrat! Nevzdřely
by to.

Přes šedesát let se Velká Řijnová
Socialistická Revoluce snažila vy-

exportovat na Západ. Pro špatnou
kvalitu špagátů a balicího papíru
se to nepodařilo

Zkouši to teď alespoň s teorií
revoluce. Za dumpingové ceny.
Aby byly tvrdé valuty na nákup
obilí a technologie ze zemi zahni-
vajících kapitalismu.

FRANTIŠEK JANOUCH

(Novoročenka 1985)

PRAXE

Dem Diktator eine Straße?

ČS. ZASTUPITELSTVÍ na Západě při vyřizování "zvacích" dopisů (viz min. čísla Z.) se různí.
Ve Vídni se osoba, která zve příbuzného z Československa k návštěvě, musí osobně dostavit
na velvyslanectví. Ve Švédsku rozeslalo čs. velvyslanectví dopisy tohoto znění: "Informace
o pozvání čs. občanů a následné vidování dopisů stejně jako ostatní konzulární úkony provádíme
pouze pro občany, kteří mají upraveny právní vztahy vůči ČSSR buď vystěhováním nebo pro-
puštěním ze státního svazku." Bernské zastupitelství potvrdilo nový způsob zvaní, ale existují
případy, kdy příbuzní přijeli už letos bez součinnosti konzulátu. Srovnává se nová praxe čs.
úřadů s ustanoveními "třetího koše" helsinské závěrečné deklarace, který zaručil volný pohyb
osob? O tom budou rozhodovat Právní podkomise Evropské rady ve Štrasburku a Komise pro
styk s evropskými nečlenskými zeměmi. Jim totiž předložil problém při posledním zasedání
Evr. rady koncem ledna vedoucí evr. kanceláře Shromáždění porobených národů Edmund Řehák
a připojil texty nelidských požadavků čs. úřadů. Zabývá se jimi i rakouské ministerstvo zahr.
věcí, které na ně upozornil Kulturní klub Čechů a Slováků, žijících v Rakousku. V Kanadě
žádá konzulát kromě pasu přiložit i 10 kan. dolarů, v Kolíně nad Rýnem zaplatil uprchlík za
tři povolení 84 marek. Upozorňujeme znovu, že podávat informace o zaměstnání a platu je
nezákonné a cestovní průkaz se nesmí podle mezinárodních zvyklostí dávat úřadům cizího
státu. NA ZÁKROK RAK. MINISTRA ZAHRANIČÍ GRAZE ZRUŠILA ČSSR PONIŽUJÍCÍ "ZVA-
CÍ" DOPISY PRO ČS. UPRCHLÍKY, ŽIJÍCÍ V RAKOUSKU. +++++

LUBOMÍR ŠTROUGAL, čs. minister-

ský předseda, se konečně odhodlal poděkovat švédské Akademii věd za to, že udělila Ioni
Nobelovu cenu za literaturu Jaroslavu Seifertovi. Básníku ovšem poděkovat zapomněl,

PROTOŽE JE TO VOŮ!

• Už 4005 tygrů obyvatel má Indie v 15 rezer-
vacích i mimo ně. Poslední sčítání tygrů ukázalo,
že se podařilo nejen zastavit jejich vyhubení, ale
dokonce významně zvýšit jejich stav.

• Automobilka Volkswagen oznámila, že populár-
ní vozítko „Brouk“ se od příštího roku nebudou na
západoněmeckém trhu prodávat. Volkswagen za-
stavil jeho výrobu v NSR již v lednu 1978. Přízniv-
ci „Brouka“ ale nemusí být smutní. Bude se vy-
rábět i nadále, ovšem až ve vzdáleném Mexiku,
Brazílii a Nigérii.

A DA BY SI TAKY ZASLOUŽIL
ULIČKU, NE?

Materiál

budoucnosti

V průběhu své čtyřtisícileté
historie bylo sklo vždy ceněným
materiálem pro šperky, luxusní
výrobky a předměty každodenní
potřeby. Dnes ho nacházíme ta-
ké v mnoha oblastech techniky.

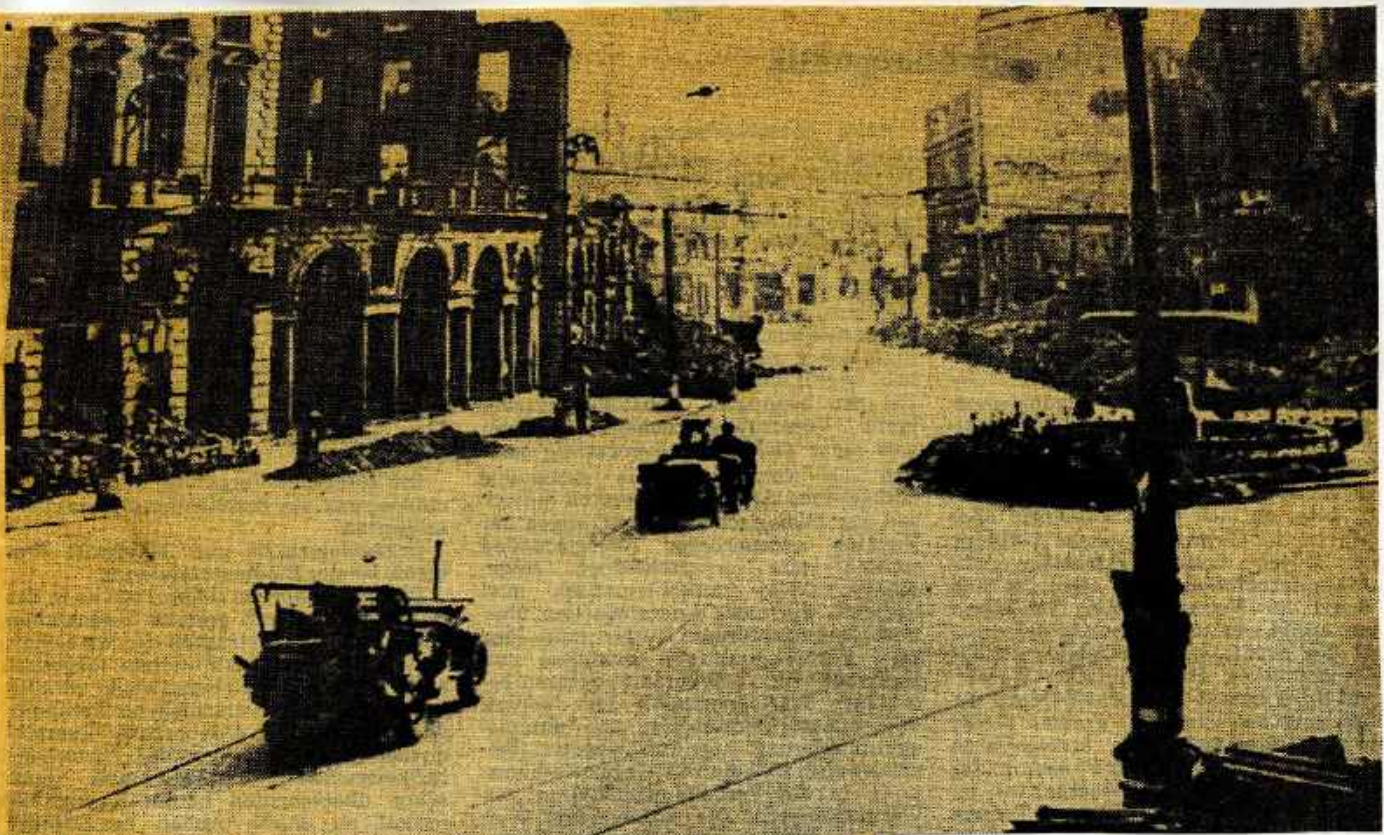
Od roku 1959 se sklo stále
v mnoha zemích přeměňuje in-
tenzivní výzkumné činnosti. Pe-
dál moderních vědeckých po-
stůvek — například elektrono-
vého mikroskopu — umožnilo
získat zcela nové poznatky a je-
ho vnitřní stavba. A tak se sa-
cházejí stále nové možnosti, jak
skla využít. Podařilo se vyrobit
sklokeramické materiály, které

se vyznačují nepřetržitou tepelnou
stabilitou a navíc mají přísluš-
né mechanické vlastnosti ať
výchází sklo, ze kterého byly
vyrobeny. Tepelně odolná a ta-
ká sklokeramická oděra vzdu-
ch je sklokeramické materiály by-
ly použity dokonce i v raketové
technice, zejména jako materiál
pro hroty raket.

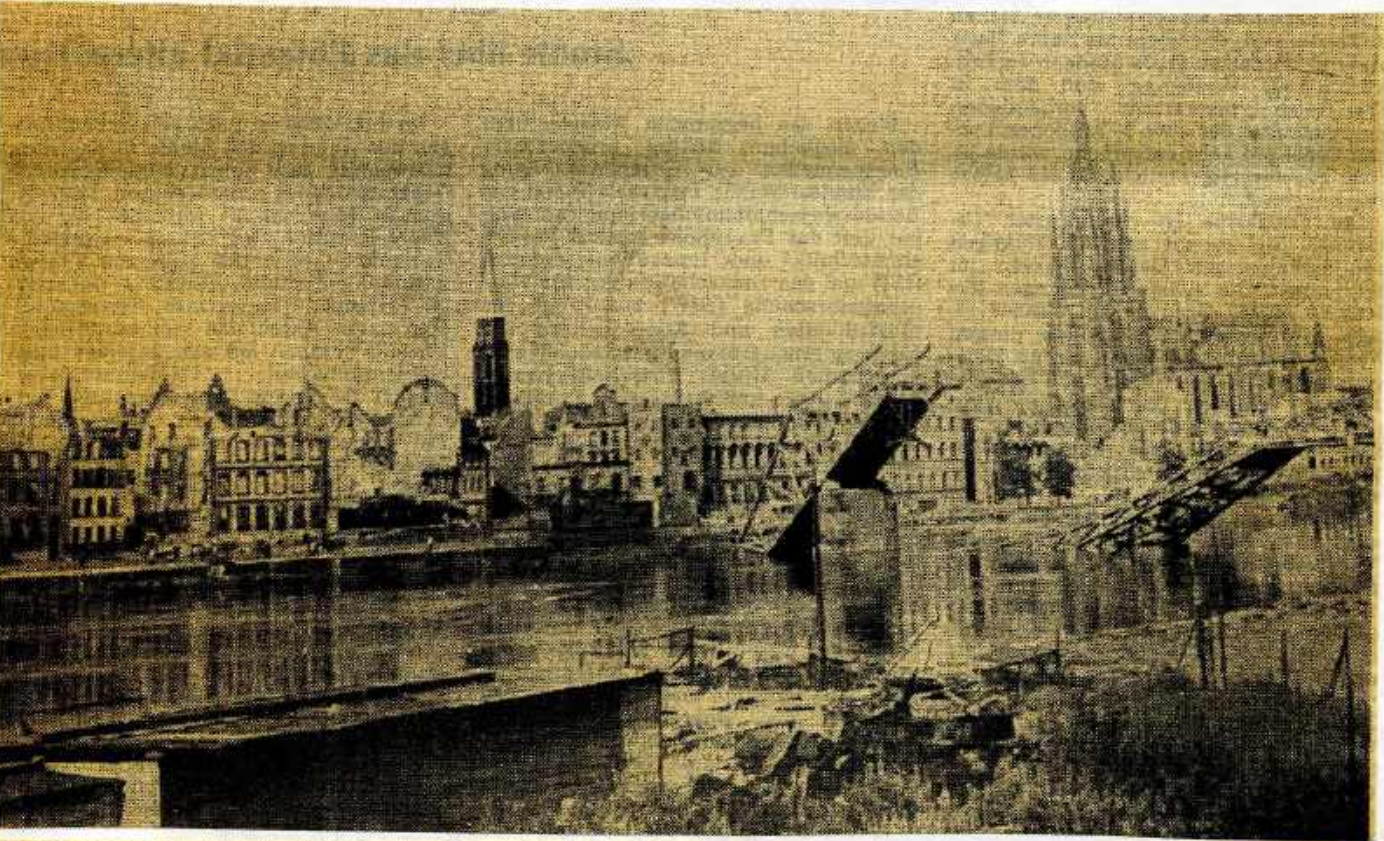
Speciální skla se stala rube-
dající součástí televizních přijí-
mačů kamer. Její de sích
vnoseny prvky, ve kterých pre-
bílají při ostřelování lóžny
změny náboje. Tím vysílá se
tenounké skleněné fólie na zle-
ky vteřiny latentní elektrický
obraz, který může být obměněn
elektronovým paprskem. Takto
je možné přeměnit viditelný op-
tický obraz v elektrické impul-
sy.

Speciálních skel obsahujících
sír, selen, telur, arzen, vanad
a mnoho jiných složek se pou-
žívá v nejrůznějších technických
oblastech, například v optice, lé-
kařství, elektronice i ve staveb-
nictví.

Dnes je pro vědecké práce
z oboru skla charakteristické,
že usilují o vytvoření souvislo-
stí mezi jeho vlastnostmi a struk-
turní stavbou. Hledá se cesta,
jak využívat v různých průmysle-
vých odvětvích mnohem širší
látek, které lze vyrábět přes
skelný stav. Mají se stát mate-
riály vyráběnými na míru.



Amerikanische Jeeps rollen über den zerstörten Kaiserplatz, vorbei am Frankfurter Hof war am 25. März 1945 von deutschen Pionieren gesprengt worden.



So bot sich am 26. März das Mainufer dem Betrachter dar; die Ruinen der britischen Großangriffe vom März 1944 mit dem zerstörten Schiff des Doms. Der Eiserner Steg



Das Leben geht weiter: Interessiert beobachtet ein älteres Paar auf der Bank die mit Halbkettenfahrzeugen vorrückenden US-Soldaten von General Pattons 3. Armee.

An Ostern 1945 war der Krieg für Frankfurt vorbei

ÜBERMORGEN feiert Harry in Ohio seinen 43. Geburtstag. Und das, obwohl er gar nicht weiß, wann er geboren wurde. Harry nämlich ist eine jener zigtausend „displaced persons“, Treibgut des Zweiten Weltkriegs. James P., ehemals Sergeant der US-Army und später Zivilangestellter der amerikanischen Streitkräfte in Darmstadt, hat beschrieben, wie er Harry damals begegnet ist, vor 40 Jahren, beim Einmarsch der US-Truppen in Frankfurt:

„In den Ruinen der City fanden wir einen Buben, der einen Wollbären fest mit seinen Händen hielt. Sein Kopf war kahlgeschoren, aber seine Kulleraugen blickten ohne Scheu. Ein Kamerad sprach ihn an. Der Kleine antwortete in einer Sprache, die uns fremd war. Deutsch — soviel hatten wir in den paar Wochen in diesem Land gelernt — war es nicht. Später stellte sich heraus, daß es ein Polenkind war, Strandgut des Krieges, das nichts von seinen Eltern, ja nicht einmal seinen Namen wußte. Wir nahmen an, daß er damals drei Jahre alt war. Heute ist Harry Amerikaner und hat ein glückliches Zuhause in Ohio. Ein Standesamt setzte als seinen Geburtstag den 28. März fest, den Tag, an dem wir ihn in Frankfurt fanden.“

An dem Tag, an dem Sergeant James P. Harry kennenlernte, war Frankfurt schon fast vollständig in amerikanischer Hand. Am 26. März 1945 waren die ersten Vorposten der dritten US-Armee unter General George Patton in die südlichen Stadtbezirke eingedrungen, am 29. März erklärte das US-Oberkommando unter General Dwight D. Eisenhower Frankfurt für eingenommen. Daß der Stadt am Main der Endkampf „Haus für Haus“ (besser wäre gewesen: Ruine für Ruine), den Hitler befohlen hatte, erspart blieb, ist vor allem zwei Dingen zu verdanken: der Einsichtigkeit des letzten Wehrmachtskommandanten von Frankfurt, Generalmajor Stemmermann — und einem „glücklichen“ Granattreffer, der das Haus Taunusanlage 12 traf.

200 000 Einwohner

Frankfurt im März 1945, ein Jahr, nachdem die Bombenangriffe die Altstadt vernichtet, weite Teile der City und viele Stadtteile zerstört hatten: daß die Mainmetropole bald Frontstadt werden würde, war jedem klar. Nachdem die Amerikaner dank der intakten Brücke von Remagen rascher als vermutet über den Rhein gegangen waren, rollte ihr Vormarsch auch im Südwesten planmäßig ab. Am 17. März gelang mit Hilfe von Schwimmpanzern erneut der Übergang über den Rhein — bei Oppenheim, nachdem Bingen und Mainz eingenommen waren. Frankfurt wurde Ziel einer Zangenbewegung, die die Stadt von Kelsterbach und von Hanau her umfassen sollte.

Rund 200 000 Einwohner waren in Frankfurt geblieben. Die Alliierten hatten in einem Flugblatt die Bevölkerung auf die drohende Gefahr aufmerksam gemacht. Darin hieß es unter anderem: „Diese Gebiete sind jetzt Kampfzonen. An alle Bewohner dieser namentlich aufgeführten Gebiete ergeht hiermit die Aufforderung, sich selbst und ihre Familien unverzüglich außerhalb der Kampfzone in Sicherheit zu bringen.“

Nach vorangegangenen gegenteiligen Befehlen hatte am 24. März auch Gauleiter Sprenger die Evakuierung der Zivilbevölkerung „angeordnet, bevor er sich mit seinen Leuten selbst nach Oberhessen absetzte. Der Versuch der „Goldfasane“, sich mit Wehrmachtsuniformen zu versehen, war gescheitert — die Parteibossen entflochten dafür mit größeren

Mengen an Benzin, Lebensmitteln und Spirituosen. Was sie nicht mitnehmen konnten, zerstörten sie, sehr zum Unglück der zurückbleibenden Frankfurter, die einen solchen Luxus schon seit Jahren nicht mehr zu Gesicht bekommen hatten.

Das Ende der zivilen Verwaltung Frankfurts hatte sich nicht ohne Groteske eingefunden: Gauleiter Sprenger gab Auftrag, seinen Parteigenossen Dr. Krebs, seit 1933 Oberbürgermeister von Frankfurt, verhaften und bei Widerstand erschießen zu lassen. Dieser nämlich hatte tags zuvor in der Ziehenschule in Eschersheim — seit der Zerstörung des Römer provisorisches Rathaus — in einer Sondersitzung die Verlegung der Stadtverwaltung nach Schlitz/Oberhessen, entschieden, ohne dem Gauleiter davon Mitteilung zu machen. Dem Sprengerschen Verhaftungskommando entkam Krebs knapp durch die Flucht nach Schmitten.

Damit lag das Schicksal Frankfurts in der Hand der Militärs, also des Kommandanten Stemmermann, der wiederum dem Kommandierenden General eines Armeekorps, Kniess, unterstand. Erhaltene Akten der Wehrmachtskommandantur geben ein genaues Bild der kärglichen Streitmacht, die Stemmermann den gutausgerüsteten Amerikanern entgegenstellen sollte, die in Divisionsstärke auf Frankfurt vorrückten.

So hat sie Armin Schmid in seinem Buch „Frankfurt im Feuersturm“ aufgelistet: „Luftwaffe: Flakgruppe Frankfurt/M.-Häusen, bestehend aus mehreren schweren und leichten Flak- und Scheinwerferabteilungen mit in den Stellungen einbetonierten Geschützen. Offiziere und Mannschaften frontverwendungsfähig.“

Ungarische Wehrmacht: Ein ungarisches Ersatz-Infanterie-Bataillon. Schlechter Ersatz. Nicht einsatzfähig, da weder Waffen noch Munition in ausreichender Menge vorhanden waren.

Heer: 1. Panzervernichtungsabteilung Schmid (Name des Kommandeurs), bestehend aus vier Spezialkompanien. Die Abteilung war von der Ersatzdivision Kassel aus Genesenden des Bereichs der E-Division zur Bekämpfung überraschend gelandeter feindlicher Luftlandetruppen aufgestellt und im Raume Frankfurt untergebracht worden. Bewaffnung und Ausrüstung relativ gut. Behelfsmäßig motorisiert. Kampfwert zweifelhaft, da erst kurz aufgestellt und noch nicht ausreichend geschult.

2. Ersatzgrenadier-Bataillon 81, bestehend aus einer Ersatzkompanie, zwei Rekrutenkompanien, einer Genesendenkompanie.

3. Ein Landeschützenbataillon zu 3 Kompanien. Offiziere und Mannschaften der Landeschützen waren ältere, zum Teil gebrechliche, nicht frontverwendungsfähige Leute, die keinerlei Fronterfahrung hatten und nur zum Wachdienst und zum Einsatz nach Luftangriffen innerhalb des Ständortes verwendet wurden.

4. Ein in der Aufstellung begriffenes noch nicht einsatzbereites MG-Bataillon.

Mit diesem letzten Aufgebot von rund 1000 „Profi-Soldaten“ sollte also Frankfurt verteidigt werden, während der „Volkssturm“ — Hitlerjungen und ältere Männer — in den Straßen und am Mainufer Barrikaden baute.

Unterstützung kam freilich auch — zumindest was die Meinung vieler Frankfurter betraf — von unerwünschter Seite. Am 28. März nämlich, als amerikanische Truppen die südlichen Stadtteile Frankfurts betraten, erschien in Schwanheim eine Gruppe von 50 Waffen-SS-Leuten



unter der Führung eines durchhaltewilligen Untersturmführers (Leutnant) und befahl, die von der Bevölkerung niedergelassenen Panzersperren wiederzuerrichten. Ein Schwanheimer umging die Sperren, setzte sich mit einem US-Offizier in Verbindung und erklärte den Amerikanern, wie sie die SS-Stellung durch den Schwanheimer Wald umgehen konnten. Am 27. März, nach kurzem Rückzugsgefecht der SS-Leute, war Schwanheim in amerikanischer Hand.

Auch nördlich des Mains waren die GIs schon: am Montag, dem 26. März, gelang es ihnen, über die Wilhelmsbrücke (heute Friedensbrücke) den Untermainkanal zu erreichen. Die Frankfurter Brücken waren zwar am 25. bereits gesprengt worden, doch sowohl bei der Wilhelmsbrücke wie bei der Hanauer Mainbrücke war dies den deutschen Pionieren nicht gelungen. Der Oberbefehlshaber West, Generalfeldmarschall Kesselring, von Hitler eindringlich auf die „kriegsentscheidende Bedeutung von Hessen-Nassau“ hingewiesen, hatte den Frankfurter Stadtkommandanten befohlen, sowohl die Hanauer Brücke wie die Wilhelmsbrücke zurückzuerobern und den Brückenkopf der US-Infanterie auf dem Frankfurter Nordufer zu zerschlagen. General Stemmermann begab sich an die „Front“, in die Gutleutstraße. Hier fand er die Rekrutenkompanien der „81er“ vor. Angesichts der Unerfahrenheit dieser Soldaten und der Stärke der über den Main gekommenen Amerikaner befahl er den Abbruch des Angriffs. Verletzt durch einen Schuß in den Oberschenkel, zog sich Stemmermann in die Kommandantur in der Taunusanlage 12 zurück, wo es bald zu erhitzten Diskussionen kam: Kesselring, telefonisch von Stemmermann informiert, daß der Angriff wegen „Unterlegenheit in seiner Truppe“ nicht durchgeführt werden konnte, befahl wütend einen neuen Angriff und erklärte den Generalmajor für abgesetzt. Sein Nachfolger, SS-Obersturmbannführer (Oberstleutnant) Löffler wurde avisiert. Im Stabe des abgesetzten Stadtkommandanten kam es zu erregten Debatten: Stabschef Oberst Kentner vertrat die Meinung, daß ein anhaltender Widerstand die Amerikaner zu einem neuerlichen Bombenangriff veranlassen könne, der zu ungeheuren Verlusten unter der Zivilbevölkerung führen müsse. Jüngere Stabsoffiziere dagegen wollten sich an Kesselrings Befehl halten. General Stemmermann — noch im Amt bis zum Eintreffen seines Nachfolgers — entschied angesichts des Zustands seiner Soldaten, den Angriffsbefehl aussetzen und die Einstellung des Artilleriefeuers zu verfügen. Stemmermann hatte längst erkannt, daß die Lage unhaltbar geworden war: am Abend des 26. März hatten die Amerikaner Hauptbahnhof, Schauspielhaus und Polizeipräsidium

erreicht. Lastensegler landeten auf Rhein-Main; den Flughafen hatte das 10. Regimental Combat Team der 5. US-Infanteriedivision bereits am Mittag des 26. März genommen. Am südlichen Mainufer bei Griesheim massierten sich Panzereinheiten der 3. US-Armee.

Neuer Stadtkommandant

Doch noch hatte es Frankfurt nicht überstanden: am Morgen des 27. März traf der neue Stadtkommandant in der Taunusanlage 12 ein. Der SS-Offizier verkündete erwartungsgemäß: „Frankfurt wird verteidigt, um jedes Haus wird gekämpft!“ Die von ihm avisierten SS-Verbände aus dem Raum Friedberg ließen freilich auf sich warten. Das Regime des Durchhalteoffiziers sollte nur von kurzer Dauer sein: am selben Nachmittag (andere Quellen zufolge am Vormittag des 28. März) schlugen amerikanische Granaten im ersten Stock der Kommandantur ein. Die meisten Stabsoffiziere, darunter auch Obersturmbannführer Löffler, waren auf der Stelle tot, General Stemmermann wurde schwer verwundet. (Er kam später ins Lazarett in Bad Nauheim und geriet in amerikanische Gefangenschaft.) Ironischerweise konnten sich die US-Artilleristen gut auf die Kommandantur einschießen: Die Rauchwolken aus dem benachbarten „Löwensteinschen Palais“ wiesen ihnen das Ziel. Dort nämlich, im ehemaligen Stabsquartier der SA hatte diese vor ihrem eiligen Auszug Feuer an die Restbestände von gehorteten Lebensmitteln und „Beute-Cognac“ gelegt...

Das Ende kam schnell: Nachdem keine Kommandantur mehr existierte, sah sich plötzlich Major Umbach, stellvertretender Kommandeur des Infanterie-Ersatz-Bataillons 81 als ranghöchster Offizier zurückgeblieben. Umbach machte eine „Stadtrundfahrt“, die ihn davon überzeugte, daß die Amerikaner schon in alle Stadtteile, bis zum Opernplatz, dem IG-Hochhaus und der Marbachwegkaserne vorgedrungen waren. Er befahl seinen Leuten, kampflos zurückzuweichen. Major Umbach selbst geriet kurz darauf in Bad Vilbel in Gefangenschaft.

Am 29. März, 16 Uhr, verkündete das alliierte Oberkommando die Einnahme Frankfurts. Im Lagebericht des Oberkommandos der Wehrmacht dagegen wurde dieses Ereignis in keinem Wort erwähnt.

Der 29. März war der Gründonnerstag. An Ostern 1945 also war für die Frankfurter der Krieg zu Ende. Der neue Stadtkommandant, Colonel (Oberst) Criswell setzte den ehemaligen Chefredakteur aus dem Hause der Frankfurter Zeitung, Wilhelm Hollbach, zum neuen Oberbürgermeister ein. Im bewußt von Bombenangriffen verschonten ehemaligen IG-Farbenhochhaus am Grüneburgpark richteten die Amerikaner ihr Hauptquartier ein. Und da sitzen sie heute noch.



US-Infanteristen überwinden am Untermainkai eine hastig errichtete deutsche Barriere. Die GIs waren von Süden über die Wilhelmsbrücke (heute Friedensbrücke) gekommen, deren Sprengung nicht vollständig gelang.

„4822 Frankfurter starben im Bombenkrieg, über 22 000 erlitten Verletzungen. 12 701 fielen als Soldaten. Die geschätzte Zahl der Einwohner zur Zeit der Einnahme schwankt zwischen 230 000 und 250 000; die Hälfte davon war obdachlos. Von etwa 177 000 Wohnungen waren 90 000 zerstört. Durchschnittlich kamen zwei Menschen auf einen Wohnraum. 12,5 Millionen cbm Trümmerschutt und zehn zerstörte Brücken hinterließ das vergangene Regime als Konkursmasse.“



Nicht zuletzt ihm ist es zu verdanken, daß Frankfurt der Endkampf Haus um Haus erspart blieb: Generalmajor Stemmermann, der letzte Wehrmachtskommandant der Mainmetropole.

Tragödie Mitteleuropas?

Ein Aufsatz von Milan Kundera und die Folgen

PARIS. Milan Kundera, dessen Bedeutung mit großer Verspätung nun endlich auch im deutschsprachigen Raum erkannt wurde — von seinem jüngsten Roman „Die unerträgliche Leichtigkeit des Seins“ wurden in weniger als einem halben Jahr 35 000 Exemplare verkauft, fast zwanzig Mal so viel wie von seinen vorausgegangenen (nicht weniger lesenswerten!) Romanen —, hat vor einem Jahr in „The New York Review of Books“ einen Aufsatz mit dem Titel „Die Tragödie Mitteleuropas“ veröffentlicht, der in viele Sprachen übersetzt wurde.

In diesem Essay formuliert er den auch an anderen Stellen von ihm vertretenen Standpunkt, daß mit der Zerstörung der tschechoslowakischen Kultur ein Stück Europa zerstört werde. Kundera führt aus und liefert Belege, daß die tschechoslowakische Tradition, nach dem Westen hin ausgerichtet und zu Mitteleuropa gehörend, sich grundlegend von der Rußlands unterscheidet, die nunmehr die Kultur in Kunderas einstiger Heimat zu überlagern und auszulöschen im Begriff ist.

Milan Kunderas Artikel hat, nicht zuletzt unter Tschechen, eine heftige Diskussion ausgelöst, die von der in Paris erscheinenden verdienstvollen Exil-Zeitschrift „Svedectvi“ („Zeugenaussage“) dokumentiert wurde.

Milan Simecka aus Bratislava beruft sich auf Lev Kopelev, der Kundera bei einer Konferenz bat, Rußland doch nicht voreilig aus Europa auszuschließen. Nach einem kurzen Exkurs über die unzulängliche Gleichsetzung von Rußland mit der Sowjetunion, erinnert Simecka: „Man dürfte aber nicht verschweigen, daß am Anfang des Endes der mitteleuropäischen Tradition nicht Rußland stand. Ein gewisser Anstand der politischen und

kulturellen Beziehungen, die bei den Nationen Mitteleuropas mehr oder weniger bis zum Jahre 1937 dauerten, wurde von Hitler mit den Wurzeln herausgerissen. Vor allem aus den Wahnsinnstaten der Nazis ergab sich, daß die Nationen Mitteleuropas Opfer und Outsider der Geschichte wurden. Es war schließlich der Nazismus, der das jüdische Genie (ein Zitat aus Kunderas Aufsatz, Th. R.), einen integralen Bestandteil der mitteleuropäischen geistigen Entwicklung, endgültig zum Schweigen brachte. Die Tragödie Mitteleuropas begann sich ohne den Einfluß östlicher Elemente abzuspielen, oder wenigstens ohne einen wesentlichen russischen Anteil; das Geschwulst, das das vernichtete, was da vorher war, wuchs auf der westeuropäischen Geschichte und nährte sich vom Abfall westeuropäischer gedanklicher Entdeckungen.“

Simecka ist nicht bereit, die Russen allein für das verantwortlich zu machen, was etwa in den fünfziger Jahren passierte. Daran, so mahnt er, waren auch die mitteleuropäischen Tschechen und Slowaken beteiligt. Und einen Ausdruck Aragons aus dem Jahre 1968 aufnehmend, schreibt er: „Das Biafra des Geistes trug einen unverwischbaren Stempel heimischer Herkunft, war gesättigt von unserem heimischen Mief, Neid, Hoffnung auf eine bessere Position, der Ahnung von Belohnung, Angst, Feigheit, dem raschen Zerfall der Solidarität usw. Und jene Leute, die in den letzten fünfzehn Jahren meinen Freunden und mir, die wir uns bemühten, etwas von der Autorität des denkenden, zweifelnden Individuums zu bewahren, das Leben so sehr erschwerten, sprachen alle tschechisch oder slowakisch, viele von ihnen kannte ich sogar, sie benahmen sich davor wie Kameraden.“

Simecka plädiert für eine pragmatische Lösung: „Europa ist heute ohne Zweifel in einem sehr schlechten Zustand, die Tragödie Mitteleuropas war übrigens nicht die einzige europäische Tragödie. Europa produzierte Tragödien haufenweis und hat vor sich noch jene letzte, ob das so weitergeht. Die Abtrennung Rußlands von Europa, und wenn es nur eine kulturelle und geistige Abtrennung ginge, verbessert die europäischen Aussichten nicht. Die Annäherung Rußlands und des Westens durch welche Schritte der Entspannung auch immer ist für Europa ein Akt der Selbsterhaltung, und in diesem Sinne ist es ein aufgesetztes intellektuelles Spiel um das bessere Argument in der Diskussion, ob Rußland ein Teil Europas ist oder ob es bereits eine andere Zivilisation repräsentiert. Ich weiß viele Argumente für beide Urteile auswendig, aber gerade weil ich auf der Grenze zwischen Ost und West lebe, entscheide ich mich frei, hauptsächlich jene Argumente zu gebrauchen, die Rußland nicht von Europa ausschließen und den Graben nicht vertiefen.“

Auch Milan Hauner, der jetzt an der University of Wisconsin lehrt, erinnert an das Erbe des Nationalsozialismus. Ob Kundera denn vergessen habe, so fragt er rhetorisch, daß die Nazis verkündet hatten: „Deutschland kämpft und stirbt für Europa.“ Statt wie Simecka für eine Eingliederung Rußlands in Europa zu plädieren, kritisiert Hauner Kunderas Konzept von Mitteleuropa. „War doch schließlich Hitler selbst, der in Kunderas langem Artikel überhaupt nicht auftaucht, ein Produkt der mitteleuropäischen Kultur par excellence; Stalin keineswegs. Jene mitteleuropäische Kultur brachte auch Auschwitz und die Massendeportation von Millionen hervor.“

Hauner wird noch schärfer, wenn er kritisiert, wie Kundera von den Russen spricht. „Es sind darin rassistische Untertöne und die Russen gehen daraus als verkörperte Barbaren hervor. Warnt Kundera vielleicht den Westen vor irgendeiner eigenen Version der gelben Gefahr?“

In die Diskussion, die beweist, daß es bei aller verständlicher Animosität gegenüber jener Macht, die andere Völker mit militärischer Überlegenheit unterdrückt, auch innerhalb der tschechoslowakischen Opposition keineswegs nur eine homogene Meinung gibt, mischte sich auch der Ungar János Kis. Er weist darauf hin, daß es einen Dualismus von Slavophilie und Westlertum auch in der russischen Kultur gibt, daß er also nicht geeignet ist, Mitteleuropa qualitativ von Rußland zu unterscheiden. „Den Dualismus der mitteleuropäischen Kultur hat uns freilich nicht der Osten aufgenötigt — er ist in erster Linie Ausdruck unserer verspäteten Entwicklung, die einen unselbständigen und verzerrten Charakter hat. Der Spalt zwischen West- und Mitteleuropa hat eine eigentümliche Folge: im Westen formten sich die Nationen und ihre staatlichen Gebilde vor dem Beginn der Industrialisierung und Modernisierung, während sich in unserem Mitteleuropa die Ordnung umkehrte. Die Grenze stimmt daher nicht mit der ethnischen Teilung der Bevölkerung überein und zwischen den Nationen hält der Kampf (manchmal die Unterdrückung) und die ständige Feindseligkeit an.“

Kis schließt mit einer Einschätzung der Sowjetisierung: „Schädlich ist sie vor allem deshalb, weil sie den Prozeß, der die humanistischen, rationalistischen und universalistischen Elemente unserer Kulturen verstärkte, blockierte — oder sogar

umkehrte. Und auch deshalb, weil sie eine demokratische Lösung der nationalen Konflikte, die bei uns immer noch existieren, unmöglich machte.“

François Bondy, der hervorragende Kenner der Situation der Intellektuellen in Osteuropa, hat in der Zeitschrift „Le Débat“ ebenfalls zu Kunderas Essay Stellung bezogen und sogar bis auf die Habsburger-Zeit zurückverwiesen: „Die Katastrophe Mitteleuropas kam von innen. Die Sorglosigkeit der habsburgischen Monarchie, die für ihre slavische Bevölkerung weder ein Asyl, noch ein Bollwerk der Verteidigung war, sondern ein ‚Völkerkerker‘, gestand ihr nicht die geringste Möglichkeit zu, mitzuentcheiden. Die deutsche Bewegung, die schließlich auf keinen Fall asiatisch war, entfesselte den Zweiten Weltkrieg. Und zuletzt bildet auch die Unfähigkeit der kleinen Nationen, in der Zwischenkriegszeit Solidarität zu zeigen, einen Bestandteil der Tragödie Mitteleuropas.“ Bondy warnt vor einer Verklärung Europas und nimmt den Romancier Kundera gegen den Essayisten in Schutz: „Ich gestatte mir zu behaupten, daß Kunderas Schmerz und Ironie genauer treffen als die interessanteste Klage, die sich diesmal bei ihm meldete.“

Die schärfste Abfuhr, die „Svedectvi“ nachdruckt, erhielt Kundera von Zdenek Urbánek, der im Prager Samizdat ein Interview übersetzte, das Kundera Philip Roth für „The Sunday Times Magazine“ gab. Darin sagt Kundera, daß er gleich nach seiner Ausreise aus der Tschechoslowakei nach Frankreich in einer Euphorie gewesen sei und daß er nicht die Absicht habe, zurückzukehren. „Das nimmt ihm Urbánek übel. In einer Nachbemerking zu der Prager Untergrund-

Ausgabe höhnt er: „Adieu! Good-bye. Leb wohl. Lassen Sie es sich dort gut gehn. Und darüber, was sich hier tut, schweigen Sie jetzt im Detail. Als M. K. sind Sie nach der Abreise von hier sofort in Euphorie und die Wahrheit über diese Stadt und dieses Leben verläßt Sie. Schreiben Sie, was Sie dort leben.“

URBÁNEK HA' RECHT, VERNIKU
JŠE KADEJ KALĚH
NA NUDU!!!

„NEJAKOŽE JEST NAPODA“ RYL
MUSLIM, ŽE JEHO „NEJAKOŽE JEST NAPODA“ RYL
CLANEN...

Objevil jsem mravní sílu ruského lidu

Suzdal — město zvláštního koloritu. Ve „zlatém prstenci“ historických měst okolo Moskvy trůní tato metropole časů dávno zaslých, jejichž ozvěna sem doléhá jako neskutečný sen. Sněhobílý sokol se zlatou korunkou na hlavě symbolizuje někdejší nezměrnou moc tohoto knížecího a náboženského centra středověkého Ruska. Vše, co se tu odehrává, jako by sem najednou přivánil dech dávných staletí.

Právě Suzdal — tento Řím ortodoxního Východu — si vybral štáb amerických televizních režisérů jako místo vrcholných scén čtyřdílného filmu o životě slavného ruského cara Petra I. Velikého. Tento nejdražší projekt století realizuje americká televizní společnost NBC za 26 a půl miliónu dolarů. „Vytkli jsme si za jeden z hlavních cílů přiblížit americkým divákům ruskou skutečnost, povahu ruského lidu. Naše veřejnost zná velmi málo současné Rusko a ještě méně jeho dějiny. Pětadevadesát procentům Američanů jméno Petra I. nic nefká. Jsem přesvědčen, až zhlédnou náš seriál, že budou překvapeni a nadšeni. A věřím, že stoupne i jejich zájem o ruskou historii —“

uvěřil se nám generální zástupce americké televize Julius Katz. Seriál se sice nenatačí v americko-sovětské koprodukci, ale účinkuje v něm i řada známých sovětských herců (Natalja Andrejčenkova, Boris Plotnikov, Vladimir Iljin). Při velkých bitevních scénách v exteriérech vypomáhali početnému komparzu dokonce vojáci Sovětské armády. Jako hlavní architekt spolupracuje na tomto projektu, který se právě dokončuje v Gorkého filmovém studiu v Moskvě, sovětský odborník, inženýr Alexander Popov, který navrhl pro dekoraci řadu historických budov a chrámů.

Televizní seriál o Petru I. Velikém byl obsazen skvělými herci, kteří se těší v uměleckém světě mimořádné popularitě: Laurencem Olivierem, Vanessa Redgraveovou, Lili Palmerovou a Omarem Sharifem. Hlavní postavu Petra Velikého svěřili američtí tvůrci švýcarskému umělci Maximilianu Schellovi, vynikajícímu představiteli filmových, divadelních a televizních rolí, nositeli Oscara za úlohu obhájce ve slavném Kramerově filmu Norimberský proces.

S Maximilianem Schellem jsme se sešli na příjemné besedě a hovořili jsme o jeho současné tvůrčí práci. „Mám-li být upřímný —“ světlil se nám — „byl jsem nečekanou nabídkou americké televize trochu ohromen a zaskočen, ale přijal jsem ji. Znáám poměrně dobře mentalitu amerických diváků, protože jsem vystupoval jako herec a spoluautor v několika hollywoodských filmech. Angličtina je mým druhým uměleckým jazykem. Ale s tematikou ruské historie jsem se dosud nesetkal. Pravda, ruská literatura a ruské umění mi nejsou cizí. Zabýval jsem se jimi už za svých klasických studií ve Švýcarsku. Oblíbil jsem si pochopitelně Dostojevského, Tolstého, Čechova a zejména Turgeněva. Na Turgeněvo téma jsem dokonce jako herec a režisér realizoval před patnácti roky jeden ze svých úspěšných filmů — První lásku.

Když mi byla svěřena úloha Petra I. Velikého, promítla se mi v podvědomí řada různých postav, ale dnes

vím, že žádná z nich se nedá s Petrem srovnat. Myslel jsem si vždycky, že na základě umění a literatury chápu dobře ruský charakter. Avšak teprve nyní, když jsem se ponořil do blubšího studia a poznání Petrovy epochy, si jasně uvědomuji, jak velkou mravní sílu má v sobě ruský lid.“

Kdybyste hodnotil svou uplynulou uměleckou dráhu, na jejímž konci je dnes 68 autorských, hereckých a režijních děl, která z těchto prací vás nejvíce upoutala?

„Kramerův Norimberský proces, loňský vlastní film o Marlene Dietrichové a Petr I. Veliký.“

Co byste nám řekl o své spolupráci s Marlene Dietrichovou, o níž jste natočil umělecky originální devadesátiminutový dokument?

„Setkání a spolupráce s Marlene Dietrichovou patří vůbec k nejkrásnějším zážitkům mého života. Lituji, že jsem ji poznal až na sklonku jejích let. Narodil jsem se příliš pozdě. Když jsem nastupoval k divadlu, nebyla pro mne pojmem. Jednou jsem s ní hrál malou roli ve filmu Ute Nürnbergové, kde jsme se poprvé setkali osobně. A tak jsem ji musel vlastně odhalit až nyní, při realizaci svého díla.

Můj filmový dokument „Marlene“ měl dlouhou a složitou anabasi. Vy víte, že v konečné realizaci vyhlíží film pokaždé jinak, než byl původně zamýšlen. O Marlene Dietrichové jsem chtěl vytvořit film velmi osobně a osobitě zpracovaný, emotivní. Čeho jsem se mohl přidržet, jaký mu dát smysl? Proměnil jsem se v reportéra. Vedl jsem s Marlene rozhovory plyných šest dnů, někdy až dvanáct hodin nepřetržitě. Magnetofonový záznam jsem pak zpracoval nejprve na tříhodinové dílo, potom na dvouhodinové a nakonec na šedesát minut. Neměly tam být jen výseky z jejího života, ale také dokumentární ukázky z mnoha filmových archívů — i z ČSSR. Vedli jsme k tomu rozhovor — Žurnalista a umělkyně. Mezi námi stál náš společný nepřítel — mikrofón. Řekli jsme mnoho slov, která padla mimo a mohla být použita i proti mně. Mým kolem bylo vyjmout z toho to lidské a typické — a ona se tomu pochopitelně bránila a zlobila se. Film je však umění nepostižitelné, stále osciluje mezi protiklady, a to je pěkné.

Rok před natáčením jsem poslal Marlene Dietrichové scénář. Něco se jí líbilo, ale také doplňovala a protestovala. Připadal jsem si jako v souboji s Jeanne d'Arc. Stále jsem byl na rozpacích, jakou dát dílu formu. Kladi jsem jí otázku, jak na to. Řekla, já nejsem režisér. Pokusil jsem se tedy hledat novou formu životopisného dokumentu. Nepřipravoval jsem se na to příliš — improvizovali jsme. Ona

trvala vždy na tom, abych byl jejím přímým partnerem. Velice mně pomohly Sternbergovy poznámky a scénáře. Četl jsem o Marlene mnoho.

Bylo to dobrodružství — také jsem ji to řekl. Ptal jsem se, proč Marlene dělala tak často rozhovory se žurnalisty. Smála se: pro peníze. Při našem rozhovoru striktně prohlásila: od vás nechci nic. Sledovala bedlivě mou práci, měla připomínky. Nechtěla nikdy komentovat konec života a smrt. Uvažovala však o všem, jak mi potvrdila i její dcera Marie. Film „Marlene“ se stal dílem našich srdcí. Poznal jsem, že Marlene Dietrichová je skutečně velká osobnost. Tato žena si zaslouží nejvyšší úctu.

Když přišel můj film „Marlene“ na plátna kin, ptali se mě z různých stran, jaká je Marlene Dietrichová, která se plaše skrývá ve svém pařížském bytě před veřejností a ponechává své soukromí tajemným úvahám. Říkám: Každý má svou babičku — a stejně vypadá i Marlene. Možná, že má potíže pochopit dnešní generaci (včetně svého 37letého vnuka). Zabývá se doma hlavně literaturou a divadlem. Přechte všechny noviny, které jí přijdou. Objednává si nové knihy — i současné autory. Řáda vaří, pěstuje si okruh svých sympatických přátel. Ve svých 84 letech je velmi svěží a bystrá. Říká, že je nepolitická. Ale když jsem se jí ptal, proč její filmy byly za fašistické diktatury ve Španělsku zakázány, odpověděla: z důvodů politických. Kdybych byl žurnalistou, možná bych se ptal zvědavěji. Ale já raději naslouchám.

Maximilian Schell, nositel četných uměleckých vyznamenání a mezinárodních cen, pětkrát nominovaný na filmového Oscara, dovrší letos své pětapadesátiny. Se svými uměleckými plány se nerad dopředu svěřuje. Jako svobodný mládenec a senzibilní intelektuál se rád věnuje svým intimním láskám — literatuře a malířství. Po dokončení náročných prací na roli cara Petra I. Velikého odjede do svého horského venkovského domku v rakouských Korutanech a bude — jak říká — lenošit. „Miluji samotu. Musím se občas věnovat pouze sám sobě, abych mohl vykročit s plnými silami zase dál.“

AKTUALITA

HAAG: Z holandské věznice ve Scheveningenu byl v pátek v časných ranních hodinách předčasně propuštěn nizozemský válečný zločinec P. Menten, který byl za své zločiny ve druhé světové válce odsouzen v roce 1908 na deset let žaláře. Menten z věznice za čtyři dny odšel ve svém voze jako obhájce a dopravil ho

Osvobodili nacistického vraha

ze městska Blaricum u Amsterdamu, kde Menten žil před svým zatčením. Oznámení o předčasném osvobození nacistického zločince vyvolalo bouřlivé protesty demokratické veřejnosti. Rozhodnutí nizozemských úřadů propustit Mentena na svobodu nelze hodnotit jinak, než jako zneuctění památky miliónů obětí nacistického teroru. Očiti svědci při procesu s Mentenem potvrdili, že se v roce 1941 na území dočasně okupované Lvovské oblasti v dnešní sovětské Ukrajině podílel na masakrech stovek lidí. Obžaloba dokázala, že v létě 1941 byl Menten členem zvláštního komanda SS, které za sedm týdnů zavraždilo nejméně 20 000 lidí.

NĚM. LOUVY ANI „N“!

sich bei den Untersuchungen, waren „jünger“ geblieben als die Anti-Alkoholiker.

Bei den Rauchern dagegen zeigte sich, daß etwa 90 Prozent vorzeitig gealtert waren. Das Erreichen einer Führungs-Position bremse den Alters-Prozeß.

DYK SE DÍKA, AT PŘE, KDO ŽÍJE!

Mäßiges Trinken soll jung halten

a Tokio. — Mäßiger Alkohol-Genuß, der Verzicht auf das Rauchen und Erfolg im Beruf sind nach japanischen Forschungs-Ergebnissen das Geheimnis des Jungbleibens. Die mäßigen Trinker, so zeigte

HUSÁK SE KONEČNĚ RAKOUSKÝM uměleckým vyznamenáním a mezinárodních cen, pětkrát nominovaný na filmového Oscara, dovrší letos své pětapadesátiny. Se svými uměleckými plány se nerad dopředu svěřuje. Jako svobodný mládenec a senzibilní intelektuál se rád věnuje svým intimním láskám — literatuře a malířství. Po dokončení náročných prací na roli cara Petra I. Velikého odjede do svého horského venkovského domku v rakouských Korutanech a bude — jak říká — lenošit. „Miluji samotu. Musím se občas věnovat pouze sám sobě, abych mohl vykročit s plnými silami zase dál.“

kému velvyslanci Paulu Ullmannovi omlovil za to, že jeho pohrdání zastřelil už na rakouském území čes. uprchlíka Františka Faktora. Dal prý tuto vraždu ještě jednou prošetřit a zjistit, že „pohrdání“ nejdělná správně, když tvrdila, že Faktor byl zastřelen ještě na čes. území. K podobnému incidentu prý už nikdy nedojde, děl soudruh prezident, který tím prý chce odstranit napětí mezi oběma státy. Dobry slib, který by měl být dodržen. Jenže ani potom František Faktor nevstane z mrtvých.

Jak
prodat

Eiffelovku

ZE PAN HARRY JELINEK PRODAVAL PŘED VÁLKOU JEDNOMU Američanovi Karleštin, je celkem známo a dokonce o tom byl u nás natočen roztočlivý film s O. Kaiserem v hlavní roli. Menší se ví, že jiný Čech prodal Eiffelovku. Rodilý Čech (nar. 1890) V. L. - jméno diskrétně utajíme - dostal jednoho březnového dne roku 1925 nad pařížskými novinamibleskový nápad. V novinách stálo, že Eiffelova věž nutně potřebuje renovovat a přý se uvažuje o tom, že by se měla zbourat a postavit znova... Hrabě V. L., jak se sám představoval, si sehnal pár papírů s hlavičkou francouzského ministerstva pošt, do jehož kompetence věž spadala, a pozval pět francouzských velkoobchodníků se šrotem na důvěrnou schůzku do hotelu Crillon. Pánové museli čestně slíbit mlčenlivost a pak se dověděli, že Eiffelovka bude stržena. Protože kolem likvidace tohoto národního monumentu vypukne pobouření veřejnosti, je věc nutno utajit až do poslední chvíle. Hrabě V. L. žádal pány jménem vlády, aby udělali nabídku, za kolik by odkoupili 7000 tun železa. Do týdne měl všech pět nabídek. Vybral si jednu a při jednání naznačil obchodníkovi, že by neškodil úplatek v hotovosti, aby věc na ministerstvu proběhla hladce. To byl geniální tah. Obchodník tím byl utvrzen v přesvědčení, že když hrabě žádá úplatek, musí být z ministerstva. S radostí zaplatil a oplátkou dostal předběžné potvrzení o prodeji Eiffelovy věže. V. L. pak rychle ujel z Francie. Nežutíal však venku dlouho. Brzy zjistil, že očekávaný skandál nevypukl. Oklamany obchodník se totiž styděl za svou naivitu, že věc ani neudal. V. L. se vrátil do Paříže - a prodal věž podruhé. Jenže tentokrát podvědomě kupce na policii šel. V. L. uprchl. Nikdy nebyl za tento podvod postaven před soud a nikdy se také nezjistilo, kolik mu obě transakce vynesly. Dál páchal podvody po celé Evropě, užíval dvaadvacet falešných jmen a byl pětadvacetkrát zatčen, nikdy však na dlouho. Časem odjel do USA a pokračoval v dosavadní činnosti. Milionářovi H. Lollerovi předvedl „stroj na kopírování bankovek“ a prodal mu jej za 25 000 dolarů. Stroj samozřejmě nefungoval, ale to už byl V. L. jinde a pod jiným jménem. V USA byla prohibice a náš podvodník se nakonec dostal do gangu slavného Al Capona. A v době, kdy se gangsterští bossové vůbec a Capone zvlášť s nikým moc nemazili, měltu drzost, že Al Caponovi nabídl „zaručený systém“, jak na Wall Streetu za dva měsíce ztrojnásobit jakoukoliv peněžní částku. Aby to předvedl, požádal Al Capona o 50 000 dolarů. Dostal je, jenže pak mu došlo, jak by asi tentokrát skončil, a peníze kajícíně vrátil. Al Caponovi, který dával odstřelovat lidi za mnohem menší pokusy o podraz, se musel V. L. nějak zalibit, protože mu odpustil a dokonce mu dal 5000 dolarů odměny „za námahu“. Pak se V. L. dal na padělání bankovek, a to stodolarovek. S jakýmisi W. Wattsem jich měsíčně produkovali za 100 000 dolarů, ale za několik měsíců byli dopadeni a V. L. se dostal do newyorského vězení. Podířilo se mu uprchnout a pod tříadvacátým falešným jménem tentokrát „odešel na odpočinek“ a usadil se v Pittsburghu. Policie ho našla a vsadila do věznice na ostrově XXX, protože byl shledán vinným, že uvedl do oběhu ohromující částku 134 000 000 dolarů ve falešných bankovkách. Dostal dvacet let. A o XXX je známo, že odtud se utéct nedá. Král podvodníků, který nám mnoho cti po světě nenadělal, si těch dvacet let neodseděl. Zemřel ve vězení v březnu 1947.

Znáte jméno ostrova s proslulou věznicí? Napovíme, že se vyskytuje v titulu jednoho amerického filmu, který u nás před časem běžel.

krvavá lázeň Zbytečně

V době, kterou odborníci označují jako druhé období druhé světové války, kdy německá vojska stále postupovala vpřed, i když fronta u Leningradu se stabilizovala a před Moskvou se již vzdalovala od ohroženého města - nebylo tedy důvodu k přílišnému veselí - probleskla dobrá zpráva: vylodění ve Francii. Zpráva skutečně probleskla - iluze trvala jen osm hodin.

Ve Velké Británii bylo tou dobou již dost kanadských vojáků. Chtěli bojovat a pomoci vojákům sovětským, ale po výcviku neměli ještě žádné bojové zkušenosti. Nicméně zahálka každou armádu demoralizuje, a tak se anglické velení rozhodlo k riskantnímu experimentu, jakémusi mikrovylodění v městečku XXX. Je na severním pobřeží Francie, východně od Le Havru, zhruba v místech, kde kanál La Manche přechází v Calaiskou úžinu. Není pochyb, že výsadek se měl po rychlé akci vrátit zpět. Místo bylo vybráno proto, že v blízkosti byla německá radarová stanice, letiště stíhačů, čtyři baterie těžkých

děl a četná další zařízení, která by bylo možno dočasně obsadit a zničit. Místo bylo i v dosahu anglických stíhačů z pevniny. Byly vyhodnoceny i potíže: důkladné obranné prostředky na obou stranách přístavu, vysoké útesy umožňující obranu, úzké průchody mezi nimi a velmi úzká pláž.

Po řadě variací, zda útočit na pláž či bočně mimo město, bylo přijato konečné rozhodnutí: současná dvě vylodění severovýchodně, tři jihozápadně a o 30 minut později dvě vylodění přímo na pláži přístavu. Od předchozího leteckého bombardování města se upustilo, aby nedošlo k obětem francouzského obyvatelstva. Nepoužilo se ani leteckého výsadku, což německé velení při dodatečném rozboru velmi překvapilo.

A tak se v noci z 18. na 19. 8. 1942 shromáždilo a vyplulo celkem 237 plavidel, 4961 kanadských důstojníků a vojáků, 1057 anglických commandos a malý počet amerických rangerů (v obou případech specialisté pro boj zblízka) a 58 tanků typu Churchill. Velitelem byl kanadský generál John Roberts. Podle plánu měly být boční útoky provedeny ráno ve 4.50. Jenže ve 3.47 se dostala část lodí do styku s německým eskortovaným konvojem, v přestřelce se plavidla zdržela a rozptýlila se, a tento střet byl pochopitelně na německé straně důvodem k vyhlášení poplachu. Z tříadvaceti rozptýlených člunů pak dorazilo k místu vylodění jen sedm. Jednotky se sice vylodily, obsadily dočasně „Goebbelsovu“ baterii, ale usilovná snaha evakuovat ustupující vojáky skončila údesně. Z devěťadvaceti důstojníků se zachránil tři, z 516 mužů bylo zabito, raněno či postrádkáno 459. Úspěchu bylo dosaženo na nejzazším úseku jihozápadní části, kde se výsadek zmocnil „Hessovy“ baterie, zničil či poškodil ji

a opět se v 7.00 nalodil. Vše další skončilo flaskem. Při pokusech o ústup bylo nutno nechat na plážích všech třicet vyloděných tanků, které vůbec nikam nepronikly. Ztráty Kanadánů byly nesmírné: nevrátilo se jich víc než 40 %. z commandos se nevrátila asi čtvrtina. Anglické loďstvo přišlo o 500 mužů, o 33 vyloděvacích člunů, o 106 letadel

máte rádi VEČER nebo RÁNO

Jistě jste se setkali s typem lidí, kteří jsou večer čili jako rybičky, ale ráno je nikdo nemůže dostat z postele. Nebo k nim snad sami patříte? Byla vytvořena již řada teorií o tom, proč tomu tak je včetně názoru, že kdysi, když ještě naši pradědekové leželi po stromech, polovina byla pověšena úkolem bdít ve dne, zatímco druhá hlídala v noci, aby snad nepřítel třeba v podobě prehistorické šelmy nenapadl celou smečku. Jaké vlastnosti zpravidla ten či onen typ provázejí?

A. Typ ranního čilouše

Vstává časně bez ohledu na to, kdy začíná jeho pracovní doba. Chodí s oblibou do zaměstnání pěšky, rád sportuje a ani večer nebyvá unaven.

B. Typ ukázněný, střední

Vstává také časně, ale jen proto, aby byl včas v zaměstnání. Večer usíná u televize k malé radosti partnera.

C. Typ spáče ve zvěrokruhu

Datuje se zřejmě z pradědka, který kdysi v pralese v noci hlídal. Večer má nejvíce energie a před půlnocí se do postele nedostane. Ráno je ovšem nervy a není s ním řeč. Prospí obvykle také sobotu a neděli.

Patřte k typu A?

Pak jste asi člověk cilevědomý, energický, někdy však se sklonek k despotismu. Nestará vám, že svůj život přizpůsobujete šabloně, která vám vyhovuje, ale chtěl byste do ní vměstnat i všechny členy své rodiny a přátelé. Snad se vám to i daří. Vaše názory jsou rozumné a máte je snad i podložené radami lékařů nebo vědců, ale nezapomínejte, že za určitých předpokladů může jednomy škodit to, co linému prospívá. Doporučujeme vám partnera stejného zálib, který se však dokáže do určité míry podřidit. Pak budete ideální dvojice.

Jste typ B?

Nic si z toho nedělejte. Takových je nejvíce a je to dobře. Možná že partner na vaši pohodlnost hubuje, ale nakonec je rád, že vás má večer doma.

Lidi typu C ubývá.

Kdo by si také mohl dovolit vyspávat do oběda? Proto v této třídě nalezneme nejvíce lidí volných povolání jako umělce či spisovatele anebo zase ty, kdo pracují ve večerních povoláních. Protože jsou to lidé, kteří nežijí rytmem rodiny nýbrž proti němu, dochází u nich nejčastěji k narušení manželského soužití. Tim ovšem nechceme říci, že kdo je večer dlouho vzhůru, spěje k rozvodu. Nicméně každý, kdo má sklon k ponocování, by si měl uvědomit, že soulad s cyklem přírody je vždycky nejpřirozenější a že je tedy něco nezdravého na tom spát za denního světla a bdít za tmy. Na starých ústlovích našich předků vždycky bylo něco pravdy a jedno z nich říká: hodina spánku před půlnocí vydá za dvě po půlnoci.

PRILLO-
HA
DRBNY
č.
119

a c. 190 mužů jejich posádek. Německé ztráty byly poměrně lehčí - zhruba 600 mužů a 48 letadel.

Reakce Němců byla jasná: podařilo se jim odrazit invazi, ukázalo se, že Atlantický val (který měl značné mezery mnohem později) je neprostupný a že pevnost Evropa je neporazitelná.

Tento pokus znepokojit německé velení přišel tedy velmi drah a je otázkou, zda skutečně odlákal pozornost od akcí v severní Africe, což snad mělo být také jeho cílem.

Jak se jmenovalo francouzské městečko označené v textu XXX?

Syn bankrotáře

„Věci, na nichž pracuji, jsou skutečně obudné, ale jsou tak zajímavé, tak technicky dokonalé, že se stávají dvojnásob přitažlivými.“ To řekl muž, jenž je dodnes objektem zájmu historiků vědy stejně jako psychologů. Neboť málokdo, kdo se učil jen do svých šestnácti let, a to se soukromým učitelem, se podaří získat na 350 patentů za své objevy, a stejně tak málokdo odkáže prakticky celý svůj majetek nadaci, která bude odměňovat zásluhy prospěšné lidstvu ve vědě, kultuře a politice.

To vše nám napovídá, že předmětem našeho zájmu bude Alfred Nobel, narozený 21. října 1833, právě v roce, kdy jeho otec oznámil bankrot své továrny na kaučuk. Jestliže je Nobel syn osobnost přinejmenším zajímavá, platí to i o jeho otci. Byl to génius bez vzdělání, jak ho označovali pozdější životopisci. Špatně psal, neznal žádné cizí jazyky a prakticky veškeré znalosti získal jako samouk. Ovšem samouk mimořádně a všestranně nadaný a neméně všestranně smolařský. Po prvním bankrotu odjel do Petrohradu, aby se vyhnul uvěznění pro dluhy, kde se velmi úspěšně uvedl stavbou lodí, strojů i námořních min. Když však skončila Krymská válka a nebylo co zaminovávat, nic ho nezachránilo před druhým bankrotem.

Alfred, v pořadí třetí z Nobelových čtyř synů, byl pravým opakem svého otce. Jak v úspěšnosti, tak v šíři vzdělání: nejenže uměl psát, ale věnoval se dokonce i poezii. Jeho verše psané anglicky se obvykle hodnotí jako docela dobré. Přesto Nobel nevešel do dějin coby básník.

Jeho závratná dráha měla start v květnu 1862 v Petrohradě, když začal své pokusy s nitroglycerinem. Připomeňme jen, že se objev této sloučeniny přičítá italskému chemikovi Sobrero, podle jiných pramenů Švédovi Svanbergovi - někdy kolem roku 1847. Nitroglycerin na sebe upozornil jako výbušnina, ovšem příliš snadno vybuchující, což ho vylučovalo z praktického použití.

První objev Alfreda Nobela byla kovová zaletovaná trubka naplněná nitroglycerinem a umístěná v ocelovém válci s černým stělným prachem. Záhy se její rachot rozlehl po Evropě. Roku 1864 razila tato „nobelovská nálož“ tunel ve Stockholmu, o pár let později budovala v Rusku Tambovsko-Kozlovskou železnici a uplatnila se i jinde tak úspěšně, že bratři Nobelové založili společně s otcem dvě továrny na nitroglycerin. Na rozdíl od vlastních otcových podniků nikdy nezkrachovaly.

Nicméně nitroglycerin zůstal nebezpečný a při jednom neštěstí ve stockholmském závodě zahynul i Nobelův mladší bratr. O tři roky později, 7. května 1867, obdržel Alfred Nobel v Anglii patent na kieselguhr-dynamit, z jehož dlouhého názvu zůstala jen druhá část. Kieselguhr, hlínka, byla přitom klíčovou složkou, jež výrazně snížila nebezpečí exploze. Není divu, že následovaly patenty v dalších zemích a nevidaný rozkvět výroby. Nobel byl muž činu, a navíc se vyhnul utajování, neboť nebyl voják.

Roku 1891 napsal ruský generál Totleben: „... kdyby se způsoby přípravy nitroglycerinu ve velkém množství a jeho využití k výbuchům, které objevil plukovník Petruševskij, neudržovaly v tajnosti, pak by všechny hmotné výhody, jimž se těšil Nobel, připadly jemu...“. Petruševskij doporučoval použít nějakou sůl jako nosiče nitroglycerinu. Jeho výzkum byl vojenský, tedy utajovaný.

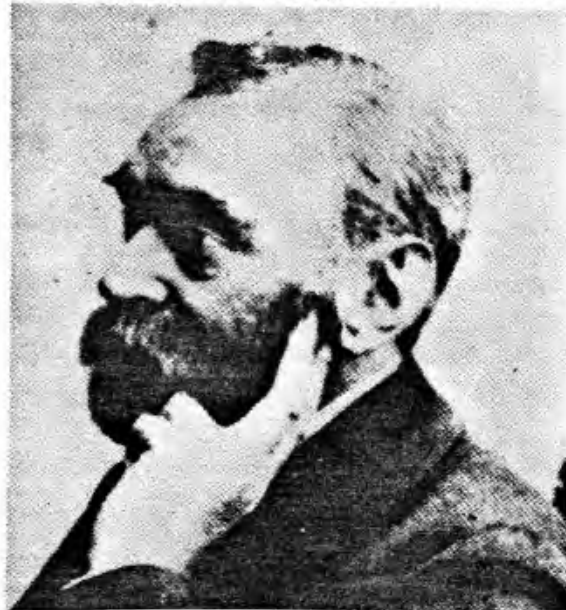
To byl Nobelův druhý velký objev. Třetí učinil roku 1875 a tentokrát se o jedinečnost spory nevedou. Nobel připravil z kolodí a nitroglycerinu želatinizovaný dynamit, který se pro vzhled konzistenci nazýval „výbušná želatina“ nebo „gumový dynamit“.

Konečně jeho čtvrtý významný objev byl bezdýmový prach „ballistit“ z roku 1887. To jsou čtyři hlavní objevy, nemluvě o mnoha menších, doložených patenty. Alfred Nobel mohl bilancovat. Například v roce 1896 jeho třidevadesát závodů na výrobu výbušnin dodalo 66 500 tun výrobků a Nobel získal sto miliónů švédských korun. Byl však spokojen?

Těžko říci, neboť výčet úspěchů a bilance příjmů nám nemohou ukázat osobnost. Jaký byl Alfred Nobel? Tvrdý podnikatel, který učinil vše pro úspěch svých podniků. Když roku 1867 patentovali Švédové Norbin a Olson silnou výbušninu „čpavkový prach“, Nobel koupil patent a zablokoval výrobu, aby neohrozila jeho dynamit. Nakonec mu říkali „nejbohatší evropský tulák“, neboť stále cestoval mezi svými četnými továrnami. Všude musela být stále připravena laboratoř, aby mohl kdykoli pokračovat ve výzkumu. Nejen výbušnin, jež ho lákaly nejvíce, jak dokazuje úvodní věta. Nobel konstruoval i automatické brzdy, bezpečné parní kotle, pokoušel se o výrobu

umělé kůže, kaučuku i syntetického hedvábí.

Do popředí se vždy tlačí Nobel-vynálezce. Za ním stojí nevidná postava muže plného rozporů. Tvrdý a krutý, na druhé straně nepochopitelně štědrý. Starý mládenec, který marně hledal i sekretářku splňující jeho požadavky. Nesmírně bohatý a úspěšný muž, jenž v době, kdy jeho závody chrlily tisíce tun výbušnin, se začal zabývat myšlenkami o smyslu života. Co ho k tomu přimělo? Snad náhoda, jež si s ním roku 1888 krutě zažertovala, když si přečetl ve všech předních listech svůj nekrolog, neboť si jeho, Alfreda, spletli s bratrem Ludwigem, který tehdy zemřel. Noviny se předháněly v jedovatostech a odsouzeních „dynamitového krále“, „obchodníka se smrtí“.



POSTRACH



AMAZONIE

Lidé většinou podvědomě spojují nebezpečí s něčím velkým. A poněvadž bude řeč o rybách, měl by se jim podle úvodního předpokladu vybavít asi žralok, rejnok elektrický nebo jiný obr. Existují však ryby, jež člověka ohrožují právě pro svou drobnost.

Jednou z nich je i sotva šest centimetrů dlouhý sumeček, který žije ve Venezuele a Brazílii. V těchto zemích se nazývá „candiru“. Obvykle se skrývá pod kameny nebo leží zahrabán v písku či bahně na dně řek. Dovede však napáchat velké škody, a to i člověku.

Na první pohled je to nenápadná, téměř průsvitná rybka, která se trochu podobá naší mřenice a od níž by nikdo nečekal žádný úskok. Na hlavě však má mnoho droboučkových, nazad obrácených ostnů, které při podráždění napřimuje. A právě ty jsou tak nebezpečné.

Candiru totiž rád vniká do řitních a pohlavních otvorů zvířat i lidí. Nejhorší je, dostane-li se do močové trubice, odkud se může prodat až do močového měchýře. V tomto neobvyklém prostředí se začne brzy dusit a na obranu zdvihne své háčkovité trny, jimiž se v močové trubici pevně zachytí. Jeho podivné putování je tak ukončeno, ale začínají hrůzné chvíle postiženého. Ranky způsobené ostny se prudce zanítí a pak už následují nesmírné bolesti, které bez včasného chirurgického zákroku vedou ve většině případů k smrti. Pokud má nedobrovolný hostitel opravdu štěstí, končí neblahá sumečkova pouť vyoperováním celého napadeného orgánu.

Proč si tato nepatrná rybka vybírá za oběti svých útoků i člověka? Vina je tak trochu na obou stranách. Candiru se živí krví a masem větších sumců, na jejichž žábách parazituje. Právem jej považujeme za jediného cizopasnika



Těžko se už dovíme, co ho vedlo k tomu, že 27. listopadu 1895 podepsal za přítomnosti čtyř svědků ve Švédském klubu v Paříži závět, která vešla do dějin: „Já, podepsaný Alfred Bernhard Nobel, vyjadřuji tímto po zralé úvaze svou nejvyšší vůli, tykající se majetku,

jež zanechám po své smrti... Kapitál... dá základ fondu, jehož úroky se každoročně rozdělí ve formě cen těm, kteří se během uplynulého roku nejvíce zasloužili o prospěch lidstva. Úroky at' se rozdělí na pět stejných částí takto: jedna část tomu, kdo učinil nejvýznamnější objev nebo vynález na poli fyziky; jedna část tomu, kdo udělal nejvýznamnější objev nebo zdokonalení v chemii; jedna část tomu, kdo učinil nejvýznamnější objev ve fyziologii nebo lékařství; jedna část tomu, z kmene obratlovců. Do žaber svého hostitele proniká odzadu skřelemi, vedený proudem vody. Jež je ze žaber „vydechována“. Vrozený pud rybku nutí pronikat proti jakémukoli proudu. A právě tento pud má na svědomí to, že candiru často napadá lidi močící do vody.

Většina obyvatel, žijících v brazilských pralesích, toto nebezpečí dobře zná. Dokonce existuje jakýsi rituál, který předchází koupání v řekách a je jedinou ochranou před rybou, již se domorodci obávají více než pověstných dravých piraň. Jeho průběh popisuje ve své knize V pralesích Amazonie Karel Rataj: „Vypil jsem několik pomerančových fant a pak jsem se účastnil prapodivného obřadu koupele mužské části vesnice či města Jaciparaná.“

Asi půl hodiny před západem slunce vycházejí dospělí a dospívající muži z chatrčí, pomalu procházejí rozmoklým bahnem ulic, sdružují se v hloučky a míří do mangového háje lemovaného keřovými citroníky, vysokými sotva dva metry. Běh řeky je pokrytý betonem dnes opuštěného, ale ještě nerozpadlého nádraží. Muži kouří, mluví jeden přes druhého a víc podle gest a mimiky než podle slov vidím, že se vychloubají hrdinskými činy, hlasitě se smějí a pošťuchují. Když se slunce dotkne korun pralesa na opačné straně řeky, seřadí se všichni jeden vedle druhého u okraje vody, vysvětlou se donaha a společně jako na povel začnou všichni močit do řeky. Váhal jsem jen chvíli a pak jsem následoval příkladu ostatních. Všechno zde má svůj smysl, a to, co koupeli předchází, je jediná ochrana před nejnebezpečnější rybou Amazonie - XXX.“

Dokončit větu - a tedy doplnit český nebo latinský název tohoto sumečka - je vašim soutěžním úkolem.



kdo vytvořil vynikající literární dílo s ušlechtilou myšlenkovou tendencí; a jedna část tomu, kdo se zasloužil nejvíce o sblížení národů a odstranění nebo zmenšení existujících armád spolu s pořádáním a podporou mírových kongresů...“.

O 379 dní později, 10. prosince 1896, Nobel zemřel. Ale cena, kterou založil, překročila veškerá očekávání a dnes je ve vědeckém světě nejvyšším oceněním, jaké může výzkumná práce dostat. Získat Nobelovu cenu je meta těžko dosažitelná, pro úspěch v našem časopise stačí odpovědět na otázku, ve kterém roce byly tyto ceny poprvé uděleny a kdo ji tehdy dostal za fyziku.

(slavné) travičky

Jak se rychle zbavit manžela, nepřijemné sokyně anebo únavného milence? Jak umlčet nepohodlného svědka nebo jak se stát co nejdříve královnou? Stačí jen špetka jedu a všechno už jde samo. V historii travičů se především vyznamenaly ženy. Samozřejmě, vždyť podat otrávenou večeři je pro slabší pohlaví daleko jednodušší, než vymýšlet složité přepady, stílet, škrtit nebo bodat. Zneškodnit protivníka jedem vyžaduje ovšem neméně vynalézavosti, proraďnosti a jemné zákeřnosti. V dějinách se můžeme setkat s řadou na slovo vzatých odborníků.

Jednou z prvních byla asi Médeia, postava řecké mytologie. Po tom, co ji opustil její manžel Jáson kvůli jiné ženě, neváhala poslat své nepřítelkyni roztomilý dárek - šaty a čelenku nasycený jedem. Podobně se zachovala i Déianeira. Protože se k ní kentaur Nessos choval příliš dotěrně, zastřelil ho její manžel Héraklés šípem napuštěným jedovatou krví hydry lernské. Umíraje poradil Nessos Déianeire, aby krve z jeho rány použila jako kouzelného prostředku v případě, kdyby jí byl manžel nevěrný. A to se také stalo. Když si oblíbil krásnou zajatkyň, poslala mu Déianeira oděv napuštěný Nessonovou krví. Jakmile jej nevěrník oblékl, byl zachvácen tak strašnými bolestmi, že se dal radši za živa spálit. Ve starém Řecku a v Římě se jed s oblibou užíval při sebevraždách a při vykonávání trestu smrti. Připomeňme si jen známý bohehlav, který musel vypít Sokrates. A co teprve pověstné vraždy v rodině císaře Claudia! On sám dopltil na to, že rád jedl houby. Nabídl mu je za pomoci známé travičky Locusty jeho čtvrtá manželka Agrippina. Ta sama však nedopadla nejlíp. Její roztomilý synáček Nero se jí třikrát bez úspěchu pokusil otrávit, až ji dal nakonec veřejně popravit pod záminkou zrady. Nebývalý rozkvět travičství nastal v Itálii v 15. století a především se do jeho dějin zapsala známá rodina Borgiů. Pomocí četných dávek jedu zastávali její členové nejvyšší funkce v Římě. Často se mluvílo o tajemství Borgiů. Byl jim recept na vysoce účinný jed zvaný „cantarella“. Tento silný a nikdy neselhávající prostředek se připravoval nechutným způsobem: ze za živa rozkuchaného vepře se vyjmulý

vnitřnosti, které se nechaly pomalu hnit. K rozložené masě se pak přidával arzenik a vše se odpařovalo tak dlouho, až vznikl prášek nazvaný jemnocitné „pudr následnictví“. Další legendární postavou v dějinách travičství je Kateřina Medicejská. V roce 1533 se provdala za francouzského krále Jindřicha II. A každý se měl třást a bédovat, když viděl, jakou suitu si nová královna z Florencie s sebou přivezla. Kromě švadlen, kadeřnic, rukavičkářů a voňavkářů i astrology, šarlatány a hlavně mladé a věrné intrikanky. S jejich pomocí se Kateřině podařilo zneškodnit zákeřným a záłudným způsobem řadu nepřátel a soupeřů. Šeptem se mluvílo o záhadném skonu následníka trůnu Františka, který zemřel poté, co vypil doušek vody. Jeho smrt pomohla Kateřině stát se francouzskou královnou. S rafinovanou vypočítavostí sprovodila ze světa také královnu navarrskou; zemřela, když si oblékla rukavičky napuštěné jedem z arzeniku a z ropuch. Nebylo radno si Kateřinu znepřátelit. Ještě v 17. století děsil jed mnohé vysoce postavené osoby. Anglická královna Henrietta například podlehl jeho účinku v roce 1670, když vypila šálek otrávené cikorkové kávy. Arzenik, vedle jedů připravených z ropuch, máku, odstřížků nehtů a z netopýřů, se používal nejčastěji. A stále to byly hlavně ženy, at' už zhrzené, žárlivé nebo přespříšlivé, které volily jed jako nejistější prostředek k vykonání pomsty. Markýza de Branvilliers rozpoutala svým travičským uměním jednu z největších „jedových afér“. Tato půvabná a něžná žena zkoušela nové postupy a recepty na svých sloužících a na nemocných. Tímto způsobem se jí podařilo otrávit otce, oba bratry, manžela a milence. Po její popravě se našly kompromitující dopisy. Byl ustanoven zvláštní soud, který po dva roky zasedal a během té doby obžaloval přes čtyři sta lidí, z nichž bylo popraveno třicet šest osob. Čarodějka „La Voisin“ (na obrázku) byla odhalena jako obchodnice s jedy, jejíž dodávky šly až do Versailles. Do aféry byly namočeny i významné osobnosti. Tento znepokojivé rozrůstající se proces byl na příkaz samotného krále Ludvíka XIV. roku 1682 zastaven. Od té doby, co již lze snadno určit původ otravy, počet obětí jedu pochopitelně klesl. A tak ženy ve druhé polovině dvacátého století daly přednost otevřenému boji - emancipaci, takže mnozí muži se už nemusí bát pozřít večeři, protože si ji chtě nechtě připravují sami. Stopu jedu v organismu bylo možno zjišťovat až díky pitvám. Kdo uskutečnil první veřejnou pitvu v Praze?



BUCKINGHAM-PALASTES

Auf der ganzen Welt gibt es nur zwei wirklich glanzvolle Adressen", meinte einmal der griechische Tankerkönig Aristoteles Onassis: „Das Weiße Haus in Washington und der Buckingham-Palast in London.“

In Washington fand der Dollar-Multimillionär Einlaß und heiratete die Präsidenten-Witwe Jackie Kennedy. Die Residenz der Queen jedoch sah er nie von innen.

Im Buckingham-Palast eingeladen zu sein, ist eine ganz besondere Ehre. Selbst für die deutschen Verwandten Königin Elizabeth's, wie Prinz Ernst August von Hannover, Prinz Louis Ferdinand von Preußen, Fürst Kraft zu Hohenlohe-Lan-

genburg oder den Markgrafen von Baden, allesamt selber Besitzer attraktiver Schlösser und Burgen. Denn solche Einladungen kommen höchst selten vor.

Warum die Queen und Prinz Philip getrennte Schlafzimmer haben

So spricht Prinz Ernst Leopold von Sachsen-Coburg und Gotha, ein Vetter der Queen, aus eigener Erfahrung: „Habe ich in London zu tun, gebietet es schon die Höflichkeit, daß ich mich im Buckingham-Palast melde. Aber die Königin ist sehr selten dort anzutreffen.“

Englands Königsfamilie hält sich, so weist eine Statistik aus, höchstens 30 Wochen im Jahr im Buckingham-Palast auf. Die Königin bevorzugt als Wohnsitz Schloß Windsor, im Winter auch Schloß Sandringham. So prachtvoll die Londoner Residenz sein mag – sie eignet sich besser zur Repräsentation als zum Wohnen.

So beklagte sich Prinz Philip: „Ich bin vom Buckingham-Palast mit dem Helikopter schneller auf Schloß Windsor als ein Bediensteter mit meinem Spiegelei von der Küche bis in mein Zimmer.“ Spiegeleier sind zu später Stunde sein Leibgericht, aber weil sie meistens kalt sind, bevor er sie auf dem Tisch hat, verzichtet er lieber darauf oder brutzelt sie sich in einer winzigen Küche, die er sich in einer ehemaligen Waschkammer einrichten ließ, selber. Dort brüht er sich auch schon mal Tee.

Dabei haben Elizabeth und Philip schon von Anfang an auf die ursprünglichen königlichen Privatgemächer in der sogenannten belgischen Suite verzichtet und mit kleineren Räumen im ersten Stock des Nordflügels vorliebgenommen. So hatte allein das Esszimmer der legendären Queen Victoria die Ausmaße einer Bahnhofshalle.

Wenn Prinz Philip kurz vor dem Einschlafen seiner Frau noch einen „Gutenachtkuß“ geben will, muß er das per Telefon tun, wovon es 300 im Palast gibt. Aus Sicherheitsgründen – und weil der Prinz schnarcht – schläft er ein paar Flure weiter längs.

Prinz Charles verzichtete gleich nach seiner Hochzeit mit Diana auf seine Privaträume im Palast und richtete sich mit seiner kleinen Familie im Kensington Palast ein. Prinzessin Diana meinte dazu entschuldigend: „Wir kamen uns manchmal sehr verloren vor.“

Warum Katzen der Zutritt verboten bleibt

Die junge Frau des Thronfolgers hat sich mehr als einmal im Buckingham-Palast verlaufen. Kein Wunder! Als Prinz Charles einmal nach der Anzahl der Zimmer gefragt wurde, mußte er passen: „Es können mehr als fünfhundert sein.“

Inzwischen weiß man: Es sind mehr als sechshundert, doch genau gezählt sind sie immer noch nicht. Im Palast arbeiten 300 festangestellte Bedienstete und etwa 120 Teilzeitkräfte. Aber nur 80 leben auch im Palast und dürfen dort Besucher empfangen. Die Königin gibt 67 Prozent ihrer Apanage für Gehälter aus. Als eine Kommission die Gehaltsliste prüfte und dabei an Einsparungen dachte, stellte sie fest, daß die Königin auf keinen Angestellten verzichten kann, soll der Palast nicht verfallen.

Rund 100 Reinmachefrauen bohren die Fußböden – insgesamt 500 000 Quadratmeter. 10 000 Fenster müssen geputzt und zehn Tonnen Tafelsilber poliert werden. Für die 300 Uhren gibt es eigens einen königlichen Uhrenaufzieher, und es gibt sogar einen königlichen Ratten- und Mäusefänger, der täglich mit dem Aufstellen von Fallen beschäftigt ist. Denn Katzen sind im Palast allein schon wegen der Hunde der Königin nicht erwünscht.

(IHR WOHL!)

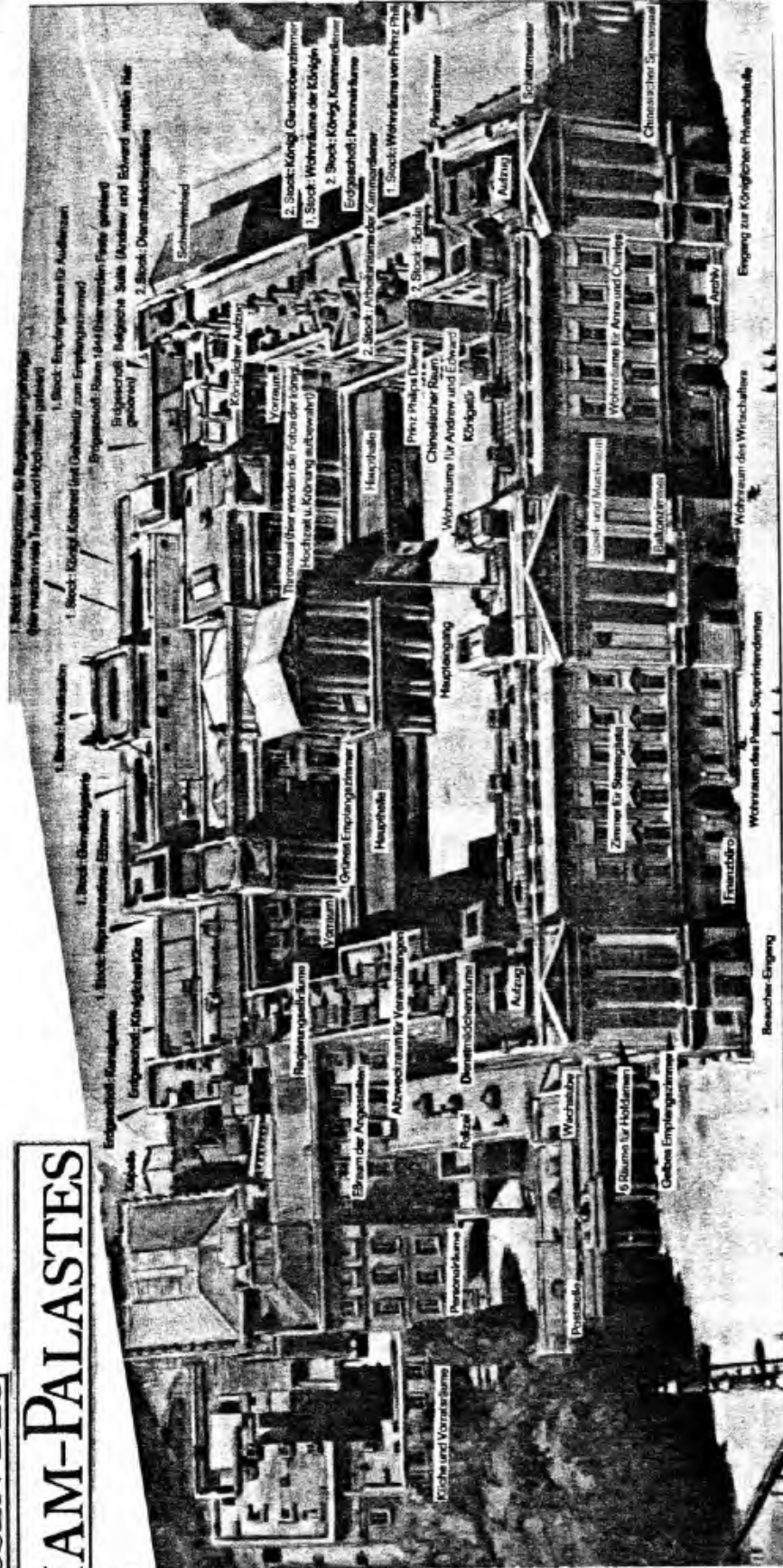
ren aufmerksam machen, die sich nur durch einen versteckten Knopf öffnen lassen. Dahinter verborgen sich die Toiletten.

wa 80 offizielle Empfänge im Jahr – geht es im Palast so turbulent zu wie auf dem Londoner Zentralfliughafen. Dann haben alle Angestellten Urlaubssperre und arbeiten oft genug rund um die Uhr. Und wenn es sich „nur“ um die zwei Dutzend Damen handelt, die Königin Elizabeth's Gäste im „Nolfall“ auf jene leicht zu übersehenen Tapeten-

nem Kino, einer Arztpraxis, einer Schule und einer Autowerkstatt. Morgens um sechs bringt ein Lieferwagen vom Landgut des Schlosses Windsor Milch, Obst, Gemüse und Blumen. Ein Wagen des Kaufhauses Harrods liefert Lebensmittel. Die Londoner Lyons-Bäckerei sorgt für Brot und Brötchen. Hat die Königin Gäste – es gibt et-

Warum die Toiletten keinen Türgriff haben

Der Buckingham-Palast ist eine Stadt für sich: mit einem eigenen Postamt, einer eigenen Telefonzentrale, sechs Restaurants für die Angestellten, einer Bank mit elektronisch gesicherten Tresorräumen, einer Polizeienstellung, ei-



Zapomenutý klasik V. Cerný

[fd]: Letos v lednu uplynulo 120 let od narození kdysi velmi populárního ilustrátora Mladého čtenáře a spisovatele Aloise Jiráska, dědice Aloise odkazu Václava Cerného. V dubnu příštího roku bude tomu 50 roků, co zemřel. K připomenutí jeho památky uspořádala Památková komise v Praze výstavku jeho ilustrací a díla. Je to soubor tušových kreseb kombinovaných většinou s bábou, doplněný ukázkami akverelů z cyklu „Obrázkové dějiny národa českého“, který r. 1892 připravili Rezek, Dolenský a Kohna. Václav Cerný studoval na pražské Akademii a r. 1892 společně s mnohem ve světě úspěšnějším udkem Maroldem. Dosáhl však u nás doma jako ilustrátor téměř jednoho sta knih a přispěvatel padělání ročníků Mladého čtenáře takové obliby, že nejdou byl v naší době připomínám jeho význam pro šíření lásky k minulosti našeho národa a k četbě vůbec. Ukouče se ozvaly hlasy, že styl jeho práce nepřevládá být závažný i pro současnost. Z odstupu několika generací vidíme přece jen, že byl ilustrátorem plně oddaným fotografické popisnosti reality a že intenzivně uplatňoval pouze v úsilí o rekonstrukci situací vyvolávající dojem, jako by se odehrávaly před naším zrakem. Technická virtuozita, s jakou tato ilustrace dosahovala, dovedla stále okouzlit širší vrstvy čtenářů, ale nemá hodnoty, pro které by snad mohli být Václav Cerný autorem přijatelným ještě lidmi naší doby. Našel jediného pokračovatele, jemuž podobně o o důsledně dokumentaristickou věrnost skutečnosti, a tím byl Zdeněk Burian. Na výstavě v Památkové komisi nám tato souvislost vyvolává ilustrace Václava Cerného k různě dobrodružným teratufu a ke knize K. Klostermanna „Robinson na Itavě“ a Marie Calmy „Sen jarních nocí“. Výstava sestavena z archivu nakladatelství J. R. Vilímka a strvá do konce března.

Bobři a les

[ra]: Podle názoru anglických vědeckých příčinou záhadného mizení lesů v severní Evropě před pěti až osmi tisíci lety mohla být neobyčejná exploze porodnosti bobrů. Na základě četných vykopávek šedci objevili velký počet starých jaseň stopy těchto hlodavců. Šedci se domnívali, že na takto vyčápaných pozemcích se začaly vyvíjet bažiny. A na bažinaté půdě se prakticky neroste.

Nejstarší řidička

Pravděpodobně nejstarší řidičkou na světě a zcela určitě ve Francii je Anne Beauchampová z Lyonu. Tato 102letá Plicka plných 73 roků řídí denně svůj osobní automobil a ročně najede 10 až 15 tisíc kilometrů. Údajně dosud neměla se svým automobilem ani jednu dopravní nehodu! Velmi často vystupuje v nejrychlejších motoristických televizních pořadech a nedávno prohlásila, že má nějaký šestý smysl, který jí zakáže nejezdít tam, kde jí na silnici hrozí nebezpečí. (ka)

Politisches Asyl in den USA

NEU-DELHI, 25. März (Reuter). Die US-Botschaft in Neu-Delhi hat am Montag bestätigt, daß die US-Behörden dem sowjetischen Diplomaten Igor Gheja politisches Asyl gewährt haben. Gheja war vor acht Tagen in Neu-Delhi verschwunden.

Nach Angaben eines US-Botschafts-sprechers hatte Gheja „an einem Ort außerhalb Indiens“ um politisches Asyl in den USA nachgesucht. Er sei inzwischen sicher in die USA gereist. Es gebe aber keinen Zusammenhang zwischen dem Fall Gheja und der Ermordung des sowjetischen Diplomaten, Wladislaw Chitizhenko, der am vergangenen Donnerstag in Neu-Delhi erschossen worden war. Nach Angaben westlicher Diplomaten werden die näheren Umstände des Asylgesuchs streng geheimgehalten.

● Uklidňuje psychiatrii pacienta:
„Ale vy vůbec nemáte komplex méněcennosti, vy jen správně hodnotíte své schopnosti...“

„TÝDEN PO SVATBĚ, v libánek a v Libni, jednoho dne jsem vešel tam, kam i cisar pán chodil pěšky... a pak v zadumání jsem použil klozetový papír... a pak už jsem jen zafícel a přitřhl spuštěné kalhoty a vypadl jsem na dvůr a tam jsem křičel tak, že sousedé zděšení otevřeli okna a vyběhli na pavič a moje novomanželka stála před dveřmi a krve by se ji nedořezal a pak jsem po čtyřech a v slzách vešel domů... Co to bylo? děsil jsem se. A moje žena na jednou byla ožráná a vyběhla na dvůr a dolekaným sousedům řekla: Prosím, můj muž není opilý... Ale já jsem prosím vinna. Jako svatební dáreček mi naši kuchaři z hotelu, kde pracuji, darovali páličky papírku a pepi v papírových ubrouscích vkusně převázaných hedvábnými mašličkami! A já jsem včera vysypala to vzácné koření a ty ubrousky jsem přefila na pulky... a protože jsem šetrná a nic netušící... dala jsem ty ubrousky na záchod... a tak se to stalo, že můj muž si přitřhl svoje svatební kalhoty... ale zase opilý, to prosím není...“



„Vyhral mě na drakovi v kartách!“

Urlaubern Impfung empfohlen

FRANKFURT A. M., 25. März (AP). Die Gefahr, an einer durch Zeckenbisse übertragenen Gehirn- oder Hirnhautentzündung zu erkranken, nimmt ab April wieder drastisch zu. Wie die Bundesvereinigung Deutscher Apothekerverbände (ABDA) am Montag in Frankfurt mitteilte, sollten Urlauber, die in Zeckengebieten ihre Ferien verbringen wollen, Impfungen jetzt vornehmen lassen. Gefährdet seien Forstbedienstete, Jäger, Pilzsammler oder eben Reisende, die ihren Urlaub in den waldreichen Gebieten Süddeutschlands, Österreichs, Ungarns oder Jugoslawiens verbringen.

Wie ABDA-Sprecher Hans-Dieter Wendt auf Anfrage mitteilte, erkrankten 1984 in Österreich 335 Menschen an der durch Zecken übertragenen Hirn- und Hirnhautentzündung. In fünf Fällen sei die Krankheit tödlich verlaufen. In der Bundesrepublik, wo im Gegensatz zu Österreich die Erkrankung nicht meldepflichtig ist, seien im vergangenen Jahr 109 Fälle registriert worden.

Kalte Dusche

Einem Oktoberfestbesucher des Vorjahres, der ein dringendes Bedürfnis vor einem Wies'n-Zelt erledigte, hat eine 39jährige Serverin zusammengeschüttete „Biernoagerl“ (Bierreste) mit den Worten über die weiße Hose geschüttet: „Da hinten sind die Toiletten, Sie Saubär.“ Die anschließende Rangelei mit dem 26jährigen Zecher brachte der streitbaren Kellnerin vor dem Amtsgericht München jetzt eine Geldstrafe von 1800 Mark wegen gefährlicher Körperverletzung ein. Als der in seiner Notdurft so rüde gestörte Mann der Bedienung mit einer „Reflexbewegung“ ein „Veilchen“ aufs Auge drückte, knallte ihm die 39jährige den Maßkrug an den Kopf. Der Angeklagten wurde im Strafmaß ihr „Eigenschaden“ durch das blaue Auge zugute gehalten. „Sonst wäre die Strafe wesentlich höher ausgefallen“, sagte der Richter. dpa

Lékařská diagnóza Rembrandtova obrazu

Spor historiků umění o to, co ta byla za ženu, která stále modelem Rembrandtovi v roce 1654 k jeho obrazu nazvanému Betsabe, jen je už staršího data. Shodli se jednoznačně na jedné věci: že totiž na obraze, který je umístěn dnes v pařížském Louvru, není zobrazena Rembrandtova žena Saskia. Ta už byla čtrnáct let mrtvá, zemřela na tuberkulózu. Co to tedy bylo za ženu?

Většina badatelů byla přesvědčena, že modelkou byla druhá manželka životního družky, Hendrickje Stoffelsova. Nyní, jak se zdá, je záhada obrazu velkého Nizozemce definitivně vyřešena. Pomohla k tomu lékařská věda, a to prostřednictvím leningradského specialisty – onkologa prof. Leonida Djmarského. Sovětský lékař podrobil Rembrandtova biblickou krásku lékařské prohlídce. Zaujala ho totiž jedna věc, dost pozoruhodná. Malíř – nejpravděpodobněji věrně podle dané skutečnosti – výrazně naznačil na levém odhaleném hrdla Betsabe naběhlá a zvětšená žláza v podpaží. Lékař usoudil, z toho je zřejmé, že také s pochýlené hlavy modelky i celé její postavy, že šlo o nemocnou ženu, mající nádor na prsu. Z toho lze cel-



kem bez omylu usuzovat, že modelkou nebyla Hendrickje, již se v roce 1654 narodilo dítě a žila ještě dalších deset let. Modelkou pro Rembrandtův obraz musela tedy bezpochyby být jeho služka Geritje Dirkssová. O ní je totiž známo, že v době vzniku obrazu Betsabe byla nemocná a zanedbaná, stejně krátce po dokončení obrazu, zemřela.

Teror s honduraským podílem

SOPRÁNOVÝ PART
S HONDURASKOU
PODÍLOVOU...

BOHUMIL HRABAL

„60 000 Hamburger können nicht Lesen und Schreiben.“
Schlagzeile auf Seite 1 im „Hamburger Abendblatt“ vom 28. März.

Martina Navratilova scheffelt Millionen

Martina Navratilova bleibt die unumstrittene Nummer eins im Damentennis. Die 28jährige bezwang im Finale des Masters-Turniers in New York Helena Sukova mit 6:3, 7:5, 6:4 und schraubte ihre Gewinnsumme auf kaum glaubliche 9 205 470 Dollar — fast 30 Millionen Mark. Allein die Woche im Madison Square Garden brachte ihr 372 000 Dollar ein: 125 000 Dollar kassierte sie für den Einzeltitel, 22 500 für den Doppel-Sieg mit Pam Shriver gegen das Duo Claudia Kohde/Sukova, 150 000 Dollar Bonus als punktbeste Spielerin der letzten Saison sowie 40 000 Dollar Zusatzprämie, weil sie bei mehr Turnieren antrat, als vorgeschrieben.

Mit diesen Einnahmen kann sich die Extschechoslowakin getrost eine vierwöchige Turnierpause erlauben. Am Mittwoch startet sie zu ihrem wohlverdienten Urlaub im Wintersportort Aspen in Colorado. In New York hatte sie vorher ein hartes Stück Arbeit zu vollbringen. Nachdem sie insgesamt fünf harte Sätze im Doppel-Finale und im Einzel-Halbfinale gegen Hana Mandlikova (CSSR) gespielt hatte, stand sie noch einmal fast zwei Stunden auf dem Platz. „Ich war müde“, gab sie anschließend zu, „aber mehr geistig als körperlich. Ich war froh, daß das Spiel nur über drei Sätze ging.“

Das Reglement des Endspiels im Masters-Finale ist im Damentennis einmalig. Nur in New York wird über drei Gewinnsätze gespielt wie bei den Herren.

O.K.

Der Kongreß eiert

STADE, 25. März (dpa). Rechtzeitig vor Ostern soll am Sonntag in Stade auf einem ersten einschlägigen deutschen Kongreß die Rolle des Eies aus wissenschaftlicher Sicht durchleuchtet werden. David Dotter (bürgerlich Thomas Derlien, Buchhändler und Verleger) aus Stade bewegt der Gedanke schon lange: „Das Ei ist ein vernachlässigtes Thema, es muß in der Öffentlichkeit den ihm gebührenden Stellenwert bekommen.“ Zusammen mit seinem Freund Kalle Knick (alias Manfred Gellert, Dozent aus Gelnhausen) brütete er eine Idee aus, die wissenschaftliche Schubkraft erlangen soll — den ersten deutschen Eierkongreß.

„Das ist kein Aprilscherz“, versichern die Initiatoren. Für David Dotter steht zweifelsfrei fest: „Das Ei war nicht nur am Anfang der Schöpfung, das Ei ist der Anfang.“ Damit diese These glaubhafter denn je wird, hat er namhafte Ovologen (Eierforscher) aus allen Teilen der Bundesrepublik verpflichtet, darunter Ironymus-Ooskopos Ovalis (Hans G. Pape, Pfarrer aus Gelnhausen) und Egenolff Eyerkauf (Hans-Bernd Koch, Diplompsychologe aus Frankfurt). Sie referieren über „Die Religionen und das Ei“ und „Das Ei — sein Innenleben und seine psycho-soziale Relevanz“. Ein Gastreferat hat der Parlamentarische Staatssekretär im Bundeslandwirtschaftsministerium, Wolfgang von Geldern, übernommen. Er wird grundsätzliche Ausführungen über die Entwicklung „vom Ei des Kolumbus bis zu den heutigen Eierköpfen“ machen.

„Quelle“ sprudelt auch in Ungarn

Das deutsche Versandhaus „Quelle“ ist das erste westliche Unternehmen, das seine Produkte in Ungarn gegen Forint direkt verkaufen darf. Dies habe das Unternehmen „Hungarotex“ und das Versandhaus in Fürth vereinbart, daß die Kunden in Ungarn nach dem Katalog bestellen und mit Forint zahlen können.

IGEN! ELJÉN!!

Weniger Kaffee gesünder?

Forscherteam: Herzinfarktrisiko könnte gemindert werden

LONDON, 25. März (AP). Der Verzicht auf Kaffeegetränk senkt den Cholesterinspiegel im Blut und könnte somit zur Minderung des Herzinfarktes führen. Zu diesem Schluß gelangte ein norwegisches Forscherteam, dessen Erkenntnisse in der jüngsten Ausgabe der britischen Fachzeitschrift „Medical Journal“ veröffentlicht wurden. Die vier Wissenschaftler von der Universität Tromsø unterzogen 33 Männer mit überdurchschnittlichen Cholesterinwerten über einen Zeitraum von zehn Wochen getrennten Tests, ABER MUNDET SO GUT...!

Verkauf von Alkohol

Branntwein darf an Jugendliche unter 18 Jahren wie bisher nicht verkauft werden. Neu ist, daß andere alkoholische Getränke an Jugendliche unter 16 Jahren nur in Begleitung ihrer Eltern abgegeben werden dürfen. Damit ist das „Bierholen für die Eltern“ künftig nicht mehr erlaubt. Der Automatenverkauf von Branntwein bleibt verboten. Andere Alkoholika — beispielsweise Bier und Wein — dürfen nach einer Übergangsfrist ab 1. Oktober nur noch dann in Automaten verkauft werden, wenn diese von Jugendlichen unter 16 nicht benutzt werden können.

TAK UŽ NEPLATI! POPADNI
DĚJANEK A NAZEJ PRO
PIVO!

um die Auswirkungen des Kaffeetrinkens zu beobachten.

Hohe Cholesterinkonzentration im Blut, einer der hauptsächlichen Risikofaktoren bei der koronaren Herzkrankheit, ging im Durchschnitt bei den Probanden, die völlig auf Kaffee verzichteten, um 13 Prozent zurück. Im einzelnen bewegten sich die Ergebnisse zwischen 3,3 und 25,5 Prozent. Der Konzentrationsrückgang war der Studie zufolge „beeindruckend und einheitlich“.

TENNIS

15. MASTERS-TURNIER der Damen in New York (500 000 Dollar). Endspiel: Martina Navratilova (USA) — Helena Sukova (CSSR) 6:3, 7:5, 6:4. — Um den 3. Platz: Kathy Rinaldi (USA) — Hana Mandlikova (CSSR) Kampflos für Rinaldi.

Z babiččina zápisníku

JEMNĚJŠÍ TESTO ZISKÁME, když napřed třeba tuk a cukrem a teprve pak posuzujeme rostlinné složky. Potom přidáváme po částech mouku a mléko. Nakonec do těsta zapracujeme kvasnic. Nesmí však být překypnuté.

KVASNICOVÉ TESTO ZKRÁPĚME, protože je po upečení krémovým máslem. Těsto posazujeme ihned po vyjmutí z trouby. Koláč se samozřejmě potíráme jen na okrajích.

UPEČENÝ DORT SNADNO ROZPŮJÍME, máme-li před pečením do dortové formy nejdelší část těsta, potom oplátku a pak zbytek těsta.

UPEČENOU BÁBOVKU Z FORMY DOBŘE VYKLOPÍME, vymažeme ji polotukem tukem pomocí peroutky. Tuk nemáme zatuhnout a teprve pak vysypeme formu jemnou síťovou houkou nebo křehkým moučkovým cukrem.

„Martina a její úspěchy si vůbec neváží. Jak to všechno dokázala? Zeptejte se doktorů. U nás doma v klubovně Sparty žádné fotografie Navratilové nevisí a její zápasy nejsou k vidění v televizi. Proč tak? Nikdo si na ni v CSSR už nevzpomene a pokud ano, tak ne v dobrém. Kdo může souhlasit s jejím způsobem života? Nejen s tím americkým, ale i v soukromí...? That's a lesbian thing, you know — a vůbec, jak Martina dneska vypadá. Já bych něco takového nemohla udělat. Mné nešlo nikdy o vic, než vejít do sportovní historie jako slušná holka a dobrá tenistka, v tomto pofoadi. A nemyslete si, že ze mě mluví závist — já jen říkám to, co vidím na vlastní oči, jiná už asi nikdy nebude.“

S takovým viděním by si Hana měla zřejmě zajít k optikovi. Většinou nezaujatých pozorovatelů se totiž Martina zdráhá, že není tenistka, ale i mnohem atraktivnější než třeba před pěti lety.

O Mandlikové se to říci nedá. Jako teenagerka byla upřímnější, veselější a sportovníjší — a velice sympatická holka. Co (kdo?) z ní za mluví dneska, ví jen ona sama (a soudruzi na UV ČSTV).

Barevná bavlna

(mu): Americký etnograf James Freeland, který studuje už dlouhou dobu život indů v Peru, udělal zajímavý objev. V době své poslední expedice zjistil, že na polích indiánů roste nejen tradiční bílá, ale i několik druhů barevné bavlny. Freeland odevzdal odborníkům z Texaské univerzity tobočky bavlny bílé, žluté, šedé, kávové a dokonce i fialové barvy. Nyní provádějí američtí šlechtitelé pokusy s vypěstováním takových druhů bavlny v podmínkách Texasu.

Svalnaté řeči vzorné reprezentantky

Suková: „Jsem šťastná jako blecha — porazil Navratilovou, o tom se mi ani nedalo. Ale to nic nemění na tom, že Martina je nejlepší. Snad jsem jen dočkala, že jsem se od ní něco naučila.“ Martina je vynikající — nejen na tenisovém dvorci, ale i mimo něho. Nedočkáte si představit, jakou mi byla oporou po umrtí mámy, kdy jsem se cítila strašně opuštěná.

Mandliková: „Vůbec se nedivím, že Navratilová byla z Ameriky a plných obchodů tak vykulená. U nich v Revnicích zřejmě živorali a nebylo nikdy nic k dostání... to bude asi důvod, proč chudák Martina byla vždycky tak tiustal. Já v Praze jsem si mohla dýnky koupit všechno.“

„Vzorná“ reprezentantka Hana Mandliková má možná pravdu. Jako dcera bývalého atletického olympionika, zasl. mistra sportu dostojníka Viléma Mandlika, pozdějšího sportovního redaktora Obrany lidu, který uměl v životě a v politice zřejmě lépe klíčkovat než jako rezervní křídlo „bečka“ pražské fotbalové Dukly, měla štěstí, že se narodila v rodině rovnější z rovných... Uprít se ale nedá, že zdědila po tátovi rychlé (a docela pěkné) nohy, které ji umožňují pohybovat se po tenisovém kurtu stylem motýlka Muhammada Aliho bláhle paměti. Jestli ovšem bude Hanka jednou „the greatest“, je velký otázník. Ve velkothobosti si však s byvalým slavným boxerem nezádá. A je možné, že stejně jako Ali povazuje své výroky za vtipné. Posuďte sami.

Loňský rok patřil bezesporu mezi nejúspěšnější v historii čs. tenisu. Ačkoli se o tom doma moc nepíše, „naši“ hráči si vydělali ve světových turnajích hodně přes 5 miliard dolarů. Tabulku vede Martina Navratilová (2 200 000), Ivan Lendl (milión), Hana Mandliková (500 tisíc), Tomáš Smid (400 000), Helena Suková (téměř 300 000). V loňském roce započítány exhibiční zápasy a výdělky za reklamu.

Martina, na cestě ke svému desátému miliónu a titulu nejlepší hráčky v historii, loni neprohrála jediný mezinárodní zápas. Zakopřala pouze v utkání s Hanou (v únoru v Americe) a Helenou (na konci roku v Austrálii). Podle jejích vlastních slov neměly tyto dvě porážky vůbec do dělat se součtem či dokonce svindlem či finanční pomocí byvalým kamarádům. Sio tu prostě o legrační snodu náhod. Jednou z nich může být, že všechny tři hráčky kdysi začínaly s tenisem pod dohledem Heleniny matky, předčasně zemřelé finalistky Wimbledonu 62. Věry Sukové.

Martina nerada prohrává (zvláště po sérii 74 vítězství a na cestě ke grand-slamu), ale v Melbourne se po prohrě s Helenou ukázala jako skutečná dáma světového tenisu: „Když už jsem měla někdy prohrát, jsem ráda, že se tak stalo proti Sukové. Víc než porážka mě šlo, že se tolo nedočkala její máma.“

Také bezpečnostní pásy

Také na britských ostrovech jsou automobilisté povinni používat bezpečnostní pásy při jízdě ve městě i mimo město. Výjimka při jízdě je dovolena pouze taxikářům, luveládům, řidičům rychlé lá-kařské pomoci a řidičům nákladních aut, na které se tato nařízení nevztahují.

Ich will nicht mehr rauchen! Werden auch Sie Nichtraucher!

Durch sichere wissenschaftlich bewährte Erfolgstherapie
Entwöhnung in 5 Tagen
unter klinischer Leitung einer Diplom-Psychologin
Keine Medikamente - keine Hypnose - keine Nebenwirkungen

Telefonische Anmeldung und Beratung:
Di., Mi., Fr. 9.00 - 11.00 Uhr
Mo., Do. 17.00 - 18.00 Uhr

Therapiezentrum für Raucherentwöhnung

Leitung: Dipl.-Psych. Gisela Ohrenberg
6350 Bad Nauheim, Frankfurter Straße 28
Telefon (0 60 32) 20 59



JDE TO ALE I DEZ TOHO...

Da in der ersten Therapiewoche noch weitergeraucht werden darf, kann jedem Teilnehmer garantiert werden: „Wenn Sie am Montag beginnen, sind Sie am Freitag Nichtraucher!“

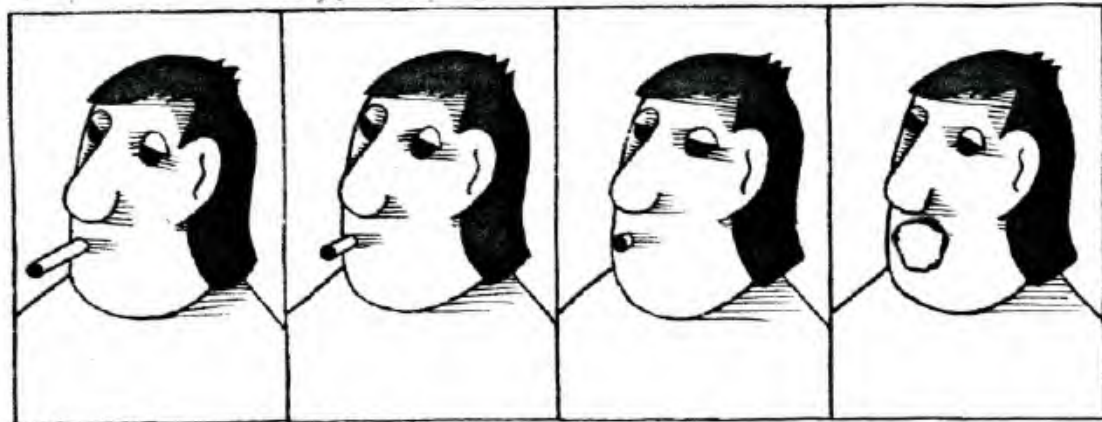
Wie uns die Leiterin des Therapiezentrums für Raucherentwöhnung in Bad Nauheim inzwischen mitteilte, mußten aufgrund der vielen Anfragen die Telefonzeiten eingeschränkt werden. Frau Dipl.-Psych. Ohrenberg steht jedem Interessenten Di, Mi und Fr von 9 - 11 Uhr und Mo, Do von 17 - 18 Uhr unter der Telefonnummer 06032/2059 für eine erste unverbindliche Beratung zur Verfügung.

Vorgesetzte trinken mehr

BERLIN, 24. März (AP). Der Alkoholismus in Betrieben ist angeblich um so höher, je unzufriedener die Mitarbeiter mit den Arbeitsbedingungen sind. Dies ist das Ergebnis einer Studie der Technischen Universität Berlin, in der erstmals die Zusammenhänge zwischen Arbeit und Alkohol untersucht wurden. In einem am Freitag vorgestellten Zwischenbericht wurde festgestellt, daß dann verstärkt zur Flasche gegriffen wird, wenn häufig bürokratische Hindernisse auftauchen, der Mitarbeiter unterfordert wird oder besonders „widersprüchliche“ Arbeitsanforderungen an ihn gestellt werden.

Es habe sich gezeigt, daß gerade Vorgesetzte mehr tranken als ihre Untergebenen, hieß es in dem Bericht, der sich auf die Angaben von 2000 Angestellten des öffentlichen Dienstes stützt.

DYL NA TO TAKY MAJI!



Aufgespießt

„Unsere Soldaten und Grenztruppen bekennen sich offen und parteilich zu ihrem sozialistischen Vaterland, besitzen ein klares und wissenschaftlich begründetes Feindbild und empfinden Haß auf das menschenfeindliche und aggressive imperialistische System.“

DDR-Oberst R. Kramer in der Zeitschrift „Militärwesen“, in der er der Bundeswehr „blinden wütigen Haß gegen den Sozialismus“ vorwirft.

FREUND SCHAFT, SUINE
DEBENONKY!



„Mámo, ty tak couráš po krámech, kde se vůbec kupují ty knížky?“

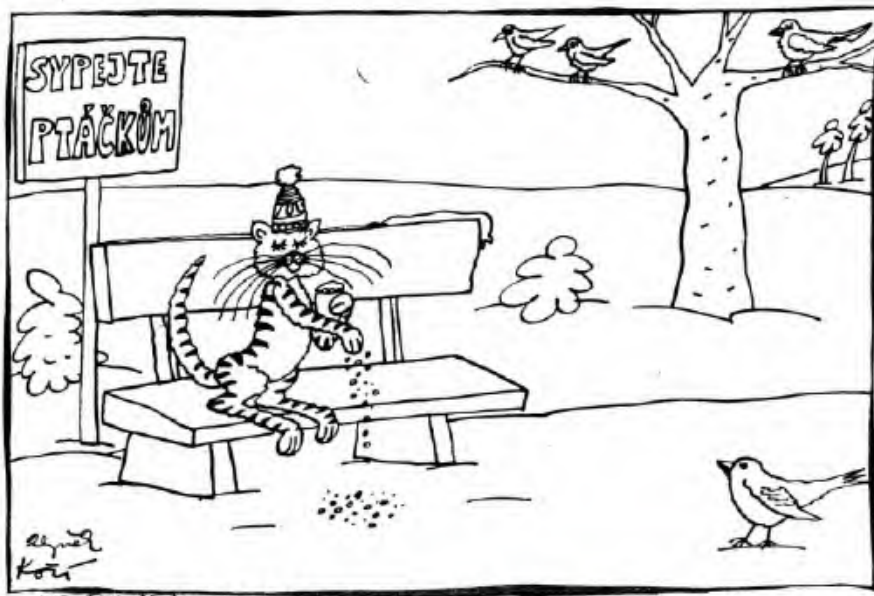
Drogenfreien Mohn gezüchtet

BERLIN, 24. März (Reuter). DDR-Wissenschaftlern ist es nach langjährigen Versuchen gelungen, aus einer bisher nur im Kaukasus und Iran vorkommenden Wildmohnsorte (*Papaver bracteatum*) einen rauschgiftfreien, industriell anbaubaren Mohn zu züchten. Wie das populärwissenschaftliche Monatsblatt „Deine Gesundheit“ in seiner jüngsten Ausgabe berichtet, hatten sich Mitarbeiter des der DDR-Akademie für Wissenschaften angeschlossenen „Instituts für Biochemie der Pflanzen“ in Halle im Auftrage der Vereinten Nationen seit 1972 mit dem Problem befaßt. Ziel war es, einen Mohn zu züchten, aus dem zwar wie beim Schlafmohn Arzneimittel, nicht aber Rauschgifte wie Opium und Heroin hergestellt werden könnten.

Bisher muß der rauschgiftthaltige Schlafmohn weltweit in großem Umfang offiziell angebaut werden, weil aus ihm wichtige Medikamente gewonnen werden, auf die die Medizin noch nicht verzichten kann. Wichtigstes dieser Medikamente ist das Opium, aus dem wiederum Kodein gewonnen wird.

PIVO BEZ PENY UZ DEJAZI DAVNO!

STANICE
DUBOV
NA DALJAČ.
V hlavním městě Nigérie - Lagosu se začalo s výstavbou podzemní dráhy, která bude prvním metrem v tropické Africe. První úsek lagoského metra bude nesečích 29 kilometrů a 30 viaduktových souprav má přepravit denně milión cestujících.

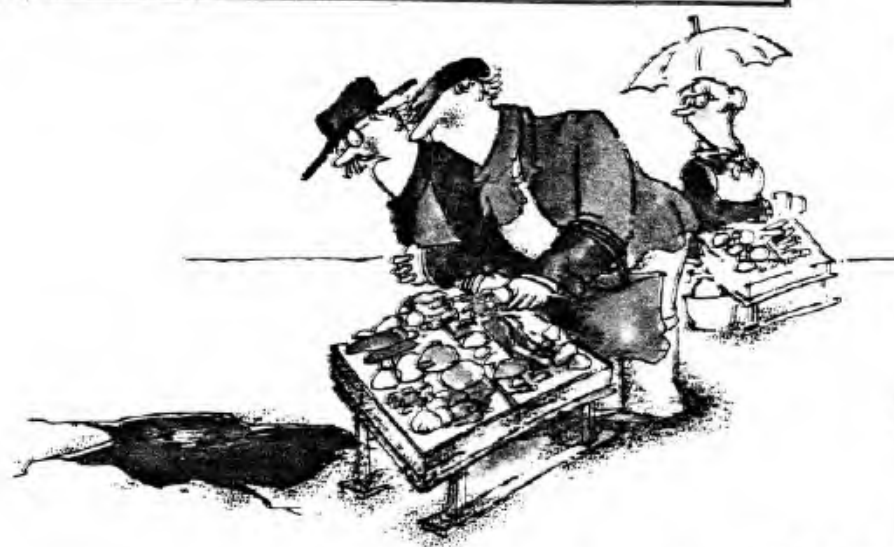


FRÁJLAJN LILLLLLY...



Vladimír Renčín

„Hm, brambory na loupáčku, to je báječné. Ale mám-li být upřímný, přece jen bych víc uvítal ústřice, želvi polévku, tresku na hříbkách s omáčkou prieuré d'auzay, králíci meretu po bourbonsku a chateau neuf-du-pape.“



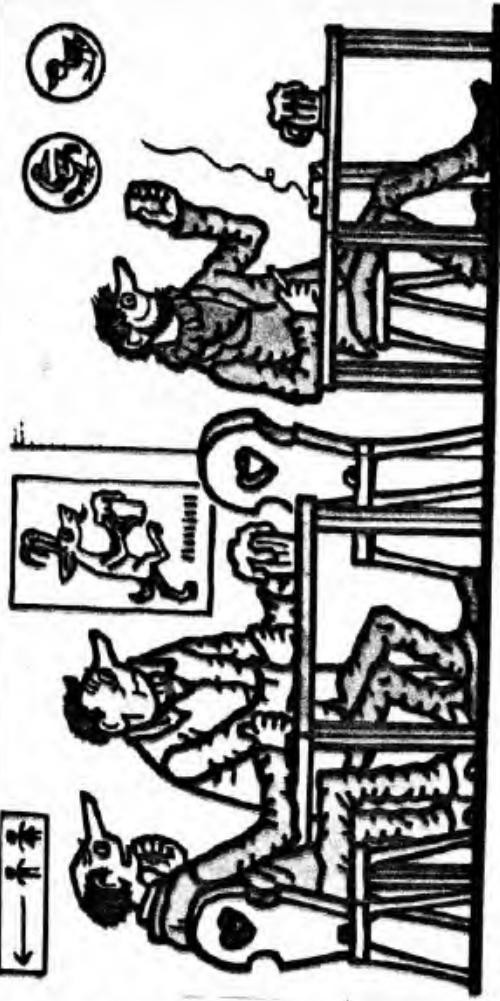
Vladimír Renčín

„Její poslední slova zněla — ať se na místě propadnu, jestli je ta zelenina práškovaná!“

Puky pro hokejové mistrovství

[čtk] Pět tisíc puků z Gumáren SNP Dolní Vestenice, s nimiž se bude hrát letošní mistrovství světa v ledním hokeji, je už v Praze. V obchodech je i 200 tisíc puků s emblémem šampionátu, které si návštěvníci hlavního města odnesou domů jako suvenýry. V Gumárnách SNP vyrobí letos více než 5,5 miliónu puků, z toho asi 90 procent na export. Největšími odběrateli jsou už tradičně Kanada a USA, ale i Švédsko, Finsko, NSR, Švýcarsko a další státy.

Domlouvá otec dospívající dceři:
„Moniko, i když jsem ti říkal, že všichni muži jsou stejní, ne-smíš se o tom denně přesvědčovat!“



Švandrlík

„Tak mi vrtá hlavou, kdy mi ten chlap chodí za manželkou, když v jednom kuse sedí v hospodě.“

• Velká mezinárodní cena Zlatý Orfeus byla udělena v Paříži nahrávce firmy Supraphon Janáčkovy Glagolské mše v podání České filharmonie. Toho vysoké ocenění uděluje každoročně francouzská Národní akademie náhrávek vážné hudby.



„Tvrdí, pane kolego, že je prodáváč zeleniny!“



Bape

„Jestě by to chtělo něco malýho. Básně, brožurku nebo tak něco.“

• Čína hodlá zvýšit letos výrobu motorových vozidel o 25,2 procenta, uvedl deník China Daily. Plánovaná výroba 363 000 vozů v letošním roce však bude daleko zaostávat za předpokládanou poptávkou, která se odhaduje na půl miliónu vozidel.

• Nejstarší vzhově: Lásně na světě objevili archeologové na alolských Lipárských ostrovech nedaleko Sicílie. Pocházejí zhruba z období 1500 let před naším letopočtem a patří k mykénské kultuře.

NEPŘEHLEDNĚTE A ČTĚTE!

Západní spojenci v protihitlerovské koalici porazili a zajali pouze 176 nepřátelských divízi. Naproti tomu jenom při osvobozování Československa sovětská vojska postupně zničila a zajala 120 nepřátelských divízi.

Rozhodující přínos SSSR k vítězství vyplýval z toho, že na sovětsko-německé frontě byla vedena takřka po celou dobu jejího trvání aktivní bojová činnost (1320 dnů ze 1418 dnů). Naproti tomu fronta severoafrická vykazovala jen 28 procent dnů aktivní bojové činnosti z celé doby své existence. Fronta západní trvala pouze 338 dnů, z nichž 293, tj. 86 procent se vyznačovalo aktivním bojem.

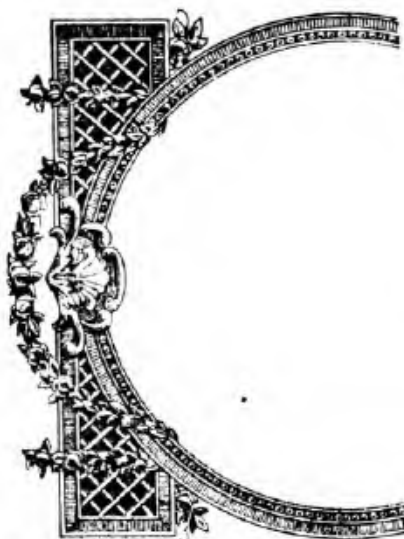
Důsledkem toho bylo, že více než 73 procent z celkových ztrát utrpěl hitlerovský Wehrmacht v bitvách proti Sovětské armádě. Počet padlých fašistických vojáků na sovětsko-německé frontě byl šestkrát větší než na západoevropském a středoevropském válečném území. Na sovětsko-německé frontě ztratil nepřítel téměř 75 procent svých tanků, více než 75 procent letadel, a 74 procent děl.

Fakta dokazují, že sovětský lid a jeho armáda dokázaly vlastními silami dosáhnout rozhodujícího vítězství nad fašismem. Vítězství sovětského lidu vystupuje výrazně na povrch historických událostí před 40 a více lety. Tato fakta připouštěli za války přední západní státníci. V předvečer vyvrcholení bitvy u Stalingradu v lednu 1943 napsal britský ministerský předseda W. S. Churchill: „Všechny naše vojenské operace se provádějí ve velmi malém měřítku ve srovnání s obrovskými zdroji Anglie a Spojených států, a tím více ve srovnání s gigantickým úsilím Ruska.“

Podobné výroky Churchilla, Roosevelta, de Gaulle a mnoha jiných západních státníků z let války vyvracejí současné falzifikace buržoazní propagandy, jejímž smyslem je zkrusit rozhodující úlohu SSSR ve válce.

V roce 1990 činil podíl plastických hmot na automobilu v průměru necelá 2 %, v současnosti je to již 10 %. Toto číslo se bude dále zvyšovat.

BUBOV I
DIČI Z UM
LE HHOY



Clouček — to nejvyšší v naší společnosti

● — Zhrést se dá i nemravnou myšlenkou, Moniko. — Věřím, babičko, jenže to už nemůže být ono!



„A hele, Ludvík má narozeniny!“
„A Karla nepozvali!“

Provolání ústředního výboru KSC, ústředního výboru Národní fronty ČSSR a vlády ČSSR ke 40. výročí vyvrolení národně osvobozeneckého boje čs. lidu a osvobození naší vlasti Sovětskou armádou uvádí, že porážka fašismu byla společným dílem všech svobodomyšlenkových národů. „Hlavní tíhu války však nesl na svých bedrech Sovětský svaz, který měl rozhodující podíl na vítězství nad fašismem,“ praví se v tomto dokumentu.

Buržoazní historiografie a antisovětská propaganda přicházejí soustavně se zkruslenými tezemi, v nichž kladou na stejnou úroveň podíl západních velmocí s podílem SSSR ve válce proti hitlerovské koalici. Tvrdí, že stejně jako bitvy u Stalingradu a Kurska měly mimořádný význam též operace u El Alamejnu v severní Africe a vylodění spojenců na Sicílii. Za rozhodující pro výsledek války označují operaci Overlord, tj. invazi britsko-amerických vojsk ve francouzské Normandii, jež byla po mnoha odkladech provedena v červnu 1944.

Podobné teze zkruslují dvě zásadní historické skutečnosti: 1. Nezvratitelný fakt, že Sovětská armáda poutala, vyčerpal a zničila největší část ozbrojených sil hitlerovské koalice. — 2. Stejně nezvratitelný fakt, že vítězství Sovětské armády ve Velké vlastenecké válce bylo založeno na vnitřních zdrojích sovětského státu a společnosti, že bylo důsledkem vojensko-ekonomické síly SSSR, vysokého stupně morální a politické vyspělosti a vlastenectví všeho sovětského lidu, výsledkem všestranné převahy socialismu nad kapitalismem.

Druhou světovou válku 1939—1945 je nutno chápat jako komplex dlouhé řady významných mezi-



Fakten und Zahlen

Die Atlantikschlacht ist der bei mehr als 40 000 zivile Seelen ums Leben kamen. Einen Hauptteil daran hatten die U-Boote, die ihrerseits erhebliche Verluste erlitten. So gingen von annähernd 1200 gebauten U-Booten an die 800 verloren, von rund 39 000 U-Boot-Fahrern sind rund 29 000 in ihren „stählernen Särge“ gestorben.

NEJVĚTŠÍ LODNÍ TERAR NA SVĚTĚ se chystají vyrobít loděnice v Sunderlandu ve východní Anglii. Kolos, na jehož výrobu získaly kontrakt za 45 milionů liber, se bude tyčit do výše 145 metrů. Bude tedy dvacetičtyřnásobně vyšší než známý pomník admirála Nelsona na Trafalgarském náměstí v Londýně...

Maďarský Ikarus vyrobil v r. 1984 přes 14 000 autobusů, z nichž 8000 dodal do SSSR.

Ze desetiletí 1970—1980 zabývalo na území Evropy a Ameriky při dopravních haváriích 1,3 miliónu lidí.

KAM
JINAK!



„Člověče, honem utíkejte domů!“

SKVĚLÁ PRÁCE ČS. HOKEJOVÝCH TRENÉRŮ V NSR

Ačkoliv hokejový tým NSR nepatří stále ještě na mezinárodní scéně k předním celkům, třeba říci, že lední hokej v západním Německu zaznamenal v posledních patnácti letech enormní vzestup. Velkou zásluhu na tom mají čs. trenéři (ale i aktivní hráči), kteří působí už celou řadu sezon nejen v hokejových baštách, ale i v malých klubech. V nejvyšší soutěži NSR - v první bundeslize (která má deset mužstev) - má v této sezoně sedm klubů čs. trenéra, ať už z exulantských kruhů nebo těch, již pracují v Německé spolkové republice s povolením Pragasportu. Kdo však z nich má šanci stát se svými svěřenci mistrem země?

K velmi vážným uchazečům o přední umístění v definitivním pořadí bundesligy patří bezpochyby mužstvo Mannheimer ERC, jehož trenérem je (už jen do konce této poolympijské sezony) nyní už 52letý bývalý obránce brněnské Komety a čs. národního mužstva Ladislav Olejník. Pod vedením tohoto "hokejového stratega", který přišel do NSR se svou rodinou už na jaře 1968, dostal se Mannheim (v době uzavěrky) už do semifinále, tedy mezi čtyři nejlepší mužstva NSR. Mannheimer ERC, v jehož formaci hraje několik Německo-Kanadánů, produkuje útočný, dravý hokej, který ve čtvrtfinále platil i na šestý tým NSR ERC Schwenningen. Přesto fanoušci v malém Schwenningenu jsou s umístěním svých hokejistů spokojeni, vždyť mužstvo se pod vedením svého kapitána, čs. emigranta Jaroslava Malého (obránce) dostalo v několika sezonách mezi západoněmeckou hokejovou elitu.

Wohlöv SB Rosenheim

patří bezpochyby k největším rivalům Mannheimu. Velký podíl na tom má bývalý brankář pražské Sparty dr. Pavel Wohl, který v tomto bavorském městě trenuje čtvrtou (a poslední sezonu) a stál už jednou se svými svěřenci na nejvyšším stupni vítězů. SB Rosenheim, který byl tentokrát v "normálním průběhu" mistrovství (tedy před "play-off") suverénně na špičce tabulky, vyhrál ve čtvrtfinále nad osmým týmem pořadí: ECD Isertal, tedy nad mužstvem, které sice nemá čs. trenéra, ale jehož oporou jsou tři čs. exulanti: bývalý reprezentant Československa a hráč plzeňské Škody Vítězslav Ďuriš, brankář Čestmír Fous (patří k nejlepším hokejovým brankářům NSR) a liberecký Vladimír Vacátko, který po několika sezonách oblékal dres reprezentačního mužstva NSR, s vedoucími německé hokejové federace se však nepohodl. Vítězslav (Sláva) Ďuriš, který je typem útočného

obránce a už několikrát byl zařazen do "all-stars teamu NSR", oblékal ještě v minulé sezoně dres mužstva kanadsko-americké profesionální hokejové ligy NHL Toronto Maple Leafs, zranil se však a tak odešel hrát zpět do Evropy. V "all-stars-teamu NSR" se v letošní sezoně objevil několikrát i brankář Čestmír Fous.

"Meistermacher" Golonka

Titul hokejového mistra NSR obhájí mužstvo Kölner EC, jehož trenérem je druhou sezonu (a naposled) bývalý čs. reprezentant a kapitán národního mužstva Jožo Golonka. Ten se nejen zde v Kolíně nad Rýnem, ale v celém Německu těší velké popularitě a je tu v hokejových kruzích nazýván "Meistermacher", tedy trenérem, který dělá z mužstva mistra. První titul přeborníka NSR pod trenérským žezlem Joži Golonky získalo garmíské mužstvo SC Riessersee, loni pak právě Kölner EC. Kolikrát však jeho svěřenci budou tentokrát? K tomu bude moci něco co říci i čtvrtfinálový soupeř Kolína mužstvo Düsseldorfer EG, neboť stav vzájemných čtvrtfinálových utkání je lal a tak teprve poslední zápasy série "play off five" rozhodnou o semifinále. Spolutrenérem Düsseldorfu je bývalý čs. hokejový reprezentant a hráč pražské Sparty Petr Hejma, který zůstal v NSR už r. 1968 se svou manželkou Martou, rozenou Lázovou (exmistyri Evropy ve stolním tenisu), kde s velkým úspěchem hrál za Düsseldorfer EG. Velkými oporami Düsseldorfer EG jsou čs. exulanti: obránce Milan Mokroš a Jaroslav Mucha, spolu s útočníkem Martinem Jílkem (přijel sem z Bayreuthu), ale i mladíčky Jiří Smíček podává v poslední době dobré výkony.

Souboj Střída-Pitner

O čtvrtém semifinále "play-off" sezony 1984-85 v NSR se rozhodne mezi EV Landshut a ESV Kaufbeuren, tedy mezi týmy, které trenují "Pragasportovci": bývalý trenér čs. národního mužstva a jihlavský Dukly

Jaroslav Pitner a pardubický Florián Střída. J. Pitner má v mužstvu EV Landshutu možnost hovořit česky pouze s kapitánem německého národního mužstva Kühnhaklem, kdežto F. Střída se v "sudetském" Kaufbeuru opírá o hru dvou bývalých slavných čs. reprezentantů a shodou okolností hráčů pardubické Tesly: Vladimíra Martince a Bohuslava Štastného. A třebaže oba jsou už "staršího ročníku", s jejich výkonem klesá nebo stoupá úroveň mužstva. Třetím Čechoslovákem v mužstvu ESV Kaufbeuren je emigrant Ladislav Hospodar, útočný obránce, který dává i hezké branky.

Těžká role Jana Eysela v Ga-Pa

Ze sedmi čs. trenérů nejvyšší západoněmecké hokejové soutěže bundesligy se se svým mužstvem (SC Riessersee) nedostal do závěrečných bojů německých přeborů pouze Pragasportovec Jan Eysel. V tomto garmíském mužstvu převzal roli trenéra (po Kanadanu Gibsonovi) právě před rokem, nakonec však ještě v hodině dvanácté zachránil mužstvo od sestupu. Jak tomu bude letos? Hodně prý bude záležet na tom, zda v těch závěrečných bojích o záchranu v 1. lize bude moci brzo nastoupit nejlepší hráč, zraněný Libor Havlíček z Brna. Na konci "normální části" nejvyšší západoněmecké hokejové soutěže skončilo SC Riessersee na devátém, tedy předposledním místě, ještě však před mužstvem Essen-West. Oběma těmto týmům se naskytá příležitost uchovat si privilegovou příslušnost, ovšem musí v té kvalifikaci (ve které s nimi bojuje i osm nejlepších týmů druhé bundesligy) obsadit prva dvě místa. Jinak je zle.

Loučení, loučení...

Po skončení letošní sezony musí se tři čs. trenéři, kteří působí v NSR s povolením Pragasportu, vrátit domů. Jde o dr. Pavla Wohla, Floriána Střidu a o Jožu Golonku. V NSR kolovaly zprávy, že se mají vrátit proto, že vlastně svou práci pomáhají zvýšit úroveň německého hokeje, který pak v bojích světových soutěží - ať už na mistrovství světa či Canada Cupu - dosahuje i s čs. národním mužstvem skvělých úspěchů. Na to oficiálně reagoval Československý hokejový svaz spolu s Pragasportem pípisem, že jediným důvodem odvolání těchto zasloužilých trenérů je, že jim v NSR končí dlouholeté smlouvy, po kterých musí zase pracovat v Československu. Podle vedoucího Pragasportu Quida Adamce a místopřed-

sedý čs. hokejového svazu Miroslava Šubrtu, se má vrátit Pavel Wohl vrátit doma na vysokou školu, Florián Střida dostal místo trenéra v mužstvu Tesly Pardubice a Jožo Golonka má "postavit na nohy" hokejový oddíl bratislavského Slovanu. Není třeba zvlášť zdrazňovat, že ani jeden z tohoto tria není rozhodnutím Prahy nadšen. Ze zprávy Pragasportu vysvítá, že za Floriána Střidu má přijít do Kaufbeuru z Československa "náhrada". V Kolíně nad Rýnem měli zájem na tom, aby jim za Jožu Golonku Pragasport uvolnil dosavadního trenéra národního mužstva Československa dr. Ludka Bukače, ten však má jít do některého z mužstev kanadskoamerické profesionální hokejové ligy NHL. Nu, a v Rosenheimu vystřídá dr. Pavla Wohla v roli trenéra exulant Láda Olejník, kterému končí v Mannheimu smlouva a už podepsal novou v Rosenheimu.

**PŘEVZATO BEZ POVOLENÍ
REDAKCE "ZPRAVODAJE"
KTERÝ JE MOŽNO SI PŘED-
PLATIT... ADRESA V ADRI-
MISTRACI "DRŮBY".**

Wohin mit dem Pferd?

NEW YORK, 24. März (dpa). Den New Yorkerinnen soll künftig erlaubt werden, was sie auch bisher schon taten, was aber offiziell verboten war: in der Öffentlichkeit ihren Nabel zu zeigen. Die seltsame Vorschrift soll zusammen mit einer Reihe anderer aus dem städtischen Verwaltungskodex verschwinden, der gegenwärtig von einem Ausschuss des Stadtrats überarbeitet wird. Das umfangreiche Gesetzeswerk, das 1936 zum letzten Mal revidiert wurde, soll von 8000 auf etwa 3100 Seiten verkürzt werden. Dabei werden allerdings die bei der Stadt akkreditierten Journalisten ein altverbrieftes Recht verlieren: Sie dürfen künftig nicht mehr ihre Pferde vor den Stufen des Rathauses anbinden.

A KOŇSKÝ BUĎTY?

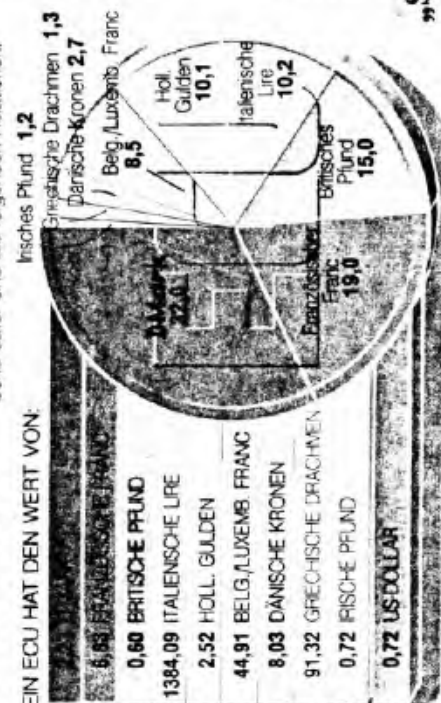
Jazz-Saxophonist "Zoot" Sims tot

NEW YORK. Der amerikanische Jazz-Saxophonist "Zoot" Sims ist im Alter von 59 Jahren in einem New Yorker Krankenhaus an einem Krebsleiden gestorben. In vier Jahrzehnten wirkte er als herausragender Solist in zahlreichen bekannten Big Bands mit, so bei Benny Goodman, Stan Kenton und Quincy Jones. Vor allem als Mitglied der berühmten "Four Brothers", der Saxophongruppe des Woody-Herman-Orchesters, hat Sims in den Jahren von 1947 bis 1949 entscheidend zu einem neuen Klang im modernen Big-Band-Jazz beigetragen. Sein Stil war von Vitalität und einem starken Swing-Gefühl geprägt. (dpa/VPI)

"Schwere Schäden für Babies"

FRANKFURT A. M., 25. März (dpa). In der Bundesrepublik kommen nach einer Schätzung der Aktion Sorgenkind jedes Jahr mindestens 1800 durch übermäßigen Alkoholkonsum der Mutter geschädigte Babies zur Welt.

ZUSAMMENSETZUNG DES ECU
Der Wert des Ecu fluktuiert entsprechend dem Wert der Mitgliedswährungen; maßgebend dafür sind die folgenden Relationen:



KAPÄNEK UNDAJTLICH...ALE ZAJÍMAVÉ, DA?

TATYNEK FOČRALEY, SAMEN TAKY, TATYNEK NADRANC...
DUDOUČNOST NÁŘODA JAKO BĚŽK...ADOLFĚ, NEVRACEJ SE!

„Shromáždil jsem údaje o kometách a sestavil je do tabulek, která je výsledkem rozsáhlé a úmorné práce. Ačkoliv není velká, bude astronomům užitečná. Čtenář astronomických prací nechť uváží, že uvedené čísla jsem dostal jako výsledek velmi přesných pozorování a uveřejnil jsem je teprve po mnoha letech studia. Učinil jsem vše, co bylo v mých silách.“

Tato slova napsal devětačtyřicetiletý anglický astronom Edmund Halley v roce 1705 ve spise věnovaném kometám. A potom následovala předpověď, která ho učinila nesmrtelným.

GENIÁLNÍ PŘEDPOVĚD

„Z mnoha důvodů jsem nucen si myslet, že kometa pozorovaná Aplanem roku 1531 je totožná s kometou z roku 1607, kterou popsal Kepler a Logomontanus, a také s tou, kterou jsem pozoroval roku 1682 já sám. Všechny prvky její dráhy se dokonale shodují. Jednou výjimku tvoří periody, z nichž první je 76 let 2 měsíce a druhá 74 let 10,5 měsíce. Rozdíl mezi nimi není však tak velký, aby jej nebylo možno přičíst fyzikálním vlivům. Víme například, že vlivem přitažlivosti jiných planet, zvláště Jupitera, podléhá pohyb Saturna tak velkým poruchám, že oběžnou dráhu této planety můžeme uvést jenom s přesností na několik dnů. O co silnějším vlivům musí podléhat kometa, která se vzdaluje od Slunce nejméně čtyřikrát dále než Saturn, když malá změna její rychlosti může při poměrně malé hmotnosti komety způsobit přeměnu její eliptické dráhy na parabolickou. Podobnými příčinami vysvětlují nestejnost periody komety, a proto jsem se rozhodl s plnou jistotou před-

povědět návrat této komety v roce 1758. Jestliže se vrátí, nebude už žádných důvodů k pochybnostem, že také jiné komety se musejí vracet... Ale uplyne mnoho století, než poznáme počet podobných těles, která obíhají okolo svého společného středu — Slunce.“

NA PODPORU NEWTONA

Halley byl všestranný člověk: pozoroval vesmír, stavěl pevnosti, velel námořní lodi a přednášel geometrii. Když po absolvování Oxfordské univer-

zity začal jako dvaaadvacetiletý mladík pracovat v Královské společnosti, což je jakási britská akademie věd, seznámil se tam s Isaakem Newtonem. Trebaže Newton byl o třináct let starší, oba hvězdáři se spřátelili. Tehdy studovali členové Královské společnosti zákony o pohybu planet. Mnozí badatelé byli přesvědčeni, že planety krouží okolo Slunce, které je svou gravitací přitahuje, a že Země k sobě zase přitahuje Měsíc.

Zákonitosti pohybu nebeských těles se snažil vyjádřit rovnicemi Newton. Ale pořád nemohl dostat přesné výpočty. Proto otištění svých závěrů po léta odkládal. Halley však na něj naléhal, přesvědčoval ho, provokoval a inspiroval k dalšímu myšlení a výpočtům.

Konečně v roce 1687 vydal Newton své Matematické zá-

kady přírodovědy, proslulá Principie. „Uveřejňuji svou práci pouze a jenom na naléhání slovuťného a všech věcí znalého Edmunda Halleye,“ napsal autor do úvodu. Ostatně někteří historici tvrdí, že Halley umožnil Newtonovi vydání této knihy i tím, že mu na ně dal peníze.

Když Newtonovo stěžejní dílo vyšlo, rozpoutal se o jeho myšlenky boj. Halley se snažil přitelovu gravitační teorii podpořit a ověřit na drahách komet. Roku 1705 předložil výpočet 24 parabolických drah komet, které v minulosti hvězdáři poměrně podrobně popsali.

Halley zaměřel začátkem roku 1742 jako ředitel observatoře v Greenwichi čili jako „královský astronom“. Návratu „své“ komety se nedočkal.

HALLEYOVA KOMETA

Roku 1758 očekával celý astronomický svět příchod komety, kterou Halley předpověděl. Marně. Všichni byli zklamáni.

Ale významný matematik Alexis Claude Clairaut Halleyovu prognózu ve Francouzské akademii věd obhajoval. V té době už Newtonova gravitační teorie vítězila a mnozí vědci ji rozpracovávali. Clairaut upozornil své ctihodné kolegy akademiky, že očekávanou kometu zdržela přitažlivost Jupitera a Saturnu. Rovnice, které to dokazují, sestavil. Teď už jenom zbývá podle

ních vypočítat dobu opožděného přiletu.

Každý věděl, že to představuje úmornou vyčerpávající práci — všechny výpočty se musely dělat „ručně“. Kupodivu dva nadšenci se k této práci přihlásili: Joseph Lalande, později proslulý hvězdář, a paní Hortenzie Hepautová, žena v domácnosti.

Počtáři museli zjišťovat pohyby komety krok za krokem. Kdyby dokončili své výpočty až po jejím znovujevnění, potvrdili by tím Newtonovy, Halleyovy a Clairautovy teoretic-

ké představy — jenže bylo by to méně průkazné. To si oba uvědomovali. A proto pracovali osmnáct měsíců každý den od rána do večera. Nakonec dospěli k závěru, že oběžná doba komety byla tentokrát výjimečně dlouhá — 76 let 211 dnů. Kometu totiž zdržel o 518 dnů Jupiter a o 100 dnů Saturn.

A tak mohl Clairaut předpovědět, že kometa projde přísluním v polovině dubna 1759. Přitom se může mylit — pokudli — o jeden měsíc.

V zimě 1758—59 hledali snad všichni astronomové vracející se kometu. První ji spatřil 25. prosince německý amatér — sedlák Johann Georg Palitzsch z vesnice poblíž Drážďan. A 11. ledna to potvrdil pařížský hvězdář Charles Messier. Astronomové potom tuto vlasatici nazvali Halleyovou kometou.

Bylo to velké vítězství gravitační teorie, které přispělo k jejímu dalšímu rozšíření. A současně definitivně potvrdilo, že komety jsou vesmírná tělesa a že se jejich pohyby řídí stejnými zákony jako pohyby planet.

ZE STARÝCH KRONIK

Později se někteří historici astronomie pokusili vystopovat záznamy o pozorování Halleyovy komety v dávné minulosti. Začali studovat staré kroniky a hvězdářské zápisy. Nejstarší zprávy o příchodu komety, která byla s největší pravděpodobností totožná s kometou Halleyovou, pocházejí z Číny. Tam ji viděli v letech 466 a 239 před naším letopočtem. A od té doby ji lidstvo spatřil-



Královský astronom Edmund Halley

lo celkem třicetkrát — naposled v letech 1909—1911. Nicméně je jisté, že Halleyova kometa tady létá mnohem déle, možná už několik milionů let.

Zdá se, že nejbliž k Zemi se Halleyova kometa dostala v roce 837 — asi na vzdálenost 4,7 milionu kilometrů. V roce 1910 astronomové získali z jejího pozorování nejvíc údajů. Tato kometa má jádro o průměru asi 1,5 km, obal plynů

okolo něho měl průměr až 500 000 km a chvost měřil 100 milionů kilometrů — a naše Země jím tehdy prošla. Nedávno se na základě snímků ze začátku století podařilo vypočítat, že jádro se otáčelo jednou za více než 10 hodin.

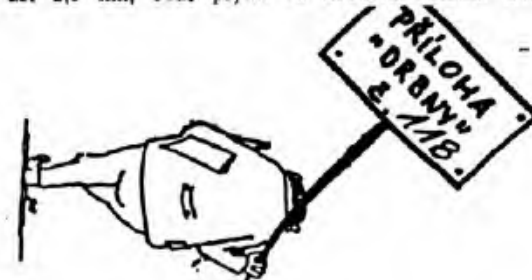
Na základě starých zpráv se astronomové pokusili zpřesnit údaje o její dráze a nyní ji už od podzimu 1982 hledali. Úspěch zaznamenal D. C. Jewitt a G. E. Danielson. Kometu objevili na snímku, který pořídili pomocí pětimetrového dalekohledu na Mount Palomaru 18. října 1982. Avšak dokázali to jenom proto, že fotografie nechali déle zpracovat počítačem, jinak by na nich tak nepatrnou tečku nespattřili. V té době byla kometa vzdálena od Slunce 11 astronomických jednotek (tedy 11krát dál, než je vzdálenost Slunce—Země) — a to je rekord v dosavadním pozorování komet.

HMOTA Z POČÁTKU

Astronomové zatím pozorovali asi 1800 komet, ale zdá se, že jich vesmírem putují milióny a miliardy. Trebaže jsou tak početné, dosud se nepodařilo zjistit, odkud vlastně pocházejí.

Komety nejspíš vznikají v Oortově oblaku. To je hypotetické — zatím dosud nepozorované — mračno meziplanetární hmoty, které by mělo ve velké vzdálenosti obklopotvat naši sluneční soustavu. Holanďan Jan H. Oort se domnívá, že tento oblak je zbytkem pramhoviny, ze které vznikla sluneční soustava, a takřka všichni astronomové se s ním nakonec ztotožnili.

Většina komet opisuje takové dráhy, že další Holanďan — Gerald Kuiper — přišel s myšlenkou, že musí vylétávat právě z Oortova oblaku. Ovšem kro-



mě toho známe rovněž komety krátkoperiodické, které se ke Slunci vrací už po několika letech. I jejich mateřským domovem mohli být zmíněný mrak, ale při průletu okolo Jupitera je tato planeta strhla na jinou dráhu.

Jestliže mají oba badatelé pravdu, pak jsou vlastně komety tvořeny původním nezměněným materiálem, který pochází z doby formování naší soustavy před více než 4,5 miliardy lety. Mohly by proto aspoň naznačit, za jakých fyzikálních podmínek náš planetární systém vznikl.

Bohužel, výzkum komet naráží na jednu zásadní potíž — astronomové je objevují až 2—3 měsíce před jejich přiblížením ke Slunci. Mají tedy málo času na nějakou důkladnější přípravu k pozorování. Výjimkou byla velmi jasná kometa Kohoutek 1973 ψ . Tu objevil náš krajan Luboš Kohoutek z hamburské observatoře už 9 měsíců před průletem.

Díky tomu poskytla Kohoutkova kometa pozemské vědě o tomto druhu nebeských cestovatelů nejvíce informací. Především se podařilo zjistit její složení. Jádro o průměru 4 km pokrýval led a několik uhlíkatých organických sloučenin. Tyto látky se našly rovněž v obonu, který měl několik desítek miliónů kilometrů. Především výpočty ukazují, že Kohoutkovu kometu spatří naši potomci asi za milión let.

ROZNÁŠEČ ŽIVOTODÁRNÝCH SUROVIN

Posledních patnáct let vzrušují astronomy, biochemiky a biology objevy nejrozdělnějších, často velmi složitých organických látek ve vesmíru. Radioastronomicky se našly v mezihvězdném prostoru ve formě

oblačků, biochemici je identifikovali v mnoha meteoritech, nakonec se zjistili i v kometách. Trebaže tyhle organické látky nejsou pozůstatky nějakých biologických procesů, nejsou biogenního původu, není vyloučeno, že by mohly být surovinou, ze které by život mohl vznikat. Aspoň všechny pokusy v pozemských laboratorích tuto možnost vypouštějí. Samozřejmě tato zjištění a experimenty jsou zdrojem hypotéz o kosmickém původu pozemského života, často hypotéz velice fantastických.

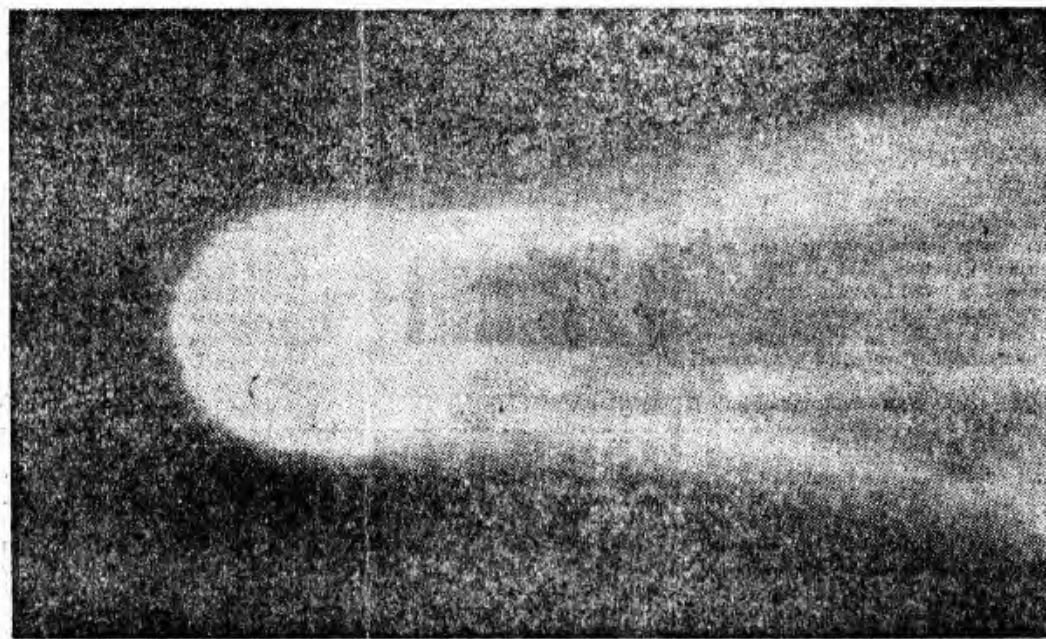
Mnohá mračna organických látek jsou součástí mlhovin, ze kterých se zřejmě tvoří malé hvězdy. Není možné, že by všechna tělesa nových planetárních soustav dostávala do vlnku organické látky — a tam, kde se vytvoří příhodné podmínky, potom z těchto surovin vykvásil život? Anebo nejsou roznášeny organické látky z oněch mračen, kde se zrodily, nějakými posly — meteory, asteroidy, hlavami komet a podobně — po celém mezihvězdném prostoru? Nedostávají se tyto organické látky také do Oortova oblaku, odkud je potom distribuují na jednotlivá tělesa komety? Anebo nevznikají z organických látek v mezihvězdných mračnách přímo bakterie, které samy putují prostorem?

Na žádnou z těchto otázek, které jsou podstatou těchto hypotéz, zatím nedokážeme odpovědět. I když pokusy naznačují, že převažení organických látek mezihvězdným a meziplanetárním prostorem je asi běžnou záležitostí — běžnější, než jsme si donedávna dokázali představit.

SONDY STARTUJÍ

Když si vědci uvědomili, že se blíží návrat Halleyovy ko-

metry, začali usilovat o vyslání automatických sond, které by ji zblízka prozkoumaly. Času na proměření dráhy komety, na výpočty přibližovacích drah průzkumníků i na jejich postavení bude přece dost.



Halleyova kometa byla poprvé vyfotografována v roce 1910

Nejambicióznější projekt připravovala americká NASA. K Halleyově kometě se měla vypravít stanice poháněná sluneční plachtou. Později dostala přednost koncepce s elektrickými motory. Sonda měla proletět ve vzdálenosti 130 000 km od komety, ale k jejímu jádru — do blízkosti 800 km — měla vyslat malé průzkumné pouzdro. Nakonec se museli Američané této akce vzdát, protože Kongres ji odmítl financovat.

Bylo to velké rozčarování.

Západoevropská organizace ESA se proto rozhodla vypustit vlastní automat. Ten dostal název Giotta — podle italského malíře Giotta di Bondoneho, který v roce 1301 zobrazil Halleyovu kometu na fresce

nosti nese asi 125 kg aparatur. Jak vite, obě vegy už odstartovaly.

Rovněž Japonci se do tohoto úsilí zapojili. Nejdříve počítali s jedním průzkumníkem, později přidali ještě druhého.

disku v Darmstadtu, jemuž by to mělo usnadnit navést Giotta 13. března až na vzdálenost 500—800 km. O tři dny později má Vega-2 minout kometu asi 3000 km od jejího jádra.

Kamery Giotta pořídí záběry až s třicetimetrovými podrobnostmi. Kamery obou sovětských sond by měly získat snímky s objekty o velikosti 150 až 200 metrů.

Obě japonské sondy budou zkoumat kometu z mnohem větších dálek: první ze vzdálenosti 2—3 miliónů kilometrů, druhá ze 200 000 kilometrů. I to bude mít svůj význam — budou sledovat kometu jako celek po dlouhou dobu.

Američané, kteří byli tímto celosvětovým úspěchem poněkud zahanbeni a překvapeni, se nakonec rozhodli pro náhradu. Použili sondu ISSE-3, která zkoumala poblíž Měsíce vztahy mezi Sluncem a Zemí. Byla loni v prosinci převedena na jinou dráhu, která ji přivede v září 1985 do blízkosti komety Giacomini—Zinner. Tento automat však není vybaven kamerami, pouze přístroji na výzkum vlastností okolního prostředí.

Na nadcházející jedenáctileté známé přiblížení Halleyovy komety ke Slunci se samozřejmě připravují astronomové celého světa. Mobilizují k tomu všechny své prostředky. A aby získali co nejvíce údajů, ustavila Mezinárodní astronomická unie zvláštní orgán, který plány všech výzkumů pečlivě koordinuje.

Tvrdí se, že na začátku století získali vědci o Halleyově kometě víc poznatků než během všech předcházejících setkání. Nynější schůzka komety se Sluncem by měla být ještě mnohonásobně úspěšnější.

„Klanění se tří králů“ v jedné kapli v Padově.

Giotta je sonda o hmotnosti 950 kg, z toho 53 kg přístrojů. Má být vypuštěna pomocí západoevropské rakety Ariane 10. července 1985 ze základny Kourou ve Francouzské Guayaně.

Mezitím rovněž SSSR zahájil velkorysý projekt Vega (zkratka ze slov Veněra a Gallej). Dvě stanice řady Veněra byly adaptovány tak, že po průletu okolo Venuše zamíří ke kometě. Každá sonda o tunové hmot-

Předzvědná sonda MS-T5 má plánovaný start na 4. ledna příštího roku, hlavní automat Planet A na 14. srpna. Každá stanice má hmotnost přes 130 kg, z toho připadá asi 12 kg na přístroje.

Tato flotila automatických sond se přiblíží k Halleyově kometě na sklonku zimy 1986. Nejdříve — patrně 6. března — proletí ve vzdálenosti asi 10 000 km od hlavy komety Vega-1. Všechny letové údaje z tohoto přiblížení předají největší odborníci řídicímu střed-

Nach mehreren Jahren treffen sich beide wieder, und der eine erzählt: »Ich bin jetzt Prokurist in der Bank und habe eine Villa gekauft. Und was machst du?«

»Ich trinke!«

Nach Jahren treffen sie sich wieder. Der eine, inzwischen Bankdirektor geworden, ist ganz verdutzt, wie sein ehemaliger Freund aus einem großen Rolls-Royce aussteigt.

»Wie hast du dir denn dann anschaffen können?«

»Ich habe die leeren Flaschen zurückgebracht!«

Anfangs sah die Sache nach einem Bombengeschäft aus. Muda Hassan al-Bolkiah, vierzig Jahre alt und als 29. Sultan von Brunei auf der Insel Borneo, Regent über nur 200 000 Asiaten, gelüstete nach mehr Mobilität und Komfort. Da der Zwergmonarch aus seinem Kleinstaat, der knapp doppelt so groß ist wie das Großherzogtum Luxemburg, ein privates Erdöl-Jahreseinkommen von fast vier Milliarden Dollar erwirtschaftet, kam natürlich nur ein besonders exklusiver „fliegender Teppich“ in Frage. Als einer der reichsten Männer der Welt läßt der Sultan von Brunei natürlich einen beträchtlichen Teil seines noch beträchtlicheren Vermögens von der schweizerischen Bankgesellschaft in Zürich verwalten. „Schweiz“ war denn auch das Schlüsselwort, als er Auftrag gab, für sich, seine drei legalen Gattinnen sowie die 300 Luxusautos und Renn- beziehungsweise Repräsentationswagen plus gleichviele

Ein fliegender Luxus-Teppich wird verschmäht

Poloponys ein angemessenes Transportmittel zu suchen.

Das auf Luxus-Flugzeugbau und Spezialausrüstungen eingerichtete Unternehmen „Jet Aviation“ in Basel unterbreitete dem Monarchen im 2000 Zimmer zählenden Palast auf Brunei standesgemäße Pläne und eine angemessene Lösung. Ein „Exekutive Jet“ sollte gebaut werden, und zwar aus einem Großflugzeug vom Typ Boeing-747 („Jumbo Jet“), damit die Düsenmaschine mit den vier Triebwerken nicht nur ohne Zwischenlandung von Brunei nach London fliegen könnte, sondern damit auch noch ein repräsentativer Teil des Hofstaates samt Lieblingsautos und Polopferdchen Platz fänden. Daß dieser Sondervogel mit getäfeltem Salon, Esszimmer, mehreren Schlaf- und Bade-

zimmern und einem Büroraum mit abhör- und störsicherem Telefon- und Telexsystem ausgerüstet werden mußte, versteht sich wohl von selbst.

Für etwa 81 Millionen Dollar könnten die Ansprüche von Sultan Bolkiah befriedigt werden, rechneten die Schweizer aus. Sicherheitshalber unterzeichnete man einen Werkvertrag über 90 Millionen Dollar, um beim Ausbau des von den Trans World Airlines (TWA) übernommenen „Jumbos“ keine Überraschungen zu erleben. Doch solche gab's dennoch.

Überraschung Nummer eins: Die Sache mit den Pferdchen erwies sich nicht als machbar. Es erschien zu gefährlich, die Vierhufer in einer Maschine mit Druckluftkabine zu transportieren, denn ein Schlagloch in der „Jumbo“-

Wand hätte genügt, um die Tiere in die Stratosphäre hinauszusaugen. Also plante man ein eigenes Pony-Flugzeug ohne Druckkabine, nachdem seine Majestät entschieden hatte, Beruhigungsspritzen wären keine Lösung beziehungsweise der Fitneß der Polo-Pferdchen abträglich.

Überraschung Nummer zwei: Als die „Jet Aviation“ und die rund 200 Zulieferer in aller Welt das Luxus-Luftschiff zu fast einem Drittel fertig hatten, traf ein Brief aus Brunei in Basel ein. Der Sultan hatte keine Lust mehr, der Auftrag war annulliert. Damit hielt der Herrscher die Sache für erledigt.

Doch es geht weiter. Die Schweizer Flugzeugbauer reichten beim Handelsgericht in Zürich Klage ein, um ihre Ansprüche von 30 Millionen Dollar durchzusetzen beziehungsweise nicht auf dem trockenen zu sitzen. In Zürich und Basel wird gemunkelt, Ursache allen geschäftlichen Übels mit dem Sultan von Brunei seien die drei Ägypter Mohammed, Salek und Ali al-Fayed, die als neue Majestäts-Berater im Palast aus- und eingehen. Die beiden fädelten nämlich für Bolkiah den Kauf des traditionsreichen britischen „House of Fraser“ mit 102 Warenhäusern und Verkaufsgeschäften für zwei Milliarden Mark ein und spielten selber die Strohmannen, wird gesagt, und nun erscheine ihnen jedes überflüssige Engagement des superreichen Chefs fragwürdig.

Wie auch immer: Nun wird gestritten. Und bis die Richter über Entschädigungen, Vorarbeiten und Verpflichtungen geurteilt haben, steht der Luxus-„Jumbo“ als Bauwrack und Faustpfand in Basel.

MOHL BY TO LETADLO VĚNOVAT AFRICKÝ POKHĚDNI, SLUŽEBE NA DOPRAVU HLADĚM ZEMĚLÝCH... ALA'K IL ALA'K A SULTAN' YE JEKO BLBEC!

Mění se počasí, společnost, cíle - jen loajální občan trvá.

● Problém literární kritiky spočívá v tom, že básník říká málo slovy mnoho, kdežto kritik mnoha slovy málo, a čtenář jedním slovem vše.

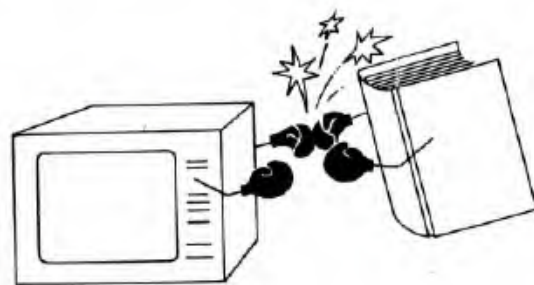
POCHYBNOST POCTU „nejnaděšnější americký film“ uplynulé sezóny získal snímek „Rhinestone se zdomou zpěvnou D. Partonovou a S. Stallonem v hlavní roli“. Každý ví, že Stallone je špičkový herec, tak jak si někdo může myslet, že je dobrý zpěvák. Tak zbloudil toto rozhodnutí „úkonem“ vedlejšího Institutu pro otázky nudy. V Maplewoodu ve státě New Jersey A. Caruba, který uplynulý své ceny jen několikrát před uctíváním, zůstal Oscara. Druhé místo v této kategorii obsadil film „Poler“, ve kterém Bo Dereková „dokázala, že i v tom nejpornějších ohledem je schopna dokonale uspat celé publikum“.

Alkohol und Lebensalter

(g) „Alkohol - maßvoll genossen - ist ein Lebensverlängerer.“ Zu diesem Ergebnis kommt eine großangelegte Langzeit-Studie der angesehenen „London School of Hygiene and Tropical Medicine“. Wo die Verfasser der Studie die Grenze dessen, was als maßvoll gilt, gezogen wissen wollen, ist ebenfalls exakt festgelegt: bei einem Maß Bier, zwei Gläsern Wein oder zwei Schnüpsen. In die Studie wurden auch Testpersonen mit zusätzlichen Risikofaktoren wie Bluthochdruck, starkes Rauchen, höhere Altersgruppe einbezogen. Das Ergebnis blieb das gleiche: Auch bei ihnen erhöhte maßvoller Alkoholkonsum die Lebenserwartung.



„ROČNĚ TÍM UŠETRÍM NÁRODNÍMU HOSPODÁŘSTVÍ 29 YODU 23 KORUN 50 HOLEŘŮ!“



● Novomanželka si postěžovala přítelkyni, že její muž pije.

„Když jsi věděla, že pije,“ diví se přítelkyně, „proč sis ho tedy vzala?“

„Já jsem vůbec nevěděla, že pije! Až jednou přišel domů stržílivý!“

Slavný český houslista

(sk): Málokterému hudebnímu umělci se asi přihodí to, co v minulém století zažil slavný Český houslista Ferdinand Laub (1832–1875), když si jeho absolventský koncert ve Stavovském divadle vřítil poslechnout hned dva světoznámí skladatelé – Berlioz a Liszt. Oba byli tehdy Laubovým uměním doslova okouzleni – Berlioz pozval čtrnáctiletého virtuosa do Paříže a Liszt se později nasadil o Laubova jmenování koncertním mistrem výmarského orchestru, což byla pocta opravdu mimořádná, jelikož totéž místo zastával předtím sám slavný J. Joachim. I toto významné angažmá však bylo v Laubově přebobahém a intenzivní koncertní i pedagogické (vychoval dalších deset slavných virtuosů) činnosti prosyceném životě jenom epizodou. Už v polovině padesátých let se ocitl v Berlíně, kde mj. založil znamenité smyčcové kvarteto, koncertoval v Dánsku, Belgii, Francii, Holandsku, Norsku i švédském Göteborgu, kde se setkal s B. Smetanou, byl jmenován dvorním rakouským virtuosem a v r. 1866 se stal na čtrnáct let profesorem konzervatoře v Moskvě. Laub vynikl stejnou měrou v komorní i koncertní sféře, disponoval mimořádně nosným tónem a jeho slovácký vroucí přednes byl podle svědectví pamětníků obdařen zvláštním e-legickým nábojem. K nezapomenutelným Laubovým interpretačním kresacím patřil Beethovenův Houslový koncert, k němuž připsal vlastní kadence. Čajkovskij jej označil za největšího houslistu doby. Zemřel přesně před 110 lety.

Rozesmátá herečka a tanečnice

(bn): Právě na Josefa – před sto lety se narodila – samozřejmě, že Josefa – Wannerová. Snad pro ten rozesmátý den obveselovala svým humorem několik generací. Mezi smíchovskou Arénou z počátku století a oblastním divadlem v Kolíně pamatují paní Jožku téměř všechna česká divadla, a s nimi ještě slušný kus Moravy a Slovenska. Hrála v Planí s Budilem a Benáškovicou, u Zöllnerů v operetách s Vydrou, u Jeřínků tančila s Mošnou Esmeraldou, na Smíchově byla partnerkou malého Julči Fučíka, v Ostravě Oldřicha Nového. Zpívala pod taktovkou Nedbala, Talicha, Charvátu, v Longenové. Revoluční scéně byla prvnímu Švejkovi Nellovi paní Möllerovou, Hugo Haasovi přibívala jako paní Načerádová. Ůčinkovala v Adrii s Rókoiku s Vlastou Buriánem a Ferencem Futuristou a tak hrála, tančila, zpívala a pak už jen vzpomínala, všechno krásně a nezapomenutelně, až do svých čtyřředešeti let.

Opět falešné dolary

(re): Ve středu večer na hraničním přechodu Batě na Znojensku byl zadržen 40letý soukromý obchodník z Itálie Damiano F. Je stíhán za trestný čin padělání a pozměňování peněz. Před vánočními svátky loňského roku v Teplicích prodal za 5800 Kčs dvě padělané 100dolarové bankovky US. Koupil je 36letý Ivan H., který je pro tento trestný čin v současné době ve vazbě.

A ČS.KORUNY „NEPOZKŘENIL“...

SLONI KLX v ceně více než jednoho miliónu západoněmeckých marek objevily vojenské hlídky. Keni při zátahu proti pašerákům s tímto ceným zbožím. Právý poklad, který byl zakopán na několika místech, se skládal z 924 klů. Keňa zakázala v roce 1977 lov divoké zvěře a později i vystavování trofejí a zpracování ozdob ze slonoviny.

Frau gewann Schlittenrennen

NOME, 21. März (dpa). Erschöpft und gezeichnet von wochenlangen Strapazen erreichte die 28 Jahre alte Libby Riddles am Mittwoch hinter ihrem Hundegespann die kleine Stadt Nome in Alaska. Als erste Frau hatte sie das traditionsreiche Rennen quer durch den nördlichsten US-Bundesstaat gewonnen.

Fast drei Wochen lang hatte sich die junge Frau hinter ihrem Schlitten und einem guten Dutzend Hunden 1826 Kilometer weit durch die Wildnis gequält. Heftige Schneestürme hatten die Teilnehmer des Rennens tagelang aufgehalten. Zwei Bergketten und brüchiges Eis mußten überwunden werden. 13 der insgesamt 61 Teilnehmer, die am 2. März in Anchorage gestartet waren, gaben auf, darunter auch Susan Butcher, die nach zwei zweiten Plätzen in den letzten Jahren eine der Favoritinnen war.

Světové měřítko v domácí politice záleží ve vyšším poznání, že jinde to dělají také tak.

„DÍVČI ROUTER“:

Orlowskému roste forma

TO JE RADOSTI!

Mit Walkman in den Tod

SOLLEFTEA, 21. März (AFP). Eine 19jährige Schwedin ist beim Jogging mit einem Walkman an einem unbeschränkten Bahnübergang von einem Zug überfahren worden. Wie die Polizei von Solleftea (Mittelschweden) jetzt mitteilte, hatte Anita Sundberg durch laute Musik weder den herannahenden Zug wahrgenommen, noch die vom Lokführer wiederholt abgegebenen Warnsignale gehört.

LEPŠÍ BY DYL BYVAL ŽÁKEJ JOE WALKMAN V ŽOSTELI...

DNES V NOCI V SE MNE ZDAL PRÍŠERNEJ HORROR...

OTOM ŽE ŽEM SITE VZAL!!

NENÍ MOŽNÉ JÍT STÁLE KUPŘEDU...



I UMĚNÍ SBLIŽUJE NÁRODY

Azerbejdžánský lidový umělec Murat Hadžibulajev vyřezal z rýžového zrnea tak malíček globus, že na něm vůbec nelze najít sídli Izrael. Globus je určen jako dar prezidentu Nástrovi.

ANGLIČTÍ PRODUCENTI

hodlají zakoupit film „Ta naše písnička česká“, aby díky kvalitě filmového materiálu ORVO, na němž je natočen, vyvrátili pověsti, že anglická mlha je světový unikát.

Gumové i rybi

lucel zl. 1'—, 2'—, 3'—, 4'—, 5'— a jiné ochranné předměty pro pány — a dámy diskretně zasílá —

A. Čurda, Praha-II.

Vodičkova ulice č. 22, vedle vyšší dívčí školy.

Nové ceníky zdarma a franko.

PODLE POSLEDNÍHO VÝZKUMU ÚPZZK

bylo relativně vysoké úrovně chemického průmyslu v USA dosaženo díky obratu za prostředky pro odstranění nepříjemného pachu zahnuvajícího kapitalismu, zatímco ostatní státy se mohly poklidně věnovat výrobě oceli.

PODLE POSLEDNÍCH ZPRÁV

překročila červenou skřítež třešni téměř o 10 % únorovou.

Predestinace v církevní nauce znamená, že člověk má sice svobodnou vůli, ale že vždycky udělá to, co mu Bůh ve své nevystihlé moudrosti předem od věčnosti usoudil. Něco podobného je rezoluce...

Počestné mravy mají svou zápornou protivu v nepočestných mravech. Jsou také počestné nemravy, ale ty asi nejsou v záporném poměru k počestnosti.

Pevné zásady jsou určité věty, které ustavičně opakuje, aniž byste se za to styděli...; ...je-li jich víc než tři, nutně si navzájem odporují.

Má-li česká kuchyně nějakou národní poezii, v hospodách ji nenajdete vůbec.

Rozhodně je nutno trochu osvobodit ženu; co s ní potom budeme dělat, je ovšem jiná otázka.

Člověk je pánem všeho zvěrstva.

Všude dobře... co doma!

Zelená je barva naděje a pláště.

HUMORNÉ NÁPISY

V soutěži „Oředními nápisy k pěti légraci“ byl jako nejlepší vyhodnocen nápis v československém cestovním pase: „Pas platí pro všechny země světa.“

● „Jo, jo,“ vzdychá Sabin-ka. „Za svobodna — tos nosil kytičky, tos znal hezký slovíčka, tos byl jináč pozornej... jo za svobodna, tos mě jináč miloval...“ „Já ti dycky říkal, že na vda-ný nejsem!“

● Největší převahu nad mužem pociťuje žena, pozorující svého muže, jak navléká nit do jehly.

Dejte mi pevný bon a pohnu tužkem.

Exkomunikace.

Policie říká: Prý to jsou sympatičtí chlapeci

Před nedávnem jiná skupina mladých neonacistů se dopustila celé řady incidentů v jedné ze západoberlinských čtvrtí, v Lichtenfeldu. Měli celý arzenál nejmmodernějších zbraní, které zakoupili za peníze získané od větvných lidí, členů západoberlinské vládnoucí strany CDU. A jak píšeli v článku otištěném v časopise Tip-Berlin-Magazin Fritz Lettje, rovněž mládež CDU podporovaná organizací Junge Union se nikterak nevyhýbá blízkým kontaktům s neonacisty a srovnání je vítá ve svém středu. Dokonce oficiální orgán Junge Union v Západním Berlíně o tom dal jasnou informaci. V tom časopise už v roce 1962 byl publikován článek glorifikující nacistického zločince Rudela. Ti, kteří se zasloužili o to, že tento článek byl na stránkách časopisu otištěn, a vůbec o propagandistickou činnost ve prospěch Junge Union - Carsten Pagel a Motschmann mladší, byli krátce před tím za své zásluhy vybráni na vedoucí místa, předsedy a místopředsedy Junge Union ve čtvrti Tiergarten. Právě v této západoberlinské čtvrti, podobně jako v okolí stanice Gleisdreieck, operovala jedna z nejagilnějších neonacistických skupin. Tam měli dokonce své rozsáhlé podzemí plné zbraní atd.

K jeho odhalení došlo loni na podzim. Postarali se o to nechtěně západoberlinskí horolezci. V městě, pochoptelně, je nedostatek horských šitů a jeskýň, aby mohli trénovat, a tak se rozhodli, že by jim mohla posloužit jižní oblast města, kde jsou ještě dodnes zbytky různých krytů a bunkrů, z nichž některé sahají několik poschodí do hloubky, jiné naopak nase několik pater do výšky.

Už první trénink horolezců ukázal, že to nejsou objekty dávno opuštěné, ale neopak velice pečlivě obhospodřované a využívané. Například skupina bunkrů u Humboldtheimu byla od roku 1963 „obývána“ příslušníky organizace mladých neonacistů nazývané Priem. Mladí neonacisté si vytvořili v bunkrech, sahajících sedm pater do podzemí nejen své sídlo, ale rovněž cvičiště ke střelbě. V bunkrech pod stanicí Gleisdreieck byl objeven rozlehlý sklad plný střelných zbraní a bohatá knihovna nacistické literatury. Byly tam rovněž pečlivě a s pietou uchovávané uniformy esesáků.

V prostorách, které byly jakousi pracovním včelí skupinou, byli pod velkými písmeny hesla „Být věrný vůdci, být skutečným bojovním fašistou“ umístěny portréty nacistických pohlavárů a různé památky na ně. V bunkru pod Gleisdreieck, o němž horolezci informovali okamžitě policii, byl nalezen podrobný seznam členů krajně pravicové zakázané mládežnické organizace Akce Fronty národních socialistů.

Také v jiné části Západního Berlína byly učiněny přinejmenším velice pozoruhodné objevy. Skupina „zelených“ zkoumající problematické životní prostředí přišla náhodně na rozlehlé neonacistické cvičiště. Parta několika desítek mladých neonacistů ze Západního Berlína se tam učila základům boje a násilných akcí v městských podmínkách a zdokonalovali se ve střelbě.

A jaké mají západoberlinskí mladí neonacisté své plány do blízké i vzdálenější budoucnosti? Jeden z jejich šéfů, jedenadvacetiletý Reinhard Gullibersud se tím nikterak netají. Nejprve prý musejí upevnit svých řadách disciplínu a získat další pří-

vržence. Pak prý bude možné, aby přistoupili k větším akcím. Jak vyplývá z informačních statistik, působí jen v Západním Berlíně celý jeden tisíc aktivních mladých neonacistů. Na svém kontě mají mnoho pouličních incidentů, několik pumových atentátů, zhanobení hřbitova obětí druhé světové války atd.

K celé situaci byla přinucena se vyjádřit i západoberlinská policie. Jeden z představitelů komisariátu přiznal, že činnost neonacistů není policii neznámá. Současně prohlásil, že cvičení se zúčastňují slušní mladí lidé, kteří se prostě chtějí nějak bavit, a tak si hrají na vojáčky. Zkrátka, prohlásil představitel policie, každý má nějakého koníčka, proč jim v tom tedy bránit.

Těžko lze říci, zda tato slova plynou z jeho cynismu anebo odhalují slabost představitelů západoberlinské policie. Možná, že spojují jedno i druhé. Je totiž dobře známo, že mladí neonacisté mají své příznivce jak ve vysokých politických kruzích, tak mezi nimi bylo i několik mladých policistů.

I šéf kriminálního oddělení západoberlinské policie Hans Keiser se snaží celou záležitost zlehčovat. Na otázku reportérů časopisu Der Spiegel řekl, že mladí západoberlinskí neonacisté, tedy i skupina, která si našla své sídlo v bývalých bunkrech a krytech, to jsou zatím jen trapní mladíci, kteří teprve stojí na prahu rozhodování, zda je zláka svět zločinu. Nikterak neskrýval, že ví o aktivitě nejméně 500 členů „národně socialistické skupiny mladých“, která je schopna všeho, vraždění a násilí, to vše ve jménu nacistických ideálů. Ale podle názoru policejního úředníka to není vážná hrozba, protože policie prý nasadila mezi mladé západoberlinské neonacisty své agenty, a tak úřady se bez obtíží dovídají, co se mezi touto mládeží děje a mohou přede vším zasáhnout. S těmito slovy dost kontrastuje fakt, že mladí neonacisté mají v Západním Berlíně dost možnosti a jsou zřejmě dost podporováni „shora“, že si mohli vytvořit i svůj vlastní „neonacistický podzemní stát“ — jak uhnědělí „hnědých“ mladíků charakterizoval jeden ze západoberlinských publicistů.

Z celé situace vytvářející se v posledních letech jak v Německé spolkové republice, tak i v Západním Berlíně lze usoudit, že pravicové kruhy se snaží stále nezakrytěji vrátit země do dob, kdy na kancléřském křesle seděl Konrad Adenauer, aby se z revanšismu stala oficiální doktrína politiky NSR. S tím jde ruku v ruce jako souběžný druhý proud růst neonacismu zejména mezi západoněmeckou a západoberlinskou mládeží. Zdánlivě — a tato myšlenka je i záměrně podporována — to vypadá tak, že příslušníci různých landsmanschaftů se scházejí jen k nostalgickému vzpomínání na území, vlast, z níž byli násilně vyhnáni. Ale hned vzápětí vykládají, že tudíž tzv. německá otázka je prý stále otevřena. Někteří lidé se domnívají a dokládají, že s těmi, kteří museli za své činy oprávněně opustit nacisty okupovaná území, odejdou dříve nebo později i tyto myšlenky a názory. Skutečnost je taková, že revanšisté nejen skrývají vychovávající další dorost, ty skupiny „milých a sympatických chlapců, kteří si jen chtějí hrát na vojáčky“. A konečně je možno vidět i třetí proud, veřejného i utajovaného propojování revanšistických snah s politikou západoněmec-

meckých vládních kruhů. Ze nejde jen o domněnku, dokládá např. postoj kancléře NSR H. Kholu, který sice jedním dechem říká, že je pro dobré sousedské vztahy s národy střední a východní Evropy, a současně znovu potvrdil svou účast na chystaném červnovém srazu slezského landsmanschaftu v Hannoveru, který se má uskutečnit pod provokačním heslem „40 let po vyhnání — Slezsko zůstává naší budoucností v Evropě svobodných národů“.

Tyto spojitosti tří proudů západoněmecké společnosti je proto třeba mít stále na zřeteli. Oživování myšlenek na odplatu, křivení nacistické ideologie a oficiální politiku, různá prohlášení, ale i záměrné mlčení státních orgánů NSR. Černá internacionála se aktivizuje.



Starý pláník ukazatel z doby „velkoněmecké říše“ s německými názvy Kaliningradu, Gdaňska, Vroclavi a Stettinu je „zdeoben“ stojící před palácem tiskáckého koncernu A. C. Springer Verlag. I to charakterizuje atmosféru v Západním Berlíně.

SAHI SI O TO ŘÍKATÍ... ŠKODA!

Burgreste in Dresden entdeckt

BERLIN, 18. März (Reuters). Im Zentrum Dresdens sind Archäologen jetzt auf Reste einer romanischen Burg aus der Zeit um 1220 gestoßen. Wie die DDR-Nachrichtenagentur ADN am Montag meldete, befand sich die Burg, die jetzt als der älteste bekannte weltliche Bau Dresdens gilt, im Hof des ehemaligen Residenzschlosses. Die Burggewölbe seien in der damals in dieser Gegend noch ungebräuchlichen Mörteltechnik ausgeführt, hieß es in der Meldung. Es seien auch Bruchstücke von Keramik aus demselben Zeitabschnitt von den Experten des Landesmuseums für Vorgeschichte geborgen worden.

Auf dem gegenüberliegenden Elbufer waren Dresdner Archäologen 1982 bei Grabungen auf etwa 7000 Jahre alte Funde gestoßen und hatten festgestellt, daß dieser Teil der späteren Stadt Dresden von der Steinzeit über die Eisen- und Bronzezeit bis in das 11. und 12. Jahrhundert besiedelt war. Völlig neu sei nach den jetzt gefundenen Burgresten allerdings die Erkenntnis, daß es in der Stadt bereits im 11./12. Jahrhundert eine spät-slavisches-frühdeutsche Siedlung gab.

HUPKA, ALLES WAR SLAWISCH, WAS WILLST DU DENN? PRAYZI JSOU SLOVANE, BAYUVÁŘI TAKY, JEN BOLŠEVICI JSOU NACISTI!

Posílám děťáček BALČICKÝ... A DĚTEH LIZÁTKA...

hier hervor. Zwei Drittel der Summe werden als Gehälter an die Bediensteten des Königshauses weitergeleitet. Der Haushalt für Königin Elizabeth umfaßt 3,98 Millionen Pfund. Für ihren Mann, Prinz Philip, sind 192.600 Pfund veranschlagt. Die Schwester der Queen, Prinzessin Margaret, erhält 116.000 Pfund und die Königinmutter 345.300 Pfund. Weitere Gelder gehen an Prinzessin Anne (120.000 Pfund), Prinz Andrew (20.000 Pfund) und Prinz Edward (8.500 Pfund).

Mehr Geld für die Queen

LONDON, 20. März (AP). Die Apanagen für das britische Königshaus werden sich im Haushaltsjahr 1985/86 um 325 Prozent auf 4,84 Millionen Pfund (knapp 18 Millionen Mark) erhöhen. Dies geht aus dem am Dienstag von der konservativen Regierung vorgelegten Etatentwurf für das am 1. April beginnende Haushalts-

ungebracht worden war, erst relativ spät aufgetreten, nämlich 1971. Seitdem war er häufiger hier zu hören, erst kürzlich in der Alten Oper Frankfurt.

HRÁL PŘED POLOPRAZDNÝM HLEDIŠTĚM, CHOVAL SE AROGANTNĚ, NEPŘÍDAL A NEBOHOPISAL PRO GRANY, JAK JE ZVYKLO...

Swatoslaw Richter wird 75

MOSKAU. Der aus der Ukraine stammende deutschstämmige sowjetische Pianist Swatoslaw Richter wird am Mittwoch 75 Jahre alt. Er stammt aus der Klavierschule des legendären Heinrich Neuhaus. In der Bundesrepublik durfte Richter, dessen Vater in der Stalin-Zeit

Der Baden-Fehlbruck löste eine Sensation aus

Als der Wiesbadener Auktionator Volker Parthen „zum Dritten“ ausrief und gleichzeitig mit dem Hammer auf den Tisch schlug, waren rund 200 Briefmarkenfrende und -händler Augenzeugen eines Weltrekordes der Philatelie geworden: Für 2,3 Millionen Mark wechselte der sogenannte Baden-Farbfehldruck aus dem Jahre 1851 den Besitzer. Die 9-Kreuzer-Marke, die statt auf dem ursprünglich vorgesehenen rosalia auf grünem Papier gedruckt wurde, ist damit zur teuersten Briefmarke der Welt geworden.

Auch die Fachleute, die am Wochenende im Jawlensky-Saal des Wiesbadener Nobelhotels „Nassauer Hof“ zusammengekommen waren, konnten dies ansehend nicht so schnell verarbeiten. Sie erklärten zunächst, niemals zuvor sei in Deutschland und für eine deutsche Marke ein derartiger Preis erzielt worden. Erst als Mitarbeiter des Auktionshauses Heinrich Köhler nachrechneten, kamen sie zu der Überzeugung,

daß Wiesbaden nicht nur ein einmaliges Ereignis der deutschen, sondern der Weltphilatelie gesehen hat: Eine 1-Cent-Marke aus British Guyana, die im Wettstreit mit dem Baden-Fehlbruck steht, wurde nach ihren Recherchen vor 15 Jahren „nur“ für 700 000 Dollar — umgerechnet etwa zwei Millionen Mark — verkauft.

Nicht nur Kaufinteressenten waren zur Versteigerung der „John-R.-Boker-Jr.-Collection“, die als bedeutendste und wertvollste Sammlung altdeutscher Marken gilt, in den Nassauer Hof gekommen, sondern auch viele Briefmarkenliebhaber, die lediglich miterleben wollten, wie die ersten 272 der insgesamt etwa 2500 Raritäten versteigert wurden. Sieben weitere Versteigerungen von Teilen der Boker-Kollektion

sollen in diesem und den drei nächsten Jahren folgen.

Als der Auktionator das Los mit der Nummer 5 aufrief, ging ein Raunen durch den Saal. In Schritten von zunächst 50 000 Mark wurde der Einstiegspreis von 1,5 Millionen Mark überboten. Ab zwei Millionen Mark ging es in Etappen von 100 000 Mark weiter, bis dann — etwa drei Minuten nach Aufbruch — der Hammer fiel.

Der Berliner Briefmarkenhändler Walter Kruschel mit der Anbieternummer 507 erhielt den Zuschlag. 2,3 Millionen Mark zahlt er im Auftrag des Kunden, für den er die Briefmarke erwarb.

„Ich bin ruhig und gelassen in die Auktion gegangen, weil ich sicher war, daß ich die Marke bekomme“, erklärte er vor Journalisten, wobei er auch den

Grund für seine Gelassenheit nannte: fünf Millionen Mark hätte er bieten können, „wenn ich gewungen gewesen wäre, noch etwas mehr“. Den Namen des neuen Eigentümers wollte er nicht nennen, verteil aber, daß die Marke wieder in die USA zurückkehrt, wo sie sich seit 1956 befand, nachdem Boker sie für 20 000 Dollar ersteigert hatte.

Unter den Zuschauern im Jawlensky-Saal des Hotels befand sich auch ein Briefmarkenhändler aus Rom. Er hatte im Auftrag eines internationalen Kon-sortiums dem heute 72 Jahre alten John Boker, der in New York lebt, für die gesamte Altdesdeutschland-Sammlung 60 Millionen Schweizer Franken geboten.

Boker hatte dies aber abgelehnt, da er wollte, daß seine Sammlung in der Bundesrepublik angeboten wird, und auch, daß die Kollektion in Form der Auktionskataloge der nach Nachwelt erhalten bleibt.

Nicht nur der Verkauf des Baden-Fehlbrucks war nach Meinung der Experten eine Sensation. Ein Hamburg-Brief von 1895, dessen einseitig Schillingmarke diagonal halbiert ist, wurde für 80 000 Mark angeboten und für 120 000 Mark verkauft. Ein Brief aus Hamburg nach Westindien mit 19-Schilling-Porto, für 100 000 Mark ausgewiesen, erbrachte 185 000 Mark. Die höchsten Preise nach dem Baden-Fehlbruck erreichten ein Sachsenbrief, der von 150 000 auf 250 000 Mark hochgesteigert wurde, und ein Lübecker Fehlbruck, der statt der ursprünglich gebotenen 80 000 Mark schließlich 210 000 Mark kostete.

Als das Auktionshaus Köhler zusammenrechnete, war für die 272 Marken ein Verkaufswert von 6,61 Millionen Mark erreicht worden.

**„LENN HOČI
VA RYSECH ZA
NOČNHO ŠERA
ZA ÚČASTI VADI
KROPSKÉ, KTERÁ
VEDLA OSOBNÉ
ŠMER HOČENÍ“**
**PROBĚHNĚ VŘEDAKCI...
PŘÍTOHNĚ BODE I EXPERT
NA LEMNISKÉ HOČENÍ
JÁRA DA ZINTERMANN.**

SS-20-Raketen nach Holland?

DRONTEN, 19. März (AP). Was tun, wenn man sich von US-Marschflugkörpern im eigenen Land bedroht fühlt? Der niederländische Bauer Leendert Plaisier hat eine eigene Antwort gefunden. Er ging zur sowjetischen Botschaft in Den Haag und bot 44 Hektar seines Ackerlandes für die Aufstellung sowjetischer Mittelstreckenraketen vom Typ SS-20 an. Er wollte damit „ein Gegengewicht zu den NATO-Raketen schaffen“, sagte Plaisier in einem Interview mit AP.

Die NATO plant, im Rahmen der sogenannten Nachrüstung 150 Kilometer südlich von Plaisiers Heimatort 48 Marschflugkörper in Stellung zu bringen. „Wenn die 48 Raketen stationiert sind, warum soll man nicht ein Gegengewicht mit der gleichen Anzahl sowjetischer Raketen schaffen?“, fragte Plaisier. „Ein nukleares Patt macht unser Land zu einem sicheren Ort“, fügte der Bauer hinzu, der Wert auf die Feststellung legt, daß er keiner Friedensinitiative angehört.

Nase aus Schweinsohr geformt

PEKING, 19. März (AP). Chinesischen Ärzten ist es nach einem Pressebericht vom Dienstag gelungen, aus Knorpeln eines Schweinsohres eine Nase zu formen und einem Landarbeiter anzunähen, dessen Nase vor 25 Jahren von einer Ratte abgebissen worden war. Eine kürzlich erfolgte Nachuntersuchung habe gezeigt, daß die Nase hervorragend ihre Funktion erfülle, schrieb die englischsprachige „China Daily“. Der Patient könne durch die künstliche Nase atmen und auch Gerüche wahrnehmen.

Die Operation wurde den Angaben zufolge bereits vor zehn Monaten in einem Militärhospital in Jinan in der Provinz Shandong durchgeführt. Für die Haut der neuen Nase sei Haut der linken Schulter des Landarbeiters transplantiert worden. Über das Alter des Mannes verlautete nichts. In dem Bericht hieß es, die erfolgreiche Transplantation habe die Mediziner davon überzeugt, daß Knorpel von Schweinen eine reichhaltige Materialquelle für die plastische Chirurgie sein und an die Stelle von Silikonkautschuk treten könnten.

2 ČEHO JE BILAK?

Úspěšná aukce v Pisku

[pn]: Včerejší v pořadí již 52. mezinárodní aukce sportovních a jezdeckých koní v Pisku byla ve znamení ohromné aktivity italského obchodníka Giorgiho, který sám vydražil 25 koní. Další koně koupili obchodníci z Rakouska a NSR. Největší zájem byl o šestiletého bělouše Eldorada (otec Shagya mimoňský) Státního statku Vimperk, jehož vyvolávací cena 1600 dolarů vzrostla licitací na 2200 dolarů. Celkově bylo utrženo 51 040 dolarů.

**ZA TY PENÍZE BY TADY
NEVAKOUPILI ANI PYTEL
KODÍKEJCH KOBLÍŽEK!**

Aufgespießt

„Liebe Freunde, es gibt Dinge, die tut man einfach nicht. Es ist nicht alles erlaubt, was nicht verboten ist. Das ist keine Frage von Gesetzen, sondern eine Frage der Moral.“

Bundeskanzler Helmut Kohl auf dem CDU-Parteitag.

★

„Es gilt das gebrochene Wort.“

Kommentar des SPD-Vorstandssprechers Wolfgang Clement zu dieser Aussage, weil Kohl eine von Rundfunk, Fernsehen und Presse spektakulär vermeldete Spende von drei Hundert-Mark-Scheinen für Afrika nicht aus seiner eigenen Tasche, sondern aus einem Regierungsfonds, also aus Steuergeldern, finanziert haben soll.

Spenden-Lastwagen zerstört

ADDIS ABEBA, 20. März (AP). Mehr als 30 von 94 deutschen Lastwagen, die für den Transport von Hilfsgütern in die Hungergebiete Äthiopiens bestimmt waren, sind nach Angaben von UN-Beamten beim Schifftransport nach der äthiopischen Hafenstadt Assab so demoliert worden, daß sie nicht mehr brauchbar sind. Jeder der Lastwagen hat einen Wert von 86 000 Mark. Es gab noch keine offizielle Erklärung, wie es zu den Beschädigungen kommen konnte. Der Ausfall der Lastwagen werde den Transport von Hilfsgütern in die Hungergebiete ernsthaft beeinträchtigen, sagte ein Sprecher der Vereinten Nationen.

... A ROZHAT!

Aufgespießt

„Ich bin sogar der Meinung, daß vieles von dem, was bei uns prominent ist, als Führungspersönlichkeit völlig ungeeignet ist.“

Der FDP-Vorsitzende und Wirtschaftsminister Martin Bangemann im Deutschlandfunk zur Führungsstruktur seiner Partei.

★

„Den Heuschnipfen zu beseitigen durch eine Veränderung an Genen, ist sicher etwas sehr Vernünftiges. Aber den Jähzorn zu beseitigen durch eine Genmanipulation, ist etwas Unmenschliches.“

Bangemann im selben Interview zu den Grenzen moderner Technologien.

PREHLIDKA KOČICI KRÁSY. Dnes 16. a v neděli 17. března se v Pražské tržnici (v prostoru bývalých jatek) koná mezinárodní výstava ušlechtilých koček. 491 chovatel z Evropy zde vystavuje celkem 600 koček

ZASLOUŽENÁ POCTA

Vasil Bilak, zasloužilý internacionalista, našel konečně své místo i v českých národních dějinách. V Encyklopedickém slovníku Československé akademie věd je zařazen hned za heslem „Bílá hora“, čímž byla oceněna jeho role jako národní katastrofy.

V LENINOVĚ MAUSOLEU

JAROSLAV SEIFERT

Pod rudou zdi a zlatem bání
svítících v dálku,
jako by měl jen lehké spaní,
na katafalku

v skleněné rakvi dřímá
jak lehce spící
s očima jasně přivřenými
dívá se na přilbici

vojáka, jenž tu s bajonetem
na stráž stojí.
Voní to tam jen zvadlým květem,
zatímco na orloji

čas neodbytný letí prudce
a rudý prapor se chvěje.
Ten je tam dosud — avšak revoluce
kde je?

Zed' červená jak šťáva malin
své zuby cení,
tam úřaduje soudruh Stalin,
revoluce však není.

Vtom zazněl výstřel na Lubjance!
Právě v tu chvíli
zrádce, psy, gaunery, psance
odstříleli.

Pohnul se Lenin, protáhl se trochu,
tvář se mu zachví.
— Co se to děje, milý hochu,
ležím tu v rakvi

a tam se střílí, jsou barikády,
to mi spát nedá.
Nenech mě, hochu, takhle spát tady,
pomoz mi, běda! —

Leč voják přimknul tíhu vřka
v záplavě květů:
— Jen lež si dál a buď tu zticha
v své rakvi ze sametu!

Spí, soudruhu, a děkuji spíše
za slávu svojí,
dnes nejlépe je být jen tiše,
nechat vše na pokoji.

Lenin zas usnul. Tíše klene
se hrobka stínem.
Má tváře klidné, zapuštěné
voskem a parafínem.

Vyšlo ve sbírce Verše na zdi,
Praha 1937, nakl. Prokop Laichter.

S Čedokem do světa

(čtk): Služeb Čedoku, který letos dovrší 65 let své činnosti, využívá při cestách do socialistických zemí každý rok přes 600 000 čs. občanů a téměř stejný počet turistů ze zemí přátel přijíždí s naší cestovní kanceláří do CSSR. Přitom počty turistů oboustranně vzrůstají, v této pětiletce o pět až sedm procent ročně. Na prvním místě mezi obchodními partnery Čedoku je cestovní kancelář Reisebüro der DDR, na druhém pak sovětský Inturist. Letos bude cestovní ruch mezi CSSR a SSSR charakterizován oslavami 40. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou. Čs. občané mohou cestovat s Čedokem po SSSR asi 120 trasami. Také sovětské turisty navštíví v CSSR památná místa osvobozovacích bojů. Čedok se sovětskou společností Morpashot pořádá také lodní zájezdy. Doplnuje tak nabídku pobytů v nesocialistických státech. Cesty Čedoku povedou letos do 43 zemí čtyř světadílů.

74K JE TEN SVĚT HALEY!

Tunel pod Stromovkou

(čtk): Jednou z nejzajímavějších staveb v Praze se stane v osmé pětiletce úsek středního okruhu základního komunikačního systému Spojchar—Argentinská. Celá část je dlouhá 2966 metrů, z toho tunely tvoří 1766 metrů. Podzemní část tohoto úseku začne vznikat v blízkosti tréninkového hřiště Sparty a bude sledovat osu dnešního železničního spoje Bubny—Dejvice. Podzemní komunikaci vytvoří dvě samostatné trouby s rozdílnou úrovní, odpovídající konfiguraci terénu. Stavba je z povrchu uložena do hloubi 12—15 metrů do monolitických "uzavřených" rámů se společnou střední stěnou. Orientaci obsluhy tunelového režimu usnadní uzavřený televizní systém, dopravní a požární signalizace, měření hustoty provozu, rychlosti vozidel, škodlivin a průhlednosti ovzduší. Záměrem Projektového ústavu Dopravních a inženýrských staveb a Metrostavu je minimální narušení životního prostředí, zejména v cenné oblasti Stromovky. V okrajovém pásmu bude sice vykáčeno 680 většinou přestárých stromů, ale rychle je nahradí nové.

WAS HETSET "RYCHLE?!"

Odešla Světa Amortová

(kp): Ve věku 74 let zemřela 14. března zaslužitá umělkyně Světa Amortová, nositelka Řádu Vítězného února a Řádu práce, dlouholetá členka Divadla na Vinohradech. Už v sedmácti letech vystoupila na prknech Národního divadla jako eklektka. Její realistický herecký talent se utvářel na rozmanitých úlohách a různých scénách, z nichž nejvýznamnějšími byly Uranie, bratislavské SND, pražské Divadlo 5. května a od roku 1951 Divadlo na Vinohradech. Řadu výrazných postav vytvořila Světa Amortová také v rozhlase a televizi, přínosná byla i její pedagogická činnost. Odchodem zaslužitá umělkyně Světa Amortová ztrácí naše kultura výraznou tvůrčí osobnost, jejíž činnost byla pevně spjata s budováním socialistického divadelnictví. Přání vstoupit se budou moci rozloučit s umělkyní ve čtvrtek 21. března ve 13 hod. v Divadle na Vinohradech.



Jen jestli jsem se tu dobře schoval...?

Kresba: Josef Čapek, 1.1.1937

Růst pražské obchodní sítě

(čtk): Téměř 3980 obchodních jednotek, 362 200 m² prodejních ploch, obchodní domy Kotva a Máje, desítky velkých nákupních středisek, velkoobchodů zejména v sídlištních lokalitách, to je bilance socialistického budování obchodní sítě na území hlavního města Prahy. V roce 1945 existovalo v Praze asi 20 tisíc maloobchodů. V okrajových částech města chyběla základní síť prodejen a navíc většina nevyhovovala hygienickým, prostorovým ani provozním. Teprve únor 1948 vytvořil předpoklady pro budování moderního obchodu. Velké provozní jednotky byly znárodněny, střední a malé začleněny do družstev. Dokončení socializace obchodu je v Praze spojeno s rokem 1952. Přitom ještě na počátku roku 1963 měla polovina potravinářských prodejen jednoho zaměstnance a více než třetina nepřesahovala 25 m² plochy. Za pětiletku se nyní vybuduje asi 50 000 m² nových prodejních ploch. Pro lepší zásobování Pražanů se rozšiřuje Pražská tržnice. Prodej ovoce a zeleniny slouží 11 tržišť a téměř 150 tržních míst na území hlavního města CSSR. Mnohé byly postaveny či rekonstruovány zásluhou brigádnické aktivity občanů v akcích volebního programu NF.

...AŽ ÚMOR VŠECHNO POSDAL...!

• Téměř 50 miliard marek vydala NSR v uplynulém roce na vojenské účely. Vyplývá to z oficiální zprávy ministerstva financí zveřejněné v Bonnu.

U.K.

Život mi už také uniká rychleji
než z láhve rozbité na zemi
těkající éter.

Tak co!

Mám depresi, jaké mívají
staří lidé, a v noci mě jímají
úzkostné sny.

Z jejich fantastických tvarů
a z nejlídnějších barev
vymršťuje se mi náhle město
smutné a ponuré,
obklíčené čelstmi sídlišť:
Jsou plná zubů, a mezi nimi trčí
výhrůžně tesáky výškových staveb.

Té noci se mi zdálo,
že sevřely Prahu ze všech stran
a přibližují se k jejímu středu.
Chtějí pohltit Hladovou zed'
i jedlé kaštiny podél cesty,
zakousnou se do šatnatých trávníků
a do záhonů květů.

Škoda těch vlídných cest,
kudy chodívají milostné dvojice
a šeptem blouzní.

Staré magnolie v plném květu
potichu sténají.

Jakmile však počali s nástrelem
a demontáží

staré rozhledny na Petříně,

zavřel jsem oči.

Byla to přítelkyně mých lásek.

PRAHA VE SNU

JAROSLAV SEIFERT

Ani jsem je neměl otvírat!

A když se přiblížila první ulice
až k Smetanovu hrobu na Vyšehradě,
s bolestným křikem vyletěl kohouti
ze střechy chrámu
a zapadl někam do krovů
na břehu řeky.

Z každého snu spáček se probudí,
jen z tohoto nikoliv.
Marně kvílí slzy,
marně vzplývá ranní červánky
a rozlévají se po nebi
jako rozlápané tratotliště
na místě havárie.

Nakonec jsem ještě zahlédl,
že na hladině řeky plovou leklé ryby
a voda je černá
jako v den
posledního soudu.

Úryvek; báseň je z Pražského triptychu, z dosud nevyslané sbírky Bytí básníkem, psané 1981-82 a obsažené v samizdatu 1983. Byla přednesena v pražské Viole v pořadu věnovaném Jaroslavu Seifertovi.

Früher wollten Amerikaner noch das Kolosseum einkaufen

Superepres se osvědčil

Rom liegt zur Zeit so traurig auf beiden Seiten des Tibers wie selten um diese Jahreszeit. Anstatt mit Blüten sind die Bäume zum zweiten Mal in diesem Jahr mit Schnee bedeckt, und der eisige Matsch auf den Straßen bremst nicht nur den Kraftfahrer, sondern auch den sonst um diese vorüberliche Zeit schon recht lebhaften Tourismus.

Trotzdem sind die Geschäftsleute der Ewigen Stadt erstaunlicherweise nicht pessimistisch. Etliche von ihnen hoffen auf eine „goldene Saison“, getragen von dem immer noch auf Rekordhöhe schwebenden Dollar. „Wir rechnen in Kürze mit einer amerikanischen Invasion“, strahlt der Italo-Amerikaner Mario Perrillo, der seine Aufmerksamkeit seit einiger Zeit auf das Europageschäft gerichtet hat. Allein von New York will er täglich 500 Touristen nach Rom bringen und 800 aus Kalifornien. Andere

Unternehmen nennen vierstellende Zahlen pro Woche. Nicht zu vergessen die Welle der Yankees aus dem Norden, die zunächst einmal Venedig, Mailand und Florenz „mitnehmen“, ehe sie sich der Hauptstadt der Apenninenhalbinsel zuwenden.

Ende der siebziger Jahre erfanden die Reiseunternehmen für Italien vielfältige Kulturprogramme, um noch mehr Gäste in den traditionellen Süden zu ziehen. Inzwischen hat sich der Ton geändert: „Weniger Museen, weniger Ruinen, aber mehr Shopping“, so lautet die Devise. Bisher hatten es die Römer häufig mit geldstrotzenden US-Bürgern zu tun, die allen Ersten das Kolosseum oder zumindest doch die Trajanssäule kaufen wollten. Die „goldene Saison“ soll außerdem Amerikaner mit weniger geschwollter Brieftasche in die Straßen Roms schwemmen. Während die Rei-

chen bei den Modepapsten Valentino oder Fontana ihre Dollars lassen oder beim Juwelier Bulgari in der Via dei Condotti, warten in den Seitenstraßen Händler mit hübsch anzusehender Dutzendware. Und wenn es nach einem kleinen Ausflug zumute ist, den kutschiert ein Omnibus mal gerade nach Florenz. Die 550 Kilometer lange Tour läßt eben noch Zeit für eine flüchtige Rundfahrt durch die Altstadt und... natürlich zum Shopping. Auf dem Markt finden die Gäste aus der Neuen Welt neben allerlei Souvenirs Gucci-Ledertaschen für acht Dollar, wenn sie schlecht imitiert sind.

„Ein Durchschnittsamerikaner gibt beim Shopping mindestens 80 Dollar aus“, wissen in Rom die Leute vom Fach. Tagespresse und Wochenblätter der USA haben in vergangener Zeit viel für Italien geworben. Im US-Magazin

„Newsweek“ stand sogar zu lesen, ein guter englischer Trenchcoat koste in Rom weniger als in London. Mehr als Deutsche, Schweizer und Österreicher sind hierzulande die Amerikaner dafür geschätzt, daß sie viele Mitbringsel in ihre Koffer packen. „Für sich selbst lassen sie sich die Erinnerung an Rom etwas kosten“, sagte ein Geschäftsmann aus dem Zentrum, „bei den Geschenken für Freunde und Verwandte geben sie sich mit billigen Imitationen zufrieden.“

Den Italienern selbst wird das Reisen sauer. Dollar-Boom und Lira-Flaute lassen den meisten keine Chance, große Sprünge zu machen. Trotzdem werden auch von italienischem Boden aus Flüge nach Brasilien, Kenia und Indien gebucht. Wie ist das möglich? Ein Reisefachmann verrät den Trick: „Immer wenn der Dollar steigt, kürzen wir das Reiseangebot um einen Tag.“

KOURNOUT A DOST!

ŠPÁSMAJSTR Z MALÉ STRANY

PAN JOSEF SVAN MALOSTRANSKÝ měl sice na razítku Obchod papírem a kuplety, ale jeho hlavním povoláním bylo obveselovat lidi. Začal na levém břehu, nespěle, jako ochotník v Malostranské besedě, pak směřoval v tamějších hospůdkách U Schnelld, U Dundrů, U Tomáše a ve větších o slavných silvestrech U Libuše a ve smíchovské Aréně. Předtím o pár let hostil v písních o rozstoupených pannách a plachých aktérkách, ale nezástal jen při nich. Převlékal se řád do rozstříhých čtverců novlin a koketních Sansonet, a když pak ani to mu nestačilo, dal se na výjazyt s kamarádem Josefem Wandererem od Uhorků na Václavském k Medočkám na Perštýn, od Bucků z Poříčce k Staigramů do Vodňovek. Tak protáhl v duetu i sám slavnými lokály, kde neposledněmi kuby rozkvetl „kabaret od stolu“, naučil se znát pražskou klientelu a obáhl celou klautaturu šedých šánrů od anekdot přes kuplety po výstupy a parodie. Imitoval flakristy, párky, koktavé průvodce cizinců, hubaté voraty, měl prostě pražské jitrky v těle, včetně do močnice a rozpustilých školdků. Byl grand — nenechával si ten slavný poklad pražské leprace jen pro sebe. Co užera zpíval, ráno hodil na papír, v poledne šel do tiskárny a nazítří už mohli zoi vat chasníci od Šumavy po Českomorauskou vysložit poslední Šod bů hlt. Nepřestával svět jen sebe, ale vydával i kolegu Sml da, Ratoišku, Tichého, ba i Ference Futuristu. Nejt proto dluh, že se v sejmém krámku pod Mosteckou věží netrhly doze, vždy rozpustilá země Česká a morauška slynila od praddna sábovami Josefskými, václavskými, anenskými, mlkulčskými a silvestrovskými a pan Šudb ji věrně po půl století zpodoboval svými šudbádami.

Tak se stal špasmajstrem, což v oněch dobách znamenalo mistra humoru a uzhledem k povaze i potřebám lidu bylo předikátem

nad jiné upřímným, a proto vzácným. Patřily k němu i sympatie znamenitých mužů a žen, U Glaučků sedával s Jakubem Arbesem, U Jeřábků si směl přilknout s Janem Nerudou, přetřel se s Igndtem Herrmannem a „sousedka“ Ema Destinová byla časťou ndostěvná v jeho krámku. Jako každý mistr humoru, tak i pan Šudb svůj běhás podporoval mimořádnými činy. Na jubilejní výstavě roku 1891 zpíval jako prout Čech do fonografu a Národopisnou 1895 ozdobil výpadem postavit na výstavě kousek staré Prahy. Roku 1898, na Výstavě architektury a inženýrství, stal se i prout českým filmovým hercem.

Přihlídl se praotě filmatů Janu Křiženeckému sém. Vezmeme-li v úvahu tehdejší nedůvěru k ozlveným obrádkům a nadto okolnost, že se uvolil snímek vymyslet, trežirovat i sehrát, blo o pořádný kumštýřský risk. Šudbova Znaméné dostaveníčko mělo úspěch. Křiženecký udržel svůj Český kinematograf nad vodou a mohl točit dál. Panu Šudbovi zůstaly rážové vzpomínky: — Hrdli jsme dobře. Ať moc, dobře. Zhlidli mě koutětem a rozšlápli slámku. Honord? Osm modřin a dvě boule. Od té doby jsem byl furt bit.

Dnes už klasické prohlášení vystupuje přesně dle tehdejšího kumika: Kópance, modřiny a boule. Každý jng by se po takové zkušenosti držel od filmu dál. Ne tak pan Šudb. Pracoval s Křiženeckým ještě dvakrát, a ony tři klenoty jsou dnes uchovaány v relikviáři českého filmu pod uctivé ušloubávanými tituly: Dostaveníčko před mlgmcti, Párka a lepič pladků, Pláč a smích.

Během dalších dvatřicet let natočil pan Šudb na bedesdi filmů. Prošel prouti ateliéry pod střechemi Prahy i Kaaalrkou, vnohradským pavilónem AB i berlinským ateliérem Am Zoo. Viděl vzestup i pád hužd a režisérů, znal se s Mořnou i s Werichem,

hrdl v nepodařené Prodáné nevěstě otce Michu Jenikout-Smolíkovu i v podatém Svojevol s Karlem Nollm; hrdl nepočítaně domovníků, lokajů, posluhů, zahradníků, hlavně však jardů, ty měl spachtované, hrdl s Pištrkem, Nedolínkou, Andrákovou, Kovenským, a režisér si ho podával jako krásného skMika, Lamač Mkdval, že se Šudbem se nedá probáhnout ani Solferino, a on se jenom dobřácky usmíval, přinášel štěstí a mltoval svůj němý, černobílý:

— Koloudtek, který neupisá, ačkoli má klíku. Hraje jen očím a zohňuje život.

Nakonec neodolal a zahrál si v Poptně Keshloce, se svým proutm znoukem — a posledním vůbec.

Když mu bylo, sedesdi, přesídlil ze starého krámku přes ulici, se hůvalého Kytkova knihupecství. Stal se osobností. Pámětníkem, který vydával svědectví. Mužem, který stl v kolébky kabaretu, slavných výstav, fonografu, filmu. Usmávaug starý pán s důstojným bříškem a llsáckým úsměvem měl stále plné kapsy písniček a rozdával je na potkání. Sešli jsme se při krásné rošfárně ve filmu Venoušek a Srdzička. Já hrál toho Venouška, přinesl jsem špatné vysvědčení, měl jsem strach z výprasku a dal jsem si pod kalhoty pytlík se sazemí. Otce hrál Josef Zora, domovnicka sámošfejše pan Šudb. Když mě otce přehnal přes koleno a majnul rdkosku, došlo k explozi. Schovával si fotografii starou třinádesdi let. Všichni jsme jak komínici, pan Šudb to schytil nejut.

Kruh s boulemi a modřinami, fonografy, kuplety a tngmť špdy se uzařel. Panu Šudbovi bude zitra stopěťadvacet let, stojí před krámkem v Mostecké, usmívá se, rozdává písničky a čeká, až st pro něj pošle Váru nebo Kachyňa. Chápu, vdm se to sdd nemůže. Já ho tam ale vidím.

ADOLF BRANALB

Čeká ji trest za příživnictví

(re): Pro trestné činy krádeže a příživnictví je stihána 18letá Hana P. z Ostravy. Po ukončení dovolené v srpnu loňského roku se nevrátila do odborného učiliště a zdržovala se v Praze, kde si prostředky k obživě opatřovala prostitucí a cizinci. Současně ji bylo prokázáno, že nejméně v deseti případech cizince okradla a způsobila tak škodu za více než 20 000 Kčs.

LEPŠÍ NEŽ BUDOVAŤ BS?

BUD KOČKA, NERO TELEFON — to je dilema, před kterým stojí švédští manželé Franssonovi. Jejich milovaná čtyřletá kočka Mirran nesnáší zvonění telefonu, a jakmile zazní, bleskurychle shodí sluchátko z vidlice, což mistrnously zvládá i poslední dobou, kdy ze stůlku přemístí telefonní přístroj na políčku upěnněnou vysoko na stěně.

ACO TAKLE ŠKODIT MOCINKU...?

...PŘEDYI ZDĚTI HO CHVILÁKI NA VRABENÝCH KOLECH...

• Zavoraou stělní cenu ze zlatou medaili přezvala Československé výtvarnice Jvana Housarová. Dostala ji za dvě skleněné broušené plastiky s optickým efektem, jež nyní vystavuje na mezinárodním veletrhu uměleckých řemesel v Mnichově.

* 1860, + 1932

SHUSKÁVETI PŘI BOŽNÁ, ANI RÁDOU, NENÍ!

trn

satyrický časopis studentů.

Kdyby nebylo Trnu, museli bychom ho utvořit. — Palacký.

Cyril Bouda:



Rybář: „Jestlipak to nejsou blázni, ty lidi na tom mostě!“
ROČ. I, 1924. CYRIL BOUDA



Profesor geometrie: „Ó dívko moje bohorovná, budiž ke mně vodorovná!“ ROČ. I, 1924. JOSEF NOVÁK

Chtěli bychom vědět, co mají Postoloprty
ve znaku!!!

„Ale, milostivá, váš pan manžel je přece úplně zdrav! Jak se vám mohlo něco takového přihodit?“

„Pane profesore, přisahám při všem na světě, že jsem to nejspíš chytla někde na veřejném záchodku.“

„No, možné to je, milostivá paní, ale je to nepohodlné!“

„A servus, Weishut, copak to neseš?“

„I, moje paní má narozeniny a chtěla pořádně na mně psa...“

„Ale to přece není pes!“

„Když ty potvory jsou tak drahé, tak jsem ji koupil toho.“

„A kam ho chceš dát?“

„Kam jinam než do ložnice!“

„Ale, Weishut, ty jsi přec jen mešuge. Představ si ten smrad!“

„Však on už si na to časem zvykne.“

Hoteliér pravil hostovi: „Budete-li chtít jít na stranu, tak záchod máte první dveře vpravo.“

Host šel večer na stranu a zrovna omylem do prvních dveří vlevo. Byl to obytný pokoj a v něm seděl naproti jiný host na židli. Náš host mu pravil: „Pane, jste si jist, že sedíte na židli?“

Werich vypravuje:

„Dneska se mně, pane kolego, zdálo, jak v kočáře jsem seděl, do něhož osel zapřažen byl jest. A osel nejedl. Já vezmu bič a hlasitě zvolám: „Pojedeš nebo nepojedeš!“ a vy jste odvětil: „Nepojedu!“

OBALENÝ KUS TELETE NENÍ
MRTVOLA,

ALE ŘÍZEK.

UNIFORMOVANÝ VRAH NENÍ
VRAH,

ALE GENERÁL.

Kurt Tucholski

^{x)}Syreček z pražské smetánky:

„Slečno, já teď proháním tenis.“

Medička: „To byste se měl raději oženit.“

„Viš, co řekla hraběnka Chotková svému choti, Ferdinandu d'Este, o svatební noci, viš, vona byla totiž zásadní Češka?!“

„Ach, Ferdinand Eště.“

„Padá-li někdo po hlavě, říká se tomu střemhlav. Jak skáčeš do vody?“

„Sím střemhýždě.“

ZIVOT JE BOJ - A KRÁVA
ZAJÍCE NEDOHONÍ.

NESTRKEJTE PRSTY DO VEN-
TILÁTORU, NEBOŤ NEVÍ, ŽE JE
POTŘEBUJETE!

Akcionáři jsou mnohdy tygři, mnohdy
ovce, ale dobytek jsou vždycky.

Henry Rothschild

„Nešla byste se mnou do bio?“

„A nemáte moc studený ruce?“

„Pane Morgenstern, co mám dělat?
Já trpím tolik na větry!“

„Was heisst trpím? Pro mě je to
nevětrná zábava.“

„Slečno, já vám udělám analýzu nožek,
jo?“

„Jeje, co je to analýza?“
„Rozklad.“

Urlaub in Europa, ein Vergnügen,

das immer teurer wird

Billigstes Reiseland bleibt in diesem Jahr Jugoslawien. Hier ist eine Mark 1,37 Mark wert. Das sind zwei Pfennig mehr als im vergangenen Sommer. Auch Österreich ist nach wie vor erschwinglich. Unverändert teuer bleibt die Schweiz, und für einen Griechenlandsaufenthalt werden deutsche Touristen aufgrund erheblicher Preissteigerungen in diesem Jahr rund 13 Prozent mehr hinblättern müssen.

Nach einer Umfrage der Deutschen Presse-Agentur dpa in den wichtigsten europäischen Reiseländern ergibt sich folgendes Bild:

JUGOSLAWIEN: In Jugoslawien kann man für eine Mark so viel kaufen wie in der Bundesrepublik für 1,37. Dank des starken Wertverlustes des Dinar gegenüber der Mark wird die inzwischen bei 80 Prozent angelangte Inflation daher mehr als ausgeglichen. Jugoslawien bleibt für deutsche Touristen das billigste europäische Reiseland. In diesem Jahr werden Touristenschecks mit einem zehnprozentigen Rabattsanspruch in allen staatlichen Hotels und Restaurants gegen Devisen ausgegeben. Eine Tasse Kaffee kostet rund eine Mark, eine Flasche Wein sieben Mark, ein Mittagessen zwischen sieben und zwölf Mark. Ein Hotelzimmer der A-Klasse mit Vollpension ist bei Preisen zwischen 47 und 62 Mark um drei Prozent teurer geworden.

ÖSTERREICH: Österreich bleibt preisgünstig. Die Hotelpreise bleiben unter Berücksichtigung der Inflation gleich. Vom Tafelspitz bis zum Kaiserschmarren hat sich auch in der Preisliste der Restaurants kaum etwas geändert. Lediglich die Benzinpreise haben gegenüber dem Vorjahr leicht angezogen.

SCHWEIZ: Das — wenn auch hohe — Preisniveau hat sich hier nicht verändert. Eine Tasse Kaffee kostet zwischen 2,10 und 2,30 Franken bei einer Kaufkraft der Mark von unverändert 0,74 Mark. Teurer wird der Urlaub für Autofahrer, da auf den Schweizer Autobahnen seit kurzem eine Gebühr von 30 Franken berappt wird. Und Bahnfahrten innerhalb der Schweiz kostet rund zehn Prozent mehr als 1984.

FRANKREICH: Der Kurs des französischen Franc zur Mark hat sich nur geringfügig verändert. Touristen rechnen am besten wie 1984 mit einer Mark für drei Franc. Preistreibende Wirkungen werden vom Gastgewerbe erwartet, wenn die bisher vom Staat vorgeschriebene Preisbindung im Frühjahr aufgehoben wird. Ausgenommen sind davon nur die einfachsten Hotels.

BELGIEN: Für Belgienurlauber ändert sich nicht sehr viel: Ein Touristenmenü ist nach wie vor für 15 Mark, ein Glas Bier für 1,25 Mark zu haben. Hotelzimmer der Mittelklasse kosten durchschnittlich 70 Mark, und mit elf Mark kann man mit dem Taxi fünf Kilometer weit fahren.

NIEDERLANDE: Hollandurlauber müssen kaum umdenken. Bei einer voraussichtlichen Preissteigerung von 1,5 Prozent und unverändertem Kaufkraftwert der Mark gehört es zu den preisstabilsten Urlaubsländern.

ITALIEN: Im Tourismusbereich ist mit einer Preissteigerung von zehn Prozent bis zu den Sommermonaten zu rechnen. Außerdem hat sich die Kaufkraft der Mark in Italien leicht verschlechtert. Derzeit kostet eine Tasse Milchkaffee (Cappuccino) zwischen 700 und 1000 Lire (1,15 bis 1,80 Mark, ein kleines Glas Bier 1200 bis 1800 Lire (1,90 bis 3,20 Mark). Superbenzin wird nach wie vor für 1300 Lire (2,10 Mark) gezapft.

GRIECHENLAND: Die Mindestpreise für Unterkunft und Verpflegung wurden um 21 bis 22 Prozent heraufgesetzt, für das Frühstück um rund 45 Prozent und für Mittag- und Abendessen um rund 39 Prozent. Auch Benzin kostet jetzt statt 53 in diesem Jahr 58 Drachmen (1,40 Mark). Auch Selbstversorger müssen im Lebensmittelgeschäft rund 18,6 Prozent Preissteigerung einkalkulieren. Für den Pauschalreisenden verteuert sich Griechenland damit inklusive Nebenkosten um rund 13 Prozent.

SPANIEN: Auch hier ist die Mark weniger wert als im Vorjahr. Außerdem sind die Hotelpreise enorm gestiegen. Ein Doppelzimmer der Vier-Sterne-Kategorie, das vor einem Jahr noch 95 Mark kostete, ist jetzt mit 120 Mark ausgewiesen. Die Taxipreise wurden erst kürzlich angehoben und auch ein Touristenmenü kostet gut 100 Peseten mehr als vor einem Jahr.

PORTUGAL: Der geringe Währungsvorteil der Mark wird hier durch die hohe Inflationsrate von 29 Prozent mehr als aufgehoben. Ein Doppelzimmer an der Algarve-Küste kostet ohne Frühstück durchschnittlich 6500 Escudos (121 Mark) gegenüber 1984 mit 5500 Escudos.

SKANDINAVIEN: Skandinavien ist was für Enthaltene. Hier liegt das Preisniveau derzeit etwa fünf bis zehn Prozent über dem deutschen. Das gilt für die üblichen Touristenausgaben wie Benzin, Hotel und Lebensmittel. Der Alkohol ist in allen skandinavischen Ländern erheblich teurer. Ein Glas Bier in Schweden kostet zum Beispiel zehn bis elf Mark. Empfehlenswert ist es, sich in der Bundesrepublik über erheblich günstigere Paketangebote der Hotelketten zu informieren.

GROSSBRITANNIEN: Hier ist die Mark in diesem Jahr gut einen Pfennig mehr wert als im Vorjahr. Auch die durchschnittlichen Preise haben sich für Touristen kaum verändert. Die klassische Nationalspeise Fish and Chips in Zeitungspapier ist nach wie vor für 1,50 Pfund oder rund 5,50 Mark zu haben, eine Tasse Tee — echter Bohnenkaffee ist eine Rarität — kostet 20 Pence oder gut 70 Pfennig, und ein Mittagessen beim Inder oder Chinesen gibt's für fünf bis sechs Pfund (18 bis 22 Mark). Teuer ist ein Besuch des Tower in London. Er öffnet für 2,50 Pfund (gut neun Mark) seine Verliese.

VIDEŇSKÉ ŽENY vedou. V čem? V soukromém vysokokolekém vzdělávání a v návštěvě nejrozsáhlejších vzdělávacích kursů. Vyplyvá to ze statistiky, která uvádí, že plných 71 procent posluchačů těchto škol a kursů tvoří ženy. Před deseti lety byl stav vyrovnaný, ženy se podílely na mimoškolním vzdělání jen padesát procenty. Nejnavštěvovanějším kursem je seminář ze téma „Sebevědomí je možné se naučit“.

TAK JAKO u nás labuť, rozšířil se v posledních letech u švýcarského Bodamského jezera výskyt kormoránů. Vedení místního kantonu proto nařídilo odstřel těchto ptáků, kteří přilétají do Švýcarska hlavně z Dánska. Stalo se tak i přes protesty ochránců přírody jak ze Švýcarska, tak i z Rakouska a NSR. V odůvodnění se uvádí, že minulé zimy zkonsumovali kormoráni asi 12 tisíc kilogramů ryb v ceně 80 tisíc švýcarských franků.

LIDI JE TAKY (RYBY) ŽEROU!

Demolice těšnovského nádraží

(Čtk): Vzhledem k demolici objektu bývalého nádraží Těšnov bude v sobotu 16. března od 7.30 do 11 hodin přerušen provoz tramvajových linek č. 8, 10, 14 a 18 v úseku Těšnov — Vltavská. Cestující mohou v tomto období použít mezi stanicemi Sokolovská — Vltavská spojení trolejbusu C pražského metra. Pro zajištění bezpečnosti silničního a kolejového provozu byla povolena uzavírka. Jedná se především o přerušení provozu na Severojižní magistrále mezi rampami Bulhar a Hlávkův most, v ulici Těšnov, Stárkova, Sokolovská a Ke Stvanici. Doprava bude pozastavena asi na 10 až 20 minut. Zhruba do 11 hodin bude vyloučen provoz v okolí Těšnova, především v úseku Petrášská — Sokolovská.

ŠKODA! TAK BEZCENNÁ BUDOVA TO

Požár v Mitasu

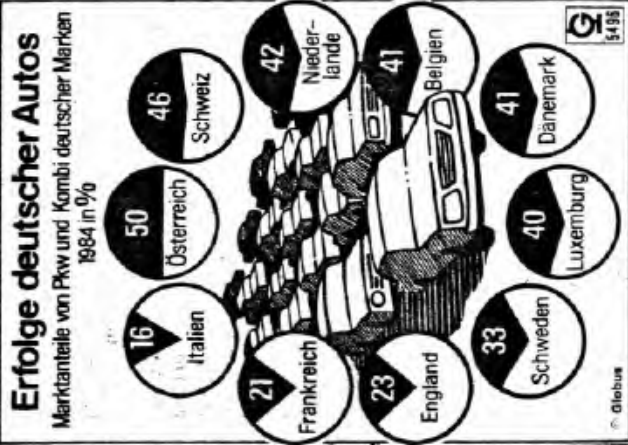
(Čtk): Včera v podvečerních hodinách došlo v národním podniku Mitas v Praze k požáru válcovny kaučukových směsí. Požár likvidovaly závodní a pražské požární sbory. K obětem na lidských životech nedošlo. Příčinu požáru ani rozsah škod nebylo zatím možné určit. Na místo se dostavili místopředseda vlády ČSR S. Ráží, zástupci ministerstva průmyslu ČSR a městského výboru KSČ v Praze.

CESTA ZA rekordy není vždy snadná. Triatletický Ind A. Jelajdhan se rozhodl, že překoná rekord svého jihoafrického kolegy, který „bydlí ve své domácnosti“ s jedovatými hady po dobu sedmdesáti dnů. Ind však musel soutěžení přerušit, protože ho jedné noci kousla kobra. Odebral se do nemocnice, ale po návratu, jak prohlásil, hodlá v započatém pokusu pokračovat.

S PODIVNÝM, leč málo účinným druhem protestu vyrukovali žáci jedné západoněmecké školy. Po skončení vyučování vynesli na dvůr všechny lavice a dokonce i katedru s židli přednášejícího učitele. Druhý den se sice naučili, ale místo toho museli lavice uklízet a zameškanou látku probrat odpoledne po škole.

LONDÝNSKÝ ARSENÁL má mužstvo, jehož souhrnná hodnota činí skoro 5 mil. liber. Přesto však ve 4. kole poháru ho vyřadil tým York City, který „má cenu“ dohromady 20 000 liber. Vítězný gól dal jistý Houtchen (kterého York získal zdarma) z penality, kterou zavilil Steve Williams. Jeho koupi trenér Arsenalu Don Howe ze Southamptonu za 500 000 liber... (m)

KENAT DASAJEV, brankář Spartaku Moskva a týmu SSSR, je držitelem speciálního rekordu. V posledních 217 zápasech ve stovce utkání nedostal branku. TAK JAK TO BYLO?



KASE NEBYLA... ALE NEMOHL TAM LENIN!!

Zwei Tschechen dirigieren

Das Lob kommt aus berufenem Munde. „Den Aufschwung des deutschen Eishockeys haben wir auch den Trainern aus der CSSR zu verdanken“, sagt Bundestrainer Xaver Unsinn. Zwei Experten aus der Tschechoslowakei, die einst den Lehrmeister für die UdSSR spielten, stehen sich ab Freitag im Finale um die 65. deutsche Meisterschaft gegenüber. Dr. Pavel Wohl (Sportbund Rosenheim) und Ladislav Olejnik (Mannheimer ERC) treten an zum „Krieg der Köpfe“, wollen mit kühlem Verstand ihre oft heißblütigen Cracks zum Gipfel führen.

Für beide gilt: Der Beruf ist gleichzeitig das Hobby. „Ich spiele zwar gerne Tennis und laufe auch Ski, aber im Grunde dreht sich alles um Eishockey. Wenn ich zu Hause bin, lese ich meistens Fachliteratur. Dazu gehören Psychologie, Physiologie, Biochemie“, berichtet Pavel Wohl. Die schnelle Sportart behandelt der 43 Jahre alte Coach wie eine Wissenschaft.

Vor allem ein Mann wie Karl Friesen hat in Theorie und Praxis entscheidend von Wohls Kenntnissen profitiert. Friesen über Wohl: „Ein Super-Trainer.“ Wohl über Friesen: „Ein Super-Torwart.“ Beide kämpfen um einen krönenden Abschied von Oberbayern, denn Friesen geht in die US-Profiliga zu den New Jersey Devils, Wohl wieder als Dozent an die Karls-Universität in Prag. Gemeinsam haben sie den Wunsch, eines Tages zurückzukehren. Wohl: „Die Bundesliga besitzt ein gutes Niveau. Ich möchte in drei oder vier Jahren wieder in Deutschland arbeiten.“

Ladislav Olejnik arbeitet seit seiner Flucht im Jahre 1968 schon 17 Jahre in der Bundesliga, und zwar — so der Eindruck der Spieler — von Jahr zu Jahr intensiver. Was für Architekten das Reißbrett und für Musiker das Notenbuch, ist für „Olli“ eine Kladde, in die er immer neue Spielzüge einträgt. Im letzten Jahrzehnt hat Olejnik jede WM gesehen, dabei kein Spiel und kaum ein Training der beteiligten Mannschaften versäumt. Wenn in menschenleerer Halle jemand auf der Tribüne hockt, dann braucht man erst gar nicht näher hinzusehen — es ist Olejnik, einen Bleistift in der Hand und die Kladde auf dem Schoß.

Harald Ofner, 52, Justizminister von Österreich und im Zeichen des Skorpions geboren, konsultiert vor politischen Entscheidungen von Fall zu Fall die Kosmobiologin und Sterndeuterin Ine Vrabl aus Kapellerfeld bei Wien. „Ich helfe ihm“, sagt sie, „Ereignisse rechtzeitig zu erkennen und durch prophylaktische Beratung kommen große Transite, die eine folgenschwere Tat hervorrufen könnten, zu entschärfen.“ Die „Beratung“ findet in einer Hütte voller Gartenzerge und Plastikblumen statt. Eine Stunde dauert der Blick in die Sterne und kostet den Justizminister knapp 20 Mark.

ZDEJDI BY SE NEU CHODIT RABIT K HAJ-ZLBABAM...!

So wird es auch nach den Endspielen sein, die spätestens am 24. März entschieden sind. Beim WM-Turnier in Prag spielt der 52 Jahre alte Mann aus Brunn wieder den Beobachter, der bescheiden und bestimmt zugleich Informationen an Xaver Unsinn weiterleitet. Da erübrigt sich die Frage nach einem Hobby. „Ich würde schon mal gerne ins Theater gehen, aber es gibt einfach keine Zeit“, meint Olejnik. Logisch, denn bis vor kurzem spielte er sogar noch aktiv in der Reserve des EC Bad Nauheim.

Marty Randall, 5, musikalisches Nachwuchstalent, feierte seinen jüngsten Geburtstag mit einem Solo-Konzert für seine Eltern in der Londoner Royal Festival Hall. Unter anderem stand Mozart auf dem Programm, der so alt war wie Marty, als er zu musizieren und komponieren begann. Die Schwierigkeiten des Pianisten, mit den Füßen die

Pedale des Instruments zu erreichen, wurden durch eine mitgebrachte Spezialkonstruktion überwunden. Marty's Eltern hatten das Talent ihres Sohnes vor zwei Jahren entdeckt, als sie ein altes Klavier kauften, auf dem der Knabe alsbald begabt herumhämmerte. Mit vier Jahren spielte er bereits auf einer Wohltätigkeitsveranstaltung im

Purcell-Saal der Royal Festival Hall.



Bald bleifrei in der DDR

zba BERLIN, 17. März. Bleifreies Benzin wird es demnächst auch in der DDR geben. Schon in den nächsten Tagen sollen nach Ostberliner Informationen mehrere sogenannte „Intertank“-Stellen entsprechend umgerüstet werden. Das erste bleifreie Benzin könnte etwa von Mitte Mai an aus DDR-Zapfsäulen fließen. Ungerüstet werden zunächst nur einige Tankstellen an der Transitstrecke zwischen Berlin und dem Bundesgebiet sowie in Ost-Berlin.

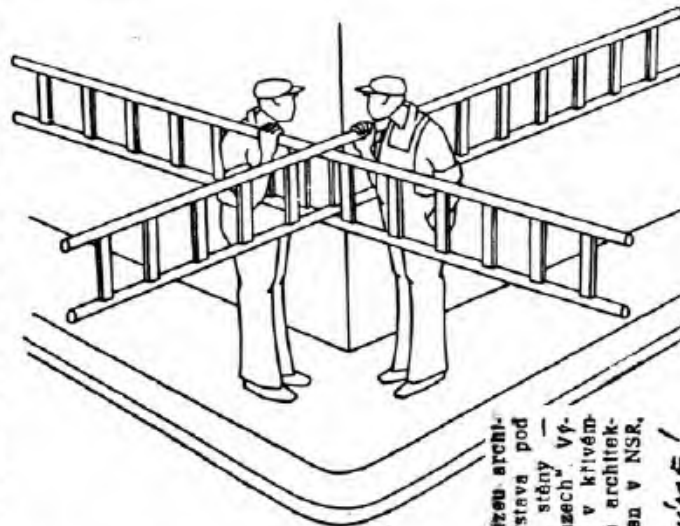
Es ist offenbar geplant, das bleifreie Benzin nur gegen West-Mark abzugeben, wie es jetzt schon mit Superbenzin (98 Oktan) geschieht. Der Preis richtet sich nach dem westdeutschen Preis: Er liegt fünf bis acht Pfennig pro Liter darunter und ändert sich ebenso oft wie im Westen.

GAUMER DEDERONSKÝ!

Z veletuctu dobrých rad

- Jestliže ryby vaříme, nepřikrýváme nádobu pokličkou, přiklopené ryby se snadno rozvářejí.
- Pech mořských ryb odstraníme, jestliže je nejprve pokapeme citrónovou šťávou nebo octem a necháme na cedníku odležet (na cedníku tehdy, jsou-li ryby mražené, ale rozmražené je jen tolik, aby se daly dělit).
- Vaříme-li rybí polévku, vkládáme rybu do studené vody a vody dáme tolik, abychom ji nemuseli během vaření dolévat.
- Rybí šupinky snadněji škrábeme brsy po zabíhání ryby. Jinak musíme rybu před oškrábáním ponořit na kratičký(!) okamžik do vařící vody.

HOLANDŠTÍ archeologové objevili v severovýchodní části nízké delty v Egyptě pozůstatky chrámu, který byl vybudován v 13. století před n. l. Ramsese II. Chrámu měl stěny zdobené výjevy ze života Ramsese II., což patří k nejzávažnějším motivům ob-
jevu.



ZE EXISTUJÍ na Západě hotely pro psy a kočky, kam své čtvernohý miláčky majitelé odkládají v době dovolených, je celkem známá. Méně známé asi je, že ve Spojených státech, konkrétně v městě Norwalku ve státě Connecticut, si před časem jeden podnikavec otevřel hotel — pro akvarijní rybky. A nejspodivnější je, že jeho „rybí hotel“ znamenitě prosperuje. **OBSLUHA VE ŠKAFANDRECH...**

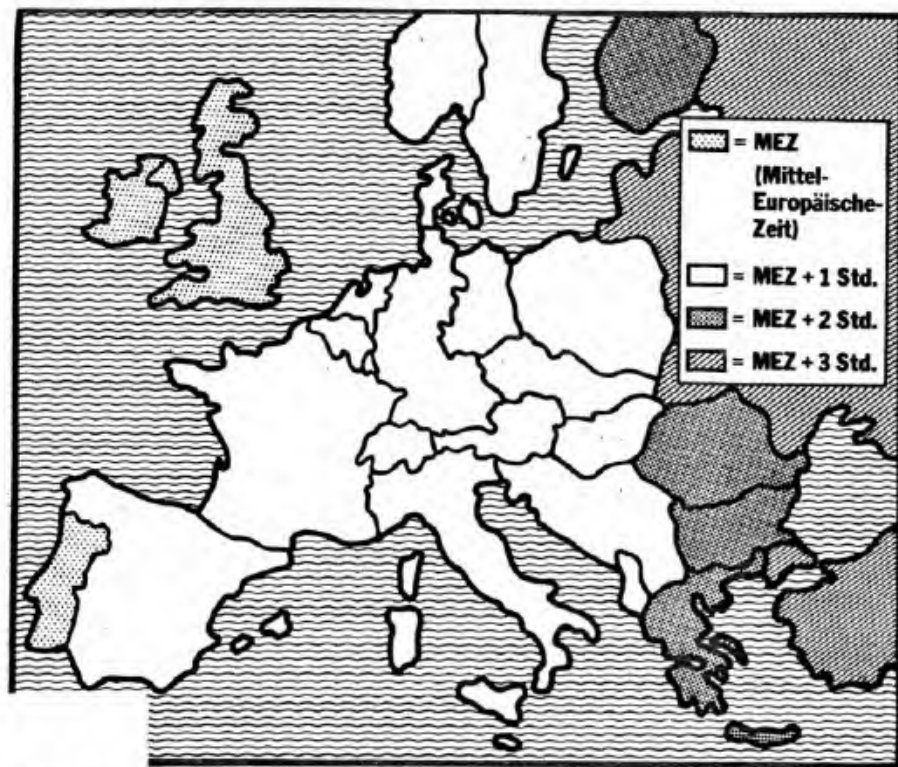
VE FRANKFURTSKÉM Muzeu architektury v NSR probíhá výstava pod titulem „Budova, kameny, stěny — kritika architektury v obrazech“. Výstava dokumentuje jako v krátkém zrcadle tendence současná architektury, jak se projevují nejen v NSR, ale i v řadě jiných zemí. **CO MY VŠEČNO NEVÍME!**

Variace na pokrm zvaný „štěstí“

Dva předpisy, které dnes avdávám, považujeme za LD LILJA HOŘEJŠÍ. Jde o variaci na slavný pokrm zvaný „štěstí“. K přípravě lze využít i kousky zbylé drabečky, krátkých drůbežů, salátů, které na kombinaci s chlebovkami toho, kdo bude rychlou krmí upravovat, jak to dělá L. H.:

Do předpisu, který dnes avdávám, považujeme za LD LILJA HOŘEJŠÍ. Jde o variaci na slavný pokrm zvaný „štěstí“. K přípravě lze využít i kousky zbylé drabečky, krátkých drůbežů, salátů, které na kombinaci s chlebovkami toho, kdo bude rychlou krmí upravovat, jak to dělá L. H.:

„Zbylou škváru z pečené drabečky vylijte do širokého rendlíku. Velkou cibuli nakrájíme na kostičky a vložíme do škváry. Přidám hrst sušených hub, které jsem nejprve na půl hodiny namočila do ¼ litru mléka, pak vymačkala. Rendlík za krátký pokličkou a dusím 5 minut. Mezitím rozkrájím asi 300 g drůbežního masa včetně kůže na nudličky, přidám do rendlíku a dále dusím. Je-li maso sýrové, dusím do změknutí. Jemně nakrájím z velké stroužky česneku, přidám k pokrmu, podusím. Pak ve ¼ l vody rozmíchám 1 lžičku vegetoilu, zaliju, povařím, dává vařená rýže.“



Sommerzeit in Europa

Auch dieses Jahr schaltet Europa Ende März auf Sommerzeit um. Nach einer Zusammenstellung des ADAC gehen wie in der Bundesrepublik in den meisten Ländern ab 31. März die Uhren eine Stunde vor.

Die Tabelle zeigt für die einzelnen Länder den Zeitraum der Sommerzeitregelung und den Abstand zu der bei uns im Winter geltenden Mitteleuropäischen Zeit (MEZ).

Benelux	31.3. — 29.9.	MEZ + 1 Std.
Bulgarien	30.3. — 28.9.	MEZ + 2 Std.
Dänemark	31.3. — 29.9.	MEZ + 1 Std.
DDR	31.3. — 29.9.	MEZ + 1 Std.
Finnland	31.3. — 29.9.	MEZ + 2 Std.
Frankreich	31.3. — 29.9.	MEZ + 1 Std.
Griechenl.	31.3. — 29.9.	MEZ + 2 Std.
Italien	31.3. — 29.9.	MEZ + 1 Std.
Jugoslawien	31.3. — 29.9.	MEZ + 1 Std.
Norwegen	31.3. — 29.9.	MEZ + 1 Std.
Österreich	31.3. — 29.9.	MEZ + 1 Std.
Polen	31.3. — 29.9.	MEZ + 1 Std.
Rumänien	30.3. — 28.9.	MEZ + 2 Std.
Schweden	31.3. — 29.9.	MEZ + 1 Std.
Schweiz	31.3. — 29.9.	MEZ + 1 Std.
Spanien	31.3. — 29.9.	MEZ + 1 Std.
CSSR	31.3. — 29.9.	MEZ + 1 Std.
Türkei	31.3. — 27.10.	MEZ + 3 Std.
UdSSR	30.3. — 28.9.	MEZ + 3 Std.
Ungarn	31.3. — 29.9.	MEZ + 1 Std.

V USA avatují o snížení maximální povolené rychlosti pro Fiatke do 25 let. Řidiči do tohoto věku totiž zde zavlní 45 % všech dopravních nehod.

VE 100 LETECH SMÍ ŘIDIČ LÉTAT MIMO MHD ZEMÍ.

Ve Španělsku se donedávna vymáhaly peníze za dopravní přestupky dřevní cca. Nyní se vybírají na místě, a když řidič pokutu odmítne zaplatit, je mu vůz zaplombován.

Zkamenělé moře

V okolí Kutné Hory, Kolína a Čáslavi se zachovalo mnoho pozůstatků života křídového moře, které před 100 milióny let zaplavilo velkou část Čech. Nasvazích antických vyvýšeninách, tvořících tehdy ostrůvky a pobřeží mořského zálivu, se vyskytuje tzv. příbojová útesová facie. Tvoří ji vápnité slepence a pobřežními valouny a oblázky, lasturami a zkamenělými mořskými živočichy a rostlin.

Až metrové rulové balvany, utřené z tvrdého skalního podloží a omleté bouřlivým příbojem, svědčí o ohromné síle nezkrotného mořského živlu. V nadloží hrubých slepenců se potom v již klidnějším mořském prostředí ukládaly písčité a organogenní vápence, obsahující početné zbytky mořských organismů.

Již po mnoho let se tu nacházejí kalcifikované schránky, lastury a ulity nejrozumnějších mlžů a plžů, žraločí zuby, zkamenělé mořské houby, útesotvorní koráli, lilijice, mořské sasanky, dírkonožci, mechovky a ježovky i další živočichové, jejichž příbuzná bychom dnes zastihli až daleko v jižních mořích. Ze čtyř chráněných paleontologických nalezišť na kutnohorském okrese proslula nejvíce lokalita Na Vrších, přímo na katastru okresního města. Pracovali na ní význační naši i zahraniční badatelé, z nichž zaslouží zmínku alespoň profesora Počtu a prof. Friče. Zdejší skalní útesy jsou názornou učebnicí geologie a nádhernou ukázkou života v teplém křídovém moři. Význačným druhem pobřežní zóny je mechovka Kaňkopora kaňkenská, nazvaná podle hornického Kaňku, dnes části Kutné Hory.

Cenná lokalita v minulosti utrpěla nešetrnými sběry amatérských geologů, kteří kladivky a páčidly vytloukali ze skalý vzácné zkameněliny, někdy i s cílem výhodně je zpeněžit. Před 50 lety si mezi nimi vybrala i svou daň, když jeden z chlapců byl zasypán mohutnou vrstvou náhle uvolněného horniny. Aby nám skála doslova nemizela před očima, musela být i s nejbližším okolím oplocena. Jakékoliv amatérské sběry jsou tu dnes zaká-

zány a rezervace je přístupná pouze po obvodových cestách. Drátěný plot se sice do chráněné přírody vůbec nehodí a nepůsobí esteticky, ale vzhledem k lidské nekalosti a vandalismu se zatím lepší řešení nenašlo. Skuteční milovníci přírody však nemusí přijít zkrátka, protože podobné zkameněliny mohou legálně a bezpečně najít i mimo chráněné území, v četných skalních odkryvech v jeho okolí nebo v opuštěných vápencových lomech u Mezholet, na Čáslavsku i jinde. Všude se setkají se zajímavými doklady o vývoji života na území Čech v dávnejší geologické minulosti.

Zwei Abgeordnete unterhalten sich auf dem Weg zu einer Plenarsitzung.

„Was sagten Sie gestern eigentlich in Ihrer Rede zum neuen Steuergesetz?“ fragt der eine.

Der andere, kurz angebunden: „Nichts.“

Darauf wieder der erste: „Ich weiß. Aber wie haben Sie es formuliert?“

NAŠE REPUBLIKA se nachází v centru evropského nitrozemí a leží na rozhraní mírného a chladného klimatu. Sítědní Čechy jsou stejně vzdáleny od Baltského jako od Jaderského moře (456 kilometrů). Velmi silně ovlivňují podnebí CSSR pestré výškové poměry. Průměrná nadmořská výška je 470 metrů. Zastoupeny jsou u nás všechny výškové stupně, od nížin až po velehory. Vliv na mikroklima, na úpravu vodního režimu a ochranu půdy mají lesy. HAHAHAHAHAH... A KDE?

„Nur auf überirdischen Bahnsteigen dürfen sich die Raucher künftig mit einer Zigarette die Wartezeit verkürzen.“

„Die Welt-über das Rauchverbot in der Londoner U-Bahn“

Setkání G. Husák - H. Kohl

Moskva: V Moskvě se včera uskutečnilo setkání generálního tajemníka ÚV KSČ a prezidenta CSSR G. Husáka se spolkovým kancléřem NSR H. Kohlem. Zúčastnili se ho dále členové předsednictva ÚV KSČ, předseda vlády CSSR L. Štrougal a tajemník ÚV KSČ V. Bilak. Ze strany NSR byli přítomni ministr — vedoucí úřadu spolkového kancléře W. Schäuble, státní tajemník ministerstva zahraničních věcí NSR A. Meyer-Landrut a další představitelé. V průběhu setkání se uskutečnila výměna názorů na některé aktuální otázky týkající se CSSR a NSR a na vývoj situace v Evropě. Byl vyjádřen oboustranný zájem na vývoji dobrých sousedských vztahů, rovnoprávné a vzájemně prospěšné spolupráci mezi oběma státy v duchu smlouvy o vzájemných vztazích mezi CSSR a NSR z roku 1973 a společné deklarace přátelství mezi oběma státy z roku 1978. Bylo zdůrazněno, že pro rozvoj konstruktivní spolupráce a upevnění důvěry v Evropě má zásadní význam respektování „ducha“ a ustanovení závazného aktu KBSE. Z československé strany bylo použito na výzvu návrhu států Varšavské smlouvy směřující k vzájemné přátelskému řešení aktuálních otázek evropské bezpečnosti a spolupráce. Obě strany ocenily význam jednání mezi CSSR a USA o kosmických a jaderných zbraních v Ženevě a vyslovily naději, že přinesou pozitivní výsledek.

A PROČ SE VLASTNĚ SETKALI?

KE ZCELA ojedinělé damist byl přinucen předseda australské Společnosti pro pěstování rakoviny Ninian Stephen. Musel se vzdát svého místa, protože koupil dymku a že odmítl a kouřením přestat.

Zájem o cestování stoupá

[mb]: V loňském roce navštívilo Československo 17,5 miliónu zahraničních turistů, což je o 22 procent více než v roce 1983. Z tohoto počtu 16,3 miliónu přiješlo ze socialistických zemí. Naproti tomu do zahraničí vyjelo přes 7 miliónů našich občanů, což je o 17 procent více než předcházející rok. Celkově nejvíce turistů k nám přiješlo z NDR, z nesoocialistických zemí je na prvním místě NSR. Největší množství čs. občanů pak loni směřovalo do Maďarska. Loňský rok byl přes nepříliš počasí ve znamení zvyšování rozsahu cestování, letos lze však očekávat ještě vyšší zájem. Jak včera informoval novináře místopředseda Vládního výboru pro cestovní ruch ČSR R. Křatoch, letošní nabídka pro zahraniční zájemce je především ve znamení slavného jubilea naší republiky. Proto z deseti tisíců zájezdů po CSSR vede téměř třetina místy osvobodovacích bojů před 40 lety. Počítá se, že CSSR navštíví letos na 130 tisíc sovětských turistů, pro něž jsou připraveny speciální trasy, večery družby, setkání s pracovníci, LETHO DOHOZENE ČASY, STARENY NA ZAKLIMENÍ, BARELY DENATURAKU A VOY DO MOLENÍ, ABY SE HOITÉ LITILI JAKO TENKRÁT —, DAVAY ČASY...!

130jähriger freit 37jährike

ISLAMABAD, 17. März (AP). Hafis Ghulam Quadir, dem Vernehmen nach 130 Jahre alter Pakistaner, ist laut Agenturberichten vom Wochenende in diesen Tagen seine dritte Ehe eingegangen. Seine Angetraute ist mit 37 Jahren fast hundert Jahre jünger. Ihr ältester Stiefsohn zählt bereits 90 Lenze.

Der rüstige Ur-Ur-Opä ist das Oberhaupt einer Familie, die 100 Söhne, Töchter und Enkel zählt.

CHLAPEČKOVĚ HOLT VESTÁRNOU!

V Maďarsku je v současné době 157 kilometrů dálnic a 80 km silnic dálničního typu. První maďarská dálnice spojuje Budapešť s Balatonem.

Riskante Landehilfe

ST. AUGUSTINE, 13. März (AP). Mit einem tollkühnen Manöver haben ein ehemaliger Kunstflieger und ein Mechaniker auf dem Flugplatz von St. Augustine in Florida eine Sportmaschine vor einer Bruchlandung bewahrt. In einem mit 150 Stundenkilometer unter dem Flugzeug dahinfliegenden Auto stehend, riß Mechaniker Joe Lippo am Rad unter der rechten Tragfläche und rastete es in der Landeposition ein, nachdem wegen eines Defektes an der Hydraulik nur zwei Räder des Fahrgestells ausgeklappt worden waren.

Er habe schon bei vielen Flugvorführungen mitgewirkt, sagte Exkunstflieger Jim Moser, der den Audi mit Vollgas unter dem im Tiefflug über die Landebahn donnernenden Flugzeug auf Kurs hielt. Obwohl niemand verletzt wurde, wollte er das Abenteuer nicht wiederholen.

US-Jugend wenig aufgeklärt

WASHINGTON, 13. März (Reuters). Jugendliche in den USA werden nach einer neuen Studie nicht richtig aufgeklärt. Ein Vergleich des New Yorker Alan Guttmacher Instituts kommt zu dem Schluß, daß dieser Mangel zu einer der höchsten Schwangerschafts- und Abtreibungs-Raten von 37 untersuchten Industrienationen geführt habe. Die USA seien das einzige dieser Länder, in dem die Zahl der Schwangerschaften junger Mädchen in den letzten Jahren gestiegen sei.

Die durchschnittliche Häufigkeit von Abtreibungen bei US-Jugendlichen ist nach dem Untersuchungsbericht so hoch wie die in England, Holland, Schweden und Frankreich zusammen. In diesen Ländern finde an Schulen Aufklärungsunterricht statt, und Verhütungsmittel wie die Pille kosteten dort nichts oder seien besonders billig.

„ALLES WAS SICH NUR VORFINDET...“

Langer Arm der Gesundheit

BERLIN, 13. März (dpa). Die Broschüre „Lieber Krankfeiern als Gesundschaften“ ist am Dienstag von der Berliner Staatsanwaltschaft in einem Versandbuchladen und zwei Filialen einer Bücherkette beschlagnahmt worden. Mehr als 600 Exemplare des Leitfadens mit zahlreichen Tips, wie man erreicht, krankgeschrieben zu werden, stellt nach Auffassung der Anklagebehörde eine Anstiftung zum Betrug dar. Das Buch mit dem Untertitel „Wege zu Reichtum und Wohlstand“ aus einem bundesdeutschen Buchvertrieb hatte die Staatsanwaltschaft schon mehrfach verfolgt. Die jetzige dritte Auflage ist als „Dokumentation“ auf den Markt gekommen. Wie ein Justizsprecher dazu erklärte, diene diese Bezeichnung lediglich dazu, den ursprünglichen Inhalt in voller Form abermals abzurufen.

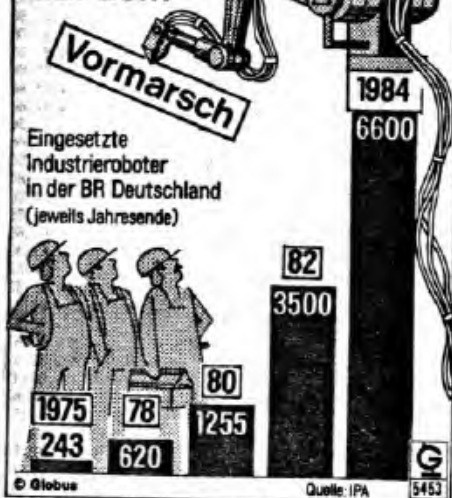
Aufgespießt

„Aus der heutigen Ministerratsitzung: Die Staatsregierung beauftragte das Innenministerium, an Bundesautobahnen, Bundesstraßen und Staatsstraßen an den Grenzen zu Baden-Württemberg, Hessen und zur DDR Hinweisschilder auf den Freistaat Bayern aufzustellen. Die Schilder sollen ähnlich wie die Schilder an den Grenzen zu Österreich auf den föderativen Staatsaufbau der Bundesrepublik und auf die Eigenstaatlichkeit Bayerns aufmerksam machen.“

Pressemitteilung der bayerischen Staatskanzlei über die Kabinettsitzung

BAYERN, BAYERN ÜBER ALLES...

Roboter auf dem Vormarsch



„VIELLEICHT ROBOTER SE IHNEN“
„MICHEL“

Polizei liefert versehentlich Waffen ins Gefängnis

HAMBURG, 6. Februar (AP). Die versehentliche Lieferung von Waffen und Munition durch die Hamburger Polizei in ein Gefängnis der Hansestadt soll jetzt ein disziplinarisches Nachspiel haben. Zehn Pistolen, 160 Schuß Munition und Reinigungsgerät waren der Polizei zufolge am 25. Januar un bemerkt in die Tischlerwerkstatt der Justizvollzugsanstalt Vierlande geliefert worden. Erst vier Tage später fiel der Irrtum auf. Die Strafgefangenen waren bis dahin noch nicht in den Besitz der Waffen gelangt. Zu dem Versehen kam es, als reparaturbedürftige Schränke aus dem Keller einer Polizeischule in die Gefängnistischlerei gebracht wurden. Die Schränke, die seit Jahren angeblich unbenutzt im Keller standen, waren ohne Genehmigung von einigen Beamten als „Waffenschränke“ verwendet worden. Erst als ein Polizist „seinen“ Schrank und seine Waffe vermißte, waren Nachforschungen angestellt worden.

Heiligtum zurückgegeben

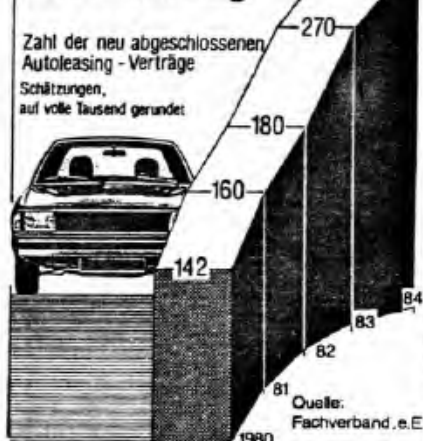
YULARA, 14. März (Reuters). Australiens Ureinwohner werden ihr größtes Heiligtum, den Felsenberg „Ayers Rock“, zurückerhalten. Eine entsprechende Übereinkunft über diese Touristenattraktion wurde jetzt mit dem für die Angelegenheiten der Ureinwohner zuständigen Minister, Clyde Holding, getroffen. Im Juni werde ein Vertrag unterzeichnet werden, durch den der Pitjantjatjara-Stamm zum Grundbesitzer an dem Felsen und dem ihn umgebenden Uluru-National Park in den Nord-Territorien werde, sagte Holding.

In dem Ayers Rock, der einen Umfang von 9,7 Kilometern hat, liegen mehr als 20 „heilige“ Plätze der Ureinwohner. Für den Felsen und den Nationalpark wird die Regierung nach dem Abkommen einen Pachtvertrag für 99 Jahre schließen und hierfür jährlich umgerechnet rund 175 000 Mark bezahlen sowie ein Fünftel der Eintrittsgelder abtreten. Der Vertrag sei eine nationale Anerkennung ihrer Geschichte, Kultur und alter Eigentumsrechte, sagten Sprecher der Ureinwohner.

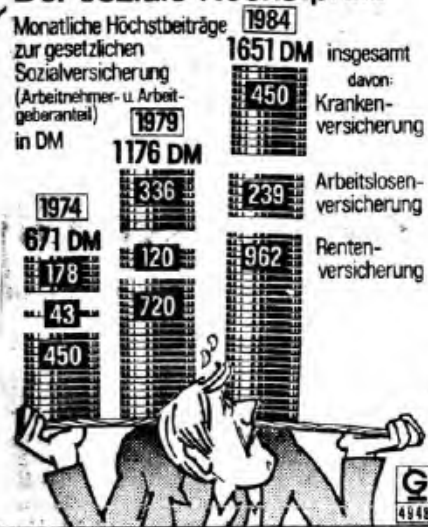
„Die Deutsche Luftverkehrsgesellschaft hat 1984 rund 342 370 Passagiere befördert – 33,4 mehr als 1983.“

Aus dem
Hamburger Abendblatt

Autoleasing



Der soziale Höchstpreis



Witwenverbrennung vereitelt

NEU-DELHI, 15. März (AP). Mit Tränengas und Warnschüssen trieb die indische Polizei jetzt eine Menge von Schauspielern in einem Dorf im Westen des Landes auseinander, die dem verbotenen, in einigen Gegenden Indiens aber noch immer praktizierten Brauch einer Witwenverbrennung beiwohnen wollten. Wie indische Zeitungen am Donnerstag berichteten, waren sowohl die Witwe, Jaswant Kanwar, als auch ihre fünf Söhne und drei Töchter im höchsten Maße empört über das Eingreifen der Polizei, die die Selbstverbrennung der Frau auf dem Scheiterhaufen ihres toten Mannes vereitelt.

Seit dem Vorfall verweigert die verhinderte Selbstmörderin jegliche Nahrung und Wasseraufnahme. Die Witwenverbrennung, die nach den Worten eines Kommentators der indischen Zeitung „Statesman“ der Frau einen Platz im lokalen Legendenchatz sichert und eine Art Unsterblichkeit verleiht, war vor vielen Jahren verboten worden.

Aufgespießt

„Der Einfluß ehemaliger Terroristen bei den Grünen wächst zusehends. Was die Grünen aber vor allem mit dem Terrorismus der RAF verbindet, das ist das gemeinsame Ziel, der gemeinsame Kampf gegen unseren Staat. Und aus dieser Gemeinsamkeit und der Verantwortung, die sich daraus ergibt, können sich die Grünen mit noch so vielen Erklärungsversuchen nicht davonstehlen.“

Aus dem CSU-Parteiorgan
„Bayernkurier“

• Pokud se nezmění situace, bude více než milión lidí v roce 2000 žít v zemědělství, než nebudou s to zajistit svým obyvatelům dostatek potravin. Téměř polovina z nich bude pocházet z afrických států. Uvádí to publikace Organizace spojených národů pro výživu a zemědělství (FAO) nazvaná Půda, potraviny a populace.

• Právě dokončený 120 metrů dlouhý most přes řeku v ekvádorské provincii Esmeralda se zřítíli a 34 osoby, které byly právě na mostě, zmizely v proudě proudu řeky. Visulý most 30 metrů nad hladinou řeky měl být vědra předán veřejnosti do užívání.

• „Stadtbücherei am Marktplatz: 10 bis 12 Uhr Seniorenschwimmen.“
Veranstaltungstermin in der
„Tausend-Zeitung“

Auszug aus „Können, Handbuch für die Verwaltungspraxis – Das Reisekostenrecht des Bundes“

• „Stirbt ein Bediensteter während einer Dienstreise, so ist damit die Dienstreise beendet.“

Príspevek k rozvoji vztahů CSSR-NSR

V. Bilak v Bonnu • Setkání s W. Brandtem

BONN: Na pozvání vedení Sociální demokratické strany Německa (SPD) přiletěl včera do NSR člen představenstva a tajemník OV KSC v Břatku. Na letišti Kolín-Bonn č. 1. hosta přivítali spolky jednotlivců SPD D. Glöck a tajemník pro mezinárodní styky SPD H. K. Dierig. Přítomní byli rovněž č. velvyslanec v NSR D. Spáčil V. NĚH. NOVINÁŘI AŽ Z CHINA, ŽE TU BYL KREJČÍ...

Týž den se V. Bilak setkal v Bonnu s předsedou SPD v rámci přípravy závazného míru. W. Brandt rovněž vyslovil W. Brandtem. Sřadem pozornosti jeřich rozhovoru by předsedání, že návštěva V. Bilaka je příspěvkem k tomu, co je třeba v budoucnu učinit ku prospěchu bezpečnosti a míru v Evropě.

Při všemžijším setkání v Bonnu byl W. Brandt porván k návštěvě Československa. Bylo dohodnuto, že její termín bude ještě upřesněn.

V pozdních odpoledních hodinách zavítal člen představenstva a tajemník OV KSC V. Bilak do Düsseldorfu, kde se setkal s předsedou zemského sněmu Severního Porýní-Vestfálska a předsedou Společnosti NSR—CSSR J. van Nae Zieglerem. Čs. host se poté setkal s předsedou zemské vlády Severního Porýní-Vestfálska Johannesem Rauem. Ve večerních hodinách jednal V. Bilak v Bonnu rovněž s ministrem — vedoucím útvaru spolkového kancléře W. Schönbium. V sídle SPD se setkal s dalšími čelnými představiteli Sociálně demokratické strany Německa.

Opožděný vlak

Osobní vlak dráhy Frankfurt je s 1. příjezdem 21. 12. 1984 do Prahy s jednohodinovým zpožděním. Stalo se tak, jak napulník, pro velké vánoční zásluky pro blávné mástí.

Autoleasing:

So wird geleast



Dissidenten in Prag festgenommen

PRAG, 14. März (AFP/AP). Die 21-jährige Prager Dichterin Lenka Mareckowa ist zu sieben Monaten Gefängnis verurteilt worden, weil sie nach Ansicht des tschechoslowakischen Justizministers Antonin Kaspar regierungsfeindliche Gedichte vorgetragen hatte.

ukn KARLSRUHE, 14. März. Ein Reiseveranstalter muß den Reisenden grundsätzlich ungefragt darüber informieren, welche Durch- und Einreisebestimmungen in dem ausländischen Staat gelten. Mit diesem am Donnerstag in Karlsruhe veröffentlichten Urteil wurde eine Klausel für unwirksam erklärt, in

Sorge um den letzten Krupp

Große Sorge um Arndt von Böhlen und Halbach (46), den letzten Krupp (Foto rechts). Der Lymphdrüsenkrebs, unter dem er seit sieben Jahren litt und der besiegt schien, ist zurückgekehrt. „Es geht ihm sehr schlecht; er muß wieder mit Kobaltstrahlen behandelt werden“, verlautete jetzt.

Arndt, der sich in Florida aufhielt, wird zur Behandlung in Deutschland erwartet. Ein Familienmitglied: „Er sieht jetzt wieder so elend aus wie nach der ersten Krebsoperation, als er — völlig abgemagert — im Rollstuhl gefahren werden mußte.“

Erneut in Drogenklinik

Kann Show-Star Liza Minelli (37) ihren langen Kampf gegen den Alkohol noch gewinnen? Die Tochter der berühmten Judy Garland ist schon wieder in der Sucht-Klinik — ihre dritte Kur in einem Jahr! Die Minelli, die mit dem Film „Cabaret“ weltberühmt wurde, stand lange nicht mehr vor der Kamera. Keine Rollenangebote, da griff sie zur Flasche!

• Nez si kdo v Středém večeru sedas k večeru, má položit basu nobu na sekern položenou na zemi. Pa celý rok - pak dočtyřnásobne nebudou moxy balet.

Prinzessin Margaret hatte sich so sehr auf den Besuch ihres Freundes Norman Lonsdale in ihrer Ferienvilla auf der Karibik-Insel Mustique gefreut. Aber der Begleiter aus heiteren Tagen ließ sie im Stich.

Seit ihrer Lungenoperation fürchtet sie insgeheim, daß sie nicht mehr lange zu leben hat. Es heißt sogar, sie habe Lungenkrebs. Sie ist sehr dünn geworden und leidet unter Appetitlosigkeit.

Vom ersten Tag ihrer Ankunft vor vier Wochen blickte sie von ihrem hochgelegenen Grundstück traurig hinaus aufs Meer. Freunde wie Lord Lichfield oder Lord Tollemache mit ihren Ehefrauen oder Lord Linley, ihr Sohn, versuchten vergeblich, sie aufzuheitern. Der Mann, auf den sie sehnsüchtig wartete, kam nicht.

Čínský útok odražen

HANOJ: Čínské vojenské jednotky podnikly v pátek rozsáhlý útok na vietnamské pohraniční oblasti sousedící s Čínou. Odmátila to vietnamská informační agentura VNA. Cílem útoku podpořovaného silnou dělostřeleckou palbou byla severovietnamská provincie Ha-tuyen, kam dopadlo přes 20 000 střel těžkého kalibru. Do provincie pronikl také čínský voják. Vietnamské ozbrojené síly útok velmi rychle odrážely a způsobily nepříteli těžké ztráty.

M. 3. PS;

Podruhé radostné překvapení

Ottawa: „Skutečnost, že Konstantin Černěnků odpovídal na mé otázky, byla pro mne velkou cit.“ Jekla zpravodaj TASS studentka Laurie Piraxuková. V minulých dnech zapíjala po druhé radostné překvapení, když ji byl odevzdán originál odpovědi sovětského vedoucího představitelů na její dopis. L. Piraxuková řekla zpravodaj TASS, že se začala učit rusky. Jeho zpravodajství popřela sovětským divákům k Mezinárodnímu dni žen život v míru, přátelství a zajímavou práci.

12. 3. PS;

Lékařská zpráva

Moskva: V Moskvě byla uveřejněna lékařská zpráva o nemoci a příčině smrti K. Černěnků. K. Černěnků, který se narodil roku 1911, trpěl dlouhou dobu rozednou plic, komplikovanou plicní a srdeční nedostatečností. Jeho stav ještě zhoršila chronická hepatitida přecházející v cirhózu. Přes veškerou léčbu narůstaly v orgánech a tkáních hypoxické a dystrofické změny. Dne 10. března 1985 v 17.20 hodin při narůstajících projevech jaterní, plicní a srdeční nedostatečnosti nastala zástava srdce. Patologicko-anatomická zpráva diagnostikovala. Lékařskou zprávu podepsali akademik J. Čacov, členové korespondenti Akademie lékařských věd SSSR A. Čučalin, M. Porelman, V. Smagin, A. Vorobiov, členové Akademie lékařských věd SSSR F. Komarov, N. Krajevskij a zasloužilý vědecký pracovník profesor V. Popov, ošetřující lékařka Z. Osipovová a zasloužilý vědecký pracovník profesor J. Pestnov.

Den smutku v ČSSR

Jeřik. K úmrtí generálního tajemníka OV KSSS a předsedy prezidia Nejvyššího sovětu SSSR K. U. Černěnků budou na státních a veřejných budovách na území ČSSR vyvěšeny státní vlajky ČSSR a SSSR na půl žerdi nebo černé prapory.

Na den pohřbu K. U. Černěnků, 13. března vyhláškou vláda ČSSR státní smutek. V den pohřbu v 11 hodin našeho času uctí československý lid památku zesnulého sovětského státníka přerušením práce všech podniků a organizací na celém území ČSSR (s výjimkou nepřetržitých provozů) na dvě minuty. Ve stejném čase se na dvě minuty rozevroučí stěny v městech a závodech v celé ČSSR. Smuteční vlajková výzdoba končí 14. března 1985 v 8 hodin ráno.

Světovou valmooc, pokud jde o počet filmů vyrobených za rok, je Indie. Loni se zde natočilo 33 celovečerních filmů, předloni to bylo 741 námků. Zehrnou-li se i krátkometrážní snímky, řesáhne počet filmů vyrobených v Indii za rok 500 titulů.

• Pokud máte, dčvěřata zvoobodná, na dvoře kurák se slepcomi, po večeru na Středý den byste měla přijít ke kurákovi a tlouci na něj háikem. Orve-li se kohout, pak se do roka určité včáste. Pokud za dne kóákai slepce, není na včavky naděje.

der der Reiseveranstalter alle Verantwortung für die Einhaltung der Paßbestimmungen auf den Reisenden übertragen hatte. (Az: VII ZR 375/83).

Aus der Zeitschrift: "Hilferufe von drüben."

Lippstadt. Auf der Jahreshauptversammlung zog „Hilferufe von drüben“ am 1. Februar 1985 Bilanz für 1984. Auszüge aus dem Bericht des Vorstands:

„Die deutsch-deutschen Ereignisse im Jahre 1984 haben mehr Schlagzeilen hervorgebracht als je in einem anderen Jahr zuvor. Die positiven Ergebnisse: Mit rund 40 000 Mitbürgern aus der ‚DDR‘, denen die Ausreise gestattet wurde, gab es einen neuen Rekord. Auch wenn man davon ausgehen muß, daß die Gründe dafür mit der geplanten Honecker-Reise zusammenhängen, bleibt dies ein guter Erfolg.“

Positiv muß auch bewertet werden, daß 1984 die restlichen Todesautomaten vom Typ SM 70 an der innerdeutschen Grenze beseitigt worden sind. Bodenminen gibt es allerdings noch immer auf einer Strecke von 110 Kilometern. Die Grenze ist aber nicht durchlässiger geworden, im Gegenteil: der neue Grenzzaun, der weit im Hinterland errichtet wurde, ist durch die Ausrüstung mit moderner Elektronik noch unüberwindbarer geworden. Die Flüchtlinge werden – unsichtbar für die Beamten des Bundesgrenzschutzes – schon im Vorfeld abgefangen.

Weiter gültig ist der Schießbefehl an der Todesgrenze. Er wird jeden Tag den Grenzsoldaten mündlich erteilt, wie kürzlich ein Überläufer berichtete. Wie Staatssekretär Dr. Ottfried Hennig vom Ministerium für Innerdeutsche Beziehungen richtig feststellte, macht es keinen Unterschied, ob mit einem Automaten getötet wird oder mit dem Finger am Abzugsbügel. Selbst wenn es künftig weniger Tote an der Grenze geben sollte, ist die Situation menschenrechtlich gesehen unverändert.

1984 wurden von der Bundesregierung 2121 politische Häftlinge aus den Gefängnissen der ‚DDR‘ freigekauft. Dies ist ebenfalls ein neuer Rekord. Gleichzeitig stieg jedoch die Zahl der politischen Häftlinge von 6000 auf rund 8000. Das ist wiederum der höchste Stand in den letzten zehn Jahren, also ein negativer Rekord. Die Bundesregierung behandelt den Freikauf mit Diskretion, was aus ihrer Sicht richtig ist. Der Anstieg der Zahl der Freigekauften 1984 kann durchaus darauf zurückzuführen sein, daß die Bundesregierung die Pro-Kopf-Summe drastisch reduziert hat und die ‚DDR‘ das Minus auszugleichen versucht durch die Erhöhung der ‚Stückzahl‘ in diesem nach wie vor größten Menschenhandel in der neueren Geschichte der Erde.

Als Skandal muß bezeichnet werden, daß die ‚DDR‘ ihre Kriminellen,

die sie früher unter die freigekauften Häftlinge in die Transporte mischte, nun auf eine andere Art in die Bundesrepublik Deutschland befördert, nachdem die neue Bundesregierung den Freikauf von Kriminellen abgelehnt hat. Jetzt werden die Kriminellen – bis zu 20 pro Monat – in West-Berlin über die Sektorengrenze geschickt. Wir können sie nicht zurückschicken, denn es sind nach unserer Rechtsauffassung deutsche Staatsbürger. Dennoch bleibt dieser Vorgang ungeheuerlich, denn die Kriminellen aus der ‚DDR‘ beschädigen das Ansehen der politischen Häftlinge und der Ausreisenden.

Der Drogenhandel über Berlin und das Abschieben von Kriminellen sind bewußte Schädigungen, die uns von dem Regime drüben zugefügt werden.

Mit großer Bestürzung haben wir erfahren, daß Vertreter der Bundesregierung – wie zum Beispiel der frühere Staatsminister Jenninger – zu Formulierungen griffen, wonach diese Flüchtlinge in ihrem Verhalten ans ‚Erpresserische‘ grenzten. Diese Urteile müssen wir scharf zurückweisen, denn sie lassen erkennen, daß hier Ursache und Wirkung verwechselt werden. Allein die kommunistischen Machthaber in der ‚DDR‘ sind dafür verantwortlich, daß Mitbürger drüben in ihrer Verzweiflung zu solchen Mitteln greifen.

Daß die menschenrechtliche Lage in der ‚DDR‘ nicht besser, sondern schlechter geworden ist, bewiesen die Zeugenaussagen ehemaliger politischer Häftlinge über die Zustände in den Zuchthäusern der ‚DDR‘ auf dem 7. Bundestreffen am 1./2. Dezember 1984 in Lippstadt und auf der Anhörung der IGFM wenige Tage später in Bonn. Die Zunahme von Mißhandlungen und Folter ist alarmierend und muß die Bundesregierung veranlassen, sofort einzugreifen. ‚Hilferufe von drüben‘ hat eine deutliche Resolution an die Bundesregierung gerichtet und erwartet nun, daß politische Verhandlungen mit dem Ziel geführt werden, diese empörenden Zustände zu beseitigen.

Wer glaubt, er könne sich nur mit Menschenrechtsverletzungen in Chile oder Nicaragua beschäftigen, muß erkennen, daß die politischen Häftlinge in den ‚DDR‘-Zuchthäusern heute noch schrecklicher behandelt werden. Die SPD, die Grünen und die ‚Friedensbewegung‘ haben es trotz der Aufdeckung dieses Terrors bis heute nicht für nötig gehalten, am menschenverachtenden Verhalten der ‚DDR‘ Kritik zu üben. Wer angesichts dieser Zustände direkte Kontakte mit der Volkskammer wünscht, die keine politische Legitimation besitzt, verstärkt das Leiden von Deutschen und macht sich schuldig.

Wenn in den Medien ausgerechnet in diesem Augenblick die Frage gestellt wird, ob es nicht an der Zeit wäre, die Zentralstelle zur Erfassung von Verbrechen in der ‚DDR‘ in Salzgitter zu schließen, auf die Elb-grenze zu verzichten und die ‚DDR‘-Staatsbürgerschaft anzuerkennen, handelt politisch unverantwortlich, weil er sich offensichtlich über die Folgen solcher Zugeständnisse nicht im klaren ist.

Wenn wir die ‚DDR‘-Theorie hinnehmen, daß wir füreinander Ausland wären, gibt es keine Möglichkeit mehr, den Antragstellern und den politischen Häftlingen zu helfen. Sie wären schutzlos der Willkür der ‚DDR‘-Behörden ausgeliefert. Proteste der Bundesregierung würden unter Hinweis auf den Ausländerstatus abgeschmettert. So sind Diskussionen über diese Themen ein Spiel mit dem Feuer. Der Bundeskanzler wäre gut beraten, die Debatte darüber sofort zu beenden.

Wenn sich junge Menschen, die mit ihrer Schulklasse die ‚DDR‘ besuchen, in einer Notlage entschließen, einen jungen ‚DDR‘-Bürger im Bus zu verstecken und rauszuschmuggeln, dann ist das zwar riskant und mit Unkenntnis zu entschuldigen, es ist aber skandalös, diese Schüler mit dem Rauswurf zu bedrohen. Sie haben nach ihrem Gewissen entschieden und etwas getan, was das normale Ergebnis einer humanistischen Bildung sein sollte.

Zur Arbeit von ‚Hilferufe‘: Trotz der intensiven Bemühungen des Stasi, die Veröffentlichungen von Schicksalen in unserer Zeitschrift zu verhindern, sind 1984 41 neue Hilferufe veröffentlicht worden. Damit stieg die Zahl der Veröffentlichungen auf 307. Namentlich genannt wurden insgesamt 742 Mitbürger aus der ‚DDR‘, davon 488 Erwachsene und 244 Kinder. In den Zuchthäusern der ‚DDR‘ befanden sich davon 467 Personen.

Das Ergebnis: von den 307 veröffentlichten Schicksalen wurden 262 durch Freikauf oder Ausreise gelöst, das sind 82 Prozent und ein neuer Rekord in der Geschichte unserer Organisation.

Die Zeitschrift erreichte mit nunmehr 27 Ausgaben eine Gesamtauflage von 2.441.500.

Von ZDF-MAGAZIN-MANN
Gergard Löwenthal...

Preisstopp in Schweden

In Schweden gilt ein vorerst unbegrenzter Preisstopp. Damit soll die Inflationsrate in diesem Jahr auf drei Prozent begrenzt werden. Preiserhöhungen dürfen nur genehmigt werden, wenn sie innerhalb des Rahmens bleiben, der durch den Anstieg der Lohnkosten gerechtfertigt ist.

O. K. !

Vorsitzende, der Komponist Tichon Chrennikow, fest, das Konzertinteresse schlage bei Musik-Festivals hoch, falle dann aber schnell wieder in sich zusammen.

ren großen Musik-Städten der Sowjetunion macht offenbar ein Problem zunehmend Sorgen: In den Sitzreihen gähnen bei Konzerten leere Plätze. In einem im Moskauer Parteiorgan „Prawda“ veröffentlichten Artikel stellt der Verbands-

Konzertsäle in Moskau bleiben vielfach leer

MOSKAU. Dem sowjetischen Komponisten-Verband und den Verwaltungen von Konzertsälen in Moskau und ande-

DDR kauft Kohle

Die Warenlieferungen in die DDR haben im Februar gegenüber Vorjahresmonat erheblich zugenommen. Nach Angaben der Grenzkontrollstelle Bebra ist verstärkt Kohle geliefert worden.

Wahl 19. 11. 1985 11.30.12 - 14

ETO PLÓHO...! TO ZA C.K. BREŽŇEVA VEŘEVALO.

Ein Outlaw erklärte der Sklaverei den Krieg



Schuldig befunden des Landesverrats, des mehrfachen Mordes und der Anstiftung zum Sklavenaufbruch, wurde John Brown von einem Gericht in Charles Town (damals US-Staat Virginia, heute Westvirginia) zum Tode verurteilt. Am 2. Dezember 1859 stieg er, geschwächt und zusammengekrümmt von vorher erlittenen Schußverletzungen, unfesselt an seinem bereitstehenden Sarg vorbei, die zehn Stufen des Gerüsts zum Galgen hinauf.

Eine große Menschenmenge hatte sich eingefunden, und Soldaten des Südstaatenobristen Robert E. Lee, die Brown und seine 21 Revolutionäre überwältigt hatten, überwachten die Hinrichtung. Das Angebot des Gerichts, sich als geistig umnachtet erklären und damit politisch „entschärfen“ zu lassen, hatte John Brown stolz zurückgewiesen. Als er den Gerichtssaal verließ, nutzte er die Gelegenheit zu einer letzten, kurzen Ansprache, die protokolliert wurde und mit den Worten endete: „Nun, da es notwendig erscheint, daß ich mein Leben für den Siegeszug der Gerechtigkeit verpfände und mein Blut mit dem meiner Kinder und dem von Millionen in diesem Skavenland vermische, Millionen, deren Rechte von böswilligen, grausamen, ungerechten Gesetzen mißachtet werden — unterwerfe ich mich. So geschehe es denn.“

Von den 22 Männern, die den Überfall auf das Munitionsdepot der Regierung in „Harpers Ferry“ verübt und es 36 Stunden lang besetzt gehalten hatten, entkamen nur fünf. Neun wurden im Kampf mit den Soldaten Lees getötet, acht, Brown als der mit 59 Jahren mit Abstand Älteste inbegriffen, wurden gehängt.

„Harpers Ferry“ liegt etwa 90 Kilometer westlich der US-Hauptstadt Washington im Schatten der Blue-Ridge-Gebirgskette im Winkel, den die Flüsse Shenandoah und Potomac bilden. Hier treffen sich die drei Staaten Virginia, Maryland und Westvirginia. 1733 ließ sich dort der Händler Peter Stephens als erster nieder und richtete einen primitiven Fährdienst (Ferry) ein, den später Robert Harper übernahm. Weniger die romantische Lage als der Zustand, im Schnittpunkt von Ost und West zu liegen, vor dem Zugriff der Engländer weitgehend sicher zu sein und über reichlich Wasser zu verfügen (das später das Städtchen mehrfach total verwüsten und seinen Niedergang herbeispielen sollte), bewog in den Jahren nach 1790 den Präsidenten George Washington, hier eine nationale Waffenfabrik aufzubauen.

Deren Lagerbestände, Flinten, Revolver und Munition vor allem, wollten John Brown und seine Männer in ihren Besitz bringen. Denn Brown, ein hochgewachsener Mann mit Vollbart und — laut zeitgenössischer Schilderung — „durchdringenden Augen, die ihm das Aussehen eines Propheten des Alten Testaments verliehen“, war ein glühender „abolitionist“, einer, der die Sklaverei abschaffen wollte. Tief beeindruckt von der Predigt eines schwarzen Priesters, den er um 1850 gehört hatte, verpflichtete er seine Frau und seine Kinder in einem „feierlichen Vertrag“, für die Emanzipation der schwarzen Sklaven zu kämpfen. Ein geschäftlicher Besuch in Europa, wo er historische Schlachtfelder besichtigte, überzeugte ihn davon, daß er sein Ziel nur mit Gewalt erreichen könne. Er wurde zum Revolutionär, zum

Terroristen. Er schreckte vor nichts mehr zurück, und am 24. Mai 1856 führte er am Poawatomi Creak in Kansas mit sechs landlosen Bauern einen Überfall auf Sklaven haltende Farmer aus, von denen fünf kaltblütig in Stücke gehackt wurden. John Brown wurde mit vier seiner Söhne, die an den Morden beteiligt waren, ein gesuchter „outlaw“. Er schrieb den Entwurf einer neuen Verfassung für die Vereinigten Staaten, in der Sklaverei zum „ungesetzlichen Krieg des einen Teils der Bevölkerung gegen den anderen“ deklariert wurde. Er schuf ein Untergrundnetz, mit dem er Sklaven aus den Südstaaten in den Norden schleuste und visitierte Größeres an: einen bewaffneten Aufstand der Sklaven. Dazu brauchte er die 10 000 Gewehre und Pistolen von Harpers Ferry, das er in der Nacht zum 16. Oktober 1859 mit zunächst siebzehn Männern überfiel und erfolgreich besetzte. Erst die „Marines“ des Obersten Robert E. Lee, von Washington aus in Eilmärschen in Marsch gesetzt, beendeten die Belagerung.

Heute ist Harpers Ferry, verwaltet vom National Park Service, mit seinen restaurierten Steinhäuschen, den Andenkenläden mit den einfachen, handwerklich geschmackvoll hergestellten Souvenirs und nach alten Rezepten gebackenen Plätzchen, vor allem ein Ausflugsort für die Familien aus Washington, Baltimore und New York. „Der Besucherstrom steigt ununterbrochen“, sagt der pensionierte Oberst Preston Smith, der für Harpers Ferry ehrenamtlich die Public-Relations-Arbeit besorgt. „Wir Amerikaner haben in jüngster Zeit mit alten Werten wie Familie, Patriotismus, Flagge und Konservatismus auch unsere Geschichte neu entdeckt“, meint er. Millionen von US-Bürgern, mit Popcornbüten in der Hand und vor dem Bauch baumelnden Kameras, strömen nach Harpers Ferry und den nicht weit entfernt liegenden Schauplätzen des Bürgerkriegs zwischen Nord und Süd von 1861/65, Gettysburg, Antietam, Bull Run oder Fredericksburg. John Brown, dessen Überfall auf Harpers Ferry mit zum Ausbruch des „Civil War“ beigetragen hat, „sitzt da irgendwie zwischen den Stühlen“, wie Oberst a. D. Preston aus seinem hohen, steifen Kragen heraus kommentiert. „Für den Norden war er ein Held, für den Süden ein Lump.“ Aber — so darf man nach Besuchen feststellen — der Trend der Konservativen, sich Revolutionäre als Freiheitskämpfer unter den Nagel zu reißen, wenn sie nur lange genug tot sind, kommt heute auch dem John Brown zugute. Ronald Reagans neuer Patriotismus sanktioniert auch den Mann, der mit 10 000 gestohlenen Waffen und befreiten Sklaven das Establishment zum Teufel jagen und eine neue Nation gründen wollte.

Es wird aber in all den fröhlichen Touristenströmen, die sich hier mit glorreicher Vergangenheit aufanken lassen, etwas von jener selbstgerechten, unbekümmerten Schwarz-Weiß-Betrachtungsweise der Historie bemerkbar, die zur Reflexion neigende Beobachter, vor allem aus dem komplizierten alten Kontinent, an der Washingtoner Politik gelegentlich zur Verzweiflung treibt. Geschichte sind weitgehend anekdotische Ereignisse, Husarenstückchen von Draufgängern, Heldenlegenden, ein Kampf zwischen Gut und Böse ohne Zweifel, wer der Gute war — der Stärkere. Unter dem Geklapper von Fotoauslösern

erklären in alte Uniformen gesteckte Studenten den Besuchern, wie die alten Schießprügel funktionierten und aus welcher Richtung John Browns Männer angegriffen haben. Der Überfall ist zum 125. Jubiläum im vergangenen Oktober von Brown-Fans am Schauplatz nachgespielt worden. Natürlich wollte John Brown nur Gutes für die armen Sklaven, aber wie der das gemacht hat, also, so geht das ja auch nicht — ist sinngemäß zu vernehmen. „Es ist nicht gerecht, nur die negativen Seiten der Sklaverei darzustellen“, witzelt ein Besucher, aber niemand versteht ihn. Das war ja auch ein Engländer.

Irgendwann wird dieser wiederentdeckte John Brown, dieser fanatische Revolutionär der Gerechtigkeit und Terrorist, wohl mal die Titelfigur für ein Musical abgeben. „Johnny Superstar“ oder „Brown gets his guns“ würde sich als Leuchtschrift auf dem Broadway nicht schlecht machen. An tragikomischen Elementen fehlt es ja auch nicht: Der erste Mann, den die Brown-Gruppe erschoss, war der angstvoll fliehende Gepäckarbeiter des Bahnhofes, der auf Anruf nicht stehenblieb. Er war ein — freier — Schwarzer. In Harpers Ferry gab es auch keine in der Waffenfabrik ausgebeuteten Sklaven zu befreien; die wurden nicht eingesetzt, weil sie als handwerklich geschickt genug galten.

Im Verhör mit dem Gouverneur von Virginia, Wise, hat John Brown erklärt, er habe leider seinen Angriff auf Harpers Ferry zu früh geführt. Er hätte warten sollen auf die Freiwilligen aus Maryland, Kentucky, Nord- und Südkarolina, Virginia und vor allem Kanada, die mit ihm kämpfen und den neuen Staat gründen wollten — 2000 bis 5000 Mann. Brown: „Wenn wir Erfolg gehabt hätten in Harpers Ferry, hätten wir die Armee vergrößert und die Sklavenhalter bezahlen lassen, um den Freiheitskrieg zum Erfolg zu führen.“ Der Gouverneur: „Bereiten Sie sich lieber auf den Tod vor...“ Brown: „Und Sie werden sich endlich für eine Menge zur Rechenschaft ziehen lassen müssen; bereiten Sie sich auch auf ihn, den Tod, vor.“

18 Monate später brach der Bürgerkrieg zwischen den „Unionists“ und den „Confederates“ aus; Browns Überfall auf Harpers Ferry hatte ihn beschleunigt. Der Krieg, der den Sklaven die Freiheit brachte, kostete den siegreichen Norden 360 000 Menschenleben, den Süden 260 000. Gouverneur Smith war auf der Seite der Verlierer. Die Unionisten aus dem Norden marschierten mit einem Lied auf den Lippen, in dem sie John Brown besangen:

„John Brown's body lies a mouldering in the grave/He's gone to be a soldier in the army of the Lord/John Brown's knapsack is strapped upon his back./ Now, three rousing cheers for the Union.“ (John Browns Körper modert im Grab/er ist ein Soldat in Gottes Armee geworden/sein Tornister ist auf seinen Rücken geschnallt/jetzt drei Hochs auf die Union.)

Melodie und Refrain des „John Brown song“ kennt die ganze Welt: „Glory, Hallelujah! His soul's marching on!“



Zusammengekrümmt wegen der erlittenen Schußverletzungen, aber ungefesselt, tritt John Brown seinen Gang zum Galgen an. Als Revolutionär und Terrorist wurde er Wegbereiter des amerikanischen Bürgerkrieges.



Robert E. Lee: Als Oberst überwältigte er Brown und 21 Kumpane, als General und Oberbefehlshaber der Hauptarmee der Südstaaten verlor er im Bürgerkrieg.

Ältester Bergbau der Welt entdeckt?

Belgische Archäologen haben nahe des oberägyptischen Dorfes Nazlet Khater, etwa 50 Kilometer südlich von Asjut, die Überreste von Feuersteinbergwerken entdeckt. Die darin gefundenen Holzkohlenreste ließen sich mit Hilfe des radioaktiven Kohlenstoffs C14 auf ein Alter von rund 33 000 Jahren datieren. Damit würde dieses Bergwerk aus der Altsteinzeit das älteste der Welt sein, berichten jetzt P. Vermeersch und seine Mitarbeiter von der Katholischen Universität von Leuven, Belgien, in der Zeitschrift Nature.

Erste Vorläufer der Rohstoffgewinnung sind bereits aus der Mittleren Altsteinzeit Nubiens bekannt, es sind dort aber nur kleine, etwa 35 Zentimeter tiefe Schürfruben. An keiner Stelle der Erde aber ist bislang ein unterirdischer Feuersteinabbau gefunden worden, der älter als 10 000 Jahre ist. Nur bei der Gewinnung des Farbminerals Ocker kennt man ältere Fundplätze.

Der Ausgrabungsort Nazlet Khater liegt am Rande eines kleinen Trockentales (Wadi), das sich von der höher gelegenen Wüste zum fruchtbaren Niltal hin erstreckt. Es wird von steilen Abhängen begrenzt. Erosionsvorgänge hatten gerade auf diesen Hängen die feuersteinhaltigen Sedimentschichten freigelegt, die der Steinzeitmensch zur Werkzeugherstellung benötigte.

Bei diesen Sedimentschichten handelt es sich um alte Nilablagerungen, die viele flache Feuersteine enthalten. Mit wenigen Schlägen, ausgeführt mit anderen Gesteinsbrocken, ließen sich daraus scharfkantige Gebrauchsgegenstände wie „Messer“ und „Äxte“ herstellen. Von früheren Ausgrabungen in Ägypten war bekannt, daß solche Lagerstätten schon über einen Zeitraum von 18 000 Jahren genutzt worden waren.

Nachdem die Menschen von Nazlet Khater die an der Oberfläche aufgefundenen Flußgerölle verbraucht hatten, begannen sie regelrecht kleine Gräben und Schächte in den Boden zu treiben,

um an den begehrten Rohstoff heranzukommen. Das erforderte schon eine besonders gute Kenntnis vom Aufbau des Untergrundes. Der Archäologe P. Vermeersch spricht denn auch davon, daß die Menschen der späten Altsteinzeit schon gewisse „geologische Einsichten“ gesaßen.

Die tiefsten Schächte, die angelegt worden sind, reichen zwar nur etwa 1,50 Meter tief. Interessant ist jedoch, daß sie sich an ihrem Fuß zu kleinen Höhlen, sogar zu Galerien erweitern. Um hier unten in der Dunkelheit überhaupt arbeiten zu können, sind kleine Holzfeuer unterhalten worden, wie die Überreste von Holzkohlen beweisen. Diesem Umstand ist es zu verdanken, daß die Wissenschaftler überhaupt in der Lage waren, das Bergwerk zu datieren. Insgesamt liegen neun C14-Daten vor, die den Bereich von 31 470 bis 29 980 v. Chr. abdecken. Damit wäre der Abbau über eineinhalb Jahrtausende betrieben worden.

Nur wenige hundert Meter neben dem Bergwerk ist ein Grab mit einem nahezu vollständig erhaltenen Skelett eines Mannes gefunden worden. Es soll etwa ebenso alt sein wie das Bergwerk, eine exakte Datierung liegt jedoch noch nicht vor. Die Archäologen führen jedoch eine ganze Reihe von Indizien an, die zu belegen scheinen, daß der etwa 1,65 Meter große Mann ein Zeitgenosse der Bergleute aus der Altsteinzeit war.

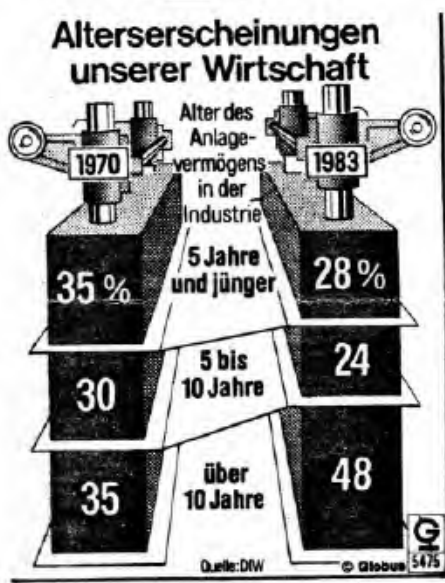
Neben seinem Schädel fand sich eine Steinaxt vom gleichen Typ und Aussehen, wie sie bei dem Bergwerk ausgegraben worden sind. Solche Äxte sind aus jüngeren Perioden Ägyptens nicht bekannt. Die Tatsache, daß der Tote ausgestreckt liegend bestattet worden ist, gibt ebenfalls einen Anhaltspunkt für das hohe Alter, da in späterer Zeit in zusammengekrümmter Stellung bestattet wurde. Als letztes Indiz wird die Gleichartigkeit der Sande angeführt, die das Grab bedeckten und auch im Bergwerk vorgefunden worden waren.



„Měli byste si mě vážit. Máte tu spoustu opilejch a ani jednoho přejedenýho!“
Neprakta - Švandrlík

PŘÍBĚH (MÁLEM) K PLÁČI

Když si někdo objedná něco na dobírku, nemyslí hned na nejhorší. Ani naše čtenářka Eva z Hradce Králové, když si objednávala u zásilkové prodejny 056 ve Valašských Kloboukách šedé holinky na zip za 137 korun, nepropadla depresi. Objednané boty jí totiž přišly... Moment — přišly, ale hnědé a bez zipu. Zato s lístečkem, který ji upozornil, že když nebudou boty vyhovovat, může je vrátit. Vrátila je na dobírku za 11 Kčs. Ony totiž na dobírku přišly. Jenže — zásilková prodejna ve Valašských Kloboukách na dobírku nepřijímá, přebírá pouze obyčejné zásilky. A tak boty hnědé bez zipu putovaly zpět k paní Evě. Za obdržení balíčku zaplatila 5 Kčs. Ale nedala se. Poslala balik na adresu zásilkové prodejny znovu, tentokrát za 6 Kčs... Suma sumum: paní Eva zbytečně proinvestovala 34 Kčs, což je 28 % původní ceny. A za tyhle peníze se dají pořídit docela solidní bačkory, ve kterých lze propadnout docela slušnému hysterickému záchvatu. Ne?



Fahrräder werden teurer

Die Preise für Fahrräder werden nach Auskunft des Verbands der Fahrrad- und Motorradindustrie in Bad Soden um rund fünf Prozent steigen. Die Fahrradindustrie produzierte 1984 rund 3,5 Millionen Stück.

PŘEKVAPIVÉ MEZERY ve všeobecném vzdělání 12letých amerických školáků odhalil nedávný průzkum, kterým se zjistilo, že 20 procent dotazovaných nemá tušení, kde na mapě světových polokoulí hledat USA, a dalších 20 procent ukázalo jako svou vlast místo USA — Brazílii.

Knapp 400 000 Wohnungen gebaut

Im vergangenen Jahr ist die Zahl der erstellten Wohnungen um rund 17 Prozent auf 398 551 gestiegen. Bundesbauminister Schneider führte diesen Anstieg auf „den Erfolg“ des 1983 befristeten aufgelegten Sonderprogramms im Wohnungsbau zurück. Am größten war die Zunahme in Mehrfamilienhäusern.

BOTY NEBO BAČKORY?

„Prosím tě, kudy ses to coural?“ ptala se něžné manželka našeho čtenáře K.T. z Nymburka. Mokré šlápoty, které za sebou zanechával z před síně do kuchyně, ačkoliv se zul, ji příliš nenadchly. Marně vysvětloval, že se pohyboval pouze a toliko po chodníku, a protože bylo po dešti, patrně se mu promočily podrážky. Prodejna reklamaci mokasinů za 320 Kčs uznala a zaslala je výrobci n. p. JAS Bardejov. A odpověď?

... prosakování vody skrz každou podrážku nemůžeme vyloučit. Přírodní kůže nemá nepromokavé vlastnosti. Jedinou možnou ochranou před prosakováním vody je podlepení podrážky gumovou podrážkou, což vám může zajistit opravná obuv v místě bydliště...

TO ŽNÁME, TO ŽNÁME...

SVANERAS! ILI SKÓLKO RABÓTALI V BOLŠEVICKU UND WIEVIELEIN ODERONLAND?

Akten von Nazis geschönt?

Geheimdienst soll deutschen Wissenschaftlern geholfen haben

NEW YORK, 12. März (dpa). Geheimdienst-Beamte der USA haben nach Angaben der US-Zeitung „New York Times“ nach dem Zweiten Weltkrieg belastendes Material aus den Personalakten vieler deutscher Wissenschaftler unterdrückt, um sie für eine Tätigkeit in den USA tragbar erscheinen zu lassen. Diese Schönfärberei sei unter Umgehung einer Anweisung des Präsidenten und gegen den Willen des US-Außenministeriums geschehen.

Wie aus Dokumenten hervorgehe, die in der nächsten Ausgabe des „Bulletins der Atomwissenschaftler“ veröffentlicht wurden, sei US-Dienststellen bekannt gewesen, daß viele der Spezialisten „begeisterte Nazis“ waren und einige davon der Teilnahme an Greueltaten beschuldigt wurden, schreibt die Tageszeitung weiter. Aus den Dokumenten gehe hervor, daß sich unter den Spezialisten, die für Forschungsaufgaben in den USA vorgesehen gewesen seien, mehrere befunden hätten, die später in Nürnberg der Kriegsverbre-

chen beschuldigt worden seien. Einer von ihnen sei wegen Teilnahme an medizinischen Experimenten an Häftlingen im Konzentrationslager Dachau zu 20 Jahren Haft verurteilt worden. Mindestens einer der Spezialisten sei in die USA gelangt.

Unter denjenigen, deren Akten „verbessert“ worden seien, sei auch Werner von Braun gewesen, der später in den USA zu einem der „Väter“ des Raumfahrtprogramms wurde. Von Braun, der SS-Offizier im Majorsrang gewesen sei, sei zunächst als „potentielle Sicherheitsgefahr“ eingestuft worden, berichtet die Zeitung. Diese Beurteilung sei auf Anweisung militärischer Dienststellen der USA revidiert worden.

Zwischen 1945 und 1955 sind nach Angaben der „New York Times“ rund 800 Raketenexperten, die im Zweiten Weltkrieg auf deutscher Seite gearbeitet hätten, im Rahmen eines US-Geheimdienstprogramms in die USA gebracht worden.

AT SE UČEJ VOD ČESKÝCH HLAVNĚ KATOLICKÝCH PŘEZÁMŮ!
Metzger schnitten schlechter ab
Die Metzger in der Bundesrepublik haben 1984 mit 32,6 Milliarden Mark rund 1,5 Prozent weniger umgesetzt als im Vorjahr. Der Fleischverbrauch pro Bundesbürger ist jedoch um 1,8 Kilo auf 90,3 Kilo gestiegen, speziell an Schweinefleisch.

Bývalo...

(ukázky humoru a satiry před 50 lety)

■ Uvažuje pražský nezaměstnaný o Štědrém dnu: „Jó, život je těžkej. Narodil jsem se v Kaprově ulici, bydlím v Rybné a nemám ani na slanečka.“



■ „Slyšíte, jak se rackové chechtají?“ „Nedivte se, vašnosto. Když budete mně házet do zobáku salám, taky se budu chechtat.“

■ Nezaměstnaný kvílí na housličky píseň Hrajte, já ráda tancuju. Vykloní se z okna pan statkář a povídá: „Nedám ani vindru. Vždyť bys to protancoval.“



■ „Jste sedmnáctý žebrák, kterého dnes potkávám.“ „Pán ráčí být statistik?“



■ „Proč hrajete při mrazu melodii Jaro je tady?“ „Vědí, milostpaní, vono je nás, flašinetářů, moc, a tak si musí člověk pospíšit, aby ho konkurence nepředběhla.“

Vybral C. Š.

PRAŽSKÁ JAVA

V úvodu jsem děl
Co v Praze zjištěno je statisticky
Teď bych říci chtěl
Jaký je druhý názor estetický —
Názor ten je tangentou urbanismu
V intencích purismu
A derivátem je konstruktivismu
S principiální básí bauhausismu —

Má — žert na stranu —
I další názor svoje raison d'être
Názor Pražanů
Co nemaj na zimník ani na svetr —
Názor této třetí kategorie
Vino čisté o Praze si nalije
Z periferie
Když si o Praze zpívává arie:

Ježíškovy brejle! Ta Praha
je velké štat!
Mergle mít a nemít hlad
Fórově bych nebyl tak —
Vono to baroko
Není špatný pro voko
Jenže je vo voko vokolo baroka
flinkat se bez floka —
Eště že tady je
Komfort periferie
Z vagonů kolonie
V tý se to prima žije —
Kěž by v sněhový háv přioděla
se nám stověžatá matička!
Aspoň z odklízení sněhu
koukalo by makání a prácička!

Úryvek ze satirické písně
Osvobozeného divadla



Ilustrace Miloš Kánský

Roste obliba drůbežního masa

(Čik): Z chovu drůbeže, který měl v zemědělské malovrubní charakter, se během posledních dvaceti let stalo zemědělské odvětví a průmyslovým charakterem výroby. Jen od roku 1925 se v ČSSR zvýšil roční náskup konzumních vajec asi trojnásobně a došlo k téměř dvojnásobnému zvýšení vajíček na obyvatela (320 kusů ročně). Společnou věcí na obyvatela stálo včetně Velké Británie, Francie, NSR, USA, a Kanady. Můžeme uspokojivě je situace v produkci drůbežního masa. Přestože se jeho výroba za posledních 13 let zvýšila dvojnásobně a spotřeba na osobu vzrostla z pěti kilogramů v roce 1920 na současných 12 kg. ve světovém měřítku jsme touto úrovní poklesli s drůbežím na 22. místo. Proto se rozšiřuje sortiment drůbežích a uzaměstnání výrobní. Zatímco v roce 1975 se loch jen v ČSR vyrobilo 940 tun, nyní se produkce pohybuje okolo sedmi tisíc tun.

...ALE PROTO, ŽE JE "LACNÝ"...

Moskevské metro - 50 let

Moskva: Před padesát lety obyvatelé Moskvy poprvé poznali výhody nejrychlejšího a nejpohodlnějšího městského dopravního prostředku — metra. Postupně k nim přibívali obyvatelé dalších průmyslových a kulturních center SSSR. V současné době je SSSR počtem a délkou tras a jejich technickou úrovní na předním místě na světě. Jubilejní rok slavěti stavitelé metra oslaví vybudování 47 kilometrů železnice. Vedle čtyř nových tras v Moskvě pokračují podzemní dopravní síť v Leningradu, Tbilisi, Baku a Jerevanu.

generála Deverse 6. skupina armád, kam patřila i 1. francouzská armáda působící v Alsasku.

Na počátku roku 1945 nebylo spojenecké velitelství se situací příliš spokojeno a generál Eisenhower se situací přišel tím, že „by se situace značně zlepšila, kdyby Rusové zahájili velký útok“. Proto se Churchill obrátil s prosbou do Moskvy a sovětské velení urychleně zahájilo 12. ledna rozsáhlou ofenzívu na Visle. Americký generál Patton vzpomíná, že tato zpráva podstatně pozvedla náladu amerických důstojníků v jeho armádě.

Válka na západě

Sovětský útok v Polsku způsobil, že nacistické velení odvolalo ze západní fronty v druhé polovině ledna 8 divizí, z toho 4 tankové a jednu motorizovanou. V jednu se francouzským a americkým silám podařilo zlikvidovat „Colmarskou kapsu“ a v prvních dnech února vytvořit souvislou frontu na Horním Rýnu.

Postup Sovětské armády na Odru vyvolal zdesnění v německém hlavním stanu, ale i na západě byl Spojenci přijat se smíšenými pocity. Na Malině, kde se cestou na krymskou konferenci sešli Roosevelt a Churchill s americkými a britskými generály, zdůraznil Churchill, že „není žádníci,

aby Rusové dospěli dál, než je nutné“. Proto začal velitelství prosazovat plán ofenzivní operace na severním křídle fronty s přímým útokem na Berlín, kam se chtěl Churchill dostat dříve než sovětská vojska.

Pozemní vojska zahájila útok k Rýnu 7. února, ale vypuklým přehrad na řece Ruru, přitoku Masy východně od Cech, způsobili Němci rozsáhlé záplavy, které znemožnily na dva týdny postup 9. americké armády a umožnily přesun amerických jednotek proti jiným důležitým vojskům. Teprve 23. února, když byl útok v plném rozsahu obnoven, probíhaly britské a kanadské jednotky Siegfriedovou linií západně od Rýna a potom se jim německé posádky v jednotlivých městech začaly vzdávat. V prvních dnech března dosáhli Britové Dolního Rýna, ale nepodařilo se jim získat na jeho východním břehu předmostí.

Většího úspěchu dosáhla 12. skupina armád, když v jejím rámci bojovali 1. americká armáda dosáhla 7. března Rýna u Remagenu a zničila se tam neporušeného železničního mostu. Předmostí získané na východním břehu bylo urychleně rozšířeno a zajištěno. Dne 10. března dosáhla 3. americká armáda Rýna u Koblenze, 14. března se připravila přes dolní Moselu a podél Rýna zaútočila na jih. Dne 23. března se jí podařilo vytvořit u Oppenheimu další předmostí na východním břehu Rýna.

„Sou to „PROSTITUŠEVICI““

„Der Hammer“ wird 95

Einer der wenigen noch lebenden Altstalinisten wird am heutigen Samstag 95 Jahre alt: Wjatscheslaw Molotow („der Hammer“) einer der engsten Gefolgsleute Stalins und später dann Widersacher Chruschtschows, feiert als Rentner in aller Stille in Moskau seinen Geburtstag.



Neuaufgabe der großen Sowjetenzyklopädie von 1974 widmete ihm dann ein Stichwort, so wie sie verzeichnete, daß die Stadt Perm, 1940 in Molotow umbenannt, ab 1957 wieder Perm hieß.

Molotow selbst hieß eigentlich Skrbabin, nahm dann aber wie andere Altbolschewisten ein Pseudonym an: „Molotow“ — der Hammer. Er war seit 1906 Parteimitglied, wurde 1925 Mitglied des Politbüros und Moskauer Parteichef. 1939 löste er Maxim Litwinow als Außenminister ab und unterzeichnete im August 1939 mit Hitlers Außenminister Joachim von Ribbentrop den Nichtangriffspakt. Bei einem Besuch in Berlin drückte er, als einziges prominentes KPdSU-Mitglied, Hitler die Hand.

1949 verlor er seinen Außenminister-Posten, erhielt ihn aber nach Stalins Tod 1953 wieder. Doch schon seit Ende 1954 begann sein Stern wieder zu sinken. 1956, kurz vor Titos Moskau-Besuch, mußte er erneut sein Amt abgeben und wurde Chef der Staatskontrolle. 1957 versuchte er mit Malenkow und Kaganowitsch, Chruschtschow zu stürzen, weil ihm und seinen Mitkämpfern der Entstalinisierungskurs Chruschtschows nicht gefiel. Molotow galt als der Chefideologe der sogenannten „partei feindlichen Gruppe“. Er wurde dann Botschafter in der Mongolei, 1960 Chef der sowjetischen Delegation bei der Atomenergiebehörde in Wien.

Außer Molotow leben heute noch Kaganowitsch (90) und Malenkow (83) von der „Anti-Partei Gruppe“. Sie alle sind Moskauer Rentner, doch nur Molotow ist völlig rehabilitiert. Kaganowitsch erhielt auf seine kürzliche Bitte um Rentnerhöhung aus sowjetischen Führungskreisen ein schroffes „Njet“ zur Antwort.

Vor genau einem Jahr erhielt Molotow ein für ihn besonders wertvolles Geschenk: Staats- und Parteichef Konstantin Tschernenko gestattete, daß Molotow, 1957 zusammen mit Kaganowitsch, Malenkow und Schepilow wegen parteifeindlicher Umtriebe gegen Parteichef Chruschtschow in Ungnade gefallen und 1961 dann mit seinen Mitstreitern aus der KPdSU ausgeschlossen, wieder Parteimitglied werden durfte. Wenig später soll auch Molotows Eingabe mit der Bitte um eine Rente von 300 Rubel (die sowjetische Höchstrente beträgt 120 Rubel) positiv beschieden worden sein.

Die Rehabilitierung Molotows war wohl eher ein Gnadentat als ein gewichtiges Zeichen für Neostalinismus in der UdSSR. In Moskau kennen nur noch ältere Sowjetbürger den zurückgezogen lebenden prominenten Stalinisten. Sein Name wurde lange Jahre offiziell verschwiegen und tauchte erst Ende der 60er Jahre vereinzelt in historischen Artikeln wieder auf. Die

Humuhumunukunukuapuaa

HONOLULU, 10. März (dpa). Im Parlament des US-Bundesstaates Hawaii gibt es Streit um einen Fisch. Das Repräsentantenhaus will einen kleinen Fisch zum Wappentier erheben, der durch einen Schlagler populär wurde. Dem Senat gefällt diese Wahl nicht. An dem wohl für Hawaiianer ohne Mühe aussprechbaren Namen stört sich niemand. „Humuhumunukunukuapuaa“ heißt der Fisch, der unter seinen Artgenossen als Einzelgänger und wenig umgänglich gilt. Kein geeignetes Wappentier für unsere Insel, meinen einige Senatoren.

3UTSU!

Aufgespießt

„Ich bin Politologe, also ein Mann, der nachher erklärt, warum man etwas hätte voraussehen müssen.“

Der deutsch-französische Professor Alfred Grosser auf eine Frage nach den Wahlchancen der FDP bei der Vorstellung seines jüngsten Buches „Das Deutschland im Westen“, einer Bilanz nach 40 Jahren.

★

„In Frankreich ist man für die Wiedervereinigung, solange man weiß, daß sie nicht stattfindet.“

Grosser, auf eine weitere Frage.



„Sagen Sie seinen Angehörigen, es besteht keine Hoffnung mehr — der Erbonkel wird wieder gesund.“ SKORO TOTALŠAON...

DDR verkauft Dumping-Stahl

Die DDR verkauft nach Feststellung des US-Handelsministeriums Walzdraht in den USA zu Dumpingpreisen, die um 26,3 Prozent unter dem normalen Preis liegen. Ob Antidumping-Zölle verhängt werden, ist bis 20. Mai zu entscheiden.

DOBYTRUS DEDERONICUS!

Auswanderungsland USA

WASHINGTON, 10. März (AFP). Die USA sind nicht nur ein Einwanderungs-, sondern auch ein Auswanderungsland. Einer dieser Tage in Washington veröffentlichten Studie zufolge haben seit Anfang des Jahrhunderts zehn Millionen Menschen die USA wieder verlassen. Die Studie mit dem Titel „Der heimliche Exodus: Die amerikanische Emigration“ gibt an, daß das Zahlenverhältnis von Ein- zu Auswanderern seit 1900 bei drei zu eins gelegen habe. Bis 1980 seien 30 Millionen Einwanderer in den USA eingetroffen, aber zehn Millionen seien im gleichen Zeitraum aus dem „Land der unbegrenzten Möglichkeiten“ wieder ausgewandert.

Die Autoren der Studie sind Robert Warren von der US-Einwanderungsbehörde und Ellen Percy Kraly von der Colgate-Universität.

Im Zug war zuviel Wodka

MOSKAU, 10. März (Reuter). Die sowjetische Parteizeitung „Prawda“ hat am Wochenende eine Wodkabrennerei in Balashow im Südosten von Moskau angegriffen. Dem Bericht zufolge hatte die Brennerei völlig unnötig ein Fünftel ihrer Fracht für die Bewachung einer Eisenbahnwaggon mußten einige der Wodkawächter volltrunken aus dem Zug geholt werden. Ihre nüchternen Kameraden hatten in der Zwischenzeit versucht, einen Teil der hochprozentigen Ware zu Schleuderpreisen an den Mann zu bringen.

...BOLŠEVIČESKÝ RAJ...

Er erfand die Büroklammer

PALM BEACH, 10. März (AFP). Victor Farris, der Erfinder der dreieckigen Milchtüte und der Büroklammer, ist am Donnerstag im Alter von 75 Jahren in Palm Beach (US-Bundesstaat Florida) gestorben, wie erst am Wochenende bekannt wurde. Der Unternehmer hat im Lauf seines Lebens über 250 Patente in den USA und Europa angemeldet.

Kinderwagen rammt Mercedes

hll BONN, 11. März. Ein Bußgeld von zehn Mark soll der Bonner SPD-Stadtratsordnete Dieter Witte bezahlen, weil er mit einem Kinderwagen einen Mercedes angefahren hat. Witte erzählt den Hergang der Posse so: Er schob seinen zehn Wochen alten Sohn Daniel-Alexander im Kinderwagen spazieren, als ihm ein haltender Mercedes den Fußweg versperrte. Als er versuchte, dennoch durchzukommen, verursachte er an dem Auto einen „kaum sichtbaren“ Kratzer. Der Wagenbesitzer sprang heraus und beschimpfte den SPD-Ratsherrn derart wüst, daß Passanten ihn beruhigen mußten. Die herbeigerufene Polizei stellte, so Witte, fest, daß der Kinderwagenfahrer den „Unfall“ verursacht habe. Witte, der selbst keinen Führerschein besitzt, weigert sich nun, das Bußgeld zu bezahlen. Er will „den Fall durchfechten“ und damit auf die rücksichtslosen Parker aufmerksam machen, die auf Gehsteigen keinen Raum mehr für Kinderwagen lassen.

SKORO TOTALŠAON...

Aufgespießt

„Tausendfüßlerpartei.“

Der Vorsitzende der CSU-Landesgruppe im Bundestag Theo Waigel über die FDP und ihre Fähigkeit, sich in unterschiedlichen Bereichen immer wieder zu regenerieren.

● Necelá tři procenta dospělých obyvatel USA vlastní dnes téměř 30 procent veškerého jmění Spojených států. Jak vyplývá ze statistiky amerického Daňového úřadu, majetek těchto nejbohatších Američanů se odhaduje na 2400 miliard dolarů.

V LESÍCH VÝCHOVNÉHO SLOVENSKA žije zhruba 400 rysů. Přestože lovců ročně kolem 50 těchto šelem utopí a odchytí, jejich kmenový stav tím není nijak ohrožen. Odchytů rysů se již čtyři slo-letí věnuje několik lovců v okrese Rožňava. S výjimkou jedného rysa, kterého letos dodali pro novou zoo v Košicích, putovali všichni do zoo v Oslavě, pověřené jejich výkupem.

● Technický pokrok: Tranzistorová rádia jsou už tak malá, že je téměř není ani vidět. Doufám, že jednoho dne je už nebude ani slyšet.

● V celém městě zhasla pouliční světla. Chodčům to nevadilo. Bylo poledne.

Chemie zählt bald mehr Angestellte als Arbeiter

WIESBADEN (dpa/VWD). Die Chemische Industrie in der Bundesrepublik beschäftigt bald mehr Angestellte als Arbeiter. Nach einer Untersuchung des Bundesarbeitgeberverbandes Chemie in Wiesbaden waren von den 550 345 Beschäftigten der Branche im vergangenen Jahr 290 980 gewerbliche Arbeitnehmer und 259 365 Angestellte. Der leichte Beschäftigungszuwachs von 0,3 Prozent resultierte 1984 allein aus einem Anstieg der Zahl der Angestellten um 0,6 Prozent, während die Zahl der Arbeiter nahezu konstant blieb.

Damit liegt die Angestelltenquote in der Chemie gegenwärtig bei 47 Prozent. In der gesamten Industrie der Bundesrepublik erreicht sie nur 31,4 Prozent. Entsprechend der Entwicklung der Angestelltenquote ist der Anteil der Arbeiter an der Beschäftigtenzahl in der chemischen Industrie von 75 Prozent im Jahre 1950 auf noch rund 53 Prozent zurückgegangen.

Der langfristige Vergleich des Verbandes zeigt auch, daß der Anteil qualifizierter Facharbeiter seit 1955 von 14 auf 28 Prozent gestiegen ist. Bei den Angestellten stieg der Anteil der oberen Gehaltsgruppen in dem genannten Zeitraum von 22 auf 38 Prozent im kaufmännischen und von 28 auf 43 Prozent im technischen Bereich.



„Ne, nehodíme kupovat. Jenom si u vás chvilku odpočineme a hned zase potáhne me dál.“
Dušan Pálka

● „Pani učitelko, mně je na prouto nepochopitelné, že můj syn dostal pětku z matematiky!“
„To se dá snadno vysvětlit. To je prostě proto, že horší známku už nemám.“

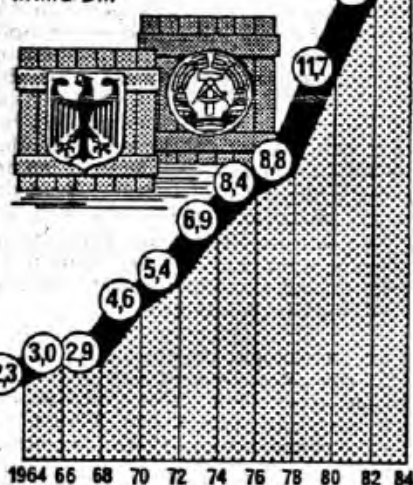


„Ještě předevčirem bych vám, pane, řekl, jestli máme blatníky, ale teď těžko říct, co máme a co nemáme... najeli jsme totiž včera na počítač...“
Petr Juřina

POUŽIVÁNÍ speciálních tělocvičů s nejúčinnějšími posilovacími mechanismy, pobyt v sauně, účast na aerobním cvičení a konzultace s odborníkem na správnou výživu nabízí „za mírný poplatek“ malířům psů pro jejich miláčky losangeleská firma Doggery Animal Center. „Při společenském klubu“, jak se firma sama nazývá, poskytují také další speciální služby pro psy trpící smotněm: vystavení příkazu točivosti, zhotovení speciálního úboru pro jogging, individuálně připravovanou stravu nebo i portrét zhotovený „světovou prostutím umělcem“.

Innerdeutscher Handel

in Mrd. DM



»Lichvár« v rodině

V Londýně bylo rozvedeno manželství šestapadesátileté Helmy Broadhurstové a jejího pětadesátiletého manžela Williama. Důvodem byla lakota hlavy rodiny. Při soudním přelomu vyšlo najevo, že Broadhurst uťl členy své rodiny, aby mu platili za používání šacholku v domácnosti, za „amortizaci“ předmětů. Tak např. dcery musely platit 3 pence denně za možnost raného umývání v koupelně. Každý člen rodiny musel otci platit 21 pence týdně za používání televizoru. Pokud William vstoupil ve svém autu, vybíral se u normální jízdné ve výši, jak se platí v taxiku. Na svou obranu lakotný otec uvedl, že není lakomý, že se jen snažil přivýkat členy rodiny na šetření. A že je to ostatně zcela v souladu s celostátní politikou... Soud však toto odvědnání neuznal. Vyhověl žalobkyni a manželství rozvedl.

Geiselnahme wegen „Denver“

BRÜSSEL, 12. März (AFP). Wegen der US-Fernsehserie „Denver Clan“ haben zwei gefährliche Gefangene in der Haftanstalt Lantín in Lüttich eine Geisel genommen. Den beiden Männern, einem zu lebenslanger Haft verurteilten Mörder und einem zu sieben Jahren Freiheitsent-



„Fakt, nikam nemůžu. Mistr mě chodí kontrolovat, jestli tu opravdu jsem.“
Dušan Pálka

zug verurteilten Gangster, war kurz zuvor der Fernsehapparat aus der Zelle entzogen worden, nachdem sie ihre Leihgebühr für den Monat März nicht bezahlt hatten. Wütend darüber, daß sie ihre Lieblingssendung nicht sehen konnten, bemächtigten sie sich eines Wärters, den sie mit einem Küchenmesser bedrohten, und forderten die Rückgabe des Fernsehgerätes. Nach über einstündigen Verhandlungen, und nachdem das Gefängnis von der Gendarmerie umstellt worden war, gaben beide schließlich auf.

Dálnice na Slovensku

V současné době je na Slovensku rozestavěno 44 km dálničních úseků. K už otevřeným 149 kilometrům přibude letos dalších 23,5 km. Tím bude dokončen 15,1 km dlouhý úsek mezi Hlohovcem a Piešťanami. 7 km úsek dálnice D-1 z Lipt. Hrádku do Hyb a dálničně železniční Most hradinů Duky přes Dunaj v Bratislavě, dlouhý 1,4 km. V letech 8. pětiletky má být zahájena výstavba dalšího dálničního mostu v Bratislavě, který má být uveden do provozu v roce 1990. Dálnice D-61 z Piešťan se prodlouží o 8,4 km do Horní Středě. Připravena je i výstavba 17 km dlouhého dálničního obchvatu Trenčína a podobné řešení se připravuje i pro Prešov. Na tahu D-1 bude postaven most přes řeku Hybici a na východním Slovensku 10,5 km úsek Ličartovce-Budimír. A KONČÍ!

V PRODELATEL LKOTE...

Americký novinář dělal rozhovor se slavným britským spisovatelem a něho v bytě. Po chvíli si — ze zvyku — položil nohy na stůl. Po další chvíli si to uvědomil a začal se omlouvat: „Promiňte, nevěděl jsem to?“ Spisovatel se usmál: „Ne. Klidně si dejte na stůl všechny čtyři!“

Routinetrauer in Moskau

Starosti italského fotbalu

Už u nejmenších dostává přednost kondice před technikou

FOTBAL V ITALII, zemi trojnásobných mistrů světa 1934, 1938 a 1982, je nesmírně populární. Na rozdíl od jiných fotbalových velmocí se projevují „tifosi“, horkokrevní mladí fanouškové, v hledištích stadionů bouřlivěji, avšak zároveň víc než kdekoli jinde na světě jsou svými příznivci hráči i týmy, včetně „squadry azzurry“, víc milováni nebo nenáviděni.

O problémech a starostech italského fotbalu jsme hovořili s ČESTMÍREM VYCPÁLKEM, od roku 1974 technickým ředitelem Juventusu, soupeře Sparty ve čtvrtfinále PMEZ. Přijel poprvé do Prahy od svého přestupu v roce 1946, kdy vyměnil červenobílý dres Slavia za pruhovaný tričko turinského klubu.

• Jak na vás zapůsobila Praha po tak dlouhé době?

„Bohužel jsme přiletěli do Prahy v pátek pozdě večer, a tak mnoho času nezbylo. Členové Sparty se mnou aspoň zajeli na Letnou do rodné Třebitzké ulice, která se teď jmenuje Havanská.“

• A vaše pocity?

„Měl jsem splyn, ale to je normální. Je mi už 64 let... Dostávám do Itálie české noviny, sledoval jsem čs. fotbal, a kdykoliv přijela některá mužstva nebo trenéři, byl v tom kus domova.“

• Přestoupil jste tehdy pro neshody s Bicanem?

„Kdepak! To Vycpálek — Bican a Koppanyi... Rozjeli Bicana ze jednoho z největších hráčů všech dob. Pepak měl všechno: postavu, byl rychlý, hrál oběma nohama a dobře hlavoň, střílel všemi způsoby a během utkání dával někdy sedm až osm gólů. Dal bych do jedné lady Bicana a Poláka, Crayffera a Platiniho. Přestoupil jsem proto, že Juventus tehdy hledal spřízněného křídla a v Praze šli přitáhnout přednostně Juventus, který záležel i přestup Korosteleva z Bratislavy, takže útok hrál ve složení Santimanti — Vycpálek — Platina — Candiani — Korostelev. V letech 1970–74 jsem byl v Juventusu trenérem.“

• Proč se říká vašemu klubu „stará dáma“?

„Protože se vzorně chová a všichni s ní mají respekt.“

• Většina předních mužstev už nehraje catenaccio, patří snad tento systém definitivně minulosti?

„Přestalo se praktikovat ještě před mistrovstvím světa 1982 a dnes se uplatňuje většinou systém 4-4-2, ti slabší hrají 4-5-1. Obrát nastal, když přišli ze školení v Coverciano noví trenéři, zavedli se „libero“, chtěli se hrát libivěji fotbal. Jenže od první ligy do čtvrté divize je nejdůležitější výsledek. Nemá úspěch, vyhrát.“

• Nákup cizích hráčů vlastně znamená, že v Itálii je nedostatek fotbalových osobností. Je to tak?

„Ano, začíná nedostatek velkých hráčů. Skvělých talentů je málo, protože nejsou technicky vyspělí. Od malíčka je honíme kondičně a rozhodující jsou jen výsledky.“

• Nemyslete si, že fantastické častky, které se i v Itálii dávají za hráče, jsou přehnané?

„Nemusím s tím souhlasit, ale jsou jiné doby a fotbal podporují mecenáši a sponzoři. To je dnes i v jiných sportech. Možná, že tenisté nebo lyžaři vydělávají ještě víc. Maradona byl hrozně drahý, ale klub v Neapoli prodal na ligu 70 000 permanentek. A koneckonců — průměr diváků na zápas v Italské nejvyšší soutěži je 90 000.“

• Před časem se rozvířila v Itálii diskuse kolem údajného podplácení Kamerunu na MS 1982 ve Španělsku. Jaký je stav?

„Je to neuvěřitelné. To by byl konec fotbalu, kdybychom měli podplácet Kamerun. Konečně soudní orgány se rozjely.“

• „Představte si, paní sousedko, že Gerber si ve středu koupil auto a v sobotu už bylo po něm!“

„On se v tom autu zabil?“
„Ne, umřel z hladu.“

• Jaký je největší současný problém v italském fotbalu?

„Od přátelby roku je každý hráč, kterému vyprší smlouva, volný a podle určitého koeficientu může za určitou částku přestupovat. Budou to menší obnosy než dosud. Mezi kluby však nastane větší konkurence...“

Kanada ein Staat der USA?

ATHENS, 12. März (AP). Amerikanische Studenten wissen offenbar von Geographie nur wenig oder gar nichts. Wie Professor James Heyl von der Universität von Georgia am Montag in Athens mitteilte, war nur einer von 340 Studenten bei einem Geographie-Test in der Lage, 40 auf einer Landkarte bezeichnete Punkte richtig zu benennen. Die durchschnittliche Trefferquote habe bei 15 gelegen, sagte der Professor. „Sie haben schrecklich abgeschnitten“ erklärte Heyl der Zeitung „Gwinnett Daily News“ in Lawrenceville.

„Das System unseres Landes erlaubt es uns, national orientiert zu sein“, entschuldigte Berentsen das schlechte Abschneiden der Studenten. „Wir sind zwar eine der reisefreudigsten Nationen, aber andererseits haben die Amerikaner von anderen Ländern keine Ahnung. Ich kenne eine ganze Reihe von Studenten, die glauben, Kanada sei ein Staat der Vereinigten Staaten.“

CO JE TO PROTI TELEVIZNÍMU TURZENÍ, ŽE HADŠARSKO LEŽÍ MEZI YUGOSL. A DECKETI!

• Sedi dva nad sklenicemi. Ten jeden povídá:
— Viš, že se po alkoholu pomalu bilne?
— Mné to nevadí, já mám dost času, povídá druhý.



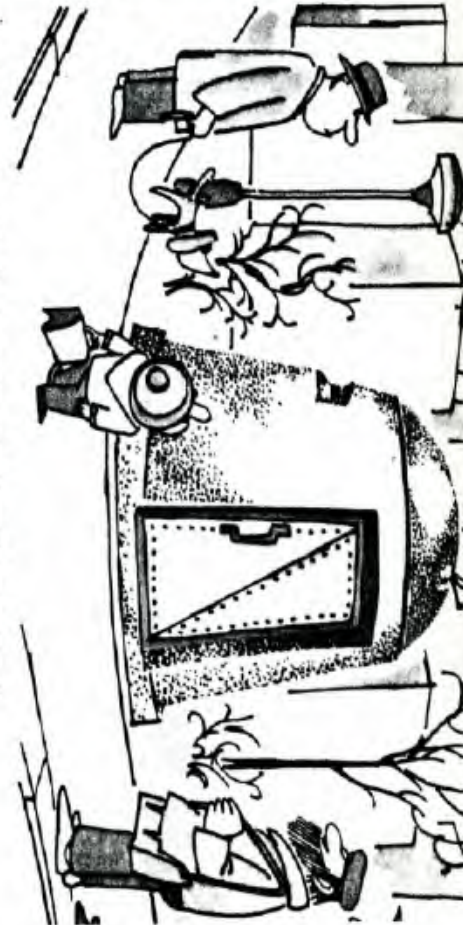
Bücher unter Polizeischutz

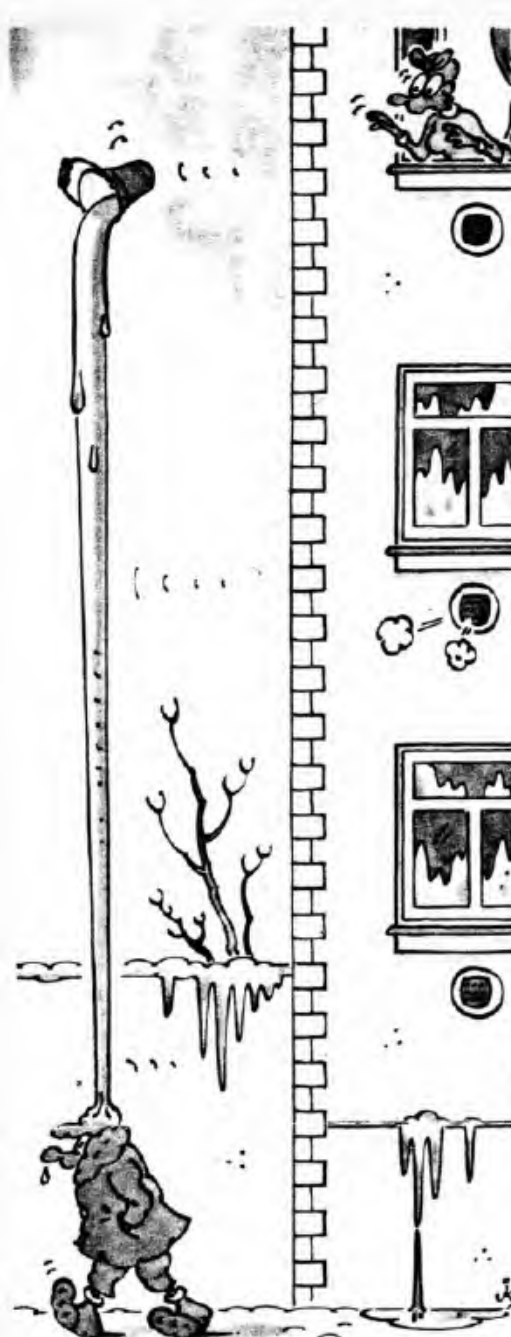
AUGSBURG, 12. März (dpa). Die frühere Privatbibliothek des Fürstenhauses Oettingen-Wallerstein, die der Freistaat Bayern vor fünf Jahren für 40 Millionen Mark gekauft hat, ist jetzt an ihrem neuen Domizil in der Augsburger Universität eingetroffen. Der von einem Polizeikonvoi begleitete Transport aus München war mit 25 Millionen Mark versichert.

Die Prunkstücke der Bibliothek, die insgesamt 110 000 Bände umfaßt, werden vom 20. Mai an in einem gesicherten Ausstellungsraum der neuen Universitätsbibliothek zu sehen sein. Zu den ältesten Handschriften zählt eine Echternacher Bibel, die um 800 ein irischer Mönch schrieb. Eine spanische Bilderbibel, bestehend aus 1000 Miniaturen, ist aus dem 13. Jahrhundert datiert.

Veitel raketoné základy stojí před nastoupenou jednotkou a křičí: „Kdo to zmačknul ten červený knoflík?“
Nic. Mužstvo mlčí.
„Přem se: kdo zmačknul ten červený knoflík?“
Zase nic.
„Boys, teď vážně: kdo se to volal o ten červený knoflík?“
Nic. Ticho.
Veitel si odpoví a mávne rukou: „Ale co, čert vem Novou Zéland!“
Z MADEŽ FLOUTY:
Při druhém stupni se tvoří pucháči k nekroze tkání, jsou hodnoceni k nekroze tkání, jsou hodnoceny třetím stupněm.

„Tak, tahle telefonní budka by mohla nějaký ten týden vydržet.“





Neprakta—Švandrlík

„Že jsi zase pil! Dejchni na pana Voráčka!“

● Pro výrobce elektrospotřebičů je nejobtížnější dosáhnout toho, aby jeho výrobky přestaly fungovat teprve v den, kdy skončila záruční doba.



● „Tak co, miláčku, udělala jsi řidičskou zkoušku?“
„Nevím. Když jsem opouštěla nemocnici, byl zkušební komisař ještě v bezvědomí.“

STRUČNÝ ŽIVOTOPIS

Dával úplatky.
Uplatnil se.
Bere úplatky.



● Budi maminka syna: „Vstávej, synáčku, musíš do školy.“
„A musí to být, maminko?“
„Musí, synáčku, vždyť jsi učitel.“



Neprakta—Švandrlík

„Je děsně rafinovaněj! Dovede v domácnosti tak překážet, že ho nakonec vždycky vyhodím do hospody!“



Neprakta—Švandrlík

„Člověk najede milión kilometrů bez nehody — a pak se nečekaně vrátí manžel.“

Jsem vídeňský Čech. Už čtyři generace přede mnou žily ve Vídni a přesto stále mluvíme češky. Dnes už jsem v penzi a se svými deseti tisíci šilinků si toho moc dovolit nemohu. Přesto kupuji v knihkupectví pana Pastrňáka české knížky a časopisy, jak jen mi to kapsa dovolí. Jsem pyšný na všechno české ve Vídni. O to víc mě rmoutí vlna posledních emigrantů z Husákovra Československa, především tzv. »chartisté z Undergroundu«, jak si říkájí. Je jich tu kolem čtyř set. Rakouská vláda jim dala zadarmo dobře zařízené byty a když jsou jako rodina, dostávají 7000 šilinků měsíčně. Většina z nich nepracuje a práci ani nehledá. Necháávají se žít.

Zato když kraválisté obsadili Au, aby se nemohla stavět elektrárna, byli povaleči z Undergroundu mezi nimi. ...

(Starý vídeňský Čech.)

Na pisatelovo přání jeho jméno neuveřejňujeme. Kraváristé z Undergroundu jsou přý všeho schopní.

NOBELOVA CENA OPĚT EXPLODOVALA

Musím se přiznat, že jsem nepřijal udělení Nobelovy ceny za literaturu Jaroslavu Seifertovi s výkřiky nadšení. Naopak, docela jsem se rozhněval. Dokonce si myslím, že tento záhadný akt je urážkou jak světově, tak i čs. literatuře.

Nobelova cena je pocta celosvětová. Ve vědeckých oborech jsou poctěni výzkumníci, jejichž objevy jsou přínosem celému lidstvu. Proč jsou tedy ceny za literaturu promarněny na autory, jejichž tvorba i jméno jsou ve světě zcela neznámé? Jednou je to básník z Bulharska, žijící v Anglii, jindy kdosi narozený v pobaltských republikách a přesídlený do Nového světa, přistí rok to může být mongolský pastevce, který se jako samouk naučil svahili. Kdo chce podrobnou kritiku skandálního udělování Nobelovy literární ceny, ať si přečte článek literárního vědce George Steinera v New York Times z 30. září 1984.

Zneužití této ceny, která mohla jednou být udělena skutečně vynikajícím a ve světě známému čs. básníkovi či spisovatelvi, je velice politováníhodné. Jaroslav Seifert s tím nemá nic společného. Rád ho čtu, ty jeho krotké básničky o mamince nebo o Praze, když tam přišel. Ale takových básníků jsou po světě desítky. Co ty jeho rozkošné verše fíkáji dnešnímu čtenáři, který žije v rozporuplném světě dvacátého století? Jeho básně patří do jiné doby, do třicátých či čtyřicátých let, což nám v kontextu dnešního světa připadá jako dávná epocha.

Považují tuto akci za nepochopení literatury vůbec a čs. literatury především. Všichni naši vynikající tvůrci buď žijí v zahraničí anebo nemohou být plně a bez cenzury publikováni doma. A hlavně: mají co říci svým současníkům, a to nejen v češtině.

Tímto pochybným aktem se česká a slovenská literatura dostala do karantény: byla zbavena možnosti ocenění opravdového světového přínosu po dalších dvacet, třicet až padesát let. Co mohou ti současní tvůrci udělat? Vůbec nic. Ale aspoň se dostali do stejné skupiny se Lvem Tolstojem, Franzem Kafkou, Marcelem Proustem, Jamesem Joycem, Vladimírem Nabokovem a dalšími nobelisty. Jsou rozhodně v lepší společnosti.

VÁCLAV TÁBORSKÝ (Kanada)

SNAD BY MĚL KONČENÉ ZACÍT
MYSLET...!

ČSSR-Wehrdienst

Von der Bundesknappschaft, Geschäftsstelle Weilburg, habe ich mitgeteilt bekommen, daß mein Wehrdienst vom 1. 8. 1964 bis 3. 10. 1966 nicht berücksichtigt werden kann. Ich möchte wissen, warum nicht, zumal mir bekannt ist, daß DDR- und Polen-Aussiedler ihren Wehrdienst anerkannt erhalten. Da der Wehrdienst in der CSSR nicht freiwillig ist, kann ich nichts dafür, daß ich eingezogen wurde, obwohl ich Deutscher bin; den Ausweis A für Vertriebene und Flüchtlinge besitze ich.

Nach den gesetzlichen Vorschriften ist auch bei Vertriebenen der nach dem 8. 5. 1945 abgeleistete aktive Militärdienst in einem Vertreibungsland nicht als Ersatzzeit anrechenbar, da §§ 2 und 3 des Bundesversorgungsgesetzes nur solche Militärdienstzeiten einschließen, die vor dem 9. 5. 1945 liegen.

Eine Möglichkeit, diese Zeit als Ersatzzeit besonderen Charakters angerechnet zu erhalten, bestünde eventuell, wenn Sie nachweisen könnten, daß Sie sich schon vor der Einberufung zum Militärdienst um eine Ausreise nach Deutschland beworben haben. Dann könnte das eine „Zeit des Festgehaltenwordenseins in fremdem Gewahrsam“ sein. Sie müßten der Bundesknappschaft mitteilen, daß Sie damals ein solches Gesuch gestellt haben und wie Ihnen darauf geantwortet wurde. Solche Gesuche konnten unter anderem beim Roten Kreuz oder beim Auswärtigen Amt in Prag gestellt werden. Daß Vertriebene aus Polen solche Zeiten angerechnet erhalten, ist im deutsch-polnischen Sozialversicherungsvertrag begründet. Zwischen der Bundesrepublik Deutschland und der CSSR besteht jedoch kein solcher Vertrag. Dienstzeiten bei der Nationalen

Volksarmee der DDR werden deshalb angerechnet, weil der DDR-Staat dafür Beiträge zur DDR-Rentenversicherung entrichtet. Diese gelten sodann als Beitragszeiten, die nach dem Fremdrentengesetz anrechenbar sind.

ČSSR-Zeiten

In der Folge IV/1984 des Mitteilungsblattes unter „Sie fragen – wir antworten“ bedarf der Artikel „CSSR-Zeiten“ einer Ergänzung. Meiner Erfahrung nach ist für die Klärung von Streitfragen bezüglich des Anspruchs auf den Vertriebenenausweis das Bundesverwaltungsgericht zuständig.

Der Fragesteller oder sein Anwalt (wenn er gewerkschaftlich organisiert ist im Rahmen des Rechtsschutzes) kann sich die Urteils-Auszüge des BVerwG, VIII C 58.76 Nr. 20, die Seiten 29-39 besorgen, in denen die Anspruchsfragen für den Vertriebenen-Ausweis detailliert behandelt sind (Urteil vom 16. März 1977).

Ich bin bereit, dem Fragesteller nähere Auskunft zu geben, zumal ich mit Hilfe des Gewerkschafts-Rechtsschutzes einen ähnlichen Fall voriges Jahr erfolgreich gelöst habe. Er kann mich anrufen unter Tel.-Nr. (092 64) 12 64. Ferdinand Bozdech, Theisenort, Am Sportplatz 35, 8643 Kyps.

Rückkehr in die ČSSR

Ich wurde durch meine Eheschließung Deutsche, zuvor war ich Tschechin und besitze daher in der CSSR nach wie vor spätere eigene Rentenansprüche, die auf dort abgeleisteten 25 Beitragsjahren beruhen. Nach meiner Auffassung würde ich auch hier in West-Berlin neben meiner Witwenrente eine eigene Rente erhalten, allerdings erst mit 65. Durch Ihr Mitteilungsblatt ist mir bekannt, daß ich meine Witwenrente von der BfA in die CSSR überwiesen erhalten könnte, wobei eine Umrechnung in Kronen erfolgen würde. Ich würde gerne wieder in die CSSR zurückkehren, da ich dort noch einen großen Verwandtenkreis habe und hier niemanden.

Wenn Sie in die ČSSR zurückkehren, könnte Ihnen später neben der Witwenrente aus den in West-Berlin entrichteten Beiträgen auch eine Altersrente in die ČSSR überwiesen werden. Voraussetzung ist, daß Sie in West-Berlin oder in West-Deutschland mindestens für 60 Monate (5 Jahre) Beiträge zur gesetzlichen Rentenversicherung entrichtet haben.

Wir empfehlen, sicherheitshalber bei der Versicherungsanstalt, an die Sie in West-Berlin Beiträge entrichtet haben (Bundesversicherungsanstalt für Angestellte oder Landesversicherungsanstalt Berlin), anzufragen, in welcher Höhe Sie mit Zahlungen in die CSSR rechnen könnten.



Aufgespießt

**"Auf Kohl verzichten wir gern — auf
Schlesien nie."**

Aufkleber des rechtsgerichteten „Studentenbund Schlesien“ (laut „Göttinger Tageblatt“).

Bokumil Stepan, der tschechische Zeichner, Collagist und Autor, ist im Alter von 71 Jahren in München gestorben. Stepan war nach dem Ende des "Prager Frühlings" 1968 zunächst nach Wien und Anfang der siebziger Jahre dann nach München umgesiedelt. dpa

Der Sprecher vertrat die Ansicht, mit dem Bericht im „Neuen Deutschland“ und in der „Berliner Zeitung“ wolle die DDR offenbar von Schwierigkeiten ablenken, die sie mit Ausreisewilligen habe. Im übrigen könne sich nach der Rechtsauffassung der Bundesrepublik jeder Deutsche dort niederlassen, wo er wolle.

delte. Von 1975 bis 1994 seien es 14 814 gewesen. Nach statistischen Unterlagen wechselten jährlich etwa 1000 bis 1500 Deutsche von West nach Ost. In den letzten Monaten seien der Bundesregierung nur vereinzelte Wünsche ehemaliger DDR-Bürger auf Rückkehr bekanntgeworden.

★
BONN (dpa). Das Bundesministerium für innere deutsche Beziehungen bezweifelt die DDR-Angaben über enttäuschte Rückkehrwillige. Ein Sprecher erklärte am Mittwoch in Bonn, in den Jahren 1964 bis 1975 seien 33 536 Menschen aus der Bundesrepublik in die DDR übergesiedelt.



„Pro naše hosty máme dobrou zprávu. I po vymalování zůstává restaurace ve stejné cenové skupině!“

V Británii zahyne každoročně při srážkách vozidel 300 000 lidí. Z tohoto počtu je plyných 60 % činných havárií, 20 procent zezadu a 20 procent z boku.

POZVÁ, ŽE YICH RYLY 3 MILIÓNY...

Jižní Čechy jsou proslulým rybníkářským krajem Československa. Celá polovina rybníční plochy CSSR se nachází právě na jihu Čech, kde je rozmístěno 2912 rybníků se souhrnnou rozlohou hladiny v rozsahu 20 500 hektarů. Největším rybníkem je Rožmberk, po něm následují podle velikosti Dvořiště, Velký Tisý, Bošilecký, Naděje atd.

Položenou starověkou loď, pocházející z proslulého Kartágu, objevili u pobřeží Sicílie. Stáří odhadují vědci na 2200 let. Ve vnitřních prostorách podpalubi objevili řasné amfory v neporušeném stavu. Obsahovaly bařič, který zřejmě už v časech antiky sloužil jako „doping“ pro kartaginské vojáky.

Italský fyzik Ravelli se na nedávném kongresu v Miláně dožadoval, aby Newtonův zákon o přitažlivosti byl doplněn v tom smyslu, že předměty padající k zemi vždy natropí spoustu škod. Svůj návrh založil příkladem vlastního experimentu. Z padesáti krajín chleba horečným na zem jich 42 spadlo na stranu namazanou máslem.

V jednom malchovském antikvariátu je umístěn nápis dokládající autentičnost prodávaných starožitností. Uvádí, že předměty vystavené a nabízené jsou skutečně originály. Stačí se prý opírat na jejich cenu, aby byl zákazník a tím přesvědčen.

Největší jeskynní systém na světě se nachází v krásném území ve střední části severoamerického státu Kentucky. Celková délka systému měří 252,5 km. Přestože v roce 1941 bylo toto území prohlášeno jako Národní park, výzkum jeho podzemních chodeb nebyl dosud ještě dokončen.

Podle nejposlednějších údajů předávají světové zásoby zemního plynu, je hoř největším producentem je Sovětský svaz, zhruba množství — plynů 90325 X 10⁹ kubických metrů.

Staropražské „grundi“ nebyly ryby, ale způsob úpravy malých vltavských rybek — mřenek. Mřenky se obalovaly v mouce, pak se pokmínovaly, mírně posolily. Pekly se na sádlo. Mřenky jsou v evropských řekách všude, kromě nejstudenějších oblastí Skandinávie.

Lordem-mayorem Londýna, již 565. se stala lady Donaldstonová. Je první ženou, která získala tuto funkci od roku 1192. Není jí musí potvrdit královna a Sněmovna lordů. Zlé jazyky ve Velké Británii prohlašují, že země se dostává do období matriarchátu.

Sedí Brežněv s Andropovem na obláčku a Brežněv chce moci mermo hrát mariáš. »Mariáš? Ve dvou? Zbláznil ses?« Brežněv lehce odhrne mrak, podívá se dolů a pak řekne: »Než to rozdáš, máme tu třetího.«

Bei Indianern in der Kreide

WASHINGTON, 5. März (AP). Der Oberste Gerichtshof der USA hat mit fünf gegen vier Stimmen entschieden, daß der Indianerstamm der Oneidas Anspruch auf Entschädigung durch den US-Staat New York hat. In dem Urteilspruch heißt es, die Oneidas seien berechtigt, zusätzliche Entschädigungsansprüche für 353 Hektar Land zu stellen, den ihr Stamm im Jahr 1795 an New York verkauft hatte.

Regierungsbeamte in Washington äußerten dazu, das Urteil könne weitreichende Auswirkungen haben. Damit sei der Weg dafür frei, daß die zum Irokesenbündnis gehörenden Oneidas und andere Indianerstämme Besitztitel auf „weite Teile der östlichen USA geltend machen und finanzielle Entschädigung verlangen könnten.“

Scharfe Reaktion in Prag

PRAG, 5. März (dpa). Eine scharfe Reaktion fand in Prag die Erklärung des Vorsitzenden der Sudetendeutschen Landsmannschaft, Jörg Kudlich, wonach die heimatvertriebenen Sudetendeutschen ihr „Heimatland tatsächlich besitzen“ wollen. In der CSSR-Presse hieß es am Dienstag in allen Blättern gleichlautend: „Kudlich ließ niemanden im Zweifel, daß in der Bundesrepublik die Versuche, die Nachkriegsregelung in Europa zu verändern, andauern. Er hat die Behauptungen einiger westdeutscher Politiker widerlegt, die sich einreden, daß es in der Bundesrepublik keinen Revanchismus gebe. Der Vorsitzende der Sudetendeutschen Landsmannschaft verlangte unter anderem auch die Revision der Verträge, die die Bundesrepublik mit der CSSR abgeschlossen hat und in denen auch die Grenzen zwischen der Bundesrepublik Deutschland und der Tschechoslowakei verankert sind.“

KOHU NEMÍ RASY, TONU NEMÍ
POTHOČI! A ŽE PACHAN HLČI...!?



Gebührenfreier Gesang

HAMBURG, 6. März (epd). „Stille Nacht“ und „O Tannenbaum“ dürfen gebührenfrei gesungen werden. Dies hat die Gesellschaft für musikalische Aufführungsrechte (GEMA) jetzt festgestellt. Anfang Januar flatterte einer Siedlergemeinschaft in Hamburger Stadtteil Harburg ein Gebührenbescheid über 27,29 Mark ins Haus, weil während einer eintrittsfreien Adventsfeier für Senioren im Dezember 1984 sechs alte Weihnachtslieder gesungen worden waren. Nun hat die GEMA die Rechnung mit der Begründung storniert, die zu Beginn des 18. Jahrhunderts oder noch früher entstandenen Lieder seien nicht von ihr geschützt.

4 x 4-Turbo von Skoda?

Wenn man der tschechoslowakischen Motorzeitschrift »Svet Motoru« Glauben schenken darf, dann plant Skoda im Geheimen den Bau eines allradgetriebenen Turbo-Modells für den Rallyesport. Der Ostblockbomber soll auf der Basis des Rapid (der sportlichen Version des 130) entstehen und einen bereits existierenden Skoda-Turbomotor und dessen Getriebe erhalten, der quer vor der Hinterachse, ähnlich wie beim Peugeot 205 turbo 16, eingebaut wird.

Jiří Kotek, der Rennleiter des Skoda-Werks in Mlada Boleslav, bezeichnet das Gerücht zwar als »Phantasie, das einzige, was wir im Moment in Arbeit haben, ist der neue Gruppe B 130 LR«.

Doch weder Turbo noch Allrad ist für Skoda ein Fremdwort: Seit einiger Zeit arbeiten die Tschechoslowaken an einem aufgelassenen Vergasermotor, und in Schweden sind Versuche mit einem Turbo-Einspritzer unternommen worden. Ein solches Modell wurde im übrigen schon bei Bergrennen in Norwegen, fernab der Heimat, eingesetzt. So oder so, das Hauptinteresse von Skoda gilt vorerst dem neuen 130 LR, dessen Debüt bei der Rallye Boucles de Spa erfolgen soll.

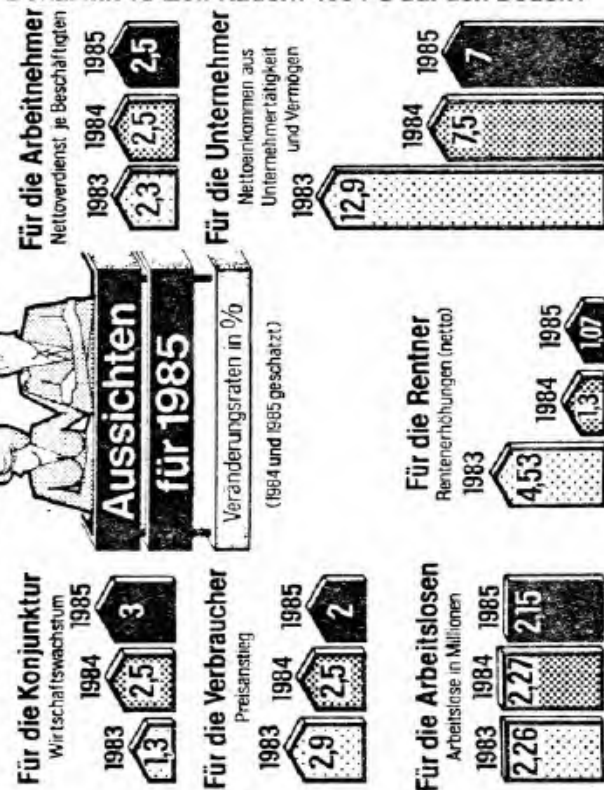
Cerněno přisně dodrzuje denní režim:
v 6 hodin 30: malá potřeba
v 6 hodin 45: stolice
v 7 hodin 00: je buzen.

Členky KSC byly rozděleny do dvou velkých kategorií: na pomalé a rychlé.
Pomalé, to jsou coury, rychlé - běhny.

Víte, který lak nikdy neodprejksne?
Bílak!



Delta: Mit 18-Zoll-Rädern 450 PS auf den Boden?



"Ten večer, v březnu třicátých let, jsem byl doma," říká docent MUDr. Ivan Karel, DrSc. "Bylo mi sedmáct a chodil jsem do tanečních. Když jsem se vrátil, byl jsem obrovsky narybí a matka a sestra mi sdělily, že idu odevlédo gestapa."

Úspěch čs. filmu

Patří: Velkou cenu Mezinárodního festivalu krátkého filmu ve francouzském městě Tours získal v úterý čs. snímek Zmizelý svět rukavice režiséra J. Barmy. Vynikající úspěch našeho krátkého filmu na tomto významném festivalu, který nese jméno slavného francouzského kinematografa H. Langloise, doplnila další dvě ocenění. Cenu za nejlepší etudu získal film Navštívení Prahu režiséra P. Koutského, hlavní cenu poroty byla udělena snímku Servis autorů Macourka, Borna a Doubravy.

Zloději kaktusů

(mu): Speciální policejní brigády v USA svádějí marný boj se zloději, kteří za jediný rok ukradnou z pouští této země kaktus v hodnotě milionu dolarů. Zákon na ochranu kaktusů byl přijat už v roce 1929 a trestem za jeho porušování je velmi vysoká pokuta. Bez kaktusů totiž hyne velmi tenká povrchová vrstva pouštní půdy a takové krajiny pak opouštějí i ptáci a další živočichové.

Začala siřástipná, že skladatelé Rudolfa Karla nacistickým peklem. Nejdřív Pětschky palác, potom skoro dva roky Pankrác, nakonec Malá penze Terežín. Nikdy z jeho bitvykch neměl dosud tušení o Karlově úřasti v odboji, nikdo také nevěděl, že na Berounsku, kde měl Karol letní sídlo, pomáhal ukrývat a podporovat osoby, které Němci pronásledovali. Někdy ani siukto rodině, aby ji neuvědomili, že nebezpečí. Jeho chlapská povaha se projevila i v dlouhém vyšetřování. Nepromluvil, nezradil.

Dvořákův šák, soudasník Vítězslava Nondka, Josef Suka, Otakara Ostrčila, profesor konzervatoře, dirigent a skladatel, který za dramatických okolností prošel úskalmi první světové války, měl i nyní silu vzdorovat, jeho vnitřní svět, naplněný hudbou, mu pomáhal žít.

Ve vile v Kostířích dnes jeho syn a snacha pletně opouští památky na posledního lékaře statečného člověka a velkého umělce. Čtené motáky z pan-krácké věznice. Ten první oblevila náhodou skladatelova manželka v zlaté pyžama — to ještě v době, kdy se smělo vězňům přinášet čisté prádlo a omdnět špinavé, kdy směli z domova dostávat peníze nebo trochu jídla na přilepšenou. Toulle cestou se potom pravidelně pašovaly zprávy mezi domovem a pankráckým vězením. Čtené také korespondenční listy z Terežína. Jsou prány německy, tužkou, podle příkazů vězeňského řádu,

(d): Letošní zima byla mnohá krutá, a tak zvět v přírodě často hledala potravu, kde se jen dalo. Někteří zahradkáři proto budou překvapeni škodami způsobenými ohryzem stromů. Naš čtenář F. Dejmeck z Prahy nám napsal o neobvyklé metodě ošetření takových případů. Asi před 40 lety přišel na to, že i velké zranění kmene se zacelí, strom se zachrání a někdy i více plodí, když se rána zaváže gumou z duši velocipedů. I když guma za čas praskala a bylo potřeba ji ještě ovazovat látkou, výsledky byly dobré. Dnes sehnat kvalitní gumovou pásku, která odolává povětrnostním vlivům, není problém. Ohryzaný kmen se nesmí ničím mazat, před ovitím se nejdříve odřežou (a zahladí) suky a odtrhaná kůra, aby guma přilehla na ránu co nejlépe. Gumovou páskou pak důkladně poraněné místo ovineme, aby bylo hermeticky uzavřeno. Asi do dvou let ovázání samo spadne a rána bude zacelena. Takové ošetření můžeme použít i třeba při roubování, srůst bude dokonalejší, místo řezu zesílne. Ovázání ohryzu je však nutné udělat co nejdříve, alespoň do šesti týdnů. Při pozdějším ošetření je způsob málo účinný. Čtenář F. Dejmeck dodává, že gumovou pásku z Kabilia Bratislava zakoupil v prodejní semen v Praze v hale hlavního nádraží.

● Výroba motorových vozidel v Číně vzrostla loni téměř o pětinu na 300 000 kusů, z nichž asi 80 procent byla užitková vozidla. Do roku 1990 se má produkce zvýšit na dvojnásobek a do roku 2000 až na 1,2 milionu vozů.

China wuchs um 11,09 Millionen Menschen PEKING, 10. März (Reuters). Chinas Bevölkerung ist 1984 um 11,09 Millionen gewachsen. Nach Angaben des staatlichen statistischen Amtes zählte das bevölkerungsreichste Land der Erde zum Jahreswechsel damit 1 036 040 000 Einwohner.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Aufgespießt

Coca-Cola-Gründer gestorben

Atlanta/Georgia, 8. März (AP). Der Gründer des Coca-Cola-Imperiums ist tot. Wie verlautete, starb Robert Woodruff am Donnerstag im Alter von 95 Jahren in einem Krankenhaus von Atlanta im US-Staat Georgia. Woodruff hatte 1923 als 33-jähriger die Limonadenfabrik seines Vaters übernommen, auf der schwere Schulden lasteten. Er galt als Menschenfreund, der gemeinnützige Einrichtungen in Atlanta und anderswo in Georgia mit großen Geldsummen bedachte.

Filipiny dosáhnou v letošním roce počtu 54 milionů 300 tisíc obyvatel. Zvláště rychle roste počet obyvatel ve velkých městech země. Jestliže před pěti lety v Manile a předměstích žilo necelých 6 milionů lidí, letos to bude již 7 milionů.

Podpora dialogu

Millionen US-Bürger hungern

Einst verkündete Amerikas großer Präsident Roosevelt die vier Freiheiten, die das mächtigste Land der Welt einer vom Krieg gepeinigten Menschheit bringen wollte. Darunter befand sich die Freiheit von Hunger und Not.

Als uns Anfang der sechziger Jahre Präsident Kennedy einen Besuch machte, sprach er dies: „Erstmals in der Geschichte der Menschheit haben wir die Mittel, allen Menschen Essen zu geben; es fehlt uns nur der Wille dazu.“

Nun mußte die FR am 28. 2. berichten, daß in den USA, wo es Lebensmittel im Überfluß gibt, 20 Millionen Amerikaner hungern. Ein vernichtenderes Urteil über Ronald Reagan kann es wohl nicht geben!

Arno Behrisch, Hof/Saale

In der Sowjetunion, dem „Reich des Bösen“, braucht niemand zu hungern. In den USA, in „Gottes eigenem Land“, gehört Hungern wohl zur Freiheit. Schöne Freiheit, zumindest für die, die hungern müssen. Fritz Noll, Krfitel

Strafen im CSSR-Fußballskandal

Wegen „aktiven Bestechungsversuchs“ wurden zwei Funktionäre des Brünner Fußballvereins Zbrojovka zu mehrmonatigen Haftstrafen verurteilt. Der Verein, Spitzenreiter der 2. Liga, darf nicht aufsteigen, wird er aber nicht Erster, muß er in die 3. Liga absteigen.

Autos lebten früher länger

FLENSBURG (dpa/VWD). Kraftfahrzeuge „leben“ heute kürzer. Gegenwärtig wird ein Pkw zum Beispiel im Schnitt 9,8 Jahre lang benutzt. In den soliden 50er Jahren dagegen brachte ein Automobil es noch auf eine Lebensdauer von 15 bis 16 Jahren.

Dies steht in den umfangreichen Statistiken, die das Kraftfahrt-Bundesamt über die jährlichen Kfz-Löschungen führt. Gemeint sind damit die Kraftfahrzeuge, die jedes Jahr außer Betrieb genommen, verschrottet werden oder ins Ausland verschwinden.

Noch schneller altern offenbar Motorräder: Wurden sie in den 50er Jahren noch 20 Jahre lang gebraucht, so wandern sie heute sehr bald zum Schrotthändler: nach 6,6 Jahren.

Die langsamsten Gefährten, Traktoren und Sattelschlepper, halten am längsten durch — 18,3 Jahre, während alle Straßenfahrzeuge insgesamt ein statistisches Alter von zehn Jahren erreichen. Ihnen folgen mit Abstand Omnibusse, die nach 11,5 Jahren „gelöscht“ werden. Knapp über dem Durchschnitt liegen Lastwagen mit einer Lebensdauer von 10,2 Jahren.

Gotteslästerliches Schuhwerk

KAIRO, 7. März (Reuters). Die ägyptische Polizei hat am Mittwoch Tausende von chinesischen Schuhen aus religiösen Gründen beschlagnahmt. Sie sollen auf Anweisung des ägyptischen Innenministers Ahmed Ruschi verbrannt werden, teilte die Polizei mit. Die Schuhe waren von Religionsführern als „blasphemisch“ bezeichnet worden, weil in Sohlen und Absätzen das Wort „Allah“ — das arabische Wort für Gott — eingedruckt ist. Im Islam gilt es als schwere Sünde, dieses Wort zu mißbrauchen. Eine Gotteslästerung wäre es, wenn das Wort zum Boden weist und es mit Füßen getreten wird. Im Chinesischen wird das Wort „Arabien“ als „Alabo“ umschrieben.

Aufgespießt

„Die deutsche Frage ist solange offen, wie das Brandenburger Tor zu ist.“

Formulierung, mit der Bundespräsident Richard von Weizsäcker nach eigener Darstellung dem finnischen Staatspräsidenten Mauno Koivisto die Bonner Haltung zur deutschen Frage erläutert hat.

Am Nordpol wird's eng

MONTREAL, 7. März (AFP). Am Nordpol steht ein Gedrängel in Aussicht, wenn vier Amerikaner, ein Franzose und ein Brite ungehindert ihr Ziel erreichen. Der Pariser Arzt Jean-Louis Etienne will noch in dieser Woche mit Skiern von der kanadischen Insel Ward Hunt aus zum 300 Kilometer entfernten Nordpol starten.

Die amerikanische Expedition fuhr bereits am Montag von gleicher Stelle aus ebenfalls auf Brettern los. Der britische Polizeibeamte Clive Johnson will — auch von Ward Hunt aus — den Nordpol im Gegensatz zu seinen Konkurrenten ohne Hunde und Unterstützung aus der Luft erreichen. Er startet fast gleichzeitig mit dem Franzosen.

Ehe zu dritt nicht erlaubt...*)

Pakistani darf seine zweite Frau nicht nachholen

eine heute 60jährige deutsche Frau. Bei einem Urlaub in der Heimat vor acht Jahren gab er nach islamischem Brauch einer Pakistani das Ja-Wort. Sie ist mehr als 20 Jahre jünger als seine erste Lebensgefährtin und hat mit ihm bereits ein Kind. Nach dem gültigen mohammedanischen Eherecht in Pakistan darf ein Mann bis zu vier Frauen haben.

Die Vielweiberei, so die Urteilsbegründung, werde durch das Grundgesetz, das eine Wertentscheidung für die Ehe getroffen habe, nicht geschützt. Für eine Entscheidung über die Aufenthaltserlaubnis sei nicht das pakistanische sondern allein das deutsche Recht maßgebend. (Az: 17 A 42/83).

X) SOLANGE DIE DEUTSCHE FRAGE OFFEN IST!



DIE LETZTEN bayerischen Brauer in der Mönchskutte sind die Fratres Dietfried Fink (links) als Braumeister und Burghard Lindner als Biersieder im Maristenkloster des niederbayerischen Furth bei Landshut. „Klostertropfen“ nennt die Klosterbrauerei ihr Starkbier, das jetzt in der „fünften bayerischen Jahreszeit“ ausgeschrieben wird. (Bild: dpa)

KDO JEŠTĚ ZNÁ OBŘAD „SVĚCENÍ TUPLÁKU“?

Královna nemá námitek

Londýn: Američtí milionáři a další novodobí velmoži jsou perspektivními obyvateli někdejšího královského paláce v Hampton Courtu západně od Londýna, uskutečnil-li se plán, který nyní zvažuje britská vláda. Palác dal vystavět v 16. století kardinál Wolsey a daroval ho králi Jindřichu VIII., nevděčný panovník však dal později dárce popravit. Původně středověkou stavbu po sto letech zmodernizoval a rozšířil slavný architekt Ch. Wren v impozantní královské sídlo s asi tisíci komnatami. Britští panovníci však později přesídlili do Windsoru a Buckinghamu a Hampton Court se stal jen turistickou atrakcí. Ač půl milionu návštěvníků zaplatilo loni přes dva miliony liber na vstupném, chce vláda z paláce udělat ještě vydatnější podnik a po příslušných stavebních úpravách pronajmát královské apartmá bohatým milovníkům přepychu z celého světa. Královna Alžběta II. prý nemá námitek.

Úhoří krev jako testovací látka

[čtk]: Z více než sta úhořů ročně, o které pečují zaměstnanci šlící lhně Českého rybářského svazu v Táboře, odebírají krev odborníci z českobudějovické transfúzní stanice. Ze vzácné tekutiny totiž již osm let vyrábějí testovací látky k následnému určování krevních skupin. Ryby s hadovitým tělem se dožívají v této jihočeské lhní šesti i více let a poté jsou určeny především pro export do nesoocialistických zemí. Každoročně si jich z Tábora zájemci odvezou na dva tisíce kilogramů.

Nový archeologický nález

Peking: Čínští archeologové objevili při vykopávkách u města Tchung-čchuan v provincii Šan-si hlíněné figurky, které jsou zřejmě předchůdci známých terakotových vojáků nalezených v roce 1974 v hrobu císaře Čchin Š'-chuang, který vládl koncem 3. století př. n. l. Nový nález odhalil řadu 20centimetrových figurek, vyrobených z místní červené hlíny a pomalovaných červenou, černou a bílou barvou a zjištěných v hrobech z období tzv. válečnických států (5.—3. st. př. n. l.).

Hymne als ZDF-Betthupferl

● Revanšistická tzv. krajanská sdružení v NSR vytvrvaly vzájemně neomalené požadavky vůči Československu. Předseda Sudetoněmeckého krajanského sdružení J. Kudlich v Mnichově prohlásil, že je třeba čs. pohraniční oblast „skutečně získat“ a že členové jeho sdružení se do ní chystají vrátit.

Dopolední slunko dělalo z aperitivů v hospůdkách na promenádě zářící drahokamy. Srkal jsem jeden a pozoroval demonstraci, provolávající, vlastně propěvující hanbu prezidentu Pompidouovi. Pak mi dal Jan Němec interview v hotelu Majestic (pro RFE) a potom jsme potkali A. M. Broušila, tak jsem mu gratuloval, co udělali z Akademie muzických umění v Praze a jaké tam měl a má výborné žáky. Pár kroků dál mě Němec představil čs. velvyslanci v Paříži a k všeobecné veselosti paní velvyslancová prohodila, že je to zajímavé, že „pán je ze Svobodné Evropy“. Byl to veselý festival. Sekyrář Jan Kliment se mi svěřoval v samoobsluze nad vínem, že je vyřizen, že ho Rudé právo ještě pošle na olympiádu do Mexika a pak že bude bez zaměstnání. Jan Němec se mezitím snažil dát dohromady krátkometrážní legraci, jak Češi chtějí podplatit ředitele festivalu, aby dostali první ceny. Ředitel přislíbil, že ve filmu vystoupí, též Jane Fondová a jiné hvězdy a hvězdičky. Ale pak se rychle schylovalo ke generální stávce. Jednou odpoledne jsem seděl v kině v první řadě. Dávali americký film, už nevím který, s Fondovou v hlavní roli, a když běžely titulky, Jane vběhla na pódium. Zastavila se před tím křičela, aby film zastavili. Byl to veliký hysterický výkon, a nic podobného jsem už později v jejich filmech v této síle a dokonalosti neviděl. Promítání bylo zastaveno a kdosi oznámil, že festival skončil ze solidarity s revoltujícími pařížskými studenty. Nedaleko stál Miloš Forman a křičel, že Češi také své filmy „stahují“. Byl první na řadě, trochu nelogický, neboť festival už tak jako tak vybouchl. A teď nám v lednové Národní politice vypravoval Vladimír Škutina, že prý všechno bylo vlastně jinak. Byl jsem u toho. — V poslední době jsem si několikrát všiml, že pan Škutina píše rád o věcech, které neviděl, neslyšel, hečtl, kterým snad ani nerozumí.

Jaroslav Dresler

PANE DRESLER, RUČÍČKU LÍBAŇ!

ELIŠKA KOTRBOVÁ

VEČERNÍ PRAHA O EMIGRANTECH ZLÝCH A DOBRÝCH, KTERÍ SI „UPRAVILI VZTAHY“...

Již po desáté se nechal slyšet ve „Večerní Praze“ jistý pan Jiří Dlouhý na dané téma „O drsném rubu falešného pozlátka“ — rozuměj o neúspěších, zklamáních, rozčarováních a konečně návratech „domů“ části československé emigrace.

Desáté pokračování, doufejme poslední, je plno zloby, nenávisti a zášti vůči té části československé emigrace, která se v novém domově nechová zlatokopecky, tedy není a především nebyla v pohybných k od-

chodu z ČSSR motivována jen zistným očekáváním a která vyjadřuje nepokryté svůj politický postoj.

Článek je velmi osobní. Jeho hrdinové jsou sice označováni pouze iniciálami svých jmen, údajně pro to, aby autor svým špinavým svědectvím o jejich osudech nezvyšil jejich popularitu, kterou by oni prý okamžitě zpeněžili. Autor dodává, že výdělek v tzv. tvrdě měně této lidem ani dost málo nepřeje. Nechává se dále unést nenávistí vůči této části emigrace, kterou nazýváme exulanti, až do té míry, že jeho sloh připomíná svou vulgárností a hýřením obhroblými výrazy sloh autora špinavých anonymních udání, či pomluv.

Vlídňější slovo a jemnější přívlastky si pan Dlouhý našel pro ty krajany, kteří, samozřejmě po příslušné ponížení úpravě vztahů s Československem, navštěvují starou vlast a chovají se prý jako „skuteční turisté“.

Nevím, s kolika takovými „turisty“ měl pan autor možnost důkladně hovořit, ale já jsem měla možnost jen zde v Mnichově jich poznat řadu. Je jich návštěvy v ČSSR nejsou motivovány touhou po shlednutí památek, či přírodních krás a dokonce ani touhou po shledání se s rodinou, nebo starými přáteli v tom ryzím slova smyslu. Jejich motiv je ale až zázračně shodný — totiž vytrahovat se a předvádět se. A to počínaje autem, po kterém se v NSR nikdo ani neohlédne, přes módní oblečení, kterým jsou zde přecpané krámy, až po balík stokorun, které jsou určeny k rozházení se známými.

Mohu z vlastní zkušenosti s těmito „hodnými emigranty“ tvrdit, že oni jsou vlastně tou skupinou, která v emigraci svým způsobem trpí a ne že by se s novou vlastí sžili, jak tvrdí článek. Tito lidé totiž odcházeli s heslem „doma jsem nic neznamenal, ale na západě to všem teprve ukážu“. No a co ukázali? Prostě začali pracovat, tak jak ostatně je to nutné na celém světě a vydělávali přiměřeným způsobem, což ovšem je zásada, která na celém světě neplatí a za výdělek si nakupují věci, které jsou obvyklé pro životní styl 2. poloviny 20. století, alespoň v té západní části světa.

Oni se však přece chtěli ukázat! Protože však v západních zemích není nikdo na automobily různých světových značek, ani na sebelepší módní oblečení a vůbec už ne na balík stokorun zvedavý, musí se tito „hodní“ krajané jezdit předvést se svou „úspěšností“ do Československa, kde věci normální životní potřeby obvyklými bohužel nejsou.

Snad by bylo užitečné, kdyby se býval pan autor také trochu zamyslel nad tímto aspektem oné pochybné „turistiky“. Kdyby to však učinil, zastydl by se třeba a asi by se dostavily i zábrany nechat si zaplatit skleničku od dřívějšího kamaráda, dnešního občana, řekněme třeba NSR.

K situaci řeholí v ČSSR

VÝNATEK Z DOKUMENTU
CHARTY 77 Č. 21/84

Charta 77 již mnohokrát v různých souvislostech poukázala na nezákonné potlačování náboženských svobod a na pronásledování a diskriminaci věřících. Zvláště drastických forem nabylo a nabývá toto pronásledování vůči řeholníkům: pokládáme proto za naléhavé věnovat problematice řeholních společenství bližší pozornost.

Okolo málokteré společenské skupiny či problému se podařilo vytvořit takové informační vakuum a současně takový nános předsudků a dezinformací, jako okolo řeholních společenství. /.../ Nikoli zákonným opatřením, ale ozbrojenou operací byly v roce 1950 kláštery v Československu uzavřeny a řeholníci doslova odvezeni do koncentračních klášterů — internčních táborů, kde byli za krutých a ponižujících podmínek nuceni ztrávit několik let /někteří byli propuštěni až v roce 1968, mnozí další byli nelidsky vyšetřováni, od souzení k vysokým trestům a převezeni do normálních věznic/.

Ani po propuštění z internace nedošlo k nápravě nezákonnosti, pokusy z let 1968 a 1969 byly předčasně zmařeny a v posledních letech se represe viditelně stupňují. Ačkoli podle platných čs. zákonů a vyhlášek jsou řeholní společnosti plně legální, úřady jim fakticky tuto legalitu trvale upírají. Samozřejmě jsou tím porušována i ustanovení Ústavy ČSSR a zvláště přijatých mezinárodních paktů, zaručujících svobodu náboženského života a sdružování se k tomuto životu.

Ale nejen to: příslušnost k řeholním společnostem s sebou automaticky přináší i ztrátu těch základních práv, která jsou pro ostatní občany docela samozřejmá, a současně trvalou hrozbu trestního postihu. Rozsáhlé policejní i justiční represe z posledních let měly demonstrovat, že tato hrozba není nikterak planá. Politickým záměrem, otevřeně a oficiálně proklamovaným ve stanoviscích Úřadu pro věci církevní, v rozsudech soudů i v tisku, zůstává násilná likvidace řeholních společností v naší zemi.

Naléhavě proto žádáme příslušné instituce, aby neprodleně podnikly rozhodné kroky, které by řeholníkům a řeholnicím navrátily jejich základní občanská práva a každému čs. občanu jeho nezadatelné právo rozhodnout se pro řeholní život.

HISTORICKÉ POZADÍ

Působení řeholí v dějinách našich národů začalo prakticky souběžně se vstupem křesťanství na tuto půdu. Nejstarší západní mise byly se vši pravděpodobností řeholního původu. Také sv. Metoděj se na svou velkomoravskou misi připravoval v klášteře na Olympu v Řecku a jeho bratr Konstantin vstoupil roku 868 do kláštera v Římě, kde přijal řeholní jméno Cyril a kde také zemřel.

Kláštery byly prvními školami, nemocnicemi a ústavu sociální péče na našem území, stejně jako důležitými civilizačním faktorem v doposud neosídlených oblastech a průkopníkem nových metod hospodaření i techniky.

O vzdělanost v raném středověku se zasloužila zvláště řehole benediktínů. Mj. se v jejich klášterech opisováním uchovávaly četné poklady antické kultury. Nejznámějšími jsou benediktínské kláštery v Čechách — sv. Jiří /ženský/, Břevnov, Broumov, Rajhrad, Sázava a klášter Na Slova-

na vysoké duchovní hodnoty okolní obyvatelstvo od hlouposti. V Čechách měli kartuziánské kláštery v Praze a ve Václavě, na Slovensku to byl např. Červený Kláštor. Rozvoj moderního školství a vědy si lze představit bez působení jezuitů. Už v 16. a 17. stol. zakládali gymnázia, na svou dobu vynikající úroveň. V Čechách a na Moravě vyučovali na dvaceti školách a na

Zvláštní význam měly žebrařské řády domniádané a františkánů. Dominikáni přestavěli kláštery v Praze a ve Václavě, klášter řeholnic v Praze a ve Václavě, přednášeli dokonce i na Karlově univerzitě. Františkáni se věnovali zvláště misijní a sociální práci mezi lidem. Svou dobou prosluli jejich kláštery a nemocnicí, založený blahoslavenou Anžoukou v Praze. Velmi přínášá a čistě kontemplativní řehole kartuziánů odváděla poukazováním

historických pramenů. Léčení nemocnic se na Slovensku věnoval řád antoniánů. V Bratislavě založili už roku 1096 nemocnici, nejstarší ve střední Evropě. V Čechách začal plnit podobné poslání řád domořického původu: Křižovníků s červenou hvězdou. Později prosluli zejména Milosrdní bratři, kteří měli nemocnice v Praze a jiných městech.

Řád cisterciácký podporoval rozvoj zemědělství a v celoevropském měřítku zprostředkovával rychlé zavádění nových metod a techniky. K nejznámějším klášterům patřil Velehrad na Moravě a Spisý Slátník na Slovensku. Na Slovensku cisterciácké kláštery po staletí zároveň prováděly ověřování právních listin a proto jsou jejich archivy pokladnicemi

nech, na Slovensku Zobor v Nitre, Hronský Svätý Benedikt a Skalica.

Velké knihovny budoval řád premonstrátů, založený roku 1120 sv. Norbertem z Xanten. Jeho tělo odpočívá v Praze na Strahově, v sousedství kdysi největší knihovny v Čechách — po staletí patřila tomuto řádu, dnes tvoří základ Památníku národního písemnictví.

Olomouci, na Slovensku na jedenácti místech a na univerzitách v Trnavě a v Košicích.

Vyučování se věnovalo také řád piaristů. Školští bratři pečovali hlavně o školství nižších stupňů. Značného rozšíření dosáhla kongregace redemptoristů, kteří byli oblíbeni jako lidoví misionáři. O výchovu mládeže v průmyslových centrech se staral řád salesiánů, který mj. vychovával i několik generací vynikajících sportovců.

V minulém století vznikla také kongregace verbistů, kteří odcházeli jako misionáři do zemí, nazývaných dnes třetím světem, a vytvářeli tak náboženský a kulturní most mezi národy.

Ženské řehole, tradičně mnohem početnější než mužské /byly to povětšinou II. řády hlavních řeholí, o některých jejich kláštřích jsme se již zmiňovali/, působily zejména ve zdravotnictví a ve školství. Řádové sestry tvořily převážnou část zdravotnictví a ve školství. Řádové sestry tvořily převážnou část zdravotnického personálu, vykonávaly i ty nejtěžší a nejnepříjemnější práce. Tím, že se zřekly rodinného života, mohly se plně oddat službě nemocným, výchově mládeže i dalším posláním. Jejich působení se vyznačovalo tichou, drobnou, nenápadnou vytrvalostí. Samy zůstaly anonymní, jejich celkové dílo však vytváří monument.

Za staletí řehole dokonale splynuly se společenským organismem našich národů. Těšily se důvěře, úctě a oblibě nejširších lidových vrstev, ze kterých ostatně pocházela valná většina jejich členů. Dodnes se nepodařilo nalézt uspokojivou náhradu ani za řadu čistě světských funkcí, které řehole ve společnosti plnily.

LIKVIDACE

Na tomto historickém pozadí vstoupily u nás řehole do období po Únoru 1948, kdy komunistická strana absolutně ovládla stát a začala přebudovávat celou společnost.

Odhlédneme-li od ateismu v komunistické ideologii, řehole ve svých komunitách v praxi uskutečňovaly hlavní ideje, hlášené komunisty: materiální rovnost a práci ve prospěch společnosti. Přesto začala KSČ hned po uchopení moci připravovat jejich likvidaci, protože představovaly ostrovy svobody v novém zřízení. Řeholníci se nedali získat ideologicky a jejich osobní nároky byly tak nízké, že je nebylo možno zlikvidovat ekonomicky. Jejich spojení s lidem bylo tak pevné, že je nedovolovalo izolovat společensky.

Údaje z konce 40. let mírně kolísají, zpravidla se však uvádí, že v té době působilo na našem území 61 řeholů /25 mužských a 36 ženských/, klášterů bylo 393 /148 mužských, 245 ženských/, řeholníků celkem na 15.200 /3.000 mužů, 12.200 žen/.

Řehole naháněly režim strach. Přitom mu nezbylo nic jiného, než zlikvidovat je násilně. V březnu až dubnu 1950 bylo 10 vedoucích představitelů mužských řeholí odsouzeno v politickém monstrprocesu za "špionáž ve prospěch Vatikánu" k dlouholetým trestům vězení. Vzápětí, v noci z 13. na 14. dubna 1950 a v další etapě o dva týdny později obklíčily jednotky Lidových milicí a SNB mužské kláštery v celé republice. Řeholníci si směli vzít s sebou jen nejnútnejší osobní věci a ještě v noci byli odvezeni do několika internačních táborů. Největší tábory byly zřízeny v klášterních budovách v Želivě, Broumově a v Podolinci. Mladší řeholníci byli zařazeni do trestních vojenských útvarů s prodlouženou dobou služby.

Internační tábory nebyly zařazeny do soustavy věznic a nevztahovaly se na ně předpisy, upravující – ať již jakkoli – vy-

hoňníků bylo proto úplně bezprávné. Neměli opustit tábor, denní režim byl přísně reglementovaný, bez jakékoli samosprávy. Při nedostatečné stravě museli řeholníci manuálně pracovat 8 – 10 hodin denně. Za práci nedostávali žádnou mzdu, nebyli dokonce ani nemocensky pojištěni. Za disciplinární přestupky, často vykonstruované, používala správa táborů kolektivních trestů.

Internace v táborech nebyla časově omezená, řeholníkům byla předkládána jako doživotní, a pro některé z nich skončila opravdu až po dvou desetiletích. Tábory střežily ozbrojené oddíly nejprve Lidových milicí, později SNB. Životní podmínky v internaci byly často horší než ve věznicích a politickému vedení nebylo proti mysli, jestliže se jejich vlivem urychlí úmrtnost řeholníků. Toto všechno jsou charakteristické znaky znaky otroctví v jeho nejdrastičtější formě a současně trestného činu genocidia podle definice VS OSN z 11.12.1946, resp. podle ustanovení § 259 odst. 1, písm. a/ platného čs. trestního zákona.

Ženské kláštery byly podobným způsobem zlikvidovány v červnu až v srpnu 1950. Důsledky byly tím bolestivější, že tisíce řádových sester byly násilně vytrženy z práce ve školství a ve zdravotnictví a že za ně dlouho nebylo možno získat náhradu. Řeholnice z celé republiky /včetně Slovenska/ byly odvezeny do menších internačních táborů v Čechách a na Moravě.

V plném rozsahu trvala internace řeholů do roku 1955. Ve 2. pol. 50. let byly internační tábory postupně rušeny. Internovaní řeholníci byli postupně propouštěni do civilního života, avšak i nadále zůstávali pod policejním dohledem. Řeholnice byly umísťovány do charitních domů, rozestých po celé republice. Směly v nich vést "řeholní způsob života", byly však pod dozorem státních správců a musely vykonávat nařízenou práci.

Dobu věznění a internace řeholníků je možno odhadnout na základě údaje z roku 1968. Tehdy podalo 8.264 řeholníků a řeholnic ministerstvu kultury žádost o obnovení klášterů, v níž signatáři uvádějí, že úhrnem trávili ve vězení a internaci 42.763 let.

SOUČASNOST

/.../ K větším či menším administrativním zásahům proti řeholníkům dochází prakticky nepřetržitě. Opět přicházejí na řadu čistě represivní orgány a různé odstupňované metody zastrašování: návštěvy v bytech, otevřené sledování, výslechy, domovní prohlídky, procesy a vězení pro údajné maření dozoru nad církvemi.

Na počátku 80. let nybyly tyto akce dvakrát masové podoby. Poprvé v roce 1981, kdy je trestního stíhání proti dominikánskému knězi užito jako záminky k drastickým razím ve dvou charitních domech /jedna z nich obývalo 90 sester–důchodkyň, jejichž průměrný věk byl 70 let/. Při nich bylo mj. zabaveno velké množství zcela legální náboženské literatury. Zatím největším pokusem o rozbití řehole byl celostátní záťah proti františkánům v březnu 1983: desítky osob byly obviněny a vzaty do vazby, stovky byly vyslýchány. Pevný postoj řeholníků a rozhořčení, které tato akce vyvolala v naší i mezinárodní veřejnosti, nakonec přiměly represivní orgány ke změně taktiky: všichni obvinění byli bez soudu propuštěni nebo odsouzeni toliko k podmíněným trestům. Moc se však svých záměrů nevzdala, jak ukazuje případ sedmi františkánů z Liberce, proti nimž bylo stejné obvinění vzneseno v listopadu 1984 /tři byli vzati do vazby/.

Přitom je třeba konstatovat, že státní orgány při minulých ani současných perzekucích proti řeholím nikdy neuváděly

specificky právní prokázání pro různé zásluhy a omezení a také se podobný podklad vlastně nikdy nepokusily vytvořit. Společaly na výlučnost svého politického postavení a s řeholníky ani s nikým jiným se nepostýly do právnických polemik. V některých případech se však objevil odkaz na § 14 zákona č. 218/1949 Sb., o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem a vyvozovalo se z něho zrušení řeholí. Uvádě se zde, že se zrušují dosavadní předpisy, upravující právní postavení církví a náboženských společností. Vlastní ustanovení o náboženských společnostech – pod nimi se rozumějí i řehole – zákon neobsahuje.

Na právní postavení řeholí se vztahuje juristická zásada, že dovoleno je vše, co není zakázáno. Na obranu řeholí však lze uvést i pozitivní právní ustanovení. Ústava zabezpečuje všem, tedy i řeholníkům, rovnost před zákonem, právo na vzdělání, svobodu shromažďovací, nedotknutelnost osoby a obydlí, svobodu vyznání.

Po vydání zákona č. 218/1949 Sb. nevyšel žádný další předpis, který by blíž upravoval poměry řeholí. V samotném zákoně a v jeho prováděcích vyhláškách, vydávaných až do současnosti, jsou řehole zmiňovány jen okrajově. Z těchto zmínek je zřejmé, že ani sám stát je nepokládá za právně zrušené. Naproti tomu však nepovoluje mužským řeholím žádnou existenci, ženským pak toliko v naprosto omezené míře.

Tento postoj k řeholím se stát ani nepokouší právně zdůvodnit, byť i jakkoli deformované. Politické vedení otevřeně přiznává, že mužské řehole jako instituci pokládá za mocensky zlikvidované rokem 1950 a řeholníky jako jednotlivce chce pokládat za zlikvidované nejspíše tehdy, až zemřou poslední z těch, kteří do řehole vstoupili před dubnem 1950.

Ženské řehole pokládá za dožívající v tom smyslu, že ji dovoluje vést kolektivní řeholní život v charitních domech, v menších skupinkách případně i na jiném místě, ale znemožňuje jim přijímat nový dorost a počítá s jejich definitivní likvidací cestou vymřání.

Oficiálně proklamovaná formulace této politiky zní doslovně: "Celkově je proto možno konstatovat, že dosažený stupeň vývoje naší socialistické společnosti nedává předpoklady pro další rozvíjení řeholního života, který je vlastně otázkou postupného dožití dosavadní řeholní generace, protože ani mládež o tento způsob života už dnes nemá zájem" /Nová mysl č. 1/72, str. 120/.

Řehole jsou společenskou skupinou, které komunistická strana upírá právo na existenci výlučně s odvoláním se na politické, mocenské poměry. Tato politika je v rozporu dokonce i s tím, jak tuto otázku řeší ostatní socialistické státy včetně SSSR, kde všude řehole legálně existují a vyvíjejí činnost, byť v různé omezené míře.

Konkretizovanou ochranu poskytuje řeholníkům Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, vládní vyhláška č. 120/1979 Sb., především v článku 18 – svoboda smýšlení, svědomí a náboženství a svoboda projevovat své náboženství nebo víru společně s jinými. Zrušení předcházejících předpisů, upravujících právní postavení řeholí, nemá žádný vliv na platnost citovaných pozitivních předpisů.

/.../ Oficiální teze o postojí státu k řeholím zní tak, že pokud jednotlivé osoby dříve přijaté církevní závazky, související s příslušností k jednotlivým řádům a kongregacím, je to možno považovat za jejich soukromou záležitost a fakticky trpěný stav /viz Nová mysl, č. 1/1972, s. 120/.

v rodinných domech, se v nich nemohou zúčastnit bohoslužeb, ani kdyby si tam zřídili kapli, protože žádný kněz by nedostal státní souhlas ke konání bohoslužeb v takovém objektu.

Řeholnice, které byly v 50. letech vyvezeny ze Slovenska do Čech se doposud nemějí přestěhovat zpět na Slovensko. Mohly by se vrátit jen za podmínek, že by vystoupily z řehole. Jako řeholnice, v řehol-

domě /např. v roce 1971 v Trnavě/. V těchto případech Národní výbory prohlašovaly koupi domků za neplatnou, protože řeholnice i k ní potřebují státní souhlas, o který nepožádaly /jde o státní souhlas k výkonu duchovních činností, který se soukromým majetkovým aktem vůbec nespojuje/. Zároveň daly najevo, že takový souhlas by řeholnice stejně neobdržely.

Řeholnice, kterým se podařilo udržet se v těchto soukromých domech, jinde zase Národní výbory donuky zabavily a řeholnice převezly do charitních domů /např. v roce 1971 v Trnavě/. V těchto případech Národní výbory prohlašovaly koupi domků za neplatnou, protože řeholnice i k ní potřebují státní souhlas, o který nepožádaly /jde o státní souhlas k výkonu duchovních činností, který se soukromým majetkovým aktem vůbec nespojuje/. Zároveň daly najevo, že takový souhlas by řeholnice stejně neobdržely.

Řeholnice mohou vést v omezené míře společný řeholní život ve státem kontrolovaných charitních domech. Pokud se Řeholníci však nesmějí společně bydlet ani v soukromých domech či bytech, a to i když mají civilní zaměstnání, obklíčají se do civilních útah a i když mají domky či byty, které jsou jejich vlastnictvím. Pokud takto přesto žijí, vystavují se nebezpečí, že se dříve nebo později nevyhnou policejnímu a administrativnímu šikanování, které často končí i trestním stíháním.

(Přemysl I. 1197-1230; Václav I. 1230-1253; Přemysl II. 1253-1278; Václav II. 1278-1305.)

Idea Českého státu? Sotva lze ji vidět s Herderem v domnělé ušlechtilé úloze, již vykazala našemu národu Prozřetelnost u vývoji lidstva k dobru, pravdě a kráse. Spíše v metodě vnuceného boje o život, jak se udržeti ve vždy ohrožené zeměpisné poloze právě uprostřed rozpínavých žilů jiných. A jen někdy, poustává-li tento boj, i v osvětovém sdílení mezi Západem a Východem.

Staré knížetství bylo ve své podstatě zaniklo. Novým králům, oběma Přemyslům i Václavu, bylo budovati takofka znova, a z jejich poměrů lze odvoditi i novou změněnou ideu Českého království.

Třinácté století přináší těmto vztahům zásadní změnu, arci bezděky, převratem situace světové. Neboť spor císaře s papežstvím a úspěšné odstředivé snahy říšských knížat způsobily rozklad dosavadní jednoty „Království božského na zemi“.

S touto myšlenkou souvisí úzce snahy hospodářské i osvětové, aby Český stát a jeho moc královská vyrostly po této stránce co nejvíce a vyrovnaly se jiným zemím západním. Proto král otvírá Čechy i Moravu proudu kolonizačnímu, zakládaje hojně nové vesnice i městské obce, zřizuje nový způsob zemědělského intensivního těžení, zavádí pokročilý obchod i průmysl, i společenské řády, volá ke dvoru učence i umělce, zejména právníky a básníky.

Politická idea, a vlastně dosud pouze dynastická, má zde vrch nad myšlenkou vlasteneckou, ještě docela spící. Neboť právě patrnějším (tedy i jazykovým) splynutím s Říší program vládní spíše může pokročiti. A vskutku prospívá.

Vládě Přemysla I. (1197-1230) připadla úloha spíš ještě konzervativní upevnit a vnitřně povznést pokleslý význam státu.

Přemysl II. (1253-1278) přejímá z rukou otcových státotvorné jeho heslo v plném rozsahu, ano je stupňuje. Jemu náleží vrch zásluh o národohospodářské přetvoření českých zemí a to velkolepou měrou, ruch zakladatelský i těžební, zavádí usilovné lenní zřízení (saské) a získává tak mocné rozsáhlé okresy země přímo koruně. Svým zahraničním úsilím již se vymyká z mezí Říše k míře světové, k přímým stykům s poloostrovem iberským, s Francií, s Itálií.

PLA: Tri etapy cenových změn

Varšava: Na základě rozhodnutí rady ministrů PLA se v letošním roce ve třech etapách zvýší maloobchodní ceny potravin a poplatky za elektřinu, plyn a plyn. Rozhodnutí vlády o zvýšení cen vyplývá z letošního národohospodářského plánu, jehož hlavním cílem je zlepšit hospodářskou a zejména tržní rovnováhu v Polsku. Dnem 4. března se zvyšují maloobchodní ceny mouky a moučných výrobků, některých mléčných výrobků, rýže, cukru, oleje, rostlinného oleje, kávy, masných výrobků a tuků. V souvislosti s postupným zvyšováním cen se v Polsku dnem 1. března zvyšují důchody a dnem 1. května rodinné přídatky a některé další sociální dávky.

ZPRÁVA O PŘETVŮRĚNÍ PODVODU!!



Kernenergie kommt Frankfurt. Der Anteil der Kernenergie an der gesamten Stromerzeugung in der Bundesrepublik liegt bei 23 Prozent. Vor 10 Jahren waren es erst 4 Prozent. Am gesamten Energieverbrauch, also einschließlich Öl, Kohle und Gas, ist die Kernenergie mit 7,9 Prozent beteiligt.

GERALDINA FERRAROVÁ, která v loňských prezidentských volbách v USA kandidovala po boku Waltera Mondala na funkci viceprezidentky, se objevila v americké telenovellě v nové roli — jako „hojda“ reklamní firmy Pepsi-cola. Známej americký koncern vyrobující nealkoholické nápoje vyplatil Ferrarově za půlminutový reklamní šot půl milionu dolarů, o dalších 250 000 dolarů se sňatě podělily její dvě dcery, které v soulu usrkávají novou dietní verzi Pepsi-colu.

Za čajem do Jilské ulice

První pražská čajovna • Nabídka, otázky, odpovědi

V Jilské ulici stojí nedaleko Staroměstského náměstí renovovaný dům označený číslicí sedm; vstoupíte-li do jeho průjezdu a prodávateři prvními dvěma vlevo, ocitnete se v Modré čajovně. Jsou ji necelé dva měsíce a s největší pravděpodobností je první pražskou (a zřejmě i českou) čajovnou vůbec.

4 „TEA S RUHAJZLÍKEM?“

Část pokladu vrácena

Budapešť: Rakousko včera vrátilo Maďarsku část historicky mimořádně cenného pokladu rodiny Eszterházy. Poklad, který tvoří celkem 47 zlatých předmětů, byl odcizen ze sbírek Maďarského národního muzea v dubnu roku 1946 a ilegálně dopraven do Rakouska. Přestože maďarská vláda opakem požádala Vídeň o jeho navrácení, trvalo 36 let, než se část pokladu dostala zpět do Budapešti. Mezi navrácenými předměty jsou mj. také řetěz Řádu zlatého rouna a řádový znak stav. železné koruny, které mají z hlediska maďarských dějin mimořádný význam.

749 Y JNE SE O TOH NEBOČETU...

Nápojový a jídelní lístek nabízí osm druhů černých čajů, jeden čaj zelený a jeden ovoněný (jasminový), tři čaje bylinkové (šípkový, lipový, bezinkový), několik druhů kávy, alkoholické i nealkoholické nápoje, a také studená jídla (šunka, poličan apod.). Zatím, pravděpodobně do dubna, sem můžete zavítat jen odpoledne, od 12 do 20 hodin, a to pouze v pracovní dny; od dubna by mělo být otevřeno od 10 do 22 hodin — včetně sobot a nedělí. Patrně v průběhu stejného měsíce začnou v druhém křídle domu prodávat zmrzlino. Po dokončení adaptace přidružených prostor na druhé straně ulice se dále lákadlem stanou dovezené „hrací“ automaty nebezpečného typu.

Není to — na čajovnu — trochu široký sortiment? — napadne asi nejednoho činitele čaje. Ale ať se nám to líbí nebo ne, každá čajovna je zároveň ekonomickou jednotkou — a ta pražská, byť zařazená do II. cenové skupiny s 20% přírůstkem, by si na sebe jenom čajem prostě „nevýdělna“ [nejdražší stojí 3,20 Kčs]. X)

V Modré čajovně nás napadne otázka víc. Třeba — proč se zde smí kouřit, když kouř se s čajem dost dobře nesnáší. Podobné otázky by však měly plně opodstatněny jen v případě, že by se v Modré čajovně podával pouze a výhradně čaj. Některé prvky interiéru ve mně vyvolaly rozpaky (pravý japonský bambus přímo pod pravým českým japonským gottickým obloukem; preparovaná želva tamtéž). Ale milérád přiznám, že zařizování čajovny musí být pro každého středoevropského architekta tvrdým ořískem.

Každý čajomil by rozhodně uvítal pozdější rozšíření nabídky čajů — vždyť zatím se skládá z druhů, které při větší nebo menší shůnce dostanete v maloobchodní síti. Chválu si čajovna zaslouží za zařazení bylinkových čajů.

Podnik disponuje šestadvaceti místy a zatím — po dobu svého „záběhu“, tj. do dubna — sází spíše na rezervování. Podle slov vedoucího, jana Vojáčka, stačí zavolat den dopředu (pražské tel. číslo 26 72 97). Přestože nemíním zpochybňovat důvody, které čajovnu k systematické rezervaci přivedly, připomínám se, aby v budoucnu místa pro neohlášené návštěvníky převalila.

To nelžežít, servis, v němž je čaj podáván, jsem si schoval na závěr. Konvíčky, šálky i cuketky vznikly na objednávku Modré čajovny. Pro jejich tvar i povrchovou úpravu mám jediné slovo: kouzelné!

Die unmögliche Unterwäsche

Quer durch die Parteien waren sie sich einig: „Die Unterwäsche hat einen zum Teil unmöglichen Zuschnitt.“ Fünf weibliche Bundestagsabgeordnete von CDU, SPD und FDP, die Mitte Februar einen zweitägigen Truppenbesuch bei Heer, Luftwaffe und Marine unternommen und die Bekleidung der Truppe untersucht hatten, kritisierten freilich nicht nur das höchst konservative „Darunter“. Sie stellten eine lange, 15 Punkte umfassende Mängelliste auf und adressierten sie an Bundesverteidigungsminister Manfred Wörner.

„Die Turnschuhe sind unmöglich“, heißt es in dem Brief, und: „Die Stiefel sind immer noch nicht in Ordnung.“ Eigentlich übten die sachverständigen Damen an fast allem Kritik, was Schütze, Flieger und Matrose auf dem Leib tragen müssen. Lieselotte Berger (CDU), Ursula Seiler-Albring (FDP) und die drei SPD-Abgeordneten Heide Simonis, Ruth Zutt und Brigitte Traupe stellten mit Kennerblick fest, daß die Stiefeleinlagen für die Wintermonate nicht ausreichen und auch die Parkas länger geschnitten sein müßten.

PRÍŠTĚ BUDOU POSLANKYNĚ PŘEZKUSOVAT SEXUÁLNÍ PŘÍPRAVENOST PŘED NEPRÍTELEM! TO BYCH CHTĚL ZAŽÍT →

„Bei keiner Teilstreitkraft waren die Handschuhe in Ordnung“, monierten sie. Kurz heißt es in dem Brief: „Zelte und Schlafsäcke des Heeres sind nicht in Ordnung.“ Und noch einmal spricht aus den Formulierungen der fünf Abgeordneten der weibliche Abscheu vor allzuviel Plumpheit der Soldatenkleidung: „Es ist überhaupt nicht einzusehen, daß die sonst so leistungsfähige deutsche Textil- und Bekleidungsindustrie für die Soldaten so ungeschickte Zuschnitte liefert.“

„Besonders ärgerlich ist es, wenn genügend Bekleidung vorhanden ist, diese aber nicht genutzt wird“, schimpfen die Abgeordneten und fahren fort: „Die Anforderungen an bestimmte Bekleidungsstücke werden auf einem zum Teil nicht nachvollziehbaren Dienstweg von der Truppe zum Ministerium und umgekehrt zu hoch angesetzt.“ Der Poncho in der Truppe dient den Damen als Paradebeispiel: Er sollte zunächst nur als Regenschutz benutzt werden. Am Ende des unerforschlichen Dienstweges muß der Poncho jetzt gleich vier Funktionen erfüllen – unter anderem als Hilfszelt und Trage.

Dny kultury ČSSR v SSSR

mö BONN, 28. Februar. Die Träger höchster Kriegsauszeichnungen des Ersten Weltkrieges können damit rechnen, daß ihr monatlicher „Ehrensold“ in Kürze auf 50 Mark verdoppelt wird. In den Genuß dieser vom Freistaat Bayern beantragten Aufbesserung kommen aber weniger als 100 noch überlebende Soldaten des Krieges von 1914-1918. Sie sind zu meist 90 Jahre alt und älter. „Ehrensold“ wird zudem nur in den Ländern Baden-Württemberg, Bayern und Berlin gezahlt. Den Antrag, dem der Bundesrat am heutigen Freitag voraussichtlich zustimmen wird, begründete Bayern mit der Feststellung, 25 Mark seien „bei den heutigen Lebensverhältnissen“ nicht mehr als „angemessener Ehrenerweis“ anzusehen. Mit der Verdoppelung könne auch dazu beigetragen werden, „daß Werte wie Tapferkeit, Mut, Opferbereitschaft und Einsatzfreude“ wieder einen höheren Rang erhalten. Obwohl die jährlichen Mehrkosten unter 30 000 DM liegen, versucht Bayern den Bundesfinanzminister mit dem Zusatzargument zu gewinnen, die Mehrkosten würden „durch Ableben der Träger der Tapferkeitsauszeichnungen von Jahr zu Jahr geringer“.



MARATON. „Pi... se mně ty... ten maratón opravdu běžel? Viděl už jsi závezek splnit? Já se ale cítil dobře. Na trati však začala únava narůstat. Běžel jsem v čele se Švédem Janssonem, přišel takový malý, táhlý kopeček, vybíhau nahoru – Švéd nikde! Ted přijde řada na mne... Hnal jsem to úprkem, abych si udělal náskok, než... jenže – vydržel jsem to až na stadion. Lidé povstali, fanfary troubily, všechno jávalo. Já se smál, abych nezakopl a neudělal si ostudu. Až v cíli jsem se usmál.“

„Maratónem hry končily. V knize se otočil list... Člověk moc nejasně nad tím, co bylo – když ví, že to už nikdy nebude. Byl jsem však rád, že jsem obstál. Byl jsem dokázal ze sebe vydat vše, způsobit toliko lidem radost. Já jsem vždycky rád lidem dával!“

Ve svém přirozeném horském prostředí byl u nás málem vyhuben hadi čosnek. Flotobila kvetoucí a 80 cm vysoké říhlá rostlina opředená čarovačními a bylinkářskými legendami. V některých nepřístupných místech, zejména ve výškách nad 1000 m n. m., se nacházela u jenom místu v K-konářích, Jasaníkách a ve slovanských Karpatech.

Literatura s ekologickým obsahem se datuje od doby řeckého filozofa Aristotela ze Stagairy (345–322 př. n. l.), avšak zakladatelem ekologie je britský vědec Ch. R. Darwin (1809–1882), který ve svém díle „Často přírodovědecko-kolem světa lodi Beagle“ shrámskl do r. 1839 nešťastná ekologická pozorování. Termín „ekologie“ definoval a vysvětlil r. 1866 německý badatel E. Haeckel (1834–1919)...

„ZATÍMCO BOLŠEVICI VŠECKY POŠRALI...!“

JAK SLY ROKY

Vyhrát na olympijských hrách běhy na 5 a 10 km a maratón, to se v celé historii podařilo jen jednomu jedinému člověku: v roce 1952 v Helsinkách Emilu Zátopekovi. Po něm měl k podobnému úspěchu nejbliže Fin Lasse Virén, v maratónu však neuspěl.

„Slíbil jsem, že vybojuju zlato,“ vypráví Emil po třiceti letech. „Vedoucím se to nelíbilo, zase jen tak slabý výsledek? Chceš znova prohrát s Reiffem? No dobrá... zavázal jsem se tedy, že zlato budu dvě, ale – pro jistotu – jsem se přihlásil i na maratón, byl poslední den, třeba budu moct ještě situaci zachránit. A začal jsem se učit běhat pomalu, abych těch čtyřicet dva kilometrů vůbec vydržel.“

DESET KILOMETRŮ: „Tehdy se dost nosila děta ke světovým rekordmanům a olympijským vítězům. V závodě stačilo, aby startér oznámil mé jméno – a hned mne pouštěli do první řady a k mantinelu. Ujal jsem se vedení a všichni se za mnou uctivě zapadli. V novinách nás potom kreslili jako vlak se suplet lokomotivou. Po každém tráhuu tři, čtyři vagónky odpadly, až zbyl jen Mimoun. Byl to dobrý kamarád – před závodem, i po něm. V závodě samotném však kamarád-nekama-

rád, člověk mohl být dravec. V desátém kilometru jsem utekl i jemu.“ PET KILOMETRŮ: „V rozběhách byli velice dobří Chataway, Schade, Mimoun i Anufrijev. A také Reiff. Nikomu nebylo do tečí. Když jsem jel na start finále této národní finské disciplíny, byly miče ucpané – a zachránil mě asi jen duchapří-

1952 Nepřekonatelný rekord

tomnost řidiče, který se vyklonil a volal: Vezu Zátopka! Myslím, že vyhraje Schade – říkám mu: První dva kilometry vůbec nechod do vedení šetři síly. Ze prý má vlastní plán. Sotva vystřelili, všichni vytilili, byl jsem předposlední – skoro jsem tomu poslednímu děkoval. A v druhém kole si to Schade šnéroval do čela. Nezdálo se mi fér, aby se trápil sám, a tak jsem ho doběhl a nabídl, že mu pomůžu. Lidé bouřili. Herbert to vydržel tak dvě stě metrů, pak se znova opal kapedu.

nezůstane nic! Bylo mi však už třicet, ostřílený běžec – po dalších sto metrech jsem viděl, že sotva pletou nohama, že jsou zrali. Přeletěl jsem kolem nich, trochu jsme se s Mimounem postrkali. Chataway upadl – byl prý už tak vysílený, že m. em ztrácel vědomí. V cílové rovině jsem to hnal naplno – a slávil! Má žena Dana srovna nastupovala k soutěži oštěpátek: Prima – ukáž medaili! Prvním hodem vytvořil nový olympijský rekord a měl také zlato.“

Tirana gíbt Hinrichtung zu

BELGRAD, 3. März (AFP). Die albanische Regierung hat zum erstenmal zugegeben, daß der ehemalige albanische Regierungschef Mehmet Shehu im Dezember 1981 hingerichtet worden ist, wie die jugoslawische Nachrichtenagentur Tanjug meldete. Er habe sich in die albanische Führung als „amerikanischer, sowjetischer und jugoslawischer Agent“ eingeschlichen.

Aufgespießt

„Umweltschutz in die Verfassung? Da kriegt der Verfassungsschutz ja endlich was Sinnvolles zu tun.“

Matthias Hoppe, Pressesprecher der Grünen in Nordrhein-Westfalen

Michèle Morgan, französische Filmschauspielerin, wird am Freitag 65 Jahre alt. Sie wurde am 29. Februar 1920 als Simone Roussel in Neuilly geboren. Sie war 1938 durch Marcel Carnés Film „Hafen im Nebel“ mit einem Schlag berühmt geworden. dpa

Sowjetunion baut neue Pipeline

Die Sowjetunion will 1986 mit dem Bau einer neuen 4605 Kilometer langen Erdgasleitung beginnen, die die Länder des Rates für Gegenseitige Wirtschaftshilfe (RGW) versorgen soll. Die Pipeline wird von Jamburg in Nord-Sibirien bis zur Westgrenze der UdSSR verlegt.

Alkohol-Milliarden

Bonn. Unser Alkoholdurst brachte dem Staat 1984 gut 4,2 Milliarden Mark an Branntweinsteuer ein.

Stornová olympiáda v Řecku měla svůj organizační a hlavní právní ústředí. U této občinnosti olivské přehledu borci rozhodli, že budou přistoupit k nezávislému dodržování pravidla zá-

Olešnická soutěž se uskutečnila ve francouzském městě Tréport. Slovo „neofunkční“ (mlatit) bylo přesto v soutěži se zápasem 13 minut a 10 sekund. Vítězem se stal 45letý chovec pracující v továrně na sklo. Vítězství získal Gerard Pic.

Bílá se dělá prozrazuje přirodu. Nápadně vibruje sál, komutový kout se třepí k zemi, objevují se krevky kolem Měsíce, vlnitý kout je nízký a země, doškový vlnitý kout. Tyby vyskakuji nad hladinou vod, křepelky se v poli houfují po ránu předvádějí. Aby velké koncert sčítání aj.

Škodovky vyjíždějí z Mladé Boleslavi

Náš automobilka vyrobí letos více než 175 tisíc vozů

Jezdí jich po silnicích stále více a jsou stále oblíbenější. Pro spolehlivost, odolnost vůči korozi, pro pěkný tvar a bezpečnost karoserie a také již pro své vnitřní vybavení. Osobní vozy Š 105 a Š 120 mají dnes pověst velmi solidního automobilu, a proto je po nich poptávka — doma i v zahraničí. O toto dobré jméno se svou prací zasloužil dvacetitisícový kolektiv mladoboleslavské automobilky se všemi svými pobočnými závody. Moderní haly automobilky se rozprostírají na ploše 800 tisíc m², a to po obou stranách 1,5 km dlouhé centrální komunikace.

Antikoroze — přednost škodovek

Mezi motoristy, jak je dobře známo, funguje snad nejlépe výměna informací. A tak se velmi brzo rozneslo — a to nejen u nás — že nové škodovky vydrží víc než třeba renault či jiné značky. Zkušenost majitelů potvrzuje, že jsou to zprávy naprosto opodstatněné. Požádali jsme proto odborníka, aby nám to trochu více objasnil. Ing. Petr Miřáček, vedoucí technickoorganizačního rozvoje automobilové výroby, nám k tomu říká: „V některých automobilkách trochu zapominají na faktor technologičnosti karoserie, neboli na to, jak je stavěná. Naproti tomu u našich nových škodovek vznikla karoserie, která už svým způsobem stavby je proti korozi odolnější. Ukázalo se to i v tom, že jsme schopni udržet sílu barvy i v těch místech, která jsou cloněná. Čili škodovka má v tomto směru víc než ostatní firmy.“

K tomu pak ještě přistupuje pečlivý způsob protikorozivního ošetření karoserie a spodku vozu. Ale na to se musíme podívat do samotných karosářských provozů, které byly pro výrobu řady Š 105/120 modernizovány. Vybudována a zařízena byla nová svařovna, lakovna základu, rozšířena byla montáž karoserie a vozu, a po náběhu výroby byla uvedena do provozu i nová lakovna. Hlavní linky svařoven dodaly význačné světové firmy.

Zlepšení korozní odolnosti karoserie byla věnována velká pozornost už v technickém a technologickém vývoji. V samotné výrobě má pak svůj podíl na úspěchu celá lakovna základu, jež má dvoulinkové uspořádání. To umožnilo prodloužení doby nejdůležitějších operací a tím i jejich zkvalitnění. Nejvýznamnějším zdokonalením je však zavedení technologie ponoru karoserie. Celá spodní část je ponořována pod úhlem 30 stupňů do van, čímž dochází k intenzivnímu proplachování i vnitřních partií včetně dutin a profilů. Dostřikována je pouze partie střechy, která není tak korozi ohrožována.

Vlastní technologie je osmistupňová. Nejdříve se karoserie alkalicky odmašťuje ponorem, dále postřikem. Potom je ponořována do roztoku zinečného fosfátu, který vytváří tenký, rovnoměrný krystalický povlak. Ten zvyšuje odolnost a tvoří dobrou kotvící vrstvu pro základ nejen na povrchu, ale i v dutinách. Pak následuje trojí oplach, přesnější řecheno ponor, postřik a opláchnutí demineralizovanou vodou. Kromě toho je fosfatová vrstva sušena při teplotě 140 °C. Bylo také zavedeno elektroforétní lakování celé karoserie nejmodernějším způsobem ICI s oddělným katódovým prostorem.

Spodek chrání plastizoly

Ale to není všechno. Účinně byla ještě zlepšena ochrana spodku vozu. Zde byly místo lidí — pro namáhavou a obtížnou práci — instalovány automaty a roboty. Karoserie je chráněna moderními hmotami na bázi PVC — tzv. plastizoly, které tvoří souvislý, pevný, pružný a korozně i chemicky odolný povlak. Je rozhodně zajímavé podívat se jak se to v AZNP dělá. Spodní rovné části podlahy vozu zde stříkají automaty s přímočarým vratným pohybem. Jiné, tvarově složitější partie podběhů, se ošetřují stříkacími roboty typu „Trallfa“. Zkušený pracovník nejprve nastříká robotem příslušnou partii na spodku karoserie, robot si celý úkon uloží do paměti a dále jej aplikuje již samostatně. Plastizolů PVC se ještě používá na těsnění spár karoserie. Nakonec jsou tyto materiály vytvrzovány při teplotě 170—180 °C.

Takové je tedy tajemství alchymie, zvyšující antikorozivní odolnost současných škodovek a vydatně přispívající k dalšímu zvýšení užité hodnoty vozu. A víte, co tomu říká samotní škodováci? Že dnešní karoserie Š 105/120 vydrží dvakrát tak dlouho jak dřívější stovka.

Pro uspokojení poptávky

Poptávka po vozech Š 105/120 a také po nových stotřicítkách s pětistupňovou převodovkou stále vzrůstá. Proto byly letos také zvýšeny úkoly plánu, který stanoví v celém podniku zhotovit 175 871 vozů. Je to téměř o tři tisíce aut více než loni a podílet se na tom bude jak základní závod v Mladé Boleslavi, tak pobočné závody ve Vrchlabí i v Kvasínách, kde vyrábějí Š 120 LS, GLS, Š 120 Garde (Rapid) a nyní i stotřicítky. Svůj díl navíc přinesou i v libereckém závodě, kde zhotovují kování, zámky a náhradní díly a rovněž v provozu Bělá pod Bezdězem, kde zase vyrábějí výlisky a elektroinstalace. Více prodaných vozů znamená přirozeně i více práce pro závod Opravy, který má celou síť značkových opraven vozů Škoda, v nichž jsou prováděny záruční prohlídky a opravy nových vozů i běžné a celkové opravy škodovek.

Škodováci se tedy letos musí pořádně otáčet, aby uspokojili zájem domácích spotřebitelů i exportu o jejich auta. Hlad trhu po značce s okřídleným šípem je samozřejmě těší, poněvadž svědčí o tom, že vyrábějí dobře a rozhodně ne pro sklad, což o sobě řada jiných našich výrobců zatím ještě říci nemůže.

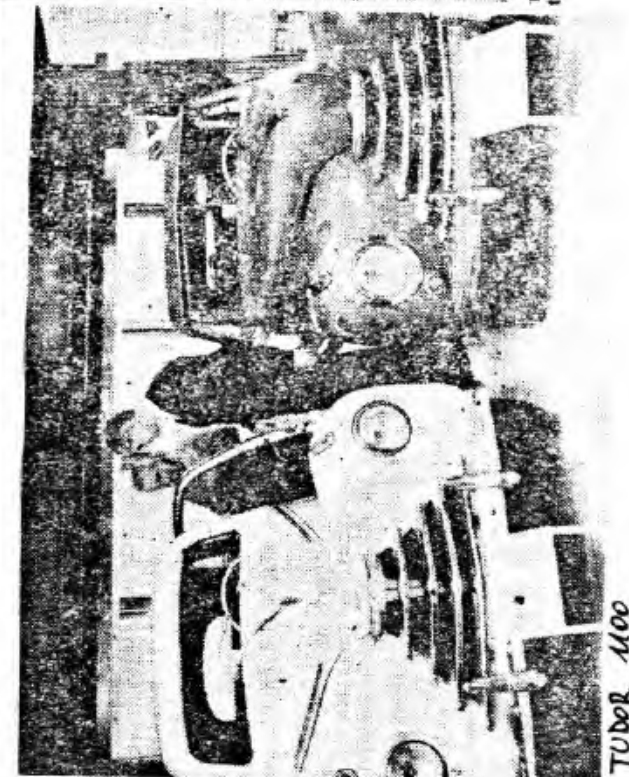
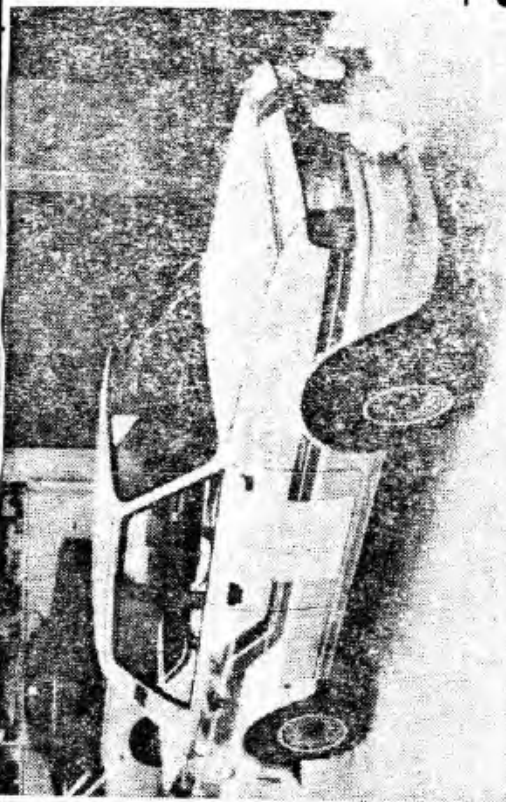
Podnik městu — město podniku

Mladá Boleslav je nesporně kolébkou sériové výroby našich osobních automobilů, která zde právě letos bude slavit své osmdesáté výročí.

Ano, právě před 80 lety — v roce 1905 — zde byla zahájena sériová produkce prvního mladoboleslavského osobního automobilu „Vituretty A“, který měl zcela původní konstrukci s mnohými originalitami.

Dnes má město již 46 tisíc obyvatel, z nichž téměř každý pátý pracuje v AZNP.

A tak se dá říci, že město roste s podnikem stejně tak jako podnik s městem. Do této úspěšné bilance patří především fakt, že od osvobození v roce 1945 vyjelo z továren mladoboleslavského automobilového podniku do světa celkem 3 milióny 400 tisíc osobních škodovek.



POPTÁVKY ZVÝŠENÍ KECANÍ...

● Teure Rechnung

Köln. Insgesamt mussten wir im vergangenen Jahr 41,5 Milliarden Mark für importiertes Rohöl zahlen. Das sind 3,8 Milliarden Mark mehr als 1983.

● Löhne und Preise
Paris. In Frankreich blieben die Lohnerhöhungen des letzten Jahres um 0,6 Prozent hinter der Inflation zurück.

to je moderní tvář Mladé Boleslavi, město prostého výroby automobilů, to nejen standardních, ale i např. tohoto nejnovějšího soutěžního vozu

Schon über zehn „Mann-Jahre“ im Weltraum

In diesem Monat soll die hundertste Raumfahrt-Mission mit Menschen an Bord starten / Eine Bilanz

Der nächste bemannte Raumflug, der erste des Jahres 1985, wird zugleich der 100. Flug von Menschen in Umlaufbahnen um Erde und Mond sein. Für diese Jubiläumsmission kommen zwei Anwärter in Frage: Entweder wird es der amerikanische Raumpendler Discovery mit dem für 23. Januar geplanten Start von fünf Astronauten sein, oder noch vorher das Raumschiff Sojus-T-13 mit sowjetischen Kosmonauten als neuer Besatzung für die Orbitalstation Saljut-7.

Von den bisherigen 99 Orbitalflügen von Menschen um die Erde und zum Mond haben die USA 43 und die UdSSR 56 ausgeführt. An Bord amerikanischer Raumschiffe flogen bisher 129 Passagiere und 115 in sowjetischen, insgesamt also 244 Insassen. Die Vereinigten Staaten starteten 84 Astronauten, die Sowjetunion 58 Kosmonauten. Viele aus beiden Ländern waren zweimal und öfter im All: Young (USA) sechsmal, Dschanibekow (UdSSR) viermal mit den meisten Starts in West und Ost. Die meiste Zeit im Weltraum verbrachte Saljut-7-Flugleiter Rjumin mit einem Jahr bei zwei halbjährigen Flügen.

Insgesamt weilten Menschen aus 15 Staaten im Erdorbit, elf Ausländer in Sojus-Salut (darunter ein Deutscher aus der DDR) und zwei im Shuttle (darunter ein Deutscher aus der Bundesrepublik). Frauen beteiligten sich bisher achtmal an Weltraumreisen, im Shuttle fünfmal, in Wostok, Sojus und Saljut dreimal. Amazonen mit je zwei Raumflügen sind Swetlana Sawizkaja und Sally Ride. Für die Zukunft planen sowohl die Vereinigten Staaten als auch die Sowjetunion Frauen öfter als bisher in Erdumlaufbahnen zu entsenden. Erste Raumfliegerin war 1963 Walentina Tereschkowa, erster dunkelhäutiger Kosmonaut 1980 der Kubaner Tamayo-Mendez.

Besonders interessant, vor allem für die Raumfahrt-Medizin, ist die schon jetzt imposante Zeitspanne des Aufenthaltes aller Raumfahrer außerhalb der Erdatmosphäre. Addiert man sämtliche Stunden, die Menschen bis heute im Weltraum verbracht haben, so kommt man auf insgesamt 13 Jahre und neun Monate. Den weitaus größten Anteil daran, und zwar 73 Prozent, haben sowjetische Kosmonauten, pro Person und Flugdauer waren sie zusammen bisher mehr als zehn Jahre lang schwerelos. Sämtliche US-Astronauten dagegen bisher drei Jahre und acht Monate.

Die Ursache für diesen erstaunlich großen Unterschied liegt in der Grundkonzeption der UdSSR von Langzeitflügen bis hin zu anderen Planeten, während die NASA alle ihre bisherigen bemannten Raumflugaufgaben durch relativ kurzzeitige Flüge bewältigen konnte. Für Forschungsexpeditionen von Menschen zu anderen Planeten sind jedoch wegen der riesigen Entfernungen Langzeitflüge der einzige Ausweg. Kein Wunder also, daß sowjetische Kosmonauten seit 1971 an Bord der Orbitalkomplexe aus Saljut, Sojus, Progress und Modulny insgesamt 3559 Tage im All waren, amerikanische Astronauten in Apollo und Skylab von 1968 bis 1975 vergleichsweise aber lediglich 854 Tage.

Der Beginn bemannter Orbitalflüge brachte natürlich auch die kürzesten Flugzeiten im Raum (1961 Gagarin 108 Minuten, 1962 Glenn fünf Stunden). Von Anfang an forcierten die beiden führenden All-Mächte verschiedene Wege

auch im Kosmos: Die USA das Projekt zur ersten Landung von Menschen auf dem Mond, das 1969 mit dem 19. bemannten Orbitalflug der NASA Wirklichkeit wurde, die Sowjetunion die Inbetriebnahme der ersten Raumstation mit Menschen an Bord, die 1971 durch den 18. bemannten Raumflug der UdSSR entstand.

Besondere Höhepunkte aller Missionen waren die neun Exkursionen von 27 US-Astronauten zum Mond 1968 bis 1972 mit Apollo bei einer Gesamtflugzeit von 250 Tagen (Rechnungsart wieder Mann mal Flugdauer). Bei diesen bisher am weitesten von der Erde weggeführten Reisen von Menschen weilten bei sechs Expeditionen auf der Mondoberfläche insgesamt 12 US-Astronauten erstmalig in einer anderen Welt. Die ersten Menschen am Mond waren Armstrong und Aldrin.

Außerhalb der Raumschiffe waren bislang 64mal Astronauten und 29mal Kosmonauten. Insgesamt sind Menschen also bereits 93mal in Raumanzügen im freien All tätig gewesen. Die Dauer aller Außenbordinnen beträgt (Mann je Ausstieg) über zwei Wochen, hier führen die USA mit zwölf Tagen klar vor der UdSSR mit 3,4 Tagen. Auf beiden Seiten stieg voriges Jahr mit Sawizkaja und Sullivan erstmalig je eine Frau ins All aus.

Auf der Mondoberfläche haben Menschen insgesamt 25 Tage zugebracht, davon 5,4 Tage in Raumanzügen außerhalb der Landefähren (Rechnungsart dieser beiden markanten Ereignisse wieder Mann mal Stunden). Die längste Zeit auf dem Mond verbrachten die Amerikaner Cernan und Schmitt mit je drei Tagen. Auch bei den Außenbordinnenarbeiten im Erdorbit haben die USA mit rund sieben Tagen Dauer einen Vorsprung. Den längsten Aufenthalt außerhalb der Raumschiffe erzielten allerdings voriges Jahr bei sechs Ausstiegen die Rekordkosmonauten Kislum und Solowjow mit insgesamt je 23 Stunden.

Von den bisherigen 5014 Tagen oder 120 336 Mann-Stunden im All entfallen auf die Raumpaziergänge nur 0,3 Prozent: 99,7 Prozent der Flugzeit waren die 236 Männer und acht Frauen innerhalb ihrer kosmischen Wohn- und Arbeitsstätten. Das wird in Zukunft wohl nicht viel anders sein.

Das am längsten funktionstüchtig gewesene, von Experten auf der Erde und Raumflugbesatzungen am meisten wieder verwendete aller bisherigen bemannten Raumschiffe war die Station Saljut-6. Während ihrer Rekordlebensdauer von fünf Jahren diente sie nacheinander 16 Besatzungen bzw. 33 Kosmonauten vorübergehend als „Heimat“. Die am häufigsten verwendeten Einzelraumschiffe der NASA sind im Vergleich dazu die Columbia und Challenger mit Flügen von bisher je sechs Besatzungen aus 18 bzw. 31 Passagieren bei einer Gesamteininsatzdauer im All von jeweils total fünf Wochen. Die Discovery war bisher mit elf Insassen insgesamt zwei Wochen im Einsatz bei einer zweimaligen Wiederverwendung.

Aufschlußreich ist ferner die Anzahl aller Rendezvous- und Kopplungsmanöver der Supermächte im Rahmen ihrer bemannten Raumflugunternehmen. Die USA absolvierten bei Gemini, Apollo,

Skylab und Shuttle 21 Rendezvous- bzw. 24 Kopplungsmanöver. Die UdSSR führte mit Wostok, Sojus, Saljut, Progress und Modulny 69 Rendezvous bzw. 84 Kopplungen aus. Raumschiff-Kopplungen sind auch eine wichtige Voraussetzung für den künftigen Aufbau und Betrieb großer ständig bewohnter Raumstationen im Erdorbit, deren Errichtung die Sowjetunion für die nächsten Jahre vorhat und die USA voraussichtlich bis zum Jahre 1995 ebenfalls aus großen Modulen bauen werden.



die Versenkung der „Wilhelm Gustloff“ mit 8000 Menschen an Bord



Die letzte Fahrt der „Wilhelm Gustloff“ dauerte nur Stunden. Von Gdingen, das Hitler Götterhaken taufen ließ, lief sie aus. Vor der ostpreussischen Küste sank das Schiff.

Nemmersdorf – ein kleiner Ort nahe der alten Grenze zwischen Ostpreußen und Polen. Ein Dorf, das in die Geschichte eingegangen ist und dessen Name doch kaum jemand kennt. Nemmersdorf hatte das Unglück, Ende 1944 als erste deutsche Ortschaft in die Hände der sowjetischen Truppen zu fallen.

Viele Jahre später haben die Engländer Ch. Tobson, J. Müller und R. Payne in ihrem Buch „Die Versenkung der „Wilhelm Gustloff“ (Paul Zsolnay-Verlag, Wien-Hamburg) geschildert, was damals im äußersten nordöstlichen Zipfel des zusammenbrechenden Deutschen Reiches geschah: Fünf

Tag nach der Besetzung von Nemmersdorf warf die Wehrmacht die Russen wieder hinaus. Als die deutschen Soldaten den Ort erreichten, fanden sie kaum noch einen Bewohner am Leben. Frauen waren an Scheunentoren und Feldwagen angehängelt, Panzer hatten jene zermalmt, die zu fliehen versuchten, erschossene Kinder lagen umher.

Man muß die Tragödie von Nemmersdorf kennen – und es hat später noch viele Nemmersdorfs gegeben – um zu verstehen, wie es zum Drama der Achttausend auf der „Wilhelm Gustloff“ kommen konnte. Die englischen Buchautoren: Die nationalsozialistische Propaganda schlachtete die Greuel aus. Ganz Ostpreußen geriet in Panik. Hunderttausende verließen ihre Häuser und die Felder, die ihre Familien seit Generationen bestellt hatten. Für sie alle gab es nur noch einen Fluchtweg: die Ostsee. Denn die Landverbindungen waren durch russische Vorstöße unterbrochen.

Am Kai der Danziger Vorstadt Gotenhafen, dem einstigen Gdingen, lag die 25 484 Tonnen große „Wilhelm Gustloff“, 1937 für Kreuzfahrten gebaut. Nur zwei kurze Jahre war das Traumschiff in fremden Gewässern unterwegs gewesen. Als Hitler 1939 den Einfall in Polen befahl, wurde die „Gustloff“ (sie wurde so nach dem von einem Antifaschisten erschossenen NS-Gauleiter der Schweiz genannt) als Unterkunft für Marinesoldaten in Gotenhafen vertäut.

Das 208 Meter lange weiße Schiff ist Anfang 1945 die letzte Hoffnung vieler tausend im Kessel eingeschlossener Flüchtlinge. Rostock, Kiel, Kopenhagen – Ostseehäfen, die Mütter mit ihren Kindern zu erreichen hoffen. Häfen, die nicht von den Russen, sondern von britischen Truppen besetzt werden.

„Es müssen 60 000 Menschen im Hafen gewesen sein, und sobald wir die Gangway herunterließen, stürmten die Leute vor und drängten sich auf das Schiff“, erinnerte sich Walter Knust, Zweiter Ingenieur der „Wilhelm Gustloff“.

Die Kriegsmarine hatte Ausweise für diejenigen drucken lassen, die einen Platz an Bord des Schiffes bekommen sollten, doch es half wenig. Knust: „In dem Durcheinander wurden viele Kinder von ihren Eltern getrennt.“

In den Morgenstunden des 29. Januar traf ein Lazarettzug in Gotenhafen ein. Viele Soldaten waren so entsetzlich verwundet, daß sie eine Seereise kaum überleben konnten. An Bord genommen wurden auch 373 Marinehelferinnen – Mädchen zwischen 17 und 20, die

man vor der ankündenden Roten Armee retten wollte.

Am Mittag des 30. Januar 1945 zogen Matrosen die Leinen los, die „Wilhelm Gustloff“ sollte in See stechen. Sie kam nicht weit: Kurz darauf stoppte das Schiff, denn viele kleine Boote, beladen mit Frauen und Kindern, kamen unter den Bug und längsseits. Aus den überfüllten Booten ertönten herzzerreißende Schreie: „Nehmt uns mit! Rettet unsere Kinder!“ Niemand konnte ihnen widerstehen.

Man vermutet, daß 8000 Menschen an Bord waren, als das Schiff endlich die freie See erreichte. Die Fahrt war kurz, sie endete nach wenigen Seemeilen, auf der Höhe von Stolpmünde, das heute Ustka heißt.

„23.08 Uhr. Drei Torpedosalven in die linke Bordseite. 23.09 Uhr: Der Ozeandampfer beginnt zu sinken. 23.10 Uhr: Die linke Bordseite und Teile des Oberbaus unter Wasser.“ Die Eintragungen im Bordbuch des sowjetischen U-Bootes S 13 enthalten nur nüchterne Feststellungen und kein Wort darüber, daß es in dieser Minute zur größten Schiffskatastrophe aller Zeiten kam.

Alexander Marinesko, Kommandant von S 13, hatte den Befehl für die Versenkung gegeben. Eine militärische Meisterleistung war es nicht, denn der einstige Musikdampfer stampfte unbewacht und hell erleuchtet durch die Ostsee.

Eigentlich hatte Marinesko vier Torpedos abfeuern wollen. Der „für das Mutterland“, der „für das sowjetische Volk“ und der „für Leningrad“ trafen, doch das Geschoß „für Stalin“ blieb im Rohr hängen.

An Bord der „Gustloff“ kam es zu einer Panik. Um ein schnelles Sinken zu verhindern, mußten die Schotten geschlossen werden – das Todesurteil für diejenigen, die sich auf dieser Seite des Schiffes befanden. Viele der Eingeschlossenen erschossen sich, bevor das eisige Wasser sie erreichte. Andere drängten nach oben, fielen, wurden zu Tode getrampelt. Bei Windstärke 6 bis 7 und 17 Grad Kälte begann der entsetzliche Kampf ums Überleben.

Viele rutschten über das versteckte Deck in die See und starben am Kälteschock. Andere wurden getötet, während sie um einen Platz in den Booten kämpften. Bewaffnete Männer in den Booten schossen auf Schwimmende, die die bereits überladenen Rettungsboote bedrohten. Mütter, die ihre Kinder sterben gesehen hatten, nahmen sich das Leben.

Die britischen Buchautoren: Die letzte Rettungsaktion durch deutsche Kriegsschiffe, die sich in der Nähe befanden, erfolgte einen Tag später. Das

Vorpostenboot 1703 bahnte sich vorsichtig zwischen den Eisschollen den Weg. Man stieß auf ein Rettungsboot, in dem regungslos Menschen lagen. Oberbootsmannsmaat Werner Fick sprang in das Boot und stellte fest, daß die Insassen erfroren waren. Aber halb versteckt unter den Leichen fand ein Baby, das noch nicht tot zu sein schien. Er nahm den kleinen Jungen an Bord, und seine Wiederbelebungsversuche hatten Erfolg. Niemand wußte, wem das Kind gehörte, und der Maat adoptierte es.

Der Junge war der 1252. Überlebende – 1252 von 8000.

Polnische Taucher aus Zopot sind inzwischen mehrmals auf den Meeresgrund hinabgestiegen, dorthin, wo die in drei Teile zerbrochene „Wilhelm Gustloff“ 50 Meter tief liegt. „Wir sahen Bilder“, sagt der Ingenieur Jerzy Janczkowicz, „die uns nie mehr loslassen werden. Skelette, die mit unendlich langen Haaren im überfluteten Schiffsrumpf treiben.“

Menschen, die vor 40 Jahren hier ihr Grab fanden.

Když udeří tsunami

Už od nepaměti patřil obrovské mořské vlny k obdivným přírodním katastrofám. Přicházejí doslova jako blesk z čistého nebe, bez předchozího varování. Třicet až čtyřicetmetrová vodní stěna, jejíž šířka stovky kilometrů a váha miliony tun, smete vše, co jí stojí v cestě. Během několika vteřin z povrchu země zmizí vesnice i města, přiválý vod znamená často oběti na životech. „Vlny smrti“ se našelstí neobjevují moc často, o to větší daň si však vyběraji.

Tsunami znamená největší nebezpečí zejména pro východní břehy Sovětského svazu, pro všechny japonské ostrovy, celé západní pobřeží Ameriky od Aljašky až po Chile, dále pro Nový Zéland, Austrálii, mnoho indonéských ostrovů, pro Havaj atd. Na obrovských prostorách Tichého oceánu se v hlubině tsunami mohou šířit až rychlostí 800 km za hodinu. Posádky námořních lodí obvykle nemohou varovat pobřeží, protože prostě nic nepoznají. Na moři totiž tsunami vypadá jako každá jiná vlna – její hřeben nepřesahuje okolní hladinu víc než o tři až pět metrů. Jakmile se ale dostanou do pobřežních mělčin, jejich charakter se náhle rychle změni. Zvýšené mořské dno se stává pro tsunami překážkou, jejich rychlost se prudce snižuje asi na 50 kilometrů v hod. A když se nemohou šířit ve vodorovném směru narůstají do výšky, takže na pobřeží se valí vodní stěna velikosti vřskové budovy.

Zmínili jsme se o tom, že smrtící vlny jsou známy už tisíce let. Archeologové našli v Sýrii křínopisné tabulky líčící, jak vlna-nevidané výšky zničila neobdávane město Ugarit. Ke katastrofě došlo přibližně 1,5 tisíce let před naším letopočtem. Vědci předpokládají, že šlo právě o přílivovou vlnu vytvořenou ve Středozemním moři při výbuchu sopky Santorin. V roce 1869 udeřila vlna tsunami na pobřeží ostrova Honšú, zničila stovky vesnic a přinesla smrt velkému počtu

obyvatel. O třináct let dříve po výbuchu sopky Krakatau se Tichým oceánem přehnala gigantická vlna a na ostrovech Jáva a Sumatra přišlo o život přes třicet tisíc lidí. To byly ty největší katastrofy. K neštěstím dochází i nyní. Např. před dnaceti lety zničily kalifornské město Cremona tsunami vyvolané zemětřesením na Aljašce, v roce 1977 se v Indonésii stalo obětmi obrovských vln asi 200 lidí, o přístě přišlo kolem 4000 vesničanů.

Třebaže jsou tsunami velmi rychlé, od okamžiku jejich vzniku do příchodu na pobřeží uplynou desítky minut, někdy i hodina. To znamená, že lze podniknout účinná opatření, evakuovat obyvatelstvo. Proto se už po několika let rozvíjí mezinárodní spolupráce, jejímž cílem je vytvořit zdokonalený varovný systém. Běže s automatickými přístroji jsou dnes rozmístěny na mnoha místech Tichého oceánu.

Mimořádnou pozornost věnují výzkumu vzniku tsunami v Sovětském svazu. Je to logické, neboť tyto vlny, dlouhé až několik set kilometrů, působí čas od času značné škody v pobřežních oblastech Kuril, Přímořského kraje, Kamčatky a Sachalinu. Odhalit účes vznik tsunami není vůbec jednoduché. Slabá zemětřesení nevypovídají tsunami, ale téměř všechna silná plodí obrovské vlny. Je-li známa energie podzemních výbuchů, lze odhalit i pravděpodobnost vzniku obrovských vln. Zemětřesení vlny se šíří z epicentra zemětřesení asi třicetkrát rychleji než tsunami, což znamená, že na předpověď je dost času. Seismografové zapisují tyto výkyvy.

Vědci je analyzují a vypracovávají odpovědi, zda se vlna vrhne na pobřeží či nikoli a zejména jakou silou. Tento způsob využívá sovětská předpovědní služba již od padesátých let. Používají jej rovněž Američané a Japonci.

Bohužel, odhady síly zemětřesení mají, jak říká vědci, statistický charakter. Statistiky prozrazují, že na 150 předpovědních silných vln připadá jedna nepředvídaná a na jeden odůvodněný poplach tři zbytečné. První údaj je slibný, druhý už nikoli. Vždyt při vyhlášení poplachu na pobřeží se obyvatelstvo urychleně evakuuje na vytyčená místa a kotvicí lodě odplouvají na volné moře. Každý takový planý poplach přijde asi na 100 000 rublů. Kromě toho si obyvatelstvo začíná na poplachu „zvykat“ a nezdá se, že by dokonce ignoruje. Tak je tomu i jinde. Např. na Havajských ostrovech při tsunami zahynulo 300 lidí jenom proto, že se včas neuchýlili do bezpečí, neboť si mysleli, že předpověď seismologů opět „nevyšle“. Proto sovětské odborníci rozhodli stanovit absolutně spolehlivé způsoby předpovědi vzniku tsunami. Jednu takovou byl navržen v sedesátých letech a ihned byl experimentálně používán.

Jde o vcelku jednoduchou myšlenku. Jestliže ne každé podmořské zemětřesení vyvolává přívalovou vlnu, pak je třeba registrovat nikoli podzemní výbuchy, ale „lovit“ samostatnou vlnu. K tomuto účelu se co nejdříve od břehu a co nejbližší k možným ohniskům na mořském dně instalují snímače hydrostatického tlaku a rychlosti pohybu vlny. Systém snímačů je spojen s pobřežím a předává signály.

Mekka erlaubt den Sarg

SOEST, 4. März (epd). Die „Akademie für Islamisches Recht“ in Mekka (Saudi-Arabien) hat entschieden, daß Bestattungen in hölzernen Särgen für Moslems erlaubt sind. Das teilte jetzt das Islam-Archiv Deutschland in Soest mit. Bisher galt als islamgemäß, die Toten lediglich in Tüchern zu bestatten. Der neue Richtspruch aus Mekka ist besonders für die in Westeuropa lebenden Moslems von Bedeutung, die immer wieder Auseinandersetzungen mit den zuständigen Friedhofsverwaltungen hatten.

Ferner äußerte die „Akademie für Islamisches Recht“ die Auffassung, daß Organtransplantationen und künstliche Befruchtung nicht gegen das vom Koran abgeleitete islamische Recht verstoßen. Allerdings seien Organentnahmen bei Toten nur dann erlaubt, wenn diese sich zu Lebzeiten damit einverstanden erklärt haben. Die Akademie kann nur Empfehlungen geben, deren Befolgung den einzelnen Moslems und ihren Gemeinden überlassen bleibt.

Aufgespießt

„Großes Ehrenwort: daß das Spiegel-Buch „SPD und Grüne. Das neue Bündnis“ beim ersten Aufschlagen schlicht auseinanderbricht, ist keine politische Absicht, sondern eine Panne bei der Herstellung des Buches. Bitte vernichten Sie die schadhafte Exemplare und geben Sie uns auf dem untenstehenden Abschnitt an, wieviele Exemplare Sie von uns erhalten haben, damit wir Ihnen umgehend kostenlos einwandfreie Bücher schicken können.“

Auszug aus einem Schreiben des Rowohlt-Verlages, das unter dem Stichwort: „Achtung, Herstellungsfehler“ an verschiedene Buchhandlungen ging.

Gurt in Jugoslawien

Auch in Jugoslawien ist seit Jahresbeginn das Anlegen der Sicherheitsgurte in Personenwagen vorgeschrieben. Darauf haben die jugoslawischen Behörden in Belgrad hingewiesen. Danach müssen sich sowohl der Fahrer, sein Beifahrer, als auch die übrigen Mitinsassen anschnallen, wenn Gurte im Auto angebracht sind. Fahrzeuge ohne Sicherheitsgurte, die nach 1974 hergestellt worden sind, für die es jedoch Gurte gibt, müssen nachträglich mit Gurten versehen werden. Die Strafe für einen Verstoß gegen die Gurtpflicht in Höhe von 100 Dinar (rund 1,60 Mark) dürfte allerdings auch für jugoslawische Verhältnisse wenig abschrecken.

Interesse für UdSSR

Die UdSSR wird als Reiseziel für Westeuropas Urlauber immer attraktiver: Zuwachsraten bis zu dreißig Prozent hat das Jahr 1984 gebracht. „Der Strom der Touristen aus kapitalistischen Ländern wächst ununterbrochen“, so die staatliche Nachrichtenagentur TASS. Die höchste Steigerung notierte dabei Italien, das dreißig Prozent mehr Touristen in die Sowjetunion schickte. Aber auch die Schweiz (plus 16 Prozent), Schweden (plus 14,7 Prozent) und die Bundesrepublik heizten den Fremdenverkehr an: Rund 200 000 Bundesbürger — oder 12 Prozent mehr als im Vorjahr — sind nach den jetzt vorliegenden vorläufigen Zahlen für 1984 in die UdSSR gereist.

V NSR wollte in planmäßiger Weise, die Fidei, derer zentralen dopravní nehodu pod vlivem používání léků, je potřeba stejné jako Fidei, který požil před jízdu alkoholi: pojišťovna mu nevyplatí škodu škody. Kde to ví?

Wozcho-Bank in Zürich liquidiert

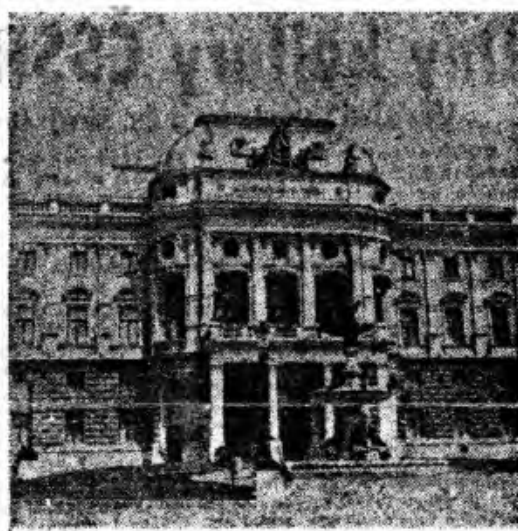
Wegen massiver Verluste im Gold- und im Devisenhandel wird die sowjetische Wozcho-Handelsbank in Zürich liquidiert. Sie wird von einem ihrer Hauptaktionäre, der russischen Außenhandelsbank, übernommen.

Počátek velké cesty

Ani se nechce věřit tomu, že Slovenskému národnímu divadlu v Bratislavě, které dnes zaujímá důstojné místo v evropské divadelní kultuře, je teprve pětasedesát let. V historicky krátké době a často za nepříznivých společenských podmínek urazila první slovenská scéna obdivuhodnou cestu.

Už první krůčky byly složité. Počátkem listopadu 1919 vzniklo Družstvo Slovenského národního divadla v čele s dr. Vavro Srobdrem. Provázel je elán a pochopení značné části národa. Uplynuly sotva čtyři měsíce a začalo se hrát. Naštěstí bylo kde: budova Městského divadla v Bratislavě, projektovaná architekty Helmerem a Fellnerem a postavená roku 1886, stačila tehdejšímu potřebám vznikající kulturní instituce.

Divadlo tedy bylo, chybělo však něco neméně důležitého — řádně zformovaný soubor slovenských profesionálních herců. Také tento problém



Budova Slovenského národního divadla v Bratislavě

Lidový penicilin

[job]: Odedávna se užíval česnek v lidovém lékařství, protože lidé věřili, že dodává organismu sílu. Jedl se preventivně proti poruchám zažívacího ústrojí, při střevních potížích a proti všem infekčním chorobám. Česnek patří k těm druhům zeleniny, které lidová zkušenost zařadila mezi léky. Obsahuje účinné léčivé látky, antibiotika allicin a garlicin a mnohé další, které ničí škodlivé bakterie. V česneku je i bohatě obsažen vitamín C, který je nutný pro správnou funkci organismu. Zpomaluje kornatění cév a ovlivňuje jejich elasticitu, zvyšuje odolnost proti infekčním chorobám, působí na zmírnění potíží vysokého tlaku a tak napomáhá celkové tělesné svěžesti. Česneku se také říká „lidový penicilin“. Svými antibioidními účinky brzdí totiž rozmnožování mikroorganismů. Zajímavé je, že jeho účinek je trvalý a bakterie proti němu nezískávají odolnost. Chceme-li při kuchyňském zpracování zachovat všechny jeho účinné látky, je nutné použít ke tření a krájení nože z nerezoceli, při strouhání struhátko skleněné, z umělé hmoty nebo nerez.

Protože značná část autonehod na francouzských silnicích vzniká překročením povolené rychlosti, byla uzavřena dohoda mezi výrobci automobilů a jejich prodejními organizacemi, že v reklamách nebude zdůrazňována maximální rychlost vozidel.

KOCOURI MARATON v délce 400 kilometrů absolvoval starý kocour, kterého jeho španělský majitel vyhodil v léte z automobilu poblíž portugalských hranic. Po čtyřech měsících přilal kocoura na milost, když zoufale mňoukal za dveřmi znohu nalezeného domova v Guernice.

se podařilo — díky pomoci z Čech — provizorně vyřešit. Pod hlávkou Slovenské národní divadlo zahájil provoz soubor Východočeské divadelní společnosti v čele s ředitelem Bedřichem Jerábkem.

Poprvé se zvedla opona Slovenského národního divadla 1. března 1920 při slavnostním představení Smetanovy opery Hubička. O den později se hrála Maryša bratří Mrštíků a 3. března Starého opereta Maharadžův miláček. Tento úgěr naznačoval, že v budoucnosti mají být pod jednou střechou SND divadlo hudební i činoherní.

Zánovně byl repertoár nově vzniklého Slovenského národního divadla zabezpečen. V jeho první sezóně, jež trvala pouhé čtyři měsíce, odehrál soubor 26 činoher, 20 oper, 19 operet a dva balety. Už z tohoto množství lze usuzovat, jaká péče mohla být věnována kvalitě jednotlivých inscenací.

Současné však nelze ani na tuto počáteční „českou“ epizodu Slovenského národního divadla pohlížet přezíravě. Pomoc vyspělé české divadelní kultury byla v prvních letech existence SND neocenitelná a důležitá nejen z uměleckého hlediska. V tehdejší Bratislavě, z velké části německé a maďarské, byla i výrazem nové československé státnosti a ji odpovídající kulturní politiky.

Z uměleckých osobností počátečního čtyřměsíčního období připomeňme velmi schopného a erudovaného režiséra Bohuše Viléma, který se uplatnil i v dalších sezónách, kdy byl šéfem opery Milan Zuna, dále dirigenti Ferdinanda Ledviny a Františka Vaňka, ze sólistů Alci Sehnalovou, Hanu Kramperovou, Dobřenu Šimákovou a Leona Gettlera.

V JEDNÉ nemocnici v Indii došlo v operačním sále k prudké hádce. Dva lékaři se nemohli shodnout na postupu operace. Zatímco pacientka ležela v dárkové, vjeli si oba vědci do vlož s takovou prudkostí, že jeden z lékařů musel být na místě ošetřen, protože měl poraněné oko.

Baterie umožní ujet až 400 km?

Další rozvoj „elektromobilového průmyslu“ ohlašují dva američtí vynálezci. Má ho umožnit jejich nová baterie pro elektromobily. Zatímco dosavadní baterie zaručovaly dojezd pouhých 65 kilometrů, nový typ umožňuje ujet až 400 kilometrů, protože baterie elektricky proud akumulují a současně vyrábí. V nových bateriích jsou použity hořčíkové desky, které při ponoření do kyseliny sírové vyvíjejí elektřinu. Oba vynálezci zamýšlejí upravit jako elektromobil Mercedese 190E a vydat se s ním v dubnu na zkušební 400kilometrovou trasu. Předpokládají, že voz bude dosahovat maximální rychlosti 130 až 135 kilometrů za hodinu a zrychlení na 100 km/hod. za 15,5 sekundy.

Slunečnice se vytáhla

(mu): Opravdovou senzaci zemědělské výstavy, která se konala nedávno v anglickém městě Exeteru, se stala obrovská slunečnice, vypěstovaná místním občanem Francisem Kellandem. Za rostlin vysokou 716 centimetrů dostal první cenu ve výši 1200 liber a zároveň slib, že mu bude stejná částka vyplacena znovu v případě, že se mu v budoucnosti podaří překonat svůj vlastní rekord.

k několika fingovaným přepadením, a tak se policie domnívá, že svědek je spíše spolupachatelem.

„Diskriminace žen u naší firmy neexistuje, protože muži berou stejné málo jako ženy!“



Früher war Lida Baarova umschwärmt – heute lebt sie einsam in Salzburg



Die Schauspielerin – hier mit dem TV-Reporter Walter Pissecker – hofft auf Fernsehrollen



Lida Baarova als rassige Schönheit in dem Film „Die Fledermaus“ (1937). Das raffinierte Kleid der Diva erregte damals sehr viel Aufsehen

Ženy navrhovatele kamí rozvodu

(Ekl): V loňském roce rozvedly soudy v ČR přes 30 000 manželství. O problematice rozvodovosti hovořili na tiskové konferenci v Praze představa českého statistického úřadu J. Anot a pracovníci Nejvyššího soudu ČR a dalších institucí. Z jejich vystoupení vyplývá, že iniciativní k rozvodu vychází ve dvou třetinách případů od žen. Jako nejčastější důvody rozvodu jsou uváděny rozdílnost povah manželů, nevěra a nezájem o rodinu. Z hlediska věkového je nejvyšší rozvodovost u partnerů do 24 let. Zvlášť závažné je skutečnost, že 75 procent rozvedených manželů má děti. Převážně pro ně znamená rozpad rodiny těžké důsledky, zejména v oblasti psychiky a výchovy. Odhaduje se, že ekonomické ztráty společnosti na jedné rozvod předstírají v ČR zhruba 75 000 korun, což je za loňský rok přes 2,2 mld. korun.

NA TĚM ČTYŘI TISÍCÍCH KM DLOUHOU CESTU do Iráku se vydaly posádky šesti kamiónů, nákladních automobilů Vatra 915 a dalších vozidel z inženýrských staveb v Kósti. Vozou ml. zeminotroje a speciální mechanismy pro násporné technologie, které posílí výrobní kapacitu při výstavbě rozsáhlého hydrometeorologického systému

Abu-Ghralb u Bagáádu. Národný bude průjezd celé motorizované skupiny zejména územím Turecka, kde komplikují dopravní situaci současné sněhové podmínky.

Myši invaze

(av): Miliónové hordy myši napadají farmy Austrálie. List „Wee-

kend Australian“ otiskl fotografii, na které je zachycen jeden z farmářů a v pozadí je vidět tisíce myši, které vtrhly do jeho sýpky. Jak poznamenává autor reportáže, který se pokoušel udělat interview přímo na místě, překřičet pronikavé píštění tohoto mnohatisícového zástu-

man verweigert mir kommentarlos die Einreise.“

Prunkstück des Raumes ist ein aus Ebenholz geschnitzter Sekretär, der mit Briefen übersät ist.

„Ich bin erst vor wenigen Tagen von einem langen Krankenhausaufenthalt wegen eines Nervenzusammenbruchs zurückgekehrt. Die Fanpost, die immer noch aus allen Teilen der Welt kommt, ist jetzt meine einzige Ansprache“, erzählt die 71-jährige, „ich bin sehr einsam, habe keine Freunde mehr.“

Hier in Salzburg weiß kaum jemand, wer Lida Baarova ist, kennt niemand das Schicksal dieser Frau,

die ein Leben lang auf der Flucht war.

„Gegen den Willen meines Vaters begann ich eine Schauspielausbildung in Prag“, erzählt sie aus ihrem Leben, „und kurz darauf spielte ich meine erste Rolle in einem Stummfilm.“

Ein Film folgte dem anderen. Die rassige Schönheit wurde nach Berlin zur Ufa geholt und war 1934 Partnerin von Gustav Fröhlich in dem Film „Barcarole“. Über Nacht war Lida die ungekrönte Königin der Leinwand, durch Filme wie „Eine zuviel an Bord“, „Patrioten“ oder „Der Spieler“.

Eine entscheidende Wende ihres Lebens verursachte ein Zusam-

mentreffen mit Hitlers Propagandaminister Josef Goebbels.

Lida Baarova: „Mein Pech war, daß er sich in mich verliebte. Meine enge Freundschaft mit Gustav Fröhlich zerbrach. Goebbels wollte abdanken, sich meiner wegen scheiden lassen. Es gab einen Riesenskandal. Ich bekam Filmverbot und wurde nach Prag abgeschoben.“

Die Kette von Schick-

salschlägen, die die Künstlerin trafen, wollte kein Ende nehmen: Ihre Schwester nahm sich das Leben, ihre Mutter starb aus Gram. Die Baarova ging nach Rom, wurde wieder nach Prag abgeschoben, heiratete einen Landsmann und floh mit ihm aus der Tschechoslowakei. In Salzburg lernte sie den Gynäkologen Dr. Kurt Lundwall kennen und lieben und ging nach

erfolgter Scheidung von ihrem ersten Mann 1958 mit ihm zum Standesamt.

„Wir verbrachten 22 glückliche Jahre miteinander“, sagt sie, „als er 1980 starb, war für mich alles zu Ende. Ich war allein. Ohne Freunde, ohne Arbeit. Ich hoffe seit Jahren, daß mir das Fernsehen mal wieder eine Rolle anbietet. Aber man hat mich wohl vergessen.“

rodiny byli pokousáni. Zdraví hlo-davci se vrhli i na zemědělské stroje a proměnili v práchnivinu dokonce izolace drátů, řemeny, kryty kabin traktorů i potahy sedadel pro řidiče. V závěru své reportáže dopisovatel uvedl, že v době, kdy byl

na farmě, podařilo se stovkám myši vniknout i do jeho auta a pořádně je poničit.
KOČKY JSOU UŽ JEN PRO PARÁDU...

Erst bläst er die Backen auf, dann qualmt er wie ein Schlot

Peter Solars Gewichtheber-Rekorde sind vorerst nur von statistischem Wert • Mit Langen auf DM-Kurs

Koně na pomoc lesníkům

Beim Stemmen der Hantel wirkt er furchteinflößend: Peter Solar, der 28-jährige, aus der CSSR emigrierte Gewichtheber, der mit dem KSV Langen auf dem Weg zur deutschen Mannschaftsmeisterschaft ist, bläst die Backen mächtig auf. Mit rund zwei Metern Körpergröße bringt das Muskelpaket etwa 110 kg auf die Waage und wenn Peter Solar kein Gewicht macht, werden es ein paar mehr.

Harte Schale, weicher Kern — so läßt er sich charakterisieren, denn wer mit ihm ins Gespräch kommt, merkt sofort, daß er nicht so ist, wie es auf den ersten Blick den Anschein hat. Obwohl er erst seit einem dreiviertel Jahr in der Bundesrepublik lebt und sein Sprachunterricht gerade in dieser Woche begonnen hat, gibt er bereitwillig in zwar umfangreichen aber noch gebrochenem deutsch Auskunft. „Ich habe mich mit Sprachen noch nie sehr schwer getan und beherrsche sogar auch etwas Russisch“, sagt Peter Solar.

Ausschlaggebend für sein gutes Deutsch war jedoch auch seine Umgebung. Nach der Emigration in Mai 1984, er hatte sich während eines österreichischen Trainingslagers abgesetzt und war zu seinem ehemaligen CSSR-Mannschaftskollegen Dusan Poliacik, der schon seit längerem für den KSV Langen hebt, nach Hessen gereist. Als Asylsuchender wurde er von den Behörden zunächst in einem Asylantenwohnheim untergebracht. Durch den Kontakt zum KSV bekam er jedoch bald eine Wohnung in Langen und auch bei den Behördengängen halfen Vereinsmitglieder.

Aus sportlicher Sicht haben die Lan-

gener Gewichtheber damit zum zweiten Mal nach der „Verpflichtung“ von Dusan Poliacik, der seit 1981 in Langen lebt, einen Glücksgriff getan. Denn was der CSSR-Heber zur Hochstrecke bringt kann sich sehen lassen. Bei Langens ersten Bundesliga-Einsatz schaffte Solar mit 118,6 kg Körpergewicht 185 kg im

Reißen und 220 kg im Stoßen sowie 405 kg im Zweikampf. Damit lag er über den deutschen Superschwergewichtskorden von Manfred Nerlinger (Bronze 1984 in Los Angeles) und Rudolf Mang (Silber 1972 in München). Mang hält seit 1973 den nationalen Zweikampf-Rekord mit 400 kg.



Peter Solar, ein aus der CSSR emigrierter Gewichtheber, erzielt beim KSV Langen Höchstleistungen.

Für den zweiten Kampftag vor heimischen Publikum hatte Peter Solar dann etwas anderes parat. Auf 109,7 kg Körpergewicht hatte er abgespeckt und übertraf mit 175 / 215 / 390 kg zwei deutsche Schwergewichtskorden. Das ganze Spektakel hat aber zunächst nur statistischen Wert, denn so lange Solar noch keine bundesdeutsche Staatsbürgerschaft besitzt, kann er keine nationalen Rekorde aufstellen. Und bis der Einbürgerungsantrag Erfolg hat, werden vermutlich noch Monate ins Land gehen. Auf die gleiche Chance wie sein Landsmann Dusan Poliacik, der nach einer Heirat mit einer Deutschen schnell eingebürgert wurde, kann Solar auch nicht hoffen, denn er ist verheiratet. Seine Frau und zwei Kinder leben noch in Sokolov / CSSR.

Solar ist ein gewichtheberisches Naturtalent. Er trainiert nur vier- bis fünfmal in der Woche und raucht, besonders nach den Kämpfen in der Kabine, eine Zigarette nach der anderen. Mit 17 Jahren war er als Zuschauer bei den CSSR-Meisterschaften der Gewichtheber so fasziniert, daß er gleich vor Ort selbst die Hantel stemmte und mit 80 kg Körpergewicht ansehnliche 100 kg zur Hochstrecke brachte. Das ließ die Trainer aufhorchen und Peter Solar wechselte vom leichtathletischen Zehnkampf zum Gewichtheben. In seiner Laufbahn erreichte der gelernte Schlosser mehrere fünfte Plätze bei Welt- und Europameisterschaften. Bei den Europameisterschaften im April 1984 ging er zuletzt für die CSSR an die Hantel, mußte jedoch verletzt ausscheiden.

„Z. JEDNOHO ČLÁNKU:“

In den USA mit ihren etwa 235 Millionen Einwohnern leben 35,5 Millionen unterhalb der Armutsgrenze, die von Washington auf 10 178 Dollar Jahreseinkommen für eine vierköpfige Familie festgesetzt ist (der Dollar hat etwa die Kaufkraft der Mark). Von ihnen sind aber 15 Millionen wiederum „zu reich“, um Anspruch auf Lebensmittelgutscheine zu haben. Zur Schar der Armen kommen noch einmal 23 Millionen, die dicht überhalb der offiziellen Armutsgrenze leben.

Ve Francii roste rasismus

„Pafiz: Polici z departementu Seine-Maritime trvalo 10 dní, než případ odhalila a zveřejnila. Případ pátýtřicetiletého marockého dělníka S. Zanatiho, kterého 13. února navedl v malém městečku Noire-Dame-de-Gravenchon přepadla útvarů síťového křídla, vyzbrojených noží, kladky a železnými tyčemi. Nechal jej na chodníku s rozbitou hlavou a zptěrazenými kostmi. V anonymním telefonátu policii dokonce sdělili, že „v Gravenchonu je příliš mnoho Arabů“ a že „po tomto útoku budou následovat další“. Útočníci nepatří k žádné extremistické skupině, jde naspak o vzorné žáky lyceů z dobře situovaných rodin. Teprve po odhalení zločinu si někteří učitelé „všimli“ nápisu „Sant Arabům“ na zdech školy. Další důkaz, jak rychle a nebezpečně se ve Francii, především mezi mládeží, šíří ideje rasismu.

Džinsy již netáhnou?

Pafiz: Po 30 letech absolutní nadvlády zachvátla americké větrobné „džinsů“ panika. Aniž to většina z nich vědět postihla, začínají se lidé oblékat jinak. Firma Levi Strauss uzavřela 20 ze svých 90 provozů v USA a v Evropě včetně moderní továrny ve Francii. Další výrobu začali rychle propouštět zaměstnanci a francouzská módní značka Wrangler ohlásila úpadek. Podíl známých „texaskových“ značek klesl na francouzském trhu kalhot totiž poprvé pod 20 procent a většina z nich začala horečně rozšiřovat svou nabídku o zcela „nedžinsovou“ módu. Džinsy jako univerzální uniforma a mysl Dívkyho západu, který s nimi nerozlučně spojí reklama, již netáhnou. Průzkumy trhu ukazují, že Francouzi, ale i Společitelé v dalších západoevropských zemích, dávají po mnoha letech jasně přednost rozmanitějšímu, pohodlnějšímu a hezčímu oblečení.

• Jugoslávie letos zahájí prodej bezolovnatého benzínu, který bude v turistické sezóně k dispozici u čerpacích stanic podél hlavní silnic. Nový druh benzínu již vyrábí a exportuje rafinerie v Rijece a připravuje se zahájení jeho výroby v Pančevu poblíž Bělehradu. **HAHAHA!!**

• Země EHS zvýšily v loňském roce dovoz uhlí na rekordních 80 mil. tun, což je proti roku 1983 o 31 procent více. Podle zprávy statistického úřadu v Lucemburku se těžba uhlí v EHS v roce 1984 snížila téměř o třetinu; vytěžilo se 156 mil. tun proti 229 mil. tun v roce 1983. **TO JE, CO?**

• Začátkem letošního roku bylo v Rakousku 198 tisíc lidí bez práce, z toho téměř třetina mladých Rakušanů ve věku od 15 do 24 let. Podíl mladých lidí na celkové nezaměstnanosti se od loňského srpna více než zdvojnásobil.

BYL KAL TAVYCH KONI...! PROSTO!

(S): Přestože v loňském roce bylo ve Východěkem kraj poprvé použito při svozu dřeva i virtuální, neobejdou se lesní závozy bez koní. Stále populární po těchto nezbytných pomocních prostředcích nalézají oděru také v piemontském podniku Klaimby nad Labem, kde chovají chladnokrevné koně. V loňském roce zakoupili piemontského hřebce s devíti klisnami bělajícího chova a v těchto drah již čekají ve svém hřebčinci v Nemošicích první čtyřnohé přírůstky.

• Vysledek rozhlasové stanice Hlas Ameriky na Sři Lance bude sloužit zároveň jako špiónážní centra a významný strategický velitelství uzel TSA. Napsal to sřianský čtenářičnický Forum.

Trolejbusová doprava dostává zelenou

Nízká energetická náročnost • Rozšíření v dalších našich městech

(čtk): Minimální hluková a tepelná spolehlivost — to jsou kromě nízké energetické náročnosti největší přednosti trolejbusů. V současné době, kdy se také automobilová doprava výrazně podílí svými exhalacemi na znečišťování ovzduší, význam tohoto dopravního prostředku vzrůstá. V některých městech ČSSR jsou překračovány nejvyšší přípustné hodnoty zamoření i hluku.

Trolejbusovou dopravu u nás využívají v Plzni, Mariánských Lázních, Teplicích, Hradci Králové, Pardubicích, Jihlavě, Gottwaldově, v Brně, Ostravě, Opavě, v Bratislavě a v Prešově. V sedmé pětiletce přibývalo například v ČSSR necelých třicet kilometrů nových tratí.

Se zavedením tohoto dopravního prostředku se počítá i v Ústí nad Labem a mezi Českými Budějovicemi a Temelínem. Uvažuje se rovněž o Banské Bystrici, Košicích, Karlových Varech, Děčíně a dalších městech. Studie předních československých odborníků vytypovaly zhruba 30 měst s 50 000 a více obyvateli, kde je možnost efektivního uplatnění trolejbusů.

Odborníci rovněž uvažují o Praze. Existují již studie o trasách. Právě v našem hlavním městě, kde jsou nemalé problémy s exhalací zplodin do ovzduší i s hlukem, se trolejbusy již osvědčily — předtím než následovalo ukvapené rozhodnutí v Praze tuto dopravu zrušit.

Na rozdíl od Prahy využívají výhod trolejbusů v mnoha velkoměstech na celém světě. Například v SSSR jezdí v Moskvě, Leningradě a Kyjevě. A v Budapešti stejně jako v nedávné době v olympijském Sarajevu se na zavádění tohoto druhu dopravy výraznou měrou podíleli českoslovenští specialisté z podniku Elektrizace železnic.

V ČSSR jezdí celkem 650 trolejbusů. Obnova tohoto poměrně malého vozového parku se dosud uskutečňuje bez potíží. Dopravní podniky či ČSAD ve městech využívají nové Tr „čtrnáctky“, počítá se rovněž se širším zapořením kloubových vozidel Škoda-Sanos, které vyrábí ČSSR v kooperaci s Jugoslávií. Uvažuje se také o výrobě trolejbusů s napětím 750 V pro nově zavedenou dopravu a o vývoji trolejbusu s dvojitým

pohonem, který umožní částečně jezdit i bez závislosti na trolejovém vedení.

VŠICHNI VĚDĚLI, ŽE DĚLA 'BLBOST, LEN PARTAJ NAOZAJ NIE NIČ NECHÁPALA...!!

Bývalé nádraží Těšnov zmizí

(čtk): Do zahájení provozu s cestujícími na trase 31 pražského metra zbývá 250 dnů. V podzemí se již naplno rozvíjejí montážní technologie: na povrchu zbývá udělat ze 200 milionů korun prací na komuni-kacích. Vedle toho dojde i k posledním demolicím. K největším bude patřit likvidace bývalé budovy nádraží Těšnov. Původně měla být obnovena jako pobočka Národního technického muzea pro expozici historických lokomotiv, potom přišel na řadu projekt s vysokoškolským klubem a menzou. Odpovědné orgány však po důkladné prověrce rozhodly tento slibit narušený a památkově málo významný objekt zrušit. Navíc hygienicky nevhodné podmiňky brání dalšímu užítí pro veřejnost. Další budovou, která vbrzku zmizí z povrchu města bude školní objekt v Charvátově ulici. Dotvoření trasy B1 ustoupí konečně i solitérní dům v Bozděchově ulici. O tyto objekty měly snorami zájem nejrozumnější podniky a instituce, které argumentovaly nedostatkem jiného vhodného místa v Praze. Protože k tradici výstavby pražského metra patří její vynikající městotvorný účín, budou tyto objekty demolovány. Na jejich místě vzniknou tolik potřebná parkoviště, dětská hřiště, parky, případně moderní provozovny obchodu a služeb.

Elf Tage Hause

Elf Tage dauerte die jüngste Hausse des US-Dollar, die seinen Kurs gegenüber der Mark um 20 Pfennig kletterten ließ. Der Höhenflug setzte am Freitag, dem 15. Februar, mit einem amtlichen Mitteltkurs in Frankfurt von 3,2650 Mark ein. Seitdem stieg er kontinuierlich bis 26. Februar auf 3,4990 Mark. Damit hatte die amerikanische Währung den höchsten Stand seit dem 21. Juli 1971 mit 3,4733 Mark erreicht. Die absolut niedrigste Dollarnotierung war mit 1,7062 Mark Anfang 1980 festgestellt worden.

Zemřel lékař - lidumil

MUDr. Bratislav Studnička je mrtvý. Dlouholetý lékař (obeznámený) zemřel 17. února v Tuchoměřicích po delší nemoci ve věku 88 let. Jeden ze zakladatelů zdravotní rady ČSR v roce 1920, internista který naposledy působil na klinice na Slupi, býval lékařem - lidumilem. Jako velký ušlechtilý člověk, který je sportovce zasloužil, byl jim k dispozici ve dne v noci a jeho láska k červánkovým barvám byla bezbřehá. Když bylo zapotřebí, nabíval svého klubu i penze. Byl starším mládežencem, sport a zásluhy mu byly všim. Jen málokdo ví, že v mládí startoval na jezdeckém nárkuru. Čest jeho námací. Poslední rozloučení je v pondělí v nové ohled-ní síni Orlanských hřbitovů ve 14 hod.

Rekord v minipotrěbě

Automobilka Ford ohlásila nový světový rekord v úsporách benzínu při jízdě v motorovém vozidle, když její speciální „superplochy“ pokusný vůz „UFO 2“ spotřeboval pouze 0,074 litru benzínu na 100 kilometrů. Zkoušky proběhly v Silverstonu a řidiče bylo 25 let. Konstrukteři použili speciálních pneumatik, a jenom tím ušetřili na výkonu 1 W. Nešlo to málo, neboť vozítko potřebovalo jen 35 W k tomu, aby dosáhlo rychlosti 24 kilometrů za hodinu. (ma)

Saab vyrobil a prodal v lonském roce 102700 osobních vozů. Tím poprvé v historii tato švédská firma překročila stotisícovou hranici. Podstatný podíl na tom má americký trh, který zanechal vzrůst o 27 procent a prodej více než 32 000 automobilů dosáhl nové rekordní výše.

V Jugoslávii připadá jeden automobil na devět obyvatel. V zemi je 23 miliónů lidí, loni počet aut vzrostl o tři procenta, takže jich je registrováno na 2,8 miliónu.

Samenspender nicht anonym

GOTT SEI DANK!

Laut „China“ hat jetzt eine Diskussion darüber eingesetzt, ob der Samen tatsächlich aus der Zeit der Han-Dynastie stammt. In der chinesischen Kulturgeschichte werde der Tomate aber wohl ein neuer Platz eingeräumt werden müssen, schrieb die Zeitung.

OBNOVUJÍ LEDARSKÉ REMESLO. Tradici starého ledáckého řemesla obnovili družstevníci z JZD Pokrok Nechanice na Královéhradecku. V minulých dnech vyšešli na kůrněm plátnu 50 nových ledů, který dodali sýrně v Dolním přímě. Zkušenosti totiž ukázaly, že ve sklepičích je led vhodnější než chladicí zařízení, neboť udržuje téměř sto procentní vlhkost. V Dolním přímě tak přemýšlejších nakládacích dovoze každé tři až čtyři týdny 40 tun chlazeného plátného sýra Nina. JSI

V NDR pečují o Kischův odkaz

Také v Německé demokratické republice se chystají důstojně oslavit letošní 100. výročí narození Egona Ervina Kische, jež připadá na 29. duben t. r. Vztah E. E. Kische k německé kultuře je víc než těsný, což je dáno jednak Kischovým národnostním původem a jazykovou příslušností, jednak tím, že nějaký čas působil v Berlíně a boji proti nacistické nacistické kultuře věnoval důležitou část svého života. V NDR je Kisch čten a stále znovu vydáván, o čemž se můžeme přesvědčit letmým pohledem na knižní pulv v prodejné Kulturního a informačního střediska NDR v Praze. Další podrobnosti nám už říká redaktor listu Neues Deutschland dr. Günter Quieser, účastník mezinárodního vědeckého sympozia o E. E. Kischovi, které se konalo tento týden na zámku Roztář:

„Kisch se u nás skutečně hodně čte a vydává. V letošním jubilejním roce dokončí nakladatelství Aufbau devítisvazkovou Sebrané spisy E. E. Kische. Dále vyjde sedm publikací, z nichž šest jsou první vydání. Rád bych upozornil české čtenáře na tři. „Servus, Kisch!“ je Kischova korespondence

s přáteli — spisovateli společně s anekdotami o něm. Svazek „Kisch zde byl“ přináší reportáže současných novinářů, kteří se vydali v různých částech světa po Kischových stopách. Tak například byl upředen hrádina Kischovy reportáže Tři krávy, bavorský rolník Max Bair, který se dal na cestu španělského interbrigadisty. Do třetice je to publikace „Pod pražskými hodinami“, což je luksemburžské vydání novinových článků publikovaných Kischem v letech 1926—1938 v Arbeiter Illustrierte Zeitung.“

Jaké další akce se v NDR připravují ke Kischovu jubileu? „Je jich hodně a nemohu je všechny vyjmenovávat. Jako u vás, budou i v NDR Kischova památka zvětšovat poštovní známka a jubilejní razítko, o Kischovi se natáčí film, Kischovo jméno ponesou berlínská kavárna, knihovna a rekreační středisko nakladatelství Junge Welt v Bollersdorfu. Svaz novinářů NDR se rozhodl udělovat Cenu E. E. Kische mladým novinářům, což je podle mého názoru nejlepší způsob, jak prodlovit životnost Kischova odkazu pro nastupující žurnalistickou generaci.“

TEĎKONCE SE VO VĚJ PORVOU, SNAD I V BELUDŽISTANU...!

Ohne Ohringe zu grimmig

LONDON, 27. Februar (AP). Die britische Premierministerin wünscht sich ein Paar Ohringe — zumindest auf ihrem jüngsten Porträt. Einem Bericht des Londoner „Standard“ zufolge findet sich die Regierungschefin auf dem von John Anthony gemalten Porträt „ein wenig grimmig“ dreinschauend. Sie habe deshalb den Künstler gebeten, ihr nachträglich mit dem Ohrschmuck ein sanfteres Aussehen zu verleihen. Ein Sprecher in Downing Street 10 bestätigte, daß Anthony sich das Thatcher-Porträt noch einmal vornehmen werde, „um einige Änderungen anzubringen“.

Anthony, der schon viele berühmte Persönlichkeiten auf Leinwand verewigt hat, sagte dem „Standard“: „Ich glaubte, mein Gemälde bringe ihren starken Charakter im Gesicht zum Ausdruck, aber wer bin ich schon, daß ich mit der Premierministerin streite?“

PRÍSISKA ZVĚTJIT ŽE „2“ NA „4“!

Tomaten verblüffen Forscher

PEKING, 28. Februar (AP). In China ist nach einer Meldung der englischsprachigen Zeitung „China“ verunsichert rund 2000 Jahre alter Pflanzensamen zum Keimen gebracht worden. Wie das Blatt am Donnerstag berichtet, wurden aus den Keimlingen Tomatenpflanzen, die schließlich Früchte trugen.

Der Samen stammte aus einem Grab der Han-Dynastie in Chengdu in der Provinz Sichuan (Szechuan). 1983 hatten dort Wissenschaftler mehrere offensichtlich versteinerte Früchte gefunden. Die Forscher legten ein mit kochendem Wasser sterilisiertes Tuch über den Fund und stellten einen Monat später, als sie die Abdeckung wegnahmen, zu ihrer Verblüffung fest, daß die geheimnisvollen Früchte etwa 40 Keime getrieben hatten. Die Pflanzen wuchsen und setzten Früchte an, die zunächst wie Datteln aussahen, dann aber allmählich eine rote Farbe bekamen und so groß wie ein Ei wurden. Bei näherer Untersuchung erkannten die Experten die Früchte einwandfrei als Tomaten.

K 71. pražským kinům, která jsou v provozu, přibýlo další. Je jím zmodernizované kino Oko v ulici Františka Křížka v Praze 7, které bylo včera otevřeno po rozsáhlé rekonstrukci.

TECHENKĚH NEHA ŽABNÝ...

TO JE NOVINA, TO JE NOVINA!

Türen werden nachgeliefert

Wohnungen sind in Moskau immer noch Mangelware

Wenn sowjetische Eheleute sich scheiden lassen, müssen sie nicht unbedingt geschiedene Leute sein: Sie hoffen womöglich nur auf eine weitere Wohnung. Wenn sowjetische Ehepaare sich getrennt haben, wollen sie sich oft nicht scheiden lassen, denn sonst verlieren sie das Anrecht auf eine größere Wohnung. Wenn sowjetische Ehepaare wirklich geschieden sind, teilen sie nicht selten weiterhin Tisch und Bett, weil sie keine neue Bleibe haben, und wenn ein Sowjetbürger heiratet, sucht er sich seinen Partner häufig unter dem Aspekt aus, wie zufriedenstellend der die Wohnungsfrage gelöst hat.

In der UdSSR, wo jährlich Abermillionen Quadratmeter neue Wohnflächen gebaut werden, leidet die Stadtbevölkerung dennoch chronisch unter Wohnungsnot. Alles, was sich mit dem Wörtchen „Wohnung“ koppeln läßt, also Wohnungsmangel, Wohnungssuche, Wohnungstausch, Wohnungszuweisung, Mietwohnung, Gemeinschaftswohnung, Wohnungskooperative, liefert der Stoff für Romane, Krimis, Komödien und Tragödien und gehört als Reportagethema zu den Dauerbrennern aller sowjetischen Massenmedien.

Wo der Wohnungsmarkt ebenso ge- und verplant ist wie die übrige Volkswirtschaft, hat sich inzwischen ein Wohnungs-Schwarzmarkt gebildet. Da wird mit dem Dach überm Kopf ebenso spekuliert wie mit dem fahrbaren Untersatz, guten Büchern und „Defizit“-Luxusgütern. Und die begehrte „propiska“, also die Einschreibung für eine Stadtwohnung, ohne die keiner sich eine Arbeitsstelle in der betreffenden Stadt suchen kann, verschaffen sich Sowjetbürger nicht selten, in so begehrten Aufenthaltsorten wie Moskau oder Leningrad, für die strikte Zuzugsbeschränkungen herrschen, auf dem Wege einer fiktiven Eheschließung gegen Zahlung von hohen Rubelsummen.

Die staatliche Wohnungszuteilung erfolgt nach genauen Regeln. In Moskau, wo heute immer noch zwanzig Prozent der 8,5 Millionen Einwohner in Kommunalwohnungen leben (pro Familie ein Zimmer mit gemeinsamer Küchen- und Badbenutzung mit den übrigen Mietern), warten junge Familien meist jahrelang auf eine eigene Wohnung in einem der neuen Stadtbezirke.

Kinderreiche Familien oder auch Angehörige von Soldaten die an der Front gefallen sind, haben das Recht auf Zuteilung einer eigenen Wohnung außerhalb der sonst üblichen Warteliste. Nicht wenige Sowjetbürger mieten Wohnungen unter dem Gesichtspunkt, ob, wie am besten und gegen welche andere Großstadt sie die Wohnung später wieder eintauschen können. Ein solcher Wohnungstausch entwickelt sich dann meistens zu einer Kettenreaktion, die zusammenbricht, wenn auch nur ein Glied ausfällt, das heißt eine Familie sich den Tausch in letzter Minute anders überlegt.

Jedem Sowjetbürger stehen heute im Durchschnitt mindestens neun Quadratmeter Wohnfläche zu. Bad und Küche nicht mitgerechnet. Die Miete, seit 1928 nicht mehr erhöht, belastet ein Familienbudget mit rund zwei Prozent, höchstens mit zehn Prozent — wenn sie staatlich ist. Privat vermietete Zimmer

kosten bisweilen ein Viertel des Durchschnitts-Monatslohns.

Auch in Bezug auf die Wohnungsgrößen ist die Realität nicht immer so, wie die Gesetze es vorschreiben: Einerseits kann man durch geschickte Täuschung der Wohnungsbehörden erreichen, daß ein Ehepaar ohne seine schon erwachsenen Kinder in einer geräumigen Wohnung weiterhin leben kann. Andererseits führen zu enge Wohnungen immer wieder zu erheblichen Konflikten, wenn Familien für eine bessere Wohnqualität kämpfen und damit bewußt gegen geltende Bestimmungen verstoßen.

So schilderte die Gewerkschaftszeitung „Trud“ vor längerer Zeit den — typischen — Fall einer vierköpfigen Arbeiterfamilie, die mit den Eltern zusammen auf 28 Quadratmetern lebten und, als sie endlich, inzwischen auf sieben Personen angewachsen, eine 42-Quadratmeter-Wohnung erhielt, ohne die Eltern dort einzog. Die Eltern blieben in der alten Wohnung und wurden dort schließlich auf dem Rechtsweg herausgeklagt.

Oft nehmen Sowjetbürger den eigenen Wänden zuliebe in Kauf, daß sie in Wohnungen einziehen, die von ihnen selbst gewissermaßen erst zu Ende gebaut werden müssen, obwohl das Wohnhaus von den Behörden als „bezugsfertig“ deklariert wurde. So fehlten in einem schon bezogenen Haus in der Provinzstadt Tula Türen und Fenster, während in einem anderen diese zwar vorhanden, dafür aber nicht alle Wände hochgezogen waren. Grund zur Freude haben Sowjetbürger auch nicht, wenn sie nach Wohnungsbezug feststellen, daß es keine Elektrizität, keine Heizung und keine Kanalisation gibt. Auch das ist laut wiederholten Klageberichten der Parteizeitung „Prawda“ sowjetischer Wohnungsalltag.

Ein wenig besser ergeht es den in Moskau akkreditierten Diplomaten, Geschäftsleuten und Korrespondenten. Sie leben zwar isoliert von Sowjetbürgern in meist umzäunten und von Milizionären bewachten Ausländerblocks, dafür aber nach fast westlichem Standard in großen Wohnungen, deren Mieten jedoch oft überhöht sind. Ausschauen kann sich niemand seine Wohnung in Moskau, sie wird ihm von der Dienstleistungsbehörde für Diplomaten zugeteilt.

Im neuesten und teuersten Ausländerblock im Zentrum Moskaus am Oktoberplatz, dessen knapp 300 Wohnungen vor drei Jahren bezugsfertig wurden, kostet eine 76 Quadratmeter große, auch als Büro genutzte Korrespondentenwohnung im Monat 642,50 Rubel Miete. „Das ist ja mehr als ein sowjetischer Minister verdient und soviel wie dreieinhalb Durchschnitts-Monatslöhne“, staunte ein Sowjetbürger, der seitdem alle in Moskau lebenden Ausländer entweder für reiche Leute oder aber für vom Sozialismus ausgebeutete Subjekte halten mag.

Bezahlt werden muß für die Wohnungen in harten Devisen. Damit erhöht sich aber die Miete entsprechend dem offiziell festgesetzten Rubel-Dollar-Kurs. Die UdSSR betrachtet die Mieten ferner als Zinsen für seine Darlehen: Gezahlt werden muß jedes halbe Jahr im voraus. In den Mieten eingeschlossen sind allerdings die Dienste einer Handwerkerbrigade, die im Hause schnell

und nahezu rund um die Uhr Dienst tut. Klempner, Schlosser und Elektriker sind auch nötig für die ständig anfallenden Reparaturen: Wasserrohrbrüche, Kurzschlüsse, ausfallende Heizungen und vieles mehr.

Über das Haus am Oktoberplatz kursieren in Moskau schon Anekdoten: Es sei eigentlich für Mitglieder des KPdSU-Zentralkomitees gebaut worden, diese aber hätten nach Besichtigung des Baus dankend abgelehnt, dort einzuziehen. Auch fehlen Parkplätze für Autos: Die unterirdische Garage, schon geplant, konnte, wie man sagt, nicht gebaut werden, weil der Platz unter dem Haus schon vergeben war: Dort verläuft eine Hauptlinie der Moskauer Untergrundbahn.

Moskau ist heute eine Stadt mit 8,5 Millionen Einwohnern, und es wächst und wächst. 1871 ergab die Volkszählung des Zaren 602 000 Moskowiter, 1897 waren es schon eine Million, 1977 zum 60. Gründungsjubiläum der UdSSR schon acht. Für den 1971 erstellten Generalbebauungsplan der Stadt lautete die Devise der Planer: mehr als acht Millionen sollen es bis zur Jahrhundertwende auch nicht werden.

Doch diesen Vorsatz hat man längst aufgegeben. „Das Leben hat uns korrigiert“, sagt Budantzew. Im neuen Generalplan, der bis zum Jahre 2010 reicht, orientiere man sich bereits an der Zehn-Millionen-Grenze, Moskau verzeichnete lange Jahre Zuzugsraten von 50 000 bis 60 000 Menschen pro Jahr, inzwischen ist die Tendenz sinkend. Doch trotz des Wachstums leidet die sowjetische Hauptstadt an Arbeitskräftemangel, vor allem im Bauwesen und im Dienstleistungssektor. Das Problem „Arbeitskräfte“ will man aber nicht durch eine Lockerung der strengen Zuzugsbestimmungen lösen, sondern auf dem Wege einer technischen Umrüstung der städtischen Industrie. So mancher Betrieb der Maschinenbau, Elektro- und Nahrungsmittelindustrie Moskaus produziere noch mit Maschinen aus der Zeit der Oktoberrevolution (1917), meint Budantzew.

Das alte Moskau ist heute architektonisch eine junge Stadt: Nur drei bis fünf Prozent der alten historischen Bauten stehen noch, vor allem im Kremel-Gelände, im Arbatviertel und am Moskwa-Fluß. Die Zeiten, in denen man sorglos wertvolle Fassaden abriß, sind auch in Moskau vorbei. Viel zu spät allerdings haben die Stadtplaner eingesehen, daß man Altbauten auch modernisieren kann. Doch das, was noch erhalten ist, soll bewahrt bleiben.

In den letzten anderthalb Jahrzehnten hat man weit über eine Million Wohnungen errichtet. Mehr als die Hälfte der Moskowiter sind in der Zeit umgezogen, meist in jene Satellitenstädte mit romantischen Namen wie Bibirewo, Babuschkino, Tjoplyj Stan, Troparewo, Lianosowo oder Strogino. Für viele ältere Moskowiter ist das nicht mehr Moskau, doch wer die Wahl hat zwischen einem Zimmer in einer Gemeinschaftswohnung im Zentrum — 20 Prozent der Familien leben dort noch so — und einer eigenen Wohnung am Stadtrand, zieht meistens um.

„Die Leute sind froh, in den neuen Stadtbezirken zu leben. Die Luft ist dort



...schon und sauber, und man fühlt sich wie im Kurort", sagt Budantzew. Wenn nur nicht das Einkaufen und die Arbeit wären: Fahrzeiten von einer Stunde bis zum Arbeitsplatz oder zu den Geschäften, Kinos, Restaurants und Theatern sind die Regel, wobei der größte Teil des Weges mit der schnellen Metro zurückgelegt wird.

Neunzig Prozent der Neubauten entstehen heute jenseits des Autobahnringes, der lange Zeit als „magische Grenze“ Moskaus galt. 650 000 Pendler gibt es bereits, die von diesen Neubauvierteln „nach Moskau“ fahren. Künftig werden es noch mehr; denn man hat der Stadt weitere zehntausend Hektar Bauland zugesprochen, das von diesem Jahr an genutzt werden kann, darunter auch den bisherigen Naherholungsbereich von Peredelkino.

„Peredelkino wird nicht zerstört“, versichert Alexander Budantzew, Vize-Planungschef des Moskauer Stadtrates, „es bleibt als grüne Oase erhalten.“ Doch die Bewohner der 25 Kilometer vom Moskauer Stadtzentrum entfernten Waldidylle können das nicht recht glauben. Der Moloch Moskau verschlingt die Natur: Noch vor wenigen Jahrzehnten lebte man in Peredelkino auf dem Lande, doch dann tauchte in der Ferne die Silhouette der Wohniganten auf, und ihre Schatten rücken unaufhörlich näher.

Die als „Mikrorajons“ geplanten Satelliten sind vorerst nur langweilige Schlafstädte, deren kultureller Freizeitmangel allerdings durch die Natur gleich vor der Haustür entschädigt wird. Hier kann man im Sommer in nahen Seen baden, im Herbst in den Wäldern Pilze sammeln und im Winter Skifahren.

Ein Drittel der 878 Quadratkilometer Fläche Moskaus sind Grün- und Waldanlagen, pro Einwohner macht das 18 Quadratmeter aus. Experten haben jedoch errechnet, daß es 25 bis 30 Quadratmeter bedarf, damit ein normales komfortables Leben bei einigermaßen frischer Luft in der Stadt möglich ist; denn die Luft ist von der Umweltverschmutzung mehr bedroht in Moskau als etwa das Wasser. Nur 70 Prozent aller Fabrikschornsteine, meint Burdantzew, hätten Reinigungsfilter.

Dennoch ist man stolz darauf im Stadtrat, für die Ökologie Moskaus mehr zu tun, als das in vielen anderen Weltstädten der Fall ist. So hat man etwa im 10. Fünfjahrplan (1976 bis 1981) 400 Millionen Rubel für Umweltschutz bereitgestellt, dreimal mehr als im neunten. In den Jahren 1986 bis 1990 sollen es sogar 528 Millionen sein, die man für den Betrieb von Wärmekraftwerken mit Erdgas, für den Bau weiterer Kläranlagen, für mehr Grünzonen und verkehrstechnische Maßnahmen wie den Ausbau des umweltfreundlichen Trolleybus- und Straßenbahnnetzes ausgeben will.

Im Unterschied zu anderen Hauptstädten der Welt hat Moskau kaum Sorgen mit Privatautos — es gibt zu wenig. Eine halbe Million Privat-Pkws fahren auf Moskaus oft sechsspurigen Magistralen, gut zwei Drittel davon sind Privatautos. Jährlich werden, so erklärt der Chefingenieur des Generalplans, Rostislaw Gorbantjew, 30 000 neue Autos zugelassen. Burdantzew nennt sogar zehntausend weniger. Parkplatzsorgen kennen Moskowiter nicht, wohl aber verstopfte Straßen; dabei fallen nicht die Pkws ins Gewicht, sondern die endlosen Kolonnen beladener und vielfach leerer Lkws, die ungelenkten Speditionsfahrzeuge und schweren Bautransporter.

Doch der Löwenanteil des Moskauer Nahverkehrs entfällt auf die Metro, die U-Bahn, die wohl mit Recht als beste der Welt gilt. Nach ihrem System baut man inzwischen Metros auch in Warschau, Budapest, Prag und Sofia. In Moskau sind 200 Metrokilometer fertig, bis 1990 sollen es 300 sein. Vierhundert Millionen Rubel gibt der Staat für den Bau neuer Stationen aus. Wer nicht im Einzugsbereich der Metro wohnt, hat gleichsam den Anschluß an die Zivilisation verloren; besonders im Winter bei Schnee und Eis, wenn die Busse oft ausfallen. Obwohl die Metro in Spitzenzeiten nahezu jede Minute fährt, können Züge und Bahnhöfe die Menschenmassen kaum noch aufnehmen, Milizionäre mit Megaphonen müssen bisweilen die Massen dirigieren.

Die öffentlichen Verkehrsmittel in Moskau und der übrigen UdSSR sind „fast“ kostenlos — eine Metrofahrt etwa kostet fünf Kopeken (umgerechnet rund 16 Pfennig). Sechs Millionen Menschen zwingen sich täglich in die Waggonen der U-Bahn. Viele davon sind Pendler aus der Provinz um Moskau. Sie kommen zum Einkaufen in die Metropole, sehr zum Mißvergnügen der Moskowiter, die den Provinzler nur ungern einen Platz in den ohnehin schon langen Warteschlangen in den Geschäften einräumen. Mancher Moskauer denkt gern an die Olympischen Sommerspiele von 1980 in Moskau zurück, als die Stadt für Provinzler gesperrt und die Läden beinahe menschenleer waren.

Bisher warf das Staatsunternehmen Metro Gewinn ab, 1981 noch 15 Millionen Rubel, mit denen man Busse, Trolleybusse und Straßenbahnen subventionierte. Doch die Tendenz ist fallend; 1983 blieb die Metro noch gerade eben in den schwarzen Zahlen. In diesem Jahr wird sie schon mit Verlust arbeiten. Doch an Fahrpreiserhöhung ist nicht gedacht. Der billige Transport gehört ebenso zu den unantastbaren „Errungenschaften des Sozialismus“ wie das billige Brot und die billigen Mieten.

První krůčky českého divadla

Před dvěma lety jsme oslavili v nákladu bratří Thámů jako výročí Tylova, někdejšího Nosticova divadla. 200. výročí této unikátní divadelní budovy, v roce oslav ještě sloužící divadelnímu provozu, patřilo k stěželným bodům Roku českého divadla 1983. Zpočátku se o Nosticově divadle střídaly italské operní a české činoherní společnosti. Česky se v něm začalo hrát o něco později, 20. ledna 1785. Tehdy německá společnost Františka Jindřicha Bully, povoláná do Prahy impresáři Bondinim, sehrála poprvé český překlad hry vídeňského herce a mozartovského libretisty Gottlieba Stephanieho ml. „Odběhlec z lásky synovské.“ Ředitel F. J. Bulla, sám praxský rodák, měl režii a hrál hlavní roli, překlad byl dílem jeho bratra Karla Bully. V obsazení čteme ještě několik dalších jmen známých z počátků obrozeneckého divadla: Zappe, Antong, Höpfler. Hra samolná, propagující josefínské ideje, vyšla ještě téhož roku knižně

Bratři Thámové napsali k této příležitosti oslavnou báseň, jež začínala příznačnými verši: „Plesej, Praho, při slavnosti, kterou láska posvětila.“

„Odběhlec z lásky synovské“ měl u diváků úspěch a byl několikrát reprizován. V průběhu roku k němu přibývalo několik dalších titulů. Mezi nimi též první české původní drama, bohužel nedochované, Břetislav a Jitka od Václava Tháma.

K datu 20. ledna 1785 kladou tedy divadelní historici počátek českého profesionálního divadla. Měli bychom upřesnit, že je to divadlo určitého vývojově uzavřeného typu a na určité provozně institucionální základně. Jak je známe v podstatě až do dnešní doby. Bondiniho nezávazný dramaturgický experiment před 200 lety, vedený spíše komerčními než jinými zřeteli, přinesl neočekávaný výsledek. Dokázal, že v Praze jsou připraveny podmínky pro pravidelné české představení na profesionální bázi. Od roku 1785 také český jazyk nikdy na delší dobu z jeviště nezmizel.



ZÁBAVA

nebo

PERVERZE?

Wölfe erkunden Istanbul

ANKARA, 25. Februar (dpa). Die Einwohner Istanbuls, die seit Anfang Februar unter ungewöhnlichem Frost stöhnen, müssen sich jetzt auch vor hungrigen Wölfen fürchten. Türkische Zeitungen berichteten am Montag, daß ein Rudel Wölfe in einen Vorort der alten türkischen Metropole eingedrungen ist und unter der Bevölkerung Angst und Schrecken verbreitet. Mit Gewehren bewaffnete Polizisten hätten sich auf die Suche nach den Tieren gemacht. Ein Foto zeigte einen Polizisten mit einem niedergestreckten Wolf. „Das arme Tier war derart schwach, daß es nicht viel Schaden hätte anstellen können“, wurde der Beamte zitiert. Die Bevölkerung wurde dennoch aufgerufen, wachsam und vorsichtig zu sein.

Každý druhý týden v měsíci nabízí Hubert Weber návštěvníkům své diskotéky v západoněmeckém Rheinbachu něco senzačního. Jednou je to soutěž o nejhezčí poprsí, jindy nechá na tanečním parketu boxovat do půl těla nahá děvčata.

PORADNA: Jak je možno založit si domácí blahobyt? Koupíme slepici, a poněvadž tyto budou mít opět kufata, máme 420 slepic za rok. Druhého roku vypěstujeme z nich 8 049 slepic, následujícího 168 000 a dalšího roku máme už 1 360 000 slepic. Prodáme-li kus po dvaceti korunách, jsme milionáři.

* PALIVO z vytažených pneumatik vyrábí jako první závod na světě firma Tyrolsys v britském Wolverhamptonu, které se specializuje na využití a zpracování odpadových materiálů. Ročně bude zpracovatelský závod produkovat 20 000 tun lehkého paliva, 17 000 tun těžkého paliva, podobného koksu, a 7 000 tun celového šrotu. Navíc je energeticky soběstačný, neboť využije vznikající plyny při pyrolyze pneumatik. Spotřeba suroviny — 5 až 8 milionů kusů pneumatik, tj. kolem 50 000 tun.

Všechno, že obchodník musí mít s duchem doby. Samotné disco už dneska neletí. Lidem se musí ukázat něco extra, jinak už by přišlo nepříště.

Pro dvadvacetitisícové městečko je to opravdu událost. 430 zázitkových návštěvníků mezi 18 a 30 lety se tlačí o brzy navěter ve tmavém a začouzeném sklepe okolo tanečního parketu, kde se odehrává výstřední podívaná.

Muž, který se o ní stará, sídlí v Alsfeldu. Hans C. Zimmer objevil hned po službě u zminěného podniku na trhu a založil zábavní podnik, ve kterém nabízí vše, od boxujících klekanů až po mistra světa v pití

piva. Už skoro rok se úspěšně rozvíjí obchod se sexem na diskotékách. Včetně Rakouska a Švýcarska pořádá Zimmer měsíčně průměrně 75 vystoupení. Může posloužit patnácti děvčat, které jsou kdykoli připravena na jeho zavolání. Většinou se objednávají tři až čtyři. Bohužel, o svůj výnosný obchod se musí dělit s patnácti podobnými obchodníky. Ujišťuje však, že on je ze všech nejynalezejší. Organizuje volbu Miss podvazků a punčoch, boxerská utkání do půl těla, světleých děvčat, přebídku spodního prádla, při kterém mohou to poslední, co ještě mají děvčata na sobě, návštěvníci odkoupit. Zim-

SENZAČNÍ OBJEV

Za sbratřilých materiálu

Již delší dobu je naše veřejnost přesvědčena o faktu, že žárovku vynalezl T. A. Edison. Náš redakci se však podařilo nalézt v archívech senzační dokument, který pochází od známého českého světoběžníka a vynálezce Jára Cimrmana. V dopise, který Cimrman píše deset let před vynálezem žárovky svému příteli Františku Hanouskovi, se do slova praví: „Zjistil jsem, že světlo a petrolejky smrdí. Uvažoval jsem o tom, zda by se plamen nemohl nějak izolovat a nepůsobit by pak negativně na své okolí. Vzal jsem kus wolframového drátu, zdejší sklenář mi vyfoukl takovou baňku ve tvaru hrůsky. Z ní jsem pak vypoupoval vzduch, umístil dovnitř drát, připustil trochu dusíku a hermeticky uzavřel. Oba vyčnívající konce drátu jsem připojil na akumulátor. Světlo to, příteli. Nazval jsem tuhle svítilnu a nezdířel baňku žárovka. Nedávno mne navštívil nějaký francouzský malíř a pochvalně se vyjádřil: Oh, mon ami, ten váš „žárovka“ to je věc! — Mluví dost špatně česky, to víš, a Francouz vyslovují i já, ko ž...“

Aufgespießt

„Wat köö jü Feederaal Regtling düßjn, am die friiske spräke as en kulturgödj tu bewaare...?“
„Et hoonelt häm deerbal am en nüsien kulturäle aphooow, wat sefter üüs rucht foon lönj än gemiine raigelt warde schal.“

Aus einer schriftlichen Anfrage des CDU-Bundestagsabgeordneten Peter Harry Carstensen (Nordstrand) und der Antwort des Parlamentarischen Staatssekretärs im Innenministerium, Horst Waffenschmidt, darauf. (Übersetzung laut Bundestagsdrucksache: „Was kann die Bundesregierung tun, um die friesische Sprache als ein Kulturgut zu bewahren?“ — „Dabei handelt es sich um eine wichtige kulturelle Aufgabe, für die nach unserer Verfassungsordnung die Zuständigkeit der Länder und Gemeinden gegeben ist.“)

NAOZAY...

VW und der Fernseh-Sex

TUPELO, 28. Februar (idea). Die Volkswagen AG gehört nach Ansicht des „Verbandes für Sittlichkeit“ in Tupelo im US-Bundesstaat Mississippi zu den größten Förderern von Sex, Gewalt und Gottlosigkeit im US-Fernsehen, weil sie ihre Werbung vor allem in Sendungen, die viel Sex und Gewalt zeigen, einblenden lassen. Eine Studie des Verbandes ergab, daß auf jeden 30 Sekunden langen VW-Werbespot mehr als 24 „Vorkommnisse von Sex, Gewalt und Gottlosigkeit“ im Hauptprogramm entfallen.

Als weitere Unternehmen, die ebenfalls in besonders hohem Maße zur Unmoral im Fernsehen beitragen, nannte der Verband unter anderem die Computer-Hersteller Apple und Commodore, die Autofirma Chrysler und die Fluggesellschaft „American Airlines“.

Zu den Konzernen, die am wenigsten mit hohem Sex- und Gewalt-Anteil werben, zählen zwei Großbrauereien sowie die Elektronik-Firmen IBM, ITT und Tandy.

Die Untersuchung weist ferner nach, daß in 85 Prozent der Fälle, in denen im Fernsehen Geschlechtsverkehr angedeutet wird, dieser zwischen unverheirateten Partnern stattfindet. Durchschnittlich ereignen sich, so die Studie, 9,87 Gewalttaten, 9,37 sexuelle Handlungen und 9,04 „Vorkommnisse“ von Gottlosigkeit (zum Beispiel Fluchen) pro Stunde im US-Fernsehen.

TAKOVÉ OBLIVÉ VĚCI DRONA NEPODPORUJE, FUJ!

Auto mit Schwimmbad

LA PALMA, 25. Februar (AP). Wer während einer Autofahrt aufs Schwimmen nicht verzichten möchte, dem kann jetzt geholfen werden. Voraussetzung ist allerdings, daß er über genügend Geld verfügt. Das kalifornische Unternehmen „Ultra Limousine“ in La Palma bietet ein gut 15 Meter langes, auf zehn Rädern rollendes Auto an, das im Fond über ein immerhin knapp einen Meter tiefes Schwimmbecken verfügt. Benutzer des Wagens können, wenn sie wollen, außerdem über eines von vier Autotelefonen sprechen, sich eine Mahlzeit im Mikrowellenherd an Bord zubereiten oder in mehreren Aquarien den Fischen zuschauen. Die Superlimousine ist in dreieinhalb-jähriger Bauzeit entstanden und hat nach Angaben eines Firmensprecher seinen Wert von mehr als einer Million Dollar (etwa 3,4 Millionen Mark). Der Hersteller verhandelt jetzt mit einem Unternehmen über die mögliche Verwendung des auffälligen Autos für Werbezwecke.

+ SLADACI' 10 H VĚZ EXTRA...

Pflichtumtausch erhöht

MÜNCHEN, 25. Februar (AP). Polen erhöht ab 1. April den Pflichtumtausch. Nach einer Mitteilung des ADAC in München vom Montag müssen Polen-Reisende dann Zloty-Gutscheine im Wert von 36 Mark pro Aufenthalts- und Einreisetag erwerben. Bisher waren es nur 30 Mark. Der Pflichtumtausch entfällt, wenn ein Hotelaufenthalt im Voraus gebucht und bezahlt wurde. Für Personen unter 21 Jahren, Caravan- und Wohnmobilreisende sowie Studenten mit internationalem Ausweis erhöht sich der Pflichtumtausch von 13 auf 16 Mark. Befreit vom Pflichtumtausch sind Kinder unter 16 Jahren, wenn sie in Begleitung von Erwachsenen sind.

Auch Bahnhöfe rauchfrei

MÜNCHEN, 25. Februar (dpa). Zu „tabakfreien Zonen“ werden vom 1. März an die Münchner U- und S-Bahnhöfe erklärt. Zumindest versuchsweise soll damit nach Auskunft der Rathauspressestelle vom Montag die Durchsetzbarkeit eines Rauchverbots auch auf den Bahnhöfen getestet werden. Nachdem in den U- und S-Bahnzügen das Rauchen bereits seit langem untersagt ist, sollen die Fahrgäste mit neuen Aufklebern bereits am Eingang zu den Bahnhöfen ermahnt werden, auch in diesen Bereichen künftig freiwillig auf ihren Glimmstengel zu verzichten und damit für bessere Luft zu sorgen.

JĚJĚJĚJ!

PRVNÍ ČESKÝ TISTENÝ KALENDRÁR byl vydán před půl tisíciletím na letopočet 1485 ve Vimperku. Rok před tím přišel do tohoto města německý tiskář Jan Alcorn a nedalekého Pasova. Polygrafická tradice je tedy zachována dodnes, jeřmí pokračovateli jsou pracovníci tiskárenského závodu Stráž. V současnosti je produkce ze Sumavy nejznámější kolibřimí edicemi poezie, bibliofilijských tisků Lyry Pragensis a jinými kvalitními knihami, ilustrovanými kresbami našich předních grafiků. [a].

VYJDE TAH I KIMATURA S ILUSTRACEMI JAK VOLODRA LEMINOVIC MOČIL NA RYBÁCH POD DOHLEDEM KRUPSKÁJI...

ŠŤŮRA NA ÚTĚKU

Je sobotní dopoledne. V jednom z parků pražského Hradu brigádníci osm kluků. Mají tepálky a vlasy ostříhané na ježka. Žádnému z nich dosud nebylo osmnáct. Každý má však už svou minulost, která je přivedla do výchovného ústavu pro mládež. Tuhle brigádu mimo zdi ústavu dostali jako odměnu za dobré chování a plnění svých povinností.

Blíží se jedenáctá hodina. Šest kluků upravuje záhony a vyhrabává trávníky. Zbývající dva, Robert a Luboš, nosí k popelnicím koše se starou trávou a hlínou. Od rána mají v hlavě jedinou myšlenku. Prásknout do bot, zdrhnout. Vychovatel se otáčí a na okamžik je ztrácí z dohledu. Odhazují koše, procházejí branou parku a vzápětí sbíhají Nerudovkou dolů k Malostranskému náměstí.

Bylo 2. června 1984.

● S Robertem V. už byly problémy ve škole. Nezvládnutelný, arrogantní, drzý. Rodiče ani učitelé na něj nestačili. Z osmičky jde do učení k Pražské stavební obnově. Ovšem víc než sklenářské se věnuje partě. Černé kožené kalhoty a bunda, nabarvená hlava. „Pankáč“. A bezohlednost, násilí, averze vůči celému světu, to je jeho filozofie. Občas si zafetuje, občas se opije. Pomýšlí na sebevraždu. Z učení ho vyhodili. Pro neprospěch a absence. Rodiče sehnali Robertovi brigádu. Pracoval jeden den. Víckrát ho v podniku nikdo neviděl. Obvodní soud nakonec rozhodl o jeho ústavní výchově. V době útoku mu bylo sedmnáct let.

● Když bylo Lubošovi M. šest roků, rodiče se rozvedli. Máma se o něj starala, jak nejlip uměla. Tichý, netečný. Spíš typ otloukáčka, který se ze všeho dokázal vybrečet. V devíti letech se pokusil o sebevraždu. Skončil v nemocnici. Potom několikrát utekl z domova, příležitostně kradl v obchodech. Ve třinácti letech si Luboš bere k sobě táta. Snaží se, ale přesto ho nezvládá. Omlouvá jeho výstřelky, omlouvá velké i malé krádeže. Po škole Luboš nastupuje do učebního poměru. Znovu utíká. Stává se z něj zloděj aut. Rozhodnutím krajského soudu se dostává do pražského výchovného ústavu pro mládež. V době útoku mu bylo patnáct.

Sobotní odpoledne po útoku procourali v Praze. Večer zavedl Robert Luboš ke svým známým, u kterých přespali. Druhý den už měli v hlavě plán. Sehnat auto a podívat se na Slapskou přehradu.

V noci, z neděle na pondělí, začíná šňůra jejich rozsáhlé trestné činnosti.

Na Praze 4 v Branické ulici zkoušejí své štěstí. Postupně rozbíjejí větrací okénka u osmi aut. Vytrhávají kabely ze spínacích skříněk, pokoušejí se zkratem nastartovat. Pokud neuspějí, většinou si něco odnesli. Logaritmické pravítko, lovecký nůž, kazety, autoatlas... Konečně deváté auto, žigulik, naskočilo. Za volant si sedá Luboš a Robert ho naviguje ven z Prahy směrem na chatovou oblast Čím.

Po čtvrté hodině ranní jsou u přehrady. Ulamují espézetku a házejí ji do vody. Z auta kradou televizi, rádio a další věci, které vzápětí kamsi odhazují. (Zase jeden z majitelů aut, přesvědčený, že jeho auto nikdo neukradne.)

U zátoky kotví modrá kanoe. Společně prokopávají příčku s řetězem, kterým byla připoutána ke břehu, a pádlují na druhou stranu k chatám. Chce se jim spát, dostávají hlad a žízeň. To vše jim měly poskytnout rekreační chaty.

Do první se nedostali. Zato nacházejí sekeru. U druhé chaty vytrhávají okenní mříž, sekerou páčí dřevěnou okenici, rozbíjejí sklo. Jsou uvnitř. Bašti sušenky. Robert se z výpravy po chatě vrací s lahvi toluenu. I když dává přednost alagonu, morfinu, nepohrdne ani čicháním. Luboš se k němu přidává. Za chvíli, zřetování, začínají demolovat zařízení. Šavli rozsekávají křeslo, propalují koberec, rozbíjejí zrcadlo a za hurónského řevu vše postříkují minimaxem. Odnášejí si cigarety, šroubováky, rybářský prut. Povzbuzeni úspěchem i toluenem se vydávají ke třetí chatě. Vaří si grog, smaží vajíčka. Přes den v chatě vyspávají.

V noci, to už bylo úterý, chatu opouštějí. Robert si chce zajezdit. Za otevřenou branou objektu vojenské zotavovny parkují auta. Znovu nikým nerušení rozbíjejí větrací okénka vozů a snaží se je nastartovat. Po šestém pokusu se vzdávají. Odcházejí a odnášejí si kanystry, hasicí přístroj, nějaké šaty, které o kus dál odhazují do křoví. Vracejí se zpět k rekreačkám.

Na mírném svahu u chaty, za keři, stojí červený žigulik. Dvě jsou odemčené, klíčky v zapalování. Luboš si sedá za volant, zařazuje neutrální a bez motoru pomalu sjíždí dolů. Na cestě si k němu přisedá Robert a udává směr další cesty. Vrchotovy Janovice a místní chatová oblast. Jedou krást o kus dál.

Během jedné noci se zde vloupali do sedmi chat. Odvahu si dodávali alkoholem a prášky.

Kradli, na co přišli. Rádía, dalekohled, nože, bajonet, potravinu, vzduchovku i startovací pistoli. Jejich vizitkou byla spoušť. Rozbitá zrcadla, lustr rozstřílený vzduchovkou, rozdupané nástěnné hodiny, roztrhané peřiny, propálené koberce, zničená vrtačka, na verandě jedné z chat dokonce utrhali stěnu z hobry. Ukradené věci naložili do auta a jeli dál.

U Tvoršovic, poblíž vojenských kasáren, jen tak zkusmo „udělali“ tři auta. A protože se jim žádné nepodařilo nastartovat, znovu nasedli do žigulíka a rozjeli se zpět na Slapy.

Auto zaparkovali v Davli a veškerý lup kromě startovací pistole v něm nechali. Do Prahy přijeli autobusem.

V noci ze šestého na sedmého června se opět pohybují v Branické ulici. První auto, shodou okolností právě to, které tady již jednou ukradli, jim odolalo. Druhé zkratem nastartovali. Nedošli daleko. Pouze na Zbraslav, kde porouchané auto nechali stát na silnici.

Ke slovu se hlásil opět hlad a únava. Na Baních si vyhlídli chatu. Robert rozbil zrcadlovým okno na veranda. Luboš nedostal. Před vlastním vchodem do chaty byli mříže. Na zadní stěně objevili dřevěnou okenici. Vypáčili ji. Luboš pod okno přitáhl vaničku a prokoppl je. Zamířili rovnou do postele.

Odpoledne je probudil rámus. Před okny stál chlap s klackem a na pomoc svolával další lidi. Kluci dostali strach a nevěděli, jak z chaty ven. Dohodli se. Luboš začal zevnitř bouchat na zavřenou okenici a mezi tím Robert vykořčil z dalšího okna. Vzápětí z ním i Luboš. Když Robert slyší ránu klackem, začal Luboš vyhrožovat startovací pistolí. Zabrало to. Podařilo se jim přiskočit plot a zmizet. Ne na dlouho.

O pár hodin později je příslušníci Veřejné bezpečnosti zadrželi. Bylo 7. června 1984.

Deset vykradených chat, jeden pokus. Tři odcizená auta a šestnáct pokusů. To je bilance útoku Luboš M. a Roberta V. V partě jim rovných možná tento článek poslouží jako reklama. Pro nás ostatní je to však ukázka toho, jak daleko také může zajít „výchova“ rodičů, nevšímavost školy a lhostejnost okolí. Jenže ty soud už nesoudí. A tak jsme to alespoň učinili my prostřednictvím veřejného mínění.

DOKONČÍME A PŘEDHOVÍME!

tiskového orgánu tohoto landsmanšaftu napsal: „Vychodní Prusko patří k Německu. Neexistuje žádný právní akt, jímž by mezinárodně-právně bylo toto provedení definitivně rozhodnuto.“

Projev K. Černěnka k voličům Kujbyževského obvodu

...A TEPŘÍVA KUS DÁL:

Člen politického byro ÚV KSSS a první tajemník moskevského městského výboru strany V. Gelsin oznámil, že na doporučení tékatu se k Černěnkovi shromáždění neúčastní.

Arogantní tvrzení H. Czaji

Dono: Poválečné hranice v Evropě znovu zpochybňoval představa vrcholné organizace revanšistických landsmannšaftů, tzv. Strazu vyhlášená, H. Czaja. V televizním vystoupení ve čtvrtek večer arrogantně tvrdil, že z právního hlediska prý existuje „prozatímní stav“, pokud jde o nespříšlivost západní hranice Polské lidové republiky. Při „osobním a spravedlivém vyrovnání“ otázek hranic v evropském rámci se musí „zachránit z Německa co možná nejvíce“, tvrdil tento nenapravitelný revanšista. Parlamentní státní tajemník v ministerstvu pro vnitroněmecké vztahy O. Hennig (CDU), který je zároveň mluvčím tzv. kraljanského spolku východopruských Němců, zase v nejnovějším vydání

* PRVNÍ ZÁVOD ve světě, který využívá nové plazmové technologie, byl dán do provozu u fy Scandust AB v jihošvédském městě Landskrona. Ročně se tu zpracuje 70 tisíc tun odpadů ze severoevropských oceláren a dalších průmyslových podniků, a vytvoří se 36 tisíc tun čistého kovu, zejména zinku, olova a surového železa. V závodech pracují tři plazmové generátory po 6 MW výkonu.



Dušan Pálek

„Lituji, ale nezletilým bačkory neprodáváme. V kombinaci s televizí působí jako droga.“



ŠKODOVKY V SAINT TROPEZ

O tom, že se naše škodovky úspěšně prosadily i na filmovém trhu, mohou se přesvědčit návštěvníci francouzské filmové komedie Četník a Četnice. Film, v němž vystupuje populární Louis de Funès, se setkává u diváků s mimořádným ohlasem. Zřejmě díky scéně, v níž „hraje“ při hromadné srážce automobilů i naše škodovka.

V Paříži se konal 11. sjezd Společnosti Francie—Československo (AFT). Shromáždění uctilo památku dlouholetého předsedy AFT, známého karikaturisty Jeana Effela, který zemřel v roce 1982. Novým předsedou byl zvolen francouzský mim Marcel Marceau.

● Koncem tohoto roku bude žít podle odhadu místních úřadů v hlavním městě Indonésie Jakarta asi 7,8 miliónu lidí. Za posledních 15 let se počet jeho obyvatel téměř zdvojnásobil.

● Dospělý člověk je ten, který přestal na obou koncích růst a nabejvá uprostřed.

ČEMU JSTE SE V LOŇSKÉM ROCE NEJVÍCE ZASMALOU?

● Zvali jsme sportovce na maskarní ples. U jednoho domku jsem pozdravil tříletého kluka: „Nazdar, špuntel!“ Bleskově odpověděl: „Ahoj, flaško!“

L. B.

● Když jsem se po prvních třech hodinách vojenské služby dne 3. 4. 1984 podíval do zrcadla.

J. L.

● Filmům, jejichž autoři ani zdaleka netušili, že točí veselohru.

L. H.

● Prohlášení Obchodu ovocem a zeleninou, že před vánočními dodá na trh speciální odrůdu brambor vhodnou na salát.

V. L.

● V drogerii u pultu se semeny jsem se zeptala prodavačky, zda mají BROKOLICI. Pohotově odpověděla: „Nevedeme — musíte do loveckých potřeb.“

M. Š.

● „A čím budeš, až budeš velká, Shirley?“
„Ještě nevím. Když mi narostou prsa, tak filmovou hvězdou. A když ne, tak učitelkou.“



Emanuel Jakub

„Jestli seš fakticky holka, tak spolu můžeme chodit.“

Aufgespießt

„Hans Koschnick kommt aus Bremen, und er kommt von ganz unten: Sein Vater war Dreher und Gewerkschaftssekretär...“

Die Tageszeitung „Die Welt“ in einer Kurzbiographie des Bürgermeisters von Bremen.



Ať žijou NEFAYČÁŘI!

LEKARI ve francouzském městě Cannes sotva přili sným očím, když při běžné rentgenové prohlídce spatřili v lebce muže, který si stěžoval na bolesti hlavy, 18 cm dlouhý šroubovák. Když už málem uvažovali o operaci, ukázalo se, že šroubovák neleží v mužově hlavě, ale v rentgenovém přístroji, kde jej zapomněl nepořádný mechanik.

● „Podívej, pravil holka,“ pravil jeden tatínek své sedmnáctileté dceři. „Že mi ten tvůj kluk chodí na koňak, to by mi ani tak nevadilo, ani to, že mi vykouří kdejakou cigaretu, ale co mi tu vadí, že mi tu večer řekne dobrou noc a ráno nemám ve schránce noviny.“

Syrovou vepřovou krev nalít na rozstrouhané žemle. Vepř. bůček nebo tučné maso uvařit do měka, nakrájet, přidat do krve, dále přidat smáženou cibulku, usekané vepřové škvarky a zahustit polévkou z vařeného masa na potřebnou hustotu, přidat tlučený pepř, nové koření, zázvor, trochu majoránky, sůl, česnek. Jelita vařit v polévce 6-8 min.

Rozpočet: 1 litr krve, 25 dkg žemlí, 50 dkg bůčku, 10 dkg škvarků, 1 dkg sádla, 2 dkg cibule, 10 zrněk pepře, 8 zrněk nového koření, špetka majoránky, 1/4 dkg zázvoru, 2 stroužky česneku.

Kroupová jelita:

Kroupy dát do hrnce, zalít vodou, osolit, přidat kousek másla nebo sádla, uvařit a dát vychladnout. Tučné maso nakrájet na kostky a dát vyškvařit jako sádlo, zamíchat do krup, přidat tlučený pepř, majoránku, smáženou cibulku, vepřovou krev - směs má být řídká. Jelita vařit 8-15 min.

Rozpočet: 1/2 kg krup, 2 dkg másla nebo sádla, 3/8 litru krve, 5 dkg cibule, tluč. pepř, 15 dkg masa tučného, majoránka.

Jelitový prejt:

Velké kroupy přebereme, vypereme a dáme do osolené vody vařit s kouskem sádla. Tučné vepřové maso umeleme nebo pokrájíme na malé kostičky. Vyškvaříme je a přidáme na ně k osmažení pokrájenou cibuli. Pak přimícháme kroupy, které jsme obarvili krví. Osolíme, okořeníme a za stálého míchání dusíme, až je krev imavá.

Rozpočet: 1/2 litru vepřové krve, 20 dkg krup, 1 větší cibule, 10 dkg tučného vepřového masa, sůl, pepř, česnek, majoránka a trochu sádla do krup.

ZE ZKUŠENOSTI „DRBŮY“: LZE KOUŽIT HÍSTO SYROVÉ KRVE V DOBĚ MÍRU I NEVLEVNĚJÍ BLUTVURST...

Der Prinz und die Arbeit

LONDON, 24. Februar (AFP). „Man spricht zu viel über Arbeitslose, wir würden besser über die Arbeitenden sprechen, denn die sind zahlreicher.“ Mit dieser Bemerkung sorgte der Ehemann der englischen Königin, Prinz Philip, während des Besuchs einer Fabrik in Wales für Aufsehen. Mit 20 Prozent Arbeitslosen ist gerade diese Region von einer schweren Wirtschaftskrise betroffen.

Der arbeitspolitische Sprecher im Schattenkabinett der Labour-Opposition, John Prescott, zeigte sich empört und sprach von einer „königlichen Ohrfeige für vier Millionen Arbeitslose und deren Familien durch einen Mann, der niemals die Erfahrung eines solchen Unglücks gemacht“ habe.

Prescott sagte weiter, eine solche Bemerkung sei um so unerträglicher, als sie von einem Mann stamme, dem der Staat mehr Geld für die Pflege seiner Pferde zahle als eine Familie mit vier Kindern erhalte.

CELÁ FAMILIE BY SE MĚLA UŽ KONEČNĚ ODSTĚHOVAT DO HASTALÉ!

Vajíčka vařená natvrdo nevyvolávají ani nemoci, ani poruchy v lidském organismu, ačkoli se občas v tisku objevují protichůdné tvrzení. Ale i zde platí zlatá střední cesta. Střednost je každopádně správná, nadměrnost poškozuje tělo. Než se tedy pustíme do vaření, uvaříme si nejprve vajíčka natvrdo. Než se tedy pustíme do vaření, uvaříme si nejprve vajíčka natvrdo. Než se tedy pustíme do vaření, uvaříme si nejprve vajíčka natvrdo.

„Zlatá horečka“ u nás vypukla po 2. srpnu 1877. Kdy Libor Lébr našel pod Hradištěm u Stradonic na Berounsku zlato. Ještě téhož dne se lidé z nejbližšího okolí sbíhali a vrhli na objevené „ložisko zlata“. Stradoničtí „zlatokopové“ vykopali toho dne dvě stovky zlatých mincí — keltských duhovek. Kolik toho bylo ve skutečnosti? (I po „zlaté horečce“ těch dnů) to se dnes už neví a vědět nebude.



„Upřímně řečeno, přišel jsem vás požádat o ruku vaší dcery, protože je mi vás strašně líto.“

Kdo falšuje dějiny

Francouzská veřejnost se cítí plným právem uražena a je pobouřena nedávnou vydáním Slovníkem německé historie. Toto dílo vyšlo v NSR ve vydavatelském Kroeher. Pod heslem Oradour jsou vyslovené lži a falešné údaje o osudech tohoto městečka, které ušlo do dějin 10. června 1944 podobně tragickým způsobem jako naše Lidice.

Jak známo, byl v tomto městečku spáchán v době nacistické okupace hrůzný zločin. Na rozkaz nacistického plukovníka Dieckemanna zavraždili oddíl SS 842 lidí, z toho 405 žen a dětí. Mnoho obětí uhořelo v místním kostele, který fašističtí hrdlořezi zapálili. Není tomu tak dávno, co rovněž v Německé spolkové republice vyšla kniha, jejímž autorem je bývalý příslušník jednotek SS Herbert Taage. Kniha má název Kde je Kain? a autor v ní sugeruje čtenářům, že nešťěstí, které potkalo lidi v Oradouru, si př zavlnili sami. Bývalý esassman totiž tvrdí, že obyvatelé městečka měli v ilegálním držení zbraní a municí a ostřelovali německé vojáky. A nejen to. H. Taage prohlašuje, že kostel, kde zahynula většina žen a dětí, vyhodili do povětří sami Francouzi. Podtext celé knihy je jasně patrný. Nejenže jde o jasně falšování dějin, ale současně to má být jakási obhajoba vražd z divize SS Das Reich. Tvrdí totiž na

stránkách knihy, že rozkaz ke zničení Oradouru a jeho obyvatel byl vydán velením wehrmachtu a nikoliv SS.

Francouzská veřejnost je plným právem pobouřena nejen samotnou skutečností, že taková kniha mohla vůbec vyjít, ale i tím, že vyslovené falešné a zjevně záměrně lživé údaje přezvali někteří historici jako údaje pravdivé. Přitom v roce 1962 a před rokem znovu, tehdejší velitel rotty SS H. Kahn a i další účastníci zločinu H. Bath učinili obšírnou výpověď o celé události i o tom, od koho dostali rozkaz ke zničení Oradour-sur-Glâne, vypálení městečka a usmrcení všech jeho obyvatel. Přesto se falešné údaje, uváděné v knize H. Taage, objevily nyní znovu ve Slovníku německé historie.

Wale mit Musik gerettet

MOSKAU, 24. Februar (AP). Mit Hilfe klassischer Musik — und nicht etwa der „Internationalen“ — sind nach einem sowjetischen Zeitungsbericht am Wochenende Hunderte von Belugawalen gerettet worden, die seit Wochen vom Packeis in der Bering-Straße eingeschlossen waren und elend zugrunde zu gehen drohten. Wie die Zeitung „Sozialisticheskaja Industrija“ am Sonntag meldete, öffnete der Eisbrecher „Moskwa“ einen 20 Kilometer langen Kanal durch die Eisdecke und brachte die Wale durch das Abspielen klassischer Musik über den Bordlautsprecher dann dazu, daß sie dem Schiff auf dem freigelegten Weg ins offene Meer folgten.

Nach Darstellung der Zeitung wollten die zur Familie der Gründelwale zählenden Beluga- oder Weißwale dem Schiff zunächst nicht folgen. Dann habe sich jemand an Bord daran erinnert, daß nahe Verwandte der Belugas, nämlich Delphine, auf Musik sehr gut reagierten. „Verschiedene Melodien wurden ausprobiert, und es stellte sich heraus, daß klassische Musik ganz nach dem Geschmack dieser arktischen Belugas war“, schrieb das Blatt.

Die Zeitung „Selskaja Schisn“ hatte berichtet, 40 Wale seien eingegangen, obgleich sich Helfer von der Tschuktschen-Halbinsel bemüht hätten, den Tieren Nahrung zu verschaffen und ein Gebiet eisfrei zu halten.

HAŽELI JIH OMYLEM NEOTEVŘENÉ KONZERVY...

Spojené státy chtějí již v roce 1987, tedy o dva roky dříve, než bylo původně plánováno, zahájit zkoušky komponentů potřebných k vedení „kosmické války“ — laserových a částicových zbraní, určených k rozmístění v kosmu.

● Mládež je stále stejná. Roste, opouští domov, žení se a vdává. Jediný rozdíl je dnes v tom, že to nedělá vždy v uvedeném postupu.

● Peskuje manželka muže: „Už zase nasáváš? Vždyť jsi mi slavnostně slíbil, že se z tebe stane úplně jiné člověk!“
„To jsem taky splnil. Ale směla, holka. Ten jiné taky pije!“

O myších a lidech

Nejde o Steinbeckovu novelu, ale opravdu o myši, statisíce myši, které pomáhají zachraňovat lidské životy.

Zní to absurdně, ale po celém světě jsou rozestaty laboratoře, kde se na myších zkoumají nejrůznější lidské choroby, jejich léčeni, genetické zákonitosti a genetické inženýrství.

Největší je Jacksonova laboratoř v americkém státě Maine. Přes 217 000 myších embryí je zde zmrazeno na teplotu -196°C a za sto nebo i více let se narodí v 21. století. Není to utopie, protože se tu podařilo vypěstovat myši z embryí, která byla zmrazena osm let.

V Jacksonově laboratoři se ročně narodí na tři milióny myši; jejich rodokmen zahrnuje až 2000 generací. To, převedeno na lidi, znamená lidské pokolení za 6000 let. Myši jsou tedy jedinečný materiál ke studiu genetických mutací, všemožných lidských chorob od cukrovky až po rakovinu, problémů stárnutí, obezity a nervových chorob.

Myši jsou totiž fyziologicky podobné lidem, trpí týmiž chorobami, ale protože žijí mnohem kratší dobu, děje se u nich všechno třicetkrát rychleji než u lidí. A aby se získal zcela „čistý“ materiál pro genetické a jiné studium, tj. aby nic cizího neovlivňovalo geny a chromozomy, páří se myši v laboratoři záměrně „v rodině“ (bratr se setrou atd.). Po dvacáté takové generaci získají vědci myši s geny, které jsou na 99,999 % stejné v celé populaci a jsou pak ideálním objektem pro výzkum genetických jevů, je možné sledovat vadné a cizí geny a jejich vlivy.

Celkový počet myši, které laboratoř má, je ohromující: 600 000. Ale ještě víc překvapují bezpečnostní opatření a prostředí, ve kterém jacksonské myši žijí. Je to výlupek zhyčkanosti. Navštívenci - pokud jsou vůbec vpuštěni - se nejprve musí vydrhnout jako chirurgové, převléci se do sterilizovaného oděvu a obuvi. Všechno, co vstupuje do tohoto myšího templu - potrava, vystřelky hnízd, lepenkové krabice - musí být sterilováno. A aby se zajistilo, že sem do té myšárny nevniknou zvenčí žli mikroby a viry, udržuje klimatizační zařízení uvnitř mírný přetlak, takže vzduch vždy proudí ven z myších obydli a nikoli dovnitř.

A právě jacksonští vědci už ve 30. letech dokázali, že některé geny řídí přijetí nebo odmítnutí cizí tkáně, a dr. George Snell dostal roku 1980 za další výzkumy v této oblasti Nobelovu cenu. Další pracovník laboratoře Douglas Coleman zjistil, že cukrovka, dnes obtížná nemoc, byla kdysi velmi pozitivní mutací: u přírodních národů a divokých zvířat se střídají období hladu a nadbytku. Někde musela vzniknout genetická mutace, která zabránila rychlému spalování cukru a vytvořila obezního jedince se zásobou podkožního tuku. V laboratorních podmínkách už se potvrdilo, že - aspoň u myši - jsou geny, které vyvolávají cukrovku. Coleman zároveň zjistil, že u myši ji může zvládat látka DHEA (zkratka pro dehydroepiandrosteron), kterou produkují nadledvinky. Jde o slabý mužský hormon, jehož funkce u lidí není zcela jasná. Když Coleman vstříkl DHEA diabetické myši, vrátilo se její množství cukru v krvi k normálu a zůstalo tak, dokud pokračoval v podávání DHEA.

Jiný myši poznatek: obávaný X, který vešel do našeho povědomí jako příčina infarktů, je naprosto nezbytný, protože bez něho by byla nepevnost buněčných stěn taková, že bychom se doslova roztekli; reguluje také dělení buněk i propustnost buněčných obalů pro potravu.

Jacksonští vědci nafilmovali, jak se dělí živá buňka jedné z laboratorních myši. Chromozomy v buněčném jádru, vypadající jako klubko červů, se začínou svíjet. Najednou se rozdělí na dvě party a ženou se opačným směrem k buněčným stěnám. Pak se buňka rozdělí a vzniknou dvě.

Je to patrně nejobyčejnější zázrak, který se každou vteřinu sextiliónkrát či kolikrát opakuje ve všem živém na naší planetě. Ale doposud nikdo neví, co tenhle zázrak řídí. Snad se to jednou za pomoci malých pišticích pomocníků podaří lidem rozluštit.

Vášim úkolem bude napsat, co se skrývá pod záhadným X, jehož nadbytek sice způsobuje vážné poruchy krevního oběhu, ale bez něhož nemůžeme žít.

KRÁSNÝ MANUEL

PRÍLOHA
DRBNŮWA
NÓMER
114

Marii Louise Parmské nebylo ještě ani třináct let, když se zasnoubila s následníkem španělského trůnu Karlem. Baculatá, spíš ošklivá než hezká princezna čekala od života na španělském dvoře zázračná dobrodružství. Brzy po svatbě v roce 1764 však zjistila, že se její sen rozplývá v nudě, strohé etiketě a ponurosti. Navíc její manžel se vyznačoval nesmírnou hloupostí a kromě toho svou vášnivou ženu nedokázal uspokojit. A tak Marie Louisa trávila večery ve společnosti galantních šlechticů... Karel III., tchán Marie Louisy, však brzy zakročil. Temperamentní mladá žena se musela tedy zaměřit na nenápadné mladíky tělesné strážce. A právě mezi nimi objevila svou celoživotní lásku - krásného, modrookého a o mnoho let mladšího Manuela Godoye (na obrázku), syna chudého šlechtice. Marie Louisa se do Manuela doslova zbláznila. Po smrti přísného tchána přestala tajit svou lásku a její poměr byl veřejným tajemstvím. Věděla o tom celá Evropa, jenom, jak to bývá, její manžel Karel IV. netušil nic. Sám naopak podlehl mladíkovu kouzlu a zahrnoval jej dary, vyznamenáními a tituly. A tak se z mladického vojáka během několika let stal maršál, první státní tajemník, v roce 1795 mu byl propůjčen titul „Prince de la Paix“ (Princ Míru), stal se velitelem všech španělských vojsk, ministerským předsedou. Strhl Španělsko do nešťastných válek s Francií (1793–5), pak s Anglií a Portugalskem. Byl považován za španělského krále bez koruny, kterou by mu ovšem zamilovaná Marie Louisa bez váhání jistě nasadila, jen kdyby to bylo v její pravomoci. Manuel byl neuvěřitelně ctižádostivý a ješitný, nicméně zdaleka nestačil na všechny funkce, které zastával. Jako politik a vojevůdce měl pověst špatnou, oči Evropy se k němu upíraly, stejně jako k celému degenerovanému španělskému dvoru, s opovržením a s nedůvěrou.

Ale nic netrvá věčně. Sám Manuel dobře věděl o nebezpečí, které mohlo ohrozit jeho skvělou pozici, a které rok od roku rostlo, tak jak rostl prvorozený (a vlastně) syn Karla IV. Ferdinand. Manuel se proto posléze obrátil k nejsilnějšímu z nejsilnějších - k Napoleonu Bonapartovi. Požádal ho, aby mu někde v Evropě vyhradil klidné zákoutí, kde by mohl bez starostí panovat. Napoleon neřekl ani ano, ani ne a snažil se této situaci využít. Pro své plány k dobytí Anglie totiž potřeboval španělské námořnictvo. Godoy však zapochyboval o vítězství Velké armády a uzavřel smlouvu s Ruskem a tím se tedy spojil i s Anglií. Jeho zděšení muselo být jistě strašné, když napoleonská vojska zvítězila nad Pruskem a Ruskem. Podařilo se mu však znovu si naklonit Napoleona a udobřit jej příslibem deseti tisíc španělských vojáků, kteří se Bonapartovi velmi hodili. Ani při tomto trapném smíru nezapomněl Manuel na sebe: dal se jmenovat admirálem Španělska a Indie. Dovedl se totiž obdivuhodně starat ne tak o věci státní, jako o své vlastní blaho. A tak se mu také, alespoň dočasně, podařilo zbavit se svého úhlavního nepřítele Ferdinanda. Dal ho totiž zatknout, když tajná královská policie objevila jeho depeši Napoleonovi, již žádal za manželku Bonapartovu neteř a ochranu proti Manuelovi. Rozhořčený otec Karel IV. prohlásil, že následníkem trůnu se stane Ferdinandův bratr

(a pravděpodobně Manuelův syn) František z Pauly. Karty se však otočily. Pod záminkou tažení do Portugalska Napoleon vypravil do Španělska značné vojenské síly, které rychle postupovaly na Madrid. Manuel chtěl s královskou rodinou uprchnout do Ameriky, ale madridský lid se dozvěděl o přípravách k odjezdu, vzal útokem Godoyův palác a vymohl, že Karel IV. propustil Manuela ze všech úřadů a sám se vzdal trůnu ve prospěch Ferdinanda. Ten ve skutečnosti již neměl žádnou moc. Pravým vládcem Španělska byl XXX, který poslal Manuela do Bayonne, kde se sešly všechny klíčové postavy této historie. Byl tam Napoleon a Karel IV., který se tam vzdal všech svých práv na Španělsko a Indii ve prospěch Bonaparta a na oplátku od něj dostal dva zámky a slušnou roční rentu. Ferdinand byl nucen vzdát se trůnu a na jeho místo nastoupil Josef Bonaparte. Bývalý královský pár spolu s milovaným Manuelem se stáhli do ústraní, odjeli do Říma. Tam byl Godoy povýšen papežem na knížete z Posserana a od roku 1830 žil z malé penze v Paříži, kde ve svých čtyřiaosmdesáti letech zemřel. Nakonec ještě malý klípek: o milostném vztahu Marie Louisy a Manuela se dozvěděl Karel IV. těsně před smrtí. Když se mu tato zpráva konečně donesla, vykřikl: „Lépe pozdě než nikdy!“

Jméno Napoleonova generála jsme v textu nahradili XXX, protože je vašim soutěžním úkolem. Napovíme vám o něm, že zvítězil v mnoha bitvách, že si vzal za ženu nejmladší Bonapartovu sestru, že po Josefu Bonapartovi byl králem heapoiským, pak i králem obou Sicílií a že byl roku 1815 popraven.

Trh na Staroměstském náměstí

PO NĚKOLIK LET, vždycky počítám prosince, psávali jsme si s již těžce nemocným básníkem Gézou Včelíčkou dopisy plné tesklivé radostného vzpomínání.

V těchto dnech počínal kdysi na Staroměstském náměstí nejdříve mikulášský a ihned po něm vánoční trh. A my oba jako malí chlapci, kteří se ovšem neznali, mačkali jsme se s prázdnými kapsami, ale se srdcem plným touhy mezi krámečky a boudami. Neúnavně a téměř denně. Těch bud a krámků bylo tam nespočet, plné náměstí. Husův pomník tam dosud nestál a nešťastná Panenka Marie, jejíž stupně dole posloužily také jako krámky, dávala se na toto hemžení z vysokého sloupu mezi čtyřmi anděly.

Dnes je už těžko vyvolat si v duhu jedinečnou atmosféru toho tržiště. Vzdůch voněl pomeranči a tato vůně byla prostoupena pachem hofířích karbidových lamp či jen prostých botáků. A těch barev! Bylo to špátové a nemohl jsem se nikdy naučit této přepěkné podívané. Bloudil jsem tam do poledních hodin večerních.

Matějské pouť koncem února či počátkem března bývala veselá a rozjařená. To proto, že jaro už bylo za dveřmi. Vánoční trh byl slavnostnější a tisk. I jakási posvátnost byla v jeho hemžení. I když mnohé lidské hlavičky tu a tam se pokoušely, aby se jenize z jedné kapsy přestěhovaly do druhé.

Mikulášský trh byl ve znamení tiše pozlacených metel s rudými papírovými pentlemi a růžemi. Někdy už poletoval sníh a vločky uplivaly na vlasech a kožetělech spolu s česáčkami zlatých fólií, které se střídaly s mikulášských metel, a maminky se zlatem ve vlasech se šťastně usmívaly.

Po Mikulášce přes noc zmizely z trhu metle a figurky papírových Mikulášů a čertů a v krámcích se objevily nešťastné drobné postavky darůček putujících do přístižích betlémů. Prohlížel jsem je dlouhé chvíle s velikým vzrušením. Na nejvyšších stupních výkladů byly pak hrady s věžemi a hradbami, s donjony i cimbuřím, zároveň s drobnými domečky. To měl být pyšný Jeruzalém. Vyráběli je chudáci v Orlických horách a v Příbrami. Všechno to bylo laciné, za pár korun, ale přece jen nedostupné pro chlapce, který v dlaních mačkal pár krejcarů, a někdy ani ty ne.

Ale litovat ho nikterak nemusíte. Byl šťasten.

Krámky plné dřevěných a plechových hraček měl jsem nečestně, ale znovu jsem se vrátil k betlémským figurkám, které voněly křídlem a lacinými barvami. Zcela očarován sledoval jsem jejich strnulé postoje, připravené spatřit anděla nebo hvězdu. Na trh jsem běhal několikrát za týden celé tři neděle až do svátků, jakmile mi vybyla chvíle. A nejraději k večeru, kdy tam bylo nejvíce kupujících a prodáváci neměli čas odháňet zvlouha, který se neměl ke koupi a před krámky stále jen překážel.

Stále vzrušený a stále čekající na nové zážitky bloudil jsem trhem, až jsem se posléze zastavil u Hubičkovy loutkového divadla. Vypráví o něm nejen Gézou Včelíčkou, ale i paní Maryna Alšová. A tam jsem konečně své dva krejcare bez rozmýšlení a bezstarostně utratil. Když bylo po představení, které, žel, nebylo příliš dlouhé, ještě chvíli postával jsem za

divadlem a znovu naslouchal hřmotným dialogům a chřestění dřevěných paží a nohou Hubičkovy hereckého ansámblu za tenkou plachtou.

Na plechový tácek, který u vchodu přisně hlídala paní Hubičková, upustil Mikoláš Aleš, který také do tohoto divadélka se svými dětmi zavítal, velkomyslně a štědrě stříbrnou zlatku.

Ještě si představte občasnou prosincovou vánici, která se opírala do lidí i do plachet krámků. Když už se plachty střech prohýbaly pod tíhou sněhu, prodáváci jej shodili na hlavy kolemjdoucích. Ale zdálo se, těm že to ani nevaří. A co byl šlapalo se ve sněhu, lidé se usmívali, nejkrásnější svátky roku byly už za pár dní. Viděli jste už zasněženou hromadu pomerančů?

Pod Týnským chrámem, asi v místech, na která ukazuje jeden z bojovníků na Husově pomníku, byly vždy umístěny krámky s papírovými výrobky. Nalezli jste tam štůčky hedvábného i krepového papíru všech barev, papírová stínidla na lampy, sešity, reprodukované obrazy svatých do rámu, pohlednice i dopisní papír.

Nic z toho zboží jsem nehledal, zájmalý mě jen archy barevných betlémských figurek. Jejich tisk byl špatný, barvy se někdy ani nekryly, ale to všechno jsem neviděl. Odklívá slovo Krippen v záhlaví archů prozrazovalo provenienci. Byly však laciné, prodávali je za pár halířů. Měli tam i menší archy figurek ražených do tuhé lepenky, bohatě barevných, protože lesklý jejich povrch dovoloval nejen oslnivý třpyt královských rouch, ale i jaksi okázalejší chudobu a prostotu šatu pastýřského. Tyto figurky nebylo již zapotřebí podlépovat. Stačilo je jen rozpojit, přiklízit dole zaostřené dřívko a vpíchnout do měkkého mechu. Archy, na které jsem finančně stačil, bylo nutno nejdříve nalepit na silnější papír a pak teprve pracně a opatrně vystřihovat. To byla práce nemalá, ale vděčná.

Postavit pěkný betlém — to byla touha mnoha dětí, i když jak si vzpomínám, náboženská posvátnost vyvanula z těchto papírových betlémů, které byly spíše svědecktím idyly a romantického toužení. Byl to čas her a blížících se svátků. Zapomínal jsem na ústřední motiv vánoční legendy, na chlév s narozeným Ježíšem, a mnohem větší péči jsem věnoval pohanskému hradu a paláci krále Herodesa i Jeruzalémským palácům. Jak bylo krásné a tajemné to středověké či ještě pozdější město nad betlémským chlévem! Žádná barva nebyla dost jasná, žádné cimbuří dost zubaté a žádný palác dost zlatý a okázalý. Mnohá okna bylo možno vystřihnout, nalepit rudým celofánem a za nimi rozžehnout svíčku. Trpělivě jsem vystřihoval ovečku po ovečce a s nimi i pastýře spící mezi stádem na zemi. Protože veliké stádo ovcí bylo neomyslnitelnou částí této betlémské nádhery. Nejtěžší bylo přesně vystřihnout dlouhou pastýřskou hůl, která čníla vysoko nad pastýřovým širákem. Kolik, jsem jich pokazil! Některé jsem přestříhl, jiné se zkroutily tak, že s holfi neměly nic společného. Až mi někdo poradil, abych dal pastýři do ruky slabé, dlouhé dřívko. Nakonec i to se podařilo, krabice byla plná sice chudých a primitivních, ale posvátných a očarovných figurek.

Dodnes vidím mohutného slona a rudým baldachýnem a se zlatými trásněmi a střapci, velblouda s pestrým koberecem mezi hrbů a konečně ztepilého bělouše se vztyčenou hlavou a nádhernou rudou čabrakou. Všechna tři veličenstva stála opodál betlémského chléva. Slona držel malý černoš s bílým turbanem, velblouda Arab s kopím, koně pak jakýsi chlapec s tureckým fezem a ohnutou šaví po boku, zatímco jejich královští pánové klečeli pokorně v mechu před jesličkami. Jen černý král stál jaksi rozpačitě v pozadí, aby se naplnila slova staré vánoční písně.

Největší rozkoší však bylo seskupovat bohaté stádo ovcí s pobíhající psem na papírové skále. Některé pastýři ještě spali, jiní dávali ovcím pít. Na pozadí Betléma bylo modré nebe a na něm zlaté hvězdy. I ty bylo možno koupit pod Týnem na Staroměstském náměstí v drobných archích a lehce odtrhávat jednu od druhé. Nakonec bylo nutno upevnit betlémskou vlasatici na pevnější drát, aby se pod dotykem rozechvěla a byla jako živá. Betlém byl hotov. Zbývalo jediné: poprášit všechno umělým sněhem bez ohledu na to, že pastýři byli bosí a z palem visely obrovské hrozny datlí a jiné byly plny žhavě rudých květů.

Karel Čapek říkával, že lidé mají rádi betlémy, protože jim zlidšťují a zidyličtují svět. Já je však miloval, protože byly neoddělitelně spojeny s dobou krásných svátků, kdy všechno vonělo a lidé byli jiní. Tatínek, maminka i ostatní. Byli nějak šťastnější, usmívali se a byli laskavější. Celý domov byl jejich podobou prozářen. Toužil jsem, aby jen hodně pomalu a hodně dlouho přetřepával se tento přelíbezný čas. Ne že bych se chlubil, ale my jsme byli opravdu chudí. To však, co dovedla o vánočních svátcích vyčarovat naše maminka z toho mála, to byl opravdu div. Nevycházeli jsme ze sváteční pohody.

A každý, i sebemenší kout ulic v té době vánoční zesvátečněl. Vše bylo jiné, hezčí, krásnější.

To je tak, když má někdo svátečnost v srdci a ne jen v kalendáři červenými písmeny.

nár. umělec JAROSLAV SEIFERT
Z knihy Všechny krásy světa

KNIHU MOŽNO OBJEDNAT
PŘES DRŽBU U VAKLADA-
TELSTVÍ "PUBLISHERS".

Malíř, který viděl do pravěku

Kniha o pravěku, ilustrovaná zasloužilým umělcem Zdeněkem Burianem, Praha phtují již více než 30 let do mnoha zemí světa. První obrazové aty pravěkých rostlin a živočichů, na kterých spolupracoval s prof. Josefem agustem byly vydány v 18 jazycích: nejnovější dvoudílná encyklopedie, naaná Život před člověkem a Pradějiny člověka, vyšla již ve 24 zahraničních dáních a první díl i v češtině pod názvem Velká kniha o pravěku (Artia

Když slavil Zdeněk Burian svoje narozeniny, byl pozván do Japonska. Tam byl v Tokiu otevřen stálý uzejní pavilón jeho prací a jeho obrazům se dodnes obdivují malí velcí návštěvníci. Velké soubory obrazů z pravěkého života byly vydány ejen u nás, ale také v NSR, v USA, Japonsku aj.

Na počátku roku 1985, 11. února, se byl Mistr Burian dožil 80. let. se mohl stát syn českého dělníka. Kopřivnice hvězdou světové vellosti? Především skromnou, tichou a eadnavnou práci na zcela novém, nadičním uměleckém poli — při orbě vědecké a umělecké rekonstrukce vývojových období rostlin a vočichů a posléze i člověka na lanetě Zemi.

Po šedesáti letech neúnavně tvůrčí dce Zdeněk Burian máme před sezu dílo čítající přes 15 tisíc malých velkých pláten, skic a kreseb, kteily byly všesměs publikovány jako alní ilustrace a přílohy.

Burianovy deskové obrazy, zachyijící vývoj pravěkých lidí, zvířat a stlin nechýbí snad v žádném školím kabinetu základních a středních ol, a to nejen v Československu, ale v dalších zemích, a jsou vystaveny v řadě světových muzeí.

V Československu je v současné obě větši část Burianových ilustrací romážděna v odborných institucích muzeích, jako např. v Muzeu Čloka — Anthroposu v Brně, v Národnm muzeu a v Památníku národního smnictví v Praze a postupně se itá s jejich zveřejněním v expozicích. Některé soubory jsou již vyaveny v přírodovědeckých sbírkách muzeu v Bratislavě, v Humpolci, Martině, v Opavě, v Hořicích Podkrkonoší aj.

Akademický malíř Zdeněk Burian al tvořit první kresby již ve svých letech při četbě Holubových a Vrávých cestopisů, kdy pln nadšení o národopis cizích zemí vytvořil val figurální kresby Indiánů, běchů i černochů. Ve 14 letech byl jat na Akademii výtvarných umění v Praze a vystudoval figurální malíu u profesora J. Obrovského. V roce 21 vyšla první kniha s Burianovmi ilustracemi; byla to Stevensonova Dobrodružství Davida Balfoura. ohdy bylo Burianovi 16 let.

Narodil se v Kopřivnici na Moravě podnět zadnického mistra. Jeho rakresby byly věnovány všesměs proletářské, protikapitalistické a protisistické tematice: publikoval je ve acatých letech v kalendářích. Děičkého nakladatelství A. Svěceného .Této tematice zůstal Burian věrný o celý život. Když slavil svoje sedmšatiny, odpověděl na otázku, jaký ušel jeho práce, slovy: „Boj proti lení lidstva na rasy a národy, a o svobodné myšlení lidí — hlavně kázat nesmyslnost rasismu v době, ly máme důkazy o stejném původu vývoji člověka skoro současně ve ech světadílech.“

Do řad nejširší veřejnosti pronikly ejprve Burianovy živé ilustrace doodružných a cestopisných knih pro ládež. Ilustroval četná vydání proulých knih J. Verne, R. Stevansona, F. Coopera, R. Kiplinga, D. Defoea,

Z. Greya, R. Th. Heineho či E. R. Broughese (autora Tarzanových dobrodružství), ale je též spjat s českým vydáním románů Jacka Londona, Arthura Ransoma, Karla Maysa, A. Dumase a dalších.

Z českých knih ilustroval Zdeněk Burian např. původní vydání prací cestovatele A. V. Friče o jižní Americe a seriál pravěkých dobrodružství, jak je vyvířil Eduard Storch a Josef Augusta. Ošsem mezinárodního uznání dosáhly především Burianovy obrazové soubory v publikacích o původu a vývoji rostlin, živočichů a člověka.

V posledních pěti letech života vytvořil Zdeněk Burian další významné umělecké rekonstrukce z pravěkých dějin lidstva a Země. Vrátil se v nich ke své staré lásce, národopisu cizích zemí, a dokončil soubor barevných portrétů australských domorodců; a spolupracoval s Čs. státním filmem na přípravě nového barevného dokumentárního filmu o pravěkém vývoji člověka, který zahrnuje umělecké ztvárnění nejnovějších světových nálezů lidských předků, včetně nálezů prvních lidí obratných (Homo habilis) a tzv. předčlověka, nalezených na území dnešní Etiopie a Keni v posledních desetiletích.

Umělecké rekonstrukce vývojových předchůdců živočichů a člověka měly svoje první představitelce již na konci minulého století. Byli jimi například Ernest Haeckel, Thomas Huxley, V. O. Kovalevskij a další, avšak teprve ve dvacátých letech našeho století zaznamenal tento obor svůj významnější rozvoj. První úspěšné pokusy v této oblasti učinili sami badatelé — antropologové a zoologové. Byl to např. hypotetický vývoj primátů a člověka z r. 1924, jehož autorem byl Graffton Elliot Smith a později návrhy prof. M. Pliseckého, W. K. Gregoryho, G. E. Pilgrima, ad. Za významnější pokus v tomto počátečním období je třeba považovat také trojrozměrné rekonstrukce střežných nálezů, jako např. australopitéků, zhotovené R. Dartem, I. Rosenem a D. Wilsonem, které jsou umístěny v Britském přírodovědeckém muzeu v Londýně.

Všechny tyto pokusy však postrádaly jeden základní rys: vedle vědecké přesnosti i uměleckou invenci a tím často i uměleckou hodnotu. Českoslovenští badatelé si byli těchto nedostatků vědomi a pokusili se v tomto směru o celou řadu výtvarných děl, na nichž pracovali v úzké spolupráci s předními sochaři a malíři. Tak vznikly již ve třicátých letech umělecké busty severoamerických Indiánů, které zhotovil český sochař Miloslav Beutler pod vedením univ. prof. Jindřicha Matiegky a první barevné obrazy z pravěkého života, jejichž autorem byl Zdeněk Burian, kterého k této nevšední malířské práci získal univ. prof. Josef Augusta. Od té doby tvořil Zdeněk Burian stále častěji drobné i rozsáhlé soubory obrazů a kreseb, které podstatně přispěly k poznání pravěké a předhistorické minulosti lidstva, živočišstva i rostlinstva.

Byla to především bohatá umělecká invence, osobní skromnost, neúnav-

nost a tvůrčí nadšení malíře, který do svých prací vkládal nejen svoji životní zkušenost, ale i svoje životní krédo, smysl pro spolupráci a vědeckou přesnost, které se staly oněmi hlavními faktory, které vynesly malířské dílo Zdeněka Buriana na světové fórum, do vědeckých pracoven, muzeí, školních učebnic a kabinetů i na stránky mnoha odborných i populárních knih našich i zahraničních autorů.

U příležitosti 75. narozenin, na jaře roku 1980, byl Zdeněk Burian jmenován zasloužilým umělcem a bylo tak alespoň zčásti oceněno jeho dílo, které vykonal pro veřejnost. Na vědecké oceňení dosud čekáme: antropologové připravili pro něho in memoriam udělení Hrdličkovy medaile, která je poskytována nejvýznamnějším světovým badatelům v antropologii. Zoologové a paleontologové připravují ještě v tomto desetiletí vytvoření stálých muzejních sbírek z díla Zdeněka Buriana. Jak ukázal nevšední zájem o jeho tvorbu v zahraničí, hodnota jeho prací přesáhla již hranice našeho prostoru a času a je nepopíratelná a uznávaná nejen u nás, ale i na světovém fóru, jak o tom svědčí i názory předních světových badatelů:

„Burianovy rekonstrukce jsou to nejlepší, co lze v této oblasti umění dnes vidět.“ (Prof. K. K. Flerov z Moskvy).

„Burian dbá pečlivě na to, aby jeho rekonstrukce skutečně obrazy to, o čem vypovídá fosilní materiál.“ (Prof. J. R. Napier z Londýna).

Prof. R. F. Gekker z moskevské univerzity lapidárně vyjádřil to, co bychom rádi zdůraznili i my při ohlédnutí za Burianovou tvorbou: „Burian udělal gigantické dílo pro přiblížení vědeckých znalostí o vývoji Země širokému okruhu lidí na celém světě.“

Závěrečná slova holandského představitelce vědy o pravěké minulosti života na Zemi, prof. P. H. J. van Brees z Amsterdamu jen potvrzují prořadý význam díla Zdeněka Buriana: „... vaše viast může být hrdá, že má umělce, který dovede tak přesvědčivě zvládnout tak obtížný úkol.“

JEDEN ČAS BYL TAKY
VLOŽEN K LEDU...



Na věceřek nevzpomíná dnešek klidně snázej zirkka se neba!

Nonadavej...
Nerozčiluj se...
Řeční si...

Je bibej... Je bibej... Je bibej...

NEJLEPE

PODRAŽEJ NOHY TRPASLICI,

JE TO JEJICH ZÓNA

Na světě je mnoho srážek

o těžkých havání,

ale ze všeho nejhorší

je srážka s blbcem

Příklad jedné z tisíc skic před provedením obrazu

JESTLIŽE TI PITÍ

PRÉKÁŽÍ PŘI PRÁCI

PŘESTAŇ PRACOVAT

Optimista je člověk,

který je nedostatečně

informovaný

Herec osobitě dikce

(tk): Herecké začátky národního umělce Stanislava Neumanna, syna revolučního básníka a význačné nakladatelky, jsou spojeny s divadelní avantgardou. Konkrétně s raným osvobozeným divadlem, kde hrál v inscenacích Cirkus Dandin (Molière) a Ženy o Thesmofořích (Aristofanes), což byly, mluví se, neuvěřitelné adaptace klasických textů. Už tehdy na sebe mladý herec upozornil zvláštním sklonem k deformaci, hlasové i fyzické, a kritika neváhala tento jev vřadit do souvislosti s dobovým expresionismem, včetně jeho záliby v grotesknosti. Už v době raného osvobozeného divadla hrál S. Neumann jako člen v Národním divadle, kam byl později přijat jako člen činohry. Velkou oporu měl v režiséru Frelkovi, souputníku jeho avantgardních začátků. Rokem 1927 začíná dlouhá série Neumannových rolí v ND, většinou i menších, z nichž jmenujme především Kalefuna ze Strakonického dudáka, Flau z Naších furiantů a vodníka Michala z Lucerny, ze světového repertoáru pak Harpagona, Sipařáho z Optimistické tragédie a šaška i Krále Leara. Nejblíže Neumannovu založení byl svět českých pohádek se svérázným mísením realistických a nadpřirozených prvků. Vybavují se nám dojemný venkovský čert z Drdových hrtek s čertem (divadelních i filmových), několik nádherných kliperovských postav (například ze Zenského boje) a pak zejména originální interpretace krápošnických pohádek v rozhlase. Jež dodnes žije v sluchové paměti posluchačů. Dnes uplynulo deset let od umělovy smrti.

Pozor na syrové maso

(fry): V poslední době vzrostl výskyt toxoplazmózy. Je to parazitární onemocnění, které se může více způsoby přenášet ze zvířat na člověka — mezi lidmi se onemocnění nepřenáší. Parazit, způsobující tuto chorobu, se může vyskytovat jak u domácích, tak i u divoce žijících zvířat. Přenášet se buď přímým stykem znečištěnými rukama, pojitím syrového masa (tatarský biftek), nebo i ochutnáváním ještě polosyrových jidel při vaření. Onemocnění probíhá buď bez příznaků, nebo jako chřipka se zduřením místních uzlin. U mladistvých se může objevit nápadná únava, mírně zvýšená teplota, zduření uzlin na šíji, za ušima, pod čelistmi. Velmi nebezpečné je toto onemocnění u těhotných žen: hrozí totiž nebezpečí, že parazit poškodí plod, a důsledkem je těžce postižené dítě. Proti toxoplazmóze již jsou účinné léky, dáležlivé je ovšem včas rozpoznat začátek choroby. Protože však zatím neexistuje očkování, je třeba zachovávat při styku se zvířaty osobní hygienu a vyvarovat se požívání syrového masa. Rovněž je nutné hlídat malé děti, aby si nestrkaly do úst prsty znečištěné pískem a hlínou. — Nebezpečí toxoplazmózy se týká oběhů žijících na venkově i ve městě.

PRO TO PLATÍ I NA DRŮBĚ HUSOVITOU...

Nový sport - krádeže lyží

(víd): V rakouských zimních střediscích se rozmohlo nové sportovní odvětví — krádeže lyží. Jen v jedné tyrolské obci je takových případů hlášeno denně více než deset. Policie zjistila, že pachatelům neslo ani tak o sportování, ale o finančním zisku. Zahraniční turisté si nechávají lyže vysoko pojistit, potom ohlásí krádež, k níž nejčastěji sami dopomohou, a za peníze od pojistovny si hradí alespoň část dovolené.

Přepadená skočila z balkónu

(tř): Pro trestný čin omezení osobní svobody je stíhán 29letý Miroslav K. V noci si do svého bytu ve Velkých Opatovicích na Blanskou přivedl 57letou ženu. Uvnitř ji začal bezdůvodně štkat a bránil ji v odchodu. Ta později využila chvilkové nepozornosti muže a vyskočila ze druhého poschodí z balkónu. Při pádu utrpěla zranění s dobou léčení asi půl roku.

... TEN DIVOCH...

Polepšovna pro slony

(č): První „polepšovna pro slony“ bude založena v Indonésii. Podle listu Djakarta Post bude zřízena ve městě Lampung na ostrově Sumatra a vláda je ochotna věnovat na výchovu neukázněných slonů částku odpovídající téměř 700 000 dolarů. V Indonésii žije asi 2000 divokých slonů a v poslední době vzrostl počet incidentů mezi nimi a zemědělci, kteří brání před obilím savci hrůzu na svých polích. Proto bylo rozhodnuto, že sloni provincii budou odchyceni a posláni do „polepšovny“, kde se naučí zacházet s kmeny stromů a budou tradičním způsobem pomáhat při těžbě dřeva. Ti jedinci, u kterých se nepodaří vzbudit dostatečně kladný vztah k práci, se v „polepšovně“ mají přinutit alespoň veselé kousky k pobavení turistů.

Aufgespießt

„Nach Paragraph 11 des Hamburgischen Landespressgesetzes ist die Deutsche Presse-Agentur verpflichtet, die folgende Gegendarstellung zu verbreiten: Gegendarstellung In dem dpa-Bericht vom 26. Januar 1985 „Die Burschen spüren Rückenwind“ wird folgende Behauptung aufgestellt:

„Natürlich wird nicht einfach drauflosgetrunken, sondern das ganze ist, wie Burschenschaftssprecher Rolf Schlierer formuliert, als ritualisiertes Besäufnis zu verstehen.“ Richtig ist dagegen, daß ich zu keinem Zeitpunkt von einem ritualisierten Besäufnis gesprochen habe. Ganz im Gegenteil wurde von mir darauf hingewiesen, daß Kommerse und andere korporationsstudentische Feiern einen ritualistischen Anlauf aufweisen, und daß sie sich gerade aus diesem Grund eben nicht mit irgendwelchen studentischen Saufveranstaltungen vergleichen oder gleichsetzen lassen.

Dr. Rolf Schlierer, Pressereferent der Deutschen Burschenschaft.“

Mitteilung der Deutschen Presse-Agentur (dpa).

Mehr Geld nach Ungarn

Ungarn hat jetzt die Ein- und Ausfuhrbestimmungen für die Landeswährung gelockert, meldete jetzt der ADAC aus München. Danach dürfen Ungarn-Reisende statt 100 Forint nun das Vierfache, nämlich 400 Forint (rund 23 Mark), in Landeswährung ein- und ausführen. Der Einzelwert der Banknote darf allerdings 100 Forint nicht überschreiten. Damit ist Ungarn unter den osteuropäischen Ländern ein Sonderfall. In allen diesen Staaten ist es streng verboten, Währungen dieser Länder mitzuführen. Die Mitnahme von West-Währung jedoch ist unbegrenzt möglich, die Beträge müssen aber bei der Einreise deklariert und die Wechselquittungen unbedingt aufbewahrt werden.

AFP

Opeření zbojníci

(av): Skutečnou pohromou pro městečko Klang v Malajsi se stala nebyřvalá invaze vran. Tito ptáci se tam rozplamenili do té míry, že doslova vyhubili všechno živé široko daleko a zničili vše na polích a zahradách. S čím souvisí tak katastrofální rozmnožení těchto okřídlených zbojníků, vědci dosud nezjistili. Pro boj s jejich invazí, kromě tradičních opatření jako odstřel nebo rozhozování otrávených vnaidel, se ještě navrhuje používání speciálně vyvíjených opic, které budou v noci ničit vrany hnízda.

Přistizena při činu

(a): Obyvatelé jedné z městských čtvrtí Manily si lámali tři měsíce hlavu tím, že z jejich dvorů mizeli beze stopy zápasnické kohouti. Jejich majitelé je pečlivě odchovávali pro účast na kohoutích zápasech, které jsou na Filipínách velmi populární. Nakonec se ukázalo, že pachatelkou, která pracovala pod rouškou noci, je — čtyřmetrová krajta. Byla přistizena policií přímo při činu.

Miloš Forman wird bei den 38. Filmfestspielen in Cannes vom 8. bis zum 20. Mai Vorsitzender der Jury sein. Der jetzt 52jährige Regisseur verließ seine Heimat 1968 und ließ sich in den USA nieder. Sein letzter Film „Amadeus“ gilt als aussichtsreicher „Oscar“-Anwärter.

dpa

Podivné kolokvium

PAŘÍŽ: Podivné „kolokvium proti expanzi komunismu“ ve Střední Americe skončilo v úterý večer v Paříži. Stovka činných či vysloužilých generálů a vysokých důstojníků většinou z USA, ale také z NSR, Jižní Koreje, Japonska, Argentiny, Brazílie a dalších latinskoamerických zemí vysvětlila k pozvání „všech prostředků“ proti „vzniku marxistických režimů“ ve Střední a Latinské Americe. V závěrečných výpadech požadovali účastníci blokádu Kuby a Nikaraguy, ba dokonce zavraždění F. Castra. Tato seskupení vojenských antikomunistických „směrů“ uspořádala organizace „Causa“, založená desítkami proslulými Suem Moonem, předávkem známé stejnojmenné sekty.

KAŽDÉHO ROK OPAKOVAT 5x!

Jak mluví delfini

(ar): Delfini hovoří pomocí nosů. K tomuto závěru dospěli vědci z amerického města Bostonu. Po mnohaletém výzkumu těchto mořských zvířat a po zkouškách provedených pomocí velmi citlivých ultrazvukových přístrojů bylo zjištěno, že při vytváření zvuku hrdlo žádnou úlohu nehraje. Zvuky se vytvářejí v nozdách, které delfini střídavě roztahují nebo zužují.

ZAJÍMAVÝ NÁLEZ, který potvrzuje hypotézu, že území Polipin bylo kdysi součástí asijského kontinentu, učinili archeologové na ostrově Luzon. Při vykopávkách zde našli asi milion let staré zbytky zvířat, která jsou podle odborníků předky dnešních slonů a nosorožců, o nichž se až dosud předpokládalo, že na souostroví nikdy nežili.

KAŽDÉHO TŘETÍHO NÁVŠTĚVNÍKA ZASTŘELÍME... DRUHÝ PRÁVĚ ODEŠEL

das erste Spiel 4:1 gewonnen. Der „Kraftverlust“ der Gäste im Hotel sollte offenbar die Chancen der Gastgeber erhöhen, sich doch noch für die dritte Pokalrunde zu qualifizieren. Nun beschäftigt sich der Afrikanische Fußball-Verband mit der Angelegenheit.

des Afrikanischen Champions-Cup gegen die Professionals aus Lesotho in eine andere Herberge umziehen. Hintergrund der Geschichte: Die Vereinsführung Lesothos hatte das „Hotel“, in dem seit langem eifrigste Vertreterinnen des horizontalen Gewerbes tätig sind, für die Gays ausgesucht. Die Highlanders hatten

„Sex-Kur“ für den Gegner Zu viele Mädchen im Hotel — da machte der Manager der „Highlanders“ einen Fußball-Team aus Swaziland, nicht mehr mit. Die Highlanders mussten in der Nacht vor dem Spiel der zweiten Runde

Notoperation einer Elefantin

HANNOVER, 19. Februar (AP). Erstmals in der Welt haben nach Angaben des Zoos in Hannover Tierärzte eine Dammschnittoperation an einer Elefantin gewagt. Um das Leben der vor Jahren mit Spendengeldern für den Zoo in Hannover gekauften Elefantendame „Jenny“ zu retten, griffen die Tierchirurgen am Montagabend zum Messer. Das Elefantkalb wurde tot geboren, berichtete Zoodirektor Lothar Dittrich. Durch einen 35 Zentimeter langen Dammschnitt zwischen After und Scheide wurde das 120 Kilogramm schwere Kalb mit Ketten aus der Elefantin herausgezogen. Bei der vierstündigen Operation verlor „Jenny“ 40 Liter Blut, die durch eine Blutersatzlösung ersetzt wurden. Für eine Bluttransfusion bei Elefanten gibt es nach Angaben von Dittrich zu wenig Wissen, zudem sei die Blutgruppe von „Jenny“ nicht bekannt gewesen. Die Operationswunde wurde mit OP-Garn vernäht, wie es auch bei Pferden benutzt wird.

Vor Schnaps-Birnen gewarnt

DORTMUND, 20. Februar (dpa). Vor neuerdings im Handel erhältlichen „Schnaps-Glühbirnen“ hat die Bundesanstalt für Arbeitsschutz am Mittwoch in Dortmund gewarnt. Die mit etwa vier Zentilitern Spirituosen gefüllten, glühbirnenartig geformten Glasfläschchen haben einen Schraubverschluss, der einem Original-Lampensockel entspreche. Die Gewindefassung könne ohne weiteres in eine Lampe eingeschraubt werden. Beim Wiederherausdrehen der Flasche breche der Hals meist ab, so daß Lebensgefahr durch Stromschläge bestehe.

19 sowjetische Diplomaten ausgewiesen

BRÜSSEL, 21. Februar (dpa). 19 sowjetische Diplomaten und Handelsattachés sind nach einer Übersicht des US-Außenministeriums im vergangenen Jahr aus Ländern Europas, Afrikas und Asiens wegen „unerlaubter Tätigkeiten“ ausgewiesen worden. 1983 waren es noch 125 gewesen.

CSSR-Maschine überflog Selb

SELB, 21. Februar (AP). Eine tschechoslowakische Militärmaschine hat nach Angaben der bayerischen Grenzpolizei am Mittwoch den Luftraum der Bundesrepublik verletzt. Wie die Behörde am Donnerstag mitteilte, war die Düsenmaschine gegen 11.40 Uhr bei Selb in Oberfranken fünf Kilometer tief in den westdeutschen Luftraum eingedrungen. Der Militärjet habe mehrmals über Selb gekreist und sei erst nach fünf Minuten wieder in die CSSR zurückgefliegen.

HLEMLI HUSKA, VERKAT SE ZALIT...

2. JEDNOHO ČLANKU!

Gorbatschow gestand dann ein, daß die Kampagne des Tschernenko-Vorgängers Juri Andropow für mehr Ordnung und Disziplin zur Gesundung der Volkswirtschaft wieder in Sande verlaufen sei. So kehrten etwa Geschäfte und Dienstleistungsunternehmen stillschweigend von den unter Andropow verordneten verlängerten Öffnungszeiten zur alten Praxis zurück. Die meisten Sowjetbürger kauften also längst wieder während der Arbeitszeit ein.

Der alte Bauer liegt auf dem Sterbebett. Da sagt er zu seiner Frau: „Ich muß dir etwas beichten, Reserl, ich hab' dich mit der Vroni betrogen.“

Darauf seine Frau: „Was meinst, weshalb ich dich vergiftet hab'!“



Der „Elfstedentocht“ war in den vergangenen Tagen das überragende Thema in den Niederlanden, das die Frontseiten der Zeitungen beherrschte.

Am Donnerstag meldeten sich die ersten Eisläufer um fünf Uhr morgens beim Start. Alle 15 Minuten starteten 1000 Läufer.

Der Anfang dieser sportlichen Herausforderung auf dem Eis geht zurück auf das Jahr 1980. Seither gab es noch elf von diesen spektakulären Veranstaltungen. Zuletzt konnte im Jahr 1983 ein „Elfstedentocht“ abgehalten werden.

Über eine Million Zuschauer aus allen Teilen des Landes waren zu dem Ereignis herbeigeströmt. Ganz Holland stand Kopf, seit die Organisatoren am Montag die Entscheidung bekanntgegeben hatten, daß nach Prüfung der Eisdecke auf der Route der „Elfstedentocht“ (siehe Karte) jetzt erstmals seit 22 Jahren wieder stattfinden konnte. Noch in der gleichen Nacht zogen Tausende von Menschen zu den angegebenen Meldeorten und warteten in langen Reihen. Ein Teilnehmer sagte: „Das ist ein phantastisches Ereignis. Vielleicht gibt es in diesem Jahrhundert nur noch einmal eine solche Gelegenheit.“

In den Niederlanden ist diese Woche das Elf-Städte-Fahrt überbrochen. Über 16.000 Menschen gingen am Donnerstag auf Eis der zugefrorenen Gewässer in der nördlichen Provinz Friesland, um auf Schlittschuhen bei einer Strecke von 200 Kilometern durch elf Städte zu fahren. Sieger dieses bei-spiellosten Marathon-Eiswettkampfs ist der 26-jährige Bauernsohn Evert van Benthem geworden, der die Strecke in der neuen Rekordzeit von sechs Stunden und 47 Minuten bewältigte. Er wurde am Ziel in der Provinzhauptstadt Leeuwarden von Königin Beatrix und Premierminister Ruud Lubbers beglückwünscht.

Aufgespießt

„Wir Bayern sind bereit, wenn es die Geschichte erfordert, notfalls die letzten Preußen zu sein.“

„Auch die Sowjetunion wird eines Tages wie heute die Chinesen Marx und Engels auf den Schubkarren packen und auf die Müllhalde fahren.“

Der CSU-Vorsitzende Franz Josef Strauß in seiner Aschermittwochsrede in Passau.

FRANZ STRAUß, BYBIS RÍVAL DYCKY
TAKOVÝ CHYTROSTI...!

Früher Griff zur Zigarette

Tabakkonsum in der Dritten Welt steigt drastisch an

PARIS, 21. Februar (AFP). Während sich in den Industrieländern ein allmählicher Rückgang des Zigarettenkonsums abzeichnet, schwillt in der Dritten Welt die Zahl der Raucher immer mehr an. Zu dieser Feststellung kam der französische Professor Paul Freour auf der jüngsten Sitzung der französischen medizinischen Akademie in Paris. Zur Sorge Anlaß gibt dem Wissenschaftler zufolge insbesondere die Tatsache, daß immer mehr Kinder zur Zigarette greifen.

Der französische Wissenschaftler nannte erschreckende Zahlen: In Nigeria rauchen 20 Prozent der Jungen und 25 Prozent der Mädchen schon im Alter von 13 Jahren, in Äthiopien 22 Prozent der Jungen und 14 Prozent der Mädchen, in Uruguay jeweils 36 Prozent und 33 Prozent im selben Alter, in Indien 30 Prozent der 15-jährigen Jungen in Sri Lanka 30 Prozent der Jungen und 10 Prozent der Mädchen schon ab zwölf Jahren. Ständig sinkende Altersangaben des Raucher-Nachwuchses weisen die Statistiken in Brasilien, Ghana und der Elfenbeinküste auf. Aber auch die Anzahl der Raucher gemessen an der Gesamtbevölkerung dieser Länder liegt verhältnismäßig hoch: In Brasilien sind es 40 Prozent, 75 in Bangladesch, 85 Prozent der Männer und 72 Prozent der Frauen in Nepal.

Vor allem die Bewohner der Städte sind laut Freour einer massiven Zigarettenwerbung ausgesetzt. Die Registrierungen hätten kein Mittel, sich dem Druck der westlichen Tabak-Multis zu entziehen. Es würden, so behauptet Professor Freour, in der Dritten Welt sogar solche Tabak-sorten vermarktet, deren Vertrieb in den westlichen Industriestaaten wegen ihres starken Giftgehaltes verboten sind.

Bokassa hat Sorgen

PARIS, 21. Februar (dpa). Der seit 1983 in seinem Schloß im Pariser Vorort Hardricourt lebende ehemalige selbsternannte Kaiser Bokassa von Zentralafrika kann seine Rechnungen für Strom, Wasser und Gas nicht mehr bezahlen. Er beklagte sich am Mittwoch über das Schweigen von Menschenrechtsorganisationen „zum Schicksal eines gefangengenommenen, festgehaltenen und unterdrückten ausländischen Staatschefs mit einer kinderreichen Familie in einem Haus ohne Heizung“, womit er sich selbst meint. Jean-Bedel Bokassa war 1979 in Zentralafrika gestürzt worden, geflohen und später in Abwesenheit wegen Mordes, Kannibalismus, Unterschlagung und Einschränkungen der Bürgerfreiheiten zum Tode verurteilt worden. 1983 kam er mit 15 Kindern nach Frankreich. Nach eigenen Angaben ist eine Offiziersrente von 7000 Francs (2350 Mark), die er als ehemaliger Hauptmann der französischen Armee von Paris bezieht, sein einziges Einkommen. Nachdem ihm bereits im Dezember vorübergehend das Wasser wegen unbezahlter Rechnungen abgestellt worden war, erhielt er jetzt „drei Rechnungen über insgesamt 4651,14 Francs (1217,46 Mark)“ für Gas, Wasser und Strom. Er wisse nicht, wie er sie bezahlen solle.

V OKOLI SE ZTRACUJI LIDI...

Nový jeskynní systém

(čtk): Druhý nejdelší jeskynní systém v ČR s celkovou délkou chodeb téměř 12 kilometrů vznikl o uplynulém víkendu mezi Býčí skálou a Rudickým propádem v chráněné krajinné oblasti Moravského krasu na Blanensku. O spojení těchto prostorů se zasloužil členové skupiny Býčí skála České speleologické společnosti a Klubu jeskynních potápěčů Labyrint z Brna. Průzkum podzemního toku jedovického potoka, který se propadá do krasového podzemí v Rudickém propádu nedaleko jedovnice na Blanensku a vyvěrá ve Křtiny u údolí u Josefova, se datuje od počátku století. Teprve poslední, nejrozsáhlejší speleopotápěčské akce v historii jeskynního potápění v Moravském krasu, završila průzkum propádem posledního sířku. Trvalo 20 hodin. Byla spojena s podrobnou dokumentací nově objevených prostor. Nejdelší jeskynním systémem v ČR se honosí Amatérská jeskyně Moravského krasu o délce téměř 30 kilometrů.

JAKÉ TO
3600 PAH
PŘI 30202000
V27444 2
Třiatřicetiletá M. Raimodiová minulý týden v Miláně jako první žena v Evropě pítivela na svět dítě, jež se narodilo po implantaci pldního embrya. Dárkyní embrya byla její sestra, která byla umělé oplodněna manželem nynější matky.

Spagety po italsku.

ITALSKÉ SPAGETY: 350 g spagety, 80 g slaniny, 20 g oleje, 6 vajec, 50 g parmezánu, mletý pepř, petrželka. Spagety uvaříme v osolené vodě do al dente, ocedíme, necháme okapat a smícháme olejem. Slaninu nakrájíme na kostičky, částečně rozkvaříme, přidáme rozšlehaná, mírně osolená vejce a za stálého míchání necháme zhoustnout. Umíchaná vejce promícháme s horkými spagetami, osolíme, opepříme a spestíme jemně nakrájenou petrželkou. Rozdělíme na předehřáté talíře a posypeme strouhaným sýrem. Podáváme se salátem. Máme-li talíře ohnivzdorné, necháme pokrm před podáváním v troubě zapéct.

NEAPOLSKÉ SPAGETY: 350 g spagety, 4 lžíce oleje, 3-4 stroužky česneku, petrželka, nebo několik lístků bazalky, sůl, mletý bílý pepř, strouhaný parmezán. Na pánvi ohřejeme olej a osmahneme v něm na nudličky nakrájený česnek. Spagety uvaříme v osolené vodě, ocedíme, necháme okapat,

přidáme do oleje, osolíme, opepříme a opatrně obracíme, až jsou opět horké a dobře promaštěné. Ihned podáváme sypané zelenou natí a sýrem. Podáváme jako přílohu k přírodním úpravám masa.

SPAGETY S MASOVOU SMĚSÍ: 350 g spagety, sůl, 30 g slaniny, 150 g vepřového plecka, 150 g předního hovězího masa, 1 velká cibule, 1 stroužek česneku, 50 g rajčatového protlaku, mletý pepř, 2 lžíce oleje, strouhaný sýr, petrželka. V rendlíku rozpustíme nadrobno nakrájenou slaninu, přidáme nadrobno nakrájenou cibuli, utřený česnek, sůl a za občasného podlití a zamíchání dusíme asi půl hodiny. Přidáme protlak, dochutíme solí a pepřem a dodusíme. Spagety uvaříme v osolené vodě, ocedíme, necháme okapat a promaštíme olejem. Rozdělíme na talíře, přelijeme masovou směsí a posypeme strouhaným sýrem smíchaným s jemně krájenou petrželkou. Podáváme se zeleninovým salátem.

Kameny v žaludku

{job}: V ptáčích žaludcích jsou nálezy kamínků běžným jevem. Nepolykají je však pouze ptáci. Kameny o váze 350-500 gramů byly nalezeny v žaludcích velryb, mrožů a tuleňů. Vědci se ještě nepodařilo přesně zjistit, proč mořští savci plní svůj trávicí trakt tak neobyčejnými předměty. Snad jim slouží v boji se střevními parazity, kteří ploutvonožce velice sužují. Někteří vědci se kloní k názoru, že zvířata začínou vyhledávat kameny tehdy, když mají nadbytek potravy a silně jim přibývá tuk. Jejich průměrná specifická hmotnost pak klesá a pro živočichy je stále těžší se potápět. Proto mohou polykat kameny. V žaludku některých tuleňů bylo nalezeno až 11 kg takové zátěže.

Vejška vařené natvrdo nevydrží ani nemoci ani poruchy v trávicím systému, ačkoliv se občas v tlustém střevě protlačí do konečníku. Ale i zde platí zlatá střední cesta. Střídání je nejlepší. Správně, nadměrnost poškozuje trávicí systém, nadměrnost poškozuje trávicí systém, nadměrnost poškozuje trávicí systém.

...NEBO KATALLY ZATOLDO PUSY!

Klub smutných mužů

Když se Kalifornčan Joe Troyes před čtem rozhodl založit mezinárodní klub smutných mužů, předpovídal skeptikové, že takový kuriózní podnik musí skončit fiaskem. Se skeptiky bylo by možné souhlasit, vždyť sotva se najde mnoho mužů ochotných se přiznat, že jsou smutní, natož dokonce předložit písemné osvědčení od tří blízkých známých. Přesto dostal Troyes stovky přihlíšek z mnoha zemí, mezi nimiž je na prvním místě Anglie. Kromě toho šňatková kancelář, která nese kuriózní název „jenom smutní ženšiny“, založená v rámci klubu, byla doslova zavalena dopisy od představitelů národního pohledu. „Je to zcela zjevné“, prohlašuje Troyes. „Rodinný život není žádný veselý večírek, na kterém palma vítězí patřící vtipálkům.“

Seznámení snadno a rychle

Obyvatelé malého západoněmeckého městečka Enklosterle a jeho hosté nemají žádné potíže při navazování potřebných známostí. V tomto městečku je totiž možné všude koupit zvláštní odznaky, které pomáhají lidem bez zbytečných slov navázat potřebné vztahy. Má-li člověk na prsou odznak červený, znamená to, že hledá upřímného společníka k pohovorům, zelený odznak znamená, že jeho nositel hledá partnera pro šachovou hru, modrý pro hru v karty. Pomocí dalších odznaků lze najít partnera či partnerku k tanci, k návštěvě restaurace nebo dokonce projeviti přání oženit či vdát se. V každém případě jde o originální a praktický nápad, který se velmi osvědčuje. **POSTEL ZNAHENA POSTEL..**

Kampf dem Rauchen: Seminar beginnt im März

„Zlaté horečky“ u nás vypukla po 2 srpnu 1877, kdy Libor Lébr našel pod Hradčím u Stradonic na Berounsku zlato. Ještě téhož dne se lidé z nejbližšího okolí sbíhali a vrhli na objevené „zlaté zlaté“. Stradonický „zlatokopové“ vykopali toho dne dvě stovky zlatých mincí — keltských dukátů. Kolik toho bylo ve skutečnosti! I po „zlaté horečce“ (DVG) se se dnes už neví a vědět nebude.

Proč kontinent mezi břehy Pacifiku a Atlantiku nese označení Amerika? Učiníme se, že tomu tak bylo podle Florentina Ameriga Vespucciho. Ukazuje však, že je to spíše podle indického kmene Ameriků, kteří žili a žijí v Nikaragui, v provincii Chontales v horách Sierra Amerric.

Mit einem Seminar für alle, die sich das Rauchen abgewöhnen wollen, beginnt am 4. März ein Programm der in Frankfurt neugegründeten Filiale des „Deutschen Vereins für Gesundheitspflege“ (DVG). Der Verein, mit Sitz in Darmstadt, hat seit vier Jahren im gesamten Bundesgebiet Regionalgruppen.

Mengele navštívil NSR

Bonn: Podle západoněmeckých sdělovacích prostředků odvolávajících se na informace Židovského dokumentačního střediska ve Vídni navštívil nejhledanější masový nacistický vrah J. Mengele v roce 1959 NSR. Ve svém rodišti, bavorském městě Günzburgu, se tehdy zúčastnil pohřbu svého otce, továrníka, který vedl šlé obchody s řadou jihoamerických zemí. V nich také našel osvětimský kat Mengele úkryt a později získal i paraguayskou státní příslušnost.

NADEZUKOVÝ LETOUN CONCORDE včera vytvořil nový rekord na trase Londýn-Sydney. Vzdálenost 17 000 kilometrů zdolal za 17 hodin, 3 minuty a 45 sekund. Podle zástupce společnosti British Airways byl let oproti předpokladům dokonce o dvě minuty kratší. Letadla, která nedosahují nadzvukové rychlosti, potřebují ke stejné dlouhé cestě o sedm hodin více. I to je ovšem rychlejší cestování než v roce 1969, kdy přesátí pohybovali na lince Londýn-Sydney ve dvoumotorových letadlech déle než dva dny.

Perry Rhodan und das Heil

STUTTGART, 19. Februar (idea). Viele Leser von Perry-Rhodan-Romanen oder Büchern Erich von Dänikens seien eigentlich auf der Suche nach einem religiösen Heilsbringer, und folglich solle das Interesse an Science fiction (wofür „Perry Rhodan“ gehalten wird) und „Prä-Astronautik“ (à la Däniken) vom Christen ernstgenommen und zu Gesprächen über den Glauben genutzt werden. Dies meint die Zentralstelle für Weltanschauungsfragen der Evangelischen Allianz in Stuttgart. In einem Beitrag zum Thema „Science fiction und Religion“ schreibt der katholische Theologe Linus Hauser (Münster), die herausragende Figur eines Science-fiction-Heilsbringers sei Perry Rhodan, der als für das Wohl der intergalaktischen Zivilisation „kämpfender Held dargestellt wird.“ Wer Perry Rhodan liest, tritt als Teilnehmer in eine alternative Heilsgeschichte ein, meint Hauser. Von Däniken, der die These vertritt, daß die Erde in prähistorischen Zeiten Besuch aus dem Weltall erhielt und eine Wiederkehr der „Götterastronauten“ bevorsteht, bekennt damit laut Hauser einen „fernen Gott“, der durch Sendboten wirke. Das Fazit des Theologen: „Wir erkennen im spielerischen wie im ernsthaften Gewande von Science fiction und Prä-Astronautik die ewig Gott in Christus suchende Menschheit wieder.“ **HEIL! „KANAKEN-RAUS“**

„Ausländer raus“

Jugoslawien schlägt Brotpreis auf

Die Regierung in Belgrad hat den Brotpreis um 18 Prozent erhöht. Mehl wurde um 18,7 Prozent verteuert. Im Januar betrug die monatliche Inflationsrate neun Prozent.

Bibel babylonisch

ZÜRICH, 20. Februar (AP). Bis Ende 1984 ist die Bibel ganz oder teilweise in 1808 Sprachen übersetzt worden. Dies geht aus der neuen Statistik des Weltbundes der Bibelgesellschaften hervor, die der Pressedienst der evangelischen Kirche der Schweiz verbreitete.

Die ganze Bibel ist in 286 Sprachen erschienen, das Neue Testament liegt zusätzlich in 594 Sprachen vor, und einzelne Teile der Bibel sind in weitere 928 Sprachen übertragen worden. Vollständige Übersetzungen gibt es vor allem in afrikanischen (109), asiatischen (90) und europäischen (55) Sprachen. Für Lateinamerika werden Ausgaben in zwei Indiosprachen vorbereitet.

PANI SLANEKOVÁ, SLEČNA PSTRUHOVA a pan Třeska spolu s dalšími 65 nositeli „rybích“ přímění se sešli na večer v nové rybí restauraci v centru Londýna, která krátce předtím dala v dením tisku uveřejnit oznámení, že v den zahájení provozu pohostí zdarma každého, kdo při příchodu prokáže své přijetí odozené od názvu kterékoli ryby. **JAKA BY DW UPOZVALI..!**

ČESKÁ PÍSEŇ PÍSNÍ

Písníkářky vyvolávají: Nová píseň! Za krejcar, za dva, kdo dá tři — nepůjde k rychtáři! Sbíhá se „lid městský a vesnický“, řemeslníci, děvečky, učedníci, sluhové. Na nusecké louce pod hradbami pražského Nového Města, kde zurčí průzračná voda potoka Botiče, je veselo, neboť se tu právě, jako každou středu po velikonočních, slaví slavnost pražských ševců Fidlůvka.

A už zaznívá rozpustilá kramářská píseň:

*Přid se pandák žida, zač je hadrů mra?
Ze by prodal kabát, sukni, vestu,
aby našel s pannou k pivu cestu,
k pivu, pivu, pivu!*

Posluchači vpadaří svými hlasy do písně a „všechno se chce!“

Na scénu vchází slepý houslista

A všechno se tedy chtělo, tenkrát v to nedělní odpoledne 21. prosince 1834, na jevišti Sta-



František Škroup zkomponoval hudbu k Tylově Fidlůvce

vovského divadla v Praze v posledním ze „čtvera obrazů“ života pražského od Tyla sestavených a nazvaných „Fidlůvka aneb Žádný hněv a žádná rvačka“. Chceť byl totiž předepsán režijní poznámkou autora této frašky se zpěvy, Josefa Kajetána Tyla.

Přestaňme se ale smát: na jevišti, neboli v „herně“ dochází podle režijního záměru k prudkému kontrastu. Přichází „sedivý slepý Mareš, houslista, veden Bětuškou, která na druhé ruce lemf roh nese; okolo nich se hned kupí dráb a četní posluchači“.

Stařec je zřejmě unaven vším tím halasem kolem: „Hleď,

abychom se někde usadili.“ Bětuška: „Tamto je pěkný kámen, dědečku. Pojďte, já vedle vás postoju.“ Dráb, panský služebník, vidí potulné muzikanty a rád by slyšel nějakou písničku: „Nu tak tedy, starci! Měj se k tomu! Zadělej něco pořádného!“

A houslista Mareš, tento chudý, slepý, ale nikoli ubohý písničkář a šumař odpoví: „Mnoho neumím, co ale dám, jde od srdce.“

Po několika taktch předejchry houslí a lesního rohu, těchto dvou věčných milenců romantického orchestru, zazní Marešova píseň:

Kde domov můj? Kde domov můj?

*Woda hučí po lučtích
Bory asumi po skalních
W sadě skuj se gara kwět
Zemský rág to na pohled
A to ge ta krásná země
Země česká — domov můj
W kragi znáš-li bohumilém
Tiché dusse v těle čilém
Gasnou mysl, vznik a zdar
A tu sílu, vzdoru zmar
To ge Čechů slavné plémě
Mezi Čechy — domov můj!*

Nastalo hrobové ticho

Když houslista Mareš, jinak přední operní basista Karel Strakatý, tenkrát před sto padesáti lety poprvé dozpíval tuto píseň, dráb pravděpodobně pokračoval ve své úloze: „Dobře tak, starej, dobřel [Oči si utírá.] Až mě te pod klapkama zašimralo, já si tě vezmu do pámeť!“

Co se dělo mezi tím, není už tak zcela jisté. Našli se později svědci této premiéry, vzpomínající na přeplněné hlediště (Praha se těšila na původní českou frašku, ohlašovanou už napřed v „České včele“) a také uvádějící, že...

„Když píseň započala, nastalo v divadle hrobové ticho, všechno zatajilo dech. Pěvec zpíval dojemně, s pohnutím. A když umkl, ticho potrvalo ještě několik okamžiků. Pak nastaly nekonečné projevy radosti a nadšení. Pěvec, první basista Karel Strakatý, v úloze žebrařského houslisty, volán s básníkem i skladatelem.“

Tuto vzpomínku uveřejnil muzikolog Otakar Hostinský podle výpovědi Jana Melichara ze Skutče, diváka premiéry a ochotníka, který se stýkal s Tylem. Stalo se to ale až po padesáti letech, je to svědectví z druhé ruky a navíc zřejmě poznamenáno legendou, která se kolem Marešovy písně začala vytvářet v době, kdy se už de facto stala hymnou českého národa.

Bohemie tiskne Tylovu píseň

Referáty o premiéře jsou střízlivější. Známe dva. Josef Krasoslav Chmelenský, jeden ze zakladatelů naší divadelní kritiky, napsal v České včele: „Dnesní kus se celkem líbil. Nadřekné písně (Vane větrík, Kde domov můj) a Staří Pražané — pozn. aut.) se nejvíce líbily a dvojzpěv Du meina Zwanzige paní Allmarovou a panem Grubingerem musí opakován býti!“

Takže bylo opakováno jen německé duo. Německé v této hře? Ale jistě, ve Fidlůvce, lidové frašce ze života obrozenecké Prahy, se při její premiéře i při jediné repríze 11. ledna 1835 hovořilo a zpívalo také německy. Jak jinak, Praha této doby se 103 000 obyvateli, osmi brambí ve svých hradbách, jediným mostem, třemi vltavskými převozy, a 117 veřejnými fiakry, měla podle úředního sčítání víc než polovinu obyvatelstva, hlásců se tehdy i ze společenských důvodů k německé národnosti. Pamětníci uvádějí, že i ve vlasteneckých rodinách se hovořilo německy. A Tyl chtěl svou Prahu zachytit věrně. A tak se ve Fidlůvce stýká čeština s „čechoněmčinou“ i s čistou němčinou. Milenecký pár Jeník a Lidunka mluví hovorovou češtinou, švec Kroutil, vlastenec a lidový čtenář hovoří spisovně, ale i s bohatou zásobou nadávek, zpanělilá paní Mastlíková vplétá sem tam do dialogů ojedinelé věty kostrbaté němčiny a německý sluha Jammerwell mluví jen německy i se stopami dialektu.

Máme tu ale ještě druhou recenzí Fidlůvky z pera proslulého a uznávaného kritika německé Bohemie, pana Müllera, profesora estetiky na Karlově univerzitě. Často uznale referoval o českých hrách, ale Fidlůvce vytkl „hrubost a sprostotu“. Nedivme se mu, musel si připadat zaskočen, vždyť ten sprostý lid tu nebyl předmětem povýšenecké zábravy, ale vystupuje tu jako vítěz nad panskou vychytralostí, prohaností a sobectvím. Na jevišti vtáhly lidové vrstvy, zaplnily je drsnou mluvou bez estetizujících konvencí a svými denními starostmi. Vstupují poprvé do české divadelní hry celých třicet let předtím, než tam vešel městský proletariát ve Smetanových Braniborech v Čechách. A to se panu profesoru Müllerovi nemohlo líbit. I on však přiznává, že „pan Tyl dokázal nesporný talent básnický jediné několika zdařilými pokusy, z nichž na prvním místě důležito jmenovat píseň, kterou zpívá slepec ve čtvrtém jednání“. Pan Müller jde ještě dál. Aby podpořil svůj úsudek, otiskuje píseň „Kde domov můj“ český v německém časopise!



Básnictví — srdce národa

V roce 1834, kdy se narodil Neruda, Tyrš byl dvouletý, Smetana měl deset let, Josefu Mánesovi a Boženě Němcové bylo čtrnáct, Tylovi 26 a tvůrci hudby k Fidlůvce František Škroupovi 33 let, to s češtinou nevypadalo na divadle nijak růžově. Už byly sice podány důkazy o „zpečnosti“ našeho jazyka, v roce 1824 se hraje český Čarostřelec, 1825 Lazebník sevilský, kde Škroup zpívá Figara, ale při českých kusech na prknech Stavovského divadla, povolených jen o každém nedělním odpolední, „čeština byla od herců německých strašlivě mordaná a i čeští ochotníci drmolili jazyk český ukrutně“. Hrálval tehdy v českých hrách jistý pražský kavárník Šmíler. Když vystupoval jako Konrád ve slavných Loupežnících na Chlumu, pozměnil si svůj monolog o statečné dceři Bibiáně takto: „Já bych tam na mou milou duši sám nešel a ona mir nichts dir nichts se tam odváží!“ Jindy jako král Václav IV. zvolal při zaklepání na dveře „He-rein!“

Do tohoto prostředí třicátých let přichází do Prahy Tyl. Na svých toulkách po Čechách jako herec se v Domažlicích seznámil s Magdalenou Forchheimovou o pět let starší a ta ho uvádí do domácnosti svých rodičů, kteří v Tylovi vidí svého budoucího zetě. Otec Forchheim jako nadporučík rakouské armády umožní Tylovi, aby získal místo furýra, pomocníka účetního u 28. pěšího pluku v Josefských kasárnách (stojí dodnes na náměstí Republiky) a Tyl dochází do rodiny i jako vychovatel malé Anny, Magdaleny sestry. Anna je o 21 let mladší než Magdalena, o 16 let mladší než Josef Kajetán a později, už za Tylova manželství se starší sestrou, se stane matkou jeho osmi dětí.

Šestadvacetiletý Tyl v roce premiéry Fidlůvky je redaktorem „Květy českých“, které mají čtyři sta odběratelů, píše povídky, sdružuje mladé literáty, hraje divadlo, překládá a věří, že „básnictví je srdce každého národa a pověstí nebo romány,

povídky a novely a jak se ty špiritusy nyní všechny jmenují, jsou hlavní jeho krevní žíly". Redakcí je mu ložnice v kasárnách s hrubým stolem, bliskající svíčkou a otezaným brkem. Jeho dny si můžeme představit patrně takto: dopoledne pracuje na nějaké novele, odpoledne sestavuje scény k frašce, večer rozepisuje úlohy pro představení příští neděli, v noci skládá nějaký kuplet, k ránu se pustí do zanedbané úřednické činnosti, pak běží do divadla na zkoušku, odtud zas do vojenské kanceláře.

Na půdě legend

A jak se blíží podzim roku 1834, nastane čas, abychom vstoupili ze skutečnosti na půdu legend.

Je hluboká noc, ve skromně zařízené místnosti ozářené světlem svíčky pláče Skroup u lože své ženy, která právě zemřela: „Skládním melodie té odehrál jsem své milované ženě píseň pohřeb.“ Vstoupí Tyl: „Neplač, příteli, celý národ s vděčností připomíná bude na tebe, že ve chvíli kdy skládala proň jeho hymnu (1), ztrátil jsi, cos měl ve světě nejdražšího“

Tak viděl spolupráci Tyla a Skroupa autor hry Kde domov můj G. H. Lomský (1934). Opravdu jen srdceryvné zkomo- lení historických faktů!

Jinde to vypadá už daleko věrohodněji, třeba v podání herce a Tylova životopisce Josefa Ladislava Turnovského, pozdějšího manžela Anny Forchheimové, matky Tylových dětí: „Jednoho dne zastihl [rozuměj Tyl — pozn. aut.] skladatele velmi sklíčeného a znaveného. S hlavou skloněnou seděl u psacího stolu vedle klavíru a sdílně vypravoval, že téměř celou noc u lože své nemocné manželky prodlí a jen o přestávkách, kdy dřímala, komponoval a na úsvit číslo 19 své skladby k Fido-vačce dokončil.“ (Č. 19 z celkového počtu 21 hudebních čísel je píseň Kde domov můj — pozn. aut.)

Z této vzpomínky z roku 1895 pak vyvozuje F. Střežek v roce 1934 toto: „Ze skladatel psal v pozdní noci u lože churavě své choti, je nezkrslená skutečnost, která poučuje, proč má Skroupova skladba spíše vroucí roztřípělý tón, než pevný ráz národního sebevědomí a hrdosti.“

Je pravda, že Skroupova manželka paní Vilemína byla křehká bytost, která po porodu druhé dcery v červnu 1834 opravdu churavěla. Kdy jindy ale mohl kapelník Stavovského divadla komponovat než v noci? A že přitom ošetřoval i ženu, je samozřejmě. A inspirace k jeho hudbě? Hledajme ji v citovém jedném Tylově slově, z něho především pramenilo Skroupovo horoucí vyznání víry v domov a českou zemi.

Verše o české krajině

Tylový veršel Vytrysklé „ze sa-

mého srce ryzího romantismu", jak napsal historik Josef Pekař, nejsou nacionalistické, nikde v nich nenajdeme slova vlast, vlastenec, která se v té době skloňovala všude a všudy. Hovoří o domově, české zemi, bohumilém kraji, zaznívá tu malebnost slov voda hučí, bory šumí. Česká příroda se líbezně představuje v jasném květu. Dnes nám v tomto zkratkovitém líčení vystává před očima česká krajina téměř kdekoli. Literární historik Albert Pražák uvádí, že už čeští humanisté opěvovali zemi zdobenou půvabem skal, sadů a květů i zurčících potoků a že také Dobrovský, Palacký a Šafařík zedrazňovali jako zvláštnost Čech malebná seskupení lesů a skal. Naskytla se ale také vysvětlení daleko svéráznější. F. Strejček napíklad vidí v Tylových verších konkrétní popis nusselského údolí (!), kde loukou protéká Botič, kde skaliska pod hradbami byla porostlá borovicemi a kde jara květen jsou prý mýněny bývalé Wimmerovy sady!

Polemika o Škroupovi

A Skroupova melodie? O. Hostinský v ní pozoruje něšeský sentimentální nádech, plný duch z německé hudby pobeathovenovské, ale pokládá ji za nejušlechtilejší melodičtý útvar Skroupův (1888). Hudební historik J. Plavec píše, že „melodie je krížencem italské a německé, ano připustíme, že má málo znaků českosti“ (1941). Leoš Janáček neodmítá eklektickou melodii, ale vytýká jí „harmonickou jednotvárnost, jaké nemá být v bohatýrské písni“ (1898). Zdeněk Nejedlý soudí, že „Skroup dovedl vytvořit melodii tak vkusnou a jímavou, že bychom mohli být spokojeni, kdyby celý náš národní život vynikal tou ušlechtileostí jako naše národní hymna“ (1905).

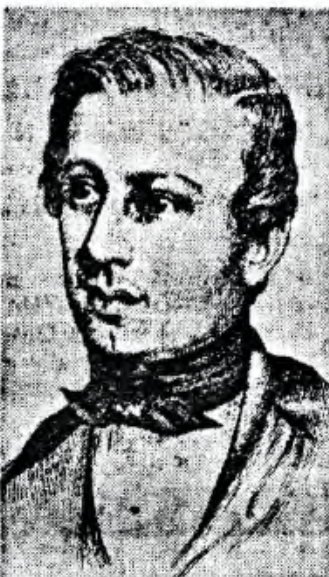
UŽ v druhé polovině 19. století byla Tylova a Skroupova píseň pokládána za českou hymnu. A to se mnohým nelíbilo, chyběl prý Zbavějši temperament více účelnosti i „revolučnosti“. F. A. Šubert, spisovatel a ředitel Národního divadla, dokonce navrhl za novou hymnu Smetanův sbor z Braniborů „Udeřila naše hodina“, k němuž napsal vlastní slova: Udeřila naše hodina, k svobodě znovu národ vstává, za svojí čest, jazyk, za svůj krov, za svoje práva v boj se dává (1907).

Týlův text byl mnohokrát parafrázován, ale i parodován. Sřizavou parodii na české poměry vynikl nad jiné mladý Neruda: Kde domov můj? Tam, kde pivovary strmí, a kde sádky husy krmí, kde mšičnické vlnice lidem děláj opice, jež malinský křen zas správi, mezi kře- ny domov můj.

Už sto padesát let se zpívá a hraje Tylova a Skroupova píseň, od roku 1918 jako první část československé hymny. Neboť jak podle ústní tradice řekl Bedřich Smetana, když odmítl návrh na komponování nové hymny: „Kterou píseň lid sám na svou hymnu vznesl, tu hymnu“.

nou jeho také zůstane."

A pravdu zůstala. Provádí nás národ v jeho slavných, ale i nejtěžších chvílích a stala se s písní „Nad Tatrou sa blýska“ i symbolem naší státnosti. Pouť nás svými slovy i melodií stejně jako naše předky a neustále našim srdcím připomíná, kde je náš domov.



Josef Kajetán Tyl



Divadelní cedule, zvoucí k premiéře Tylovu Fidlavačky

DDR-Patrouillen auf dem Bundesgebiet

mandos hätten auf westliche Hinweise auf die Auswirkungen in jedem Fall ihre Arbeit eingestellt und später nach besserer Absicherung fortgesetzt.

ziere oder ältere Unteroffiziere – beobachtet fühlen, kehren sie unverzüglich auf DDR-Gebiet zurück“, heißt es in dem Bericht. Dabei handelte es sich möglicherweise um die besonders aus- gesuchten „Grenzaufklärer“ der DDR, die im Bereich zwischen dem auf DDR- Gebiet zurückvertriebenen Grenzzaun und der Demarkationslinie operieren sollen. Übertretungen der Linie durch „Grenzaufklärer“ würden regelmäßig in der deutsch-deutschen Grenzkommission behandelt.

Bei der DDR-Grenztruppe hat es nach BGS-Beobachtungen „mehrfach“ Schwerverletzungen gegeben, als Minenfelder gesprengt wurden. Elfmal flogen bei Minensprengungen, die von der DDR angekündigt worden waren, Erd- und Gesteinsbrocken bis zu 15 Meter weit auf Bundesgebiet. Die Minenräumkom-

ben zufolge durch Spuren am 19. April. Das Trio sei etwa 2,7 Kilometer weit über Bundesgebiet gelaufen. In einem anderen Fall mußte sich eine BGS-Streife mit der Dienstwaffe gegen zwei angreifende Hunde des CSSR-Militärs verteidigen. Die Tiere hätten sich bei einer Übung losgerissen und rannten erst zurück, nachdem das Feuer auf sie eröffnet wurde.

Aus dem Bericht ergibt sich auch eine steigende Tendenz bei Lufttraum- verletzungen durch den Warschauer Pakt. Wie es heißt, wurde das Bundes-

gebiet 21mal von Militärflugzeugen der Warschauer Paktes bis in fünf Kilome-

ter Tiefe überflogen. Im Jahr davor wa-

ren es noch 15 solcher Vorfälle, wobei die östlichen Piloten bis 75 Kilometer in

bundesdeutschen Luftraum vordrangen.

1981 war sogar ein raketenbestückter sowjetischer Hubschrauber über Bun-

desgebiet geflogen und hatte dabei einen Beinahuzusammenstoß mit einem

BGS-Hubschrauber riskiert. Insgesamt

seien 1984 etwa 1200 zum Teil bewaff-

nete Hubschrauber des Warschauer Paktes im grenznahen Raum bei Ge-

schwaderflügen beobachtet worden.

Porno gratis unerwünscht

WASHINGTON, 14. Februar (AFP). Der Herausgeber des pornographischen US-Magazins „Hustler“, Larry Flynt, ist von der Post verklagt worden. Er hatte sein Porno-Blatt trotz mehrmaliger Mahnungen weiterhin an Kongreß-Mitglieder geschickt, die sich bei der Post über die Sendungen beschwert und deren Einstellung gefordert hatten. Der um Publicity bemühte Flynt drohte den Verweigerern seines Blattes ebenfalls mit einem Prozeß. Er berief sich auf das gesetzlich verankerte Recht, zur freien Meinungsäußerung den Volksvertretern seine „politischen und sozialen Ansichten“ zur Kenntnis zu bringen. Die Abgeordneten und Senatoren sollen aus diesem Grund ein Gratis-Abonnement von „Hustler“ erhalten.

2 180000 ELÄNDIG:

ein 1934 geschriebenes „Gedicht“, eine Eloge auf den „Führer und Reichskanzler Adolf Hitler“, die mit den Zeilen ende: „Wenn Höllenflammen uns umlohn, wenn Wasser uns zu verschlungen drohn, woll'n Nattern und Drachen uns niederzwingen, Götter und Teufel mit uns ringen – dann wanken und weichen wir nicht: Hitler, wir sterben jauchzend für dich.“

PODOBŇŮ ŽIVÁSTY PRÁVAL!
„PAVKA“ KOHOÚT... NA TŮHO
DRUHÝHO VRAHA!

● Šéf podniku říká svému zástupci:

„Rozhodl jsem se zřídit filiálku našeho podniku v North Bay a vy tam budete vedoucím.“

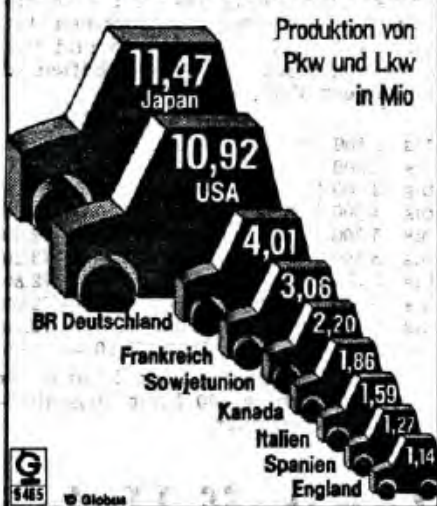
Zástupce se podiví: „Cože v North Bay, vždyť tam jsou jen lehké ženštiny a hokejistí!“

„No dovolte, moje manželka je z North Bay!“

Zástupce se na vteřinku zarazí a pak se rychle otáče: „A za které mužstvo milostivá hrála?“

REKLAMA JE NUTNÝM PŘEDPOKLADEM úspěchu. Aby na sebe upozornil co nejdříve veřejnost, rozhodl se francouzský kabeletník umělec Kiki Courvoisier, že stráví několik dní pod zemí. I dal se zakopat do hloubky čtyř metrů a do svého těsného domova nechal umístit kameru, aby ho zájemci mohli pozorovat. Vydržel pohyb pod zemí osm dní. Když vyšel na světlo, ze samé radosti omdlel.

Die Auto-Riesen 1984



Prostituierte aller Länder wollen sich vereinigen
DYK TY BOLŠEVICKÝ KURVY
JSOU SPOJENÝ VŽE 60 LET!

Osobnost hudebního klasicismu

[ok]: K významným hudebním osobnostem, které svým životem a dílem přímo ztělesňovaly českou hudebnost přelomu 18. a 19. století, patřil nesporně český skladatel a pianista Jan Ladislav Dusík (1780 až 1812), od jehož narození uplynulo právě dnes dvě a čtvrt století. Dusíkovo umění poznamenalo téměř celou Evropu. Po studijních začátcích v Jihlavě, Kutné Hoře a Praze se sotva dvacetiletý hudebník odhodlal k prvnímu zahraničnímu vystoupení v Belgii, jež mu okamžitě vyneslo významné angažmá. Od té doby koncertoval a střídal jedno působení za druhým: pobýval v Amsterdamu, Haagu, Hamburku, Kasselu, Berlíně, Mohuči, Petrohradě, Litvě (kde prožil dva roky ve službách knížete Radziwiłła) i Magdeburku, avšak nejdéle setrval v Londýně a Paříži. Spolu s M. Clementim a J. B. Cramerem byl považován za největšího klavírního virtuosa své doby, stýkal se intenzivně s C. Ph. E. Bachem i J. Haydnem, založil hudební nakladatelství a využil důležitou klavírní školu. Kompozičně nám Dusík odkázal rozsáhlé dílo, jež zahrnuje vedle různých komorních žánrů (klavírní tria, klavírní tria s flétnou, klavírní kvartety, houslové sonáty), zejména skladby určené sólovému klavíru. Z patnácti klavírních koncertů je dnes nejznámější g moll, op. 50 nebo Koncert pro dva klavíry, a ze sonát, variací či rond u-poutaly na sebe zvláště ty kompozice, jež se odchýlily od obvyklého klasicistního schématu a inklinovaly – ve shodě s emocionálně zjištěnou povahou svého tvůrce – k volné fantazijnímu výrazu s překvapivými programními momenty. Ronda L'adieu, Consolation nebo sonáty f moll (L'Invocation), As dur (Le retour à Paris) a fis moll (Élegie Harmonique) vešly do povědomí dnešních posluchačů jako nejkrásnější plody epochy českého hudebního klasicismu.



Kresba J. Koucky

Někdo chodí do zastávek jen proto, aby nemusel pracovat.

ADAC warnt vor Vignette

MÜNCHEN, 12. Februar (dpa). Die seit 1. Januar geltende Vorschrift der Schweiz, die 37 Mark teure Autobahn-Vignette gut sichtbar auf der Innenseite der Frontscheibe anzubringen, kann bestimmte Sicherheitsscheiben zerstören. Nach Auskunft des ADAC sind die sogenannten Securiflex-Frontscheiben auf der Innenseite mit einer empfindlichen Kunststoff-Folie versehen, die das Risiko von Schnittkanten-Verletzungen bei einem Unfall herabsetzt.

● Nechápe me, proč se lidé rozčilují nad zpožděním vlaku. Vždyť přece jízdenka platí dva dny.



Nepřekážka — Švandrlík

„Vymlouvá se na sklerózu, ale já jako jeho spolužák mohu dosvědčit, že byl blběj od raného mládí!“

Streit um Biologie-Bücher

Stammt der Mensch vom Affen ab oder aus der Erde?

WASHINGTON, 18. Februar (AP). Die Qualität der an US-amerikanischen Schulen zugelassenen Biologie-Lehrbücher ist nach dem Urteil von Fachleuten seit den späten 60er Jahren ständig gesunken. In einem am Sonntag veröffentlichten Bericht klagt die Organisation „People for the American Way“ (Anhänger der amerikanischen Lebensart), die Hälfte von 18 überprüften Lehrbüchern gehe nur unzulänglich auf die Evolutionstheorie ein, die wissenschaftliche Ansicht, daß Mensch und Affe einen gemeinsamen Ursprung haben. In drei dieser Bücher werde die Evolution überhaupt nicht erwähnt, heißt es in dem 128seitigen Bericht mit dem Titel „Verbraucherwegweiser zu Biologielehrbüchern“.

Mitautor des Reports ist Wayne Moyer,

...A MY SE SKEŠE JINÝ FANATIKŮH...

früherer Geschäftsführer des Verbandes der amerikanischen Biologielehrer. Er kritisiert, daß die Verleger in den vergangenen Jahren dem Druck eingefleischter Fundamentalisten nachgegeben und die Hinweise auf Evolution und andere wissenschaftliche Thesen in ihren Lehrbüchern verwässert hätten.

„People for the American Way“, von dem Fernsehproduzenten Norman Lear zwecks Bekämpfung von Zensurscheinungen gegründet, trägt seit Jahren einen Grundsatzkampf mit den Anhängern der biblischen Darstellung aus, nach der Gott den ersten Menschen aus Erde geformt hat. Die Organisation will sich im nächsten Jahr ähnlich kritisch mit amerikanischen Geschichtslehrbüchern auseinandersetzen.

Gefahr durch rauchende Eltern

Studie: Für Kinder erhöhtes Krebsrisiko im Erwachsenenalter

FRANKFURT A. M., 18. Februar. Das Passivrauchen soll für Kinder gefährlicher sein als bisher vermutet, berichtete die „Ärzte-Zeitung“ am Montag. Wenn man in seiner Kindheit durch das Rauchen der Eltern in der Wohnung jahrelang zum Einatmen von Zigarettenqualm gezwungen war, vermehre sich dieses ständige Passivrauchen zu einer bedeutenden Erhöhung des allgemeinen Krebsrisikos im Erwachsenenalter. Neueste Ergebnisse einer Fallstudie aus einem Aufklärungsprogramm des US-Forschungsinstituts für Umwelt — Gesundheit, so die „Ärzte-Zeitung“, beweisen dabei den Trend zur Verdoppelung des Krebsrisikos, falls beide Elternteile rauchen. ...A MEJEN DĚTI...!

Besonders bei diesen Kindern komme es im späteren Leben zu einem starken Anstieg des Auftretens von Leukämie (Blutkrebs) und Lymphomen (Lymphknotenkrebs) auf 250 und 510 Prozent, je nachdem ob nur ein oder beide Elternteile rauchten. Mädchen sind nach der US-Studie durch die Erhöhung des Brustkrebsrisikos auf 200 und 240 Prozent besonders gefährdet.

Falls sich in der Familie des Kindes weitere Raucher befinden, addieren sich die Risikoerhöhungen durch jeden weiteren Raucher unabhängig zu einem entsprechend erhöhten Gesamtrisiko, das sich zum Beispiel beim Schilddrüsenkrebs auf 870, bei Blutkrebs und Lymphomen auf 880 Prozent summierte.

Der Ochse löst die Ratte ab
HONGKONG, 18. Februar (dpa). Für rund ein Drittel der Weltbevölkerung beginnt am Mittwoch mit Feuerwerk und Festivitäten aller Art das „Jahr des Ochsen“, das nach dem chinesischen Mondkalender das „Jahr der Ratte“ ablöst. Nach traditioneller Deutung dürfte es, wie es dem Ochsen entspricht, nicht allzu aufregend werden. Im gesamten chinesischen Kulturraum hat man sich auf den turbulenten Jahreswechsel gut vorbereitet. Die Ahnen und die Geister in Haus und Hof wollen gerade jetzt gebührend verehrt und etwaige Schulden-schleimigst noch zurückgezahlt sein, damit nichts Belastendes ins neue Jahr mitgenommen wird. Auch gilt es, Bekannte und Freunde mit kleinen roten Umschlägen voll „Glücksgeld“ zu bedanken und das Haus von Grund auf zu putzen und mit frischen Blumen zu schmücken, bevor das große Knallen und feucht-fröhliche Feiern beginnt. Nach der chinesischen Überlieferung war der Ochse das zweite Tier, das einer Einladung des sterbenden Buddha an alle Kreaturen zu seiner letzten Predigt Folge leistete. Nur zwölf Tiere waren insgesamt erschienen, und jedes von ihnen erhielt dafür im chinesischen Tierkreis ein eigenes Jahr. Menschen, die in „Ochsen“-Jahren geboren sind — 1913, 1925, 1937, 1949, 1961 — gelten in China als geduldig und als harte Arbeiter. Wenn sich ihr Wesensgrundzug ins Negative wendet, werden sie leicht stur bis zur Verbörtheit. Sie lassen sich von hohen moralischen Maßstäben leiten, gelten aber gleichzeitig als geizig und als schlechte Verlierer.

JA' JSER SE VEROBIL ANI V ROCE „BLBCE“...

Nationale Internationale

TEL AVIV, 18. Februar (dpa). Am 1. Mai dieses Jahres sollen die Arbeiter Israels die „Internationale“ erstmals in abgeänderter Form singen. „Um der jüngeren Generation die Prinzipien der Arbeiterbewegung schmackhafter zu machen“, hat die Führung der größten israelischen Gewerkschaft „Histadrut“ nach Angaben ihres Generalsekretärs Israel Kesar am Montag beschlossen, vom Originaltext abzuweichen und zwei „für Israel nicht aktuelle Passagen“ zu streichen. Nämlich die Verse: „Wacht auf, Verdammte dieser Erde, die stets man noch zum Hungern zwingt“ und „Unmündig nennt man uns und Knechte, ertragt die Schmach nun länger nicht“. Inwieweit diese Passagen durch andere Worte ersetzt werden, haben die Gewerkschaftsbosse noch nicht beschlossen. Der Vertreter der linkssozialistischen Mapam-Partei bei dem Gewerkschaftsvorstand protestierte gegen den Beschluß damit, daß die „Internationale“ nicht von einem einzigen Land geändert werden könne. „Der kosmopolitische Charakter des Liedes“ dürfe nicht verletzt werden, meinte er. Sein Einwand wurde jedoch von der Mehrheit im Vorstand abgewiesen.

JA BYL JIM UDELA NOVÝ TEXT...!

Weltcharta für Prostituierte

AMSTERDAM, 18. Februar (AP). Die Verabschiedung einer „Weltcharta für die Rechte der Prostituierten“ stand am Wochenende am Ende des dreitägigen Dirnenkongresses in Amsterdam. Ein „Internationales Komitee“ werde für die Rechte der Prostituierten eintreten, kündigte eine der Organisatorinnen des Kongresses, Margo St. James von der kalifornischen Dirnenhilfsorganisation „Coyote“, während einer Pressekonferenz an. Das Komitee werde seinen Sitz in den Niederlanden haben. Es werde auf internationale Organisationen einzuwirken versuchen, um eine Änderung in den Lebens- und Arbeitsbedingungen der Prostituierten zu erreichen. Die Konferenz habe gezeigt, daß Prostituierte überall Schikanen ausgesetzt seien. Die „Weltcharta“ ziele darauf ab, die von Erwachsenen ausgeübte Prostitution zu entkriminalisieren, sagte Margo St. James. Dieses Gewerbe müsse wie andere auch angesehen werden, damit Prostituierte nicht mehr diskriminiert würden. Mit der Charta solle erreicht werden, daß Dirnen die Menschenrechte und bürgerliche Freiheiten wie die der Rede, Freizügigkeit und Berufsausübung und das Recht auf Arbeitslosen- und Krankenversicherung zugestanden würden.

BOLŠEVICKÝ KURVY TAKY?

Nedostatky v kvalitě vína

[čtk]: Ověřit stav kvality prodávávaného sudového vína a zabezpečit ochranu majetku v socialistickém vlastnictví bylo cílem prověrek Státního obchodní inspekce v provozech státního a družstevního obchodu a v neobchodních organizacích prodávajících víno na celém Slovensku. Pracovníci Státní obchodní inspekce v kontrolovaných 177 provozech odebrali 702 vzorků vína. Při analýzách třetina odebrných vzorků neodpovídala požadavkům na kvalitu, přičemž šlo většinou o ředění a jinou nedovolenou manipulaci. Takovému „bryndání“ zjisťuje inspekce nejen ve výtepech, ale i ve skladovaných nádobách, sudech a demitžoněch. Přitom prověrky z ostatních roků ukazují na pravidelné zhoršování kvality sudových vín. Zároveň kontrolovali péči o kvalitu skladovaného zboží a zaměřili se i na prodej ze soukromých zdrojů. Důležité je i zjištění, že z 233 kontrolních nákupů bylo 32 procenta předražených, a to především nedoměřením a nesprávným účtováním.

Syn utýrán k smrti

[la]: V Třeboni na Jindřichohradecku byli zadrženi 26letý Zdeněk C. a 23letý Ivan K., kteří delší dobu týrali pšitěného syna Zdenky C., až se jeho zdravotní stav zhoršil natolik, že fyzickému násilí podlehli. Oba byli umístěni ve věznici v Českých Budějovicích.

PO SESTĚ se rozhodl vstoupit do snazku manželství 104letý Pava Soč z přislavného města Bar v Černé Hoře. Za svou novou životní družku si vybral ženu o 44 roky mladší. Neustále dnuv, nemá s manželským životem žádné zkušenosti, neboť se ve svých 60 letech vdával poprvé.

• První transplantaci srdce ve Flusku provedl v noci na čtvrtek na helinské univerzitní klinice 20letý lékařský tým. Mluvčí kliniky uvedl, že operace byla úspěšná, ale odmítl sdělit osobní údaje o pacientovi.

Jestliže je dělnická třída tak prostoduchá, že se chytivě a slepě vrhá do práce straníc se vyšších požitků, třída kapitalistů je odsouzena k lenosti a nuceným radovánkám.

Zpočátku byl měšťák řádným člověkem, jeho mravy byly slušné a umírněné, stačila mu — nebo skoro stačila — jeho vlastní žena, pil jen tehdy, když měl žízeň, jedl jen tenkrát, měl-li hlad. Dneska ovšem nenajdeme v zbohatlických vrstvách synka, který by nepovažoval za svou povinnost podporovat prostitutky, nenajdeme měšťáka, který by se necpal kapouny s lanýží a nepil jen ta nejjemnější vína. Ženy z lepší společnosti jsou pak hotové mučednice. Aby vyzkoušely a uplatnily pohádkové toalety, při jejichž šití si švadleny kazí zdraví, převlékají se několikrát za noc; aby ukojily touhu po umělém účesu, vysedávají celé hodiny u kadeřníka.

Kéž by dělnická třída vyrvala ze svého srdce neřest, která kazí její přirozenost, a povstala v celé své moci! Ne však proto, aby žádala právo na práci, které je pouze právem na bídu, ale aby razila železný zákon zakazující každému pracovat déle než tři hodiny denně!

Ó, Lenosti, smiluj se nad naší bídou bez konce! Ó, Lenosti, matko umění a vznešených ctností, buď balzámem na naše utrpení.

Paul Lafargue (Z pamfletu *Právo na Lenost*, 1848)



Nepřekážka Švandlák

„Poslyš — opravdu se ten tvůj starej nemůže vrátit? Můj anděl strážný je nějak nervózní!“

...**KDYŽ** si člověk usedne do křesla a dá si na dosah pravé ruky stolek a na něj láhev toho, co rád, a čte si v bezpečí tlustou knihu o něčem živém, je mu dobře. Čím větší jsou nebezpečí, čím krutější křivdy, čím zmařenější naděje, čím rafinovanější úskoky nepřátel, čím odvážnější realizované sny v životě, o kterém čteme, tím lépe chutná nápoj z láhve, tím láskyplněji nás křeslo drží na svém klíně a tím pěkněji se čte. A říkáte si, měl bych napsat svůj životopis.

Je tu ovšem malý háček. On se totiž životopis musí nejdříve prožít. A takový ten pohodlný život, bez nebezpečí, to je hloupý životopis a nedá se číst. A ten, co se čte jedním dechem, to je zase hloupý život a dá se těžko žít. Nu, tak si lidé musí do těch životopisů vymýšlet anebo z nich škrtat. Protože ten skutečný životopis, životopis každého na této zeměkouli, je nesdílitelný. A někdy mu ani sám člověk nerozumí. Ale rozhodně se dobře čtou knihy, ve kterých tíhu doby, nespravedlnosti, nesvobodu už za vás někdo jiný vytrpěl. Pak je možno být velkorysý. Sklapnout knihu a vyjít do ulic, rozvinout vlajku a stát na barikádách — pomyslných, protože ti, co chodí na pravé barikády, ti obyčejně nečetli žádný životopis. Jinak by patrně na ty barikády nešli...

Jan Werich: Klauni

● Před železničním závorami zastavilo stěhovácí auto vedle trabanta. Vyklonil se z něho mohutný chlap, zahleděl se na auto v hlubinách a tápal se slečny, která seděla za volantem:

„Madam, ještě ho přikrmujete, anebo už pije benzin sám?“

Bregenz - dva tisíce let

[z]: Sličné festivalové středisko na Bodamském jezeře — Bregenz — vstupuje letos do neobvyklého roku. Oslaví v létě 2000 let svého trvání. V roce 15 před Kristem dobytí nevládní syn římského císaře Augusta, pozdější císař Tiberius, se svým vojskem malou keltskou obec na břehu Bodamského jezera. Díky strategické prozíravosti svého dobyvatele, stala se Bregenz významným obchodním a dopravním centrem, pod jehož náporom se rozrostla. Římské Brigantium se stalo záhy kvetoucím sídlem. Jemu budou nyní věnovány dvě výstavy, jež budou v Bregenzi otevřeny uprostřed léta a potrvají do konce září t. r. Kromě toho budou během jara uspořádány četné koncerty, pouliční vystoupení, průvody, římský závod s kolovými vozy atd. Oslavy vyvrcholí u příležitosti mezinárodního festivalu Bregenzer Festspiele, který potrvá od 23. července do 24. srpna. Operní příznivci s napětím očekávají inscenaci Mozartovy Kouzelné flétny na jezeře, kterou nastuduje francouzský režisér Jérôme Savary. Závěrečný den festivalu bude ve znamení Händlovy Vodní hudby s obrovským ohňostrojem přímo na jezeře.

● Na nádraží pádí Albert podle rozjžděného se vlaku a volá: „Susterka, Susterka!“

Z jednoho okénka vykukne pán a dostane od Alberta pěknou facku.

„Chlape, co si to dovolujete?“ křičí ten pán.

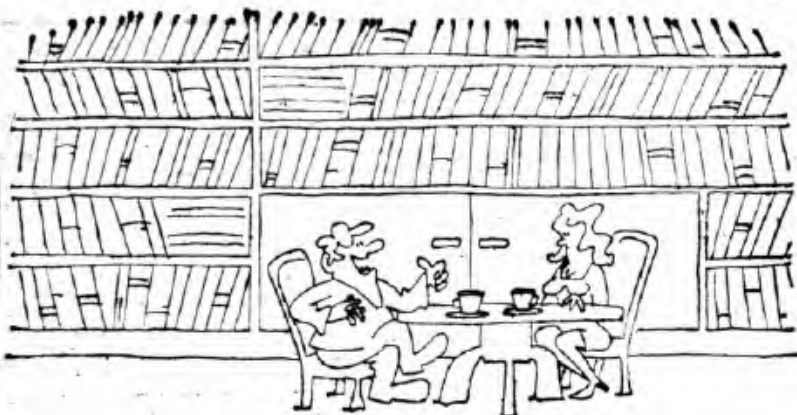
„Jste Susterka?“ volá Albert.

„Nejsem, hergot!“

„Tak nemáte čumět z okna!“

Čtyřicet let od náletu na Prahu

[čtk]: Datum 14. února zůstane navždy černým dnem pro pozůstalé i pamětníky zcela zbytečného náletu amerických letadel na Prahu před 40 lety. Toho dne, přesně ve 12.57 hodin, dopadly první bomby a během tří minut napáchaly značné škody: zcela zničily 93 domů a těžce poškodily dalších 1740 budov. V pásmu střelného „koberce“, který postihl Zlíchov, Pašického náměstí, Vyšehrad, Karlovo náměstí, Vinohrady, Nusle a Pankrác, zahynulo přes 700 Pražanů, včetně téměř sto dětí. Těžce zraněno bylo 1180 občanů. Přitom nacistická kasárna a výrobní podniky se zbrojní výrobou zůstaly nedotčeny. Nakonec se všechno odbylo omluvou či výmluvou: přý došlo k omylu, bombardéry ztratily orientaci nad Bavorskem, nálet přý patřil Dražďanům. Nabízí se otázka: kolik bylo od skončení války podobných vážných selhání v ozbrojených silách imperialistických států? Kolik z nich mohlo skončit daleko tragičtěji než nálet na Prahu v únoru 1945?



„Ano, všechny názvy těchto knih jsem přečetl!“

● ZAVEDENÍ KONTROLY POHYBU MUŽO požadují italské bojovnice za ženská práva. K prosazení svého požadavku zvolily zatím legální cestu a obrátily se na parlament s návrhem nového zákona. Mužům má být nařazeno, aby se po ulicích pohybovali v době od devíti hodin večer do pěti hodin ráno výhradně v doprovodu ženy. Návrh neuvádí, zda by to musela být manželka, ale zato pamatuje na sankce pro případ porušení zákona. provinilec má být odsouzen k 52 dnům domácího vězení, do kterého bude „uvržen“ výhradně o víkendy nebo ve svátek.

A KAJKA „OMYLU“ SE DOUSTILY BOJOVNICE ŽENSKÝCH PRÁV A DALÍ... NAZLOVÉ!



Lenoš a řvi,
dají mzdu dví!
Pracuj a kuš:
hubu suš!

Karel Havlíček
Borovský

tě řadu dalších procesů, než se přemění ve stavební lepenku. V hnízdě vos vidáme často místa nezvyklého zbarvení, která pocházejí ze starých krabic nebo cigaret, pobozžených v přírodě. Vosy je dokážou zpracovat stejně dobře, jako vyrábějí svůj vlastní papír. Vosí hnízdo je architektonicky poměrně jednoduché a dosahuje v našich krajích délky až 65 centimetrů. V Brazílii byla však nalezena hnízda dlouhá přes 180 centimetrů a měla až 27 poschodí.

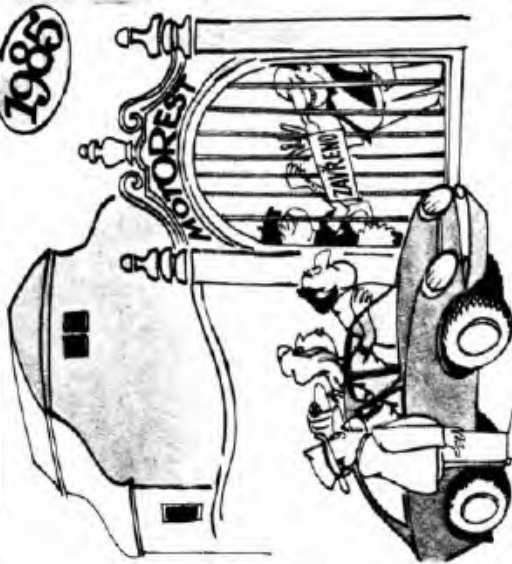
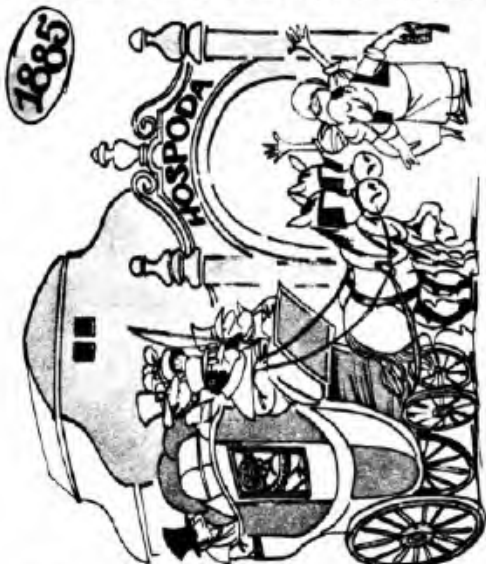


„Tak si budu muset něco atraktivního postavit. Nejspíš sněhuláka.“

Neprakta—Švandlík

Vosí paláce

(Job): Tajemství výroby papíru znaly vosy již dávno před lidmi. Příslušníci této početné rodiny hmyzu si vyrábějí papír pro vlastní potřebu sami. Surovinu získávají obvykle ze suchého dřeva nebo kůry stromů, kdy kousacím nástrojem vytvářejí malé částečky, které mělní pomocí slin tak dlouho, až vytvoří jakési kuličky, které prodávají ještě



NAVÁZALI NA SARAJEVO?

„Poprvé v historii odjíždí na světový šampionát tak početná výprava (17 závodníků a závodnic). Je to výsledek úspěšného vystoupení lyžařů na zimních olympijských hrách v Sarajevu. Chtěli bychom na tyto dobré výsledky navázat i v Seefeldu,“ prohlásil předseda lyžařského svazu a vedoucí výpravy Karel Smola.

Jak se letos podařilo navázat na loňské výsledky, je patrné z tabulky:

disciplina	umístění v Sarajevu	umístění v Seefeldu
15 km muži	29. 47.	21. 33. 42. 51.
30 km muži	27. 34.	26. 36. 45.
50 km muži	23.	5. 15. 16.
4 x 10 km muži	nestartovali	8.
skok na stř. můstku	10. 14. 39. 42.	9. 17. 27. 57.
skok na velkém můstku	3. 8. 12. 23.	4. 16. 20. 33.
skok družstva	3.*)	4.
závod sdružený	22. 24.	15. 26. 30.
závod sdr. družstev	6.*)	8.
5 km ženy	3. 13. 15. 20.	6. 13. 29. 32.
10 km ženy	10. 13. 14. 27.	9. 21. 25. 27.
20 km ženy	4. 12. 16. 24.	10. 16. 19. 20.
ženy 4 x 5 km	2.	5.

*) soutěže družstev nebyly na programu ZOH, ale loni se v nich konalo mistrovství světa. A.

Výhody psího kousnutí

Pittsburgh: Kousnutí psem je z lékařského hlediska méně nebezpečné než kousnutí člověkem. Konstatoval to americký chirurg G. Catone z Pittsburghu, kde bylo jen za loňský rok zaznamenáno 218 případů „pokousání člověka člověkem“, tedy o 10 procent více než v roce předchozím. Ne vždy šlo o důsledek sporu — v deseti případech byla zranění převážně ukousnuté špičky nosu a ušní lalůčky, následkem „přilísné lásky“. Na základě zkoumání těchto případů došel G. Catone k závěru, že psí kousnutí je „čistší“ a je také spojeno s menším nebezpečím infekce.

NECHTĚNÉHO a zároveň velice nepřijemného rekordu dosáhl francouzský speleolog Luc Gouachon. Při výzkumu jeskyně u Vaillon-Pont-d'Arc uklouzl v skalní stěně a šest hodin visel hlavou dolů. Noha, která se vzpříčila v malé rozsedlině, to naštěstí vydržela, a tak byl vědec posléze zachráněn.

PRUHOVANÉ HRIBĚ. Další hříbě, tentokrát pruhované, spatřilo světlo světa v pražské zoologické zahradě začátkem tohoto týdne. Po dvojici koň Przewalského se narodila klisnička vzácné zebry Grévyho. Tento druh zebry je ve volné přírodě již téměř vyhuben, a proto je každé mládě narozené v zajetí cenným přínosem pro jeho zachránu. V Praze se zebry Grévyho podařilo rozmnožit již podruhé.

Endlich Farbe bekennen

Zum Thema Schlesien und die Folgen hat der sozialdemokratische Unternehmer Philipp Rosenthal aus Selb, der viele Jahre auch SPD-Bundestagsabgeordneter war, einen offenen Brief an Bundeskanzler Helmut Kohl geschrieben:

Sehr geehrter Herr Bundeskanzler, vielleicht geben Sie dem, was ich Ihnen hier schreibe, aus folgenden Gründen etwas Gewicht. Einmal, weil wir uns bei einem Treffen gegenseitig nicht unsympathisch waren; zweitens, weil ich Sie sogar einmal im Bundestag (letzte Rede vor dem Regierungswechsel) öffentlich als Demokraten verteidigt habe; drittens, weil ich als Junge — ich hatte keine Ahnung, daß ein Großvater Jude war — in der Hitlerjugend (als diese noch verboten war und man deshalb aus der Schule flog) ein fanatischer Anhänger der Vereinigung aller Deutschen war (also ein — wenn auch durch Jugend entschuldigbarer — Mitschuldiger). Ich wandte mich erst von den Nazis ab und beantragte die britische Staatsangehörigkeit, als diese in das Protektorat, d. h. den nicht deutschen Teil der Tschechoslowakei, einmarschierten; viertens, weil ich aus meinen Jahren in Frankreich, England und Italien die Stimmung für und gegen die Deutschen kenne.

Aus diesen Gründen appelliere ich an Sie, in der Sache Schlesien endlich Farbe zu bekennen. Das heißt, nicht in den Paragraphen von Verträgen herumstochern zu lassen, unklar oder wählertaktisch niemand vergrätzen zu wollen (auch nicht die Politiker mit den „urdeutschen“ Namen Hupka und Czaja — beide slawisch —), sondern eindeutig zur Anerkennung der Grenzen im Deutsch-Polnischen Vertrag zu stehen und überall und deutlich klar zu sagen: Die Bundesrepublik hat die Oder-Neiße-Grenze und den Verlust Schlesiens eindeutig anerkannt. Hierfür fünf Gründe:

1. Die Vertreibung jedes Menschen aus seiner Heimat ist ungerecht, aber diese war Hitlers, vieler Deutscher, auch meine Schuld.

2. Sie ist nur das Ende einer längeren Kette. Denn haben nicht über Jahrhunderte die Germanen, die Deutschordensritter diese Gebiete den

Slawen abgenommen und kolonisiert? Selbst Dorfnamen in meiner Heimat (Selb, Lamitz, Redwitz) sind slawischen Ursprungs.

3. Ist sonst nicht die logische Folge: „Das Elsaß bleibt unsere Zukunft im Europa freier Völker?“ Und Österreich und Südtirol und vielleicht auch noch die deutsche Schweiz. Alle diese noch logischer, denn überall dort wird jetzt noch deutsch gesprochen, aber kaum mehr in Schlesien.

4. Eine Umfrage wird Ihnen zeigen, daß fast keiner der Söhne und Töchter von Schlesiern und sogar wenige dort aufgewachsene und vertriebene Schlesier wieder aus der Bundesrepublik nach Schlesien umsiedeln würden, selbst wenn sie es könnten.

5. Ihre Unklarheit wird das Gott sei Dank überwundene Antideutschtum bei Engländern, Franzosen und Italienern wieder aufleben lassen.

6. Unklarheit in der Grenzfrage würde zwischen „Verzichtlern“ und „Großdeutschen“ wieder eine Spaltung heraufbeschwören, an der schon eine deutsche Demokratie (Weimar) zum großen Teil kaputtgegangen ist.

7. Wenn bestehende Grenzen mit noch dazu dort lebenden Völkern, ob in Schlesien oder in Westjordanien, aus historischen Gründen in Frage gestellt werden, ist der nächste Krieg schon vorprogrammiert.

Herr Bundeskanzler, wenn Sie jetzt nicht endlich offen, oft und klar sagen, daß die jetzigen deutschen Außengrenzen (Wiedervereinigung ist eine andere Frage) der Bundesrepublik und der DDR endgültig sind, so werden Sie ein — nicht durch Jugend entschuldigbarer — Mitschuldiger, und Ihr „Großvater“ Adenauer würde sich im Grabe umdrehen.

Dieser Brief ist nicht nur für die Deutschen, für West- und Osteuropäer, für den Frieden, sondern auch für Sie persönlich gut gemeint.

Mit besten Grüßen...

Die neuen Teller der Gl's

WASHINGTON, 17. Februar (AFP). Unter strikter Geheimhaltung und „unter Kampfbedingungen“ will das US-Verteidigungsministerium in den nächsten Wochen mit dem Test eines neuen Rüstungsgegenstands beginnen: getarnte Pappteller für die Soldaten. Nach Angaben des Leiters dieses Projekts, durch das nach und nach die traditionellen Kochgeschirre abgelöst werden sollen, sind Prototypen der neuen Ausrüstung bereits hergestellt. Hauptmann Edward Crosbie von der zuständigen Abteilung in Fort Monroe im US-Bundesstaat Virginia sagte, er erhoffe sich von den Tests Aufschlüsse über einige noch ungeklärte Fragen: So sei die Vernichtung der Pappteller nach Gebrauch noch nicht geklärt. Ein Verbrennen komme nur dann in Frage, wenn dadurch nicht feindliche Soldaten alarmiert würden. Ein Herumliegenlassen des benutzten Geschirrs ziehe er auf keinen Fall in Betracht. Die Nahrungsreste könnten dem Gegner wertvolle Hinweise auf die Verpflegung und damit die Moral der Truppe liefern. Als vorzuziehend bezeichnete der Vater des neuen soldatischen Geschirrs die Gewichtersparnis gegenüber den herkömmlichen Blechtellern und die Tarnung der Kartons. Sie entspricht den Bedingungen, die die Gl's in ihren Haupteinsatzzonen in Europa antreffen.

KDYŽ SE BOJÍME „AVULAJŽOVAT“
ODPAD BOJOVNÍKŮ, TAK SE
ZJIŠTÍ TAKY JEJICH BOJOVÁ
A ŽIVOTNÍ NÁKLADA, NE?



● S hygienou u ČSD to není nejhorší. Když si cestující koupí v Praze ručník a mýdlo, může se v Pardubicích na nádraží docela pohodlně umýt.

● Průvodčí v hodně obsazeném vlaku se dívá, kam by se ještě vešli cestující, a volá: „Postupte až k voku!“ Až k voku! Nikdo se ale nehýbá. „Proč nejedete?“ „My čekáme, až kvoknete.“

Was wurde aus Lassie?

Lassie, der bisher letzte berühmte Film-Collie aus der gleichnamigen Kinderserie, lebt noch im Ruhestand bei Trainer Rudd Weatherwax in Aqua Dulce bei Los Angeles. Lassie VII. — er hatte sechs Vorgänger — ist neun Jahre und tritt nur noch für Werbespots auf. Flipper kann man immer noch im Miami-Seeaquarium beobachten. Delphin Cathy zeigt dort alle Flipper-Tricks. Sie ist die Nachfolgerin von Delphin Mitzi, die als erster „Flipper“ in der Fernsehserie auftrat. Fury, der schwarze Hengst, ist 1968 mit 26 Jahren an Herzschlag auf seiner Heimatranche im San-Fernando-Tal gestorben.

Clarence, der schielende Löwe aus „Daktari“, ging 1970 ein. Boomer, der wuschelige Wunderhund aus der gleichnamigen Fernsehserie, ist acht Jahre alt und wartet bei Trainer Ray Berwick in Hollywood auf weitere Auftritte.

Ronny, der musikalische Schimpanse aus der „Pop-show“, reist putzmunter mit Trainer Adrian Becker durch die Lande. Noch kann der achtjährige Affe auftreten.

Judy, das freche Schimpansenmädchen aus „Daktari“, ist schon seit 20 Jahren tot.

Jackett, der gelehrige Apfelschimmel von Toni Hohegger, geht fleißig auf Tournee. Tony hat ihm inzwischen noch andere Tricks beigebracht. Er schläft nicht nur, er zählt sogar.

● Dáte-li opraváři v autodilně spropitné, kazíte jeho charakter. Nedáte-li opraváři v autodilně spropitné, kazíte svoje auto.



PRÁCE JE MĚNĚ NUDNÁ NEŽ ZÁBAVA.
(Charles Baudelaire)

Neobvykle s obvyklým kořením

VEPŘOVÉ PLÁTKY S PATERO KORENÍM: 4 vepřové plátky (řízky, vykostěné kotlety, plátky z plecka), 4 hřebíčky, asi 2 cm skořicové kůry nebo 1 lžička mleté skořice, 1 lžička anýzu, 1 lžička fenýklu, 2 listy čerstvého bylinkového koření, 4 jablka, 5 jader vlašských ořechů, olej, sůl. — Vepřové plátky naklepeme, osolíme a na rozpaleném oleji krátce opečeme po obou stranách. Veškeré koření roztlučeme v hmoždíři, event. prosijeme, a plátky jím posypeme. Přidáme rozkrájená jádra ořechů, podlijeme a pod pokličkou na mírném ohni dusíme do měkka. Měkké maso vyjmeme stranou, do šňavy dáme podusit na čtvrtky rozkrájená jablka bez jádřinců. Jakmile se jablka začnou rozvátět, přidáme zpět plátky masa naboru na jablka a vše ještě chvíli prohříváme. Podáváme s dušenou rýží.

HOVĚZÍ MASO S KORIANDEM: 500 g hovězího masa, 1 lžička koriandru, 2 hřebíčky, 4 zrnka nového koření, 10 zrněk pepře, špetka zázvoru, špetka pálivé papriky, 1 cibule, 2–3 stroužky česneku, olej, sůl. — Koriandr, pepř, hřebíček a nové koření nermáme na suché pánvi nejprve chvíli opéžit, potom je v hmoždíři roztlučeme (event. ulemele v mlynku na koření, nemáme-li hmoždíř). Opražené koření dostane intenzivnější vůni. Maso rozkrájíme na širší proužky, asi 2 cm vysoké. Na pánvi s olejem necháme cibuli zesklouhat, drobně rozkrájenou cibuli a česnek, potom přidáme všechno koření a plátky osoleného masa. Vše osmažujeme, podlijeme

trochu vodou a necháme dusit do měkka. Podáváme s rýží.

ZELNÝ SALÁT S PEPEŘÍ: 1 menší hlávka zelí (bílé, červené nebo čínské), 1 větší cibule, 10 zrněk pepře, 2 zrnka nového koření, cukr, sůl, ocet, olej, worcesterská omáčka. — Zelí a cibuli nakrájíme na nudličky. Připravíme sladkokyselý nálev z cukru, soli, octa a vody a dáme jej svařit. Horkým nálevem zelí spaříme, zakryjeme pokličkou a necháme vychladnout. Na suché pánvi opéžíme zrnka pepře a nového koření (pražíme jen chvíli), potom je roztlučeme v hmoždíři a vmícháme do zelí. Přidáme asi 1 lžičku worcesterské omáčky a olej podle množství zelí. Vše dobře promícháme a podáváme jako přílohu ke všem masům nebo samostatně s bílým pečivem.

ČEKANKOVÝ SALÁT S POMERANČEM A HRODÍCI: 3 čekankové puky, 2 pomeranče, ocet, sůl, pepř, olej, 1 lžička hořčice (bons, francouzská nebo pinotůvská). — Opranou a očištěnou čekanku (z puku dle vyřizujeme klínek, v němž je uloženo větší množství „hořkosti“) rozkrájíme na kolečka, oloupané pomeranče pokrájíme na malé kousky. V šálku smícháme pokud možno vinou ocet se špetkou soli, přidáme hořčici a dobrý olej. Promícháme, až se vytvoří hustší zálivka. (Na 1 lžičku octa dáme alespoň 3 lžičky oleje, poměr octa a oleje má být 1:3). Podle chuti opepříme a zálivkou zalijeme čekanku, promícháme a pomerančem. Podáváme s bílým pečivem.

Indiánské ženy „goldig“

NEU-DELHI, 15. Februar (dpa). Indiánské ženy vlastní asi 50krát více zlata než ženy v Indii. Podle indického státu. Nach Presseberichten vom Freitag tragen die rund 350 Millionen Frauen auf dem Subkontinent Schmuck im Gewicht von insgesamt etwa 5000 Tonnen. Die staatlichen Goldreserven liegen dagegen nur bei 100 Tonnen.

Noch größer ist der Abstand bei Silber. Hier besitzen Indiánsche Frauen Schmuck im Gewicht von einer Milliarde Unzen im Vergleich zu den 87 Millionen Unzen des Staates. Gold und Silber gelten in Indien nach wie vor als die sicherste Anlagemöglichkeit. Frauen betrachten den Schmuck als Versicherung im Falle des Todes ihres Mannes.

PŘED ČASEM zaznamenala norská policie jedinečnou událost: první pokutu svého druhu. Dostal ji čtrnáctiletý chlapec z Oppegardu za rychlou jízdu na kole. Až dosud se nikomu nepodařilo jet rychleji, než to dovolují norské předpisy, totiž více než padesátkilometrovou rychlostí. Když chlapec oznámil, že jel rychlostí 57 km v hodině, zesmutněl. Nikoli proto, že měl platit pokutu, ale že chtěl dosáhnout šedesátkilometrové rychlosti, což se mu nepodařilo.

● Dva američtí diplomaté byli vyhoštěni ze Španělska pro špiónáž. Pokoušeli se zjistit tajné výslaci frekvence, které jsou používány při důvěrných rozhovorech mezi vládními úřady.

● Muž vydal z kufru brambory, nakrájel je a vyhodil z okna. Cibuli, zeleninu a salám taky nakrájel a vyhodil z okna.

„Co to děláte?“ ptali se spolucestující ve vlaku.

„Bramborový salát.“

„A proč ho vyhazujete?“

„Já ho nerad.“

TADY SE BUDE ZASE PLATIT POKUTA ZA RYCHLOU KŮŽI...



Povídka

o nemocném králi.

V dálné zemi za horami čarokrásný zámek stál, v něm přebýval s velkou slávou Averino mocný král.

Ale smutek vlád zámek, pláč znel z něho den co den, neboť přelavny ten vládce přes rok byl už nemocen.

Katarrb žaludku jej trápil i nemoc jiných doel, blednu měl i nechuť k jídlu, ba i zlou nedokrevnost.

Na sta lékařů povolal, každý dělal z nich co mohl, ale od těch nemoc zlych žádný jemu nepomohl.

Proto smutný byl král denně, stále z prsou znel mu stén, marně hledal pomoc v lázních, stále byl jen nemocen.

Jednou přišel velchý starlec by utišil krále bol, a ten přinesl Součkovu hořké víno „Amarol“.

Po tom léku z všech nemocí vyléčen byl slavný král a že „Amarol“ pil denně, nikdy více neslaval.

Starce bohatě odměnil a dal rozhlásit kol: že záruky v světě čini pouze Součkův „Amarol“.

Ke koupí ve všech zátocech koloniálních, lahůdkářských, materiálních, hotelích a restauracích, jako i

z lučební továrny

Václava Součka

v Mochově u Prahy.

KROHÉ TOHO VYPAŘÍL RUM A DALŠÍ BRDOLY.

JE LÉPE SE OPOTŘEBOVAT NEŽ ZREZIVĚT (Denis Diderot)

Druhá kariéra zločince Redera

Začala tím, že italská vláda „odevzdala na základě žádosti rakouské strany bývalého obersturmbannführera SS Waltera Redera, aby si v Rakousku odseděl posledního půl roku po zkrácení doživotního trestu“. Ve Vídni na letišti očekával rakouský ministr obrany Frischen-schlager odsouzeného válečného zločince, který z letadla vystoupil v uniformě majora, uvalil ho podání ruky a ve vrtulníku Redera doprovodil do kasárna Martinek, kde pro tohoto „posledního nadržitého se rakouského válečného zajatce“ uspořádala večeři na vřítanou.

Nyní je zločinec Reder v péči rakouské armády. Ale jak začala jeho první kariéra? Narodil se ve Frývaldově, „na území dnešního Československa“ (jak uvedl rakouský rozhlas). Navštívoval pak jako Rakusan gymnázium ve Štýrsku a obchodní akademii v Linci. V roce 1935 odešel tento „rakouský vlastenec“ do Německa, kde jako dobrovolník vstoupil do nacistické SS. U evropských národů si zesláci vysloužili jako nejhorší sebranka nacistických zabijáků trvalou nenávisť a opovržení. Esesák Reder tuto pověst se 10 let své „služby“ pině potvrdil a dal až, ještě v roce 1945 jako „odvěrný opátník“ za akci italských partyzánů popravit přes 1500 nevinných italských mužů, žen a dětí. Byl za to po porážce nacistického Německa italským soudem odsou-

zen jako válečný zločinec a je v Itálii dodnes znám jako ztělesnění krvavého nacistického teroru. Ne tak v Rakousku. Tam se leckde na jeho vraždění rychle zapomnělo. Již v roce 1951 poslal město Linz pozorovatele do Belonié na proces s Rederem. Po jeho odsouzení začala mu spolková země Horní Rakousko měsíčně posílat potravinové balíčky a kapesné v hodnotě 1200 šilinků do pevnosti Gaeta u Neapole, kde si zločinec Reder odykával svůj doživotní trest. Jak houby po dešti vznikaly v Rakousku skupiny pro pomoc Rederovi. V Horním Rakousku např. kolem býv. genmjr. J. Puntzeria a T. Trösterova. Hordura-kouská zemská vláda vyslovila v r. 1958 souhlas ke sbírání pro Redera — vřdyt sama přispěla celkem 180 000 šilinků na hono-

rátě jeho obhájcem. Na Puntzerovu výzvu se začaly hrnout peníze na účet poštovního spořitelny. Podle vyjádření správce tohoto účtu, monsignora A. Jordana, vedoucího školního úřadu v Innsbruckém biskupském ordinariátu, tam bylo až 400 000 šilinků, většina z toho padla na advokáty pro Redera. Výzvy k darům byla řada, kolik se shromáždilo, správcové tají, ale je to hodně peněz. Docházely po výzvě revanšistické a militaristické Deutsche National u. Soldatenzeitung i z NSR.

Reder má vysoký důchod, jehož vyplácení mu bylo se spáskou přiznáno po delším pobytu v zahraničí. Přiznáno v roce 1967, kdy mu bylo vráceno rakouské občanství. O vydání Redera se zasazovaly všechny tři rakouské parlamentní strany — ÖVP, SPÖ i FPÖ, jejímž dřívějším předsedou byl bývalý esesák Peter a která dnes plně stojí za Rederem. Poslanec ÖVP Götton, který již dříve na něho vybíral peníze, teď nabídl zločinci Rederovi zaměstnání i byt. Reder je nyní bohatý muž a není vyložený, že se ujme funkce vůdce praviceových sil v zemi. Kevěrna mezitím opustil a místo jeho pobytu se tají. (sn)

Ehrentitel „Unternehmer“

PEKING, 14. Februar (FR). Zehn jungen Chinesen wurde Anfang Februar in Peking „der Ehrentitel „Unternehmer“ verliehen“, berichtet die amtliche chinesische Nachrichtenagentur Xinhua. Die Träger dieser für China neuen Ehrenbezeichnung sind zwischen 28 und 37 Jahre alt und leiten seit gut zwei Jahren Peking- und Shanghai Betriebe. Einer der Geehrten habe Ende 1962 das Radiowerk Nr. 3 in der Hauptstadt übernommen, durch Einführung des „Verantwortlichkeitsystems“, Entlassung unfähiger Verwaltungsleute und die Einstellung junger Techniker einen Bankrott abgewendet und die Fabrik „in ausgezeichneten Zustand“ gebracht, meldet Xinhua.

Kennen Sie den?

In einer Raststätte sitzt ein Fernfahrer und ißt. Kommen zwei Rocker in Motorradkleidung herein, ziehen dem Mann die Serviette durch die Suppe, beschmieren seine Haare mit Senf und stülpen ihm zum Schluß eine Schüssel Spaghetti über den Kopf.

Der Fernfahrer trinkt seine Cola aus, ruft den Kellner, bezahlt seine Zeche und geht. Völlig perplex fragen die Rocker den Kellner: „Was war denn das für ein komischer Kerl?“

Antwortet der Kellner: „Das war wirklich ein seltener Idiot. Und Auto fahren kann er auch nicht. Eben hat er beim Zurücksetzen mit seinem Lkw zwei Motorräder zerquetscht...“

Bomben auf Dresden waren britisches Kriegsverbrechen

PO 40 LETECH SE NERDO ODVAŽIL... CO BUDE ZA 40LET?
„BRITSKEJ PIRATSKJ OSVĚTIL...“ STAHL NEPROTESTOVAL...

Válečný zločinec konstruktérem Pershingů

Kdo je vlastně Arthur Rudolph a jaká je jeho minulost? Alespoň trochu to napovídá další část prohlášení. „Rudolphovi byla dokázána jeho účast v hromadném vraždění vězňů v nacistických koncentračních táborech, civilů i válečných zajatců, stejně tak jako účastník násilím naháněných okupovaných zemí do Německa na práci.“ Jak v této souvislosti naznačili někteří komentátoři, „demokratická Amerika“ se tak mramolovně, ba přímo přetelky rozesla se svým slavným občanem a umožnila mu opustit území USA a návrat zřejmě do NSR. Proč? Proč právě tam? Odpovědní činitelé v USA totiž příliš dobře vědí, že tam mu nikdo nezkliví ani vlas na hlavě. Sice v NSR je v platnosti zákon o nepřiměřitelnosti nacistických válečných zločinů, ale jaká je praxe a jeho uplatňování, to je velice dobře známo.

A tak Rudolph, odpovědný za životy tisíců lidí při výrobě nacistických stíhel V-1 a V-2 v podzemní továrně u Nordhausenu, který se dopustil nelidské krutosti vůči nevinným, může s klidem, bez falešných dokladů, bez změny jména či bez plastické operace na obličeji, bez skrývání se — tak jako to dosud činí stovky, tisíce německých nacistů v různých zemích jižní Ameriky — žít třeba někde v Hamburku, Mnichově, Norimberku či ve Frankfurtu.

Dlouho se Rudolph bránil nařčení, že se snad aktivně podílel na podpoře různých nacistických myšlenek. „Jsem vědec, konstruktér a Hitler potřeboval mé znalosti, moje rakety a ne mou víru v nacismus.“ A skutečnost?

Jak je patrné z dochovaných dokumentů, vstoupil Rudolph do NSDAP jako čtyřladvacetiletý, čerstvý absolvent berlínské polytechniky v roce 1931, tedy dva roky před tím, než se Hitlerovi podařilo uchopit v Německu moc. A v roce 1933 byl už příslušníkem oddílů SA.

Hned na počátku války jmenoval Hitler na doporučení dalšího pozdějšího „Američana“ Wernera von Brauna, Rudolpha šéfem raketové laboratoře v Nordhausenu. Von Braun, jak známo, byl otcem stíhel V-1; v roce 1943 ohlásil Arthur Rudolph svým nadřízeným konstrukci první rakety s balistickou dráhou letu, rakety známé všeobecně jako V-3. Byla to první balistická stíhla umožňující přepravu těžkých náloží.

O účincích těchto raket vydal a mohou dále vydat neuvěřitelné svědectví Londýňané i obyvatelé jižních oblastí Anglie. Především právě rakety V-3 byly nebezpečné. V-1 bylo možno zneškodnit dělostřelbou nebo kanóny rychlých letadel. V-2 nicméně a rozsevala smrt, sama byla nezhbitelná. Pohybovala se totiž po balistické dráze. Z odpalovací rampy se vznášela a letěla vzhůru až do vyčerpání zásoby paliva. Z kulminačního bodu směřovala k zemi jako dělostřelecký náboj.

V okamžiku, když Rudolph ohlásil úspěch své nové rakety V-2, trápily ho dva problémy: především nedostatek účinné, dostatečně explozivní nálože, třeba atomové, což by umožnilo plně využití rakety, a za druhé že místa, kde se rakety V-3 vyráběly, se stala cílem intenzivních náletů spojeneckých letadel. Nukleární nálož ani Rudolph ani nikdo jiný z tehdejších velkých nacistických vědy nedovedl rychle vymyslet. Aby byly továrny, na výrobu raket chráněny před zníčením, našel Rudolph způsob ochrany, hodný vyspělého a uvědomělého nácty.

Dalším místem výroby se mělo stát podzemí pohoří Harz obklopující Nordhausen a nedaleký koncentrační tábor Dora. Aby se mohla výroba stíhacích stíhel rozjet rychle na jiné obrátky, byli Rudolphovi dáni k dispozici všichni vězňové onoho koncentračního tábora, a když se jich nedostávalo, tak další kontingenty válečných zajatců i dělníků naháněných z celé Evropy.

Centrála pro stíhání nacistických zločinů se sídlím v Ludwigsburku v NSR už před časem předala americkým úřadům materiály dokládající, že Rudolph je odpovědný za smrt tisíců vězňů, kteří zahynuli při budování podzemní továrny i při výrobě v ní. Vězňové kutali chodby a pozdější výrobní haly dvacet hodin denně, spali na místě své práce a tam také dostávali velice skrovné jídlo. Dvakrát denně.

Inženýr Arthur Rudolph je odpovědný nejen za myšlenku využít vězňů, ale jako šéf výroby ve snaze, aby nacistické Německo bylo co nejlépe vybaveno, tvrdí osobně trestal i ten sebeopatrnější náznak odporu vězňů či nedostatečně pracovní výkony. Z dokladů, které se objevily na stránkách New York Times, je např. jasně prokazatelné, že osobně dohlížel na popravu 700 sovětských, francouzských a polských vězňů, které se rozhodl poslat na smrt. Dokumenty hovoří stroze a jasně. Vyplyvá z nich, že se 80 tisíc vězňů koncentračního tábora Dora, zařazených do práce při výrobě V-1 a V-2, jich na 30 tisíc zabývalo v podzemním vězení.

Nebýt zvláštní americké péče a nebylého zájmu o jeho osobu, zasedl by Rudolph zřejmě na lavici obžalovaných v některém z četných norimberských procesů. Má plnou kvalifikaci k tomu, aby byl odsouzen k vysokému trestu. Avšak až nebylá péče americké rozvědky o něj a právě tak pozdější vojenskoprůmyslového komplexu ho nejen zachránily před spravedlivým trestem, ale nakonec vyvedly ke slávě velkého konstruktéra amerických raket.

Rudolpha vyloučili Američané ze stupu válečných zajatců hned v roce 1945 ještě spolu s několika tisíci odborníky a specialisty na propagandu, špiónáž, teroristické akce aj. V té skupině byl mj. i proslulý lyonský kat Klaus Barbie i šéf raketového průmyslu Werner von Braun. A ten právě doporučil — tak jako před tím Hitlerovi — Američanům Rudolpha, jako nejlepšího německého konstruktéra raket a stíhel. Postupně a v největší tajnosti byla skupina přepravena do USA. Z 500 vojenských specialistů jich 100 zakotvilo v raketovém průmyslu pracujícím pro potřeby pozemních vojsk. Zbytek si rozěbrali námořníci a letci.

Rudolph dostal v USA dle možnosti zdokonalovat V-2, a to trvalo dva roky v moderně vybavené laboratoři v Novém Mexiku. Během padesátých let byl pak ředitelem střediska pro výzkum raket Pershing. Právě těch, jejich stovku nyní posílají Američané do NSR v rámci „dobrovolného západního spojení“. Jak známo, každá z těch raket je vybavena třemi nukleárními hlavicemi a její vzdálenost 1800 km může dosáhnout během 10 minut.

V době výzkumu a práce na raketách Pershing si Rudolph vysloužil americké státní občanství. Obdržel je v roce 1954 a o jedenáct let později, to byl již významně nejvýznamnější medailí a vojenskými řády, stal se ředitelem kosmického programu Saturn. Pod jeho vedením byla postavena 120 metrů velká raketa stejného jména, která vynášela první Američany

k Měsíci. Za to dostal Rudolph Cestnou medaili za zásluhy, nejvyšší vyznamenání NASA.

Sedmdesátá léta prožíval Rudolph penzista sladký život ve slunné Kalifornii a jen čas od času byl zván k řešení „speciálních úkolů“ při obhacování raketových zásoch NASA i americké armády. V té době také, pod jeho dohledem, byla zdokonalena raketa Saturn V. tak, že může být nosičem libovolného počtu jaderných hlavic na neomezenou vzdálenost.

Genius a — zločinec. Jeho minulost by byla asi ještě dál tajena, kdyby mu nebylo tolik let a měl ještě tvrdší invenci. Mouřenína vykonal své, mouřenína může jít. Sám šéf zvláštní vyšetřovací skupiny ministerstva spravedlnosti USA Neal M. Sher řekl novinářům, že zločinecká nacistická minulost Rudolpha byla známa americkým úřadům už v roce 1945, ale „vědecké potřeby rozhodly o nutnosti tohoto inženýra využít“. A tentýž Sher dodal, že „zločinců podobných Rudolphovi žije v USA pravděpodobně ještě pár tisíc“.

Před nedávnem známý americký deník New York Times přinesl zprávu, že Rudolph je nyní v Německé spolkové republice, ale přesné místo jeho pobytu není prý známo. (lat)



OJEDINĚLÝ SLOVNÍK NÁRODŮ SVĚTA

Jak sám sebe charakterizuje dr. JOSEF WOLF, CSc., patří k těm autorům, které vždy přitahovala vana tajemství dalekých krajů a jejich obyvatel. Dalo by se o něm také říci, že je antropolog, cestovatel a také skvělý publicista zabývající se otázkami vzniku a vývoje lidské společnosti. Je rovněž autorem publikace, která se v těchto dnech objevuje na našem kulturním trhu a nese název Abeceda národů. Proč tato kniha a jak vznikla, odkud čerpal všechny ty zajímavé a nanejvýš poučné informace, to si sám řekl sám:

Naše budoucnost je obsažena a skryta v minulosti a přítomnosti — a to více, nežli jsme ochotni zatím připustit. Bez jejích poznání bychom nemohli smysluplně pokračovat v díle našich předků a nemohli bychom vytvořit nic nového, pokrokového. Jedině hluboké poznání minulosti našich národů, jejich historického vývoje a dějin, nám poskytuje záruku poznání jejich dalšího, budoucího vývoje.

Při odkrývání tajemství minulosti lidstva nalézáme tolik pozoruhodných a vzácných objevů a také množství nečekaných podrobností, že proti tomu jsou smyšlenky současných science-fictionů jen bleďým odvěrem omě fantastické skutečnosti, které buď nadlouho upadla v zapomenutí nebo zůstávala skryta pod nánošy země či nezpracována v tichých, historických archívech a knihovnách.

Například p. ř. Chetitů jsme poznali vůbec nic až do konce 19. století. Kolik takových národů a lidských skupin v minulosti zaniklo, a my je teprve v současné době znovu objevujeme a poznáváme: slavné indické kmeny a národy na území Peru v Jižní Americe, velké neznámé říše ve střední a východní Asii, ale také nové objevy o počátcích a vývoji starých Slovanů v Evropě. Zde vidím a hledám to pravé dobrodružství poznání, které má smysl a užitek nejen pro současnost, ale i pro naše budoucí potomky.

A to byl také jeden z hlavních důvodů, proč jsem se pustil do díla, jež výsledkem je výkladový slovník národů světa.

Mohl byste charakterizovat Abecedu národů?

Na první pohled je ABECEDA NÁRODŮ jedním z mnoha odborných slovníků, které vycházejí ve světě i u nás jako nutná pomůcka pro odbornou i laickou veřejnost, která se o tuto tematiku zajímá. Ale výkladový slovník národů, národností a kmenů se přece jenom liší od ostatních, a to hned v několika směrech:

Za prvé — je to u nás první, a ve světě snad druhý nebo třetí takový slovník národů. Více jich za celou historii lidstva nevyšlo. Za druhé — slovník zahrnuje jak národy starověké a středověké, tak i národy současné, moderní a dokonce i ty, které teprve nyní vznikají a které dosud nebyly ve světové literatuře uváděny. I v tomto směru je slovník unikátní. A konečně je v tomto slovníku uvedeno nové české názvosloví, vytvořené za spolupráce odborníků z Ústavu pro jazyk český a z Náprstkovy muzea mílmoevropských kultur, z Karlovy univerzity a dalších odborných institucí, a je doplněné o původní a nové názvy národů a států současného světa.

Rád bych upozornil na to, že jsem touto prací chtěl jednak splnit dluh, který jsem měl vůči národopisu světa jako vědnímu oboru u nás, a jednak jsem naplnil svůj dávný sen, přispět k poznání vzniku a vývoje lidstva, ná-

rodů a původních etnických skupin lidí. Chtěl jsem zejména ukázat, jak bohatráká a složitá byla cesta lidského pokolení a jeho pokroku i samotné lidské existence: to se mi zdálo v současném ústří o světový mír zvláště potřebné.

Jsem si vědom toho, že výběr hesel není úplně ani zcela rovnoměrný, ale čtenáři jistě pochopí, že ani nemůže být. Jde-li o první informativní slovník tohoto druhu v naší odborné literatuře.

Proč a jak se vlastně zrodila ABECEDA NÁRODŮ?

Od svých studentských let jsem sbíral články, obrázky a fotografie z jiných světadílů a zemí. Měl jsem i to štěstí, že jsem mohl v tomto oboru učit a vědecky pracovat na vysoké škole. Pásobil jsem 15 let na katedře národopisu Karlovy univerzity v Praze a plných 30 let v oboru antropologie. Procestoval jsem 22 zemí v Evropě, 18 v Africe a 4 v Asii. Všude jsem zároveň sbíral údaje a připravoval i hledal slovník národů světa. Ale nenašel jsem ho ani v Moskvě, ani mi ho nemohli poslat kolegové a přátelé ze zámoří. Takový slovník dosud neexistoval.

Dobrá, řekl jsem si, není-li na světě, pak se pokusím vytvořit takové dílo u nás. K objasnění složitého procesu vzniku a vývoje národů bylo třeba především shromáždit mnoho údajů — a to nejen z oblastí národopisu, zeměpisu a historie, ale také z antropologie a prehistorie, kulturních dějin a jazykovědy, jakož i z politických, sociálních a hospodářských dějin jednotlivých států a národů.

Integrovaný přístup a srovnávací metoda zpracování této složitě a komplexní tematiky byla základním předpokladem úspěšného zpracování slovníku národů světa. Nestačilo však pouze opakovat údaje z různých jiných slovníků a encyklopedií, nestačilo je shrnout, vybrat a sestavit do výstižných přehledů a hesel — bylo především nutné zvolit jednotné teoretické a metodologické východiska a přístupy a zvolit též adekvátní formu zpracování takového slovníku.

V ABECEDĚ NÁRODŮ nejde jen o podrobnější popis národů a států světa, ale o zevrubnější výklad vzniku a vývoje národů, národností a významnějších kmenů v dějinách lidské společnosti od počátků starověku až po dnešek. Jde o encyklopedický výkladový slovník, který zahrnuje na 3 tisíce hesel a názvů, z nichž připadá asi 300 na národy, přibližně 1500 na národnosti a národnostní skupiny a zbývající část na jiné etnické skupiny, existující v dějinách lidstva.

Zatímco národy jsou uvedeny téměř všechny, národnosti jsou zastoupeny přibližně ze tří čtvrtin a z existujících kmenů je uvedena přibližně polovina. Zde je také patrna největší disproportion ve výběru. Při závěrečném bilancování bylo totiž nutné na tři sta méně významných etnických skupin vypustit, stejně tak jako řadu dalších tabulek a doplňujících mapek. Do jaké míry lze však knihu porovnat s podobnými díly publikovanými jinde ve světě?

Je s podivem, že ani u nás, ani ve světě nebyl dosud podobný slovník vypracován. Přitom se jeho potřeba zvyšovala již od dob osvícenství, kdy první pokusy v tomto směru učinili francouzští encyklopedisté, ale pouze v nejobecnější filozofické rovině. Po celé 19. století a dokonce ještě v polovině 20. století neexistovala ve svě-

tořem měřítku práce, která by odpovídala požadavkům doby a shrnovala encyklopedické údaje z této oblasti lidského poznání.

Teprve poválečné vydání světových encyklopedií, jaké představuje Larousse, Encyklopedia Britannica nebo Bolšaja sovětskaja encyklopedija, Národy míra ad., podávají alespoň stručné informace o jednotlivých etnických skupinách lidstva. Tyto údaje však rychle zastarávají.

Pozoruhodným dílem v tomto směru zůstává též kniha prof. Hugo Bernatzika „Die Neue Grosse Völkerkunde“ (Wien 1962), která byla vytištěna v Českoslovenku a která obsahuje solidní informace téměř o všech původních etnických skupinách podle světadílů.

Jiným příkladem může být trojdišné kapselní vydání lexikonu národů a kultur (Waldemar Stöhr „Lexikon der Völker und Kulturen“, Hamburg 1972): tato kniha však zahrnuje jen úzký výběr nespočetných údajů ze světové etnografie.

Jednou z nejnovějších prací, věnovaných se současnou tematikou, je atlasová publikace nazvaná Náš svět („Our World“, National Geographic Society, Washington 1982): zde čtenář najde množství hodnotných fotografií a podrobné mapy států, avšak o vzniku a vývoji národů se dozví naprosto minimum.

Významným pomocníkem mně jako autorovi byly základní monografie o kultuře a jazycích Indie, Číny, o amerických Indiánech a dalším. Pro studenty i širší zájemce je např. výbornou pomůckou sovětská vysok školská učebnice, nazvaná Etnografie („Etnografija“, Ju. V. Bromlej a G. E. Merkov, Moskva 1982) a z našich prací např. encyklopedie „Jazyky světa“ (V. Krupa a kol., Obzor, Bratislava 1983), „Atlas světa“ (Nová doba, Praha 1984), „ABC člověka“ (J. Wolf a kol., Orbis, Praha 1977) aj.

Významným zdrojem nových informací o současných národech a etnických skupinách jsou též odborné zaměřené časopisy jako „Lidé a země“ (MČSAV Praha), „Svět v obrazech“ (Čs. svaz novinářů, Praha) ad. Ze zahraničních časopisů je nejobsažlejší a zároveň nejvýznamnější měsíčník National Geographic, který vydává N. G. Society ve Washingtonu. Tato aktuální periodika poskytují a budou i nadále poskytovat nejnovější údaje o životě a kultuře národů, o jejich novodobém vývoji a změnách, ke kterým v současné době dochází. Příkladem je změna názvu státu Horní Volta v západní Africe, který byl v národním referendu v létě r. 1984 přejmenován na „Zemi zděděnou po otci“ tj. na lidově demokratickou republiku Bourkina Fassa (Burkina Faso).

V denním tisku, ve zprávách Čs. rozhlasu a Čs. televize pak najdeme i nové údaje o růstu obyvatelstva, zejména v rozvíjejících se národnostních skupinách národů a států, jakož i další zajímavé informace, kterými je možné doplnit a obohatit údaje, uvedené v ABECEDĚ NÁRODŮ.

Die Kirche versteckte hinter Make-up ein armseliges Leben

Italien liebt es, sich unablässig mit seiner eigenen Geschichte zu beschäftigen. So ist es nicht verwunderlich, daß das seltsame Geschick der „Kind-Heiligen“ Maria Goretti wieder große Wellen schlägt. Den Stein ins Rollen brachte der junge Historiker Giordano Bruno Guerri mit einer populären Untersuchung, die er „Arme Heilige, armer Mörder“ nannte.

Wer das Schicksal der vor 30 Jahren inbrünstig verehrten und allen Gläubigen als Muster der Keuschheit vorgestellten Maria noch nicht kannte, hat jetzt Gelegenheit, seine Wissenslücken aufzuarbeiten: Bis zu ihrem elften Lebensjahr — und mehr Jahre waren ihr nicht vergönnt — lebte Maria Goretti am Rande der Pontinischen Sümpfe in Not und Elend. Eines von vielen unterernährten, ungebildeten Kinder, die von früher Jugend an harte Arbeit leisten mußten. In derselben Elendshütte mit ihr hauste der scheue, etwas schwachsinnige Alessandro Sereno, der in dem Kind etwas sah, was es noch nicht war, eine Frau. Wiederholt bedrängte er Maria, seine Geliebte zu werden. Das verstörte Mädchen stieß ihn zurück, bis Alessandro durchdrehte und die Kleine mit 14 Stichen tötete. Genauer gesagt starb Maria Goretti einige Tage danach am Wundfieber in der Hand der Ärzte, die sie ohne Narkose operierten. Das war im Jahre 1902.

Im Strafprozeß wurde bekannt, das Opfer habe in Todesangst immer wieder „Ja, ja, ja!“ geschrien als Zustimmung zum Verlangen des Mörders. Dieses Ja hätte dem erst spät folgenden Heiligsprechungsverfahren des Vatikans ein Stein im Weg sein können. Deshalb gab es anfangs Versuche, schreibt Guerri, das Ja in ein Nein umzufälschen. Dann erst deuteten die Kurienbeamten die Zustimmung des tödlich bedrohten Kindes um in „Ja, ja, töte mich!“ Bis zum Ersten Weltkrieg und in den Jahren danach kam die Angelegenheit nicht weiter. Mussolini verwendete sich dann dafür, dem Land

„eine typisch italienische Heilige“ zu geben, die in der Lage wäre, die miteinander zerstrittenen Regionen zu einen. Und doch kamen die Kirchen Gerichte nicht zum erhofften Ende.

Erst als 1944 die Amerikaner ins Land zogen und mit ihnen Kaffee, Jazz, Schokolade, Zigaretten und leichte Sitten, erinnerte sich die Kurie der alten Geschichte. Sie sollte Italien, das inzwischen Hunderttausende von ledigen Müttern zählte, wieder auf den rechten Weg zurückführen. Schon 1946 sprach Pius XII. das unscheinbare Bauernkind „selig“. Die Aufnahme in den Kreis der „Heiligen“ geschah vier Jahre später. In den Kirchenblättern erschien Maria Goretti als strahlende, blonde Schönheit, beinahe ein Pin-up-Girl der Kirche, mit schwelenden Attributen der Weiblichkeit. Die armselige, schmutzige, abstoßende Wirklichkeit blieb versteckt hinter einem publikumswirksamen Make-up. Giordano Bruno Guerri, dessen Vorname schon ein politisches Programm ist (der gleichnamige Philosoph und Theologe wurde am 17. Februar 1500 auf Betreiben der Inquisition in Rom verbrannt), enthüllt in seinem Buch eine Reihe von Täuschungen und Fälschungen, mit denen das Bild der für ihre Keuschheit gepriesenen Maria geschönt wurde.

Also eine „Heilige“ mit Fragezeichen? In Italien ist die Zeit reif geworden zur Kritik an Kirche, Papst und Kurie. Doch die Abwertung der „kleinen Märtyrerin der Reinheit“ ging vielen braven Katholiken zu weit. Sollen denn überhaupt keine höheren Werte mehr gelten? Sind denn etwa „Heilige“ mit abgeschlossenen Hochschulstudium geeigneter zur Verehrung? Eine besonders häufig gehörte Meinung ist die: Maria Goretti ist als Arbeitstier ausgenutzt, von einem Triebtäter ermordet und — wie jetzt zu lesen ist — von der Kirche zu Propagandazwecken mißbraucht worden. Ob das nicht mehr zählt als unglaubliche Wundertaten?

НА ЧАСЕ, АРЬ СИ УВЕДОМИЛИ, ЧЕ СТРЕДОВЕК УЗ ДАВНО ДЕНИ!

Am Altar unter seinesgleichen

BERGHEIM, 12. Februar (AP). Die Meßdiener in der Sankt-Laurentius-Gemeinde in Bergheim im rheinischen Erftkreis sind in den Streik getreten. Die Ministranten wollen beim Gottesdienst keine weibliche Konkurrenz neben sich am Altar dulden. Der seit Wochen schwelende Streit in der katholischen Pfarrgemeinde erreichte am vergangenen Sonntag seinen vorläufigen Höhepunkt, als mehrere männliche Meßdiener an die Kirchgänger Flugblätter verteilten. Darauf protestierten sie gegen die Entscheidung des Gemeindepfarrers Wilhelm Weber, sechs Mädchen probeweise als Ministranten aufzunehmen. Die erbosten Meßdiener betonten, ihr Widerstand gegen die weibliche Konkurrenz habe nichts mit „Frauenfeindlichkeit“ zu tun. Sie fühlten sich vielmehr von dem Geistlichen überfahren und hätten vorher gefragt werden wollen, ob sie zusammen mit jungen Mädchen als Ministranten am Gottesdienst teilnehmen wollen.

АЛЕ ПРИ „ПЪЛНОЧНИ КЪЗ“ НАПУТЕК НЕМАЈО...

В Египетском музее в Каһфе была вчера заложена выставка о чешкословенских археологических исследованиях в Египте. Выставка с кон. а. прие. 25. výročí založení Čs. egyptologického ústavu Univerzity Karlovy.

Tschernenko stiftet für „Sorgenkind“ Briefmarken

BONN, 11. Februar (AP). Die Aktion Sorgenkind hat prominente Helfer bekommen. Wie die Behindertenhilfe-Organisation am Montag in Bonn bekanntgab, hat der sowjetische Staats- und Parteichef Konstantin Tschernenko eine von ihm persönlich signierte Briefmarkensammlung gestiftet. Diese Sammlung sowjetischer Postwertzeichen, die über die sowjetische Botschaft in Bonn der Aktion Sorgenkind zugeleitet wurde, soll am 28. März in Zirndorf bei Nürnberg versteigert werden. Der Erlös komme der Behindertenhilfe zugute. Auch andere Prominente haben die Aktion bisher unterstützt. Die Fürsten von Monaco und Liechtenstein stifteten von ihnen signierte Briefmarken.

THOELKE HO POZVE NA QUIZ...
TEMA: STÁTNÍ PODABY!

„MOC SE DIVIM,“ řekla pani Johanssonová ve švédské obci Jönaker tamnímu listonošovi při přání vánočního pohledu odeslaného 23. prosince 1903, „že mi pošta ten pohled po více než 80 letech se známku za pět šre vůbec doručila, kdy: ted je porto čtyřicetkrát vyšší!“

LIETKA JE KONČÍ!

Antwort: Juliane, die niederländische Ex-Monarchin.

Sie ist die reichste Frau der Welt!

Auf vier Milliarden (!) Mark schätzen Experten das Vermögen der Blaublütigen.

Juliane besitzt unter anderem große Aktien-Pakete von Ölmultis und Fluggesellschaften.

Sogar ganze Straßenzüge Amsterdams sind ihr Eigentum!

Dagegen mutet das Bankkonto der englischen Königin Elizabeth II. fast etwas ärmlich an: Die bringt es nämlich »nur« auf etwa zwei Milliarden Mark.

Kleines Trostpflasterchen für die Engländerin:

Sie hat mehr Schmuck als die niederländische Ex-Königin.

Wenn Elizabeth will, kann sie sich »Klunker« im Wert von 500 Millionen Mark um den adeligen Hals hängen — Juliane hat nur Geschmeide für 200 Millionen.

Aufgespießt

„Die Koalition hat in ihre Koalitionsvereinbarungen geschrieben, und das war im Frühjahr 1983: Wir werden die Abgaben nicht erhöhen. Jetzt kommt eine Abgabenerhöhung nach der anderen. So werden wir das Problem Arbeitslosigkeit, das Problem Erneuerung unserer Wirtschaft nicht lösen.“ Ex-Bundeswirtschaftsminister Otto Graf Lambsdorff (FDP) im WDR über die Wirtschaftspolitik der Bonner Koalition.

Aufgespießt

„Wer Ford zur Fahrradfabrik machen will, mit dem werden die Wähler Schlitten fahren.“

IG Metall-Vorsitzender Hans Mayr in einem Interview der „Bild“-Zeitung zum Thema Grüne.



Bestattung im All möglich

WASHINGTON, 13. Februar (AP). Das US-Verkehrsministerium billigte am Dienstag den Vorschlag einer Privatfirma, Urnen mit der Asche Verstorbener in den Weltraum zu entsenden. Der Vizepräsident der in Melbourne in Florida ansässigen Firma Celestis, James Kuhl, teilte mit, eine solche Weltraumbestattung werde 3000 Dollar kosten. Seit Bekanntwerden entsprechender Pläne vor einem Monat habe seine Firma Anrufe von Interessenten aus aller Welt erhalten.

Celestis soll einen 136 Kilo schweren Satelliten in den Weltraum schicken. Nach den Worten Kuhls können darin 10 330 Urnen von je fünf auf 1,2 Zentimeter Größe untergebracht werden.

Der erste Urnen-Satellit soll Ende 1988 auf eine Umlaufbahn in 3000 Kilometer Höhe geschickt werden. Die Außenfläche solle aus stark reflektierendem Material bestehen, so daß in klaren Nächten die Hinterbliebenen in den Genuß des Anblicks kommen könnten.

Komu vadí Jalta

Probleme

Blaue Augen hat er, sinnliche Lippen und vor allem einen muskulösen Körper: John Travolta.

All das zieht eine 40jährige Amerikanerin so sehr an, daß sie seine Erbanlagen unbedingt erhalten möchte. Umgerechnet drei Millionen Mark soll sie dem Star geboten haben, wenn sie ein Kind von ihm bekommen darf.

● V řadě zemí nabízí rychlé občerstvení 8000 provozoven americké společnosti McDonald. Podle odhadů firmy se v nich každý den strávuje 17 milionů lidí a od založení společnosti se prodalo už přes 50 miliard známých hamburgerů.

Filmschauspielerin Marie-Dietrich hat Wohnungsprobleme: Die Vermieter wollen sie nämlich an die frische Luft setzen!

Die 83jährige weigert sich schon seit längerem, die nach ihrer Ansicht zu hohen Mietnebenkosten für ihre luxuriöse Pariser Wohnung zu zahlen.

Jetzt muß ein Gericht den Streit schlichten. Die Eigentümer fordern von der Filmdiva insgesamt 43000 Mark Nachzahlungen.

Aufgespießt

„Hexe gesucht: Wer verhext Personen gegen Erfolgshonorar?“

Kleinanzeige im Bonner Generalanzeiger.

Zvyšování cen v Jugoslávii

Bělehrad: V SFRJ byl v lednu spolu se zavedením volné tvorby cen překonán absolutní rekord v měsíčním zvýšení maloobchodních cen, které v porovnání s předchozím měsícem vzrostly o 9,2 procenta. Označil to Svazový statistický úřad v Bělehradě. Podle jeho zprávy zvýšily se ceny čerstvé zeleniny o 31 procent, masa o 19,6 procenta, medu o 12,4 procenta a ovoce o 10,3 procenta. Výrazně stouply také ceny tabákových výrobků — o 37,7 procenta — a alkoholických nápojů o 20,8 procenta. Celkově se v SFRJ zvýšily maloobchodní ceny ve srovnání s lednem 1984 o téměř 83 procent.

A TAK TO DOKONEJEDNOU V KAŽDARSKU!

Schwelz verteuert Benzin

Zum zweitenmal in diesem Jahr ist der Benzinpreis, diesmal um je drei Rappen pro Liter Normal und Diesel in der Schweiz heraufgesetzt worden.

Zu wenig Löcher im Käse

BERN, 11. Februar (AP). Schweizer Forscher hoffen, daß es ihnen gelingen wird, dem Greyerzer Käse wieder zu mehr Löchern und damit zu jener Qualität zu verhelfen, die ihm im Lauf der letzten Jahre abhandengekommen ist. Die Schweizerische Käseunion (KU) berichtete am Montag in Bern, eine rasche Lösung des Problems lasse sich aber nicht absehen, da neuentwickelte Bakterienkulturen zunächst von etwa 380 Käsereien in der Praxis erprobt werden müßten.

Die Käseunion hatte sich 1980 an die Forscher gewandt, nachdem man festgestellt hatte, daß die Zahl der Löcher im Greyerzer Käse alarmierend abnahm. Der Handel habe bestätigt, daß sich die Käselöcher verkaufsfördernd auswirken. Der Greyerzer, so hieß es, verkaufe sich am besten, wenn die Löcher knapp erbsengroß seien und weder zu selten noch zu zahlreich vorkämen.

Schuld am Niedergang des Greyerzers scheint die Reinlichkeit zu sein. Nach Erkenntnissen der Wissenschaft ist der Mangel an Löchern im Käse ein Resultat der hygienischen Milchgewinnung.

S DOUBRAVA A SSSSSSSSS NA VĚČNOST!

CELÝCH OSM LET jezdil holandský řidič z povolání s nákladními automobily po západoevropských zemích bez řidičského průkazu, než ho po něm dopravní policie poprvé při namátkové kontrole požadovala. Přitom zjistila, že jedenatřicetiletému prohmátlí šlo o to „přetrhnout kolegu, který jezdil bez řidičského průkazu — dvacet let“.

Pro umělé klouby

(čtk): Poldi SONP Kleidung používá při výrobě umělých lidských kloubů nejen vysoce kvalitní ocel, ale i ultramolekulární polyetylen nazvaný chirulen, který vyrábí rakouská firma WEKO PLAST, Graz. Její zástupci v Praze hovoří o čs. odborníky o využití tohoto materiálu, který je speciálně fyzikologicky a mikroskopicky zkoušený, při implantacích kyčelních a kolenních kloubů.

Jetzt wissen die Briten endlich ganz genau, wieviel Königin Elizabeth II. arbeitet:

Insgesamt 364 Mal, also fast täglich, trat sie 1984 offiziell auf — allein 121 Mal im Ausland.

Ein Leser der Londoner „Times“ brachte diese erstaunlichen Zahlen jetzt an den Tag. Er verfolgte die Hofberichterstattung der Zeitung aufmerksam und führte Buch.

Der Queen dicht auf den Fersen: Prinz Phillip. Er brachte es im vergangenen Jahr immerhin auf 298 öffentliche Auftritte.

An dritter Stelle steht Prinzessin Anne, die insgesamt 268 Mal bei Empfängen, Eröffnungszereemonien oder anderen offiziellen Anlässen vertreten war.

Nebývalý rozmach

MOSKVA: List Izvestija upozorňuje na nebývalý rozmach soukromého podnikání v ČLR. Cituje zprávu agentury Nová Čína, podle níž se za posledních šest let zvýšil počet osob zaměstnaných v soukromém sektoru osmdesátkrát.

■ KONCEM ROKU 1984 pracovalo v soukromém obchodu a průmyslu přes 11 milionů lidí, z toho 2,7 ve městech a 8,4 miliónu na vesnicích.

■ PODLE ODHADŮ čínské tisku je v ČLR v soukromém vlastnictví 120 000 nákladních vozů, čili polovina celého automobilového parku, a 2,8 miliónu traktorů, tedy 68 procent traktorového parku. Maloobchod již soukromníci ovládli z jedenácti procent.

■ OD KONCE loňského roku, píše list, lze pozorovat pronikavé oživení soukromého podnikání ve městech. Byla povolena soukromá lékařská praxe, objevili se soukromí taxikáři a dokonce i soukromá škola.

■ V ČÍNSKÉM TISKU se začal objevovat nový termín — „třetí průmysl“ (což má být sféra obchodu a služeb), v němž prý musí hrát klíčovou roli „soukromá iniciativa“. Zároveň však tisk uverejňuje mnoho materiálů, v nichž se odhalují různé machinace a „hospodářské zločiny“.

záp.spojenců!!

(jako před válkou) od „komunistické náčazy“. Jenže časy se změnily. V Polsku již probíhala pozemková reforma a rozvíjela se obnova zničené země pod vedením lidových orgánů. Nový srovnávací orpán — krajovou radu narodovou (Celostátní lidovou radu) — uznala sovětská vláda již 22. května 1944 jako reprezentanta polského lidu. KRN vytvořila 21. července 1944 polský výbor národního osvobození (PVNO), který byl na základě jejího rozhodnutí z 4. ledna 1945 přeměněn v prozatímní vládu Polské republiky, s níž SSSR navázal diplomatické styky.

Již před japonskou konferencí vyzval I. V. Stalin F. D. Roosevelta, aby USA uznaly PVNO, ale marně. Na konferenci pak vzplály ostré diskuse, o budoucí politické orientaci Polska. I. V. Stalin na konferenci řekl: „Pro Rusy je otázka Polska nejen otázkou cti, ale také otázkou bezpečnosti. Otázka cti proto, že Rusové mají mnoho hříchů vůči Polaku z minulosti. Sovětská vláda se snaží tyto hříchy napravit. Otázkou bezpečnosti proto, že s Polskem souvisí vrcholné důležité strategické problémy sovětského státu.“ a poukázal na to, že všichni agresori táhli na východ přes Polsko.

V létě byly zájmy polského lidu následně prosazeny. USA a V. Británie usadily nakonec východní hranice Polska, kryly se s „Carzonovou linií“, kterou samy navrhly již v roce 1919. Západní hranice uznaly ovšem až v Postupimě o půl roku později. Uznaly polskou vládu s tím, že do ní bude přitit Mikolajczyk. Londýnská vláda jako nástroj západních spojenců pak ještě dlouho organizovala krvavé diverze proti lidovému zřízení za pomoci domácích nacionalistických a sovinských reakčních sil. Rozvrácení lidového Polska se ani později nikdy ne- vzrušila, což ukazuje vývoj v posledních letech i jejich dnešní postoj k Polsku.

To však nijak nemůže snížit význam výsledků jalt- ských jednání. Roosevelt tehdy řekl: „USA a Sovětský svaz dělí ideologická propast, ale spojuje most státních zájmů.“ Jalta to potvrdila před 40 lety v do- sud magistralní podobě. Platnost těchto slov by měla být pochopena — a to v ještě širším měřítku — tím (sn)

Nedělní jednání bylo kolem otázky Polska. Dneš- ní otoky proti výsledkům jalt — ať z USA či z NSR — se týkají hlavně právě Polska a samozřejmě hra- nic v Evropě. Prý jsou jaltská rozhodnutí — která ostatně dodnes mají plnou platnost — chybná, myl- ná či nesprávná, a proto je nutno je zrušit. Kdyby je však někdo chtěl zrušit, musel by k tomu mít jed- nomyslnost účastníků jalt, neboť jednomyslně byla také schválena. A dále: nový polský stát — dnešní Polská lidová republika — nevznikl na základě usne- sení v létě. Vznikl díky „osvobodenskému posádk- sovětské armády a po jejím boku polského vojska, díky vůli polského lidu.

Západ však prosazoval londýnskou emigrantskou vládu jako jedinou kompetentní. Na území SSSR, v buzulických kasárnách, kde se pak formoval náš 1. čs. samostatný polní prapor v SSSR, byla volen- žena a svěřena za sovětské pomoci polská volen- ská jednotka v síle dvou divízií, ta však byla lon- dýnskou emigrantskou vládou, plnou protisovětské záští, odvolána do Iránu, místo aby se zúčastnila boje o osvobození své vlasti. Polsko se mělo pod buržoazní vládou stát součástí nového „cordón sa- nitaire“, pásma států, oddělujících západní Evropu

od východu. Záměry kolem „Jalty“ budou furt, protože dohoda vznikla senilním „ano“ záp.spojenců!!

„Hexe gesucht: Wer verhext Personen gegen Erfolgshonorar?“

Kleinanzeige im Bonner Generalanzeiger.

CELÝCH OSM LET jezdil holandský řidič z povolání s nákladními automobily po západoevropských zemích bez řidičského průkazu, než ho po něm dopravní policie poprvé při namátkové kontrole požadovala. Přitom zjistila, že jedenatřicetiletému prohmátlí šlo o to „přetrhnout kolegu, který jezdil bez řidičského průkazu — dvacet let“.

In der UdSSR ist die Baikal-Amur-Bahnlinie fertiggestellt

Schon zu Anfang dieses Jahrhunderts war man in Moskau auf die Idee gekommen, in Ostsibirien, nördlich der damals gerade fertiggestellten Transsibirischen Eisenbahn (Transsib) eine weitere Eisenbahnverbindung zu bauen. In den 30er Jahren begann man sogar schon einmal mit dem Bau einer neuen Strecke. Während des Zweiten Weltkrieges aber wurden die bereits verlegten Schienen zum größten Teil wieder demontiert, da man sie für den Bau von Bahnstrecken in Frontnähe dringend benötigte. Der Wiederaufbau der im Kriege zerstörten Gebiete der Sowjetunion und damit verbundene Planschwierigkeiten machten die Pläne für den Bau der zweiten Transsibirischen Eisenbahn, der sogenannten Baikal-Amur-Magistrale (BAM), vorerst zunichte. Zwar wurde in den 50er Jahren auf verschiedenen Bauabschnitten schon gearbeitet, konkret aufgenommen aber wurden die Pläne für den Neubau einer Eisenbahnstrecke dieses Ausmaßes erst wieder im Jahre 1974. Partei- und Staatschef Leonid Breschnew legte dem 17. Kongreß der staatlichen Jugendorganisation Komsomol am 19. April 1974 das Riesensprojekt vor. Offizieller Baubeginn war dann am 2. Juni 1974.

Wachsende Transportschwierigkeiten, die sich mit Erschließung Ost- und Nord Sibiriens und des sowjetischen Fernen Ostens einstellten, sowie nicht zuletzt auch die sich zu jener Zeit ständig verschlechternden Beziehungen zu dem kommunistischen Nachbarn China haben den Bau forciert. Die Transsib war überlastet und schien gefährdet. Nahezu 3000 Kilometer verläuft sie an der Nordgrenze Chinas entlang. Manchmal nur wenige Kilometer von ihr entfernt. Das ungewöhnlich hohe Sicherheitsbedürfnis der Sowjetunion verlangte nach einer ungefährdeten Verbindung zu den Häfen am Pazifik. Die neue BAM ist vor konventionellen Angriffen weitgehend sicher, verläuft sie doch 180 bis 740 Kilometer nördlicher als die alte Transsibirische Eisenbahn.

Wichtiger aber war und ist die Verbesserung der Infrastruktur zur wirtschaftlichen Erschließung des riesigen Gebietes, das allein entlang der neuen Strecke eine Fläche von über 1,5 Millionen Quadratkilometern umfaßt. Ostsibiriens Gesamtfläche beträgt 7,2 Millionen Quadratkilometer (Bundesrepublik Deutschland: 250 000 Quadratkilometer). Erst der Bau der BAM macht dieses früher nahezu menschenleere Gebiet wirtschaftlich erschließbar und nutzbar. Die Region ist unermesslich reich an Bodenschätzen. Kohle, Asbest, Zink, Gold, Eisenerz, Mangan, Molybdän, Zinn, Nickel und Glimmer wurden festgestellt und werden zum großen Teil schon abgebaut. Dazu kommen noch Erdöl und vor allem Erdgas. Der Transport zur Pazifikküste mußte unbedingt sichergestellt werden.

Von großer Bedeutung für den Bau der neuen Magistrale war sicher auch die Öffnung der Sowjetunion zum Welthandel. Hierbei gaben vor allem auch die großen langfristigen Verträge für Kohlelieferungen aus Sibirien an Japan den Anstoß. Schon in früheren Jahren hatte man versucht, durch den Bau von mehr oder weniger kurzen Parallel- und Querverbindungen zur Transsib die Infrastruktur des Gebietes zu verbessern. Dieser Ausbau und der Bau der BAM hat auch das Entstehen von Industriezentren nach sich gezogen, die heute schon recht bedeutend für die sowjetische Wirtschaft sind. Sewerobajkalski, Sapadno-Amurski, Sejsko-Swobodnenski und Nischne-Amurski sind einige von ihnen.

Im Tagebaugelände von Nerjungri werden bereits heute 13 Millionen Tonnen Steinkohle jährlich gefördert. In Tajoschny wird das größte Eisenhüttenwerk Ostsibiriens gebaut, das eine Leistung von 13 bis 17 Millionen Tonnen im Jahr haben soll. Nach sowjetischen Angaben kommen auf jeden

Rubel, der für die Neubautrecke investiert wird, noch einmal weitere fünf Rubel für den Bau von Industrie- und Wohnobjekten im Bereich der BAM. So wie früher die Transsib fördert heute die BAM die Entwicklung dieses riesigen Landes.

Das erste Teilstück einer zweiten Fernostverbindung führte aus der Transsib von Tajschet über Bratsk nach Ust-Kut an der Lena. Durch den Bau des großen Wasserkraftwerks in Bratsk am Angara-Stausee und die damit einhergehende Industrieansiedlung hat diese Strecke inzwischen so an Bedeutung gewonnen, daß sie zweigleisig ausgebaut werden mußte. Heute ist Ust-Kut Ausgangspunkt der Neubautrecke der BAM. Von hier führt sie über Nischneangarsk an der Nordspitze des Baikalsees über Chara, Tynda und Urgal nach Komsomolsk-na-Amure. Die Strecke wird dann auf der bereits bestehenden Strecke, die von Chabarowsk ausgeht, weitergeführt nach Sowjetskaja-Gawan, einer Hafenstadt am Tatarischen Sund gegenüber der Insel Sachalin.

Bei Tynda trifft eine Querverbindung, die sogenannte „kleine BAM“, von der alten Transsib auf die neue Magistrale. Diese kleine BAM ist bereits über Tynda hinaus bis nach Berkakit in Südjakutien ausgebaut. Sie soll später, nach Abschluß der Bauarbeiten an der BAM, bis nach Jakutsk im Norden fortgeführt werden. Wegen der sehr unterschiedlichen geologischen, geographischen und klimatischen Verhältnisse wurde und wird die BAM auch in sehr wechselhaftem Tempo gebaut. Während im Jahre 1978 rund 1500 Kilometer Gleise verlegt wurden, waren es 1981 nur etwa 270 Kilometer.

Der Bau der BAM gestaltete sich unglaublich schwieriger als der der Transsib. Obwohl das ganze Projekt von Wissenschaftlern des Forschungszentrums von Akademgorodok bei Nowosibirsk und von hervorragend ausgebildeten sowjetischen Eisenbahningenieuren sehr genau untersucht und vorbereitet wurde — man hatte zum Beispiel die Erfahrungen beim Bau der großen transkontinentalen kanadischen Eisenbahnen in die Untersuchungen mit einbezogen und entsprechend ausgewertet —, gab es doch noch ganz erhebliche, für das Land spezifische Schwierigkeiten bei der Ausführung des großen Projekts.

Die geologische und geographische Struktur des sehr ausgedehnten Gebietes ist naturgemäß sehr unterschiedlich. Sieben Gebirge mit zum Teil über 3000 Meter Höhe waren zu überwinden. Es wechselten sehr harte Granitgesteine mit ausgedehnten Gebieten mit Fließsand. Nahezu 1500 Kilometer der Magistrale führen durch seismisch gefährdetes Gebiet. So mußte zum Beispiel über den Fluß Olekma eine erdbebensichere Brücke gebaut werden, da dort während der Bauzeit bereits zehn sehr starke Erdbeben verzeichnet wurden. In der Region des Seja-Flusses waren ausgedehnte Sumpfgebiete zu bewältigen. Dort waren Moskitos und damit verbunden Malaria eine schwere Plage für die Baukolonnen. Zwei Drittel der Strecke wurden in Regionen mit Dauerfrostboden (Permafrost) verlegt. Extreme Temperaturen sind in diesen Gebieten nichts Ungewöhnliches. Plus 40 Grad Celsius im Sommer und minus 60 Grad in strengen Wintern sind hier normal. Wahrlich keine idealen Voraussetzungen für den Eisenbahnbau.

Im Café „Sibiria“ in Irkutsk geht denn auch unter den Kurzurlauber der BAM-Bauarbeiter, die dort immer bevorzugt bedient werden, folgendes Sprichwort um: „In Sibirien sind fünf Wölfe kein Rudel, 50 Grad keine Temperatur, 500 Gramm Wodka kein Alkohol, 5000 Mücken noch kein Schwarm und 50 000 Bäume kein Wald.“

Die meisten technischen Schwierigkeiten resultierten aus den vorher genannten Gründen. So hielten verschiedene der üblichen Baumaterialien den extremen Witterungsbedingungen nicht im ausreichenden Maße stand. Es mußten unter anderem spezielle Gummiarten für Abdichtungen und Spezialstähle für Sonderbauten entwickelt werden. Anfangs machte es auch erhebliche Schwierigkeiten, das notwendige Fachpersonal für den Bau zu bekommen.

Es war nicht jedermanns Sache, zu schwerster Arbeit in dieses unwirtliche Gebiet zu gehen. Erst erhebliche Vorteile für die „Bamowzy“, zum Beispiel doppeltes Gehalt, erhöhte Anrechnung der Arbeitszeiten auf das Rentenalter, bessere Versorgung mit Konsumgütern, die Bereitstellung von festen Wohnungen auch für die Familien und andere Vorteile halfen, diesen Engpaß zu überwinden. Auch konnten zeitweise dringend benötigte Bau- und Werkstoffe nicht termingerecht und im nötigen Umfang bereitgestellt werden. Durch alle diese Umstände hat sich der Termin für die Fertigstellung der BAM um etliche Jahre verzögert. Deshalb sind auch heute noch alle Terminvorgaben für die endgültige Fertigstellung der Magistrale mit Vorsicht und einer gewissen Skepsis aufzunehmen.

Für den Bau der BAM mußten rund 3100 Kunstbauten errichtet werden. Darunter neun Tunnel mit einer Gesamtlänge von 32 Kilometern. Die beiden längsten Tunnel sind der Sewero-Mujski-Tunnel mit 15 Kilometern Länge und der Baikal-Tunnel mit einer Länge von 6,7 Kilometern. Der Sewero-Mujski-Tunnel ist der längste der sowjetischen Eisenbahnen. Da die Gesamtstrecke in vielen Teilschnitten gleichzeitig gebaut wurde, war es unter anderem beim Bau des Sewero-Mujski-Tunnels und des Baikal-Tunnels notwendig, Umgehungsstrecken (Bypass) von 23 beziehungsweise acht Kilometern Länge zu bauen, um den Transport des Baumaterials zu den einzelnen Baustellen sicherzustellen.

Auf der Baikal-Amur-Magistrale wurden 2300 Brücken gebaut, davon 142 Hauptbrücken mit einer Länge von über 100 Metern. Die längste Brücke führt mit einer Länge von 1200 Metern über eine Staustufe des Seja-Flusses.

Bereits heute gibt es eine Reihe von neuen Siedlungen entlang der BAM. Insgesamt sind an der neuen Strecke etwa 130 Städte und Stationen geplant. Ein großer Abschnitt der BAM wird bereits heute von Güterzügen befahren. Auf mehreren Teilstücken fand auch schon ein regelmäßiger, fahrplanmäßiger Personenverkehr statt. Im neuesten Kursbuch der Sowjetischen Staatsbahnen (SDZ) sind Abschnitte der BAM mit einer Gesamtlänge von 1450 Kilometern ausgewiesen. Auch verkehrt von Moskau aus ein durchgehender Schnellzug auf der alten Transsib über die „kleine BAM“ bis nach Tynda, dem heute noch bedeutendsten Knotenpunkt an der neuen Strecke.

Auch die BAM wurde, wie früher die Transsib, nur eingleisig gebaut. Es ist aber damit zu rechnen, daß sie später einmal, wie bereits die Transsib, in ihrer Gesamtlänge zweigleisig ausgebaut werden wird. Bis auf ein verhältnismäßig kurzes Stück im Westen, das elektrisch betrieben wird, verkehren auf der BAM nur Dieselloks. Jedoch ist auch hier geplant, nach dem Bau von neuen Wasser- und Kohlekraftwerken entlang der Magistrale, später einmal die gesamte Strecke auf elektrischen Betrieb umzustellen.

Die Schienen aus gehärtetem Spezialstahl sind zum überwiegenden Teil auf Schwellen aus einheimischer Kiefer verlegt. Es gibt jedoch auch Streckenabschnitte, die mit Betonschwellen ausgerüstet sind. Der Oberbau besteht aus Steinschotter und zu einem großen Anteil aus Asbest-Kies. Dieser ist ein Abfallprodukt der dortigen großen Asbest-Vorkommen. Nach Reinigung und Entfernung der

EXTRA
PŘÍLOHA
„DŘBNÝ“
č.



16 Ton Asbestfasern wird das verbleibende Material feinkörnig zermahlen und nochmals gereinigt. Der so entstandene feinkörnige Kies ist extrem trocken und nimmt so gut wie kein Wasser auf. Er ist deshalb auch in sehr strengen Wintern gut zu transportieren und auch zu verbauen, ohne daß er bereits im Waggon oder unter dem Gleis sofort zusammenfriert. Er ist außerdem ausgesprochen geräusch- und schwingungsdämpfend. Von ihren insgesamt 143 000 Kilometern Strecke hat die SZD etwa 10 000 Kilometer Hauptstrecken mit diesem Asbest-Kies ausgerüstet.

Im ganzen gesehen wurde die BAM unter Einhaltung der strengsten Anforderungen gebaut, die an eine moderne Eisenbahnstrecke gestellt werden. Am Bau der BAM waren bis zu 250 000 Arbeitskräfte beteiligt. Sie wurden unter anderem mit großem propagandistischen Aufwand in allen Teilen der Sowjetunion angeworben, zum Teil auch verpflichtet. Für diese Arbeitskräfte wurden an der Strecke ganze neue Städte gebaut.

Diese Orte wurden von Anfang an mit allen notwendigen Einrichtungen wie Schulen, Kindergärten und sonstigen sozialen und kulturellen Bauten ausgerüstet. Denn den Arbeitern und ihren Familien mußte neben den finanziellen Anreizen noch mehr geboten werden. Wenn auch von offizieller Seite zu den Kosten der BAM nur wenig verlautbarte, so werden allein die Kosten für die Ansiedlung einer einzigen Arbeiterfamilie mit etwa 10 000 Rubel (zirka 30 000 DM) veranschlagt.

Die Stadt Tynda, die als Knotenpunkt den größten Bahnhof an der BAM hat, nahm innerhalb weniger Jahre in ihrer Bevölkerung um das Sechsfache zu. Der Verdienst der Bamowzy liegt um 80 bis 100 Prozent höher als der Arbeitslohn für vergleichbare Arbeiten in anderen Teilen der Sowjetunion. Nur so konnten die Arbeitskräfte, darunter sehr viele junge Menschen, gewonnen und gehalten werden.

Viele, die ursprünglich nur kurze Zeit an der BAM arbeiten wollten, haben sich inzwischen entschlossen, für immer in diesem Gebiet zu bleiben. Ganze Studienjahrgänge von Universitäten und Komsomolzengruppen vieler Regionen waren beim Bau der BAM eingesetzt. Sie alle sind stolz auf die schwere, von ihnen geleistete Arbeit. Wie schwer diese Arbeit war, kann man daraus erkennen, daß sogar bei minus 55 Grad noch in Sechs-Stunden-Schichten gearbeitet wurde: 20 Minuten Arbeit, 20 Minuten Pause.

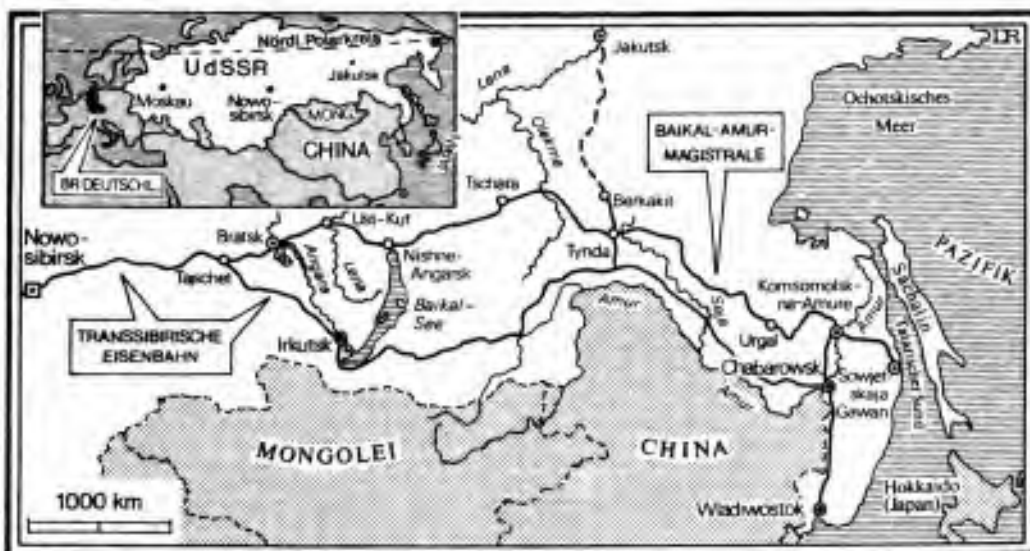
Der Einsatz von technischem Material war enorm. Eine große Zahl modernster Portalkräne und Gleisbaumaschinen war an den riesigen Baustellen eingesetzt. Über 700 Bagger, 1200 Bulldozer und Zehntausende von Lastkraftwagen — davon eine große Anzahl von deutschen Magirus-Fahrzeugen — wurden für die Bewegung von nahezu 500 Millionen Kubikmeter Erde benötigt. Auch das sind sibirische Dimensionen.

Auf der Baikal-Amur-Magistrale wurden probeweise schon Güterzüge mit einem Gesamtgewicht von 9000 Tonnen gefahren. Wegen der besonderen Streckenverhältnisse — es gibt sehr viele steile Rampen und verhältnismäßig enge Kurven — hat man für den elektrischen Betrieb auf der BAM bereits eine spezielle E-Lok entwickelt. Es handelt sich dabei um die achtsige Lok der Baureihe WL 84. Sie hat eine Leistung von 7600 kW oder rund 10 000 PS. Sie ist betriebsfähig bis zu einer Temperatur von minus 60 Grad. Die Höchstgeschwindigkeit beträgt 120 km/h, die Anhängelast 9000 Tonnen.

Wenn nicht unvorhergesehene Schwierigkeiten auftreten, dann soll nach den Plänen der Verantwortlichen der Betrieb auf der BAM im Jahre 1986 im vollen Umfang aufgenommen werden. Man rechnet dabei bei vollem Einsatz mit einem jährlichen Frachtaufkommen von über 35 Millionen

Tonnen, die zumeist nach Osten abgefahren werden sollen mit Zügen von über 2000 Metern Länge.

Seinerzeit kostete der Bau der Transsib das zaristische Rußland rund 1,5 Milliarden Goldrubel. Über die Baukosten der BAM ist nur schwer etwas in Erfahrung zu bringen. Experten schätzen die Kosten auf drei Millionen Rubel für den Kilometer. Das sind rund zehn Milliarden Rubel für die Gesamtstrecke der BAM. Umgerechnet also 36 Milliarden DM, auch eine für uns ungewohnte Dimension, eben ein Jahrhundertprojekt in jeder Hinsicht.



Pavel Kantorek



„V žádném okamžiku nedošlo na konferenci v Jaltě k jakékoli rusko-americké dohodě o vytvoření jak společné, tak i konkurenční nadvlády v Evropě nebo na jiném kontinentu. Přesto však zůstává nágor, že svět byl na Jaltě rozdělen, nejiracionálnějším, nehlouběji zakořeněným a všeobecně přijímaným mýtem francouzského politického života. Nic nevaří, že ani jeden dokument neopravňuje tuto interpretaci.“

Toto hodnocení krymské neboli jaltské konference nenapsal francouzský profesor Alfred Grosser v nějaké polemice s těmi, kdo dnes žádají revizi Jalty, ale zařadil je do své knihy o zahraniční politice Francie v posledních čtyřiceti letech, která shrnuje jeho univerzitní přednášky.

Těžko se však vymycovat mýty, které byly vědomě či nevědomě zasety do podvědomí světové veřejnosti, zvláště když je kapitalistický tisk čas od času opakuje, jakmile se obnovuje nějaká protisovětská kampaň. A přece by stačilo podívat se do dokumentů, které „velká trojka“ na Krymu schválila, aby bylo jasno.

EVROPA 1945

Na počátku roku 1945 bylo už všeobecně jasné, že se váika v Evropě chýlí k svému konci. Sovětská armáda stála na hranicích Východního Pruska, odkud fronta probíhala podél Visly na jih, pokračovala Karpaty a přes Slovensko se stáčela k Dunaji. Západně od obklíčené Budapešti probíhala podél Balatonu na jih a u Drávy mířila opět k Dunaji, aby se pak velkým obloukem dostávala až na Dalmatské pobřeží.

V Itálii se spojenecká vojska chystala na jaře vpadnout do Pádské nížiny, na severu a na západní frontě doznával poslední Hitlerův pokus dosáhnout vojenského vítězství v ardenské ofenzivě. Fronta v Alsasku však odolala a ofenziva k Rýnu se dala čekat v nejbližší době.

Hitler se oprávněně obával sovětské zimní ofenzivy, a proto se pustil do ardenského dobrodružství v naději, že se mu podaří vrazit klín mezi Spojence. Snad ho k tomu pobízely i jisté projevy ochoty ze strany USA a Velké Británie jednat s některými představiteli nacistického Německa.

A právě podobným tendencím měla udělat konec nová konference nejvyšších představitelů tří hlavních velmocí protihitlerovské koalice, SSSR, USA a Velké Británie, která už se delší dobu připravovala v čilé korespondenci mezi „velkou trojkou“. Počátkem roku bylo vše rozhodnuto; americký prezident Franklin Delano Roosevelt a britský ministerský předseda Winston Churchill se měli s před-

sedou sovětské vlády J. V. Stalinem setkat v Jaltě na Krymu začátkem února.

Ještě předtím došlo k mohutné sovětské ofenzivě na frontě od Baltického moře až po Karpaty, kterou sovětské velení urychlilo, aby pomohlo americkým a britským jednotkám tísňeným v Ardenách. Do konce ledna postoupila sovětská vojska až k Odře a stanula necelých sto kilometrů od bran Berlína. Na severu pronikla nedaleko ústí Visly k pobřeží Baltického moře a odřizla početné německé jednotky v kotli v okolí Královce.

PŘÍPRAVA

V Jaltě, těžce postižené válečnými událostmi, probíhaly urychlené přípravy na přijetí mimořádně vzácných hostů. Pro americkou delegaci se připravoval Livadijský palác, kdysi letní sídlo cara, kde se také měla konat hlavní zasedání, aby Roosevelt, nemotť upoutaný na poljzdné křeslo, se mohl co nejsnadněji dostat ze svých pokojů do zasedací síně, která byla zřízena v bývalém tanečním sále.

Britská delegace se měla ubytovat v nedaleké Voroncovově vile a pro sovětskou delegaci byla připravena vila, která kdysi patřila knížeti Jusupovovi. Americký a britský ubytovací štáb už byl několik dní na místě, aby vše potřebné co nejlépe společně se sovětskými hostiteli připravili, když se ke Krymu blížila dopoledne 3. února 1945 skupina letadel. Startovala už v noci z Malty, kde se americký prezident sešel s britským premiérem na předporadě. Odletěla bez světél a s vypnutým rádiem, aby se tento letecký přesun co nejvíce utajil. Letecký konvoj se po letu přímo na východ stočil před Krétou na severovýchod a přes řecké území, Egejské moře, Bospor a Dardanely se letadla dostala nad Černé moře a pokračovala směrem na Krym.

Na letišti nedaleko Simferopolu bylo vše připraveno na slavnostní uvítání. „Svatou krávu“, jak se nazývalo speciální Rooseveltovo letadlo, doprovázela skupina stíhaček, a všechna letadla mimořádného konvoje přesně podle plánu přistávala v desetiminutových intervalech na zasněženém letišti.

Po slavnostním defilé čestné jednotky a státních hymnách na počest hostů bylo jen krátké občerstvení a hned se vydala kolona aut na cestu do Jalty. F. D. Roosevelt a někteří jeho poradci se poprvé ocitli na území, kterým přešla válka. Pohled, který se jim naskýtal, byl ofesný, a to ještě sněhová příkrývka mnohé zmírňovala. Roosevelt se sovětským hostitelům netajil tím, že tento pohled z něj udělal ještě nesmířitelnějšího odpůrce nacistického Německa než jakým byl dosud.

Krymskému pobřeží v okolí Jalty se často říká „Krymská Riviera“ a mírné předjarní počasí, které uvítalo automobilovou kolonu, když sjela z pobřežních hor na břeh moře, bylo všeobecně považováno za dobrou předzvěst pro připravené jednání. A ta hned 4. února slavnostně začala

plenární schůzí, opět za Rooseveltova předsednictví jako v Teheránu.

JEDNÁNÍ

Prvního zasedání se vedle nejvyšších představitelů účastnili ministři zahraničních věcí a vojenská představitelé tří velmocí, neboť nejprve se projednávala vojenská situace. Vojáci pak zasedali zvlášť a kolem kulatého stolu zasedli po boku „velké trojky“ jejich další političtí poradci.

Konference probíhala ve velmi konstruktivním duchu, i když v některých otázkách byla stanoviska jednotlivých účastníků značně odlišná. Proti teheránské konferenci, která vlastně polstrovala základy protihitlerovské koalice a vytvářela podmínky pro další úzkou spolupráci tří velmocí, byla krymská konference už daleko konkrétnější a soustředila se především na předem vybrané otázky.

Všechno bylo třeba překládat, a protože se ještě nepoužívalo simultánního překladu, bylo vždy třeba počkat s odpovědí nebo dokonce dlouhý projev přerušit. Ale snad i to přispívalo k dělné atmosféře, neboť bylo více času na promyšlení jednotlivých formulací.

Dokladem přátelské atmosféry na konferenci byly především neformální diskuse na společných večerech, kde zaznělo nespočet přípitků jak na konečné vítězství, tak i na poválečnou mírovou spolupráci tří mocností, kterou všichni účastníci označovali za nezbytnou podmínku udržení světového míru.

Vše, co bylo dohodnuto, formulovali mezi jednotlivými zasedáními nejvyšších představitelů ministři zahraničních věcí do jednotlivých částí připravovaného prohlášení nebo do protokolu, který však neměl být zveřejněn. Na těchto poradách se také hledaly kompromisní formulace a stanoviska k těm otázkám, které zůstaly při jednání předchozího dne otevřeny. Ministři zahraničních věcí pak, stejně jako vojenská představitelé, referovali vždy úvodem hlavního zasedání a buď byly jejich náměty schváleny nebo dohodnuta jiná stanoviska.

Nepořizoval se žádný zápis konference, ale později jednotlivé delegace uveřejnily vlastní zápisky z jednání, což umožňuje historikům poznat co nejbližší celkovou atmosféru jednání. Někteří publicisté však „k pramenům“ nesahají, ale dávají přednost různým vzpomínkám, cílevědomě psaným tak, aby vzbudily pozornost, což pak mnohdy vede k značnému zkreslování.

PROHLÁŠENÍ

Během slavnostního oběda posledního dne podepsali tři nejvyšší představitelé závěrečné „Prohlášení“, které bylo pak na základě společné dohody vysíláno druhého dne rozhlaseem z Moskvy, Londýna a Washingtonu ve stejný čas — ve 22.30 moskevského času a tak se svět hned druhého dne dozvěděl vše nejdůležitější.

Nebylo oznámeno to, co zůstalo jen v protokolu, některé konkrétní detaily a především dohoda o tom, že SSSR „vstoupí za dva až tři měsíce po kapitulaci Německa a ukončení války v Evropě, do války proti Japonsku na straně Společnosti“, přičemž bylo dohodnuto, že mu budou vrácena území, kterých se Japonsko zmocnilo v roce 1905 a byl potvrzen

to prohlášení zajišťuje koordinaci politiky tří mocností a společný postup, aby se politické a hospodářské problémy osvozené Evropy řešily podle demokratických zásad.“ V závěru této části vyjadřovali nejvyšší představitelé tří velmocí protihitlerovské koalice „naději, že se k nim v navzájemném postupu připojí proklamovaná Francouzská republika“.

O reparacích se ve třetí části říkalo jen to, že otázka bude zkoumat zvláštní komise, která určí, jak budou poskytnuty náhrady za válečné škody, které nacisté způsobili. Evropským otázkám byla zvlášť věnována část „V. Prohlášení o osvozené Evropě“. Celkovou náplň této zvlášť připravené části dokumentu charakterizují tato úvodní slova: „To-

kontrola. „Je našim nezměnitelným cílem zničit německý militarismus a nacismus a zajistit, aby Německo nebylo už nikdy schopno rušit světový mír.“ uvádí se dále. „Nezamýšlíme zničit německý národ, avšak teprve po vykořenění nacismu a militarismu budou Němci moci nadělit, že budou moci dostoje žít a že se jim dostane místa ve společenskému národu.“

V části „II. Okupace a kontrola Německa“ se hovořilo o okupačních pásmech, z nichž jedno mělo připadnout i Francii, a o jeho poválečné

status quo Mongolské lidové republiky. Zveřejněné „Prohlášení“ mělo nejprve tři části zabývající se Německem. V „I. Porážka Německa“ se uvádělo, že byly provedeny společné vojenské operace „našich vojsk a letectva do srdce Německa, od východu, západu, severu a jihu“. Nacistič-

Evropské problematiky se dotýkalo i jednání o Polsku a Jugoslávii, kde se na jedné straně stanovily východní hranice Polska a dohodlo, že se mu "musí dostat podstatného územního přírůstku na severu i na západě" a vytýčovaly cesty k vytvoření "prozatímní vlády národní jednoty tak, aby ji mohly uznat tři hlavní mocnosti", na druhé pak se podporovala dohoda Tita a Šubašiče o nové jugoslávské vládě, proti níž se postavil jugoslávský král v exilu.

Nejdélouhodobější perspektivy vytvořila část „IV. Konference Spojených národů“, kde čteme: „Jmepevně rozhodnutí založit s našimi společníci co nejdříve obecnou mezinárodní organizaci pro udržování míru a bezpečnosti“. Základní dokument, Chartu, připravili experti na poradě v Dumbarton Oaks na podzim 1944 a „velká trojka“ měla rozhodnout poslední otevřené otázky. Hlavní se týkala hlasování v Radě bezpečnosti, kde se na americký návrh schválila nutnost jednomyslnosti velmocí u všech zásadních politických otázek.

Nejvyšší představitelé tří velmocí také projednali jak seznam těch, kdo mají být na ustavující schůzi pozváni i všechny další nutné organizační základy. Uspěšili se „svolat na den 25. dubna 1945 do San Franciska ve Spojených státech konferenci Spojených národů“, aby schválila Chartu a ustavila novou mezinárodní organizaci k zajištění světového míru a bezpečnosti národů.

V závěrečné části „IX. Jednota ve válce a míru“ zformulovali tato stále platná slova: „Jediné potrvá-li a bude-li vzrůstat součinnost a porozumění mezi našimi třemi zeměmi a mezi všemi mírumilovnými národy, bude možno uskutečnit nejvyšší tužbu lidstva, bezpečný a trvalý mír.“

DACHAU...

A přece koncentrační tábor v Dachau měl svým způsobem výjimečné postavení. Stal se totiž první továrnou na smrt. Byl založen 30. ledna 1933 a už 22. března o jeho existenci informoval tehdejší mnichovský ředitel policie, válečný zločinec Heinrich Himmler. Veleitelem tábora byl jmenován Theodor Eicke a pod jeho vedením se stal prvním „experimentálním cvičištem“ pro prověřování možnosti vraždění ve velkém. A prvními vězni určenými k „cvičeným úkolům“ byli političtí odpůrci nacistů, především komunisté, ale i sociální demokraté, všichni nebo téměř všichni antifašisté. V září roku 1939 bylo vězněno v nacistických koncentračních táborech na území Německa přes 21 400 lidí. A nacisté se ani moc netajili tím, že tábor v Dachau, ale i jiné, měl sloužit nejen k izolování odpůrců režimu, ale i k jejich likvi-

Projekt táboru v Dachau, hořel
a tím, že v táboře bude uvězněno asi
tak 5000 vězňů, ale už v roce 1937
tam bylo vězněno a mučeno daleko
více lidí z celého Německa, kteří
byli podle mínění nacistů potenco-
nálními odpůrci jejich moci. Proto ta-
bor byl urychleně rozšířen a
ani ne za rok po tomto rozhodnutí
už mohly přijíždět další a další trans-
porty. V průběhu neblahé existence
táboru v Dachau až do dubna 1945,
kdy byl osvobozen, prošlo jím více

něž 200 tisíc lidí z celé parobené Evropy. A to do tohoto počtu nejsou započítáni ti, pro něž byl koncentrační tábor v Dachau pouze jakousi přestupní stanicí na jejich křížové cestě po dalších nacistických „mučnících a věznicích. Ti totiž nebýli vůbec v táborové kartotéce evidováni.

Další hrůznou prioritou tábora v Dachau byla tzv. „vysoká škola SS“, v níž se školili budoucí dozorcí a vrazi pro další podobná zařízení, pro další tábory a káznice. Základem výchovy těchto příslušníků SS byla instrukce T. Eickeho z Mjna 1933, v níž je zdůrazněna nutnost nelidského poměru k vězňům. Dozorcí z táborů byli např. přesvědčováni, že zločin spáchaný proti nacionálnímu socialismu ruší veškeré rodinné pouta a, proto také po udělení příslušného rozkazu musel každý esesman bez váhání zabít i vlastního bratra.

"Vskutku „vysoká škola". Např. bylo stanoveno, že popravy oběšením musí být prováděny rukama vězňů a v případě zahraničních dělnků aby je vykonali jejich krajané. Za každou vykonanou popravu je třeba vězně odměnit — třemi cigaretami. Ztráta veškerých lidských pocitů, úcty k lidské důstojnosti, zavržení jakéhokoli vědomí etl i uznávání právnické a morální norem byly výsledkem intenzivní výchovy v duchu ideologie nacionálního socialismu a přetváření tradice německého imperialismu v jeho nejextrémnějších formách.

dal usmíření a solidaritu. Např. francouzský prezident F. Mitterrand dokonce hlásí, že se v loňském roce zúčastnil osobně oslav 40. výročí invaze a vytvoření tzv. druhé fronty a že se rozhodně letos podobných vzpomínkových akcí nezúčastní.

Dachau. Dnes poklidné třicettisícové městečko nedaleko Mnichova. Kdyby místo čipci smřeli a dýmem valícím se z komínů krematoria, místo prosáklé krví nevinných obětí. Místo, kde v táborovém baráku č. 5 byla „medicální laboratoř“, v níž lékaři v nacistických uniformách SS prováděli na vězňích své zločinné pokusy. Velký zájem o ně měl i Himmler. Při svých návštěvách v Dachau se zájmem přihlížel experimentům. Jejich cílem bylo ověřit odolnost lidského organismu v nízkotlaké kabíně. A častým hostem bývá i Martin Bormann. Na exkurze přihlížel také šéf kolaborantské vlády v Norsku V. Quisling i holandský nacist A. Mussert.

Dachau. Jemný štěrč preská pod podrážkami bot. A jinak je zvláštní ticho. Snad ti ptáci se tomuto místu vyhýbají. Nebylo by divu.

Tábor tvořil jakýsi velký obdélník se správní budovou a sedmnácti baráky po každé straně tzv. Táborové ulice. Patnáct baráků bylo obytných a v každé jejich místnosti mělo být umístěno dvaapadesát vězňů. Celkem 208. Ke konci války však jich bylo v každém až 1600.

Dnes z většiny baráků zůstaly pouze základy, na jejichž kamenných blocích je uvedeno číslo, které budova nesla. Tábor v podobě, který tam vstupní branou od kolejové vlečky přicházely transporty vězňů, už neexistuje. Zůstaly jen zdi a plot z ostnatého drátu a strážní věže jako výhrůžné prsty třelci do výše... Jedna z dochovaných budov byla přispěním bývalých vězňů, členů Mezinárodního svazu vězňů z Dachau, přeměněna v muzeum utrpení i lidské nenávisti, zrůdnosti a zločinnosti nacismu. Na bývalém areálu, kde každé ráno a večer museli všichni vězňové z tábora za každého počasí, v lijáku stejně jako při krutých mrazech, nastupovat před nacistickými památníky, byl postaven monumentální památník připomínající všem živým od-

kez poselství těch, kteří tu zahynuli. Bylo mezi nimi také na šest tisíc sovětských válečných zajatců.

Součástí památníku v Dachau jsou i kaple — katolická, evangelická i židovská modlitebna. Od samotného počátku tábora tam byli vězněni také opoziční křesťané a pastoři, tábor byl jedním z prvních, v němž měla být pesena tzv. židovská otázka.

I když v mnoha průvodcích po historických a památných místech v NSR se mluví o koncentračním táboře v Dachau, přesto neustále přicházejí lidé, aby se poklonili památce těch, kteří položili své životy v boji s nacismem, kteří byli umučeni jen proto, že neodpovídali nacistickým zvráceným norimberským rasistickým zákonům. Přicházejí, aby se v tichosti poklonili památce těch, na něž by rádi četní představitelé některých zemí zapomněli, kteří by chtěli zapomenout, trošičku milióny a milióny lidí trpět a přinášet oběti v době, kdy nad Evropou i jinde byl hnědý stín smrti. Je pozoruhodné, že přicházejí nejen starší lidé, ale že přicházejí i mladí. A je sích dost. Je to dobře, moc dobře: zejména v dnešní době, kdy právě na území, kde už jednou vyrostla jedovatá by-

mičl, zato jsou nabízeny krásy a přebývají v nich památek či rozlehlych parků a sádku nad městem.

Dachau. Misto, které dodnes varuje nás i budoucí, nemůže a nesmí nikdy být zapomenuto.

lina nacismu, odkud vzléhl válečný požár, se znovu ozývá hlasy těch, kteří se otevřeně hlásí k dědictví nacismu, kde se ozývá hlasy o revanši a nacházejí podporu i v největších vládních kruzích NSR. Přicházejí, i když v četných průvodech se o koncentracím táboře v Dachau

Deutsch nach Duden und FVV

Die Schwierigkeiten, Wochenmarken zurückzugeben

Der Amts- schimmel wie- der beim Frankfurter Ver- kehrsvor- bund (FVV), als Herr O. Wochenmar- ken, die er für seine Frau ge- kauft hatte, zu- rückgeben wollte. Frau O. war krank geworden und konnte den FVV nicht be- nutzen. Der Preis von 19 Mark für eine Wertmarke wurde ohne Schwierigkeiten zurückerstattet; bei der Marke für die dritte Januar-Woche stellte sich die Sache unglaublich schwieriger dar.

Amis- schimmel wie- der beim Frankfurter Ver- kehrsvor- bund (FVV), als Herr O. Wochenmar- ken, die er für seine Frau ge- kauft hatte, zu- rückgeben wollte. Frau O. war krank geworden und konnte den FVV nicht be- nutzen. Der Preis von 19 Mark für eine Wertmarke wurde ohne Schwierigkeiten zurückerstattet; bei der Marke für die dritte Januar-Woche stellte sich die Sache unglaublich schwieriger dar.

DAVRHUVU K.H. DO ROV- SKÝHO IN MEMORIAM! NEBO SEBE IN VIVO!! HUSÁKA IN VITRO...

seiworbes nicht hingewiesen hatten, nun daran hinderte, die „ärztliche Bescheinigung“ anzuerkennen.

Nun riß dem Rentner allerdings die Geduld. Er setzte sich mit der FVV-Zentrale in Verbindung, und dort erkannte man nach langem Hin und Her die lückenhafte Bescheini- gung zwar an. Aber von den 19 Mark für die Wochenmarke blieben — außer einer Menge Lauterläute — ge- rade acht Mark übrig. Für Mark be- rechnete der FVV an Bearbeitungs- gebühren, und sechs Mark hatte Herr O. bereits für die verlangte „Bescheinigung“ bezahlt. Daß der Duden und die Kasernenärztliche Ver- einigung keinen Unterschied zwischen „Attest“ und „ärztlicher Be- scheinigung“ kennt, macht dem FVV nichts. Das Schlüsselwort heißt ohnehin „Reiseunfähigkeit“.

So weit, so gut. Man beschied also am Schalter Herr O., daß er ein „Attest“ für seine Frau vorlegen müßte. Das brachte Herr O. dann bei. Dieses Schriftstück mit der Dia- gnose reichte den Schalterbeamten nicht aus. Sie beriefen sich auf den Buchstaben ihrer Vorschriften und verlangten eine „ärztliche Bescheini- gung“. Für sechs Mark ließ Herr O. sich diese Bescheinigung ausstellen. Das entscheidende Wort fehlte aller- dings auch auf diesem Papier — „reiseunfähig“. Was die korrekten Beamten, die vorher auf diese drin- gende Notwendigkeit dieses Schlüs-

Rechts oder links im Tunnel?

LONDON, 6. Februar (AP). Wenn Briten und Franzosen zwischen Dover und Calais einen Tunnel unter dem Kanal oder eine Brücke darüber gebaut haben werden, auf welcher Straßenseite sollen die Autos dann fahren? Wie es auf dem Kontinent üblich ist, rechts oder wie in Großbritannien? Teddy Taylor, Abgeordneter der Konservativen im britischen Parlament, sagte am Dienstag, er habe im Verkehrsministerium angefragt, ob daran gedacht sei, die Autos in der Mitte von Tunnel oder Brücke die Seiten wechseln zu lassen. Verkehrsminister David Mitchell schrieb ans Parlament, er werde diese Frage in Kürze beantworten.

NEJLEPŠÍ OD 201 KE 201! A 1. 9. 4... V KRUI...

Dva roky po transplantaci jater

(čtk): Dva roky života s transplantovanými játry má za sebou Josef Mynář z Tišnova v okrese Brno-venkov. Jako prvním v ČSSR mu byla předloni 2. února na II. chirurgické klinice fakultní nemocnice, s poliklinikou KÜNZ v Brně transplantována játra, když předtím trpěl jinak nevyhládnutelnou jaterní chobou.

„Keine Werbung mit dem Hofe“

LONDON, 7. Februar (dpa). Britische Zigarettenfirmen dürfen vermutlich nicht mehr lange auf ihren Packungen damit werben, daß sie Hoflieferanten von Königin Elizabeth II. oder der Königinmutter sind. Ein Sprecher des Buckingham-Palastes hat dem Labour-Abgeordneten Ernie Roberts mitgeteilt, die Frage werde geprüft. Roberts hatte, nachdem sich Prinzessin Margaret im Januar einer Lungenoperation unterziehen mußte, einen Brief an die Königin geschrieben und darin die Aufhebung der Werbung als Hoflieferanten auf Zigarettenpackungen gefordert. Der Sprecher unterstrich, daß weder die Königin noch die Königinmutter rauchten. Auch Prinz Philip, Thronfolger Prinz Charles und Prinzessin Diana sind Nichtraucher.

TAKTO HOKU PO BĚTCE VZÍT!

Bravo, Karel Gott!

Die Show „Karel, Hits und Karneval“ war ganz große Klasse! Man sah Karel Gott in einer Vielseitigkeit, wie man sie bei einem Künstler nur selten findet. Flott, jung und spritzig wirbelte er über die Bühne und schenkte uns 75 Minuten beste Unterhaltung und musikalische „Bonbons“.

Ruth Grunenberg, 5620 Velbert
Hier stimmt einfach alles, es war ein Vergnügen für Auge und Ohr. Karel Gott ist und bleibt als Sänger und Entertainer unerreicht.
Dr. Herbert Odenbach, 5090 Leverkusen

Die Sendung war wunderschön. Vielen Dank Karel Gott und seinem Team.
Christel Mattes, 7146 Tamm
KOLIK ZAPLATIL ZA TUDLECTV POKVALU?

Obnova Spišského hradu

(čtk): Průměrně 75 miliónů korun ročně vydává naše společnost na konzervaci, obnovu a zachranu národních kulturních památek ve Východoslovenském kraji. Je jich tu 44 a v tomto směru patří kraj mezi nejbohatší nejen na Slovensku, ale i v ČSSR. Mezi nejstarší patří Spišský hrad, největší hradní těleso ve střední Evropě. Jeho majestátní zřetelný prstenec le- dí na okolní kraj se skatnatého hřebene mezi Spišským Podhradím a Horkovcami už od XII. století, z něhož jsou o hradu první zmínky. Od roku 1979 se na konzervaci hradu a částečnou rekonstrukci některých částí vynaložilo více než 21 miliónů korun. Plán na rok 1985 počítá s dalšími pracemi za 1,2 miliónu korun. Dosud zpřístupnil velké podhradí, ukončil sanaci hradní skály uvnitř hradu a předal vstupní prostory pro návštěvníky. V roce 1985 zpřístupní část horního hradu — západní trakt včetně kaple. S konzervací a další sanací hradní skály se bude pokračovat i v 8. pětiletce. Celkové náklady, plánované na zachranu této pamá- od roku 1979 až do roku 1990, kdy mají být práce ukončeny, dosáhnou 54 miliónů korun.

Město na dlani

(čtk): Ojedinelý keramický model města Český Krumlov z přelomu osmnáctého a devatenáctého sto- letí, dokumentující tehdejší architektonické řešení té- to dnešní památkové rezervace, dokončili v uplynulých dnech architekti Petr Pešek a keramička Jana Peš- ková. Model v měřítku 1:200 zachycuje skutečné histo- rické území o rozloze 55 hektarů se zástavbou budov včetně detailních složitých půdorysů i bohatého cie- nění a barevnosti fasád. Jeho součástí jsou dnes již většinou neexistující objekty včetně sedmi městských bran, dále hrady, bačky a zjevné jsou i změny zá- mku včetně přilehlé zahrady. Podkladem pro téměř osmiletou práci byly dochované kresby, litografie i další materiály místní i okresní pobočky Státního archivu, muzea i vlastnictví soukromých držitelů. Při práci na díle z půdní hlíny a kovových i dřev- ných doplňků vznikla současně i rozsáhlá ucelená do- kumentace z doby okolo roku 1800. Model je vysta- ven v krumlovském muzeu.

Jak získat vodu v poušti

(ro): Zajímavé experimenty se získáváním vody v pouštích provedl turkménský biolog G. Sadikov. Bě- hem výzkumných prací, které pro- váděl v Karakumské poušti, se roz- hodl získávat vodu, vypařovanou rostlinami. Na keř trnovníku na- víkl polyetylenový vak a výsledky, jež získal, překonaly všechna oče- kávání. V závislosti na velikosti rostliny získal za hodinu od 30 do 50 milimetrů vody. Pět polyetyléno- vých vaků o rozměru metr krát metr dává za jeden den dva až dva a půl litru vody. Je pravda, že to není běžná pitná voda, neboť svou chutí připomíná spíše trpký čaj, ale voda to přece jen je. Zvláště produktivní se ukázaly být dvě pouštní rostliny, soljanka raná a soljanka jižní. Po- znatky G. Sadikova byly zahrnuty do instrukcí pro pobyt meteorologů, geologů, pastevců, botaniků a mno- ho dalších lidí v oblastech středoa- sijských pouští.

Z VODOVODU!

ČESKOSLOVENSKO PATŘÍ svými 14 zoologický- mi zahradami ke státům s nejvyšší sítí těchto zařízení na světě. Rok od roku se ZOO těší většímu zájmu, což je přímým důsledkem života v pře- technizované civilizaci. Dokládá to i fakt, že ná- vštěvnost ZOO dalece předčí návštěvnost sportov- ních podniků. Jen v ČSSR jsou to ročně čtyři mi- lióny lidí, kteří do nich zavítají. Za nejstarší je považována ZOO ve Vídni, založená roku 1752. Pražská zoologická zahrada byla založena roku 1931 a chová na 2500 zvířat více než 500 druhů.

ZOO JE I NA KRADE...

Odkaz velkého umělce

(kr): Osmdesátí let by se dnes dožil národní umě- lec Jan Werich (1905—1980), herec a autor, spolu- tvárce Osvobozeného divadla, jehož jedenáctiletá éra 1927—1938 tvořil nezapomenutelnou kapitolu v ději- nách moderního divadla. Osvobozené divadlo bylo citlivým seismografem své doby, dotvářelo se až účas- tí diváků, kteří se mohli cítit platnými spolautory představení. V tom je zřejmě jádro odkazu Osvobo- zeného divadla dnešku. V 50. letech obnovil J. Werich v Divadle ABC tři hry z repertoáru Osvobozeného di- vadla a v novém partnersvi s M. Horníčkem prohlou- bil své herecké mistrovství. K předválečným čtyřem filmům, jež mimochodem stále patří k nejnavštěvo- vanějším, přibyl v průběhu let další, mezi nimi i ně- kolik velice zdařilých televizních. Své nevšední umě- lecké a lidské zkušenosti uložil J. Werich do něko- lika knih, z nichž dvě (Jan Werich vzpomíná, Rozho- vory s Janem Werichem) vyšly už posmrtně. Ctici mistrovství J. Wericha můžeme obdivovat z gramofo- nové nahrávky Dobrého vojáka Svejka, ukončené v minulém roce (17 desek) v Supraphonu. K velkému odkazu Jana Wericha se budou vracet i další gene- race. Jak o tom svědčí popularita písniček Osvobo- zeného divadla právě u mladých lidí a poměrně hoj- ný výskyt her Osvobozeného divadla v repertoáru současných divadel.

NAJEDNOU! HRTVI! HOU PRO BOLŠEVIKY NÁRODNÍ VHĚLCI!

Co přinesla Jalta Evropě

Odmítavý postoj ke Krymské konferenci, který generál de Gaulle zopakoval ve svých pamětech, jistě patří ke zdrojům „kritiky Jalty“, k už v současné době na Západě opět dochází. Francouzský generál byl hluboce uražen, že nebyl na Krym pozván, proto mnohé, co tam bylo usneseno, odmítal, ale naopak mnohé přijal, především přidělení francouzského okupačního pásma v Německu a současně s tím i místo v Kontrolní radě.

Chceme-li skutečně vědět, co přinesla Jalta Evropě, stačí pročit pozorně „Prohlášení“, které nejvyšší představitelé SSSR, USA a Veliké Británie na závěr svého jednání v Jaltě na Krymu od 4. do 11. února 1945 přijali, a podívat se i na protokol, který byl o jednotlivých vypracován a později po válce zveřejněn. „Prohlášení“ bylo rozhlásem oznámeno světu hned druhý den po konferenci, 12. února 1945.

Na počátku roku 1945 už nikdo nepochyboval, že nacistické Německo bude poraženo. Proto krymská konference koordinovala postup spojeneckých vojsk v závěrečné fázi války, která už se měla odehrát na území Německa. Stejně důležité však bylo připravit se na dobu po skončení válečných operací.

„Velká trojka“ byla nucena se zabývat plány na rozdělení Německa, které připravila jak americká, tak i britská vláda. Sovětské státní námitky, že by se pak mohlo vytvořit hnutí za sjednocení německých států a dějiny ukázaly, že už jednou se to stalo „mečem a krví“. A tak nakonec bylo rozhodnuto okupovat poražené Německo, umístit na jeho území spojenecká vojska, ale zároveň vytvořit spojeneckou

Uvádí se tam: „Zavedení pořádku v Evropě a přebudování hospodářského života národů musí se dít takovým způsobem, který umožní osvobozeným národům znít poslední stopy nacismu a fašismu a vytvořit demokratické zřízení, které si zvolí.“

„Velká trojka“ si uvědomovala, že to nebude nijak snadná cesta a proto se tři vlády zavázaly „společně pomáhat lidu v každém z osvobozených států v bývalých totalitních státech osy

Flamen, Wallonen und der Kuß
HB DEN HAAG, 6. Februar. Wenn Papst Johannes Paul II. wie geplant im Mai zu Besuch nach Belgien kommt, wird er nicht — wie seine Gewohnheit ist — den Betonboden des Flughafens küssen, auf dem er landet. Dies jedenfalls berichtete jetzt die liberale flämische Zeitung „Het Laatste Nieuws“ und erklärte es mit dem permanenten Streit zwischen Flamen und Wallonen in Belgien. Das Papst-Flugzeug soll nämlich am 16. Mai, aus Luxemburg kommend, auf dem Flughafen Melsbroek landen, und der liegt auf flämischem Gebiet. Ein Papst-Kuß für flämischen Boden aber, so heißt es weiter, würde die Wallonen zu sehr irritieren. Andererseits soll aber Belgien auch nicht gänzlich ungeküßt bleiben: Als Lösung nennt die Zeitung, daß der Kirchenfürst ohne Kniebeuge in einen Hubschrauber umsteigt, der ihn zum offiziellen Empfang ins Zentrum Brüssels fliegen wird. Ein Kuß dort, auf Brüsseler Boden sei weder für Flamen noch Wallonen anstößig, da die Hauptstadt offiziell zweisprachig ist.

KISS MY BACK!
Zwei Freunde treffen sich. Sagt der eine: „Ich gehe jetzt abends immer zur Volkshochschule, das ist hochinteressant. Ich weiß jetzt auch schon, wer Euripides und Archimedes waren.“
Darauf der andere: „Kennst du auch Karipidid?“
„Nein, wer ist das?“
„Das ist der Grieche, der deine Frau immer besucht, wenn du in der Volkshochschule bist.“

Maschine zum Fingerabhacken
TEHERAN, 8. Februar (Reuter). Vier Dieben sind in einem iranischen Gefängnis mittels eines neuen Apparates vier Finger der rechten Hand abgehakt worden. Die Teheraner Zeitung „Kayhan“ meldete am Donnerstag, die im

Islamischen Recht vorgesehene Strafe sei unter Aufsicht eines Arztes und von Behördenvertretern im Gefängnis Kasr in Teheran „mit einem erst kürzlich erfundenen Apparat zum Abhacken von Fingern“ vollstreckt worden.
WIE KUHAN! IAH JE ALAH!
CHONJNY JE YENHO PROEL!

ZAKON SCHVALNOSTI tomu chci, že si ně pod-
napla rielka za volantem osobního automobilu
v Norimberku ztratila vládu sama nad sebou a v pl-
né rychlosti najela — do policejního vozu, jehož
posádka radarem měla rychlost projíždějících
automobilů.

Okraden návštěvou
[re] V pražské vinárně se seznámil 36letý něžan
s dvěma ženami, které nazval do svého bytu. V byt-
u dávaly žny do kavy prášky na spánek, a když usnul,
odezily mu 14 000 Kčs, napevnoto a šperky. Vše asi
za 30 000 Kčs. Po krádeži z bytu odešly. Příslušníci
VB oliv zlodějky zjisti a zadrželi. Jsou to 20letá Mi-
lena S. a 35letá Ružena B., nñ bez pracovního pomě-
ru a obě už jedenkrát soudně trestané.
KBERAN, CENY HOLKY TI VÍ RÁDY.

by byli příbrání demobratřtů činitelů z Pol-
ska semého i Polaků zahraničních. Tato no-
vost neoddělná opatření, aby se pomohlo strá-
tinní vláda národní jednoty.

Na pomoc polským představitelům byla usta-
vena zvláštní komise, která jim měla pomáhat
překonávat rozpory a hledat cesty k dohodě. Ir-
velo to poměrně dlouho a teprve koncem června
1945 byla ve Varšavě vytvořena prozatímní poli-
sná vláda, kterou pak uznaly USA a Veliká Britá-
nie, pro něž už v Jaltě nebylo udržetelné podpo-
rovat emigrantskou vládu v Londýně.

A bylo jen logické, že i v jugoslávské otázce
postupovali stejně. Významnější situace byla v tom,
že u mezi předsedou Antifašistického výboru ná-
rodního osvobození maršálem Titem a předsedou
exilové londýnské vlády dr. Šubašičem došlo k
dohodě, kterou však neschválil exilový král v
Londýně. „Veliká trojka“ oběma jugoslávským
státníkům doporučila, „aby neprodleně uskuteč-
nili svou dohodu a aby na základě této dohody
vytvořili novou vládu“, což se také 7. března 1945
stalo.

Krymská konference, jindy zvaná jaltská, při-
pravila evropským národům cestu k demokratic-
kému uspořádání poválečných poměrů a ani v
nejmenším neze v jejích dokumentech najít ně-
co, co by ji mělo rozdělit. K rozdělení Evropy a
Německa došlo podstatně později díky rozdíle-
ské politice západních imperialistických mocnos-
tí, ale s tím už krymská konference neměla vř-
bec nic společného.

FAKT JE, ŽE HOLOTOV MARŠEL 1947 TZV. MOŽ. VOLBY V ČEĚLÝ NĚMECKU. DE GAULLE BYL PROTI, PAK I OTATNÍ ZAP. VELMOCI. ROZDĚLENÍ
EVROPY SE UDÁVÁ DATY 1952, I KDYŽ HVILIT, ŽE SE POKUŠEB ITAL UŽ V ÚBORU 1947. JALTA K TOHU ALE KODNE POKOLA.

Aufgespießt
„Im Westen werden im Vorfeld des 8. Mai auch wieder mehr kritische Stimmen gegenüber den Deutschen zu hören sein.“
Kommentar der „Frankfurter Rundschau“.
*
„Im Vorfeld des 8. Mai seien wieder mehr kritische Stimmen im Westen gegenüber der BRD zu hören.“
Indirekte Wiedergabe des Kommentars im SED-Zentralorgan „Neues Deutschland“.

Kampagne gegen „Unmoral“
NEW YORK, 6. Februar (dpa). Wenn es nach dem Willen konservativer Eltern in den USA geht, dann sollen ihre Kinder in den Schulen weder etwas über den Atomkrieg noch über Abtreibung, weder über vorhehlichen Sex noch über die Evolutionstheorie Darwins hören. Diese Themen sind nach Ansicht religiös-konservativer Gruppen geeignet, „die Überzeugungen und moralischen Werte ihrer Kinder zu unterminieren“.

Angeregt von der Moral-Aktivistin Phyllis Schlafly haben Elterngruppen in mehr als 20 Bundesstaaten Briefe an Lehrer und lokale Schulbehörden geschickt, in denen insgesamt 34 unerwünschte Unterrichtsthemen aufgeführt sind. Außer den genannten Bereichen gehören dazu auch Homosexualität, Alkohol- und Drogenmißbrauch, „antinationale“ Politik sowie Hexerei.

Der konservative Feldzug zeigt bereits Folgen: Aus mehreren Schulbüchern wurden „anstößige“ Texte entfernt. Selbst Klassiker blieben von der Zensur nicht verschont. So erwarb die Schulbehörde des Bundesstaates Virginia für den Unterricht eine „gereinigte“ Shakespeare-Ausgabe, aus der — von „Romeo und Julia“ bis „Hamlet“ — alle Stellen mit sexuellem Bezug getilgt sind.

„ROOICE“ OD „RADI“ JE ZAKA-
ZUJE RIKAT! AMICI, AMICI!!

Flamen, Wallonen und der Kuß
HB DEN HAAG, 6. Februar. Wenn Papst Johannes Paul II. wie geplant im Mai zu Besuch nach Belgien kommt, wird er nicht — wie seine Gewohnheit ist — den Betonboden des Flughafens küssen, auf dem er landet. Dies jedenfalls berichtete jetzt die liberale flämische Zeitung „Het Laatste Nieuws“ und erklärte es mit dem permanenten Streit zwischen Flamen und Wallonen in Belgien. Das Papst-Flugzeug soll nämlich am 16. Mai, aus Luxemburg kommend, auf dem Flughafen Melsbroek landen, und der liegt auf flämischem Gebiet. Ein Papst-Kuß für flämischen Boden aber, so heißt es weiter, würde die Wallonen zu sehr irritieren. Andererseits soll aber Belgien auch nicht gänzlich ungeküßt bleiben: Als Lösung nennt die Zeitung, daß der Kirchenfürst ohne Kniebeuge in einen Hubschrauber umsteigt, der ihn zum offiziellen Empfang ins Zentrum Brüssels fliegen wird. Ein Kuß dort, auf Brüsseler Boden sei weder für Flamen noch Wallonen anstößig, da die Hauptstadt offiziell zweisprachig ist.

KISS MY BACK!
Zwei Freunde treffen sich. Sagt der eine: „Ich gehe jetzt abends immer zur Volkshochschule, das ist hochinteressant. Ich weiß jetzt auch schon, wer Euripides und Archimedes waren.“
Darauf der andere: „Kennst du auch Karipidid?“
„Nein, wer ist das?“
„Das ist der Grieche, der deine Frau immer besucht, wenn du in der Volkshochschule bist.“

Christian und Stefanie Spitze

WIESBADEN, 8. Februar (dpa). Bei der Wahl des Vornamens für ihren Nachwuchs entscheiden sich Eltern in der Bundesrepublik seit Jahren mit Abstand am häufigsten für „Christian“ und „Stefanie“. Wie die Gesellschaft für deutsche Sprache in Wiesbaden zu ihrer am Freitag veröffentlichten Liste der beliebtesten Vornamen 1984 mitteilte, steht Christian seit Beginn der jährlichen Untersuchungen (1977) bei ausgewählten Standesämtern im Bundesgebiet an der Spitze.

Die von der Gesellschaft ermittelten, bevorzugten Namen (Plazierung des Vorjahres in Klammern) bei den Jungen: 1. Christian (1), 2. Sebastian (2), 3. Daniel (4), Stefan (6), 5. Michael (3), 6. Alexander (8), 7. Benjamin (7), 8. Andreas (10), 9. Jan (—), 10. Florian (8). Mädchen: 1. Stefanie (1), 2. Julia (2), 3. Christine (3), 4. Katharina (4), 5. Anna (Andre) (5), 6. Sabrina (—), 7. Melanie (7), 8. Kathrin (8), 9. Sarah (9), 10. Maria (—).

ACO GUSTAV?

Penze válečnému zločinci

To byl BLAMANT! AYTÍ!...

Videa: Nacistický válečný zločinec W. Reder, který byl před 14 dny propuštěn z italského vězení a usa dli se v Rakousku, dostal od rakouských úřadů penzi přisluhující „válečnému poškozenému“. Jak všude stál lo rakouské ministerstvo práce a sociálního věci. Reder obdržel měsíčně 7125 šilinků, a to na základě 26 kóna o pěti o obou války. Navíc mu bude vyplácen starobní příspěvek ve výši 647 šilinků měsíčně. Mluví-

vlády rovněž potvrdil, že bývalému majoru SS Rederovi, který nese odpovědnost za zavraždění 2700 Itálů bylo už od roku 1970 vyplácena „poškození“, a to se zpětnou platností od roku 1964. Zatímco si Reder v italské penzionaci Gaieta odpovídal doživotní trest vězení, přičemž v roce 1990 byl omilostněn s tím, že bude propuštěn do pěti let z italské rakouské úřady na jeho bankovní konto přes oltovní šilinků.

Unter Moskowitern kursiert dieser Tage ein zynischer Witz: In der sowjetischen Tagesschau „Wremja“, so lautet er, verliest ein Sprecher in schwarzem Anzug folgende Spitzenmeldung: „Das Zentralkomitee der KPdSU teilt mit, daß Genosse Tschernenko im 80. Lebensjahr nach langer schwerer Krankheit und ohne das Bewußtsein wiedererlangt zu haben, seine Amtsgeschäfte als Staats- und Parteichef wieder aufgenommen hat.“ Ein solcher Witz wäre in den letzten Lebensmonaten des Tschernenko-Vorgängers Andropow undenkbar gewesen, zu groß war die Achtung der Sowjetbevölkerung für den Kremlchef auch während seiner langen, krankheitsbedingten Abwesenheit. Feinlich wirkten damals vor allem jene Parteifunktionäre, die im In- und Ausland die Abwesenheit des Kremlchefs erklären mußten und deren Desinformationen von Schönfärberei der Wahrheit „Andropow ist lediglich erkältet“ — bis zur Lüge — „Andropow arbeitet wieder“ — reichten, als Andropow längst schon auf dem Sterbebett lag.

Die Situation scheint sich, nur ein Jahr nach Andropows Tod, nun mit seinem Nachfolger Tschernenko zu wiederholen. Seit dem 27. Dezember ist Tschernenko nicht mehr in der

In Moskau wird bereits über Tschernenko gelacht

Öffentlichkeit erschienen. Und wieder treten dieselben Funktionäre auf mit ähnlichen Desinformationen. Mitte Januar etwa nannte der Vizechef der internationalen Abteilung des KPdSU-Zentralkomitees, Sagladin, dem französischen Staatssekretär Baylet gegenüber die Krankheit Tschernenos als Grund für den plötzlich abgesagten Gipfel der Warschauer-Pakt-Staaten in Sofia. Damit bestätigte er Spekulationen, daß Tschernenko krank sei. Mitte Januar behauptete der Leiter des Pressezentrum des sowjetischen Außenministeriums, Lomëjko, gegenüber einem US-Korrespondenten, Tschernenko sei nicht krank, sondern befinde sich derzeit auf Winterurlaub unweit von Moskau. Wenige Tage später erklärte der Leiter des Moskauer USA- und Kanada-Instituts, Arbatow, in einem Zeitungsinterview, Tschernenko sei krank und werde hoffentlich wieder genesen. Und am Mittwochabend durfte der Chefredakteur der „Prawda“, Afanasjew, einer der sowjetischen Desinformanten von Rang, im italienischen Fernsehen verkünden, der Kremlchef sei krank.

Woran Tschernenko leidet, ob an Atembeschwerden, einem Lungenemphysem, einem Schlaganfall oder an allem zusammen, konnte Afanasjew natürlich nicht sagen, denn „Ich bin kein Arzt“. Und dann fügte er noch Doppeldeutiges hinzu: „Wir wollen hoffen, daß diese Periode vorübergeht und sich nicht zu lange hinzieht.“ Bei Andropow hat sie ein gutes halbes Jahr gedauert. Auch der abwesende Tschernenko soll, wird beteuert, die Geschicke von Partei und Staat weiterhin leiten. Das könnte bedeuten, daß er nicht, so wird in Moskau spekuliert, beim Frühjahrspodium des ZK aus Gesundheitsgründen und Gründen der Partei- und Staatsraison zurücktritt.

Gegenwärtig leitet er sein schwieriges Amt in der Weise, daß er Vorworte zu Büchern mit seinen gesammelten Reden schreibt, mit schriftlichen Antworten auf schriftliche Fragen, mit Briefen und Grußadressen an befreundete Politiker. Vielen Sowjetbürgern erscheint diese Art der Kremlführung angesichts der brennenden Probleme

in der Innen-, Außen- und Wirtschaftspolitik der UdSSR und vor dem Hintergrund der gespannten Weltlage nicht nur als peinlich, sondern auch höchst riskant. Denn trotz kollektiver Führung ist der Kremlchef mit seiner großen Entscheidungsautorität nicht zu ersetzen, außerdem hat er keinen offiziell ernannten Stellvertreter.

Dem Ansehen des Postens eines Generalsekretärs der KPdSU wurde vom großen Brechnew, dem schwerverkranken Andropow und nun vom siechen Tschernenko erheblicher Schaden zugefügt. Sollte nach Tschernenko, was in Moskau kaum einer ausschließen mag, wieder ein Mitglied der alten Krennigarde an die Spitze rücken, so hat das nach Meinung vieler Sowjetbürger nur einen Pluspunkt: Die Gewißheit, daß der nächste Machtwechsel nicht lange auf sich warten läßt. Und das ist in einem Land, in dem der erste Mann nicht abgewählt werden kann, trotz aller anderen Minuspunkte, für so manchen durchaus etwas wert.

K výročí Karla Čapka

(mlk): K 95. výročí narození spisovatele a dramatika Karla Čapka uspořádala Společnost přátel Čapka velice milý a divácky přilákový pořad nazvaný Čládek z Krakovského zábradlí. Schůň a řada Vlastních říší, než také četli texty, Gabriela Vránová, Jaroslav Satovský (všichni členové Divadla na Vinohradech) a Jan Fšar (člen sd. divadla v Ostravě). Kvalitní doprovod Petr Eben — to je sestava umělců, kteří se přičinili o kousek setkání s Karlem a Josefem Čapkem. V tomto lidský prokletím poznání jejich práci a celého života domýšlely vzpomínky jejich sestry Heleny, která ve své známé knize Moli mluví přibližně nám jejich klukovské dovedení s humorným pochopením i motorem zailbením. Čitlivý výbor textů a nenápadně pozora režie umožňují hercům, aby nám s působivým vzejtím i kultivovaným přednesem a odisinovým vzrazem otevřeli pohled na lidskou tvář obou umělců, aby je vřadili do vzájemného a běžného prostředí, do doby a lidí v ní. Pražské Smetanovo muzeum zaillo tedy podvečer, který bohatě naplněným hledištěm dal příležitost k bezkému směvu i k vážnému zamyšlení, k uvědomění si, kde jsou kořeny velikosti, moudrosti i lidskosti.

Uctíme sto let E. E. Kische

(kpl): Letos si kulturní světi připomenou 100. výročí narození významného novináře a spisovatele, pražského rodáka Egona Ervina Kische. K uctění tohoto výročí, jež připadá na 29. duben, se připravuje několik akcí. Největší z nich bude vedecko-literární symposium s mezinárodní účastí, které se uskuteční z podnětu Čs. svazu novinářů Svazu čs. spisovatelů a Ústavu pro českou a světovou literaturu 19.—20. února na zámku Rozáň. Téma symposia je rozděleno do čtyř okruhů: aktualnost Kischeva odkazu, Kisch a bojovník proti fašismu, Kisch — pražský rodák — Kisch — reporter. Dále se připravují výstava v Památníku národního písemnictví a vzpomínkový večer v Divadle hudby. V budově nekdejší redakce žijí v Praze Taggart v Panské ulici bude odlatána paměti ni deska. Výročí velkého novináře připomenou nově zámkové emise, potvorní razítka, dopisnice, plakát a pamětní medaile, kterou vytvořil akad. sochár M. Knobloch. V nakladatelství Svoboda vyjde výbor Kischevých prací, po jedné Kischevské monografii chystají nakladatelství Novinář a Horizont (měly by se objevit na pulcích v příštích dnech) a pro nakladatelství Panorama napíše R. Pytlík knihu Pražské doledu novinářské generace. Aktualizuje novinářská součez vypsaná ústředním výbozem Čs. svazu novinářů.

KDYBY DIVERZA ŽIL, BYL BY V EXILU, NEBO NA BORŠCH ČI V LEBPOLOVÉ...

Neobvyklý jev nad Prahou

(mlk): Včera nám do redakce naš čtenář K. M. zatelefonoval zprávu o zajímavém jevu — tělese, které krátce před půlnocí v neděli přelétlo směrem od jihu na sever. Čtenář uváděl mj.: „Letící objekt byl možno pozorovat osm sekund. Jeho přelet byl rychlostí než lety tvrstých letadel, ale ne tak rychlý jako meteorů.“ Obřítili jsme se na pracovníky Hvezdárny na Petříně, kteří nám sdělili následující fakta: V neděli před půlnocí mohla řada občanů sledovat zájmový drak. Přiblížně v čase 23.40 hod. se na obloze rozzářil jasný meteor (bolid). Bylo to oslnivé těleso jasnější než meteor, které letělo přibližně z jihu na sever. Časý úkaz trval několik sekund. Těleso, které letělo v Praze po dráze kolem 40 stupňů nad obzorem, se pohybovalo rychleji než letadlo a zcela bez zvuku. Pracovníci petřinské hvězdárny, kterým od nedělní půlnoci volalo kolem stovky občanů, sdělují, že jde o zámek tělesa v naší atmosféře. Nelze zatím srovnání říci, zda jde o těleso meteorického původu, nebo o zámek umělé družice, jichž se na nejbližších dráhách kolem Země pohybuje několik tisíc. K podobnému úkazu došlo 2. prosince 1983. Těleso lidí tehdy sledovaly formaci níže letících náloží ve světlé, kterou — podle svého zailování — považovali za UFO, veducholodí apod. Ve skutečnosti šlo o zámek přírodního události raketonového slupně rakety, jež vynasle na oběžnou dráhu sovětskou komunikací družici Horizont 8, která byla vypuštěna dva dny předtím. Prázdný raketonový slupně letěl na nízké dráze (se slonem přibližně 50 stupňů), jeho hmotnost byla asi čtyři tuny a rozměry 12krát 4krát 2 metry.

Rozsudek v Toruni

Varšava: Vynesením rozsudku skončil včera v volvodského soudu v Toruni veřejný proces s pachateli dnosu a křivky polského katolického kněze J. Popieluska. Obžalovaní G. Plotrowski a A. Pietruszka byli odsouzeni k odnětí svobody na 25 let a oba též ke zbavení občanských práv na deset let. I. Pekala k odnětí svobody na 15 let a W. Chmielewski k odnětí svobody na 14 let. Obvinění při procesu vy-

světovali své jednání sňobou zabránit činnosti J. Popieluska, poškozující stát, a jeho smrt označili za důsledek shody tragických okolností. Jak uvedla agentura PAP, zabít kněze bylo politickou provokací. Takové činy jsou nebezpečné a mohou vést k jednání k narušení klidu v Polsku, ke konfliktům a střetům. Podle zpráv polského tisku se zároveň na procesu potvrdila činná fakta o nepřátelské činnosti před stavitelů polské katolické církve proti socialistickému státu, o zapuztování svobody náboženských úkonů.

S+H v Západním Berlíně

Další nehoráznost H. Hupky

Předák landsmanšaftu o údajném „pronásledování Němců“

BONN: S další nehorázností vystoupil v pondělí večer předák slezského landsmanšaftu a poslanec CDU v bonnském parlamentu Herbert Hupka. Podle jeho mínění byli grý zločiny nacistů spáchané za druhé světové války „odpůsbný“ údajně bratřím „pronásledování Němců a jejich vyházení komunistickými zločiny“. Odsou německého obyvatelstva a některých evropských zemí, o němž rozhodly vítězné mocnosti SSSR, USA, Velká Británie a Francie v příslušných dohodách, byl podle Hupky „pomstou na nevinných“.

Tyto údajné křivdy spáchané na německém obyvatelstvu má „dokumentovat“ i provokační výstava v Münsteru, při jejímž otevření v pondělí večer H. Hupka se svými novými nestoudnými výroky vystoupil. O bestiálních vraždách a zverstvích v nacistických koncentračních táborech, o miliónech mrtvých a lidí bez domova, jež nacismus po sobě zanechal, výstava nehovoří.

NA ÚZEMÍ PRAHY se v minulosti těžilo dvanáct truhel nerostných surovin. Bylo mezi nimi i uhlí. „Uhlí je naším nálezem“ v hlavním městě byl především vrch Petřín. Na jeho smíchovské straně bylo v minulém století dobýváno uhlí ve slojích na vinicích „Ráj“, „Blázna“ a „Pěldřimovka“. Všechny se nalézaly na území dnešní Kinského zahrady. Uhlí šlo však byla na Petříně ražena i od Malé Strany, a to v blízkosti vyhlídkové restaurace „Nebozízek“. Uhlí se v Praze těžilo rovněž v oblasti Vysočan a Hloubětína.

Tunel pod Vltavou

(čtk): První silniční tunel pod Vltavou vznikne v Praze současně s výstavbou samostatné jižní části vnitřního okruhu základního komunikačního systému. Vyjde od mimoúrovňové křižovatky na severním okraji nádraží Praha-Smíchov, jižně od ulice Za ženskými domovy. Zhruba rovnoběžně s touto ulicí začne vozovka postupně klesat pod Nádražní ulicí nedaleko smíchovského plováru. Tunel podejde smíchovskou zástavbu a vltavského břehu dosáhne zhruba 170 metrů jižně od železničního mostu. Projde pod řečištěm Vltavy a vyústí na druhém břehu v Neklanově ulici. Trasa vnitřního okruhu povede odtud dále podél jižního okraje tratí ČSD Smíchov—hlavní nádraží a po odpojení nultské spojky Zákos u Zábavovy ulice bude sledovat příbližně ulici Čiklova pod mostem K. Gottwalda, na jehož předpolí se připojí na mimoúrovňovou křižovatku, patřící k pankrácké radiálu. Technicky nejnáročnějším objektem bude čtyřpruhový silniční tunel pod řekou o celkové délce 90 metrů, tvořený rámovou konstrukcí se síťovými stěnami. Dvě trouby pro každý směr jízdy budou široké 10 a vysoké 5,10 metru. Tunel bude ražen z obou břehů Vltavy v otevřené stavební jámě. V úseku Vltavy bude použito postupné přemísťování jímky tak, aby po dobu výstavby nebyla přerušena lodní doprava. „Praha tak získá v nepříliš vzdálené budoucnosti vedle tří současných (Vyšehradský, Letenský, nábr. Ludvíka Svobody) a dvou připravovaných silničních tunelů (Strahovský a pod Stromovkou), také první silniční tunel pod Vltavou.“

BAR „V TUNELU“ KRÁČILI, BLÁCI!

Tauschein für Homosexuelle

WEST HOLLYWOOD, 10. Februar (dpa). West Hollywood in Kalifornien, die erste Ortschaft der USA, in deren Rat Homosexuelle das Sagen haben, will eine Art Ersatztauschein einführen, der vor allem gleichgeschlechtlichen Paaren zugute käme. Ein entsprechender Beschluß, der allerdings noch bestätigt werden muß, wurde jetzt einstimmig gefaßt. Danach können nicht verheiratete Erwachsene — sie müssen nicht unbedingt homosexuell sein — sich eine „häusliche Partnerschaft“ amtlich bestätigen lassen und damit in den Genuß gewisser Rechte eines Ehegatten gelangen. Städtische Angestellte etwa könnten ihrem Partner Vorteile aus der Krankenversicherung zukommen lassen.

ŽUC, TY DĚVKY, BOŽICKU!

Aufgespießt

„Ich weiß, Präsident Reagan verläßt sich auf seinen Vizepräsidenten. Erst neulich hat er George Bush gebeten, für ihn ein Nickerchen zu machen.“

Der Sprecher des Weißen Hauses, Larry Speakes, in einer scherzhaften Bemerkung vor dem Nationalen Presseklub in Washington.

Niger: Uran für Iran?

Leben und Überleben trotz Dürre und wirtschaftlicher Unsicherheit — vor dieser Existenzfrage steht das Land Niger in Westafrika.

Zwei schwere Dürren binnen zehn Jahren haben die Sahara weiter vordringen und den wertvollen Ackerboden des Landes schrumpfen lassen. Nigers Südgrenze zum afrikanischen Hauptland Niger ist geschlossen, weil dieser selbst in wirtschaftlichen Nöten steckt. Nigers Staatschef Oberst Seyni Kountché muß auch auf Nigers nördlichen Nachbarn Libyen ein waches Auge haben. Libyen ist in den Bürgerkrieg im Tschad — der östlich an Niger grenzt — verwickelt und unterstützt Kountché-feindliche Elemente in Niger. Niger verfügt über die viertgrößten leicht abbaubaren Uranvorkommen der Welt, in der Uranproduktion liegt es an fünfter Stelle. Ein Weg aus der Krise könnte — teilweise — sein, mit einer anderen Nation,

Der Iran hat in Niger eine Botschaft eingerichtet und verhandelt mit dem Land über Uranlieferungen. Bisher sind die Verhandlungen ohne Ergebnis geblieben, weil Niger als Mitglied der Internationalen Atomenergiekommission sein Uran nur an Kunden abgeben darf, die es friedlich nutzen. Aber, wie Oberst Kountché sagt, bei anhalten der Krisenlage könnte alles vielleicht nur noch eine Frage des Preises sein.

ROMÁN Heinricha Manna „Lidice“ který napsal spisovatel v roce 1942 v americkém exilu a který byl vydán poprvé v Mexiku v roce 1943, vyšel nyní ve velkém nákladu v berlínském vydavatelství Aufbau. Román byl doplněn a přepracován podle někdejších připomínek Anny Seghersové Bodo Uhseho, Ludwiga Renn a Ego na Ervina Kische.

Miskovické závrtý

K málo známým přírodním zajímavostem Kutnohorské pátrá skupina závtý v polích nedaleko obce Miskovice. Vyvířily se působením prosaku- jící vody v mohutné vrstvě vápenné spraše, která tu nahradila tradiční krasovou horninu vápenec. Z tohoto žlábků představují zajímavou pří- rodní zvěst, která a nás nemá obdoby.

Největší závtý má v průměru až 30 metrů, další dva mají typicky miskovický tvar o průměru 18 a 26 metrů a hloubku kolem 5 metrů. Podzemní voda potom protéká zkr- sovémi vápenci a po dvou kilome- trech vyvěrá v prameni sv. Vojtěcha u Bylan. Ve středověku byl na něj napojen první kutnohorský vodovod, který byl tehdy ještě dřevěný a vedl

VZÁCNÁ HRIBATA. Začátek února přinesl pražské zoologické zahrady zcela mimořádný chova- telský úspěch v podobě dvou hřibů koně Przewalského. Jejich markami jsou klišy z pražského chovu Fauna a Cilka, otcem hřebce Simon. Ten před rokem přicestoval z mnichovské zoo výmě- nou za našeho hřebce Barse. Hřibata nesou v ma- teriálních záznamech čísla 136 a 137, tzn., že praž- ská zoo zaujímá stále první místo na světovém žebříčku chovatelů těchto ozdobných kopytníků.

VOL ZOSTANEVOLEH A HUPKA HUPKOU!

na povrchu. Pramen dodával do města každou sekundu také až pa- desát litrů dobré vody. Nyní je jeho vydatnost mnohem menší.

Závrtý jsou zarostlé keři i vysokými stromy. Uprostřed polí, v jed- notvárné zemědělské krajině, slouží jako významný krajinný prvek a cenná přírodní oáza, útočiště ba- žantů, zajčků, srnčí zvěře i ptactva. Zdejší „misky“ jsou odedávna známé pouze místním lidem a možná podlé- nich vznikl i název vsi Miskovice. Jako ojedinělý přírodní výtvor, který se i nadále vyvíjí, by si jistě zaslu- žily zvláštní ochranu jako chráně- né území.

Objev hudebních děl

(a): Americký hudební vědec prof. Christoph Wolff z university New Haven ve státě Connecticut objevil 33 dosud neznámých varhaních děl Johanna Sebastian Bacha v knihovně university v Yale. Preludia souvisejí s rukopisnou sbírkou pod názvem „Chorály a texty“, které vlastnil americký skladatel Lowell Mason a v roce 1887 je odkázal yalské universitě. Lowell získal tuto cennou sbírku roku 1852 při aukci z pozůstatosti darmstadtského varhaníka Fincka. Sbíрка obsahuje 87 chorálních preludií v opisech neznámých kopistů. 38 skladeb je signováno J. S. Bach nebo Joh. Sebast. Bach, což bylo po léta přehlíženo. 26 skladeb pochází od Johanna Michaela Bacha, skladatelova tchána. Pět z nich bylo již dříve známo. Čtyři jsou od strýce Johanna Christiana Bacha. Další byly komponovány různými autory, kteří nepatří do rodiny Bachovy. Tento objev je jedním z nejennnějších zisků v bádání od roku 1899, kdy byla založena Bachova společnost. Prof. Wolff spolupracuje nyní na vydání rukopisů s lipským odborníkem Hansem Joachimem Schulzem. Objevená Preludia pocházejí z let 1701 až 1708 — z mladistvé Bachovy tvorby. Výsledek výzkumů kolem tohoto objevu budou zveřejněny na březnovém mezinárodním setkání bachovských badatelů v Lipsku.

Menuhin se svěřuje

(a): Na koncertním turné v Polsku děl nedávno slavný anglický virtuos tureckého původu Yehudi Menuhin. Sešel se také s novináři, kterým se vyznal z některých vztahů ke koncertnímu umění. Z polských souborů citl jako jeden z nejlepších Komorní orchestr Jerzy Maksymiuka. Na otázku, zda se musí člověk s hudbou narodit, odpovídal, že existují celé národy, které mají hudebnost v krvi, například cikáni, Španělé, Češi. V Polsku byl Yehudi Menuhin naposled před 27 roky a má k tomuto národu zvláštní vztah pro svůj židovsko-ruský původ.

Sowjets setzen Öllieferungen aus

Die Sowjetunion kann zur Zeit auf dem Schiffsweg kein Erdöl nach Westeuropa liefern, da die sibirischen Häfen zugefroren sind. Die Lieferungen sind für Februar ausgesetzt worden. Ölkunden in Rotterdam sind darüber informiert worden.

Profesor R. V. Janakiev. Endoproteza, která by co nejvíce odpovídala principům izoleaktivity, jsem začal vyvíjet před více než deseti lety v loz. Borisovem Duxkým z Vysokomého nstovu hnutí železa. Snažil jsem se, aby se implantát svou hmotností a pružností co nejvíce přiblížoval kosti tkáni. Tohoto ideálního stavu jsem přibližoval při spojení kovový drát — kosti dohromady. Můžeme jej však nejlépe napodobit tím, že v dřevěném kmenu slehnutí kosti ušedíme bez použití kování cementu bitý, dlouhý a pružný ocelový prut kombinovaný s pláštěm, průřezem jmelování nebo spirálou. Na valcovitý výřezek na konci prutu se nasazuje ranná volná kůže blavica. Máme celkem pět velikostí — podle rozměru pánevní jamky. Hlavice jsou z polystyrenu, ze šedší povážu blokem. Můžeme je v podstatě superstitiv porcelán. Má větší tvanivost a omezení je lépe snáší. Na přípravě této kromy v současně době spolupracuji s Ing.

Jubileum M. D. Rettigové

(v): Ačkoli již celé dvě století uplynula od narození Magdalény Dobromily Rettigové (31. ledna 1785 ve Věradicích na Hořavicku) a její vklad do české li-



teratury zůstal nevýrazný, přesto její jméno podnes trvá v našem povědomí. V širších kontextech nám je naposledy připomněl I. Fučík ve svých třech studiích, kde v její osobě spatřuje „přímou křesťálový typ“ českého hledermalera a také „jednou paměťhodnou a ještě pamatovanou ženu české literatury před Božennou Němcovou“. V jejích drobných literárních útvarech se odrazila jedna z cest obrozujícího se českého píseinnictví, jak je naznačovala první polovina 19. století. V přátelském kroužku F. L. Čelakovského se pokoušela o umělé lidové písně (některé také Čelakovský zařadil do svých Slovanských národních písní), psala znělky, povídky „pro dcery vlastenecké“ a mravního příběhy sentimentálního zabarvení. Z dobré snahy pomoci českému ochotnickému divadlu se zrodily i její dramatické pokusy, o něž se snažil i její muž, spisovatel J. A. Rettig. Do širokého povědomí však vstoupila hlavně svými praktickými příručkami pro ženy, psanými a výchovným posláním, a především svou Domácí kuchářkou, vyšlou v nesčetných vydáních. Poslední léta svého života (zemřela r. 1845) trávila v Litomyšli; její tamní vlastenecké působení zachytil ve své divadelní hře Alois Jirásek.

Kresba J. Kandy

se pokoušela o umělé lidové písně (některé také Čelakovský zařadil do svých Slovanských národních písní), psala znělky, povídky „pro dcery vlastenecké“ a mravního příběhy sentimentálního zabarvení. Z dobré snahy pomoci českému ochotnickému divadlu se zrodily i její dramatické pokusy, o něž se snažil i její muž, spisovatel J. A. Rettig. Do širokého povědomí však vstoupila hlavně svými praktickými příručkami pro ženy, psanými a výchovným posláním, a především svou Domácí kuchářkou, vyšlou v nesčetných vydáních. Poslední léta svého života (zemřela r. 1845) trávila v Litomyšli; její tamní vlastenecké působení zachytil ve své divadelní hře Alois Jirásek.

Dnes je tomu rok, kdy nás náhla opustila naše maminka a babička

ZUZANA BOROVIČKOVÁ,

manekýnka a konferenciérka módních přehlídek. Za lichou vzpomínku děkuji syn Jiří a dceř Zuzana s rodinou.



PŘE PAMÁTKOU-JEJI HANŽEL JAN

Rozhovor LD o biomechanice • Umělý kloub inspirovaný přírodou

[illegible]

Professor **HEDR. A. GAVRIANLY.** Coo. (Vpravo) " decent lag
at **1970-1980** **no**, myshkov,

Problém biologických věd a technickými kóty před odbornými ústředí a národními plánskoit předsedla mnoha blížiny mistry. Tyto se poostřel mohl a mnoho blížiny mistry. Tyto se poostřel mohl a mnoho blížiny mistry. Tyto se poostřel mohl a mnoho blížiny mistry.

Издан на Издательствот, ССР, в Улукшнбннн в.
рнвнн кнрнннн.

Dosed použitiang endoprotejy majú krátky, trvajúci a berydnový účinok. Tak isto dopadá k poznatku, že je vhodné aj dlhšie používať a mať jej „obal“ plasmu, jarmelami alebo spirálou.

Docent M. Petřík: Když je kosti zatíženo, vzniká v ní napětí. Na základě nejenom velikosti napětí, ale i jeho směru, při pohledu na různé nové snímek hlavice stehnutí kosti vidíte, že je to tláková struktura není náhodná, ale má svou typickou architekturu. Těchto tu připomínám tvar golfového oblouku. Zcela střelná jsou například patnáct dva základní proudy tlákové, které jsou uspořádány právě ve směrech, kdyby kosti probíhala hlavní napětí. Použitím tzv. rovinové fotoelastimetrie jsme mohli přesně sledovat odtok tlákové struktury na různé veliké zatížení. V kombinaci s počítační metodami jsme pak postupně odvodili tvar endoprotézy, které se nejlépe přizpůsobuje směrem hlavního napětí. Sílily vznikající při chůzi jsou tedy přetvářeny do stehnutí kosti rovnoměrněji a kosti též se chová téměř tak, jako by implantát měl přirozenou vlastnost. Podobným způsobem jsme vyvinuli i kloubní jamky rezorované do pánevní degenerativní změny při náhrade celého kyčelního kloubu. Základní úvahami v první zástupce krevních tkání ve střední jamky a artikulační na jejím okraji. Všechny struktury umělé jamky je navíc rozdělena hlubokými zářezy. Do této mířky vrostle po opeření postupně ztrácí těži a upravení tak ještě více implantátu.

Jak se odmi namerljiv tip endoprotez osvede-
bu u pacijentih?

Profesor R. Pavlanský: Prototyp byl předveden v roce 1971. Po čtyřech letech se po-

DR. PAULANSKY JE VLEVO, A NE VPRAVO; JA HO ZNAJŮ A I JEHO MATKA - KDOVÁKTA Z BLATNÉ. BOLEVICI HO ODBRAVILI I CELOU JEHO RODINU, BYL EŠ V JEDNÉ HŘIŠTNOSTI V YEGENÉ VI.Č.4. S KANZEIKOU A ZOCENKHI I PRIVYDELAVAL SI PRAVU.

často vyrobí 40 endoprotéz, které by při před-
evní lary poutky při operacích. Dnes, po přiblíže-
všechném hodnocení, se považují, že tvar dříku se
dokonale osvědčil a použit novějším typů endopro-
téz jím hodnotí velmi dobře. Implantát se doká-
že přizpůsobit dutině ve stěsnání kosti, takže
laská při operaci nastavení do tkáně v dráho-
vém kanálu. To je operce jiným typům endopro-
téz velice přednost. Operace maximálně lary or-
ganismus pečlivě. Tato skutečnost je zvláště
důležitá, vyhodnocuje-li si, že výkonu se podobou-
jí většinou lidé nad 65 let.

počinu na operativnih stolicama

Professor R. Pavleneky: Nežij same porokumbl u n. p. 705 Hostivar Praha, kde p'iprasvili pravi selin 200 kusů endoprosů pro antopedická pracovistě.

jaké obce evidují dovozové výsledky v za-
hrančí

Profesor R. Pavlensky: Na přednáškách ve Pražci, MDR, Polsku a v Jugoslávii projevili odborníci velký zájem.

Decent M. Parry: Nové typy endoprotektoru patentovaný v socialistických zemích. V současné době probíhá patentová řízení v NSR a v USA. Prostednictvím podniků zabírajících obchodem Polycarbna jsme předložili jednání se zájmovou firmou ze Spojených států amerických. Jednání bylo úspěšné.

Endoprostéza, která je první v Československu i ve světě respektu je složena z pružnosti železa a kosti, není postavená slovem odborníků. Jejího je, protože práce s tímto a tvójí umění náhradní, honba práce stáhnutí kosti zrna, nové guse, hrnce, Tmavé, která se ještě více přizpůsobí kosti, ní tkáni, a je proto nazývána adaptabilní endopro-
tézou.

→ KONFEROVAL U VLACHA. BYL TO VAŤUKA. JI SE ŘÍKALO „GENERAL“.

Neobvyklé setkání za letu

Moskva: Neznámý svítící a pohybující se objekt pozorovala posádka sovětského civilního dopravního letadla TU-134-A letícího na pravidelné lince Tbilisi - Tallin v blízkosti Minsku. Při nočním letu se před letadlem nečekaně objevila velká nehybná hvězda, z níž náhle vytryskly tři paprsky osvětlující Zemi, které se pak proměnilly ve svítící kule. Neldentifikovatelný předmět „visel“ podle pilotů ve výšce přibližně 40–50 km nad Zemí a v osvětlené oblasti se daly dokonce rozeznat i domy a cesty. Nenařadil se žádný směr a zaměřily na letadlo. Piloti zahlédli bílý bod obklopený barevnými kruhy. Tento bod za chvíli vzplanul a na jeho místě zůstal zelený obláček, který se obrovskou rychlostí začal přibližovat k letadlu. Ve výšce 10 000 metrů se nad ním zavěsila a doprovázel je až do konce letu. Tento neobvyklý letiči tandem zaregistrovaly také radary letišť v Rize, Vilniusu a Tallinu. Je to zajímavý případ, komentoval událost zástupce předsedy komise pro anomální jevy při Věsveslové vědeckotechnické společnosti, člen-korrespondent Akademie věd SSSR N. Zeltuchin. To, že neznámý předmět měnil směr pohybu a z velké výšky silně osvětloval Zemi, je nepochybně anomálním jevem. Jedním závěrem, který na základě výpovědí posádky lze udělat, je, že se setkali s něčím, čemu se říká „neldentifikovatelný létající předmět“, zdůraznil akademik N. Zeltuchin.

TO VIBROVAL LEINN-VIBRATOR!

Prehistorický tvor

[Job]: Na šestnácti ostrovech Oceánie žije dosud jediný skutečně prehistorický tvor na světě. Jmenuje se baterie novozélandská nebo tuatara. Podobá se ještěrce a je to poslední tvor, který tu zůstal nezměněn z období třetihor asi před 200 milióny let, z doby brontosaurů a brachiosaurů. Dospělá krátkonohá baterie je malabné stvoření se zelenavě hnědou barvou těla, jakoby postříkanou sítí žlutými skvrnami. Na krku a na zádech má řeben bílých ostnů. Podivná je její tzv. temenní oko, které je zbytkem druhého paru očí. Baterie loví nejčastěji v noci a živí se brouky, kobyčkami, pavouky, mouchami a jiným hmyzem. Její žravost je největší v létě, v květnu, kdy je tam podzim, zpravidla ztrácí zájem o potravu a odehrává se k přezimování. Žije v podzemních norách, někdy také v hnízdech ptáků buňháků. Samička snáší 10 až 15 měkkých bílých vajec, ze kterých se teprve za 13 měsíců vyklubou mláďata.

Erfrorener Junge lebt

MILWAUKEE, 5. Februar (AP). In den Vereinigten Staaten sehen sich Ärzte im Fall eines zweijährigen Jungen vor ein Rätsel gestellt, der nach medizinischen Maßstäben als erfroren gelten mußte und dennoch wieder wohl auf und munter ist. Nach Auskunft von Ärzten weisen medizinische Lehrbücher keinen ähnlichen Fall auf, in dem ein Mensch, wie jetzt geschehen, ein Absinken seiner Körpertemperatur auf 15,5 Grad überlebt hätte. Als das Kind bei grimmiger Kälte in der Nähe seines Elternhauses gefunden worden war, hatte sich sogar in seinem Blut schon Eis gebildet.

Vor zwei Wochen war der kleine Michael Troche, nur mit einem Schlafanzug bekleidet, aus seinem Elternhaus in Milwaukee im Staat Wisconsin gelauften und während eines halb- bis dreieinhalbstündigen Aufenthaltes im Freien bei Temperaturen von fast minus 30 Grad Celsius praktisch „erfroren“.

Fascinující svět egyptských žen

Před časem okouzlovala milovníky starých orientálních kultur v evropských městech výstava proslulých uměleckých památek a klenotů, nalezených v pyramidách a staroegyptských hrobech. Z pokladů Egyptského národního muzea v Káhiře byla nyní sestavena kolekce nazvaná stručně „Nofret“, která zaplňuje v současné době výstavní sály mnichovského Domu umění. Jedná se o sbírku plastik, předmětů a vzácných ozdob, které líčí život a postavení žen ve starověkém Egyptě.

Expozice je vskutku ojedinělou, fascinující podívanou. Delikátní vý-

běr ukázek, pocházejících z mnohaletých vykopávek a nálezů, nabízí charakteristický obraz o kráse, důstojnosti a sebevědomí egyptských žen, které hrály nemalou roli na dvoře egyptských panovníků a zaujímaly často místa, jež převyšovala mnohdy význam jejich mužských protějšků. Název „Nofret“ znamenal v egyptském jazyku „Krásná“. Jistě nepadá hned každému souvislost s proslulou královnou Nofretetou, což znamená doslova Krásná přichází. Na mnichovské výstavě pochopitelně postava této legendární staroegyptské krasavice dominuje v mnoha rozličných pojeticích a podobách. V souvislostech s ní se návštěvník seznamuje s „novým náboženstvím“ panovníka Echnatona (vládl v letech 1364–1347 před n. l.) — slunečního krále, který zavedl první monotheistickou víru v historii. Efektivní prezentace této staroegyptské epochy nabízí pozoruhodný umělecký obraz své doby. Podobně jako další žulová plastika neméně slavné královny Hatšepsut (vládla v letech 1490–1468), která dokonce převzala moc svého chotě a udržela svou mírovou vládu po dvě desetiletí ve vlastních rukou, jinou zajímavou postavou dějin byla královna Teje, osobitá kráska, která mohla směle soupeřit s Nofretetou, jak odhalili dnes historikové.

Na výstavě najdeme řadu vytvárně tlumočených svědectví zejména v reliéfech, které líčí kultovní svět a život na egyptském dvoře, jako například soubor ukázek z období kolem roku 1300 před n. l. Z nich jasně vyplývá, že vliv a důstojnost panovnických žen nebyly nikterak zastihovány jejich partnery: tem příslušel především zahraniční styk, zatímco ženy dbaly o upevňování vnitrostátní moci, rodinných vztahů a společenského života. Nevadil v tom dokonce ani orientální zvyk, že panovník měl najednou více žen, jejich hierarchie byla přesně odstupňována: panovnice měla hlavní slovo, ostatní ženy jí byly podřízeny. Panovníci počítali s tím, že tyto družky „darovali“ často svým zasloužilým úředníkům a spolupracovníkům, kteří hráli významnou

roli ve státní správě. Některé staroegyptské památky dokládají, že tyto „nekrálovské“ ženy pocházely někdy z prostého lidu: byly například lenami, sládkyněmi (plastika ženy, která vaří pivo z roku 2400 před n. l.), zemědělskými pracovníci. Nikdy však nepostrádaly svou krásu, důstojnost a sebevědomí. Byla jim přiznávána plná rovnoprávnost.

Umění plné oduševnělosti vyzařuje například z bazaltových sošek egyptské bohyně Isis, která dokumentuje mistrovství egyptských sochařů. Její rozličné mutace se objevují ještě ve středověkém období na reliéfech, různých utenzilích a špercích.

Mnichovská výstava o postavení žen ve starém Egyptě je unikátní podívanou. Je proponována po své premiéře také do jiných evropských měst.

TO JE REKLAMA!

Einst verpönt, jetzt geehrt

BERLIN, 5. Februar (Reuter). Nach Karl May, dem in der DDR viele Jahre verpönten Verfasser phantastischer Abenteuerromane, ist jetzt in Radebeul bei Dresden sogar ein Straßenteil benannt worden. Nach einem Bericht im SED-Zentralorgan „Neues Deutschland“ vom Dienstag soll die „Villa Shatterhand“, in der May bis zu seinem Tode im Jahre 1912 in Radebeul lebte, am Samstag nach umfangreicher Rekonstruktion und Erweiterung als Museum eröffnet werden. In der Villa ist jetzt die ständige Ausstellung „Karl May — Leben und Werke“ zu sehen. Im ehemaligen Gartenhaus des Grundstücks, der „Villa Bärenfett“, sei außerdem die völkerkundliche Sammlung über das Leben der nordamerikanischen Indianer nach neuen Gesichtspunkten angelegt und der Straßenteil, in dem sich beide Gebäude befinden, in „Karl-May-Straße“ umbenannt worden, hieß es in dem Bericht des „Neuen Deutschlands“.

2000 Mark für Toilettensitz

WASHINGTON, 5. Februar (dpa). Den stolzen Preis von 640,09 Dollar (rund 2050 Mark) pro Stück hat die US-Marine für Toilettensitze in ihren P3-Orion-Flugzeugen bezahlt. Das berichtete die „Washington Post“ am Dienstag, einen Tag nachdem US-Präsident Ronald Reagan für den Etat des Verteidigungsministeriums im Jahre 1986 die Rekordsumme von 313 Milliarden Dollar angefordert hatte.

Ein Sprecher der Hersteller-Firma Lockheed rechtfertigte den hohen Preis durch die geringe Stückzahl. Im vorigen Jahr zum Beispiel seien nur 54 benötigt worden. Bei 54 000 wären die Kosten bestimmt niedriger gewesen. Senator William Roth stellte dazu eine einleuchtende Frage: „... Warum lassen wir einen Flugzeugproduzenten Toiletten-sitze herstellen? Würden wir eine Toilettenfirma beauftragen, ein Flugzeug zu bauen?“

Flugzeug abgestürzt

MOSKAU, 5. Februar (AP). Beim Absturz eines sowjetischen Verkehrsflugzeugs vom Typ Tupolew-134 ist am 1. Februar nahe der weißrussischen Hauptstadt Minsk eine nicht genannte Zahl von Insassen ums Leben gekommen. Der Unfall wurde in einem Bericht der Minsker Tageszeitung „Sowjetskaja Bjelorossija“ jetzt auf der ersten Seite gemeldet und als „Katastrophe“ bezeichnet. Beobachter werteten dies als Hinweis darauf, daß möglicherweise keiner der Insassen überlebt habe. Die Tu-134 kann 80 Passagiere aufnehmen.

• Repulaci nejhorších řidičů ze všech západních zemí si v průzkumu jedné francouzské společnosti kromě pojišťovací firmy vysloužili francouzští a rakouští automobilisté. V každé z těchto zemí ročně přepadá na milion obyvatel 225 smrtelných automobilových nehod.

• Zcela neotradičně a smutně skončil v sobotu letoškus Grindelwald ve švýcarských Alpách světový šampionát sochařských výtvarů ze sněhu. Dříve než mohla odborná porota vyhlásit vítěze, všechny „modely“ — roztály. Jeho počasi — roztály.

Příspěvek k dějinám KSČ

Před třinácti roky vydalo stranické nakladatelství sborník RUDÉ PRAVO 1939-1945, obsahující přý všechny čísla ilegálního ústředního orgánu z doby okupace. Zda jsou všechna a jestli byla citována přesně, nelze ověřit. Pozoruhodné však je, že kniha vyšla nákladem pouze tři tisíc výtisků: kde jaký sborník projevů Husáka, Biláka, Brežněva vychází v mnohonásobně vyšším nákladu. Zalistujme však v tom, co připravil Ústav marxismu-leninismu a porovnejme to se současnou propagandistickou kampaní, tvrdící, že Komunistická strana Československa stála od prvních dnů nacistické okupace v čele národního odboje. Když Hitler v září 1939 přepadl Polsko, vypověděly mu vlády Velké Británie a Francie válku. Rudé právo tenkrát napsalo:

„Válka se započala, ale není to válka spravedlivá. Nejde v ní o boj demokracie proti fašismu, jak živě tvrdí Chamberlainové a Daladierové, nejde v ní o boj mírových mocností proti fašistické útočnosti, nejde v ní také o životní zájmy německého národa, jak tvrdí Hitler — nýbrž je to válka imperialistická, v níž se utkaly dvě skupiny imperialistických dravců, aby bojovaly o světovládu a nové porobení národů.“

V tomto čísle Rudého práva se objevil první výpad proti československému zahraničnímu odboji:

„...nebudeme očekávat svobodu od Chamberlainů a Daladierů, jak nám doporučuje český rozhlas z Londýna.“

Československé vysílání z Londýna nic podobného nedoporučovalo, ale odkdy se komunistický novinář zatěžuje nepohodlnými fakty? Rudé právo si vědělo rady i s událostmi v prvním měsíci války. Zatímco se Polsko bránilo proti německému vpádu, splnila Rudá armáda závazek, vyplývající z pověstného paktu Ribbentropa s Molotovem, podepsaného 23. srpna 1939 v Kremlu, a napadla Polsko. Sovětský svaz se přitom nijak neohlížel na skutečnost, že mezi Polskem a SSSR platí pakt o vzájemném neútočení. Rudé právo komentovalo sovětskou agresi takto:

„Tento osvoboditelský čin Sovětského svazu vyvolal v SSSR i v celém světě ohromné nadšení. Ukrajinské a běloruské, jakož i polské obyvatelstvo vítá svoje osvoboditele — hrdinnou Rudou armádu. Sovětský svaz plní slib daný Stalinem v březnu tohoto roku: že bude vždy chránit i národy, které se staly obětí útočnosti.“

Co na tom, že to byl slib až ze srpna a že jej Stalin dal Hitlerovi? A stejné číslo Rudého práva se ještě jednou vrátilo k odboji a vyhlašovalo následující doktrinářsky skurilní program:

„Nikdy s reakčními klikami kapitalistického Západu, ale společně s lidem Německa a západních velmocí bojovat za svoji svobodu ve svobodné Evropě.“

Začátkem listopadu 1939 otisklo Rudé právo nový výpad proti zahraničnímu odboji:

„Kdyby se český národ přiklonil přesto k anglo-francouzskému válečnému bloku, rázem by ztratil sympatie i spojení s německého a rakouského lidu, jenž jako my usiluje o porážku hitlerovského režimu, ale nechce se stát obětí francouzského a anglického imperialismu.“

To už je blouznění přímo paranoické. Zeptejte se pamětníků, jak to tenkrát na podzim 1939 bylo s tím spojení a sympatiemi německého lidu! Komunisté se ovšem slepě řídili svou doktrínou a směrnici z Moskvy, nic jiného neviděli, nebrali na vědomí. Totéž číslo Rudého práva reagovalo na nedávné události. Po konci polského tažení a po rozdělení Polska mezi Velkoněmeckou říši a Sovětský svaz pronesl Hitler velký projev s nabídkou uzavřít mír. Tuto rádoby mírovou iniciativu podporovala jenom Moskva, na Západě si už o Hitlerovi nikdo nedělal iluze a příznivě se o jeho řeči vyslovila jediná osobnost — dramatik George Bernard Shaw. A redakce Rudého práva?

„...není skutečně moudřejší a snazší — jak to doporučil též v tyto dny slavný anglický spisovatel B. Shaw —, aby Hitlera svrhli němečtí, rakouští a čeští lidé než francouzští a angličtí vojáci, tak jako opět je francouzskému a anglickému lidu snazší než německému svrhnouti Chamberlaina a Daladiera? Že českému národu tato válka sama o sobě žádný prospěch nepřinese a že propůjčování dokonce té nebo oné válečné skupině podporu bylo by pro něj osudné, již jsme řekli na počátku. Rázem by si znepřátelil německý lid a nezískal sympatie francouzského a anglického lidu.“

Pakt Ribbentropa s Molotovem rozdělil východní Evropu na sféry nacistického a sovětského vlivu. Sovětský svaz získal hrozbou násilí základny a letiště v Estonsku, Lotyšsku a na Litvě. V létě 1940 pak Moskva tyto země zcela anektovala. V listopadu 1939 Rudé právo psalo:

„Pobaltické státy s nadšením přijaly nabídku Sovětského svazu o vzájemné pomoci. SSSR tak skvěle dokázal, že svoboda národů je mu nade vše.“

Na podzim 1939 přepadla Rudá armáda Finsko. Narazila však na tvrdý odpor a její první ofenzíva pronikla pouze několik kilometrů na finské území. Ve finské pohraniční vesnici Terrijoki byla ustavena loutková vláda takzvané Finské demokratické republiky, které předsedal člen sovětského politbyra Otto Kuusinen. Tuto rádoby vládu nebral nikdo vážně, později na ni prostě zapomněli dokonce i v Kremlu, o mír jednali se skutečnou finskou vládou, ale ke slovu se hlásili jiní. Ústřední výbor KSČ poslal pozdrav:

„Český lid vše zdraví boj za osvobození finského národa od kapitalistické kliky Kajanderů, Tanneřů a spol., kteří chtěli Finsko zapřahnout do služeb zahraničního imperialismu. Jsme přesvědčeni, že pomocí slavné Rudé armády bude vaše osvobozovací dílo brzy ukončeno a že se tím finskému lidu otevře cesta ke šťastné budoucnosti a Sovětskému svazu pod vedením Stalinovým se tím uvolní ruce pro další osvobozovací dílo ve prospěch národů, které dosud úpi pod imperialistickým jarmem a bojují za svoji svobodu. Ústřední výbor KSČ, Praha.“

Komentáře netřeba. A v témže čísle zase čteme:

„Nás nezmatou ani hitlerovské potouchlosti, ani lži Benešových vyslálků z Paříže a Londýna.“

A o stránku dál:

„...živě a štvavě kampaně proti KSČ a SSSR slaví v benešovském rozhlasu hotové orgie.“

Kdo ví jen něco málo o historii, připomene si, že Benešova politika nikdy nebyla protisovětská, ba právě naopak. Komunisté však museli plnit moskevské direktivy. Připomeňme, jak v listopadu 1939 Rudé právo o Sovětském svazu psalo, že...

„...svoboda národů je mu nade vše.“

Když potom v červnu 1940 sovětská vláda prostě anektovala Litvu, Lotyšsko a Estonsko, lhalo Rudé právo ještě bezostyšněji:

„Kvítím byla vystlána cesta rudoarmejců, nesmírná láska a vděčnost vítaly ty, kteří přinášeli mír a svobodu.“

O zatýkání, deportacích a hromadných popravách v okupovaných republikách Rudé právo přirozeně nepsalo. Nejvíce pozornosti věnovalo v červenci 1940 opět národnímu odboji:

„Je nutná pevná jednota národa proti české benešovské i háchovské buržoasii, která se snaží zavléci český národ do služeb anglického nebo německého imperialismu!“

Proti hitlerovskému Německu tenkrát bojovala jen Británie — a ze Sovětského svazu proudily do Německa dodávky strategických surovin. Rudé právo psalo:

„Český národ nepůjde po boku imperialistické Anglie, odmítá její plány, odmítá i samozvaný Národní výbor v čele s Benešem, jenž svémocně zneužívá boje českého národa za svobodu pro mocenské cíle anglických plutokratů.“

A potom:

„Nebýt české buržoasie, mohl český národ být šťastným a svobodným jako dnes Ukrajina, Litva, Estonsko a Lotyšsko!“

A zase papírová doktrína proletářského internacionálního, dnes a denně vyvrácená událostmi, jež krom komunistů viděl každý:

„Český dělník ví, že německý proletář je jeho spojencem v boji za svobodu...“

Spojenci českého dělníka tedy nebyli britští, českoslovenští, polští a další letci, bojující osudovou Bitvou o Anglii proti německé Luftwaffe, ale němečtí proletáři. Koncem srpna 1940 Rudé právo přetisklo projev lidového komisaře zahraničních věcí Molotova,

„Německý dělník, německý lid je spojencem v našem boji a jen spolu s ním dojdeme osvobození.“
Rudé právo v dubnu 1941 o sovětské zahraniční politice:
„...Sovětským zájmy na německém imperialismu právě tolik jako na anglickém nebo, chceš-li, na anglickém zrovna tolik jako na německém.“

Komunisté doma se nelíbili od svých soudruhů v zahraničí. Komunisté, evakuovaní z Francie do táboru čs. armády v Cholimondeley, odmítli v nejtěžší době sloužit v armádě; z nositelů známých jmen uveďme alespoň Josefa Pavla a Vladimíra Clementise. Rudé právo prohlašovalo:

„...všechno jsou citáty z ilegálního tisku strany, která tvrdí, že prý vedla národní odboj! Málokde v moderních dějinách lze najít tolik nepoučitelné omezenosti. V prosinci 1940 Rudé právo zase opakovalo: „Válka mezi Anglií a Německem je tudíž oboustranně imperialistickou válkou o vládu nad světem.“

V souladu s moskevskou linií Rudé právo komentovalo britský odpor proti Hitlerově blitzkriegu:
„Anglie se rozhodla věsti dále válku za svoji vládu nad světem.“
Goebbels neřikal nic jiného. A Rudé právo tvrdilo:
„Západní velmoci, které byly zpočátku hlavními válečnými páliči, se v procesu války dostaly do rozkladu.“

„Můžeme jen potvrdit, že podle našeho názoru nejsou základem vytváření se dobrých sousedských a přátelských vztahů sovětsko-německých náhodné úvahy konjunkturní povahy, ale základní státní zájmy jak Sovětského svazu, tak i Německa.“



Komunismus a nacismus si podaly ruce — Stalin a Ribbentrop

Hnědý stín nad čtyřmi koly

Už ke konci loňského roku se začaly objevovat zvěsti, které vzrušovaly celý automobilistický svět. Tradiční Rallye Monte Carlo, jedna z nejznámějších světových automobilových soutěží, a Grand Prix Monte Carlo, závody vozů formule 1, byly vyškrtány z automobilového kalendáře na rok 1985. V Monackém knížectví jakoby došlo k zemětřesení. A následovaly záplavy protestů, diplomatická jednání a nejzávažnější intervence. Šlo o celé záležitosti takticky i francouzský ministr sportu Alain Calmat, bývalý krasobruslařský mistr světa. Nakonec byla 28. ledna přece jen rallye odstartována. O Grand Prix zatím nepadlo ani slovo, i nadále je kolem Velké ceny Monaca ticho.

Oč jde? Pochopitelně, že tak jako vždy ve velkém a spleťtém světě edvodních motorů a obrovitý balík peněz. Monacký autoklub např. už prodal právo na televizní přenos z Velké ceny americké televizi stiti ABC za 2,5 miliónu dolarů. Obvykle bývá také pořádána hromada peněz poukazována na konto Mezinárodní federace automobilového sportu. Předseda FISA (Federation Internationale de Sport Automobile) Francouz Jean Marie Balestre se proto rozhodl Monaco potrestat a požadoval zaplacení tří miliónů franků za to, že jsou při rallye používány francouzské silnice.

Monaco odmítlo zaplatit tuto „kontribuci“ a předseda FISA proto prostě škrtnul rallye i Velkou cenu. Pochopitelně, že tento celý nedořešený případ má své temné zákulisí, v němž nemalou úlohu hraje muž jménem Michel Boeri, předseda monackého autoklubu. Je zapřísáhlým protivníkem diktátorského jednání hlavního představitele FISA J. M. Balestre a také jeho největším soupeřem v boji o předsednické křeslo FISA. Jean Marie Balestre v něm sedí již pět let a to dost pevně a odhodlaně. O něm samotném lze říci, že je osobou značně rozporuplnou. Nezřídká přistupuje pochybně i nepochopitelně rozhodnutí. Chce mluvit do všeho a bez odborných znalostí se snaží poučovat i konstruktéry vozů

formule 1 a nejlepší a nejznámější jezdeck často peskuje jako školáky. Bernie Ecclestone, šéf svazu konstruktérů vozů formule 1 a současně i majitel známé závodní stáje, charakterizoval Jeana Marie Balestre tímto slovy:

„Ten Francouz je nafoukanec, který ničemu nerozumí, ale všude a vždy chce ukázat svou nezřízenou rouhu po moci a až chorobnou citlivost.“

A mistr světa, populární Niky Lauda už v roce 1979, aniž věděl, jak pravdivá slova Fikla, prohlásil: „To je prostě nový Adolf Hitler!“

Vůbec netušil, že se strefil přímo do černého a jeho slova nejsou vůbec daleko od pravdy. Nemohl však ještě v té době tušit, že Jean Marie Balestre má pořádně hnědou nacistickou minulost.

Tento člověk totiž je členem francouzského národního olympijského úboru, příslušníkem Čestné legie a nositelem dalších velkých poct, patřil ke skupině francouzských fašistů. Jean Marie Balestre ze Saint-Remy-de-Provence vstoupil 17. května 1943 dobrovolně také do nacistické zločinecké organizace Waffen SS.

Současně působil i jako novinář v kolaborantském tisku. Začátkem března 1944 např. otiskl v listě Devenir článěk s titulkem Vojske fuhvera. Mj v něm napsal: „Francouzští vojáci pod znakem SS mají stále větší úctu v muže, který jako vůdce třetí říše a v boji proti komunismu spojené Evropy nese na svých bedrech stále větší a větší odpovědnost, jakou dosud nenesl žádný jiný člověk na světě. Vědí, že jen on je povede k totálnímu vítězství...“

zent, že byl členem francouzského podzemního hnutí odporu ja na základě tohoto dokladu dostal miliónů. Balestre přibližně 700 dolarů peníze jako bývalý odbojový pracovník s doby druhé světové války. Avšak k soudnímu jednání vůbec nedošlo soud jeho žádost o odškodné jednoznačně odmítl s tím, že „Balestreho příslušnost k Waffen SS je bezpochybně a prokazatelná.“

Ažera předsedy FISA, bývalého náčelníka Jeana Marie Balestre, začala nabírat obrátky. Veřejnost požadovala stále energičtější, aby odstoupil ze svých funkcí, předchozí aby rezignoval na křeslo předsedy FISA. Znamy automobilový závodník Claude Bourilhot zveřejnil otevřený dopis prezidentu Francie P. Mitterandovi se žádostí, aby se zasadil o to, aby bývalý esesák a nyní pracovník FISA odstoupil ze svého místa. Balestre se tomu všemu jen vysmál a naopak, rozhodl se, že bude znovu na nejvyšší post ve FISA kandidovat.

Tudentík Quick v souvislosti s případem muže ovládaným mezinárodní automobilovou sport napsal: „Pracovníci a funkcionáři FISA se nedají ani jen tak přimět k tomu, aby odvolali Balestreho z funkce předsedy. Ti, kteří mají právo hlasovat, především aristokraty a majitele velkých pozemků s určitostí nedvouhli, aby z jejich středu vstoupil jeden z nich.“

Pravidlost těchto slov se ukázala při hlasování, které se konalo 5. prosince loňského roku. Jean Marie Balestre hovořil křehce a dohrobovaně příslušník Waffen SS. byl dlouho nepřítelnou hlasů oněměně spolek do funkce předsedy FISA.

Aufgespießt

„Wenn die Industrie nicht für ihre Interessen sorgt, kann sie sich immer darauf verlassen, daß der Wirtschaftsminister das tut.“

Bundeswirtschaftsminister Martin Bangemann (FDP) vor der Bundespressekonferenz in Bonn.

„Arbeitslosigkeit ist für mich nicht irgendeine Frage einer Statistik, wenn man sagt, das sind jetzt über zwei Millionen Menschen, es ist eine Frage nach dem Gesicht des einzelnen.“

Bundeskanzler Helmut Kohl (CDU) im schweizerischen Rundfunk zur Beschäftigungslage.

Jak spí ptáci

[jaz]: Ptáci mohou spát vsedě i vstaje. Datlovití spí zavěšení na kmenu stromu, zatímco třeba dlouhonozí ptáci stojí vždy s jednou nohou zvednutou a ukrytou v peří na břichu a hlavu skrývají pod křídlo. Je zde však určitě pravidlo. Stojící pták na levé noze, má hlavu skrytou pod pravým křídlem a naopak. Tím vyrovnává rovnováhu svého těla. Čápi, holubi a kurové přitáhnou krk k tělu tak, že ty leží na horní části hřbetu a brada se zobákem spočívá na voleti. Někteří dlouhonozí ptáci spí také rádi tak, že sedí na „patách“. Takto můžeme spatřit volavky, čápy i droopy. Drobní zpěvní ptáci se před spánkem nejdříve načepýří a utvoří ze sebe kuličku.

Opilec napadl družku

[re]: Pro pokus vraždy je stíhán 29letý, 12krát soudně trestaný Rostislav B. z Opatovic. 30. ledna v taneční hodině po příchodu domů silně podnapilý napadl svou o rok mladší družku. Bli ji pěstmi po celém těle a pak ji kuchyňským nožem poranil na krk. Žena byla v bezvědomí převezena do nemocnice, kde se zjistiilo, že utrpěla těžký otřes mozku, zranění dolní části a další různé zranění, která bezprostředně ohrožují její život.

DVA MĚSÍČE ŽIA SOJED Francouzka i Maritine

zvěst o chirurgickém nástroji v blíže, který tam při operaci loni „zapomněli“ chirurgové v lázeňském levanisku Nice na francouzské Riviéře. Po operaci jsem trpěla jako zvíře. Fekta paní Maritineová, ale trdili mi, že je to normální. Až když jsem se poradila s dalšími lékaři, teprve mě zřetelně naučili... Paní Maritineová předala celou záležitost soudu.

Jak podle vzoru gangsterů

[cr]: Z lůžka do Staré Páky přelétl 28. ledna večer osobním autem šlechetý Roman V., 19letý Roman H. a Zlatý Habert B., studenti průmyslové školy. Pod zámlinkou prudeje luterových poukazek se snažili z domů vykázat čtenářů ohnání. První dva si předtím přetáhli přes obličej punčochy a dohodli se, že až mají vyjít ven, svážou ho připevněným drátem a odvezí ho z bytu včel. To se jim však nepodařilo, protože užli vnoři byla stačil před ním zavřít a znatkovat dveře.

František Aubrecht, mnohonásobný účastník velké pardubické steppochy se a bývalý čs. reprezentant v jezdeckém zemi, dne 23. ledna ve věku 86 let, zhrabal se kůmal ve tiskárně strážnickém křesle. BYL MAJOREM, POŠA DKA V BOHMANČI, KDE BYL VELITELEM OTEC HERCEVY SVLUVY LANQUOU.

KDOVY NEBYL OZÁŘEN, ISTEHL DÍLO 204RNE DOKONAT...

Eine seelische Krankheit, die niemand zur Kenntnis nahm

Um kurz nach halb neun Uhr abends fährt der Güterzug SGK 52057 mit hundert Stundenkilometern die Strecke Frankfurt – Niederlahnstein entlang. Der 19jährige Christian K. steht auf dem Gleis. Starr sieht er dem Zug entgegen, der ihn Sekunden später erfasst. Christians Körper prallt gegen die Hauptleitung der Luftdruckbremse und zerfällt sie. Der Zug kommt nach wenigen Metern zum Stehen. Christian ist tot. In diesem Augenblick sitzen seine Eltern nur wenige hundert Meter entfernt in ihrem Haus vor dem Fernseher wie jeden Abend. Sie sehen: „Die große Hilfe. Eine Sendung der Aktion Sorgenkind.“

Der Tod von Christian K. war das Ende eines jahrelangen Leidenswegs. Schon als Kind hätte er dringend Hilfe gebraucht, denn er war seelisch krank. Doch die, die mit ihm zusammenlebten, die ihn täglich sahen, erkannten das nicht, konnten es nicht erkennen. Für sie war Christian einfach der, der aus der Reihe tanzte, sich nicht anpassen wollte, ein Außenseiter. „Was in dem vorgegangen ist, werd' ich wohl nie erfahren“, sagt die Mutter noch Monate nach seinem Tod. Christian war schizophren, wie ein Arzt kurz vor seinem Tod feststellte. Die Anzeichen waren früh erkennbar, richtig gedeutet hat sie niemand.

Der 19jährige war das jüngste von vier Kindern einer Arbeiterfamilie. Der Vater ist von Beruf Maurer. Seine Kinder hat er mit harter Hand erzogen, er verlangte eiserner Disziplin. Doch er selbst war schwach, die von ihm aufgestellten Prinzipien hat er nie eingehalten. Selten ging er zur Arbeit, häufig war er krank, wurde schon früh zum Rentner. Die Familie erlebte ihn oft betrunken. Im Rausch terrorisierte er dann Frau und Kinder. Die Mutter, das „Arbeitsstier“, war für alles zuständig: Erziehung, Mann und eine zusätzliche Putzstelle forderten ihre letzte Energie.

Das eigene Haus, das sich die K.s am Stadtrand gebaut haben, wäre ohne ihren Einsatz nie fertig geworden. Sie schleppte Steine, mischte Zement und half beim Mauern. Die Kinder aber mußten parieren, funktionieren und zurückstehen. Sie wurden zwar versorgt, doch der Mutter fehlte die Ruhe und Kraft, um sich ihnen zu widmen. So wuchsen sie in einer gespannten und gehetzten Atmosphäre heran, in der es kaum Platz für Zärtlichkeit, keinen Raum für gemeinsame Spiele, selten ein unbeschwertes Zusammensein gab. Zwar haben sie es nie anders gekannt, doch sie haben genau registriert, daß die Eltern ihnen vorgelebt haben, was sie vom Nachwuchs verlangten.

In der Familie war Angst die Wurzel der Erziehung. Die Eltern fühlten sich ständig in ihrer sozialen Sicherheit bedroht, waren in erster Linie darauf bedacht, so zu erziehen, daß ihre Kinder sich später problemlos in die Arbeitswelt einpassen konnten. Es gab nie den Ansporn, selbst etwas zu machen. Das Elternhaus vermittelte die fragwürdige Fähigkeit, alles mit sich machen zu lassen. Erziehungsziel war, immer zu gehorchen. Eigene Initiativen standen hinten an.

Christian, das sensibelste und schwierigste Kind, hat bei dieser Erziehung nie gelernt, Ereignisse zu verarbeiten. Selbst normale Kindererlebnisse empfand er als Bedrohung. So verlor er mit acht Jahren seinen besten Freund, weil der in eine andere Stadt zog. Die Eltern haben nie begriffen, was in Christian vorging, wie er sich fühlte. „Von da an hatte er nie wieder einen Freund gehabt“, erzählt die Mutter nach seinem Tod noch immer ratlos.

Warum das so war, darüber hat sie sich allerdings nie ernsthafte Gedanken gemacht. Für sie war ihr Sohn eben unzugänglich und ängstlich. Sie hat die Kon-

taktnut ihres Kindes nie als Ausdruck eines seelischen Leidenszustandes begriffen.

Die K.s sind einfache Leute. Darin unterscheiden sie sich nicht von Millionen anderer Mitbürger. Und wie Millionen anderer Eltern haben sie ihren Kindern das weitergegeben, was sie ihr Leben lang selbst erfahren haben. Der Lebenskampf der Familie spielt sich im Alltäglichen ab, und so reicht auch die Sprache und das Verständnis nur für das Alltägliche, das Allernotwendigste. Wer, wie die Mutter von Christian, einen mühevollen Arbeitstag durchstehen muß, den beunruhigt es, wenn die Kinder sich von spontanen Ideen hinreißen lassen.

In der Schule hatte Christian ebenfalls große Probleme. Er konnte kaum dem Unterricht folgen, hatte Lernstörungen. Zu Hause kam es deswegen prompt zu heftigen Szenen. Er wurde immer verschlossener, je mehr die Eltern auf ihn einredeten, je häufiger es Prügel gab.

Die Mutter hat heute noch nicht begriffen, was sie damals falsch machte. „Ich habe doch alles für ihn getan. Er war immer sauber angezogen und hatte immer genug Taschengeld.“ Was er damals tatsächlich brauchte und verzweifelt versuchte einzufordern – Zuwendung und Hilfe vor der ihn bedrohenden Angst –, das erkannte sie nicht.

Komplizierte seelische Vorgänge sind den K.s fremd. Schizophrenie ist ein Wort, das sie kaum kennen und das nicht in ihre Welt paßt. Psychisch Kranke sind für sie Menschen, die hinter Anstaltsmauern eingesperrt werden müssen, Störenfriede, die dem „normalen“ Menschen Angst, Schrecken und Widerwillen einjagen und mit denen man nichts zu tun haben will. Daß ihr Sohn zu diesen Kranken gehörte, das liegt noch heute außerhalb ihrer Vorstellungskraft.

Über die Ursachen und Entstehung dieser Krankheit Schizophrenie gibt es noch immer keine gesicherte Theorie. Die Erklärungen reichen von Stoffwechselstörungen bis zu der Erklärung, die Krankheit sei die Folge einer tiefen Störung der Mutter-Kind-Beziehung. So ungeklärt die Ursachen noch immer sind, die Symptome sind sichtbar. Mimik und Gefühlsäußerungen sind unangemessen, häufig folgt ein Sich-zurückziehen; Halluzinationen und Wahnideen treten auf; eigene Gedanken werden als Stimmen gehört; Zufälliges erhält bedrohlichen Charakter; Kontakte zu anderen Menschen gelingen nicht oder nur unvollkommen.

Einige dieser Verhaltensweisen sind bei Christian sichtbar und verstärken sich von Jahr zu Jahr. Doch er kann mit niemandem über seine Ängste reden, über die Stimmen, die er immer häufiger hört, über die Dinge, die er sieht, obwohl sie nicht existieren. Wenn er doch einmal den Versuch machte, dies alles zu erklären, dann konnte er nur resigniert feststellen: „Ihr versteht mich nicht.“

Christians Schicksal ist kein Einzelfall. Immer wieder liest und hört man von Kindern und Jugendlichen, die sich umbringen. Andere versacken in Alkohol- und Drogen-Cliquen oder schließen sich dubiosen Jugendsekten an. Verständnis finden sie selten, denn in unserer Gesellschaft ist nur der Starke „brauchbar“. Wer kaputt und damit nicht verwendbar ist, landet bald am gesellschaftlichen Rand. Pädagogen sehen Apathie, Neurosen, Sucht und Sektierertum als Signale der Unfähigkeit oder des Widerstandes von Kindern und Jugendlichen, die sich in unserer Welt nicht integrieren wollen.

Christian gerät über seinen großen Bruder bereits als 12jähriger an Haschisch. Mit 13 raucht er regelmäßig „Stoff“, ist bereits abhängig. Woher er das Geld für die Drogen hat, ist nicht zu klären. Rauschgift

verschlimmert seinen seelischen Zustand. Er versucht den Ängsten beizukommen, indem er immer mehr raucht. Die Angstzustände und Wahnideen treten immer häufiger auf.

Trotz seiner Krankheit schafft er es, die Schule zu beenden. Eine Lehrerin kümmert sich intensiv um ihn, bis er den Hauptschulabschluß hinter sich hat. Nach dem Beschluß seiner Eltern soll er jetzt eine Lehre als Maschinenschlosser in einer nahegelegenen Fabrik antreten. Doch nach dem ersten Tag steht für ihn fest: „Da geh ich nie wieder hin.“ Die vielen Arbeitskollegen in dem zweitausend Mann starken Betrieb hält er nicht aus. Ihn überfällt Panik, wenn er mit vielen Menschen in einem geschlossenen Raum sein muß. Eine zweite Stelle in einem Supermarkt, die die Mutter für ihn gesucht hat, tritt er aus dem gleichen Grund gar nicht erst an.

Sein Zimmer, in das er sich meist verkriecht, ist der deutliche Ausdruck seines seelischen Zustandes. Die Möbel, die seine Eltern dort aufgestellt haben, wirft er hinaus. Eine Matratze auf dem Boden und ein Plattenspieler sind die einzigen Gegenstände, die er in dem Raum duldet. Er streicht die Wände pechschwarz, hält den ganzen Tag die Rolläden verschlossen. Einzige Beleuchtung sind Kerzen, die er in einer Ecke des Zimmers abbrennt.

Die Eltern versuchen, dem Spuk gewaltsam ein Ende zu machen. Sie tragen die Möbel wieder zurück in das Zimmer, wollen den alten Zustand wiederherstellen. Doch Christian wehrt sich verzweifelt dagegen, er wird handgreiflich.

Die Nachbarn in der tristen Siedlungsgegend haben nichts anderes zu bieten als stumme Neugierde oder ein oberflächliches Gespräch. Nie wird eine hilfreiche Geste daraus, selbst dann nicht, als sich die Katastrophe deutlich abzeichnet. Was gehen einen schließlich die Kinder anderer Leute an? Heute haben alle das Unglück kommen sehen, die meisten wollen gewußt haben, daß es einmal so enden würde.

Die Auseinandersetzungen im Hause K. werden immer unerbittlicher. Der Vater droht dem Sohn mit Rauswurf, wenn dieser sich nicht nach einer Arbeit umsieht. Die Mutter ist unfähig, zwischen Mann und Sohn zu vermitteln. Sie schlägt sich auf die Seite ihres Mannes.

Christian sieht sich tatsächlich nach einer Arbeitsstelle um und hat Glück. Eine Weinkellerei in der Nähe des Ortes sucht einen Lehrling. Christian bekommt die Stelle. Seinem Lehrherrn fällt auf, daß der 15jährige ohne seine Eltern zum Vorstellungsgespräch erscheint. Er gibt ihm die Stelle, weil ihn der Bub an seine eigene schwierige Jugend erinnert.

Der Meister wird zur ersten Vertrauensperson in Christians Leben. Er versucht zu helfen, Christian akzeptiert ihn. Ihm erzählt er, was die Eltern nicht wissen wollen. Spricht von der ihn bedrückenden Angst, gibt sogar zu, daß er regelmäßig Drogen nimmt.

Der Ausbilder bezeichnet ihn heute als „arbeitsam und hilfsbereit“, doch sei er auch öfters unberechenbar gewesen. Einmal habe der Lehrling träumend hinter einem teuren Rotwein hergeschaut, den er gerade in den Abfluß laufen ließ. Noch heute schwingt Fassungslosigkeit in der Stimme des Mannes, wenn er erzählt, wie Christian wild in den Kellergewölben nach den Tönen einer imaginären Musik tanzte oder voller Panik davonzustürzte, weil er die Weinfässer auf sich zurollen sah.

Besorgt bittet der Ausbilder die Eltern mehrmals zum Gespräch. Doch sie lassen sich nicht blicken. Resigniert stellt er

PRÍLOŽNICE
„DRBNY“
č.
110



heute rückblickend nach Christians Tod fest, selten sei ihm soviel Interessiertheit begegnet wie bei diesen Menschen.

Doch trotz all dieser Erlebnisse unterstützt und ermutigt der Ausbilder den Lehrling immer wieder. Tatsächlich hält es dieser auch fast drei Jahre in der Weinkellerei aus, in der ein alter Küfer und der Meister seine einzigen unmittelbaren Arbeitskollegen sind.

Doch dann geschieht etwas, was ihn endgültig aus der Bahn wirft. Kurz vor der Beendigung seiner Lehrzeit wird er nach einem Autounfall ins Krankenhaus eingeliefert. Alle sind unverletzt, nur Christian, der auf dem sichersten Platz hinter dem Fahrer saß, hat es erwischt. Mit gebrochenem Schädel wird er in die Klinik eingeliefert. Durch den Unfall ist sein Gehör so schwer geschädigt, daß er auf einem Ohr vollständig, auf dem anderen zur Hälfte taub ist. Er muß in Zukunft ein Hörgerät tragen.

Zwar kehrt er an den Arbeitsplatz zurück, doch kurz vor der Gesellenprüfung zum Weinhandels-Küfer kommt er nicht mehr zur Arbeit. Die Prüfung will er auf keinen Fall machen, er hat Angst zu versagen. Sein Lehrherr spricht ihm gut zu, wäre froh, „wenn er ein bißchen Boden unter den Füßen hätte, wenigstens einen Berufsabschluß nachweisen könnte“. Doch das Reden ist umsonst, Christian steigt endgültig aus.

Zunächst verschwindet er spurlos für drei Wochen, dann taucht er wieder auf, um sich in sein Zimmer zu verkriechen. Tagelang liegt er in dem dunklen Raum und hört laute Musik. Die Kerzen haben mittlerweile ein großes Loch in den Teppichboden gebrannt. Kleidungsstücke, Plattenhüllen, Comic-Hefte und Essensreste liegen verstreut im Zimmer herum. „Sie können sich nicht vorstellen, wie es das aussah“, erzählt der Sozialarbeiter, den die Mutter in ihrer Verzweiflung endlich um Hilfe bittet.

Der versucht mit Christian zu sprechen, doch dieser läßt niemanden an sich heran, verbarrikadiert sich in seinem Raum. Nur nachts verläßt er das Haus manchmal, um nach Stunden wieder zurückzukehren. Wohin er dann geht, weiß niemand.

Als er eines Nachts wieder einmal von einem seiner Streifzüge zurückkommt, hat der Vater die Haustür verriegelt. Er glaubt, sich auf diese Weise das „Problem Sohn“ vom Halse schaffen zu können. Christian, der groß und kräftig ist, steigt durch ein Fenster im Erdgeschoß ein und prügelt den Vater krankenhaushausreif. Die von der Mutter herbeigerufene Polizei bringt den Tobenden in die Psychiatrie.

Nach seiner Entlassung taucht er plötzlich doch bei dem Sozialarbeiter auf. Er bittet um Hilfe. Wieder erzählt er von seinem Drogenkonsum. Der Sozialarbeiter ruft eine Drogenberaterin zur Hilfe. Sie besorgt Christian einen Therapieplatz in einer offenen Wohngemeinschaft auf dem Land. Anfangs ist Christian skeptisch, doch er fährt hin, schaut sich um, spricht mit dem Projektleiter. Anschließend erklärt er sich bereit, die Therapie anzutreten. Freiwillig kehrt er in die Psychiatrie zurück, um sich auf das Leben in dem Haus für Suchtkranke vorzubereiten.

Von der Klinik wird der Landesversicherungsanstalt Hessen (LVA) der übliche Antrag auf Kostenübernahme für die Drogentherapie zugeschickt. Wenn die Eltern eines Suchtkranken nicht in der Lage sind, das Geld für eine Therapie zu bezahlen, dann kann die LVA die Kosten übernehmen. Doch bei Christian lehnt sie ab. Ausschlaggebend für diese Entscheidung ist das Gutachten des Nervenarztes, der Christian nach dem Unfall untersuchte und feststellte: „Bei Chri-

stian K. handelt es sich um eine Schizophrenie.“ Nach Meinung der LVA-Gutachterin gehört Christian in eine geschlossene Anstalt. Den Platz in der offenen Einrichtung für Suchtkranke hält sie für unsinnig.

Als die Drogenberaterin von dieser Entscheidung erfährt, ruft sie bei der LVA an. Sie will die Ärztin umstimmen, hält die Entscheidung für falsch. Doch die Ärztin ist nicht zu sprechen. Das Verhängnis nimmt seinen Lauf. Christian hat niemand die Gründe der Entscheidung erläutert. Ihm sagt man nur, daß er die Therapie nicht antreten kann. „Dieser Platz war für ihn wie ein letzter Rettungsanker“, besinnt sich der Sozialarbeiter. Den tragischen Ausgang hat er erst später von der Mutter erfahren.

Als Christian hört, daß er nicht zur Therapie darf, muß er sich aufgeben haben, stellt der Sozialarbeiter heute bitter fest. Sicher ist, Christian hat nie eine wirkliche Chance gehabt. Vielleicht wäre in einer anderen Familie sein Verhalten früh genug als Krankheit erkannt worden. Doch die Bedingungen, unter denen er gelebt hat, ließen nicht zu, daß die Probleme richtig und frühzeitig erkannt wurden.

Am Vormittag des 24. März wird Christian aus der Klinik entlassen. Seine Drogenentziehungskur ist beendet. Für die Ärzte besteht kein Grund, ihn länger dazubehalten. Er fährt in die Stadt, wo er den ganzen Tag ziellos herumläuft. Seine Schwester sieht ihn dort, doch sie spricht ihn nicht an.

Auf dem Weg zu den Bahngleisen mußte er auch am Elternhaus vorbei. Die Mutter wird heute von der Vorstellung gequält, daß er vielleicht vor der Haustür stand und sich nicht hineintraute. Abends um elf bringt die Polizei den Eltern die Nachricht vom Tod ihres Kindes.

Wenige Wochen später ist das Zimmer von Christian bereits renoviert. Frische Tapeten und ein neuer Teppichboden überdecken das Gewesene. Die Möbel, zwischen denen er nicht leben wollte, stehen wieder an ihrem alten Platz. An den Menschen, der hier wohnte, erinnert nichts mehr. Es herrscht wieder Ordnung.

Unordnung dagegen prägt die Gesichter der Hinterbliebenen. Die Mutter stellt sich immer wieder die Frage, was sie falsch gemacht hat. Gespräche mit ihr sind von Rechtfertigung geprägt: „Die einen haben gesagt, ich sei zu streng mit ihm, die anderen haben gesagt, ich verwohne ihn zu sehr. Was ist denn nun richtig?“

Dem Vater sind keine Selbstvorwürfe anzumerken. Er gibt sich erleichtert über den Tod des Sohnes. Der kann ihm keine Sorgen mehr machen, ihn nicht mehr blamieren, nicht mehr verprügeln, nicht mehr zurückgeben, was er einstecken mußte, nicht mehr fordern, was die Eltern ihm nicht geben konnten.

ZLATÁ BRÁNA PAVLA KOHOUTA OTEVŘENÁ!

Pan profesor v pensí. Nudí se a bude hrát hlavní roli ve Velké javorové hře (viz název fikankové hry, něco jako „Zlatá brána otevřená“), nýbrž vinou sklerozy a potrhlosti nepostřehl, že poměry se změnily od normálních k policejním – žijeme v diktatuře kdesi pryč v Podunají. Jedině jména svých žáků si bezpečně pamatuje a teď usiluje jednoho bývalého navštívit – ale ausgerechnet na ministerstvu vnitra (obranu, války, míru, třídního boje – vyberte si!). Důstojník ho sice vztekle zapře (nebo je to skutečně mýlka?), ale všem je náhle jasné: musel zfalšovat svůj životopis (chudé matky syn), když přece ten podivín tady mu tyká a vykládá po městě o jeho neproletářských alotriích na buržoazní škole.

Píše se zřejmě hodně nízké porevoluční datum, kdy partaj vstávající lehající volala o své čistotě a ostatních bobřích. Milého uniformovance tedy vezmou, ztýrají pod obraz a odprásknou v prosčeni jako psa.

Pan profesor stále o ničem neví, jen chodí a kecá, až všechny nechtě odkecá. Na ministerstvu už se neděje nic, než že vysocí oficiři z pražského starce tahají rozumy (normální fyzly ještě asi neměli) a každá prkotina v té atmosféře, nervozní jako po výbuchu atomovky, vrhá do záhuby jednoho syna lidu za druhým, třetí se pro jistotu odpráskne sám, čtvrtý zlomí vaz pátému, aby ho vzápětí odrovnal šestý. A už se veze i paní soudruška ministrová, která co do mondčnosti předstihla svou dobu až po naše časy a na svých 60 je šileně sexy, brala by i toho mešuge profesurka – zde jeho potrhlost naopak zachránil jeden život: jeho vlastní.

Prominentní ultralevicový švýcarský recenzent a autor R. Hochhut minil (Die Weltwoche), že hra sice vznikla podle románu M. Eliase (Rumun), ale Kohout do ní vložil velmi osobní zážitky z Prahy a to tak silně, že jsme ještě tak zblízka nezažili absolutistickou atmosféru „státu dělníků a rolníků“. Publikum pryč bylo napjaté, otfesené i pobavené.

Jen já se asi celý večer nudil a hru jsem přečkal jen díky režii, která donutila všech 29 hráčů odbavit nás třikrát rychleji než by mohli. Přejí Hochhutovi jeho zážitky, lituji pouze, že zřejmě nečetl RUR, Marku, Bílou nemoc. Hrály se tu vůbec?

Kohout přišel s trochou svého Orwella. Podle Hochhuta ho dokonce jaksi překonal. Budiž. Já bych řekl, že je to záslužná politická dvouhodinová pro začátečníky, pokud ovšem budou vědět, že o dnešní diktatuře (ne již dělníků a rolníků, ale vychytralých technokratů) se nedozvědí absolutně nic. Tomu snad ani sám Kohout nevěří, že by to byly jeho osobní zkušenosti z Prahy. V každé české hospodě toho o atmosféře policejního státu vědí víc.

Proč vlastně divadelní hra Pavla Kohouta, napsaná na Západě, je tak hluchá, neaktuální, nevěrohodná? Není to vinou staromodního gesta, v němž ustrnul, že lze humanizovat diktaturu, zatímco on musí vědět, že nelze? Pavel Kohout se od západních salonních levičáků myšlenkově neliší: domnívá se vlastnit dvojlegitimaci humanisticko-komunistickou. Ta existuje jen v představách (Wunschdenken). Ale jaký je tedy myšlenkový přínos toho, který sám vše viděl a prožil? Snad jeho hra trpí právě tímto postojem.

CHARTA 77 K NAVŠTĚVĚ MINISTRA NSR

Nedávná návštěva ministra zahraničních věcí Spolkové republiky Německa Hanse Dietricha Gentschra v Československu byla provázána mimořádnými opatřeními vůči některým signatářům Charty 77.

Státní bezpečnost hlídala obydlí i pracoviště mluvčích Charty 77 Jiřího Rumla a Jany Sternové, jakož i prof. Jiřího Hájka, Václava Havla, Ladislava Lise, Anny Marvanové, Petrušky Šustrové a Petra Uhla. Ve dnech 18.-21. prosince sledovala jmenované na každém kroku a kontrolovala osoby, které obydli těchto signatářů navštívili. Dvěma cizím státním příslušníkům, které sem přišly na oslavu narozenin, zabránila ve vstupu do bytu Petra Uhla.

Celá akce měla zřejmě znemožnit jakýkoli styk ministra Gentschra nebo jeho doprovodu se stoupenci Charty 77 a zabránit nezávislé výměně informací.

Takové počínání Státní bezpečnosti je nezákonné a představuje nezdůvodnitelné mrhání našimi společnými prostředky.

Prostředí hotelu Intercontinental slouží veřejnosti již více než deset let. Jeho 550 zaměstnanců ročně obslužují asi pět milionů hostů.
2. února 1978 F/24.3...

Holler zu Schwarz: „Sie sollten sich was schämen.“
Karl König (SPD) zu Holler: „Sie sind ja schlimmer als ein Grüner.“

Norwegen sperrt Flugplätze

OSLO, 4. Februar (dpa). Norwegen hat jetzt die Sperrung von acht Flugplätzen des Landes für osteuropäische

Fluggesellschaften verfügt. Bis auf weiteres dürfen diese Unternehmen nur Oslo anfliegen. Staatssekretär Nils Morten Udgard gab an, daß von osteuropäischen Flugzeugen norwegische Verteidigungsanlagen elektronisch ausspioniert würden. Die Regierung besitze konkrete Beweise für die Ausforschung durch Linien- und Charterflugzeuge.

O.K.

Knovelizaci zákona o sociálním zabezpečení

Zlepšování životních a pracovních podmínek lidí a zpevňování jeho sociálních jistot patří mezi základní úkoly politiky KSČ a Národní fronty a socialistický stát pro to vytváří cílevědomě potřebné podmínky. Dokladem všestranné péče o stále dokonalejší uspokojování potřeb obyvatele jsou výsledky dosažené v rozvoji životní úrovně. Ekonomické výsledky v našem národním hospodářství za poslední dva roky a zdroje získané některými cenovými úpravami umožňují přijmout další opatření pro zvýšení peněžních příjmů obyvatelstva v sociální i mzdové oblasti.

Na prvním místě to jsou opatření v důchodovém zabezpečení. Základ dnes platné právní úpravy důchodového zabezpečení byl položen v roce 1975, kdy byl s účinností od 1. ledna 1976 zákonem č. 121/1975 Sb. o sociálním zabezpečení vytvořen jednotný systém zabezpečení pro všechny pracovníci. Novým zákonem byly výhodnější upraveny podmínky pro přiznávání důchodů a měl pozitivní vliv i na výši přiznávaných důchodů. Tak se podařilo zlepšit strukturu důchodů. Do té doby mělo důchod do 1200 Kčs téměř 80 procent důchodců, pak to bylo již jen 53 procent.

Situace důchodců však byla v posledních letech nepříznivě ovlivněna růstem životních nákladů. Nestačily ani kompenzace zvyšující důchody zákonnými opatřeními představenstva FS ČSSR v letech 1979 a 1982, růst životních nákladů kryly jen zčásti. Efekt zvýšení se postupně ztrácel, což pocítili zejména starší důchodci a příjemci minimálních důchodů, kteří si zpravidla nemohou za zdravotních důvodů ke svému důchodu přivydělávat. Z rozboru jednoznačně vyplynula přednost-

ní potřeba zvýšení důchodů, které byly přiznány do roku 1970, protože jejich úroveň byla v porovnání s ostatními nejnížší. Jednou přiznané důchody zůstávají po celou dobu pobírání prakticky bez změny a nové výhodnější předpisy se v důchodovém zabezpečení nevztahují na vyplácené důchody, ale jen na nově přiznávané. Přitom důchodci, jimž byl důchod přiznaný do roku 1970, jsou věkově nejstarší a důchod pro ně zpravidla představuje jediný zdroj příjmu. Tvorbě významnou sociální skupinu, jejíž počet dosahuje 1 050 tisíc, z toho je 880 tisíc poživatelů starobního důchodu, 190 tisíc invalidních, 110 tisíc vdovských, 40 tisíc sirotčích a 30 tisíc částečně invalidních důchodů.

Zvýšení nízkých důchodů

Novelizací zákona se zvýšily s účinností od 1. ledna 1985 starobní a invalidní důchody přiznané před rokem 1970 o 70 Kčs měsíčně, vdovské o 42 korun, částečně invalidní a oboustranně sirotčí o 35 Kčs a jednostranně sirotčí o 21 Kčs měsíčně. Stejným způsobem se zvýšily důchody, na něž vznikl nárok před 1. lednem 1971; byly sice přiznány až po tomto datu, ale z výdělků stanovených do konce roku 1970. Schválenou úpravou se zvýšují důchody nejstarších důchodců zhruba o 8 procent. Pobírá-li důchodce více důchodů, ke kterým se poskytuje zvýšení, náleží zvýšení jen k jednomu z nich.

Ke změně došlo také u nízkých důchodů, které jsou jediným zdrojem příjmů. Již několikrát byly

zvýšovány. Od roku 1976 činily 600 Kčs měsíčně pro jednotlivce a 1100 Kčs pro dvojice až do dosažení úpravy, která představovala 880 Kčs pro jednotlivce a 1500 Kčs pro dvojice. Celkem bylo těchto důchodů vypláceno přes 480 tisíc, z toho přes 400 tisíc pro jednotlivce. Novou úpravou se také tyto důchody zvyšují u jednotlivců o 70 Kčs, tedy na 950 Kčs a u dvojic o 100 Kčs na 1800 Kčs měsíčně. Zvýšení o tyto částky navazuje na úpravu důchodů starodůchodcům. Tato úprava se týká pochopitelně i nově přiznávaných důchodů, pokud by byly nižší než nově stanovená minima. Schválená opatření nepokryjí zvýšení životních nákladů zcela. A proto i nadále zůstává zachována možnost, aby národní výbory poskytovaly poživatelům nízkých důchodů, kteří mají z různých věcných důvodů vyšší životní náklady, opakovaně příspěvky sociální péče, případně jednorázové sociální výpomoci. Proto se také posilují rozpočty národních výborů na sociální výdaje.

Novela zákona o sociálním zabezpečení přinesla v oblasti důchodů ještě další dílčí změny; jde o úpravu nízkých důchodů částečnicků odboje a pozůstalých po nich, které pině korespondují s úpravou důchodů starodůchodců. Dále jde o přiznání výchovného k vdovskému důchodu nepracujícím poživatelkám důchodu při péči o malé dítě. Nepracující vdovy s dětmi měly nárok na vdovský a sirotčí důchod; avšak nikoliv na příspěvky na děti a výchovné k důchodu. Proti nim byly ve výhodě ženy, kterým trvá zaměstnání po celou dobu další mateřské dovolené do dvou až do tří let věku dítěte, a v té době také fakticky nepracují. Proto nová úprava toto znevýhodnění poskytnutím výchovného k důchodu odstraňuje.

NA TRUC BLŮHOVI?

Elixir svěžesti

Samovar je ruské myšlenky. Odedávna došlo k odlišné rozdělení a byly měřeny. Dnes se již nejde o samovary — sušené elektrické. Pitt je je dříve ruské tradice, ale k tomu náleží je to první, čím je utvářen každý host. Proti každému plantáži — ruské však není tolik, jak se tomu říká. Byla založena kolem minulého století na černomorském pobřeží Kavkazu, v subtropickém pásmu, které průmyslové území má domov každé produkce zejména za dobu sovětského státu.

Čaj se v RUSKU pěstuje ve všech avazových republikách — v Rusku Federaci, v Azerbajdžánu a v Gruzii, která je hlavním producentem sovětského čaje. Na plantážích Gruzie se sklízí z hektaru deset až dvacet tun čajového listu. Takové trhy jsou známé jen a teplotických oblastí, kde sklizeň čaje trvá prakticky po celý rok. Klimatické podmínky v RUSKU dovolují sklízet čaj jen v omezeném vegetačním období...

„Všechno se dá zmechanizovat, jen sklizeň čaje ne!“ Uvědomte si však, že je to mylný názor. Sklizeň čaje při sklízání čaje nahradí lidské síly i ruce. Nesklízí čajové listy o nic hůře než místní ruční sklízec.

všechny myšlenky. Všechny ty obavy by mu totiž zneškodnily pracovní ústav...

Testosteron testosteron musí mít okna na ovary. Nebot ovulace od ovary je normálně rozptýlená, což má právě smysl, protože přenos dohodit ovary ovulace mělo. Kvalita čaje se mění podle toho, jaké pěstí ukazatel — chuť, vůně, barva, délka, hustota, rozptýlení, listy a vzhled ovulace čaje.

Alkohol se odedávna v mnoha zemích čaji „elixir života“, není to náhoda. Podpora srdce, činnost, aktivizace nervového systému, rozkládá mozkové činy a tím odstraňuje bolesti hlavy. Kardiovaskulární onemocnění, tato měla XX. století, se vám mohou vyhnout, budete-li používat pití čaj. Odeberte pití, užívat, alkohol zneškodnit — vše do dobrého a mírně japonské věci zjistili, že čaj téměř úplně likviduje škodlivé živiny stravy 80 na procenta. Toť toť je pro člověka velmi nebezpečné. Moderní Mocheva tak objevuje v našem starém pití čaj stále nové a nové kvality a nové vlastnosti.

Geheimnisvoller Pyramidenbau vor 4500 Jahren

Von den sieben Weltwundern der Antike ist eins bis heute erhalten: die Cheops-Pyramide in Ägypten. Die wertvollen Schätze aus dem Innern wurden geraubt. Der Bau selbst aber hat viereinhalb Jahrtausende allen Räubern und jeder Witterung widerstanden.

Warum und wie die Pyramiden gebaut wurden, darüber haben Generationen von Forschern spekuliert.

• Dank ihrer Form soll die Pyramide jede Verwesung von Leichen oder Lebensmittel verhindert haben. Dafür gibt's keinen Beweis. Allenfalls haben das die Pharaonen gehofft.

• Andere Forscher lasen aus der Cheops-Pyramide Vergangenheit und Zukunft. Christi Geburt ist angeblich ebenso präzise angegeben wie der Untergang der Welt im Jahre 2045. Reine Spekulation.

• Ebenso unbewiesen: Die unvermeidliche Annahme, gottähnliche Wesen hätten die Pyramiden vor ihrem Flug ins All gebaut — als Lande-Hilfe für ihre Rückkehr.

Bleiben wir lieber bei dem, was gesichert erscheint.

Heute sieht die Cheops-Pyramide wie eine gigantische Treppe aus. Ursprünglich war das Äußere glatt. Die Verkleidung aus weißem Kalkstein ist verwittert.

Die Cheops-Pyramide besteht aus rund 2,5 Millionen Steinblöcken, jeder etwa 2,5 Tonnen schwer. Der größte Teil mußte aus tausend Kilometer entfernten Steinbrüchen herangeschafft werden. Wie war das alles möglich — mit primitivsten Werkzeugen statt schwerer Kräne, mit Muskeln statt Motoren?

Die wichtigsten Werkzeuge waren Meißel und Säge. Im Steinbruch schlugen die Steinmetze Löcher in die Wand und trieben Holzpföcke hinein, die dann mit Wasser getränkt wurden. Das Holz quoll auf und sprengte so die Steine aus der Wand.

Der Transport der unbehaue- nen Quader lief über den Nil. Vor Ort erst wurden die Steine auf das gewünschte Maß geschla- gen. Je nach Verwendung blieb die Oberfläche rau oder sie wurde mit Steinen glattgeschlif- fen. Diese Arbeit war so präzise, daß die Fuge zwischen den äußeren Steinen weniger als einen Millimeter groß war.

100 000 Arbeiter sollen 20 Jah- re lang an der Cheops-Pyramide gearbeitet haben. Auf einer Rampe, die wie eine Wendel- treppe rund um die Pyramide führte, zogen sie mit Ochsen- gespannen Block für

Block nach oben. Damit die Schlitten mit den tonnenschweren Steinen besser gleiten konn- ten, wurde der leb- mige Untergrund dauernd mit Wasser getränkt.

Der Koloss erreichte die gewal- tige Höhe von 147 Metern. Die Grabkammer des Pharao liegt 42 Meter über dem Boden. Sie wur- de nach der Beisetzung herme- tisch abgeriegelt, alle Eingänge zugemauert. Eindringlinge, die den geheimen Zugang dennoch öffneten, sollten aus dem verwir- renden Labyrinth der Gänge nie mehr herausfinden. Die Grab- räuber haben es trotzdem ge- schafft.

Die unvorstellbare Leistung der Pyramiden-Bauer macht ein Vergleich deutlich: Die Stei- ne, die an Ägyptens Pyramiden verbaut wurden, sollen ausrei- chen, um eine drei Meter hohe Mauer rund um die Bundesre- publik zu ziehen.

Geld sparen in der CSSR

Geld sparen können CSSR-Touristen mit dem Taschengeldkurs von 600 Kro- nen für 100 Mark statt 420 Kronen beim Bankenkurs. Dieser offizielle Wechsel- kurs wird CSSR-Reisenden in allen In- terhotels gewährt, wenn sie in der CSSR einen Urlaub gebucht und im Voraus ge- zahlt haben. Gegen Vorlage der Buchungsbestätigung wird dann das Geld umgewechselt. Über den Taschen- geldkurs wird das Tanken sogar billiger als über Benzinguutscheine: Der Liter Super kostet dann, bar bezahlt, umge- rechnet 1,50 Mark. Hat man hingegen zum offiziellen Kurs getauscht, zahlt man für Super 2,16 Mark, auf Gutscheine erhält man den Liter für 1,67 Mark. Der ADAC macht allerdings darauf auf- merksam, daß Diesel ausschließlich ge- gen Gutscheine erhältlich ist.

Silberne Lisky pod blatníkem

(lin): Pro testný čin poručovník předpísl o oběhu zboží ve styku s cizinou byla zadržena a prokuráto- rem vzata do vazby 53letá polská státní příslušnice při cestě z PČR do našeho státu na hranicním přechodu v Dolní Lipce zadržela při reži kontrolu řidiče ko- řisti státního lisku asi ze 12 tisíc korun. Kořisti- uky v dutinách předních blatníků osobního au- tomobilu.

TEMER TRI STA KAMZIKO žije v Lesním závo- dě Rumburk. Lesníci je nyní v zimním období zd- sohuji zejména ropou a odpadovými látkami, ale ta- ké jednými krmivem a senem. Podávají jim ro- něž speciální granulace s léky proti střevním a plic- ním parazitům, jež úspěšně pomáhají v boji proti zhubným nemocím těchto lesních obyvateľ.

Vyhovuje jim mrazivé počasí

(lek): Snad jedním z důvodů naší přírody, kte- rým vyhovuje mrazivé počasí, jsou nížiny. Právě nyní se tyto ryby vytvářejí například pod ledovým krápnem Liptovské přehrady. Vyhledávají k tomu plavčí a krátkoploská miska, kam jikrníčky nakladou i přes jeden milion jiker. Tím je o budoucnosti naší oled- nělé treskové ryby postaráno. Neprádně již tato dravec v chladných vodách horských potoků a řek- ve dne se skrývá, a loul hlavně v podzimních no- cích, kdy začínají přimrazat okraje toků. Ryběti je- ale přitís v lasec nemají, protože při honě za po- ravou nít často předními jikry i plátek ošťarčí- rub, neprádně psuhá. Přesto mají tato zojmaní oby- vatelá přírody v našich vodách domovské právo.

Osiva ze Sovětského svazu

(lek): První sovětské vagóny s osivem pro letošní jarní seti už dorazily do pohraniční překládkové st- nice v Čierné nad Tisou. Do konce března dodá so- větský podnik zahraničního obchodu Exportchleb na- šemu zemědělství 2510 tun různých cstv. Největší množství — 1300 t — bude představovat slunečnicová semeno. Další 500 tun připadne na osivo kukurice, asi stejně množství na osivo prosa apod.

• TOM, ZE IZE UKRÁSTI akore vše- chno, svědčí zpráva, které přišla před časem ze Spojených států. Na jednom letišti kteréhosi rána zjistili, že jim chybí dva motory k letadlu, každý o váze jedné tuny. Přes uslovné pátrá- ní se nepodařilo zločce objevit. Rov- něž se nezjistilo, zda někdo letecké motory nabízel ke knupí.

Aufgespießt

FLÜCHTLINGE AUS DEM SUDETENLAND!

Wir sind bekannt dafür, daß wir Gediegenes preiswert verkaufen!

1 Akkuboffer

139,- DM

Betrag dankend erhalten

Incl. Mehrwertsteuer 14%

KOFFER - LEDERWAREN

DER NAME

WITZL

SAGT ALLES!

Bekannt aus dem Sudetenland!

Das Fachgeschäft seit über 30 Jahren

Taunusstraße 49
6000 Frankfurt/Main
Tel. (0611) 234317

Von den Tschechen entschädigungslos aus der Heimat vertrieben, wo unsere Vorfahren seit Jahrhunderten lebten

Wer bei uns einmal kauft, kauft immer wieder!

Bestimmt immer preiswert, immer gut!

Quittung eines Frankfurter Lederwarengeschäftes.

ČINŠTÍ ROLNÍCI zabili loni nejméně 526 miliónů krys. Akce ušetřila zemi asi pět miliónů tun zrnin, které by jinak zvířata zkonzumovala. Podle této zprávy byla v čele v chytání krys provincie Šan-tung, která do akce zapojila dokonce profestondní lovce. Ale nejuvážlivější se ukázalo město Sanghaj, které vyhlásilo loterii, v níž za každou zabitou krysu byl los.

A KDY ZAČNE AKCE "UV" .

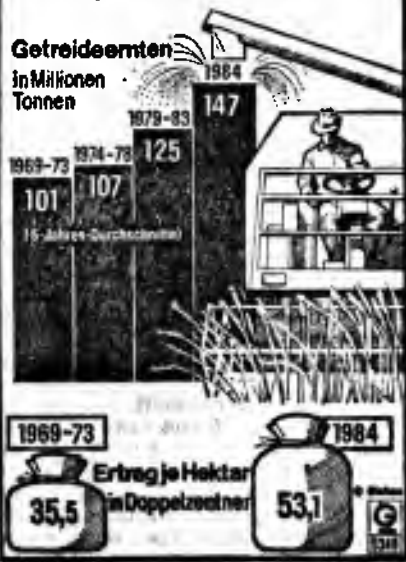
JANAČKOVO dílo dominuje podle záznamů vídeňské Universal Edition stále na mezinárodních pódiích a v operních divadlech. Jen v lednu t. r. byla uváděna v Liverpoolu Sinfonietta, v Groningenu Taras Bulba, tatáž díla v Budapesti, Frankfurtu nad Mohanem a Stavangeru, v australské opeře v Sydney zazněla inscenace Její pastorkyně, v Kolíně nad Rýnem Káfa Kabanová, v Rotterdamu koncert z ja- náčkových oper, v Liverpoolu sulta z Lisky Bystroušky a v Salcburku Ta- ras Bulba.

TAKÉ PSI mají své rekordy. I když nechtěné. Jedním tekovým rekordem je rozstřelání plně stovky tučňáků na jednom ostrově na jihozápadě Austrá- lie. Tento neuvěřitelný a vlnitý zví- řecí výkon dokázali dva divoči psi, kteří byli za svůj rekord okamžitě samozem.

Nové zapalování

Svédska společnost Saab-Scania vyví- nula nový zapalovací systém řízený mik- roprocesorem, který téměř zdvojnásobu- je napětí jiskry. Systém bude vybaven zapalovací cívkou se zvláštním vnitřním pro každou zapalovací svíčku a bez ro- zdělovače a vysokonapěťových kabelů a s přímým pohonem od klikového břídele. Nabude vyžadovat žádnou údržbu. Sério- vá výroba nového zapalování bude za- hájena v roce 1986.

EG-Rekordernte



Aufgespießt

„Der Senat ist im Gegensatz zu den Klägern der Auffassung, daß es den Jeziden zuzumuten ist, in der Türkei nach einer Stadt zu suchen, wo sie den erforderlichen Schutz finden. Diese Suche ist den Klägern weit eher zuzumuten als die Suche nach einer wirtschaftlichen Lebensgrundlage in einem fernen Land wie Deutschland, in dem ihnen die Gefahr des Verlustes der religiösen Identität angesichts des in Deutschland vorherrschenden Christentums, das die Missionierung von Heiden bejaht, nicht von der Hand zu weisen ist.“

Der 11. Senat des Oberverwaltungsgerichts Lüneburg zur Begründung seiner Entscheidung (11 OVG a 10/83), daß die Bundesrepublik Deutschland Angehörigen der jezidischen Religionsgemeinschaft, die in ihrer türkischen Heimat blutiger Verfolgung ausgesetzt sind, kein Asyl zu geben brauche.

V LONDÝNSKÉ Národní galerii portréty byly objeveny fotografie slavné spisovatelky Charlotte Brontëové. Povádhě doposud nebyly žádné její portréty známy, připsuje se objevu velký význam. Soubor fotografií je tím cennější, že byl pořízen rok před smrtí 38leté spisovatelky, která se ve své plachosti sama nazývala „skrytým kacířem“.

Droht Athens gemütlichen Kaffeehäusern der Bankrott?

An den kleinen Marmortischen unter der Platane haben in den vergangenen Jahrzehnten Generationen von Athenern und Touristen ihren Kaffee geschlürft oder Eis gelöffelt. Der schattenspendende Baum gab dem 1918 eröffneten Kaffeehaus seinen Namen: „Platanos“. Das „Platanos“ ist eines der ältesten Kafenia in der Athener Altstadt am Fuß der Akropolis. Aber jetzt droht dem traditionsreichen Lokal, einst der berühmteste Künstler- und Politiker-treff der Altstadt, der Bankrott. Das jedenfalls behauptet der Inhaber, Nikos Reres.

Nicht etwa die Kundschaft bleibt aus. Grund für die angebliche finan-

zielle Misere ist eine Mieterhöhung, die dem Besitzer des „Platanos“ dieser Tage ins Haus flatterte: Die Athener Stadtverwaltung will für die Benutzung des Bürgersteigs, auf dem der „Platanos“-Wirt Tische und Stühle aufgestellt hat, 1985 rund dreimal soviel kassieren wie im letzten Jahr. „Das halten wir unmöglich durch“, klagt Nikos Reres. „Wir müssen schließlich auch noch Steuern zahlen...“ Ein vorwurfsvoller Unterton ist nicht zu überhören.

Wie Nikos Reres ergeht es jetzt zahllosen Kaffeehauswirten: Die Stadt Athen bittet zur Kasse, und die Wirte machen mobil: Sie malen das Schreckensbild eines Athen ohne Kaffeehäuser an die Wand. Dutzende

von Lokalen stünden vor dem Ruin, wenn es bei der Erhöhung bleibe. Schließlich gebe es keine Möglichkeit, die Mieterhöhung an die Kunden weiterzugeben, denn die Preise seien staatlich kontrolliert. Stimmt: Für einen Kaffee darf beispielsweise Nikos Reres umgerechnet nur 55 Pfennig verlangen, für eine Limonade nicht mehr als 63 Pfennig. Preisstopp und dann über 200 Prozent Mieterhöhung, das klingt tatsächlich schlimm.

Aber nicht jeder, der klagt, leidet wirklich. Zur vollen Wahrheit gehört auch, daß die Kaffeehauswirte bisher auf den Bürgersteigen und öffentlichen Plätzen fast zum Nulltarif Ge-

schäfte machten. Letztes Jahr zahlte Nikos Reres pro Quadratmeter rund zwei Mark im Monat. Nun soll er rund sechs Mark berappen. Für seine insgesamt 40 Quadratmeter kommt er damit auf eine Monatsmiete von knapp 250 Mark — ein Betrag, der gewiß nicht in krassm Mißverhältnis zu den Umsätzen steht, die der Wirt unter der Platane erzielt.

Daß die Gastronomen die Erhöhung nicht klaglos hinnehmen, sondern nun mit Schreckensvisionen und Streikdrohungen um niedrigere Mieten feilschen, versteht sich von selbst. Aber selbst wenn es bei den 200 Prozent Erhöhung bleibt: Die Athener Straßencafés werden nicht untergehen.

Jak se dělá světový šampion Medaile pro kanára . Úspěch pražského chovatele

„Tak velkou radost jsem měl podruhé v životě. Poprvé, když se mi narodil syn. A podruhé teď, když jsem dostal zlatou...“ Abychom to uvedli na pravou míru: zlatou medaili získal pro pražského chovatele Karla Svobodu na 33. světovém šampionátu ptáctva v holandském Zutphenu barevný kanár...

Když člověk zasvětil celý život jedinému zájmu, věnuje mu svůj volný čas i vřadomosti. Jen málokdy se stane, že by v tomto oboru nedosáhl úspěchů. Pro K. Svobodu se takovým zájmem stala příroda, zvířata a hlavně — kanáři. Na otázku, jak dlouho se zabývá jejich chovem, odpoví, že asi dvacet let. Ale během rozhovoru se poděkuje, že první kanáry dostal v sedmi letech a od té doby již bez jejich společnosti nebyl. Takže k těm dvaceti můžeme ještě téměř jednou tolik roků připočítat.

Jako člen Českého svazu chovatelů obestlá pravidelně domácí soutěže a výstavy. Českosvětového šampionátu se zúčastnil letos popáté. Již loňského roku získal v NSR bronzovou medaili. Nemyslete si však, že to je snadné. Co je na takové výstavě konkurenční? A přisílí, odborně školení posuzovatelé, kteří nepouští žádnou chybu. Letošního světového šampionátu ptáctva se od 22. ledna do 4. února účastnil chovatel z dvaceti zemí. Nevystavují však jen kanáry, ale i ostatní drobné exoty a křídence i papoušky. Celkem asi 15 tisíc ptáků, z toho na čtyři tisíce barevných kanárů. Českoslovenští chovatelé poslali na výstavu 150 svých odchovanců, z toho 50 barevných kanárů.

Vy nevíte, co je to barevný kanár? Tak začneme od začátku: Kanár bezesporu patří mezi nejrozšíře-

nější klecové ptáky. Do Evropy jej přivezli v 15. století Španělé z Kanárských ostrovů, kde dosud jeho divoký předek žije. Patří mezi pěnkavovité ptáky a lidi upoutal původně svým zpěvem. Kanáři byli dále šlechtěni a dnes musí každý „zpěvák“ absolvovat jedinou ze tří „základních škol“. Nejstarší herckou, severoevropskou nebo španělskou, která se podstatně liší charakterem zpěvu. Mladí samečci se ve „školách“ učí od zkušených předzpěváků — je to zkrátka celá věda. Vedle zpěvných kanárů byli vyšlechtěni a na výstavách jsou odděleně posuzováni ptáci i podle exteriéru — kanáři barevní a postavoví. Protože žijí v zajetí již 500 generací a jsou plně domestikováni, existují dnes stovky odstínů barevných kanárů a desítky forem kanárů postavových. Na soutěžích se boduje intenzita zbarvení, odstín, kresba, kvalita opeření, nebo zase tvar postavy.

Zlatou medaili — první pro ČSSR v barevných kanárech — byla v Holandsku oceněna osmiměsíční samička „Červenosabelová saténová mozaika“. Pod tímto složitým označením se skrývá bílý ptáček s červenými očima, se světlehnědou a červenou kresbou. Vyhlíží se v hnědě jednoho z dvaceti chovných párů, o které K. Svoboda pečuje. Chovná sezóna začíná v březnu a trvá do konce května.

Největší analýza akustické a hudební. Při první se hodnotí 30 000 parametrů na sekundu, aby bylo možno identifikovat užsku tónu a rytmus. Při druhé se rozlišují změny tempa, rozdělení do taktů, klků, a němé je klíčová slovo, a nepřesnost se hra.

o jak oznámila tisková agentura Nová Čína, 1. července roku 1982 o půlnoční mlha Čínské lidové republiky 3 008 180 738 obyvatel.

Knoblauch und Willenskraft
TOKIO, 3. Februar (APF). Knoblauch in größeren Mengen, Reiswein und Willenskraft zählen zu den Geheimmitteln japanischer Ärzte gegen Schnupfen und Erkältungskrankheiten. Wie die Pharmakma Upjohn per Umfrage herausfand, kuren die japanischen Doktoren ihre eigene Grippe am liebsten mit Hausmitteln und nicht mit Erzeugnissen der Arzneimittelindustrie. Unter den chemischen Kuren, die von 113 japanischen Ärzten genannt wurden, folgte Rezept: Eine große Schüssel voll gekochter Nudeln mit viel Knoblauch essen und dann ins Bett gehen, fleißig hochprozentigen Sake (Reiswein) trinken und mit einem Handtuch um den Hals schlafen. Ein Arzt nannte als sein bestes Rezept gegen Schnupfen ganz einfach Willenskraft. Fast alle Mediziner zeigten sich davon überzeugt, daß Grippeviren nicht mit Medikamenten bekämpft werden können.

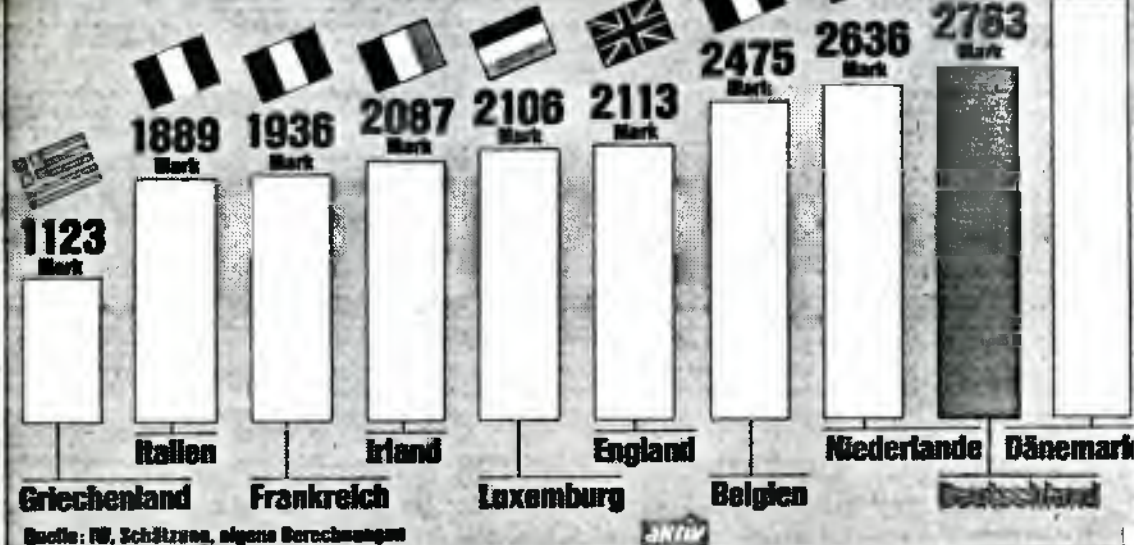
Článek V. Kuzněcova

Moskva: Od nástupu sovětské moci se v Sovětském svazu rok od roku neustále zvyšoval počet voličů, kteří se účastnili voleb. V roce 1928 se například voleb do místních sovětských zastupitelstev 50,5 procenta všech voličů, ale v roce 1934 již bylo 55 procent. Od roku 1939 jejich počet vždy přesahuje 90 procent. Tyto údaje uvádí v nejnovějším čísle Krasnojarského kandidáti politického byro ÚV KSSS, první náměstek předsedy prezidia Nejvyššího sovětu SSSR V. Kuzněcov. Poukazuje zároveň na neustálé se snižující účast občanů západních zemí ve volbách do zastupitelstev. Počet amerických voličů, kteří se účastnili voleb do Kongresu USA, například nedosahuje 40 procent.

• Nevypravené rozmary letošní zimy připravily překvapení i obyvatelům Havajských ostrovů, kde včera ráno padaly kroupy a sníh. Teplota v některých oblastech Havajských ostrovů klesla téměř k bodu mrazu a obyvatelé měli poprvé v životě příležitost brodit se po cestách posypaných ledovými kroupami.

SEN VÁROH NEKLADATRO se začíná pít, tudy odborníci v univerzitě ve Stanfordu v USA. Sestrojili totiž počítač, kterému se podařilo přepsat do not Mozartův menuet, jenž mu byl zahrán na klavír. Neuvěřitelně lidné bábka ani klavír, nesporně na klavír, nepopírející důlnu tónu ani tempo. Menuet nejlépe není pán v akordeon, protože tím by počítač neuspěl. Program je založen na

Brutto-Monatsverdienste der Industriearbeiter in der EG



Gut im Rennen

Frankfurt. Die Bundesrepublik hat am gesamten Welthandel einen Anteil von 9,7 Prozent. Das ist der zweite Platz hinter den USA (12,4 Prozent) und vor Japan (8,5 Prozent).

Poklady patří státu

(ip). Včerejší Lidová demokracie přinesla v „Černé kronice“ správu o protiprávním jednání ženy ze Sokolovska, která na zahrádce své chalupy našla dvě mince z 18. století a dva slitky, obějí alaty. Po prodeji podniku Klavdij získala částku skoro 63 000 Kčs, kterou použila pro svou potřebu. Tato žena jednala v rozporu se zákonem č. 70/1963 Sb., úplně znehl občanského zákoníku paragraf 453, podle kterého je každý občan povinen cenné věci nalezené, opouštěné, nebo skryté, a to i na vlastním pozemku, ohlásit na příslušném NV. Pokud se o věci střetneme nepřihlásí vlastníka do ledna roku, stávají se majetkem státu. Věci opouštěné nebo skryté jsou majetkem státu. Historická hodnota starych mincí nebo šperků vůči tomu mnohonásobně převyšuje finanční hodnotu kovu.

Aufgespießt

„Ich wünschte, es hätte in meinem Leben eine Liebesgeschichte gegeben.“

„Ich dränge alle meine Kämpfer zur Ehe, und es ist auch kein Fehler, wenn einer von ihnen zwei oder drei Frauen heiratet, um den teuflischen Verlust an Märtyrern auszugleichen.“

Yassir Arafat, Chef der Palästinensischen Befreiungsorganisation (PLO).

JEDNOU DENÍ, JE HLINÁ JE JEHO HILENKA... VŮL!

SLOVENSKO!

Peněžní příjmy obyvatelstva SSR vzrostly oproti předcházejícímu roku o 3,4 procenta. Průměrná měsíční mzda v socialistickém sektoru národního hospodářství SSR (bez JZD) dosáhla na jednoho pracovníka 2790 korun a v porovnání s předcházejícím rokem se zvýšila o 45 Kčs.

Celkové peněžní výdaje byly vyšší oproti předcházejícímu roku rovněž o 3,4 procenta; ve stejné výši vzrostly výdaje na nákupy v maloobchodě a ve veřejném stravování, jakož i platby za služby. Přírůstek vkladů a hotovosti dosáhl 5,3 miliardy korun.

Maloobchodní obrát všech systémů v běžných cenách se zvýšil oproti roku 1983 o 3,5 procenta. V porovnání se státním plánem byl jeho růst rychlejší. Maloobchodní ceny zboží se zvýšily o 0,9 procenta. Ve strukturní obrátě byl dosažen vyšší přírůstek za potraviny než za průmyslové zboží. Zásobování vnitřního trhu bylo zcela plynulé.

V bytové výstavbě se celková splnil plán na 99 procent, když bylo dokončeno ve všech formách 34 tisíc 400 bytů. Ze společenskospolečenských fondů získalo obyvatelstvo při příjmech z pracovní činnosti 52 miliard korun, o 6,4 procenta více než v předcházejícím roce. Na obyvatele připadlo průměrně 10 148 Kčs, což bylo o 552 korun více než v roce 1983.

Na sociální zabezpečení (důchodové zabezpečení a nemocenské pojištění) bylo vynaloženo 24,4 miliardy korun, z toho na dávky důchodového zabezpečení 14,3 miliardy korun.

V oblasti zlepšování životního prostředí bylo ve výstavbě 50 důležitých staveb a rozpočtovými náklady 4,2 miliardy korun. Byl realizován objem 600 mil. Kčs investičních prací a dodávek.

Počet obyvatelstva SSR dosáhl ke konci roku 5145 tisíc osob.

Není zapomenut

(kr). Málokdy slyne tak dokonalé vymyšlení, aktivní postava s osobností svého tvůrce. Jako u „strážce Křopala z Blochoven“, alias Valentina Šindlera, jeho humorné rozprávky „pikařky“, bavily rozhlasové posluchače od 30. let do počátku 50. let. Dočkaly se také knižního zpracování a záznamu na gramofonové desce: význam Valentina Šindlera po zasluzce vyzvedla loni dokončená slovníková publikace Postavy brněnského jeviště. „Strážek Křopalem“ se stal Valentin Šindler vlastně z nouze, když v roce 1933 – jako uznávaný operní pěvec – přišel o hlas. Postava bodrého hanáckého sedláka se brzy zabývala v moravském kulturním prostředí. Dostala také partnera – „Jozefka Melhoba“, kterému propůjčil hlas Valentinův bratr. Oba bratři vystupovali společně, dokud je ne rozdělila smrt. První odešel „Jozefek Melhoba“, v lednu 1957 „strážek Křopál“. Poslední odpovědnost nalezl na Vyšehradském hřbitově, pobízí bratra Svatopluka Čecha. Dnes si připomínáme 100. výročí jeho narození.

Mutter der Nation

Die kinderlose Thekla Carola Wied wird Mutter der Nation, die kinderlose Inge Meysel wird Groß-

Zeměpisné „znalosti“ studentů

Raleigh: jen 27 procent ze 2200 vysokoškolských se Severní Karolínou odpovědělo správně na otázku, kterým státem protéká Amazonka. Při podobném testu v roce 1950 dalo správnou odpověď 77 procent studentů. Stejnou ignoranci prokázali američtí vysokoškolské také v odpovědích na další otázky, v nichž například tvrdili, že „Vladivostok leží v Německu, Litva v Itálii a řeka Ganges protéká Brazílií“. Počet obyvatel ve svém státě – Severní Karolíně – odhadl jeden na 25 000, jiní na 250 miliard, zatímco na skutečnost je to 6 milionů. Není divu – přibližně 70 procent z dotazovaných uvedlo, že v rámci škol ani ve středních školách nikdy nezažili žádnou zmiňovanou vyučovací předmět zvaném zeměpis...

Luftpiraten hingerichtet

MOSKAU, 1. Februar (AFP). Vier georgische Luftpiraten, die im November 1983 erfolglos versucht hatten, ein sowjetisches Flugzeug in die Türkei zu entführen, sind vor drei Monaten hingerichtet worden. Wie aus glaubwürdiger Quelle in Moskau am Donnerstag bekannt wurde, wurden die vier, ein amtsenthobener Priester, zwei Ärzte und ein Schauspieler, im vergangenen November erschossen. Die Todesurteile waren im August letzten Jahres verhängt worden.

mutter der Nation, wegen Gleichberechtigung schlage ich für BAMBI '85 Rosa von Praunheim zum Vater der Nation vor.

ZE STATISTICKÉ ZPRÁVY 1984 ČECHY A MORAVA:

Peněžní příjmy obyvatelstva CSR se proti roku 1983 zvýšily o 6,2 mld. Kčs, tj. o 2,3 %. Průměrná měsíční mzda pracovníka v socialistickém sektoru národního hospodářství CSR dosáhla 2855 Kčs a byla proti roku 1983 o 1,7 % vyšší. Vklady obyvatelstva v České státní spořitelně se zvýšily o 8,6 mld. Kčs, tj. o 6,5 %. Celkový stav vkladů dosáhl ke konci roku 141,4 mld. Kčs, tj. v průměru 13 678 Kčs na 1 obyvatele CSR.

Maloobchodní obrát hlavních obchodních systémů byl o 2,2 % vyšší než v roce 1983 a zvýšil se zhruba ve stejné míře v obchodní síti i ve veřejném stravování. Plánovaný obrát byl překročen o 1,3 %. Dále se zlepšilo zásobování vnitřního trhu potravinami i průmyslovým zbožím.

Ve zdravotnických zařízeních dosáhla celková lůžková kapacita koncem roku 136,6 tis. lůžek, z toho v nemocnicích 84 tis. Počet obyvatele na 1 lékaře se proti roku 1983 snížil na 280 osob. Jestliže a jeslová oddělení mateřských škol disponovala koncem roku celkem 73,2 tis. místy, z nichž 25,8 % připadalo na závodní a družstevní zařízení.

V roce 1984 bylo v mateřských školách umístěno 450,7 tis. dětí, tj. 97,3 % dětí příslušné věkové skupiny. Docházka na základní škole ukončilo 136,6 tis. žáků, z nichž 62,5 % bylo umístěno ve středních odborných učilištích a ostatní v gymnáziích, odborných a středních odborných školách. V učňovských zařízeních bylo zařazeno celkem 263,3 tis. žáků a učňů, z nich 30,4 tis. ve čtyřletých studijních oborech s maturitou. V denním studiu na gymnáziích, odborných a středních odborných školách studovalo celkem 229,0 tis. žáků, na vysokých školách 89,9 tis. studentů čs. státní příslušnosti.

Činnost nejmasovějších kulturních zařízení a sdělovacích prostředků se dále rozšířila. V roce 1984 bylo vydáno 4102 titulů knih v celkovém nákladu 72 mil. výtisků. Čs. rozhlas odvysílal na území CSR 132 tis. hodin programu, Čs. televize 7 tis. hodin, z toho 86,8 procent v barvě. Bylo dokončeno 1229 filmů, z toho 48 celovečerních hraných. Filmová představení zhlédlo 59 mil. návštěvníků.

Ohrobné dávky sociálního zabezpečení vzrostly proti roku 1983 o 1,2 mld. Kčs, tj. o 2,4 %. Na dávkách důchodového zabezpečení bylo vyplaceno 36,4 mld. Kčs, tj. ve srovnání s rokem 1983 o 3,0 % více, na dávkách nemocenského pojištění 19,1 mld. Kčs, tj. o 1,1 procenta více. Přídatky na děti dosáhly částky 9,9 mld. Kčs a byly proti předchozímu roku o 0,4 % nižší.

Značná pozornost byla věnována ochraně a tvorbě životního prostředí. Na území CSR byla vybudována řada staveb pro ochranu ovzduší. K ochraně čistoty vod probíhala výstavba městských a průmyslových čistíren odpadních vod. Také v rámci akce Z byly budovány stavby na ochranu životního prostředí, zejména vodovody, kanalizace a menší čistírny odpadních vod.

K 31. prosinci 1984 měla CSR 10 336 tis. obyvatel.

REVÍR S OBOROU v rozloze 10 tisíc hektarů obhospodářují pracovníci účelového zařízení Košické Vysoké školy veterinární se sídlem v Rozhanovicích. Chovají zde k výzkumným účelům batanty, muflony, danšky i další druhy zvířat. Ročně vypouštějí z batantnice v Rozhanovicích do okresu Košice-venkov na 10 tisíc batantních kuřat.

Minulost smíchovské galerie

Čekl: jeden z nejprůmyslovějších obvodů Prahy — Smíchov — měl ještě v roce 1785 pouze 60 čísel. Byly to většinou letohradky, které se zde začaly objevovat v pobližorské době. Vůlu pro svou rodinu si zde v letech 1725—28 vystavěl také významný barokní architekt Kilián Ignác Dienzenhofer. Byla to jednopatrová stavba, obdržená zdobným průběhem do zahrady, jež se rozkládala až k Vltavě. Od roku 1758 ji vlastnil hrabě František Buquoy, který v zahradě postavil velké skleník, jikovníky a oranžerie. V roce 1828 koupil objekt soudnický bratr Porgesovů z Portholmu. Na pozemcích k Pece postavil kartouku, část zahrady těsně sousedící s vilou později prodal městu jako stavební parcelu pro vybudování nového smíchovského jarního kostela — baziliky sv. Václava. Těto stavby muselo ustoupit levé křídlo letohradky, které bylo roku 1884 zbořeno. V roce 1963 dostal část Portholmu Svaz českých výtvarných umělců, aby zde zřídil galerii. Jejímu otevření v roce 1965 předcházela oprava domu a především restaurace ceně 150 Kč. Václava Vauřince Reimera, která došlo strop salů. Plámeno „D“ v názvu galerie je připomínkou stavitele a majitele vily a počtu velkého architektovi.

ZE ZPRÁVY O PLUVNÍ PLÁNU 1984: (CELOSTÁTNÍ ZPRÁVA)

■ ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ

Výsledky národního hospodářství umožnily udržet a dále kvalitativně životní úroveň a upravit sociální jistoty obyvatelstva.

I v roce 1984 se národní hospodářství vyvíjelo se plně samostatností. Průměrný počet pracovníků se zvýšil proti roku 1983 o 0,7 procenta a dosáhl 7515 tis. osob. Na přírůstek se podílela výrobní sféra 61 procenty (30 tisíc osob) a nevyrobní sféra 39 procenty (19 tisíc osob).

Celkové nominální peněžní příjmy obyvatelstva vzrostly ve srovnání s minulým rokem o 2,6 procenta (plán předpokládá růst o 1,8 procenta) a dosáhly 403,7 mld. Kčs. Reálné peněžní příjmy se v roce 1984 zvýšily o 1,6 procenta. Průměrná nominální měsíční mzda pracovníků socialistického sektoru národního hospodářství (bez JZD) vzrostla proti předchozímu roku o 1,7 procenta a dosáhla 2836 Kčs. Proti roku 1983 vzrostla reálná mzda pracovníků socialistického sektoru národního hospodářství (bez JZD) o 0,8 proc.

Peněžní výdaje obyvatelstva v souladu s plánem rostly rychleji než příjmy. Proti roku 1983 se zvýšily o 2,8 procenta, tj. na 388,0 mld. Kčs. Přírůstek vkladů a hotovosti činily 15,7 mld. Kčs, tj. 3,9 procenta celkových peněžních příjmů obyvatelstva. Stav vkladů ve státních spořitelnách se zvýšil o 6,8 procenta, tj. o 13,1 mld. Kčs.

Maloobchodní obrát se vlechny obchodní systémy se zvýšil podle odhadu v běžných cenách o 3,1 proc., z toho se potraviny o 2,8 procenta a ze průmyslové zboží o 3,3 procenta. Ve srovnání s předpoklady státního plánu byl jeho růst rychlejší. U potravin se zvýšil ve srovnání s rokem 1983 prodej masa a masných výrobků, sýrů a subtropického ovoce, u ostatních potravin se udržovala úroveň prodeje a spotřeby zhruba na úrovni předchozího roku. Projevovány se i místní nedostatky v plynulém zásobování některými druhy potravinářského zboží. Zvýšené dodávky z výroby i dovozu se promítly ve vysokých tempách růstu prodeje některých druhů průmyslového zboží.

Podniky místní výroby a služeb a výrobní družstva zabezpečily růst objemu služeb obyvatelstvu. Tržby ze služeb placené obyvatelstvem se ve srovnání s rokem 1983 zvýšily o 1,8 procenta. Přes příznivé výsledky v objemu poskytnutých služeb jsou však stále rezervy v kvalitě prací, v pohotovosti a v jejich komplexnosti.

Chranný index maloobchodních cen zboží a služeb se zvýšil v roce 1984 ve srovnání s minulým rokem o 0,9 procenta. Cenový index byl ovlivněn zejména cenovými úpravami provedenými k 15. 10. 1984.

Index životních nákladů domácností celkem vzrostl o 1,0 procenta, domácností dělníků a zaměstnanců o 0,9 proc., družstevních rolníků o 1,1 procenta a důchodců o 1,1 procenta.

Dynamicky se zvyšující alokací životní úroveň byla společenská spotřeba obyvatelstva, která se proti roku 1983 zvýšila o 5,0 proc. a dosáhla částky 186,4 mld. Kčs. Na jednoho obyvatele připadlo formou společenské spotřeby obyvatelstva 122,7 Kčs, což je proti roku 1983 o 483 Kčs více.

V mateřských školách je ve školním roce 1984/85 umístěno 700 tisíc dětí, tj. 94,3 procenta příslušné věkové skupiny. V učebním poměru je 405 tisíc žáků; v roce 1984 bylo přijato 132 tisíc žáků, z toho do učebních poměrů a maturitou 14 tisíc. V denním studiu na gymnáziích, středních odborných a odborných školách studuje 355 tisíc žáků, na vysokých školách 141 tisíc studentů čs. státní příslušnosti.

Ve zdravotnických zařízení se proti minulému roku zvýšila lůžková kapacita o 0,5 procenta a dosáhla celkového počtu 193,8 tisíce lůžek, z toho v nemocnicích 122 tisíce lůžek. Počet obyvatel na jednoho lékaře se snížil o 8 osob proti roku 1983 (v roce 1984 281 osob). Pro umístění dětí v jeslejších zařízeních bylo koncem roku 1984 k dispozici 122,3 tisíce míst, z toho 27,1 procenta připadala na závodní jesle včetně jeslí družstev. Počet míst v zařízeních sociální péče se v roce 1984 zvýšil o více než dva tisíce.

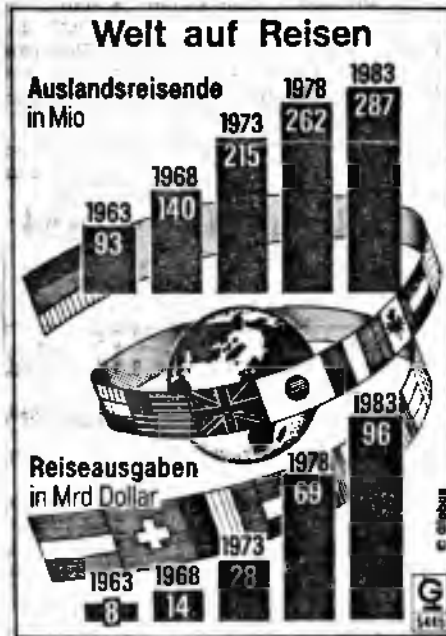
Chranné dávky sociálního zabezpečení (dávky důchodového zabezpečení a peněžité a věcné dávky nemocenského pojištění) se proti loňskému roku zvýšily o 2,6 procenta na 79,9 miliard Kčs. Na dávky důchodového zabezpečení bylo vydáno 50,7 miliard Kčs, tj. o 3,3 procenta více než v roce 1983. Ke konci roku 1984 bylo vypláceno 3973 tisíc důchodů, z toho 2191 tisíc starobních. Na přídatcích na děti bylo vypláceno 15,5 miliard Kčs, výdaje na nemocenské činily 8,0 miliard Kčs a ostatní dávky nemocenského pojištění 5,7 miliard Kčs. Celkový objem peněžité pomoci rodinám a dětem dosáhl 22 miliard Kčs.

V bytové výstavbě bylo dokončeno 90,9 tisíce bytů, tj. proti předchozímu roku o 4,8 tisíce bytů méně. Plán byl splněn na 101,6 procenta. Z celkového počtu nových bytů bylo získáno v komunální výstavbě 15,1 tisíce bytů, v družstevní 43,5 tisíce bytů, v podnikové 2,6 tisíce bytů a v individuální výstavbě 29 tisíc bytů. Byla zahájena výstavba 94,1 tis. bytů. Čtyři tisíce bytů v socialistickém vlastnictví bylo zmodernizováno a zrekonstruováno, plán splněn nebyl.

Initiativní práce občanů v akcích X přispěla ke zlepšení občanské a technické vybavenosti v řadě měst a obcí. Bylo vytvořeno dílo v hodnotě 4,3 mld. Kčs. Na příklad bylo získáno 842 míst v jeslích, 10 101 míst v mateřských školách, 3081 žákovských míst v základních školách, 23 zařízení sociálního zabezpečení a 271 prodejen a provozoven služeb.

V oblasti péče o životní prostředí byla v roce 1984 realizována plánovaná opatření k jeho zachování a ochraně. Celkem bylo dokončeno 55 staveb (srd 2 mld. Kčs), o rozpočtových nákladech 1579,2 mld. Kčs. Podle plánu pokračuje plynofikace. V rámci ochrany ovzduší bylo dokončeno 23 staveb, jejichž rozpočtové náklady činily 801,9 mld. Kčs. K ochraně vody a zlepšení její kvality přispěla realizace 24 staveb o rozpočtových nákladech 715,3 mld. Kčs. K likvidaci tuhých odpadů bylo dokončeno celkem 8 staveb o rozpočtových nákladech 263 mld. Kčs. Ke konci roku 1984 bylo rozestavěno 173 staveb o rozpočtových nákladech 11 mld. Kčs, určených pro zlepšení životního prostředí.

Počet obyvatel ČSSR ke konci roku 1984 dosáhl 15 481 tisíc. V průběhu roku se firmě narodilo 228 tisíc dětí, zemřelo 182 tisíc osob, bylo uzavřeno 126 tisíc sňatků a rozvedeno 35 tisíc manželství.



■ Obkládačky, dlaždice, kaolin, sklářský písek, dinas, omítkové a fasádní směsi, šamotové krby patří k 15 tis. výrobkům, které dodává domácím i zahraničním odběratelům devět podniků VJH Čs. keramické závody Praha. V uplynulém roce dosáhla hodnota vývozu zboží více než jednu miliardu korun. Kromě nových dekorů obkladových materiálů, jež v rámci inovace zavádějí jednotlivé podniky, zvýší letos rovněž nabídku větších formátů obkládaček a dlaždic, rozšíří výrobu fasádních materiálů, jež se osvědčily při budování metra, aby mohly být používány i na dalších stavbách.

● Auf Pump

Essen. Durchschnittlich hat jeder Bundesbürger 2534 Mark Schulden. Die Amis stehen am höchsten in der Kreide: 4133 Mark für jeden.

Na rekordní nátku 1250 liber šterlinků bylo v londýnské aukční síni Christie's vydraženo láhev portského vína. Jejím majitelem se stal nejméně Američan, který za portské z roku 1931 zaplatil třikrát více, než činil dosavadní rekord.

In der Höhle lebte man gesund

BOSTON, 31. Januar (dpa). Der Höhlenmensch hat sich nach Ansicht einer US-Wissenschaftlers erheblich gesunde ernährt als der heutige Mensch. „Moderne“ Krankheiten wie Herzinfarkt, Krebs oder Fettsucht könnten vermutlich ausgerottet werden, meint der Medizinprofessor S. Boyd Eaton im New England Journal of Medicine, wenn wir uns heute genauso ernährten wie unsere Vorfahren. Die Jäger und Sammler vorgeschichtlicher Zeit taten sich nach der Forschungen des in Atlanta lehrender Wissenschaftlers vor allem am Fleisch wilder Tiere gütlich und ergänzten ihren Speisezettel durch eine Vielfalt wilder Pflanzen. Dagegen hätten sie praktisch kein Getreide und keine Milchprodukte zu sich genommen.

Ihre Diät enthielt deshalb nach Angaben Eatons wenig gesättigte Fettsäuren und wenig Salz, dafür aber viele Faserstoffe und war vermutlich reich an Vitaminen. Skelette von Höhlenmenschen, aber auch Vergleiche mit heute noch existierenden Sammler- und Jägergesellschaften zeigten, daß diese Menschen größer und gesünder waren als ihre modernen Nachfahren.

ALEXANDER TELEVISION, INC.

Ufo narrete auch Sowjet-Piloten

Ein unbekanntes Flugobjekt entdeckte die Crew der TU-134a auf der Route Tbilissi—Rostow—Talinin. Wie die sowjetische Gewerkschaftszeitung „Trud“ am Mittwoch berichtete, sichtete einer der Piloten um 4.10 Uhr morgens 120 Kilometer von Minsk entfernt auf der rechten Seite des Flugzeugs einen gelben Flecken in Münzgröße, der sich zu einem Lichtstrahl formte, dann in einen strahlenden Kegel überging, dem zwei weitere folgten. Den Piloten schien es, als befände sich das Flugobjekt 40 bis 50 Kilometer über der Erde. Die Erscheinung verwandelte sich ständig, wurde zu einem von bunten Kreisen umgebenen Punkt, der verglühte und in eine Wolke überging, die sich in schnellem Tempo von der Seite her dem Flugzeug näherte.

Später flog die Wolke, in der Feuer aufleuchteten, in gleicher Höhe und mit gleicher Geschwindigkeit wie die TU-134a hinter dem Flugzeug her. Auf den Radarschirmen der Bodenstation erschienen Blitze, an der Stelle, wo die Wolke am Himmel gesichtet wurde.

Der Wissenschaftler Nikolaj Sheluchin, Vizechef der Kommission für Anomalitäten der naturwissenschaftlich-technischen Gesellschaft, die Mitte letzten Jahres ein spezielles Postfach eingerichtet hat, zu dem Sowjetbürger ihre Beobachtungen über Ufos in schriftlicher Form hinschicken können und erneut aufgefördert sind, das auch zu tun, erklärte die Wolke gegenüber „Trud“ mit globalen atmosphärischen und geophysischen Prozessen in mehreren tausend Kilometer Entfernung, deren Typ der Wissenschaft noch unbekannt sei. Die Piloten seien einer Sehtäuschung erlegen.

Schokolade wird zehn Pfennig teurer

Die Tafel Schokolade wird in absehbarer Zeit durchschnittlich zehn Pfennig teurer, dies erklärten Sprecher der Industrie am Schluß der Internationalen Süßwarenmesse. Was bisher im Sonderangebot für 89 Pfennig zu haben war, dürfte künftig 99 Pfennig kosten. Sprecher des Handels wiesen darauf hin, daß es immer noch einige Händler geben werde, welche die Tafel zu 89 Pfennig anbieten.

RUŽE PRO EMU DESTINNOVOU

NAPOLÉON BONAPARTE PRY PRONESL často citovaná slova v zajetí na ostrově Svate Heleny: jaký román byl můj život! Po dobrodružstvích, jež tento Korsíkán z Ajaccia v rámci dvapadesátiletého života prodělal, měl právo na podobnou větu — ať už byly jeho příhody jakékoli a pro něho i pro svět nakonec zhoubné. Ale byl to skutečně dobrodružný román, jaký by snad nevymyslel ani Alexandre Dumas.

Třeba jde v druhém případě o ženu, mohla stejně oprávněně říci Ema Destinnová, když seděla osamělá s rybářským prutem na břehu Nežarky v odlehlém zátisi jižních Čech: jaký román byl můj život! V jedenapadesátiletých letech zaznamenala jednu z nejpohnutějších historii umělecké a lidské dráhy, jakou známe. Odmítnuta doma, vynikla jako primadona v Berlíně, Londýně, New Yorku. Byla — dodatečně — triumfálně slavena v Praze jako Libuše, Mlada a Sárka. Ve všech velkých městech obou kontinentů, kam pohostinsky zavítala, ji zahrnovali nadšením. V pařížském Châteletu oslnila jako Straussova Salome. Skláděti se před ní Toscanini, Puccini, Caruso. Když zemřela, vyslovil se Richard Strauss, že s ní odešel jeden z nejkrásnějších hlasů tohoto století.

Jistě ji nebylo nic darováno a špičkovou pozici si vydobyla jedině talentem a svou prací. Také ona měla konkurenky a nepřátele, kteří se snažili ji škodit. Napomáhala jim bezděčně tím, že byla — ošumělá mimovolně — netaktická. V cizím prostředí se hrde hlásila k českému původu, což ji zejména ve vídeňském Německu nadělalo mnoho zlých krve. Nesnažila se využít lákavých možností, jaké se jí nabízely a za které by daly jiné zpěvačky nevěmce, ať šlo třeba o vystupování v Bayreuthu nebo o premiéru Straussovy Ariadny na Naxu.

Jednala vždy podle své vůle a chuti. Nejhorší chyby se dopustila, když se roku 1916 uprostřed války rozhodla náhle opustit Ameriku a vrátit se do vlasti, kterou vášnivě milovala. Porušila tím smlouvu s Metropolitní operou, kterou už vedení divadla později neobnovilo. Tím se její kariéra na samém vrcholu zlomila — bylo jí teprve čtyřicet let — a už se ve změněném poválečném světě neobnovila.

V Destinnové se spojovalo obrovské nadání s osudným hazardem: prvé ji vyneslo na vrchol světové slávy, druhé vlastnost ji zničila. Snad ji tento povahový základ přitahoval k Napoleonovi. Sháněla po světě všechny dosažitelné památky po něm a její sbírka byla tak cenná, že ji československý stát věnoval po její smrti Francii. Je něco tragického ironického v jejím osudu. Její vztah k mužům byl neuvěřitelný: odmítala nabídky světových umělců a prohrála vše na pozdním nerovném manželství s bezvýznamným mladým mužem doma. Neznala cenu peněz: koupila nerenatiblní zámek ve Stráži a naplnila jej po stěchu dražocennými věcmi. Ke konci se musela dívat na to, jak odvázejí napěchované nákladní vozy její majetek, jak její pozemek pohlcuje její poslední peníze, jak se stala — ona, někdejší první dáma opery — obětínou a přehlízenou osobou, které nepomohly tehdejší vládní kruhy a již odešla pražská konzervatoř profesuru zpěvu. Přitom nepřijala nabízenou pomoc z ciziny, protože milovala své zátisť v jižních Čechách a nechtěla je opustit. Slavný problém vyřešila smrt, která si pro ni přišla 28. ledna 1930, tedy před 55 lety.

Je zvláštní, že popularita výkonného umělce, která zpravidla po jeho odchodu uhasíná, se v jejím případě nečekaně obnovila

a znovu vzplála po tolika letech. Dnešní lidé už skoro nepamatují Destinnovou z jeviště. Nemohou z vlastní zkušenosti vědět, jaký to byl nádherný a sladký hlas s absolutní technikou a jak znamenitou herečkou zároveň byla. Mohou považovat tato svědectví za přehnaná, tím spíš, že mechanický záznam jejího hlasu ještě v době málo vyvinuté nahrávací praxe nebyl dokonalý a nepodává pravý obraz jejího umění. Ovšem argumentem pro Destinnovou zůstane její kariéra, která se neziskává zadarmo. Důvodem dnešního zájmu je pak její ojedinělý osud a mimořádný charakter.

V tehdejší našem prostředí znamenala velký formát, který se jevil jednak zcela mimořádným nadáním a zároveň svobodným duchem, opovrhujícím konvencí. Obojí tehdejší maloměšťáky udívalo a dráždilo. Její vůle byla mužská. Když ji odmítli F. A. Šubert při zkoušce do opery Národního divadla (budeme se méně dívat jeho omylu, když uvážíme, že po nesmírných těžkostech, jaké měl s herečkami Pospíšilovou, Bittnerovou a Benoniou, nechal riskovat divotou pohromu v opetě s temperamentní adeptkou, jejíž kousky byly po Praze známé), když ji nepřijali v Drážďanech a vysmáli se jí v Theater des Westens v Berlíně, usadila na nejvyšší kartu s Dvořákem operu a vyhrála. To bylo v roce, kdy ji zemřela matka a kdy se rozešla se svým milencem. Především imponuje její charakter, její zaujetí pro vyšší ideu, její životní styl, nedbalost nízkých klepů, nakonec i její tragické troskotání — tím vším připomíná Němcovou — a tím se zapsala do sedmi tisíců i po smrti. Byla to neobyčejná bytost a my se skláníme při letošním výročí před její památkou s nehlubší úctou.

„Záhadná nemoc“ bez záhad

Singapur je často nazýván „výkladní skříní“ jihovýchodní Asie. Moderní centrum přeplněné úřadovkami velkých obchodních a průmyslových koncernů, bankami a soukromými paláci zbohatlých symbolizuje bohatství vydatné a tisíců vykořisťovaných dělníků v tomto ostroním státě i v okolních zemích, kde mají jistý slíditi v Singapuru své šílidy. Nejhorší vykořisťování však postihuje sáhraně ní dělníky působící v samém Singapuru.

Mezi thajskými dělníky ve městě se před časem rozšířila záhadná nemoc, jejíž příčiny místní zdravotnické orgány nemohly vypátrat. Zemřelo na ni několik desítek lidí, kteří měli společné jedno — patřili k nejníže nádenické kategorii thajských „gastarbajterů“. Spekulační kolem příčin nemoci bylo nemalo a nepochybně ani tvzení, že jde o nákazu od krysa, které dělníci pojdají. Takové zprávy nakonec donutily thajské velvyslanectví, aby porušilo hradbu mlčení. Ukázalo se, že v Singapuru pracuje nejméně dvacet ti-

síc thajských dělníků. Mnozí z nich se na ostrov dostali ilegálně za pomoci zprostředkovatelů. Kteří z nich falešnými slibmi vyváděti často vysoké částky. Místní slibů vápých dobře placených míst však ne většinu dělníků čekala pouze ne nepodstatnější a nejméně placená práce, zejména ve stavebnictví.

Jsou to většinou lidé z chudé ho thajského severovýchodu, rolníci, kteří neudrží a hrozbou hladu vyhnaři hledat práci do zahraničí. Mnozí z nich z almužen, které do stávají v Singapuru, žijí početně

rodiny doma. Vzhledem k tomu, že jsou tam ilegální, nemají žádnou právní ochranu a jsou vydáni zcela na pospas svým zaměstnavatelům. Jejich platy jsou tedy hluboko pod oficiální minimální hranici, nemají nárok na sociální zabezpečení, na lékařskou péči, a jedním slovem, v bohatém Singapuru jsou v podstatě mrtví.

A v tom jsou kořeny „záhadná nemoc“. Její záhadnost zmizela jakmile jeden z thajských diplomatů připustil, že tyto lidé nemají často ani dost prostředků na stravu, umírají na následky neléčených pracovních úrazů a nemocí, v důsledku celkového vyčerpání. Série úmrtí nemá tedy na svědomí žádná „záhadná nemoc“, ale prostý fakt, že tyto lidé jsou nuceni naplno hladovět dít do úpadu. A z jejich dčiny i dčiny o málo šťastnějších dělníků ilegálních vyrostla blahobytná fasáda singapurské prosperity.

(er)

„Krieg um Troja keine Sage“

US-Wissenschaftler sieht in einer Inschrift den Beweis

CAMBRIDGE, 20. Januar (AFP). Der Trojanische Krieg hat nach Auffassung eines US-Wissenschaftlers tatsächlich stattgefunden. Der Linguist Clavert Watkins, Professor für klassische Sprachen und Literatur an der amerikanischen Universität Harvard, entdeckte eine Inschrift, die auf ein historisches Ereignis als Stoff für die berühmte Ilias des Homer hindeuten. Im achten Jahrhundert vor Christi Geburt schrieb Homer sein Epos vom Kampf der Griechen um Troja, das im nordwestlichen Teil Kleinasien (Türkei) liegt, nieder.

Die Tafel, die Watkins entdeckte, ist 3200 Jahre alt und trägt die Inschrift: „Als sie vom tiefen Wilusa kamen...“. Nach Auffassung von Linguistik-Spezialisten ist Wilusa der alte Name Trojas, das von Homer in der Ilias auch oft

„das tiefe Troja“ genannt wird. Der Trojanische Krieg war folglich auch Stoff anderer Dichtungen vor Homer, schließt Watkins aus seiner Entdeckung. Deshalb sei auch eine historische Grundlage der Heldensage wahrscheinlich.

Der Krieg wurde laut Homer durch die Entführung Helenas, der Frau des Königs von Sparta, Menelaos, durch den schönen Paris, den Sohn des Königs Priamos von Troja, ausgelöst. Dem Epos zufolge gewannen die Griechen mit einer List: In einem riesigen Holzpferd versteckt, das von den Trojanern selbst in die Stadt hineingezogen wurde, verschafften sie sich Eintritt, steckten Troja in Brand und töteten die trojanischen Krieger. Im vergangenen Sommer erst entdeckten deutsche Archäologen wenige Kilometer von Troja entfernt mehrere griechische Gräber.

PŘEHÝSL TRAKTORISTA BYL TAKY! SUDETAK!!

podílel. Lane chce také dokázat, že na vraždě se podílel kubánský kontrarevolucionář, kteří spolupracovali s CIA.

• Do Pekingu včera přicestovala delegace vojenského náměstnictva USA, která má projednat podmínky prodeje americké námořní výzbroje do Číny. O.K. ČINČI!

Turecký Mefisto v Praze

Odhalení M. Lana

Miami: Známy americký právník M. Lane prohlásil, že má důkazy o tom, že vražda prezidenta J. Kennedyho byla zorganizována americkou ústřední zpravodajskou službou CIA a že L. H. Oswald, který byl označen za pachatele, na prezidenta vůbec nevystřelil. Lane řekl novinářům v Miami na Floridě, že své důkazy

předložil v průběhu procesu, v němž bude obhajovat týdeník Spotlight, který je žalován pro „urážku na cti“ jedním z účastníků watergatské aféry H. Hunt. Huntova žaloba se týká článku z roku 1978, ve kterém bývalý agent CIA V. Marchetti napsal, že Hunt byl 22. listopadu 1963, kdy byl Kennedy zavražděn, v texaském Dallasu, a že se na spiknutí proti prezidentovi

Výsledky rozvoje SSSR

MOSKVA: Ústřední statistický úřad SSSR věro mami výsledky hospodářského a sociálního rozvoje SSSR za rok 1984. Národní důchod SSSR loni dosáhl 496 miliard rublů a proti předchozímu roku se zvýšil o 42 miliard. Průmyslová výroba v roce 1984 vzrostla o 4,2 procenta, což je více než byl průměr ze tří předchozích let. SSSR vyrobil 1493 miliard kWh elektrické energie, 613 milionů tun ropy, včetně plynové kondenzátu, 587 miliard krychlových metrů plynu, 154 milionů tun uhlí, 3 milionů televizorů a 1,3 milionů osobních automobilů. Byl splněn plán těžby plynu a rud, výroby železných kovů, ocelových trub, turbín, kovobrábecích strojů, průmyslových robotů, prostředků automatizace a výpočetní techniky, traktorů a některých dalších druhů produkce. Bylo dosaženo plánovaného objemu výroby většiny spotřebního zboží. Za rovn bylo konstatováno, že nebyl splněn plán těžby ropy a uhlí a výroby průmyslových kvasin a některých zemědělských výrobků. Státní zárojek obilí plně zajišťují zásobování obyvatelstva. Loni se sklídilo 8,5 milionů tun bavlny, 85,3 milionů tun brambor a 30,7 milionů tun zeleniny. Zvýšila se výroba všech druhů živočišných produktů. Loni bylo uvedeno do provozu kolem 200 státních průmyslových podniků. Před tímto bylo dokončena výstavba hlavní železnice na Bajkalo-americké magistrále a byl zahájen provoz vlaků na celé její trase. Reálné příjmy obyvatelstva v SSSR loni vzrostly o tři procenta, mzdy dělníků se zvýšily o 2,5 procenta a odměna za práci kolchozníků o tři procenta. Kromě toho se společenských fondů společně stát vyplátl obyvatelstvu 13,5 miliardy rublů, což je o 3,5 procenta více než v předchozím roce. V roce 1984 byly postaveny dva milióny bytů, čímž se zlepšily bytové podmínky 10 miliónů lidí. Počet míst v sanatorích a penzionech vzrostl o 54 000 a v těchto zařízeních se loni rekreovalo 62 miliónů sovětských občanů.

DOBYTKOVÉ!

Hvězda operetního nebe

[tk:] Nejvyšší masy v operetním divadle dosáhl u nás Jára Pospíšil (1905–1979). Jeho hvězda zazářila prude v 30. letech, kdy patřil k hlavním magnetům Velké operety. Přetrvala i do 50. a 60. let, kdy se umělec objevoval na jevišti karlínského divadla, na koncertech a estrádách a také v rozhlasových a televizních relacích. Pro operetní žánr předurčovaly Jára Pospíšila kulturovaný, dobře školný lyrický tenor, herecké nadání a pohledný zjev, jímž mohl souperit s filmovými idoly své doby. K popularitě Jára Pospíšila, srovnatelné snad jedině s popularitou dnešních hvězd popu, přispěl patrně i tehdy rychle se rozvíjející gramofonový průmysl. Jára Pospíšil natočil 570 (tehdý ještě standardních) gramodesek, což je na svou dobu vysoké číslo. Je na nich vedle operetních melodií i běžná písňová produkce, například půvabný Ještěk vaříček z Osobozboženého divadla (jehož členem Jára Pospíšil pochopitelně nebyl) Římské lázně. Za zásluhy o rozvoj české operety byl Jára Pospíšil v roce 1968 oceněn titulem zasloužilý umělec. Jeho slávu připomínají vzpomínkové knihy a LP deska, obě vydané v Pantoflu. Dnes by se Jára Pospíšil dožil osmdesátých let.

A CO JEHO „UMĚLECKÁ“ PAUZA?

Věrnost filmové múze

[rčk:] I když film bývá pro málokoho, kdo se mu jednou upíše, jen letmou epizodou, přesto musíme v dnešního jubilačního, narozeninového Elmaru Klose (nar. 26. 1. 1910 v Brně), obdivovat nejen bloubku a šifru, ale i časové rozpětí jeho působení ve filmové „branži“. Vždyt první scenáristické pokusy podnikl — pokud legendy nelžou — už coby šestnáctiletý, záhy spolupracoval jako gagman filmové výstupy krále komiků Vlasty Buriana, ve 30. letech pak předsedal na koleji dokumentaristikou a v tehdejších zlinckých atelieru rozšířil svůj záber o práci režisérů, produkční a organizátorskou. Byl při tom, když se za okupace v ilegálních podmínek rodila koncepce znárodněné čs. kinematografie. Jako režisér brány filmů debutoval v r. 1952. Z této bilance vystupuje jako vyzrálý vrchol především Obchod na korze, kterému se dostalo i mezinárodního respektu a vavřínů. Klovova věrnost filmové múze zplodila i některé přehlednější kvantum zkušeností: jejich hodnotu poznali mimo jiné i studenti FAMU, kteří v tomto tvůrčí nalezli související a kompetentního pedagoga.

A CO JÁN KADAR Z KLOS U NEHO VICE NEŽE POSKAKOVAL!

Ponechala si poklad

[čr:] V létě loňského roku našla na zahradě chalupy v Kráslicích (okres Sokolov) 36letá žena dvě mince z 18. století a dva slitky, obzvláště zlaté. O nálezu nikoho neinformovala, jak bylo její povinností, a vše nabídl k prodeji podniknu Klenotník. Ziskovou částku, skoro 63 000 Kčs, použila pro svou potřebu.

POKLAD JE KDOŽ...

Seriál o Petru I.

Moskva: Americká televizní společnost NBC dokončuje v SSSR několikadílý seriál o životě ruského cara Petra I. Exteriéry se nyní natáčí ve starobylém ruském městě Suzdalu. Podle slov generálního zástupce NBC G. Katze si tvůrčí film vytkl za jeden z hlavních cílů přiblížit americkým divákům ruskou skutečnost. „Americké obecenstvo jen velmi málo zná současné Rusko a ještě méně jeho dějiny,“ řekl Katz novinářům. Seriál o Petru I. bude jeden z nejdražších, jaký kdy zapadní producenti natočili. NBC do něho investovala 26,5 miliónu dolarů. Vystupuje v něm řada populárních herců jako jsou O. Šarif, L. Olivier, V. Redgraveová a L. Palmerová. Hlavní díluh Petra I. „světí“ američtí filmaři M. Šchelovi.

MOSKVA K OBĚDOVÁNÍ BUDE KRÁT NUSK.

OHLEDNUTÍ ZA ÚSPĚCHY

Chovatelé v České socialistické republice hodnotí uplynulý rok 1984 jako velmi dobrý. Vždyt splnili a překročili všechny plánované úkoly v nákupu živočišných výrobků. Se stejným, resp. menším množstvím hospodářských zvířat dokázali dát společnostem více mléka, masa, vajec. Například v chovu dojníc vzrostla průměrná užitkovost za uplynulá dva roky o 472 litrů (ve Východočeském kraji dokonce o rovných 500 litrů mléka) a poprvé vůbec přesáhla hranici 3600 litrů na kus a rok. Už tato skutečnost sama o sobě hovoří o vysoké úrovni našich velkochovů, ukazuje vlastně na úrovni hospodaření v celém zemědělském podniku, protože v „mléku“ se promítá složitá struktura zemědělské výroby.

NEH. KRAVA DAVA O 800 L VICE!

Vínem proti infarktu

Paříž: Není to lék, ale na srdce působí přísnivě a pit ho může každý, říká o novém druhu červeného vína profesor Guy Roger Gadrada vína nazvaná Coueur (srdce) kterou vyšlechtil ve spolupráci s odborníky univerzity v Bordeaux, má vysoký obsah taninu a olerk podíl alkoholu. Nové víno vzniklo poté, co výzkum v roce 1979 ukázal, že infarkty jsou méně časté v těch oblastech světa, kde se pije víno. Lékaři zjistili, že tanin, který je mimo jiné ve víně, podporuje zánik cholesterolu v cévách a pomáhá tak předcházet kardiovaskulárním chorobám.

IN VINO ALLES!

Paříž s ropnými věžemi?

Paříž: O ložiscích ropy v pařížské pánvi se vi již dávno. Ostatně její těžba dosáhla loni v širším okolí francouzského hlavního města 630 000 tun. Poprvé však ropné společnosti začínají nyní seriózně uvažovat o těžbě přímo na území Paříže a na jejích předměstích. Deník Le Monde oznámil, že státní ropná společnost Elf-Aquitaine podala již oficiální žádost o povolení průzkumných vrtů v Paříži. Zároveň se snaží dokázat, že těžba v hustě zastavěné oblasti by při využití moderních metod neměla nikterak narušit chod města ani životní prostředí. Le Monde se již dnes též, nestálo-li se Paříž za několik let „Dallasem nad Seinou“.

BYK MUŽOU „AFELOFRU“ PŘESTĚHOVAT TĚŽBA DO AVIGVONU NA MOST...

S NEBOYČEJNÝM NÁPADEM přišel poštovník R. Walsh z městečka Farmingdale v USA. Jako pravidelný návštěvník utkání hokejistů New York Islanders si všiml, že hráči při pádech na led okamžitě vstávají nezranění a hraji dále, zatímco jeho poštovní doručovatelé obvykle po pádu na klouzačce končí v nemocnici. Obrátil se tedy na vedení klubu, aby vyslalo na jeho poštu některého hráče jako instruktora pádů. Ve Farmingdale se objevili křídlení útočníci B. Nystrom. „Moje zkušenost je jednoduchá — nejlepší je nepadat,“ řekl překvapeným poštákům a bylo po instrukci.

Dominantou bude Zlatá hvězda

[čtk:] V centru historického lázeňského města Třeboně rekonstruuji Pozemní stavby Jindřichův Hradec část náměstí s dominantním objektem hotelu Zlatá hvězda. Původní budova pochází ze 13. století a společně s dalšími dvěma domy tady vznikne nákladem 34 mil. Kčs moderní zařízení cestovního ruchu s ubytovací kapacitou 115 lůžek. Služby doplní ještě dvě restaurace, společenské místnosti, klubovny a celé hospodářské zázemí. Stavbaři podle schváleného projektu i harmonogramu prací zachovají vnější vzhled a interiéry v původní podobě. Rekonstrukce potrvá do závěru roku 1989.

Naht das Ende der „Ente“?

PARIS, 30. Januar (dpa). Ein neuer kleiner Citroën soll den seit 35 Jahren gebauten Typ 2. CV, die „Ente“, vom Ende 1986 oder Anfang 1987 an ablösen. Die französische Autozeitschrift „L'Aut Journal“ veröffentlichte in der am Mittwoch erschienenen Ausgabe erste Foto von dem Testwagen mit ersten technischen Angaben. Danach soll es sich um den kleinsten viersitzigen Wagen in französischen Angebot handeln. Er soll nur 3,45 Meter lang und 1,5 Meter breit sein. Er wird möglicherweise AX heißen. Der Mittelklassewagen BX erreichte bisher einen Marktanteil in Frankreich von 6,1 Prozent. Die „Ente“ sank dagegen in ihrer Heimat auf 0,4 Prozent zurück. Sie findet aber noch einen größeren Käuferkreis im Ausland vor allem in der Bundesrepublik.

Pro tranzitní plynovod
[tk:] Naš PZO Ferronet zaplňuje od roku 1983 dovozy velkopřůměrových ocelových trub, pro výstavbu 4. linie tranzitního plynovodu, kterým se bude dopravovat zemní plyn ze sibiřských nalezišť ke spotřebitelům v západní Evropě. Pro čs. české tranzitní plynovody v délce 850 km dovezl PZO Ferronet v roce 1983 218 kusů trub v roce 1984 260 kusů a letos doveze 212 kusů ocelových trub. Jedním z dodavatelů je západoněmecká firma HOESCH Export z Dortmundu, s níž byl v Praze podepsán kontrakt na dovoz 28 kusů 85 kusů trub v hodnotě 63,5 mil. západoněmeckých marek. Kontrakt podepsali gen. ředitel Ferronetu Ing. I. Peter, CSC, a ředitel ty HOESCH D. Berger. Současně byla podepsána úvěrová dohoda mezi Čs. obchodní bankou a západoněmeckými bankami, které poskytnou na uvedený dovoz trub osmiletý bankovní úvěr. Jakpž i snulova mezi průběhem čs. zboží.

POTRUB JE VČ. TISKU
ZAJÍMAJÍ OKREDITU!

Für Obdachlose geöffnet

NEW YORK, 30. Januar (dpa). Grand Central Station, der Zentralbahnhof in New York, ist zum ersten Mal seit zwölft Jahren wieder durchgehend geöffnet, damit sich Obdachlose auch nachts in dem Prachtbau wärmen können. Eine Sprecherin der Eisenbahngesellschaft, die den Bahnhof betreibt, erklärte dazu man habe befürchtet, daß die „Street People“ sonst erfrieren. Nach Angaben der Sprecherin hat „eine überraschende große Zahl von Menschen, darunter ganze Familien“ von der Möglichkeit Gebrauch gemacht, im Wartesaal des 71 Jahre alten Bahnhofs zu übernachten. In New York, wo die Temperaturen seit Tagen unter dem Gefrierpunkt liegen, leben mehr als 20 000 Menschen auf der Straße — das ist die höchste Zahl seit der großen Depression. Die Notunterkünfte der Stadt sind hoffnungslos überfüllt. Die Menschen übernachten zu hunderten in Turnhallen.

RONNY, JE TO ALE OSTUDA!

■ Licenční dohodu uzavřel koncern Škoda Plzeň s francouzskou firmou Alsthom Atlantik na použití technologie výroby parních turbín o výkonu 300 MW, kondenzátorů a ohřevů. Alsthom Atlantik je třetí největší firmou v kapitalistických státech, která produkuje turbíny. Firma bude také dodávat komponenty zařízení, které Škoda nevyrábí a které tvoří 40–50 % hodnoty turbíny. Licenční dohoda je uzavřena na 12 let a francouzská firma chce časem spolupráci rozšířit i na oblast technologie výroby dalších druhů energetických zařízení — generátorů, plynových a hydraulických turbín a zařízení pro atomové elektrárny.

Pohroma evropských měst - holubi

Přiletají jich na desítky, stovky, ale tisíce, statisíce. Připomíná to slavný Hitchcockův film Ptáci. Okupují balkóny domů, maršuje se jich usuzují na okenních parapetech a čímsasí fasád a různých výstupcích, obsazují lavičky na ulicích, okupují okraje chodníků. Není snad dnes většího evropského města, pro něž by holubi nebyli pohromou.

Niči síťochy. Jejich trus zasaží a roznáší historické stavby i sochy. A nejen to. Holubi ve městech jsou roznošiteli četných chorob. V jejich polt jsou skryti nejzávažnější paraziti. A přece se ještě najde dost a dost lidí, kteří se domnívají, že jsou velkým milovníky ptáky, když městské holuby krmí, když potají či veřejně přinášejí celé tašky, a to nejen drobtí, ale celých husák a rohlíky, plynky a mákem či sennobílkou semenem, jen aby „chudáčky“ holubci nastrádali. Že tím přetváří se i na ostatní, to už jim nedochází aniže to prostě nechápejí slyšet.

Boj a holuby vyhlásily štáty ve většině evropských měst. Už byla vykonána mnoho různých způsobů a metod, jak se tohoto městského problému zbavit. Žal, výsledky zatím nejsou takové, jak se předpokládalo. A jak dál?

Pokusy a trávením nežádoucích ptáků se setkaly v takto zřítlým odporom různých společností a odrazem pro ochranu zvířat i jednotlivců. Stejně tak neúspěšné bylo vypálení speciálně upraveného zrní, které snižuje rozmnožování holubů, a odchyt těchto ptáků a odvézení do lesů daleko od města, to dopadlo stejné.

Úřady západoněmeckého města Kolína se rozhodly jít k radikálnímu kroku: všichni holubci. Tito ptáci doslova zaplňují města a způsobují značné škody, valice škody napravitelné škody, mj. cizím nářím a znečišťují prostředí kolem katedrál. Byl vyhlášen katalogický zákaz krmění holubů a městů a nejen v tomto směru povoleny různé výjimky. Každý, kdo bude přistupovat, že krmí v městě holuby, je nejen tyto ptáky, ale také hrůzky aj. Jeho potrestání vykoná panovník pokutu, která může dosáhnout až šesti jedné tisíce marek.

Je logické, že tato rozhodnutí okamžitě

TURECKÉ LISTY oznámily, že Salih, Soysal z vesnice Bingöl v města Bursa se v dohledné době stane opět otcem. Udalost by to byla celkem všední, kdyby se o něm nechtal zpráva z narozením svého 18. potomka oslavit 103. narozeniny. Soysal dosud žil se svou sedmou ženou, 22-letou dívkou, „na hromádce“. Když se dověděl, že se opět stane otcem, odešel se pomodlit za její zdraví do mešity a oznámil, že už je načas opět se oženit.

tě vyvolalo rozkořčení a prudké protesty ze strany některých kolínských obyvatel i sdružení a spolků pro ochranu zvířat v celé NSR. Avšak kolínské štáty nehodlají ustoupit a své tvrzení a oprávněnost jednání dokládají celou řadou argumentů. Holubi totiž nejen znečišťují města, ale také je ničí, poškozují kolínské štáty. Ptáci trus obsazují značné množství amoniaku a dalších škodlivých látek, ničí historické stavby, a nejen historické, ale i z doby nejnovější, ba přímo celé nedodané obytné bloky. Poslední výzkumy prokázaly, že ptáci trus je daleko nebezpečnější pro slavnou kolínskou katedrálu než tak obávaný a proklínaný „kyseľ děť“. Jak jsme už uvedli, holubi nejen mohou být, ale jsou nositeli a rozšiřovateli chorob, a to i takových, které jsou i lidem nebezpečné. Dokonce byla zjištěna, že některé bakterie rozvíjející se v holubím orgánismu mohou způsobit otravu potravin či zeleniny nebo ovce na městských trzích. Ve výhledu holubi jsou i nebezpečné virem vyvolávající u lidí některé drůbky tzv. papouščí nemocí nebo nebezpečné sápaty plis.

Dosavadní prostředky, jimiž se západoněmecké města Kolín bránila látku zadržetelnou nápora holubů vily, byly, tak to alespoň tvrdí představitelé úpravy města, pouze polovičaté. Pomáhalo a fasádě domů musely být častěji umývány, majitelé domů zakrývali okna a parapety a balkóny ochrannými oštmí. Komentátor při kolínské katedrále dr. A. Wolf nachal kolem zá katedrály instalovat plastické zařízení, fungující na principu ultrazvuku, a aby účinné byl zejména, podotýká se mu usilují v katedrálních věžích ukoly úspěšné lovit právě holuby. Avšak v tomto případě nabídka (holubů) předčila požadavek (zokolů). Zkrátka několi měli takový výběr, že nakonec už ani moc nevolili.

Podle kolínských radních nejvíce přispívá k rozvoji holubů jejich krmění obyvateli města a turisty. Je, či byl to všední obrázek: starší paní spojejí holím sebe drobtí či zrní a strážející se uprostřed holubího hejna, anebo hanf turisté ověšených fotoaparáty rozhazují kol dokoře maratrované celé šoule a rohlíky a sledující a fotografující si pak hlavě a nenasytně žravé ptáky. A

takové obrázky je možno zahlédnout nejen v Kolíně. Jsou běžné a právě tak všední v Benátských jako ve městech sv. Petra v Římě kolem muzejského Marienplatz jako ve Starém Městě ve Vídni a nejmeně je tomu i v Praze. A ve všech těch městech, a v řadě dalších, chytavatelé i turisté předkládají holubům právě body. Přitom si však nikde z nich neuvědomuje, že štyky, které holubi nechají, jsou potravou pro krysy a myši i nejzávažnější hmyz. A to způsobuje pro města a jeho obyvatele nejen mnohé nepříjemnosti, ale je přímo nebezpečné.

Přitom krmění holubů je zakázáno v mnoha evropských městech. Také v Praze. A přece se to skoro nikde neděje. Zaručili krmění mohou rozhazovat plným hrdem, protože nikde jim v jejich jednání nebrání. Samotná slova zákazu je v takovém případě mrtev literou. Je určitým precedentem pro další města v Evropě otrý zákaz větší krmícím holubů v metropoli nad Rýnem. Krátkozrakí krmíči, domnívající se, jakými se oni to nejsou milovaly a znohřanci přirody, se pochopitelně v NSR bojí a v jedné novinách si objednali dokonce laser, aby mohli proti škodě vyniknout mj. a tvrzení, že „Takový drastický příkaz se stane přičinou upřimosti po obyvatelích evropských obyvatele měst a valně škíci slyšely...“

Zde se rozhodný krok učiněno v západoněmeckém Kolíně pomocí účinkem a smetli létající opošení nebezpečí, to akáče budoucnost.

HUSAČI TAKY...

Für einen Franken ein Opernhaus gekauft

BRUSSEL. Der belgische Staat wird von der Stadt Brüssel für einen symbolischen Franken die Nationaloper kaufen, die völlig renoviert werden soll. Das Königliche Theater der „Monnaie“ mit dem prachtvollsten Theater- und Opernsaal des Landes spielt eine besondere historische Rolle. Mit der Aufführung der Oper „Stumme von Portici“ nahm hier 1830 die Revolution ihren Ausgang, die zur Unabhängigkeit Belgiens vom Königreich der Niederlande führte. Spätestens im Juli sollen die Restaurierungsarbeiten beginnen, die innerhalb eines Jahres mit einem Kostenaufwand von insgesamt 460 Millionen Francs (rund 23 Millionen Mark) abgeschlossen sein sollen. Im Herbst 1986 soll die Oper im neuen Glanz wiedereröffnet werden.

KOUPÍM 24 SYMBOLICKOU DH ÚV KČ!

Nebezpečné posílení vojenskoprůmyslového komplexu se chystá v NSR. Podle zpráv tisků se připravuje spojení dvou velkých zbrojařských koncernů: Messerschmitt-Bölkow-Blom a Kraus-Maffel. O.K.

Pošty plné úsměvů

Zní to, zejména pro nás, trochu jako pohádka v mnohém podobná té Čapkově Poštácké. A přece to není pohádka.

Bylo nebylo, ale spíše určitě bylo, že v Maďarsku na poštách se slečny za okénky právě dvakrát vlněné na zákaznický netušilý a třikrát běda, když náhodou ten „milý a milovaný“ zákazník za přepážkou chtěl na slečnu, aby mu něco vysvětlila, objasnila a neodej bože, aby snad si dovolil s něčím být nespokojený. Zákazník za přepážkou prostě nikdy nemůže mít pravdu. Poštovní úřednice přece musí nejlépe vědět, zda Velká Británie je zámorí nebo ne, vždyť přece leží za kanálem La Manche a v něm, jak známo, je slaná voda. Zkrátka a dobře zákazník je otrapa, který jen zdržuje, obtěžuje a vůbec by jím měl být třeba právě na poštovní úřad přislaný zakázán přístup! Zde se, že to není záležitost čistě maďarská, v případě Maďarska bychom ale měli snad spíše mluvit v minulém čase. Ještě donedávna v Maďarsku, a jinde dodnes, využívalo němý úžas, když muž či žena úřední přivítali zákazníka upřimým: Dobry den anebo když qdchází, aby mu ještě upřimněji řekli: Nashledanou.

Tak jako u nás, i v Maďarsku se o tomto nedobrému stavu hodně mluvilo a psalo i v novinách. O chování a vztahu pracovníků obchodu a služeb vůbec vůči zákazníkům. Ale čeho je moc... i příliš slov unavuje a otupuje. Maďarští vřelí poštáci se rozhodli k různému kroku, ke změně situace. Chlíst být proti mezi všemi, kteří se stanou ostatním příkladem a začali proto razit heslo: Necht všechny pracovníky pošt charakterizuje zavoritý a kulturní vztah vůči zákazníkům, ať úsměv vždy doprovází jejich práci při plnění pracovních povinností!

Proto také vedení maďarských pošt organizuje pro všechny své pracovníky tzv. kursy úsměvů. Účastní se jich na 20 tisíc lidí a devět tisíc jich už kurs s úspěchem ukončilo. A nemyslejte si, že připravili takové školení bylo snadné a lehké. Lidé pracující nežádka dvacet i více let na poštách se pochopitelně bránili všemožně tomu, aby museli znovu zasednout do školních škamek a „učit se tam nějaké hlouposti“.

ČERVENÝ ŽILINKA, DĚLEJ NĚCO S TÍM TVÝM STÁDEM !!

Brzy se však ukázalo, že téma i forma výuky jsou nejen velice přitažlivé, ale i vysoce zajímavé a přínosnější mnoha podnětného i těm, kteří za přepážkami pošt prožili už nějaký ten rok. V kurzech přednášejí odborníci, psychologové i pedagogové, kteří předávají svým posluchačům mnoho velice cenných rad a posndmek, jejichž pravdivost a realizace — to prověřit až praxe — přinesou mnohá zlepšení jak při samotné práci, tak i při jednání se zákazníky.

A co se třeba pracovníci maďarských pošt dovídají o způsobu navazování a udržování dobrého vztahu s klientem, jak s ním třeba hovořit? Prosim, několik příkladů:

— Ještě před přivítáním zákazníka (samozřejmě vždy upřimým) je třeba si ho dobře prohlédnout. „Zrakový kontakt“ je důležitým momentem pro navázání dialogu.

— Klienta je třeba vždy srdečně přivítat, nůno se však rozhodně vyhnout různým rádobý důvěrným formám.

— Nechme zákazníka, ať se vypraví na téma práce pošty. Poštovní úředník musí být vždy ukázněný, trpělivý a chápavý.

— Chceme-li někoho přesvědčit, vždy raději použijeme slova jako třeba: „Dovajista může pravdu, ale...“

— Nikdy se nenechte vyprovokovat, ani tehdy, když rozčilený zákazník je vztakem bez sebe. Je nepřijatelné reagovat stejným způsobem, to by bylo přilivání oleje do ohně.

— Vždy mějte na mysli, že jsme na místě zákazníka. Prostě „nqladme se na jeho vlnovou délku“.

— Svým chováním a jednáním dokazujeme, že je pravdou pravdou, že pošta má sloužit zákazníkům a nikdy ne naopak.

V sedmi budapeštských poštovních úřadech, kde pracují absolventi „kursu úsměvů“ byla uspořádána anketa mezi zákaznickými na téma práce pošty. Výsledky byly až překvapivě pozitivní. Lidé potvrdili, že jako, jak byli obsluženi, a to u jednotlivých přepážek i telefonistkami a dalšími pracovníky pošty, je nesrovnatelné s tím, jaké to bývalo dříve. Dotázaní lidé, kteří nevěděli nic o „výuce úsměvů“ nemohli pochopit, jak je možné v poměrně krátké době takovou změnu k lepšímu.

a jak říká jedno z příkazdních úředníků pracovníků pošty (plně platí i o všech dalších službách): Vždytí mi na mysli, že stojíme na místě zákazníka.

Bylo nebylo... Ne, to není pohádka, to je skutečnost a jak se zdá, není tu pohádka ve skutečnost přeměnit zase tak příliš těžké. Jen chci.

Dominantou sportovního světa roku 1948 byly XIV. olympijské hry: dvoje předchází v r. 1948 a 44 se pro druhou světovou válku dokonaly a celý světový svět se těšil na svobodnou sportovní vydechování. Byli při tom i čs. reprezentanti a zejména němečtí dnes na jejich loďský start, vybaví se především úspěchů vodáků: Jos. Holeček (C3 - 1000 m), Fr. Čapek (C1 - 10 km) a Jan Brzák - Bohumil Kudrna (C3 - 1000 m) došli do finále, nadále Václav Raveš - Jiří Pecka (C2 - 10 km) stříbrně, kajácká Kroul - Peck a kajácká Kostílová skončili na 5. místech. K tomu je třeba připomenout i po jednom 2., 3., 4. a 5. místě při MS v neolympijských disciplínách, které se byly současně.

Bohumil Kudrna, se kterým jsme na první poválečné hry vzpomínali, je dnes 65. Tehdy mu bylo 28. říkám, „co by v dnešní době znamenalo dávat konci kariéře. Přitom můj partner Jan Brzák známý jako Felix, byl o 8 let starší, měl už zlato z OH 1936, a spolu jsme došli stříbrně ještě i na OH 1952. Při OH v Londýně jsme závodili v Henley na tradiční veslařské regaty a nejvíce nás překvapil start prvního proudu. Bydli jsme poblíž v jakémsi zámečku a anglický trávník, po kterém se tak pěkně v parku běhalo, byl stejně jako strava po válečnému strádání něco nového jako první poválečný start v zahraničí a let vojenskou dakotou.“

Není tajemstvím, že na OH odjeli naši vodáci s vysokými ambicemi, protože celou válku se u nás na lodích jezdilo, a tím, že Němci nemohli na OH startovat, odpadl těžký soupeř. KUDRNA: „Zavodili jsme na lodích vlastní, domácí výroby, debila si Felix odělal sám, také Holeček vyráběl svou loď na kolečkách. To už švédové přicházeli se samonosnou skotepinovou konstrukcí kajáků a Američani se známými pesnetem.“

V Londýně se čs. vodácká výprava mezitím stala ani slavnostního zájezdu, žila jaksi odděleně od všeho, jak už to v vodním sportu při OH občas bývá. KUDRNA: „Z Henley jsme se dostali na olympijský stadion jen jednou - při vyhlášení vítězů, a stálo to za to. Hleděte, zaplněná 100 000 diváků jako při finále fotbalového turnaje, museli přikrát pospat v třikrát posloucheči státní hymny na počest našich vítězů. Při vzpomínce na slavnostní té chvíli mi ještě teď jde mráz po zádech. Bylo to navíc v době, kdy naše republika potřebovala propagační nejvíce, vždyť mnozí z účastníků her nešli sem ani znát... což naplati o Angličanech: Měli v době

samotní hrdočiví začali plout v loďce bílé a Angli, a když v nás rozpoznali Čechoslováky, vždy se k nám se sympatiemi hlásili.“

Byly to idyllické i heroické doby našeho sportu i kanotistiky, které se do dnešních časů značně změnily. Vezmeme třeba jen samotnou přípravu na OH v Londýně. KUDRNA: „Šel jsem se asi 14 dní před OH na týden v poděbradské jednováhodné protiústavní lidem byly potraviny listy pro lázeňské pracující. A tak jsme trénovali, jak kdo uměl a na co měl. Nebýt místního lékaře, fandý do kanotistiky, který nám dodával krasnový cukr a poka- kanoisty Hrdáho, který přilepsoval houskami a chlebem, těžko bychom se přiděly vyšli. A odměny,

1948

Olympijský triumf vodáků

když jsme se z OH vrátili? Já došel od tehdejšího ministra kultury a informací V. Kopeckého radiogramem a od Čs. obce sokolské teplečky. A sbych nezapomněl - národní výbor v Teplicích nás všechny vodáky pozval na týdenní rekreaci... (em)



Bóža Kudrna (vlevo) s Felixem Brzákem, olympijský vítězové 1948 v debikanol

NESTAČIL SE DIVIT - LETCI HRDINOVÉ !!

Zapomínání bakovský kantor

(vo) Je jím Jitík Ignác Linka, který se narodil 25. ledna 1925 v Bakově nad Jizerou. Byl synem místního kantora Jiřího Linky, od něhož také získal vztah k hudbě. V roce 1947 nastoupil J. I. Linka po svém otci na místo kantora v bakovské škole a působil zde 44 let. Má velké zásluhy o rozkvět hudby v Bakově, byl zdatným a velmi nadaným kompozítem. Zachoval se z něj počet jeho skladeb nejen v originále, ale hlavně v opisech. Melodičnost, harmonická jednoduchost, lidovost, snadná proveditelnost jeho prací - to vše způsobilo, že hudebníci jeho skladby rádi brali. Na svou dobu vytvořil J. I. Linka velmi hodnotné dílo a tím se čestně postavil do řad našich kantorů-hudebníků, kteří po těžkých ranách, jimiž byl náš národ v 17. a v 18. století postižen, usilovali o probuzení kulturního života našeho lidu.

K oáze v poušti míří beduín na velbloudu. Za ním kráčí jeho žena, na zádech nese dítě, jednou rukou si přidržuje závoj přes obličej a v druhé má těžký uzel se šatstvem.

„Proč nejede na velbloudu vaše žena?“ zeptá se podrážděný turista.

„Protože žádného nemá,“ odpoví klidně beduín.

LOGIS, NE?

Habe Zahl von Ausländern mit 16 504 Personen wurde die höchste Zahl von deutschen Ausländern seit dem Jahre 1965 erreicht. A-ZASE O 46-774 12-24- HE STUANYK VICE...

KAPR PEČENÝ S PROTÁKEM: Čtyři porce očištěného, opraného a osoleného kapra (500 g) iebce, opečeme na oleji. Pak na tuky od opékání osmažíme drobně krájenou cibulku (80 g). Porce v kastrolu pokryjeme cibulkou, rajčatovým protlakem (40 g), utřeným česnekem se solí a máslem (20 g). Přidáme špetku pepře, mírně podlijeme a krátce dusíme pod pokličkou. Porce dopečeme s přidáním bílého vína (1/2 dl) a jemně krájené zelené petrželky. Podáváme s brambory.



„Toho ne, ten vozí našeho Smolíčka do školy!“

Was Omar Bongo rät

LIBREVILLE, 29. Januar (AFP). Eine radikale Methode zur Beseitigung der Prostitution in dem zentralafrikanischen Staat Gabun hat Staatspräsident Omar Bongo entwickelt. Die amtliche Tageszeitung „Union“ veröffentlichte dazu eine Rede, die Bongo im Präsidentenpalast vor Offizieren der Streitkräfte hielt. Zum Thema Prostitution sagte der Staatschef wörtlich: „Meine Herren Offiziere. Besorgen Sie sich einen Lastwagen, sammeln Sie die Freudenmädchen auf, untersuchen Sie sie und machen Sie daraus eine Beute für Ihre Soldaten. Wenn fünf oder sechs gabunische Soldaten über sie gestiegen sind, dann werden diese Frauen endlich begreifen, daß man in Gabun nicht Straßenprostitution betreibt.“ Weiter teilte Bongo mit, die Freudenmädchen in Gabun seien „bloß Ausländerinnen“. Er habe die Botschafter der betreffenden Länder „fest aufgefordert“, rasch dafür zu sorgen, daß dieses Treiben ihrer Staatsangehörigen aufhöre.

A CO BOLŠEVICKÝ KURVY?

Aufgespießt

„Monsieur Tjibaou bezeichnet sich als Regierungschef eines Staates, den es gar nicht gibt. Doch er will sich an der Spitze einer bewaffneten Bande, die für Morde, Vergewaltigungen und Plünderungen verantwortlich ist, mit Gewalt durchsetzen. Zur Zeit von Clemenceau hätten sechs Kugeln für diesen abgebrochenen Priester genügt.“

Kommentar der rechtsliberalen Pariser Tageszeitung „Le Quotidien de Paris“ zum Besuch des Führers der sozialistischen kanakischen Unabhängigkeitsbewegung FLNKS und Chef der „provisorischen Regierung von Kanaky“ (Neukaledonien), Jean-Marie Tjibaou, in Paris.

TAKY TO TAK JOE!

KAPR PIKANTNÍ: Očištěné a oprané porce kapra (500 g) osušíme utěrkou. Osolíme je a opečeme po obou stranách v rozehtém oleji až 15 minut. Pikantní omáčku připravíme z majonézy (100 g) zředěné citrónovou šťávou. Do majonézy přidáme kečup (3 lžice), červené víno (1 lžice), kapri (20 g), jemně sekanou cibulku a vše smícháme se sterilizovanou okurkou. Teplé porce kapra položíme na talíř a podáváme s brambory a pikantní omáčkou.

KAPR S VEJCI A ŠTREM: Čtyři oprané a osušené porce kapra osolíme a necháme asi 20 minut odležet. Potom je opečeme po obou stranách na oleji (10 minut). Opečené porce zalijeme rozkvedlaným vejcem se strouhaným sýrem (80 g) a vše ještě asi 5 minut zapékáme, nejlépe v remosce. Podáváme s brambory pokapanými máslem.

KAPR PEČENÝ S KAPARY: Očištěné, oprané a osušené porce kapra (500 g) osolíme, pokapeme citrónovou šťávou a necháme asi 20 minut odležet. Opečené porce vyjmeme z oleje, v němž zpěníme drobně krájenou cibulku a česnek, zaprášíme hladkou moukou, zasmažeme. Pak přidáme sladkou papriku, zalijeme trochou vody a přidáme máslo (20 g), kapary, kečup (4 lžice), koření kari (1 lžice), bobkový list, tymián a sůl. Vše necháme přejít varem. Do hotové omáčky vložíme zpět porce kapra a v remosce je dopečeme. Podáváme s brambory.

★ NOVÝ TYP kazetového videomagnetonu Elektronika VM-12 se začal vyrábět v SSSR. Videomagneton odpovídá nejnovějším světovým parametrům; může nahrávat až tříhodinové programy, je vybaven elektronickými hodinami, na nichž je možno nastavit až s půlměsíčním předstihem datum a hodinu nahrávky z několika TV-kanálů, kazety je možno promítat na barevném či černobílém televizoru atd. Elektronika VM-12 bude mít roční záruční lhůtu a dokonalý servis: servisní služby se zřizují už v prvních 36 sovětských městech; zároveň se připravuje síť půjčoven videokazet.

STOJÍ 16 MIL. ZLATÝCH NEJNOVĚJŠÍ RUBLIKŮ.

★ AUTOMOBILY NA VODÍK uvedlo na trh Japonsko. Speciální přídavné zařízení, vyvinuté společností Hydro Energy Laboratory Project Inc., umožňuje běžným motorům používat jako palivo hybridní kovovou slitinu, obsahující vodík. Přídavné zařízení (nádrž na hybridní kov a nádrž na vodu) má stát cca 1000 dolarů. Přizpůsobený motor bude poháněn tlakem páry, vyvinutým spalováním plynného vodíku uvolněného z hybridního kovu a vody rozstříkané ve válci. Osobní vůz, vybavený tímto motorem o obsahu 1200 cm³, dosáhl při zkouškách rychlosti 210 km/hod. Přídavné zařízení lze použít u jakéhokoli motoru s vnitřním spalováním.

Aufgespießt

„Wir sind alle mehr oder weniger Mischlinge. Frankreich ist eine islamische Macht.“

Jacques Chirac, Bürgermeister von Paris und Präsident der gaulistischen Partei RPR, in einem Vortrag vor der Französisch-Saudi-Arabischen Gesellschaft.

über die Fähigkeit Tschernenkos das Land zu regieren

Das Publikum des Kinos „Kazachstan“ am Rande Moskaus war enttäuscht: Es wollte den Film über Marschall Schukow sehen, den legendären Feldherrn vieler siegreicher Schlachten der Roten Armee im Zweiten Weltkrieg und wählte sich schon in der falschen Vorstellung, als eine resolute Dame die Bühne betrat und mit feierlicher Stimme die Premiere des Dokumentarstreifens „Wache der Jugend“ ankündigte. Der Film, sagte sie, sei ein Beitrag über die entsagungsvolle und heldenhafte Arbeit der Grenztruppen im östlichen Kazachstan, bei denen in den dreißiger Jahren Genosse Tschernenko diente. „Und Schukow fällt aus?“ riefen mehrere und wollten schon gehen, doch die Dame konnte sie beruhigen, der Tschernenko-Streifen sei nur der halbstündige Vorfilm, dann zeige man den Schukow.

Über die Militärzeit des späteren Kremlichefs gibt es nur karge autobiografische Sätze und ein verblichenes Foto, das den jungen Tschernenko in Grenzeruniform im Kreise von Delegierten einer Parteikonferenz der Grenztruppen im Jahre 1932 ausweist. Tschernenko war damals Parteisekretär seiner Einheit und 21 Jahre alt. Das Publikum im Kino „Kazachstan“ reagierte auf diesen Filmversuch, den Kremlichef als mutigen Soldaten zu feiern, ironisch bis gelangweilt, zu stark war der Gegensatz zum Hauptfilm, zu stark auch der Gegensatz zu den militärischen Meriten der Tschernenko-Vorgänger Breschnew und Andropow, der eine immerhin Politoffizier, der andere Partisanenführer im letzten Weltkrieg, den Tschernenko zumeist im sibirischen Hinterland verlebte.

Konstantin Tschernenko (73), am 13. Februar letzten Jahres zum Nachfolger des verstorbenen Staats- und Parteichefs Jurij Andropow (69) als KPdSU-Generalsekretär gewählt und am 11. April 1984 auch zum sowjetischen Staatschef, ist in seiner nun einjährigen Amtszeit als Kremlichef jener graue Apparatschik geblieben, als der er im Kielwasser seines langjährigen Gönners Breschnew Karriere machte und schließlich an die Partei- und Staatsspitze gelangte, weil die alte Garde im Politbüro sich nach dem zu frühen Tod Andropows wieder einmal scheute, den Generationswechsel zu vollziehen.

Unter Tschernenko geriet Andropows Feldzug gegen Korruption und Schlamperie, für eine Kaderverjüngung in Politik und Wirtschaft, schnell ins Hintertreffen, Tschernenko wurde bei der eigenen Bevölkerung zum Garanten der Beharrlichkeit und des Rückfalls in den Schlendrian der Breschnew-Ära. Eine seiner ersten fernsehhöflichen Amtshandlungen war die Verleihung hoher Orden an verdiente Genossen, und derartige Aktionen gehörten fortan zu den Hauptbeschäftigungen während seiner kurzen Auftritte im Staatsfernsehen.

Um besser zu leben, muß man besser arbeiten, lautet die Standardformel der auf mehr Volkswohlfahrt ausgerichteten Wirtschafts- und Konsumpolitik Tschernenkos und den Weg zu diesem Ziel beschrieb der Kremlichef Ende letzten Jahres in einem Grundsatzartikel in der Theoriezeitschrift „Kommunist“: „Unsere Wirtschaft hat keine Grenze erreicht, an der qualitative Umschwünge und Veränderungen zu einer gebieterischen Notwendigkeit werden.“ Doch eine Präzisierung geschweige denn konkrete Planung der hier angekündigten Reformen gibt es bisher nicht, der unter Andropow auf intensivem Wege erreichte bescheidene Produktionsaufschwung ist bereits wieder abgeflaut:

Während für die Wirtschaft das Wort „Reform“ tabu ist und man statt dessen von künftigen „Vervollkommnungen“ spricht, wird es für das Bildungswesen stolz benutzt — doch auch die „Schulreform“ Tschernenkos, vor allem im Berufsschulsystem mit dem Ziel die mittlere technische Intelligenz auf Kosten der Akademiker zu fördern, ist nicht mehr als eine bürokratische Halbherzigkeit. Weil er Teile der Reform, etwa die Einführung von Computern in Mittelschulen, nicht realisieren konnte, da die technischen Voraussetzungen fehlten, mußte Bildungsminister Michail Prokrowjew (73) Ende Dezember seinen Posten räumen und wurde von Sergej Schtscherbakow ersetzt.

Ein beliebtes Wort der Tschernenko-Zeit ist „Öffentlichkeit in der Beziehung von Volk und Führung. Dazu rechnet Tschernenko Leserbrief-Diskussionen als Spiegel der öffentlichen Stimmungen der Bevölkerung, ferner die meist wöchentlichen kargen Protokolle der Politbürositzungen in den Massenmedien, doch dazu gehört auf keinen Fall eine, im Vergleich zur Breschnew- und Andropow-Zeit, durchlässigere Informationspolitik. Im Gegenteil: der Kreml schottet sich weiter ab. Die plötzliche Absetzung Marschall Ogarkows als erstem stellvertretenden Verteidigungsminister und Generalstabschef — die wichtigste Personalentscheidung des letzten Jahres —, deren Hintergründe ebenso ungeklärt blieben wie die Antwort auf die Frage, was Ogarkow seither tut, ist ein Beispiel dafür.

Die Wirtschafts- und Innenpolitik stagniert weiter, weil Partei- und Wirtschaftsfunktionäre entweder in den alten Breschnewschen Schlendrian zurückgefallen sind oder sich in Erwartung eines neuen Kremlichefs vor Risiko und Initiative unter dem alten scheuen und man auch im Kreml Übergänge statt echter Lösungen in wichtigen Entscheidungen vorzieht, wie die Ernennung Marschal Sokolows (73) zum Nachfolger des im Dezember verstorbenen Verteidigungsministers Ustinow (76) zeigte.

Die Außenpolitik ist unter Tschernenko erheblichen Schwankungen unterworfen und hat die UdSSR nicht nur für den Westen, sondern auch für ihre sozialistischen Partner zu einem weitgehend unkalkulierbaren Faktor werden lassen. Wenn der Kremlichef wochenlang und wohl krankheitsbedingt von der politischen Bühne verschwindet und nicht klar ist, wer für ihn die Geschäfte führt, lähmt das die Außenpolitik und führt zu widersprüchlichen Entscheidungen. Das war während der letzten Lebensmonate Andropows so, unter Tschernenko hat sich diese Tendenz verschärft.

Das lange Hin und Her um den Honeckerbesuch in der Bundesrepublik, der dann im letzten Augenblick auf sowjetische Intervention hin abgesagt wurde, die jüngste Verwirrung um den Gipfel der Warschauer-Pakt-Staaten in Sofia, der Ende Dezember offiziell angekündigt und Mitte Januar dann ebenso offiziell und unbegründet auf unbestimmte Zeit vertagt wurde.

Das alles ereignete sich in Zeiten der Abwesenheit Tschernenkos. War der Kremlichef im Amt, so versuchte er besonders in den letzten Monaten, die diplomatisch-politische Isolierung der UdSSR an wichtigen Fronten zu durchbrechen. Zwei beachtliche Erfolge konnte er dabei verzeichnen. So haben sich die Sowjetunion und China als Folge der erfolgreichen Reise des Vize-Regierungschefs Archipow nach China trotz politischer Normalisierungsschwierigkeiten weiter entkrampft.

Wichtiger noch und die bisherige Krönung der von Tschernenko und seinen Beratern betriebenen Westpolitik, die bewußt an die Breschnewsche Entspannungspolitik der 70er Jahre anknüpft, war das Gromyko-Schultz-Treffen in Genf und die dabei erzielte Vereinbarung zu neuen Abrüstungsverhandlungen. Doch die Früchte dieses Erfolges hat, wenigstens im Bewußtsein der sowjetischen Bevölkerung, allein Gromyko geerntet. Sein fast zweistündiger Fernsehauftritt nach Genf brachte ihm in weiten Kreisen der Sowjetbürger Bewunderung ein. Und nicht wenige haben seither das Gefühl, es ist Gromyko, der wirklich im Kreml regiert.

O.K.

Weiteres Hormon per Gen-Technik

Erythropoietin ist ein menschliches Hormon, das die Bildung der roten Blutkörperchen reguliert. Es regt besonders im Knochenmark die dort noch mit Zellkernen vorliegenden Blutkörperzellen zur verstärkten Vermehrung an, die dann zu funktionsfähigen Blutkörperchen heranreifen.

Das Erythropoietin ist das dritte gentechnisch herstellbare menschliche Hormon neben dem Insulin und einem speziellen Wachstums-Hormonfaktor. Zu seiner Produktion haben sich ein amerikanisches (Amgen, Thousand Oaks) und ein japanisches Unternehmen (Kirin-Brauerie) zusammengesetzt, da sie beide nahezu zur gleichen Zeit den gleichen Stand in ihren Forschungsarbeiten erreicht hatten.

Die klinischen Untersuchungen sollen zeigen, ob das Hormon Nierenkranken hilft, die sich regelmäßig „Blutwäschen“ unterziehen müssen. Trotz aller schonenden Pumpenlagen kommt es bei dieser Behandlung stets zum Verlust von roten Blutkörperchen. Sie werden von den mechanisch arbeitenden Aggregaten quasi zerschlagen. Bisher hat sich noch keine Pumpe finden lassen, die diesen Nachteil vermeidet. Es wird geschätzt, daß weltweit mehr als 250 000 Menschen, die regelmäßig zur Dialyse gehen müssen, durch das Hormon erhebliche Erleichterung verschafft werden kann. Es soll ebenfalls getestet werden, ob auch Unfallopfern mit hohen Blutverlusten geholfen werden kann.

GEN PROTI BOLJEWIZHU ?

Wahr ist...

Wahr ist, daß es Geburtsschlesier gibt. Unwahr ist, daß die Vertriebenenorganisation darunter auch die in Schlesien geborenen Polen mitzählt.

Unwahr ist, daß der Ober-Schlesier Hupka ein Geburtsschlesier ist. Wahr ist, daß er in Diyatalawa (damals Ceylon, jetzt Sri Lanka) geboren wurde. Zusatz: Es ist unwahr, daß seine Organisation Sri Lanka zu Schlesien zählt. Wahr ist, daß sie sich nicht für aus Sri Lanka vertriebene Geburts-Tamilen einsetzt.

Unwahr ist, daß ein gewisser umstrittener Artikel mit Wissen einer verantwortlichen Redaktion in den „Schlesier“ kam und daß die verantwortliche Redaktion deswegen zur Rechenschaft gezogen wurde. Wahr ist, daß der „Schlesier“ nur eine Schriftleitung hat, die aber als unverantwortlich gelten muß.

Wahr ist, daß Bundeskanzler Helmut Kohl mit dem Ceylonese Hupka über das Motto des Schlesier-Tages verhandelt hat. Unwahr ist, daß er dabei von seiner Richtlinien-

NA PRELOMU roku oslavila své de-
vadesátiny v San Antoniu v USA le-
gendární umělkyně zvukové hry fu-
gu, zpěvačka a tanečnice Pola Ne-
grilová. Původem Polka, která začína-
la svou kariéru na Velké scéně ve v
Varšavě, se jmenuje vlastním jménem
Barbara Apollonia Chalupiacová. Svě-
toznámá přijala po slavné italské bás-
ničce Adě Negritové. Naposled vystu-
povala ve filmu v r. 1966; zahrála si
v Londýně v divě Moonspinners.

Weltkriegs vom britischen Geheimdienst
zur Fluchthilfe benutzt wurden. Die in die
Gefangenenerlager geschickten Spielflächen
hätten deutsches Geld, Landkarten und
keine Feilen enthalten.

EINE „GEBURTSTAGSFEIER“ zur 50jähri-
gen Existenz des Brettspiels Monopoly gab
es am Sonntag in London. Aus diesem
Anlaß erzählten John Powell Davis und
Colonel James Yule, beide einstige Kriegs-
gefangene in Colditz bei Leipzig, daß
Monopoly-Spiele während des Zweiten

Kompetenz Gebrauch machte. Zu-
satz: Die Richtlinien hat gerade Herr
Dreger ausgegeben, infolgedessen
hat Herr Kohl keine mehr. Carolus
ICK BIN EIN SCHLESIER
CEYLONESE ..

Aufpreis meist unter 2 000 Mark

Das Angebot an Katalysator-Fahrzeugen auf einen Blick

Die Bundesregierung hat in der vergangenen Woche die wahrscheinlich endgültige steuerliche Regelung für Katalysatorautos auf den Tisch gelegt. Welche Hersteller überhaupt abgasentgiftete Fahrzeuge anbieten, von welchem Zeitpunkt an sie im Handel zu haben sind und wie hoch der Aufpreis ist, kann der nachfolgenden Tabelle entnommen werden. Sie wurde von der Nachrichtenagentur dpa/VWD zusammengestellt. Die Angaben beziehen sich nur auf die jeweiligen Grundmodelle. Zu beachten ist freilich, daß ein „ja“ in der Spalte „Im Handel“ noch lange nicht bedeutet, daß der Interessent sein Katalysator-Auto ein paar Wochen nach dessen Bestellung erhält. Vor allem bei VW bestehen extrem lange Lieferfristen (siehe unsere Berichte in der vergangenen Woche).

Marke	Kat.-Aufschlag in DM	Im Handel	Marke	Kat.-Aufschlag in DM	Im Handel
Audi			Alfa Romeo		
80	1970	ja	90	knapp 2000	Mai
100	nicht vergleichbar*)	ja	GTV	knapp 2000	Mai
200	1455	ja	Citroen		
BMW			einig. Mod.	?	Sommer
3er-Reihe	1800	ja	Mazda		
5er-Reihe	1800—1950	ja	626	?	April
7er-Reihe	1950	ja	Mitsubishi		
6er-Reihe	1950	ja	Colt	1700	Sommer
Mercedes			Nissan		
190	1596	ja	Sunny	1300	März
200—300	1824	April	Stanza	3000	März
S-Klasse	2622	Ende 1985	Peugeot		
Ford			505	nicht vergleichbar*)	ja
alle Mod.	?	Mitte 1985	Renault		
Opel			alle Mod.	ca. 1500	Februar bis Juni
Kadett	1300	ja	Saab		
Ascona	nicht vergleichbar*)	ja	900	1500	ja
Porsche			Toyota		
alle Mod.	2050	ja	Corolla	1300—1500	Mai
VW			Volvo		
Golf	1500—1800	ja	240	2900	ja
Jetta	1500—1800	ja	740	3700	ja
Passat	1500—1800	ja			

*) Ein Preisvergleich verbietet sich, da das gleiche Modell ohne Katalysator in der Ausstattung erhebliche Unterschiede aufweist.

HITCHCOCK: KATALYSATORI.

Die Trüffeln sind da

„La Truffe“, das Feinschmeckerrestaurant im Parkhotel fürchtete um die namengebenden Trüffeln neuer Ernte aus dem Perigord. Sie werden von Jahr zu Jahr rarer und teurer, obwohl das Trüffeln aufstöbernde, sie aber auch verzehrende Schwein durch abgerichtete Mischlingshunde ersetzt wurde. Aber jetzt sind sie angekommen.

Noch bis zum 9. Februar reicht der Vorrat an „schwarzen Diamanten“. 1000 Mark kostet das Kilogramm. Und nur mit der Palisanderreibe hantiert Restaurantdirektor Albertella, um den Gerichten des Küchenchefs Heinz Imhof nach alten Hausrezepten aus dem Perigord die letzte Trüffelweihe zu verleihen. Am besten schmecken sie über Rahmnudeln, auf der Kartoffelsuppe und im Seeteufelsalat mit den ergänzenden Schloßbürgen der Chateau Talbot und Cantemerle.

A CO TAKLE VYCVIČIT KRKY?

Tatra v Etiopii

[čtk]: Jednou z téměř 70 zemí světa, ve kterých jsou registrovány vozy se značkou n. p. Tatra Koprivnice, je také Etiopie. Např. od roku 1980 tam jezdí 76 nákladních automobilů T 148. V těchto dnech jsou na koprivnických montážních linkách připravovány pro Etiopii dva vozy z nové typové řady T 815. Budou v provedení valník a stanou se součástí daru, kterým chce lid CSSR pomoci obyvatelům Etiopie k překonání a likvidaci následků sucha.

„Tak jakon jste měl letos dovolnou?“

„Co vám bude povídat? Fanuštkou přišel jsem si na slušné peníze...“

„A kde jste byl?“

„Zůstal jsem doma.“

S klací proti žralokům

[čtk]: K Rudému moři se vydala dvacetičlenná polépecká expedice Korál. Během pěticeti tří měsíců budou svažarmovští potápěči z Prahy, Valašského Meziříčí a Trutnova zkoumat proslulé korálové útesy rudomorského pobřeží v Egyptě. Naším úkolem je přivést původní filmové a fotografické svědectví o ekosystému jednoho z nejloužejších organizovaných živočišných společenství naší planety — korálového útesu. Chceme rovněž prokázat zranitelnost ekologické rovnováhy a uchování života na Zemi. Aby byla výprava maximálně soběstačná, doprovodný automobil LIAZ nese 1500 litrů plněné a užitkové vody a ve výbavě neschrání ani dvě protizlatoči klece vlastní konstrukce a výrobky, které poslouží k ochraně potápěčů před mořskými dravci.

Za prof. Emilem Dienstbierem

[nel]: Čs. medicína utrpěla těžkou ztrátu — ve středu zemřel její významný představitel prof. MUDr. Emil Dienstbier, DrSc., dlouholetý přednosta pražské I. oční kliniky. Narodil se 19. listopadu 1906 v Náchodě, brzy se však s rodiči odstěhoval do Prahy, kde absolvoval gymnázium a poté se stal posluchačem lékařské fakulty Univerzity Karlovy. Jen krátkou dobu po promoci se věnoval interně, pak u něho zůstal zájem o oční lékařství a počátkem března 1935 nastoupil jako sekundární lékař na českou oční kliniku prof. Kadlického (za několik týdnů bychom si tedy připomněli 50 let jeho odborné činnosti). Záhy nastoupil i vědeckou a školskou dráhu. Po osvození ho prof. Kadlický jmenoval 1. asistentem a roku 1947 ho habilitoval (habilitační práce dr. Dienstbiera, sňep. ně jako jeho doktorská disertační práce v roce 1980 byly věnovány glaukomu). Když prof. Kadlický roku 1948 zemřel, vedl MUDr. Dienstbier I. oční kliniku jako prozatímní přednosta do roku 1954, kdy byl jmenován profesorem a přednostou kliniky. Za svou lékařskou i vědeckou činnost obdržel rovněž dvě významná vyznamenání — Purkyňovu medaili a státní vyznamenání Za zásluhy o výstavbu. Prof. MUDr. E. Dienstbier, DrSc., byl znám naší i světové odborné veřejnosti četnými svými vědeckými přednáškami, jimiž významně obohatil prakticky všechny oblasti očního lékařství. Svou pedagogickou činností se podílel na výchově řady odborníků, kteří v něm oceňovali svého moudrého rádce. Aktivně se zúčastnil řady lékařských sjezdů v Československu i v zahraničí — např. v Moskvě, Leningradě, Paříži, Dillí, Aténách, Mnichově, Amsterdamu. Dnes již prof. MUDr. E. Dienstbier, DrSc., není mezi námi, v paměti svých spolupracovníků i veřejnosti však bude žít jako plyný, svědomitý a oblihebný lékař, jako člověk, který svým celoživotním dílem posunul lidské poznání o krok dál.



tě knoflíčky, k terolima a knoflíky. v přípravě na zájezd země Červeno. byl denní režim: trénovat se bude několikrát denně a večer od 21 hod. v hale

stále ještě není upřesněn, ale podle posledního telegramu bude Slavia hrát v kvartovním Qutu s reprezentací v Caři 14. a 17. února a kolumbijským souboji. Návrat bude kolem 22. února. Oslavním zúčastňující účastí reprezentací.

Mengele byl již jednou zatčen

New York: Jednoho z největších válečných zločinců, bývalého hlavního „lékaře“ koncentračního tábora v Osvětimi Josefa Mengeleho zatkl v roce 1947 ve Vídni americké špiónážní služba a znovu ho propustila. Uvádí se to v dokumentech, které zveřejnil ve středu v New Yorku představitel židovského dokumentačního střediska, shromažďujícího informace o nacistických zločincích. Z dlouho utajovaných dokumentů vyplyvá, že americké úřady neměly žádný zájem na tom, aby byl nacistický katan náležitě potrestán, a umožnily mu uniknout spravedlivé odplatě. Tak například byli velmi dobře informováni o tom, že v roce 1962 byl Mengele v Buenos Aires, kde pod falešným jménem Joseph Menke zažádal o výjezdní vízum do Kanady. 73letý Hitlerovec, který prováděl zvrhlé pokusy na řídce a poslal na smrt tisíce osob, je stále na svobodě. Naposledy byl apťatěn v 70. letech v Paraguayi.

Hýčkaný přírůstek pražské zoo

[čtk]: Okřídlené mládě se narodilo v pražské zoologické zahrádě. Patří do rodiny kaloňů malých, kteří jsou tu chováni již několik let. Mládě zatím své létací blány neumí používat a drží se pevně na hrudi své matky. Teprve za několik týdnů se osamostatní a začne poletovat po zasklené ubikaci v pavilonu malých savců spolu s ostatními. Kaloňové se v zajetí množí poměrně zřídka, a proto je každé mládě svými ošetřovateli přímo hýčkáno. Rozhodně je čeká mnohem lepší osud než v jejich původní domovině na jihu Asie, kde jsou pronásledováni pro škody, které působí na ovocných plantážích.

EVIRATY VŠEHO DRUHU ožijí od začátku letošního roku pražské divadelní scény. Vedle kont, kteří si již vydobyli své místo po boku pěvců v několika operách, se v rychlém sledu po sobě objeví na různých jevištích francouzského hlavního města papoušek, sup, stádečko ovčů a dokonce i velbloud. Všechny rekordy však překonává „venkovská trilogie pro dobyté“, kterou nastudovala seriózní Theatre National de l'Est Parisien. Vedle jezdeckého a tažného koně si zde totiž „zahrají“ také kráva, prase a nespočetné ove.

Slavia do Jižní Ameriky

PRAGA (el): Zajímeavý, ale náročný bude tenor. Růžička zájezd fotbalistů Slavia na Jižní Ameriku předstíjí. Slavia má 1720 americký předstíjí. Slavia má 1720 americký předstíjí. Slavia má 1720 americký předstíjí.

SPLKA CO PROSTOPAŠNÍK

Profesor Spilka si stěžoval před schůzí profesorského sboru na revmatické bolesti v koleně.

„Musím někam do lázni,“ konstatoval nakonec a obrátil se k internistovi: „Kam mám jet?“

„Nejezdí nikam,“ odpověděl internista. „Já mám také revmatismus a léčím ho animálním teplem. Lehnu si večer vedle své ženy, zahřeju se a do rána mám po bolestech. Zkus to.“

„Tak dobrá, já to tedy zkusím,“ řekl Spilka. „A kdy smím k milostpaní přijít?“

PIŤHA

byl zavalitý horák, jenž neměl téměř žádný obličej, jen samé vousy. Jednou operoval v podolském sanatoriu dámu, která měla po operaci obvyklé břišní potíže a vysvětlovala si je tím, že „panu profesorovi musel při operaci upadnout do břicha jeden vous“.

Když přišel Piťha na výtzu, přímo ho napadla:

„Páne profesore, vy jste mi zašil do břicha jeden svůj vous.“

„Víte to zcela určitě?“ ptal se profesor.

„Jsem si tím jista, já ho cítím, jak mě tam řeže.“

„A co já se ho všude nahledal? Nic naplat, musím vám jej připočíst k účtu.“

Z MEDICINA V ZUPADU

Dlouhověcí velikáni

[job]: Některé stromy se jen zřídka dožívají sta let. Jsou to například břízy, osiky, vrby a jeřáby. Sta až dvou set let se průměrně dožívají topoly, olše a modřiny, kleč a borovice lesní (ta však někdy až 400 let). Dlouhověké (tj. 500 až 900 let) jsou javor, jedle, smrk, jasan, buk a límba. Ještě delšího věku se občas dožije lípa (1000 let), dub (2000 let) a tis (3000 let). Z cizích stromů nejdelšího věku dosahuje zřejmě ne nápadná kalifornská borovice osinatá, u níž bylo zjištěno nejvyšší stáří 4000 až 4600 let. Jde asi o nejstarší žijící stromy naší planety. Z keřů a polokeřů se delšího věku dožívají například medvědice lékařská 80 let, rododendrony 89 let, vložnyně 93 let, šiška černá 97 let, bez černý 100 let, vinná réva 130 let a břečťan až 200 let. Stromy téhož druhu se obvykle dožívají věku jako osmětější než jako součásti lesního porostu.

JEŠTĚ SE JE TO METYLA K HUSÁKŮ...

Ledovcová jezera

[job]: Sumavská jezera vznikla před dávnými časy v ledovcových prohlubních, které po ustupu ledovce zůstaly uzavřené morénami – haldami hlíny a kamení a naplnily se vodou. Na české straně Sumavy najdeme pod jezerní horou Černé a Čertovo jezero, v prostoru Sumavských plání jsou jezera Prácheňská a Láka a pod horou Plešchý je Plešné jezero. Na bavorské straně Sumavy leží Velké a Malé Javorské jezero a jezero Roklanské. Nejvýše položeným sumavským jezerem je jezero Láka, které se nachází západně od osady Prácheň.

Bere potravu jiným

[zu]: Potravni parazitismus je typickým způsobem obživy luňáka hnědého, dravce, který se přizpůsobuje na kofisti jiných. K tomu přizpůsobil i své hnízdiště. Často totiž hnízdí přímo uprostřed kolonie volavek, kvakošů nebo kormoránů, kde doslova krade ryby, které tyto ptáci ulovili. Mnohdy najdeme luňáka i v lesních a rybníkatých oblastech, kde loví rybky, žáby, ještěrky nebo třeba žížaly a hlemýžďe.

BOLŠEVIK!

● „Chcete-li se uzdravit, musíte bezpodmínečně přestat pít...“ domlouvá lékař lordovi McPatrickovi.

„Jistě, doktore...“ odpovídá zamyšleně lord. „A máte na mysli koňak nebo whisky?“

● Právě psychiatr pacientovi:

„Tak vyprávějte mi všechno pěkně od začátku...“

„Dobře. No, nejdříve jsem stvořil zemi...“

● Sedi dva mladíci v restauraci. Hlíká je den: „Taky jsi slyšel, že ústřice podporují mužnost?“

„Ano, proč?“

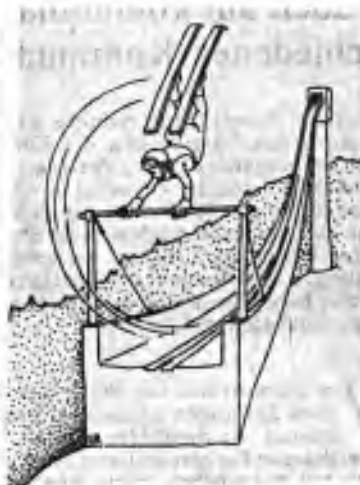
„Je to blbost. Já jich jednou večer sněd dvanáct a jen devět jich zabralo.“

● Po přivítání zahraniční delagace chlebem a soli mohla nám dobrou pověst zachránit už jenom návštěva v místním pivovaru.

● Pan Kalandr obědvá. Nejak se však oškliba, ofrňuje, zkrátka mu moc nechutná.

I povídá manželka:

„To víš, jako od maminky to není, ta nedává do bramboráků cyankáli.“



Prag vergibt Auftrag an Hoesch
Ein tschechoslowakisches Außenhandelsunternehmen hat einen Auftrag für die Lieferung von Ausrüstungen im Wert von rund 72 Millionen Dollar (etwa 218 Millionen Mark) an die Dortmunder Hoesch-Werke vergeben. Es handelt sich um Rohre mit großem Durchmesser für die Errichtung einer 850 Kilometer langen Gaspipeline.

BIERPIPELINE BY BYLA
LEPší!



„Příznej se, tys ty cihly neukrad – tys je koupil!“

Z DELŠÍHO ČLÁNKU:

Als „phraseologischer Quatsch“ hat Bayerns Ministerpräsident Franz Josef Strauß das geänderte Schlesier-Motto „40 Jahre Vertreibung – Schlesien bleibt unsere Zukunft im Europa freier Völker“ bezeichnet. Der CSÜ-Vorsitzende schlug als Motto für das Vertreibenen-treffen stattdessen vor: „Ein freies Schlesien in einem freien Europa“. Auf die Frage, ob Bundeskanzler Helmut Kohl an dem Treffen teilnehmen solle, meinte Strauß, er mache dem Kanzler keine Vorschriften.

MOSKAU (Reuter): Die sowjetische Presse hat am Sonntag der Bundesrepublik revanchistische Bestrebungen vorgeworfen. Die Parteilzeitung „Prawda“ kommentierte in scharfen Worten den umstrittenen Artikel im Vertriebenen-Blatt „Der Schlesier“. Er enthülle die Ambitionen „revanchistischer Kreise“ in Bonn. Die Bonner Regierung habe sich viel zu spät von dem Text distanziert, schrieb der „Prawda“-Kommentator. Die Versuche, den Verfasser nun zum Buhmann zu machen, könnten nicht darüber täuschen, daß er nur offen zum Ausdruck gebracht habe, was erfahrene Politiker hinter schlauneren Formulierungen versteckten.

NASRALI SI DO VLASTNÍHO
KAMÍDA...! A HEZKY PROŠNOVÉ!!

Avancen eines „hochgestellten“ Vertreibers erwehren müssen. Laut Fairbairn habe der Mann, nicht mehr ganz nüchtern, der Eisernen Lady gestanden, daß er schon immer für sie schwärme. Frau Thatcher habe erwidert: „Sehr schön. Sie haben sehr viel Geschmach. Aber ich glaube, daß Sie im Augenblick nicht ganz auf der Höhe sind.“ „Aus Höflichkeit“ wollte Fairbairn den Namen des Verchers der Premierministerin jedoch nicht nennen.

In Liebe zu Maggie entflammt

LONDON, 27. Januar (AFP). Die britische Regierungschefin Margaret Thatcher soll einem Politiker Ihrer Majestät den Kopf verdreht haben. Die pikante Nachricht stammt von dem ehemaligen Minister Nicholas Fairbairn. Den verdrizten Abgeordneten des Unterhauses teilte er während einer Debatte über die Prostitution am vergangenen Freitag beiläufig mit, die Premierministerin (mit Kosenamen Maggie) habe sich vor ein paar Jahren bei einem Empfang der

A CO TAKYLE PÍPSOU,
MAGGIE?



Nepřekážka — Švendrlík

„Neříkej mi pořád pejsáčku! Vzal jsem si internistku a ne zvěrolékačku!“



Nepřekážka — Švendrlík

„Netroufá si mě přímo označit jako paroháče, tak aspoň začala říkat klukovi Smolíčku-pacholíčku!“

Prach nepřitelem svítidel

(čtk): Na osvětlení v obytných i ostatních budovách se v ČSSR spotřebovávají přibližně dvě procenta z celkové roční výroby elektrické energie. Především je třeba si uvědomit, že žárovky s nejnižším příkonem jsou nejméně hospodárné. Proto mezi úsporná opatření nepatří například nahrazování stowattových žárovek pětadvacetiwattovými. Při větším příkonu zdroje se totiž zvyšuje i jeho mýrný výkon. Účinnost osvětlení ovšem podstatně ovlivňuje i taková zdánlivá maličkost, jako je například zaprášení svítidel. Odborníci vypočetli, že v kancelářích a laboratořích se po měsíci sedání prachu na osvětlovací zdroje snižuje jejich světelná účinnost o osm procent, po třech měsících přibližně o šestinu a po půl roce o 28 procent.

Co bude se zálohou?

Tchaj-paj: Uplatil osud chtěl jeden z mužů na ostrově Tchaj-wan. Toužil po synovi, a proto uzavřel s manželkou smlouvu o narození chlapce. Pro nastávající maminku byla dohoda poměrně výhodná, vzdal jako zálohu dostatek více než 50 000 dolarů. Přiroda je ale neoplatná a tak se narodila krásná děvčátka. Manžel to ohodnotil jako nedodržení smlouvy a podal u soudu žalobu. Soudek si ovšem nechtěl komplikovat život a v celé záležitosti udělal „krátký proces“. Uzavřená smlouva je nemorální, proto se ruší a žaloba se zamítá. Co bude s vyplacenou zálohou, zpráva nepraví.

Ein Polarforscher kommt aus Grönland zurück. Sein Freund fragt ihn: „Na, wie war's denn?“

„Nun ja, es gibt dort Nächte, die dauern zwanzig Stunden.“

Der Freund, nach einigem Überlegen: „Mensch, da müsste man 'ne Kneipe aufmachen.“

Výhledy pražského zdravotnictví

(neš): O dlouhodobém komplexním programu řešení problematiky pražského zdravotnictví informoval nově nastupující náměstek primátora hl. m. Prahy M. Poljak. Mj. uvedl, že vysokým nárokům na poskytování léčebné preventivní péče občanům Prahy neodpovídá současný téměř havarijní stav materiálně-technické základny pražského zdravotnictví, který se v poslední době stal vážným politickým problémem. Proto byl vypracován návrh koncepce do roku 2000, která řeší nejnaléhavější problémy a potřeby zdravotnictví. K uspokojení potřeb by mělo být na území Prahy za patnáct let asi 13 500 nemocničních lůžek a dalších nových 1500 lůžek pro dlouhodobě nemocné a v odborných ústavech. Mělo by dojít k modernizaci pěti nemocničních areálů — na Karlově náměstí, v Thomayerově nemocnici v Krči, v Motole, na Bulovce a na Vinohradech. Vysoce specializované zdravotnické služby by se měly koncentrovat vždy do jednoho zařízení — např. Motol by měl být centrem dětské onkologie, kardiologie a neurochirurgie, ve Fakultní nemocnici na Vinohradech se soustředí plastická chirurgie a popáleniny atd. Ambulantní síť by se měla doplnit rekonstrukcí stávajících objektů a výstavbou nových zdravotnických středisek a poliklinik v rámci komplexní bytové výstavby.

MÍSTO „PALACE KULTURY“ JIPITAL...

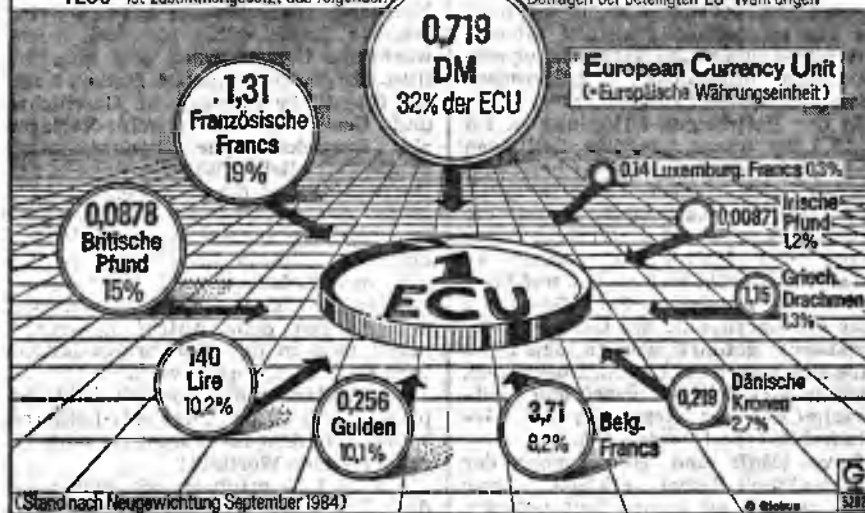
»Vylepšené« heslo

(Bonn. Západoněmecký kancléř H. Kohl vystoupil jako hlavní řečník na červnovém srazu slezského landsmannšaftu v Hannoveru. Potvrdil to včera v Bonnu předseda této revanšistické organizace H. Hupka. Zároveň sdělil, že původní provokační heslo „Slezsko zůstává naše“, jež vyvolalo značné pobouření a tahácnice i mezi samotnými revanšisty, „vylepšili“ předáci tohoto spolku na „Slezsko zůstává náš budoucnosti v Evropě svobodných národů“. Tento „interpretující doplněk“ považují předáci landsmannšaftu za kompromis s kancléřem a tvrdí, že „odstraňuje jakýkoliv nevhodný výklad“. Podstata a cíle slezského landsmannšaftu ukázal H. Hupka „opakováním svých“ nehorázných tvrzení, že „Slezsko je historicky, duchovně, kulturně, právně a politicky součástí Německa v jeho hranicích z roku 1937“ a že „Německá říše trvá i nadále“.

• Zástupcem podniků zahraničního obchodu Artia a hudebního vydavatelství Supraphon byla v Tokiu předána zlatá kompaktní deska za nahrávku cyklu symfonických básní B. Smetany Má vlast v podání České filharmonie řízené národním umělcem V. Smetáčkem.

ECU - Europas gemeinsame Währung

1 ECU* ist zusammengesetzt aus folgenden Beträgen der beteiligten EG-Währungen



Luther-Jahr hatte Folgen

GENE, 25. Januar (epd). Das Luther-Jahr 1983 in der DDR hat nach Ansicht des Lutherischen Weltbundes in Genf eine höchst erfreuliche Nachwirkung. Seit den von Staat und Kirche in der DDR mit viel Einsatz veranstalteten Feiern zu Ehren des Geburtstags des Reformators im Jahre 1483 wurde nämlich der Name Martin zum mit Abstand beliebtesten Vornamen für Jungen in der DDR. Er liegt jetzt vor Christian, Sebastian, Matthias und Thomas.

LETOS A NAPŘESOK JE „K.H. MACHA-JAHR“

„HYMNU, VILÉME, JARHILÓ“-HALLÓÓÓ...

Raj přírodovědci

(tro): V Kostarice, malé zemi Střední Ameriky, která rozděluje vody plynoucí do Atlantického oceánu a do Pacifiku, se našla neveliká kus pralesa, nazvaného „La selva“. Tato džungle je pro vědce nevyčerpatelným zdrojem nových objevů a zároveň cennou výzkumnou laboratoří. Na 13 čtverečních kilometrech žije množství tropických a velmi vzácných zvířat. Američtí vědci tu zjistili až dosud 46 druhů hadů, 83 druhů netopýrů, 388 druhů ptáků, 2000 různých druhů rostlin a určité množství tolik se jich tu pravděpodobně ještě objeví.

bude v Británii dále pítbávat, což je trend právě opačný, než ve Francii a Itálii, kde stoupá spotřeba piva a lihovin.

za NSR, která má na jednoho obyvatele třikrát větší spotřebu než britských 9,5 litru, o vinárských velmocích, jako jsou Francie a Itálie, ani nemluví. Vše však nasvědčuje tomu, že stoupající vlna

vlna v zemích posledních sedmi letech zdojndso-bila. Loni se ho prodalo asi 425 miliónů litrů. Britové ve sportně vlna stále ještě značně zaostrují

v Británii vlnu dohání v poslední době u kon-zumenů oblibu tradičního britského napoje — piva. Podle nejnovějších průzkumů trhu se spotřeba

Die DDR entdeckt Otto von Bismarck

Der Bekannte tat geheimnisvoll. „Warte mal 'nen Moment“, sagte er und verschwand im Keller. Er kam zurück mit einem Paket unter dem Arm, in Zeitungspapier eingewickelt. Die großen Augen der Ehefrau verrieten mir, daß auch sie das Paket nicht kannte. Ich wickelte es also vorsichtig aus: Vor mir lag ein Buch; die Rückwand war herausgetrennt; die ersten Seiten fehlten, jene mit Titel, Verlag und Inhaltsverzeichnis. Ich begann zu lesen:

„Als normales Produkt unseres staatlichen Unterrichts verließ ich 1832 die Schule als Pantheist, und wenn nicht als Republikaner, doch mit der Überzeugung, daß die Republik die vernünftigste Staatsform sei, und mit Nachdenken über die Ursachen, welche Millionen von Menschen bestimmen könnten, einem dauernd zu gehorchen, während ich von Erwachsenen manche bittere oder geringschätzige Kritik über die Herrscher hören konnte. Dazu hatte ich von der turnerischen Vorschule mit Jahn'schen Traditionen (Plaumann), in der ich vom sechsten bis zum zwölften Jahre gelebt, deutsch-nationale Eindrücke mitgebracht. Dieselben blieben im Stadium theoretischer Betrachtungen und waren nicht stark genug, um angeborene preußisch-monarchistische Gefühle auszulösen.“

Beim Stichwort von den angeborenen preußisch-monarchistischen Gefühlen war ich sicher, welches Buch ich in der Hand hatte. Zudem war der Name des Autors zuvor gefallen, Anlaß für den plötzlichen Gang des DDR-Bürgers in den Keller. Denn mit diesen Worten beginnen die Memoiren des Mannes, der 1862 preußischer Ministerpräsident wurde und neun Jahre später erster Kanzler des Deutschen Reiches, Otto von Bismarcks „Gedanken und Erinnerungen“.

Die Frau des Hauses hatte seinen Namen genannt mit der Bemerkung, eine Kindergärtnerin habe ihr gesagt, nun dürfe auch sie sich auf Bismarck berufen. „Der olle Bismarck ist jetzt auch für den Kindergarten freigegeben“, kommentierte sie nicht ohne bissigen Unterton. Schon im nächsten Satz wies sie darauf hin, daß dies in ihrer Jugend absolut unvorstellbar gewesen sei.

Davon zeugt nicht nur das Schicksal jenes Buches, das wohl in den dreißiger Jahren gedruckt wurde und dessen erkennbare Daten der längst verstorbene Vater getilgt hatte. Dem Sohn vermachte er es dann zur sorgfältigen Aufbewahrung. Zu jener Zeit, als das Buch verunstaltet wurde, wurden in der DDR die um die Jahrhundertwende errichteten Bismarck-Denkmal-er geschleift, nach ihm benannte Straßen und Plätze umbenannt — heute tragen manche von ihnen Namen wie „Straße der Jugend“, „Platz der Befreiung“ oder „Straße der Deutsch-Sowjetischen Freundschaft“ (meist DSF abgekürzt) oder die Namen von verstorbenen DDR-Politikern wie Wilhelm Pieck oder Otto Grotewohl.

Als Aufgabe des Geschichtslehrers für diesen Unterrichtsstoff legt der Lehrplan fest: „Der Unterricht ist so zu gestalten, daß die Schüler stolz auf die Erfolge der deutschen Arbeiterbewegung empfinden, dagegen aber die Kräfte zutiefst verachten, die aus klassenegoistischen Motiven einen den nationalen Interessen des deutschen Volkes zuwiderlaufenden Weg zur nationalstaatlichen Einigung Deutschlands einschlugen.“

Und über die Entwicklung des Deutschen Reiches nach 1971 heißt die Aufgabenstellung laut Lehrplan: „Durch die emotional betonte Darstellung heroischer Kämpfe des deutschen Proletariats soll dazu beigetragen werden, Gefühle des Stolzes auf die revolutionär-demokratischen Traditionen der deutschen Arbeiterklasse sowie der Achtung und Anerkennung ihres

Opfermuts wachzurufen.“ Der nächste Satz verrät dann endgültig, warum die selbst schiefe Geschichtssicht angewandt wird, es geht wieder einmal um den Klassenfeind, um die Bundesrepublik Deutschland:

„Reaktionäre Politik“

„Die gegen die Interessen der Arbeiterklasse und ihrer Verbündeten gerichtete reaktionäre Politik des preußisch-deutschen Staates soll... mit Erscheinungen der antikomunistischen Innenpolitik der imperialistischen BRD verglichen werden, um die Schüler von der prinzipiellen Volksfeindlichkeit des Staates der Kapitalisten und Militaristen zu überzeugen. Dadurch soll in den Schülern die Bereitschaft erwachsen, gegen jene Kräfte in der BRD Partei zu ergreifen, die ähnlich wie die herrschenden Klassen im damaligen Deutschland eine Politik der Entrechtung aller demokratischen Kräfte, vor allem der Arbeiterklasse, betreiben.“

Im Jahre 1971, zum hundertsten Jahrestag der Reichsgründung, veröffentlichte das SED-Zentralorgan „Neues Deutschland“ einen Beitrag über Bismarck — ein Musterbeispiel dafür, wie historisch richtige Fakten in ein marxistisches Klischee gezwängt werden. Da heißt es zum deutsch-dänischen Krieg: „1864: Der neue preußische Ministerpräsident Otto von Bismarck beginnt mittels preußischer Bajonette die Forderungen der Bourgeoisie auf junkerliche Manier zu verwirklichen... Der Sturm auf die Düppeler Schanzen gehört seitdem zum eisernen Bestand der Glorifizierung des militaristischen Preußentums.“ Über den preußisch-österreichischen Krieg 1866 heißt es: „Preußen schafft sich seinen Konkurrenten Österreich... in einem „Blitzfeldzug“ vom Halse.“ Und über die in Versailles erfolgte Reichsgründung 1871 schrieb das führende SED-Blatt vor fast vierzehn Jahren: „Das ist die Bismarcksche Lösung, die deutsche Einheit in der preußischen Kaserne herzustellen.“

Nachdem dann eine Reihe von Begebenheiten aus Bismarcks privatem Leben in Erinnerung gerufen werden — es sind selbstverständlich alles negative Beispiele — kommt der Verfasser zu dem Schluß: „In all diesen Fakten treten Bismarcks Züge als echter preußischer Junker hervor, der nicht allein auf politischem Gebiet, sondern auch im privaten Bereich knotenhaft brutal handelte.“

Mit anderen Worten: Über Jahrzehnte war der erste Kanzler des Deutschen Reiches von allen Preußen in der DDR-Geschichtsschreibung einer der meistgehaßten historischen Persönlichkeiten. Doch das Bild beginnt sich zu wandeln, hat sich in einigen Punkten schon gewandelt.

Glaubt man dem Komödienschriftsteller Claus Hammel, dann müßte für das sich wandelnde Bismarck-Bild in der DDR eine Institution verantwortlich sein, deren Existenz bisher nur auf zahlreichen Theaterbühnen im zweiten deutschen Staat nachgewiesen wurde. In seiner Komödie „Die Preußen kommen“ ist jedenfalls eine „Prüfungsanstalt für Reintegration historischer Persönlichkeiten“, die im Festsaal eines Schlosses ihren Sitz hat, gerade dabei, den Preußenkönig Friedrich II. für die DDR-Geschichtsschreibung und für den DDR-Alltag zu vereinnahmen. Leiterin dieser Anstalt ist eine Frau Professor, die ihren Titel mit einer Arbeit erhielt: „Friedrich II. von Preußen als Wegbereiter der Eroberungsstrategie des deutschen Imperialismus“; wohl eine Anspielung auf die DDR-Historikerin Ingrid Mittenzwei, die mit einer Biografie über Friedrich II. die Rehabilitierung Friedrichs des Großen einleitete.

In dem 1981 geschriebenen Stück tritt,

sozusagen als Schlußpointe, ein späterer Gast auf. Der Gast spricht bei der Anstalt vor mit den Worten: „Ich weiß nicht, ob ich hier richtig bin. Mich empfiehlt Friedrich von Preußen. Ich weiß, keine Empfehlung. Aber vielleicht machen Sie eine Ausnahme. Ich habe im Grauen Kloster mein Abitur gemacht. Schräg gegenüber dem Sitz Ihres Ministerpräsidenten.“ Der Gast, der bis dahin nicht zu erkennen ist, hat laut Regieanweisung einen riesigen Schlapphut auf. Der Gast nimmt den Schlapphut ab und sagt: „Ich heiße Otto von Bismarck.“ Dann fällt der Vorhang. Mit Schlapphut hat einst der Zeitgenosse Bismarcks und Maler Franz von Lenbach den ersten Kanzler verewigt. Er malte auch Kaiser Wilhelm I. und den Chef des Generalstabes, Helmuth Graf von Moltke.

Die „Prüfungsanstalt für Reintegration historischer Persönlichkeiten“ gibt es freilich nur auf der Bühne. Wie es sich in Wirklichkeit abspielt, das hat kürzlich ein hoher SED-Funktionär auf einem Diplomateneingang zum besten gegeben. Beim „Small-talk“ flachste ein Diplomat aus einem westeuropäischen Land: „Die Bismarck-Renaissance, die find' ich ja außerordentlich interessant.“ Nach kurzer Überlegung sagte der SED-Mann: „Sie können ja nicht wissen, wie viele Bismarck-Fans es bei uns in der Führung gibt.“ Auf das erstaunte Gesicht des West-Diplomaten gab er sich auch gleich als Bismarck-Fan zu erkennen.

„Also Bismarck“, so schwärmte er, „der blieb ja manchmal bis zum Mittag im Bett liegen.“ Dabei habe er dann eine, manchmal auch gleich zwei Flaschen Wein getrunken. „Und was machte er noch in dieser Zeit?“ fragte der SED-Mann, um gleich die Antwort mitzuliefern: „Er las die Londoner Presse, natürlich vom Vortag, anders war das damals ja nicht möglich. Dann las er die Pariser Presse, im Original natürlich, wie die englische. Und schließlich las er noch die Petersburger Presse, auch im Original. Muß ich Ihnen jetzt noch sagen, was für einen Überblick der Mann hatte? So etwas gibt es doch heutzutage gar nicht mehr.“ Und der SED-Mann machte eine wegwerfende Handbewegung über all jene Politiker aus aller Welt, die nur noch die von eifrigen Mitarbeitern sorgsam aufbereiteten Zeitungsausschnitte serviert bekommen und also auch nur noch jene lesen.

Was sich in Schulen, Universitäten und Kindergärten mit Bismarck vollzieht, machte dieser Tage eine Schülerin der achten Klasse im besten DDR-Deutsch deutlich: „Obwohl Bismarck auf der anderen Seite stand, suchen wir bei ihm jetzt das Positive.“ Sie hatte Geschichtsunterricht bereits nach dem neuen Lehrbuch, das im Herbst letzten Jahres erstmalig an den Schulen ausgegeben wurde. Die oben erwähnten Passagen, wie sie aus dem alten Lehrbuch wiedergegeben wurden, fehlen völlig oder sind neu formuliert worden.

Zum Beispiel: „Nach dem Sieg über Österreich schied die Großbourgeoisie aus der bürgerlichen Opposition aus“ und „In der von Bismarck geführten preußischen Regierung sah sie die Garantie für die Niederhaltung der Volksmassen, insbesondere der Arbeiterklasse“. Das ist gewiß noch ein marxistisches Geschichtsbild; aber Formulierungen wie „Verrat der Bourgeoisie“, „Preisgeben des historischen Anspruchs auf die Führung der Nation“ fehlen ebenso, wie die von den „aggressivsten und reaktionärsten Kräften“, von „der historischen Schuld“ und natürlich auch die von der „diktatorischen Stellung“ Bismarcks im Reich.

Die Veränderung des Bismarck-Bildes läßt sich auch an Bildern ablesen. Es gibt wohl keinen DDR-Schüler, der nicht die Karikatur aus dem „Wahren Jacob“, erschienen 1878, gesehen hat — Bismarck mit Pickelhaube und all seine „Untaten“ ins Gesicht geschrieben. Das ist auch der Grund, warum das neue Bild des Malers von Lenbach soviel Überraschung auslöst hat, ein menschlicher Bismarck.



Die Änderung des Bismarck-Bildes in der DDR-Geschichtsschreibung vollzieht sich zunächst auf leisen Sohlen. Während in der Öffentlichkeit im Westen vor allem das neue Luther-Bild der DDR und die ge-

gabe aus dem Jahre 1988, inzwischen mehrfach neu aufgelegt. Die Neufassung, die dem neuen Bismarck-Bild entspricht, so kann man in Ostberliner Buchhandlungen erfahren, wird mit Beginn des näch-

Der Lehrplan, also die Anweisung an die Lehrer, welche Lernziele sie mit den Schülern zu erreichen haben, hat sich bisher nicht geändert. Es gilt noch immer die Aus-

SFLASTNY PSÍLOCHA

gistriert wurden, erschienen zwei Abhandlungen von Historikern, zunächst 1978 ein Porträt des Kanzlers in einem Sammelband und drei Jahre später eine Abhandlung über die Reichsgründung, in der die neuen Ansätze schon zu spüren waren.

Wieder „Memoiren“?

Vollends deutlich machte die neue Sicht Bismarcks dann im Februar 1983 die „Junge Welt“, die Tageszeitung des staatlichen Jugendverbandes FDJ. Als Zeitgenossen von Karl Marx stellte sie einen „Staatsmann von hohem Rang“ vor, so die Überschrift, und das Kurzporträt beschrieb ihn so: „Preußisch-deutscher Staatsmann, Vater der Einigung des Deutschen Reiches 1871 durch eine Revolution von oben“, erfolgreicher Außenpolitiker und erbitterter Feind der Arbeiterbewegung.“

Der DDR-Historiker Heinz Wolter vom „Zentralinstitut für Geschichte“ zeichnete dabei gleich das neue Bismarck-Bild: „Bismarck war natürlich nicht die patriotische Heldengestalt, jener unfehlbare Meister staatsmännischer Kunst, der angeblich dem deutschen Volk den Weg zu Glanz und Größe gewiesen hat. Andererseits war er auch nicht jener dämonische Bösewicht, dem man alle Verantwortung für den verhängnisvollen Verlauf der preußisch-deutschen Geschichte persönlich aufladen kann.“ Genau das allerdings ist Jahrzehntelang in der DDR geschehen.

Bismarck habe — natürlich nicht losgelöst von den Klassenkämpfen seiner Zeit — die objektiven Umstände, in die er hineingesetzt war, aktiv mitgestaltet und beeinflusst, sagte Wolter weiter. „Ohne alle Zweifel war Bismarck in dieser Hinsicht ein Staatsmann von Rang, wie ihn die Junker-Klasse und der preußische Beamten- und Militärstaat nicht in jeder Generation hervorbrachten.“

Die „Junge Welt“-Redaktion stellte dem Historiker auch die Frage, was eigentlich dagegen spreche, daß seine Memoiren auch in der DDR veröffentlicht werden. Eingeleitet wurde die Frage mit der Feststellung: „Wer schon einmal Arbeiten aus Bismarcks Feder lesen konnte, wird feststellen, daß dies durchaus ein Vergnügen ist.“ Die Antwort des Historikers war kurz und bündig: „Eigentlich nichts.“ Schließlich habe die Sowjetunion 1940 die Memoiren neu veröffentlicht, um „Bismarcks realistische Einsicht, es niemals zum Kriege mit Rußland kommen zu lassen, erneute Geltung zu verschaffen“.

Mit anderen Worten: Wer Bismarck noch im Original in seiner Wohnung hat, kann ihn nun „aus der zweiten Reihe im Bücherregal“ wieder hervorholen. Und es könnte bald so sein, daß man nicht mehr eine besondere Genehmigung braucht, wenn man in einer staatlichen Bibliothek Schriften des ersten Reichskanzlers im Original-Wortlaut lesen will.

Vor einem Jahr nahm das für Ideologiefragen zuständige SED-Politbüromitglied Kurt Hager auf einer gesellschaftswissenschaftlichen Konferenz zu Bismarck, aber auch zu anderen Persönlichkeiten der deutschen Geschichte, darunter die Männer des 20. Juli 1944, Stellung.

„Die Geschichte“, so sagte Hager, „kennt Beispiele, wo Vertreter von Ausbeuterklassen, ohne ihren klassenbedingten Erkenntnishorizont zu sprengen, sich den Blick auf Realitäten zu bewahren oder auf bitteren Umwegen zu erringen vermochten.“ Als dem Initiator des Sozialistengesetzes, als Verantwortlichem für den Kulturkampf und für die Germanisierungspolitik des deutschen Kaiserreiches gebühre Bismarck sicherlich kein Lob in der DDR-Geschichtsschreibung. Die SED wisse um seine „äußerst widersprüchliche Rolle im Prozeß der bürgerlichen Umwälzung in Deutschland und bei der Herstellung des bürgerlichen Nationalstaates“.

Dann aber erinnerte der SED-Ideologe an „andere Seiten seiner Politik und Persönlichkeit“. Hager zitierte dann Bismarcks „politischen Grundsatz“: „... wir müssen mit den Realitäten wirtschaftlichen und nicht mit Fiktionen“. Er zitierte übrigens aus den 1933 in Berlin erschienenen Gesammelten Werken. Bismarcks Realitätssinn habe ihn in die Lage versetzt, in wichtigen Fragen, vor allem auf außenpolitischem Gebiet, nüchtern zu kalkulieren, für gute Beziehungen zu Rußland zu plädieren. Und Hager erinnerte daran, daß sich Bismarck 1888 wegen der „zwingendsten Interessen des europäischen Gleichgewichts und unserer eigenen Zukunft“ nachdrücklich gegen einen Präventivkrieg gewandt habe.

Hager nannte die Berufung auf solche Positionen Bismarcks „zeitgemäß“. Er machte dabei gleich auf einen Grund für die Bismarck-Renaissance in der DDR aufmerksam, auf die gegenwärtige Auseinandersetzung zwischen den Weltsystemen. „Niemand sollte sich wundern, wenn wir an solche von ganz anderen Klasseninteressen aus eingenommenen Positionen erinnern zu einer Zeit, in der vieles davon abhängt, daß innerhalb der herrschenden Kreise imperialistischer Staaten Realitätssinn und Vernunft sich stärker erweisen als Abenteurertum und militärischer Größenwahn.“

Noch deutlicher wurde die „National-Zeitung“, das Organ der Blockpartei NDPD in der DDR: „Was jedoch vom rationalen Gedankengut der Bismarckschen Rußlandpolitik bis in die Gegenwart Bedeutung hat, ist die realistische Erkenntnis des ersten deutschen Reichskanzlers, daß ein Krieg zwischen Deutschland und Rußland für jeden deutschen Staat zum Verhängnis werden muß. Der Verlauf der Geschichte hat dies bewiesen. Eine Politik wie die Bismarcks gegenüber Rußland, die sich bei all ihrer Bindung an Interessen reaktionärer Klassen doch durch eine gewisse Vernunft auszeichnete, ist somit durchaus geeignet, Politikern in heutigen imperialistischen Staaten zu denken zu geben.“

Neben diesem außenpolitischen Grund gibt es freilich auch einen innenpolitischen Grund. Es ist der Versuch der SED, für die Deutschen in der DDR ein Geschichtsbild zu schaffen, mit dem sie sich identifizieren können. Über diesen Umweg soll es dann der Bevölkerung erleichtert werden, sich mit dem Staat zu identifizieren, der nicht auf einer Übereinkunft seiner Bürger beruht, sondern durch die Anwesenheit sowjetischer Truppen in Deutschland entstanden ist. Damit reiht sich die Bismarck-Renaissance durchaus in die Neubewertung des Bildes Luthers und der Reformation, Friedrichs des Großen und Preußens ein. Das Problem freilich ist, daß man Bismarck nicht behandeln kann, ohne die Frage der Einheit des Reiches, Deutschlands also, zu stellen.

Bewußt negativ

Selbst die „Bismarck-Heringe“ wurden aus dem deutschen Sprachschatz der DDR verbannt; sie sind nur noch unter der Bezeichnung „Delikatesse-Heringe“ zu haben, falls sie mal zu haben sind, und das kommt doch recht selten vor. Auch die Bisquitrolle, in deutschen Ländern gemeinhin als „Bismarck-Eiche“ bekannt, firmiert in DDR-Kochbüchern nur noch als „Eiche“.

Spricht man mit den heute Zwanzig-, Dreißig- oder Vierzigjährigen — also jenen, die das Schulsystem im zweiten deutschen Staat durchlaufen haben — darüber, was sie denn in der Schule über Bismarck gelernt haben, dann beschränken sich die Antworten meist auf ein oder zwei nichtsagende Sätze. „Sicherlich nichts Gutes“, sagte ein Bekannter und fügte freimütig hinzu, eigentlich könne er sich an gar nichts erinnern: „Stundenlang haben wir über die Pariser Kommune gesprochen“ (also über den Volksaufstand in Frank-

reich nach der Niederlage gegen das Deutsche Reich im Krieg 1870/71; nach der Pariser Kommune sind auch Straßen in der DDR benannt). „Aber Bismarck — ich weiß wirklich nicht.“

Ein anderer brachte seine Erinnerungen an den DDR-Geschichtsunterricht auf die Kurzformel: „Blut und Eisen“ — und das war's.“ Er erinnerte sich also noch an jene Äußerung des gerade berufenen Ministerpräsidenten vor der Budgetkommission des preußischen Landtags zur Sicherheit Deutschlands durch Rüstung, an der sich alle deutschen Staaten beteiligen sollten; und die als charakteristisch für Bismarck ausgegeben wird. Später fiel dem Mann noch ein, Bismarck habe das Deutsche Reich gegründet, „gewaltsam, undemokratisch und militärisch“, und die Sozialistengesetze erlassen.

Den Geschichtslehrern der DDR täte man freilich Unrecht, wollte man unterstellen, diese beiden Beispiele — und es sind nicht die einzigen — zeigten das, was sie den Schülern vermitteln. Das DDR-Geschichtsbuch der achten Klasse beschäftigt sich auf mehreren Seiten mit dem ersten Reichskanzler und seiner Politik. Auch das sogenannte Feudal-Museum in Wernigerode/Harz zeigt Bismarck-Insignien in einer ständigen Ausstellung. Wenn dennoch das Wissen über historische Fakten der Bismarck-Zeit besonders schwach ist, so liegt es nicht am vermittelten Wissen, sondern daran, daß die Person Bismarck so negativ gezeichnet wird, daß man sie am besten schleunigst wieder vergißt. Das könnte gar im Sinne der Erfinder sein.

Hier ein Beispiel, was Schüler in der DDR im Geschichtsunterricht noch im vergangenen Jahr lernten, zitiert aus dem Kapitel „Der Kampf um die nationalstaatliche Einigung Deutschlands“ im Geschichtsbuch der Klasse 8, das bis zum Schuljahrwechsel 1983/84 verwendet wurde:

„Durch den Verrat der Bourgeoisie konnte Bismarck die Entscheidung über den Weg zu einem einheitlichen Nationalstaat gegen die demokratischen Kräfte herbeiführen... Nach dem Sieg über Österreich sprach die preußische Bourgeoisie Bismarck im preußischen Abgeordnetenhaus ihr Vertrauen aus. Damit gab sie offiziell ihren historischen Anspruch auf die Führung der Nation preis.“ Zwar wird die Reichsgründung als „historischer Fortschritt“ ausgegeben, „insofern...“, da die aus dem Feudalismus stammende jahrhundertalte territoriale Zersplitterung Deutschlands endgültig überwunden wurde“, wie es im umständlichen Deutsch heißt.

Doch schon im nächsten Satz verfällt man wieder in ein Vokabular, das aus der ideologischen Auseinandersetzung dieser Tage stammen könnte, freilich die Verhältnisse im Jahre 1871 beschreiben soll: „Die Einigung von oben stärkte die reaktionärsten und aggressivsten Kräfte Deutschlands. Die historische Schuld daran, daß die nationale Einigung von oben erfolgte, trug die deutsche Bourgeoisie. Sie war aus Furcht vor dem Volk ein Bündnis mit dem militärischen preußischen Junkertum eingegangen.“ Und wenig später heißt es dann über Bismarck, zumindest grob verzerrt: „Bismarck nutzte die verschiedenen Klassenwidersprüche im Reich, um sich eine diktatorische Stellung zu schaffen.“



● Dokud mu dobře platili, byl přesvědčen, že pracuje pro dobrou věc.

„Hm, když babičce na Starém bělidle upadl na zem kousek chleba, zvedla ho a políbila.“



Vladimír Renčín



„Já měl rádi tak krušné, že jsem byl pro manželství dokonale připraven!“



Neprakta Švandrlík

„Zavolejte sálovou sestru — slyšel jsem, že na sále padla facka!“

Trest předsedovi JZD

(Čtk). Nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání osmi let v první nápravně výchovné skupině uložil trestní senát Středočeského krajského soudu 55letému Josefu S., bývalému předsedovi JZD Pertoltice se sídlem ve Zruči nad Sázavou. Josef S. v období od května 1980 do října 1981 zajišťoval prostřednictvím stavební skupiny JZD Pertoltice hrubou stavbu rekreačního domku Antonína D., přičemž dodaný materiál, odpracované hodiny i náklady na dopravu ve výši zhruba 44 400 Kčs vykazoval na jiné stavební akce JZD. Kromě toho neoprávněně zakoupil pro sebe a jiné osoby na objednávku JZD různé stroje a zařízení za více než 45 700 Kčs a ze zásob JZD poskytl bezplatně nejméně šestnácti lidem bramborové sadby a další plodiny v hodnotě přesahující 10 700 Kčs. Před soudem stanul také stavební technik JZD Pertoltice Miroslav K., který pro sebe a Josefa S. nakoupil neoprávněně na účet JZD stavební materiál za více než 17 800 Kčs. Iemu soud vyměřil trest v trvání dvou let nepodmíněně v první nápravně výchovné skupině. Rozsudek dosud nenabyl právní moci.

• Nazávládního „světového rekordu“ dosáhla loni Bolívie — podle pondělního oznámení Národního statistického ústavu dosáhla míra inflace v Bolívii astronomické výše 2177 procent. V roce 1983 to přitom bylo „pouhých“ 326 procent.

ITALSKÝ PREZIDENT Sandro Pertini si bude muset najít novou hospůdku pro svou zálibu v rybách. Římská policie totiž tu jeho ohlížence, L'Antica Pesa, nařídila zavřít. Jak zjistila kontrola, její majitel druze prodával upravené mražené mořské ryby místo čerstvých loňských. Žádný laibník na nic nepřišel. Ba dokonce ani sám italský prezident, když tam hostil španělského krále.



Vladimír Renčín

„Rambousek, domů! Tak tohle je ten váš fan klub příznivců Einsteinovy relativity!“

● Dobrá pověst je to, co člověku zbude po zaplacení účtů a dluhů.

NEPOCHOPENÍ

Levit pronásledoval při operaci jednu ošetrovatelku tak, že se rozplakala. Profesor ovšem snese všechno, jen ne slzy.

„Proč brečíte, posvátná súvo,“ ptal se jí s úctastenstvím, „kdo vám co udělal?“

Sestra se rozvzlykala:

„Kdo mi co udělal? Vy jste mi, pane profesore, ráčil nadávat po-
tvor a svatojánských tetat.“

Chirurg se obrátil, uražen, k ostatním přítomným:
„Tak prosím, fekněte mi, jak dnes má člověk s téma megerama
mluvit, když tomuhle říká nadávat.“

A v největším rozhořčení se obořil na uraženou:

„Kdo nadává, já že nadávám? Mne nadávat ještě neslyšel nikdo,
vy kopyto z pakoně!“

Frieden ante portas

Es ist schon mehr als 2000 Jahre her, daß Publius Cornelius Scipio seiner Armee den letzten Sturm auf das ausgehungerte, ausgeblutete Karthago befahl. Die jahrzehntelangen Feldzüge der punischen Krieger, die einst den Schreckensschrei der Römer „Hannibal ante portas“ (Hannibal steht vor den Toren) ausgelöst hatten, waren umsonst geführt worden. Umsonst der Tod vieler tausend Soldaten, umsonst auch die Anstrengungen der Elefanten, die schweres Gerät und natürlich auch die Heerführer über die Alpen getragen hatten. Karthagos Ende ist noch aus dem Schulunterricht bekannt. Es kam so, wie der römische Konsul Cato es gefordert hatte: „Ceterum censeo Carthaginem esse delendam“ (Im übrigen meine ich, daß Karthago zu zerstören sei).

Daran ist nichts mehr zu ändern. Von der alten Hauptstadt der Punier sind nur noch wenige armselige Trümmer übrig, die nur das Interesse phantasiebegabter Touristen befriedigen. Und doch kommt es in diesen Tagen noch einmal zu einer Begegnung zwischen der Ewigkeit und der untergegangenen Stadt. Chadi Klibi, heute Bürgermeister von Karthago, das sich damit begnügen muß, ein Vorort von Tunis zu sein, hat das friedliche Treffen mit dem römischen Bürgermeister Ugo Vetere organisiert. Obwohl seit 2131 Jahren nicht mehr geschossen wird, unterzeichnen die beiden Herren (am ersten Februarsonntag) in aller Form einen Friedensvertrag.

Irgendwelche Zweifel über ihre Berechtigung, ein so weltgeschichtlich bedeutendes Papier zu verfassen, sind wohl weder Vetere noch Chadi Klibi gekommen. Sie tun es, so ist in einer gemeinsamen Erklärung zu lesen, „als direkte Erben der faszinierenden antiken Traditionen, die gemeinsamer Besitz aller Mittelmeerländer sind“. Die militärische Bedeutung Roms ist in den zwei Jahrtausenden wohl etwas gesunken, nicht aber die Kunst der Römer, Wichtiges und Unwichtiges in wohlklingender Rede zu fassen.

Die Lords live

LONDON, 22. Januar (Reuter). Am heutigen Mittwoch können britische Fernsehzuschauer erstmals eine Sitzung des Oberhauses auf dem Bildschirm verfolgen. Während sich das Unterhaus weiterhin gegen jede Fernsehübertragung sträubt, haben die üblicherweise den Traditionen verhafteten Mitglieder des „House of Lords“ dem sechsmonatigen Experiment zugestimmt. Die 1200 Lords werden nicht gewählt. Unter ihnen finden sich Adelige, die ihre Stellung geerbt haben, Bischöfe, ehemalige Politiker und Persönlichkeiten des öffentlichen Lebens. Im britischen Regierungssystem kommt ihnen wenig Bedeutung zu, da sie nur begrenzte Befugnisse haben. Gesetzesentwürfe zu veränderen oder zu verzögern. Doch ist es im Oberhaus in den vergangenen Monaten ungewöhnlich lebhaft geworden. Konservative Lords hatten sich einige Male „Adels-Kollegen“ der Opposition und Unabhängigen angeschlossen, um Gesetzesentwürfe und Verordnungen der Regierung von Margaret Thatcher abzulehnen.

Fast sieben Prozent Wachstum in den USA

WASHINGTON (rtr). Das reale Brutto-sozialprodukt der USA ist im vierten Quartal um 3,9 Prozent gestiegen. Für das gesamte Jahr 1984 wurde ein Wachstum von 6,8 (Vorjahr 3,7) Prozent verzeichnet. Das ist das höchste Ergebnis seit 1951, als es einen Zuwachs von 8,3 Prozent gab.

Amsterdam zachraňuje

Concertgebouw

(a): Proslavený amsterdamský koncertní sál Concertgebouw se připravuje na rozsáhlou rekonstrukci. Stoleťový objekt, který patří k nejlepším situovaným akustickým koncertním halám ve světě, potřebuje nové základy. Jako mnohé stavby v Holandsku, byl vybudován na půdě z jílů a rašeliny a spočívá na množství dřevěných kůlů, které jsou jeho hlavní oporou. Podle posledních zjištění, které podnikly odborné komise, musejí být kůly napozději do dvou let kompletně nahrazeny jinými. Stane se tak betonovými podzemními operami, dlouhými až 60 metrů. V červenci letošního roku mají být rekonstrukční práce zahájeny. Potrvají údajně do roku 1988 a vyžádají si náklady asi 35 milionů guldenů. Protože státní pokladna nestačí tuto rekonstrukci dotovat, byla vyvolána velká veřejná akce, na kterou přispívají soukromí mecenáši a různé organizace. Hrubýmilovně Holanďané však rádi tuto akci podpoří. Kolem loňských vánočních plánů na 70 koncertů ročně při kapacitě 100 000 návštěvníků. V současné době se zde odehrává na 500 uměleckých pořadů s více než při miliónem návštěvníků.

Sixtinská kaple opět v novém

PRVNÍ ETAPA restaurátorských prací v proslulé Sixtinské kapli ve Vatikánu byla zakončena. Hlavním tvůrcem kaple byl sám Michelangelo, který vytvořil malby ve 14 obloucích a největší malbu na klenbě kaple, jež představuje monumetální námět „Posledního soudu“.

Výsledky oprav a renovací přinesly bez nadsázky zajímavé poznatky. Často odhalily Michelangela jako malíře v novém světě. Malby, které znali dříve diváci v nahnědělých tónech, září nyní ve světlých smaragdových barvách, teplých žlutých tónech a jemném růžovém nádechu. KDO HO DÍ BOHU ?

Katalysator (spart) Steuern



Beispiel: PKW mit 1500 ccm Hubraum
Bei Neuanschaffung mit Katalysator im Zeitraum

Jahr	Kfz-Steuerbefreiung	Ersparnis
1985/1986	9 Jahre 4 Monate	-3024 DM
1987	7 Jahre 8 Monate	-2268 DM
1988	4 Jahre 8 Monate	-1512 DM

BIBU PRIPÁČET, ABY OSTATNÍ UŠETŘILI... JE TO SVINÁRNA!

Neue Rufnummern

Vom heutigen Mittwoch an gelten die neuen vierstelligen Nummern für die Telefonansage-Dienste der Bundespost:

- 11 88 Auskunft
- 11 91 Zeitanzeige
- 11 31 Telegrammaufnahme
- 11 41 Fernsprechauftragsdienst
- 11 71 Störungsannahme Telefon, Bildschirmtext
- 11 72 Störungsannahme Telex, Teletex, Datax
- 11 74 Störungsannahme Rundfunk, Funkdienste

Wer vor den Rufnummern dieser Telefonansagen bisher eine Null wählen mußte, muß dies auch künftig tun.

Die Notrufnummern 110 und 112 für Polizei und Feuerwehr bleiben unverändert. (dpa)

OPRESTAUCER PRVLANKY.

Nejnáročnější byla oprava klenby, která znázorňuje „Poslední biblický soud“. Muselo zde být postaveno kovové lešení — mimochodem zkonstruované podle Michelangelových autentických náčrtů, ovšem nikoliv ve dřevě, ale v kovu — o rozměrech 15 krát třináct metrů. Dlouhý, složitý proces oprav byl pak prováděn za nepřerušovaného provozu Sixtinské kaple.

Restaurátorské práce tohoto skvostu umělecko-historické ceny byly podrobně zachyceny jako filmový dokument, který bude sloužit k poučení odborníků i široké veřejnosti v celém světě. Sixtinská kaple září opět ve své nevýslovné kráse. (av)

Aufgespießt

„Die Gerichtssprache ist deutsch.“ Der Vorsitzende des Flick-Untersuchungsausschusses des Bundestages, Manfred Langner (CDU), als der als Zeuge geladene Lobbyist Alfred Schaller (SPD) und der Abgeordnete Alfred Sauter (CSU) beim Verhör in bayerischen Dialekt verfielen.

Dostala jméno po Kamelovi

(dik): Nebýt Čecha Jiřího Kamela, musel by francouzský romanopisec Alexandr Dumas mladší nazvat své světoznámé dílo jinak. Málokdo totiž ví, že kamélie dostala jméno po tomto cestovateli a botanikovi, rodákovi z Brna, který „květinu objevil a popsal za svého mistonářského pobytu v Japonsku na přelomu sedmáctého a osmáctého století. Jeho spisy později proslavoval švédský botanik Linné, jenž rostlinu zatadil do svého herbáře a pojmenoval ji po Kamelovi. Podle některých autorů však kamélie byla pojmenována již mnohem dříve. Květinu totiž údajně Kamel oboval svému příteli hraběti Šporkovi a ten ji po něm nazval.

Prohlubování socialistické demokracie



PALÁC KULTURY

VÁŠ ZVO

REPREZENTAČNÍ PLES

PALÁCE KULTURY

připravený ve spolupráci s Čs. uměleckou agenturou
Pragokonzert

Kromě předtančení Tanečního klubu Styl, Tanečního klubu Ostrava a Pavla a Heleny Dvořákových uvidíte „Salón Neprahta“ a módní přehlídku „Femina“



K tanci a poslechu hrají a zpívají:

Orchestr Václava Hybše se svými sólisty, Olympic, Flavec, zasl. um. Waldemar Matuška, Olga Blechová, KTO, skupina GOOD BROTHERS (Kanada), Taneční orchestr Čs. rozhlasu a Karel Černoch, Naďa Urbánková, Jiří Brabec, Iveta Bartošová, Petr Sepeš, Václav Šmíd, Jezinky a Kamélie, Josef Laufer, Petra Janů a skupina Golem, Karel Zich a skupina Flop, Petr Rozek a skupina Centrum, Zlatá muzika se svými sólisty, Diskohrátky J. Zemana a J. Srámka, **GUSTAV HOSKÁ & SKUPINA „KEJHALOVÉ“**

PÁTEK 25. LEDNA OD 20 HODIN

Změna programu vyhrazena.

Předprodejní pokladna Paláce kultury otevřena: po.—pá.
od 10 do 18 hod., tel. č. 41 72 731, 41 72 741. Hromadné
objednávky na tel. č. 42 21 18. 1190-P

2 JEDNOHO OBČIANKA
ČLÁNKU O VARŠAVĚ:

..... Dne 1. srpna 1944 vy-
puklo ve Varšavě všeobecné povstání
proti nenáviděným okupantům. Plných
63 dnů město a jeho obyvatelé hrdin-
ně čelili sufitovému náporu Němců. Na-
koniec ale i toto povstání bylo potla-
čeno a utopeno v krvi. Zahynulo při
něm hodně přes 180 tisíc civilních
obyvatel a více než 22 tisíc partyzá-
nů.

**BOLŠEVICKÁ VOJÍRA NEKOU-
LA ANI PRSTEM, I KDYŽ BYLA
BLÍZKO VARŠAVY A TEPRVE
PO TOMTO MASÁKRU JEDNO DEJ
BOJE HĚSTO OBŽADILA... DO-
BYTER JVINIKY!!**

Trest pro Bohemians

BERN (aj): Disciplinární komise UEFA
rozhodla uzavřít hřiště Bohemians na
jeden zápas v klubové soutěži UEFA
a přikázala utíkat se musí hrát nejmen-
še 300 km od Prahy. Dále oddíl zaplatí
pokutu 4000 švýcarských franků — vše
za nekorrektní chování hráčů, nedosta-
tečnou náhradatelskou službu a nevhod-
né chování diváků. Sloup si nezahráje
ve 4 zápasech, Kukučka v jednom.

• Britská společnost Telecom ohlašuje konec čer-
vaných telefonních budek, které jsou stejným
symbolem Anglie jako červené dvoupatrové auto-
busy či londýnský Big Ben. Za nových 77 000 tele-
fonních kiosků společnost zaplatí 160 miliónů
liber. Budou vyrobeny z ocele a jejich vybavení
má dokonale odolávat všem vandalům.

AKTUALITA

MOSKVA: List Komsomolskaja pravda v čísle 60
ne skrývá za Operaci Mojžiš píse a provedení akce
československé vlády — a tajné a ve skutečnosti násloné
přepřevě atipických občanů židovského vyznání ze
Súdánu do Izraele, které dočasné vyhnalo z jejich
domovů do Súdánu katastrofální sucha. List připomíná,
že koncem uplynulého roku bylo ze Súdánu do Izrae-

Pozadí Operace Mojžiš

Je vyvozeno kolem 13 000 „etiopských židů“ — Pa-
lišů, a píše: Slonostlští „spasitelé“ nověnovali pozor-
nost Falašům nábožen. Pokusy vrátit k nim mnozí etiop-
ské náboženské obce se podařily již od roku 1972,
kdy izraelský Hlavní rabínat usnul etiopské židy na
„planěhodnotné“, „skutečné“ židy. Podvratná činnost
slonostlů svědčí zešlila po vítězství etiopských revo-
lučně demokratických sil. Když v letech 1983—1984
Falašové hnali hladem a žizní přešli do Súdánu, slo-
nisti usoudili, že přikáží jejich čas. Vyvolali do táborů
Falašů emisary, kteří vyuklili jejich utrpení a začali
je přemlouvat k odjezdu do Izraele, samozřejmě —
jak říkali — na náklady Tel Avivu. Všechno probí-
halo v neprosté tajnosti. Letadla belgické soukromé
letecké společnosti, najatá izraelskou vládou, je do-
pravila ze Súdánu do západní Evropy a odtud do
Izraele. Komsomolskaja pravda označuje tuto provo-
zeční akci za „akt mezinárodního pirátství“. Jak ji-
nak je možno kvalifikovat: dnos tisíců občanů bez
souhlasu jejich vlády. Násilnou emigraci Falašů slo-
nisti ničí navíc jejich kulturu, obyčej a tradice, na-
rušují jejich přirozené historické pouta s vlastí. Kdy-
by izraelská vláda skutečně chtěla poskytnout ob-
čtem sucha humanitární pomoc, peníze, věnované na
Operaci Mojžiš — přes 200 miliónů dolarů — by sta-
čily všem Falašům, aby mohli žít řádu let v dostar-
ku, píše list.

Bestattung im Weltall

HOUSTON, 21. Januar (AP). Dem Ge-
schäft mit dem Tod sind in den USA
offenbar bald keine Grenzen mehr ge-
setzt: Zwei amerikanische Firmen wol-
len anbieten, die Asche von Toten ins
All zu befördern und auf eine ewige
Reise zu schicken. Der Präsident des
Raumfahrtunternehmens Space Servi-
ces, der ehemalige Astronaut Donald
Slayton, teilte am Wochenende in
Houston im US-Staat Texas mit, er
habe ein entsprechendes Abkommen mit
einer Firma in Florida getroffen. „Wir
sind im Transportgeschäft und bereit,
alles zu transportieren, was gewünscht
wird“, sagte Slayton. Die Asche der To-
ten könnte entweder in eine niedrige
Erdumlaufbahn oder außerhalb des
Erddanzahlungsfeldes gebracht werden.
Jedes Ziel könne anvisiert werden, sagte
Slayton. „Die Sonne, Venus, Mars oder
Jupiter — Sie brauchen nur zu wäh-
len.“

SEREDAKTOR LISTU EXAMINER ve městě Pe-
terburch v americkém státě Ontario byl listě
šokován, když mu pošta netekně doručila 10 do-
larů. Odesílatelem byl 61letý J. Clarke, který tak
po padesáti letech naprovoval svůj brich z mládí.
„Pracoval jsem jako posílek v redakci a jednou,
když se naskytla příležitost, nechal jsem si pen-
ze, které jsem vybral od předplatitelů, řekl nout-
něm J. Clarke. „Hned první večer jsem je všech-
ny utratil spolu s přítelkyní. Na krádež se tenkrát
nastěžit nepříštilo, ale švédům mě stále pronásle-
dovlo. A tak jsem se rozhodl vše napravit. Sice
až po pět letů, ale přece...“

„Šmrdlus“ odešel

POSLEDNÍ hráč „Zelené“ Sparty,
pravé křídlo, Josef Šmrd-
lů, zemřel v úterý v krátké no-
mocnici po dlouhém nemoci ve věku
91 let. V 1. světové válce utrpěl
těžké zranění břicha, přesto se však
stal jedním z nejlepších pravých
křídel v našem fotbalu. Z Olympie
Vlt. přestoupil do Vikt. Žižkov, zle-
vle a nakonec do Sparty, kde v
letech 1916—26 sehrál 302 utkání.
Byl hrdinou střetnutí s Itálií v Pra-
ze v roce 1923, kdy třemi góly s
voleje pomohl k vítězství 3:1. Vyni-
kal rychlostí, technikou a byl ne-
bespádný v koncovce. „Šmrdlus“
byl malé postavy, ale velký svým
uměním. Od roku 1928 sehrál 13
mezistátních utkání. Pohřben je ve
čtvrtek 24. ledna ve střešnickém
krematoriu v 27 hod. Čest jeho pa-
mátce! [4]

(+ 45. 4. 85)

Odhazení La Republiky

Rim: Turecký terorista Ali Agca, pachatel atentátu
na papeže Jana Pavla II. v květnu 1981, byl řízen
americkými tajnými službami. Svědčí o tom i jeho do-
pis z 5. srpna 1983 z vězeňské cely adresovaný vojen-
skému přídelenci vevalyanců USA v Římě, který se
později dostal do rukou vyšetřujícího soudce J. Mar-
teij. „Stáči, abyste mi dal pokyn a promluvil, pte
mj. Agca v dopise. Současně žádá vojenského přídelen-
ce vevalyanců USA v Římě, aby mu zaeptil fran-
couzské nebo švýcarské státní občanství. List La Re-
pubblica, který včera přinesl tuto informaci, požaduje,
aby byly prošetřeny okolnosti, za nichž se dopis do-
stal ze vězeňské cely. Jestliže se totiž jedná o auten-
tický Agcov dopis, jak se zatím vyšetřujícím orgánům
žád, nemůže být pochyb o tom, že turecký atentátník
byl řízen po celou dobu Američany, uzavírá Le
pubblica.

KUČEŘE TO DOKLÍ MANLAS-REKAV
KUTEL AOBNE „ZAKOLTOVAT“ TAPSE,
PRODZE JE VETÍ SHOVHAN!

Chinesinnen machen sich schön
Eine Gießmaschine für Lippenstifte
mit einer Jahreskapazität von acht Mil-
lionen Stück haben die Chinesen bei der
Starnberger Firma Weckerle bestellt.
Der Auftragswert wird mit einer halben
Million Mark angegeben.

Eine Prager Kammeroper ist in die-
sem Tagen gegründet worden. Sie wird
zunächst auf einer Bühne am Stadtrand
spielen, bis sie ins Tyl-Theater übersie-
deln kann, das gegenwärtig renoviert
wird.
AII PRED. 20 ROKY ZALOŽIL KON.
OPERO PAI NO DR. J. P. BOLŠEVIK

TOHO TAK DLOUHO REM-
CAL, AŽ SE ZASE
ZRUŠILA.

Aufgespielt

Aufgespielt

„Gib den Regierungen ein besseres
Deutsch und den Deutschen eine
bessere Regierung!“
Neujahrswunsch für 1985 aus
der „Bergischen Volkszeitung“

„Noch ist Schliesien nicht verloren.“
Der CDU-Abgeordnete und
Vertriebenenfunktionär Her-
bert Hupka am Dienstag in
Bonn.

Die Freude der Deutschen am Auto ist ungeteilt: Auf ihr liebste Kind lassen die Deutschen (West) ebenso wenig etwas kommen, wie die Deutschen (Ost); mag der Smogalarm ausgerufen werden und das Waldsterben weitergehen. Den jüngsten Beweis lieferte am Donnerstag nicht etwa die bundesdeutsche Automobil-Lobby, sondern ausgerechnet das SED-Zentralorgan „Neues Deutschland“.

Kernsatz eines Kommentars: „Der Trabi wird zur Freude seiner Besitzer weiterrollen“ — gemeint ist der DDR-Kleinwagen „Trabant“ aus Zwickau, ein Zweitakter, der je nach Ausstattung für einen Preis von 10 000 bis 12 000 DDR-Mark zu haben ist. Freilich nur bei Inkaufnahme einer Wartezeit von acht bis zehn Jahren.

Wer kam nur auf die Idee, den Besitzern die Freude an diesem mühsam

Dresden

Propaganda ist hartnäckig in ihrer Wirkung, zumal wenn sie Katastrophen als Vehikel benutzt. Eine solche war ohne Zweifel die Zerstörung Dresdens im Februar 1945. Die FR berichtete am 21. Januar über den Wiederaufbau der Semper-Oper in Dresden. Unser Korrespondent nannte dabei die Zahl von etwa 35 000 Menschen, die in der Bombennacht vor 40 Jahren in den Flammen umkamen.

Leser machten uns darauf aufmerksam, daß diese Zahl viel zu niedrig sei und die Opfer vielmehr mit rund 300 000 beziffert werden müßten. Im dtv-Lexikon (Brockhaus Redaktion) fanden wir ähnliche Angaben. Andere Nachschlagewerke nennen zwar die Zahl von etwa einer halben Million schlesischer Flüchtlinge in Dresden zum Zeitpunkt des Bombardements am 13. 2. 45, schweigen sich aber über die Opfer aus. Nachforschungen beim Institut für Zeitgeschichte in München bestätigten die Zahlenangabe unseres Korrespondenten.

In seinem Buch „Dresden im Luftkrieg“ (Köln—Wien 1977) hat der Historiker Götz Bergander detailliertes Material zusammengetragen. Nach amtlicher Angabe des Befehlshabers der Ortspolizei Dresden waren bis zum 31. 3. 1945 genau 22 096 Leichen geborgen. Die hochgerechnete Zahl von 35 000 Opfern nähert sich der grausigen Realität.

ZA 5 LET BUDOU BYU. SP0 - JENCOH NAJAVAT JARO ADOLF:

Den „Trabi“ lößt die SED nicht schmäh

erworbenen Schmuckstück nehmen zu wollen? Das kann natürlich nur der Klassenfeind sein: Es war der Regierende Bürgermeister des Westteils Berlins, Eberhard Diepgen (CDU), in seiner Rede zur Eröffnung des Wahlkampfes erwähnte er den DDR-Kleinwagen und verstimmt die registrierten Genossen im Ostteil der Stadt.

Originalton Diepgen: „Selbst wenn wir hier mit dem Katalysatorauto fahren, dann stinkt der Trabi am Prenzlauer Berg wahrscheinlich immer noch.“ Aber, aber Herr Diepgen, wer benutzt schon ein so unschönes Wort wie „stinken“ in einer Wahlkampfrede. Dabei weiß doch zumindest jeder Benutzer der Transitstrecken, daß der

„Trabant“ mit einem Zweitaktgemisch aus Benzin und Öl führt, das eine bläuliche Fahne aus dem Auspuß nach sich zieht. Das ist doch eher ein Kennzeichen für das zuverlässige Laufverhalten des Motors. Den Oligarchen nehmen schließlich auch bundesdeutsche Benutzer von Ölföten klaglos hin.

Zudem scheint Eberhard Diepgen entgangen zu sein, daß der von ihm gescholtene „Trabi“ ein Zweitakter ist, bei dem die Werte der Smog verursachenden Gifte wie Stickoxyde, Kohlenoxyd und Kohlenmonoxyd geringer sind als bei den Viertaktmotoren — das hat sich jedenfalls ein Würzburger Autohaus in einem Gutachten bescheinigen lassen.

Freilich, jener Gutachter kam auch zu dem Schluß, daß der Ausstoß von krebserregenden Kohlenwasserstoffen beim Trabant etwa siebenmal höher ist als der in der Bundesrepublik zugelassene Grenzwert. Das ist übrigens auch der Grund, warum im Westen der Zweitakter längst der Automobilgeschichte angehört.

So ganz wohl ist den DDR-Obersten ja auch nicht bei ihrem „Spitznamenmodell“. Immerhin schloß man erst im Herbst letzten Jahres eine Vereinbarung mit dem westdeutschen Volkswagenwerk über die Produktion von Golf-Motoren in Nordhausen ab, um den veralteten Zweitakter auch in der DDR abzublenden.

Diepgens Schimpfworte für den Zwickauer Superstar haben die DDR-Oberen offenbar so sehr getroffen, daß sie das durchaus seltene Angebot des Regierenden Bürgermeisters zur Hilfe bei moderner Umweltschutz-Technik gar nicht erst zur Kenntnis nahmen. Gefallen hat ihnen vielmehr eine Formulierung, „Berlin ist keine Insel im blauen Meer“. Repetier aus Ost-Berlin: „Wenn man schon dieses Erkenntnis hat, dann sollte man nicht vergessen: Wer auf einer Insel lebt, sollte sich das Meer nicht zum Feind machen.“

Was ist die Moral von der Geschichte? Erwähne beim Umweltschutz den Trabi nicht, denn wie gesagt: Die Freude der Deutschen am Auto ist ungeteilt, und das gilt für die Regierenden wie für die Regierten.

A MATHE PO SRANDE...

Coca-Cola und die Unzucht

TUPELO, 23. Januar (Idea). Der Coca-Cola-Konzern ist von dem US-amerikanischen „Verband für Sittlichkeit“ in Tupelo (Mississippi) zum „Pornographen des Monats Januar“ ernannt worden. Die Auszeichnung wird regelmäßig an Firmen vergeben, die in Sex-Magazinen wie „Playboy“ und „Penthouse“ werben. Wie der Leiter des Sittlichkeits-Verbandes, „der methodistische Pastor Donald E. Wildmon, erläuterte, zahle Coca-Cola Tausende von Dollars an solche Magazine und fördere damit die Unzucht, die sexuelle Ausbeutung von Frauen sowie die Verulkung von Jesus Christus und Christen. Bedenklich seien auch einige Produktionen der Columbia-Filmgesellschaft, die zum Coca-Cola-Konzern gehört. Wildmon nannte den Film „Stille Nacht, tödliche Nacht“, in dem der Weihnachtsmann als gewalttätiger Terrorist dargestellt worden sei.

„NARODIL SE LEVIN PAN...“

Neuer Tunnel durch die Alpen

BELGRAD, 23. Januar (Reuter). Jugoslawien und Österreich wollen mit einem Tunnel durch das Karawanken-Massiv in den südlichen Alpen eine neue Streckenverbindung zwischen beiden Ländern schaffen. Eine entsprechende Übereinkunft hat jetzt die jugoslawische Nachrichtenagentur Tanjug gemeldet. Die Bauarbeiten auf jugoslawischer Seite sollten in der Nähe der Stadt Jesenice bereits Mitte des Jahres beginnen und bis zum Jahr 1990 abgeschlossen sein, hieß es in dem Bericht.

„Sexkabinen sittenwidrig“

MÜNCHEN, 23. Januar (dpa). Solo-Sexkabinen sind nach Ansicht der Münchner Verwaltungsrichter sittenwidrig. In den Kabinen — „eine Dame, ein Zuschauer und eine Schelbe“ — werden die Männer so animiert, daß dieser Vorgang in die Nähe der Prostitution rückt, begründete die 16. Kammer jetzt ihre Ablehnung der Klage eines Sexliedbesitzers. Prostitution sei im Sperrbezirk untersagt. Die Stadt München hatte die Stripteasekabinen wegen Sittenwidrigkeit und aus baurechtlichen Gründen geschlossen. In Anlehnung an eine Entscheidung des Bundesverwaltungsgerichts in Berlin zu Peep-Shows meinten die Münchner Verwaltungsrichter, in der Anonymität der Kabine gebe es keine soziale Kontrolle wie etwa bei einem Striptease in einem Lokal. Die Frau müsse ihr Gegenüber nicht nur ansehen, sondern geradezu durch die Scheibe animieren. Dies bedeute eine Erniedrigung (Az.: M 1725 XVI 83 und M 5110 XVI 83).

TOTO REKL HUPKA A
KAPAL TO KOHLOVI:
(URIVER)

Das Motto für das Deutschlandtreffen der Schlesier vom 14. bis 16. Juni 1985 in Hannover „40 Jahre Vertreibung — Schlesien bleibt unser“ hat zu Mißverständnissen Anlaß gegeben. Es ist herausgelesen worden, als sollte heute etwas gewaltsam verändert, eine neue Vertreibung geplant, fremdes Territorium in Anspruch genommen, gegen die deutsch-polnische Verständigung gehandelt werden. Nichts davon enthält dieses Motto. Seine Aussage lautet: 1. Die Vertreibung dauert bereits vier Jahrzehnte, denn bis heute ist den Vertriebenen das Recht auf Heimat verwehrt. 2. Schlesien ist historisch, geistig-kulturell, rechtlich und politisch Teil Deutschlands in seinen Grenzen von 1937 (Bundesverfassungsgericht 31. Juli 1973: „Das Deutsche Reich existiert fort.“) 3. Die deutsche Frage ist offen, erst in einem demokratisch-legitimierten Friedensvertrag kann endgültig über ganz Deutschland und seine Grenzen entschieden werden. 4. Auch durch den Warschauer Vertrag werden weder Annexion noch Vertreibung und die dadurch entstandenen Grenzlinien anerkannt. 5. Schlesien ist nicht nur die Heimat der Schlesier, sondern Eigentum aller Deutschen.

NA JEZE STRANCE V TYCHÝ NOVINACH:

Die immer wieder zitierten Urteile des Bundesverfassungsgerichts von 1973 und 1975 sagen an keiner Stelle, daß die Einheit Deutschlands nach dem Grundgesetz in den Grenzen von 1937 vollendet werden müsse.

Die westlichen Alliierten haben dem Beschluß von Potsdam nur zögernd zugestimmt, aber sie haben nie zu erkennen gegeben, daß sie einer Wiederherstellung der Grenzen von 1937 zustimmen werden. Präsident Charles de Gaulle hat für Frankreich, das an der Potsdamer Konferenz auch gar nicht beteiligt war, bereits im Jahre 1959 erklärt, die heutige Westgrenze Polens müsse als endgültig gelten. Bundesaußenminister Hans-Dietrich Genscher hat soeben erklärt: „Die Grenzen zu unseren Nachbarvölkern werden von uns Deutschen weder heute noch künftig in Frage gestellt. Sie sind unantastbar wie die Verträge.“

V USA SE VESTACI DIVIT NAD NEH. BLBOSTI...!!

Kriege sind immer Kriege gegen die ganze Nation. Sie sind keine Boxkämpfe einzelner Individuen.“
JE TO STRAN, ALE MA PRAVOU.
ADOLF TALE NEVMI BOMBARDOVAT A POPRAVOVAT...!

wir die Zivilbevölkerung bombardiert haben. Ist es moralischer, Soldaten zu töten und Trauer und Elend über ihre Familien zu bringen? — Alle großen

.... In einem negativen Sinn eindrucksvoll ist auch die Stellungnahme des englischen Luftwaffen-Chefs Sir Arthur Harris: „Wir sind von manchen verdammt worden, weil

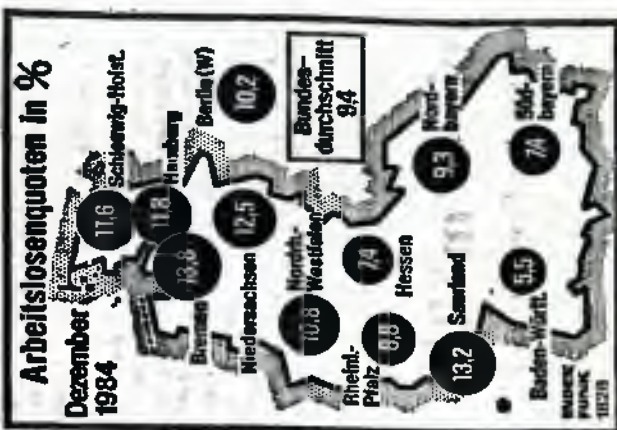
V TEN DEN, ROY BILY NA LETY NA DRA ZDANY, JIEM BYL
VE SKLEDE HOIT. VEDUCE V CHEMIST (KABL. MARK. JIHO) A
CITILI JIEME SILNE ZACHVÉVY PŮBY. AVINE ZA TYDEN TO
SAHE PŮISLO NA CHEMIST...

Was Gott nicht wollte

Evangelische Allianz: Bibel kennt keine Gleichberechtigung

WETZLAR, 23. Januar (epd). Der Informationsdienst der konservativ-pietistischen Evangelischen Allianz hat jetzt klargestellt, daß die Gleichberechtigung von Mann und Frau nicht gottgewollt sei. In der Rubrik „Exegetische Märchen- oder: Was wirklich in der Bibel steht“ stellt der Esslinger Theologe und Publizist Kurt Hennig fest, Gott sei nicht „der Götze der Gleichheit und Gleichmacherei, sondern der Gott der äußerst unterschiedlich anvertrauten Pfunde“. Das gelte seit der Erschaffung des Menschen auch für die Nichtgleichheit von Mann und Frau. Nur im Hinblick auf Glauben und Taufe und „im Angesicht Gottes“ träten „menschlich erhebliche und unverwischbare Unterschiede“ zurück.

In seinem Beitrag für die „Märchen-TO SNAH NEVÍ HOZNÝ!!! SAMEC PAN BLKUP!“ ecke“ korrigiert Hennig, der auch der Synode der Evangelischen Kirche in Deutschland (EKD) angehört, die nach seiner Ansicht falsche Auslegung des Galaterbriefes, Kapitel drei, Vers 28: „Hier ist nicht Jude noch Grieche, hier ist nicht Sklave noch Freier, hier ist nicht Mann noch Frau, denn ihr seid allesamt einer in Christus.“ Hier gehe es nicht um eine Gleichheit „in den Ordnungen dieser Welt“ und der Kirche. Im Originaltext jener Stelle des Galaterbriefes stehe nicht „Mann und Frau“, sondern „Männliches und Weibliches“, schreibt Hennig. Dies sei erfolgt „im Sinn der rein biologischen Unterscheidung der Geschlechter, für die man die sonst mehr im Bereich der Zoologie gebrauchten Ausdrücke Männchen und Weibchen kennt“.



● Stěsl v nětěstí měl 36letý Rakusan, který se svou rodinou přežil pád do hloubky 150 metrů. Když se na silnici u St. Větru vyhýbal protijedoucímu nákladnímu autu, dostal smyk a jeho vůz se zřítil do hlubiny. Řidičova manželka a tři děti z vozu vypadly. Jak konstatovali lékaři v nedaleké nemocnici, přežila rodina tento dlouhý pád pouze s odřeninami.

Starosti s pitnou vodou

(čtk): Rozvoj veřejných vodovodů na území ČSSR zaznamenal značný růst v poválečném období. Zatímco v roce 1950 z nich bylo zásobeno pouze pět miliónů obyvatel, tehdy 40 procent z celé populace, loni jejich počet přesáhl 11,3 miliónu. A to je zhruba 73 procent veškerého obyvatelstva. Odběry vody se za toto období zvýšily z denních 165 litrů na osobu na 395 litrů. Za uplynulých 40 let se zásadně změnila úroveň zásobování pitnou vodou. Dříve byly používány převážně místní podzemní zdroje, většinou nevyžadující úpravu vody, které byly postupně nahrazovány skupinovými nebo oblastními vodovody s velkou kapacitou povrchových zdrojů nebo soustředěných jímecích oblastí podzemních vod. Na získávání vody se v ČSSR podílejí v současnosti ze dvou třetin podzemní vody, přitom však v ČR již devatenáctým rokem převládá výroba vody z vodárenských nádrží či z přímých odběrů z řek. Složitým úkolem vodohospodářských organizací a orgánů je udržovat požadovanou kvalitu vody. Komplikace jsou zejména tam, kde se její jakost v tocích nebo nádržích zhoršuje, závažné je také plošné znečištění zdrojů pitné vody zemědělskou výrobou.

PO DOKLADNĚ OSLAVĚ narozenin narazil 7. Neves se svým nákladním autem ve francouzském městě Tours do plotu, což neuniklo pozornosti policie. Tim skončila jeho mimořádná automobilistická kariéra — 34 let řády bez řidičského průkazu. V této době absolvoval dokonce i několik cest do zahraničí.

NA KON BEZE ZBRANÍ si v sobotu vyšli myslivci v Dolním Bukovsku a ve Zvitkově na Českobudějovicku a jen v Dolním Bukovsku uvlizlo v nástražných sítích 30 šňáků zajatců. Celkem ulovili v lednu myslivci na Českobudějovicku na 850 šňáků zajatců, které předali pražskému Interlovu. Odtud pak už nastoupí cestu do mysliveckých revírů ve Francii a v Itálii.

Die Piasten

Der polnische Staatspräsident Henryk Jablonsky hat hervorgehoben, daß Schlesien „seit der Zeit der Piastenerzöge“ uraltes polnisches Gebiet sei. Unter dem Stichwort „Piasten“ erläutert Meyers Lexikon:

Piasten, polnisches und schlesisches Herrschergeschlecht. Der ausgedehnte und wohlorganisierte Staat der Piasten wird erst aufgrund seiner Expansion nach Westen unter Herzog Mieszko I. (gestorben 992) historisch greifbar. Mieszkos Sohn Boleslaw I. Chrobry (966 — 1025) festigte in enger Freundschaft mit Kaiser Otto III. die Vormachtstellung Polens unter den westslawischen Fürstentümern. Durch die Reichsteilung 1138 unter die Söhne Boleslawa III. Krzywousty (1085 — 1138) entstanden jeweils in Schlesien (bis 1175), Großpolen (bis 1296) und Klempolen (bis 1279), schließlich durch Teilungen der kleinpolnischen Linie in Masowien (bis 1526) und Kujawien (bis 1370/89) eigenständige piastische Linien. Wladislaw I. Lokietek (1260 — 1333) aus der kujawischen Linie erneuerte 1320 die polnische Königswürde; sein Sohn Kasimir III. (1310 — 1370) war der letzte Piast auf dem polnischen Königs-thron. KONDY SE TO VŠECKNO

MELO BÍDIT PODLE HISTORIE ANNO DAZUHAL, PATĚLO BY K ČECHŮM PŘI NĚMČICKA A PODÁNÝ RUS POLSKA...

Kühen schmeckte Kirche

LIVUYU, 24. Januar (idea). Hungrige Kühe haben in Namibia eine Kirche aufgefressen. In der Ortschaft Livuyuu, die in der Buschregion im Norden des Landes liegt, hatte der Baptisten-Missionar Carlos Owens eine kleine Gemeinde mit 20 Mitgliedern gegründet. Die Bewohner des Ortes, zumeist Flüchtlinge aus Angola, bauten sich eine kleine Kapelle aus Holzpfehlern mit einem schilfgedeckten Dach, deren Wände sie mit altem Maisstroh ausfüllten. Als der Missionar zwei Monate später von seiner Missionsstation wieder nach Livuyuu kam, um Bibelstunden und Gottesdienste zu halten, standen nur noch die Pfähle, die das Dach hielten: Hungrige Kühe hatten die Wände verzehrt. Jetzt will die Gemeinde ihre Kirche „kuhsicher“ machen: Künftig sollen dicke, unverdauliche Schilfgräser die Wände ausfüllen, damit den Kühen der Geschmack an Gotteshäusern vergeht.

Vom Finger auf die Nase

BRIDGEND, 25. Januar (Reuter). Ein ehemaliger Spurensicherungsexperte bei der britischen Polizei hat eine neue schmerzlose Methode zur Kennzeichnung von Tieren entwickelt: den Nasenabdruck. Nachdem sich Moelwyn Llewellyn 25 Jahre lang bei der walisischen Polizei mit Fingerabdrücken beschäftigt hat, gilt seine Aufmerksamkeit jetzt den nassen Nasen wertvoller Vierbeiner. Nach seinen Erkenntnissen unterscheiden sich die Nasen der Tiere ebenso voneinander wie die Finger der Menschen. Bauern können deshalb den Nasenabdruck ihrer preisgekrönten Vierbeiner bei Llewellyn hinterlegen und eintragen lassen und so ihre Lieblinge eindeutig identifizieren. Nach Llewellyns Angaben ist diese Methode wesentlich schmerzloser und tierfreundlicher als das Aufdrucken von Brandzeichen oder das Festmachen von Ohrmarken. „Sie (die Tiere) scheuen sich wesentlich weniger davor, ihren Abdruck nehmen zu lassen, als die meisten Kriminellen, mit denen ich es zu tun hatte“, sagt Llewellyn.

Muflonům se u nás daří

(čtk): V honitbách státních lesů ČR žijí téměř všechny druhy zvěře, které se u nás vyskytují. Tradičně dobrou úroveň má chov spárkaté zvěře, především jelení. Nejvalitnější je v řady, dobrý v oblasti Českého lesa, Krušných hor a Jeseníků. Stavby jelení zvěře však enormně stoupají. V ČR se v současnosti odhadují na 40 tisíc kusů, což je 300 procent cílového stavu. Lesníci musí této otázce věnovat více pozornosti než dosud, protože se zvyšují i škody způsobené obryzáváním a loupáním porostů. Snížení stavu jelení zvěře musí ale provázet základní chovatelské zásady, které je potřebné orientovat na kvalitu chovu, neboť v této oblasti se nám již nedají držet krok s evropskou špičkou. Dlouholetou tradici máme v chovu muflona. Dokazuje to i skutečnost, že Československo je v rámci Mezinárodní rady pro lov a ochranu zvěře garantem pro jeho chov. Nejznámější honitby jsou zejména na Rychnovsku, odkud pochází z deseti nejslavnějších světových trofejí losů.

VOLOH TAKY!

Cenová opatření v MLR

Budapešť: Z rozhodnutí rady ministrů MLR jsou ode dneška v Maďarsku zvýšeny spotřebitelské ceny některých výrobků a služeb. Zároveň byla přijata opatření týkající se příjmů obyvatelstva. Z potravinářských produktů se zvyšují ceny mléka a mléčných výrobků v průměru o 28–29 procent, cukru o 16, masových a rybích konzerv o 9–10, cukrářských výrobků o 10 a kakaa o 15 procent. Zvýšeny budou také ceny v restauracích a závodních jídelnách. Dále se zvyšují ceny uhlí, dřeva a plynu a poplatky za dálkové topení o 25 procent, ceny koksů, nafty pro domácnost a propan-butanu o 30 a elektrické energie o 18 procent. Poplatky za poštovní služby vzrostou průměrně o 65 procent, od 1. února se také zdvojnásobí ceny jízdného v městské hromadné dopravě. Zároveň budou zvýšeny nejnižší důchody a také rodinné přídatky na děti, stipendia učňů a příspěvky matkám pečujícím o děti mladší jednoho roku.

ZAČÍNÁ SE DOSTÁVAT NA 2040 CESTU! JASSE!

Orientace imperialismu odsouzena ke krachu

● Těže se psychiatr pacienta: „Klamete svou ženu?“ „Proboha a koho jiného?“

VAŽME SI TĚCH, KDO JSOU OCHOVNÍ DĚLAT TO, CO DOVEDOU.

znojenské podzemí

Jen málo měst se málo pochlebili takovým množstvím významných stavebních památek jako Znojmo. Každá málo jeho historického jádra v sobě ukrývá stavební skvost. Každá dělá epochu zanechala ve Znojmě svou stopu. Průvodcem historií i současnosti podzemí nám bude vedoucí středníka údržby památek při Městské nevládní besedě ve Znojmě Jaromír POSLUNÝ.

Město Znojmo vzniklo na skalnatém ostrohu nad řekou Dyjí. Nejstarší zmínka o něm je z roku 1046. Ovšem tehdy byla jeho podoba dnešním městem velmi vzdálená. Bylo to důležité středisko obchodu, řemesel i obrany. To vše díky výhodné poloze. Leželo totiž na křižovatce cest směřujících ku Praze, Brnu a Vídni.

Významným mezníkem v dějinách Znojma byl r. 1220, kdy bylo listinou Přemysla Otakara II. povýšeno na královské město. Tím byl dán základ k úspěšnému rozvoji nejvýznamnějšího města při jižní hranici Moravy. Od té doby prošlo Znojmo bohatou a pestrá historií, kterou až po dnešní dny dokumentují mnohé významné stavební památky. Historický rozvoj vyvrcholil ve 14. století rozšířením podlažních kamenných budov a dílčím jádrem. K městským domům patřily i podzemní prostory.

"Bylo by nejlepší," přerušuje své vyprávění I. Posluný, "kdybychom se podívali přímo do chodby." Vůházíme do domu č. 11 v Obrokově ulici, do jedné z nejstarších budov města. Tam začíná prohlídková trasa. Sestupujeme po schodech a po chvíli se ocitáme ve spleti chodeb. Nad námi se ošavě tlumem pouliční ruch. Nacházíme se totiž přímo pod Obrokovou ulicí. Postupujeme dále hlouběji a můj průvodce pokračuje ve svém výkladu. "Znojenské podzemí tvoří spleť podzemních chodeb, které se v délce několika desítek kilometrů propírají pod celým areálem starého města, asi na rozloze 80 ha, a na mnoha místech sahají až 15 metrů pod úroveň terénu. V současné době je zaměřeno, tam, směřováno kolem 30 kilometrů chodby a výzkum podzemí nadále pokračuje. Bohužel, nedochovály se žádné písemné zprávy o vzniku a budování znojenského podzemí. Proto také nemůžeme s určitostí tvrdit, kdo a kdy bylo započato s jeho stavbou a zejména dosud odpovědi na mnoho dalších otázek. Nejstarší zpráva, vytesaná na stěně jednoho podzemního sálu, je z roku 1402. Můžeme se však domnívat, že podzemí Znojma je staršího data.

Je velmi pravděpodobné, že budování ve větším měřítku předcházelo pouze hloubení sklepů pod měšťanskými domy. Do chladných prostorů se ukládaly celoroční zásoby potravin, ležely tam sudy vína, piva a droba ze zahrád a vinohradů. Sklepy pod domy byly později rozšiřovány o další prostory, a tak často docházelo k jejich propojování. Snad v té době se začalo uvažovat o využití podzemních chodeb ke strategickým, ochranným účelům. Chodby se začaly budovat i v nižších patrech, byly vyhloubeny

staženy za pitnou vodu, větrací šachty. O tom, že podzemní prostory byly užívány jako úkryty obyvatel, svědčí chaotičnost a množství slepých chodeb, těsné vetupy do nižších patér, které bylo možno maskovat nebo uzavřít, i naprostý nedostatek orientačních značek. V podzemí byly vybudovány také krby, které měly kouřovody napojeny na komíny domů. Vypráví se např., že když v r. 1645 Švédové leti dobyli město, všichni obyvatelé se schovali do podzemí a topili si v krbech. Švédové se pak velmi divili, že se v liduprázdném městě stále kouřilo z komínů.

Těžko si však dovedeme představit způsob, jakým se v tehdejších podzemních podlažích vysakoval větrací a kouřové šachty vysoké několik metrů a přitom široké pouze 20–30 centimetrů. Navíc vnitřní stěny těchto šachet jsou jemně opracovány.

Budování areálu podzemních chodeb bylo velmi obtížné. Pískovcová skála, místy s křemenými žilami, odolávala tehdejšímu primitivnímu nástrojem a práce postupovaly pomalu. Odborníci se domnívali, že v nejstarších etapách budování se skála rozpálila ohněm a potom polévala vodou. Tím popraskala, vznikly pukliny, a tak bylo usnadněno dobývání. Kámen se potom vynášel ven v koňských nebo dřevěných putnách.

O obtížnosti dobývání horniny svědčí poznatek, který jsme sami nedávno získali. Při obnově jedné chodby bylo zapotřebí prorazit spojovací štola o délce dvou metrů. I při použití moderní dílní techniky to trvalo několik dní, než se vůbec podařilo chodbu prorazit.

Nedostalo však jen při hloubení nových podzemních chodeb. Přímou podzemní byl vybudován dvouodnní sál, zaklenutý lomovým kamenem do středních pilířů, a jen několik metrů od něj další dva podzemní sály. Vybudování těchto rozlehlých prostor představovalo nepochybně mnoho času i těžké práce.

"Kde tehdy tuto tak namáhavou práci vykonával?" obracím se na svého průvodce a zároveň přejíždím prsty po stěně, pokrývá drobnými rýhami. Jsou to stopy perličky, kterými se tehdy skála nejmenno opracovávala. "Podle tehdejších běžných způsobů to byli zřejmě trestanci a zajatci, kteří byli potom nějakým způsobem odstraněni. Buď byli po dokončení úseku převezeni jinam nebo — popraveni. Jiná jiná doba, jiné mravy.

Ovšem budování znojenského podzemí naráželo i na jiné problémy. Jedním z nich bylo pronikání spodních vod do vyražených chodeb a jejich zatopení. Proto bylo ještě v historickém období provedeno nákladné odvodnění celého systému podzemních prostor tzv. jezuitským vodovodem. Byla to v podstatě oválná vyzdáná štola, vysoká téměř 1,5 metru. V 50. letech našeho století byly vybudovány další dvě větve tohoto vodovodu, které měly napomoci odvádění vod četných pramenů, případně i prosakujících sázkové vody. Ovšem v tomto případě šlo již o využití stávajících podzemních chodeb.

Mezitím se ocitáme v nejnižší úrovni podzemí, které má místy až čtyři patra. Horní, s chlovy vyzdívkou, sloužilo jako sklepy. Ostatní, vysekávaná v pískovci, tvořila tajné únikové a obranné chodby. V nejspodnější úrovni byl zaveden již zmíněný jezuitský vodovod.

Při zpáteční cestě na povrch se neubráníme tomu, abych nesdílel mému průvodci svůj dojem, který na mne podzemní chodby udělaly. Vždyť došla na každém kroku musíme obdí-

vat dovednost našich předků, kteří dovedli poměrně primitivními způsoby provést tak náročnou a těžkou práci. Jaromír Posluný souhlasně pokývne a dodá: "Takový podzemní labyrint není ovšem jen znojenskou zvláštností. Setkat se s ním můžeme ve většině menší míře v řadě historických měst. Avšak svou rozlehlostí, spleťostí a hustotou chodeb, z nichž některé zasahují mimo rámec města, představuje skutečně jedinečnou historickou i stavební památku naší republiky."

A jaký bude osud podzemí? V minulosti neměli lidé vždy ten nejlepší vztah k historickým stavebním památkám a tak mnohé z nich byly značně poškozeny. S obnovou znojenského podzemí se začalo v 50. letech tohoto století. V první fázi šlo v podstatě o rozsáhlé opravy a vyztužování podzemních objektů. Havarijní stav chodeb totiž ohrožoval zástavbu i provoz v ulicích. Podstata tehdejších sanačních prací spočívala v běžné betonové obzdvíže. Chodby tím však ztrácely svůj historický vzhled. Od počátku 60. let bylo téměř 600 metrů chodeb zpřístupněno veřejnosti. Vzhledem k hrozcím sesuvům a uvolněným kamenům byla však koncem 70. let tato prohlídková trasa uzavřena.

Nejen v historické době, ale i v nedávných letech bylo podzemí dost narušeno. Například při výstavbě obchodního domu Dvůr byly zasypány dva ze tří podzemních sálů. Pozdějším měřením se zjistilo, že včasným výzkumem mohly být zachovány a základy obchodního domu postaveny až na úrovni těchto sálů. Na nápravu ale bylo už pozdě.

V současné době se uplatňuje velká snaha o zachování původního vzhledu znojenského podzemí. Narušená stěna se injektuje a přikryje síťovinou, která ke stěně těsně přiléhá. Potom se přestřiká speciální cementovou směsí. Po zpevnění směs přesně kopíruje původní zdív, často i se stopami původního opracování.

Na jaře 1983 byl veřejnosti zpřístupněn nový úsek chodeb, s možností výstupu na radniční věž přímo z podzemí. V další etapě obnovy znojenského podzemí plánujeme rozšíření trasy a vytvoření prohlídkového okruhu.

NETŘEBA SMEKAT PŘED JALTSKOU DOHODOU

Článek v londýnských TIMESech z 1.9.84 o Jaltské konferenci nám připomíná, že kořeny mnoha nedorozumění a nejistoty ve vztazích Východ-Západ od roku 1945 leží hluboko zapuštěné v jednostranném zavrhnování Sovětským svazem všeho toho, co bylo dohodnuto mezi Stalinem, Rooseveltem a Churchilllem, a v jeho brutálním podrobení si předtím nezávislých národů.

I když se musí uznat sovětská potřeba bezpečnosti, není zde důvodu, proč by Západ měl přijmout zradu z Jalty na stálo. Prezident Mitterand se o tom jasně zmínil v roce 1982, prezident Reagan tak učinil nedávno. Pouze Británie mlčí.

A co se týče bezpečnosti Západu? Pan Owen nám svým článkem v Timesech připomíná masové oběti sovětských lidí ve společném úsilí zbavit Evropu nacismu, avšak současně bychom si měli připomenout, že válka sama začala cynickým »rozkrojením« Polska Hitlerem a Stalinem, což usnadnilo vše pro následující invazi a okupaci západní Evropy.

Podle sovětského mínění, jak dále uvádí článek, si Washington a Bonn přejí pozemní hranice, dohodnuté na Jaltě. Ve skutečnosti se vůbec nejedná o územní hranice. Jedná se o svobodu a práva



zrada z Jalty byla natrvalo.
Sir Bernard BRAINE,
poslanec britského parlamentu.

pole, což komunistům musí stávk, protože bez nich nemůže existovat.

Čas je zralý k tomu, aby se národům východní a střední Evropy řeklo, že nemají ztrácet naději, že my na Západě, a to včetně Velké Británie, neuznáme, aby

Poláků a ostatních národů na sebeurčení, na zvolení si vlastního osudu, mít svobodné volby a nebyť řízení moskevskými loutkami.

Jediné hranice, které si zotročené národy a jejich přátelé přejí změnit, jsou zdi berlínskému typu, ostatně dráty a minová

Ptám se vážených psychologů, psychiatrů a vůbec učené společnosti a škemrám o odpověď na otázku: Proč nás Čechy fascinuje telefon? Přesněji řečeno právě můj přístroj?

Kdykoliv přijde na návštěvu Čech, ať už exulant nebo stodolarový turista, mohu se s kýmkoli vsadit o všechno, co mám - včetně dluhů, že jeho pohled padne po deseti minutách - nejpozději! - na telefonní přístroj. Nenalezá-li se telefon právě v pokoji, kde sedíme, návštěvník zneklidní, bloudí zrakem a potí se. Je-li telefon v dohledu, podléhá fascinujícímu pohledu na už přes sto let starý vynález a koktá: »Mohl bych si zavolat?« Není-li přístroj v dosahu jeho zraku, zvýší návštěvník hlas a ptá se skoro výhružně: »Kde máš / máte telefon, musím si zavolat!«

Čech - ať ze Západu nebo z domova - prostě neodolává pokušení telefonovat.

Několik konkrétních příkladů: Český turista na Západě, který mě čtyři hodiny po překročení hranice navštívil, byl už v naší předsíni telefonem tak fascinován, že mi ani nepodal ruku, usedl k přístroji, aby celému světu oznámil radostnou novinu: Jsem venku!

Po hodině telefonování mi zanechal účet ve výši asi 200 DM.

Český vědec, sám majitel telefonu, mě navštívuje jen proto, aby si od nás mohl "krátce zavolat domů". Obvolává pak obvykle všechny kolegy od Švédska až po Kalifornii. Kdykoli se teď ohlásí, že přijde, schovávám telefon do skříně. Minule tam přístroj našel. Až vědec přijde znovu - ohlásil se na zítřek, vytrhnu šňůru ze zdi a raději německé spolkové poště zaplatím opravu. Přijde mě to levněji.

Mezi novými uprchlíky v Mnichově se asi rozkřiklo, že můj telefon je cosi jako mezinárodní ústředna, spojující hlavní město Bavorska s Československem. Především mě navštívilo celkem šest nových emigrantů. První tři prohlásili, že musí domů své ilegální skupině, v níž prý pracovali, sdělit, že už jsou na Západě. Nevím, co a komu cosi sdělovali, zaslechl jsem jen, že tři ilegální skupiny v Československu, které se kryjí jmény Evička, Kočička a Pučiček, mohou teď dále rozvíjet svůj boj, protože se prostřednictvím mého telefonu dozvěděli, že jejich předáci jsou v Mnichově.

Tři další návštěvníci - ostatně neznám ani jednoho - opustili můj byt značně navšvaní. Stačil jsem totiž schovat telefon a připojku ve zdi skryt za kufrem.

Řemeslníci na Kunětické hoře

Rekonstrukce dominanty Polabí - svědka husitského revolučního hnutí

Leží sice jenom 310 metrů nad mořem, ale v žebříčku popularity předčí řadu hor mnohem a mnohem vyšších: čedičový vrch se zříceninou hradu, královna polabské roviny, Kunětická hora. Po staletí je malebnou dominantou Pardubicka i přitažlivým oásem turistů. Jejich hlas však v hradním areálu utichl v roce 1950, kdy musel být objekt z bezpečnostních důvodů uzavřen



Kunětická hora před zahájením rekonstrukce

Foto: O. RIESNER

Svou velikostí, řadou mohutných goticko-renesančních rondelů, délkou i složitostí opevňovací soustavy hradobních zdí, příkopů, šesti bran a bastionů patří Kunětická hora mezi našich deset největších hradů. Její majestát obdivoval již K. H. Mácha, Kunětickou horu s husitskými hejtmany poznáme i na kresbách M. Aíše. Za pěkného počasí nabízí kouzelný výhled na Krkonoše se siluetou Sněžky, Orlické a Železné hory i na úrodné Polabí se zátočinami největší české řeky. Proto není divu, že její rekonstrukce je stále v popředí zájmu široké veřejnosti.

Ptám se tedy vědců jakož i zbývajících exulantské veřejnosti: Trpí-li český lid doma i v zahraničí telefonní mánií, čím to vlastně je?

Jistě se najdou mnozí, kteří mají stejné zkušenosti jako já. Prosim o radu: Co s telefonem, když do bytu vskočí návštěvník-Čech?

Životnost hradu však mělo bezohledné lámání kamenné. Ten se zde začal dobývat již v 15. století, přičemž těžba vyvrcholila v letech 1881 až 1920, kdy se majitelem hradu stal vídeňský průmyslník R. Drasche. Hradní kopec byl neuváženou těžbou ničen až k samotným základům historických budov, což společně s přírodními vlivy vážně narušilo skalní podloží a působilo neblaze na statiku objektu.

První obrát k lepšímu nastal teprve v roce 1917, kdy si hrad pronajal Muzejní spolek Pardubice, ale především po zrušení čedičového lovu. Kunětické družstvo, které navázalo na činnost pardubického Muzejního spolku, začalo zajišťovat jednotlivé zříceniny a zároveň byl podle návrhu arch. D. Jurkoviče restaurován vlastní palác i předhradí. V roce 1953 se potom stala tato významná kulturní památka státním majetkem.

Pravidelný geodetický průzkum skalního masívu před deseti lety ukázal, že hrad stále „cestuje“. To znamená, že vykazuje v horizontálním i vertikálním směru na citlivých přístrojích zjevné pohyby. „Vnější hradební systém, hlavní palác i další objekty potřebují urychleně statické zajištění,“ vysvětluje důvody uzavření Kunětické hory vedoucí odboru technické přípravy Krajského střediska státní památkové péče a ochrany přírody K. Martinek.

**POD KUNĚTICKOU HOROU JSOU
ODCE: KUNĚTICE A KUNĚTICKÝ...
KRAJINÝ POKLAD NA „VÝCHODOČESKÝ
ŘÍP“ BYL NA VAŘE, KDYŽ NA
STRÁNÍCH KOPECE KUBYLY STRAHOV.
CO JSEM SE TAM NAYEZDIL...**

Jak prameny uvádějí, hrad na Kunětické hoře byl dokončen krátce po roce 1420 a vlastnil ho husitský hejtmán Diviš Bořek z Milotínka. Historik J. Hlávka také označil Kunětickou horu jako jednu z předních pozdně gotických pevností, jejíž význam zvyšuje skutečnost, že patří mezi ojedinělé české hrady, založené na počátku husitského revolučního hnutí jedním z jeho vůdců. Letošní archeologické průzkumy pod vedením Krajského střediska státní památkové péče a ochrany přírody Východočeského kraje však ukazují, že na Kunětické hoře stál pravděpodobně již v době předhusitské dřevěný roubený hrad. Potvrzují to objevené zděné základy se zbytky spáleného dřeva, orientované odlišně než základy dnešního hradu, i další cenné nálezy.

Za vlády Perštyňů byla sice Kunětická hora podstatně přestavěna i rozšířena, ale již v roce 1645 vojska švédského generála Torstensonova hrad vypálila a částečně pohoršila. Ještě horší vliv na

Pepsi-Cola ve Sportovní hale

PRAHA (s): Pepsi-Cola patří mezi sponzory letošního hokejového MS v Praze a ředitel obchodních operací pro střední a východní Evropu PepsiCo Inc. Karl Nigl řekl na tiskové konferenci v pražském Intercontinentalu, že je to zatím největší zapojení této firmy při některé významné světové sportovní události.

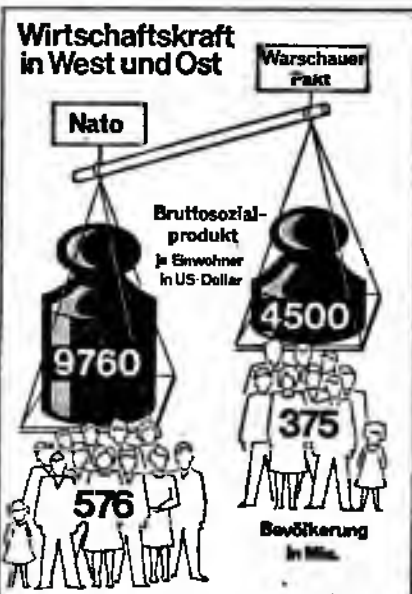
Firma si dříve podporovala a podporuje Kanadský pohár 1984, kvalifikační zápasy fotbalového MS-86 a evropských klubových soutěží 1984-85.

Kalové MS-85 v Budapešti, fotbalisti Zru Petrálek, Pírka Blagojević a buď „Pírka tom“ i na hokejovém MS-86 v Moskvě.

Pepsi-Cola, nealkoholické nápoje, se dnes prodává ve 145 zemích celého světa 150 miliónů hektolitřů. V roce 1984 vyrobil lékárník Caleb Bradham v New Bernu (Sev. Karolína) nápoj „Brad's drink“, směs z extraktů kofeinu, kokosu, cukrového karamelu, a tento nápoj se prodával směsí s medem. V roce 1983 byl nápoj pojmenován jako „Pepsi-Cola“ a v roce 1934 začal jeho vývoj z východního pobřeží USA na celý americký kontinent. V roce 1945 i do Evropy a ostatních částí světa. V roce 1950 došlo ke spojení s největším americkým výrobcem pečiva Frito-Lay a vznikla firma Pepsi-Cola, Inc. Dnes má tento podnik 120 000 pracovníků, roční obrát 4 miliardy dolarů a 600 koncesionářů. Mezi ty patří i ČSSR firma LIKO v Bratislavě a její závody Slovák Trenčín v Malackách a Franoza Prešov v Košicích. Ty dodávají ročně 21 miliónů lahví a za posledních pět let došlo u nás ke zvýšení odbytu o 11,5 % ročně. Touto bylo celkové naplnění 100 miliónů lahví Pepsi-Coly a Mirindy. LIKO vyhrábá mezinárodní soutěž koncesionářů ve střední a východní Evropě, kterých je 701.

Pepsi-Cola Inc. má také vlastní výrobu některých sportovních výstrojí a výstrojí (včetně pro hokej a tenis) a svůj nápoj nabízí nejen sportovcům, ale i mladým lidem. PM šampionátu bude mít v hale pět speciálních stánků a nápojů i suvenýry.

*COLA COLA-HODPOLOU!
ZLOČINCI, FINANCOVALI
VÁLNU VE VIETNAMU A
V KOREJI, PEPSI JEJICH
KRUVAVÍ PEI... JAK JE TO
DLUHOU CO SE TAK KLE
PEALO? ALE GROSÍKY JSOU*



**OPILCI SE VYSKYTUJÍ I MEZI PÍ-
ky.** Když ve Švédsku, jak vyplývá
ze správy, kterou před časem otišl
švédský časopis Sweden Now. Ten
přítel se jmenuje Brakoslar a opily je
pouze v zimě, protože se líbí plody
jablek obecného. Když jich mají pře-
štek spotřebuje víc, dostává se opily, pře-
tože plody tohoto stromu v jeho ša-
ludka akvárii a promění se v alko-
hol. Vědci zjistili, že a kila jablek
se získá 2,5 gramů čistého alkoholu.

Pátý >Říman< odešel

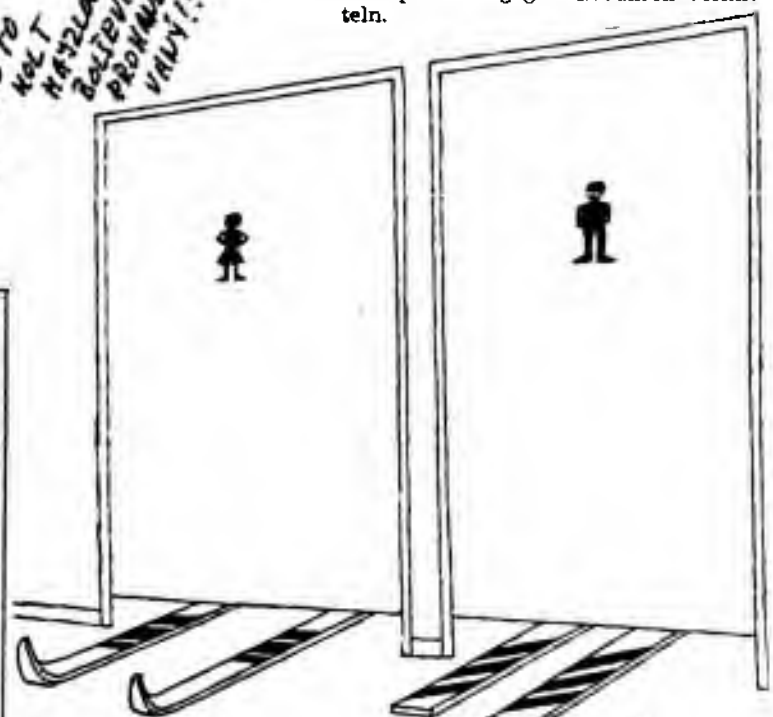
Josef Čtyřoký

Christen mit Rabatt

NA SKLONKU minulého týdne, v pátek
ve věku 78 let na gangrenu obou no-
hou, levý obránce všemistrů světa a
sparty se třicátých let, Josef Čtyř-
oký. Po jankovi, Francim Svobodovi,
Kučálovi a Krčovi se tak uzavřelo
životní pout dalšího „Římana“ z finále,
vynikajícího bránce a skromného člově-
ka, který po odchodu z trávníku zů-
stal jakoby v straně. Tak nás také
bez fanfár opustil. Právský rodák a
odbovanec Slavie začínal brát ligu
v Kladně, odkud přelétl teprve v ro-
ce 1930 do Sparty, kde vytvořil proslu-
lou obrannou dvojici Burger-Čtyřoký.
Dehal 42 mezinárodních utkání: debu-
toval v roce 1932 v Praze proti Švý-
carsku (7:3), rozloučil se v roce 1936
v Záhřebu proti Jugoslávii (3:1). V
23 mezinárodních utkáních hrál s
Bargem před brankou Pláněkon.
V letenském dresu vybojoval během 10
let 410 utkání, z toho 23 slavných
prásků derby proti Slavii. Vyvrcho-
lením jeho kariéry byl start ve fi-
nále MS-34, kde hrál spolu se Zeni-
kem a ve středoevropském poháru 1936,
který se Spartou vyhrál. Čtyřoký byl
technickým obráncem, elegantní v sou-
boji a při oděbirání míče. Dovedl
dlouhými centry přenést hru. Čest ho
ne pamatuje!

*BYL TO STARŠÍ, ALE DOBRÝ!
ODKOPY A HLAVU MĚL
ALE ŽENITKA LEPŠÍ!*

KUWAIT, 20. Januar (dpa). Die Re-
gierung des Ölscheichtums Kuwait hat
Zeitungsanzeigen verboten, in denen
ausländische — vorwiegend asiatische —
Dienstmädchen als „Ware“ zum Tausch
oder zu Sonderpreisen angeboten wer-
den. Wie die kuwaitische Presse am
Wochenende berichtete, griff das Mini-
sterium für Erziehung und Moral ein,
nachdem die Abteilung für Menschlich-
keit und Barmherzigkeit eine besorgnis-
erregende Zunahme dieser Anzeigen
festgestellt hatte. Die Zeitung „Al-
Qabas“ zitierte folgende Anzeigen als
Beispiel: „Wir tauschen Ihr altes
Dienstmädchen gegen ein neues, in nur
einer Woche für nur 50 Dinars (rund
530 Mark) . . . Moslemische Mädchen
aus Sri Lanka für nur 175 Dinars . . .
30 Prozent Rabatt auf christliche Haus-
hilfen, drei Monate Garantie . . . Son-
derangebot an philippischen Mäd-
chen.“ Männliche Dienstpersonal wird
billiger „gehandelt“. So wurde eine
Kombination von „Chauffeur-Diener-
Gärtner“ zu 55 Dinars angeboten. Die
Anzeigen werden von speziellen Agen-
turen aufgegeben, die am ganzen Persi-
schen Golf arbeitslose Asiaten als
Dienstpersonal gegen Gebühren vermit-
teln.



*UVATRA PŘI MĚ BYT,
REAGANOV KULTURNÍ
PORADCE...*

Portugal wird immer teurer

Die Verbraucherpreise in Portugal sind im vergangenen Jahr um 29,3 Prozent gestiegen. 1983 waren sie um 25,5 Prozent geklettert.

Ungarn schlägt kräftig auf

In Ungarn sind die Preise für eine Reihe von Gütern und Dienstleistungen zum Teil drastisch erhöht worden. So wird etwa Milch um bis zu 30 Prozent, Zucker um rund 16 Prozent, Kohle, Gas und Heizöl um rund ein Viertel teurer.

Týden v závěších

Mostar: Sedm dní a noc v aneborých závěších a
desetletých mrazích, bez jide strávily sestry
Sima a Draženka Guličkové a vesničky Bogodol nedá-
leko Mostaru. V neděli 6. ledna se vydaly ve zánici
pěšky do školy v Mostaru, cestou však zabloudily. Ne-
že je náhodou až o týden později v jedné malé sídli
skupina lovců. Divky zachránily před smrtí tímto to,
že se jim podařilo celý týden úspěšně čelit spánku.
Lékaři konstatovali, že kromě těžkých omrzelin na no-
hou jsou divky v očekané dobrem zdravotním stavu.
Obě sestry byly velice překvapeny, když po svém
zachránění zjistily, že celou dobu byly pouhých 200
metrů od prvního vamiřských útulů.

STACILO ZAPLATIT od pěti do 15 miliónů tr
a student nepolské polytechniky měl zaručený
Inženýrský diplom bez jakékoli námahy a znalosti
problematiky. Vše ostatní už zahřál asistent na
katedře konstrukcí F. Benettieri, který za pomoci
několika dalších pracovníků školy zřizoval zápi-
sy v indexech a provedení zkoušek. Podvod
vyšel najevo až při náhodné kontrole listého G.
Frassa, který se o ukončení školy pokoušel ne-
úspěšně pět let, aby nakonec za šest mě-
síců složil osmdesát obtížných záverečných zkou-
šek. Radu z nich, podle zřizovatele studijního
zdravnu, vykonat v neděti, o prázdninách, nebo
v době, kdy se na polytechnice žádné zkoušky ne-
konaly.

Machinace kolem číselných kont

Rekne-li „švýcarsko“, vybaví se nám především čokoláda, švýcarské hodinky a bankovníc. Tyto pojmy mají ve spojení s přídavným jménem „švýcarský“ (=e) obzvláště dobrý zvuk — zdá se, že v nich ohrdčí dlouhohled tradice kvality. Jakkoli je však současnost této tradice zatím pověst švýcarských penězů nízká neutrální, rozhodněský přímý mále také pod Alpami tře ve skutečnosti, že tak trochu zmeškal vítek — a švýcarské banky musejí nedavno dokonče učer kampaň „za záchranu své cti“.

V této kampaň šlo hlavně o tzv. číselná konta. Číselná konta si ve Švýcarsku máže otevřít kdokoli, a to i dopisem. Vlastní-li minimálně tisíc švýc. franků. Výmody, že plynou z uložení na anonymní číselné konto (možnost anonymní účasti na výnosných obchodech s akciemi, nízké poplatky při transakcích, minimální dvěřové droky), lákají kapitali z blízka i daleka — avšak tyto peníze jak konstatuje berlínský časopis Horizont, nejsou vázy z povrchových zářků. Evidentně vyšetřování švýc. víceméně ignorují s poukazem na bankovní tajemství.

Číselná konta byla v zemi zavedena před padesáti lety. Tehdy měla především chránit majetek německých židů proti nárokom státní masinérie „Teitl fise“. Nic máně již po druhé světové válce využívali výhod číselných kont pacisté, kterým se podařilo „zmrzet“ do Latinské Ameriky. A od tech dob píše tato konta voh mnoha exponením diktorstských režimů

ze všech koutů světa o rovněž daňovým velkopodnikům.

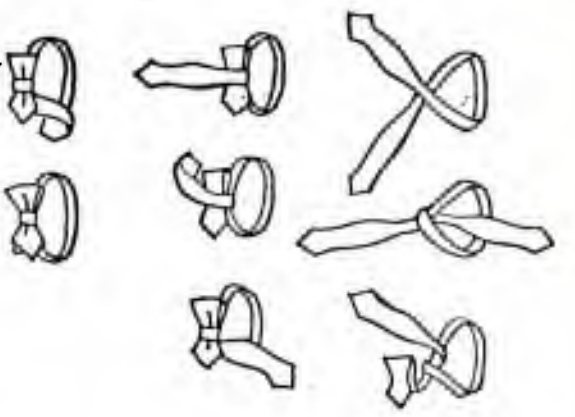
Nikaraguský klas Somozs shromáždil za více než čtyřicet let vlády přes 50 miliard amerických dolarů, které tajně přepravil do ciziny; ukládal ve švýcarských — stejně jako bývaly francouzské — Reza Rahavi (kolik z jeho jmění v hodnotě 20 miliard amerických dolarů skrývali švýcarské trezory, není známo, ale soudí se, že velmi) a etipský ex-čisat Halie Selassie (odhadované konto 15 miliard dolarů). A několik čísel z oblasti daňových úniků: nejmenší 45 milionů dolarů přiravili státní pokladnici USA newyorský burzovní makléř M. Rich, jenž převážně své zisky na švýcarská konta pomocí padělaných čísel loni sdílel před patřičným testním soudem pětadesát osob. Které do švýcarska ilegálně vvezly peníze, zleto a devizy ze 90 milionů francouzských franků (francouzský úsk přitom v této skupině vidí jen spíchnu ledovce). Švýcarské banky odsávají i valnou část „únikových

peněz“ z Latinské Ameriky. Z této oblasti, která má kolem 350 miliard dolarů dluhu, zmizelo v posledních letech na soukromé konta asi 100 miliard.

Tyto případy vyšetřují, proč se ve Švýcarsku podařilo sebrat 120 tisíc podpisů pod „iniciativu proti zneužívání bankovního tajemství“, které požadovala revizi stávajícího bankovního zákonodárství a především zjevení kontrolova bybá kont a úvěrových obchodů „iniciativu se stále dokonce před mětem itového hlasování v němž byla nicméně odmítnuta 75 procenty hlasů. Není divu: referendum předcházelo zmíněná kampaň bank za „záchranu jejich cti“. Trvala několik roků a uživalo se v ní obratů jako „podkopání roz hodující pilfe hospodářství“ apod. O její intenzitě si lze udělat představu i podle následujícího dířho udeje, jenom jeden ze švýcarských finančních ústavů. Sčítaných švýcarských bank vydal pouze na apologetické materiály v tisku, a to jen za jediný měsíc, 200 000 švýcarských franků.

Přes své vítězství však bankéři pocítovali nutnost vylepšit si postrannou pověst a stihli některé ústupy, ovšem takové, ježichž důsledky by neodradily zahraničnické záležitosti. Neboť ti mají tví podíl na tom, že zisky pětí největších švýcarských bank vzrostly za předloňský rok až o 22 procent. (ms)

OPÁČKO...
VÍTE, KDE BUDOU mít největší koberec světa? V Domě kultury a sportu v Tallinu. Tento mamut koberec bude mít rozlohu pět set čtverečních metrů a v současném době se už dokončuje v estonském družstvu Ais. Zajímavé je, že na tomto velkém díle pracují jen tři kadeti.



„Dobrý večer, nepolepili jsem sám život, tak kdepak se to řadí se mnou chci porvat?“

● Americké letectvo vyzkoušelo nad San Diegem v jižní Kalifornii nové druhy protiradarových prostředků. Pokusy a rozprašování zvláštních látek však způsobily vážné poruchy v dodávce elektrického proudu, v televizním vysílání, provozu letiště a vyvolaly dopravní zácpy, protože službu vypořádaly také semaforey.

Už jen k síni
PRAHA (P): Fotbalové svět uznám, že na úřadní kvalifikaci MS ČSSR v NSR 30. dubna na strážnou jsou již jen všupenky k stání (promádné obědávky příjmá předpode ČSTV v Praze 7. Důležitých hráčů 131. Vlastní končí smělí na zápas jen bez ztráty. Středisko akcí a podniku ČOV ČSTV potěší současně nábor zájemců o pořadatelství soutěží, mji na kvalifikaci MS Zájemci ve věku 18-55 let se mohou hlásit ve sportovní hale v Praze nebo na tel.: 37 84 54.

TAJ JEDEH
NENÍ PACIENT jako pacient. Fekti se besprohby chirurgové jednoho indického mésta, když jim ředitel místního církve dopřel na operaci stříti pětmetrového buda o váze 40 kilogramů. Při operaci asistovalo sedm dalších lékařů, protože operace se se musela provést bez narkózy.

JAK SLY ROKY

NAŠI HOKEJISTÉ se zúčastnili poprvé ME 1911 v Berlíně, MS 1924 v Chamonix a ZOH 1920 v Antverpách, sbírali čestné tituly a medaile, patřili k nejlepším, ale první zlato na světovém šampionátu získali až v roce 1947 v Praze.

Stavnický stadion býval tehdy ještě otevřený, jen hlediště bylo zastřešené. Když padal hustý sněh, muselo se utkání přerušovat i během intervalu, jinak je upravovali samostatníci s bradly v ruce a přestávkách.

STANISLAV KONOPÁSEK, člen mistrů světa 1947 a 1949, dnes 62letý učelnicí samobsluhy postravia na invalidovně v Praze, vzpomíná: „Popravdě jsme s titulem počítali. Měli jsme výborný, technický a ofenzivní hokej, měli silné mužstvo a byli dobří parta!“ Kádr tvořili reprezentanti LTC a I. ČLTK.

Do Prahy se sjelo nam mužstev, chyběli však Kanadčané, ze zámoří přijeli jen Američané. Připomeňme, že jsme s reprezentanty javorového listu pak hráli na ZOH-48 ve Švédsku 0:0 a na MS-48 ve Stockholmu je porazili 3:21 v Praze patřili k favorítům i Švédové. Švanice praskla ve švech, ledteli stadionu VI. Ranoška byl spokojen a diváci na obou podláních, zahřívali v mrazu tím, že vzájemně skandovali vilpna hesta, otázky odpoví, ale žádná otázka.

Čechoslováci s kanadským trenérem Maléjem Smeknou pověsti „nepadníka trůnu“ plnili. Porazili Rumunsko 23:1, Rakousko 13:5, Polsko 12:0, Švýcarsko 6:1, Belgie rekordně 24:0. KONOPÁSEK: „Výsledky s Rakouskem a Švýcarskem klamou. Tak lehké to nebylo, klidil nám, avšak v úvodní třetině, tohý odpor. Vždyť za ně hráli výborní hokejisté.“ U Rakouska hránkaři Wurm, útočníci Feistritzer, Demmer, Novack, za Švýcarsky Turian, hráli Cattini a Lohrerová.

Pak však přišla šerná sobota: naši prohráli se Švédy 1:2 a o titulu se zdálo být rozhodnuto. KONOPÁSEK: „Důvod? Žádné hádky ovnití mužstva, jak se mnozí domnívali, ale protože přišla oblava a led byl mákky, byli tvrdší Švédové na koni. My naniak nemohli uplatnit naši techniku. V kabině byl po prohře smutek, jen jsme se osprchovali, oblékli a šli domů. Tehdy ještě neexistovalo soustředění, ani porážka se nerozzebírala, jen jsme svlékli hlavu.“

Poslední den došlo však k překvapení: outsider Rakousko zdolal „skromistru“ Švédy 2:1 a s největším prota čekala na utkání ČSR-USA. KONOPÁSEK: „Byl to nejlepší zápas turnaje a přesto, že Američané bojovali, dokázali jsme je vysoko porazit a přesto jen se stát mistry světa. Byl to velký úspěch a velká sláva. Večer jsme obdrželi v Obecním domě pohár a medaile, ale když jsme přišli ke studenému buletu, byl už stát předáný.“ A přesto, že později sehnali pH

1947 Poprvé mistry světa

letecké katastrofě Troják, Stibor, Šťovík, Jarkovský, Pokorný a Švaro, náš hokej triumfoval o dva roky později znovu i ve Stockholmu, kde se už objevili mj. Jirka, Hájek, Macellis, Vacovský, Němec, Bouček, G. Rubnik, Picha, Mizer, Inž. Charouz...
F. STEINER



ELEGANTNÍ BRUSLE A VOLE POKU.

CAT STEVENS, známý populární zpěvák a autor sladkých tónů pop balad, se nevrátil nikdy již ke své profesi do studií ani na scénu, protože přestoupil na islámskou víru a kariéru obětoval svému přesvědčení. Vydražil své kytary a noty a vytěžek věnoval na účely Islámu.

KDY PŘESTOUPÍ GOTTITTTT?

ČITIZADOSTI jednoho pětadvacetiletého číšníka z holandského města Stivlijk bylo dostat se na stránku známé britské Gúlnesovy knihy rekordů. I usmyslel si, že jako první na světě vydrží co nejdelší žit v dřevěném hnízdě na šestnáctimetrovém kólu. Vydržel to 404 dny a jeho sen se splnil. Jak uvedl, občas mu přý bylo smutno, i když ve svém dřevěném obydlí měl rádio.

JINAK CHYTLA LELKY...

Wien erläßt Abgasvorschriften

WIEN, 16. Januar (AP). Österreich wird bei seinem Kampf gegen das Waldsterben mit der Einführung der schärfsten derzeit in Westeuropa gültigen Schadstoffvorschriften für den Personenwagenverkehr einige Schwierigkeiten haben. Ausländische Touristen, die ihren Auto-Urlaub in der Alpenrepublik verbringen wollen oder Österreich als Transitland benutzen müssen, haben jedoch nichts zu befürchten: Auch nicht mit Katalysatoren ausgerüstete Autos können problemlos an österreichischen Tankstellen nachgefüllt werden, obwohl ab 1. Oktober 1985 das bleihaltige Normalbenzin vom österreichischen Markt gänzlich verschwunden sein soll. Die österreichische Regierung hatte ein Auto-„Paket“ verkündet, das nach einer am 1. April beginnenden Übergangsphase ab 1. Oktober 1985 vorsieht, neben dem bisherigen Superbenzin nur noch bleifreies Normalbenzin anzubieten. Ein Techniker des österreichischen Automobilclubs erläuterte, daß Autofahrer, deren Wagen nicht mit Katalysatoren ausgerüstet sind und die bisher bleihaltiges Normalbenzin tankten, keine Risiken eingehen werden.

Bonn buddelt Bach aus

BONN, 17. Januar (AP). Insgesamt sechs Millionen Mark will die Bundeshauptstadt Bonn dafür aufwenden, um einen vor über 150 Jahren unter der Erde verschwundenen Bach wieder ans Tageslicht zu heben. Wie die Pressestelle der Stadt am Donnerstag in Bonn bekanntgab, handelt es sich um den „Annaberger Bach“, der seit Napoleons rheinischen Regierungszeiten durch das städtische Kanalnetz plätschert. Der historische Bachlauf soll auf seinem künftigen Weg durch Bonn in das Regierungsviertel und den Rheinauenpark wieder das Tageslicht erblicken.

Elektrische ryby

{Job}: Ve středozemním moři i jinde žijí velcí rejnok. Za kofisti se rejnok nehoní, ani ji nepřepadává ze zálohy. Pokojně a beze spěchu plave. Když se poblíž objeví menší ryby, krabí či chobotnice, začne se najednou křečovitě mrskat a v okamžiku jsou mrtví. Rejnok sežere kofistu a plave dál. Stačí římané si myslit, že tyto ryby vypouštějí do vody nějaký jed. Tajemství rejnoků bylo objasněno teprve mnohem později. Ukázalo se, že jsou to vlastně jakési malé živé elektrárny. Dovedou totiž vyslat výboj takové síly, že všechny malé ryby, které jsou neblízku, hynou. Později se ukázalo, že existuje více „elektrických“ ryb, z nichž některé jsou daleko nebezpečnější. Přeborníky jsou např. africký sumec a americký úhoř. Například elektrického sumce dosahuje 400 V, úhoř vyrobí dokonce proud o napětí 600 V.

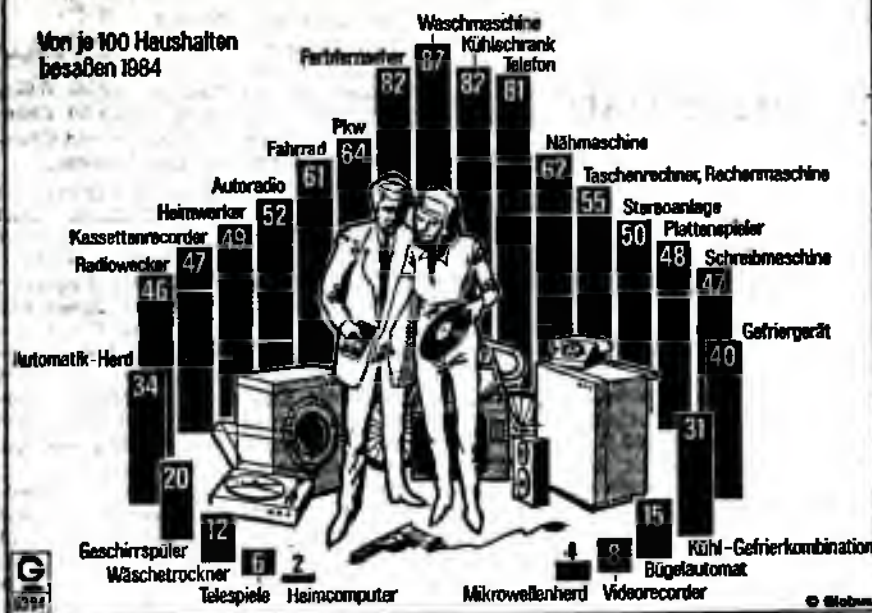
Moře na poušti

{va}: V Egyptě vypracovali nedávno projekt na vytvoření umělého moře v Libyjské poušti. Průplav o délce několika tisíc kilometrů spojí Středozemní moře s nížinou Kataru (135 m pod úrovní oceánu). Předpokládá se, že vytvoření Katarského moře vyvolá zvýšení úrovně podzemních vod a díky intenzivnímu vypařování i častější srážky.

X) SETKAL SEH SE S NÍM
28. P. 1968 VA NABÍDKA VE FFH
A PŘEKÝLEL, ZDA MĚ ZOSTAT.
DOPOVAZEL HLÁVKU NEJHO-
VOU A JEJÍHO HANŽELA
MOHÝSTU NEJHO.

Was schon da ist – was noch fehlt

Von je 100 Haushalten
besaßen 1984



W ZTRATIL SE VLAK

HOVKA
ZABRALI ?

Dne 12. října 1984 jsem oběhl pouliční vlakové spojení v Pardubicích v 15.32 hod. do Hrádku Králové. V uvedenou dobu rozhlas na nástupišti oznámil cestujícím, že vlak bude asi o 10 až 15 minut později. Po delší době však bylo hlášeno, že uvedený spoj je odvolán a tudíž nepojede.

Pískovce v Praze

{čik}: Těžba pískovců a písků na území hlavního města Prahy má již šestistletou tradici. Zbytky nejstarších pražských „pískovcových dolů“ jsou v horní části Petřína, kde se tento nerost dobýval od čtrnáctého do poloviny šestnáctého století. Sloužil především jako stavební kámen. Dalším pískovcovým nalezištěm v hlavním městě byl Prosek, který je díky těžbě ze sedmnáctého století největším pražským poddolovaným územím. Pískovec byl v proseckém kopci téžen přímo ve formě písků a používal se především na fosády. Z devatenáctého a začátku našeho století se zachovaly nevelké pískovny v Kobyliskách, Hostivaru a na Šeberově. Pískovce se dobývaly také v Libni, v blízkosti Bulovky, v okolí Běchovic a Koloděj. V současnosti se písků v Praze těží na území v Kobyliskách, Dolních Chabách a Čimicích. Nejsou však příliš kvalitní, takže se používají pouze jako maltatkové. V dalším pražském ložisku mezi Krči a Branikem je přibližně 234 tisíce krychlových metrů neblaněných zásob, dobývaných se však pouze příležitostně. Při geologických průzkumech byla odkryta další ložiska v Běchovicích, Práhoně a v Hostivaru.

Ve světě ojedinělý úkaz

{čik}: Dva tisíce litrů vody horké 72 stupňů Celsia vychází denně za minutu do výše 12 metrů prosulá kerlovské Vřídlo. Za jediný den poskytne tři milióny litrů vody, obsahující 17 tun minerálních solí. Zajímavým a ve světě ojedinělým úkazem je pulsování Vřídla. Způsobuje ho pára, voda a kyslík anihilují, nahromaděný v tzv. vřidelném kotli – soustavě navzájem propojených dutin v podzemí. Obsah kotle se neustále hledá cestu ven a jakýmsi pojistným ventilem je právě vývod na povrch. V uplynulých letech hrozilo největší nebezpečí od usazenin. Jicín Vřídla se totiž často ucpával a voda si hledala cestu na povrch v jiných místech. K největšímu výbuchu došlo v červnu 1809, kdy voda vytvořila hned několik nových pramenů. Díky moderní vědě toto nebezpečí v současné době pominulo. Na podzim roku 1982 se podařilo pracovníkům národního podniku Stavební geologie Praha zachytit pramen třemi vrtů v hloubce 50 až 80 metrů. Zabezpečili tak ochranu Vřídla i před okolní stavební činností, znečištěním srážkami vodami a otlasy.

Cigarety přinášejí únavu

{čik}: Součástí výzkumného ústavu Protikufácká výchova, který řídí Otaš zdravotní výchovy v Praze ve spolupráci s Ústředním vědeckometodickým ústavem zdravotnické osvěty v Moskvě, byl i průzkum k otázkám kouření a životostředy mezi studenty pražských vysokých škol technického směru, který navazoval na obdobné šetření mezi studenty středních škol. Výsledky ukázaly, že mezi vysokoskolskými je 26,2 procenta kufáků, mezi středníškolskými 19,6 procenta. Studenti vysokých škol kouří nejčastěji při zápravě a v práci, dále před zkouškami. Značná část mladých kufáků uvedla, že cigareta zahání únavu. Odborníci jsou však jiného názoru. Po prvních tazích nikotinového pouzdrvení je patrně způsoben tlak. Rychlejší tep srdce, ústředí se dostává důsledkem menší hladiny kyslíku v krvi. Tak rychle vzniká kufácká únavu způsobená nezdramým útlumem, nedostatkem kyslíku. Kufák sahá brzy po další cigaretě. Celková únavu během dne stoupá u kufáků více než u nekufáků. Kufák také často trpí nespavostí, jeho nervy se nedovedou zotavit přirozeným způsobem.

■ LIAZ v Jablonci nad Nisou – Li-berecké automobilové závody, patřící v současné době se svými 9 výrobními závody k největším evropským výrobcům nákladních automobilů, jsou určeny většinou k silniční přepravě. Jádrem výrobního programu jsou tahací návěsy, valníky a oklápěče řady 100, 110 a 120 v uspořádání 4krát 2 a 6krát 2, přičemž nemalý význam mají i vozidla s pohonem 4krát 4, určená zejména pro stavebnictví a zemědělství a také podvozky LIAZ pro různé speciální nástavby. Mimo to dodává LIAZ i výkonné zemědělské tahací a pohonné 4krát 4, šestiválcové naftové motory pro autobusy a železniční motorové vozy. LIAZ nabízí také řadu moderních, spolehlivých a hospodárných užitkových vozidel. Silniční tahací a valníky se dobře uplatňují v dálkové mezinárodní přepravě a stále častěji se objevují na silnicích celé Evropy, Asie i Afriky.

Jízdy do neznáma

Zajímalo by mne, zda řidiči pražských tramvají jsou povinni hlásit názvy stanic, a jestliže ano, proč to ve většině případů nedělají? Zejména ve dnech, kdy jsou okna tramvají zamrzlá (nebo v noci) by tuto „službu“ cestující přivítali.

E. F., Praha 3

Podle informací Ředitelství Dopravních podniků v Praze jsou řidiči tramvají skutečně povinni hlásit názvy stanic. Někdy se však může vyskytnout porucha rozhlasového zařízení; tu však musí řidiči uvést v knize závad, aby mohla být odstraněna při nejbližším ukončení jízdy ve vozovně. V autobusech DP, kde nejsou instalována příslušná zařízení, není pochopitelně možné názvy stanic oznamovat.

Bohumil Váňa - 65

DNES 17. ledna se dožívá 65 let jeden z největších hráčů historie světového stolního tenisu – BOHUMIL VÁŇA. Za svou kariéru získal na MS celkem 30 medailí, z nichž 13 je zlatých. Lepší než Váňa byl jen legendární Barna se 40 medaillemi. „Mládí Čech“, mistr světa v letech 1927 a 1928, mistr světa v letech 1937 a 1938, mistr světa v letech 1939 a 1940, mistr světa v letech 1941 a 1942, mistr světa v letech 1943 a 1944, mistr světa v letech 1945 a 1946, mistr světa v letech 1947 a 1948, mistr světa v letech 1949 a 1950, mistr světa v letech 1951 a 1952, mistr světa v letech 1953 a 1954, mistr světa v letech 1955 a 1956, mistr světa v letech 1957 a 1958, mistr světa v letech 1959 a 1960, mistr světa v letech 1961 a 1962, mistr světa v letech 1963 a 1964, mistr světa v letech 1965 a 1966, mistr světa v letech 1967 a 1968, mistr světa v letech 1969 a 1970, mistr světa v letech 1971 a 1972, mistr světa v letech 1973 a 1974, mistr světa v letech 1975 a 1976, mistr světa v letech 1977 a 1978, mistr světa v letech 1979 a 1980, mistr světa v letech 1981 a 1982, mistr světa v letech 1983 a 1984, mistr světa v letech 1985 a 1986, mistr světa v letech 1987 a 1988, mistr světa v letech 1989 a 1990, mistr světa v letech 1991 a 1992, mistr světa v letech 1993 a 1994, mistr světa v letech 1995 a 1996, mistr světa v letech 1997 a 1998, mistr světa v letech 1999 a 2000, mistr světa v letech 2001 a 2002, mistr světa v letech 2003 a 2004, mistr světa v letech 2005 a 2006, mistr světa v letech 2007 a 2008, mistr světa v letech 2009 a 2010, mistr světa v letech 2011 a 2012, mistr světa v letech 2013 a 2014, mistr světa v letech 2015 a 2016, mistr světa v letech 2017 a 2018, mistr světa v letech 2019 a 2020, mistr světa v letech 2021 a 2022, mistr světa v letech 2023 a 2024, mistr světa v letech 2025 a 2026, mistr světa v letech 2027 a 2028, mistr světa v letech 2029 a 2030, mistr světa v letech 2031 a 2032, mistr světa v letech 2033 a 2034, mistr světa v letech 2035 a 2036, mistr světa v letech 2037 a 2038, mistr světa v letech 2039 a 2040, mistr světa v letech 2041 a 2042, mistr světa v letech 2043 a 2044, mistr světa v letech 2045 a 2046, mistr světa v letech 2047 a 2048, mistr světa v letech 2049 a 2050, mistr světa v letech 2051 a 2052, mistr světa v letech 2053 a 2054, mistr světa v letech 2055 a 2056, mistr světa v letech 2057 a 2058, mistr světa v letech 2059 a 2060, mistr světa v letech 2061 a 2062, mistr světa v letech 2063 a 2064, mistr světa v letech 2065 a 2066, mistr světa v letech 2067 a 2068, mistr světa v letech 2069 a 2070, mistr světa v letech 2071 a 2072, mistr světa v letech 2073 a 2074, mistr světa v letech 2075 a 2076, mistr světa v letech 2077 a 2078, mistr světa v letech 2079 a 2080, mistr světa v letech 2081 a 2082, mistr světa v letech 2083 a 2084, mistr světa v letech 2085 a 2086, mistr světa v letech 2087 a 2088, mistr světa v letech 2089 a 2090, mistr světa v letech 2091 a 2092, mistr světa v letech 2093 a 2094, mistr světa v letech 2095 a 2096, mistr světa v letech 2097 a 2098, mistr světa v letech 2099 a 2100, mistr světa v letech 2101 a 2102, mistr světa v letech 2103 a 2104, mistr světa v letech 2105 a 2106, mistr světa v letech 2107 a 2108, mistr světa v letech 2109 a 2110, mistr světa v letech 2111 a 2112, mistr světa v letech 2113 a 2114, mistr světa v letech 2115 a 2116, mistr světa v letech 2117 a 2118, mistr světa v letech 2119 a 2120, mistr světa v letech 2121 a 2122, mistr světa v letech 2123 a 2124, mistr světa v letech 2125 a 2126, mistr světa v letech 2127 a 2128, mistr světa v letech 2129 a 2130, mistr světa v letech 2131 a 2132, mistr světa v letech 2133 a 2134, mistr světa v letech 2135 a 2136, mistr světa v letech 2137 a 2138, mistr světa v letech 2139 a 2140, mistr světa v letech 2141 a 2142, mistr světa v letech 2143 a 2144, mistr světa v letech 2145 a 2146, mistr světa v letech 2147 a 2148, mistr světa v letech 2149 a 2150, mistr světa v letech 2151 a 2152, mistr světa v letech 2153 a 2154, mistr světa v letech 2155 a 2156, mistr světa v letech 2157 a 2158, mistr světa v letech 2159 a 2160, mistr světa v letech 2161 a 2162, mistr světa v letech 2163 a 2164, mistr světa v letech 2165 a 2166, mistr světa v letech 2167 a 2168, mistr světa v letech 2169 a 2170, mistr světa v letech 2171 a 2172, mistr světa v letech 2173 a 2174, mistr světa v letech 2175 a 2176, mistr světa v letech 2177 a 2178, mistr světa v letech 2179 a 2180, mistr světa v letech 2181 a 2182, mistr světa v letech 2183 a 2184, mistr světa v letech 2185 a 2186, mistr světa v letech 2187 a 2188, mistr světa v letech 2189 a 2190, mistr světa v letech 2191 a 2192, mistr světa v letech 2193 a 2194, mistr světa v letech 2195 a 2196, mistr světa v letech 2197 a 2198, mistr světa v letech 2199 a 2200, mistr světa v letech 2201 a 2202, mistr světa v letech 2203 a 2204, mistr světa v letech 2205 a 2206, mistr světa v letech 2207 a 2208, mistr světa v letech 2209 a 2210, mistr světa v letech 2211 a 2212, mistr světa v letech 2213 a 2214, mistr světa v letech 2215 a 2216, mistr světa v letech 2217 a 2218, mistr světa v letech 2219 a 2220, mistr světa v letech 2221 a 2222, mistr světa v letech 2223 a 2224, mistr světa v letech 2225 a 2226, mistr světa v letech 2227 a 2228, mistr světa v letech 2229 a 2230, mistr světa v letech 2231 a 2232, mistr světa v letech 2233 a 2234, mistr světa v letech 2235 a 2236, mistr světa v letech 2237 a 2238, mistr světa v letech 2239 a 2240, mistr světa v letech 2241 a 2242, mistr světa v letech 2243 a 2244, mistr světa v letech 2245 a 2246, mistr světa v letech 2247 a 2248, mistr světa v letech 2249 a 2250, mistr světa v letech 2251 a 2252, mistr světa v letech 2253 a 2254, mistr světa v letech 2255 a 2256, mistr světa v letech 2257 a 2258, mistr světa v letech 2259 a 2260, mistr světa v letech 2261 a 2262, mistr světa v letech 2263 a 2264, mistr světa v letech 2265 a 2266, mistr světa v letech 2267 a 2268, mistr světa v letech 2269 a 2270, mistr světa v letech 2271 a 2272, mistr světa v letech 2273 a 2274, mistr světa v letech 2275 a 2276, mistr světa v letech 2277 a 2278, mistr světa v letech 2279 a 2280, mistr světa v letech 2281 a 2282, mistr světa v letech 2283 a 2284, mistr světa v letech 2285 a 2286, mistr světa v letech 2287 a 2288, mistr světa v letech 2289 a 2290, mistr světa v letech 2291 a 2292, mistr světa v letech 2293 a 2294, mistr světa v letech 2295 a 2296, mistr světa v letech 2297 a 2298, mistr světa v letech 2299 a 2300, mistr světa v letech 2301 a 2302, mistr světa v letech 2303 a 2304, mistr světa v letech 2305 a 2306, mistr světa v letech 2307 a 2308, mistr světa v letech 2309 a 2310, mistr světa v letech 2311 a 2312, mistr světa v letech 2313 a 2314, mistr světa v letech 2315 a 2316, mistr světa v letech 2317 a 2318, mistr světa v letech 2319 a 2320, mistr světa v letech 2321 a 2322, mistr světa v letech 2323 a 2324, mistr světa v letech 2325 a 2326, mistr světa v letech 2327 a 2328, mistr světa v letech 2329 a 2330, mistr světa v letech 2331 a 2332, mistr světa v letech 2333 a 2334, mistr světa v letech 2335 a 2336, mistr světa v letech 2337 a 2338, mistr světa v letech 2339 a 2340, mistr světa v letech 2341 a 2342, mistr světa v letech 2343 a 2344, mistr světa v letech 2345 a 2346, mistr světa v letech 2347 a 2348, mistr světa v letech 2349 a 2350, mistr světa v letech 2351 a 2352, mistr světa v letech 2353 a 2354, mistr světa v letech 2355 a 2356, mistr světa v letech 2357 a 2358, mistr světa v letech 2359 a 2360, mistr světa v letech 2361 a 2362, mistr světa v letech 2363 a 2364, mistr světa v letech 2365 a 2366, mistr světa v letech 2367 a 2368, mistr světa v letech 2369 a 2370, mistr světa v letech 2371 a 2372, mistr světa v letech 2373 a 2374, mistr světa v letech 2375 a 2376, mistr světa v letech 2377 a 2378, mistr světa v letech 2379 a 2380, mistr světa v letech 2381 a 2382, mistr světa v letech 2383 a 2384, mistr světa v letech 2385 a 2386, mistr světa v letech 2387 a 2388, mistr světa v letech 2389 a 2390, mistr světa v letech 2391 a 2392, mistr světa v letech 2393 a 2394, mistr světa v letech 2395 a 2396, mistr světa v letech 2397 a 2398, mistr světa v letech 2399 a 2400, mistr světa v letech 2401 a 2402, mistr světa v letech 2403 a 2404, mistr světa v letech 2405 a 2406, mistr světa v letech 2407 a 2408, mistr světa v letech 2409 a 2410, mistr světa v letech 2411 a 2412, mistr světa v letech 2413 a 2414, mistr světa v letech 2415 a 2416, mistr světa v letech 2417 a 2418, mistr světa v letech 2419 a 2420, mistr světa v letech 2421 a 2422, mistr světa v letech 2423 a 2424, mistr světa v letech 2425 a 2426, mistr světa v letech 2427 a 2428, mistr světa v letech 2429 a 2430, mistr světa v letech 2431 a 2432, mistr světa v letech 2433 a 2434, mistr světa v letech 2435 a 2436, mistr světa v letech 2437 a 2438, mistr světa v letech 2439 a 2440, mistr světa v letech 2441 a 2442, mistr světa v letech 2443 a 2444, mistr světa v letech 2445 a 2446, mistr světa v letech 2447 a 2448, mistr světa v letech 2449 a 2450, mistr světa v letech 2451 a 2452, mistr světa v letech 2453 a 2454, mistr světa v letech 2455 a 2456, mistr světa v letech 2457 a 2458, mistr světa v letech 2459 a 2460, mistr světa v letech 2461 a 2462, mistr světa v letech 2463 a 2464, mistr světa v letech 2465 a 2466, mistr světa v letech 2467 a 2468, mistr světa v letech 2469 a 2470, mistr světa v letech 2471 a 2472, mistr světa v letech 2473 a 2474, mistr světa v letech 2475 a 2476, mistr světa v letech 2477 a 2478, mistr světa v letech 2479 a 2480, mistr světa v letech 2481 a 2482, mistr světa v letech 2483 a 2484, mistr světa v letech 2485 a 2486, mistr světa v letech 2487 a 2488, mistr světa v letech 2489 a 2490, mistr světa v letech 2491 a 2492, mistr světa v letech 2493 a 2494, mistr světa v letech 2495 a 2496, mistr světa v letech 2497 a 2498, mistr světa v letech 2499 a 2500, mistr světa v letech 2501 a 2502, mistr světa v letech 2503 a 2504, mistr světa v letech 2505 a 2506, mistr světa v letech 2507 a 2508, mistr světa v letech 2509 a 2510, mistr světa v letech 2511 a 2512, mistr světa v letech 2513 a 2514, mistr světa v letech 2515 a 2516, mistr světa v letech 2517 a 2518, mistr světa v letech 2519 a 2520, mistr světa v letech 2521 a 2522, mistr světa v letech 2523 a 2524, mistr světa v letech 2525 a 2526, mistr světa v letech 2527 a 2528, mistr světa v letech 2529 a 2530, mistr světa v letech 2531 a 2532, mistr světa v letech 2533 a 2534, mistr světa v letech 2535 a 2536, mistr světa v letech 2537 a 2538, mistr světa v letech 2539 a 2540, mistr světa v letech 2541 a 2542, mistr světa v letech 2543 a 2544, mistr světa v letech 2545 a 2546, mistr světa v letech 2547 a 2548, mistr světa v letech 2549 a 2550, mistr světa v letech 2551 a 2552, mistr světa v letech 2553 a 2554, mistr světa v letech 2555 a 2556, mistr světa v letech 2557 a 2558, mistr světa v letech 2559 a 2560, mistr světa v letech 2561 a 2562, mistr světa v letech 2563 a 2564, mistr světa v letech 2565 a 2566, mistr světa v letech 2567 a 2568, mistr světa v letech 2569 a 2570, mistr světa v letech 2571 a 2572, mistr světa v letech 2573 a 2574, mistr světa v letech 2575 a 2576, mistr světa v letech 2577 a 2578, mistr světa v letech 2579 a 2580, mistr světa v letech 2581 a 2582, mistr světa v letech 2583 a 2584, mistr světa v letech 2585 a 2586, mistr světa v letech 2587 a 2588, mistr světa v letech 2589 a 2590, mistr světa v letech 2591 a 2592, mistr světa v letech 2593 a 2594, mistr světa v letech 2595 a 2596, mistr světa v letech 2597 a 2598, mistr světa v letech 2599 a 2600, mistr světa v letech 2601 a 2602, mistr světa v letech 2603 a 2604, mistr světa v letech 2605 a 2606, mistr světa v letech 2607 a 2608, mistr světa v letech 2609 a 2610, mistr světa v letech 2611 a 2612, mistr světa v letech 2613 a 2614, mistr světa v letech 2615 a 2616, mistr světa v letech 2617 a 2618, mistr světa v letech 2619 a 2620, mistr světa v letech 2621 a 2622, mistr světa v letech 2623 a 2624, mistr světa v letech 2625 a 2626, mistr světa v letech 2627 a 2628, mistr světa v letech 2629 a 2630, mistr světa v letech 2631 a 2632, mistr světa v letech 2633 a 2634, mistr světa v letech 2635 a 2636, mistr světa v letech 2637 a 2638, mistr světa v letech 2639 a 2640, mistr světa v letech 2641 a 2642, mistr světa v letech 2643 a 2644, mistr světa v letech 2645 a 2646, mistr světa v letech 2647 a 2648, mistr světa v letech 2649 a 2650, mistr světa v letech 2651 a 2652, mistr světa v letech 2653 a 2654, mistr světa v letech 2655 a 2656, mistr světa v letech 2657 a 2658, mistr světa v letech 2659 a 2660, mistr světa v letech 2661 a 2662, mistr světa v letech 2663 a 2664, mistr světa v letech 2665 a 2666, mistr světa v letech 2667 a 2668, mistr světa v letech 2669 a 2670, mistr světa v letech 2671 a 2672, mistr světa v letech 2673 a 2674, mistr světa v letech 2675 a 2676, mistr světa v letech 2677 a 2678, mistr světa v letech 2679 a 2680, mistr světa v letech 2681 a 2682, mistr světa v letech 2683 a 2684, mistr světa v letech 2685 a 2686, mistr světa v letech 2687 a 2688, mistr světa v letech 2689 a 2690, mistr světa v letech 2691 a 2692, mistr světa v letech 2693 a 2694, mistr světa v letech 2695 a 2696, mistr světa v letech 2697 a 2698, mistr světa v letech 2699 a 2700, mistr světa v letech 2701 a 2702, mistr světa v letech 2703 a 2704, mistr světa v letech 2705 a 2706, mistr světa v letech 2707 a 2708, mistr světa v letech 2709 a 2710, mistr světa v letech 2711 a 2712, mistr světa v letech 2713 a 2714, mistr světa v letech 2715 a 2716, mistr světa v letech 2717 a 2718, mistr světa v letech 2719 a 2720, mistr světa v letech 2721 a 2722, mistr světa v letech 2723 a 2724, mistr světa v letech 2725 a 2726, mistr světa v letech 2727 a 2728, mistr světa v letech 2729 a 2730, mistr světa v letech 2731 a 2732, mistr světa v letech 2733 a 2734, mistr světa v letech 2735 a 2736, mistr světa v letech 2737 a 2738, mistr světa v letech 2739 a 2740, mistr světa v letech 2741 a 2742, mistr světa v letech 2743 a 2744, mistr světa v letech 2745 a 2746, mistr světa v letech 2747 a 2748, mistr světa v letech 2749 a 2750, mistr světa v letech 2751 a 2752, mistr světa v letech 2753 a 2754, mistr světa v letech 2755 a 2756, mistr světa v letech 2757 a 2758, mistr světa v letech 2759 a 2760, mistr světa v letech 2761 a 2762, mistr světa v letech 2763 a 2764, mistr světa v letech 2765 a 2766, mistr světa v letech 2767 a 2768, mistr světa v letech 2769 a 2770, mistr světa v letech 2771 a 2772, mistr světa v letech 2773 a 2774, mistr světa v letech 2775 a 2776, mistr světa v letech 2777 a 2778, mistr světa v letech 2779 a 2780, mistr světa v letech 2781 a 2782, mistr světa v letech 2783 a 2784, mistr světa v letech 2785 a 2786, mistr světa v letech 2787 a 2788, mistr světa v letech 2789 a 2790, mistr světa v letech 2791 a 2792, mistr světa v letech 2793 a 2794, mistr světa v letech 2795 a 2796, mistr světa v letech 2797 a 2798, mistr světa v letech 2799 a 2800, mistr světa v letech 2801 a 2802, mistr světa v letech 2803 a 2804, mistr světa v letech 2805 a 2806, mistr světa v letech 2807 a 2808, mistr světa v letech 2809 a 2810, mistr světa v letech 2811 a 2812, mistr světa v letech 2813 a 2814, mistr světa v letech 2815 a 2816, mistr světa v letech 2817 a 2818, mistr světa v letech 2819 a 2820, mistr světa v letech 2821 a 2822, mistr světa v letech 2823 a 2824, mistr světa v letech 2825 a 2826, mistr světa v letech 2827 a 2828, mistr světa v letech 2829 a 2830, mistr světa v letech 2831 a 2832, mistr světa v letech 2833 a 2834, mistr světa v letech 2835 a 2836, mistr světa v letech 2837 a 2838, mistr světa v letech 2839 a 2840, mistr světa v letech 2841 a 2842, mistr světa v letech 2843 a 2844, mistr světa v letech 2845 a 2846, mistr světa v letech 2847 a 2848, mistr světa v letech 2849 a 2850, mistr světa v letech 2851 a 2852, mistr světa v letech 2853 a 2854, mistr světa v letech 2855 a 2856, mistr světa v letech 2857 a 2858, mistr světa v letech 2859 a 2860, mistr světa v letech 2861 a 2862, mistr světa v letech 2863 a 2864, mistr světa v letech 2865 a 2866, mistr světa v letech 2867 a 2868, mistr světa v letech 2869 a 2870, mistr světa v letech 2871 a 2872, mistr světa v letech 2873 a 2874, mistr světa v letech 2875 a 2876, mistr světa v letech 2877 a 2878, mistr světa v letech 2879 a 2880, mistr světa v letech 2881 a 2882, mistr světa v letech 2883 a 2884, mistr světa v letech 2885 a 2886, mistr světa v letech 2887 a 2888, mistr světa v letech 2889 a 2890, mistr světa v letech 2891 a 2892, mistr světa v letech 2893 a 2894, mistr světa v letech 2895 a 2896, mistr světa v letech 2897 a 2898, mistr světa v letech 2899 a 2900, mistr světa v letech 2901 a 2902, mistr světa v letech 2903 a 2904, mistr světa v letech 2905 a 2906, mistr světa v letech 29

An die Außenwelt drangen beschönigende Floskeln

Ausstellung „Lagerpost“ im Dominikanerkloster

Osobní hygiena zvířat

Osobní hygiena zvířat v životě mnohých zvířat významnou roli. Smaženi pochopitelně není touha po péči o zdraví, ale snaha udržet porok těla v dobrém stavu a chránit jej tak proti parazitům i dalším virálním vlivům.

Sever často vidíme, jak se oltzují, drbají, česají nebo myjí. Můžeme rovněž pozorovat i jejich vzájemnou očistu, zvířata se neustále napeřstávají, česají se, na krku nebo zadní části hlavy. Velmi zajímavý je například způsob čištění pět u ptáků. Vímamné si způsobu, jak se opakuje a pak usnadnu na větev a toaletu dokončí. Slepice, bažanti a koropice se nikdy nekoupají. Dávají si koupit hlavu i křídla a pak se

Sie haben nicht nur gemordet und gefoltert, die Gehilfen des Nazi-Regimes; sie haben nicht nur ihre Gefangenen in den Konzentrationslagern der Individualität zu berauben versucht, indem sie sie zu Nummern und zu Arbeitstieren machten. Die Ausstellung „Lagerpost“ im Dominikanerkloster zeigt noch eine weitere Infamie der SS: Selbst wo sie in ihren Lagern „Privates“, den Briefverkehr zwischen Gefangenen und ihren Angehörigen, zuließ, sorgte sie mit den erbarmungslosen Waffen der Bürokratie dafür, daß statt der Stimme der Opfer fast nichts als schematische Floskeln nach außen drangen.

Immer wider tauchen in den ausgestellten Briefen Formulierungen auf wie die eines „Hermann“, geschrieben aus Auschwitz an seine Frau am 11. Oktober 1942: „Mache Dir nicht zu große Sorgen wegen mir“, und: „Ich bin, bis auf den Husten, gesund.“

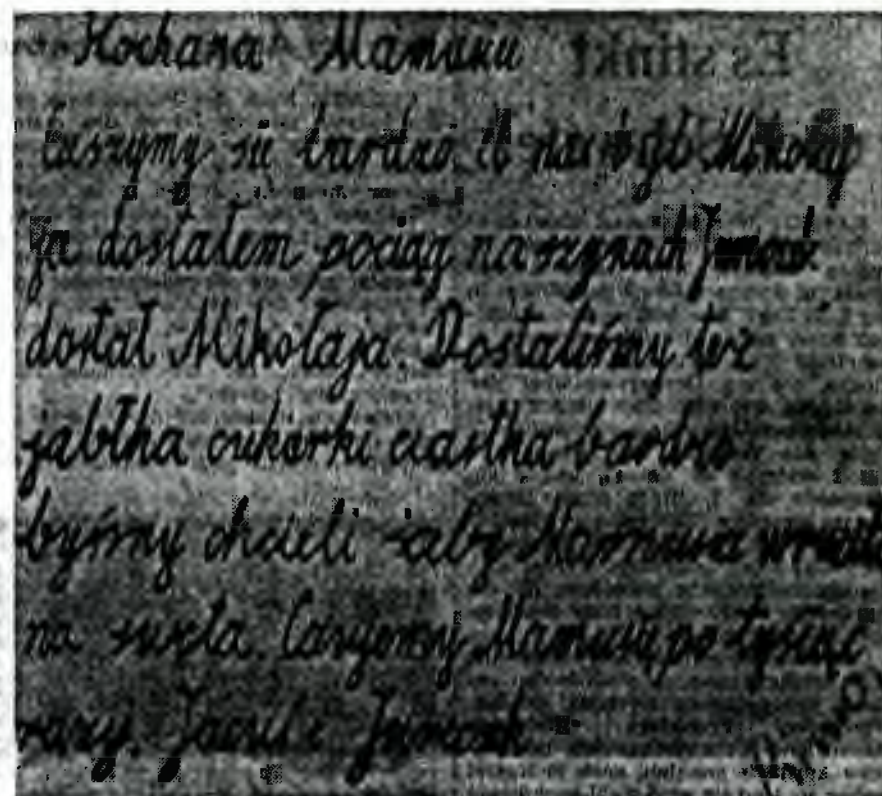
Die „Räuber und Mörder“, sagt Professor Eberhard Bethge, Freund und Biograph von Dietrich Bonhoeffer, „haben den Menschen in den KZs ihr Recht auf Privatheit abgewürgt und ihre Würde zerstört“. Schon deshalb sei es geboten, die Briefe öffentlich zu machen. Wer sich, den Schutz der Privatsphäre ins Feld führend, dagegen wehre, der „betreibt, ohne es zu ahnen, das Geschäft der Neonazis und der Gleichgültigen“, die durch Verschweigen „das Werk der Vernichtung fortsetzen“.

Die „Lagerpost“-Ausstellung doku-

mentiert auch die Mittel der SS, die die Postzensur mit geradezu zynischem Ordnungssinn betrieb. Sie reglementierte nicht nur Zahl, Umfang und Inhalt der Briefe. Die Lagerführungen lasen auch jedes Wort, strichen und schnitten in den Briefen herum. Und auf jedem der Formulare, die die Gefangenen benutzen mußten, hatten die Amts-Zyniker Mitteilungen aufgedruckt wie diese: „Pakete dürfen nicht geschickt werden, da die Gefangenen im Lager alles kaufen können.“

Und wehe dem, der die Vorschriften verletzte: Schreibverbot war eine gefürchtete Strafe, und wer gar einen Brief herausschmuggelte, der konnte, das dokumentiert die Ausstellung auch, mit 25 Stockschlägen rechnen. — Trotzdem: In den Floskeln der Standardbriefe waren oft codierte Mitteilungen versteckt, und manchmal schimmert etwas durch von Verzweiflung und schwacher Hoffnung: „Eure Nachricht ist der einzige Trost für mich“, oder, wenige Wochen vor der Befreiung des Lagers Auschwitz, am 27. Januar 1945: „Ich habe nun die selben Hoffnungen, die ich im September vergangenen Jahres hatte, nur mit dem Unterschied, daß es jetzt wirklich auch werden wird.“

Zum Kontrast zeigt die Ausstellung Zeugnisse, die nach dem Krieg bekannt wurden. So der Bericht eines Gefangenen, der als Schreiber arbeitete: „Von der SS-Verwaltung haben wir eine Liste mit circa 25 Todesursachen erhalten.



Ein neunjähriger polnischer Junge schreibt an seine Mutter, die im Konzentrationslager Auschwitz sitzt. „Liebe Mutti“, heißt der Text auf deutsch, „wir freuen uns sehr. Bei uns war Nikolaus, ich habe einen Zug mit Geleise erhalten, Jureczek hat Nikolaus-Kuchen erhalten. Wir erhielten auch Apfel, Bonbons, Kuchen. Wir wollten sehr, daß du Mutti zu Weihnachten kommst. Wir küssen Mutti tausendmal. Jacus und Jureczek.“ Eines der Dokumente in der Ausstellung „Lagerpost“.

Danach muß eine „natürliche“ Todesursache in der Bescheinigung stehen, egal ob der Häftling verhungert, erschlagen, erschossen ist oder durch Gas den Tod erlitt...

Die Ausstellung ist bis zum 8. Februar

montags bis donnerstags von 9 bis 17 Uhr, freitags von 9 bis 20 Uhr, geöffnet. Für Gespräche und Führungen stehen ehemalige Auschwitz-Häftlinge zur Verfügung. Anmeldung unter Telefon 53 02—2 63.

TO BY ČLOVĚK BŘECEL...

K NEJZAJÍMAVĚJŠÍM NÁLEZOM ložské archeologické sezóny na Slovensku patřil objev dvou velkomoravských hrobů v Nálepkově ulici v Bratislavě. Výzkum zde probíhá už od roku 1982. V hrobě muže se kromě kostry našla i důležitá sekera — bradavice a nůž s ocelkou. Mrtvý byl pochován v dřevěné rakvi. Hrob dítěte je zajímavý nálezem poškozeného míčnického kamene v záhlaví.

Unikátní lékařský zákrok

Paříž: Francouzským lékařům se poprvé podařilo vyměnit veškerou krev dosud nenarozenému dítěti. Výměnou transfúzí provedli na klinice v Clermont-Ferrand ve střední Francii a krátce po zákroku se narodila zdravá holčička.

• Počet obyvatelstva Ghanské republiky v roce 1984 dosáhl 12 208 000 lidí. Je to téměř o 40 procent více než v roce 1970. Téměř 89 procent občanů žije na venkově. V Ghaně je 188 měst a v hlavním městě Akkře žije 860 000 lidí.

Měl šťastnou ruku

Londýn: Šťastnou ruku měl dosud neznámý zloděj, který v londýnském obchodě Harrods odcizil 50leté ženě černou kabelku z krokodýlí kůže. Uvnitř nalezl náhrdelník osázený dvoupatříkatovými diamanty, diamantový náramek, náušnice, prsten se čtyřkarátovým diamantem a smaragdový náhrdelník. To vše za jeden milión liber. Manžel nešťastnice, která si kabelku neprozřetelně odložila při obědě, vypsal za vrácení šperků odměnu 50 000 liber

Napadl a oloupil vlastní matku

[12]. Pro trestný čin loupeže je stíhán 19letý student Martin B., který v Ostravě napadl svoji 44letou matku. Zbil ji a požadoval na ni peníze. Ta z obav před dalším blížim mu vydala 150 korun. Kromě toho třikrát předtím odcizil matce 50 korun. Když žádala syna o jejich vrácení, tak ji udeřil do obličeje. Rovněž ji nevrátil 2600 korun vypůjčených v listopadu.

Saurer Regen schon vor hundert Jahren

Die Bezeichnung „saurer Regen“ ist mehr als hundert Jahre alt, erklärte kürzlich in Berlin auf dem 6. Kongress der Internationalen Strahlenschutzvereinigung IRPA Prof. A. Kaul aus dem Bundesgesundheitsamt in Neuberberg. Saurer Regen als die Folge der Verbrennung von Kohle und anderer schwefelhaltiger Stoffe habe erstmalig der Brite R. A. Smith 1872 in seinem Buch „Air and Rain: The Beginnings of a Chemical Climatology“ (Luft und Regen: Anfänge einer chemischen Klimakunde) beschrieben. Auch in einem „Jahrbuch für Haus und Familie“ aus dem Jahre 1880 wird der saure Regen und seine „zerstörende Wirkung auf

Gebäude und Pflanzenwuchs“ angesprochen. In der Vereinszeitschrift des Böhmischen Forstvereins warnte 1917 Hofrat Julius Stockhaus aus Prag, durch die schwefeldioxidhaltigen Rauchgase und „Fabrik-Exhalationen“ würden die chemischen und biologischen Verhältnisse des Bodens so beeinflusst, daß als Folge der Beeinträchtigung der Assimilation des Kohlendioxids „ungeheure Schäden in der Land- und Forstwirtschaft verursacht werden, weshalb es schon in vielen Gegenden die höchste Zeit ist, entsprechende Maßregeln zu ihrer Beseitigung zu treffen“.

Um diese Zeit hatten die Erfinder sich bereits des Problems des sauren Regens angenommen: Das erste Deutsche Reichspatent auf ein Verfahren zur Rauchgasentschwefelung wurde 1896 erteilt.

ZA SERENÁDOU MĚSÍČNÍHO SVITU...

Před čtyřiceti lety, 15. prosince 1944, odstartoval z Francie za mlhavého a deštivého rána americký letoun směrem do Anglie. Na palubě byl major Glenn Miller, který letěl do Londýna natáčet vánoční pořad svého armádního tanečního orchestru pro americké vojáky. Letadlo zmizelo beze stopy kdesi nad kanálem La Manche a dodnes nebylo nalezeno.

V té době byl Glenn Miller na vrcholu své popularity. Jak je známo, po skromných začátcích v polovině třicátých let vypracoval svůj taneční orchestr na špičkové místo jazzové Ameriky skoro čistou náhodou. Když si jednou večer jeho trumpetista nešťastně roztrhl ret nárazem na svou trumpetu, Glenn Miller přepracoval za noc svoje aranžmá a nahrazením trumpetu klarinetem stvořil svůj nesmrtelný glennmillerovský styl. Ten ho pak proslavil nejen po legendárních amerických tanečních sálech, jako bylo newyorské Glen Island Casino, chicagská Aragon Ball Room a losangeleská Palomar, ale i po celém světě.

Po japonském útoku na Pearl Harbor a vstupu Spojených států do druhé světové války vstoupil Glenn Miller okamžitě do armády, aby tam, jak sám řekl, „mohl přinést svou hudbu desítkám tisíců amerických chlapců, kteří jsou teď na vojně a kteří se s mojí hudbou ztotožňují“.

Od smrti Glenn Millera uplynulo letos 40 let, ale jeho hudba žije. Po válce vedl na čas jeho orchestr saxofonista Tex Beneke, sólista „Chattanooga Choo Choo“, a pod taktovkami jeho nástupců hraje orchestr v Americe dodnes. A není dnes ve Spojených státech jediného většího města, kde by nebyla alespoň jedna radiová stanice hrající výlučně taneční hudbu čtyřicátých let. A to je už převážná většina jazzových velikánů tehdejší doby, jako Duke Ellington, bratři Dorseyové, Count Basie a Harry James na onom světě, a těch pár, co zbývá, jako Benny Goodman a Artie Shaw, jsou ve věku Abrahamově a dávno na odpočinku.

Odkaz Glenn Millerovy hudby se odráží i v poválečném Československu. Taneční orchestry, jako byl Karel Vlach, Ferdinand Petr a Gustav Brom, převzaly styl Glenn Millera nejen v provádění amerických písní, nýbrž i v aranžování písní českých skladatelů, jako byl Alfons Jindra nebo Kamil Běhounek.

U příležitosti čtyřicátého výročí Glenn Millerovy smrti bude v prosinci americká televize vysílat zvláštní tříhodinový program jeho hudby. Konferenciérem bude stárnoucí filmový herec Van Johnson, který při srpnovém natáčení programu v newyorském Glen Island Casino s úsmě-

Nejrychlejší počítat

(Kly): BRAY X-MP je název dnes nejrychlejšího počítače světa, který byl vyvinut v USA. Zmíněný počítač vlastní vlastním sloučením desí „superpočítačů“ do jednoho, zkonstruoval jej vědec z ústavu Gray Research Inc. ve Wisconsinu, a jeho cena činí 12 milionů dolarů. Počítač dělá zřejmého výpočetního síťového disku lze s tímto počítačem předpovědět i výsledky fyzikálních procesů a řešit zvlášť složité problémy. „Gray“ může počítat milióny údajů, které jsou obsaženy ve vědeckých výpočtech laboratorů, mnohem rychleji než ostatní superpočítače na světě. Počítač je vysoký 3,3 metru se základnou zhruba 9 m². Vědci uvedli, že jej využijí zejména pro simulování pokusů s jadernou syntézou a pro zmapování dráhy laserových a rentgenových paprsků.

vem mávl na jednoho novináře rukou a dodal: »Já vím, já vím. Myslel jste, že už jsem dávno mrtev. Ale nejsem — a taky není a nikdy nebude hudba Glenn Millera...«

Athen duldet nur „Hellas“

ATHEN, 16. Januar. Postsendungen aus der Türkei, auf denen als Bestimmungsland „Yunanistan“ — das türkische Wort für Griechenland — angegeben ist, werden künftig von der griechischen Post nicht mehr den Empfängern zugestellt, sondern als unzustellbar den Absendern zurückgeschickt. So beantwortete jetzt der sozialistische Athener Verkehrs- und Postminister Jannis Papadaniolakis eine parlamentarische Anfrage. Danach müssen Briefe, um zugestellt werden zu können, die Aufschrift „Hellas“ tragen. Ob die neue Regelung nur für Postsendungen aus der Türkei gilt, oder ob künftig auch Briefe aus anderen Ländern, etwa mit der Aufschrift „Greece“, „Grece“ oder „Griechenland“ nicht mehr zugestellt werden, vermochte die griechische Post auf Anfrage der FR nicht mitzuteilen.

Für Reagan nicht gratis

NEW YORK, 16. Januar (AFP). Bei den Feiern zur zweiten Amtseinführung von Präsident Ronald Reagan soll die Unterhaltung nicht gratis angeboten werden. Das Organisationskomitee hat auf Druck der Kunstlergewerkschaften beschlossen, den 200 verpflichteten Künstlern für vier Arbeitstage 375 Dollar zu zahlen, das Dreifache des Mindestlohns in der Branche. Eine entsprechende Vereinbarung wurde am Montag von einem Verantwortlichen des Komitees und der Gewerkschaft „Actors and Artists of America“ unterzeichnet, in der mehrere Gewerkschaften aus dem Showgeschäft zusammengeschlossen sind. Das Komitee hatte in einer Anzeige in einer Fachzeitschrift Künstler gesucht, die bereit seien, kostenlos zur Unterhaltung beizutragen. Einzige Bedingung war, daß die Künstler „gut gekleidet und Amerikaner sind und keiner Gewerkschaft angehören“. Die Anzeige hatte bei den Gewerkschaften einen Proteststurm ausgelöst.

„Was ist der Unterschied zwischen Gott und Wojtyła? — Gott ist überall, aber Wojtyła ist schon dagegen.“

Ein in der römischen Kurie kursierender Witz, mit dem der Kirchenkorrespondent der angesehensten römischen Zeitung „La Repubblica“, Domenico del Rio, einen ganzseitigen Artikel beginnt, in dem er neben seiner eigenen, auch die Kritik katholischer Persönlichkeiten an der Reise des Papstes wiedergibt. Wegen dieser Kritik wurde del Rio jetzt vom Vatikan aufgefordert, darauf zu „verzichten“, am 26. Januar mit dem Papst nach Südamerika zu fliegen.

Káňe na našem území

(Čtk): V průběhu měsíců ledna až dubna proběhne již čtvrté pokračování akce sledování zimního výskytu kání jako součást dlouhodobého programu Českého svazu ochrany přírody na ochranu dravců. Účelem je zaznamenat početní stavy protahujících a hnízdících kání na území ČR v zimních a jarních měsících a v jednotlivých letech. Ochrana kání není podmíněna vzácností výskytu jako u jiných dravců, ale jejich nespornou užitečností. Káňe jsou ekologicky vhodným regulátorem drobných bloudavců, přirozenou kontrolou zdravotního stavu lovné zvěře.

ALPSKÉ SYMFONIE

Měl jsem ve svém životě s hudbou, jak říká Němci, »etwas zu tun« a tak jsem se rozhodl, že po třicetileté přestávce zavítám do Luzernu. Nejel jsem však do tohoto kouzelného švýcarského města za rekreaci, ale přilákal mě tam mezinárodní hudební festival. Po příjezdu jsem se ubytoval v solidním hotelu a vyrazil na prohlídku města. Staré měšťanské domy podél řeky vytékající z jezera byly nezbytně vyzdobeny vlajkami švýcarských kantonů a na nárožích visely plakáty s nápisy: Herbert von Karajan, Seiji Ozawa či Rafael Kubelík.

Rekl jsem si, že ten festival bude stát za to. A stál. Celá plejáda světových uměleckých osobností interpretovala převážně díla českých mistrů. Koncerty měly skvělou úroveň, ale jeden z nich mě obzvláště zaujal. Byl to ten poslední. Rafael Kubelík na něm dirigoval Mou vlast. Skvěle. Lidé byli nadšení a když se Kubelík za bouřlivého potlesku po šesté vrátil na podium, chtěl zřejmě publiku něco říci. Šál to však asi nepochopil a neztíšil svůj potlesk.

Po koncertě jsem se šel projít podél svítícího nábrežní. Rafael Kubelík na mne udělal veliký dojem a já si vzpomněl na Pražské jaro a na některé podobné akce tohoto druhu doma. Propastný rozdíl v úrovni hostujících těles a umělců odsouval tyto československé podniky za lucernský festival daleko do pozadí. Nezbylo, než si povzdechnout.

Nelze přehlédnout, jak sporadicky se zmínily o lucernském festivalu československé sdělovací prostředky, přestože zpravodajové Rudého práva a Lidové demokracie byli akreditováni ve Švýcarsku dlouhé týdny. O účasti Rafaela Kubelíka na této akci Roku české hudby však nepadlo v Československu ani slovo. Novináři si zkrátka udělali hezký výlet do Švýcarska a soudruzi v Praze si své mlčení zdůvodnili zřejmě ideologicky. Vždyť na festivalu dirigoval jeden z největších světových dirigentů, který je švýcarským občanem a, viděno očima pražských mocipánů, nemá s Československem nic společného. Spíš naopak.

Dokud však bude na Pražském hradě sedět rehabilitovaný vlastizrádce, který již šestnáct let normalizuje republiku, asi to nebude lepší. Bohužel!

Aufgespielt

Spravedlnost není vždy spravedlivá

Kterákoliv solidnější encyklopédie nebo naučný slovník v hesle *Themis* uvádí, že to byla antická bohyně zákonného pořádku mezi lidmi a v přírodě. Spolu s bohyní Diké, bohyní spravedlnosti a ochránkyň práva, stály vždy po boku Dia při výkonu jeho funkce nejvyššího soudu. Společná přítomnost obou měla velký význam. Už staří Řekové věděli, že zákonný pořádek a spravedlnost jsou sice často dvě věci, ale u správného rozsudku musí splynout v jedno. U mistrů práva, starověkých Římanů obě bohyně splynuly v jednu — Justitii. Tento historický ávod má své opodstatnění. Keč bude o soudech, spravedlnosti a s tím spojenými problémy.

Svas pronásledováního nacismem (VVNBdA) v Německé spolkové republice svedli před nedávnem sešmá právé probíhajících procesů s nacistickými zločinci u západoněmeckých soudů. V seznamu je uvedeno osm jmen bývalých nacistů, pachatelů, případně spoluúčastníků zločinů spáchaných na obyvatelích nacisty v letech 1939—1945 okupovaných zemí. Zpráva pronásledováního nacismem končí slovy, že je těžko říci, kdy procesy skončí. Rychle to asi nebude.

Bývalý vedoucí útředny pro evidování a shromažďování dokumentů o nacistických válečných zločinech v Ludwigsburgu, dnes už penzista dr. Adalbert Rückerl, k celé situaci o stíhání nacistických válečných zločinců prohlásil: „Historie těchto procesů, to je pouze historie práce a činnosti lidí dobré vůle.“ Totiž ve chvíli, kdy shromážděné dokumenty týkající se nacistických zločinů přicházejí na stůl prokurátorů, v mnoha a mnoha případech, abychom obrazně řekli, obě bohyně — Themis a Diké či římská Justitia — musely odejít na nucenou dovolenou. Orgány spravedlnosti NSR „nezřídka“ podnikají všechno možné, jen aby procesy co nejvíce oddálily, protahovaly či ztěžovaly z jakéhokoli důvodu. Nejčastěji „pro nedostatek důkazů viny“ nebo „objevení se nových a dosud neznámých okolností“ znemožňující přý odsouzení obžalovaného.

A jakéže to „nové a dosud neznámé okolnosti“ jsou? Dr. A. Rückerl jich uvádí celý dlouhý seznam: promlčení, nedostatek důkazů, ztráta věrohodných svědků, biologické příčiny (smrt obžalovaného) atd. Díky těmto a mnoha jiným podobným důvodům se podařilo „dokázat vinu“ a odsoudit něco více než 8 tisíc zločinců. V archivu centrály v Ludwigsburgu je uloženo přes půl milionu dokumentů a 1,3 milionu osobních kart a tam je uvedeno na 3800 míst, kde byly nacisty zločiny spáchané, a na 80 tisíc jmen jejich pachatelů, kteří v řadě případů poklidně žijí v NSR nebo v jiných zemích, ponejvíce v některých jihoamerických státech. Tam je odhadován počet ukrývajících se nacistů na 10 tisíc.

Dsm soudních procesů a 80 tisíc identifikovaných a známých pachatelů zločinů dosud ani ne obviněných.

A stále se zmenšuje a skrakuje čas, aby spravedlnost mohla být spravedlivě sežehnout. Aby skuteční zločinci, mající na svědomí smrt stovek, tisíců ba desetitisíců nevinných obětí, ji neunikli nebo stali se nezaujatí, jako např. v případě neobratně vedeného stíhání a hledání osvětimského lékaře-vraha J. Mengelého, v případě Eichmannova spolupracovníka A. Brunnera, nacistických lékařů podílejících se na tzv. akci euthanasie, ulehčení umírání, jako tomu bylo v případě vynálezce automobilových plynových komor W. Rauffa atd. Přitom ještě dodnes, takřka čtyři desetiletí od skončení řádění nacistické zločiny na evropském kontinentě, není vše zcela objasněno.

Takovým případem může být např. nacistická akce uskutečněná pod krycím názvem „Stříbrná jedle“. Týká se zločnického působení agentů SS v Holandsku, Norsku a Dánsku. Příslušníkům specializovaných oddílů SS se podařilo vetřít do ilegálního protiněmeckého hnutí odporu a tajně pak vraždili jeho příslušníky tak, aby tyto vraždy neoko vypadaly jako vzájemné potyčky mezi samotnými příslušníky hnutí odporu a jeho jednotlivými organizacemi. Přímé klasických příkladů takových nebo jim podobných provokací by se našlo v poměrně krátkém časovém dějinném údobí dost a dost. Připomeňme např. jen konec srpna 1939 v Gliwici, kdy bojovky nacistů přepadly rozhlasovou stanici, připomeňme listopad 1939 v Holandsku, kde v městečku Venlo se specialisté z SS podíleli na únosu dvou důstojníků britské zpravodajské služby. Až dosud se vždy podařilo vyšetřování účastníků akce „Stříbrná jedle“ západoněmeckými prokuraturami a soudy znemožnit; jak se zdá, přý také vzhledem k intervenci zainteresovaných zemí. Již staří Řekové věděli, že zákonný pořádek a spravedlnost jsou často dvě věci, a i když by měly splynout v jednu, nebývá tomu tak vždy.

Jiným takovým příkladem mohou být třeba experimenty se stíhání dumdum. Podrobnosti o tomto zločinu odhalila před nedlouhým časem vdova po generálu von Moltke, který byl jedním z účastníků pokusu o atentát na Hitlera a po 20. červenci 1944 byl popraven. Ten, v dopise ženě datovaném 12. září 1941, popisoval velice podrobně exekuci na 11 sovětských válečných zajatcích. Uskutečnilo ji Einsatzkommando 4a nedaleko Žitomiru na Ukrajině na přání šéfa Úřadu soudního lékařství v Berlíně prof. Gerharda Panninga. Zajatci byli popravováni střelami dumdum přesně podle přání a instrukcí „vědce“ a za přítomnosti četných důstojníků wehrmachtu, funkcionářů policie, lékařů a právníků. Moltke v uvedeném dopise citoval řechy Panninga, které sekretář pečlivě zapisoval. Ty poznámky vypadaly následovně: „Objekt — muž, 38 let, vzrůst střední. Střela do horní poloviny lebky. Rozptýl roztrženého mozku 98 cm.“ A jiná: „Ležící cíl. Směr přímý. Závažný odpor mozkové hmoty.“ Nebo: „Střela do dolní končetiny. Šikmo. Vytvořena rána v průměru 11 cm. Ochromení levé poloviny těla.“ Atd.

A případ Hauze Adolfa Asbacha? Tento muž byl v letech 1941 až 1943 starostou v Břežanech u Lvova a v le-

zemské vlády Šlesvicka-Holštýnska. Výsledky šetření centrály v Ludwigsburgu ho nakonec přiměly k rezignaci na funkci, ale na lavici obžalovaných ho nepřivedli. Přitom důvodů k tomu by bylo více než dost. Nebylo však přece možné obžalovat člověka, který byl vysokým státním úředníkem a v roce 1943 na protest proti zločinům SS „odstoupil ze státních služeb a dobrovolně se přihlásil do armády, aby bránil vlasti“. Prokuratura ledabyle přehlédlá fakt, že v době jeho pobytu v Břežanech tam bylo zavražděno více než 15 tisíc lidí, že byla svědecky dokázána jeho přítomnost na nádražní rampě v době židovských transportů do Osvětimi, kdy opilí esesmani rozbíjeli hlavy malých dětí o kola nákladních vagonů. A nikdo se také nepozastavil nad tím, jak je možné, aby člen NSDAP, šéf okresního úřadu, zasloužilý státní úředník „nic navštívil“ — tak to alespoň tvrdil v rozhovoru pro tisk — o tom, co se děje na území jemu svěřeném.

V osmi právé probíhajících soudních procesech konaných v Bochumu, Hannoveru, Cella, Landau a jiných městech NSR jsou na lavici obžalovaných obyčejní vrazi: Helmut Kriegens — usmrtil pět a účastnil se při vraždění tisíce Židů v Lodži, Heinrich Niemeler — vraždil v Gross-Rosen, Horst Czerwinski v Lagiši, Albert Eichels v Litvě, Herman Ebender v táboře Stempeda. Procesy s těmito vrahy trvají pět i více let. Stále více svědků se k soudům nedostavuje. Bud z důvodu vážné nemoci, nebo protože zemřeli.

Již mnohokrát jsme v souvislosti se stíháním nacistických válečných zločinců zdůraznili, že nám nejde o pomstu, ale především o zasloužený trest, to za prvé, a za druhé o budoucnost.

Už v roce 1952 známý filozof, prof. Romano Guardini přednášející na univerzitě v Tübingenu prohlásil: „Je velice znepokojující, jak málo pochopil německý národ z toho, co se stalo v letech nadvlády nacismu. Co tedy dělat, jak napravit to, co se stalo a nepochebat přístím pokolením jako dědicem otrávenou atmosférou?“

BOHUŽEL, NAJÍ PRÁVU!

ČESKÁ VČELA L.P. 1846

Přede vším nesmíme si tajiti mrzkou pravdu, že je v Čechách (také na Moravě a na Slovensku) z dopuštění božího každý spisovatel také zároveň vlastenec: a tato hytotost vlastenecká jest v něm s bytostí spisovatelskou nerozdílně spojená. To se zdá sice na první pohled nepatrná věc, ale každý kritikůs nejlépe ví, jaký to je zpropadený háček. — Některý spisovatel vydá knihu, některý kritikůs napíše, že ta kniha nestojí za nic. Kdyby onen spisovatel jenom spisovatel byl, neměl by proti tomu úsudku žádný nic; ba ostatní spisovatelé by se v tom mínění z bratrské a kolegiální lásky také shodli.

Ale onen spisovatel je také vlastenec, a proto je v jeho osobě uřazená sama vlast a všichni vlastenci napořád; a následovně se onen kritikůs od té doby nesmí opovážiti v létě po deváté a v zimě po šesté hodině z domu vyjít bez hole.

To je ale všechno ještě málo: Krom toho je v Čechách (také na Moravě a na Slovensku) každý vlastenec (ach! Bože!) spisovatelem. A vlastencem může být v Čechách každý tvor, rozumný nebo nerozumný, jen když české písně zpívá, z korbeličku si nalívá, při tom nezná větší slasti, nežli milovati vlasti! Pak sepiše nějaké spisy a kritika o nich nesmí říci, že jsou špatné, z příčiny svrchu uvedené! Takový je stav kritiky české!

Karel Havlíček Borovský



Při svatbě se obvykle novomanželům zdá, že jejich láska bude trvat až do skonání světa. Ale už brzy se v ráji objeví had a začne pokoušet - jsou na světě i jiní a jiné, vždyť to ani není přirozené zůstat už teď navždycky jen při jediném partnerovi. Dnešní test vám pomůže ujasnit si, jak je to se silou odolnosti vůči tomuto hadimu našeptávání.

nevěry

- Mezi dvěma pracovními úkoly si chvíli oddechnete. Přistoupíte k oknu a sníte s otevřenými očima o**
 - letištní dovolené
 - princi na bílém koni, který si pro vás přijede
 - co byste si koupili, kdybyste vyhráli ve Sportce
- Dříve než jste se seznámili se svým manželským partnerem**
 - měli jste celou řadu flirtů
 - měli jste pár vážných známostí
 - měli jste jednoho snoubence
- Čekáte na tramvaj spustí se dešť. Kolemjedoucí automobil zastaví a v něm sedící muž (žena) vám nabídne, že vás svezte. Co uděláte?**
 - Poděkujete a odvrátíte hlavu.
 - Řeknete, že trošku deště ještě nikomu neškodilo.
 - Podotknete, že vsedat do cizích vozů není vašim zvykem, ale nasednete
- Při svatbě jste byli**
 - Zamilováni až po uši bez schopnosti vidět objektivně.
 - Domnívali jste se, že váš protějšek nemá žádné chyby.
 - Byli jste si vědomi, že úspěšné manželství si vyžaduje od obou mnoho snahy a ochoty ke kompromisům.
- Kdyby vás pozval na večeři Robert Redford nebo (muže) Sofia Loren, řekli byste**
 - ano a představovali si, kolik lidí vás s ním uvidí,
 - ano, ale nejdříve byste o tom řekli svému muži (ženě),
 - odřekli byste, protože by se to vašemu protějšku nelíbilo.
- Začalo vás mrzet, že váš manžel (manželka) už se k vám nechová tak jako kdysi a rádi byste jeho (její) chování změnili. Co učiníte?**
 - Připomenete mu (jí), že je na světě celá řada mužů (žen), kterým se ještě líbí
 - Koupíte si nové šaty nebo změníte účes a budete víc na sebe dbát.
 - Řeknete si „musím se smířit s tím, co čeká všechny manžele“.
- Váš švagr(ová) je velmi úspěšný(á). Vydělal(a) na nový vůz, velkou chatu, zatímco váš partner(ka) je spokojen(a) se skromným způsobem života. Jaký bude váš postoj?**
 - Budete žárlit na úspěšnějšího partnera a svému protějšku to budete často předhazovat, abyste jím pohnuli(a).
 - Nic neřeknete, ale nálady vám to nepřidá a napadne vás, jestli jste vůbec dobře volili.
 - Pomyslíte si, že není všechno zlato, co se třpytí a že v manželství je nejdůležitější láska a porozumění.
- Váš partner nemá zájem o vás ani o domov. Doma s vámi sotva promluví a většinu času se dívá na televizi nebo si čte či telefonuje. Jak reagujete?**
 - Říkáte si, že má asi nějaké starosti.
 - Upozorníte ji, že vás takový život doma nebaví a že si vyjdete s někým jiným.
 - Pokusíte si zjistit, nemůžete-li daný stav po dobrém změnit.
- Jste pozváni ke známým na večeř. Všichni se dost napili a jeden muž (žena) vám nabídne, abyste spolu odešli. Váš manžel(ka) so dobře baví s jinou ženou (jiným mužem).**
 - Nabídku odmítnete a manželovi řeknete, že chcete jít domů.
 - Neodejdete, ale trochu si s ní(m) zaflirtujete.
 - Napadne vás, že byste měli jednou partnerovi ukázat, že je o vás ještě zájem
- Setkali jste se se svou starou láskou. Nad kávou si zavzpomínáte, ale čas běží a najednou je tu pozvání ještě na večeři.**
 - Vymluvíte se, že už je čas jít pro dítě do školky.
 - Přijmete a domů zavoláte, že vás něco zdrželo.
 - Pozvete svou lásku domů, aby se seznámil(a) s vaší(m) manželkou(lem).
- Manžel(ka) je na služební cestě. Mezitím se objeví známý(á). Byl(a) u vás již mnohokrát a tak se nezdá nic divného, když se pozve na návštěvu.**
 - Souhlasíte, i když víte, že si hraje s ohněm
 - Odmítnete, že by to manželovi(ce) nebylo milé.
 - Pozvete ji na kávu v době, kdy jsou doma děti.
- Váš manžel(ka) má dostat lepší místo. Ocítáte se ve společnosti s jejím (jeho) šéfem a jeho ženou.**
 - Budete se k šéfovi (jeho ženě) chovat trochu víc než přátelsky a při tom vychvalíte svou polovičku.
 - Nevyhněte se ani flirtu, bude-li o něj zájem.
 - Budete se chovat korektně.

13. Manžel(ka) bude mít podnikový večírek. Jak se na něm budete chovat?

- Budete se snažit okouzlit všechny přítomné muže (ženy).
- Budete se snažit blysknout se, aby vás vašemu partnerovi každý záviděl.
- Budete se chovat přesně tak, jak si to přeje váš muž (žena).

Bodová tabulka

1. a) 1	b) 5	c) 3
2. a) 5	b) 3	c) 1
3. a) 1	b) 3	c) 5
4. a) 1	b) 5	c) 3
5. a) 5	b) 3	c) 1
6. a) 5	b) 3	c) 1
7. a) 5	b) 1	c) 3
8. a) 1	b) 5	c) 3
9. a) 1	b) 3	c) 5
10. a) 1	b) 5	c) 3
11. a) 5	b) 1	c) 3
12. a) 3	b) 5	c) 1
13. a) 5	b) 3	c) 1

Do 23 bodů

Vy svého partnera (partnerku) určitě nepodvedete, ale pozor, aby se to nepříhodilo vám. Zdá se totiž, že jste trochu příliš seriózní a bez fantazie. Nezapomeňte, že láska musí umět být vynalézavá! A neškodilo by také trochu smyslu pro humor.

Mezi 24 až 44 body

Máte rozumné názory a dobrý vztah ke svému partnerovi. Víte, že v manželství není třeba potlačit svou individualitu, ale že tutéž musíme chápat i u svého protějšku. Zřejmě svého muže (ženu) stále milujete a že dokážete spolu překonat i problematická období. Pokud u vás přece jen někdy dojde k nevěře, bude to krátký flirt, který pro vás nebude nic znamenat.

Přes 45 bodů

Pokud jste svého partnera (partnerku) dosud nepodvedli, je to jen otázka krátkého času a v myšlenkách už se to zřejmě stalo mnohokrát. Chcete-li své manželství zachránit, změňte zásadně své názory dříve než bude pozdě.

JAK MOHLO DOJÍT KE SMRTI Dr. TYRŠE

Utonul Proč?

Za jakých okolností?

Tragická smrt Dr. Miroslava Tyrše je a as už zůstane záhadou.

Byla to nešťastná náhoda?

Nepozornost - uklouznutí při procházce na břehu dravé řeky?

Či dobrovolný odchod ze světa?

Od pana faráře z Oetzu jsme letos slyšel verzi o tom, že Dr. Tyrš rád lovil ryby. Tehdy se prý nelovilo s prutem na údi, jako dnes, ale podběrákem a je tedy možné, že Tyrš spadl do prudkých vod Aache při snaze úlovek vytáhnout a nebo že ho nějaký »kapitální kus« stáhl za sebou...

Letos bylo o svatodušních svátcích, kdy jsme byli v Oetzu, překrásné počasí. Aache, ledovcová boufící řeka měla velké množství vody. Když jsme šli podél ní k Tyršovu pomníčku, viděla jsem ji očima vodáka, kanoisty či kajakáře, který má s divokými alpými řekami své zkušenosti. Ne vždy dobrovolně - samozřejmě. Zaskáky šla na mne hrůza a mráz po zádech. Pád do těchto vod v tomto úseku znamená téměř jistou smrt i pro vynikajícího plavce. A nejen v tomto úseku. Plavat delší dobu i v méně divoké, ale tak studené vodě bez izolujícího obleku prochladí k smrti.

Snad znáte ty výstražné tabule na březích mnohých řek pod přehradami, varující před pobytem v řeci. Že za dob Dr. Tyrše nebyla v údolí Aache přehrada? Ona tam není ani dnes. Ale poměry na vysokohorských a ledovcových řekách jsou někdy tomu velmi podobné, když nahoře taje sněh nebo ledovec. A ještě daleko nebezpečnější, jestliže daleko v horách zuřila bouře s průtrží mračen. Třeba 20, 30 km odtud, že v dolním konci údolí o tom ani nevíte. Holé velehorské skály nezadrží přivaly vod jako lesy a pastviny mírného pásma. Již mnoho horolezců zahynulo, strženo náhle se vytvářejícím vodopádem. Jsou známy i případy, kdy se před hrozící vodou včas připoutali a přesto - či snad právě proto - se doslova utopili ve stěně.

Jedním z důvodů, proč se významné závodní divoké vodě konají pod přehradami nebo dokonce na tratičích umělých, jako v Augsburgu.) I my jsme se jednou nechali překvapit zdánlivě neškodným potůčkem pod Grossglocknerem, když jsme neprozřetelně na jeho břehu nechali nepřivázané věci. Když jsme si po nějaké době pro ně přišli, byly pryč, odnesla je voda. A to si o sobě myslíme, že jako vodáci máme s vodou své zkušenosti! O to spíše mohou být její záluhosti překvapení v horách nezkušených obyvatel nížin a měst.

Sjedou-li tyhle vodní spousty z obrovského povodí najednou do údolí, řeka rázem stoupne a bere s sebou vše, co stojí v cestě. (Při vodáckém mistrovství světa na Lieserle v Korutanec stoupala před několika lety během závodů voda natolik, že se řeka stala nesmírně obtížnou, prakticky zcela nesjízdnou, a utopil se v ní jeden z nejlepších rakouských kajakářů. Možné rychlé změny stavu přírodních řek, jež narušují regulérnost závodů a nedávají stejné podmínky pro všechny, jsou

Einstieg schon mit elf Jahren

Fast zehn Prozent der Berliner Jugendlichen im Alter von 16 Jahren können als „starke Trinker“ und als „alkoholgefährdet“ eingestuft werden. Diese Gruppe konsumiert mehr als fünf Liter reinen Alkohol pro Halbjahr. Umgerechnet bedeutet das, es werden mehr als fünf Gläser Bier pro „Trinkgelegenheit“ geschluckt. Zu diesem Ergebnis kommt eine repräsentative Studie über die Trinkgewohnheiten von Schülern und Schülerinnen, die in Berlin die 10. Klasse besuchen.

Die Studie, die im Rahmen des staatlichen Förderprogrammes „Berlin-Forschung“ an der Freien Universität Berlin erstellt und deren Ergebnis jetzt veröffentlicht wurde, bestätigt nach Ansicht der drei Autorinnen Evelyne Golombek, Gisela Jacobsen und Martina Stallmann, daß die Suchtgefährdung deutlich zugenommen hat. 32 Prozent der 1040 befragten Jugendlichen aus 37 Schulen trinken nach eigenen Angaben regelmäßig Alkohol. Nur sechs Prozent bezeichneten sich als abstinent. Eine Gefährdung ergibt sich, so heißt es in der Studie, wenn nicht nur häufig, sondern auch viel Alkohol konsumiert wird.

Bier wird am häufigsten regelmäßig getrunken. Erstaunlich hoch sei aber auch der Anteil der Mixgetränke, beispielsweise „Cola mit Schuß“. Das „Einstiegsalter“ liegt bei diesen Jugendlichen im Durchschnitt bei 11,4 Jahren.

In die Gruppe der „starken Konsumenten“ können 5,8 Prozent der etwa 500 befragten Mädchen, aber 13,3 Prozent der Jungen eingeordnet werden. Hoher Alkoholkonsum geht eher mit pessimistischen Zukunftserwartungen und gleichzeitig unrealistischen Berufswünschen einher, meinen die Wissenschaftler. Auch die

...A TEN BOL JE ALKOHOL...

sexuellen Beziehungen, die bei den Vieltrinkern vergleichsweise früh beginnen und umfangreicher sind, seien eher auf die „enthemmende Alkoholkonsumierung“ als auf eine stabile Persönlichkeit zurückzuführen.

Es fehle offenbar oft das Vertrauensverhältnis zu den Eltern. Die Hälfte der starken Trinker hat geschiedene Eltern. „Je mehr der Alkoholkonsum steigt, desto mehr ziehen sie sich aus dem Elternhaus zurück.“ Ein Drittel der Befragten gab an, die Mutter sei „immer zu besorgt gewesen“, während sich sieben Prozent „vernachlässigt“ fühlten. Das bestätigte die These, so die Autorinnen, daß übermäßige Liebe und Verwöhnung verbreiteter und noch schlimmer für die kindliche Entwicklung sei als Härte oder Vernachlässigung.

Nach der Schülereinschätzung haben 37 Prozent der Väter und 13 Prozent der Mütter einen „großen Alkoholkonsum“. Zählt man noch die Eltern hinzu, die „regelmäßig, aber nicht mehr als sie vertragen können“ trinken, so ergebe sich, daß bei der Hälfte der Väter und rund einem Drittel der Mütter Alkohol eine nicht mehr wegzudenkende Rolle spielt. „Je intensiver die Väter trinken, desto stärker ist auch der Konsum der Jugendlichen.“

Von „normalen Alkoholikern“ ist bekannt, heißt es, daß sie als Motiv für das Trinken angeben, es schmecke ihnen und es gehöre in der Gesellschaft dazu. Tatsächlich werde aber eine Persönlichkeitssteigerung, Aggressionsbewältigung, eine erotische Lockerung sowie Ertragen von Belastungen oder Bewältigung negativer Stimmungen angestrebt. Selten werden diese Regungen erkannt und noch seltener zugegeben.

Zur Strafe ein Fußmarsch

NEW YORK, 14. Januar (dpa). Die Verkehrspolizei von New York hat sich eine neue Methode ausgedacht, um mit Störenfriedern fertig zu werden, die in der U-Bahn randalieren, sich herumrücken, zwischen den Wagen auf den Puffern fahren oder andere Passagiere durch Rauchen und lärmende Radios belästigen: Diese „Umwelt-Störer“ werden von den Polizisten höflich auf die Straße geführt und aufgefordert, erst an der nächsten Station die Fahrt fortzusetzen. Auf diese Weise sind nach Pressemeldungen in den letzten Monaten 3800 Menschen aus der U-Bahn „ausgewiesen“ worden. Wer bisher in der U-Bahn unangenehm auffiel, erhielt ein Strafmandat und durfte seine Fahrt fortsetzen. Die neue Methode gilt als wirksam.

Der Colt hängt bald am Nagel

WASHINGTON, 15. Januar (dpa). Die Soldaten der US-Streitkräfte werden sich von dem amerikanischen „Colt 45“ trennen und sich an die italienische Neun-Millimeter-Beretta gewöhnen müssen. Wie das Verteidigungsministerium in Washington mitteilte, haben sich die Streitkräfte nach mehrjährigen Tests für das italienische Modell entschieden. Beretta soll in den kommenden fünf Jahren 315 930 Pistolen im Wert von mehr als 50 Millionen Dollar an Armee, Seestreitkräfte, Luftwaffe, Marines und Küstenwache liefern. Der „Colt 45“ hatte 74 Jahre lang zur Ausrüstung der US-Soldaten gehört.

Gäste des Prinzen sollten eingepferchte Schweine jagen

So wäre es auch diesmal wieder geschehen, wenn nicht der Rechtsanwalt Bernhard Rüsch, Vizepräsident des Bundes Deutscher Jäger, Wind von diesem wenig waidmännischen Plan bekommen hätte. Rüsch alarmierte den nordrhein-westfälischen Landwirtschaftsminister Klaus Matthiesen, der zuständigen Oberkreisdirektor und die Staatsanwaltschaft in Köln, auf daß sie diesem „rituellen Tiermord“ der adeligen Herren Einhalt geböten. Die halbdomestizierten Wildschweine dienten den Gästen des Prinzen nur als lebendige Zielscheiben, klagte Jäger Rüsch. Mit waidmännischer Moral habe das überhaupt nichts zu tun. Immerhin hielt der Vizepräsident des Bundes Deutscher Jäger den Gästen des Prinzen zugute, daß sie alle viel-

sen werden, ehe noch der erste Schuß fallen konnte. So ganz trauten die Amtsjäger den Kollegen von der fürstlichen Zunft auch danach noch nicht über den Weg. Um ganz sicherzugehen, daß die Wildschweine nicht wieder zusammengetrieben und den Gästen des Prinzen vielleicht doch noch schußgerecht serviert werden würden, mußte der Prinz auf Geheiß des Kreis-Jagdamtes in Bergisch-Gladbach einen weiteren Gast zur Saujagd laden: Einen amtlichen Kreisjagdberater, der darüber wachte, daß es am Wochenende dann auch wirklich waidmännisch zugeing beim Prinzen Kurt-Heinrich zu Sayn-Wittgenstein-Berleburg, Herrn auf Schloß Strauweiler bei Odenthal.

Bei Klaus Matthiesen stieß Bernhard Rüsch mit seiner Beschwerde auf offene Ohren. Ehe die blaublütigen Jagdgäste des Prinzen auf Pirsch gehen konnten, ordnete der Düsseldorf-Landwirtschaftsminister, der in dieser Funktion auch oberster staatlicher Wildhüter ist, einen Ortstermin im Jagdrevier an: 30 Wildschweine fand man, fein säuberlich im Pferch zur bevorstehenden „Jagd“ zusammengetrieben. Auf Anordnung der unteren Jagdbehörde mußten die Gatter geöffnet, die Wildschweine in die Freiheit entlas-

...A TEN BOL JE ALKOHOL...

Nerovnoměrné přírůstky

NEW YORK: Počet obyvatel zeměkoule dosáhl začátkem letošního roku 4,8 miliardy a v roce 2000 bude činit 6,1 miliardy. Uvádí se to ve zprávě generálního tajemníka OSN, která byla zveřejněna v sídle organizace v New Yorku.

■ ROČNÍ PŘÍRŮSTEK OBYVATELSTVA nyní dosahuje 1,65 procenta ve srovnání se 2 procenty v 60. letech. V rozvojových zemích poklesl se 2,5 na 2 procenta, ale tento pokles je velmi nerovnoměrný.

■ K NEJVĚTŠÍMU POKLESU došlo v Číně - ze 2,4 na 1,2 procenta. V Africe činí přírůstek obyvatel 3 procenta, v západní Asii 2,9, v Latinské Americe 2,4 a v jižní Asii 2,1.

■ ZA JEDEN Z NEJVĚTŠÍCH PROBLÉMŮ správa označuje stěhování obyvatel rozvojových zemí do velkých měst. Zatímco v roce 1980 bylo v těchto zemích 22 měst a více než čtyřmi miliony obyvatel, stoupl v roce 1985 jejich počet již na 28.

Dvakrát Klapzubáci

JAKO KDYBY byli inspirováni pouhou fotbalovou pohádkou Eduarda Bassa o Klapzubově jedenáctce, vyběhají občas k zápasům rodinné fotbalové týmy. Ve Švédsku je to B. Darnagard - mužstvo trénuje Uwe Malmgren, který má na břích devět svých synů ve věku od 19 do 39 let. Tedy téměř Klapzubáci. Poněkud jiná správa přišla z Belgie: tam se spíš v rekreačním fotbalu utkaly dvě jedenáctky hráčů s příjmením Van Loy. Jeden tým tvořili potomci 89letého Joseffy a druhý 85letého Alberta. Oba starouškové jsou sourozenci. (re)

V BOLIVIJSKÉ EXTRALIZE kolikálek zaznamenali výsledek, jenž by zasloužil sepat do Guinnessovy knihy rekordů... Tým zvaný Američané porazil The Law 104:6, když poločas skončil 42:2... Porážené kolikáčky zaznamenaly dva body ze hry a další čtyři z trestných hodů.

Dovedesátipětiletý Maxime Bernardet si znovu sedne za volant až ve věku 101 let. Nedávno totiž při předjíždění vozu se senem srazil svým autem dva cyklisty, kteří utrpěli těžká zranění. Francouzský soud mu odebral řidičský průkaz na šest let.

...A TEN BOL JE ALKOHOL...

...A TEN BOL JE ALKOHOL...

O TĚCH PRAŽSKÝCH POMNÍCÍCH

... které chvíli jsou a pak zase nejsou, by se toho dalo napsat hodně. Od roku 1918 se vyměnily několikrát režimy a tak také přibývaly a mizely pomníky. Nejdřív mizely. Pověstný Mariánský sloup na Staroměstském náměstí to odnesl nejdřív, pak zmizel maršál Radecký (ten, co »brambory dal vojákům, maso sežral sám«) z Malostranského náměstí, potom František I. (nikoli František Josef!) ze Smetanova nábreží. Na Malostranském náměstí se za to objevil Denis, proti Wilsonovu nádraží Wilson a na Pohofelci plukovník Švec. Potom zase za nacistů zmizeli Denis, Wilson a Švec, aby se už neobjevili.

S pomníkem legionářského plukovníka Švece, postaveným v roce 1934, je spojeno jméno jeho tvůrce, jmenovce Otakara Švece. Byl zákem J.V. Myslbeka a Jana Štursy a kromě sochy plukovníka Švece vytvořil například sochu generála Štefánika – ale o obou sochách se v předchozích poválečných encyklopediích nic nedovíte. *Příruční slovník naučný* (Praha 1967) u jména našeho sochaře zato uvádí: »Jeho hutná, uzavřená sochařská forma byla zaměřena k monumentálnímu účelu.« Nevím, co to je »uzavřená sochařská forma«, zato vím, že tenhle »slovník naučný« nám upěl nejen informaci o sochách Švece a Štefánika, ale také Švecovu sochu vpravdě monumentální – Stalinův pomník v Praze.

Otakar Švec se spolu se synovcem svého učitele, s architektem Jirím Štursou (a jeho manželkou Vlastou), zúčastnil soutěže na pražský pomník »praporečnicka míru« a v roce 1950 všichni tři za návrh dostali první cenu. Pomník byl v letech 1950-55 na Letné vybudován, jenže jeho »monumentální účel« trval jen do roku 1962: to byl za velkého zájmu Pražanů vyhozen do vzduchu.

Tvůrce pomníku se už nedožil zkázy svého díla; vymodeloval plukovníka, generála a maršála a všechny pomníky vzaly za své, ani do »slovníku naučného« se nedostaly... Nešťastný sochař spáchal sebevraždu po dokončení Stalinova pomníku v roce 1955 – teprve teď viděl, co vlastně způsobil. Hned poté začala v Praze kolovat pověst, podle níž prý odkázal celé své jmění – tedy i tučný honorář za letenskou stvůru – pražskému ústavu pro slepé děti: ty prý jediné mají to štěstí, že nikdy nemohou spatřit tu gigantickou kamennou potvora.

Do pražských pověstí se dostal už když dávno onen nešťastný stavitel klenby kostela na Karlově, který prý zapálil lešení po dokončení stavby, a protože se mu zdálo, že se budova řítí, spáchal sebevraždu. Klenba se nezřítla a stojí dosud – a celá věc je prý stejně jen legenda. Jenže dostala se do Jiráskových »Starých pověstí českých« a tam děsí už po několik generací české děti. O tom Švecovu odkazu slepým dětem to asi také bude legenda, jenže Švec skutečně spáchal sebevraždu kvůli monstru na Letné. Celý příběh – i s tou legendou – si však čeští čtenáři nemohli přečíst, ačkoli byl také literárně zpracován. A to už dost dávno – v roce 1957.

To bylo tak: Na podzim 1956 zase jednou navštívil pokrokový český kreslíř a básník – předtím diplomat pouhoro-

vého režimu a ještě předtím pracovník Hlasu Ameriky – Adolf Hoffmeister manžele Aragonovy v Paříži a při druhém rozhovoru dal k dobru příběh nedávno dokončeného Stalinova pomníku, smrti jeho tvůrce a legendu o odkazu slepým dětem. Aragonovu manželku, pišící pod jménem Elsa Trioletová (divčím jménem se jmenovala Ela Kaganová a byla sestra Majakovského přítelkyně Lily Brikové), pražský příběh tak zaujal, že během několika měsíců jej zpracovala ve formě románu. Dílo dopsala v lednu 1957 a hned je vydala pod názvem »Le Monument« (Pomník). Příběh se odehrával v nejmenované středoevropské zemi, Švec se v románu jmenoval Lewka a hlava státu – té. Gottwald – se jmenovala Torsch. To se ví, kde kdo v Paříži – a nejen tam – věděl o čem jde. Komunisté nechápali, že komunistka Trioletová mohla něco takového napsat – bylo sice už po proslulém 20. sjezdu sovětské strany, ale francouzští komunisté se přesto velmi rozzlobili. Kupodivu kdo se nerozzlobil, byli sovětské komunisty: hned v tomtéž roce Trioletová doprovázela Aragona do Moskvy, kde převzal Leninovu cenu – a Trioletová žádné sovětské výtčky neslyšela. Utahovala si ovšem z českých komunistů – kdyby šlo o sovětské, zřejmě by věc vypadala daleko vážněji. Ostatně škodolibost se projevila i v jedné metropoli na Dunaji, kde krátce předtím pracující nechali ze Stalinovy sochy stát jen holinky: román vyšel v maďarském překladu.

V Praze kolovala kniha Trioletové v několika francouzských exemplářích a vyvolávala potutelný smích i u »reformních« autorů, vysedávajících v Klubu spisovatelů na Národní třídě. Věděli o ní i pražští romanisté, ale psát o ni nemohli – a někteří jistě ani nechťeli, tak v knize proslulého J.O. Fischera »Francouzská literatura« (Praha 1964) o ni není ani



Prof. Dr. Antonín Měšťan

zminky, ačkoli komunistické autorce Trioletové je věnována značná pozornost.

Stalinův pomník viděla Trioletová v Praze až v létě 1962 – a byla dokonce při tom, kdy vyletěl do vzduchu. V roce 1965 vydala román znovu, tentokrát s kolážími Adolfa Hoffmeistera, vždyť bez jeho vyprávění by román nevznikl. Přidala nyní k románu i několik poznámek.

Ukázalo se, že ani soudruh Antonín Novotný se na Trioletovou kvůli románu o pražském Stalinově pomníku nezlobil – Aragonovi si s prezidentem na pražském hradě o věci pěkně popovídali. To ještě pomník stál a otec národa s ním měl velkou starost: odhorníci prý si nejsou jisti, zda silně nálože, nutně ke zničení masivního projevu vděčnosti československých pracujících svému osvoboditeli, nepoškodí pražské Staré Město. Pyrotechniky však máme zdatné a tak zdárně – a jistě s láskou – dokončili dějiny monumentálního díla.

Z celého příběhu by se dalo odvodit ponaučení: když už modelujete maršály a sochu potom někdo vyhodí do vzduchu, nezaoufáte si – můžete se ještě dostat do literatury, někdy dokonce do francouzské.

ÚŘEDNÍ PŘEKLADY

Vášich dokladů pro veškeré oficiální účely provádí do tří dnů za poloviční ceny než velké překladatelské kanceláře

ING. JIŘÍ KOMÁREK

dipl. překladatel

Greifenseestrasse 19

8050 ZÜRICH

Telefon 01/312 00 24

BOHEMIA VIDEO

V současné době jsou k dispozici:

1. To neznáte Hadimršku - film s Vlastou Burianem z roku 1932. Cesta do hlubin študákovy duše - komedie z roku 1939. - S dokumentárním úvodem Vladimíra Škutiny (jak točil filmy Vlasta Burian, jak se dělá filmová veselohra a o studentské legraci). - Délka kazety 180 minut, cena 150 DM.
2. Humor za scénou Národního divadla - TV pořad Vladimíra Škutiny. Pudr a benzin - nejlepší film V+W ... a na hrušce sedí diktátor - komedie VI. Škutiny a Jar. Gillara. - Délka kazety 180 minut, cena 150 DM.

Kromě těchto dvou kompaktních videoprogramů je k dispozici »To byl Vlasta Burian« - kde je kompletní Anton Špelec, oostřetelce (film s Vlastou Burianem z roku 1932) a Nejlepší člověk (poslední film s Vlastou Burianem z roku 1955) - obojí s dokumentárním úvodem Vladimíra Škutiny o tom, jak tyto filmy Vlasta Burian točil. - Délka kazety 180 minut, cena 150 DM (Majetek firmy EL).

BOHEMIA VIDEO dále připravuje film Vojtěcha Jasného »Všichni dobří rodáci« s úvodem režiséra. Další filmy s Oldřichem Novým a »Tak už jsem tady s tím vápnem« - šestřich filmů s Janem Werichem.

17 GRINGER HILL
MAIDENHEAD BERKSHIRE SL6 7LY
ENGLAND

KDYŽ MĚL ODYSSEUS NA KAHÁNKU, TAK SE CHYTL BERANA

Nuže, ten titul je citát. Nevím, nakolik ještě dneska, ale dosud rozhodně více lidí ví, kdo byli autoři toho citátu, pánové V+W, než objekt jejich bujarého humoru, tehdejší předseda vlády. Ale ono to jednomu chvíli trvá, zvláště je-li mladý a zelený, než si uvědomí, že není-li životních humoristů, kteří by si mohli veřejně tvrdit, že když má národ na kahánku, tak se chytí Gustáva s Bilákem, je to hlavně proto, že Gustáv humor snáší podstatně hůře než politik prohlašovaný za reakčního, za bezděčně pomoci pánů V+W.

Ilustrovaný encyklopedický slovník, vydaný v Praze roku 1982, má Berany dva. Informuje o nich takto:

Beran Josef, 1887 - 1969, č. teolog, pražský arcibiskup (1946) a kardinál (1965), představitel klerikální reakce.

Beran Rudolf, 1887 - 1954, č. reakční agrární politik; zastánce dohody s nacist. Německem, 1938-39 předseda vlády tak zv. pomnichovské rep., 1947 odsouzen Nár. soudem za zradu národa a kolaboraci ke 20 letům vězení.

Nuže: tento encyklopedismus pražského ražení let osmdesátých nás sice informuje o tom, že vzhledem k tomu, že komunisté jsou ti jedni vlastenci, jsou nekomunisté nutně reakcionáři, a také o tom, že muž odsouzený v šedesáti letech ke dvacetileté ztrátě svobody, musí být zajisté velký zločinec. Ze si však svůj trest neodpykal, protože stihl v kriminále dřív zemřít.

Tolik tedy poučení pražských encyklopedistů.

Pravděpodobně bychom chtěli a měli chtít vědět víc. Autor osobně dodává, že při pohledu na snímky předválečné vlády a snímky poválečné vlády si dlouho pletl Rudolfa Berana s Msgrem Šrámkem.

Že na tom nezáleží? Věcně ne, ale v zájmu spravedlnosti ano.

Rudolf Beran, narozený 1887, byl skutečně agrární politik, a to politik Republikánské strany, která ve svobodných volbách demokratického státu pravidelně získávala většinu. Svobodné voliči lid tedy zřejmě byl (sledujeme myšlenky IES) reakčního zaměření. Při posledních volbách hodných toho jména, a ty se konaly roku 1935, ji předhlonil jen henleinovci. Což samo o sobě stojí za úvahu uvědomíme-li si, že nejsilnější stranou v Československé republice byla Sudetoněmecká strana. Arcit, těch stran tam bylo, tuším, 24. A ještě v roce 1935 soutěžili také Němečtí soc. dem., Němečtí křesťanští sociálové a Německý svaz zemědělců. Historie je historie, na procenta to vypadá takhle:

KSC	10,3%
Agráři	14,3%
Sudetoněmci	15,2%
Čs. soc. dem.	12,6%
Čs. nár. socialisté	9,2%
Lidovci	7,5%
Hlnkovci	6,9%
Národní demokrati	5,6%
Něm. soc. dem.	3,6%
Čs. str. živnostenská	5,4%
Něm. křst. sociálové	2,0%
Maďarští křst. sociálové	1,4%
Ostatní strany	4,3%

Připomeňme si, že po válce se nám politický život zjednodušil na NF, reprezentovanou v těchto volbách celkovým poměrem 39,6% obyvatelstva.

Všechny údaje jsou z IES, který kromě obou reakčních Beranů žádné pokrokové Berany neposkytuje.

Počátkem roku 1938 se ostatně nehenleinovské německé strany v Československu už (s výjimkou Sociální demokracie) zcela rozplynuly. Kupodivu ani v pamětech Dr. Drtiny se nedočkeme na adresu Rudolfa Berana mnoho sympatického a tehdy, na jaře 1938, se poslanec Beran dopustil toho, že v novoročním poselství hodnotil naději republiky a dával najevo, že koaliční vláda republiky (v níž byla agrární strana nejsilnější) počítá s loyálností německých partnerů.

Ve skutečnosti nebyl tento »reakční« projev reakčního politika ničím jiným, než střizlivým viděním situace, která se ostatně o necelé tři měsíce později projevila anšlusem Rakouska a 30. září téhož roku přijetím Mnichova. Ta známá otázka českých dějin, každý ví, že jsme měli bojovat, ale málokdo poradí, jak. Nebyl to ovšem Rudolf Beran, kdo rozhodl o tom, že se bojovat nebude. Dokonce ani vláda o tom nerozhodovala.

Rudolf Beran se pak stal ministerským předsedou v Česko-Slovenské republice. 1. prosince 1939. Nemysleme si, že vedení státu tohoto typu a v oné době lze považovat za sinekuru. 15. března 1939 ostatně toto přechodné období skončilo a nedlouho potom se Rudolf Beran ocitá v kriminále, tentokrát nacistickém, filmový týdeník ukazuje občanstvu »naketase-né« zásoby potravin bývalého ministerského předsedy bývalého státu (proto tedy ta nouze o jídlo, občane), a nacistický žalobce žádá pro Rudolfa Berana trest smrti. Nikoli za narušování státní plánovaného hospodářství, ale za *finanční podporu národní rezistence, za účast na organizaci útěků čs. letců do zahraničí, za podporu rodin uvězněných a za ilegální spojení s předsedou agrární strany dr. M. Hodžou, který byl v exilu.*

Rudolf Beran byl odsouzen k mnohaleté káznici a když v roce 1943 Velkoněmecké říši přituhlo, dali ho převést z káznice Wohlau do Prahy na Pankrác, kde si ho přál mít K.H. Kránek k dispozici.

Jenže Rudolf Beran spolupráci s K.H. Frankem odmítl a v létě 1944 byl propuštěn do domácího vězení v rodné obci Pracejovice (nedaleko Klatov), kde se ve zdraví dočkal osvobození americkou armádou.

Komunisté mají Beranově vládě za zlé, že rozpustil či byl v čele vlády, která rozpustila v prosinci 1939 KSČ.

Jenže i zde je pravda trochu jiná. KSČ oznámila už v listopadu 1938, že zastavuje svou činnost. Tisova autonomní vláda ji ostatně zakázala už 10. října na Slovensku. Ale to vůbec neznamenovalo, že se představitelům předvoje dělnické třídy zkrivil vlas. Komunističtí poslanci i nadále docházeli do parlamentu a ještě v prosinci 1939 tam řečnil Antonín Zápotocký o tom, že Beranova vláda omezuje základní demokratická práva. (Asi ta, kterých se pak občanů tak vrchovatě dostalo pod vládou Antonína Zápotockého.) A byla to tatáž KSČ, která roku 1940, když na Berana čekal rozsudek Nejvyššího německého lidového soudu v Berlíně, vyhlášovala *dobrovolnou pomoc německému proletariátu v jeho boji proti západním kapitalistům* a prohlašovala (v ilegálním RP, které se v Museu dějin KSČ nevystavuje), že *Benes společně s českou měšťáckou emigrací postavil se po porážce Francie ještě více do služeb anglického imperialismu a zklamané řady svých stoupenců*

posiluje vírou v USA. KSČ v londýnském exilu vyzývá československé vojáky k dezertaci.

Rudolf Beran byl zatčen 14. května 1945. Právě v té době u něj byl na návštěvě americký generál Hammon, který nabídl Rudolfovi Beranovi ochranu. Rudolf Beran ji odmítl a nechal se Revoluční gardou odvést.

Po dvaceti měsících samovazbě byl spolu s generálem Janem Syrovým, jeho předchůdcem v úřadě ministerského předsedy, odsouzen na 20 let. Základem obvinění bylo, že 15. března 1939 nebránil stát, že setrvali ve vládě až do 27. dubna 1939 a že dopustili převzetí čs. armádních zásob a zbraní wehrmachtem. Pro poměry oně devětaticetiprocenní Národní fronty je příznačné, že pro účely obžaloby bylo použito úryvků (bez kontextu) z obhajoby Rudolfa Berana před nacistickým soudem v Berlíně.

Když vláda NF hlasovala o rozsudech nad Beranem a Syrovým, ministr Jan Masaryk odešel na záchod, aby nemusil hlasovat, a to ani hlasovat proti. Rozsudky tudíž schváleny. Žalovaným zejména přitížilo, že se do německých rukou dostalo šest baterií 240 mm děl. První republika je zdědila z německé objednávky během první světové války a po září 1938 se tato, tehdy nejtežší děla na světě, vláda bezúspěšně pokoušela prodat Anglii, Francii, Rumunsku a Holandsku. Německo, které za ně roku 1916 zaplatilo zálohu, se bouřilo a byl to mocný souseď. Okupace 15. března 1939 pak přinesla řešení.

Roku 1954 onemocněl Rudolf Beran v Leopoldově a bylo mu odmítnuto lékařské ošetření. Posléze byl s těžkým zápallem plic převezen do vězeňské nemocnice, kde 28. února 1954 zemřel a byl pochován v neoznačeném hrobě.

Tolik tedy ze života »reakčního« politiky, který co sedmašedesátiletý muž dere peří a umírá v leopoldovské kobce.

Píši tyto řádky zejména proto, že je nespravedlivé, aby zápisky pražských encyklopedistů zůstaly bez komentáře. Je nespravedlivé i to, aby muž, který žil a pracoval čestně, byl onálepkován známou jakési nedůležitostí, ačkoli nedělal ani víc ani méně, než že překonával následky, jejichž příčiny ani v nejmenším nezavinil. Je krajně nespravedlivé i to, aby zůstal v paměti, která je naší učitelkou, jen jako objekt sarkasmu intelektuálů, kteří své osobní a politické krize řešili pochybnou morálkou. V každém případě tento sedlák viděl bližší se nebezpečí jasněji a výrazněji, než političtí profíci, odpovědní za dvacetiletí zahraničně politické koncepce státu, která při první skutečné krizi totálně zklamala. Byl-li Rudolf Beran podle obžaloby vinen, tedy doveďme tuto absurdnost do důsledků a dodejme, že byl vinen tím, že 15. března 1939 Česko (protože Slovensko se 14. března odtrhlo) nevyhrálo válku nad Německem. Za vsi rétorikou, té v publikaci IES i tou z gramofonových desek V+W, ale musí nutně vyvstat jediná skutečnost. Dovolil si upozornit na to, že král nahý jest. Dokud budeme odlišovat tak zvanou pravdu politickou a pravdu faktickou, unikne nám ovšem podstata věci a budeme si počínat právě tak, jak si počíná KSČ s výtisky vlastního tisku. Například s těmi mezi srpnem 1939 a červnem 1941.

(Použité prameny: IES Praha 1982; L.A. Krátký: Rudolf Beran v údobí národní krise; M.J. Brouček: Československá tragédie; Jan Filipek: Ve stínu šibenice.)

Ein Brief aus Petropawlowsk

Nur wenige von Ihnen werden den Bahnhof von Petropawlowsk kennen. Es gibt auch nicht viel über ihn zu berichten, außer daß er kürzlich für einige Millionen Rubel renoviert wurde und Rolltreppen zu einem unterirdischen Einkaufszentrum führen — ähnlich wie in Frankfurt, nur etwas bescheidener. Als ich durch die automatisch öffnende Tür die Schalterhalle betrat, folgte ich dem Entschluß, rechtzeitig im voraus einen Sitzplatz im Expresszug nach W. zu reservieren.

Natürlich herrscht vor Feiertagen einiger Andrang von Leuten, die Verwandte besuchen wollen oder aus sonstigen Gründen verreisen. Wegen des chronischen Arbeitskräftemangels blieb wie üblich nur die Hälfte der Schalter geschlossen. Ich stellte mich also geduldig ans Ende einer Schlange. Nach 40 Minuten war ich meinem Ziel noch nicht viel näher gekommen, denn die Abfertigung erwies sich als äußerst schleppend. Manche Leute erkundigten sich nach den Zugverbindungen in abgelegene Stationen, und die Nachforschungen brauchten ihre Zeit. Die Beamtin blätterte in dicken Büchern und schüttelte immer wieder ratlos den Kopf. Da gibt es auch verschiedene Ermäßigungen, die durchgerechnet werden müssen. Formulare sind auszufüllen, Paßfotos und Marken in Ausweise zu kleben, dann wird alles sküberlich mit dem Dienststempel und dem Datumstempel versehen. Zeitweilig verschwand die Schalterbeamtin im Büro, um besonders knifflige Fragen mit dem Chef abzuklären. Ich überschlug schnell die Zeit, bis die Reihe an mir wäre, und gab zur Freude der hinter mir Stehenden wegen einer beruflichen Verpflichtung auf.

Am nächsten Tag schaffte ich es beinahe. Nach einer Stunde Wartezeit standen nur mehr zwei Personen vor mir. Vorn ein dick vermummtes Mütterchen, welches in die 80 Kilometer entfernte Ortschaft Chatelsk-Deniss fahren wollte. Für diese kurze Strecke gibt es keine Platzreservierung, aber das Mütterchen hatte einige Mühe mit den Abfahrtszeiten und dem Umsteigen. Der Mann hinter dem Schalter studierte die Fahrpläne und notierte alle Züge für Hin- und Rückreise auf einem Blatt Papier, unterbrochen durch besorgte Zwischenfragen, während ich unruhig auf die Uhr schaute. Erneut mußte ich alle Hoffnung fallen lassen, in der mir zur Verfügung stehenden Frist mein eigenes Anliegen vortragen zu dürfen. Die Bahnbeamten hierzulande haben eben noch ein Herz, tröstete ich mich. Woanders hätte man die gute Frau einfach aufs Kursbuch verwiesen.

Am Tag darauf trachtete ich schlauer zu sein und sprang frühmorgens aus den Federn, um als einer der ersten am Bahnhof einzutreffen. Leider hatte gerade die Maschine eine Panne, die die Plätze in den Zügen reserviert. „Kommen Sie in 20 Minuten wieder“, rief die Bedienstete der Staatsbahnen. Eine halbe Stunde Spaziergang in der kalten Morgenluft belebt den Kreislauf ungemein. Doch zwei Stunden später funktionierte die Maschine noch immer nicht, dafür war die wartende Menge stark angewachsen. Gewisse Individuen machten bereits ihrem Ärger Luft, doch die Ober-Schalter-

beamtin wies sie mit der ihrem Range zustehenden Autorität zu- recht. Gegen Mittag hatte sich die Lage insofern gebessert, als vor dem Schalter ein handgeschriebenes Schild Auskunft erteilte: „Momentan keine Platzreservierungen möglich.“

Da fiel mir ein, daß die Staatsbahnen auch ein Büro im Zentrum von Petropawlowsk unterhalten. Im Eilschritt machte ich mich auf den Weg. Doch das Stadtbüro war dunkel. Neben Weihnachtsdekoration informierte ein Hinweis die Kundschaft, daß das Personal bereits in den Ferien weile.

Ich werde also morgen wieder zum Bahnhof gehen, wahrscheinlich auch übermorgen. Vielleicht ist der Expresszug nach W. schon längst ausgebucht. Der versierte Zeitungsleser mag meinen Bericht als banal abtun. Schließlich weiß doch jeder, daß in jenen Ländern die Effizienz nicht zu den Stärken der herrschenden Gesellschaftsordnung zählt. Die öffentlichen Verkehrsmittel brauchen dort auch keine Konkurrenz zu fürchten, denn wer besitzt schon ein Privatauto?

Bevor Sie mir billige Hetze gegen ein bestimmtes System vorwerfen, muß ich ein Geständnis machen: Ich habe Sie irreführt. Zwar stimmt die Geschichte in allen Einzelheiten. Sie hat sich aber nicht in Petropawlowsk zugetragen, sondern in Genf.



„Die können sehr stolz sein, daß sie mich hier haben — vier andere Länder wollten mich auch.“

Maratónec

s kardio stimulátorem

Žít s KARDIOSTIMULÁTOREM, to znamená být invalidní, tvrdí 43letý holandský lékař PAUL FRETZ. Vyměnitelný aparát na podporu činnosti srdce potřebuje již několik let, zároveň se však jako dávny přítel sportu nevdával běžického trenéra. V přípravě nic nepřeházel, takže se mohl zúčastnit známého newyorského maratónu. Nešlo mu o vítězství nebo rekordní čas, chtěl jen doběhnout do cíle, a to se mu podařilo. Je to jistě výkon pozoruhodný, byť kada lékařů se k němu bude stavět odmluvě. (kov)

Zemřel Beno Blachut

(Čtk): Ministerstvo kultury CSR, Svaz českých dramatických umělců a Národní divadlo oznamují, že ve čtvrtek 10. ledna 1985 zemřel ve věku 71 let národní umělec Beno Blachut, laureát státní ceny. Jeho odchodem strácí československá socialistická kultura vynikajícího umělce, velkého českého pěvce, který celou svou tvůrčí uměleckou osobností významně přispěl k rozvoji novodobého hudebního dramatického umění. Pohřeb národního umělce B. Blachuta se koná 17. ledna 1985 ve 14 hodin v historické budově Národního divadla v Praze. Ostatky zesnulého budou vystaveny od 11.30 do 13 hodin v budově divadla.

(vbr): Beno Blachut začal se zpěvem jako dělník s kotlářny Vítkovických železáren, na pražskou konservatoř ho přijal Josef Suk, do Národního divadla Václav Talich. Dramatičnost jeho tenoru a mužnost jeho lyrické kantilény jej předurčily především k rolím Dalibora, Otčera nebo Prince v Rusale, nezapomenutelně střílel lidové postavy Jirky, Lacy v její pastorkyni nebo Ondřeje v Králově. Patřil k předním janáčkovským interpretům, ať už šlo o Borise v Káti Kabanové, o Zápisků zmlsleho nebo o Glagolskou mlá. Ze světového repertoáru vynikli jeho Don Još, Heřman, Grigorij nebo Radames, přičemž se sklonku své bohaté divadelní dráhy přecházel i k rolím jiného žánru, jakými byli Benda z Jakobína nebo Skřivánek v Tajemství. I když dosáhl jako umělec poct nejvyšších, zůstal vždy člověkem lidově prostým, vzácně přímým a srdečným.

„Já, když chci manželce něco říct, tak se ji upřeně dívám na ústa.“

„Proč?“

„Abych viděl, až se bude potřebovat nadechnout.“

V USA zemřela ve věku 67 let známá americká bluesová zpěvačka Alberta Hunterová. Svou dráhu zahájila v Chicago a byla později blízkou spolupracovnicí Louise Armstronga. King Olivera a Sidney Becheta. V roce 1921 nahrála na jednu z prvních gramofonů blues.

Největší osobní námořní loď na světě si ohodnotit norské rejdářství NCL. Loď, za jejíž stavbu rejdářství zaplatí 4,5 miliónu dolarů, bude mít výtlak 210 000 brt, kapacitu 5000 cestujících a 18000tonnou posádku.



• Japonský koncern Fujitsu, který je největším výrobcem výpočetní techniky v zemi, vyvinul „superrychlý“ počítač. Svou schopností zpracovávat přes miliardu operací za sekundu je sázší na prvním místě na světě.

„Mně táhne sekta a manželovi džber vody!“

Člověk nemůže žít sám pro sebe

S výrazem vděčnosti a úcty

VŽ SE KOBÍ TAKY DO KŘEMELSKÝHO SENILINCE!

Nesmrtelná filmová Babička

(fk): Ukol dat podobá snad nejnarodnější české literární postavě — Babička B. Němcové — připadá v dohledné historii českého divadla a filmu několika herečkám. Srdce diváků si nejvíce získala Babička Terezie Brzková, patrně také proto, že její filmová Babička vznikala ve chvílích pro národ kritických, na nacistické okupace. Terezie Brzková měla pro Babičku ideální předpoklady — vnější i vnitřní. Nataša Tanská, představitelka tehdejší Barunky, po letech vzpomínala, že pro ni natáčení s Terezií Brzkovou znamenalo: že bylo něco víc, než pouhým hereckým partnerstvím, a že došlo vzácnout hlubokému lidskému vztahu. Terezie Brzková pocházela ze známé divadelní rodiny Ježků, stejně jako její sestra Otýlie Benšková. U Ježkůvých divadelní společnost také začínala, pak působila u společnosti E. Zöllnerové (bohaté osudy těchto kočovných společností zachytil J. Knap v knížkách Umělcové na pouťi, Zöllnerové a Cyři herečky) v Plzni a určitý čas také v pražském Národním divadle. Její domovskou scénou však bylo plzeňské divadlo, na jehož scéně vytvořila řadu nezapomenutelných rolí. Ztrata uplyne 110 let od jejího narození.

Geologické rezervace

(čtk): V rámci státních přírodních rezervací jsou na našem území zřízeny i takzvané rezervace geologické. K nejznámějším — a také k nejnavštěvovanějším v Čechách patří dvě pískovcové skalní města. Větším z nich jsou Adršpěsko — teplické skály na ploše více než 1771 hektarů. Rozkládají se na celé tabulové plošině v Broumovské vrchovině. Některé samostatné věže například „Starosta“, „Král“, „Eliška“, „Milenci“ nebo „Homole cukru“, dosahují výšky přes 60 metrů a patří k populárním horolezeckým terénům. Podobný charakter má i druhé skalní město, Prachovské skály v jihozápadní pahorkatině. Tvoří je kvádřové pískovce, rozčleněné podle puklin do soustavy roklí, hřbetů, pilířů a váží. Další česká geologická rezervace je na levém svahu údolí řeky Ohře mezi Loktem a Doubsím v Karlových Varech. Jedná se o soustavu žulových pilířů vzniklých erozí řeky a zvětváváním. Tato skalní skupina byla nazvána podle pověstí o zkamenělé svině „Jan Svatoš“. Legendy se rovněž vztahují k mýtným žulovým balvanům u Žihle na Plzeňsku. Největší z nich „Bába“ a „Dědek“ jsou přes deset metrů vysoké. V jejich sousedství je i sešupený menších balvanů, takzvaný „Kameně stádo“. Chráněné geologické objekty jsou rovněž na Krušnohoří a na Čáslavsku. Nejznámější z nich je skála „Kaňk“. Geologicky pozoruhodné jsou i rezervace „Ralsko“, výrazný čedičový vrch u České Lipy, „Kozí vršek“ s ružovou skálou u Víkova na Tábořsku, či „Kuchyně“ na Příbramsku.

Před Kolumbem ještě Lloyd?

London: Kryštof Kolumbus objevil Ameriku až patnáct let po mořeplavci z Walesu jménem John Lloyd. K tomuto závěru dospěl po padesáti letech bádání a pátrání v historických záznamech bývalý profesor univerzity v Exeteru Arthur Davies. Podle profesora plul Lloyd v roce 1477 po dlouhé cestě napříč Atlantikem do ústí Hudsonova průlivu v severní části dnešní Kanady a poté se plavil podél amerického pobřeží k jihu, až k dnešnímu Marylandu. Dosud známým prvním britským mořeplavcem, který dosáhl Ameriky, byl John Cabot, jenž tam dorazil v roce 1497.

PŘED NÍM I KAR BLOUŽDALOV...

NEOBYKLÝ KONTRABAND objevili celníci v britském přístavu Felixstowe. Celkem třicet afrických papoušků v hodnotě asi čtyř tisíc dolarů našli v prostorách vozu Renault 16, vykládaného z lodí plující z Nizozemska. Poplávající přelci se krčili v různých důmyslných skrýších, jako například v podoběku auta pod ovládacími pedály, pod sedadlem a ve falešné benzínové nádrži. Všechni byli kupodivu v bezvadném stavu a podle přísných britských předpisů putovali do neméně přísné karantény.

VENEČNÍ BYLI DETOPY!

● V roce 1984 zemřelo v NSR na následky bití několik set dětí. Takřka 30 000 dětí je v této zemi pravidelně týráno. Přes půl milionu dětí je odkázáno na sociální výpomoc. Tato ohavná čísla zveřejnila západoněmecká organizace Svaz na ochranu dětí.

HUSI KOŽE NASKOCILA a pondělí již tiskem Francouzů, kteří se již několik dní téměř neodvažují pro snít a mráz na ulici, když se z rozhlasu doslechli o sedmasedmdesátileté babičce, jež si v neděli hupla do ledových vln normandské pláky Orne. Pro L. Leventonovou to však přes neobvyklé mrazivé počasí nebylo nic neobvyklého. Koupe se již desítky let den co den v moři a jednou si dokonce odskočila zaplavat do Laponska — při 17 stupních pod nulou.

POČET DEVADESÁTILETÝCH a starších osob se v Československu každoročně zvyšuje. V roce 1950 jich žilo přes 5700 a loni přibližně 17 600. Z tohoto počtu tvoří přes dvě třetiny ženy. Na každého ovdovělého muže připadá v průměru více než pět ovdovělých žen. Sta let se však dožije málo osob. V současné době je těchto „dřívě narozených“ v ČSR 69. Také nejstarších žen je třikrát víc než mužů. Dlouhého věku se nejčastěji dožívají občané jihomoravského kraje před Středoečchý a Západočechy.

NA STO TISÍC SVAZKO hudebnin tištěných od roku 1800 do současnosti, 4500 hudebních rukopisů, bohatý výběr z nejdůležitější historické a současné domácí i zahraniční muzikologické literatury a časopisů, archivní soubor pěti tisíc gramofonových desek a řadu dalších materiálů obsažených v pražském Klementinu fondy hudebního oddělení Státní knihovny ČSR, které patří k největším hudebně knihovnickým pracovištím ČSSR.

● První podmořský telefonní kabel z optických vláken dlouhý téměř 12 000 kilometrů bude do konce roku 1988 uveden do provozu mezi Japonskem a USA. Kabel bude mít kapacitu 7500 spojů, což je téměř osmkrát více, než kolik nabízí dosavadní podmořská linka.

PLNOVOUS DLOUHÝ 2,22 METRU má švédský občan Birger Pellas, který doufá, že se mu k staru podaří překonat světový rekord norského podivína Hanse Langsetha, jenž zemřel v roce 1927 s plnovousem dlouhým 5,33 metru.

Neue Verteidigungsminister der CSSR

PRAG, 13. Januar (dpa). CSSR-Staatspräsident Gustav Husak hat den 56jährigen Generaloberst Milan Vlacik, der bisher im tschechoslowakischen Generalstab arbeitete, zum Verteidigungsminister ernannt. Der bisherige Minister, Armeegeneral Martin Dzur, ist seit längerer Zeit schwer erkrankt.

HUSAK HO TEN „SCHVÁLIL!“

Sowjet-Autos billiger

Zum ersten Mal haben die Sowjets im Inland die Preise für Personwagen gesenkt. Zwei Typen, Niva und Saporoschet, wurden bis 28 Prozent billiger. Der niedrigste Preis liegt aber noch gut 14mal höher als der durchschnittliche Monatslohn von 180 Rubel (nach offiziellem Kurs knapp 600 Mark).

MAMINKO, KUP MI ZAPOROŽČE...

Paprsky proti zlodějům

Veskeré osobní automobily vyráběné ve Francii jsou vybaveny dálkovým ovládním dveří pomocí infračervených paprsků. Kroužek o velikosti zápalkové krabičky je napájen 1,5 voltovou baterií a po stisknutí tlačítka stačí namířit na přijímač namontovaný v některé části vozidla. Krádeže vozidla jsou téměř vyloučeny, jelikož každý prstenec je vybaven vlastním kódem, který umožňuje přes 50 tisíc kombinací. Pokud hlídá prstenec strati, nebo se mu porouchá, může svůj automobil otevřít klasickým rezervním klíčkem. (KA)

■ Podle nových vědeckých výzkumů vysílají olše a jív signály jiným stromům tohoto druhu, když jejich listy napadají žravé housenky. Postižený strom vylučuje zvláštní chemickou sloučeninu. Takový aromatický signál zachytí ještě nenapadané stromy až na vzdálenost 40 metrů a ihned začnou své listy prosylovat substancí typů alkaloidů a terpenů, které účinně zapuzují škůdce. Poznatků zatím nebylo prakticky využito, ale podaří-li se to, bude to jistě znamenat významný krok v boji proti živočišným nepřítelům olše, jivy a možná i dalších druhů dřevin.

Der sowjetische Gewichtheber-Verein hat seine beiden Superschwergewichtler Anatoli Pissarenko und Alexander Kurliowitsch lebenslang gesperrt, da sie „mit kriminellen Handlungen der Ehre des Sowjetsports schweren Schaden zugefügt“ hätten. Dies berichtet die sowjetische Fachzeitschrift „Sowjetski Sport“ in ihrer Samstagsausgabe. Die beiden Superschwergewichtler — Pissarenko hält mit 205 kg den Weltrekord im Stößen — waren im Dezember bei der Einreise nach Kanada zu einem internationalen Wettkampf auf dem Flughafen Montreal festgehalten worden. In ihrem Gepäck waren Anabolika im Wert von 13 000 US-Dollar gefunden worden.

UdSSR sperrt Gewichtheber

Aufgespießt

„Bundeslandwirtschaftsminister Ignaz Kiechle hat an die Besucher seines Amtes in Bonn im vergangenen Jahr insgesamt 6500 Liter Milch ausschenken lassen. Das entspricht der Leistung einer deutschen Spitzenzukuh.“

Meldung der WDR-Nachrichten.

KRAVA „NITKA“

BIGOS — je jedno z oblíbených polských národních jídel. Sám Mickiewicz o něm píše takto: „Těžko básníkovi / blgosu vůni, chuť i barvu podat slovy / sluch pojme slov jen zvuk, rýmované stopy, / však trestí žaludek z nich městský nepochopí.“

Uvádíme předpis JOSEFA REZACE na tuto kulární báseň z kysaného a hlávkového zelí, ze slaniny, masa uzeného, vepřového nebo drůbežního a hovězího (mohou to být zbytky pečené atp.). — 1 kilogram kysaného zelí drobně nasekáme, dáme do kastrolku, zalijeme hovězím vývarem (nebo vývarem z masa) a dusíme do měkka. Hlávkové zelí ustruháme (tj. 1 kg), zalijeme vařící vodou, scedíme a dáme do jiné nádoby, opět podlijeme vařící vodou a dusíme do měkka. Pak oba dva druhy zelí smícháme, osolíme. Na pánev rozpečeme 100 g drobně nakrájené slaniny (1 více), přidáme 2 střední cibule, které drobně nakrájíme a zpěníme do světle růžova. Maso drobně nakrájíme (300 g vepřového, 300 g uzeného, můžeme použít zbytek pečeného kuřete, hovězího atp.), prudce opečeme, podlijeme a dusíme do měkka. Ochutíme pepřem nebo paprikou, zalijeme sklenkou ruského medra (nebo bílého suchého vína), nemáme-li, stáčí vývar. Vše promícháme se zelím a ještě půl hodiny dusíme pod pokličkou. Na druhý den dolijeme ještě vínem a krátce podusíme, stejně tak třetí den a teprve pak jíme. A jak v Polsku říkají, „olizuje-me prsty...“

HUDEBNÍ ŠKLONY měli zřejmě lupiči, kteří v pondělí v noci vtrhli do studia Lyonské opery a odcizili z ní všechny hudební nástroje. Neobvyklý lup byl zhlédn ať v úterý večer, když hudebníci přišli na zkoušku Debussyho opery Pelléas a Melisande. Mezi ukradenými nástroji je i violoncello v hodnotě 26 000 dolarů.

Křemík prospívá životu

[Job]: Křemík byl odedávna symbolem neživé přírody. Výzkumy posledních let však ukazují, že tento prvek je důležitý pro růst a vývoj rostlin i živočichů. Křemík je po kyslíku nejhojnějším prvkem na naší planetě, i když se v přírodě v čistě podobě nevyskytuje. Sloučeniny křemíku byly nalezeny také v rostlinách a v organismech živočichů a lidí. Množství křemíku v živočišných organismech je mizivé — lidský organismus ho obsahuje asi 0,01 procenta. Bylo však zjištěno, že křemík je nezbytný pro normální funkci epitelu a pojivových tkání, kterým dodává pevnost, pružnost a propustnost. Podporuje rovněž vytváření kostní tkáně.

US-Fernsehen berichtet über schwere Unfälle bei Sowjet-Marine

Bisher geheime Unterlagen des Geheimdienstes CIA freigegeben: „Besatzung eines Atom-U-Boots nach Strahlenunfall gestorben“

WASHINGTON, 11. Januar (AP). Aus jetzt freigegebenen Unterlagen des US-Geheimdienstes CIA geht nach Angaben des Fernsehsenders CBS hervor, daß die sowjetische U-Boot-Flotte von einer ganzen Reihe bisher nicht bekanntgewordener Unglücksfälle betroffen worden ist. Dazu gehört nach Angaben des Senders vom Donnerstag auch ein Unfall im Jahr 1981 in der Ostsee, bei dem ein Teil der Besatzung eines sowjetischen Unterseebootes so stark radioaktiv verstrahlt wurde, daß die Betroffenen später alle starben.

Einer der Unfälle sowjetischer U-Boote, der schon früher bekannt wurde, geschah im September vergangenen Jahres, als ein Sowjet-Unterseeboot der Klasse Golf-II, das mit ballistischen Raketen bestückt war, zwei Tage lang im Japanischen Meer trieb.

Gelegentlich quoll weißer Rauch aus dem Turm des Schiffes.

CBS berichtete, aus den bisher geheimen CIA-Unterlagen gehe hervor, daß die sowjetische Kriegsmarine noch von einem halben Dutzend weiterer Unglücksfälle betroffen wurde, bei denen Menschen ums Leben kamen. In den Unterlagen ist laut CBS von wiederholten Strahlenunfällen, Bränden und Schiffsuntergängen die Rede. „Seit Mitte der sechziger Jahre sind sechs sowjetische U-Boote auf hoher See untergegangen, wobei rund 500 Seeleute den Tod gefunden haben“, hieß es in dem CBS-Bericht vom Donnerstag. „Die CIA-Dokumente berichten erstmals über den Untergang eines zur sowjetischen Nordmeerflotte gehörenden Unterseebootes praktisch vor der Haustür seines Stützpunktes auf der Halbinsel Kola.“

1981 sei ein sowjetisches Atom-U-Boot in der Ostsee von „schweren Stößen“ erschüttert worden, hieß es. Außerdem habe es im Reaktor ein Leck gegeben, wodurch radioaktive Strahlung ausgetreten sei. „Ein Teil der Mannschaft wurde eingeschlossen, als das Boot nach Hause geschleppt wurde, und später sind alle an der Verstrahlung gestorben“, teilte der Sender mit. Auch andere sowjetische Schiffe mit Atomtrieb seien von Strahlenunfällen betroffen worden. So seien laut CBS Mitte der sechziger Jahre auf dem atomar angetriebenen Eisbrecher „Lenin“ rund 30 Seeleute ums Leben gekommen, als der Reaktorkern durchschmolz.

Der wohl am meisten publizierte Zwischenfall mit einem sowjetischen Unterseeboot ereignete sich 1981, als ein U-Boot der Whiskey-Klasse in einem militärischen Sperrgebiet vor der schwedi-

sehen Südküste auf Grund lief und zwölf Tage lang festsaß. Im November 1983 trieb vor der Küste des US-Staates South Carolina mehrere Tage lang ein U-Boot der Klasse Victor-3 antriebslos im Meer, ehe es von einem sowjetischen U-Boot-Versorgungsschiff nach Kuba geschleppt werden konnte.

Im Sommer 1983 sank nach Angaben von US-Beamten im Nordpazifik ein sowjetisches Atom-U-Boot, wobei 90 Besatzungsmitglieder ums Leben kamen. Ein Atom-U-Boot ging 1970 vor der Küste Großbritanniens unter.

1974 führte die CIA erfolgreich das „Projekt Jennifer“ durch. Unter Einsatz des Spezialschiffes „Glomar Explorer“, das zum Abbau von Bodenschätzen am Meeresgrund gebaut wurde, konnte der Rumpf eines 1968 im Pazifik untergegangenen Sowjet-U-Bootes teilweise geborgen werden.

LEDOVCE

a zemská rotace

V poslední době probíhá ve světě velmi diskusní a problémová soustava, a to o rotaci země. Rotace země není plně objasněna. Na základě údajů z minulých období se tvrdí, že se posledních 100 let se Země sejmula o 10 cm. V roce 1870 a 1900 se Země sejmula o 10 cm. Až do roku 1935 se rychlost rotace znovu zvýšila a poté začala opět klesat. Co je příčinou těchto výkyvů? Existuje na to mnoho různých a nejistých teorií, ale žádná z nich dosud nebyla naprosto jistě ověřena. V posledních letech získává stále více přívrženců teorie, že tato teorie, která předpokládá, že Země se otáčí kolem své osy, je nepravdivá. Podle této teorie by Země měla být kulatá, ale v skutečnosti je plochá. Tato teorie je založena na údajích z minulých období, které jsou podle této teorie nepravdivé. Podle této teorie by Země měla být kulatá, ale v skutečnosti je plochá. Tato teorie je založena na údajích z minulých období, které jsou podle této teorie nepravdivé.

Poklad z pirátské lodi

Washington: Zlaté a stříbrné mince a šperky v hodnotě jednoho miliónu dolarů byly až dosud nalezeny ve vraku pirátské lodi, objevené skupinou potápěčů v mysu Cod v americkém státě Massachusetts. Podle sdělení specialtistů se jedná o vrak pirátské lodi Whidah, která převážela velký poklad z oloupaných 22 lodí a ztroskotala při bouři v roce 1717. K dosavadnímu objevení potápěčů patřili kromě zlata a šperků rovněž 30 děl a různá další výzbroj pirátů.

● V Jugoslávii budou i letos platit při nákupu benzínu pro zahraniční návštěvníky poukázky jugoslávského Auto-moto svazu na 10procentní slevu. Motorizovaní turisté mohou tyto poukázky získat na všech hraničních přechodech SFRJ nebo prostřednictvím obchodů některé z jugoslávských cestovních kancelář v zahraničí.

Zlatí slavíci 84

(re): Skoro devadesát tisíc čtenářů Mladého světa a Smery na nedělní rozhodo o nových držitelích této oblíbené trofeje. Tedy spíš „staronových“, protože do loňského roku se nic nestalo. Na ověření těchto Karel Gott a Hana Zagorová; ten první podvací, ta druhá posmě. Ovšem ve skupinách ptece jenom změní: poprvé vítězí Elán, který odsunul Olympic na druhé pořadí. Třetí je orchestr L. Stáidla, o stupínek níž skupina K. Vágnera, páté je Turbo, Zpěvačky, Helena Vondráčková druhá, to je proti loňsku o příčku výš, třetí Petra Janů, na dalších dvou místech Marika Gombitová a Lenka Filipová. Druhý se za K. Gottem umístil Petr Nagy, což je skok o dvě místa, potom Janů za sebou Miroslav Zbírka, tandem P. Kotva a S. Hložek, pátý je stejně jako v minulém roce Michal David.

● Průměrný Brit vydal v roce 1983 mnohem více peněz za alkohol a tabák než za ošacení. Uvádí se to v publikaci britského ministersva zaměstnanosti.

Pamětní deska bratři Čapkové

(krč): Mnoho obdivovatelů díla Karla a Josefa Čapkových dodnes nevědělo, že jejich prvním společným bydlištěm po přistěhování se z Opice do Prahy byla jejich známá dvojvlka na Vinohradech, ale činovníci v Říšní ulici č. 11 na Malé Straně, kde dokonce bydlili se svými rodiči. Teď to bude připomínat pamětní deska akad. arch. Oswalda Döhrte, která byla zřízena péčí Národního výboru hl. města Prahy a jeho galerie.

● Úspěšný rok zaznamenaly i loni na belgickém trhu osobní vozy Škoda. Společnost Škodamotor, která v Belgii zastupuje PZO Motokov, jich prodala 3480, což bylo o 16 procent více než v rekordním roce 1983. Nejvíce se prodával model Škoda 105.

Toures Frühstück

Vor der Rezeption eines Münchner Nobelpreisträgers standen die Gäste Schlange, um alle die gleiche Reklamation vorzubringen. Ausnahmslos nämlich fand sich auf ihren Rechnungen außer dem Preis für das Frühstücksbüfett auch der Preis für das Frühstücksbüfett zu 23,90 Mark, ganz gleich, ob die Betreffenden überhaupt Frühstückstisch oder den Kaffee auf ihrem Zimmer geschliffen hatten. Was sie jedoch für ein Versehen hielten, hatte nach Art des Hauses durchaus seine Richtigkeit: so müssen sich die kleinsten Kassenbesitzer von der Dame an der Kasse belehren lassen. Der Frühstückstraum zu 23,90 Mark sei „obligatorisch“, hieß es von oben herab. Basta!

Kopnutí, které zabíjí

Zbrojařské koncerty na Západě v posledních letech stále výrazněji využívají nejnovější vědecké poznatky ke konstrukci dokonalejších a ničivějších zbraní a promělo se zejména o jejich účinky. Někdy se to přitom jen stále přesnějších raket či složitějších komplexů pro vedení „hvězdné války“, ale dokonce i policejních zbraní. Příkladem je nová „kopací pistole“, kterou nedávno začala používat policie v texaském Dallasu.

Jde o zbraň, která svým tvarem a velikostí připomíná elektrický kolicí strojek. Policisté ji mají po užití při přemáhání zadržovaných osob, které by při zatýkání mohly klást odpor. Zbraň vystřeluje elektrické impulzy, jež dočasné přerušují tok informací z mozku do svalů a ochromují reakce. Její výrobce, firma Nova Technologies z Austinu, uvádí, že třisekundový elektrický „kopanec“ zasazený podezřelé osobě, ji podlomí kolena a dezorientuje ji na čtvrt minuty.

což zcela postačí k nasazení žilek. „Není to bolestivý, ale rozhodně ne příjemný pocit.“ Mka dallaský policejní kapitán Rick Stone.

Výrobce ani policejní ředitelství ovšem vůbec neberou v úvahu následky, jež může mít použití této „kopací pistole“, jak ji dallasští muži zákona pokřtíli. V New Yorku, kde se o její nákup také uvažuje, se však policejní lékaři vyslovili proti. Uvádějí, že silný elektrický impuls může mít vážné

následky u osob se srdečním nebo nervovým onemocněním, není do konce vyloučena ani smrt či doživotní ochrnutí. Podle zpráv, jež se objevily v tisku, už v Dallasu několik případů, kdy elektrické „kopnutí“ vážně pozměnilo zdraví zadržovaného, zaznamenali. Protože však přitom nedošlo k úmrtí, podařilo se takové záležitosti zamaskovat.

V New Yorku přý policejní departement nechce něco podobného riskovat. „Kdyby podezřelý zemřel na následky elektrického šoku, znamenalo by to proti nám vznesení žaloby o několik milionů dolarů, ať už byl ten člověk vinen či nikoli.“ sdělil tamní policejní mluvčí. S obvyklým policejním revolverem Magnum totiž lze podobnou nehodu přeci jen lépe zamaskovat tradičním blášením „za střelen na útěku“.

Vor 8000 Jahren beerdigt

BERLIN, 10. Januar (Reuter). Das gut erhaltene Skelett einer vor rund 8000 Jahren bestatteten Frau ist von Archäologen des Hallenser Landesmuseums für Vorgeschichte jetzt in der Nähe von Staßfurt im DDR-Bezirk Magdeburg gefunden worden. Den Beweis für das hohe Alter des Skeletts hätten Spuren von Röteln im Grab erbracht, hieß es in einer Meldung der DDR-Nachrichtenagentur ADN. Mit diesem mineralischen Farbstoff sei die Tote eingegeben worden. Als das Skelett, das mit der gesamten Grabfüllung in das Hallenser Museum überführt wurde, freigelegt wurde, seien auch zwei Steingeräte gefunden worden, die in der Mittelsteinzeit zur Bewehrung von Pfeilspitzen gedient hätten.

V KAPSE MĚLA BOLŠEVICKOU LEGITIMACI LIBEROUTS!

NORMÁLNI KOPANEC DO ŘITI JE NEJLEPŠÍ...

Starý adresář města Smichova

(čtk): V roce 1859 vydal pražský knihupec Mikuláš Lehman „Důkladný adresář města Prahy a přilehlých obcí“. Je to dnes, po téměř sto třiceti letech, poučné čtení. Podíváme se např. na tehdy samostatné město Smichov s jeho 8000 obyvateli. Tato dala by se být příměstská obec, měla tehdy 235 popisných čísel, poslední nesla budova plynný, která stála na místě dnešních ženských domovů. V tomto poměrně malém městě pracovalo např. 82 ševců (mezi nimi i otec J. Arbesa). Hned dalšími co do počtu byli zahradníci (23). V potravinářském oboru působilo na Smichově např. 20 kuchařů, 14 kupařů, 10 pekařů, čtyři mylníků, tři hokynářů. O oblékání se staralo kromě tří zmluvných ševců 12 krejčíků a tři kožedělníci, dvě módičky a po jednom rukavkáři a přímkaři. Denní potřeby opatřovalo 10 truhlářů, čtyři uhlíři, tři nožíři, mýdlaři a sklenáři, dva hodináři a hrděři, jeden bratrův. O zdraví pečovali tři lékaři, dvě porodní báby a lékárník, zatímco poslední věci člověka obstarával hrobník Hřbitova, kterému se dnes říká malostranský. Z dalších povolání, mnohá již zaniklých, najdeme v adresáři plinkáře, zlatníka, jezdce, puškaře, cvočkaře, košíkáře, lišáče, gravíře, výrobce matadel a škrobů, klišáče, vlnáče, podáka (pečoval o chod strojů podánu na Petrákovském ostrůvě). O dělnících, kteří tvořili 70 procent obyvatel Smichova, adresář nehovoří, nechal je prostě na vědomí.

Die schwarze DM fällt

TEL AVIV, 10. Januar (dpa/VWD). Auf dem israelischen Devisen-Schwarzmarkt stehen der D-Mark neue Kurseinbrüche bevor: Nur zwischen 3,35 und 3,40 Mark bieten die Schwarzhändler in Tel Aviv in diesen Tagen für einen US-Dollar, und der Kurs sinkt weiter. In der Bundesrepublik kostet der Dollar am Bankschalter rund 3,20 Mark. Obschon in Ländern mit Devisenbeschränkungen der schwarze Markt häufig den wirklichen Wert einer Währung widerspiegelt, scheint dies in Israel nur für den einheimischen Schekel zu gelten. Der schlechte D-Mark-Kurs geht nach Meinung von Eingeweihten schlicht darauf zurück, daß die Israelis völlig auf den Dollar fixiert sind und die Händler nur deshalb die gelegentlich von Touristen gekauften D-Mark-Beträge nicht loswerden. Heißer Tip für deutsche Israel-Touristen: In der Bundesrepublik Dollar kaufen und in Israel gegen D-Mark zurücktauschen. Und Pullover mitbringen: In Israels Gefängnissen, in die man für solche Schwarzmarktgeschäfte kommt, ist es im Winter ungemütlich kalt.

ESTĚ LUPDI? JE TO PŘECI KČS!

Zwei Männer kommen aus dem Spielkasino, der eine nackt, der andere in der Unterhose.

Sagt der Nackte: „Ich bewundere dich, mein Lieber. Du weißt immer, wann du aufhören mußt“

Ratte fraß Boa auf

WASHINGTON, 10. Januar (AFP). Verkehrte Welt wurde im Biologie-Laboratorium der US-amerikanischen High School von Lebanon im Bundesstaat Oregon gespielt. Eine ausgewachsene Boa constrictor wurde dabei von einer Ratte gefressen. Dem 1,50 Meter langen Reptil „Jake“ war vor den Weihnachtstagen vom Biologielehrer eine ausgewachsene Ratte als Mahlzeit in dem Glaskäfig serviert worden. Das Drama begann, als der Schuldirektor beim Verlassen des Gebäudes die Heizung abstellte. Die vor Kälte zitternde Boa hatte somit nicht mehr die Kraft, ihr Opfer zu verschlucken, und fiel in einen tiefen Winterschlaf. Der immer hungriger werdende Nager überwand schließlich die Furcht und knabberte das schlafende Reptil an. Als die Schulfestien zu Ende waren, wurde festgestellt, daß die Ratte bereits ein Fünftel der Schlange vom Schwanzende abgefressen hatte.

ESTLIPAK BY SPAPALA MIEZE KATZE?

Odešel přítel pěvců

(vbr): V dr. Emanuela Kopačkém, který zemřel 9. ledna v Praze, odešel dlouholetý a výkonný propagátor českého pěveckého umění. Pražský rodák (1902) a vlastní profese právník, studoval zpěv u E. Burlana, Fuchse a Rosenkranzové a nehlásil k vystupování v opeře — také v Národním — věnoval se soustavně koncertní činnosti v početné řadě písňových večerů, dokonce i v zahraničí, hlavně však doma, kde uvedl i některé novinky Forstra, Nováka, Jindřicha a dalších skladatelů. V poválebné éře se zapojil do spolupráce s Divadlem hudby v přípravě a komentování pořadů o významných pěveckých osobnostech minulosti a současnosti. Není to dlouho, co pražským operním pamětníkům připravil setkání s J. Novotnou, a nyní byl v Divadle hudby obléčen Kopačkého další pořad o E. Destinové. Spolu s dr. V. Pospíšilem shromáždil Kopaček obšíšný materiál a vydal potom vyhledávanou knihu o českých operních zpěvácích.

MĚL ZA HANŽELKU PĚVKYNI NA TAŇU TOHANOVOU, POHAZEL Z LÁBNĚ

Vzpomínka na P. Křížkovského

(rp): Letos si připomínáme 165. výročí narození a 100. výročí úmrtí skladatele Pavla Křížkovského. Tento rodák ze Slezska (nar. 9. 1. 1820) studoval bohosloví. Po vysvěcení byl jmenován ředitelem kůru augustiniánského kostela. Tehdy se začal věnovat skladbě a později zasahoval do brněnského hudebního dění. Světská a vlastenecká činnost Křížkovského vzbudila odpor. Skladatel, který v letech 1861 a 1862 dokončil své slavné sbory Dar za lásku a Odvedeného prosba, musel opustit svou úspěšnou cestu a věnovat se pouze církevní hudbě. Křížkovský kompozičně rostl s bohatstvím moravské lidové písně a vytvořil v době před Smetanou vrcholný typ sborové skladby. Významně zasáhl i do života mladého Leoše Janáčka, který domýšlil jeho skladatelské principy sborové tvorby a navazuje na jeho vzor.

MA' NA ŽIŽKOVĚ ULICI.

Moskau verschuldet sich erstmals in ECU

PARIS(dpa/VWD/FR). Die Sowjetunion hat erstmals von einem internationalen Bankenkonsortium einen auf die europäische Währungseinheit ECU lautenden Kredit bekommen. Wie Jean Deflassieux, Chef der staatlichen französischen Credit Lyonnais, die die aus zehn Geldhäusern bestehende Gruppe anführt, mitteilt, beläuft sich das Darlehen an Moskau auf 150 Millionen ECU. Das sind umgerechnet rund 333 Millionen Mark.

Für den in fünf Jahren zurückzuzahlenden Kredit muß die Sowjetunion einen Zins berappen, der um einen halben Prozentpunkt über dem im internationalen Geschäft üblichen Londoner Interbankensatz (Libor) liegt.

Nach Angaben von Deflassieux wurde die ursprünglich geplante Kreditsumme von 75 Millionen ECU wegen der großen Nachfrage verdoppelt. Mit der Verschuldung in ECU verringert sich das Risiko von Schwankungen der Wechselkurse.

Jetzt wieder Benzin-Gutscheine

Für Autoreisende nach Italien und Jugoslawien gibt es auch in diesem Jahr wieder Gutscheine für verbilligten Kraftstoff. Der ADAC weist darauf hin, daß an den italienischen Tank- und Mautstellen auch noch Bons aus den Jahren 1982 bis 1984 angenommen würden.

In Jugoslawien gibt es für 1985 Benzingutscheine nur in einer Stückelung von 1300 Dinar (umgerechnet etwa 20 Mark). Die 1984 gültigen Gutscheine in der Stückelung von 1000 Dinar (etwa 16 Mark) und 1200 Dinar können nur noch bis 31. März 1985 beim ADAC zurückgegeben oder bei den jugoslawischen Tankstellen eingelöst werden. dpa

Zvláštnost Kamencového jezera

(čtk): Jedním z vyhledávaných rekreačních míst na severu Čech je Kamencové jezero v Chomutově. V zimě je oslíděné, ale v letních měsících jej navštěvují i turisté ze vzdálených míst a hodně hostů z NDR. Jezero má zvláštní vodu. Mimo jiných prvků obsahuje i sířen hlinitý neboli kamenec, který ji propůjčuje neocenitelné vlastnosti. Nejen že má stahující účinek, navíc vodu čistí. Nežijí v ní živočichové a neodrží se nad ní ani v její blízkosti komáři. Vědeckými pokusy bylo zjištěno, že zába se v kamencové vodě udrží natřeno jen 2–3 hodiny a jinak velmi odolné plováky najedle 6 hodin. Plocha jezera, o průměrnou hloubku dva metry, přesahuje 16 hektarů. Součástí areálu u Kamencového jezera v Chomutově je i letní širokoúhlé kino se zastřešeným hledištěm a kemp.

Umění z říše Šogunů

ŘEHEM DVANÁCTÉHO STOLETÍ spanoval rod zdatných bojovníků — Šogunů — ostrovní říši vycházejícího slunce — Japonsko. Jeho potomci stáli svými výsostnými úřady podobně jako pozdější monarchové. Tito „panovníci na druhém místě státu“ stáli kromě výjimečného postavení a moci i jednu ušlechtilou vlastnost: lásku k umění. Jejich záliby a vkus ovlivňovala spočátku pochopitelně jejich významná funkce. Lihovali si v drahocenných a bohatě zdobených zbraních, které zářily perlem a zlatým dekorem. Svou moc okázale dávali najevo v etiketovacích samurajských mečích.

Red Šogunů si zachoval svou polopouť až do konce 19. století. V průběhu věků ustoupili od svých válečnických sklonů a vytvořili dokonce kvetoucí mírovou epochu. Ta je spojována především s rodinou Tokugawa, která panovala od začátku 17. století. V tom čase bylo Japonsko vůči světu hermeticky uzavřeno, vstup do země byl přísně omezen a zakázán, duchovní i hospodářský život se rozvíjel svou vlastní cestou. A neprosplival zle. Známé z té doby skvělé představení divadla Nô, umění dřevorezu a malířských svitků.

Až koncem uplynulého století se tato tajemná sféra začala otevírat ostatnímu světu. Ale tomu, kdo neuvěřil Japonsko, zůstala většinou až dodnes skryta. Malou sondou do japonské kultury tří století se stala nyní poměrně rozsáhlá výstava „Šogunové“, která po Los Angeles a Dallasu zavítala do Mnichova. Tam potrvá do 3. února a posléze ji zhlédne Paříž.

Jde o expozici, jež poprvé opouští hranice japonské a vydává se na cesty. Expozice, prezentovaná v mnichovském Domě umění, soustřeďuje především větší část uměleckých a umělecko-femeslných předmětů z Muzea umění v Nagoyi. Je překvapivě v tom smyslu, že řadu z vystavených exponátů neznají lidé ani v Japonsku. Jsou mezi nimi totiž objekty velmi citlivé na denní světlo, které i na současně vystavě mohou být vystaveny nejvýše dva týdny a pak vyměněny za jiné. Umění epochy Šogunů se zde představuje opravdu v nezvyklé šíři: od dětských hraček a čajových servisů až po nakuřovač a koňskou spřež, od nástěnných maleb až po miniaturu kresby. Divák se zde seznámí s přísnými kanony japonského uměleckého femesla, stejně jako s vysoce kvalifikovanou prací v laku nebo s jedinečnými ukázkami loutkové a řezbářské práce. Tuto výstavu je

autne i v historickém a umělecko-vědném směru prohlížet jinak než běžné expozice. Její krása a náinnost se vychutnává po částech.

Umění a životní styl Šogunů, knižet japonské historie, obohacuje světové kulturní dění o kus osobitého projevu a pohledu, který se vymyká jakékoliv rutině a obyčejnosti. Jeho první cesta do Evropy je sledována s nadšeným zájmem. K 273 uměleckým předmětům byl vydán jedinečný ilustrovaný katalog.

Himmelskörper im Zentrum der Milchstraße entdeckt

MINNEAPOLIS, 9. Januar (AFP). US-amerikanische Forscher haben im Zentrum der Milchstraße die Existenz eines Himmelskörpers nachgewiesen, der möglicherweise die „Drehscheibe“ unserer Galaxis ist. Es könnte sich um einen sogenannten „Spinar“ handeln, der mehrere tausendmal heller und größer als die Sonne sei und sich mit hoher Geschwindigkeit um die eigene Achse drehe, erklärte Professor Terry Jones von der Universität Minnesota in Minneapolis. Möglicherweise aber sei es auch ein sogenanntes „schwarzes Loch“.

Die Forscher orteten den Himmelskörper von der Sternwarte Mauna Kea auf Hawaii mit Hilfe des größten Infrarot-Teleskops der Welt. Die Existenz des Himmelskörpers sei schon lange vermutet, doch nicht nachgewiesen worden, sagte Jones. Seine Zusammensetzung liege vorerst noch buchstäblich im dunkeln, denn er werde von einer „Wolke“ aus Sternenstaub völlig verdeckt.

bar über einen angeblichen „ersten Sinn“ für den richtigen Gefahrenzeitpunkt verfügen. Am 17. Juli 1948 fiel einem Gurtteiler Einheimischen starker Steinschlag in einer Talrinne auf. In den frühen Morgenstunden des folgenden Tages trieb er sicherheitsshalber sein Vieh aus dem Stall und brachte die Kühe in einer geschützten Unterkunft unter. Längere Zeit benötigte er, um zwei desolaten Berghäuser zu überlegen, daß sie besser die Zelte abbrechen und sich in Sicherheit bringen würden. Kaum waren endlich die letzten Heringe aus der Erde gezogen, passierte es: Am 18. Juli, morgens um 8.15 Uhr, stürzten rund 3000 Kubikmeter Fels ins Tal — der Bannwald war größtenteils abrasiert, Wohnhaus und Viehstall des Urner Bauern lagen in Trümmern...

Ohne Blick nach oben geht keiner durchs Dorf

Wegen dieser Sprengung müssen die fünf am stärksten gefährdeten Wohnhäuser geräumt werden. Außerdem bauen die SBB bereits einen Schutzdamm, um ihre Gastanks auf dem Bahndamm vor dem Felsbrockenhagel einigermaßen zu beschützen. Alles läßt sich indes nicht abschern. Die Versicherungs-gesellschaften sind bereits dabei, eine Aufteilung der Haftpflichtzahlungen für die zu erwartenden Schäden an Anlagen der Gemeinde, der Post, der Bahn sowie an der Straße abzusprechen. „Bei uns geht niemand mehr durch das Dorf, ohne einen prüfenden Blick zum Felshang hinauf zu werfen“, sagt Walker.

Die naturgewohnten Bauern haben indessen wenig Angst, weil sie offen-

ist völlig ausgeschlossen“, sagt Geologe Hans-Rudolf Schwartz aus dem Kantonshauptort Altdorf. Und zudem: „Es ist nur eine Frage der Zeit, bis wann die Gesteinsmassen die Reibung überwinden werden, durch die sie heute noch obengesthalten werden.“ Um wenigstens die Absturzzeit selber bestimmen zu können, wollen die Fachleute rund um den labilen Felskopf herum zehn Bohrbohrer im gesunden Gestein anbringen und jedes mit 50 Kilogramm Sprengstoff füllen. Bei gleichzeitiger Zündung sollte dann der Granit zu Schutt zerfallen und so weniger Schaden im Tal anrichten. Geologe Schwartz: „Die größten Brocken dürften nicht mehr als einen halben Kubikmeter messen.“

Walker die Stürmung. So viel Angst indessen hatten die Bergler, daß sie wenigstens den Schulbus mit ihren Kindern nicht mehr in die nahe Kreisschule fahren lassen. Denn auf der Zufahrtsstraße halten seit den Weihnachtstagen Feuerwehrlente rund um die Uhr „Bergsturzwa- che“. Nach gegenseitiger Funkabsprache darf jeweils nur ein einziges Fahrzeug die 400 meistgefährdeten Meter der kritischen Strecke direkt unter der Felsmasse befahren.

Noch haben Geologen und Spreng-fachleute gut zehn Tage Zeit, sich zu beraten und vorzubereiten, um in der zweiten Januarhälfte dann eine Sicherheits-sprengung vorzunehmen. „Daß sich der Fels selber stabilisiert,

Perlorodky v Otavě

(tř): Přesto, že řeka Otava straila až dávno po věst proslulého vývozního zlate, skrývá dodnes pod svou hladinou opravdové bohatství — perlorodku tří al. Na rozdíl od nalezišť drabého kovu anejí však místa a živým pokladem na Klatovsku jen opravdoví znalci přirody. Perlorodka nebývá v Otavě žádnou vzácností. V 16. a 17. století měli bohatství uzavřené mezi perleťovými lustrami majitelé panství i rytíci od Sušice až ke Strakonici. Postupný rozvoj průmyslu však vyžádal zveřejnění státního zákona, který před sedmi lety zcela zrušil, že tedy perlorodky vy-hynuly. Nalez pět set kusů polírdů opak v součas-nosti nad jejich obsahem buď členové Českého svazu ochránců přírody v Horažovicích. Věnují se item stům většinou asi šedesátiletých exemplářů. Místě je-jich výskytu však z obavy o jejich bezpečnost nikto-mu neprozradí.

... 70 047 9,70... (2 vrb. svob. listů)

JAN RYBA: »TAM«

Tam kde hvězda se naučila číst mezi řádky vesmíru zahaleného metrickým rytmem jako když hroudy na rakev akrcených skeletů padají s dunivou hostejností a droolí se v prstech jak z kamene když vytváří sochu dech silný letem křidel všech tažných ptáků na půlnoci oblačných výšek vzdálených od země nesmírným tlukotem spícího srdce jak vyprávěl sen o vztažených prstech k přísaze velkých pojmů bez významu služby k otročnickému snění opravdové úchylinky času jehož dráha je přímá spirálou rovnosti a zanáší myšlenky atím na láný stvořitelů jak smutek když prýští z očí vdovy a děti

Spaß an den außergewöhnlichen Lebensumständen haben eigent-lich nur die 25 Schulhinder der Berg-gemeinde Gurtneilen im Schweizer Kanton Uri: Ihre Winterferien wur-den umständehalber bis auf weiteres verlängert. Denn hoch über dem rund 850 Einwohner zählenden Dorf auf der Nordseite des St.-Gotthard-Passes bewegen sich rund 24 000 Tonnen Fels jeden Tag ein paar Mil-limeter weiter talwärts. Seit Mitte Dezember „wandert“ der tausend Kubikmeter große Felskopf, und daß er nicht bereits auf Wohnhäuser und die Gleise der Schweizerischen Bun-desbahnen (SBB) sowie auf die Straße hinunterdonnerte, ist vermut-lich einzig der außergewöhnlichen Kälte zuzuschreiben.

„Eine gewisse Spannung“ herrsche unter der Bevölkerung, „aber Angst haben wir eigentlich nicht“, schildert Gurtneilers Bürgermeister Caspar

„Alkohol ist für die UdSSR gefährlicher als die Pershings“

Jedes sechste Neugeborene soll geistesschwach oder mit Erbkrankheit behaftet sein / Studie der Akademie der Wissenschaften

MOSKAU, 26. Dezember (AFP). Die Trunksucht in ihrem Lande ist für eine Gruppe sowjetischer Wissenschaftler die „größte Tragödie seiner tausendjährigen Geschichte“, mit der verglichen „alles Palavern über amerikanische Pershing-Raketen und internationale Spannung müßig ist“. Jedes sechste Neugeborene sei geistesschwach oder mit einer Erbkrankheit behaftet, heißt es in dem alarmierendsten Dokument, das bisher über Alkoholismus in der UdSSR bekannt wurde. Die vertrauliche Studie wurde von der sibirischen Sektion der Sowjetischen Akademie der Wissenschaften in Nowosibirsk erstellt und ist einzig für die Parteiführungskräfte der KPdSU bestimmt. Auszüge daraus gingen jetzt der AFP zu.

Nach Angaben des sowjetischen Hauptforschungszentrums waren 1980 „40 Millionen Trunksüchtige und Trinker“ offiziell erfaßt, fast jeder sechste Einwohner. Die Zahl der klinisch Kranken unter ihnen wird auf 17 Millionen geschätzt. Die übrigen 23 Millionen ge-

litten als starke Trinker, deren Zustand noch nicht pathologisch ist. Jährlich gehen eine Million Menschen an den Folgen übermäßigen Alkoholkonsums zugrunde. „Dieser Trinkwahn hat eine schrittweise Degenerierung der Nation, vor allem der russischen, zur Folge“. Wer braucht uns schon den Krieg zu erklären, wenn wir in zwölf oder 15 Jahren als souveräner Staat ohnehin zusammenbrechen, als Staat, dessen erwachsene Bevölkerung zu mehr als der Hälfte aus Alkoholikern und Trinkern besteht, die unfähig sind zu arbeiten oder sich zu verteidigen?“, fragen die Wissenschaftler.

Der Wodkaconsum steigt unaufhörlich: 1952 lag der Pro-Kopf-Verbrauch bei jährlich fünf Litern, 1983 bei 30 Litern. Sollte diese Tendenz anhalten, würden im Jahre 2000 statistisch gesehen auf jeden Sowjetbürger pro Jahr 50 Liter Wodka, das heißt 20 Liter reiner Alkohol entfallen. Das Land würde dann 80 Millionen Trunksüchtige und

Gewohnheitstrinker in seinen Grenzen zählen. Die Wissenschaftler von Nowosibirsk illustrieren den fortschreitenden „Bevölkerungsverfall“ mit der Zunahme der Anstalten für geistesschwache Kinder. Diese graphische Kurve stellen sie jedoch bei dem Jahr 1975 ein, da die neueren Zahlen „zu kompromittierend“ seien. Jedoch zitierten sie den Direktor eines Pädagogik-Institutes, Meyerowitz, nach dessen Statistiken 16,5 Prozent der 1982 geborenen Kinder geistesschwach waren, also jedes sechste Neugeborene. Als Beispiel wird angeführt, daß im Raum Donetsk (Ukraine) 1960 vier Schulen für geistig behinderte Kinder der ausreichenden waren; heute sind es laut Akademiemitglied Fjodor Uglov 38.

Ein völlig schwarzes Bild zeichnen die Wissenschaftler von der Landbevölkerung in Sibirien, wo praktisch kein einziger Landmaschinenfahrer das Pensumsalter von 60 Jahren erreiche. Vortags verrichteten sie ihre „Arbeitsmittags verrichteten sie ihr „Arbeitsrecht und schlecht, einzig mit dem Ziel vor Augen, sich am Nachmittag zu betauschen“. So ist es für die Autoren der Studie eine „Begegnung mit einem Marsmenschen, trifft man abends auf einen nüchternen Sibirier“.

PAN TAU

V PODVEČER 28. prosince roku 1968 si pan Tau divadla Semafor — Jiří Šlitr — přejel dlaní po okraji své černé bundy, fukl do ní ukazovákem a se záhadným šmávkem nás navždy opustil. Od té doby se na něj vzpomíná. Před lety na něj vzpomínal také zasloužilý umělec OLDŘICH NOVÝ, pro něhož divadlo Semafor bývalo kdysi jeho domovské Nové divadlo...

divadla Semafor

OLDŘICH NOVÝ VYPRÁVÍ:

„Tři dny před Štědrým dnem 1969, pár minut po představení Hodinového hoteliéra v Činoherním klubu, někdo zdvořile zaklepal na dveře naší šatničky (což se nestává), zrovna když jsme se svlékali z hadrů, které nám tam komedie předpísluje, a vešel Jiří Šlitr, velmi elegantní a velmi lehce oblečený na ten mráz venku.“

— Já jsem přišel za vámi, pane Nový, začal. My teď děláme s Jirkou pro televizi takové půlhodinky, jmenuje se to Plakala panna, plakala. A říkali jsme si, že v tom předním Semaforu jste hráli dávno před námi — a hezkých pár let. —

Trináct, pane doktore, sedm představení týdně. — Bez náhradního dne? — Ne, ten byl, ale v neděli se hrálo dvakrát. — A vy ve všem? — Já ve všem. — No, vidíte, to je práce... A proto si myslíme, že byste to měl dělat s námi, alespoň někdy. Já budu sedět u píána a kolem dokola plno mládeže. Někdo z nás něco zazpívá, pak to vezmeme sborem. Suchý, vy a já si budeme povídat, vždyť víte, jak to asi bude. Já si myslím, že byste měl zazpívat toho Ješka Života je jen ná- voda, jednou jsi dole, jednou nahoře — to se týká každého z kumštýřů zvlášť — tak co říkáte?

Rozmlouval jsem mu to, že to moc hezky zpívá Ljuba a já že bych to jenom přednášel, a tak jako Hermanovské že by se mi to nevydařilo, i když tu písničku mám brožně rád — a pak: ty hovory S+Š jsou tak populární, ta dvojice že už je pojem jako byli V+W, a že bych ten pohovor asi jenom narušil. — Protestoval. — Na to je pan Horníček, toho si vezměte, ten to umí, a když jen trochu můžu, tak žádou tu jeho televizi nevynechám a náramně se bavím. — Šlitr pak něco prohodil o zbytečné skromnosti, ale já jsem nechtěl přislibit něco jen tak do větru, a tak jsme si řekli, že se na to ještě sejdeme mezi svátky a silvestrem, že bude na to čas a přijde taky Suchý. Zkrátka, že podebatujeme v družném pospolu, co by to mělo být a jak. Sdělit jsem mu potom, že na Štědrý den budu v Brně u dcery Jany a na druhý svátek že v divadle hraji Kožíkova Komedianta, ale kdyby se to přesně dohodlo, že ráno na to

možu letět do Prahy a 28. prosince večer že se můžeme sejít. — Dal jsem mu brněnské číslo a Šlitr slíbil, že mne dvacátého sedmého mezi devátou a desátou zavolá, jestli je to perfektní, a hledal nějaký papír, aby mi napsal svoje, kdyby se jako něco změnilo u mě. Na mém stolek byla za zrcadlem taková hezká rytinka s přáním do dalšího roku, kterou mi tam už před představením dala vždycky nesmírně pozorná Jana Brežková. Šlitr si ten podpis přečetl. — Já vám to napí-

šu semhle, jistě si to vezmete do mý. Ona se Jana na mne nebude zlobit. — A na zadní stranu toho kartonu se podepsal a pod to přimmo vykreslil to svoje tajné číslo. — Tak sedmadvacátého se usmýšlím, hezké vánoce, pane Nový! — Hezké vánoce, pane doktore, a pozdravujte Jirku Suchého!

Sedmadvacátého Šlitr do desíti hodin nezavolal. Tak jsem volal já jeho, ale nikdo se nehlásil.

Večer v divadle už se to vědělo. V hledišti i za kulisami. V šatnách i u maskéra bylo divné ticho, dokonce i v místnosti pro techniku. Semtam někdo šeptal: Šlitr — a zavrtěl hlavou, nechtělo se to vůbec uvěřit.

Komediant je hra ze života francouzských herců z půlky minulého století. Já tam dělám patrona chudé herecké společnosti, která se protlouká bídě venkovem, a jel jsem prosit o povolení, abychom směli hrát aspoň pár představení kdekoli v Paříži. Soubor, ubitý hraním po stodolách, mě s napětím očekává. A když vejdu, začnou zpívat improvizovaný áveitací sbor. Fak ale na mně poznají, že se asi věc nepodařila, a zpěv zvolna ztichne. A začne próza:

Vše ztraceno?
Vezu smutnou novinu.
Vévoda?
Ale kdež...
Snad kníže?
Pro toho bych netruchlil.
Nebo sám král?

Ještě výš! Písnička odešla, je mrtva.

A trvalo to pár vteřin, než se hrálo dál. A i když se potom ujasní, že v Paříži zemřel Béranger, všichni v divadle, nahoře i dole, myslili na Jiřího Šlitra.

Zatímco „skutečný“ pan Tau se dokázal zmenšit v malinkého človíčka, pan Tau z Divadla Semafor se od chvíle, kdy pohlídal a poklepal svou buňku, stává větším a větším. Uvědomujeme si to i dnes kdy už od jeho smrti uplynulo 15 let...

Krádeže bez námahy

Americkým motoristům přineslo značnou dávku zavedení elektronických zámků u vrat garáží, protože mohli spát bez obav, že jim přes noc automobil zmizí. Zcela opačné zkušenosti mají však auto mobilisté z kalifornského města San Diego, kde místní letecká posádka pořádá v blízkosti města neustále vzdušné operace, během nichž jsou rádiové signály z letadel vysílány na téže vlnové délce, na jakou jsou nainstalovány i zámkové garážní zabezpečovací zařízení se tím samozřejmě otevírají — k nemalé radosti sloděných vozů...

A KDE SE KRADE I NÁHNOU?

Spotřeba pitné vody se zvyšuje

[čtk]: Spotřeba pitné vody se bude v Československu i nadále zvyšovat. V současné době je nutné ročně připravit 1,5 miliardy kubiků pitné vody, na čemž se z více než poloviny podílejí povrchové zdroje. Do konce tohoto tisíciletí se má spotřeba vody zvýšit o další miliardu kubiků a počet vodárenských nádrží z dnešních 52 o dalších dvacet. Řešení vodohospodářských problémů je v naší republice o to důležitější, že zásoby podzemních vod jsou kapacitně omezené a nerovnoměrně rozložené, je proto nanejvýš žádoucí se vodou rozumně hospodářit, neboť na tom závisí nejen růst životní úrovně obyvatel, ale i rozvoj průmyslu a životního prostředí.

V PRAZE SE NEJEDNÁ O DĚTÍ Z PITNÉ VODY
VAŽIT POKRMY!!

Na cestě k modernímu pojetí

Největší letošní expozice českého výtvarného umění v zahraničí

České výtvarné umění má ve světě zvuk. A to nejen ve svých podobách historických, ale i v poloze docela současné. Jasně to prokázala řada výstav, které Národní galerie v Praze uspořádala v minulých letech v zahraničí. Respektive přijeli těchto výstav odbornými kruhy i širokou diváckou veřejností. Ať už to byly expozice Václava Holara a českého sochařství 20. století ve Velké Británii, Jana Štursy a jeho školy v Londýně nebo českého malířství 19. století ve Vídni. Holandsko a Belgie obdivovaly Alfonse Muchu, Budapešť vzdala hold českému kubismu. A v současné době sklidil české výtvarné umění vavříny v západoněmeckém Darmstadtu. Proč právě v Darmstadtu? Na to jsme se zeptali ředitele Národní galerie v Praze, akademika JIŘÍHO KOTALÍKA:

Darmstadt je město, které bylo na počátku 20. století jedním z nejzávažnějších center vývoje architektury a užitého umění. Je tedy spjaté se jmény mnohých tvůrců, kteří tu do roku 1914 působili. Prostory významné stavby architekta J. M. Olbricha, zbudované na výšce Mathildenhöhe, byly před časem nově upraveny pro výstavní účely. Už několik let se tu uskutečňují velké výstavy, které se často soustřeďují k problematice evropského umění kolem roku 1900. Proto tu byla v roce 1980 — za spolupráce pařížského Musée d'Orsay a Národní galerie v Praze — představena expozice Alfonse Muchy. Jen pro zajímavost: navštívilo ji tehdy osmdesát tisíc návštěvníků. A už v té době



František Kupka: Vlastní podobizna

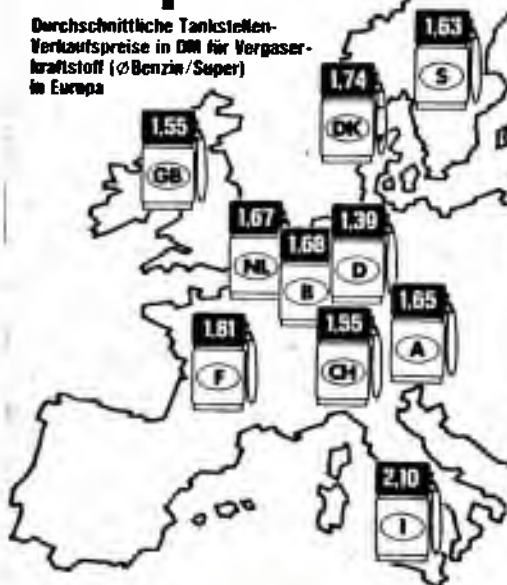
Opět do Staroměstské tržnice

(tisk): V květnu letošního roku půjdou Pražané po pěti letech opět nakupovat do obnovené Staroměstské tržnice. Pracovníci Pražského stavebního podniku předsedají tuto starbu v nezměněné podobě, ovšem podstatně modernizovanou. Objekt Staroměstské tržnice je výrazem secese, byl otevřen v roce 1884 a patří mezi chráněné památkové objekty. Současná modernizace zachová všechny stavební prvky v původním stavu. Bylo vyměněno zasklení a plachty střešního pláště. Do celého prostoru tržnice vestavěli odborníci psp novou, s celou novou konstrukcí, která nese meziposky. Pod ním vzniknou nákupní prostory, nad ním technické podlaží. V přízemí bude k dispozici 2300 metrů čtverečních prodejní plochy, celková užité plocha dosáhne 4300 metrů čtverečních.

Aufgespielt
Der bayerische Ministerpräsident und CSU-Vorsitzende Franz Josef Strauß in einem Interview mit dem deutschen Fernsehprogramm von Radio Luxemburg am 1. Januar.
"Alle bayerischen Bürger haben das Recht, sich an mich zu wenden. Von diesem Recht soll man natürlich einen sparsamen Gebrauch machen, weil sonst ja der Flaschenhals verstopft wird."

So tanken die Europäer

Durchschnittliche Tankstellen-Verkaufspreise in DM für Vergaser-Kraftstoff (Ø Benzin/Super) in Europa



Jiří Slitr nakreslil Jiřího Slitra jak kreslí Jiřího Slitra.

• Edravotní stav W. Schroedera, jemuž bylo implantováno umělé srdce, se nadále lepší a lékaři ho označují za uspokojivý. Všechny hlavní funkce jeho organismu pracují nyní normálně.

Frankie-Boys Leben

Ein Film über Frankie-Boys Leben — darauf warten seine Fans schon lange. Frank Sinatra hat dafür jetzt grünes Licht gegeben. Produzent der sechsteiligen TV-Serie: seine Tochter Tina.

návhy, fotodokumentaci i audiovizualním programem.

Na výstavě se stejně podíleli i další instituce...

Výstavu připravily Národní galerie v Praze a pražské Uměleckoprůmyslové muzeum; na expozici architektury spolupracovalo Národní technické muzeum v Praze. Společný katalog, který je vlastně obsáhlým sborníkem, přináší základní údaje o té měř stovce zastoupených autorů a re-produkuje všech sedm set exponátů. Mnohá díla samozřejmě pocházejí i z jiných fondů. Třeba se sbírek Pražského hradu, ta byla zapůjčena laskavostí Kanceláře prezidenta ČSSR; z Památníku národního písemnictví v Praze, Moravské galerie v Brně, Západočeské galerie v Plzni, Východočeské galerie v Pardubicích, řady krajských muzeí i od soukromníků. Obrazem „Veštkyně Libuše“ od K. V. Maška přispělo kupříkladu Musée d'Orsay.

To je první expozice podobného rozsahu?

Výstava přibližně stejné koncepce se uskutečnila v rozmezí 1966–67 v Alšově jihočeské galerii na Hluboké a v Moravské galerii v Brně. V uplynulých letech seznamovala Národní galerie s expozicí obdobného pojetí Švédsko, Dánsko a Jugoslávie. Ale v této šifě nebyla dosud podobná výstava v zahraničí představena.

Jaké jsou první ohlasy na výstavu?

Výstava, kterou zahájili první starosta Darmstadtu G. Metzger a náš velvyslanec v NSR dr. D. Spáčil, se od počátku těší velmi příznivému přijetí, opravdovému zájmu a dobré návštěvnosti. Je opravdu pro veřejnost, ale i pro odborníky překvapivě. Přesvědčuje o kontinuitě a zřetelnosti o významu a dobitosti české výtvarné kultury na přelomu století. Můžeme oprávněně předpokládat, že výstava sehraje kládou dílu v mezinárodní spolupráci při docetování vývoje a hodnot českého umění ve světě.

Nach dem Wirtschaftsplan werden im kommenden Jahre die Preise insgesamt um zwölf bis 13 Prozent steigen.

Die polnischen Zeitungen veröffentlichen mehrere von der Regierung ausgearbeitete Varianten mit entsprechenden Teuerungszulagen für die niedrigeren Einkommensgruppen. Darüber soll im nächsten Monat entschieden werden. Die steigenden Preise sind zur Zeit für die polnische Bevölkerung das größte Problem, während die Versorgung besetzt geworden ist.

Höhere Preise in Polen angekündigt

WARSAU (dpa). In Polen sind am Samstag Einzelheiten über die geplanten neuen Preiserhöhungen für Grundnahrungsmittel, Energie und eine Reihe von Industrieerzeugnissen bekanntgegeben worden. Dafür soll im Laufe des Jahres die Rationierung von Mehl, anderen Getreideprodukten und Fett wegfallen.



LÉKAŘ LÉČÍ PŘÍRODA UZDRAVUJE

153. LÉKAŘ A PŘÍRODA

„Soudím, že pánbůh, stvořiv člověka, poněkud přecenil své možnosti...“ prohlásil kdysi Oskar Wilde. Vůči výroku anglického dramatika můžeme mít výhrady, avšak jen proto, že půvabný biblický příběh o Adamovi, kterého Stvořitel



uplácil z hlíny, a Evě, zrozené z Adamova žebra, dnes již neberou vážné ani důvěřivá děcka. Jinak to Oskar Wilde postihl docela trefně. Člověk je skutečně tvorem zapékliřte složitým, však je také pánem tvorstva. Asi proto dala příroda lidskému tělu do vinku nevyšší dokonalost a zakódovala v něm tolik tajů a záhad, že dá lékařům

sakramentskou práci se v nich vyznat. Nežehřejme však na lékařskou vědu; občas se nedokáže me vyznat ani sami v sobě.

A tak po celé tisíciletí mužové vědy hledají, odhalují skrytá tajemství, mýlí se a znovu přibližují k pravdě. Poznatky o tkáních a funkcích lidského těla i o záhadách života a smrti navršují do jakési gigantické pyramidy. Je už hodně vysoká, ale přesto je její vrchol dosud v nedohlednu. S každou stavbou jsou potíže, natož se stavbou pyramidy. Některý doktor přispěje jen zrnkem písku, jiný oblázkem a spousty bezjmenných lékařů přiloží jen ruce k dílu. Objev hodný celého kvádry se přihodí tak jednou za desítky let a jeho autoru po právu přísluší vděk všeho lidstva. Před jmény Hippokrata, Galéna, Avicenny, Harweye, Darwina, Pasteura, Kocha či Roentgena nezbyvá než hluboce smeknout. Neboť každé tajemství, které se podaří vyrvat přírodě, znamená úlevu a naději pro nemocné, trpící a i pro všechny zdravé, na něž strastí chorob v budoucnu teprve čekají.

Možné mi vytknete, že se v době moderní medicíny, počítačových diagnostických přístrojů, brilantní chirurgické techniky a nepřeberné škály nových léků schovávám za sílu a moc přírody. Vůbec ne. Ani trochu nezáleží na tom, jak nazveme tkáňové dýchání, výměnu látek, imunitní reakce a spoustu dalších moudrých pochodů v organismu. Jsou to však funkce dané geneticky,

nebo, chcete-li, od přírody. A lékařům nezbyvá, než je respektovat. Bez přirozené regenerace tkání, která vede k hojení, by chirurg mohl pověsit své řemeslo na hřebíček, bez protilátek bychom ani v době antibiotik nepřečkali jedinou infekční chorobu a mohla by nás sklátit třeba docela obyčejná rýma. Však znáte onen zlomyslný slogan: „Neléčená rýma trvá týden a léčená



sedm dní,” nebo alespoň výrok, že „... rekonvalescent je člověk, který se uzdravuje, přestože byl léčen.”

Skloňme tedy hlavu před úsilím lékařů i před přírodou. Vzájemně se doplňují. Jako to s trochou nadsázky stojí v záhlaví našeho seriálu: Lékaři léčí, příroda uzdravuje.

NEJMENŠÍ VÁRHANY NA SVĚTĚ. Jež se nedou do krabičky od zápalů, postavil Strachburstan H. Molard. Díky moderní elektronice mají tyto várhany široké 28 milimetrů uše, co má tento hudební nástroj mil: klaviaturu s 23 černými a bílými klávesnicemi, 12 pedálů, ale také elektronickou paměť s 96 notami a osmi hudebními dly. Nezbytnou energii dodává minibaterie.

Moravská vinárna Když dva dělají totéž...

Legendě o starobylosti vinárny čejně přikrálí i fakt, že po prvním majiteli, kramáři Jakubu Svěcníkovi, se stal vlastníkem domu v roce 1400 kuchaf jurgi. Váčil pro samotného krále Václava IV. A tak se nabídl domněnka, že když panovník rád holdoval vínu a radovánkám, neměl k vinnému moku daleko ani jeho služebník. A mohl tedy ve svém stavení zřídít vinárnu.

Pravda je ovšem trochu jiná. Dům č. p. 722 patřil totiž po královském kuchaf většinou řemeslníkům — pasifům, ctihodným měšťanům, několik let v něm byl klášter a pak zase špitál. Ale o mázheusu, nájevně nebo vinném kvělu není v zápisech historiků ani zmínka. Teprve v roce 1892 získal prostory dnešní vinárny sklep mistr Šutera. A tak už od konce minulého století je v Praze znám název U Šuterů a od té doby se tady také podávají moravská vína a jídla. Možná, že si sem zašeji na sklenku i Ladislav Rieger, který až do roku 1903 bydlel v domě přímo naproti.



Dnes otevřel vinárna U Šuterů opět své dveře pro veřejnost

Až k Nejvyššímu soudu se dostala žaloba západoněmeckého skladatele mnoha populárních šlágrů — nebo chcete-li hity — Ralpha Siegla. Byl obviněn, že jeho kompozice nazvaná Trochu klidu, za níž získal v roce 1983 Velkou cenu Eurovize je — plagiat.

U první i druhé soudní instancie bylo skladateli dokázáno, že melodie převzal z notového materiálu, který byl publikován o deset let dříve, v roce 1973 v Rakousku, a to pod názvem Celá láska pro tu zem. Zli jazykově tvrdí, že Sieglova tvůrčí práce spočívala pouze v tom, vymyslet a změnit název skladby.

Rakouský skladatel se domáhá odškodnění v částce 150 tisíc dolarů, a vše naváděje tomu, že svůj spor vyhraje.

V této souvislosti se objevily i zprávy o jiných soudních sporech o autorské hudební díla a plagiaty v této oblasti. Jeden z nich se také kdysi týkal Georga Harrisona ze skupiny The Beatles. Tehdy se prokázalo, že proslulá skladba My sweet Lord nepocházela z Harrisonovy tvůrčí dílny, ale byla v převážné míře opsána a opěna o melodie známou už daleko dříve, než se Beatles vůbec objevili. Plagiát tehdy stál britskou hudební skupinu 587 tisíc dolarů.

S gigantickým rozmachem hudebního průmyslu se v některých západních zemích přímo vytvořily specializované skupiny advokátů bedlivě sledujících hudební produkci a plátcích se po plagiaty.

Bald Netz von Zertrümmerern

Geräte gegen Nierensteine werden bundesweit installiert

BONN, 7. Januar (dpa). In der Bundesrepublik soll ein flächendeckendes Netz mit den erfolgreich arbeitenden Geräten zur operationslosen Nierensteinzertrümmerung, den sogenannten Lithotriptern, aufgebaut werden. Wie das Forschungsministerium am Montag mitteilte, ist zunächst die Aufstellung von 20 Geräten bis Ende dieses Jahres geplant, 14 davon sind bereits in Betrieb. Das Behandlungsnetz wird vom Kuratorium für Heimdialyse in Abstimmung mit den Sozialministerien der Länder aufgebaut.

Wie das Forschungsministerium auf Anfrage mitteilte, befinden sich Nierensteinzertrümmerer im Klinikum München-Großhadern und im Katharinen-Hospital Stuttgart sowie in den Unikliniken Wuppertal, Berlin, Lübeck, Frankfurt, Hamburg, Heidelberg, Aachen und in der Medizinischen Hochschule Hannover.

Nach Angaben des Ministeriums sind

bisher mehr als 6000 Patienten mit dieser wenig belastenden, organschonenden Methode behandelt worden. Die vorliegenden Ergebnisse zeigten, daß nur bei weniger als einem Prozent der vorgenommenen Behandlungen eine operative Entfernung der nicht genügend zerkleinerten Nierensteinreste erforderlich gewesen sei. Nach den bisher gewonnenen Erfahrungen könnten inzwischen etwa 85 Prozent aller Nierensteine auf diese Weise entfernt werden. Das vom Forschungsministerium geförderte Verfahren der berührungsfreien Nierensteinzerkleinerung mit Stoßwellen wurde von dem Unternehmen Dornier System in Zusammenarbeit mit der Urologischen Klinik und dem Institut für Chirurgische Forschung der Universität München entwickelt.

Das Forschungsministerium teilte in diesem Zusammenhang mit, das Lithotripter-Gerät sei jetzt auch vom US-Gesundheitsministerium für den Einsatz in den USA zugelassen worden.

HOŠTIV POŽÍVÍ I NA DRACENÍ BOLŠEVICKÝCH HOZKŮ!!

OCIMA STATISTIKY

V roce 1980 bylo na celém světě 82 miliard obyvatel zcela neznalých čtení a psaní, což představuje 29 proc. všech lidí žijících na zeměkouli. Demografové a sociologové se netají chmurnou vizí, že totiž do konce století může tento počet převyšit číslo 900 milionů. Není žádným tajemstvím, že analfabetismus je velice úzce spjat s bídou, chudobou a zaoštalostí.

Statistická ročenka UNESCO pojednává rovněž o stavu kultury ve světě. Příkladem pokud jde o filmy a kina, natáčel se nejvíce filmů ročně v Indii — 737 a přitom právě Indie má nejméně kin. Na tisíc obyvatel jich připadá v Indii pouze 8,2. A podobně je tomu v Japonsku. To sice patří počtem natočených dlouhometrážních filmů (332) na druhé místo na světě, ale počtem kin na tisíc obyvatel rozhodně ne. Těch je pouze 7,8. Největším počtem míst v kinech má tisíc obyvatel se mohou pochlubit Malvíny, tam jich je 250 a Ostrov Sv. Heleny s počtem 240.

Když se ve světě natáčí ročně hodně filmů, např. v Sovětském svazu 153, ve Francii 231, v USA 228 atd., počet návštěvníků biografů, zejména v rozvinutých zemích, poklesá. Např. v průměru každý Fin jde do kina pouze dvakrát za rok. Angličané, občané NSR, Belgičané či Rakušané sice chodí, ale v průměru je to méně než třikrát ročně. Ze statistických údajů dále vyplývá, že každý Američan navštíví kino čtyřikrát ročně, v Sovětském svazu je to šestnáctkrát do roka, v Bulharsku chodí lidé do kina desetkrát za rok atd. Je pozoruhodné, že obyvatelé takových malých zemí jako je Singapur či Svalbard Brunet, lámov v tomto směru rekordy: jejich obyvatelé se chodí dívat na filmy až pětáctkrát ročně.

Nejspíše má negativní vliv na podstatné snížení návštěvnosti v kinech rozvoj televize. V USA připadá na tisíc lidí 631 televizorů, v Monaku 854, na Bermudách 574, a v Japonsku 551. V Panamě je to 500 televizorů a v Kanadě 489.

Pokud jde o knihy, jsou mezi jednotlivými zeměmi často hluboce rozdílné. Od roku 1955 došlo postupně ke vzrůstu produkce knih v rozvojových zemích, ale v roce 1981 tvořila 32 proc. světového počtu přitom, že tyto země obývají na 70 procent všech obyvatel naší planety. V rozvinutých zemích jsou údaje opačné: 68 procent nákladů knih a 27 proc. obyvatel světa.

Největšími producenty knih je Sovětský svaz, kde vyšlo za rok 83 000 titulů; ve Spojených státech 76 976 titulů knih. Pak následují sestupně NSR (56 568), Anglie (42 972), Japonsko (41 217). I na produkci knih dolehla krize, a tak ze statistik je patrné, že od roku 1980 došlo k podstatnému snížení počtu vydaných knih ve všech průmyslově rozvinutých zemích výjima SSSR a Francie.

Jsem-li u knih, uvedme ještě další pozoruhodné údaje. Např. čestnou palmu vítězství, pokud jde o přeložené knihy, drží žena. Je jí Agatha Christieová, jejíž 286 detektivních knih bylo přeloženo v 28 zemích. Tímto počtem předčí i takového proslulého autora, jako je dejme tomu G. Simenon (105 přeložených knih v 18 zemích). A toho dokonce přetrumfala další žena, B. Cartlandová, anglická spisovatelka sentimentálních románů.

ků, jejichž 137 prací bylo přeloženo v 11 zemích. Podle statistické ročenky je patrné, že už po dlouhá léta vůbec nepřekladanějším autorem je Lenin, který s 413 přeloženými spisy je trvale na prvním místě. Pokud jde např. o dětskou literaturu nedošlo k podstatným změnám. První místo v popularitě si stále udržuje H. Ch. Andersen se 153 překlady, 117 děl přeložených stává na druhé místo E. Bjytona a se 110 na třetí I. Grimma. Dílo anglického autora Charlese Dodgsona neboli Lewis Carrolla bylo přeloženo ve 42 zemích.

Neméně pozoruhodné a výmluvné jsou údaje věnované kultuře a informacím. Statistická ročenka UNESCO také předkládá údaje o počtu a nákladech deníků i spotřebě papíru. Zde se, alespoň uvedená čísla to naznačují, že deníky vydržely frontální nátlak televize. Nejvíce jich vychází v USA (v roce 1979 jich bylo 1787). Podstatně se počet vycházejících deníků zvýšil v Turecku. Ze 437 na 1115. Nové listy začaly vycházet také ve Velké Británii, původně 110 a nyní 120, a rovněž v Řecku jich přibýlo; ze 110 na 116. Cítný pokles počtu titulů denního tisku má trvalý charakter ve Francii. Pokud jde o počet výtisků na tisíc obyvatel, pak v USA je to 282 exempláře, v Polsku 237 výtisků, v Japonsku 569, na Islandě 557, v NDR 517 atd.

(Z BELŽICKÉ ČLÁNKU)

Skody na antických dílech

{z}: Římské památky jsou podle zjištění příslušných činitelů stále častěji vystaveny ničení a krádežím. Kulturně-historické památky jsou kromě toho úmyslně neznámými vandaly poškozovány, ať už nesmazatelnými nápisy nebo rozboření. Jedním z postižených je v poslední době Ara Pacis Augustae, proslulý Mírový oltář, který byl vybudován v roce 13 před Kr. k počti císaře Augusta. V 18. století byla tato památka částečně vykopána a ve 20. století zcela obnažena a umístěna na březích řeky Tiberu. Před 13 roky byl oltář pokryt skleněnou ochrannou proti nežádoucím vlivům počasí. Tato ochrana byla pachatelé zcela rozstřípena, takže si vyžádá opravy nejméně do poloviny příštího roku. Obiřbeným místem vandalů a zlodějů je památná Via Appia Antica, starořímská ulice, kde byly vykopány četné antické památky. Ty jsou svévolně ničeny nebo odtahovány, pokud je lze transportovat, a slouží k obchodním transakcím na černém trhu.

GULAG PRO CIZINCE

V Sovětském svazu existuje také Gulag pro cizince. Tyto od světa zcela odloučené zvláštní tábory obývají lidé, z nichž část je nezvěstná již od konce druhé světové války. V roce 1970 byl v Sovětském svazu vydán „Kodeks“ o 42 stranách a 115 paragrafech, který stanoví podmínky života v pověstných táborech v tajně a na Uralu. V těchto táborech je v současné době kolem 2 milionů vězňů — kolik je z toho cizích státních příslušníků, není známo.

Sta cizinců nejkrutnějších národností jsou považováni za nezvěstné, z nich je známy počet z Elžabeta a Lothrina. A tak jako v celé sovětské společnosti, existuje i v těchto táborech „nomenklatura“. Tábory se oficiálně jmenují „Nápravné pracovní ústavy“. A zákoně v nich celý život přesně stanoví: na každého vězně připadají 2 čtvereční metry životního prostoru, přesně jsou stanoveny denní dávky jídla, zvláštní věznice, cenzura pošty (příjmu dopisů a balíčků) ideologická agitace, kapesné a návštěvy příbuzných. Sovětské trestní zákony určují trestní pracovní tábory jako normální výkon trestu pro muže a dělí je na normální, ztrestané, přísné a zvláštní tábory. Dva poslední druhy jsou určeny pro špióny, teroristy a disidenty nebo pro zvláštně nebezpečné delikventy s tresty od 10 do 15 let. Do těchto dvou druhů táborů mohou být zavřeni také mladiství nad 14 lety.

Ve všech těchto táborech musí být denně nejméně osm hodin pracováno, velmi často za nejhorších podmínek a za nejnižší mzdu. Výživu, oblečení, prádlo a boty si musí podle zákona platit trestanec sám.

Oznámení agentury TASS

Moskva: 28. prosince 1984 se při cvičných střelbách sovětských lodí v Barentsově moři v důstředku poruchy odchýlily letící terče od určeného kursu směrem ke břehu a zmlžily v západním směru. Jak v snobotu oznámila sovětská tisková agentura TASS, není vy.

Lešanské jesličky

Jdou Josef Paděvět se ženou Marli, Marie nechce dát z náruče raneček z peřiny přehozené vlnákem a v něm tíše obíhá krev temnotou tělčka, které se každým tepem srdce přiblížuje ke chvíli, kdy si samo sebe uvědomí a nechá se uchvátit nesmírným a krásným životem s obludami válek, snů a lásky, jdou chumeleníci a těžce sestupují na jitrnek a stráněmi k Sázevě řece. „Podívej,“ zašeptá Marie. Zdvějemt vleče se stín a od něho za nimi letí chuchvalce nelidských zvuků a jakoby plechové šelesty. „Jakou hatlaninou to mluví? Něco jako, jestli nejdeme do Egypta?“ Josef se obrátil a prudce rozběhl se proti stínu a narazil prsama na hrbatou skálu. Vrátil se: „Co strašíš? Je to přece Dalibábova skála a na ní blázní vtrít!“ Objal ženu kolem ramen, v stráni na stezce hluboko pod sněhem ohmatává nohou tvrdé zmrazky. Stín, který na ně volal, dál se vleče, chvěje se na něm smetl z kouu, rukama rozhrnuje závoje dávných krajín, jež mu rozmazávají pohled na tu kotlinu uprostřed Čech, a vyhýbá se velbloudím karavanám, vypovězen z času, a jak otevře ústa, vdechne horký písek pouště a vzápětí zdejší mrazivé povětrí: „Jsou to oni, co tu přede mnou utíkají, Josef a Marla s Dítětem, jsou to oni, ale v pokřiveném obraze, který se mi promítá celé věky, kam se jenom hnu. Hej vy tam, počkejte, mně neutečete!“

Josef a Marie s dítětem se mu prve ztratili ve stráni a právě otvírají dveře světnice: až v plotně zapraská klest, ať vody zamrzly, ať nikde není dnes vidět křepelka, jenom zimní metelice, ať na šestery žalosti je sotva jedna radost, ať nad světem se ukládá balvan pohrom, ať rozvoní se tu balšámová zahrada a jasnost veliká zaskví se od dělátko.

Oryvek z básně národního umělce FRANTIŠKA HRUBINA

Loutno, že teď proletěl časově nad dremim Norska a dopadl na území Finska. Letící terč nenesí žádné výbušné ani toxické látky. Sovětská strana informovala o této neomyšlné události, zneškodnění materiálu pracovníci, norskou a finskou stranu. Vyjádřila přitom nad událostí poľtrování.

TERČ!

DAS KCH

NICHT

LACHE!!



Objevují se na našem území na sklonku starého letopočtu a zapisují se v historických nálezech — coby první známý národ. Ano, byli to Kelové. Jejich osídlení, ovlivněné výpělem středomořskou civilizací, představuje vyvrcholení pravěkého vývoje na našem území. V dobách svého největšího rozmachu obsazuje tento lid střední Evropu mezi Alpami na jihu a úrodnými nížinami Pomohací — českého Polabí, Pomořaví, Slezsku a jihozápadní Slovensko. Na východě pronikají Kelové Podunajím až do Malé Asie, na západě obsazují téměř celou tehdejší Galii (dnešní Francii) a britské ostrovy. Na jihu se přes Alpy dostali až do severní a střední Itálie. Keltské kmeny byly v neustálém středu, ale i válečném styku s vyspělými středomořskými civilizacemi (Etrusky, Římany a Řeky).

Podle starých doložených zpráv byl Kel známým bojovníkem a „svět naplňoval děsem“. Již Gamili Julian píše, že „Kelům válka nebyla podnikem, při kterém se plení, nýbrž neklidným krvavým obcováním. V boji rozpoutávali své síly a křikem splyvali Tito bojovníci s veskerou přírodou.“ Avšak nevyvíkali pouze v boji, i když řada slavných vojevůdců si pokládala za čest mít je ve svém vojsku jako nejatě válečníky! Na svou dobu byli skvělými obchodníky a řemeslníky. Disponovali obrovským množstvím lidí, jelikož dokázali asimilovat obyvatelstvo, jehož území kontrolovali. Již Gramier o tom napsal: „Expanze Kelů v Evropě se opírá o jejich zvláštní schopnost míst se s jinými národy a tak je přimět, aby si osvojili keltský jazyk a dokonce i jména.“

Doba keltského panství v našich zemích, která časově patří zhruba do posledních čtyř století před změnou letopočtu, je proto v mnoha směrech vyvrcholením pravěkého vývoje. Nebývalý rozmach zaznamenala v té době řemeslná výroba i obchod, a proto na území od Galie až na Moravu vznikají v průběhu 2. stol. opěvněná sídliště městského typu, která se v odborné terminologii a literatuře samotné označují pojmem, který pro ně v polovině posledního století před n. l. užil římský vojevůdce G. I. Caesar — keltskými oppidy. Systematickým výzkumem tohoto typu sídliště se po druhé světové válce věnuje nejenom u nás, ale i v zahraničí zvýšená pozornost a přesto, že o většině nejnovějších objevů mohly být zatím publikovány jen předběžné zprávy, byly objasněny mnohé otázky, spojené s významem oppid na sklonku keltského panství ve střední Evropě.

JEDNO Z NEJVĚTŠÍCH

Jedním z nejvýznamnějších a současně nejsevernějších keltských oppid v naší části střední Evropy je Staré Hradisko, nacházející se v katastru obce Malé Hradisko na okrese Prostějov. Oppidum leží na východním okraji Drahanské vrchoviny v místech, kde náhorní planina klesá do úrodné nížiny Hané, a bylo vybudováno na ostrožně nad soutokem dvou vodních toků — Hloučely (Okluky) obtékající hradisko ze severu a bezejmenným potokem, tekoucím na straně jižní a na samém úpatí nejjižnějšího cípu ostrožny ústícího do Hloučely. S terénem Drahanské vrchoviny je ostrožna spojena jen na západě, od severu k jihu v délce asi 600 metrů. Vnitřním valem, dlouhým 550 metrů, je plocha oppida rozdělena na západní předhradí a výše položenou tzv. akropoli s nejvyšším bodem oppida, který leží ve výšce 541 metrů nad mořem. Odtud lze za jasného počasí přehlédnout celou nížinu Hané, na východě ohraničenou pásem hor s druhým moravským keltským oppidem na Hostýně v Hostýnských vrších.

JANTAROVÁ NALEZIŠTĚ

Počátek zájmu o tuto lokalitu můžeme již ale datovat do poloviny 18. století. V jedné z písemných zpráv

předního moravského humanisty, olomouckého biskupa Dubrava, se v první edici jeho známé kroniky z roku 1552 dočteme o nálezech „myrhy“ (jantar). nalezené „in loco, cui Gradisko nomen“ (v místě, které se nazývá Hradisko). Druhá nejznámější zpráva o nálezech jantaru ze Starého Hradiska je označení lokality „Hradisko, ubi myrrha effoditur“ (Hradisko, kde se nachází myrha) na slavné mapě Moravy J. A. Komenského z roku 1627. Skutečnost, že jde o pravěký objekt, byla poznána až na konci 19. stol. a do vlastivědné literatury uvedl Hradisko Fr. Faktor. Nejprve se soustavně začal o lokalitu zajímat od roku 1904 boskovičtí badatelé — lékařník F. Lipka s lékařem K. Snětinou. Ti shromáždili velkou sbírku, nálezy zařadili a poznali jejich velký význam v rámci moravského pravěku. Avšak první systematický výzkum na oppidu proběhl v letech 1934—1937 pod vedením dr. J. Böhmy ze Státního archeologického ústavu v Praze ve spolupráci s Moravským muzeem (J. Skutil) a muzeem v Prostějově (F. Kühnelt). V té době se jednalo o jeden z prvních a hlavně moderních plošných výzkumů v Československu vůbec. Během těchto roků byly odkryty souvislé plochy sídliště a bylo provedeno několik řezů keltským opěvněním. Předposlední, doposud prováděnou výzkumnou práci na této lokalitě byla v další etapě (v pěti sezónách od roku 1973) prozkoumaná část osídlené plochy na západním předhradí a malá sonda byla otevřena na akropoli dr. J. Medunou.

OPPIDUM PO DESETI LETECH

Po desetileté přestávce, kdy oppidum opět tajemně odpočívalo, skrývajíc svá keltská tajemství, byl jeho tisíciletý spánek opět narušen. A bylo to opět archeologové. Již v roce 1983 navázal na předešlý výzkum předhradí dr. M. Čížmár, CSc., z Archeologického ústavu ČSAV v Brně. Doposud plošně odkrývají na Starém Hradisku ukázaly, že toto keltské oppidum bylo hustě osídleno a že základní sídliště se svou sídlištní a hospodářskou jednotkou byly dvorce, navzájem oddělené ploty. Páteří celého sídliště, rozkládajícího se zhruba na ploše asi šesti tisíc metrů čtverečních, byla hustá síť komunikací, na nichž se v místech, kde byla dostatečně silná vrstva ornice, dochovalo dílčích, které jinde bylo odoraáno. Průběh komunikací lze sledovat jen podle plotních žlábků. Samotná plocha dvorců byla zastavěna několika druhy sídlištních objektů. Základním typem obytných stavení byly domy, jejichž hlavními konstrukčními prvky byly vislé kůly, po nichž jedinými stopami zůstávají křivé jamky. Z vnitřní výbavy těchto objektů, jejichž podoba ležela zhruba na úrovni tehdejšího terénu, se dochovaly jen zbytky ohniště (krbů). Jelikož časem docházelo k častým přestavbám stavení tohoto typu, nebylo zatím doposud možné podle dochovaných křivých jamek zjistit půdorys ani jediného stavení. Jen v jednom případě se archeologům podařilo zjis-

tit zbytky druhého typu sídlištního objektu, a to obdélníkového domu, jehož obvodové zdi byly zapuštěny do základních žlábků. V jednom z nich byl pohřeb dítěte ve skřené poloze, jehož uložení do základů domu si archeologové vysvětlují jako stavební obět. Třetím typem sídlištních objektů jsou v půdorysu obdélné chaty, jejichž spodní část byla zahloubena do rostlého terénu. Tyto objekty mají nejrozumnější vnitřní uspořádání, od chat se dvěma kůly uprostřed kratších stěn, přes objekty s jinak rozmístěnými kůly až po chaty bez jakýchkoli stop po kůlech. Tyto chaty (zahloubené), v nichž se ohniště vyskytují jen zřídka, nemohly zřejmě v drsném klimatu Drahanské vrchoviny plnit obytnou funkci, ale bylo jich užíváno k nejrozumnějším hospodářským účelům (dílny, skladiště apod.). Zaujímavé je jejich umístění v rámci dvorců, kde leží excentricky v blízkosti obvodových plotních žlábků s delší osou paralelně s průběhem plotu. Mimo uvedené tři typy se ve dvorcích nacházejí ještě jiné zbytky objektů. Jsou to především jámy nejrozumnějších tvarů a velikostí, jejichž účel je doposud archeologům nejasný. V jednom dvorci byla objevena kameny zavalená vodní cisterna a ve dvou dalších zbytky brněnských pecí.

ZAJÍMAVÉ NÁLEZY

Vedle řady důležitých terénních poznatků tohoto keltského oppida, přinesly výzkumy množství archeologického materiálu. V nálezech převažuje keramika vyhotovená na kruhu i v ruce z hlíny jemně plavené, zrnité i s příměsí oblíných plev či grátů. Tuhové hrnce byly většinou visle hřebenovány, některé z nádob z jemně plavené hlíny byly na povrchu červeně a bíle malovány. Kromě keramiky je v nálezech obsaženo velké množství železných předmětů a nástrojů, dokládajících rozvinutou a specializovanou řemeslnou výrobu, a často se objevují i zlomky. Železných a bronzových šperků a ozdob, zejména spon. Hojně jsou i nálezy skleněných perel, náramků a téměř masové se objevují neopracované zlomky jantaru, zatímco hotové jantarové ozdoby a jejich polotovary patří k nálezům nejvzácnějším. Kromě materiálu keltské proveniencce nacházejí archeologové zlomky z Itálie importovaných bronzových a skleněných nádob, které, spolu se zlomky baltského jantaru, jsou svědectvím prosperujícího mezinárodního obchodu. Rozvinutá řemeslná výroba a obchod si v průběhu doby laténské (keltské) vynutily přechod k peněžnímu hospodářství, k oppidum, kde bylo raženo zlatých a stříbrných mincí bezpečně zjištěno. Nejinak tomu bylo i na Starém Hradisku, což je doloženo nálezy zlomků hliněných destiček na odebrání mincovních střížků a plotýnky na zkoušky ražby. Nejdůležitějším nálezem pro datování oppida jsou spony. Podle jejich typologie je zřejmé, že rozvoj Starého Hradiska lze zařadit do dvou fází. V absolutní chronologii odhadují archeologové trvání oppida asi na 100 let od konce 2. do konce 1. století před změnou letopočtu. Rozlišit jednotlivé fáze v archeologickém materiálu nebylo doposud možné, jelikož se nepodařilo zachytit vertikální stratigrafii na větších plochách.

Jeden fakt však zůstává neměnný a pevný. Ve své době bylo keltské oppidum Staré Hradisko nejdůležitějším výrobním, obchodním a nepochybně i správním střediskem moravských Kelů, jehož význam (zejména

pokud jde o obchod s jantarem) daleko přesahuje hranice Moravy samotné. Oppidum zaniklo v době kolem přelomu letopočtu, kdy tento typ sídliště ze střední Evropy mizí spolu s Kelty, kteří byli nuceni ustoupit před silným tlakem Germánů ze severu a Římanů z jihu.



Čest bronzového kování s lidským moskvi

Der Moskauer Nowodewitschij Friedhof

Auf dem frischen Grabhügel türmen sich Fichtenkränze mit rotgoldenen Schleifen und eingeflochtenen Plastiknelken, doch der weiße Marmorstein mit den blitzenden Goldbuchstaben zerstört die Illusion frischer Trauer: Fjodor Schaljapin, steht da, geboren 1873 — in Rußland, gestorben 1938 — in Paris. Der Stolz der russischen Opernwelt kehrte seiner Heimat den Rücken, als die Bolschewiki die Macht übernahmen, und sollte Rußland lebend nicht wiedersehen. Seine letzte Ruhestatt aber wollte er dort finden, und jetzt ging Schaljapins Wunsch mit 46jähriger Verspätung in Erfüllung.

Die sowjetische Musikprominenz erwies ihrem verlorenen und nun heimgekehrten Sohn die allerletzte Ehre, und da liegt er endlich im Kreise ihm ebenbürtiger Toter auf dem Moskauer Nowodewitschij-Friedhof, eine weitere Perle in der langen Kette der Namen und Schicksale von berühmten Sängern und Schauspielern, Komponisten und Wissenschaftlern, Bildhauern und Malern, Staats- und Parteimännern, Generalen und Marschällen des zaristischen Rußland und der sozialistischen Sowjetunion, die alle hier auf engstem Raum ihre letzte Ruhestatt gefunden haben.

Der Friedhof, einst eine beliebte Wallfahrtsstätte der Nation und eine Attraktion für unzählige Touristenströme, hat seine festungsartige Abgeschlossenheit wiedererlangt, seit er vor einigen Jahren für die Öffentlichkeit gesperrt wurde — wegen „Bauarbeiten“, wie eine Marmortafel am Eingang ausweist. Nur mit Sondergenehmigung können Verwandte der Toten und seltene Gäste dieses einzigartige Denkmal russisch-sowjetischer Grabeskunst und Kitschkultur besuchen und sich die Geschichten der engen, bisweilen verschachtelten Gräber und die verzweigten Schicksale der prominenten Toten erschließen.

Der älteste Teil des Friedhofs, hinter der Südmauer des Nowodewitschij-Klosters gelegen, wurde 1898 eröffnet. Davor ließen sich Angehörige des Moskauer Adels, der Großbourgeoisie wie auch Professoren und Künstler gern im Schatten der Klosterkathedrale begraben. 1949 erweiterte man den Friedhof, umbaute ihn in den folgenden Jahren mit roten Backsteinmauern, die als Urnengräber dienen, und schloß ihm erst kürzlich einen dritten, ebenfalls ummauerten weiteren Abschnitt an.

Zur Besonderheit des Friedhofs zählt, daß längst nicht alle Toten, deren Gräber hier liegen, ursprünglich auch hier bestattet waren — Schaljapin ist da keine Ausnahme. Nikolai Gogol etwa

1852 auf dem Danilowskij-Friedhof beigesetzt, ist erst 1931 auf seinen heutigen Platz umgebettet worden. 1951 ließ die Sowjetregierung ihm hinter der originären Grabplatte eine Kopie seines Denkmals vom Gogol-Boulevard errichten. Das Gogol-Grab ist heute Mittelpunkt des „Dichter- und Schauspieler-Viertels“ des Friedhofs. Ihm gegenüber liegen Asakow und Chomjakow, die beiden großen Schriftsteller der Slawophilenbewegung des 19. Jahrhunderts, auch sie wurden hierher umgebettet.

Einige Schritte weiter findet man die Gräber Anton Tschechows und seiner Frau Olga Knipper, einer gefeierten Schauspielerin des Moskauer Künstlertheaters Mchat, für die Tschechow viele Rollen schrieb. Sie überlebte ihren Mann um 55 Jahre. Ihre große rote Marmorplatte ist mit der Mäwe, dem Mchat-Zeichen verziert, das hier viele Gräber schmückt. Wie bescheiden wirkt dagegen Tschechows weiße Marmorplatte. Tschechow war in Badenweiler gestorben und wurde in Moskau unter breiter Anteilnahme der Öffentlichkeit am 9. Juli 1904 zu Grabe getragen. Maxim Gorkij, der dabei war, erinnerte sich später: „Der Sarg des Schriftstellers war in irgendeinem grünen Güterwagen transportiert worden, auf dessen Türen in großen Buchstaben die Aufschrift „für Austern“ prangte. Ein Teil der Menschenmenge, die sich auf dem Bahnhof versammelt hatte, um den Schriftsteller zu empfangen, folgte dem aus der Mandschurei hergebrachten Sarg des Generals Keller und wunderte sich sehr darüber, daß man Tschechow mit Militärmusik beerdigte.“

Gleich hinter Tschechows Grab liegt ein unscheinbarer Granitfindling — das Grab eines der größten russischen Schriftsteller dieses Jahrhunderts: Hier ruht Michail Bulgakow mit seiner Frau Elena, der Verwalterin seines Nachlasses. Im März 1940 wurde er hier beigesetzt, nachdem er sich, verfeimt und vereinsamt, aus der Emigration zurückgekehrt, als Regieassistent am Bolschoj-Theater und Opernlibrettist über Wasser gehalten hatte. Seit 1928 durfte keine Zeile von ihm mehr gedruckt werden, aber noch auf dem Sterbebett diktierte der Erblindete Korrekturen für sein Hauptwerk „Der Meister und Margeritha“, das erst 1973 von der Zensur freigegeben wurde und bis heute zu einem der begehrtesten Romane in der UdSSR gehört.

Hauptanziehungspunkt des Friedhofs aber ist bis heute ein Grab, das unweit der Stelle liegt, wo der neue Friedhof endet; eine frische Ziegelsteinmauer zeigt an, daß man hier den zu klein gewordenen Friedhof um einen dritten Teil erweitert hat. Hier ruht Nikita Chruschtschow, der 1971 als Rentner starb und — bevor er von Breschnew gestürzt wurde — acht Jahre im Kreml regierte. Auf seinem Grab liegen stets frische Blumen, rechts neben ihm wurde die im letzten August verstorbene Chruschtschow-Witwe Nina Petrowna bestattet, unter ihrem Mädchennamen Kuchartschuk.

Ernst Nelawestnij, jener nonkonformistische Bildhauer, der längst schon in die USA emigriert ist, weil er in der UdSSR unter künstlerischer Atemnot litt, hat den Grabstein geformt: drei weiße und drei schwarze Marmorblöcke, aufeinander geschichtet und sich in der Mitte übergreifend. An der Nahtstelle ein Bronzekopf des listig grinsenden Chruschtschow. „So war er eben“, meint einer der Besucher, die sich immer noch vor dem Grab drängen, „gut und böse und immer fröhlich.“

Einsam jagte Sheriff France

Wäre das aus einem Film mit John Wayne oder Charles Bronson, würde man sagen: Es ist ein bißchen dick aufgetragen. Zwei „Bergmenschen“, die eine Frau rauben, ein Mord, eine angeschossene berühmte Frau, der Sheriff, der die Verbrecher einsam über Monate in der Wildnis jagt... Aber es ist alles reine Wahrheit, geschehen in dem US-Bergstaat Montana.

Fünf Monate verfolgte Sheriff Johnny France, nachdem seinem Staat die Mittel für einen großangelegten Hubschrauber- und Polizeieinsatz ausgegangen waren, zwei Männer, die des Mordes und des Menschenraubs angeklagt waren. Jetzt stellte er die beiden, den 53jährigen Don Nichols und seinen 20jährigen Sohn Dan. Mit der Waffe in der Hand, aber ohne einen Schuß abzufeuern, überredete der Sheriff die beiden, ihr einsames Lager in den Bergen und in tiefem Schnee aufzugeben und ihm in die Gefangenschaft zu folgen.

Der Fall der beiden „Bergmenschen“ machte Schlagzeilen im vergangenen Sommer. Vater und Sohn Nichols verbrachten seit 1971 lange, gemeinsame Urlaube in der wilden Berglandschaft Montanas, einem südlich an Kanada angrenzenden, dünn besiedelten Staat. Die Aufenthalte wurden immer länger, und als 1981 die Ehe von Dan Nichols zerbrach, blieben Vater und Sohn endgültig in der Wildnis. Als Sohn Dan 20 Jahre alt wurde, glaubten die beiden, es sei Zeit zu einer Heirat. Wie macht man das? Man fängt sich eine Frau.

Die beiden Männer legten sich am 15. Juli auf die Lauer und fingen die joggende Kari Swenson. Die 23jährige trainierte für die Wintersaison, sie gehört dem US-Biathlon-Olympiateam an. Als Kari Swenson von ihrem Waldlauf am Big Sky nicht zurückkehrte, begannen Freunde mit der Suche. Sie fanden sie einen Tag später mit einer Schußwunde in der Brust an einen Baum gekettet. Als einer der bewaffneten Sucher, der 26jährige Alan Goldstein, sie befreien wollte, erschossen ihn die beiden „Bergmenschen“. Sein Begleiter wurde angeschossen, konnte aber fliehen. Kari Swenson, die inzwischen wieder Skilanglauf und Schießen trainiert, war offenbar nur versehentlich verletzt worden.

Eine riesige Menschenjagd begann, aber die beiden Nichols kannten die Berge zu gut, sie blieben spurlos verschwunden. Was blieb, war die Furcht vor ihnen. Während offiziell die Version verbreitet wurde, die Nichols seien wahrscheinlich längst geflüchtet in einen anderen Staat, verließ sich Sheriff Johnny France auf seine Kenntnis von Land und Leuten. Zu Fuß und zu Pferde, manchmal mit Helfern, meistens allein, durchstreifte er fünf Monate die inzwischen tief verschneite Wildnis, nur mit einem Walkie-talkie mit seinem Posten in Bozeman verbunden.

Schließlich fand er die beiden: an einem Lagerfeuer, abgemagert, unzureichend gekleidet für Montanas Winter mit an den Beinen festgefrorenen Hosen. Aber sie waren schwer bewaffnet. Um sie nicht zu sehr zu

ausgesetzt worden waren, fürchteten sie, sie könnten von Jägern aus dem Hinterhalt abgeknallt werden.

sein zäher einsamer Kampf ist so recht nach dem Geschmack des neo-konservativen Amerika. Wahrscheinlich wird man ihn bald besingen. Die „Bergmenschen“ schienen froh über das Ende der Treibjagd: Da auf ihre Köpfe hohe Prämien

erschrecken und eine Schießerei zu verhindern, sprach der Sheriff sie an mit den Jäger-Worten: „Gibt es hier Coyoten?“ Dann rief er über Sprechfunk einen Hubschrauber in eine nahegelegene Waldlichtung. Sheriff France ist so etwas wie eine nationale Leitfigur geworden,



LÉKAŘ LÉČÍ PŘÍRODA UZDRAVUJE

151. TRANSPLANTACE

Čas od času se v tisku dočteme o transplantaci jater nebo plic, o měsíčním děvčátku, jemuž bylo voperováno opičí srdce, či o další úspěšné transplantaci srdce v Československu. Publicita a zájem veřejnosti dokazují, o jak složité a výjimečné výkony se jedná. Pro pacienty i pro lékaře.



Myšlenka přenosu tkání nebo orgánů na jiné místo nežož či jiného organismu, což je mimochodem doslovně vysvětlení termínu „transplantace“, je pro lékaře i pacienty nesmírně lákavá. Nebojme se dodat, že již po celá tisíciletí. Nahradit špičky useknutých nosů (z tkání tváře

nebo zad) uměli indiští chirurgové již dávno před začátkem našeho letopočtu. A pacienti si s ním zhotoveným na míru určitě libovali.

S přenosem celého orgánu, ledviny nebo srdce, je to ovšem složitější. Domýšliví chirurgové tvrdí, že jsou schopni transplantovat kterýkoliv orgán lidského těla včetně hlavy, a není důvodu jim nevěřit. Po světě již běhala hezká řádka psů s transplantovanou druhou hlavou, jež cenila zuby, vyplazovala jazyk a snad by i štěkala, kdyby neměla podrážděné hlasivky po narkóze. Nepochybně jen etická hlediska brání virtuózním chirurgům, aby se pokusili přišít druhou hlavu některému z lidských pacientů. Těch potřebných by se možná našlo dost.

Ale nejde jen o chirurgickou techniku. Voperovaný orgán se musí připojit a v tom je kámen úrazu. Organismus se k transplantované tkáni chová jako k cizorodé bílkovině, snaží se ji eliminovat, vyloučit, zničit. Úspěch transplantace proto nezávisí ani tak na chirurgové zručnosti, jako na současných možnostech překonat imunobiologickou bariéru organismu. Příroda vydává své tajemství nerada.

Přesto se medicína dostává vpřed doslova milovými kroky.

Není tomu tak dávno, co jihoafrický chirurg Christian Barnard provedl první transplantaci lidského srdce. Určitě si na to vzpomene. Stalo se to 2. 12. 1967, pacient se jmenoval Louis Washkansky a dárkyní živého srdce byla Denisa Darvalová, která zahynula při automobilové ne-

hodě. Uplynulo pouhých sedmáct let a přesto Barnardova pionýrská operace patří již historii. Vůbec nás už nevzrušují „obyčejné“ transplantace ledvin, stačili jsme si na ně zvyknout. Na řadě jsou transplantace jater, břišní slinivky a dalších orgánů.

Pro běžného smrtelníka je zajisté povzbuzující, že se rysuje možnost náhradních dílů pro or-



schrankes (vier bis zwölf Grad plus) liege, spreche der eingebaute Thermostat nicht mehr an. Die Raumtemperatur sei zwar niedrig genug, um die Lebensmittel entsprechend zu kühlen. Aber Vorsicht sei geboten, wenn im Tiefkühlschrank Gefrorenes gelagert werde.

gány, které z jakýchkoliv důvodů ztratí svoji funkci. Ale nepodléháme přehnanému optimismu. Oproti rutinní výměně karburátoru nebo vyfuku, které vám při troše štěstí provedou v kterékoliv autoopravně, jsou transplantace lidských orgánů podstatně složitější.

hin, daß eine zu niedrige Raumtemperatur Kühltank und Gefrierfach außer Betrieb setzt. Daher sei Vorsicht mit gefrorenen Lebensmitteln geboten. Sinkt die Zimmertemperatur unter vier Grad, höre das Kühlaggregat auf zu arbeiten, so daß die Lebensmittel nicht mehr gekühlt würden. Denn wenn etwa die Raumtemperatur der Küche unter die eingestellten Temperatur des Kühl-

lovt třeba chut k jídlu a chránit před obezitou, arteriosklerózou a hypertenzi. Jakmile v těle začne něco skřípat, zabliká varovné světélko. Při zapálení cigarety se rozezní zvukový alarm a uprostřed sexuálního rozvremosti začne senzor odporne pístět: „Tak už dost! Pamatuji na cívku a na manželku...“ Lidé se v bujarem rozpoložení budou dožívat sta i více let a přestane platit

schien pensionierten Dompfarrers Wilhelm Kieft beherzigen, „bei weniger als vier Grad über Null kürzer zu predigen“, berichtete die Pressestelle des Erzbistums.

* BERLIN, 9. Januar (AP). Die kalten Wintertage machen selbst Kühltürschranken zu schaffen. Die Verbrauchzentrale Berlin wies am Mittwoch darauf



eforismus, že „... stárnutí je jediný způsob, jak se dožít vysokého věku“.

Bez doktora a jeho černého kufříku nám počítače naprogramují, co smíme a nesmíme, abychom se nedopustili nějaké nepředloženosti. Bude to zajisté krásné, ale možná i pěkná otrava.

Der Frost und die Folgen KÖLN, 9. Januar (dpa). Im Kölner Dom ist am Mittwoch das Weihwasser eingefroren. Angesichts der klirrenden Kälte in dem gotischen Kirchbau sollen jetzt die Prediger einen Rat des inzwischen



LÉKAŘ LÉČÍ PŘÍRODA UZDRAVUJE

152. ČERNÝ KUFŘÍK

Ještě na přelomu století postačil k lékařské praxi univerzitní diplom a doktorský kufřík. Ten obsahoval vše potřebné k výkonu povolání — obvazy, léky, nástroje, porodnické kleště a většinou i jakousi „kuchařku“, ve které se dolo podle



„příznaků nalistovat, o jakou nemoc asi jde a jak pacienta léčit. Byly to idyllické doby. Nemocní nebyli traumatizováni přemírou osvěty a netrpěli jidosud stresem ani civilizačními chorobami. Nebo o tom alespoň nevěděli.

Možná si vzpomene na sympatického dok-

tora Finlaye, jenž s přehledem kurýroval pneumonie i zlomeniny. Čůrky potu mu stékaly po zádech u dětí se záškrtem a byl zlostí bez sebe, když ho volali, aby zaléčil taký nemocnou krávu. Spisovatel A. J. Cronin to v „Příhodách z černého kufříku“ popsal naprosto zasněženě, byl původním povoláním lékař.

Nedávno jsem četl sci-fi novelu C. M. Kornblutha, která pojednává o lékařském kufříku budoucnosti (rok výroby 2450). Tam vám jsou věci! Nástroje nevyžadující sterilizaci, injekční jehly, jež nepichají, tkáňová a cévní lepidla, miniaturní rentgenové a diagnostické přístroje, počítačem řízený skalpel, který se vyhýbá cévám a rovnou staví krvácení...

Myslíte, že měl autor bujnou fantazii? Vůbec ne. Rekl bych, že mu představivost spíše chybí, stejně jako vám i mně a většině našich vrstevníků. Neboť obraz medicíny příštích staletí se zcela vymyká našim rozumovým možnostem.

Před sto lety neměli lidé ani ponětí o nějakém rentgenu, EKG, či moderních lécích, které jsou pro nás docela běžné. Choroby jako záškrt, neštovice či dětská obrna nám pomalu už nic neříkají, zato si zvykáme na počítačový rentgen, laserový skalpel nebo kardiostimulátor, který pod kůži hrudníku dokáže po léta udržovat selhávající srdceční činnost. Moderní technika se pouští do medicíny frontálním útokem.

Možná nejsou daleko individuální minipočítače, jež budou bdít nad chodem organismu, regu-

SJEDNOCENÍ NĚMECKA

V souvislosti s rozruchem, který vznikl kolem vyjádření italského zahraničního ministra o možnostech sjednocení obou částí Německa, byl zveřejněn výsledek zkoumání veřejného mínění v západním Německu o této otázce. Výsledky jsou nanejdávší zajímavé: Jen 12 procent západoněmeckého obyvatelstva věří, že jednou někdy v budoucnosti dojde ke sjednocení Německa. 35 procent je přesvědčeno, že zcela určitě k sjednocení nedojde a dalších 49 procent věří, že ke sjednocení BRD a DDR „sotva kdy dojde“. Když tedy 84 procent samotného západoněmeckého obyvatelstva v jakémkoliv sjednocení nevěří, zdá se, že Andreotti neměl ve svém vyjádření tolik nepravdy... **HA' CELOU PRÁVU!**

Umení na černém trhu

(Laj): Zatože na 37letého kustoseda newyorského muzea, kterému je přičítána zpronevěra dvou miliónů dolarů při zprostředkování prodeje cenných uměleckých děl, odhalila celou šňůru podvodů, jež patří k největším současným skandálům na americkém kontinentě. Mistrvské dílo italského malíře Caravaggia „Narození“, jehož cena se odhaduje na tři milióny dolarů, bylo v roce 1969 vyřizováno břitvou ze svého rámce a zmizelo z Palerma, kde se nacházelo. Díla Rembrandtova, Gaudinova, Goyova, Picassova a van Goghova zmloula v roce 1982 z Národní galerie v Oslo. Měsíc poté odclizil ozbrojený muž z muzea v Montrealu díla Gainsboroughova, Courbetova, Brueghelova a Corotova. Ani jeden z těchto obrazů se nenachází. Jako „ztracená“ jsou registrována díla Rafaelova, Cézannova, Matissova, Daumierova a jiných mistrů, některá již třicet roků. Ukradená díla by zaplnila jedno celé muzeum. Magazin Smithsonian píše, že žádný obchod s uměleckými díly dosahuje miliardových částek a řadí se hned za černý obchod s drogami. V Interpolu ve Washingtonu je registrováno asi 50 000 uměleckých předmětů v ceně pět miliard dolarů, jež zmizely při krádežích v posledních letech.

Der Frost und die Folgen

KÖLN, 9. Januar (dpa). Im Kölner Dom ist am Mittwoch das Weihwasser eingefroren. Angesichts der klirrenden Kälte in dem gotischen Kirchbau sollen jetzt die Prediger einen Rat des inzwischen



LÉKAŘ LÉČÍ PŘÍRODA UZDRAVUJE

149. SKOTSKÁ POVAHA

Správný Skot by si pro púlpenny nechal vtat koleno. Jestliže však Skotové nenosi v zimě klobouky, není v tom žádné skrblitvi. Mají dostatečně tvrdé hlavy, aby jim to nevedilo a nebudou si přece počínat stejně směšně jako Irové či Wellesané, o Angličanech nemluvě.



Sejde-li se skotská tvrdohlavost se skotskou šatností, nemusí z toho být rovnou anekdota. Může být objeven třeba penicilin, jako se to stalo v roce 1928.

Alexander Fleming (1881—1955) byl Skot jako poleno. Pocházel z osmi dětí a svá dětská léta prožil cestou do školy v Darvelu, vzdáleném plně čtyři míle. V zimě ve šněrovacích botách po starším bratru, v létě bos.

Jako student začal koketovat s chirurgií, ale chirurgem se nikdy nestal. Přičilo se mu řezání do lidského těla a do smrti prý litoval oněch „zbůhdams“ vyhozených pěti liber, které zaplatil za vstup do chirurgické koleje. Nakonec se uchýlil jako bakteriolog v laboratořích profesora Wrighta. Bakteriologie se stala pro Fleminga koníčkem a sportem, jemuž obětoval všechno volný čas. Se vši skotskou důkladností a šetrností.

Někdy v roce 1922 měla jedna z jeho laborantek jakési milostné trable a rozbrečela se nad živnými půdami s mikroby. Fleming ji napřed vyndal, ale pak zjistil, že se na místech potřísněných slizami zastavil růst bakterií. Fleminga to zaujelo. Laboranti museli povinně sjet nad miskami se živnými půdami; když se to nedařilo, stíkal jim do očí citrónovou šťávu. Za vydatné zařazení byl šéf ochoten zaplatit celé penny a s pravou skotskou důkladností, ač nerad, koncem měsíce „slzy“ proplácel. Tak spatřila světlo světa organická antibakteriální substance hyosym, první velký Flemingův objev.

Také penicilin padá na vrub badatelské šetrnosti, důkladnosti či intuici. Když jednou prohlížel již vyřazené živné půdy s naočkovanými mikroby (přece je nevyhodí jen tak!), zjistil, že jsou některé z nich přerostlé plísními. Napřed se rozložil: „Sotva člověk zvedne víčko, napadá tam nějaký neřád ze vzduchu...“ Pak však zjistil, že v okolí plísně kolonie stafylokoků (mikrobů, které se podílejí na hnisání) vymizely, jako by jim plíseň bránila v růstu. Důkladný Fleming vzorek této zvláštní plísně uschoval. Přenesl ji na další

vzorky mikrobů a nakonec plíseň identifikoval jako *Penicillium notatum*. Látku, jež má schopnost bránit v růstu choroboplodným zárodkům, nazval penicilinem.

Když v roce 1928 první vystoupil se svým objevem, setkal se s naprostým nezájmem. Nikdo



z učených kolegů nevěnoval penicilinu tu nejmenší pozornost. Zdržovat se plísními, to může napadnout nanejvýš nějakého Skota.

Naděje byl Alexander Fleming tvrdohlavý a bádel si nad svými plísními dál. Pokud se říká, že by si Skot pro púlpenny nechal vtat koleno, bude to jen pomluva. Za objev penicilinu možná vdčíme právě tomu, že Fleming neváhal obětovat za slzy svých laborantů celé penny.

garten herrsche künftig Rauchverbot. Die Polizei sei beauftragt, die Besucher aus aller Welt entsprechend aufzuklären.

WYHETUJE! O.K.!



LÉKAŘ LÉČÍ PŘÍRODA UZDRAVUJE

150. CESTA ZÁZRAKU

„Flemingův objev penicilinu znamenal ve své době úplný zázrak...“ četl jsem nedávno v jakési publikaci.

Ale počkejte, to přece vůbec není pravda. To jen s odstupem let si hrajem na chytré a předvídavé. Počátek éry antibiotik vypadal docela jinak.



Když Alexander Fleming (1881—1955) v roce 1928 první upozornil na protimikrobiální vlastnosti plísně *Penicillium notatum*, zapadlo jeho sdělení mezi stovkami jiných, v té době stejně bezvýznamných. Po své přednášce se dočkal pouze zdvořilého potlesku. Léta mámě hledal spolupracovníky, kteří by mu s penicilinem po-

mohli. Když o to v roce 1936 požádal známého farmakologa Berryho, ten rozhořčeně odmítl. Nechtěl si spínat dobré jméno plísními. A tak se prof. Fleming připravoval k odchodu do penze, aniž by ohromil svět nějakým významnějším objevem.

Teprve od roku 1938 se Flemingovy myšlenky ujali Angličané E. B. Chain (nar. 1906) a H. W. Florey (1896—1968). Pokud jde o britský původ, první byl německý emigrant a druhý rodák z Austrálie. To však není podstatné. Oba měli stejné potíže jako Fleming, vědecký svět je nebral vážně. Karta se začala obracet až v roce 1940, kdy Chain s Floreym přesvědčivě prokázali účinky penicilinu při pokusu na myších, infikovaných smrtelnou dávkou streptokoků. Ale to už byla Británie ve válečném stavu s Německem a vláda měla jiné starosti, než počítat o mikrobiologický výzkum. Oba badatelé se tedy s Flemingovým požehnáním vypravili hledat pomoc do Spojených států, kde dosud vlád předválečný vědecký klid. Měli úspěch, americké vědce myšlenka penicilinu zaujala. Kromě morální podpory pomohli i s hledáním průmyslového sponzora. Mnohem více však pomohla mladá laborantka, později obdařená přezdívkou „plesnivá Mary“, která obcházela tržnice, popelnice a skládky, odkud tahala do laboratoře nejružnější plesnivé krámy. Jednou přinesla polosuhlý meloun, z jehož povrchu byla izolována plíseň *Penicillium chrysogenum*. Ukázalo se, že jde o mnohem plnějšího producenta penicilinu než původní *Penicillium notatum*.



nání a uznání od univerzit a vlád všech světadílů a v roce 1945 se spolu s Chainem a Floreym stal laureátem Nobelovy ceny.

Penicilin a pozdější další antibiotika se staly pro lidstvo úplným zázrakem. Ale cesty zázraku jsou různé. Biblické zázraky fungovaly prý okamžitě. Penicilinu to trvalo plných patnáct let.

Kopfsteinpflaster des Roten Platzes betreten, werde innerlich ergriffen. Zahlreiche Einwohner und Gäste der sowjetischen Hauptstadt hätten sich in Briefen an die Stadtverwaltung für ein solches Rauchverbot ausgesprochen, hieß es weiter. Auch am „Grabmal des Unbekannten Soldaten“ im Alexander-

Moskwa“ veröffentlichte jetzt einen entsprechenden Erlaß des Stadtrats. Nicht umsonst heiße es in einem Lied: „Die Erde beginnt bekanntlich am Kreml“. Hier befinden sich die Heiligtümer des sowjetischen Volkes, das Mausoleum Lenins und das „Grabmal des Unbekannten Soldaten“, kommunistierte das Blatt die Maßnahme. Wer das

Raucher kehren zur alten Gewohnheit zurück

HAMBURG (FR). Die deutschen Raucher kehren offenbar wieder zu ihren alten Gewohnheiten zurück. Nach zwei Jahren der Preiskämpfe, mit erheblichen Marktanteilsverlusten der Markenzigaretten und Gewinnen für Selbstgedrehte und Namenlose, hat sich der Trend 1984 offenbar umgekehrt.

Der zweitgrößte Zigarttenkonzern BAT (Marktanteil über 25 Prozent) spricht von einer „Rückkehr der Konsumenten zur Qualitätszigarette“ (Preis: 3,50 bis 3,60 Mark pro Packung).

Dagegen haben die Industrie-Billigmarken (Preis: 3,30 Mark) nur noch elf Prozent Marktanteil (Vorjahr 17,5 Prozent) und die Handelsmarken (2,80 bis drei Mark) sich bei vier Prozent Marktanteil eingependelt.

Insgesamt konnten im vergangenen Jahr 113 Milliarden industriegefertigte Zigaretten in der Bundesrepublik verkauft werden. Das entspricht einem Zuwachs von 3,5 Prozent gegenüber 1983. Die Entwicklung des Feinschnittabsatzes und damit der selbstgedrehten Zigaretten war dagegen rückläufig. Nach Schätzungen der BAT wurden etwa 15,7 Milliarden Zigaretten „selbstgedreht“

und damit knapp zehn Prozent weniger als 1983.

Für den Konzern brachte diese Entwicklung eine Absatzsteigerung um mehr als sieben Prozent auf knapp 30 Milliarden im Inland verkaufter Zigaretten. Einschließlich Export stieg der Umsatz um neun Prozent auf 4,7 Milliarden Mark. Haupttreiber ist weiterhin die Marke HB mit 18 Milliarden verkauften Stück (plus elf Prozent).

OTA'ZKA: KOLIK STOJI "KREML"?

Roter Nichtraucher-Platz

MOSKAU, 8. Januar (dpa). Auf dem Roten Platz in Moskau darf vom 10. Januar an nicht mehr geraucht werden. Die Abendzeitung „Wetschnaja

Purpura a františek

Je vánoční čas a naše mysl se obrací k důvinným vzpomínkám, které souvisí s tímto údobím roku. Vybaví se také vůně, jež provázely vánoční dny. Nebyla to jen vůně vanilky, ba dýnů a skořice, ale také purpury a františka. Dnes se purpura a františek objevují už jen sporadicky, a tak není divu, že do redakce přišly dopisy i telefonáty s žádostí o „recept“ na jejich domácí výrobu. Těžko bychom mohli něco takového doporučit, protože se domníváme, že ingredience by při neodborném zacházení mohly způsobit leccjakou nesnáz, a také proto, že hlavní substance pocházely z dovozu. Ale přece jen — z čeho se vlastně purpura a františka dělávaly, že tak příjemně voněl jejich zvolna se odvíjející kouř? Pátrali jsme u starých odborníků a zjistili, že předpisů bylo několik variant, ale v základě nechybělo kadidlo či pryskyřice benzoová, v některých byly obě tyto složky, občas se vyskytoval v receptuře i mastix.

Technický slovník naučný z roku 1929 pod heslem „františka“ uvádí: Františky jsou přípravky určené k vykuřování místností. Do obchodu přicházejí v podobě barevných pyramidek, které, jsouce zapáleny, žhnou a vydávají vůni kadidla podobnou. Obsahují různé pryskyřice a balzámy, které vydávají zahřátím příjemnou vůni. Černé františky připravují se z dřevěného uhlí, leduku a různých přísad voňavých, jako jsou například pryskyřice benzoé, mastix aj., dále tolu- a perubalzám, storax atd. Červené františky připravují se ze dřeva santalového. Zhotovují se tím způsobem, že se dřevěné uhlí nebo práškovité santalové dřevo, ledek a voňavé přísady smísí s vařeným škrotem v plastickou hmotu, ze které se františky lisují v kadlubech nebo se prsty formují v pyramidky. Hotové se suší.

Odborník-drogista, nyní důchodce Ladislav Čermák z Prahy, vyňal pro naše čtenáře, zajímající se o „vánoční vůně“ z drogistického kodexu tyto recepty:

Františky černé: kadidlo 160 g, pryskyřice benzoová 40 g, hřebíček v prášku 16 g, kůra kaskarilová 16 g, dusičnan sodný (ledek) 28 g, dřevěné uhlí v prášku 100 g, peruánský balsám 5 g, balsám tolu 5 g, gumí tragant (kozinec) 5 g a voda 200 g.

V jiných variantách „františek“, a sice např. v červených, se místo práškového dřevěného uhlí dávalo práškovité santalové dřevo a čtyřnásobné množství leduku, protože santal tak dobře nehohí. A přidával se růžový olej umělý, dále oleje citrónový, hřebíčkový a jaloucový. Většinou se františky hněly v křehké vodě nebo v roztoku tragantu (klovatiny), pak formovaly a sušily.

Také na výrobu purpury existovala řada předpisů. V jednom z nich se dovidáme, že purpura se sestavovala z těchto ingrediencí: pryskyřice benzoé 40 g, pryskyřice styrax 20 g, kůra skořice 10 g, hřebíček 10 g, kůra kaskarilová 2,5 g, jaloucový kofen 30 g, květ růže 30 g, květ pivoňky 30 g, květ měsíčku 10 g, květ chrpy 10 g, květ levandule 10 g, olej vonný 5 g, kolínská voda 10 g, kadidlo 20 g, květ komonice 100 g — možno též přidat anilinem různé přibarvené dřevěné řeziny. V purpuru orientálské bylo ještě santalové dřevo, eibet (vůň stávy různých druhů cibetek — sávan zifich v Africe, Indii), tonkové body

(semena jihoafrického stromu Dipterys odorata W., bohaté na kumarin — parfumní droga), vanilka, pílmo, nové kofení a květ karafiátu. Francouzská purpura byla mnohem jednodušší — sestávala z kadidla, hřebíčku, růžového květu, tymiánu, květu chrpy a karafiátu, levandule a jaloucového kofinku.

Jak vidno, nejdůležitější ingrediencí bylo opět kadidlo. Patří mezi klespryskyřice a získává se stíráním vyteká a zaschle mléčné šťávy stromu kadidlovníku pravého. Kdysi se kadidlo užívalo proti katarům a různým vyrážkám, ovšem od pradávna bylo na Východě užívané k vykuřování chrámů. Vedle mythy je nejstarší známou drogou, do Evropy se nejvíce dováželo ze Somálska. Druhou nezbytnou přísadou bývala benzoová pryskyřice. Pro zajímavost ještě o ní: Vytéká z poraněného stromu sturáče benzoového, který roste hlavně v Siamu a na Sumatě. Je žlutočervená a voní vanilkou. Rikávalo se jí „židovské kadidlo“, ve středověku se používalo proti souchotinám a dávala se i do mastí na srub.

Abychom ani dnes nebyli ošizení o voňavé kouzlo vánoce, můžeme si doma připravit obdobu purpury alespoň z domácích, dosažitelných zdrojů. Namícháme v množství, přibližně odpovídajícímu poměrům uváděným v předchozích recepturách, tyto přísady: květy levandule, tymiánu, komonice, kofen jaloucový (což je vlastně kofen z florentýnského kosatce, bývá na zahrádkách, modré květy), skořici, hřebíček, kuličky jalouce, vanilkovou esenci, nové kofení. To jsou složky vonné. Pro barevnou směs můžeme přidat květ měsíčku, chrpy, pivoňky, růže a karafiátu. Aby purpura lépe dýmala, můžeme přidat něco jemných suchých pilin z měkkého dřeva. Trochu této směsi dáme na plechové víčko a teprve víčko položíme na kamna.

RECEPT PRO PŘÍŠTÍ VÁNOCE

HIROHITO, Japons Staatsoberrhaupt und letzter Kaiser der Welt, hätte seine Freude, käme er bei einem Staatsbesuch auch nach Frankfurt — vorausgesetzt, er brächte einen versierten Dolmetscher mit. Auf seinen Tüten nämlich wirbt der Brezelmann vom Liebfrauenberg mit dem schönen Spruch: „Was fer Japan is der Tenno, fer Frankfort is der Brezel-Benno“!

Aufgespießt

„Die männliche Form einer Bezeichnung kann nicht als Oberbegriff angesehen werden, der die weibliche und männliche Form einschließt.“

Auszug aus einem Runderlaß aller hessischen Ministerien zur „Gleichbehandlung von Frauen und Männern in Vordrucken“. Der Erlaß ist unter anderem unterzeichnet mit „Der Hessische Minister für Wissenschaft und Kunst“ — Ministerin ist Frau Vera Rüdiger.

„Ich würde mir wünschen, wir hätten auch im Sommer Winter.“

Städtetagspräsident Günter Samtlebe in Zusammenhang mit dem nach seinen Beobachtungen vernünftigeren Verhalten der Autofahrer während des derzeitigen Winterwetters.

„Autos bei Kälte untauglich“

Automobileclub vermißt geeignete Scheibenwaschanlagen

„Es ist ein technischer Skandal“, heißt es in der Pressemitteilung weiter, „daß die Groß-Serienautos ohne teure chemische Zusätze in der Scheibenwaschanlage nicht auskommen.“ Die Zubehörlage nütze diese Situation eiskalt aus und verlange Literpreise von acht bis zehn Mark für einen Frostschutz der Scheibenwaschanlagen. Tausende von Autofahrern haben nach ACE-Angeboten allein am Wochenende auf den Autobahnen die Fahrbahnen verlassen, um mit Schnee und Schwamm ihre Scheiben zu säubern, weil die Düsen eingefroren waren. An den Raststätten waren die Toiletten oft überfüllt: Autofahrer versuchten, die zu Eisklotzen erstarrten Vorratsbehälter der Waschanlagen mit heißem Wasser aufzutauen.

Dies alles müßte nach ACE-Angeboten nicht sein, wenn die Konstrukteure in den Autos sich endlich einmal auch um die Sicht auf Winterstraßen Gedanken machen würden.

STUTTGART, 7. Januar (FR). Millionen Autofahrer haben in diesen Tagen den Beweis buchstäblich vor Augen: Die Autos sind nicht wintertauglich, denn in der Kälte versagen wichtige Sicherheits-einrichtungen. „Was nützen Anti-Blockier-Systeme und tolle Radios, wenn bei 15 Grad Kälte die Scheibenwaschanlagen ausfallen, weil die Spritzdüsen einfrieren“, heißt es in einer Pressemitteilung des Auto Club Europa vom Montag.

Die Autofirmen haben es nach Ansicht des gewerkschaftlichen Automobilclubs bisher nicht verstanden, die alltäglichen Winterprobleme von den Autos fernzuhalten. Noch immer würden Türschlösser einfrieren und Kofferräume und Koffer festfrieren. Außenspiegel, sofern nicht elektrisch beheizt, seien wegen eines dicken Eisansatzes oft nicht zu gebrauchen, und viele Autos hätten eine zu schwache Heizung, um bei den gegenwärtigen Temperaturen Scheiben beschlagfrei zu halten.

JEV DO NICH, DO DOBYTKŮ..!

SPRÁVA SVĚTOVÁ VÁLKA skončila, život se pozvolna vracel do normálních kolejí a to také znamenalo, že se rozjel i náš sport. Už krátce po obnovení republiky došlo k závazkům a souvazujícím stykům mezi českými a slovenskými sportovci a kluby. Účastníci fotbalové premiéry byla střetnutí SK Slavia v. SK Bratislava.

Už utkání vyprávěl čtenářům: např. na Tehelném poli 3:3 a pak na Strahově 4:1. Zájem byl obrovský, hrálo se před vyprodaným hledištěm. Otok Pražanů vedl kapitán mužstva JOSEF BICAN. Myšlenka eiskal se spojitě na zeleném trávníku vznikla a Bawelka, který oblékal před válkou dres Slavia a pak adal do Bratislavy. V prvnímu zápase jsme byli vítězi, teď vedla po náhradních mužstvech, které byly postavěny místo aněných vojáků. A došlo nás velkolepé utkání. Zase jsme viděli známé tváře a předváděcích tigrův zápas i česko-slovenského. Stárali se o nás pákú. Pak nás vstali do tovaryš na výrobu kufli a každý dostal darom tisíc algeret. To bylo tehdy něco nevidaného. A samotné utkání 24. června BICAN: Vítězní věhli ve vítězství domácích. Slavia však sunechala tak dobrý dojem, že nás hned po utkání potěšila těle naprosti, že by se obě mužstve setkaly smíchat a zahrát si

denší den se seveřnými dveřmi ještě jednou. Tým, na který jsem bral, svítěl, tuším, 6:3.

Odvěta se hrála na Strahově a července a mezi 30 000 svědčými a nedobře vyvířil diváky byl i pisatel této vzpomínky na rok 1945. Francouzské byly vzájemné, protože slovenská mužstva z té doby praktikovala WM-systém, zatímco v českých směle se ještě hrálo spíš rozestavení 2-3-5. Ovšem slavnostního zájezdu přechel Jan Pivec později nálezal umělec a člen činohry ND v

1945

Fotbalový svátek

Praze, hrášek „ji nikdy“ a v obou mužstvech se tehdy objevili vynikající hráči. O Pražanů to byli střední záložník Hamppejs a útočné páci Holman — Hamele — Bican — Šofarský — Ant. Bradáč, a hosti brankář Dodo Holman, obránce Vengler — dr. Chodak, krajní záložník Karel a střední záložník Tegelhof.

WM-systém, který hosté praktikovali, pokračoval BICAN, nás částečně překvapil. Nejen proto, že jsme nevěděli o tom, že je už slovenský hráč, ale i proto, že se soupeř došlo sešloval, dalo by se říci, že jeden hráč stál se druhým. V poloase jsme vedli 2:1, nakonec vyhráli 4:3. Když se ukázala fotbalová pravda, později tolikrát potvrzená: záložní herní systém se úspěšně konat, záložní jen na tom, jaké málo hráčů!

Branky vítězů v prvním utkání dal Holman a Hamele v odvěti Hamele a Šofarský a Bican.

Magnetpol wiedergefunden

OTTAWA, 9. Januar (AFP). Eine Gruppe kanadischer Wissenschaftler hat kürzlich den Magnetpol wiedergefunden, der seit 1973 nicht mehr genau geortet werden konnte. Er liegt zur Zeit rund 1500 Kilometer südlich des geographischen Nordpols, war in Ottawa zu erfahren.

Ein Geophysiker-Team des kanadischen Energieministeriums konnte feststellen, daß sich der Magnetpol zwischen 1973 und 1984 um rund 100 Kilometer nach Norden verlagert hat. 1973 befand er sich auf der Insel Bathurst, zur Zeit liegt er rund 350 Kilometer nordwestlich von Resolute Bay zwischen Bathurst und der König-Christians-Insel. Erstmals hatte ihn James Clark Ross im Jahre 1831 600 Kilometer südlich seiner derzeitigen Lage geortet. Die Magnetpole entstehen durch elektrische Strömungen im halbflüssigen Erdkern, deren Intensität schwankt und damit die allmähliche Verlagerung der Pole bewirkt.

OSTANOU NALÉZANÝ
10 KM JAKOŽETU...

SPORT před PULS TOLETIM

Sparta vyhrála STEP • Hokejisté čtvrtí na MS • Úspěchy v ringu a u pátkou

Bude to pochopitelně ohlédnutí straně. Pro tu mladší část sportovní veřejnosti poněkud a té starší poslouží k osvětlení dávných zážitků.

LEDNÍ HOKEJ: Mistrovství světa se konalo na přírodním ledu ve švýcarském Davosu a zaskočilo pro nás nikterak slavně. Vybojovali jsme čtvrté místo. Mistři světa se stali Kanadáni, reprezentovaní týmem Winnipeg Monarchs, mistrem Evropy byli Švýcaři, bronz získala Anglie. Naše výsledky: Belgie 2:0, Itálie 5:1, Rakousko 2:1, Švédsko 2:1, Rumunsko 4:2; prohráli jsme s Kanadou 1:2, Anglií 1:2 a se Švýcarskem 0:4.

TENIS: v Davis-cupu našli tenisté svítěžili nad Jugoslávci 4:1, Japoncem 4:1, Nizozemcem 5:0, teprve ve finále evropského pásmu doma podlehli Němcům 1:4.

STOLNÍ TENIS: MS pořádala Anglie, ve finále dráček svítěžili naše ženy nad Maďarkami 5:3, další zlato získala Kettnerová, která ve finále jednotlivkyň porazila Maďarku Gallovou 3:1. Naši muži podlehli ve finále Maďarům a získali stříbrno.

BOX: První a neposledy v historii tohoto sportu bojoval náš rohovník a titul mistra světa. Vilda jakž se utkal ve střední váze s držitelem titulu Francouzem Marcellem Thielem, kterému se vzdal ve 14. kole.

Zápas v Paříži přiblížilo 16 000 diváků. Stejně dopadl Eda Hrabák v boji o titul mistra Evropy a německým boxerem Ederem. Pro tyto porážky záleželi naši boxeri spolu s Nakolným k evropské elitě.

MOTORISMUS: Velkou cenu Československa v Brně vyhrál Němec Rossmayer na voze Auto-Union před slavnými světovými závodníky, jako byli Navolari, Chiron, Hans v. Stuck a další. Z našich se nejlépe umístil Bojka v menší kubatuře.

VELKÁ PARDUBICKÁ: Vyhráli koň s Němcem Herald a Wohne, třetí skončil italský kůň Quixis.

BĚCHOVICE: V nejstarším silničním závodě Běchovice—Ohrada svítěžil Ing. Hron z pražského VS před Kocskem ze Slavie.

PRIMÁTORKY: XXII. ročník tohoto populárního veslařského závodu semivestice vyhrála loď CAC Roudnice.

PARASUTISMUS: Parašutist našeho letectva Pavlovský vytvořil světový rekord v seskoku padákem bez kyslíkového přístroje z výšky 6770 m.

KOPANÁ: V tomto roce se stala mistrem ligy 1934/35 SK Slavia před Spartou, která přišla o titul v posledním ligovém kole a ohroženým AFK Kolínem (překvapivě prohrála 1:2, předtím více než 12 000 diváků).

Sestoupili Bohemians a Čechie Karlin. Do nového ligového ročníku postoupily Bratislava, DSV Žatec a německá Moravská Slavia. Sparta získala podruhé Středoevropský pohár, který se téžil ve 30. letech stejné popularity jako dnešní evropské poháry. Byl to jeden z nejvýznamnějších týmů představeného tehdy vlastně špička fotbalové Evropy. I. kolo: Sparta—First Vienna 3:3, 5:3, Slavia—Szegeš 4:1 a 0:1, Zidenice—Rapid Vídeň 2:2, 3:2, Viktorie Píseň—Javenta 3:3, 1:5. II. kolo: Sparta—Florentino 7:1 (1), 1:3, Slavia—Austria Vídeň 1:0, 0:1 a 2:5 (třetí zápas opět ve Vídní), Zidenice—Ferencváros 4:2, 1:5. III. kolo: Sparta—Javenta 2:0, 1:3 a 5:1 v Realu, výsledek byl fotbalovou sensací. Nesopomenutelné finále: Sparta—Ferencváros 1:1 a 3:0 na Strahově před 60 000 diváky z celé republiky. Na podzim se uskutečnil první zájezd našich fotbalistů do SSSR. Pod hlavičkou Prahy remizovalo mužstvo z bratřů Kladna, Bohemians a Čechie Karlin v Moskvě 2:2 a v Leningradě 3:3, v Kyjevě vyhráli 1:0. V Hjnau bylo u nás sebráno první utkání při umělé osvětlení. Na strahovském stadionu porazila Slavia maďarský Újpest 4:1. Poslední největší fotbalovou událostí bylo první pozvání kombinovaného mužstva Sparty a Slavie

do Koléky kopané — Anglie. Stalo se tak v důsledku vítězství naší kombinace nad Manchesterem City 6:1 v květnu téhož roku v Praze. Angličanům se odveta zdařila. Naši prohráli a Manchesterem C. 1:4, stejně tak se Sheffieldem W. a ve Skotsku 1:2. Angličané tehdy ukázali, že hrají doma úplně jinak než na zahraničních půdách. Mezi státními utkání jsme sebráli celkem šest, a to se střídavými úspěchy. V Praze s Rakouskem 0:0, se Švýcarskem 3:1 a Itálií 2:1 (odveta ze říjnové finále). Prohráli jsme v Maďarsku 0:1 a zcela zbytečně v Drážďanech s Němcem 1:2, když jsme neproměnili penaltu. Zápas tehdy vidělo 62 000 diváků, z čehož více než 10 000 přijelo od nás.

PŘED 50 TI ROKY JSEM CHYTL V HOKETU ZA TŘIDNÍ HANČAFT M.D. LIBEŘSKÝHO GYML. PŘEDPOSLEDNÍ ZÁPAS JSEM VEDOKRÁL, OTEC PŘEBRUČIL HRU A YA' MUSEL DOHŮ, PROTOŽE JSEM SE MOC VÁLIL V BRANCE...

Käfers, der vor allem jüngere Fichten befällt, sei sehr aufwendig und häufig mit der Vernichtung größerer Baumstämme verbunden.

Der Minister wies darauf hin, daß nicht alle Arten von Borkenkäfern auf die Lockstoff-Fallen „hereinkommen“. Lediglich der „Buchdrucker“ und der „geheime Nutholz-Käfer“ ließen sich dadurch überlisten. Dagegen gebe es für den „Kupferstecher“ noch keinen geeigneten Lockstoff. Die Bekämpfung dieses

Česnek v zahraničních receptářích

Pro své chuťové a aromatické vlastnosti se Česnek a oblíbenou používal při přípravě pokrmů už ve staré Číně, v Egyptě, v Římě i jinde. Dnes se tato výborná kořenová zelenina (už Pythagoras pokládal Česnek za „královskou zeleninu“) používá i v kuchyni francouzské a anglické, v kuchyni italské, španělské a indické. Stále samozřejmější při přípravě pokrmů je Česnek v kuchyni bulharské, gruzínské, jihofrancouzské i jinde. Také v naší kuchyni je Česnek nepostradatelný. Z vitamínů obsahuje Česnek vitamin C, B₁, B₂, A, PP a biotin. Z nerostných solí obsahuje draslík, fosfor, jód, síru, vápník a železo. Mezi účinné látky Česneku patří léčivý fytoncid allicin. Česneku se připisují i některé léčebné účinky. Především v lidovém léčitelství se Česnek používal preventivně v období chřipek, pro zvýšení chuti k jídlu, při nadýmání a křečích trávicího traktu, pro napravení pokazeného žaludku, při střevních parazitech a při nemoci dýchacího ústrojí. V poslední době je Česnek stále populárnější, a to jistě díky novým poznatkům, podle kterých působí ovlivňuje mnohé pochody v lidském organismu. Požívání Česneku je zvláště výhodné v době výskytu sezónních onemocnění dýchacích cest, chřipek i jiných virových onemocnění. Vhodnou dávkou v tomto přechodném období jsou dva, nejvýše tři stroužky Česneku denně. Nejúčinnější se Česnek používá ze syrova, když se přidává až do hotového pokrmu. V tažé pokrmy se však tepelně úpravě nevyhne. Tepelně upravený Česnek také chutná a voní jemněji.

ČESNEKOVÁ POLEVKA PO HOLANDSKÉM ZPŮSOBU: 250 g brambor, 5 lžic mléka, 1 šloutek, 4—6 stroužků Česneku, 1 litr vody, sůl, kousek čerstvého másla. V osolené vodě uvaříme oloupané a na menší kusy překrájené brambory, ocedíme, prolisujeme a s horkým mlékem a se šloutkem rozmícháme na kaši. Česnek utřeme se solí, zalijeme vroucí vodou ocezenou z brambor a necháme přejít var. Potom do polevky zalijeme kaši, ale už nevaříme. Podle chuti přisolíme a zjemníme kouskem másla.

JIHOFRANCOUZSKÝ HARLEKYN: 400 gramů mletého skopového masa, 4 ojele, 2 cibule, 2 stroužky Česneku, sůl, mletý pepř, tymián, 6 rajčat, 4 vejce, petrželka. V oleji zpěníme nadrobno nakrájenou cibuli, přidáme mleté maso a se stálou míchání rychle opékáme. Přidáme Česnek utřený se solí, mletý pepř, malíčko tymiánu a oloupaná, překrájená rajčata. Za občasného zamíchání dusíme ještě asi čtvrt hodiny. Potom přidáme rozšlehaná, mírně osolená vejce a necháme zhoustnout. Sypane petrželkou a podáváme s krajíčky žemlovky.

KURČÍ KARI PO INDIČKU: 1 středně velké kuře, sůl, 3 lžice oleje, 1 velká cibule, 2 stroužky Česneku, půl lžičky mletého koriandru, lžička mletého zázvoru, 3 lžičky kari kofení, 1 malý rajčatový protlak. Kuře rozdělíme na menší kousky a alespoň částečně vykostíme, osolíme a v oleji po všech stranách opečeme. Ke konci opékání zpěníme vadle ku-

řete nadrobno nakrájenou cibuli, utřený Česnek a kofení. Podlijeme a pod pokličkou dusíme do měkka. Ke konci dušení přidáme protlak, dochutíme solí a dodáme. Podáváme s dušenou rýží a se salátem nebo s kompotem.

BRAMBORY Z KRAJE DAUPHINÉ: 60 g másla, 1 stroužek Česneku, 1 kg brambor, sůl, mletý pepř, muškátový oříšek, 150 g strouhaného sýra, ¼ l nasvateného mléka. Zapékací mísu vymastíme a vytřeme Česnekem. Syrové oloupané brambory nakrájíme na plátky tlusté asi 3 mm, srovnáme postupně do mísy a každou vrstvu opatrně osolíme; okofeníme a posypeme sýrem. Poslední vrstvu jsou brambory. Zalijeme osoleným a opepřeným mlékem, povrchu posypeme sýrem a poklademe lupínky másla. Při střední teplotě zapékáme 45—60 minut. Hotové brambory musí být měkké, mléko vydušené a povrch pěkně do zlatova. Barvili se brambory s vrchu přilíš rychle, zakryjeme je během pečení alobalem. Podáváme s dušeným špenátem.

PŮREK PO ŠVÝCARSKÉM ZPŮSOBU: 800 g bílých částí pórku, 40 g rostlinného tuku, sůl, 2—3 stroužky Česneku, mletý pepř, 30 g másla, 50 g strouhaného sýra.

Šalámek: 30 g hladké mouky, 30 g másla, 3 dl plnotučného mléka, 1 šloutek, sůl.

Dělený pŮrek nakrájíme na 1 cm tlusté špalíčky, osmahneme v tuku, přidáme

Käfer gingen in die Fallen

DÜSSELDORF, 8. Januar (AP). Rund 70 Millionen Borkenkäfer sind im vergangenen Jahr in Nordrhein-Westfalen in die Falle gegangen. Diese Bilanz legte am Dienstag in Düsseldorf Landwirtschaftsminister Klaus Matthiesen (SPD) vor. In welchem Umfang die insgesamt 35 000 Lockstoff-Fallen in den Wäldern des Landes dazu beigetragen hätten, die Zahl der Borkenkäfer zu begrenzen, könne jedoch frühestens im nächsten Sommer beurteilt werden. Bereits jetzt könne man jedoch sagen, daß sich die Fallen als „Mittel der Bestandskontrolle“ hervorragend bewährt hätten. In vielen Gebieten hätten zugelassene chemische Pflanzenschutzmittel sparsamer eingesetzt werden können als früher.

dáme sůl, nadrobno usekaný Česnek, pepř, malíčko podlijeme a udušíme do měkka. Zapékací mísu vymastíme máslem a na dno srovnáme měkký pŮrek. Na bešamel rozpustíme máslo, zaprášíme moukou, jen velmi lehce osmahneme, středně mlékem, osolíme a dobře povafíme. Do husté, trochu prochlazené omáčky vmícháme šloutek rozmíchaný ve lžici mléka. Omáčku nalijeme na pŮrek, posypeme strouhaným sýrem, poklademe lupínky másla a zapékáme pod grilem nebo v dobře přehřáté troubě, až se sýr roztaví a zezlátne. Podáváme s vařenými brambory a se salátem.

Paris hilft den Clochards

PARIS, 8. Januar (AFP/dpa). Alle 268 Stationen der Pariser Metro blieben in der Nacht zum heutigen Mittwoch ausnahmsweise nicht geschlossen, um den „Clochards“ der französischen Hauptstadt Schutz vor der Kälte zu bieten. Außerdem sollen die großen Stationen „Luxemburg“ und „Nation“ in Zukunft regelmäßig nachts geöffnet bleiben und geheizt werden. Verkehrsminister Paul Quilès begründete diese Maßnahmen damit, daß in Paris 7500 Stadtstreicher registriert sind, für die aber nur 2000 Schlafplätze in Nachtasylen zur Verfügung stehen. Die französische Eisenbahngesellschaft SNCF hat Lagerhallen zur Verfügung gestellt, in denen von der Armee rund 200 Schlafplätze eingerichtet werden sollen. Die Kälteperiode hat in Frankreich bereits 22 Todesopfer gefordert, von denen die meisten Obdachlose waren, die im Freien oder in notdürftig hergerichteten Unterkünften erfroren.

Auf dem Weg in die Moderne

„Tschechische Kunst 1878—1914“ — eine Ausstellung in Darmstadt

DARMSTADT. Was sich hier Gründerjahre nennt und Industrialisierung und ein sich ausweitendes Bürgertum bedeutet, zeigt sich in Böhmen und Mähren als eine Phase der versuchten Emanzipation. In den Künsten will man sich von österreich-ungarischen Einflüssen abgrenzen. Wien soll nicht mehr leuchtendes Vorbild sein, statt dessen suchen die Blicke der Künstler in Paris und in Brüssel, auch in München nach Neuem. Die sechszwanzig Jahre zwischen 1878 und 1914 — die sich die Ausstellung auf der Darmstädter Mathildenhöhe in der Tschechischen Kunst zum Thema genommen hat, bezeugen eine unerhörte Kraftanstrengung. Das Volk will Denkmäler setzen für das wachsende Gefühl des ethnischen Selbstbewußtseins. Mit hemmungslos eklektizistischer Architektur entstand das Gemeindehaus neben dem gotischen Pulverturm, ebenso wie das Nationaltheater an der Moldau eine „Huldigung für Prag“. Das Volk hatte für das Theatergebäude die Mittel aufgebracht, die tonangebenden Künstler daraus eine Gemeinschaftsarbeit gemacht. Der Historismus feiert darin jene ausschweifenden Blüten, die ihre Schönheit im Zitieren von Zitaten erschöpfen. Um nur ein Beispiel für die Phantasien zu nennen, die sich an europäischen Vorbildern orientierten, sei erwähnt, daß für die monumentale Architektur des Nationaltheaters die Wiener Hofburg ebenso Pate stand wie die Basilika Vicenza.

Die Zeit vor dem ersten Weltkrieg; in der Kafka und Rilke, Werfel und Max Brod in Prag geboren wurden, war die Zeit der Vorbereitung des großen Umbruchs. Aus den naturalistisch-realistischen Strömungen, aus neoromantischen Wurzeln waren Symbolismus und

Jugendstil, waren Schwärmergeist und düstere Ahnungen gewachsen. Es war die Zeit der Dekadenz, die der Erste Weltkrieg zerschneidet. Darmstadt ist ein Ort, der sich den Manieren des Jugendstils unterworfen hat und bis heute versucht, diesen Schatten zu hüten. Bernd Kimmel beschwört ihn mit seinem Ausstellungsprogramm auf der Mathildenhöhe immer wieder herauf. In Darmstadt weiß man, welcher Anstrengung es bedurfte, bis der Tumult der „Richtungen“ verstummte, bis das L'art pour l'art der Idee weichen konnte, daß Kunst für ein neues Lebensgefühl der Zeuge sein muß. Kunst, nicht gesehen als voneinander getrennte Disziplinen, sondern Kunst, gesehen als ein Gesamtkunstwerk.

Folgerichtig zeigt diese Ausstellung, die über 700 Leihgaben von 100 Künstlern aus Prag und Brünn, aus Gottwald und Pilsen vereinigt, Arbeiten von Malern und Bildhauern, von Architekten und Goldschmieden, von Karikaturisten und Glaskünstlern. Das Gros der Künstler wurde an der Prager Kunstgewerbeschule ausgebildet. Die Künstlervereinigung „Mánes“ faßte sie zusammen. Der Pavillon der Künstlergruppe, vom einflußreichen Jan Kotera aus Holz gebaut, diente als Ausstellungshalle für alle wichtigen Kunstereignisse des ersten Jahrzehnts des neuen Jahrhunderts. Hier fand 1902 die für die Prager Künstler so einflußreiche Ausstellung mit Werken von Auguste Rodin statt, hier wurde 1905 der Maler Edvard Munch vorgestellt. Rodin hat nachhaltig auf die Bildhauer gewirkt. Das Werk Josef Václav Myskokek, Quido Kocians und Bohumil Kafkas sprechen davon. Besonders Kafka mit seinen das Vegetabile und das Figurale verschmelzenden Arbeiten hat von Rodins Formensprache profitiert. Die Symbolik von Leben und

Tod, die Grundidee des Jugendstils, bestimmt sein Werk.

Daß die Wiener Werkstätten ihr Glas in nordböhmischen Glasbläsereien herstellen ließen, ist bekannt. Mit einer Delikatesse, die dem federführenden Emile Galle nicht nachsteht, wurden in Prag Vasen und Geschirre entworfen. Von nicht minderem Geschick zeugen die Schmuck- und Zierstücke, Brieföffner, die sich zu Frauenkörpern weiten, Tische, Stühle und Kredenzen, die das ornamentale Gepräge des Jugendstils mit allem Pomp auskosten.

In der Malerei herrschen Landschafts- und vom Symbolismus beladene Bilder vor; Sagen werden illustriert und die Legende vom Diktat der Schönheit immer neu formuliert. Jan Preisler widmet sich den Märchen und den märchenhaften Dekorationen. Seine Bilder wie „Das Liebespaar“ oder der „Schwarze See“ lassen ihn eher als einen Illustrator denn als Maler erscheinen. Erst die Triptychen „Ostern“ (1896) und „Brise und Wind“ (1896), mit Kohle in feinsten Linien gezeichnet, zeigen genständlichen Malerei und widmet sich rhythmisch schwingenden Farb- und Formmalereien. Vertikale Motive, Kreismotive und dreieckige Motive werden in mehreren Zyklen durchgeformt. Neben Kandinsky, Delaunay, Mondrian und Malewitsch zählt František Kupka zu den Pionieren der abstrakten Malerei.

Leider wird dem Besucher in dieser Vielfalt des Angebots und der Kunstgattungen ein Wegweiser verweigert. Der angekündigte Textband steht immernoch nicht in Aussicht, der vorliegende Katalog bietet ein alphabetisches Inventar, gibt aber über Zusammenhänge nur spärlich Auskunft. Man muß also den eigenen Augen trauen und darf wieder einmal voll Verwundern feststellen, wie radikal das 20. Jahrhundert die Macht der Gefühle gebändigt hat.

VERENA AUFFERMANN

(Mathildenhöhe, Darmstadt, bis 3. Februar täglich von 10 bis 18 Uhr, mittwochs 10 bis 21 Uhr. Der vorliegende Katalog kostet 35,- Mark.)



Das Modell der Triga für das Prager Nationaltheater entwarf 1909 Bohuslav Schnirch. (Foto: Katalog)



Vladimír Renčín

„Vy nevíte, co chcete. Tuhle jste říkali, že nic tak nepotěší srdce zahrádkáře, jako kupka kvalitního hnoje.“



„Jestli budeš pořád takovej nemrava, tak přijdeš do pekla.“



Neprakta - Švandrlík

„Prosim tě, sundej mi ten kufr — ty máš od těch nákupů delší ruce!“

Großverdiener — mit 18 Jahren!

Volljährig wird er im April nächsten Jahres — und damit zum Großverdiener: Hollands Kronprinz Willem-Alexander. Sein künftiges »Taschengeld«: 800 000 Mark jährlich. Protestieren die Niederländer: »Eine Apanage, die nicht in eine Zeit paßt, in der immer mehr Menschen zu drastischen Einschränkungen gezwungen werden!«

Aufgespießt

„Hier ist es viel zu kalt. Wenn ich nur schon wieder in Sibirien wäre.“ Der sowjetische Außenminister Andrej Gromyko laut AFP in Genf.



Vladimír Hlavín

„Statistika dokazuje, že víc lidí umírá v posteli nežli v hospodě, a proto jsem raději tady...“



„Tak jsem si, pánové, myslel, že se tady v hájovně scházíme z lásky k vážné hudbě, a teď jsem zjistil, že cestou le-
sem kladete oka!“

Neprakta-Švandrlík

• Ve varieté se produkuje na napjatém laně artista. Uprostřed lana si postaví židličku, na židličku kouli, na ni pohárek, na pohárek nůž, na nůž si stoupne jednou nohou, druhou nohou žongluje hořící kužele a přitom hraje na housle Toselliho sere-nádu. Jeden z hostů to pozoruje a nakonec utrousí:

„Dobré, ale Oistrach to není...“



„Věřil bys tomu? Sotva si nakradeš na barák, už ti ho nějací grázlové vykradou!“

Neprakta-Švandrlík

Eine Woche Haft für Küsse

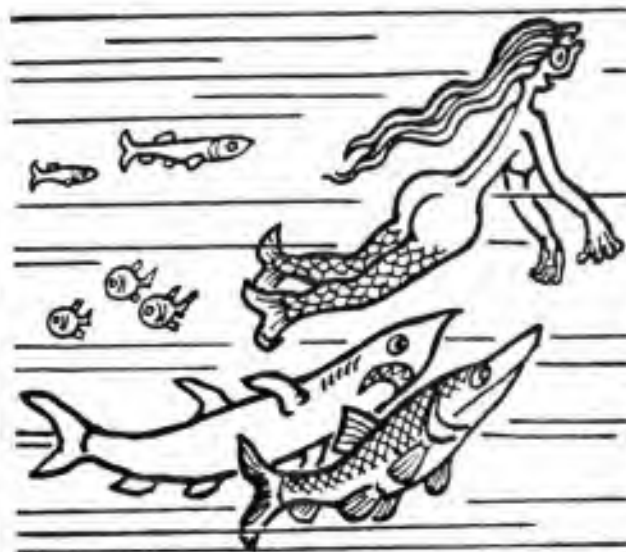
KAIRO, 7. Januar (AFP). Zu einer Woche Gefängnis ist in der ägyptischen Stadt Alexandria ein junger Mann verurteilt worden, weil er seine Freundin am helllichten Tag geküsst hatte. Wie die Presse am Montag berichtete, hatte ein Polizist die beiden in einem parkenden Auto beim Austausch von Zärtlichkeiten „ertappt“ und angezeigt. Ein Gericht sprach das Pärchen jetzt der „Erregung öffentlichen Argernisses“ für schuldig.

Děkujeme, že se na ulicích toho líbají...



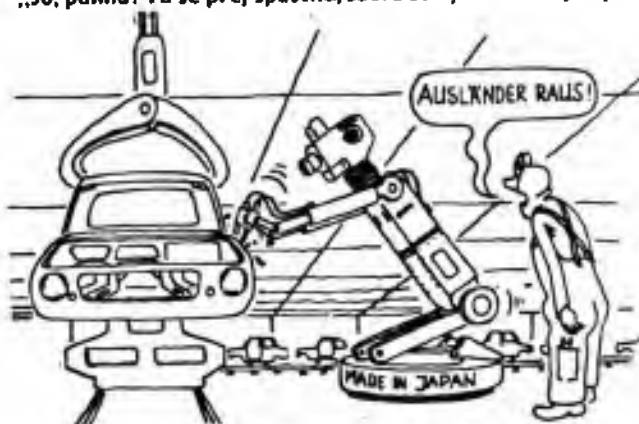
FALEŠNÉ PENÍZE V ČSSR

Československé časopisy si v těchto dnech trpce stěžují na »Oběh falešných valut«. Mnozí prý se pokusí »uvádět do oběhu padělané bankovy cizích měn, převážně marek z NSR a amerických dolarů, které jsou k nám dováženy ze zahraničí«. Zprávy sdělují, že čs. policie prý již »odhalila a likvidovala několik takových spekulantů z řad čs. občanů a z řad cizinců«. Falešné bankovky prý jsou uváděny do oběhu pokoutním, tzv. výhodným příležitostným prodejem.



Neprakta-Švandrlík

„Jó, panna! Ta se prej spustila, sotva se vyklubala z jikry!“





Neprakta: Švandrlík

„Poslyšte, když vám ten divočák nahání strach, nechtěl byste raději ničit kůrovce?“

S RUČENÍM SILNĚ OMEZENÝM

Československé státní dráhy poskytují cestujícím záruky, že je dopraví na místo určení. Ovšem jak a kdy — to je otázka, kterou se na našich stránkách v poslední době zabýváme častěji, než bylo naším zvykem. Důvod je prostý: V poslední době jako by se se stížnostmi na ČSD roztrhl pytel. A jsou to většinou stížnosti na osobní dopravu. Jak to asi vypadá s nákladní dopravou ČSD, nechceme domýšlet.

Z pěkné hromádky kritických připomínek, které jsme prošetřovali, vybíráme čtyři; podle našeho názoru si zaslouží širší publicitu. Ta první je od průvodkyně skupiny třiceti pionýrů a čtyř dospělých z NDR, kteří u nás byli letos v létě na návštěvě. Dne 3. srpna t. r. cestovali rychlíkem R 604 z Ústí nad Orlicí do Prahy. Týden předem si průvodkyně zajistila místenky a chvíli před odjezdem si je po zaplacení 50,— Kčs vyzvedla ve stanici Ústí n. Orlicí. Ve vlaku byli dva průvodčí, ale žádný o nějaké rezervaci nic nevěděl. Vlak byl plně obsazen, kromě místekových vozů, kde bylo pár volných míst a dokonce dvě úplně prázdná kupé. Tam však děti vpuštěny nebyly. Cesta do Prahy byla pro ně víc než úmorná. Ještě že se vracely z pionýrského tábora, kde na tuhle náročnou pouť načerpaly dostatek sil.

Při prošetřování stížnosti vyšlo najevo, že cestovní nepřijemnosti pro třicet dětí a několik dospělých připravila jedna jediná pracovnice dráhy. Přestože objednávka rezervace oddílů ve vlaku pro skupinu cestujících z NDR byla stanicí Ústí n. Orlicí řádně provedena a výchozí stanice vlaku (Přerov) objednávku dálnopisem potvrdila, nedošlo k tomu podstatnému, tj. k nalepení nálepek na oddíly

ve vlaku. Výsledek tohoto maličkého opomenutí jsme shora popsali. Pochybujeme, že snížení výkonnostních odměn odpovědné pracovníci, která celou nepřijemnost zavinila, a dále vyslovení politování Správy dráhy bude dostatečnou satisfakcí pro skupinu pionýrů z NDR. Ti už jsou dávno doma, kam si odvezli nejen vzpomínku na pěkné zážitky z pionýrského tábora u nás, ale i zcela opačnou zkušenost s organizací služeb na naší železnici. To by se totiž u nich asi sotva mohlo stát.

Druhý příspěvek není ze soudku konkrétních stížností, s jakými jsme zvyklí u nás v redakci pracovat. Ing. V. D. z Holasovic patří mezi čtenáře, kterým jde tak říkajíc o věc. Ve volných chvílích studuje právně-právní ustanovení jízdního řádu ČSD, která ho inspiroují k zajímavým a podnětným úvahám. Něco z nich ocitujeme:

„Hned v 1. bodě Železničního přepravního řádu odmítají ČSD jakoukoli odpovědnost za škody, způsobené tím, že jejich vlaky nebudou jezdit podle jízdního řádu. Zajímavé jsou práva cestujících v případě, že v důsledku zpoždění vlaku ztratí přípoj. Mohou se bezplatně vrátit zpět a bude jim vráceno jízdné. Neřeší se však, co dál. Napří-

klad cestující, který „díky“ zpoždění a ztrátě přípojů zmešká odlet letadla z Prahy a propadne mu třeba předem zaplacený zájezd, má skvělou možnost se bezplatně vrátit domů a zbytek plánované dovolené strávit třeba sběrem kovového odpadu, aby si alespoň částečně zahojil finanční ztrátu. Uvedu svůj případ: Vracel jsem se z Prahy do Holasovic (s přestupy v Ostravě-Porubě a v Opavě). Rychlík měl pochopitelně zpoždění, ujel mi přípoj do Opavy a odtud další přípoj domů, kam jsem dorazil s dvouhodinovým zpožděním. Nevím, mám-li žetel toho, že jsem nevyužil svých práv a místo dlouhého čekání na nádražích jsem se bezplatně nevrátil dalším vlakem do Prahy, nenechal si vrátit jízdné, nekoupil další jízdenku a nezkusil, zda některý jiný vlak nedojede včas. Tuhle proceduru jsem mohl několikrát opakovat, a to vše zdarma! Mrzí mě jen, že ochrana zájmů zákazníků — cestujících není zcela dořešena. Neboť jak by si měl počínat cestující v případě, že mu na tyto pokusy nebude stačit řádná dovolená? Mohl by být taky zatčen v rychlíku jako bulač...“

Nelze upřít, že úvahy Ing. V. D. z Holasovic mají něco do sebe. Také je potřeba ocenit jeho svérázný smysl pro humor. Chtěli jsme mu udělat radost a zprostředkovat možnost výměny názorů s odborníky z federálního ministerstva dopravy. Nepochodili jsme. Stanovisko kompetentních pracovníků z odboru tarifů a cen FMD je nekompromisní, jakoukoli polemiku na dané téma odmítají.

„K obsahu satiricky laděné části připomínky Ing. V. D. nejsem kompetentní se vyjadřovat. Po věcné stránce si dovo-

zbytečné a při tom administrativně náročné spory.“

A navíc — dodávám my — kdo by se s takovou institucí, jako jsou ČSD, pouštěl do křížku.

Dopis čtenáře J. C. z Brna je dalším dokladem, že cestující nevyužívají svých práv, které jim Železniční přepravní řád velkoryse nabízí.

Dne 26. 10. t. r. si J. C. usmyslil, že pocestuje rychlíkem z Brna (odjezd v 17.08 h) přes Tábor do Českých Budějovic. Samozřejmě ne proto, aby vyzkoušel, jak jim to na železni-ci funguje, nebo jak silné má nervy. Do Č. Budějovic ho vedly nějaké povinnosti. Rychlík z Brna dorazil do Tábora s třicetiminutovým zpožděním, takže rychlík z Prahy, na který

vedoucí kanceláře si zavolal podřízeného úředníka a pravil: „Byl bych moc rád, kdybyste nebyl tak pracovitý.“ „Proč?“ „Protože jste naprosto ne-schopný...“

• K nedávnému roku mělo Bulharsko 8 972 000 obyvatel. Při zachování nynějšího tempa přírůstku obyvatelstva lze očekávat, že Bulharsko dosáhne počtu devíti milionů obyvatel v roce 1986.

měl nás cestující přestoupit, dal Táboru dávno vale. Podle jízdního řádu měl jet další vlak do srdce jižních Čech až ve 2,42 hodin. Říkáme „měl“, skutečnost byla jiná. Přispěl si to do Tábora ve čtyři ráno. Nutno upřesnit, že šlo o mezinárodní expres, takže v tomto případě možná bylo zpoždění zaviněno jednou z řady objektivních příčin, které naše železnice nemůže ovlivnit, jak nám bylo v předcházejícím případě vysvětleno už zmíněným odborem tarifů a cen FMD. Náš čtenář J. C. prožil podstatnou část noci na lavičce na nádraží v Táboře. Moc se tam nenudil. Čekání

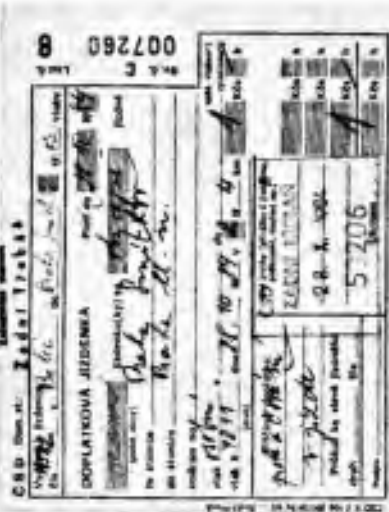
mu zpříjemňovala parta podnapilých, bohužel jen do té chvíle, než je muži zákona vyvedli. K ránu nasedl do expresu, kterému se po cestě do Č. Budějovic podařilo nasbírat další minuty zpoždění, takže sumasumárum zaokrouhleno a sečteno, celkové zpoždění plánované cesty vyšlo na 8 hodin. Podle příslušného paragrafu železničního přepravního řádu nemá cestující na nějaké odškodnění nárok, a to ani v případě, kdyby se rozhodl místo v čekárně „ložirovat“ někde v hotelu. A kdeže si to šlápl na to štěstí? No přece když nevyužil práva, které mu ČSD nabízí, aby se totiž v takovém případě vrátil zpátky do výchozí stanice — bezplatně — kde by mu bývalo bylo vráceno jízdné. Tak to jsou ty nelogičnosti Železničního přepravního řádu ČSD. Nelogičnosti pro zákazníka-cestujícího, pro ČSD je to naprosto normální a není třeba na tomto ustanovení vůbec nic měnit, dokonce ani o tom uvažovat.

Pro dnešek poslední případ je z oblasti tarifních záhad. Několik čtenářů nás informovalo o zajímavosti — administrativní —, která se co chvíli objevuje u pokladního okénka ve stanici ČSD Zadní Třebáň. Víc však z dopisu naší čtenářky:

„Před několika lety byla zřízena tarifní pásma a podle nich stanoveny ceny jízdenek. Zadní Třebáň patří do pásma Hlavní nádraží Praha—Karlštejn, jedna cesta 4,— Kčs (rekreační tam i zpět 6,— Kčs). Většinou jezdím ze stanice Smíchov (o stanici méně!) a znovu zdůrazňuji, že jízdné je stejné jako z Hlavního nádraží. Při návratu do Prahy někdy jezdíme vlakem, který končí až na Hlavním. A tady začíná situace, nad kterou řadu let kroutíme hlavou. Musíme si totiž dokoupit jízdenku za 1,— Kčs, jako doplatek na jízdu Smíchov—Hlavní nádraží. A protože v Zadní Třebáni za korunu mohou prodat jen jízdenku do Řevnic či Karlštejna, nastává pravé povyražení. Úřední šiml zarehtá a fronta za mnou zasílá. Rekreační jízdenku předložím pokladní a ta mi vystaví (viz příloha) doplatkovou jízdenku v ceně 1,— Kčs na jízdu ze Smíchova na Hlavní,

pokud nechci zaplatit pokutu (při přistizení) 40,— Kčs + 1,— Kčs, jak se stalo sousedovi. Chtěla bych za ty roky platnosti této „novelizace“ sečíst hodiny bláznutí a tuny papíru, které přišly nazdar, pardon, nazmar.“

My jsme byli skromnější a požádali o vysvětlení „záhady“, proč v jednom tarifním uzlu jsou takto rozdílné ceny. Odpovědí nám bylo konstatování, že to tak odpovídá příslušným předpisům. S tím můžeme jen souhlasit, předpis je předpis. Zdravý rozum je však zdravý rozum. Teď záleží na tom, co zvítězí. Zatím vede předpis.



Hier Hunger, dort Luxusvilla

GENE, 6. Januar (dpa). Der Kauf einer Villa im Wert von rund 1,6 Millionen Mark durch die UN-Botschaft Athiopien in Genf hat angesichts der Hungerkatastrophe in Äthiopien kritische Reaktionen in der schweizerischen Öffentlichkeit ausgelöst. Der äthiopische Botschafter Kassa Kebede hat indessen den durch Schweizer Presseberichte bekanntgewordenen Erwerb des Anwesens mit Swimming-pool nachdrücklich verteidigt und auch als „Sparmaßnahme“ hingestellt.

Der Diplomat äußerte Verständnis für die entrüsteten Reaktionen und sprach von einem unglücklichen Zusammentreffen. Es sei aber zu bedenken, daß die äthiopische UN-Botschaft in der neuen Residenz nicht teurer untergebracht sein werde als in den bisher von ihr gemieteten Räumlichkeiten. Es handele sich um eine gute Investition, für die kein Geld aus Addis Abeba gekommen sei. Die notwendigen Fonds habe man durch Stelleneinsparungen beim Personal der Botschaft zusammengebracht.

Jeden milióna knoflíků z přírodní perletě a umělých hmot dožijí v letošním roce do zahraničí zaměstnanci podniku Knoflíkářský průmysl Žirovnice z jižních Čech. Tradičními odběrateli jsou Irák, Írán, Kuba, NSR a SSSR.

Nový prefabrikovaný typ kroviny se střešním usálením 240 dojinic bude dodávat v osmé půlletce zemědělským podnikům zejména v lhmoravském kraji brněnský n. p. Zemědělské stavby.

Horčík pro zdraví

(čtk): Energetická hodnota naší stravy se má do roku 1990 snížit zhruba o desetinu. Výrobci potravin proto v daleké věši míře dbají na racionální výživu, ale především záleží na ukázněnosti každého jednotlivce. Potrava je totiž jedním z nejdůležitějších faktorů, který ovlivňuje způsob a délku našeho života. Základní výživové potřeby jednotlivce určují výživové doporučené dávky. Doporučená dávka energie se u dospělých mužů pohybuje od 60 do 100 kcal, u žen číh 55 až 70 l. Pro ženy a muže starší 75 let doporučení zdravotníci deční přísun kalorií v hodnotě 50 až 60 kcal. Do výživových dávek je v posledních letech zařazen hořčík, který je potřebný zejména pro nervovou činnost. Deně bychom ho měli ze stravy získat: 300 až 450 mg. Mezi potravinami nehořčík patří ryby, rožinky, ořechy a některé minerální vody.

u nás, ale i mezi nejbohatšími městy Evropy, v seznamu UNESCO je zapsáno hned po italských Benátkách. Na jeho záchranu vydává náš stát ročně kolem 25 miliónů korun. V minulosti byla svedena tranzitní automobilová doprava mimo centrum, vznikl obchvatný kanál na řece Vltavě a pokračují rekonstrukční práce. Ještě chybí smýslem je zachovat historickou hodnotu objektu, ale zároveň vytvořit podmínky pro jejich současně využití, ať už pro účely bydlení, obchodní síti, nebo společenského výtětí.

Evropský unikát

(čtk): Ojedinělým stavebně historickým celkem, dokumentujícím hospodářský, sociální a kulturní život středověké společnosti, je Český Krumlov. Největší hodnotu má městská ládra, v roce 1963 vyhlášené památkovou rezervací a zahrnující 224 staveb první i druhé kategorie. Samostatnou položku tvoří státní zámek Český Krumlov, po Pražském hradu druhý největší v Čechách. Tímto velkým souborem staveb se řadí jihočeské město nejen k nejvýznamnějším rezervacím



Na výrobu hrabí z bukového a smrkového dřeva se specializují pracovníci provozovny dačického Průmyslového kombinátu v Kunžaku na Jindřichovbudecku. V loňském roce jich vyrobili pro závozy zemědělského zásobování, zahrádkáře, chaťáky a chalupáky přes 60 tisíc.

Úprava cen v Jugoslávii

Bělehrad: 3 platnosti od 1. ledna 1968 byly v Jugoslávii zvýšeny ceny tabákových výrobků, nápojů a některých dalších druhů spotřebního zboží. Nejvýrazněji vzrostly ceny cigaret, asi o 40 procent, a destilátů o 14 procent. Nové vyšší ceny byly stanoveny i pro výrobky s více než dvoudesátiprocentním obsahem zlatu nebo s více než padesátiprocentním obsahem stříbra. Zvýšení cen postihlo také jižní ovocná, sirupy a ostatní ovocné šťávy, textilní i oděvní výrobky a obuv. V průměru o 13 procent klesly maloobchodní ceny myček nádob, lednicích motorů do výkonu 3,7 kW, zapalovačů z domácnosti, produkce, ručně tkaných koberců a zahraniční kosmetiky.

Vmýšlím se v některý ten starý prosinec před padesáti pětadesáti lety. Je týden po svatě Kateřině, v adventě, schyluje se k svatému Mikulášu.

V ten čas, od svatě Kateřiny počínajíc, všechny majetnice koček — a zvláště černých — bedlivě opatrují své miláčky a nespouštějí z nich oka. V ten čas mívaly pražské kočky domáci vězení, zvláště černé, ježto jejich kožišina se tak výborně hodila na výrobu mikulášských čertů. A přesto mnohá Micinka, mnohý Mourek, kteří ještě odpůldne mlsně chlemtali v teplé světnici mlíčko z misek, do večera zmizeli a již nikdy se k své paní nevrátili. Kdosi z domácnosti nechal neopatrně otevřené dveře, kočička vyběhla — a ach! na kterého z těch zlořečených čertů padl tvůj hebký kožíšek! A kdo snědl pečení z tebe! Marný žal, nikdo neodpovídal.

Náručí mikulášských metel se stuhami z hedvábného papíru, pozlátkem postříkaných, svítí na krámcích červenou barvou. Všady jsou vyloženi husaři a panenky, ošatky ořechů pozlátkem polepených, a ti švestkoví komíníci. Dávno jsem jich neviděl, těchto černých panáčků, vyrobených z lesklých, sušených a lepkavých švestek, s bílou papírovou čepičkou na hlavě, s žebříkem na ramenou. Snad je surovina drahá, snad se ze všech švestek navarilo marmelády a povídel. Viděl jsem je od dětství, a rok co rok nakládal nám svatý Mikuláš krom jiných drobotin i komíníka. Byl to zvláštní malý průmysl, kvetoucí vždy jen v krátkém období mikulášském a vánočním. Komíníčková kostra byla z dlouhých špejlů, vboďnutých do malého čtvercového prkénka nebo špalíčku, a na těch špejlích byly napichány sušené, scvrklé švestky. Komíníček měl koketně obě ruce opíené o boky. Byla to stará, zakořeněná tradice, a model jeho byl vždy stejný, ať jste koupili panáčka v Hradci, v Praze nebo Plzni. A zdá se mi, že to „umění“ vyhytno, a dnešní děti sotva takového komíníčka viděly. Osud jeho byl vždy stejný. Nakonec, když jsme si s ním pohráli, býval sněden.

Největší však přitažlivost jevila malá, drobná divadélka, hotovená jen z pestrého papíru a v průčelí zdobená okrasami z bezové duše. Práce čistě samodilná. Stávala tak jen šesták nebo dva. Divadla umělejší se zvláštním portálem, s malovanými neb tištěnými kulisami a dekoracemi, bývala na prodej toliko v krámech hračkářských, neboť takováto divadla stávala až několik zlatých. Něco takového nebylo by se na Uhelném trhu prodalo. Zato loutek bylo tam hojně na výběr. Měly hlavíčky z chleboviny, křiklavě omalované, a šatečky na ně pořizovali sami prodavači. Bývaly

IGNÁT HERRMANN

STARÉ VÁNOCE

Motto:

Kam se to s námi stará zeměkoule zatočila? Či zdá se mi jen ve vzpomínce, že před půlstoletím bývaly vánoce jinaké, než byly letošní a ještě mnohé z posledních let, ba celých desetiletí?



po pěti až desíti krejcarech. O velikých divadlech nynějších, jako jest Alšovo a jiných umělců, o loutkách Alšových nebylo dávno ještě ani potuchy. Vše to bylo zústaveno teprv době novější.

Již dávno před svátky bylo i ve sklepeních a kumbálech za kupeckými krámy velmi nakvap. Tu býval nestudeno vyráběn rum z lihu, vody, trestí rumové a máslové, i jiné lihoviny, zvláště sladké rosolky a punčovina. Staří kupci totiž mívají bohaté sbírky všelikých receptů na výrobu kořalek a likérů, v opisech, které získávali někdy za drahé peníze, vzácnější návody třeba až po pěti i po desíti zlatých. Tento svůj „archív“ receptů pečlivě tajili přede vším personálem, ježto z každého mládence, z každého učně mohl vyrůst budoucí konkurent. Sami a s úzkostlivou bedlivostí odvažovali veškeré „inkredience“ čili součástky všech těch divotvorných elixírů. Co nebylo v krámě, dodal materialista. Dávno již kupci od „studentů“ té destilace upustili, neboť zatím vzniklo na sta továren, s jejichž dokonalými výrobky nelze ochotnický soutěžit, jazyky obecnosti se vytrýbily. Ale tehda měla tato samodilná fabrikace veliký význam. Kupci své stále odběratele a hlavně odběratelky obmýšleli vánočními dárky. Paničky ze všech vrstev a kuchařky i panáky z lepších domů již od počátku podzimu počítaly určitě s lahvičkou kmínky, vanilky, punče, nebo s několika tabulkami čokolády, které jim jejich

kupec při vánočním nakupování s vlídným úsměvem do košíku nebo do kabely zdarma vsune. Drobnejší odběratelé dostávali po malé lahvičce, celoroční a vzácnější partaje odnášely si velkou láhev punče. Byly pak fortelné hospodyně, které této výhody dovedly jak náležitě využít. Od počátku listopadu počaly chodit střídavě ke dvěma i ke třem kupcům a dostávaly pak po lahvičce rosolky na dvou na třech místech. A měly-li kmínku již doma, řekly si beze všeho ostychu: „Letos bych prosila o vanilku.“

Vánoční smrčky vyskytovaly se tehdy v Praze až někdy za týden po Mikuláši a později. A teprv na týden před svátky se objevovaly ryby, kapři. Doprava ryb za těch starých časů byla hodně obtížná. Ještě nebylo tolik železnic. Nebylo ani dráhy severozápadní, ani Františka Josefa (nyni Wilsonovy), a největší množství ryb do Prahy přicházelo z jihočeských rybníků, z Třeboňska, od Blatné atd. Tak tedy se ryby přivážely po obyčejné nápravě, ve voznicích čili lejtech. Synové a tovaryši uženárů vydávali se na ty daleké výpravy a jen prosili pánaboha, aby nebylo ani příliš teplo ani ztuhla nemrzlo. Oteplilo-li se, mnoho ryb zlehalo; uhodilo-li prudký mráz, otloukaly se ve voznicích o tříšť ledovou. Ať po blátě, ať za mrazů, vždy byl návrat do Prahy spojen s velikými útrapami. Průvodci povozů nesměli si dopřát mnoha odpočinku, klidných noclehů. Za pozdního večera dojeli do některé vesnice na krátký spánek, za

tmavého jitra se vydávali dále, zpravidla na noc dojížděli do Prahy. A nejednou celý ten podnik vynesl malý výdělek, to když se navezlo ryb veliké množství a když ke všemu uhořelo mírné, teplé počasí. Potom rybám hned o několik krejcarů spadlo, prodavači se nutili, aby se jich zbavili, než se šupináci obrátí břichem vzhůru. Vánočnímu obchodu vždy svědčila zima v každém oboru.

S představou dávných, starých vánoce a celého jejich období spojuje se mi vzpomínka na dva průmyslové výrobky, bez nichž se jednak tehdejší štedrovečerní nadílky, jednak rodinné zábavy sváteční neobešly. Byly to mechanické hudební stroje — a karty.

Bývaly ozdobou mnoha domácnosti a nebylo skoro předmětu, do kterého by se nebyly daly zasadit. Zhusta to bývaly obrazy, buď s mlýnem větrníkem, nebo na vodě, někdy taky starým hradem. Malba ovšem bývala zcela řemeslná, hudební, poněvadž hlavní věcí tu byla ta hudební mechanika. Bývaly taky hodiny s hracím strojem, a najdete je ve starých domácnostech podnes. Byly však i šňupácké tabatěrky s muzikou, hliněné nádoby na kuřavý tabák, ozdobné krabice na doutníky, ženské škatule na šicí náčiní a na šperky, kteréž spustily hudbu, když se víko zdvihlo. Také majolikové džbánky na pivo mívaly pod dnem hrací strojek, ba i pivní sklenice, staré holby, a taky lampy moderatěrky. Slovem, sotva si můžete pomyslit předmět jen poněkud objemnější, do jehož dutiny, nohy čili postamentu by se nebyl mohl ukrýt hrací stroj. Sedli jste někde na židli — a židle začala hrát. Otevřeli u známých album s podobiznami — z alba se ozvala hudba. Ano, na počátku let sedmdesátých se vyprávělo o jistém žertovném hraběti, že má ve svém paláci zcela soukromé sedadlo pro vlastní toliko potřebu, na které když usedne, spustí mu slavnou císařskou hymnu. (Mnohem později, teprv před nějakými pětadvaceti lety, setkal jsem se s němčinou podobným u jistého pražského, všelikých šprýmů milovného obchodníka. Měl ve svém kráme naličené sedadlo na pérách, na něž pobízel každého, kdo k němu poprvé zavítal. Přišla jednoho dne taky jeptiška pro nějaký milodárek na chudé nemocné. Sahaje po její sběrací knize, aby se zapsal, obchodník pobídl přívětivě návštěvu: „Račte se posadit, velebná sestřo.“ Sestra vši vahou usedla, ale div se lekutím neskačila. Pod sedadlem se ozvalo strašlivé zabušení sirény, která byla pod ocelovými pery upevněna.)

(Výňatky z knihy *Ze staré Prahy ke státnímu výročí autorova narození*)

Tierversuche

Zwei Zeitungsmeldungen an einem Tag: Ein Pharmaunternehmen zeichnet einen Betriebsingenieur aus, weil er sich freiwillig für den hundertsten Versuch mit einem neuen Präparat zur Verfügung gestellt hatte. Und in Aachen wurde erfolgreich eine Blutpumpe an Kälbern getestet, die künftig die Implantation eines künstlichen Herzens überflüssig machen, stattdessen den Blutkreislauf normalisieren könnte.

Das Thema Tierversuche wird gegenwärtig — nicht immer mit der gebotenen Sachlichkeit — diskutiert, weil die Novellierung des Tierschutzgesetzes ansteht. Wie sehr die Meinungen auseinandergehen, zeigen die internationalen gebräuchlichen Toxizitätsuntersuchungen am Tier. Während sich die Behörden der EG-Länder einheitlich mit sechsmo-natigen Untersuchungen möglicher Vergiftungen durch ein Präparat begnügen, schreiben die USA zwölf, Kanada 18 Monate und Japan zwölf Monate mit unbeschränkter Verlängerung vor.

In der Pharmakologie ist der Tierversuch die einzige Möglichkeit, um die unbekannte Wirkung einer Substanz in breiterer Methodik zu prüfen. Professor Josef Scholtholt, Leiter der Pharmakologie bei der Hoechst AG, erläuterte dazu auf einer Informationsveranstaltung zum Thema Tierversuche, daß Organaufbau und -funktion, Hormon- und Nervensysteme sowie das Verhaltensrepertoire von Säugetier und Mensch weitgehend identisch seien, so daß zu achtzig Prozent eine Übertragung der Erkenntnisse auf den Menschen möglich sei. Auch wenn die Psyche nicht übereinstimme, so könnten sogar etliche Psychopharmaka ebenfalls im Tierexperiment erarbeitet werden. Als klassische Beispiele gelten, daß der erste Kalzium-Antagonist zur Behandlung der Angina pectoris im Experiment mit einem Hund gefunden, der Beta-blocker zur Reduzierung des Augen-drucks beim Glaukom am Kaninchen erprobt wurde.

Daß dennoch in letzter Zeit nach Alternativen gesucht wurde, bestätigte der Bericht von Veterinär Dr. Rudolf Barth von den Behringwerken in Marburg. Der Leiter des Betriebs für Tollwutimpfstoffe wurde ausgezeichnet, weil es ihm gelungen ist, mit Gewebekulturen in über vier Jahren 270 000 Mäuse „einzusparen“. Der weitere Vorteil lag in einer erheblichen Zeitersparnis. Doch ist, wenn das Präparat vorliegt, von den Behörden und der Weltgesundheitsorganisation der abschließende Tierversuch vorgeschrieben.

Was jedoch in der Mikrobiologie möglich ist, kann bei den Arzneistoffen keine Gültigkeit haben, weil hier die Wirkung auf den gesamten Organismus geprüft werden muß. Die Contergan-Katastrophe führte der Toxikologe Professor Martin Kramer von der Pharma-Forschung Hoechst als prominentestes Beispiel an: mit rechtzeitigen Tierversuchen hätte sie vermieden werden können. Aufgabe der Toxikologen sei es, „auch das zu suchen und zu finden, was man noch nicht kennt“. Und das gelinge nur im Tierversuch. Außerdem werde er für eine Reihe von Gesetzen vorgeschrieben, ob es um die Beförderung gefährlicher Güter oder das Lebensmittel-, das Pflanzenschutzgesetz gehe. In der Arzneimittelforschung habe der Tierversuch in einer Reihe von Fällen dazu geführt, daß man eine Entwicklung abgebrochen habe, um die Menschen zu schützen.

Vor dreißig Jahren, erklärte Professor Kramer bei dem Gespräch in Frankfurt am Main, sei die Zahl der Tierexperimente wesentlich geringer gewesen.

Durch das sprunghaft gestiegene Sicherheitsbedürfnis nach dem „Fall Contergan“ habe sie ihren Höhepunkt erreicht, sei seit etwa zwei Jahren aber rückläufig durch Kurztests oder Ausweichen auf andere Methoden.

Und doch, bekräftigte Professor Eberhard von Wasielewski als Leiter der Hoechst Pharma-Forschung, sei auf die Tierversuche mit Sicherheit nicht zu verzichten. Die gesamte experimentelle Chirurgie wie Herz-Transplantation oder Herzklappen-Ersatz, die Zusatzforschung zur Organkonservierung oder Entwicklung der Herz-Lungen-Maschine, die Organtransplantation, die Entwicklung von Prothesen, die Nierensteinerkrankung durch Ultraschall und die Anwendung der Laser-Technik sei ohne sie nicht möglich gewesen. Und auch eine auf die Zukunft gerichtete Medizin, die als ihre Aufträge die Erforschung der Arteriosklerose, des Krebses bis hin zu einer effektiven Geriatrie erkannt habe, könne auf die experimentellen Studien am Tier nicht verzichten, nicht zuletzt, weil der Mensch kein Versuchstier sei.

Um dennoch ihre Zahl auf das „unerläßliche Maß beschränken“ zu können, wird nach Alternativmethoden gesucht, zu denen vor allem die Verwendung schmerzempfindlichen biologischen Materials gehört, aber auch die Arbeit mit dem Computer. Auch Ultraschall und die Tomographie machen es heute möglich, ohne blutige Eingriffe Gewebe- und Organstrukturen sowie Stoffwechselvorgänge zu erkennen und zu messen. Der Versuch wird weiter eingeschränkt werden können, bestätigte der Toxikologe Professor von Wasielewski, doch werde er immer die alternativen Methoden ergänzen müssen.

Daß es dennoch immer wieder vorkommt, daß Medikamente „aus dem Markt genommen werden“ müssen, liegt an der geringen Zahl von maximal 25 Tieren für eine Versuchsgruppe. Nebenwirkungen im Verhältnis von eins zu zehn- oder gar Hunderttausend seien bei der geringen Zahl dann nicht zu finden. Eine Verträglichkeitsprüfung sei an drei Tier-Spezies vorgeschrieben, dann an gesunden Versuchspersonen, ehe ein Patient damit behandelt werden dürfe. Bei der Hoechst AG werden nur noch eigens gezüchtete Tiere verwendet: Eine Albinoratte sei dann mit Sicherheit gesund, zahm und genetisch einheitlich, so daß Vergleiche mit anderen Laboratorien möglich seien. Die übrigen Tiere werden seit zehn Jahren von einem einzigen Züchter bezogen.

Bei Eingriffen werden alle modernen Techniken der Anästhesie verwendet, sonst käme man nicht zu sinnvollen Ergebnissen; wenn notwendig, wird das Tier dann in der Narkose durch eine Überdosis getötet. Wenn bei einem Hund durch Entfernung der Bauchspeicheldrüse künstlich ein Diabetes hervorgerufen wird, um die Implantation von Insulinpumpen zu erproben, sei es selbstverständlich, daß er danach mit Insulin behandelt wird. Bei jeder Operation müsse ein Tierarzt feststellen, ob das Tier weiterleben darf, ob es Schmerzmittel braucht oder getötet werden muß. Dreißig Prozent der Kosten für Forschung und Entwicklung entfallen heute auf die Sicherheitsprüfung, 25 Prozent auf die von Wirkung und Wirksamkeit. Ein Test an der Ratte beispielsweise, um ein Präparat auf Toxizität und Krebsgefahr zu prüfen, erfordere fünfzig Tiere pro Dosis und Geschlecht und eine Kontrollgruppe. Die 500 Tiere müssen mindestens zwei Jahre lang betreut, danach getötet, sezieren und histologisch ausgewertet werden. Die Arbeit des Pathologen dauert allein zehn Monate, weil die

Tiere inzwischen alt sind und viele Spontantumore entwickelt haben. Ein solcher Versuch kostet 700 000 bis 800 000 Mark.

Obwohl es in den letzten Jahren zehn Prozent mehr Laboratorien gibt, ist etwa die Verwendung von Katzen seit 1977 erheblich gesunken. Das wird nicht nur dem geschärften Bewußtsein der Mitarbeiter zugeschrieben, sondern auch der Tatsache, daß man heute an der Ratte messen könne, was vor zehn Jahren noch nicht möglich war. Die Zahl der im Tierversuch verwendeten Hunde, Katzen, Meerschweinchen, Kaninchen und Hamster ist seit 1974 um mehr als die Hälfte zurückgegangen. Gestiegen ist die Zahl der landwirtschaftlichen Nutztiere für Fütterungsversuche, der Affen und Fische für Umweltschutz-Tests. Über neunzig Prozent der Versuchstiere machen heute Ratten und Mäuse aus; ihre Zahl ist nach Angaben der Hoechst AG leicht rückläufig. Und schließlich sei nicht zu vergessen, so Prof. Scholtholt, daß die Tiere nicht immer getötet werden müssen. Zur Hormonbestimmung bei Affen und Kaninchen seien oft nur Blutentnahmen notwendig.

Prof. Kramer, der als Vertreter der Pharma-Industrie im Ausschuß zur Novellierung des Tierschutzgesetzes sitzt, hält eine Ethikkommission für sinnvoll, doch sei Sachverstand notwendig, damit nicht ver-, sondern beurteilt werde. So könne er sich durchaus einen Moraltheologen vorstellen, der sich das notwendige Wissen angeeignet habe. „Wir sind heilfroh, wenn wir keine Tierversuche machen müssen“ unterstrich Prof. Kramer. „Das Versuchstier hat keinen schlechten Anwalt, wenn die Kommission nur mit Wissenschaftlern besetzt ist.“

Od jalovce k ginu

Juniperus communis je latinský název jalovce, jehož síla i moc byla známa už v dávnověku. Tehdy byl považován za lék, v pozdějších dobách za děsné koření, a to poněvadž v kuchyních venkovských. V současnosti má jalovec, znovu objevený moderní gastronomie, všechny šance stát se cenovým pomocníkem proti chutové jednotvárnosti pokrmů.

Modré bobule jalovce zrají po celém severní polokouli. Tento stále zelený jehličnatý keř, porostlý šedozelenými jehlicemi, býval našimi předky vážen a cten, a to hlavně proto, že se mu přičítala léčivá moc. Můžeme říci, že jalovec produkoval typickou cestu mnoha rostlin. Dostal se z apatyky oklikou až do kuchyně, a tam do poličky mezi kuchyňská koření. Ani tam však jeho putování neskončilo; jak se dále dočteme, putoval už někdy v 17. stol. z útulné kuchyně do mořad (jak pro koho) ještě útulnější krémy.

Modré bobule jalovce se po usušení zbaví do černa a udrží si, dobře uskladněné, po dlouhou dobu svoje aroma. Chutná i trpce, trochu po terpentýnu a sladkém dřevě zároveň. V odborných publikacích se můžeme dočíst, že plody jalovce obsahují inositol, flavonoidy glykosidy, hořce chutná jehličniny, asi 30 procent inulinového cukru, asi 9 proc. pryskyřice a až 2 proc. silice, jejíž hlavní součástí jsou terpeny pinen, kadinen a terpineol, které působí štiřeticky a jako močové dezinficiens. Účinným faktorem jsou fytoncidy. Šráva s plodů zvyšuje prokrvení kůže.

Užívá se při závažných chorobách

močových cest a při závažných onemocněních. Při revmatismu v obkladech a jako přísada do koupele. Jalovcové plody se nesmějí užívat při akutních nemocích ledvin, protože i v léčebných dávkách dráždí ledviny a při dlouhodobém používání je pokročilý. Zásadně se nedoporučuje jalovec pro děti. (Podle MUDr.

PRZILOGA
DERBY
NUMERO
105



PRVNÍ ELEKTRICKÁ DRÁHA



V ČECHÁCH

Na počátku tohoto století vypadala železniční mapa Čech již téměř tak jako dnes. Přesto se požadovala a projektovala stavba mnoha dalších, ve skutečnosti nikdy nerealizovaných drah, většinou místního charakteru, od kterých si tehdy, v době neexistujícího automobilismu, nejen průmyslové a obchodní kruhy, ale i nejširší veřejnost slibovaly hospodářské i kulturní povznesení doposud odlehklých a zaostalých krajů.

Jedním z takových projektů, od kterých se mnoho očekávalo, byla trať z Kuřimě přes Vlašim, Mladou Vožici, Tábor, Bechyni a Týn nad Vltavou do Vodňan. Trasa vedla řídce osídleným, výlučně zemědělským krajem a k její stavbě bylo mnoho chuti, ale málo peněz. Vystavba trati na státní náklady nepřicházela v úvahu - rakouská monarchie věnovala tehdy všechny finanční prostředky na stavbu nákladních strategických alpských tratí a argumentovala také tím, že Čechy mají již tak nejhustší železniční síť v celém státě. Zbývala tedy jenom svépomoc zúčastněných měst a obcí a příspěvek Zemského výboru království Českého. Za těchto podmínek bylo usneseno stavět trať po částech, a to co nejlevněji.

Jako první etapa (a ve skutečnosti také poslední) byl vybrán úsek z Tábora do 24 km vzdálené Bechyně: a pro zlevnění stavby bylo rozhodnuto, odvážně a pokrokově na tehdejší dobu, použití elektrického pohonu, poprvé v Rakousku-Uhersku. Elektrická trakce umožňovala totiž nejen použití lehčích kolejnic, protože se mělo jezdit jen s motorovými vozy místo s těžkými parními lokomotivami, ale dovozovala i příkrější stoupání a ostřejší oblouky, což znamená značné stavební úspory v kopcovitém terénu. Jiným lákavým argumentem byla možnost získání levného elektrického proudu - byla totiž postavena společná elektrárna pro dráhu i pro město Tábor. Stavba byla provedena neuvěřitelně rychle: v dubnu roku 1902 se s pracemi začalo, a již 1. června následujícího roku se uskutečnila první zkušební jízda. Zkoušky se setkaly s naprostým úspěchem, a tak 21. června byl slavnostně zahájen provoz.

Stanice byly v Táboře, Slapech, Malšovicích, Sudoměřicích a Bechyni, kromě toho bylo zřízeno 6 zastávek. Největší stavbou na trati byl dodnes existující železný most přes Lužnici v Táboře, pod nímž byla zřízena elektrárna. Známý železobetonový most v Bechyni tehdy ovšem ještě nestál, a trať končila na levém břehu Lužnice, v místech dnešního skladiště dříví.

Pro dopravu byly nejdříve dodány dva čtyřnápravové motorové vozy o 120 koňských silách. Měly 10 míst k sezení v tehdejší II. a 30 míst v III. třídě, a malý oddíl pro dopravu zavazadel a pošty. Provoz se rozvíjel tak úspěšně, že bylo brzy nutno objednat třetí, a později i čtvrtý motorový vůz, s poněkud větším výkonem. Jezdilo se s několika osobními vlečnými vozy, nebo s pěti až šesti vozy nákladními, některé vlaky jezdily i jako smíšené.

Ve třicátých letech byly původní dřevěné stožary trolejového vedení nahrazeny ocelovými Mannesmannovými rourami, napětí upraveno na 1500 voltů stejnosměrného proudu, tedy shodně jako na pražských nádražích, a rekonstruovány motorové vozy. Současně byla trať prodloužena do dnešního bechyňského nádraží po novém mostě přes Lužnici, společně pro silniční i železniční provoz, který dlouho držel u nás primát svým rozpětím 90 metrů i výškou 60 metrů nad hladinou řeky.

Původní motorové vozy, které spolehlivě sloužily více než půl století, přece jen začaly dosluhovat. Nejdříve byly nahrazeny staršími, předválečnými elektrickými lokomotivami z pražských spojovacích tratí, ale to bylo jen prozatímní řešení. Před několika lety dodaly plzeňské Škodovy závody tři moderní lokomotivy, které nyní úspěšně obstarávají veškerou osobní i nákladní dopravu. Naneštěstí velké množství ostrých obtoků, na kterých ušetřili stavitelé trati, zůstává limitujícím faktorem rychlosti vlaků.

Trať Tábor - Bechyně zůstala jen torzem původního ambiciózního projektu. Přesto se nedá říci, že by nesplnila svůj účel. Posloužila našim technikům k získání zkušeností s elektrickým provozem, dopomohla za osmdesát let své existence nesčetné množství cestujících i nákladu, a stala se neodmyslitelnou součástí jihočeské železniční sítě. Jeden z jejích původních motorových vozů byl uchován na paměť dovednosti a pokrokovosti našich předků. Je dnes majetkem Národního technického muzea v Praze, je v provozuschopném stavu, a byl dokonce již několikrát použit pro jízdu zvláštních vlaků, vedených u příležitosti oslav 75. a 80. výročí této památné trati. Trať Tábor - Bechyně byla projektována a postavena významným a zasloužilým českým elektrotechnikem. Kterým?

Jan Korbeldt (1872-1958)

Jan Korbeldt a Zdeněk Endrše, jak uvádějí v knize Naše rostliny v lékárně.

Budeme však také zvětšovat na to, co všechno můžeme jalovcem okosenit. Protože je „doma“ na horách, v podhůří, v lesích, na stránkách i v polích, hodí se dokonale k okosení pernaté i srnčaté zvěře, jež v těchto místech hnízdí a přebývá. Divočina, bažant, koroptev, srnčí, daňčí, divoký vepř, zajíc, divoké husy - také však maso losí i sobí, dokonce i taková vzácná specialita jako je maso medvědí chutná prý, okosené několika bobulemi jalovce, přímo výtečné. Nicméně však i docela obyčejné kysané zeli okosené trochu jalovce získá velmi na chuť, navíc pak látky obsažené v jalovci pomohou lépe stravit pro některé z nás tuto hůře stravitelnou zeleninu. V domácnosti, poněkud venkovských kuchyních minulého století, v nichž jedna generace předávala zkušenosti generaci druhé, se brzy přiblížilo na to, že jalovec dokáže vylepšit chuť téměř všech smažených omáček. Z domácnosti se jalovec dostal do rukou kuchařů profesionálů, kteří sice převzali tradiční použití jalovce, nezůstalo však jenom při něm. Tito mistři svého oboru vyzkoušeli i jeho novou použití. Přisílí například na to, že pokrmy z ledvinek nebo jater velmi získají na chuť, přidáme-li do nich třeba jen špetku jalovce. A tak toto koření našlo své uplatnění v domácích rendlicích s masem, zeleninou a brambory, kde se bobule jalovce výborně uplatní. Dodají pokrmu jak chuť, tak přispívají k jeho lehké stravitelnosti. Výjimkou nečítá ani rybií marinádu a uvařiny. Světovým šéfgrem tzv. nové kuchyně je i smetanová omáčka s jalovcem, která se podává k zeleň nebo srnčí pečince. (V naší domácí kuchyni je známo, že chutnové nejlepší světlou je tehdy, jestliže koření přidáme do ní doplníme ještě jalovcem.)

V zásadě můžeme s jalovcovými bobulemi v kuchyni i trochu experimentovat. Okosení jím například pokrm z jablek nebo bramborový nákyp. Při košení jalovcem platí však jedna důležitá zásada: Dobrého pomalou jalovec je „robustní koření“. Lze jej používat jen v malých dávkách. Už dvě tři bobule jalovce stačí okosení pokrm určený pro čtyři osoby.

Potud o jalovci jako koření. Nelze však zapomenout na to, že už naši dávní předkové spotřebovali jalovcový kořen nejen s jablem, ale hlavně s pítím. V Holandsku to byl Sylvius, jemuž je přičítán vynález džinu. Vlastním jménem Franciscus de la Boë, vědec z oboru medicíny. Sylvius prý jako první předestiloval čistý laboratorní liš s bobulemi jalovce, ovšem nikoliv s úmyslem vytvořit slavnou jalovcovou, ale - medikament, prostředek k čištění

krve. Jenže místo v apatykách našel jeho vynález rychlé uplatnění v krčmách. Nedivme se. V sedmáctém století ještě většina tehdejších destilátů poněkud drhla v krku a dlouho páčila v hrdle. Sylvius poměrně lahodný a ani ne tak příliš drahý „všelék“ nejenomže pročišťoval krev rodilých Holanďanů, ale vzpružoval také tělo a ducha anglických vojáků, tábořících tenkrát v Nizozemí. Angličané přenesli Sylviusův vynález na svůj studený, věčně zamrzlý a vlhký ostrov, a od té doby zahřívá jejich prochladlé kosti.

Jsou dva hlavní typy džinu - anglický a holandský. Ten druhý je aromatictější a v Holandsku se nazývá genever. Všechny džiny se vyrábějí téměř stejně - tj. z chutově neutrálního lihu. Liš se předestilovával s jalovcovými bobulemi, k nimž se přidával ještě celá řada dalších přísad, jako je koriandr, hořké mandle, kardamon, kůra meruzalky černé, andělíka, citrónová a pomerančová kůra. Právě v tomto druhém výrobním procesu je skryto výrobcovo umění i příčina rozdílnosti kvality a chuti džinu. K ochucení holandského džinu se používali rozsekané bobule jalovce, které se přidávaly přímo do kvasící brečky ještě před destilací. Tato technika dává holandskému džinu působivou vůni, která je tak výrazná, že se, podobně jako naše borovička a německý Steinhäger, dá jen zřídka používat do míchaných nápojů. Holanďané pili svůj genever většinou čistý, nekráslý, z úzkých vysokých skleniček. Také naše borovička je pálenka z jalovcových bobulí. Připravuje se buď jejich rozmělněním, zkušením a destilací, nebo opakovanou destilací lihu s přidávanými jalovcovými částkami.

Ar je však džin vyroben kdekoliv a má jakoukoliv příchut, patří slavný Sylvius „medikament“ k nejoblíbenějším „lékům“...

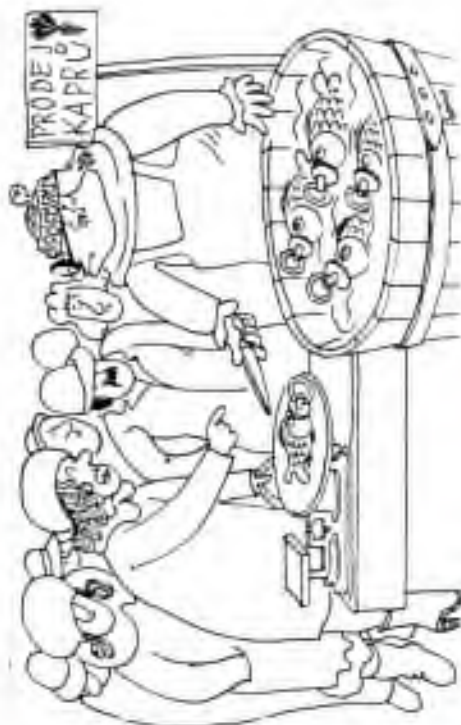


„Pustiš-li mne, prozradím ti, který den přijde kontrola.“

KDEPAK
NA RYBY!
TO JE DÁLKOVÉ
OVLÁDÁNÍ
TELEVIZE.



„Co tě to napadlo, dělat si z dědečka blázny ... víš, kolik má na knížce, ty blbče?!“



Větší kapr by tam nebyl?!”



Nepraktičtější

„Bohužel, maminko, máme takovýho blbce, že otec vlasti založil tu univerzitu úplně zbytečně!“



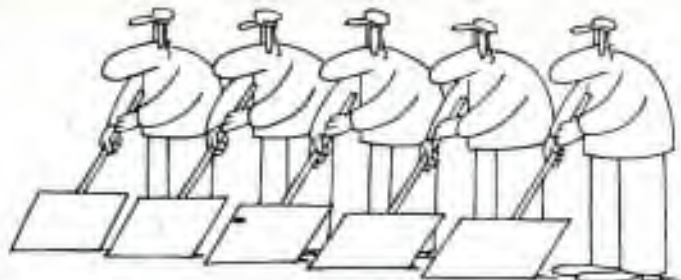
Dušan Pálka

„Pšš, o těchhle penězích žena neví ...!“



„Stop! Krucinál! Předved'te mu někdo, jak miluje Eskymák!“

Oldřich Dušek



NA ZIMU PŘIPRAVIT! POZOR!



TEĎ!

● Asi dvě hodiny po půlnoci zazvoní telefon na policejním komisariátu. V aparátu se ozve vzrušený hlas lorda Patricka: „Haló, komisaři, mně někdo ukradl z vozu volant, radiční páku a všechny pedály! Okamžitě přijďte!“ Ale než stačí policisté opustit místnost, volá lord Patrick znovu: „Haló! Už nemusíte jezdit! Já jsem si omytlem sedl na zadní sedadlo!“



Naprakta — Švandrlík

„Já jsem po infarktu a o manželku se už dvakrát pokusila lavina.“



„Už jsme přišli na to, co způsobuje to podivné syčení, pane Watkinsi. Je to matka vaší ženy na zadním sedadle!“



Vladimír Renčín

„Je to krásný dárek, ale pokud si dobře vzpomínám, své symbolické srdce jsi mi už dal v roce 1963, 1965, 1974, 1976, 1981 a 1982.“



Zdeněk Žáček

„Musím vás zklamat, Makůvka — je to sebevražda!“



„Tak on se mi, milostpán, v Róji nudí... no, počkej, já ti tedy ukážu!“



Zdeněk Žáček

„Informoval jsem se na vás, mladý muži, a slyším samou chválu... poctivý, obětavý, čestný, spravedlivý, neúplatný, ... hmm ... víte, nezlomte se, ale pro takovýho troubu jsme dceru nevychovali!“



Vladimír Hlavín

„Vašemu manželovi nic není, jenom se rozhodl, že bude přezimovat.“



„Zopakujeme si to ještě od toho ‚brínek‘.“

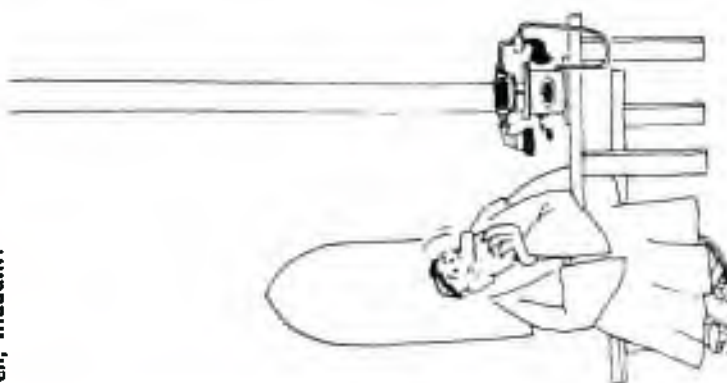


„Andulko, zavolej Jardu Bouchače... pánovi nechutná!“



Nepraktka-Švandrlík

„Tak kvůli tomuhle jsem ukradl bohům oheň, madam?“





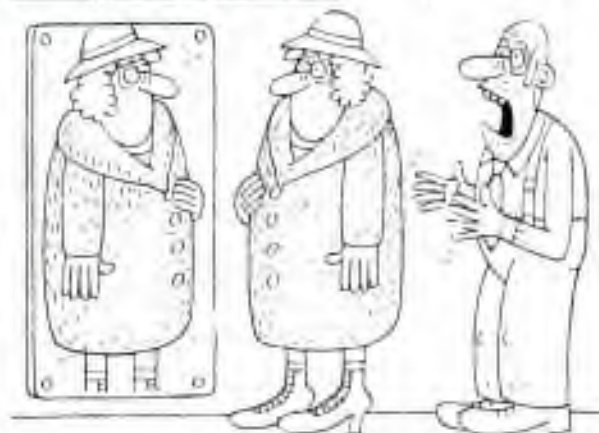
Neprakta—Švandrlík

„Bohužel jsem rovněž s jedním závazkem. Je to manželka.“



„To je toho! Mně už vzali i řidičák!“

„Když já
postrádám
logické
myšlení,
tak mi
vysvětlí,
proč ty
chodíš na
ryby...“



„Je to pravda, že lišky přenášejí vzteklinu... když si vzpo-
menu, kolik ten kožíž stál, vztek se mnou jen lomcuje!“



Neprakta—Švandrlík

„To byl úplně jinej svět, dítě! Vexláci ještě
nebyli, tak jsem si musela vzít tatínka!“



„... chtěla bych, aby ses tady cítil jako doma!“
„... tak mi skoč pro pivol!“

Aufgespießt

„Wenn Gromyko wichtiger ist als der
liebe Gott, dann kann er auch star-
ten.“

Ein Angestellter des Moskauer
Flughafens Wnukowo laut AFP
über den sowjetischen Außen-
minister, der sich trotz eines
schweren Schneesturms ent-
schloß, nach Genf zu starten.

Tradiční »válka o Miss«

Paříž: S koncem roku se ve Francii opět rozhořela tradiční »válka o Miss«. První, tmavovlasá krásavice z Nice, byla zvolena nejkrásnější ženou Francie ve středu, druhá, černoooká Alasanka, ve čtvrtek. Obě organizační komise se považují za jediné oficiální a státně jako v minulých letech si vyhrožují boulemi. Když se dva parou, třetí se omáje, říkájí si zastupitelé posledního »výboru pro volbu miss Francie«, který zvolí »jedině pravou« královnu krásy v pondělí v Toulouse. Dohra před soudy a na stránkách bulvárních časopisů zajistí všem třem divkám v příštích měsících nezbytnou reklamu...

Kde je v Čechách nejchladněji

(čtk): Nejchladnější místo v Čechách je v Jizerských horách u osady Jizárka v okrese Jablonec nad Nisou. Sněhová pokrývka zde dosahuje rekordní výše a vydrží dlouho do jara. V roce 1943 naměřili na této lokalitě minus 41 a minulou zimu minus 39 stupňů Celsia. Lokalita je proto už dlouho sledována vědeckými pracovníky nejrozličnějších oborů. Pečlivě jsou zaznamenávány všechny meteorologické údaje, v poslední době přibýly další registrační přístroje.

Výdaje na nemocenské pojištění

(čtk): Zprávu o rozpočtech nemocenského pojištění pracovníků v ČSSR na rok 1985 projednali v Praze členové správní komise Ústřední správy nemocenského pojištění. Vyplývá z ní, že celkové výdaje nemocenského pojištění pracovníků dosáhnou částky 27 miliard 731 milionů korun, což je o 6,04 procenta více než v loňském roce.

SKUTEČNĚ NOVOROČNÍ PŘEKVAPENÍ připravila své rodině a stovce přátel, shromážděným k oslavě Silvestra v Avignonu, dvaosmdesátiletá babička z Ameriky. Úderem půlnoci vystoupila z útrobu osmipatrového domu, který slavnosti věděl. Čiperná babička se mistřím cukrářem nechala ve vši tajnosti »zazdíť« do metráku cukru a 20 kg těsta již navečer V polystyrénové »komůrce« uprostřed této sladké hory prý celý večer klidně pletla svetr.

Lup za milión liber

Londýn: Brilanty a další cennosti v hodnotě přesahující milión liber šterlinků ukradli neznámí pachatelé v centru Londýna. Na vřelých ulicích s luxusními obchody Bond Street vnikli lupiči do klenotnictví společnosti NDC, spoutali obsluhující personál a neřídili otevření sejfů.

● Ve Vatikánské obrazárně byly instalovány tři nové sály, z nichž jeden obsahuje asi 70 slovenských a řeckých ikon z 15.—19. století, druhý je věnován dílu Berniniho a třetí freskám Melozza z Forlì; pro původní vatikánské sbírky moderního umění bylo otevřeno samostatné muzeum v místnostech Borgiových.

● V Japonsku byly vyvinuty roboty pro demontáž lodí, které dokážou rozebrat supertanker za 120 hodin. Zatímco dříve trvalo rozřezání tankeru v loděnici stovce dělníků až šest měsíců, nyní skupina 32 dělníků s osmi roboty provede stejnou práci v loděnici nebo na moři za pět dnů.

● — My vánoční tradice udržujeme.

— ???

— Každý vánoce si kluci koledují o pár facek — a vždycky je dostanou!

Žebříček nejbohatších Britů

Londýn: Aby se někdo dostal mezi sto nejbohatších Britů, musí mít nejméně šest miliónů liber. Nejbohatší osobou v Británii je stále královna: veškeré její pozemky, nemovitosti a majetek bromedáň britský, ani penovůky po staletí, se odhadují v současné době na dvě a půl miliardy liber. Nejvíce bohatců je ovšem mezi obchodníky, finančníky a průmyslovými podnikateli. V popředí žebříčku jsou majitelé celých řetězů supermarketů s potravinami Sainsbury, Goldsmith a Kestey. Poměrně vysoká na žebříčku britských miliónářů je někdejší člen skupiny Beatles Paul McCartney: jeho majetek je odhadován na čtvrt miliardy liber.

UNIKÁTNÍM DRUHEM spojového zařízení v ČSSR je pražská potrubní pošta. Síť tohoto miniaturního »metra« má 46 účastnických stanic a 60 kilometrů trati. Spoluje nejen pošty, ale i instituce a redakce. První linka potrubní pošty v Praze byla zavedena v roce 1899. Spojovala hlavní poštu s poštovním úřadem v Kaprově ulici. Z ústředí na hlavní poště v Jindřišské ulici se vypraví denně tisíce spěšných zásilek. Celoroční bilance je úctyhodná — od Nového roku do Silvestra »proletí« jich potrubím více než milión.

Sdělení ministerstva vnitra

(čtk): Federální ministerstvo vnitra sděluje, že končí platnost zvláštních cestovních pasů, dosud vydaných pro soukromé cesty čs. občanů do Socialistické federativní republiky Jugoslávie. Od 1. ledna 1985 budou čs. občané cestovat do SFRJ a platným československým cestovním pasem a výjezdní doložkou.

ŠVÝCARŠTÍ LEKÁŘI ošetřovali v uplynulých dvou letech 12 lidí, kteří byli při kondičním běhu v přírodě napadeni a zraněni kňafaty nebo jinými dravci. Jakmile se běžec zastavil, dravec přelstil útočit. Tyto případy, připomínající známý Hitchcockův horor, zaznamenali seriální lékařský časopis The New England Journal of Medicine, vycházející v americkém Bostonu.

PŘI STŘEDEČNÍM ZASEDÁNÍ tralského parlamentu panoval naprosto neobvyklý klid. Nevypukla ani jedna hádka mezi temperamentními zákonodárci, nikdo neprotestoval, ani demonstrativně neodcházel. Přesto byl zaznamenán rekord: projednat zákon o poslanecké imunitě přišli pouze čtyři poslanci...

● Francouzská automobilka Peugeot rozšířila svou nabídku o elektromobil. Vůz 205 E dosahuje rychlosti 99 kilometrů v hodině a na jedno nabití ujezdí téměř 200 kilometrů. Motor má výkon 17,5 kW a místo klasických olověných akumulátorů jsou nainstalovány baterie s kombinací niklu—železo.

● Rok 1985 byl ve Francii oficiálně vyhlášen rokem V. Huga. Ke stému výročí smrti slavného básníka a spisovatele budou uspořádány četné výstavy věnované jeho životu a tvorbě. Francouzská divadla připravují inscenace Hugových dramát, z nichž mnohá patří do kmenového repertoáru.

Příprava k volbám v SSSR

Začalo navrhování kandidátů

★ **ELEKTRONICKÝ MIKROSKOP**, schopný zvětšovat stamiliónkrát, byl sestaven v Japonsku — je to dosud »největší« zvětšovací schopnost, jaké bylo ve světě dosaženo! Lze jím pozorovat pohyb atomů, zejména při akumulaci zářad v integrovaných obvodech a v materiálech pro letectví. Váží tři tuny, je vysoký 3,1 metru a v průměru měří 68 cm. Krystalické materiály — jak známá skupina vědců z Ósaky — dokáže rozeznávat s přesností stamilióntiny centimetru.

Zmrzlina rybám chutná

(ra): Ve Francii navrhli krmit ryby, chované v rybnících, jakýmsi druhem zmrzliny, připravené podle speciální technologie. Přemleté zrní nebo rybí moučka se smíchá s antibiotiky, vitamíny a vodou. Pak se celá tato masa zmrazí. Taková zmrzlá směs, vhozená do vody, se rychle rozpouští, čímž obohacuje vodu živými látkami. Ryby tuto novou potravu ochotně požírají a snadno ji tráví. Kromě toho tato »zmrzlina« neznečišťuje vodu žádnými odpady.

Aufgespießt

„Dann kamen Kohl und Strauß, und dann war's mit der Gaudi aus.“

Springer-Kommentator Enno von Loewenstern in der Zeitung »Die Welt« über die Zeugenvernehmungen im Flick-Untersuchungsausschuß des Bundestags.

★ **TELEVIZOR** napájený slunečními bateriemi byl vyroben ve Finsku. Má obrazovku s uhlopříčkou 42 cm, plochá sluneční baterie činí jen 0,25 m².

★ **PRVNÍ ELEKTRÁRNA**, využívající metan (bioplyn) z hniločných městských odpadků, byla letos uvedena do provozu v Puente Hills nedaleko Los Angeles v USA. Během krátké doby dosáhla stabilního výkonu 4 MW; jejím spuštěním se otevírají možnosti, jak užitečně zlikvidovat skládky odpadků, jimiž je toto město doslova obklopeno.

● Turista se ptá domorodce: „Proč tak silně třetědo toho bubnu?“ „Není voda.“ „Aha — voláte děšť!“ „Ne — instatéra.“



Napravte — Švandrik
„Co to vidím, Karkulko? Vy přece máte mít košíček!“



„Zalez, Marie, to se tě netýká, připijím všem lidem dobré vůle.“

feindliche brüderliche Truppen in der Tschechoslowakei offiziell publiziert wird. Doch selbst von seinen Werken kursieren Fassungen im Untergrund, die von den gedruckten (und zensierten) abweichen.

Hrabals Texte sind gekennzeichnet durch einen Duktus, der der mündlichen Rede äußerst nahe kommt. Häufig erscheinen sehr lange Perioden, deren Teile eher assoziativ als logisch verknüpft sind und in denen recht unterschiedliche Bedeutungsfelder und Erfahrungsbereiche kontrastieren. Neben einer allgemeinen Überlegung steht ein Verweis auf eine ganz konkrete Person aus dem Umfeld der Figuren oder dem öffentlichen Leben, neben alltäglichen Beobachtungen ein Rückblick auf historische Details. Die Perspektiven wechseln unvermittelt, in einem moderierten Montageverfahren und ergeben, so sehr sie psychologisch und erzähltechnisch nachvollziehbar sind, oft einen komischen Effekt.

Dieses Nebeneinander von Heterogenem nähert Hrabals Werk dem Surrealismus an. Sein Material freilich entstammt nicht dem intellektuellen Spiel, sondern der Welt der populären Erlebnisse, Erfahrungen und Erinnerungen. Was bei Hrabal gelegentlich arrangiert erscheinen mag (und es natürlich auch tatsächlich ist), spiegelt in Wirklichkeit die Ungleichzeitigkeit in der Gesellschaft, in der er lebt (und ist somit politischer, als die Zensoren begreifen mögen). Häufig lädt Hrabal Spuren der Vergangenheit mit Sympathie heischender Bedeutung auf, ohne jedoch zu idyllisieren. Geschichte, und zwar genau jene Alltags-Geschichte, um die sich neuerdings die Modeströmung der „oral history“ kümmert, ist für ihn eine Fund-

grube an Stoffen und Motiven, die in Märchen, Sagen und Legenden zwar auch benützt wurden, bei Hrabal aber sozusagen auf einer zweiten Ebene, die die Kenntnis von Sagen-Mustern voraussetzt und sogar parodiert, wiederkehren.

Auch Trivialformen sind für Hrabal Spielmaterial, das sich aber (anders als bei Artmann) nicht verselbständigt, sondern in den Erzählfluß einfügt. Hrabal verteidigt das Recht des Unscheinbaren, für das einzelne Individuum aber Bedeutsamen gegenüber dem gesellschaftlich und historisch Notwendigen (das, gerade im vorliegenden Text, manche Not gewendet hat, um zugleich andere Nöte entstehen zu lassen).

Der 1981 in der Tschechoslowakei erschienene Text „Harlekíns Millionen“ — der Titel gehört einer populären Melodie aus der Vorkriegszeit —, der mit den (bereits deutsch vorgelegten) Büchern „Die Schur“ (von Jiri Menzel, der mit Hrabals „Scharf beobachteten Zügen“ — idiotischer deutscher Verleittitel: „Liebe nach Fahrplan“ — berührt wurde, verfilmt) und „Schöntrauer“ eine Art Trilogie bildet, handelt vom Altern. Er erzählt aus der Perspektive (nicht aber in der Sprache) einer Frau, in der Naivität und volkstümliche Weisheit, kindliches Staunen und präzise Erkenntnis unmittelbar ineinander übergehen. Das Thema birgt eine poetische Melancholie in sich, aber auch Rebellion gegen die scheinbar unabwendbare Ungerechtigkeit der Zeit und der Natur, Rebellion gegen den Verlust von Erinnerung (ein Kundera-Thema!) und von Geschichte, einer Vergangenheit, deren objektive Zeugnisse und deren subjektive Wahrnehmung politischen wie ästhetischen Wert besitzen.

Hrabals Text — er nennt ihn „Ein Märchen“ — verteidigt die Würde des Menschen, der, für die Produktion (auch im „Sozialismus“) nicht mehr verwendbar, in ein Altersheim abgeschoben wird. Dieses Altersheim befindet sich in einem Schloß. Welch ein Trost im Lande Kafkas! Das Schloß ist eine Fiktion. Die Herren Korinek, Vyborný und Rykr, die regelmäßig, ein mechanisches Ballett, im Trio auftreten, gab es wirklich. Ihre pedantischen Aufzeichnungen aus der „alten goldenen Zeit“ hat Hrabal geplündert für sein Märchen, das „im Detail realistisch, doch im Ganzen eine Fiktion ist“, um auf diese Weise „mehr Wahrheit zutage“ zu fördern.

„Harlekíns Millionen“, so wenig sensationell dieser Text auch an der Oberfläche scheinen mag, haben ihre versteckten Abgründe. Die minutiöse Beschreibung des gemeinsamen Mittagessens etwa läßt einen neuen Hrabal erkennen. Da geht die Melancholie in Bußfalsche Monstrosität über, und nur die völlige Absenz von Misanthropie verhindert, daß man an Thomas Bernhard denkt.

Leider verfehlt die Übersetzung von Petr Simon und Max Rohr die Sprachmelodie des Originals. Das ist wohl fast unvermeidbar. Vermeidbar freilich wäre das holprige und stellenweise schlichte falsche Deutsch, das sich — vor allem in der ersten Hälfte — zu eng an tschechische Satzkonstruktionen hält.

THOMAS ROTHCHILD

Bohumil Hrabal: Harlekíns Millionen. Ein Märchen. Aus dem Tschechischen von Petr Simon und Max Rohr, Suhrkamp, Frankfurt am Main, 1984, 249 Seiten, 16,80 DM.

● **Už 151. narozeniny oslavila na Nový rok G. Atchajarovová z horské vesnice v sovětském Ažerbájdžánu. Vychovavla patnáct dětí. Jak oznámila agentura TASS, tři její synové padli ve druhé světové válce a její prostřední dcera je let.**

Bety Tolarová, velká česká operetní zpěvačka, se dožívá 25. prosince významného životního jubilea. Od roku 1945 působila v pražském Divadle na Fidlovačce, kde vytvořila řadu rolí. Nejblíže jí byly lidové postavy, např. Běňuška v Muzikantské Lidušce.

Jak se rodí tokajské

Turdus se, že francouzský král Ludvík XIV. označil tokajské Aszu za „krátké víno a víno králů“. Nepochybně je, že tokajské si v celém světě vydobylo mimořádné uznání a patří k nejlíbenějším a nejocenenějším vínům na světě.

Slavné víno pochází asi z 10 000 hektarů z oblasti borsonské župy. Od dávných dob zkoumali lékaři jeho léčebné účinky, které přýší, když se používá v rozumných dávkách. Alchymisté se v něm snažili najít zlato, které mu dodává zvláštní lesk, a moderní výzkumníci bádají, odkud dostává zcela jedinečnou chuť a vůni.

Na otázku, v čem spočívá tajemství tohoto vína, odpovídá odborník státního vinařství z Tokaj-bogyalja a česky: Nejde tak o tajemství, jako o kvalitní práci

se znalostí věci a slavnou tradicí. Není pochyb, že na kvalitě vína má nemalý vliv složení půdy, které je vulkanického původu, nánosy řeky Bodrogu a v neposlední řadě i dostatek slunečního svitu především na podzim.

Tokajské víno se nechává na keřích až do říjnových mih. Právě dlouhý, suchý a teplý podzim patří k důležitým složkám kvality tokajského. Hrozny se nechávají až začnou pukat a schnout. Na jiných vinicích by to znamenalo poškození vína, ale zde začíná pū-

sobit bakterie Botrytis Cinerea, která má tak pozitivní účinky. Do pylisované hrozny stávy se přidávají zraje bobule a v různé velikosti beček, 84 litry, 112 litrů, nebo 140 litrů se nechá Tokaj Aszu ve sklepích pět let „pracovat“. Za teploty 8 až 10°C působí na víno ušlechtilé plísňe, kterým se daří na okolních stěnách sklepa. Už i vzduch ve sklepích v Hegyalje je cítit onou zvláštní plísní, která dodává tokajskému jeho typickou chuť a aroma. A odborníci tvrdí, že naopak vypařování tokajského umožňuje ušlechtilé plísni, aby se jí na stěnách sklepa dobře dařilo. Starostlivá péče o víno po celou dobu jeho zrání a při přípravě k expedici patří k samozřejmosti.

Massa podlehl infarktu

Washington: Nejstarší goril samce na světě pět let v zajetí podlehl infarktu několik hodin poté, co velkou kopeč oslavil v zoologické zahradě ve Philadelphii své 54. narozeniny. Při oslavách narozenin na konci roku, k nimž se v zoo sešlo na 500 návštěvníků, spotřebovala gorilla jménem Massa pravděpodobně příliš velké množství jídla v podobě banánů, zmrzliny a dalších pastí. Goril samce Massa se narodil v roce 1930 v západoafrické džungli a podle Guinnessovy knihy rekordů byl služebně nejstarší ze všech goril žijících v zoologických zahradách. Normálně se gorily ve volné přírodě dožívají maximálně 25 let věku.

● **Werner Braun nasedne do svého sportáku, nastartuje, přidá plyn — a narazí do stromu. Když se v nemocnici probere, spatří na sousedním lůžku čemocha. Celý nadšený zahlaholí: „To je ale fárol! Za takovou chvíli a já jsem v Africe!“**

Test mit Altautos erfolgreich

MÜNCHEN, 3. Januar (dpa). Altfahrzeuge mit Katalysator stoßen 50 Prozent weniger Stickoxide aus als Fahrzeuge ohne Abgasentgiftung. Dieses Ergebnis brachte eine erste Meßreihe des Technischen Überwachungsvereins (TÜV) Bayern, der im Auftrag des Umweltministeriums entsprechende Untersuchungen an zwei Fahrzeugtypen vorgenommen hatte. Wie Umweltminister Alfred Dieck jetzt mitteilt, ändere der Katalysator nichts am Kraftstoffverbrauch und an der Motorleistung.

● **Chlapec kupuje v trafikce sto cigaret. „Doufám, že je nechceš vykouřit sám“, zertuje trafikant. „Ne, to je pro celou rodinu.“**

Proti filmovému paskvilu

Bonn: Víno rozhořčených protestů vzbudilo uvedení antisovětského amerického filmu „Rudy švit“ na plátna západoněmeckých kin. Tento filmový paskvil „vypádných“ do USA a „brdinskou obratu Ameriky“ skupinou studentů supervizand. Autoři tohoto „díla“ používají nejnovější metody k hrubému osočování socialistických zemí a připsávají jim neexistující agresivní záměry. Pod nátlakem rozhořčené veřejnosti odtáhl tento film promítat kina v Düsseldorfu, hlavně města Severního Porýní-Vestfálska. Stejně rozhodnutí včera přijaly také promítací orgány v Heilbronnu a Ludwigsburgu.

NEBŮVÁLE VELKÝ DÁREK vylovil před ústnemí z vod Nechranické přehrady moštěký rybník Josef Faltásek. Byla to 112 cm dlouhá a 17,20 kg vážící štika. Dravec zabal na 12centimetrového korásku. Josef Faltásek tuto kaplinku štku zabal na rybnícké loďce 45 minut a za pomoci dalšího rybáře se mu ji podařilo dostat z vody.

PEKING (AFP). Pět lidí, kteří denes es sich überwiegend um Söhne prominenter chinesischer Politiker handeln soll, sind nach Angaben der Pekinger „Volkszeitung“ vom Freitag in Nordwestchina wegen Vergewaltigung zum Tode verurteilt und hingerichtet worden. Im Rahmen der 1983 in China unter Deng Xiao-Ping eingeleiteten Verurteilungswelle zur Bekämpfung der Kriminalität wurden bisher nach Schätzungen westlicher Diplomaten über 10 000 Menschen exekutiert.

● **„Mladý soudce se ptá prožděvitého kolegy: „Mám tedy takový případ. Polí načerno slivovici. Je to bez mimořádných přitěžujících okolností. Trestán dosud nebyl. Kolik mu mám dát?“**

„Na.“ odpovídá zkušený kolega. „Víc než šedesát kaček za litr mu nedávejte.“

Nejsmutnější vánoce pod Železnými horami

Před čtyřiceti lety ve dvou obcích na Chrudimsku • Památník, který varuje

Již v roce 1942 se přehnala Chrudimskem smrt. Vypálená a vyvražděná osada Ležáky měla být podle plánu nacistů pádným varováním pro všechny, kteří se nesmířili s fašistickými okovy. A přesto zdejší lidé dál pomáhali všem, kteří pozvedli zbraň proti násilí a bezpráví. Potvrzuje to i vyprávění dlouholetého funkcionáře naší strany, pracovníka MNV v Ronově nad Doubravou bratra Josefa Čudy.

„Parašutistická skupina mistr Jan Hus, vyslaná čs. partyzánským vedením v SSSR a velitelstvím 4. ukrajinského frontu, seskočila v Železných horách 26. října 1944. Zde, hluboko v týlu nepřítelů, měla zajišťovat zpravodajské, organizační a destruktivní úkoly. Současně byl shozen bojový materiál — dvě vysílačky a zbraň.

Skupinu vedl major Sovětské armády, legendární Alexander Vasiljevič Fomin. Výsadek se záhy rozrostl o čtyři sovětské vojáky, uprchlé ze zajateckého tábora, a několik Čechů, kteří dali přednost boji za svobodu před pracovním nasazením v Německu. Velkou strategickou oporou celé skupiny se stala jedna z dnešních částí Ronova nad Doubravou, obce Lipovec a Licoměřice. Jejich předností, kromě vlastenecky smýšlejícího obyva-

telstva, byla i výhodná poloha na pokraji lesů Železných hor.

Zradou jednoho člena partyzánské skupiny, Pokorného, se však Němci dozvěděli o některých partyzánských základnách a česky mluvící gestapák Bambas poté zjistil, kdy přijde oddíl majora Fomina do Lipovce a Licoměřic. A tak 19. prosince 1944, ještě před svítáním, uzavřely oddíly vojska, gestapa a německé policie z Kolína, Pardubic a Chrudimi kruh kolem obou obcí. I přesto se však podařilo partyzánům z obklíčení probít a přesunout se na jinou základnu.

Když se fašistům nepodařilo zničit partyzánskou skupinu, začali se mstit na bezbranných obětech. Všichni obyvatelé Lipovce i Licoměřic museli nechat otevřené domy a sbírat se na návsi. Nacisté v uniformách i v civilu jednotlivé obyvatelé vyrabovali a všechny muže od 16 do 70 let, ale i několik žen, odvěkli. Celkem 106 obyvatel obou obcí prošlo peklem koncentračního tábora v Teresíně. Jenom šestasedmdesát z nich — i když s podlomným zdravím — přežilo a dočkalo se osvobození tábora Rudou armádou.

Dnes stojí pod lesem Železných hor v Lipovci-Licoměřicích památník se třiceti jmény. Jména prostých hrdinů, kteří se již nedočkali svobody. Památník, který je výstrahou, aby se již nikdy a nikde neopakovaly tak smutné vánoce jako v roce 1944 pod Železnými horami. (Š)

• Školákům ve Spojených státech činí značné potíže nalézt svou — nikterak malou — vlast na mapě či globusu. Jak ukázal průzkum mezi dvacítkletými Američany, 20 procent z nich vůbec nedokázalo USA na mapě objevit. Dalších 20 procent si spletlo Spojené státy s Brazílií...

ptiz FRANKFURT A. M. Die auslän-
schen Autohersteller waren in diesem
Jahr am deutschen Markt überdurch-
schnittlich erfolgreich. In den ersten elf
Monaten verkauften sie 678 300 Perso-
nenwagen, fast 60 000 mehr als in der
gleichen Vorjahreszeit. Während die
Neuzulassungen leicht um ein Prozent
auf etwa 2,25 Millionen Pkw und Kombi
sanken, errechnet sich für Importautos
ein erheblich höherer Marktanteil. Die-
ser liegt nach elf Monaten bei 30 Pro-
zent, im letzten Jahr waren es nur 27
Prozent gewesen.

Proč právě jmelí?

Téměř každý z nás má o vá-
nočních svátcích v bytě zavě-
šenou pozlacenou větvíčku jme-
lí jako jeden ze symbolů vánoc.
Ti, kteří ve větví předvánočních
příprav na tenhle symbol zapo-
mněli, pospíchají v Praze na
Havelský trh, kde ještě před
Štědrým dnem mohou nakoupit
alespoň zbytky větvíček a s po-
citem úlevy je zavěsit nad vá-
noční tabuli. Ale málokdo z nich
dnes asi ví, proč právě jmelí
a proč pozlacené.

Jmelí je rostlinou, která pa-
razituje na svém hostiteli, pře-
devším dubu. Protože v zimě je
dub suchý a jmelí se na něm
zelená, primitivní národy pova-
žovaly zelené jmelí za místo,
do kterého se převtěluje duch
stromu. Jmelí bylo pro to mis-
tem nejbližším, protože ne-
ní na zemi, ani na nebi, takže
nehrozí žádné nebezpečí ani
shora, ani zdola. Odtud také
pochází starověká i novodobě-
jší lidová zvěsta, že se jmelí
nesmí dotknout země, jinak
zmizí jeho moc.

Dvěma velkými dny, kdy se
smí jmelí trhat, je den před
svatým Janem a večer vánoční,
tedy při oslavě zimního sluno-
vratu. Bylo-li jmelí utřeno za
slunovratu, stalo se vlastně sou-
částí slunečního ohně. Naši
dávni předkové dříve rozdělá-
vali oheň buď třením nebo vzní-
cením dubového dřeva, které
bylo pro tento účel nejbližším.
Věřili, že díky ohni, který
tkví v dubu, bude slunce posi-
leno. Jelikož sami oheň připa-
rovali z dubového dřeva, pova-
žovali dub za zásobárnu ohně.
Protože však duch dubu za zim-
ního slunovratu „sidlí“ ve jme-
li, měli za jisté, že jmelí je zá-
rodek získaného ohně. A tak
vlastně sluneční oheň vycházel
ze jmelí a jmelí v určitých oka-
mžích zlatilo, zejména při sluo-
novratu, kdy se z dubu čerpal
oheň, aby posílil slunce.

Proto se také kdysi věřilo, že
jmelí má záračnou schopnost
hasit oheň, protože jeho vlastní
„ohňová povaha“ předurčuje k
tomu, aby samo bylo tím nej-
lepším prostředkem či ochra-
nou před ohněm. Ještě dnes vě-
ší rolníci v Bretani velké ky-
tice jmelí před stavení a nad
dveře stáji a chlévů, aby ochrá-
nilo jejich obyvatele před oh-
něm. Když se kytice utrhne a
několik měsíců přechovává, zís-
ká syté zlatožlutou barvu a za-
věšená nad stavením budí z dál-
ky pozornost.

Ani my bychom neměli na
zlatou větvíčku zapomínat —
nejen kvůli té krásné tradici
polibků... co kdyby děti mezi-
tím upustily prskávku nebo za-
pomněly uhasit svíčku na stro-
mečku?

Olejník nach Rosenheim

Der tschechoslowakische Eishockey-
Trainer Ladislav Olejník wird ab der
Saison 1985/86 den ehemaligen Deut-
schen Meister SB Rosenheim betreuen.
Schon einen Tag nach seiner Freigabe
durch den Mannheimer ERC unterzeich-
nete der 52 Jahre alte Diplom-Kauf-
mann aus Brünn einen Vertrag in Ro-
senheim. Der bisherige SB-Coach Dr.
Pavel Wohl muß auf Geheiß des C SSR-
Verbandes wieder in seine Heimat zu-
rückkehren. Dies betrifft auch Jozef
Golanka vom Deutschen Meister Kölner
EC.

Aufgespießt

„Bitte teilen Sie uns auf dem nach-
stehenden Formblatt folgendes mit:

- a) die Anzahl der Lehrkräfte und
Referendare (einschließlich Teilzeit-
beschäftigte),
- b) die Anzahl und Größe der Müllge-
fäße an Ihrer Schule.“

Der Kreisausschuß des Lahn-
Dill-Kreises in einem Rund-
schreiben an alle Schulen im
Bereich der Verwaltungsstelle
Dillenburg.

Ovoce z daleka

(Jab): Typickým evropským ovo-
cem jsou pouze jablka. Hrušky se
objevily poprvé v Řecku, kam byly
dovozeny z Egypta a Sýrie. Třešně
přivezl do Říma lebužník Lucullus
v roce 73 př. n. l. a v průběhu jed-
noho století se rozšířily po celé
Evropě. Pomeranče se dostaly do
Evropy z Dálného východu - z dneš-
ního Vietnamu a Kambodže. Citroník
přivezli Římané ze Středního východu.
Svestky přišly do Evropy z Pa-
lestiny, která je jejich domovinou.
Hroznové víno má svou pravlast
v oblasti Kaspického moře, v Armé-
ni, v Sýrii a Persii. K nám se do-
stalo zásluhou římských vojsk. Jeho
první pěstitelem země se stala
Francie. Ořechy a kaštiny přišly
z Asie nejprve do Itálie, pak do
Francie a Německa. Broskve mají
svůj původní domov v Persii, k nám
byly dovezeny v 15. století.

• S příchodem nového roku vstoupily v SFRJ
v platnost i nové ceny benzínu a ostatních rop-
ných produktů. Cena za litr benzínu super se zvý-
šila z dosavadních 100 na 113 dinárů a za litr
benzínu normal z 94,70 na 107 dinárů.

Výrazný památník

(Jab): V roce české hudby vzpomínáme více než kdy
jindy vynikajících hudebníků naší minulosti. Na úze-
mí Prahy je výrazný památník, bývalý malostran-
ský hřbitov, kde spočívá řada slavných osobností. Větši-
na návštěvníků hledá nejdříve hrob hudebního skla-
datele Františka Xavera Duška (1731-1799) a je-
manželky, slavné pěvkyně Josefíny (1754-1824), kte-
rá byla častými hostitelkami Wolfganga Amadea Mozarta
na nedaleké Bertramce. Po dlouhém putování spole-
m zde odpočívá významný hornista Jan Václav
-Punto (1749-1803), jemuž věnovali svůj díla Mozart
& Beethoven. Najdeme tu dále náhrobek nadšeného
propagátora Mozartova díla Jana Josefa Strobacha
(1731-1794), jenž byl prvním dirigentem Figarovy
svatby. Leží tu i skladatel Jan Křtíel Kuchar (1757
až 1829), který vypracoval jako první klavírní ústa-
hy Mozartových oper. Odpočívají tu ostatky zpěvák-
Kara Strakatého (1804-1868), z jehož úst poprvé za-
zněla píseň „Kde domov můj“ v roli slepého hous-
listy ve Skroupově a Tylově Fialovce. Na malo-
stranském hřbitově se sešli téměř všichni ze zakla-
datele prvního mozartovské společnosti, jež vznikla
v Praze.

JEDNIM Z MLŽO vyskytujících se u nás je per-
lorodka hlén. Žije ve velkých kolonitích v čistých
horských vodách ukrytá v násozech písku. Do-
růstá délky 12 cm a dožívá se 70 až 80 let. Zázna-
my o prohlášení perlorodek, nálezech perel a je-
lich zpracování, věšinou na mešní ornáty a mon-
strance, začínají již v 16. století. Proslulá vltavská
loviště byla v oblasti Vyššího Brodu, Českého
Krumlova, Českých Budějovic, Hluboká a Týna nad
Vltavou. Na Otavě se tiště mliži vyskytovali u Sušice,
Horažďovic, Strakonice a Stěkně. Bohatá na ně
byla i Blаницe, Volýfka a některé sumavské poto-
ky. Na hubení těchto živočichů se často podíleli
pytláci, kteří si jejich prohlídku ulehčovali tak,
že je po tisících vyhazovali na břeh a prohlíželi
je až mrtvé. Na hromadný ústup perlorodky mělo
také vliv průmyslové znečištění řek, a tak dneš-
ní zbytky populace jsou přísně chráněny.

• Sedmimístní Catherine McTearanová se stala
nejmladší britskou pacientkou, které byla trans-
plantován játra. Úspěšná operace, kterou usk-
tečnil tým lékařů v cambridžské nemocnici, trvá-
la pět hodin.

• USA měly letos v půli roku 236 156 000 obyva-
tel. Podle úřední statistiky vzrostl od dubna 1980
počet Američanů o 9,6 miliónu, což je 4,2 procent-
ta. Nejlidnatějším státem USA je Kalifornie, kde
žije více než 25,5 miliónu lidí.

Ungarn-Tourismus: Noch nie so gut

Der Ungarn-Boom ist ungebrochen. Zum Jahresende teilten die ungarischen Touristiker jetzt Zahlen mit, von denen ihre Kollegen in anderen Ländern nur träumen. Danach werden die Grenzbeamten des Ostblocklands bis Jahresfrist 14 Millionen Einreisende gezählt haben, das sind etwa 30 Prozent mehr als 1983. Zwar stammt der Löwenanteil der Gäste aus den sozialistischen Bruderstaaten, doch geht es auch mit den Besucherzahlen aus dem Westen kräftig voran. Bis September dieses Jahres reisten allein aus der Bundesrepublik 18 Prozent mehr Deutsche an als im gleichen Zeitraum des Vorjahres, immerhin rund 700 000.

Das Ungarische Reisebüro IBUSZ, das 40 Prozent aller Reisen von und nach Ungarn abwickelt, ist daher mit dem Geschäftsjahr 1984 sehr zufrieden. „Uns ist es noch nie so gut gegangen wie jetzt“, sagte IBUSZ-Generaldirektor Zoltan Harsanyi in Frankfurt a. M. bei der Vorstellung der neuen Kataloge, die sich in zwei Hefte für Einzel- und Gruppenreisende teilen. Bei Preiserhöhungen von vier bis fünf Prozent liegt der Schwerpunkt der Angebote nach wie vor in Budapest und am Plattensee. Die dynamische Geschäftsentwicklung hat IBUSZ jedoch veranlaßt, zu dezentralisieren. Im neuen Jahr richtet der Veranstalter auf das ganze Land verteilt sechs neue Bezirksdirektionen ein. Durch sie sollen sich die Touristenströme besser verteilen.

Nackte Gottheit muß liegen

KAIRO, 26. Dezember (AFP). Die alt-ägyptische Gottheit Isis ist in der ägyptischen Hafenstadt Alexandria unerwünscht. Die Stadtverwaltung lehnte jetzt die Aufstellung einer von mehreren Jahren von Tauchern im Mittelmeer gefundenen Isis-Statue an der Hafeneinfahrt mit der Begründung ab, die Skulptur sei nackt, wie die Landespresse berichtete. Die Stadtväter vertraten die Auffassung, die Nacktheit der Statue wäre eine Beleidigung für die Bürger der Hafenstadt. Isis, die Beschützerin der Meere, ist eine der volkstümlichsten Gottheiten Ägyptens. Für die Aufstellung der Statue in Alexandria waren vom Staat 10 000 Dollar bereitgestellt worden. Sie wird nunmehr weiterhin in einem Museum gezeigt werden, liegend.

Der andere Ustinow

NEU-DELHI, 26. Dezember (dpa). Indiens moskautreuer Kommunistischer Partei ist im Zusammenhang mit dem Tode des sowjetischen Verteidigungsministers Dmitri Ustinow eine peinliche Verwechslung mit dem englischen Schauspieler, Dramatiker und Regisseur Peter Ustinow unterlaufen. In ihrem Beileidstelegramm an die Kreml-Führung äußerten die Genossen ihr tiefstes Bedauern über das plötzliche Dahinscheiden des sowjetischen Verteidigungsministers „Peter Ustinow“. In der Botschaft rühmte die Partei „Peter Ustinows“ Rolle als Minister, Parteiführer und Politbüro-Mitglied. Erst einen Tag nach dem Absenden des Telegramms bemerkten die Verfasser ihren Irrtum und korrigierten ihn umgehend, berichtete am Mittwoch die Tageszeitung „Times of India“.

● Číšník se utrhne na hosta:

„Jak můžete tvrdit, že je u nás špatná obsluha? Vždyť jsem vás ještě ani neobsloužil!“

Ehemaliger Junge gebar Kind

LONDON, 30. Dezember (AP). Eine 26jährige Frau, welche die ersten vier Jahre ihres Lebens ein Junge gewesen war, hat jetzt in einem Krankenhaus in Southampton nach Angaben ihrer Ärzte einen gesunden Jungen zur Welt gebracht.

Sir John Dewurst, ein Professor für Geburtshilfe und Frauenheilkunde am Londoner Königin-Charlotte-Krankenhaus, und Ronald Gordon ein ehemaliger Kinderarzt am Kinderhospital in Sheffield, berichteten über die Geburt in der britischen medizinischen Fachzeitschrift „Lancet“. Die beiden Ärzte teilten mit, im Alter von vier Jahren sei der ehemalige Junge durch eine Geschlechtsumwandlung in ein Mädchen verwandelt worden, nachdem die Ärzte Schäden durch das männliche Hormon Methyltestosteron festgestellt hatten, das der Mutter während der Schwangerschaft verabreicht worden war. Obwohl das Kind von seinen Eltern als Knabe angesehen wurde, hatte es normale weibliche Chromosomen, eine Gebärmutter, Eierstöcke und Eileiter. Durch das Methyltestosteron hatte sich jedoch auch ein winziger Penis ausgebildet. „Wir haben eine Umwandlung zum weiblichen Geschlecht hauptsächlich deshalb vorgeschlagen, weil der Penis so klein war, daß damit eine normale Geschlechtsleben in männlicher Rolle kaum möglich gewesen wäre, während ein fruchtbares Leben mit weiblichem Geschlecht möglich war“, erläuterten die Ärzte ihre Motive für den damaligen Eingriff.

Preis-Panorama 1984



Darmentzündung durch Rauchen

Wie der englische Wissenschaftler Kevin W. Somerville und seine Mitarbeiter jüngst in einer Untersuchung offenlegten, scheint zwischen der sogenannten Crohn'schen Krankheit und dem Rauchen ein Zusammenhang zu bestehen. Bei der Crohn'schen Krankheit handelt es sich um eine chronische Entzündung des Dünn- und Dickdarms, die mit Darmkoliken, lang anhaltenden Durchfällen, Gewichtsverlust und Fieberschüben einhergeht.

Aufgespießt

„Erkönig Konstantin von Griechenland hat persönlich hartnäckig umlaufende Gerüchte um seinen angeblichen Tod dementiert.“

dpa-Meldung vom 28. Dezember, die eine frühere dpa-Meldung ersetzt.

Prašná věž

(Čtk): Od června roku 1982 je veřejnosti přístupná nová muzejní expozice v Prašné věži na Pražském hradě, která představuje dobu renesance u nás. Ve čtyřech podlažích je znázorněno, co věž zažila: v podzemí je kovolitecká dílna, v přízemí kádný a zbrnělé, a prvním patře je alchymistická laborator a druhé patro obsahuje předměty užitého umění – nábytek, šperky a portréty i allegorické obrazy. Věž byla postavena v 90 letech 15. století, kdy Vladislav Jagellonský nechal nově vyprojektovat severní hradební opevnění. Jeho součástí jsou i tři dodnes stojící bastie: Daliborka, Bláh věž a Prašná věž, známá také Kruhová bašta nebo Míhačka. Její autor Benedikt Rieg z Píseva, Čechy zvaný Rejt, vystavěl předsunutou baštu, ze které se dalo páti na protější stranu letního přikopu i soubežně s hradební. Děla byla umístěna ve dvou podlažích a systém průduchů odváděl dým Přesto se z této věže nikdy neoustřelilo. Od roku 1569 zde měl dílnu kovolitec Tomáš Jaroš, který odliš nejen pověstnou žlupačskou fontánu, ale také obrovské zvony do Svatovítské katedrály, za Rudolfa II. v ní byla společná dílna císařských alchymistů, potom skladiště střešního prachu. Od roku 1754 sloužila Prašná věž jako obydlí kostelníků od Sv. Víta. Roku 1950 věž přešla do správy Kanceláře prezidenta republiky, která rozhodla o její rekonstrukci.

První etapa rekonstrukce Sv. Ludmily

(re): V těchto dnech byla ukončena první etapa generální opravy interiéru kostela sv. Ludmily na Vinohradech. Ve čtvrték 20. prosince se konalo přelomové řízení za účasti zástupců Sekretariátu pro věci církevní hl. m. Prahy a jeho investora Výstavby účelových staveb hl. m. Prahy, generálního dodavatele stavby, výrobního družstva Štuko, Pražského státního památkového péče a ochrany přírody a dalších zainteresovaných stran. Administrátor arcidiecézní v Sv. Ludmily, kanovník Jan Mára, poděkoval všem, kteří se podíleli na úspěšném dokončení první etapy rekonstrukce kostela a zejména vřele ocenil velkorysou pomoc Sekretariátu pro věci církevní hl. m. Prahy. V opravené pravé lodi kostela (vedle státního metra na náměstí Míru) byl zřízen liturgický prostor a na štědrý den v 17. hod. budou tam první bohoslužby.

Tresty za rozkrádání masa

(Čtk): Rozsudek nad čtrnáctičlennou skupinou pracovníků dopravního oddělení hodonínského závodu Jihomoravského průmyslu masného a prodeje masa a uzenin vynesl po desetidenním hlavním líčení Krajský soud v Brně. Uznal je vinnými, že odcizovali ze závodu masné výrobky a vnitřnosti. Odcizené zboží si ponechávali pro vlastní potřebu a především je pak prodávali bez dodacích listů vedoucím prodeje masa a uzenin za nižší hodnotu. Jihomoravský průmysl masný byl poškozen o více než 534 000 Kčs, které mu na základě rozsudku musí obžalovaní nahradit i s třiprocentními úroky z prodání. Krajský soud uložil obžalovaným nepodmíněně tresty odnětí svobody od 10 let do 17 měsíců a peněžité od 20 tisíc korun do 2 tisíc. Rozsudek nenabyl dosud právní moci.

Změny mezinárodních sazeb

(Čtk): Podle informací federálního ministerstva spojí dochází v ČSSR s účinností od 1. ledna ke změně sazeb za mezinárodní telefonní a televizní styk s ohledem na nově stanovené mezinárodní tarify v zahraničí. Tak například za minutu hovoru v automatickém telefonním provozu v nejbližším pásmu – s účastníkem v MLR, NDR, PLR a Rakousku zaplatíme pětáct korun, první tři minuty hovoru přes spojovatelku budou stát 45 korun a každé další minuty pětáct korun. Ve druhém pásmu tj. BLR, NSR, Rumunsko se bude platit 20, 60 a 20 korun, do ostatních evropských států kromě Albánie to bude 24, 72 a 24 korun atd. Informace o nových sazbách je možné získat telefonicky na informační službě. V Praze je to číslo 0139.

Afričtí sloni ohroženi

Paříž: Každoročně padne v Africe za obětí pytláků na 100 000 slonů a těmto zvířatům dnes hrozí úplné vyhubení. Jak napsal pařížský časopis Afrique-Asie, počet slonů se v posledních 15 letech snížil např. v Zairu, Keni a Kongu o polovinu a v Sudánu, Čadu a Středoafrické republice dokonce o 90 procent. V západní Africe zůstala jen asi stovka slonů v Senegalu, 400 v Mauritánii a necelé dva tisíce v Pobřeží slonoviny. Na mezinárodní trhy se každoročně dostává asi 600 000 kilogramů surové slonové kosti, přičemž asi 80 procent této žádané suroviny přejde přes celnice nezákonným způsobem. Nicméně i to je pouze vrcholček příslušného ledovce, protože nikdo přesně neví, kolik slonové kosti se na světových trzích, zvláště ve spojených státech, ročně prodá ve skutečnosti, napsal časopis Afrique-Asie.

In China verurteilt jetzt die Parteispitze die traditionsgebundene, aber unhygienische Essgewohnheit, am Familientisch die Stäbchen in ein und dieselbe Schüssel zu stecken. Als beispielhaft führte die auflagenstärkste Zeitung der Volksrepublik, „Renmin Ribao“ (Volkszeitung), eine Bauernfamilie an, deren Familienvater es mit viel Geduld gelang, den anfänglichen Widerstand von Frau und Kindern zu brechen und individuelle Reisschalen durchzusetzen. Die jahrtausendalte Tradition, aus derselben Schüssel zu essen, trage nicht unwesentlich zur Verbreitung mancher ansteckender Krankheiten wie Gelbsucht bei, warnte die Zeitung.

Parteichef Hu Yaobang setzte sich in einer Wochenzeitschrift persönlich für eine Abkehr von dieser überkommenen Tischsitte ein. Er meinte auch, zwar solle man nicht die Stäbchen aufstecken, doch lasse sich auch mit Messer und Gabel essen. Die Anregung von Parteichef Hu Yaobang ist im New Yorker Chinesenviertel offenbar auf Zorn und Ablehnung gestoßen. Wie die „New York Times“ jetzt berichtet, lehnt eine Reihe von Restaurantchefs in Chinatown in Manhattan den Gedanken, daß die Chinesen, die seit 3500 Jahren ihren Reis mit Stäbchen essen, jetzt zu plumpen Edwerkzeugen aus Metall übergehen sollten, entschieden ab: „Die echte chinesische Familie ißt mit Stäbchen und aus einer Schüssel, und das ändert sich nicht“, sagte Vincent Dee, der 40 Jahre alte Manager eines gut besuchten Restaurants in Chinatown. „Sicherlich ist das nicht so hygienisch wie Gabeln und getrennte Teller, aber wenn man mit der eigenen Familie ißt — was kümmert einen da Hygiene?“

Peter Koo, ein anderer Restaurant-Manager, sagte der Zeitung: „Mit der einen Hand hält man die Schüssel, mit der anderen holt man sich mit den Stäbchen das Essen heraus. So war es immer seit Tausenden von Jahren. Jetzt soll mal einer zeigen, wie er es einer Milliarde Menschen beibringt, das mit einer Gabel zu tun.“

Einer der chinesischen Küchen-Manager in New York vermutete solchen politischen Hintergrund: „Aus einer Gemeinschaftsschüssel zu essen, ist gut für den Gemeinschaftsinn der Familie. Die Regierung weiß das.“

Sensoren unter dem Po

MÜNSTER, 4. Januar (AP). Wenig Zutrauen zu der Ehrlichkeit ihrer Fahrer haben offenbar die Taxiunternehmer in Münster. Mit Sensoren, die unter den Fahrzeugsitzen versteckt sind, läßt die Taxigenossenschaft die Zahl der Fahrgäste sowie die zurückgelegte Fahrtstrecke seit einiger Zeit peinlich genau kontrollieren. Damit sollen künftig sogenannte „Schüttelfahrten“, bei denen Chauffeure auf Beförderungsfahrten die Taxi-Uhr nicht anstellen und den Fahrpreis voll in die eigene Tasche stecken, unmöglich gemacht werden, begründete am Freitag ein Sprecher der Taxi-Genossenschaft diesen Aufwand. Pro Fahrzeug kostet die Ausrüstung nach Angaben der Taxi-Genossenschaft etwa 2000 Mark.

Staročeská vánoční mše

(km): Pro tradiční předvánoční koncert ve Smetanově sále si vybral Vysokoškolský umělecký snubor Univerzity Karlovy jako stěžejní dílo večera Pastoralní mši D. dur Václava Jana Koplívy. Byla to dobrá volba: po více než dvou staletích se dostává na veřejnost skladba, která je v české tvorbě 18. století unikátní především tím, že už půl století před Rybovou Českou mší vánoční uvádí do latinské mše české lexikové interpolace, laděné v duchu vánočních pastorek. Ukazuje to na hluboké kořeny, zapuštěné v kantorské praxi, z níž vyrůstá později i Rybova pastorační mše, tak příznačná pro české vánoce. Koplíva, senior hudebního rodu z Ctiboř u Loun, je autorem, který může vzbudit oprávněnou pozornost odborníků i posluchačů — stykáji se tu dva světy: jeden neměl, bažakní, prolínající se např. v náručí bezosvětl. Arii (Domine Deus), druhý lidový, vyznačující se zjednodušenou hudební strukturou s „dudáckými“ basovými proplety a prostou libeznou zpěvností, uplatňovanou následně právě v pasážích na české texty (např. v pastorele Usni, malé dělátko, která by ovšem snesla volnější tempo ukolébavky). V každém případě jde o pozoruhodné dílo, které bezpochyby získá své příznivce. V připravované gramofonové nahrávce Supraphonu bude součástí citlivé antologie, kterou realizoval Zdeněk Sesták. K předvánočnímu provedení se spojil amatérský sbor, jehož světlé hlasové rejstříky svědčíly povaze této hudby, s profesionály, mezi nimiž dominoval výkon Karla Bermana. Koplívova Missa pastoraalis, stejně jako moteta G. Gabriellho a trubkový koncert Giuseppe Torelliho (včetně sólisty byl Jan Hasenöhrl), nastudovala s přehledem a bezprostředností Miriam Němcová.

AKTUALITA

KABUL: Pět let všude uplynulo od svržení prodlívajícího režimu Kábilulského Amína, který se terorem a násilím zmocnil vedení Lidové demokratické strany Afghánistánu a afghánského státu s cílem zničit výsledky revoluce z dubna 1978, napsal všude afghánský

Afghánské výročí

denní Kabul New Times v komentáři k pátému výročí zániku druhé etapy dubnové revoluce. Zkrátka psal afghánské národní a demokratické revoluci vypracovala americká špičková zpravodajská služba (CIA) rozsáhlý plán likvidace revolučních výmáhlostí v Afghánistánu a rozpoutání kontrarevolučního teroru. Jeho první fází bylo využití hrubých avanturistických chyb Amínova režimu k podkopání ADR zevnitř a druhou pak rozpoutání otevřené války proti tomuto svrchovanému státu. Zločin Amínova skopu se dočasně podařilo zastavit, ale svět revolucí proces z jeho správné cesty. Svržení zrádovského režimu a zahájení nové etapy revoluce bylo za těchto okolností historickou katastrofou. Nové afghánské vedení skončovalo se všemi projevy porušování revoluční zákonitosti, s oportunistickým a snazlivým osobním mocí a důsledně svou praktickou politikou respektuje zájmy nejširších vrstev afghánského lidu. Včasné bratrské pomoc Sovětského svazu zároveň zneškodnila Afghánistánu od hrozby přímé imperialistické agrese a zajistila nezávislost a širší celistvost ADR. Lidové demokratické strany Afghánistánu dosáhla v uplynulých pěti letech výrazných úspěchů při upravidlení svých řad a vyvíjení ideové i organizační jednoty všech svých členů. Období uplynulých pěti let lze bez nadsázky označit za etapu záchranu afghánského lidu, jeho revoluce i jeho vlasti, napsal Kabul New Times.

Přemyslův prsten

(čtk): K nejkrásnějším vrcholným gotickým klenotnickým skvostům patří prsten Přemysla Otakara I. nalezený v hrobce Svatovítské katedrály v Praze. Jak zjistili odborníci, je úroveň jeho zpracování na svou dobu neobyčejná. Vyznačuje se nejen dokonalou zlatnickou prací, ale i perfektním opracováním kamene a plným právem vzbuzuje pozornost i obdiv současných šperkářů. Všechny části prstenu byly zhotoveny z kovu téže ryzosti — patnáctikarátového zlata. Tento kov je na prstenu ve slitině se stříbrem, nikoli také s tzv. obecným kovem, jak je dnes běžné. Je pravděpodobné, že stříbro nebylo do zlata přidáváno, ale že jde o přírodní slitinu. Její složení odpovídá tzv. elektu, jež se vyskytuje v některých zlatonosných ložiscích, dříve hojněji i v českých zemích. Prsten upoutává pozornost také barvou svého kamene. Je žlutý až oranžový, rovnoměrně vybarvený a průsvitný. Byl vybrusěn do tvaru pravidelného oválného čočkovce. Na první pohled připomíná jantar, ale specialisté v něm zjistili topas. Při značné tvrdosti kamene je obdivuhodné i jeho pravidelné vybrusění, dílo mistrů 12. století.

Komediograf F. F. Šamberk

(fk): V Prozatímním divadle vyrostli tři samostatní komici: J. Frankovský, J. Mošna a F. F. Šamberk. Každý byl jiný, ale jedno měli společné. Museli stůž co stůž zaujmout publikum předměstských letních arén. Tak přišla ke slovu tehdy už zapomenutá stará komediantská tradice včetně akrobatických kousků, zpěvu a improvizovaných spílů. Právě v těch byl mistrem F. F. Šamberk, jehož jubileum (zemřel 25. 12. 1904) dnes chceme v krátkosti vzpomenout. Jistě ne zbytečně hovoří první ředitel Národního divadla F. A. Šubert o Šamberkovi jako o „poznámí výhonku komedie dell'arte“. Postavy, které Šamberk hrál, ať už je napsal Nestroy nebo on sám, glosovaly aktuální dne, vznikaly až v přítomnosti diváka a v součinnosti s ním. U Šamberka je počátek linie komediálního herectví, která vyvrcholila v intelektuální komice Voskovce a Wericha. Improvizovaný charakter libret, která teprve čekají na herecké dotvoření, mají i Šamberkovi hry, z nichž nejúspěšnější a do dnes hrané jsou Blázinec v prvním poschodí, Pelackého tída č. 27 a Jednací přikázání. Šamberk byl ovšem také autorem sentimentálních her o K. H. Borovském a J. K. Tylu (později zfilmovaných), lidové hry Podskalák a knížčin vzpomínka. Jeho herecké začátky nebyly nijak lehké. Zastihl ještě J. K. Tyla, protloukal se u německých kočovných společností (například i v Královci, dnešním Kaliningradu) a je zajímavé, že v pražském divadle se nejprve uplatnil v milovnických úlohách (jako Romeo). V jeho osobnosti jako by se koncentrovaly síla i bída divadla. Monografi o F. F. Šamberkovi připravuje Otakar Roubínek.

Pan Brouček by si pochutnal

(žen): Všichni labužníci jistě rádi přijmou pozvání do restaurace Vikárka na Pražském hrade, kde se až do 23. prosince budou konat předvánoční staročeské hoody. Pro mlsné jazyky je tu přichystáno plno lákade! — dvaadvacet chodů slaných i sladkých, několik druhů moučníků i polévek. Jídelničku vévodí pokrmy z receptáře královny české kuchyně — Magdalény Dobromily Rettigové. Jen namátkou: krůta dušená s brusinkami, krůta na slanině, kuře se zázvorem, či kachna v šouletu z hrachu a krup. Lákavá je i další pochoutka z kuchyně naší babičky — sekaná plněná uzeninou, vejci a okurkou. Na prostřených stolech se však objeví i pokrmy daleko starší — například starodávné krmé postní, jako kapr na černo, kapr na česneku, rybí polévka, či jídlo z nejprostších — houbový kuba. K dobovým jídlům patří i dobové příkrmy, a tak ke slovu přijdou zejména luštěniny, kterých naši předkové hojně užívali: brách, čočka, či kroupy masitěné sádlem. Zkrátka nepřijdou ani ti, kdo dávají přednost sladkostem. Mohou si vybrat — například trhanec polovaný malinovou šťávou, jablka v županu či nudle s ořechy.

Historie domu U melounu

(čtk): Michalská ulice, ve středověku zvaná Za sv. Michaelem, nesla v 18. století název Melounová podle paláce U zlatého melounu, nejvýznamnější stavby v ulici. Stálá domů, z nichž se skládá, lze určit podle architektonických detailů do různých období gotiky — nejstarší z domů je z poloviny 13. století. V 16. století oba domy patřily jednomu majiteli, který je nechal přestavět v renesančním slohu. V roce 1706 koupil dům U melounu hrabě Chotek. Jeho syn Rudolf přikoupil v roce 1760 také sousední dům a při pozdější barokní přestavbě domy komunikačně spojil veštvěním monumentálního schodiště, jímž dům zvýšil a úroveň pochozí přizpůsobil severnímu domu, vzhled dotvořila jednotná fasáda. Později palác sloužil pouze jako příležitostně a přechodně obydlí. Majitelé začali jeho prostory pronajímat. Kromě bytů zde byla od roku 1828 také Linkova taneční škola a palác se stal časem jedním z důležitých středisek obrozeneckého života Prahy. Během 19. století se prostory pronajímaly i pro sklady a tento stav se nezměnil ani po druhé světové válce. V roce 1975 dům koupila Věstava hlavního města Prahy — Věstava účelových staveb. Rekonstrukce objektu v letech 1975–1981 znamenala v podstatě jeho přestavbu od základů. Při ní bylo teprve objeveno mnoho historických prvků architektury, část kamenných balkonových krakorců a především dřevěné polychromované renesanční stropy. Dvě patra a podkroví byly upraveny na kanceláře, v přízemí je klenutá výstavní síň, v níž jsou vystavovány dokumenty před této instituce, která se zabývá mimo jiné obnovou stavebních památek Prahy.

Sekt není šampaňské

Ala je to šumivé víno vyráběné obvykle Umělým způsobem jako šampaňské. Pro výrobu sektu právě tak jako šampaňského se vybírají a pěstují odrůdy, které maximálně zaručují lehkost, vzdušnost chuti, což jsou charakteristické vlastnosti tohoto vína. Navíc musí mít tyto odrůdy schopnost dobře a plně se nasytit v průběhu prokvašení kyslíkem uhlíkatým, a pak jej v sobě co nejdéle udržet, vést, předčasně neuvolňovat. Cím déle a jemněji se sekt perli, tím je pokládán za kvalitnější. I když tedy sektu bývá říkáme „šampus“, šampaňským v pravém slova smyslu se smělí nazývat jenom šumivé víno, pocházející z kraje Champagne ve Francii. Je to víno, vyrobené z královských odrůd tzv. šampaňského metodou. Spočívá v tom, že druhé květenství, při němž se vytváří kyslík uhlíkatý, probíhá v láhvi a ne — jako u některých sektů — v tančích.

Jedli jiná náštví můžeme spájit na vinicích lahvi. Vin moussaux — ve Francii se tak říká šumivé víno, která se vyrábějí mimo šampaňskou oblast, zejména to však, že jsou horší kvality než šampaňské. Nebo Crémant — to je francouzský sekt mírnější perlicí. Podává se většinou k moučkářům a má osvěžující chuť. Italské Pikané šumivé víno Spumante — Spumante secece je suché. Ať šumivé je s přísadou líkera a je sladké. Sovětské iskrivitoje je sovětský sekt, sladký, polusuchý nebo suchý. Všechny jeho druhy jsou velmi dobré kvality, a jemným perliáním, osvěžující a povzbuzující.

Obvykle se šampaňské i sekt vyrábějí ze směsice různých ročníků, aby byla zaručena stále stejná kvalita. Většinou jde o směs rozličných vín, ale jsou i speciální sekty, které se vyrábějí z jednoho druhu vína, např. ryzílinku.

Pokud jsou pro někoho záhadou termíny sec, brut, extra dry — pomůžeme je rozluštit. Sec je suché, brut je přírodní, extra dry je velmi suché. Jak sladký je sekt či šampaňské, můžeme vyjádřit v vlnkách.

Kdy se šumivé víno podává? Ještě se vracíme k otázce kvality. Víno je jsou předurčeny hlavně pro významné a slavnostní příležitosti. Ovšem je možné nabídnout je také jako aperitiv, nádobí a občerstvení. Chtěle šampaňského je pít i celou dobu. U předkrmu začínají suchým a s dezertem přecházejí ke sladkým.

Šumivé víno se pije velmi studené. Při teplotě 4–7 °C. Červený sekt se podává o něco tepleji — 9–11 °C.

Existují dvě typické základní formy skleniček na šumivé víno: šampaňská míška a flúte. Zvolit se přiklání k vyšší flúte, protože kyslík uhlíkatý tak snadno nevyprchá a perlení je delší. Jak šumivé víno otevřít?

Nejdelší na světě

Nejdelší tunel na světě spojuje v Japonsku dva ostrovy, Honšú a Hokkaidó. Je dlouhý téměř 54 km, a téměř polovina tunelu vede pod mořskou úžinou. Příprava a projekční práce trvaly téměř čtvrt století, samotná výstavba 20 roků a zabývalo při ní kolem tisíce dělníků. (Ka)

Je omylem domněnka, že se největší bouchnutí sálky svádějí a kvaší sekt. Naopak. Nadměrné bouchnutí sálky je jednak nebezpečné, jednak dotazuje, že láhev není opravdu vychlazená a ovlivňuje nevolně známý trik, vytváří korek nebo amólos sálka pomalu. Láhev před otevřením sbytečně neoběsíme, jinak by obsah vyřadil ihned po otevření. U skleničky kalmo posílené naléváním zvolna, při rychlém nalévání se totiž sekt zpěti a vytáhne.

Moskau will die Natur umkrepeln

Umgeleitete Flüsse sollen Kaspisches Meer vor dem Austrocknen bewahren

lysiert hätten und den Berechnungen zufolge die klimatischen Veränderungen kaum wahrnehmbar seien. Allerdings ist nach diesen Angaben schon jetzt klar, daß der Fischbestand in der nördlichen Dwina und der Onega zurückgehen wird. Fischfarmen sollten die Verluste ersetzen.

Was die Eingriffe in die Natur für Folgen haben können, zeigt das Beispiel des Aral-Sees, dessen Wasserspiegel seit 20 bis 25 Meter auf zehn Meter gesunken ist. Ursache ist die Ableitung des Wassers der Flüsse Arnu und Syrdarja, die den 63 800 Quadratkilometer großen See speisen. Früher habe man bis zu 50 000 Tonnen Fisch aus dem See geholt, heute sei die Fischindustrie in diesem drittgrößten Binnengewässer der Erde tot. Auch hier sollen jetzt Maßnahmen gegen die Umweltkatastrophe ergriffen werden.

Wann die Bauarbeiten genau beginnen werden, ist bisher nicht bekannt. Offenbar sollen die sibirischen Flüsse Ob und Jenissei mit Hilfe eines gewaltigen Kanalsystems umgeleitet werden. Ferner sollen Dämme am Ausgang der Onega-Bucht und von Karelen über die Solowetski-Inselgruppe zur Onega-Halbinsel gebaut werden.

Proti chorobě AIDS

Paříž: Vědci z Pasteurova institutu v Paříži v pátek oznámili, že se jim podařilo izolovat virus, který je příčinou choroby AIDS — syndromu získané imuno-deficience. Nyní pokračují pokusy s množněním viru, což je první krok k případnému zvládnutí nemoci, proti níž dosud neexistuje účinný lék. Vedoucí laboratoře profesor L. Montagnier nevykládá, že by mohla být vyvinuta vakcína proti AIDS. Bude to však vyžadovat ještě pečlivé vědecké zkoušky. Od roku 1981, kdy byla choroba AIDS identifikována, zemřelo na její následky asi 6000 lidí. Podstatou AIDS je to, že postižený organismus ztrácí schopnost bránit se proti různým chorobám.

● **Brasile** zaznamenala letos rekordní inflaci 223,8 procenta. Navzdory zvýšení vývozu v letošním roce pětiletá Brazílie i nadále mezi zeměmi největší zahraniční zadluženosti. Její zahraniční dluh se nyní odhaduje na více než 100 mld. dolarů.

den überflutet, darunter große Waldgebiete, die für die Sauerstoffzeugung Europas eine große Rolle spielen. Hunderttausende von Menschen müßten ihre Siedlungen verlassen. Darüber hinaus wird auch von sowjetischen Wissenschaftlern die Wirtschaftlichkeit des Projektes in Frage gestellt. In der UdSSR selbst hat es viele Proteste von lokalen Gruppen, Wissenschaftlern und Schriftstellern gegeben, die vor den Folgen warnen.

Mit der ersten Phase des Projektes soll die Austrocknung des Kaspischen Meeres, des größten Binnensees der Welt, verhindert werden. Aus dem jetzt von TASS veröffentlichten Interview mit dem Direktor des Instituts für Wasserprobleme, Grigorij Woropajew, geht hervor, daß ein Fünftel der Fläche des Kaspischen Meeres austrocknen würde, wenn der Wasserspiegel nur um einen Meter weiter falle. Die teilweise Umleitung der nördlichen Flüsse seien der einzige Ausweg, um eine Katastrophe zu verhindern. Mit der neuen Frischwasserzufuhr sollen gleichzeitig 1,2 Millionen Hektar Land bewässert werden.

In dem jüngsten TASS-Bericht über die erste Bauphase wird betont, daß 120 wissenschaftliche Institute die möglichen Folgen auf Klima und Natur ana-

PRISLOVI „darovanému koni na zuby nekoukej“ ignoruje akce, kterou letos připravila britská televize pro nespokojence s vánočními dárky. Ti mohou prostřednictvím obrazovky do celé země rozhodit, jakého dárku by se pořebovali zbavit a zač by jej být ochotni vyměnit. Návrhy na výměnu jsou částečně pozoruhodné — krabice doutníků za opěkač topinek či italskou vlnu za jakýkoli hadební nástroj — nebo zcela všední, jako třeba ka-

PRISLOVI „darovanému koni na zuby nekoukej“ ignoruje akce, kterou letos připravila britská televize pro nespokojence s vánočními dárky. Ti mohou prostřednictvím obrazovky do celé země rozhodit, jakého dárku by se pořebovali zbavit a zač by jej být ochotni vyměnit. Návrhy na výměnu jsou částečně pozoruhodné — krabice doutníků za opěkač topinek či italskou vlnu za jakýkoli hadební nástroj — nebo zcela všední, jako třeba ka-

Mehrere Millionen Hektar Land würden

Tempo-100-Test in Bayern

MÜNCHEN, 28. Dezember (AP). Auf drei wichtigen Autobahnstrecken in Bayern wird nach Mitteilung des bayerischen Innenministeriums in München vom Freitag im neuen Jahr im Rahmen des Großversuchs der Bundesregierung eine Geschwindigkeitsbeschränkung auf 100 Stundenkilometer angeordnet. Es handelt sich um die Autobahn A9 Nürnberg—München im Abschnitt zwischen dem Autobahndreieck Feucht bei Nürnberg und Greding (Beschränkung von Februar bis Oktober), die Autobahn A8 München—Stuttgart im Abschnitt zwischen Augsburg und Ulm (Beschränkung mindestens im Juni und Juli) sowie um die Autobahn A95 München—Garmisch-Partenkirchen im Abschnitt zwischen dem Autobahndreieck Starnberg und dem Autobahndreieck bei Eschenlohe

Mount Everest ist ausgebuht

KATMANDU 30. Dezember (dpa). Der Mount Everest, mit 8848 Metern der höchste Berg der Welt, ist für Bergsteiger bis zur Mitte der 90er Jahre ausgebuht. Dies teilte das nepalesische Tourismusministerium am Sonntag mit. Expeditionen sind bereits bis 1997 bei den Behörden des Himalaja-Landes angemeldet. Bisher haben 164 Personen aus 21 Ländern — darunter auch mehrere Frauen — den Berg über verschiedene Aufstiegsrouten bezwungen. Ein Nepalese und ein Japaner sind die einzigen, die bereits dreimal auf der Spitze waren. Der Südtiroler Extremersteiger Reinhold Messner war zweimal auf dem Mount Everest.

Festnahmen in Prag

WIEN, 4. Januar (AP). Drei Tage vor der achten Wiederkehr des Tages, an dem in der Tschechoslowakei das Bürgerrechts-Manifest „Charta 77“ veröffentlicht wurde, sind nach Mitteilung von Emigrantenkreisen in Wien am Donnerstag sieben Unterzeichner der Charta in Prag festgenommen worden. Zwei der Festgenommenen, darunter die Sprecherin Jana Sternova, seien am Freitag wieder freigelassen worden, hieß es. Zu den übrigen Bürgerrechtlern, die sich noch in Haft befinden, gehören den gleichen Quellen zufolge der Dramatiker Václav Havel und die Charta-Sprecher Václav Benda und Jiri Ruml. Nach Angaben der Gewährsleute hatte die Bürgerrechtsgruppe am 6. Januar, dem Charta-Jahrestag, einen neuen Sprecher berufen wollen.

Keine 20 000 Tankstellen mehr

In der Bundesrepublik und Berlin gibt es nach einer Schätzung der Aral nur noch 19 500 Tankstellen. Damit ist das Netz binnen Jahresfrist um 1550 Stationen und seit Anfang 1969, als es am dichtesten war, um 27 000 geschrumpft.

Arzenal pod hladinou jezera

V rakouském alpském jezeře, které je nádherně krásné, smrtístím třetí pise, byla zhalena další akce pátrání po nacistických dokladech a dokumentech. Byly uloženy v hlubíně jezera Toplitz králové před definitivní porážkou nacistického Německa v druhé světové válce.

Soutěžných, pátracích prací se spíše i celou velkou rampu, jez zadržují rovněž potápěči. Je třeba mít na paměti, že jez je hluboké asi 100 metrů. Pátrání je dost nebezpečné, na dno jezera totiž byl obložen celý arzenal nacistického veleného nacistického odboje. Někteří odborníci došli k názoru, že jezera Toplitz zřejmě sloužilo nacistům jako velké národní laborator k různým experimentům.

M. byla např. objevena velká množství mrtvých, obsahující 80 kilo gramů thaviny a rovněž velké množství pomocných součástí k rakétám. Specialisté jsou přesvědčeni, že hlubina jezera skrývá další předměty v jezere, začali dno

Hochprozentige „Bombe“

WASHINGTON, 21. Dezember (AP). Eine buchstäblich hochprozentige „Bombe“ wurde von Sprengstoffexperten des Militärs in der Marinewert in der US-Bundeshauptstadt Washington unschädlich gemacht. Der Inhalt eines verpackten Paketes entpuppte sich erst nach seiner Sprengung als zwei Flaschen mit feinstem russischem Wodka — offenbar als Weihnachtsgeschenk gedacht. „Auch noch ein so gutes Stoffchen“, betrauerte der Kontradmiraal den Verlust. Das Paket war von einem Bolen abgegeben worden, der sich als Korvettenkapitän Wladimir Anziferow und Adjutant des sowjetischen Marineattachés in Washington zu erkennen gab. Im Zuge der Sicherheitsüberprüfung erweckte das Verhalten von Sprengstoff-Schüttelfunden gegenüber dem Paket jedoch Argwohn, so daß die Sprengstoffexperten alarmiert wurden. Eine Durchsuchung mit Röntgenstrahlen ließ „zwei mit Flüssigkeit gefüllte Behälter“ erkennen. Um ganz sicher zu gehen, wurde das Paket daraufhin mit einer kleinen Sprengladung zerstört.

Auch in der Ehe strafbar

ALBANY, 21. Dezember (AFP). Ehemänner, die ihre Frauen zum Geschlechtsverkehr zwingen, können künftig im US-Bundesstaat New York wegen Vergewaltigung belangt werden. Mit diesem Urteil, das der Appellationsgerichtshof des Bundesstaates in Albany am Donnerstag fällte, wurde die bisher existierende Ausnahmeregelung bei Notzucht innerhalb der Ehe abgeschafft. Wir sind der Auffassung, daß es keinen Unterschied gibt zwischen ehelicher und nichtehelicher Vergewaltigung“, begründete Richter Sol Wachtler den Urteilspruch und unterstrich, daß die bisher geltende Ausnahmeregelung im Widerspruch zu dem in der Verfassung festgelegten Recht der Frau auf gleiche Behandlung stehe. Bisher konnte ein Mann im Bundesstaat New York nur belangt werden, wenn die Trennung von Tisch und Bett der Ehepartner gerichtlich gemeldet war. Eine Ausnahmeregelung bei Vergewaltigungsfällen innerhalb der Ehe existiert in weiteren 40 Bundesstaaten der USA.

Pokus o vraždu

(lat) S čimysiem zavrzať bodi nožom do ľavé strany na ľudomilku Jeleného Miroslava H. v Libochovi. M. Načesli mbi napadený v nábrsni kapsy bundy občanů prkraz, takže se nůž e něj zarázní a nezranil ho. Motivem činu byla zářivost. Prokurátor vzal pechatele do vazby.

Musik statt Erotik

GENÈ, 23. Dezember (Reuter). Unschlüssig wird die Schweiz ins Neue Jahr gleiten. Statt des blanken Busens der niederländischen Schauspielerin Sylvia Kristel soll die reine Stimme ihrer britischen Kollegin Julie Andrews die Schweizer Fernsehzuschauer zu Silvester erfreuen. Programmdirektor Jean Dumas gab am Wochenende bekannt, angesichts des überraschenden Widerstands in der Öffentlichkeit habe sich die Anstalt entschlossen, den als erotisch geltenden französischen Film „Emmanuelle“ aus dem neujährlichen Nachtprogramm zu streichen und durch das Musical „The Sound of Music“ zu ersetzen. Gegen die Ausstrahlung von „Emmanuelle“ am Neujahrstag um 2 Uhr hatten vor allem Kirchenvertreter und Parlamentarier protestiert.

Liebe unterm Tannenbaum?

OTTAWA, 23. Dezember (AFP). Der konservative Abgeordnete Dave Nickerson hat am Wochenende im kanadischen Parlament mit der Aufforderung an seine Landsleute Aufsehen erregt, die Weihnachtstage zur aktiven Bekämpfung des Bevölkerungsschwunds zu nutzen. Nickerson wies auf die am Mittwoch veröffentlichte Geburtenstatistik hin, derzufolge die durchschnittliche Kinderzahl in Kanada pro Frau von vier auf 1,7 gesunken ist und forderte dazu auf, die Ehepaare öffentlich zur vermehrten Zeugung anzuspornen. „Da der fragliche Akt nicht allzu unangenehm ist, darf ich vielleicht anregen, daß wir alle an diesem Weihnachten mit neuer Kraft beginnen“, rief der Abgeordnete dem verblüfften Auditorium zu.

SOS-Kinderdörfer erben Rudolf Plattes Vermögen

BERLIN, 21. Dezember (dpa). Der Schauspieler Rudolf Platte, der am Dienstag in Berlin starb, hat sein auf über zwei Millionen Mark geschätztes Vermögen dem Hermann-Gmeiner-Fonds zur Förderung der SOS-Kinderdörfer hinterlassen. In einer Pressemitteilung bestätigte Hedda Pänke vor der Berliner Sektion des Fonds am Freitag, daß Plattes Häuser im Berliner Villenvorort Dahlem und am Tegernsee sowie Bauvermögen der in München ansässigen Organisation zufallen werden. Für dieses Erbe sei man gegenwärtig besonders dankbar, da die Not hungernder Kinder gerade jetzt große Mittel erfordere.

prohlašoval volenství potápěčů. Od skončení druhé světové války se stalo topilitzské jezero lovištěm, kde se nachází několik nacistických dokumentů a také esesácký poklad. Několik pancéřových skříní na plněných zlatem. Před čtyřmi lety jedna z expedic pod hladinu jezera objevila několik velkých válek zlatem. Ty však nebyly plně zlaté, ale naplované faleš. Nymt britským lidem, které za války sloužily a vyplácení nacistických agentů a snaze Hitlerovy kamikazy rozvést britské hospodářství. Od doby objevu těchto pečetních bankovek se mnoho soukromých podnikavců už potápělo do toplitzského jezera a našlo ději, že se jim podařilo obdržet jeho tajemství. Dva z nich zaplatili toto pátrání svým životy. (end)

Nejnámější britský deník The Times se začátkem nového roku dočkal dvou set let ode dne, kdy byl poprvé vytištěn jeho přímý předchůdce The Daily Universal Register.

Jak oznámila albánská tisková agentura ATA, v září letošního roku měla Albánie 2,9 miliónu obyvatel, je to 2,8násobně více než v roce 1938.

36 000 Ausiedler aufgenommen BONN, 3. Januar (AP). Über 36 000 Ausiedler aus ost- und sudosteuropäischen Staaten sind im Jahre 1964 in der Bundesrepublik aufgenommen worden. Wie das Bundesinnenministerium mitteilte, kamen mit 17 455 Menschen die meisten Ausiedler aus dem polnischen Bereich. Es folgen Rumänen (16 553), die Tschechoslowakei (663) und die Sowjetunion (913).

Für Igor Koslow ist der Yeti mehr als ein Phantom

Den Yeti gibt es — sowjetische Wissenschaftler sind jedenfalls von seiner Existenz überzeugt und hoffen, bald einen der geheimnisvollen „Schneemenschen“ lebend zu fangen. Er habe genügend Material über diesen „entfernten Vetter des Neandertalers“ gesammelt, das den Beweis für das Vorhandensein des Wesens ermögliche, erklärt der Forscher Igor Koslow. Der Wissenschaftler ist einer der Verantwortlichen der Hochgebirgs-Expeditionen unter Schirmherrschaft der sowjetischen nationalen geographischen Gesellschaft. Koslow und sein Team, das in Perm im Ural arbeitet, haben ein Dokument mit 5000 „Beschreibungen“ von Yetis zusammengestellt — „Augenzeugenberichte“ von Menschen, die einen der Schneemenschen gesehen haben (wollen). Koslow verfügt über etwa 50 hin-

weisende Fotos und Gipsabdrücke von Fußspuren dieses Wesens. Nun sei er dabei, auch „Duftköder“ zu entwickeln, mit denen er hoffe, einen Yeti anzulocken und dann lebendig zu fangen, erklärte Koslow in einem Interview mit der sowjetischen Tageszeitung „Sozialistitscheskaja Industrija“. Der Wissenschaftler bezeichnet als Heimat des sogenannten Schneemenschen den Kaukasus (zwischen Schwarzem und Kaspischem Meer) und das Tian Shang-Massiv an der sowjetisch-chinesischen Grenze (von Kirgisien bis Xinjiang). Der Schneemensch — das Wort „Yeti“ stammt aus Nepal, in Tibet wird das geheimnisvolle Wesen „Kammi“ genannt — ist

laut Koslow nicht größer als ein Mensch mittlerer Größe, auch wenn einige Exemplare bis zu zwei Metern groß werden. Der Yeti bewegt sich mit einer Durchschnittsgeschwindigkeit von 12 km/h vorwärts und seine Füße unterscheiden sich von denen des Menschen durch ihre Ausmaße und ihren Knochenbau, der dem schnellen Lauf auf steinigem Boden angepaßt ist. Seine Schrittlänge beträgt ein- bis eineinhalb Meter. Das Gewicht eines Yeti ist laut Koslow jedoch erheblich größer als das eines Menschen — er wiegt über 200 Kilogramm. Der Yeti ist im Gebirge beheimatet, jedoch im Gegensatz zu bisherigen Vorstellungen in den Waldgebieten

und nicht in den darüber gelegenen Schneezonen, womit seine Definition als „Schneemensch“ eigentlich hinfällig wäre, meint Koslow. Im allgemeinen ist nach Angaben des Forschers das Wesen für den Menschen nicht gefährlich, sondern ergreift im Gegenteil bei dessen Anblick die Flucht. Nur äußerst selten greift er an — in fünf der 5000 zitierten „Begegnungen“. Und selbst in diesen Fällen wurde der Yeti laut Koslow nur aggressiv, um sich zu verteidigen. Laut Wissenschaftlern, die 1981 einen Yeti aus kürzerer Entfernung beobachteten, ging er in gebückter Haltung, den Kopf zwischen die Schultern eingezogen und die Arme herabhängend. Die Laute die er

äußerte, ähnelten mehr einem Gebell als einer Sprache. Koslow fügte hinzu, der Yeti lebe als Einzelwesen und nicht wie der Mensch in Gemeinschaft. Er habe zudem keine ständige Behausung: nur einige Deckungen, die er gegen den Regen gebaut habe, seien bisher ausfindig gemacht worden. Nach Koslows Hypothese ist der Yeti ein Neandertaler-Nachfahre: Der in seiner Intelligenz und seinem sozialen Gefüge dem Neandertaler überlegene direkte Vorfahre des Menschen habe zu irgendeinem Zeitpunkt den Neandertaler beiseite gedrängt. Der Neandertalertypus habe jedoch in einigen Regionen neben dem Menschen weiterexistiert. Er sei aus Tälern und Flußniederungen ausgewichen und in weniger „menschensfreundliche“ geflüchtet.

Skoda 120 LSE získala stříbrnou medaili v soutěži, která byla uspořádána u příležitosti podzimního autosalonu v Birminghamu ve Velké Británii. Soutěž organizovala společnost „Institute of British Carriage and Automobile Manufacturers“, jejíž komise hodnotila několik skupin vozů — např. osobní auta, sportovní vozy, karavany, užitkové a speciální automobily, minibusy apod. Bylo hodnoceno: design exteriéru vozu, finiš a kvalita exteriéru, finiš interiéru, komfort, výhled z vozu, přístup k ovládacím, zavazadlový prostor a uložení náhradního kola, bezpečnostní prvky atd. Svoji roli sehrála i barva vozu. Mezi oceněnými se nejčastěji vyskytovaly různé odstíny modré, nejluxusnější vozy měly metelizu. V kategorii I. — osobních vozů cenové skupiny do 4000 liber šterlinků byla udělena stříbrná medaile právě naší Škodě 120 LSE, šipkově červené barvy. Velká Británie, kam PZO Motokov vozy exportuje, patří již tradičně k největším odběratelům čs. vozů.

Vatikan droht Nonnen

ROM, 18. Dezember (AP). Der Vatikan hat am Dienstag 24 Nonnen und einem Franziskanermönch mit dem Ausschluss aus ihren Orden gedroht, wenn sie sich nicht von einer im Oktober von ihnen mitunterzeichneten Erklärung über die Abtreibung distanzieren. In der am 8. Oktober als Anzeige in der „New York Times“ erschienenen Erklärung, die von 97 Geistlichen und Laien unterzeichnet war, hatten sich die Autoren für eine freie Wahl in der Abtreibungsfrage auch für Katholiken eingesetzt und erklärt, auch unter Katholiken gebe es unterschiedliche Auffassungen zur Abtreibungsfrage. In einer kurzen, vom Vatikan herausgegebenen Erklärung hieß es, die Kongregation für Ordensleute habe beschlossen, von jeder Nonne und dem Pater die Zurücknahme ihrer Erklärungen zu verlangen.

Aufgespießt

„40 Jahre Vertreibung — Schlesien bleibt unser.“

Motto des im Juni 1985 stattfindenden Treffens der Schlesier, an dem auch Bundeskanzler Helmut Kohl teilnimmt.

Wieder McEnroe und Navratilova

Die beiden amerikanischen Welttrang-listen-Ersten John McEnroe und Martina Navratilova wurden vom „Tennis-Magazine“ in den USA zu den „Welt-Spielern des Jahres“ gewählt.

Aufgespießt

„Der Papst empfängt jedes Starlet und jeden Boxer, und ich sehe nicht ein, warum es nur die eine Kategorie gibt — neben den kritischen Klosterfrauen —, die er nicht empfängt: das sind kritische katholische Theologen.“

Der in Tübingen tätige Schweizer Theologieprofessor Hans Küng, dem vor fünf Jahren die kirchliche Lehrerlaubnis entzogen worden war, im Südwestfunk.

• **Známa zpěvačka** Olivia Newton-Johnová se v neděli provdala za 25letého herce Matta Lattanzioho. 36letá zpěvačka, která se narodila v Británii a vyrostla v Austrálii, hrála spolu s Johnem Travoltou ve filmu Pomáda.

• **PPI svatební hostině** v jedné z vesnic v turecké provincii Ordu zahynulo v sobotu 14 lidí a dalších 10 bylo raněno. Byli ušlapáni v panice, která vznikla poté, co jedna z přítomných vykřikla, že v místnosti hoří.

PRACHTVOLLE SITZGELEGENHEIT: Auf diesem von dem Künstler Julio Cesar (links im Bild) angefertigten Thron soll Papst Johannes Paul II. Platz nehmen, wenn er im Februar nach Peru kommt. Der päpstliche Stuhl sei etwa 180 000 Mark teuer und durch Spenden bezahlt worden, sagte Cesar in Lima. (Bild: AP)

Der sexistische Mr. H.

NEW YORK, 20. Dezember (AFP). In den Vereinten Nationen, ebenso wie in Regierungskreisen der USA herrscht ein ausgesprochen sexistischer Geist. Das hat jetzt eine Politikerin angeprangert, die es wissen muß: Jeane Kirkpatrick, Washingtons UN-Botschafterin, die ihr Amt im nächsten Monat aufgeben will. Vor einem Frauenforum in einem New Yorker Hotel sagte Frau Kirkpatrick, sie habe sich vor ihrem Amtsantritt nicht vorstellen können, in welchem Ausmaß Frauen in den UN diskriminiert würden. Eine sexistische Einstellung habe sie auch im Umgang mit Regierungsmitgliedern ausgemacht und sich im Laufe der Jahre eine gehörige Portion Hartnäckigkeit zugelegt. Diese — so Frau Kirkpatrick — sei vor allem gegenüber dem früheren Außenminister Alexander Haig notwendig gewesen, denn: „Ich bin sicher, daß Haig glaubte, sich meiner binnen neun Monaten entledigen zu können. Das hat er aber nicht geschafft!“ Mit Haig-Nachfolger George Shultz will die scheidende UN-Botschafterin besser ausgekommen sein.

Radio Moskau

Radio Moskau hatte wieder Bedeutendes zu berichten: Partei- und Staatsef Konstantin Tschernenko ließ in der Parteizeitschrift „Komunist“ einen Grundsatzartikel drucken und schrieb einem West-Gewerkschaftsführer einen Brief; Politbüromitglied Gorbatschow äußerte sich in London lobend über die friedliche Koexistenz; eine zweite Sowjet-Sonde soll den Halley-Kometen analysieren. Das waren wirklich überraschende, die Welt erschütternde Informationen am späten Freitag. Über das Ableben eines gewissen Verteidigungsministers — kein Wort.

Inzwischen wurden im Moskauer Gewerkschaftshaus Vorbereitungen getroffen, den langjährigen Verteidigungsminister Dmitrij Ustinow aufzubahren. Aber das blieb unerwähnt. Das Volk und die Welt brauchten es noch nicht zu wissen.

Als vor gut 2200 Jahren der erste chinesische Kaiser starb, mußte mitten im heißen Juli der Leichnam über 1500 Kilometer im Ochsenwagen zur Hauptstadt gebracht werden. Um dem Volk jeden Hinweis aus der Nase zu halten, transportierten die findigen Chinesen vor und hinter der geschlossenen Sänfte des dahingegangenen Monarchen eine Wagenladung fauler Fische. Wenigstens in diesem Bereich haben die Medienfürsten ihre chinesischen Vorgänger an Menschlichkeit und Sensibilität übertraffen: Die von ihnen elektronisch beförderten Fische stinken nicht so sehr. Sie langweilen nur. Aber das ist für alle, die beruflich dem Moskauer Sender zuhören müssen, gewiß keine Nachricht mehr.

gro

Eishockey-Bundesligist Düsseldorf EG hat bis zum Saisonende den CSSR-Flüchtling Jiri Smicek verpflichtet. Der 21 Jahre alte Stürmer spielte zuletzt in Kanada.



Der finanzielle Überschub der Olympischen Sommerspiele 1984 in Los Angeles wird mindestens 215 Millionen und vielleicht sogar 250 Millionen Dollar betragen, kündigte in Los Angeles ein Vertreter des Organisationskomitees (LAOOC) an.

„Herr Ober, hier ist eine Fliege in der Suppe!“ — „Vielen Dank, mein Herr“, sagt der Ober höflich, fischt die Fliege heraus, wischt sie sorgfältig ab und bindet sie wieder um

Ohnivzdorné listí

(a): Botanik William Bond, když analyzoval škody způsobené požárem na velkém úseku džunglí, propočítal, že přibližně 96 procent keřů aloe s holými stonky shořelo, zato však 97 procent keřů se stonky pokrytými suchým listím nebylo vůbec dotknuto. Bond tedy předpokládal, že tato rostlina se vyznačuje odolností proti sálavému teplu. Při dalším zkoumání zjistil, že skutečně při 100 st. C suché listy nejsou zachycovány ohněm. Možná, že se v budoucnosti podaří extrahovat z této rostliny organické látky, kterých se bude používat v průmyslu k výrobě ohnivzdorných materiálů.

Skály nejsou němé

(a): Skály a ledovce se zdají být němé, ve skutečnosti však vydávají neustále různé zvuky. Podle mínění rakouských fyziků je možno soudit podle nich o trhlínách vznikajících ve skalních monolitech a o posunech ledových mas. Vědci sestrojili aparaturu, s jejíž pomocí lze uslyšet i tichý hlas skal. Snímače zachycují i nejslabší zvuk na vzdálenost až 100 metrů a mohou určit přesné místo jeho vzniku. Slouží tak k tomu, aby vás varovaly před nebezpečnými sesuvy.

Nepodplatitelné stráže

(mu): V jednom z velkých skladišť ve Skotsku, kde v sudech dozrává proslulá skotská whisky, jejíž celková hodnota se odhaduje na 300 milionů liber šterlinků, slouží už dvacet let jako stráž — hejno hus. Osmdesát těchto velkých ptáků zde hlídá dnem i nocí a za celou tu dobu tady nebyla ukradena ani krůpě whisky. Psi, kteří dříve střežili toto skladiště, neodolali vždy lákavé lahůdce, kterou jim zloději předhodili jako úplatek. Husy se však ukázaly jako naprosto nepodplatitelné. Objeví-li se nepovolaná osoba, začnou husy hlasitě keřhat na ploch.

KRIVOKLÁTSKO je jednou z nejbojovnějších chráněných krajinných oblastí ve středoevropském kraji. Toto území bylo v roce 1978 zařazeno do seznamu UNESCO. Důvodem vyhlášení ochrany nad Krivoklátskem jsou především rozsáhlé lesní porosty s teplomilnou faunou a florou, které se podél středního toku Berounky udržely v nezměněné podobě více než tisíc let.

SSSR: Začala kampaň k volbám